

UTL AT DOWNSVIEW

D RANGE BAY SHLF POS ITEM C
39 15 09 20 11 007 7

~~DR~~ Fraschery, Ch ~~Samy ley~~
~~436~~ ~~Kāmus elā'lām~~
~~P7~~
~~v.6~~

PLEASE DO NOT REMOVE
CARDS OR SLIPS FROM THIS POCKET

UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARY

D
9
S36
1889
v.6
c.1
ROBA

Digitized by the Internet Archive
in 2010 with funding from
University of Toronto

Samy Bey, Ch.

Samy Bey 1250-1904

قاموس العالم

Kamus el-alam

تاریخ و جغرافیا لغاتی و تعیر اصحله كافة اسماء خاصه بی جامعدر

(تاریخ متعلق: كافة اقوام واممله انبیاء، خلفاء، صحابه، تابعین، رجال حدیث، ملوک، امراء، وزراء، حکام، حکماء، علماء، فقیہاء، اولیاء، مشائخ، ادباء، شعراء، اطباء، مورخین، سیاحین، اصحاب هنر، اشخاص موهومہ اساطیر والحاصل شرق وغربہ وازمنہ قدیمہ وجدیدہ عائد كافة مشاہیرک اسمائی، ترجمہ حاللری وآثار وتالیفاتک تعریفی؛ جغرافیایہ متعلق: کره ارضک منقسم بولندیفی قطعات وعمالک ودولک، دکنیزلر، بونازلر، آظملر، طاغملر، نهرلر، کوللر ایله اوودلرک، کرک اسکی وکرک یکی قصبه لرله بیوجک قریه لرک اسمائی، موقعلری، طول وعرضلری احوال تاریسیه وطبیعیه لرین، اهالی لرینک مقداری، باشلیجه محصولات و اخراجات لرین والحاصل تفصیلات ممکنه بی شامل وحروف هجا صره سیله مرتبدر.)

محرری: ش. سامی صاحب وطابعی: مهران

DICTIONNAIRE UNIVERSEL D'HISTOIRE ET DE GÉOGRAPHIE

PAR
CH. SAMY-BEY FRASCHERY

EDITEUR MIHRAN

TOME SIXIÈME

CONSTANTINOPLE

Imprimerie MIHRAN — Rue de la S. Porte N 7.
1898

آلتنجی جلد

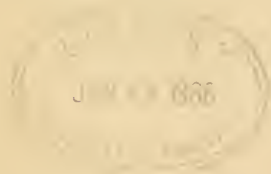
معارف نظارت جلیله سی طرفدن تقدیر و تحسین اولنهرق طبع اولنشددر.

استانبول

(مهران) مطبعه سی — باب عالی چاده سنده نومر ۷

۱۳۱۶

DR
426
F7
v. 6

1089125

قاموس الجغرافيا

تاریخ و جغرافیا لغاتی و تعیر اصحله كافة اسماء خاصه بی جامعدر

(باب اللام — فصل الواو دن مابعد)

لوآره { ایالتی (Dép. de Loire) فرانسه مک
ایالات وسطیه سندن اولوب، جنوباً
بوکاری لوآره و آزدش، شرقاً ایزره و رونه،
شمالاً ساؤنه مع لوآره، شمال غربی طرفندن آیه،
غرباً دخی (پوبی دودوم) ایالتیه محدوددر.
مساحه سطحیه سی ۴۷۶۰ مربع کیلومتره اولوب،
۶۱۲۲۲۷ اهالیسی وارددر. اراضیسی عارضلی
اولوب، غرب جهتنده (قورز) و (مادینه) طاغلی
شرق جهتنده ده (بوژوله) سلسله سنک انکاری
بولنیور. اورته سی ایسه همنای اولان ایرماغ
وادیسندن عبارت اولوب، جنوبدن شماله ایالتی
شق ابدن بو ایرماق صاغ و صولدن برچوق نهرلر
آلهرق، بترن میاه جارپسنی جمع ایدر. طاوبراغی
پک منبت اولیب، ذخیره محصولاتی آذدر.
باغلی زیاده اولوب، خیلی مقدر شراب بایلیر.
کنور، صفران، جهری ایله سبزه و میوه لک انوعی
حاصل اولوب، هله کستانه سی پک چوقدر. جام
آناجلینک انوعی حایو بعض اورمانلری ده او.
لوب، قطران و سائرده جیقار. مرطاری و حیوانات
اهلیه سی چوچه در. کور معدنی پک چوق اولوب،
دمیر، قورشون و سائر معدنلریله سرمر و بیاسکی
و چقماق طاغلیری ده وارددر. صنایعی پک ایلی
اولوب، دمیر خانه لریله اسطه، اکه، کلید، اییک
قاشلر، قوردله، چوخه، بز و سائره فابریقه لری
وایشلک تجارتی وارددر. مرکزی (سنت اتیان)
قصبه سی اولوب، ایالت ۳ قضایه منقسم و ۳۰ ناحیه
ایله ۳۲۹ دائره بی حاویدر.

لوآره { بوکاری — (Haute Loire) فرانسه.
مک ایالات وسطیه سندن اولوب،
شمالاً لوآره و پوبی دو دوم، غرباً قانتال، جنوب
غربی طرفندن لوزره، جنوب شرقی جهتندن آردش
ایالتلریله محدوددر. مساحه سطحیه سی ۹۶۲۴
مربع کیلومتره اولوب، ۳۱۶۷۳۵ اهالیسی وارددر.
اراضیسی اراضی برکانه دن اولوب، جنوب جهتنده
مارژریده، ولی و یوزره طاغلیری بولنیور؛
و لوآره ایله آیه نهرلی و بونلرک برچوق ناغلی
جنوبدن شماله طاغری آقپور. طاوبراغی خیلی
منبت اولوب، ذخایر متنوعه و اوزوم ایله میوه
و سبزه لک انوعی کثرتله حاصل اولور. قیونلری
و استرلی چوقدر. آنتیمون و کور معدنلریله سرمر،
دکرمین و یانی طاشی، آلچی و سائره اوجاقلری وارددر.
صنایعی باشلیجه اییک و شراب اعملاندن عبارت
اولوب، تجارتی ده کربدر. مرکزی (پوبی) قصبه سی
اولوب، ایالت ۳ قضایه منقسم و ۲۴ ناحیه ایله
۲۶۳ دائره بی حاویدر.

لوآره { آشاغی — (Loire Inférieure) فرانسه مک
ایالات غربیه سندن او.
لوب، لوآره نهرینک منصبی اطرافندن عبارت
اولمغه، شمالاً موریهان و ایله مم و یلنه، شرقاً منه
مع لوآره، جنوباً و ایله ایالتیه، غرباً دخی بحر
محیط آتلاسی ایله محاطدر. مساحه سطحیه سی
۶۸۷۵ مربع کیلومتره اولوب ۶۴۶۲۶۳ اهالیسی
وارددر. اراضیسی آز عارضلی اولوب، آلچی بر
طاقم تپلری وارددر. لوآره ایرماغی ایالتی شرقدن
غربه شقی ایدهرک، بو ایالتده پک زیاده وسعت
ییدا ایدر. حدود شمالیه سنده ده (ویلنه) ایرماغی

میوه و سبزه لک انواعند و صفران، اوزوم و ساژمدن عبارتند. شرق و جنوب جفتلرند اور. مانلری چوقدر. قیون و صیفیر ابله ساژ حیوانات اهلیسی ده چوقدر. صنایعی خیلی ایلری اولوب، بونک منسوجات، قانله و جوراب، قونیاق، سرکه، شکر، کاغد، صاقی، چینی و ساژره فابریقه لری و دباغخانلری وارد. تجارتی بک ایشاکدر. مرکزی ادرلیان شهری اولوب، ایالت ۴ قضایه منقسم و ۳۱ ناحیه ابله ۳۴۹ داتره بی جاویدر.

لوآز لورده لونفشان }
 Des long - }
 (champs) فرانسه مشاهیر مستشرقیندن اولوب، ۱۸۰۵ ده یارسده طومغش، و ۱۸۲۰ ده وفات ایتشدرد. رسمی کتبخانه ده مستخدم اولوب، سانسکری دینلن هند قدیم اسان و ادبیاتی اوکرتش؛ ولسان مذکوردن بر طاقم مهم کتبه قدیمه ترجمه و نشر ایتشدرد.

لوآنده }
 { «سان یاؤلوه» ماده سنه مراجعت.]
 لوآنغو }
 (Loango) آفریقا تک ساحل غریبسنده و جنوبی کینه ده ۴۰ عرض جنوبی ابله ۱۰۰۱۰ طول شرقیده ولب دریادن ۵ کیلومتره ایچریده بر قصبه اونوب، ۱۵۰۰۰ اهالیسی و فیل دیشی ابله تلوب ایچون مستعمل آغاجلر تجارتی وارد. — بو اسم مقدما مذکور قصبه تک مرکزی بواندینی و (لوآز) برونندن قونفونک منصفه تک سمت اولان، کاتمه دخی و بریلیدی. البوم فرانسه و پورتوگیز ابله قونفو حکومتلری آرمه سنده منقسمدر. [«قونفو» ماده سنه مراجعت بیوربله.]

لوآنه }
 { بربر قبائلندن و اندلسده فریش اهلانندن بر ناحیه تک اسمی ایدی.
 لوآنتینه }
 (La Levantine) اسویجره تک (تسین) ناحیه سنده و ناحیه تک شمال غربی جهتنده بر وادی اولوب، ۱۰۰۰۰ اهالی ابله مسکون بر قضا تشکیل ایدبور، و مرکزی (فادو) قریه سیدر.

لوایان }
 (Lavaillant) مشاهیر سیاحین و طبیعیوندن اولوب، ۱۷۸۱ دن ۱۷۸۴ تاریخه تک آفریقای جنوبیده سیاحت

آقیور؛ و هر ایکسینه منصب اولور بر چوق چایلری ده وارد. جهت جنوبیه سنده (غرانلیو) اسیله بیوک برکول بولنوب، اخیراً فورودلشدرد. سواحل قریبده بعضی بطاقللری و مصلح لری وارد. باشلیجه محصورلاتی مصر و ساژر حیواناته کتن، بر نوع شراب اعماکه یارارالما و ساژر میوملر، اوزوم، سبزه تک انواعی و ساژمدن عبارتدر. مرکزی چوق اولوب، قیون و صیفیر ابله ساژر حیوانات اهلیسی وارد. آدرلیری ده چوقجه اولوب، خیلی مقدار بال آلتیر. دمیر، قلا، آتسیون، کور، سرمر، و ساژره معدن و وجاقلری وارد. صنایعی ایلری اولوب، دمیر و بافیر دوکخانه لریله دمیر و چلیکدن مواد مخفانه، پاموق منسوجات، شاقه، قونیاق، اجزاء کیمویه، جام و ساژره فابریقه لری، سفائن اعماکه مخصوص دستکاملری، مورینه صیدینه مخصوص سفائن و بک ایشلک تجارت بجره سی وارد. مرکزی (نانته) نهری اولوب، ایالت ۵ قضایه منقسم و ۴۵ ناحیه ابله ۲۱۷ داتره بی جاویدر.

لوآره }
 (Loiret) فرانسه ده لوآره ابر-
 { ماغنه تابع برکوجیک نهر اولوب، همنامی اولان ایالتده نهمالیه، ۱۲ کیلومتره تک جریاندن صکره، سولدن نهر مذکوره دوکیلور. لوآره ایرماغیله تحت الارض اختلاطی اولوب، اونک فیضاننده بونک دخی صوبی بوکملیر.

لوآره }
 (Dép. du Loiret) فرانسه تک ایالات وسطیه سنندن اولوب، شمالاً سینه معمارنه، غرب شمالی طرفدن اوره مع لوآر، غرب جنوبی جهتندن لوآر مع شر، جنوباً شر و نیوره، شر نادخی بونه ایالتلریله محدود. در. مساحت سطحیه سی ۶۷۷۱ مربع کیلومتره اولوب، ۳۷۷۷۱۸ اهالیسی وارد. اراضیسی دوز اولوب، آلتیجق لوآره ابله سینه حوضه لرخی آبران بر طاقم آلتیجق تپه لری وارد. لوآره ایرماغی ایالتی شرقدن غربه شق ایدره تک، بر قوس تشکیل ایدبور. قسم شمالیسنک میاه جاریسی ایسه سینه ایرماغنه تابعدر. ایکی حوضه بیننده اختلاط حاصل ایتدیبر بر بیوک جدولی وارد. طوبراغی بک منبت اولوب، یا کتر جنوب غربی گوشه سی اوتدر منبت دکلدرد. محصورلاتی حیوانات متنوعه ابله

مفرز بر قاج پارچه بردن عبارت اولوب، مجموعتك مساحت سطحيه سني ۲۹۹ مربع كيلومتره و اهالي سي ۵۷۰ ۶۳ كشيدين عبارتدر. اراضيستندن بوزده ۶۰ ي اراضي مزروعوه و باغچه، ۱۲ سي اورمان، ۹ ي ده چاپدر. مملكه تك اداره سي ۱۴ اعضادن مركب بر هيت اعيان ايله ۱۲۰ اعضادن مركب بر مجلس مبعوثانه محولدر. واردات و مصارفي ۳ ۱/۲ مليون فرائق رادلرنده در.

لوبلن (Lublin) روسيه نك لهستان مملكتهنده و وارشوه نك ۱۶۵

كيلومتره جنوب شرقينده اوله رق بسترنيجه نهري اوزرنده ايالت مركزي بر شهر اولوب، ۳۵۰۰۰ اهالي سي، كوزل منظره سي، بر قاج سرايي، متعدد بيوك كليساي، بر بيوك حاوره سي، متعدد مكتهي، بر قاج جمعيت علميه و فنيه سي، بيوك بر نيازوسي، متعدد مؤسسات خيره سي، بر آي دوام ايدر سنوي بيوك پنايرلي و يك ايشلك نجارني واردر. و قتيله ده بيوك اولوب، شمدي بر قسمي خرابدر.

لوبلن ايالت لهستانك جنوب شرقي گوشه- سندن عبارت اولوب، غرباً رادوم، شمالاً سيدلجه اياكثليله، شرقاً وولهميه، جنوباًه خالبييه ايله محدوددر. ويستوله ايرماني غرب و غربي بوغ نهري شرق حدوديني تشكيل ايدوب، (ويپرز) نهري دخي ايچندن جريان ايدر. طوبراغي يك منبت و صوبي چوق ايسه ده، اهالي سي زراعت چوق اهميت و بر ميورلر. مساحت سطحيه سي ۱۶۸۲۸ مربع كيلومتره اووب، ۱۱۶۲۹۸ اهالي ايله مسكوندر. ايالت ۴ قضايه منقسمدر.

لوب نور (Lob Nor) چينه تابع تركستان شرقي ايله مفولستان آره-سندده

بر بيوك كول اولوب، آلتون طاغك شمالنده ۳۹° ايله ۴۰° عرض شمالي و ۸۶°۳۰' ايله ۸۸° طول شرقي آره لرنده ممتد اولور سطح حذاي بچردن ۶۷۲ متره بوكسكدر. ايكي قسمن عبارت اولوب، قسم غربي سي (قره بورام) و قسم شرقي سي (قره قورچين) دنبلير. برنجيستك فضله مياهي ايكنجيسنه دو كيلور. بتون تركستان شرقيك ميايه چاريه سي وازان جله كاشغر، بارقند، ختن نهري نجي جمع ايدن (تاريخ) ايرماني بوكوله دو كيلور، ودها طومر سي

ايتش؛ و قطعه مذ كوره نك احوال جغرافيه سبله حيواني حفته بر قاج معتبر كتاب يازمشر.

لواني { ايران شمراستندن ايكي ذاتك } مخلصيدر:

برنجيسي (بابا سلطان قاندر) عن اصل (قلم) لي اولوب، شاه عباس ماضي زماننده اصفهان قربنده چارباغ تكيه سنك پوست نشيني ايدى. بر متوسي وارددر. شو بر ايكي بيت اوندندر:

عربي درميان مكه و شام
كسب اسباب ميمفود مدام
بهر تحصيل مال و كسب هنر
اذختر رخت بست سوي سفر

ايكنجيسي سبزارلي اولوب، اكبر شاه زماننده هندستانه ورودله، مشار اليك اكرام و احسانه نائل اولمش؛ و ۹۷۹ نارنجنده وفات ايتمشر. شو بيت اونكدر:

در پيش غير ازان كنتم گفتكوي تو
تا جاي در داش نكند آرزوي تو

لوب { يا خود لوب نور. [« لوب نور » ماده سنه مراجعت بيوريله.]

لوبك (Lübeck) آلمانيده بر نيك ۲۳۵ كيلومتره شمال غربيستنده و هامبور.

نك ۶۰ كيلومتره شمال شرقينده اوله رق (تراوه) نهري اوزرنده و بر قاج دمير بول خطنك محل تقاطعنده واقع سربست بر شهر اولوب، ۵۱۰۵۵ اهالي سي، كنيش و منتظم سوقاقرلي، بر طرز مخصوصه كارگر ابيه سي، چاك قه لري، يك بوكسك بر مصنع كليساي و بو قه لردن بر نيك تيه. سنده غريب بر ساعت، صنايع مكنتيه ديكره متعدد مكتهي، ۵۰۰۰۰ جلد ي حاوي كتبخانه سي، يتيمخانه سي و ساثر متعدد مؤسسات خيره سي، دمير دوئمخانه ليه ماكينه فابريقه لري و سيفاره، صابون، رچل و ساثره عطفانه لري وارددر. نهر س-برسفاغه صالح اوله جق صورنده آغش اوامله، بيوك كيلر دخي لوبك ريخته نده قدر بناشوب، بو شهرده باشليجه روسيه واسوج و نوروجه بيوك بر تجارت بحريه اجرا اولنور.

لوبك حكومتي شهر مذ كورله تراوه نهرينك ايكي كنارنده و منصي اطرافنده بولنان بزلدن و روسيه نك هولشتاين ايالت داخلنده بولنان

نهر مذکورک آلچق و طوزلی چولک ایچینده
 یالیندن کول تشکل ایدر . قره بورامک بوی
 ۳۲ ایله ۳۷ واکى ۱۰ ایله ۱۳ کیلومتره آره .
 سنده اولوب، تاریک صولرینک فیضان و نناقصنه
 کوره، توسع ایدر، ویا طاراشیر؛ و قوراقاق
 موسنده اطرافنده کی طوزلی برلر قورور. دریناکی
 دخی نهرک مقدار میانه کوره ایسهده، اکثریا
 بر متره بی تجاوز ایتمز و ایکی متره دریناکی اولان
 برلری پک آزدر. مع هذا سزاقی برلری جزئیدر.
 تاریخ نهری بوکوله کیررکن غرب جنوبیدن یعنی
 آلتون طاغندن کان (چرچن دریا) ایله دخی برلشد.
 یکندن، قره قورامک منهای شرقده کولدن چیقار
 ایکن، بیوک بر ایرماق حالنده اولوب، صوبی چوق
 ایسهده، اطرافنده کی اهالی، بالیق پشده بردکاری
 حوضلرینی طولدریمق ایچون، آریقلرله صوبینی
 آلدقلرندن، کیتدجه آزالهرق، اصل (لوب نور)
 دینلن (قره قورچین) کوله دوکیلور . بیضی
 الشکل اولان بوکولک غربدن شرقه بوی ۹۶
 ایله ۱۰۷ کیلومتره آره سنده در، واکى ۲۱
 کیلومتره بی تجاوز ایتمز. بوکک دریناکی قره قورامدن
 زیاده اولوب، اکثر طرفلرند ۲ و بعض برلنده
 ۴ متره قدر واریر. لکن سزاق و قامشلیری دها
 چوق اولوب، اکثر طرفلری سطح مادن ۶ متره به .
 قدر اوزانان سازلرله مستورددر. لوب نورک صوبی
 طانی اولوب، آنجق بولندینی زمینک و اطرافنده کی
 چولک طوبراغی طوزلی اولدیغندن، کنارلرند و
 صوبی آز اولان برلرند صودخی طوزلی اولور.
 اصل لوب نورد سازلر صولرک تموجنه مانع
 اولیورسه نه، قره بورامده ایلك بهارده اسن
 شدتلی روز کارلر پک بیوک فرطونه لر حاصل ایدوب،
 صوبی کولک کنارندن چوق ایلری به قدر سورر.
 قیشین صولر طونوب، یاریم متره به قدر برقالینقده
 بوز طوتار. بالینی و صو قوشلری پک چوقدر.
 جوارلرند کی اهالی ترک و فولدن مرکب اولوب،
 دین اسلامه متدین اولدقلری حالده، اختلاطدن
 محروم و پک کری بر حالده یا شادقلرندن، شرائط
 مذهبه دن بیخبر اولوب، برطاقم عادات قدیمه لرینه
 آلآن رعایت ایتمکده درلر.

لوبین } هر سکهه موسنار
 { سنجاق و قضا سنده و موسنارک ۴۸
 کیلومتره جنوب شرق سنده بر قصبه در.

لوبیه } اسکی یونانیلرک آفریقا جولده و بر -
 { دکاری (لیبیا) اسمنک حرب جفرا.
 فیونی طرفندن مستعمل صورتیدر. [« لیبیا »
 ماده سته مراجعت بیوریله .]

لوب ددوغا } لوب ددوغا (Lope du Vêga) اسپا.
 { نیه تک ای بیوک شاعرلرندن

اولوب، ۱۵۶۲ ده مادریده طوغمش، و ۱۶۳۵

تاریخنده وفات ایتمشدر. جوجقلغندن شعر سولمکه

باشلا یوب، سرور زمانه اولقدر. سهولتله نظم

اشماره ملاکه پیدا ایتمشدی، که صهرنده یازدینی

منظومه لر و تیاترو رساله لری و سائرته تک ۱۸۰۰

قطعه به باغ اولدینی صروددر. بالکر اک متخبلری

جمع اولدینی حالده، آثار منظومه سی ۲۵ بیوک

جلد تشکیل ایدور. آنجق اکثر اشعاری شترکریه

صورتنددر. کنج ایکن سودیکی بر زوجه سی فوت

اولمغه، عسکره کیروب، اسپانیه تک مشهور (آرماده

اونویسیله) دوختاسنده خدمت ایتمش؛ وبعده ثانیاً

تاهل ایدوب، بر مدت صکره ایکیجی زوجه سی ده

وفات ایدنجیه، طریق رهبانه داخل اولوب، مع هذا

بته اشعار نظمندن و تیاترو کتابلری یازمقدن واز

نجه مش؛ و بیوک بر شهرت و اعتبار قرانوب،

کیشلی ثروته مالک اولمشیدی. نهایت شدتلی بر زهد

و تقوا به دوشوب، ریاضاته قویلدیغندن، وقتسز

وفات ایتمشدر.

لوپز } (Lopez) آفریقا تک ساحل غریب سنده

لوپز } فرانسز قونقوسی مسجرنده و شمالی

ایله جنوبی کینه آره سنده بر برون اولوب، ۳۶°

عرض جنوبی و ۱۵° ۶۰ طول شرقیده واقعدر.

لوت } (Lot) فرانسه تک جنوب جهتده

لوت } بر نهردر، که (سونه) جبالنده

(بلیمار) قرینده نیمان، و غربه طوغری جریان

ایله، لوزره، آپرون، لوت ولوت مع فارونه ایلا.

تلیرینی شق ایدرک، ۴۰۰ کیلومتره تک مسافه

قطع ایتمکدن صکره، صاغدن (فازنه) ابرمانته

دوکیلور.

لوت } ایالتی (Dep. du Lot) فرانسه تک

لوت } ایالات جنوبیه سندن اولوب، شمالاً

قورزه شرقاً قانتال و آبرون، جنوباً تارن مع فارونه، غرباً دخی لوت مع فارونه و درودنیسه ایالتلیله محدوددر. مساحت سطحیه سی ۵۲۱۲ مربع کیلو-متره اولوب، ۲۵۳۸۸۵ اهالی ايله مسکوندر. اراضیه آز عارضه لی اولوب، سه ونه و قانتال جبالک بعض قولاری ایات داخلنده تشعب ایدر. همنای اولان نهر ایالتی شرقدن غربه شق ایدوب، صاغ و صولدن بر قاج جای آلیر. طوپراغی منبت و زراعتی ایلری اولوب، حیوانات متنوعه ايله کنور، تونون، کستانه و سازه حاصل اولور. حیوانات اهلیه دن طوموزلیله طوپوریتیه سی چوقدر. سرمر و لیطوغرافیا و دکرم ن طاشلری واردر. تجاراتی ایشاکدر. مرکزی (قاهور) شهری اولوب، ایات ۳ قضایه منقسم و ۲۹ ناحیه ايله ۳۲۳ دائره بی حاویدر.

لوت { (Louth) انکتره تک (لینقولن) قونتلغنده و لیتولنک ۳۵ کیلومتره

شرق شمالیسندده بر قصبه اولوب، ۱۰۵۰۰ اهالیسی، دمیر بولی و خالی، کاغذ و صابون فابریقه لری واردر.

لوتا تزیکه { (Louta Nzighé) آفرقای وسطیده و بقتوریا نیاازه کولنک

خرینده و آلبرت نیازه کولنک غرب جنوبیسندده بیوک برکول اولوب، آوروپاچه بو اسمله شهرت بولش ایسه ده، اسم حقیقیسی (موتازیکه) در. [بو کله به مراجعت بیوربله.]

لوئر { (Lothaire) بو اسمله غرب ایپرا-طورلندن ایکی کندی کلشدر:

برنجیسی لوبی دپوزک اوغلی اولوب، ده ۷۹۵ طوغمش؛ و ۸۱۷ تاریخنده پدیری طرفندن ایپراطورلغه تشریک ایدیلرک، فرانقر قرالی و بصد لومباردل قرالی عنوانلرنی دخی آلمش ایدی. ۸۴۰ ده، پدیرنک و فانی اوزرنه، بالاستقلال ایپراطور اولمش؛ و برادرلری طاسلق شارل ايله لوبی جرمانیکک حصه لرنی ده غصب ایتک ایستمش ایسه ده، بونلر پینلرنده بالانفاق،

کندیسی مغلوب و عقد معاهده به مجبور ایدوب، بو معاهده موججه کندیسنه ایپراطور عنوانیله ایتالیا مملکتی و بر طرفدن رین ايله موزه نهرلی و بر طرفدن دخی آلپ سلسله جبالله رونه ابرمانی آورلنده اولان پرل قالمشیدی. مرکزی (اکس لاشاپل) شهری ایدی. و فالتدن بر قاج کون اول ملکئی اوج اولادی بیننده تقسیم ایدرک، بر مناستره چکلش؛ و ۸۵۵ ده وفات ایتشدر.

— ایکنجیسی ۱۱۲۵ تاریخندن ۱۱۳۷ تاریخنده ک آلمانیسه ایپراطوری اولوب، عن اصل صاقسه دوقه سی ایکن، بشنجی هنرینک یکنلری سوآبه دوقه سی فردریق ايله فراتونیه دوقه سی قوزادک حقلمی ابطال اوله رق، کندیسسی ایپرا - طور انتخاب اولمش؛ و بونلره اوغراشوب، آنجق پاپانک و دامادی بولان باوربه دوقه سنک امدادله غالب کله تیشیدی. پاپا ایکنجی اینوسانک له نیه اوله رق سیچلیه قرالی روجره قارشى ایشدیکی سفردن عودتنده ایتالیا ده وفات ایتشدر.

لوئر { (Lothaire) ایپراطور برنجی لوئرک لوئر { اوغللرندن اولوب، پدیری ملکئی اولادینه تقسیمنده کندیسنه رین ايله موزه ابر-ماقری آره سندمکی پرل دوشوب، کندیسنک اسمنه نسبتله بو مملکته (لوترائیه) اسمی و برلشیدی، که الوم مستعمل اولان (لورن) اسمی بونک مختصریدر. عجب لرندن کاه بری و کاه دیگرله اوغراشمدی. زوجه سی تطبیق ایدوب، بر دیگرینی آلق ایستد-یکندن، پاپا طرفندن لعنتمه ايله تهدید اوله رق، ۸۶۹ ده پاپانک عفوینی استرحامه کیتدیکی حالده رومادن عودت ایدرکن وفات ایتشدر.

لوئر { (Lothaire) ایتالیا قرالی اولوب، لوئر { و وانسه لی هوغک اوغلی ایدی.

۹۳۱ ده پدیری طرفندن حکومه تشریک اوله رق، ۹۴۵ ده پدربله برابر (برنجر) طرفندن اسقاط اولمش؛ و هر نه قدر معروف برنجر قراللق عنواتی صاحب ترجمه اعاده به میلانده اجتماع ایدن مجلس طرفندن اجبار اولمش ایسه ده، بش سنه صکره ۹۵۰ ده کندیسنی تسیم ایتش ایدی.

لوئر } (Lothaire) فرانسه قرالارندن
 } اولوب، دردنجی لوپنک اوغلیدر.
 ۹۵۲ ده بدری طرفدن حکومته تشریک اولورق،
 اوج سنه صکره، هوغک و صایتله، خلف اولمش؛
 وزادکان طاغیله اوغراشوب، ایمپراطور ایکنجی
 اوتون ایله دخی بحاربه ایش؛ ولورن ضبط
 ایش ایسهده، بو مملکتی ترکه مجبور اولوب،
 ایمپراطور طرفندن بوئت برادری شارل لورنه
 قرال نصب اولمشدی.

لوئر } (Luther) آلمانیهده پروستاننک
 } موجدی اولوب، ۱۴۸۳ تاریخنده
 صاحبه نیک (آساین) قصبه سنده طوغمشدر. فقیر
 بر معدنچینک اوغلی اولوب، تحصیل علم ایندکن
 صکره، ۱۵۰۵ ده (ارفورت) دهکی (اوکوستن)
 رهبانه الحاق ایش؛ ویقبوغ دارالفنوننده معلم
 اولمش ایدی. ۱۵۱۰ ده منسوب اولدینی طائفه
 رهبانک بعض ایشلریجون رومابه کوندرلمشیدی.
 ۱۵۱۷ ده پایا اوتغی لئون کوتلیکارک اعتقادنجی
 بر عفو ذنوب برات عمومیی نشر ایدوب، بوئت
 تعمینه (دومینکن) راهبرلی مأمور اولدیفندن،
 اوکوستن راهبرلی قیصاقمنله، صاحب ترجمه
 یونلرک کینه، آلت اولوب، عفو ذنوب اعتقادی
 علیهنده ۹۵ تکلیفی حاوی براعتراضنامه نشر
 ایش؛ بوو اعتراضنامه سی پک چوق طرفدارل
 بولمشیدی. یاپالوتری یانه جلبه چالیشمش ایسهده،
 مقتدر اوله منجبه، ایشی اوغسبورغ مجلسنده وکیلی
 بولنان قاردینال فایسانه حواله ایش؛ بوو دخی
 قوه روحانیله بر ایش کوره منجبه، کندیسنک
 توقیفنه امر ورمش ایسهده، لوئر وقتیه خبر
 آلوب، قاچش؛ وصاقسه پرنسی طرفندن حمایه
 اولغمنله، کوتلیک مذهبنک اساسی علیهنه آییقندن
 نشریاته باشلابوب، کتب مقدسه دن بشقه بر شیشی
 طائیه رق، یاپانک ریاست روحانیه سی، عزیزلی،
 وهبانی، رؤساء روحانیه نیک املاک تصرفی، یاپانک
 حکومتی، کنه جیقارمق اصولی وسائر مراسم
 وعقائدی رد وانکار ایشدی. یاپا ۱۵۲۰ ده
 لوتری تلمین ضمننده بر امر نامه نشر ایدوب،
 بوئت یازدیغی شیلرک احراقی امر ایش ایسهده،
 لوتر یاپانک امرنامه سی وایتانک قرارنامه لرینی

احراق ایشدی. ۱۵۲۱ ده (وورم) مجلس
 منتظنه جاب اولنوب، شخصنه طوقیه جنفنه دائر
 ایمپراطور شارل کینتک بر امرنامه سی حامل
 اولورق کینتک؛ واوراده دخی افکار و مسلکنده
 ثبات ایتکله. حقوقدن اسقاط اولنمشدی. حامییی
 بولنان صاقسه پرنسک دلاتیسه طقوز اون آی
 (وارتبورغ) سراینده صاقلی طوروب، بو مدت
 ظرفنده مسلک و مذهبی مبین بر قاج کتاب
 یازمش، وانجیلی هر کسک آکلاهی جنی بر لسانه
 ترجمه ایشدی. بده و غیره عودت ایدوب،
 عالی وهظ و نصیخته باشلامش؛ بر چوق طرفدار
 پیدا ایدوب، از آن جله اسوج، دایمارقه، فرا-
 قویه، سه، پالاتینات، براندبورغ حکمدار
 و پرنسلی کندیسنک طرفنی التزام ایش؛ و یونلرک
 امداد و حمایه سیله ۱۵۲۳ و ۱۵۲۴ تاریخلرنده
 نورمبرگنده اجتماع ایدن مجلس عمومیلرده کندیسنک
 مذهبه تابع اولانلرک حریت وجداننه قرار و برلش
 ایدی. بو حریته آرز چوق رعایت اولنوب،
 کندیسیه طرفدارلری بر طاقم مشکلاته دوچار
 اولدقن صکره، ۱۵۳۲ ده نوره برغده پروستان
 حکمدار و پرنسره ایمپراطور شارل کینت آره سنده
 عقد اولان ماهدده بر یکی مجلس روحانی تشککنه دک
 پروستانره حریت وجدان تاهین اولنمشدی.
 لوتر بقیه عمرینی مذهبی نشر و تقویه ضمننده کتابلر
 و رساله لر تحریر یله وهظ و نصیخته و مذهب
 جدیده دخی ظه ور ایدن بعض افکار مخالفینی
 رد و جرح ایله یکچروب، ۱۵۴۶ تاریخنده وفات
 ایشدر. ۱۵۲۵ ده بر راهبه ایله عقد ازدواج
 ایدوب، بر قاج اولادی اولمشدی. کندیس ی پک
 فصیح و نطوق اولوب، سوزینک عوامه بیوک
 تأثیر ی وار ایدی. مذهبه دائر متعدد تألیفاتی
 وارددر. بوئت اسمنه نسبتله پروستانغه (لوتریانیسم)
 دخی دیرلر.

لوت مع غارونه } (Lot et Garonne)
 } فرانسه نیک ایالات
 جنوبیه سندن اولوب، شمالاً دوردونی، شرقاً لوت
 وتارن مع غارونه، جنوباً ژرس، غرباً دخی لاند
 و ژبرونده ایالتلرله محدوددر. مساحتی سطحیه سی
 ۵۳۵۴ مربع کیلومتره اولوب، ۲۹۵۳۶۰ اها.

لیسی وارد. اراضی اوهرله تیه لردن عبارت اولوب، غارونه ابرماغی ایالتی شرق جزیبیدن غرب شمالیه طوغری شق ابده ریک، ایات داخلمده صاغدن (لوت) ایله (تولزان) و صولدن (ژرس) ایله (بزه) نهرلری آلیر. ایاتیک قسم شمالیسنده ده بته مذکور ابرماغه تابع (درویت) نهری آقار. لوت ایله غارونه وادیلرنده طوبراغی منبت اولوب، ساثر طرفلرنده چاللیق وچوراندنر. محصولاتی حبوبات متنوعه ایله کنور، تونون، کستاه و ساثر میوه لردن عبارتند. باغلیری چوق اولوب، شرابی مقبولدر. قورو یش اخراجاتی چوقدر. طیور بیتیه سی کثرتیدر. دمیر معدنی کثرتله اخراج اولنور. ذکر منلری و فونیاق، کاغد، فانت، فانه وچوراب، باصمه و ساثره فابریقه لریله داغخانه لری وارد. مرکزی (آژان) اولوب، ایات ۴ قضایه منقسم و ۲۵ ناحیه ایله ۳۲۵ دائره بی حاویدر.

لوچه } ایالتسده و غرانده ۴۵ کیلومتره
 غریبنده اوله رق شنیل نهری اوزرنده برقصه اولوب، ۱۵۹۰۰ اهالیسی وارد.
 — آسرقای وسطینک افوآدور جمهوریتنده و قوشقه نیک ۱۲۳ کیلومتره جنوبنده و آند سلسله سی قریبنده دخی بو اسمله ایات مرکزی برقصه اولوب، ۱۵۰۰۰ اهالیسی، داخلی مکتبی، پک لذید میوه لری، کلیتی قینه قینه سی و کوزل قرضی وارد. ۱۵۴۴ ده تاسیس اولمشدر.

لوچرا } ایاتلایک جنوب جهتنده قایتانانه ایلتنده و فوجه نیک ۲۰ کیلومتره غریبنده مستحکم برقصه اولوب، ۱۵۰۰۰ اهالیسی، داخلی مکتبی و صنیع برکیاسی وارد. پک اسکی برقصه اولوب، ۶۶۵ تاریخ میلادیسنده روم ایمراطورلردن ایکنجی قونستان طرفندن تخریب اولمش؛ و ۱۲۳۳ ده ایمراطور فردریق طرفندن یکیدن زعمار اولنورق، سیچله دن نقل ابتدکی مریبلره اسکان اولمش؛ و آژولی ایکنجی شارل عربلی چیقاروب، قصبه (سانته ماریه) نامنی و برمش ایه ده، بته اسکی اسمی غایه ایشدر. نوچر } (Lucerne) سوچیره ده برنه نیک ۶۵ کیلومتره شرق شمالیسنده

و زوریک ۴۰ کیلومتره جنوب غریبسندده او لهرق «درت ناحیه لر» کولنک منتهای شمال غریبسندده همنامی اولان ناحیه نیک مرکزی برقصه اولوب، ۱۷۸۵۰ اهالیسی، ایکی مکتب اعدادیسی، بری ۱۰۰۰۰ و دیگر ۸۰۰۰۰ جلدی حاوی ایکی کتبخانه سی، مکمل تاریخ طبیی نمونه خانه سی، موزه سی، عمومه آچیق خصوصی نمونه مجموعه لری، درت کوزل کوپریسی، اسکی برقله سی و بر قاج دمیر یولی وارد. پاموق و بوکدن فانه، چوراب و ساثره ایله کاغد، حصیر شابقه و ساثره فابریقه لری و برآژ تجارتی وارد. زوار و سیاهین آمد شدی زیاده در. وقتیه بتون سوچیره جاهیر متفقه سنک مرکزی بولنشدر.

لوچرنه } ناحیه سی (Canton de Lucerne)
 (سوچیره جاهیر متفقه سنی تشکیل ایدن نواحینک اورتده بولسانلردن اولوب، غربا و غرب جنوبی طرفندن بره، جنوب شرقی جهتندن اوتروالان، شرقاً اشویج، زوغ و آرغوبه، شمالاً دخی بته آرغوبه ناحیه لریله محدوددر. سوچیره نیک همان وسطنده واقع اولوب، ۴۷' ۶۰" ایله ۱۷' ۴۷" عرض شمالی و ۳۰' ۰" ایله ۱۰' ۶" طول شرقی آره لرنده ممتد اولور. شمالدن جنوب اولان طول اعظمی ۵۶ و الکنیش برنده اکی ۴۵ کیلومتره در. مساحه سطحیه سی ۱۵۰۱ مربع کیلومتره و اهالیسی ۱۳۵۳۶۰ کتیدر، که بونلردن یالکز ۵۴۲۰ سی پر وستان ۱۵۲ سی اسرائیلی اولوب، قصوری توولیکدر. جله سی آلمان لسانیه متکلمدرلر. ناحیه نیک قسم جنوبیه طاغانی و مرتفع اولوب، آلپ سلاسل جبالدنن ال شمالسنک بعض قولری ممتد اولور، که بونلرک ال بوکسکی (برنه) ناحیه سی حدودنده بولسان و ۲۳۲۱ متره ارتفاعی اولان (روتورن) طاغیدر. ۲۰۰۰ متره دن بوسک دیگر متمد طاغلی دخی وارد. ناحیه نیک شماله طوغری کیدلدیکه، اراضی کسب انحطاط ایدوب، بر طاقم کوزل تیه لر و منبت وادیلر وایلرلر تکون ایدر. بتون میاه جاریه سی (رین) ابرماغنه تابع (آر) نهرینه دوکیلور. درت ناحیه لر کولنک یالکز ساحل غریبی بو ناحیه په طاند اولوب، آباغی حکمنده اولان (روس) نهری مرکزی

اولان اوچرته قصبه سندن سرورله، غرب جنویدن کلن (امه) نهرینی آلیر، و شرق شمالیه طوغری آق‌ئرق، ناحیه دن چیقار. دیگر انهاری غربدن باشلاپرق: ویکرن، سوهر و (آآ) نهرلبردر، که بونلک ایکنجیسی (سیماخ) کولنک آیاغیدر، و اوچنجیسی (بلدک) و (هالوت) اسمبلرله ایکی کولاک ایچندن چکر. بو وجهله ناحیه تک درت بیوک و متمدد کوچک کوللری اولوب، میاه جاریه سی چوقدر. یالکز قسم جنویسی زیاده صورثوق اولوب، ساثر طرفلرنک هوا سی متمدلدر. معمه ا بوره لری و تحولات هوا ییه سی چوقدر. طوبراغی اولدجه منبت اولوب، اسویچره ده یالکز بو ناحیه تک احتیاجات محلیدن فضلهمحصلولانی وارددر. ۱۵۰۱ مربع کیلومتره دن عبارت اولان اراضی همومیه سندن ۱۳۶۹ مربع کیلومتره سی استفاده لی ارا. ضیدن اولوب، بونک ۱۰۶۲ کیلومتره لکی ناره، باغچی، چایر و سرعی، ۳۰۶ کیلومتره لکی اوردان و یالکز ۶۰ کیلومتره لکی باغدن عبارتدر. قصبه و قریه عرصه لریله کول، یول، قیا و ساثره کچی محصول و برمن اراضیه سی ده ۱۳۲ مربع کیلومتره در. حیوانات اهلیه سی چوقجه ایسه ده، جنسلی پک اینی دکدر. طاغلرنده دمیر و بعض طرفلرنده کمور معدنلری و محروقات قیابدن اولان کول دبی طوبراغی وارددر. وقتیه بعض انهازنده آلتون و بزه لری وار ایدی. کولاریله نهرلرنده بالیق چوقدر. صنایعی پک ایلری دکل ایسه ده، بعض دمیرخانه لری و یاموق و اییکدن منوجامله صماندن اوره شیلر و اوپون کاغدی و ساثره فابریقه لری و ۳۵۰ قدر پنبیر و یاغ خانلاری وارددر. نجارتی خیلی ایشلک اولوب، ذخیره، پنبیر، قورواریک، کیراسو دبنان کراز راقیسی، حیوانات و ساثره اخراجانی وارددر. اصول اداره سنه کلنجه اهالیدن ۲۰ یاشنی تولدبران افرادک جمله سی انتخاب ایتمک حقی حقنر ددر، وهر بیک اهالی ایچون بر مبعوث انتخاب اولمغله تشکیل ایدن مجاس بدی کشیدن مرکب بر مجلس دائمی انتخاب ایدر. که بو مجلس اداره ممالک و وظائفله موظف اولوب، هیئت مدیران یرنجی طوتار. ناحیه ه قضایه منقسم اولوب، ۱۰۹ دائره یی حاویدر. قضا قائمه قاملری بعض شرائطی حائر اهالی میاننده انتخاب اولنور.

لوچیلیوس } سندن ایکی کشینک اسمیدر:
(Lucilius) اسکی روماشمارا.
برنجیسی میلاد عیسادن ۱۴۹ سنه اول لاتیوم خطه سنک (سوتسه) قصبه سنده طوغوب، قبل المیلاد ۱۰۳ تاریخنده نابولیده وفات ایتمشدر. هجوه میلی او اوب، ۳۰ قدر هجوه یازمش ایسه ده، یالکز بعض فقره لری موجوددر.

لوچوسوس } یاخود لوس (Luc. Lu.)
(Lucius) بوسمله اوج یا پاکلشدر:
برنجیسی رومالی اولوب، ۲۵۲ تاریخنده یش آیی پایانی ایتمشدر. اعزه زمره سنه الحاق اور. لهرق، مارت ۴ نده یورطیسی اجرا اولنور.

لوچینیسی } بولونیه لی اولوب، ۱۱۴۴ ده پایا انتخاب اولمش ایسه ده، برشبه لی آرنودک طرفدارلری حابندن حکومت جسمانیه دن واز چکمه اجبار اولمش؛ و ۱۱۴۵ ده امپراطور اوچنجی قوززادک امدادیه رومانک اوزرینه هجوم ایتمکده ایکن، مجروح اولوب، یاره تک تأثیرله وفات ایتمشدر.

لوچینیسی } ۱۱۸۱ دن ۱۱۸۵ تاریخنده دک پایانی ایتمشدر.

لوچی } ایران شمرا سندن اولوب،
(اصفهانلیدر. ائمه اثنا عشرک مدحی)
حقتنده کوزل قصاندی وارددر.

لوچی } (حسن - افندی) عثمانلی شمرا سندن
(اولوب، بروسه لیدر. شهر مذ-
کورده حسن پاشا مدرسه سنده مدرس ایدی.
۱۱۶۵ تاریخنده وفات ایتمشدر. شومقطع اونکدر:

نسان حاله کیفیت عشق بیان ایدر
آنکچون کتزدن نوحیا هر بار مجموعه

لوچی } اونجی قرن هجری عثمانلی شمرا-
(سندن اولوب، برشته لیدر طریق
نصوفه سلوک ابدوب، بر خیلی مدت سرکر افندی تک خدمتده بولمشدی. شو ایکی بیت اشمازندنددر:

نیچه دمدر سبادن بر اثر یوق
آنکچون سوی دلبردن خبر یوق
مقا حصفانه سنهن دختررز
طلودر آتی اما بر چکر یوق

فیون حرب آنارنده مسطوردر، یا قوت حموی بو ممالکتک اخیراً خوزستاندن تفرقیله جبالدن معدود آریجه بر خطه عد اولندیفی علاوه ایدور. الیوم (لورستان) دینان بردر. [لورستان] ماده سنه مراجعت بیوربله . [

لوران { سنت — (St. Laurant) خرسیتا. نلرک عزیزلندن اولوب، اوخنجی قرن میلادیده پایابکنجی (سیکست)ک باش دیاقوسی وخرینه داری ایکن، ۲۵۹ نارپخنده امپراطور (والریان)ک خرسیتانلره قارشی اولان اراده سی اوزرینه، توقیف اولنهرق، بر دمیراسقاره اوزونده آتشدن قیزاردیلهرق، دهشتلی راشکنجه ایله اعدام اولنشدی. آغستوسک ۱۰ نده یورطیسی اجرا ایدرل . — بواصله قتیولیکلرک دیگر برعزیزلی دخی اولوب، اون بشنجی قرن میلادیده ونیک بطریق بولغشدی . بعض آثار قلیه سی واردر . بونک یورطیسی ایلولک ۵ نده اجرا اولور .

لورته { (Lorette) ایتالیا تک (آقونه) ایتالنده و آقونه تک ۲۰ کیلو متره جنوب شرقیسنده و آدریاتیق ساحلی قرینده بر قصبه اولوب، ۷۷۳۰ اهالیسی واردر. خرسیتانلر حضرت مریم (عم)ک اقامت ایتمش اولدیغی خانه تک ملاکله طرفندن فلسطیندن بو قصبه یه نقل ایدلمش اولدیغه ایتانوب، مرمردن کوچک بر خانه بونک اوستنده بیوک ومتین برکلیسا باعشلردر . وقتیه زیارتنه سنوی برقاج یوز بیگ کچی طوبلانیردی . الیوم اهالیسنک معیشتی زواردندر .

لورستان { ابرانک ایالات فربیه سنندن لورستان (اولوب، شمالاً کردستان ، شرقاً عراق عجمی، جنوباً خوزستان ایتالریله، غرباً دخی حدود عثمانیه ایله محدوددر . مساحتة سطحیه سی ۳۹۰۰۹۵ مربع کیلومتره واهالیسی ۳۰۰۰۰۰ کشیدر . مرکزی قیم شرقیسنده واقع (پروجرد) شهریدر . اراضیسی طاغلق اولوب، شمال غربیدن جنوب شرقیه طوغری بر قاج صره طاغله رمتد اولیور، که باشلیجه لری شرق جهتنده واقع (سفید کوه) ایله غرب طرفنده بونان (پشت کوه) سلسله لیدر . اک یوکسک محلری ۲۶۵۰ متریه قدر چیقار . شط العربه

لودولف { (Ludolf) مشاهیرمستشرقیندن اولوب، ۱۶۲۴ ده رافورتده طوغمش؛ و ۱۷۰۴ ده وفات ایتمشدر . حبش لسان وادیاتنک آوروپاچه تحصیله آلت اوله جق بر قاج کتاب یازمشدر .

لودوه { (Lodève) فرانسه تک (هرولت) ایالتنده و (مونتیلیه) تک ۵۴ کیلومتره شمال غربیسنده اولهرق (سورنه) طاغله رنک اتکنده ناحیه مرکزی بر قصبه اولوب، ۱۱۲۰۸ اهالیسی، داخلی مکتبی، تفرجگاهلری، چوخه، یوک اییلک، قویاق، زیتون یاغی، وسائر فابریقه لری و دیباغخانه لری واردر .

لودویغسبورغ { (Ludwigsburg) آلمانیه تک وورتمبرغ قراالغنده و استوتفاردک ۲۰ کیلومتره شمالنده اولهرق (نقار) نهری اوزونده و نقار ایالتنک مرکزی بر قصبه اولوب، ۱۵۰۰۰ اهالیسی، حربیه مکتبی، مکتب اعدادیسی، طوبخانه سی، دوکخانه سی، چوخه، ارغنون، کومش و آلتون تل، بولسلن و ساثره فابریقه لری، کوزل رسملی حاوی بر سرایی و فرح فزا منظره سی واردر .

لودی { (Lodi) ایتالیا تک لومباردییه خطه . جنوب شرقیسنده اولهرق (آده) نهری اوزونده بر قصبه اولوب، ۲۰۰۰۰ اهالیسی، داخلی و خارجی اعدادیه مکتبلری، کتبخانه سی، اسکی بر قلمه سی، جینی فابریقه سی و مشهور پارمزانه پیئیری واردر . — مذکور قصبه تک ۱۷ کیلومتره غربنده دخی (لودی وکیو) یعنی «اسکی لودی» اسمیه اسکی بر قصبه بولنوب، شمعی قریه حالنده در .

لودیانه { (Lodiana) هندستانک پنجاب خطه سنده ودهلینک ۲۰۰ و سهرندک ۵۰ کیلومتره شمال غربیسنده بر شهر اولوب، ۵۰۰۰۰ اهالیسی و شال دستگاهلری واردر .

لور { (یاخود ل) ایرانده خوزستان ایله اصفهان آرمسنده و خوزستاندن معدود بر یر اولوب، بو مملکتده ساکن اولان کرد اقوامندن بر قومک اسمیه مسما اولدیغی جفرا .

تابع (کرخه) نهری کردستان ایالتدن کلوب، لورستانی شمال فرییدن جنوب شرقی طوفری شق، وهان بتون میاه جاریه-نی اخشد ابده رک، خوزستان ایالتنه کیرر. اهالیسنک قسم اعظمی کرد اولوب، (لوری) شعبه سنه منسوب بولند. قلرندن، بونله نسبتله مملکته لورستان اسمی ویرلمشدر. جغرافیون اسلام آتارنده لامک ضمیمه (ر) دینلوب، اتابکاندن ایکی سلاله بو مملکتده حکم سورمش، (و) اتابکان لر بزرگ (و) اتابکان لر کوچک (اسمرله شهرت بولمشدر.

لورقه { Lorca } اسپانیه نك مورسیه ایالتده ومورسیه نك ۶۳ کیلومتره غرب جنویسنده اولورق (غوآدالاین) نهری اوزرنده قضا مرکزی بر شهر اولوب، ۵۲۹۳۵ اهالیسی ومکمل صورته بندلر وآبرقله اسقا اولنور منبت بر وادیسی واردر. عربلردن قاله قلعه سیله قامه نك اطرافنده کی عرب شهری اولوب، یکی شهر ده اشاغیده منتظم صورته یابلمشدر. عربلرجه (لرقة) ویا (لورقه) اسپیه معروفدر.

لورن { یاخود لورنه (Lorraine) فرانسه لورن } ایله آلمانیه آرمسته و (رین) ایر. ماغی حوضه سنده اولورق (نید) و (موزله) نهرلرنک وادیلرنده بیوک بر خطه اولوب، شمعیکی حالده آلمانیا امپراطورلیله فرانسه جه ورینی آره. سنده منقم اولدیغی حالده، شمالاً لوکسنبورغ بیوک دوقه لقیله، پروسیه نك (نوه) ایالتیه (و) پالاتینات) حکومتیه، شرقاً آلاس خطه سیله، جنوباً فرانسه نك (فرانسه قونته) غرباً دخی (شامپانیه) خطه لریله محدوددر. مساحت سطحیه سی ۲۲۴۰۰ مربع کیلومتره در. هیچ بر طرفدن حدود طبیعی ایله محدود اولوب، حدودی وقت وزمانه کوره دیکشمشدر. شمال شرقی جهتی آلمان و غرب جنوبی جهتی فرانسز اهالی ایله مسکون بولندیفندن، اسکیدن بری آلمان وفرانسز لورنی دیککه ایکی قسمه منقسم بولمش ایسه ده، بو ایکی قسمک حدودی معین دکادر. اسکیدن مرکزی بولمش اولان (نانسی) شهری ایسوم فرانسه داخنده بولنقمده، (مچ) شهری دخی فرانسز

لورنی طور اراغنده ایسه ده، استحكاماتنه واهمیت موقعیسنه بناه، ۱۷۷۱ ده آلمانیه الحاق اولنان قمنده قالمشدر. اراضیسی آرز حارضلی اولوب، جنوب جهته سنه (ووسز) طاغلر سنک اتکازی بولنیسور. (رین) ایرماغی (لورن) خطه سنک شرق وشرق شمالی حدردی قرینده جریان ابدوب، ذکر اولنان (نید) و(موزله) نهرلری ویر چوق چاپلر جنوب فرییدن شمال شرقی به طوفری جریانله (رین) ایرماغه دوکیولورلر. (موزه) ایرماغی دخی خطه نك غرب جهته آتهرق، او طرفک صولرینی طولارلر. بو وجهله میاه جاریه سی چوقدر. اراضیسنک تقریباً درنده بری اورمانلرله مستور اولوب، میسه، کورکن، قاین، اووز وسائر آقا. جلری واردر. هر طرفک وعلی الخصوص (موزله) ایله اوکا تابع (مورته) وادیلرنک طوریغی نك منت اولوب، ذخایری احتیاجات محلیه نك ایکی منلی نسبتنده اولدقدن بشقه، شربتی اونی، پنجهار وسائر صنایعه مستعمل محصولانی ده چوقدر. باغلری ده نك چوق اولوب، چیقان شراب حادی ایسه ده، نك کثرتلدر. ووسز طاغلی جهلرنده سرعازی چوق اولوب، کلیتی وقبول پنییر چیقار. دمیر معدنی و سمر، آشی بویه سی، قیاس طوزی وسائر اوجانلری و میاه معدنیه سی ده چوقدر. چیقان دمیر محلنده اعمال اولنوب، متعدد دمیر خانلر ویا موقدن انواع منسوجات فابریقه لریله، پنجهارله چوبریلر خرازلی، چلنکیراکه متعلق مواد مختلفه، موسیقی آلاتی وسائر فابریقه لری واردر. فرانسه قالان قسمی (مورته مع موزله) و(موزه) ایالتلرنه منقسم اولوب، آلمانییه الحاق اولنانی ده آلاس ایله برابر مستنی بر ایاتک اخذ اولنمشدر. آلتاچیه وفرانسزجه سولین اهالیسندن بشقه لاتیجه واسکی کلتجه دن مرکب بر لسان مخصوصه منکام بر صنف اهالیسی ده واردر.

لورن خطه سی (قارلویینیان) سلاله سی حکمدارلرندن امپراطور لوتر طرفندن اوغلی ایکنجی لوتزه ویریلوب، بو مناسبتله (لوتزی زنیوم) یعنی «لوتزک قراللی» اسمیه تمسیه اولمش؛ و بو اسم فرانسز لسانده تخفیف اولنهرق، بر قاج شکه کیردکدن صکره، (لورن) صورتی

اك زياده خوزستان و فارس خطه لنده طاعنق اولوب، مقدارجه دها كثر تيدرلر .

— لوري اسمي افغانستانده بزده كي چنكاهلر كي چركه ليله كرر و آبي و ميمون او بناتير و قارليري فال آچار بر قوم مخصوصه دخی و بريلر .

لوريان } (Lorient) فرانسه نك (موربهان) ايلتنده و (وانه) نك ۴۸ كيلو-

متره غرب شماليسنده قضا مركزي بر شهر واسكله اولوب، ۳۰ ۵۰۰ اهاليسي، برنجي درجه ده مرساي عسكريسي، ترسايه سي، استخكاماني، هندسه بحريه مكتهي، مكتب اعداديسي، زراعت، جغرافيا و سائر علومه مخصوص جمعيتري، سفارش حريمه و تجاربه اهلاننه مخصوص واسع حوضي و دستكاهلري، بيوك دو كخانه لري، متعدد فابريقه لري، مورينه بايني صيدبنه كيدر سفارشي و بك ايشلك تجارتي واردلر .

لوزاسه } و آلمانجه لاؤزنج (Lusace, Lausitz) آلمانيه نك و سطرلنده (البه) ايله (اودر) ايرماق لري آره سنده و براند - بورغ ايله سيليزيه، جهستان و صاقسه قرالاني حدودنده بر ير اولوب، مساحه سطحيه سي تقريباً ۵۹۴۰ مربع كيلومتره درر. اسكيدن بري يوقاري و آشاغي لوزاسه اسمليله ايكي حكومه منقسم اولوب، بده جهستان و ۱۶۳۰ ده صاقسه قرالغنه الحاق اولمشدسي. ۱۸۱۴ ده آشاغي لوزاسه نك بتويله يوقاري لوزاسه نك قسم شرقيسي برسويه به ترك اولنه رق، بونك قسم غربيسي ينه صاقسه قرالغنده قالمشدر. آشاغي لوزاسه ده اراضي قوملق و اورمانلرله مستور، و يوقاري لوزاسه ده ايسه طاغلقدر. برنجيسنده يوكدن و ايكنچيسنده كمتدن منسوجات عملي اهلانك برنجي مدار اشتقاليدير. اصل اهاليسي (واند) دينلن اسلاو جنسيتنه منسوب ايسه ده، بونلر كوندن كونه آلمانلاشد بر - مقدمه در .

لوزره } (Lozere) فرانسه نك جنوب ايلتنده و اف (سونه) سلسله

جبلانه مربوط بر طاغ اولوب، همنامي اولان ايلك داخنده واقعدر، واك بوكسك ذروسه ۱۵۳۰ متره ارتقاعنده در .

آلمشدر . بر چوق وقت دوقه لقي صورتنده آبريجه اداره اولمشدر .

لوروس } (Louras) آرنانژدلك جنوب شهرنك جنبونده واقع (اوليجقه) طاغندن نيمانله، جنوبه طوغري جريان ايده رك، و ناره اووه سنه دوشدكن صكره جنوب غربيه طوغري دونه رك، باصيق اولان مذكور اووه ده بر طاقم بطاقلق تشكيل ايتدكن صكره، پروزه ايله سالخوره آره سنده ناره كورفزينه دو كيلور. مجراسي تقريباً ۷۵ كيلومتره طاونده در .

لوروس } (ونام ديكرله فليپاده) يانه و پروزه نك ۳۰ كيلومتره شمالنده اوله رق همنامي اولان نهره دو كيان بر كوچك چاي كساننده و اووه ده واقع قضا مركزي بر قصبه اولوب، ۲۰۰۰ قدر اهاليسي، بر جامع شريف و بر قاج خان و دكان و سائرهي واردلر. ناره قصبه سنك يونانه تركي صره سنده تشكيل اولنه رق، باشليجه ناره مهاجر ليله اسكان اولمشدر. هواسي آغيرجه در .

— لوروس قضايي پروزه سنجانك شرق جهتدن عبارت اولوب، شمالاً يانسه سنجاغله و شرقاً حدود يونانیه ايله محدود اولدني حاليه، جرينك ناحيه سيله برابر ۶۸ قريه دن مركب و ۲۰۰۰۰ قدر اهالي ايله مسكوندر. اراضي بيك مثبت و محصولدار اولوب، مرعاري و قيونلر ايچون كوزل قيشلاق لري واردلر. مصر و سائر ذخاير ايله پلامود و حيواناتدن خيلي اخراجاتي واردلر .

لوري } (ياخود لر) ايراك غرب جهتنده ساكن بر قوم اولوب، كردلك بر شهبه سي اولدق لري حاليه، اسانجه و اخلاق وادانجه كردلر دن خيلي فرق لري واردلر. بر چوق قبائل و عشايره و باشليجه (لر كوچك) و (لر بيوك) اسمليله ايكي بيوك شهبه به منقسمدرلر. بوايكي شهبه نك برنجيسي نفس لورستانده و بونك شمالنده واقع كردستان ايا - لتنده ساكن اولوب، ۵۶ ۰۰۰ طاهل دن يعني تقريباً ۳۰۰۰۰ نفوسدن عبارتدرلر. ايكنچيسي ايسه

ایله ۱۹° عرض شمالی و ۱۱۸° ایله ۱۲۲° طول شرق آره لرنده تمتد اولور . مساحتی سطحیسی ۱۰۲ ۶۹۵ و اطرافنده کی جزایر صغیره . ملقبه ایله برابر ۱۰۲۸۶۰ مربع کیلومتره و اهالیسی ۳۱ میلیون کتبی راده لرنده در قسم شمالینده یکپاره وکنیش برآته اولوب ، ساحل غربینده (مانیله) کورفیزی بدالنتشکیل ، جنوب شرقیبه طوغری بربرلیته مربوط برطاقم شبه جزیره لر صورتینده اوزانهرق ، هر ایکی طرفدن بر چوق برون و قوبرلی حاری اولور . اراضیسی طاقناق و پک عارضه لی اولوب ، یالکز نهرلرک منصلبرنده و کولرلرک کنارلنده بعض اوقات اوره لر کوریلینور . طوبراغی اراضی برکایه دن عبارت اولوب ، طاغلرینک جمله سی بربرکناندر ، که بونلرک بعضلری ایوم آتشن افشاندنر ، بعضلری و قتیله سونمش حتی برطاقنک آغزلی کوروردی صولرله طولوب ، کوله حاننه کچمش ، و بعضلری ده طول مدت سونمش حالینده قالدقدن صکره ، آتشن ویا طومان بوسکورتمک باشلاهرق ، یکیدن حیات اثری کوسترمکده بولنمشدر . بو طاغلردن اکثرینک ارتفاعی ۱۰۰۰ متره راده لرنده ایسه ده ، ۲۰۰۰ متره به تقرب ایدنلری ده واردر . اکر مرتقلری واک دهشتناکی اولان (مابون) نام دیکرله (آلی) برکاننک ایسه ارتفاعی ۲۳۷ متره به بالغدر . (بومبون) کولرک ایچینده واقع برآته نیک اوستنده بولان (تآل) برکانی ایسه ارتفاعیبه نیک کری اولدینی حالده ، بوسکورتنیک دهشتلی آتشلرله مشهوردر . میاه جاریه سی پک چوق اولوب ، نهارینک هنوز جمله سی تمام یله کشف اولنماشدر . اکر بیوک (ویوغرانده) و نام دیکرله (فاغانان) نهریدر ، که ۱۶° عرض شمالینک جنوبینده نبعانله ، شماله طوغری جریان ایده رلرک ، ۱۸° عرض شمالینک اوتسینده ساحل شمالیندن دیکزه منصب اولور . (آیره) نهری دخی واسع بر دالیه دن بحر محیطه منصب اولور . (آنیو) نهری کذلک بیوک بردایه تشکیل ایده رلرک ، (لینغان) کورفزیته دوکیلور . (پایانه) نهری (قادناه) نام واسع کولرک یانندن جریان ایده رلرک ، (مانیله) کورفزیته واصل اولور . محیط دائره سی ۲۰۰ کیلومتره اولان (بی) کولرینک آباغی حکمنده بولان (پاسینغ) نهری ده مذکور

ایالتی (Dép. de la Lozère) }
لوزره } فرانسه ایالتندن اولوب ، شمالاً یوقاری لواره ، شرقاً آردش ، جنوباً فارد ، غرباً دخی آوبرون و قانتال ایالتلرله محدوددر . مساحتی سطحیسی ۵۰۴۹ مربع کیلومتره اولوب ، ۱۳۸۳۱۹ اهالیسی واردر . اراضیسی طاقناق اولوب ، سونه جبالی ایالتی شق ، و اوآره ، فارونه ورونه ایرماقلری آره لرنده بر تقسیم میاه خطی تشکیل ایده بورلر . میاه جاریه سی بو اوج ایرماغه تابمدر . طوبراغیک قوه انباتیه سی آز اولوب ، ذخیره سی و باغلری آزددر . کتف و کتوبر ایله کستانه محصولاتی چوققدر . حیوانات اهلیه دن اکر زیاده قیون و استرلی واردر . کومش ، باقیر ، قورشون آتشیون و سائر معدنلر بولور . صنایعی آز اولوب ، بعض اییک منسوجانه عبا ، کاغد و سائر فابریقه لری و دبایخانلری واردر . اهالیسندن هجرت ایدنلر چوققدر . مرکزی (منده) قصبه سی اووب ، ایات ۳ قضایه منقسم و ۲۵ ناحیه ایله ۱۹۶ دائره بی حاویدر .

(L. LUZ) } بقیه نیک ماینو ایالتنده
لوزه } (و تورنی) ۷ کیلومتره شرقنده اولهرق (دندر) نهری اوزرنده بر قصبه اولوب ، ۶۵۰۰ اهالیسی و یککخانه لری واردر .

(Luzitania) } ایریا شبه
لوزیتانیه } جزیره سنک رومالیر زمانندنکی تقسیماتنده غرب جنوبی گوشه سینده و بریان اسم اولوب ، اهالیسی ده (اوزیتان) تمیه و لنوردی . لوزیتانیه خطه قدیمه سی هن شمیدیک پورتیکیزدن واسکی لوزیتانلر شمیدیک پورتیکیزلرک جدازدن عبارت ایدی . [« پورتیکیز » ماده سنه مراجعت .]

(بنفادک بر محله سی اولدینی « مجیم
لوزیه } البلاد ده مسطوردر .

(Lawas) } اکثرته (سوکس)
لوس } قونلده در چیترک ۶۳ کیلومتره شرقنده اولهرق (وزه) نهری اوزرنده بر قصبه اولوب ، ۹۵۰۰ اهالیسی ، دمیر دوکخانه لری ، طوب فابریقه لری و ذخیره حیوانات تجارتی ووردر .

(Lago) } فیلیپه جزایرینک اکر
لوسون } بیوک واک شمالیسی اولوب ، ۱۲

کوروزه دوکيلور - (تآل) ونام ديگرله (بومبون) کولنک آياغي اولان (تآل) نهري ده ذکره شاياندر . بيقول نهري ايسه (آلي) شبه جزيره . سنده (کينالي) اسميله باشلايوب ، (بانو) کواغي بعدالتشکيل ، (قابوزاڤو) اسميله (سان ميکل) قوبنه دوکيلور .

لوسون جزيره سي اقاليم حاره دن معدود اولديغي حالده ، مياه جاريه سي وياغورلري پک چوق اولمغه ، قوه انبانيه جه دنياک اک برنجي يري عد اولمغه شاياندر . هنوز باطله کورمه مش واسع اورمانلرند کراسته به وسفاش ديرکاريه يارار اشجار مختلفه دن باشلاهورق آلتچي يرلرند حاصل اولان والياي کنورکي نجهه قوللايلان خرما انواعه واورنجيه . قدر آجابرک انواعي بولنور . شکر قامشي وتوتون محصولاتي پک چوق وپک مقبولدر . دمير و باقيرايه کور وکوکورد معدنلري پک چوق ايسه ده ، الان منظم صورته اخراج اولندقلري بوقدر . ياغور موسمي آلتی آی دوام ايدر . بالکنز برکانلرنيک کثرتدن طولاي زلزله لري پک صيق وپک شدتيدر . تساوي ايل ونهار موسملرند وعلی الخصوص صوک بهارده فرطونه لري ده پک چوقدر . اهالي سي برقاچ جنسيته منسوب اولوب ، اک اسکي و اصل برلي اهالي سي اولان (نغريتر) ل ، که بر جنس زنجي عرفيدر ، وتيله جزيره ني ضبط ايتمش اولان بو . لينسيالير طرفندن بوسکورديلرک ، جزيره تک اک ايچ طرفلرندکي طائرله چکمش ؛ واورارده وحشي برحاله ياشامقده دوام ايتمشلدر . چوق کچه دن ملايلير جزيره ني استيلا ايدهرک ، بولينسياليرک بر طاقني کنديلرينه مزج ، وبرطاقلريني ايچ طرفله چکمهک احيبار ايله ، سواحلي وانهارک واديلريني ضبط ايتمشلدر . شمديکي حالده اهالينک قسم اعظني تشکيل ايدن اشبو ملايلردر . بولينسياليرک بورتوده کي دياقلرله مشاهتلري واردر . ملايليرک لوسونه دخوللري دين اسلامک بونلر ييننده انتشاردن اسکي اولميدر ، که اسپانيولر بو جزيره تفريلرند يالکنز ماييله اطرافنده کي ملا ييلري مسلم وقصوريني بت پرست بولمشلدر . آلتچي اوندن صکره مسلم ملايليرک جزيره به شدتلي بر هيجومي وقوع بولمش ، واورارده دين اسلام بتون جزيره اهالي سي ييننده انتشاره باشلامش

ايسه ده ، اسپانيولر بوندن کندی قوتلرنيک نزلاني حس ايدهرک ، وار قوتلريني صرفله ، دين اسلامک انتشارينه مانع اولمش ؛ وبر خيالي وقت سورن محلا . رباندر صکره ، لوسونده کي مسلمانلرينه محدود بر حالده قابوب ، اسپانيولر بو جزيره کي بت پرست ملائي بولينسياليرک چوغني اسمآ اولسون قوتليرک ايتمشلدر . اسپانيولرک ورودندن صکره بونلرله يريلردن متولد ملز بر جنس اهالي طهور ايتديکي . کي ، چينيلر دخي تجارت ايچون کلوب ، بونلر دخي ديگر بر ملز جنس توليد ايتمشلدر .

لوشمايور { Leuchmayor } اسپانيه تک ۲۷ کياومتره جنوب شرقي سنده بر قصبه اولوب ، ۸۰۰۰ اهالي سي واردر .

لوشنه { آرنآؤدلقده يانيه ولايتنک برات سجاغنده و براتک ۲۷ کياومتره شمال غربي سنده اوله رق موزاکه اووه سنده و بر تيه تک اتکننده واقع قضا سرکزي برقره يدر . - فضا (فیر) ناحيه سيله برابر سخياق وولايتک منتهای شمال غربي سني تشکيل ايدوب ، ۲۱۵ قره دن مرکيدر . بو قضا موزاکه اووه سنک قسم اعظمندن عبارت اولمغه ، احوال طبيعيه سي حقتده «موزاکه» ماده سنده تفصيلات لازمه ويريله چکندن ، بوراده تکرارينه حاجت بوقدر .

لوشه { اسپانيا ده کي لوجه قصبه سنک اسم عربي سيدر . [«اوجه» ماده سنه مراجعت بيوريله .]

لوط { قدامی انبيادن اولوب ، حضرت { ابراهيم (عم) ک برادر زاده سيدر . مشار اليه ايله بزبر ارض بابلي ترکه مجبور اولوب ، حرانه وکنعانه برآکده کيتدکن صکره ، سدوم ديارينه کيده رک ، انواع مناهي به وطيبيته تک خلافتده اوله رق فسق و فجوره طالمش اولان سدومي لري دين حقه دعوتله ، وعظ و نصيحت ايتديکي حالده ، تأثير ايتديره مديکندن ، کنديسي مملکت مذکوره ني ترکه مأمور اولوب ، در عقب سدوم قومي غضب الهی به اوغرامش ؛ و حضرت لوطک زوجه سي دخي اصحاب فسق و فجوره اويديفندن ، برآکده هلاک اولوب ، نبي مشاراليه يالکنز قورتلش ؛ و روايته کوره ۸۰ ياشنده حجازده وفات ايتمشدر .

لوغدونوم } (Lugdunum) فرانسه ده کی
ایون شهرینک اسکیرومایلر
زمنده مستعمل اسم قدیمدر .

لوغرونو } (Logrono) اسپانیه نیک اسکیر
{ تسیله خطه سنده (و پتوریا)
نیک ۹۴ کیلومتره جنوبده ایالت مرکزی بر قصبه
اولوب، و ۱۳۳۹۵ اهالیسی، ابره نهری اوزرنده
۱۲ کمرلی و ۲۰۰ متره اوزولنقنده بر کورپسی
وقتابه، صندلیه، اوبون کاغدی، قونیاق و شایقه
فابریقه لری وارددر .

— اوغرونو ایاتی شمالاً آلاوه و ناواره،
شرقاً بته ناواره و ساراغوسه، جنوباً سوریه،
غرباً دخی پورفوس ایالت لریله محاط اولوب،
مساحت سطحیه سی ۵۰۳۸ مربع کیلومتره و اهالیسی
۴۲۵ ۱۷۴ کشیدر. حدود شمالیه سی (ابره)
ایرمانغک مجرای تشکیل ایدوب، سائر طرفلردن
یوکسک طاغزلره محاطدر. قسم جنوبیسنده کی طاغزلر
۲۰۰۰ متره ارتفاعنی متجاوز اولوب، اک یوکسکی
۲۳۰۵ متریه باغ اولور . بو طاغزلردن نمانله
مذکور ابره ایرمانغه منصب اولان میاه جاریه سی
چوقدر. اراضی شماله طوغری کسب انحطاط ایدوب،
قسم شمالیسنده منبت و کوزلر اودولری وارددر .
محصولاتی ذخایر متنوعه ایله کیلتلی اوزوم، زیتون،
طوت و سائر میوه لردن عبارت اولوب، آنجق
زراعت هنوز پک کریدر . طاغزلرنک اورمانلری
انلاف اولنوب، سره لری چوق و کترتلی اولان
قیونلرنک پیاغیسی پک مقبولدر . مسدانق چوق
ایسه ده، اخراج اولانق بوتق کبیدر . صنایع بحلیه
بعض قبا منسوجات اعمالندن عبارت و تجارتنی ده
خیلی کریدر . ایالت ۹ قضایه منقسم و ۱۸۵
ناحیه بی حاویدر .

لوغو } (Lugo) اسپانیه نیک شمال غربی
{ گوشه سنده واقع غالیجه خطه سنده
ومادریدک ۴۳۰ کیلومتره شمال غریبسنده ایالت
مرکزی بر قصبه اولوب، ۱۸۹۰۰ اهالیسی، حیوا.
نات و ماصدیرمه تجارتنی، شایقه فابریقه لری، دباغخا.
لری وجوارنده کورودلی قابلیقه لری وارددر .

— لوغوا ایاتی غالیجه خطه سنک قسم شرقیسندن
عبارت اولوب، شمالاً بجر محیط اطلاسی ایله، غرباً

(ابوحنف — بن حنف بن }
لوط بن یحیی } سلیمان الازدی) مشاهیر
رووات و مورخیندن اولوب، جدی حنف بن سلیمان
اصحاب جناب سرافوبدن ایدی . صاحب ترجمه نیک
عندالمحدثین روایتی ضمیمه ایسه ده، وقایع مهمه
اسلامیه حقدده برچوق کتابلریازمشدر . وفاتی
۱۵۷ تاریخنده واقع اولمشدر . تألیفاتی بوجه
آتیدر: « کتاب الرده »، « قوتوح الشام »، « فتوح
العراق »، « کتاب الجبل »، « کتاب صفین »
« کتاب التهروان »، « کتاب الفارات »، « کتاب
مقتل علی رضه »، « کتاب مقتل الحسین رضه »،
« کتاب المختار بن ابی عبید »، « کتاب وفات
معاویه و ولایه یزید و وقعة الحرة و مقتل عبدالله بن
الزبیر »، « کتاب زید بن علی و یحیی بن زید »،
« کتاب الفحاک الخارجی »، « کتاب الخوارج
و الملهب ابن ابی صفره » و سائره .

لوغانو } (Lugano) اسیویجره نیک (تسین)
{ ناحیه سنده (و بلیزونه) نیک ۲۵
کیلومتره جنوب غریبسنده اوله رق همنامی اولان
کولک بر کورفزنده واقع قضا مرکزی بر قصبه
اولوب، ۶۱۳۰ اهالیسی و اییک فاشلر، کاغد و
بیجاق فابریقه لریله دباغخانلری، بیوک بر حیوانات
بازاری و شایان نامشا لطیف و پک منبت جوارلری
وارددر .

— لوفانو کولی اسیویجره نیک مذکور
(تسین) ناحیه سی داخلنده اولوب، بالکزه منتهای
شمال شرقیسی و جنوب غربی گوشه سی ایتالیا طوبرا.
غنده بولنیور . مساحت سطحیه سی ۵۹۹ مربع
کیلومتره و سطحی حدای بجدن ۲۷۱ متره
یوکسک اولوب، عمق وسطیسی ۱۵۰ و اک درین
محلنده ۲۷۹ متره در . شکلی غریب اولوب، بر
طاقم قوللری و کورفزلری وارددر . اطرافق کوزل
طاغزلر و اورمانلره محاط اولوب، بر قاج چای ایچنه
دوکیلور؛ و فضله میاهنی (ترزه) استمنده بر تهر
صورتنده جبقوب، (مازور) کوانسه دوکیلور .
بالینی چوقدر .

Lugdum Bata- }
لوغدوم باتا ووروم } (vorum) فنکنده کی
(ایده) شهرینک رومایلرجه مستعمل اسم قدیمدر .

۲۰۰۰ قدر بالیقی طولانیتر. (مال استروم)
اسمیه مشهور مخاطرہ ملی ورطہ بوجزایرک جنوب
غربی جہتنددر.

لوق (Locke) انکلتزہ ٹک مشہور
لوق (حکما سندن اولوب، ۱۶۳۲ دە
برستول قریبندہ (ورینتون) دە طومش؛ و ۱۷۰۴
دە وفات ایشددر. اوقس فوردارالفنونندن
چیققدن صکرہ فن طلی دخی اوکرمش ایسده،
اجرای طبابت ایتوب، (قریست) مکتبندہ معلم
اولمش ایدی. ۱۶۶۰ دە قونتا شاقسبورگی ایله
کسب مناسبت ایدوب، بوئک اوغلنه مرئی تمین
اولمشدی. بدمه مشار ایله باش وکل اولدقده،
(قارولینه) اداره نظاماتی تنظیمه مأمور اولوب،
مسیحیہ بعض مأموریتلرده نصب اولمش؛ و مشار
ایله تکبندہ مینند فلنکه کیدوب، غیاباً انہام
اولغله، مذکور مملکتدن دخی عزل اولمشدی.
اورازہ خانداننه منسوب پرنس کوپیومک مینندہ
انکلتزہ عودت ایدوب، بعض مهم مناصبہ نصب
اولمش؛ و ۱۷۰۰ دە مبتلا اولدیفی ضعف پیری
ایش کورمسنه مانع اولوب، قید حیات شرطیلہ قرال
طرفندن تخصیصنه اصرار اولنان ممانشی دخی قبول
ایتمہرک، محبہ سی اولان (لادی مشام) ک قوناغنه
چکیلہرک، اورادہ اکمال اغناس حیات ایشددر.
حریت مذہبیہ ومدنیہ ٹک حای و مدافعی اولوب،
بدمه ولتر طرفندن نشر اولنان بعض افکار و
اصولارک اصل موجدیدر. متعدد تالیفاتی واردر.
افعال و حرکاتی دە اقوالنه مطابق حسن اخلاقه متحقق
بر حکیم ایدی.

لوقا (St. Luc) انجیلی ضبط و تحریر
ایدرلرک بری اولوب، آنطکیہ ملی

ایدی. ظن اولندیقہ کورہ، حضرت عیسی (عم) ک
رفندن صکرہ پاولوس طرفندن دین عیسیایہ
ادخال اولنہرق، بونکله برابر نشر مذہب ایچون
۵۱ تاریخ میلادیسندہ ترآدہ وماکدونہ جہتیرنہ
سیاحت ایش؛ و ۵۶ دە یالکز اولہرق قورینتہ
کیدوب، اجرای مواظ ایشدن صکرہ، ۶۱ دە
پاولوس ایله برآکدہ رومادہ حبس اولمش؛ و بدمه
بر جوق برلی طولاشوب، ۸۴ باشندہ ایکن،
یونانت (آخاشا) مملکتندہ قتل اولمشددر. انجیلک

قورونیو پونتو درہ، جنوباً اورنسہ، شرفا دخی
لیون اوویدو ایالتریلہ محدوددر. مساحت سطحیہ.
سی ۹۸۰۸ مربع کیلومترہ اولوب، ۳۸۵ ۴۱۰
اھالیسی واردر. ۶۰ کیلومترہ بویندہ اولان سا.
حلی پک کیرینتیلی چیقینتیلی ایسده، قوبرلی کوچک،
صیغ و نیانی اولوب، کوزل لیمانلری یوقدر؛ و
ساحلی قیاقی و بولسز طاغلرہ مسدوددر. اراضیسی
طاغاقی و پک صرپ اولوب، اکثر طرفلری ۱۰۰۰
ایله ۲۰۰۰ مترہ ارتفاعلری آرہ سنددر. میاہ
جاریہ سی جوق اولوب، (مینو) ایرماخی ایاتی
شق، و (سیل) نہریلہ ساثر انہارینک چوغنی اخذ
ایدر. طوغریدن دیکزه منصب اولور بر جوق
کوچک نہرلری دخی واردر. آلقی و دوز برلری
منبت اولوب، اھالیسی باشلیجہ زراعتلہ وسواخلدہ.
کیلر بالقییاق و کجھیاکلہ باشارلر. صنایع و تجارتی
هنوز پک کیریدر، و اخراج اولنور معادن یوقدر.
ایالت ۱۱ قضایہ منقسم ۶۴ ناحیہ یی حاویدر.

لوغو (Lugo) ایٹالیانک راونہ ایلندہ و
{ راونہ ٹک ۲۵ کیلومترہ غربندہ
قضا مرکزی بر قصبہ اولوب، ۸۶۷۰ اھالیسی و
ایشلک بازاری واردر. قادیلرینک حسن و جالیہ
مشهوردر.

لوفچہ (Lofetz) بلغارستاندہ صوفیہ ٹک
{ ۱۳۰ کیلومترہ شمال شرقیسندہ
وطنیہ تابع (اوسما) نہری اوزرندہ سنجاق مرکزی
بر قصبہ اولوب، ۵۹۷۵ اھالیسی واردر. محاربه
اخیرہ دن اول اھالیسی، ۱۲۰۰۰ ی تجاوز اولوب،
وقایش اھالی کبی صنایعی خیلی ایلری ایکن، اھالی
اسلامیہ سندن چوغنک ہجرت ایتمی اوزرینہ، تدنی
ایشددر. محاربه مذکورہ دہ لوفچہ دہ ساکر عثمانیہ
سردانہ مقاومت ایدوب، روسلر پک بیوک فداکارقلہ
ضبط ایدہ ییلملرلدر. او صرہ دہ خراب اولوب،
بدمه تعمیر اولمشددر.

لوفونڈن (Loffonden) بحر منجمد شمالیہ
{ نوروجک ساحل غربیسی قارشیسندہ
۶۷°۳۰' ایله ۶۸°۴۵' عرض شمالی آرہ لندہ ۹
آطہ دن مرکب بر جزا بر مجتہہ ہیٹی اولوب، بالقییاق
ایله مشغول ۳۵۰۰ نفوسلری واردر. مورینہ
و طرخون بالیقارینک صید ایچون پھر سنہ بوآطہ لرہ

الیوم موجود درت نسخه سندن بری لوقا ک اور.
لوق، حواریونک اجماعه داتر برساله دیه و اردر.
کندیسی لسان یونانیه و اولدجه فصاحتله یازمشدر.
خرستیانلر تشرین اولک ۱۸ نده یورطیسی اجرا
ایدلر.

لوقا (St. Luca) ایتالیانک اک مشهور
رساملرندن اولوب، طاقونجی قرن
میلادیده یاشامش؛ وطائفه رهبانه التحاقله، پرهیز
وریاضتله عمرینی بکیرمش؛ و مذهبه متملق بر طاقم
رسملر براتشدر.

لوقاده (Leucade) آیماوره جزیره سنک
اسم قدیمیدر. « آیماوره » ماده.
سنه مراجعت بیورله.

لوقاس (Lucas) فلنکک اک مشهور
رسام و حکاکلرندن اولوب،
۱۴۹۴ ده (ایدن) ده طوغمش، و ۱۵۳۳ ده
وفات ایشدر. هنوز ۹ یاشنده ایکن کوزل رسملر
یایغمه مقیمدر اولوب، ۱۸ یاشنده فلاماند رسام
و حکاکلر سنک برنجیسی عدا اولوردی. بر خیلی
رسملری واردر.

لوقانوس (Lucain, Lucanus) لاتین
شعرا سندن اولوب، ۳۹ تاریخ
میلادینده اسپانیه نیک قوردوبه شهرنده طوغمش،
ومعی بولنان حکیم (سنک) ک یاننه رومیله کلوب،
ایمپراطور نرونک ابتدا التفات و احسانه نائل
اولش ایسه ده، بده نرون کندیسی شاعرک
اداسنده بولاندیغدن، حسد ایدوب، کندیسی
شعر سولیکدن مع ایش؛ و بونک اوزرینه صاحب
ترجه ایمپراطورک خنینه بولنانلرله برلشکه مجبور
اولوب، طولدیغنده، صورت اتلافنی کندیسی اختیار
ایشکه مخیر برانغله. حمامده طمارلرینی آجوب فانی
آقیده رق اولسکی ترجیح ایش؛ و بو وجهله ۶۵
تاریخنده ۲۶ یاشنده وفات ایشدر. « قارساله »
یعنی چتالجه عونیه قیصر ایله پومپوس بئنده
وقوع بولان محرمه مشهوره یی مصور بر منظومه
براقشدر.

لوقانیه (Lreania) ایتالیانک جنوبنده
اولدجه قلابره نیک بر قسیمله بازلیقانه
جهتندن عبارت بر خطه قدیمه اولوب، شمالاً

قامبانیه و سامنیوم ایله، شرقاً آپولیه ایله، جنوباً
دخی برنوم خطه سیله محدود ایدی.

لوقای (یاخود باهامه) (Lucayas, Baha-
mas) بحر محیط آطلاسیده آمریقای
شمالی ساحل شرقینک قارشینده بر جزایر بجمعه هیئت
اولوب، ۲۰° ایله ۲۸° عرض شمالی و ۷۳° ایله
۸۳° طول غربی آره لریده ممتد اولدقلری حالده،
فلوریده شبه جزیره سندن (باهامه) بوغازیله
آیرلشدر. کوچک بیوک ۵۰۰ آطه قدر اولوب،
۱۳۰۰ کیلومتره تک مسافنده ممتد اولورلر. اک

بیوکلری: باهامه، آباتو، التزه، غوآنا هسانی و نام
دیگرله سان سالوادور آله لریدر. لوقای جزایری
آنتیل جزایرندن اوزانجه اولوب، انکاتره دولته
تابع و جامایقه جزیره کبیره سی اداره ملکیه سنه
ملحددر. اهالیسی ۱۴۰۰۰ کشتی راده لرنده
اولوب. قسم اعظمی زنجیدر. کبجیلکده بوزمه ده
مهارتلری واردر. بو آطه لر قریبستوف قولومبک
اک اول کشف ایتدیکی اراضیدن اولوب، مشارایه
۱۴۹۲ تاریخنده اک اول بو جزایردن سان
سالوادور آطه سنه قریب ایشدی. ابتدا اسپانیه نیک
اولوب، اسپانیولر اهالی اصلیه لرینی محو ایتدکن
صکره، جزایری ترک ایشلردی. انکابیز ۱۶۲۹.
تاریخندن اعتباراً بو آطه لرده بر طاقم تجارتکار
تأسیسه باشلامشله ده، آنجی ۱۷۱۸ ده بر
اداره مأموری کوندرمشلردی. اسپانیولر ۱۷۸۱
تاریخنده آطه لر یکییدن ضبط ایدوب، ۱۷۸۳ ده
انکاتره یه صامتشلردر.

لوقرچه (Lucrèce) رومالی مشهوره
(برقادین اولوب، روما شهرامینی
لوقرجیوس) ک قیزی و (تارکین قولاتن) ک
زوجیه سی ایدی. (تارکین سوپرب) ک اوغلی
(سکتوس) طرفندن عرضنه تجا اوز اولنغله،
زوجی، پدیری و پروتوس ایله دیگر بر قاچ احبابی
حضورنده کندیسه اولنان حقارتی اعترافله، اتلاف
نفس ایش؛ و میلاددن ۵۰۹ سنه اول وقوع
بولان بو وقعه روما قرالغنک سقوطیله اعلان
جمهوریه سبب اولمشدر. بعض شعرا بو وقعه یی
تیاترو کتایی صورتنده سلك نظمه چکشلردر.
— « بورجیا » ماده سنه ده مراجعت بیورله.]

اسم اولوب، بو يرلك اهالیسی سربانی اولدقلری
 حاده، شامک جنوب جهتلرنده کی سربانلردن دها
 بیاض اولدقلردن، بو جهت بو اسم و برلشیدی.

لوقولوس { (Luculus) } اسکی روما
 قبل المیلاد ۱۱۵ تاریخلرنده طوغمش؛ وسیلامک

حایه سنه مظهر اولوب، آسیا و آفریقاده بعض
 والیکلارده بولنش؛ و آمیلساره قارشى ایکی محاربه
 بحریه ده مظهر اولدقن صکره، ۷۴ تاریخنده
 قونسلوس و مهرداد قارشى محاربه یه مأمور
 اولوب، بونی محاربات عیدیده ده مغلوب و دامادی
 تیغرانه التجایه مجبور ایتمش؛ و تیغران مهردادى
 تسلیم ایتدیکندن، بونکله دخى محاربه ایدمرك،
 ۷۰ تاریخنده (تیغرانکرد) اوکسنده بر بیوک
 ضالیته نائل اولمش؛ و نصیبینی ضبط ایتمش ایدی.
 شدتلی معاملاتندن طولانی میمتنه کی عسکر

عصیان ایتکله، ۶۸ تاریخنده قومانده بی (پومپوس) م
 ترك ایدوب، بو ذات مهیا بولدیغی آسیا فتوحاتی
 اكمال ایتمشدر. لوقولوس آنجی اوج سنه صکره
 روما یه مظهریت آلیله استقبال اولتی شرفنه
 نائل اولمش؛ و (توسقولوم) قربنده بولنان بر
 کوشکنه چکیلوب، بقیه عمرینی اوراده کمال دبدبه
 ایله بیدالامرار، ۴۹ تاریخنده وفات ایتمشدر.
 علوم و معارفه دخى عراق اولوب، عمومه آجیق
 طوتدیغی مکمل برکتخانه ایدمش؛ و یونان فلسفه.
 سنی اگ اول روما یه ادخال ایدن کندیبی اولمشدر.
 کراز آغاجنی اگ اول کیره سوندن آوروپا یه نقل
 ایدن صاحب ترجمه اولدیغی مرویدر.

لوقه { (Lucques, Lucca) } ایتالیامک طوسقانه
 خطه سنده و فلورانسه نیک ۶۵ کیلو.

متره غرب شمالیسنده ایالت مرکزی بر شهر اولوب،
 ۴۲۰ ۲۰ اهالیسی، دوز و کنیش سوسوقاقرلی،
 کوزل ابدیه سی، متعدد مکاتب و سائر مؤسسات
 علیه سیله جمیات فنیه سی، اشجار غریسه لیه تفرجگاه
 انخاز اولمش استحکاماتی، درت جهتنده درت
 قیوسی، ایکیخانه لری، فس، چیقناره و سائر
 فابریقه لری، اطرافنده پک منبت اراضیبی و قربنده
 قایلجه لری واردر. اسکی بر شهر اولوب، وقتیلله
 دها بیوک ایدی. ایکیجیلک وقتیلله بو شهرده چوق

لوقرچیوس { (Lucrèce, Lucretius) }
 رومانک اک مشهور شاعر.

لردن اولوب، قبل المیلاد ۹۵ تاریخلرنده طوغمش؛
 و چیپرونک معاصرى و محبی بولمشدر. ۴۴ یاشنده
 ایکن ائلاف نفس ایدمرك هلاک اولمشدر. مشهور
 حکیم ایقورک مسلک مادیبسی التزام ایدمرك، بو
 بایده بر منظومه بازمشدر.

لوقره { (Locres, Locri) } ایتالیامک
 جنوبنده واقع (بروتیوم)

خطه قدیمه سنک ساحل غریبسنده قدیم بر شهر
 اولوب، یونان ماهرلری طرفندن تأسیس اولمش؛
 سیراقوسه حکمداری (دنس) ک ضبطنه یکمش؛
 و روما لیره قارتایلیر بیننده کی محاربانده اهالیسی
 آنیدلاک طرفنی طونوب، بعده روما لیرک ضبطنه
 یکمش ایدی. محلی تمامیله مین اولیوب، شه دیکی
 (جراجه) قصبه سی یرنده بولنش اولدیغی مظنوندر.

لوقریده { (Locride) } یونان قدیمه بر
 خطه اولوب، اوپسا (یعنی

آغریبوز) جزیره سنک قارشى سنده واقع و جنوباً
 بثوتیا خطه سیله و قورننه کورفزیله، غرباً فوکیده
 خطه سیله، شمالاً (مالیاقه) کورفزیله، شرقاً دخى
 بیوتیا دکیزیله محاط، و شمالی جنوبی و غربی اوله رق
 اوچه منقسم ایدی. برنجینسک مرکزی (ترونیوم)،
 ایکیجینسک کی (اوپونه)، اوچینسک کی ده آقیسه
 (یعنی اینه بختی) ایدی. ایلك ایکی قسمی شه دیکی
 (فتیوتیده) ایالتی داخانده اولوب، اوچینجیسی
 (فوکیده) ایالتنک قسم جنوبیبسی تشکیل ایدبور.
 زمان قدیمه آری آری اداره اولنوب، شهر تلیغی
 موجب اوله حق بر کونه وقایع تاریخیه لری بوقدر.

لوقله { (Loele) } اسویجره نیک (نوشاتل)
 ناحیه سنده و نوشاتک ۱۶ کیلومتره

شمال غریبسنده اوله رق فرانسه حدودی قربنده
 قضا مرکزی بر قصبه اولوب، ۱۰۴۶۵ اهالیسی،
 مشهور ساعت فابریقه لری، قیزله مخصوص بر
 ییشخانه سی، خسته خانه سی و سرت هواسی واردر.

لوقوسوریه { (Leuco-Syrie) }
 «بیاض سوریه، آق شام»

اسکی بونانیر و روما لیر طرفندن حاب ولایتنک
 قسم شمالیسنه و مرعش و جبل برکت جهتنه و یریلن

دها ایلری اواب، ۳۰۰۰۰ مـله بو صنمته اشتغال ایدرلدی.

— لوقه ایالتک مساحتی سطحیه سی ۱۴۶۴ مربع کیلومتره واهالیسی ۴۸۵ ۲۸۴ کـشیدر؛ و یالکز برقدان عبارتدر.

لوقه (Luxemburg) ایالتیک منهای جنوب قصبه اولوب، اون برنجی قرن میلادیده اقوام شمالیه طرفلیدن تحریب اولمش؛ و بده یرینه شمدیکی (آلسا) قصبه سی تأسیس اولمشدر.

لوکر { خراسنده (بجده) قربنده و سرو نهرینک ساحل فریسنده اوله رق (برکوز) قصبه سی قارشینده بر قصبه اولوب، کندی زماننده خراب ویاکزر مناره سیله بر چوق ویرانلری باقی اولدیفنی یا قوت حوی بیان ایدبور.

لوکرن { بلجیقه نیک شرق (فلاندره ایالتده) و (فاند) ک ۲۳ کیلومتره شمال فریسنده بر قصبه اولوب، ۱۶۰۰۰ واهالیسی وچوخه، یاموق منسوجات، شایقه، صا. بون وساره فابریقه لری واردر.

لوکسمبورغ (Luxembourg) آوروپانک لوکسمبورغ { شمال غربی جهتده میحک ۵۵ کیلومتره شمال فریسنده اوله رق ۳۷' ۴۹° عرض شمالی ایله ۲۶' ۴۹° طول شرقیده همینای اولان بیوک دوقه لنگ مرکزی بر شهر اولوب، ۱۹۹۰۹ واهالیسی، چوخه، قانت، بز، توتون، بیره فابریقه لری، دباغخانلری، کتبخانه سی، مکتب اعدادیسی، معادن و ساره نمونه خانلری، صربی و صربیلر پیتشدرمکه مخصوص دارالمعدین و دارالماتی، صاغر و دیلسزله مخصوص مکتبی، هدم اولمش جسم استحکامت یرینه آچلش کوزل قهرجکاهلری، استحکامات مذکورنک بعض بقایای و سائر آثاری واردر.

لوکسمبورغ (ایوک دوقه لنی Grand - Duché de Luxembourg) آوروپانک شمال غربی جهتده واقع کوچک بر حکومت اولوب، ۲۷' ۴۹ ایله ۱۲' ۵۰° عرض شمالی و ۲۵' ۳° ایله ۱۲' طول شرق آرلنده متمد اولدیفنی حالده، غیره منتظم برمثک شکانی ابراز ایدبور،

که ضلع غربیسی بلجیقه نیک لوکسمبورغ ایالتیه، ضلع شرقیسی پروسیه نیک رین ایالتیه، جنوبده کی اساسی ده آلمانیه نیک آلساس لورن، و فرانسه نیک (مورته مع موزله) ایالتلرله محدوددر. شمالدن جنوبه بونی ۸۲ و شرقدن غربه عرض سطحی ۵۷ کیلومتره اولوب، مساحتی سطحیه سی ۲۵۸۷ مربع کیلومتره واهالیسی ۵۸۳ ۲۱۷ کـشیدر. اراضیسی آرز ط. رضه لی اولوب، آردنه وایفل طاقلرینک بعض قوللری بولنیور. اک بوکسک یری ۵۶۵ متره ارتفاعنده اولوب، ارتفاع وسطیسی ۳۰۰ متره در. مع هذا شایان نمانشا غربی منظره لی موقلری وکوزل دره. لری واردر. اک بیوک نهری حدود شرقیه سنک قسم جنوبیسی تشکیل ایدن (موزله) نهری اولوب، میاه چاره سنک اکثری (رین) ایرماغنه تابع اولان بو نهره دوکیور. یاکزر جنوب غربی گوشه. سنک صولری (شیرس) نهری واسطه سیله (موزه) ایرماغنه منصب اولور. لوکسمبورغک موزله یه دوکیان نهرلینک اک بیوک بلجیقه نیک لوکسمبورغ ایالتندن کنن (سور) نهری اولوب، صاغدن (الته) و صولدن (ویلچ) چایلرینی و دیگر برچوق دره لر اخذ ایدر.

هواسی سرتجه اولوب، مع هذا طوراغی منبت و زراعتله اویریشلیدر. (غوتلاند) یعنی «ای بر» دینان قسم جنوبیسی باشلیجه اشجار متره و باغ و باغیچه لره مستورددر. (ایسلینغ) دینان قسم شمالینده ایسه زراعتدها منتشر اولوب، چاودار، یولاف، پشاهه و آرز مقدارده بـفـدای، کتن و کنوبر حاصل اولور. اورمانلری اسکی وسعتده اولمدقلری حالده، یه اراضینک برثلی اورماندن عبارتدر. کترتله بولنان کوللرینک قورودلمسندن چایلرینه خلل کیککه، سق اراضی ایله صنعی چاپرلر پیتشدرمک چاره لینه تشبث اولمشدر. کور معدنلری اولیوب، دیمیر معدنی پک جوقدر، و قورشون، باقیر، آتشیون معدنلرله آلچی، یابی و یازی طائی اوجاقلری دخی بولنیور. حیوانات اهلیه سی چوق اولوب، جوار ممالکنتله حیوانات اخراج اولنور. صیفیرلری ۸۳۰۰۰، قیونلری ۳۸۰۰۰، آتلری ۱۹۰۰۰، یکیلری ۱۱۰۰۰، طوموزلری ده ۸۰۰۰۰ رأس راده لرنده در.

اولوب، میلادک ۱۲۰ تاریخ‌نژنده سمیاطده طوغمش؛ وانطاکیده تربیه اولوب، ابتدا هیکل تراشله، بده آوقاتله ونهایت ادبیاته میل اتمش ایدی. برخیلی مدت آسیا، یونان، ایتالیا وفالیاده سیاحت ایدره، کندی نظریه‌لری و محرقاتی هلنی محارده اوقومله مشغول اولدندن صکره، ۵۰ یاشنده ایکن، بومساکدن دخی صرف نظرله، فلسفه بسلوک ایشیدی. اوتاریخندن اعتباراً ممالک صرلینک سیئات و مساوی اخلاقنی تصویر بوللی هجومه واعتراضنامه‌ل یازمله مشغول اولوب، کرک بت پرستله، کرک خرسنیانله و کرک حکما ابله اکلنشد. بر آره‌اق مارق آورل طرفندن مصرک برهتی اداره سنه مأمور اولمش؛ و ۲۰۰ تاریخ‌نژنده، یک یاشلی اولدینی حالده، وفات ایشدر. « مکالمه مونی » « مکالمه حکما » کبی تاویللی تألیفاتی موجوددر.

لولارد (Lollard) اون دردنجی قرن میلادیده ظهور ایش بر مذهب صاحی اولوب، انکلترده و بر روایتده فلنکده طوغمش؛ و آلمانیده مذهبی نشره باشلابوب، ۲۰۰۰۰ قدر طرفدار پیدا ایش ایدی. عزیزلی و خرسنیانلرک اکثر آیلرینی رد وانکار ایدردی. انکیزیسیون طرفندن اعدامه حکم اولنهرق، ۱۳۲۲ده قولونیده احراق بالنار اولنشد.

لولوۃ (طرسوس قرینده بر قلعه ولوب، مامون خلیفه طرفندن فتح ایداش اولدینی، و دمشق شامده دخی بواشمه بیوک بر محله بولندینی یاقوت حموی بیان ایدور.

لوله (Loulé) پورتگیزک (آفارو) ایالتنده و (فارو) ۱۵ کیلومتره شمالنده بر قصبه اولوب، ۸۲۵۰ اهالیسی، اسکی برقلعه‌سی وجوارنده کومش معدنلری واردور.

لوله برغوس (ادرنه ولایتنک فرق کلیسا سنجاشنده و فرق کلیسایت ۵۰ کیلومتره جنوب شرقیسنده و درسما دندن ادرنه‌یه کیدن دمیر بول خطندن بر ساعتاق مسافنده واقع قضا مرکزی بر قصبه اولوب، ۵۰۰۰ اهالیسی، ۳ جامع شرقی، ۲ مسجدی، جوامع مذکورده تک صفولی محمد یاشانک

بنا کرده‌سی اولان اک بیوک وهصنعه سر بوط مدرسه لبله سائر خیراتی، چارشییسی، ۲ خانق، ۲ تکیه‌سی، بر رشده وبری ذکور دیکری اناهه مخصوص ۲ ابتدائی اسلام و ۲ خرسنیان ابله برده اسرائیلی مکتبی وردر. وقتیله جبوق لوله‌لری یابلدیندن، بو اسمله شهرت بولشدر. اسکی بر قصبه اولوب، اسم قدیمی (برغوله Bergule) در. — لوله برغوس قضای غریباً بابا اسکی، شمالاً نفس قرق کلیسا، شمال شرقی طرفندن و بزه قضا لیه، جنوباً دخی تکفور طاعنی سنجاشیه محاط و محدود اولوب، بیوک قاریشدران واحد یک ناحیه لبله برابر ۵۸ قره‌بی حاوی ۱۵۳۱۵ اهالی ابله مسکوندر که بونلرک نصفندن زیاده‌سی مسلم و قسوری روم، بلغار، یهودی، قبطی و سائرهدن مرکبدر. اراضیی اولدنجقه منبت اولوب، حبوبات متنوعه ابله اوزوم و سبزه و میوه. لرک انواعندن عبارت محصولاتی واردور. سرطالی‌ده ضررسز اولوب، قیون، صیفیر و سائر حیوانات اهلیه‌سی واردور. روم ایلی دمیر بول خطلی قضائک جهت جنوییه‌سی شق ایدره کرک یکمکه، تجارتتی تسهیل ایدور.

لوم (Lom) بافارستانده طونه‌یه تابع اوم (ایکی شهرک اسمیدر؛ برنجیسی بلقان سلسله جبالنک شمالی مائله. سندن این آق وقره لومدن بالترک، جنوب شرقیدن شمال غربی‌یه طوغری آه‌رق، رو جوقی شهری یاشنده طونه‌یه دو کیلور. وادیی کوزل باغچلری حاویدر.

— ایکنجیسی بلغارستان ابله صریه آره‌سندده حدودده وقع طاعلردن نیم‌انله، شرقه طوغری آه‌رق، لوم بلاقه قصبه‌سی یاشنده طونه‌یه دو کیلور.

لومبارد (Lombards) جرمان ویا اسقاند. (بشاو اقوامندن بر قوم اولوب، روما امپراطورلندن (تیر) ک زماننده (البه) ابله (آل) مجرالی آره‌سندده و بده (وسر) و (رین) وادیلرند ساکن ایکن، دردنجی قرن میلادی اواسطنده شرقه طوغری یابیلهرق، بالطق سواحلنده بولتان اسلاو اقوامندن (وند) لرک

برخی ضبط، بونلره برابر جنوبه طوغری حرکتله،
 طونه وادیسنه قدر کله، رک، او وقت (روجه)
 دینن (موراویه) بی استیلا ایشلردی. آلتنجی
 قرن میلادده (آوار) لره برلشه، رک، بعضی تجاوزات
 تخریب کارانده بولسده قدرن صکره، ۵۶۸ ده
 ریشلری (آلوآن) ک قومنده سیه ایتالیا به دخول
 ایدره، رک، تدریجاً بو مملکتک اکثر طرفلرینی ضبط
 ایدوب، لومبارد دولتی تشکیل ایشلردی. ۷۷۴
 تاریخنده مشهور شارنان لومباردرک حکومت
 مرکزیه سنی بوزوب، برشمبه سی اولان (فرول)
 مملکتی ده ۷۷۶ ده ضبط ایشلده سی. لومباردر
 حکومتدن یالکز (بنوت) ایله (سالرنه) دوقه .
 قسری قلوب، بونلری ده ۱۰۷۷ ده نورماندر
 ایا ایشلردی. لومباردرک حکومتی ابتدا حکمدار.
 لق اولوب، بده ۳۲ دوقه تک اجتماعندن عبارت
 بر زادکان حکومت متفقه سی تشکیل ایش؛ ونه ایت،
 انتخابه تعیین اولفق اوزره، بیکیدن حکمداره
 احتیاج کورمشلردی. قراللری تک باشلریه قودقاری
 تاج دمیردن اولوب، (دمیر تاج) ایملیه شهرت
 بولش؛ و بونلردن میراث قلهرق، ایتالیا به مالک
 اولان (شارل کینت) و بیوک نابولیون دخی بو تاجی
 کیش ایدیلر. لومبارد حکمدارلری تک اسامیه سیله
 تاریخ قومداری بوجه آیدر:

۵۶۶	تایا پرتالی	۶۷۱
۵۶۱	کویترت (معاون)	۶۷۸
۵۷۳	حکمدار	۶۸۶
۵۷۵	لویپرت	۷۰۰
۵۸۱	راجیپرت	۷۰۹
۵۹۱	ایکتهی آریپرت	۷۰۹
۶۱۵	آستیراند	۷۱۲
۶۳۶	اویپرتاند	۷۱۲
۶۵۲	هیند برند	۷۴۲
۶۵۳	راچس	۷۴۲
۶۶۱	آستولف	۷۴۹
۶۶۲	دیدیه	۱۰۵۶
۶۷۱	شارلمانک غلبه سی	۷۷۲

متره اولوب، ۳۳۱ ۳۷۱۳ اهالی ایله مسکوندر.
 ایتالیاسک شمدیکی تقسیماننده مرکز اداره لری
 اسملریله سمی بوجه زیر ۸ ایاته منقسمدر: برغامه،
 برشیه، قومه، قرمونه، ماتنوره، میلان، پاویه،
 سوندریو. بتون خطه تک مرکزی کثرت نفوسجه
 ایتالیا تک ایکنجی معموره سی اولان (میلان) شهریدر.
 اومباردییه خطه سی آلپ سلسله جبالک صرتلرندن
 باشلاهورق (پو) ایرماغک مجراسته دک واصل او-
 لور، ویاکیز بر محلده یعنی پاویه ایالتنده نهر
 مذکورى تجاوزله، جنوبه طوغری (آپین))
 سلسله جباله قدر اوزانیر . بو وجهله قسم شمالیه
 طاغاق و صرقت اولوب، آلپ سلسله سنک بر طاقم
 قوللری جنوبه طوغری تمتد اوور. اک بوکسک
 محلی (مونه ده دیسغراسیه) طاغی اولوب، ۳۶۸۰
 متره ارتفاعی واردر. ۳۰۰۰ متره بی تجاوز ار.
 تقاعلرده دها بر جوق طاغاری واردر . قسم جنوبیه
 ایسه (پو) ایرماغک مجراسی اوزرنده پیامرسته تک
 قسم غریبندن آدریاتیق ساحله، دک اوزنان واسع
 اووه تک قسم وسطیستندن عبارت اولوب، شمالدن
 جنوبه طوغری آز میلانی واسع بر اووه در. میاه
 جاریه سی پک جوق اولوب، آلپ سلسله جبالندن
 نزول ایله، هان متوازیاً شمال غریبندن جنوب شرقیه
 طوغری جریان ایدره ک بو ایرماغنه دوکیلور بر
 جوق نهارى واردر . بونلرک اک بیرکاری بیامونه
 حدودینی آیران (سیزه) دن باشلاهورق غریبندن
 شرقه: آغونیه، تسین، اولانه، لامبرو، آدا،
 اولو و اوکا تابع ملا وکیزه، پنجو نهرلیدر .
 اومباردییه خطه سی داخلنده صاغدن (پو) ایرماغنه
 دوکیلور یالکز (تربیا) نهری واردر. کرک (پو)
 ایرماغی کرک مذکور تابعلری تک اکثری سیر
 سقاشه صالح اولوب، آره لرنده متمدد اوزون صنعی
 جدولرله دخی احتیلاط ایدرلر. انهار مذکورده تک
 اکثری جریانلرنده توسع ایدوب، بر طاقم کولار
 تشکیل ایدورلر . بو کوللرک اک بی-وکاری آلپ
 جبالنک اشکلنده واسویجره حدودلرنده واقع مازور،
 اوغانه، قومه، ایزرو، غارده کولاریدر .

هوای ارتفاعه کوره مختلف اولوب، آلتنجی
 نهر و کوللری تک کثرتندن و یاغموورلرک سیرکاکلیله
 برابر شدتی یاغمه-سندن عمومیت اوزره هوای

لومباردییه } ایتالیاسک (Lombardie)
 جهت شمالیه-سندنه بیوک بر
 خطه اولوب، شمالاً-اسویجره، شمال شرقی جهتندن
 آوستریانک تیول خطه-یله، شرقاً وندیک، جنوباً
 امیلیه و لیفوریه، غرباً دخی بیامونه خطه لریله،
 محدوددر. مساحه سطحیه سی ۲۳ ۵۰۷ مربع کیلو

رطیبدر. میلانده بازن میزان الحراره ۲۳ درجه به
 قدر جیغار، ویشی صردن آشاغی ۷ درجه به
 قدر ایتر. آتخ (بو) وادینک بنانقلری و برنج
 تارله لری هواث خیداتی بوزوب، صیمه لری
 چوقدر. لومبارده اووه سی دیانک اگ منبت بر.
 لردن اولوب. مکمل صورتده اروا اولندیغی کبی،
 زراعت دخی وه تطبیقاً اجرا اولدیغندن، اینا.
 لیات بو هقی بت محصولداردر. اگ برنجی محصولی
 پرغ اولوب. ماری وسائر ذخیره میوه وسیره لک
 انواعی و ایکی کیمده مستعمل طوت آغاجلری
 بولور. یاکنر مغزینده بت ابی باقیوب، شرابی
 آز وادیدر. طاعنیده اورمان و سره لری چوق
 اولدیغی کبی، دیر وانکیک مدندلیه مرمر و سماق
 اوحاقلری و میاه مدنیه سی دخی چوقدر. اراضی
 اکثریت اوزره زانکیترک تحت تصرفده اولوب،
 اجرت ویا اترامله یشلدر بریار. حدود و آریق لک
 اداره سی مصارف کیمیه متوقف اولدیغندن، ففرا
 طاقی اراضی به مانک اوله میور، وکویلر اکثریت
 اوزره فقر و ضرورتده یشار. آتخ صنایع بت
 ایلی اولوب، برنجی درجه ده ایکی کیمک و بیده
 ده برحیک و بعض منسوجات و کاغذ وسائر اعمالی
 میلانده و دیگر شهر و قصبه لنده بت منتشردر.
 حیوانات اهلیه سی و علی الخصوص صیغیر و قیونلری
 بت چوق اولوب، باغ و پندیر استحصالی دخی صنایع
 محلیه بت اگ نامعلندن و نغله، بو محصولان ماکته
 چوق آنچه کیرمکده در. میلانده هر نوع زربات
 و صنایع مدنیه و از آن جمله فن طباعت و معارف
 بت ایلی و مکاتب و سائر مؤسسات بت مکملدر.
 لومباردی اتمی قرون وسطاده جرمانیه
 طرفلردن کاه، رک ممالکی ضبط ایتمش اولان
 (لومبارد) قومیه نسبتبه حاصل اولمشدر. اهلیسنک
 طیارلنده لاین، اتروسی، لیمور، فال، لومبارد،
 واندال، غوث و سائر جنسینلرک قانی جولان ایتمکده
 اولوب، نسلاً قریشیق بر قوم اولدقلری حالده،
 بوگون جه سی ایکی جنس اوله رق، اینا لیاق لسانیه
 متکلمدر. آتخ سولیدکلری لسانت بتون اینا.
 لیات لسان صربی، ادیبی عد اولان طوسقانه
 لساندن فرقی اولوب، تنظمه فرانزجه به بکزر
 و برآز سرت و قبادر. هر نه قدر بعض شاعرلر

وسائر مؤلفلر بو لسانده بازوب، بونی دخی لسان
 ادبی صرسته یکیرمکه اوزنملر سده، اینا لیا نلرک
 فکر اتحادی بوکامانع اولقده، ویناه علیه لومبار.
 ده ده دخی طوسقانه لسانی لسان رسمی وادی
 اخاذ اولقده در.

لوم پانکه (Lom Palanka) بلغارستانک
 (شمال غربی جه تنده و طونه
 ساحلنده اوله رق (لوم) هری منصبده و صوفیه بت
 ۱۲۶ کیلومتره شمالده و دینکده ۳۸ کیلومتره
 جنوب شرقینده سخاق مرکزی بر قصبه اولوب،
 ۶۹۶۰ هالیسی و طونه ده ایشلک تجارتنی وارددر.
 — سخاغی شمالاً طونه بحر اسیله، غرباً و دین
 سخاغیله، غرب جنوبی طرفندن صربیه حدودیله،
 جنوباً صوفیه، شرقاً ایوراچه و راهووه سخاقلرله
 محاط ولوب، ۲۱:۸۵ اهالی ایله مسکوندر.

لومونوسوف (Lomonosof) روسیه
 (مشاهیر شمراستند و
 روس ادبیانک مؤسسلردن اولوب، ۱۷۱۱ ده
 آرخانک ایلتک (قولرغوری) قصبه سی قربنده
 طوغمش، و ۱۷۶۵ ده وفات ایتمشدر. فقیر بر
 بالیقینک اوغلی اولوب تحصیل علیه هرس ایتمکله،
 اوکنه جیقان موانع و مشکلاته برابر، مکمل صو.
 رنده تحصیل یتمش؛ و یازدیغی غزالیاته و پولناوه
 محاربه سی مصور بر منظومه سیله امپراطوریه بت
 نظر دقتی جلب ایده رک، بعض مکاتبده کیمیا
 عملی و بیده مکاتب اعدادیه و نهایت دارالفنون
 مدبری اولمش؛ و ۱۷۶۵ ده شورای دولت
 اعضا فنه نصر اولمش ایدی. پترسبورغ آقادیاسنک
 دخی اعضا سندن ایدی. بیک پترو حقنده بر
 منظومه سی، عظمت الهیه حقنده مشهور بر
 قصیده سی و مشهور اوله رق صرف و نحو، حکمت
 طبیعیه، علم معادن و سائر فنونه دائر بر قاج تألیفی
 وارددر.

لومه (آراؤدقده قوصوه ولایتک برزین
 سخاغنده و ولایت و سخاغک منتهای
 غرب جنوبینسده بر قضا اولوب، شمالاً نفس
 برزین، شرقاً قالدندان قضالیه، جنوباً مناستر
 ولایتنک دیره سخاغیله، غرباً دخی اشقودره
 ولایتیه محدوددر. شار طاغنک غربی انکلردن

٢٠ کیلومتره جنوب غربیسنده بر قصبه اولوب،
 ١٤٣٠٥ اهالیسی، (فارواینه غونوروم) اسمیله
 اسوجده ایکنجی درجهی احراز ایتمش دارالفنون،
 ١٢٢٠٠٠ جلدی حاوی کتبخیسی، حیوانات
 و نباتات باغچه‌ری، رصدخانه‌سی، مکمل موزه‌سی،
 آقادمیاسی، مصنع بر کلیسای، چوخه، توتون،
 شکر فابریقه‌لیله دباغخانه‌ری واردر. اسکی بر
 قصبه اولوب، بر چوق و قایع تاریخیه‌ک محل
 جریانی اولمشدر.

لوندزه } وانگلیزجه لوندون (London)
 بیوک برتایه دولتک

پایتختی و دنیاک الک بیوک شهری اولوب، انکتره‌نک
 شرق جنوبی جهتده (تامیسه) ایرماخی اوزرنده
 بو ابروماغ ۸۰ کیلومتره یوقاریده اوله رق
 ۲۸° ۵۱' ابله ۴° ۵۱' عرض شمالی و ۲۰° ۲۰'
 ابله ۳۵° طول غربی آرله‌رنده واقعدر. شرقدن
 غربه بوی ۲۵ و اکی ۲۱ کیلومتره اولوب،
 مساحتی سطحی‌سی ۱۸۵ مربع کیلومتره و اهالیسی
 ۴۳۳۰۱۸ کیشیدر.

اصل (سیتیه) دینان شهرک مرکزی (میدلسکس)
 سنجاخی داخنده ایسه‌ده، توسع ایده ایده جنوباً
 (سوری) و (کنت)، شرقاً دخی (اسکس)
 سنجاغلی اراضی‌سندن دخی برل ضبط ایتمشدر.
 شهرک ایچنه قدر سیر سفائنه صالح اولان تامیسه
 نه‌ری غربدن شرقه طولاماجلی بر جریانه آق‌درق،
 شهری غیر مساوی ایکی قسمة آویبور. قسم اعظمی
 نه‌رک شمالنده اولوب، بونک اورتی‌سنده (سیتیه)
 بولنیور، که ابنیه رسمییه ابله باقعه، بورس، ضریخانه
 کبی تجارت محللری بونده‌در. بونک شرق جهتده
 الک تمیز و ذی قیمت شیلرک فروختنه مخصوص سوسلی
 و کوزل مغازلری حاوی چارشیلر، و غرب جهتده
 ایسه کبار و زادکانک اقامتنه مخصوص محللر بولنیور.
 آنجق چارشیلر و تجار و اغنیای محللری توسع
 ایتدیکه، اختلاطدن احترازلری معلوم اولان
 زادکان صنفلری شهرک خارجنه جیقه‌درق، یکی
 محللر تشکیل ایتکده، بو وجهله بر قاج سنه اول
 آبرجه قصبه‌لر عد اولسان بر چوق برل کوندن
 کوه باغختله کسب التصاق ایتکده‌درلر. دیگر
 بعض محللری ایسه فابریقه‌لر و تمیزلکه نوافقی ایتز

وقره درین وادی‌سندن عبارت اولوب، اراضی‌سی
 صرب و قورودر. قضا قایمش ناحیه‌سیله برابر ٤٩
 قریه‌دن مرکبدر. اهالیسی باشلیجه چوبانقله مشغول
 اولوب، قیشین سلاتیک و تسالیه اووه‌لینه ایندیر.
 دکاری قیون سوری‌ری واردر.

لونبورغ } (Lunebourg) روسیه‌نک
 هاانورده ایالتنده و هاانورده‌نک
 ١٠٥ کیلومتره شمال شرقی‌سنده سنجاغ مرکزی بر
 قصبه اولوب، ١٩٣٥٠ اهالیسی، سرانی، مکتب
 اعدادیسی، زادکان اولادینه مخصوص داخلی
 مکتبی، دمیر یولی و طوز و حیواناته متعلق ایشلک
 تجارتی واردر. مقدهما صورت ممتازده اداره
 اولنور بر پرنسکاک مرکزی ایدی. — وقتیه
 مذکور پرنساککی تشکیل ایدن لونبورغ سنجاغی
 ١١٥١٤ مربع کیلومتره وسعتنده اولوب،
 ٤٠١٣٤٠ اهالیسی واردر. اراضیسی دوز
 اووه‌لردن عبارت اولوب، ابله ایرماغنه و (وسر)
 ایرماغنه تابع (آل) نه‌ریسه دوکیلور بر چوق
 چایلی واردر. بانکز انهارینک وادی‌لری منبت
 اولوب، سائر طرفلرنده طوبراق صوبک نفوذینه
 مانع یایشقان بلجیقندن عبارت اولغله غیر منبتدر.
 اراضی‌سنک بر ثلثندن آز مقداری تارله و باغچه کبی
 اراضی مزروعیدن، بر ثلثدن زیاده‌سی مرعی،
 یوزده ١٨ ی اورمان و قالان قسمی اراضی خالی‌دن
 عبارتدر. الک برنجی محصولی کتت اولوب، بو
 محصولی قانینلر خاهلرنده ایشلیوب، بعض بزل
 و چوراب کبی اورمه شیلر یابارلر. حیوانات اهلیه‌سی
 چون اولوب، ممالکته مخصوص بر جنس قیونلری
 واردر.

لونج } یاخود لونجریا (Lundj, Lundjeri)
 لونج } آرنائودلنده باینه ولایتک ارکری
 سنجاغ و قضا‌سندن و ارکری قصبه‌سنک شرق جهتده
 بر ی اولوب، نمرجه طماغنک غربی اتکلرندن
 (و بوسه) به تابع نه‌ری وادی‌سندن عبارتدر.
 اهالیسی اکثریت اوزره خرسنیان اولوب،
 ارککاری استانبولده فصابق صنعتی اجرا ایتکله
 یکیشیرلر.

لوند } (Lund) اسوجک جنوب جهتده
 } (مالوهوس) ایالتنده (مالو) نک

بعض صنایع و باخود فترا صنایع اقامتیه مخصوص اولوب، صوك درجه پس و مستكره بر منظره ابراز ايدرلر . لوندره نك - سواقلرند طولاشوب هر طرفنی سير ايدن آدم بر طرفدن فوق العاده بر ثروت و سامان بر طرفدن نهايت درجه ده بر فقر و ضرورت، بر طرفدن تصورك ما فونده بر تميزك و زينت بر طرفندن ده درجه تحملك خارجنده بر مرداراق كورور. عموميت اوزره سواقلری كئيش ايسه ده، خانلری بك بوكك اولوب قابريه و صوبه لره يانان معدن كورلرنيك كئيرتيدن همان بتون خانلرك خارجي ساه، و بنا عليه منظره و صوميه سي حزن انكيزدر. اكثر انيه سي اتم قديمه معبدلری كهي ستورلو و كرلره سزبن آغر بر رسمه در قهوه و غازينو كهي صومي كانجه لرلی بك آز اولانلری نه قبالی و بلايس اولوب، انكيزلر اكنيزده قلوبره دوام ايدرلر. براق بيوك جاده شمري فريدن شرقه شق ايدوب، جنوبدن شماله بونلری قطع ايدر مته د سواقلری دخي واردر. بتون لوندره سواقلرنيك اوج اوجه ربطل فرض اولنسه، ۶۱۶۴ كيلومتره بالغ اولور، كه بده اسقويجه نك اديبورغ شهرندن خط استوايه قدر اولان مسافيه معادلدر. تاييه شهرنيك ايكي كنارنده كوزل ريختلر و ۳۰ متره اكنده جاده لر اولوب، نهر مذكورك اوستنده ۱۳ كاركيور كوبری و ده دمير پول كوبریسي واردر. بوندن ماعدا نهرك يشاغی آلتندن بونل صورتنده چكر تحت الارض ايكي پولى اولوب، ۳۷۰ متره طولنده اولان بوايكي بولدن بری ۲ متره قطرنده دمير بوريلر ايچندن چكر. شهرك ايچنده متمد صومي باغچلر و دها طوعريسي قوريلر بولنوب، بونلرك بعضلری بك واسع اولغله، ايچلرنده چالمر آقار، كوللر بونور و اينك، قوپون، قاز و ساغر حيوانات سوريلری كزر. بونلرك اكن مشهورلری: شهرك غرب جهتنده واقع سنت جامس، غربن بارق، هایدبارق و (كنسينتون فاردن) در، كه بربر. لرته ارتباط و اتصالی اولوب، او جهم واقدر غلبه لكلی شهرك اورته سنده بر قير طالی تشكيل ايدوبورلر. شهرك شمال غربن جهتنده واقع (ركننس بارق) حيوانات و نباتات باغچلرني، بر رصدخانه بي

و متمد خصوصي كوشكاری حاويدر. بوك شمالينده (بريمورسي هيل) باغچي سي بولنور، كه لوندره ليلرك لك زياده سودكاری مسيره در. بونلردن بشقه شهرك اكن غلبه لكلی محلرلنده دخي واسع باغچيلر بولنوب، بونلرك اكن بيوكي (و بختوريا) باغچه سيدر. لوندره نك معابدي ۱۱۰۰ عددندن زياده اولوب، اكن بيوك و اكن مصنعلری (سنت پول) كايه ساسيدر، كه قبه سنك ۱۲۳ متره ارتفاعي واردر. ايكنهي درجه ده (وستمينستر) كايه ساسيدر، كه اطرافنده كي مناسرتلره برابر، لوندره ايله بر. لشمزدن اول، همنامي اولان قصبه نك سركری ايدی. صنعت معماريه ده سنت بولدن ايلری اولوب، انكتره اطالمر رجال و علم و شعرا سنك دخي مزار. لرني حاويدر. ۱۶۶۶ تاريخنده وقوع بولان بيوك حريق لوندره نك اكثر آثار عتيقه سي احما ايتش اولديغندن، بوايكي كايه سادن بشقه ذكره شايان معابد قديمه سي بوقدر. مشهور لوندره قله سي اكن اسكي انيه سنندن اولوب، بولوس قيصر طرفندن بنا ايداش اولديغي مروددر. تاييه شمري كنارنده بولنان بارلنتو بنا سي اكن بيوك و اكن مكمل انيه جديده سننددر. سنت جامس و بوكينو نام اسمبله حكمداره مخصوص ايكي كوزل سراي واردر. بعض بيوك لوردلرك سرايلری دخي مذكور ايكي سرايدن بك كری قالماز. (كيادهال) ديئلن بلديه دائره ليله دواغر رسميه انيه نك جوغي ده شهرك زينتانندن و شايان تذكار آثار معماريه سننددر. اوتوز قدر بيوك و مصنع تياروسي ده واردر.

لوندره نك اكن زياده سيره شايان و اكن واسع مؤسساتك برنجيسي موزه سيدر، كه دنيا نك اكن قيمتدار آثار عتيقه سي و ۱۲۵۰۰۰۰ جلدی حاوی مكمل بر كئيتخانه بي حاويدر. تاريخ طبيعي و معادن وساغر فنون نمونه لری، محلك طارلفندن طولاني، اخيرا بو موزه دن جيقايله رق، آبرجه بر موزه آچلشدر. مؤسسات عليه سي بك جوق و بك مكمل اولوب، هر نه قدر انكتره نك اكن بيوك و اكن اسكي دارالفنونلری اوقس فورده و قابريجه ايسه ده، لوندره ده دخي دارالفنون مكاتبی ناميله اكثر فنونه مخصوص شمبه لری بولان و ياكزر عقائد شمبه سي اولوب، هر مذهب دن شاكرده

آجیق اولان دارالتحصیله مربوط برهندسه‌خانه
 و برصنایع نفیسه مکتبی وارددر. بوکا و رغماً عقابد
 شمبه‌سی اساس اتخاذا اولنان و معلمین و متعلینک
 پروستان اولمی شرط اولان دیگر بر دارالفنون
 دخی آچلشدر. فنون عالییه لوندرده هر پردن
 زیاده اهمیت و بریلوب، هر بر ننه مخصوص آبری
 آبری مکتبلر وارددر. بر مدندن بری بو مکتبلره
 انانندن دخی شاگردان قبول اولندقدن بشقه،
 صرف انا نه مخصوص ٣٦٠ شاگرد استیعاب ایدر
 بر مکتب عالی دخی وارددر. فنون حربیه و بحریه
 کچی دولته هاند مکاتب رسمیه‌سی و لوندردنک جوار.
 لرنده بعض خصوصی مکتبلری بولنیور. لوندرده کی
 مکاتب ابتدائیه یاریم میلیون شاگردان دوام
 ایدبور. جمعیات علمییه و فنییه‌سی و آزان جمله علم -
 الارض، کیمیا، علم البشر، هیئت، جغرافیا، السنه
 شرقیه (یعنی آسیا)، علم حیوانات، زراعت، آثار
 عتیقه و سائر جمعیتلری، بو جمعیتلردن اکثرینک
 کندیلرینه مخصوص کتبخانه و موزه‌لری وارددر.
 لوندردنک خارجنده واقع (غریبونج) ده کی رصد -
 خانه مشهور اولوب، انکابزل بورصدخانه‌ک موقعی
 مبدأ طول اتخاذا ایشلدردر. فن طباعت دخی
 لوندرده پک ایلری اولوب، پک چوق و پک جسم
 مطبعه‌لده کیتلی کتابار و حدسز غزته‌لرله فنی
 و ادبی رسائل موقوته نشر اولمقده‌در. دنیاده
 اک زیاده نسخه طبع و صرف ایدن غزته‌لر لوندرد
 غزته‌لری اولوب، بونلرک روایجی و دائره‌لرینک
 وسعتی وله افزای عقولدر.

مؤسسات خیره‌سی ١٠٢٤ عددنده اولوب،
 بونلر میاننده ١٨١ خسته‌خانه و تیمارخانه، ٥٣٧ انا نه
 و صدقه جمعیتی، ٣٧٤ ققرا - چوجقلربنک تحصیلی
 تسهیله مخصوص جمعیتلرددر. بونلرک مجموعنک واردات
 سنویه‌سی ١٠٠ میلیون فرانکی راده‌لرنده‌در.
 صنایعجه لوندردن دنیانک اک برنجی شهری
 اولوب، هر نه قدر انکتره‌نک مانچستر و بیرمینفهام
 کچی شهرلری بعض صنایعده دها ایلری ایسه‌ده،
 همومیت نقطه نظرله بنه لوندردنک درجه‌سنه
 واره‌مازلر. فابریقه‌لرک اک جوخی شهرک خارجنده
 اولوب، علی‌الحصوص شرق طرفنده واسع برانصف
 دائره تشکیل ایدرلر. اک کترتلی ممولات صنایع -

عیسی: چین و بوسرلین، بیحاق، اسطه، مختلف
 ماکنهلر، ساعت، مجوهرات، سفائن، واپورلر
 و بونلرک تمجیزاتی، ایک منسوجات، مواد دباغیه،
 شکر، مسکرات، کایتلی بیره و سائرده‌دن عبارتدر.
 جوارلرنده سبزه باغچهلری پک چوقدر. باقنه
 معاملاتجه و سرمایه‌جه لوندردنکره ارضک مرکزی
 حکمنده اولوب، قطعات خسه‌ده امور نافه و
 معادن و سائرجه تشبثات جسمیه‌ده بولنان شر -
 کنلرک وزنهلری لوندردن باقهلرلندن عبارتدر. کرک
 آوروپانک هر طرفله و کرک هند و چین و آمریکا
 ابانه تجارت بحریه‌سی پک ایشلاک اولوب، جای،
 قهوه، چپوید، قاقاؤ، بهارات متنوعه کچی اقطار
 بهیده محصولانک مرکز بازاری لوندردن، بو
 قیلدن محصولات طوغریدن لوندردنیه سوق،
 و واردن هر طرفه تقسیم اولنور. سنوی ادخالاتی
 ٣ ١/٢ ملیار فرانکی مجاوز اولوب، اجر جانانی ایسه
 ١ ١/٢ ملیار فرانقدن دوندر. ادخالانک بو فرق
 درت بچی میلیون امالینک استهلاک ایتدکرلری
 وهان کافه خارجدن کان مأکولاندن طولایی
 اولوب، لوندرده سنوی ٣٤٥٠٠٠ صغیر،
 ١٥٢٥٠٠٠ قیون، ٢٥٠٠٠ طوموز، ٨
 میلیون طیور، ٠٣٠٣ لیون سومون بالینی، ١٠٠
 کیلو سوت و ٢٠٠٠ لیون بورطه استهلاک اولنور.
 هوایی معتدل اولوب، یازین میزان الحراره‌نک
 وسطی درجه‌سی ١٧ و قیشین صفردن بوقاری
 ٣ دره، و تامیسه نه‌ری نادراً طونار. آجیق قیشلر
 دائماً بویله پکچیبوب، بعض دفعه‌ده خیلی سرت
 و شدتلی اولور. ذاتاً بتون انکتره‌نک سیسلری
 چوق اولوب، باغمور یاغمدیخی وقت دخی سنبللی
 برهوا بولندیخی کچی، لوندردنک حسابسز فابریقه‌لری
 او جاقلرلندن چینان معدن کموری طومانلری دخی
 هوایی طولک بردیندن، انکتره یا بختنده آجیق
 هوا و کونش پک نادر کورنیور. صوبی دخی پک
 ابی اولیوب، تا ایسه نه‌رینک صوبنی استعمال
 ایدرلر. بوندن مقدم بتون شهرک لنملری بو نه‌ره
 دوکلدیکندن، صوبنی پک ملوت و متعفن ایکن،
 اخیراً دیکزه دوکلور لغملر یا بنلفله، نه‌رک صوبنی
 بر درجه قدر تطهیر اولمش ایسه‌ده، بنه شرعی
 صحت همومیه به یارابه‌یله جک حالدن چوق اوزاقدن.

نامیه - هرندہ متعدد واپورل ایشلدیکی کپی
بعضری اینیه تک طاملری اوسندن و بعضری
تونل و درین خندقله پرآلندن چکر متعدد دمیر
پول خاطرلی و هر طرفه ایشراومنیوس آرابهرلی
بولنوب، شهرک بحلاق و اوزاق مسافهرلی آره سنده
اختلاطی تسهیل ابدول کرآرهبزلی ده اون بیک
عددی متجاوزدر. ادارسی پک قاریشیک اولوب،
مرکزی شهر اماتی صورتنده آریجه بر اداره
تشکیل ایشلدیکی حالد، مختلف زمانلرده شهره
الحاق ایدلمش اولان کنسارلی و اکثر طرفهرلی
الآن جوارنده کی قونتلقره یعنی سخاقره ملخدر.
بتون شهر ۳۹ قضا به منقسم اولوب، ۳۰۰ ی
متجاوز مجلس بلدیرلی واردر.

لوندره تک اسکی کاتردن قلمه اولهرق،
انکتره تک رومالیر طرفندن ضبطدن اول موجود
بولنمش ولدیخی مظنون اولوب، هر حاله میلاد
حیسی (عم) زمانلرنده موجود و رومالیرجه
(لوندینوم) و یا (لونجیدینوم) اسمیله معروف
ابدی، و رومالیر طرفندن انکتره تک سرکاراره سی
انخاذا اولمشلی. آنفلو قاصونلر زماننده لوندره
انکتره ده متشکل حکومت متفقهدن برینک مرکزی
اولوب، حکومتک توحیدنده بتون انکتره تک
پایختی اولمشیدی. میلادک اون دردنجی قرنی
اواسطنده اهاالیسی ۹۰۰۰ کشیدن زیاده اولوب،
۱۶۰۰ ده ۱۸۰۰۰۰ ۱۶۵۰ ده ۳۵۰۰۰۰،
۱۷۰۰ ده ۵۵۰۰۰۰ ۱۷۵۰ ده ۶۰۰۰۰۰،
۱۸۰۱ ده ۸۳۵۸۶۵، ۱۸۲۱ ده ۱۲۲۷۵۹۰،
۱۸۴۱ ده ۱۸۷۲۳۶۵، ۱۸۷۵ ده ۲۳۶۲۲۳۶،
۱۸۶۱ ده ۳۹۸۹۰۲۸، ۱۸۷۱ ده ۴۲۵۴۲۶۰،
۱۸۸۱ ده ۵۷۰۳۸۱۵، ۱۸۹۶ ده ۴۴۳۳۰۱۸،
مقدارینه بالغ اولمشدر. بوجهله کیتدجه برنسبت
متزایدده اهاالیسی آرتقده اووب، بر ایکی عصر
سکره نه درجه لره بالغ اوله جتی آکلاشیلور.

لوندون (و لوندینوم Londou, Londi-)
لوندون (nuu) لوندره شهرینک انکلیز
جه ولایتیجه اسملر بدر. [« لوندره » ماده سنه
مراجعت بیوربله.]

لوندوندری (Londondery) ایرلانده.
تک اولستر ایالتنده و

(دوبان)ک ۱۹۵ کیلومتره شمال غریبسنده اولهرق
(فویله) نهری اوزرنده و بوئک همنامی اولان
کوله دوکلدیکی محل قریبده سخناق مرکزی برشهر
اولوب، ۱۶۰ ۲۹ اهاالیسی، هرمد کورده لیانی،
دمیر و باقی دوکفناهرلی، دباغخانه لری، بزافریقه.
لری، سفاش اماننه مخصوص دستکاهلری و ایشناک
تجارتی واردر. جوارلی شایان تصویردر. --
سخناغناک مساحت سطحیه سی ۲۱۱۳ مربع کیلومتره
واهاالیسی ۱۶۴۹۹۰ کشیدر. اراضیسی طاغلق
و آز منبتدر. باشلیجه محصولاتی چاودار، بولاف،
پناه، کتن و ساثره در. مرهالری و صنعی چارلری
چوق اولوب، خیلی حیوانات اهلیه سی واردر.

لونغ چون (Loung Tsoun) چینک شمال
لتنده و (بوئیو) تک ۱۱۰ کیلومتره شمال شرقیسنده
اولهرق ۱۰' ۳۵' عرض شمالی ابله ۱۰۹ طول
شرقیده واقع قضا مرکزی برشهر اولوب، ۹۰۰۰۰
اهاالیسی، جوارنده کی کولاردن چیقان کابیلی طوز
اخراجاتی و مصنع برنخانه سی واردر.

لونغوس (Longos) سلانیک و لانتیک
خالکیدیق) شبه جزیره سنک منتهای جنوبنده بو.
انان اوج اوزون و طار بروئک پاورنده بولسانی
اولوب، شرقاً آیزوروز و غرباً کسندیره کورفرزبله
محاطدر. شمال غربیدن جنوب شرقیه طوغری
بوی ۵۰ کیلومتره اولوب، اک پوکسک محلی ۷۹۱
متره ارتقاعنده اولان طاغلق برلردن عبارت و بر
قاج قریه بی حاویدر.

لونلی (Lunel) فرانسه تک هرولک ایالتنده
(و مونتیپیه) تک ۲۳ کیلومتره شمال
شرقیسنده ناحیه مرکزی برقصه اولوب، ۷۳۷
اهاالیسی، آقدیکزه ورونه ایرماغنه قدر جدوللری،
بیاض شراب و قونیاق اخراجاتی و قریبده پک چوق
حیوانات مستخانسی چیقان مشهور بر مزاره سی
واردر.

لون لسونیه (Lons-le-Saunier)
(فرانسه تک شرق جهنده و
پارسک ۴۰۰ کیلومتره شرق جنوبیسنده (زوره)
ایالتک مرکزی بر قصبه اولوب، ۹۷۲۴ اهاالیسی،

مکتب امدادیسی، کتبخانه‌سی، آثارعقیقه‌موزه‌سی،
خسته‌خانه‌سی، کلیتی طوز اخراجاتی و ذخایر وسال.
ژبه متعلق ایشلک تجارتی واردر.

لونیویل { Lunèvils } فرانسه‌نیک (مورته
مع موزله) ایالتنده و (نانسی) نیک
۲۶ کیلومتره شرق جنوبیسنده قضا مرکزی بر
قصبه اولوب، ۱۴۳۸۰ اهالیسی، داخلی مکتبی،
کتبخانه‌سی و حصیر شاقه ایله پاموق ایلیک، چینی
وسائر فابریقه‌لری و ایشلک تجارتی واردر.

لوواردن { Leuwarden } فلنکده آ
مستردامک ۱۱۰ کیلومتره
شمال شرقیسنده فریزه ایالتک مرکزی بر شهر او-
لوب، ۲۹۰۱۰ اهالیسی، دمبر، باقیر، قورشون
دوکتخانه‌لری، واپور اعمالنه مخصوص حوضلری،
بز، کاغذ، سختیان، بچوهرات وسائر فابریقه‌لری،
و ذخیره وسائر تجارتی واردر.

لووره { Louvre } پارسک غرب جهتده
وسینه ایرماغنک صاع کنارنده
مشهور بر سرای اولوب، وقتیه شهرک خارجنده
بر قلعه اوله‌رق، آویلرک موعده ملاقاتی اولمقدن
بشقه بر ایشه یاراماز ایکن، ۱۲۰۴ تاریخسنده
فیلپ اوکوست بو قلعه‌نیک ایچنده برقله بنا ایتشدی.
بعده فرانسه قورالری طرفندن کتبخانه انخا او-
لنه‌رق، فیلپ اوکوستک اخلافی مذکور قلعه‌نیک
اطرافنده بر طاق ابنیه علاوه‌سیله، کیتدیجه توسیع
وتزین ابددرک، تدریجاً بر بیوک سرای حالنه
قورشدی. بر آره‌تی رسمی مطبه بو سرای نقل
اولنه‌رق، بعض مجالس و جمعیات علیه‌نیک اجتماعه
تخصیص اولمشدی. بو کونکی کونده آوروپانک ائ
سزین واک مصنع سربلندن اولوب، ائک مشهور
هنرورانک آثارندن بر چوق رسم و لوحه‌لری
حاویدر.

لوول { Lovell } آمریقای شمالیده مالک
جمعه‌نیک (مساچوست) جهو-
ریتنده و (بوستون) ک ۳۸ کیلومتره شمال فر-
پسینده (میدلسکس) قونتلنک مرکزی بر شهر
اولوب، ۵۹۴۸۵ اهالیسی و اووزرنده بولندینی
(سرمایق) نهرینک شلاله‌سی طرفندن چوریلیر بر
چوق فابریقه‌لریله پاموق ایلیک و منسوجاتی و انواع

ماکینهلر و آلتلر وسائر مصنوعاتی، ونهر مذکور
ایله سیر سفائنه صالح جدولی واردر.

لوون { Louvain } بلجیقه‌نیک رابات ایله
لندنه و بروکسلک ۲۴ کیلومتره
شرق شمالیسنده قضا مرکزی بر شهر اولوب،
۳۶۸۱۵ اهالیسی، بیاض بیره ایله دانته، اورمه
شیلر، اجزای کیمیوه، نشاسته فابریقه‌لری، دگر-
منلری، دباغخانه‌لری، ذخیره و حیوانات تجارتی و
بر جدولی واردر.

لوویه { Louviers } فرانسه‌نیک (اوره)
ایالتنده و (اوره) نیک ۲۱ کیلو-
متره شلنده اوله‌رق (اوره) نهری اووزرنده
قضا مرکزی بر قصبه اولوب، ۹۹۷۰ اهالیسی و
چوخه، قبا قانله وسائر فابریقه‌لری واردر.

لوهور { Lohor } (باخودلوهاور) هندستانده
لاهور شهرینک کتب عربی‌ده
مستعمل اسمیدر.

لوی { Levi } [« لوی » ماده‌سنه سرا-
جت بیوریله] .

لوئیس { Lewis } استقویجه ملحق
(هبریده) آظه‌لینک ائک شمالیسی
اولوب، آره‌لنده طار بر برخله مربوط ایکی
قسمدن سرکبدر. بونی ۱۰۰ و اکی ۴۰ کیلومتره
اولوب، ۱۸۰۰۰ اهالیسی واردر. مرکزی
(استورناوی) قصبه‌سیدر. اسکي (دروید)
لردن قاله بعض آثارعقیقه‌سی واردر.

لویوله { Loyola } اسپانیانک (کیوسقوآ)
ایالتنده و (سان سباستیان) ک
۲۲ کیلومتره جنوب غربیسنده بر قریه اولوب،
بیوک بر مناسرتیله و بر جزویت مکتبیله و علی‌الخصوص
جزویت طریقتک مؤسس اولان (ایناس ده‌لویوله)
نیک وطنی اولمغه مشهوردر.

لویی { Louis, Ludvics, Ludvig }
بو اسمله آروویاده بروه‌آنی برچوق حکمدارلر
کلشدر:

آلمانیا امپراطور و قورالری

برنجیسی (دبوز) لقیبله ملقب اولوب، مشهور
شارلمانک اوغلیدر. ۷۷۸ ده طوغوب، ۳ یاشنده

ایکن آکتیانه قرالی اولمش؛ و ۸۱۳ ده بدری طرفندن غرب ایترطورافنه تشریک اولنوب، ابرتسی سنه وفات ایدن بدرینه خان اولمش؛ و درت سنه صکره مالکنی درت اوغلی یاننده تقسیم اتمشیدی. ایتالیا والیدی بولنان یکنی (برنارد) ه بو تقسیمده حصه چیقارمادیفندن مومی الیه عصیان ایدوب، طوتلدیمنده، کوزلرینه میل چکلمش، و بوئک تاثیرله وفات ایش ایدی. بده ایکنجی دفعه اولنوب، بر قیزیله براوغلی دخی اولدیفندن، بونلره دخی حصه چیقارمق ایچون، ۸۲۹ ده بر ایکنجی تقسیمه نشبت ایتدیکنده، دیگر اوغلاری بالانفاق علینه عصیان ایدرک، کندیسنی اسقاط اتملرسهده، متعاقباً انعقاد ایدن بر مجلس عمومی طرفندن یکیدن اقامد اولمش؛ و آجق ۸۳۳ ده یکیدن مالکنک تقسیمی تعدیله قالدیشمله، اوغلاری طرفندن رسماً اسقاط ره، و بعداً حسنه حکم اولمش؛ ومع هذا ابرتسی سنه اوغلارندن (لوتر) حسد ایدن بیین ابله جرمانیه لی لوبی طرفندن تحت اعادة ایدمش؛ و ۸۵۰ ده اوغلی سرفوم لویئک وقوع عصیانله، کدرندن (ماینسه) قریبنده وفات اتمشدر. کوشک و متردد بر حکمدار اولوب، اوغولرله ایکنجی زوجه سی المده بر اوپونجق حکمنده بولمش؛ و دره بکلرینک نفوذ و اقتداری تر ایدینه آجیق بول یراقش ایدی. امیراطور لوقده بیوک اوغلی (لوتر) و فرانسه قرالغنده ایکنجی قاریسندن اولان اوغلی طاسلاق شارل خانی اولمشدی.

— آنف الترجه نیک اوچنجی اوغلی اولان جرمانیه لی لویئک ۸۱۷ تقسیمده حصه سنه باوربه ابله جرمانیه دینلن فرانسی دولتک بشتون شرق جهتی دوشوب، بدرینه قارشیدفانله عصیان ایش؛ و نهایت صوک عصیانله بوئک وفاتنه سبب اولمش ایدی. بیوک برادری لوتره قارشی کوچک قارداشی طاسلاق شارل ابله بالانفاق، اسکی فرانسه نیک (رین) ابرماغلک صاغ طرفندکی یرله صاقه، نوریکه، باوربه، لورنه و غریزون یرلرینی تحت اداره سنه طوبلامش؛ و ۸۱۶ ده وفات اتمشدر. قارلومان، لوبی و شارل سملرله اوچ اوغلی وار ایدی.

— آنف لرتجه نیک ایکنجی اوغلی (صا.

قونیولی) لوبی بدرندن صکره جرمانیه قرالی اولوب، ۸۷۶ ده اوزرینه عسکر سوق ایدن عیبه سی طاسلاق شارلی (آندرناخ) قریبنده مغلوب ایش؛ و بو غالبیق اوزرینه فرانسه قرالغنی دخی ضبط ایتک اوزره، فرانسه به کیرمش ایسهده، موهن اوله ماش؛ و ۸۸۱ ده نورمانلری مغلوب ایش ایسهده. ابرتسی سنه بونلره مغلوب اولوب، کدرندن وفات اتمشدر.

— آلمانیا امپراطورلرندن ایکنجی (لوبی) «کنج» لقبیه ملقب اولوب، برنجی لوزک اوغلیدر. ۸۸۲ باربخلرنده طوغوب، ۸۲۴ ده ایتالیا قرالی اولمش؛ و ۸۴۹ ده بدری طرفندن امپراطورلغه تشریف اولنورق، ۸۵۵ ده بدرینه خلف اولمش؛ و ۸۵۹ ده برادری پرووانسه لی شارلی ژوره ابله آب طاغلی آرمسندکی یرلی ترکه مجبور ایش؛ و ۸۶۳ ده سرفوم شارلک بلاولده وفاتی اوزرینه، ملکی اولان پرووانسه لی لورنه قرالی دیگر برادری ایکنجی لوتر ابله مقاسمه ایش ایدی. قلابره ابله بنونت دوقه افنی ضبط ایش اولان عرب اهل اسلامنه قارشی عسکر سوقیله غلبه چالورق، کندیلرینی اورادن اخراج اتمشدی. ۸۷۱ ده بنونت لومباردرلی برنی آدالمیس طرفندن طوتیلوب، قورتلدیفنده، اخذ انتقامه چالیشش ایسهده، مقتدر اوله میسوب، ۸۷۵ ده وفات اتمشدر. یا آنکر برقیزی قالب؛ بورغونیه قرالی (بوزون) وارمش ایدی.

— اوچنجی «کور» لقبیه ملقب اولوب، آنف لرتجه نیک قیزینک اوغلیدر. ۸۸۰ تاریخنده طوغوب، ۹ یاشنده ایکن (آرله) قرالغنده بدرینه خلف اولمش؛ و ۸۹۹ ده (برنجر) ه قارشی ایتالیا به عسکر سوق ایدرک، غالب کلی اوزرینه، ۹۰۰ تاریخنده روماده امپراطورلغنی اعلان اولمش؛ و ۹۰۳ ده سرفوم برنجر طرفندن (ورونه) ده طوتیلوب، امپراطورلندن اسقاطله برابر، کوزلرینه میل چکلمش؛ و یکرمی سنه صکره وفات اتمشدر.

— دردنجیسی فراقلرک قاروونجیان خاندا. ننه منسوب امپراطورلک اخیرلی اولوب، «جوجق» لقبیه ملقبدر. قاریتیله (آرنول) ک اوغلی او.

لوب، ۸۹۳ ده طوغمش؛ و ۸۹۹ ده، پدینک و فاتی اوزربنه، جرمانیه قرالی و ۹۰۸ ده امپراطور اولمش ابدی. آلمانیه به تجاوز ایدن مجارلره و امپراطور قی اداستانده بولنان صافسه دوقه سی اونون ايله فراقونیه دوقه سی قونارده قارشى مقلا. ومته مقتدر اوله میوب، تختی ترکهله، (راتیسبون) به چکلمش؛ و ۹۱۱ ده اوراده وفات ایتمشدر.

— بشچیسی باوریه دوقه سی (سور)ك اوغلی او اوب، ۱۲۸۴ ده طوغمش؛ و ۱۳۱۴ ده امپراطور انتخاب اولنوب، رقیبی بولنان آوستریا دوقه سی (فردریق بل) ه قارشى حرب ایدرک، ۱۳۲۲ ده کندیسینی طوغمله، اوج سنه محبوس ایتدکن صکره، امپراطور قی اداستاندن واز کچمک شرطیله قوبورمش ایسه ده، پایا بکری ایکنجی ژان بو موافقه قارشى بولنوب، صاحب ترجمه فراغی اسر ایتمش؛ و بونک مخالفتی اوزربنه، کندیسینی کایسادن طرد و تلمین ایلش ایدی. ۱۳۲۷ تاریخنده عسکرله ایتالیا کوروب، میلانده لومباردر قرالانی تاجنی کیدکن صکره (پیر دو قورنی) بی بشچی نیقوله اسمیله پایا انتخاب ایتدیرمش؛ و ۱۳۲۸ تاریخنده بوکا امپراطور لئی تصدیق ایتدیرمش ایسه ده، ۱۳۴۶ ده قلمان طرفندن یکیدن آفوروز اولمش؛ و برینه لوکسمبورغلی شارل امپراطور انتخاب ایدمش ابدی. برسنه صکره آتدن دوشه رگ تلف اولمشدر.

فرانسه قرالری

برنجیسی (دبونر) لقبیله ملقب اولوب، آلمانیا امپراطوری دخی بولندیفندن، یوقاریده ذکرى پکیدی.

— ایکنجیسی طاسلاق شارلک اوغلی اولوب، (بغ) لقبیله ملقبدر. ۸۴۶ ده طوغوب؛ ۸۶۷ ده پدیری طرفندن آکیتانه قرالغنه نصب اولنمش؛ و اون سنه صکره فرانسه قرالغنده پدربنه خلف اولوب، ۸۷۹ ده قوه پینیه ده وفات ایتمشدر. کروشک بر حکمدار اولغله، زماننده دره بکری چوق نفوذ قزانشلردی. اوچنجی لوبی ايله قارلومان و (ساده شارل)ك پدربدر.

— اوچنجیسی آف الترجه ایکنجی لوبینک

اوغلی اولوب، ۸۷۹ ده برادری قارلومان ايله مشترکاً پدربنه خلف اولمش؛ و حصه سنه نوستریه ايله آوستراسییه نك قسم غریبسی دوشمش؛ و ۸۸۱ تاریخنده نورمانلری مغلوب ایتدکن برسنه صکره، ۲۲ یا شنده ایکن، اجل قضا ايله وفات ایتمشدر.

— دردنجمی ساده شارلک اوغلی اولوب، انکتره ده تربیه اولنمش اولغله، «ماوراء بخرلی» لقبیله ملقبدر. ۹۳۶ تاریخنده طول مدت حقنی غصب ایتش اولان بورغونیه دوقه سی (راؤل) ه خلف اولوب، اونونک ضبط ایتش اولدینی (اورنه) بی استخلاصه مقتدر اوله مامتش؛ و نورماندیه بی برنجی کوبیومک صبی اوغلی دوقه ریشاردن ضبط ایتش ایسه ده، متماقباً دائیمارقه قرالی (هارالد) طرفندن طونسلوب، ۹۴۴ ده خصمی ورقیبی اولان پارس قوتی (هوغ بلان) ه تسلیم اولنمش؛ و برسنه صکره برماندیه بی ریشارده ولاؤن دوقه لئی (هوغ) ه ترك ایتك شرطیله، سبیلی تخلیه اولنمشدی. ۹۵۴ تاریخنده (ریمس) ده وفات ایتمشدر.

— بشچیسی «تبل» لقبیله ملقب اولوب، (لوتر)ك اوغلیدر. ۹۸۶ ده پدربنه خلف اولوب، اوسنه (ریمس) ی ضبط ایتش؛ و برسنه صکره، ۲۰ یا شنده ایکن، بلا ولد وفات ایلشددر. قارلو و بنجیان سلاله سنك فرانسه ده صوك حکمداری اولوب، مدبر اموری اولان (هوغ قایت) ك تشویقه، زوجه سی بلانسه طرفندن نسیم اولدینی مظنوندر.

— آلتنجیسی «شیمان» لقبیله ملقب اولوب، برنجی فیلیپك اوغلیدر. ۱۰۷۸ ده طوغوب، ۱۱۳۶ ده وفات ایتش؛ و ۱۱۰۰ ده پدربنه خلف اولمش ایدی. حقوق حکمرانی به تجاوز ایتش اولان بعض دره بکربی بعد التنکیل، انکتره قرالی برنجی هنرینک ضبطنده بولنان نورماندیه بی ضبط ایتكه قالیشمش ایسه ده، ۱۱۱۹ ده مغلوب اولمشدی. دره بکربینک قوتی کسه چالیشوب، بونلره قارشى نواحی اصولئی ایجاد ایتشیدی. باش وکیلی (سوزر) اسمنده حکیم و مدبر برآدم ایدی.

— یدنجیسی «کنج» لقبیله ملقب اولوب، آف الترجه شیمان لوبینک اوغلیدر. ۱۱۲۰ ده

طوغوب، ۱۱۸۰ دە وفات ایتشدر. ۱۱۳۷ دە بدرینه خلف اولوب، شامپانیه قونئی تیویه قارشی حرب ایتش؛ و (وتیری) تیبسنی ضبط ایدوب، کلباسنه آتش ورمکه. ایچاده بولنان ۱۳۰۰ کئی بی یاقش ایدی. بو کاهنی عفو ایتدیرمک زغمیله، عسکری بیوده یه اتلاف ایتدکن صکره، ۱۱۴۹ دە فرانسیه عودت ایتشدی. ناموسندن شهبه ایتدیکی زوجیه بی الثونوره بی تطلیق ایدوب، بو قادیق انکتره ولی عهدینه وارسی اوزرینه جهاز کتیرمش اولدینی بر چوق یرل انکتره یه یکمشدی.

— سکزنچیسی بدنجینک نورونی فیلیپ اوکوسنک اوغلی اولوب، «آرسلان» لقبه لقبدر. ۱۱۸۷ دە طوغوب، ۱۲۲۳ دە قرال اولمش؛ و فرانسه تک اشکیزلرک ائده بولسان بعض یرله لاندکوقک اکثر طرفلرنی ضبط ایتشدی. بو فتوحاتی صرهمسندده ۱۲۲۶ دە (مونتپانسیه) قربنده وفات ایتشدر. قاستیله لی (بلانسه) ابله ازدواج ایدوب، ۱۱ اولادی اولمشیدی، که بولردن بری سنت لوبیدر.

— اونی برنجیسی بدنجی شارلک اوغلی او. لوب، ۱۴۲۳ دە (بورژه ائده طوغوش؛ و ۱۷) باشنده ایکن (پراگریه) اسمیله معروف عصیان قاریشوب، ۱۴۵۶ دە بیکدن عصیان ایتش، و مستحق اولدینی مجازاندن قورتلق ایچون، بورغونیه دوقهسی (فیلیپ لیون)ک یانته التجا ایدوب، قرالک وقاته دک اوراده قالمشدی. ۱۴۶۱ دە تحته قوموله ویرکیلری تزید و زادکاک بعض حقوقی لغو ایدمه رک، بتون تبعه سنی دلکیر ایتش؛ و معروف خاندانلره منسوب مامورینی تبعه ابله، فرومایه و جهول الاحوال آدملره امنیت ایدمه رک، حسن اداره ه خال کتیرمش ایدی. ۱۴۶۵ دە دوانک کبار و زادکانی کندی برادری (بی) دوقهسی شارلک ریاستی تحتنده علیهنده اتفاق ایدوب، یینلرنده نتیجه سز بر ایچاره وقوع بولدقن صکره، متفکرک هر برله آیری آیری اوپوشه رق، و هر برینه ایستدیکندن زیاده اراضی و حقوق ویره رک، اضافلرنی بعدالاحیا، ویردیکی اراضی و حقوق کری آتش؛ و برادرینی تبجیم ایتدیکی کبی، دیکرلرک ده هر برطاقنی بر صورتله ایجا ایتشدی. باش وکیلی بولنان قاردینال (لابالو)ک خیانتی شهبه ایدمه رک، کندی بی

— سکزنچیسی بدنجینک نورونی فیلیپ اوکوسنک اوغلی اولوب، «آرسلان» لقبه لقبدر. ۱۱۸۷ دە طوغوب، ۱۲۲۳ دە قرال اولمش؛ و فرانسه تک اشکیزلرک ائده بولسان بعض یرله لاندکوقک اکثر طرفلرنی ضبط ایتشدی. بو فتوحاتی صرهمسندده ۱۲۲۶ دە (مونتپانسیه) قربنده وفات ایتشدر. قاستیله لی (بلانسه) ابله ازدواج ایدوب، ۱۱ اولادی اولمشیدی، که بولردن بری سنت لوبیدر.

— طقوزنجیسی آلف التریچنک اوغلی اولوب، قتولیکر عنندده اعزمدن معدود اولسیله (سندلونی) دینمکه معروفدر. ۱۲۱۵ تاریخنده طوغوب، ۱۲۲۶ دە والده سنک وصایتله قرال اولمش؛ و امور عدایه و مالیه بی اصلاح ایتدکن صکره، (مارشه) قونئی و بوتک حامیی اولان انکتره قرال لیله محاربه ایدمه رک، غالب کلش؛ و بعده بر بیوک خسته لفه مبتلا اولوب، ایتدیکی نذر اوزرینه، اییلشدیکنده اهل صلیب سفرینه کیریشوب، مصره عزیمتله، ۱۲۵۰ دە دمیاط و منصوره بی ضبط ایتش ایسه ده، بعده مغلوب وایکی برادرله برابر اسیر اولوب، ۸۰۰۰۰۰ آلتون یعنی تقریباً ۷ ملیون فرانق قندی بجاتله کندی قورتاره ییش؛ و اورادن قدسه کیده رک، دوت سنه اقامتدن صکره، فرانسه به عودتنده انکتره آراغون قرالریله مصالحه و معاهده ایدوب، انکتره یه کندی سنک و بدرینک ضبط ایتش اولدینی فرانسر یرلرینک برطاقنی اطاده، و والده سندن طولابی اسپانیاجه اولان بعض حقوق وراثندن کفید

محبوس طومشدی. غدار وحیله کار بر آدم ایدی. ۱۴۸۳ تاریخنده وفات ایشدر.

— اون ایکنجیسی «ملک بابایی» لقبیه ملقب اولوب، بشنجی شارلک ثورونی و اورلیان دو قهسی شارلک اوغلیدر. ۱۴۶۲ ده طوغوب، ۱۵۱۵ ده وفات ایشدر. ابتدا اورلیان دو قهسی اولوب، سکزنجی شارلک مهابوتی اثناسنده (بوژولی) آناه قارشی حق وصایت دعواسنه قالدیشرتی، قرالک عسکرله ایشدیکی محاربه ده مغلوب واسیر اولغه، اوج سنه محبوس قالدندن صکره، سیبلی تخلیه اولنهرق، فیما بعد حسن حرکتده بولمش؛ و ۱۴۹۸ ده وفات ایدن سکزنجی شارلک یرینه فرانسه قرالی اولمش؛ ۱۴۹۹ ده میلان دو قه اغنی و ۱۵۰۱ ده اسپانیا قرالی قتولایک فریدیناند ابله متفقاً نابولی قرالغنی ضبط ایشم ایسه ده، بونکله مقاسمه صرهمی کلنجه، پینلرنده محاربه وقوع بولوب، صاحب ترجمه مغلوب اولغه، ایتالیا ده برکونه حاکمیت دهواسنده بولویه جفته داغر اولان معاهده بی امضایه مجبور اولمش؛ ومع هذا بر قاج سنه صکره وندیکیلره قارشی تشکیل ایدن هیئت اتقاقیه داخل اولوب، بودنه غالب کلش ایسه ده، محاربه ائنا سنده مقتول اولمشدر. عادل وحامی معارف و صنایع بر حکمدار اولغه، تبعه سنک مجبوی ایدی. اولاد ذکور ای اولمیدندن، برنجی فرانسه و آخانی اولمشدر.

— اون اوچنجیسی «عادل» لقبیه ملقب او. لوب، دردنجی هنرنک اوغلیدر. ۱۶۰۱ ده فوتنبولده طوغوب، ۱۶۱۰ ده والدهسی ماریه مدیچیسک وصایتیه، قرال اولمشدی. ۱۴ یاخشنده ایکن، وصایتدن چیقوب، برسنه صکره آوستریا خاندانه منسوب (آنه) ابله عقد ازدواج ایشدی. ابتدا امور اداره والده سنک منظوری اولان (قویجینی) اسمنده براتلیانک بیدنه اولوب، ۱۶۱۷ ده بوندن ناخشنود اولان کبرا ابله برلشهرک مر قومی دفع ایشم ایسه ده، اداره اموری دو قه عنوانیه توقیر ایشدیکی (لوی) اسمنده برنک الینه تسلیم ایشدیکندن، اعیان مملکت بونک عاینه قیامه مجبور اولمشدر. نهایت ۱۶۲۱ ده بونک وقوع وفاتیه

قوینجینیک تبعیدنن بری کوشه نکتبه چکلمش اولان والدهسی یکیدن اموره قاریشمغه باشلابوب، مشهور (ریشلیو) بی رأس اموره کتیرمش؛ بونک ایش باشنه یکمسیله برابر، اون اوچنجی لویینک دوری فوق الماده بر بارلاقاق کسب ایدوب، داخلآ وخارجآ ایشلر محور لایقنده دوران ایشک باشلامش؛ وفرانسه بر چوق ضابیتلره نائل اولهرق، آوروپاچه موقی ایشلمش ایدی. بر طاقم کبرار ریشلیونک قوت و اقتدار وموقیتنی چکه میهرک، قرالک برادری (فاستون) ک ریاستی تحتده بر هیئت اتقاقیه تشکیل ابله، آلمانیه امپراطوری واسپانیه قرالی ابله دخی اتقاق ایشلمسه ده، فاستونک نفی و اوک آباق اولان بعض اعیانک اهدام اولمسیله، بونک ده اوکی آغمش ایدی. آلمانیه ده پروتستانلرک حامیسی و متنفی اولان (کوستا و آدولف) ک وفاتندن صکره لوی کندیسی اوتوز سنه لک محاربه به کیریشوب، بر چوق محاربه لر قزاشمش، بر طاقم برلر آوب، فرانسه به نافع بر معاهده امضالغنی اوزره ایکن، ۱۶۴۲ ده ریشلیو بر سنه صکره اون اوچنجی لوی وفات ایشدر. پک کوشک بر حکمدار اولوب، دورینک پارلاقانی مجرد ریشلیونک اقتدارندن ایدی. حتی عادل لقبیه تلقیه ده آتجی شمس ریح میزانده ایکن طوغومسندن ایلری کلوب، تولدی کونی قونمشدی. فرانسه ده اغستوسک اون بشنده حضرت مریمک نامنه بیروک آلایلر اجرایی عادتیی بو قرال زوجه سنک حامل قالمسی مناسبتیه وضع ایشمش؛ و بو عادت یقین زمانلره قدر مرعی طولمشدر.

— اون دردنجیسی «بیوک» عنوانیه معنون اولوب، ۱۶۳۸ ده طوغومشدر. اون اوچنجی لویینک اوغلیدر. ش یاخشنده ایکن، والدهسی آوستریالی (آنه) نک وصایتیه قرال اولوب، اون اوج یاخشنده ایکن، وصایتدن چیقمش ایسه ده، امور اداره ک کافی السابق باش وکیسل (مازارن) ک النده قابوب، آلمانی امپراطورلغنه واسپانیه قارشی بعض ضابیتلر قزانشمش؛ وعقد اولان معاهده لرک بری اوزرینه، اون دردنجی لوی اسپانیه قرالک قیزی آوستریالی (ماریه ترزه) بی تزوج ایشم ایدی.

۱۶۶۱ ده ، (مازارنك) وقوع وفاتی اوزرینه ، لوی کندیسی اجرای حکومته باشلاوب ، ماهر و مقتدر وکلايت و ماموتيله و دول سائره ايله صلح و مسالمتده بولمقی قوتيله ، وار قوتی اصلاحات داییه و برهرك ، كوزل نظامات و قوانین وضع ، و صنایع و تجارتك ترقیسنه خدمت ایتمش : ووریکلری آزمائش ایدی . ۱۶۶۵ ده قان پدري بولان اسپانیا قرالی دردنجی فیلیك وفاتی اوزرینه ، والده سنك جهازی اولان (فلاندره) ايله (فرانسه قونته) ایالتلرنی طلب ایتمش ایسه ده ، ویرلدیکندن ، حرباً آتش : و آتجق مؤخرأ انكتره ايله فنسك واسوج کندیسنه قارشی اسپانیه ايله اتفاق ایتدکیرلندن ، لوی مذکور ایکی ایالتدن فرانسه قونتهی اطاده ایتك و فلاندره بی طومتق اوزره ، اسپانیه ايله او یوشمادی . بده انكتره نك بیطرفلغنی تأمین ايله ، فنسك قارشی عسکر سوق ایدهرك ، پارلاق زالیبتلره نائل اولمش : و بو موفقیتی دول سائره نك حدیثی او یانیدرمغله ، ۱۶۷۲ ده اسپانیه قرالیله آلمانیسه ابراطوری ویراندبورغ پرنسی فرانسه به قارشی اتفاق ایتلمسه ده . لوی جله سنه غلبه چالوب ، فرانسه قونته بی یکیدن ضبط ایتدیکی کچی ، لوکسبورغ و دیگر برچسوق برلر استیلا ايله ، ایتدیکی بولده معاهده عقد ایتمش : و بو مظفرتی اوزرینه « بیوك » عنوانه مستحق اولمشدی . فرانسه بیرانك تحقیر اولمسیدن طولابی جزایری و بده جنومی طوبه طوتهرق ، رضیه آلمشدی . ۱۶۸۵ ده وقتيله پروستاتلره ویرلش اولان بعض امتیاراتی لغو ابله ، (ناته) اراده سی کری آلدیفندن ، اکثر ارباب علم و هنر فرانسه بی ترکه ، دیار اجنبیه به هجرت ایتدکیرلندن ، فرانسه متضرر اولمش : و متعاقباً کندیسنه قارشی آلمانیا ابراطور رانیله اسپانیا و فلنك پیئنده (اوغسبورغ) اتفاق انعقاد ایدهرك ، برآز صکره انكتره دخی بو اتفاقه داخل اولمغله ، یکیدن محاربه آچابوب ، فرانسه برآ قزائش ایسه ده ، بحرأ فاب ایدهرك ، برتجه جیتهامشیدی . ۱۰۷۱ تاریخنده اسپانیه قرالی ایکنجی شارلك وقوع وفاتيله ، اسپانیا تختی اون دردنجی لویسنك نورونی آنزو دوقه سی قیایه دوشدیکندن ، یکیدن لوی به قارشی بر اتفاق دولی حاصل اولوب ، « وراثت محاربانی »

اسمیه معروف بر صره محاربه لر آچابوب ، فرانسزلر ابتدا بعض غالبیتلره نائل ، و بده بوقدر دشمنلره قارشی مقاومت ایدمه میوب ، بر قاج محاربه ده مغلوب اولمش ؛ و صلی طلب ایتسنه ده رد و تحقیرله جواب ویرلدیکندن ، نهایت غیرته کارك ، یکیدن بعض غالبیتلره نائل اولمغله ، عقد اولان معاهده ايله بر چوق برلر قزائش ؛ و نوروتی اسپانیه تختنه انقاد ، و آتجق آمریقای شمالیده (ترنو) جزیرمی و هودسون کورفری کچی بعض برلری انكتره به ترك ایتمش ایدی . بو معاهده دن ایکی سنه صکره ۱۷۱۵ ده وفات ایدوب ، اوغایله ایکی نورونی ده کندیسندن اول وفات ایتش اولدقرلندن ، بش یاشنده بولان حنفید زاده سی اون بشجی لوی خلتی اولمشدر . اون دردنجی لویسنك ۷۲ سنه سورن دوو حکومتی « بیوك عصر » دیتکله مشهور اولوب ، فرانسه دولتنك اك پارلاق زمانیدر . مشار ايله علوم و معارفك ترقیسی و دارات و دبده بولنده پك چوق فداکارلر ایدهرك ، هارون الرشید و برمکیلر دورینی آکدبر بر بر حرکتده بولمغله ، قورنی ، راسین ، موایر ، لافوتن ، بوآلو ، بوسون ، فنلون کچی فرانسه نك اعظم ادبا و شمراسی و حربده ، صنایعه و هر خصوصه اك بیوك فرانسر رجالی بونك زماننده بیتمش ؛ و آتجق بو سابه ده فرانسر ادبیات و مدنیتی بتون آوروپا ایمی پیئنده بر حق تقدم قزائمشدر . کندیسی بر بیوك حکمداره لازم اولان اوصافی حاز اولوب ، اداره مملکته بیوك بر اقتدار و مهارتی وار ایدی .

— اون بشجیسی آنف الترجه اون دردنجی لویسنك حنفید زاده سی و خلتی اولوب ، ۱۷۱۰ ده طوبغمش ؛ و ۱۷۱۵ ده اورلیان دوقه سی فیلیك وصایتله قرال اولوب ، سن رشده واصل اولدقدن صکره دخی موی الهی وفاتسه دک وکیل صغیتله رأس اداره ده طومتمشدی . لهستان قرالی استا نیسلاسك قیزی تزوج ، ۱۷۲۶ ده مریسی بولنمش اولان قاردينال فلوری بی باش وکالتله نصب ایتمشدی . قان پدري بولان لهستان قرالی استانیسلاسك اسقاطنه مانه اوله میوب ، کندیسنك لورنه دوقلغنه نصیبی آستریان التماس و استحصال ایتمش ؛ و آلمانیسه ابراطور انك انحلانده باوبره

پرنسی (شارل آلبرت) ی انتخاب ابتدا بر مکه اعمال نفوذ ابدیه رگ، بونک بدنجی شارل نامیه و متوفی امپراطورک قیزی (ماریه ترزه) به ترجیحاً انتخابی استحصالی، و ایکی سنه موقمنده طوغغه سمی ایش ایسه ده، ایکی سنه دن زیاده بونی طوته میوب، اسقاطندن صکره، امپراطورلغه اعلان خصوصتله، آوستریایک فلنکده کی برلر بنه تجاوز، و بعض برلر ضبط ایش ایسه ده، ابتدا یاده غالب ایش؛ و ابتدا یکی معاهده ده قزاندینی برلری ترکه مجبور اولمش ایدی.

بعده بدی سنه لک محاربه به قاریشوب، آوستریایک نهنده اوله رق پروسیه و انکتره به قارش اعلان حرب ایشکله، فرانسز دو ناسنک محوبنه و هندستان و آمریکای شمالیه کی فرانسز مستملکاتنک انکتره نیک ضبطنه یکسنه سبب اولمشدر. زماننده (لورنه) خطه سی ارتا فرانسه به یکوب، فورسیتنه جزیره سی دخی ضبط، و جزوینلر فرانسز طوراغندن اخراج اولمشدر. کوشک و اقتدارسز بر حکمدار ایدی. ۱۷۷۴ ده وفات ابدوب، نورونی اون آلتنجی لویی خانی اولمشدر.

— اون آلتنجیسی آنف الترجه، نیک نورونی و خلی اولوب، ۱۷۵۴ ده طوغمش؛ و ۱۷۷۴ ده جببنک سوه اداره سیله فرانسه بحق اصلاحات عظیمه به محتاج اوله جق بر حاله کشش اولدینی بر زماننده، نخته قومود ایشدی. کندیس ی پک کوشک اولدینی

حالده، حسن نیی اولدیفندن، بر جوق حقوقدن کف بد ابله، اهالینک امنیت و محبتی قزانش آدمردن بر هیئت وکلا و بر طاقم مجالس منتخبه تشکیل اینتکدن صکره، بونلرک تزیب اینتکداری اصلاحات میاننده زادکان ابله طائفه رهبانک بعض حقوقنه طوغتخه، اطرافنده کی مدهانلرک اغفالیه، هیئت مذکوره نی طانغیشمش؛ و ۱۷۷۸ دن ۱۷۸۳ تاریخنده دک، انکتره به قارش عصیان ایش اولان آمریکای شمالی اهالیسنه یاردم ابدوب، بعض محاربات بحریه قزانش، و مالک مجتمه نیک استقلالنه خدمت ایشدر. آنجق امور داخلیه کلنجه، امر اداره نی حسن استعماله مقتدر اوله مافله، دولتک امور مالیه سی پک فنا بر حاله کلدیکندن، بر چاره اصلاح بونق ایچون، ۱۷۸۷ تاریخنده اعیان اهل لیدن مرکب بر مجلس عمومی عقد ایش؛ و بونلر

طرفندن و برکیلرک تزییدنه قرار ویرلش ایسه ده، اهالی و برکیلرک تزییدنه آنجق اولنری و بره جک اهالینک قرار و بر مکه حقاری اولدینی درمیان ایشکله، ۱۷۸۹ ده بر مجلس عمومی جعنه مجبور اولمش؛ و بر مجلس برنجی انعقادنده طرز اداره نی تبدله قرار ویرمش؛ و قرال تکلیف لری درحال قبول ایش ایسه ده، اطرافنده کیلرله قزالیجه مانع اولوب، بو فکرک برنجی سروچی اولان (نکر) تبعید ایدلشدی. بو حرکت ایسه سنه مذکوره تموزنیک ۱۴ نده (باسنیه) نیک ضبطی مؤدی اولمشیدی. بونی متعاقب مشکلات ظهوریه طرز اداره دیکشه رگ قرال دخی وفات ایشدر.

— اون بدنجیسی آنف الترجه اون آلتنجی لویینک ایکنجی اوغلی اولوب، ۱۷۸۵ تاریخنده طوغمش؛ و ۱۷۹۵ ده وفات ایشدر.

— اون سکزنجیسی اون آلتنجی لویینک برادری اولوب، ۱۷۵۵ ده طوغمش، و ۱۸۲۴ تاریخنده وفات ایشدر. برادریه برادرزاده سنک و فاتندن صکره، ۱۷۹۵ ده قرال عنوانی آلوب، دول اجنیه طرفندن دخی تصدیق اولمشدی. اولادی اولدیفندن، برادری اونجی شارل خانی اولمشدر.

مجارستان قرالری

مجارستانده لویی اسمیه ایکی قرال کلشدر :
برنجیسی «بیوک» عنوانیه معنون اولوب، مجارستان و لهستان قرالی ایدی. هاروربتک اوغلی و خانی اولوب، ۱۳۲۶ ده طوغمش، و ۱۳۴۲ ده مجارستان قرالی اولمشدر. ترانسیلوانیه لیلرله، خروانلره، افلاقلیره و ونجانلره قارش حرب ابدوب، جمله سنه غلبه چالمش؛ و وندیکیلردن دالمایه نی ضبط ایش ایدی. ۱۳۴۵ ده زوج سی ژانه ابله نارتنه پرنسی لویی طرفندن قتل اولنان برادری ناپولی قرالی (آندریا) نیک انتقامنی آلمشدی. ۱۳۷۰ ده عجبه سی بولنان اوچنجی قازیمیرک وفاتی اوزوبنه لهستان قرالنی دخی کندیسنه احاله اولمشدی. ۱۳۸۲ ده وفات ابدوب، ایکی قیز براقشدی، که بری مجارستانی و دیگرکی لهستانی زوچلرینه جهاز کونور مشردی.

— ایکھیبی بجارستان ایلہ اہستان قرالی
اولوب ۱۵۱۶ دە پدري آلتنجی (لادیسلاس)ہ
خلف اولمشدر. ۱۵۲۶ دە سلطان سلیمان خان
ایلہ ابتدکی مهاج بحارہ مشهوره سنی فائب اہمکله،
فرار ایدرکن بر بطاناقده بوئمشدرد. شارل کینت
ایلہ قرابت صہرہ سی وار ایدی.

باورہ قرالی

باورہ قرالمرندن دخی بو اسمده بری اولوب،
۱۷۸۶ دە طوغمش، ۱۸۲۵ دە قرال اولمشدر.
برنجی ماقسیمیاک اوغلیدر. فائثہ رہانک و سو-
دیکی برقادینک نفوذینہ میدان ورمکله، ۱۸۴۸
تاریخندہ فراغت ایدرک، نخچی بیوک اوغلی ایکھیبی
ماقسیمیلانہ ترکه مجبور اولمش: و فیما بعد حال
انزواده یاشایوب، ۱۸۶۸ دە وفات ائمشدر.
باورہده بر چوق آثار صہرائی واردرد. بعض
اشعار و سائر تألیفات دخی بر ائمشدر.

لویتپرانڈ (Luitprand) لومباردرک
لویتپرانڈ (حکمدارلرندن اولوب، ۷۱۲
تاریخندن ۷۴۴ تاریخ میلادینہ دک حکم سورمش؛
وروم اہمراطورلرینک ایتالیاک جنوبینہ دک بعض
یرلرینی ضبط ایدوب، فرانسهک (برووانسہ) ایالتنه
کیرمش اولان اهل اسلام غزانشہ قارشی شارل
مارتلہ یاردیم ائمش ایدی.

لویتپرت (Luitpert) بودخی لومباردرک
لویتپرت (حکمدارلرندن اولوب، ۷۰۰
تاریخندہ نخنہ قود ائمش ایسده، بر سنہ صکرہ
رقیبی اولان آنسیرانک الینہ اسیر دوشوب، ائتلاف
اولئمشدر.

لویزییادہ (Louisade) بحر محیط
لویزییادہ (کبیرده و یکی کینسہک شرق
طرفندہ بر طاقم کوچک آطلر اولوب، ۸° ایلہ
۱۲° عرض جنوبی و ۲۰° ۱۴۸° ایلہ ۱۰° ۱۵۲°
طول شرقی آرلرندہ ممتد اولورل. مجموعنک
مساحہ سطحیہ سی ۲۲۰۰ مربع کیلومترہ اولوب،
اراضیسی قبایق و صیفدر. ۱۷۶۹ دە بحر بوندن
مشهور (بوکنویل) طرفندن کشف اولئمشدر.

لویزییانه (Louisiana) آمرقایی شما.
(لیدہ ممالک مجتمعهک جاہیر

جنوبیہ سندن اولوب. اسکی صاحبجری اولان
فرانسرل طرفندن اون دردنجی لویسنک نامنہ
نسبتلہ بوبلہ نسیمہ اولئمشدر. غرباً تکراس، شمالاً
آرقانساس، شرقاً میسیسیپی، ووربرنبلہ، جنوباً
دخی مکسیقہ کورقزیلہ محدوددر. ۲۹° ایلہ ۲۳°
عرض شمالی و ۲۰° ۹۱° ایلہ ۲۰° ۹۶° طول
غربی آرلرندہ ممتد اولوب، مساحہ سطحیہ سی
۱۸۰ ۱۲۶ ۱۸۰ مربع کیلومترہ و اہالیسی ۵۸۷ ۱۱۱۸
کئشدر. ساحلی ۷۳۵ کیلومترہ اوزونلئندہ اولوب،
بوئک نصفندن زیادہ اولان قم شرقیسی میسیسیپی
نہر عظیمک دالیہ سندن عبارتدر. بو دالیہ بر
قاج قولہ منقسم اوزون بر شبہ جزیرہ صورئندہ
جنوب طوغری اوزانوب، شرق طرفندہ آرقہ -
سندن قره لک ایچنہ اوزائمش بر کورقز تشکیل
ایدر. الحاصل ساحلی پک کیرتیلی جیقئتیلی ایسده،
آلچق و بطاقلق اولوب، هواسی پک آغردر. شرق
جهتندن حدود (پیرل رپور) یعنی «انجی جایی»
منصبندن باشلاہرق، ۳۱° عرض شمالیہ قدر
بو نہرک جراسنی تعقیب ایتدکن صکرہ، عرض
مذکور خطیلہ غربہ طوغری دونوب (رید رپور)
نہرینک میسیسیپی ابرماغنه دوکلدیکی نقطہ واصل
اولور، اورادن شرقہ طوغری مذکور ایرماق
جراسنی تعقیب ایدرک، ۲۳° عرض شمالیہ واصل
اولنجہ، غربہ طوغری درجہ مذکورہ خط
موہوسنی تعقیب ایدرک، ۱۵° ۲۰° ۹۶° طول
غربیہ واصل اولنجہ، یسہ خط مستقیم اوزرہ
جنوبہ طوغری اینہرک، ۳۲° عرض شمالیہ
(ساینہ) نہرینہ واصل اولنجہ، ساحلہ قدر بو
نہرک جراسنی تعقیب ایدر. بو وجہلہ جنوب جہتی
چوق دھا کئیشدر. اراضیسی دوز و آلچق
اولوب، شمالدن جنوبہ و دھا زیادہ شمال غریبدن
جنوب شرقیہ حسن اولناز صورئندہ بر میلی واردرد.
بو استقامتدہ ۶۵۰ کیلومترہ بالغ اولان مسافندہ
آنجق ۵۵ مترهک بر انحطاط وقوع بولیور. طاغری
رحق تہلری دخی اولیوب، تقسیم میاہ خطلری
کوزلہ فرق اولنہ میہ جق صورئندہ در. یالکنر شمال
جهتندہ وقتیلہ ساحل بولئمش اولدیغی آکلشیلان
بر صرہ سدلر بولنیور، کہ ارتقاہلری یکریمی اونوز
مترہ اولوب، پک دیکدرلر. اراضیسنک قم اعظمی

میسسیپی ابله دیگر نهرلك ايند بردكاری قوم و چاموردن متشكل اولوب، دكيزدن قره به مخول اولدنی علم الارضجه مبتدر . ساحله و انهارك مجرالينه قریب اولان اك آلتی برلی طار قره یارچه لرله بربردن آبرلمش كولر و بطاقتلردن عبارت اولوب، بو طبقه نك اوستنده انهارك فضا. ننده صو ابله اورتیلیر واسع شكر قامشی تارله لرلی بولنیور، كه گاه كنارسز بر دكیز و گاه پایانسز بر زسرد آباد صورتنده كورنور . بو طبقه نك دخی اوستنده فاصله سز اورمانلر طبقه سی بولنور ، كه دائما صودن خارچدر . میاه جاربه سی پك چوق اولوب، آمرقای شمالنك اك بیوك ایرماغی اولان میسیسیپی نهر عظیمی (لوزیانه) نك اشدا حدود شرقیه سی تشکیل و بعده ایچدن جریان ایدر ، و صاغدن برچوق نهرلر آلیر، كه اك بیوكاری شمال غریبیدن كلارك مملكتی بوشه شق ایدن و اكثر میاه جاربه سی طویلایان (ریدریور) یعنی «قبیل ایرماق» در . شمالدن كلارك بوكا دوکیان (بلاق ریور) یعنی «قره ایرماق» دخی خیلی بیوكدر . مملكتك حدود غربیه و شرقیه سی آیران (سایندا) ابله (پرل ریور) نهرلرنك ده بر طرفی لوزیانه به مائدر . بولردن بشقه مملكتك ایچنده نبعانله طوغریدن طوغری به دكیزه دوکیلور برچوق انهار واردر . بو انهاردن بیوكلرنك و علی الخصوص میسیسیپنك فیضانلی پك قوتلی اولدنی كی، مد و جذرلك دخی انهارك منصبلردن چوق یوقاریله قدر تأثیری واردر .

هوای صیحاك پك رطوبتلی اولوب، یازین میزان الحراره نك درجه وسطیه سی ۲۷ و قیشین ۱۱ راددلزنده در . هر نه قدر عرضاً اقالیم معتدله دن معدود ایسه ده، اكثریا جنوب و جنوب غربیدن اسن صیحاك روزكارلرله طوغون سولردن تغیر و یاغورلك كترتدن تحصل ایدن رطوبت ممالك حاره به مخصوص بر هوا انتاج ایدیور . سواحله قریب و ° ۳۱ عرض شمالی درجه سندن آشاغی اولان یلرنده كلیتلی شكر قامشیه پورتقال، لیمون، انجیر، شفتالی و ساغر میوه ل؛ ° ۳۱ ابله ° ۳۲ درجه لرلی آره سنده اولان یلرنده كترتله برنج؛ ° ۲۳ درجادن یوقاری یلرنده دخی پاموق حاصل

اولوب، آلتی مملكتك اصل منبع ترونی شكر قامشی محصولدر . شكر ابله برنج و پاموقدن صكره ك كترتلی محصولاتی مصر و اوزومدر . اكثریا كوكاری قیورلك ایچنده بولنان آصه لرلی پك واسع یلر ضبط ایدوب، پك كلیتلی اوزوم محصولی ویرلر . اورمانلر اراضی مملكتك نصفندن زیاده برینی ضبط ایدوب، میسه، دیش بوداق، قواق، آنچه آغاج، سوكود، سروی، چام، جوز، طوت آغاج لرله آسریقاه مخصوص و بناء علیه بزجه اسملری مفقود اشجارك انواعی ویش اون متره بونی اولان بر نوع بیانی قامشی واردر . مملكتك اك ترونتی معدنی طوز اولوب، سطح ارضدن بش آلتی متره آشاغیده پایانسز و نوكمز طوز نخللری بولنمشدر، كه طوزلری پك خالص و صافیدر . بلور، یشم، لعل كبی ذی قیمت طاشلری دخی چوقدر . حیوانات وحشه دن سیاه آبی ابله قورت و پارس كسب ندرت ایش ایسه ده، یه كجفی ییقامق خاصه سی حائز آبی به بكرر بر كوچك حیوان ابله بیانی كدی، بوسق و بوكا مشابه حیواناتی و آمرقا تمساحیه قابلومباغه، چنغراقلی بیلان، انكرك بیلانی و ساغر حشراتی چوقدر . طایوردن بیوك بر جنس قره قوش ابله شاهین، بوهو قوشی، بیانی هندی، ككلك، صو طاوغی، قاز، اوردك و كوچك قوشلر كترتیدر . صنایعجه بو مملكت ممالك مجتمه نك اك كریده بولنانلردن اولوب، برقاج دمیرخانه و دو- كمتانه دن بشقه ممولات و منسوجات فابریقلری یوق حكمنده در؛ واهالیسنك باشیجه مشغولیتی قامشدن شكر اخراجله برنج و پاموق استحضارندن عبارتدر . تجارتی ایسه پك ایشك اولوب، بو جمتهجه ممالك مجتمه نك اك برنجیلر ننددر . انهارنك همان جمله سی سیرستانه صالح اولوب، قره لك ایچنده هر طرفده كیلر ایشلرلك، یلكنلر و ایاور طومانلری هر جهتیه جولان ایدر . بو طرق مایه سنك مجموعی ۳۰۰۰ کیلومتره دن زیاده اوزونددر . بناء علیه دمیر یولاره چوق احتیاجی بوغیسه ده، مع هذا درت بیوك خط مملكتی شق ایدیور، كه بولرك اوچی مرکزی اولان یكی اورلیان اسكله سندن ماشلا به رق، بری شماله، بری شمال غربیه و بری ده غربیه طوغری ممتد اولور؛ و شرقاً دخی میسیسیپی

کتابخانه‌ی، ۴۰ قدر مبدی، مملکتک تاریخچه مخصوص بر جمعیت علمی و دیگر مؤسساتی، نهرک اوزرنده بیوک و مصنع بر کپریمی، نهرک اوراده کی شلاله بله چوبریلیر ماکینه لری حاوی فابریقه لری، تونون، حیوانات، باصدیرمه، مسکرات و سازه تجارتی و سفایش اعماله مخصوص دستکارلری وارد. مقدمه نهرده ایشان واپورلر کرک آشاغیدن و کرک یوقاریدن بو شهره درکله رک اوراده افتارمه ایتمکده ایکن، بدمه برجدول آچیلر ق، آفتارمه به امتیاج قالمشدر. کوزل و منتظم بر شهر اولوب، منظره سی فرح فزادر. بو شهر ۱۷۷۳ تاریخنده تأسیس اولمشدر.

لوی فیلیپ } (Louis-Philipp) فرانسه
 قرالردن اولوب، اورلیان
 دو قومی (لوی فیلیپ ژوزف) ک بیوک اوغلیدر.
 کوزل تربیه و تحصیل کوروب، سلک عسکرده میرالایق و تبه سی اعزاز ایتمشدی. لوی فیلیپ بر مدت اجرائی حکومتدن صکره انکتره بچکوب، ۱۸۵۰ ده اوراده ۷۷ یاشنده وفات ایتمشدر. کندیسنک ارکک و قیز ۸ اولادی اولوب، بلغا. رستان پرنسینک والده سی پرنس (فلاتینه) یونلرک بریدر.

لوی فیلیپ ارضی } (Philippe) قطب
 Terre de Louis)
 جنوبی دایره سنده ۶۳° ابله ۶۴° عرض جنوبی و ۵۹° ابله ۶۱° طول غربی آرملنده واقع خالی و منجمد بر بردر. ۱۸۳۸ تاریخنده فرانسه بحر یونندن قیودان (دومون) طرفندن کشف اولنهرق، او تاریخنده فرانسه ده حکم سورن قرالک اسمیله تسمیه اولمشدر.

له } (Leches, Poloniz) اسلاوا قوماندن
 مشهور بر قومک اسمی اولوب، آنجق
 لسانزده بوامه کاه قومه و بربلرک، ساکن اولدینی مملکتک اهلستان، وکاه مملکتک و بریلوب، سکنه سی اولان قومه اهلی دینلیر. هر ایکی جهته «لهستان» ماده سنده تفصیلات و بربله جکدر.

لهاسه } یاخود لاسه (Lhasa, Las'a)
 چینه تابع تبت خطه واسه سنک
 مرکزی بودا دینک تبتیلرله مغولرک تابع اولدق لری

و آلابامه جمهوریت لری خط بله برایشیرلر. مذکور اوج فولک هر بریده لویزیانیه جمهوریتی خارجه نه چینه رق، ممالک مجتمه تک آغ شکنده اولان خطوط بله برایشیر. دردنجی خط دخی مملکتک قسم شمالی سنی شرقدن غربه شق ایده رک، حدود غربیه قریبند ذکر اولنان اوج فولک برله التصاق کسب ایدر. بو وسائط ممالکتک تجارتی تسهیل ابله محصولاتنک اخراجنه خدمت ایدیور. اسکله لینه آمد شد ایدن سفایش ابله اهالیسنک مالی اولهرق تجارت بحریه سی اجرا ایدن کبیرلری ده پک چوقدر. اهالیسنک نصفندن زیاده سی زنجی اولوب، قصوری ناشیجه انکیز اولهرق آوروپا مهاجرلردن و بر آز مقدمدار جینلیدن عبارتدر. آوروپادن و علی الخصوص انکتره ابله آلمانه و ایکنجی درجه ده فرانسه و سائر آوروپا ممالکندن هجرت ایدنلر چوق اولوب، اهالیسی کیتدیجه چوظالمقه در. مرکزی اولان یکی اورلیان ۲۵۰۰۰۰ اهالی بی جامع بیوک بر شهر اولوب، ناپون روز و آلکساندریه، ابله دیگر بر قاج قصبه سی دخی وارد. اهالیدن ۲۱ یاشنی طولدر مش هر فرد انتخاب ایتمک حقنی حائر او. لوب، اصول انتخاب و اداره سی سائر ممالک مجتمه به معادلدر. قونفره دینان مرکز مجلس مبعوثاننیش مبعوث کوندرمک حقنی حائر در. مملکت ۵۸ قونناق یعنی سنجاقه منقسمدر.

لوئیسبورگ } (Luisburg) آسرقای
 دومینون قطعه سنه ملتی یکی اسقوچی خطه سنده وشبه جزیره تک جنوب شرق ساحلنده واقع بر قویک ایچنده بولنان (قاب بر تون) جزیره سی اوزرنده بر قصبه اولوب، ۱۰۰۰۰ اهالیسی وارد.

لوئیسویل } (Louisville) ممالک مجتمه تک
 (کنتوکی) جمهوریت سنده و
 فرانقور تک ۷۵ کیلومتره غریبده اولهرق (وهیو) نهرینک سول کنارنده و بر قاج دمیر بول خطنک نقطه تقاطندنه واقع بر شهر اولوب، ۱۶۱۱۲۹ اهالیسی، دارالفنون، طبیه مکنتی، یتیملره، کورلره و طاجر کیمیلره مخصوص آبری آبری دارالعمیزه لری، متعدد مکنتی، تجارتی متعلق کتابلره مخصوص

(لامه) مذهبك رئيسی اولان (دلای لامه) نك
مقری برشهر اولوب ، كلكته نك ۸۴۵ كيلومتره
شمال شرقیسنده وهیالایا صرتك ۱۷۰ كيلومتره
شمالنده اوله رق (كیچو) نهرينك صاغ كناری
قربنده وبونك برهاپوتره ایله برلشدیكي مغلدن ۴۰
كيلومتره یوقاریه اوله رق ۳۵۳۳ متره ك ارتقاعده
و ۲۰'۳۹'۲۹ عرض شمالی ایله ۱۶'۴۵'۸۸
طول شرقیده واقعدر. اهالیسی ۳۳۰۰۰ راده.
زنده در .

لهاور } [« لوهور » ماده سنه مراجعت
(بیوریه .]

لهراسب } ابران قديمده کیانان سلاله نك
(دردنجی حكمداری اولوب ،
كیكاسك برادری اورند شاهك اوغلی اولدیني
مرویدر . كیخسرو كندیني ولی ههه اخناذ اتمندی .
زال وكودرز و سائر كبرا و قهرمانان ابران
كندیندن ممنون دكادی . او قتلده ابرانیسلرله
مخاصمانده بولنان تركله دها قریب اولتی اوزره ،
بیلنی یانخت اخناذ ایدوب ، بو شهری يك چوق
نوسیع وتزین ابتدیكي ، و (نوبهار) اسمیله برطاقم
بیوكه عیدل بنا ایلدیكي توارنج ابرانیه ده مسطوردر .
فاسطین و صری دخی ضبط ایش اولدیني مروی
اولوب ، توارنج یونانیسه ده ملوك ابراندن مصری
ضبط ایدن (كبروس) ك اوغلی (قامبیس) اولدیني
بیان اولندیغنه ، و كبریس دخی كیخسرو اولدیني
معلوم بواندیغنه باقیایسه ، قامبیس ایله لهراسب بر
اولتی اقتضا ایدوسه ده سلمی یئنده هیچ برمشاهت
یوقدر . بالعكس (قامبیس) اسمك (كزس) اسمیله
مشاهتی ظاهر ، و كیكاسك مصر فری دخی شاهنامه
ده مسطور ایسه ده ، بوده كیخسروك اوغلی اولوب ،
بدریدر . مبدأ حكومتی میلاد عیسی (هم) دن ۵۳۰
سنه اول اولوب ، ابران مورخلری ۱۲۰ سنه
سلطنت سوردیكینی بیان ایدبورلسه ده ، بونده
مبالغه اولدیني ظاهر در .

لهستان } (Polagne) آوروپی شمالیسه
لهستان } اسلاو ممالكندن بیوك برملاكت
اولوب ، قرون وسطاده یقین ونتره كنجبه قدر
خیلی واسع وصاحب مكنت بر دوات تشكيل ایدیكي
خالده ، شمعی روسیه ایله پروسیه و آوستریا

یئنده منقعدر . لهستان دواتی اك وسعتلی حالنده
غرباً (اودر) ، شرقاً (دنیبر) ابرمانلری شمالاً
بالطیق دكیزی جنوباً دخی قره دكیز ایله محدود
اولتی اوزره ، ۴۷° ایله ۵۸° عرض شمالی و ۱۳°
ایله ۳۰° طول شرقی آرله رنده تمتد اولوردی . اوذ
بش اون الی ملیون اهالی بی جامع اولوب ، پروسیه نك
قسم اعظمی ولیتو آئیینه دخی حاوی ایدی . قورلاند
دواتی ده بوكا ملتی ایدی لکن بو حدود ایله
محدود اولان لهستان صرف سیاسی اولوب ،
لهستان اسمك مدلول جغرافیسی بوقدر نوسع
ایتمز . اصل لهستان یعنی اهالیسی له اولان برل .
الیوم روسیه تابع اولان لهستان ایله آوستریا
تابع عالیجا پروسیه تابع بوزن و سیلزه خطه .
لریدر . آلمانی لهستانك تقسیمده قسم اعظمی و
مرکزی روسیه دوشدیکدن ، لهستان یعنی
(پولونه) اسمی دخی بوكا منحصر قالوب ، پروسیه
و آوستریا دوشن برل اسم مخصوصلرله تسمیه
اولنشدر .

بو وجهه بوكونکی اصطلاحات جغرافیسه ده
لهستان دینان بر روسیه نك منتهای غربنده و
بروسیه ایله آوستریا حدودی آرله سنده غیر منتظم
برصراع شكنده برشه جزیره صورتنده تمتد بر ملاكت
اولوب ، شرقاً روسیه نك دیگر ممالکیله ، شمالاً و
غرباً پروسیه ایله ، جنوباً دخی آوستریا نك عالیجا
خطه سیله محدوددر . اصطلاحات سیاسیسه ده و
روسیه نك تقسیمات ملاکیسنده لهستان اسمك محلی
اولوب ، بو ملاكت روسیه نك دیگر ایالتلرندن
فرقیز صورتده ادا اولنور اون یالته منقعدر .
۳'۵۰' ایله ۵'۵۰' عرض شمالی و ۲۰'۱۵'
ایله ۵'۲۱' طول شرقی آرله رنده تمتد اولوب ،
شرق دن غربی بوی ۶۱۰ و شمال دن جنوبی اکی ۴۰۴
كيلومتره در . مساحت سطحیسه ۱۲۷۴۱۹ مربع
كيلومتره و اهالیسی ۲۸۳ ۹۲۲۵ كشیدر .

پولونه اسمی دخی اسلاو لساننده دلالت
ایندیکی اوزره ، لهستان صومیت اوزره آرموج
و واسع بر اووه دن عبارت اولوب ، خدای بچردن
ارتقاعی ۹۰ ایله ۱۳۵ متره آرله سنده در ؛ یالکیز
شمال جهته ده ۱۸۵ و ۲۱۰ متره ارتفاعلرینه قدر
چیقار ؛ و منتهای جنوبنده (قاربات) سلسله جبالنك

انکاری حکمنده اوله رق ٢٤٠ و ٣٠٠ متره قدر
 مرتفع بعض نپلر بولنور . مياہ جاريه می چوق
 اولوب، مملکت بالطبع دکنزی مائله سنده کاشدر.
 اک بيوک ايرماغي (ويستوله) در، که غالباً بياده
 قاربات طاعنلرندن تبعائله، بر مدت لهستاک او
 جهندن حدوديني تفريق ايتک اوزره، شرق شماليه
 طوغری آفدقدن و صاغدن يعني غالباً طوراغندن
 بر جوق چایلر آلدقدن صکره، شماله و بيمده شمال
 غربيه به طوغری دونوب، صرف لهستان طوراغي
 ايچنده جريان، و صاغدن (ويرز)، صولدن
 (بيليقه) بي وديگر بر جوق چایلر اخذ ايله لهستانک
 مراکزی اولان (ورزشووه) شهری ايچندن
 چکسکدن صکره، صاغدن کلن و کنديسندن بيوک
 اولان (بوغ) بهريله برلشير، و اوئک استقامته
 تابع اوله رق، شمالدن کان (قره) نهريني دخي
 اخذ ايله، غربيه و بيمده غرب شماليه به طوغری آفده.
 رق، پروسيه به داخل اولور. مذکور (بوغ) نهرينک
 دخي تابعلری چوق اولوب، اک بيوکاري مملکتک
 شمال شرق قه معنی اروا ابدن و حدود شماليه سنده کی
 ارتفاعلردن اينر رجوق چایلر آلان (نارف)
 نهريدر. لهستانک واکز غرب جنوبي گوشه می
 ويستوله حوضه سنک خارچنده اولوب، بو جهته
 آقان و ابتدا جنوبدن شماله بيمده شرقدن غربه
 آقان (وارته) نهری صاغدن بر قاق جای اخذ ايله،
 (اودر) ايرماغه دوکک اوزره، و سويه داخل
 اولور. (نين) ايرماغي دخي لهستانک منهای شرق
 شمالی حدوديني تفريق ايله، صولدن يعني لهستان
 طوراغندن بر قاق جای آابر. کوللری چوق
 ايسه ده، جله می کوچک اولوب، مجموعک مساحه
 سطحی لری ٣٦٥ مربع کيلومتره بالغ اولور.
 هواجه و هر خصوصجه لهستان آوروای
 غربی ايله روسيه آره سنده اولوب، هوای رو.
 سيه دن معتدل و آوروای دن سرمنجه در. یازین وسطی
 درجه حرارتي ١٧ و قيشين صفر دن بوقاری ٢
 اولوب، قيشين تحت الصفر ٢٠ درکيه قدر اينديکی
 اولور؛ و انهاری ايکی اوج آبی منجه بوانسور .
 مع هذا چوق قار ياغماز؛ لکن هوای پک سريع
 التحول و اطاردسز اولوب، رطوبتي و نهر و کوللرک
 کنارلرنده کی بطاقتلردن قاقان تغذات حیات هوای

اخلال ابديور. محصولات و نباتاتجه دخي روسيه
 ايله غربی آوروای آره سنده اولوب، بو جهته
 روسيه دن زياده آلمانیه به مشاهددر. طوراغي
 اکثریت اوزره اينجه قومله قاريشيق باليچندن
 عبارت اولوب، بزه دوت بش محصول و درر.
 باشليجه محصولات: يولاف، چاودار، آربه، بقدای،
 مهر، پتاه، بنجار، شرنجه اونی، کزبر، کتن،
 توتون و ساژده دن عبارتدر. سنوی حاصل اولان
 ذخایر تقریباً ٤٥ مایون يکی قطار مقدارنده
 اولوب. بوئک آنچه طغوزده بری بندايددر. اک
 کثرتلی ذخيره می چاودار ايله يولا قدر. پتاه محصول
 دخي ٤٠ مليون قطاری منجاوز اولوب، برخيلي
 مقاری اسپرو اخراجنده مستملدر. اراضی
 مزروعه می عموم اراضينک بوزده ٥٥٠ نيتنده
 اولوب، بوزده ٢٥ ی اورمان، ١٠ ی چایر و
 سرعی و ديگری اراضی خاليه و ساژده در. اور.
 مانلرندن شمال جهته کيلرک اکثر اشجاری چام
 و ساژ جهته کيلرک ميشه. کورکن، قره آفاج، قاین
 آفاجی، ديش بوداق، آچه آفاج و ساژ انجاردن
 عبارتدر. هر طرفنده و علی الخصوص جهت جنوبيه.
 سنده اشجار منمره می چوق اولوب، ماء اربک،
 کراز، شفتالی و ساژ میوزل حاصل اولور. باغ
 يتيشد بر مکه دخي سمی ایشلر سه ده، شمدي به قدر
 ای بر نتيجه آله مامشدر. سبز باغچلری چوقدر.
 معادنن اک بول بونانی ديمر اولوب، چنق و قلاي
 دخي چیتار. وقتيله چیتارلش اولان باقير معدنلری
 ايسه متروکدر. کور معدن پک چوقدر. سرس،
 دکرن طاشی، آلی و ساژده اوجاقلری و بعض
 جهتلرنده کورکورد و کبربا دخي بولنور. پروسيه
 حدودی قربنده بعض مياہ معدنيه می ده وارددر.
 حیوانات اهليه يتيشد بر مکه اهانیک سعی زياده
 اولوب، مملکتده تقریباً ٤ مایون قیون، ٣
 مایون صيغیر و ١ مایون بيکیر بولنور. قیونلرینک
 نصندن زياده می اينجه و بموشاق توپلیدر. بيکیرلری
 اورته بوللی اولوب، قوتلی و کوزل بوروشلیدر.
 صيغیرلری ابری و کوزلدر. آبرلری چوق اولوب،
 علی الخصوص جنوب جهته خيلي بال چیتار.
 ويستوله ده و ساژ انهارده بالیق چوقدر. حیوانات
 وحشيه سنه کانه، وقتيله او جهته کثرتلی بولنش

اولان بيان اوکوزليله کيک و سمور کي حيوانات منقرض اولوب، شمديکي حالده طوموز، قورت، تيکي، طاوشان، آله طاوشاني، بوزآبي وساژه بولور. طيور ١٥٠ جنسه بالغ اولور. اور. ماندره يساني حالنده آريلر بک چوق اولوب، بر جنس ميشه يارايغي اوزرنده براقديني بمورطه سي بر نوع قرمز تشکيل ايدن بر بوجک دخي واردر. لهستان قرن سابق ميلاديه صرف زراعت يري اولوب، صنايعي هچ حکمنده ايکن، او وقتدن بري بو مملکتده صنايع خارق العاده بر صورتده ترقی ايدوب، بوکونکي کونده لهستان صنايعيه روسيه تک اگ ايلري بولنان يردر؛ حتی بو صوک يکرمي سنه ظرفنده فابريکه لک عددي تضاعف اتمش، و ايجرنده ايشان عمله تک مقداري مقدار سابق تک اوج مثلي اولمش، و مهمولات قيمت بجموعه سي دوت فات اولمشدر. بو ترقياته اگ باشلي سبب کور معدن تک کترتبه تأسيس اولنان تجارت باقمه سي و روسيه تک صنايع محليه تک ترقيسنه الوريشلي اولان کرک تعرفه لري اولمشدر. اگ باشلي فابريکه لري: پاموق و بوک و کتن، منسوجات، اسپر تو و مسکرات، شکر، زراعت ماکنه لري فابريکه ليه دميرخانلر، دوکخانلر، دکرنلر، دباغخانلر، طوغله و کرميت خانلر وساژه در. صنايعيه اگ برنجي مرکز لري وارشوه شهريله (لوج) قصبه سيدر. محصولات ارضيه وحيوانات ايله مهمولات صنايعيه تک کترته انضمام ايدن وسايط قليه تک مکملتي و دمير بولرله سير سفاشنه صالح نهر لري لهستان تک تجارتني تهليل اتمکله، بو جهمجه دخي بو مملکت روسيه تک اگ ايلري بولنان يردر.

مقداري يوقارنده ذکر اولنان اهايسندن تقريباً نناني لهلي، بر مايو ني مجاوز مقه اري بهودي و قسور ي ليتوان، روس، آلمان وساژه در. مزهجه لهليله ليتوانلر عموميت اوزره قتوليك، روسلر اورنودوقس و آلمانلر پروتستان اولوب، ١٠٠٠ قدرده مسلمان واردر. آنجق لهليلر ياکيز لهستانه منحصر اولوب، آسترياک فالچيا خطه - سنده ٣ مليوني مجاوز، روسيه تک شرقي و غربي روسيه ايله بوژن و سيلزیه ايتلرنده ٣ مليونه قريب و روسيه تک ايالات غريمه سنده دخي ١

مليون قدر، که جمماً ٧ مليون لهلي بولمغله، آروزياده موجود لهليلر تک مقدار عموميه سي ١٣ مليونه بالغ اولور. لهليلر اسلاو زمه سنک اگ خالص جنسي وساژر اقوامله اختلاط اتمه مش اولاتلري و علی الخصوص زادکان صنفی اولدجه بويي، کوزل انداملي، نوانا واکثريت اوزره صاري وياکستانه حاجلي آدملردر. ذکي، جسور و نازک آدملر او. لوب، بو صفتلريله بحت شمال فرانسوزلي اسميله شهرت بولمشدر. آنجق زادکان صنف تک کبر و نحو قی و صنوف سفليه بادانا حيوان نظريله باقمه ليه ايش و صنعته تنزل ايتيمه تک اکلنجيه حصر اوقات اتملري، و زادکاندن اوليانلر تک ذک و حقارته آيشوب وقار و حيثيتدن محروم قاللري هر ايکي طرف ايجون مضر اولوب، اصل له تانک محوري نتاج ايدن بو حالدر، که شمدي زادکانلر تک او قدر حکمي قانديني حالده، ينه اخلاق عموميه دن زائل اولملا مقده، و آلمانلرله يهودلر تک لهليلردن زياده چا لهليلرله ثروت مملکت تک قسم اعظم تک بونر تک اينه کچمسنه سبب اولمقده در. له لساني چه و وانلسانلريله برابر اسلاو السنه سنک غربي طاقتي تشکيل اتمکله، اساساً روسجه دن چوق فرقلي اولديني کي، اوته دن بري لاتين و آلمان اسانلردن بر چوق الفاظ و تعبيرات دخي آاش اولديغندن، برقات دها روس اسانلردن آيرلش؛ و فني وادي کنيش برلسان حکمنه کچمشدر. مع هناله ادبياتي اسکي اولوب، و قتيله لهليلر لاتينجه بي لسان فني، ادبي اتخاذا ايتدکلردن، آنجق قرن سابق اوخرنده لهليلر پيئنده کندی لسانلرنده يازمش بعض بي سوک ادبا و شعرا ييشمش؛ و او وقتدن له ادبياتي تأسس ايدوب، بو آز معدت ظرفنده چوق ترقی اتمشدر. لهليلر روسلرله بلغار و صربلر تک قوللاندق لري (کيريل) حرفلرني قوللانيوب، چهليلر و خرواتلر وساژر قتوليك اسلاولر کي لاتين خطني استعمال اتمکده درلر. معارف تک او قدر ايلري اولوب، وارشوه ده بردارلفنون، بر بيطار مکتبي، زادکان قتلرینه مخصوص بر مکتب وساژر بعض مکاتب عاليه موجود در. اون اوج سنه اول اولان بر استاتسيقه کوره، بتون لهستانده ٣٧٣٤ مکتب موجود اولوب، ١٩٦٦٧٦ سي اناث اولقي اوزره، ٤٢٢؛ ٢٢٢ شاگرداني وار

ابدی . مکاتب مذکورہ دن ۲۷ سنی ذکر و
 ۱۷ سی اثاث و شدہ و اعدادیہ لری، ۳ سی مکاتب
 خصوصیه و قصوری مکاتب ابتدائیه دن عبارتدر .
 روس حکومتک له لسان وادیاتک ممکن مرتبہ
 ترقیسنی منع ایله ایللری روسلاشدبرہنہ جہد
 وغیرت ایندیکی مملوہدر . مملکتک تقسیمانی و هر
 ایاتک مساحتہ سطحیہ سہلہ مقدار اھالیسی «روسیہ»
 مادہ سندہ مذکور اوغلہ تکرارینہ حاجت بو قدر .
 لهستان زمان قدیمہ جرمان واسکیت اقوامک
 ساکن اولدغلی برل یانندہ مجھول بریر اولوب،
 آلتنجی ویدنجی قرن میلادیدہ اسلاولرک حرکات
 عمومیه سی صرمندہ (له) یاخود (ل) اسمیلہ برقوم
 دخی او طرفہ کلوب، یرلشمش؛ و متاقباً بونلر،
 یرلرنک اووہ اولسندن طولانی، «اوهولی» مناسیلہ
 (پوان) دیا (پوانہ) اسمیلہ شهرت بولشلابدی .
 کیدہرک بونلر پینلرنندہ برنوع حکومت تشکیل
 ایدوب، حکمدارلرندن برنجی (سیدیللاس) ۹۶۶
 تاریخندہ خزستیانلغی قبول، و تیبہ سنی ندہ بو دینہ
 ادخال ایدہرک، بو مناسبتلہ آلمانیہ و روما ایلمنا .
 سباتکبریشمکک، بر دولک عداولتغہ باشلامشیدی .
 آنجق قرالارک مالکی اولادلی پینندہ تقسیم اتمک
 عادت مضرہ سنہ تبعیت اتمکک، مملکتک کیندجک
 کوچک حکومتلرہ تقسیم اولغسی اہستائک قوتنی
 احما ایدہرک، زدکائک بک زیادہ نفوذ قزاتسنی
 و بربرینی متعاف داخلی فسادلر ظھورینی موجب
 اولمشدی . اون اوچنجی قرن میلادی اواسطنندہ
 تام بو تفرقہ لک اوکی آلتنجی زمان مغوللر ظھور
 ایدوب، چنکبڑ خانک عسکری اہستانی نہب و تخرب
 اتمش؛ و قرن مذکور اوخزرنندہ یکیدن داخلی
 فسادلر اوپاتمش ایدی . نہایت جوجہ ولادبیللاس
 ایله اوچنجی قازیمیرک زمانلرنندہ اہستان اسکی قوتنی
 استرداد ایدہ بیلش؛ و صرقوم قازیمیرک و فاتیلہ
 (بیاست) سلاہ سی منقرض اولوب، بونک دامادی
 (بیوک لوبی) تختہ کینجہ، مجارستان ایله اہستان
 یرلشمش ایسہدہ، بونک و فاندہ قالان ایکی قبزندن
 بری اہستانہ و دبکری مجارستانہ قزایچہ اوغلہ،
 یکیدن مجارستان آیرلش؛ و اہستان قزایچہ سی
 اولان (ھدویچہ) لیتوانیہ بیوک دوقسی (یاکلونہ)
 وارمغلہ، اہستان ایله لیتوانیہ برلشوب، ۱۳۸۶

تاریخنندہ حاصل اولان بو اتحاد دولتک اراضیسنی
 ایکی قات اتمکک، اشبو (یاکلون) سلاہ سنک
 حکم سوردیکی زمان ایله اودن اولکی ۸۰ سنہ
 یعنی ۱۳۰۶ دن ۱۵۷۲ تاریخندہ اولان ۲۶۶
 سنہک مدت اہستائک اک پارلاق دوریدر . بو
 درردہ اہستان قزایچہ شرق و غربی روسیہ ایله
 لیونیہ و قورلاندہ وسائر یرلری دخی الخاق
 ایدہرک، بالطیق و اولاندن قرہ دکنز سواحلندہ
 متمد و اھالیسی ۱۵ میونہ بالغ اولوردی . اہستان
 قرالری و یا خاندانلری اعضاسندن بعضیسی دفغانلہ
 چہستانہ، مجارستانہ وسائر یرلرہ دخی حکم فرما
 اولشلابدی . تاتار خانلرنک و بعدہ ذولک ہمانیہ بک
 قرہ دکنز چیتندن اہستانلہ محدود اولسی و علی
 الخصوص ہمانیلرک دفغانلہ اہستانک ایچنہ دخلاری
 اہستائک قوتنی کسر ایتمہ مشدیسہدہ، زادکائک
 کیندجک کسب قوت ایتلری حکومت مرکزبہدہ
 قوت قلامسنی انتاج ایدوب، نہایت (یاکلون)
 سلاہ سنک اخیری اولان (سجیسوند اوکوست) ک
 ارکک وارثی اولدیفنہ بنام، برخاف انتخابچون
 زادکانی مذاکرہ بدعوت ایتسی امثال اولوب،
 فیایمہد قرالرائخاب ایله تعین اولغنی حادث اولش؛ و بو
 ایسہ درہ بککی اصلونک ترقیبیلہ دولک ضعف و
 تفرقہ بدوشورلسنی موجب اولوب، ۱۵۷۳ تاریخندن
 اعتباراً کوند کونہ تدزیہ باشلامشدی . مع هذاون
 یدنجی قرن میلادی اولاندہ ایللر ساخندہ دیترنک
 خروچیہ روسیہدہ ایشلرک ہرج و مرج اولسندن
 بالاستادہ، موسقودنی ضبط ایدہرک، روسیہ
 لیونیہ بی و دھا برچوق یرلر ترکنہ مجبور اتمش
 ایدی . آنجق بو یکنجی دور چوق سورمیوب،
 قرن مذکور اواسطنندہ لیونیہ ایله روسیہ دن
 آلمش اولدیجی دیگر یرلری ترکہ مجبور اولدقن
 بشقہ شرقی روسیہ اوزورینہ اولان متبوعیت حقندن
 دخی واز کچمککہ مجبور اولمشدی . اہستاق جزائرلرن
 مشہر (سویسکی) نک ۱۶۸۳ دہ و یاہ بی محاصرہ
 اتمش اولان عثمانلی عسکربنہ مقاومتی بر آرہ لقی
 لہستانہ بر دور اقبال آچش ایسہدہ، مملکتک
 حال داخلیسی بوندن دخی استفادہ بہ مجال برافامش؛
 و متعاقباً (سویسکی) موسقوہ معاہدہ سنی امضا
 ایدہرک، بودولیہ بی و کیف شہرینی روسیہ ترک

ایتمدی. لهستان قرانك انخابندن طولانی بیوک
 پترو ابله اسوج قرالی آره سنده وقوعبولان محلا.
 ربان لهستانك بستیون ضیفنی موجب اولوب ،
 ۱۷۶۴ ده روسیه ایمبراطوریمجه قاتربنه بوندن
 و آوریانك مشغولیندن بالاستفاده، اسکی دوستی
 اولان (استانیلاس یونانووسکی) بی لهستان قرالغنه
 نصب ایتمش؛ ودرت سنه صکره ایستائنده روسیه نك
 نفوذینه قارشلی بر انفاق تشکل ابدوب ،
 باب عالی ابله فرانسه قرالی اون بشنجی لونی بو
 اتفاق تأکید وقوبه ایتملسده، فرانسه باش
 وکالتك تبدلی وودك عثمانیه ابله روسیه آره.
 سنده وقوع بولان محاربه بواکی دولتك امدادینه
 مجال برافامغه ، لهیلرک اتفاق برشیته مقتدر
 اوله میوب، ۱۷۷۲ تاریخنده لهستانك برنجی مقلا.
 سه سنه تشبث اولتمسدی . بو مقاسده اوونیه
 ابله لیتوا نك وقتیه روسیه دن ضبط ایتمش اولد.
 قزلی یرلرک جمله سی روسیه به ، غالیجه نك قسم
 شرقیسی آوستریابه ، روسیه نك لهستانه تابع اولان
 برلری ده براندبورغ خاندانه یعنی شمذبکی روسیه
 قرالغنه دوشمشیدی . قالان قسمنه یته لهستان
 قرالغنی نامی ویرلش ایسه ده، حقیقته روسیه نك
 بر ایالتی حکمنه یکمشیدی . ۱۷۹۰ ده لهیلراسوج
 قرالیله دولك عثمانیه نك روسیه ابله اولان محار.
 به سندن بالاستفاده ، روسیه نك تسلطنی دفع
 ابله حکیماننه بر قانون وضع ایتملسده ،
 روسیه دولتی لهیلرک بیننده تفرقه دوشوروب ،
 ظهور ایدن فساد داخلیدن بالاستفاده، ۱۷۹۳ ده
 بر ایکنجی مقاسمه تشبث ایتمسدی ، که بونده
 لهستانك شرق جهتندن ۶ ایالتی روسیه به و غرب
 و شمال جهتندن برچوق برلری روسیه آلیوردی .
 بر سنه صکره لهیلرک یکدن قیام ابدوب، لهلی
 (قوشیقوسقو) فوق العاده جسارت کوسترمش
 و سردانه مقاومت ایتمش ایسه ده ، طاقت مغلوب
 اولوب ، ۱۷۹۵ ده دول نلکه بیننده لهستانك
 اوچنجی و صوک مقاسمه سی اجرا اولنرق، لهستانك
 آوروپا خریطه سندن بستیون اسمی رفع اولتمسدر .
 بو وجهله ۱۲ سنه یکدن صکره ۱۸۰۷ ده
 بیوک نابولون، اسکی لهستان قرالغنه ایکی خسندن
 عبارت اولتی اوزره، وارشووه بیوک دوقه لنی نامه

بر له حکومتی تشکل ایتمش ایسه ده ، ۱۸۱۵ ده
 نابولیونك سقوطی اوزرینه، بو حکومت دخی لغو
 اولنهرق ، قسم فریبی روسیه وقیم شرقیسی
 روسیه طرفندن ضبط اولتمش؛ ویاکنز قراقوبه
 شمربله جوارلری برکوچک جمهوریت حانه قونمش
 ایسه ده، بو دخی ۱۸۴۶ ده آوستریا طرفندن
 ضبطله، غالیجه به الحاق اولتمسدر . روسیه به
 یکن قسم اعظمی بر مدت یته لهستان (یعنی بولونیه)
 نامنی و بعض امتیازات محافظه ایتمش ایسه ده ،
 لهیلرک واقع اولان تتمدد قیاملری اوزرینه ،
 نامی و امتیازاتی دخی لغو، و لهیلردن بر چوق
 آدملر سیربیه نی اولنهرق ، مکتبه دخی روس
 لسانی ادخال ایتمش؛ و الحاصل لهستانك روسلا-
 شد برلمسجون هر نوع اجراءت شد؛ کارانه تشبث
 اولتمسدر .

لهستان دولتتک حکمه دارلری اسمیله تاریخ
 قهودلری بروجه آتیدر:

(۱ . زمان قدیم)

۱۱۴۶	دردنجی بولاس	
۱۱۷۳	اوچنجی میاسیلاس	
۱۱۷۷	ایکنجی قازیمیر	میلادی
۱۱۹۴	بشنجی له (آق)	۵۰۱
۱۱۹۹	ابله اوچنجی / میاسیلاس	۵۴۰
۱۲۰۲	ابله اوچنجی / ولادیاس	۶۰۰
۱۲۰۷	یاکنز	۱۵۰
۱۲۲۷	بشنجی بولاس	۸۰۴
۱۲۸۹	آلتنجی له (قره)	۸۱۰
۱۲۹۰	ایکنجی بریمسلا	۸۱۵
۱۲۹۵	دردنجی ولادیاس (دوج)	۸۳۰
۱۳۰۰	چهل و نسل	۸۴۰ الی ۸۴۲

(۲ . بیاست ساله سی)

۱۳۰۰	چهل و نسل	
۱۳۰۴	دردنجی ولادیاس (ثانیاً)	۸۴۲
۱۳۳۳	اوچنجی قازیمیر (بیوک)	۸۶۰
	(۳ . آنزو ساله سی)	
۱۳۷۰	بیوک اوی	۸۹۲
۱۳۸۳	ماریه ابله هدویبه	۹۱۳
۱۳۸۴	یاکنز هدویبه	۱۰۲۵
	(۴ . یاکلون ساله سی)	
۱۳۸۶	بشنجی ولادیاس / یاکلون یله هدویبه	۱۰۲۵ الی ۱۰۳۷
۱۴۳۴	آلتنجی ولادیاس	۱۰۴۲
۱۴۴۵	دردنجی قازیمیر (ثانی البر)	۱۰۵۸
۱۵۰۱	برنجی آکساندر	۱۰۸۱
۱۵۰۶	برنجی میسموند	۱۱۰۲
۱۵۲۸	میسموند اوکوست (برنجی)	۱۱۰۷
		۱۱۳۸

(۵ . منتخب برنسلر) (۶ . ساتسون دوری)

۱۵۷۳	یکصدی اوکوس	۱۶۹۷
۱۵۷۵	استانسلاس لسنسکی	۱۷۰۴
۱۵۸۷	یکصدی اوکوس (ثاناً)	۱۷۰۹
۱۶۳۲	وچنی اوکوس	۱۷۳۳
۱۶۴۹	یکصدی استانسلاس	۱۷۶۴
۱۰۰۶۹	پو-تورسکی	
۱۶۷۴	سوسکی	۱۶۹۵

متره اوزون بر اووه بولیور، که اورته سندن (لیا تو هو) ایرماغی آقیور. بو ایرماق (شاره مورن) اسمیله مغولستاندن کلوب، بر خبلی مسا فده چین ابله مغولستان حدودینی آبرر. مجراسنک آشاغیکی ۱۸۰۰ کیلومتره اکی سیر سفاشه صالحدر. هوایی معتدل وصاغلام ابله ده، نحوالاتی زیاده اولوب، یازین حرارت ۳۲ درجه قدر چیقار، وقشین تحت الصفر ۲۲ درکه قدر ایتر. اووه جهتنک طوبراغی پک منبت ویاغفورلی پک چوق اولوب، ذخایر متنوعه ابله برنج، یاموق، چیویت، توتون، خشکاش، پنبه ومانر محصولاتی احتیاجات عیلهدن زیاده اولغنه، خیلی مقداریده اخراج اولنور. وقتیله اورمانلری وحووانات وحشیه سی پک چوق ایکن. شمسی آزلوب، حیوانات اهلیه سی وعلی اخصوس قیون، سیغیر وطوموزلری کیتدبکه چوقالقدده در. کور ودمیر معدنلری چوق اولوب، باقیر، آلتون وقوشون معدنلری ده آز مقدارده بوانور. بو ایالت اوهدن بری مانجورلک وسانر اقوام تاناریه تک چینه دخولرینک قیوسی حکمنده بولندیقندن، چین دولتی بو ایالتی اداره عسکریه تختنده طوتوب، مغول عسکرینک دخی مرکز نجدی بو ایالتدر. اهالیسی مانجو ابله چینلیدن مرکب اولوب، چین لسانیه منکدرلر؛ ویاکزر خانلرینک اصول معماریه سی مانجوراعده سنه تا بئدر.

لیا (Lia) حضرت یعقوبک زوجه سی و روپیل، شمون، لاوی، یهودا، اساحر وزابلونک والده سیدر. حضرت یعقوب نومک کوچک همشیره سی (راجل) ی طلب ایش ایکن، بدری طرفندن لیا ویرلشیدی.

لیانغ چئو (Liang Tchou) چینک شمال ایالتنده و (لان چئو) تک ۲۴۰ کیلومتره شمال غریبسنده وشمهور سمدک ۲۰ کیلومتره غریبسنده اوله رق ۳۷°۳۵' عرض شمالی ابله ۹۹°۴۵' طول شرقیده واقع سنجاق مرکزی بر شهر اولوب، ۱۰۰۰۰۰ اهالیسی، تمیز وکنیش سوقاقلری، خیلی استحکاماتی، ایشک تجارتنی واطرافنده منبت وواسع بر اووه سی واردر.

لیاوتونغ (Liao, Chin King) چینک شمال شرق ایالتندن اولوب، مانجوریه تک منتهای جنوبی قیمنندن عبارتدر. پچیلی کور. فزینک شمالنده واقع همنسای اولان قویک اطرافیله بو قوی (قوره) قوبشندن آبران بر شبه جزیره دن عبارت اولوب، شرقاً (قوره) ابله، شمالاً مانجوریه تک زبرینغ ایالتله، غرباً پچیلی ایالتله، جنوباً دخی پچیلی کور فزیله محدود اولدیغی حالده، ۳۸°۴۰' ابله ۲۴۰°۴۰' عرض شمال و ۱۱۷° ابله ۱۱۲°۵۰' طول شرقی آرله رنده ممتد اولور. مساحتی سطحیه سی ۱۱۰۰۰۰ مربع کیلومتره اولوب، اهالیسنک مقداری ۶ ابله ۹ میلیون آرده. رنده تخمین اولنقدده در. مرکزی اولان (موقدن) شهرینک ۱۸۰۰۰۰ اهالیسی واردر. (پنغ چه) اسمیله بر اسکاسی وقوره حدودنده (تاقوشان) اسمیله بر شهری اولوب، هر بری ۴۰۰۰۰ اهالی ابله مسکونددر. شرق و غرب جهتی طاعلق اولوب، ورته سنده ۴۵۰ کیلومتره کنیش و ۱۵۰۰

متره اوزون بر اووه بولیور، که اورته سندن (لیا تو هو) ایرماغی آقیور. بو ایرماق (شاره مورن) اسمیله مغولستاندن کلوب، بر خبلی مسا فده چین ابله مغولستان حدودینی آبرر. مجراسنک آشاغیکی ۱۸۰۰ کیلومتره اکی سیر سفاشه صالحدر. هوایی معتدل وصاغلام ابله ده، نحوالاتی زیاده اولوب، یازین حرارت ۳۲ درجه قدر چیقار، وقشین تحت الصفر ۲۲ درکه قدر ایتر. اووه جهتنک طوبراغی پک منبت ویاغفورلی پک چوق اولوب، ذخایر متنوعه ابله برنج، یاموق، چیویت، توتون، خشکاش، پنبه ومانر محصولاتی احتیاجات عیلهدن زیاده اولغنه، خیلی مقداریده اخراج اولنور. وقتیله اورمانلری وحووانات وحشیه سی پک چوق ایکن. شمسی آزلوب، حیوانات اهلیه سی وعلی اخصوس قیون، سیغیر وطوموزلری کیتدبکه چوقالقدده در. کور ودمیر معدنلری چوق اولوب، باقیر، آلتون وقوشون معدنلری ده آز مقدارده بوانور. بو ایالت اوهدن بری مانجورلک وسانر اقوام تاناریه تک چینه دخولرینک قیوسی حکمنده بولندیقندن، چین دولتی بو ایالتی اداره عسکریه تختنده طوتوب، مغول عسکرینک دخی مرکز نجدی بو ایالتدر. اهالیسی مانجو ابله چینلیدن مرکب اولوب، چین لسانیه منکدرلر؛ ویاکزر خانلرینک اصول معماریه سی مانجوراعده سنه تا بئدر.

لیا تو هو (Liao-Ho) چینک شمال شرقی ایالتنده آقان (شاره مورن) باخود (سیرا مورن) ایرماغی مجراسنک آشاغی قسمته یعنی (لیا تونغ) ایالتی داخاشنده کی قسمته ورین اسمدر [ماده آتقیه مراجعت.]

لیا تو یانغ (Liao-Yang) چینک لیاو ۶۰ کیلومتره جنوب غریبسنده بر شهر اولوب، ۸۰۰۰۰ اهالیسی، استحکاماتی، بوسکک بر بنخانه سی وجوارلرنده پک مقبول یاموق محصولاتی واردر.

لیا (Liba) آفریقای جنوبینک وسطلرنده لیا (لیوک بر نهردرکه ۱۱° عرض جنوبی ابله ۲۰°۴۰' طول شرقیده (زامب) ابله (فونفو) حوضه لری بئنده کی ارتقا علردن نبعانله، جنوب

غربی به، بعده جنوبه و نهایت جنوب شرقی به طوغری
 آفرق، °۱۰'۵۲ عرض جنوبیه (زامب) ۲۴
 ابرماغنه دو کیلور. تابدری چوقدر. مذکور
 ابرماغه وصولنده واسع چابرل ایچنده ثانی ابله
 آقار، وصونی سیاهمترق کورینور.
 — بو اسمله آفریقای وسطینک °۳۰ عرض
 شمالی ابله °۱۵ طول شرق جهتده کی اراضی
 بجه ولده و باکره منک جنوبیه دخی برکول اولدینی
 سروی اولوب، هنوز کشف وقتاً تعیین اولنماشدر.

لیبانیوس { (Libanius) یونان قدیم
 مشاهیر علماسندن اولوب،
 ۳۱۴ تاریخ میلادینده آنطاکیه ده طوغمش؛
 و شهر مذکور ابله قسطنطنیه و نیقومده (یعنی
 ازمید) ده تدریس ایدوب، کندینی بت پرست
 اولدینی حالده، خرسیتیارک اعزه سندن (آی واسیل)
 ابله (ثانی خریسوستر) چله تلامذه سندن بولنمشدر.
 ابراطور (پولیوس) کندینی چوق سووب،
 بعضی مناصب طایفه نصب ایتمک ایستدیکی حالده،
 کندینی ایستوب، قعاتکارانه پاشاشی ترجیح
 ایتمش؛ ومع هذا حسودلرک افتراسنه اوغرابوب،
 سحارلقله اتهام اولندهرق، نفی اولنمش؛ و ۳۹۰
 ناربخلرنده آنطاکیه ده وفات ایتمشدر. نطقلری
 وسائر بعضی آثارى موجود اولوب، فصاحتی درجه
 کالده در.

لیباو { (Libau, Libava) ویا لیبواوه
 روسیه نیک قورلانده خطه سنده
 وبالطریق دیکزی ساحلنده اولهرق (میتاوه) نیک
 ۱۶۵ کیلومتره غربنده بر قصبه اولوب، ۱۰۰۰۰
 اهالیسی و صاغلام لیمانی واردر.

لیبتره { (Libethra) اسکى ماکدونیه نیک
 (یباربه) خطه سنده و ترمایق (یعنی
 سلیانیک) کورنزی ساحلنده اولهرق (اولیبوس)
 طاشغی قرینده قدیم بر قصبه اولوب، شاعر
 (اورفیوس) ک سزارینی حاوی اولمقله مشهور
 ایدی.

— بو اسمله یونانک (بیوتیا) خطه سنده دخی
 مشهور بر چشمه اولوب، اساطیر یونانیه ده علوم
 و صنایع حامیه لری اولان (موسه) نام برلره
 مخصوص و منسوب عد اولنوردی.

لیبریا { (Libéria) آفریقانک ساحل غربی
 ایستنده و شمالی کینه نیک منهای
 غربنده آسریقالیرک سمبیله، اورادن کله زنجیلره
 مخصوص اولقی اوزره، تشکیل اولنمش بر جهور.
 ریت اولوب، °۶ عرض شمالی خطنک بر آرز
 اوستنده واقع (بونقی) نهری منصبندن °۴۵
 عرض شمالی ابله °۹ طول غربیده واقع (پالماس)
 برونه قدر ممتد اولور. بو وجهله ساحلی ۶۰۰
 کیلومتره قریب اوزون اولوب، ایچری به طوغری
 وسعی تقسیم میاه خطنی تشکیل ابدن ارتقاعلره
 قدر اعتبار اولندینی حالده، ۱۳۰ کیلومتره
 بالغ اولور. اخیراً بو جهور بوشه الحاق اولان
 (مدینه) حکومتی داخل حساب اولدینی حالده،
 مساحتی سطحیه سی ۳۶۰ ۸۵ مربع کیلومتره
 و اهالیسی ۸۱۸۰۰۰ و حکومت مذکوره ابله
 برابر ۱۴۱۸۰۰۰ کشیدر. اصل آمریقان
 کتیران زنجیلر ۱۷۰۰۰ کتیی راده لرنده اولوب،
 سائر لری یزیدر. ساحلی آذ کیرنتلی و چیقتیلی
 اولوب، مع هذا بر قاق کوزل لیمانی واردر. ساحله
 قریب و ساحل ابله متوازیاً بر صره بطاققلر ممتد
 اولور، که مواسمه کوره توسع ایدوب، نهرلرک
 فیضانی زمانلرنده یک آذ فاصله لری بر دیکز صورتیه
 کیرر بو بطاققلرک ایچ طرفنده بر صره تپهل ممتد
 اولور، که مملکتک ائک کوزل و اک منبت بر لری
 اورالی اولوب، آمریقان کلش اولان زنجیلر
 باشلیجه بو طبقه ده برلشمشدر. بونک دها ایچ
 طرفنده بالظه کورمه مش اورمانلره مستور طاغلر
 و بونلرک ایلیزینده مرتفع و واسع بر طاقق باهلر
 بولنور، که (مادینتکه) دینان زنجیلر جنسیله مسکون
 اولوب، هنوز مجهول الاحوال یرلدر.

هواسی نسبة معتدل اولوب، بر یاغور و بر
 قوراقق موسمی واردر. یاغور موسمی نیساندن
 تشرین ثانی یه و قوراقق موسمی ده کانون اولدن
 نیسان ابتدالینه قدر سورر. قوراقق موسمنده
 سربن بر روزگار اسوب، درجه حرارت ۳۱ سی
 نادرأ بکیر، و ۲۵ دن آشاغی ایتمز. چچک و حما
 خسته لقلریله سائر بر چوق امراض بو مملکتده
 بیستون مجهول و مفقود اولوب، بطاققلر قرینده
 یالکز نوبتلی صیتهل حکم سورر؛ و شدتلی صا.

خلامه‌ری موجب اولورسوده، پک مه‌لک دکلدرد .
 طور اخی منبت اولوب، اگ باشلی محصولاتی واه.
 لیسنگ باشلیجه مدار تیبئی برنج وداریدر . قهوه
 مملکتک محصولات طبیه‌سندن اولوب ، برزلیه
 ابله آنتیل جزایرینه و اوقیانیه به بوراندن قتل ایدلمش
 ایکن، اهالیسی بو محصول ایلری کتیره‌که و بوندن
 بحق استفادیه مقتدر اوله‌ماشلردرد . بو بر محصول
 اوقدر چوقدر، که وقتیه مملکت « بو بر ساحلی »
 نامی ویرلشیدی . فیل دیشی ، آلتون توزی و
 وزنجی اسرا دخی وقتیه آوروپا ایلری جاب ایدن
 اخراجاندن ایدی . آتیجی بو کونکی کونده باشلیجه
 اخراجانی : پاله یاغیله شکر قامشی، چیبوت، قاقاز ،
 پاموق و اصول زهرلی خارجدن ادخال اولنش
 سائر محصولاتدن عبارتدر . اورمانلرنده بو یا حیاده
 مستعمل بر جوق آغاجلرله کوتا برقه آغاجی بولنور .
 اورمانلری پک صیق و آغاجلری پک اوزون و بربر-
 لرینه کرتدر . مادانی : دمبر، باقیر، کوروو آلتوندن
 عبارتدر . فیل دیشلری کثرتیدر . اورمانلرده
 حسابسز میون سوریلرله طیورک انواعی و پک
 معجز سیوری سینکارله سائر حشرات مضره
 بولنور .

مرکزی اولان (موزوویه) قصبه‌سی ساحلده
 اولوب، ۱۳۰۰۰ اهالی ابله مسکوندرد . سکنه‌سی
 ۲۰۰۰ ابله ۷۰۰۰ آره‌زنده اولان سکن اون
 قصبه واسکاه‌سی دخی واردرد . بر رئیس جمهور
 و بر معاون ابله بش کشیدن مرکب بر هیئت
 و کلاسی ۸ اعضادن مرکب بر هیئت اعیانیه
 بر مجلس مبعوثانی واردرد . مجلس مبعوثان اساساً
 ۱۳ کشیدن مرکب اولوب، نفوسک تزاید ایدن
 هر اون بیگ نفریحون بر مبعوث ضم اولنور .
 انتخاب ایتک حق ۲۱ و انتخاب اولنق صلاحیتی
 ۳۰ باشی طولیدر مش اولانلره مخصوص اولوب،
 کرک مبعوثان و اعیانق و کرک مأموریتلرک جمله‌سی
 زنجیلره منحصردر . مع هذا بیاضلر دخی مملکت
 داخلنده اقامت و تجارت ایتکه حردردلر . رئیس
 معاونی هیئت اعیانک دخی رئیسیدر؛ و رئیس
 جمهور، هیئت اعیانله تذکر ایتدیکه، بر شیئه
 قرار و بره‌منز . قانونک برنجی واک اساسلی
 ماده‌سی اسارتک لغو و ممنوعیتیدر . مملکت ؛

ایالته منقسمدر . الیر و ناحیه مدیرلی و کرک
 حا کلر اتمایله تبیین اولنور . واردات سنوبه‌سی
 ۳۵۰۰۰ و مصارفی ۳۳۰۰۰ انکلیز لیراسی
 راده‌لرنده اولوب، باشلیجه وارداتی کرک رسومندن
 عبارتدر . ۱۶ ابله ۵۰ یاشلری آره‌سندره بولنان
 و سلاح طاشیمه مقتدر اولان کافه اهالیسی عسکر
 اولوب . بوندن حرب زماننده ۵۰ آلابدن مرکب
 ایکی لوا عساکر ملیه تشکل ایدبور .

آریقاده اسارتک لغوی اوزرینه حر قالان
 زنجیلرک کندی کندیلرینه اناره اولنقه اقتدارلی
 نجره اولنق اوزره ، بعض انسانیت پروران
 طرفندن کندیلرینه مستقل بر بر و برلسی تصور
 اولنوب، بو بر انتخاب اولنش؛ ۱۸۱۷ و ۱۸۲۱
 تاریخلرنده مذکور آزادی اسرادن بر قاج قافلده
 نقل اولنهرق، ممالک مجتمه مأمورلی معرفتیه
 بو حکومت تشکیل اولنش؛ ۱۸۴۸ ده استقلالی
 آوروپا دولی طرفندن تصدیق اولنمشدر .

لیبنیچ (Leibnitz) آلمان مشاهیر حکما-
 لیسنده اولوب، ۱۶۴۶ ده
 لیبسیقه طوغمش؛ و اورا دار الفنوننده تحصیل
 ایدوب، فنونه انتساب ایتکله، بعض اصوللر
 وقاعده لر کشفیه شهرت بولمش ایدی . (ماینسه)
 برنسنگ خدمت کتابتیه کیروب، بو وظیفه بی ابفا
 ابله برابر فنونله نوغلدن خالی قلاماش؛ و برنسنگ
 اولنگک مریسی صفتیه ۱۶۷۲ ده یارسه کیدوب،
 درت سنه شهر مذکورده اقامت، و باشلیجه علوم
 ریاضیه ابله اشتغال ایدرهک، بعض کشفیاتی اوزرینه
 یارس آقاده‌یابی اعضالغنه قبول اولنمشدی . بعده
 لوندربه دخی کیده‌رک، حسن قبول کورمش؛
 و شهر مذکورک جمعیت علمیه‌سی اعضالغنه نائل
 اولمش ایدی . ۱۶۷۶ ده ماینسه برنسنگ وقوع
 وفاتی اوزرینه، پرونسویق و هانوووره دوقه‌سی
 طرفسندن جلیله، حافظ کتبی اولمش، و بر جوق
 سیاسی خدمتلرده دخی قوللانش ایدی . برنسنگ
 امریله پرونسویق خاندانک تاریخنی یازوب، بو
 یابده معلومات همچون بتون آلمانیایی و آوروپانک
 سائر طرفلرنی طولاشهرق، بو مناسبتله بر جوق
 آثار و معلومات سارمه دخی دسترس اولمشدی .
 ۱۶۸۳ تاریخندن اعتباراً لیبسیقه بر مجموعه فنیه

نشرینه باشلایوب، برچوق نافع شیلر میدانه
قویمشیدی. بوسونه ایله مخا برده بولنوب، قتولیک
ایله پروتستان مذهبلرنی توحیده چوق چالیشمش؛
وبوکا موفق اوله میخجه، پروتستان مذاهب
مختلفه-نی اولسون توحیده سعی ایتش ایسه ده، بو
بایده دخی بر نتیجه نائل اوله ماماشدی. ۱۷۰۰

تاریخنده روسیه قرالنی برلنده برآقادیما تأسیسنه
فاندیروب، کندیسوی قید حیات شرطیله بونک
ریاسته نصب اولنشدی. (درسه ده و یانه ده
دخی بر آقادیما تأسیس ایشدریمکه چالیشمش
ایسه ده، موفق اوله ماماشدی. اختیارلغنده بیوک
پترو طرفندن روسیه به دعوت اولنوب، پترسبورغ
آقادیما سنی تشکیل ایتش؛ و متعاقباً آلمانیه امپرا.
طوری آلنجی شارل طرفندن جلب اولنهرق،
کندیسنه جاروناق عنوانی و برلمش، و معاش باغلامش
ایدی. فرانسه قرالی اون دردنجی لویی طرفندن
پارسه دعوت اولنوب، فرانسه ده اقامته اصرار
اولنمش ایسه ده، کندیسوی راضی اولیوب؛ هانورویه
عردتله، ۱۷۱۶ تاریخنده اوراده وفات ایشدر.
کافه علوم و فنونله و نشریات و تأسیسات علیه ایله
اشتغال ایدوب، اک زیاده علوم ریاضیه و فلسفه ده کی
خدماتیله شهرت بولشدر. نوع بشر بیننده
تمامی افکار و اختلاطی تزید ایدمک و سناط
تخریبی ده دوشوندیکی شیلرک اک باشلیزلندن
اولوب، عمومی برخط ایجادینه صرف ذهن یاتمشیدی.
«بکا مکمل بر الفبا و برک، سزه مکمل بر لسان
و برهم، مکمل بر لسان و برک، مکمل بر مدینت
و برهم» سوزی جمله اقوال حکیمانسه ندندر. کلیات
آناری متعدد جلدلر اوزره نشر اولنمشدر.

لیبورنیه (Libourne) فرانسه نیک ژرپونده
ایالتنده و بوردونک ۳۵ کیلو
متره شمال شرقیسنده اوله رق (دوردونیه) ایله
(ایسه) نهرلرک ماتقاسی قرینده قضا مرکزی
برقصبه اولوب، ۱۶۲۳۰ اهالیسی، داخلی مکتبی،
کتابخانه سی، جمعیت علمییه سی، حاراری، کوزل بر
کوبریسی و نهرده اسکاه سی واردر.

لیبورنیقوس پورتوس (Liburnicus)
(Portus) ایالت
یاده کی (لیوورنو) شهرنک رومالیر زماننده کی
اسم قدیمدر.

لیبورنیه (Liburnie) خرواتسناک سا.
خلده کی قسم قدیمی اولوب،
(ایلیریا) دن معدود ایدی. اهالیسی کچییک و
قورصانقله مشهور اولوب، بک خفیف بر نوع
کیلری وار ایدی. روما شهرنده حالاتی ابدن دخی
بولر ایدی.

لیبوسه (Libyssa) ککبوزه
قصبه سنک اسم قدیمی اولوب،
قارتاج سرداری مشهور آنبیال، نفی اولنشدی
وقت، بو قصبه به کش؛ و اوراده اخترا ایتمشدی.

لیبغ (Liebig) آلمانیاک اک مشهور
کیمیا کرلندن اولوب، کیمیای
عضونک موجدی حکمنده در. ۱۸۰۳ ده (دار-
مستاد) ده طوغوب، ۱۸۷۳ ده وفات ایشدر.
آلمانیه نیک بر قاج دارالفنوننده کیمیا معلم کی ایدوب،
عربی بو فن ایله پکیرمش؛ و کیمیایک حیرانات و
نیاتاته وزراعته تطبیقی خصوصنده بک چوق
کشفیات و خدمات نافه به موفق اولشدر. تألیفاتی
اکثر السنه به ترجمه اولنمشدر. کندیسنک ترتیبی
اوزرینه سخنزار اولنان ات خلاصه سی ده اسمیله
شهرت بولشدر.

لیبه (Libye) اسکی یونایلر نیک فرینده
(برقه نیک جنوبنده کی چوله بو اسمی
و رروب، آنجیق کندیلرنجه اورالزی مجمول اولدیندن،
سماسی مهم برصورتده اوله رق، زهره ده قدر
امتداد ایتدیکنی تعیین ایده مزلردی، و بعضاً بتون
آفرقا قطعه سنه ده بو اسمی و برلردی. بکی
اصطلاحات جغرافییه ده بو اسم صحرای کبیرک ذکر
اولنان قسم شرقیسنه و بریلوب، لیبیه صحراسی
(Desert Libique) دیرلر. [صحرای کبیر] ماده-
سنه مراجعت بیوریله.]

لیپاری (Lipari) ایتالیاده تیریان دیکزند
(سیچیله نیک ساحل شمالیسی
آیققرلنده واقع (اؤلیان) جزایرنک اک بیوک
واک مسکونی اولوب، سیچیله ساحلنده کی (میلچو)
برونک ۷۵ کیلو متره شمال فریسنده و قالابره
ساحلنده کی (واتیقانو) برونک ۷۵ کیلو متره غرب
جنوبیسنده اوله رق، ۳۹°۲۹' عرض شمالی ایله
۱۲°۳۶' طول شرقیه واقعدر. جنوبنده بولنان

(وولگان) آله سندن آنجق بر کیلومتره وسعت اولان بر طار بوغازه آبراشدر . بونی ۱۲ و وسطی اکی ۷ کیلومتره اولوب ، مساحت سطحیه بی ۳۲ مربع کیلومتره در . اراضی طاغاق و برکافی اولوب ، سونمش برکندن عبارت اولان (کبرقه) طاغناک ۶۰۲ متره ارتفاعی واردر . ارتفاعلی ۵۰۰ متره دن آشاغی دیگر بر قاچ طاغنی دخی اولوب ، جمله سی سونمش برکندر . اراضی لایو آفتیلرله یوورلاشمش جیم قالدن و سونکر طاشندن عبارتدر . اطرافنده کی دکنز دخی اکثریا صویک اوزونده یوزر سونکر طاشلرله مستوردور . بو طاشلردن یک چوق اخراج اولنور ، برکالری چوقدن یاناماقده ایسه ده ، زلزله لی چوقدر . جنوب جهتده کورکوردلی معدن صولری و قابلجه لی دخی واردر . شاب دخی بولنیور . باغلی و زیتونقلری چوق اولوب ، یک مقبول شراب و زیتون یاغی چیقار . یته (ایاری) اسمله ساحل شرقینده بوتان قصبه زیتونقلرله و پورتقال باغچه لیه محاطدر . طاغلی تپه لیه تک ایشلمشدر . اهالیسی ۷۷۰۰ کشیدن عبارتدر .

— مذکور (ائولیان) جزایر مجتمه سنده شمعی اک زیاده ایاری اسمی وریلور . بونلر ۱۳ عددنده اولوب ، ۷ سی مسکوندر ، که بونلرله ایاری ، استرومبولی ، وولقانو ، اوستینی ، فلیقودی ، آلیقودی و سالیندر . جمله سنک اراضی برکافی اولوب ، آنجق شمعیکی حالد یالکز (استرومبولی) جزیره سنده آره صره اشتعال ایدر بر برکاز واردر . برکانلردن طولایی بونلر و قتیله (وولقانی) نامی دخی وریلیدی . اوستلرنده روز کار اکسیک اولدیفتدن ، اسکی یونایلر عنندنه روز کار الهی زعم اولان (ائول) ه نسبتله (ائولیان) جزایری دخی دینوردی . جمله سنک اهالیسی ۱۸۰۰۰ کسیه بالغ اولور .

لیپستاد (Lippstadt) آلمانیاده غربی پروسیه تک وستفالیه ایالتنده (آرنسبرغ) سنجاغه تابع و آرنسبرغ ۳۶ کیلو متره شمال شرقینسده اوله رق (رین) ابرماغنه منصب (لیه) نه ری اوزرنده واقع قضا مرکزی بر قصبه اولوب ، ۹۳۵۰ اهالیسی ، زراعت ماکینه .

لری ، چیغاره و نونون ، ایپ ، طوغله و سزده فابریقه . لریله دباغخانله ری و حیوانات و ذخیر تجارتی واردر .
 لیسینگ (Leipzig) آلمانیه تک صاقسه لیسینگ ا قراقنده و درسده تک ۱۰۷ کیلو متره فرب شه ایسنده اوله رق ۱۰° ۲۰' ۵۱ عرض شمالی ایله ۱۵° ۳' ۱۰ طول شرقیده و بر قاچ ایک ملتقاسنده واقع بیوک و صورت مختارده اداره اولنور بر شهر اولوب ، ۳۹۹۹۶۹ اهالیسی ، دارالفنونی ، فنون مختافیه مخصوص و عمومی تمه دد مکاتب عالییه سی ، رصدخانه سی ، موزه سی ، تاریخ طبیعی و سائر فنون نمونه خانله ری ، کیمیا و سائره مختافله ری ، دارالفنونه مربوط و ۳۰۰۰۰۰ جلدی حاری کتبخانه سی ، مکمل نباتات و حیوانات باغچه لی ، جغرافیا ، طب ، السنه شرقیه و سائریه مخصوص جمعیات علییه سی واردر . لیسینگ شهری آلمانیه تک بلکه بتون کره ارض تک طباعت و آنشر کتیبه مرکزی اولوب ، کاهه السنده کتابلر نشر اولنور ؛ و بتون آلمانیه تک بیوک صحافلی بر شهرده بر وکیل بولندیر بولر . دارالفنوننده ۱۶۵ معلم و ۳۰۵۰ شاگر بولنیور . بتون آلمانیه ایچرا طورلنک عمومی محکمه تمیزی دخی بو شهرده انعقاد ایدر . شهرک اسکیدن موجود اولان قسمی کار قدیم طرزنده اولوب ، سواقنلی طار ایسه ده ، اطرافنده بکی تأسس ایش محلله ری یک کوزل و سواقنلی کنیش اولوب ، جسم و صنغ اشیه عمومی و خصوصیه سی ، تیاترولی ، تمه دد معابدی ، خا رجنده واسع باغچه و تفرجگاهله ری واردر . خسته خانه و بیتخانه کچی مؤسسات ذخیره سی ده چوق اولوب ، صاغر و دیلزلرله مخصوص اوله رق آرو پانک اک اسکی مکتبی ده بو شهرده بولنیور . صنایعی خیلی ایلیری اولوب ، مختلف ماکینلر ، کاغذ ، بوک و یاموق منسوجات ، صیرمه . اجزاء کیمویه ، مشع ، نونون ، موسیقی آلاتی ، صابون ، صنغی چیچکلر ، اسقامبیل کاغدی و سائره فابریقه لی چوقدر . تجارتده یک ایشلک اولوب ، سنده اوج کره بیوک بنایر قوریلور . اونجی قرن میلادی ایشلارنده تأسس ایدوب ، (لیبسیا) تمیه اولنشدی .
 لیپنیک (Lipnick) آوستریا و مجارستان دولتک مورابه خطه سنده

وتابع اولدیغی (وایسکیرخن) ۱۱ کیلومتره ضرب جنوبیسنده بر قصبه اولوب، ۶۱۹۰۰ اهالیسی و چوخه، شکر، سرکه و بیره فابریقلری واردور.

لیپه } (Lippe) آلمانیهده بر نهردر، که
لیپه } همنای اولان برنسلک ایجنده نمانه،
غربه طوغری آتورق، وستفالیه خطه واسمه سنه
کیر، و بونی شرقدن غربه طوغری شق ابله،
رین ایاتی داخلده (وسل) شهری یانده صاغدن
(وین) ایرماغنه دوکیلور. قطع ایندیکی مسافه ۱۷۰
کیلومترده عبارت ایسه ده، بحرایی پک طولاً ماجلی
اولدیغندن، ۲۵۵ کیلومتره بالغ اولور. ۲۱۱
کیلومتره لکی، ۳ بند واسطه سیله، سیر سفاشته صا
لحدر. حوضه سی ۶۷۵۰ مربع کیلومتره وسمنده در.

لیپه } یاخود لیپه دتمولد (Lippe, L.)
لیپه } (Detmold) آلمانیه تک غرب شمال
جهننده برنسلک صورتنده اداره اولنور بر بر
اولوب، شرقاً و شمالاً هانوروه، غرباً و جنوباً دخی
وستفالیه خطه لبله یعنی هر طرفدن بروسیه قرالغته
تابع بر لرله محاطدر. ۵۱°۴۸' ابله ۲۰°۱۱' و
عرض شمالی و ۶°۱۷' ابله ۷° طول شرقی آره.
لرنده ممتد اولوب، مساحه سطحی سی ۱۲۱۵

مربع کیلومتره و اهالیسی ۱۳۴۶۱۷ کشیدر.
اراضیسی دوز اولوب، یا لکز جنوب غربی قسمنده
(لیپیشر والد) یعنی «لیپه اورمانی» نامیله درت بش
یوز متره ارتفاع لرنده بعض تپه لر واردور. باشلیجه
انهاری (وسر) ایرماغنه تابع اولان (وره)
ایله (امر) چایلیری اولوب، وین ایرماغنه تابع
اولان و مملکتته اسمنی و برن (لیپه) نهرنک ایسه
یا لکز منابی بو برنسلک جنوب غربی جهننده در.
(وسر) ایرماغنی ده حدود شمالیه سنک بر آرز مقداری
آیرور. هوا سی معتدل ایسه ده، رطوبتلیدر،
و سیساری چوقدر. طوغرائی منبت ایسه ده، محصولاتی
اهالیسنی بسلکه کافی دکدر. اراضیسنک نصفی
مزروع و نصف دیگر ی چایر، اورمان، مرغی
واراضی خالیه دن عبارتدر. باشلیجه محصولاتی:
بفدای، کتن، کنور، سبزه، میوه و سائره در.
قیون، لکی، صغیر، طوموز و سائر حیوانات
اهلیه سیله آری قوغانلری چوقدر. صنایعی یوق
حکمنده اولوب، طاوغله و کریمیت فابریقه لرندن

بشقه فابریقلری بوتدر. باشلیجه اخراجاتی: کراسته،
قطران و دکنیز کو بوکندن معمول سیغاره لقتدن
عبارتدر. ارتی بر برنسلک تحت حکمنده اولورق
مشروطیتله اداره اولنور. ۲۱ عضادن مرکب بر
مجلس مبعوثانی واردور. انتخاب اتمک حق ۲۵،
و انتخاب اولتیق صلاحیتی ده ۳۰ یاشنی طولدر برمش
اولانلره مخصوصدر. واردات و مصارف سنویه سی
۱۹۶۷۷۲ ۱۹۶۷۷۲ مازقدن عبارتدر. مرکزی اولان
(دتمولد) تک ۲۳۷ ۱۱ اهالیسی واردور. برنسلک
۷ قضا و ۱۲ ناحیه منقسمدر.

لیت } (Leitli) اسقوجیه تک ادیمبورغ
لیت } ایلتسنده و ادیمبورغ تک ۳ کیلومتره
شمال شرقیسنده و همنای اولان نهرک منصبنده بر
شهر و اسکله اولوب. ۶۷۸۰۷ اهالیسی، ۲۷
کلیسای، متعدد مکاتبی، لیجائی، کوزل و یخنملری،
سفاشی اعمالنه مخصوص دستکاه و حوضلری،
ایشلک تجارت بحریه سی، جام، شکر، بلکن بزی،
ایپ، صابون و سائره فابریقلره دباغخانلری
واردور. ادیمبورغ تک اسکله سی اولوب، آره لرنده
کوزل نفر جاکهر ممتد اولور.

لیتله روق } (Little-Rock) آمریقای
قانساس) حکومتنده و بکی اورلاینت ۵۷۵ کیلومتره
شمال غربیسنده اولورق (آرقانساس) نهرنک
صاغ کنارنده و بوتک میسیسیپی ایرماغنه دوکلدیکی
محلدن ۱۵۰ کیلومتره یوقاریده حکومت مذ کو -
ره تک مرکزی بر قصبه اولوب، ۱۳۱۸۵ اهالیسی،
صافر و دیلمزلرله کورلره مخصوص مکتبلری، دیگر
متعدد مکاتبی، بیمار خانسی، بیوک حبسخانسی،
متعدد دمیرویل خطلرله، نهرده ایشلر سفاشی
ویک ایشلک تجارتی واردور.

لیتسه فالس } (Little-Falls) ممالک
حکومتنده و (آلبانی) تک ۱۰۱ کیلومتره شمال
غربیسنده اولورق (موهاوق) نهرنک ایکی کنا -
رنده و (فریه) جدولی اوزرنده واقع بر قصبه
اولوب، ۹۳۳۵ اهالیسی واردور. ایکی دمیرویل
خطیله مذکور نهر و جدول قصبه تک یاننده طار
و ایکی طرفدن دیک قبالله محاط بر بوغاز تک ایجندن

بکر. هر آشاخی صارقله بر جوق فابرقه لک
ماکینه لرخی چورر. باوق و بویک ایلیکخا مالیه
کاغه فابرقه لری و دکره لری واردر.

لیتوانیه (Lithuania) روسیه یه شمال
غرل جهتمده و باطریق دیکریک
ساحل شرقیسنده بر خطه اولوب، ریفا کورفیندن
(دوره) بحر اسنک آشاخی طرفندن (نیم) بحر اسنک
یمی ۵۲۳۰' ایله ۵۷۴۵' عرض شمالی
و ۱۸۳۰' ایله ۲۶' طول شرقی آره لیده متمد
اولور. روسیه یه تقسیمت ملکیه سنده بواجم متمد
اولوب، مملکت: قورونو، ویلنا، ویتیک و قورونو
ایالتلرینه مقسمدر. باشلیجه لیتوانلرله مسکوز اولان
بو بویک ماحه سطحی ۱۶۷۰۶۷ مربع کیلومتره
واها لیبی ۴۴۴۰۰۰ کشیدر. وقتیله یمنی
آریجه بر حکومت و لوتنار قرانمه حتی لیکن
لیتوانیه بویدن چوق دها وسیع اولوب، باطریق
ساحلندن قره دیز - حله دک متمد ولوردی
اراضیی دوز و آچق اولوب، باطریق دیکری
مانله سنده بولان ک بیسوک اناری دها ایله
نیم ایره قمریدر. که ایکینینک ده بحر زینک یاکر
آشاخی قملری لیتوانیه ددر هواسی رطوبتلی
وقیشین پت صوفوردر. اورمانلری حوق ویت
واسع اولوب، پت بیسوک آخاجلری حایدر. طوب
پراغی پت منبت اولوب، زراعت و قدرتی ایتدیکی
حاله، چودار، بولاف، کت و کسور کی
محصولاتی جو قور. آملری کوچک ایسه ده، قوتلی
و آتشلیدر. اورمانلرله ایسوم (بیزون) دینلن
بیان اوکوزلری بولنیور. باشلیجه اخراجی ذخیره،
کراسته، آت، دری، کورک و ساه مدر. صنایعی
قبا بر نوع چوخه ایله مواد دباغه و حیویپدن
اسپرتو اخراجی کی جزئیاتدن عبارتدر.

بو خطه ک اهالی اصلیه سی اولان لیتوانلر
ایم آریانیه یه اگ اسکیلرندن اولوب، سولیدکاری
لسانت زند و سانسکری لسانلریله سائر آوروپا
المنه سننن زیاده مناسبت و مشابهتی واردر. سائر
ایمه نسبتاً اسلاولره قرابت و مشابهتلی زیاده
ایسه ده، اسلاو اقوامندن معدود دکلدردر.
لیتوانیه لیلر اصل لیتوانلر له لئون، قور، سامو.

کینیان، روس اسملریله بش شعبه به منقسم
اولوب، اصل ایتوانلر ۳۱۰۳۳۸، لیتوانلر
۱۱۱۵۳۰۰، قورلر ۱۸۵۰۰۰، ساه و کینیانلر
۶۶۲۰۰۰، روسلر دخی ۳۰۰۰۰۰ نفوسدن
عبارتدر. اوئنجی قرن میلادیده ایتوانلر اوج
بیسوک شعبه به مقیم اولوب، بونلردن روسلر ویا
روسلر باطریق دیکری - اسلندن ویستوله بحر اسنک
اولان برلده ساکن ایدلر، که کندیلرینه نسبتله
او یره روسیه دینلشدر؛ اصل لیتوانلر سامو.
کینیان و نام دیکرله (ایمور) لر له برابر شرق جنوبی
ولیتوانلردخی شرق شمالی طرفنده ساکن ایدلر. ایتو
آنلرک شهر و قصبه و قلعه لری اولیوب، نیم وحشی بر
حاله اورمانلرله باشاقلرندن، قومشولری بولنان
جرمانلرله اسلاولر بولرک بو حالندن بالاستفاده،
جرمانلر روسلرک برلری ضبط ایله، کندیلری
ندربجاً آملنلاشدر بوقری کی، لیتوانلر دخی اسلاولر
طرفندن شماله طوغری بوسکوردیلرک نانار
جینندن اولان لیونلر و ایتوانلرله قاریشمش؛
ویاکز اصل ایتوانلر استقلاللرینی محفظه ایدوب،
خاص حالنده قالمش ایدلر. علی العموم لیتوانلر
کوزل اندامی و متناسب سیمالی اولوب، اکثریت
اوزره صاری صاحبلی و مانی کوزلیدرلر. اسکیدن
بری کندی بکلرینه و لیلرله آلمانلرله و روسلرله
مغلوب اولوب، تحکم آلتنده باشامغه، و باشلداکاری
اراضویه مالک اولیوب، بالعکس اراضی ایله برابر
ملک کی صائغه آیشمشرلدر. زادکان قسمی اوتعدن
بری تابع اولدقلری اولیلرلن، آلمانلردن و روسلردن
بر آز مدینت آلمشرلر ده، عوام اهالی پت کریده
قنوب، حیوان کی باشامغه درلر. روسیه حکومتی
اسارتی لغز ایله، چنجیلره ایشیه جک اراضی
ویردکدن صکره دخی، بونلر اسارت طیبه تلیرینه
القما اتمش اولدیغی اخلاقندن واز کچه مه مش؛
وینلرلرنده علوم و معارفک نشریحون تشکل ایدن
جمعیتلر صرف ایشداکاری همتک پت آز نمره سنی
کورمشرلدر. زادکانلری ده اسکیدن بری له و روس
لسانلرلرله اوقوبوب یازمغه آیشمش اولدقلرندن،
کندی لسانلرینی یازوب اوقومغه صرف ذهن

ایتمه مشلردر. بناءً عليه ليتوان لسانك ادبياتی بر قاج عقائد كتابتدن عبارت قلمشدر. آنجی آغزردن آغزه اهالی پیتنده محفوظ اولان بر جوق شعرلری واردر، كه جمع اولنه جتی اولسه، بر ادبیات ملیه به اساس اوله بیلیر. بو اشعارده دخی ليتوانلرك اخلاق مصور اولوب، جسارت وقهرمانانی كچی احواله بدل بر حزن ومنهومیت وقدره تسلیم حیسانی ظاهر اولور. ليتوانلر خرسیتیانلیقی قبوللرنده اورنودوقس اولوب، بعده لهیلرك سوق واجباریله جملهسی قتیوليك مذهبی قبول ایتمش؛ وروسلرك تابهینه كیردكدن صكره، بر طاقلری بكدن اور. تودوقس اولشلردر. شمالده كی لتونلرك ایسه اكثری پروتستاندر.

ليتوانیه نك تاریخ قدیمی بجهول اولوب، آكلاشديفته كوره، ليتوانلر بر جوق وقت اسلاولرك تحت تحكمنده بولندقدن صكره، اون اوچنجی قرن میلادیده، آریجه بر حكومت تشكيل ایتمش ویاخود او وقت اسمی طویلنه باشلامشدر. زیسلردن بر قاجی خرسیتیانلیقی قبول ایتمشلر ایسه ده، كندیلری ویاخلفلری بینه مذهب قندیلرینه رجوع ایتشلردی. نهایت اون دردنجی قرن میلادی اواسطنده دوقلری بولنان (كدمین) روسیه نك بتون غرب جهتنی ضبط ابله، موسقوه نهرینه وقره دكیز ساحلنه دك توسیع حدود ایدرهك، قرال عنوانتی آلمش؛ و (ویانه) شهرینی تاسیس، ویاختخت انخاد ایتشدی. هر نه قدر كندیسی خرسیتیان دكل ایدیسه ده، آورو یا خرسیتیان حكمدار. لری كندیسه تانارلرك مهاجرتنه قارشی بر سپر نظریله باقوب، قوبه سنه مسارت ایتشلردی. بونك اوغلی (اولكرد) دخی تانارلره آلمانلرك ضبط ایتش اولدقلری یرلری استردادله موسقوه شهری اوكنه قدر توسیع فتوحات ایتشدی. بونك اوغلی (یاكلون) لیستانك ملاكه سی بولنان (هدویجه) نی تزوج ایتكاه، ليتوانیه ابله لهستان برلشمش ایسه ده، بو اتحاد صرف حكمدارك شخصنده اولوب، مملكتیندن پهرینك اداره سی وعسكر ومالیه سی آری ایدی؛ وقرالر لهستانده اقامت ایدردیسه ده، ليتوانیه نك دخی دوقلری

وار ایدی. نهایت ۱۴۴۴ تاریخنده دردنجی قازیمیر ليتوانیه نك بو اداره مختاره سنه ختام وبروب، مملکتی بستیون لهستانه الحاق ایتشدر. او وقتدن بری ليتوانلر لهیلرك تغاف وتحكمی آلتنده قالوب، نهایت لهستانك برنجی مقاسمه سنده ليتوانیه نك قسم اعظمی وانكینچیسنده قسم متبایسی روسیه به ویالكز (كومینین) خطه سی پروسیه به الحاق اولمشدر. روسیه ضبط ایتدیگی یرلك بر قسمه یعنی اك مركزده بولنان اوج ایالتینه ليتوانیه اسمنی براقش ایسه ده، ۱۸۳۰ و ۳۱ ده ليتوانلر لهیلرله برابر قیام ایتدكلرندن، روسیه دولتی بوقیای باصدر برنجی، (ليتوانیه) اسمنی دخی لغو ومنع ایتمش؛ وار وقتدن بری ليتوانلری روسلاشدیرمغه هر واسطه ابله سمی ایتكده بولمشدر.

ليتوانیه حكمدارلرله تاریخ قودلری بر وجه آتیدر:

۱. لهستانه برلشمزدن اول

۱۲۸۰	تراب	۱۱۷۰	اردویل وفاقی
۱۲۸۰	ناریموند	۱۲۳۰	رینوغولد قمودی
۱۲۸۲	ترویدن	۱۲۳۸	مندوغ
۱۲۸۳	ویتنو ویتین	۱۲۶۳	تروینات
۱۳۱۵	كدیچین	۱۲۶۵	وولستیانك
۱۳۲۸	یاونوت	۱۲۶۸	سویینوروغ
۱۳۴۱	اولكرد	۱۲۷۰	كیرموند
۱۳۸۲	کیستوت	۱۲۷۵	کیلیکین
۱۳۸۲	یاكلون	۱۲۷۸	ردموند

۲ لهستانه برلشدكدن صكره

۱۲۴۲	سیچیسوند	۱۳۸۶	اسكبركل (قازیمیر)
۱۲۴۰	قازیمیر (لهستانك)	۱۳۹۲	ویتولد (آلكساندر)
۱۲۴۴	دردنجی قازیمیری	۱۴۳۰	اسویدریكل (بولسلاس)
	الی		

لیث { وبنی لیث « صفار » و « صفاربه »
 { ماده لرینه مراجعت بیوربله.]

لیث بن سعد { (ابوالحرث) - قدماء
 { فقها ومحدثیندن اولوب،

عن اصل اصفهانلی اولدیفی حالده، ۹۴ تاریخ هجریسینده مصرک قلقشنده قریه سنده طوغمش؛ ونحصیل علوم ادوب، مصرده فقه وحدیث تد. ریسيله مشغول اولمش؛ و ۱۷۵ تاریخنده وفات ایتشدر. قرافة الصغرا ده واقع قبری زیارتگاهدر.

یوک قاشلر، دانله، شیریت، آبیق قابی و سائره فابریقه‌لری، دمبرخانه‌لری، دوز و واسع-وقاقلری، کوزل ابنیه‌سی، متعدد صنایع کلیساری، صنایع نفیسه مکتبی، موزه‌سی، ایکی خسته‌خانه‌سی و سائر مؤسسات خیره‌سیله مکتبی و بوکسک بر قله‌سی واردر .

— لیچستر ایاتی شمالاً نوتینهام، شرقاً لینقولن و روتلانده، جنوب‌غربی جهتدن واروق، غرباً استافورد، غرب شمالی طرفندن ده درنی ایل. لتربله محدود اولوب، مساحتی سطحیه‌سی ۲۰۷۱ مربع کیلومتره و اهالیسی ۳۵۰۰۰۰ زاده‌لنده‌در. اراضیه‌سی دوز و آرز متوج اولوب، اک بوکسک محلی ۲۷۵ متره‌ک ارتفاعی تجاوز ایتمور. (ترنت) ابرماغی حدود شمالیه‌سنک بر آرزینی تشکیل ابدوب، ایالتک بتون میاه جاری‌سی بوکا منصب اولور . باشلیجه نهری (سوآر) در. اراضیه‌سنک قسم غربیه‌سی مزروع و قسم شرقیه‌سی مرقاط اولوب، اراضی مزروعه‌سنک‌ده چوغنه چایر اکرلر . محصولاتی بندای، آربه، یولافدن عبارتدر. قیون، صیفیر، خرکله و سائر حیواناتی چوق اولوب، بینه‌ک بیکیرلری مشهوردر. آو حیوانلری‌ده چوق اولوب، کوزل زاغزل دخی پیتشدریلیر . کور معدنلری چوق اولوب، سنوی برلیون طونسلاتدن زیاده کور چیقار . قیونلرینک اینجه و کوزل اولان بوی‌کلنده ایشلوب، قله و سائره پاییلیر . صنایع محله مرکزی اتمیرنده صاییلان انواعدن عبارتدر. پک مقبول پتیرل دخی پاییلیر. ایلک ۶ قضایه منقسم اولوب، ۳۳۱ ناحیه‌بی حاویدر .

لیچفیلد (Lichfield) انکتره‌ک استافورد ایالتنده و استافوردک ۲۶ کیلومتره جنوب شرقیه‌سنده اوله‌رق، بر جدولک اوزرنده بر قصبه اولوب، ۸۳۶۰ اهالیسی و خالی ایله آراهه و بیره فابریقه‌لری واردر . صرف و نحو تدریسه‌نه مخصوص مشهور بر مکتبی، ضرب بر کنبخه‌سی و ۸۶ متره ارتفاعنده چاک قله‌سی اولان اسکی و مصنع بر کلیسای واردر .

لیختنبرغ (Lichtenberg) آله‌یه‌ک ضرب

ارباب ژوئدن اولوب، سنوی بش بیگ‌آلتون ابرادی اولنله، جمله‌سی مستحقینه احسان و تصدق ایدر ایش. کرم و سخاوتی حقنده بر چوق نوادر منقولدر. حنفی المذهب اولدینی و مصر قاضیلغنده بولندینی دخی سرویدر. امام شافعی حضرتلرینک صاحب ترجمه حتمده حسن ظن بیلنی اولوب، «اگر امام مالک (رضه) کبی اصحابه پیتشه ایدی، مشار الیه قدرشهرت بوله‌قدی» دیدیکی سرویدر. امام مالک کنده‌سنه خرما ایله طولو بر صینی هدیه ایتمکله، صاحب ترجمه صینی‌نی آلتونله طولدیره‌رق اداده ایتمدی .

لیجه } دیار بکر ولایت و سنجاغنده و دیار بکر
{ (یعنی آمد) شهرینک ۷۰ کیلومتره
شمال شرقیه‌سنده قضا مرکزی بر قصبه اولوب، ۳۶۸۸ اهالیسی، ۱ جامع شرقی، ۲ مسجدی، ۲ کوچک کلیسای، ۱۵ دکانی، ۲ حمامی، ۱ خانی و ۱۲ چشمه‌سی واردر . باغچه‌لله محاط اولوب، جو اولرنده آچلی او جاقلری بولنله، اهالیسی بوندن آلوب خانلری انباشنده قولانیرلر .

— لیجه قضای دیار بکرک منتهای شمالندن عبارت اولوب، کاراز و هانی ناچه‌لله برابر ۲۳۰ قره‌دن سرکدر . شمالاً و شرقاً بتلیس ولایتله، جنوباً سلوان قضا سیله، غرباً دخی ارغنی سنجاغیله محدوددر . مساحتی سطحیه‌سی ۲۵۵۰ مربع کیلو-متره زاده‌لنده اولوب، ۱۹۵۰ کیلو متره‌لکی اراضی مزروعه، ۴۷ کیلو متره‌لکی اورمان و قصوری اراضی خالی‌دن عبارتدر . اهالیسی ۲۰۶۸۸ کشی اولوب، ۱۴۲۹۰ ی مسلم و ۶۳۹۸ ی خریستیاندر . اهالی مسلم‌سندن ۱۰۷۷۷ ی کرد، ۲۵۰۰ ی ترک و ۱۰۱۳ ی چرکسدر . خریستیانلردن ۱۴۸۷ ی سریانی یعقوبی و قصوری مذاهب ثلثیه منقسم ارنیدر . مرکز قضاک ۱۱ کیلومتره شرقنده بر کله بولنوب، سنوی ۲۵۰۰۰ کیلو طوز چیقار .

لیچستر (Leicester) انکتره‌ک و سطرندده
لیچستر (اولندره‌ک ۱۴۵ کیلومتره شمال
غربیه‌سنده اوله‌رق (ترنت) ابرماغنه تابع (سوآر)
نهری اوزرنده ایالت مرکزی بر شهر اولوب،
۱۷۴۶۲۴ اهالیسی، قاننه و جوواب و سائره ایله

ایدی . ۱۸۳۴ تاریخنده پروسیه به الحاق اولمشدر .
— برلینک ه کیلومتره شرقنده دخی بو اسمله
بیوک بر قریه اولوب ، ۱۲۶۲۵ اهالیسی و کینش
سبزه باغچهری واردر .

لیختنستاین } (Lichtenstein) آلمانسی
جنوبیده مستقل بر کوچک
پرنسک اولوب ، شمالاً و شرقاً اوستریانک (وورار-
لبرغ) ایالتیه ، جنوباً سویسچره نک غربزون ناحیه سیله ،
غرباً دخی اونی سنت غال ناحیه سیندن آیران (رین)
بحراسیه محدوددر . شمالدن جنوبه بونی ۲۳ کیلو
متره و مساحت سطحیه سی ۱۵۹ مربع کیلومتره او-
لوب ، ۹۱۲۵ اهالیسی واردر . سرکزی ۱۰۰۰
اهالی بی جامع اولان (وادوز) قریه سیدر . اهل
لیسی کاملاً آلمان وهمان جمله سی قتلیدکر . ارا-
ضیسی طاغلقدر . محصولاتی ذخیره ایله ککتن و
اوزومدن عبارتدر . صیفیرلی چوقور . پاموق
منسوجاتله تختدن معمول شیلر یایلیر . بر دمیبول
خطی تم شمالیسی شق ایدیور . پرنسک خاندانی
پک زنگین اولوب ، اوستریا و پروسیه ده بیوک املاکی
واردر . واکثر با یانده اقامت ایدوب ، ایمراطو-
رک سرایته انتسابی واردر . مشروطیته اداره اولنوب ،
۱۲ سی اهالی طرفندن منتخب و ایکسی پرنس
طرفندن منصوب اولق اوزره ، ۱۴ اعضادن مرکب
بر مجلس مبعوثاتی واردر . واردات سنوبه سی
۴۲۶۰۰۰ و مصارف ۲۳۴۰۰۰ فرانق راده-
لرنده در .

لیخنیدوس } (Lychnide , Lychnidus)
آرناؤدلقده کی اوخری قصبه
وکلنک اسم قدیمدر . [« اوخری » ماده سنه
سراجمت بیوروله]

لیدس } (Leeds) انکلتزه نیک (پورق) ایا.
لندنه و یورنک ۳۷ کیلومتره
جنوب غربیسنده و (اوزه) ایرماغنه تابع (اره)
نهری اوزرنده اوله رق بر قاج دمیبول خطنک
نقطه قاطعنده بر شهر اولوب ، ۳۶۷۵۰۰ اهل
لیسی ، مختاب مکاتبیه مؤسسات ذخیره سی و ازان
جمله واسع بر خسته خانه سیله صاغر و دیلسزلره
مخصوص مکتب و مطبعی ، فلسفه و ادبیات جمعی و
بوکا مخصوص تاریخ طبیعی نمونه خانه سی ، متعدد کتبخا.

نهری ، مهندسک و زراعت کچی فنونک تدریسنه
مخصوص بیوک بر مکتبی ، واسع دوکخانه لری و
ماکینه انواعنه مخصوص فابریقه لری ، چوخه ، بز ،
اییک قاشلر ، خالی وساژ منسوجات مخصوص عخان-
لری ، حاضر انواب و آتیق قاتی فابریقه لری ، دباغخانه-
لری بک ایشک تجارتی واردر .

لیده } و آلامجه لیدن (Leyde , Lyden)
فلنک جنوبی هولانده ایانسنده و
(لاهای) ک ۱۶ کیلومتره شمال شرقیسنده اوله رق
ساحلدن ۱۰ کیلومتره یوقاریده و رینک اسکی
رین قوی اوزرنده قضا سرکزی بر شهر اولوب ،
۴۷۱۴ اهالیسی ، دوز واسع و نمز سوقاقلری ،
متعد دکلیساری ، ۲ خسته خانه سی ، صنایع نفیسه و فنون
ایله ادبیات جمیترلی ، ۲۰۰۰ دن زیاده شاگردی
اولان مشهور بر دارالفنون و بوکا مربوط واسع
کتبخانه سی ، ایکی رصدخانه سی ، عقائد مکتبی ، تاریخ
طبیعی ، حکمت طبیعه و وساژر نمونه خانه لریله کیمیا و
فن جراحی عملیاتخانه لری ، تاریخ طبیعی و آثار عتیقه
و علم لبر موزه لری ، واسع نباتات باغچه سی ،
استحکاماتی ، طبخانه سی ، جیم و مصنع ابنیه عمومیه
و خصوصیه سی ، چوخه بیوک منسوجات فابریقه لری ،
دباغخانه لری و سنوی پک ایشک بر بنا بری واردر .
وقتیه پک ایشک بولمش اولان کتاب تجارتی و فن
طباعت تدنی ایشدر . بو شهرده بر چوق کتب
عریبه و وساژر شرقیه دخی طبع اولمشدر . کتبخانه سی
بر خلی آثار مقبوله اسلامیه بی حابدر . شهر بر
چوق جدولرله متعدد آطلره منقسم اولوب ، آره .
لرنده کارکیر و کوزل کوریلرله اختلاط اولنور .
بر سورله عیاط اولوب ، ۸ قیوسی واردر . اسکی
بر شهر اولوب ، رومالیرجه (لوغدونوم باتا دوروم)
اسمیه معروف ایدی . بر چوق مشاهیرک مسقط
رأسی بولمشدر .

لیدی } (Lidi) آدریاتیق دکنزنده وندیک
شهرینک آجیق لرنده متمد بر صره
آطلر اولوب ، ۷ عددنده اولدنلری حاله ، بر
قوس تشکیل ایدیورلر . باغچهرله مستور اولوب ،
انک بیوک رینک تقریباً ایکیشر بیک اهالیسی واردر .
لیدییه } (Lydio) آسیای صغیرک بینی آنا
طولینک تقسیمات قدیمه سنده بر خطه

اولوب، شمالاً میسیا، شرقاً فرنجیا، جنوباً قاریا،
 غرباً دخی یونیه (یعنی یونانیلرک مستعمرانندن
 اولان سواحل) ایله محدود ایدی. مرکزی (ساردس)
 شهری ایدی. خطه تک اسکیا اسمی (مثنویه)
 ایدی. قبل المیلاد ۱۵۷۹ تاریخندن ۵۴۸ تاریخته.
 دک ۱۰۳۱ سنه مستقل بر دولت حالته اولوب،
 حدودی وقت و زمانه کوره توسعه ایش؛ و
 وحکمدارلر تک اخیر اولان (قرسوس) تک زمانته
 (آلیس) نهری یعنی قریل ایرماق مجراسنه دک
 کسب وسعت ایش ایدی. حکمدارلری، زبرده
 کوربله چکی وجهه، اوج سلاله به منسوبدر.
 جهانگیر شهر کبخسرو لیدی به بنی ضبطله، ارازمالکنه
 الحاق ایش؛ و بیوک اسکندر ایراندن ضبط ایدوب،
 یونک وفاتنه آتیغونک و متعاقباً سلوکیرلک بدینه
 یکمش؛ قبل المیلاد ۲۶۰ تاریخته برنجی (اومن)
 طرفندن بر غم به الحاق، و ۱۳۲ ده اوشجی آتال
 طرفندن روما دولته ترک اولمش ایدی. روما
 دولتنک اقسامنه شرقی امپراطورلغنه قالب،
 بعده سلجوقیلر طرفندن ضمیمه ممالک اسلامیه
 اولمش؛ و بودولتک انقراضنه صاروخان و آبدین
 بکارک تصرفنده قالب، بعده دولت عثمانیه طرفندن
 فتح اولمشدر. ایوم صاروخان ایله آبدین سنجاقلرینی
 وازمیر سنجاغکنک بر قسمتی تشکیل ایدوبور. لیدی
 حکمدارلرینک اساه بیسیله ابتدای حکومتلری توارینجی
 بوجه آتیدر:

لیریا { Litia) اسپانیه تک والنه ایلتنده
 و والنه تک ۲۵ کیلو متره شمال
 فریسنده قضا مرکزی بر قصبه اولوب، ۹۵۵۵
 اهالیسی و اطرافنده یک منبت بر اووه سیله رومالیر
 زمانندن قاله آثار عتیقه سی وارددر.

لیزیو { Lisieux) فرانسه تک فالواد و ایالتنده
 و (قان) تک ۴۵ کیلومتره شرق جنوب.
 بدسند قضا مرکزی بر قصبه اولوب، ۱۴۸۰۰
 اهالیسی، مکتبی، صنایعه مخصوص موزسی،
 ۱۵۰۰۰ جلدی حای کتبخانه سی و چوخه،
 باصه، یوک و باموق و کتن ایلیک، فاله، آبیاق
 قابی، اجزا، کیمیوه، بویا و ساثره فابریقه لری وارددر.

لیژر { Liger) فن زراعت مشاهیر علماسندن
 (اولوب) بوفنده بر لغت کتابسیله
 دیگر بر قاج معتبر کتاب بر افشدر. ۱۶۵۸ ده
 فرانسه تک (اوقزره) قصبه سنده طوغمش، و
 ۱۷۱۷ ده وفات ایشدر.

لیژه { Liège) بلجیقه ده بروکسلک ۹۰
 کیلومتره شرق جنوبیسنده اولورق
 (اورته) نهرینک (موزه) ابرماغنه دوکادیکي محله
 کوزل بر تیه تک اوزرنده واقع ایالت مرکزی بر
 شهر اولوب، ۱۶۳۲۰۷ اهالیسی، اوسقنده
 نظارتی کوزل بر قلمه سی، دارالفنون، صنایع و معما.
 دن مکتبلری، دارالمعلینی، مکمل کتبخانه سی، صنایع
 نفیسه اقامیا و موزسی، طوبیجاق و بیطر مکتبلری،
 تاریخ طبیعی نمونه خانه سی، نباتات باغچه سی، صاغر
 و دیلز لرله کورلره مخصوص داخلی مکتبلری، آثار
 عتیقه مکتبیه موزسه سی و تمدد جمعیات علیه سیله
 مکاتب خصوصیه سی وارددر. صنایعه ده بلجیه تک
 اک ایشلک مراکزندن اولوب، واسع اسلحه فابریقه.
 لرله بخار ماکنه لری و چلیک و برنج و ساثره دن
 آلات و مواد متنوعه، چوخه ایله ساثره یوک و یاموق.

(۱) آتیاد سلاله سی)		(۲) هر کلیر سلاله سی)	
قبل المیلاد	مئون (مانس)	۱۲۹۲	آلکیوس
۱۵۷۹	قوتوس	الی	یلوس
—	آتیس	۱۲۱۹	نینوس
—	لیدوس	۱۲۱۹	آرغون
—	آکیاسوس	الی	مجهول الاسم ۱۸
۱۴۸۰	هرمون (آردمیس)	۱۹۷	حکمدار
—	آلکیموس	۷۹۷	برنجی آردیس
—	قامیلیت	۷۶۱	برنجی آلیات
—	تملوس	۷۴۷	ملس
—	تئوفلیق	۷۳۵	قاندؤل
—	مارسیاس	(۳) سرمناد سلاله سی)	
—	یاردانوس	۷۰۸	ککس
—	اومقال	۶۰۷	ایکنجی آردیس
—	یسلن	۶۲۱	سادات
—		۶۱۰	ایکنجی آلیات
—		۵۴۷	قرسوس

بوراسیدر. اصل ایالتک منبع ترقی ایسه معادنی اولوب، کور معدنی پک کترتی اولدینی کبی، دمیر، چنقو، باقیر، قورشون، کورکورد، شاب معدنلری و سرمریله یانی و دکرمین و یازی طاشلری و چینی و ساژه اعمالده یارار اتره تک انواعی دخی بولنور. بو معدان صنایعک تسهیل و ترقیسی موجب اولوب، اسلحه و ماکینه و ساژر دمیر و چلیکدن معمول مواد ایله منسوجات و ساژه فابریکلری پک چوقدر. طرق مایه سی و دمیر بولریله ساژر و سائط اختلاطی دخی چوق اولقله، تجارتی پک ایشلکدر. اهالیسی همان کاملاً فرانسز جنسیته منسوب اولوب، و الو آ دینلن قبا بر فرانسزجه ایله متکلمدر. ایالت ۴ قضایه منقسم اولوب، ۳۴ ناحیه و ۳۳۹ دائره یی حاویدر.

لیسا (Lissa) آدریاتیق دکیزنده دالمچییه ساحلی قارشینده واقع جزایرک بری اولوب، ساحلن ۴۴ کیلومتره آییقه و (لینه) جزیره سنک ۲۰ کیلومتره جنوب غریبسنده اوله رق $۴۱^{\circ} ۱'$ عرض شمالی ایله $۱۳^{\circ} ۶'$ طول شرقیده واقعدر. شرقدن غربه بونی ۱۵ و اکی ۷ کیلومتره اولوب، مساحتی سطحیه سی ۹۰ مربع کیلومتره و اهالیسی ۷۸۷۰ کشیدر. ساحل شمالینده بیوک بر قوی اولوب، اک ایجریسنده مرکزی لیسا قصبه سی و بعض استحکامات بولنیور. ساحل غریبسنده ده بر قوی وارددر. اراضیسی طاغاق اولوب، اک بوکسک محضک ۵۹۲ متره ارتفاعی وارددر. طویراغی منت ایسه ده، صوبی قیتدر. باشلیجه محصولاتی ازوم اولوب، اهالیسنک بر مقداری ده بالیتحیقله کچینیر.

لیسا (Lissa) روسیه تک شرق روسیه خطه سنده (بوزن) ایالت و سبخاغنک (فراؤستاد) قضاسنده و فراؤستادک ۱۸ کیلومتره شرق شمالینده بر قصبه اولوب، ۱۱۷۶۰ اها لیدی و مختلف فابریکلره ایشلک تجارتی وارددر.

لیسبورن (Lisbourn) ایرلانده ده اولستر و (بلفاست) ک ۱۴ کیلومتره جنوب غریبسنده بر قصبه اولوب، ۱۰۷۵۵ اهالیسی و بیوک بز فابریقه. لرله ایلیکخانه و بویاخانه لری وارددر.

لیسبوننه (Lisbonne) پورتگیز دولتک یا تختی اولان بیسوک بر شهر

منسوجات، چوقلاته، زیتون یاغی، فانت، کاغذ، صابون، جام، اسپرتو، مسکرات، شکر، طوز و ساژه فابریکلری، بویاخانه لری، دباغخانه لری، جوارلریده کلیتلی کور، دمیر، شاب معدنلریله توتون و شربتی اونی تارله لری و باغلری، متعدد مصنع کلیساریله ساژر کوزل اینه سی، هیکل و ساژر تزیناتی و کوزل مسیره و تفرجگاهلری وارددر. موزه ایرماغیله بوکا منصب اولان (اورته) تک منقسم بولندیغی اوج قول شهرک ایچندن جریان ایشکله، شهری بر قاج قصبه آروب، آره زنده کوزل کارکیر کور برلره اختلاط اولنور. انهار مند کوره سیر سفاننه صالح اولدینی کبی، بر چوق دمیر بول خطلری ده شهردن اطرافه طاغیلیر. تجارتی پک ایشلکدر.

لیزه ایالتی بلجیکه تک ایالات شرقیه سندن اولوب، شمالاً بری فلنکه و دیگر بری بلجیکه ملحق اولان لیبورغ ایالتلریله، غرباً بر ابانت و نامور، جنوباً لوکسمبورغ ایالتلریله، شرقاً دخی پروسیه حدودله محدوددر. مساحتی سطحیه سی ۲۸۹۵ مربع کیلومتره اولوب، ۸۰۷۴۶۷ اهالیسی وارددر، که بهر مربع کیلومتره باشنه ۲۷۹ کشی دوشکله، آوروپا تک اک مسکون یرلندنر. جنوب و شرق جهتاری طاغلق اولوب، آردنه سلسله سنک اتکلریله قوللری تمتد اولور. شمال و غرب جهتلری ده دوزدر. (موزه) ایرماغی ایالتی جنوب غریبیدن شمال شرقیه طوغری شق ابده رک، ایالت داخلنده صاغدن (اورته) و بوکا تابع (لینه) ایله (وردره) وصولدن (مینه) نهرلری و دهها بر چوق چاپلر اخذ ایدر. مذکور ایرماغک ایالت داخلنده کی مجراسی کاملاً سیر سفاننه صالح اولدینی کبی، بر قاج جدولی دخی وارددر. اراضیسی منتب اولوب، ذخیره، سبزه، میوه و ساژره به متعلق محصولاتی چوقدر. حیوانات اهلیه سی چوق و جنسلری ایی اولدینی کبی، آر حیواناتی و انهارنده بالینی دخی بولدر. اورمانلری ده چوق اولوب، خیلی کراسته و دباغتنده مستعمل قبولر چیقار. مرطالق یرلر زنده پک مقبول یاغ و پنیر پاییلیر. موزه ایرماغی وای دیرلر باغلری اولوب، پک کوزل شرابلر پاییلیر. آروپا قطعه سنده یاغ یتیشن یرلرک اک شمالیسی

اولوب، دولت مدکوره مک استرمانوره خطاه سنده
 و بحر محیط اطالاسی ساحلنده اولورق (تاج ابر-
 ماغنه منسندنه تشکیل ابتدکی بیوک خلیجک
 ساحل شمالسندنه ۱۸' ۴۲' ۳۸° عرض شمال ابله
 ۳۳' ۲۵' ۱۱ طول غربیده واقدر. بیوک
 و کوزل شهر اولوب، ۳۰۷۶۶۱ اهالیسی،
 استانبولی آکمبر کوزل منظره سی، غایله لطیف
 زهر آناد حصارلی، متعدد مصنع کلساری،
 دارا افندی، ۱۵۰۰۰۰ جلدی حاوی کتبخانه سی،
 فنون مکتبی، فن جراحی، انشآت بحریه و سائره
 مکتبلره دیلیر و صاغر لرله کورله مخصوص
 مکتبلری، فنون آفادیسی، تاریخ طبیعی و علم
 البشر نمونه خانه لری، رصدخانه سی، موزه سی،
 جغرافیا و سائره جمبتلری، بر قاج خسته خانه سی،
 بیمارخانه سی، بانکخانه سی، قراله مخصوص بیوک
 و مزین سرائی و بوکا مربوط عمومه آجیق نیانات
 بانجیسی، المنظره اسم عربیله معروف ۳۵ کمرلی
 وری ۷۵ متره بوکک بر بندک اوزردن کچن
 اسکی بر صوبلی، حداننده کوکوردلی و طوزلی
 معدن سولری و قالیچه لری، یوک و یاموق و ییکدن
 بعض منسوخاتله شایقه، قات، آق قانی، توتون
 قاپریه لری، میریبه هاندطوب و تفک قاپریه لری،
 ایشلک تجارتی، صاغلام و واسع لیانی، آوروپا
 و آفریقا و آسیقا اسکله رینه آمد شد ایدر سفاتی
 و یک لطیف هواسی واردر شهرک اورته سنده
 و تجارت میدانی اسمیله کوزل و واسع بر میدان
 بولسوب، کرک بونده و کرک شهرک دیگر بعض
 میدانلرله توچ و مرمردن مرکز میکلر واردر.
 شهرک قارنیه سنده و بو فزاک ساحل جنوبی سنده
 (المعدن) اسم عربی سندن غلط اولورق (آلاده)
 اسمیله برکوجک قصبه بولنیور، که شهرک بر شاه سی
 عد اوله بیلیر لیسونه یک اسکی اولوب، اسم قدیمی
 (اولیبیو) ایدی. آجق اندلک هر بلطر افندن
 قخبندک کوچک و اهمیتیز بر قصبه حالنده قلوب،
 عربلر رماننده (اشبونه) و حرف تریقه (الاشبونه)
 یاخود (اشبونه) اسمیله خیلی وسعت و مهمورت قزاقش
 ایدی. پورتیکز دولتک تشکیلندن صکره، یاخخت
 اتحاد اولورق. علی الحصوص پورتیکز دولتک
 تقویقه کرده ارسک هر طرفنده پورتیکز مستمرانی

جوغالدینی وقت، لیسونه شهری بیوک بر تجارت
 بحر به مک مرکزی اولمغه، دها زیاده ترق و توسعه
 ایتمکله باشلامشدر ۱۷۵۵ تاریخنده مثلی کورلمه مش
 شدتلی بر حرکت ارض شهری همان کاملاً مخرب
 ایتمدی.

لیستره (Lystra) قونییه تک شمال غربی
 (جهتند کاش لادق قصبه سته اسم
 قدیمدر.

لیسوس (Lisus) آرتناؤ داندنه اشقودره
 (ولایت و سجاغنده واقع (اش)
 قصبه سته اسم قدیمدر.

لیسیاس (Lysias) یونان قدیمک اک
 مشهور فصاحتسندن اولوب،
 قبل المیلاد ۴۵۹ سنه سنده آتنده طوغمش، و
 ۳۷۸ ده وفات ایتمشدر. ۲۳ نطقی باق اولوب،
 سلاست و فصاحتلرله مشهوردر. ذالیکان اسپارته.
 ایلرک آتیه جیراً قبول ایتمدی دکاری اوتوز جباره
 زماننده اولوب، بونلرک سقوطندن صکره زمانلرنده
 کورمش اولدینی حق سزاقلره قارشلی قائمه دعوی
 ایدرک، اک کورل صقرلری بو مناسبتله ایراد
 ایتمشدر.

لیسیپ (Lysippus) یونان قدیمک اک
 مشهور هیکتراشلرندن اولوب،
 قبل المیلاد ۳۵۰ تاریخلرنده بر حیات ایدی. بیوک
 اسکندرک هیکنی اک زیاده بکرتمکله موفق اولان
 بو ذات اولوب، ده بر قاج اثری واردر. بر هیکنلی
 قسطنطنیه دن و ندیکه نقل اولنورق، ایوم وراده
 موجوددر.

لیسیسترات (Lysistrata) یونان قدیم
 (مشاهیر هیکتراشلرندن او.
 لوب، آتف لترجه ایسیپک برادری و یا قانی ایدی.
 طوبراقدن بلمومندن اک اول هیکل اصمال ایدن
 بو ذات اولوب، بو منستک موجودی مد اولنور.

لیسیماخوس (Lysimachus) یاخود لیسماق (Lysimachus) بیوک اسکندر
 رکه اک مشهور سردارلرندن اولوب، بو جهانکبرک
 وفاتنده ۳۰۳ تاریخنده تراکیه ابله قره دکیز سا.
 حلی حصه سنده دوشمش: و لیسماخیه شهرخی تأسیسه،
 یاخخت تخاذ ایتمش ایدی. آتیفون و دمتریوسه
 قارشلی سلفقوس و سندر ایله اتفاق ایدوب،

وساژه اخراجاتی وارد در . کومش آوانی اوزرینه
آلتون قائمه‌لی کوزل شیلر اعمال ایدر ما هر قیو مجیلری
وارد در .

لیغوریه } ایتالیا ناک شمال غربی
{ جهتنده بر خطه اولوب ، جنوه
کور فزینک ساحل شمالی سنده و آسین جبالیه ساحل
آره سنده فرانسه حدودندن (اسپجه) قونه قدر
ممتدا اولور . غرباً (نپسه) قونتلغله ، شمالاً پیامونه ،
شرقاً دخی امیلیه و طوسقانه خطه لیه محدوددر .

مساحه سطحیه سی ۵۲۷۸ مربع کیلومتره و اهالیسی
۹۷۶۶۵۴ کشیدور . شمیدیکی تقسیمانده ایکی ایالته
منقسم اولوب ، قسم شرقیسی جنوه و قسم غربیسی
(پورنو ماورنجیو) ایالتنی تشکیل ایدیور . آسین
سلسله سی بو خطه ده دیکزه پک زیاده تقرب ایدوب ،
دیک و طاشاق اولان اتکاری لب دریاه قدر واصل
اولور . ضرب جهتنده طاغزلک صریله لب دریا آره .
سنده ۵۰ کیلومتره مک مسافه وار ایسه ده ، بو
مسافه شرق طرفنده ۵ کیلومتره قدر ایتر . بو
خطه داخنده آسین سلسله سنک دروه لری ۱۷۳۱
متره ارتفاعنه قدر چیقار . بو فالرینک ده اک آلجفی
۵۰۰ متره ارتفاعنه در . اراضی مزروعه سی
و محصولاتی پک آز اولوب ، آجینی اهالیسی سی
و غیرت مخصوصه لیه قیاسلک آره لنده تارهلر و
باغچه لر بیتشدر مکه موفقی اولمشلردر ؛ و شمال روز-
کارلرندن محفوظ و جنوبه مبروض اولان بو صنعی
باغچه لده پورتقال ، لیمون و ساژر ممتدل هوالی

یرله مخصوص میوه لر بیتشدر لر . دیکزک دخی
باینی پک آز اولوب ، بر قسم کایسی بالیقچی اولان
ساحل اهالیسی ساردنیه و طوسقانه صولرینه دک
کیدوب بالیق طوموق مجبوریتنده در . بوبله بر یرده
صنایمک پک ایلریده اولسی طبیعی اولوب ، لیغوریه-
نک هر طرفنده مقارنه ، شوریه ، کاغد ، صابون ،
چناق چوملک ، اییک قاشلر ، صنعی چیچکلر وساژه
فابریقه لیه سنانش اعمالنه مخصوص دستکاه و حوضلر
وارد در . اهالیسنک بر قسمی بو صنایمه ، بر قسمی ده
کمپلک ، تجارت و بالیقچیلقله کچینوب ، مع هذا تزاید
ایتدیکه مملکت بسلیه مدیکندن ، بر طاقی ده خارجه
باغچواناق وساژر صنعتلره مشغول اولور ؛ و هر

قبل المیلاد ۳۰۱ تاریخنده (ایسوس) فالیتنه
سب اولمش ؛ و بونک اوزرینه (بیتنیه) ایله آسیای
صغیرک دیکر بعض بر لرینی الحاق اتمش ؛ و ۲۹۵
ایله ۲۸۶ تاریخلرنده ماکدونیه ایکی سفرایدوب ،
بو مملکتی دخی ضبط ایلش ، و تراکیه ده ۲۵ ،
ماکدونیه ده دخی ۴ سنه حکومت سوردردکن
صکره ، ۲۸۲ تاریخنده سلفقوسه قارشی ایتدیکی
مخاربه ده (کیرودیون) ده ، ۸۰ باشند اولدیغی
حالده ، قتل اولمشدر .

لیسیماخیه } تراکیه (یعنی
{ کلپولی) شبه جزیره سنده بر
شهر قدیم اولوب ، آف الترجه لیسماخوس طر-
فندن تاسیس اولمشدی . (هکسامیلیون) دخی
تسمیه اولوردی .

لیطانی } شامه بر نهردر ، که بقاع العزیزده
{ جبل ابلان ایله جبل شرقی اتکارندن
ایتن بر قاچ دره دن بالنشکل ، بته اورالده تشکل
ایدن حاصی نهرینک عکسنه اوله رق ، جنوبه طوغری
آقار ، و جبل لنانک جنوبی اتکاری طولاشه رق ،
صور نصبه سنک شمال طرفنده (قاسمیه) اسمیله
دیکزه منصب اولور . بو وجهه لیطانی اسمی مجرا-
سنک بالکتر یوقاری تسمه مخصوصدر . جغرافیون
عرب آتارنده بو اسمه تصادف اولمشدیقتدن ،
محدث اولسه کرکردر .

لیغ (Liegh) انکتره نیک لاقاستر قرنلغنده
لیغ (و مانچسترک ۲۰ کیلومتره غربنده بر
قصبه اولوب ، ۲۱۷۳۵ اهالیسی ، بونک و اییک
منسوجات ایله جام و بیره فابریقه لری ، دوکمانه لری
و کترتلی کور معدنی وارد در .

لیغور (Ligor) هند چینکنک ملای شیه
{ جزیره سنده ۸۰۲۵ عرض شمالیده
سیام دولتیه تابع بر کوچک حکومتک مرکزی بر
قصبه اولوب ، ۱۲۰۰۰ اهالیسی ، اطرافنده اشجار
کثیره فی حاوی واسع بر اوزه سی و جسیم بغاه لری
وارد در . — ایفور حکومتی ۷۰ ایله ۹۰ عرض
شمالی آره لنده ممتدا اولوب ، ۱۵۰۰۰ اهالیسی ،
صولری بوق و قسماً بطاقلق دوز اراضیسی ، پک
بوکسک آفاجلری حاوی واسع اورمانلری و پرنج ،
بوبر و ستر محصولاتیله آلتون ، قلا ، فیل دیشی

سنة برجوق اهالی آسریقای جنوبیه و سائر ممالک
بمیدیه هجرت ایدرلر .

ایفوریه قدیماً (ایبر) نومله ماسیتی اولدنی
مظنون اولان ایفورلرله مسکون اولوب، رومالیلر
طرفندن ضبط اولدیلندیه، (خالیجه چیز لیده)
یعنی آل حیوانک بریندیهکی قالییه الحاق اولمشدی .
قرون وسطانه جنوه جمهوریتک آتی دیکزدهکی
قوت و اهمیتت معلوم اولوب ، او وقتلرده ایفوریه
بالطبع جنویه تابع بولوردی . (جنوه) ماده .
سنة مراجعت بیوریه . [

لیتوانیه } (Lycanie) آکیای صغیر یعنی
{ آناطولینک تقسیمات قدیمه سنده
بر خطه اولوب، پسیدیه ابله ایسوریه تک شمالنده
واقع ایدی . مرکزی ایقونیوم (یعنی قونیه) شهری
اولوب، لارنده دخی باشلیجه معموره لردن ایدی .
دیمک اولورکه دیار قرماندن عبارت ایدی .

لیقوپولیس } (Lycopolis) مصرک سیوط
{ قصبه سنه یونانیلر طرفندن
ویریلان اسمدر .

لیقورغوس } (Lycurgue) یونانک اسپارته
{ خطه قدیمه سنک . مشهور
واضع قانونی اولوب، اورا حکمداری (اونوم) ک
اوغلی ایدی . برادری (پروتلیس) میلاددن
۸۹۸ سنه اول وفات ایدوب، زوجه سنک قارندهکی
چینندن بشقه اولادی قالمافله، زوجه سی کندیسنه
وارمغی و جوحفی طوغدیلندیه تلف ایتمکی تکلیف
ایتمش ایسه ده، لیقورغوس بو جناحی قبول ایتمیوب،
بالکیز چوجفک و صیسی صفتیه اداره مملکت
ایتمکه باشلاش؛ و ممالکک اساسلی قوانینه احتیاجنی
درک ایدوب، کریده و مصره و آسیایه سیاحتله،
اورلرک قوانین و نظاماته کب و قوف ایتمکدن
صکره، ممالکنه عودتده بر طاقم قوانین حکیمانه
وضع ایتمشدی . آتیجق بو قوانین بعض اهالیسنک
خشنودسز لغتی موجب اولمفله، کندیسلی اوزربنه
هجوم ایدوب، بر کوزخی جیقارمشلردی . لیقور-
غوس اهالییه قوانین و موضوعه به رعایت ایده جکربنه
عین و بردکدن صکره، ترک دیار ایدوب، بر دما
عودت ایتمه مش . لیقورغوسک قانونی اراضی بی اها.
لی به مساوات اوزره تقسیم ایدوب، جلسه عسکر

اولاق اوزره، تعاب و جناساتیق کبی شیلره مجبور
ایدر، وایش و صنعتی اسرایه ترک ایلردی . بو
قانون اقتضایه اسرادن ماعدا اهالی مساوی او-
لوب، بر اکرده بر درلو یک برلردی . اهالیدن
منتخب بر هیئت اعیانلری اولوب، بوکا ایکی حکمدار
ریاسته، و بونلر عسکره ده فرمانده ایدرلردی . او
وقتلرک تاریخی بک مضبوط اولوب، اساطیرله
مزوج اولدیلندن، لیقورغوسک موهم بر اسمدن
عبارت اولسده محتملدر .

لیقوس } (Lycus) لسان یونانیده «قوت»
{ دیمک اولان بواسم اسکلی یونان
جنرافونوی طرفندن آسیاده برجوق انهاره وازان
جمله زاب نهرینه ویریلردی .

لیکیون } (Lycée, Lyceum) اسکلی آتیه
{ ده بر دواق و تخرجگاه اولوب،
آرسطو اوراده کریتیه رک شاگردانه درس ویرر
ایدی . بواسم شمعی آوروپا لسانلرنده بعض مکاتبه
اطلاق اولدور .

لیکیه } (Lycie) آسیای صغیرک (یعنی
{ آناطولینک) تقسیمات قدیمه سنده
قطعه مذکوردهک ساحل جنوبیسنده برخطه اولوب،
شدیککی تکه سبخانک قسم غریبسپله منتشاسبخانک
قسم شرقیسندن عبارت ایدی . شمال غربی جهنتدن
قاربه، شمالاً فریجیه ، شرقاً یامفلیا ابله محدود
ایدی . باشلیجه معموره لرئ: افسانه ، تلیدوس ،
میرا و یاتاره ایدی . لیکه لیلرک باشلیجه معبودی
شمعدن کنابه اولان (آیولون) ایدی . بو خطه
اک اول (سولیم) اسمنده پلاسخ اقوامندن بر
نومله مسکون اولوب، بعده یته پلاسجلردن (ترهیل)
قومی کریددن کاهرک، مملکته برلتمش؛ و نهایت
آتیه حکمداری (پاندیون) ک اوغلی (لیقوس)
مملکتی ضبط ایتمکله، بونک اسمنه نسبتله لیکه
تسمیه اولتمش ایدی . مشهور تروآ محاربه سنده
دیلسلی (ساریدون) ک قومانده سیله یونانیلره
قارشی (بریام) ک امدادینه کیتمشلردی . لیکه کخسرو
طرفندن ایران ممالکنه الحاق اولنوب، بعده بیوک
اسکندر طرفندن ضبط اولنهرق، بونک وفاتنده
آتیغونک بعده سلفکیلرک بدینه یکمش؛ و بیوک
آتیوخس طرفندن رومابه ترک اولنوب، مؤخرأ

بر آرداق استقلالانی استرداد ایشم ؛ و نهایت (قلودوس) زماننده قطعاً روما ممالکته الحاق اولغمشدی. شرق ایپراطور ایلدین صکره سلچوقیلره وبعده قره مان اوغلارینه کچوب، نهایت ممالک عثمانیه الحاق اولغمشدر.

لیلا { « لیلی » ماده سنه مراجعت (بیوربله .)

لیله { یاخود لیل (Lilla) فرانسه ده یارسک ۲۰۲ کیلومتره شمال شرقیسنده و (دوله) نهربله (سانه) جدولی اوزرنده (نور) ایالتنک مرکزی بر شهر اولوب، ۲۰۱۳۱۱ اها ایسی، جسم استحکاماتی، کوزل بر کوپریسی، فنون، طب و صیدلانی مکتبلی، داخلی مکتب اعدادیسی، ضریخانهسی، بورسسی، باقهسی، کوزل نفر جکاهلری، تیاتوروسی، کتبخانهسی، نباتات باغچسی، متعدد موزه لری، آقادمیاسی، جمعیات علیه و فنیسی، بز، فانه، فانت، دانله، تول فابریقه لری، دوکخانه لری، دباغخانه لری، بو یاخانه لری، اسپرتو، مسکرات، جام، چینی و سا. ثره فابریقه لری، یاغ دکره نلری و بک ایشلک نجارتی وارددر. وقتله بر دره بکی کوشکندن عبا. رت اولوب، اونجی قرن میلادیدن صکره بلده حالنه کچمکه باشلامشدر.

لیلی { صحابیاتدن بر قاچ خاتونک اسمی او. لوب، الکه مرو فله لری بروجه آتیدر:

(ام عبدالله لیلی بنت ابی حثمه بن حذیفه القرشیه المدویه) که عامر بن ربیعته نک زوجهسی اولوب، حبشه وبعده مدینه منورهیه هجرت ایشم؛ و بعض احادیث شریفه نک وارهسی بولغمشدر. — (لیلی بنت الحطیم الانصاریه الظفریه) که کندینی رسول الله (صلی الله تعالی علیه وسلم) افسندمه عرض و هبه ایدوب، تزوج بیورلش، و دخول وقوع بولمقزبن، ینه تکلیفی اوزرنه، تطایق بیورلمشیدی. بومناسبتله بعضری ازواج مطهره میاننده عد ایشلردر. —

(لیلی الغفاریه) که غزالده معیت جناب نبویه بو. لنوب، مجروحلرک یاره لرینی باغلار، و خسته لره باقار ایشم. فخر کاشات (علیه اکمل التحیات) افسندم حضرت لرنیک حضرت عایشه (رضی الله عنها) به خطاباً « هذا علی بن ابی طالب اول الناس ایماناً » بیورمش اولدقلری بو خاتوندن مرویدر.

لیلی { (بنت مهدی بن سعد العامریه) مشهور « لیلی و مجنون » افسانه سنده

مجنون اسمبله شهرت یاب اولان (قیس بن ملوح العامری) نک عاشقه مشوقهسی اولوب، هر نه قدر حقلرنده مروی اولان ماجرالر مبالغه لی و قسماً موهوم ایسه ده، اساساً ایلی ابله قیسک دوک امویه زماننده یاشامش اولدقلری مرویدر. بسبتون موهوم اولوب، جسملری اولواق احتمالی دخی وارد اولور. لیلی و مجنونک آغزلردن عشق و علاقه لینه دائر و بر برینه خطاباً بر جوق اشمار دخی وارددر.

لیلی الاخیلیه { (بنت عبدالله) مشاهیرشا. عرات عربدن اولوب،

حسن و جمالی دخی شعر و فصاحتی نسبتنده ایدی. کندنی قومی افرادندن، عفت و فتوته بناء (فتی-الفتیان) دنیمکه شهیر (نوبه بن الحمیر) ابله معاشقهسی اولوب، بر بری حقتنده بک چوق شعرلری و اول وفات ایدن توبه حقتنده لیلانک مؤثر مرثیه لری وارددر، که « جماسه » و « اغانی » ده مسطوردر. مومی ایه ابله معاشقهسی صرف عشق رحمانیدن عبارت اولوب، لیلی بشفه سنه وارمش ایکن، توبه کندینی طوته میوب، کوی یاره دوام ابله حال مجنونانهسی داستان اولمشیدی. لیلانک حجاج بن یوسف حقتنده دخی بعض اشعار ی و مومی ایه ابله ماجرالری منقولدر. شو ایکی بیت قومی حقتنده اولان بر فخر به سنندندر:

تبی الرماح اذا فقدن اکفنا
جزعا و تعرفنا الرقاق بحورا
والنن اوفق فی صدور سائکم
منکم اذا بکر الصراخ بکورا

لیلی بنت الحرث { (التغلییه) مشاهیر شاعرات

قبیله سنه منسوبه و نصرانیة المذهب ایدی. قبیله سیله بنی ایس بیننده وقوع بولان (ابوالثرثار) محاربه سنده ده قبیله سنک غلبه جالمی اوزرنه، صاحبه ترجه نک سولدی بکی فخر به سنندندر:

لما راونا والصلیب طامعا
وقارس الجیش و سماناقعا
والخیل لا تحمل الا دارعا
والبیض فی ایماننا قواطعا

لیلی بنت حسان { مادح جناب نبوی حسان (بن ثابت (رضی الله عنه) ک

قزی اولوب، شعر و فصاحتده بدرینه مانندادی .
حق برکون جناب حسان :

مناریک ادبار الامور اذا اعترت
ترکنا افروع و اجبتنا اسونها

بیتنی سوبوب ، آلت طرفنی کتیره مدیگی
خالده ، لیلی :

مقاویل بالمرورف خرس عن الحنا
کرام يعاطون نعشيرة سولها

بیتله بدرینه کتایش کتیرمش ؛ و بدری
قیزینک شمرده کندیسنه تفرقی تسلیم ایش ایدی .

ایلی بنت طریف { خوارجیدن هارون .
الرشید زماننده خروج

ایدن (ولید بن طریف) ک همشیره سی اولوب ،
شاعره و شجاعت و جسارتله مشهوره بر خانوند .

برادری یزید بن مزید طرفندن مقتول اولدوقده ،
صاحبه ترجمه اونک برینه سلاح قوشانوب اسب سوار

اولهرق ، میدان مقاومتله چیمش ایسهده ، چوق
وقت ثبات ایده میوب ، چکمش ؛ و برادری حقنده

برچوق مرثیه لر سوزلشدور . شو بر ایکی بیت مرثیه
مذکورهنسنگ برندندر :

بش تهاکی رسم قبر کا نه
علی جبل فوق الجبال منینف
تضمن مجداً عد ملیاوسودا

وهمة مقدم و رأی حصیف الخ

لیلی بنت مهلهل { صاحب معاقه شاعر
شهر ضرور بر کتومک

والده سی اولوب ، سیادت و شرفله مشهوره ایدی ،
و حقنده بعض نوادر و حکایات منقولدر .

لیلی خاتم { عثمانلی شاعره لرینک اک مشهور
(ره لرندن اولوب ، صدوردن

مورهل زاده حامد افندیکنک قیزی و کچه جی زاده
عزت ملایک افراسندن ایدی . تزوج ایش ایسهده ،

زوجه ایله امتزاج ایده میوب ، چوق کچمندن مفارقت
و قوه بولمش ؛ و لیلی خاتم بقیه عمرینی مطانله و شعرله

کچیره رک ، ۱۲۶۴ ده وفات ایشدر . مرثیه یوانی
اولوب ، هله مناجاتله مرثیه لر ی پک کوزلدر . شو

بر ایکی بیت بر مناجاتلندنور :

حضوره وارمنه بارکسندن یوق جماله آه
شیابتده دونوب قدم کمانه یار رسول شه
بو قاره یوزله دوزخندنخی شرم یلرم بالله

دکن لیلی فولک لایق جنانه یار رسول الله

لیم { (Lim) طونبه تابع (درینه) نهرینه
لیم } دوکیلور بر نهر اولوب ، آرناؤد ائنده

فوسینه قصبه سنک غرب جهننده کی طاغ لر دن نیمانله ،
قصبه مذکورهن دن و (پلاوه) اووه سندن کچه رک ،

بو قصبه تک اوکنده بر کول تشکیل ایشدکن
صکره ، شمال غربی یه طوغری دونه رک ، قره طاغ

طاوغرافنه کیرر ؛ و بعده بر آرز مسافه ده قره طاغ
حدودینی آردوقدن صکره ، یکبیا زاره کیره رک ،

بو خطه نی جنوب غربیدن شمال شرقی یه شق ایله ،
بوسنه کیردکن صکره ، هر سکن کن مذکور

(درینه) نهرینه قاریشیر . مجراسی تقریباً ۲۰۰
کیلومتره اولوب ، اکثر یرلی درین و ایکی طرفی

خندق کی دیکدر . حوضه سی ۵۶۲۵ مربع کیلو
متره راده لرنده در .

لیما { (Lima) اسپانیه پورتیکیزده بر ابر .
لیما } ماقدر ، که اسپانیه نیت فالنجیه خطه سننده

نیمانه ، غرب جنوبی یه طوغری جریان ایده رک ،
پورتیکیزه کیرر ، و بحر محیط اطلاسی یه دوکیلور .

مجراسی ۱۵۰ کیلومتره اولوب ، نصفی اسپانیه و
نصفی پورتیکیزده در . اسپانیه ده اسمی (لیما) در .

صوبنی پک بر اقرر . (پونته ده لیما) یعنی و لیما
کوبریسی « قصبه سنه دک اولان آشاغی ۲۰ کیلو

متره لکی سیر سفائنه صالحدر .

لیما { (Lima) آمریقای جنوبی ده (پرو)
لیما } پورتیکیز مرکزی بر شهر اولوب ،

(ریماق) ایرماغی اوزرندنه و بونک بحر محیط معتدله
اولان منسبندن ۱۰ کیلو متره بوقاریده اولهرق ،

۷۹°۲۷'۲۵" عرض جنوبی ایله ۷۹°۳'۳۴"
طول غربیده واقعدر . معتاد بر موقعه اولوب ،

۱۰۳۹۵۶ اهالیسی ، واسع و دوز سواقلری ،
ایکی قاتلی و جویه لی خانلری ، بر قاچ میدانلی و

چشمه و هیکلری ، بر کارکیر و بر دمبر کوبریسی ،
متعدد کلیسا و مناسرتی ، دارالفنون ، کتبخانه سی ،

نباتات باغچه سی ، ۶۰۰ یتاقلی خسته خانه سی ، ضربخا .
نه سی ، تیاتروسی ، جانابز خانه سی و متعدد نجره لهرلی

واردر . اکلنجیه و سفاهت شهری اولوب ، تجارت
و صنایعی پک آزددر . ما کولات و سائر لوازمی
پک بهالیدر . اسکله سی اولان (قلاتو) یه بر دمبر
بول خطیله مربوط اولوب ، بو خط (آند) سلسله .

سنگ بر بوزاندن مردوله پوکسک یا بلره قدر
چهار . ۱۵۵۵ تاریخنده تاسیس اولوب، ابتدا
(چوداد دولس ریس) و بعدہ (ریم) تسمیه
اولغشدی .

لیما (Lima) ممالک مجتمه تک (اوہیو)
چھوریتندہ (و قولومبوس) ک ۱۲۲
کیلومترہ شمال غریبندہ اولرق (اوتاوہ) نہری
اوزرندہ سنجاق مرکزی برقصہ اولوب، ۷۵۷۰
اھالیسی، پک ایشاک ذخیرہ تجارتی، دھیردوکنخانہ
لری و بخاری ماکنہلر وسائرہ فابریقلری واردر .

لیمبورغ (Limbourg) آروویای غریبہ
بر خطہ اولوب، وقتیلہ قوتلق
ویا دوقلقی صورتندہ مستقلاً ادارہ اولقمقندہ
ایکن، شدیکی حالہ فلنک ایلہ بلجیقہ آرمسندہ
منقسمدر؛ و ہر ایکی دولندہ بر ایالت تشکیل
ایدبور:

فلنکدہ کی لیمبورغ ایالتی بو خطہ تک شرق
و شمال شرقی چھتند عبارت اولوب، شمالدن جنوب
ممتد طار و اوزون بر بردر . فلنک منہای جنوب
شرقی کوشہ سنی تشکیل ایدوب، شمالاً (کلدر)
و شمالی برابانت، غرباً بنہ شمالی برابانت و بلجیقہ تک
لیمبورغ، جنوباً بلجیقہ تک لیژہ ایاتلریلہ، شرقاً دخی
آلمانیہ ایلہ محدوددر . بلجیقہ بہ تابع لیمبورغدن
(موزہ) ابرماغی مجراسیلہ آیرلمش اولوب، بو ابرماق
قسم شمالیسنگ اورتہ سندہ و بعدہ حدود شرقیہ سی
قربندہ جریانلہ، بتون میاہ جاریہ سنی جمع ایدر،
و منہای شمالندہ بنہ حدود غربیہ سنی آیرر .
مساحہ سطحیہ سی ۲۲۰۴ مربع کیلومترہ و اھالیسی
۲۷۲۰۴۴ کشیدر . اراضیسی فلنک اک پوکسکی
اولوب، مع هذا اک مرتفع تپہ لری ۲۱۰ مترہ
نچاوز ایتبور . قسم جنوبیسی اولدقہ منبت اولوب،
چاودار، داری، کتن، نوتون و سبزہ محصولاتی
وار ایسہدہ، شمال غربی قسمی بطاقلق و غیر
منبتدر . قسم جنوبیسندہ مناسترلی چوقدر .
مرکزی (ماستریخت) اولوب، ایالت ۲ سنجاغہ
منقسم و ۱۸۱ ناحیہ بی حاویدر . مقدما لوکسمبورغ
کی فلنک قرانک تحت ریاستندہ اولرق مستقل
بر حکومت و المانیہ ہیئت اتحادیہ سنہ داخل ایکن،

۱۸۶۶ دە استقلالنی غائب ایدوب، فلنکک بر
ایالتی حکمنہ یکچشدر .

بلجیقہ بہ تابع اولان لیمبورغ ایالتی ایسہ
خطہ مذکورہ تک قسم غریبستندن عبارت اولوب،
بلجیقہ تک شرق شمالی کوشہ سنی تشکیل، و غیر منتظم
بر صریح شکلی ابراز ایدبور . غرباً (آور) و
(برابانت)، جنوباً (لیژہ) ایاتلریلہ، شرقاً و شمالاً
دخی فلنک حدودیلہ محدوددر . مساحہ سطحیہ سی
۲۴۱۲ مربع کیلومترہ و اھالیسی ۲۳۱۷۸۱
کشیدر . اراضیسی دوز و آلتی اولوب، اک پوکسک
محلی ۱۳۰ مترہ ارتفاعنی نچاوز ایتر . طوبراغی
قومانی اولوب، بعض برلری قابل زراعت اولہجق
حالہ کتیرلمش ایسہدہ، اکثر طرفلری الان متحرک
قوملردن عبارتدر . میاہ جاریہ سنگ برطاقی شرق
چھتندہ کی (موزہ) نہریہ و برطاقی دہ غرب طر-
فندہ کی (اسقو) ابرماغہ دوکیلوب، آرم لرنندہ کی
تقسیم میاہ خطی فرق اولنہ میہجق صورتندہ در .
اک بیوک و اک چوق تابعلری اولان نہری اسقو
ابرماغہ تابع (دیلہ) نہریہ دوکیلن (دسر) چاییدر .
کولاریلہ بطانقلری دہ چوقدر . (دسر) مجراسنگ
جنوبندہ چاودار، یولاف، آرمہ، بونجہ، کتن،
بتانہ و بنچار حاصل اولور . شمال جہتی ایسہ بطاقلق
و قیراجلق اولوب، آنتیق بر مقدار چاودار و داری
حاصل اولور . کوزل جنسلی صیفیرلیلہ قبونلری
چوقدر . انہارندہ صو سموریلہ طیرر مایہ تک
انواعی و کثرتلہ بالیق بونور . معادنہ متعلق دمیر
ایلہ بر مقدار باقیر و کور و یابی و کیرج ماشلری
واردر . اورمانلری چوق ایسہدہ، آفاجلری پک
ابی دکلدن . موزہ و ایدسندہ کوزل سرطال بونوب،
بیوک سوریلر ری اولنور . صنایعی پک ایلری
اولیوب، یالکز شکر، اسبرتو و صماندن اورمہ
شیلر فابریقلریلہ دباغخانہ لری واردر . مرکزی
(ھاگت) اولوب، ایالت ۳ قضایہ منقسم و ۱۵
ناحیہ ایلہ ۲۰۶ دائرہ بی حاویدر .

لیبورغلیر فلانماند جنسیتمنہ منسوب اولوب،
اکثری فرانسزجہ دخی بیلیرلر .

لیمبورغ (Limburg) آلمانیہدہ بو اسمہ
(ایکی قصبہ بونوب، بری (ھسہ)
ناسو) ایالتک (ویسادن) سنجاغندہ و رین ابرماغہ

تابع (لاهن) هری اوزرنده، و دیگرى وستفاله ایالتنك (آرنسبرغ) سنجانغده و (له) هری اوزرنده واقدر. برنجینك ۵۶۰۰ و ابكخینك ۵۲۶۵ اهالیی واردر.

لیمپو (Limpepo) آفریقانك جنوب دوکیلور بر ایزمانی اولوب، ۳۶° عرض جنوبی خطنك بر آرز جنوبنده نیمانه، ابتدا شمال غربی به وبعده شماله طوغری آتقرق، بر چوق اسهارك صورلیخی جمع ایدر. بجراسی تمامیه مكشوف اولدیقندن بونی مجهول اولوب، حوضه سی ۵۶۰۰۰۰ مربع کیلومتره تخمین اولنور.

لیریک (Limerick) ایرلانده نك (قونستر) ایالتنده و دولینك ۱۷۴ کیلومتره غرب جنوبینده و (شانون) خلیجی ایچنده واقع بر آطلنك اوزرنده اوله رق بحر محیط اطلاسی ساحلندن ۸۰ کیلومتره لك مسافده قونناق یعنی سنجاق مرکزی بر شهر اولوب، ۵۶۰ ۳۸ اهالیی، كتن بزیله دانسله، فان، باصدیرمه و سالاموره قاربقره لری، دباغخانه لری، دوكلخانه لری، سفائن اعمالنه مخصوص دستكاهلری، صیدماهیسی، كوزل لیمانی و ایشلك بشارتی واردر. شهرك یكی بر محله سی قرده اولوب، آطله ده كی قسمنه بش كوبری ایله مربوطدر. — سنجانك مساحه سطحیه سی ۲۶۸۰ مربع کیلومتره و اهالیسی ۱۸۰۶۳۰ كشی اولوب، بونلك بر قسیمی ایوم فال یعنی كلت لسانیه متكلمدرلر. قسم شمالیسی اووه و قسم جنوبیسی مارضه لی اولوب، طوبراغی خیلی منبت، زراعتی بولنده و سرداری كوزلدر. حیوانات اهلیه سی وهله اینكاری چوقدر. قاربقره لری آزدر. قونناق ۱۴ بارواننه منقم اولوب، ۱۳۱ ناحیه یی حاویدر.

لیسون (Limisso, Lissao) قیریس لیسون جزیره نك ساحل جنوبی سینده و لفقوشه نك ۶۴ کیلومتره جنوب فریبسنده قضا مرکزی بر قصبه واسكله اولوب، ۵۹۹۵ اهالیی و ایشلك بشارتی واردر. لیمانی اولدیقی حالده، نازه و قوری اوزومله شراب، راقی، طوز و سا. ژه به دائر اخراجاتی چوقده در. قصبه نك ۱۳ کیلومتره شرقنده و قنبله زهره نك آینه تنه مخصوص

معبد و بنا بر لیله مشهور اولان (آمانوس) قصبه. سنك خرابعلی بولنور — قنساسی ۱۴۲۳ مربع کیلومتره و سمتمنده اولوب، ۲۹۲۱۵ اهالیی واردر.

لیمپور (Liim-Fjorl) دانیمار قده بولانده ارضنك قسم شمالینده بیوك كورفر و بوغاز اولوب، بر برینه مربوط بر قاچ كورفر و بوغاز و كركاك تبا نمندن مشكل اولدیقی حالده، بحر شمالین قانات دكیزیشه قدر متمد اولور، و بو ایکی دكیز آره سینده بر طریق مانی تشكيل ایدر. غرب جهتمنده طار بر بوغازدن دكیزله اختلاط ایدر كورفر صورتنده باشلاوب، بو كورفر شرق شمال جهتمندن داخلی دیگر واسع بر كورفر و یا كوكل ایله اختلاط ایدر، كه بوده (مورس) جزیره ایله دیگر بر چوق آطله و شبه جزیره لره ملو اولوب، حسابسز قویلری و بوغازلری حاویدر. بو دخی شرق شمالی جهتمنده بر طار بوغازه محول ایدر، كه بوده شرقه طوغری متمد اولدیقه كنبشلاوب، بر قاچ جزیره یی دخی حاوی اولور؛ و نهایت (آبورغ) قصبه سینده یكیدن طار. لاشرق، اورانن قانات ساحلنه نك طار بر جدول صورتنده بولنور. بتوننك بونی ۱۶۴ کیلومتره و اکی ۱۶ ایله ۱۲ کیلومتره آره سینده در. مساحه سطحیه سی ۲۱۰۸ مربع کیلومتره اولوب، ۴۸۱ مربع کیلومتره لكینی آطله ضبط ایشتمدر. بر قاچ نهر بو خلیجه دوکیلوب، بولنردن بر طافی خلیجك ایکی جهتی و یا خلیج ایله دكیز آره سینده جدول حائنده در.

لیموزن (Limousin) فرانسه نك تقسیمات سابقه سینده و سطلرنده واقع خطه. لرندن اولوب، شمالاً مارش، شرقاً اوورنیه، جنوباً گویانه، جنوب شرقی طرفسندن بریفورد، غرب شمالی جهتمندن دخی آنفومو آ خطه لرله محدود ایدی. مرکزی لیوزنه شهری ایدی. مساحه سطحیه سی ۶۰۰۰۰ مربع کیلومتره دن زیاده جه اولوب، شمیدیکی تقسیماتده (قورزه) ایالتنك بتونیه «بوقاری و یانه» ایالتنك نصفسندن زیاده قسمی (قوروزه) ایله (دوردونیه) ایالتنك برر قسمی تشكيل ایدبور. لوآره ابرماغنه تابع (ویانه)

فابریقه‌لی، جسم ذخیره انبارلی و صید ماهیسیله بوکا مخصوص سفاشی واردر.

لینارس (Linares) اسپانیه‌ک آندا-
(باژه) قضاسنده (وباژه)ک ۲۱ کیلومتره شمال
غریبسنده بر تهر اولوب، ۳۶ ۶۳۰ اهالیسی
وجوارنده یک زنکین سبلی قورشون معدنلری
واردر. بو معدنک قورشونی دنیانتک مقبول
قورشونیدر.

لینت (Linth) اسویچرده بر نهردر، که
(فلاریس) ناحیه‌سنده سیل حالنده
اوج چایک برلشسندن بالتشکل، کوزل بر وادی
ایچنده، شماله طوغری جریانه، (والنتاد) کولنه
دوکیلور، واردادن صنمی بر جدول واسطه‌سیله
غرب شمالیه طوغری آتوق، زورنج کولنه کبر.
یک اوزون اولان بوکولک شمال غربی اوجندن
(هات) اسمیله خروچنده بنه بو استقامتمده دوامه،
(رین) ایرماغنه تابع (آآر) نهریله برلشیر.
جراحی کول ايله برابر ۱۳۰ وکولدن بشقه ۶۷
کیلومتره در.

لینچ (Linz) آوستریاده ویانه‌ک ۱۵۰
کیلومتره غرب شمالیسنده وطونه‌ک
صاغ کنارنده بوقاری آوستریا ایالتنک مرکزی بر
شهر اولوب، ۶۸۵ ۴۱ اهالیسی، داخلی مکتب
اعدادیسی، دارالمعلمین، صاغر و دبلسزلره مخصوص
مکتبی، هندسه خانه‌سی، موزه‌سی، ۳۴۰۰۰
جلدی حاری کتبخانه‌سی، متعدد جمعیات علیه‌سی،
مکمل بر تیازوسی، طونه اوزرنده کوزل برده‌بر
کورسی، میری به طاند بیوک بر چوخه وخال
فابریقه‌سیله واسم بر نوتون فابریقه‌سی، فس،
باروت، آینه، بیره و سائر فابریقه‌لی، دباغخانه‌لی
وطونه مخصوص سفاش اعمالیون دستکاهلری
واردر. اهمیت تجاریه و عسکریه‌سی اولوب، روما.
لیر زماننده (لینتیا) تسمیه اولنوردی.

لیندوس (Linde, Lindus) ردوس
(جزیره‌سنک شرق جنوبی ساحلنده
قدیمی بر قصبه اولوب، شمعی بیوک بر قریه
حالنده در. حکیم (قلثوبولوس) ايله هیکتراش
(خاریس) ایندوسلی ایدیلر. اسکی لیندوسلیلر

(زبرونده) ایرماغنه تابع (دوردونیه) نهرلی
خطه‌ک ایچنده جریان ایدر. میاه جابه‌سی چوق
اولمغه برابر، طوبراغی یک منبت اولیب، اور.
مانریله سره‌لی دها چوقدر. معادن چوق اولوب،
صنایندن ک زیاده پورسلن اعمالی دها ایلیدر.
اهالینک سوبلکلی لسان یک قبادر.

لیموژه (Limoges) فرانسه‌ک وسطارنده
(پارسک ۳۴۵ کیلومتره جنوب
غریبسنده ویانه نهرنک جراحی قرینده «بوقاری
ویانه» ایالتک مرکزی بر شهر اولوب، ۵۳ ۵۸۰
اهالیسی، داخلی مکتب اعدادیسی، سرنی و سریه‌لر
یتیشدرمه مخصوص دارالمعلمین و دارالمعانی،
اعدادیه طبیه‌سی، مکتب صنایعی، موزه‌سی،
۳۰۰۰۰ جلدی حاوی کتبخانه‌سی، فنون، صنایع،
زراعت، تاریخ، آثار عتیقه و طب و فن جراحی
جمعیتلی، ۵۰۰۰ عمله قولانیر ۳۵ پورسلن
فابریقه‌سیله چوخه، پاموق منسوجات و آباق قانی
فابریقه‌لی وایشلک تجارتی واردر. شهر اسکی
طرزده اولوب، سوقاقلری طار و غیر منتظم
وخانه‌لی طادیدر. قشین هرایی یک صوفوقدر.

لیمینگتون (Leamington) انکلتره‌ک
(وارویق) ایالتنده وواروئک
۵ کیلومتره شرقنده بر شهر اولوب، ۲۲ ۹۸۰
اهالیسی، طوزلی معدن صولریله قابیجهرلی، متعدد
مکتبلی، موزه‌سی، کتبخانه‌سی و سائر مؤسسانی
واردر.

لین (St Lin) خرسیتیانلرک عزیز.
(لندن اولوب، پاپارک ایکنجیسی عد
اولنور. ۶۶ ویا ۶۸ تاریخ میلادیسنده (سنت
پیر) یعنی حواریوندن بطروسه خلف اولمش؛
۷۸ تاریخنده قتل اولمشدر. ابولوک ۲۳ نده
پورطیسی اجرا اولنور.

لین (Lynn) ممالک مجتمهده مساجوست
(جهوریتنک اسکس) قونتلنده وبو.
ستونک ۱۴ کیلومتره شمال شرقیسنده و مساجوست
قوننک شمال شرقی ساحلنده اوله‌رق کوزل بر
موقعه واقع بر شهر اولوب، ۷۲۷ ۵۵ اهالیسی،
سنوی ۱۵ میلیون جفتی منجاوز قادن آباق قانی
چیقار فابریقه‌لی، دباغخانه‌لی، ماکیته انواعی

سجلیده دخی (جلا) فصیه سفی تأسیس ایشلردی .
لیستر (Leinster) ایرلانده نیک منقسم
 بولندی دوت خطه نیک بری اولوب، جزیره نیک جنوب شرق قسمندن عبارت اولغله، شمالاً اواستر، غرباً قونوخت ومونستر خطه لریله، جنوباً بحر محیط آطلاسی ایله، شرقاً دخی ایرلانده دکیزله محدوددر. مرکزی بتون جزیره نیک دخی مرکزی اولاز دو باین شهریدر. مساحت سطحیه .
 سی ۱۹۷۳۲ مربع کیلومتره و اهالیسی ۱۸۸۱ ده ۱۲۷۸۹۹۰ کشیدن عبارت ایدی. ایرلانده حکوم .
 مات سبعة متنفه اداره سنده ایکن، بو خطه نیک یالکز قسم جنوبیسی بو اسله ر حکومت تشکیل ایدوب، قسم شمالیسی (مات) حکومتنه طائد ایدی. شمعیکی تقسیمات ماکیه ده: دوبلین، مات، وستام، لرت، لونفورد، کینغ، فوبین، کبلدار، قارلوو، و بقلوو، و کسفورد و کیلکنی اسم لریله ۱۲ قونلق یعنی سنجافه منقسمدر. اهالیسی انکیزلشوب، یالکز یوزده بش قدری الان کات لسانیه متکاملدر .
 [احوال طبیعی و سائره سیچون « ایرلانده » ماده سنه مراجعت یوربله .]

لینگه (Linga) سوماتره جزیره کیره .
 لینگه (سنک شرق طرفنده و سینغاپورک جنوبنده بر جزیره اولوب، مساحت سطحیه سی ۸۲۶ مربع کیلومتره و اهالیسی تقریباً ۱۰۰۰۰ کشیدر، که جله سی ملایی و مسلم اولوب، کچیلاکده بیوک مهارتلی و قوروصانقه میلاری وارددر .
 جوارنده کی آطه لرله برابر فلنک دولته تابع بر کوچک حکومت اسلامیه تشکیل ایدبور .

لینقولن (Lincoln) انکلتزه نیک شرق جتنده ولوندره نیک ۱۹۲ کیلو متره شمالنده اوله رق (واش) نهینه تابع (وینام) جایی اوزرنده بر قاج ده بیول خطنک نقطه تقا .
 طعنده قونلق مرکزی بر شهر اولوب، ۱۵ ۳۷۳ اهالیسی، جسیم و صنغ بر کلیسایی و ذخیره تجارتی وارددر . اسکی بر شهر اولوب، اسم قدیمی (لیندوم قولونیه) ایدی . مقدما دها بیوک و دها معمور ایدی .
 — لینقولن ده سنی شمالاً بورق، غرباً لیستر و نوبینهام، غرب جنوبی جهندن روتلانده،

جنوباً نورتامتون و قامبریج قونتلرله، شرقاً دخی بحر شمالی ایله محدوددر . مساحت سطحیه سی ۷۱۵۳ مربع کیلومتره و اهالیسی ۱۸۸۱ ده ۲۶۹۹۲۰ کشیدن عبارت ایدی . اراضیسی دوز و آلچق اولوب، شرق جنوبی و غرب شمالی جهتلرنده بطا .
 قلقلری چوق ایسه ده، بونلرک صونخی آتیقق اوزره، نیک چوق جدوللر کتاش و سدلر انشا اولمشدر . زراعتجه انکلتزه نیک ایلری بونان برلندن اولوب، بقدای آربه، یولاف و سائر محصولاتیه حیوانات اهلیه سی وارددر . آلتزله قازلی مقدما نیک چوق ایکن، ندنی به یوز طوتمشلردر . صنایعی نیک ایلری اولیوب، یالکز همس دمیر خانلریله طوغله و کریمیت فابریقه لری و دباغخانه لری وارددر .

لینکستیده (Lyncestide) اسکی ما .
 کدونیه قطه سنک غرب جهتنده بر خطه اولوب، شمالاً یلاغونیه و جنوباً اورستیده خط لریله محدود اولغله، شمعیکی کسریه قضا سندن و جوارلندن عبارت ایدی .

لینکوبینگ (Linköping) اسوچک فونیه کیلومتره جنوب غربیسنده ایالت مرکزی بر قصبه اولوب، ۸۷۵۰ اهالیسی، داخلی مکتب اعدادیسی، ۰۰۰۰ : جلدی حاوی کتبخانه سی، تاریخ طبیعی و آثار عتیقه موزم سی، بیوک بر کلیسای، قلمه سی، چوخه سائر مندوجات فابریقه لری، دباغخانه لری و ایشلک ذخیره تجارتی وارددر . اسکی بر قصبه اولوب، بعض وقوات تاریخیه سیدان اولمشدر .

لینوس (Linus) یونان قدیم اساطیرنده موسیقی و شرق و شمرک موجودی زعم اولنور بر شخص موهرم اولوب، شمسندن کتنامه اولان (آبولون) ایله سمدان کتنامه اولان (اورانیه) نیک اوغلی اولدیغنه ؛ و اورفیوس ایله تامپریس و هرکولک استادی اولوب، هرکول طرفندن قتل اولدیغنه ایناتیلیر؛ و وفاتی کونی بر طاقم مرشهلر قرانیله یورطی اتخاذا اولنوردی .

لینه (Linné) عظیم طبیعیوندد اولوب، (اسوچلیدر . ۱۷۰۷ تاریخنده (را . شولت اده طوغوب، ۱۷۷۸ ده وفات ایشدر . فقیر بر کوی باپاسنک اوغلی اولوب، برقوندره چینک

یابنده چراغاق ایتمکه ایکن، طائلسنک احیاسندن بر طیب کنندیسنگ استمدن دینی درک ایله، اوپسال دارالفنون نباتات معنک خدمته قویمش؛ ومد کور دارالفنونده تحصیل ادوب، تازمان تحصیلده تاریخ طبیعی منظم بر تقسیم وتصنیف محتاج اولد. یغنی آکلامشیدی . ۱۷۳۲ ده اوپسال جمعیت علمیه سی طرفندن لایونیه تک نباتی حقدنه تحقیقات فنییه مأمور اولوب، عودتنده بعض رقیبالسنک معاملات حسدکارانه سنه طیانه ماموله، ترک مملکت ایدهدرک، فلنکه کیمش؛ ولیده شهرنده فن طی بعدالنحصیل، فرانسه وانکتریه سیاحت ایدهدرک، عصری مشاهیر علماسله عقد مناسباته، توسیع معلومات، وعلی الخصه، ص اوج سنه اغنیادن و محبان معارفندن (قلیتون)ک خدمتده بولنوب، بو تک نیا تاب باغچ، سبیله تاریخ طبیعی نمونه خانه سندن و کتبخانه سندن چوق استفاده ایتمش ابدی . ۱۷۴۱ ده وطنه عودتنده قرانک طبیعی و اوپسال دارالفنوننده نباتات معلی اولوب، وفاتهدرک ۳۷ سنه بومملکده بولنمشدر . تاریخ طبیعی وعلی الخصوص علم نباتات حقدنه بر قاج کتاب بازوب، بوفنک اصطلاحاتی تعدیل واصلاح، ونباتی صنوف وانسام وانواع واجناسه تقسیم ایدهدرک، ایوم سرعی اولان بر اصول وضع ایتمشدر . عصری علماسندن بعضیسی وازان جمله مشهور (بوفون) صاحب ترجمه تک ایجاد ایشدیکی اصطلاحاته معترض بولنمشدرسه ده، بالآخره اصولی ارباب فن طرفندن قبول اولنمشدر .

لینچ { Liegnitz) پروسیه تک سبلیزه ایله
- لینچ { لتنده و برسلایک ۶۲ کیلومتره غرب
شمالیسنده بر شهر اولوب، ۳۷۱۵۵ اهالیسی،
دمیرخانه لری، ماکینه قزانیه دیکیش ماکینه سی،
پیانو، بلاردو، چوخه، شایقه وسازه فابریقه لری،
هدم ایدلمش استحکاماتی برنده کوزل تفرجگاه لری
وجوارنده سبزه میوه وفدان باغچ لری واردر .

لیوادیه { Livadia) یونانک آتیقه مع بثویه
ایالتسنده و آنتنه تک ۹۰ کیلو متره
شمال فریسنده بر قصبه اولوب، اداره عثمانیه زما
نده ۱۰۰۰۰ دن زیاده اهالی بی حاری سنجاق
مرکزی ایکن، شمعی آتجق ۱۵۱۵ اهالیسی
قالمشدر .

لیوادیه { Livadia) قریم شبه جزیره سنک
(جنوب شرق ساحلنده و یانله تک
۵ کیلومتره جنوب غریسنده بر اسکا، اولوب، روسیه
ایمپراطورلیته مخصوص واسع و کوزل بر سرابی و
بوکا مربوط باغچ، لبله مشهوردر .

لئوپولد { Leopold) آلمانیه ایمپراطور .
{ لردن ایکی کشینک اسمیدر :

برنجیسی ۱۶۴۰ ده طوغرب، ۱۷۰۵ ده
وفات ایتمشدر . ۱۶۵۸ ده پدیری اوغنجی فریداننده
خلف اولوب، ابتدا مجارستانی استیلا ایتمش اولان
عثمانلیرله بعده (بالائینات) ه تجاوز ایتمش اولان
فرانسه قرالی اون دردنچی لوییه قارشی حرب
ایتمش؛ و ۱۶۸۴ ده فرانسه قارشی اسپانیه و
باوربه و صاقسه ایله عقد اتفاق ایتمش ایسه ده،
غلبه با نائن اولوب، آلمانی فاب ایتمش؛ و بو
صرده مجارلر (تکلی) تک ریاستیله قیام ایشدی
کچی، عثمانلی عسکری دخی ویانه یه قدر ایلریش
ایدی . بعده اسپانیه قرالی ایکنجی شارک وفاتی
اوزرینه، کندی اوغلی شارلی اسپانیه تختنه قاده
قالیشوب، کندی نورونی اقماد ایتمک ایستین
اون دردنچی لوییه قارشی ۱۷۰۰ ده انکاتره
و فلنکه اتفاق ایتمش؛ و بر قاج بحاربه قرانمش
ایسه ده، صوکنده فاب ایتمش ایدی .

- ایکنجیسی برنجی فرانسه و آ ایله ماریه ترزه تک
ایکنجی اوغلی اولوب، ۱۷۴۷ ده طوغمش،
و ۱۷۹۲ ده وفات ایتمشدر . ابتدا بیوک دوقه
صفتیله طوقاننده حکم سوروب، بیوک برادری
ایکنجی یوسفک وفاتده آلمانیه ایمپراطورلغه
کیمش؛ و اوصرده فلنک قیامده بولندی کچی،
مجارستانده دخی قیام امامه لری کوربتسکده و
آوستریا وجهستانده برکیلردن طولابی خوشنود .
سزلق حکم سورمکده ایکن، حسن اداره سبیله
بومشکلاته غلبه چالمش؛ و فرانسه قرالی اون آلتنجی
لوییه ارباب اختلالک لندن قورتارمق ایچون،
پروسیه قرالیله محابریه باشلامش ایسه ده، اوصرده
وفات ایتمکده، بو تشینک نرمنی کوربله مشدر .
ماریه آنطوانته تک برادری ایدی .

لئوپولد { Leopold) آوستریا دوقه لردن
{ اوج کشینک اسمیدر :

برنجیسی ۱۰۹۶ دن ۱۱۳۶ تاریخنه دك
 حكيم سوروب، آلمانیا ایمپراطورانی نامرداكننده
 (لوتر) د قارشی اجرائی رقابت ایتمش ایسه ده،
 همه سفك د مابه - پپ اولماق ایچون ، بو
 ادهانن واز کچمش؛ و تبه - سفك اخلاقی اصلاحه
 چایتمشدر. فترایکگر عننده اعزه دن ۱۰ ممدود او.
 لوب، تشریس ناینگ ۱۵ نده پورطیسی اجرا اولنور.
 - ایکنجیسی ، شانلی ، اقبیله منقب اولوب .
 ۱۳۰۸ دن ۱۳۲۶ تاریخنه دك حكيم سورومشدر .
 برنجی آلبرت اوچنجی اوغلی و خلی اولوب ، قیام
 ایتمش اولان اسویجره ایلری رام ایتمكه چایتمش
 ایسه ده ، موافق اوله میوب ، ۱۳۱۵ ده (موغزار
 تن) ده مغلوب اولمش ایدی . ایمپراطور اوق ایستین
 باورمدی (لوبی) به قارشی بولوب . بونی کدی سفك
 برادری فردرئق ایچر طورله تشریف ایتمكه مجبور
 ایلمشیدی .

- اوچنجیسی ۱۴۵۰ دن ۱۴۸۶ تاریخنه .
 دك حكيم سوروب ، حكيم آلبرت اوچنجی اوغلی و
 حافیدر . بدرینگ وفاتده حصه - سفك (سوآه) دور
 شوب ، برادری اوچنجی آلبرته مشترک تیرول دخی
 اداره ، بده بومدکتله برابر استیزیه وقریشینی
 دخی استیون ضبط ایتمش؛ وادعانی استان وارنسی
 (هدیوچه) ایله تزویجه چایتمش ایسه ده ، موافق
 اوله مامشدی . اسویجره ایلمه قارشی ایتمکی محاربه ده
 مقنول اولمشدر .

لئوپولد (برنجی - Leopold I)
 ا بحقیقه فرلارندن اولوب ،
 (صاقه قوبورغ سالفیلد) دوقه سی فرانسواست
 اوغلیدر . ۱۷۹۰ ده طوغوب ، ۱۸۰۸ دن ۱۸۱۴
 تاریخنه دك روسیه ت خدمت صکره بنده بولتمش ؛
 و ۱۸۱۶ ده یالکز بر سنه برلکده یاشایین برسه
 شارلوتی تزوج ایدمه دك ، انکلیز تابعیتی قبول ایتمش ؛
 و ۱۸۳۱ ده بحقیقه ایلمه قیامی اوزرینسه ، بحقیقه
 قرالی انتخاب ایدیلوب ، برسنه صکره فرانسه قرالی
 (لوبی فیلیپ) ك قیزی (لویزه دورلیان) له عقد
 ازدواج ایتمش ؛ و فرانسه ت امدادینه بحقیقه قرانانی
 فلنکه قارشی مدافعه و تأمین ایتمش ؛ و کوزل بر
 قانون وضع ایدوب ، فرق مختافه ت حلسنی
 ممنون ایدمه دك ، حسن صورتله انزازه مملکت ایتمده

نونه اوله جق سورنده حسن حرکتده بولتمشدر .
 ۱۸۶۵ ده وفات ایدوب ، اوغلی برابانت دوقه سی
 ایکنجی لئوپولد ایتمله خلی اولمشدر ، الیوم پدروی
 کی تبه - سفکی ممنون ایتمکده در .

لیورپول (Liverpool) انکاتره تیک
 لاتمستر قونتمنده اولنورده .
 نیت ۲۸۰ کیلو متره شمال غریبسنده اوله رق ،
 (میسر) خلیچک شرق ساحلنده و ایرلنده د کیزندن
 ۶ کیلو متره ایچریده و برجوق دمیربول خطلیک
 من قاطمندنه بیوک بر شهر واسکله اولوب ،
 ۱۷۹۱ ۵۱۷ اهالیسی ، مذکور خلیچک اوزرنده
 ۱۰ کیلو متره بوینده ریختلری ، ۷۶ پروستان و
 متعدد دیکر کلب لری ، ۸۰ بیوک تیاروسی ، متعدد
 کتبخانه سی ، برجوق جمعیت قلیبه سی ، آبری آبری
 موزه و نونه حاحلری ، دارالفنون طرزنده بر بیوک
 مکتبله متعدد مکتب عالیه وساتره سی ، رصدخانه سی ،
 نبات باغچه سی ، پک مکمل و مصنع بردرته بلده سی
 و (سنت جورجس مال) اسمیله اجتماع و ضیافتلره
 مخصوص واسع بر بنامی ، بیوک بورسه و کورک و
 ساتر ایذه رسمیه سی ، واسه دوز سوقانلری ، کوزل
 و مزین چارشیلری ، متعدد بیتخانه و دارالنجزه لری ،
 شهرک داخلنده اطرافنده متعدد صومی باغچه لره
 ورمانلری ، قریب بر مزارستان و خلیچک او بر
 ساحلنده بولسان (بیرکهد) ایله اختلاط ایتمک
 اوزره خلیچک آلتسندن کچر بر نونلی واردر .
 لیورپول صنایعجه پک ایلمی اولیوب ، حتی اسکیدن
 بولتمش اولان جینی ، صابون و ساتره قاریقلری
 دخی تدقی ایتمش ، یاموق مسوجات ایچون آچلمش
 اولان بعض قاریقله دخی ایلمی کیتمه مشدر .
 لکن تجارتنده لوندربه رقابت ایدوب ، موافق سفك
 استمداد و مساعدیه سیله کرک داخلی و کرک خارجی
 تجارت بیوک بر مرکری حکمته کچمش ؛ و هله
 آسریقانن کن ذخیره ، یاموق ، کراسته ، حیوانات
 و ساتره ایله هند - تانندن نقل اولنان یاموق و آو -
 سترا یه دن جاب اولنان پیانغی طوبیدن لیورپوله
 کله دك ، اورادن بتون آوروپا به توزیع اولنور .
 بو شهرک بوز سنه دن بری تجارتجه سنه دن سنه به
 کوریلن ترقیاتی محیرالعقول اوله جق درجه ده در .

نجاتدن صکره سفائنجاربه و حربيه انشاسنه مخصوص متعدد حوض و دستکاهلری اولوب، بک چوق سفائنجوده کتیرلمکده در . انکلهتره نیک صنایع مرکزی اولان و فابریقه لری چوق بولسان بر چوق بزرگ طبیعی اسکله سی بولمسی کور معدنلرنیک ده بولنی و قریقی لیووبولک نجاتنجبه کوندن کونه تریشنی و اهالیسنک کیتدیکه زایدینی موجب اوله رق، بو شهر ایچون بک پارلاق استقبالار تأمین اتمکده در .

— اوسترایانک یکی جنوبی والس مخرجنده و آمریکای شمالینک دومینون قطعه سننده دخی بو اسمله بر کوچک قصبه وارد در .

— غروشلاندک ساحل شرقی قارشینده °۷۰ عرض شمالینک اوست طرفنده دخی بو اسمله خالی بر جزیره اولوب، مساحت سطحیه سی ۲۷۷۵ مربع کیلومتره در .

لئوستن { (Léosthène) آنته لیلرک سر - دارلرندن اولوب، بیوک اسکندرک وفاتندن صکره، خطیب شهر (دهوستن) ک نتوبقیله، وطنی ماکدونیه لیلرک تحکمندن قور - تارمه قالدیشرق، (آنتیبار) لامیاده نحصنه مجبور ایتش، و تسالیده بر قاق مجاربه فرانمش ایسه ده، محصورله زیاده تقرب ایتکله، قبل المیلاد ۳۲۳ تاربختنده بر طاشله قتل اولمشدر .

لئوکئو { (Lieou-Kieou) فورموزه - جزیره سنک اصل جینجه اسمیدر .

[« فورموزه » ماده سنه مراجعت بیوریله .]

لئون { (Léon) اسپانیه نیک شمال غربی جهتنده واقع (لئون) خطه و ایالتنده و مادریدک ۲۸۵ کیلومتره شمال غریسنده ایات مذکورنیک مرکزی بر قصبه اولوب، ۱۱۵۱۵ اهالیسی، بک مصنع و ظریف بر اسکی کلیسای، کوزل باغچه و تفرجگاهلری و یازن بک صیماق قیشینده بک صوفوق هواسی وارد در .

لئون { (Léon) اسپانیه نیک شمال غربی جهتنده بر ایالت اولوب، اسکی لئون قرالئنک قسم شمالیندن عبارت اولدینی حاله، شمالاً اووبدو، شمال شرقی طرفندن سالتاندر، شرقاً پالنسیا، جنوب شرقی طرفندن والادولید،

لئون { خطه سی و یا قرالنی (Roy. de Léon) اسپانیه نیک وقتیه منقسم بولندی ۱۵ خطه نیک بری اولوب، شمالاً آستوریه، شرقاً و جنوب شرقی طرفندن اسکی

جنوباً زاموره، غرباً دخی اورنسه ولوقوایالتربله محدوددر . مساحت سطحیه سی ۳۷۷ ۱۵ مربع کیلومتره اولوب، ۶۳۷ ۳۸۰ اهالیسی وارد در . اراضیسی شمال و غرب جهتلرنده طاغلق و سائر طرفلرده مرتفع اووه لردن عبارتدر . شمال جهتنده کی طاغلقری پیرنه سلسله جبالنه مربوط اولان (آستوریه) جبالنک جنوبی انکاردن و بعض قوللرندن عبارت اولوب، اک بوکسک برلی ۲۵۰۰ متره ارتفاعی متجاوزدر، و اکثریا قارله مستور بولنور . صرب و صعب المرور بوزالری وارد در . غرب جهتنده کی طاغلقری ایسه لئون جبال اسمیله شمالدن جنوبه اوزان آیری بر سلسله دن عبارت اولوب، (دورو) ابله (مینو) حوضه لری آره سنده حائل اولان بو طاغلق اک مرتفع نقطه لری ۲۰۰۰ متره بی متجاوزدر . طاغلق برلرنیک مره لری چوق اولوب، اهالیسی باشلیجه حیوانات بیتشدبرمکه کچیکیرلر . دوز برلی ایسه زراعته الوبریشلی اولوب، اهالیسی چتخیدر . میاه جاریسی چوق اولوب، شرق جهتنده کی (دورو) حوضه سنده سشا، اسلا و بوکا تابع قورنیو، تورو، برترغه ابله اوربیکو؛ و غرب جهتنده کی (مینو) حوضه سنده بو ابرماغ اک بیوک تابلی اولان (سیل) نهری آقپور . بو انهارک مجرالی بک اینیشلی و صولری دائمی اولدیفندن، کرک ماکنه لر چوبرمکه و کرک سق اراضیه استعدادلری وار ایسه ده، صنایع محلیه بوق حکمنده اولدینی کچی، زراعی ده یا بالزندن بولدقلری طرفندن انحراف اتمدکارندن، ایوم هج بر استفاده اولنه ما مقده در .

مع هذا اهالیسی چالیشقان، ساکن و ناموسلی آدم لردر . سولیدکاری لسان اولدجه فصیحدر . طاغلقرنده دمیر معدنلری بولوب، کور و آنتیمون دخی وار ایسه ده، چقارلدینی بوقدر . اسکی رومایلر طاغلقردن آلتون دخی چقارلردی . ایات ۱۰ قضایه منقسم اولوب، ۲۳۲ ناحیه بی حاویدر .

قاستیل، جنوباً استرما دور، غرباً دخی پورتگیز
 و غالیجه ایله محدود ایدی. شمذیکی تقسیمانده:
 لئون، والادواید، سالامانقه وزاموره اسمبلره ۴
 ایالتنه منقسمدر. اسکی زمانده (وتون) نومیله
 مسکون اولوب، رومایملرک و بعدده وینسینولرک
 ضبطنه کچدکن صکره، اهل اسلام طرفندن
 قح ایله، ایکوز سنه بی محابوز زمان اندادن
 محدود اولدوق. ممالک اسلامیدن بولنش: ۹۱۴
 تاریخ میلادینسنده استوریه حرستیان پرنسلی
 طرفندن ضبط اولنوب، (لئون مع استوریه)
 قرالمئی تشکیل ایتش، و غالیجه دخی بوکا الحاق
 اولنش ایدی. ۱۰۳۷ ده قستیله (یعنی قشتاله)
 قرالی طرفندن ضبط اولنوب، بعدده بر قاج دفعه
 آیرلش؛ وکاه قستیله لئوه وکاه لئون قستیله
 حاکم بولنش؛ و نهایت ایالتیه تک توحیدی صره.
 سنده لئون دخی قطعاً الحاق اولنوق، استقلالئی
 قائم ایتشدر. لئون قرلرینک اساسیسه مبدأ
 حکومتلی نورنجی بروجه آیدر:

۹۲۵	درنجی آلفونس	۹۱۴	ایکنجی اوردونیه
۷۲۰	ایکنجی ریمیر	۷۲۳	ایکنجی فروئیلا
۱۰۶۵	ایتنجی آلفونس	۹۵۰	اوچنجی اوردونیه
۱۰۷۲	قستیله، یکنجی الحاق	۹۵۵	برنجی شیشمان سانکه
۱۱۵۷	یکنجی فردیناند	۹۶۷	اوچنجی ریمیر
۱۱۸۷	طوقورنجی آلفونس	۷۸۲	ایکنجی برمود
۱۲۳۰	اوچنجی فردیناند	۹۹۹	بشینجی آلفونس
۱۲۳۰	قستیله قطعاً الحاق	۱۰۲۷	اوچنجی برمود
		۱۰۲۷	قستیله برنجی الحاق

لئون (Léon) مکسیقه تک (غراناجوآنو)
 لئون (حکومتسنده و غراناجوآنونک ۵۵
 کیلومتره غربنده سنجاق مرکزی بر شهر اولوب،
 ۸۰۰۷۵ اهالیسی، بونک و پاموق منسوجات فابری-
 بقاری، ریانتخانلری و ذخیره رسااره، متماق
 ایشلک بشارتی وارددر. کرک کثرت نفوسجه و کرک
 صنایع و تجارتجه مکسیقه تک ایکنجی شهریدر.

لئون (Léon) آمریکای وسطینک (نیقارا).
 لئون (غرتا) جهور بندنده و بحر محیط
 معتدک ساحلندن ۲۰ کیلومتره تک مسافده ایالت
 مرکزی بر شهر اولوب، ۳۰۰۰۰ قدر اهالیسی
 وارددر. وقتیله جهوریشک مرکزی اولوب،
 ۶۰۰۰۰ دن زیدهده هالیسی و زایدی. اهالیسنک
 تلتانی اصل یرلردن (نولتک) قومده منسوب

اولوب، نصوری (لادینوس) اسمیله ملرددر.
 اطرافنده چاهور فیشقیرتیر بر قاج برکان بولنیور.
 لئون (Léon) اسپانیسه به تابع فیلیپینه
 لئون (جزایرندن (پانای) جزیره سنسک
 (ایلویلو) -نجاغندنده بر قصبه اولوب، ۹۸۶۵
 هالیسی وارددر.

لئون (Léon) آطه سی (Léon) اسپانیسه تک
 لئون (جنوب غربی ساحلنده و بحر محیط
 آطلانیسده بر آطه اولوب، ساحلندن آنجیق دکیزک
 مدی حالده صو ایله طولار خندقلره آیرلشدر؛
 بر قاج کوبری ایله قره به مر بوطدر. قادیس
 شهریه (سان فراندو) قصبه سی بو آطه تک
 اوزرندهدر.

لئون (Léon) بو اسمله شرق امپراطور.
 لئون (لندن بروجه آتی ۶ کنی کلشدر:
 برنجیسی «قدیم» و «بیوک» اقبیله متقب
 اولوب. ۴۵۷ دن ۴۷۴ تاریخ میلادینسنده
 حکم سورمشدر. تراکیه لی اولوب، ماریانک
 وفاتسنده بطریق (آسیار) ک سمیله امپراطور
 اولمش؛ ومع هذا (واندال) لره قارشی اولان بر
 محاربه سنده بوندن بر اثر خیانت کورمهکه، کند.
 یعنی فالمایسلیه برابر قتل ایتشدی. شمال اقوام
 وحشیه سنک تجاوزاته قارشی طورهرق، ممالکنده
 صلح و اسایشی تأمین ایتشدی.

ایکنجیسی «کنج» اقبیله ملقب اولوب،
 برنجی لئونت فیزینک اوغایددر. ۴۷۴ تاریخنده ۴
 باشنده ایکن بیوک پدرینه خلف اولمش ایسهده،
 اون آئی صکره وفات ایدوب، ملک پدری (زنونک)
 یدنه قلمشدی.

اوچنجیسی ایزوریه لی دیمکله معروف
 اولوب، ابتدا ایکنجی آنتانسک سردارلندن
 ایکن، ۷۱۷ تاریخنده امپراطورامه نائل اولمش؛
 و قسطنطینییه محاصره ایتش اولان مجاهدس
 اسلامه مقاومت ایدوب، بعض سفیره لرینی شرغوربان
 آتشیله بقش ایدی. پت شک. سنکده پک ایلری
 واروب، اصنامه عبادندن واز کچک، مین بجه سی
 قعیب ایتش؛ و بو باده کندیسنده مخالفت ایدن
 بطریق جرمایوسی فی ایش ایدی. پاپا ایکنجی

واوچخی غرغوارل کندیسنی آفروز ایتمشردی. ۷۴۱ ده وفات ایتمشدر.

— دردنجیسی خزر دیمتکه معروف اولوب، قسطنطین قوبرویم ایله خزر خانک قزی ایرنهک اوغلدر. ۷۷۵ دن ۷۸۰ تاریخنه دک حکم سوروب، بو دخی عبادت اصنامه راضی اولان خرسقیانلری شدیداً تعقیب ایتمشدر.

— بشنجیسی عماره زده ابرازشجاعت ایتمش اولغله، ۸۱۳ تاریخنده عسکر طرفندن (بغداد رانغاب) یرینه ایمپراطورلغه ترفیع اولمش؛ وبلغارلره غلبه چالمش ایسه ده، بت شکنکنده پت ایلری واروب، بته طپان خرسقیانلره زیانه عقوبت بر دیکندن، ۸۲۰ سنه سنده میلاد عیسی (عم) کجه می خانی (بغداد بیغ) تشویقه قتل اولمشدر.

— آلتنجیسی «حکیم» لقبیله ماق اولوب، ماکدونیه لی باسیلیک اوغلدر. ۸۸۶ تاریخنده تخته چیقبوب، ۹۱۱ ده وفات ایتمشدر. کندیسنه مخالفت ایدن فوتیووی بطریقا کدن عزل ایتمش؛ وبلغارلره بچارلرک و عربلرک تجاوزانسه مقاومت ایتک ایتمش ایسه ده، موفق اولمه یوب، بالکنر استانبول بوغازندن چمک ایستین بر روس دونمانسه غلبه چالمشیدی. کندیسلی عالم وادیب اولوب، بر قایق کتاب بزمش. بر طاقم قوانین و نظامات وضع ایتمش، وعلوم و معارفی حایه ایلمش اولدیغندن، حکیم لقبیله تعقیب اولمشدی.

لئون (Léon) بواصله بروجه آتی اون ایکی پاپا کلمشدر:

برنجیسی «بیروک» عنوانیله معنون اولوب، برمداده طوغمش؛ و ۴۴۰ تاریخ میلادیسنده پایلغه انتخاب اولنوب، ۴۶۱ ده وفات ایتمشدر. رفض عد ایستکاری بعض اعتقادات مخالفه اصحاحی آفروز ایتکه اوغراشوب، بر طاقم دکا کتابلری دخی یازمش؛ و بعض نقطلری جمع و نشر اولمشدر. قنویکلر عنده ده اعزهدن معدود اولوب، تشرین تانینک ۱۰ و ۱۱ نده بورطلیسی اجرا اونور.

— ایکنجیسی سیپیلی اولوب، ۶۸۲ تاریخنده انتخاب، بر سنه پایالتی ایتمش؛ وراونه اکسارخوسیه اوغراشوب، مذهبه بعض آیینلر وضع ایلمشدر.

بو دخی اعزهدن معدود اولوب، جزیراتک ۲۸ نده بورطلیسی اجرا اونور.

— اوچنجیسی رومالی اولوب، ۷۹۵ ده انتخاب اولمش، و ۸۱۶ ده وفات ایتمشدر. ۷۹۹ تاریخنده پاپا آدریانک یکنلری طرفندن طوتیلوب، انواع عقوبات و تحقیراتدن صکره بر مناستره حبس اولمش ایسه ده، اورادن فرار بولنی بولوب، شارلمانه النجا ایتمش؛ و بونت طرفندن بر مقدار عسکرله کوندربلرک، پایالتی مقابله ایتمش؛ وپوکا مقابله ۸۰۰ تاریخنده شارلمانی ایمپراطورلق تاجیله تنویج ایلمشیدی.

— دردنجیسی ینه رومالی اولوب، ۸۴۷ ده انتخاب اولمش، و ۸۵۵ ده وفات ایتمشدر. رومانی ترین و نوسیع ایدوب، قرینه ایوم رومانلرندن معدود اولان (لئوپولس) ویا (لئوئی) قصبه سنی تأسیس ایتمش؛ و عرب اهل اسلامک ایتالیابه نیجارزانه قارشلی بعض تدابیر تحافظ کارانه ده بولمش ابدی.

— بشنجیسی ۹۰۳ ده انتخاب اولنوب، بر آتی صکره، ظهور ایدن عصیان اوزرینه، حبس اولغله، محبسده کدرندن وفات ایتمشدر.

— آلتنجیسی رومالی اولوب، ۹۲۸ ده پاپا انتخاب اولمش، و بر سنه صکره وفات ایدوب، شایان تذکار برایشی کورله مشدر.

— بدنجیسی ینه رومالی اولوب، ۹۳۶ ده انتخاب اولمش، و ۹۳۹ ده وفات ایتمشدر. طاقفه رهبانک اطاعت و اقییاد و حسن حرکتلرینه چوق اهمام ایلمشدر.

— سکزنجیسی ۹۹۳ ده، اون ایکنجی زان صاغ ایکن، ایمپراطور اوتونک نفوذله، راهب بیله اولدیغی حالده، پاپا انتخاب اولنوب، مرقوم ژانک وفاتندن صکره پایالتی اداسنده بولنان بشنجی بنو آ ایله اوغراشمش، و نهایت غالب کلمش ایسه ده، بر سنه صکره ۹۶۵ ده وفات ایتمشدر.

— طقوزنجیسی آلساسلی اولوب، ایمپراطور اوچنجی هنرینک افریاسندن اولدیغی حالده، ۱۰۴۹ تاریخنده انتخاب اولمش؛ وطاقفه رهبانجه اطاعت و اقییادی و سلسله مراتبه رعایتی تامین ایچون، بر

تاج مجلس عمومی عقد انجمن ابدی - فوتیوسک
دها اولدن باشلامش اولدینی تفرقه بونک زمانده
دها زیاده آرتوب، روم مذهبی بسبتون آرتلش
ایدی . ۱۰۵۳ ده نورمانلره قارشی ایبراطورک
کندیسه کوندردیکی امداد عسکرله بر ابرکدوب،
دشمنلری بدینه اسیر دوشمش؛ واون آمی سکره
قورتله بیلوب، بر سنه سکره وفات ایشدر . بو
دخی اعزهدن معدود اولوب، نيسانت ۱۹ نده
یورطیسی اجرا اولنور .

— اونجهسی مدیجیس خاندانه منسوب او .
لوب، ۱۴۷۵ ده فلورانسده طوغمش . ۱۵۲۱ ده
وفات ایشدر . ۱۳ باشنده ایکن قاردینال اولوب ،
پاپا ایکنجی بویوسک خدمته کیرمشیدی . ۱۵۱۳
تاریخنده پاپا انتخاب اولنوب، زمانی بونک وقعات
سیاسیه ایله یکچرمش؛ و سلفنک آفروس ایش
اولدینی فرانسه قرالی اون ایکنجی شارل ایله صلح
ایش ایسه ده . بونک خلقی برنجی فرانسوا آتک هیلنده
بولنوب، شارل کینت ایله اتفاق ایش؛ و منسوب
بولندینی مدیجیس خانداتی طوسقانه تخته اعاده
الیشیدی . بو موقعیاتی صره سنده آنسزین وفات
ایشکله، تبیم اولندینی منظوندر . بر طاقم عفو
همومی برانلری نشر ایده رک، فتویا کله بر اجرت
معینه مقابلنده صافمله، بو اماندن حاصل اوله جق
میالغ ایله هئمانیلره قارشی بر اهل صلیب سفری
آچه جفنی اعلان ایش ایکن، بده بو مبالغه
(سنت پیر) کلیسائی تمیر و توسیع ایشدی .
بو برانلرک نشری مشهور (لوتر) ک خروچیه پرو .
نستائنگک ظهورینه سبب اولمشدر . اونجه لیون
حالم و محب معارف بر آدم اولوب، روما دارالفنون
و کتبخانه سنی تأسیس ایش؛ و ایتالیا ایکن مشهور
علما و شعرا و هنرورانی واز آن جمله رافائل، میکل
آنجلو و مایکال کچی رجالی بونک زمانده ییشمشدر .
— اون برنجیسی بنه مدیجیس خاندانه منسوب
اولوب، ۱۶۰۵ ده انتخاب اولمش، ویا اکبر بر آری
پاپائی ایتدکن سکره وفات ایشدر .

— اون ایکنجیسی ۱۸۲۳ ده انتخاب اولنوب،
۱۸۲۹ ده وفات ایشدر . رومانی تزین، واتیقان
کتبخانه سنی توسیع، وفتون و معارفی حبابه ایشکله،
عمومک حرمتنه مظهر اولمش ایدی .

لیون { آفریقای — (Léon l'Africain)
لیون { مشاهیر جغرافون عربدن اولوب،
اصل اسمی (حسن) در . اون برنجی قرن هجری
اولنده غرناطه ده طوغوب، آفریقا تک بتون اقطار
شمالیه سنی کزدکن سکره، بر طاقم خرسدیان قور .
صانلرک اینه اسیر دوشکله، رومابه کوتوریلرک،
پاپا اونجه لیون کونیه تقدیم اولمش؛ و بونک طرفندن
واپتیز ایده رک، لیون نسیمه ایداش ایدی . ایتا
ایان ولایتین لسانلرنی اوکرمش، و عربی معلمکی
ایشکله باشلامش ایدی . آفریقا سیاحتنه کی
مشهوراتی لسان عربیده مکمل صورتده یازوب،
بو تالیفنی کنیدی ایتا یانجه ده دخی ترجمه ایشدی .
بو اثری بک معتبر و حالا بونکون آفریقای شمالی
احوالیون مرجم اتخاذ اولنقده در؛ و بتون آرزو پاپا
لسانلر بنه ترجمه اولمشدر .

لیون { (Lyon) فرانسه تک شرق جهننده
لیون { وپارسک ۳۹۰ کیلومتره جنوب
شرقیسنده و (رونه) ابرماغیله بوکا دوکلن
(ساونه) نهرینک ایکی جهننده (رونه) ایالتنک
مرکزنی بیوک ریشرا اولوب، ۱۶۰۲۸ اهالیسی،
عقائد، حقوق، فنون و ادبیات، طب، بیطرحه، صنایع
نقیسه وسائره مکات عالییه سی، ذکور و انات ایچون
آری آری داخلی مکتب اعداد ایلری، صریه لری بشدر .
مکه مخصوص دارالمعلمانی، واسع موزه سی ۱۲۵۰۰۰
جلدی حاری بر کتبخانه همومیسيله موزه لره
مربوط دیگر کتبخانه لری، نباتات و حیوانات باغچه
سی، علوم و فنون و صنایع آقادیسی و ادبیات ،
زراعت، تاریخ طبیعی، غرس اشجار، جغرافیه، طب،
فن صیدلانی، نباتات، صنایع وسائره جمعیت عالییه سی،
متعدد مصنع و بیوک کلیسائی، اوج بیوک و متعدد
کوچک نیازوسی، جیم و مصنع ایله امیره و خصوص
صیه سی، مشهور ایکن قاشلرله اجزاء کیمیوه، انواع
ما کینلر، موم، صابون وسائره فابریقه لری و دبیر
و تویج دو کتبخانه لری وارددر . ایکن قاشلر فابریقه لری
۳۰۰ و دستکارلر ۳۵۰۰۰ عددنده اولوب ،
سنوی ۴۰۰ ملیون فرانق قیمتده اقیسه چیقار .
بتون فابریقه لری ۷۲۰ و ایچلرنده ایشلین عمله
۸۰۰۰۰ عددنده در . لیون هر جهنجه فرانسه تک
ایکن معتا بر موقمنده و ایکن بیوک نهرک ملتقاسنده

دکبک غرب شمالی کوشه سنده و فرانسه سواحل جنوبی
 به سنک غرب جهتند. واقع کنیش بر کورفزا اولوب،
 اسپانیه ساحل شرقی سنک شمال قسمنده واقع (قروس)
 پروندن فرانسه ساحلی قارشینده و تولون قربنده
 واقع (هیره) جزایر بنه قدر بر نصف دائره صورتند
 تمتد اولور . بو ایکی نقطه آره سنده وتر پریشه
 تمتد خط موهوم ۲۳۵ کیلومتره اوزونلغنده در .
 سواحل سنک بونی، یک اوق کیرتی و چیقینیلری
 حساب اولمخسزین، ۴۵۰ کیلومتره در . مساحت
 سطحیه سی تقریباً ۸۹۰۰ مربع کیلومتره و اک
 درین محلنده عمق ۱۰۸ متره در . سواحل
 اطاعت و کثرت محصولات ایله مشهوردر . اک
 برنجی اسکله سی مارسیه و ایکیجه درجه ده تولون
 وسته در . بو سواحلدن بر قاج نهر دو کیلوب، اک
 بیوکاری (رونه) ایرماغیدر . غرب جهته ده واقع
 (اوده) نهری بیوک برجدول واسطه سیله ژر بونده
 ایرماغنه مربوط اولوب، آق دکبزه بحر محیط
 آطلایی آره سنده فرانسه ایچندن بر طریق مانی
 تشکیل ایدبور.

لیونه } (Lyonnais) فرانسه نیک تقسیمات
 } قدیمه سنده شرق جهته بر خطه
 اولوب، مرکزی لیون شهری ایدی . شمالاً و
 شمال شرقی جهتندن بورغونیه، شرق جنوبی طرفندن
 دوینیه، جنوباً لانکدوق، غرباً دخی اورونیه و
 بوربونیه خطه لیه محدود ایدی . مساحت سطحیه سی
 ۷۸۱۰ مربع کیلومتره اولوب، شمذیکی تقسیمانده
 رونه ایله لوآره ایالتلری (ان) ایله بوکاری لوآره
 ایالتلری نیک بر بارجه سی حاویدر . اراضیه
 طاغلق اولوب، بالکز ساؤنه ایله لوآره واد بلرنده
 طار بعض اوده لری واردر . قسم شرقیه رونه
 ایرماغی واسطه سیله آق دکیز، و قسم غربیه لوآره
 ایرماغندن بحر محیط آطلایی مائله سنده واقع اولوب،
 بو ایکی ایرماغه تابع بر چوق انهاری واردر .
 محصولاتی آرز و بالکز باغلی و شراب لری زباده در .
 آنجق معادن و علی الخصوص کور معدنی یک
 چوق اولوب، بونک یاردیمه صنایع یک ایلری و
 اقمشه و منوجات و ساؤنه فابریقه لری چوقدر .
 اورمانلری و سره لری ده چوق اولوب، خبلی کراسته
 و پنیر و ساؤنه جیقار .

اوله رق کوزل بر اووده ده واقع اولوب، کنیش و
 دوز سواقلری، اوج واسع میدانی، کوزل ریختلری،
 رونه ایرماغنده ۱۰۰ ساؤنه نهرنده ۱۱ کوربیه،
 اطرافنده جسم استحکاماتی و بوسکک اینیه سی واردر .
 آنجق خانه لری نیک اکثری طرز واحد اوزره او-
 لوب، اصول معماریه لری یک دلشین دکلدر . لیون
 شهری یک قدیم اولوب، میلاد عیسی (عم) دن ۵۹۰
 سنه اول بر طاقم یونان مهاجر لری رونه مجرا سی
 تعقیب ایدرک، ساؤنه نیک ملتقاسنه قدر چیقده قلدند،
 اوراده کتترلله مسکون و بونلک لساننده « قارغه
 نیه سی » دیک اولان (لوغدونوم) اسمیه مسمی
 بر بلده بولمش، و بونلر دخی بو قصبه نیک بر طرفه
 بر لشمشلابدی . رومایلر غالبی قبح اینتکارنده،
 بو شهری مرکز اداره انخاد ایتمشلردی . شمذی
 دخی لیون فرانسه نیک کرسی اداره سی اولغه
 یارسدن ایقدر .

لئونتیوم } (Leontium) سیجیله ساحلنده
 } و سیراقوزمه نیک شمالنده قدیم بر
 بلده ایدی .

لئونتیوم } (Leontium) آتلی حسی و
 } شوخ مشرب بر قبز اولوب،
 حکیم شهر ایقورک شاکردی و محبوبه سی ایدی .
 بعض تألیفاتی واردر .

لیونزه } (Lyonnaise) اسکی رومایلرک
 } غالبانک قسم اعظمه، یعنی جنوب
 غربی قسمی اولان آکیتانه دن بشقه شمذیکی
 فرانسه نیک همان بتونه بردکاری اسم اولوب،
 مرکزی اولان لیون شهرینه نسبتله بوبله تسمیه
 اولمشدی .

لئونس } (Léonce) شرق بطریق زدن
 } اولوب، امپراطور زنونک زماننده
 ۴۸۵ تاریخنده عسکری طرفندن امپراطورلی
 اعلان اولمش؛ اوج سنه صکره امپراطور
 طرفندن اوزربنه سووق اولنان تئودوریق بدله
 اخذ و قتل اولمش ایدی .

— دیگر بر لئونس دخی ۶۹۵ تاریخنده
 ایکنجی بوستنیانوس زماننده قسطنطینیه تختی ضبط
 اولمش و ۷۰۵ ده وفات ایتمشدر .

لیون کورفزی } یعنی آرسلان کورفزی
 } (Golfe de Lion) آق

لیونیڈاس (Livonia) یونان سیریک
 ایک حکمران کاوب ، بزنجبسی قبل ایلاڈ ٤٩١
 تاریخ میں ٤٨٠ تاریخہ ڈک حکم سورمش : و
 آردشیرک یونان شہزادہ ٤٠٠٠ کئی ایلہ ترمہ میل
 یواری مونتوق ، ایرانیرک ایریلسہ مانع اوش ؛
 یونان مورملیریک مینات عمادہ سنہ کورہ ،
 دشمنہ ٢٠٠٠٠ تلفت و بردرمش ؛ ویمہ خانک
 یی ایرایلرہ بشقہ بر طریق کوشترتخہ ، لیونیڈاس
 عسکرخی کری کوندرور ، ٣٠٠ فدائی ایلہ دشمن
 اردوسی ایجنہ هجوم اتمش ؛ و٣٠٠ سی ہلاک اونجیہ .
 قدر حرب اتمشدی . ایرارتہ ایلر یونلرک کیکارخی
 حجہ ، و سبارتہ یہ نقل ایلہ ریک ناملرہ ممدلر و
 حکار شمس ورکن اتمشردی .

عرس شمالی و ' ٣ ١٩ ° ایلہ ١٥ ° ٢٥ طول
 شرقی آردلرہ ٢٢٢ اولور . مساحہ سطحیہ سی
 ٤٧٠٢٩ مربع کیلہ مترہ و ایلسی ١١٤٩٣٠٠
 کثیردر . مساحہ سطحیہ سندن ١٥١٣ مربع کیلو
 مترہک محلی کولار و ٢٨٧٦ مربع کیلومترہ اکئی
 مذکور آطلر ضبط اتمشدر . اراضی صومیت
 اوزرد دوز و آتیق اولوب ، اکثر طرلمری اکری
 بگری آطاج وچایلرہ مستور یا خود قومنی ویا
 بظاقتی اولمہ ، حزن انکیز ، برمنظرہ حاصل ایدر ؛
 و یک سیرک اولہرق بر قاج قلبہ دن عبارت بعض
 مسکین قرہلہ تصادف اولور . یا لکز حدود
 شمالیہ سی قرہندہ ١٣٠ مترہ ارتفاعلرہ قدر
 چبقار بر طاقم کوزل تہلری و شرق جنوبی جہتندہ
 ارتفاعلری ٣٠٠ و ٣٢٠ مترہ قدر چبقار
 یا نلری صرب بعض کوچک ٹانلری واردر . میہ
 جارہ سیلہ طورغون صولری چوق اولوب ، انہاری
 ٣٢٥ و کولاری ١٠٠٠ عددلرندہدر . انہارنک
 بر طاقی ربقا و بر طاقی دہ فینلانڈہ کورفرزلیسہ
 دوکیلور . بریحیہ دوکیلرینک باشلیجہ لری : پرتاؤہ ،
 سالیس ، آآ و حدود جنوبیہ سی تشکیل ابدن
 دویتہ یا ماقلری اولوب ، ہر برینک متمددتاہلری
 واردر . یونلرک جملہ سی شرقدن غربہ طوغری
 آثار . دویسہ دن صکرہ بحرایی اک اوزون و
 حوضہ سی اک کنیش اولانی (آآ) ایرماغی اولوب ،
 ایانک و سطلرخی اشغل ایدیور . فینلانڈہ کورفرزبہ
 تابع اولان انہاری ایسہ (پروس) کولی واسطہ .
 سیلہ دوکیلوب ، بونلر دخی بیوک و کوچک (مباخ)
 ایلہ (وو) نہرلرہدر . لیونیہ انہارنک چوغی کولاردن
 باشلاوب ، بونلرک آیاقلری حکمندہدر . کوللرینک
 اک بیروکی اولان (پروس) حدود شرقیہ سنک قسم
 شمالیسی تشکیل ایدر . داخلہ کی کوللرینک اک بیروکی
 (ورج) کولیدر . انہارنک آشاغی طرفلری سیر
 سفائہ صالحدر .

— ایکنجبسی قبل المیلاد ٢٥١ تاریخدن
 ٢٣٨ تاریخہ ڈک حکم سورور ، ایلورغوشک
 قانونی ایلیانک ایستین اونجی آجیہہ فارسی
 طور دیندن ، نی ولہرق ، یرینہ (قشومبروت)
 نص او مس ایسہدہ ، امدہ ختہ غورہ موفق
 اولوب مرقوم آجیہک اعوامنہ حکم ایشدرمشدی .

لیورنو (Livourne, Livorno) ایتالیاک
 ٧٥ کیلومترہ غرب جنوبیہ سندنہ اولہرق ساحل
 عربیدہ واقع بر شہر واسکہ اولوب ، ١٠٥ ٤٥١
 اہالیسی ، دمیر بولی ، اسنخکامانی ، دوز وکنیش
 سوق قزی ، وواس میدان ، برقلہ سی ، اطرافندہ
 متمدد کہ شکاری ، جسم بر حاررہ سی ، بحربہ آقا
 دیہامی ، تجارت اولہ سی ، ٤٠٠٠٠ جلدی حاوی
 کتابہ سی ، ایشک و محفوظ ایمنی ، سفاس تجارتیہ
 وحریریہ اشائہ مخصوص حوس و دستکارلری
 و ایشک تجارت بحربہ سی واردر .

ہواسی قیشین پک صوفوق و یازین صیحا
 اولمہ برابر پک سریع التوالدر . یاغور و قاری
 زیادہدر . اراضینک نصفہہ قریب مقداری یعنی
 یوزدہ ٤٣ ی اورماناق اولوب ، پک واسع اور
 ساری واردر . باشلیجہ اشجاری جام انواعیلہ

لیونیہ (Livonia) روسیہت شمال غربی
 (جہتندہ واقع باطبق ایلانندن
 ری اولوب ، شمالا استونیہ ، شرقا ویٹسک و
 یسٹرف ایلہ سنت پترسبورغ ، جنوبا کورلانڈ
 ایلیٹریلہ . غربا دخی ربقا کورفرزبہ محدوددر .
 مذکور کورمز داخلہ اولوب . بو ایلتہ ملحق
 اولار اولہلرہ برابر ٣٥ ٥٦ ایلہ ٥ ٥٩

دیده، کورکن و سائر در . اراضی مزرعه‌سی
آنحقی بوزده ۲۱ نسبتند اولوب، باشلیجه محصور.
لانی یولاف، چاودار، کتن، کنور و پتانه در .
انهارک کنارلنده کی بطائفله یازین قورویوب،
چاره تحول ابتدکی کبی (اوسل) جزیره سنکده
چارلری چوقدر . بناء علیه، حیوانات اهلیه سی
وعلی الخصوص صیفیر، قیون، آت و طوموزلی
چوق اولوب، جنسملری دخی اصلاح اولمشدر.
آو حیوانانی آرایسه ده، بالیلری زیاده در. صنایعی
خیلی ایلمی اولوب، ربنجی درجه ده پتانه و سائر دن
جقاریلان مسکرات واسیرنوله بیره وایکنجی
درجه ده چوخه، یوک، ایسک، باموق وکتن
منسوجات، جام، تونون، کاغده، یاغ، معددن
الات وادوات مختلفه و سائر فابریقه لری واردر.
باشلیجه اخراجاتی: اسپرتو، کتن، کتن تخمی،
کنور، یوک منسوجات، اودون، کراسته و تخمه دن
معمول شیردن عبارتدر. سواحلی صیغ اولمله،
یاکز انهارینک منصلرند و واق پرناوه وریفنا
اسکله لیه دیگر بر ایکی کوچک اسکله سی واردر؛
بونلرکده مدخلاری مسدود و صعب المروردر.
دمیر یوللری ده حالا آز اولوب، یاکز وریفنا
اسکله سی روسیه تک ایچ طرفلرینه بر دمیر یول
خطیله مربوطدر .

اه ایسینک بوزده ۴۶ سی استونیاز، ۴۲ سی
لتون، ۶ سی آلمان، ۳ سی روس اولوب، ۵۰۰
ایلی و ۱۲۰۰ اسرائیلی دخی واردر . خطیه
اسمی قزاندیران (لیو) لری ایسه منقرض اولوب،
یاکز بر قریه ده ۲۲ کی بولنیور. جهت شمالیه ده
ساکن بولنان استونیانلر اقوام تاناروده دن اولوب،
بو صوک زمانلرده کندی لسان و جنسیتلری
ایلمیشکه و هجنسملری اولان فینوآرله مناسبات
علیه وادیه ده بولنله؛ باشلامشدر. جهت جنوبیه ده
ساکن بولنان لتونلر ایسه کندی لسانلری
استونیان لساندن مأخوذ کله قاریشقی سویلوب،
بونلرک کندی لسان و جنسیتلری اغورینه اوقدر
غیرتلری کورلیور. مذهبجه اهالینک قیم اعظمی
پروتستان اولوب، ۱۵۷۰۰۰ اورنودوقس،
۱۴۰۰۰ آبریجه بر مذهبده، ۵۰۰۰ قتولیک

لیووہ { (Liuva) ویسپوت حکمدارلندن
{ اولوب، آتاناچیلرک وفاق اوزرینه،
۵۶۷ تاریخ میلادیسند حکمدار انتخاب اولمش؛
و فرانسهدکی (نارونه) شهرتی مقر اخذ ابتدکی
ایچون، اسپانیهدکی ویسپوتلر عصیان اتمکه،
برادری (لیوویجیلد) ی کوندروب، کندیلری
دائرة اطاعته آلمش؛ و او تاریخدن اعتباراً اسپانیا.
بی بوکاترک ایدوب، کندیبی بیرنه سلسله سنک
شمانده کی برلره اکتفا اتمشدی. ۵۷۲ ده وفات
ایدوب، برادری ایکی مملکتی ده کندی حکمی آلتنه
آلمشدی .

لئوویجیلد { (Leovigilde) ویسپوت
{ حکمدارلندن اونوب، آنف.
الترجه لیووہ تک برادری و خلفیدر. ابتدا یاکز
اسپانیهد ده وبعده بتون ویسپوتلر مملکتنده حکم
سوروب، ۵۶۹ دن ۵۸۶ تاریخنده ک حکمفرما
اولشدر. سوآرله، فراخلمه و سائر خصماسنه
غلبه چالمش؛ و کندیبی اسلافی کبی آربوسک
مذهبته تابع اولمله، قتولیکلرک طرفنی طوتان
خاصی اوغلنی مغلوب ایدرک، اخذ وقتل اتمشدی.
لیوینگستون { (Livingstone) مشاهیر
{ سیاحیندن اولوب، ۱۸۱۲

تاریخند. اسقویه نك (بلانتیر) قصبه سنده طوغمش؛
و غلاستوو دارالفنوننده عقائد و طب علمربی او.
کرنکدن صکره، ۱۸۴۰ ده آفریقای جنوبیه
عزمتله، او وقتهدک بجهول برلده بر قاج سیاحت
ایدردک، آفریقانک نصف جنوبیهنی کشف ایشدر.
پر مدت امید بروننده یاشابوب، بر میسیونرک
قبیله تزوج ایش؛ و ۱۸۴۹ ده اورادن شماله
طوغری سیاحت ایدوب، ۱۸۵۲ ده (قونوق) نك
منصبندن (زامبز) نك منصبه دک بنون آفریقای
جنوبیه عرساً کزمش؛ و او وقتهدک هیچ بر آو
روایلینک کورمه مش اولدینی برلی فاشکشف و
موقلمربی تعیین ایشدر. ۱۸۶۵ ده، آفریقای
وسطیه یعنی خط استوا جهترینه دخی سیاحت

ایتمک اوزره، زنگباره چیمش، واتنای سیاحتده
معیتمده کی آدم لمر کندیسی ترک ایله، زنگباره
عودت ایدوب، یالاندن وحشیلر طرفندن اتلاف
اولدینی خبر و برمشلر سده، کندیسی بر ایکی
صادق خدمتیه سیله سیاحتنه دوام ایدوب، آفریقای
وسطینک اقطار بجهولیه ایچنه طالمش ایدی.
تخریسنه بر جوق آدم لمر کوندربلوب، بر وجهله نام
ونشانی بوله مامش ایکن، ۱۸۷۲ ده آسریقالی
(استانلی) طرفندن بولنمش؛ و بر سنه صکره
دیزانتیردن وفات ایدوب، نمشی انکاترته به نقل، و
بک بیوک تعظیما تله دفن اولمشدر. سیاحتنامه لری
نشر، و اکثر آوروپا اسانترینه ترجمه اولمشدر.

(حرف اللامک صوکی)

(باب المیم - فصل الالف الح)

ماء السماء } حبره ده حکومت سورق عرب
ملوکندن اوچخی مندرک
والده سنک لغی اولوب، مرقومه بوکا اضافتله (منذر
بن ماء السماء) دیرلردی . اصل اسمی «آینه»
معناسیله (ماویه) اولوب، حسن ولطافتندن کنایه
اولورق، بواقبله تلقیب اولمشدی . - جود وکرمدن
کنسایه اولورق بعض رجاله ده لقب اولمشدر . -
(اولاد ماء السماء) دخی اکثریا آجیقده و یاغفور
آلتنده یاشایان و یاغفورده منتظر بولنان عرب
قومنه اطلاق اولدور .

ماء } شام خطه سنک جنوبنده واقع بلقا
بقعه سنده اسکی بر بلده اولوب،
بصری یعنی اسکی شامدن صکره ویا اول ابو عبیده
ابن الجراح (رضه) جانندن قح اولمشدی . ایوم
خراب اولوب، ناشانی قالماشدر . ماییلر آریجه بر
قوم عد اولوب، بحر احمر ساحلنه دک حکملری وار
ایدی .

مابلی } آبه - (Abbé Mably) فرانسه
مشاهیر علماسندن اولوب، ۱۷۰۹
تاریخنده غرنوبله ده طوغمش، و ۱۷۸۵ ده وفات
ایتمشدر . طریق رهساره داخل اولدینی حالده،
حریت افکاره مائل اولوب، تاریخ و علوم سیاسییه
ایله اوغراشمش؛ و بر چوق کتب معتبره بر اقمشدر .
آنحقی اسکی اسپارته لیلرک اصول معیشتی کبی ناقابل
اجرا بعض ترتیلر التزام ایتمشدر .

ماتاپان } جزیره سنک منهای جنوبنده

و (قورون) ایله (ماراتونیس) کورفرلی آرده سنده
بر برون اولوب، $8^{\circ} 22' 36''$ عرض شمالی
ایله $3^{\circ} 53' 20''$ طول شرقیده واقعدر . صرب
ودیک برطاغ اوجندن عبارت اولوب، اوکنده کی
دکیز نادرآ طائفه سز بولنور . اسم قدیمی (تاره) در .
ماتارو } (Mataro) اسپانییه ده قانالونیه
خطه سنک بارسلونه ایالتنده وبار .
سالونه تک ۳۴ کیلومتره شمال شرقیسنده بر قصبه
اولوب، ۱۷۴۰۵ اهالیسی، مشهور بر مکتبی
وقابلیجه سی واردر .

ماتان } بورنور جزیره کبیره -
سنک ساحل غریبسنده و $10^{\circ} 00'$

عرض جنوبیده دکیزه دوکلن (یاوان) ایرماخی
حوضه سنده واقع و اسماً فلنک دولتنه تابع بر کوچک
حکومت اسلامیه اولوب، ۱۲۰۰۰۰ قسرا هالیسی،
منبت و صوری چوق اراضیسی، واسع اورمانلری،
هنوز چیقارلیمان دهر و چنقو معدنلری و کثرتلی
بایلی و اردر . مرکزی مذکور نهرک اوزرنده
وساحلدن ۳۰ کیلومتره ایجریده واقع ماتان ونام
دیگرله (قاپونف) قصبه سیدر . اهالیسی ملایی و
ودایاق جنسلیرنه منسوبدر .

ماتانزاس } (Matanzas) آمریقاده قوبه
جزیره کبیره سنک ساحل شمال .

لیسنده و هاوانه تک ۷۰ کیلومتره شرقنده اولورق
بر قویک ایچنده واقع ایالت مرکزی . بر شهر و
اسکاه اولوب، ۳۰۵۰۰ اهالیسی، ایشلاک نجارتی،
کوزل منظره و اینیه سی، آقادمیاسی، بیوکومصنع
بر تیازوسی و باشلیجه شکر اخراجانی واردر . -
ماتانزاس ایالتی ۴ سنجاه، منقسم اولوب، ۳۳۹۰۰۰

اهلی ابله مسکوند، که مولفک ۱۴۶۰۰ ی جینی،
۱۳۰۰۰ ی حر رنجی و ۵۵۰۰۰ ی کوله
زعبدر .

ماتبله (Mat belu) آفریقی جنوبی
ایرماقلرنک بحر ازی بننده وقع اولدیجی حالدی
شمالاً و شمال غربی جهنلرنک زامبز بحر ابله و
پورتگیزه تابع (زمزمه) اقطار واسه ابله غرباً
و غرب جنوبی طرفدن (خانه) ونام دیگرله شرق
بمانفوانا سماکیله محدوددر : جنوباً (لویپو)
بحر ابله (ترانسوال) ونام دیگرله « آفریقای جنوبی »
جمهوریتدن فریق اولمشدر؛ غرباً دخی پورتگیزه
تابع (غاره) ممالکتبله محدوددر . غیر منظم بر
خاصی الاضلاع شکنده اولوب، شمالدن جنوبی
۷۵۰ واک کینیش برنده اکی ۵۸۰ کیلومتره در .
مساحه سطحیه سی تقریباً ۳۰۰۰۰۰ مربع کیلومتره
اولوب . اهالیسنگ معدری حقدسه کی تخمیلر پت
مخالف اولمه . بعض جفرافیون ۱۲۰۰۰۰۰
نوس اولدیجی دغا بشکاری حالدی ، بعضلری بو
اهالینگ مقدارینی ۴۰۰۰۰ دن زیاده بیقارمق
ایستیلرولر . ماتپو) اسمبله بر سلسله جبال غرب
جنوبدن شرق شمالی به طوغری ممتد اولوب ،
مملکتی ایکی حوضه به تقسیم ایدبور . شمال و غرب
جهتک صولری زامبز ، جنوب شرق طرفک کیلر
لیپوبو ایرماغنه دو کیلوب، هر ایکی سی ده بحر محیط
هندی مانله سنده در . وسطی ارتفاعی ۱۲۰۰
متره اولوب ، ۱۶۰۰ و ۱۷۰۰ متره به قدر جیبار
طاغلری ده واردر . جبال مذکورنه تک هر ایکی
طرفدن تکرر قوللری اولوب ، اولده درین
وادیلر تکون ایدر ؛ بو وجهه اراضیهی عمومیت
اوزره حاضره لی اولوب، بالک زامبز وادیسی برنده
بر طاقم بطاقی اولملری واردر . زامبز ایرماغه
دو کیلن اناری (غوایی) ابله بوکا تابع (بنزی)
و (شانفانی) ، (میانی) ابله (اوفولی) دن تشکل
ایدن (سایی) و (پانیامه) نهرلیدر . جنوب
جهتده (لیپوبو) ایرماغنه دو کیلرک ابله اکی

بیوک (شاشه) و وکا تابع (ماناوجه) و ساثره ابله
(بوییه) نهرلیدر .

هراسی مرتفع مخابراتده متصل و پت صاغلام
اولوب، تشرین نایین مازده قدر سورن یاز مو .
سمنده میزان الحرارته درجه وسطیه سی ۲۵ ، و
بزم یازمه متصاف ولان قیش موسمنده ۲۰ در .
قیشین میزان الحراره فوق الصفر ، درجه به قدر
دخی ایشده ، اصلا قار یاغماز ، وصول طونماز .
قیشین یاغماز دخی اصلا یاغماز ، یازس بالعکس
صفا قالی یاغماز یاغماز ، سیلر درملری طولدیرر ،
و شدتلی بومر لوقوع بولور . زامبز وادیسی قیشده کی
اولملده ابله حرارت پت زیاده و هوا پت آغر و
صیتمه لیدر . طوریغی مهابت و میاه جابه سی چوق
اولمه ، پت بیوک اشجار و صیق نباتات بیتشوب ،
از آن جله (ناؤب) دیلان جسیب آغاج ابله اکمک
آغاجی و خرما آغاجلرنک انواعی ، زیتون ، ناموق
وساثره آغاجلری پت چایق بیور . آرسلان ، فیل ،
ظرافه ، کییک ، جیلان ، بیانی استر وساثر حیوانات
وحشیه سی چوقدر . اهالیسنگ بر مقدار قیون و
بکیلری وار ایسه ده ، (ججه) تعمیر اولنان بر سملی
سینگ حیواناته مسلط اولوب، درحال اتلاف ایدر .
طوریغک ایشلمسی قایلنرم محول اولوب، جزئی بر
همته خیلی محصولات آلنیر . اهالیسی (کافر)
تعمیر اولنان (زولو) وساثر سواحل اقوامی حسیسته
منسوب اولوب ، (هوتتوت) و (بوسمان)
جسیتلرینه منسوب افراد دخی بولنیر . اصل بر ایلر
مغلوب اولوب، قرن حاضر میلادی اولمده ممالکته
مستولی اولان دیگر بر قوم پت جبارانه حرکتده
بولنیر . حکمه دارلری و رؤساء روحانیله دره
بکری اهالی حقدنه پت غدارانه حرکتده
بولنر ، جزئی بر فباخته قارشی اعدام جزاسنی و اشکنجه
انواعنی اجرا ایدرلر . اوککاری ستون ایشلری متعدد
اولان زوجه لرینه حمل ، بولملری حیوان کی اسخندام
ایدرک ، کندیلری تبدلکله و تونون و مسکرات یچمکه
اسرار وقت ایدرلر . انکلتره بو ممالکتی ده تحت
حمایه سنده عد ایدبور .

ماتره (Matera) ایتالیای جنوبی
(بازیقاته) ایالتنده (بوتیه) تک
۷۰ کیلومتره شرق شمالی سنده بر قصبه اولوب،

۱۵۷۰۰ اهالیسی، يك مفرح و غرب موقی وایک مصنع کلیسایی وارد در. خیلی وقت ایالتک مرکزی بولاشدر.

ماتره } شمال غربی ایالاتندن (آکره)
ایالتنده و آکره تک ۴۷ کیلومتره شمال غربیسنده اولهرق (جنه) نهرینک صاغ کنارنده قضا مرکزی بر شهر اولوب، ۱۰۰۰۰ قدری مسلم اولقی اوزره، ۵۹۲۸۰ اهالیسی، متعدد جسم جوامع شریفه سبله مصنع بخانه لری، انکلیز واردو لسانلرینه مخصوص بیوک مکتبی، خسته خانه سی و سائر مؤسسانی وارد در. یک امکی بر شهر اولوب، یونان قدیم و چین جغرافیونی آثارنده مذکور در. (بودا) مذهبیک اک پارلاق مراکزندن اولوب، بخانه لریله مشهور ایدی. سلطان محمد غزنوی و دهلی سلاطین نیوریه سبله سائر حکمداران اسلام بخانه لری جوامع شریفه به تحویل ایله، شهری بر اسلام شهرینه تحویل چالشمه شلرسه ده، بت پرستانک تخمی کسبله. میوب، بر طرفندن یکی بخانه لری یانلقده در.

ماتو غروسو } (Mato Grosso) یعنی «بیوک اورمان» آمرقایی جنوبیه برزیلیه حکومت منقعه سی تشکیل ایدن حکومتلرک و غرب جهتنده بولنان اک واسع لرینک بری اولوب، شمالاً آمازوناس و غراواپاره، شرقاً غویاز، شرق جنوبی طرفندن دخی پاراگوآی و بولیویه دولتلری حدودله محدوددر. قسم شمالیسی کنیش و قسم جنوبیسی طار و سیوری اولهرق، غیر منتظم بر مثلث شکلی ابراز ایتدیکی حالده، ۷° ایله ۲۴° عرض جنوبی و ۵۱° ایله ۷۰° طول غربی آره لرنده متمد اولوب، شمالدن جنوبه بویی ۱۹۰۰ و اک کنیش محالده اکی ۱۶۰۰ کیلومتره، مساحت سطحیه سی ۱۳۷۹۷۱۲ مربع کیلومتره و اهالیسی یالکیز ۱۷۰۴۱۷ کسیدر، که بهر ۲۰ مربع کیلومتره به ۱ کشی دوشیور. بو اهالی دخی مرکزی اطرا - فنده و حدود قرینه اولوب، ایچ طرفلری بستیون خالی و مجهولدر. امارک و ادیلرنده بعضیسی ساکن و بعضیسی وحشی بر طاقم اهالی اصلیه بولندیخی دخی معلوم ایه ده. بولنرک مقدارلریله احواللری ده

مجهولیت ایچنده در. ۱۴° ایله ۱۶° عرض جنوبی آره لرنده قویابه، دیامانتینو، یاقونه، و یلاماربه اسمبله ۴ قصبه بولنوب، اهالیسنک نصفته قریب مقصداری یعنی ۳۰۰۰۰ ی بولنرده ساکندر. حدود غربیه سی قرینده بولنان (ماتوغروسو) قصبه سی ایسه تدنیده اولوب، شمعیکی حالده ۲۰۰۰ دن زیاده اهالیسی بوقدر. پاراگوآی ایله پارانه و ادیلری جهتنده بولنان (سائته آنه) ایله (میرانده) قصبه لری ده اوچر بیکدن زیاده اهالی بی حازی دکالدر. پارسدن صخرای کبیره قدر اولان مسافیه معادل بر مسافیه سی بولنان بو مملکت واسعه تک مهور و مسکون لرلی همان بوندن عبارتدر. مرکزی وقتیه (ویلابلا) ایکن، شمعی (قویابه) اولوب، حکومت ۳ قضا و ۹ ناحیه به منقسمدر.

اراضیسی هنوز تمامیه لجه هول ایه ده. عمومیت اوزره یانانز دینله سبله ک واسع اووه لر دن عبارت اولوب، آنجی و سطلرنده غرباً (آند) سلسله جبالنه مربوط بر صره تپه لر و ده ها طو. غربیسی آنجی فرق اولنور بر یابله بولنیور، که ارتفاعی ۹۰۰ متره بی تجاوز ایتدیکی حالده، بر بیوک تقسیم میاه خطی تشکیل ایدوب، شمالی یعنی آنتیل دکبری مائله سی جنوبی یعنی بحر محیط آتلاسی مائله سنندن و (آمازون) حوضه سی (لاپلانته) حوضه سنندن آیربور. شمالی حوضه سی بالطبع چوق دها کنیش اولوب، غربدن باشلا - بهرق (مادیره)، ناپیوز و اکسینفو اسمبله آمازون ایرماغنه تاع (آراگوآی) اسمبله دیگر بر بیوک نهر بر چوق چایلردن بالتربک، شمال شرقیه طو. غربی آقارلر. جنوبی مائله سننده ایسه (پارانه) ایله پاراگوآی نهر عظیملری حدود شرقیه و غربیه سی تشکیل ایدورک، حدودی خارچنده بعد الاجتماع لابلانته ایرماغنه دوکک اوزره، جنوبه طوغری آقارلر. ارضینک دوزلکی جهتیله، بولنرک یاتلرلی درین اولیوب، فیضالرنده اطرافنده کی واسع اووه لرده فاصله سز کولر و بولنرک آره لرنده بر طاقم آطلر تشکیل ایدرلر. بو قدر واسع بر یرک هوایی بالطبع مختلف

اولوب، عرضه وارفاقه كوره تخلف ابد رسده،
 صوميت اوزره اقاليم حاره دن معدود اولوب، وسطی
 میزان الحراره ٢٤ درجه رده در. باشلیجه ایکی
 روز کار اسوب، شمالدن اسدیکنده، میزان الحراره
 ٣٠ درجه بی یگر؛ و جنوبدن اسدیکنده بردن بره
 ١٤ حتی ١٢ درجه به قدر اینز؛ و فوطونه ایله
 اسر. بوکک برلده هوا صانغلام اولوب، بطاقت
 جهتلرنده صیغه ایدر، و چیچک خسته لنی چوق او.
 لوب، آنجیق قولره و وباتک وقوعی یوقدر. ارا
 ضیسی بک مثبت اولوب، انهارک وادیلرنده مصر بره
 ٢٠٠ و بربرو. برنج و مایوق بک کوزل تیشیور،
 شکر قامتی بر اکلکه ٤٠ سنه محصول و بربرو.
 سائر محصولات دخی بویه قولاینی و بولقله حاصل
 اولیور رسده، شمیدیکی حالدہ آنجیق جزئی المقدار
 اولان اهابلسنک احتیاجاته بیله کفایت ایدمه بجه
 قدر آزا کلکده در. یا لکز صیفیردن سنوی بگری
 اونوز بیگ رأس همجوار مالکه اخراج اولتور.
 آتون، دمبر، باقیر ممدنرله الماس و کهرچله چوق
 ایسه ده، جزئی مقدار آتوندن بشقه هنوز اخراج
 اولنانی یوق حکمنده در. صنایع محلیه دخی یوق
 حکمنده اولوب، تجارتی ده بک کریدر. بونک
 برنجی سببی طرق و وسائط نقلیه بک فقتانیدر.

ماتیاس (St. Matthias) حضرت عیسی
 (هم) ک اصحابدن اولوب، یهودا

اسقار بونک برینه حواریون زمره سنه انجذاب و ادخال
 اولنش؛ و قیادوقیه ده نشر مذهبه چالی شیرکن قتل
 اولنشدر. اناجیلک برینی و حضرت عیسا ک بمن
 احادیثی ضبط و تحریف ایش اولدینی مرویدر.
 شطاطک ٢٤ نده یورطیسی اجرا ایدرلر.

ماتیاس (Matthias) آلهیه ابراطور
 لردن اولوب، ایکنجی مافسیمایا.

مک اوغلیدر. ١٦١٢ تاریخده برادری ایکنجی
 رودواغه خان اولمشدر. ذاتاً صاغلقمه برادری
 جهستان و مجارستان قرالفنی کندیسنه ترکه ایبار
 ایتشدی. قومونده آلمانیه دولک عثمانیه ایله
 محاربه ده بولوب، مقاومت طاقنی قالماش اولدیغندن،
 ١٦١٥ ده عقد مصالحه ایله، حربه ختام ویرمش؛
 اولادی اولدیغندن، هم زاده سی فردیناندی ولی
 عهد انخاڈ ایدوب، ١٦١٧ ده پراغده کندیسنی

ترویج ایتشدی. آنجیق تبه سی بوندن ممنون
 اولوب، جهستانده عصیان ظهور ایش؛ و ماتیاس
 ١٦١٩ ده وفات ایدوب، بونک نتیجه سی کورمه.
 مش ایدی.

ماتیلهده (سنته - Ste Mathilde) صاقسونیه
 لی بر دوه بکنک قیزی و جرمانیه قرالی
 (هنری او آزلور) ک زوجه سی ایدی. ٩٦٨ ده
 وفات ایتشدر. زهد و تقوی و خیراته انمه اکندن
 طولای قنویکلرجه هنرزه لردن معدوده اولوب،
 ماردک ١٤ نده یورطیسی اجرا اولتور.

دیگر بر سنته ماتیلهده دخی اسقوجیه قرالی
 ماتولک قیزی وانکاتره قرالی برنجی هنرینک زو.
 جه سی اولوب، ١١١٨ ده وفات ایتشدر. نیسانک
 ٣٠ نده یورطیسی اجرا اولتور.

ماتیو (Matthieu) «متی» ماده سنه
 (مراجعت بیوریله.)

ماتیو (Matthieu) قسطنطینیه روم ایدر.
 طورلرینک قانتاقوزن خانداننه
 منسوب اولان لردن اولوب، ابتدا پدروی (یانی
 قانتاقوزن) و بده (یانی پانتولوغ) ایله مشترکاً
 ١٣٥٣ دن ١٣٥٦ تاریخنه دک اوج سنه حکم
 سورمشدر.

ماتیو دلادروم (Matthieu de la Drôme) فرانسه ده

تقوم نشریله شهرت بولش ارباب فتنن اولوب،
 ١٨٠٨ ده (رومان) قریبده طوغمش؛ و علم
 ثروت و فن معاشرت بشر حقنده بر طاقم افکار
 جدیده به سلوک ایدوب، ١٨٣٠ و ١٨٤٨ و قوطا.
 تنه قاریشده قدن صکره، اوچنجی ناپولیونک حکومتی
 غضب ایتسی اوزرینه، برکوشه بچکیلوب، بردها
 امور سیاسی به قاریشماش؛ و مشهور تقویمنک
 نشرینه باشلابوب، ١٨٦٥ ده وفات ایتکه، تقویمنک
 نشرینه ورنه سی طرفندن دوام اولنقده در.

ماجان (مرود شهری ایچندن بکن نهرک
 اسمی اولدیغنی یاقوت حموی بیان
 ایدبور.)

ماجشون ((ابو یوسف یعقوب بن ابی
 سله دینار القرشی التیمی)
 مشاهیر تابعیندن و فقهان اولوب، مدینه ده یاشا.

مش؛ و عبد الله بن عمر (رضهما) و سائر ذواته کوریشوب، عمر بن عبد العزیز حضرتلری دخی، مدینه و ایسی بولندیغی زمان، صاحب ترجمه بی یاندن آرماز ایش. ۱۶۴ تاریخچه وفات ایشدر.

ماجلان } یاخود ماغلان (Magellan)
 ماجلان } پورتیکیزک اون

آلتنجی قرن ۱۰ یلادی مشاهیر بچر بوندن اولوب، ابتدا (آلبرکورق) ک مپیتهنده هندستان صورلنده بولندقدن صکره، آمرندن کوردیکی بر حسرتلق اوزربنه، پورتیکیز دونناسنی تزکه، شارل کیمتک زماننده اسپانیه تک خدمت بچریه سنه کیروب، آسیانک جنوبنده کی (ملوک) جزایرینه بر سفر ایگکه مأمور اولمش؛ و او قته دک اورالره بالکیز امید برتبی طولاشه رق کیتک طریق یلنگکده ایکن، صاحب ترجمه آمریقانک منتهای جنوبی طولاشه رق کیتکی دوشونوب، بر چوق مشکلات و صوبواته بوکا موفق اولمش ابدی . ۱۵۱۹ سنه.

سی ایلولنک ۲۰ سندن ۱۵۲۰ سنه سی تشرین اولی ۲۱ بنه دک ایوم اسمیله مسمی بوفازی کشف ایله، ایچندن بالورور، بچر محیط ممتلی شق ایده درک، ۲۵۲۱ سنه سی ماردنده فیلیپینه جزایرینه بنامش؛ و جزایر مذکورده دن (زبو) آطه سنده بریلرله واقع بر منازعه سنده اتلاف اولغشدر.

ماجلان ارضی } (Territoire de Ma-)
 } (gellan) آمریقای جنو.

بیده شیل دولتنک منتهای جنوبیسندن عبارت و آند سلسله جبالنک صریله بچر محیط ممتدل ساحلی آره سنده شمالدن جنوبه ممتد طار و اوزون بریر اولوب، مساحه سطحیه سی ۱۹۵۰۰۰ مربع کیلومتره اولدیغی حاده، آنجق ۳۶۲۴ اهالیسی وارددر. هنوز تمامیله معلوم اولمیان اراضیسی طاغاق و صرب اولوب، آند سلسله جبالنک یک دیک اولان اتکاری دیک ایچنه کیره درک، بر طاقم اوزون برونلر و قیاتی شبه جزیره لره بونلر آره. سنده یک طولاماجلی و طار خلیجیلر و قویلر تشکیل ایگکه، نوروج سواحلی آکد برر. دانله رسمنده اولان بو سواحلك قارشیسنده بر طاقم قیاتی آطه لر و سیفلر بونوب، آطه لرینک اک بیوک (ولینتون) جزیره سیدر. اک بوکسک طاغی

۲۱۷۰ متره ارتقاعی اولان (شتاز) برکانیدر. جام و سائر آفاچلری حاری اورمانلری، آلتون نوزلری و کور معدنلری چوق اولغله، شبلی حکومتی بر دمیر بول خطی انشا، سائر وسائطه نوسل ایده درک، برودن درجه نهایه ده اولان بو مملکتی اسکان واماره جایشمقده در.

ماجلان بوغازی } (Dét. de Magel-)
 } (lane) آمریقای جنو.

پینک منتهای جنوبیسنده پاتاغونیه ایله آتش ارضی آره سنده ۷۲° ۴۶' عرض جنوبیده و ۷۰° ۳۸' ایله ۷۷° ۱۴' طول غربی آره سنده ممتد بر بوغاز اولوب، آنف الترجه کاشفانک اسمیله تسمیه اولغشدر. شرقدن غربه بوی ۵۰۰ کیلومتره اولوب، اک ۶۰ ایله ۲۰ کیلومتره آره سنده مختلفدر. قیالبله سیفلری و سائر مهالکی چوق اولوب، (لر) بوغازی کشف اولنده لی ماجلان بوغازی سفاتی طرفندن ترک اولغشدر.

ماجلان جزایری } (Archipel de Ma-)
 } (gellan) بچر محیط

کبیره جاپونیه تک جنوب شرق، فیلیپینه آطه لرینک شمال شرق (و ماریانه) جزایر بجمعه سنک شمال غربی جهتنده طاغیق بر طاقم آطه لر اولوب، ۲۰° ایله ۳۲° عرض شمالی و ۱۲۸° ایله ۱۶۰° طول شرق آره لرند ممتد اولورلر. جله سنک مساحه سطحیه سی ۱۱۰ مربع کیلومتره قدر تخمین اولنوب، اکثری خالی اولغله، یالکز ۱۰۰ قدر نفوسلری وارددر. اراضیلری برکانی و هواری صیقا و رطوبتلی اولوب، طوبراقلری یک منبتدر. (پیل) آطه سنک ۳۱ کشیدن عبارت اولان اهالیسی مقدا اعلان استقلال ایله، بر حکومت تأسیس ایتملر سده، متعاقباً جاپونیه بر کمی کوندروب، ادعای حاکمیته قایتشمیشیدی .

مأجوج } (Magog) یافت بن نوح (عم) ک

آسیانک منتهای شمالنده و چین سدنک پاتوه سنده بولندیغی، کتب نبی اسرائیلدن مأخوذ اوله رق، نواریح اسلامیه ده دخی مذکوردر. مأجوج و باجوج قوملری بولرینک قیسه ایله و سائر اوصافله و ظلم و بیغاسراکله متصف اولدقلری حاده، سد

اسکندری یعنی چین سدینی تجا، زله کره ارضك
 مهوره لرینی خراب ایده حکاری سوینور . هر
 خالد بونلک مفول و سید به تاتارلندن عبارت اوله .
 قملری آکلاشایور . مض مؤنهین بونلک خبر
 و بریان خورجلری چنگیزله برابر طام اسلامه مسلط
 اولان مفول و تاتارلک انشار و غلبه سندن عبارت
 اولسی فکرنده بوانشلردر .

ماچراته { (Macarata) ایتالیا ده رومانک
 ۱۷۱ کیلومتره شمال شرقی سنده
 ایات مرکزی بر قصبه اولوب، ۱۰۰۶۵ اهالیسی،
 دارالفنون، موزمسی، ۳۰۰۰۰ جلدی حاوی
 کتابخانه سی، صنایع کایساری، چینی و جام فایزقه لیله
 اون و باغ دکرنلری و بعض اینه قديمی سی واردر .
 اسکی بر قصبه اولوب، اسم قديمی هاویه رچینه در .
 — ماچراته ایالتی شرقاً آدریاتیک دکیزله ،
 جنوباً آسقولی بیجو ، غرباً پروزه ، شمالاً دخی
 آنقرونه ایاتلریله محاط اولدینی خالد ، مساحه
 سطحی سی ۲۷۷۷ مربع کیلومتره و اهالیسی
 ۲۳۹۶۷۵ کشیدر . غرب جوقی آیین سلسله جیا .
 لک انکارندن عبارت اولوب، مرتفع و طاشلق
 اولغله، اورمان و مرطالریله بر مقدار زیتون آ-
 غاچلرینی و سائر اشجار مثمره ایله بعض باغلری
 حاویدر . ساحله قریب پرلری ایسه منبت اولوب ،
 ذخیره ، اوزوم، زیتون و میوه و سبزه لک انواعی
 حاصل اولور . قیونلری چوق ایسه ده ، پیاغیسی
 قادیدر . بعض طرفلرنده اییک چیقاولیر . ایالت ۲
 قضایه منقسم اولوب، ۵۴ ناحیه یی حاویدر .

ماچوساکی { (Matsousaki) جاپونیه ده
 نیبون جزیره سنک ساحل
 جنوبی سنده (ووری) قوی ایچنده و (قوسیدا .
 زاوه) هرینک منصبی قرینده بر قصبه اولوب ،
 ۸۷۸۰ اهالیسی واردر .

ماچوسیمایا { (Matsousima) جاپونیه ده
 نیبون جزیره کبیره سنک
 ساحل شرقی سنده واقع (سدنای) کورفرینک شمال
 غربی ساحلنده بر قوی اولوب، بوی ۱۵ و اکی
 ۷ کیلومتره در اوکی بر طاق آله لره محفوظ ایسه ده،
 صوبی صیفر مذکور آله لک مقداری ۱۰۰ ی
 مجاوزدر .

ماچومای { یاخود ماچای (Matsoumai)
 جاپونیه ده (یو)
 جزیره کبیره سنک منتهای جنوبی سنده (چوزار) و
 نام دیگرله ماچومای بو فوژینک غربی مدخلنده
 بر قصبه اولوب، ۱۶۰۹۰ اهالیسی ، اوکند بر
 قوی و اطراف سنده یک چوق اشجار و فدانلقلری
 واردر .

ماچوموتو { (Matsumoto) جاپونیه ده
 نیبون جزیره کبیره سنک
 و سطرلنده بر قصبه اولوب ، ۱۶۲۰۵ اهالیسی
 و بیوک بر محکمه سی واردر .

ماچویامه { (Matsouyama) جاپونیه تک
 سیه قوق جزیره سنده و
 نوکیونک ۶۷۰ کیلومتره غرب جنوبی سنده بر شهر
 اولوب، ۲۷۸۲۵ اهالیسی واردر .

ماچویه { (Matsouye) جاپونیه ده نیبون
 جزیره سنک جنوب غربی جهتده
 و نوکیونک ۶۰۰ کیلومتره غربی سنده اوله رق، شایان
 تصور بر موقده بر شهر اولوب، ۳۷۰۳۰ اهالیسی
 واردر .

ماچین { چینه تابع ترکستان شرقی سنده
 (تاریخ) بحر اسنک جنوب غربی
 جهتده کی جولرده و بونلک جنوبی سنده واقع طاغلرده
 ساکن ترک اقوامندن بر قوم اولوب، سیماجه مفول
 ایله آریاجنسیتلرندن مرکب اولدقلری آکلاشیلور .
 و ایچلرنده صاری صاچلی و مائی کوزلی آدملر دخی
 بولنیور ایسه ده ، لسانجه ترکستان شرقی سنک ساژ
 اهالی سندن فرقلری اولوب ، چغتای لسانیه
 متکلمدرلر . کندیلری تپیل و ذوق و آکنجه به مجبور
 اولوب، زراعت و سائره ایشلرینی باشلیجه قادیلری
 کورر . جمله سی مسلم و سنی اولدقلری خالد ،
 اسکیدن قاله بعض عادات مخصوصه لری دخی
 واردر .

ماچین { (Matchin) رومانیه به تابع دو-
 برجه خطه سنده و ابرائیلک ۱۵
 کیلومتره شرق جنوبی سنده اوله رق طونه تک اکیونک
 قوی کنارنده واقع بر تیه تک اوزرنده بر قصبه او-
 لوب، ۳۰۰۰ اهالیسی و جوارنده رومایلردن قاله
 بعض استحکامات خرابلری واردر .

ماچینی (Mazzini) ایتالیا مشاهیر سیلا. سیونندن اولوب، ۱۸۰۸ ده جنرده طوغش، و ۱۸۷۲ ده وفات اتمشدر. علم حقوق اوکرونوب، ابتدا آوقاتلفه سلوک اتمش ایسه ده، درهقب بومسلیک، تزکه، ادبیات و سیا. سیاته انتساب ایدهرک، برطاقم غزتهره وموقوت بجزیره یازی یازمه باشلامش، وایتالیاده (مانچونی) تک او یاندربدی رومانئیک اصولی قبول ائتش ایدی.

ماخان { یاخود ماخواه } خراسانده مرو فرینده بر قریه اولوب، مشهور ابوهلم خراسانیک مسقط رأسی بولمشدر.

ماخانیداس { قدیمده لاکدمونیبه حکمدارلردن اولوب، قبل المیلاد ۲۱۰ ده موقع افتداره کئش؛ وبتون (پلوروس) یعنی موره شبه جزیره-نی تحت حکمنه آلفه چالشمقده ایکن، ۱۰۶ ده (فیوومین) طرفدن قتل اولمش ایدی.

ماداپولام { Madapolam } هندستانیک مدراس ایالتده (ترسپور) قرینده و(کوداوری) ایرماغنک دالیسه سنده اولوق، بونک بر قوی اوزرنده اسکی برقصه اولوب، و قتیله یاتیسقه و ساز یاموق منسوجات فایزتهرله و یک ایشلک یاموق تجارتیله مشهور ایکن، ۱۷۸۹ ده شدتلی فرملونه لردن غرق و تخریب اولغته، الیوم بر پالنجی کوبی حکمنده در. حالا بو کون یاتیسقه آوروپا لسانلرنده بو بلده تک اسمی بولمکده در.

ماداغستقار { Madagascar } بحر محیط هندیده و آفریقای جنوبیک ساحل شرقیسی قارشینده بونک بر جزیره اولوب، ساحل مذکور دن ۳۹۰ کیلومتره تک دکنزله آیرلمشدر. شمال شرقیدن جنوب غربیه طوغری سمتد طولانی برآمه اولوب، منتهای شمالیسنده کی عنبر برونی ۳۰° ۵۷' ۱۱ و منتهای جنوبیسنده کی سنه ماربه برونی ۵۵° ۳۸' ۲۵ عرض جنوبییده واقدر. اک شرقی نقطه سی ۲۰° ۷' ۴۸ و اک غربیسی ۳۰° ۵۹' ۴۰ طول شرقیده بولنیور. بیوککنده کره، ارض جزایرینک اوچنجیسی اولوب،

بورنتو ویک کینه دن صکره کلیر. شمالدن جنوبه بوی ۱۵۱۵ واک کئیش برنده اک ۶۰۰ و عرض وسطیسی ۴۷۰ کیلومتره اولوب، مساحه سطحیسی ۵۹۰۰۰۰ مربع کیلومتره تخمین اولغته، فرانسه دن بیوکدر. ساحل شرقیسه متوازی بویجه بر قاج صره طافلز اوزانوب، بونرک اک غربیسی دها بونک و دیگر لری ساحله تقرب ایدیکه دها آلتی بولدفلردن، دکنزدن باقلدده بر جسم مردبون شکلی ابراز ایدر. جبال مذکورده دن سواحل غربیه قدر ایسه انحطاط بر سطح مائل صورتنده و فرق اولنه یه جق صورتنده وقوع بولوب، او جهته بک کئیش اوومر تمتد اولیور، و ساحل دوز و آلتی کورینیور. طاغیرنک اک بونکسی (چاقیادونه) اولوب، ۲۵۹۰ متره ارتفاعی واردر. بو طاغیردن بر جوق صول اینوب، شرقه طوغری اینتلی، مسافنک آرتلی جهتیله، کوچک اولوب، طاشر و قیالره مملو بک اینتلی وادیر ایچنده سیل صورتنده اینرک، بحر محیط هندییه دوکیورلر. غربه طوغری اینتلی ایسه، واسع بارلر وازوه لرده جریانله برلشهرک، بر قاج بیوک ابرماق تشکیل ایدرلر. بو ابرماقنک اک بیوکری جنوبدن باشلا. یرق: اونیتاهی، مانقوه، چتروبوینه، مانامبولو، مانزرای، اقریه، ماهازابه و سوفیه نهرلر بدر. اک بیوکری اولان (ایقوبه) تک بحراسی ۸۰۰ کیلومتره اوزونلغنده در. ساحل شرقیسنه این ابرماقنک دخی باشجه لری شمالدن باشلا یه رق: آتنا نامبالانه، مانانازه، مانینغوری، اویبه، مانغورو، مانانازه، مامورونه، فارژنی، ماتیتاننه، ماناناره نهرلر بدر. بونلردن هیچ برینک بوی ۲۰۰ کیل. متره یی تجاوز اتمیور، و هیچ بری سیر سفاسه صالح دکدر. کوللری آز و کوچک اولوب، اک بیوکری (تتریف) اسکله سی قرینده اولان (آلاژره) کولیدر. که بوی ۲۰ و اک ۳ کیلومتره در. سواحل شرقیسی قرینده بر صره کوچک کوللری اولدیجی کی، بر قاج طوزلی کولی دخی واردر، که آغزلی طیفانمش کورفلردن متشکدر. سواحلی اکثر طرفلرده آلتی و بطافق اونوب، شرق جهتنده ۱۰ ایله ۲۰ کیلومتره آره سننده و غرب طرفنده ۱۰۰ کیلومتره دن زیاده وسعتده تروع

تهامه ممند اولیور. یا لکز جزیره نیک شمال قسمی
 بودند مستثنی اولوب، اوراده سواحلی قیاق
 و طاقلی و لنگه، بر چوق قوبلر و کوزل لیانلر
 تشکلی ایدور. ساحل شرقینک قسم شمالینده
 (آنتازیل) اسمیله بیوک برکوزلر بولندی کی،
 منته ای شمالینده عنبر برونی باننده دخی (ویغوسو آرز)
 اسمیله بر بری ایچنه گرفت بر قوی بولنیور.
 شمال غربی ساحلی ایسه کوزل قوبلر و لیانلرله
 ملو اولوب، او طرفه دوکین انهارک منصلری
 دخی بر اوزون خلیج صورتنده در. جزیره نیک
 سائر طرفلرله لیانلری سیرکدر.

ماداغسقا ر جزیره سی اقالم حاره داخلنده
 بوانیورسده، وسعی حسیلله، درجه عرضی مختلف
 اولدینی کی، ارتفاعی دخی مختلف اولدیفندن، هواده
 دخی بالطبع ارکا کوره اختلاف واردر. عمومیت
 اوزره آطه ده ایکی موسم حکم سوروب، مایس دن
 تشرین اوله دک سورن قوراناتق موسمنده آلیق
 یرلنده هوا سرنجه در، و یوکسک طاغلرده قار
 دخی یاغلا. تشرین نایدن نیسانه قدر سورن
 یاغور موسمنده ایسه حرارت زیاده اولوب، انهارک
 طغیانیه بطاقلدر دخی توسع ایدر، و هوا تحمل
 اولغیه جق درجه ده آغر وصیتله اولور. مع هذا
 الکسحاق موسمنده میزان الحراره ۳۴ درجه ی تجاوز
 اتمز واک صوموق موسمنده نادراً ۶ درجه دن
 آشاغی ایدر. طویرانک قوه انبانیه سی اسکیدن
 بری بک مشهور اولوب، آنجق اخیراً اولنان کشفیات
 بو قوئم ظن اولدینی درجه ده اولدینی کوستر.
 مشدر. سواحه قریب یرلی و علی الخصوص جبلک
 شرق جهتنده کی مائیه سی و قتیله اولنان تعریفلر
 درجه سنده منبت اولدینی حالده، داخلی طرفلری
 و طاغلیله یوکسک یا بله لری بالعکس بسون قورو
 وهر محصولدن حاریدرلر. سواحه قریب یرلی
 و طاغلیرنک آشاغی طرفلری اورمانلرله مستور
 اولوب، بونارده (باؤباب) دیشلن شجر عظیم ایله
 (راویناله) اسمنده خرما جنسندن بر آجاج بولنیور،
 که یارقلرنک دیننده بولان کیسه لرده یاغور
 وچی صربی طونوب، صوصایان سیاجینک امدادینه
 یتیشکله «سیاح آجاجی» نامیه دخی معروفدر.
 سرائرزلنه و طاوشانله یارار برچوق آجاج جنساری

بولنوب، بویاجیلمه یارار و کوزل و رینکار و برر
 اشجاری ده چوقدر. مژروطاتی برنجی درجه ده
 برنج اولوب، بونک اون اوز بش نوعی یتیشیر.
 پاموق، کنور، چبوت، شکر قامتی، قهوه، پانه،
 توتون، موز، لیون، هندستان جوزی، مصر،
 مانوق، فصولیه، قاؤن، صوغان و سائره دخی
 حاصل اولور. بفسدای ایله آریه و یولافک زرعی
 دخی آوروپالیار طرفندن ادخال اولنش ایسه ده،
 اهالی رغبت ایتمه مشدر. ممانده داتر هنوز کشفیات
 فنیه اجرا اولقمامش، و حکومت بحله طرفندن معادن
 تحریری قویاً و مجازات شدیدله ایله منع ایدلش
 اولدیفندن، بو باده صاغلانم بر معاملات و یریله سر
 ایسه ده، دمیر معدنک کثرتله بولدینی و باقیه،
 کومش، آلتون و معدن کموری اثرلری دخی
 کورلدیکی سروری اولوب، هله کمور معدنلری بک
 واسع ایش. مایه معدنیه سی دخی چوقدر.

ماداغسقا ر جزیره سی آفریقایه او قدر یقین
 اولوب، جغرافیایه بو قطعه به مربوط عد اولدینی
 حالده، حیوانات اجناسجه بو قطعه به اصلا مشابهتی
 اولیوب، اکثر حیواناتی کندنه مخصوص و بعضیه سی
 آسیا جزایرله اوقیانیه به مشابهدر. فیل، کرکدان،
 زرافه، آرسلان، فیلان کی حیوانات جسمیه سی
 اولیوب، حیوانات مخصوصه سی باشیجه (لمور) تعبیر
 اولسان و میمونلر کی درت الی اولدقلری حالده،
 چاربا انواعندن عد اولسان حیوانات انواعندن
 عبارتدر. آطه ده اولسان ۲۳۸ جنس طیور دن
 ۱۲۹ ی جزیره به مخصوصدر. کر تنکله جنسندن
 حشراتله کلبک و سائر حشرات مخصوصه سی ده
 چوقدر. شمیدکی حیوانات موجوده سی نه قدر
 غریب ایسه، طبقات ارضیه سنده انقاضی بولنان
 حیوانات منقره سی ده او قدر قریب اولوب،
 بونلر میاننده تمساح و صو آیفیری ایله ایکی اوج
 متره بوی بولنش اولان بر قوش مستحانه لری دخی
 بولنیور. بونک بمورطه سی دخی بولنوب، ۶ دوه
 قوشی بمورطه سی بویوککننده در. حیوانات اهلیه سی
 اورکوجلی جسم صیفیرلرله بیاغیه سی کچی قبله مشابه
 ایری قوپروقلی قیورلردن و کچی ایله کثرتلی طیور
 یتیه دن عبارتدر. آریلری چوق اولوب، یشیل

بر جنس بال حاصل اولور. ايک بوجسکرتکده اتواعی بولنوب، ايک چيتاريلير.

اهالينک مقداری مختلف فيہ اولوب، ۳ ايله ۶ مليون آره لرنده مختلف مقدارلرده تخمين اولمشدر. اڤاول بوجزيره ساکن اولان اهالينک، قريت مناسبيله، آفرقاندن کئش اولمري ملحوظ اولوب، بدمه جزیره الريدن ماداغسقاره اهالی چکمش اوله جفنی دخی شبهه سزدر. آتجی بو ايکی طرفله جزيره داخل اولان اهالينک آتاری اوقدر بالی اوليوب، شمديکی حالمه ماداغسقاريلر لسانجه، سيماجه، اخلاق و عاداتجه و الحاصل جنسيفيه ماداغسقاردن يك اوزاق و بجر محيط کبيرک وسعتيله آريلش بر عرقه منسوبدرلر، که اوده ملائنه شبهه جزيره سنده و جاوه و سوماتزه ايله ساژ جزایر منجاورده ساکن بولان (ملائي) جنسيدر. ذاتاً کيچي اگدمه مھارت فوق العاده ليله مشهور اولان بو قوم مجھول بر زمانده بتون بجر محيطی شق ايله بوجزيره قدرکواب، اسکان ايتمشدر. احتمالدر، که اڤاول بر قاج کي فرطونه و آفتی طرفندن اورايه سوق اولنوب، بولی اوکرتدنکن صکره، بکنه کري بو مملکتده کروه کروه هجرت ايتمشدر. اکثر نباتاتنک تخملي ده بو وجهه اقطار مذکوره دن آفتی ايله ونده کي ايله تقاری ممکن اوله ميه. جفندن، وقتيله ماداغسقاردن جاوه و سوماتزه به قدر واسع بر قره بولنوب، بدمه باغمه، بعض يارچهرلی جزایر صورتنده قالمش اولديني، و حيوانات و نباتاتجه اولان مشاهتک بوندن ايلری کايي ملحوظدر. لکن بو تبدلات ارضيه هر حاله خلقت بشردن اول وقوع بولديغندن، اهالجه اولان مشاهت بوکا جل ازله يوب، مطلقاً هجرت وقوع بولمشدر. جزيره نك سواحل شرقيه سنده بولنانلر جله دن زياده اختلاطن سالم اولوب، اڤ اسکی اهالينک احفادی عد اولنورلر. بونلرک چهره لری بوورالاق، برونلری ياصی و باصيق و صاجلری چوق و قبادر. سواحل غرييه سنده کيلر ايسه جزیره العرب و هند و ساژ طرفلر کيمش آدملر احفادنن اولوب، قاققاس عرقته منسوبدرلر. کوله لری ايسه آفریقانک (کانز) جنسيته منسوبدرلر اصل اهالينک قسم اعظمی تشکیل بدن و

جزیره داخلی و بوسک طرفلرنده ساکن اولان (هوه) لر ايسه صرف ملائي جنسنه منسوبدرلر. علی العموم اهالیسی ۲۰ قدر قوم و قبیله به منقسم اولوب، بونلر دن (آتاجور) دینان قوم اصل مکه ايدر، وحتی بعض سیاحلر کندیلرنده بر طاقم کتب عربیه قدیمه نسخهلری بولمشدر. (ساقالانو) یاخود (سقلوی) قومی دخی اڤ معرفلرنندر. اصل و نسبلرنک بو اختلافيله برابر ماداغسقاريلرک جمله سی بر لسانه متکلم اولوب، ملائي اسانيله مشاهت و قرابتی ميدانده اولان بولسانک اقوام مختلفه پيننده سويلينلن شمبه لری آره سننده کي فرق آتجی السنه اجنبيدن مأخوذ کله لک وجودندن هبارتدر. خط مخصوصلری اوليوب، اکثری اوتدن بری خط عربي نى محافظه ايتمشدر؛ و الرنده عربی کلمات و تعبيراتله قاربشيق لسان محليده بو خط ايله محرز بعض ادعیه و سحر و افسون کتابلری بولنور. فرق الی سنه دن بری ايسه لسانلرنی لاتین خطيله تحریر ايدوب، ادبیات مليه. لرینی ايلريتمکده درلر بوندن آکلاتيلور که مقدا جزیره لرب نچار و کيچيلرنک نفوذيله ماداغسقار. ده دین اسلام کورنمکه باشلايه رق، اهالی مدنيت اسلاميه به تابع و مائل ايکن، اخيراً بعض ميسوزلرک سعييله هورول طرفلر دن رسماً و اسماخرسنیان مذهبي قبول اولمش ايسه ده، اهالی اليوم عادات قدیمه لر دن واز کچه ميوب، اسکی آينلرنی اجرا ايتمکده درلر. مقدا هر قبیله کندی رئيسنک حکمی آلتنده اولوب، رئيسلری دخی اعيان اهالی و اختيارلر دن ويوک مسائلده موم اهاليدن مجلسلر عقديه بونلرک قرارينه کوره حرکت ايدرلری. آتجی مؤخرأ هورول آله يه حاکم اولوب، امور حکومتی بداراره لرينه آلتجه، بو ساده و کوزل اصول حکومته ختام و يروب، اصحاب تيار اصولجه بر حکومت تأسيس ايتمشدر. قرالجه نك زوجی باش و کيل عنوانيله حقيقتده مدير امور اولوب، ديگر وکلای کندیسی کیف مایشاه تعين، و قرالجه يی امور حکومتدن بستون اوزاق و پنجبر طوته رق، کندیسی اجرای حکومت ايدر. زادکان و اعيان مملکت کرسی حکومتده مني کي طوتايوب، کندی مملکتلرينه و املاک و جفتکلرينه دخی کيتمکه

مأذون دکلدر . بویه بر حکومت طول مدت دومی محال اولمله ، فرانسه دواتی بر وسیله بولهرق ، بر قاج سنه در جزیره یه - سوق عسکرله ، غلبه چالهرق ، ماداغستاناری ایلریده بستون ضبط ایتک اوزره ، شمدهک تحت حمایتنه آلتی ادما علیه مستکانی عدا دینته الحاق ایتشد .

ماداغستانارایلر صومیت اوزره بلارندن دیزلرینه قدر اینر بر بشتال باغلابوب ، اومه وزلرینه دخی بر بشتال آتهرق ، قیافتلری بوندن عبارت اولدینی کبی ، خانلری ده تختهدن و آواج یبار اقلرله مستور اولوب ، احتیاجلری پک آزا اولدیفندن ، صنایع و تجارتاری پک کری اولوب ، مع هذا دیمیر . جیلکده ، قیومجیلکده ، بعض ایپکلی قاشلر نهجینه ، کراسته اعمالنده وسائر بعض ایشلرده استعدادلری پک زیاده در . تجارتی سنوی بکری بکری بش ملیون فراتی قیتنده اولوب ، باشلیجه برنج ، کراسته ، صیفیر ، دری ، بال موی و سائره اخراجایتندن عبارتدر .

هوهولک حکومتی جزیره تک هر طرفه شامل اولیوب ، باشلیجه شمال شرق قسمنه مختصردر . غرب جنوبی قسمی ایسه ایسوه هوهولر تابع اولیوب هر قبیله ، بوقاریده تعریف اولدینی وجهله ، کندری رئیسله اختیار مجلسنک اداره سی تحتنده بولنیور . هوهولرک حکمی آلتنده اولان یرلرک تقسیمات ملکیه سی پک قاریشیق اولدینی کبی ، مستقل اولان یرلری ده اقوام و قبائله کوره منتقددر . هوهولر دولتنک مقر اداره سی (نانانارویه) شهری اولوب ، اقوام مستقله دن ده هر برینک کندری سرکری وارددر .

بو جزیره اسکی یونانیلرله رومایلرک مالومات جغرافیهرلی خرجنده اولوب ، اک اول بونی جغرافیا علمه صانیتمیرن عربلدر . عربلر من القدم بو جزیره آمدننده بدهرک ، الجرای تجارت ایدرلردی ، وسواحلنده بر طاقم مسجملر و تجارتخانهلر تاسیس ایتشدردی . مسعودی بونی (جفرقه) وادریسی (شریزه) تمیبه ایدبور . ک اول ماداغستانرا اسمنی ورن (مارقو پولو) اولوب ، اورویاچه بو اسمله شهرت بولمشدر .

مادالنه (Maddalena) ساردنیه جزیره . سنک شمال شرقیسنده واقع

جزایرک اک هه سی اولوب ، (بونیفاچو) بوزاری مدخلنده واقمدر . مساحت سطحیه سی ۱۹۰ مربع کیلومتره واهالیسی ۱۹۱۵ کشیدر .

مادالونی (Maddaloni) ایتالیانک (ترمه دی) کیلومتره جنوب شرقیسنده بر قسبه اولوب ، ۱۹۲۷۰ اهالیسی ، اسکی بر سرایی ، حریبه مکتبیله دیکر بر اکی مکتبی ، کوزل موقی و صوبولی وارددر .

مادره (Madère) بحر محیط آتلاسیده (پورتگیزه تابع بر جزیره اولوب ، آفریقا ساحل فریسنک غرب شمالیسنده قاناریه جزایرینک شمالنده و آسور جزایرینک شرق جنوبیسنده واقمدر ؛ و (پورتوسانو) آتله سیله و بر قاج قیاتی آتله جقلرله برابر منفرد بر هیئت تشکیل ایدبور . آفریقا ساحلنده کی (جونی) برونک ۴۵ شمال فریسنده و ایسونه ک ۱۱۲۵ کیلومتره جنوب فریسنده اولهرق ۴۶° ۳۷' ۳۲° عرض شمالی ایله ۳۸° ۱۵' ۱۹° طول غربیده واقع اولوب ، مذکور مطلقاتیله برابر مساحت سطحیه سی ۸۱۵

مربع کیلومتره واهالیسی ۱۳۳۹۵۵ کشیدر . پورتوسانو جزیره سنک بالکنز ۲۰۰۰ اهالیسی اولوب ، دیکر آتله جقلر دخی خالی اولمله ، اهالی مذکورنه ک قسم کلایی مادره جزیره سنده ساکندر . شرقن غربه بونی ۵۵ ، اکی ۲۴ و محیطه دائره سی ۱۵۵ کیلومتره در . بویجه بر طایغ متمد اولوب ، جزیره تک اورتا لرنده واقع اک بوکسک ذروه سی ۱۸۶۰

متره ارتفاعنده در . بو طاغک اتکلری پک صرب و درین وادیرلی حاوی اولوب ، سواحلی دخی قیاتی و بوکسکدر . مسکون یرلی باشلیجه مذکور وادیرلرک آشای طرفلرنده در . شرق جهتنده اوزون بر برونی اولوب . قارشینده بویک بر فناری حاوی برحالی آتله بویور . وقتیله آتله یی ستر ایدن اور . مانلردن پک آزا تزلر قالمشدر . اراضیه سی برکانی اولوب ، کوچک آتله لر دخی دکیزک پک درین بحالردن چیتمش رکالردن عبارت ایسه ده ، بونلردن هیچ برینک آتش ویا طومان اثری کوستردیکی نیلینیور ؛ ومیاه معدنیه سی اولیوب ، زلزله دخی وقوع بولدینی بوقدر .

مادره جزیره سنک هواسی دنیا تک اک کوزل

واک ملایم هوای اولوب، یازین میزان الحراره و سطحی اوله رق ۲۱ و قیشین ۱۶ درجه لده بولنور. اگ صیباق موسمه ۳۳ درجه به قدر چیقار، واک صوتوق موسمه ۸ درجه دن آشاغی اینج. هر نه قدر طاعغرینک تهلزنده بعضاً قار دخی یاغیور سهده، قصبه سی اولان (فوتال) صوتوق روز-کارلردن محفوظ اولدیغندن، اوراده ایدی قار یاغماز، وصول طونماز. بوجزیره تک هوای کوکس عتقرینه مبتلا اولانره نافع اولغله مشهور اولوب، انکتره و آلمانیه وسائر آوروپادن برچوق خستل تبدیل هوا ایچون مادربه کیدرل. بندهای آربه، مصر وسائر حیوانه متعلق محصولاتنی احتیاجات اهالی به کافی اولیوب، اوزوم و شکر قامتی محصور. لانی دهها زیاده در، و مادره شرابلی مشهور در. اراضی تک طار و صرب و صوبی قیت اولدیغی حالده، اهالیسی سمی و غیر تریله صرب اوچوروملرده دخی سدله نارهمل باهرق، محصولات پیتشد برمه چالیشیرل. میوه و سبزه لک انواعیله بر مقدار نونون دخی حاصل اولور. صنایعی ایلری اولیوب، یالکز شکر و نونون فابریقه لیه عئنده مستعمل بعض بوک منسوجات دستکاهلری واردر. قاربلری اییک و صیرمه ابله بعض قشملر اینجه بوداقلردن سبت کبی بعض شیلر یا بارلر. سنوی اخراجاتی ۳ و ادخالاتی ۴ میلیون فرانک راده لرنددر. اهالیسی پورتکبزه اولوب، پورتکبزه ابله متکام ایسه لرده، طارلرند عرب و زنجی قانی دخی بولندیغی شبهه سزدر. بوجزیره طوغریدن طوغری به پورتکبزه ملحق اولوب، قرال طرفندن نصب اولمش بر متصرف معرفتیه اداره اولنور، و ۴ ناحیه ابله ۹ داژه بلبه به منتقندر. مرکزده بر مکتب اعداد ایسیله رهبانه مخصوص بر مدرسسی و کورلرده مجبوری مکاتب ابتداییه سی واردر.

مادره { (Madera) آناطولیده بر طاع ویر
چایک اسمیدر. طاع قاز طاعی
قولرندن اولوب، ادرمید جوارندن جنوب غربی به
طوغری اوزانغه باشلا بهرق، آبوله لک اوستنه
قدر ممتد اولور. جای ایسه بونک شرق جنوبی
انکترندن نبعانله، چاندولی قوبی ایچنه دوکیلور.

مادره { سیرا — (Sierra Madre) یعنی
و آنا سلسله جبال، مکسیقه تک
مرتفع یا بله لرینی غرباً بجمحیط معتدل مائله سندن
آبران بیوک برسلسله جبال اولوب، مالک مجتمعه
حدودندن آمریقای وسطی به قدر شمال غربی دن
جنوب شرقی به ممتد اولور. بو سلسله عظیمه مختلف
اسملرله سمی اولوب، سیره مادره اسمی دخی
اصل حدود شمالیه دن ۳۰° عرض شمالی به قدر
اولان قسمته مخصوص ایسه ده، وسط رنده و منتهای
جنوبنده دخی بنه بو اسم ظهور ایتدیکندن، بو
اسم صومنه دخی اطلاق اولنشدر. بو سلسله تک
اگ بوکسک محلری ۳۲۰۰ متره ارتفاع لرنه قدر
چسیدق لرلی حالده، شرق جهتنده اولان انکتری
آز میلانی اولوب، بو طرف دن مکسیقه تک بوکسک
یا بله لرینه اینلیر. غربی انکتری ایسه تک صرب
ودیک اولوب، او جهتن دن آز مسافه قطع اولغله،
دکیشن ارتفاعلردن طولانی، بر قاج هوا و مختلف
مناظر طبیعیه کوریلور. بو جهتن دن آراهه اینشله.
بیله جک بوللری اولیوب، استرلرک دخی زحمله
ایشلنک لری صرب بوللری واردر. بو دیک انکترک
اکتری اورمانلرله مستور اولوب، میاه چاریه لری ده
طاشدن طاشه دوشرک چاغلا یا نلر تشکیل ایدر.

— مکسیقه یا بله لرینک شرق کنارانده
بولنان و ۲۰۰۰ متره دن زیاده ارتفاعی اولیان
سلسله به دخی بعضاً (سیره مادره) نامی و بریلیور.
مادره ده دیوس { بو اسم کافر آمیز
اسپانیوللر طرفندن آمریقاد شیلی حکومتنه تابع
جزایر کثیره دن ۵۰° عرض جنوبی قریبده بولان
برجزیره ابله آمازون ایرماغنه تابع (مادیره)
نهرینه دوکین بر بیوک جایه ویرلشدر. نهر مذ.
کور (پرو) ده آند سلسله جبال تک اگ شرق
قولندن (فوزوقو) قریبده نبعانله، شرق شمالی به
طوغری جریان ایدرک، (بولیویه) به کیر،
و بتون بولیویه بی دخی شق ابله، صاعدن بر چوق
قوللر اخذ ایدرک، برازیلیه حدودنده دیگر
انهارله برلشدرک، مذکور (مادیره) فی تشکیل
ایدور. بحراسی ۱۴۰۰ کیلومتره بیتاغ تک کینشلیکی
۵۰۰ متره دن زیاده اولوب، سیر سفانسه صالحدر.
قبضانری ده چو فدر.

واک ملایم هوای اولوب، یازین میزان الحراره و سطحی اوله رق ۲۱ و قیشین ۱۶ درجه لده بولنور. اگ صیباق موسمه ۳۳ درجه به قدر چیقار، واک صوتوق موسمه ۸ درجه دن آشاغی اینج. هر نه قدر طاعغرینک تهلزنده بعضاً قار دخی یاغیور سهده، قصبه سی اولان (فوتال) صوتوق روز-کارلردن محفوظ اولدیغندن، اوراده ایدی قار یاغماز، وصول طونماز. بوجزیره تک هوای کوکس عتقرینه مبتلا اولانره نافع اولغله مشهور اولوب، انکتره و آلمانیه وسائر آوروپادن برچوق خستل تبدیل هوا ایچون مادربه کیدرل. بندهای آربه، مصر وسائر حیوانه متعلق محصولاتنی احتیاجات اهالی به کافی اولیوب، اوزوم و شکر قامتی محصور. لانی دهها زیاده در، و مادره شرابلی مشهور در. اراضی تک طار و صرب و صوبی قیت اولدیغی حالده، اهالیسی سمی و غیر تریله صرب اوچوروملرده دخی سدله نارهمل باهرق، محصولات پیتشد برمه چالیشیرل. میوه و سبزه لک انواعیله بر مقدار نونون دخی حاصل اولور. صنایعی ایلری اولیوب، یالکز شکر و نونون فابریقه لیه عئنده مستعمل بعض بوک منسوجات دستکاهلری واردر. قاربلری اییک و صیرمه ابله بعض قشملر اینجه بوداقلردن سبت کبی بعض شیلر یا بارلر. سنوی اخراجاتی ۳ و ادخالاتی ۴ میلیون فرانک راده لرنددر. اهالیسی پورتکبزه اولوب، پورتکبزه ابله متکام ایسه لرده، طارلرند عرب و زنجی قانی دخی بولندیغی شبهه سزدر. بوجزیره طوغریدن طوغری به پورتکبزه ملحق اولوب، قرال طرفندن نصب اولمش بر متصرف معرفتیه اداره اولنور، و ۴ ناحیه ابله ۹ داژه بلبه به منتقندر. مرکزده بر مکتب اعداد ایسیله رهبانه مخصوص بر مدرسسی و کورلرده مجبوری مکاتب ابتداییه سی واردر.

مادره { (Madera) آناطولیده بر طاع ویر
چایک اسمیدر. طاع قاز طاعی
قولرندن اولوب، ادرمید جوارندن جنوب غربی به
طوغری اوزانغه باشلا بهرق، آبوله لک اوستنه
قدر ممتد اولور. جای ایسه بونک شرق جنوبی
انکترندن نبعانله، چاندولی قوبی ایچنه دوکیلور.

مادرید (Madrid) اسپانیه دولتک
{ باغیچی بر شهر اولوب ، مملکت

مذکورہ تک وسطرنده یکی قستیله خطه سنده و
(تاج) ابرامافنه تابع (چارامه) نهرینه دوکیلن
(مازانارس) چایی اوزرنده اولهرق ۶۵۰ متره
ارتفاعی اولان بر اووده و ۳۰' ۲۴' ۴۰" عرض
شمالی ایله ۵۴' ۶۰" طول غربیده واقعدر .
اولدقیجه منتظم بر شهر اولوب ، ۵۰۰۰۰۰ اها .
لیسی ، قراله مخصوص بیوک بر سرایی ، کوزل اینه
رسمیه سی ، متعدد کایساری ، برفاج میدانی بونلرده
مرکوز هیکلاری ، یک واسع و زنکین موزه سی ،
اسلحه عتیقه به مخصوص سلاحخانه سی ، آقادیسی ،
دار الفنونی ، متعدد مکاتب عالیه و اهداده سیله
۱۰۰ قدر مکاتب ابتدایی سی ، ۳۰۰۰۰۰ کتب
مطبوعه ایله ۳۰۰۰۰۰ ال یازسیله یازلمش
کتابلری حاوی بر کتبخانه رسمیله دیگر متعدد
کتبخانه لری ، نباتات باغچه سی ، تاریخ طبیعی نمونه خانه
سی ، رصدخانه سی ، ۵ بیتخانه و دارالنجزمه سی ، ۳۰
خسته خانه سی ، محتاجین مرضاسنه خانه لرنده خدمت
ایتمک مخصوص جمعیتلری ، متعدد تیارولری ، بوزا
کوریشنه مخصوص ۱۲۰۰۰ کچی استیجاب ایدر
عرب طرزنده بر جانبازخانه سی ، نهرک او بر طرفنده
بر یازاق سرایله باغچه لری ، شهره بول سوکتریر
بیوک بر سو بولی ، نهرک اوزرنده ۳ کارکیر
کوریدی ، جوخه ، خالی ، آلات موسیقیه ، تونون
قابرقه لریله بیوک بر دمیخانه سی واردر . هواسی
یک یابس و افراط ایله تقریط آرم سنده اولوب ،
یازین میزان الحراره ۲۲ درجه بی چدیکی حالدده ،
قوتین تحت الصفر ۱۱ درکده دن آشاغی اینر . هر بلرک
اندلسه حکومه تلی زماننده مادرید (بحریط)
اسپیله کوچک بر قصبه اولوب ، ۱۵۶۱ تاریخنده
قرال ایکنجی فیلیپ طرفندن پایخت انتخاب اولغله ،
کوندن کونه بیومکه باشلابارق ، نهایت اسپانیادمیر
بولارینک مرکزی اولدقده ، اسلکه و کنارلرده
بولنان بیوک شهرلرک جمله سنه مراجع عمومی برینه
یکجوب ، بر قات دها توسع و ترق ایتمک باشلامشدر .

مادلی (Madeley) انکاتره تک (اشروب)
{ قوشلغنده و (اشروسوری) تک

۲۲ کیلومتره شرق جنوبیسنده بر قصبه اولوب ،

۹۲۱۰ اهایسی ، کور معدنی ، دمیخانه لری و
بورساین قابرقه لری واردر .

مادلینه (Madeleine) حضرت عیسی علیه السلام
{ مک صحابیاتدن اولوب ، اوائل حالنده
شوخمشر بر قیز ایکن ، نبی مشار الیه ک مجبزیاتی
کورنجه ، ایمان و توبه ایدرک ، معینته طاقش ایدی .
قتولیکار نموزک ۲۲ سنده یورطیسی اجرا ایدرلر .
— خرسیتانلرک بو اسمله دیگر بر عزیزه لری
دخی واردر ، که (باچی) خاندانه منسوب اولدینی
حالیله ، ۱۵۶۶ ده طوغمش ، و ۱۶۰۷ ده وفات
ایتمشدر . زهد و نواضعیله شهرت بولمش ، و بعض
تالیفات دینه بر قشدر . ماردک ۲۵ نده یورطیسی
اجرا ایدرلر .

مادوره (Madoura, Maduera) آسیا
{ جزایرندن جاوه جزیره کبیره سی
قسم شرقیسنک شمالده بیوک بر آطه اولوب ،
۵۱' ۶" ایله ۱۶' ۷" عرض جنوبی و ۲۵' ۱۱
۳۱' ایله ۱۷' ۴۸" طول شرقی آره لرنده
ممتد اولدینی حالدده ، بونی ۱۶۱ و وسطی اکی ۳۰
کیلومتره در . مساحه سطحیه سی ۴۵۰۰ و هلقاتی
اولان بر طاقم کوچک آطه لره برابر ۵۲۸۶ مربع
کیلومتره اولوب ، هلقات مذکورده ایله برابر اها .
لیسی ۳۰۰ ۷۸۹ کشدیر . مرکزی (تامکان)
در . بو جزیره ایله جاوه آره سنده کی بوفازک
کنیشاکی ۳ ایله ۸ کیلومتره آره سنده در . سوا
حلی آز کیرینتیلی جیقینتیلی اولوب ، یالکز ساحل
جنوبیسنده (سومناپ) نامیله بر قوی و لیمانی واردر .
اراضیمی طاغلق و اورمانلق اولوب ، میاه جاریه
سی دم چوقدر . اکثر چایلری اوفق و سق اراضیه
الوریشلی اولوب ، یالکز (سومناپ) قویته دوکیلن
(مارسکان) نهری بیوجکدر . طویپراغی آز
منبت اولوب ، بو جمنجه جاوه دن چوق کیریدر .
اهالینک اکثرنجی مدارمیشتی اولان برنج احتیاجات
اهالییه کفایت ایدرک مقدارده اولوب ، بوندن
بشقه اولهرق شکر قامشی ، پاموق ، قهوه ، هند
ستان جوزی ، مصر ، تونون ، بوبر و سائره دخی
حاصل اولور . حیواناتده آزددر . ممانده متعلق
یالکز طوزی چوقدر . صنایع مجایه بعض منسوجات

نجیله یاغ، شکر و سائرہ اخراجندن عبارتدر .
بو جزیره اداره جاوه جزیره سنه ملحقدر .

مادوره (Madoura) هندستانک مدراس اداره و ایالتنده و مدراسک

۴۲۰ کیلومتره جنوب غربیسنده اولهرق (وایفه) نهری اوزرنده و $۱۶^{\circ} ۵۱' ۹''$ عرض شمالی ایله $۴۴^{\circ} ۹' ۷۵''$ طول شرقیده واقع بر شهر اولوب، ۷۳۸۰۵ اه ایسی، جیم و قدیم بر بخانهسی، متمد جوامع شریفهسی و پرواستان و قنولیک میسیونرلر مخصوص بعض کلیسا و مکتبلری واردر .

مادیره (Madeira) آمریقای جنوبیده (آمازون) ایرماغنه تابع بیوک

برنردر، که بولیو به ایله برازیله حدودنده بولیو به نیک اکثر میاه جابه سنی جمع ایدن (بنی) ایله (ماموره) نیک اجتماعندن بالمشکل، برازیله نیک (ماتوغروسو) ایله (آمازون) جمهوریتلری آرمسنده و بده بونلرک ایکنجیسی داخلده برازیله نیک پایانسز لانوسلری ایچنده شمال شرقیه طوغری جریانه، $۴۳^{\circ} ۲۳' ۳''$ عرض جنوبی و $۷۵^{\circ} ۱۷' ۶''$ طول غربیده آمازون ایرماغنه دوکیلور . کندهیسی ترکیب ایدن انهارک بولیو په ده کی مجرای مخصوصلری حساب اولمق سزین، مادیره نیک بو اسمی آلدیغی بردن یعنی برازیله حدودندن (آمازون) ایرما غنه دک مجراسی ۱۴۵۰ کیلومتره طولنده اولوب، اینیشلی اولان یوقاری قسنده برچوق شلاله لری وسرعت جریانلری واردر . اووه به دوشدکن صکره اولان قسم اسفل ایسه سیر سفاشنه صالحدر .

مادیره بی تشکیل ایدن انهاردن (ماموره) نیک متباعدن محسوب اولدیغی حالده، مادیره نیک اونکاه برابر مجراسی ۳۵۰۰ کیلومتره بالغ اولور، و آمازون ایرماغنی ترکیب ایدن انهارک اک اوزونی اولدیغی کوریلور . مجراسنک آشاغی ۱۰۶۰ کیلومتره لکی قورالاق زماننده دخی سیر سفاشنه صالحدر . قورالاق موسمنده نایسه ده ۴۱۴۲ و فیضاننده ۱۴۶۴۲ مکعب متره صو دوکر . اک آز درین محلنده ۵ متره دن زیاده عمق اولوب، بعض محلارنده درینکی ۱۵۰ متره قدر واریر . صاغ طرفدن برقاج تابمی واردر . مجراسنک بعض برلری هنوز مجهول اولوب، هواسنک آغر لغندن،

و جولان ایدن اقوام وحشیه نیک قورقوسندن قولای نحری اولنه میور .

مادزان } همداندن بر قونالاق مسافنده بر قلعه ایله بر کول و ایچندن

مهلیک بر روزکار چیقار بر مغاره اولدیغی جغرا .
فیون اسلام آتارنده مسطوردر .

مارات (Marat) فرانسه رجالندن او .
(لوب، اسویجیورده (نوشاتل))

قربنده ۱۷۴۴ ده طوغمش؛ و اجرای طبابت ایچون یارسه کیش، و ۱۷۹۲ ده مقتولا وفات ایتمشدر .

ماراتون (Marathon) یونان قدیمک

نیک ۳۰ کیلومتره شمال شرقیسنده اهمیت موقعیه حریه سی بونان کوچک بر قصبه اولوب، میلاد عیسی علیه السلام دن ۴۹۰ سنه اول میلادی طرفندن ایران اردوسنه بوموقده اولان مقاومتله شهرت بولمشدر .

ماراتونیسی (Marathonisi) یونانده

(لاقوبه) ایالتنده و اسپارتا نیک ۴۱ کیلومتره جنوب شرقیسنده اولهرق همای اولان کورفک شمال غربی گوشه سنده قضا مرکزی بر قصبه او .
لوب، ۱۹۹۰ اه ایسی واردر .

— ماراتونیسی کورفزی مورده شبه جزیره .
سنک جنوبنده کی اوچ کورفک اک غربیسی اولوب، ازمینه قدیمده (لاقوبه) و قرون وسطانده (فورون) کورفزی دینلیردی .

ماراقایبو (Maracaibo) آمریقای جنوبی

ساحلی قربنده و دکبله اختلاطی اولان همای واسع بر کولک کنارنده اولهرق (قاراقاس) ک ۵۳۰ کیلومتره غربنده ایالت مرکزی بر شهر اولوب، ۲۲۲۲۵ اه ایسی، نیک صیجاق و آغر هواسی و شکر، روم، چوقلانم و سائره اخراجانیله نیک ایشلک تجارتی واردر .

— ماراقایبو کولی و نزوئلائک ساحل شمال .
ایسنده وقع اولوب، شمالدن جنوبه بونی ۱۶۵ و کی ۹۰ و ۹۵ و ممتهای جنوبنده ۱۲۰ کیلومتره در . بو کول ۵۵ کیلومتره اوزون و ۱۴

کیلومتره کنیش بر ایکنجی کول ابله اختلاط ایدر، که همنامی اولان شهر دخی بوئک کنانده. در. بو ایکنجی کول $۱۱^{\circ} ۴'$ عرض شمالیده آنبیل دکبزیله اختلاط ایدر.

مارانهاؤ } یاخود ساؤلویز ده مارانهاؤ
Maranhao, Sao Luiz de }

(Maranhao) برازیلیه ممالک مجتمه سنک مارانهاؤ حکو. متنده وهمنامی اولان جزیره نیک اوزرنده $۲^{\circ} ۳۲'$ عرض جنوبی ابله $۴۱^{\circ} ۲۰'$ طول غریبده واقع حکومت مذکورده نیک مرکزی بر شهر اولوب، ۳۸۰۰۰ اهالیسی، داخلی مکتب اهدادیسی، تجارت مکتبی وسائر مکانجی، یرنج، قاقاؤ، پاموق، دری، سختیان، بويا استخراجی، قاقاؤچوق و - اثره اخراجاتی واردر.

مارانهاؤ } آمریقای جنوبیده
(Maranhao) برازیلیه ممالک مجتمه سی ترکیب

ایدن جمهوریتلرک بری اولوب، غیر منتظم بر معین شککنده اولدینی حالده، شمال شرق طرفندن بحر محیط آطلاسی ابله شمال غربی جهتندن (یاره)، غرب جنوبی جابندن (غویاز)، جنوب شرق طرفندن دخی (ساؤمی) جمهوریتلرله محاط و محدوددر. تقریباً ۱° ابله ۹° عرض جنوبی و ۴۴° ابله ۵۱° طول غربی آره لنده تمت اولوب، بحر ضلعی تقریباً سکز طقوز یوز کیلومتره طوللر. نده در. مساحت سطحیسی ۴۵۹۸۸۴ مربع کیلو. متره و اهالیسی ۵۰۹۰۴۰ کشیدر، که بهر مربع کیلومتره باشنه بر کشتی بیله دوشه میور. اراضیسی آلتی و دوز اولوب، اکثر طرفلری بالغه کور. مهش واسع اورمانلرله مستورددر. ای طرفلر نده کی ارتفاعلری آلتی تقسیم میاه خطلری تشکیل ایدر. بیله جک صورتده بر طاقم تیلردن عبارت اولوب، ارتفاعلری ۲۵۰ متره بی تجااوز ایتر. بو وجهله طاع نامنه مستحق یرلری یوقدر. حتی حدود جنوبیسی قریبده کی (سیراداسینتا)، (سیرادونفرو) و (سیراداس مانفاییراس) دخی مظنن اسلرله برابر بو قیلنددر. میاه چاره سی جوق اولوب، (ریو نوواتین) ابرماغنک بر پارچه سی حدود شرقیه سی تشکیل ایدبور. (پاراناهیه) ابرماغی منمندن منصبه دک حدودندن آریلر، رق، شرق

جنوبی حدودینی تشکیل ایدبور. (غوروی) اسمبله دهاکوچک بر ابرماق دخی غرب شمالی حدودینی آریبور. ممالکتک داخلنده نیمان و جویان ایدن انهارک ایسه باشلیجه لری شرقدن باشلاهرق: ایتا. پیقوری، مآرنجی، غراچاهو، پنداره نهرلر ایدر، که دردی ده مارانهاؤ کورفرزینه دوکیلور. بو کورفرزک خارجنده طوغریدن طوغری به بحر محیطه دوکیلور بر قاق کچک نهر ابله مذکور (پاراناهیه) به دوکیلور بیوجک بر جای دخی واردر. - واحلتک قسم شرقیسی دوز اولوب، وسطنده مذکور (مارانهاؤ) کورفرزی بولنیور، که ۱۰۰ کیلومتره قدر قره لک ایچنه کیروب، اورت سنده ایکی نهرک منصلری آره سنده شماله طوغری بر شبه جزیره اوزانیر، بوئک اوجنده بنه او اسمله بر جزیره و جزیره نیک اوستنده حکومتک مرکزی اولان (مارانهاؤ) شهری بولنیور. بو وجهله ایکی به آیرلش اولان بو کورفرزک قسم شرقیسی (سان جوزه) و قسم غربیسی (سان مارفوس) دینیر. ساحل غریبسنده ده (لانتظره) اسکله سی بولنیور. بو کورفرزدن حدود غربیه به قدر ساحل خیلی کیرتیلی چیقنتیلی اولوب، قارشینده سان جوزه اسمبله بر بیوجک و بر قاق کوچوک آله دخی واردر.

هوایی بک صبحاق اولوب، تبدلات هوایی. سیده هیچ حکمنده در. اک صبحاقی موسمنده میزان الحراره نیک درجه وسطیسی ۲۷ واک صسوق موسمنده ۲۶ در. بناه علیه بو مملکتده فصول اربعه دن بحث اولنق هبت اولوب، یا لکز ایکی موسمی اولدینی بیامک اقتضا ایدر. یاغموور موسمی کانون اولدن حزبراه، و قوراقق موسمی حزبراندن کانون اوله قدر سورر. قوراقق موسمنده بون آغاجلر باقراقلری دوکوب، اورتلق یانین محله دوتر. یاغموور موسمی کتجه، بردن بره. اورتلق زمرده دونوب، ذاتاً بک قوتلی و باقراقلری بک بیوک اولان نباتات جابلر سه ده، چه فائده که قوراقق موسمنده حیواناتک طیامسی بک مشکل اولور؛ بو حال او افطارک اسکان و اعمارینه مانع اولمقده در. بطاقق اولان محللر نده یاغموور موسملر نده نوبت صیته لری و صاری صیته وسائر خسته لقلر دخی

آره صره ظهور ایدرسده، صومی دکدر. اور.
مانری چوق اولوب، کراسته آغاجلیله بویا وضع
ورجینه انواعی بربر اشجاری و نباتات طبیه سی
چوقدر. محصولات ارضیه سی وائیله، پاموق، شکر
قامش، برنج، قاقاؤ و میوه لک انواعندن عبارتدر.
صیفیر، بیکیر، یکمی و سائر آدروپادن نقل اولمش
حیوانات اهلیه تک جنسلی پک مادیدر؛ بر طرفدن
قوراطق موسملرینک شدت و امتدادی بر طرفدن
دخی بونله مسلط اولان بر طاقم براسلر و سائر
حشرات مضره تکثیرنه مانع اولمده در. صولنده
کویک بالقلری چوقدر. مسادنی دمیر، باقیر، قیا
طوزی، بلور، سرمر و سائره دن عبارت اولوب،
آنجق اخراج اولنانی بوق کییدر. صنایع و تجارتی
هنوز لاشمه حکمنده اولوب، زراعت و حیوانات
محصولاتی دخی اسارتک لغوی اوزربنه، اخیراً
سکته به اوغرامتدر. بر قاج سنه اولکی استا.
تستقه کوره اخراجاتی سکر طنوز و ادخالانی اون
ایکی ملیون فرانق راده لرند ایدی. طرق و معابر
و وسائط نقلیه به متعلق هیچ بر شیئی چوقدر.

مارانیون } (Maranon) آمریقای جنو -
بیده مشهور (آمازون) برماغی
ترکیب ایدن ایکی بیوک نهردن بری اولوب،
دیگری (ایسا) و (بونوماو) اسمبله معروفدر.
مارانیون نهری (پرو) جمهوریتده ۱۰°۱۰'
عرض جنوبیده واقع (لاورقوشه) کولندن
خروج ایله، ابتدا شمال غربیه، بده شمال شرق
و نهایت شرق جنوبیه طوغری آقورق، کندیمی
سیر سفائنه صالح اولدینی کبی، کرک پرودن و کرک
اقو آدوردن بنه سیر سفائنه صالح اهلجق قدر
بیوک بر چوق انهار اخذ ایله کیندیکه بیوپرک،
جنوبدن کلن (هو آلاغه) و (قو آیلی) ایله
واقو آدوردن این (تابه) ایله برلشدکن صکره،
برازیلیا حدودینه واصل اولور؛ و اوراده صاغدن
پرو ایله برزیلیه حدودینی آیره رق کلن (پاقارومه) بی
دخی بمدا لخد، برزیلیه طوبراغی ایچنه کیروب،
دها ایلریده صولدن (ایسا) نهر عظیمیه برلسرک،
آمازوننی تشکیل ایدر. آند سلسله سی ارتفاع لرندن
اووهله دوشرکن بر طاقم طار و اینشلی بوغازلردن
یکه رک، بر چوق شلاله لر تشکیل ایدر.

مَارب } مئنده صنعا ایله حضر، و ت آره -
سند و صنعدان درت مرحله تک
مسافده قدیم بر شهر اولوب، سدیله مشهور ایدی.

ماربله } (Marbella) اسپانیه آندالو -
سیه تک (مالاغه) ایالتنده و مالا -
غه تک ۵۰ کیلومتره جنوب غریبسنده اولورق
ساحل بچرده قضا مرکزی بر قصبه اولوب،
۷۹۵۰ اهالیسی، جبل طارق ایله آفریقا ساحلنه
نظارتی، کوچک لیانی، فناری و اطرافنده میوه
وسبزه باغچلری واردر.

ماربورغ } (Marburg) آوستریا و مجا -
رستان دوننک (استیری)
خطه سنده و غراجک ۶۰ کیلومتره جنوب شرقیسنده
اولورق طونبه تابع (دراوه) نهرینک ایکی
کنارنده واقع قضا مرکزی بر قصبه اولوب،
۱۷۶۳۰ اهالیسی، ذخیره و شراب محصولات
و دبیرخانه لریله باغچالری واردر.

ماربورغ } (Marburg) فرنی پروسیده
(هسه ناسو) ایالتک (قاسل)
سبغائنده و قاسلک ۸۰ کیلومتره جنوب غریبسنده
بر قصبه اولوب، ۱۱۲۲۵ اهالیسی، چلنکیر لکه
متعلق شیلره بیره، تونون و سائره فابریکلری، دبا.
غناخلری، دارالفنوننی و ۱۲۰۰۰۰ جلدی حاری
کتبخانه سی واردر.

مارتن } سنت - (St. Martin) قنوو -
لیکلرک عزیزلردن اولوب، ۳۷۴
تاریخ میلادیسنده فرانسه ده (نور) بستیمی
اولمش، و فرانسه تک شمال و غربی جهتلرند خرسیتیانلی
نشر ایش ایدی. تشرین ثانی تک ۱۱ نده یورطیسی
اجرا اولنور.

مارتن } (Martin) بو اسمله ۵ پایا
کمشدر:
برنجیسی طوسقانه لی اولوب، ۶۴۹ دن ۶۵۴
تاریخنه دک پایاتی ایش؛ و امپراطور ایکیجه قو -
نستاک منسوب بولندینی بر مذهب مخصوصک
رفضنه حکم ایشکله، عزل و قسطنطنیه به جاب
اولنورن، قریم شبه جزیره سنه نفی اولمش؛ و بر
مدت صکره اوراده وفات ایشمدر. قنولیکر

تزدنده اهزهدن مـدود اولوب، اشرف نائينك
۱۲ سنده بورطيسي اجرا اولنور .

— ايكنجيسى ۸۸۴ دن ۸۸۴ تاريخنه دك،
واونجيسى ۹۴۲ دن ۹۴۶ تاريخنه دك پاپاني
ايدوب، اهميتلى بر وقوا تئلى اولماشدر .

— درونجيسى فرانسز اولوب، ۱۲۸۱ دن
۱۲۸۵ تاريخنه دك پاپاني ايتمش؛ و آواغونلى بدرويه
قارشى سچيله قرالى آزولى شارلى مد فنه ايدرك،
خهمنى آفروس ايتمش؛ و سچيله ايكنديلى ناميله
معروف قتل مام فاعللىق تعين ايتاش ايدى .

— بشعيسى، يكرى اوونجى ژانك قونستانسه
مجلسى طرفدن اسقاعلى اوزرئنه، ۱۴۱۷ ده
انتخاب اولنورق، غرب كايساسنده كي تفرقه خستام
ويرمش؛ و مذكور مجلك اكمال مذاكراتنه دك
رياستنى ايدرك، ژان هوسك طرفه كيراشى تامين
ايتمش؛ و حكومت جهمانيه سنى استرداده، ناپولى
قرالغلك و بشقارلشك اينه كچكش بعض برلى
كرى آلمش؛ و ۱۴۳۱ ده وفات ايتمشدر .

{ Martos } اسپانيه نك (جائى)
مارتوس { اياتنده و جائك ۱۳ كيلومتره
جنوب غريبسنده اوله رق، بر صرتك اوزرنده
واقع بر قصبه اولوب، ۱۲۸۰۰ اهالىسى واسكى
روماليوردن قاله بعض آثار عتيقه سى واردر .

{ مارته } ياخود مارنه ويا مارطه (Marthe)
همشيره سى مريم (ياخود ماريه)
ايله برابر حضرت عيسى (عليه السلام) ك صحباياندن
اولوب، نبي مشايراليه بونلك بواند قلى (بطانيه) قصبه .
سنى تعريف ايتدك، كنديلينه مسافر اولورلدى .
جمله مميزاتندن اولقى اوزره، احبا ايلدكارى عزير
(ويا لازار) دخى بونلك برادردى ايدى . حضرت
عيسى (عليه السلام) كنديلينه مسافر اولدقده، بوابكى
همشيره دن سريم اقدام نيولرى اوكنده طوروب،
موعظله رنى ديكر، و صاحبه ترجه ايسه بكمكى و
سائر مالزمه سنى تپشه ايتككه شتاب ايدرمش . حتى
بركون (مارته) همشيره سنك بوشرفته قيصه انوب،
حضرت عيسى (عليه السلام) ه شكايه ايتمش؛ و حضرت
مشايراليه : اوده حصه سته اصابت ايدن خدمتى
ايضا ايدبور، بيورمش ايدى .

مارتين غارسيا { Martin Garcia } آسرقاى
جنوبيده (آرجنتين) جهو .
ويننده و (لابلاته) ايرماغى خليجك اك ايجرى
محلنده واقع بر آطه اولوب، بوي ۳۷۰۰ و حذاي
بجوردن ارتفاعى ۴۰ متر ددر . اهميت تجاربه و
عسكريه سنه بناء بوكوچك جزيره نك تصرفى حقنده
قومشورل بيننده خيلى منازل و قوع بولمشدر .

{ Martinique } مارتينيقه
كويچك آنتيله جزيرندن
فرانسه دولتنه تابع بر جزيره اولوب، اصل اسمى
برلىرى اولان (فرايب) اساننده (ماردينه)
در . شمال جهتنده بولنان فرانسه تابع اغو اولوبه
(ماويه فالانته) آطه لردن انكتره به تابع (دومينيك)
جزيره سيله آيراش اولديغي كى، جنوباً دخى (لوسيه)
و سائر انكيز آطه ليله محاطدر . مارتينيقه آطه سى ۱۴°
۳' ۲۳' ايله ۷' ۴۷' ۱۵° عرض شمالى و ۶۳°
۱۹' ۹' ايله ۳۴' ۳۴' ۶۳° طول غربى آره لرنده
متمد اولوب، شمال فرييدن جنوب شرقى به بوي
۶۵، اك كيش محلنده اكى ۳۴ و محيط دائره سى
۲۶۰ كيلومتره در . مساحه سطحيه سى ۹۸۸ مربع
كيلومتره اولوب، ۱۸۹۰۹۹ اهالىسى واردر، كه
بهر مربع كيلومتره باشه ۱۹۲ كشى دوشمككه،
جزيره چوق مسكون ديمك اوليور . شكلى غير
منتظم و اراضيسى طاغلق اولوب، (پله) اسميله
شمال غربى جهتنده بولان اك بوسكك طاغلك
۱۳۵۰ متره ارتفاعى واردر . بو طاغلر بكنى .
الاصل اولوب، پله بركافز صوك دفعه اوله رق،
۱۸۵۱ تاريخ ميلادينده آتش افشان بولمشدر .
غرب شمالى قسنگ سواحلى دوزجه اولوب،
شرق جنوبى قسنگ ايسه قوى و برونلرله شبيه
جزيره لرى چوقدر . شرق جنوبى جهتنده بيوك بر
كورفز بولنوب، ايچنده مركزى اولان (فورت
ده فرانسه) ناميله . تحكيم قصبه سى واردر . وسطلر
ندهكى طاغلردن هر طرفه كي سواحله بر چوق انهار
آقوب، بونلك جوغى سيل حالنده در . اكيوكلى
فورت ده فرانسه كه رفزيته دوكلين (رپور ده
لژارد) يعنى «كرتكا» لرنهرى در .

مارتينيقه نك دخى، سائر آنتيله جزيرلى كى،
هواى صيحا و رطوبتلى اولوب، اصل بونلرلك

حربی سنجیده نقل ایله، اوج سنه‌ک محاصره دن
صکره ۲۱۳ ده سیراقوسه بی ضبط ایش؛ و
۲۱۰ ده قانوسیومده آنیالی مغلوب ایش؛ و
ایک سنه صکره بوسیله اوربله رق، اتلاف اولمش
ابدی. «رومانک قلیبی» لقبه مظهر اولمشدی.
مشهور (آرشید) صاحب ترجمه ک سیراقوسه بی
ضبطنده اتلاف اولمشدر.

— ایکنجیمی برنجینک خانداننه منسوب او.
لوب، میلاددن ۵۱ سنه اول قونسلوس اولمش؛
وقیصرک غالبان عزانی الک اول سنانویه تکلیف
ایدن کنده بی اولوب، بوندن ظهورایدن محاربه
داخلیده بوسیوسک طرفنی التزام ایش؛ و قیصر
فرساله ده غالب کفجه، کنده بی مدلی به نفی ایش
ایدی. بده سناتونک رجاسیله کنده بی اطلاق
ایده رک، رومابه عودتنه مساعدت ایش ایسه ده،
مدلیدن عزیمت ایده جکی ائشاده برکوله سی طرفندن
قل اولمشدی. خطیب شهر چیرون بوتک اطلاق
حقنده مشهور برنطق ایراد ایشدر.

— اوچنجیمی آوغستوسک همشیره می واقتا.
وبه نک اوغلی اولوب، دایسی طرفندن اوغلامه و
ولایت عهده قبول اولمش، و قیزی یولیبه بی
تزوج ایش ایدی. کنده بیسندن چوق شیلر مأمول
اولمقده ایکن، قبل میلاد ۲۳ تاریخنده ۱۸ یل
شنده وفات ایشدر. شاعر شهر (برجیل)
بوتک مرثیه سی یازمش؛ ووالده می بو مرثیه بی
اوقوبنجه بایلوب، شاعره هر بر مصراتیچون اون
بیگ (سترک) یعنی تقریباً ایکی بیگ فراتی جاژه
ویرمش ایدی.

مارد } دویمه الجیل قربنده بر قامه ولوب،
} «نمرد مارد و عزالایق» ضرب
مثانه مینی علیه اولمشدر.

ماردوکتس } (Mardocentès) میلاد
} هیسسی (عم) دن ۲۲۱۸
سنه اول بابلیستانی احفاد نمرددن ضبط ایش بر
عرب حکمدار اولدینی و نسلی تاریخ مذکوردن
اعتباراً ارض بایله ۲۲۵ سنه حکم سوردیکی
نواربجده مسطور اولوب، بوتک اسم حقیقی سی و
زهدن چیقینی آکلاشیله مدی.

ماردونوس } (Mardonius) یونان
} قدیم مورخلرینک روایتنه

هواسنی آوروپالیر ایچون ناقابل تحمل حاله قویان
ایسه سرعت تحویلدر. شوبله که چوق دفعه
صباحین میزان الحراره ۲۰ درجه کوستر برکن،
اولان وقتی ۴۰ و اقشام اوستی ۳۰ درجه ابراز
ایدر. بوتحوالاتک سره تی و یاغمر موسملرنده
یاغمر لرله فرطونه رک کثرتی قادی صیتمه ایله صاری
صیتمه، دیزانتی، امراض جلده و سائر انواع علل
مهلهکه تولید ایدبور. طوبراغی بک منبت اولوب،
اقایم حاره به مخصوص محصولاتک جمله سی واز آن
جمله: خرما آفاجلرینک انواهیله صبر آچایی و سائر
بهارات قیلندن ایشارک اجناسی، شکر قامی،
قهوه، پاموق، قاقاژ، مصر، مانیوق، موس،
پتانه، طاتلی برالماسی، تونون، هندستان جوزی،
پورتقال، لیمون، آناناس، وانیله، تهرندی و
اسلرینی تولیدکیمز دیگر انواع میوه لر حاصل اولور،
واهای برنردن شکرملر و شراب و ایکورلر یاپورلر.
اورمانلری چوق اولوب، طاغلی ۱۰۰۰ متره
ارتفاعلرنه دک اورمانلرله مستورددر. حیوانات
اهلی سی آوروپادن منقول اولوب، حیوانات بحلیه سی
باشلیجه طبور انواعندن عبارت اولمغه، آوی
چوقدر. تجارتی ایشک اولوب، سنوی اخراجاتی
۳۶ و ادخالاتی ۳۳ میلیون فرانسی متجاوزدر.

مارجانه } (Margiane) یونان قدیم جغراف.
} فیوننک آسیای وسطیده مرو
جهته و بر دکاری اسم اولوب، بو اسمک کرک (مرو)
اسمیله و کرک بو شهرک ایچسندن یکن (مرغاب)
نهریله مناسبی درکاردر. سرکزیته ده اسکندروک
اخلاق زماننده (آنطیوخیا مارجانه) نامی ویریلیر
ایدی، که بوده مرو شهرندن عبارت ایدی.

مارچلوس } فلاودیوس — (Claudius
} Marcellus) بواسمه اسکس
رومالیرده اوج مشهور ذات کلمشدر:

برنجیسی سردارلردن اولوب، بش کره
قونسلوس اولمش؛ و قبل میلاد ۲۲۲ تاریخنده
ظالاری مغلوب ایدوب، حکمدارلری (ویریدوماری)
کندی ایله قتل، و میلانی ضبط ایله، آپلک بری
طرفنده کی غالبانی روما ممالکته الحاق ایش ایدی.
بعده آنیباله قارشی سوق عسکره مأمور اولوب،
۲۱۶ و ۲۱۵ ده ایکی محاربه قزانش؛ و میدان

کوره، ایران شاهی داربوسک (اسفندبارک ؟) سردار لریدن اولوب، میلاددن ۹۲۲ سنه اول، یونانی ضبط ایتک اوزره، تراکیه خطه سندن بر فرقه عسکریه سوق ابدیه رک، ماکدونیه بی ضبط ایتدکن صکره، آینوروز آچققلرند دوتناسی فرطونه دن بائش؛ و ۸۰۰ ده ترمویله و سالامینه ده حرب ابدوب، (پلاتیه) ده (یاوسانیاس) طرفندن مغلوب وائناى محاربه ده تان اولمشدی.

مارده } اندلسه قرطبه به ملحق واسع بر ناحیه اولدینی جغرافیون حرب آثارنده مسطوردر.

ماردین } جزیره تک شمال جهتنده دیار بکر ولایتنه ملحق و دیار بکرک ۹۰ کیلومتره جنوب شرقیسنده اوله رق قره جه طافک جنوبی اتکنده واقع اوا مرکزی بر قصبه اولوب، ۲۵۰۰۰ اهالیسی، اوستنده متین بر قلعه سی، سوری، ۲۰ دن زیاده جوامع شریفه سی، ۵۰ مسجدی، ۳ مدرسه سی، ۹ کلاسای، ۳ مناستری، ۸ حمامی، ۱ خانق، ۷۰۰ دکانی و بز، خالی وسائر منسوجات دستکاهلری وارددر. شهرک قسم اعظمی مرتفع بر قیالتک اوزرنده مؤسس او. لوب، جنوبیه طوغری کوزک کوره بیادیکمی قدر تمتد اولان واسع و منبت بر اووه به نظارت کامله سی وارددر. بر تمیمی ده بو تپه تک آلتنده واقعدر. میاه جابه سی ده پک بولدر. هر نه قدر قیشین زیاده جه صوئوق و یازین صیفاق ایسه ده، هوا سی پک صاغلاندر. قصبه تک خارچنده، اسکمی شهرک خرابه لری کوربیلور. اهالیسنک ۱۶۰۰۰ قدری مسلم و قصوری مذاهپ تشه به منقسم ارمنی ابله سربانی، کلدانی و اسراییدر.

— ماردین قضای سنجاغک حرب جنوبی گوشه سندن عبارت اولوب، شرقاً نصیبین شمالاً مدیات و عونیه قضا لریله، غرباً دیار بکر مرکز سنجاغلیه، جنوباً دخی زور مستقل متصرفلیقه محدوددر. قوجعمار و اماموده ناحیه لریله برابر ۲۳۰ قره دن مرکب اولوب، ۵۷۲۷۴ اهالیسی وارددر، که بونلردن ۴۰۵۰۰ ی ترک، کرد، عرب و چرکس اوله رق مسلم، ۱۵۷۰۰ ی ارمنی، روم، کلدانی و سربانی اوله رق خریستیان،

۵۸۰ ی اسراییلی و قصوری یزیدی و چنگانه و ساژمدر. اراضی منبت اولوب، بو باده ماده آتیه ده لواحقنده و بردیکمز معاوماته اکتفا ایدرز.

ماردین } سنجاغی. دیار بکر ولایتی ترکیب ایدن اوج سنجافک بری و اک شرق جنوبیسی اولوب، غرباً و غرب شمالی طرفندن نفس دیار بکر سنجاغلیه، شمالاً بتلیس، شمال شرق طرفندن وان، شرق جنوبی جهتندن موصل و لایترلیه، جنوباً دخی زور مستقل متصرفلیقه محاط و محدوددر. سنجاغک اورته سندن فریدن شرقه طوغری بر صره تپه لر تمتد اولوب، بر تقسیم میاه خطی تشکیل ایدرلر. بو ارتفاعلرک شمالی مائله سندن این صولر سنجاغک شمال و شمال شرق جهتندن حدودینی آبران دجله ایرماغنه منصب اولدینی حالد، جنوبی مائله سندن این صو فراه تابع (خابور) نهرینه دوکلك اوزره، جوله طوغری ایتلرسه ده، یالکز یاغوره و موسلرنده خابوره واصل اولورلر. اراضی لوانک قسم شمالیسی طاغلق او. لوب، قسم جنوبیسی ایسه چولکلدر، و شالان جنوبیه کیدلدیکه، کرک اراضینک طبیعتی و کرک هوا سی دکیشیر. مساحت سطحیه سی ۲۰۷۴۰ مربع کیلومتره اولوب، ۱۶۰۰۰ مربع کیلومتره لکی قابل زراعت، ۴۰۰۰ مربع کیلومتره لکی قیالتی و طاغلق ۶۵۰۰ مربع کیلومتره لکی ده اورمانلقددر. محصولات ارضیه سی بقدای، آرپه، فصولیه، مرکج، برنج، سیسام، پاموق، نون، اوزوم، زیتون، بادم و ساژم میوملرک انواعندن عبارتدر. اوزوملرندن پک مقبول شراب و بکمز اعمال اولنور. میوه لرینکده برخیلی مقداری قورودبله رق و یا پستیل ابدبله رک اخراج اولنور. بر نوع یشیل فسقیقدن قوقولی بریاغ جیقاروب، بوندن صابون ییارلر. سر. عالی جوق اولوب، حیوانات اهلیه سی ۶۰۰۰۰ ی متجاوز قیون، ۱۰۰۰۰۰۰ مقدار بته قریب پکی، ۳۳۵۰۰ مرکب و استر، ۱۳۵۰۰ آت، ۱۰۳۵۰۰ صیفیر، ۱۰۱۰۰ دوه و ساژم دن عبارتدر. قیونلرک محصولندن خیلی مقدار یاغ و پنیر ابله بیاغی جیقار. صنایع محلیه و تپله پک ایلری اولوب. شمعی دخی نمونه مقامنده باموق و بوک و اییکدن

بعض منسوجاته قویجمله متعلق شیلر و برنجیدن آوانی مختلفه ایله بعض مواد دباغیه اعمال اولنیور ایسه ده، طارق و مبارک ققدانی صنایع محلیه تک رواج و ترقیسه مانع اولمده اولوب، یالکز احتیاجات علیه کوره اعمالات وقوع بولمده در. سنخافک سنوی واردانی ۹۵۰۰۰ ایرا راده لرنده در. ماردين سنخافی: ماردين، نصیبین، جزره، مديات و عونیه اسمبلرله ۵ قضایه منقسم اولوب، ۱۳ ناحیه و ۱۰۳۲ قریه یی حاویدر. اهالیسی ۱۹۳۰۲۲ کتبی اولوب، ثلاثی مسلم و بر نائی ارمنی، روم، سریانی و کلدانی اوله رق مذاهب مختلفه یه متفرق خرسیتیان و ۵۸۰ ی ده اسرائیلیدر. لوا داخلته ۱ رشديه و ۳ مدرسه ایله ۶۲۵ اسلام صبیان مکتبی و جماعات مختلفه نصرانیه مخصوص ۵۹ مکتب وارددر. بو سنخاق قرون وسطاده پک چوق وقوات تاریخیه تک محل جریانی بولمده، تاریخ نقطه نظرندن اهمیتلی بر چوق خراب قله لری و سائر مواقع مشهوره سی وارددر.

مارس (Mars) سیاراتدن سرینک روما. حرب و جنکک الهی و مشتری ایله (یونون) ک اوغلی زعم اولنوردی. اسکی روماده عبادته مخصوص معبدل و راهبل وار ایدی. سنه تک برنجی آینه و هفتتک اوچنجی کونته دخی بونک اسمنی و بر مشلردی. کویا زهریه حاشق اولوب، کندیسيله الفت ایتمکده ایکن (وولقان) طرفندن باصیلوب، ابکیسی تلدن بر آغک ایچنه آلتش. یونایلر بو معبوده (آریس) نامنی و بر لر دی.

مارساله (Marsala) و طوغریسی مرسی الله (Marsala) سیچله تک ساحل غریبسنده ترابانی ایالتنده و ترابانینک ۳۰ کیلومتره جنوب غریبسنده بر اوومه و یالزمودن ترابانیه کیدن دمیر یول خطلی اوزرنده بر قصبه و اسکله اولوب، ۱۹۷۳۰ اهالیسی و مشهور شراب ایله طوز اخرا. جانی وارددر. پک قدیمی بر بلده اولوب، اسم قدیمی (لیلبیوم) در. سیچله لی دیودورک روایتنه کوره ازمئه قدیمه ده ۹۰۰۰۰۰ اهالیسی وار ایدی. قرون وسطاده عربلرک ضبطنه کچوب، لیمانتک کوزلاکی مناسبتله الهک لیجانی دینش، و فیما بعد

بو اسمله سمی قالمشدر. شارل کینت قصبه یی عربلردن ضبط ابتدیکنده، تکرار بونلرک ایینه کچسون دبه، لیجانی طولدر برمشیدی. قرن حاضر میلادی اوائلنده مجدداً بر صنعی لیمان انشاسته مجبور اولمشلردر.

مارسل (Marcel) بو اسمله ایکی پایا کلمشدر:

برنجیسی ۳۰۸ دن ۳۰۹ تاریخنه دک برسنه پایاق ایدوب، سنت مارسلنه خاف اولمش، و امپراطور (ماقرنس) طرفندن نی اوامش ایدی. اعزه دن معدود اولوب، کانونی ناینک ۱۶ سنده یورطیسی اجرا اولنور.

— ایکنجیسی ۱۵۵۵ ده پایانه انتخاب او- لنوب، یالکز ۲۱ کون بو مقامده قالمشدر. — دیگر بر سنت مارسل دخی پارس پستقوسی اولوب، ۴۰ تاریخلرنده وفات ایشدر. پارس جواریلنی بر اژدرهاک تسلطندن قورنارمش اولدیخی متواتردر.

مارسل (J. Marcel) مشا. هیر مستشرقیندن اولوب، ۱۷۹۸ ده برهیت فنیه مییتنه مصره کوندرلش؛ و مصرک احوال تاریخیه و سائرهنه دائر بر قاچ کتاب یازدیغی کبی، لسان عربیدن بر قاچ کتاب دخی فرانسجه یه ترجمه، و فرانسجه دن عربیه بر لغت کتابی ترتیب ایشیدی. ۱۸۵۴ ده وفات ایشدر.

مارسلن (St. Marcelin) سنت — ۲۹۵ تاریخ میلادیسندن ۳۰۵ تا. ریخنه دک پایاق ایدوب، بونک زماننده امپراطور دیوقاتیان خرسیتیانلری تعقیب ایش ایدی. نسانک ۲۶ سنده یورطیسی اجرا ایدرلر.

مارسلیه (Marseille) فرانسه تک ساحل جنوبیسی و جنوب شرقیسنده ایات مرکزی بر شهر و بیوک اسکله اولوب، ۴۰۳۷۴۹ اهالیسی، فنونه مخصوص مکتب طایسی، طبیه مکتبی، تجارت و صنایع موسیقی مکتبلی، آینه اسمیله بر جمعی، فنون و ادبیات و صنایع نفیسه آقادمیاسی، طب، استاتستیک و سائره جمعیتری،

بنیانات باطنجی، کوزل موزه سی، تاریخ طبیعی نمونه خانه سی، رصدخانه سی، واسع کتبخانه سی، متمدن مؤسسات خیریه سی، باقیه سی، ضربخانه سی، ایکی بیوک ایمانی، مکمل ریختملری، جسیم استحکا. مانی، فائله، چ-وراب، فس، شابقه، سختیان، موم، صابون، جام، شکر، باغ، بويا وسائزه فابریقلری، پک ایشلک نجارتی، سفائن اعمالیه مخصوص واسع حوض دستکاهلری، آق دکنک هر طرفته ایشلر بیوک واپور قوه پانیه لری وارددر. شهر اسکی و یکی مارسیلیه اسماریله ایکی به منقسم اولوب، بکیسنگ کنیش دوز سواققلری وارددر. متمدن بیوک ومصنع کلیدالریله نیاترولری وساز ابنیه صومیه سی وارددر. قرانته خانه سی ده آورويا. ده کیلرک اک مکملیدر. مارسیلیه کثرت نفوسیه یارس وایوندن صکره اوله رق فرانسه نیک اوچجی شهریدر. پک اسکی برشهر اولوب، میلاددن ۶۰۰ سنه اول بر یونان هیئت مهاجرینی طرفندن (ماسالیا) اسمیله تاسیس اولمشدی. موقعی اقتضاسنجه آز مدت طرفنده چوق ترقی ایدوب، اهالیسی او جوارلرده بر طاقم قصبه لر دها تاسیس ایش؛ وآق دکنزده اجرای تجارت خصوصنده قازناجیلره رقابت ایدره ک، بحر محیط اطالاسی به وبالطیق دکنزیه قدر دخی کیمتکه باشلامش لرایدی. اندلس فأنخاری اولان غزاة اسلام مارسیلیه بی دخی ضبط و تخرب ایدوب، آنجیق چوق وقت محافظه ایدمه مشلردی. بو شهر بر خیلی وقت مستقل صورتده اداره اولمش؛ ومعارف مرکز لرندن بولنشدر.

مارسیانوس (Marcien, Marcianus) } قسطنطنیه روم امپراطور.

لرندن اولوب، ۴۵۰ دن ۴۵۷، تاریخنده ک حکم سورمشدر. تراکیده مجهول بر حاکمه منسوب اولوب ۳۹۱ تاریخنده طوغمش؛ پک کنج ایکن عسکر یازلوب، قطع مراتب ایل، تربون وسناور اولمشیدی. کنج تودوسوسوسک وفاتندن صکره، نخته یکن همشیره سی (بولخریه) بی تزوج ایدره ک، بووجهله حکومته نائز اولمشیدی. کندیبی جور ومدبر اولنله، آیلاتک تپیدانته جواب ویره ک، کندیبی حکامکه جمهور ایشیدی روملر کندیبیله

زوجه سی اعزه صرسته یکیروب، شباطک ۱۷ سنده یورطیلرینی اجرا ایدرلر.

مارشنه (Marchena) } اسپانیه نیک سوبه (یعنی اشیلیه) ایالتنده وسوبله نیک

۴۰ کیلومتره شرق جنوبیسنده بر قصبه اولوب، ۱۳۷۷۰ اهالیسی، اسکی بر سرانی ورومایلردن قاله بهش آتاری وارددر.

مارشه (La Marche) } فرانسه نیک اسکی (تقسیماتنده بر خطه سی اولوب،

شمالاً بری وپورپونه، غرباً بوآنو، جنوباً لیورن، شرقاً دخی اورنیه ایله محدود ایدی. مرکزی (کرت) قصبه سی اولوب، بوقاری وآشاخی مارشیه منقسم ایدی. مرتفع بر اولوب، ویانه، قروزه، آنتن، غارغیه وشر نهرلری بو خطه داخلنده نیمان ایدرلر. شمذیکی تقسیماتده (قروزه) ایالتله بوقاری ویانه ایالتک قسم اعظمی تشکیل ایدبور.

مارشیه (Les Marches) } ایسالیانجه (Marche) } ایطالیای وسطینک

شرق طرفنده بیوک بر خطه اولوب، آبتین سلسله جبالنک صریله آدریاتیق دکنزی آره سنده متمد اولدیغی حالده، شمالاً امییه، غرباً طوسقانه واورمیریه، جنوباً دخی آروجه خطه لریله محدوددر. حدود شمالیه سنده سنت مارتن جمهوریت صغیره سی دخی بولنیور. شمذیکی تقسیمات ملکیده بزارو، اورینو، آقونه، ماچرانه وآسقولی بیچنو اسملریله ایالتیه منقسمدر. مساحت سطحیه سی ۹۸۳۵ مربع کیلومتره اولوب، اهالیسی بر ملیونه قریبدر. آبتین سلسله نیک بو خطه داخلنده کی اک بوکک ذره لری ۱۷۰۰ متره قدر چیقار. آدریاتیق ساحلنه طوغری برچوق قوللری اوزاندر. صولری دخی بودکنزه دوکیلوب، باشلیجه انهاری؛ ترونو، اوفیده، آزو، تنه، کینچی، بوتجه، موزونه، ازبنو، مبرا، چزانو، متاؤزو، ائوالیه ومارکیه در. طوبراخی منبت اولوب، اک باشلی محصولاتی بندای، اوزوم، زیتون وسائزه اولوب، چوق اییک دخی چیقار. کتن وکنور دخی احتیاجات عملیه کوره بیتشوب، حلبسوک ذخیره دن خیلی اخراجاتی دخی اولور. میوه وسیزه ایله کراسته اخراجاتی دخی وارددر. شرابله زیتون باغی مادیدر. طشاغاق چپترلنده

قیون و سائر حیواناتی چوقدر. صنایع محلیه باشلیجه ایجیلکله منحصر اولوب، بز، بؤك منسوجات، کاغذ و دمبر و نوجدن ممول شیلر کچی مصنوعاتی آنجی احتیاجات محلیه کوره در.

مارغانه (Margate) انکلترونک (کنت) قونلغنده و (تامیسه) ابرمانک

منصبنده واقع (نانت) آطه سی اوزرنده اوله رق اولدره نیک ۱۲۰ کیلومتره شرق جنوبیسنده بر قصبه اولوب ۱۲۰۰۰ اهالیسی، دمیر بولی، کوزل خانلری، ایشلک ذخیره نجاتی و دکبز حاملری واردر.

مارغاریتته (Margarita) آمریقا ده و تزویلا ساحلی قارشیسنده

آنتیله جزایرنن بر جزیره اولوب، (بلانقویله) و (هرمانوس) آطه لیه برابر جمهوریت مذ کوره به ملکی (نووه اسپارته) اسمیله بر ایالت تشکیل ایدبور. ساحلدن ۲۵ کیلومتره کنیش بر بوغازله آپرلش اولوب، بر اوجی ۱۱°۳۰' عرض شمالی ايله ۶۶°۴۷' طول غریبده واقمدر.

آره لری آلتی بر برخله مربوط ایکی پارچه دن عبارت اولوب، قسم شرقیسی یا لکز بر طاق تیره لری و قسم غریبسی ایسه ۱۳۴۶ متره ارتفاعنده بر طاغی حاویدر. بونی ۶۰ واك کنیش محلنده اکی ۳۴ کیلومتره اولوب، مساحتی سطحیه سی ۴۱۴۳ مربع کیلومتره و اهالیسی ۳۰۹۸۳ کشیدر. مرکزی آسونسیون قصبه سیدر. قسم شرقیسی زراعتی صالح اولوب، قسم غریبسنده کچی و سائر حیوانات بتیشدیریلیر. و قتیله سواحلنده انجی چیقاریلوب، اسمی دخی بوکا دلات ایدرسه ده، بونک صیدی شمعی متروکدر. بو آطه ۱۴۹۸ ده قریستوف قولومبک کندیسی طرفندن کشف اولنمشدر.

مارغلیج (Margariti) یانیه ولانتک پروزه سنجاننده و پروزه نیک

۵۰ کیلومتره شمال غریبسنده اوله رق ساحل بچردن ۱۰ کیلومتره لک مسافه ده واقع قضا مرکزی بر قصبه اولوب، جمله سی مسلم و آرنآؤد اولق اوزره، ۳۰۰۰ قدر اهالیسی واردر.

— قضایی پارغه و فنار ناحیه لیه برابر ۷۱

قریه دن مرکب اولوب، تخمیناً ۲۵۰۰۰ اهالیسی واردر. اهالیسنک جمله سی آرنآؤد و قسم کلیسی مسلم اولوب، شجاعت و جسارت لیه مشهور درلر. اراضیه سی مثبت اولوب، ذخیره، برنج، زیتون و سائرته حاصل اولور. سواحله قریب محلارنده قیشین هوا ملایم اولغه، قیونلر ایچون قیشلاق مراهلری واردر. پارغه دن بشته اوفق کیلر و قایقار یناشیر بر قاج کوچک اسکله سی دخی واردر.

مارغوس (Margus) خراسانده مرو شهری ایچندن کچن (سرفاب)

نهرینک یونان قدیم جغرافیونو آتارنده مضبوط اسمیدر. — صریبه ده کی موراوه دخی یونان قدیم جغرافیونو آتارنده بو اسم ايله مذکوردر.

مارق (St. Marc) خرستیانلرک عزیزلرندن اولوب، ۳۳۶ تاریخنده

۸ آی پالاق ایشمدر. — «مارقو» ماده سنه ده مراجعت بیوریه .

مارق آنطو آن (ومارق آورل). «آنطو»

ماده لینه مراجعت بیوریه .

مارقو (St. Marc) انجیلک جامعلرندن

برقه ده دنیا به کلش؛ و حواریوندن بطروسه التحاق ایدوب، بونک معینده کرمش؛ و روماده کندیسنه ترجائلق ایشم ایدی. بده برقه نیک مدن خمسه سنه و مصره کیده رک، وعظ و نصیحتله مشغول اولمش؛ ۵۲ تاریخنده اسکندریه ده بر کاپیسا تأسیس ایشم ایدی. ۶۸ تاریخنده (سرایس) آیینی اثنا-سنده مصریلر طرفندن طویلوب، قتل اولنمشدر. نیسانک ۲۵ نده بورطیسی اجرا اولنور. اناجیل اربعه موجوده نیک بری بونک تحریر کرده سی اولوب، کندیسی حضرت عیسی (عم) ی کورم دیکی حاده، مجرد بطروسک آفرندن ایشیتدیکی اوزره ضبط ایدره رک، صعود هیسی (عم) دن اون سنه صکره لسان یونانیده قله آلمشدر. اکثری ماتیونک یازدینی انجیلک مختصری حکمنده در.

مارقو پولو «پولو» ماده سنه مراجعت

بیوریه .

مارگریته (Margarite) خرستیانلرک

بو اسمله ایکی عزیزه لری او-

لوب، برنجیسی آناطولیده (پسیدیه) خطه قدیمه . سنک آنطوجیه قصبه سنده بولنش؛ وتابع اولدیغی دین هوسی بی ترک ایتسی حقدمه اولنان تکلیفاتی رد ایتدیکیمون قتل اولمشدی . نوزک ۲۰ سنده یورطایسی اجرا ایدرلر .

— ایکنجهی استوچیج قراجهیسی و قرال اوچنجی ماقولک زوجهی اولوب، ۱۰۹۳ ده وفات ایشدر .

— فرانسه وناواره ایله سائر آوروپا دولی قراجهلرندن دخی بو اسمله بر قاج قادین کیشدر .

مارکیزه } کبیرک قسم شرقیسنده فرانسهیه (Iles Marquises) بحر محیط

تابع بر طاقم آطهل اولوب، $۷^{\circ}۵۵'$ ایله $۱۰^{\circ}۳۰'$ عرض جنوبی و ۱۴۱° ایله $۱۴۳^{\circ}۶'$ طول غربی آره لرنده تمتد اولورلر . ایکی طاقه منقسم اولوب، جنوب شرقی جهتسده کی طاقم بش، و شمال غربی طرفسده کی طاقم دخی یدی آطه دن مرکبدر . مجموعتک مساحتی سطحیه سی ۱۲۷۴ مربع کیلومتره واهالیسی ۵۸۹۴ کشیدن عبارتدر . اگ بیوکاری (نوقه هیوا) ایله (هیوا اوآ) آطه لیدر . جمله سی اراضی برکایه دن اولوب، برلی پک طاغلقدر . و طاغلرینک پک صرب اولان انکاری ساحل بحره قدر سمت اولوب، یاکنز دره لرینک منسبلرندن باشلابرق برآز بوقارییه قدر قابل سکنی بعض محاری وارددر . هوالری صیجاق ورطیب ایسه ده، نحوالاتی آزا اولغله، صاغلایمدر . طاغلرک بایر ووادیلرندمه آخالر چوق اولوب، باشلیجه املک آغاجی، هندستان جوزی وسائر بونلرکی میوه لری اهالینک بکتا مدار تمیشی اولان اشجار بولنور . پورتقال ولیمون آخالری کبی بعض اشجار دخی آروپالیلر طرفندن ادخال اولمشدر . اهالی موز، آناناس، طائلی پشانه، نوتون، شکر قامشی کبی شیلر دخی یتیشدیرلر . آروپالیلرک دخلودن اول بو آطهلرک حیرتانی بر نوع فاره ایله کوچک بر جنس طوموزدن عبارت ایکن، شمعی قیون، چکی وسائر آروپا حیوانات اهلیه سی چوزالمشدر . طیور وحشر توده آزا اولوب، سواحلده بالیسی چوقدر .

اهالیسی پولینسیا جنسندن اولوب، تاهیلرله

قربت جنسبه لری وارددر . تندرست، متناسب . الاعضا وحادتا بیاض وکوزل آدملر اولوب، قابلیت و استعدادلری دخی وارددر، آنجیق بیچارملک مقداری کیندجه آزالقده در . بو آطهل ۱۵۹۴ تاریخنده اسپانیلی (آلوارومندانه) طرفندن کشف اولوب، ۱۷۷۴ ده قبودان فوق طرفندن زیارت اولنش؛ ۱۸۴۲ ده فرانسز آمیرالی (دوینی نوآر) طرفندن فرانسه تابعی آلتنه آلمشدر .

مارکیلان } روسیه (Marghilan) تابع ترکستانده فرغانه ایالتنک سر .

کزی بر شهر اولوب، طاشکندک ۲۳۷ کیلومتره جنوب شرقیسنده و خوقندک ۶۵ کیلومتره شرق جنوبیسنده اوله رق ده آشاغیده باشجه لک ارواسنده وقوملرده تابدید اولان (شاه سردان) نه ری اوزرندده $۵۵^{\circ}۲۷'$ عرض شمالی ایله $۶۹^{\circ}۵۷'$ طول شرقیده واقعدر . فرغانه نیک مرکزنده وهواسی کوزل بر موقعده اولوب، ۲۶۰۰۰ اهالیسی وارددر . روسلر مملکتی مضبطلرندمه خو . قندسی ترکه، بوشهری مرکز اتخاذ ایتسه کارندمه اسکی شهر موقعتک ۱۶ کیلومتره جنوبنده یکی بر محله تاسیس ایدوب، دوائر حکومتی اوراده انشا ایتشلردر . شهرک بو قسم جدیدله اسکیمی آره . سندکی مسافه کوندن کونه اینیه ایله طولقده در؛ (یارمزار) اسمیله بر مئین قلعه هر ایکی طرفه حاکم بولغتمده در . اهالیسی سارت و تاجیک اولوب، لسان فارسی ایله متکلمدرلر . باشلیجه مشغولیتلری باشجوانلق ایله ایسک دوده نوبندن کوزل بعض منسوجات نسجی صنعتلیدر . میزان الحراره یازین ۴۰ درجه به قدر جیقار، ویشین تحت الصفر ۱۰ درجه به قدر اینر . پک اسکی بر شهر اولوب، جزا . فیون اسلام آتارنده (سرفینان) اسمیله مذکوردر . سوری پک اسکی اولوب، ۱۲ قیوسی و داخلنده فن مہماریجه جالب انظار دقت بعض اینیه قدیمه سی وارددر . اهالیسی بونلرک بر طاقنی بیوک اسکندره صغف ایدوب، ماکدونیه لی جهانیکرک هنددن عودتندمه بو شهرده وفات ایتش اولدیغنه معتقد ایسه لرده، اسکندرک فرغانه به قدر کیتدیکی محققدر . جوارلری پک منبت و پک کوزلدر .

مارکیون } (Marcion) خرسیتان اصحاب مذهبندن اولوب، سینویلیدر .

وایکنخی قرن میلادیده یاشامشدر. راهب اولوب،
بکر بولان بر راهب بی باشدن چیقارد بیچون طرد
اوانه ورق، کردون اسمنده بریله بالاشترک، بری
خیر و دیگری شر الهمی و برنجیسی روحه ایکنجیسی ده
جسمه حاکم اولقی اوزره، بر ثنایت اصولی ایجاد
ایله، ایثالیاه، مصر، شام و ابرانده بر چوق نابعلر
بولمش؛ و بر خبی وقت مذهبی اعتبارده بولمش ایدی.

مارمانده { (Marmande) فرانسه نیک
لوت مع غارونه ایالتنده و

(آژن) ۵۰ کیلومتره شمال غربیسنده اولورق
غارونه نیک ساحل میمنده قضا مرکز بی بر قصبه
اولوب، ۶۱۱۵ اهالیسی، مکتبی و بعضی فابریقلری
واردر.

مارنغو { (Marengo) ایثالیاده پیامونه
خطه سنک آلکساندریه ایالت

وقضاسنده و آلکساندریه نیک ۵ کیلومتره جنوب
شرقیسنده بر قریه اولوب، ۱۸۰۰ تاریخنده
فرانسوزک آوستریالیره قارشی فزاندقلری بیوک
بر مظفریته مشهوردر.

مارنه { (Marne) فرانسه نیک شمال شرقی
جهتنده (سینه) ایرماغنه تابع بر

نهر اولوب، یوقاری مارنه ایالتنک جنوب جهتنده و
ساؤنه ایله موزله منابعی قریبنده نهمانه، شمال غربی بی
طوغری جریان ایدهرک، ایالت مذکور بی و بعده
مارنه ایالتی اورته سنندن شق ایله، اسنه ایالتنک
بر گوشه سی و بعده سینه مع مارنه ایالتی یاره ورق،
سینه مع اوآزه ایالتنکده اراضیسنندن مرووله،
سینه ایالتنده و یارسک اوست طرفنده صاغدن
سینه ایرماغنه دوکیلور. مجراسی ۵۲۵ کیلومتره
اوزونلغنده اولوب، ملتقاسندن (سنت دیزیه) بی
قدر اولان ۳۸۴ کیلومتره لکی سیر سفاته صا.
لحدر. حوضه سی ۱۲۶۸۰ مربع کیلومتره در.
فیضاننده نایه ده ۵۰۰ و ۶۰۰ و بعضاً ۷۰۰
مکعب متره صود و کرسه ده، قورالقی موسمنده
دو کدیکی صویک مقداری ۱۶ و ۱۵ و حتی بعضاً
۱۱ مکعب متره قدر اینر. نابعلری چوقدر.
کندی مجراسنک افسامی و کندیسیله نابعلری آره.

سندره بر قاج جدولی اولدقدن بشقه سینه حوضه سی
(رین) حوضه سنه ربط ایدر بر بیوک جدولی دخی
واردر.

مارنه { ایالتی (Dép. de la Marne) فرانسه نیک
شمال شرقی جهت ایالاتندن اولوب،

اورته سنندن جریان ایدن نهرک اسمیله تسمیه اولمشدر.
جنوباً یوقاری مارنه واوبه، غرباً سینه مع مارنه
واسنه، شمالاً پنه اسنه و آردنه، شرقاً دخی موزه
ایالتلریله محدود اولوب، مساحتی سطحی سی ۸۲۰۴
مربع کیلومتره و اهالیسی ۶۹۲۳۴؛ کشیدر.
اراضیسی شمال جهتنده تباشیری و چوراق اولوب،
جنوب جهتنده منبتدر. محصولاتی حبوبات متنوعه
ایله سبزه و میوه لک انواعندن عبارت اولوب، مو.
قحی شامپانیه خطه سنندن معدود اولغله، کوزل
شرابلری واردر. مریسوس و ملز جنسلرلندن
قیونلری و کترتلی آو حیواناتسیله بالیغی واردر.
صنایع حلیه مختلف پوک منسوجاتله، فاله، کاغذ،
جام و ساؤره امانندن عبارت اولوب، تجارتنک
قسم اعظمی تشکیل ایدن شراب اخراجاتیدر. اک
بیوک شهری (ریمس) اولوب، تجارت و صنایع
مرکزی اوراسی ایسه ده، مرکز ادارسی (شالون
سورمارنه) قصبه سی اولوب، ایالت ه قضایه منقسم
۳۲ ناحیه ایله ۶۶۵ دائره بی حاویدر.

مارنه { یوقاری — ایالتی (Dép. de la
Haute-Marne) فرانسه نیک شرقی

شمالی قسمی ایالاتندن اولوب، جنوباً یوقاری ساؤنه
وقوت دور، غرباً اوبه، شمالاً مارنه و موزه،
شرقاً دخی ووسره ایالتلریله محدوددر. مساحتی
سطحی سی ۶۲۵۸ مربع کیلومتره اولوب،
۲۴۳۵۳۳ اهالیسی واردر. شاه پانیه ایله بورغونیه
و لیونه خطه لرنیک بر پارچه لردن مرکبدر.
اراضیسی مختلف اولوب، پوکسک طاغلی و اوره.
لری ده واردر. دره و قابناقلیله بیکارلری چوقدر.
اراضیسی اکثریت اوزره قوملق و طاشلق ایسه ده،
کوزل ایشلش اولوب، حبوبات انواعیله سبزه و
میوه لک هر درلوسی و شالمن، خردال، کنور و
ساؤره حاصل اولور. اورمانلری ده چوقجه اولوب،
کراسته و اودون قطع اولور. صیفیر، قیون،
هندی و ساؤر حیوانات اهلیه سیله آریلری ده چوقدر.
دمیر معدنیله مرسر، آلچی، یایی طاشی و ساؤره
اوجاقلری واردر. باشلیجه صنایعی دمیرچیلکه
متعلق بیچاق و ساؤره، فاله، چوراب، مواد دباغیه

وساژه اعمالدن عبارتدر. ایالت ۳ قضاہ منقسم اولوب، ۲۸ ناحیه و ۵۵۰ دائرہی حاویدر.

{ (Maros) مجارستان و ترانسیلوا. }
ماروس { نیاده بیوک بر نهر اولوب، قاریات جماندن (آلونه) مناسی قریشده نمانله، ابتدا شمال غربی به، بده فرب جنوبی به و نهایت غربه و غرب شمالی به طوغری جریانله، ۶۲۹ کیلو متره تک جریاندن صکره، صولدن طونبه تاچ (تیه) نهرینه دوکیلور. حوضه سی ۴۳۹۵۸ مربع کیلومتره اولوب، قسم اعظمی طاغاق ایسهده، یته مجراسنک قسم کلیسی سیر سفائنه صالحدر. تاملری چوق اولوب، باشلیجه لری: آرانوس، کوکولوواسترهلدر. کندیندن (آرنا) اسمیله برقول آریلهرق، جنوب طوغری جریانله، ۱۲۰ کیلومتره تک جریاندن صکره (تیه) تک بطاقلقرینه قاریشیر.

{ (Maros Torda) مجا. }
ماروس تورده { رستاک ترانسیلوانیهدهکی ایالتندن اولوب، ماروس مجراسنک یوقاری قسمی حاویدر. مساحه سطحیه سی ۴۳۲۴ مربع کیلومتره اولوب، ۱۵۹۰۰۰ اهالیسی واردر. اهالیسنگ نصفندن زیاده سی مجار، بش آتئی بیکی آلمان و قصوری روماندر. مرکزی (ماروس و اسارهل) اولوب، ایالت ۹ قضاہ منقسمدر.

{ (Maros-Vasarhely) }
ماروس و اسارهل { (hely) مجارستانک ترانسیلوانیه خطه سنده آنف البیان ماروس تورده ایالتنک مرکزی بر قصبه اولوب، هرمانستادک ۸۷ کیلومتره شمال شرقیسنده و ماروس نهری اوزرنده واقعدر. کوزل بر قصبه اولوب، اکثری مجار و قصوری رومان اولق اوزره، ۱۲۸۸۵ اهالیسی، اوستنده متین بر قلعه سی، مصنع بر کایسامی، موزه سی، ۸۰۰۰۰ جلدی حاوی کتبخانه سی، تونون قاریقه سی و کراسته، ذخیره، شراب، تونون وساژه تجارتی واردر.

{ (Maroc) آروپا ایلیک مراکش }
ماروق { شهرینه و مغرب اقصایه و پر دکاری اسمدر. «مراکش» و «مغرب اقصی» ماده. لینه مراجعت بیوربه.]

{ سنت — (St. Maron) خرسیتیانلرک }
مارون { مریزلندن اولوب، ۴۰۵ تاریخ میلادینسنده طریق رهبانه داخل اولمش؛ وشامده صور قربنده بر طاغده منزوی اولوب، یانسه بر چوق تلامنزه طویلامش ایدی. ۴۳۳ ده وفات ایدوب، شباطک ۹ نده و ۱۴ نده یورطیسی اجرا ایدرلر. — دیگر بر مارون دخی سوربه بطریق اولوب، بدنجی قرن میلادیده یاشامش؛ و مارو — نیرلک ریسی اولشدر.

{ (Maroni) آسریقای جنوبیده }
مارونی { فرانسی غویانه سیله فلنک غویانه سی آره سنده خط حدودی تشکیل ایدر بر ابرماقدر، که مناسی هنوز مجهول اولوب، جریانی صو. میت اوزره جنوبدن شماله در. منصبنه قریب محله فرانسی دولتی مجرمینه ایشلمک اوزره بر بیوک میری چنتاک یاششدر. منصبندن ۸۰ کیلومتره یوقاری به قدر یتاغی ۱۵۰۰ متره دن آشاغی اولوب، سیر سفائنه صالحدر، و آمله لری چوقدر. منصبندن ۳۶۰ کیلومتره یوقاری به قدرده بتاغی درت بشوز متره کنیشلکننده در. آشاغیده سیر سفائنه صالح طبیعی بر جدول واسطه سیله (سورینام) ابرماغیله اختلاط ایدر. مجراسنک بونی ۶۸۰ کیلومتره راده لرنده در.

{ (Maroni) آفریقا ساحل شر. }
مارونی { قیسی قاریشینده واقع (قومدر) جزایرنک اک بیوک اولان بیوک قومورک ساحل غریسینده سورله محاط بر کوچک قصبه و اسکا در.

{ (Maronites) سوریه خرسیتیان }
مارونیلر { جمانندن اولوب، جبل لبنانده و بیروت و طرابلس جهتلرنده ساکندرلر. بونلر اسکی سریانی و فنیکه لیلر احفادنندن اولوب، بدنجی قرن میلادیده (مارون) اسمنده بر راهب کندیلرینه بعض قوانین مذهبه وضع ایتمکله، او وقتدن بری بوکان نسبتله مارونی تسمیه اولنقده درلر. هر نه قدر بعض آیتلرده سریانی لسانی دخی استعمال ایدیور. لر سه ده، کندیلری چوقدن بری عربلشوب، صرف عربی لسانیه متکلم بولنقده، و علوم و معارفه میلاری اولمغله، علوم و ادبیات غریبه ده کیتدیکه ترقی ایتمکده درلر. اهل صلیب و قوطانی زماننده

فرنگاره مناسبانده بولنهرق، طمارلرته فرنگ قانی دخی قاریشمش؛ و بو اختلاط اوزرینه، مذهبلیرنک بعض مرتبهده مخالفتیه برابر، بابانک ریاست روحانیه سنی طایمشرلدور.

ماریانه (جزایری) (Hes Mariannes) بحر محیط کبیرک شمال غربی چیتنده اسپانیه تا بخر جزایر مجتمعه هیئتی اولوب، فیلیپینه جزایرینک شرقنده، جاپونیه نیک جنوب شرقیسنده و قارولینه جزایرینک شمالنده اولهرق 13° ایله 21° عرض شمالی و 142° ایله $143^{\circ}45'$ طول شرقی آره. لرنده ممتد اولور. براونک مسورتنده اولوب، ایکی قسمدن مرکبدر؛ قسم جنوبیسی جنوب غربیسن شمال شرقیه ممتد ۵، و قسم شمالیسی جنوبدن شماله ممتد ۱۰ جزیرهدن عبارتدر. مجموع عنک مساحتی سطحیه سی ۱۱۴۵ مربع کیلومتره اولوب، ۱۷۲ ۱۰ اهالی ایله مسکوندرلر. اک مسکونلری جنوبده کیلر اولوب، بونلردن دخی (غواجم) آطه سی کثیر النفوسدر. طبیعت اراضیه مذکور ایکی طاقم بربرینه مخالف اولوب، جنوبده کیلر دوزو آلتی و شمالده کیلر ۸۰ متره ارتفاعلرینه قدر طاغری حاویدر. جنوبده کیلر اراضی سرچاییه و کلسیه دن و دیگرلری اراضی برکانیه دن عبارت اولوب، بونلرده ایوم آتش افشان بعض برکانلر دخی بولنیور؛ و ذلزله صیق و قوع بولنیور. اکترینک ساحلاری قیانی و صرب اولوب، سفارتک یناشمه سته یک البریشلی دکلدز؛ و لیمانلری آزدور. هوالری معتدل و صافلام اولوب، میزان الحراره نیک درجه وسطیه سی ۲۷ در، بوندن آز بوقاری چیقار، و یا ایزر. حر براندن تشرین اوله قدر سورر بر یاغور، و دیگر سکر آبدیه حکمنی اجرا ایدر بر قورالقی موسلمری واردر. ایول آینده بورالری شدتلیدر. نباتاتجه آسیا جزایرینه و علی الخصوص فیلیپینه آطه لرنه مشابه اولوب، بعض نوعلری ده اسپانیولر طرفندن اورادن نقل اولمشدر. برنج ایله شکر قامشی اسکیدن بری ماریانه آطه لرنک محصولات مخصوصه سننددر. هندستان جوزی اوکا مشابه اشجار مثمره لری ده چوقدر. (ایفیل) تعمیر اولنور یک سرت و طیانیقی بر آفاجدن دخی کوزل کراسته کسایلر. (ریما) اسمنده قانون بیو.

کلاکنده یک لذیذ و مندی برمیوه وربرنوع آغایی دخی واردر. پورتقال و لیمون دخی چوقدر. مصر، پتاه، قاقاؤ، مانیوق، قاؤن، قارپوز، خیار و ساژده حاصل اولور. حیواناتجه قارولیه جزایرینه مشابه اولوب، حیوانات اهیلدن اسکیدن یا کز بر جنس طوموز وار ایکن، اسپانیولر طرفندن آوروپا حیواناتنک همان جله سی ادخال اولمش؛ و چوغی بیانی حالنه یکمشدر. بو آطه لرنک اهالی اصلیه سی پاپو و نغزینو جنسیتلرینه منسوب (شامور) اسمیه معروف بر قوم اولوب، جزایرک کشفنده ۴۰۰۰ کشی راده لرنده ایدیلر. استقلال ریخی غائب ایدوب اسپانیولرک مساوی اداره یوزندن اسکی نشته و شطارتلری غائب ایدوب، کوندن کونه مقدارلری آزالمه باشلامفله، ۱۷۴۱ تاریخنده آنجی ۱۸۱۶ کشی قالمشیدی. او وقت اسپانیولر حکومتی فیلیپینه آطه لرنک (ناغال) تعبیر اولنان اهالیسندن بر مقدار کثیروب، ماریانه آطه لرنده اسکان ایتمکله، بونلر بریلرله و اسپانیولرله قاریشهرق چوغالمه باشلامشدر. آنجی شامورولر چالیشقان آدملر اولوب، زراعت ایشلری چوق ایجا ایدرکن، شمعیکی اهالی تنبل و طاغرفندن مایوس آدملردر. اسکی قیافتلر و قازیق اوزرینه مینی اسکی طرزده خانه لرستون قالمش ایه سده، آوروپا قیافتی و آوروپا طرزنده خانه لر کیتدیجه چوغالمده در. شامورولر اولدیجه مدنی و بر طاقم صنایع و معلوماته مالک ایدیلر. شمعیکی اهالی اسکی شامورو صنعتلری اونودوب، چناق چومک، حصیر، سختیان، یوک و یاموق و الیافدن بعض منسوجات، صابون و ساژره اعمالنی اوکرمشدر. اسکی مذهب ریخیه ترک ایدوب، خرسیتیانلی قبول ایش؛ و شامورو ابله ناغالدن مرکب اولان کندی لسانلریخیه بیابورلر سده، اسپانیولجه یی دخی اوکرمشدر؛ و بولسان کیتدیجه تمم ایتمکده در. ماریانه آطه لری ۱۵۲۱ تاریخنده مشهور ما. جلان طرفندن کشف اولنهرق، آمریقادکی اسپانیه مستملکاتیه فیلیپینه جزایری آره سننده کی طرفک اوزرنده بولمنفله، ۱۶۶۸ ده اسپانیه دولتی بر جزویت میسیونرینک دلالتیه بو جزایری تحت حکمنه آلمش؛ و بریلر اسپانیولری حسن قبول

ایتمش ایکن، معاملات سیلرخی کورنجه، قیام ایدوب، اونوز سنه ییایی اسپانیولرله ایشکاری محاربه لده مان کاملاً محو و تلف اولتلردر.

ماریانه (Marianna) برازیله ممالک مجتمه سنک میناس جرائس حکو. متنده و (اورو پرتو) نک ۸ کیلوم. شرق جنو. یسنده بر قصبه اولوب، ۷۰۰۰ اهالیسی واردر.

ماریپورت (Maryport) انکلتره نک (کومبرلاند) قونتلغنده و ایرلانده دیکیزی ساحلنده بر قصبه اولوب، ۱۷۵۰۰ اهالیسی، پاموق منسوجات فابریقلری، دیمیر دوکخانه لری، مشهور آینه فابریقلری و کور معدنی واردر.

ماریلاند (Maryland) آمریقای شمالیده

ممالک مجتمه نک جواهر شرقیه سندن بری اولوب، شمالاً پانسیلوانیه، شرقاً غربی و بریجینیا، جنوب شرق طرفندن و جنوباً و بریجینیا، غرباً دخی بحر محیط اطلاسی و دلاوار جمهوریترله محدوددر. (جزایق) خلیج کبیری جنوبدن شماله اوزانه رق بو جمهوریترک اراضیسی ایکیه آردینی کبی، (پونوماق) نهرینک مجراسیله منصبنده کی اوزون خلیج دخی شرق جنوبی حدو. دینی تشکیل ایدبور. نهر مذکور مجراسیله (جزایق) خلیجی آره سنده شکل ایدن شبه جزیره نک بتونی و بو خلیج ایله بحر محیط اطلاسی آره سنده کی دیگر شبه جزیره نک اودته قسمی ماریلاند جمهوریترنی تشکیل ایدوب، بو ایکنجی شبه جزیره نک شمال شرق قسمی (دلاوار) جمهوریترنی تشکیل ایتمش، و جنوب جهتنده کی اوجی و بریجینیا جمهوریترنه الحاق اولنمشدر. بو وجهه $۳۹^{\circ} ۴۴'$ ایله $۲۷^{\circ} ۵۵'$ عرض شمالی و $۷۷^{\circ} ۲۰'$ ایله $۸۱^{\circ} ۵۰'$ طول غربی آره لرنده تمتد اولوب، مساحتی سطحیه سی ۳۱۶۲۰ مربع کیلومتره و اهالیسی ۱۰۴۲۳۹۰ کشیدر، که پهر مربع کیلومتره باشنه ۳۲ کشی دوشیور. مرکز اداره سی (آناپولیس) شهری ایسه ده، اک بیوک معوره سی (بالتیموره) شهیدر، که ممالک مجتمه نک بدنجی شهری اولوب، بشون جمهوریتر اهالیسنک بر تانی بو شهرده ساکندر.

بشون ممالک مجتمه نک مرکز صومبسی اولان (واشینغتون) شهری دخی بو جمهوریترک اراضیسی ایچنده بولنوب، جوارزله برابر مشترک قولومییه قضاسی اثخاذا اولنان ۱۵۵ مربع کیلومتره وسعتنده بر مربع تشکیل ایدبور. اراضیسی آلتانی سلسله جبالنک ۱۲۰۰ متره قدر جیقان بعض قولرله اووهل و بابر و دره لردن عبارت اولوب، علم الارض نقطه نظر نجه پک مختلف اتره بدن عبارتدر هر نه قدر بحر محیط اطلاسیده دخی بر مقدار ساحلی وار ایسه ده، بو ساحلک یالکز صبد ماهیچه اهمیت اولوب، اصل مملکتک شریان حیاتی (جزایق) اسمیله جنوبدن شماله قدر حدتاً بر دیکز قولی کبی ممالکتی ایکیه آبران خلیجدر، که دائماً سفائن مختلفه ایله مستور بولنور. بونک ایچ طرفنده بنه مملکتک بونجه سمتد اولان پونوماق نهری دخی بیوک بر شریان حیات ایسه ده، بونک اهمیت باشلیجه قولومییا قضاء مشترکنه و واشینغتونه تانددر. ماریلاندک بو خلیج و نهره دویکلور بر قیاق جایی دخی اولوب، اراضیسی سقی واروا ایدرلر.

قسم فزیسی طافلق و اورمانلق اولوب، هواسی سرت و افراط و تفریطدن غیر سالدر. قسم شرقیسنده ایسه (جزایق) خلیجی حسابز قولرله قره لک ایچنه صوقیله رق، هوایی جوق تعدیل ایدر. شمالدن جنوبه دخی هواجه تغیر کوریلوب، قسم شمالیسی ممالک مجتمه نک اقطار شمالیه سندن عد اولنه بیله جک بر حالده و اقطار جنوبیه نک مهلک صیتمه لردن و سائر امراض مستولیه سندن امین ایکن، قسم جنوبیسنده بوامرض احیاناً یوز کوستربر، و برنج و پاموق حاصل اولور. قیشین میزان الحارره بعضاً صفردن آشای اینر، و یازین ۲۵ درجه قدر جیقار. مع هذا بیکری اونوز سنه ده بر کره شدتلی قیش اولوب، جزایق خلیجی آیلرجه بوزل آلتنده قالیر. طو پراغی پک منبت اولیوب، اصلاحنه دخی جوق اهمیت و برلیور. مع هذا خیلی مقدار مصر، بندای، نونون، میوه و سبزه حاصل اولور. لکن اک اهمیتلی محصولی بو مملکتده مخصوص اولوب بشقه بر برده مثلی پشمین نونوندر. چچرا. بیق خلیجنده پک مقبول استریدییه بر نوع قابلمباغه جیقوب، بونلردن کرک جانلی و کرک قوطیلر ایچنده

محفوظ اوله رق پک کایتلی مقدار اخراج اولنور. حیوانات اهلیه سی ۲۶۲۰۰۰ صیفیر، ۱۳۰۰۰۰ آت، ۱۷۰۰۰۰ قیون، ۳۳۵۰۰۰ طوموز و ساژهدن عبارتدر. دمبر، باقیر، چنقو، کور و ساژ معادنی چوقدر. صنایعی خیلی ایلری اولوب، علی الخصوص (بالتیور) شهرنده معادن اعمالنه، منسوجات مختلفه نسجه، باجیغافه و ساژ انواع صنایعه مخصوص فابریله دباغخانه لری و دوکخا. نه لری پک چوقدر، و کیتدیجه ایلری بلکده در. سفائن اعمالنه مخصوص حوض و دستگا ه لری دخی چوق اولوب، پک چوق سفائن اعمال اولنور. سواحلک کترتی و سفائنک مملکتک هر طرفنه نفوذ ایتلمه براب، دمبر بولری دخی پک چوق او. لوب، ۱۸۸۲ ده مجموع خطوطی ۱۶۷۶ کیلومتره به بالغ ابدی. اهالیسنک لکنه قریب مقداری زنجیدر. مملکت دوت سنه مدته انتخاب اولنور بر والینک تحت اداره سنده بولوب، ۲۴ اعضادن مرک یر هیئت اعیانیه ۸۶ اعضادن مرک بر مجلس مبعوثانی واردر. بیوک مأمورل اهالی طرفندن معین مدته انتخاب، و کوچک لری والی طرفندن نصبله هیئت اعیان طرفندن تصدیق اولنور. واشینقتون مجلس عمومی مبعوثانه ۵ اعضا کوندر. مک و رئیسک انتخابنده ۷ رأی و بر مک حقی حائزدر. مملکت ۲۳ قونشاق یعنی سجاغه منقسمدر. عدلیهجه ۷ قضایه منقسم، هر بر قضا متعدد محاکم صلحیه دواثرینه منقسمدر. محاکم ۱۰ صلحیه رؤسای ۶ سنه مدته انتخاب اولنورلر.

مارینبورغ } (Marienburg) غربی پرو-
سیه تک دانیج ایلتنده و
دانیچیک ۴۵ کیلومتره جنوب شرقیسنده اوله رق
و بستوله تک شرق قوی اولان (نوزات) نهرینک
صاغ کنارنده بر قصبه اولوب، ۹۵۶۰ اهالیسی،
بر قاج فابریه سی و کراسته و ذخیره و ساژه تجارتی
واردر.

مارینوردر } (Marienwerder) پروسیه-
تک غربی پروسیه ایلتنده
و دانیچیک ۷۰ کیلومتره جنوبنده و (لیبه) نهری
اوزرنده سنجاق مرکزی بر قصبه اولوب، ۸۲۴۰
اهالیسی، دوکخانه لری، ماکینه فابریه لری،
مکتب اعدادیسی و عسکری مکتب و خسته خانه سی
واردر.

ماریوپول } (Mrioupol) روسیه ده
(بقاترینوسلاف) ایلتنک
(آلکساندروفسک) قزاسننده و طیفناک ۱۰۴
کیلومتره غرب جنوبیسنده اوله رق آزاق دکیزینک
ساحل شمالیسنده بر قصبه اولوب، ۱۴۹۸۰ اها.
لیسی و طولغه و کریمیت فابریه لری واردر.

ماریوت } (Mariout) مصرده اسکندریه-
تک غربی چمتنده بر کول و بوتک
کنارنده بر اوفق قصبه اولوب، بو کوله نیلک
صوبی قاریشیدندن، نهرک صولری آشاغی اولدیغی
وقت مساحت سطحیه سی ۵۳۰ و نیلک فیضانده
۷۵۰ صریع کیلومتره در. وقتله قورور اولوب،
علی کویلر و باغرله مستور بولمقده، و مصرک اک
کوزل شراب لری بورادن چیتمقده ایکن، ۱۸۰۱
تاریخ میلادیسنده اسکندریه بی محاصره ایش
اولان انکلیز جنالی (هوچینسون) خندقلر
حفرله، موقع مذکور کی کوله تحویل، و قرق
کوی صوبه غرق ایتشیدی. بعده محمد علی پاشا
بو کولی قوروتقده چوق چالیشمش ایسه ده، موفق
اوله مامشدر. — کنارنده کی قصبه تک بر کونه
اهمیتی اولدیغی حالده، مشار الیه محمد علی پاشا
طرفندن بر صیغیه یابد بر اش اولقدن ناشی،
اسکندریه به بر دمبر بول شعبه سیله سر بوطدر.

ماریوس } (Marius) اسکی رومانک اک
مشهور سردارلردن اولوب،
قبل المیلاد ۱۵۳ تاریخلرنده آرینونم قریبده دنیا به
کلش؛ وابتدا ۱۳۴ ده (نومانس) محاصره سنده
ابراز لیاقت ایدوب، ۱۱۹ ده (متلوس) ک سمیله
تریون و ۱۱۶ ده بر نور انتخاب اوغش؛ و صرقوم

متلوسك میننده (بوغورتا) به فارشی آفریقایه
 مأمور اولدیفی حالده ، متلوسی اتهام ابله ، ۱۰۷
 تاریخنده کندیبی اونک یرنه قونسلوس عنوانیله
 نومیده سفری قائلدکننه نصب اولمش ابدی .
 رفاقتنده بولنان (سیلا) (بوغورته) نك کندیبینه
 تسلیمله نومیده سفرینه ختام وبرمکه موفق اولمش
 ایسهده ، مارپوسك آماج کین وحسدینه هدف
 اولمش ابدی . بش سنه مدتله قونسلوسلقده قالوب ،
 ۱۰۲ تاریخنده ایتالیا به مته هجوم اولان (تونون)
 سکرخی محو وبریشان ، وبر سنه صکره (کیمبر)
 لری مغارب ایتدکن صکره ، رومایه عودتنده
 ابتدا (سائورینوس) ك طرفنی طونمش ایسهده ،
 بده عوام طرفنك مغلوبیتی کورنجه ، آسیابه
 چکامش ابدی . ۹۰ دن ۸۸ تاریخنده دك دوام
 ایدن داخلی محاربهده (سیلا) ابله مشترکاً حرکت
 ایتمکه مکلف اولوب ، ایتالیا لری التزام ایتدیگی
 حالده ، بونلری ازمکده اولان (سیلا) عوامك
 توجه و محبتنی قزانش ؛ و ۸۸ تاریخنده سیلا
 قونسلوس عنوانیله برابر مهرداد قارشی سوق
 اولنان اردونك باش قوماندانی اولمشدی . مارپوس
 سیلابی بو موقعدن چکمهکه مجبور ایتك ایتمش
 ایسهده ، سیلا رومانك اوزرینه عسکر سوقیله
 ماریوسی فراره و (مینتورنه) بطاقتلرنده اختفایه
 مجبور ایتمش ؛ و متعاقباً بولدیره رق ، حبسه آتمش
 ابدی . و مارپوسك متعاقباً سبیلی تخلیه اولنه رق ،
 آفریقایه رحلتله ، بر مدت قارتاج وبرانه لرنده
 طولاشدقن صکره ، طرفکیرانندن (سینا) نك
 ایتالیا لری محریکه لهنده بر نمایش اجراسنه
 چالشمقده اولدیفی خبر آلهرق ، بیک کشی تدارکله ،
 ایتالیا به کچوب ، سناتونك مخالفتیله برابر ، رومایه
 داخل اولمش ؛ و بدنجی دهمه اولهرق کندیبی
 قونسلوسلقه انتخاب ایتدبرمش ؛ اون بش کون صکره
 ۸۶ تاریخنده کثرت عشرتدن تلف اولشدو . مار-
 یوس اقبال و مکننتی عوام اهالینك محبتندن و

سوق الجیشده کی افتدار و مهارتندن قزایوب ،
 آنجیق عسکرینه حربدن استفاده ایتدیردیگی جهته ،
 بونلر دایماً محاربه بی آرزو ایدوب ، حرب خارجی
 قفداننده داخلی تفرقه لر تولید ایتمکه چالیشیرلردی .
 — بنه مارپوس اسمیله بر اوغلامنی وار
 ابدی ، که جسارت وحسن و جمالیله مشهور اولوب ،
 کندیبسنگ وفاتندن صکره ۸۲ تاریخنده قونسلوس
 اولمش ؛ وسیلا به فارشی محاربه بی تازه لتمش ایسهده ،
 مغلوب اولوب ، مایوسیتندن کندیبی تلف ایتدیر-
 مشدی .

ماریه { Marie } آوروپالیلرجه حضرت
 (مریم (ع)) و برلین اسمدر . « مریم »
 ماده سنه مراجعت بیوریلله .

ماریه { Ste Marie } حضرت مریمدن
 (بشقه خرسیتیانلرک بو اسمله ایکی
 عزیزلری واردر . برنجیبی سالف الترجه مارته
 ابله حضرت عیسی (هم) ك دیرلتمش اولدیفی (لازار) ك
 همشیره سی اولوب ، نبی مشارالیه فوق العاده
 صداقت ومحبتنی وار ابدی ؛ حتی برکوه مبارک
 آیاقلرینی پك قیمتی برما . معطرله بیقایوب ، کندی
 صاجیله قورولامش ابدی . کانون اولک ۱۷ سنده
 همشیره سیله برلکده بورطیسنی اجرا ایدرلر .

— ایکنجیبی مصرلی اووب ، اوائل حالنده
 اسکندریه آشته لرندن ایکن ، قدسده برخرسقیان
 آیینك اجراسی صره سنده تنصر وتوبه و استغفار
 ایدهرک ، بقیه صریبنی بیابانده ریاضت و عبادتله کچیر-
 مشدر . ۴۲۱ تاریخلرنده وفات ایدوب ، نیسانك
 ۹ نده بورطیسنی اجرا اولتورر .

ماریه { Marie } بو اسمله انکتره ده
 (ایکی قرالیجه حکم سورمشدر :
 برنجیبی ماریه تودو (M. Tudor) اسمیله
 معروفه اولوب ، قرال سکزنجی هنریک قیزی
 اولدیفی حالده ، ۱۵۱۶ ده طونمش ؛ و خاندانندن
 اوزاق اولهرق ، یاشامقده ایکن ، ۱۵۵۳
 تاریخنده برادری آلنچی ادوآرک وفاتنده ، (زانه .

غوثه پرنسی فردیناندن متولد اوغلی بشیمی بدرو خانی اولمشدر.

ماریه } بورغونیه لی - (M. de Bourgogne)
 } بورغونیه دوقه سی «جری» شارلک
 قیزی اولوب، ۱۴۷۷ تاریخنده ۲۱ یاشنده ایکن پدربنک ممالک واسعه سنه وارته اولغله، فرانسه قرالی اون برنجی لوبینسک نجاوزاتنه و تبعه سنک صیانیلرینه قارشی حامیسی اولتی اوزره، ایمپراطور اوچنجی فردریریک اوغلی آرشییدوق ماقسمیلیانه وارمش؛ ۱۴۸۲ ده وفات ایشدر. بو مناسبتله بورغونیه مالکی آوستریا خاندانه کچوب، طول مدت فرانسه ایله آوستریا بیننده سبب حرب و نزاع اولمشدر.

ماریه } آوستریه لی - (M. d'Autriche)
 } آفتة الترجه بورغونیه لی ماریه نیک
 حفیده سیدر. آرشییدوق کوزل فیلیک قیزی و مشهور شارلک کنتک همشیره سی اولوب، ۱۵۲۱ ده بحار قرالی ایکنجی لوبینه وارمش؛ و بش سنه صکره بوئک عثمانیلره قارشی ابتدیی (مهاج) محاربه سنده مقتول اولسی اوزرینه، ۱۵۳۱ ده شارلک کینت طرفندن فلذک امارته تعیین اولغله، ۱۵ سنه کمال اقتدارله اجرای حکومت ایده رک، ماریا بورغ قصبه سی دخی تاسیس ایش؛ و ۱۵۵۸ ده وفات ایشدر.

ماریه آنطوائنه } (Marie-Antoinette)
 } آلمانیه ایمپراطوری
 برنجی فرانسوا ایله ماریه ترزه نیک قیزی اولوب، ۱۷۵۵ ده طوغمش؛ و ۱۷۷۰ ده مؤخرأ فرانسه قرالی اولان اون آلتنجی لوبینه وارمش ایدی. زوجنک تحت کچمسبله برابر، صاحبه ترجمه امریضات شدیدبه هدف اولوب، کندیسی متکبره و مصرفه اولغله برابر، انشای شورشده هدف قضا اولمشدر.

ماریه استوارت } (Marie Stuart)
 } اسقوجیه و فرانسه
 فرایچه سی اولوب، اسقوجیه حکمداری بشیمی ژانک قیزدر. ۱۵۴۲ ده طوغوب، هفته سنده بدری وفات ایشکله، والدیه سی لورنلی ماریه نیک و صابنی آلتنده اوله رق، اسقوجیه فرایچه سی طاینش؛ و ۱۵۵۸ ده فرانسه ولی عهدنه واروب،

غری) نورنوه برلاند دوقه سنک مامونیله، محاربه ایش ایشه ده، صاحبه ترجمه غلبه چالوب، مرقومه بی اله کچیره رک، بیسوتی اوردیرمش؛ و قتولیکلیک ایله پروتستانلری تعقیب ایده رک، یک چوق بیکناه آدمرا اعدام و احراق ایشدرمشدر. ۱۵۵۴ ده شارلک کینتک اوغلی ایکنجی فیلیبه وارمش ایشه ده، موسی ایله اسپانیه تحتنه پنجه، کندیسی ترک و تطابق ایشیدی. (قاله نیک) فرانسزلر طرفندن استردادی ۱۵۵۸ ده مابوسیتنی موجب اوله رق، سبب وفاتی اولمش، و اولادی قلاماشدر.

ایکنجی قرالی ایکنجی ژانک قیزی او-
 لوب ۱۶۶۲ ده طوغمش، و اون بش یاشنده ایکن (اورانز) پرنسسه وارمش؛ و بوکا فوق العاده صداقت کوستروب، پدربنک وفاتنده ۱۶۸۸ ده مرقوم اوچنجی ویلیام اسپیله انکاتره قرالی اولمش ایدی. بدری قتولیک اولدیغی حالده، کندیسی پروتستانلده بیوک برتعصب کوسترمشدر. ۱۶۹۵ تاریخنده چچیک خسته انندن وفات ایشدر.

ماریه } (Marie)
 } بوسلمه پورتکیزده دخی
 } ایکی قرایچه کلشدر:
 برنجیسی ۱۷۳۴ ده طوغوب، ۱۷۶۰ ده عجمه سی اوچنجی بدرویه وارمش؛ و ۱۷۸۶ ده، بوئک وفاتی اوزرینه، رأس حکومتده قالمش ایشه ده، ۱۷۹۰ ده شوربته خلل کلوب، اوغلی آلتنجی ژان وکالک ایش؛ و ۱۸۰۷ ده، پورتکیز قرانسزلر طرفندن ضبطی اوزرینه، اوغلیله برابر برازیلیه کیدوب، اوراده وفات ایشدر.

ایکنجیسی برازیلیه ایمپراطوری برنجی دون بدروئک قیزی اولوب، دونا ماریه دیشکله معروفه در. ۱۸۲۶ ده بدری طرفندن پورتکیز قراللی کندیسنه ترک اوله رق، عجمه سی دون میکله نشانلامش ایشه ده، آوروپا کلهجه بقدر مرقوم دون میکل بعض تشبثات اغنناشیده بولندیغندن، بدری بالذات پورتکیزه کله رک، بش سنه چالیشدقن صکره، دون میکلی اخراجله، قیزینی پورتکیزه تام حکومتنه برلشدره بیلمش؛ و دون میکک بوزمش اولدیغی نظامات و قوانینی اعاده ایشدی. ۱۸۵۵ ده وفات ادوب، ایکنجی قوجیه صاقسه قوبورغ

بر سنه صکره موی الیه ایکنجی فرانسوا اسمیله
فرانسه قرالی اولغنه، صاحبه ترجمه فرانسه قرالیجه.
سی اولمش؛ ربونکه یالکز ۱۸ آی برلکده باشا.
دقدن صکره، طول قالوب، استوجیه به عودنه
مجبور اولمشیدی. استوجیه لیلر پروتستانقده و
کندیسی ایسه قتولیک مذهبنده تعصبی الزام ابتدا
کلرندن، کندیسندن ممنون اولیان تبعه سی خوشنود
ایتمک ایچون، هم زاده سی بولنان (هنری دارنلی)
اسمنده کوزل بر استوجیه لی به وارمشیدی.
معیننده کاتب صفیله (داوود ربیجو) اسمنده بر
کنج ایلیان بوانوب، پک محرمی اولدیغندن، زویجی
قیصه نوب، بونی کندیسنک کوزی اوکنده
قتل ایتمش؛ و متعاقباً (دارنلی) دخی بر صورت
نجیمده قتل اولغورق، زوجه سنک تشویقیله قوت
(بونول) طرفسندن اولدیردیکی متواتر اولدیغی
حالده، چوق یکجهدن قرالیجه نیک سرفوم قوت ایله
عقد ازدواج ایتمی بو توارک صحتتی تصدیق ایتمکله،
بونک اوزرینسه استوجیه لیلر قیام ایدوب، کندیسی
اخذ و حبس و قتولیک مذهبندن واز یکجهمکه
اجبار ایتمکاری حالده، فراره یول بولوب،
اقر باسندن بولنان انکاتره قرالیجه سی (الیزابت)
الحا ایتمش ایسه ده، الیزابت بونک حسن و جمالی
چکمه مدیک کی، انکاتره قرالیجه سی عنوانی آلق
ایستندن طولای دخی کندیسنه خصومه تی اولوب،
تام انتقام آلق فرصتی اغتنامه، کندیسی حبس
ایدوب، ۱۸ سنه محبوس طومش؛ و تحلیصیچون
اولنان تشباندن هیچ برینک نمره سی کورلیوب،
تهایت ۱۵۸۷ ده الیزابتک علیهنده بر انفاق وقوع
بولغله، بو کینه دار قرالیجه ماریه استوارتی دخی
ذی مدخل کوسترملکه، سهام قضایه ه-ف
اولمشدر. (دارنلی) دن بر اوغلی اولمش
ایدی، که آلتنجی ژاق اسمیله استوجیه ده و برنجی
ژاق اسمیله انکاتره ده حکم سورمشدر. قوه
قلیه سی ده حسن و جمالیله معادل اولوب، بعض مؤثر
اشماری واردر. بر چوق ادبا و شعرا ترجمه حالی
فاجعه صورتنده ضبط و تخریر ایتملدر.

ماریه ترزه (Marie Thérèse) آلمانیا
قرالیجه سی اولوب، امپراطور آلتنجی شارلک

قیزیدر. ۱۷۱۷ ده طوغوب، ۱۷۳۶ ده لورنه
دوقه سی فرانسوا به وارمشیدی. پدرنک اولاد
ذکوری اولدیغندن، کندیسی وایه الهه پادایش
ایسه ده، ۱۷۴۰ تاریخنده واقع وفاتنده بر چوق
مدعیلر ظهور ایدوب، روسیه قرالی ایکنجی فر-
دریق سیلایزه بی ضبط، اسپانیه دولتی ایالیادمی
ممالکنی طلب ایتمدیکی کی، باوربه برنی دخی
فرانسیه استناد ایدرهک (رین) جهتمده کی نما.
لکنی اسنیلا، ویدنجی شارل اسمیله کندی ایتمرا.
طورافنی اعلان ایتمش ایدی. صاحبه ترجمه بوقدر
دشمنلره مقاومتنده حاجز قالوب، وانه بی ترکه،
بجارتانه کیده رک، و بچار زادکاشی طوبلا به رق،
بشیکده بولنان اوغلی بونلک هماهله رینه مرض
ایتمیکنده، جله سی بر آغزندن قرالیجه لری ماریه
ترزه اوغورنده اوله جکارینه بین ایتملدری.
ایکنجی فردرقله ایتمدیکی محاربه ده مغلوب اولوب،
سیلایزه بی روسیه به ترک ایتمک مجبور اولمش ایسه ده،
باوربه برنی مغلوب ایدوب، آلمش اولدیغی برلی
استرداد، و کندیسی امپراطورلق دعواسندن واز
یکجهمکه، و انکاتره ایله بالافاتق، فرانسولی آلمانیان
ال حکمکه اجبار ایتمش؛ و نهایت ۱۷۴۸ ده عقد
ایتمدیکی (اکس لاشایل) معاهده سیله سیلایزه دن
بشقه بتون ممالک موروثه سی تأمین ایدوب، زو-
حنی برنجی فرانسوا اسمیله آلمانیه امپراطوری
طانتیش ایدی. بو معاهده دن صکره اصلاحات
داخیه ایله اوفر اشوب، علوم و صنایعی حمایه، و بر
چوق دارالفنونلر کشاد ایتمشیدی. بعده ۱۷۵۶
تاریخنده روسیه ایله بدی سنه لک محاربه دینلن
محاربه مشهوره به کیریشوب، بودفه فرانسه متفق
اولدیغی حالده، بنه سیلایزه بی ایکنجی فردرقله قطعاً
ترکه مجبور اولمشدی. ۱۷۷۲ ده ایستمبره رک روسیه
امپراطور بجه سیله و روسیه قرالیله هستاتیک مقاسمه.
سنه راضی اولوب، ظالیجه ایله لودومیر به بی کندی
حصه سنه آلمش ایدی. ۱۷۸۰ ده وفات ایدوب،
۱۷۶۵ ده امپراسور تاجیله تنویج ایتمش اولدیغی
بیوک اوغلی ایکنجی یوسف خللی اولمشدر. پک
مقتدره برحاکه اولوب، بحق «وطنک والده سی»
لقبنه مظهر اولمشیدی. خللی اولان سرفوم ایکنجی
یوسف دن بشقه طوسفانه بیوک دوقه سی لوبولد،

مودنه دوقه سی فردیناند، فرانسه قرالیجه سی ماریه
آنطوانته و ناپولی قرالیجه سی ماریه قارولینه دخی
اولادی ایدی .

ماریه دو مدیجیس } Marie de Mé-
(dici) طوسقانه

بیوک دوقه لغنده بولمش اولان مشهور مدیجیس
خاندانه منسوب اولوب، فرانسه قرالی دردیجی
هزینک زوجه سی و اون اوغنجی لوینک والده سیدر.
حسن و جالبه وحیل و دسایسه مشهوره اولوب،
زوجنی بدبخت ایشمش، و قتلنده دخی ذی مدخل
بولندینی شبه اولمشدر. ۱۶۱۰ ده قعود ایدن
صبی اوغله وصیه اولوب، منظورلی بولسان بر
طاقم ایثالیانلرک الینه تسلیم امور ایشمکه، نهایت
۱۶۱۷ ده باش وکیل بولسان (لوزن) طرفندن
امور حکومته مداخله دن تبعیدنه لزوم کورلمش؛
وجبراً موقعنی استرداد ایچون سلاحه ساریلوب،
مشهور (ریشلیو) نیک توسططبه بر طریق مصالحه
بولمش؛ وبعده ریشلیو باش وکیل اولدقده، بونک
دخی علمنده اعمال دسایسه دوام ایشمکه، نهایت
۱۶۳۱ ده فرانسه بی ترکه اجبار اولنوب، بقیه
صربی بروکسل ولوندره و قولونیه ده کچیرمش؛
و ۱۶۴۲ ده بو صوک شهرده وفات ایشمدر.
صنایع نفیسه و فن معماری به مراق اولوب، پارسده
بعض سرایلی و سائر آثارلی واردر.

ماریه غالاته } (Marie-Galante) آمرقا.

(ده آنتیل جزایرینک فرانسه به
تابع اولانلرندن کوچک برآطه اولوب، غوآدلوبه
جزیره سنه ملقندر. مذکور جزیره نیک ۲۸ کیلومتره
شرق جنوبیسنده اولهرق ۱۵° ۳۵' عرض شمالی
ایله ۳۸' ۶۳° طول غربیده واقعدر. هان مدور
الشکل اولوب، ۱۵ کیلومتره قطری واردر.
اراضیسی دوز اولوب، اک بوکسک محانک ۲۰۵
متره ارتفاعی واردر. دائمی آقار یا لکزی ایکی
دره سی واردر. طوبراغی کلسی و هواسی پک
صاغلامدر. مساحت سطحیسی ۱۴۹ مربع کیلومتره
واهایسی ۱۷۰۷۴ کیشدر. باشلیجه محصولاتی
شکر قامشی، یاموق، ماتیوق، سبزه و سائرده دن
عبارتدر. واسع چارلیله اورمانلری ده واردر.
اهالیسی بالیقچیلقه و دیگر آنتیل جزایرنده ایشیبالکه
دخی کچیرلر.

ماریه القبطیه } فخر کائنات (سلم) افسدسزه
(اسکندریه امیری مقوقس

طرفندن اهدا اولنان چاربه اولوب، شرف استفراشه
نائیل اولغله، حضرت ابراهیم کندیسندن دنیا به
کلشدر. سکرنجی سال هجریده مدینه منوره به
ورود ایدوب، اون آلتنجی سنده ارحمال ایشمش؛
وجنازه نمازی خلیفه زمان حضرت قاروق اعظم
(رضی الله عنه) طرفندن قیلنمشدر. صاحبه ترجمه
ایله برابر همشیره سی (سیرن) و (مابور) اسنده بر
خادم کوله ایله بیاض بر استر واییکدن بر طاقم
اثناب اهدا اولنوب، سیرن ماح جناب نبوی
حسان بن ثابت (رضه) ه تزویج بیورلشیدی.

ماریه لوییزه } (Marie-Louise) فرانسه

ایمپراطور ریجه سی اولوب،
آوستریا ایمپراطوری برنجی فرانسوآک قیزدر.
۱۷۹۱ ده طوغوب، ۱۸۱۰ ده، منعقد اولان
معاهده اقتضاسنجیه، ایمپراطور بیوک ناپولیونه
وارمش؛ و سنه سنده بوندن بر اوغلی اولمشیدی.
۱۸۱۲ دن ۱۸۱۴ تاریخنده دک وقوع بولان
محاربات انساننده فرانسه ده اصماً نایبه حکومت
اولوب، دول متفقه عسکری فرانسه به کیردیکنده،
هیچ بر حرکتده بولنماش؛ و زوجیه اوغلندن
آیرلق اوزره، دول متفقه طرفندن کندیسنه
اولنان تکلیفی قبول، وحتی ناپولیونک فرانسه به
عودته قارشی پروتستو ایشمش ایدی. بو حرکت
اطاعت کارانه سنه مقابل کندیسنه قید حیات شرطله
پارمه دوقه لئی ویریلوب، کنخدا صفتیه معیننه
ویرلن آوستریا جزالارندن قونت (نیپینگ) ایله
یاشماش؛ و بوندن اوج اولادی اولمش ایدی.
۱۸۴۷ ده وفات ایشمدر. طاجزه واهیمتیز بر
قادین ایدی.

مازاتلان } (Mazatlan) مکسیقه ممالک

(مجتمعه سنک سالیانوآ جمهوریتنده
و قولیاقان) ک ۲۰۶ کیلومتره جنوب شرقیسنده
اولهرق، قالیفورنیه کورفرزی مدخلنده قضاا مرکری
برقصبه واسکه اولوب، ۱۹۱۳۵ اهالیسی وخیلی
ایشلاک تجارتی واردر.

مازاران } (Mazarin) فرانسه نیک اکه مشهور
(رجالندن اولوب، عن اصل ایثالیان

اولدینی حاله، ابتدا بابانک خدمتنده بولغش، وطریق رهبانه داخل اولمشیدی. اون اوچینجی لوبی زماننده بایا طرفندن مأموریت مخصوصه ایله یارنده بولندی ائاده مشهور ریشلیونک نظر دقتی جلب ایتش؛ بونک توسطله قاردینال اولوب، فرانسه خدمتنده استخدام اولغش؛ وریش ایونک وفاتنده باش وکالتده خانی اولوب، اون دردنجی لوبینک صباونی و آوسترابالی آنتیک وصاحتی زماننده فرانسهک امور سیاسییه سی پک مامرانه اداره ایتش؛ و فرانسه ایله اسپانیه بیندهکی محاربانده خیلی موفقتلر قزاعش ایدی. مع هذا زادگان وکبرانک خصومتی قزانوب، اوج دفعه فرانسه بی ترکه مجبور اولمشیدی. پک طمکار اولوب، کلیتی برثوت بریکدیرمشیدی. ۱۶۶۱ ده وفات ایتشدر. علوم وصنایع نفیسهک ترقیسه چوق خدمت ایدوب، کندی اسمنه نسبتله یاد اولنان برکتخانه سی وسائر مؤسسانی واردر.

مازاره (Mazzara) سیجیهک ترابانی ایالتنده و ترابانیک ۲۲ کیلومتره جنوبنده اولورق ساحل مجردده وهمنامی اولان نهرک منصبنده برقصه واسکاه اولوب، ۱۳۵۰۰ اهالیسی، کوروردلی قابیجهرلی، سوریه قله سی وجوارنده (ساینونه) شهر قدیمک خرابهرلی واردر. صقلیه جزیره سی ضبط ایدن عرب فاتحهرلی اک اول بو قصبه حیتمشدر. جغرافون عرب آتارنده (مازر) اسمله مذکور اولوب، صحیحین شارخلردن برحدیث مسقط رأسی اولدینی یاقوت حوی بیان ایدبور.

مازارینو (Mazzarino) سیجیهده قالتا. نیزته ایالتک (ترانووه) قضا. سنده و ترانووهک ۲۶ کیلومتره شمالنده بر قصبه اولوب، ۱۳۲۱۵ اهالیسی واردر.

مازاقه (Mazaca) قیصریه شهرنک اسم قدیمیدر.

مازحین { جزیرهده بر بر اولوب، حضرت عثمان (رضه) ک زمان خلافتنده معاویه طرفندن بنی قیس و بنی اسد دن هر بلرله اسکان ایلش اولدینی کتب فتوحده مسطوردر.

مازر { سیجیهدهکی مازاره قصبه سنه حکو. مت اسلامیه زماننده و برین اسم هریدر. [«مازاره» ماده سنه مراجعت بیوریه].

مازری (ابو عبدالله محمد بن علی التمیمی) مشاهیر قهقام مالکیده و محدثیندن اولوب، صقلیه جزیره سنک مازر (یعنی مازاره) قصبه سنده نشأت ایتش؛ و ۵۳۶ تاریخنده افرقیه پک مدهبه شهرنده ۸۳ باشنده وفات ایتشدر. صحیح مسلمه «کتاب الملم بفوائد کتاب مسلم» عنوانیه پک مقبول و معتبر بر شرح تألیف ایتشدر، که قاضی عیاض دخی «کتاب الاکمال» عنوانیه بوکا بر تکمله یازمشدر. «ایضاح الموصول فی برهان الاصول» عنوانیه بر تألیف معتبری و ادبیانه دائر بر قاج اثری دخی واردر.

مازکرد { مهوره العزیز و لایتنک درسم خوزاتک ۳ کیلومتره شمال شرقیسنده اولورق مزور چایی اوزرنده قضا مرکزی بر قصبه اولوب، اسلام وارمنیدن مرکب ۱۵۰۰ اهالیسی و اطرافنده برطاقم خرابهرلی واردر. - قضای ۳ ناحیه ۲۰۱ قریه دن مرکب اولدینی حاله، ۵۱۰۰ اهالی ایله مسکوندر. محصولاتی ذخیره وسائرمدن عبارت او. لوب پکیهرلی و آرپهرلی دخی چوق اولغله، باغ و پنبیر وبال، بال مومی و دردی کی اخراجانی واردر.

مازندران { ایرانک ایالات شمالیه سندن اولوب، بحر خزر ساحلیله البرز سلسله جبالک صرتی آرمسنده هلال شکنده شرقدن غربه تمتد اولدینی حاله، شمالاً بحر مذکورله، غرباً کیلان، جنوباً عراق عجمی، شرقاً دخی استراباد ایالتیه محدوددر. شرقدن غربه بوی ۳۲۰ و وسطی اکی ۸۵ کیلومتره اولوب، مساحت سطحیه سی ۲۷۰۹۰ مربع کیلومتره و اهالیسی تخمیناً ۳۰۰۰۰۰ کتیدر، که هر مربع کیلومتره باشنه ۱۱ کتشی دوشورور. مرکزی (ساری) شهری اولوب، دیگر باشلیجه مهوره لری (برفروش) ایله (آمل) در.

اراضیسی جبال مذکوردهک صرتلرله شمالی اتکارندن وساحل بوشیجه ۵۰ و نهایت ۵۶ کیلومتره اکنده تمتد اولان بر اووه دن عبارتدر. جبال مذکوردهک بوکسی و سطرلنده واقع (دماوند) جبل مشهوریدر، که علم الارض نقطه نظر نیجه پک ده البرز سلسله سندن معدود دکادر. بونک ارتفاعی

مختلف فيه اولوب، ۵۲۶۸ متره يوكسك اولسى
 احتمالى اقبدر. (تخت سليمان) طاغتك ۴۴۰۰،
 (نيزه) ۴۱۰۰، (شاهكوه) ۱۰۰۰ متره
 ارتفاعلى وارد. بوجبال مرتقه ۴۰۰۰ متره
 داخل اولان جنوبي اتكلىرى (خلك) اسميله ۲۸۵۰
 متره ارتفاعلرند. جبالق بر يايه تشكيل ابتدئى
 حالده، مازندرانه داخل اولان شمالى اتكلىرى اور-
 مانلره مستورد. جبال مذكوره نيكيدوبوفازلىرى
 دخی ۲۵۰۰ متره ارتفاعلىرى منجاوزدر. بحر
 خزدن كان بلوطلر جبال مذكوره ۴۰۰۰ متره
 اتكلىرىنه دوكله، جنوبي اتكلىرىنه رطوبت واصل
 اولماز؛ و بناء عليه ايكي جهتي آره سنده رطوبت
 وبوسنجه بيوك برفق وارد. جبال مذكوره ۴۰۰۰
 شمالى اتكلىرىندن اينهرك مازندرانى شق ايدن انهار
 چوق اولوب، هر نه قدر مسافه ۴۰۰۰ آزماي بونلرك
 چوق بيومسنة مساعد دكلسده، ايجلرند صوتى
 خيلى بول بولنانلرى ده وارد. انهار مذكوره ۴۰۰۰
 شرفدن باشلايهرق باشلايهرلى: نكاه، تاجين،
 تيار، بابل، هاهراز و بوكا تابع نور نهرلردير.
 بونلره ساثر دها كوچك انهارك اكثرى دكيزه
 منصب اولماز اول اووه ده ياييلههرق، دكيزدن
 طار ديلرله آبرلش بر طاقم كوللر و بطاقللر تشكيل
 ايدرلر، كه (مردآب) اسميله معروف اولوب، اراضى
 واسعه ضبط، وهوابى اخلال ايدرلر. ساحل قرينده
 دكيزك عمقى ۴۰۰۰ متره اولمغه، انهار مذكوره ۴۰۰۰
 دوكلهكارى قوملر و چامورلر طائفه لردن طاغيدانمغه،
 ساحل ۴۰۰۰ متره دوزدر و هيچ كيرتني چيقتيسى وقوى
 و ليمانلى يوقدر. انهارك اكثرى دكيز صوتى
 ساحلدن خيلى ايلرى به قدر طائلى بولنور.

هواسى بك رطيب اولوب، ياغورلى چوق
 و بناء عليه نباتات و اشجاري بك كثرنلى و قوتليدر.
 البرز جبالنك ۲۰۰۰ متره ارتفاعلرنه قدر اولان
 اتكلىرى بك صيق اورمانلره مستور اولوب، چام،
 ميشه، ديش بوداق و دها آشاغيد سروي، چشير
 و ساثر اشجار مختلفه بولنور؛ و طهاره و ايرانك دها
 ايچ طرفلرنه قدر كراسته و اودون كور بوخه دن
 كيدر. اكثر آقاچلره بياني آسملر سارايوب،
 آقاچدن آقاچه آتيلههرق، طبيعى چارداقلر تشكيل
 ايدر؛ آريلر آقاچ داللرند فوژان قوروب، چوق

دغه اشجارك ياراقلرندن بال آقار. سارى شهري
 باغچلرند خرم آقاچلرى بولنوب، وقتيله بو آقاچك
 بتون مازندران سواحلنده بولمش اولدينى مريدور.
 انجير، ليمون، پورتقال، بادم، نار و ساثر ميوه دار
 آقاچلرى بك چوقدر. طوبراغى بك منبت اولوب،
 بغدادى و ساثر ذخايرله برنج، پاموق، شكر قامشى
 و ساثره حاصل اولور. اهالينك باشليجه مدار ميسشى
 برنج ايله باليقدر. آنجق سواحلده كي بطاقللر
 و رطوبتك كثرنى هوابى اخلال ايمكله، صيغه،
 روماتيسمه، كوز خسته قلرلى و ساثر عتلىر اهالى به
 مسلط اولوب، ممالكك استعداد طبيعى نسبتنده
 ترقيسنة مانع اوليورلر. اورمانلره قاپلان، پارس،
 آق، قورت و ساثر حيوانات وحشيه بولنور.
 حيوانات اهليه سى اوركوجلى صيغره هندك كيلره
 مشابه بر جنس كوچك صيغره، زحنه بك طيانيقلى
 بر جنس بيكير، قون، كچي و ساثره دن عبارتدر.
 طاغلرند ديمر معدنيه نفت و پترول كثرته بولنور.
 نجارنى باشليجه روسيه ايله و باكو اسكله سيله اولوب
 قره دن بولارى بك ناقصدر، و ساريدن طهاره
 كيدن ايكي جاده سده بك مكملى دكلدر.

اهاليسى مازندرانى دنبان اصل ايرانلره كرد
 و تركان عشاربندن مرك اولوب، اصل مازندران
 لسانى اسكى فارسى به مشابه اولدينى حالده، كولر.
 ده حال اصليسيله قولالانقده در. شهر و قصبه لره
 ايسه اسان ادبى اولان فارسى استعمال اولنور.
 مازندرانيلر تندرست و جسور آدملر اولوب
 تناسب اعضابه و قاديلىرى حسن و ملاحه مالكلدر.
 بو خطه ۵۰۰۰ سوارى و ۱۲۰۰۰ پياده
 عسكري و يروب، دولت ايرانيه ۴۰۰۰ ابي
 عسكري مازندرانيلر در. اسكى يونان جغرافيونى
 آتارنده مازندران (تاير) ياخود (ناپور) مملكتي
 اسميله مذكور اولوب، بو اسمك (طبرستان)
 اسميله مشاهتي ظاهر در؛ چونكه طبرستان اسمى
 دخی كاه مازندرانك شرق و يا شرق جنوبي جهته
 و كاه بتونه و يرلمشدر. باقوت حوى مازندرانك
 طبرستانك اسم ديكرى اولدينى، و كتب اوائلده
 كورمديكنه بناء بونك بر اسم محدث اوله جغفيايى
 ايدبور. آنجق مازندران اسمى ايرانلره اسكيدن
 معلوم اولوب، بلكه عربلرجه مجهول ايدى -

فردوسی « شاهنامه » سنده کیکاسک مازندرانی ضبط اتمکه کیتسندن بحث ابتدکی صروده ، بو ماکتک ماتنتی واهالینک جساتی تعریف اید . بور برنجی قرن هجریده وخراسان فتوحاتی صرود . سنده فتح اولنرق ، ممالک اسلامیه به الحاق اولنش ایسهده ، آنجق یوزسنه صکره تحت اطاعت واقیاده آلتشدی . شرق طرفنده اقوام نورانیه تک نجاوزاتنه قارشی ساحلدن جباله قدر برصره سدلی واستحکا . ماتی وار ایسهده ، بونل اقوام نورانیه تک نجاوزینه مانع اوله مسوب ، کرک چنکز و کرک نیورلنک عسکرلی مازندرانی چیکمش ؛ وافشار ، قاچار و سائر ترکان عشرتلی مازندرانه کیروب برلشمشدر .

مازنی { ابوهئان بکر بن محمد } مشاهیر ادبا ونحو بوندن اولوب ، اصمینک تلا مده سنندن ومبردک معطر ننددر . بصره لی اولوب ، ۲۴۹ تاریخنده اوراده وفات اچمشدر . باشلیجه تالیفا تی : « کتاب ماطنن فیه العامة » ، « کتاب الالف واللام » ، « کتاب التصریف » ، « کتاب العروض » ، « کتاب القوافی » ، « کتاب الدبیاج علی خلاف کتاب عبیده » وسائردر .

مازوویه { Mazovie } ایستانک اسکی بر وارشوه شهری ایدی . اون آلتنجی قرن میلادی به قدر آریجه بردوقه تق صورتنده اداره اولنوردی . اهالیسی (مازور) تعبیر اولنوب ، لهیلرک اک اسیلری ایدی . ایوم روسیهده بولنان مازورل ایسه ۴۰۰۰۰۰ نفوس قدر اولوب ، لهیلرک اک جاهل وقباربدر ، وهشرته ابتلاری زیادهدر .

مازندنی { Magendie } اک مشهور و ۱۷۸۳ ده فرانسه تک بوردو شهرنده طوغمش ؛ و ۱۸۵۵ ده پارسده وفات اچمشدر . تشریح معلی و آقادمیا و سائر جمعیات فیه اعضاسنندن بولنمش ؛ و یک جوق تجارت و تحقیقات فنیه اجرا ایدم . دک ، افن تشریحی زیاده ترقی ایدبرمشدر . متعدد تالیفاتی وارددر .

ماساچوست { « مساجوست » ماده . سنه مراجعت بیوربله .]

ماسافره { Massafra } ایتالیا تک جنور . بنده اوترانته ایالتک (تارننه)

قزاسنده وتارننه تک ۱۸ کیلو متره شمال فریسنده برقصه اولوب ، ۱۵۰ ۱۰ اهالیسی وارددر .

ماسایه { Masaya } آمریکای وسطینک نیقاراغو آجهور بننده و غراناده . تک ۱۶ کیلومتره شمال فریسنده برقصه اولوب ، ۱۸۰۰۰ اهالیسی وارددر . سکنه سی همان کافه اهالی اصلیه دن اولوب ، حصیر شاقه ، خلاط ، یاهوق منسوجات ورجل وسازه اعمالی کبی صنایعه مشغولدرلر .

ماسر جسی { ابوالحسن محمد بن علی } مشاهیر فقها شافیه دن و ائمدن اولوب ، خراسان و عراق و حجازده نفقه ایش ؛ و ابواسحاق مروزی ابه صحبت ایدوب ، برلکده مصره کیتمش ؛ و مشار الیهک وفاتنه دک یاندن آریلوب ، بعده بغداده ، و ۳۴۴ ده خراسانه عودتله ، ینشاپورده تدریسه اشتغال ایدم . دک ، مشاهیر فقها دن برچوق ذوات حلقه تدریسنده بولنمشدر . ۳۸۴ تاریخنده ۷۶ یاشنده وفات اچمشدر .

ماسر جویه { دولت امویه زماننده بیتش مشاهیر اطبا دن اولوب ، یهودی المذهب ایدی . بصرهده اجرای طبایسه مشغول اولوب ، مهارت وحذاقته حقنده بر جوق نوادر منقولدر . (اهرن) کتابخی سریانجه دن عربیه نقل ایدن بو ذات اولوب ، « کنناش » ، « کتاب فی الغذاء » و « کتاب العین » عنوانر بله اوچ تالیفی دخی وارددر .

ماسولیپانام { یاخود مجلیتیم (Masonli-patam) هندستانک مدراس اداره سننده و مدراسک ۳۵۰ کیلو متره شمال شرقیسنده کریشنه ایالتک مرکزی برشرا اولوب ، ۵۲۰ ۳۶ اهالیسی ، یک بارلاق رنگلی مشهور بزلی وخیلی ایشک تجارتی وار ایسهده ، لیمانی طولغون وصوبی صیغدر .

ماسوریه { (ابو یوحنا) خلافت عباسیه زماننده بیتش مشاهیر اطبا دن اولوب ، نصرانی المذهب و سریان جنس ایدی . کندیسی ای اولدینی حالد ، (جنیدی ساپور) یارستانده جبرئیل بن یحییوشوع کبی مشاهیر اطبا تک معینهده خستگاه باقی وادوبه بی حاضر لامق کبی

خدمت کرده بولنرق ، ذکاوت و استعداد طبیعی قوتیله ، تشخیص امراض و تداویده فوق العاده مهله . رت قزانش ؛ و هارون الرشیدک حضورنده بعض موفقیتره نائل اولغله ، احسان و التفاتلرینه نائل اولمشیدی . اوغلی بوحنای بن ماسویه طی علمی و عملی اولهوق اوکرتمشیدی .

ماسه } (Massa) ایتالیاک طوسفانه خطه . سنده و فلورانسک ۹۴ کیلومتره
غرب شمالیسنده ماسه مع قراره ایالتک مرکزی بر فصبه اولوب ، ۵۰۰۰ اهالیسی ، مشهور سماق سرمری ، کوزل بر قامه سی و پورتقال باغچلری واردر .

— ماسه مع قراره ایالتی طوسفانه تک قسم شمالیسندن عبارت اولوب ، غرباً جنوه ، شمالاً بارمه ، شمال شرق طرفندن رچیو ، شرقاً مودنه ، جنوباً لوفه ایالتلرله ، جنوب غربی طرفندن دخی آق دیکزله محدود اولدنی خالده ، مساحتی سطحیه سی ۱۶۷۸ مربع کیلومتره و اهالیسی ۱۶۹۴۷۰ کشیدر . ۳ قضایه منقسم اولوب ، ۳۵ ناحیه بی حاویدر .

ماسیاس } (Macias) پورتو کبک اک
مشهور شاعرلرندن اولوب ، اکثر اشعارنده کندی ماجرای عاشق لری سلاک نظمه چکمکله ، « عاشق » لقبیله شهرت بولمش ؛ و بونلردن بزنده ماجرای عشقی حکایه ابتدکی قادینک قور . جه سی طرفندن قتل اولمشدر . اون بشخی قرن میلادیده یاشابوب ، کندیته مخصوص لسان و طرز افاده سی واردر .

ماسیلون } (Massillon) فرانسه تک اک
مشهور ادبا و خطیبلرندن او . لوب ، وعظ و نصیحتده کی فصاحت و طلاقتیله شهرت بولمشدر . اون دردنجی لوبی دورنده یاشامش ؛ و ۱۷۴۲ ده وفات ایشدر . نطق و موعظه لرله سائر بر خیلی آثاری موجوددر .

ماسینیسا } (Masinissa) مفریده نومیدیه
خطه قدیمه سنک حکمداری اولوب ، ابتدا قارتاجیلرله متفق اولهوق ، اسپانیه ده رومالیرله قارشی حرب ایش ایشه ده ، روما سرداری (اسکیبون) اسیر طوندینی بر یکنی

بلا فدیبه کندیسنه کوندردیکندن ، بو معامله دن فوق العاده متأثر اولوب ، او وقتدن یعنی قبل میلاد ۲۱۲ تاریخندن اعتباراً رومالیر طرفنه دوئمش ؛ و ماسیلیانلر حکمداری سیفاسی مغلوب ایدوب ، طومغه کلی یاردیمی اولمشیدی . بو غالبیتک اوزرینه مرقوم سیفاسک قاریسی (سوقونیسبه) بی زوج ایش ؛ و حالبوکه اسکیبون مرقومه بی ، بر علامت ظاهره ظفر اولق اوزره ، رومایه سوق ایشک ایستد . یکنندن ، بو ازدواجی تصدیق ایشمش ؛ و ماسینیسا ایسه ، نومیدیه لی بر قاری به بو معامله بی تجویز ایشدیکندن ، مرقومه به بر مقدار زهر کوندروب ، او دخی ایچمش ایدی . مع هذا بنه رومالیرک اتفاقاً قنده نبات ایدوب ، مکافه مغلوبک ملکی و قارتاجیلر ملککک بر پارچه سی کندیسنه و برلشیدی . بو حکمدار نومیدیه بی مدینتی ادخال ایشمش ؛ میلاددن ۱۴۹ سنه اول وفات ایدوب ، ملکی ماسینیسا ، غولوسه و ماناستابعل نام اوج اولادی پیننده مقاسمه اولمشیدی .

ماسیوس } (Masius) دیار بکر ولایتده کی
قره جه طاغه یونان قدیم جغرافیه یونی طرفندن ویریلن اسمدر .
ماط } آرانادلقده مناستر ولایتک دبره
سجاغنده و سجاغک منتهای غرینده بر قضا اولوب ، ۳۲ قریه دن مرکبدر . شرقاً نفس دبره قضا سیله ، شمالاً اشقودره ولایتک میردینه قضا سیله ، غرباً بنه ولایت مذکورده تک ایچه حصار و تیران قضالریله ، جنوباً دخی ایلبان سجاغیله محدوددر . یسه بو اسمله مسمی نهرک حوضه سنک یوقاری جهتندن عبارت اولوب ، جبال ایله محاط بوکسک بر یابله حالنده در . طوریخی منبت و اراضیسی کوزل ایسه ده ، ارککلری اکثریا خانه لرنده محصور یاشادقلرندن ، ویا استانبولده وسائر محللرده باغچوانلق و باغچیلق کی خدمت کرده بولنق مجبور بئنده اولدقلرندن ، اراضی بحق ایشلمیور . اهالیسی کاملاً مسلم اولوب ، جسارت و شجاعت و صداقتله مشهوردر . — ماط نهری همنامی اولان قضا تک جنوب جهتنده نبعانله ، شمال غربی به طوغری جریان ایدهرک ، قضا مذکورک بتون میاه جاریه سنی جمع ایدر ؛ و بعده اشقودره ولایتک کیروب ، میردینه و ایچه حصار قضالری آره سنده جریان ، و میردینه دن

کلن (فادی) نهری و دیگر بر جوق چابری اخذ
 ابله، اووه به دوشد بکنده، نوسع ابده روك، واور.
 مانرك آره سنده آفوق، آدریاتیق دكیزینه دو.
 كيلور. مجراسی تقریباً ۹۰ كيلومتره اوزوندر.

ماغدالنه } (Magdalena) آسرقای جنو.
 (پنك فولومییه جهوریتنه بیوك
 بر ایرماقدر، که تملک مذکورنه جنوب جهتنده
 و (آند) ساحله جیلانده ۲۰ عرض شمالیده واقع
 بر کوچك كولدن نیرمانه، ساحله مذکورنه يك ایکی
 بیوك شعبه سی آره سنده آجیلان مٹ الشکل واسع
 بر وادینك ایچنده شمال شرقیه طوغری جریان،
 و صاعدن بوغوته ابله سوزاموسو وصولدن قاقوه
 نهر لرینی و دیگر بر جوق انهار اخذ ابده روك، ۱۷۰۰
 كيلومتره لك جریاندن صكره ۱۱° ۵' عرض شمالیده
 ایکی قولدن آندیل دكیزینه دو كيلور. دكیز سفاشی
 غریب آغزندن نهره کیروب، ۲۰ كيلومتره بوقاری به
 قر چیتاقلر. منصبندن ۱۰۰۰ كيلومتره بوقاری به
 قدر دخی نهره مخصوص واپورز ایشلوب، آتچق
 بو مسافه تك اورت سنده سیر سفاشك دوامته مانع
 بر شلاله بولندینی كی، دیگر بعض طرفلرنده دخی
 آچلقه محتاج بر لری واردر. منصبندن ۳۵۰
 كيلومتره بوقاریده اصل ایرماقدن بر قول آبرلوب،
 تابی اولان (قاقوه) نهرینه منتهی اولور؛ و ایکی
 نهر آره سنده ۱۵۰ كيلومتره اوزونلغنده آتچق
 و بطاقتی بر جزیره تشكیل ایدبور. ثانیده حدوسطی
 اوزره ۸۳۴ مكعب متره صو دوكر.

— جهوریت مذکورنه ك بر ایاتی دخی بو
 اسمله مسمی اولوب، مساحه سطحیه سی ۶۹۸۰۰
 مربع كيلومتره و اهالیسی ۱۳۷۳۱۸ كشیدر.
 مرکزی ۶۰۰۰ اهالیسی اولان ساتنه مارتیه
 قصبه سیدر.

ماغدبورغ } (Magdebourg) بروسیه تك
 (صاقسه ایلتنده و برلینك
 ۱۲۴ كيلومتره غرب جنوبیسنده و (ابه) ایرماغتك
 صول كئارنده و بر قاج دمیر پول خطنك نقطه
 تقاطعنده ایالت مذکورنه ك مرکزی مستحکم بر
 شهر اولوب، ۳۹۷ ۲۱۴ اهالیسی، ایکی مكعب
 اعدادیسی، تجارت، فن جراحی، صنایع، صنایع
 نفیسه و ساژه مكئبلی، دارالمین، كئتخانه سی،

متعدد مؤسسات خیریه سی، جیم و مصنع بر کلیسا.
 سیله دیگر ۱۰ پروستان و ۲ قنولك کلیسایی،
 شكر تصفیه خانلری، دمیر خانلری، قورودله
 و شربت و ساژه فابریقه لره ده تخانه لری، پك ایشك
 ذخیره و ساژه تجارنی، ایشك بازارلره سنده
 بر كره قوریاور بنایری واردر. سفاین نهرك
 ایچنده شهره قدر چیتاقلر.

ماغوسه } (Famagouste) قبریسك ساحل
 (شرقیسنده و لفقوشه تك ۳۱
 كيلومتره شرق جنوبیسنده مستحکم و خراب بر قصبه
 اولوب، آتچق بر قاج بوز اهالیسی، محبس اتخاذا
 اولنور اسكی و متین استحكاماتی و طولاش لیمانی
 واردر. ادیب شهر كال بك مرحوم بو قلعه ده
 اوج سنه محبوس قالمشدر. بو قصبه بطلیوس
 فیلادلفك همشیره سی (آرسیونوه) طرفندن بنا
 اولنورق، بعده رومالیرك، صكره عربرك، اهل
 صلب و قوقاتی زماننده اوسینیان فاملیاسنك،
 ۱۳۷۲ ده جنوبزرك، ۱۴۸۹ ده وندیكیرك
 و ۱۵۷۱ ده، اوزون بر محاصره دن صكره،
 عثمانلیرك ایله كچمش؛ و ۱۷۳۵ ده شدتلی بر
 زلزله دن خراب اولمشدر.

ماق آدم } (Mac-Adam) استوچییه لی بر
 (مهندس اولوب، كندی اسمیله
 معروف شوسه اصولنك موجدیدر. ۱۷۵۵ ده
 طوغوب، ۱۸۳۶ ده وفات اتمشدر.

ماقاریه } (Macquarie) اوقانیسه تك اك
 (جنوبی آطه سی اولوب، یكی زلانده.
 تك ۱۰۷۰ كيلومتره جنوب غریسنده ۳۹° ۵۴
 عرض جنوبی ابله ۲۰° ۳۶' طول شرقیده
 واقدر. بوی ۳۷ و اکی ۱۱ كيلومتره اولوب،
 مساحه سطحیه سی ۴۴۰ مربع كيلومتره در. درت
 بش بوز متره ارتقاعلرنده یالكرز اوتله مستور
 طاغلیری و سفاشك یناشسنه غیر مساعد ساحلاری
 واردر. خالی اولوب، اهالیسی بوقدر. فوق دیتلن
 آبی بالینی جنسیله طیور مائیه سی چوق اولوب،
 یكی زلانده به مخصوص بابافان جنسی دخی بولنیور.
 ۱۸۱۱ ده قبودان (والكر) طرفندن كشف
 اولمشدر.

ماقاریه } (Macquarie) آوسترالیانك یكی
 (جنوبی والس مبعبرنده بر نهردر،

اسیر دوشد یکی خبر آنجه ، سوریه ده اعلان سلطنتله ، ایلریه قدر کیدوب ، اوراده (آورتول) طرفندن مغلوب اولمغه ، ۲۶۱ ده کندی کنیدی ضابطلرینه قتل ایتدیرمشیدی . ایکی اوغلی حکومته تشریک ایدوب ، اونلر دخی او سرده مقتول اولشلردر .

ماقرینوس { (Macrin, Macrinus) روما
 ۱۶۴ تاریخ میلادینده آفریقاده کی نومیدیه تک (قیساریه) شهر قدیمده طوغمش ؛ وبهض بیوجک منصبله چکش ایدی . ۲۱۷ تاریخنده ، امپراطور (فاراقله) تک وفاتی اوزربنه ، عسکر طرفندن امپراطورلغه انتخابله ، بر طاقم قوانین و نظامات حکیمانه وضع ایتمشدر . ۲۱۸ ده قاپادوقیه ده قضاء وفات ایتمشدر .

ماکسنسیوس { (Maxence, Maxentius)
 آوغستوس عنوانیه روما دولتتک غرب جهتده حکم سورنلردن اولوب ، (ماقسیمیان هرکول) ک اوغایدی . قونستانس قلور) ک وفاتی اوزربنه ، ۳۰۶ ده ایتالیا ده آوغستوس عنرواتی آلوب ، و (سور) ی رادنده محاصره ایدوب ، قتل ایتدیردیکی کبی ، فالپوسی دخی مغلوب ایتدکن صکره ، بدربله بوزیشه رق ، ۳۰۷ ده بونی ده خالیایه چکمه که اجبار اتمش ؛ و بده عصیان اتمش اولان افریقیه والیسنه قارشی عسکر سوق ایدوب ، اوراسنی آتش ابله قان آلتنده براتش ؛ وروما به عودتنده فوق العاده ظلم و تعدیه و علی الخصوص خرسیتانلری پک زیاده ازمکه باشلامش ؛ و بونک اوزربنه امپراطور قسطنطین عسکر سوق ایده رک ، ۳۱۲ ده روما سوروی خارچنده مغلوب اتمش ؛ و مغلوباً فرار ایدرکن ، آلتنده بر کوبری یقالمغه ، مغروفا وفات ایتمشدر .

ماقسیموس { (Maxime, Maximus)
 طورلردن بوجه آتی اوج کشی کلدشدر :
 (ماقسیموس پوینوس) که روما سردار ووا . ایسی اکن ، ۲۳۷ تاریخنده ، غوردیانتلرک وفاتی اوزربنه ، سناتو طرفندن (بالیدینوس) ابله برابر

که مانی طاغلرک داخلی مائله سندن اپتی (فیش روبر) ابله (قامیل روبر) ک (سیدنی) عرضنده واقع اجتماعندن بالتشکل ، شمال غربی به طوغری جریانه ، (کودکغوغ) و (ارسکینه) نهر لری دخی اخذ ابله ، (دارابنغ) ایرماغنه طوغری آقارسه ده ، نهر مذکورده وصولدن اول (هاریس) طاغنک شمال غربیسنده بر طاقم بطاقفلرده محو اولور ؛ و یالکز بر ارفق قولی دیگر بر طاقم صورله بر اشره رک دارابنغه واصل اولور . مجرای تقریباً ۱۲۰۰ کیلومتره اوزوندی .

— بو اسمله (تاسمانیه) جزیره سنده دخی بر قوی و کوچک نهر واردی .

ماقاسار { « مافقاسار » ماده سنه
 { مراجعت بیوریه . [

ماقاو { (Macao) چینک ساحل جنوبیسنده
 { وقتونک ۱۰۴ کیلومتره جنوب شرقیسنده اوله رق هونغ قونک ۶۰ کیلومتره غرب جنوبیسنده وقتون نهرینک منصبنده تشکیل ایتدیکی خلیجک غربی ساحلنده ۲۲°۱۱'۲۵" عرض شمالی ابله ۱۱۱°۱۳'۵۷" طول شرقیده واقع پورتیکیزه تابع بر شهر و بوکا ملحق کوچک بر مستعمره اولوب ، شهرک ۵۹۹۵۰ و ملحقاتیله برابر مستعمره تک ۶۷۰۳۶ اهالیسی واردی . مساحتی سطحیه سی آنجق ۱۲ مربع کیلومتره در . بو بر ۱۵۸۰ تا .

یختنده چین امپراطوری طرفندن بر قوتلی قورصا . فی تشکیلده کی خدمتلبنه قارشی پورتیکیزلیله و بر یلوب ، آنجق چین دولتی دخی بسدتون ال چکیبه رک ، اجرای نظارت ایتکده ، وانکیزلر دخی بعض مرتبه قاریشمقده درلر . شهرده بعض انکیز مستشرقینی طرفندن اداره اولنور چینجه بر مطبعه ابله بر موزه واردی . آورو یالیرک محله سی آریدر . ۱۸۴۵ تاریخندن بری سربست لیمان ایشه ده ، انکیزلرک (هونغ قونغ) ده دخولندن بری تدبیده در .

ماقریانوس { (Macrien, Macrianus)
 نوسک زماننده امپراطورلق ده واسنه قالمیشان اونوز کشیدن بری اولوب ، اقتدارینه بناء قوماندایه نلفه واصل اولمش ؛ و امپراطور (والزیانوس) ک ایران سفرنده سوریه والیکتیه نصب اولمش ؛ و ۲۶۰ تاریخ میلادینده ، والزیانوسک ایرانیلرک ایلنه

(ماکسیمینوس) ه قارشی امپراطور لئه انتخاب اولمش؛ و متعاقباً ماکسیمینوس وفات اتمکله، موی-الهما بر قاج آی صلح و اسایشله حکم سوردکن صکره، نظام و اسایشی تأمین مقصدیله بعض تشبانه کیریشدکرنده، قضاء و وفات اتمشردی .

— (ماینوس ماکسیموس) که تئودوسیوسک زماننده خدمت عسکره ده بولنوب، بر تانیسه ده حسن خدمتی کورلمش، و ظالما و ایسی اولمش ایدی . ۳۸۳ ده کندی امپراطور لئی اعلان اتمش؛ و غرب امپراطوری فراتیانوسی اسیر طومشیدی . ظالما ایله اسپانیا و بیوک بر تانیسه جه ذاتاً حکومتی قبول اولنورق، ایتالیا بی دخی ضبط اتمک ایستدیکنده، تئودوسیوس اوکنه چیقوب، پانونیه ده ۳۸۸ تاریخنده ایندکلی محاربه ده مغلوب اولمش؛ و (آکیله) ده محض ابتدکی حالده ، دشمننه تسلیم اولنورق قتل اولنمشدی .

— (پترونیوس ماکسیموس) که ۵۵۰ تاریخنده زوجه سنک عرضنه یکن اوغنجی (والنتینیان) ی قتل ایله ، ضرب امپراطوری اولمش؛ و مقتولک زوجه سی کندیسنه وارمنه اجبار اتمش ایسه ده، صرفومه، اخذ نار ایچون، و اندالر حکمداری (جنسریق) ی ایتالیا به جلب ایده رک، رومانی کندیسنه تسلیم اتمش؛ و صاحب ترجمه فرار ایدرکن، طاشلانورق اتلاف اولنمشدی .

ماکسیمیانوس هر کولس } Maximien
Her cule , }
روما امپراطور لرندن اولوب، ۲۵۰ تاریخلرنده پانونیه تک (سیرمیوم) شهرنده طومش؛ و عسکره کیروب، آز مدنده قطع مراتبه، ۲۸۶ ده سلاح آرقدائی بولمش اولان دیوقلتیان طرفندن امپراطور لئه تشریک اولنمش؛ و بتون ممالک ضریه تک اداره سی کندیسنه حاله اولنورق، قونستانس دخی قیصر عنوانیله معیتنده بولمش ایدی . ظالما و آفریقاده بر جوق ظالینتر قزائم ایسه ده، بیوک بر تانیسه، بعض مغلوبترلره دوچار اولمشیدی . ۳۰۵ تاریخنده دیاقلتیان ایله برابر فراغه مجبور اولمش ایسه ده بر سنه صکره اوغلی (ماکسینوس) ک معاونت و تشویقیله یکیدن عنان حکومتی البته اتمش؛

واوغلی دخی حکومته تشریک اتمش ایکن، برسنه صکره بونی اشتراکدن محروم اتمک ایستدیکنده، قیزی فاؤسته ایله دامادی قسطنطینک یانه (تروه) به چکمش؛ لکن ۳۰۹ ده بوکا دخی خیانتله، برنی طومق ایچون، کندیسنی قتل ایدر مکه چالیشدیندن، ظالما فرار ایدوب، ظالری عصیانه تشویق اتمش ایسه ده، مارسیله ده محاصره اولنورق، ۳۱۰ ده اوراده کندی کندینی بوغمه مجبور اولمشیدی . اثنای حکومتده خرسیانلری تعقیب اتمشیدی .

ماکسیمیلیان }
(Maximilien) آلمانیا
{ امپراطور لرندن ایکی کسینک
اسمیر :

برنجیسی اوغنجی فردریک اوغلی اولوب، ۱۴۵۹ ده طومش؛ و تخته چیتمازدن اول ۱۴۷۷ ده بورغونیه وارنه حکومتی ماربه ایله عقد ازدواج اتمش؛ و بورغونیه و راتنه اداسی اولان فرانسه قرالی اون برنجی لوبی ایله مختصاته کیریشمشیدی . ۱۴۸۶ ده روما قرالی و ۱۴۹۳ ده وفات ایدن پدیری برنه آلمانیه امپراطوری اولمش ایدی . ۱۴۹۵ ده فرانسه قرالی سکرنجی شارل ایله محاربه ایدوب، بونی ضبط اتمش اولدینی ایتالیا و نابولیدن ال چکمهکه مجبور اتمش؛ و آنجق قیام اتمش اولان اسویجره لیره قارشی موفق اولمیبوب ، ۱۴۹۹ ده (باله) معاهده سیله اسویجره تک استقلالنی تصدیقه مجبور اولمشیدی .

۱۵۰۸ ده ونیک جمهوریتنه قارشی فرانسه قرالی اون ایکنجی لوبی ایله و پایا ایله عقد اتفق اتمش ایسه ده، متعاقباً بونلردن آبرله رق، انکتره قرالی فرانسه به قارشی تشویق اتمش؛ و بونک آجدینی محاربه ده ۱۵۱۳ ده کندیسنه کوکلی صتیله بولنورق، ظالیننه سب اولمشیدی . ۱۵۱۶ ده فرانسه قرالی برنجی فرانسوا تک میلان جتنده کی فتوحاتنه مانع اولوب، آنجق کندیسنه میلانی ضبط ایده مه مش؛ ۱۵۱۹ ده وفات اتمشدر . تک ماهر و مدبر و عالم بر حکمدار اولوب، مهابرت عقیدله بورغونیه و جهستان حکمدار لقرینی کندی حاله سنه قزاندر دینی کبی ، اسپانیه وارنه سی زانه بی دخی اوغلی کوزل فیلیبه تزویج ایده رک، اسپانیه بی ده خاندانه ربط اتمشیدی . بونک اوغلی

مشهور (شارل کینت) خانی اولوب، آوروپانک قلم اعظمه حاکم بولمیشدر. ماقسیمیلیان محاربه اتناسنده بیله اداره ملک ایله مشغول اولوب، آلمانیه بی ۱۰ بیوک دائیره تقسیم، محاکمی اصلاح، شورای دولت کبی برهیت و کندی ریاستی تحتنده بر محکمه عالیه تشکیل و یوانه ایله اینفولستاد دارالفنونلرینی تاسیس ایلش ایدی. فن حربیه، زراعتیه و فن مسمارییه متعلق بر کتاب ایله بر خیلی اشعار دخی یازمیشدر.

— ایکنجیمی امپراطور برنجی فردیناندک و غلی اولوب، ۱۵۲۷ ده طوغمش، ۱۵۵۸ ده روما قرالی انتخاب اولوب، ۱۵۶۴ ده آلمانیا امپراطورلی تحتنده پدربینه خلف اولمش؛ ورا. نسیلوانیه برنجی ژان نجیسوند ایله ویمده جنتمکان سلطان سلیمان خان وسایم خان ثانی حضراتی دورزنده دولت علیه ایله طول مدت محاربه ده بولنه رق، ۱۵۶۸ ده دولت عثمانیه ایله مصالحه اتمیشدی. صلح پرور بر حکمدار اولوب، علوم و فنونی جایه، و کندی بیله علومه خدمت ایتمش، و پروتستانلره مساعد بولمیشدر. ۱۵۷۶ ده وفات اتمیشدر.

ماقسیمیلیان } (Maximilien) بوا ایله
 { باویره ده درت پرنس کلوب،
 «بیوک» لقبیه ملقب اولان برنجیسی ۱۵۹۸ دن ۱۶۵۱ تاریخته دک باویره پرنسی بولمیشدر.

— ایکنجیمی آوستریانک خدمت سکره بنده و عثمانیلره قارشى مهاج و بلفراد محاربه زنده بولنه رق، بعده اسپانیه جابهندن فلنک والیسی اولمش ایدی. امپراطور بدنجی شارلک پدربدر. — اوچنجیمی سرقوم بدنجی شارلک اوغلی اولوب، باویره پرنسی بولمش؛ و اصلاحات دخیله ایله اوغراشوب، ۱۷۷۷ تاریخنده وفات اتمیشدر.

— دردنجیسی ۱۱۹۹ ده باویره پرنسی اولمش، و بیوک ناپولیونک آرزولرینه کوره حرکت ایتمکه، ۱۸۰۶ ده عنوانی قرالانه تحویل اولمش؛ ۱۸۱۳ ده ناپولیون قارشى اولان ائتفاق دولیه به داخل اولوب، قرالاق عنوانی محافظه ایتمش؛

و حکومتی مشروطیته تحویل، بر طاقم اصلاحات اجرا ایتدنکن صکره، ۱۸۲۵ ده وفات اتمیشدر.

ماقسیمیلیان } (F. I. Maximilien)
 { آوستریا ده الیوم حکومت - ورمکده اولان امپراطور فرانسوا بوسفک برا. درى و مکسیقه امپراطوری اولوب، ۱۸۳۲ ده طوغمش، و آوستریا بچره بنده فریق اولوب، بر مدت لومباردییه ایله وندیک والیسی دخی بولمش؛ و ۱۸۶۳ ده فرانسز عسکرینک مکسیقه سفری اوزربنه، اوچنجی ناپولیونک سه بیله مکسیقه امپرا. طورلغنه انتخاب اولنه رق، ۱۸۶۴ ده آمریقایا عزیزمنله، مکسیقه وده فوق العاده بر استقباله مظهر اولمش؛ و بو مملکتده بر حکومت منتظمه تاسیسنه سعی اتمیشدر. ۱۸۶۷ سنه سی جزیرانک ۱۹ نده وفات اتمیشدر. علوم و ادبیانه اتناسایی اولوب، بعض اشعار و سائر آثار قلیه سی وارددر. بلیته قرالی برنجی لئوپولدک قیزی شارلوتیه ایله عده ازدواج اتمیشدی.

ماقسیمینوس } (Maximin, Exaximi)
 { روما امپراطور - لردن اولوب، غوت قومنه منسوب اولدیغی حالده، تراکیه ده طوغمش؛ و ابتدا چوبان ایکن، بعده سکره کیروب، جساتیله آز مدت ظرفنده قطع مراتب ایدنه رک، ۲۳۵ تاریخنده، آلکساندر سورک وفاتی اوزربنه، امپراطورانی اعلان اولمش؛ و محاکمته محجوزانده بولنان جرمانلره، سارماتلره و داچلره قارشى بر قاچ ظالیمنه نائل اولمش ایدی. ۲۳۷ ده سنانو طرفندن یرینه ایکی غوردیانلر نامیه معروف ایکی کشتی انتخاب اولمش ایسه ده، بونلر کندی سنک سردارلی طرفندن مغلوب و قتل اولمیشدی. بو یوک اوزربنه سنانو (ماقسیموس بو. بیانوس) ایله (بابلینوس) اسملیله دیگر ایکی امپرا. طور انتخاب اولمش؛ و صاحب ترجمه بو خبری آلجه محاربه ده بولندینی جرمانیه بی تزکله، ایتالیا به یوریش ایسه ده، اثنای راهده وفات اتمیشدر. پک ابری و قوتلی اولوب، پک چوق بر ایچر و باره قلی آره بنده طاشلر قیراردی.

چنگکیرا که متعاقب مواد و ساژره فابریقه‌ری و شراب و ساژره نجارتی وارد ر .

ماکان { بن کاکي } ایران شمرا سندن و اسرادن اولوب، طی ستانیدر .
 نصر بن احمد سامانی زمانده خراسانی ضبط ایتش ایسه ده، مشار الیه طرفندن اوزرینه سوق اولانان امیر الاسرا ابو علی محمد قازشی طورده میوب ، منزهماً فرار ایتمشدی . شورباجی جمله اشعارندن در .

درکوی قضا نه رهکندر میدام
 نه سر قضا ونه صدر میدام
 دایم که کس از قضا نیا رد جستن
 از سر قضا همین قدر میدام

ماکدونیه { بالقان شبه جزیره سنك (Macedoine, Macedonia) }
 جنوبیسنك وسطنده بیوك بر خطه‌ك اسم اقدیمی اولوب، حدودی زمانه کوره تخلف ایتش ایسه ده،

اصل ماکدونیه اوچ طرفندن جبال مرتفعه ایله آیرلش و آطغر دکزینه مائل مثلث لشکل بر بیوك حرصه دن عبارت ایدی . قسم فریبسنده جنوباً اولیمبوس طاغیله و پنپوس (یعنی کوستم) مجراسیله تسالیادن، غرباً پندوس و شارل سلسله جبالیه ایلیریادن، شمالاً ایوم قره طاغ دینلن جبل ایله و دیگر طاغارله مسیه (یعنی صربیه و بلغارستان) دن، شرقاً دخی (ردوب) سلسله جبالیه تراکیه خطه . سندن آیرلش اولدینی حالد ، قسم شرقیبسنده آطغر دکزیزله محدود ایدی . شمردیکی تقسیمانده سلاویک و لایتیک بتونیه مناستر و لایتیک سرفیجه و قوصوه و لایتیک اسکوب سنجاغیله بلغارستانک کوستندیل سنجاغنی حاویدر . چیه چوره حدودنی ایران جبال مرتفعه ایله بولرک خطه‌ك ایتنه اول . زاندهقلری انکار و قولردن ماعدا ماکدونیسه‌ك وسطرنده ایکنجی درجده برطاق طاغر واردر . مختلف استقامتدرده ممتد اولوب ، خطه‌ك شمال و غرب جهترنده سلاسل حدودیه ایله کندهیلری بیننده برطاق مرتفع حوضلر و یابهلر و مناستر و اسکوب اوهره‌لی کبی برقاج یوکسک اووه دخی تشکیل ایدرلر . برابکنجی درجده‌کی جبال ما-

ماقسیمیئوس دایا { (Maximiu Daia) } روما ایمپراطور .
 لردن اولوب، ظالربوسک یکنی و تراکیه‌لی ر چوبانت اوغلی ایدی . کندهیی دخی ابتدای حالنده جوان ایکن، ۳۰۵ تاریخنده دیوقاتیان فراغت ایتزدن اول کندهیسنه قهر عنواتی و پریش ، و ۳۰۷ ده آوغستوس عنوانته نائل اولمش ایدی . ۳۱۱ ده، ظالربوسک وفاتی اوزرینه، قسطنطین ولیجینیوس ایله مشترکاً ایمپراطور انتخاب اولنش ایسه ده، درعقب بونلرله بوزیشهرق، ماقسیمیئوس ایله برلشمت : و آتلیق لیجینیئوس طرفندن ادرنده مغلوب اولوب ، ۳۱۳ ده طرسوسده وفات ایتشدر .

ماقلسفیلد { (Macclesfiled) } انکلتهمت (چتر) ایالتنده و چترک
 ۵۳ کیلومتره شمال شرقیبسنده بر شهر اولوب ، ۴۰۰۰ اهالیسی، مصنع بر کلیسای ، اییک قاشلرله یاموق منسوجات فابریقه‌لی، صوابله داره اولنور ایلیکخانهرلی، دهیر و باقیر دوکخانهرلی و جوارلرنده کور معدنیله یازی طاشی اوجاقلری واردر .

ماقو { (Mako) } مجارستانده (ماروس) نهریک صاغ کنارنده و بودنک
 ۱۷۶ کیلومتره جنوب شرقیبسنده (قساناد) سنجا . غنک مرکزی بر قصبه اووب ، ۲۷۵۰۰ اهالیسی واردر .

ماقون { (Macon) } فرانسه‌ده پارسک ۴۰۱ کیلومتره جنوب شرقیبسنده
 وایونت ۶۷ کیلومتره شمالنده اولهرق (ساؤنه) نهریک صاغ کنارنده (ساؤنه مع لواره) ایالتنک مرکزی بر قصبه اولوب ، ۱۸۰۰۰ اهالیسی ، مکتب اعدادیسی، دارالمعلمینی، ساعتخیناق و رسم مکتبیلری، کتبخانه‌سی، علوم، فنون، صنایع وزرا . عت جهیتلری، کوزل ریختم و کوپریمی، خراب بر طاق طفری ، قطیقه، بولک منسوجات ، ساعت

مکدونیہ میں ایک قسم طبیعیہ آبروب، اوستلرنندہ بولنان جہتہ بوقاری، وجنوبلرنندہ ساحلہ قدر ممتد اولان آلتیجی جہتہ آشاغی ماکدونیہ نامی وبر۔ یلبور۔ آشاغی ماکدونیہ دخی کاملاً اووہ لقی اولیبوب، سلانیک سیروز، درامہ، قرہ صواووہ لری آرہ لرنندہ بر طاقم تپہل وطاق قولاری بولنیورسہ۔ دہ، عمومیت اوزرہ، وبوقاری ماکدونیہ بہ نسبتہ اراضیسی مختدر۔ ساحلی خبلی کیرینتیلی چیقنٹیلی اولوب، بیوک وکوجک برچوق کوزل قوی وکور۔ فزلی حاوبر۔ تسالیہ حدوددن باشلابہرق ساحل شمالہ طوغری ممتد اولدینی حالہ، ہمدہ شرقہ طوغری دونہ رک، سلانیک کورفرزینی، وبونک شرقندہ (خالکیدین) اسمیلہ اینک مہسی شکندہ جنوب شرقیہ طوغری ممتد جسم بر شبہ جزیرہ تشکیل ابدبور، کہ بونک منہای جنوبندہ بارمق کبی اوج اوزون برون ممتد اولوب، کسندبرہ و آبنوروز کورفرزینی وجودہ کتبر لر۔ بو شبہ جزیرہ نک شرق طرفندہ وسلانیک کورفرزینک مقابلندہ اور۔ فانو ونام دیکرلہ رندینہ اسمیلہ بر بیوک کورفرز بولنوب، اورادن ساحل شرقہ طوغری امتدادندہ طاشوز آٹہ سنک قارشیسندہ قوالہ و ماکدونیہ نک حدود شرقیہ سی اوجندہ (لاغوس) کورفرزینی تشکیل ابدبور۔ ماکدونیہ تمامیلہ آٹہ لر دیکزی مائہ سندنہ واقع اولوب۔ باشلبجہ، حوضہ سی واردر۔ اک بیوک ایرماغی (واردار) در، کہ خطہ نک منہای شمال غریب سندنہ (شار) طاغسندن نیمانلہ، جنوب شرقیہ طوغری آتہ رق، سلانیک کورفرزینہ دوکیلور۔ ماکدونیہ نک بتون شمال غربی قسیملہ اورتہ سی واردار حوضہ سی داخلندہ در۔ خطہ نک جنوب غربی قسیمی (انجہ قرہ صو) ونام دیکرلہ (بسترینجہ) ایرماغی حوضہ سنی تشکیل ابدوب، بونہر شمالدن جنوبہ طوغری ایندکدن صکرہ، بیوک بر قوس تشکیل ایلہ، شمالہ طوغری دونر۔ وبمدہ شرقہ توجہلہ، بنہ سلانیک کورفرزینہ دوکیلور۔ ماکدونیہ نک شرق طرفی همان متوازی

دینلہ جک بر استقامتلہ شمال غریبدن جنوب شرقیہ طوغری آقان ایک ایرماغک حوضہ سندن ہبارتدر، کہ ایکسی دہ (قرہ صو) اسمیلہ معروف اولوب، غرب جہتہ مک اک بیوک (استروچہ) دخی دینلہ۔ رک، سیروز اووہ سندن و تخیانوس کولندن بالمرور، اور فانو کورفرزینہ دوکیلور۔ دیکری یعنی اک شرقیسی ایسہ (مستا) اسمیلہ دخی معروف او۔ اوب، طاشوز جزیرہ سی قارشیسندنہ کنیشجہ بر اوومہ شق ایلہ دیکزہ منصب اولور۔ بو انہار۔ دن ہر برینک وعلی الخصوص واردارک بر چوق تابعلری دخی اولوب، ماکدونیہ نک میاہ جاریہ سی چوق ایسہ دہ، شمعیکی حالہ ہیچ بری سیرسفائتہ صالح اولیبوب، زراعتجہ دخی اکثرینک فائدہ دن زیادہ ضرر لری کورلمکدہ در۔ آزانوادقندن معدود اولان قسم غریب سندنہ برسہ ورسنہ و دہا بریدہ کسریہ، اوسترووہ، یکبجہ، طوبران، بشیک، آواسیل، تخیانوس کولاری و دہا کوچک بر طاقم کولاری دخی واردر۔

ماکدونیہ شمال وغرب روز کارلندن سلاسل جبال ایلہ بر درجہ قدر محفوظ اولوب، جنوب روز کارینہ آجیق اولدینندن، عمومیت اوزرہ ہواسی معتدل اولوب، ہر نہ قدر آلتیجی و بطاقت طرف لرنندہ حرارت زیادہ اولدینی کبی، صیتہ لر دخی اکسک دکل، و طاغ لک اوستندہ برودت زیادہ ایسہ دہ، اورتہ ارتقا علردہ وادی و بایر لرنندہ ہواسی نک لطیف و صاغلامدر۔ بعض طرف لرنندہ اورمانلر موجود اولوب، مہشہ، کورکن، چام، دیش بوداق و ساڑ اشبارک انواعی بولنیورسہ دہ، وسائط نقلیہ مک فقدانندن طولانی بولنردن حقیلہ استفادہ اولمبور۔ طوبرانی نک منبت اولوب، بغدادی، آرہ، چاودار، بولاف، مصر و ذخایر متنوعہ ایلہ پاموق، تونون، خشخاش و ساڑہ حاصل اولور۔ شمال غربی جہتک، بیوہ لری جسامت ولتندہ مشہور در۔ شرق طرفی تونون محسولیلہ مشہور اولوب، دنیانک کوزل تونولری بو جہتہ حاصل اولور، زہر طرفہ کلیتلہ اخراج اولنور۔ خشخاش زرعی یکبی اولوب، آلتیجی نک تمتعی اوقی مناسبیلہ، سندن سنہ بہ آرتوب،

کابلی آفون اخراج اولنیور . باغلی بک چوق اولوب، هر طرفنده و علی الخصوص غرب جنوب جهتنده اغستوس جهتنده مشهور شرابلر اعمال وکایتله اخراج اولنور . طوت آغاجی بک ابی پتیشوب ، اییک اخراجه مملکتک بیوک استعدادی وار ایسه ده ، اهالی هر فصله و صنعته آلیتمامشلردر . دمیر ، باقیر ، قورشون ، کومش ، منغانس و سائر مه دئیلر دخی هاندیفی تحقیق ایتیم ایسه ده ، وسائط ثقلیه و محروقه و سائر شرائط فقداندن طولانی اخراج اولناملری یوق کیدر . سرهالری چوق و کوزل اووب ، قیون ، کچی ، صیفیر و سائر حیوانات اهلیسه چوقدر . وخیلی بیاغی ، دری و سائر محصولات حیوانیه اخراج اولنور .

الحاصل ، ماکدونیه طبعته کافه نعمتلیره نائل بر مملکت اولوب . عمرانیه فوق العاده استعدادی وارددر . صنایع محلیه شیاق و عبا ایله خاالی و بعض ایکی قاشلر ودمیر جیلک و باقیر جیله متعلق شیلره سختیان و سائر اعمالندن عبارت اولوب ، اخیراً سلائیکنده باموقدن و بوکدن بعض منسوجات اعمالته مخصوص و بوکا مائل بر قاچ فابریقه دخی آتیشدر . سلائیکندن بدأ ایله اورویا خطوطه کسب التصاق ایدن اسکوب خطلی بر قاچ سندن بری ایشلکنده اولدیفی کچی ، اخیراً بری سلائیکندن درسفدنه و دیگرکی مناسیره منتهی اولق اوزره ایکی خط دخی انشا اولنورق ، بونلر ماکدونیه بک ثروت و همموربتک ترقیسنه چوق خدمت ایتشدر . برنجی اسکوبی و مرکز تجارت و مدییتی سلائیک اولوب ، بو شهر کوندن کونه ترقی و توسع ایتکنده در .

ماکدونیه بک اهالیسی ۱۸۵۰۰۰۰ کتی واده لریده اولوب ، ۷۵۰۰۰۰ قدری مسلم ، ۵۰۰۰۰ ی پهردی و قسوروی خرسئیانددر . مسلمانلرینک قریب و شمال جهتلرنده بولناملری آرواؤد و جنوب و شرق طرفلرنده ساکن اولناملری ترکدر . خرسئیانلرینک جنوب جهتنده و سواحل ایله شهر و قصبه لرده کیلرک چوغی روم ، قراده بولناملرک بر قسمی بلغار ، طاغلرده و سرهالری چوق لرده و علی الخصوص غرب جهتنده کیلرک

ماکدونیه ده زمان قدیمه اکثر اهالی فبائل صورتنده و کندی رؤسالییک ریاستی آلتینده بولنوردی . ماکدونیه لیلر او وقتلرده مدنیتدن محروم و بدوی بر حاله باشارلردی . ایسوم ماکدونیه ده ساکن اولان اقوامدن اسلاولرله بلغارلرک یدنجی قرن میلادیدن صکره و زکزرک فتوحات عثمانیه صره لرنده اورالده کلسکری تاریخله معلوم اولدیفی کچی اولاخلرک دخی روم ایلرک حاکمیتی زماننده بونلر طرفندن ایتالیادن نقل و اسکان اولدقلمی معلوم اولدیفندن ، ازمئه قدیمه ده و اساساً ماکدونیه اهالیسنک خانفی جنسیته منسوب بولندقلری جای تأملدر . روملر ماکدونیه بک قدیماً یوناندن معدود اولدیفی و اهالی قدیمه سنک یونانی بولندقلرخی ادعا ایدبولرلر سده ، بو باده ایراد ایتدکبری دلالتک جمله سی مدارلرخی چورو . تکمکن بشقه بر ایشه بارامیور . برنجی قرن میلادیده باشامش و مشهوداتی اوزرینده کتاب مشهورینی یازمش اولان ابو الجغرافیین (استرابون) یونانیلرک نساییه ده کی پنیوس (یعنی کوستم) بحر -

ماکدونیه بک اهالیسی ۱۸۵۰۰۰۰ کتی واده لریده اولوب ، ۷۵۰۰۰۰ قدری مسلم ، ۵۰۰۰۰ ی پهردی و قسوروی خرسئیانددر . مسلمانلرینک قریب و شمال جهتلرنده بولناملری آرواؤد و جنوب و شرق طرفلرنده ساکن اولناملری ترکدر . خرسئیانلرینک جنوب جهتنده و سواحل ایله شهر و قصبه لرده کیلرک چوغی روم ، قراده بولناملرک بر قسمی بلغار ، طاغلرده و سرهالری چوق لرده و علی الخصوص غرب جهتنده کیلرک

سنه دك اولوب، نهر مذکورك شمالنده بونانی بولندیفنی و بونانی لسانی سویلندیکینی بیان ابله، ایپر و ماکدونیه و ایلیریا اهالیسنک بر لسانله متکلم و بر درلو اخلاقله مختلق اولدق لرینی علاوه و بونلرک لساندن بالناسیه بعض کله لر ایراد ایدبور. بو افاده یه و بو کله ره باتلنجیه، اسکی ماکدونیه لیلرک صرف و خالص آرنأؤد بولنش اولدق لرندیه شبهه قالماز. حتی تروآ محاربه سنده ماکدونیه لیلر پلاسج جنسیتنه منسوب اولان تروآ لیلرک امدادینه کیدوب، بونانیلره قارشنی حرب ایتمشلردی. ماکدونیه حکمدارلرندن ایکنجی فیلیپ مما اکنی توسیع ابدهرک، ماکدونیه سواحلنده بولنان بعض بونان مستملکاتی و بئمه بونانکده اکثر طرفلرینی ضبط ابله ایرانه قارشنی سفره حاضر لانتقدمه ایکن، وفاتی وقوع بولوب، اوغلی مشهور بیوک اسکندر بو مقصدینی اجرا ایتمش؛ واسکندردن صکره ماکدونیه نی لیلر اطراف طاله حاکم اولمشلر ايسه ده، ماکدونیه بو فتوحاتدن قزانه حق برده غائب ایتمشدر؛ چونکه کندیلرینک اسنان تجربیلری و ادیبات میله . لری اولدیفندز، بالطبع مدینت بونانییه به تابع اولوب مصرده کی بطالسه، شام و ایرانده کی سلفکیر و سائر طوائف ملوک مرور زمانله کندی جنسیتلرینی غائب ایتمش اولدق لری کبی، ماکدونیه دخنی حکومت طالب و مددعالی آرمه سنده منازع فیه قاله رق، خرابه بوز طومش ایدی. میلاد عیسادن ۲۰۰ سنه اول ماکدونیه حکمداری بشنجی فیلیپ قازتاجلی آنیالی التزام ایتمش اولمشله، رومالیلرله مختصماته کیریشوب، ۱۹۷ ده روما سردارلرندن (فلامینیوس) عسکر سوق ابدهرک، معروف فیلیپی تسالیاده مغلوب ایتمش؛ و اون سنه صکره ینه روما سردارلرندن (پاولوس امیلیوس) ماکدونیه حکمداری پرسیبوسی پیدناده مغلوب ابدهرک، ماکدونیه و ایپرک ۸۰ قصبه سننی تخریب، و بیکلرجه اهالیسنی اسیر اوله رق رومایه سوق ایتمش ایدی. ۱۴۸ تاریخنده سردار (متلوس) بر وسیله ابله بشکرار عسکر صوقله، بر ایکنجی پیدنا غالبیتیه ماکدونیه یی ضبط ابدهرک، روما ممالکنه الحاق ایتمشدی. استقلالی زماننده مرکزی کاه شمعی

وودینه دبتان (ادسه) وکاه واردار یکجه سی قریبده بولنش اولان (پلا) شهری اولوب، سلاتیک او وقتلرده موجود دکلیدی. روما ایپرا - طورلنک ایکیه انقسامنده بالطبع شرق ایپرا - طورلنغه دوشوب، (ایلیریا) دائره واسه سنک منقسم بولندیفنی ایکی (دیوسه) دن برنی تشکیل ایتمش ايسه ده، اصل ماکدونیه دن بشقه بر چوق یرلی دخنی حاوی اولوب، بروجه آتی ۶ ایالته تقسیم اولنش ایدی: ۱. نفس ماکدونیه، مرکزی سلاتیک؛ ۲. یکی ایپر، مرکزی دبراخیوم (دراج)؛ ۳. اسکی ایپر، مرکزی نیتسوبولیس (بروزه قریبده)؛ ۴. تسالیه، مرکزی لاریسا (یکشهر)؛ ۵. کرید، مرکزی غورتینه؛ ۶. آخایا (بونان)، مرکزی قورینته، اون اوچجی قرن میلادیه اهل صلیب روم ایپراطورانفی ضبط ایتنکرندیه، ماکدونیه ده سلاتیک قرالغنی نامیله بر دولت تأسیس ایتمشلردی. اون بشنجی قرن ملادیه جنتکان خداوندکار غازی و بلدیرم سلطان بایزید خان حضراتی زمانلرندیه ماکدونیه ضمیمه ممالک عثمانیه اولمشدر.

ماکسین } جزیره ده خابور جراسی او -
زندیه و رجه قریبده بر قصبه

اولوب، زیتون یاغی محصولیله معروف اولدیفنی و بعض مشاهیر علمائک مسقط رأسی بولندیفنی یا قوت حوی بیان ایدبور.

ماکنزئی } (Mackenzie) انکاتره مشاهیر
سیاحینندن اولوب، قرن سابق

میلادی اوخرنده آمریقاتک انصای شمالنده خیالی وقت سیاحت ابدهرک، اقطار قطبیه ده بحر محیط کبیر سواحلنده ک ایترنلش؛ و سمیله مسمی ایرماغی کشف ایتمشدر. سیاحتنامه سی نشر، و سائر السنه به دخنی ترجمه اولمشدر.

ماکنزئی } (Mackenzie) آمریقاتک اقطار
شمالیه سنده دومینون قطعه -

سنک «شمال غربی» ایالت واسه سننده بر بیوک ایرماق اولوب، °۶۱ ابله °۶۳ مرض شمالی آرمه -
لرنده بولنان بر چوق انهار ابله دیگر کوللرک آیاتلرینی طوبیلان «اسراکولی» نام جسم کولک

منتهای غربیدن خروجه، شمال غربیه طوغری جریان ابدیه، صولدن (لارد) نهری اسمیه بیوک بر نهری ودیکر بر قاج اناری و صاغدن واسع کولارک آیاقلرینی آلیز: و ۶ یرده پک اینیشلی جریانلر تشکیل ابدیه، صولدن قیالی طاغله سربوط دیک و قیالی جبالک اتیکری یاندن و اکثریا بوزله مستور خالی اوورک اینجندز جریانله، ۶۹° عرض شمالیه بر چوق و لره بالانقسام، همنای اولان بر قویه دوکیلور. مذکور کولدن خروچندن اعتباراً مجرای ۱۷۰۰ کیلومتره اولوب، بوکوله دوکیان انهارک الک اوزونی منبعندن حساب اولنورسه، ۴۰۰۰ کیلومتره دن زیاده در. حوضه سی ۱۵۱۷۰۰۰ مربع کیلومتره قدر تخمین اولنور. بو نهرك صوبی تشرین اول ابتدا سندن حزبران ابتدا سنده مک مجید بولنور.

— آسترالیه نك قونسلاند مجرنده دخی بو اسمله بر نه ر وارد، که (دوسون) نه ریه برلشهرک بجر محیط معتدله دوکیان (فجروی) ایرماغنی تشکیل ابدیه. مجرای ۵۰۰ کیلومتره اوزو تلفنده در.

ماکیاویل (Machiavel) ایٹالیا مشاهیر محرریندن اولوب، ۱۴۶۹ ده فلورانس ده طوغش، و ۱۵۲۷ ده وفات ایتشد. ۱۴۹۹ تاریخندن اعتباراً ۱۳ سنه فلورانس جهو. ریتک کاتبی بولنوب، امور سیاسیه ده اجرای نفوذ ایتش؛ و فرانسه و آلمانیه و رومایه مأموریت مخصوصه ابله کیتش ابدیه. مدیجیس خانداننک فلورانس حکومتنه عودتنده مأموریت مذکوره بی قاج ایدوب، مؤخرأ اوتنجی لئرن نامیهلہ پایا اولان قاردینال مدیجیسک عاہندہ بولنق اقتراسیلہ، اشکنجه آلتش، ونق اولنشدی. بعده اطلاق و فلورانس به جلب اولنورق، مدیجیس خانداننک توجهنی فرامش؛ و ۱۵۲۱ ده وقه نویسرلی اولمش ابدیه. نکبت زمانی تألیفاتہ حصرا ایدوب، آتارنک چوغنی او وقت یازمشدر. آتاری وفاتندن صکره خسر اولنشد.

مالابار } (مابیار) ماده سنه سراجت
 } سیوربله.
مالاغه } اسپانیه نك آندالوسیه
 } خطه سنده و مادری نك ۴۱۵ کیلو-
 متره جنوب فریسنده و آق دکن ساحلنده نصف دائروی بر قومک اینجندہ ایالت مرکزی بر تهر اولوب، ۱۶۰۱۶ ۱۳۴ اھالیسی، کوزل لیانی، اوستندہ رومالیر زمانندن قاله خراب بر قلمه سی و عربلردن قاله (القصه) اسمیه بر ایچ قلمه سی، اطرافنده (وادی المدينه) اسمندہ بر جایله اروا اولنور پک کوزل باغچه لرله کوشک و صیفیه لری، قرینده کوه کوردلی قالیچیه لری و قورشون معدنی، بر مکتب عالیسیله بر دارالمعلمینی، باپاسره مخصوص مدرسه سی، بستپوس دائره سنده سکر اون بیک جلدی حاوی کنشفا سی، مشهور پک مقبول شرایسله زیتون یاغنی، قوری اوزوم، پورتقال، لیمون، انجیر، بادام و سائر میوه لر اخراجاتی پک ایشک تجارتنی واددر. دیر بول ابله اسپانیه نك ایچ طرفلرنده کی شهرله سروطدر. هواسی قیشین پک ملایم اولوب، میزان الحراره ۶ درجه دن آشاغی اینز، و یازین دخی ۳۰ درجه دن یوقاری جیتیموب، پک معتدلدر. علل ساربه و مستولیه اصلا ظهور ایتیموب، هواسی پک صاغلام و جواری جنتدن نشان برر بر نطافنده اولدیغندن، اگر سوغاقلرله خاھ لری غیر منتظم و نطافندن جاری اولیه ابدیه، بو شهر بتون آوروپا اینجون کوزل بر تبدیل هوا محلی اوله جق ابدیه. پک اسکی بر شهر اولوب، فنیکه لیلر طرفندن تاسیس اولنشدی. بعده خیلی تدنی ایتش ایکن، عربلرک ایلنه کچمه، فوق العاده بر مهوریت کسب ایتشدی. مدنیت اسلامیه نك بر چوق آتاری ایوم باقیدر. عربلرچه اسمی (مالقه) در.

— مالاغه ایاتی آندالوسیه خطه سنک منقسم بولدیغ. ۸ ایالتک بری اولوب، قادیس ایالتندن صکره اسپانیه نك اک جنوبی محلیدر. جنوباً آق دکنله، غرباً قادیس، شمال غربی طرفندن سویله (اشیلیه)، شمال شرقی جیتندن قوردوبه (قرطبه)، شرقاً دخی غرناده (غرناطه) ایالتلرله محدوددر. مساحت سطحه سی ۷۳۴۹ مربع کیلومتره و اھالیسی ۵۱۹۳۷۷ کشیدر. اراضیسی طاغنی اولوب، اک

بوسک طلغی اولان (تجدا) ونام دیکرله (بلادہ) جبلنگ ۲۱۳۵ متره ارتفاعی وارددر. وقتیلہ اور. مانزلہ مستور بولنش اولان بو طاغر باقلمامقدن بوکونکی کونده جیلاق حالده در، وبعضری قیالی اولوب، غربب مغاره و اوچوروملری حاویدر. بو طاغردن بر چوق جایلر آقوب، بر طاسقی سقی اراضیده قوالانیلیرسده، جله سی قولانیله ابدی، ماکت چوق دها معمور اوله جقدی. بونلرک اک بیوک (غوادهورسه) در، که غزانده ایاتندن کلهرک، مالاغه جوارلرنده کی اووملری بعدالاروا آق دیکزه دوکیلور. (غوادیارو) نهری ده ایالی شق ابله، قادیس ایالتنه کیرر. طاغردنه قورشون دمیر، باقر، نیکل، گرافیت وسائر معدنلر بولنیور. سده، اخراج اولانلری یوق حکمنده در. میاه معدنی سی ده پک چوقدر. هواسی صیحاق وطوپراخی منبت اولوب، ذخایر داده دن بشقه شکر قمش، پورقال، لیون، مشهور شرابلر و پررکلیتلی اوزوم، انجیر، بادم، زیتون وسائر میوه لرک انواعی حاصل اولور. زلزله لری پک صیق اولوب، پک شدتلیلری دخی اولمشدر. ایالت ۱۵ قضایه منقسم اولوب، ۱۰۵ ناحیه بی حاویدر.

مالاقوف } (Malakoff) قریم شبه جزیره. سنده سواستوپول شهرینه حاکم نلاک بری واک متینی اولوب، قریم محاربه. سنده فرانسز جنرال (پایسیه) طرفندن هجومله ضبط اولنش؛ و بونک اوزرینه روسلر سواستوپولی نخلیه مجبور اولمشدر. مومی الیه بوکا مکفاته مشیر اولمش، و کندیسنه مالاقوف دوقه سی عنوانی دخی و براشیدی.

مالایی } «مالایی» ماده سنه مراجعت (بیورله).
مالبان } اقصای بلاد غریبه و ساحل بحر محیطده بر قصبه اولدیغنی یا قوت حوی بیان ایدبور.

مالبراننش } (Malebranche) فرانسه مشاهیر حکما سندن اولوب، ۱۶۳۸ ده یارسده طوغمش، و ۱۷۱۵ ده وفات ایشدر. دفارتک کتابلرینی اوقوبه رقی، ابتدا بوکا

تابع اولمش، و تلامذه سی زمره سنه الحاق ایش ایشه ده، بعده کندبته مخصوص غربب بر طریق طوتورقی، تصوفه میل ایش؛ و بعض مسائلده جبر بونک مساکنه تقرب ایشدر. حکمت طیبیه و علوم ریاضیه دن دخی بهره سی وارددر. ادبیاتده دخی بد طولاسی اولوب، آتاری فصاحتله یازلشدر.

مالتبرون } (Malt-Brun) مشاهیر جغرافا. فیوندن اولوب، ۱۷۷۵ تا ریخنده دائیاره تک بوتلاند خطه سننده (ترپه) قصبه سننده طوغمش، و ۱۸۲۰ ده یارسده وفات ایشدر. جغرافیایه دائر ۱۶ جلد اوزره مکمل بر اثر یازوب، بسده ۷ جلد اوزره مختصری دخی یازمشدر، که وفاتندن صکره کندی اوغلی و بعده (قورتامبرت) طرفندن بعض تعدیلات و تصحیحاتله تکرار نشر اولمشدر. دیگر بعض آتاری دخی وارددر.

مالتپه } استانبول جوارنده و قرنال قضا سنده اوله رقی حیدر پاشادن ازمیده کیدن دمیر بول خطی اوزرنده و ساحل بخرده بر قریه اولوب، بعض کوشک و صیقلری و سبزه باشچلرینی حاویدر.

مالخاتون } مؤسس دولت عثمانیه فردوس اشیا سلطان عثمان خان غازی تک زوجه سی و شیخ اده بالینگ قیزی اولوب، غازی مشارالیه، سلطنته نائل اولمازدن اول، شیخ مشار الیهک زاویه سنه دوام ایشکله، هر نصله کندیسینی کوروب، آمشق ایش؛ و غازی مشار الیهک کوروب نقل ایتدیکی بر رؤیا اوزرینه، پدری تزویجنه رضا و برمش؛ و صاحبه ترجمه علاء الدین پاشا ابله سلطان اورخان غازی تک والده سی اولمشدر. مالخاتون شیخ اده بالیدن اوچ آئی صکره و سلطان عثمان خاندن بر آئی اول ارنحال ایدوب، بیله جکده پدری یاننه دفن اولمشدر.

مالدیپ } (Maldives) بحر محیط هندیده آجیقرلنده و بوساحل دن ۷۷۵ کیلومتره تک مسافه ده

بر جزایر صغیره مجتمه هیتی اولوب، $۶^{\circ} ۷'$ عرض شمالی ابله $۴۲^{\circ} ۰'$ عرض جنوبی و $۱۲^{\circ} ۷'$ ابله $۲۴^{\circ} ۷۱'$ طول شرقی آره لرنده ۸۶۶ کیلومتره بونی و ۸۰ کیلومتره اکی اولان بر مسافت و اسمده تمتد اولورلر. بو آطه لک اراضی بی آلتی اولوب، دیکیزک مدی حائده قسم اعظمی صوآلنده بولمغله، جزر حائده جله سنک مساحت سطحی سی ۵۰۰۰ ممد حائده یا لکزر ۹۰۰ مربع کیلومتره وسعتنده در. بو آطه لک عددی مجهول اولوب، اک مفصل خریطه لده یا لکزر اک بیوکری گوتزلدیکی حالده، بر قاق بوزه بالغ اولور. اهل لسنک مقاری دخی مجهول اولوب، ۳۰۰۰۰ ابله ۱۵۰۰۰۰ آره لرنده مختلف مقادیرده تخمین اولنمشدر. جزایر مذکوره ۱۹ طاقه منقسم ایسه لده، اداره جه ۱۳ دائره منقسم اولوب، ۱۷۵ و دیگر بر حساب کوره ۲۰۰ مسکون جزیره ی حاویدرلر. جله سی اراضی سر جایه دن متشکل اولوب، هج بر برلرنیک ارتفاعی ۲ متره بی تجاوز ایتمورسده، ۲۵ متره قدر بوکسک هندستان جوزی آغاجلری اولدیغندن، اوزاقدن فرق اولورلر. هر بر طاقی نسبیج کبی بر دائره ویا قطع نافع تشکیل ایده جک وضیتده اولوب، بو طاقمر دخی پینلرنده کذلک بویه بر شکل تشکیل ایدرلر. میاه جاریه سی یک جوق وطور اقلری یک منبت اولوب، هندستان جوزلرنیک اک ایلیری بو آطه لده اولدیغی کبی، بر نوع انجیر ابله ترهنندی، اکک آغاجی وسائر اشجار مثره پیشیر. باموق و داری دخی حاصل اولور. قیون وسائر حیوانات اهلیه سیله بابخی و طیور مایه سیله سائر او قوشلری یک جور قدر. دیکیزدن کایتلی بو نچت جیتوب، بورادن آفریقانک و سطلرنه وسواحل غریبه سنه دک نقل ابله آغچه وزیت مقامنده قولالیر. بر لیلر (سنغالی) جاسیتنه منسوب اولوب، کندیلرنه مخصوص لساله متکاددرلر. اسانلرنی وقتیه (دواهی) حروفیه

یازمه قده ایکن، شمعی خط عربی استعمال ایتمکده درلر. درت قرن اول دین اسلامی قبول ایدوب، الیوم جله سی مسلدرلر؛ و پینلرنده دین اسلامی نشر ایدن بر ابرائینک تره سی کندیلرنجه سیک زیارتگاهدر. کندیلری کیمیلکده ماهر اولوب، سرندیه و کلکته به قدر کیلرله کیدرلر. مسقط وسائر جزیره العرب سیاحتی اسکیدن بری بو آطه لره بناشوب، اجرای تجارت ایده کلشدرلر. این بطوطه دخی بو جزیره لره سیاحت ایدوب، حتی بقین وقتهدک اوروپا لیرک بو جزایر حقنده کی ممنوماتلری اشوعرب سیاحتک و بر دیکی تفصیلاندن عبارت ایدی. بر ایلر بوکدن بعضی منوجاتله حصیر، چناق چوملک، معادنن بعضی آلات و اوانی وسائر اعمال ایدرلر. مرکز لری (ماله) ویا (مالی) جزیره سنده بنه بو اسمله بولنان قصبه در.

مالرب (Malherbe) فرانسه نیک اک مشهور شراستدن اولوب، ۱۵۵۵ ده (قان) شهرنده طوغغش، و ۱۶۲۸ ده پارسده وفات ایتمشدر. اصیل لکن فقیر بر طاله منسوب اولوب، آنغولم بر سنک خدمتته کیرمشیدی. بر قاج اولادی اولوب، جله سی کندیسندن اول وقت ایتمشدر. اشعارنده لسانت فصاحتته وکلرک حسن انتخابنه یک زیاده دقت ایدوب، آننجق افکار سنا. عرانه ایجادنده مهارتی بو قدر؛ و بنا علیه اشعاری لفظاً یک کوزل و معنأً یک حادیدر.

مالسیا (Malaisie) «مالایی» وه جزایر بحر محیطه ماده لرینه سراجمت. **مالطه** (Malte) بحر سفیده نیکتربه (تابع بر آطه اولوب. سیلیه نیک ساحل جنوبی سنک ۹۰ کیلومتره جنوبنده و تونسک ساحل شرقی سنک ۲۰۰ کیلومتره شرقنده اولورق $۵۰^{\circ} ۵۳'$ عرض شمالی ابله $۱۱^{\circ} ۱۲'$ طول شرقی و معدر. بیضی الشكل اولوب، بونی ۲۷ واک کنیش یرنده اکی ۱۴ کیلومتره در. مساحت سطحی سی ۲۴۹ و ملخی از لان بر قاج کوچک آطه ابله برابر ۳۲۳ مربع کیلومتره اولوب، ۱۷۱۶۷۱ اهالیسی واردر. مرکزی ساحل

شمالیسنده وایچ ایچنه کیرتیلی بر قوی و ایمانت ایچنده واقع (واکه) شهریدر . طسورای مالمه طاشندن عبارت اولوب، آله نك هر طرفی قورو ووسوزدر . اورمانی و اشجاری اولیوب، یالکز صنمی دینله جک بر صورتله باغچهل یابلیش؛ و بعض خروب و فرنگ انجیری آفاجلری بیتش برلشدر . هواسی قیشین ملایم و صاغلام اولوب، میزان الحاراره ۱۰ ابله ۲۱ درجه لری آره لرنده بولنورسه ده، یازین نك صبحاق اولوب، هله جنوب روز کاری اسدیکنده ناقابل تحمل بدرجه به چیقار . محصولاتی آفریقانک کیلره مشابه اولوب، پورتقال، لیمون، مندلینه، بنانه، جزیره اهالیسنک ۴ ایلک ما کولانته بیتشه جک قدر ذخیره، پاموق و بر نوع اوزون یونجه حاصل اولور . موسمنده چیمکری نك چوقدر . ملخاندن (غوجو) آله جفنگ بالی و (قومینو) نك کیمونی مشهوردر . مالمه کچکیسی دینکله مشهور کچیلری جوق اولوب، سائر حیوانات اهلیه سی آزدر . اهالی باشلیجه بالیقیمان و کچیلکله کچینوب، بر جوق مالطزرلر دخی تونسه، جزایر ده، طراباس غریبه و سائر محللرده بقاللق و سائر اصناف قارله تعیش ایدرلر .

مالمه آق دیکزک اورنه سنده واقع اولوب، نك واسع و صاغلام لیمانی دخی اولغله، شرق و غرب و آروبا ابله آفریقا آره سنده بیوک بر تجارتک مرکزیدر . سنوی تجارتی بر ملبار فرانسی متجاوزدر . انکتره نك آق دیکز درختی سنده آلتی آی مالمه لیماننده اقامت ایتمکله، دوات مشار ایها بو آله ده جسیم استحکامات انشا ایدوب، برخیلی مقدار عسکر دخی اقامه ایدر . اهالیسی جزیره ده حکم سورمش اقوام مختلفه بقایاستدن مرکب ایسه لرده، حکومت اسلامیه زماننده جزیره به کنن عربلر دیکر لر نه غلبه چالوب، جمله سی عربلر مشلر در ، و ایوم عربی لسانیه متکلمدرلر . آنتی سویلکری عربجه ده ایतालینجه و سائر آروبا لسانلر دن مأخوذ بر جوق کله لر دخی قوللائیرلر . کندیلری اوتهدن بری افریقا سواحلی اهالیسیله کل یوم مناسبانده بولندقلری حاده، سویلکری لسانک شامک عربجه . سنه قریب اولمی وقتیه عرب اهالیسنک اورادن

کلش اولدیغنه دلالت ایدبور . مالطزرلک کبارلری ایतालینا شتیق هوسنده اولوب، اطه ده نشر اولان غزغملر دخی ایतालینجه چیقورسه ده، انکیز حکو . منی مکاتریده مالطز و انکیز لسانلر نك محصلیلی مجبوری ایدوب، ایतालینجه بی اختیاری راقش؛ و اهالی مالطزجه یعنی عربجه سولمکدن آریله مامشدر . انکتره نك مالمه ده حاکمیتی نك سطحی اولوب، یالکز بر والی تعیین ایدر ، و جزیره کندی قوانین مخصوصه سیله اداره اولنور . ۱۷ اعضادن مرکب بر مجلسی اولوب، بونلرک ۸ ی اهالی طرفندن انتخاب، و ۹ ی حکومت طرفندن تعیین اولنور . بوندن بته ۳ اعضادن مرکب بر مجلس اداره سی دخی وارددر . جزیره و ملخاتی ۴۵ ناحیه به منقسم اولوب، ناحیه مدیرلری اهالی طرفندن انتخاب ، و والی طرفندن تصدیق اولنور . مالمه ده بر دارالفنون ابله ۲ اعداده و متمدن ابتدائیه مکتبی وارددر . اهالیسی کاملاً قوتلیدر .

مالمه قدیم اقوام جمهوله ابله مسکون اولوب، بونلرک مسکنلری بولنش اولان مفارهلرک بعضیله بعض ضرب و قبا قله لر ایوم باقیدر . اومیروسک (اوجیجه) نسیمه ابتدکی جزیره نك مالمه دن عبارت اولوب، قالیپسو مفارهنسک بونده بولنش اولدیغی مظلوندر . بعده فنیکه لیلرک، یونانلیرک، قارتاجیلرک ایینه کچوب ، موقعتک تجارته اولان استمدادی حسیبله، معمور تی نك ایلر یه وارمش ایدی . یونانلرجه (ملیته) اسمیه معروف ایدی . سیحیلیه ابله برابر قارتاجیلردن و مایلره کچوب ، روما دولتتک انقسامنده شرق امپراطور لنی حصه سنه دو شمش؛ و بی اغلب زماننده غزاة اسلام ۴۰ سنه طرفنده اوج دفعه جزیره بی صاروب ، ۸۷۰ تاریخ میلادیسنده ضبط ایتمشدری . صقلیه جزیره سنندن حکومت اسلامیه نك رفی صره لرنده یعنی اون برنجی واون ابکنجی قرن میلادیه مالمه دخی سیحیلیه قرالی روجر طرفندن ضبط اولنش؛ و انکیز یسیون محکمه ملعت کارانه سی مسلمانلرله مور . سویلر حقنده انواع عقوبات اجرا ایتمکله ، بونلرک چوغی آفریقایه کچمکه مجبور اولمشدری . ردوسک جنتمکان قانونی سلطان سلیمان خان حضرتلری طرفندن ضبطی اوزرشه ، شارل کینت

ردوسدن بیقراربلان (سنتزان) شوالیه‌رینه مالطه‌بی ویرهش ایدی . مالطه سیبیله‌یه ملحق ایکن، بر نوع جمهوریت صورتنده و مختاریته اداره اولنقده ایکن، بو شوالیهل ظلم و تعصبله حرکت ایتمکه باشلامشردی . یته قانونی سلطان سلیمان دورنده عثمانلی دولتمالی طول مدت مالطه‌بی محاصره ایدرک، پت زیاده تضییق ایتمش و طفورت پاشانک شهادتی اوزرینه محاصره رفع اولنشدی . ۱۷۹۸ ده بیوکناپایون مصره کیدرکن مالطه‌بی ضبط ایدوب، ۱۸۰۰ ده مالطزلر برچوق امدادات اجنبیه ایله فرانسه‌ئک تابیتندن چیقهرق، انکتره‌ئک حمایتی آلتنه کیرمش؛ و ۱۸۱۴ ده عقد اولنان پارس معاهده‌سی بو جزیره‌ئک انکتره‌یه ترکی تصدیق ایتمشدر .

مالطه { اندلسده بر فصبه اولوب ، بعض مشاهیر علماء اسلامک مسقطراسی بولدنبنی کتب عربیه‌ده مسطوردر .

مالقولم { (Malcolm) اسقوجیه حکمدار- لردن درت کشینک اسمی اولوب، اون واون برنجی قرن میلادیده حکم سورمشلردر- اک مشهورلری اوچخیسیدر، که بدری (دوغان)ک (ماقت) طرفندن تلف ابدلسی اوزرینه ، ۱۰۴۰ ده انکتره‌یه قاچوب، بدی سنه صکره بدرینک قاتلی قتل ایتدیررک، ملک موروثی استرداد ایتمش؛ و انکتره فرالیله ایتدیکی محاربه‌ده ۱۰۹۳ ده مقتول اولشدر .

مالقولم { (Malcolm) اسقوجیلی بر انکلیز ضابطی اولوب، ۱۷۸۲ ده میر الایقله هندستانه کچرک، دیکر بعض مأمورینلردن صکره بجای والیدی اولمش؛ و ۱۸۰۸ تاریخنده فرانسز نفوذینه قارشلی انکلیز نفوذینی موازنه ایتدیر- ملک اوزره، مرخصیتله ایرانه اعزام اولنهرق ، انکتره‌یه عودتنده عوام قاره‌سی اعضالغنه انتخاب اولمش؛ و ۱۸۳۳ ده وفات ایتمشدر . ابتدادن ۱۸۱۵ تاریخ میلادیسندنک اولان وقایعی حاوی مکمل بر ایران تاریخی یازمشدر، که فرانسزجه‌بو فارسی‌ده دخی ترجمه ونشر اولمشدر . هندستانه دائر بعض تألیفاتی دخی واردر .

مالقه { اسپانیه‌دهکی (مالاغه) شهرینک ا املاه عربیسیدر . [«مالاغه» ماده‌سنه مراجعت بیوربله .

مالک { صحابه‌دن برچوق ذواتک اسمی او- لوب، اک معروفلری بروجه آتیدر: (مالک بن النهران الانصاری الاوسی) که انصاردن اک اول فخرکاشانک علیه‌اکمل التحیات ائندسزه ملاقی اولان آتی ذاتک بری اولوب، برنجی و ایکنجی عقبه‌ده حاضر بولنش، و عقبه کجه‌سی اک اول بیعت ایدن بر روایتده کنندیسی اولمشدر . بنی عبدالاشمهک تقیبی اولوب، بدر و احد غزالنده و دیکر کافه غزوانده حاضر بولنش؛ و ۲۰ نجی سال هجریده خلافت جناب فاروقیده مدینه‌ده وفات ایتمش؛ و بر روایتده صفین محاربه‌سنده معیت جناب مر- تضویده شهید اولمشدر .

— (مالک بن‌الدختم) که بدر وقعه‌سنده حاضر بولنش؛ و نساءله اتهام اولنش ایسه‌ده ، بونک افترا اولدینی احوالندن آکلاشامشدر . مسجدالضرارک احراقنه جانب‌نوبدن اعزام بیوریلان دخی بو ذات ایدی .

— (ابو اسید مالک بن ربه‌ه الانصاری- الخزرجی الساعدی) که بدر واحد غزالنده و سائر غزوانده حاضر بولوب ، شهادت حضرت عثمان رضی‌الله‌عنه‌دن مقدمجه کوزلرینه همی طاری اولمش؛ و ۳۰ و بر روایتده ۶۰ و یا ۶۵ تاریخنده وفات ایتمشدر .

— (مالک بن زعمه القرشی المامری) که امهات مؤمنیندن سوده بنت زعمه‌ئک برادری و اک اول اسلامه کنلردن اولوب، زوجی همره بنت- السعدی المامریه ایله برابر حبشه هجرت ایتمشیدی . — (مالک بن سنان الانصاری الخزرجی الحدری) که احد وقعه‌سنده حاضر بولوب ، مصاب اولان، مبارک وحه رسول الله (صلی‌الله‌علیه وسلم) دن آقان قاتی یالایوب بولمش، و بو محاربه‌ده شهید اولمشدر .

— (ابو حکیم مالک بن عبدالله الخثعمی) که اهل فلسطیندن اولوب، معاویه و یزید و عبدالملک بن مروان زمانلرنده فرق سنه رومله قارشلی سوق اولنان عسکره قومانده ایتمش؛ و وفاتنده قبری

اوزربنه فرق بیراق کسر اولمشدی . صالح ومتقی
 پر ذات اولوب، صحبتی اولمدینی و کبار تابعیندن
 بولندینی دخی مرویدر . معاویه دن مخالف شرم
 شریف اوله رق آلمش اولدینی بر امری اجرا
 ایتوب، بو مخالفتیه مشار الیهی ممنون ایتمش اولدینی
 منقولدر .

— (ابو علی مالک بن عوف النصری) که
 حنین وقعه سنده رئیس مشرکین اولوب ، مغلوب
 اولسی اوزربنه ، طائفه چکلمش ؛ و جانب نبویدن
 اسلامی قبول ایتدیکی تقدیرده ایادی مسلمینه دوشن
 اهل واموالک کندیسنه ردی وعد بیورلدینی
 مسوعی اولنجه ، نزد جناب نبوی به کلارک ،
 شرف اسلامه مشرف اولمش ؛ و کندیسنه یوز
 دوه دخی اعطا بیوربله رق ، مؤلفه قلوبدن بولنش ؛
 واسلامنده صادق اولوب ، فتوح شامده وسعد بن
 ابی وقاص (رضه) معینده قادسیه فتحنده دخی حاضر
 بولنشدر .

— (ابو نور مالک بن عطاء الله السهمانی) که
 قومی افرادیه نزد جناب نبوی به کلارک ، شرف
 اسلامه مشرف اولمش ، و قومنک زکاتی کندیسنه
 حواله بیورلمش ایدی . طبیعت شریعه سی دخی او-
 لوب ، بعض اشعاری واردر .

— (مالک بن نوبرة التیمی الیربوعی) که نزد
 نبوی به کلارک ، شرف اسلامه مشرف اولمش ،
 و جانب رسالتناهییدن قومنک زکاتنه مأمور بیو-
 رلمش ایدی .

مالک { (ابو عبدالله — بن انس بن مالک
 الاصبهی المدني) ائمه اربعه نیک
 بری و بلکه برنجیسی اولوب ، ۹۵ تاریخ هجریسنده
 مدینه منوره ده دنیا به کلش ؛ و علم قرآنی نافع بن
 ابی نعیمدن تعلم ایتمش ؛ و عبدالله بن عمر (رضهما)
 نیک آزاد ایلرندن زهری و نافعندن و سائر کبار
 تابعیندن استماع احادیث شریفه ایدوب ، ربیعه الرایدن
 دخی تحصیل علم ایتمش ایدی . صحابه دن سهل بن
 سعد حضرتلرینه دخی یتیشوب ، تابعیندن معدود
 اولدقلری مرویدر . فقه و حدیث و تفسیرده بر
 درجه ده وسعت معلوماتی وار ایدی ، که معلملری
 دخی کندیسندن استفنا به مجبور اولمش ؛ و زماننده
 مدینه منوره ده امر افتا کندیسنه منحصر قالمش

ایدی . احادیث شریفه نقل ایده چکی وقت آبدست
 آلوب ، کمال حرمت و وقارله دیز چو کدیکی ، و مدینه
 منوره داخنده عمرنده حیوانه راکب اولوب ،
 یا یا یوریدیکی ، سائر معااملانده بو وجهله حرمت
 فوق العاده سی اولدینی مرویدر . ۱۴۷ تاریخنده

کندیسندن طلب اولان نأحق برفتوایی و یرمدیکی
 ایچون کندیسنه ۷۰ قیراباج اولدینی ، و مع هذا
 قناعت وجدانیه سنه قارشی افتایه راضی اولدینی ، و
 اولاد عباسدن ابو جعفر منصورک عمی جعفر بن
 سلیمان طرفندن دخی قیراباجله ضرب ایدلمش اولدینی
 مرویدر . ۱۷۹ سال هجریسنده مدینه منوره ده
 ارتحال ایدوب ، بقیمده دفن اولنشدر . حدیثه دأثر
 « الموطاء » عنوانیه بر کتاب تألیف ایتشدر ، که
 کتب حدیثک اک اسکیدر . (امام دارالبحره)
 لقبیه دخی شهرتی واردر . امام مالکک مذهبی
 اک زیاده مغربده منتشر اولوب ، زمانمزده دخی
 بنغازی ، طرابلس غرب ، تونس ، جزایر و مغرب
 اقصی اهالیسی مالکی المذهبدر .

مالک { جهنمه موکل مالکک اسمیدر .
 مالک بن انس { [ماده آتفه به مراجعت
 بیوربله .]

مالک بن دینار { (ابو یحیی — البصری)
 { مشاهیر علما و زهاددن
 اولوب ، بصره ده یاشامشدر . کدیغینله کینچنوب ،
 معصف شریف یازهرق ، اجرتیه تمیش ایدردی .
 ۱۳۱ تاریخنده بصره ده وفات ایتشدر . مستحباب
 الدعوه اولوب ، بو باده ورع و تقوایی حقتده
 برچوق نوادر منقولدر .

مالک بن طوق { (التلغای) خلافت عباسیه
 { امراسندن اولوب ،
 شیخات و جسارتیه و جود و سخاوتیه مشهوردر .
 فرات وادیسنده کی (رحبه) نیک مؤسسیدر .
 شوبله که برکون هارون الرشیدک معیتده اراددن
 قایقله کچمکده ایکن ، صوطولاب لرینک اوکنده
 قایقدن ایکنی تکلیف ایتمش ؛ و هارون الرشید بوئی
 ایجاب ایده چک بر سبب کورمدیکی حالده ، اینسوب ،
 فراتک کنارندن کچمکده ایکن ، قایقله طولابک

چرخه ایلده رگ دورلدیکی کورنجه، قربانلر ذبحی امر، و صاحب ترجمه به نه مکافات ایستدیکنی سؤال ایش؛ و مالک بن طوق اعمار ایلده رگ بر بر طاب ایشکله، احسان اولان اراضیده مذکور رجیبی تاسیس ایدوب، امارتی کندیسنه توجیه اولمشدی. بعده هارون الرشید صاحب ترجمه دن تکالیف امیره طلب ایدنجه، امتناع ایدوب، نهایت عصیان ایش؛ و طونیلوب، بر مدت محبوس قالدقن صکره، حضور خلیفه به جیقارلدیفنده، اصلا سوز سوبله مش؛ و بو سکونی رشیدک حدستی موجب اولوب، بیونک اورلسنی امر ایستدیکنده، پداهه سوبلدیکی بر شعرله خلیفه تک مرحتی جلب ایلده رگ، عفو اولمش ایدی. بعده متوکک زماننده دمشق امیری او. لوب، بو امارتنده جود و کرمیله شهرت بولمش؛ و ۲۵۹ تاریخنده وفات ایشدر.

مالک بن نویره { «مالک» ماده لرینک برنجیسنه مراجعت. }
مالکی { (عبدالمالک) اونجهی قرن هجری عثمانلی شعرا سندن اولوب، طریق خضایه سالک ایدی. شوییت اونکدر.

ره عشقکده جان چشمه زرد چشم خونیشم
آکا دست بلا پیمش کورلدر ایکی قاشه

مالمو { (Malmö) اسوجک ساحل جنو. پیسنده (سوند) بوغازی اوزرنده و قونپهاق قارشیسنده اوله رق استوقولمک ۵۲۰ کیلومتره جنوب غریبسند (مالوهوس) ایالتنک مرکزی بر شهر اولوب، ۴۷۰ ۵۲ اهالیسی کوزل بر بحریه مکتبی، بیمارخانه سی، مصنع بر کلیسایی، قلعه سی، سفاس اماننه مخصوص حوض و دستکاهلری، چوخه، خالی، فانت، شاقه، صابون، تونون وساژه قابریقه لری، صنعی کوزل لیانی و بالطیق دیکیزی اسکله لره ایشک تجارت بحریه سی وارد.

مالوهوس { (Malmöhus) اسوجک قریبستانناد ایالتیه برابر (اسقانیه) خطه سنی تشکیل ایدور. شمالاً قانات دیکیزیه و قریبستانناد ایالتیه، شرقاً یته بو ایالتله، جنوباً بالطیق دیکیزیله، غرباً دخی سوند بوغازیه محدود اولوب، مساحه

سطحیه سی ۴۷۹۵ مربع کیلومتره و اهالیسی ۳۸۳۲۰۳ کشیدر. اراضیسی ۹۰ متره به قدر ارتفاعی اولان کوچک اوده لردن مرکب اولوب، بونلرک آردلرنده بر طاقم تپه صره لری و نهرلر و کوللر بولنیور. اک بیوک نهری (فالینکه) و اک بیوک کولی (رینوی) در. طوبراغی پت منبت او. لوب، بو ایات اسوجک ذخیره انباری حکمنده در. اراضیسنک یوزده ۶۸ ده قابل زراعت اولوب، یوزده ۶۰ ی ذخایر زرعه نه مخصوصدر. اور. مانلری ده چوقدر. اک کثرتلی معدنی کوردر. ایالت داخلنده ۱۱۸۰۰۰ قیون، ۱۰۱۰۰۰ صیفیر، ۴۸۰۰۰ طوموز، ۶۰۰۰ آت و یالکیز ۱۰۰ یچی موجوددر. هواسی عرضنه نسبتله پت معتدل اولوب، وسطی میزازلجرا ره ۹ ایله ۱۰ درجه آره سنده در. مع هذا سنده ۱۱۵ کون سولر معجمد بولنور.

مالوه { یاخود مالوه (Malwa) هندستانک (وسطلرنده بیوک بر خطه اولوب، محس الاضلاع برشکلده اولدیفی حالده کتک ایرماغی حوضه واسمه سنک غرب جنوبی گوشه سنی تشکیل ایدور؛ و ساثر طرفلری طاغلرله محاط اولدیفی حالده، شمال شرقیه طوغری مائل اولوب، میاه جاریه سی او جهته طوغری ایته رگ، مذکور ایرماغه تابع (جنه) نهر عظیمه دوکیلور. جنوباً ویندیا، جنوب غربی جهتدن دونکر و سلامهار، غرباً و غرب شمالی طرفندن آراوالی جبالیه، شمال شرقی طرفندن دخی مذکور جنه مجراسیله محاطدر. مذکور (جنه) نهرینه تابع جبال ایله سندنهرلرینک بتون حوضه لری و (بتوه) حوضه سنک قسم اعلاسی بو خطه داخلنده بولندیکی، طاغلر آره سنده بر بوغازدن خروجه (کبای) قونبه دوکیان (ماهی) نهری حوضه سنکده بو قاری قسمی بو خطه ده در. ۴۶° ۲۴' ۲۱" ایله ۴۵° ۵۱' ۲۶" عرض شمالی و ۴۰° ۷۱' ایله ۴۶° ۷۶" طول شرقی آره لرنده تمتد اولوب، جنوب غریبیدن شمال شرقیه بونی ۷۰۰ واک کنیش محلنده اک ۵۰۰ کیلومتره در.

سندیه (باخود کوالبور) ایله هولکار راجه لقرنی و بهوپال ایله دواس حکومت ممتاز لرنی و غرب جهلرنده بر طاقم کوچک دره بکاکرینی حاویدر . مساحت سطحیه سی ۱۲۹۳۲۸ مربع کیلومتره اولوب ، ۵۲۷ ۸۱۳ ۴ اهالی ایله مسکوند . معادنی چوق ایسهده ، اخراج اولنانلری یوق حکمنده اولوب ، یاگز ابنه طاشلری چیقاریلیر . اک باشلی واک قیبتلی مصولی خخاش اولوب ، خیلی مقدار آفون چیقار .

اهالیسی آریا جانیستنه منسوب اقوام مختلفه دن مرکب اولوب ، قهماً مسلم و قهماً برهمنیدر . سلطان محمود غزنوی طرفندن ضبط اولنورق ، بدهدهلی حکمداری علاء الدین طرفندن دین اسلام برقات دها تمیم اولمش ؛ و مؤخرآ تملق سلاله سی حکم سوروب ، بولردن صکره مملکت آل نیورک ضبطنه یکمش ؛ و بولرک حکمی آلتنده دلاور خان غوری و اوغلی هوشنگ مالوم بی خیلی اعمار ، و آثار اسلا میه سی تکثیر اتمشلدی . ۱۵۲۶ تاریخ میلاد یسنده بو سلاله منقرض اولوب ، مملکت کجرات حاکمی بهادر شاهک ضبطنه یکمش ، و متعاقباً اکبر شاه طرفندن ضبط اولمش ایدی . دولت نیوریه تک ضعیف اتناسنده مهرا تارک ضبطنه یکوب ، بولر بر طاقم حکومتلر تشکیل اتمشلهده ، اسایش وانتظامی محافظیه مقتدر اوله مدقلری جتله ، بو خطه مجلاً اشقی اولدیغندن ، ۱۸۱۷ ده انگلیز بولرک تشکیلی وسیله اتخاذا ایدهرک ، مملکته دخول ایله ، مواقع مهمهده عسکر طور دیرهق ، بعض برلرینی ضبط اتمش ، و بعضلرینی تحت حمایه و یا تابعیتلرینه آلمشلدی .

مالوینیه (Malouines) « فالکلاند » (ماده سنه مراجعت بیورله .]

مالی { اونتی قرن هجری شعراسندن برآدم ایش . ۹۴۲ ده کلایو لیده وفات اتمشدر . شو بر ایکی بیت اونکدر :

کاکلک شول جیه بکزر کیم جنان اوستنده در غزله اول سینه بکزر کیم شان اوستنده در اشکله خونیشله هر دم چتم کویاتم بجم شول جباه بکزر ای دلبرکه قان اوستنده در

مالی { (شیخ ابو صابه) ایران شعراسندن و اطبادان اولوب ، شیراز لیدر . شو بیت اونکدر :

بعد وصف آن میان ذکر دهاتش مشکل است در قلم چون مو بکیرد نقطه نتوان نهاد

مالیقولو (Malicolo) بحر محیط کیرده واقع یکی هبریده جزایر بنگ بری اولوب ، هیئت مذ کوره تک وسطرنده و (اسپریتو سانتو) جزیره سنک جنوب شرقیسنده اولهرق ۱۶' ۱۵' عرض جنوبیده واقعدر . جزیره مذ کوره دن صکره یکی هبریده آطلرینک اک بیوکی اولوب ، شمال غربیدن جنوب شرقیه بوی ۱۱۱ واک کنیش برنده کی اکی ۴۴ کیلومتره در . مساحت سطحیه سی ۲۲۶۸ مربع صکیلومتره و اهالیسی ۶۰۰۰ ایله ۱۰۰۰۰ کشی آرله رنده در . اراضی مرچابیه دن متشکل اولوب ، بنه بو جنسندن بر طاقم کوچک آطلر و صیفلر و قیالره محاطدر . بر طاقم جزیره بی جنوبدن شماله شق ایدوب ، سواحله قریب برلری هندستان جوزی و آبنوس آجالریله مستور کنیش و بول سورله اروا اولنور اووه لردن عبا رتدر . بر قاج کوزل لیانی اولوب ، اک صاغلامی قبودان قوفاک (ساندویچ) نسیمه ایندیکی قویدر . ۱۸۸۴ تاریخسنده اهالی رؤسانسه امضا ایندی برلین بر معاوله بو آطله بی فرانسه تک حمایه سی آلتنه آلمشدر . اهالیسی قیصه بویلی ، زیاده اسمر و پک چرکین اولوب ، انساندن زیاده میونه بکزر بورلرلهده ، او جوارلر اهالیسنک اک ذکیلیدر . بو جزیره اسپانیلی کیروس طرفندن ۱۶۰۶ ده کشف او رلهرق ، ۱۷۶۸ ده فرانسز بوکونیل و ۱۷۷۴ تاریخسنده دخی مشهور انگلیز قبودان قوق طرفندن زیارت اولنمشدر .

مالینه { وفلامان لساننده محلی (Malines) بلجیقه تک آنور ایالتنده و آتورک ۲۴ کیلومتره جنوب شرقیسنده و بروکسلک ۲۰ کیلومتره شمال شرقیسنده اولهرق (دیله) نهری و بر جدولک اوژرنده و کوزل بر اووه ایچنده قضا مرکزی بر شهر اولوب ، ۵۳۷۷۲ اهالیسی ، ۹۷ متره بوکسلک بر ساعت قله سی بولسان مصنع

برکلیاسیه ساز بر جوق کدیس و مناستری ،
کتاب دینه طینه مخصوص مطبوعی و خالی و سازه
فابریقه لری وارد. مد و جذرک تأثیری شهره قدر
حسن اولنوب ، بیوک کیلر دخی حدولدن شهرک
و مختلرینه قدر باشد بفتدن ، تجارتی خیسلی
ایشلکدر .

مامطیر } طبرستانده آمل قرینه کورچک
{ بر قصبه اولدیفنی یاقوت حموی
بیان ایدور .

ماموره } (Mamore) آسرقای جنوبیک
{ بولیویه جمهوریتده بر بیوک
نهردر ، که (غوآبی) ابله (شیموره) چایلرینک
۱۵°۲۲'۲۵" عرض جنوبیده واقع اجتماعندن
بالنشلک ، شمال غربی یو بده شماله طوغری جریانه ،
صولدن آیره ، یاقومه و سائر برطاق چایلر آتورق ،
برازیلیه حدودینه واصل اولنجه (آمازون) تابع
مادیره نهر عظیمه دو کیلور. (غوآبی) منبعندن
اهتباراً بحراسی ۱۸۰۰ کیلومتره اوزوندور. نایده
دو کدیکی صو تخمیناً بیدی سکر بیک مکعب
متره در.

مامون } (ابوالعباس عبدالله بن هارون
{ الرشید) خلفه عباسیه تک بیدنجیسی
اولوب ، هارون الرشیدک ایکنجی اوغلیدر. هجرتک
۱۷۰ نجی سنه سی دنیا به کلوب ، صفر سنده مشاهیر
علماء عصرندن تحصیل علوم ابله ، ادبیات عربیه ده
وقفه و حدیث و سائر علوم اسلامیه ده بد طولی
قراندقدن صکره ، حکمت و فلسفه و سائر علوم
عقلیه بی تمامیه تحصیل اتمش ؛ و ۱۹۸ ده بغدادده
مسند خلافته یکمشدور بده خراسانده ایکن ، اهل
یت نبودن علی رضا بن موسی کاظم (رضهما) بی ولی
عهد اتخاذ ایدورک ، عباسیلرک زی رسمی اولان
سیاه انواب و بیراغی دخی یشیله تبدیل اتمش ؛ و
بو ایسه آل عباسی بالطبع مشیر اتمکله ، بونلر
بغدادده عمی ابراهیم بن مهدی به بیعت ایشلرایدی .
مامون حسن بن سهلی عسکرله کوندوروب ، ابراهیمی
مفلوب و اختفایه مجبور ایدورک ، کندهی مظفرانه
بغدادده داخل اولمش ؛ و بو آره ده امام علی رضا
اجل موهوبله خراسانده ارتحال اتمکله ، ولایت

عهد مسئله سی بالطبع بر طرف اولدیفندن ، مامون
خلیفه کال عدل و حقانیتله اجرای حکومه ،
و علوم و فنونک ترقیسه خدمت اتمکله باشلابوب ،
حکومت وطب و سائر فنون عقلیه کتابلرینک لسان
یونانی و سریانیدن عربی به ترجمه سنه پک جوق جهد
و غیرت اتمش ؛ و فسطاطینه دن صورت مخصوصه ده
کتاب فنیه یونانیه جلب ابله ، مترجملر تدارک ایدورک ،
و بونلره ترجمه ایشلرکی کتابلرک نقلنجه آلتسون
و بره درک ، همان کافه کتب فنیه یونانیه عربی به ترجمه
ایشلریش ؛ و تدقیقات فنیه و مذاکرات علیه مجلسلری
قره درق ، کندهی دخی بالذات مذاکراته داخل
اولوردی . یکری سنه ابله آلتی آبه قریب
مدت حکومت سوردکن صکره ، فزا ایچون
کشمش اولدیفنی روم (یعنی آناطولی) دیارنده
آطنه فرسنده واقع (بدون) نصبه سنده خسته لنه .
رق ، وفات اتمش ؛ و اوغلی عباس طرفندن نعتی
طرسوسه قل ابله ، اورده دفن اولنمشدر .
وصیتی اوزره کوچک برادری ممتص خان اولمشدر .
مامونک دوری حقیقه علوم و معارف دوری او .
لوب ، مدنیت اسلامیه او دورده تکمیل اتمشیدی .

مامونیه } بغدادده بیوک بر محله ایدی .

مامه خاتون } ارضروم ولایت و سنجانک
{ ترجان قضا سنده و فراه

تابع قره صویک صاغ کنارنده اوله ورق ارضرومدن
ارزنجانده ککیدن جاده اوزرنده و بو شهرلرک
ایکسندن ده ۸۸ کیلومتره ک مسافه ده واقع قضاء
مذکورک مرکزی بر بیوک قره در .

مان } (Man) بیوک برنایه تک ایرلانده
{ دکنزنده و استوچییه تک منتهای غرب
جنوبیسی قارشیسندن بر آطه سی اولوب ، ۲۴° ۵
۳۶° ابله ۱۴° ۳' ۵" عرض شمالی و ۶۳° ۳۹'
ابله ۷° ۶' طول شرقی آره لرنده ممتد اولدیفنی حالده
غرب جنوبیدن شرق شمالی به طوغری بونی ۵۲
واک کنیش محلنده اکی ۲۱ کیلومتره در . مساحه
سطحیه سی ۵۸۸ مربع کیلومتره و اهالی سی ۵۳۷۴۰
کشدور بر صره طاغیر آطه ده ممتد اولوب ، شمالی
و جنوبی اوله ورق ایکی طاقه آریلیر ، و ذروه لری

۶۰۰ متره راده لرینه قدر چیقار. شمال جهتنده کنیش بر اروه سی واردر. طوبراغی چیلاق وقو. ریجه ایسه ده، بر قاج جایی واردر، وذخیره، پناهنه، سبزه، میوه، کنور و سائر محصولات واردر. چیلک و آفاج چیلکاری مشهوردر. قورشون، دمیر، باقیر معدن لرله فرایت و یازی و کیرج طاب. شلری بولنیور. مرطالی و طبیعی صنعی چاپرلی چوق اولوب، قیون، صیفیر، آت و سائر حیوانات اهلیه سی واردر. اهالیسی اسکی کلت قومی بقایا. سندن اولوب، اسقاندینا و جنسیله دخی مخلوطدر. والیوم فائلیق دینلن لسانله متکلمدر. بو آطه بر صورت ممتازده و کندینه مخصوص منتخب مجلسلر واسطه سیله اداره اولوب، ایکی قضایه منتسدر. بر بیوک مکتبسیله مکاتب عیدیه ابتداییه سی واردر. مرکزی (قاستلتون) قصبه سی اولوب، (دوغلاس) اسمیله بر معموره سی دخی واردر.

مان { (Mans) فرانسه تک غرب جهتنده و یارسک ۱۸۴ کیلومتره جنوب فریسنده و (سارته) نهری اوزرنده (سارته) ایالتک مرکزی بر شهر اولوب، ۳۱۸۵ اهالیسی مکتب اعدادیسی، دارالعلمینی، دارالمعلمانی، یاباسلره مخصوص مدرسه سی، زراعت و فنون و صنایع جمعیتلری، بر مجموعه موقوفه دخی نشر ایدر جمعیت تاریخیه سی، موزه سی، ۵۵۰۰۰ جلدی حاوی کتبخانه سی، بیمارخانه سی، بر قاج کوپریدی، فدانقلری، دمیر و باقر دوکخانه لری، ماکینه انواعیله لوقوموتیف و چلنکیر لکه متعلق مواد مختلفه، ساعت، صنعی چیچکلر، اجزاء کیمیوه، رچل و شکرله لر، کتن و کنور بردن بز وایپ، بویا، نونون و سائر فابریقه لرله دبائخانه لری و طیور بیتیله ذخیره و چیچک و سائر تجارتی واردر.

ماناغوا { (Managua) آسریقای وسطیده نیقاراغوا جمهوریتک مرکزی بر قصبه اولوب، همنامی اولان کولک ساحل جنوبیسندن ۱ کیلومتره لک مسافده واقع ۹۰۰۰ اهالی بی جاسدر. آسریقا تک کشفندن اول ۵۰۰۰۰

وبلکه ۶۰۰۰۰ اهالی بی جامع بیوک بر شهر ایدیه ده، شمیدیکی حالده خراب و حزن انگیز بر حالده اولوب، آتیجق فرمانده ایله لئون آره سنده کی رقابته بناه مرکز اتخاذا اولمشدر. جوارلرنده کلیتی قهره حاصل اولور.

— ماناغوا کولنک بوی ۵۰ واک ۸ ایله ۲۵ کیلومتره آره سنده در. مساحه سطحیه سی ۱۴۵۰ مربع کیلومتره اولوب، حنذای بگردن ۴۷ متره یوکسکدر. دربناکی آز و صوبنی یشیله چالار صاری رنگنده در. فضله میاهی آباغی اولان (پانالوبه) نهری واسطه سیله نیقاراغوا کولنه دوکیلو. جنوب و جنوب غربی جهتنده صو ایله طولش درین برکان آغزلردن عبارت اولان بر قاج کوچک کول بولنیور.

ماناقور { (Manacor) اسپانیه تک مایورقه جزیره سنده و ایله تک ۴۸ کیلومتره شرقده اوله رق ساحلدن ۱۲ کیلومتره لک مسافده قضا مرکزی بر قصبه اولوب، ۱۴۹۳۰ اهالیسی، اسکی بر سرانی و ایله اغنیا حنه مخصوص صیفی لری واردر.

ماناهیکی { (Manahiki) بحر محیط کبیرک بولینسیا قسمنده شرکت آطه لر تک شمالنده و مارکیزه آطه لر تک غربنده بر جزایر مجتمه هیئت اولوب، ۱۲ آطه دن مرکب اولدقلری حالده، ۳۰۳۰ ایله ۱۳۰ عرض جنوبی و ۱۵۲ ایله ۱۶۹ طول غربی آره لرنده ممتد اولور. جله سنک مساحه سطحیه سی ۱۳۷ مربع کیلومتره و اهالیسی ۱۷۰۰ کسیدر. جله تک ای بیوک (مالدن) آطه سی اولوب، مساحه سطحیه سی ۸۹ مربع کیلومتره در. اوندن صکره پوقه پوقه، ماناهیکی، راقاشنه، نونفاروه و سائر در. اک مسکونی ایسه ماناهیکی آطه سیدر. اراضی سرچانیه دن متشکل اولوب، نباتات و حیواناتلری پک آذرر. حیوانات محلیه دن یالکز صیجانلری چوق اولوب، سائر حیوانات و طیور بره لری وحتی حشرات دخی بدبتون مفقوددر. طیور مایه ایله قاپلوباغ، لری چوقدر. هندستان جوزی آفاجلری یالکز اک بیوکرنده بولوب، سائر اشجار و نباتات دخی بوق کبیدر. اهالیسی مارکیزه جزایری و تاهیتی اهالیسیله

همجنس اولوب، اونلر ككي متناسب الاعصا
 وتندرست آدلر ايله ده، دها استردر. او قدر
 كوزل دكلدرر. بونلر باشلجه بايقله و ميديه
 واستر يديه كي شيلرله برده هندستان جوزي
 و باندانو دين ميوه ايله بلسيلر قياقتلري يالكر
 عورت پرلرني اورتي بر طارر بشتلدن عبارتدر، كه
 بوني و باليق آغلرني هندستان جوزي آتاجنك
 اياقتدن يابرلر. مسكنلري درت قازيق اوزرنده
 طالردن بابلش و منذكور آتاجك يارافنرله اور.
 تلمش قلبه لردن عبارتدر. آنجق شمدي آروپا
 اصولي اوزره بمن اولر يابلش؛ و اهالي طاؤق
 و طوهوز بسلكه آليشمش لدرر. قاريلري حصير
 اورلر، و ار ككري قيق يابرلر و باليقه افره.
 شيرلر بو اطلر اكتره به تابع اولوب، اهالي سي
 ميسونرل واسطه سيله پروستان اولش لدرر.

مانتوه { Mantoue, Mantova } ايتا.
 ميلانك ۱۳۰ كيلومتره شرق جنوبي سنده (مينچو)
 نهرندن متشكل صني بر كوك كنارنده ايات
 سر كزي بر شهر اولوب، ۲۸۰۵۰ اهالي سي و جسيم
 استحكاماني واردر. وقتيله چوق دها بيوك اولوب،
 هواسنك آفرانندن طولاني تدني اتمش ايله ده،
 ينه بوك و ايبك مندوجات قابرقه لري، دباختنه لري،
 باصمه خانه لري، كه رچله خانه سي، ۸۰۰۰۰ جلدی
 حاري كتبخانه سي، كيميا و حكمت طبيعيه علمخانه لري
 آثار عتيقه موزمسي، معادن نمونه خانه سي، نباتات
 باغچه سي، متعدد و مصنع كليسالرله كوزل بر حاو.
 روسي و كننيس و دوز سوقاقلري واردر. پك اسكي
 بر شهردر.

— مانتوه اياتي لومبارديه نك جنوب شرق
 كوشه سندن عبارت اولوب، مساحه سطحيه سي
 ۲۳۵۹ مربع كيلومتره و اهالي سي ۳۰۳۷۳۵
 كشيدير. (بو ايرماغي اورته سندن كچوب، صولدن
 (مينچو) و صاغدن (سكيا) نهرلرني آيدر. ديكر
 انهاريله صني حدوللري و الحاصل صولري پك
 چوق اولوب، اراضيسنك قسم اعظمي پرنج تارله.
 سيله چابر و اورماندن عبارتدر. ايات ۱۱ قضايه
 منقسم ۶۸ ناحيه بي حاويدر.

مانجوريه { ياخود مانچو مملكتي (Mandchou-ri) }
 بيوك مملكت اولوب، يقين وقته كلنجبه قدر شمالاً
 اوخوجق دكيزينه و (ساخالين) جزيره سي
 ايران تانارستان بوغازينه قدر تمت اولديغي
 حاليه، شرقاً جاپون دكيزيله محدود ايكن،
 اخيراً شمال و شرق شمال جهتلري روسيه طرفدن
 ضبط اولنه رق، سيبيره به الحاقه، بر قسمي (آمور)
 اسميله بر ايات حاله افراغ. بر قسمي «سواحل»
 اياتنه ضم اولمقله، او جهتلردن مانجوريه نك ساحلي
 قاليوب، شمالاً (آمور) ايرماغي و شرقاً بوكا تابع
 (وسوري) نهری مانجوريه نك حدودني تشكيل
 ايدور. بو وجهله شمديكي جغرافياي سياسي
 اصطلاحده مانجوريه اسمي بو مملكتك يالكر چينه
 تابع اولان قسم اعظمينه ويريلوب، بو اعتبارله
 مانجوريه جنوباً يچيلي كورفريله، شرق جنوب طرف.
 فندن قوره ايله، شرقاً و شمالاً و شمال غربی طرف.
 فندن روسيه به تابع سيبيره ايله غرباً دخي مغر.
 لستانه و نفس چين ايله محدوددر. ۴۰° ۳۸' ايله
 ۲۰° ۵۳' عرض شمالي و ۴۰° ۱۱۵' ايله ۱۳۲°
 ۵' طول شرق آره لرنده تمت اولوب، مساحه
 سطحيه سي ۹۴۲۰۰۰ مربع كيلومتره و اهالي سي
 ۷۵۰۰۰۰۰ كشيدير. بری جنوب غريبدن شمال
 شرقيه و ديكری بوكا عموداً شرق جنوبيدن غرب
 شمالي به تمت ايكي پارچدن مركب اولوب، آره لرنده
 آمور ايرماغنه تابع (سونفاري) نهر عظيمي آقار.
 شمال غربی قسمي (مه لونگ كانغ) اسميله بر، و
 جنوب شرق قسمي كيرين و لانغونونغ اسميله ايكي
 ايات تشكيل ايدور. مجموعی بر چبوق اوله سي شكاني
 ابراز ايدور. سر كز صوميسي اورته ده كي اياتك
 سر كزي اولان (كيرين) شهريدر.

اراضي طاغلق اولوب، غرب شمالی قمنده
 بيوك (هينغان) اسميله اوزون بر سلسله جبال
 چين و مغولستاندن كلهرك شماله طوغري امتداله
 مانجورنه نك بتون او جهتي شق ايله درك، آمور
 جراسي قريشه قدر واصل اولور. اورادن شرق
 جنوبيه طوغري بر طاقم قوللر اوزاده رق،
 كوچك هينغان اسميله بر ديكر سلسله به اولاشير، كه

بو سلسله دخى شمال غرېيدن جنوب شرقى به طو-
غرى اوزانقرق، سونقارى نهرينه بول ورمك
اوزره، بر بوفاز بعد التشكل، بنه او استقامتمده
دوامه، قوره حدودنده بولنان (شان آئين)
سلسله سنه اولاشير، كه بونك سمدى قارلره
مستور اولان اك بوكسك ذروه لى ۳۶۰۰ متره
ارتفاعنه قدر چيقار. بو وجهه بر برلر بنه كسب
ارتباط ابدن و او واسع ممالكى قول واتكارلره
طولديران بو اوج سلسله دن بشقه مانجور به نك بر
چوق منفرد طاغلى دخى واردر. مانجور به نك
قسم اعظمى آمو ايرماغى واسطه سبله اوخوج
دكزى مائله سننده بولنوب، يالكر اك جنوبده
بوانان لاوتونوغ ايائى بيجلى كور فزى مائله سننده
بولنوبور. مذ كور آمو ايرماغى مملكتهك غرب
شمالى و شمال حدودىنى طولاشير. بيوك هينغان
سلسله جبالك غربى اتكارندن اين (خاله كول)
وديك بر قاج نهر طوخرېدن آمو ايرماغنه دو-
كيلوب، مملكتهك ديك مياھ جاريه سنك اكثرى
(سونقارى) نهرينه طولانير. بو نهر مذ كور
(شان آئين) سلسله جبالدن نيمانه، غرب شمالى به
طوغرى آقورق، مغولستان حدودينه واصل
اولنج، مانجور به نك بوقارى جهتهك يعنى (هه لونغ
كانغ) ايائتهك اكثر انهارينك و مذ كور بيوك
هينغان سلسله سنك شرق اتكارندن اين صولرك
اجتماعندن تشكل ايله جنوبه طوغرى آقورق
مغولستانك بر كوشه سنى شق ابدن و بر چوق
تابعلرى اولان (نوى) نهرىنى صولدن اخذ ايله
شرق شمالى به طوغرى دوز، دها آشاغيدنه
صولدن (هولان) و صاغدن مولان هو، خونغ
هو و ديك بر قاج نهر اخذ ايله (آمو) ايرماغنه
دوكيلور. (اوسورى) نهرى دخى حدود شر-
قيه سنى تشكيل ايدبور. (لاوتونوغ) ايائتهك
حدودىنى آران بر صره طاغلى آمو حوضه سنى
دخى بيجلى مائله سنندن آيوب، بو ايائتهك هان
بتون مياھ جاريه سى چين و مغولستاندن كلن (لاوهو)
ايرماغنه دوكيله رك، مذ كور كور فزه منصب اولور.
منتهائى غربنده و مغولستان حدودنده (بويرونور)
و (دالاي نور) اسملرله ايكي كول بولنوب،
(خاله كول) نهرى بو كوللرك ايكيسى ده شق

ايله، ايكنجيسنده مغولستاندن كلن (كولن)
نهرىنى دخى آلىر، و آياغى (آمو) ايرماغنه دو-
كيلور. حدود شرقيه سننده دخى (خاله) اسميله
بر بيوك كول بولنوب، مملكتهك دخلنده ده بر
چوق كوچك كوللر واردر.

مانجور به اسپاينه و فرانسه ايله فلنك عرضلرند
اولوب، هر نه قدر شمال و شرق جهتلرندن سبيره نك
و اوخوجق دكيزله آمو و ادينك قط شمالينك
برودنى تاثيراته آچيق يرلرله محاط ايسه ده،
داخل مملكتمده مختلف استقامتده متمد اولان
طاغلىر بو برودهك هر طرفه نفوذ و تاثيرينه مانع
اولديفندين، مانجور به نك هوا سى ممتدل عد اولنه
بييلير. مع هذا كانولرده ميزان الحراره تحت الصفر
۲۴ دركه قدر ايتر، و آغستوسده ۳۲ درجه به.
قدر چيقار. كچه ايله كوندوز آره سنه كى فرق
دخى چوقه در. يابله لى مغولستانك كيلر قدر بيوكسك
اوايوب، مياھ جاريه سى دخى چوق و طوبراغى
عموميت اوزره منبتدر. اراضيسى يك مختلف-
المنظره اولوب، يك صيق اورمانلى، واسع جاريه
لى، قورى چوللى واردر. آمو و سونقارى
وادىلرند و اولترى ۳ متره به قدر بيوكسك رك آجايرك
دالرينه قاريشان و آنجى باطله ايله بول آچيله بيلن
واسع چايرلر متمد اولور. اكثر طاغلى ذروه.
لرینه قدر يشيل اولوب، آره لى اورمانلره مستور
و ميشه، قره آجاج، سكود آجائرى و سائر
اشجار يك اوزون اولور. بعض طاغلىر نك تپه سندين
باقده قدمه مملكتهك زمردين بر بحر متوج صورتمده
كورينور. سونقارى نهريله تابعلرى وادىلرندن
بعضلى كثر نياتانده آسيا جاريه نيه مشابه دز.
نيااتانجه مملكتهك سبيره ايله چين آره سننده اولوب،
هر ايكي طرفه بگزور. طوبراغى يك منبت اولوب،
ايشان يرلرند برنجى درجه ده سبز لرك انواعى و
ايكنجى درجه ده دارى كليله حاصل اولور. دارينك
بر قاج نوعى اولوب، انسان او حيوانلرك باشليجه
مدار ميشتى بو محصرلدر. بر نوعك اولندن
يك مقبول چوركلر يبارلر، و صمائيله قوبه لرىنى
اورتورلر. بر نوعندن دخى بر جنس راقى چيقارلر.
مصر دخى باشليجه محصولانندن اولوب، بوندىن

دخی بر نوع واق جیتار برل. فدا بی آ ز اولوب، ایلك بهارده اکیلیر. پنه دخی آ ز اولور. کتق، کتور، سیسام و آره دخی آ ز مقدرده حاصل اولور. چپوت و خشکاش ذری بو صوک سنلرده ادخال اولور، کیتدیجه تمم ایتمکده در. توتون دخی محصولاتنک اک برنجولردن اولوب، مانجور بو نساق پیتشیدریمک علنی پت ابی بیلدکلردن، چیتک اک ابی توتونی بو ماکتده حاصل اولور، و بورادن چیتک هر طرفه نقل اولور. حیوانانجه دخی سیریا ایله چین آره سنده اولوب، اکثر طرفلری ایشلنمهش و بیانی بر حالده بولندیفندن، حیوانات وحشیه سی چوقدر. اورمانلرده قیلان و پارسک انواعی بولنوب، مانجوریه چارشیلرند صاتیلان بوئلرنیک ککرتنه باقیلرسه، بو حیوان پت ککرتایدر، و بعضلری پت بیوکدر. سیاه آبی، طو. موز، قورت، تیاکی، بیانی کدی، بیانی کویک، صاکسار، کییک، قرهجه، سمور، ضرب طرفنده کی چوللرده سوریلرله غزال، آطه طاشانی و سائر بولنور. مانجوریه اک برنجی آر ممالکندند. حیوانات اهلیه قیده بویلی بر جنس بیکیرله، استر، مرکب، صیغیر، قیون، طوموز، کویک و سائرند حیوانلردر. قیونلر سورنغاری وادینک اوته سنده بولنیورسه ده، طوموزلر اک شمالی جتلرنه قدر منتفردر. طیوری پت متنوع و پت چوق اولدیغی کبی، انارنده بالیقلمی دخی پت کلاید. بوجکاری ده چوقدر.

اهالی اصلیه سی اولان مانجورل اقوام تور. نیهدن اولوب، مغوللر و ترکله مناسبت جنسیه لری واردر، و لسانلری اولدجه مکمل بر ادبیاتنه نائل اولوب، ترکیه و مغولجه به مشاهد. مانجورل اساساً اقوام بدویدن اولوب، و قتیله عشایر حالنده یاشار، و حیمه و سوریلرله کزرددی بوندن ۲۵۵ سنه اول مانجور جنوب طوغری هجومه، چینی ضبط ایشلرسه ده، کندیلری جیتلرک درجه دینتندن پت دون بولندقلردن، بو غلبه دن قرانه قلملرنه فای ایشلردر. کرکک ایمپراطور خاندانی و کرکک حاکیت صفتله چینه داخل اولانلر پت آ ز مدت طرفنده جنسیت و لسانلرنی فایب

ایدوب، جیتلرله قاریشده قلمی کبی، اشتراک حکومت مناسبتیه، مانجوریه به دخی اوقدر چینی کیروب برلشمش، که مانجورل بولره نایع اولهرق، تدر بجا بولرک لسان و اخلاق و مذهبی قبول ایشلردر. بولرک چوقلمی ده چینی مکتبلرنه دوام ایتمک، اگر چین دولتی، خاندان حکمدارنیک لسان اصلیه اولتی مناسبتیه، مانجو لسانک تحصیاتی مجبوریت تحتیده بولندیریمه ابدی، بو لسان بستیون متروک و مهمل اولوب، اونودلش اوله. جقدی. شدیک حالده یا اکثر شمال جیتلرند ط. غلرده عشایر حالنده یاشایان مانجورل کندی اسانلرینی سولمکده درل. پنه شمال و شمال غربی طرفلرند نونفوز اقوامندن دخی برچوق عشایر و ضرب طرفنده بیوک هیغان ساسله نیک غربی ایشلرند مغول عشایری بولنوب، سائر طرفلرده و شهر و قصبه و قریلرده جیتلرله جیتلشمش مانجورل بولنیور. لسانک جنسیتدن زیاده اهمیتی اولوب، اهالینک مقدار عمومینک بر ثلثی تشکیل ایدن مسلمانلر، جنسینجه خالص چینی اولدقلری حالده، آیری اولهرق کندیلرینه مخصوص قرا و قصبات ویا محلاتده ساکن بولنورل. بولر حکومتجه بعض امتیاز و استثنایه نائل اولوب، از آن جله ولیه و جنازه مصرفلری ایمپراطور طرفندن نسوبه اولنور. سائر اهالینک قسم اعظمی بودا دیننک چینه سرعی مذهبه و عشایر حالنده یاشایانلر ایسه، لاما مذهبه و نونفوزلرک بعضلری سیریه. ده کی (سامانسم) دیننه تابعدرل. مانجو لسانی مغولجه کبی یوقا بیدن آشایجه و صافدن صوله یازیلیر سر یانجه بدن مأخوذ بر خط مخصوصه تحریر اولنور.

مانجوریه مستقی بر صورنده اداره اولوب، ایمپراطورک ملک خاصی عد اولنور. لاؤونق، کیرس (وه لونق کانغ) اسملرله اوج ایالته منقسم اولوب، بو اوج ایالتک برنجیسی اخیراً چین ایالاتنه الحاق اولهرق، رسماً مانجوریه دن معدود اولمه برابر، اداره جه چیتک سائر ایالاتندن همان فرقی بوقدر. دیگر ایکی ایالتک اداره سی ایسه صرف عسکری و تیمار و زمامت اصولنده در. صنایع و محارنی پت کرمی اولوب، عادی و محلی اوقتی

تقدك صنعتلردن بشقه آنجی زيتون ياغي وراق اخراجی صنايعندن عد اولنه بيلير. راقی ارلك و قاديلى كيرتله استعمال ايدرلر. تجارتي تهليل ايدمك و سائط تقليه سى دخى مفقود اولوب، پكيندن بر بول مانجوربه به دخول ايله لاؤتونغ اياكتنك مركزى اولان (موقدم) دن بالورور، (كيرين) و اصل اولور. واورادن برقولى ساحل شرقيه بر قولى ده اوچنچى اياكتك مركزى اولان (چييقار) شهرينه طوغرى اوزانير. بو شهرده ينه ايكي به آريلوب، برى سبريه نك بولارينه اولاشتي اوزره شماله، وديكرى مغولستان حدودينه منتهى اولتى اوزره غربه طوغرى اوزانير. بونلر كاروان بوللى اولوب، ديكر بوللى يك عاڟى و طيبي بر حالده در. (سونفارى) نهريله بوكا تابع (نوفى) نهرنده قاهر ايشيلوب، كوچك واپورلر دخى ايشيله بيليرسه ده، ايشلدن يوقدر. آلتون، دمير و كور معدنلىر چوق ايسه ده، هيچ برى اخراج اولميوب، مقدا ما آلتون ريزه لرنيك جمع و اخراجنده اونوز بيك قدر عمله استخدام اولمقده ايكن، شمعى بو دخى متروكدر. اياك مركزلردن بشقه اون اون بش بيكدن زياده اهاليى اولان معمورده لرى آزدور.

مانجوربه اسكيدن مجهول بر بر اولوب، آويچاق و كوركيكاهه پكينر بدوى اقوامله مسكون بولندي، و بونلر كين دولتنه اوق و سنان ويا كوركدن هبارت ورك و برديكرى چينيلرك اسكى تاريخلرندن مذكوردر. اونجى قرن ميلاديه مانجورلردن (جتان) اسمنده بر قبيله جنوبه طو. غربى هجوله، چيني ضبط ايدمك، (لاؤ) يعنى «دمير» دولتى تاسيس ايتملردى. ايكيوز سنه صكره (نوشين) ياخود (نيوچى) اسمنده ديكر بر مانجو قبيله سى چيني بونلردن ضبطله، (كين) يعنى «آلتون» دولتى تاسيس ايتمى. بودوك دخى بوز سنه قدر دوامدن صكره چنكيز خانله خروج ايدن مغوللر طرفندن ضبط اولمشدى. اون درديجى قرن ميلاديه چينه بر اوچنچى مانجو هجوم و استيلاسى وقوع بولوب، اليوم چيننده حكيم سورن مانجو امپراطورلى تاسيس ايتمى.

مانچستر (Manchester) انكتره نك
 ۷۲ كيلومتره جنوب شرقيه سنده اولوق (مرسى) ايرماغنه تابع (ابرول) نهرى اوزرنده واقع بر شهر اولوب، ۲۶۸ ۵۰۵ اهاليى اولمقده، كثرث نفوسجه لوندره، غلاستور و ليورپولدن صكره انكتره نك درديجى شهر بدير. مؤسس بولندينى محل ۴۶۷۶ يكي دونم و مسقنده در. شهر نفس مانچستر ايله (سالفورد) دن مركيدر. سواققلىر دوز ايسه ده، خانهلرنك اصول معماریى يك عاڟى و ابنيه سى غير منتظم اولديفنندن، منظره عموميه سى حزن ايكيزدر. بلديه دائره سى انكتره نك اك بيوك ابنيه سنندن اولوب، ۲۵۰ دن زياده اوطاىي حايدر. كتبخانه عمومى اتخاڟ اولنان اسكى بلديه دائره سيله (سالفوردك) دائره بلديه سى بر بيوك كليسا و ديكر معابد متمده، خسته خانه، بورس و ساژره اك بيوك ابنيه سننددر. (آنتوم) اسمنده واسع كتبخانه و قرائخانه و ساژره يى حاوى علمى بر قلوبى، (روآيال انستيتو) اسميله مشهور رسملرى و رسم و ساژره سركى محاللىرى و عمومى درسلى درسخانه لرى حاوى بر بيوك دائره سى واردر. كتبخانه لرى يك چوق اولوب، ايجلردن كتبخانه عمومينك ۴۰۰ ۱۳۷، (چتام) كتبخانه سنك ۴۰۰۰۰ و ديكر بر كتبخانه نك ۷۰۰۰۰ جلد كتابى واردر. جميات غليه سى چوق اولوب، بونلردن «جمعيت عليه و فلسفيه» عنوانيله ۱۷۸۱ تاريخنده تاسس ايدنى او وقتدن برى چوق ايشلر كورمكده در. دارالفنونى، طيبه مكتبى، ۲۵۰ شاكردى مجاناً و ديكر لرني جزئى بر اجرتله قبول ايدر مكمل بر مكتبى و ديكر مكاتب متمده سى واردر. مؤسسات خيريه سى ده چوق اولوب، دبلس و ساغرله كورلره مخصوص دارالبحره لرى

و بونلرک لئخبرینه مخصوص مکتبلی، خسته خانلری و سائر خیراتی جو قدر. تیاترولری ده جوق اولوب، هله بری پک بیو کدر. عمومی باغچلری ده جوق اولوب، بونلردن برینک اورته سندنه برتاریخ طبیعی نمونه خانه سی درسم موزمسی بولنیور. صنایعی دخی پک ابیلری اولوب، برنجی درجه ده پاموقدن منسوجاتک اعملیدر. مانچستر اسکیدن بری پاموق منسوجاتک مرکز عمومی اولوب، بو صوک زمانلر ده آمریکا و هندستان رقابت اتمکله باشلامشله سه ده، ینه مانچسترده بو منسوجاته مخصوص بوزلرجه بیوک فابریقلر واردر. اییک و بوک فاشلر، مختلف ما کینلر، انواع آلات و ادوات، اجزاء کیمویه و سائر معمولاتی ده جو قدر. لاقاستر کور مدنلرینک قریقی صنایعک ترفیسی تهیل اتمکده در. تجارنی پک ایشک اولوب، دمیر بول خطلری مکمل اولدنی. کبی، نهرله اختلاط ایدر متعدد جدوللری دخی واردر. سنه ده سکز اون ملیار فرانک قیمتندنه تجارت اجرا ایدر.

مانچستر } (Manchester) آمریقای شما. }
 ایده ممالک بجمته نک (نیو هامبشیر)
 جهور بندنه و (فونفور) ک ۲۲ کیلومتره جنوب شرقیسنده اوله رق (مریماق) نهرینک ساحل یسا. رنده برشهر اولوب، ۶۳۰ ۳۲ اهالیسی، اییک و بوک منسوجاتله واغون، انواع ما کینلر، لوقوموتیف، چلنکیر لکه متعلق شیلر و سائر فابریقلری و ایشک تجارنی واردر. فابریقلرینک چوغنده ما کینه لره رک صوبیله چوبریلیر.

— بو اسمله ممالک مذ کوره ده دیگر برقاچ کوچک قصبه دخی واردر.

مانچونی } (Manzoni) ایتالیا نک اشمهور }
 شاعر لرندن اولوب، ۱۷۸۴ ده میلانده دوشمش؛ وابتدا میلانده بعه یارسنده تحصیل ایدوب، وولنی ابله و دیگر فرانسه شعرا سیله عقد مناسبات ایشیدی. متدین بر آدم اولوب، حضرت عیسی (عم) ک احوالی مبین بر منظومه یاز. مش؛ و ایتالیا ده روماننیم اصولی التزام ایدوب، بو اصولده برقاچ حکایه کتابی و بر جوق اشعاری واردر. اشمهور اثری «نازدلر» عنوانلی حکایه کتابیدر، که بونده ایتالیا نک او وقتکی اخلاق

عمومیه سی تصویر ایدبور. طائله جه مصاب اولوب، او اخر عمرنده کوشه ازوایه بیکلمش؛ ومع هذا ۱۸۶۰ ده ایتالیا آقادیسی اعضا لئنه انتخاب او. لئش ایدی. ۱۸۷۳ ده وفات اتمشدر.

مانچینوس } (Mancinus) روما سردار. }
 لرندن اولوب، قبل المیلاد ۱۳۷ تاریخنده قونسلوس اولمش؛ و ۳۰۰۰۰ کئی ابله اسپانیه به (نوماتین) له قارشی کوندر بله. رک، ۴۰۰۰ کئی قارشیسنده مغلوب اولمش؛ و روما حقنده مضر بر معاهده وضع امضا اتمکله حیاتی قورناره بیلیدی. سناتو بونک معاهده سی تصدیق ایتیبوب، کندیسنی دشمنته تسلیم ایتش ایشه ده، بونلر سماحت ایدوب، کندیسنی صاغ و سالم اعاده اتمشدری.

ماندالای } یاخود مانداله (Mandalay) }
 هند چینینک غرب شمالی جهتنده برشهر اولوب، مقدا (آوه) ونام دیگرله مستقل برمانیه نک پایتختی ایکن، شمعی انکترتیه تابع بوقاری برمانیه ایالتنک سر. کزیدر. رانفونک ۵۸۲ کیلومتره شمالنده وکلا کته نک ۸۲۰ کیلومتره شرق جنوبیسنده اوله رق، (ایراوادی) ایرماغنک صول کنارنده ۴ کیلو متره ک مسافه ده وواسع بر اووه ده واقع اولوب، ۶۵۰۰۰ و دیگر بر تخمینه کوره ۱۰۰۰۰۰ اهالیسی واردر. شهر چین اصولنده اولوب، وسطنده دواتر رسمیه به و کبرایه مخصوص مستطیل الشکل بر ایق قلمه سی و بونک اطرافنده تجارت و عوامه مخصوص شهر محلاقی بولنیور. اسکی حکمدار. لره مخصوص سربلری، بغخانلری و بر جوق غربی و مصنع آتاری واردر. سوقاقلری کنیش و دوژ اولوب، اک بیوک جاده لرینک ایکی طرفنده تمرهنندی آفاجلری دیکامشدر.

ماندانه } (Mandane) یونان قدم مور. }
 خلرینه کوره مدیه حکمداری آستیاغک قیزی و جهان تکیر کیروسک والده سیدر. کیروس کبشرو و آستیاغ افراسیاب ایه، ماندانه نک دخی ایراتیلرک (فرنگیس) نسیمه ایتکلری قادین اولسی اقتضا ایدر؛ لکن اسملر بندنه هیچ بر مشابته بو قدر.

دولت اولوب، نمبکتوبه دخی حاکم ایدی؛ و بنی مرین و سائر مغرب دولتله مناسبانده بولنیوردی. ابن خلدون، ادربی و ابن بطوطه بو دولت سو- دانیه دن بحث ایدبورلر. حکمدارلر (برامندانه) اسمنده بری دین اسلامی قبول ایدوب، تبعه سنه و سائر اقوام منجاوریه دخی قبول ایتدیرمش؛ و بوندن طولانی کرک کندیمی و کرک اخلافسدن موسی و سلیمان خیلی محاربه ایشلر ایدی. مرکزلی اولان (مالی) قصبه سی نیجر مجراسی اوزرنده ایدی. نهایت اونجی قرن هجری اولاندده (عمر اسکیا) اسمنده بری بونلره غلبه چاروب، بو دولته ختام ویرمش؛ و مرکز لرینی تخریب ایشلدر. نمبکتو ایسه ده ا اول توارقلرک ضبطنه کچمشیدی. ماندینقلرک صنایعه اولدقجه استمدادلی اولوب، اسکیدن بری آلتون معدنی اخراج ایتکده، و دمیری بیوک بر مهارته ایشلکده درلر.

مانرزا { مانرزا (Maneresa) اسپانه نکه بارسلونه ایالتنده و بارسلونه نکه ۵۰ کیلو

متره شمال غربیسنده بر قصبه اولوب، ۱۶۵۲۵ اهالیسی، بیوک برچوخه فابریقه سی، باروتخانه سی، ایچندن جریان ابدن (قاردوز) نهرینک صویپله چوبریلر بر خیلی ماکنه لری و اسکیدن قاله بر جدولی واردر. جزوبت طریقته موجدی ایناس دولوبوله نکه بر سنه یا شامش اولدیفی مقاره بو قصبه ده زیارتگاه اولوب، مناسترله محاطدر.

مانشه { مانشه (Manche) فرانسه ایله انکتاره آره سنده کی دیکرک اسمی اولوب،

حقیقته بحر محیط آتلا سینک بر بیوک کوروزیدر، که شمال شرقی جهتندن (یادوقاله) بوزاندن شمال دیکزبله اختلاط ایدر. غرب یعنی بحر محیط آتلا سی جهتندن مدخلی انکتاره نکه منتهای غرب جنو- پیسنده کی (لاندس اند) برونبله فرانسه نکه فینستر ایالتی اوچنده بولسان (اوکسان) جزیره سی آره- سنده اولوب، ۱۸۰ کیلومتره وسعتنده اولان بو مدخلدن یادوقاله بوزاننده دک بونی ۵۰۰ کیلومتره- در. ۴۸°۳۰' ایله ۵۱° عرض شمالی و ۳۵° ایله ۸° طول غربی آره لرنده تمت اولور. جنوبده کی فرانسه سواحلی ۱۱۲۰ و شمالده کی انکتاره سوا- حللی دخی ۷۵۰ کیلومتره اوزولننده در. فرانسه

ماندو { (Mandou) اسکی مصر لیرک الک بیوک مهبودری اولان ۸ اله

کاذبک بری اولوب، تناسل و ذریتهک حامیسی عد، وتکه بدنلی وقوش باشلی تصویر ایدرلدی. بونانبلر بونی کندیلرینک (یان) تمبیر ایتنکرکی مهبود مو- هومه قیاس ایدرلدی.

ماندوی { (Mandvi) هندستانک ساحل غربیسنده (کچ) حکومت

ممتاز سنده و بهوجک ۵۶ کیلومتره جنوب غرب- پیسنده اوله رق (کچ) کوروزینک مدخلنده و همنامی برقیصه ایرماغنک منصبنده بر شهر و اسکله اولوب، ۳۶۰۰۰ اهالیسی، اسکی حکمدار لرینه مخصوص برسانی، ایکی مصنع جامع شرقی و قدیم بر بختانه سی واردر. اهالی مسئله سنک کبجیا کده فوق العاده مهارتلی اولوب، تحت تصرف لرنده بو- لسان ۲۰۰ کی ایله زینکباره آمد شد ایدرک، کرکدان دریمی، فیل دینی و سائر آفریقا محمولاتی تجارتی ایدرلر.

ماندینغ { (Mandingues) آفریقای غرب- بیده سنغال ایله نیجر منابنده و

قونغ جبالدن نمبکتوبه قدر اولان برلده سا کن اقوام زنجیه دن بر بیوک قوم اولوب، ۷۵° ایله ۱۶° عرض شمالی و ۲° ایله ۱۷° طول غربی آره لرنده منتشر درلر. بونلرک بولندقلری برلر پک واسع اولمقله برابر، هنوز تمامبله معلوم اولدیفندن، و کندیلری هر طرفه دیگر بر قومله قاریتمش او- لدقلرندن، سیمالی دخی مختلف اولوب، سیاحلر طرفندن پک مباین صورتلرده تعریف اولمشلدر. اک طوغری تعریغه کوره، کندیلری باقیر رنگه چالار سیاه رنگده اولوب، صاچلری پک قیورچق ایسه ده، برونلری اوقدر یاضی و طوداقلری اوقدر قایلن دکادر. بونلری ابری و اولدقجه متناسدیر. مع هذا قادیلری پک چرکیندر. مالینکه، سونینکه و بامباره اسمبله باشلیجه اوج شعبه یه منقسمدرلر. قسم اعظم لری مسلم اولوب، پک آز مقدار لری ایوم مشرک بولنیور. (ماندینغ) اسمی (مالینکه) دن قلط اولوب، بوده (مالی) و یا (ملی) آدم لری دیمکدر. بش آلتی بوز سنه اول (مالی) و یا (ملی) حکومتی سودان غربیسه خیلی قوتلی بر

سواحلک وسطلرنده مانسه ایالتی تشکیل ایدن (قوتنن) اسمیله بیوک بر شبه جزیره شماله طوغری ممتد اولوب، ایکی طرفنده ایکی بیوک کورفر تشکیل ایتمکله برابر، مانسه دکیزنی خارجی و داخلی ایکی قسه آیربور، بو شبه جزیره نک اوجندهکی (هاغ) برویله فارسیسنده انکتره سا. حلنده واقع (پورتلاند) برونی آرهسنده دکیزک وسعتی ۹۰ کیلومتره اولوب، بر ایکنجهی مدخل حالندهدر. هرابیکی ساحلده قویلر وایمانلر چوقدر؛ و هرابیکی ساحلدن بودکیزه برچوق نهرلردوکیلوب، اک بیوکاری فرانسه نک (سینه) ایره اغیدر. مانسه نک همق آز اولوب، یالکز بر پرده ۱۳۵ متره درینلکی وارددر. سائر طرفلرده همق ۱۰۰ متره بی تجاوز ایتموب، همق وسطی ۸۶ واک آز درینلکی ۳۶ مترهدر. طوزینک کثرتجه بحر محیط آطلاسی ایله مساوی اولوب، بالینی چوقدر. مکسفته کورفرندن (غولف استریم) اسمیله بحر محیط آطلاسی بی یارمردق کن صیجاق آقسندی انکتره وابرلاندهک خارچندن طولاشوب، مانسه دکیزیه کیرمز. مانسه دکیزنی داخلنده باشلیجه اوج جزیره بولنوب، اک بیوکاری اولان (بخت) آطه سی انکتره ساحلی قرینده (زوسی) ایله (کرنسی) فرانسه ساحلی قرینده بولیورسهده، اوچی ده انکتره باددر. فرانسه سواحلی قرینده بر طاقم کوچک آطه لر دخی بولنیور. هر ایکی دولت سوا. حلندهکی قارشیلقلی اسکالر آرهسنده کل بوم واپورلر دکیلر ایشلیوب، بیوک بر تجارت احرا اولنور. بو طرق بحیره نک اک قیصه سی یادوقاله بوفازنده فرانسه نک (قاله) اسکله سیله انکتره نک (دووره) اسکله سی آرهسندهکی بول اولوب، اینی هواده بو طریق واپور بر ساعت ایله بر چاریکه قطع ایدر. انکیزلر مانسه دکیزیه (بریش قنال) یعنی «انکیز جدولی» نامنی وریورلر.

مانسه } (La Manche, Mancha) اسپانیا
 (نیه نک وسطلرنده بر خطه اولوب،
 یکی قستیه ایله مورسبه آرهسنده واقدر. شمعیکی
 تقسیمانده قسم اعظمی (جوداد رآل) ایالتی تشکیل
 ایدوب، قسم باقیسی آلباسته (السیطه)، قوشقه
 وقرلده ایالتلری بیننده، مقسمدر، ۶۰۰ ایله ۸۰۰

متره ارتفاعلری آره لنده بولنور مرتفع بر بیلدن عبارت اولوب، شرفدن فریه بوی ۲۲۰ و شمالدن جنوبه اکی ۱۲۰ کیلومترهدر. اراضیسی مرتفع، قورو، چبلاق و قیزیل طوبراقدن عبارت اولوب، هواسی یازن پک صیجاقدر، و قیشین تحت الصفره ۶ درکجه قدر ینر. آز یاغور یاغوب، غوآدیانه بر ماغندن بشقه انهارینسک جوغی یازن قورور. اولانجه صولری ده آچی و طولایدر. مع هذا طو. پراخی مثبت اولوب، نسبة زیادهجه یاغور یاغدنی سنه خیلی ذخیره حاصل اولور. آنجق اراضیسی اغنیامک الننده اولوب، عوام اهالی پک فقیردر. اشجار غریسه ل اورمانلر تشکیل و انهارک صولرینی سقی اراضیده قولانق اوزره سدلر و بندلر انشا اولنه جق اولسه، پک مهور بر بر اوله بیلر.

مانسه } ایالتی (Dép. de la Manche)
 فرانسه نک ایالات شمالیه سندن اولوب، مانسه دکیزنی ایچنه اوزانان (قوتنن) شبه جزیره سندن واکا قریب برلردن یعنی نورماندی خطه سنک قسم غریسندن عبارت اولدینی حالده، جنوباً (ایله مع وبله) و (مانه)، شرقاً (اورنه) و (قالوادو) ایالتلریله محدود بنه شرقاً و شمالاً و غرباً دخی مانسه دکیزیه محاط اولهرق، سنت مالوایله سینه کورفرلری آرهسنده بولنیور. مساحه سطحی سی ۵۹۲۸ مربع کیلومتره و اهالیسی ۵۱۳۸۱۵ کتیدر. اراضیسی آز عارضه لی و هواسی رطیب اولوب، طوبراخی پک منبتدر، و پک اینی ایشلیبور. اوج جهته کی سواحله اینر بر قاج نهری اولوب، میاه چارپه سی چوقدر. محصولاتی حبوبات متنوعه ایله کتن، کنوب، سیدره دینلن بر نوع شراب اعملانه یارار اما وسائر میوه و سبزه لک اواهندن عبارتدر. اورمانلری آز ایسهده، سرتا. لری چوق اولوب، آت، صیفیر، قوپون وسائر حیوانات اهلیه سی وارددر. سواحلنده بالینی پک چوقدر. صنایعی خیلی ایلری، اولوب، چوخه، کجه، بز، دانتله، یاموق ایلیک، کاغذ، کودری، باقرجیله و چنلکیرلکه متعلق مواد مختلفه ایله بیجاق وسائر اعمال اولنور. دمیربولاری و اسکالری چوق اولوب، تجارتی پک ایشلکدر. مرکزی (سنت لو) اولوب، ایالت ۶ قضاا منقسم ۴۸

ناحیه ایله ۶۱۳ دایره‌ی حاویدر مرکزندن صکره باشلیجه مهوره‌لری ساحل شمالینده‌کی (شربورغ) اسکله‌سیله ساحل غریبه ویا قرینده بوئسان قونئاسه، غرانویل و آورانسه در.

مانع { فرس شعراشدن اولوب، بخارا ایدر. شوریایی اونکدر:

وجود من اگر در بوته عشق بجزافتد
تا بین حقیقت دردی سوز و سگداز افتد
خیال کلاکل و زلف تو عمر جاودان دارد
خوش آن عشق که در اندیشه دور و در رفتد

مانعقاسار { وغلطی ماقاسار (Mangkas) آسیا

جزایرندن سلب جزیره کبیره‌نک جنوبی طوغری ممتده اولان شبه جزیره‌نک ساحل غریبندده اوله‌رق ۵° ۴۵' عرض جنوبی ایله ۲۱° ۱۱' طول شرقیده واقع بر قصبه اولوب، ۲۰۰۰۰ اهالیسی، ساغلام وواسع لیانی، دمیردن بیوک بر ریختیمی، متعدد فنارلری، ایجری طوغری تجارت یولاری، سربست لیان اولنی مناسبتیه ایشلک تجارتی، کنیش سوقاقلری واطرافنده مفرح یرلری وارددر. ایکی قسمدن عبارت اولوب، بری یرلره و دیگرکی مملکته حاکم اولان فلنکلیرله سائر آوروپالیره مخصوصدر. جزیره‌نک والیسی بو قصبه‌ده اقامت ایدر. ملایی و عرب اهالی اسلامیه‌نک کندیلرینه مخصوص آیریمه حاکملری وارددر. فلنکلیرک بر مکتبی و فلیک لسانده بر غزته ایله کتابلر نشر ایدر بر مطبهره‌لری اولدیفی کبی. السنه مجله‌ده کتب نشر ایدر بر مطبعه دخی موجوددر.

— مانعقاسار بوغازی مذکور سلب ایله بورنئو جزیره‌لری آره‌سندده جنوب غریبدن شمال شرقیه طوغری ممتده اولوب، بونی ۷۲۰ ووسطی اکی ۲۵۰ واک طار محلنده وبعی ۱۴۰ کیلومتره در. دیکز دبتله‌نک درجه‌ده وایع اولان بو بوغاز جاوه ایله سلب دیکزلی آره‌سندده بر طریق اختلاطدر.

مانفرد { یاخود منفرو آ-آ (Manfred. Man-froi) سبیلیپن قرالردن اولوب،

ایمپراطور ایکنجی فردریشک ولد نامشروعی اولدیفی حالده، ۱۲۳۶ تاریخ میلادینده طوغتمش؛ وابتدا تارننه‌رنی عنوانی حائز اولوب، ۱۲۵۴ده، برادری

قوزادک وغانی اوزرینه، بوئک اوغلی (قوزادن)ک صباونی انساننده اجرای وصایته دعوت اولنئش؛ وپو وصایت حقیقی طلب ایدن پایا دردنجی (اینوسان)ه وواقع اولان بر اختلاله قارشى ابتدا مغلوب اولمش ایسه‌ده، ابرتسی سنه غالب کلوب و ۱۲۵۸ ده صبی سرقومک حقیقی غصبله، کندی قرالغنی اعلان ایتمشدی. پایا دردنجی آدریان کندیسینی آفرس ایدوب، علیهنه بر اهل صایب حربی آچمش؛ و بوئک ملکنی فرانسه قرالی (سنت لویی) نک برادری آئزولی شارله ویرمتسیدی. صاحب ترجمه بوکا قارشى ایتدیکی محاربه‌ده ۱۲۶۶ ده (بنوننه) قرینده مقتول اولمشدر. پدربنک و برادری قوزادک قاتلی اولدیفی مظنوندر.

مانفردونیه { (Manfredonia) ایتالیانک قاپتانانته ایلتنده و فوجه‌نک ۳۸ کیلومتره شمال شرقینده اوله‌رق مینامی اولان قویک شمال غربی ساحلنده و بر ده‌یر یول خطک مبدأنده بر قصبه اولوب، ۹۳۲۵ اهالیسی و ذخیره اخراجانی وارددر. (سیوننام) اسمیله قدیم بر شهر اولوب، حرکت ارشدن خراب اولمش؛ و آنف الترجه مانفرد طرفدن یکسیدن اعمار اولنوب، اسمنه نسبتله تسمیه اولتمشددر. ۱۶۲۰ تاریخ میلادینده عثمانلی دنوئناسی طرفدن تخریب اولتمشدی.

مانقو قاپاق { (Manco-Capac) آمریکانک کشفدن اول بروده حکوم.

مت سورمش وخیلی مدینه‌نه نائل بولنئش اولان اینقه دولتینک مؤسس اولوب، یرایار کوانشک اوغلی ویا طورونو اولسی اعتقادنده ایدیلر. قوزقو کوبنی اطرافنده بر طاقم اقوام وحشیه‌نی جمع و تریبه ایدرک، شمشه عبادت ایتمککی اوکرمئش، وکندیلرینی انسان قربان ایتمکدن منع، (و قوزقو) شهرینی دخی تأسیس ایتمشیدی. دولتیه نائل اولسنک میلادک ۱۰۲۵ تاریخلرنده وقوعی تخن اونوب تأسیس ایتدیکی دولت بروده ۵۰۰ سنه دوام ایتمشدر.

بر ایکنجی مانقو قاپاق ۱۵۳۳ تاریخ میلادینده اسپانیول ییزاره طرفندن قتل اولنئان برادری (آناهوآیه) نک برینه اینقه‌لر نخندسه

بر ایکنجی مانقو قاپاق ۱۵۳۳ تاریخ میلادینده اسپانیول ییزاره طرفندن قتل اولنئان برادری (آناهوآیه) نک برینه اینقه‌لر نخندسه

بر ایکنجی مانقو قاپاق ۱۵۳۳ تاریخ میلادینده اسپانیول ییزاره طرفندن قتل اولنئان برادری (آناهوآیه) نک برینه اینقه‌لر نخندسه

چشمش ایسه ده، بو دخی متعاقباً اسپانیولارک ایله دوشوب، بر مدت محبوس قالدندن سکره، آند سلسله جیالسه فرار یوانی بولوب، اوراده تحت محافظه سنه آدیغی بر اسپانیول ملتجیسی طرفندن مقتولاً وفات ایتشدور .

مانلیوس (Manlius) اسکی رومانل بر خاندانی اولوب، افرادندن بر قاج کتی قبل المیلاد دردنجی و اوچنجی فرنده قونسلر. ساق و سردارلق کبی بیوک موقلمده بولمشاردر .

مانو (Manou) هندولرک اساطیرنده ((برهما)) تک اوغلی و نوع بشرک پدیری زهم او-سوب، اک اسکی قوانین و آداب معاشرتی متضمن اوله رق سانسگری لساننده بولنان اسکی بر منظومه تک بوئت نظم کرده سی اولدیغنه ایتانیرلر. اساطیر پرده سی رفع ایدیلغیه هندک اک اسکی شعرا و حکما-سندن بولمیش اوله جفی آکلا شیلبور .

مانوئل (Manuel) قسطنطنیه روم ایمپراطورلردن ابکی کشینک اسیدر :

برنجیسی قومئوس خاندانه منسوب اولوب، یانی قوه منوسک اوغلبدر . ۱۱۴۳ تاریخنده -رینک وفاتی اوزربنه ، بیوک برادری ایساک حقی غصبه، تخته قعود ایتشدی . ۱۱۴۷ ده آلمانیه ایمپراطوری قونراد ایله فرانسه قرالی کتج لوبی قوماندملنده بولنان اهل صلیبه قارشى مسئوللرله اتفاق ایدرک، بونلرک ،ملوییتنی منیع اولمش ؛ و بونک اوزربنه اهل صلیبه متفی اولان سچییه قرالی روجر بونانه دخول ایله ، ته و قوروشبن خارت ایتشدی . صربلر و مجارلرله دخی محاربه ایتمش ؛ و قرنیه سلجوقسلردن عزالدین ایله آنا طولیده ایتدیکی محاربه ده مغلوب اولمش ایدی . حور و حرب آزما بر حکمدار ایدبسه ده، اخلاقسز لنی وار تکایله شهرتی وار ایدی .

— ایکنجیسی پالولوغ خاندانه منسوب او . لوب، ۱۳۹۱ ده رهن صفتیله ییلدیرم سلطان یازید خان حضرتلربک باندیه بولندیغی حالده، فرار ایله پدیری یانی پالولوغه خان اولمشیدی . پادشاه مشارایه بونک زمانده پدی سنه قسطنطنیه بن محاصره

آلتنده طرئوب، تیمور فتنه سی اوزربنه محاصره بی رفع ایتشردی . بعده سلطان مراد خان ثانی حضرتلری طرفندن دخی محاصره اوله رق ، بنده دیکر بر ضائله تک ظهوری محاصره تک رفته سب اولمشدی . مانوئل غرب درل نصرایته سندن عثمانلرله قارشى استمداد ایتسیله فرانسز و مجار و ساژده دن سرکب بر اهل صلیب فرقه سی امدادینه ککش ایسه ده سلطان یازید مشارایه بونلری طونه ساحانده نیکیبولیده کلیا مغلوب و پریشان ایتشدی . ۱۴۲۵ ده ۷۷ باشنده وفات ایتشدور .

مانه (Manes) اسکی رومالیرله اتروسقلر (اساطیرنده ارواح امواتدن عبارت زهم ایتدکاری برجنس جنلره و بریان اسم اولوب، مقبره لر و شباط آبی بونلره مخصوص عد اولنور ؛ و کندیلرینه سیاه قرانلر ذبح ایدیلدی .

مانهایم (Manheim) باده بیوک دوقه . لغتده و قارلسروه تک ۵۵ کبلر متره شمالنده اوله رق ، (تقار) ایله (رن) ک ملتقاتنده واسع بر اوره ده ایالت مرکزی بر شهر اولوب، ۹۰۶۷۷ اهالیسی، دمبر دوکخانه لری ، ماکینه ، نونون ، چیغاره ، شکر ، اسپنو ، بیره ، اجزاء کیمیوه ، نشاسته ، یوک منسوجات، خالی، مجوهرات، آینه و ساژره فابریکلری ، دباغخانه لری، کرک تک متعدد اولان دمبر بول خطریله و کرک رین ابرماغی و تقار شهرى طرفیله پک ایشلک تجارقی و بیه ک حیوانات بازارلری واردور . سوقاقلری سطح واری پک منظم اولوب، آنجیق طرز واحده بولملری انشراح بخش دکدر . صومى باغچلری و بیوک میدانلری اولوب ، بونلرک برنده شاعر شهر (شیلر) ک هیکلی بولنیور .

مانی (مانی) مذهب موجدلردن اولوب، (مانی) (نقاش) دینکله شهرت بولشدور . میلادک ۲۴۰ تاریخلرنده دنیایه کلوب، کوجک ایکن کوله صفتیله بر طول قادی طرفندن اشترا و بعده اعتناق و تعظیم و تربیه اولمشدی . هر فصله خرسقیانلرله مناسباتده بولنوب، نصرایتنه و انجیلیه کسب و قوف ایتمش ؛ و انجیلده (پاراقلیت) اسمیله کله چکی خبر و بریلن چی کندیدی اولدیغی ادعا ایده . رک، بر مذهب جدید ایجادینه قالدیشمشیدی .

میدانه قوبدینی مذهب اساساً خرسنیانلقی ابله زردشت دینك سرجندن عبارت اولوب، ثنایته، یعنی، بری خیر و حسانه مصدر اوله رق نور وضیا و روحدن، و دیگرى شر و سینهاته منبع اوله رق ظلت و جمعا نیتدن عبارت اولقی اوزره، ایکی الهك وجودینه قائل ایدی . یالکز حضرت عیسیاه برنجی و دیگر انبیاه ایکنجی اله موهوی طرفندن مرسل نظرله باقوب، انجیلک نور و روحانیتدن و توراتک ظلت و جسمانیتدن ترشح ایتدیکنی ادعا ایدردی . کنیدی طابنده دخی ماهر اولوب ، ساسانیاندن برنجی شاپورک طبیبی اولغله ، بو مذهب باطلانی حکمدار مشار الهه قبول ایتدربوب، اونک یاردیمله هند و چین حدودینه قدر نشر ایتشدی . رسامانده فوق .

الماده مهارتی اولدیفی سروی اولوب، حتی (ارتک) یاخود (ارژک) اسمیله معروف اولان وسعدان زولنی ادعا ایتدیکی کتاب دخی معجزه یرینه قبول ایتدربدیکی فوق الماده رسوله سزین ایش . نهایت شاپورک خسته ننان قیزی ابی ایده مه مکله، غضبته اوغراوب، ابرانی ترکه مجبور اولمش؛ ورومادواتی طوراغنه کچوب، جزیره ده (کسکر) پستقورسی (آرخلاوس) ابله ایتدیکی مباحثه ده مغلوب اولمش؛ و بو طرفده مذهبک رواجی امیدینی غائب ایتمکله، هر سزک زماننده ابرانه عودت ایش؛ و بونک خلقی بهرام دین زردشتده متمصب اولغله ، ۲۷۴ تاریخ میلادبسنده ماینک حیا دربسنی بوزدیره رک اتلاف و مذهبی اورته دن رفع و منع ایتشدی .

ترجه حالی پک قاریشیق و مشوش بر صورتده منقول اولوب ، حقنده متباین روایتلر واردر . آوروپاچه مانس (Marés) و ماینکه یاخود ما . نیکوس (Manichée) اسمیله معروف اولوب ، (قاش) لقی بوایکنجی اسمک آخرنده کی علاوه دن غلط اولقی احتمالی دخی واردر . مذهبی قبول ایدنلر، زجر و تعقیب آلتنده اولدقلى حالده ، یشه پک جوغالوب، روم و ایران دولتربنک هر طرفلرینه یانیش، و بوز بیکلرجه قتل اولته رق، بر چوق مدت ظرفنده وجودلری قالدیرله بیلشیدی .

مانی { شیخ محمد بن جالوق علی } اونجی قرن هجری عثمانلی شعرا سندن اولوب، طریق تدریسه سالک ایدی . شویت اونکدر:

ای مصور اونک ساعه بنانن یازدک
درشدی انکشتی تحریر ایدرکن نلک

مانی { ابران شعرا سندن اولوب ، مشهده لیدر . ابتدای حالنده پدیری یاننده کاسه جیلک صنعتیله مشغول ابکن، بده ادبیاته انسابله، سلطان حسین باقراتک اوغلی محمد محسن میرزاتک خدمتنه کیرمش ایدی . شو بیت جمله اشعارندندر :

شب عیش و کامرانی بگذشت و روزها شد
چه شی تو ای شب غم که ز بی صبر نداری

مانیاس { خداوندکار ولایتنک قره سی سنجاغنه تابع باندرمه قضا سنده بیوجک برکول اولوب، ساحل شمالیسی باندرمه . نلک یعنی سرمره ساحلک ۱۴ کیلومتره جنوبنده واقعدر . ۴۰°۷' ابله ۴۰°۱۵' عرض شمالی و ۲۵°۳۰' ابله ۲۵°۴۵' طول شرقی آره لرنده تمتد اولوب، شرقدن قریه بونی ۲۸ واک کنیش محلنده کی اکی ۱۳ کیلومتره در . شرق جهتنده بولنان (آبولون) کولندن ۳۳ کیلومتره کک مسافه ابله آیرلمش ایسه ده، فیضان میاه زماننده بو کولارک ایکسی ده زیاده توسع ایدوب، چوق دفعه هان برلشک درجه سنه کابلر . بنه مانیاس اسمیله جنوبدن یعنی بالیکسری قضا سندن کلن بر جای ابله دیگر برقاچ دره مانیاس کولانه دوکیلور . وکولک فضلّه میاهی ساحل شرقی سندن قره دره اسمیله چبقوب، شمال شرقی به طوغری جریانه ، صو صیفتری یعنی مختالیج نهرینه دوکیلور . بو نهره ایسه آبولون کولنک دخی آباغی دوکامکله، بو واسطه ابله ایکی کول آره سنده و ایکسیله سرمره دکنزی پیننده اختلاط حاصل اولوب، اوفق قاقلر ایشلور؛ و جزئی بره متله واپورل دخی ایشله بیلجک حاله قوغمی قولایدنر . مانیاس کول نلک بالینی چوقدر .

مانیاس { خداوندکار ولایتنک قره سی سنجاغنه تابع باندرمه قضا سنده بر ناحیه اولوب، قضاک شرق جنوبی قسندن و همنامی اولان آلف البیان کولک اطرافندن عبارت اولدیفی حالده، ۶۳ قریه دن مرکب و ۱۴۵۲۱ اهالی ابله مکنودنر . اهالیسنک یالکز ۷۶۶- سی روم و ۷۴۴ ی ارمنی اولوب ، قصوری کاملاً مسلدنر . مرکزی کولک جنوب شرقی جهتنده و

باندرومك ۳۵ كيلومتره جنوبنده واقع و اخيراً اسكان اولان براقچ يوز، ماجرله برابر ۱۰۰۰ قدر اهالی ايله مسكون مانياس قريه-سيدر، كه اطراف فندهكي ويرانلردن قديمأ قصبه حائده بولنش اولديغى آكلاشيلور. اراضيسى پك منبت ايسهده، سبب مهورتي اولان كول ونهرى مرچب خرابى دخی اولوب، فيضاننده اكثر اراضيسى صولر باصار؛ وصولرچكادكمه برطاقم بطاقتلر قلوب ، هواسنى اخلال ايدرلر. بهر سنه مايسك ۲۱ نندن اعتبارأ اون بش كون سورر (قوش بايرى) ناميله برينابر قوريلوب، اك زياده قوبون آليش وريشى اولور. باشليجه محصولانى بقدای ، آربه، مصر ، يولاف ، بقله و سائرهدر. صوم اراضيسى ۱۶۲ ۲۳۴۸۸۷۵۸۷ دونم اولوب ، بوندن يالكتر ۱۸۹۵۸۷ دونمى مزروعدر. قيون ، صيغير ، مانده وخركله اولهرق -حيوانات اهليهسى چوقدر. داخل ناحيهده ۴ جامع، ۵۵ مسجد و ۵۰ مکتب موجوددر. كچكلى قريه-سنده كوكوردلى برقابجه بولنديكى، چاوش قريه-سى قرينده دخی كوكوردلى صولرى واردر.

مانيقه { (Manica) آفرىقای جنوبىك شرق جهتنده وسفالهالذهب سوا. حنك ايج طرفلنده بورتكيز مستمراندن معدود يرلده بر مملكت اولوب، اسمأ دولت مذ كورهه تابع حاكم مخصوصى واردر. مركزى ۱۸°۵۷' ۱۰' عرض جنوبنده و ۱۳۵۰ متره ارتفاعنده واقدر. اراضيسى طاغاق و بوسكسدر. بوملكت اسكيدن برى آلتون معدنلىك كثريله مشهور اولوب، حتى حضرت سليمان زماننده آلتون، فيل ديشى، صندال، عيون، طوس و سائره جليچيون سفاشك آمدشده ايجكده اولديغى كتبته سرائيده مذكور اولان (اوفر)ك مانيقه ساحلنده بولنش اولديغنه ذاهب اولانلر واردر.

مانيله { (Manila, Manila) -ايبانیهه تابع فيليپينه جزايرىك اك بيوك اولان لوسون جزيره-سنگ وبتون جزاير مذ كورهه مركزى برقصبه اولوب، جزيره مذ كورهه سا. حل قريه-سنده واقع بيوك بوقوت ساحل شريسنده (باي) كولك آياغى اولان (پاسينغ) نهرينك

منصبنده مؤسس اولديغى حالده ۱۷۹۵۰ اهالى ليسى، سورى، -اتككائى، سورك خارجه-سده و اطرافنده جسيمه قصبه و قريلىرى ، كاركبر بركو-پريسى، دوز و كيش سوقانلرى، اورته-سنده بيوك برميدانى، متعدد كليساليله مناسترلى و قيشلهلى، بر بلدى دبر عسكرى خسته خانه-سى، طوبخانه-سى ، ضربخانه-سى، آورو باليرمه و بريلرله مخصوص آبرى آبرى متعدد مکتبلىرى، دارالفنونى، دارالعلمينى، مكمل رصدخانه-سى، صاغلام وواسع لياننى، كيتلى جيبغاره اخراجاننى و ايشلك تجارتنى واردر. هواسى زياده رطيب ايسهده، صاغلام اولوب، آتيجى زلزلهلى وقاصره فرطونلرى پك صيقدر.

مانيا { (Manya) آفرىقای وسطيه شماليه-سك غرب جهتنده اورالده (لوآلابه) اسميه اولان قونغو ايرماغنك ايكى جهتنده واك زياده صاغنده واسع برملكت اولوب، مشاهيرسيا. حيندن ايون-ستون و استالى و قمرؤ طرفندن كشف وسير اولمشدر. حدودى و درجه وسهتى مجهول ايسهده، بعض جغرافيون مساحه سطحيه-سى ۳۸۵۴۵۰۰ صرع كيلومتره و اهالى-سى ۴۲۰۰۰۰۰ تخمين ايجمشلردر. سياهين موى الپهك تعريفنه كوره ، كره ارضك اك كوزل يرلندن اولوب، تيره ليه ذلك اشجار و نباتاتله مستور تيرهلى، پك جوق مياه جاربه-سى و شاين تصوير واديلرله منظرهلى واردر. آتيجى اورمانلرى پك صيق و ساياه سر يكش اشجار دللى برينه گرفت و آصمه قيبندن صارم شيقلى نباتات آتاجدن آتاجه آتاش بر حالده برده بيتن قاين اولم آدم بوندن بوسك-ك و چوغنك بايراقلى اوسره كچى كسكين وديك نلرى ايكنه كچى سورى اولديغندن، و اكثر يرلنده اراضى بطاناتق حالده اولوب، انسان بله قدر باتديغندن، پول آيوب كچمك پك مشكلدر. بوندن ماعدا رطوبتى پك زياده و خط استوايه قريبتى جهتيه بالطم حرارتق جوق اولديغندن، هواسى آغز اولوب، امراضك انواعى حكيم سورر، وهله روماتيسمه حتى هوميدر. اهالىسى پك وحشى اولوب، قونه قارشى نه قدر آتيجى و متبصيص كور. رينورلسه ، او قدر زبون كشدلرل؛ و ضيف

بولدقلىرى آدم حقتىدە اصلا مەرحت اېتىلر . ذاتا كندىلىرى مەردىخوار اولوب، يالگىز اولدىرىدكلىرى آدملىرى دكلە خىستەلقدن اولنلىرى دىخى يرلر ؛ وحتى لاشەلرئى صودە چورودوب، بەدە بدكلىرى دە مەروپدر . رىنگىچە يەك سىپاھ اولدقلىرى كې، سىپازى دىخى اولدقچە دوزكون و تىناسب اعضالىرى يەندە اولوب، ھەلە قادىنلىرى اېچىندە دادا كوزالىرى دە واردر . ساچلىرى چوق واوزوندر . قىياقتلىرى اقلېمك حرارتىلە ممتناسب يەنى اكترىا بر بىشقالدن عبارت اولوب، كۆپە، ھلقە، بوغچق، توى كېي سوسىلرە ارىكك وقادىنلىرى مېالدر . سىلاحلىرى بىيوك بەرھارتلە قوللاندىلىرى اوزون و خفېف مەزاقانە بىيوك قالقان و اوقدن عبارتدر . كورلىرى منتظم اولوب، كنىش سواقلىرى و ھەر كويك اورتە سىندە مذاكرە و صحبت اېچون ساويلاندىلىرى بر دائرە عمومىيە بوئوزر . ھەر كوى و قبىلە نىك كندى رىئىسى اولوب، بو رىئىسلىك يانتىدە دائما بر طاؤولجى بولنور، و زەبە كىتسە طاؤل چالدىرەرق كىدر . عمومى بر حكمدارلىرى بوغىسەدە، زىنكباردن اورايە كلش اولان عرب تىجارلىرىنىك رىئىسى قونفو مچراسى قىرىندە (نىانفونە) قىسبە سىندە برلشوب، مېىنىدە بىيوك بروننى و مملكتك ھەر طرفندە و كىللىرى و آدملىرى بولنەرق، بونلر بر نوع سىباھىلىكلە اجراى تىجارت ايتىكلرنىدن ، رىئىس مومى اليە عموم مملكتك حاكم مستقىلى عد اولنە بىلەجك درجەدە نفوذ و قوت قزانمشدر . ھەر نە قدر برلى اھالى مواد خىسبە و جىلرە عبادت ابدر مشركلر ايسەدە، ذكر اولنان عرب تىجارلىرى دىن اسلامى نشر ايتىككەدە، وانوار اسلامە قارىشى كفر و جھالت، كونشك اشەسى قارشى سىندە قار اربىدىكى كېي، مھو اولمقندە در . حتى يرلىلر، انسان اتى يەك اېچون ، عربلردن صىقى صىقى كىزلىككە مچبور اولوب، شمدىكى خالده بو مادت مكر و ھەلرئى كىم و سترە مچبور اوليورلر . ۱۸۸۵ دە انقئاد ابدن برلن قونفرەسى بو مملكتى قونفو مستىقل حكومتتە ترك ايدوب، خرىطەلەردە دىخى اولە كوسترلىككە ايسەدە، مذكور عربارك قونفو حكومەت موھومەتنى طانىوب طائىمە چىللىرى جاي دقتدر .

(Magnus) بو اسمەلە اسوجدە مائىوس } اېكى حكمدار كلشدر :

برئىجىسى (بىر ك) ك ايكىنجى اوغلى اولوب، ۱۲۴۰ دە طوغمش، و ۱۲۷۵ دە، بىيوك برادىرى ولادمارك حقتى غىصبەلە، تىختە چلوس ابدەرك، برادىرىنى حبس مؤبدلە محكوم اېتمىشدى . زادكان طاقنى كندىسنىك منظورى اولان (اىنمان) ى قتل، و قرايچەبى دىخى تەبدىل اىتكە، كندىسى بوندىن حاصل اولان انفغانلى كىتم ابدەرك، بىتون زادكاننى بر ضىيافتە دعوت، و كلدكچە طونوب قتل اېتمىشدى . خرسزلرە قارىشى يەك شدتلى قوائىن وضع ابلە، بو بو ابدە زىيادە شدت كوستردىك كىندن، « انبار . لىك كلىدى » دىك اولان (لادولوس) اقبىلە تلىقب اولنمشدى . ۱۲۹۰ دە وفات اېتمشدر .

— ايكىنجىسى « مغل » مەناسىلە (اسمك) لقبىلە ملقب اولوب، دوقە (ارقى) ك اوغلىدر . ۱۳۱۶ دە طوغوب، درت ياشىدە ايكىن، آنف الترجمە برئىجى مائىوسك اوغلى (بىر ك) ە خلف اولمش ؛ ۱۳۳۷ دە بالذات اجراى حكومتە باشلايوب، صىباقى زامانئە سنا تونك ضىبط ايتش اولدىنى اسقانىيە و پاكىتكيە و ھالاندى خەلرئى دا . نىيارقە بە ترك اىتكە، بوندىن طولابى مذكور اقبى قزانمش ؛ ۱۳۶۳ دە ملكنى مكلە بو رغلى دوقە آلبرتە ترك اىتكە مچبور اولوب، ۱۳۷۴ دە نور . و جدە وفات اېتمشدر .

{ Magnus } نوروچ و دانىيارقە مائىوس { قرالى اولوب، (سنت اولواؤس) ك اوغلىدر . ۱۰۳۶ دە نوروچ تىختىدە (سوتون) ە و ۱۰۴۲ دە دىخى دانىيارقە تىختىدە اوچىجى قانونە خلف اولوب، ۱۰۴۷ دە واقع و فانتىدە دانىيارقە سوتونونە و نوروچ ھارالده قالەرق، بىكىدن آبراشلر ابدى .

— بوندىن صكرە نوروچدە بو اسمەلە دھا بر قاج كشى حكومەت سوروب، اك مەروفلرى : ۱۰۹۳ دن ۱۱۰۳ تارىخئەدك قراللىق ابدن و (اورقادە) و (ھېرىدە) جزايرلە ابرلاندىبە سىفر ابدەرك، دو بايىنى ضىبط ايتىككەن صكرە اورادە قتل اولنان اوچىجى — ؛ ۱۲۶۳ دن ۱۲۸۰ تارىخئەدك صلح و اسايشلە حكومەت سوروب، بر طاقم قوائىن و نظامات وضع ايتىككە، « قانونى » تلىقب اولنان بىدىمھى مائىوسدر .

شجاعت و جسارتیله علوم و معارفه اولان میل و استمداد لرینی تعریف ایتمکه بیتیله میورلر. باقوت جوی مملکتک بوم موریت سابقه سنی بدالت تعریف ۶۰۰ تاریخنده سلطان محمد بن تکش خوارزمشاهک ماوراء النهری ضبط ایتدیکنده، هر بر طرفنی آریجه اداره ایدن خانلری طرد ایله، مملکتک خرابه یوز طومغنه سبب اولدیغنی، و بونی متعاقب چنکیزک خروجیله مغول عسکرینک ممالک اسلا- میه دن ائک اول ماوراء النهره کیره رک، هر طرفنی تخریب ایتدیگرینی بیان ایدبور.

ماوراء النهر تاریخی قرن هجریده یعنی حضرت عثمان (رضه) ک زمان خلافتنده و بعده دولت امویه عهدنده فتح اوله رق، ممالک اسلامییه به الحاق اولمش؛ و اساساً اهالیسی کاملاً ترک ایکن، قحی صره سنده و صکره دن یک چوق صربلرله ایرانلر بو مملکته هجرت ایتدیگرکی صکی، ترک اهالیسنک جوغی ده خلافت عباسیه زماننده بفاده و سائر ممالک اسلامییه کله رک طاغلدنلرندن، ماوراء النهر تدریجاً ترکستانلقدن چیقه جق درجه ده اها- لیبی قاریشمش ایدی. حتی شمعی دخی اخیر اذاخل اولمش و ممالکتی ضبط ایتمش اولان اوزبکلردن بشقه اهالیسنک جوغی لسان فارسی ایله متکلمدرلر. یونان قدیم جغرافیونی ماوراء النهره «ماوراء چیون» معناسیله (ترانسوقسیانه) ناهنی و برلر ایدی.

بخارا و فرغانه و ترکستان ماده لرنده تفصیلات لازمه و برلش اولدیغندن، بوراده زیاده تطویل کلامه حاجت کورمدک.

ماوردی } « علی ماوردی » ماده سنه { سراجت بیوربله. [

ماوروقورداتو } (Mavrocordato) عن اصل فنارلی بر روم

عالمه سی اولوب، افرادندن بر قاج کنی دولت عثمانیه خدمتنده تمیز ایتشلدنر: (آ آکساندر ماورو قورداتو) سراطبا و باش ترجمان اولوب، بعض سیاسی مأموریتلره و از آن جمله ۱۶۹۹ تاریخ میلادیسنده آوستریا ایله (کارلویج) معاهده سنی امضا ایتمکه مأمور اولشیدی. — بوئک اوغلی (نبقوله ماورو قورداتو) دخی باش ترجمان و

ماینوس } (Magnus) دایمارقه قرال لردن اولوب، اوغنی قریستیانک اوغلیدر. ۱۵۴۰ ده طوغوب، ۱۵۷۰ ده قرال انتخاب اولمش؛ و چار دردنجی ایوان طرفندن مغلوب اولوب، لهیلر دخی ممالکتک ائک کوزلرینی ضبط ایتشلدی. ۱۵۸۳ ده وفات ایتشدر.

ماینوس پورتوس } (Magnus Portus) اولان بو اسم اسکی رومایلر طرفندن انکلتزه ده کی یورجوت، اسپانیه ده کی قورونی و جزایر ده کی (آرزو) بلده لرینه و بریلردی.

مانیه } یاخود ماینه (Magne, Maïna) یونانک مورده شبه جزیره سنده واقع لاقونییه خطه سنک جنوب شرقی قسندن عبارت بر بر اولوب، قرون ایله قولوکیته کورفرلری آره سنده واقع طاغلق و سهل المدافعه بر یردر. بناء علیه اهالیسی اوتهدن بری مستثنی بر حالدله یا شامزه آیشوب، خیدودانی و قورصالنغه سلوک ایتشدر؛ و اداره عثمانیه زماننده بو کورچک ترک تحت اقیاده آلمشنه اهمیت و برلدیکندن، بالآخره یونان اختلانک بووه سی اولشدر. مع هذا اراضیسی منتبتدر. اهالیسی ۶۰۰۰۰ راده لرنده در.

ماوراء النهر } آسیای وسطیده چیون و بریلن اسم اولوب، صغد، فرغانه، شاش، اشروسنه و سائر خطه لر ی یعنی، شمعیکی اصطلاحات جغرافییه به کوره، بخارا خانلقیله روسیه به تابع اولان ملقا خونقد خانلقنی و سائر ترکستان بلادینی حاوی ایدی. ماوراء النهرک شمالاً نوره قدر ممتد اولدیغنی معلوم اولوب، او جهتدن حدودی غیر معین ایسه ده، سجون مجراسنه و یا او وقتلرده ممالک اسلامییه تک امتداد ایتدیکی محلا ره یعنی مشرک و نیم وحشی اولان یغما کر ازارک عشا بری حدود لرینه دک ماوراء النهر صایباردی. جغرافیون اسلام ماوراء النهرک مهوریتی، طوبراغنک قوه انباییه سنی، ذخیره و میوه و سائر محصولاتک بولغنی، حیوانات اهایه سنک کترتی، اهالیسنک کرم و سخاوت و مهمال نواز لغنی، طرق و معسارینک مکملیتی، و باطلرله سائر مؤسسات خیره تک کترتی و اهل ماوراء النهرک

۱۷۰۷ ده بغداد وبعده افلاق بکی اولمشیدی .
 — بونک برادری (قسطنطین ماورو قوردانو)
 ۱۷۳۵ ده افلاق بکی اولوب ، مملکت مذکوردهده
 اسارنی لغو ، و بر طاقم قوانین وضع ایتمش ؛ و
 دفاتله عزل و یکیدن نصب اولندقدن صکره ،
 ۱۷۶۳ ده بستون توجه وامینی قائب ابددرک ،
 عزل اولمشیدی . — (آکساندر ماورو قوردانو)
 یونان اختلالنه قاریشوب ، رؤساء اشقیاتک اک
 غیرتیلرندن بولمش ؛ و ۱۸۲۳ ده ، تشکل ایدن
 حکومت موقته مجلسنک رئیس اولمش ایسهده ،
 قبودیستریا ایله و روسیه طرفله اوپوشمه مدیفندن ،
 ایشدن چکیلوب ، بعده یکیدن قاریشمش ؛ و دفاتله
 ریاسته چکش ایدی . ۱۸۵۸ ده وفات ایتمشدر .
 بو خاندانک ایوم افرادی بونانده و یونان خدمتده
 بولنیورلر .

ماورومیخالی } (Mavro michali)
 یونان اختلالی رؤساءسندن
 اولوب ، موردهده کی مانیه تک بکی ایکن ، سلاح
 شقاوته صاریلوب ، اهل اسلامک موردهدن اخرا .
 جنده آثار تعصب کوسترمش ؛ و حکومت موقته
 مجلسی اعضالغنه نصب اولنهرق ، مجلس مذکورک
 رئیس اولان قابودیستره ایله یکینه مدیکندن ،
 بونک طرفندن حبس اولمش ؛ و برادرلی اخذ
 نار ایچون ۱۸۳۱ ده مرقوم قابودیستره بی قتل
 ایتمشدردی . بوجنابندن صکره سنبلی تخلیه اولنهرق
 قرال اوتون طرفندن جنرال رتبه سیله هیئت اعیانه
 ادخال اولمشیدی . ۱۸۴۸ ده وفات ایتمشدر .

ماوریتانیه } (Mauritanie) فنیکه لساننده
 « مغرب » دیمک اولان بر
 کله دن غلط اولان بواسم ازنه قديمده رومالیر
 ایله یونانلیر طرفندن مغرب اقصایه یعنی شمدیکی
 فاس حکومتیله جزایرک قسم غریبسنه ویریلیدی .
 بو مملکت قديمه تک حدود جنوبیه سی غیر همین او .
 لوب ، غرباً بحر محیط اطالاسی ایله و شمالاً آقی دکنزله
 محاط ایدی . حدود شرقیه سی ایسه زمانه کوره
 تخلف ایتمشدی . اداره ائیکیه منقسم اولوب ،
 قسم غریبسی مرکزی اولان طنجه شهرینه نسبتله
 (ماوریتانیه تیجیثانه) ، و قسم شرقیسی دخیینه
 مرکزی اولان قیصریه (یعنی جزایر) شهرینه

نسبتله (ماوریتانیه قیصریانه) دینلیدی . سوا .
 حلی معمور اولوب ، ایچ طرفلری بدوی و سرکش
 بربر قبائیلله مسکون ایدی . ماوریتانیه اسکیدن
 بری کندینه مخصوص بربر حکمدارلرک النده او .
 لوب ، رومالیرله قارتاجیلیر آره سننده محاربه ظهور .
 رنده بونلرکاه قارتاجیلیرک وکاه رومالیرک طرفنی
 التزام ایتمش ؛ و رومالیر قارتاجیلیری محوایتکدن
 صکره ، بونلرک ایشلرینه قاریشمه و ایچلرینه فساد
 القا ایتمکه باشلاوب ، نهایت ۲۲ تاریخ میلادیسنده
 (سوتونیوس بولینوس) نام سردار ماوریتانیه بی
 تمامیه ضبط ، و روما ممالکنه الحاق ایتمشدر .

ماوشان } همدان قریبده (اروند) طا .
 غنک اتکارنده قرای کثیره بی
 حاوی بر ناحیه اولوب ، نباتات و معموریتک کثیرتیه
 و حسن و لطافت طبیعیه سیله مشهور ایدی .

ماهان } کرمانده خطه تک مرکزی اولان
 سیرچاندن ایکی مرحله ک مسافهده
 بر قصبه اولوب ، عربلرجه (ماهات) اسمیله معروف
 اولدیغی « معجم البلدان » ده مسطوردر .

ماه پیکر } جنتمکان سلطان احمد خان اول
 حضرت تلیرک قادیلرندن اولوب ،
 سلطان مراد رابع و سلطان ابراهیم خان حضرت تلیرک
 والده محترمه لریدر . (کوسم والده) دینمکه دخی
 شهرنی اولوب ، بواسمه ذکری یکمشدر .

ماه دینار } نهاوندک نام دیکر بیدر . « نها .
 » وند » ماده سنه مراجعت . [

ماهر } (علی قلخان) ایران شمراسندن
 اولدیغی حالده ، شمرده و خطاطی و رساملقده
 مهارتی وار ایدی . وطنندن اردبیلله واروب ،
 شیخ حاجی ابراهیم اردبیلی به انتساب ایتمش ؛ و او .
 رادن تپیزه کیدوب ، اوراده وفات ایتمشدر . شو
 بیت اونکدر :

درکوش وزبان دل مردم سخن تست
 در خنوت هر کس کسرمی انجمن تست

ماهر } (میرزا محمد علی) هندستان شعرا .
 سندن اولوب ، پدری هندولردن
 ابکن اهتدا ایتمش ؛ و اکرهده بعض کبرایک منشیلک
 خدمتده بولنوب ، ۱۰۸۹ ده وفات ایتمشدر .

اورنگ زیب مالکیرک جلوسنده باز دینی و کل اورنگ « عنوانیله بر منظره سی و سائر مضنایانی واردرد .

ماهسربال { یاخود ماہر بعل (Maherbal) قارتاج سردار زندن اولوب ، آنابلاک مہینده رومالیرہ قارشی ایتالیا محاربه سنده بولنش ؛ و ظالیا جہزایینہ (یعنی ایتالیا ی شمالی) اہالیسی رومایہ قارشی قیامہ قاندرہ رق ، اترور . پدہ بر محاربه قزانش ؛ (و قانہ) محاربه سنده سواری قوماندانی بولنش ایدی . بو مظفریتدن صکرہ آتیالہ رومانک اوزرنہ بوربکی اخطار ایدوب ، قاندرہ مینخہ : « غالب کلکی بیلیرسک ، لکن غلبہ دن استفادہ ایتکی بیلزسک » دیدیکی مشہوردر .

ماہسربک { (نعمان —) متأخرین شعرا ، افریوزلیدر . ۱۲۳۸ دە درسما دتہ کلرک ، منسوب اولدینی طریق علی بن تبدیل ایلہ ، خواجہ لک رتبہ سیلہ مکتوبی صدارتہ داخل اولمش ؛ و بدمہ مہمہ اوطنہ سنہ و خارجیہ کتابتہ نقل اولنہ رق ، ۱۲۵۲ دە تقویم وقایع نظارتہ تمہین اولنش ؛ و ۱۲۵۵ دە آمدی ، دیوان ہابون و ۵۶ دە رتبہ اولی ایلہ اوقاف ہابون ناظری اولمش ؛ و بدمہ معزولاً خانہ سندنہ اقامت ایتکدہ ایکن ، ۱۲۵۹ تاریخندہ وفات ایتشدرد . سرتب دیوان اشعار ی اولوب ، شو مقطع جلدہ اشعارندرد .

نہدہ آندادیم سیہ رنگ فسون غزکہ ماہرہ سر رشتہ صحر و بیاندرد برچک

ماہ ملک { سلطان سنجرک بک سویدیکی برقبزی اولوب ، وفاتندہ پدردی بک متأثر اولملہ ، حقندہ سرتبیل نظامیلہ کندیسنی تسلی ایتکدہ و دہا طوغریسی آغلانق ایچون ، صمق بخاری بی یانہ جلب ایتکدہ استمش ؛ و صمق ایسہ بک یاشلی وعلیل اولدیندن ، کیتکدن امتناع ایدوب ، آنجی برمریہ ارسال ایلشیدی ، کہ شو ایکی بیت اوندندرد .

ہنگام آن کہ کل دمد از صحن کاستان رفت آن کل شکفتہ و در خاک شد نہان ہنگام آن کہ شاخ شہر نم کشد ز ابر بی آب ماند ترکس آن تازہ بوستان

ماہون { (Mahon) اسپانیہ بک باکار جزا . ٹرندن مینورقہ جزیرہ سنک ساحل

شرقیسندنہ برقریک ایچندہ واقع جزیرہ مذکورہ . بک مرکزی برقبصہ اولوب ، ۱۵۰۰۰ اہالیسی ، صاغلان لیمائی ، کوزل اہلیسی ، اسخکامائی ، ترسانہ سی ، قرانتہ خانہ سی ، برآز تجارتی وصید ماہیسی واردرد . بک اسکی برقبصہ اولوب ، میلاددن ۷۰۲ سنہ اول قارتاجلی ماغون اسندنہ بری طرفدن تأسیس اولنشدی .

ماہہ { (Mahé) بحر محیط ہندیدہ مورس جزیرہ سنک شمالندہ برطاقم جزایر بختمہ اولوب ، ۳۰ قدر کوجک آطہ دن سرکبدر . اک بیوکری ۶۰۰۰ اہالی ایلہ مسکون اولان ماہہ آطہ سیدر . ۱۷۶۱ تاریخندین بری انکابزلک الئہ در .

ماہی { متأخرین شعراء عثمانیہ دن اولوب ، کتفر بیلدر . قصبہ مذکورہ دہ تدریسلہ مشغول بولنش ، ۱۲۱۰ دە وفات ایتشدرد . شو بیت اونکدرد :

اولدیکمدن صکرہ بر دوات بیلدرم ماہیا یار ایشیکی طاشی دیکسہ علامت باشمہ

ماہی { ایران شاعر لرمدن اولوب ، ملاندا ربیک ہمشیرہ سی ایدی . شو بیت اونکدرد :

ایشکی کہ سر زکوشہ چشم برون کند بر روی من لشنند و دعوی خون کند

مایدشمت { عراقدہ خاقین قریندہ برقلعہ و قصبہ اولدینفی یاقوت حموی بیان ابدیور .

ماستریخت { (Maëstricht) فلنکدہ مترہ جنوب شرقیسندنہ و (موزہ) ابرماغنک ساحل یسارندہ (لیبورخ) ایالتک مرکزی بر شہر اولوب ، ۳۳۵۶۰ اہالیسی ، کنیش دوز سواقلری ، کوزل اہلیسی ، نھر مذکورک اوزرنندہ ۱۶۰ مترہ اوزون کارکبر برکوربسی ، متعدد مصنع کلباسازی ، بیوک چارشیسی ، متعدد بازار و بنا برلری ، واسع بر کتبخانہ سی ، ہدم ایدلش اولان اسخکاماتک برنہ و نھر یونجہ ، کوزل نفرجکاھلری واردرد . قریندہ بر طاغک آلتندن نازمنہ قدیہ دن بری طاش چیقارلقدن بتون طاغک آلتی ۲۵ کیلو مترہ محیط دائرہ سندنہ و متعدد قسملرہ منقسم جسیم

قومی افرادندن اولوب، لکه نوایسدر - شو بیت اونکدر :

تا آمدی رفت از جا دل من
رفت و بردی جانان دل من

مائل { فرس شعرا سندن ایکی کشینک
مخلصیدر :

برنجیسی کاشانی اولوب، اورا تک ساداتندن ایدی . شو بیت اونکدر :

این محالست که هرگز تو مرا داری دوست
وانهم ای دوست که کوفی تو مرا دوست مدار

— ایکنجیسی طاشکندلی اولوب ، شو بیت اونکدر :

رخ نمودی و مرا بی سرو سامان کردی
آفرین باد عجب کار نمایان کردی

ماین { (Mayen) یاخود (زان ماین) بحر
منجید شمالیده ۷۱° عرض شمالی

ایله ۲۴°۱۲ طول غربیده، ایسلانده تک شمال شرقی واسپچبرغ تک جنوب غربی جهتده بر جزیره اولوب، سواحل بوز یفیتیلرله مستوردردر - ارا- ضیسی برکانی اولوب، ۲۰۸۵ متره ارتقاعی اولان (بیرترغ) برکانی ۱۸۱۸ تاریخنده دخی دهشتلی بر صورته پانلایرق، خیلی وقت آنتلر بوسکور- تمشدر. ۱۶۱۱ تاریخنده فلنک بحر بوندن (زان ماین) طرفندن کشف اولوب، اونک اسمیله اسمیه اولنمشدر.

ماین { (Mein, Mayn) آلمانیه تک غرب
جهتده (رین) ایرماغنه تابع برنهر.

در، که باویره تک بوقاری فراتقونیه ایالتنده (روتز ماین) ایله (وایسربان) اسملرنده ایکی جایدن بالترک، غربه طوغری جریانه ، صاغ و صوله طوغری برچوق طولاماجلر تشکیل ابده رک ، آشاخی فراتقونیه بی دخی بریاندن بریانه شق ایله، (باده) و (سهه) حدودبنه طوقه رق ، و (وچبورغ) ایله (فراقفورت) و سائر شهر و قصبه لک ایچندن کچرک، (ماینسه) شهری قار- شپسنده (رین) ایرماغنه دوکیلور . منبعندن گنصبنه دک اولان مسافه خط مستقیم اوزره ۲۵۵ کیلومتره دن زیاده اولسدینی حالده ، مجرای تک طولاشیقلی اولقندن طولایی، ۹۵؛ کیلومتره او- زونلغنده در. منصبنده کنیشلک ۲۱۰ متره در.

مقارله تشکی ایتمشدر ، که بر اوچلری بطیقه طور اغانده آچابوب، حجره لندن بعضیسنک هر ایکی طرفدن قیوسی واردر . تک اسکی بر شهر اولوب، رومالیر عننده (تراپتوم آد نورام) یعنی « موزه کچیدی » نامیله معروف ایدی . شمیدی اسمی فلنکجه بو معنایی افاده ایدر.

مایلسن { (Meissen) آلمانیه ده صاقسه
قرالاننده ودرسنه تک ۲۳ کیلو متره شمال غربیسنده اوله رق (البه) ایرماغنک ساحل یسارنده مستحکم برقصه اولوب، ۱۳۰۰۰ هالیسی، اسکی بر قلعه سی، مصنع بر کلیسای ، مکتب اعدادیسی، کتبخانه سی، مختلف نمونه خانه لری، مشهور صاقسونه فابریقه سی وچوخه، شایخه و سا- ثره به متعلق ممولاتی واردر .

مائل { فرس شعرا سندن بروجه آتی برجاج
کشینک مخلصیدر :

برنجیسی مشهدلی اولوب، شو بیت اونکدر :
بی لب لعلت بیزی جام نتوانم گرفت
بی تو ای آرام جان آرام نتوانم گرفت

— ایکنجیسی (اسماعیل بیک) عن اصل طهرانی اولوب، استرابادده نشأت ایتمش ؛ ونادر شاه معینده هندستانه کیمش ایدی . شو رباعی اونکدر :

قصاب پسر لبت چو خندان بیتم
درخنده چو کاردت بندگان بیتم
ترسم که مرا زنده گذاری کان دست
آلوده بخون کوفتندان بیتم

— اوچنجیسی (میر شیعری بن میردائم علی) هندستان تک هوکلی بندر قربنده واقع (بوهار) قصبه سنده نشئت ایتمشدر . شو بیت اونکدر :

براه عشق نه جانی نهمعزنی دارم
چو ناله جرس کاروان دلی دارم

— دردنجیسی (میرمدد علی بن میرمحمد علی کروری) هندستانده لکهنو مضافاتندن اولوب ، شو بیت اونکدر :

کچ کلاه کرده بصد شوخی و ناز آمده
بارک الله بر اهل نیاز آمده

— بشنجیسی همدانی اولوب، شو بیت اونکدر :
جز خون دل که ریخت جدائی بکامما
کری بی تو خورده ایم شرابی حرامما
— آلتنجیسی هندستان بر اهمنه سندن وکاتیمه

مجراسنک قسم اعظمی یعنی ۳۳۰ کیلومتره لکی
سیر سفناک صالح ایسه ده ، قورالقی موسملرنده
یا لکر کوچک کبیر ایشیه بیلیر . (لوبی) جدولی
بو نوری طونه به تابع (رنچ) و (آلتوهل)
چایلرینه ربط ایده دک ، طونه ایله رین ابرمانلری و
قره دکیز ایله شمال دکیزی پینده بر سیر سفناک
طریق تشکیل ایده بور . (مابن) نهرینک حوضه سی
۴۴۵ : ۲۷ مربع کیلومتره وسمنده در . وادیلرینک
اکثری باغلیله و شراب محصوایله آلمانیه جه مشهور .
در . صاغ و صولدن تابملری چوق اولوب ، اک
بیوکلری شامال دن اینن (ساله) نهریدر .

ماینسسه { (Mayence, Mainz) آلمانیه نیک
هسه بیوک دوقه لغنده و دار .
مستادک ۳۲ کیلومتره شمال غریبسنده اوله رق
(رین) ابرماغنک صول کنارنده و (مابن) نهرینک
منصی قارشینده بر قاق دیمیر یول خطنک نقطه
اجتماعنده واقع بر شهر اولوب ، ۷۶۹۵۷ اهـا .
لیسی ، جسم استحکاماتی ، متعدد قیشلری ، طوبخا .
نهی ، مکتب اعدادیسی ، صنایع مکتبی ، ۱۲۰۰۰۰
جلدی حاوی کتبخانه سی ، آثار عتیقه و رسم مو .
زه سی ، تاریخ طبیعی وسائره نمونه خانلری ، رومل
لیلر زمانندن قاله بر چوق آثار عتیقه سی ، رین
ایرماغنده ۶۰۰ متره اوزونلغنده دوبهل اوزرینه
یاباش کوبریسی ، متعدد میدانلریله تفرجگاهلری ،
طباعتک موجودی مشهور کونبرغک نونچدن جسم
بر هیکی ، مصنع بر کلیسایی ، متعدد مطبعلری ،
صاقسونیه ، چینی ، ماکینه نوعی ، موسیقی آلائی ،
آراه ، اجزاء کینیوبه ، یوک و پاموق منسوجات ،
خالی ، قیو بوجیلغه متعلق مواد ، ایپ و خللاط ، ما .
رافوزلغه حائذ اثاث پتیه ، ساخته اینجی وسائره
قابرقلری و (رین) طریقله ودمیر بوللر و (مابن)
بولیله پت ایشلک تجارتی وارددر . اسکی بر شهر
اولوب ، رومالیلر موقعتک اهمیتتی درک ایله ،
اوراده بعض استحکامات انشا ایشلردی ، که بولنرک
اطرافنده تدریجاً شهر شکل ایشدر . قرون وسطا .
ده بر خبلی وقت جوارلریله برابر باش پستقوسلق
عنوانیله و باش پستقوسنک تحت اداره سنده بر حکو .
مت ممتازه صورتنده بولنشدر .

ماینه { (Mayenne) فرانسه ده بر نهر در . که
(اورنه) ایالتنده نیمانله ، غرب
شمالیه و بیده غرب جنوبیه طوغری جریانله ،
همناهی اولان ایاتی و بیده (۵۰) اسمیله (منه
مع لواره) ایالتنی شق ایده دک ، ۱۹۰ کیلومتره لک
جریاندن صکره ، (لواره) ابرماغنه دو کیلور .
مجراسنک ۱۲۵ کیلومتره لکی سیر سفناک صالحدر .

ماینه { ایاتی (Dép. de la Mayenne)
فرانسه نیک ایالات غریبه سندن او .
لوب ، ایچندن جریان ایدن آتف البیان نهرک اسمیله
مصادر . شمالاً مانشه واورنه ، شرقاً سارته ،
جنوباً منه مع لواره ، غرباً دخی ایله مع ویلنه ای .
لتلریله محدود اولوب ، مساحت سطحیه سی ۱۷۰
مربع کیلومتره و اهالیسی ۳۲۲۳۸۷ کشیدر .
اراضیسی وعلی المنصرص قسم شمالیسی طاغاق و
اورمانلق اولوب ، چوراق پر لری ده چوقدر .
محصولاتی حیوانات متنوعه ایله کتن ، کنور ، میوه
وسیزدن عبارتدر . باغلی آز اولوب ، الما وسائره
دن (سیدر) تغییر اولنان بر نوع شراب اخراج و
استعمال ایدرلر . دیمیر معدنیله مرمر و بانی و یازی
طاشلری چوقدر . آت ، قیون ، طوموز وسائره دن
عیارت حیوانات اهلیه سی وارددر . صنایعی خیلی
ایلری اولوب ، ایلیکخانلریله سفره بز ، مندیله ،
بز ، کودری وسائره قابریقلری وارددر . مرکزی
(لاوال) قصبه سی اولوب ، ایالت ۳ قضایه منقسم و
۲۷ ناحیه ایله ۲۷۵ دائره نی حاویدر .

ماینه { (Mayenne) فرانسه نیک ماینه ای .
ایتنده و (لاوال) ک ۲۸ کیلومتره
شمال شرقیسنده و همناهی اولان نهرک اوزرنده
قضا مرکزی بر قصبه اولوب ، ۸۲۳۰ اهالیسی ،
مکتب اعدادیسی ، راهبره مخصوص مدرسه سی ،
تجارخانه سی ، بیوک بز قابریقلری و دکر منلری وارددر .
ماینینگن { (Meiningen) آلمانیه ده صاقسه
ماینینگن { ماینینگن حکومتنک مرکزی
بر قصبه اولوب ، (ورا) نهرینک ایکی قوی آره سنده
(غوتیه) نیک ۷۵ کیلومتره جنوب غریبسنده واقع
اولدینیی حالده ، ۱۰۰۰۰ اهالیسی ، ایکی کوزل
قلعه سی ، مکتب اعدادیسی ، کتبخانه سی ، علوم و
صنایع نمونه خانیه سی و چوخه و سائره قابریقلری
وارددر .

مایوته } (Mayotte) بحر محیط هندیده
 آفریقائی ساحل شرقیسه مادل-
 غسقار جزیره سی آرہ سنندہ واقع و فرانسه بہ تابع
 (قوہ وروہ) آطلہ لرنیک الہ جنوب شرقیسی اولوب،
 بریلر طرفندن (ماژہ) و (ماژری) تسمیہ
 اولنور. $۱۲^{\circ}۳۹'$ ایلہ $۱۲^{\circ}۵۹'$ عرض جنوبی
 و $۴۶^{\circ}۴۶'$ ایلہ $۳^{\circ}۲'$ طول شرقی آرہ لرنندہ
 اولوب، شمالدن جنوبہ بوی ۴۰ کیلومترہ در.
 مساحتہ سطحیہ سی ۳۵۰ مربع کیلو مترہ اولوب،
 ۱۲۰۰۰ اهالی ایلہ مسکوندر. اراضیسی
 طاغاق اولوب، ذروہ لری ۷۰۰ مترہ بی نجماوز
 ایترسہدہ، دکیزدن پک بوکسک کورینور.
 هواسی معتدل اولوب، میزان الحرارہ ۲۰ ایلہ
 ۳۱ درجہ لری آرہ لرنندہ بولنیور. تشرین تانیدن
 مایسہ قدر شمال شرقی روزکاری اسوب، یاغیر
 زیادہ یاغار، وهوادها صبحاق اولور؛ و مایسندن
 تشرین ثانیہ قدر جنوب شرقی روزکاری اسوب،
 قوراقلق ونسبہ سربندر. اراضینک ثلثی طاغاق
 وجیلاق یاغش اراضی برکاینہدن عبارت اولغلہ،
 غیر منبت ایسہدہ، آجق برلیلہ وادی واتکاری
 پک منبت اولوب، شکر قامشی، قوہ، وانیلہ واخیراً
 ادخال اولنان پاموق، قاقاؤ، صبر، رچینہ و سائرہ
 حاصل اولوب، اخراج اولنور. احتیاجات مجاہہ
 ایچون دخی مصر، مانیوق، پتانه وعلی الخصوص
 پک مقبول اولان برنج بیتشدیریلر. اورمانلری
 وصرطالری ده جوق اولوب، سفاش واینہ انشاسنہ
 الوریشلی کراستہ قطع اولنور. اھالیسی اسکیدن
 اورایہ کیمش عربلرلہ زنگبار سواحلدن یکمش
 زنجیلردن و مادافاسقار لیرلہ بعض هندیلردن
 مرکب ملز بر جنس اولوب، زنگبار سواحلی اھا.
 ایسنک سوبلدکاری لسائک بر جوق عربی کلہ لرلہ
 مزوج بر نوعی سویلرلر، و بونی خط عربی ایلہ
 یازارلر. ایلری کلنلری فصیح عربی دخی بیلیرلر؛
 و مکتب و مدرسه لرنندہ کندی لسائیلرلہ عربی
 تحصیل ایدوب، رھابراک آجدقلری فرانسز مکتب لرنندہ
 کینزلر. جلمہ سی مسلم اولوب، ذکی و مستعد
 آدمار ایسہدہ، پک چایبشتان اولیوب، آزلہ
 قناعت ایدرلر. فرانسه طرفندن بر قوماندان بو.
 لنوب، بر ملکیکہ و بر عدلیسہ مأموریلہ بر مجلس

ادارہ نیک معاوییلہ آطلہ بی اداره ایدر. آطلہ ۴
 مدبریتہ منقعدر. واردات ومصارف سنوہ سی
 ۲۴۱۰۰۰ فرانقدن عبارتدر.

مایورقہ } (Majorque) آق دکیزک قسم
 } غریبسنندہ اسپانیہ نیک ساحل
 شرقیسی قارشینندہ واقع و اسپانیہ تابع (بالئار)
 جزایرنیک الہ بیوک اولوب، ۳۹° ایلہ ۴۰° عرض
 شمالی و $۱^{\circ}۱۰'$ طول شرقی آرہ لرنندہ
 ممتد اولدینی حالده، مساحتہ سطحیہ سی ۳۳۹۴
 مربع کیلو مترہ و اھالیسی ۲۳۰۳۹۶ کشیدر.
 جنوب غربیدن شمال شرقیہ ممتد غیر منتظم بر
 مربع شکندہ اولوب، جنوب غربی و شمال شرقی
 ساحل لرنندہ برر بیوک کورفرزی واردر؛ و بویکی
 کورفرزک برنجیسی ایچندہ مرکزی اولان (یاملہ)
 شھری بولنیور. ایکنجیمی ایسہ ایکی قویہ
 منتقعدر. یالکز شمال غربی جهتدہ کی ساحل
 صرب اولوب، سائر طرفلردہ کوزل قوی و
 لیمانلری وار ایسہدہ، قرون سالفندہ اھالیسی
 قورصانلرک قورقوسندن ایچ طرفلرہ چکیلوب،
 سواحلی خالی براقشلردر. غرب شمالی ساحلی
 بونجہ بر طباغ ممتد اولوب، الہ بوکسک ذروہ سی
 ۱۴۴۵ مترہ ارتفاعندہ در، وسائر طرفلری ۱۰۰۰
 مترہ دن آشاغی دککدر. بونک دکیز طرفندن اولان
 مائلہ سی پک دیک و صرب اولدینی حالده، ایچ
 طرفدہ کی اتکاری بر سطح مائل صورتندہ اوزافزہ
 قدر ممتد اولوب، واسع وکوزل اووہ لرہ منتهی
 اولور. کرک بو اتکر و کرک آز موج اولان
 اووہ لری پک منبت وکوزلدر. مذکور طاغاک اکثر
 طرفلری جام اورمانلرلہ مستوردر؛ و بعض درہ
 لرنندہ یازین دخی قار اکسیک اولماز. جزیرہ نیک
 شرقی شمالی گوشہ سنندہ دخی ۵۸۳ مترہ ارتفاعندہ
 بر طباغ بوکسولوب، جنوبہ طوھری ساحل بونجہ
 برقول اوزاتیور. بو طاغاک آلتندہ «آرتہ مغارہ سی»
 دینککہ معروف بیوک بر مغارہ بولنیور، کہ آقان
 کلسی صولرک تنجیر ایتمسبلہ ایچی پک کوزل شکلر
 آلوب، آوروپانک بو قبیلدن اولان مغارہ لرنیک
 الہ فریبیدر، و دکیزک آلتنہ قدر اوزاتیور. مباح
 جاریہ سی باشلیجہ شمال شرقیہ طوغری آقوب،
 (ماناقور) نہری و دیگر بر ایکی نہر جزیرہ بی

جنوبدن و با ضرب جنوبیدن شماله طوفری شق
ایله، ساحل شمالیده کی (آلتودیه) کور فزینه دو-
کیلور. سیل قیابندن بر طاقم قیصه نهرل دخی سائر
طرفلده کی سواحه اینور؛ و بونلرک عادی و قتلده
صوبی آتخق باغچه لرک سقیه بتیش بر سه ده، یاغور
موسمنده چوق دفعه اوو لری باصار، و بولری
اوزرنده بولان قصبه لده تخریبانی موجب اولورل.
ماپورقه نك اوو لری قیشین صوثوق روز کارلردن
طاساغرله محفوظ اولدق لری کئی، یازس دخی دکیز
مقملری حرارقی تسدیل ایتدیکندن، هوایی پك
معتدل اولوب، قیشین میزان الحاراه ۸ درجه دن
آشای ایتیز، و درجه وسطیه سی ۱۸ در. طوبراغی
پك منبت اولوب، اوو نك هر طرفی و طاغری دخی
۵۰۰ متره ارتفاعه قدر مزروع و حتی صرب
رلری ده سدل انشاسیله معموردر. هله وادیلده کی
باغچه لری دنیا ده امثالدر. بناه علیه اهالیسی،
کوندن کونه چو فالقده اولدق لری حالده، جمله سنك
وقتی خوش اولوب، ایچلرنده ضرورت چکن و
دیباغیك ایدن هیچ بو قدر. محصولاتی حیوانات
مننوعه ایله کلیتلی سبزه و میوه و علی الخصوص
پورتقال، لیمون، بادم، زیتون، اوزوم و سائر دن
عبارت اولوب، (بنی سالم) باغلیك شرابی و
ماپورقه بندایندن محلیله پایلان آمك مشهوردر.
ذخیره و شراب و زیتون باغندن بشته کلیتلی میوه
و سبزه دخی اسپانیه و فرانسه به اخراج اولور.
حیوانات اهلیه دن اك زیاده طوموز بلیوب، پك
چوق اخراج ایدرلر. اهالیسی ذکی، چالیشقان،
ناموسلی، مهمان نواز و تناسب اعضا به مالك آدملر
اولوب، قادیلری کوزالکله مشهوردر. سوبلدکاری
اسان اسپانیولجه نك آریجه بر نومی اولوب، بونده
ادبیاتلری دخی وار ایسه ده، لسان رسمی اولان
قسایلان اسپانیولجه سی کیندکجه ترقی و تمام ایتکده در.
بانثار جزایری بر ایالت تشکیل ایدوب، ماپورقه
جزیره سی بو ایالتک مرکزی اولان (باله) شهرینی
حابدیر، و اوچ قضایه منقسمدر. باله دن بشته یا لکز
ساحل شمالینده واقع (آلتودیه) اسمیله بر قصبه سی
اولوب، آتخق بیوک قره لری چوقدر. باله دن بدایدن
بر دهر بول خطی مذکور (آلتودیه) اسکله سنه
منتهی اولیور، و دیگر قضایک مرکزی اولان

(موناقر) ه دخی بر شعبه اوزاتیور. بو جزایر
دخی اسپانیه ایله برابر عرض لرحه عرب اهل اسلامی
النده بولوب، حکومت امویه نك اقتراضنده ظهور
ایدن طوائف ملوک صره سنده بورالده دخی
بعض مستقل اسلام حکومتلری تأسس ایتشدی.

مایوریانوس } (Majorien, Majorianus)
{ روما غرب ایپراطورلردن
اولوب، (آتیوس) زماننده غالبه حسن خدمته
موفق اولغله، ۵۰۷: تاریخنده بطریق (ریچیمر)
طرفندن نئته اقامد اولنهرق، و رکی بقایسنی عفو
ایله، محاکمی اصلاح ایتدکدن صکره، و بسینوتلر
حکمداری اینکجی تئودوریه قارشی غالبه، و بعده
آفریقاده و اندالمر حکمداری جنسریقه قارشی
آفریقایه عسکر سوق ایدرک، روما دولتی بویه
قوتلی دشمنلردن قورنارمه موفق اولمده ایکن،
سرقوم (ریچیمر) بو قدر جسور بر ایپراطورک
قوتندن توهمله، اهالی بی شوق ایدرک، (نورونه)
ده اسطافی و ۴۶۱: تاریخنده صورت ازاله سی
احضار ایتشدر.

مایوس } فرس شهراسندن اولوب، بخا-
{ رالیدر. شویت اونکدر:

روز نوروزت دستار حربان پرکل ست
کوی نومیدهست کویا کوشه دستار ما

مبارز الدین } (امیر - بن مظفر) فارسه
{ حکومت سورن آل مظفر

ملوککک برنجیسه و دوات مذکور نك مؤسی
اولوب، ۷۱۸: تاریخنده ملوک ایطانیه نك اخیر
اولان سلطان ابو سعید طرفندن یزد و ایلیکنه
تعیین اولمش؛ و سلطان مشارالیهک و فائنده اعلان
استقلال ایله، ۷۴۲: ده کرمانی ضبط ایتش؛ و
۷۵۸: ده شیخ ابو اسحاق اصفهاننده ازاله ایدرک،
فارس و عراق عجمی و همتاقباً آذربیحانی دخی
قبضه تهمینه آتشدی. ۷۶۰: تاریخنده تبریزدن
اصفهانه عودت ایتدیکنده، اوغلری شاه شجاع
و شاه محمودک حرکات غیر مطیعانه اوزرینه، (بم)
قلعه سنده حبس ایتشدردی. یش سنه دخی مکحولاً
محبسه یاشابوب، ۷۶۵: ده ۶۵: یاشنده وفات ایتشدر.
سرقوم شاه شجاع فارسه تخت سلطنته کچور،

— ایکنجیسی خضر خانک اوغلی اولوب ،
۸۲۴ تاریخنده بدرینه خلف اولمش؛ و ۱۳ سنه
حکومت سوردکن صکره، عبدالصمد نام شخص
ایله رفقا سی طرفندن مجده ازاله اولنهرق،
یکنی محمد شاه اقامد اولنشدی.

— اوچنجیسی (ملک واصل) شرقی سلاله سنه
منسوب اولوب، خواجه جهان شرقینک اوغلی
ابدی . ۸۰۳ تاریخنده موی الیه (جونپور) حکو-
متنده خلف اولمش؛ و او صروده دهلی حکومتی
هرج و مرج اولغله، امرانک دعوتی اوزربنه،
کیدوب اورا تختته قومد ایتمش ایسده، برقاچ آی
حکومتدن صکره ۸۰۴ ده وفات ایدوب، کوچک
برادری ابراهیم شاه شرقی خانق اولمشدر.

مبارکشاه { «سید مبارکشاه» ماده سنه
{ مراجعت بیوریله. }
مبدع { ایران شعرا سندن اولوب، تبریزلیدر.
{ شورباعی اونکدر:

می طید دل در یرم دلیر نمیدم چه شد
انتظارم کشت آن کافر نمیدم چه شد
دوش سرزد ناله همت بلند می از دلم
نه فلک را سوخت بالاتر نمیدم چه شد

مبرد { ابوالعباس بن زید الثمالی الازدی)
{ ائمه مجتهدن و کبار ابدان اولوب ،
لغت ونحو وسائر علوم هر یسده بد طولی صاحبی
ابدی . ۲۱۰ تاریخنده بصره ده دنیا به کلوب ، او-
راده تحصیل ایتدکن صکره ، دارالخلافه بغداده
رحلت، و ابو عمر جرمی، ابو عثمان مازنی و ابوحاتم
سجستانی کبی مشاهیر ابدان اخذعلوم ایتمش ؛ و
کندی سندن صولی و نظویه و ابو علی الطوماری کبی
مشاهیر اخذ واستفاده ایتمشدر. کندیسی وسعت
علم و معلوماتیله برابر فصیح الکلام، حاضر جواب و
مجلس آرا ابدی. هر صوریلان مسئله ده درحال
وبلا تأمل جواب و برردی. بناء علیه معاصریندنق
رقیبی اولان ابوالعباس تمام ، علمده کندی سندن
کری قالدینی خالد، او جریذیه مالک اوامدیندنق ،
مباحثه دن توفی ایدردی ؛ و مبرد ایسه مشار الیه
ایله مباحثه بی چوق سوردی. بینلرندکی مناظره لره
ومبردک وفرت ذکاسمیله ادبیات عربیه ده حفظ
اشعار و اخبار عربیه کی قوتنه دائر برچوق نوادر
منقولدر . مبردک برچوق تألیفاتی اولوب ، اک

برادری شاه محمودی اصغنه و دیگر برادری سلطان
احمدی کرمانه امیر نصب ایتشدی.

مبارک { «رکن الدین مبارک» ماده سنه
{ مراجعت بیوریله. }

مبارک { بصره قربنده هشام بن عبدالملک
{ زماننده عراق والیسی بولمش
اولان خالد بن عبدالله القسری طرفندن کشاد
اولمش برجدول ابدی. — واسطک اوست طرفنده
دخی بو اسله برجدول و قریه اولوب، برروایتده
موی الیه خالدک کشاد ایتدیکی جدول بو ابدی.

مبارک { (شیخ — بن شیخ موسی) هندستان
{ مشاهیر علماسندن اولوب، ترکی
الاصلدر. ۱۰۰۱ تاریخنده وفات ایدوب، آکرده
مدفوندر. «منابع الیون» عنوانیه برتفسیری
و «جوامع الکلام» عنوانیه دیگر برتألیق وارددر.
شیخ فیضی و ابو الفضل اسمریله ایکی اوغلی اولوب،
ایکنجیسی اکبر شاهه وزیر اولشیدی.

مبارک بن سلامه { مشاهیر اطباء عربدن
{ اولوب ، یهودی

المذهب ابدی. پدری ابو الخیر سلامه بن مبارک
بن رحوندن و سائر مشاهیر عصرندن تحصیل طب
و فنون سائر ایدوب، مصرده اجرای طبابت
ایتمش؛ و «مقاله فی الجسرة السماة بالشفقة والخزفة»
اسمیله مختصر بر تألیف بر ایتشددر.

مبارک شاه { بو اسمله دهلیده اوج حکمدار
{ حکم سورمشدر:

برنجیسی (قطب الدین) خلجی سلاله سنه منسوب
اولوب، ۷۱۷ تاریخنده، پدری سلطان علاء الدین
خلجینک وفاتی اوزربنه، تخته قومد ایتمش؛ و درت سنه
حکومت سوردکن صکره، کوله سی ایکن وزارتیه نصیله
کافة امور دولتی پدینه تسلیم ایتمش اولدینی ملک
خسرو طرفندن ازاله اولنهرق، بونکاه خلجی سلا-
له سی ختام بولمشدر. مرقوم خسرو حکومتی ضبط
ایتمش ایسده، برقاچ آی صکره پنجاب والیسی
غازی خان تغلق کندی سنی قتل ایله، دهلی حکومتی
ضبط ایتشدی. شاعر شهر امیر خسرو دهلوی
صاحب ترجمه نکه زماننده برحیات اولوب، نامنه
بر منظومه یازمشدر.

مشهوری: «الکامل»، «المقتضب»، «الروضه»
وساثره در ۲۸۵ و یا ۲۸۶ ده بنفدادده وفات
اجتمشد.

مبشر { صحابه دن وانصار دن ایکی ذات او-
مبشر (اوب، ایکیبی ده بدر محاربه سنده
حاضر بو انمشدر.

مبشر بن فاتک { (امیر محمد الدوله ابو الوفاه)
{ مشاهیر علماء اسلام دن و
امراء مصر دن اولوب، طب، حکمت، علوم ریاضیه،

منطق و ساثر علوم و فنونده بد طولی صاحبی ایدی؛
ودائما ارباب هنرله صحبت ایدوب، کندیسندن پک
چوق ذات علوم حکمی ده استفاده ایشلر در .

حسن خطی دخی اولوب، قدمای حکمائک آثار دن
پک چوق کتابلر استنساخ ایشدی. کتبخانه سی پک
واسع و کتابلری پک چوق اولوب، بشون اوقاتی

کتبخانه سنده مطالعه و تحریرله کچیردیکندن، بوکا
قیصقان زوج سی کندیسنگ و فاتی متعاب، کتا.
بلری برربر آوب، حوضه آتدیفندن، موجود

اولان اکثر کتبک صحیفه لری صودن بوزوق
اولدینی کوریلور دیه ابن ابی اصیبه «عیون-
الانباء» نده بیان ایدور . مشاهیر اطباندن

یهودی المذهب ابو الخیر سلامه بن رحون صاحب
ترجه تک جمله تلامذه سنندن ایدی . ابن فاتک بر
چوق تألیفات نافعه سی اولوب، باشلیجه لری: «کتاب

الوصایا و الاثال»، «الموجز من حکم الاقوال»،
«کتاب مختار الحکم و محاسن الکام»، «کتاب
البدایه فی المنطق»، «کتاب فی الطب» و ساثره در .

مپل { (Meppel) فلنکک (درنه) ایا
مپل { لئنده و (آسن) ک ۲۴ کیلومتره
جنوب فریسنده اوله رق، براق چایک محل اجتماعنده

واقع بر قصبه اولوب، ۱۸۲۴ اها ایسی، براق دمیر بولی،
(زوبدرزه) کورفرینه قدر سیر سفائنه صالح جد-
ولی، بز، پاتسقه، چوخه و شایقه فابریقه لری،

کلیتی ساده باغ اخراجاتی و اهمیتلی پنازلری واردر .
متا { (Méta) آمریکای جنوبیده (اورنوق)
{ ایرماغنه تابع بیوک برنهردر، که قو-

لومیه جه رویتنده (آند) سلسله جبالنک اک شرقی
انکارندن این (ووب نفرو) ابله (هو مادآ)
چایلرنک برلشمسندن بانتشکل، جهوریت مذکو.

رته ک شرق طرفنده کی واسع اوورلک ایچنده شرق
شمالیه طوغری جریانله، (زونولا) ممالکنه دا.
خل اولور؛ و ۶۲۵۰ عرض شمالی ابله ۷۰ طول

فریسنده مذکور ایرماغه دو کیلور . مجراسی
۱۲۰۰ کیلومتره دن اووزون اولوب، منصبنده اکی
۲۰ کیلومتره و عمقی ۲۰ متره در . تا بلری چوق

اولوب، اک بیوکری صولدن آلدینی (آقاپارو)
ایله (قازاناره) نهر لیدر . قسم اعظمی سیرسفائنه
صالحدر .

متاپونته { (Metapontia) ایتالیا تک ساحل
{ شرقیسنده و (لوقانیه) خطه
سنده بر شهر قدیم اولوب، ازمنه قدیمه ده مهوریت

و تجارتیله و حکیم شهر (فیثاغوراس) ک اوراده
کشاد ایندیکی مدرسه ده کی تدریسایله شهرت بو .
لمشدر . حکیم مشار الیه ک فاتی دخی اوراده وقوع

بولمشدر . بر چوق وقوعات تاریخیه تک محل جریانی
اولوب، نهایت حرب بحر یونی طرفندن تخریب او-
لئهرق، بردها اعمار اولئنه ماشدر . بر چوق معابد

وساثر ابنیه آثاری و بعض جسیم ستونلر و ساثره
باقیدر . محلی الیوم (نوره دی ماره) اسمیله
مهورفدر .

{ « محمد رشدی یاشا (مترجم) »
مترجم { ماده سنه مراجعت بیوریله . }
مترینق { (Matternich) آوستریا مشاهیر

مترینق { سیاستیونندن اولوب، ۱۷۷۳ ده
قوبلجده طوغمش؛ و استراسبورغده اکیال تحصیل
ایدوب، دیسلومات (قانونی) ه داماد اولمش؛ و

۱۷۹۷ ده (راستاد) کونفره سنده کاتر صفتیله
بولنمش ایدی . او وقتدن امپراطور ایکنجی فرانسوا
یوسفک نظر دقتی جلب ایدوب، درسده، بئده

برلین و ۱۸۰۶ ده پارس سفارته تعیین اولنمش
ایدی . ۱۸۰۹ تاریخنده دک نابولوندن آوستریا تک
مقصد سیاسیسی کبرلکه موفق اولوب، و یانه به

عودتنده باش وکیل اولمش؛ و آوستریا تک (وافرام)
ده منلویتی اووزرینه، آرشیدوشه ماریه لویزه تک
نابولونه تزویجی کندیبی تصور ایش؛ و مشار

الیابه پارسه قدر رفاقت ایش ایدی . مع هذا ۱۸۱۳
تاریخنده فرانسه قارشو شکل ابدن اتفاق دولیه
آوستریایی دخی ادخال ایدره ک، او بایده عقد اولئان

معاهده بی امضا ایش؛ و لیبسین بحار به سندن صکره
 پرنس عنوانه نائل اولمش ایدی. ۱۸۱۴ و ۱۸۱۵
 تاریخنده و یانده عقد اوانسان قونفره به ریاست
 ایش؛ و ۱۸۱۵ ده پارسده انعقاد ایدن قونفره.
 نسده آوستریا طرفندن سرخص بولمش؛ و اوندن
 صکره عقد اولنان قونفره و قونفرانس لک جمله نسده
 بولمش ایدی. امپراطور قرانسو آوسفک وفاتندن
 صکره دخی موقفتی محافظه ایدوب، پروسیه و
 روسیه ابله عقد اتفناق ایش ایدی. ۱۸۴۸ ده
 بحار ارباب قیامک غلبه سی اوزربنه، استعفا سنی
 و پروب، آوستریایی ترک ایش؛ و ۱۸۵۱ تاریخنده
 عودت ایش ایسه ده، آرتق امور سیاسی به قا.
 ریشتامش؛ و ۱۸۵۹ ده وفات ایشدر. حکومت
 مطلقه طرفداری و افکار جدیده تک آشوری
 درجه ده دشمنی اولوب، آوستریایی پروسیه و روسیه
 ابله متفق بولند برقم برنجی آرزوسی ایدی. بیوک
 املاک مالک ایدی.

متروپچه { قوصوه و لابنک پرشته سنجا.
 غنده و پرشته تک ۳۸ کیلومتره
 شمال فریسنده اوله رق، (ابار) نهرینک صاخ
 طرفنده و بوکا تابع (سنجه) چایی اوزرنده واقع
 قضا سرکزی بر قصبه اولوب، ۵۰۰۰ قدر اهال.
 لیبی، ۳ جامی، ۱ مسجدی، رشده و ابدتدایه
 مکتبی و اوستنده خراب برقله سی واردر. سلا.
 نیکدن بوسنه به طوفری متمد اولان دمیربول خطی
 شمذیلک بوقصبه ده منتهی اولور.

— متروپچه قضای پرشته سنجاغک منتهای
 غربنده اولوب، جنوباً و ولجترین قضا سیله، شرق
 شمالی طرفندن صریبه حدودله غرب شمالی طرفندن
 دخی بکیبازار سنجاغیله محدوددر. ۱۷۰ قریه دن
 مرکبدر. اهالیسی بوشناق و آرتاؤددن مرکب
 اولوب، قسم اعظمی مسلمدر. اراضیسی عمومیت
 اوزره طاغاق اولوب، منبت وادی و اووه لری دخی
 واردر. اورمانلری چوق اولوب، میشه و جام و
 سائر اشجاردن جسم دیرکر و سائر کراسته قطع
 اولنور. محصولاتی حبوبات مختلفه ابله سبزه و
 میوه لک انواعندن عبارتدر. جنسی پک مقبول
 دکرمین طاشلری دخی چیقوب، جوارله دخی
 کوندربلیر. حیوانات اهلیه سی ده چوچه در. مرکز

قضادن ۳ ساعتق مسافه ده (بانده) اسمیله بعض
 امراضه نافع بر قالجیبه واردر.
 متروپچه { یاخود متروویچ (Mitrovica)
 (Mitrovitz) آوستریا و بحار.
 ستان دولتک خروانستان مع اسلاوونیه ایالتنده
 (پترواردین) سنجاغنده و پترواردینک ۳۸
 کیلومتره جنوب غربیسنده اوله رق صاوه نهری
 اوزرنده قضا مرکزی بر قصبه اولوب، ۷۱۴۵
 اهالیسی واردر. (سیرمیوم) شهر قدیمک
 موقعنده در.

متعه { اندلس مشاهیر معنیاتندن حسن و آنه
 (مالک ادیبه و شاعره بر قیز اولوب،
 معنی شهر زریابک چاربه سی و شاکردی ایدی.
 عبدالرحمن ناک زماننده یا شاپوب، شو بر قاج بیت
 مشار الیهک حضورنده بداهه سوبلدیکی اشعا.
 رندندر:

یا من یقطی هواه من ذا یقطی النهارا
 قد کنت املک قانی حتی علقت فطارا
 یا ویلی آراه لی کان او مستعارا
 یا بابی قرشی خلعت فیه العذارا

متقی { (محمد) عثمانلی شعراسندن اولوب،
 (عرب زاده قدسینک اوغلیدر. ۹۹۲
 تاریخنده وفات ایشدر. شو بیت اشعارندندر:

بحی بجنون مثال ایتدک بو استغنا نهدر سندن
 وفا ومهر اومان شمذیکرو دیوانه در سندن

متقی { ایران شعراسندن دخی ابکی ذاتک
 (مخلصیدر:

برنجیسی (سید محمد) ری شهرندن اولوب،
 ایش یاشندن صکره (عوامل) کتابی اوقومغه
 باشلامش اولدیغندن، بین الظرفا (عوامل خوان)
 دینکله شهرت بولمشدی. شو بیت اونکندر:

اندین مازندران کس را چرا کیرد ملال
 کیک رقاص است چنکی پشه وخوش خوان شغال

— ایکنجیسی (محمد ثقی) اصفهانلی اولوب،
 شاه عباس ثانی عهدی صلحاسندن ایدی. مختصر
 دیوانی واردر. شو بیت اونکندر:

هیچ طاقی بیجهان چون خم ابروی تونیت
 دو بحراب که دارد که دنا کوی تو نیت

متقی بالله { (ابراهیم بن المقتدر بالله جمفر)
 (خفاء عباسیه تک یکریمی برنجیسی
 اولوب، نسلی آتی بطنده هارون الرشیده و اصل

ساتورنپوسك تزويراتيله نفي اولنهرق، بونلرك
سقوطندن صكره، قبل الميلاد ٩٩ تاريخنده رومابه
عودت ابده بيلشيدى.

— (متلوس پيوس) آنف الترجه مك اوغلى
اولوب، پدريك منافدان جلسنه چالشمش؛
ومحاربات داخله اتانسنده (بوميدويوس سيلو) نى
مغلوب ايتمشدى. قبل الميلاد ٨١ ده فونسلوس
اولوب، اسپانيه ده (سرتورپوس) فارشى سوق
عسكر ايتمشدى.

— (متلوس قرتيقوس) قبل الميلاد ٦٩ تاريخنده
فونسلوس اولوب، ٦٦ ده كرديدى فتح ايتمكله، بو
قبله تلقب ايتمشدر.

— (متلوس پيوس اسكيبون) اسكيبون ناسيقه.
نك تورونى اولوب، متلوس پيوس طرفندن اوغلاقه
قبول اولنش؛ قبل الميلاد ٥٢ تاريخنده فونسلوس
اولوب، دامادى بولنان بوميپوسك طرفنى طومش؛
وفرساله (بني چتالجه) محاربه سندن صكره آفرقايه
چكهرك، قاتون وبوبانك معاوتيله عسكر ترتيب
ابدهرك، قيصره قارشى ٤٦ تاريخنده (نابوس) ايله
محاربه ايتمش ايسه ده، كئيا مغلوب اولوب، دشمننه تسليم
اولنماق ايجون، اتلاف نفس ايتمشدر.

متليس } (Metelis) مصدده كى (رشيد) ك
اسم قديميدر.

متمم } (بن نوريه التميمي) صحابه دن اولوب،
خالده بن وليد (رضه) ك قتل ايتمش
اولدينى سالف الترجه (مالك بن نوريه) نك برا-
دربدر. موسى اليه مالك اسلامده ثباتي مشكوك
وارتدادى صروى اولدينى حالده، صاحب ترجمه نك
اسلامده ثباتنده شهه يوقدر. طبيعت شمره سي
اولوب، برادري حفته برچوق صرايىسى واردر.
ذاتاً بركوزى كور اولدينى حالده، برادرينه كترت
بكاهندن اوكوزندن دخى ياش آقشيدى. شوايكي
ييت بر صريه سندندر:

وكنا كندمانى جذيمة حقية
من الدهر حتى قيل لن يتصدنا
فلما تفرقتا كاني و مالك
لعلوا اجتمع لم تبت ليلة معا

متن } جبل لبنان متصرفلنده بر قضا او-
لوب، متن اعلا، بسكنه، قاطع

اولور. ٢٩٧ تاريخنده دنيايه كابوب، ٢٢٩ ده
برادري، راضى بالله محمدك وفاقى اوزرينه،
نخت خلافته جلوس ايتمش؛ ودرت سنه به قورب
مدت حكومت سوردكدن صكره، ٣٣٣ ده امير.
الامرا بولنان (توز) طرفندن اسقاط اولهرق،
و ٢٤ سنه دخى او حالده محبوس ياشابوب،
٣٥٧ تاريخنده وفات ايتمشدر. بعض تواربخنده
(مقتنى بالله) ديه مقيدر.

متكلم } «حسن متكلم» ماده سنه صرا-
جعت بيوريله.

متلوس } (Metellus) اسكى روماليلرده
(كچيايوس) خاندانك بر شعبه.
سى اولوب، قبل الميلاد ٢٨٣ تاريخندن اعتباراً
٢٥٠ سنه طرفنده روما دولته بر قاج فونسلوس،
سانسور، ديكتاتور و ساتره ويرمش؛ وبونلر
دولتربنه بيوك خدمتلى ايتمشدر:

(كچيايوس متلوس) قبل الميلاد ٢٥١ ده
فونسلوس اولوب، (پانورمه) ده قارتاجيليرى
مغلوب ايتمش؛ و ١٢٠ فيلارنى آلمش ايدى. بر
حريق اتانسنده (بالادوم) قورتاربركن، آتشدن
كوزلى كور اولمشدى.

— (متلوس ماكديوقوس) قبل الميلاد
١٤٨ ده پرنور اولوب، ١٤٧ ده ماكديونه مك
حكمدار اخيرى آندريسقوسى مغلوب ايدهرك،
ماكديونه بي روما ايلانته الحاق ايتمشدى. بده
آخايايليرى دخى دفعه اته مناوب ايدوب، يونانك
بر قاج مهم شهرينى ضبط ايتمش؛ وبده فونسلوس
وسانسور اولوب، چوق ممر اولمش؛ و درت
اوغلكن بربرينى متعاقب فونسلوس اولدقلىرى كور-
مش ايدى.

— (متلوس نوميديقوس) قبل الميلاد
١٠٩ ده فونسلوس اولوب، او فته قدر حقتدن
كلنه مين (باغورته) به قارشى سوق صكرله، بونك
بايغختى (سيرته) نى ضبط ايتمش؛ وكنديسى دخى
اسير طومتى اوزره ايكن، عزل اولهرق، يرينه
معيتنده بولنان ماريوس نصب اولنش ايدى. مع
هذا مظهرانه رومابه عودت ايدوب، (نوميديقوس)
لقبته مظهر اولمش ايسه ده، بده ماريوس ايله

شور و ساحل اسمیرلیه ۵ ناحیه و ۱۷۸ قریه بی
حاویدر.

(ابو الطیب احمد بن الحسین الجعفی -
متنبی (الکندی) اعظم شعراء مریدن
اولوب، ابو تمام ایله برابر بعد لاسلام بیتین شعراء
عربک الک بیوکاری عد اولوزور. ۳۰۳ تاریخنده
کوفه تک (کنده) محله سنده دنیا به کلشدر. بدری
جعف قبیله سنه منسوب اولدیغی خالد، کدوفه ده
سقاق ایتمکله مشه، ل ابدی. صاحب ترجمه صباوتندن
تخصیل علم و ادب قویلوب، فصاحت عربی ده و
اشعار و اخبار عربی ده کسب ملکه و مهارت ایتمک
ایچون، برخیلی مدت نجی کاب و سائر قبائل یمننده
طولاشمش؛ وروایت کوره، اورالده حاشا قرآن
کریمه تقلیداً برطاقم سورمه ل اویدیره ورق، نبوت
دعواسنه قالیشمش؛ و برطاقم طرفکیران دخی پیدا
ایتمش ابدی. اوزربنه عسکر کوندریلوب، طولانده،
نوبه ایتمش ایسه ده، (متنبی) اسمی کندیسنه
لقب مقامنده قالمشیدی. بعده دمشق شامه
کیدره ک، اوراده اشعاریله شهرت بولمغه باشلامش؛
و اوزمانده مرجع تلام و شعرا اولان سیف الدین
بن حمدانک نظر تقدیر و التفاتنه و بک چوق انعام و
احسانلربنه نائل اولوب، مشار الیهک مدحنده بر
چوق فصیله سورلشدر. بعده مشار الیهک
دائرة سننده بولنان ابن خالویه ایله چکینه میوب،
ینلرنده جریان ابدن مناقشه اوزربنه، صهره انتقال
ایده رک، کافور اخشیدی طرفندن حسن قبول
کورمش؛ و کندیسنی مدح ایتمشدر. اورادن
بغداده و فارسه کیده رک، آل بوهدن عضدالدوله.
بک دخی مداحی و لطف دیده سی اولمش؛ و نهایت
بغداده و اورادن کوفه به عودت ایتمکده ایکن،
فائق بن الجهل الاسدی عشرتیه اوکنه جیقوب،
کندیسنی صومشدر لر. یاننده بولنان خدمتجیسی
مفلح افندیسنک بلا مقاومت صوبلدیغنی کورنجه :
شو بیت :

فالخیل ولیل و البیداه معرفتی
و الحرب و الضرب و القرطاس و القلم

سزک دکلیدر؟ دهرک استهزا ایتمک ایستمکله، متنبی
یونک اوزربنه غیرته کلوب، همان آتک عنایتی
چوپوره رک، مترضله هجوم ایتمکله، واقع اولان

مقاتله ده قتل اولمشدر. بو وجهله ۳۵۴ تاریخنده
مقتولاً وفات ایتمشدر. اشعار و قصایدی حای
مرتب دیوانی اولوب، برچوق مشاهیر ادب طرفندن
شرح اولمشدر. اخیراً بعض حواشی ایله بیرونده
طبع و نشر ایلمشدر. نحو و افت و ادبیات عربی ده
دخی بد طولاسی اولوب، بو یابده کی وسعت معلومانی
اثمه بحثندن « ایضاح » و « تکمله » صاحبی ابوعلی
الفارسینک شهادتیه مثبتندر. قوه حافظه سیله ذکوانی
حقنده برچوق نوادر منقولدر. اشعاری مشهور
ایسه ده، ایکی بیتک ایرادی تنسیب اولاندی.

الا لیت شعری هل اقول قصیده
ولا اشتکی فیها ولا اعتب
وی ما یذود الشعر عنی اقله
ولکن قتی یا ابنة القوم قلب

متوش { اهو ز ایله واسط بیننده مستحکم
برقصه اولوب، محدثیندن بر قاج
ذاتک مسقط رأسی بولمشدر.

متوشلح { یاخود متوشلم (Matusalem)
ادریس (م) ک اوغلی اولوب،
کندیسنندن حضرت نوح (م) ک بدری اولان
(لامک) تولد ایتمشدر. طول عمریله مشهور او
لوب، قبل المیلاد ۴۲۷۷ دن ۳۳۰۸ تاریخنده ک
۹۶۹ سنه یا شادیغنی کتب نجی اسرایلده مسطوردر.

مؤکل علی الله { جعفر بن المصمم محمد بن
{ هارون الرشید } خلفاء

عباسیه تک اونجیسی اولوب، ۲۰۶ ده طوغمش؛
۲۳۲ تاریخنده، برادری واثق بالله هارونک
وفاتی اوزربنه، تحت خلافتنه جلوس ایله، ۱۵ سنه به
قریب مدت اجرای حکومت ایتمکدن صکره، ۲۴۷ ده
سامرا ده وفات ایده رک، اوراده دفن اولمشدر.
ضعیف البینه، اسمرائون، کوزل کوزلی بر ذات
اولوب، اسلانک طوتدقلری طریق ترکیله، طریق
اهل سنتی احیایه جالیشمش؛ و فوق العاده حایم و کرم
بر ذات اولغله، جله تک محبتی قرآنس ایسه ده،
سنیلکده کی تعصبنه مینی، سبط اکرم سلطان الشهدا
امام حسین (رضه) ک مشهد شریفنه طولانان زوا
رک کثرتی چکه میوب، قبر مبارکنی هدم ایتمشدر.

می حقنند اغبرار صومبی موجب اولوب ،
اکثر شعرا بوندن طولانی هجوهل سوبلشردر .

— مصدره مقام خلافتده بونان عباسیلردن
دخی ابکی ذات (متوکل علی الله) لقبیه تلقیب او .

لشمدر: برنجیسی (محمد)، معتضد بالله ابوبکرک اوغلی
اولدینی حالده ، ۷۷۹ تاریخنده بالانتخاب ، بنه او

سنه استق ، و ۷۸۵ ده تانیاً انخایله ، ۷۸۸ ده
بنه عزل اولمش ؛ و ۸۰۷ ده ثالثاً خلیفه اولوب ،

بنه او سنه وفات ایشدر — ایکنجیسی (عبد
الرزس بمقوب) برنجینک نورونی اولوب ، ۹۰۳

دن ۹۲۳ تاریخنده دک خلیفه عزرائی حائر بولمش ؛
بویم نورونی اماناتی یاوز سلطان سلیم خانه تسلیم

ایشدر .

متوکلیه { آنف الچه خلیفه متوکلک
سامرا قربنده بنا ایش اولدینی

بر قصبه اولوب ، (جمعیه) دخی دینلیردی .
خلیفه مشارالیهک وفاتندن صکره اهلایسی سامرایه

هجرت ایشکله ، خالی قلوب ، خراب اولمشدر .

متولی { شامک بعض جهتلرنده ساکن بر
جماعت اسلامیه اولوب ، شیعیانکه

تبابلری واردر ، وصلاح الدین ایوبی زمانندن قاله
اکراد و ابرائیلر احفادنندن اولدقلمی مظنوندر .

الهی آلمش بیک ققوزه بالغ اولدقلمی بخمدر .

متون { (Méton) یونان قدیم مشاهیر
مجمیعیندن اولوب ، میلاددن بش

قرن اول آتنده باشامش ؛ و سنه قریه ایله سنه
شمسیه بر برینه توفیق ایچون ، ۱۹ سنه لک بر

زیچ ترتیب ابدوب ، بو مدتک بر دور قری تشکیل
ایشدیکتی اک اول بو ذات کشف ایشدر .

متونه { (Methone) مورده کی (مدون)
قصبه سنک اسم قدیمی اولدینی کی ،

سلانیک کور فزنده دخی قدیماً بو اسمله بر قصبه
اولوب ، اسکندر کبیرک یدری فیلب بو قصبه یی

محاصره سنده بر کوزینی غائب ایشیدی .

متی { (S. Mathieu) حواری بوندن و ایچیلی
ضبط و تخریر ایدن درت اصحاب

عیسی (م) دن بری اولوب ، فلسطینک (جلیله)
خطه سنده طوغمش ؛ و ابتدا رومالیرک خدمت سنده
تخصیلدار بولمشدر . بو مأموربانی اجرا ایشکده

ایکن ، نبی مشار ایله طرفندن جلب اولنده رق ،
حواریون زمره سنه داخل اولمشیدی . حضرت

عیسی (م) ک رفتندن صکره فلسطینده و بعده
حبش و ایرانده نشر مذهب و اجرای وعظ و نصیحت

ایش ؛ و ظنه کوره ایرانده نقل اولمشدر . خر .
سینا لر ایلولک ۲۱ نده بورطیسی اجرا ایدرل .

بودانت یازدیغی ایچیل اناحیل اربعمه نک اک اسکسی
اولوب ، ظن اولندیغنه کوره . حضرت عیسی (م) ک

رفتندن ۸ سنه صکره یازمشدر . اصلی سریانی
لساننده ایکن ، بعده لسان یونانی به ترجمه اولمش ؛

و سریانیجه اولان متنی بابود اولمشدر .

متی بن یونان { (ابویشر) مشاهیر اطبا
او و منطقی بوندن اولوب ،

عن اصل (دیرقنی) دن اولدینی حالده ، بغدادده
نشأت ایش ؛ و قویرون و یحی المرودی و ابو احمد

بن کرینب و سائر علای معاصرینندن تحصیل علوم
ایش ؛ و ۳۲۸ تاریخنده وفات ایشدر . نصرانی .

المذهب ایدی . سریانیجه دن عربی به بر قاج کتاب
ترجمه ایشدر . باشلیجه آثاری : «مقاله فی مقدمات» ،

«کتاب آنالوطیقا» ، «کتاب المقایس الشرطیه» ،
«شرح کتاب ایساغوجی افر فور یوس» و سائر دره .

متیجه { جزایرک نفس جزایر ایالتنده واسع
بر اووه اولوب ، جزایر شهرینک

جنوب و شرق جنوبی و غرب جنوبی جهتلرنده ممتد
اولور . شرقدن غربه بونی ۹۵ و وسطی اکی ۱۵

کیلومتره اولوب ، حذای مجردن ارتفاعی ۲۰ ایله
۲۵۰ متره آرلنده در . درن (یعنی آطلاس)

سلسله جبالی اتکلرندن باشلابه رق ، ساحله و یا
ساحل بونیجه ممتد اولان تپه لره قدر ممتد اولدینی

حالده . جنوبدن شماله طوغری میلانلی و آژمتموجدر .
آلتی نهر جنوبدن شماله آق ره رق متیجه اووه سنده

بر طاقم وادیلر تشکیل ایدور . بونلرک کیوکوری
(حراش) ایله (سرفرن) نهرلیردر . بو اووه نک

طوغرائی نهایت د حده منبت اولوب ، اسکی عرب
حکومات اسلامیه سی زماننده انهار مذکور نک

صوری حسن اداره اولغفله ، اووه نک هر طرفی
مهمور و ، این خلدونک روایتنه کوره ، اونوزدن

زیاده قصبه یی حاوی و کتن محصولاتنک کثرتیله
مشهور ایدی . بعده مغرب اوجاقلمی دیشان

طایرک اداره جاهلانہ سی زمانندہ انہارک سد
وبنداری وجدولاری بوزیلوب ، فضلہ میاهی بر
چوق بطانقلر تشکیل اتمکله ، اوکوزلم اووه بر
صیتمہ یووه سی حالنہ بکمش ؛ و بالکزر اوج
درت عرب عشیرتنہ جولانکاه و حیوانلرننہ سرما
حکمنہ کیرمش ایدی . اخیراً فرانسزحکومتی اووه .
تک اہمیتنی وقومہ انباتیہ سنی آکلایہرق ، مبالغ
کلیہ صرفیلہ انہارہ سددر یاہفہ ، جدولر
آجفہ واسکی معموربتنی مع زیادہ اعادہ ابلہ ، اسکا .
نہ سمی اتمکندہ در .

متیم الافریقی } مغرب شعرا سندن اولوب ،
{ ترجمہ خانہ و تاریخ ولادت
ووفاتہ دسترس اولنہ مدینتی خالدہ ، بالکزر «فوات
الوفیات» دہ کوربلان اشعارندن بر ایکی بیٹی ایراد
اولنور :

تالوم علی ترک الصلاة خلیتی
فقلت اعزبی عن ناظری انت طالق
فوالله لاسلیت لله مقلسا
یصلی له الشیخ الجلیل و فائق
لما ذا اصلی این مانی و منزل
واین خیولی والخی و المناطق

متیم الهاشمیہ } مشاہیر مہنیاندن ادبیہ و
{ شاعرہ بر قبز اولوب ،
بصرہ لیدر . فن موسیقی مشہور ابراہیم موصلیدن
واوغلی اسحاقندن اوکر نمشیدی . مأمون خلیفہ تک
حضورندہ ہدایۃ سویلمش اولدینی ہمض اشعار
«کتاب الافغانی» دہ مسطوردر .

متیمنہ } (Methymne) مدالی جزیرہ .
{ سندہ کی (مولوہ) قصبہ سندک
اسم قدیمیدر . — بواسم دیگر بعض اسملہ اضا .
قتلہ رومالیلر زمانندہ اسپانیہ دہ بر قاج قصبہ بہ
علم اولمشیدی ، کہ عربلر زمانندہ (مدینہ) اسمنہ
تحویل اولنہرق ، مثلا (متیمنہ آسیدونیہ) بی
عربلر (مدینہ شذونیہ) صورتنہ تحویل ایشلردر ؛
و بو صورت ایوم اسپانیولرلرچہ مستملدر .
[«مدینہ» ترکیباتنہ مراجعت بیوریلہ .]

متین } فرس شعرا سندن اوج ذاتک
{ مخلصیدر :
برنجیسی (شیخ عبدالرضا بن عبداللہ) اصفہانی
اولوب ، محمد شاہ زمانندہ ہندستانہ رحلتہ ، بر

مدت لکھنودہ برهان الملک سعادت خانک تخصیص
ابتدیکی معاشلہ بکچنمش ؛ و ہمدہ بشکالہ بہ کیدوب ،
۱۱۷۵ دہ اورادہ وفات ایشلدر . ۵۰۰۰ بیٹی
حاوی دیوانی وارددر . اشعارنہ دسترس اولہ مدی .
— ایکنجیسی (محمدعلی خان) کتھیری اولوب .
لوب ، بودخی ہندستاندہ باشامشدر ، نیتکیم شو
پتندن آکلایلیور :

سبز کشتم از خط اما دل بزلفش بستہ ام
من ز کشیرم ولی ہندستان می ساز دم

— اوچنجیسی (ملاجیون) لاہورلی اولوب ،
ملکتنندہ مکتب خواجہ لکیلہ مشغول ایدی .
نستعلیق خطنی یازمہ دہ بیوک مہارنی وار ایدی .
شو بیت اونکدر :

کر حق طلب کنی سک اصحاب کھف باش
بگذار ہمیشتی اصحاب قیل را

مثال } ایران شعرا سندن اولوب ، تبریز .
{ لیدر . شو بیت اونکدر :

کریم را نود دستکاہ بخشش تنک
مرا خیالت عذر گناہ می سوزد

مثالی } (حسن) اونجی قرن ہجری عثمانی
{ شعرا سندن اولوب ، ادرنہ لیدر .

ابتدا صنعتلہ مشغول ایکن ، ہمدہ ادبیاتہ میل
ایدہرک ، شعر وانشادہ بدطولی قرائمشیدی . شو
یث اونکدر :

قویوب کو یکندہ سوکلم راہ غربت اختیار ایتدم
کوکل قالسون بکم یول قالسون دیرلر مثلدر بو

مثالی } (ابراہیم خان) ایران شعرا سندن
{ اولوب ، زند خاندانہ منسوب اولان

کریم خانک اوغلیدر . شیرازدہ نشأت ایشلدر . شو
قطعہ جلہ اشعارندندر :

ہمانا بستہ عہد دوستداری
شکتی از جفا بیایم ای دوست
بماند با تو ام زندان کاستان
کستان ی تو چون زندانم ای دوست

— بو مخلصہ ایران شعرا سندن دیگر بری
دخی اولوب ، کاشانی و سلطان حسین صفوی
عصری قصہ خوانلرندن ایدی . شو بیت اونکدر :

مدہ ای خضر فریم بحیثت چاودانی
من رخاک آستاش تو وآب زندگانی

مثالی } (عبدالوہاب بن محمد الازدی)
{ مشاہیر شعرا دن اولوب ، ہیجورہ
میلی وار ایدی ، و کیمسہ بی مدح ایتوب ، کیمسہ دہ

هجودن نورته مازدی. مغانه جی کنج برخرستیانه
 هلاسه سیه شهرت بولوب، سه لجه بوندن آبرماز،
 وحی کلیسیایه دخی برلکده کیدر ایشم - نهایت
 مرقوم اسکندریده وفات ایدوب، صاحب ترجمه
 هفتده برچوق مرثیه ل سوئیشدر. کندیس ۵۰۰
 ناورمخندن صکرجه وفات ایشدر. شو قطعه جمله
 اشعارندندو:

اهدی الی مدینه	مغراه صافیة حیا
فکرتها و صبایها	بدر تکامل بالثیا
فغر بها من کفه	وسکت فاضلها علیا

مثنی { (بن حارثة الشیبانی) شیمان صحابه دن
 واصحاب رأی و تدبیردن اولوب،
 طقوزنجی سال هجریده قومک هیئت بیعونه سی
 میانده نزد نبوی به کلهرک، شرف اسلامه مشرف
 اولمشیدی. حضرت ابو بکر (رضه) ک استادی خلا.
 فخرنده خالد بن ولید کنیدی بی عرافه کوندروب،
 عودتنده خلیفه مشارالیه ابله مسلمینی ابرامک قحنه
 تشویق، و بومالک واسمه تک ضبطتی تپون ایتماکه،
 جانب خلیفه مشارالیه دن بر سریه ابله عرافه اعاده
 بیوریلر ق، بر قاج محاربه ایشم؛ و چوق زحمت
 چکمشیدی. بعده حضرت عمر (رضه) زمان خلا.
 فتنده مشهور مختارک بدری ابو سعید تقی بر
 مقدار عسکرله امدادینه اعزام بیوریلر ق، برلکده
 (قس الناطف) ده حرب ایشم؛ و ابو سعید بومحاربه ده
 شهید اولوب، مثنی دخی آلدینی جریحه دن متأثراً
 قادیسه وقعه سنندن اول ارمحال ایشدر. زوج سی
 (سلی بنت جعفر) ی فاتح ایران سده ابن ابوقاص
 (رضه) تزوج ایشدر. برادری مسعود بن حارثه
 دخی ایرانیلر قارشی اولان محارباتده معینده
 ایدی .

مجار { (Hongrois, Magyars) آوروپایک
 قسم وسطیسنده یعنی آوستریا و مجا.
 رستان دولتک مجارستان قمنده ساکن بر قوم
 اولوب، اقوام تورانیه دن اولدینی حالد، وولغا و
 اورال جهتلرندن شمعی بولندلری یره انتقال
 ایشلدر. زمره تورانیه تک فینوآ شبه سنه منسوب
 اولوب، ترکله و سائر اقوام تورانیه ابله دخی منا.
 سبتلری وار ایه ده، روسیه تک شمال غربی جهتنده
 ساکن فینوآرله واسکی بانارلرله قربانلری ده

یقین ولسانلریک اونلرک اسانیله مشابهتی زیاده در.
 [زیاده معلومات اچون «مجارستان» ماده سنه مرا.]
 مجار { روسیه ده (ترک) ایرماغی اوزرنده
 اسکی بر قسبه اولوب، نیورنلک طر.
 فندن تخریب اولمشدی.

مجارستان { (Hongrie) آوروپایک قسم
 وسطیسنده بیوک بر مملکت
 اولوب، آوستریا و مجارستان نام رسمییه یاد اولان
 دولتک بر قسم مذهبی تشکیل ایدوبور. باشلیجه اها.
 ایسی اولان مجار قومک اسمیه نسبه اولوب،
 آئیق ملی مجارستان ابله سیاسی مجارستان بیئنده
 خلی فرق واردو؛ یعنی مجارستان قرالیقی نفس
 مجارستاندن بشقه ترانسیلوانیه (یعنی اردل) ابله
 اسلاوونیه و خروواتستانی دخی حاویدر.

حدود و مساحه سی. — مجارستان اکثر اطرافدن
 حدود طبیعیله ابله محدود اولوب، شمالاً و شمال
 شرقی جهتندن (قارپات) سلسله جبالیه، شرق جنوبی
 طرفندن ترانسیلوانیه آلپیه، جنوباً طونه اوکا
 تابع دراوه نهر لبله محاطدر. یالکز غرب و شرق
 جهتلرندن حدود طبیعی سی اولیبوب، آئیق
 ترانسیلوانیه مجارستاندن عد اولنورسه، شرق
 جهتندن دخی قارپات سلسله سیه محاط دیمکدر.
 غرباً استیریه و آدناغی آوستریا، شمالاً مورابه،
 سیزیه و فالسییه، شمال شرقی جهتندن بوقوونیه
 خط لبله، یعنی بو اوج جهتندن آوستریا امپرا.
 طوارانی ممالکبله، شرقاً مجارستان قرالمنه تابع
 ترانسیلوانیه خط سیه و بر آرز یرده رومانیه تک
 افلاق مملکتیه، جنوباً صریه ابله، جنوب غربی
 جهتندن دخی بنه مجارستان قرالمنه تابع اسلاوونیه
 و خروواتستانله محدوددر. بو حدود داخلنده ۴۹°
 ۳۰' ابله ۳۸' ۴۹° عرض شمالی و ۴۰' ۱۳°
 ابله ۵' ۲۲° طول شرقی آرلرنده تمتد اولوب،
 شرق دن غربه بویی ۷۰۰ و شمال دن جنوبه اکی
 ۶۰۰ کیلومتره در. مساحه سطحیه سی ۲۲۴۶۵۹
 مربع کیلومتره اولوب، آوستریا و مجارستان دولتک
 برثلندن زیاده جه اولدینی حالد، ۱۲۶۵۰۰۰۰
 نفوس ابله مسکوندر، که هر مربع کیلومتره باشنه
 ۴۵ کشتی دوشوب، دوک مشارالیمک سائر
 طرفلرندن آز مسکوندر.

حال طبیعی، جبال و اهاری. - مجارستان
 بر قسمی اووه و بر قسمی طاشاغندر؛ و تمیر آخرله
 مجارستان همان هر طرفدن یوکسک طاغلرله محاط
 ویا لکز جنوب جهتندن طونه وادیسنه منتهی ۴۰۰
 کیلومتره اوزون و ۳۰۰ کیلومتره کنیش واسع
 بر اووه در. شمال جهتندن بر یوک قوس تشکیل
 ایدن (قاریات) سلسله جبالیه بعض محاررند دپوار
 کبی دیک صیرتله و بعض برلرنده آز چوق قبهلی
 و باصیلیر تپه لوررتنده ممتد اولوب، جنوبه طوغری
 مجارستانک ایجنده بر چوق قوللر و شعبه لور اوزاتیور،
 که بونلر مختلف استقامت لرده اوزانه رق و پینلرند
 بر چوق وادیلر حاصل ایدرک، مملکتک باشلیجه
 طاغلق قسمی تشکیل ایدپورلر. شرق جهتنده
 (قاریات) و (ترانسیلوانیه آلی) سلسله لرینک
 قوللری باشلیجه ترانسیلوانیه خطه سنده ایسه ده،
 اوجلری مجارستانه دخی داخل اولور. غرب
 جهتنده کی طاغلرک ایسه آنجیق انگریک اوجلری
 مجارستانه داخل اولور. بناء علیه باشلیجه طاغلق
 جهتلی شمال و شرق طرفلرند در. قاریات سلسله.
 سنک اک یوکسک محلی سیزبه ابه فالجیه حدودی
 قریبده بولسان (تازه) طاغی اولوب، ۲۶۴۷
 متره ارتفاعی واردر. بونک جنوبنده سلسله مذ.
 کوره شعباتندن اوله ورق کوچک تازه طاغی بولنوب،
 ۲۰۴۳ متره یوکسکدر. بونک غرب جهتنده
 ۱۶۶۷ متره یوکسک اولان (تازه) ودها جنوبنده
 ۱۰۰۹ متره ارتفاعی اولان و آنجیق منفرد
 اولدیغندن یک یوکسک کورین (تازه) طاغی بو.
 لنیور. غرب جنوبی حدودی قریبده دخی (آلب)
 سلسله جبانه منسوب (لیته) طاغی بولنوب،
 ارتفاعی ۵۰۰ متره دن آشاغیدر.

بو طاغلرک آره سنده پایانسز و کنارسز کور.
 وینه جک درجده واسع بر اووه ممتد اولوب، هر
 نه قدر شمدن جنوبه جزئی بر میلانی وار ایسه ده،
 بو میلان حس اولنیه جتی درجده اولوب، کوزله
 فرق اولغا ز. محیط دائره سی ۱۲۰۰ کیلومتره دن
 زیاده اولان بو واسع اووه، که وقتله دکز او.
 لوب، انهارک ایندی ردکلری طوراقلرله طولمشدر،
 اکثر طرفلرند سیاه بالچیقندن و بعض برلرده قومدن
 عبارت اولوب، وقتله آسیای وسطینک صحرائی

کبی اوزون ارتلرله مستور ایکن، شمعی اکثر
 طرفلری آجیلوب، تارله یه تحویل اولمش ایسه ده،
 بر چوق برلری الاکن او حالده اولوب، کلیتی
 صغیر و خرکه سوریلرینه مرصا اولمقده در. ازمته
 قدیمده بو واسع اووه تک اکثر طرفلری اور.
 ماناق بولمش ایکن، بعده آسیادن کان اقوامک
 آنجیق حیوانات سوریلرله تیشلری بو اورمانلرک
 اتلافیه اوراسنک مفلستان صحرائی حالته ارجاعی
 موجب اولمشدی. هر نه قدر شمعیکی حالده مجار
 حکومتی اورمانلر بتیشد بر مکه چوق جهد ایدپور
 سه ده، بو صحرائی واسعک ایجنده بر تک آفاجه
 راست کلنکسزین کونلرجه کزیه ییله جک برلر
 واردر. مزدوع اولان ویا مرصا حالنده بولسان
 جهتلی ممتوح بر بحر اخضر و، طوراغی طوزلی
 اولغله، زرع اولنه میان برلری قوملق بر چول
 حالنده اولوب، اوتهمنده بریسنده برک ایجنه
 آجیش بر دلکسندن عبارت واکثریا یازین
 قورور قوبور، بعض بطاقلر و ممتعن صولی کوللر،
 اوتهمده بریده، وقتله قره قول ترصدکاهی ویا
 مزار اولقی اوزره، یانلش بر طاقم صنعی تپه ل
 کورینور. مجارلی بر برندن یک سیرک اولان
 یوک انهاردن بشقه بو صحرائی واسعک ایجنده آقار
 چایلر ویا یردن نبعان ایدر صورل اولوب، مذکور
 قیولرله بطاقلردن بشقه میاهی بوقدر. انهار
 طاشدیفی وقت، آجیق برلریخی صو باصار، و بطاقلق
 و کوللری پینلرند انصاق پیدا اولور. مجارستانک
 غریبده وطونه مجراسنک شمالنده بر ایکنجی اووه
 بولنیور، که برنجیسنندن چوق کوچک و اوندن
 مرتفع اولوب، بونک هر طرفی مکمل صورتده
 زرع و اعمار اولمشدر.

مجارستانک همان بتونی طونه حوضه سنده و
 قره دکز مائله سی داخلنده اولوب، یالکز منتهای
 شمالنده قاریات سلسله سنندن نبعان ایدن بعض
 انهاری سلسله مذکورده بر طاقم بوقازلردن بول
 بولهرق، شمله طوغری جریانه بالطبق دکزینه
 منصب اولان (ویستوله) ایرماغنه دوکیولرلر.
 طونه ایرماغی صولدن یعنی شمالدن موراره
 نهریخی آلدیفی محله مجارستانه داخل اولوب،
 شرق جنوبیه و بعده شرقه طوغری جریانه،

بجارتانك واسع اوومه سنه كيردكن صكره بردن بره جنوبه طوغرى دونوب، بتون اوومه نك منتهای غريسي شق ايله، صاغدن مروره نهرى آلتجه، بجا رستانك حدود جنوبه رنى تشكيل اتمكه باشلار؛ و تيسا ايله تامش وقاروس و وائر انهارى بعدلاخذ، مشهور دمير قوده بجا رستان حدودى ترك ايدر. بونهر تنظيمك بجا رستان داخلده و حدودده بجرامى ۶۵۰، و طولامبا جبرى داخل حساب او. لورسه، ۱۰۰۰ كيلومتره در. طونه بجا رستانه كيرر ايكن ذاتاً بيوك بر ايرمانى اولدينى حالده، بجا رستان داخلنده صاغ و صولدن بر جوق انهار بومملكتهك حدودده دراوه، صاوه و تيسا كجى اوج عظيم نهر و بتون بجا رستانك مياھ جاريه رنى وقاربات سلسله عظيمه سنك صولرني دخى طويلامه، بجا رستاندن خروجنده جوق دها بيوك بولنور. دمير قوده بجرامى طار و طونه باغنهك صول جيتي آلجق اولديغندن، طفيان مياھ زمانده صو بو قارى به تيوب، برخيلى مسافله قدر اووه لر دكيزه دوز، و تيسا و تامش و سائر انهارك منصبلى بر كوروز شكلى آلوب، بونهرلر ۱۰۰ و ۱۵۰ كيلومتره به قدر ترسنه يعنى منبعلر به طوغرى آقغه باشلار. طونه نك بجا رستان داخلنده بناغى سطحى و غير ثابت اولوب، بك صيق دكشير، و بر جوق برلده قولاره آيرلوب، آرلنده موقت بر طاقم آطه لر و اطرافنده بر جوق كوللر و بطاقلر تشكيل ايدر. طونه نك بجا رستان داخلنده آلدينى انهار جوق اولوب، پشته دن بو قارى صاغدن (لته) و (راب) و صولدن (واغ)، (استرغون) و (ايوي) نهرلر به ديكبر بر جوق انهار آير. پشته دن آشاغى صولدن يعنى بجا رستان اوومه سندن هج بر نهر آلبوب، صاغدن بتون او جهتهك صولرني جمع ايدن (سارويج) نهريني و بسده حدودده مذكور (دراوه) نهريني آير. لكن بونلر هج برى بجا رستانجه (تيسا) نهرينك اهميتنى حاز دكلدر. بونهر عظيم صرف بجا رستانده نبعان و تشكيل ايدوب، مملكتهك اكثر مياھ جاريه رنى جمع، و كنديسيله حسابسز تايملى قاربات انكارلندن و ترانسيلوانيه طاغلرندن ايترهك، و طونه ايله متوازيآ آتورق، بجا رستان صحراى واسمى نئالدىن جنوبه اوومه سدن شق ايله، مملكتهك

حدود جنوبه سنده طونه به قارشير. بجا رستانك خط مستقيم اوزره طولى ۵۴۵ كيلومتره ايسه ده، طولامبا جبرى به ۱۳۰۰ كيلومتره به بالغ اولور. بجا رستانك ثلثانى (تيسا) نك حوضه رنى داخلده در. اك بيوك تايملى صولدن يعنى شرق دن كاوب، بونلر ك باشچيلرى: ساموس، كوروس و ماروس نهرلر ايدر. صاغدن آلدينى انهار دها جوق ايسه ده، او قدر بيوك اولوب، جمله رنى شمال دن ايتزل. باشچيلرى: تاراج، تالابور، آغ، بورسوه، بودروغ، هرئاد، اكر، زاجيره و سائر ده در. تيسا طونه دن زياده فيضانه تابع اولوب، بتاق دكشير. مه ده و اطرافنده كى اراضى رنى باصمه ده اوندن دها دهشتلدر؛ و اطرافنده تشكيل ايتديكى بطاقلر صيته لرى وؤدى اولغله، بتون مملكتهك هوا سنى اخلا ايدر.

انهارك تشكيل ايتديكى بطاقلر حساب او. لئدينى حالده، بجا رستانك ايكي بيوك كولى وار. در، كه ايكي سده غرب جهتنده و طونه بجا رستانك تشكيل ايتديكى زوايه نك داخلنده اولوب، بونلر ك برى (بالاتون) و ديكبرى (فرتوناوه) كوليدر. برنجيسى اورونبك اك بيوك كوللرندن ايسه ده، در-اكى ۶ و نهايت ۸ متره دن زياده دكلدر. ايكي جيسى ده خيلى بيوك ايسه ده، صولى تحت الارض طونه دن و سائر انهار دن كديكيجون، وقت وقت قوروجوب، بنه صو ايله طولار.

اقليم و هواى. — بجا رستان واسع بر بر اولوب، عرضاً جهات شماليه سيله جهات جنوبيه رنى آره-سنده خيلى فرق بولدينى كجى، ارتفاعجه و وضعيت و سائر احوال طبيعيه و موقعيه جه دخى جهات مختلفه رنى آره-سنده جوق فرق بولديغندن، هواى مختلفه در. طاغلق اولان شمال جهتلر ده هوا صوثوق اولوب، نيشلرلى آلتى آيدن زياده سورر، و جوق دفه ايلولدن قار ياغمه باشلاوب، مابسك او سطنده بسبتون بردن قالقار. اراضى انحطاط كسب ايتديكه، تدرىجاً هوا كسب ملايمت ايدر. نهايت بو قارنده تريف اولنان واسع اوومه نك هواى يازين بك صبحاق و قيشين بنه زياده صو. ئوقدر. آتقنى اصل بجا رستان هوا سنك محذورى اطراف سز لقيه سرعت ئوليدر. يازين اورته سنده

بعضاً يك صوفوق روزكارل اسر، و قيشين ايچنده بهار هوالی كونلر اولور. مجارستانك ممالك صيته. لرخی توليد ايدن يالكز بطاقلری اولوب، بو اطرادسزلكده بيوك مدخلی واردر. قاصيرغه كی شدتلی روزكارل اووده يازين توزلی و قيشين قاری قالدیروب، اورته اخی بردومان ايچنده براقير. ياغمورلك مقداری دخی بوبله اطرادسز اولوب، بمضاً يك چوق ياغار، و بعضاً بستمون قوراناتی حكم سورر.

محصولاتی، نباتات و حیوانات و ممانی . — ترانسیلوانیه ايله برابر مجارستان اراضيسنك بوزده ۹۲ سی محصولدار و ۸ ی بسبتمون خالی و غير نافقدر. زرع اولنان تارلهل ۸۵۵۷۰۰۰ ، باغز ۳۱۸۷۰۰۰ چارلرله باغچهلر دخی ۳۴۱۷۵۰۰ يکی دوئم و ستمتنددر. هر نفقدر مجارستانك بعض اراضیسی قوماق و یا بطاقت ایسه ده، اکثر طرفلری بيكارجه ضررل صوك آلتند چورمیش نباتاندن محصول و يك مئنت بر سیاه طور اقدن عبارتدر. مجارستان طبیعت اراضی و محصولانجه آوروپادز زیاده روسیه به و آسیا به مشاهد ر هر نفقدر ده یا بيله جق چوق شیلر وار ایسه ده، بو صوك زمانلرده مجارل زراعتی چوق ایلری به كونوروب، علی الخصوص بيوك ملكاری و واسع چفتلكاری فته تطبیقا ایشلكده و كوندن كوته خالی برلی و بطاقلری اراضی مزروعه و معمور ره به نحو ایلتمكده درل. آنجیق، بو قاریده دینلديكي كی، هوانك و ياغمورلك اطرادسزانی بو مملكتده زراعتی طالعه باغلی بر قزاق حالنده بولند. بروب، بعض سنهل زراعتك الاری بوكرلنده قالیر. بو حال ايله و مجارلرله ترانسیلوانیه ده کی رومانلرك قیدسز و غمسه و قدرد تابع طبیعتلرله برابر، مجارستان آوروپانك اك محصولدار برلندن ممدود او. لوب، كایستلی بولاف، آرپه، چاودار، مصر، بغدادی، داری و سائر حاصل اولور. بو محصولاتی احتیاجات محلیه مقدارندن چوق زیاده اولوب، خیلی مقدار ذخیره اخراج اولنور. هر نفقدر كوبره فقداندن طولانی طوبراغی فرانسه و انكلتیه ده و رديكي قدر و بر مزده ده، اراضی مزروعه سنك و سمت فوق العاده سی بو نقصانی مع زیاده اكمال

ایدر. بغدادی اك زیاده بيوك و كوچك اووده و علی الخصوص تيسا مجارستانك شرق جهتمده، چاودار ايله يولاف و داری شمال طرفلرندكی اسلاوونلر ممالكتنده، مصر دخی شرق و جنوب طرفلرندكی كثرته بيشير. توتون دخی اك باشلی محصولاتندن اولوب، سنوی ۲۰۰۰۰ ايله ۵۰۰۰۰ طولیانه آرهلرند و توتون حاصل اولور، و بر خیلی مقداری خارجه و علی الحده. موص فرانسه و ایتالیا به اخراج اولنور. كنوبور و كتن كلیتله حاصل اولوب، جنسلی دخی يك ایدر. شرنجی اونی احتیاجات محلیه مقدارندن آزدرد. قوزله و یا بجا محصولاتی دخی كیتدكجه چوقالقمده در. حساب وسطی اوزره مجارستان ۱۷ ملیون قنطار جدید بغدادی، بنه ۱۷ ملیون چاودار، ۹ ملیون ملز، ۱۱ ملیون آرپه، ۱۸ ملیون بولاف، ۲۰ ملیون دخی مصر، كه جمعا ۹۲ ملیون قنطار جدید ذخیره، ۱۲ ملیون پشاه، ۹ ملیون بجا، ۱۵ ملیون لخنه، ۱۱۵ ملیون قنطار اوت و بونجه، ۱۲۵ ملیون صمان، ۵۰۰۰۰۰ كتن، ۳۰۰۰۰۰ كنوبور، ۷۰۰۰۰۰ كتن و كنوبور تخمی و سائر محصولاتی و برر. توتون محصولاتی ۴۰۰۰۰۰ ايله ۴۵۰۰۰۰ قنطار آرهلرند و قوزله محصولاتی ده حد وسطی اوزره ۵۰۰۰۰۰ قنطار راده لرند. در. فاصولیه، نخود، صوغان، قازن كی شیلرله بو یا بیلقمده و احزابیلقمده مستعمل نباتات مختلفه سی دخی چوقدر. میوه لك انواعی چوق اولوب، همان جمله سی لذتلیله مشهوردر.

مجارستان اراضیسی محصولانجه پروژه آنی بش منطقه به منقسمدر: اولاً، ارتفاعلری ۵۰۰ متره دن آشاغی اولان اووهلر و آلجیق تپه و اتكلر، كه ذخیره ايله میوه دار آفاجلرك انواعی حاصل ایدر؛ ثانیاً، ارتفاعلری ۱۳۰۰ متره به قدر اولان طاغلق برلر، كه میشه، كستانه و قان آفاجلرخی حاویدر. ثالثاً، ۱۳۰۰ ايله ۱۵۰۰ متره ارتفاعلری آرهلرند بولنان طاغلق برلر، كه چام آفاجلنك انواعی بيشيدير؛ رابعاً ارتفاعی ۱۵۰۰ ايله ۱۸۰۰ متره آرهنده اولان برلر، كه بونلرله يالكز آردیچ قیلندن بعض ديك نلی چالیر و اكری بوكری بودور چالمر بيشه بیلور؛

خامسا، ۱۸۰۰ متره دن يوكسك اولان طاغزل منطقه سي، كه بوده ايكيه منقسم اولوب، ۲۱۰۰ متره دن آشاغی اولان پرلنده تئك توك و سيرك اوله رق بمض اكری بوكری چایلر و آلپ جباله مخصوص بمض نباتات بولور، و اوندن يوقاری اولان پرلی ايسه صرف قبالق و چيلاق اولوب، سياه بربوصوندن بشقه برتیشی بوقدر.

بجارساتمك اورمانلری بوجه مذکور چام انواعيله ميشه، قابن، كستانه آغچلرینی و ساثر اشخاری حاوی اولوب، آتچق بو اورمانلر حسن محافظه اولنماقدن بيهرده اتلاف اولنوب، اليوم پك آز و پك سيركدر. ترانسيلوانيهدن نسبة اورمانلر زياده در. آتچق بو صوك سنه لده بجارساتمك اووه لرنده روزكارلك قوتی كسوب، قوملری سوروكلسنه مانع اولق و ساثر محسنانلردن استفاده اولق اوزره، ملونلره آخالر دبكيلوب، سنه دن سنه بزييد اولنمقده در.

بجارساتمك اك اهميتلی محسولاندن بری ده شرابدر. فرانسه و ايتاليا ايله اسپانيه دن صكره آوروپايتك اك زياده شراب و برن بری بومولكندر؛ و بچار شرابلری مشهوردر. بجارستان باغلربنك مجموعی ۳۰۰۰۰۰ يكي دوئم اولوب، اك شمالي واك يوكسك اولان پرلندن ماهدا هر طرفنده باغ بيشيور. فيلوقسراتك ظهورندن اول بجا- رستانده شراب محصولاتی سنه دن سنه به ارتقمده اولوب، سنوی اوج درت بوز مليون كيلو شراب حاصل اولور، و بونك قسم كایسی اخراج اولنور ایدی. شرابلری انواع مختلفه دن عبارت اولوب، ايجلرنده پك قيمتدارلری واردر.

معادبجه دخی بجارستان زنكین بر بر اولوب، هر نه قدر آلتون و كرمش معدنلری اسكي زمانلرده كي بوالخی غائب اتمش، و ترانسيلوانيهدن كيلردن چوق كری قالمش ايسه ده، بنه بر خيسلی مقدار چيقتا رنقمده در. اك كثر تلی معدنلری دمير و باقير ايله كورددر. فورشون، جيوه، آتتون، شاب، كهپرچله و ساثر مادن دخی بولنور. شرق و شمالي شرق طرفلرنده قبا طوزی پك چوق بولنوب، اخراج اولنمقده در. مياه معدنيه سي و امراض مختلفه به نافع ايلجه و قابليجه لری دخی چوقدر.

حيوانات اهليه سي چوق اولوب، هر نه قدر وقتيله همان كاملا مرعا بولنش اولان بجارستان صحرا سي سنه دن سنه به تارل به تحویل اولنمقده ايسه ده، حال طبيه سي براهش سره لر يرينه محفوظ و يا صنعي چابرك كيندبكه تكثير ابدلكده اولنله، حيوانات اهليه سي يمز قاليبور. صيفيرلری پك ايری، بيض و اوزون بونوزل اولوب، آتچق اينكلربنك سودی آذرر، و بو جهلر به بحق خدمت اولنويور. قيونلری دخی ايری ايسه ده، ياغیلری قيصه و قبا و تلمری اتمسز در. برلی قيونلره ممالك عثمانیه قيونلربنك اختلاطندن ياغی سي ده ابي بر جنس قيون محصل ايديكی كي، اسپانيه دن سر بنوس قوجلری جاييله دخی جنسلی اصلاح اولنمقده در. برلی آتلر دخی قوتلی و طبايعی ايسه ده، پك كو. چك و كوستر شيز اولوب، آتچق حكومت بر قاچ واسع حاره آچرق، بر قاچ بيك عرب آغیرلی نداركلا، اهالي بنك قيصراقلر بی دخی بو آغیرله چكديره رك، و بر قاچ بيك جنس قيصراق دخی بولنمقده در، خالص جنس آغیرلری آرتيره رق، كوندن كونه برلی حيوانات جنسي اصلاح و تبديل اتمكده، و بو صورتله پك ابری آراه و پونك حيو- ناتی يتيشد بريله رك، هر طرفه كليتله اخراج او- لنمقده در. استروم بگيلری ده چوقدر. طوهوزلری دخی چوق اولوب، بو سنه و صريه دن دخی بو حيوانك صيفيرلی ادخال اولنوب، سميرلدن كدن صكره، باصديره لری اخراج اولنور. ۱۸۷۰ سنه سي اساتسقيقه كوره، بجارستانده تاريخ مذکور. ده ۴ ميليون زياده صيفير، ۱۰ مليونه قريب قيون، ۲۵۰۰۰۰ قدر كچي، ۲ مایون آت، ۴ ملوزده طوهوز و وار ایدی. اوندن اول ده اچوق اولوب، بمض امراض مستوليه مقدار لری آزالتمش ایدی. قيونلربنك ثلثانی و صيفيرلربنك بر ثانی اصلاح اولنش جنسه منسوب ایدی. بجارستانك غرب جهتمده قاز و طاوقلر چوق و پك سمير اولوب، كليتله اخراج اولنور. حيوانات و مشيه سي چوق اولوب، قورت و كوچك بوجكدر محسوب اولمقدين، ۱۴۰۰۰ جنس حيوان صالشمدر. كييك، فرجه، بيان كچيبي، آبي، قورت، پوست، و شق، طاغ صيچانی و ساثره ايله طيورك انواعی و نهرلره

بطاقل قلدرد. کلیتاً صو قوشی انواعی بولنور. قرن حاضر میلادی اوائله دک مجارستان اووه لرند. سولرله کز مکده بولنش اولان بیان اوکوزبله سیاه قورت وقوندوز وسائر حیوانات وحشیه بسبتون منقرض اولمشدر. کرک انهارنده و کرک کولارده بالقرک انواعی چوق اولوب، کلیتله صید، و کرک تازه کرک سالاموره و یا قوطیلر ایچنده اخراج اولمقده در. طونه ده بولنان رجسنک بیورطه سندن خاویار دخی یابارلر. آربری پک چوق اولوب، مجارستان داخلنده ۶۰۰۰۰۰ دن زیاده قووان بولنور، و سنوی ۱۴۰۰۰۰ ققطاردن زیاده بال وبال موسی آلنیر. اییک بوجکری دخی کیتدکجه تکثیر ابدلکمده اولوب، خیلی مقدار قوزه چیقار.

اهالیسی، جنسیت و لسان و مذهبلی. — آوستریا و مجارستان دولتی آوروپا قطعه سنده اک زیاده اقوام و اجناس مختلفه ایله مسکون بر دولت اولدینی حالده، مجارستان بودلک سائر طرفلرندن زیاده اختلاف اجناس ایله متعارفدر. اوفق تفک جماعتلر داخل حساب اولدینی حالده، مجارستانده اون اون ایکی قوم ساکن بولنور. اک برنجیسی مجار قومیدر، که اک کترتلی واک قوتلیسی اولوب، مملکتده قوم حاکمدر. ایکنجی درجه ده اسلاولر در، که شمالی و جنوبی اسلاولر نامرله ایکی طاقه منقسم اولدقلری حالده، شمالی اسلاولر: اسلواک و روتن اسمرله باشلیجه ایکی، و جنوبی اسلاولر دخی: صرب و خروات اسمرله ینه باشلیجه ایکی، که بتون مجارستان اسلاولری دوت قومه منقسم اولوب، یینلرنده چیلی، موراو، اسلون و سائر اسلاواقوامی افرادی دخی بولنور. شمال اسلاولرله جنوب اسلاولرینک ساکن بولندقلری یرلر آره سنده مجارلرله مسکون اواضی حیولت ایدبور. اوچنجی درجه ده آلمان جنسیتیدر، که مجارستانک هر طرفنده واک زیاده شهر و قصبه لرده طاغنیق بر حاده بولنورلر. دردنجی درجه ده رومان جنسیدر، که اصل ترانسیلوانیه اهالیسی اولوب، نفس مجارستانک دخی شرق طرفلرنده مجارلر و آلمانلرله قاروشیق بولنورلر. اسرائیلر بسبتون بشقه بر قوم اولدقلری حالده، یالکز مذهبجه آبری بر جماعت تشکیل ایدوب،

لسانجه مجارلار شمش، ودها طوغریسی آلمانلار شمشلر در. چنکانه لر دخی مجارستانده کترتلی اولوب، بوملکنتک واسع اووه لرینی جولانلرینه موافق بولمقله، چرکه لرینی کزدربوب طورورلر. بر مقدار ارمینی وسائر دخی بولنیور. مجارستان قرالغنده یعنی نفس مجارستان ایله ترانسیلوانیه و خرواتستان ایله اسلاوونیه داخلنده ساکن بولنان مجارلر ۷ میلیونه قریب اولوب، آلمانلر ۲ میلیونه متجاوز، شمال اسلاولری تقریباً ۲۳۰۰۰۰۰، جنوب اسلاولری ۲۷۰۰۰۰۰، رومانلر ۲ میلیونه متجاوز، اسرائیلر ۴۰۰۰۰۰ ی متجاوز، چنکانه لر دخی ۱۰۰۰۰۰ مقدارینه قریبدر. (قومان) و (یازینغ) اسمرله ینه مجارلرکی اقوام نورانیه دن ایکی کوچک قوم دخی بولنیور، که بر قاجر بیسک افراددن مرکبدرلر.

بوصاییلان اقوامدن هر برینک وطن اصالیسی مجارستانک خارجنده اولوب، اوراسنک ترمینی صر سنده حق لرنده تفصیلات لازمه اعطا ابدلش اولدیفندن، و یا ایدبله چکنندن، شوراده مملکتک صاحبلی اولان مجارلر حقنده بر قاج سوزسویلک اقتضا ایدر. هر نه قدر مجارلر بتون مجارستان قرالغی اهالیسنک نصفندن آز ایسه ده، اسلاوونیه و خرواتستان ایله ترانسیلوانیه داخل حساب اولوب، نفس مجارستان اعتبار اولدینی حالده، اک کترتی قزانوب، همان بشده اوچی نسبتنده در. بوندن ماعدا مجارلر قوم حاکم و اسانلری لسان رسمی اولدیفندن، آلمان، اسلاو، اسرائیلی، رومان و سائر اقوام افرادینک دخی چوغنی مجارجه سویلکمده در. مجارلر آسیا اقوامندن وزمره نورانیه تک فینوآ شعبه سندن اولوب، روسیه تک شمال چنلرنده بولنان لاپونلر، ووغوللر، سامویدلر و فینلانده. لیلرله واسکی بلغارلرله لسانجه و جنسینجه بیوک قرابت و مشابهتلی واردر. بونلر (اونغر) و یا (هونغار) اسمیله (اورال) سلسله جبالنک جنوبنده و بلغارلرک وطن اصلیلرینک شرق طرفنده ساکن اولوب، (بشکیر) دینلن قوم ایله بر ویا پک یقین ایدیلر. طقوزنجی قرن میلادی اواخرنده (خزر) قومی طرفندن وطن اصایلرندن اخراج اولنورق، آوروپا به طوغری یابلس؛ و قاربات سلسله سنی

تجاوزله، او وقت (داجیا) و (بانویه) دن معدود اولان شمعیکی بجا رستان صحرا سنه دوشنبه، بو صحرائی وطن اصلیرنه مشابه بوفله، خوشلانوب، وطن ثانی اتخاذا ایتشلدی. قرون وسطاده (هون) اسمیله آوروپایی بیغما و تخریب ایدن قوم و حتی دخی بچارلک اجدادنن بشقه برشی دکایدیلر. هونلر صرف تانار و مغول چهرلی اولدقلری حالدده، بو وطن جدیدلرندده اسلاولر، آلمانلر و سائر اقوام آریانیه ایله اختلاط ایدرک، و علی الخصوص خریستیان اولدقن صکره، بونلرله قاریشهرق، سیمالری خیلی دوزلمش؛ و عثمانلی تزکار کچی اقوام تاناریه دن اولدقلری بللی اوله میه جق برحاله کلشدر ایسه ده، بو تبدل باشلیجه زادکان و کبار طاقنده اولوب، عوام ناس و علی الخصوص بجا رستان صحرا سنک ایچ طرفلرندده اختلاطدن مصون اوله رق یاشایان کوبیلر ایوم تانار چهره لرینی محافظه ایتکده درلر. بچارلر جسور، جنسیتلرله مقنخر، نسل و نسب واصلته چوق اهمیت و برر، طالعجاب، مهمانواز و عزت نفس صاحبی آدملردر.

بچارلر بر وقت قبائل و عشائر حاندده یاشا- دقدن صکره، حکومت تشکیل ایدوب، خریستیان دینی وار وقت بتون آوروپایک لسان ادبی و علمی اولان لاتین لسانی قبول ایله، بولسانده آوروپویب یازمه باشلامشلدی؛ و لاتیجه بی سائر آوروپا اقوامنک جمله سندن زیاده زمان محافظه ایدوب، قرن حاضر میلادی ابتداسنه دک، لسان تحریریلری لاتیجه ایدی. بو مناسبتله لاتیجه دن لسانلرینه برچوق تعییرات و اصطلاحات آلدقلری کچی، اسلاوجه دن، آلمانجه دن و، طول مدت عثمانلرک تحت تابعیتندده بولنمسه، ترکیجه دن دخی برچوق کلهر استماره ایتشلدردر. نهایت بچارلر دخی آوروپایک سائر امنه توفیق حرکته، کندی لسانلرینی لاتین حروفله یازمه باشلابوب، اولدجه مکمل بر ادبیات ملیه به صاحب اولمشلدردر. بچارجه السنه نورانیه تک جمله سنه مشترک اولان آهنگی و شیوه اصلیه سی محافظه ایتکده در. بچارلر اسلاو و آلمان و سائر برلکده یاشادقلری اقوامه یالکز قوتله دکل ادبیات و معارف میله رله دخی غلبه چالغنه چالشمقده، و پینلرندده دائمی صورندده بر

رقابت و مسابقت دعوی و تراغلیری دوام ایتکده در. یارب ملیون راده لرندده اولان موسوبلردن بشقه بچارلرک و بجا رستانده یاشاین اقوام سائر نهک جمله بی خریستیان اولوب، نسفه قریب مقداری قنولیک، ۳ ملیون قدری پروستان، ایکی ملیونه قریب مقداری اورنودوقس و قصروری مذاهب مختلفه سائر به منسوبدرلر. پروستاناق ظهورندده همان بتون بچارلر بو مذهب جدیدی قبول ایتشدر ایسه ده، صکره پایا ایله آلمانیه ایمپراطورلی جبراً کندیلرینی قنولیککه اعاده به جهده ایدوب، حتی آوستریا حکومتی بچارلری «قنولیک، آلمان و فتر و ضرورته دوچاره ایتکی رحماً وظیفه ایدنمشیدی. قنولیکلر پروستانلری حمایه و محافظه ایتشمش وله ایدیلر، شمعی بجا رستانده هیچ بر پروستان بو- لئیجه جقدی.

صنایع و تجارتی، معارف و مدنیتی. — بو قاریکی تفصیلاندن آکلاشلدیلینی اوزره، بچار ادبیاتی تک یکی اولوب، بو قوم آتجق قرن سابق میلادیده کندی لسانی یازمغه باشلادیلینی حالدده، معارف میله لرینی ایلریتککه فوق العاده سعی و جهده ایتککه، بو کونکی کونده معارف خیلی ایلری بولنوب، کوندن کونه دخی ترقی ایتکده درلر. بجا رستان اووه لرندده اهالی تک طغانیق اولدیلینی حالدده، یشه مکاتبیز کوی اولیبوب، بوندن بکری سنه اولکی استاتستیقه کوره، بجا رستانده ۱۶۰۰۰ مکاتب ابتداییه وار ایدی؛ حالبوکه سندن سنه به اولان ترقیاته نظراً شمعی به قدر بو مقدارک تضاعف ایتش اوله جفنده شه به قدر. مکاتب ابتداییه تک آرمافوقنده بر نوع مکاتبله مکاتب رشديه و اعدادیه و طالیه سی ده وارددر. تاریخ مذکورده مکاتب اعدده سی ۱۵۰ عددندده او. لوب، برطاقی رسمی و حکومتک تحت اداره سنده و برطاقی ده خصوصی و جماعات مختلفه به مخصوص ایدی. بری پشتده و دیگری پرسبورغده اوله. رق ایکی مکمل دارالفنونی و متعدد مکاتب طالیه سیله صنایع و سائر مکاتیلری دخی وارددر. بچار مکاتیلری ترقی و تزاید ایتدیکه، آلمان و اسلاو مکاتیلری آزالمقده اولوب، برطاقلری صرف بچار و برطاقلری ده مختلط (یعنی بچار و آلمان یا خود بچار

واسلار) مکتبلیزیه تحویل اولمقدده در . بچار حکومتی و جمعیات علییه سی نفس بچارستانده و بچار قرالاننده بچارلساتی تمهیم خصوصنده ابراز مسال عیدن بر آن کروی طور میور .

بچارلساننده برنجی دفعه اوله رق ، ۱۷۸۰ تاریخنده برسبورغده بر غزته جیتمش ایدی . ۱۸۷۹ ده بچارستانده بچارلساننده ۵۱ سیاسی ، ۱۴۷ فنی وادی غزته ، ۳۳ مذهب و مکتب ، ۷ اکلنج ، ۶۸ ایالت ، ۱۸ ده اعلاز و ساثره غزته سی ، که جمماً ۳۲۴ غزته نشر اولنوردی . بونلرک ۱۶۸ ی پشتاده و ۱۶۴ ی دیگر ۷۸ محله چیئاردی . بو عددلرک شمعی بقدر تضاعف درجه سنده آرتمش اوله جفنده شهه یوقدر . بچارلساننده اولان بو مطبوعاتدن بشقه بچارستانده تاریخ مذکورده آلمان لساننده ۱۰۳ ، اسلار لسانلرنده ۵۸ ، رومانجه ۱۶ ، ایتالیانجه ۴ ، عبرانیجه دخی ۳ غزته و رساله موقوته نشر اولنور ایدی . ترفیاتک درجه سی شوندن آکلشلیور ، که ۱۸۷۹ ده نشر اولنسان بچار غزته لری ۳۲۴ ایکن ، ۱۸۸۲ ده ۴۱۲ عدیدنه بالغ اولوب ، اوج سنه ظرفنده ۸۸ غزته هلاوه اولنشدی . بچارلساننده نشر اولنسان کتابلر دخی سنه ده ۱۵۰۰ جلدی مهباوز اولوب ، اکثری جغرافیا و تاریخ ونه متعلق جدی اثرلدر . پشتاده آیده بر کره بر مجموعه مخصوصه نشر ایدر بر جغرافیا جمعیتله علم الارض ، علم جو هوا و مقناطیس ، علوم طبییه ، استاتستیک و ساثره جمعیات علییه سی وارد . بری لسان و ادبیات ، بری تاریخ و فلسفه ، بری ده علوم ریاضیه و طبییه بقه مخصوص اوله رق اوج شهبه دن مرکب بر رسمی آقادیما ابله دیگر متعدد آقادیما ل تأسس ایتمشدر .

بچارستان صنعت بری اولیوب ، اصل زراعت بری اولمغه ، صنایع هنوز کروی ایسه ده ، بسبتونده مفقود اولیوب ، کوندن کونه ایلرلنلکده در . معاوفک اولدیفنی کبی صنایعکده اک برنجی مرکزی پشته شهری اولوب ، بچارستانک غرب و شمال طرفلری صنعتده ده ایلرلدر . اک برنجی صنعت دباغاق اولوب ، سختیان ، کاساله ، مشین ، کودری و ساثره اوله رق سنوی سکر اوزن

ملیون فراتی قیمتنده معمولات وجوده کلیور . ایکنجی درجه ده بز و ساثر پاهوق منسوجاتله بعض یوک منسوجات بایلیور . بچارستان داخننده کی ذکر منلر ۲۵۰۰۰ راده لرنده اولوب ، برلی ذخیره . نلک چوغی اونه تحویل اولنشدن صکره اخراج اولنور . معادنک کرک اخراجی و کرک ایشلنی مملکتک معادنجه اولان ثروت طبییه سیله متناس اولیوب ، ذی قیمت معادنک سنوی حاصلاتی آتیجی سکر اوزن ملیون فرانکه بالغ اولیور . دمیر باشلیجه شمال جهتده ایشلنوب ، بو صنعت اورالده خیلی ترقی ایتکده در . او جهتده جام و کاغذ و غرب جهتنده پنچار شکری ، نوتون ، پورسان ، اسپرتو ، بیره و ساثره فابریقلری وارد .

هر نه قدر بچارستان خارجدن معمولات صنایعه و اتمه و ساثره جنبه محتاج ایسه ده ، اخراج ایتدیکی محصولات ارضیه و حیوانات و ساثره بوکامع زیاده تقابل ایدر . بنسأ علییه ، تجاری پت ایشلکدر . سنوی اخراج اولنسان ذخیره ایدخال اولناندن اوج درت یوز ملیون فراتی زیاده ، حیوانات اخراجاتک فرتی ۴۰ ملیون فراتی متجاوز ، نوتون اخراجاتی ۲۰ ملیون فراتی راده لرنده در . بیانی ، دری و ساثر محصولات حیوانیه ابله قورو و تازه میوه و ساثره اخراجاتندن دخی خیلی تجاری وارددر . داخلی تجارت باشلیجه پنازلرده اجرا او . لئوب ، بچارستانک ۹۰۰ دن زیاده محله ده پنازلر قوریلور . حیوانات و ذخیره بازارلری ده چوقدر . طونه ابله تیسأ و ساثر بیوک نهرلر سیر سفاشه صالح اولدقدن بشقه ، دمیر یوللری دخی پت چوق اولوب ، مملکتک هر طرفنی طولاشدقلری کبی ، قاریات و ترانسیلوانیه آلی سلسله لرینده برقاچ محله باروب ، رومانیه ، فالجیه ، موراره و ساثر ممالک دمیر یوللریله کسب التصاق ایدرلر . بو وسائط زم مکمل اولان بیوک جاده لر تجاری تمهیل ایدن و سائطدن ایسه ده ، دمیر یول موفقلری و نهر اسکله لری ابله کوبلر آره سنده یوللر مفقود حکمنده در ؛ چونکه اووه لرده طاش بولنمدیفنی کبی ، اورمانلر دخی پت اوزاق اولدیفندن ، باییلان یوللر دخی بر تسویه تر ایدن عبارتدر . بتون بچارستانک مجموع انهادی ۱۴۰۰۰ کیلومتره طولنده اولوب ، بوئک تقریباً

یا لکز ۵۰۰ کیلومتره اکی سیر سزائنه صالحدر .
دمیر بولاریشک مجموعی ده ۱۴۰۰۰ کیلومتره به
قریبر .

بجاریک طبعاً صنعت و تجارته میلیاری اولیوب ،
بامکس صنعت و تجارته و بونلره مشغول اولان
آلمانلره و یهودیلره نظرحة رتله باقارلر ؛ وکندیلری
عسکرلک و چغنیلیک و چواناغه و غبت ایدرلر . چو .
بانقله مشغول اولانلری الیوم بدویجه بر صورتده
باشابورلر . اراضی بونلرنده یک مساواتسز بر صو .
رتده منقسم اولوب ، کندی ادارهنه کوره
ط و پراغه ، مالک اولالری آذر ؛ و اکثر اراضی
هنوز دره بکاک فکرندن آریله میان زادکان و
لغنیلیک تحت تصرفده بونلور یک واسع چفتاکردن
عبارتدر . اسکیدن بری سوارلیکه چوق میل و
استمدادلی اولوب ، بجارات اوزونده طوفار
سوزی عندلرنده ضرب مثلدر .

اصول اداره سی ، تقسیمات ، لکلیه سی ، شهر و
قصبه لری ، احوال مالیه و سایر مه سی . — بجارستان
اوقده نبری آوستریا یله بر دولت تشکیل ایدورسه .
ده ، اداره داخلیه سی بستیون آری اولوب ،
یا لکز امور عسکریه و خارجییه سی و قسماً امور مالیه
آوستریا یله مشترکدر . آوستریا امپراطورلق او .
لدیجی خالد بجارستان قراللق اولوب ، آوستریا
امپراطوری بوانا . ذات بجارل طرفندن دخی قرال
طاتیایر ؛ و بسته ده صورت مخصوصه ده بجار قراللقی
تختنه قعود ایدر . ۴۴۴ اعضادن سربک بر مجلس
مبعوثانیله ، باش یسقیوس و یسقیوسلردن ، جاهات
مخزنه رؤساعندن ، ایالات والیلردن ، و پرنس و
قونت و بارونلره ترانسیلوانیه تک ۶ اعیانلردن و
اسلاوونیه مع خروانتستان مجلس مبعوثانک اکی
وکیلندن که جمعاً ۷۴۴ اعضادن سربک بر هیئت
اعیانی وارددر . مجلس مبعوثان اعضاسنک ۳۳۴
نفس بجارستانده ، بری فیومه ده ، ۷۵ ی ترانسیلوا .
نیده ، ۳۴ ی ده خروانتستان و اسلاوونیه ده انتخاب
اولنور . بو مجلس مبعوثان اعضاسندن ۴۰ کشی
ایله هیئت هیاندن ۲۰ کشی (دلفاسیون) یعنی
ه هیئت منحصه ، نامیه آریابوب ، آوستریا مجلسارندن

ینه بو وجهه آریلان ۶۰ کشیک بر هیئتله مشترکاً
بالمناوبه بر سنه و پانده و بر سنه پشته ده دولتک
امور مشترکهنی آری آری تذکر ایدرلر ، و
بالاجتماع برانکه قرارورلر . بجارستانک کندینه
مخصوص هیئت و کلاسی اولوب ، یا لکز خارجییه و
حرییه و بحریه ناظرلری یوقدر . ۹ کشیدن سربک
اولان هیئت و کلاسیندن اکیلی دولتک هیئت
و کلاسی مشترکهنه داخلدر . پشته ده بر حکمه تمیزی
وستون بجارستانده ۱۰ حکمه استیانی ، ۸۶
حکمه ابتداییه ، ۳۷۴ قضا محکمه سی و هر ناحیه ده
بر حکمه صلحیه وارددر . پشته ده بر دیوان محا .
سبات بولنیور .

بجارستان قراللقی نفس بجارستان ایله اوکا
ملحق اولان ترانسیلوانیه دن بشقه ، مختاریت اداره یه
نائل اولان خروانتستان مع اسلاوونیه خطه واسمه .
سنی رفیومه ایالتی دخی حاویدر .

بجارستان اسکیدن بری (قومیتانه) یعنی
« قونتا » اسمیله برطاقم ایالاته منقسم اولوب ،
بونلر شمیدیکی حالده ۴۹ عددنددر . بو قومیتانلر
هادی ایلات حکمنده اولیوب ، اسویچرهمک نوا .
حیسی کبی هر بری مختاریت اداره یه مالک اولقله ،
جمله سی حقیقتده بر حکومات متفقه هیئت تشکیل
ایدورلر . بوندن بشقه ۵۲ شهر و قصبه اداره
مستقله نائل اولوب ، بونلردن هر برینک اهالیسی
برر رئیس انتخاب ایدر ، و اونک و ممیننده کی مجلس
منتخبک معرفتیله اداره اوانورلر .

نفس بجارستانک منقسم اولدیجی ۴۹ قومیتانه .
تک اسامیسیله مساحت سطحی لری و ۱۸۸۰ سنه سی
استاتستیکته کوره نفوسلری بوجه آیدر :

قومیتانه	سربک کیلومتره	مقدار اهالی
آبادوژ	۲۸۷۳	۱۶۳۷۸۶
آراد	۶۴۴۳	۳۰۳۹۶۴
آروه	۲۰۷۷	۸۱۶۴۳
باقس بودروغ	۱۱۰۷۹	۶۳۸۰۶۳
بارانیه	۵۱۳۳	۲۹۳۴۱۴
بارس	۲۶۷۲	۱۴۲۱۳۹

مقدار اهالی	سرجمع کیلومتره	قومیتانہ	مقدار اهالی	سرجمع کیلومتره	قومیتانہ
۲۰۸ ۴۸۷	۴ ۱۶۶	وسپرم	۲۲۹ ۷۵۷	۳ ۵۵۸	بکس
۳۵۹ ۹۸۴	۵ ۱۲۲	زالہ	۱۵۳ ۶۱۵	۳ ۷۲۷	برک
۲۷۳ ۱۰۲	۶ ۱۹۵	زمیلن	۴۴۶ ۷۷۷	۱۰ ۹۱۹	یہار
۱۰۲ ۷۹۳	۲ ۷۳۵	زولیوم	۱۹۵ ۳۱۱	۳ ۵۱۰	بورسود
			۱۰۹ ۰۱۱	۱ ۶۱۸	فساناد
			۲۲۸ ۲۱۰	۳ ۲۱۴	قسونفراد
			۷۲ ۱۶۶	۱ ۱۲۳	استرغوم
			۲۰۹ ۴۴۰	۴ ۱۵۶	فہر
			۱۶۵ ۲۶۸	۴ ۱۱۸	کومور
			۱۰۹ ۴۹۳	۱ ۳۸۱	کور
			۱۷۳ ۳۲۹	۳ ۳۵۳	ہایدو
			۲۰۸ ۴۲۰	۳ ۸۰۲	ہوس
			۱۱۵ ۷۸۷	۲ ۶۱۵	ہونت
			۲۷۸ ۴۴۳	۵ ۳۷۴	یاس ناکھ قون-وانوق
			۱۵۱ ۶۹۹	۲ ۹۴۴	قوماروم
			۳۸۱ ۳۰۴	۹ ۷۵۱	قراسوسورنی
			۷۴ ۷۵۸	۲ ۲۵۸	لیتو
			۲۲۷ ۲۳۶	۱۰ ۳۵۵	مارماروس
			۸۱ ۳۷۵	۱ ۹۲۴	موسون
			۱۹۲ ۵۹۰	۴ ۳۶۷	نوغراد
			۳۷۰ ۶۵۱	۵ ۷۵۰	نیترا
			۹۸۷ ۶۲۰	۱۲ ۵۹۳	پشت پلیس-ولت قیس قون
			۳۱۴ ۱۷۳	۴ ۳۱۱	پوشونی
			۱۶۸ ۸۸۹	۳ ۷۹۱	شاروش
			۳۰۷ ۴۴۸	۶ ۵۳۱	شونفوک
			۲۴۵ ۷۸۷	۳ ۳۰۷	شوبرون
			۲۱۴ ۰۰۸	۴ ۰۱۷	شاپوز
			۲۹۳ ۰۹۲	۶ ۴۹۱	شامار
			۱۷۳ ۹۵۷	۳ ۶۳۶	شپش
			۱۷۱ ۰۷۹	۳ ۶۷۱	سیلاکی
			۳۹۶ ۰۴۵	۷ ۱۳۶	طمش
			۲۳۴ ۶۴۳	۳ ۶۴۳	نولہ
			۲۰ ۹۱۳	۶۱۸	نورنہ
			۵۳۰ ۹۸۸	۹ ۴۹۵	نورونال
			۲۴۴ ۹۱۹	۴ ۶۲۰	ترسن
			۶۵ ۳۷۷	۱ ۱۹۱	اوغوقسا
			۱۲۶ ۷۰۰	۳ ۰۵۶	اونغ
			۳۶۰ ۵۵۰	۵ ۰۳۵	واس

مقدار اهالی
سرجمع کیلومتره
قومیتانہ

بجارسٹانک مرکزی بوده بشته اولوب، جمأ
۱۴۳ شهری وارد، که بونلردن ۳۰۰۰۰ دن
زیاده اهالیسی اولانلر بروجہ آتیدر:

بوده بشته ۴۹۱ ۹۳۸
سکدین ۸۵ ۵۶۹
سابانقه ۷۲ ۷۲۷
دبرسین ۵۶ ۵۴۰
مودمزوروزادلی ۵۵ ۴۷۵
یز-بورغ ۵۲ ۲۱۱
کسکمت ۴۸ ۲۹۳
آراد ۴۲ ۰۵۳

بجارسٹان قرالفنگک واردات و مصارف
سنہ ۱۹۷۳ سی ۴۷۳ ملیون فلورین یعنی تقریباً ۴۷
ملیون عثمانلی لیراسی راده لرنده در. مسکرو دوتخاسی
آوستریا ایله مشترک اولدیغندن، ایجاب ایدن تفصیلات
«آوستریا» ماده سنده ویرلمشد.

احوال تاریخیه سی. — الیوم بجارسٹان دینلن
برک ازمئمه قدیمده غرب طرفی (بانویا) و شرق
طرفی (داجیا) دن معدود ایدی. داجیا اسکی
جرمان اقوامندن اولدیغی مظنون اولان (داج)
قومیه و بانویه ایسه شمدیکی آرانؤدلرک اجدادی
اولان ایلیریاقلرله مسکون ایدی. غرب جهتدن
کاتلر یعنی ظالمر دخی کلوب، بونلره قاریشمشدری.
رومالیلر بانویایی ضبط ایتدکنرند، اوراده قصبه
و قلعه لره مالک و اولدیغجه حضریته یاشار اهالی
بولمشدری. اوچنجی قرن میلادیده (غوت) لر
مملکتده داخل اولمش؛ ۳۷۶ تاریخنده آسیادن
هجوم ایدن (هون) نام تاتار قوم وحشیسی طرفندن
اورادن طرد و اخراج اولمشدری. هونلر بجارسٹان
صحرالردن خوشلانوب، اوراده برلشمشدریسه ده،
خانلری بولنان (آتیلا) نک وفاتندن یعنی ۴۵۳
تاریخندن سکره او-تروغوتر، کپیدلر ولومباردلر
مملکتده دخول ایله، بیلرندنه منازعه ایتدکنلره لایکن،
بدنجی قرن میلادیده (آوار) دینان بر تاتار قومی

مملکتی ضبط ایتش؛ و بولنره دخی متافاً اسلاور و بلنارل ترض ایلمکه باشلامشیدی. ۷۹۹ تا- ریخنده مشهور شارلمان آوارلک دولتی اعا ایتشدی. وطن اصلیلری اولان اورلک ایتکرتدل خزرل و یجنکلر طرفندن طرد اولنره قرقه دکی زساحلنده (دون) ایله (دنیر) بجزاری آره لرنده برلشمش اولان و (بجار) دینلن دیکر بر تاتار قومی ۸۸۹ تار یخنده قاریات ساسله سفی مجاوزله (تیس) و طونه وادیلرنده وطن اصلیلرینه مشابه واسع صحرار بوله رق، برلششردی. بجارلرک ورودنده بالطبع ممالک خالی اولیبوب، بر برینی تعقیب ایتش اولان داج، ایلیران، کلت، غوت، هون، آوار قوملرینک بقیه السیوی ممالکته ساکن بولنیوردی؛ و بجارلر البته بولنرله اختلاط و امتزاج ایدوب، دهاکترتلی اولتی ویا مجرد قوم بولتیق مناسبتیه بجارلر اولنره کندیی لسانلرینی قبول ایتدیرمش؛ و اولنر دخی بجارلا شملشردر. علی الخصوص هونلرله آوار- لک بجارلرله قرابت جنسیه لری و لسانلرینک مشابته وار ایدی. بجارلر (آلموس) نام خانلرینک معینده بجارستانه کیدوب، بونک اوغلی (آرپاد) آلمانیه ایمپراطوربله اتفاق ایدرک، بجارستانده قلمش اولان اقوام مختلفه بی نحت اطاعتنه آتش؛ و کندیسنه اونقاریه دوقه سی عنوانی ویرلش ایدی. اوتنجی قرن میلادیده دوقه بولنان (کیسا) نک زماننده خرستیانلق بجارستانه دخول ایتکله باشلابوب، بونک اوغلی برنجی استغنان کندیی بومذهبی قبول ایله، تبعه سنه دخی قبول ایتدیرمش؛ و ۱۰۰۰ تاریخ میلادیسنه پایا طرفندن کندیسنه بجارستان قرالی عنوانی ویرلش، و بر تاج اهدا اولنمشدی. معروف استغنان اسلاورله بلغارلری رام ایتش؛ و بر چوق قوانین و نظامات وضع ایلش ایدی. بونک وقاتنده بجارلر پینده بر طاقم اختلافات ظهور ایدوب، نهایت برنجی لادیسلاس ۱۰۷۷ ده اداده اسایش وانتظامه موفق اولش؛ و اسلاوونیه ایله خرواستانی ضبط ایدوب، خلیق (قولومان) دالماجیه بی ده علاوه ایتشدی. قسطنطنیه ده تربیه ایداش اولان اوغنجی (بلا)، قرال اولدوقده، رومارک اصول ومدنیتهی مملکته ادخال، و فرانسه قرالی فیلیپ اوکوس-ک همشیره سی مارکرتسه بی

زوج ایتشیدی. بجارستانی (بومیتانه) لره تقسیم ایدن دخی بودر. ایکنجی آندریا بشنجی اهل صلیب سفرینی آچش؛ و زادگاه بر طاقم امتیازات و پروب، ۱۲۲۲ تار یخنده بوکا داتر بر فرمان مخصوص اصدار ایتش ایدی. بونک اوغلی دردنچی (بلا) زماننده هونلر بجارستانی پایمال ایدوب، بوندن صکره قرالارک لرنده هیچ بر حکم و قوت قالماش، و نهایت اوغنجی آندریا ایله بو سلاله ۱۳۰۱ ده منقرض اولمشدر. بوندن صکره بجارلر قرالرینی انتخابله تمین ایتکی اصول اتخاذا ایدوب، جهستان و باویره خاندانلرندن بر برینی متعاقب ایکی قرال انتخاب ایتشله رسده، بونلر فراغت ایتکله، ۱۳۰۸ ده پایا سکزنجی بونیفاسک تکلیفله بشنجی استغنانک قیزندن حفید زاده سی (شارل روبرت) ی قرالغه قبول ایتشلردی. بونک زماننده بجار دولتی قوت و سطوتک اوج بالاسنه واصل اولوب، بجا- رستاندن بشقه خرواستان، دالماجیه، بوسنه، صریه، افلاق، ترانسیلوانیه (یعنی اودل)، بغداد و بلغارستانه حاکم ایدی. بونک اوغلی برنجی (لوی) قزیرل روسیه بی دخی ضبط ایتش؛ و لهستان قرالغی دخی کندیسنه احاله اولنمشدی. بونک قیزی (ماریه) بجارستان قرالغنده کندیسنه خلف اولوب، زوجی بولنان براندبورغ برنی و ایمپراطورک اوغلی (جیسموند) ی دخی حکومته تشریک ایتش ایدی. بونلرک زماننده بجار زادکانی قیام ایتش؛ و عثمانیلر بجارستانه تهرضه باشلابوق، بر قاج بیوک مظفریته نائل اولمشردی. بشنجی لادیسلاس صباوتنده وصیسی بولنان (هونید) براز وقت عثمانلی اسطه سنه مقاومت ایده یلش؛ و اوغلی (ماتیاس قورون) مرقوم لادیسلاس و قاتنده قرال اتخات اولنمشدی. مرقوم تأمین اسایشله برابر، بجارستانده معارفک ترقیسه خدمت ایدوب، برسبورغده بر دارالفنون و بوده ده بر کیتخانه تأسیس ایتشدی. بوندن صکره ۱۴۹۰ ده قرال انتخاب اولنسان جهستان قرالی ایکنجی (ولادیسلاس) ایله خلیق ایکنجی لوی بجارستانده فتوحات عثمانیه نک ترقیاته مانع اوله میوب، ایکنجیسی ۱۵۲۶ ده قانونی سلطان سلیمان خانک بجار سفرنده مهاج محاربه سنده مقتول اولمشدر. عثمانیلرک بو مظفریت عظیمه سی بجارلر

ایچون بیوک بر ماتم کوفی اولوب، بونی متماقب
 بر طرفدن آوستریا پرنسی فردیناند بر طرفدن
 وویووده لردن ژان زاپولی مجارستان قرالنی ادما-
 سنه قالمیش؛ و برنجیسی مجارستانک غرب شمالی
 قسمی، ایکنجیسی ده اردلی الده ایتش ایسه ده،
 مجارستانک قسم اعظمی عثمانیلرک ضبطنه کچوب،
 مجارلرک اختلافات داخله سی فتوحات عثمانیه نك
 کیتدیجه دها ایلری وارمسی موجب اولمده ایدی.
 مرکزی اولان بوده (یاخود بودین) شهری و
 مجارستانک نصف جنوبیسی و بلکه قسم اعظمی
 ۲۰ سنه قریب مدت ممالک عثمانیه و اسلامیه دن
 بولنمشدر؛ واردل دخی بعض امتیازاته و بر وویور-
 ده نك تحت اداره سننده اوله رق دولت عثمانیه نك
 تحت تابعیتنده ایدی. حدود عثمانیه خارجنده قالان
 مجارلر نهایت ۱۵۷۰ ده بعض امتیازاته و اداره
 مختاره آلتنده بولنق شرطله ایکنجی ماقسیمیلیانك
 حکمدارلنی تصدیق ایدوب، ۱۶۸۷ ده مجارستان
 قرالغنك ارنأ آوستریانك هابسبورغ خاندانده
 قالمسی قبول ایشلردر. ۱۶۹۹ ده آوستریا ابله
 دولت عثمانیه آره سننده عقد اولنان (قارلویچ)
 و ۱۷۱۸ ده بازارویچ معاهده لری مجارستانك
 آوستریا ترکنی ایجاب ایتکله، او وقتدن مجارلر
 آوستریا خاندانته صادق قالوب، حتی (ماربه ترزه) ی
 اضمحلالدن تلخیصله استرداد قوت ایتسنه صرف
 مجارلر سبب اولمشلردر. نهایت ۱۸۴۸ ده مجارلر
 آلمانلرک تحکمدنن بیزار اولوب، استرداد استقلال
 هوسنه دوشمکله، قیام ایدوب، رئیس لری (فوسوت)
 و (قلاقه) کبی رجالک مهارت و اقتداربله، غالب
 کیشلر ایکن، آوستریا روسیه دن استمداد ایدوب،
 روس عسکرینك امدادبله کندیلرینی رام ایتش
 ایسه ده، چوق وقت تحت قهرده طوعیبوب، ۱۸۶۱
 تاربخنده امتیازات قدیمه لرنك بر طاقنی کندیلرینه
 احاده ایتش؛ ۱۸۶۵ ده کندیلرینه آیریجه مجلس
 مبعوثان و هیئت وکلا تشکیلی حقنی ویرمش؛ و ۱۸۶۷
 تاربخنده شمعیکی صورتده آوستریا و مجارستان دولتی
 تشکیل ایدوب، آوستریا امپراطوری مجارستان
 قرالی عنواننی دخی آلمش؛ و یو وجهه مجارلر آرزو-
 لرینه نائل اولدقلری حالده، آوستریا دخی بر شی
 غالب ایتوب، بلکه بوبله جسور بر قومك صداقت

و خلوصله ارباطلندن برقات دها قوت و مکننت
 کسب ایتمشدر.

مجارستان حکمدارلرنك اسامیسيله ابتدای
 حکومتلری توارنجی بروجه آئیدر:

(۱. آریاد سلاله سی)

- ۸۹۰ آریاد (مجارستان دو قه سی)
- ۹۰۷ سولتان
- ۹۵۸ توفسوس
- ۹۷۲ کیسا
- ۹۹۷ برنجی استفان (قرال)
- ۱۰۳۸ پترو (آلمانیلی)
- ۱۰۴۱ ساموئل آبا (مدعی)
- ۱۰۴۴ فانیاً پترو
- ۱۰۴۶ برنجی آندریا
- ۱۰۶۱ برنجی بلا
- ۱۰۶۳ سالومون
- ۱۰۷۴ ایکنجی کیسا
- ۱۰۷۷ برنجی لادیسلاس
- ۱۰۹۵ قولومان
- ۱۱۱۴ ایکنجی استفان
- ۱۱۳۱ ایکنجی بلا
- ۱۱۴۱ ایکنجی کیسا
- ۱۱۶۱ اوچنجی استفان
- ۱۱۶۲ ایکنجی لادیسلاس ابله زور بادرنجی استفان
- ۱۱۷۳ اوچنجی بلا
- ۱۱۹۶ اسربک
- ۱۲۰۴ اوچنجی لادیسلاس
- ۱۲۰۵ ایکنجی آندریا
- ۱۲۳۵ دردنجی بلا
- ۱۲۷۰ بشنجی استفان (قومان)
- ۱۲۷۲ دردنجی لادیسلاس
- ۱۲۹۰ اوچنجی آندریا
- ۱۳۰۱ چهستان قرالی ونسلاس
- ۱۳۰۵ باوبره قرالی اوتون
- (۲. آنزو سلاله سی)
- ۱۳۰۸ شارل روبرت
- ۱۳۴۲ برنجی لویی (بیوک)
- ۱۳۸۲ برنجی ماریه

۱۳۸۵ نابولی ایکنجی شارل
(۳. لوکمبرورغ سلاله سی)

۱۳۸۶ هیدموند
(۴. آوستریانک هابسبورغ سلاله سی)

۱۴۳۷ آلبرت

۱۴۳۹ الیزابت
(۵. یاکون سلاله سی)

۱۴۴۰ لهستان قرالی برنجی ولادیسلاس
(۶. آوستریا خاندانی)

۱۴۴۵ بشنجی لادیسلاس
(۷. هونیاد سلاله سی)

۱۴۵۸ مانیاس قورون
(۸. چستانک یاکون سلاله سی)

۱۴۹۰ ایکنجی ولادیسلاس

۱۵۱۶ ایکنجی لوی
(۹. آوستریا خاندانی)

۱۵۲۶ برنجی فردیناند
(وسائر آلمانیه ایمپراطورلی)

مجازی } ایران شمراسندن اولوب ، شو
 } قطعه اونکدر :

گفتش سیم ساقها داری
خاطرش رنجبه شد ز گفتن من
سخنی پاک و صاف میگویم
گر غلط گفته ام بگردن من

مجاشع } (بن مسعود السلی) صحابه دن
 } اولوب ، بصره یه نازل اولمشیدی .

حضرت عمر (رضه) ك زمان خلافتنده بر سره ایله
(توج) قصبه سنی محاصره وقع ایتمشیدی . جل
وقعه سنده حضرت عایشه (رضها) طرفنده بوانوب ،
عبدالله بن الزبیر مینتنده اولدینی حالد ، محاربه
عظیمه دن اول واقع اولان بر مصادمه ده قتل او
لئشدر . برادری مجالد دن اول اسلامه گلشیدی .

مجالد } (ابو معید — بن مسعود السلی)
 } صحابه دن اولوب ، آنف الترجه مجا .

شعك برادر بدر . قلع مکه دن صكره اسلامه كلوب ،
بده بصره ده ساكن اولمشدی . جل وقعه سنده
مقتول اولدینی سرو بدر .

مجانده } افریقیه ده قیروانك ۵ فوناق قهربنده
 } بر قصبه اولوب ، بسر بن اوطاة

طرفندن قلع ابدلش اولغله ، (قلعه بسر) اسمیله
دخی معروف اولدینی ، اطرافنده زغفران محصور .
لك بولغیله وجنوبنده کی طاغرده دمیر ، قلا ی ،
مرده سنك وكومش معدنلرنك ودرمن طاشلرنك
کثرتیله مشهور اولدینی کتب عربیه ده مسطوردر .
رومالرلر زماننده (قاستلوم مدیانوم) اسمیله معروف
اولوب ، ایوم (برج بجانه) اسمیله معروف بیوک
یر قریه حالنده در ؛ جزایرک قسطنینه ایالتنده و
جزایردن قسطنینه یه کیدن طریق اوزرنده واقعدر .
— بجانه اسمی ایسه شمعدکی حالد قصبه نك اطراف .
فنده کی اوویه وبریلور ، که بو اووه حدای بحر دن
۱۰۵۷ متره مرتفع اولوب ، ۱۴۹۱ و ۱۴۹۷
متره ارتفاعی اولان ایکی طاغث آره سنده واقعدر .
شمعدکی جغرافیا کتابلرنده بو اووه نك قوه انباتیه
سیله هواسنك چیادندن بحث اولنیور سنده ،
جغرافیون اسلامک ذکر ایتدکاری معدنلردن بحث
اولنیور .

مجاهد بن سلیمان } (التیمی) مصر مشا .
 } هیر ادبا و شعراسندن

اولوب ، (ابن الریبع) و (خیاط) دینکله دخی
معروفدر . ابو الحسین علی الجزار نام شاعرله
مشاعره و مهاجاتی واردر . ۶۷۲ تاریخنده وفات
ایتشدر . شو ایکی بیت جمله اشعارنددر :

وطني نظمت من خدهاء لطني عليه حقوق و دم
اخذت القصاص بتضيئه ولم يبر بعد عليه القلم

مجاهد شاه بهمنی } هندستانك دكن جهتنده
 } حكومت سورن بهمنی

ساله سی ملوكندن اولوب ، ۷۷۶ تاریخنده بدری
محمد شاه اوله خلف اولش ؛ و اوج سنه حكومت
سوردكدن صكره ، همی داود خان طرفندن قتل ،
ونختی ضبط اولمشدی .

مجد } فرس شعراسندن بروجه آفی بش
 } كشدنك مخلصیدر :

برنجیسی (مجدالدین سرخسی) اكابر شعرادن
و حكمدان معدود اولوب ، خراسانده نشأت ایتشدر .
شو رباعی اونكدر :

ای چون دل لاله چشم خونخواره ترا
چون دوزخیان دل ستمکاره ترا
باشد که مرا بچاکری ببندری
آخر نمود ز چاکری چاره ترا

— ایکنجیبی (مجدالدین هونی) صوفی
 مشرب بر ذات اولوب، شو قطعه اونکدر:
 کلها شکفت هر سو هرکس بیاغ درشد
 من در خزان هجران ماندم بهار من کو
 یاران بیاغ رفته کلکشت و عیش کرده
 بچاره مجد عفوی نالان که یار من کو

— اوجنجیبی (قاضی مجدالدین) سوستر
 توانمندن (دزفول) قاضی ابدی . شو بیت
 اونکدر:

بشکر پرده پوشی نیستم چاک کریباز
 تخت پاشم چرا ارنجیه این زخم نمایاز

— دردنجیبی (قاضی بینای نسوی) فضلا.
 دن اولوب، (مهنته لی ابدی . شو رباعی جمله
 اشعارندند:

خواهی که میان خلق قاضی باشی
 نایق باشی که ماضی باشی
 یا خلق خدا حکم چنان کن که اگر
 آن با تو کند کسی راضی باشی

— بشنجیبی (مولانا مجد تبارکامی) شج
 زین الدینک مریدانندن اولوب، قصیده برده بی
 تخمیس ایتمش، وخواجه عبدالله انصارینک « منازل
 السائرین » ننه کوزل بر شرح یازمشدر. شو بیت
 اونکدر:

آنان که بجز قد تو جای نکراند
 کوتاه نظرانند چه کوتاه نظر اند

مجدالدوله } (ابو طالب رستم بن فخرالدوله
 } علی بن رکن الدوله حسن بن
 بویه) آل بویه ملوکنک سسکننجیبی اولوب .
 ۳۸۷ تاریخنده عراق عجم حکومتنده بدرینه خلف
 اولمش، و خراسانی دخی بد تصرفنه آلمش ابدی .
 تخته جلوسنده صبی اولغه، برخیلی زمان والده سی
 سیده خاتون اداره امور ایتمشدی . مجدالدوله
 ۳۳ سنه حکومت سوردکن صکره ، ۴۰ ، تا .
 وینخنده (ری) قربنده سلطان محمود غزنوی ایله
 ابتدیی محاربهده مغلوب اولوب ، اسیر دوشمکه
 خراسان و عراق آل سبکتکنیک ایینه کچمشدی .
 حکیم شهر ابو سینا بوذاته وزیر اولمشدی .

مجدالدین اربلی } (ابو عبدالله بن احمد
 } بن الظهیر) مشاهیر
 ادبا و شعرائن اولوب، ۶۰۲ تاریخنده دنیا بکمش؛
 و بغدادده ابوبکر بن الحازندن و کاشفربدن ودمشده
 سخاوی و تاج الدین بن حویه و سائر مشاهیر علمان

استماع ایتمش ؛ و مدرسه قیامزده تدریس المش
 ابدی . فقه حنفیده دخی بد طولی صاحبی
 ابدی . ۶۹۷ تاریخنده وفات ایتمشدر . ایکی بیوک
 جلد اوزره مرتب دیوان اشعاری واردر . شو
 بر ایکی بیت جمله اشعار راقه سندندر:

غزال له من اخته البعد والسی
 ولس لها در القلائد وانفغر
 اغارت علی اسرار ارواح شریها
 وانفذت الافراح من نبضة الاسر

مجدالدین بوری } (تاج الملوك ابو سعید
 } بن ابوب یمن شاذی)
 مشهور صلاح الدین ابوینک برادری اولوب، اولاد
 ایوبک اک کوچیکمی ابدی . ۵۵۶ تاریخنده فولد
 ایتمشدی . صلاح الدین حلبی محاصره ایتدیکنده ،
 صاحب ترجمه دیزندن یاره ایتمش؛ ور سنه صکره
 ۵۷۹ تاریخنده حلبده وفات ایتمشدر . برادری
 طرفندن حلبده والی ابدی . علم و ادبیانندن بهره سی
 اولوب، مرتب دیوان اشعاری واردر . شو ایکی
 بیت جمله اشعارندند:

اقبل من اعشقه راکباً من جانب الغرب علی شهب
 فقلت سبحانک یا ذا العلاء اشرفت الشمس من المغرب

مجدالدین سجاوندی } (مفسریندن اولوب ،
 } « عین المعانی » عنوان .
 نیله بر تفسیر شریفی واردر .

مجدالدین عبدالسلام } [« عبدالسلام
 } بن نجیه » ماده .
 سنه مراجعت بیوریه .]

مجدالدین نشانی } (اسمد بن ابراهیم)
 } مشاهیر شعرا و منشی .
 ندن اولوب، اربل صاحبنک منشی دیوانی ابدی ؛
 و بونک طرفندن مأموریت مخصوصه ایله ملوک
 عندینه دفعاتله اعزام اولمشدی . خلیفه مستنصرک
 یاننه دخی کوندریلوب، حضور خلیفه به جید بقنده ،
 جمله اشعارندن اولان شو قطعه بی سونلشیدی :

جلالة هیبة هذا المقام
 تحمیر عالم علم الکلام
 کأن النساخی به قائماً
 یناخی النبی علیه السلام

مجدالدین همکر } (مشاهیر شعراء ایرانندن
 } اولوب، (مجد) و (رحی)
 تخلص ایدردی . شیرازی اولوب، نوشیروان عادل

نساندن اولدینی مرویدر؛ ونسب و فضله بنه
 مجالس سلاطین و کبرایه مداوم ایدی . اتابکان فای
 رسدن ابوبکر سمد ابن زنگینک توجه و محبتی
 فرمود، دائماً برابری و اولیاری . و ملک الشعرا
 عنوانه نائل اولمشیدی . شیخ سمدی شیرازی
 یله دخی معاصر ایدی . مغولرک تسلطندن صکره
 اغا حاکم طرفدن شیراز والیدی اولمش؛ ۶۸۶
 تاریخده ۹۰ یاشلرنده وفات ایشدر . همکر
 چوایه دینک اولوب، وجه تلقی آکلاشله مدی .
 سرت دهبوانی اولوب، شرابی بیت جله اشعاریندر .

نه چرخ میا هم کام ونه ختر
 تدرل میگردم رام و نه دایر
 یکجا همراه کردد سایه با من
 چو روز من بود مابش برابر

مجد العرب { (ابو فراس - علی بن محمد
 العاصری) شمراه عربدن
 اولوب، عراق و شامده یا شامش؛ و ملوک معاصرین
 مدح ایشدر . اواخر هرنده زی اتراکه کیرمش؛
 و ۷۵۳ ده موصالده وفات ایشدر . شو
 قطعه جله اشعاریندر:

فارتی نجد عوضا عن تقارقه
 فی لایض والنصب تلاق الرشد فی النصب
 فلاسد لولا فراق الغاب ما افتردت
 والسبه لولا فراق القوس لم یصب

مجد الملك { ملوک ایلخانیه دن اباخانک
 رحالندن اولوب، مرقومک
 برادری سلطان احمد زماننده صاحب دیوان خوا.
 جه شمس الدینک قتلدن صکره اونک برینه وزیر
 اولمش؛ و چوق کجه دن ۶۸۱ ده بو دخی قتل
 اولمشدر .

مجدل { جزیره ده و شمعیکی زور متصر .
 لغتی داخنده خابور نهرینک سا .
 حل یسار یعنی شالیسنده و چمنچ چایی ملته اسندن
 یوقارنده و قنبله کوزل و معمور بر قصبه اولوب ،
 بیوک بازار و چارشیبی وار ایدی؛ و اوستنده کی
 تپه نیک اوزرنده بر قلمه بولنیوردی . یاقوت حوبنک
 زماننده معمور ایدی . الیوم خرابدر .

مجدلی { (ممدود بن ابی بکر بن ملکدار)
 بدخی قرن هجری شمراه اسندن
 اولوب، آنف لیبان مجدل قصبه سندن ایدی .
 ملک اشرف بن عادل حقنده بر چوق مدحیه لری

وارددر . خیاط لقبیله ماتب سالف الترجه مجاهد .
 الدین بن سلیمان حقنده سوبلش اولدینی شو بر
 ایکی بیت جله اشعاریندر :

وسرت عنه و اشواق تجارخی
 الیه و افرق من عظم فرنته
 اوکنت من عظم سقمی و انقولیه
 حیطاً لما ضاق علی حرم ابرته الخ

مجدلیایه { فلسطینده رمله قرینده قلمه سی
 (متین برقریه اولدینی یاقوت
 حموی بیان ایدر ، بطلیوسک بونی بیوجک بر
 مهوره کی اعریف ایتدیکی ده کوستربور ، که
 بو حالده هرودونک مفداله (Magdala) اسمیله ذکر
 ایتدیکی شهرک عینی اولوق اقتضا ایدر . — طبریه
 کولنک ساحل غربیسنده دخی وقتیه مفداله
 اسمیله بر قصبه اولوب ، انجیلده مذکوردر .
 شمعیکی حالده (المجدل) اسمیله کوچک برکوی
 حالده در .

مجدی { صحابه دن ایکی ذاتی مخلض ادر .
 (لوب ، بری (مجدی الغمیری)
 در ، که بنی مصطلق غزاسنده و دیگر آئی غزاده
 معیت جناب نبویه بولمشدر . — دیکری (مجدی
 بن قیس الاشعری) در ، که مشهور ابو موسی
 الاشعرینک برادریدر .

مجدی { (محمد) اونچی قرن هجری عثمانلی
 شمراه سندن اولوب، ابتدا طریق
 تدریسه داخل و بیده سلك قضاته سالک اولمشیدی .
 ۹۹۹ ده وفات ایشدر . « شمیه » عنوانیله بر
 رساله سی و بعضی اشعاری وارددر . شویت اونکدر :

ویرمشوز صبر وقراری عاشق درمانده یوز
 کورکلز قالشدر آتییق آسه خاطر مانده یوز

مجدی { (مناوزاده مصطفی - افندی)
 متأخرین شمراه عثمانیه دن و
 مدرسیندن اولوب ، بروسلیدر . ۱۰۷۷ ده
 دنیایه کلش ، و ۱۱۵۱ ده وفات ایشدر . شو
 مطلع اونکدر :

مقام عون حق دن اورور نازک ادادر فی
 تهی دل صانه زاهد تا نزلدن پرهوادر فی

مجذر { (بن ذیابدالولی) صحابه دن او .
 (لوب ، بدر غزاسنده قتلی رسول الله
 (صلم) افندمز جابندن نهی بیورلش اولان ابو .

الجتري به راست كلكه، كندیسی حیاً نزد نوی به
 کونورمک استتمش ایسه ده، مرقوم رضی اریلوب،
 یاننده کی آرقداشنی دخی قورنارمنی ایستدیگندن،
 مجدر قناله مجبور اولوب، کندیسی قتل ایتمدی.
 احد وقعه سنده حارث بن سوید بن الصامت طرفندن
 شهید اولمشدر. مرقوم حارث مسلم اولدیغی
 حالده، مجرد پدرینک انتقامنی آلتق ایچون مجذری،
 قتل ایله، مکه به قاچوب، ارتداد ایشم؛ وقع
 مکه دن صکره بتکرار مسلم اووب، مجذرك قتلی
 ایچون قصاصاً اعدام بیورلمشدر.

مجذوب { فرس شعرا سندن ایکی ذائقه
 لقییدر:
 برنجیسی (میرحیدر) تحصیل علومدن صکره
 شعورینه خلل گلشدی؛ و علا ایله مباحثه و مناظره دن
 ال چکمیبوب، اکثریا غلبه چالاردیسه ده، بحث
 آره سنده ایضاً ابوق صابوق سوبلکه باشلاردی.
 شو بیت جمله اشعارنددر:

لب و دندان آن مه باچه ماند
 چوقندی بر پرتخ دانه داند

— ایکنجیسی (میرزا محمد) تبریزی اولوب،
 صوفی مشرب و عالم بر شاعر ایدی. اون برنجی
 قرن هجریده یاشامشدر. «شاه راه نجات»
 عنوانیله بر منظومه سی وارددر. شو بیت جمله
 اشعارنددر:

ترك ديوانكي از طمعه مردم نكتم
 شهر كرتنك بود دامن حيراني هست

— هندستانك اون اوینجی قرن هجری
 شعرا سندن دخی ایکی کشینک مخلصیدر.

مَجَرْدِه { افریقیه ده بر ایرماندر، که جزا.
 برك قسطنطنیه ایاننده ۱۰۰۰
 متره دن زیاده ارتفاعی اولان اورمانق طاغردن
 نبمانله، شرق شمالی به طوغری آقهرق، سوق
 احرس قربندن و بر طاق طار و شایان تصور بوغازلر
 ایچندن بالورور، ۱۰۰ کیلو متره لك مسافه قطع
 ایتدکدن صکره، نونسه دخول ایله، بنه او
 استقامتده واسع و منبت بر وادی ایچنده جریان،
 و صاغدن (وادی ملك) ایله ایکی طرفدن دیگر بر
 قاچ جای اخذ ایله، منبت بر اووه بی شق ایده رك،
 تونس شهرینک ۲۰ کیلومتره غرب شمالی سندن

بالورور، (اوتیقه) شهر قدیمی خرابه لرنده کی (ابو
 شاطر) قریه سی یاننده ایکی قولدن (غازالمخ)
 کولنه دوکیلور، که بوکول دخی نهرک ایندیردیکی
 قوملردن منشکل بر سده دکیزدن آریلوب، مع
 هذا دکیزله اختلاط ایدر. نهرک مجراسی ۳۶۵
 کیلومتره اوزونلغنده اولوب، حوضه سی ۲۵۰۰۰
 مربع کیلومتره وسعتنده در. یاغور موسملرنده
 صوفی بول اولوب، یازین آز و بولایتق اولغله،
 شریه غیر صالحدر. بک چوق جامور و قوم ایند.
 بروب، بونلرک بریکه سی تونسک او جهته کی
 سواحلی خلی تغییر ایشدر. قارتاجلیلر بونهری
 (ماقاراط) و رومالیر (باغراده) نسیمه ایدرلر
 ایدی. بو ایکی اسمله اسم حاضرینک بر اساسه
 مینی اولدیغی نمایاندر.

{ فرس شعرا سندن بش کشینک
 هجرم { مخلصیدر:

برنجیسی (مرتضی قلی بیك بن سلطان حسن)
 شاملو ترك عشرینی امراسندن اولوب، خطاطلقده
 و موسیقیده دخی مهارتی وار ایدی. هندستانه
 رحلت ایدوب، ۱۰۲۰ تاریخنده اوراده وفات
 ایشم؛ و وصیتی اوزره اتق اوحدی اشعارنی جمع
 ایله دیواتنی ترتیب ایشدر. شو بیت اونکدر:

زان کونه غریبانه بزندان تو مردم
 کایم نشد آکه و تقدیر ندانست

— ایکنجیسی (شیخ عبدالله) کشمیری اولوب،
 شیخ مسلم کشمیرینک نورونی ایدی. شو بیت
 اونکدر:

اکر سوی چمن آبی زقری داد برخیزد
 بی تعظیم بالای تو سرو آزاد برخیزد

— اوینجیسی (شیخ غلام حسین) هندستانک
 عظیم آباد شهرندن اولوب، شیخ وجیه الدین عشقینک
 پدریدر. شو بیت اونکدر:

بنواز بزخم تیغ ظالم
 از آب مکن دریغ ظالم

— دردنجیسی (میرزا محمد) کشمیری اولوب،
 شو بیت اونکدر:

بیا مجرم چو تیر از قبضه کشمیر بیرون شو
 که کور پای بزرگان در میان نبود فرنگت است این

— بشنجیسی (میرزا محمد) بزدی اولوب،
 «آفتاب طانساب» عنوانی تذکرة الشعرا تک

سر رشته بحث در کردن اوقات
آسان نمود اول آخر فناد مشکل

— اوچخیسی هراتی اولوب ، شویت

اونکدر:

هر زمان کردی زکوی دوست سر بر میبند
تا کاسه افتاده آنجا خاک بر سر میبند

{ (ابوالمالی — بن جمیع القرشی الخزومی)
مجلسی { مشاهیر فقهاء شافعیه دن اولوب ،

عن اصل ساحل شامدکی (ارسوف) قصبه سندن
اولدینی خالد، مصرده نشأت ایتش؛ وابن سالار
زماننده مصر قاضی اولوب، ۵۴۹ ده انفصال،
و ۵۵۰ ده وفات ایتشدر. قهده «کتاب النخایره»
عنوانیه مفصل ویکه قبول و معتبر بر کتابی واردر.

{ (بن جاریه ابن عامر الانصاری)
مجمع { (الایسی) صحابه دن و رسول الله

(صالم) اقدمتک همدنده قرآن کریمی جمع ایتکله
توغل ایدنلردن اولوب، جمع ایتدیکی قرآن کریمدن
یا لکیز بر ایکی سوره ناقص اولدینی سر ویدر .
بدری منساقیندن اولوب ، صاحب ترجمه دخی
کنجلیکننده اونکله و اصحابیهله «مجدالضراره نماز
قیلاردی؛ بده «مجد مذکور امر نبوی ایله
احراق ایدلشیدی . خلافت جناب فاروقیده جمک
کندی قومنه امامت ایتسندن بحث اولدندقه ،
فاروق اعظم (رضه): بو آدم وقتیه «مجدالضرار»
ده مناقله امامت ایتشدر، بیورمهله، صاحب
ترجمه، «مجد مذکور» دوام ایتدیکی خالد ،
منافقکله اسراوندن خبیر اولدیفته بین ایتکله ،
امامته رخصت و برایشیدی. اوفلی و برادرزاده سی
کندیسندن روایت ایتشلردر .

{ جزیره الفربده نجدک (سدیر)
مجمعه { خطه سنده و ریاضک ۲۳۰ کیلو

متره شمال غریسینده اوله رق، باغ و باغچه لر و منزه
روائله مزین و اسع بر وادینک ایتنده بر قصبه
اولوب، ۱۲۰۰۰ اهالیسی، ۳۰ قدم بوکسکلیکنده
سوری، بوئک خارحنده صوابله مملو خندغی و
قصبه ویشون اووه به حاکم قلمه سی واردر .
وقتیه سدیر شجریلرینک مرکزی ایکن ، و هایلرک
غلبه سندن بری مرکزی فاب ایتشدر . — یاقوت
جوی بو اسمله بلاد هنیلدن وادی نخله ده بر پر

تاریخ تألیفه دک بر حیات ایدی . شویت اونکدر:
قدح در سفاسق بر حجاب
سهیلی ست در بیجه آفساب

{ ایران شعرا سندن اولوب ، ار-
مجزمی { دیلیلدر . شویت اونکدر:

ارخون منت پذیرم والکله عمری شدکه یار
انرقر رفقت و یار کرم کفتارم هنوز

{ هندستان شعرا سندن ایکی
مجروح { ذاتک مخلصیدر:

برنجیسی (شیخ غلام سعد بن شیخ فضل الله)
کانپور مضافاتسندن (چاچور) قصبه سندن ایدی .
فارسی واردو لسانلرنده دیوان اشعاری واردر .
شویت اونکدر:

بعسرت سوخت رنگ نعل تو یاقوت کانی را
پشیمان ساخت ابروی تو تیغ اصفهانی را

— ایکنجیسی (مولوی عصمه الله خان بن
مولوی عبدالقادر خان) بنارسلی اولوب ، کتبخ
باشنده وفات ایتشدر . شویت اونکدر:

ستارگان ملک راست اضطراب عظم
کآن برم که در گوش یاری جنبند

{ الیوم اسپانیه دولتک یانغنی
مجریط { اولان مادرید شهرینه اندلسه
حاکمیتلری زماننده عمر بیلرک و بردگری اسم اولوب،
او وقت کوچک بر قصبه ایدی . ادبادن (ابو نصر
هارون بن موسی القیسی) تک مسقط رأسی اولمقله ،
معروف ایدی .

{ ایران شعرا سندن اولوب ،
مجلدی { خراسانده مجلد ایتکده کی مهارتیه
دخی مشهور ایدی . شویت اونکدر:

هر که که چشم بر من درویش میکنی
لب میکنی و جان مرا ریش میکنی

{ ایران شعرا سندن اوچ کشینک
مجلسی { مخلصیدر:

برنجیسی اصفهانی اولوب ، ملا محشم کاشی
تلامذه سندنر . هندستانه رحلتله ، اون برنجی
قرن هجری اوائلنده دکنده وفات ایتشدر . شو
یت اونکدر:

درجهان هرجا بلای بود از مادر گذشت
غیر بخت تیره کو چون سایه دردنیال ماست

— ایکنجیسی خراسانی اولوب ، شو فطمه

اونکدر:

دائم زبیده مارا خون دلست حاصل
حاصل که در عذیب اودسب دیده و دل

اولدینی بیان ایدور . عجا ایکیسی بر میدر ؟
 { سواد عراق ایله یمن آرمه سنده کی }
 { مجنّب } پرله یعنی نجد و دهنایه اطلاق
 اولنور بر اسمدر .

{ بللی استنده بر قبزه اولان عشق }
 { مجنون } و علاقه سیله و شهید الغیله حالی
 افسانه حکمنه یکمش اولان (قیس بن ملوح) ک
 شهریدر ، ویا بر افسانه تک شخص موهومیدر .

{ فرس شعرا سندن آلتی کشینک }
 { مجنون } مخلصیدر :
 برنجیسی سمرقندی اولوب ، علائق دنیوهدن
 آزاده و درویش مشرب بر آدم ابدی . شو بیت
 اونکدر :

هیچکس بامن مجنون نشود همچنان
 که جنون منش آخر نکند دیوانه

— ایکنجیسی مشهدلی اولوب ، حسن خطده
 دخی مهارتی وارابدی ، وصول ایله یازاردی .
 شویت اونکدر :

روزم از فرقت رویش چو شب غم گذرد
 شبم از هجر تو تا روز بمانم گذرد

— اوچنجیسی بزدردی اولوب ، شو بیت
 اونکدر :

رقص چون من نیم بسمل در میان خون خوش ست
 قصد چاتم کن اگر میل تماشا کرده

— دردنجیسی کشمیری اولوب ، شو بیت
 اونکدر :

ساغری سرشار میخوام بدست تو کلی
 کز چراغ عکس رویش بزم من روشن شود

— بشنجیسی مولانا کمال الدین رفیقینک اوغلی
 اولوب ، شویت اونکدر :

بی وفا بودی ز اول من ترا نشناختم
 حقیق اوقاتی که درکوی تو ضایع ساختم

— آلتنجیسی شو بیتک قائلیدر :

چون نیا شد ز نجفای تو کریبام چاک
 که بعد تو در شق ز کریبان رفته است

{ جاهلیتده مکه قربنده بر پنایر محلی }
 { مجنّه } اولوب ، بهر سنه ذی القعدة تک
 بکرمی سندن آخربنده ک اون کون پنایر قوریلور ،
 و پت چوق اخذ و عطا اولوردی . اصل بر قصبه
 ویا طائفک اسمی اولوب ، پنایرهده اطلاق اولندیفی
 دخی مرویدر .

{ ایران شعرا سندن ایکی کشینک }
 { مجیبی } مخلصیدر :
 برنجیسی بهمان ساداتندن اولوب ، «عرفات»
 عنوانلی تذکره الشعرا تک صاحبی اتی اوحدینک
 معاصر ابدی . شو بیت اونکدر :

جوش زد خون دل و سرتکشودم کله را
 من و این صبر بنازم جگر حوصله را

— ایکنجیسی شیرازی اولوب ، شو بیت
 اونکدر :

سرور مجلس عشاق آه و افغانست
 در و پیاله لبریز چشم کریانست

{ فرس شعرا سندن اوچ کشینک }
 { مجید } مخلصیدر :

برنجیسی طالقانی و بر روایتده تبریزی
 اولوب ، اصفهانده نشأت اتمش ، و حسن خطده
 دخی مهارتی اولوب ، زی درویشانده یشامش ؛
 و ۱۰۸۵ ده وفات اتمشدر . شو بیت اونکدر :

ظلمت که بیرون کنیم از قفس اکنون
 کز جور توام ریخته شد بال و پر آنجا

— ایکنجیسی شیرازی اولوب ، شو قطعه
 اونکدر :

مارا ز سرو و لاله نصیبی نمیرد
 ای تو چهار در دل ما طرح داغ دیز
 ام شب که کلبه ام ز تماشا ای او پرست
 ای چشم لخت نور بصر در چراغ دیز

— اوچنجیسی (میرزا) شوستری اولوب ،
 ۱۰۷۸ ده دنیایه ککش ؛ و اصرا و ظرفانک مجالسنه
 مداوم اولوب ، جمعفرز رکوب ایله مشاعره و مطایبه .
 ده بولمشدر . بعده هندستانه رحلت ایدرک ،
 وزیر الممالک نواب صفدر جنک التغات و احساننه
 نائل اولشیددی . شو بیت اونکدر :

روید بپای سبزه ز خاک من آفتاب
 از بس که تخم مهر در آب و گل من است

{ سپواس ولایتک آماسیه }
 { مجید اوزی } سجاغنده و آماسیه تک ۴۵

کیلومتره جنوب غریبسنده قضا مرکزی برکوجک
 قصبه اولوب ، ۳۵۱۲ اهالیسی ، رشیده مکتبی ،
 بر جامی ، بر خانی ، بر حامی ، ۳۰ دکاتی و هفتده
 بر جمعه کونی قوریلور بازاری واردر .

— مجید اوزی قضای آماسیه سجاغانک جنوبی
 گوشه سندن عبارت اولوب ، شمالا کومش حاجی کونی

شرقاً نفس آماسیه قضا لریله، جنوب شرق طرفندن
توقاد سنجاغیله، غرب جنوبی طرفندن دخی آقره
ولایتیله محدوددر. صاری سلیمان، الوان چایی،
قازن، قشلاجق، یکی قشله وقره یعقوب اسملریله
۶ ناحیه و ۱۳۵ قریبی حاری اولوب، ۱۸۸ ۲۲
اهالی ایله مسکوندور، که بونلرکده ۱۸۷۰۰ ی
اسلام، ۲۵۶۸ ی مذاهب نائیه منقسم ارمنی و
۹۲۰ سی روم اولوب، جمله سی لسان ترکی ایله
مذکومدر. اراضیسی عارضه لی اولوب، غرب جنوبی
جهتده قیزل طاغی و قره طاغ ایله آلان طاغی
و جنوب شرقی طرفنده بعض اورمانلر بولنیور.
یشیل ایرماغه تابع آماسیه چایله بوکا دوکیمان چکرک
چایی و طوزانلی صو ایله دیگر بعض انهار قضایی
شق و بعض اراضیسی سنی ایدرلر. طوبراغی پت
منبت و میاه جاری سی چوق اولغله، بغدادی، آرپه،
یولاف، داری، مصر و سائر حبوباتله سبزه و میوه.
لرک انواعی کثرتله حاصل اولور. سرعاری ده کوزل
اولوب، حیوانات اهلیه سوریلری چوقدر. آری
قوفانلری ده چوق اولوب، خیلی مقدار بال و بال
موی چیقار. قضا داخلنده ۵۰ جامع، ۸ مسجد،
۱ مدرسه، ۶۱ اسلام و ۲ خرستیان مکتبی
موجوددر. صنایع محلیه بحج تقلیدی شالارله بز،
چول و کندیردن سحیم و اورغان اعمالی کبی شیلردن
عبارتدر.

مجیدیه (رومانیه به ملحق دوبریجه خطه سنک
کوستانجه سنجاغنده و کوستجه تک
۳۳ کیلومتره غرب شمالیسنده طونه ساحلندن
دخی ۲۰ کیلومتره ک مسافنده و دمیر یول خطی
اوزونده بر قصبه اولوب، قریم بحار به سندن صکره
تأمین و قریم مهاجر لریله اسکان اولغشدی. مذ.
کور دمیر یولک انشاسی اوزربنه اهالیسی ۲۵۰۰
کشی به بالغ اولمش یکن، بعده ظهور ابدن ساری
صیقلردن اکثر اهالیسی طاغیلوب، ۳۰۰۰ کشی
واده لنده قالمشدی. رومانیه به الحاقندن صکره
سنوی ایکی پنایر قوریلوب، سائر بعض امارات
دخی اجرا اولغله، یکیدن بیومکه باشلامشدر.

مجیدیه (آقره ولایتک قیر شهری
سنجاغنده بر قضا اولوب، شمال
غربی جهتندن کسکین، غرب جنوبی طرفندن نفس

قیر شهری، جنوب شرق طرفندن آوانوس قضا.
لریله، شرق شمالی طرفندن دخی وزغاد سنجاغیله
محدوددر. مرکزی ۳۰۰ قدر اهالیسی اولان
بویاق قریه سیدر. قضا ۷۰ قریه دن سرکب اولوب،
جمله سی مسلم و اکثری کرد اولق اوزره، ۱۰۱۷۸
اهالیسی واردر. اراضیسی عارضه لی اولوب، چچک
طاغناک انکاری تمتد اولور. دلجه ایرماق شرق
شمالی حدودینی آروپ میاه جاری سی نهر مذکور
دو کبلور. باشلیجه محصولاتی: بغدادی، آرپه، چاودار
و سائر ذخایرله میوه و سبزه لرک انواعندن عبارت
اولوب، احتیاجات محلیه نسبتنده بیتشدیریلر. بعض
اورمانلری ده واردر. قضا داخلنده امراض جلدی به
نافع بر قابلیجه ایله بر ملحه و بر نوع صابون
بروشاق طاش اوجاغی بولوب، بوندن چسوق
لوله سی و باردق و سائره یا پارلر. سرعاری و حیوانات
اهلیه سی چوق اولوب، ۸۵۰۰۰ قیون، ۵۱۰۰۰
تفتیک کچیسی، ۱۸۵۰۰ عادی کچی و سائره دن
عبارتدر. دوه لری ده چوقدر. مرکز قضا ده هر
جمه کونی بازار قوریلور. قضا تک واردات سنوی سی
۸۰۰۰ لیرا راده لرنده در.

مجیر الدین بن تمیم (محمد بن یعقوب
(الاسمردی) مشا.
هیر شعراء عربدن اولوب، حماده نشأت ایش؛
و اورا صاحبی ملک منصورک خدمتده اولوب،
طائفه جندیانه منسوب شجیع و کریم برذات ابدی.
۶۸۵ تاریخنده شهر مذکورده وفات ایشدر.
اکثر شعرائک اشعارینی بشقه معناره چکه رک
تضمین ایشک عادت ابدی. شو ایکی بیت جمله
اشعارلندور:

ولم انس قول الورد والنار قد سطت
علیه فامسی دمعه یقندر
ترفق لما عذتی دموی التي تری
و لکنها رومی تذوب فتقطر

مجیر الدین ییلقانی (ابوالمالی -)
(مشاهیر شعراء
ایراندن اولوب، آذربایجانک بیلقان قصبه سندن ابدی.
ظهیر الدین قاریلی و خاقانی آفراندن اولوب، اتاپک
ایلدکرکک توجه و التفتانه و ملک الشعراء عنوانه نائل
اولغله، محمود اقران اولمشیدی. بر آرمه اتق اصغناز

تخصیلا درلخته نصب اولوب، اهل اصفهان طرفندن اکرامه مظهر اولماغله، حققرنده برهجو به سولش؛ و شرف الدین شبقروه اهل اصفهان وكالة جواب و برهش ابدی . ۵۹۴ تاریخنده وفات ایشددر . مرتب دیوانی وارددر . شو بر ایکی بیت جمله اشمارنددر

شمع دل کس نیم چه سبب همچو شمع مرده نفس میزیم بر سر این خاکدان دهر مراهچو شمع بی کسه آویختست کر بفرود شد رواست کر بکدازد همان

{ Metz } آلمانیه تابع آلاس لورنه
 میج { ایالتنده لورنه شجاعنگ مرکزی بر شهر اولوب، بارسک ۳۱۶ کیلومتره شرق شما . لیسنده و (موزله) ایله (سیله) نهرلرنک منقاسنده واقعدر . استحکامات جسمیه ایله مستحکم بر شهر اولوب، ۵۴۷۱۵ اهالیسی، آقادیسی، داخلی مکتب اعدادیسی، حریبه مکتبی، دارالمعلمین و دارالمطانی، رسم مکتبی، بیوک ومصنع برکیاسی، موزهسی، ۵۰۰۰۰ جلدی متجاوز کتابی حاوی کتبخانهسی، کوزل تفرجگاهلری، متعدد هیکلری، کوزل فدانقلری، مشهور رچل و شروب اخراجانی، چوخه، قاله و سائر بوکلی قاشلرله شمسیه، شاهجه، صنمی چیچکر، دمبر قاریوله، آلات زرعیه، یانوی، جینی صوبه، بیره، مسکرات و سائره فابریلری، چاک دوکخانهلری، دباغخانهلری و پک ایشک تجارتنی وارددر . نهرک ایچنده سفاین شهره قدر ایشلیور . پک اسکی بر شهر اولوب، تا رومایلر زماننده اهمیت موقعیه سیله ممتاز ابدی . فرانسه به نایع ایکن (موزله) ایالتک مرکزی ابدی .

{ یانیه ولایت و سنجاغنده و یانیه تک مچوه } ۳۸ کیلومتره شرق شمالیسنده اوله رق (پندوس) سلسله جبالی اوزرنده و بوتان حدودی قربنده واقع قضا مرکزی بیوک بر قره اولوب، جلهسی اولاخ اولق اوزره، ۵۰۰۰ قدر اهالیسی، بر قشلهسی، اولاخ و روم لسانلرنه مخصوص آبری آبری مکتبلری و شسیاق، کلیم و چوراب کبی بوک معمولاتی وارددر . مرتفع برخلده بولمغله، یازین هوایی سرین و پک صاغلام و میاه جاریهسی جوق و کوزلددر . اهالیسنک جوغی مصر

وروماتیده و سائر طرفلرده تجارتله مشغول او . لوب، اغنیانددر .
 — مچوه قضایی مرکز ایله ۳ قریه دن مرکب اولوب، طاغاق بر یردر .

{ ابو عبدالله الحرث بن اسد }
 محاسبی { مشاهیر عربتا و اتقیدان اولوب، علوم ظاهریه و باطنیه بی جامع ابدی . علم اصول و کلامده وزهد و تصوفده تألیفاتی اولوب، اک مشهوری « کتاب الرایة » عنوانلی تصنیفیدر . بصره لی اولوب، جنید بغدادی ایله و سائر مشایخ عصریله صحبت ایشددی . بعض اقوال طرفانهسی مشهوردر . ۲۴۳ تاریخنده وفات ایشددر .

{ عنده زبید قرینده بر کوچک محالب }
 { قصبه و ناحیه اولدیغنی یاقوت حوی بیان ایدور .
 { فرس شمارسندن اوچ کشینک محب }
 { مخلصیدر :
 برنجیسی (حافظ — علی) هراتلی اولوب، شو بیت اونکدر :

مختبرای غیر آزار دل من کار نیست
 میکند از باده منم واقف اسرار نیست

— ایکنجیسی (محمد قیخان) هندستانده تواب شجاع الدوله تک منسوبنددن ابدی . شو بیت اونکدر :

آمده از ده کرم یار بپزش محب
 شکرخدا که کرد کار کربه صبح و شام او

— اوچنجیسی شیرازی اولوب، بابا مداح دینکله معروف ابدی . شو رباعی اونکدر :

زهار قدم زبردباری نکشی
 شیرازه عجز و خاکساری نکشی
 بسیار مکروه شرمساری نکشی
 دیدار عزیزکن که خواری نکشی

{ قاضی — } هندستان هلاسندن
 محب الله { اولوب، مالکیرک زماننده لکهنو و بده دکنده حیدرآباد قاضیسی ابدی . بهادر شاهک دهلی تختته قومودنده ۱۱۱۹ ده مسنده صدارته ارقا اولمشددی . بر جوق تألیفاتی وازان جمله « کتاب سلم » و « مسلم » عنوانلریله ایکی اثری وارددر .

— شیخ محب الله اسمیله هندستان هلاسندن

دیگر بری دخی اولوب ، « عبادات الخراس »
عنوانله بر کتاب یازمش ؛ ۱۱۵۸ ده وفات
ایتمشدر .

محبت { (نواب محمدخان بهادر) هندستان
کبرا و شمراسندن اولوب ، بدری
(حافظ الملك حافظ رحمت خان بهادر) مراد آباد
حاکمی اولدیفی حالده ، انکابزک امدادیته مظهر
اولان اود حاکمی (وزیر المالك شجاع الدوله بهادر)
ایله ابتدییکی محاربهده مقتول اولمش ؛ و صاحب
ترجه ایله برادرلی مشار ایله شجاع الدوله بهالنجابه
مجبور اولوب ، اونک تحصیص ابتدییکی جزئی بر
مشامله کچینه رک ، اون اوچنچی قرن هجری واسطنده
وفات ایتمشدر . شو بیت جله اشعار راقه سندندر :

با من برای درد شدم خنق در جهان
یا خنق کشته درد جهانی برای من

محبتی { فرس شمراسندن ایکی کشینک
مخلصیدر :

رنجیبی (میردیوانه) دتکه معروف او .
لوب ، شو رباعی اونکدر :

آن سرو سہی کہ قدر رعنا دارد
مانند انف میان جان جا دارد
بالای بتان بالای جانست ولی
من بنده آن تہ کہ مالا دارد

ایکنجیبی (لار) اولوب ، شو بیت
اونکدر :

چشم پوشیده توان کرد سفر
چه قدر راه فنا هموارست

عجب علی { هندستان شمراسندن ایکی
ذاتک اسمیدر :

رنجیبی اکبر شاهک همدی علماسندن اولوب ،
شو رباعی اونکدر :

بصدمة کہ غمت زد بسی زجا رفتم
هزار ساله ره رفته از قفا رفتم
کدایی در بیسکانه منفعت دارد
رہم غلط شده در سوی آشنا رفتم

ایکنجیبی بنه علمادق و شاهجهان منسوبینندن
اولوب ، کوزل متنیولری واردر . شو بیت اونکدر :

سزد چو خشم فرو خورده ناز پس کردد
ذمنع تو نفس شمله از کوی تنفسک

محبوبه { خلفاء عباسیہ دن متوکاک شاعرہ
وحسنی بر چارہ سی اولوب ، بعض
آلات موسیقیہ و تهنیدہ دخی مهارتی وار ایدی .

شو بر ایکی بیت حایفه تک کندیسنه طارغین اولدینی
صرمدہ سوبلدیکی شمارندندر :

ادور فی القصر لاری احداً
اشکو فایه ولا یکنامی
کائی قد امنت معصیة
لس لہما توبۃ تخلصی الخ

فرس شمراسندن اوچ کشینک
محبی { مخلصیدر :

رنجیبی بھول الاحوال اولدیفی حالده ، اشعاری
مقبول و متداولدر . شو رباعی او جله دندر :

بار افشتمہ ام رکسوی عنبر بوی
بسته شد جان و دل در کمره ابروی
او صد ناز دون دل من جلوه کنتان
من دیوانه نظر میکنم از هر سوی

ایکنجیبی دھلی اولوب ، کوزل غزل
و متنیولری واردر . شو بیت اونکدر :

دروا رسنه چاک زان کوی بکندارند
باشد کہ آید آن مه بھر نظاره بیرون

اوچنجیبی (لار) خطه سندن و شاملو ترک
اولوسندن اولوب ، شو بیت اونکدر :

از زلف سوی عجزه کریزد دل بھیز
مظلوم من همیشه بظالم برد پناہ

فرس شمراسندن ایکی ذاتک
محترم { مخلصیدر :

رنجیبی کشمیری اولوب ، بنه شعرادن میرزا
ہیدالفینیک اوغایدر . شو بیت اونکدر :

ببزم غمردوش اورا چو مست و بیخبر دیدم
برای آن کہ ہشیارش کینہ بسیار نالیدم

ایکنجیبی (محمد ہاشم) سمرقندی اولوب ،
هندستانہ رحلتہ ، جلال الدین اکبر شاہک مداحانی
صرمدہ کیرمش ؛ و فرزت ذکاو تیلہ آز مدت نظر فندہ
ہندولرک مشہور (مہابارت) منظومہ عظیمہ سنی
از بر ایشم ابدی . شو بیت اونکدر :

در کام جان ز ذکر عطای خدایکان
فرمودہ تر شدہ رکف با سر زبان

(مولانا) اطظم شعرای ایراندن
محترم { اولوب ، کاشانئیدر . دوک صفویہ

زمانندہ یاشابوب ، شاہ طہماسی مدح ایتمشدر .
« صبا بیہ » ، « شبابیہ » و « جلابیہ » عنوانزلیله
اوج دیوانی و آریجہ قصایدی و « ما و نار بخلری
واردر . سلطان الشہدا امام حسین (رضہ) حقندہ

اولاد مرثیه دلوزی دخی مشهوردر. شو بر
ایکی بیت برادری عبدالعزیز و فاته سولیش
اولدینی مرثیه سندندر:

ستیزه کر فایکا از جفا وجود تو داد
نفاق پیشه سپهر زکینه ات فریاد
مرا ز ساغر بیداد شربتی دادی
که تا قیامت از مرگ یاد خواهد داد

محرم { امیر شاه حسین } فرس شعراسندن
محرم { وعن اصل چغتای قرمندن اولوب،

شو بیت اونکدر:

سپیل اشک من زکوی یار برد اغیار را
بوده است آدی اثرها کریمه بسیار را

محرم دده { عثمانی شعراسندن وطریق
مولوی ددکانشدن اولوب،

عن اصل ادرنه اولدینی حالد، بر مدت دور سما.
لکدن صکره، از میرده قرار بولشیدی. شو بیت
جمله اشعار سندندر:

مسجد عشقده قنبدیل تجلی زمان
شعله یاب اولده شوق آور اناوارمندن

محرمی { اوتجی قرن هجری عثمانی شعرا.
سندن اولوب، غلطه لیدر. ابتدا

طریق تدریسده بولنوب، بعده محکمه کاتبکنه
سلوک ایش؛ و سلانیکدن عودتنده بر قورصان
کیسی طرفندن اولاد و عیالیه اسیر دوشوب، فدیة
نجات تدارکچون، اولادینی بالترهین، استانبوله
ورودله، اصحاب مروت و اجاسنک معاوتیه مبلغ
مطلوبی تدارک ایش ایسهده، اثنای عودتنده
ارتحال ایش؛ و اولاد و عیالی بعض ارباب حمیت
طرفندن قورتارلشیدی. شومطاع جمله اشعار سندندر:

سیر ایچون روشن جالک هر جبابی دیده در
آب زنجیرین - سورد عشقکله برشوریده در

محرمی { ایران شعراسندن دخی بری او.
لوب، سلطان حسین باقرآ عهدی

سختورانشدندر. شو قطعه اونکدر:

بی دخت روز وشم در الم و غم کزدر
بی الم بر من مسکین نفسی کم کزدر
بی مه روی تو هر صبح سعادت که دمدم
برمن غزده همچون شب ماتم کزدر

محریط { اندلسه وادی الحجاره مضافتندن
بر قصبه اولوب، ملوک امویه دن

محمد بن عبدالرحمن طرفندن تأسیس ابدلش اولدینی
« معجم البلدان » ده مسطوردر.

محزون { فرس شعراسندن ایکی ذاتک
مخلصیدر:

برنجیسی (مولوی عبدالرحمن واعظ) هند.
ستان اطافم علماسندن صدیق النسب و حقی المذهب
بر ذات اولوب، علوم شرعیده و نظم و نثرده ید
طولی صاحبی ابدی. میرزا پورده سا کن ایکن،
وطنی ترکله، انضای حج و تجارت نیتله مکّه مکرمه.
یه انتقال ابتدیکی حالد، بعض اصحاب سمانیک
غمریله حجاز والیسی طرفندن اورادن اخراج اولغله،
وطننه هودت ایدوب، ۱۲۷۴ ده وفات ایشدر.
شو بر ایکی بیت جمله اشعار سندندر:

در شوق مدینه می سرایم
هر لحظه مرور عاشقانه
جز باد صبا که میرساند
در گوش حبيب این ترانه

— ایکنجیسنک احوالی معلوم اوله میوب،
شو بیت جمله اشعار سندندر:

رخشرا مهر کفتم ماه من از من مکدر شد
لبشرا لعل خواندم سرخ چون یاقوت احمد شد

محسن { حضرت علی (رضه) ک حضرت
فاطمه الزهرا (رضا) دن دنیابه

کلی اولادینک اوچنجیسی اولوب، جانب رسالتینا.
هیدن بو اسمله تمیبه بیورلش؛ وصی ایکن ارتحال
ایشدر.

محسن { فرس شعراسندن بوجه آتی
یدی کشینک اسمیدر.

برنجیسی طوسلی اولوب، سادات موسویه.
دندر. شو بیت اونکدر:

حرف محبتم که جهانی ازو پر است
زان نشوی که گوش تو زان داستان پر است

— ایکنجیسی (افتخار احمد بن مولوی محمد
احسن) هندستانک بلگرام شهرندن اولوب،

بهوپالده بعض مناصبهده بولمشدر. شو مطلع
اونکدر:

بین که روی تو ز عاشق بچه عنوان برخاست
خلق نالان بدم خنجر بران بر خاست

— اوچنجیسی (فانی رازی) اکبر شاه زماننده
هندستانه رحلتله، اون برنجی قرن هجری اواسطنده

بنارسده وفات ایشدر. شیرین و خسرو حکایه
مشهوره سنی سلاک نظمه یکمشدر. دیوانی ۷۰۰
بیتی حاویدر. شو رباعی اونکدر:

ی سرخ دیون کبر بوم کرای
ایکین چو سر انکشت بچونم کردی
ر دژو عقل بروم کردی
باریسه رورکار بوم اردی

— دردنجیبی (میر محمد حسین نجفی بی میر
قاسم استر ابادی) اولوب، شو بیت اونکدر:

رمان یسق وایام سر بلدی ما
تداوی لکند پیش بردندی ما

— ایشچیسی همدانی اولوب، اکبر شاه زما-
نده هندستانه انتقال ایله، کجراتک احمد آباد
شهرنده نوطان ایشیدی. شو بیت اونکدر:

غرور حسن نکذار که یاد دوسان آری
الهی تیریک بششد کسوفی آفتا بئرا

— آلتنجیبی (لار) لی اولوب، دکنه رحلتله،
بقیه صربی اوراده اصرار ایشیدر. شو بیت
اونکدر:

برهنه پای منه بر زمین که ار عرو
برمگذار تو دلها چو انکر افتاده است

— یندنجیبی (میرزا -) تبریزی اولوب،
شو بیت اونکدر:

موج آب زندگانی نقشهای پای تو
خنده کبک دری باشد صدای پای تو

محسن زاده { « عبدالله پاشا » و « محمد
پاشا » ماده لرینه مراجعت. }

محسن قیصری { سلطان اورخان فازی
دوری علامتدن اولوب،

قیصریه ده مجدالدین قیصریدن وسائر علمادن تحصیل
علوم ادیبه و شرعیه ایتدکن صکره، شامه

عزیمتله، تفسیر وحدیت اقومش؛ ووطنه عودتنده
فقه و فرائضه دائر ایکی کتاب تالیف، و برینی

کندیبی شرح دخی ایش؛ و عروضه اندلسینک
مختصرینه کوزل برشرح یازمشدر.

{ ایران شمراسندن اولوب، (تون)
محسنی (لیدر. شو بیت اونکدر:

کدام دل که ز بی رحمت بیجان ترسید
هنوز حرف جفایت بدستان ترسید

{ ایران شمراسندن ایکی ذاتک
محشری { مخلصیدر:

برنجیبی خوانساری اولوب، شاه عباس ماضی
زماننده یاشامشدر. شو بیت اونکدر:

سینه کندم ز غمت کوه بشریاد آمد
بیسون ناله برآورد که فرعاد آمد

ابکنجیبی نیشاپوری اولوب، زمانک
اصطلاح علامتدن ایدی. ملا نظیری نیشاپوریک
استادیدر. شو بیت اونکدر:

یار چو آغ کشد فرمایش از حد طلب
عضو معشو حویشرا زخم جدا حداطلب

محصب { مکه مکرمه ایله منی آرمسنده
{ و منابه دها قریب بر محلدر.

محضری { ایران شمراسندن اولوب،
{ همدانیدر. شو بیت اونکدر:

عزت شب کدشت ییا محضری بکو
ای خانمان خرب چه کردی برور خویش

محفر { (شیخ محمد افضل اله آبادی) هندستان
{ علا و شمراسندن اولوب، ۱۰۸۸

تاریخنده فازی پور مضافاندن سید بورده
طوغمش؛ و تکمیل علوم ظاهریه ایتدکن صکره،

یکریش یاشنده ایکن، کالی شهرینه انتقال ایله
اصطلاح مشایخ زمانندن میر سید محمدن انابت آلهرق،

کالات ذاتیه سی حسیله آز مدت طرفنده شیخ
مشار الیهک سرحاقه مریدانی اولوب، مجاهدات

شاهه ایله تصفیة درون ایشیدی. بده مرشدینک
اشارتیه اله آباءه کیدوب، تدریس و تلقین و ارشادله

و کتب عربیه و فارسیه تالیفیه مشغول ایکن،
۱۱۲۰ تاریخنده ۳۷ یاشنده وفات ایشیدر.

نسی، خلفابه تماس ایتکسرن، حضرت عباس
(رضه) منتهی اووردی. حضرت مولانای رومک

{ « مثنوی » سی شرح ایشیدر. شو بیت جمله
اشعارندندر:

دل ییادش ز عو کشت و نام میکبرد هنوز
مست من از دست رفت و جام میکبرد هنوز

محقق { (محمد شریف) ایران شمراسندن
{ اووب، شوستر لیدر. هندستانه

رحلتله بنگاله حاکی ابراهیم خان فتح جنگه اتساب
ایشیدی. شو رباعی اونکدر:

کفتی که جهان چیست نمودی بی بود
حقت ولی منکر حس نتوان بود
چون جوهر لفظ لاست هستی دوگون
صورت موجود و معنیش نفی وجود

محکم { هندستان شمراسندن و براهمه نیک
{ کاتبه طائفه مسندن اولوب، شو

مقطع اونکدر:

حکم مطلب شیخی وطامات زردان
سودا بسر از چیه و دستار ندارم

محلیه } موصل ابله سنجار آره سنده وتل
 اعفر قرینده برقصه ابدی.

محلم } صحابه دن اولوب ، عهد رسول الله
 صلی الله تعالی علیه و سلمه وفات
 ایشدر. بر قوله کوره مشارالیه صاحب ترجمه
 حصده ساکن اولوب ، ابن الزبیر رضی الله عنه
 زماننده اوراده وفات ایلدیکی دخی مرویدر.

محله } مصدره برقاج قصبه تک اسمی اولوب ،
 الک بیوک قاهره ابله دمیاط آره سنده
 واقع (محله دقلا) در . دیکرلی : محله ابی الهیثم ،
 محله شرقیون ، فربیه دهکی محله متوف ، محله تقیده ،
 محله الخلفاء ، المحله الکبیره وسائر در .

محمد } (ابو القاسم محمد
 المصطفی و احمد

المختار بن عبدالله بن عبدالمطلب بن هاشم بن عبد
 مناف بن قصی بن کلاب بن مره بن کعب بن لوی بن
 غالب بن فهر القرشی الهاشمی (سیدالکونین ، امام
 التقاین ، مختر موجودات ، خاتم الانبیاء
 والمرسلین (صلی الله علیه وسلم) افندمترک اسم
 شریفلی اولوب ، اول حبیب جناب کبریاه میلاد
 عیسی (عم)ک ۵۶۹ هجری سالنده وهجرت نبویه لندن
 ۵۳ سنه اول فیل وقعه سی سالنده ونوشیروان
 عادل حکومتک قرق ایکنجی سنه سنده ربیع الاولک
 اون ایکنجی بازار ابرتسی کونی طلوع شمسدن اول
 دنیای شریف ایشلدردر . پدرلی عبدالله عبدالمطلب
 (فاطمه بنت عمر بن حاند بن عمران بن مخزوم .
 المخزومیه) دن متولد اولادندن اولوب ، زبیر و
 ابو طالب ایله و حاتکه و امیمه و بیضاء و بره ایله
 بر آنادن طوغمه قرداش ابدی . بو وجهله مدینه
 منوره دهکی مخزومیلر والد جناب نبوی
 عبداللهک دایرلی ابدی . مختر کاشات (صلی الله
 علیه وسلم)ک والدیه محترمه لری ایسه (آمنه بنت
 وهب بن عبد مناف بن زهره بن کلاب بن مره
 بن کعب بن اؤوی بن غالب بن فهر الزهریه القرشیه)
 اولوب ، نسبی کلابده یعنی درت بطنده زوج مکرمنک
 نسبیله برایشیر . جناب عبدالله فوق العاده بر حسن
 وجمال مالک اولدقدن ماعدا سیماسنه . ضرب بر

نور لعان ابدیکندن ، بتون نبات قریش نکاحنه
 تشنه اولدقلری حالده ، مشارالیه آمنه به نصیب اولوب ،
 بعدالتزوج مشار الیهامک حامل اولسلیله برابر جناب
 عبدالله دهکی نور سمائی جناب آمنه به انتقال ایش؛
 و بعدالولاده او نور رسول الله (صلیم) افندمترک
 ذات مبارکنده تحیم ایشدر . پدرلی عبدالله
 پدری عبدالمطلب طرفندن ارزاق جلبیحون بر قافله
 قریشله شاهه اعزام اولنوب ، عودتنده مدینه
 منوره ده دایرلینه اوغراوب ، اوراده خسته لغنه ،
 قافله مکه مکرمه به عزیمتنده اشای طریقه وفات
 ایدوب ، دارالنافعه دفن اولمشدر . وفاتنده
 بکری بش یاشنده ابدی ؛ واقوای روایاته کوره ،
 وفاتی ولادت باهر السعادت جناب نبویدن اول وقوع
 بولوب ، رؤیته نائل اوله مامش ؛ اوله خواجه دو
 سرا در یتیم کبی یتیم اوله رق دنیاه کلشدر . جدی
 عبدالمطلب کندیلرینه پدرک ایدوب ، ارضاع ایچون
 بنی سعد بن بکر بن هوازندن حلیمه بنت ابی
 ذؤبب جنابلینه تسام اولنهرق ، بش سنه بنی سعد
 قبیله سی ایچنده بولنش ؛ وبش یاشنده ایکن والده
 مشفقه سنه اعاده اولمشدی . بنی سعد فصاحت
 لسانله مشهور اولدقلرندن ، اول حضرت « انا فصیح
 العرب مبدأی من قریش ونشأت فی بنی سعد بن
 بکر » بیورمشلدردر . بر سنه صکره والده لری
 مدینه منوره دهکی دایرلینه کونوروب ، اوراده
 کندیبی ارتحال ایتمکله ، دایرلی (ام ایمن) مکه
 مکرمه به نقل ایدرهک ، جدلی عبدالمطلبه تسام
 ایشدی . بو وجهله اول در یتیم بحرینوت آلتی
 یاشلرنده ایکن والده لندن دخی یتیم قالمش ؛ وسکر
 یاشلرنده ایکن کندیلرینه پدرک ایدن جدلی
 عبدالمطلب دخی ارتحال ایدوب ، لابون عمی ابو
 طالب کندیلرینی تحت حمایه سنه آلتی . اون ایکی
 یاشلرنده مشارالیه عبدالمطلب رفاقتنده
 شاهه عزیمت بیورمشیدی . بو سفرلرنده کفر نام
 قریه ده راهب بحیرا ایله ملاقات ایدوب ، مشارالیه
 اوستلرنده نبوت علامتلیخی کوره رک ، تشیر ، و شاد
 مک ایلرینسه وارمقدن منع ایش اولسلیله ، بهری
 (یعنی اسکی شام) شهرنده آله جقلرینی آلوب ،
 عودت بیورمشلدردی . اون درت و بر روایتده

اوی بیدی باشلرنده ایکن، همی زبیر بن عبدالمطلب ویا عباس (رضه) ایله جانب یمنه عزیمت ایدوب، بو سفرده کندیلرندن نیجه خوارق ظهور ایتشدی. یکریمی بش باشلرنده ایکن امنیت و استقامتده کی شهرتلینه بناء اثنبیاء قریشدن طول بولنان (خدیجه بنت خویلد بن عبدالمزی بن قصى) حسابنه و مشار الیهائت کوله سی میسر ایله برلکده تجارت ایچون شامه عزیمت بیوروب، بو دفعه دخی دیر بحیرابه واصل اولدقلرنده، ارتحال ایتمش اولان بحیراتک حلقی ـ طوراً نیوتلری تیشیر، و شامه وار ـ مقصدن منع ایتمکه، او محله متاعلری بیع ایله عودت بیورمشلردی. هودتلرندن ایکی آئی صکره قرق باشلرنده بولان مشار الیه ایله عقد ازدواج بیورمش؛ بو وجهله حضرت مشار الیه ایلک زوجلری و اولادلیک والدیه سی اولمشدر. اونوز بش باشلرنده ایکن، کعبه شریفه تک بناسی تجدید اولنورق، فرق قریش ییننده برستونک و ضمنده اختلاف ظهور ایتدیکی حالده، جله سی حکم لینه راضی اولمقله، بر تدبیر حکیمانانه ایله، یعنی ستون بر کلیمک اوزوننه وضع ایله هر بر فرقه به کلیمک بر اوجنی طوتدیره رق، فصل دعوی و دفع نفاق بیورمشل ایدی. قرق باشلرنده ایکن نبوتنه بعث بیوربولوب، وحی نازل اولمقله و خلقی اسلامه دعوتنه باشلاپورق، اک اول مشار الیه خدیجه الکبری و بعدده حضرت ابو بکر صدیق (رضه) و صبی بولنان حضرت علی بن ابی طالب (رضه) و زید بن حارثه و عبدالله بن مسعود ایمان کتیرمک، اسلامه کیشلردر. بعدده حضرت صدیقک ـ مهله حضرت عثمان بن عفان و متعاقباً عبدالرحمن بن عوف، سعد بن ابی وقاص، زبیر بن العوام، طلحه بن عبدالله، سعید بن زید، بلال حبشی، صهیب رومی، عمار بن یاسر، والدیه سی سمیه، ام سلمه، خوله بنت حکیم (رضهم) و رجال و نسادن بر خیلی دوات شرف اسلامه مشرف اولوب، آتجیق کفار قریشک ممانت و تعرضندن فخر کائنات افندسز اوج سنه دعوتی سراً ایدوب، مع هنذا فئه قایله مسلمین انواع اذا و جفاله دوچار اولور، و اول شمس نبوتت و بر دیک نور ایمان قوتیله جله سنه قاتلانوب، بلا شکری تحمل ایدلردی. سنه ۱۰ هـ «فاصح

بما تؤمر و اعرض عن المشركين» آیت کریمه سی نازل اولمقله، جهاراً و علناً دعوتنه باشلاپوب، کفارک اذا و جفاسی بر قاتدها آرتغله. اصحاب کرامدن ایستیلرک ارض حبشه هجرتلرینه مساعدنه بیورمش؛ و حضرت عثمان بن عفان (رضه) ک نحت ریاستنده اون بر اوزک و درت قادیدن مرک بر قافله بحر احمری کچمک، نجاشی (اشمه) به التجا ایتشلردی. حضرت عثمانک زوجیه سی رقیه بنت رسول الله (صلم) ایله زبیر بن العوام و عبدالرحمن بن عوف دخی بو مابنده ایدیلر. «والحجیم» ـ سورده شریفه سی نازل اولوب، مسجد حرامده ثلاث بیورلدقده، طائفه مسلمین ایله برابر کفار قریش دخی سجده به واروب، بو خیر حبشهده کی مؤمنینک مهموعی اولتجه، حب وطن سائقه سیله عودته شتاب ایدوب، آتجیق مشرکینک ترم و جفاده دواملری اثنای راهده مهموعلری اولمقله، ینه حبشه عودته مجبور اولمشلر؛ و بو دفعه جعفر بن ابی طالب (رضه) ک ریاستیله صحابه و صحابیادن برجم غنیر الحاققله، جمماً ۸۰ اوزک و ۱۸ قادین حبشه هجرت ایتشلردی. بئک آلتنجی سنه سی عم بزکوار جناب نبوی حمزه بن عبدالمطلب و شمعان قریشدن عمر بن الخطاب (رضهما) ایمان کتیرمکه، اسلام بر قاتدها قوت بولدیسده، دیگر عم نبوی ابولهب ایله صناید قریشدن ابو جهل و سائر کفار قریش فخر کائنات افندسزه قارشی بغض و کین اظهارندن و مسلمینه ایصال جفا و اذیتدن خالی قالمالردی. مع هنذا دیگر همی و صیسی ابوطالب، اسلامه کلدیک حالده، سیدالکومنین افندسزلی حایه و صحابت ایتدیکنندن، ذات نیویلرینه ایصال کزنده مقتدر اوله مازلی. بعث و دعوتک اوتجی سائنده مشار الیه ابوطالب وفات ایتدیکی کچی، بو اون سنه ک غوائل زماننده مالاً و بدناً رسول الله (صلم) افندسزه فنا کارانه ممانت و تسلی و غیرتله صادقانه رفاقت ایدن حضرت خدیجه (رضها) دخی ابوطالبدن اوج کون صکره ارتحال ایتمکه، کفار قریش رفاقتدها اظهار خصومنه فرصت بولدقلرندن، اوج آئی بونلرک انواع جناب لرینه بعدالنعمل، جانب طائفه عزیمت، و بر آئی اقامتله اورانک اهالیسنی اسلامه دعوت بیورمشلر

ایسه ده، بونلر دخی کفر و تترد اظهاربله، تعرضه باشلادقلرندن، ناچار طائفتی ترکله، عودت بیورمورق، مطم بن عدینک و قبیله سنک یاردیمیله مککه به داخل اولمشلردر. بمتتک اون برنجی سنه سی موسم حجه ده مدینه دن آتی کشتی مککه به کلوب، دائره اسلامه داخل اولغله، ایرتسی سنه بونلرک تشویقله مدینه خلقتدن بر جم غفیر (عقبه) نام محلده سید المرسلین افسندمز. بیعت ایندکاری کبی، سنه متوالیه ده یعنی بمتتک اون اوچجی سنه سی عقبه نایه وقوع بولوب، بو دفعه مدینه مک اوس و خزرج قبیله لرندن بش بوزی مجاوز ذکور و اناث مذکور عقبه ده بیعت، و هر حالده نبی محترم و دین اسلام اغورنده فدای جانه آماده اولدقلرینه قسم ایدوب، انصار اسمنه کسب استحقاق ایتمشلردر. بونک اوزربنه صحابه دن یاسر بن عمار و ابن مسعود و بلال حبشی خفیا و متعاقباً حضرت عمر بن الخطاب صحابه دن یکرسی ذاتی بالاستصحاب علناً جانب مدینه به عزیمت ایتمشلر؛ و متعاقباً رسول الله (صلم) افسندمز، کندیلرینه مو. دوع بعض اماناتی اصحابنه تسلیم ایتک اوزره، حضرت علی (رضه) ی بالتوکیل، حضرت ابابکر صدیق (رضه) ی و کولمسی حاضرین فهیره بی و عبدالله بن ارقم بالاستصحاب، ۵۳ یاشلرلنده اولدقلری حالده، مدینه منوره به هجرت بیورمورق اوزره، یوله روان اولوب، کفار قریش طرفندن تعقیب اولغله، بر مفارده اختفایه مجبور اولمش؛ و اثنای راهده بر جوق اذا و جفالر کوروب، نهایت مدینه قرینه واقع (قبا) نام محله وصول ابله، نبی سالم بن عوف ابله جمعه نمازینی قیلهرق، او محلده مسجد قبائک اساسی وضع بیورمش؛ و اورا ده اون درت کون بهدالاقامه، مدینه منوره به داخل اولوب، حضرت ابا ایوب انصارینک خانهلرینه نزول بیورمشلردر. اهل مدینه جانبندن فوق العاده حسن قبول کوریلوب، همان جمله سی دین اسلامه داخل اولمش؛ و اسم اصلیبی یثرب اولان بو شهر مبارک (مدینه النبی) اسمیله شهرت بولمشدر. اعیان انصار و مهاجرین بیلرلنده مواخاة امر بیو. و یلهرق، مهاجریندن هر بری انصارون برله

آخرت قرداشی اولمش؛ و او هفته قدر بیت مقدس قبله انخاد اولتورکن، کعبه مکرمه مک قبله انخادی من طرف الله امر بیورمش؛ و اکثر ارکان و قواعد اسلام آمین ایتمشدر. کفار قریشی غزا و جهادله دخی مأمور اولوب، هجرت نبویه مک ایکنجی سائده بدر غزاسی وقوع بولمشدر، که بو محاربه ده عسکر مسلمین اوچبوز یکرسی و عسکر مشرکین طقوز بوز اللی کشتی اولدقلری حالده، جناب حق جانب رسول الله (صلم) ظفر احسان بیوروب، رئیس مشرکین اولان ابو جهل و سائر اصحاب ترمدمفتول اولمش؛ و مکده قائمش اولان ابولهب قریشک مغلوبیتی خبرینی آلتجه، قهرندن فوت اولمشدی. بو غزاده قریشدن اللی کشتی قتل و فرق درت کشتی اسیر اولمش؛ و اسرا بپننده عم جناب نبوی عباس ابله عم زاده لری عقیل بن ابی طالب دخی بولنوب، زمره مؤمنینه الحاق ایتمشلردر. سائر قبائل عرب قریشی بر طاقم کوچک غزالر دها بهد الوقوع اوچجی سال هجریده یته قریشه قریشی احد محاربه سی وقوع بولوب، بونده مشرکین اوج بیک و مسلمین یدی یوزکشتی اولغله برابر (عبدالله بن ابی) کبی بعض منافقین، بو قتاله نه موجب، دپهرک رجوع کوسترمکله، عسکر مؤمنین پهننده بعض طائفه لرک تردینسه سبب اولمش؛ و بحکمته تعالی جانب مسلمینده بعض مرتبه انتهزام علامتلی کور. ریش ایسه ده، رسول کبری (صلم) افسندمز کمال متانتله ثبات بیوروب، اصحاب کرام دخی شیرانه حلهلر ایتکله، طائفة کفار کلبتلی تلفسات بریدریشلر؛ و حمزه بن عبدالمطلب (رضه) مهاجریندن دیکر اوج و انصارون ریش بر صحابه شهید اولوب، فخر کاشات (صلم) افسندمز دخی مبارک دیشلرندن بری مصاب اولمشدر. دردنجی سنه هجریده خندق غزاسی وقوع بولوب، مظفریت نصیب اولدی کبی، بشنجی سال هجریده دخی نبی مصطلق و نبی لحيان غزالری وقوع بولدی. آلتنجی سنه هجریده خبیر غزاسی وقوع بولوب، بش قلعه فتح بیورمش؛ و بو اثناده جعفر بن ابی طالب ابله اللی ایکی نفر مسلم حبشدن عودت ایدوب، فخر.

الرسول (صلم) افتد، مشار الیهک سالماً عودتسه
 زیاده سیه مسرور اولمشدر. اهل فدک دخی او
 اتاده محصورترینک نصفی ویرمک شرطیله صلح
 ایدوب، اوراسی نبی محترم (صلم) افتد، مزک ملک
 خاصی اولمشدی. ینه او سنه عمره نیتله مهاجرین
 وانساردن بیک درتیز کئی ایله کعبه شریفه به
 عزیمت ایدوب، حرب ایچون کلانکرتی اخبار
 ایچون، حضرت عثمان (رضه) ی مکة مکرمه به
 اعزام بیورمشدرسه ده، قریش او سنه دخولرینه
 موافقت ایتمکدن، حدیبیه قره سنده تحت
 التجرده جانب مسیندن نبی ذی شان (صلم)
 افتد، بیعت اولمشدر، که بو بیعت (بیعت الرضوان)
 دتمکله معروفدر. قریش ایله دخی صلح اولنورق،
 عودت بیورمشدی. بدنجی سال هجریده ملوک
 اطرافه نامه سعادتری ارسال بیوریلرک، اسلامه
 دهوت بیورمش؛ و قیصر طرفندن حرمتکارانه
 جواب تقدیم اولوب، ایراند کسری بولنان کسر
 یروز نامه سعادتی شق اتمک کستاخلقنده بولمش
 ایدی. ینه بو سنه عمره القضا وقوع بولوب،
 رسول الله (صلم) افتد، ایکی بیک اصحابیلرله زیارت
 بیت الله بیورمشدر. سکرنجی سال هجریده،
 برنجی دفعه اولورق، شام روملرینه قارشی بر سره
 اعزام بیوریلرک، سنجان زید بن حارثیه، و بونک
 شهادتی تقدیرنده جعفر بن ابی طالبه و بونک ده
 شهادتی تقدیرنده عبدالله بن رواحه تسلیم بیورمش
 ایدی. روملر بو سره قایله بی بک کلتلی برعسکرله
 قارشیلادقلرندن، مشار الیهک اوچده، بر برینی
 متعاقب وهر بری شیرانه مقاومت استدکن صکره،
 شهید اولغله، صکر مسلیک بقیه سنی خالد بن ولید
 (رضه) بر خدعه حریبه ایله قورتارورق، اعاده
 ایتمشدر. بنه سکرنجی سال هجریده فتح مکة میسر
 اولوب، اسلام برقات ده اعتلا اتمش؛ و صنادید
 قریشدن برطاقی آرزولرله برطاقی ده، مؤلفه
 قلوبدن اولتی اوزره، بعض مواعد و مکافات قارشی
 اسلامه کلوب، ابو سفیان بن حرب و اوغلی معاویه
 و عکره بن ابی جیل و ابو بکر صدیق مکحول
 بولنان بدری ابو قحافه بو میانه ایدیلر. بو سنه
 هوازنه قارشی حنین غزاسی و طائفک محاصره سی
 دخی وقوع بولوب، عمره بی دخی بهسدادا،

مدینه منوره به عودت بیورمشیدی. طغوزنجی
 سال هجریده (توک) ه عزیمت بیوروب، طول
 مدت باقی اولان معجد نبویلرینی بنا بیورمش؛
 و دومه الحنده خالد بن ولید (رضه) ی اعزام
 بیورورق، اورانک صاحبی اکیدری طوتوب
 کتیرمکه، کندیسیه صلح بیورمشیدی. مدینه
 منوره به عودت بیورلدقندن صکره، ابابکر صدیق
 (رضه) ک امانتله طائفه مسلمان مکة مکرمه به اعزام یور.
 ریلورق، اسلامده برنجی دفعه اولورق ابضای حج
 بیورمش؛ و متعاقباً «براهه» سوره شریفه سی
 نازل اولغله، حضرت علی بن ابی طالب (رضه) ایله
 ارسال بیوریلرک، ابضای حجندن صکره حرم
 شریفده قرائت و اعلان اولمشدی. اوننجی سال
 هجریده جزیره العربک هر طرفندن وفدلی یعنی
 هیات مبعوثه کلرک، تصدیق نبوت و بیعت اتمکله،
 «اذا جاء نصر الله» سوره شریفه سی نازل اولوب،
 بحمد الله تعالی بین العرب اسلام تمام ایتمشدر. او
 سنه بالذات مکة مکرمه به عزیمت بیوریلوب،
 کافه مسلمان ایله ابضای حج بیورمشدر، که بوکا حج
 الوداع دیتلشدر. مدینه منوره به بعد اموده اون
 برنجی سال هجری صفرینک یکریمی سکرنجی کونی
 روملره قارشی اسامه بن زیدک سردارلیغله بر سره
 ترتیب بیورمقدلر ایکن، مزاج شریفلرینه انحراف
 طارض اولوب، اون اوج کون اضطراب حی و
 صداع ایله مضطرب اولدقندن صکره، ربیع الاولک
 اون ایکنجی بازارا یرتسی کونی روح برتوحلری
 قبض اولنورق، عالم ارواحه انتقال بیورمشدر.
 ارتحاللرنده سن شریفلی آلمش اوج اولوب،
 مبارک صاج و صلاکنده برقاچ قیل بیاض وار ایدی.
 حضرت طایفه اصدیق (رضه) نک خانلرنده
 ارتحال ایدوب، وصیت نبویلری اوزره، حضرت
 علی المرتضی (رضه) جانبندن حضرت عباس ایله
 اوغللری فضل و قثمک معاوتیله غسل و تکفین او.
 لهورق، ارتحال ایتدیکی حمله دفن اولمشدر، که
 اوراسی الی بوم القیام زیارتگاه کافه مؤمنین اولان
 روضه مطهره به تحویل اولمشدر. مکة مکرمه ده
 نولد بیوردلری خانه سعادت دخی بر جوق الله
 یکوب، برقاچ قایله افراغ اولدقندن صکره، ایوم
 محل مبارکی زیارتگاهدر.

(صلح) افتد مژ اول درت قاد بن تزوج ابدوب ،
یا لکز اول بر بنی جمع بیورمش ؛ ویا لکز اون بریله
دخول وقوع بولمشدر . ازواج مطهره لری : خدیجه
الکبری بنت خویلد ، عایشة الصدیقه بنت ابی بکر ،
حفصه بنت عمر ، ام حبیبه بنت ابی سفیان ، زینب
ابنة خزیمه ، زینب ابنة جمحش ، ام سلمه بنت ابی امیه ،
میمنه بنت الحرث ، صفیه ابنة حمی ، جویزه بنت الحرث ،
سوده ابنة زمه و اسمعری مختلف فیه اولوب و غیر
مدخول بها اولان دیگر درت قاد بندر .

محمد } صحابه دن بر جوق ذواتک اسمی اولوب ،
} اک معروف لری بوجه آتی ذکر او
لنور : (محمد بن الاشعث بن قیس الکندی) ، که
پدری دخی صحابه دن اولوب ، عهد جناب نبویه
طوغمشدر . — (محمد بن ثابت بن قیس) ، که بو
دخی عهد رسول الله دن دنیاه کلوب ، پدری دخی
صحابه دن ایدی ، ویزید بن معاویه زماننده یوم
الحره ده شهید اولمشدر . — (ابوالقاسم محمد بن
جعفر بن ابی طالب القرشی الهاشمی) ، که حبشه
دنیاه کلوب ، دیگر برادر لری و پدر لریه برابر
مدینه به عودت ایشدر . پدر لری شهید اولدوقده
جانب نبوی دن برادر لریه برابر مبارک دیزلر بنه
آنه ورق « بولرک دنیا و آخرتده ولیسی یم »
بیورلمشیدی . صاحب ترجمه جناب فاروق دن صکره
ام کلشوم بنت علی بی تزوج اعش ؛ وروایت کوره
تسترده شهید اولمشدر . — (ابوالقاسم محمد بن
حاطب بن الحارث القرشی الجمعی) ، که پدر و والده سی
قدمای صحابه دن اولوب ، حبشه هجرت ایش اولغله ،
صاحب ترجمه 'وراده طوغمش ؛ و اسلامده برنجی
اوله ورق محمد تسیمه اولمشدر . بعده ابوبنبله مدینه
منوره به عودت ایش ؛ ودهای جناب نبوی به مظهر
اولمشدی . جل و صفین و نهر روان و سائر محارباتده
معیت جناب رضویده بولمش ؛ و ۷۴ تاریخنده
مکده و یا ۸۶ ده کوفه ده وفات ایشدر . —
(ابوالقاسم محمد بن ابی خدیفه بن عبده القرشی العبشمی) ،
که عهد جناب نبویه حبشه دنیاه کلشدر .
معاویه بن ابی سفیانک دایسنک اوغلیدر . خلافت
جناب ذی النور بنده مصرده بولنوب ، خلقی خلیفه مشار
الهه قارشی تحریک ایدن کندیسیدر . حضرت عثمان
(رضه) جانبندن مصر والیسی بولنان عبده الله بن

اول سید کونین حسن الوجه ، بشوش ، مباح .
رک طوداغی اکثر اوقانده متبسم اولدنی حالده ،
اصلا فقهته ابله کولمز ، اورته بویلی ، بغدادی رنکلی ،
حقیف صورتده کمرلی رونلی ، بادم کوزلی ، سرچکه
وسپاه صفالی ، درجه نهاییده نورانی و سونلی
اولوب ، صورت مکملده و محبوب القلوب اوله جق
برحاله خلق بیورلمشیدی . حلی ، صبری و سائر
اخلاق و اوصاف شریفه لری حفته جلدر طولوسی
کتابلر یازلمش ؛ لکن بحق تعریف و توصیف او
لنه مامشدر . مدح نبویلرنده بک جوق آیات کریمه
نازل اولمشدر . معراج نبویلری و سائر معجزات
رسالتناهیلری کافه مؤمنینک معلومی اولغله برابر ،
ذکر لری لازم کسه ، شوراسنک استیعابه تحمیلی او
لمدنی معلومدر .

حضرت خدیجه الکبرادن دردی ذکور و
دردی انات اوله رق سکر اولادی دنیاه کلشدر .
ارککاری قاسم ، طاهر ، طیب و عبدالله اولوب ،
دردی دخی طفل ایکن ارنحال ایشدر . قیزل
زینب ، رقیه ، ام کلشوم و فاطمة الزهرا در . زینب
قبل الاسلام ابوالعاص بن الزبینه تزویج بیورلمش ،
و بدنجی . سال هجریده مدینه ده ارنحال ایشدر .
امامه اسمنده برقری و بولکده مسیره بن نوفل دن
یحیی اسمنده بر اوغلی اولوب ، بونده ذرخ منقطع
اولمشدر . رقیه و ام کلشوم بر بنی متعاقب جناب
ذی النور بنه واروب ، برنجیسی برنجی سال هجریده
مدینه ده ارنحال ابدوب ، عبدالله اسمنده دنیاه
کلن اوغلی دخی آتی یاشنه وارمده دن وفات ایشدر .
جناب ام کلشوم دخی سکرنجی سال هجریده ارنحال
ابدوب ، اولاد برافامشدر . ماریه القبطیه دن دخی
فخر کاشات (صلح) افتد مژک بر اوغلاری دنیاه
کلوب ، ابراهیم تسیمه بیورلمش ؛ و بو دخی طفل
ایکن ارنحال ایشدر . بو وجهله رسول الله (صلح)
افتد مژک طوز اولادی اولوب ، سکرلی کندیلرینک
حیاتلرنده ارنحال ایش ؛ ویا لکز حضرت فاطمة زهرا
(رضا) بی حیاتده برافشدر . ذریت دخی
یا لکز مشار الیه دن قالب ، اهل بیت نبوی سبطین
مکرمین امام حسن و امام حسین (رضما) افتدیلرینک
خسبنده تسلسل ایشدر .
خدیجه الکبری (رضا) دن صکره فخر کاشات

سعدك فاجسه بيله براقديني وكيلي صاحب ترجمه دفع
ابدوب، مصري ضبط اتمش؛ وجناب ذى النورينك
شهادتندن صكره مقام خلافته پكن جناب مرتضى
طرفندن عزل اولن، رق، قيس بن سعد مصر وا.
ليكنه تعيين بيورلمشيدى. معاويه مصره مستولى
اولديني وقت، محمد بن ابى خديفه رهن طرفيقله
آلوب، حبس اتمش؛ ور مدت صكره محبسدن
قاچغنه، معاويهك آزاديلى رشدين طرفندن
طوتيلوب، قتل اولمش؛ وونكله ابو خديفه نسلى
منقرض اولمشدر. — (ابو القاسم محمد بن طلحه بن
عبدالله القرشي القمي)، كه عشره مبشره دن جناب
طلحهك ارشد اولادى اولوب، جاب نبويدن اسم
سربيله تسميه بيورلمشيدى. كثرت زهد وعبادته
مبنى (سجاد) لقبيله لقب ايدى. كنديسى جناب
مرضايك هوادارى اولديني حالد، مجرد پديرنه
اطاعة جل محاربه سنده بواتمش ايسده، استعمال
سلاح ايتوب، قائلانى آلتنه آمشيدى. هر نه قدر
حضرت مرتضى مشار الهك قتلنى عسكرينه نهى
ايتمش ايسده، سبط مكرم جناب حسن (رضه)
جانبدن. مقتولين بننده كورلكه، بدر بزرگوارينه
كوسترلديكده، فوق العاده حزن وكدريني موجب
اولمش؛ وجناب حسن « بن سزه بورايه كله مكبرى
اخطار ايتدمى؟ » ديدكده، جناب مرتضى كوز
ياش دوكرك: « آم اوغلم! كاشكى بكرى سنه
اول وفات ابدوبده بوكونى كورمه ايدم » بيور-
مشيدى. محمد بن طلحهك طبيعت شرههسى دخى
اولوب، اولديني وقت شوو بيتلرى سوبلديكى
مرويدر:

وشتت قوام نايات ربه
قليل الاذى فيما ترى العين مسلم
ضئت اليه بالنقصه قيصه
ففر صريما لبيدين ولقم
على غير ذنب غيران ليس تابعاً
علياً ومن لا يتبع الحق يضل

قاتلى حقدنه اختلاف وارددر. — (ابو القاسم محمد
بن عبدالله)، كه ابا بكر صديق (رضه)ك اولادندن
اولوب، آتيمه « محمد بن ابى بكر » ماده سنده ذكر
اولنه بقدر. — (محمد بن عبدالرحمن بن ابى بكر-
القرشي التيمي)، كه جناب صديق اكبرك نورونى
اولوب، كنديسى وبدرى وجدى ويوك حدى او

قعاغه براكده عهد رسول الله (صام) . يتشمش، و
صحبته نائل اولمشدر . بويه دوت بطنه منسوب
اولق شرقى صحابه يئنده كيمسره ميسر اولماشدر.
— (محمد بن عمرو بن حزم الانصارى)، كه بدرى
جانب نبويدن نجرانده حامل ايكن، فتوزنجى ويا
اوتنجي سال هجر يده دنيايه كاوب، اسمى جانب نبويدن
نجرى را وضع بيورلمش؛ وكبار فقها صرسته يكبوب،
يزيد بن معاويه زماننده يوم الحمره مدینه شهيد
اولمشدر. — (محمد بن عمرو بن العاص القرشي السهمي)
كه اوتحال جناب نبويه حديث السن اولوب، صفين
محاربه سنده، برادرى عبدالله پديرنه اطاعة بو-
لنوب، حرب ايتديكى حالد، صاحب ترجمه محاربه
ايدوب، مجروح اولمشدى . بو حرب حقدنه طرفينك
شجاعت وبياتى مصور بعض اشعارى وارددر .
ذريقى قائلماشدر. — (محمد بن قيس الاشعري)،
كه مشهور ابو موسى الاشعريك برادرى اولوب،
مشار اليه ايله وديكر برادريله وقومندن اللى كشي
ايه برابر، وطنلرى اولان بئندن حبشه و اورادن
جغرين ابى طالب حضرت تلبه برابر مدينه عزيمت
ايدوب، خيرك فقهي كوفى نزد جناب نبوى به واصل
اولمشدرى . بقيه احوالى معلوم اولمدي . —
(ابو عبدالرحمن محمد بن مسلمة الانصارى الاوسى ثم الحنا-
زنى)، كه بدر واحد غزالنده وسائر غزواتك
اكرتنده مبيت جناب رسالتناهيده بولنوب، تبوك
غزاستنده ويا ديكر بر غزاده دخى مدينه منوره به
توكيل بيورلمشيدى . خلافت جناب فاروقيده جبينه
صدقاتنه مأمور اولديني كبي، عمالدىن شكايك
وقوعنده دخى، كمال استقامته بناء، تفتيشه مأمور
بيوريلوردى. حضرت عثمانك شهادتى وقعه سنه و
اوندن صكره بين المسلمين ظهور ايدن فتنه له اصلا
قارشميويوب، سعد ابن ابى وقاص واسامه بن زيد و
عبدالله بن عمر (رضم) كبي بيظرف قالمش؛ و
سببى صورانلره: « بكا رسول الله (صام) بر قاچ
ويروب، بونكله مشركاره قارشى محاربه ايت، و
بين المسلمين اختلاف ظهورنده بر طاشه اوروب،
فير، بيورمشدردر » دير ايدى. ۴۶ تاريخنده ۷۷
ياشنده مدينه منوره ده ارتحال ايتمشدر؛ ۹۷ اون
اركان ايله آلتى قز اولاد براقشدر.

محمد { (امام -) «محمد بن الحسن» ماده سنه
 { مراجعت بیوریه. }

محمد { خلفاء عباسیه دن براق ذاتک اسمی
 { اولوب، لقبیلره شهرتلی اولدیغندن،
 لقبیلره مراجعت اولمق اقتضا ایدر. }

محمد { آل سبکتینک ایکنجی حکمداری
 { اولوب، دول مذکوره تک مؤسس
 اولان سلطان محمود غزنونک اوغلیدر. ۴۲۱
 تاریخنده پدربشک وفاتنده وصیتی اوزره، غزنه
 تختنه جلوس ایدوب، درت سنه احرای حکومتدن
 صکره، برادری مسعود خروچ ایدوب، پیدلرده
 وقوم بولان محاربهده مغلوب واسیر اولغه، کوز.
 لرینه میل چکیله رک، حبس اولغش؛ وفتوز سنه
 بوخالده محبوس قالدقن صکره، ۴۳۳ تاریخنده،
 برادری مسعود مقتول اولغجه، محبسدن چیقوب
 مکحول اولدینی حالده، ثانیاً تخته قصود اتمش؛
 و بو دفعه دخی بر سنه حکومت سوردقن صکره،
 برادر زاده سی مودود بن مسعود غالب کلکه،
 کندیسنی قتل، و تختنی ضبط اتمشدی. }

محمد { ایرانده حکومت سورن ملوک سلجوق.
 { قیهدن ابکی ذاتک اسمیدر: }

برنجیسی سلاله مذکوره تک بشنجی حکمداری
 اولوب، (ملکشاه بن آل ارسلان بن جفری بک
 بن میکانل بن سلجوق) ک اوغلیدر. پدربشک وفاتندن
 صکره شام، عراق عرب، جزیره، آذربایجان
 واران جهتلی کندیسنه تاند اولمق اوزره، برادری
 برکیارق ابله صلح اتمش اولدینی حالده، ۴۹۸
 تاریخنده، برکیارقک فوقی اوزرینه، بالاستقلال
 تخت سلطنته جلوسله، هندستانه عسکرسوق ایدرک
 بیوک فتوحانه نائل اولمش؛ و ملک موروثنی خیلی
 توسیع اتمشدی. عادل و مستقیم و محب علما و هنرمندان
 پر پادشاه اولوب، زماننده علوم و صنایع چوق
 ترقی اتمش؛ و برچوق علما و ادبا بیتشمشدر. اون
 اوج بچق سنه حکومت سوردقن صکره، ۵۱۱
 تاریخنده، ۳۷ یاشنده اولدینی حالده، اصفهانده
 وفات اتمشدر. }

— ایکنجیسی سلاله مذکوره تک اون برنجی
 حکمداری اولوب، سلطان محمودک اوغلی و آنف.
 الترجه سلطان محمد بن ملکشاهک نورونیدر. ۵۴۷

تاریخنده، برادری ملکشاه ثانیک اسقاط و حبسی
 اوزرینه، اتفاق امرا ابله، عراق تختنه افتاد او
 لتهرق، عمی سلیمان شاه ابله آرس نهری وادیسنده
 ابتدکی محاربهده غالب اولمش؛ و بعده خلیفه عباسی
 معتفی بالله ابله دخی بوزیشوب، بغدادی محاصره
 ایتدکن صکره، صلح ایدوب، کره سی کرمان
 خانوق خلیفه شارالمه تزویج ایشیدی. سکر سنه
 حکومت سوردقن صکره، ۵۵۴ ده همدانده
 وفات اتمشدر. بو رخ حای، مارف و مح هنر
 اولوب، زماننده علما و ادبا اقباله ایدی.

محمد { غوریان سلاله سی ملوکندن ابکی
 { کشینک اسمیدر. [«سیف الدین»
 و «غیاث الدین غوری» ماده لرینه مراجعت.] }

محمد { خوارزمشاهان سلاله سندن ابکی
 { پادشاهک اسمی اولوب، «قطب الدین
 خوارزمشاه» و «قطب الدین محمد» ماده لرنده
 ذکر اولمشدر. }

محمد { ملاحده اسماعیلیه ملوکندن اوج
 { کشینک اسمیدر: }

برنجیسی ملوک مذکوره تک اوغنجیسی اولوب،
 ۵۳۲ تاریخنده پدیری کیابزرک امیده خلف اولمش؛
 و ۲۴ سنه حکومت سوردقن صکره، ۵۵۷ ده
 وفات اتمشدر.

— ایکنجیسی (خواند محمد) ملوک مذکوره تک
 بشنجیسی اولوب، برنجیسنک نورونیدر. ۵۶۱
 تاریخنده پدیری حسنه خلف اولوب، ۴۶ سنه
 حکومت سوردقن صکره، ۶۰۷ ده وفات اتمشدر.
 — اوغنجیسی «علاء الدین محمد» ماده سننده
 ذکر اولمشدر.

محمد { فارسده حکومت سورن اتایکان ملو.
 { کندن ابکی کشینک اسمیدر: }

برنجیسی سلاله مذکوره تک بشنجی حکمداری
 اولوب، (سعد بن ابی بکر بن سعد بن زنگی بن
 مودود بن سلقر) ک اوغلیدر. ۶۵۸ تاریخنده
 یالکز اون ابکی کون حکومت سورن پدیری سنده
 خلف اولوب، کندیسنی صفیرالسن اولغه، و ماده سی
 (ترکان خانون) و صابیه اداره امور اتمش؛ و یالکز
 ابکی سنه سلطنت نامی حائز اولدقن صکره، ۶۶۱ ده
 وفات اتمشدر.

ایکنجیسی (سافر بن سعد بن زنگی) نیک اوغلی اولوب، هم زاده سنک اوغلی اولان آنف الترجه محمد اولک وفاتی اوزربنه، ۶۶۱ ده نخته قومود، و سکر آئی اجرای حکومت ایندکن صکره، سافنک والدمسی مرقومه نرکان خانولنه ایندیکی محاربه ده مغلوب و اسیر اولوب، قتل اولنشدر.

محمد { آذربایجانده حکومت - ورون اتابکان سلاله سنک ایکنجی حکمداردر .

محمد { همان پهلوان « ماده سنه مراجعت ۱ - ل ر ک و . چکده حکومت - ورون اتابکانده ده ایکی کشینک اسمیدر . [عز الدین محمد و « نورالدین محمد » ماده لرینه مراجعت بیوربله]

محمد { قره ختاییان منوکندن دخی ایکی کشینک اسمیدر . [قط الدین محمد » و « مظفر الدین محمد » ماده لرینه مراجعت بیوربله . محمد { ملوک کرتدن بروجه آئی ایکی کشینک اسمیدر :

برنجیسی (ملک شمس الدین محمد) سلاله مذکورده نیک بانسی اولوب، ۶۴۳ تاریخنده جنمادریسی رکن الدینه خلف اوله رق، والی غورستان اولمش؛ و بعدمه منکوقاآن فرمانیه هرات، فرجستان و سیستان ایله او حوالی دخی کندیسنه حاله اوله رق، ۳۳ سنه امارت و حکومت ایندکن صکره، ۶۷۶ ده اباخان زمانده وفات اینمشدر.

ایکنجیسی (ملک معز الدین ابو الحسین محمد) سلاله مذکورده نیک بدنجی ماکی اولوب، ۷۳۲ تاریخنده، برادری ملک حافظک قتل اوزربنه، هراتده مسند امارته قومود اینمش؛ و اسلافلندن زیاده حسن داره و توسیع ممالکته موفق اولوب، ۷۳۶ ده، سلطان ابو سعیدک وفاتی و دولت ایلغا. نیه نیک انقراضی اوزربنه، اعلان استقلال ایله، نامنه خطبه اوقوشمش؛ و ۷۴۳ ده سریدارانله محاربه ابدوب، غالب کیش؛ و ۳۹۹ سنه حکومت سوردکن صکره، ۷۷۱ ده وفات اینمشدر. مثلا سعد الدین قنقازانی « مطول » ی بوئم نامنه یازمشدر.

محمد { معین الدین شاهرخ بن تیمورک احفا . محمد { دندن بابا اوغل ایکی کشینک اسمیدر: برنجیسی (میرزا سلطان محمد) مشارالیه شاهرخ تورونی و میرزا بایسنفرک اوغلی اولوب، ۸۴۶

تاریخنده جدی طرفندن عراق حکومتنه تعیین اولنشیدی. برمدت صکره عصیان ابدوب، فارسی استیلا اینمش؛ و بعدمه یانه کیدوب، عرض اطاعت اینمشیدی. جدینک وفاتنده عراق وفارسده اعلان استقلال ابدوب، خراسانی دخی ضبطه قاقیشمغله، برادری بابر میرزا ایله، محاربه به کیریشوب، ۸۵۵ تاریخنده مقتولاً وفات اینمشدر.

ایکنجیسی (میرزا یادگار محمد) برنجینک اوغلی اولوب؛ اولاد جلال الدین امیرانشاهدن سلطان ابوسعید میرزانت قتل اوزربنه، ۸۷۳ ده اوزون حسنک یاردیمه خراسانی ضبطه اینمش ایسه ده، ایکی سنه صکره هراتده سلطان حسین بایقرا ایله ایندیکی محاربه ده مقتول اولمش؛ و خراسان مشارالیه سلطان حسینک ایینه کچمش ابدی.

محمد { (میرزا پیر -) اولاد تیموردن معز الدین عمر شهنشک اوغلی اولوب، بدری مقتول اولدقده، جدی طرفندن فارس حکومتنه نصب اولنش؛ و اونک حیساننده اون بر و بعدمه بش که جملاً اون آئی سنه اوراده حکومت سوردکن صکره، ۸۱۲ ده امراسندن حسین شربتدار اسمنده بری طرفندن (دوجاهه) نام محله قتل اولنشدر.

محمد { اولاد تیموردن غیاث الدین جهانگیرک { بو اسمده ایکی اوغلی اولوب، بری (میرزا سلطان محمد) آنقره محاربه سنده جدی ممنتقده مولغله، یلدریم سلطان بایزید خانک انزلی. مندن صکره، بروسه طرفلرینی قارت و تخریبه مأمور اولمش؛ و تیمورک عودتی صره لرند ۸۰۵ تاریخنده سفر بمحصارده فوت اولوب، نمشی سلطان. نیبه و اورادن سمرقنده قتل و دفن اولنشیدی. — دیکری (میرزا پیر محمد) « پیرمحمد » ماده. سنده ذکر اولنشدر.

محمد { (قره -) [« قره محمد » ماده سنه مراجعت بیوربله .

محمد { (اوغورلی -) آق قبونلی دولتک { مؤسس اوزون حسنک اولادندن اولوب بدری طرفندن اصفهان والیسی تعیین اولنش ایکن، برادری خلیک ولی عهد اینخا و اولنسنه حسد ابدوب، عصیان ایده رک، شیراز اوزربنه عسکر

— ایکنجیسی تبریزی اولوب، نادر شاهک خدمتنده بولمیشدر. شو بیت اونکدر:
از تهاقل وبتسی میکشدمرا وزنده میکند
ناله میکنم طعنه میزند کبری میکنم خنده میزند
— اوچنجیمی (تون) لی اولوب، شو بیت
اونکدر:

زام بکاو کبری کره کرد نفسرا
تا درد دل خویش نکوم همه کسرا

— دردنجیمی (میرزا —) سبزواری مضافاتندن
کسکن ساداتندن اولوب، کوزل غزلیانی وارددر.
شو بیت اونکدر:

اول عشق است واز حیرت ندارم ذوق وصل
مرغ دام افتاده خود چسندی نخواهد دانهرا

— بشنجیمی (حاجی —) سمرقندلی اولوب،
شو مطلع اونکدر:

از شوق ترکس توکه هستم مست ازان
چندان کزیمت دیده که شستم دست ازان

محمد { (شیخ —) مؤلفیندن ایکی ذات اور.
{ لوب، بری نوحیده داتر «جام جهانما»
و «نفس رحانی» عنوانرله ایکی و دیگری تصوفده
«چهل رساله» عنوانیه برکتاب یازمیشدر. تفصیل
احوالرینه دسترس اولنه مدی.

محمد آباد { ابراهیم خراسان ایالتنده و مشهدک
۱۴۰ کیلومتره شمال فریسنده
اوله رق کاستان طانگک شمالی اتکنده (درکز)
تعبیر اوتان پک منبت بر وادینک ایچنده بر قصبه
اولوب، اطرافده بولتان ترکان عشارینک محل
دادوستادیدر. قریبده بولان خراب برقه، نادر
شاهک طوغدینی خیمه تک محله علامت اولتی اوزره،
مشارالیه طرفندن بنا اولنمشدر. بو قصبه بکی
اولسه کرکدر؛ چونکه «معجم البلدان» ده مذکور
اولیوب، بو اسمله یا لکن نیشاپور قیوسی جوارنده
برقریه ذکر اولنیور.

محمد اسمعد افندی { «اسعد افندی»
{ ماده لرینه مراجعت.

محمد افندی { (اسیری —) سلطان محمد
مشخت اسلامیه بکن علماء عثمانیه دن اولوب،
بروسه لیدر ممالککننده و بده استانبولده تحصیل
علم ابله، علی الاصول دور مدارس ایتدکن صکره،

سوق ایتمش؛ و پدرینک قاریسنده نلکده اولدینفی
خبر آلجه، بغداده و اورادن سلطان محمد خان ثانی
تزدینه النجا ایتمش؛ و سیواس والیاکنه نصب اولنمش
ابدی. بر مدت صکره بلاذن جانب ابراهه عسکر
چککدرک، بدوی طرفندن مقابله سنه کوندربلن
عسکر طرفندن قتل اولنمشدی.

محمد { ملوک قاطمیه تک سکرنجیمی اولان
{ مستنصر باللهک اوغلی واون برنجیلری
حافظ لدین اللهک پدری اولوب، کندیمی حکم
سورمه مشدر.

محمد { مصرده حکومت سورن ملوک ابوبیه دن
{ ایکی کشینک اسمیدر. [«کامل» (ملک
(—) و «محمد المنصور» ماده لرینه مراجعت.]
محمد { (ملک سعید ناصرالدین —) و (ملک صالح
{ ناصر ناصرالدین —) و (ملک صالح
(—) «سعید» و «ناصر» و «صالح» ماده لرینه
مراجعت بیوربله.]

محمد { قتالی زاده تذکره سنده اوننجی قرن
{ هجری عثمانی شعراسندن بواسنده
واسمیرله مختص ایکی کئی ذکر ایدبور:
برنجیسی طمطراقلی مدابجله عبوفه چیقما.
رپورسه ده، ایکی صحیفه املا ابدن طمطراقلی
تعبیراتدن آنجوق کباردن برذاتک بخدومی اولدینی
استشمام اولنوب، کیمت نه سی اولدینی آکلاشلیق
ممکن دکادر. هر حالده شو مقطع اونکدر:

عشقندن خالی دکادر ای محمد کونکاز
برعجب وادیده یوزکیم اولمزهیچ یارسز

— ایکنجیسی دلبنده زاده لردن اولوب، ایچیل،
یکبشهر، سلانیک و ساژه فضالرنده بولندندن
صکره دفتردار اولشیدی. پک چوق لطافت و
نوادر حفظنده ابدی. شو بیت اونکدر:

قور ایشیک خاکنه هرکون سری مهر فاک
درکه عالیکه ایلر عرش اعلا سرفور

محمد { فرس شعراسندن بوجه آتی بش
{ کشینک اسم و مخلصیدر:

برنجیسی (جام) لی اولوب، بر روایتده مولانا
عبدالرحمن جامینک برادریدر. قی اوحدی ابله
صحت ایتمشدر. شو بیت اونکدر:

ای بساتوبه که چون توبه یرینه من
خوریوان بتکستند بیک چشم ذدن

۱۰۵۴ تاریخچه مکه مکرمه قصاصه نصیب او .
 لشه‌رق، مصره طرد اولان دارالسلامه آقاسی
 سنبل آقا ايله برآکده کی ايله کیتکده لر ایکن،
 ردوس آخیره نرنده قورصانلرک البته اسیر دوشمکه،
 برخیلی وقت اسارتده قالدقن صکره، فدیله ايله
 قورنش؛ بو مناسبتله (اسیری) نخلس ایتمشدر.
 بو وجهله حجازه کیتک میسر اوله میوب، ۱۰۵۹ ده
 مصر و ۱۰۶۲ ده ادرنه قاضی اولمشدی .
 ۱۰۶۴ ده صدراعظم ابشیر مصطفی پاشا ايله
 شیخ الاسلام ابو سعید زاده اسمد افندی وسائر
 ارکان دولت حقه امضاسز اوله رق حضورهایونه
 تقدیم ایتمدیکی ورقه دن طولانی، شیخ الاسلام
 مشارالیهک انهای اوزربنه، مک زاده ايله برابر
 نی اوله رق، ۱۰۶۵ ده بالاطلاق، استانبول
 قاضی و ۱۰۶۷ ده آناتولی قاضیمسکری
 اولمشدی. ۱۰۶۹ ده بولوی مصطفی افندی برنه
 مسند جلیل فتویه ترفیع اولنش؛ و اوج سنه به
 قریب مدت امور فترانی اداره ایتمکدن صکره،
 ۱۰۷۲ ده برکون کورینلی زاده فاضل احمد پاشا
 ايله حضور هایونده کورینلی محمد پاشانک لردینی
 ایدرکن، حقهده بعض تعریضانده بولندیقن،
 عزل بروسایه نی اوله رق، ۱۰۹۲ ده اوراده
 وفات ایتمشدر.

محمد افندی { امام سلطانی - سلطان
 مصطفی خان ثانی و احمد

خان ناک دورلنده ایکی دفعه مسند جلیل مشیخت
 اسلامیبه یکمش عادمی عثمانیه دن اولوب، بروسه
 لیدر. سلطان محمد خان رابع حضرتلرینه بروسه ده
 اقامتلی ائناسنده امامت ایلوب، سلطان احمد
 مدرسه سی مدرسلکنده و یکیشهر قضاانده بولنش؛
 وبعده استانبول قاضی و متعاقباً دفعه روم ابلی
 قاضیمسکری اولمشیدی. ۱۱۰۶ تاریخچه محمد
 صادق افندی برنه مفتی انام اولوب، یا اکر ۶۷
 کون بو مقام طالیده قالدقن صکره، عزل اوله
 رق، قوناغنده اقامت ایتمکده ایکن، ۱۱۱۵ ده
 سلطان احمد خان نالیک جلوسنی متعاقب وسید
 فیض الله افندیک ادرنده شهید اولسی اوزربنه،
 ارباب شورش طرفدن آت میداننه کونوربولوب،
 مقام مشیخته نصیب استحصال اولنشدی. بو دفعه

دخی آتی آی ايله یدی کون مقام فتواده قلوب، آتخق
 صورت انتخاب ونسبی باعث ضروری اولغله، بعض
 مناسبتسز قوه هنده بولنسی اغبرار جناب پادشاهی بی
 موجب اولمسه . عزل بروسه نی اوله رق،
 اوراده افاده و تدریسه مشغول ایکن ۱۱۴۱ ده
 ارتحال ایتمشدر. عالم و متقی و مستقیم بذات اولوب،
 احکام شرعیه کت تمامی احرا سنده و التزام حقهده
 متانتی تعصب درجه سنده ایدی .

محمد افندی { (شریف زاده السید -
 سلطان مصطفی خان ناک

و عبدالحمید خان اول عصرنده مسند مشیخته
 بولنسان دلماه عثمانیه دن اولوب، صاحب فتاوی
 بیتاجلی علی افندیک حفیدی و هوالیدن یکیشهرلی
 شریف افندیک اوغلیدر. ۱۱۱۵ تاریخچه طو.
 غوب، ۱۱۳۳ ده مدرس اولمش؛ و ۱۱۵۹ ده
 آمد وبعده بروسه و مکه قاضی و تقیب الاشراف،
 ۱۱۷۰ ده استانبول قاضی، ۱۱۸۰ ده آناتولی
 و ۱۱۸۳ ده روم ابلی قاضیمسکری اولمشیدی .
 ۱۱۸۷ تاریخچه میرزا زاده السید محمد سعید
 افندیک برنه مفتی انام اولوب، آتی بیق آبه
 قریب مدت امور فتوایی اداره ایتمکدن صکره،
 اوائل دور سلطان عبدالحمید خایده عزل اوله رق،
 آتی سنه قوناغده ضمه پیری ايله اوغراشدقن
 صکره، ۱۱۹۳ ده ارتحال ایتمشدر. حسن خطه
 مالک اولوب، یازی یازمه، اوشمیکتنق، برجوق
 تعلیقات برآشدر

— محمد افندی اسمنده اولان دیگر مشایخ
 اسلام ایچون «مملول زاده، جیوی زاده، بوستان
 زاده، هائی افندی، حقی محمد افندی، صنی زاده،
 آقروی، دباغ زاده، میرزا زاده، دری، دری
 زاده» ماده لرینه مراجعت بیورلوق اقتضا ایدر .

محمد اکبر { «اکبر شاه» ماده سنه
 (مراجعت.) — پنه دهلی ملوک
 تیوربه سندن اورمکزیم طالمکیرک بو اسمده براوغلی
 اولوب، پدرینه قارش عصیان ایتمکله، ابرانه قایه رق،
 ۱۱۱۵ تاریخچه اوراده وفات ایتمشدر .

محمد اکبر { (بن محمد کسودراز) هندستان
 (علما سندن اولوب، کلبرکه شهرنده
 نشأت ایتمش؛ و «عقائد اکبری» عنوانه هندستانجه

مشهور و متداول بر عقائد کتابی تألیف ایشمدر.

محمد امین } «امین» ماده سنه مراجعت بیوریله.

محمد امین } اوتجیحی قرن هجری شعراسندن
 { اولوب، عن اصل ایراند قزوین
 مضافاتندن اهر قصبه سندن ایکن، بو طرفه هجرت
 ایدرک، حسن قبوله مظهر اولمش؛ وفارسی و ترکی
 بر خیلی اشعار برافشدر. شو بیت اشعار ترکیه -
 سندنر:

جفا و جورویی بیلدم که یارک امتیازیدر
 دل و جانه آنک هر بیری بر لطف لپهاتیدر

محمد امین افندی } «حبانی زاده»
 { ماده سنه مراجعت.

محمد امین پاشا } «و یا شلمجی زاده» ماده.
 { سنه مراجعت بیوریله.

محمد امین رؤف پاشا } «رؤف پاشا»
 { ماده سنه مرا -

جمت بیوریله.

محمد امین عالی پاشا } «عالی پاشا» ماد
 { ده سنه مراجعت.

محمد الانباری } (ابو طاهر - بن ابی
 { الفضل) مشاهیر ادبا

و شعرادن اولوب، آبا واجدادی عن اصل انباری
 اولدییی حالده، کندییی ۵۰۷ تاریخنده مصرده
 طوغمش، و ۵۹۶ ده وفات ایدوب، قراهده دفن
 اولمشدر. شعر و انشاده و تفسیر و حدیث و سائر
 علومده بدطولی صاحبی اولوب، بر تفسیر شریعی
 و ایکی جلد اوزره «کتاب المنظوم و المنثور» عنوانیله
 بر تألیفی واردر. صلاح الدین ابوبینک بمنده حکو -
 مت سورن برادری سیف الاسلام طفتکین طرفندن
 مأموریت مخصوصه ایله و حجاجله برابر بشداده
 کیدوب، جانب خلیفه دن اکرام و التفات کورمش؛
 و بر مدت دارالسلامده قالمش ایدی. صلاح الدین
 ابوبی طرفندن دخی تئیس و اسکندریه ده بعض
 معتنا مأموریتلره تعیین اولمشدی. حسن خطی
 دخی اولوب، بر جوق کتابلر استنساخ ایشمدی.
 احبابندن برینک وفاتنده سوبلدییکی بر مرثیه سندن
 اولان شو ایکی بیت جمله اشعارتندرد:

عجیباً لی وقد مررت باسما -
 - دک کیف اهدتبت لئیع الطريق

اترائی نسبت عهدک فیها
 صد قوا مالیت من صدیق

محمد باقر } (ابو جعفر امام - بن زین العابدین
 { بدن علی بن الحسین بن علی
 بن ابی طالب رضهم) ائمه اشعراشک بشخیسی اولوب،
 امام جعفر صادق ک پدربدر. هجرت نبویه تک ۵۷ هجری
 سائنده مدینه منوره ده دنیا به کلوب، جد بزکوار
 امام حسین (رضه) ک شهادتنده اوج یاشنده ایدی.
 والده سی (ام عبدالله بنت الحسن بن الحسن بن علی بن ابی
 طالب) اولغله، ایکی جه بدن دخی حضرت علی المرتضی
 و فاطمه الزهرا (رضهما) تک حفید زاده لر پدردر. علم
 و عرفان و تقوی صاحبی بذات ستوده صفات او -
 لوب، صومک حرمت و تمظیمنه مظهر اولمش؛
 و سمع معلوماته بناه (باقر) لقبیله تالیف اولمشدی.
 ۱۱۳ تاریخنده، ۵۶ یاشنده اولدییی حالده،
 حمیمه ده وفات ایدوب، نعش مبارکی مدینه منوره به
 نقل ایله، بقیمده پدربینک مزارنده و امام حسن ایله
 حضرت عباس (رضهما) تک مرقدلری یاننده دفن
 اولمشدر. بنی امیه دورنده یاشامغله، پک جوق
 جور و جفازله دوچار اولمش؛ و عمر عزیزینک بر
 قسمتی زندانلرده کچیرمشدر.

محمد باقر داماد } (میر - بن سید محمود)
 { ایران سادات و علماسندن

اولوب، شاه عباس ماضینک دامادی ایدی.
 «الانقی المبین» و «شرح المختصر فی الاصول»
 عنوانلریله ایکی تألیفی واردر. ۱۰۴۰ تاریخنده
 وفات ایشمدر.

محمد باقر مجلسی } (بن محمد تقی) ایرانک
 { مشاهیر علماسندن

و مذهب شیعی فقها سندن اولوب، شاه سلیمان
 صفوی زماننده اصفهانده شیخ الاسلام ایدی.
 فقهه دائر «الحق الیقین» و حدیثنده «بجرا الانوار»
 عنوانلریله ایکی تألیفی واردر، که شیعیرجه دستور
 العمل حکمنده در. ۱۱۱۰ تاریخنده ۷۲ یاشنده
 وفات ایشمدر.

محمد بصروی } (ابو الحسن - بن محمد)
 { مشاهیر شعرای هربدن

اولوب، عکبره قرده بن کاش (بصری) قره سندن
 ایدی. ۴۴۳ تاریخنده وفات ایشمدر. شو بر ایکی
 بیت جمله اشعارتندرد:

رى الدنيا وزهرتها فتسبو
وما ينلوا من الشبهات قلب
فضول العيش اكثره عموم
واكثر ما يشرك ما تحب

محمد بن ابراهيم { حجة العرب بهاء الدين
(ابن الخماس الحلي)

مشاهير ابادان اولوب، علوم عربيه دن بشقه منطق
وهندسه و سائر علومه دخي بدطولا سي وار
ايدى. حسن اخلاق وكرم وسخاوتيله دخي مشهور
ايدى. ۶۲۷ تاريخنده حلبده طوغوب، حلب خراب
اولديني وقت مصره انتقال ايله، ابن طولون جامعه
وقبه منصوريه ده تدريس واقاده ايله اشتغال ايدر
ايدى. شمس الدين ذهبي حاقه تدريسنه مداومت
ايدنر جمله سندن بولمئشدر. ۶۹۸ تاريخنده قاهره ده
وفات ايمئشدر. (ابن الخماس) كنيه سيله ده
مشهوردر. برخيلي اشعارى وبعض تأليفاتى واردر.
تاهل ايتوب، صرخنى تجردله بچيرمئشدر. شوايكي
بيت جمله اشعارندرنر:

انى تركت لذى النورى ديشاهم
وظللت انظر الحيات وارقب
وقطعت فى الدنيا علائق ليس لى
ولد يموت ولا عقار يخرّب

محمد بن ابى بكر { يار فار فخر المرسلين
(جناب صديق اكبر

(رضه) افندمرك اولادنن اولوب، والده سى اسماء
بنت عيسى الختميه در، كه صديقى اكبر دن اول
جعفر طيار بن ابى طالب (رضه) ك نمحت نكاحنده
بولمئش، و جناب ابابكر دن صكره حضرت على بن
ابى طالب (رضه) افندمزه وارمئيدى. بو وجهله
صاحب ترجمه عبدالله بن جعفر ايله يحيى بن على بك
لام برادرلر بيدر. حجة الوداعه يهنى اونجهي سال
هجريده والده سى حجه كيدر كن (ذى الحليفه) نام
موقعه طوغئمئشدر. مشيره سى ام المؤمنين عايشه
الصديقه (رضه) كندلر نى ابو القاسم تكنيه
ايدوب، مؤخرأ اوغلان ده قاسم نيمه ايمئشدى.
جل وقعه سئنده و بده صفين محاربه سئنده معيت
جناب مرتضويده بولمئش، بده حضرت على (رضه)
جانبدن مصر والياكئنه نصب بيورمئش؛ ومعابوه
طرفندن اوزرئنه عمرو بن العاص كوندر بولوب،
ينلرنده دنوع بولان محاربه ده محمد بن ابى بكر

مهمزم اولمئله، خصمك البته اسير دوشهرك،
غدارانه قتل، ونمشى بر اشك لاشه سى اينجه قور.
نيهرق، احراق اولئمئشدر. بو وقعه مؤله ۳۸ نجى
سال هجريده وقوع بولوب، محمد بن ابى بكر ۲۸
ياشئنده ايدى. قاتلى معاويه بن خديج السكونى
اولديني ده مرويدر. صورت قتل و احراق جناب
عابشه (رضه) بك موعى اولدقده «او بنم قرداشم
واخرت اوغلم ايدى» ديهرك بك چوق مكدر
اولمش؛ و بقيه صرئنده آئنده بيتشمات بيمئشدر.
محمد بن احمد الاندلسى { (ابو عبدالله
(القيسى)
مشاهير شعرا دن اولوب، (ابن الحداد) ديمكئله
معروفدر. معتصم بن صواحده منسوب بولمئش؛
و ۸۰؛ تاريخنده وفات ايمئشدر. مرتب بيوك
ديوان اشعاريله عروضده بركتابى واردر. شو
ايكي بيت جمله اشعارندرنر:

وقد هوت بوى نفس مهاسيا
فهدت مضر من تحت سبأ
كان قلبي سليمان وهد هذه
طرق وبلقيس ليلي والهوى النبأ

محمد بن اسحق { مورخيندن و مدينة
(منوره بك قدامى اعيان

علا سندن اولوب، سيرت نبويه بك اول ضبط و
تحرير ايدن بوژاندر، و بو بايده يازدينى كتاب
اكتر اصحاب سيرك مرجع و مأخذيدر. ۱۵۱ تاريخ
هجريئنده وفات ايمئشدر.

محمد بن اسحق الوراق { «فهرس العلوم»
(عنوانلى كتاب

مشهورك مؤلفى اولوب، ابن ابى يعقوب و نديم
بئدادى ديمكئله معروفدر. علوم نديبته و يونان
وهند و فرس لسانلرن دن عربيده مترجم كتابلرك
اسامى و تعريفاتى حاوى اولان بو كتابى ۳۷۷
تاريخنده يازمئشدر.

محمد بن تلميح { اندلسده بيتشن مشاهير
(اطباء املامدن اولوب،

ناصر و مستنصر باللهك خدمت طبابتئنده بولمئش؛
و قرطبه جامع شريفنه اولنان علاوه بك بنامى نظارتنه
دخى مأمور اولمش. ايدى. قاضى صاعد ديوركه؛
جامع شريف مذكورك محرابى ياننده اسمنى و كئند.
يسنك نظارتيله علاوه اولنسان بئلك ۳۵۸ هـ

اکمال اولدنیغنی آلتون یازی ابله محرر کوردوم. دیگر بعض مأمور بترلده دخی بولمشدی . طبده کوزل بر کتاب تألیف ایشدر. نحو ولت وادیانده دخی بد طولاسی و طبیعت شعریه سی وار ایدی.

محمد بن ثواب { (ابو عبدالله) — }
 { اطباء اسلامدن اولوب،
 موصلیدر . ابن التلاج دیمکه دخی معروفدر .
 فن طیبی احمد بن ابی لاشتمدن اوکروب، مشار
 الیه ملازمت ایتکه، عمایانده دخی کتب ملکه
 ایشدی. کندی خطیله بر جوق کتب طبیه استنساخ
 ایشدر.

محمد بن جابر { [«بتانی» ماده سنه سرا-
 جعت بیوروله] }

محمد بن جهیر { (فخرالدوله ابو نصر —
 { الموصلی الثعلبی) مشاهیر
 وزرادن اولوب، ۳۹۸ تاریخنده موصلده تولد
 ایش؛ و اورادن حلبه کیده رک، اورا صاحبک
 ناظر دیوانی اولمش؛ وبعده آمده کیده رک، بر
 مدت اقامتدن صکره، میافارقینی و دیار بکر صاحبی
 امیر نصرالدوله احمد بن مروان الکردی به وزیر
 اولمش؛ و بونک وفاتنه دک وزارتنده قالوب، رتق و
 فتق امور دولت بد استقلانده بولندیغنی کبی،
 مشار الیهک وفاتندن صکره دخی اوغلی نظام الدین
 طرفندن وزارتنده ابقا اولنغله، امور دولتی قوام
 سابقنده دوام ایتدیرمشیدی. بعده ۴۰۴ تاریخنده
 بغداده کیدوب، خلیفه عباسی قائم بامرالله طرفندن
 حسن قبول کورمش؛ و ابوالفتاح بن دراست برینه
 وزارت ته تعیین اولمش؛ و خلیفه مشار الیهک وفاتنه.
 دک بو مقامده قالوب، ذاتی و حنفیدی اولان
 مقتدی بالله طرفندن ابقا اولنغله، برفاج سنه ده
 اجرای وزارت ایتدکن صکره، شیخوخته بناه
 اوغلی (عمیدالدوله شرف الدین ابو منصور محمد)
 وکالت ایشکده اولدیغنی حالد، ملکشاه سلجوقینک
 وزیر اولان مشهور نظام الملکک صحابته مظهر
 اولان سلفی ابوالفتاحک سمیهله عزل اولمش
 ایسه ده، اوغلی عمیدالدوله مشار الیه نظام الملک
 اوپوشه رق، کندیغنی بالا صاله خلیفه دک وزارتنده
 تعیین ایتدیرمشیدی. ۴۷۶ تاریخنده صاحب ترجمه
 ملکشاه سلجوقینک یانته کیدوب، پادشاه مشار الیه

طرفندن کندیسنه دیار بکر توجیه اولنغله،
 امرادن آرتق بن اکسب ابله و ترکان و اکرادق
 بر جماعته عزیمت ایدوب، اوغلی ابوالقاسم زعیم.
 الرؤسا آمد شهرینی و کندیسی میافارقینی اوج آلیق
 محاصره دن صکره ۴۷۹ ده اسکی افسندیسی نظام.
 الدینک اوغلی ناصرالدوله ابوالمظفر منصور یندن
 فتح ایدرهک، بنی مروانک املاک و اموائی ضبط
 ایشدی. بعده دیار بریعه دخی کندیسنه و بر بله رک،
 موصل و سنجار و رحبه بنی دخی تحت اداره سنه
 آلمش؛ و خطبه ده مالوک سلجوقیه به نیابة کندیسنک
 دخی اسمی ذکر اولنغله باشلامشیدی. ۴۸۳ ده
 موصلده وفات ایشدر . کریم و محب علما و شعرا
 اولوب، مدحنده شعرا زمانی یک جوق قصیده لر
 سونلشدردر. اولاد واحفادی دخی طول مدت
 دولت واقباله نائل بولمشدردر .

محمد بن الحسن { (الامام ابو عبدالله —
 { الشیبانی) ائمه فقاء
 حنفیه دن و امام الاعظم ابو حنیفه حضرت لرینک
 اصحابندن اولوب، الامان دن بلدیکی وقت کندیسینه
 امام یوسف مراد اولنور . بدری عن اصل
 دمشقک غوطه سنه بدرقه دن اولدیغنی حالد،
 عراقه هجرتله، واسطده توطن، و صاحب ترجمه
 ۱۳۵ تاریخنده اوراده تولد ایشدر. کنج ایکن
 کوفه به عزیمتله، اوراده تحصیل علوم ایش؛ و
 احادیث شریفه استماعچون زمانک اعلام ائمه سنه
 مراجعت ایدوب، نهایت امام اعظم ابوحنیفه (رضه)ک
 مجلس افاده سنه دخول ابله، سنه لجه دوام، و
 بعده امام مشار الیهک تلامذه سنندن ابو یوسفک
 درس افاده سنندن دخی استفاده ایدرهک، فقهده
 تکمل ایشیدی . ابو حنیفه حضرت لرینک علمی
 ضبط و تحریر ایدن باشلیجه امام عمدردر . بر جوق
 تألیقاتی اولوب، اک مشهور لری : « الجامع الکبیر »
 و « الجامع الصغیر » عنوانلی کتابلریدر . مؤلفانده
 کربک فقه و کربک ادبیات عربیه به متعلق مسائل
 مشکله تک حل بولنیور . فصیح اللسان بر ذات او.
 لوب، تکلمی دخی قواعد نحو و بلاغته مطابق
 ایدی. وحیه و سمین بر ذات ایدی. هارون الرشید
 نزدنده قدر و اعتباری یک زیاده اولوب، بر آره رق
 رقه قضا سنه تعیین اولنمشدی. خلیفه مشار الیه

برنجی دغه اولوق، خراسان جهته عزیمت ایتدیکنده صاحب ترجمه ایله ائمه تختدن مشهور کسائی مینقده بولوب، ۱۸۹ تاریخنده (ری) ده ایکسی بر کونده وفات ایتکله، هارون الرشید جنازه نازلرینی بالذات قیلوب، عقب دفنده «الیوم دفنت النقه والعریة» دیدیکی مرویدر. امام شافعی حضرتلری بغداده ورودنده صاحب ترجمه ایله کو. ریشوب، حضور خلیفه ده مباحثه ایتش؛ ووفرت ذکا و معلوماتنه حیران اولشیدی. مشاهیرتختدن (فراء) امام محمدک تیزه سنک اوغلیدر.

محمد بن الحسن البغدادی { (بهاالدین ابوالمالی — بن حدون) مشاهیر ادبا و کتابدن اولوب، خلفاء عباسیهدن مستجد بالهک ندماسندن ایدی. ادبیات و نوادر و تاریخه متعلق «التذکره» عنوانه ۱۲ جلد اوزره بیوک برکتاب تألیف ایتشدر. خلیفه مشار الیه کتاب مذکورک بعض فقره لرندن آلتغله، کندیسینی حبس ایدوب، بیچاره ۵۶۲ ده محبسده وفات ایتشدر. هجوه دائر اولان شواییک بیت جمله اشعارندندر:

یا خفیف العقل والرأس معا
ولقیل الروح ابضاً والبدن
تدعی انک مثلی طیب
طیب انت ولكن بلین

محمد بن الحسن البغدادی { (ابوعلی —) مشاهیر شعراء عربدن اولوب، مرتب دیوان اشعاری واردر. ۴۷۳ تاریخنده بغدادده وفات ایتشدر. شوقطه جمله اشعارندندر:

یفی العقیل یجمع المال مدته
وللحوادث و الايام مایذع
کدوده انقر ما تبینه یومهما
و غیرعا بالذی تبینه ینفقع

محمد بن الحنفیه { (ابوالقاسم محمد بن علی بن ابی طالب) سبطین مکرمیندن سکره اولاد جناب مرصائمک ارشد وافضلی اولوب، والدهسی (خوله بنت جعفر بن قیس الحنفیه) در. هجرت نبویه تک ۲۱ نحی سنهسی دنیابه کلوب، علم تحصیلنه قولغله، او زمانده عبدالله بن العباس (رضه) له برابر علم وفقهی جمع ایتشدر. ورع و تقوی و انصاف و استقامتله دخی

تدین ایدوب، بدرینک زیاده سیله عبت و تقدیرنه مظهر اولشیدی. جل وقه سنده بدرینک لواسنی حامل ایدی. کندیسینی بین الامه فتنه و شقاقه مدا. خله دن مجتنب اولغله، انما بو محاربه به قاریشمق ایستهمش ایسه ده، حضرت علی (رضه) ک «بدرکک داخل بولدیینی طرفک حقیقی اولدیغنده شهک وارمیدر؟» دینسی اوزرینه، و سوسه سی مندفع اولوب، لوابی الینه آلمشیدی. صوت و قوت و شجاعتده دخی بیاند ایدی. حضرت علی المرتضی (رضه) مجروح اولوب، ارتحال تقریبی حس ایدنجبه، سبطین مکرمین ایله صاحب ترجمه فی یانه آله رقی، کندیسینی جناب امامینه توصیه و امانت ایتشدر. عبدالله بن الزبیر اعلان خلافت ایتدیکنده، عبدالله بن عباس ایله محمد الحنفیه (رضه) بیعت ایتسکی تکلیف ایتش ایسه ده، بولر هر کس ایتدکن سکره ایده بیله جگرکی جوابی و برمهکله، کندیلرینی تعقیب و تهدید ایتسیدی؛ ور روایتده صاحب ترجمه طائفه قاجوب، اوراده وفات ایتشدر. آنجق اصح روایاته کوره ۷۱ تاریخ هجریسنده مدینه منوره ده ارتحال ایدوب، جنازه سی تازیخی مدینه و البسی بولنان ابان بن عثمان بن عفان (رضه) قیلشدر. مختار بن ابی عبیدالثقفی خروج ایتدیکنده، محمد بن الحنفیه نامنه بیعت آلمه باشلامشیدی. حضرت علی (رضه) ک کوله لرندن (کیسان) ه تابع اولان کیسانیه فرقه سی صاحب ترجمه فی امام طائیبوب، (رضوی) طاغنده قرق اصحابیله برابر حیات ابدیه ایله حی اولدیغنه ایتانیرلردی. شجاعت و قوتی و علم وفقه و تقوایی حقنده بک چوق نوادر منقولدر. (محمد حنیف) و (محمد حنفی) دخی دیرلردی.

محمد بن الحنفیه { (ابو الیمین — التلوخی) مشاهیر شعراء عربدن اولوب، (السابق) دیکله مروفندر. بغدادده داخل اولوب، خطیب تبریزی و ایوردی و ابن باقی ایله صحبت، وبعده ری و اصفهاندن عزیمتله، ابن الهبازه ایله ملاقات ایشیدیدی. «تحفة الندمان» عنوانیه بر تألیفی واردر. ۵۰۰ تاریخندن سکره جه وفات ایتشدر. شوقطه جمله اشعارندندر.

ولقد عصیت عواذلی واطعت
رشاء یقتل عاشقیه ولادی

ان تلق شرالوم فيه مسامي
فيا جنت من ورد و جنته الندى

محمد بن الحياط { (ابو بكر -) مشاهير
ادبادن اولوب ، سمر
قندلی اولديني حالده ، بغداده ورودله ، ابو اسحاق
الزجاجله مناظرده بولمئشدى . « كتاب معاني
القرآن » ، « كتاب النحو الكبير » ، « كتاب
المقنع » ، عنوانريله اوج كتابى و سائر تأليفانى
واردر .

محمد بن دانيال { (شمس الدين -) مشا.
هير ادبا وشعرادن او.
لوب ، كحاللقده دخى مهارتى وار ايدى . « طيف
الخيال » عنوانيله ادبياته متعلق كوزل بر تأليفى
واردر . مصرده باشابوب ، ۶۰۸ تاريخنده بنده
اوراده وفات ايتمشدر . شو ايكي بيت جمله
اشعارندندر :

ولرب ليل بالخالج قطعته
اذ بت منه ساهراً بالشاطي
امسى الضياء منادى وحشاشق
عشوة بغرائب الاخلاط

محمد بن رضوان { (السيد - الدمشقي)
سادات حسينيه دن
وشعرادن اولوب ، حسن خطى دخى اولمغه ، يك
چوق كتابلر استنساخ ايتمشدى . ۶۷۱ ده وفات
ايتمشدر . شو برايكي بيت اونكدر :

يا من يعيب تلوني ماني التلون مايعاب
ان السماء اذا تلو - ن وجهها يرحى السحاب

محمد بن رضوان { (زين الدين -) ادبا
وشعرادن اولوب ،
مصر ك محله قصبه سننده ترز بلكه مشغول ايدى ؛
بو صنعتدن قزانديني اچمه ايله كوزل بر خانه
بايدربوب ، برچوق كتابلر دخى تدارك ايتمشدى .
ابن الرماذ ديمكده دخى معروفدر . شو قطعه
اشعارندندر :

نار قلبي لا تقري لهيبا
وامنى اجفان عيني ان تناما
فاذا نحن التقينا فارجمي
نار ابراهيم برداً و سلاما

محمد بن سعادة { (قاضى القضاة شهاب
الدين الخورنى) مشاهير علمادن وفقهاء شافعيه دن
اولوب ، بدرى دمشق الشامده قاضى القضاة بولمئش ؛

وكنديسى ۶۲۶ تاريخنده طوغوب ، اصمهان و
بغداد دممشقده تحصيل علوم ايله ، فقه ، تفسير ،
حديث ، اصولين ، حساب و علوم ادبيهه يد طولى
قزاندقدن صكره ، مصره عزيمتله ، بحريه جهتي
قاضيغنه نصب اولنهرق ، بر خيلى وقت (هنسى) ده
اقامت ايتمش ؛ بعده دمشقه جلب اولنهرق ، قاضى -
القضاة اولمش ؛ واقاده و تدريسله اشتغال ايدوب ،
مشاهير علمادن برچوق علما يتشدرمشيدى . ۶۹۳
تاريخنده وفات ايتمشدر . يكرى علمى حاوى بيوك
بر كتاب تأليف ومترن مشهوره دن بر قاچنى شرح
ايتمشدر . بر خيلى اشعارى دخى اولوب ، شو بيت
جمله اشعارندندر :

احسن في الماضي وانى وائق
بك تجود على فيما قد بفي
انفت الذى ارجو خالى في الورى
ان الذى يرجو سواك شقى

محمد بن سعد { (ابو عبدالله - بن
منيع الزهرى) مشاهير
علما ومحدثين دن اولوب ، آنى الترجمه واقده ي بر
مدت كاتبلك ايتمكده ، (كتاب الواقدى) ديمكده
دخى شهرت بولمشدر . سفيان بن عيينه و امشالى
مشاهير دن استماع وروايت ايتمشدر . صحابه و تابعين
ايله كندى زمانته دك اولان خلفائك تراجمى حاوى
۱۵ جلد اوزره بيوك و يك معتبر بر كتاب يازوب ،
اختصار دخى ايتمشدر . روايتنده صدوقدر . فقه
و حديثده بعض تأليفانى دخى واردر . ۲۳۰ ده
بغدادده ۶۲ ياشنده وفات ايتمشدر .

محمد بن سعدان { (ابو جعفر - الضربى)
مشاهير نحويون وقراء .
دن اولوب ، بو ايكي فنده برر تأليفى واردر . ابو
معاوية الضربى دن اخذ ايدوب ، كنديسندن دخى ابن
المرزبان و سائر لرى استفاده ايتمشدر . ۷۳۱ ده
وفات ايتمشدر .

محمد بن سعيد القيروانى { [« ابن شرف »
جنت بيوريله .]

محمد بن سلام { (ابو عبدالله - بن عبدالله
ابن سالم البصرى) مشاهير
ادبا ونخاندن اولوب ، حماد بن سلمه دن اخذ علوم
ايتمش ؛ و كنديسندن امام احمد بن حنبل و ابو -

العباس ثعاب اخذ اجمشدر. اشعار و اخبار عربيه معلومان اولوب، شعراء عربيك تراجم احوالي دخي حاوي « طبقات الشعراء » عنوانله بركتاني واردور. محمد بن سليمان { (ابومنصور - بن قنشل السمرقندي) مشاهير ادباء شعرا دن اولوب، بغدادده خليفه عباسينك حاجي ابدى. قار وطاوله به اتلاسى وار ابدى. ٦٢٠ تاريخنده وفات اجمشدر. شو قطعه جمله اشعارندرد:

تقول حليتي لما رأني
وقد ازمت عن وطني عدوا
اق واطلب مرامك من سدق
فقلت لها يصير دا عدوا

محمد بن سوار { (ابوالمالي نجم الدين - ابن اسرائيل) « ابن اسرائيل » ماده سنه مراجعت بيوريله.]

محمد بن صالح { (بن عبدالله بن موسى حسن بن علي بن ابى طالب) احفاد جناب مرتضوي دن ادب و شاعر بر ذات اولوب، ٢٤٠ تاريخنده خليفه عباسي متوكل طرفندن آل ابى طالب دن ديكر بر ذاته برابر بغدادده جب و حبس اولنهرق، اوج سنه محبوس قالمش؛ وبعده حجازه عودت اجمشدى. شو بر ايكي بيت اثناي محبوسيتنده سويلديكي اشعارندرد:

وبدا له من بعد ما اتمل الهوى
برق تائق الحلقى لمعانه
يسدو ككاشية الرداء دونه
صعب الذرا منجع الركانه الخ

محمد بن طاهر { (بن عبدالله بن طاهر عباسيه زماننده خراسانده حكومت و امارت ايدن بنى طاهر ك بشيخي و اخيري اولوب، ٢٤٨ تاريخنده بدرينه خاف اولمش؛ و كنديسى آبا و اجدادى كي عادل و عاقل بر ذات ابديسده، اهو و لعب و عيش و عشرته ميال اولديقتدن، محافظه مملكته مقتدر اوله ميوب، زماننده يعقوب بن ليث صفارسيتاننده خروجله، خراسانده عسكر چكديكي كي، علويلردن داعي كبير ديمكله مشهور حسن بن اريد دخي طبرستانه مستولى اولنگله، صاحب ترجمه ايكي آتش آره سننده قالب، يعقوب بن ايته « خليفه دن

منشودك وار ميدره؟ » ديه ايلجي واسطه سيله سؤال ايتديكنده، مرقوم قلمبني جيقاروب، « بن منشورم بودر » ديمكله حربه دوام ايدوب، ٢٥٩ تاريخنده نيشاپوره داخل اولمش؛ و كنديسى قار بندن ٦٠ كشي ايله تحت اسارتده سيستانه كوندرمش ابدى. بو وجهله آل طاهر حكومتي بايانه اربوب، خراسان و جوارلرى بنى ليثك ضبطنه كيمشدى.

محمد بن طنج { « اخشيد » ماده سنه مراجعت بيوريله . }

محمد بن عبدالحكم { (ابو عبدالله - ابن عبدالله المصري) اطافم فقهاء شافعيه دن و امام شافعي - حضرت ليثك اجله اصحاب بندن اولوب، ١٨٢ تاريخنده مصرده دنيا به كلش؛ و بدري عبدالله بن الحكمدن و امام مالك اصحاب بندن اشهب و ابن وهيدن اخذ علوم ايدوب، بمده امام شافعي حضرت ليثنه اتنا سابه، سر حلقه تلامذه سي اولمشدى. مذهب مالكي منسوبيني بدرينه مراجعتله، صاحب ترجمه مذهب مشار اليه ترك و امام شافعي به انتساب اجمشدرن شكيات ايتديكنده، مشار اليه « كنجك اثيردر » دهر ك جواب و بر دكدن صكره، اوغله كيزليجه « بو ذات دن آبرله، زيرا بو مملكتك خارجه كيدوبده، اشهب دن روايت ايدرسهك، اشهب كيمدر، ديه جكلردر » ديمشدى. في لواقع، صاحب ترجمه بغدادده عزيمتله، اورا نك قاضيسى حضورنده و فقها دن مركب بر مجلس داخننده اشهب دن روايت ايتديكنده، قاضي مشار اليه « اشهب كيمدر؟ » ديمشدى. صاحب ترجمه امام شافعي دن صكره مصر فقها سنك رئيسي اولوب، احمد بن طولون زماننده بعض مسائل مهمده فتوى و برمش؛ و مرجع كل اولمشدى. ٢٦٨ تاريخنده وفات ايدوب، امام شافينك قبرى ياننده دفن اولمشدر.

محمد بن عبدالرحمن { (بن حكيم بن هشام الاموي) اندلسده حكومت سورن ملوك امويه ملك بشقيسي اولوب، ٢٣٨ تاريخنده وفات ايدن بدرينه خلف اولمش؛ و ٢٧٢ ده ٦٥ ياشنده وفات اجمشدر. ٣٤ سنه به بالغ اولان مدت حكومتي غوائل ايله و خارجي و داخلي دشمنلره مقاومتله كچوبه

هره قدر دفعاتله مظفر اولمش ایسه ده، بر خالهایی دفع ایدر ایتمز، دیکری ظهور ابدوب، اسپانیه تک گوشه و کنارلرنده قالمش اولان خرسیان برنسلری کیتدیجه قونلرخی آرتیره قده بولندقلرندن، صاحب ترجمه اسلافی کچی مدینت و معموریتک ترفیسنه چوق خدمتله ایده مه مشدر. اک اول کندیسی اشغال ایدن غوط قومنه منسوب و خرسیانیدن دونه اولان سرقسطه والیسی موسی بن زیاد الجدی و طلیظه والیسی بولنان اوغلی لیبته بن موسی اولوب، بونلر استوریش و نوار خرسیانلرله بالانفاق، تحت اداره لرنده بولنان برلری دولت اسلامیه دن آرمش؛ و عسکر اسلامی بر قاج سنه اشغال ایتدیکن صکره، مرقوم موسائک و فاندن صکره، ممالک مذکوره استرداد اولمشدی. بعده عمر بن حفص اسمنده بر شقی ظهور ایله، تبعه به ایصال کزندن ایتمکده خیلی وقت دوام ایتمشدی. فرانسلر بر آ نورمانلر بجزاً اندلسه هجوم ایتدیکن کچی، اسپانیه خرسیانلری دخی پورتکیز و استرما دوره جهتلرندن خیلی ایلرلمش؛ و اسلام دوناسنک فالجه سواد حلنده فرطونه به طویلوب، شکست اولسی بونلره برقات دها جسارت و برمش ایسه ده، صاحب ترجمه تک اوغلی بولنان و شجاعت و جسارت و تدابیر حریبه ایله مشهور اولان منذرک و بعضاً بالذات محمد بن عبدالرحمنک قومانده سیله سوق اولنان اردولر مرقوملری چکلمکه مجبور ایدمک، ممالک مضبوطه بی استرداد ایتمشدی.

محمد بن عبداللطیف } جنته کان سلطان یازید
خان اول دوری علملا.

سندن اولوب، «هدایه» به کوزل بر شرح و «روضه المتقین» عنوانیه بر کتاب یازمشدر.

محمد بن عبدالله } اندلسده حکومت سورن
ملوک امویته تک بدنجیسی
اولان عبدالله بن محمدک اوغلی و ملوک مذکوره.
تک سکرنجیسی بولنان عبدالرحمن الناصرک یعنی
عبدالرحمن ثانیته پدربدر. وقوع بولان بر محاربه ده
۲۸۲ تاریخنده مجروح اولوب، بر قاج کون صکره
وفات ایتمشدر.

محمد بن عبدالله } خلفاء عباسیه نامنه
افریقیه ده حکومت

محمد بن عبدون } (الجلی العذری) مشا.
هیر اطباء اسلامدن
اولوب، اندلسه نشأت ایتمش؛ و ۳۴۷ تاریخنده
شرقه رحلتله، بصره به داخل اولمش؛ و بغدادی
کورمکسزین، اورادن فسطاط مصره دونوب،
بر خیلی وقت اورانک بیمارستانی اداره
ایتمش؛ و عملیات طبیعه ده کسب ملکه و ممارسه
المش؛ و ۳۶۰ تاریخنده اندلسه عودت ابدوب،
مستنصر بالله وهؤید باللهک خدمت طبابتنه کیرهش
ابدی. زماننده قرطبه ده کندیسندن ماهر طبیب
بوغیدی. طبابتنه اختصاصندن اول حساب وهندسه
و منطقه نوغل ابدوب، بو علمرده دخی بدلولاسی
وار ابدی. «کتاب فی التکسیر» عنوانیه بر تالیفی
واردر.

محمد بن علی } (ابو عبدالله - بن عبدالله بن
العباس بن عبدالمطلب الهاشمی)
خلفاء عباسیه تک ایملکری اولان سفاح و ابو جعفر
منصورک پدربدر. صاحب ترجمه ۱۶۱ تاریخنده
۶۴ یاشنده وفات ابدوب، امامتی اوقلی ابراهیمه
ترک ایتمش؛ مشارالیه خلفاء عباسیه تک برنجیسی
اولمشدر.

محمد بن علی } (ابو عبدالله - بن حمزه بن
الحسن بن عبدالله بن العباس
بن علی بن ابی طالب) مشاهیر علما و شعرادن اولوب،
احادیث شریفه و اخبار عرب رواپنده صدوق و
موتوق برذات ابدی. ابو عثمان المازنی و ابن الفرج
الریاضی وسائر مشاهیردن اخذ و استماع ایتمشدی.
وفاتی ۲۸۶ تاریخنده واقع اولمشدر.

محمد بن عمر } (الملك المنصور - بن الملك
نورالدين) حماده حکومت سورن ملوک اوییه
شبه سندن عالم و ادیب و شاعر بر ذات اولوب،

محمد بن مروان { ملوك و پادشاهان در دیناری
اولان مروان بن حکمک

اوغلی و ملوک مذکورہ تک اخیراً اولان مروان
حاکم بدری اولوب، کندیبی سلطنته نائل اولد.
مشدر. برادری عبدالملک زماننده سرعسکراووب،
۷۶ تاریخنده ملاطیه جهتنده رومله فارشی و ۸۲
و ۸۴ و ۸۵ ده اوج دفعه ارمینیه ده غزا ایش؛
و جزیره و آذربایجان والیکنه نصب اولنوب، ۹۱
تاریخنده عزل اولنش؛ و ۱۰۲ ده وفات ایشدر.

محمد بن ملکشاہ { (السلجوق) [محمد
صراستنده ذکر

یکمشدر.]

محمد بن موسی { بنی موسی اسمیله شهرت
بولان و اسلامده علوم

ریاضیه تک موجودلری حکمنده اولان اوج برادرک
بری اولوب، دیکرلری احمد بن موسی و حسن
بن موسی در. بو اوج برادر علوم ریاضیه و
هیئت و سائر به دائر اولان کتب قدیمه یونانیه بی
بولوب، ترجمه ایتدیرمک خصوصنده بذل همت
و صرف مقدرت ایدرک، فنون مذکورده تفرد
ایشلدری. مأمون خلیفه کره ارضک بیکری درت
بیک میل وسعتنده اولدیفنک اثباتی خصوصنده
تردد ایشکله، بونی اثبات ضمننده، بو اوج برادره
مراجعت ایتدیکنده، بونلر واسع برر طلب ایشکله،
سنجار صحراسی کوسرتیلرک، اورابه عزیمت ایشلر؛
ورقازیفه اوزون براب باغلابوب، شماله طوغری
چکدرک، اییک بیتدیکی برده ارتفاع آلدقلمی کی،
جنوبه طوغری دخی کیده رک، اییک بیتدیکی مجله
ارتفاع آلمش؛ و اییک بویله ارتفاع درجه لرینک
فرقی حساب ایدرک، کره ارضک او وسعتده
بولندیفنی اثبات ایشکلری کی، دها زیاده ایشمان
کلک اوزره، بو تجربی کوفه صحراستنده دخی
موقع اجراه قومشدر ایدی. محمد بن موسی ۲۵۹
تاریخنده وفات ایشدر. فن جبرده اولان بر تالیف

(ابن شاهنشاه) دیلمکله دخی معروفدر. کافه
علومدن بهره سی اولوب، شجاعتله دخی متصف
ایدی. اوتوز سنه حکومت سوردکن صکره،
۶۱۰ تاریخنده وفات ایشدر. حامی علما و ادبا
اولوب، سراینده فقه، ادبا، شرا، حکما، منجمین
و سائر ارباب علم وهنردن دایماً ایکیوزدن زیاده
ذوات موجود بولوردی. کندیبی تالیفله دخی
اشغال ایدوب، وسعت معلوماتنه دلالت ایدر
«مضمار سر الحاقی و سیر الخلاق» عنوانیه بیوک
بر کتابی، ۱۰ جلد اوزره بر «طبقات الشعرا» سی
بر قاج جلددن مرکب سنه بسنه وقایعی مبین بر
تاریخی وارددر. بک چوق کتب نفیسه و نادره دخی
جمع ایشدی.

محمد بن عیسی { [ترمذی] ماده سنه
مراجعت بیوربله.]

محمد بن قطب الدین { کبار مشایخدن
قطب الدین ازیقینک

اوغلی اولوب، علوم شرعیه و عقلیه ده نهم ایتدکن
صکره، طریق تصوفه سالوک ایشدی. استادی
بولان فنارینک کتابی منصلاً شرح ایتدیکی کی،
صدرالدین قونینک «مفتاح الغیب» و «نصوص»
عنوانلی کتابلری مختصراً شرح ایشدر. وفاتی
۸۸۵ تاریخنده واقع اولمشدر.

محمد بن محمد { (ابوالعزیز - الخراسانی
البدادی) مشاهیر شعرادن

اولوب، ۱۵ جلد اوزره دیوان اشعاری، عروضده
برکتابی، نوادره متعلق بر تالیفی و سائر آثار
ادییه سی وارددر. ۵۹۶ تاریخنده ۸۲ یاشنده
وفات ایشدر. شو قطعه جمله اشعارنددر:

انا راض منکم بایسر شی
ترضه لعاشق ممشوقه
وسلام علی الطریق اذا ما
جمعنا بالانصاف الطریق

محمد بن محمد { (الشاطبی) [ابن شرفه]
ماده سنه مراجعت بیوربله.]

محمد بن محمد الیممری { [ابن ابی بکر
بیمری] ماده سنه

مراجعت بیوربله.]

انگلتره مستقرقیندن موسیو (روزن) طرفندن
انگلیزجه به ترجمه اولنهرق، ۱۸۳۱ تاریخنده متن
عربیسه برابر لوندرده طبع ونشر اولمشدر.

محمد بن یوسف الهروی { مشاهیر علماء
«بحر الجواهر» عنوانیه بر قاموس العلومک مؤلفیدر.

محمد بیجان { «بازمی اوغلی» ماده سنه
{ «سراجت بیوریه.» [

محمد پاشا { (روم —) ابوالفتح سلطان محمد
خان ثانی حضرتلی وزیرانندن

اولوب، محمود پاشایک صدارتی زماننده وزیر ثانی
ایدی؛ و صدر مشار الیهه زیاده کین و فرضی او-
لوب، نهایت قره مان سفری اثناسنده زردپادشاهیده

حقنده سعایت ایدوب، ۸۷۲ ده عزلنه سبب او-
لمش؛ و برینه کندیمی نصب اولمش ایدی. مدت
صدارتی اوج سنه سوروب، زماتی قره مان اوغلا-
بنک تنکیله کچیرمش؛ و اوج سنه لک صدارتدن

صکره ۸۷۵ ده عزل اولنهرق، بر مدت صکره
وفات ایش؛ و اسکنداره بنا کرده سی اولان جامع
شریف حولینسنده دفن اولمشدر. رومدن دوئمه
ایدی. عثمان ثابت افندی «حدیقه الوزرا» سنده

هر فصله بونی ذکر ایتموب، محمود پاشایک عزلنده
۸۷۲ ده اسحق پاشایک نصب اولندیغنی یازبور؛
حالبوکه اسحق پاشا صاحب ترجمه به خلف اولوب،
۸۷۵ ده نصب اوامشدر.

محمد پاشا { (قره مان نشانی —) بو دخی
دور سلطان محمد خان تانیده

مسند صدارته کچن وزرادن اولوب، مولانا
جلال الدین رومی حضرتلرینک نسلندندر. ابتدا
طریق تدریسه سلوک ایدوب، اکتساب معارف

ابتدکن صکره، کتاب دیوان سلکنه انتقال ابله،
فن انشاده دخی کسب ملکه و مهارت ایده رک،
بو سلکنده قطع مراتبله، رتبه وزارتله نشانی
اولمشیدی. بو مسنده طول مدت قالدینیچون
(نشانی) لقبیه دخی معروفدر. ۸۸۲ تاریخنده

کدک احمد پاشایک عزل وحیبی اوزرینسه، مسند
صدارت عظمایه ارقا اولنهرق، درت سنه بو مقام
حالیده قالمش؛ و بر چوق قوانین و نظامات وضعنه

موفق اولمشدر. ۸۸۶ ده سلطان محمد خان ثانی
حضرتلی آناتولی سفربنه عزیمت ایدوب،
ککبوزده ارتحال ابتدکیکنده، نعلرخنی اخفا و

ارتحالرخنی کتم ایده رک، استانبوله عودتنده ظهور
ابدن شورش آره سنده طائفه بکتاشیانک دست
غدرله شهید اولمشدر. عالم و ادیب و شاعر بر ذات

اولوب، استانبوله جامع و حامی و سائر بعض
خیراتی وارددر.

محمد پاشا { (پیری —) «پیری پاشا»
{ ماده سنه «سراجت بیوریه.» [

محمد پاشا { (صوقلی طویل —) قانونی
{ سلطان سلیمان خان و سلیم خان

ثانی و مراد خان ثالث دورلنده ۱۵ سنه مسند
صدارت عظمایه بولنمش بر وزیر اولوب، عن
اصل بوسنه تک صوقل قصبه سندن اولدیغنی حالده،

حرم هابونده تربیه اولنهرق، قیوجی یاشیلیق ابله
طهریهه چیمش؛ و ۹۵۳ ده قیودان پاشا اولوب،
بعده روم ایلی ایانتنده ایکن طمشوار قنخنده

مساعی مشکوره سی کورلملکه، رتبه وزارتله مکافاته
اولنهرق، ۹۶۹ ده اسپهان سلطانی تزوجه،
مصاهرت شهر یاری شرفنه نائل اولمش؛ و متعاقباً
وزیر ثانی اولمش ایدی. ۹۷۲ ده هر سکلی سبیز

علی پاشا برینه مسند صدارت عظمایه ترفیع اولنهرق،
جنتکان سلطان سلیمان خانک و اوخر سلطنتنده ایکی سنه
بو مقام عالی بی اشغال ایش؛ و سکتوار قحی صره سنده

پادشاه مشارالیه ارتحال ابتدکیکنده، نعلنی اخفاء
و ارتحالنی کتم ایده رک، وارث تخت سلطنت سلطان
سلیم خان ثانی واصل اولنجه به قدر اردوی هابونک

نظام و انتظامنی محافظه به و برکونه شورش و وقوعه
میدان و برمه مکه موفق اولمش ایدی. سلطان سلیم
خان ثانی حضرتلری صاحب ترجمه تک اقتدار و درایت
و صداقتنی قنبر ابله، رتی و فتق اموری بد ادا.

ره سینه ترك اجتماعك، ارتحالته دك سكر بچق سینه امور دولتی حسن اداره ایشدی. سلطان مراد خان ناك حضرتلری طرفندن مسند صادرته ایفا بیوربله رق، بونلك دورنده دخی آلتی سینه قرب مدت ایفای وكالت مظافه ایندكدن صكره، ۹۸۷ تاریخنده مجذوب بر جرارك خنجر غدریله شهید اولمشدر. ابا ایوب انصاری جوارنده تربتة مخصوصه سینه مدفوندر. حافل ومدبر وموفق بر وزیر اولوب، مدت صدارتنده حسن تدبیرله پاك چوق فنوحانه موفقیت میسر اولمشدر. سرای هایونه دخولندن تاریخ شهادتته دك آلتش سینه ظرفنده برکون مزول قالمش، هیچ بر تهته مهم اولماش، ونشباتنده هیچ بر موفقیتنلك اثری کورله مشدر.

محمد پاشا { (لالا -) سلطان محمد خان ناك دورنده مسند صدارت

عظمايه چکن وزرادن اولوب، مقنيسالی پرزتيك اوغليدر. مراد خان ناكك شهزاده لكرنده زمره چاوشانندن اولوب، تكهلی محمد چاوش ديمكله شهرت بولمشیدی. پادشاه مشارالیهك جلوسلرنده حرم شريف تميرانی كتابتيله جانب حجازه عزيمت ايتش؛ وبعده بعض مأموريتلرده بولنه رق، ۹۹۰ تاریخنده شهزاده محمد خان مغنيسا لواسنه سايه انداز اولدوقده، علمدارلق خدمتيله معتزلرنده بولنوب، حسن خدمت وصادق کورلمكله، دایة شهزاده نك كرمه سی كندیسه تزویج اولمش؛ ومتماقیاً دفتردار وبعده شهزاده مشارالیه لالا اولمشیدی. ۱۰۰۳ تاریخنده مشارالیه سلطان محمد خان ناكك جلوسلرنده سلك وزرايه داخل اولوب، ۱۰۰۴ ده سنان پاشایت دودنجی عزلنده، مهر صدارت عهده سینه تفویض اولمش؛ وآتیق بر كره مقامنه كیده بیلوب، شیرینجهه مبتلا اولغله، نصبندن اون كورن صكره وفات ایشدر. شیخ وفا جامی خطیره سینه مدفوندر. دادل وعقیف بر ذات ایدی.

محمد پاشا { (جراح -) [«جراح محمد پاشا» ماده سه مراجعت بیوربله.]

محمد پاشا { (لالا -) سلطان احمد خان اول دورنده مسند صدارت

عظمايه چکن وزرادن اولوب، بوسنه لی اولدینی حالد، حرم هایونده تربیه اولمش؛ ومیر آخو رلقله چیقوب، ۹۹۹ ده طائفة بكتاشیان ضابطی اولمش؛ وبعده اناطولی ایالتنه نصب اولمشدی. آگری سفرنده حسن خدمتی کورلمكله، روم ایلی ایالتنه نقل اولنه رق، طول مدت بو منصبده بولمش؛ ویشهی حسن پاشا صدارتنده انكروس (یعنی بچار) حدودی سرداری اولمشیدی. ۱۰۱۳ ده یاوز علی پاشا برینه صدراعظم اولوب، مخلق اولدینی شجاعت وجسارت ساقه سوله مان بدون چایینه سرق صكره ابدرك، واج وبشته وخطوان قلملری قیج، واستوار ایله استرغونی محاصره ایندكدن صكره، حلول شتا مناسبتيله مشتای بلغزاده عودت ایندیکنده، پایخته دعوت اولغله، كلوب، التفات حضرت پادشاهی به نائل اولدقن صكره، ۱۰۱۴ ده بتكرار بچارستان سفرینه عزیمته، استرغونی وپسیرم، ویشفراد، بولیه، تپه دالن وسائر بچار قلاعنی قیج ایله، دشمنی طلب صلحه مجبور ایندكدن صكره، آناطولیده اسایش مختل اولوب، ایران طرفندن بعض حرکات صلح شكنانه روتنا اولدیفندن، در سعادته جلب بیوربله رق، شرق سفرینه عزیمتی حقنده خط هایون صادر اولمش؛ وسفر تدارکنده ایکن ۱۰۱۵ تاریخنده فلج علیته ارتحال ایدوب، ابا ایوب انصاریده صوقلی محمد پاشا تره سنده دفن اولمشدر.

محمد پاشا { (داماد ویا اوکوز -) سلطان احمد خان اول و عثمان خان

ثانی زمانلرنده ابکی دفعه مسند صدارت عظمايه چکش وزرادن اولوب، استانبولده قره كرك سمتنده بر اوکوز نعلیندینك اوغلی ایدی. سرای هایونه آله رق، سلطدارلق ربه سینه واصل اولدقن صكره، ۱۰۱۶ ده مصر ایالتنه تمین اولنه رق، اورانك قوللری یعنی عسکری بعض حرکات باغیانه وغصب کارانه به تصدی ایش اولدقنندن، بر قاج بیک قزلی قتل واجلا ابدرك، احاده امن واسایشه موفق اولمش؛ وبوندن طولانی مصرجه (قول قیران) لقبيله شهرت بولمشدی. بعدالزل در سعادته كلوب،

محمد پاشا } (چرکس -) «چرکس محمد
پاشا» ماده سنه مراجعت.

محمد پاشا } (طباى یاصى -) سلطان مراد
خان رابع دورنده مسند صدارت

عظمايه پکن وزراون اولوب، آرناؤد جنسیتته
متسويدر. دارالسعاده افلى حاجى مصطفى آفانک
خدمتنده بولنوب، توجهنى قزانغله، اونک دلالتيه
میر آخور و بيمده مصر واليسى اولدقن صکره،
۱۰۴۱ تاریخنده رجب پاشا برینه مسند صدارت
عظمايه ارقا اولمشدر. رأى و تدبير صاحبي فعال
برذات اولغله، احوال ملك و دولتک انتظامنه خلل
ویرن اشقیای سپاهک تربيه و تنکيلندن صکره،
امور دولتی یکی بر نظام و ترتیبه قومیش؛ و هر
طریقه امن و اسایشک تقریرینه موفق اولمشدی.

۱۰۴۳ ده شرق سفرینه قرار ویرلمکله، اردوی
هابون ابله حلب مشتاسنه عزیمت، واوراده مهم
سفری تدارک واحضار ابتدکدن صکره، ارضرومه
عزیمتله، بالذات سفره عزیمت بیوران پادشاه مشار-
الیهک رکابنه واصل اولمش؛ و واقع اولان فتوحانده
حسن خدمتی کورلمکله، مکافاة روم ابلی ایالتی دخی
علاوه مأموریتی اولمش؛ و عودت پادشاهیده،
حدود ایشربی تسویه ایچون، مشتای آمده
قالوب، ۱۰۴۵ ده ایران شاهى یکیدن حدودی
نجاوز ایتکله، بو دفعه عسکر ابرانک کثرتنه بناء
غلبه ممکن اوله میوب، مأبوساً مشتای آمده عودته
مجبور اولدیغندن، جنه تعصیر ایله ۱۰۴۶ ده عزل
اولنهرق، درسعادته عودتنده، ایکی بیچی آى
صرجه سرابده محبوس قالدقن صکره، مظهر عفو
پادشاهی اولوب، اوزی محافظه سنه وبعده بودن
محافظلغنه نصب اولمشدی. ۱۰۴۹ ده قائمقامی
مأموریتیه درسعادته عودت ایدوب، سنه مذکوره
رده، سلحدار پاشانک دسیسه سیله، افلاق
ووبوده لنى ماده سننده ارتکابه اتهام اولنهرق،
یدی قلهده حبس واعدام اولمشدر. مدبر و حائل
پر وزیر اولوب، مدت صدارتی بش سنه به قریبدر.
وفاتنده اللى یا شمرنده ایدی.

مصاهرت حضرت پادشاهی شرفنه نائلتله برابر
قیودان پاشا و ۱۰۲۲ ده وزیر ثانی اولمش؛ و
۱۰۲۳ ده مهر صدارت عهدسنه تودیع اولمش؛
و برسنه صکره شرق سردارلیغه عزیمت ایدمرك،
قیش ابتدالی اولغله، بهاره انتظاراً مشتای حلبده
قالمش؛ و حلول ربیعده روانه طوغری عزیمتله،
شهر مذکورى اللى بش کون محاصره ابتدیکى
حالده، فتحنه موفق اوله میوب، ارضرومه عودت
ایتمش؛ و بوده سو تدبیرینه حمل اولغله، ۱۰۲۶ ده
عزل اولمشدی. عثمان خان ثانی دورنده ۱۰۲۷
ده قائمقام و ۱۰۲۸ ده قیصریه لی خلیل پاشا برینه
ثانیاً صدر اعظم اولوب، ایران ابله عقد مصالحه
اولغله، برسنه غائله سزاداره امور دولت ابتدکدن
صکره، ۱۰۲۹ ده عزل، سنه مزبورده حلبده
وفات ایشدر. مدت صدارتی دفعه اولاده ایکی
سنه ابله درت آى و دفعه ثانیه ده برسنه در. نجسور
و وقور بر وزیر ایدی.

محمد پاشا } (کوجی -) سلطان مصطفى
خان اول دورنده مسند صدارت

عظمايه پکن وزرادن اولوب، حرم پادشاهیده
اوطه باشی ایکن، ۱۰۱۳ ده رتبه وزارتله مصر
ایالتنه نامزد اولدقن صکره، بوسنه ایالتیه باغراد
محافظلغنه تحویل مأموریت ایتمش؛ و ۱۰۱۸ ده
وزیر ثالث اولوب، اوج دفعه قائمقاملى ایش
ایدی. ۱۰۳۱ تاریخنده لفقکلى مصطفى پاشا برینه
وزیر اعظم اولوب، حسب الوقت وقته سابقه ده
ذی مدخل اولانلری برر صورته بیجه مجازاته
اوغرا تدبیرندن، ۱۰۳۲ ده مره حسین پاشانک
تحریکیله قول طائفه سی دائره اطاعتدن خروج
ایتکله، عزل ونی اولمشدی. ۱۰۳۳ ده سلطان
مراد خان رابع دورنده قائمقاملى مسندینه اعاده
اولنهرق، ۱۰۳۵ تاریخنده دک حل و عقد امور
عهد کفایتنه مسلم اولمشکن، سنه مذکوره ده وفات
ایدوب، ابا ابوب انصاریده تره مخصوصه سنه دفن
اولمشدر. مدت وزارتی یا کز بش ایدر. صادق
وخیر خواه و وقور بر وزیر ایدی.

محمد پاشا { (سلطان زاده -) عصرسلطان
 ابراهیم خانیله مستند صدارت
 عظیمه بکن وزرادن اولوب، نسبی رستم پاشایه
 وجفاله زاده سنان پاشایه منتهی اولور. سلطان
 زاده اولمغله، سرای هایونده تربیه اولورق،
 ۱۰۳۰ تاریخده سلطان عثمان خان خوتین سفرینه
 عزیمت ایتدکرنده، قیوجی باشلیق ایله طشریه
 جیقوب، شبانجی جهتیله، (جوان قیوجی باشی) دیمکله
 شهرت بولشیدی. استمداد فطریسی وشریف نسبی
 ساقهسیله آز مدت نظر فنده وزیر قبه نشین اولوب،
 ۱۰۴۷ ده مصر ایلتنه نصب اولغشیدی. اوج سنه
 خطه مصر بهی اداره ایتدکن صکره، درسماده
 عودتله، ۱۰۵۱ ده سردارقله آزاق استخلاصنه
 مأمور اولوب، وصولندن اول دشمن اوراسی
 تخلیه ایله، چکمش اولدیغفسدن، بلاحرب داخل
 اولوب، اعاده اسایش ایتشدی. بو موفقیتندن
 طولایی حسن تدبیرله شهرت بولسی وزیر اعظم
 بولنان قره مصطفی پاشانک موجب اندیشه سی
 اولمغله، اوزیده قالمسیون فرمان هایون استحصالی
 ایتشدی. ۱۰۵۳ ده مآذونا درسماده کلوب،
 مان شام ایالتی توجیهیله تبعید اولغش؛ و محل مأ.
 موریتنه وصولنی متعاقب، قره مصطفی پاشا مظهر
 قهر اولمغله، مهر صدارت صاحب ترجمه ارسال
 بیوربلورق، ۱۰۵۴ ده درسماده وصول ایله
 مستند صدارته نمود ایتشدی. او سردهده مشهور
 جنجی خواجه صاحب نفوذ اولوب، سانی قره مصطفی
 پاشا کبی بر وزیر قافل بونک دام مکر و تزویرینه
 افتاده اولمغله، صاحب ترجمه، بونک دسایسندن
 احترازآ، مامشات کارانه حرکتده بولغنه مجبور اولغش؛
 و یالکز کربدی محاصره ایتدکده اولان عسکره
 وقت وزمانیه ارزاق و مهمات یتیشد بمرک خصوص.
 صنده حسن خدمته اکتفا ایتشدی. مع هذا
 ۱۰۵۵ تاریخده دفتردار صالح پاشانک سعایتیه
 عزل، و سردارلق نامیله کربده اعزام اولورق،

نازک طبع وسفر دریابه غیر متمهل اولمغله، کربده
 وصولنده خسته لنوب، ۱۰۵۶ ده وفات ایتمش؛
 ونمشی درسماده نقل اولورق، هدایی محمود افندی
 ترجمه سی جوارینه دفن اولغشدر. مدت صدارتی
 ۲۲ آی اولوب، وفاتده قرق باشلرنده ایدی.

محمد پاشا { (صوفی -) [«صوفی محمد پاشا»
 (ماده سنه مراجعت بیوربله.)]

محمد پاشا { (کورجی -) سلطان محمد خان
 (رابع دورنده مستند صدارته
 بکن وزرادن اولوب، ۱۰۳۷ ده رتبه وزارته
 شام والیسی اولغش؛ وبعده دیار بکر، حلب، شام،
 ارضروم ایالتلرینه بالدفات نصب اولورق، ۱۰۶۱
 ده وزیر قبه نشین اولغش؛ وینه او سنه لین الجانب
 وداعیه شدتن متعاقب اولق صفتیه، مهر صد.
 رت عهده سنه تودیع اولغشیدی. نهایت سکر آلیق
 صدارتدن صکره ۱۰۶۲ ده عزل اولورق، مهر
 صدارت خصم جانی اولان طرخونجی احمد پاشایه اعطا
 اولغله، صاحب ترجمه ایکی آی یدی قلهده محبوس
 قالدقن صکره، شیخ الاسلام بهائی افندی بک رجاسیله
 عفو اولورق، اواخری سنجاغیله تبعید اولغش؛ و ۱۰۶۳
 ده صدراعظم درویش محمد پاشانک التماسیله ابا
 ایوب انصاری جوارنده کی کوشکنده اقامت ایتک
 اوزره، درسماده عودتنه مساعدده بیورلمشیکن،
 حسب الحفه بعض نابجا تفویضده بولغله، طمشوار
 ایالتیه بکیدن تبعید اولوب، ۱۰۷۶ ده طمشوارده
 وفات ایتشد.

محمد پاشا { (درویش -) [«درویش محمد
 پاشا» ماده سنه مراجعت.]

محمد پاشا { (بوخی اگری -) عصرسلطان
 محمد خان رابعه مستند صدارته

بکن وزرادن اولوب، جانی کلبدر. نیورقازق خلیل
 پاشایه انتساب ایدوب، کیده رک کنخدا سی اولشیدی.
 بغداد سفرنده ایرانیله قارشلی محابوده فوق العاده
 جسارت کوستره رک، قرق یاره آلمش؛ و بوینتک

اکریلیکی دخی بو جرمی لردن مثبت اولمش ایدی. افندیسنگ و فائنده سلدار مصطفی پاشایه کتختدا اولوب، بده چاوش باشلقاه خدمت دولته کیره رک، آنا تولیده ظهور ابدن جلالیان اشقیاسیه متفق اولان ایشیر پاشا فائله سنی بر طرف ایتکه مأمور اولغله، حسن خدمته موفق اولدیغندن، مکافاة رتبه وزارت نائل اولمش؛ و قیزه محافظه سنه مأمور اولوب، بده بعض الویه و ایالاته تعیین اولنورق، ۱۰۶۶ تاریخده شام و ایسی ایکن، مهر صدارت کندیسنه ارسال ابله، درسمادته جلب اولمش؛ و آنجق سوه تدبیرله واقرباسندن صاحب یاغی لقبه ملقب بر فروماهی یکی یکیدن دفتر دار ایتکه کبی اوضاع نایجاسیه دیلره دوشوب، او صرده ایدی دشمنه دوشن لیمنی و بوزجه آطه بی استخلاصه دخی موفق اوله مدیغندن، ایکی آیلق صدارتدن صکره عزل و معلقه به نی اولنورق، بده ابا اوب انصاری جوارلرنده واقع قوناغنده اقامتنه مساعدله اولمش؛ و اون سنه قدر منکوب قالدقن صکره، ۱۰۷۶ ده وفات ایتشد. وفاتنده سنی طقسانی مجاوز ایدی. کتختاکننده شجاعت و یارارانی کورلمش ایسه ده، شیخوختی مورث عجز و فتور اولمش ایدی.

محمد پاشا { (کوربلی -) [کوربلی محمد پاشا] ماده سنه مراجعت. }

محمد پاشا { (الماس -) جنتمکان سلطان مصطفی خان ثانی دورنده مسند صدارت بکن وزرادن اولوب، سینویلیدر برکمی رئیسنگ اوغلی اولوب، کوچکلکدن دبوریکلی محمد آقابه انتساب ایدرک، مشارالیه طراباس ایالتنه نصبنده برلکده او طرفه کیمش؛ ۱۰۸۹ تاریخنده رکبادارلق خدمتیه ممتاز اولشیدی. ۱۰۹۹ ده سلدار و متمقاً روم ایلی پایه سیله طغراکش دیوان هاپون اولمش؛ و ۱۱۰۰ ده عیدنه سنه وزارت رتبه سی توجیه اولغشیدی. ۱۱۰۶ تاریخنده جنتمکان سلطان مصطفی خان ثانینگ جوسلرنده

قامتقام رکاب هاپون اولمش؛ وینه او سنه سورمه لی علی یاشادن صکره مسند صدارت عظامه بچمشدی. ایرتی سنه مجارستان سفرینه عزیمت هاپون و قو. عنده معیت حضرت پادشاهیده بولنوب، او سنه و ۱۱۰۸ ده خدماتی کورلمش ایسه ده، ۱۱۰۹ ده حسب القدر منزه اولوب، میدان معرکه ده شهید دوشمشدر. مدت صدارتی ایکی بیجق سنه اولوب، شهادتنده سنی ۳۶ ایدی.

محمد پاشا { (رای -) [رای محمد پاشا] ماده سنه مراجعت بیوریله. }

محمد پاشا { (تبردار -) [بالطه جی محمد پاشا] ماده سنه مراجعت. }

محمد پاشا { (قبیره لی -) جنتمکان سلطان احمد خان ثالث دوری صدور عظامندن اولوب، قبیره قراسندن (ارکندی) قریه سننده مصر تجارندن حاجی علینک صلبندن دنیا به کش؛ و طشرجه بعض مأموریتلرده بولندقدن صکره، درسمادته کله رک، او صرده رتبه وزارتله حلب ایالتنه نصب اولنان آبازه سلیمان پاشانک معیننده صمان کتسابتیه او طرفه عزیمت ایدوب، مشارالیه قبری ایالتنه تحویل مأموریتنده اوراجه برمتسالمکده بولمش؛ و افندیسی درسمادته کلوب، وزیر قبه نشین اولدقده قیوجیلر کتختداسی اولمش؛ و مشارالیه سلیمان پاشانک صدارتی زماننده قدر و اعتباری آرنمش ایدی. بده افندیسی قنیه ایالتیه تبعید اولدقده، استعفا ایدوب، مؤخرأ شهید علی پاشانک صدارتی اناسنده برمدت رکاب هاپون سپاه آفاقنده استخدام اولدقندن صکره، واردین سفرینه یتیشدیرمک اوزره، آرنانؤدامک دوقه بکن جهتنده پیاده عسکری تدارکنه مأمور اولوب، مأموریتی بالایفا، مسکر هاپونه وصولی صدراعظم علی پاشانک شهادتنه تصادف ایتکه، خانی خلیل پاشا جانبندن خدمتنه مرقاة حاج محصلغنه نصب اولنورق، مأموریتنه عزیمت ایتک اوزره، ادرنه به وصولنده، رکاب هاپون قامتقایی یازبیجی ابراهیم افندیسنگ حقوق سابقه به مسند نوسطی اوزرینه، مذکور محصلغنی طرفندن بر وکیله ضبط ایشدیرمک اوزره، کندیسینی درکاه عالی

قبوچیلر کتخداسی اولمش؛ و چوق کجه دن رتبه وزارتله توقیمی دیوان هابون اولوب، ۱۱۲۹ ده صدراعظم خلیل پاشا معینده نتیجه سفرینه مأمور اولمش، و حسب القدر واقع اولان انزام اوزرینه، مشارالیه خلیل پاشا عزل اولندقده، سنه مذکور رده مهر صدارت صاحب ترجمه تک عهده سنه احاله اولمشدی. ادره مشتاسنه عودتده نتیجه لینک صلح آرزوسنده بولندینی شایع اولغله، استفادلی بر مصالحه موقوف اولق اوزره، اردوی هابونک مکمل صورتده ترتیبه تئشبت اولنوب، آنجق مکالمات صلحیه به امور سیاسیبه کندیسنک او قدر اقتداری اولدینی معلوم اولدیغندن، طاقوز ماهه قریب صدارتدن صکره عزل اولنورق، نارهده جهتی سرعسکرلکنه تمین اولمش ایسه ده، او طرفده عسکرجه برایش اولدیغندن، متعاقباً نیش محافظتنه نجویل ماموریت اتمش؛ و چوق کجه دن قنده ۱۱۳۲ ده مصر ایالتنه نصب اولنورق، آتی سنه اوراده طائفه سرکشانک تأدی و ترتیبه ایله اوغراشده دن صکره، ۱۱۳۸ ده عزل اولنورق، ۱۱۴۰ ده جده ایالتنه نصب اولنش؛ ۱۱۴۱ ده زیارت بیت الله الحرام ناسنده ۶۰ یاشلرنده ارتحان اتمشدر. ابری و شیشمان صاحب وقار و تمکین واورته اقتدارلی بر آدم ایدی. مشهور داماد ابراهیم پاشا خلی اولمشدر.

محمد پاشا } (سلدار -) سلطان محمود
 } خان اولک ایتسای دورسلطنتده
 مسند صدارته یکمش وزرادن اولوب، استانبولیدر. سرای هابونه دخول ایله، چاوشقله کیلار اوله سنه مأمور اولوب، بعده کیلار کتخداسی ۱۱۳۷ تاریخنده دفعه سلدار شهر یاری اولمشیدی. ۱۱۴۰ ده هایشه سلطنتک زوجینه مناسب کورمالکله، رتبه وزارتله شرف مصاهرت پادشاهی به مائل اولوب، ۱۱۴۱ ده وزیر قبه نشین اولمش؛ و اضروم ایالتی آره لاق اولورق و برلمش ایدی. ۱۱۴۳ ده داماد ابراهیم پاشانک شهادتی منج وقعه اوزرینه، مهر صدارت عهده سنه تسلیم اولنورق، متعاقباً تخت سلطنته جلوس ایدن جنتمکان سلطان محمودخان اول جانبندن دخی مقامنه ابقا بیورلمش؛ و بوز کونک صدارتدن صکره عزل، و حلب ایالتنه و بعده

بقداده، مؤخر آیت حلبه نصب اولنورق، ۱۱۵۰ تاریخنده شهر مذکورده بر روایتده اضرومده وفات اتمشدر. اوله نازک بر وقتده اداره امور ایده جک درجهده اقتداره مالک ایدی.

محمد پاشا } (سلدار سید -) بو دخی
 } سلطان محمود خان اول دوری
 صدور عظامندن اولوب، دیمتورق لیدر. سلطان مصطفی خان ثانی دورنده سرای هابونه دخول ایله، پیشکیر اغاسی و چوقدار اولاددن صکره سلحدارلغه واصل اولمشیدی. اندرون هابونده تربیه اولنورق، عربی و فارسی به و قوفی اولغله، مکرراً مأموریت مخصوصه ایله جانب ابراهیم کوندربله رک، حسن خدمتی کورلی اوزرینه، ۱۱۴۸ ده رتبه وزارتله مسند قائمقامی به اوون آتی کون صکره کورجی اسماعیل پاشا برینه مسند وکالت مطابته به نصب اولنش؛ و ایرتنی سنه روسلرک قره دکبز جهته نجاوزلی اوزرینه، روسیه ایله محاربه آجدیبی حاله، صاحب ترجمه امور حربیه به و قوفدن بیهره اولدینی کبی، مقرب و مشاورلی دخی تدبیر و حیستدن محروم آدم لر اولغله، بیپوده یره اضاعه اوقات اولنورق، دشمنک ایلرلسنه و تزید قوت ایلمسنه سمیت و برلمش؛ و بو حاله داخل بر شورش انتاج اتمک درجه سنه کلش اولدیغندن، بر سنه ایله سکر آتی صدارتدن صکره عزل اولنورق، آخربورده اقامت مأمور اولمش؛ و طول مدت اوراده اقامتدن صکره اوزی، بعده حایبه، بلغراد، اینه بختی، و نهایت ۱۱۶۰ ده جده ایالتنه نصب اولنورق، ۱۱۱۰ ده زیارت بیت الله الحرام ناسنده وفات اتمشدر. علم و حلم و عفت و استقامتله مثله متصف بر آدم اولوب، آنجق امور سیاسیبه و همه به اقتداری بوغیدی.

محمد پاشا } (بکن -) بو دخی مصر سلطان
 } محمود خان اول صدور عطا.
 مندن اولوب، آنطالیه ایدر. قدمای رجال دولتدن کل بوسف اقدینک یکی اولغله، (بکن) لقبیه شهرت بولمشدر. بعض امانترده و از آن جله استانبول کرکی نظارتده بولندقدن صکره، ۱۱۴۸ ده سفر هابون ناسنده مسند قائمقامی به نصب اولنان کوربیلی زاده نعمان پاشانک اوغلی حافظ احمد پاشا به

نخدا اولمش؛ و ۱۱۵۰ ده مشار الهك برينه مسند قائمقامي به تعين بيورلمش؛ و متعاقباً، محسن زاده عبدالله پاشايك عزلي اوزرينه، مهر صدارت عهدسنة تسليم اولمشدى. او اتاده روسيه و آوستريايه قارشى بردن محاربه آچقلغه، حادث قديمه اوزره سردارقلغه عزيمت واردوى هاپونى مكممل و منتظم صورتده سوق ايدهرك، تدبير و مهارتله دشمندن بر چوق قلاع ضبط واسترداد اولمش؛ و حلول شتاده مظفراً عودت ابدوب، التفات پادشاهي به نائل اولدقن صكره، ۱۱۵۱ سنه سي بهارنده بنه اردوى هاپونله سفر تداركنده ايكن، بعض حسود. لك غزيبه عزل اولنهرق، ساقزه تبعيد اولمش؛ و ۱۱۵۳ ده قنديه، بدمه آغريبوز، ۱۱۵۵ ده بوسنه ايلتته نصب ايدلمش ايدى. ۱۱۵۷ ده نادر شاه جايئندن بعض نجاوزات عهدشكنايه كورلكه، حين حاجتده شرق سرعسكرلكته مهيا اولقى اوزره، ايدين ايلتته نقل اولنهرق، بنه او سنه آناتولى ايلاني واليكيه برابر قارص سرعسكرلكته نصب اولمش؛ و ۱۱۵۸ ده قارصه تعرض ايدن نادر شاهك اردوسنه مقابله ايله، مظفريت اردوى هاپون طرفنده ايكن، بعض خونيك طار فرارى ارتكاب ايتلى اوزرينه، اردوى هاپونده آثار پريشاني رونما اولوب، بوزغونلغه سبب و رلمش؛ و صاحب ترجمه او صروده خسته اولدينى حاليه، بو حال مابوسيتيله تزايد مرضنه سبب اولوب، اوراده وفات ايتمشدر. مدت صدارتي اون درت بيجق آيدر. شجيع و غيور و حيمت واستقامتله متصف بر ذات اولوب، آتيجق ارباب كسالت و ارتكابه قارشى حديت و قضى زياده اولغله، بو كردارده بولنانلر پنجه مجازانه دوشمك قورقوسيله، صدارتدن عزله چاره بولدقلى كبي، قارصده بوزغونلغى اسبابى دخى تپيه ايتمشدرى.

محمد پاشا { (عوض الحاج -) بودخى جنتكان
سلطان محمود خان اول دورى
صدر عظامندن اولوب، عن اصل ياغوزبنه اها.
ليسندن نصرالله اسمنده برينك اوغلى ايدى. هنوز
سي ايكن، بدرى طرفندن متنفذان رجال وقتدن
كل يوسف افندي به انتساب ايتد بر بلهرك، اونك

دائرة تريبه سنده بيومش؛ و مومى اليهك وفاتنده قديمه وزرادن قوجه بكر پاشايه انتساب ايدمرك، بونك جده واليكننده كئخنداسى اولمش ايدى. بدمه ديكر بعض مأموريتلرده بولنوب، استانبول كركى امانتده آف الترحه يكن محمد پاشايه خلف سلف اولمشدرى. عهد سلطان محمود خاننده باش باقى قولى اولوب، خدمات حسنه سي كورلكه، ۱۱۴۵ ده چاوش باشى، ۱۱۴۸ ده حكيم اوغلى على پاشايك برنجى عزلنده قائم مقام اولمشدى. بدمه و دبن محافظه سي انظاميله نيكبولى سنجاغنه نصب اولنهرق، او صروده آجيلان آوستريا و روسيه محاربه سنده و دبن قلعه سنه جزئى برعسكرله كليتلى دشمنه قارشى مدافعه به و يكي سنه طيانغه موفق اولدينى كبي، اتاي حريمده برچوق خدمات و آثار شجاعت و درايي كورلكه، ۱۱۵۱ ده يكن محمد پاشا عزل اولندقده، صدارت عظمى و سردارلق مقامى كنديسنه مناسب كوربلهرك، مهر وكالت كنديسنه ارسال، و بحال درسماده جلب بيو. ديلوب، بش اون كون ظرفنده ايجاب ايدن مهمانى بالتدارك، اردوكاهه عودت، و ساني كبي امور حريمه و عسكريه بن حسن نميشته، دشمنى طلب صلحه بيجور ايتمكه موفق اولمش؛ و معاهده صلحه بني بدالامضا، درسماده عودت ايدمرك، التفات پادشاهي به نائل اولمشدى. برسنه ايله درت بيجق آي مقام صدارتده قالدقن صكره، ۱۱۵۳ ده عزل ايله، جده ايلتته نصب اولمش ايسده، عربستان هراسيله امتزاج ايله ميه جكنى عرض ايله، استعفا ايتديكندن، حايه، و بدمه آغريبوز، بوسنه، اينه بختي ايلت و محال. فظظرينه نصبله، ۱۱۵۴ ده اوراده وفات ايتمشدر. وفاتنده ۶۰ ياشلرنده اولوب، غيور و شجيع و مستقيم بر ذات ايدى. وفاتندن برسنه صكره صندوقه مزارى وضع اولنه جنى صروده جسدينك چوربه مش اولدينى كورلكه، بين العوام مظنه صرهنه كچمش ايدى.

محمد پاشا { (تريايكى الحاج -) بو دخى
عصر سلطان محمود خان اولده
مسند صدارت عظامه كچن وزرادن اولوب،

استان بولایدر . پدری بکتاشیان اوجاغه منسوب اولمله، کنندیسی دخی بواوجاغه انتسابله، کیدم رک رئیس بکتاشیان اولمشیدی . دقل وتدیبرله شهرت بولوب، ۱۱۴۹ ده اردوی هایون بابا طاغنده ایکن، کتخدای صدر عالی خالص افندیکن حمایه سیله سواری مقابله حسیی ویکن محمد پاشا زماننده موقوفاتی نصب اولنهرق، مصالحه زماننده طونه جهتنده تحدید حدوده مأمور اولمش؛ وحسن خد متی کورلمکله ، یکجیری افندیکنه نصب اولمش ایدی . ۱۱۵۸ ده ترسانه امینی و ۱۱۵۹ ده کتخدای صدر عالی اولوب، فرق بش کون صکره سید حسن پاشا برینه مسند جلیل صدارت مظهرایه ارقا اولمشدی . اسکیدن بری حلم وملاعتله مشهور ایکن، صدارته کینجه، تبدیل اخلاق ابدوب، رجال و عاادن کیمسه ابله کیمته مدیکندن ، ۸۵ کونک صدارتدن صکره، ۱۱۶۰ ده عزل اولنهرق، ایچ ایل وبده موصل وبغداد والیسی اولمش؛ ومؤخرأ جدیه نصب اولمش ایکن، کیتکدن امتناع ایتد یکندن، رتبه سی رفع اولنهرق ، رتموده اقامته مأمور اولمش؛ و ۱۱۶۴ ده اوراده ۷۰ یاشرلنده وفات ایتشدر . حدبدالزاج وخود رأی بر آدم ایدی .

محمد پاشا { (دواندار -) } « دواندار محمد پاشا » ماده سنه مراجعت .

محمد پاشا { (سلحدار -) } جنتمکان سلطان مصطفی خان ثالث دورنده مسند صدارتده

رتده بولنان وزرادن اولوب، استانبول بولایه جی قاون احمد قیوداتک اوغلیدر . ۱۱۲۲ ده طوب غوب، برادر اکبرینک التماسیله اندرون هایونه آنتهرق، حلواخانه به ۱۱۴۴ ده ایچ کیلارده زمیره غلامانه داخل، ۱۱۴۵ ده رکاب هایون چوقداری، ۱۱۵۴ ده خانة خاصه به نقل اولنهرق، ۱۱۵۶ ده تفنکی شهر یاری وبده پیشکیر اغاسی اولمشیدی . سلطان عثمان خان ثالث دورنده رکابدار وایکی کون صکره چوقدار ویمش کون مرورنده سلحدار اولدقندن صکره، خافلاننه حرکتی اوزرینه، سرای هایوندن اخراج اولنهرق ، ۱۱۶۹ ده ترحاله ومتعاقبأ اوزی ایالتنه نصب اولمشدی .

۱۷۷۱ ده جنتمکان سلطان مصطفی خان ثالث جلوسنده شهمزاده لکارنده سبق ابدن خدمته بناء، هایشه سلطانتک تزویجیله شرف مصاهرته نائل اولمش؛ و بده بربرینی متعاقب ساستره، دلوبنه، خداوندکار، اوزی ایالتلرینه نصب اولندقدن صکره ۱۱۷۲ تاریخنده روم ایلی، ۱۱۷۴ ده کوتنامه وبرسنه صکره سیواس وبده آبدن وبسه کوتنامه، سلانیک، مرعش، بته اوزی، هرسک ونهات بوسنه والیسی اولوب، بو صوک ایالتده درت سه قاله رق، قره طایغچه بعض فتوحانه موفق اولمش؛ و ۱۱۸۴ تاریخنده اردوی هایونه جلیله، مهر صدارت ومقام سرداری کنندیسنه نسایم ونوجیه اولمش؛ وآنجیق بو دخی سلفی کی موفقیتر لکه دوچار اولمله، بابا طاغی هزیمتی اوزرینه، اون بریحقی آبلق صدارتدن صکره، ۱۱۸۵ ده عزل اولنهرق، مسرفوع الوزاره اوله رق کایبولیده اقامته مساعدله اولمش؛ وبته اوسنه وزارتی اعاده ابله، آفریپوز وبده طربزون و صکره اینه بختی ایالتلرینه نصب ابدلشدی . ۱۱۸۷ ده سلطان عبدالحمید خان اولک جلوسلرندن صکره، مکرراً سلانیک وبوسنه ایالتی و بندر عجا فظلمنی نوجیه اولنهرق، ۱۱۹۴ ده ثالثاً کوناهیه وبده ارضروم والیسی اولوب، مأمور اولدینی اکرادک تربیه سنه موفق اولدینی حالد، ۱۱۹۶ ده خصم قدیمی اولان علائبه لی الحاج یکن محمد پاشا مسند صدارته کینجه، عزل اولنهرق، خلفی خلیل حمید پاشا نیکده سنجاغنه نصبینی استحصال ایدوب، بده بربرینی متعاقب رسو، جد، مصر، سلانیک، حانیه، قنده ایالتلرینه نصب اولنهرق، بو صوک مأموریتنده ایکی سنه قالمش؛ و ۱۲۰۲ تاریخنده اوراده وت ایتشدر . وفاتنده ۸۰ یا شنده ایدی . فرض ونفسانیتدن مجتنب لطائفه واطمعه نفسیه مائل بنده پرور و صاحب تمکین بر وزیر ایدی .

محمد پاشا { (عزت -) } « عزت محمد پاشا » ماده لرینه مراجعت بیوربله

محمد پاشا { (دارنده لی -) } جنتمکان سلطان عبدالحمید خان اول دوری صدر

عظامندن اولوب، دارنده‌لی واوراده جیه‌جی زاده دتمکله معروف خاندانه منسوب ایدی. اقر باسندن دارنده‌لی عبدالرحمن پاشایک سوقله قیوجی باشلیقله چراغ بیوربله‌رق، کسریه‌لی احمد پاشابه کتخدا او-لمش؛ و بعض مهم مأموریتلرده استخدام اولنش ایدی. ۱۱۸۱ ده میرآخور اول و بر سنه صکره بوزاق حصارلی محافظتله مأمور اولمش؛ و اوراچه حسن خدنه‌تی کورلمکله، سلحدار قره و وزیرک سوقله ۱۱۹۰ ده کتخدای صدر حالی اولوب، اون آلتی کون صکره درویش باشا برینه مقام صدارت عظمایه نصب اولنش؛ و بر سنه ابله سکرآبه قریب مدت اداره امور دولت ایتدکن صکره، ۱۱۹۲ ده عزل اولنه‌رق، بوزجه آله‌به مأمور اولمش؛ و بعدله وزارتی اعادة ابله اینه‌بختی محافظتله و وزیر آلی ایل ایلتنه نصب اولنه‌رق، ۱۱۹۳ ده تقاعداً دارنده‌ده اقامته مأمور اولمش؛ و ۱۱۹۸ ده بینه وزارتی اعادة ابله ارضوم ایلتنه نصب اولنه‌رق، محل مأموریتنه وصولدن اول ۷۰ یا شلرنده وفات ایتشد. مقتدر بر ذات اولوب، آنجی سلحدار محمد افندیک مزاجنه کوره حرکت ایدمه‌دیکندن، نکتبه دوچار اولمش ایدی. دارنده‌ده جامع، مدرسه، خان، حمام، کوبری، چشمه، قالدیرم‌کی بر جوق خیراتی وارد. محمد پاشا { (نقبات -) بو دخی دور سلطان عبدالحمید خان اول صدور عطا-مندن اولوب، بلغاردن دوغمه ایدی. صوفیه جوار-لرنده بر کویدن اولوب، بر چفتاکک چوره‌جیبی اولدقدن صکره، شرف‌اسلامله مشرف اوله‌رق، درسماده زورده‌له، و کچلی زاده نام چوره‌جی‌به انتساب ایده‌رک، مرقوم ۱۱۷۱ ده یکجیری آغاسی اولدقدن، کندیسینی سلحدار ایتشدی. یکجیری آغاسنک عزلنده خانی طرفندن بر تهمت اسنادیله اعدام اولنه‌جفتی درک ایده‌رک، بر مدت فرار و اختفا، و بعدله یکیدن اوجاچه دخول ایدوب، کیده‌رک باش چاوش، و ۱۱۸۲ سفرنده نفس طور ناجیانی ابله ادرنه آغاسی، و بعدله درسماده عودتله، سکبان باشی اولمش؛ و بر قاق دغه عزل و بتکرار نصب اولدقدن صکره، ۱۱۹۱ ده یکجیری آغاسی و ۱۱۹۲ ده صدراعظم اولوب، بر سنه بومقام حالیده بولندقدن صکره، ۱۱۹۳ ده عزل

و بوزجه آله‌به‌تی اولنش؛ و بعدله منافسی کلیولی‌به تحویل اولنه‌رق، اوراده کوزلی کور اولدقدن صکره ۱۲۰۷ ده فوت اولشدر. عقل و درایت و اهلیتدن محروم جسم الجته بر آدم اولوب، هیچ بر اثر و خدمتی بو قدر.

محمد پاشا { (سلحدار سید -) بو دخی دور سلطان عبدالحمید خان اول صدور عظامندن اولوب، آلف‌الترجمنک خلفیدر. (قره وزیر) دتمکله معروف ایدی. نیکده مضا-فاندن عربسون قصبه‌سنده سید علی اسمنده برینک صلبندن ۱۱۴۸ ده طوغوب، ۱۱۶۰ ده در-ساده و رودله، اقر باسندن آنجهی باشی سلیمان آغایک و ساطتیه آشاغی مطبخه نفر قید اولدقدن صکره، تحصیل علمه هوسی اولمش، طشره کیلاره چراغ اولوب، بر مقدار قرائت و کتابت اوکرتنش؛ و بعدله باطه‌جیلر اوجاچه نقل ابله، اوراده دخی تحصیل کتابته چالیشمش؛ و ۱۱۷۵ ده خزینه‌مهابون غلامی زمره‌سنه الحاق اولنه‌رق، ایکنجی یازمچی اولمش؛ و کوچک برادری حلواجی مصطفی آفا دخی شهزاده سلطان عبدالحمید خان اولک قهوه‌جی باشیسی اولمش، یازمچینی صاحب ترجمه یازمق مناسبتیه شهزاده مشارالیه منسوبیت پیدا ایتشیدی. پادشاه مشارالیهک جلوسلرنده خانه‌خاصیه نقل ابله، ماینچی و متعاقباً خزینه‌کنخداسی و چوق یکمده‌دن سلحدار اولوب، نفوذ و اعتباری آرتمش ایدی. بر جوق زمان بو منصبده قالوب، اکتساب صیت و شهرت ایتدکن صکره، ۱۱۹۳ ده مهر صدارت عهدسه‌سنه احاله اولنش؛ و بر یچ سنه ابله ۱۶ کون بو مقامده قالدقدن صکره، ۱۱۹۵ ده ۵۳ باشنده ایکن، مرض سلدن وفات ایتشد. قصیرالقامه زیاده‌سیله اسمر و قبیح‌المنظر بر آدم او-لوب، اوائل حالنده مزاجی سزاح و لطیفیه‌مائل و نصرالدین خواجه فقراتی حافظ اولوب، اکتساب نفوذ و اقتدار ایتدکن صکره شدت وحدت اظهار-رینی اعتیاد ایتشدی. برادرلرله اقاربی پک‌چوق اولوب، بونلری قابرمقده‌کی تهالکی‌ده بادی قییل و قال اولشیدی. مسقط رأسنده جامع، همارت، مکتب، صوبولی‌کی بر جوق خیراتی اولوب، محل

مذکوروی فرزند قصبه نجوب، و (کل شهر) تسمیه ایشدی.

محمد پاشا { (یکن الحاج -) بو دخی سلطان عبدالحمید خان اول دوری صدور عظامندن اولوب، علائیه ایدر. پدري بلنراد سردن کجدی آغازندن حاجی یوسف اسمنده بری ایدی. ۱۱۵۵ ده در سعادته ورودله اوج سته صکره بلغراده عزیت ایده رک، بدرینک سلیکنه سلوک ایش؛ و بر مدت صکره قباک کله نام سردن کجدی آخاسیله بالانفاق فتنه احداث ایشکله، علائیه فرار ایش؛ و اوراده دخی بوبله بر فتنه سبب اولغله، استانبوله قاچوب، بر مدت والده خاننده اختا ایتدکن صکره، اللی بیگ فروش جائزه اعطاسیله، جرمنی عفو ایتدیره رک، افلاق سرداراننی و طورناجیاق باهسیله ایساجنی کوربی محافظلنی استحصال ایشدی. عوضزاده خلیل پاشایته انزاملنده اصله طورناجی اولوب، بدمه وارنیه نفی اولمش؛ و چوق کچمه دن اورا آخالفنی استحصال ایش؛ و بدمه زغرخی باشی و باشبوغ نصب اولوب، سلسره باشبوغی نامیله اکتساب شهرت ایشدی. ۱۱۸۰ ده قول کخندانیله اردوی هاپونه دعوت اولنهرق، ۱۱۸۶ ده یکجیری آقا سی اولندن صکره، همدسه وزارت نوجیهیله آخاباشی عنواتی احراز ایش؛ و صدر اعظم محسن زاده محمد پاشا قرین آبادده وفات ایتدیکنده، ادرنده قائم مقام اولوب، لواه شریفی در سعادته کتیرمش؛ و بکرمی بش کون آقا پاشا لقدمه قالدندن صکره، آیدین و متماقبا اوکا بدل سلسره و ۱۱۸۹ تاریخنده و دین و بدمه بنه سلسره و صکره قیرشهری، اوزی، کوتاهی ایالت و محافظنی نوجیه اولمش؛ و ۱۱۹۳ ده علائیه به نصب اولنهرق، اورابه وصولنده وزاوتی رفع ایله، اقامته مأمور اولمش؛ و بدمه وزارتی اعاده ایله، ۱۱۹۵ ده خوتین محاذ فظانته و بدمه ترحاله ۱۱۹۶ ده روم ایلی ایالتنه نصب اولمش؛ و اوسنه عزت محمد پاشایته عزلی او زربنه، مسند صدارت عظمابه ارقا اولمشدر. یا لکز درت ماهله طقوز کون بو مقام عالیده قالدندن صکره، ۱۱۹۷ ده عزل ایله و دین محافظلنه نصب اولوب، ۱۱۹۸ ده ابنه بختی سنجانی آر بهلق

اولهرق کندیسنه ویرلش؛ و ۱۱۹۹ ده مصر والیسی اولوب، ۱۲۰۰ ده دیار بکر ایالتی نوجیهیله، بحرأ ادرنه معسکرینه عودت ایتدیکنده، اسمعیل سرعسکر لکنه نصب اولنهرق، کوستنجیه وصولنده وفات ایشدر. فساد ایچون یارادلش محرک وطمعکار بر آدم ایدی.

محمد پاشا { (ملک -) } [« ملک محمد پاشا »
 { ماده سنه مراجعت بیوربله.]
 محمد پاشا { (سلیم - وعزت -) } [« سلیم محمد پاشا »
 { محمد پاشا » و « عزت محمد پاشا »
 ماده لرینه مراجعت بیوربله.]
 محمد پاشا { (رشید -) } (و خسرو -)
 { « رشید پاشا » و « خسرو پاشا »
 ماده لرینه مراجعت بیوربله.]
 محمد پاشا { (قبریسلی -) } [« قبریسلی محمد پاشا »
 { پاشا » ماده سنه مراجعت .]
 محمد پاشا { (عمار زاده -) } دور سلطان محمد خان رابع قیودان پاشا لرندن اولوب، ترسانه کخنداسی ایکن، ۱۰۵۸ ده مسند قیودانی به ارقا اولمش؛ و دونخای هاپونله آن دکره چیتمغه مأمور اولوب، بو فاذدن طیشاری چیته. مدیفندن، سکر بختی آلبق قیودانلقدن صکره ۱۰۵۹ ده اوراده اعدام اولمشدر. « خریطه قیودانان » ده عمادزاده تقیله مذکوردر.
 محمد پاشا { (حیدر آغازاده -) } بو دخی سلطان محمد خان رابع دوری قیودان پاشا لرندن اولوب، بوزاوقلیدر. یکجیری اوچاغندن یتیشوب، مصر والیکنده و سائر ایالات و سنجافرده بولندن صکره، ۱۰۵۹ تاریخنده بیبقلی مصطفی پاشایته اوسته مسند قیودانی به کچوب، کرید محاصره سی زمانی اولغله، دونما ایله او طرفه عزیت ایده رک، حاییه بناشتمه مقتدر اوله. میوب، رسمویه چکمهکجه مجبور اولمش؛ و اورابه عسکر و مهمات چیقاریرکن، قندیه جهندن دشمن دونخاسنک کلکده اولدیننی کورنجه، مدللی به طوفرضی قاچدینندن، برسنه ایله سکر کونک مأمور بشدن صکره عزل، و ۱۰۶۶ ده اعدام اولمشدر.
 محمد پاشا { (چاوش زاده -) } [« چاوش محمد پاشا »
 { زاده محمد پاشا » ماده سنه سرا.
 جمت بیوربله.]

مقامه قاهره، دوتنای هاپوله دفاتله آق دکیزه
چیتمش؛ و ۱۱۶۶ ده عزل و رسمویه نفی اولنه.
رق، ۱۱۶۹ ده اوراده وفات ایتمشدر.

محمد پاشا { (کنخدا -) سلطان مصطفی
خان ثالث دوری قیودان
باشارندن اولوب، عن اصل آخسته فی برروابنده
داغستانلیدر. خیلی وقت کنخدای صدر عالی بو.
لتمغه، کنخدا و وزیر کنخداسی دتمکله متعارف
ایدی. ۱۱۷۵ ده حسن پاشادن صکره مسند
قیودانی به کچوب، برسنه بو مقامه بولندقدن
صکره، ۱۱۷۶ ده انفضال، ۱۱۸۰ ده قارصده
وفات ایتمشدر.

محمد پاشا { (آفا -) [«آفا محمد پاشا»
ماده سنه مراجعت بیوریله.]
محمد پاشا { (سلیمان پاشا زاده -) سلطان
مصطفی خان ثالث دورنده
۱۱۸۶ تاریخنده طوسون پاشادن صکره قیودان
پاشا اولوب، ایکی آی صکره عزل اولنمش؛ وبقیه
احوالی معلوم اوله مامشدر.

محمد پاشا { (بوستانچی باشی حاجی -)
بوستانچی باشی ایکن، دور
سلطان سلیم خان ثالثه ۱۱۲۰ تاریخنده بوستانچی
باشی حافظ اسماعیل پاشادن صکره قیودان دریا
اولوب، بدی آی ایله اون طقوزکون بو مقامه
قالدقدن صکره، ۱۱۲۱ ده عزل اولنهرق، قره
حصاره مامور اولمشدی.

محمد پاشا { (طوبجی باشی قره -) سلطان
محمود خان ثانی دوری قیودان
باشارندن اولوب، عن اصل آنتاکیه لی و نصیری
طائفه سننددر. درسعادته ورونده طوبجی نفری
بازلوب، بو سلکده قطع مراتبله، طوبجی باشی
اولمش؛ و ضبط و ربطده کی اقتداربله شهرت بولوب،
روم فترتیه بارونخانه تک محافظه سنه کوربلن حسن
خدمتیه مکافاة، رتبه وزارتله تلطف اولنهرق،
نصوح زاده علی پاشاک دوتنای ایله برابر احتراقنده
۱۲۳۷ تاریخنده قیودان دریا اولمش؛ و دوتنای
هاپوله موریه عزیمته مامور اولدینی حالد، سمت
مقصوده واره مدینندن، بش آتایق مامورشدن
صکره عزل، لمنی محافظتیه نصب اولنهرق، بده

محمد پاشا { (طوپال -) بودخی سلطان محمد
خان رابع دوری قیودان پاشا.
لرندن اولوب، برچوق سنجاق وایالتلرده بولندقدن
و وزارت رتیه سیله طمشوار وایسی اولدقدن صکره،
۱۰۶۷ ده سیدی احمد پاشاوسته قیودان دریا
اولمش؛ و برسنه ایله بریحقی آی بو مقامه قالدقدن
صکره، عزل و ساقزده اعدام اولنمشدر.

محمد پاشا { (سیدی پاشا زاده -) بودخی
سلطان محمد خان رابع دوری
قیودان باشارندن اولوب، قیودان اسبق سیدی
احمد پاشاک اوغلیدر. ۱۰۸۷ ده، علی پاشاک
ایکنجی عزلنده، مسند قیودانی به نصبه، دوتنای ایله
کرید صولرینه عزیمت ایتمش؛ و بریحقی سنه به قریب
مدت دوتنای هاپونی اداره ایتدکدن صکره،
۱۰۸۸ ده عزل اولنهرق، ۱۰۹۵ ده دراج او.
کنده وقوع بولان محاربه تجریه ده شهید اولمشدر.

محمد پاشا { (آشچی -) [«آشچی محمد پاشا»
ماده سنه مراجعت بیوریله.]
محمد پاشا { سلطان احمد خان ثالث دوری
قیودان باشارندن اولوب،
آذربوزلی کوسه علی پاشاک اوغلیدر. ترسانه
کنخداسی ایکن، چورلی کنخداسی ابراهیم پاشا
برنجی عزلنده، ۱۱۲۱ ده مسند قیودانی به کچوب،
ایکی سنه ایله ایکی یچی آیه قریب مدت بو مقامه
قالدقدن صکره، ۱۱۲۳ ده عزل اولنمش؛ وبقیه
احوالی معلوم اوله مامشدر.

محمد پاشا { (حاجی -) بودخی سلطان احمد
خان ثالث دوری قیودان پاشا.
لرندن اولوب، بوستانچی باشی ایکن، ۱۱۲۳ ده
آف الترجه کوسه علی پاشا زاده محمد پاشادن صکره
مسند قیودانی به نصب اولنهرق، بدی آی ایله اون
طقوزکون بو مقامه قالدقدن صکره، ۱۱۲۴ ده
بالانفضال استانبول قائم مقاملغته نقل، وینه او سنه
قتل و اعدام اولنمشدر.

محمد پاشا { (جانم خواجه -) [«جانم خواجه»
ماده سنه مراجعت بیوریله.]
محمد پاشا { (طوراق -) سلطان محمود
خان اول دورنده ۱۱۵۹ ده
قیودان پاشا اولوب، بدی سنه به قریب مدت بو

آنقره سبغانه تعیین اولنش؛ و اوراده وفات
ایتمشدر. — «قره محمد پاشا» ماده سنه ده مراجعت.

محمد پاشا { (دارنده لی عزت —) «عزت
{ محمد پاشا» ماده سنه مراجعت.

محمد پاشا { (آتش —) متأخرین مشیران
{ بحربه دن اولوب، سلاک مذ.

کورده قطع مراتبه، جنت مکان سلطان عبدالعزیز
خان دورنده ۱۲۷۹ ده بحربه ناظری اولمش؛
وتام ایکی سنه ترسانه عامره بی اداره ایتمشدر.
بحربه فربقان کرامندن ویاوران حضرت شهریار بدن
عارف پاشا حضرت تفرنگ پدر بدر.

محمد پاشا { (دوقکین زاده —) «دوقکین
{ زاده» ماده سنه مراجعت.

محمد پاشا { (سید —) سلطان محمد خان
{ ثالث دوری وزراستندن او.

لوب، عن اصل ایرانی و صحیح النسب ساداتن
ایدی . ۱۰۰۴ تاریخنده قورد پاشادان صکره
مصر والیسی اولوب، ایکی سنه خطه مصره بی
اداره ایتمکدن صکره، ۱۰۰۶ ده عزل اولنورق،
در سعادتده عودتنده رتبه وزارتله روان سرعسکر لکنه
نصب اولنش؛ و اوراده بر سنه به قریب ایرانیلر
طرفندن محاصره اولدقدن صکره، شاه عباسک
الینه اسیر دو شمش؛ و برخیلی وقت اسارتده قا-
لوب، اوراده وفات ایتمشدر.

محمد تقی { (باخود محمد الجواد بن علی رضا
{ بن موسی کاظم بن جعفر صادق

بن محمد باقر بن علی زین العابدین بن حسین بن علی بن
ابی طالب رضهم) ائمه اشاعشک طغوزنجیبسی او.
لوب، ۱۹۵ تاریخنده مدینه منوره ده دنیا به کلش؛
و مامون خلیفه تک قیزی ام الفضلی تزوج المشیدی.
۲۲۰ ده، زوجه سنک عمی ممتعم خلیفه ایله کو
ریشک اوزره، بنفداده کیدوب، اوراده وفات
ایتمش؛ و مقابر قریشده جدی امام موسی کاظم
(رضه) ک قبری اتصالنده دفن اولنورق، زوجه سی
خلیفه تک سراینه آلتمشدی. مسموما وفاتی مظنوندر.
صلاح و تقوی وجود و کرمه متصف اولوب،
آباء واجداد کرامندن متسلسلاً جناب سرافقی

(رضه) دن منقول برخیلی احادیث شریفه و اخبار
ضربیه روایت ایتمشدر.

محمد جامه باف { «جامه باف» ماده سنه
{ سراجمت بیوربله.

محمد جان بیک { ایران شمراسندن و افشار
{ اولوسندن اولوب، دا.

غستانده نشأت ایتمش؛ و شاه عباس ناینک تیراندازی
یعنی اولجی باشیسی بولنشدر. شو بیت اونکدر:

بشکلیف هوا نا ساغر سرشار بردارم
چه منتها ر رنق ابر کوهر بار بردارم

محمد جواد { «محمد تقی» ماده سنه سرا-
{ جمت بیوربله.

محمد جواد { فرس شمراسندن اولوب،
{ عن اصل ترکستاندن اولدینی

حالده، هندستانه رحلتله، لاهورده متمکن ایکن،
نادر شاهک هندستان فتوحاننده بوئک عسکرندن
بر نقر طرفندن شهید ایلمشدر. شوربایعی اونکدر:

کفتا چه کسی چو کردی از همیوم دق
کفتم که کنم بهر چه عستم لائق
دو کرده سیه بگرد علم کردم
کایست سزای آن که کردد عاشق

محمد چلبی { سلطان مراد خان رابع دوری
{ علاستندن اولوب، هیئت و نجومه

وقوفی اولمغله، بعض ازیاجی وارددر. ۱۰۴۰ ده
وفات ایتمشدر.

محمد چلبی افندی { «سمدالدین افندی
{ زاده» ماده سنه

سراجمت بیوربله.

محمد حاجی { فرس شمراسندن اولوب،
{ کابلی اولدینی حالده، هند

ملوکندن هاپون شاهک نظر التفاتنه مظهر اولورق،
اسرایی صره سنه یکمشیدی. شو بیت اونکدر:

صد آرزوست در دل تنکم کرم ز دوست
دل نیست در برم کرم آرزوی اوست

محمد حسین { (میرزا —) اولاد تیموردن
{ میرزا سلطان حسینک و بر

روایتده اوغلی بدیع الزمانک اولادندن شیرین زبان
برشاعر اولوب، اون دورت باشنده ایکن برادری

مشدر. بوجه چلی سلطان محمد خان روسه به داخل اولوب، آناطولیده کی ممالک عثمانیه به مالک اولمش ایسه ده، روم ایلی جهتی اولاد بایزیدک بیوکی اولان سلیمان شاهک النده بولنوب، مشار. الیه روم امپراطور به دخی اتفاق ایده رک، ادرنه بی پایتخت انخاز ایتشدی. سلیمان شاه عیسی چلیبک مغلوبیت و فراریخی خبر آنجه، روسه به عسکر سوق ایدوب، بلا حرب شهره داخل اولمش؛ و چلی سلطان محمد خان ینه آماسیه و طوقاد جهته چکلمش ایدی. بعده صاحب ترجمه روسه بی و سائر آناطولی ممالکنی استرداد ایدوب، یالکز روم ایلی جهتی سلیمان شاهک النده قالشیدی. اولاد بایزیددن پدربله برابر اسارته دوشوب نیورک سودنده گرمیان بکنه تسلیم ایدلش اولان موسی چلی دخی ظهور ایدوب، ابتدا چلی سلطان محمد خانه تأمینات اعطاسیله تحت اطاعتنده بولمغنی تمهد اتمش ایکن، بعده بعض آثار عصیان کوستر. مکله، مغلوب اوله رق، روم ایلی جهته قاچوب، بیوک برادری سلیمان شاه ایله اوفراشمه باشلا. مشیدی. سلیمان شاه اوائل حالنده عدل و حقایقته حرکت ایدوب، کندیسلی عالم بر ذات اولمغه، علوم و معارف و صنایعی خیلی ایبری کوتورمش ایسه ده، بعده عیش و عشرته مبتلا اولوب، هیچ برایشه باقاز اولدیفندن، و برادر لرینک بیوکی اولمق مناسبتیه یاننده قالمش اولان میخال اوغلی و ادرنوس زاده کی کبار رجالک نصایحی دخی دیکمز اولدیفندن، بونلر حاقبت کندیسندن مابوس اولوب، موسی چلی بی دعوتله، ادرنه ده نمخه اقامد ایتمشل؛ و سلیمان شاه ادرنه دن چیقوب کیدرکن، یوله راست کلدیکی و شبیه اوزرینه ایکیسنی قتل ایتدیگی بش برادرک دیگر اوچی طرفندن قتل اولمشدر. بو وجهله اولاد بایزیددن یالکز ایکیسلی قالب، چلی محمد خان آناطولیده و موسی چلی روم ایلنده حکم سورمکده ایدی. آنجق سلیمان شاه نه قدر سفیه ایدیه، موسی چلی ده او قدر ظالم و خونخوار اولدیفندن، و چلی سلطان محمد خانک ایسه عقل و درایتی، عدل و حقایقی، جسارت و شجاعتی و انصاف و دیانتی کی اوصاف مدوحه سی مسلم انام بولندیفندن، موسی چلیبک معینده بولنان رجال دولت بر

میرزا ابوالحسن طرفندن قتل اولنان برادری محمد مؤمنه چوق محبت اولمغه، حقنده برچوق مریهل سولمشدر. شو بر ایکی بیت بو باده کی سرائیسنگ برنددر:

متم دیوانه ژولیده موسی پیرهن چاک
نه از کشتن سراجی نه از خون ریختن باکی
ز کشته پشته خواهم ساخت بهر خاطر یاری
چو خون مؤمن مسکین طلب دارم ز بیبکی

محمد حکیم } (میرزا -) اولاد تیموردن
هندستان فاتحی هایون شاهک
اوغلی و مشهور جلال الدین اکبر شاهک برادر پدر.
۹۶۱ ده کابله طوغوب، برادرینک زمان سلطنتنده
کابلستان حاکی ایکن، پنجابه تجاوز ایتدیکندن،
اکبر شاه مقابله سنه عسکر کوندرمکه مجبور اولمغه،
مرکز حکومتنه عودت، و ایالتیه قناعت ایده رک،
۹۹۳ ده کابله وفات ایتمشدر.

محمد حنفی } (باخود محمد حنفی) [محمد
بن الحنفیه] ماده سنه سراجت.

محمد خان اول } (چلی سلطان - بن
بلدیرم بایزید خان، بن
سراد خان بن اورخان بن عثمان خان الفزازی)
سلاطین عظام عثمانیه تک بشخیسی اولوب، استیلای
تیموردن صکره، برادر لرینک تفرقه لرله حاصل
اولان ایام فقره ختام و برمکه، دولت عثمانیه تک
یحق مؤسس نایبی عد اولنور. ۷۸۱
تاریخنده دنیا به کلوب، تیمور رقمه سنده، ۲۳ باشنده
اولدینی حالده، اردو کاهده بولمغه، بایزید پاشا
اسمنده صادق بر آراؤد طرفندن تبدیل قیافتله
وهزار عین و مشافله دشمن عسکرندن قورتا.
رله رق، سالما آماسیه به ایصال اولنمشدی. تیمور لنگ
آناطولیده بولندینی مدنجه آماسیه و توقانده بو.
لنهرق، راست کلدیکی تانار و ترکان عسکر لرینه
قارشو خارق العاده بر جسارته مقابله اتمش؛ و
بسالت و اقتدارینی کوسترمشیدی. پدربینک وفاتی
خبر آلدقن، و تیمور آناطولیدن چکدکن صکره،
بولندینی جهته اعلان سلطنت ایدوب، روسه ده
ادعای سلطنت ایدن برادری عیسی چلی ایله حرب
طوتیشمش؛ و پینلرنده بر قاج محاربه وقوع بولدقن
صکره، عیسی چلی مغلوبا قره مان ایله قاچش؛
و اوراده نابدید اولوب، بردها نام و نشانی ایشیدله.

بر چلی سلطان محمد خانک طرفه دوغمهکه، بر طرفدن بونلرک و بر طرفدن دخی موسی چلیبنک طارلتش اولدینی صربیه قرالی وروم امپراطورینک معاونت ماده و ممنوبه لبله، صاحب ترجمه روم ایلیه چکوب، تدریجاً برادرینک ملکئی ضبط ایش؛ و نهایت پینلرنده واقع اولان محاربه ده موسی چلی مجروح اولوب، فرار ایدرکن بر بطالتلک ایچنده وفات ایتمهکه، ممالک عثمانیه تک بتونی چلی سلطان محمد خانه قالوب، مشارالیه ۸۱۶ تاریخنده آبا واجدادی کبی علی الموم ممالک عثمانیه و عثمانیان پادشاهی اولمش؛ و بو وجهله اون ایکی سنهک قتره ختام و برمشدر.

چلی سلطان محمد خانک تخت عثمانیه جلوسیه فترت و تفرقه به ختام ویرلسی همجوار بولنان دول و حکومت طرفندن حسن تلقی اولنورق، پادشاه مشارالیه جلوسلرینی متعاقب کرک قسطنطنیه روم امپراطورینه و ونیدک جهورینه و کرک آسیاده کی حکومت اسلامیه به مصر سلطاننه ابلیجیر اعزامیه جلوسلرینی رسماً اخبار ایش؛ و بونلرک جمله سندن مقابله سفیر و هدیه لر کوندربلوب، تجدید عهد صلح و مسالمت اولمشدی. دولت سلجوقیه تک انقراضنده آنا اولیده ظهور ایش اولان حکومت صفیریه اجدادی طرفندن ختام ویرلرک، بر بر ملکلری ضمیمه ممالک عثمانیه اولمشیکن، نیورلرک غالب کلنجه، بونلری ملک قدیملرینه اعاده ایتمهکه، بونلردن ازمیرده حکومت سورون جنید بک و قره مان بکی پادشاهک روم ایلنده موسی چلی ابله اوغراشدینی اثناده نجوازنده بولنغله، نادیلرینه لزوم کوروب، ابتدا جنیدی مغلوب و تسلیمه مجبور ایدرک، خدمتنه آلمش؛ و بسده قره مان اوغلی اوزرینه بوربوب، کندیسینی کلیاً منهزم ایتدکن صکره، تخت تابعیتنده بولنق شرطله قره مان ایلی بکلکنده اقا ایش ایکن، پادشاه اورادن چکیلرک، آقزورده بولندینی حالد، قره مان اوغلی محمد بک نقض عهد ایتمهکه، پادشاه ناسراج اولدینی حالد، وزراستدن مارالذکر بایزید یاشا بر حیله حربیه ابله موسی الیه محمد بکی و اوغلی مصطفی بکی دام اسارته دوشوروب، حضور پادشاهی به کونورمهکه، اوراده فیما بعد صداقتدن آریلیه جهننه همین ایتدکن

صکره، عمله وارمه دن نقض عهد ادوب، نهایت آناطلی ایله بی محاصره ایتمهکه ایکن قتل اولمشدر. چلی سلطان محمد خان قره مان خانله بی بر طرف ایتدکن صکره، کره مان بکیلر اسفندیار بکک عهد و امانتی قبول ابله، اسفندیار بکک اوغلی قاسم بکی رهن آله رق، روسیه عودت ایتمشدی. او صروده یعنی ۸۱۸ تاریخنده ونیدک جهورینه تابع جزایر بحر سفید بکلرندر بهضری سناش عثمانیه به صارقند بلق ایتمهکه، ونیدک دوئنا سنه فارشی چالی بکک قومانده سیله عثمانلی دوئناسی کلیبولیدن جیتاریلر ق، ایکی دوئنا آرمهنده بر قاج محاربه بحریه و وقوعدن صکره، صلح تقرر ایش؛ و ۸۱۹ ده افلاق بکی اظهار آنا سرکئی ایتمهکه، پادشاه طونه جهتنه مسکر سوق ادوب، (برکوکئی) و (ایسانجی) قلمه لرینی بعد الحکم، افلاق بکیلر حرب ایدرک، غننام کثیره و اوج سنهک و برکی بی اخذ ابله، اورادن مجارستانه بکلرک، بر قاج قلمه قهندن صکره، مجار قرالندن تضمینات اخذله، طلب ایلدیکی صلی امضا ایدرک، ادرنه به عودت ایش؛ و او اثناده آتدن دوئشمکه، برخیلی وقت راحتسز اولمشدری. شهزاده سلطان مراد خان آراسیه سخاغه تعیین بیوره مشل ایدی. ۸۲۱ تاریخنده اسفندیار بکک صامسون و باقره بی ضبط ادوب، کوچک اوغلی خضر بکه ویرمهکه، پادشاه نزلرند بولنان قاسم بک بن اسفند. یارک حقوقی محافظه ایچون، او طرفه ارجاع عنان صولت ایتکلرنده، اسفندیار بکک بلاد مذکور بی پادشاهه تسلیم ایتمهکه، طالب صلح و امان اولمش؛ و بو وجهله اورادن روسیه عودت بیورلر ق، ۸۲۲ ده شهر مذکورده جامع و مدرسه و عمارت بناسیله مشغول اولدقن، و هرکه و اکبوز بی قع ایتدکن صکره، سلائیق قنجه عزیمت ایتمشدری. بو صروده موسی چلیبنک قاضیمسکری بولنش اولان صماونه قاضی زاده شیخ بدرالدین بر طریق الحاده صابوب، شاکردانندن بورکوجه مصطفی آبدی جهتنده اظهار الحادله، حصیان ایتدیکی کبی، کندیسینی دخی افلاقه فرار، و اورادن روم ایلی به دخول ابله، اطرافنه بر طاقم سبکمزان طویلا بقرق، فساد جیتارمنه چالیشدیفندن، سلائیق قهندن صرف نظرله، سیروزه کبدیلرک، مرقوم شیخ اخذ

وصلب اولنشدرد. اورادن عودت بيوريلوب ،
۸۲۴ سنه سی جاذی الاولاسنك اوائلده خسته .
لنرق، بر قاج کون ظرفنده ارنحال ايتشدرد .
ارکان دولت، شهزاده مراد خان آماسیه دن برو .
سه به کنجیه به قدر، قرق ابکی کون وقتتی کتم ایدوب،
شهزاده مشارالیه بروسه دارالسلطنته تحت عثمانی به
جلوس ابتدکن صکره، سلطان محمد خانک جنازه .
سی شهر مذکورہ نقل ، وبشا کرده لری اولان
جامع شريفک بانده تربه محضه سه سنه دفن او .
لنشدرد . وفاتده سنی ۴۳ اولوب، زمان فترتده کی
حکومتندن بشفه، مدت سلطنتلری سکر سنه دن
بش کون اکسیدر .

محمدخان ثانی } (اوالفتح سلطان — بن
مراد خان ثانی بن چایي
سلطان محمدخان اول) سلاطین عظام عثمانیه تک
بدنجیبی اولوب، آباواجدادی آناطولی وروم
ایلنده بلاد کثیره فتحله حدود دولتی خیلیدن
خیلی به توسیعه موفق اولدقلری ، و آناطولی
وروم ایلندن سرک اولان بویه بر دولت معظمه تک
سرکر طبعیسی بوا یکی قطعه تک آره سنده وایکسنک
کلیدی مقامنده بولنان شهرشیر قسطنطنیه اولدینی
حالده، بو شهر عظیم او وقتده تک، دولتک حدودی
خارجنده قالمش ایکن ، قحنه و پایتخت انخازینه
موفق اولان صاحب ترجمه تک سلاطین عظام عثمانیه
ایچنده، همنامی اولان مجدد دولت کبی ، بر موقع
مهم اشغال بیوردقلری شرح وایضاح محتاج دکلدرد .

۸۳۳ تاریخنده ادرنه ده دنیاه کلوب، هنوز صبی
ایکن مغنیسا سجاغنه تمین بیورلمش ؛ و جلادت
طبعی جهته، هیچ بر معله مطاوعت ایتمه رک، تحصیلدن
امتناع ابتد بکنندن، پدری ملا کورانی بی مأذونیت
کامله ايله تریه سنه مأمور بیورمغله ، مشهور
اولدینی اوزره، علامه مشارالیه ائنده بر دنککه
حضوربنه واروب، تمایم و تریه به همت ایتشدرد .
۸۴۷ تاریخنده پدرلری سلطان مراد خان ثانی
غوائل سلطنتدن چکله رک ، استراحت ایتک آرزو
سنه دوشمکه، سلطان محمد خان حضرتلری مغنیسادن
ادرنه به جلب بیوربله رق، تحت عثمانی به اجلاس بیو .
رلمش ؛ و پدرلری اسحق پاشایی وسائر بعض خواص
بندکاتی بالاستعجاب، مغنیسابه عزیمتله، صاروخان
وآبدین ومنشاسنا سجاقلرینک وارداتی کنندی

ذاتلرینه آیره رق، صفای خاطرله عرسورمکده ،
وصاحب ترجمه دخی صدر اعظم خلیل پاشانک وسائر
وزراسنک معاونت مدبرانه سیله ادرنه ده سلطنت
ایتمکده ایکن ، پاپا سلطان مراد خانک بو وجهله
ایشدن چکلمستندن استفاده اولنجق وقتدر ،
دهرک، بر طاقم قاردینالار اهزامیله، مجار قرالی
بر قاج سنه اول عثمانیلره بریدیکی عهد وبیمینی تقض
ایتمکه قاندروب، بونرله اهللر وافلاق، بغداد،
صرب وسائر خرسیتانلردن سرک بر اهل صلیب
اتفاقی بالنتشکیل، سکسان بیک عسکرله وارنه به قدر
کلدنکرنده، ارکان دولت هنوز اون دوت یاشنده
تجربه سز بر پادشاهک بویه بر قوته قارشی کله میه .
چکنی دروشونه رک، سلطان مرادخانک امور سلطنتی
ید اقتداربنه آلمسینرچا واسترحامده اصرار ایتمکه،
هرنه قدر مشارالیهک بجرأ عودتی طرفتی گتمکه
وندیک دوتخاسی مأمور اولمش ایسه ده ، پادشاه
مشارالیه بر آستانبول بوفازینه قدر کلوب، بو
بوفازی تجاوزله، قرق بیک کئی ايله دشمنک قارشیسنه
بتیشه رک، مشهور اولان وارنه ملحه کبیره سنده
مجار قرالی مقتول دوشمش ؛ وسائر کبراه نصرانیه تک
بر طاقی اسیر اولوب، عسکرلری محو وبریشان
اولمشدی . بو موفقیتدن صکره، سلطان مرادخان
ثانی بنه صاحب ترجمه بی تحت عثمانیه بر اقوب ،
کندیسی مغنیسابه چکلمک ایستملر ایسه ده، پادشاهک
حداثت سنی صکره بیننده بعض مرتبه اطاعتلر لکه
سبب اولمغله، صدر اعظم خلیل پاشانک وسائر رجال
دولتک اخطارات متوالیه سی وبالذات سلطان محمد
خانک التماسی اوزرینه، سلطان مراد خان ۸۴۸ ده
ادرنه ده تکرار تحت عثمانی به جلوس ایتمش ؛ وسلطان
محمد خان ثانی مغنیسا سجاغنه هودت ایلشیدی .

بو وجهله پدری زماننده ابکی سنه سلطنت سور .
دکدن بدی سنه صکره، ۸۵۵ تاریخنده پدرلری سلطان
مراد خان ثانی ارنحال ایتمکه، مغنیسادن کلوب ،
تحت سلطنته جلوس ایتشدردر . جلوسلر بی متعاق
اظهار عصیان ایچون فرصت قاجیر میان قره مان او .
غلامی اوزرینه عسکر سوق ایدوب، قره مان
اوغلی ابراهیم بک طاش ایلنه فرار ، وقیزینی نزد
پادشاهی به رجایی کوندروب، استرحام امن وامان
ایتمکه، فیما بعد صداقتدن آبرلامق شرطله ، جرم

سابقی سفر بیوردهوق، بروسه به عودتله، منوی ضمیری اولان، قسطنطینیہ قعی مقدماتنه تثبت بیوروب، بوغاز کسن یعنی روم ایلی حصارینک انشاسنه بدأ ایتیش؛ وونی بالا کال جسیم طویلرله بمدالتجهیز، او قیشی ادرنه ده کچروب، ۸۵۶ سنه سی ابلک پارنده مکمل بر اردو ابله او وقتهدک منلی کورلمه مش جسیم طویلرله استانبولی برأ محاصره ایلش؛ وغلظه ایله سرای برونی آره سی زنجیرلرله قیامتش اولدیفندن، باطله لیانندن کیلرینی قره به چکوب، حاضرلدینی طریق اوزرنده سوروکاده. رک، لیلأ خایج ایچنه ادخال ایتکله، روملر صبا حین مأمولرینک خلافتنده کندیلرینی برأ و بجزأ محاصره آلتنده کورنجه، شاشیر مشلردی. بر قاج کون محاصره دن صکره نهایت طوب نیودن هجوم ودخول اولنهوق، روملرک دخی مابوسانه مقاومتیه یک شدتلی بر محاربه دن صکره، امپراطور مقتول دوشمش؛ و شهر فتح اولنهوق، باغخت دوک عثمانیه اولمشدر.

سلطان محمد خان ثانی حضرتلری بو فتح عظیم ابله اکتفا ایتیب، ۳۱ سنه دوام ایدن مدت سلطنتی فتوحاتله وسفر و محاربه ابله کچه رک، ممالک عثمانیه بی خبلی توسیع ایتش؛ و کوشه و کنارلرنده ابادی دوشمنانده قالمش اولان نیجه ممالک و قلاع مهمه بی ضمیمه ممالک عثمانیه ایلش؛ و بر قاج دولته ختام برمشدر. صربیه و بوسنه قرالریله دفاتله محاربه ایدوب، بوسنه وهرسکی و بلغراد و سمندره ودها نیجه بلادی فتح ایتدیکی کچی، افلاق و بغدادی دخی تحت اطاعتنه آلمشدی. بدرلری زماننده آرانزولنی کاملاً تحت اداره سنه آلمش و عساکر عثمانیه تک شدتلی هجوملرینه مقاومت ایتش اولان اسکندر بکله مکرراً جنگ ایدوب، نهایت اسکندر بکک و قاتیله، بو قطعه بی دخی کاملاً و قطعاً ممالکنه الحاق، و موافق مهمه سنی محکم ایلشدی. وندیکیلرله و جنوزلرله دخی دفاتله محاربه ایدوب، مورده بی، آفریجوزی، مدالی بی، آزا ق و قریمی و سائر نیجه برلر فتح ایتشدی. طربزرنده تشکل ایتش اولان روم امپراطورلرنده ختام وبره رک، ممالکنی کاملاً ضبط ایتدیکی کچی، آماصری بی دخی فتح ایتش ایدی. عهدشکنانکده قصور ایتین قرمان اوغلاریله

دفاتله محاربه ایدوب، نهایت بونلرک حکومتنه ختام و بره رک، مملکتلرینی کاملاً ضبط ایتدیکی کچی، اسفندیار اوغلارینک حکومتی دخی لغز ایدوب، قسطنطونی جهتی ضبط ایتشدی. ایرانه حکم ایدن اوزون حسن تجاوز حدود ایتکله، او طرفه سفر بیوروب، ترکاملری فراره مجبور ایتش؛ و قره حصار شرقی و سائر بلادی فتح ابله، حدود عثمانیه بی فرات وادیسنه دک سورمش ایدی. کدک احمد پاشامرفقیله ایتایانک جنوب جهتندن عبارت اولان بولیه به تجاوز اولنهوق، اورالی غارت اولشدینی کچی، ردوس دخی محاصره اولششدی.

بو فتوحاتی صره به تفصیلاتیه ذکر ایتک ایستنه ک بر جلد طوایسی کفایت ایتیه چکندن، یالکز بو وجهله بجزأ صامتله اکتفایه مجبور. الحاصل، مدت سلطنتلرینی حرب و سفر و فتوحاتله کچروب، ۸۸۶ تاریخنده، ۵۳ باشنده ایکن، بنه منی سفر اولدغلی حالده، ککبوزده ارتحال ایدوب، نفسی درماده نقل ابله، بنا کرده سی اولان جامع شریفک خطیره سنده تبه مخصوصه سنه دفن اولمشدر. شجاعت و جلادتی وامور حربیه و سیاسیه ده کی هارت و اقتدارلی آثاریه مستدلر.

محمد خان ثالث (سلطان غازی — بن مراد خان ثالث) خان ناک بن سلیم خان ثانی بن سلیمان خان قانونی بن سلیم خان اول بن بایزید خان ثانی بن محمد خان ثانی) سلامین عظام عثمانیه تک اون اوچینیسی اولوب، (اکری فاتحی) دیغکله شمپردر. ۹۷۴ تاریخنده بدرلرینک شهزاده لکی و صاروخان متصرفلی زماننده صارت قصبه سنده دنیا به کلوب، ۱۰۰۳ تاریخنده، ۲۷ باشنده ایکن، بدرینک وفاتی اوزرینه، مغنیسادن کله رک، تحت عثمانی به جلوس ایتش؛ و بعض تدابیر مالییه به تشبثدن صکره، ابرتنی سنه صدر اعظم بولنان ابراهیم پاشانک سردار لقیله و خواجه سعدالدین افندیکنک دخی مرافقتیه مجارستان سفرینه عزیمت ایدوب، اکری شهرینی برمدت محاصره دن صکره فتح، و فاتحیه و سائر نیجه بلادی ضبط ایتش؛ و مجارستانی عثمانیلرک ائندن چیقارمق ایچون، آلمانیه امپراطوریه اودل، افلاق و بغدادن برنسلرینک تشکیل ایتکاری اتفاق حکمسز براهوق، حکومت مذکورمک عساکر متفقه سنی و مغلوب و بریشان

ایتمش؛ و بوسفرک بو سببه مبنی اولان اهمیتندن طولانی (اکری فانجی) دیتکه شهرت بولمدر. بو سفر ائند سنده آناطولیده جلالی حسن پاشا و قره یازجی رفع لوی عصیان ایتمکه، آلمانیا ایپرا-طوربله عقد مصالحه اولنهرق، آناطولیجه احاده اساسش تدابیرینه تشبث اولتمش؛ و برخیلی وقت اوغرا-شلدقدن صکره، مرقوم شقیلر مرض اطاعت و اقیاد ایدهرک، اساسش احاده اولتمش ایسهده، بونرله اوغراشلدیغی مدتیجه، آلمانیه ایپراطوربله متفقلمی فرصت بولوب، تقض عهد ایدهرک، بحار-سناتک بعض قلاع و بلادینجی ضبط ایتمش؛ وهرنه قدر درعقب اردوی هایون سوق اولنهرق، قانیزه و ساثر محال مهمه استرداد اولتمش ایسهده، بعض برلردنخی دشمنلرک انده قالمشیدی. سلف پادشاهی سلطان مرادخان ثالث زماننده ضبط ایلمش اولان تبریز و نخجوان جهتلرک استردادی ضمننده ایرا-نیلر تقض عهد ایله، حدود شرقیهده دخی آتش مخاصمات بکییدن اویندیرلمش؛ و بعض برلردن چیتمش ایدی. سلطان محمدخان ثالث بو غوائل ایله مشغول اولهرق طقوز سنه ایله ایکی آی سلطنت سوردکن صکره، ۱۰۱۲ تاریخنده وفات ایدوب، اوغلی سلطان احمدخان اول خلق اولمدر. دیانت واحکام شرعییه زیاده ارتباطی اولوب، شرب خمر ایدنلر حقنده شدتلی مجازات اجراسنی وبتون میخا. نهرک قیادلمسنی امر ایتمسیدی. بعض فتوحانله برابر، زمان سلطنتی دور انحطاطک مبدئی عد اولنور. جلوسنده اون طقوز برادرینجی و پدیرینک حامل بولان اون جاریه سنی وبعده ایکی اوغلی اعدام ایتدیرمدر.

محمد خان رابع } (سلطان فازی — بن
ابراهیم خان بن احمدخان
بن محمد خان ثالث) سلاطین عظام عثمانیه تک اون
طقوزنجیمی اولوب، (آوجی) لقبیله مشهوردر.
۱۰۵۱ تاریخنده دنیا به کلوب، ۱۰۵۸ ده پدیرینک
استقامتی اوزربنه، یدی باشنده اولدینجی حالد،

تحت عثمانی به جلوس ایتمش؛ و صوابتی زماننده بعض ارباب نفوذک سوء استعمالاتی و نااهلارک سرکاره تلمسی نتایجندن اولهرق، دولتک امور مالیه و ملکیه و عسکریه سی مذبذب برحاله کلوب، حدودک هر طرفنده دشمنلر فرصت یاب تجاوز اولمش ایکن، ۱۰۶۶ تاریخنده یعنی جلوسنک سکنزنجی سالنده کورپیلی محمد پاشا مقام جلیل صدارته کلههرک، و اساسلی اصلاحاته مباشرت ایدهرک، بو اصلاحات سایه سنده خبیلی موقیتلر کورلمش؛ و آوستریا به قارشی عسکر سوق اولنهرق، بحارستانک برچوق قلاع و بلادی استرداد، و یا یکیدن فتح، و ثانیاً و یانه محاصره اولتمش؛ و کربنده وندیک جهوریتنه قارشی محاربه به دوام اولنهرق، کربدک برچوق برلری و مرکزی اولازقنده شهری ضبط ایلمش ایدی. لهستان و روسیه ایله دخی محاربه اولنهرق، قزانلشیدی. بو موقیات و اجرات مشارالیه کورپیلی محمد پاشا ایله اوغلی احمد فاضل پاشا و مرزبونی قره مصطفی پاشانک من حیث المجموع ۲۸ سنه سورن مدت صدارت لرنده واقع اولوب، بعده قره ابراهیم و سلیمان و سیاوش پاشانک زمان صدارت لری اولان دور محمدخان رابعک صوک اوچ درت سنه سنده دولت علیه دول متجاوره برطاقم محاربات ایله اوغراشمش اولوب، صید و شکاره مراقلمی وار ایدی. ۱۰۹۹ تاریخنده عزلت، ۱۱۰۴ ده ارتحال دار آخرت ایتمدر. اولادندق سلطان مصطفی خان ثانی و سلطان احمد خان ثالث سلطنت سورمشلردر.

محمد خدا بنده } (سلطان —) [«خدا بنده» ماده سنه مراجعت.]

محمد رشدی پاشا } (مترجم —) دور
سلطان عبدالحمید خا.

نیدن پادشاه زمان سلطان عبدالحمیدخان ثانی افندسز
حضر تلبرنک زمان هایونلرینه دک درت دفعه مسند صدارت
رت عظه ایله چکش و زرادن اولوب، سینوب سنجاننده
آیاندون قضاسی خاندانندن حاجی حسن آفانک اوغلیدر.
۱۲۲۶ تاریخنده دنیا به کلوب، طفل ایکن والده-
سیله برابر درس داده و رودله، تحصیل علم ایتدکن

صکره، ۱۲۴۱ تاریخنده، وقه خیریه اوزربنه، کشاد اولنان عساکر نظامیه تک بدنجی ترتیب طا. بوربنه قید اولنش؛ واستمدادی حسیله قطع مراتب ایدهرک، قول آقایی اولدقدن صکره، لسان فرانسوی ايله بعض فنون جدیده تک تحصیلنه قولنش؛ و طقوز سنه قول آقاقله خدمت ایدوب، روم ایلی و آناتولی و شام جهلرنده بولندقدن صکره، بیکباشی و بده آلائی امینی اولمش؛ و بوربده ایکن، بعض کتب صکره تک ترجمه سی مأموریتله باب سرعسکری. یه آلتهرق، او وقتدن (مترجم) لقبه شهرت بولمشدی. آزمدت ظرفنده قائم مقام و میرالای و ۱۲۵۹ ده میرالوقله روم ایلی اردوی هاپونته مأ. مور اولمش؛ و متعاقباً دارشورای عسکری اعضا. لغنه نقل اولتهرق، ۱۲۶۱ ده فریقک رتبه سیله عساکر ردیفه تک صورت تشکیل و تنظیمه نظارنی علاوه عهده سنه احاله اولنش؛ و ۱۲۶۳ تاریخنده مشیرت رتبه سنه نائل اولوب، خاصه اردوی هاپونی مشیرتبه نصب اولنمشدی. ۱۲۶۴ ده دارشورای عسکری رئیس الرؤسائی و ۱۲۶۷ تاریخنده سرعسکر اولوب، عساکر نظامیه تک اصلاح و ترقیاته خیلی خدمتتری کورلمش؛ و ۱۲۶۹ تاریخنده عزل اولتهرق، ثانیاً خاصه مشیری اولمشدی. ۱۲۷۰ ده استغفا ایدوب، متعاقباً شام والیکلی انضمامیله برشام اردوی هاپونی مشیرتبه نصب اولنش ایسه ده، استغفا سی قبول بیوربلهرق، بر مدت موزول قالدقدن صکره، ۱۲۷۱ ده مجدداً تشکیل اولنان مجلس عالی تنظیماته مأمور اولمش؛ و بنه اوسنه ثانیاً سرعسکر اولوب، ۱۲۷۳ ده عزل اولنش ایسه ده، بنه اوسنه ثالثاً مقام سرعسکری به نصب اولنمشدی. ۱۲۷۴ ده عزل، و وفات ایدن فحی پاشا برینه طویخان مشیرتبه نصب اولتهرق، ۱۲۷۵ ده مشیرت مذکوره تک سرعسکر لکه الحاقی اوزربنه، مجالس عالییه مأمور اولمش؛ و متعاقباً مجلس عالی تنظیمات ریاستنه تعیین بیورلشمادی. ۱۲۷۶ ده مسند جلیل صدارت عظمایه ارفا اولتهرق، بش آئی ايله سکز کون بو مقام عالیده بولندقدن صکره، بنه اوسنه افضال ایدهرک، تشکیل اولنان اصلاحات مالیه مجلسی ریاسته نصب بیورلمش؛ و ۱۲۷۷ ده واقع جلوس حضرت

عبدالعزیز خانیده ریاست مذکورده ابقا بیوربله. رقی، او صره ده وجودجه کوردیکی لزوم اوزربنه، لاجل التداوی مأذوناً برلینه عزیمت ایدوب، اوراده بولندیقی حالده، ۱۲۷۸ ده رابماً مقام سرعسکری عهده سنه توجیه بیورلمش؛ و پارس ايله آوروای تک سائر جهلرنی سیر و تماشا ایدهرک عودت انمش ایدی. ۱۲۷۹ ده عزل اولتهرق، مستوفی معاشله استراحت ایتمکه مأذون، و بده مجالس عالییه مأمور اولوب، ۱۲۸۲ ده مجلس والای احکام عالییه ریاسته نصب اولنش؛ و ۱۲۸۳ ده ثانیاً صدر اعظم اولوب، بو دفعه دخی سکز بیجی ماه بو مقام عالییه قالمش؛ و بده دیگر بعض مساند عالییه بولتهرق، ۱۲۸۹ ده ثالثاً مقام صدارت عظمایه بچمش؛ و یالکز اوچ آی اجرای وکالت مطلقه اعشدر. ۱۲۹۳ ده رابماً صدر اعظم اولوب، خلیفه دوران سلطان عبدالحمید خان ثانی افندمن حضر تلتریک جلوس هاپونلرنده دخی مقام مشارالیهاده ابقا بیورلمله، سکز آی ایقای وکالت ایتمکدن صکره، شهنوخته بناء استغفا ایدوب، مغنیساده کی چنتمکنه بچکمش؛ و ۱۲۹۸ ده اوراده وفات ایتمشدر.

محمد رشیدی پاشا } (شروانی زاده —)
{ دور سلطان عبد.

العزیز خانیده مسند صدارت کچن وزرادن اولوب، ابتدا طریق علمی به منسوب ایکن، امور سیاسییه عقلی ابردیکنه مینی، فؤاد پاشا مرحومک توسطیله طریق تبدیل ایدبله رک، رتبه وزارت توجیه اولنش؛ و بعض ولایات والیا کورنده و نظار تدره بده الاستخدام ۱۲۹۰ ده صدر اعظم اولوب، طقوز آئی ايله اون کون بو مقامه قالمش؛ و مؤخرأ طاقده وفات ایتمشدر.

محمد زینئی افندی } (آق محمود زاده السید)
{ سلطان محمود

خان اول دورنده مشیخت اسلامیه مسند بته کچن علمادن اولوب، ۱۰۷۸ ده دنیا به ککش؛ و تحصیل علمه علی الاصول دور مدارس ایتمکدن صکره، سلاویک و مصر و ۱۱۲۰ ده استانبول قاضیسی، ۱۱۳۰ ده تقیب الاشراف، ۱۱۳۴ ده آناتولی و ۱۱۴۰ ده روم ایلی قاضی عسکری اولمشدی. ۱۱۵۹ ده حیاتی زاده تک عزلنده مسند مشیخت

اسلامیه به ارقا اولمش؛ و بر سنه ایله طقوزیچی آی بو مقام عالیده فالقدن صکره، شیخوختی و ضعف وهری بحق تمشیه امور اتمسه مانع اولدیفندن، ۱۱۶۱ ده عزل اولنورق، ۱۱۶۴ اوخرنده وفات اتمش؛ و ابایوب انصاری جووانده پدری یاننده دفن اولمشدر. تقوی و حسن اخلاق صا. حبی فقراپرور برذات ایدی.

محمد سعید الدین { (بن محمد بن علی بن مشاهیر ادبا و شعراء اولوب، مشهور محی الدین عربی (قدس سره) نك اوغلیدر. ۶۱۸ تاریخنده ملاطیبه ده طوغوب، ۶۸۶ ده دمشق شامده وفات اتمش؛ و پدری یاننده دفن اولمشدر. علم حدیث و سایر علوم تدریسیله مشغول اولمشدر. مرتب دیوان اشعاری وارد. شو بر ایکی بیت جمله اشعارندرد:

الایا سائلی عن شرح حالی
سؤال المشفق البر الرحیم
فا ما الجسم فهو كما تراه
سقیم مثل ناظرک السقیم
و اما حال قلبي یا حبیبي
فلا تسأل عن اصحاب الخیم

محمد سعید افندی { «خلیل افندی زاده» ماده لرینه مراجعت بیوریله.]

محمد سعید غالب پاشا { «غالب پاشا» ماده سنه سرا. جمع بیوریله.]

محمد شاطبی { «ابن الجنان» ماده سنه مراجعت بیوریله.]

محمد شاه { کرمانده حکومت سورن ملوک سلجوقیه دن ایکی کشینک اسمیدر:

برنجیسی ملوک مذکوره نك آلتجیسی اولوب، آرسلا نشاه بن کرمانشاه بن قاوردک اوغلیدر. ۵۳۶ تاریخنده پدرینه خلف اولمش؛ و ۱۴ سنه صلح واسایشله حکومت سوروب، ۵۵۰ تاریخنده وفات اتمشدر.

— ایکنجیسی ملوک مذکوره نك اون برنجی و اخیری اولوب، بهرامشاه بن طغرلشاه بن محمد شاهک اوغلیدر. پدرله عملری آرسلا نشاه و تورانشاه ینلرنده برچوق تراغر و محاربه ل ایدرهک،

ملك کرمانی خراب ایشدکن، و اوچی ده تلف اولدقدن صکره، ۵۷۰ تاریخنده حکومت بوکا قالمش ایسه ده، اقر باسندن مبارکشاه و دیگر برقاچ کشتی مخالفتده بولمغله، صاحب ترجمه سلطان عراق اولان آرسلان بن طغرل سلجوقینک یاننده قاچوب، اونک امداد ایله کرمانی ضبط اتمش ایسه ده، چوق سورمه دن قوم غزاندن ملك دینار طرفندن کرماندن اخراج اولنورق، اوراده سلجوقیان حکومتده ختام و برلشدر.

محمد شاه { (امیر—) قره قیونلی دولتلك مؤسس اولان قره یوسف ترکانک اولادندن اولوب، مشارالیه ۸۱۳ تاریخنده سلطان احمد ایلکانکی قتل ایشدکنده، بغداد حکومتی بوکا و برمکه، ۲۳ سنه اوراده حکومت سورددکن صکره، برادری امیراسیان اوزرینه خروج اتمکله، موصله فرار اتمش؛ و اورادن آذربایجان جهته کیمتکه ایکن، ۸۲۷ ده امیر حاجی همدانی طرفندن قتل اولمشدر.

محمد شاه { (بن فرید الدین بن خضر خان) هندستانده دهلی ملوکندن

اولوب، ۸۳۷ تاریخنده عمی مبارکشاهه خلف اولمش؛ و ۱۲ سنه حکومت سورددکن صکره، ۸۴۹ ده وفات ایدوب، اوغلی سلطان علاه الدین خلای اولمشدر.

محمد شاه { (بن احمد شاه) هندستانده بکرات ملوکندن اولوب،

۸۴۷ تاریخنده پدرینه خلف اولمش؛ و طقوز سنه به قریب مدت حکومت سورددکن صکره، ۸۵۵ ده زوجه سی طرفندن مسوماً وفات ایدوب، اوغلی قطب شاه خلای اولمشدر.

محمد شاه { (بن هوشنگ شاه) هندستانده (مالوه) خطه سی ملوکندن

اولوب، ۸۳۷ ده پدرینه خلف اولمش؛ و یاکنز طقوز آی حکومت سورددکن صکره، وزیر ی بولنان محمود خان طرفندن تمیم و ایکی ضبط او. لنوب، مرقوم محمود شاه خلای نامیله مالوه تختنه نمود ایشیدی.

محمد شاه { هندستانده دهلی حکمدارا. نندن اولوب، جهانشاهک

اوغلی وجهاندار شاه بن بهادر شاهک بکتیدر .
(روشن اختر) لقبه ملقبدر . ۱۱۱۴ تاریخنده
طوغوب، ۱۱۳۰ ده رفیم الدوله به خلف اولمش؛
و ۳۰ سنه ايله ۶ آی حکومت سوردکدن صکره،
۱۱۶۱ ده وفات ایدوب، اوغلی احمد شاه خانی
اولمشدر.

محمد شاه } ابراندہ حکومت سورمکده
} اولان قاجار سلاله سی ملوکک
اوچنچیبی اولوب، میرزا عباسک اوغلی وقع علی
شاهک نورنیدر . ۱۲۵۰ تاریخنده جدینه خلف
اولوب، ۱۴ سنه حکومت سورمش؛ و ۱۲۶۴ ده
وفات ایدوب، حکمدار سابق ناصر الدین شاه خانی
اولمشدر.

محمد شاه بهمنی } هندستانک دکن قطعه .
} سنده حکومت سورن
بهمنیان سلاله سنه منسوب ایکی حکمدارک اسمیدر:
برنجیبی ملوک مذکورہ نک ایکنجیبی اولوب،
سلطان علاء الدین حسن بهمنینک اوغلیدر . ۷۷۶
تاریخنده پدرینه خلف اولوب، ۱۷ سنه حکومت
سورمش؛ و ۷۹۳ ده وفات ایدوب، اوغلی مجاهد
شاه خانی اولمشدر .

— ایکنجیبی ملوک مذکورہ نک اوز اوچنچیبی
اولوب، هایون شاهک اوغلیدر . ۸۶۸ تاریخنده،
طغوز یاشنده اولدیفی خالدہ، برادری نظام شاهہ
خلف اولمش؛ و صباوتنده امور دوک والده سنک
تحت نظارتندہ اوله رق خواجه جهان وخواجه محمود
کاوان طرفندن اداره اولمشدی . محمد شاه ۲۰
سنه به قریب مدت حکم سوردکدن صکره، ۸۸۷
ده وفات ایدوب، اوغلی محمود شاه اول خانی
اولمشدر.

محمد شاه تغلق } هندستانک دهلی شهرندہ
} تخت نشین اولان تغلق
ساله سنه منسوب ایکی حکمدارک اسمیدر:
برنجیبی (ملک فخر الدین جوانان) ۷۲۵ ده
پدری غیاث الدین تغلق شاهہ خلف اولمش؛ ۲۷
سنه به قریب مدت حکم سوردکدن صکره، ۷۵۲
ده وفات ایدوب، عم زادمسی سلطان فیروز شاه
باریک بن سہسالار رجب خانی اولمشدر . زمانندہ
علاء الدین حسن کنگوہ دکنده رفغ لوای استقلال

ایدوب، قطعه مذکورہ بی دهلی حکومتندن آبر .
مشدی . صاحب ترجمہ نک دهلیده بر چوق آناری
واردر .

— ایکنجیبی (ناصر الدین — بن فیروز شاه)
۷۵۴ ده دنیا به کلوب، ۷۸۹ ده پدرینک حیاندہ
تختہ جلوس ایش ایشده، چوق یکمہ دن ابوبکر
شاه تختنی ضبط ایش؛ و صاحب ترجمہ ۷۹۲ ده
عسکر سوقبلہ، دهلی بی ضبط ایدوب، ۳ سنه ايله
۷ آی حکومت سوردکدن صکره، ۷۹۶ ده وفات
ایشدر . اوغلی هایون (علاء الدین سکندر شاه)
اسیله خانی اولوب، ۴۵ کون صکره نجاتہ وفات
ایشکله، برادری محمود شاه تختہ یکمش ایدی .

محمد شاه شرقی } هندستانک جونپور
} جهتندہ حکم سورن
شرقی سلاله سی حکمدارانندن اولوب، ۸۵۶ ده
پدری محمود شاه شرقی به خلف اولمش؛ و بر قاج
سنه حکومت سوردکدن صکره برادری حسین
شاه شرقی طرفندن قتل، وماکی ضبط اولمشدی .
محمد شاه عادل } هندستانده دهلی حکمدار .
} رانندن اولوب، هن اصل

افغان قبائلندن (سور) قبیله سی رؤسائندنر، و
اصل اسمی (مبارز خان بن نظام خان سوری) در .
سایم شاهک قابنی اولغله، ۹۶۱ تاریخنده، مشار .
الہک وفاتی اوزرینہ، ایکی یاشنده بولنان اوغلی
فیروزی تختہ اجلاسه، اونک نامنه اجرای حکومت
ایشکله باشلامش؛ و چوق یکمہ دن صبی سرقوی
قتل ایلہ، کندی سلطنتنی اعلان ایش ایدی .
کندی بی جاہل وای اولوب، اکثر مناصب دولته
دخی کندینہ بکزر آدملر نصب ایشکله، جلمہ نک
خشوندسزانی موجب اولمشدی . سایم شاه مشارالہک
ایشته سی بولنان (ابراہیم خان سور) بیوک بر
اردو تربیله اوزرینہ بوربوب، ۹۶۲ ده دهلی بی
ضبط ایش؛ و صاحب ترجمہ (چونار) . قاجوب،
اورانک حکومتیلہ قناعت ایش ایشده، ۹۶۳ ده
بشکالہ حاکی بهادر شاه ایلہ ابتدیکی محاربه ده قتل
اولمشدی .

محمد صادق افندی } (صدرالدین زاده)
} — سلطان احمد
خان ثانی و مصطفی خان ثانی و احمد خان ثالث

دورننده مسند مشيخت اسلاميه به چکن علمدان او.
 لوب، مشاهير علمدان صدرالدين شرواني احفا.
 دندندر. ۱۰۴۰ تاريخنده دنيايه كلوب، نحصيل
 علم ايله على الاصول دور مدارس ابتدكندن صكره،
 ۱۰۹۱ ده حلب، بدمه مصر قاضيبي، ۱۱۰۳ ده
 آناطولي، ۱۱۰۵ ده روم ايلي قاضيصكرى ويته
 او سنه شيخ الاسلام اولمش؛ وسلطان مصطفى خان
 نائينك جاسلرنده ابقا اولمشدى. طقوز آي قدر
 امور فتواني بمدا الاداره، عزل اولنه رق، ۱۲
 سنه يي مجاوز مدت معزول قالدقندن صكره،
 سلطان احمد خان ثالث دورنده ۱۱۱۸ تاريخنده
 ثانياً مسند فتوايه نصبيله، بو دقمه دخي بر سنه ايله
 درتكون بو مقام واليده قالدقندن صكره، طبيعتمنده
 سرگوز اولان عجزينه ضيف وهريمي دخي منضم
 اولديغندن، ۱۱۱۹ ده عزل اولنه رق، ۱۱۲۱
 ده وفات ايتمشدر. اكثر علومه واقف وطربقته
 منسوب اصحاب تقوى واستقامتدن ايدي.

محمد صوفي } ايران مشاهير شعرا سندن
 } اولوب، مازندرانلي اولديني
 حالده، هندستانه رحلتله، بر مدت بجرانك حيدرآباد
 شهرنده اقامت، وبدمه كشميره نقل وطن ايتمشيدي.
 جهانكبير صاحب ترجمه نك صيني ايشيدوب، يانه
 جلب ايچون، كشمير حاكنه نامه يازمش؛ و شاعر
 دهلي به عزيمت ايتمش ايسه ده، شهرنده وصولنده
 ۱۰۳۵ تاريخنده وفات ايتمشدر. «مبخانه و بختانه»
 عنوانيله بر منظومه سي وارددر. شويت اونكدر:
 مرا بوقت جدائي چو شمع مردن به
 كه زنده باشم وي دوست بشكرم چارا

محمد عادلشاه } هندستانك بجاپور خطه -
 } سنده حكومت سورن
 مادلشاهان ملوكندن اولوب، ۱۰۳۶ تاريخنده
 پدري ابراهيم مادلشاه ثاني به خلف اولمش؛ و
 ۱۰۴۴ تاريخنده دهلي حكمداري شاهجهان دكن
 قطعه سني فتح ايتديكي صره ده، صاحب ترجمه دخي
 سائر دكن ملوكيله برابر مقاومت ايتمكه چاليشمش
 ايسه ده، نهايت كلتيلي تضمينات و جزيه اعطاسيله
 عرض اطاعته مجبور اولمش؛ و ۱۰۶۷ ده وفات
 ايدوب، اوغلي على مادلشاه ثاني خلفي اولمشدر.
 تره سي بك مرتفع ومصنع اولديني كبي، جوامع و

سائر اوله رق بجاپورده بر چوق انيه عاليه سي
 وارددر.

محمد عارف افندي } «درى زاده» و
 } «عرب زاده» و
 «عارف افندي» ماده لرته مراجعت بيوريله.]

محمد عطاءالله افندي } «عرب زاده» و
 } «درى زاده»
 ايله «عطاءالله افندي» ماده لرته مراجعت .]
 محمد علي } فرس شعرا سندن بروجه آي
 } بش شاعرك اسميدر:

برنجيبي ملا غياثك اوغلي وخطاطيندن مولانا
 حسينك برادريدر. شويت اونكدر:

از غنچه لبش اثر خنده ظاهرست
 هر چند از حجاب تبسم نميكند

— اينكجيبي ايران ميرزالندن اكثر ملومه
 آشنا بر ذات اولوب، وطني تركله، هندستانه
 رحلت ايتمش؛ و نادر شاهك هندستانه استيلاسنده
 قزلباش عسكري النده شهيد اولمشدر. شويت
 اونكدر:

دلبرا چند كسم ناله زخونخواي دل
 نغم دل خور اكرت هست بدل ياري دل

— اوچنجيبي هندستانك لكهنو شهرندن
 اولوب، ۱۲۳۸ تاريخنده وفات ايتمشدر. شويت
 اونكدر:

براي عاشق مسكين چرا خنجر كشيديها
 زبهر كشتن او بس هيمن دزدیده ديديها

— دردنچيبي (بابا محمدعلي شال فروش)
 دينكله معروف اولوب، مثنوي نظمنده ماهر ايدوب.
 شويت اونكدر:

دو وحشي دارد آن كوه دل افروز
 بلنك آن شب است و شيران روز

— بشنجيبي ايرانلي اولوب، شويت اونكدر:
 زمن دزدیده رمزي داشي باغير در مجلس
 عرض كزبان اشارت رفتن من بود برخيزم

محمد علي بيك } ايران شعرا سندن و تركان
 } اعيانندن اولوب، شويت
 اونكدر:

بمحمدالله كه از كويت نرفتم
 بكار آمد سراياي شكسته

محمد علي پاشا } خطه مصر به نك اداره سني
 } برصورت جديده و حسنه به

افراغ ابله اجرا ابتدیی اصلاحات اساسیه و تجدیدات سابقه سنده خطه مذکوره ایچون بر دور ترقی و مدینت آجان ذاتدر، که نسلی الیوم خطه مصریه ده ارتا والیلک و خدیوولک ایتمکده در ۱۱۸۳ تاریخنده آرتاؤدلتده کورنجه جوارنده وانغ بر فریده دنیاه کلوب ، کندیسیی چوجق ایکن ، پدری هر نصله ، وطنی ترکله ، عائله سیله برار قواله به هجرت ایتمش؛ و محمد علی اوراده بیوبوب ، تونوق تجارتنه سلوک ایتمشیدی . مع هنا منسوب اولدینی جنسیتک خصصت فطریه سی اولان عسکرلک و جنکاورلک استمدادندن دخی تهی اولیوب، عسکر فرانسز استیلاستدن صکره در شمش اولدینی حال اغتشاءندن تحلیصیچون عسکر یازلدینی صروده ، صاحب ترجمه دخی بر مقدار آرتاؤد عسکری تدارک ایدم رک، او طرفه عزیمت ایتمش؛ و خطه مصریه کی آرتاؤد عسکرینک سرکرده سی بولنان پویانلی حسن پاشانک معینته کیرمش ایدی . وقسوع بولان بر قاچ عیاره ده و علی الخصوص ابو قیر بحار به سنده فوق العاد ده جسارت کورستروب ، اکتساب صیت و شهرت ایتکله ، قدر و اعتباری برتر اولوب، مصر والیسی بولنان خسرو پاشا ابله آرتاؤد عسکری ر مصر مملوکاری آره سنده ظه ورایدن مناقشات آره سنده مهم بر موقع طونمش؛ و تدبیراً مصر ده کی آرتاؤد عسکرینک سرکرده سی اولوب ، بوقونی ایستدیکی کبی استعماله باشلامشیدی . خسرو پاشا بو مناقشات عهد سنندن کله میوب ، عاجز قالمغه ، مصرک اداره سی بیوک برکنتمکش و حال تذبذبده بولندیغی بر زمانده ، محمد علی عسکری ضبطله ، خسرو پاشا ایشدن ال چکدیره رک، اداره مملکتی ید اقتدارنه آلدقدن و کمال سهولته اساسیی اعاده ایستدکن صکره ، کیتیبی دردواتنه عرض ایتکله ، باب عالی ، خطه مصریه جه اسایش و انضباطک اعاده و تق بری ایچون ، محمد علی بی مصر والیلکنه نصب ایتمکدن اسلم طریق کوره مشدی .

بو وجهله محمد علی ۱۲۱۵ تاریخنده رتبه و زاتله رسماً مصر والیلکنه نصب اولتیغه ، ابتدا اسایش و منیتک تقریری ایچون مصرک بکیریلری دیمک اولان مالیکک وجودینی قلدیرمق اقتضا

ایندیکنی درک ابله ، بوکا موفق اولدقدن صکره ، بون ممالک اسلامیه ایچنده ربنجی اوله رق ، عساکر منتظمه ترتیبه کیریشوب . بر طرفدن پیدا ابتدیی قوتله و اوغلاری ابراهیم و اسماعیل پاشالک یاردیميله صمید مصره و نوبه و سودا طوغری توسیع ممالک ایتمکله ، بر طرفدن دخی فنون حریسه و طیبه وسازه ایچون تأسیس ایلدیکی مکتبلر و تشکیل ابتدیی ترجمه جمیترلی واسطه لبله معارف جدیده تک نشر و تممینه ، و آورواددن جلب ابتدیی مملین و ارباب هنر و صنعت معرفتله زراعت و صنایع یک ترقیسنه فوق ماستور سعی و همت ایدم رک، آرتاؤد زمان ظرفنده مصر اهلی وادی نیلی احیا و برنج ، پاموق ، شکر قامشی و ذخایر متنوعه تک زرعی تکثیر ، و برچوق قایرقل کتصاد ایلشیدی . وقتدک اوراده بولندیریلان بر قاچ بیسک نفر عسکرک عیوفه سه کفایت ایتمن مصر و زردانی آرتاؤد زمان ظرفنده مأمول اولتیغه جق درجه لره بلاغله ، خطه مصریه بی بیوک و مهور بر ممالک عظیمه حاله قوتیشدر . او صروده و هایلر جزیره لر بک اکثر طرفلرنی ضبط ایدوب ، خطه حجازیه بی دخی تهدید ایتمکده اولدیلرندن ، باب عالیدن آلدینی امر اوزرینه ، او طرفه عسکر سوق ایدم رک، و بمسده کندیسیی عودتله . اوغلی ابراهیم پاشانی بر افریق ، و آلتی سنه متتابعاً بولنله اوغزشه رق ، قوتلرینک اساسنی قیرمش ، و جمیترلی بریشان ایدوب ، او جهتدن هر مخاطره تک اوکفی آلمش ایدی . یونان اختلالنده دخی ابراهیم پاشانی عساکر مصریه ابله موریه کوندروب ، اوچ سنه اوراده تشکیل اسقیلا و اعاده اسایشله مشغول اولمش؛ و دونناسی آوارنده احراق اولمشیدی .

به خدماته مقابل طرف دولتدن کربدجزیره سی دخی اداره سنه ویش ایدی . مؤخرأ باب عالی مصر والیاککک محمد علی پاشا نسلنده اونی اولسنی قبول و تصدیق ایددی .

او تاریخندن اعتباراً صرف خطه مصریه تک وسو دانه طوغری ضبط ابتدیی برلرک حسن اداره سیله مشغول اولوب ، برچوق اصلاحات و ترتیباته موفق اولمش؛ و ۱۲۶۴ ده بر نوع عتبه مبتلا اولوب ،

والی وکالتی با فرمان عالی اوغلی ابراهیم پاشایه توجیه بیورش؛ وکندیسی ایکی سنه بحالده یاشا. دقدن صکره، ۱۲۶۶ ده اسکندریه ده ارتحال ایشدر.

محمد علی خارق العاده بر داهی اولوب، اساساً او قومامش اولدیجی و براز او قومنی ده ۴۵ یاخندن صکره اوکرندیکی حالده، مدنیت جدیده تک محسناتی تقدیر ايله، خطه مصر به کجی انواع دسایس و منافع متضاده یه میدان اوله غمش بر مملکتی چلیکدن دینلکه شایان ید اقتدارینه آلدقدن صکره، او قدر آزد مدت ظرفنده بر حال ترقی و مدنیت ایهاله موفق اولسی بحیرالعقولدر . تر به سی قاهره ده مکمل اولوب، اسکندریه ده تونجیدن بر هیکلی دخی رکر اولنشدر .

محمد علی پاشا (داماد -) دور سلطان عبدالحمید خانیده مستصداد . رته کچمش و دفصائله قیودان دریا و سرعسکر اولمش مشیران دولت عثمانیهدن اولوب ، همشین قضاسی خاندانسدن حاحی علی اوغلاری طائله سگه منسوب غلظه باش افاسی حاجی صرافانک اوغلیدر . ۱۲۲۸ ده دنیا یه کلوب ، درسعادته وروذنده همشهریسی قیودان اسبق احمد پاشانیک دلاتیله ، اندرون هاپونه داخل اولمش؛ واستمداد فطریسی حسبیله ، بر مدت صکره جنتکان سلطان محمودخان تاینک قرناسی ساکنه کچمشیدی . ۱۲۵۵ ده

مأموریت مخصوصه ايله تزیده بولنان اردوی هاپونه اعزام اوله رقی، عودتنده پادشاه مشارالیه ارتحال، و سلطان عبدالحمید خان حضرت لری جنوس ایش اولمله ، فریقانی رتبه یله دارشورای عسکری اعضا لغنه، و ۱۲۵۶ ده غلظه امور ضبطیه سی انضمامیله طوبخانه صاهره مشیریتنه نصب بیورش؛ و ۱۲۶۰ ده سلطان محمود خان حضرت لریک کریمه لرندن دولتو عصمتلو حادله سلطان حضرت لریک زوجیتنه تنسیب اوله رقی ، شرف مصاهرت جناب پادشاهی به نائل اولمش ایدی . ۱۲۶۱ ده قیودان دریا اولوب، ایکی سنه ايله اوج آی بو مقامده قالدقدن صکره ، ۱۲۶۳ ده عزل اولنه . رقی، مجالس عالییه مأمور اولمش ایسه ده، سکر یجق آی صکره تانیاً قیودان دریا اولوب ، بو

دفعه دخی اون برآی مسند قیودانیده قالمش ؛ و ۱۲۶۵ ده سرعسکر اولوب، ۱۲۶۷ ده عزل ايله ، بر قاج ماه استراحت ابتدکن صکره ، تالیاً قیودان دریا اولوب، بو دفعه دخی اون درت آبه قریب مدت امور بحریه بی اداره ایشمش؛ و ۱۲۶۸ تاریخنده مسند جلیل صدارت عظمایه کچوب ، اون بر ماه قریب مدت وکالت مطلقه ده بولندقدن صکره ، ۱۲۶۹ ده روسیه محاربه سی آچلغله ، معلومات واقتدارینه بناء مقام سرعسکریده بولمنسنه لزوم کوریله رک، تانیاً سرعسکر اولمش؛ و ۱۲۷۰ تاریخنده عزل اوله رقی، ۱۲۷۱ ده قسطنطنیه مأمور اولمش ایسه ده، بر قاج کون مرورنده احاده اوله رقی ، رابعاً قیودان دریا اولمش؛ و بو دفعه دخی ایکی سنه ايله یدی ماه امور بحریه بی بعدالاداره ، ۱۲۷۴ ده عزل، و ۸ ماه صکره خامساً مسند قیودانی به نصب اولمش؛ ایدی . ۱۲۷۷ ده واقع جلوس هاپون جناب عبده العزیز خانیده مسنده من کورده ابقا، و ۱۲۷۸ ده طوبخانه صاهره مشیریتی و مابین هاپون مشیریتله خزینتیه خاصه نظارتی دخی علاوه عهدده سنه احاله بیورش؛ و ۱۲۷۹ ده انفصال ایدوب، ۱۲۸۱ ده مجالس عالییه مأمور، و ۱۲۸۲ ده سادساً قیودان دریا اولمش؛ و بو دفعه دخی ایکی سنه به قریب مدت بو مقامده قالدقدن صکره ارتحال ایدوب، ابا ایوب انصاری جوارنده تر به مخصوصه سنه دفن اولنشدر .

محمد علی پاشا (مشیران دولت علیه دن) اولوب، بچار دینکله شهرت بولمش ایسه ده، عن اصل آلمانیلی اولوب ، چو جن ایکن ممالک عثمانیه به النجا و اهتدا ایشمش، و مکتب فنون حربیه ده تحصیل ایشمیدی . آزد مدت ظرفنده قطع مراتب ایدره رک، یونان حدودنده و تسالیه جهتده خیدودلرک وجودینی قالد بر مق خصوصنده خدمتی کورلشیدی .

محمد علیخان (فرس شعرا سندن ایکی کشینک) اسمیدر : برنجیسی عن اصل داغستانلی اولوب ، ملوک صفویه زماننده بکار بکی و سه سالار بولمش ؛ و ۱۱۲۸ تاریخنده افغانلیلری تأدیپ ایچون قندهاره

کیدرکی، اتنای راهمه وفات ایشدر . شو رباعی اونکدر:

جان زلف تابداری دارد
دل داغ زلانه عذاری دارد
تن حسرت تیغ آبداری دارد
سرهم سرفترک سواری دارد

— ایکنجیسی هندستانده لکه نومضا فاتندن (مه پان) قصبه سنک ریسی اولوب ، انکیزلرک استیلا سندن صکره بعض بلادک مفتیلکننده استخدام اولمش؛ و ۱۲۴۷ ده (بانا) بلده سنده وفات ایشدر. شو بیت اونکدر:

دامن کشان ز صحبت من یار میروود
کارم ز دست و دست من از کار میروود

محمد علی شاه { (ابو الفتح معین الدین سلطان زمان —) هندستا.

نده لکه نوملو کندن اولوب ، عن اصل (نواب ناصرالدوله) عنوانیله اود خطه سنک و الیسی و نواب علیخانک اوغلی ایکن ، انکیزلرک استیلا سندن صکره ، ۱۲۵۳ ده ، یکنی (سلیمان جاه ناصرالدین حیدرک) وفاتنده ، انکیزلرک حکومتی طرفندن لکه نومو تختته اقاماد اولمش؛ و بش سنه حکومت ایتدکن صکره ، ۱۲۵۸ ده ۷۵ یاشنده وفات ایدوب ، اوغلی (تریا جاه احمد علی شاه) خلق اولمشدر.

محمد عوفی { (نورالدین —) مشاهیر ابدان اولوب ، «بابالباب» عنوانیله برتذکره الشمرانک و «جامع الحکایات» عنوانیله بر مجموعه تک مؤلفیدر. ۶۲۵ تاریخلرنده مرووده یاشامشدر.

محمد قزوینی { ابران شعراسندن اولوب ، طول مدت قزوینده قاضی بولنشدر. شو بیت اونکدر:

شیخ من پرتو بیزم دیکران می افکنند
و ده که این کرمی مرا آتش بیجان می افکنند

محمد قلندر { ابران شعراسندن اولوب ، خراسانلیدر. شو بیت طارفانه

اونکدر:

ما ز دریا یم دریا هم زماست
این سخن داند کسی کو آشناست

محمد قلی { ابران شعراسندن اولوب ، شوسترلیدر. شو بیت اونکدر:

دل نیست که کرد سراق زلف دو تاشد
از رفته جام کوهی بود که واشد

محمد کاشی { ابران شعراسندن اولوب ، کتابک مؤلفیدر. شو بیت اونکدر:

مانقد عمر صرف ره یار کرده ایم
حاصل بمر خویش همین کار کرده ایم

محمد کاظم { (میرزا —) هندستان ملوک تیوریه سندن مالکیرک منشیسی و وقعه نویسی اولوب ، حکمدار مشار الیهک «حاکمیرنامه» عنوانیله تاریخنی و «شاهنامه» ، «روزنامه» و «اخبار حسنه» عنوانلر بله دیگر اوج کتاب یازمشدر. تاریخ مذکور ۱۱۰۰ تاریخنده اجمال ایشدر.

محمد کرای { قریم خانلرندن بو اسمله درت کندی کلشدر:

برنجیسی منکلی کرایک اکبر اولادی اولوب ، بدری برحیات ایکن ، غزایه عزیمت ایتدیکنده ، کیمی وکیل برافه جکسکز دیه واقع اولان سؤاله جواباً تانار شومه سیله اولغلم محمد کرای قالغانی (یعنی قالسون) دیملکه ، غیوبتنده وکالت ایش؛ و بدری عودت ایتدیکنده ، لذت حکومه سندن ذوقیاب اولمشدر ، محروم قالسون دیه ، قالغالیق عنوانیله شهرت بولان برمنصب جدید ایجاد ایش؛ و کندیسنه آق مسجد قصبه سنی مقر تعیین ایله ، آره لاق صورتیله بر طاقم برلر تخصیص ایش؛ و ولی عهد لکنی مصدق فرمان عالی استیصال ایش ایدی. بو وجهله صاحب ترجمه برنجی اوله رق بدری زماننده قالغالی سلطان اولوب ، ۹۲۰ تاریخنده ، بدریشک وفاتی اوزرینه ، مسند خانیه صعود ، و برادری بهادر کرای قالغالیق منصبنه نصب ایش؛ و کندیی دخی بدری کبی غزا وجهاده مشغول اوله رق ، اون سنه حکومت سوردکدن صکره ، ۹۳۰ ده بعض نوزای فسدیی طرفندن ایلا باصیلوب ، قالغا. ییله برابر شهید ایدمشدر . وفاتنده ۵۸ یاشنده ایدی.

— ایکنجیسی دولت کرای خانک اولادندن اولوب ، ۹۸۵ تاریخنده بدری برینه قریم خانلنه نصب اولنه رق ، برادری عادل کرای سلطانی قالغالیق منصبنه تعیین ایش؛ و شرق سفرینه تانار صسکرلیه عزیمت ایدوب ، آنجیق کندییی پک

شیشمان و آخر جهلی اولدیغندن، سردار اکرم مصطفی پاشا سفر دن عودتله، اوز تیمورزاده عثمان پاشایی وکیل بر اقدینی صرهده، صاحب ترجمه دخی قانغای عادل کرابی و برادرلردن دیگر ایکی کئی وکیل بر اقدیق، کندیبسی قریبه عودت ایتشدی. متعاقباً وقوع بولان محاربهده قانغای مشارالیه ابرائیلرک الینه اسیر دوشوب، بدمه شهید اولمغه، محمد کرابی خان اونک برینه اوغلی سعادت کرابیک قانغایلفنی عرض ایتشده، برادری الب کرابی ده مسن اولدیغندن، بونک قانغایلفنی اجرا او- لنوب، سعادت کرابی ایچون دخی، مایوس اولسون دیه، نورالدینک اسمیله بر ایکنجی منصب ایجاد، وایکنجی ولی عهد نامیله فرمان عالی اصدار اولمش ایدی. برسنه صکره بته شرق سفرینه عزیمتیه مأمور اولمشیکن، کندیبسی موسوق دیارینی قازت ایتکه کیدوب، اوغلی مراد کرابی سلطاننی سفر مذ- کوره کوندرمى اغبرار پادشاهی بی موجب اولمش؛ و اوز تیمور عثمان پاشانک شرواندن عودتله گفته دن سرورنده آرملرنده مبانیت ظهور ایتش؛ و قانغای بولنان الب کرابی مشارالیه عثمان پاشایه النجا ایدوب، بونک افشاککی مسکر تانارک بریشانلغنی موجب اولمش اولدیغندن، ۹۹۲ تاریخنده مسند خاندین عزل اولنوب، ایتل (یعنی وولغا) جهتنده کی نوظایلر النجا ایتک اوزره، بوله جیهه رق، (قکلیجیق) نام محله وصولنده تعقیبنه مأمور اولان برادری الب کرابی پتیشوب، قتل ایتشدر. عمری ۵۲ و مدت حکومتی ۷ سنه در.

— اوچنچیبسی سعادت کرابی خانک اوغلی و آنف الترجه محمد کرابی ثانینک نورونی اولوب، سلامت کرابیک خانغنی زماننده قانغای بولندقدن صکره، فرار ایدوب، بر مدت ویزه و بحر سفید بوغازنده اقامت ایتش؛ و بدمه برخیلی وقت یدی قلهده و ردوسده محبوس قالمش ایدی. ۱۰۳۲ تاریخنده صدر اعظم اولان مره حسین پاشا ایله حقوق سابقه سی اولق حسبیله، جانبک کرابی خانک برینه قریب خاننی اولوب، برادری شاهین کرابی قانغای نصب ایتش؛ و اوغلی بندان احمد کرابی رهن صورتیه درسماده کوندرمى؛ و سائر

اقاربی روم ایلی جهتنده بولمغه، قریبه نورالدینک منصبنه تعیین اولنجه حق خان زادلردن کیسه بولمدیغندن، چوبان مصطفایی دولت کرابی عنوانیه نورالدینکله عرض ایتشدی. برسنه ایله اوج آئی خانق ایتدکن صکره، حامیبسی اولان مره حسین پاشانک صدرتدن عزلی اوزرینه، کندیبسی دخی عزل اولنوب، سانی خانق مسندینه اعاده اولمش ایسه ده، صاحب ترجمه مقاومه کیریشدیکندن، فساد ظهورینه میدان برلمه مک اوزره، بنه مسند خاندیه ایقا اولمش؛ و بو دفعه دخی اوج سنه ایله طوقز آئی خانق ایدوب، اکثر زمانی سانی جانبک خان ایله حرب و نزاع ایتکه کچیرمش؛ و ۱۰۳۷ تاریخنده عزل اولمقدمه، قزانلرله برلشوب، قریبه هجوم ایتکه، واقع اولان محارباتک برنده قتل اولمشدر.

— دردنچیبسی سلامت کرابی خانک اولادندن اولوب، جانبک کرابی خانک لام برادریدر. مشارالیه جانبک کرابیک خانلنده نورالدین و قانغای بولنوب، بدمه عزل، یانبولی جوارنده اقامت ایتکده ایکن، ۱۰۵۱ تاریخنده، بیوک برادری بهادر کرابیک و فانی اوزرینه، قریب خانلغه نصب اولمهرق، اوج سنه قدر اجرای حکومت ایتش ایسه ده، نه قریب رجائی و نه ده باب عالی ممنون ایدمه مدیکندندن، ۱۰۵۴ ده عزل وردوسه نقی اولمش؛ و ۱۰۶۰ ده اسلام کرابی خانک و فانی اوزرینه، ثانیاً خان قریب اولوب، اون ایکی بیچق سنه قدر حکومت سورمش؛ و نامناسب عزل و نصبیلرله کبار ناتاری دانکیر ایدمه رک، حقتنه شکایات آتمش اولدیغنی کبی، کوپرلی زاده احمد پاشا ابوار سفرینه دعوت ایتشیکن، بالذات کیتیبوب، اوغلی احمد کرابی کوندرمى ده اغبراری موجب اولمغه، ۱۰۷۶ ده عزل اولنوب، داغستانه فرار، و ۱۰۸۵ تاریخنده اوراده وفات ایتشدر.

محمد کیسودراز } (صدرالدین — حسین)
هندستانجه منظره کرامدن
اولوب، ۷۲۱ تاریخنده دهلیده طوغمش، و ۸۲ ده دکنک (کلبرک) و نام دیگرله (حسن آباد) بلده- سنده وفات ایتشدر. شیخ ناصرالدین چراغ دهلونک مریدی و صاحب « عقائد اکبری » اولان محمد

اکبرک پدیدر . تصوف و طریقه دائر «آداب الريد»، «وجد الماشقين» و «اخبار الاسرار» عنوانی کتابک صاحبدر .

محمد معظم } «هادر شاه اول» ماده سنده
 { ذکرى سبق ايتديكى اوزره، هندستان ملوک تيورپه سندن اولوب، کنديبى ادب و شاعر اولمله، شورا جتده بر رباعيسى ابرادله برابر، شيعايکه زياده ميلی اولديغی، و اذنه (علی ولی الله و وصی رسول الله) عباره سنی علاوه ايتک ايتتمش ايسده، سنيرک غلبه سندن طولابی موفی اوله مديغی علاوه ايدبورز. رباعيسى شور:

اعلی تر از آنی که علی خوانندت
 والای از آنی که ولی دانندت
 بر عشق خود گواه می خواست خدا
 بی مثل بیا فرید و بی مانندت

محمد المنصور } «منصور» ماده سنه
 { مراجعت بیوربله. }

محمد مهدی } «مهدی» ماده سنه سرا.
 { جعت بیوربله. }

محمد میرزا } جلال الدین امیرانشاه بن تیور.
 { لنگک اولادندن اولوب،

علم و تقوی ابله مشغول و طمع دنا دوز میرا اولمله، برادری خلیل سلطانت یاننده سمرقنده بولنور ایدی. عمی شاهرخ سمرقندی ضبط ابله اوغلی مشهور اولوغ بکه و بردیکنده، صاحب ترجمه مشارالیه اولوغ بک کبی عالم و نیک سیرت بر حکمدارک معینده بولغنی چانه منت بیله رگ، اولوغ بکک توجه و محبتی قزاقمشیدی. ۸۴۵ تاریخنده وفات ایدوب، اوغلی ابو سعیدی پادشاه مشارالیه توصیه و امانت ایتشیدی. مشارالیه ابو سعید بده سلطنته نائل اولوب، هندستانده حکومت سورن ملوک تیورپه منت جدی اولمشدر.

محمد میرزا } آق قیونلی دولتک مؤسس
 { اولان اوزون حسنک احفا. دندن و يوسف میرزا بن حسنک اولادندن اولوب، ملوک مذکوره نیک سکرنجیبی عد اولنور. همز. ده سی سلطان احمدن صکره ۹۰۴ ده عراق و فارس حاکی اولوب، برادری الوند میرزا ابله جنک ایلدکده، غالب کلکله، تبریزی دخی ضبط

ایتمش؛ و او انشاده هم زاده سی سراد بک فارس و عرافه مظفرأ داخل اولمله، صاحب ترجمه اصفهان قرینده مقابله سنه کیدوب، محاربه ده مقتول اولمشدر.

محمد میرزا } قره قیونلی دولتی ملوکندن
 { میرزا جهانشاه بن قره یو. سفک اوغلی اولوب، پدربنک قتلی صره سنده اوزون حسنک الینه دوشوب قتل اولمشدر.

محمد ترار } «قائم باسرا» ماده سنه
 { مراجعت بیوربله. }

محمد یزیدی } (ابو عبدالله — بن ابی محمد)
 { مشاهیر ادبا و شاعران اولوب، علم قرئت و لغتده دخی بدطولی صاحبی ایدی. معتمد خلیفه نیک معیننده مصره کیدوب، اوراده وفات ایتدیکی سرورد. شور بر ایکی بیت جمله ایشاردنددر:

الهدی امر عجیب شأنه
 تارة یأس و احیاءاً رجا
 لیس فین مات منه عجیب
 انما بعیب من قد نیجا

محمد یزیدی } (ابو عبدالله — بن العباس)
 { بن محمد بن ابی محمد } بو دخی مشاهیر ایدادن اولوب، آنف الترجه نیک حفیدیدر. نوادر و آدابدن حفظنده بک چوق شیلر بولنوب، کندیسندن ابو بکر الصولی و ابو عبیدالله المسکری و سائر لری روایت ایتمشدر. ۳۱۶ تاریخنده ۸۲ یاشنده وفات ایتشدر.

محمدیه } مفریده ملوک فاطمیهدن محمد بن
 { مهدینک تاسیس ایتش اولدیغی (مسيله) قصبه نیک نام دیکریدر. [«مسيله» ماده. سنه مراجعت.] — بته مفریده زاب نواچیسندن بو اسمله بر قصبه برقهده بر مهوره و کرمانده بر بلده و سامرا قرینده دیکر بر قصبه و بغداد جوارلرنده بر قاج قریه و (ری) ده بر محله بولندیغی «معجم البلدان» ده مسطوردر.

محمدیه } ابرانک خوزستان ایلننده، شوسترک
 { ۲۰۰ کیلومتره جنوب فریسنده و بصره نیک ۳۸ کیلومتره شرق جنوبیسنده اوله رق حدود عثمانیه قرینده و کارونک شط العرب ده دوکایبکی محله بر قصبه اولوب، ۱۵۰۰۰ اهالیسی واردر. کرک شط العربده و کرک کارونک اسکی مجراسی

ومتعاقباً برادرزینه دخی عصیان ایدوب، عراق عرب حکمداری اوپس المکانینک یاردیمله عراق عجمه کسب استقلال ایش؛ وشاه شجاع ابله مکرراً بحاربه ایلدکن صکره، ۷۷۶ ده وفات ایدوب، ملکی شاه شجاعه قالمشیدی.

{ محمود (امیر) آذربجان جهتنده حکم }
 { سوزن امیر چوبانک اولادندن }
 اولوب، پدری زماننده ارمن وکورجستان حاکمی ایدی. برادری امیردمشک قتلندن صکره سلطان ابو سعید اوززینه سوق ایتدیکی عسکر طرفندن اخذ، وتبریزه سوق ابله، قتل ایلدشدر.

{ محمود (میرزا سلطان -) جلال الدین }
 { امیرانشاه بن تیمورک احفادنندن }
 اولوب، (سلطان ابو سعید بن میرزا محمد سلطان بن امیرانشاه) ک اولقیدر. برادری سلطان احمدک فوتشدن صکره ماوراءالنهر پادشاهی اولوب، آنجی ایکی آی حکومت سوردکن صکره، ۸۹۹ ده وفات ایتدشدر.

{ محمود (میرزا شاه -) معین الدین شاهرخ }
 { بن تیمورک احفادنندن اولوب، (میرزا }
 بابر بن بایسنغر بن شاهرخ) ک اولغیدر. ۸۶۱ تاریخنده، بدرینک وفاتی اوززینه، ۱۱ یاشنده ایکن، خراسان تختنه قعود ایش ایهده، درعقب عم زاده سی میرزا ابراهیم عسکر سوق ایده رک، خراسانی ضبط ایش؛ وصاحب ترجمه فرازایدوب، یته اوسنه وفات ایتدشدر.

{ محمود (برهان الشریعه -) بدنجی قرن }
 { هجری مشاهیر علماسندن اولوب، }
 «هدایه» کتابته مقدمه برنجی طومق اوزره یاز - دینی «وقایه» عنوانی تألیفله مشهوردر. بین الطلبة متداول اولان بو کتابه بر چوق شرحلر یازیلوب، اک مشهوری عبیدالله بن مسعودک «شرح الوقایه» سیدر، که متندن زیاده شهرت بولشدر.

{ محمود آباد } هندستانک شمال جهتنده (اود) سنجافنده و سیتاپورک ۵۳ کیلومتره جنوب شر - قیسنده بر قصبه اولوب، ۶۳۱۰ اهالیسی، کوزل بر سرانی، متعدد جوامع شریفه سیله بنجانلری وباقیر ونونجندن اویملی ممولاتی واردر.

اولان بتکوشی قولنده کیلر دکیزدن قصبه به قدر چیقوب، کارون نهری اورادن ۱۳۰ کیلومتره یوقاری به قدر دخی سرفناشه صالح اولدینندن، وبو وجهه محرمه کارون ابله شط وخورستان ابله عراق و بحر فارس آره زنده کلید عد اولنه بیله چک بر نقطه ده بولدینندن، بک اهمیتلی بر بحاروتکاه اولقی استعدادینی حاز ایکن، ایرانلر بو استعداد طبیعیدن بک آز استفاده ایده بیلیورلر؛ ایشلین سفناش بک آز واهیمتیزدر. حالبوکه محرمه نک هواسی دخی نسبة صاعلام و یازین حرارتی بصره و بغداددن آزدر. انکتره دولتی ۱۸۵۶ ده بو قصبه یی ضبط ایتمشیکن، بده حدود ایرانیه وعثمانیه بک تحدیدی صرهنده ابراه اهاد ایتدشدر. محرمه یکی بر قصبه در.

{ مصعبه دن برفاج ذاتک اسمی اولوب، }
 { اک معروفتری بوجه ایتدر: (ابو }
 نعیم محمود بن الربیع بن سرافه الانصاری الخزرجی) که درت یاشنده ایکن فخر عالم (صلم) افندمک قبیله زینه منسوب بر قیودن مبارک آغز زینه آلوب نوکوردیکی صوبی طوبلا یوب حفظ ایتشیدی. اهل مدینه دن معدود اولوب، بعض احادیث شریفه روایت ایش؛ و ۹۹ تاریخنده وفات ایتدشدر. - (محمود بن لیبید بن رافع الانصاری الاوسی) که عهد رسالت پناهیده طوغوب، مدینه ده ساکن اولمش؛ و علما وفقهاند اولوب، بعض احادیث شریفه روایت ایش؛ و ۹۶ تاریخنده مرحوم اولدشدر. اکثر روایاتی ابن عباس (رضه) دن اولمزه، مسلم کنندیسی تابعیندن عد ایتدشدر. - (محمود بن مسلمة الانصاری) که احد و خندق وخیر غزالنده حاضر بولنوب، بو اوچنجی غزاده شهید اولدشدر.

{ محمود (اتا بکان ملوکندن ایکی کشینک }
 { اسمیدر. [مصعب الدین محمود] }
 و «نورالدین محمود» ماده زینه مراجعت بیوربله.]
 { محمود (شاه -) فارس ومراق عجمه }
 { حکومت سوزن آل مظفر ملوکندن }
 اولوب، بو دولتک مؤسس اولان مبارز الدین محمد بن مظفرک ایکنجی اولغیدر. بیوک برادری شاه شجاع ابله بالاتفاق پدر زینه عصیان ایده رک، کنندیسی مکحول و محبوس ایتدکن صکره، برادری شاه شجاعک فرمانیه اصفهان حاکمی اولمش؛

محمود افغانی { اوان ایکنجی قرن هجری
 و او اوائنده ایرانی ضبط ابدن
 و دولت صفویه تک سبب اعتراض اولان بر صاحب
 خروج اولوب، عن اصل قندهارده (کلزایی)
 قبيله سنک ریسی ایدی. ۱۱۲۷ تاریخنده، پدري
 میرویسک و فایله امارت کندیسنه انتقال ابدنجه،
 کندی قبيله سیله سائر افغانیلردن قوتلی ر اردو
 ترتیب، و سنی بولان عسکرینی شیمیلره قارشی جهاده
 تحریک ابده رک، ابرانه تج. اوزله، دولت صفویه تک
 او وقتکی ضغنندن و حال تذبذبندن بالاستفاده،
 ۱۱۳۵ تاریخنده پایتخت ایران اولان اصفهان
 شهرینی ضبط ایتش؛ و شاه حسین صفوی بی اسیر
 طوته رق، تخت و تاجینی کندیسنه ترک و نسلیه مجبور
 ایلش ایدی. بو وجهله ایران حکمداری اولوب،
 ایکی سنه حکومت سوردکن، و تخت اسارنده
 خاندان صفوی به منسوب بر قاج کشی بی برکیجه ده
 قتل ایتدیردکن صکره، دهشتلی بر هلته دوچار
 اولوب، کندی اترنی دیشلرله قویارمنه باشلا-
 دینندن، افغان امراسی بو تک پرینه عم زاده سی
 اشرف افغانی بی ایران تختنه افتاد ایتشلردی. اشرف
 افغانی، حکومته مالاک اولنجه، کسب حافیت ابدرفور.
 قوسيله، صاحب ترجمه بی ۱۱۳۸ ده قتل ایتدیرمیشدر.
محمود افندی { خداوندکار قازی دوربنک
 { مشاهیر علماسندن اولوب،
 پادشاه مشارالیه طرفندن پایتختی اولان بروسه
 قاضیفنه نصب اولنش؛ و طول مدت بو منصبده
 قالب، شیخوخته بناه (فرجه افندی) دیتمکله
 شهرت بولمیشدی. خداوندکار قازی شهزاده سلطان
 بایزیده گرمیان بکنک فیزی آلمق ایچون کوندر.
 دیکی هیئته دخی صاحب ترجمه بی رئیس نصب
 ایتمیشدی. (قاضی زاده) دیتمکله شیر اولان و سمر-
 قنده اولغ بکک مدرسه سنده مدرسلک ابدوب،
 علوم ریاضیه وهیئته زمانک فریدی اولان علامه
 صاحب ترجمه تک حقیقیدر، و بوکا نسبتله قاضی زاده
 دینلیردی.

محمود افندی { (امام شهریار) سلطان
 { احمد خان ثالث دوری
 مشایخ اسلامندن اولوب، استانبولی و طویخانلی
 احمد آقا اسمنده برینک اوغلیدر. تحصیل علم و علی

الاصول دور مدارس ابده رک، مدرسلکی زماننده
 سلطان مصطقی خان ثانی به امام اولمشیدی. ادرنه
 پابه سیله یکیشهر قاضیسی اولدقدن صکره، ۱۱۱۸
 ده آناتولی و ۱۱۱۹ ده، چورلیلی علی پاشانک
 حبابه سیله، امثالنه ترجهاً روم ایلی قاضیمسکری
 و ۱۱۲۵ ده شیخ الاسلام اولمشدر. اوان طقوز
 یچق آق قدر امور فتوایی بعدالاداره ۱۱۲۶ ده
 عزل اولنهرق، ۱۱۳۰ ده وفات ایتمشدر. ایه
 زاده عبدالله و عطاء الله افندیلرک نفی و مدرسینه
 مخصوص اولان مخرج مناصبنی معزولینه نوجوبی
 کچی بعض خصوصاسندن آغزله دوشمش ایسه ده،
 بو ایشلرده مجبور و معذور اولدینی مرویدر.

محمود برسری { (خواجه) - ابران مشا.
 { هیر شعراسندن اولوب،
 ابتدا میرزا علاء الدین زماننده نیشابورده شهرت
 بولش؛ و بعده مشهده کیدوب، خودبسند اولمق
 سییله، اورا شعراسیله کچینه مدیکندن، بدخشانه
 انتقاله مجبور اولش؛ و اوراده سلطان محمد بدخشانی بی
 مدح ایدوب، چوق احسانلرخی کورمش؛ و بوندن
 فرزاندینی مال ایله تجارته باشلابوب، سلطان ابو
 سعید کورکانی زماننده مالدارقله شهرت بولمشیدی.
 ۸۶۱ تاریخنده سلطان ابو سعید مشارالیه هرانده
 باغ زافانده بر سوسر عظیم ترتیب ایتدیکنده،
 مدحی متضمن بر قصیده تقدیم ایتمکله، التفات
 واحسانه نائل اولمشدی. ۸۷۲ ده وفات ایتمشدر.
 «دفا نامه» عنوانیه بر بحروه قصایدی واردر.
 شو بر ایکی بیت ذکر اولتان قصیده سنندنر:

ای سدره رفیع ترا سدره آسمان
 از چار طاق قدر تو یک طاق آسمان
 حین طربسرای ترا زهت ادم
 کرایس کبریای ترا رونق چنان

محمود برلاس { بوده ابران شعراسندن
 { اولوب، شویت او تکدر:
 ماجام می گرفته بخفته میروم
 بیان شکسته بر سر پتانه میروم

محمود بک { آق قیونلی دولتی ملوکندین
 { اولوب، اوزون حسنک نو.
 رونق و اوغورلی عمده اوغلیدر. عمی مسیح میر.
 زادن صکره بغداد حاکمی علی برناک سعیهله
 عراق و فارس حکمداری اولش ایسه ده، متعاقباً

عی سلطان خلیل و عم زاده سی میرزا بایسنقر ابله
جنک ایدوب، مرقوم علی بزناک ابله برابر قتل
اولنشد.

محمود بن سبکتکین } [محمود غزنوی]
ماده سسته سرا -
جمت بیوربله .

محمود بن یمن الدین } (امیر -) ابران
شماراستدن او -
لوب، ابن یمن دینکله دخی معروفدر . ۷۴۵
تاریخنده وفات ایدوب، (قروم) ده پدینک
صومه سنده مدفوندر . شورباعی جمله اشعارنددر :

منکرکه دل ابن یمن پر خون شد
بنکرکه ازین سرای فانی چون شد
معصف بکف و چشم بره روی بدوست
با بیک اجل خنده زنان بیرون شد

محمود بیک } فرس شماراستدن ابکی کشینک
(اسمیدر :
برنجیسی تورانی اولوب، شویت اونکدر :

سرکشکی زسر نرود مرد عشق را
کر بعد مرک سنک شوم آسیا شوم

— اینکنجیسی حلوانی لقبیله ملقب اولوب ،
شویت اونکدر :

طاقت ندام پیش ازین صبر و قرار از دست رفت
ای من بقران سرت رحمی که کار از دست رفت

محمود پاشا } ابو الفتح سلطان محمد خان
ثانی دورنده ابکی دغه صدر
اعظم اولمش وزرادن اولوب ، خروانی الاصلدر .
غزا اتانسنده محمد افا اسمنده برامینک بد اسارتنه
دوشوب، سیاستنه مشاهده اولان آثاراستعداد .
دن طولانی، سلطان مراد خان ثانی دورنده سرای
هابونه آلنهرق ، خزینة هابونه چراغ اولمش ؛ و
بده شهزاده سلطان محمد خان مشار الیهک خدمتنه
تخصیص اولنشدی . سرای هابونده تعلیم و تربیه
کوروب ، اکثر علومدن بهره مند اولنشدی .
سلطان محمد خان ثانیکن جلوسلرندن صکره اوچاق
آخالقرلنده استخدام اولنوب ، نهایت روم ایلی
ایالتنه نصب اولنشدی . استانبولک قحی اوزرینه ،
۸۵۷ ده مهر صدارت صاحب ترجمه به ویریلوب ، ۱۵
سنه امور دولتی اداره اتمش ؛ و بو مدت ظرفنده
وقرم بولان سفیرلک بهضنده معیت حضرت پادشاهیده

و بعضنده سردار بولنهرق ، بوسنه و هرسکی
استخلاص اتمش ؛ و مجارلره محاربه ایدوب ، غالب
کلش ؛ و لوفیه و سائر بلادی ایادی دشمندن
قورتارمش ؛ و دونمائی هابونه دخی آق دیکزه
چیقوب ، مدلی اوکنده دشمن دونمائی تحریب
ایدهرک جزیره مذکورهدی فتح اتمشدی . نهایت
قره مان اوغلی پیر احمد بک قهر واعدای خصو -
صنده روم محمد پاشا طرفندن تقصیرله اتهام اولنهرق ،
حقنده تزویرات و قوعیله ، قره حصار منزلنده
۸۷۲ ده عزل اولنهرق ، کلیولی سنجاغنه تعیین
اولنمش ؛ و ۸۷۳ ده دونمائی هابونه آغریبوز
قحنه مأمور اولوب، جزیره مذکورهدی ضمیمه
ممالک عثمانیه ایتدیگی کبی، اوزون حسنه قارشی
اولان سفرده دخی حسن خدمتی کورلمکله، ۸۷۷
تاریخنده ثانیاً صدر اعظم اولوب ، بودغه دخی
خدمات مبرورهدی کورلش ایسه ده، فرار ایدن
دشمنانی تعقیبده تکامل ایتدی دیه بد خواهرلرینک
واقع اولان عزویاتی اوزرینه، ۸۷۸ ده عزل و
نقی اولنهرق، ادرنه قرینده احیا کرده سی اولان
خاص کویده اختیار عزت اتمشدی . طاق ، مدبره
جسور ، محب علم ، معارف پرور بر وزیر اولوب ،
پک چوق کتب و تألیفاتک دیباچه لری نامنک ذکرله
تزیین اولنمش ، ویا مشار الیهک نامنه یازلشد .
استانبولده بیوک جامع شریفله مدرسه وحمای او .
لوب، اطرافنده کی محله و چارشی دخی ایوم اسمیله
تسمیه اولنقددر . صوفیه ده دخی بیوک بر جامع
شریف بنا اتمشدی . ابکی شهزاده وچندرلی
خلیل خاندانندن صکره و استانبولده اک اول
صدر اعظم اولان بوذات اولوب، بوجه مذکور
کلیولی سنجاغنده ایکن، دونما ابله آغریبوزک قحنه مأ .
مور اولمغه، قیودانان دریا جدولنه دخی داخل او .
لوب، دولت علیه ده اوچنجی قیودان دریا عد اولنیور .
محمود پاشا } (صوفان بزم -) سلطان محمود
خان اول دورنده ۱۱۵۹ ده
قیودان دریا اولوب، ۶ آی بو مقامده بولنمش ؛
و دونما ابله آق دیکزه چیقوب ، مدلیسه وفات
ایتمشدر .

محمود پاشا } (طوبجی باشی زاده -)
درر سلطان عبدالحمیدخانیده

۱۲۶۸ ده قبودان دویا اولوب، برسنه ابله ۴۰ کون بو مقامده قاش؛ و روسیه محاربه سی ائساننده سینوبده بولنان دونمای هابون فیلوسنک روس دونمای طرفندن احراق اولنسی اوزربنه، ۱۲۷۰ تاریخنده عزل اولسنه، ق، تحت محاکمه آلتغله، بولی یه نغینه قرار برلشیدی. ۱۲۷۳ ده عفو و اطلاق اوله، روسیه، در سعادته کلسنه رخصت و برلش؛ و وصولی متعاقب سنه مذکورده وفات ایشدر. سلاک عسکریدن یتشمه اولوب، بر آرقاق بحریه رئیس اولمش؛ و بالاخره خاصه مشیری اولوب، داماد محمد علی پاشانک مستعینی اولغله، مشارالیهک زمان صدارتنده مسند قبودانی یه ترفیع اولنمشدی. جاهل و امی بر آدم ابدی.

محمد پهلوان { کجهلی و مظنه دن پوریا
ولیک اوغلیدر. «کنز الخاقانی» عنوانیله بر
مثنویسی وارد. شو رباعی جمله اشعارندندر:

مرد تمام آن که نکفت و بگرد
آن که بکفت و بکند نیم مرد
و آن که بکفت و نکند زن بود
نیم زن است آن که نکفت و نکرد

محمد جونپوری { (ملا -) هندستانک
مشاعر شعرا و علماء
سندن اولوب، کمال فطانتندن ۱۷ یاشنده ایکن تکمیل علوم عقلیه و نقلیه ایش؛ و بعدده شیخ محمد افضل جونپوری تلامذه سی زمره سنه داخل اولمش ابدی. ۱۰۶۰ تاریخنده وفات ایشدر. مدارسه متداول «شمس بازغه» عنوانیله برتالیفی و مرتب دیوان اشعاری وارد. شو بیت جمله اشعارندندر.

هر آن میی که ندارد خار در لب توست
چرا که چشم تو پیوسته در خار بود

محمد خان اول { (غازی سلطان - بن
{ مصطفی خان ثانی بن محمد
خان رابع بن ابراهیم خان) سلاطین عظام عثمانیه تک
یکری دردنجیسی اولوب، ۱۱۰۸ تاریخنده دنیابه
ککش، و ۱۱۴۳ ده همی سلطان احمد خان نائیک
فراغنده، ۳۵ یاشنده اولدینی حالد، تحت عثمانی یه
جلوس ایشدر. جلوسی داخلا برطاق قاریشقلقره
تصادف ایشکله، اول باول یکچیری سرکشربنک

وسائر فسدنک تربیه سنه تثبیت اولنوب، بعدده ایران شاه جدیدی نادر شاه مقدهما دول عثمانیه تک ضبطنه یکمش اولان آذربایجان و اران جهتلربنک استردادینه قایتبشش اولدیندن، شرق سفیری آجیلوب، ابتدا بغداد والیسی احمد پاشانک و بعدده طوبال عثمان پاشانک سردارلیغله حربه باشلانمش؛ و نادر شاه بیوک بر قوته مالک اولدیندن، بر قاج محاربه قزاقغله برابر اوصرده روسیه دولتی دخی آزاق و دربرند و قویان جهتلربنک بعض نجاوزانده بولدیندن، ناچار نادر شاهله عقد مصالحه یه مجبو. ریت الوروب، روسیه محاربه سنه کیریشلشدی. بو محاربه ائسانسنده آوستریا دولتی صورنا بین. الدولتین صلح و مسالمتی اعاده یه توسط ابتدیکی حالد، خفیا روسیه ابله اتفاق ایش اولغله، مصالحه امکانی اشکال ایده جک برطاقم تکالیفده بولنوب، نهایت آوستریا عسکری دخی بوسنه و صربیه جهتلرنده حدودی نجاوز ایشیدی. هر نه قدر روسلر بقت قریبه داخل اولوب، بوشبه جزیره بی غارت و تخریب، و آزاق ابله دیگر برچوق قلاع ضبط ایشکری کبی، آوستریالیلر دخی بوسنه تک هر طرفنه صوقلش، و بلفراد و سمندره و سائر قلاعی ضبط ایشلرسه ده، بوسنه والیسی بولنان صدر اسبق حکیم زاده علی پاشانک تدبیرله و قادیلربنه و ارنجه. قدر سلاحلنوب، مردهانه مقاومت ایدن بوسنه دلارولربنک غیرتیه، درعب آوستریالیلر کلیتی تلفاتله چکلمکه مجبور ایدلش؛ و قره دکنز جهتمده دخی قریم ناتارلیغله عساکر عثمانیه روسلرک ایلربلسنه سپرچکمشر ابدی. ۱۱۴۸ دن ۱۱۵۲ تاریخنده تک دوام ایدن و ایکی بیوک دولته بردن و اوقدر واسع حدودده مقاومتدن عبارت اولان بو محاربه ائسانسنده مصالحه مذاکراتی برکون اکسک اولیوب، کرک روسیه و کرک آوستریانک ابتدایی تکلیفاتی تک آخر اولدینی حالد، کوپرلی محمد پاشانک تربیه کرده سی اولان صدر اعظم یکن محمد پاشانک کمال ثباتله طاوراعسی، و عساکر عثمانیه تک بر قاج مظفرته نائل اولسی دشمنلرک اوقدر بیوک امیدلر و قورتیلر بسلامکه مجال برافامغله، تکلیفلربنی کیتدکجه ایدبره رک، نهایت جزئی بعض فدا کارلقلره عقد مصالحه اولنمشدی.

بو محاربه لرك سورذكری مدتوں ماعدًا سلطان محمود خان اولك زمانی صلح و اسایشله كچوب، نادر شاهك واقع اولان بعض تكلیفاتی نتیجه سز قالمش؛ و نادر شاهك وفاتندن صكره ایرانك هرج و مرج اولسنه دولت عثمانیه اصلاً قاروشیوب، حتی تبریزها ایسی وبعض ولات و سائر اكاثر ایران دولت علیه التها ابله، عرض تابیت ایشملر ایکن، باب عالی رد ایدوب، مداخله ایتمه مشدی. وقوات داخلیه ملك مملری جزیره العربیه عبدالوهابك ظهور بله كندیسنك اسمنه نسبتله یاد اولنان مذهب جدیدی ایجاد ایلسی، و استانبول وادرنه ده شدتلی زلزله لر وقوعیدر.

سلطان محمود خان اول ذوق و اكلنجیه مائل و اینیه انشاستنه مراقلی اولوب، بوغاز ایچنده و پایختك سائر طرفلرنده بر قاج سرای و كوشك و یالی بنا، و برجوق سور و آلایلر اجرا ایشلردی. اوائل دور سلطنتنده قیمتدار كتیب نادره بی حاوی اولغله استانبول كیتخانه لری آره سنده ممتاز اولان آباصوفیه كیتخانه سیله متعاقباً والده جامع شریفنده بر كیتخانه تأسیس ایلدكلی كبی، و اواخر سلطنتلرنده دخی غلطه سراینده مكل بر كیتخانه آچمشلردی. ۱۱۶۸ سنه سی ارتحال ایدوب، مدت سلطنتی ۲۵ سنه دن ۲۰ كون اكسیدر. پدرلری سلطان مصطفی خان ثانی تره سنده مدفوندر. برادرلری سلطان عثمان خان ثالث خلفلری اولمشلردر.

محمود خان ثانی } (غازی سلطان - بن
عبد الحمید خان اول بن
احمدخان ثالث) سلاطین عظام عثمانیه ملك اوتوزنجیبی و ایوم زینت افزای تخت عثمانی اولان سلطان عبد الحمیدخان ثانی اقدسزك جد امجدلیدر. ۱۱۹۹ تاریخنده دنیایه كلوب، ۱۲۲۳ تاریخنده، ۲۴ یاشنده ایکن، برادرلری سلطان مصطفی خان رابعدن صكره تخت عثمانیه جلوس ایشملردر. همزاده لری شهنشاه اسبق سلطان سلیم خان ثالث حضرتلرنك تربیه كرده سی اولغله، مشارالیه كبی اصلاحات و تجدید دائمی لزومی تقدیر بیوروب، آوروپا دولتك كوندن كونه تراید ابدن قوتلرنه و منتظم عسكركلرنه طرز قدیم اؤره اولان و ذاتاً اسكی چیغرندن دخی چیقوب بر حال نذبذب و پریشانیده بولنان ناقص

و غیر منتظم قوتلره قارشلی طور مق، و دول متمنه اورته سنده طرز و اصول قدیمه طیانه بلك محال اوله جغنی چشم حقیقت بین ابله عین الیقین كور. ذكرندن، عنان دولتی بد اقتدارینه آبر آلامز، برنجی املی بكیجری اوجاغنك الفاسیه، نظام جدیدك وضع و ترتیبی اولدینی حالد، جلوسلری يك قائله لی و خطرناك بر وقته تصادف ایتدیكندن، مناسب وقت و فرصت انتظارینه مجبور اولمشلردی. او صره لرده آناتولی وروم ایلنده بر جوق دره بكلی ظهور ایش؛ و الیلرك بر طاقی بر دره بلكه طوری اخذ بله قفرد داعیه سنه قالیقیش اولدقزندن، ابتدا بو حالك اوكنی آلتی اقتضا ایدوب، بونلرك برر بر تربیه و تنكینه تشبث ابله، موفق اولمشلردی. روسیه ابله ایكی سنه محاربه اولوب، نهایت ۱۲۲۷ ده بكرش معاهده. سنك عقیده بسارایه ملك تركنه مجبوریت الورمش ایدی. سلطان محمود خان اول زماننده ظهور ایش اولان و هاییلر جزیره العربیه كیتدكجه قوت بولوب، مذهب لرنی تعمیم ایشكله، رئیس لری مسعود حجازه مستولی اولوب، بر قاج سنه دن حجاجك بوللرنی كمش اولدیفندن، مصر و ایسی محمد علی پاشا بونلرك دفع و تنكینه مأمور اولغله، اوغلی ابراهیم پاشانك قومانده سیله باشلیجه آرنائوزلردن مرگ بر فرقه عسكربه سوق اولنورق، مرقوم اخذ و كرفت، و طرفدارلری تعقیب و تنكیل ابله حرمین شریفینك طرق تأمین اولمشدی. بعده روم ایلی خرسیتیان تبعه سنك بمضرنده آثار عصیان ظهور ایدرک، بش سنه بونلره اوغراشلدقندن صكره، ۱۲۳۳ ده صربیه به امتیاز و برلكه، و افلاق ابله بغدادك دائره امتیازلرنك بر قات دها توسیعه مجبور اولمشدی. ۱۲۳۶ ده تپه دنلی علی پاشانك وجودی قالدقندن صكره، یونان اختلالی ظهور ایدوب، بونكله دخی سكر سنه اوغراشلدقندن و مصر عسكركنك دخی امداد بله عصیان بسبتون باصدرلدقندن صكره، آوارنده عثمانلی دوغنامسی یاقان آوروپا دولتك نوسطیله، ۱۲۴۴ ده بونلك استغلالی قبول اولمشدی. در عقب روسیه ابله بر ایكنجی محاربه وقوع بولوب، آوروپا دولتك

توسط طبعه ادرنه معاهده سی امضا ایداشدی. ۱۲۴۱
 تاربخنده وقته خیره نامیله معروف اولان
 وقته عظیمه ظهور ایدوب، بونده پادشاه مشارالیه
 بیوک برغرت و جبارتله شخاق شربی بدو بدیرینه
 آلهرق، یکجیری باغیرینه قارمی عموم ملت اسلا
 میه تک معاونه مراجعت ایتش؛ و بیوک برسونتله
 یکجیری اوجاعنی لغو و باغیرلی دفع و تنکیله موفق
 اولدقن صکره، نظام جدیدک ترئینه و حریره
 وطیبه مکتبلرنک تأسیسه، آوروپا مدینتی قبول
 و تطبیته دامن درمیان غیرت اولمشردی. آتیجی
 ذاتاً برایشه یارامه جق برحاله ککش اولان اسکی
 اوجاغک لغویله برابر، نظام جدید دخی هنوز
 تمامیله اجرا اولنه میوب، ممالک عثمانیه تک اکثر
 طرفلرنده تصب و جهات بونک حسن قبولنه مانع
 اولقنده بولغفله، دولته او صروده بالطبع ضعیف
 طاری اولوب، کرک بونانده و کرک جزیره العربده
 دولته بیوک خدمتار اراز ایتش اولان مصروالیسی
 محمد علی پاشا دخی دولتهک بو ضعفندن و کندی
 قوتندن استفاده طمعنه دوشوب، اوغلی ابراهیم
 پاشانک قومانده سیله سوریه جهته عسکر سوق
 ایتش؛ و وقوع بولان اوج محاربه ده عساکر مصریه
 کثرت و انتظام قوتیه غلبه چالوب، بو حاله قارشی
 روسیه ایله خنکار اسکله سی معاهده سیله عقد اتفاقه
 مجبورت الورمشیدی. مصر لیلرله بر دیگر محاربه
 آچیلوب، ابراهیم پاشا آناتولی بده داخل اولدینی
 صروده ۱۲۵۵ ده سلطان محمود خان ثانی ارمحال
 ایدوب، بیوک محدومی و والد ماجده حضرت شهر یاری
 سلطان عبدالمجید خان جلوس ایتمشلردر.

سلطان محمود خان ثانی حضرتلری اذکار
 تجدیدکارانه و ترقی برورانه به مالک مدبر و غیبور بر
 پادشاه ایدی. هر نه قدر زمان سلطنتلرنده دولت
 حسب القدر برخیلی برل فائب ایتش ایسه ده، احوال
 ایچنده اصلاً یأس و قنوره دوچار اولمیان همت
 مشکلات براندازانه لری سابه سننده، دولت آوروپا
 طرزنده عساکر منتظمه به مالک اولوب، فرقنده
 اولمقزین اضمحلاله خدمت ایدن زور بارلک شردن
 قورتلش؛ و پادشاه مشارالیه دولته بر یکی دور
 ترقی و تمدن آچوب، بوسابه ده در، که خلف بزرگوارلی

زماننده دولت عثمانیه آوروپا دول معظمه سی زمره.
 سنه داخل اولش؛ و قریب محاربه سنده همان بنون
 آوروپا دولت عثمانیه ایله بیکدل و یکجیت بولمشدر.
 بناء علیه، دورنده واقع اولان ضایعات شرو.
 ریاندن عد اولنوب، سلطان محمود خان ثانی حضرتلری
 چلی سلطان محمد خان کبی مجدد دولت عد اولغنه
 شایان بر پادشاه عظیم الشاندر. جنبرلی طاش قریبنده
 تربه مخصوصه لرنده مدفوندر.

محمود خان لشکا { هندستانده ملتان شهر
 و خطه سننده حکومت
 سورن لشکا سلاله سنک دردنجی حکمداری او.
 لوب، فیروز لشکا تک اوغلیدر. ۹۰۸ تاربخنده
 جیدی حسین لشکایه خاف اولش؛ و ۲۳ سنه
 حکومت سوروب، ۹۳۱ ده وفات ایتش؛ و وفاتی
 متعاقب بابرشاه، پنجابی فتح ایتدیکی صروده، آرقون
 حسینی ملتانک ضبطنه مأمور ایدوب، بو مملکتی
 صاحب ترجمه تک اوغلی و خلی اولان ایکنجی حسین
 لشکا تک لندن آلمشدر.

محمود خراسانی { ایران شعرا سندن او.
 لوب، کنجکلکنده خو.
 وارده جه بر همر سوردرکن صکره، مولانا مجد
 تبارکانی به انتسابله، طریق فقر و تصوفه سلوک ایتش؛
 و نهایت مشبخته نائل اولمشدی. شو رباعی اونکدر:

یکجند ز دوستان جدا خواهم شد
 با محنت و درد مبتلا خواهم شد
 تا یار بسازد آشنای خویشم
 بیکانه ز خویش و آشنا خواهم شد

محمود خطاط { (خواجه -) ایران شعرا
 و خطاطینندن اولوب،
 مولانا میر علی شاکرداندن و شاه طهماسب صفوی
 منسوبینندن ایدی. شویت اونکدر:

قدم از دو دیده سازم چوروم بیست جویت
 که ز پای رشکم آید که بهم بخساک کویت

محمود سبکتکین { «محمود غزنوی»
 { ماده سنه مراجعت. }
 محمود سلجوقی { ابرانده حکومت سورن
 { ملوک سلجوقیه تک بدنجیسی
 اولوب، (محمد بن ملکشاه بن آلب آرسلان بن چغری

بك) ك اوغليدير. ۵۱۲ تاريخنده، پدريك وفاتي اوزرينه، عراق حكمداري اولوب، همي سلطان سنجرايه ابتدا جنك ايتمش؛ و بده اطاعت ايدوب، قيزي ماه ملكي تزوج اتمكله، دامادي اولمشدى. ۱۳ سنه سلطان سنجرك فرمانيله عراق و آذربايجانده حكومت سوردكدن صكره، ۵۲۵ تاريخنده ۲۷ ياشنده وفات ايتمشدر. ادبيات و اشعاره مائل زندوست و آوه مراقبي اولوب، اييكلي و صبرمه لي چوللر و مرصع طاسمه لرله مزين بوز زاغري اولديني سر و بدير.

محمد سيف الدين } ايران شعرا سندن
 و مشهور كال اسماعيل }
 اصفهاني اولادندن اولوب، اصفهانليدير. شورباغي جله اشعارندندر:

تنت را كوفي از جان آفريند
 لبترا ذاب حيوان آفريند
 ز لعلت پرتوي در ساغر افتاد
 ز عكش جوهر جان آفريند

محمد شاه } فارس و عراقده حكومت
 سورن انجويان دولتلك
 مؤسس اولوب، كنديسي ابتدای حانده مغول حكمدارلرينك املاك خاصه لرينك مدبري اولمغه، امير چو بانك صحابته بيوك برفوذ قرائمش؛ و شيرازده كليتي املاك و عقار ايدمش ابدى. سلطان ابو سعيدك وفاتنده سالاه چنگيزدن عاجز بريني فارس تختنه بالاجلاس، مدبر المللكي اولق هوسنه دو شملكه، آذربايجانده بولنان اربا خان اوزرينه عسكر سوق ايدوب، ۷۳۶ تاريخنده كنديسي اخذ و قتل ايتدبرمشدر. اوغلي سلطان شيج ابو اسحاق سلطنته نائل اولمشدر.

محمد شاه } هندستانك بكرات خطه سنده
 حكومت سورن ملوكدن اوچ
 كشتيك اسميدر:

برنجيسي (باغرا) لقبيله ملقب اولوب، محمد شاهك اوغلي و قطب شاهك برادردير. ۸۶۳ تاريخنده، همي داود شاهك اسقاطي اوزرينه، بكرات تختنه قمود ايله، احمد آباد شهريني توسيع و تزئين، و دكنه ايكي سفر ايدوب، خيلى يرل قبح ايتمشيدي. ۵۵ سنه حكومت سوروب، ۹۱۷ تاريخنده ۷۰ ياشنده

وفات ايتمش؛ و اوغلي مظفر شاه ثاني خاني اولمشدر. — ايكنجيسى برنجينك توروني و آنف البيان مظفر شاه نائينك اوغلي اولوب، ۹۳۲ تاريخنده قتل اولنان بيوك برادري اسكندر شاهه خلف اولمش ايسه ده، اوچ آي صكره ديكر برادري بهادر شاه جونوردن كلوب، تختي ضبط ايتمش؛ و صاحب ترجمه بر سنه صكره فوت اولمشدر.

— اوچجيسى آنف البيان بهادر شاهك برادري لطيف خانك اوغلي اولوب، ۹۴۳ تا. ريختنده ميران محمد شاهك وفاتي اوزرينه، بكرات تختنه قعود ايتمش؛ و او وقتدن سوا حله مسلط اولمغه باشلايان پورتوگيزيلره قارشى (سورات) ده متين برقله يابديرمشيدى. ۱۸ سنه حكومت سوردكدن صكره، ۹۶۱ ده مقتولا وفات ايدوب، احمد شاه ثاني خاني اولمشدر.

محمد شاه } افغانستان جهتلرنده حكوم
 سورن احمد شاه ابدالي احقا.
 دندن و تيمور شاه بن احمد شاهك اولادندن اولوب، دوست محمد خان طرفندن كابلدن اخراج اولمغه، هرايه كيده رك، برقاچ سنه اووراده حكومت سورمش؛ و ۱۲۴۵ ده وفات ايدوب، اوغلي كامران خاني اولمشدر.

محمد شاه بهمني } هندستانك دكن جهتنده
 حكومت سورن بهمنيان
 سالاه سندن ايكي حكمدار ك اسميدر:

برنجيسي سالاه مذكوره يك بشنجي حكمراني اولوب، سلطان علاء الدين حسنك اك كوچك اوغلي اولديني حالده، ۷۸۰ تاريخنده، بيوك برادري داود شاهك قتلي اوزرينه، (كلبركه) تختنه قعود ايتمش؛ و يكرى سنه به قريب مدت حكومت سور. دكدن صكره، ۷۹۹ ده وفات ايتمشدر. اديب و شاعر بر حكمدار اولمغه، علوم و ادبياتي حياه، و شعرا به چوق اكرام و احسان ايدردى. مير فيض الله انجو احسانلرينه نائل اولان شعرا جله سندننددر. معاصرى اولان خواجه حافظ شيرازي دخي صاحب ترجمه طرفندن دعوت اولنهرق، هندستانه عزيمته هميا اولمش ايسه ده، بعض موانع جيلوك ايتمشيدي.

— ايكنجيسى ملوك مذكوره يك اون درد برنجيسي

اولوب، ۸۸۷ تاریخ‌نخستده دکنک احمدآباد شهرنده پدري محمد شاه ثاني به خلف اولمش؛ و ۳۷ سنه حكومت سوردكندن صكره، ۹۲۳ تاريخنخستده وفات ايدوب، سلطان احمد شاه ثاني خلف اولمشدر. زماني قتن داخله ايله چكوب، اكثر ايالات واليرلي داعيه استقلاله قائلشمسدي.

محمود شاه پوربي } هندستانك بنكاله
 { خطه سي ملوكندن
 اولوب، ۸۹۹ تاريخنخستده پدري فيروز شاه پوربي به خلف اولمش؛ و برسنه صكره سيدي پدري طرفندن قتل اولنهرق، سر قوم مظفر شاه اسميله تخت مفصو. بنه قعود ايتمشدر.

محمود شاه تغلق } (ناصرالدين سلطان -)
 { هندستانده دهليده
 حكومت سورن آل تغلق ملوكندن اولوب، محمد شاه بن فيروز شاه تغلق اوغلي ايدى. ۷۹۶ ده اون ياشنده ايكن، برادري هايون شاهه خلف اولوب، صباوتي زماننده بعض ولات اعلان استقلال ايتمش؛ و ۸۰۱ تاريخنخستده نيورلنك هنده مجاوزله، دهلي بي ضبط ايتديكننده، صاحب ترجمه جكرات جهت قاجمشيدي. نيورلنك غنائم كثيره ايله هندستاندن ايرانه عودتنده صاحب ترجمه نك عم زاده سي نصرت خان بن فتح خان بن فيروز شاه دهلي حكومتني ضبط ايتمش؛ و برسنه صكره وفات ايدوب، اقبال خان خانى اولمشيدي. بو نك دخي وفاتي او. زرينه، محمود شاه قنوجدن خروجه، ۸۰۸ ده دهلي بي ضبط ايدمهرك، وفاته يعنى ۸۱۵ تاريخنخستده دك حكومت سورمش ايسه ده، اكثر ولاه بو قتن داخله صره سنده اعلان استقلال ايله كسب قوت ايتمش اولدولرندن، دهليده بي تغلق دولتي صاحب ترجمه ايله ختام بولمشدر.

محمود شاه خلجى } هندستانك (مالوه)
 { جهتده حكومت
 سورن خلجيان سلاله سندن ايكي حكمدارك اسميدر: برنجي سي سلاله مذكوره نك برنجي سي و خلجيان دولتلك مؤسس اولوب، عن اصل خان جهان خلجى عنوانه هوشنك شاهك وزيري ايكن، بو نك وفاتنده، كندى پدري به بالانفاق، متوفاي مشار اليك اوغلي محمدى تميم ايله، ۸۳۹ تاريخنخستده تختي

ضبط ايتمش؛ و ۳۴ سنه حكومت سوروب، ۸۷۳ ده وفات ايتمكه، اوغلي غياث الدين خلجى خلف اولمشدر.

— ايكنجى سي ملوك مذكوره نك دردنجمي و اخيري اولوب، سلطان ناصرالدين بن غياث الدينك اوغليدر. ۹۱۷ تاريخنخستده پدري به خلف اولوب، ۲۰ سنه حكومت سوردكندن صكره، ۹۳۷ ده جكرات حكمداري بهادر شاه مالوه بي ضبط، و جكراته الحاق ايدمهرك، خلجيان دولتنه ختام و برمش؛ و صاحب ترجمه بي پدري اوغليله اسير ايدوب، حبس ايتمكه، محبسده وفات ايتمش، و يا قتل اولمشدر.

محمود شاه شرتقى } هندستانك جونيور
 { شهرنده حكومت سو.
 رن شرتقيا سلاله سي ملوكندن اولوب، ۸۴۴ ده پدري ابراهيم خان شرتقى به خلف اولمش؛ و ۱۷ سنه حكومت سوردكندن صكره، ۸۶۲ ده وفات ايدوب، اوغلي محمد شاه شرتقى اولمشدر.

محمود شيبستري } ايرانك مشاهير شمرا
 { و عرفاسندن اولوب،
 اكثر علومده يد طولاسي و كترت مطالعه سي وار ايدى. بده دو چار عشق اولوب، برمدت نلندرايه كز دكندن صكره، شيخ امين الدين تبريزنك حلقه ارشادينه داخل اولوب، نصيفه درون ايتمش؛ و ۷۲۰ تاريخنخستده تبريز قرينده مسقط رأسي اولان شيبستر بلده سنده وفات ايتمشدر. تصوفه متعلق «كاشن راز» عنوانه بر منظومه مقبوله سي واردور. شو رباعي جمله اشعارندردر:

در در مغان صراحي و جام نمائد
 ز آغاز اثر و نشان ز انجام نمائد
 كو پير مغان و زاهد كوشه نشين
 كز مسجد و ميخانه بجز نام نمائد

محمود غزنوي افندي } «هداي عزير»
 { محمود افندي» ماده.

سنه مراجعت بيوريله.]
 محمود غزنوي } (سلطان - بن سبكتكين)
 { خلافت عباسيه زماننده
 ظهور ابدن دول عظيمه اسلاميه دن آل سبكتكين و نام ديكرله غزنويان دولتلك مؤسس اولوب، سلاطين و غزاق اسلام اعظامنندردر. پدري سبكتكين آل سامان امراسندن خراسان والي آل بكتيك كوله سي ايكن، دامادي اولمش؛ و وفاتنده خلفي او.

لوب، سامانیرک ضمنندن بالاستفاده، استقلال و
 فرد ده واسنه قالتیشه رق، غزنه جهتی دخی ضبط
 ایتشیدی. اوغلی صاحب ترجمه سلطان محمود ۳۵۷
 تاریخنده دنیابه کلوب، بدرینک حیاتنده خراسان
 والیسی اولمغه، بدرینک وفاتنده یاننده بولنان
 کوچک اوغلی اسماعیل برینه کچمش ایسه ده،
 سلطان محمود در عقب غزنه به واروب، ۳۸۷ ده
 ملک موروثی برادرینک لندن آلمش؛ واعلان
 سلطنت ابدوب، سامانیرک النده قالمش اولان
 یرلری دخی ضبط، و فارس و عراق جهتلرنده حکم
 سورن آل بو به ایله جنک، و بعده صلح ابدهرک،
 سلطنتی طاینتیرمیشیدی. خراسان ابه الیوم
 افغانستان و بلوچستان دینن یرل کاملاً تحت
 تصرفنده اولدقن صکره، ماوراء النهر خانیلک
 خان و بعده قدر خالنه حرب ابدهرک جهوئک اوته.
 سنه و خوارزمه قدر توسیع حدود، و آل بوهدن
 دخی عراق عجم و فارس جهتلرنده بر خیلی یرل
 ضبط ایتشیدی. هندستانه اون ابکی سفر ابدوب،
 لاهور، قنوج، دهلی و سائر بلاد هندی دخی
 ضبط ابه، تا دکنک و سطرینه قدر توسیع فتوحات،
 و نشر اسلام ابدهرک، بر چوق جسم و مشهور
 بخانه لری جوامع شریفه به تحویل ایتش؛ و هندورک
 صنغرلی تزیین ایدن مجوهرات و سائره بی حرهینه
 هدیه ایتش، و غزنه و ساسات اسلامیه بی تزیینه
 قوللا ایتشیدی. هند برهمنیلرینه قاریلری قوجیلرینک
 جنازه سیله برابر دیری دبری یاقق، و میتلری کتک
 ابرماغنه آتمق کبی مغایر انسانیت و مدنیت عادات
 باطله بی منع و بساغ ابدهرک، انسانیت و مدنیت اسلامیه
 میه به بیوک خنده تار ایتشدر. بو فتوحات جهانگیرانه
 سیله برابر، عالم و محب علما و ادبا بر پادشاه او.
 لوب، درباری مجمع شعرا و علما ابدی، و نامنه و
 کندیسنگ امر و تشویقه بر چوق کتب مشهوره
 یازیلوب، جمله مادحلرندن بری اولان فردوسینک
 «شاهنامه» سیده بوجهلنددر. صحیح العقیده اولوب،
 سنلکده تعصبی و ارباب رفض و بدعته بغضی وار
 ابدی. ۳۳ سنه کال شوک و موفقیته سلطنت
 سوروب، ۴۲۱ تاریخنده غزنه ده وفات ایتشدر.
 شهر مذکورده تریه بی پک مکمل و مزین ابدی.
 «اوغلی محمد خانی اولمش؛ و سلاله بی ۵۴ تاریخنده

سلطنت سورمشلردر. سلطان محمودک طبیعت شعریه
 سی دخی اولوب، شو رباعی جمله اشعارنددر:
 آینه خویش را بصیقل دادم
 روشن کردم به پیش خود بنیادم
 در آینه عیب خویش چندان دیدم
 کز عیب ذکر کسان نیامد یادم

محمد غوری { «غیاث الدین غوری»
 { ماده سنه مراجعت بیورله }
 محمود فیروزی { (بن عبدالله خان) هند.
 ستان مشاهیر مورخینندن
 اولوب، اونوزسنه قطب شاه ناینک خدمتنده بولنش و
 ۱۰۲۰ ده وفات ایتشدر. «تاریخ قطب شاهی»
 و «تاریخ جامع الهند» عنوانرله ابکی تألیفی واردر.
 محمود قزوینی { (قاضی — بن قاضی روح الله)
 { ایران شعرا سندن اولوب،
 شو بیت اونکدر:

شبع من بر تو بیزم دیگران می افکنند
 و هک این کرمی مرا آتش بیان می افکنند

محمد کاوان { (خواجه —) هندستانده
 { دکن حکمدارلرندن نظام شاه
 بهننیک وزیر اولوب، بعده صبی بولنان محمد شاه
 ثانی زماننده وکیل السلطنه اولدقده، بدخواهرلی
 کندیسنه بعض مقاصد نامشروعه اسناد ایتکلکه،
 ۸۸۶ تاریخنده ۷۸ یاشنده قتل اولنشدر.
 شاعر و ادیب برذات اولوب، «روضه الانشا»
 عنوانیه بر تألیفی واردر، که بونده معاصر اولان
 مولانا عبدالرحمن جای ابه اولان بعض مکاتبی
 دخی مندرچدر.

محمد کیلانی { ایران شعرا سندن اولوب،
 هندستانه رحلت ایتشیدی. شو رباعی اونکدر:

هنگامه من زکینه برهم زدهی
 رخت موسم بنیل ماتم زدهی
 در توبت هرکس زدهی فال سرور
 جز توبت من که قرعه برغم زدهی

محمد لطف الله { (میرزا —) هندستان
 { مشاهیر شعرا و اعیانندن
 اولوب، پدیری حاجی شکرالله تبریزی اولدینی خالده،
 هندستانه رحلتله (سورت) شهرنده ساکن اولمش؛
 و صاحب ترجمه ۱۰۹۵ تاریخنده اوراده طوغوب،
 آقا حسین خوانساری شاکردانندن آقا حبیب
 اللهدن تحصیل علم و ادب ایتش؛ و بعده تجارت

طریقہ بشکالہ کیدوب، اورائک حاکمی نواب سرفراز الدولہ بہادرک دامادی اولئسلہ، بوئک توسطیلہ (مرشد قلخان رستم جنک) عنوائتہ و(اود) صوبہ دارلقتہ نائل اولمش ایسده، انقای وظیفہده قصور ابتدیکندن، اورادن بالانفصال، دکن والیبی نواب آصف جاہک یانئہ کیمتئش؛ و ۱۱۶۴ ده حیدرآباد شہرئندہ وفات ایتمئدر۔ شو بیت اونکدر:

ز چاک سنہ می آید بکوشم نالہ زاری
دل است این یا جرس یا نالہ مرغ کرتقاری

محمود مشہدی } مشاہیر شعرا دکن و شریعت و طریقہ واقف علمادن

اولوب، مولانا سہرینک برادریدر۔ ۱۰۸۰ ده وفات ایتمئدر۔ شورباغی جملہ اشعارئنددر:

ز تار پرست زلف عنبر بویت
محراب نشین کوشہ ابرویت
یارب تو چه قبلہئی کہ باشد شب وروز
دوی دل کافر و مسلمان سویت

محمود نجم الدین } (بن ملک العطا رکن الدین محمد) ایران شعرا۔

سندن اولوب، شاہ شجاع ایلہ شاہ منصور پینندہ وقوع بولان محاربهده شہید اولمئدر۔ شورباغی اونکدر:

کفتم بصلاح کوشم و مستوری
وز یار جفا پیشہ کزیم دوری
چام پچین قصہ چو رانی کردد
بیچارہ دلم نمیدد دستوری

محمود ندیم پاشا } دور سلطان عبدالعزیز خانیدہ ایک دفعہ مسند

صدارتہ یکمئش وزرادن اولوب، ہندداد والیبی اسبق نجیب پاشائک اوغلیدر۔ تحصیل علم ابتدکدن صکرہ، مکتوبی صدارت فتنہ دواملہ، سعید پاشائک برنجی سرعسکر لکنندہ دیوان افندیسی، بعدہ صدراعظم معاونی بولئش؛ و مؤخر آکتابت وانشا۔ دهی قوتی سیبلہ آمدی اوہلہ سنہ مأمور اولوب، ۱۲۶۳ ده عہدسنہ رتبہ اولی توجیہ ایلہ، صدارت مکتوبجیسی، ۱۲۶۵ ده بالوکالہ و ۶۶ ده اصالہ آمدی، دیوان ہاپون و بعدہ بکلیجی، دیوان ہاپون اولمشیدی۔ ۱۲۷۰ ده رتبہ بالا ایلہ صدارت و بر قاچ ماہ صکرہ خارجیہ مستشاری اولمش؛ و بعدہ مأموربت مخصوصہ ایلہ وارنہ بہ ہزیمت ایتمئیدی۔

دیگر بعض مناصب مہمہده دخی بولنورق، رتبہ وزارتہ نائل اولدقدن صکرہ، طرابلس قریب والیکنہ نصب اولنوب، برقاچ سنہ اوراسنی حسن ادارہ بہ موفق اولمش؛ و دور سلطان عبدالعزیز خانیدہ درسعادتہ ورودلہ، ۱۲۸۴ ده بحریہ نظارتہ تعیین بیوریلورق، دوت سنہ بہ قریب مدت ترسانہ بی حسن ادارہ ایلہ، برچوق اصلاحات اجرا سنہ موفق اولمش؛ و ۱۲۸۸ ده، عالی پاشائک وفاتی اوزرینہ، مسند جلیل صدارت عظاما بہ نصب اولنورق، ۱۱ آی بو مقام عالیہ بولئش؛ و بعض تنقیحات اجرا ایلمئیدی۔ ۱۲۸۹ ده بالانفصال، برمدت چشمہده اقامت ابتدکدن صکرہ، ۱۲۹۲ ده نانیاً صدراعظم اولوب، بو دفعہ دخی ۸ آہ قریب مدت مسند صدارتہ قالدقدن صکرہ، ۱۲۹۳ ده بالانفصال بنہ چشمہ بہ چکمش؛ و پادشاہ زمان سلطان عبدالحمید خان ثانی افندمن حضرتلری دورئندہ داخلہ ناظری اولوب، ۱۲۹۹ تاریخندہ ارتحال ایتمئش؛ و جنال اوغلندہ تربہ مخصوصہ سنہ دفن اولمئدر۔ طبیعت شہرہ سی دخی اولوب، شو بیٹی مشہوردر:

تفکر ایلمیڈہ بو جہانہ برکلیشی
کیدر ملی کردی باقلی صفایہ کئی

محمود الوراق } «وراق» مادہ سنہ سرا۔ جمت بیوریلہ۔

محمودی } (ملک مؤید شیخ - الظاہری) مصرده حکومت سورن ممالیک

چراکسنک دردنجیسی اولوب، سلطان برقوقک آزادایرئندن ایدی۔ اک نفوذلی امرادن اولغلہ، ۸۱۵ تاریخندہ، سلالہ عباسیہ دن خلیفہ طائمنش اولان (مستعین بالله ابو الفضل عباس المتوکل) ک اسقاطی اوزرینہ، اتفاق امرا ایلہ سلطان مصر اولوب، ۸ سنہ حکومت سوردکدن صکرہ، ۸۲۴ تاریخندہ وفات ایتمئدر۔ عالم برذات اولوب، سراہی جمع علما ایدی۔ قاہرہده باب الزیلہده واقع جامع مؤید بوئک بنا کردہ سیدر۔

محمودی } وان ولایتک حکاری سخاغندہ و سخاغک منہای شمالندہ برقضا

اولوب، جنوباً الباق و مممورۃ الحمید قضا لیلہ، غرباً و شمالاً وان سخاغیلہ، شرقاً دخی حدود ابرانیہ ایلہ محدوددر۔ ۵ ناحیہ ایلہ ۸۳ قریبی

حاوی اولوب، ۳۱ ۶۸۰ اهالیسی وارد، که بونلرکده ۲۸۲۰۰ ی کرد و ۲۴۸۰ ی ترک یعنی ۲۵۶۸۰ ی مسلم، ۲۵۰۰ ی یزیدی، ۲۵۰۰ ی ارمنی و ۱۰۰۰ ی نستورپدر. کردل میلان، مقوری، نافوری و شمسیکی اسلمبله ۴ عشرته منقسم اولوب، هر عشرت بر ناحیه تشکیل ایدبور. یزیدیلر دخی آیرنجیه بر عشرت و ناحیه تشکیل ایدبورلر. مرکزی ۳۰۰۰ اهالی بی حاوی اولان و وانک ۹۰ کیلومتره شرفنده و حدود ایرانیهدن ۱۰ کیلومترهک مسافده بولنان (سرای) قرهسیدر. قضاآک اراضیسی اکثریت اوزره اووه وطوبراغی منبت اولوب، اتماری بوغیسهده، کوچک دره لبله قایناق و چشمه لری چوقدر. باشلیجه محصو. لانی: بقدای، آریه، داری، کت و سائرهدن عبارتدر. قویون، کچی، صیغیر و خرکله به متعلق حیوانات اهلیهسی چوق اولوب، کردل بوجوانلرندن خیلی تجارت و استفاده ایدرلر.

مجمودیه } مصرده بیوک برجدولدر، که نیلک
} اک ضربی شبههسی اولان رشید
قولندن باشلاهرق، ابتدا جنوب غربی به وبعده
غرب شمالی به طوغری اذکو ایله سرپوط کوللری
آرهسنده اسکندریه لیانسه قدر واصل اولور.
سیرسفانته صالح اولان بوجدول ۱۲۳۵ تاریخنده
محمد علی پاشا مرحوم طرفندن آیلوب، سلطان
محمد خان ثانی اسمنه نسبتله تسیمه اولمشدی.
اناشاسنده ۱۳۲۰۰۰ عمله قوللانددینی خالده، بر
سنده اکمال اولمشدر. بو جدول اسکندریه
شهرینک ترقی معمورینه سبب اولمشدر. جدول
ایله متوازیاً اسکندریه دن دمیر بول خطی تمید
اولندقدن صکره جدولک بدرجه به قدر اهمیت
آزالمشدر.

مجمودیه } مصرک بحریه مدیربتنده ودمهورک
} ۱۷ کیلومتره شمالسده اولهرق
هنامی اولان جدولک ساحل یسارنده ورشیددن
دمهوره کیدن دمیر بول خطی اوزرنده قضا سر-
کزی بر قصبه اولوب، ۴۳۰ اهالیسی وارد.

مجمودیه } اوتنجی قرن هیبری عثمانلی شعرا.
مجمودیه } سندن ایکی ذاتک مخفی اولوب،
بری استانبوللی و دیگرکی قسطنطنیلیلر. — متا.

دلاور مخفی کتخ اول قوسی ویرانه صاندولر
مثلدر بوکه دیرلر عاقل اول دیوانه صاندولر
مجمودیه } فرس شعرا سندن درت کشینک
} مخلصیدر:

برنجیسی (مولانا عبدالعلی) اردبیلی اولوب،
۱۰۲۰ تاریخنده هندستانه رحلت ایشمش، و بقیه
احوالی معلوم اوله مامشدر. شو بیت اونکدر:

دهی در پیش دارم کاخر عمرست انجماش
بهرجا سرک آسایش دهد منزل تنم نامش

— ایکنجیسی همدانک اسدآباد محله سندن
اولوب، طول مدت نیشاپورده اقامتی سببیله،
کندیسی نیشاپورل عد ایدنلر دخی وارد.
هندستانه سفر ایدوب، بنه وطننه عودت ایشیدی.
شو رباعی اونکدر:

عوی بهوی دل توابی تزی
در کوچه کس در سرائی تزی
بیکانکی تمام عالم دیدی
زنهاکه حرف آشنای تزی

— اوچنجیسی اصقهنالی اولوب، شاه طهماسب
ماضی زماننده یاشامشدر. شو بیت اونکدر:

میداد زبان در دهن عوی و میقت
کین راز نهمان هست نکهدار زبان را

— دردنجیسی (ارشاد احمد بن شیخ عبدالقادر)
هندستانده دهلی مضافاتندن مظفر نکره ملحق
(پلک) فصبه سندن اولوب، برمدت دهلیده اقامت
ایتدکن صکره، بهویاله رحلتله، ولیه الهه جهان
بیکصاحبهک زوجی نظیر الدوله به انتساب ایشیدی.
شو بیت اونکدر:

بارحتت کنه نکردن کنه من
دستوری کنه ندادن کنه کیست

محیط } (بحر —) کره ارضک قره لری
محیط } احاطه ایدن بیوک دیکزلره و برلین
اسم اولوب، بحور محیطه: بحر محیط معتدل (کبیر)،

نامنه «فتوح الحرمین» عنوانه برمنوی یازمش؛
ویک اسکندری جائزه آلمش ابدی. شویت
اونکدر:

بهر توام کشند وتواهی نمی کنی
ای سنکدل چه آه نکاهی نمی کنی

— ایکنجیبی (صدرالعالم مولانا محمد بن
مولانا یحیی) اعظام علمان اولوب، غزین کفارینه
قارشی اولان جنکده شهید اولمشدر. شو رباعی
اونکدر:

ظلم که کباب از دل درویش خورد
چون درنکری زپولوی خویش خورد
دنیا عسلی است هر که زو پیش خورد
خون افزاید آب آورد نیش خورد

{ آنی الترجه شیخ لاسلام فناری زاده
یحیی { محی الدین افندیک مخلصیدر.

{ (چیوی زاده —)
یحیی الدین افندی { «چیوی زاده»
ماده سنه مراجعت بیوریه .

{ (فناری زاده —)
یحیی الدین افندی { قانونی سلطان سلیمان

خان دورنده مشیخت اسلامیه مقام والاسنه پکن
علمان اولوب، مشهور شمس الدین فناریک احفا.
دندن وروم ایل صدورندن محمد شاه افندیک
اوغلیدر. پدرندن وبعده خطیب زاده وافضل زاده.
کمی مشاهیر معاصرنددن تحصیل علوم ایله، بر قاج
مدرسه ده مدرسلک ابتدکن صکره، ۹۲۵ ده
ادرنه وبعده استانبول قاضیسی، ۹۲۹ ده آناطولی
قاضیمسکری اولمش؛ و متعاقباً روم ایل قاضیمسکر.
آکی دخی حلاوة عهده سنه تقویض اولنمقله، اون
بش سنه صدرین وظائفی ایفا ابتدکن صکره،
۹۴۴ ده انفصال تقاعد ایدمک، او ائاده حج
شریفه عزیمت، و بر سنه مجاورت و حرم شریف
نبوی بی زیارت ابتدکن صکره، عودتنده ۹۴۸
تاریخنده شیخ الاسلام اولوب، اوج سنه ایله بر آری
امور قنوابی اداره ابتدکن صکره، ۹۴۲ ده
استعفا ایدوب، کوشه تقاعده چکمش؛ و ۹۵۴ ده
وفات ایدوب، ابا ایوب انصاری (رضه) جوارینده
دفن اولنمشدر. عالم وادیب و شاعر بذات اولوب،
ورع و تقوی ایله و حلالی حرامدن تفرقه ده دقتله
وهر شیئی دفمائله ییقامدبجه قوللاتماق مراقیله

بهر محیط اطلاسی، بحر محیط هندی، بحر منجمد
شمالی و بحر منجمد جنوبی اسمبله بش دکیزدن
عبارتدر. [«معتدل، اطلاسی، هندی، منجمد
شمالی و منجمد جنوبی» ماده لرینه مراجعت بیوریه.]

{ محیط
{ مخلصیدر:

برنجیبی (میر محمد سمعد) اصفهانی اولوب،
شهر مذکورک محاصره سنده کنج یاشنده قتل او.
لنمشدر. شو رباعی اونکدر:

ای آه یسا دامن آن ماه بکیر
وی ناله کریسان سیرکاه بکیر
دلبر زبر خانه ما میکدزد
ای اشک برون آی و سر راه بکیر

— ایکنجیبی (میرزا محیط الدین خان)

مشهد نجاسندن اولوب، هندستانه رحلتله، لکه نو.
ده وزیر الممالک نواب شجاع الدوله بهادریک وبعده
اوغلی نواب آصف الدوله بهادریک خدمتنده بولنش؛
وبعده نکبت و سفالته دوچار اولمشدی. شویت
اونکدر:

شد زلف را تصیب که پوسید پای او
عمر دراز بهر چنین روزها خوش است

{ غوث اعظم عبدالقادر کیلانی حضر.
یحیی { تبریک شعرده قوللانمقلری مخلصی

اولوب، ترجمه حالی «عبدالقادر کیلانی» ماده.
سنده سبق ایتمکله، شورا جفده تبرکا ائشار طرفانه.
سندن بر ایکی بیتک ایرادله اکتفا اولنور:

کویلی بسر تربت ویرانه ما
بیخی ازخون جگر آب زده خانه ما
شکرشه که نردم ورسیدیم بدوست
آفرین باد برین همت مردانه ما
با احد درلخت تنک بکویم ای دوست
آستنایم بتو غیر تو بیگانه ما
یحیی از شمع تجلی نکاعش میسوخت
دوست میگفت زعی همت پروانما

{ ایران شعرا سندن ایکی ذاتک
یحیی { مخلصیدر:

برنجیبی (لار) خطه سندن اولوب، علامه
ملا جلال الدین دوانیسک شاکردانندن ابدی.
سلطان یعقوب زمانندن شاه طهماسب ماضی دورینه.
دک ممبر اولوب، ایفای حج زیارت حرمین ایچون
حجازه سفر ائتمش؛ وهودتنده مظفر بن محمود شاه

وبرده کثرت اکل و شربله مشهور در . مجاورتی
زماننده تفسیر شریف درسیله مشغول اولوب ،
وفاتنه دک بر تفسیر شریف ترتیبینه چالشمش ایسه ده ،
اکنانه موفق اوله مامشدر . کتب تدریسیه دن
بعضنه حواشی و تعلیقاتی وارد . شو قطعه جله
اشعارنددر :

اکر کر چه کیم صبر جیبلی
ولی صبرک دخی ارضانی خوشدر
دل عبیدن اسک اولسون درد
مسافرخانه تک مهمانی خوشدر

محیی الدین بن عربی } (الشیخ ابو بکر
محمد الطائی الاندلسی) کبار مشایخدن و اعظم صرفا
وصوفیوندن اولوب ، ۵۶۰ تاریخندن اندلسک
سرسیه شهرنده طوغمش ؛ واوراده ابن بشکوالدن
وسائر مشاهیر علمادن بعد التحصیل ، شرح رحلتله ،
شام و بغداد و مکده اکابر علما و مشایخ عصریله
کوریشوب ، استفاده اتمش ؛ واکمال علوم ظاهره
وباطنه ابله تصفیة درون ابتدکن صکره ، کالات
صوریه و معنویه سیله شهرت بولوب ، مقصود ارباب
طلب اولمشیدی . بر آره لقی قونیسه کلوب ، ملک
سلجوقی طرفندن اکرام و تعظیم کورمش ؛ و صدر .
الدین قونونیک طول بولنان والده سنن تزوج الممش
ابدی . بعده شامه معاودت ایدوب ، ۶۳۸ ده
اوراده ارنحال اتمش ؛ و جیل قاسیونده دفن او .
لنشددر . شیخ اکبر دیمکله دخی معروفدر . وفرت
فکر و ذکا به و خارق العاده بر قوه حافظه ابله
وفصاحت و بلاغت و طبیعت شریه به مالک ابدی .
عصری ملوک و اکابرندن بر جوق هدایا و جوائز
آلوب ، جمله سنن ارباب احتیاجه توزیع و تصدق
ایدردی . تألیفاتی پک چوق اولوب ، اکثری
تصوفه متعلقدر . آنانده کی افکار عالیله تک فهمی
تصوفه و حقیقته آشنا اولمغه متوقف اولدیفندن ،
بعض ظاهر برستان تألیفاننده کفرینه حکم ابدجه
سوزلر بولر ق ، تکفیرینه جرأت اتمشدرسه ده ،
حضرت شیخک بولبه بر شابه دن میرا اولوب ، اقوال
مارفانه و حکیمانسنک آکلایانلر ایچون عین حقیقت
اولدیفنده شبهه بوقدر . باشلیجه تألیقاتی بوجه آتیدر :
« الفتوحات المکیه » ۲۰ جلد ، « التدییرات .

الالهیه » ، « التنزلات الموصیلة » ، « فصوص .
الحکم » ، « الاسرا الی المقام الاسرا » ، « شرح
خلع النملین » ، « الاجوبة المسکنة من سؤالات الحکیم
الترمذی » ، « نایج الرسائل » ، « منهاج الوسائل » ،
« کتاب العظمة » ، « کتاب الیسان » ، « کتاب النجلیات » ،
« مفاتیح الغیب » ، « کتاب الحق » ، « مراتب علوم .
الوہب » ، « الاعلام باشارات اهل الالهام » ، « العبادة
والخلوة » ، « المدخل الی معرفة الاسماء » ، « کنه ما .
لا بد منه » ، « النقباء » ، « حلیة الابدال » ، « الشروط
فیما یلزم اهل طریقة الله تعالی من الشروط » ، « اسرار
الخلوة » ، « عقیده اهل السنة » ، « المغتن فی ایضاح
السهل الممتنع » ، « اشارات القولین » ، « کتاب الوہو
والاحدیت » ، « الاتحاد العتیق » ، « الجلالة » ،
« الازل » ، « القسم » ، « عقفاء مغرب » ، « ختم
الاولیا » ، « شمس المغرب » ، « الشواهد » ، « منا .
صححة النفس » ، « الیقین » ، « نایج التراجم » ، « القلط » ،
« رسالة الانتصار » ، « الحجج » ، « الانفاس العلویة
فی المسکاتبة » ، « ترجمان الاشواق » ، « الذخائر » ،
« الاغلاق فی شرح ترجمان الاشواق » ، « مواقع
النجوم » ، « مطالع اهله الانتصار » ، « المواظ
الحسنة » ، « المبشرات » ، « خطبة ترتیب العالم » ،
« الجلال و الجمال » ، « مشکاة الانوار فیما روی عن
الله عز وجل من الاخبار » ، « شرح الفاظ التي
اصطلحت علیها الصوفیة » ، « محاضرة الابرار و مسا .
مرات الاخبار » ۵ جلد وسائر . اشعار رائقه .
سندن دخی بر ایکی بیتک ابرادیله اکتفا اولنور :

لیت شعری هر دروا ای قلب ملکوا
و فؤادی لو دردی ای شعب سلکوا
اتراهم سلموا ام تراهم هلکوا
حار ارباب الهوی فی الهوی واربتکوا

محیی الدین شهر زوری } (ابو حامد
محمد بن القاضی

کیا الدین) مشاهیر فقها و ادبادن اولوب ، ۵۱۰
ویا ۵۱۶ تاریخندن دنیا به کلش ؛ و بعد التحصیل ،
بدرندن نیابت حلیده و مصرده قاضینلق اتمش ؛ و
بعده موصله هودت ایدوب ، اورایک قاضینی او .
لمش ؛ و اورا صاحبی (عزالدین مسعود بن قطب
الدین مودود بن زنگی) زردنده قدر و اعتباری

تزايد ايدوب ، دلمانله ايجيلكه ائداده اهزام او .
لنمش ايدى . موصلده بدرينك مدرسه سنده و
مدرسه نظاميه ده تدريس علومه مشغول اولوردى .
سخاوت و كرمي مشهور اولوب ، قاضيانى زماننده دين
ايچون حبس ايله محكوم مديونلرك بورجلى كندى
كيسه سندن و بزه رك سييلاريني نخيله ايدردى .
۵۸۶ ده موصلده وفات ائتمشدر . ائمار راقه سي
اولوب ، قار زولاني توصيف بولنده اولان شو بر
ايكى بيت او جله دندر :

وما شاب راس الدهر غيظاً
لما قاسه من فقد الكرام
اقام يميظ هذا الشيب عنه
وينثر ما ما اط على الانام

محي الدين طوسي } طه و نجى قرن هجرى
« كثر العاشقين » عنوانيله بر كتاب يازمش ؛ امام
غزالينك « كيميا السعادة » نى اختصار ائتمشدر .

محي الدين عجمي } سلطان بايزيد خان ثاني
دورى علاماسندن او .
لوب ، طول مدت ادرنه قاضيسى بولمش ؛ واوراده
وفات ائتمشدر . سيد شريفك « فرائض » نه حواله
شيسى ، شهيد باينده بر رساله سي و سائر بعض
آثارى واردر .

محيي حلي } اوتجى قرن هجرى عثمانلى
شعرا سندن اولوب ، نيكده .
ليدر . ابوالسعود افنديك حلقه تدريسنه و بعده
زمره قضانه داخل اولمشيدى . شو بيت اونكدر :

سندن يانوب ياقلمغه جاناملكره
طوندى دخان آتش آقم فلنكره

مخا } بن ولاتنك تمز سنجاغنده و صنعايك
۲۵۵ كيلومتره جنوب غريب سنده
هدنك ده ۲۰۲ كيلومتره غرب شمال سنده اولورق ،
بجر احرك ساحل شريف سنده و باب المنديك شمالنده
۱۳° ۱۹' ۱" عرض شمالى ايله ۳۶° ۹' ۴۰" طول
شريفده واقع قضا مركزى بر قصبه و اسكله اولوب ،
وقتيه قرق اللى بيك اهالى بنى جامع و ميمور و ايشك
بر اسكله ايكن ، شمديكى حاليه خراب و متروك او .
لوب ، آيجيقتى اونوز قرق خانه بنى حاوى بر كوى
حاليه در . بو تنديسى ليمانك طوله سندن و عدديك

تريقات فوق العاده سيله تجارجه اولان تسيلاندن
ايلرى كاوب ، وقتيله بتون ينك محصولاتى مخادن
اخراج و امتمه اجنبيه دخى اورادن ادخال اولمقده
ايكن ، ائشمدي بتون ينك تجارتنى عدن طرفيله
وقتما حديد و لجه اسكله لاندن اجرا اولنور .
سوقا فلر ينك عدم نظاقتيله ائملرك دخى سوقا فلر ده
آقمه سندن ايلرى كان و خامت هوا سي دخى اسباب
تنديسى جله سندنر . ينك قومه سي دخى وقتيله بو
اسكله دن اخراج اولنديغينون ، اوروياجه مخا
(Moka) قيوه سي ناميله شهرت بولشدر . مخا قصبه .
سي بك اسكى اولوب ، جغرافيون اسلام آثار
عربيه سنده اسمنه تصادف اولنور . — اوج قره .
دن مركب اولان قضا سنك باشليجه محصولاتى دوره
ايله خرما در .

مخابط } حضر موده بر بر اولديغنى ياقوت
حوى بيان ايدور .

مخائل } بن ولاتنك صير سنجاغنده و اها
ايله قنقده آره سنده و اهادن ۱۸
قنقده دن ۲۴ ساعتق مسافنده واقع قضا مركزى
بر قصبه اولوب ، ۱۰۰۰ قدر اهالى سي ، هفته ده بر
قوريلور بازارى و قشله سي واردر . — ۲۸
قياثلدن عبارت اولان قضا سنك باشليجه محصولاتى
بفداى ، آره ، دوره ، خرما و سائر دن عبارتدر .

مختار } (ابو اسحاق — بن ابى عبيداللقنى)
مشاهير غزاتدن اولوب ، پدرى صحابى .

به دن اولديغنى حاليه ، كنديسى هجرت نوبه سنه سي
دنبايه كلش ؛ و بنا عليه صحبت و روايه نائل اوله ما .
مشدر . سيد الشهدا امام حسين (رضه) افنديك
انتقامى آلتق داعيه سيله ۶۵ تاريخنده خروج
ايدوب ، كوفه بنى ضبط ائتمش ؛ و اهل شيعه دن بر
چوق آدمرك كنديسنه تابع اولمغه ، شمر ذوالجوشنى ،
حضرت امامك مبارك باشنى كرن حولى بن زيدى ،
حضرت مشار الهمى شهيد ايدن عسكر ك قوماندانى
بولمش اولان عمر بن سعد ابن ابى وقاصى ، بونك
اوغلى حفصى و او زرينه عسكر سوق ايدن عبيدالله
بن زيادى و سائر بزيديلرى قتل ائتمش ؛ و بو اغوده
يك چوق مشاق و بلبه ده دوچار اولوب ، اهل اسلامك
محببتى قزائمش ايدى . عبدالله بن عمر و عبدالله بن
عباس و محمد بن الحنفيه (رضم) . مال كوندر بر ،

ومشارالهم كندیندن قبول ایدرلردی . عبدالله بن عمر (رضها) صاحب ترجمه مك قاینی اولوب ، همشیره سی صفیه بنت ابی عبیدی تزوج ایتشدی . كوفه ده بر بیتی سنه حكومت سوردكدن صكره ، ۶۷ تاریخنده مصعب بن زبیر اوزربنه هسكرسوق ایدوب ، كندیسنی شهید ایتشدر .

مختار { فرس شعرا سندن اوج كشینك مخلصیدر :

برنجیسی (مختار بیک) رشتلی اولوب ، شو بیت اونكدر :

من کیستم بمعق تو از کار رفته ای
خورشید عیش بر سر دیوار رفته ای

— ایکنجیسی (میرزا ابراهیم بیک حسینی) سبزواری اولوب ، شو بیت اونكدر :

چنان مستانه می آید بشوق دام سنجیرش
که از موج شراب تاب نتوان کرد زنجیرش

— اوچنجیسی هندستان برهمیلردن وزیر . الممالک نواب آصف الدوله بهادرك منسویبندن او . لوب ، اسلامه و مذهب شیمی به تمایلی وار ایدی . شو بیت اونكدر :

دل خون شد و تاکی دهد دلدار آزار اینچنین
یارب چه سازم چون کنم دل آنجنان یار اینچنین

مختار { سامرا ده خلیفه متوكله مشهور بر سراینك اسمیدر .

مختار افندی { (ترشچی زاده احمد —) دور سلطان عبدالعزیز

خانیده مقام مشبخت اسلامیه بچن علادن اولوب ، ۱۲۸۹ ده مقام مشارالیه اصماد اولنش ؛ ویکرمی آبه قریب مدت بو مقامده قالدقدن صكره ، ۱۲۹۱ تاریخنده وفات ایدوب ، اسکدارده دفن اولنشدر .

مختار بك { (یوسف باشاحفیدی احمد —) بو دخی سلطان عبدالعزیز

خان دوری مشایخ اسلامندن اولوب ، آتف الترجه ترشچی زاده مختار افندیك سلفیدر . ۱۲۸۸ ده مقام فتوا به یكروب ، ۱۵ آی امور فتوایی بعدالاداره ، ۱۲۸۹ ده انقصال ، و بر قاج سنه صكره ارتحال ایتشدر .

مختار پاشا { سلطان محمود خان ثانی دوری وزیراسندن اولوب ، تیه دنلی

علی پاشانك اوغلیدر . پدرنك تحت اداره سننده

اوله رق آتنه متصرفی ایدی . پدری فرمانلی او . لوب ، یانیده محاصره اولندیغی وقت ، ترحاله متصرفی بولنان ولی پاشا ابله و دیگر برادرلبله برابر ، دولته النجا ایتشدر ایسه ده ، علی پاشانك قتلندن صكره بولنرك دخی كله لی آلهرق ، درسما ده كوندولمش ؛ و طوب قبو خارچنده دفن اولنشدر .

مختاری { اونجی قرن هجری عثمانلی شعرا . سندن وساداتق اولوب ، امیر

هاشاك اوغلی وینه شعرا دق امیرنك برادریدر . شو بیت جله اشعارندندر :

زلفك لسم آچوب ایده می خدین آتكار
اول كونی كوستر می عجب با که روزگار

مختاری { (عثمان) ایران مشاهیر شعرا سندن اولوب ، غزنه لیدر . آل سبكتكیندن

سلطان ابراهیمك زماننده یاشایوب ، حکیم سنائی افراندن ایدی . سلطان ابراهیمدن صكره هندستانه وبعده کرمانه سفر ایدوب ، غزنه به عودت ، ۵۰۴ ه تاریخنده اوراده وفات ایتشدر . شو مطلع اونكدر :

روزگاری خوشتر است از شکر و عنبر ترا
یاسن در عنبر است و لاله در شکر ترا

مخدوم { (میر —) ایران مشاهیر شعرا . سندن اولوب ، نیشاپور لیدر . میر

قاسم انوارك شاگرد و مریدی اولوب ، اولاد ممنوبه سندن معدود اولغله ، اونك طرفندن مخدوم تخلص اولنشدی . شو مطلع اونكدر :

مطرب بز ن ترانه و ساق بیار جام
خونش حلال باد که گفته است می حرام

مخدومه { ایران شاعره لرندن اولوب ، بزده لیدر . شو رباعی اونكدر :

شب عریده یا محنت هجران کردم
با او دل و جان دست و کریان کردم
چون دیدم از روی خلاصی مشکل
جان دادم و کار برخود آسان کردم

مخرم { بغدادده رصافه ابله نهر معلی آره . سنده بر یوک محله اولوب ، آل بو به و آل سلجوق حکمدارلرینك سرایلری بو محله ده ایدی . ۵۸۷ تاریخنده ناصر لدین الله طرفندن تخریب اولنشدر .

مخرمه { (ابو صفوان — بن نوفل بن اهبب بن عبد مناف القرشی الزهری)

عندليب وكل سرو وفاخته عمرها باهم عشق باخته
کشته هر کسی یار یار خود هست یارغیر غیر یارمن

— ایکھنسی (سید احمد حسین بن سید محمد
حسین) هندستانک سهرند شهرندن اولوب، محمد
شاهک کرز بردارانندن ابدی - شو بیت اونکدر:
هر سرو قدورا نرسد دعوی بالا
با دلبر ما سلمه الله تعالی

— اوچخیسی (ناه محمود) نیشاپوری او-
لوب، شو بیت اونکدر:

سنگ بیداد زدی بر سر اغیار حرا
بچنین لطف سرفراز نکرودی مردم

— دردنجیسی (قاسم خان) ایرانی الاصل
اولدینی حالد، کشمیرده نشأت ایتشد. شو بیت
اونکدر:

نشئه سهبای کفتار توام بیهوش کرد
آنجیه بامستان کند پیمانہ بامن گوش کرد

— بشخیسی (مخلص الدوله سید حسین خان
بھادر) هندستانک لکهنو شهرندن اولدینی حالد،
کلکتده اود حکمدارلرنک اخیرى اولان واجد
علی شاهک خدمتده بولنشد. شو بیت اونکدر:
قرارم برد ترکی کلهذاری دشمن جانی
بکسو سنلستانی بارو تیغ عریانی

— آلتخیسی (نواب — خان میر بخشى)
هندستانده اورنک زب مالکیرک امراندن ابدی-
شو بیت اونکدر:

دربزم طرب راه مده همچومنی را
کافسره دل افسرده کند انجمنی را

— بدنجیسی ایرانی اولوب، شو بیت اونکدر:
چنان کردیدهام رسوا اگر بیند مرا یاری
کند بیکانکی هر چند باشد آشنای من

مخلص الدوله { (ابوالتوج مقلد بن نصر
{ بن منقذ الکنانی) شیزر
قلعه سنده حکم سورن بنی منقذک برنجیسی اولوب،
اصحاب نقوذ و اقتداردن بر رئیس و امیر ابدی -
۴۵۰ تاریخنده وفات ایتشد. کربم برذات اولوب،
عصری شمارسنگ کندیبی حقته بر جوق مدحی لری
وارد.

مخلص بابا { سلطان عثمان خان فازی دوری
{ مشاهیر مشابختندن مجاب الدعوه

صحابه دن و مؤلفه قلوبدن اولوب، قح مکه کونی
اسلامه کلش؛ و بعده اسلامده صدق و خلوصه
حرکتده بولنشد. سعد ابن ابی وقاصک همزا -
دهمی ابدی. اسلامه کلدیکنده خیلی مسن و انساب
قریش و عربده واقف ابدی. ۵۴ تاریخ همیرسنده
۱۱۵ یاخشنده اولدینی حالد، مدینه منوره ده
وفات ایتشد. و اواخر عمرنده کوزلرینه صمی طاری
اولیدی.

{ (بن حیر الاشجعی) صحابه دن او-
مخشی } لوب، منافقیندن و مسجد الضرار
اصحابندن ایکن، تبوک غزاسنده بولنقدن و حضرت
رسول الله (صلم) ابله اصحاب کرامی حقته بعض
اراجینه جرأت ایتدکن صکره، توبه ایدوب،
قیامده اسلامده صدق و خلوص کورلش؛ و شهیداً
وفاتی آرزو و دعا ایدوب، پیامه وقعه سنده شهید
اولش؛ و نشی بولنماشدر.

{ ابران شمارسندن اولوب، رشت
مخفی } قصبه سنده نشأت ایش؛ و فارس
حاکمی امام قلیضانک خدمتده بولنشد. نجیف
البدن بر آدم اولوب، مع هذا کونکار شربنه مداوم
ایش. وطنک قیزلرنی ذم بختنده اولان شورباغی
جمله اشعارندندر:

مخفیا دختران خطه وشت
چون غزالان مست میکردند
از پی مشتری بهر بازار
بند تلبان بدست میکردند

{ (سلیبه) هند ملوکندن مابون
مخفی بیکم } شاهک قبزی کلرخ بیکمک
قبزی اولوب، شاعره و ادیبه بر خاتون ابدی. شو
بیت جمله اشعارندندر:

کاکلت را من ز مستی رسته جان گفته ام
مست بودم زین سبب حرف پریشان گفته ام

— سالفه الترجه (زب النسایکم) ک دخی
مخلصی مخفی اولوب، شو بیت جمله اشعارندندر:

بیگانه وار میکذری از دیار چشم
ای نور دیده حب وطن درد دل تو نیست

{ فرس شمارسندن بروجه آتی بدی
مخلص } کشینک مخلصیدر:
برنجیسی (میرزا محمد) قم شهرندن اولوب،
سرتب دیوانی وارد. شو بیت اونکدر:

خدمتده کاکتده بولنشدر. قصائد و غزلیات
وسائر اشعارنی حاوی دیوانی بدی قسمه منقسمدر.
شو مطلع اونکدر:

از کشتگان ناز چو معشر نوشته اند
در داکه نام من سر دفتر نوشته اند

مدامی { اوتچی قرن هجری عثمانلی شعرا -
سندن وز سره سیاهبندن اولوب،

اواخر حالنده استانبولده بیت المال امینی اولمشیدی.
شو بیت اونکدر:

کوه غم چشمه سیدر چشم کهرپاش دکل
سطر تاریغیدر اوستنده آنک قاش دکل

مدامی { ابران شعرا سندن اوج کشینک
مخلصیدر:

برنجیسی (میرزا محمد صادق) شیخ سعدی
شیرازینک کریمه سی ستاره بانوئک نسلندن اولوب،
هندستانه رحلتله، خیرپور والیسی نواب علی مراد
خانه انتساب اتمش؛ ومدحی مقابلنده آفرجازه لره
نائل اولمش ابدی. شو مطلع اونکدر:

سعر برای تماشای لاله و ریحان
کشید تو بن شوقم بسوی باغ عنان

— ایکنجیسی (مدامی جدری) همدانی او -
لوب، اکبر شاه زماننده هندستانه رحلت اتمشیدی.
شو بیت اونکدر:

نمی دالست بچنون عاشق رسوای عالم شد
منم استاد عشق و عاشقی برمن مسلم شد

— اوچنجیسی اصفهانلی اولوب، شو بیت
اونکدر:

انتظاری داشتم کامروز یارم میکشد
و که پیدانیست یار و انتظارم میکشد

مدانیه { خداوندکار ولایتک بروسه یعنی
مرکز سنجاغنده وبروسه تک ۳۴
کیلومتره شمال غربیسنده اوله ورق کللیک کورفرزینک
مدخلنده و بوز برونک قارشیسندن بر قصبه واسکله
اولوب، ۲۰۰۰ ی مسلم و قصوری روم و سائر
اولق اوزره، ۵۹۰۰ اهالیسی، ۸ جامع شریقی،
۱ تکیه سی، ۳ کلیسای، ۱ مدرسه سی، ۱ رشده
و ۲۹ صبیان ایله ۸ روم مکتبی، ۷ خانق، ۲
مسافرخانه سی، ۲ حمامی، ۱۶ باغخانه سی، ۲ ایکنخا -
نهی، ۳ دکرنی، ۹۱ مفازمه سی، ۱۴۳ دکانی،
کوزل صولری و اطرافنده فرح فرا مسیره لری

بر ذات اولوب، غازی مشارالیهک بعض فتوحاتنده
رفاقتلرند بولنش؛ و بده قره مان دیارنده نوطن
ایتمش ابدی.

مخلص پاشا { « اسعد مخلص پاشا » ماده
سنه مراجعت بیوربله . [

مخلص پاشا { (سیروزلی یوسف —)
سلطان محمود خان ثانی و صد.

الحجید خان دوری و زراسندن و شعرا دن اولوب،
سیروز اعیانی اسماعیل بک اوغلی ابدی. ۱۲۴۳
تاریخنده مأموراً یانیه جهتنده ایکن، رتبه وزارتله
آفریبوز محافظلنه و بده صاروخان، ۱۲۳۸ ده
حلب ایالتنه نصب اولنش؛ و برآرلق کوتاهییه
نی اولنسدقن سکره، منتشا و قره حصار صاحب
سنجاقرینه، ۱۲۵۱ ده بلفراد محافظلنه، ۱۲۵۶
ناویخنده ثانیاً صاروخان و متعاقباً روم ایلی ایالتنه
نصب اولنش؛ و ۱۲۵۸ ده بالانفصال سیروزه
عزیمتله؛ ۱۲۵۹ اوراده وفات اتمشدر. شو مطلع
اونکدر:

حساب عشق کیم آکلار کیمکله سویلشم
کتاب عشق کیم آکلار کیمکله سویلشم

مخلصی { اوتچی قرن هجری عثمانلی شعرا -
سندن اولوب، قانونی سلطان

سلیمان خان شهزاده لرندن سلطان بایزید شهیدک
خواجیه سی جعفراندینک اوغلیدر. شو بیت اونکدر:

اولودین آریلارزین سو دین جام من
ای طیب دل و جان دردیمه درمام من

یعنی (اولورم آبرلام سورم جامنک، ای طیب
دل و جان دردیمه درمامنک).

مخفف { (بن سلیم الازدی الفامدی)
صحابه دن اولوب، کوفیوندن

معدوددر. کوفه ده بنی ازدک قبی ابدی. خلافت
جناب مرتضویه اصفهان والیسی اولمش؛ و صفینده
حضرت مشارالیهک معیننده بولنوب، ازد رایتی
حامل بولنشدر. اخبار وسیر صاحبی اولان (ابو
مخفف لوط بن بجمی بن سعد بن مخفف) صاحب
ترجمه تک احفادننددر.

مداح { (میر علی شاه کشمیری) هندستان
شعرا سندن اولوب، اود خطه سی

حکمدارلرینک اخیری اولان واجد علی شاهک

ولوت و زیتون آفاجلرله مستور نیلری واردر .
 بروسه پت باشلیجه اسکله سی اولوب، شهر مذکور
 کوزل بر شوشه ابله و بر دمیر پول خطبله مربوط
 اولمغه، تجارتی خیلی ایشک اولوب، مذکور خطک
 ایلری به تمدیدله آناتولی دمیر پولارینه ربطی
 حالنده، مدانیته اهمیت تجاربه سی آرتجه جنی شبهه .
 سزدر . مدانیته پت اسکی بر قصبه اولوب، اسم
 قدیمی (میرلیا) ایدی، که بونک بعض خرابلری
 قصبه پت اطرافنده موجوددر . مذکور میرلیا
 ماکدونیته پت حکمدار اخیرى اولان بشخی فیایب
 طرفندن تخریب اولمورق، بمده یکیدن تأسیس
 اولمورق (آتایا) تسمیه اولموشدی . اهل صلیک
 الینه کچدیکنده (مونتایه) تسمیه اولنوب، شمعدیکی
 اسمی بوندن مأخوذدر . سلطان اورخان غازی
 چابندن قح اولموشدر .

— مدانیته قضایی شرقاً کملک، جنوباً نفس
 بروسه و مجالنج، غرباً بنه مجالنج قضایلله شمالاً
 دخی سرمره دگری و کملک کورفرزبله محدود اولوب،
 امیر علی آطه سی دخی بو قضا به ملحق بر ناحیه
 تشکیل ایدبور . مذکور امیر علی و ترلیه ناحیه لبله
 برابر ۱۸ قره بی حازی اولوب، ۱۱۴ ۳۵ اهلایی
 واردر، که بونلرک ۲۸۷ ۱۴ سی مسلم و قصوری
 رومدر . اراضی ساحل بونیجه تمتد اولان و
 اشجار و سزرومانله مستور بولنان بر صره تپه لرله
 بونلرک آلتندمه کی دوز برلردن عبارت اولوب،
 طوراغی پت منبتدر . اک برنجی محصولاتی زیتون
 ابله طوت اولوب، استانبوله و سائر طرفله کلینته
 اخراج اولنان زیتون یاغیسی پت مقبولدر . قضا
 داخلنده ۵۰ ایلیکخانه و دستکاه بولنوب، صرف
 اییکدن و یاموقله قاریشیق دوشمه لک و سائر قاشلر
 یاپیلیر . سائر محصولاتی: بغدادی، آرپه، چاودار،
 بولاق، مصر، کتن، سیسام و سبزه و میوه لرک
 انواعدن عبارتدر . صوفائی مشهور اولوب، استانبوله
 کلینته نقل اولنور . باغلری دخی چوق اولوب،
 او زومی و شرابی پت مقبولدر . داخل قضا ده ۲۶
 جامع، ۲۹ کلیسا و ۴۵ یاغخانه موجوددر .

مدائن { بغدادک ۲۶ کیلومتره جنوب شر .
 قیسنده و دجله پت ایکی ساحلنده
 اولورق دیکله دجله به دوکدیکی محل فربنده اسکی

بر شهر اولوب، اشکانیان و ساسانیان زماننده ایران
 دولتک قیشلق یا بغنی ایدی . بونک اصل اسمی
 طیسفون (Ctésiphon) اولوب، انصالنده (سلفیه)
 شهری دخی وار ایدی، و ملوک ایراندن هان هر
 بری شهره آریجه بر محله علاوه ایتدیکندن،
 صربلر طرفندن جمع صیفه سیله (مداین) تسمیه
 اولموشدر . مداین ۱۶ نجی سال هجریده و خلافت
 جناب فاروقیده سعد ابن ابی وقاص (رضه) طرف
 فندن قح اولمورق، او صروده کوفه و بصره و بمده
 حجاج طرفندن واسط تأسیس اولموشله، مدائن
 اهمیتندن دوشوب، اهالیسی بو یکی شهرله انتقال
 اتمش؛ و نهایت ابو جعفر منصور چابندن بغداد
 تأسیس اولدیبنده، خراب بولنان مدائنک اکثر
 اقتضای بو یکی شهرک بناسنده استعمال اولتی
 اوزره نقل اولموشدر . مع هذا بر طاقم خرابلری
 الیوم موجود اولوب، علی الخصوص (طاق کسری)
 دیمکله معروف اولان جسم و عالی برکر و داخلنده
 نوشروان سراینک و برانلری جالب نظر هیرتدر .
 مدحی { اوننجی قرن هجری عثمانلی شعرا .
 سندن و زمره قضاندن اولوب،
 ابوالسود افندی درسنه مداومت اتمش؛ و کفته
 و کوناهه قاضیسی بولمش ایدی . شویت
 اونکدر:

عظیک نقشن کوروب ای مهر عالم بنا کده
 شو قندن بر نقل کسدی ماه نو افلا کده

مدراس { (Madras) هندستانک شرق
 جنوبی ساحلنده ، کلکتته پت
 ۱۳۷۸ کیلومتره جنوب فریسنده و بمبایک ۱۰۴۹
 کیلومتره شرق جنوبیسنده ، ۹° ۴۱' ۱۳ عرض
 شمالی ابله ۷۷° ۵۴' ۳۷ طول شرقیده بر شهر
 اولوب، هندستان قطعه واسعه سنک انکیلزه اداره .
 سنجه منقسم بولندینی اوج داتردن برینک یعنی اک
 جنوبیسنک مرکزیدر . کثرت نفوسجه هندستانک
 اوچنجی شهری اولوب، ۵۲۵۱۸ اهالیسی وار .
 در شهرک بونی ۱۳ واکه ۵ کیلومتره و مساحه
 سطحیسی ۷۰ مربع کیلومتره اولوب، همان یارس
 قدر کینیشدر . ایچندن آقان (کوام) شهری
 شهری ابکی به آروپ، شمال جهتنده کی قسم اعظمی
 طرز قدمده در ، و بر لیلرله مسکون اولوب، چار

شی و بازار و لیمان و بافته‌لرله معاملات تجاربه و صرافیه مؤسسانی بو قلمده در. قسم جنوبیسی ایسه طرز جدید اوزره اولوب، کتیش و دوز سو قلمری، واسع میدان و باغچه، لبله قهرجگاهلری واردر، و قلمه ابله دواتر رسمیه دخی بونده در. ۳۸ کیلو متره ارتفاعنده بر فنساری دخی واردر. ایکی نباتات باغچه‌سی دخی اولوب، برنده مکمل بر حیوانات طاقنی دخی بولنیور. دارالفنون برینی طونار بر مکتبی وطب، هندسه، السنه شرقیه، صنایع نفیسه مکتبیلری، ایکی دارالمعلمینی، موزه‌سی، السنه شرقیه جمعیتی، رصدخانه‌سی، متعدد بختانه لرله جوامع شریفه و کلیسای واردر. شهرک خارچنده بیوجک ایکی کول بولنوب، بیسنلنده بر جدول آغش؛ و نهر ابله دخی اختلاطلری اولوب، بونلردن شهره صو دخی آقیدلشد. اهالیسنک ۶۰۰۰۰ قدری مسلم اولوب، اهالی مسلمیه مقدمه چوق دهه زیاده ایکن، تدنی ایشدر. هندستانک ایچ طرفلرینه ممتد اولور براق دمیر بول خطی ده واردر. اسکیدن منسوجات صنعتی پک ایلری ایکن، آروپا فابریقه لرینه قارشی رقابت ابد میوب، تدنی ایشدر. تجارقی پک ایشک اولوب، باشلیجه اخراجاتی: قهوه، شکر، چیسویت، یاغ و بویانک انواعی، باموق، بهارات و ساثره دن عبارتدر. هوایی نسبه معتدل اولوب، یازین ۳۴ و قیشین ۲۰ درجه راده لرنده. در؛ آنجوق قولره و چچک خسته لقربله داء الفیل و مسکین علقی همان هر سنه ظهور ایدر. ۱۶۳۸ تاریخ میلادیسنده انکلز لک ایینه کچم دیکنده کوچک برقصه ابدی. اسمی (مدرسه) ویا (مدارس) دن غلط اولدینی مظلوندر.

مدراس (اداره‌سی) Présidance de
(Madras) انکلتره نیک تحت ادا.

ره سنده بولنان هندستان قطعه واسعه سنک منقسم اولدینی اوج دائره نیک بری اولوب، هند شبه جزیره سنک قسم جنوبیسندن و ساحل شرقیسنک

قسم اعظمندن عبارتدر. اوج جهتدن دکبله محاط اولوب، شرق جهتنده یعنی بشکاله کورفرزنده ساحل بونجه 20° عرض شمالی به قدر حیقه رقی، بونی ۱۹۳۱ کیلومتره اولدینی حالد، غرب جهتنده یعنی بحر عمده 14° عرض شمالیسن بوقاری چیقیبوب، بونی ۸۶۹ کیلومتره دن عبارتدر. شمالاً شرق جهتنده کلکتته اداره سنک (اورپا) خطه سیله و ایالات وسطیه ابله، و منتهای غربده ساحل قربنده بمبای اداره سنک (کناره) ایالتیه محدود اولدینی حالد، جهت وسطیه ده کریشنا ایرماغیله و اوکا تابع (نونکا بهادره) نهری مجرا. سیله نظام دولت اسلامیه‌سی الکاستدن آیرلشد. بو حدود داخنده وهان هر طرفدن مدراس سما. لکیله محاط اولورق، میسور دواتی و فرانسه به تابع بر ایکی اوفق لرله بعضی حکومت ممتازه صغیره دخی بولنیور. شمال شرقیدن جنوب غربی به طول اعظمی ۱۵۲۹ و اک کنیش محلسنده اکی ۷۲۴ کیلومتره در. طوخریدن طوفری به انکلز اداره سنه تابع اولان پرلینک مساحه سطحیه‌سی ۳۵۸ ۲۲۹ مربع کیلو متره اولوب، انکلتره ابله ایرلانده مجموعندن بیوکدر. ملحق اولان لک دیب جزایر بله برابر اهالیسی ۴۰ ۶۳۰ ۳۵ کتیی به بالغ اولور. حدودی داخنده بولنان حکومت ممتازه. نیک دخی مساحه سطحیه‌سی ۲۸۱ ۱۷۷ مربع کیلو متره و اهالیسی ۳ ۲۲۹ ۱۸۸ کشیدر.

مدراس اداره‌سی اولدجه طاغاق و مرتفع بر بر اولوب، ساحل غربیسنه متوازیاً تا بمبای جوار. لردن کلن و بتون ملیار ساحلی بونجه اوزانان غربی کات سلسله جبالی بولندیفی کبی، شرق جهتنده دخی شرقی کات اسمیله یاد اولنان بر صره طاغغر جنوب غربی به طوفری اوزانه رقی، میسورک حدود جنوبیه‌سی قربنده بولنان (نیاکبری) جیا. لنده بو ایکی سلسله برلشیر؛ و بنا علیه مند کور نیاکبری طاغغری مدراس اداره‌سی جبالنک دو کومی

حائده اولوب، اک بوکسک بریدر - نیلگیری
 جبالک اک مرتفی اولان (دودابنا) طاغنگ
 ۳۶۳۳ متره ارتفاعی اولوب، ۲۵۰۰ متره
 ارتفاعی مجاوز دیگر بش طاغی دخی وارددر. غربی
 کات سلسله سنک اک بوکسک ذروه سی ۱۷۴۶ و
 شرق کات جبالک ده اک بوکسکی ۱۴۹۰ متره
 ارتفاعنده در. شرق کات سلسله سندن (جاوادی)
 و (شیوارای) اسملیله ایکی قول آریلوب، شرقه
 طوغری اوزاندینی کی، غربی کات سلسله سنک جنو-
 بنده دخی پنه او استقامتده (تراواقور) سلسله.
 سی اوزانوب، هندستانک منهای جنویسنه قدر
 واصل اولور. ایکی کات سلسله سنک آره سنده
 ۳۰۰ ایله ۹۰۰ متره کات ارتفاعلر آره سنده بر
 یابله بولنوب، میسور دولتی ومدراس اداره سنک
 ۱۲ سنجاغنی حاویدر. غربی کات سلسله سی ساحل
 قربنده اولوب، جنوبه طوغری اوزاندیجه،
 ساحلدن تباعد ایتدیکندن، اوجهنده طاغله ساحل
 آره سنده واسع اووهلر بولنیور. شرقی کات طاغلی
 غربی کات کی برسلسله تشکیل ایتوب، برلرندن
 آیری برصره طاغلردن مرکب اولمغه، آره لرنده بر
 چوق انهارک وادیلری بولنیور، که بونلر غربی
 کاندن کله رک، یابله بی و شرقی کات صره سنی و بعده
 اووه لری شق و اروا ایله ساحل شرقیه ایتلر.
 مدراس اداره سنک انهاری پک چوق اولوب، اکثری
 وجه مذکور اوزره غربدن شرقه آقارلر، غربی
 کات سلسله سنک غربی اتکلرندن اینه رک بحر عمانه
 دوکیلن انهاری دخی چوق ایسه ده، بحرالی پک
 قیصه و اکثری سیل حائده در. بوملاکت واسه نیک
 اک بیوک ابرماقاری کوداوری، کریشنا و کاوری
 اولوب، برنجیسنک مجراسنک یالکز آشاغی طرفیله
 منصی مدراس اداره سنده بولندی کی، ایکنجیسی
 دخی خیلی مسافه ده حدود شمالیه سنی بعدالتشکیل،
 نسبة آرز پرده بستیون اداره نیک اراضیسی ایچنده
 آقار؛ اوجنجیسنک ایسه منامی و مجراسنک بوکاری
 قسمی میسور دولتی طوبراغنده ایسه ده، قسم
 اعظمی مدراس دائرہ سی داخلنده در. ایکنجی

درجه ده کی انهاردن کریشنا ایله کاوری بحرالی
 آره سنده بولنان (بنار) ایله (پلار) نهرلی
 اولوب، اوججی درجه ده دخی تعدادی مورث
 ملال بر چوق انهار بولنیور. کریشنا به تابع
 اولان وخیلی مسافه ده حدود شمالیه بی آبران
 (توتکا بهادره) نهری دخی ذکره شایان انهار
 عظیمه دندر.

هواسی عرض ارتفاعه تابع اولوب، ایچ
 طرفلرنده یاز ایله قیش آره سنده کی فرق ده زیا.
 دهر. مثلا $۹^{\circ} ۱۵'$ عرض شمالیه و یابله ده بولنان
 (بلاری) نهرنده میزان الحراره نیک درجه وسطیه.
 سی تموزده ۳۸ و کانون نایسه ۲۳ در. کاک
 جنوبه وکک سواحل طوغری ایندیجه بوفرقت
 آزالیر. هر حالده عمومیت اوزره هواسی پک صبحاق
 اولوب، یالکز نیلگیری جیالی اوزرنده و سائر
 مرتفع طاغلرده سردی بر بهار حکم سوربور.
 ایکی طرفنده کی طاغلر بلوطلرک حلولنه مانع اولمغه،
 داخلی یابله سنک یاغمورلی آرز و سیرک اولوب،
 اهالی اووه دن بری یاغمور صولرینی جمع وسق ارا.
 ضیده استعمال ایتک اوزره، مکمل بندر وسدلر
 یاغملردر. سواحل غربیه سنک یعنی میلیارک ایسه
 یاغمورلی پک چوق و بوره و فرطونه لری پک شدتی
 اولدی بی کی، سواحل شرقیه سنک ده، بوندن آرز
 ایسه ده، نه چوقدر. سواحلده یاغمورلرک کترتیه
 حرارتک شدتی هوایی تحمل اولنه میه جق بر حاله
 قویار. نوبتی صتمه لره قولره، چیمک و سائر علل
 ساربه اکسیک اولیوب، اکثریا یاغمور موسملری
 عقینجه ظهور ایدر؛ وبعض دفعه فقط وغلا دخی
 منظم اولوب، تلفات کلیه بی موجب اولور.

اووه لری وعلی الخصوص سواحل شرقیه سنده کی
 واسع اووه لر انهارک دایله لیه و اقسام ایتکلری
 حسابسز قولرله آره لرنده کی جدولر واسطه سببه
 کوزل سق و اروا اولنهرق، طوبراقلری دخی
 انهارک دوککلری اتره دن متشکل اولمغه، پک
 منب اولدقلری کی، یابله رک دخی، یاغمورلی آرز
 اولدی بی حالده، طوبرانی پک منبتدر. اک باشلی
 محصولاتی: برنج، پاموق، قهوه، شکر، جیوبت،
 چای، بویر، بوکسک برلده آرپه و داری، خرما،
 نمر هندی، قوفه جوزی و سائر میوه لرک انواعندن

عبارتدر. دارچین، آزاروت، صنغ، مازی و سائره
دخی بولنور. هر نه قدر اک قیمتدار اشجاری
حاری اورمانلری میسورده و دیگر حکومت ممتا.

زده ایسه ده. مدراس اداره سی اراضیسنده دخی
پک کنیش اورمانلر بولنوب، سنندل، آبوس،
تک آغاجلری و کراسته و مرانفوزانه یارار اشجاریک
انواعی بولنور. حیوانات وحشیه سی هندک سائر
طرفلرله مشترک اولوب، فیل، بیان اوکوزی،
کرکدان، قیلان و سائرده عبارتدر. زهرلی
ییلانلرله سائر حشرانی ده چوقدر. حیوانات اهلیه.
سنک اک کترتیلرلی صیغیر و قیون اولوب، ۸
میلیونی مجاوز صیغیر و ۷ میلیونه قریب قیونلری
واردر. آنلرینک جنسی خیلی تدنی ایشدر.

اهالیسی مان کاملاً هندک اهالی قده، سندن
قاله اولان (دراوید) جنسیتنه منسوب اولوب،
باشلیجه ۵ قومه منقسمدر: شمال شرق جهتنده
(تلوکو) قومی بولنوب، نفوسی ۱۲ میلیونه بالغ
اولور: جنوب شرق طرفنده ۱۵ میلیون عبارت
اولان (تامل) قومی بولنور؛ ساحل غریبه کی
کناره خطه سیله میسور حدودنده کی برک اهالیسی
(کناری) اسمیله آبریجه بر قوم تشکیل ایدبور؛
میلیارده ۲ میلیونه بالغ (ملاپلام) نامیله بر قوم
بولنور؛ اقوام مذکورنه بشجیسی ایسه مدراس
شهرنده ساکن و ۲۹۰۰۰۰ کشیدن عبارت اولان
(تولو) قومیدر. بولنردن ماعدا اداره اک منتهای
شمال شرقیسنده و اورپسه خطه سی حدودنده
(اورپ) اسمیله بر لسان بولنوب، بعض طاغرده
دخی کندیلرینه مخصوص لسانلرله متکلم بعض
اقوام صغیره واردر. بولسانلرک جمله سی دراویدیان
زمره سنه منسوب اولوب، یینلرنده مناسبت و مشا.

بیت واردر. مذهبجه اکثری برها و آرمقداری
بودا دیننه تابع اولوب، اکثری سنی و برمقداری
شیمی اولق اوزره، ایکی میلیونه قریب مسلمان و یاریم
میلیون قدر خرسیتیان اهالی دخی واردر. اهالی
اسلامبه سنک برطاقی رلی و برطاقی ده عرب و ایرانی
و تاتار اولادنددر. خرسیتیانلرک چوغی آوروپالی
و بر آزی اسکیدن هنده کچکش سریانی و سنطوری
اولوب، بولنرک سریانی و پولوی لسانلرنده بعض

بروزگار توهر دل که بود بر خون شد
سم تو کردی و تهمت نصیب کردون شد

مدراس { کبار مشایخدن بشکطاشی بجی
افندی مرحومک مخلصیدر.
[بجی افندی (بشکطاشی -)] ماده سنه
مراجعت بیوربله .
مدرکی { ایران شعراسندن اولوب، شو
پیت اونکدر:

مدرنی { قسطوونی ولایتک بولی سنجاغنده
(و بولینک ۴۸ کیلومتره جنوب
غریبسنده قضا سرکری بر قصبه اولوب، ۵۰۰۰
قدر اهالیسی، ۲ جامع شریفی، رشديه و امدادیه
مکتبلری و متعدد ترپه و زاویه لری واردر.
مدرنی قضای شمالاً نفس بولی و دوزجه، جنوباً
کوبنک قضالیه، شرقاً آغره و لایتیه، غرباً دخی
ازمید متصرفلیه محدوددر. قضا ۱۴۲ قریه دن

مرکدر. اهالیسی ۵۱۱ ۲۶ کشتی اولوب، جمله سی مسلم و ترکدر. اراضیسی مارنه‌لی اولوب، اور. مانلری جو قدر، و آتاجلری کراسته به الوبریشلی اولوب، خیلی کراسته اخراج اولنور. طوبراغی منبت اولوب، محصولاتی: بغدادی، آره، یولاف، مصر، بوریاق، نخود، سرچک، داری، آفیون و سائر ابله سبزه و میوه لک انواعندن هب. رندر. صنایع محلیه: خالی، کلیم، باموقدن یتاق چارشتی، بشکیر، الاجه، دوشمه‌لک، کومالک بز، قهوه دکرمی و سائر باقیر آوانیسی کی شیلرا همانندن عبارتدر. سرطاری و قیون و سائر حیوانات اهلیه سی جوق اولوب، پنبیری مشهوردر. درون قضاده ۴ جامع، ۶۳ مسجد، ۱۰ مدرسه، بر رشده و بر ابتدایی ابله ۱۵۹ صیبان مکتبی، ۶ خان، ۴۴۸ دکان، ۳ حمام، ۵۲ دکرم، ۴۸ خزار، ۵ فرون و ۳ ایلچه ابله بر معدن صوبی موجوددر. قضایک واردات سنوبه سی ۱۲۰۰۰ و مصارف محلیه سی ۱۵۰۰ لیرا راده لرنده‌در.

مدستون { (Maidstone) انکلترده لوندرومک ۵۴ کیلومتره جنوب شرقیسنده و (مدوای) نهری اوزرنده (گفت) قونتلنک مرکزی بر شهر اولوب، ۲۶۰۰۰ اها. لیس، کوزل اینه سی، دمیرخانه لری، کافه فابریقه. لری و ایشک تجارنی واردر.

مدعا { (Médée) جزایرک نفس جزایر ایا لنده و جزایر شهرینک ۷۰ کیلو متره جنوب غربیسنده و مرتفع بر برده بر قصبه اولوب، ۴۸۶۰ اهالیسی و جوار لرنده باغلریله مشهور قوش قونماز و بغدادی محصولاتی واردر.

مدفونه { صعیدمصرده نیلک صول طرفنده واقع بر جدولک اوزرنده ۲۶ ۲. مرض شمالی ابله ۴۰° ۲۹ طول شرقیده بر قریه اولوب، (آبیدوس) شهر قدیمک خرابه لری اوزرنده بوآنمله مشهوردر.

مدالی { (Mytilène, Métilin, Lesbos) آناتولییه، منسوبه تمانلی آط، لرندن اولوب، جزایر بحر سفید و لاپنه، لمق بر سنجاق تشکیل ایدبور. اصل جزیره ت اسمی (اسبوس) اولوب، مثنی باخود مدالی مرکزی اولان قصبه ت

اسمی اولدینی حالده، شمعی بو اسم آطه به اطلاق اولنوب، قصبه به ایسه بر لیلر «قله» معناسیله (قاسترو) دبرار. جزایر مذکورمه ت کوزلی اور. لوب، ادرمید کورفری داخنده بولنیور. ۳۹° عرض شمالی خط مفروضی قسم جنوبیسی شق ایشدکی. کی، ۲۴° طول شرقی خطی دخی همان اورنه سندن یکبور. غرب شمالیدن شرق جنوبیه اولان طول اعظمی ۷۴ و مرض اعظمی ۵۰ کیلومتره اولوب، مساحت سطحیه سی ۳۵۰۰ مربع کیلومتره و اها. لیس (بوئده) جزایر مغیره سیله برابر ۲۸۳ ۱۰۷ کشیدر، که بونلرک ۱۳۷۱۲ سی مسلم و ترک، ۷۶۱ سی قولیک، ۱۰۰ سی اسرائیلی، ۱۰ سی ارمنی و قصوری رومدر. شکلی قید منتظم بر منک صورتنده اولوب، جنوب غربی ساحلنده طاربر بوغازدن باشلایه روق و کیندیکه کینشیلرک شمال شرقیه طوغری (قالونی) اسیمله اوزون بر کورفر اوزانیر، و آطه یی هکبه کی ایکی مساوی قسه آپر. جنوب شرق ساحلنده بنه اوشکلده لکن دها کوچک (برا) اسیمله دیگر بر کورفر شمال غربیه طوغری اوزانوب، بوئک ایچ طرفیله ساحل شرقی آره سنده کی بر زخده مرکزی اولان مدالی قصبه سی بولنیور. اراضیسی طافاق اولوب، بری شرق شمالیدن غرب جنوبیه و دیکری ساحل شرقی بوینجه اوزانیر ایکی صره طاغلری واردر. جنوب جهتنده بولنان (اولیمبوس) طاغنک ۹۳۸ و شمالده کی (لپتیموس) ک ۸۳۸، قرب جهتنده کی بر تپه تده ۵۴۲ متره ارتفاعی واردر غرب جهتنده کی طاغلری سفاقی کراسته سنه الوبریشلی چام آتاجلریله مستورددر. مذکور قالونی و پرا کورفر لری صاغلام و واسع برر لیان ایسه لرده، برنجیسنک مدخلی بر طاقم قیالره مسدوددر. ساحل شمالیسنده دخی (مولیوو) اسیمله کوزل بر لیمان واردر. ایکنجی درجه ده اوله رق ساحل شرقیسنده مدالی و ساحل غربیسنده سیفری ایمانلریله دیگر بر قاچ قوی بولنیور. سوا. حلی اطرافنده بر عاقم خالی آطه جقتر بوانوب، سر. طالره مستورددر. اک بیوک نهری ساحل غربیسنه این (وللاریس) اولوب، مجراسی ۱۴ کیلومتره اولوندهدر. یدی سکر و دها آز کیلومتره مجراسی

اولان دیگر بر قاج نهری دخی اولوب، میاه چاربه-سی بولدر.

هوایی قیشین معتدل وایلك و صوك بهارده پك لطیف اولوب، یازك حرارتی دخی ملتمروز کار-لرله تعدیل اولنور. قیشین یالکزر طاغلك تپه لرینه قار یاغار. هوایی صاغلام و امراض علیه سی پك آزدرد. طوبراغی پك منبت اولوب، بغدادی ازمئنه قدیمه دن بری مشهور اولدینی کبی، اوزومی دخی چوق و پك لذیذ اولوب، پاییلان شراب ازمئنه قدیمه-ده کی شهرتیه متناسب دکل ایسه ده، پنه پك اییدر. سنوی ۴ ملیون کیلو اوزوم حاصل اولور. زیتون دخی جزیره نك اک برنجی محصولانیدن اولوب، سنوی ۲۵ ملیون کیلویه بالغ اولور؛ و کلیستلی زیتون یاغی اخراج اولنور. سنوی ۳ ملیون کیلو پلاموط، ۱۲ ملیون کیلو انجیر دخی حاصل اولور. بادم، پورتقال، لیمون و سائر میوه و سبزه انواعیه خیلی مقدار آره، چاودار، مصر، داری و سائر حبوبات دخی آلتیدر. قیون، کچی، صیغیر، آت، استر، مرکب و سائر حیوانات اهلیه سی ده چوق او-لوب، اورمانلرنده جه سنك کوچکلیکه مشهور اولان مدلی بیکیرلی وحشی وصاله حالنده بو-لنور، و اهالی طرفندن اخذ و اخراج اولنور. قرهجه و کییک ابله سائر آو حیوانلری ده چوق اولوب، حیوانات وحشیه مضربه سی بوقدر. قالونی کور فزیله نهرلرده بالیق پك کثرتیدر. صنایع محلیه یاغ و شراب ابله صابون اعمالی، دکرمیچیک، دباغلق و سائر ده عبارت اولوب، جزیره ده، ۹۷ سی بخارله ایشك اوزره، ۲۹۷ یاغخانه، ۱۴ دباغخانه، ۹۲ صابونخانه، ۲۶۸ دکرم و اخیراً آجلش بر ایکی طوغله و کرمید فابریقه سی واردرد. بوکا الوبر-یشلی طوبراغی چوق اولوب، اسکیدن بری دستی و چناق چومک کبی شیلر یا بلقده در. سنوی ۶۰۰۰۰ قبه قدر صادلیه بالیغی دخی چیقوب، جنسی پك مقبولدر. ایکی مخلنده مملحه سی اولوب، خیلی طوز چیقار. متعدد میاه معدنیه سیله بر قاج ایلیجه سی دخی واردرد. ذخیره سی آنجق احتیاجات محلیه کفایت ایدوب، حتی بر مقدار بغدادی دخی ادخال اولنور سه ده، یاغ، صابون، پلاموط، انجیر، سختیان و صادلیه اخراجاتی ادخالننه مع

زیاده تقابل ایدوب، سنوی اخراجاتی ۹۵ و ادخا-لافی ۶۵ ملیون فروش راده لرنده در. واردات سنوبه سی ۸۲ ملیون غروشه قریبدر.

بو جزیره الدن اله کچکرك، ۲۰۶ و ۲۶۸ و ۴۲۷ نوارخ هجر به سنده موقتاً حرب اهل اسلامك ضبطنه کچمش؛ و نهایت ۸۶۶ ده ابوالفتح سلطان محمد خان ثانی جابندن فتح اولنورق، ضمیمه ممالک عثمانیه اولمشدر. اهالی اسلامیه سی ترجه اسانله متکلمدرلر.

مدللی } (Mételin, Mitylène) آتف
البيان جزیره نك و همناهی اولان
سنجاك مركزی بر قصبه واسکه اولوب، جزیره نك ساحل شرقیسنده و بر تپه نك شمالی اتکننده واقع اولدینی حالده، ۲۰۰۰۰ اهالیسی، تپه نك اوزرنده جنوبلردن قاله بر قلعه سی، یالکزر کوچک کیلرک کیرمنسه مساعد ایکی لیمانی، کوزل بر ریختمی، ۱۴ جامع شرقی، ۷ کلیسای، اهالی اسلامیه سنه مخصوص بر رشده و ایکی ذکور ابله برانات ابتدا-تیه سی، رومله مخصوص بر رشده و ذکور وانات مخصوص ۷ ابتداییه مکته و باشلیجه استانبول و از میر ابله ایشك تجارتی واردرد. اسکیدن قاله سواقلری طار و غیره منظم ایسه ده، دوز و کینیش بعض جاده لر دخی آجلش، و کوزل بر طاقم ابنیه یا بلشدر. اهالیسی چالیشقان و تجارت و صنعتله مشغولدر.

— مدلی قضای قصبه ابله جزیره نك قسم شرقیسنده واقع و ناحیه به منقسم ۸۵ قریه دن مرکب اولوب، ۴۰۸۸۶ اهالیسی واردرد.

مدلی } سنجاغی . بوقاریده بیان اولنسان
مدلی جزیره سیله آهولنك قار.
شیسنده بولنان بونده جزایر صغیره سنندن مرکبدر. مدلی جزیره سی نفس مدلی، مولوه، ییلار و صغری اسملریله ۴ قضایه منقسم اولوب، بونده جزایری دخی آریجه بر قضا تشکیل ایدبور. بو وجهله مدلی سنجاغی ۵ قضا دن مرکب اولوب، مرکز قزاسنك ۶ ناحیه سی ده واردرد. [سائر احوالی جزیره نك تهرینی صره سنده ذکر اولمشدر.]

مدوق } (Médoc) فرانسه نك غرب جهته ده
{ ژیرونده } ایالتی داخلنده و

(بورده) خطه سنده برکوجک بر اولوب، زیرونده
بجرا سیله ساحل بحر آره سنده شبه جزیره میسی
اراضیدن عبارتدر. مرکزی (لسپاره) قصبه سیدر.
باغلی جوق اولوب، شرابلیله مشهوردر.

مدهوش (مخلصیدر)
فرس شمارسندن اوچ کشینک

برنجیسی لاهور ساداتندن اولوب، مالکیر
زماننده اوراجه بعض مناصبده مستخدم ایدی .
شویت اونکدر:

تیجی کشیده بر سرم آن سیر رسید
گفت که چیت گفت که عرت بسر رسید

— ایکنجیسی (قلندر) اصفهانلی اولوب،
بعده کشمیره انتقال ایشیدسی. شویت اونکدر:

سرمایه مستی چوی ار جوش گرفت
بپوش شدم داد خود از هوش گرفتم

— اوچنجیسی دهلی برهنیلری رؤساستندن
اولوب، کانپورده نوطن، و ۱۲۵۵ ده وفات
ایشدر. شویت اونکدر:

حشر بر پاکشت و بیداری نصیب ما نشد
زلف مشکینش مگر زنجیر های خواب بود

مدیات { دیار بکر ولایتک ماردن سنجا.
غنده و ماردینک ۶۰ کیلومتره

شمال شرقیسنده طاغر و تپه لاله محاط کوزل بر
اووه نک اینجده قضا مرکزی بر قصبه اولوب،
۶۰۰۰ اهالیسی و اطرافنده کوزل باغ و باغچه لری
واردر. ملوک طواغندن سلفکیلرک زماننده تاسیس
اولنوب، بعده ساسانیلر زماننده تخریب اولمش
ایدی؛ و آکلاشلدیفنه کوره طول مدت خراب
حالنده قالشدر؛ زیرا « معجم البلدان » ده اسمنه
تصادف اولتیور. برکونه آثار عتیقه سی ده
بو قدر.

— مدیات قضاسی شمالاً دجله بجرا سیله
بتلیس روان ولایتلرندن آیرلش اولدیغی حالده،
غرباً عوبیه، جنوباً نفس ماردین و نصیبین، شرقاً
دخی جزره قضا لریله محدوددر. قضا ناحیه و
۲۲۶ قریه بی حاوی اولوب، ۵۰۸۷۴ اهالیسی
واردر، که بونلرک نصی کرد، ترک، چرکس و
عرب اوله رق مسلم، و نصف دیکری مذاهبلرکله
منسوب ارمنی، روم، کلدانی، سریانی و یعقوبی او.

لهرق خرسیتاندر. قضا نک اراضیسی ۳۱۹۴ مربع
کیلومتره و سمتنده اولوب، ۵۹۸ کیلومتره لکی
اراضی خالیه، ۱۰۰ مربع کیلومتره لکی اورمان
و قصوری قابل زراعتدر. ذخیره به متعلق عسولانی
جوق اولدیغی کبی، او زوی دخی کلینلی اولوب، خیلی
مقدار شراب و راقی ایله قورو اوزوم جیقار. میوه
و سبزه لری ده چوقدر. قضا داخلنده و مرکزندن
۱۷ کیلومتره ک مسافده ازمئه قدیمه دن قاله قیامت
ایچنه اولمش بر مناسقر بولنوب، ۴۰ قدر حمیره
ایله بر کلیسای شاملدر.

مدیحیس { (Medicis) ایتالیا نک طوسفانه
خطه سنده و فلورانس شهرنده

مشهور بر خاندان اولوب، نسلی بیوک شارالانه
منتهی اولدیغی سرویدر. بو خاندانک اعضاسی ۱۳۱۴
تاریخنندن اعتباراً فلورانسده رئیس جمهور و بیوک
دوقه بولنمش، بر قاجی پاپا اولمش، و قادیسلرندن
بعضیسی فرانسه ده و ساثر اورویا دولنده قرا ایچه
اولشدر. بر آرزوقت دوشدکن صکره ۱۴۲۱
تاریخننده بو خاندان بکیدن فلورانسده سرکاره
کلوب، بعده ایکی شعبه به آراشیدسی، که بونلرک
بری ۱۵۳۱ ده و دیکری ۱۷۴۳ ده منقرض
اولشدر.

مدیحی { اوننجی قرن هجری عثمانلی شعرا.
سندن اولوب، سیروزلیدر، و

طول مدت اوراده قاضی بولنمشدر. شویت
اونکدر:

آن حسنکده اولان حالتی کوردکده کوزم
مبتلا درد و بلایه بنی اول آن ایتدی

مدین { (Madian) جزیره العربک منتهای
شمال غریبسنده فلسطین ایله حجاز

آره سنده بحر احمر ساحلنده بر خطه اولوب، عقبه
کورفزندن (وادی حسم) قدر ممتد اولور. اصل
مدین بو خطده ساکن قبیله نک اسمی اولوب،
بعض جغرافیون عربک تعرفنه کوره، خطه نک
مرکزی اولان و تیوکک حداسنده بولنان قصبه نک
اسمی ده مدین ایش. شمدرکی حالده مرکزی ساحلده
بولنان (الوجه) قصبه سی اولوب، خطه مذکوره
خیلی وقتندن بری اداره مصریه به ملحق ایکن،
اخیراً طوغر یزدن طوغری به اداره عثمانیه آلتنه

آله رق، الوجه قضای نامیله حجاز ولایتک مدینه منوره سجاغه الحاق اولنشد. مساحت سطحی سی تقریباً ۲۵۰۰۰ مربع کیلومتره اولوب، تخمیناً ۲۰۰۰۰ اهالی ابله مسکوندر. براق اصره طاغری اولوب، اک بیوکاری ساحل بویجه تمتد اولان (جبل تمامه) ابله بونک ایچ طرفنده بولان جبل الشفا وسائر طاغلردر. اک بوکسک ذروه لری عقبه بوزای مدخلنده بولان و ۲۳۴۰ متره اوتقای اولان (جبل الحرب) در. ارتفاع لری ۲۰۰۰ متره واده لرنده بولان دها براق طاغی اولغله، عمومیت اوزره اراضی طاغلق و بوکسکدر. بونلرک چوغی غرابت و پورفیر جنسندن اولوب، بعض تپه لری ده سونمش برکالنردن عبارتدر. جبل تمامه نیک تپه لری و صرت لری آدیچ آغاج لریله وصیق اورمانلرله مستورددر. میدان خطه سنک معادننی چوق اولوب، خالص کورود ابله دیمیر و کومش معدن لری هر طرفنده بولندی بی کبی، شمال جهتنده باقیر و جنوب طرفنده آلتون معدن لری دخی بولنیور. ازمته قدیمه ده بو معدنر چیقا. ولقده بولنشد. شمدی دخی یالکز صویک ندرنی اخراج لرنه مانع اولقده در. شمدی کی حالد مذکور (الوجه) دن بشقه معموره سی بوغیسه ده، فراعنه مصر ورومالیلر زمانندن قاله بر چوق خرابل کورلدی کبی، اسکی تبیط لیک ۳۲ معموره سنک ویرانه لری دخی مشهود دیده عبرتدر. سواحلده بیوجک بعض فریهل بولنوب، هر بری بر قصبه واسکله اولقی استمداننده در. بو خطه تاریخ انبیاده حضرت شعیب (عم) ک وطنی و حضرت موسی (عم) ک اظهار معجزات بری اولغله معروفدر.

مدینه } عالم اسلامک مکّه مکرمه دن صکره
 { اک مقدس شهری اولوب، اصل اسمی (یثرب) اولدیغی حالد، بعد الحجیره (مدینه النبی) ویا (مدینه رسول الله) ترکیبندن اختصاراً بو اسمله شهرت بولشد. مدینه منوره مکّه مکرمه دن صکره حجازک ابکنجی شهری اولوب، مکّه نیک ۳۴۰ کیلومتره شمالنده و بحر احمرده اسکله سی اولان پنج الحمرک ۲۰۰ کیلومتره شرق شمالینده اوله رق، ۲۵° ۲۰' عرض شمالی ابله ۳۷° ۳' طول شرقیده، و اوج طرفدن طاغلرله محاط اولدیغی حالد، جنوبه طوغری اوزانان آرمقوج

و منبت براووه نیک کنارنده واقمدر. اهالی سی ۲۰۰۰۰ واده لرنده اولوب، شهر بیضی شکل اولدیغی حالد، ۴۰ قدر قله سی و ۴ قبوس اولان کوزل و ۳۰ متره مرتفع برسورله محاطدر. سورک خارچنده وشهرک جنوب وغربنده باغچهل وخرمالقرله محاط صیفیه لری و آبرجه محل لری وارددر. شهرک وسطنه قریب محلنده روضه مطهره بی و مسجد جناب نبوی بی حاوی حرم شریف بولنوب، بوی ۱۶۵ و اکی ۱۳۰ ایدمدر. حرم شریفک درت طرفنی ستونلر اوزرنه مبنی وواققرله محاط اولوب، جنوب جهتنک ستون لری ۱۰، غرب طرفنده کیلر ۴ و شمال ابله شرق جهتنده کیلر ده ۳ صره در. حرم شریفک جنوبنده سرمرله و آلتون یازیلرله مزین (باد السلام) اسمیله برمصنع قبو بولنیور. حرم شریفک جنوب شرقی گوشه سنده روضه مطهره بولنیور، که داخل و خارجاً انواع ذی قیمت زینت لره مزین اولوب، فخر کائنات (صلم) افندسزله حضرت ابابکر صدیق و عمر فاروق (رضهما) نیک قبر شریفی شاملدر. مدینه منوره نیک خان لری مکّه مکرمه نیک کیلر کی کار کیر و مرتفع اولوب، اکثری درت بش قاتیلدو. سو قافلر نیک اکثری طار و بعض لری قالدیر مسز اولوب، اک کنیش و کوزل جاده لری حرم شریفدن شام و مصر قبولرنه قدر تمتد اولان سو قافلردر. چارشی دخی بو جاده لیک برنجیسنده در. جنت مکان قانونی سلطان سلیمان خان طرفندن مکمل برصوبولی انشا اولنهرق، (قبا) دن مقدار کافیده صو آقدیش اولدیغی کبی، قبوری دخی بولدر، و قیشین ابکی سبل دخی آقیور. بو صولرک بولنی مدینه منوره باغچهلرله مزینده نیک قوه انباتیه و طراوئی مو. جب اولیور. شهرک ایکی فرسخ شمالنده غزای مشهورک محل وقوعی اولان احد طاغی بولنیور. داخل شهرده ۱۰ مسجد، ۱۷ مدرسه، بر رشدییه و ۱۱ صبیان مکتبی، ۱۲ کتبخانه، ۸ تکیه، ۹۳۲ دکان و مفازه، ۴ خان، ۲ حمام و ۱۰۸ رباط موجوددر.

مدینه منوره نیک اسکی بر شهر اولوب، نه وقت وکیک طرفندن بنا اولندیغی معلوم دکل ایسه ده، اسکی زمانلرده صحاله نیک مساکنندن بولندیغی مریددر. بعده بنی اسرائیلدن قریظه و نصیر قبیله لری مملکته مستولی اولوب، طول مدت شهر بونلرک ضبطنده قالدقن صکره، خزرچ ابله اوس قبیله لری

حکومت ریاستی بودیلرک لندن آمدی. فخر کائنات (صام) افندمزک والدملری مدینه یتردن اولغله، او مناسبتله رسول الله (صلم) افندمزه مدینه لیلرک انتسابی اولوب، حضرت نبی محترم مکة مکرمهده ایکن، مدینه لیلردن بر خیلی ذوات کاوب، خارج مکة مکرمهده بیعت ایش؛ وجناب رسول الله افندمز مکة مکرمهده بی ترک ایتکله مأمور اولدقلری وقت مدینه منورهده هجرت بیوروب، اون بر سه بو مارک شهرده اقامت، واوراده ارتحال ایتکله، مدینه منوره خاتم الانبیا افندمزک قبر شریفنی حاوی اولقی شرفنه نائل اولمشدر رسالتناه افندمزک مدینه منوره اهالیسی حتندن ادعیه سوبلری و متعدد احادیث شریفه لری او اوب، فضائلی یک چوقدر. حضرت ابابکر و عمر و عثمان (رضهم) زمانلرنده مدینه منوره مرکز خلافت اسلامییه او اوب، خیلی توسع و ترقی ایش ایکن، بعده مرکزیت کوفه و دمشق و نهایت بغداده نقل اولغله، مدینه شرف عالی و دائمیسی موجود اولدینی حالده یالکز معموریت نقطه نظرجه بر درجهده قدر تدنی ایش؛ و هله مساویه و یزید زماننده و عبدالله بن زبیرک هلینده اولتان سوقیات صرمنده بعض صرمنده تخریب اولمش ایدی. مسجد نبوی فخرالسل (صام) افندمز جانبدن کریمدن یایدیر. یلوب، ستونلری خرما آچاندن و سقنی خرما ییرافلریله مستور ایدی. بعده حضرت عمر (رضه) زماننده ۱۷ نجی سال هجریده کارگیر یایلوب، بر درجه ده توسیع، و حضرت عثمان (رضه) زماننده ۲۹ تاریخ هجریسنده مکمل صورتده و صرمن ستونلرله تاسیس اولنهرق، ولید بن عبدالملک زماننده، صرمن بن عبدالعزیز حضرتلری مدینه والیسی اولدینی حالده، مسجد نبوی اساساً هدم، وروم و مصردن جلب اولتان معماران و صنعتگران معرفتیه و صالح بن کیساک نظارتیه مکمل صورتده مجدداً بنا، و ۸۹ تاریخنده اکیال ابدلش؛ و عباسیلردن مهدی و مأمون زمانلرنده بقات ده توسیع و تزیین اولمشدی. بعده ظهور ابدن دول اسلامییه وعلی الخصوص مصر و حجازده حکومت سورن بنی ایوب، و عمالیک چرا که و اتراک زماننده بقات ده تزیین و اعمار اولنوب، جنتکان یاوز سلطان سیم خان حضرتلری طرفندن مصر قح اولنجه، حجاز دخی دولت

علیه عثمانیه اتفاق ایش؛ و او وقتدن بری سلاطین عظام عثمانیه حرمین شریفنیک اعمار و تزیینته یک زیاده همت ایشلدر. علی الخصوص والد ماجد حضرت پادشاهی جنتکان سلطان عبدالحمیدخان بر ملیون لیرابه قریب بر مبلغ کلی صرفیه له مسجد نبوی بی وروضه مطهره بی فوق العاده بر مکملینده تجدیده موفق اولمشدر. بو مدینه منوره تک تاریخی بر جوق ذوات طرفندن یاز بابوب، اک مشهوری (سهوطی) تک یاز دینی تاریخدر.

بو کونکی کونده مدینه منوره حجاز ولایتنه ملحق بر سنجاغک مرکزی اولوب، شیخ الحرم و مدینه منوره محافظنی عنوانیه ایکی مأمورک تحت اداره سنده بولنیور؛ و بنبع البحر ابله الوجه فضالی دخی بو سنجاغک ملحقدر.

مدینه { سودان فریده فرانسه تابع
سنجاییه مملکتنده بو اسمله اوج
قصبه بولنوب، بری سنقال نهرنیک صول کنارنده
و نهر مذکورک سیر سفائنه صالح اولان قصبه
منهاسنده اولهرق ساحلده کی سنت اوینیک ۵۷۰
کیلومتره شرق جنوبیسنده واقع و شهر مذکور
بر دیمیر یول خطیله مر بو طدر. — دیگرکی مسجر
مذکورک جنوبنده (لاقته) حکومت زنجیه اسلام.
مه سنک مرکزی اولوب، منبت بر مملکتک مرکز
تجارتیدر. — اوچنجیمی (اولی) حکومتک مر.
کزی اولوب، فاییه نهرنیک ساحل یسارنده و
سنت لوینیک ۱۰ کیلومتره شرق جنوبیسنده
واقدر.

مدینه { (Medina) عربیدن مأخوذ اولان
بو اسمله اسپانیهده و اسپانیولرک
ضبطنده بولنش اولان آسریقا اقطارنده و ممالک
مجمعهده دخی بر جوق کوچک قصبه ل و سنجاغز و
مغربده بعض محللر بولنیور.

مدینه ابو { صعیب مصرک قنایهده تابع
{ قوص قفاسنده و قوصک ۴۰
کیلومتره جنوب غربیسنده اولهرق، نیلک ساحل
یسارنده بر قریبه اولوب، (طیه) شهر قدیمک
خرابلری اوززنده بولنغله مشهوردر. بوقریهده
اسکی مصر لیرک بر قاج جسیم معبدیه ساتر خرابل
و ذی قیمت آثار عتیقه کشف اولمشدر.

مدینه اصفهان { و مدینه بخارا، مدینه
{ سمرقند، مدینه مرو،
مدینه نسا بور و ساثره. اصفهان و بخارا و ساثر

بیوک شهرک ایچ قلعه داخلند. بولنان محلّه یسه
ویریلن اسم اولوب، بو محلّه نسبتله شهرت بولان
علا (مدین) لقبیه معروفدرلر .

مدینة جابر } (باخود قصر جابر) ایرانه
(ری) ابله قزوین آره سنده
(دستی) ناحیه سنده بر قصبه اولوب، بخ زمان
بن تیم اللهدن جاره منسوب ایدی .

مدینة دل قامپو } (Medina-del-Campo)
(اسپانیة تک (والادولید)
ایالتنده ووالادولیدک ۴۴ کیلومتره جنوب غر-
بیسنده بر قصبه اولوب، شمذیککی خالدّه ۶۰۰۰
اهالیسی وار ایسه ده ، ابکی قرن اول اهالیسی
۶۰۰۰۰ دن آشاغی دکلیدی .

مدینة السلام } بغداد شهرینک اسم
دیکریدر
مدینة السلطان } طرابلس غریبه کی (سرت)
شهر قدیمک خرابه لینه
ویریلن اسمدر .

مدینة سیدونیه } (Medina-Sidonia)
(اسپانیة تک قادیس ایله
لنده و قادیسک ۳۲ کیلومتره جنوب شرقیسنده بر
قصبه اولوب، ۱۲۴۰۰ اهالیسی و جوارنده کو-
کوردلی وچلیکلی میاه معدنیسه وارددر . اسکی
فنیکه لیلردن قاله قدیم بر قصبه در .

مدینة الفيوم } خطه مصریسه فیوم مدیر-
یتنک مرکزی بر شهر او-
لوب، قاهره تک ۷۵ کیلومتره جنوب غریسنده
وینیلدن آیریلان بحر یوسف جدولی کنارانده واقع
و ۸۰۰ ۲۵ اهالی بی جامعدر . شهرک شمالنده کی
تیلرده قدیماً (آرینومه) (و شد) و بیده (قرووقو-
دیلو پولیس) یعنی «مدینة التماسح» تسمیه اولنان
شهر قدیمک خرابه لری بولنیور . مدینة الفيوم لطیف
وهواسی معتدل اولغله، اسکیدن بری ملوک مصرک
بو شهرده سرای و کوشک لری وار ایدی . اطراف باغ
و باغچیلر و خرماقلقله محاط اولوب، کللری بک جوق
و حیقان کل یاغی و صوبی مشهوردر . نجارانکی دخی
بک ایشک اولوب، مذکور یوسف جدولنده بک
جوق کیلر ایشلر .

مدینة المبارک } قزوین قرینده بر قصبه
(اولوب، مأمون و یا معتصم
خلیفه تک کوله لردن مبارک الترنیک تأسیس کرده سی
ایدی .

مدینة مصر } مصرده بر قصبه اولوب ،
(مصر و ایسی بولنش اولان
عبدالمرز بن مروان طرفندن بنا اولمشیدی .

مدینة موسی } قزوینک قارشینده خلفاء
(عاسیه دن موسی الهادی
طرفندن ویدری ، همدینک زماننده بنا اولنش بر
قصبه اولوب، اوستنده (رستاباد) اسمیه بر محل
وار ایدی .

مدینة النبی } «مدینه» ماده لرنک
(برنجیسنه مراجعت بیوربله .
مدینة الشحاس } (باخود مدینة الصفر)
(اندلسده بر شهر اولوب،
حقنده بعض کتب عربیسه محمدن بعید بر طاقم
خوارق غیر معقوله منقولدر . بوقاریده مذکور (مدینه
سیدونیه) تک عینی اولسه کرکدر .

مدیولانوم } (Mediolanum) اسکی فالیاده
(بر قاج شهر و قصبه تک اسم
مشترکی اولوب، اک مشهوری میلان شهریدر .

مدیه } (Médie) بونان قدیم مورخین و
(جغرافیونی ابرانک عراق عجمی
و آذربجان جهنلرینه بو اسمی و پروب، (برسیا)
تسمیه ایشک لری ابرانک سائر طرفلردن تفریق
ایدردی . مدیه غرباً آتوریه ابله، شمالاً بحر
خزرله، شرقاً هر قانیه (یعنی خراسان) ابله، جنوباً
دخی سوسانه (یعنی خوزستان) و برسیا (یعنی فارس)
ابله محاط ایدی . نفس مدیه یعنی عراق عجم ابله
(آرترویانته) یعنی آذربجانه منقسم اولوب، مرکزی
(اکبانه) یعنی همدان شهری ایدی . مدیه لیلر،
ممالکنلرنک قومه اسپانیسنه ولطافت هواسنه بناه ،
اسکیدن مدینته فائل اولوب، میلاد عیسادن ۷۵۹
سنه اول آتوریه حکمدار لری نینوس و سمیرامیس
مدیه بی ضبط ایشلر سه ده، جوق کجه دن مدیه لیلر
استقلالرینی استرداد ایدوب، قوتلی بر دولت
تشکیل ایشلردی . بونان مورخلری بو دولتک
حکمدار لرنه دیوکس، فراژرت، کی آقسار اوله،
آستیاغ، کی آقسار ثانی اسملرینی برپورلر . بولردن
دیوکسک جشید و آستیاغک (آزی ضحاقه) یعنی
ضحاک تازی اولدینی مظلوندر . اصلی فرهاد
اولسی محمل اولان فراژرت میلاددن ۶۹۰ سنه
اول فارسی ضبط ایدوب، حکمدارینی مدیه دولتته
جزیه کذار ایشیدی . افراسیاب اولسی لازم کن

حاصل اولور سرهزاری واردون وکور قطعنه الوریثلی اورمانلری ده واردر. ۱۲۹۵ تاریخنه. دك بر ناحیه صورتنده اداره اولنوب ، تاریخ مذ. کورده قضایه تحویل اولنشدرد . قضایت واردات سنویسی ۷۰۰۰ و مصارف محلیسی ۱۰۰۰ لیرا راده لنده در.

مذار { عرفانده واسطه ایله بصره آرده سنده میسان ناحیه سنک مرکزی بر قصبه ایدی. حلافت حناب فاروقیده تنب بن فزوان یدیله فتح اولنمشدی. عبدالله بن علی بن ابی طالب (رضه) ک تربیسی بو قصبه ده پک مزین و مکلف اولوب، زیارتگاه ایدی ؛ واهالیسی کاملاً شیعی. المذهب ایدی .

مذاقی { ایران شمراسندن اولوب ، نیشا. پورلیدر. مذهبلکه مشغول او. لوب. سلطان حسین باقرتک بارکاهی ملازم لردن ایدی. شو قطعه مستزاده اونکدر :

چون ماه تو عزت ماه رمضان کشتم لاغر دور فلکم نداد هرگز لب نان بیخون جگر بر روز برای قرص خورشید فلک دردم روزه آن نیز بوف شام کردد پنهان از پیش نظر

مذهب { محمد جعفر بن میرزا محمود) ایران شمراسندن و مشاهیر مذهبندن اولوب، اصنافناایدرد. شو بیت اونکدر:

ماشد چراغ داغ شیبیدان عشق را حاجت بیور شمع ندارد مرار ما

مذیخره { عنده عدیک اوست طرفنده مرتفع برطافک اوزرنده متین بر قلعه اولوب، یاننده نیمان بدن نهرک وادیسنک قوه انبایه سیله مشهور ایدی.

سرابطین { « ملئین » ماده سنه مراجعت سیرابطین { بیوریله .

سراد { (ملا -) ایران شمراسندن درویش اولوب، فروبیلدرد. شو بیت اونکدر:

عمری بدر سوومه چون شیخ نشستم جز غیب ردهان نشنیدیم کرامت

سراد افندی { (شیخ الحاج -) مشایخ قشبنده دن اولوب ، ۱۲۰۳ ده در سعادنده طوغمش ؛ و علوم ظاهره و باطنیه بی وعلی الخصوص ادبیات فارسیه بی بعد

ایکنهی کی آفسار قزبنی فارس شاهنه تزویج ابدوب، بودن طولمان کبروس (یعنی کجسرو) مدیه بی ضبط ایله، شون ایرانی برسیا (یعنی فرس) نامیله بر دولته قلب ابدیه دك، بو دولته حدود بی آطلر دکیزنده قدر توسیع ایشدی. بو وحله کجسرو دن صکره مدیه ایران دولتنک بر قشمدن عبارت قلوب، آنجق شون ایران ده دخی بعضاً مدیه نامی و بریلردی کجسرو حکایه سی اسکی ایرانیلرک توران دیدکاری برلک مدیه دن عبارت اولسی احتمالی و بر دیک کچی، اسکی مدیه ایلرکده ایرانی اولیبوب، 'قوم تورانیه دن یعنی اتراکدن بولنمش اولمری احتمالی لسانیونی اشغال ایشکده در. حالبوکه ایران تاریخ لرنده مدیه نامنه ویا بوکا بکزر بر اسم تصادف ایلنمینی کچی، ایرانک فدتها بوبله ایکی دولته سقم بولندیمه دخی هیچ بر اشارت اولیبوب، جشیددن کجسرو ده قدر یکن حکمدارلک دخی جله سنک ایرانته هر طرفنده حکم سور دکاری و چیچون میجراسنده نو. رانیلرله حرب ایشدکری بیان اولیبور. هره قدر ایرانیلرک مضبوط تاریخلری بت قصال ایسه ده، زنداوستادن مأخوذ اولان معلومات تاریخیه ده ده بو قدر نقصانه احتمال و برله سن. هر حاله اشبو مدیه دولتی شرق و غرب تورانجی تطبیق ایشک ایستیلر ایچون بر معمارد.

مدیه { ادرنه ولایتک فرق کیلیسا شجاغنده و فرق کیلیساک ۷۵ کیلومتره شرق جنویسنده استانبولک ده ۱۲۰ کیلومتره غرب شمالیسنده اوله رق قره دیکز ساحلنده و قزغان دره تک منعی قرینده قضا مرکزی بر قصبه اولوب، ۱۵۰۰ قدر اهالیسی، ایکسی خراب اولان ۳ جامی و بر سوری واردرد. - مدیه قضای شجاغک منهای شرق جنویسنده اولوب، شمالاً آخته بولی و طرفوه، غرباً و غرب جنونی طرفندن ویزه قضالریله، جنوب شرقی طرفندن چناله شجاغیله، شرقاً و شرق شمالی طرفندن دخی قره دیکزله محدوددر. محلی اولان صفاتوجق ناحیه سیله برابر ه قریه دن سرک اولوب ، ۷۰۱۸ اهالیسی واردرد، که بونلرکده ۴۶۲ سی اسلام، ۶۳۷۲ سی روم و ۲۷۴ ی بلغاردر . اراضیسی اولدجقه مثبت اولوب، ذخایر متنوعه ایله سبزه تک انواعی

اولوب، ۱۱۹۰ تاریخنامه اداره مصریه بی الهیه
آلمش؛ و ابتدیکمی مظالم صرهنده فرانسه
قونسلوسنی دخی تخمیر ایتمکه، بیوک بوناپارتک
مصره قارشى عسکر سوق ایتمسه سبیت و پروب،
بوکا قارشى ابتدیکمی بحاربه لک جله سنده مغلوب
اولوقدن صکره، صمید مصری محافظه ایتمک شر.
طبله او طرفه چکمش؛ و فیا بده فرانسزلره معین
اولوب، حتی عثمانلی عسکری سوق اولوندقده،
بو آدم فرانسزلره یاردم ابدیه رک، عثمانلی اردوسنه
قارشى حرب ایتمش؛ و ۱۲۱۶ ده وبادن فوت
اولشدر.

مراد پاشا } « قویو بی مراد پاشا »
[ماده سنه مراجعت بیوربله .]

مراد پاشا } دور سلطان محمد خان رابنده
ایکی دفعه مسند صدارته
چکمش وزرادن اولوب، آرانؤد جنسیتنه منسوبدر.
وطنندن درسعادته ورودله، بکیهرینک سکسونجی
اوجاغنده نقر قید اولمش؛ و کیده رک قطع مراتبه
چورباچی اولوب، بغداد سفرنده قول گنخداسی
وبنده سکیان باشی اولمش ایدی . کربدک تخنده
حسن خدمتی کورلماکه، عودتنده بادشاه مشارالیهک
جلوسلری صرهنده بکیهری آغاسی اولوب،
۱۰۵۹ تاریخنامه مسند صدارته چکمشدی . منشی
اولان بکیهری اوجاغنی اصلاحله سرکشان طاقنی
ضبط وربط آلتنه آلمغه قیام ایدیکندن، طاقته
مذکورہ سرآمدانی کوجند پروب، بکیهری آغاسی
بولنان فرمچاوش برینه چکمک ایچون، حیل و دسا
یسه نشبت ابدنجه، صاحب ترجمه مقاومت، مقتدر
اولمه جغنی آکلا بقرق، ۱۵ آلتی صدرارتدن
صکره، ۱۰۶۰ ده بالاستعفا، بو دین ایالتنی
استدما ایتمش؛ و مستدماقی قرین قبول اولوب،
اوج سنه بو دین والیسی بولندقدن صکره،
۱۰۶۳ ده عزل ایله درسعادته جلب اولمش؛
و ۱۰۶۴ ده قبودان دریا اولوب، دوغای هایونله
آق دکیزه چیقدقده، بوغازی طومش اولان
وندیک دوغناسنی نار و مار ابدیه رک، شان وسطوت
دولتی اعلا ایتمکه، التفات و عواطف پادشاهی به

الخصیل، پدري برینه چهارشنبه بازاری قربنده
واقع مراد منلا درکاهنده پوست نشین اولمش
ایدی. ۱۲۶۴ ده فجأة وفات ایتمشدر. تکیه سی
جوارنده بر دارالمننوی کشاد ایدوب، جلال الدین
رومی حضرتلربنک بو اثر معنویسنی تدریسله
مشغول اولوردی . مثنوی شریفه « خلاصه
الشروح » عنوانیله بر شرح یازدیغی کبی، پندنامه
عطارى دخی « ماحضر » عنوانیله شرح ایتمش؛
و تحفة شاهدی به دخی بر شرح ایله بر قواعد فارسیه
یازمشدر . ترجمه مرث دیوان اشعاری دخی
وارددر. شو مقطع برمناجانندندر:

مراد دردمندک جمله احوالی معلومک
آنی تقریر و تخریر نه حاجت یارسول الله

مراد بخش } هندستان ملوکندن شاه
جهانک الک کوچک اوغلی
اولوب، پدري زماننده بکرات والیسی بولمش؛
برادری طامکیر نمخته کچوب، دیگر برادری دارا
شکوهله بحاربه ایتدکدن صکره، صاحب ترجمه بی
دخی طوتدروپ، کوالار قلمه سنه حبس؛ و اورا.
ده ۱۰۷۲ تاریخنامه قتل ایدبرمشدر.

مراد بک } اوزون حسنک نورونی و یعقوب
بکک اوغلی اولوب، آق قیونلی
سلاسه سنک صوک حکمدار پدري . عم زاده سی
سلطان احمدک وفاتندن صکره، شرواندن چیقوب،
آذر بیجانده تخت نشین اولمش ایسه ده، متعاقباً جنه کان
سلطان ابراهیم خان اوزورینه عسکر سو قیله، کندیسینی
اخذ و مراغه قلمه سنه حبس ابدیه رک، برینه الوند
میرزایی اوتوزتمشیدی . بر مدت صکره، مرقوم
الوند میرزا برادری محمد میرزا به مغلوب اولدقده،
صاحب ترجمه حبسدن خروجله، مرقوم محمد میرزایی
اصفهان قربنده قتل ایدیه رک، ۹۰۸ ده ثاباً نمخته
یکمش؛ و مؤخرأ شاه اسماعیل صفوی ایله هم داند
ایتدیکی بحاربه ده مغلوب اولوب، بغداده قاچشیدی .
۹۱۴ ده شاه اسماعیل بغدادی دخی ضبط ایتد
بکندن، روم طرفته قاچوب، ۹۲۰ ده دیار بکرده
شاه اسماعیلک عسکری طرفندن قتل اولمشدر .

مراد بک } مصرده نقر ایتمش اولان
ممالیک چراکسه رؤساستندن

ناشل اولشیدی. صدر اعظم بولان اشیر باشانک
علمنه سیاهی ویکجیری طائنه لرخی تحریک ابله ،
مشار الیهک سبب اعدای اولوب ، ۱۰۶۵ ده
تانیاً مقام صدارت مضایه یکمش ؛ ۳ آیلق صدا.
رتدن صکره بنه استعفا ایده رک ، شام ایالتنه نصب
اولمش ؛ و محل مأمور بنسنه کیدرکن ، حماده وفات
ایتمشدر. قافل ومدیر بر وزیر ایدی.

مراد خان اول (-) سلاطین عظام

۵۸۰ هجریه تک اوچنچیدی اولوب ، سلطان اورخان غازینک
اوغلی وؤسس دولت فازی سلطان عثمان خانک
نورونیدر. ۷۲۶ تاریخ هجریسنده دنیاه کلوب ،
بدری زماننده صدراعظم بولنان و بدردندن آز
وقت اول ارتحال ایدن سلیمان یاشادن سنأ کوچک

ایدی. بددرلی دورنده سلطان اوکی وبعده بروسه
و جوارزلی والیسی اولوب ، بو خطه او زماندن
بری نام هالیرلیله یاد اولمنه باشلامشدر. ۷۶۱ ده
ارتحال ایدن بدر بزرگوارینه خلف اولوب ، برو.
سده تخت عثمانی به جلوس ایتمشدر. اسکیدن منوی
ضمیری بدری زماننده برادری سلیمان باشانک
سردارلقیه روم ایلتده بدأ اولنان فتوحاتی ایلری به
سورمک اولوب ، جلوسنی متعاقب بوکا حاضرلقنده
ایکن ، قره مان اوغلی یادشاهک بو نیتندن استفاده
ایله ، آناطولیوایده کی ممالک عثمانیه به خلل کتیرمک
اوزره ، آقره جهتنده کی اخیلری تحریک ایتدیکندن ،
پادشاه روم ایلی حقتده کی نیاتنک اجراسنی تأخیر
ایله ، او جهته سوق عسکر ایده رک ، او وقت آنا.
طولی قطعه نجه اهمیتی بک زباده اولان آقره
شهرینی جوارزلینی فتح ایتمش ؛ وروسه به عودتنده
بروسه قاضیانلیله قاضیمسکرلک وظیفه سنی بالتوحید ،
شیخ اده بالی نسلدن وکیار علمدان چاندولی قره
خلیلی بو مقامه نصب ، قاضیمسکرلک پایه سنی ایجاد
ایلمشدر. بعده سلیمان باشانک معیتنده روم ایلی
فتوحاتنده بولمش اولان لالا شاهین یاشابی بکر
بکی عنوانیه سردار تعیین ایده رک ، صدارت وظیفه.
سنیده بو ذات اجرا ایدردی. بو ترتیباندن صکره
۷۶۳ ده روم ایلی به بکچرک ، برطرفدن کندیلری
وبر طرفدن دخی لالا شاهین یاشا حاجی ایلیکی
واورنوس بک قول قول آبریلارک ، چورلی ، دیمتوقه ،
کشان ، بابای هتیق ، ادرنه ، کوملجه ، زغره وسائر

مراد پهلوان () ایران شمراسندن اولوب ، شیرازلیدر ، و بر مدت

یزدهه یاشامشدر. شویت اونکدر :

شوان قصص خون من ارتیع اوکرت
ناوان آب رفته نشاید رجو کرفت

مراد چایی () ایکی بیوک نهرک بری اولوب ،

آناطولیوایده کی حدود عثمانیه تک منتهای شمال شر.
قیسنده و بازید قریبده الا طاغدن نیمانه ، غرب
شمالی به ، بعده غرب جنوبی به و نهایت جنوبه طوغری
آقهرق ، بتلیس ولایتنه داخل اولور ؛ وینه غربه
غرب جنوبی به طوغری اولان استقامتی آلهرق ،
وصاغ وصولدن برجوق چایلر اخذ ایله ، کیتدیکه
بیوه رک ، معموره العزیز ولایتنه کبر ؛ وکیان معد.
ننک اوست طرفنده اوضروم جهتندن کان (قره صو)
ایله برلشهرک ، فرات ایرماغنی تشکیل ایدر ؛ وقره
صوبک استقامتنه تابع اولهرق ، جنوبه طوغری
دونر. خط مستقیم اوزره مجراسنک طولی ۵۷۵
کیلومتره اولوب ، بک چوق اولان طولاً مبالغری
محسوب اولورسه ، ایکی مثلنه بالغ اولور. مجرا.
سنک قسم اعظمی طافلر آره لرند اولوب ، طار
بوخازلردن ، سرعتلی اینیشلردن و قیاساتی برلردن
یککله ، سیر سفائنه صالح اولیوب ، یاکنز (بالو)
قصبه سندن آشاغی اولان قصبه ککله ایشلر. اک
باشلی ناهلری بازید سنجاغنده صاغدن شریان
صوبنی ، بتلیس ولایتنده صولدن طوزله صوبنی
وقره صو ، صاغدن دخی خنج صو وکولک صو ،
معموره العزیز ولایتنده دخی صاغدن بری صوبیدر.
(پلین) ک بو نهری (امیرات) اسمیله ذکر ایتدیکنه
باقیلیرسه ، (مراد) اسمنک بو اسم قصبندن غلط

او طرفلری فتح ایتلیله، سرکری ادره اولتی اوزره، بیوک بر ایالت تشکیل، واداره سنی لالا شاهین پاشابه احواله بیوردقدن صکره، بروسه به عودت ایتلردی. لالا شاهین پاشا فله شهرینی دخی فتح ابله، حدود عثمانی بی بالقان سلسله جبا - لک صرتنه قدر توسیع ایتدیکی کبی، حاجی ایلیکی و اورنوس بک دخی درامه، قواله، سیروز، عورت محصاری، قره فریه وسائر او جوارلری فتح ابله نیجه خیرات ومبراتله دخی اعمار ایتلردی.

بو وجهله درت بش سنه ظرفنده تراکیه خطه قدیمه سنک بتونیه ماکدونیه تک نصفی اداره عثمانیه آلتنه چکدرک، آوروپا قطعه سنده کی ممالک عثمانیه بو درجه ده توسع ایدنجه، همجوار بولنان خرسیتیان دولتلری کندیلر بیچون تهلکه تک تقریبی کوره رگ، مجار، بوسنه، صرب قرالریله افلاق یکی پینلرنده بالانفاق، اونوز بیک کشی ابله صریح مجراسنه قدر ایلر یلدکلرنده، لالا شاهین پاشا حضرت پادشاهدن استمداد ایتمش؛ و خداوندکار غازی درحال عزیمت ایتمش ایسه ده، ابتدا طریق رجعتی تأمینه لزوم کوره رگ، بر قاج کون بیضا تک قبیله مشغول اولمش؛ و او سرده دشمن تقرب ایتمکله، لالا شاهین پاشا معینده کی اون بیک کشی ابله مقاومته مجبور اولوب، حاجی ایلیکی قومانده - سنده اولان بو فرقه ۷۶۶ ده دشمنی او وقتدن بری (صرب صندیفی) تعبیر اولنان محله کلیاً منهزم و بریشان ایتشدی. بعده کرک بالذات و کرک لالا شاهین پاشا و تیمور طاش بک وسائر خزانه سردارانیه روم ایلنده بالقان سلسله سنک اوت سنده و تا طونه ساحلنده ک، بر چوق ممالک و قلام مهمه و از آن جله سلستره، نیکول، نیش، صوفیه، طارنوی، شنی، مناستر و آرناتودلی و بوسنهدن بعض برل فتح، و ادره شهرینی ایکنجه پایخت ایتخاذ بیورمشلردی. آناطولیده کر میان بکنک قیزینی شهزاده سلطان بایزید خانه آلوب، جهاز اوله رق، کوناهیه ابله دیگر بعض برل آلدقیری کبی، کندی کر به لرینده قره مان اوغلتنه تزویج بیورمش؛

ومع هذا برمدت صکره قره مان اوغلی عصیان ایتمکله، اوزرنه عسکر سوق ایدرک، اسباطه شهرینی وحید ایلیتی فتح ایتلردی.

روم ایلنده کی فتوحاتک بو درجه ده نوسی یکیدن خرسیتیان دولتلرینی اتفاقه مجبور ایدوب، صرب، بوسنه، باغار، افلاق، بغداد، مجار، له وچه قرالری بالانحداد، ایک روز بیک عسکر دن سرک بر اردو ترتیب ابله، ممالک عثمانیه به هجوم، و قوصوه اووه سنده طرفین حربیه تشبث ایتکلرنده، مظفریت عثمانیلره میسر اولوب، صرب قرانی لازاری و دیگر بر قاج حکمدار میدان حربیه مقتول قالمش؛ و بو مظفریت عظیمه صرب قرالغنه ختام و پروب، روم ایلنده حاکمیت عثمانیه بی تأمین ایتلشدر. ۷۹۱ ده شهید آرتحال ایدوب، اکبر اولادی یلدرم بایزید خان خلفری اولمشدر. یعقوب چای و ساوجب بک اسمیرلیله دیگر ایکی اوغلی، دخی وار ایدی. نملری بروسه به نقل اولنه رق، شهرک خارچنده چکرکه نام محله بنا کرده سی اولان جامع و مدرسه سی یاننده تره مخصوصه سنه دفن اولنمش؛ و قوصوه ده احشار بکنک دفن اولندینی محله دخی بر تره مکمله بنا ایتلشدر. متدین، عادل، غیور و سرمحتلی بر پادشاه اولوب، ۳۰ سنه سورن مدت سلطنتلرنده ۳۷ فزا ایتمش، و ۶۵ یاشنده آرتحال ایتلشدر. سیاهی و ونیق عسکرلری زمانلرنده ایجاد اولمشدر.

مراد خان ثانی { غازی سلطان - بن چلی محمد خان بن یلدرم

بایزید خان بن مراد خان اول) سلاطین عظام عثمانیه تک آلتنجیمی اولوب، ۸۰۶ تاریخنده دنیا به کلش؛ و ۸۲۴ ده، بدر بکنک وفاتی اوزرنه، ۱۸ یاشنده اولدینی حالد، والی بولندینی آماسیه دن بروسه به وورد ایدرک، تخت طالی عثمانیه جلوس ایتلشدر. روم ابراطوری اولوباد قرینده پادشاهک عسکرله حربیه کیریشد. یکننده، مغلوب و اسیر اولغله، ۸۲۶ ده ادرنه ده صلب اولمشدر. دوزمه مصطفائیک قائلمه سی بر طرف اولدقدن صکره، روم ابراطو -

رینه قارشی عسکر سوق اولنه‌رق، استانبول محاصره اولنش ایسه‌ده، او اتاده اسفندیار بک نقض عهدله بولی به تعرض ایندیکندن، شهر مذکورک محاصره سی‌رق اولنه‌رق، سرقومک اوزرینه عسکر سوق، وسینودن ماعدا ممالکتی ضبط، و واقع اولان رجاسی اوزرینه، کریمه سی زوجیت جناب پادشاهی به قبول بیوربله‌رق، عقد مصالحه اولنشدی. دیار اسفندیاردن عودت بیورلمازدن اول، افلاق و بیورده سی حصیان ایش ایسه‌ده، و دین عافطی فیروز بک طرفندن مغلوب اولوب، آفر هدیه و رهن طریقه ایکی اوغانی بالاستحجاب، ادرنه و وردله، عفو و امانه طالب اولمشدی. بعده جنیدک اوزرینه بایزید پاشایک برادری حزمه بک سوق اولنه‌رق، سرقوسی قتل، و از میر و ملحقاتی ضبط ایلدیکی کبی، منتشا و کریمیان جهتلی دخی، حاکمترینک بلاولده فولتری اوزرینه، ضمیمه ممالک عثمانیه اولدی. قره‌مان اوغلی محمد بک حصیان ایدوب، آنطالیه بی محاصره ایش ایسه‌ده، قلعه‌دن آتیلان کله ایله اتلاف، و اوغلی علی بک اخذ و گرفت اولنه‌رق، دیگر اوغلی ابراهیم بک مغلوب اولدقدن صکره عفو بیورلمش؛ و چایک و سائر بعض بلاد فتح اولنشدی.

بو وجهله آلتی بدی سنه ظرفنده آناتولیده ممالک عثمانیه خیلدن خیلی به توسیع، و حدود خاقانیه تأمین اولندقدن صکره، ۸۳۲ تاریخنده پادشاه حضرتلی روم ایلی به کچرک و تیشله فتح اولنش و وقته نیورده الدن جیتمش اولان سلانیک شهرینی فتح ایله، ادرنه به عودت بیورمشیدی. ۸۳۴ ده بایه اهالیسی کندی رضالیه نسایم اولندی کبی، آرنآؤدلفک دیگر بعض برلی دخی فتح اولنشدی. اورنوس زاده علی بک معینده مجارستان سفرنده بولنان عسکر غنایه طالمغه، مجار قرالی بوندن بالاستفاده، ذاتاً نسبتز درجه‌ده زیاده اولان عسکرله بفته هجوم ایشکله، عساکر عثمانیه‌ک دوچار انهزام اولدینی و مجار قرالک عثمانیلره قارشی بر اهل صلب اتفاق نشبنده بو. لندینی مموع حضرت پادشاهی اولوب، بالذات

مجارستان سفری نذارکاتنده ایکن، ۸۳۷ ده قره‌مان اوغلتک یکیدن عساینی خیرالمنغه، آناتول جابنه ارجاع عنان بیورده‌رق، ایچ ایلدن بشته دیار قره‌مانی ضبط، و ابراهیم بک عفو و امان استرحامی قبول بیورمشیدی. ۸۴۱ ده ینه اورنوس زاده علی بک مجارستانه قارشی سوق عسکره مأمور اولوب، صرب ایله افلاق و بفسدان دخی مجارله متفق اولدقلری حالده، عساکر عثمانیه غالب کش؛ و متعاقباً حضرت پادشاه دخی بالذات سفر ایدوب، بلغراد محاصره و سمندره بی فتح بیورمشیدی. بعده ادرنه به عودت بیوروب، استراحت ایشکله ایکن، افلاق و بیورده سی حدودی تجاوز ایشکله، قارشیسنه کوندربلن مزید بک عسکر یغما و چاپوله قویله‌رق بریشان اولدقلرندن، مغلوب و مشارالیه مزید بک شهید اولش؛ و بعده مأمور اولان قوله شاهین پاشا دخی عسکر دایره اطاعت و انتظامه ادخاله موفق اوله‌میوب، منهزم اولمشدی. روم ایلنده بربرینی تعاقب ایدن بویکی انهزام قره‌مان اوغلتک جسارتی آرتیرمغه، یکیدن نقض عهد و عسکیان ایشنی موجب اولدیفنندن، ۸۴۶ تاریخنده حضرت پادشاه بالذات او طرفه عزیمتله، آماسیه متصرفی بولنان شهزاده علاه‌الدینی دخی بالاستحجاب، ابتدکی محاربه‌لده غالب قش؛ و قره‌مان اوغلی منهزم اولدینی حالده، پادشاهک همشیره سی بولنان زوجه‌سنک و قوع بولان توسط و استرحای اوزرینه جری عفو اولمشیدی. مشارالیه شهزاده علاه‌الدین آماسیه به عودتده وفات ایش ایدی. بو صروده مجارل مشهور یانی هونیادینک قومانده سیله وکلیتی عسکرله هجوم ایدوب، آلاجه حصار و نیش و شهر کوبی طرفلرینی احراق ایله، ادرنه به طوغری ایلریشلسر؛ و غلبه‌لکرینه بناء کندبلرینه مقابله ممکن اوله‌میوب، یالکز ایزلادی بوقازی محافظه اولنه‌رق، تجاوزلرینه میدان و برله‌مش ایدی.

بو فوئالدن صکره سلطان مراد خان ثانی حضرتلی امور سلطنتدن فراغت و استراحت آرزو سنه دوشوب، ۸۴۷ تاریخنده مغنایه متصرفلنده

بولان شهزاده سلطان محمد خانی ادرنه به جلیله ،
 تخت سلطنته اجلاس اتمش ؛ و کندیلیری اسحق
 پاشایی بالاسحاب مغنیسابه چکلمش ابدی .
 پادشاهک بو وجهله اختیار عزت اتمسنه بشقه
 معنارل وبره رک ، و سلطان محمد خاکک کتلمکندن
 استفاده امیدبته دوشه رک ، مجار ، آلمان ، بوسنه ،
 افلاق و بغداد حکمدارلری بالاتفاق ، سگسان بیگ
 عسکرله حدود عثمانیه بی تجاوز ایتلمبله ، سلطان
 محمد خان حضرتلری و کلاسیله بالاستشاره ، سلطان
 مراد خان حضرتلرنک دعوتنه قرار و برمشلر ؛
 و بو باده زیاده ابرام و الحاح ایتلمبله ، سلطان مراد
 خان ثانی حضرتلری بالجبوریه ادرنه صحراسنه
 کله رک ، مشارالیه سلطان محمد خانی بته ادرنه تختک .
 هنده ابقا ابله ، کندیلیری اردوی هاپونک سردار .
 لطفی درعهده ابده رک ، و ادرنه به قدر ایلریش اولان
 دشمن عسکرینک اوکنه جیتمش ؛ و حربه کیرشدکرنده ،
 ابتدا غلبه دشمن طرفنده کورنمش ایسه ده ، بده
 مجار قرالک بر حرکت جرأت کارانه نتیجه سی اوله رق
 مقتول اولسی اوزربنه ، دشمن عسکرینه فتور
 کلوب ، عساکر اسلام بیوک بر مظفر بته نائل اولمش ؛
 و دشمنلرک عسکرینی تار و مار ایتدکنن صکره ،
 ادرنه به سودتلمنده سلطان محمد خان حضرتلرله
 وکلای دولتک رجا و اصاری اوزربنه ، ۸۴۸ ده
 ثانیاً تخت سلطنته جلوس اتمشدر . ۸۵۰ تاریخنده
 طورخان بکی مستوفی عسکرله مورمه تک اداره
 عثمانیه خارجنده قالمش اولان بعض قلاعی قبه
 مأمور ایتدکری کپی ، کندیلیری دخی بالذات
 آرانؤدلی سفربنه عزیمت ایدوب ، او طرفده رفع
 لوی استقلال اتمش اولان اسکندر بکله حرب
 ابده رک ، برخیلی یرلر فتح اتمشدر . ۸۵۳ ده
 مجارلرله لهیلر و جهلیلر وسائر دول نصرانیه بالاتفاق
 بوز الی بیگ عساکر متفقه ابله هجوم ایتدکری
 حالد ، حضرت پادشاه قوصوه اووه سنده کندیلیرله
 حربه کیریشوب ، وارنه مظفر بتمدن بیوک و اوندن
 یارلاق بر مظفر بته نائل اولمش ؛ و دشمنلرک رؤسا
 و حکمدارانسندن بر قاچی میدان حربده مقتول
 دوشوب ، بقیه سی دخی پریشان و بر چوغی اسیر
 اولمشیدی . بو مظفر بتمدن صکره ادرنه ده استراحت
 ایتکمدله ایکن ، ۸۵۵ تاریخنده اوج کونلک خسته .

لقدن صکره ، ۴۹ باشنده ارنحال اتمش ؛ و نفی
 بروسه به نقل اولنهرق ، و صبق اوزره ، اوستی آجیق
 تر به به دفن اولمشدر .

مرادخان ثالث } (سلطان — بن سلیم خان
 } ثانی بن سلیمان خان بن

سلیم خان اول بن بازیدخان ثانی بن محمدخان ثانی بن
 مراد خان ثانی) سلاطین عظام عثمانیه تک اون ایکییمی
 اولوب ، ۹۵۳ تاریخنده دنیابه کتمش ؛ و ۹۸۲
 تاریخنده ، بدرلرنک وفاتی اوزربنه ، متصرف
 بولندی بی مغنیسادن در ساداته کله رک ، ۲۹ باشنده
 تخت عثمانیه به جلوس اتمشدر . جدی قانونی سلطان
 سلیمان خان دورندن بری مسند صادرده بولان
 و بدری دورنده امور دولتی حسن تمشیته موفق
 اولان صقوللی محمد پاشایی مسند و کالنده ابقا
 ایدرک ، مشار الیه بش سنه دهها امور دولتی اداره
 اتمش ؛ و بو اتاده آوستریا به قارشلی بعض اوقی
 قتلک مجار بهزل اولوب ، اردل دوقه سی لهستان تختنه
 اقامد اولمخله ، لهستان قرالینی دخی نوعاً حماه عثمانیه
 نیه آلتنه آلمشیدی . فاس حاکمک و فاتیه ورنه دن
 شریف محمد المستنصر تختی ضبط ایتدیکی حالد ،
 رقیبی اولان شریف عبدالملک در ساداته کله رک ،
 دولت علیه به النجا ایتدیکندن ، جزایر بکر بکیسی
 رمضان پاشا عسکر سوفنه مأمور اولوب ، مرقوم
 مستنصری اخراج ، و عبد الملکی تخته اقامد اتمش ؛
 و مستنصر پورتکبزه حکمدار بته النجا ایتکله ، پورتکبزه
 قرالک بالذات قومانده سنده بولان مستوفی عسکرله
 عودت ایتدیکی حالد ، مشارالیه رمضان پاشا پورتکبزه
 لیلری دخی مغلوب ایدوب ، قرال ابله مستنصر دخی
 میدان حربده مقتول قالمشدر . بده ایران
 تختنه بکی قعود اتمش اولان شاه اسماعیل ثانی به
 قارشلی مجار به آچیلهرق ، لالا مصطفی پاشا و سنان
 پاشا عثمان پاشایک سردار لقرلرله طول مدت حرب
 وجدال دوام ابله ، کورجستان ، شروان ، داغستان ،
 دربند ، روان و آذربجایک بر قسمی وحقی تبریز
 شهری دخی فتح اولمشدی . بده آوستریا به قارشلی
 حرب آجیلوب ، مجارستان جهتمده دخی بر خییلی
 یرلر ضبط اولنهرق ، پادشاه مشار الیهک دورنده
 حدود عثمانیه خییلی توسیع اولمشدی . بو وجهله
 سلطان مراد خان ثالث ۲۱ سنه سلطنت سوردکنن

صکره، ۱۰۰۳ تاریخند. ۵۰ باشلرنده ارنحال
 ایتشدر. ادب و شاعر و محب هنر بر پادشاه اولوب،
 ایشارنده (مرادی) نخلص ایدرلدی. زماننده
 یك چوق شمرا بتمش ایسهده، ایچلرنده بحق نمیز
 ایدلری یك آذر. ذوق و صفا به مائل و حلیم و سلیم
 بر پادشاه اولوب، خیراتی و عطایابی یك چوقدر.
 حرم شریفه کارگیر قبله بنا ایدیره رك، بواغورده
 کلیتی مبالغه صرف ایتش؛ بر صو دخی آیتشدر.
 یوز اون سکر اولادی دنیا به کلدیکی مروی اولوب،
 بیوکاری اولان سلطان بحر خان ناک خلفری
 اولمشدر. آیا صوفیه جامع شریفی خظیره سنده
 مدفوندر.

مراد خان رابع } (غازی سلطان —
 بن احمد خان بن محمد
 خان ناک بن مراد خان ناک) سلاطین نظام عثمانیه.
 یك اون بدنجیبی اولوب، ۱۰۱۸ تاریخنده دنیا به
 کلش؛ ۱۰۳۲ تاریخنده، ۱۴ باشنده اولدقاری
 حالده، عمی سلطان مصطفی خان خلیف اوله رق،
 تحت عثمانیه جلوس ایشدر. شجاعت و سطوت و
 قوتده یاوز سلطان سلیمه مانند اولوب، جلوسلرنده
 امور اداره هرج و مرج بر حالده بولنش، ویکگیری
 و سپاهی عسکرلری ضبط و ربط دائره سندن
 جیشمش اولدیغندن، اجرای وصایت ایدن اولدقاری
 ماهیکرک ماوتتیه، ایش باشنه مقتدر آدملر
 کتیره رك، اصلاح احواله چالیشمش ایسهده،
 ایران شاهی شاه عباس بغدادی ضبطله،
 اوتوز یك اهالی اسلامیه بی شهید، و قزاقلر قایلرله
 قره دگیز سواحلنده بعض قرابی احراق ایتشدر.
 مسند صدارته تعیین اولنان حافظ احمد پاشا ایرانه
 قارشی عسکر سوقله، بغدادی محاصره ایده رك،
 شاه عباسك بر چوق عسکرینی اتلاف، و کوستجهده
 قزاقلرک ۲۵۰ قایلرینی فریق ابله، درت یك قدر
 قزاقی هلاک ایده رك، اعانه امن و آسایش ایتشیدی
 مؤخر آغزل اولنهرق، مهر صدارت خلیل پاشا به
 و برلکه، و سرده بر طرفدن ایرانیلر بغداد جهته
 تجاوزلرینی تشدید ایدوب، بر طرفدن دخی آبه پاشا
 آناتولیده خروجیه، بر طاقم حوادث وقوعه
 کلدیکسندن، ۱۰۳۷ ده خسرو پاشا مسند

صدارت و سرداری به کجرك، شرفه سوق عسکرله،
 ایرانیلری مغلوب، و آنا طولیجه اساسی اعاده
 ایتشیدی. او سرده استانبولده بیکیریلر بیتنده
 بعض اویغونز حاللر ظهور ایدوب، پادشاه بوکی
 حاللرک بر چوق سوه استعمالات اوکی آلتی
 ایچون، زیاده شدت کوسترمکه مجبور اولش؛
 وطبعاً شدید الشکیمه اولغله، توفون، انفیه و شراب
 استسمالی کبی حالله قارشی دخی یك آخر جزالر
 نمین ایتشدری. بو سابهده ممالک عثمانیه تک هر
 طرفنده اساس تأمین اولندقدن صکره، ۱۰۴۴
 تاریخنده پادشاه بالذات شرق سفرینه عزیمت ایده رك،
 روان تبریز ابله سائر بلادی بعد الفتح در سمانده
 عودت بیورمش؛ ۱۰۴۸ ده نایباً شرق سفرینه
 عزیمت ابله، بغدادی فتح، و ایران اردوسنی کلیاً
 منهزم ایده رك، و ایران خان و میرزالرندن بر چوق
 اسیر طوهرق، مظفراً عودت ایتش؛ و بغداد
 فاطمی دینکه شهرت بولمشدر. مقدما لهستانله عقد
 معاهده ایده رك، له قرانی بر چوق مبالغه تأدیه.
 سنه مجبور ایتش اولدقاری کبی، بعده وندیک
 جمهوریتله دخی سنوی باب عالی به یکریمی بشیک
 آلتون و بر مک شرطله تجدید معاهده ایتشدری.
 بو وجهله ۱۷ سنه قریب مدت سلطنت سوردکن
 صکره، ۱۰۴۹ ده ۳۱ باشنده ارنحال ادوب،
 پدرلری سلطان احمد خان تره سنه دفن اولمشدر.
 جله خیراتندن اوله رق کتبه شریفه بی مجدداً بنا
 ایدر مشلدر.

مراد رئیس } مشاهیر بحریون عثمانیه دن
 (اولوب، قورصانلقدن
 یتشمش، ویری رئیس و سیدی علی ابله بر لکه
 بحر احمر و عمان ابله بصره کورفرزی جهتهده کی
 دوغای ها بوند بولنهرق، بر آره لق قلیف استنجاق
 بکیسی دخی اولمش ایدی. پیری رئیسک وفاتندن
 صکره ۹۶۱ ده ۵۰ صر دوغاسنک ریاستی صاحب
 ترجمه و بر بلوب، بصره کورفرزیه عزیمت ایتش؛
 و هر سز بوفازنده پور تکیز دوغاسله حربه کیریشمش
 ایدی. بر چوق فتوحاتی اولوب، نهایت ۱۰۶۳
 ده ردوسده وفات ایتکه، تره بی ساحل بحرده
 ایوم بحریونجه زیارتگاهدر. اسکدرده جامع
 شریفی و سائر خیراتی وارددر.

قراغه ده دفن اولمشدر. شوايكي بيت كنديسندن
منقولدر:

سیراً جیلاً ما اسرع القرجا
من صدق الله فی الامور نجبا
من حسی الله لم یسله اذی
ومن رجا الله كان حیث رجا

مرادی { سلطان مرادخان ثالثك شمارنده
قوللاندققرلی مخلص اولوب ،
پادشاه مشارالیهك مرتب دیوانی آیاصوفیه کتبخانه سنده
وسائر کتبخانه لرده موجوددر .

مرادی { ابران شعرا سندن ایکی کشینک
مخلصیدر:

برنجیبی استرآبادلی اولوب، ایقای حج شریف
نیقیله تبریزه وصولنده اوراده وفات ایتمشدر. شو
یت اونکدر:

کفتم از وصل کی شادم وآنگاه کشی
این نشد ترسم آزان روز که آن هم نشود

— ایکنجیبی مولانا وحشی، نافقینک برادری
وشرف الدین علی نافقینک شاکردی اولوب، شویت
اونکدر:

بعد مردن تربت مارا عمارت کومباش
بر سر قبر شهیدان کشید کردون بس است

مرادی { (شیخ — افندی) متأخرین شعراء
عثمانیه دن و مشایخدن اولوب،
۱۲۱۵ تاریخنده درسعادتمه دنیا به کش؛ وصما.
قوده شیخ عبدالرحمن افندی دن اخذ اثابله، درسعادتمه
عودت ایتمشدی. هزارفن بر ذات اولوب، آینه
اوزرینه کوزل خطلر یازمه ده دخی مهارتی وار
ایدی. شویت بر مستزادندندر:

اول بزم از لذتیدر بزم جهانده شمیدی زمانده
خلق بربرینه ایتدیکی سودای محبت اسکیدر او الفت

مرادی { (السید صدر الدین ابو الفضل
{ محمد خلیل افندی } اون ایکنجی
قرن هجری علماسندن اولوب، دمشق شامده مفتی
ایدی. «سلك الدرر فی اعیان القرن الثاني عشر»
عنوانله حروف هجا ترتیبیله مرتب ؛ جلد اوزره
بر تراجم احوال کتابی وارددر، که اک نافع آثاردن
اولوب، ۱۲۱۱ تاریخنده اکیال اولمش؛ و ۱۳۰۱
تاریخنده مصدرده بولاق مطبعه سنده طبع ونشر
اولمشدر. — صاحب ترجمه تکجدی (مراد المرادی)

مراد طاغی { آنا طولینک غرب جهننده
خدایوندکار ولایتینک کو.
ناهیه سنجاغنده بیوک برطاغدر، که شرقاً امیرطاغنه
متصل اولدینی حالده، غرب شمالی به طوغری ممتد
اولوب، اک بوکسک ذروه سی اولان آق طاغک
۲۴۴۰ متره ارتفاعی وارددر. اتکرنندن این صولر
مندرس، کدیزه، صوصغیرلی و سقاربه واسطه لرله
آق دکیزه، سرمره به و قره دکیزه منصب اولسق
اوزره، اوج طرفه متوجه اولغله، بو طاغ بر تقسیم
میاه نقطه سی تشکیل ایتمش اولور. اتکری اور.
مانرله وتپه لرلی اکثریا قاره مستورددر.

مراد کرای { قریم خانلرندن اولوب ،
سلامت کرای خان زاده
مبارک کرایک اوغایدر. صمی محمد کرایک ایکنجی
دفعه خاناننده نورالدینک منصبنده بولنوب، بملده
سراجه لی چفتاکنده اقامت ایتکده ایکن، ۱۰۸۸
تاریخنده صدر اعظم قره مصطفی پاشاک سوقیله
مسند خانی به تعیین اولنهرق ، له و نیمچه سفر.
لرتمه اردوی هاپون میتمنده بولنمش ایسه ده ،
بروجه دلخواه خدمته موفق اوله مدیغندن ،
۱۰۹۴ ده وارد این قلعه سی پیشکاهنده عزل اولنه.
رق، ینه سراجه لی چفتلکنه چکمش؛ و ۱۱۰۷ ده
ارتحال ایتمشدر. بونک زمانه دک روسیه سفیرلی
طوغریدن طوغری به باب عالی به مهاجرت ایده میوب،
قریم خانلری واسطه سیله مطلوبلرینی عرض ایتک
دادت ایکن، صاحب ترجمه علی الدوام مست ومدهوش
بولنغله، کان الجیلری تحقیر ایتدیکندن ، بونک
ابتدا بندر والیاکنه و کیده رک طوغریدن باب عالی به
صراحت ایتلرینه سبب اولمشدر.

مراد میرزا { ابران شعرا سندن و شاه
اسماعیل صفوی احفادنن
اولوب ، دهلی حکمدارلرندن جهانگیر شاهک
مقربانندن ایدی. شویت اونکدر :

میکنم بر نوح تربت نقش داغ خویشرا
بر مزار خویش میسوزم چراغ خویشرا

مرادی { (ابومحمد ربیع بن سلیمان) امام
{ شافعی ک اصحابندن اولوب ،
مصدرده مشاهیر مؤذنیندن ایدی. امام مشارالیه دن
روایت ایتمش؛ و ۲۷۰ تاریخنده وفات ایدوب ،

من اصل بخارانی اولوب، ابران و هند و شام و حجاز
جهت نرنده طول مدت سیاحت ایتش؛ و بعدہ دمشق
شامہ برلنوب، اورادہ بر مدرسہ دخی بنا ایلش؛
و ۱۱۳۲ تاریخندہ در سعادندہ وفات ایتشدر .
عربی و فارسی و ترکی اولهرق اوج لسان اوزره
و «المفردات القرآنیة» عنوانیلہ بر تفسیر شریفی
وسائر آناری واردر .

صراغہ { صحابه دن اوج ذاتک اسمی اولوب،
اک مروفلری (صراغہ بن الریغ
الانصاری العمری) در، کہ بدر غزاسندہ حاضر
بولمش؛ و تبوک غزاسندہ « و علی الثلاثة الذین
خلفوا » آیت کریمہ سندہ مذکور اولدینی اوزره
فخرالاسل (صالم) افسندزدن کری قالان اوج
کشینک بری بولمشدر . دیگر ایکسی کب بن
مالک و هلال بن امیهدر .

صراغہ { ابرائک آذربایجان ایالتندہ و تبریزک
(۸۰ کیلو متره جنوبندہ اولهرق،
سهند کوهک جنوبی اتکنندہ و (ارمیه) کولنه دو .
کیلن بر نهرک اوزرنده واقع بر قصبه اولوب ،
۱۵۰۰۰ اهالیسی، مرتفع و خراب بر سوری ،
بیوک چارشیمی، جسم برحامی و اطرافندہ کوزل
باغ و باغچیلری واردر . قرون وسطادہ جوق دها
بیوک اولوب، علی الخصوص هلاکو طرفندن
پایتخت انخاد اولنمقله، دولت ایطانیه زمانندہ بیوک
بر شهر حالته کچهرک، نصیرالدین طوسینک بنا
ایتش اولدینی رصدخانه ایله شهرت بولشیدی .
قربندہ واقع (ده کورکان) قریه سندہ اینجه و
شفاف لوحله یارلق استمدادینی حائر بر جنس
کوزل صرصر چیقوب ، ابرائک هر طرفنه سوق
اولنور .

صراغہ { صید مصدره جرجا مدبرینک
(طهطا قضاسندہ و طهطائک ۱۰
کیلو متره جنوب شرقیسنندہ بر قصبه اولوب ،
۸۶۶۰ اهالیسی واردر .

مراکش { (Maroc) مغرب اقتصاده فاسک
قریباً ۴۰۰ کیلومتره جنوب
فریسنده و بحر محیط آطلایی ساحلندن تقریباً
۲۰۰ کیلومتره مک مسافنده اولهرق دور (یعنی
آطلاس) سلسله جبالنک شمالی اتکنندہ و

(تفسیف) نهرینک صول کنارندہ ۳۱°۳۷'۲۰"
عرض شمالی ایله ۲۴°۵۶'۹" طول فریبدہ واقع
بر شهر اولوب، مغرب اقصی دولتنک ایکسی پایتختندن
بریدر . (دیکری فاس شهریدر .) خرما و زیتون
آخاجلریله مستور کوزل بر اووهده طاغنیقی و
باغچه و خالی عرصه لره محاط خانه لردن مرکب و
بناه علیه یک واسع بر شهر اولوب ، اهالیسی
مختلف مقدارلده تخمین اولنمش؛ و بعض سیاحین
طرفندن ۲۵۰۰۰۰ کئی به قدر جیقارلمش ایسهده،
۵۰۰۰۰ نهایت ۶۰۰۰۰ دن زیاده اولمدینی
سر ویدر . اطرافندہ کی سور بدی سکر متره
پوسک و بر طاقم قلعه لره محکم ایسهده ، بعض
برلری خرابدر . قصبه اسمیلہ بر ایچ قلعه سی دخی
واردر . شهرک ۷ و قصبه تک ۲ قپوسی واردر .
جوامع شریفه سی ۲۰ دن زیاده اولوب ، اک
بیوکری قطیبه، منصوری ، ابن یوسف ، جامع-
المؤذن و سائرده در . آنتیق هیچ برینک صنعت معما.
و بهسی اولیوب، پالکز اندلسدن منقول اولان
بعض قیولری مصمندر . اصنافه کوره اقسامه منقسم
چارشیلری واسع اولوب، بهر بنجشبه کوئی بازار
دخی قوریلور . خان و حماملری دخی جوقدر .
خانه لرنک سوقاغه پنجه لری اولیوب، عرب اصولی
اوزره مدرسہ طرزنده در . بر قاچ کنیش جاده.
سی وار ایسهده، اکثر سوقاقلری طار و غیر
منتظم اولوب، بونلرک چوغنک ایشامدن صکره
قیانیر قبولی واردر . باغچیلری و درن جبالنک
اورمانلرک آره لردن کوربلن مائیتراق ذروه لری
خارجدن شهره تک کوزل بر منظره قزاندیرور
ایسهده، داخلأ نظافت و لطفاندن بسبتون
محرومدر . وقتیلہ خبلی ایلری بولمش اولان صنایع
محلله دخی تدنیده اولوب، پالکز معمولات دباغیه سی
رواجیلدر . اهالیسی بیننده ۶۰۰۰ قدر موسوی
بولنوب، بونلرک محلله سی آبریدر . صوبی بول و
هوایی قیشین لطف ایسهده، یازین زیاده صیجا-
قدر . اقالیم معتدله و حاره یه مخصوص میوه لری
مبذول و تک لذبذدر .

مراکش شهری ۴۷۰ تاریخ هجریسننده
ملوک مائیندن یوسف بن تاشفین طرفندن تأسیس
اولنورق، قربنده بولمش اولان (اغمات) اهالیسی

تا نیاید سوی دل غیر خیال دلستان
بر سرده مردمان چشم کشته دیده بان

مرتضی { حضرت علی بن ابی طالب (رضه)
افندمژك القاب شریفه سندن در .

مرتضی { « شریف مرتضی » ماده سنه
مراجعت بیوربله . [

مرتضی افندی { (السید -) دور
سلطان محمود خان اول

وعثمان خان ثالثه مسند مشخته بولنش هلدان
اولوب، سالف الترجه شیخ الاسلام السید فیض الله
افندینك اوغلیدر . ۱۱۰۶ تاریخسنده دنیا به
کلوب، تحصیل علومه علی الاصول دور مدارس
ابتدکن صکره، ۱۱۵۴ ده استانبول قاضیسی،
۱۱۶۰ ده آناتولی قاضیمسکری اولمش؛ وبعد.
الزل ۱۱۶۳ ده مسند مشخت اسلامیه بچوب،
سلطان محمود خانك ارتحانه دك امور فتوایی اداره
ایتمش؛ وسلطان عثمان خانك ثالثك جلوسلردن صکره،
ضنف ونحافتندن طولابی رسم کونلرنده حضوری
متمسراولدیفته بناه، ۱۱۶۸ ده عزل اولنهرق،
۱۱۷۱ ده وفات ایتمشدر . مدت مشختی ش سنه به
قربیدر . عنیف وصلابت دینیه به مالک قناعت کار
بر ذات ابدی .

مرتضی قلیخان { ایران شعرا و کبراسندن
اولوب، هرات حاکی

بولنش اولان حسن خان شامونك اوغلیدر . شو
یت اونکدر :

آنچنان منتظم دره شوق
که اگر زود بیایی دیر است

مرتضی نظامشاه { هندستانك دکن خطه
سنده بو اسمله ایکی

حکمدار کشدر :

برنجیسی ۹۷۲ تاریخسنده پدري حسین نظامشاه
اوله خلف اولوب، صبی اولدیفی چفته ، ۶ سنه
والده سنك وصایتله وبعده بالذات ۹۹۷ تاریخسنده دك
حکم سورمشدر .

— ایکنجیسی ۱۰۰۹ تاریخسنده ملك عنبر
نام عبد حبثی سعییله احمد نکرده نخت موروشه
اقفاد اولنش ایسه ده، بر حکمی اولموش؛ و ۱۰۲۸
تاریخنده صرقوم ملك عنبرك اوغلی فتح خان طرفندن

پورابه نقل اولنمشدی . ملتین وموحدین زمانلرنده
مغرب اقصانك پاینختی اولوب، ایکروز سنه قدریک
معمور بولسندقدن صکره ، فاس شهری کرسی
حکومت اثناذ اوامغله، مراکش مملکت مذکورده .
تک ایکنجی شهری درجه سنه اینهرک، مع هذا او
وقتدن بری مغرب اقصی ملوک کاه فاسده وکاه بو
شهرده اقامت ابدوب، ایکیسی ده پاینخت حکمنده در .
مغرب اقصی دولتته دخی اجنیلل طرفندن (ماروق)
یعنی مراکش نامی اطلاق اولنور . « مغرب
اقصی » ماده سنه مراجعت بیوربله . [

مرباط { جزیره العربك ساحل جنوبسنده
حضرموت ایله عمان یئیننده بر
قصبه واسکه اولوب، الیوم مسقط امامنه تابع و
امامت مذکورده ممالکنك منتهای غرب جنوبسنده
واقعدر . وقتیه معمور ونجار کاه بر بندر اولوب،
الیوم خراب اولان (ظفار) شهرینك اسکله سی
بولنش ایکن، شمعدیکی حالده آنجق ۳۰۰ اهالی
ایله مسکون سونوک برقریه حکمنده در . اطرافنده
شجر لبان وسائر ذی قیمت ضمئل و برر اشجار بو .
لنیورسده، رواجدن دوشکوندر . وقتیه
قادیلرینك آچیقایله وکیجه لری مهتابده ارکک قادین
برلکده کزوب بیروا معاشره ایتمک عادتیله دخی
مشهور ابدی .

مربیطر { اندلسه بلنسیه دن ۴ فرسخق
مسافه ده بر قصبه اولوب، بر
ملعبه سیله مشهور اولدیفی « معجم البلدان » ده
مسطوردر . الیوم والنسه تک ۲۷ کیلومتره
شمال شرقسنده واقع (موروبدرو Murviedro)
قصبه سی اولدیفی آکلاشیلور . رومابیلر زماننده
(ساغونته) اسمیله بیوک برشهر وعربلر زماننده
خیلی معمور بولنش اولان بو قصبه تک الیوم
۶۲۹۰ اهالیسی اولوب، واسع ر تیاژو خرابه سی،
بر جانباز خانه سی وعربلردن قاله برچوق آناری
واردر .

مرتاض { (مولانا میر -) تذکره
دولت شاهده مذکور شعرای
ایراندن اولوب، کثرت مطالعه سیله، وفرت زهدیه
وشطرنجه اولان ابتلاسیله مشهور ابدی . شومطلع
اونکدر :

اسقاط اوله‌رق، سکر یا شنده بولان اوغلی حسین خان اقامد اولمش ابدی.

مر تیر تیدویل { انکتره نك والس خطه. (Merthyr - Tydvil)

سندہ واقع (غلامه رغان) ایالتندہ و (قارذیف) ۳۶ کیلومتره شمال غریبسنده اوله‌رق (تاف) نہری اوزرنده بر شهر اولوب، ۶۴۵۰۰ اہل لیس، جدولی، دمیر بولی، جسم دمیرخانلری و وگور و دمیر ممدنلری وارد.

{ برقه خطه نك ایچ طرفلرنده یعنی مرج { پایله نك اوزرنده بر بقه اولوب، بنغازی متصرفلغنه تابع بر قضا انخاذا اولمشدر - « چار » دیک اولان بواسم دیکر بعض محلامه دخی علم اولمشدر.

{ (میرزا محمد باقر) ایران شعرا سندن مرجع { وشیح علی حزینک معاصر لرندن او.

لوب، اصفہانلیدر. شوبیت اونکدر:

در قید زلف پرشکن افتاد کارمن
آشفته تر ز زلف تو شد روز کارمن

مرج عیون { بیروت ولایت و سنجاغندہ و سنجاغک جهت شرقیه سندہ

بر قضا اولوب، شمالاً جبل لبنان متصرفلیغه، غرباً صیدا قضاصلیغه، جنوباً صور قضاصلیغه و عکاسنجاغلیغه، شرقاً دخی سورہ ولایتلیغه محدوددر. مرکزی جدیدہ قصبہ سی اولوب، هونین و حوله ناحیہ لریله برابر ۵۹ قریب و ۲۶۰۰۰ قدر اهالی بی جاممدر، که بونلرک ۷۱۲۴ ی جماعات مختلفه به منقسم خرمستان و قصوری مسلم اولوب، حوله ناحیہ سندہ کی نخیناً ۶۰۰۰ اهالیسی خیمه نشین عرباندن عبارتدر.

اراضیسی عمومیت اوزره عارضه لی اولوب، یالکز حوله کولنک اطرافی اووه لقددر. شریبه نہری قضا مکت حدود شرقیه سی تشکیل ایدوب، جنوب شرقی جهتندہ بالتوسع مذکور کولی تشکیل ایدوبور. بوکوله و شریبه به منصب اولوق اوزره بر قاج چای و دره سی دخی اووب، میاه جاریه سی بولدر؛ و اراضیسی کوزل اروا اولنور. مذکور کولک اطرافی بطاقان اووب، تصعد ایدن آفغانات جوار لرینک هراسنی اخلال ایتکدهدر. جزئی برهمت و مصرفه محتاج اولان تطبییری حالندہ هم هوا

اصلاح همده بر جوق اراضی منبته صوبک آتندن تخلیص اولنه بقدر. طوبراغی منبت اولوب، بنفادی، آریه، مصر، داری، سیسام، برنج، فصولیغه، نخود، مرجک و ساثر حبوبات ایله اوزوم، زیتون، انجیر و ساثر میوه لر حاصل اولور. اییک بوجکی دخی پیتشد بریلوب، سنوی ۱۵۰۰۰ قبه قدر قوزه آلتیر، و بر مقدار بال دخی چیتار. ذخاری احتیاجات محلہ دن فضلہ اولوب، اخراجانی اولدیغی. کچی، زیتون و قوزه سی دخی اخراج اولنور. حیوانات اهلہ سی برنجی درجه ده کچی و ایکنجی درجه ده قیون، صغیر، خرکله و ساثره دن عبارتدر. قضا داخلندہ ۱۱ مسلم و ۱۶ غیر مسلم مکتبی یوانوب، بونلرک سی اناثه مخصوصدر. مرکزی مرتفع بر محله اولوب، هواسی پک صاغلاندر.

{ صحابه رسول الله (صلم) دن مرداس { بدی کشینک اسمیدر.

مرد خاتون { دہشق شام امیری تاج الملوک بس طفتکینک زوجہ سی و

شمس الملوک ایله شهاب الدین محمودک والدہ سی متحکمہ بر قادین اولوب، بئده عماد الدین زینکی طرفندن تزوج، و سکره تطلیق اولمشدی. آلتنجی قرن هجریدہ یاشامش، و دمشقک خارجندہ بر مدرسہ بنا ایتمشدر.

{ (میر محمد هاشم) ایران شعرا سندن مردی { و مشہد رضوی ساداتندن او.

لوب، برمدت هراندہ علی قلخان شاملونک صحیفندہ بولمش؛ و بونک قتلی صرہ سندہ مقتول اولمشدر. شوبیت اونکدر:

آہ از آن حسرت که چون وقت وداع از خود روم
باخود آیم با هزاران شوق و بیم یار نیست

{ اونجی قرن هجری عثمانلی شعرا. مردی { سندن دخی ایکی کشینک تخلصیدر:

برنجیسی استانبوللی اولوب، بودین دفتر داری علی چلبینک اوغلیدر. شوبیت اونکدر:

باشه چیتماز کار عاشق کیمچیہ ناشدن
کیمچینلر بشدن عاشق میدر چاق ناشدن

— ایکنجیسی سیاهی زمره سندن اولوب، حسن خطه مالک ابدی. شوبیت اونکدر:

دردن جسمی کون دخلری تابی تاجدر
قره کورلر کتورن باشمه زلفی شیدر

مرزبان { عماد لدن الله عزالمولک ابو
{ کالتجار } آل بویه ملوککنک اون
بشجیبی اولوب، سلطان الدوله ابو شجاع بن هاه
الدوله تک اوغلیدر . ۴۱۶ تاریخنده ، بدربنک
وفا و اوزربینه ، فارسده تخت نشین اولوب، بغدادده
امیر الاسرا بولنان عمی جلال الدوله ايله درت سنه
قدر محاربه ایتکدن صکره مصالحه ایتمشدی .
جلال الدوله تک وفاتندن صکره بغداد امیرالاسرائلی
دخی کندیسنه قالمغه، اوغلی ملک رحیمی بغدادده
براقوب، کندیبی شیرازده اقامت ایتمشدی .
زماننده فارسده اسماعیل شبانکاره خروج ایدوب،
برمدت کندیبی اوغراشد برمش؛ بعده سلطان
طغرل سلجوق عراقدن اوزربینه عسکر سوق ایتمش
ایسه ده، صاحب ترجمه قاضی ابو محمد ناصحی کوندروب،
قیزینی حکمدار مشار الیه تزویج ایتک شرطیله
مصالحه ایتمش؛ ۲۴ سنه حکومت سوردکن
صکره ، ۴۴۰ تاریخنده ۴۰ باشنده وفات ایتمشدر .
— [«صمصام الدوله» ماده سنه دخی
سراجت بیوربله .]

مرزبانی { ابو عبدالله محمد بن عمران)
{ مشاهیر ادبادن اولوب، ۲۹۷
تاریخنده بغدادده دنیا به کلکش ، و ۳۸۴ ده وفات
ایتمشدر . حدیثه دخی ید طولی صاحبی ایدی . بر
چوق تألیفاتی و کوزل مجموعه لری اولوب، یزید بن
معاویه تک اشعارینی دخی جمع ایله دیوانی ترتیب ایدن
صاحب ترجمه در . تشیعه مائل اولدینی حالده ، بو
خدمتی فریبدر .

مرزوق { طرابلس غرب ولایتنده فزان
{ سنجاغنک مرکزی بر قصبه او-
لوب، طرابلسک ۷۷۵ کیلومتره جنوب شرقیسنده
۱۶° ۵۵' ۲۵" عرض شمالی ايله ۱۱° ۵۹' ۵۱"
طول شرقیده و حفره دینان اوزون و کینیش بروا .
دینک منتهای شرقیسنده واقعدر . سور و برجلرله
محاط اولوب، ۶۵۰۰ اهالیسی ، حکومت قوناغنی
و بر جامع و قیشله بی حاوی ایچ قلعه سی، خیلی ایشک
بازار و چارشییی، اطرافنده سبزه و میوه باغچرله
خرمالقلری و بونلرک آره لرندمه صیفی لری واردر .

اورته سندن برکینیش جاده کچوب، سائر سواققلری
طاردر . هواسی یازین آفر اولوب، میزان الحراره
کولکده ۴۵ درجه به قدر چیقار؛ و قیشین ۶ درجه
به قدر ایزر . بو قصبه بش آلتیوز سنه اول تاسیس
اولنوب، سودان ايله طرابلس غرب اسکله سی آره .
سندک کاروان یولی اوزرندمه بولمغه، خیلی اهمیت
قزاشمدر .

مرزینفون { سبواس ولایتک آماسیه
{ سنجاغنده و آماسیه تک ۳۷
کیلومتره غرب شمالیسنده صامسونک ده ۱۰۵ کیلو
متره جنوب غربیسنده واقع قضا مرکزی بر قصبه
اولوب، طواشان طاغنک ایتکندمه و واسع بر اووه
کنارنده مؤسس اولمغه، مفرح و شایان تصویر
منظره سی، ۲۰۰۰۰ اهالیسی، اطرافنده کوزل
باغ و باغچهلری و یک یوک جوز آجا لری، متعدد
جوامع شریفه سی، مکتب رشیده سی، آمر بقا پرو .
نسان میسونرلرینه منسوب و انا نه مخصوص برشمه بی
حاوی جسم بر داخلی مکتبیه، جزویتلر مخصوص
بیوک مکتبی، وارمنیرک ۲۳۰ شا کردانی اولان
بر مکتبلری واردر . خانه لری خارجاً سیاه و حادی
و سواققلری طار اولمغه ، قصبه تک منظره سی یک
مقی اولدینی کبی، نظافت و طهارته اصلا رعایت
اولنوب، حرارت دخی یازین ۳۷ درجه به قدر
چیغدیفتندن، هواسی یک ابی دکدر . بالکز ایتکندیدن
صکره اسن شمال روز کاری کیه لری هوا تک
حرارتی تعدیل ایدر . اهالیسنک ۶۶۰۰ ی
خرستیان و فصولری مسلدر .

— مرزینفون قضای شرقاً نفس آماسیه ،
شمالاً حوضه ، غرباً کوش حاجی کوبی، جنوباً دخی
مجید اوزی قضالریله محدود اولوب ، ارکلی ،
زوغنی و آلیجق اسملرله ۳ ناحیه و ۴۷ قریه دن
مرکبدر . اهالیسی ۳۱۰۲۰ کتی اولوب، باشلیجه
مرکرده ساکن اولان ۸۰۰۰ خرسیتاندن ماعدا .
سی مسلدر . اراضیسی عارضه لی و مختلف اولوب ،
یشیل ابرماغه منصب بر قاج جای و دره سی واردر .
طوپراغی یک منبت اولوب، ذخیره و میوه و سبزه به
متعلق محصولاتی چوقدر . بغدادی تک مقبول و
میوه لری یک لذتددر . باغلری دخی چوقدر .
خشکاش دخی قضای تک باشلی محصولاتنددر .

صنایع عمیه باشایچه منوسه نجهندن عبارت اولوب، قضا داخلنده بوکا مخصوص ۳۰۰۰ قدر دستگاه موجوددر .

مرسبورغ (Mersebourg) بروسیه نیک ۹۰ کیلومتره جنوب شرقیسنده و (ساله) نهر نیک صول کنارنده کوچک بر حکومت ممتاز نیک مرکزی بر قصبه اولوب، ۱۳۱۰۰ اهالیسی، جسیم ومصنع بر کلیسایی، داخلی مکتب اعدادایی، متمدد مؤسسات خیریهسی، حکومت هاند حاراسی وباروت، نشاسته، سرکه وسائر فابریقعلری وارددر. — مرسبورغ حکومت ممتاز هسی (اودر) اوستنده کی فراقفورت ایله ماغدبورغ حکومتلری آره سنده واقع اولوب، بونی ۱۹۶ واکا ۱۰۶ کیلومتره اولدیغی حالده، ۹۰۵۰۰۰ اهالی ایله مسکون و ۱۷ قضایه منقسمدر. طوپراغی منبت اولوب، کرمش، باقیر، دمیر وکومر معدنلریله طاش اوجاقلری چوقدر .

مرسل { ایران شعرا سندن وساو ه شمیری ساداتندن اولوب، شو بیت اونکدر:

من غریب نه یاری نه همدی دارم
غریب درد دلی و عیب نمی دارم

مرسی (Mersey) انکتره نیک شمال فرنی ایالتنده برجهنده بر نهر در، که (چستر) ایالتنده نمانله، غربه طوغری جریان ایدرک، ۱۳۰ کیلومتره نیک جریاندن وچستر ایله لاقفاستر ایالتلرنی آیردندن صکره، ۵ کیلو متره کنیش و ۳۰ کیلومتره اوزون بر خلیج تشکیل ایدرک، ایرلانده دکرینه دوکیلور. ثابته ده ۴۰ مکتب متره صودوکر .

مرسی الحرز { جزایر ساحل نیک منهای قرینده بر اسکله و لیمان اولوب، وقتیله مرجان اخراجتیله مشهور ایدی. اخیراً فرانسزلر طرفندن اعمار و تجدید اولنهرق، (لاقاله La Calle) تسمیه اولنشدرد .

مرسی الدجاج { جزایرک نفس جزایر ایله لنتده و جزایر شهر نیک

۶۰ کیلومتره شرق شمالیسنده اولهرق (اشیر) نهری منصب نیک قرینده بر قصبه واسکله اولوب، جغرا. فیون هر بیک تعریفنه کوره، اوج جهتن دکر نله محاط و جهت رابعه دن قره دن بر نیک قیوسی اولان بر سورله آبراش ایدی. الیوم فرانسزلر طرفندن بو اسکله ترجمه سیله (Port aux Poules) تسمیه او. لنیور . قرینده (بنی جناد) یاخود (جنه جناد) قصبه سی بولنیووردی، که اخیراً فرانسزلر طرفندن (جنت Djinet) اسمیله یکیدن اعمار واسکان او. لنتشدر .

مرسی الزیتونه { افریقیه ساحلنده و میله دن بر کونلک مسا. فده بر قصبه اولدیغی یا قوت حموی بیان ایدبور .

مرسی علی { اولدیغی « معجم البلدان » ده مسطور اولوب، الیوم ایالتلرک (مارساله) تسمیه اشدکلری اسکله اولسه کرکدر . (مارساله) ماده سنده بعض آوروپا اوباب تحقیق نیک ظننه تابع اولهرق، بو اسمک (مرسی الله) اسم هر سیستدن غلط اولقی احتمائی بیان اشدکده، (مرسی علی) دن غلط اوله جنی آکلشایبور .

مرسی الکبیر { (المرسی الکبیر) جزا- وهران کور فزینک بر قونی ایچنده کوچک بر قصبه واسکله اولوب، آفریقای شمالینک ال کوزل لیاتی حایدر .

مرسین { آطنه ولایتنده و آطنه نیک ۶۷ کیلومتره جنوب فریسنده سنجاق مرکزی بر قصبه واسکله اولوب، ۹۰۰۰ اهالیسی، اخیراً انشا اولنمش کوزل ریختملریله بر طاقم بکی مغازه ومسافر خانه وسائر ابنیه سی، کنیش سو قافلری، بر حامع شرینی، جماعت مختلفه به مخصوص کلیسایی، ۲ مدوسه سی، بر رشده و ۲ ابتدائی مکتبیله جماعت غیر مسئله به مخصوص متعدد مکاتبی، پورتقال ولیمون ایله نیک مقبول قیعی و آرمود آفاجلرنی حاوی باغچلری و نیک ایشلک نجارنی وارددر. بو قصبه بر قاچ سنه اوله کلنجه به قدر، هراسنک وخامتندن طولانی، نیک هادی بر قریه

حائده ایکن، اخیراً اورادن طرسوس و آطنه به قدر
بر دمیر بول خطی بر شوسه ایله ساتر بویکی بعض
وسائط صرناک انشاسی اوزرینه، ترقی به بوز طو-
توب، ذاتاً آناطولیئنک بر بیوک و مهم قسمتک
اسکلهسی اولغله، سنه دن سنه به توسیع و تزیین، و
هوایی دخی اصلاح اولغتمه در. حق مرکز سنجیا.
غنه ملحق بر قضائک مرکزی ایکن، طرسوس
قضاسنک دخی الحاقیله مجدداً تشکیل اولنان سنجاغه
سرکز اتخاذ اولمشدر. مذکور دمیر بولاک آطنه.
دن ایبری به نمیدیله آناطولی بیوک خطنه ربطی
حائده صرینک اهمیت و مهموریتی بر قات دهسا
آرته چقنده شه به یوقدر. جوارلرنده بر قاج شهر
قدیمک خرابه لری بولوب، بولرک اتقاضی دخی قصبه
ایینه سنک تأسیس و تزییننه یارامقده در.

— صرین قضاسی همنای اولان سنجاغک
غرب جنوبی قسمندن عبارت اولوب، اولانی ناحیه.
سیله برابر ۸۸ قریه دن مرکب و ۲۹ ۱۸۵ اهالی
ایله مسکوند. قضا لب دریادن بوجا سلسله جیا.
لنک سرمدی قارلزله مستور صرته قدر متمد او-
لوب، بناء علیه اراضیسی درجه درجه کسب ارتفاع
ایده رک، مختلف هوا و محصولات و ردر. جبال
مذکور مک اتکلی اورمانلره مستوردر.

صرین { سنجاغی - آطنه و لایتنی ترکیب
{ ایدن بش سنجاغک بری اولوب،
شرقاً نفس آطنه سنجاغیله، شمالاً و شمال غربی
جهتندن قونی و لایتنه، غرب جنوبی طرفندن
ایچ ایل سنجاغیله، جنوباً دخی آق دیکیزله محدوددر.
سنجاغ نفس صرین ایله طرسوس قضالرنده مرکب
اولوب، ۷۰ ۷۹۱ اهالیسی واردر. اراضیسی
شمال غربی حدودنده کی بوجا سلسله جبال صرندن
ساحل بجزه قدر متمد اولان مختلف ارتفاعلی اتکلی
واووه لردن عبارت اولوب، هوایی ارتفاعه کوره
مختلف و طویراغی یک منبتدر. طرسوس جایی و
دیگر بر قاج جای مذکور سلسله جبالدن اینه رک،
اراضیسی سقی واروا ایدرلر. محصولات ذخایر
متنوعه ایله میوه و سبزه لک انواعندن عبارتدر.
اک منبت اولان آلتچی اووه لرنده هوانک آغرائی
عمله نک سعینه مانع اولغله، اراضیسنک قوه انبا-
تیه سندن بحق استفاده اولتمیور. اورمانلری

چوق اولوب، خیلی کراسسته قطع، مصر و شام
سواحلنه اخراج اولنور. معادنی دخی چوق ایسه ده،
هنوز اخراج اولناتی یوقدر.

مرسیه { (Murcie) اسپانیه نک شرق جنوبی
جهتنده مادریدک ۳۵۰ کیلومتره
جنوب شرقیسنده و آق دیکیز ساحلندن ۳۵ کیلو
متره مک مسافه ده اوله رق (سفوره) ابرمانی او-
زرنده و (سانفره) نه ری ملتقاسنک اوست
طرفنده واقع ایالت سرکری بر شهر اولوب،
۹۸ ۵۳۸ هالیسی، کنیش و دوز سه و قاقلری،
جسم و صنغ بر کلیسی، نه رک اوزرنده کوزل بر
کورلیسی، بش داخلی مکتبی، نباتات باغچیسی،
متعدد و جسم ایکنخانه لری، زیتون یاغی دکر منلری،
صابونخانه لری و ساتر بعض فابریقه لری واردر.
(هوتره) اطرافنده امتداد ایدن اووه دنیا نک اک
کوزل و اک منبت بری اولوب، صرلردن قالمه
جدولرله سقی واروا اولنور. پورتقال و ایون
باغچیله طوتاق و زیتونقلری یک چوقدر.
اندلس حکومت اسلامیسی زماننده کرک شهرک و
کرک اووه نک مهموریتی چوق ده زیاده و ایکنکیلک
چوق ده ایبری اولوب، طوائف ملوک زماننده
بیوجک بر دولت اسلامی نک کرسیسی اولمشیدی.
بو شهرک ۷۱۳ ده ظهور ایدوب، ۷۵۶ ده اهل
اسلامک ضبطنه یکدیگی آوروپا تواربخنده مذکور
ایسه ده، عرب آثارنده (عبدالرحمن بن هشام بن
عبدالرحمن الاموی) نک بنا کرده سی اولدینی، و
بونک طرفندن (دمیر) نسیمه اولوب، اهالی
طرفندن موقعتک ایله (مرسیه) دینلدیکی مصر حدر-
مشارالیهک تأسیسندن اول بر کوچک قصبه و یا
قریه حائده بولنش اولسی ده ملحوظدر. مشاهیر
لغویوندن بیوک برافت کتباتک صاحب اولان و (ابن
بناء) دیکیمک شهر بولنان (ابو غالب تمام بن غالب
المرسی) نک و ساتر مشاهیر علماء اسلامک مستط
رأسی بولمشدر.

— مرسیه ایاتی شرق جنوبی جهتندن آق
دیکیزله، شرقاً آیقانتیه، شمالاً و شمال غربی جهتندن
آلباسته (البسطه)، جنوب غربی جهتندن دخی
فرزنده و آلمریه ایالتلریله محدود اولوب، مساحه
سطحیسی ۱۱ ۵۳۷ مربع کیلومتره و اهالیسی

رنده (سرای منصورکنج) اسمیله مزین بر بنامی
 واهمیت موقیبه سیله متناسب نجارنی واردی. بو
 شهر جلال الدین اکبر شاه طرفندن (مقصود آباد)
 اسمیله تاسیس اولنه رقی، افغانایلیک بشکالہ بی استیلا
 لرنده تخریب اولنش؛ وبعده مرشد قباخان طرفندن
 بو اسمیله تجدید اولنه رقی، خطه مذکورہ کرسی
 اولش ایدی. انکابوزک الینه یکدیکی وقت دخی
 ۱۶۵۰۰۰ اهالیسی اولوب، ابتدا مرکز اتخاذ
 اولنش؛ وبعده کلاکتہ مرکز اتخاذ اولنله، مرشد
 آباد تدنی به یوز طومشدر.

— مرشد آباد سنجاغی کلاکتہ ایالتک شمال
 غربی گوشه سندن عبارت اولوب، مساحه سطحی سی
 ۵۵۵۲ مربع کیلومتره در. ۳۷۵۳ قصبه وقریه سی
 اولوب، ۵۹۰۰۰۰ ی مسلم اولقی اوزره،
 ۱۲۲۶۷۹۰ اهالیسی واردی، که بهر مربع کیلو-
 متره باشنه ۲۲۱ کشی دوشیور. طوبراغی بک
 منبت ومیاه جاریه سیله آرقرلی بک جو قدر. اک
 برنجی صنعی اینگیلیک اولوب، بر جوق اینگیلخانه.
 لری و خاهلده قاش دستکاهلری اولنله، یالکز
 بو دستکاهلرده سنوی یوز بیک طوب قاش
 یاییلیر. بر بیوک دمیخامی دخی واردی.

{ حل ولاتتده و حلیک ۱۵۴
 مرعش } (کیلومتره شمال غریب سندن اوله رقی
 آخور طغانک اتکنده واقع بر تپه بک اوزرنده
 وآق صوبک ججان ایرماغنه دوکادیکی محل قرینه
 سنجاغی سرکری بر شهر اولوب، ۵۲۰۰۰ اهالیسی
 واردی، که بونلرک ۳۲۰۰۰ ی ترک، کرد و عرب
 اوله رقی مسلم و قصوری مذاهبتک به منقسم ارنی،
 ملکی، سریانی، کلدانی، روم و ساثره اوله رقی
 خرستیان و ۳۶۸ یده اسرائیلیدر. شهرک خانهلری
 کربجیدن اولوب، سوقاقرلی دخی قالدیرمسز وغیر
 منتظم و هر نوع اسباب استراحت مفقود ایهده،
 بول میاه جاریه سی، بک صاغلام هواسی، اکثری
 سلجوقیلر زمانسندن قاله ۲۹ جامع شربی، ۱۴
 مسجدی، ۲۵ مدرسه سی، بر کتبخانه سی، ۵ تکیه
 و زاویه سی، ۱۷ کلیسای سی، بر رشده و بر ابتدایه
 ابله متعدد صبیان مکاتبی، پروتستان و قاتولیک
 میسیونرلی طرفندن اداره اولنور ایکی اجنی
 و جماعات مختلفه نصرانیه مخصوص متعمد مکتبلری،

۴۳۶ ۹۱ کشیدر. اسمیانیه بک اک منبت واک
 صیاق محلی اولوب، آنجق بعض طرفلری صو-
 سزدر. هواسی قیشین بک لطیف اولوب، یازین
 میزان الحراره کرولکده ۴۴ درجه به قدر جبار.
 مرشانه { اندلسده قرمونه اعماندن بر قصبه
 اولوب، احمد بن سید الخبیرک
 مسقط رأسی بولندینی «مجم البلدان» مسطوردر.
 مرشد { فرس شهراسندن اوج کشینک
 مختصیدر.

برنجیسی (میر مرشد یزدجردی) همدانی
 اولوب، هندستانه رحلتله، اوراک کبراسی صره سنه
 یکمشیدی. کوزل بر سابق نامی واردی، که شو
 بر ایکی بیت اولنددر:

دم سوخت بر حال دیوانه
 که میکشت بر کرد ویرانه
 سری پر ز شور و دلی پر زیار
 همی کرد فریاد دیوانه وار
 الخ

— اینگیلیسی (خواجه مرشد) شیرازلی اولوب،
 خواجه میرکک اوغلیدر. شو بیت اولنددر:

چایوسک تو چاست مارا
 چایی به ازین کجاست مارا

— اوغنجیسی هندستان برهنیلردن اولوب،
 اله آباد لیدر. شاه عالم اله آبادی شاگردانندن
 اولوب، اون اوغنجی قرن هجری اواسطنده وفات
 ایشدر. شو قطعه اولنددر:

غبار دل یفشان کریمه مستانه پیداکن
 ز آب دیده سیلابی درین ویرانه پیداکن
 کر از خون چکر داری نمنا باده چایی
 نخست اردیده دل شیشه وچانه پیداکن

مرشد آباد { هندستانده بشکالہ خطه سنک
 کلاکتہ ایالتتده وکلاکتہ بک
 ۱۸۰ کیلومتره شمال غریب سندن اوله رقی کنگ ابر.
 ماغی دالیه سنک (باکراتی) شعبه سی اوزرنده سنجاغ
 سرکری بر شهر اولوب، نصفه ن قریب مقداری
 مسلم اولقی اوزره، ۳۹۲۳۰ اهالیسی، متعدد
 جوامع شریفه سیله بختانهلری، اسکی نوابلره مخصوص
 سراپی، باغ و باغچه لری، نوابلردن قاله ایکی بیوک
 مکتبی، ایک افشه، صیرملی شیرتله، فیل دیشندن
 اوبهلی ممولات، آلات موسیقی، چبوق و آغزاق
 و ساثر ممولاتی، خارجهه بیوک بر حوضی و کنا.

۱۴۴۷ دکانی حاوی ایشک چارشیبی، بازاری،
 ۷ خانی، ۱۱ حامی، ۲۸۱ آلاجه و ساژده دستکا.
 هری، ۲ صابونخانه سی، ۱۳۷ چشمه سی، قیشه سی،
 عسکری خسته خانه سی، اسکی بر قلمه سی و دباغخانه.
 نعلری وارد در. صنایع محلیه دن اوله رق مرعشه
 اعلاآت طاقلری و صیرمه لی معمولات سراجیه و ساژده
 دخی یابیلر. اطرافنده باغ و باغچه لری چوق اولوب،
 اوزوم و انواع میوه لر کترتله حاصل اولور. سرعش
 شهری اسکی اولوب، رومایلر زماننده (جرمانیقه
 قیصریه) اسمیله معروف ایدی. دولت امویه زماننده
 فتح اولنهرق، ملوک امویه تک اخیری اولان سروان
 حمار قلمه سی بنا اتمشدی. بدمه هارون الرشید
 شهری توسیع و اعمار اتمش؛ و مؤخرأ روملرک
 الینه کچوب، تخریب اولنمش ایسه ده، سیف الدوله
 بن حدان طرفندن بکیدن فتح اولنقدقه، اعمار
 اولنمشدی. بدمه برمدت اهل صلیک ضبطنده او.
 لوب، بونلردن سلجوقیلره و صکره ذوالقدریه
 امراسنه انتقال اتمش؛ و یاوز سلطان سلیم خان
 حضرتلری زماننده ضمیمه ممالک عثمانیه اولمشدر.
 آناطولیدن معدود اولوب، اهالیسی ترکیه لسانله
 متکلمدرلر.

— سرعش قضاسی شمالاً البستان، غرباً
 زیتون و اندرین، جنوباً بازارچق و حلب سنجاغنه
 تابع سینتاب قضالزله، شرقاً دخی اورفه سنجاغله
 و معموره العزیز و لابیتله محدود اولوب، ۷ ناحیه
 و ۱۱۴ قریه یی حاوی اولدیقی حالده، ۳۱۱ ۶۴
 اهالیسی وارد در، که بونلرک ۴۳۰۰۰ ی ترک
 و کرد و آرمقدارده عرب اوله رق مسلم و قصوری
 جماعات مختلفه به منقسم خرسبتابندر. [احوال ساژده سی
 ماده آتیده مندرجدر.]

{ سنجاغی - حلب و لابیتی ترکیب
 مرعش } ابدن اوج سنجاغک بری اولوب،
 و لابیتک شمال غربی گوشه سندن عبارت اولدیقی
 حالده، کرک موقعیه و کرک تقسیمات جغرافیه جه شام
 قطعه سندن معدود اولان حلبدن مفرز اولوب،
 آناطولیدن معدوددر. جنوباً نفس حلب و جنوب
 شرقی گوشه سندن اورفه سنجاقلرینه متصل اولوب،
 شرقاً معموره العزیز، شمالاً سیواس، غرباً دخی
 آطنه و لابیتلره محاطدر. اراضیسی صومیت اوزره

عارضه لی اولوب، تاوروس سلسله عظیمه سندن
 معدود اولان بیک بوزا طاعنی حدود غربیه سی
 تشکیل ایدر؛ و آخور طاعنی دخی بوسلسله به مربوط
 اوله رق، سنجاغک ایچنده شمال شرقیه طوغری
 امتداده، درون لواده صاغ و صوله برطاقم قولر
 اوزاتیر. سنجاغک همان بتونی جیحان ابرماغی حو.
 ضه سنه داخل اولوب، نهر مذکور بو سنجاغده
 نیمان ابدن برچوق چاپلردن بالتشکل، غرب جنو.
 بی به طوغری جریانه، آطنه و لابیتنه داخل اولور.
 یا لکز جنوب شرقی گوشه سنک صولری فرانیه تابع
 (هربان) چاینه جمع اولور. مذکور جیحان ابرما.
 غک سنجاقی داخنده کی نابیلرینک باشلیجه لری :
 تکیر صو، خرما صونی، سکودلی، ارکتر و آق
 صودر. بونلرک اخیری بربرینه مربوط اوج کولک
 آغیغدر. هواسی معتدل و صاغلام اولوب، نسبه
 آز اولان اووه لرله و ادیلری پک مبتدر؛ و طاعلق
 یرلری اشجار مختلفه یی حاوی اورمانلره و طوت،
 زیتون و ساژده انواع میوه اشجاریه مستوردر.
 باشلیجه محصولاتی: ذخا بر متنوعه ایله برنج، پاموق،
 نون، سیسام، اوزوم، زیتون، طوت و ساژده دن
 عبارت اولوب، بونلر احتیاجات محلیه دن زیاده
 اولنله، مرعشدن شام و جزیره جهلرینه برنج و شراب
 و راقی، و اسکندرون طریقله آوروپا به محصولات
 مذکورده تک دیکر لرله پلاموط و طاعلرده طوبلا.
 نیلان نباتات طیبیه و ساژده اخراج اولنور. نون
 چوق و مقبول اولوب، باشلیجه مصر جهته اخراج
 اولنور. مرعالی دخی چوق اولوب، باشلیجه
 حیوانات اهلیه سی صیفیر و کچیدر. قیونلری آذر.
 آری قوزانلری ده چوق اولوب، ممالک عثمانیه به مال
 و آوروپا به مال موی اخراج اولنور. حیوانات
 وحشیه سی ده چوق اولوب، کییک، قورت، تیلکی،
 بیان کدیسی و ساژده بونلور؛ و خیلی مقدار کرک
 چیقار. زیتون قضا سننده بردمیر معدنی جیقارلمقه
 اولوب، بوندن مرعشه نعل و آلات زرعه ایله ساژ
 ادوات اعمال اولنور. مرعشک قرینده دخی بردمیر
 و برکومش معدنی وار ایسه ده، جیقارلامقده در.
 بنه سرکز لوا قرینده بری بنه و دیکری سیاه ابکی
 مرمر اوجاغی دخی بونلور. نفس مرعشه و
 و زیتون و البستان قضا لنده کوزل چلیکلی معدن

صوری وارد . همان بشون سخاگک طاغری ستر بدن اورمانزنده مبنه ، جوز ، کستانه ، قاین ، جنار وسائره آقاچلری بولنوب ، کلینتی کراسته و اودون قطع اولنور ؛ و شهرده مبنه و جوزدن آوروپاکاری صندالیه ، فناه ، ماسه وسائره اجمال اولنوب ، پت اوجوز صایلیر . طرق و ماپری هنوز پت کری اولوب ، نقایات دوه و بیکبر و اوکوزله اجرا اولنور . صنایع محلیه مان سرکرده اجرا او . لنانلردن عبارت اولوب ، ماده آشفده بیان اولمشدر .

مرعش سخاخی : نفس مرعش ، ایستان ، زیتون ، اندرین و بازارجق اسمله ه فضا به منقسم اولوب ، ۹ ناحیه و ۴۳۴ قریبی حاویدر . اهالیسی ۱۷۹۸۵۳ کشیدن عبارت اولوب ، بونلرک ۱۳۴۴۰۸ ی مسلم ، ۳۶۸ ی اسرائیلی و قسوم ری خرسقیاندر . اهالی مسله سندن ۷۸۳۳۲ ی کرد ، ۴۸۴۱۲ سی ترک ، ۵۴۳۱ ی عرب و ۲۶۶۱ ی چرکس وسائره در . خرسقیانلری ده روم ، ارمنی ، سریانی ، کلدانی وسائره دن مرکب اولوب ، بر طاقلری میسورنرل معرفتیه قتیلیک و پروتستان اولمشدر .

مرغاب { خراسانده بر بویک نهردر ، که افغانستانک غرجستان طاغلرندن نبعانه ، غرب شمالیه و بیده شماله طوفری آفرق ، وصاغ وصولدن برچوق چایلر آلهرق ، (سرو) شهری ایچندن یک کدن صکره ، قره قوم چولی ایچنده قوروروب ، محو اولور . اکثر خریطه لرده « اوردک » معنا سیله اولهرق میمک شمیله مقید ایسه ده ، صحیحی « چایر صوبی » دیمک اوزره میمک قعیله در .

— بواسمه افغانستانک منتهای شمال شرقیسنده (یامیر) خطه سنده دخی چچونک اک باشلی قوللرندن بر نهر اولوب ، (آق صو) اسم ترکیسیله دها معروفدر .

مرغینان { ترکستانک فرغانه خطه سنده طاشکندک ۲۳۷ کیلومتره جنوب شرقیسنده و حوقندک ۶۵ کیلومتره شرق جنوبیسنده و (شاه مردان) نهری اوزرنده بر شهر اولوب ، ۲۶۰۰۰ اهالیسی ، صاغلام هراسی ،

کوزل باغ و باغچلری و دوه تویسه بویک و ایسکن ظریف منسوجاتی وارددر . سورله محاط اولوب ، ۱۲ قیوسی و بعضی آثار قدیمه سی وارددر . پت اسکی بر شهر اولوب ، روسل طرفندن فرغانه تک ضبطنده خوقنده بدل مرکز ایات انخاذا اولتمش ؛ و دواتر حکومت ایل روس محلری شهرک ۱۶ کیلومتره جنوبنده تاسیس ایدلمش ایسه ده ، اشوبویک مرغینان ایله اسکسی آره سندن کی مسافه دخی اینیه ایله طولقمده اولوب ، قریباً ایکیسی برلشه جکدر . آو روپایلرجه (مارگیلان Marghilan) اسمیله معروف اولدیفندن ، بو اسمده دخی ذکر ییچمش ایسه ده ، املا ی صحیحی (مرغینان) در . او اولده بر جوق علما و سائر مشاهیرک منشی بولمشدر .

مرغینانی { [برهان الدین مرغینانی] ماده . مرفته { (Myriophyto) ادرنه و لاپتسک (کلپولی سخاغننده و کلیبولیک ۶۰

کیلومتره شرق شمالیسنده اولهرق سرمره دکری ساحلنده قضا مرکزی بر قصبه اولوب ، ۵۰۰۰ قدر اهالیسی ، مشهور باغ و باغچهلرله پت لذت میوه لری ، طوغله و کرمیت فرونلری و خیلی ایشلک تجارتنی وارددر . اسمی اسان یونانیده « کتیرالبا . تات » دیمک اولوب ، بوده اسکیدن بری باغچهلرله مشهور اولدیفنه دایلددر .

— مرفته قضاسی شمالا و شمال غربی جهتدن تکفور طاغی سخاغیسیله ، جنوب غربی طرفندن شارکوی قضاسیسیله ، جنوب شرقی جانبسندن و شرقاً دخی سرمره دکیزیله محاط و محدود اولوب ، غنوز و کستانیلر اسمله ایلکی ناحیه ایله برابر ۱۲ قریبی و ۱۷۵۴۷ اهالی بی حاویدر ، که بونلرک یالکسز ۱۲۵۵ ی مسلم و ۱۰۰ قدری ارمنی و یهودی و قبطی اولوب ، قصوری رومدر . اراضیسی آذ عارضه لی و طورراغی پت منبت اولوب ، محصولاتی ذخایر متنوعه و میوه و سبزه لرک انواعندن عبارت ایسه ده ، اصل نمکاتک منبع نرونی باغلی اولوب ، (قره لاخنه) اسمیله حاصل اولان بر جنس سیاه اوزومدن پت نفیس شراب و دوز راقی اصمال ، و سنوی ۵ میلیون کیلویه قریب شراب و ۵۰۰۰۰۰ کیلویه قدر راقی اخراج اولنور . اییک قوزمه سی ده

باشلیجه اخراجانندن اولوب، بر مقدار نونون دخی حاصل اولور. قضا داخنده بیایغیدن دو شملک و انوابانی بعض منسوجاتله کلیم و ساثره اعمال اوله رق، مخلنده استعمال اولنور اها لیسنگ اک باشلی مشغور. لیتی کبجیلک و باغچوانلقدر . واردات سنوبه سی ۱۴۰۰۰ لیرا واده لرنددر.

مَرَقَب } بیروت ولایتک لازقه سنخاغنده
مَرَقَب } و سنخاغک منتهای جنوبنده بر قضا اولوب، شمالاً جبله قضا سیله، شرقاً سوربه و لایتنک ها، جنوباً طرابلس شام سنخاقلرله، غرباً دخی آق دکنله محدوددر. بو وجهله ساحلدن جبل نصیره صرته قدر ممتد اولوب، اراضی لب دریادن شرقه طولغری کسب ارتفاع ایتکله، عارضه لیدر . مرکزى ساحلده کی (بانیاس) اسکله سی اولوب، قضائک اسمی بونک شرق جنوبیسنده واقع واسکیدن بری متانیله مشهور اولان مرقب قلعه سنندن مأخوذدر. بانیاس نهری و دیگر پراچ جای جبل نصیره دن اینوب، دکنه منصب اولور . طوبراغی متوسط درجه ده منبت اولوب، ذخیره و سینه و میوه به متعلق محصولانی احتیاجات محلیه به آنجق تقابل ایدبورسه ده، پاموق و زیتون محصولندن بر مقدار اخراجانی وارددر. حیوانات اهلیه سی برنجی درجه ده کچی و ایکنجی درجه ده صیغیر، قیون و ساثره درر. قضا داخنده پاموق و یوکندن بعض منسوجات و یلکن بزى اعمال اولنوب، بوندن خارجه دخی کویدر یلیر. هالی قضا ۳۱۹۵۰ کسى اولوب، بونلرک ۲۸۵۳۲ سی اسلام و قصوری روم و مارونیدر. قضا ۴ ناحیه سیله برابر ۳۰۰ قریه دن مرکب اولوب، داخل قضا ده ۳۶ معابد مختلفه، ۶۶۴۶ اماکن خصوصیه و ۷۶۵۲۵۶ دونم اراضی موجوددر.

مرکز افندی } (مصالح الدین) کبار مشایخدن
} و مظنه دن اولوب، عن اصل دکنلی قضا سنندن ابدی. قانوق سلطان سلیمان خان دورنده درسه ماده و رودله . شیخ سبیل سنان حضر ت لرندن اخذ انابت ایتمش، و پادشاه مشارالیهک والده لری نامنه طوبقو خارحنده پایدردی قریه درگاه هم پوست نشین اولمشیدی. شیخنک ارنجانندن صکره پرته یکوب، قوجه مصطفی پاشاده کی تکیه نیک مشیخته یکمشدی.

طوبقو بیده کی درگاهده چله خانه سی و تره سی زیارتگاه اولوب، درگاه مذکور ایوم اسم شریفیله یاد اولنور. زهد و تقواده بیعیدیل حاجم و سلیم عارف بالله بر ذات ابدی. ۹۵۹ تاریخنده ارنحال ایتشددر.

مرمره } (Marmara) همناهی اولان دکنزک
} غرب جهته ده و استانبولک ۱۲۰ کیلومتره غرب جنوبیسنده اوله رق، آناطولى سا. حالنه مربوط قیو طاغی شبه جزیره سی قرینده واقع بر جزیره اولوب، ۱۳۰ مربع کیلومتره مساحتی سطحیه سی اولدینی حالده، ۶ قریه ده ۹۸۷۵ اها. ایسی وارددر. اراضیه سی طاشاق ایسه ده، باغریله زیتونقلری چوقدر. جزیره به بو اسمی قزانیدران سرمر او جاقلری اولوب، مائی ایله کول رنگلرندده سماتی بر جنس سرمر جیقار . اها ایسی کاملاً خرسندان و آرناؤد اولوب، قبل الفتح آرناؤد اقدن اورابه هجرت ایتشددر. اکثری کبجیلک و بالیتجیقله تعیش ایدوب، استانبوله اودون و ساثره نقل ایدرلر. جنوب غربی ساحلنده بنه سرمره اسمیله مرکزی اولان بر بیوک قریه بولنوب، ۳۲۵۰ اهالیسی وارددر. جزیره خداوندکار ولایتک قریه سی سنجا. غنه تابع اردک قضا سنه ملحق بر ناحیه صورتنده اداره اولنوب، جهت جنوبیه سنده آبرنجی بر ناحیه تشکیل ایدن پاشا لیمانی و آفسیه اسمریله ایکی بیوک و بر ایکی کوچک آله دخی وارددر . که بونلرده بعضاً سرمره اسمی تمیم اولنور .

دکنزى (Mer de Marmara)
مرمره } استانبول بوفازیه قلده سلطانیه بوفازى آره سننده و روم ایلی ایله آناطولى یعنی آوروپا ایله آسیا بیننده بر دکنز اولوب، مذکور ایکی بوفازک برنجیسنندن قره دکنزله و ایکنجیسنندن آله ل دکنزى و آق دکنزله اختلاط ایدر. اسم قدیم یونانیسی (پرو بوننیس) اولوب، بهمه اینجندده کی آنف الیمان جزیره نیک اسمیله تسمیه اولنشددر. کلیویلدن ازمید کورفرینک منتهاسنه دک ترقدن غربه بوی ۲۸۲ و اک کنیش مخلنده شمالدن جنوبه اکی ۷۹ کیلومتره درر. سواحلی ۸۷۰ کیلومتره طولنده اولوب، سواحل شمالیه سنندن ۲۴۰ کیلو متره لکی آوروپا و قصوری آسیا قطعه سنه شانددر. مساحتی سطحیه سی ۱۱۴۷۲ مربع کیلو متره

اولوب، ۱۶' ۰°، ابله ۱۰' ۰°، عرض شمالی و ۲۱' ۲۴° ابله ۳۷' ۲۷° طول شرقی آره لنده ممتد اولور. روم ایلی جهننده کی ساحلی آزه عارضه لی اولوب، تکفور طاغی و سلپوری قوبلری پک آجیق و بیوک و کوچک چکجه لر دخی کورفرز ابله کول آره سنده بر حاله در. آناطولی سواحلی ایسه دها کیرینتیلی و چینه تیلی اولوب، منتهای شرقنده قره. لره ایچنه خیلی ممتد اولان ازمید و بونک غرب جنوبینده کلبک کورفرزلی بولند بی کبی، قیو طاغی شبه جزیره سنک ابکی جهننده دخی باندیره واردک کورفرزلی بولنیور. مذکور قیو طاغی شبه جزیره سندن بشقه ازمید ابله ادرمید کورفرز. لری آره سنده دخی (بوز برون) شبه جزیره سی سرمره دکیزی ایچنده شرقدن غربه ممتد اولور. بو دکیزک ایچنده اوج طاقم آطهر بولنیور: برنجیسی سرمره جزیره سیله باشا ایمانی و آنسیا آطهرلی و دیگر بر ایکی کوچک آطه دن مرکب اولان و غرب جهننده قیو طاغی شبه جزیره سنک قارشیسنده بولنان آطه لر در، که اگ بیوک لیدر؛ ابکنجیسی بوز برون شبه جزیره سنک اوجی قارشیسنده اولوب مدانیه قضا سنه تابع بولنان (امیر علی) جزیره منفرده سیدر؛ اوججیسی ده استانبولک جنوبینده و قریبنده، اولوب، شهر اماننه تابع آطهر قائمقا. ملنی تشکیل ایدن بک آطه لیدر، که بیوک آطه، هکیله، فینه لی و بورغاز ابله اوج ایصزر کوچک آطه دن مرکب اولوب، مهورنجه جهل دن مهور. سرمره دکیزنک استانبول و ازمید دن بشقه صاغلام ایمانی بوغیسه ده کرک روم ایلی و کرک آناطولی ساحلنده بر چوق اسکله لری اولوب، باشلیجه لری روم ایلسه: بیوک و کوچک چکجه، سلپوری، ارکلی، تکفور طاغی، غنوز، مرته و کلیولی؛ آناطولی ساحلنده دخی: کلبک، قره سرسل، مدانیه، باندیره، اردک و ساره در. سرمره دکیزنه روم ایلی ساحلندن هیچ بر بیوک نهر دوکلدیکی کبی، آناطولی ساحلندن دوکلنلرنک دخی اگ بیوک مجالیج نهریدر.

سرمره دکیزنک سواحلندن بر آزه آلتجه، عمق ۵۰ متره قدر ابنوب، اورغالنده قمری ۱۰۰۰ متره دن دریندر؛ واک درین محله کی عمق

۱۳۳۸ متره در. قره دکیزه دوکیان بیوک و مته در اناردن بحر مذکورک صولری آرنوب، استانبول بوغازندن قلعه سلطانیه بوغازینه طوغری سرمره ایچندن درت بش و نهایت بدی کیلومتره سرعتی بر آفتی پیدا اولور. قره دکیز صونک طوزی بوزده ۱۷ و آق دکیزک بوزده ۲۷ اولدیفندن، بالطبع برنجینک صوی ده اذخیف اولمله، بو آفتی دکیزک بوزنده اولوب، حالبرکه آطهر دکیزندن کلن آنافور دریندن آقار. بناه علیه، سرمره دکیزنک صوی درینده ده طوزلی و بوزده ده طاتلیدر. لدوس روزکاری سرمره دکیزنی زیاده نحرینک ابدوب، بیوک طافه لر و فرطونلر قالدیر. سواحل و جزایرنک اهالیسی باشلیجه ترک و رومدن مرکبدر.

سرمریس } آبدین ولایتک منشا سخا.
 غنده وردوسک قارشیسنده }
 هر طرفدن قبالی طیبی بر لیمانک ایچنده قضا مرکزی بر قصبه واسکه اولوب، جله سی مسلم و کبجی اولوق اوزره، ۳۰۰۰ اهالیسی، یاوز سلطان سلیم خانک بنا کرده سی اولان برجامع و مکتبی و دیگر بر جامعه بر آزه تجارتی واردر. پک اسکی بر قصبه اولوب، اسم قدیمی (فیسقوس) در، و قدیم ردوس جزیره سیله پک ایشک تجارتی وار ابدی.

— سرمریس قضاسی ولایت و سخاغک منتهای جنوب فریسنده واقع اوزون و طار و پک لیرینتیلی جیقن تیلی بر شبه جزیره دن عبارتدر. شمالاً استانبولکوی کورفرزله و مرکز لوا اولان مقله قضا سیله، شرقاً کوچکیز قضا سیله، جنوباً و غرباً دخی آق دکیزه محدوددر. شبه جزیره سنک اگ طار اولان قسم فریسندن عبارت بولنان دایه ناحیه سیله برابر ۲۳ قریه دن مرکب اولوب، یا کر ۵۲۲ سی خرسنجان و قسوری کاملاً مسلم اولوق اوزره، ۱۷۸۸۰ اهالیسی واردر. اراضیسی ۱۳۹۰ مربع کیلومتره و سمننده اولوب، یا کر ۲۰۰ مربع کیلومتره لکی اراضی مزروعه، ۳۱۵ کیلومتره لکی اورمان، ۱۰۰ کیلومتره لکی سرعی، ۷۷۵ کیلومتره لکی ده طاغلق و قیالقدر. حیوانات اهله دن ۳۱۰۰۰ چکی و ۷۰۰۰ قیون و واردر.

بو قضاة (قنیده) شهر شهری و ساثر مدن قدیمه
خرابه لری و کوزل مرمر اوجاقلری واردر.

صراحی } صحرای کبیرده جبل نفوسه ابله
} زوبله آره سنده خرماقلری چوق
بر قصبه اولدیفنی بکری بیان ایدبور.

مرند } آذربجانده تبرزدن ابکی کونلک
} مسافده مشهور بر معوره اولوب،
یدنجی قرن هجریدن اول کرجیلر طرفندن نهب و
تخریب اولمشدی.

مرو } آسیای وسطیده خراسان خطه
} عظیمه سنک و قتیله مرکزی بولنش بر
شهر قدیم اولوب، الیوم روسیه نیک (ماوراء خزر)
ایالتنه ملحق قره قوم چولیه محاط بر واحده و
مرغاب نهری اوزرنده اولورق مشهدک ۲۶۵
کیلومتره شمال شرقیسنده، هراتک ۳۵۰
شمالنده، بلک ۴۲۵ کیلومتره شرقنده، بخارانک
۳۲۰ کیلومتره جنوب غربیسنده وخیومه نیک ۴۳۵
کیلومتره جنوب شرقیسنده و بو شهر لک کاروان
یوللری نیک تقاطع و اجتماع ابتدکی بر نقطه مهمه ده
واقدر. هر نه قدر اطراف چول ایهده، مرغاب
نهری شهره قدر واصل اولوب، و قتیله نیک مکمل
بولنش اولان سد و بندلر و جدولر واسطه سیله
جوارلری منتظم صورته سق واروا اولدیفندن،
باغ و باغچه لره محاط و نیک مهمور ایدی. ملوک
سلجوقیه دن آب آرسلان و سلطان سنجر زمانلرنده
کرسی حکومت اولوب، بر ملیوندن زیاده اهلایی
وار ایدی؛ و مدرسه و کتبخانه کبی مؤسسات علیه.
سیله مدنیت اسلامی نیک ایلارلاق مرا کزندن
معدود ایدی. نیک قدیم بر شهر اولوب، (زند
آوستا) کتابنده مذکوردر. بده بیوک اسکندر
ودها طوغریسی بونک اخلافندن و طوائف ملوکدن
(آنطیوخس سوتیر) طرفندن برقات ده اعمار
و توسیع اولوب، جغرافیون بونان آتارنده (مر-
قیانی) اسمیه مذکوردر، که بو اسمک (مرو) ابله
و (مرغ آب) ابله مناسبتی ظاهردر. برنجی قرن
هجریده مالک اسلامیه دائره سته داخل اولوب،
برخیلی وقت خراسان ایالتنک مرکزی بولمشدی.
یاقوت حموی بو شهرده اوج سنه اقامت ایدوب،
۶۱۶ تاریخنده تاتار لک تقریبی اوزرنه مفارقه

مجبور اولدیفنی بیانله، مروک ۱۰ کتبخانه سی اولوب،
هر بر نیک کتب کثیره نادره ابله مالامال اولدیفنی،
و کرک «معجم البلدان» فی کرک ساثر بعض تألیفاتی
بو کتبخانه لردن استماره ابتدکی کتابلره مراجعتله
وجوده کتیردیکنی علاوه ایدبور. متعاقباً چنکیز
طرفندن تخریب، و آثار همران و مدینتی احما اولنش
ایسهده، اهمیت موقعیه سنه بناء، چوق چکمه دن
یکیدن اعمار اولنش ایدی. تیمور لنگ طرفندن
ضبط و تخریب اولدقدن صکره، اونجی قرن
هجری اوائلنده اوز بکرک انه دو شمش ایسهده،
متعاقباً شاه اسماعیل صفوی نیک ضبطه چکوب،
۱۲۰۲ تاریخنده مالک ایرانیه دن معدود اولورق،
بودورده ایکنجی درجهده بر مهموریت پیدا ایتمش
ایکن، تاریخ مذکورده بخارا امیری طرفندن
ضبط، سد و بند و جدوللری کایاً تخریب اولورق،
اهالیسنک بر مقداری بخارابه نقل، و قصوری
ایرانه طرف اولنغله، بو قدر بیک سنه لک شهر خرابه
زاره دو شمشیدی. اوج سنه صکره صارق و متعاقباً
تکه ترکانلری مروک خرابه لری اوزرنده خیمه لرینی
قوروب، آنجیق بونلر اسکی سد و بند و جدوللری
تعمیره مقتدر اوله مدفلرندن، حادی و کوچک بر طاقم
جدولر کشادیله قناعت ایتشلردر. بو وجهه مرو
او وقتدن بری بر شهر اولیوب، مرغاب وادیسيله
جدوللری اوزرنده ترکان خیمه کاهی اولان واسع
بر و اح حالنده قالشیدی. بو واح ۱۵' ۳۷' ابله
۳۸' عرض شمالی و ۵' ۵۹' ابله ۵۹' طول
شرقی آره لرنده متمد اولوب، مساحت سطحیه سی
۵۰۰۰ مربع کیلومتره و اهالیسی ۱۵۰۰۰۰ ابله
۲۰۰۰۰۰ کشی آره لرنده در. باشلیجه تکه
ترکانلردن عبارت اولان بو اهالی خیمه نشین اولوب،
زراعت و حیواناتله واک زیاده چاپول ابله مشغول
ایکن، ۱۳۰۲ تاریخ هجریسنده روس عسکرینک
تقریبی اوزرنه، کندی ارادت لره روسیه بر عرض
اطاعت ایدوب، دولت مشارالها مملکته مالک
اولنجه، مرو شهر قدیمی خرابه لری اوزرنده بر
یکی شهرک اساسی وضع، و بحر خزر دن بخارا و
سمرقنده کیدن دمیر بول خطنی اورادن اسرار
ایده رک، منتظم و کوزل بر شهر تاسیسنه تثبیت
ایتشدر. کوندن کونه توسع ایتکده اولان بو یکی

مرو اهمیت موقعی می ودمیر بولاک معاوتیله بلکه اسکیندن دها کوزل اوله جقه ده، آرتق بر بلده اسلامیه اولوب، بروس شهری اوله جقدر اسکیدن (مرو شاهجان) دبنکله دخی معروف اولوب، بوکا منسوب آدملمه (مروزی) دبرلدی. بک چوق علما وساژ مشاهیر اسلامک مسقطرانی اولوب، از جمله امام حنبل حضر تریله مشاهیر محدثیندن سفیان ثوری، اسحق بن راهوب، عبدالله بن المبارک، ابو بکر الفقال کی اعظم مروی ابدیلر. سلطان سنجرک تره سنک خرابه سی الیوم موجوددر.

مروار { (Marvar) هندستانک راجیواناه
 خطه سنده برحکومت ممتازه اولوب،
 مرکزی اولان (جودیور) اسمیله دخی معروفدر.
 غربا سند، جنوباً بکرات خطه لریله، شرقاً (موار)
 و (جایپور) حکومت ممتازه لریله و انکیلز حکومتنه
 تابع آجیر ایالتیه، شمالاً دخی بکنیر و جیسالمیر
 حکومت لریله محدوددر. ۲۴° ۳۵' ایله ۱۹° ۲۷'
 عرض شمالی و ۷۰° ۲' ایله ۷۳° ۲' طول شرقی
 آره لرنده تمتد اولوب، مساحه سطحیه سی ۹۵۸۲۶
 مربع کیلومتره واهالیسی ۱۷۵۰۴۰۰ کشیدر.
 شمال غربی قسمی چول حالنده اولوب، شرق جنوبی
 جهتنده حدودده کی (آراوالی) طماغلرندن این
 (لونی) ابرماغی بوئک تا بلری جریان ایدورسه ده،
 بونلرکده صوبی بعض موسلمرده قورور. مع هذا
 مهور قسمی بو جهتیدر. چ-ولده دخی یعمور
 یاغدیفی وقت، درحال اوزون برطاقم اوتلر حاصل
 اولوب، اهالی درحال حیواناتی سوق ایتکاری
 کی، چاقق بیتشن اوتلری دخی بیجوب حفظ
 ایتکارندن، بو سایه ده برچوق قیون، صغیر و
 دوه بیتشدر لر. اهالیسنک برمقداری مسلم وبر
 مقداری ویشو عبادتنه تابع اولوب، بونلر تجارتله
 و صرافلق و سراجیه جیلقله هندستانک هر طرفنه
 کیدر لر. مرواری دبتلن سانسکریدن مشتق برلسان
 مخصوصه متکلمدر لر.

مروارید { «عبدالله مروارید» ماده سنه
 { مراجعت بیوریله.]
مروان { (بن الحکم بن ابی العاص بن امیه
 { بن عبد شمس بن عبد مناف

القرشی الاموی) ملوک امویه تک دردنجیسی ودولک مروانیه تک مؤسس اولوب، عهد رسول الله (صلم) ده وهجرت نبویه تک ایکنجی سنه سی دنیا به کلشدر. حضرت عثمان بن عفان (رضه) ک هم زاده سی او. لوب، روایت کوره، ولادتتی متعاقب، حادث صحابه اوزره، نزد جناب نبوی به کونورلدکده، حقتنه «الوزع بن الوزع» بیورلشیدی. کندسی طفل ایکن، پدری جانب رسالت بنامیدن طائفه نفی بیورامله، ارتحال جناب نبوی به وحضرت ابا بکر و عمر (رضهما) زمانلرنده وراده قالوب، رؤیت وصحبت نائل اوله ماشیدی. ثوب خلافت حضرت عثمان (رضه) ک کنجه، قرایتنه بناه، بدرله برابر هفر، و مدینه منوره به جلب اولنهرق، کتاب خدمتنده استخدام اولنمش؛ و خلیفه مشارالیهک شهادتتی منتج وقوعنه سبب مستقل اولمشدر. (بوم الدار) دبنکله معروف وقعه مذکوره ده بیوندن مجروح اولوب، بیوتی اگری قالمش؛ و بناه علیه (اوقص) و، بیونک اینجه لکندن طولانی (خیط باطل) اقیبه شهرت بولشیدی. حضرت علی (رضه) افتدسزک برکون مروانک بوزنه باقه رق: «وبلک وویل امة محمد منک ومن بیک» بیوردی محققدر. جناب مرتضاه قارشی جل وقعه مؤله سنه سیبیت و برن تزویرانده دخی کلی مدخلی اولدینی حالده، بین المسلمین فساد اعظام ایچون، حضرت طله (رضه) ی کندسی ایله شهید ایتمش، وحضرت عثمان (رضه) ک اوغلنه دونوب: بدرک قاتلرندن برنی اولدیردم، دبعشیدی. معاویه بن ابی سفیانک حکومتی زماننده مدینه وحجاز والیسی اولوب، اهل بیت نبوی وصحابه کرام حقتنه برچوق معا. ملات نارواده بولنمش؛ ۴۸ تاریخسنده عزل اولنمش ایدی. ۶۵ تاریخ هجریسنده معاویه بن یزید فراغت ایدنجیه، مروان دمشق شامده خلقی کندسی نامنه بیته دعوت ایتسکله، عبدالله بن الزبیرنامه دعوت ابدن ضحاک بن قیس الفهری ایله مرج راهظه محاربه ایدوب، موسی الیهک مقتول اولسی اوزرنه، شام ومصر مروانک حکمنه تابع اولمش؛ و بوجهله حکومت آل سفیاندن آل مروانک کچمشدر. حکومته دها زیاده حق فراتق ایچون، یزید بن معاویه تک متروک سی تزوج ایتمش اولدینی حالده، برکون اوکی

اوغلی خالد بن یزید « یا ابن الرطبة الاست »
 دیکله، بو سوز زوجه سنک مسموعی اولنج، کیمه
 جاره ليله برلشهرک، کندیسنی بوغمشدر. بو وجهه
 ۱۰ آمی حکومت سوردکن صکره، ۶۵ تاریخنده
 ۶۳ یاشنده وفات ایدوب، بیوک اوغلی عبدالملک خللی
 اولمشدر، که بوده پدری کچی ظالم اولوب، مصر
 والیسی بولنش اولان وعمر بن عبدالعزیز حضرت نلرینک
 پدری بولنان دیکر اوغلی عبدالعزیز عادل ومنصف
 برذات ایدی. برادری عبدالرحمن بن الحکم دخی
 مروانک ضدی اولوب، کندیسنی شاعر دخی اولمغه،
 حقنده برطاقم هجو یهل سولمشدر.

مروان بن ابی حفصه } (ابو سمط بن
 سلیمان بن یحیی
 بن ابی حفصه یزید) مشاهیر شمراء عربدن اولوب،
 جدی ابو حفصه مروان بن حکمک کوله سی اولدینی
 حالده، بوم الدار وقه سنندن صکره آزاد ایدلمش
 ایدی. صاحب ترجمه خلفاء عباسیه دن مهدی و
 هارون الرشیدی مدح ایتمش؛ وعلویلری هجوه
 جرأت ایتکله هارون الرشیده یارانش ایدی.
 معن بن زائده الشیبانینک مدحنده بر چوق اشعار
 وقصائدی اولوب، مومی ایهدن یک آغر جائزه لره
 نائل اولمشیدی. حقنده یک چوق نوادر و لطائف
 منقولدر. ۱۰۵ تاریخنده طوغوب، ۱۸۲ ده
 بغدادده وفات ایتمشدر. مشهور برلامیه سی اولوب،
 شو بر ابکی بیت اوننددر:

هم القوم ان قالوا اصابوا ان دعوا
 اجابوا وان اعطوا اطابوا و اجزوا
 وما يستطيع الفاعلون فعالهم
 وان احسنوا فی الثابتات و اجملوا

مروان بن جناح } (مغریده ظهور ایدن
 مشاهیر اطباء عربدن،
 اولوب، یهودی المذهب ایدی. ادبیات عربیه و عبرا-
 نیده و منطقه دخی ید طولاسی وار ایدی.
 طیده « التخصیص » عنوانلی بر کتابیله « ترجمه
 الادویه المفردة » و « تحف المقادیر المستعملة فی
 صناعة الطب من الاوزان والمکیال » عنوانلره
 ابکی تألیفی واردر.

مروان الحمار } (بن محمد بن مروان بن
 الحکم) شرقه حکومت
 سورن ملوک امویه تک اون دردنجی و اخیری و آل

مروانک اون برنجیسی اولوب، آنف الترجه مروان
 بن الحکمک نورونیدر. ۷۲ تاریخنده دنیا به کلوب،
 بر چوق والیک و قوماندانلقرده بولندقدن صکره،
 ۱۲۷ تاریخنده، (ابراهیم بن واید بن عبدالملک)
 وفاتی اوزرینه، تخته تمودله، بش سنه و اون آمی
 حکومت سوردکن صکره، خراسانده ابو مسلم خروج
 ایتکله، هر طرفده مخالفینک غلبه چالمی اوزرینه،
 نهایت صاحب ترجمه انشای حریده، ادرار ایتک
 اوزره، آنتدن ایندیکی حالده، آتی اورکوب
 سایسک لندن قورتلغه، عسکری آنتی بوش
 کورنجیه، مروانک قتلنه ذاهب اولوب، پریشان
 اولمش؛ و صاحب ترجمه مصره قاچوب، ابو صیرده
 اله یکیربلره، قتل اولنش؛ و بونکله دولت امویه
 ختام بولوب، ملک آل عباسه انتقال ایتمشدر.
 ادراری سبب ادباری اولمغه، « ذهبت الدولة
 بالبوته » کلامی ضرب مثل حکمنه کچمشدر.

مرواداخ بلادن } (Merodach Baladan)
 بابلیستان ملوکندن او.

لوب، بخت نصر دن صکره قبل المیلاد ۷۲۰ تاریخلر.
 نده تخته قعود ایتمش؛ ۹ و ۷۰ ده سارغون طرفندن
 اسقاط اولندقدن صکره، یکیدن تختی ضبط ایتمش
 ایسه ده، ۷۰۲ ده سنناخریب طرفندن قطعاً اسقاط
 و طرد اولنش ایدی. اصل اسمک (مرداس)
 اولسیده محتملدر.

مروارود } (یاخود مروارود) خراسانده
 (مرو شاهجان) دخی دینلن

بیوک مروون ه مرحله ک مسافده بر قصبه
 اولوب، بر بیوک نهرک کنارنده بولمغه، بو اسمله
 شهرت بولمشیدی. جغرافیون اسلام آتارنده بو وجهه
 تعریف اولنوب، بونهرک (مرزاب) می بوقه
 اونک غرب جهتنده واقع (هررود) می اولدینی
 تصریح اولتیور. هر حالده شمسی خرابدر.

مرو شاهجان } (یاخود مرو شاهجان)
 (یوقاریده تعریف اولنان

مرو شهرینه و بریلن اسم اولوب، (مروود) دن
 تفریق ایچون بوتکیله تسمیه اولنوردی.

مرووه } (Mérovée) فرانسه تک اسکی
 (فرائق حکمدارلرندن) (مرو-
 وینجیان) دینلن سلاله تک باشیدر. ۴۴۸ تاریخ

میلادیسندن ۴۵۷ تاریخنه دك حكم - سورمش ؛
و آتیلا ابله حرب ایدوب، غالبلكش ایدی.

مرووینجیان } ده حكومت سورن فرانك (Mérovingiens) فرانسه.

حكمدارلری برنجی - سلاله سنك اسمی اولوب ،
برنجیلری اولان (مروه) به نسبتله بویله اسمیه
اولمشلردر. ۴۴۸ تاریخ میلادیسندن ۷۵۲ تا
ریخنه دك ۳۰۴ سنه حكومت سورمشدر. حكمدار-
لرینك اسامیسيله تاریخ قعودی « فرانسه » ماده
سنه تصریح اولمشدر .

مروه } مکه مكرمه ده (صفا) جیلك فار-
شيسنده برکوك طاغ اولوب ،
رنکی قیریزی به مانلدر ؛ و اوزرنده واتكارنده
شهر مقدس مذکورك خانلری بولنیور.

مروه } (Mérouë) نوبه نك جهت جنوبیه سنده
ونيك صاغ یعنی شرق طرفنده

حبش طاغلرندن نیله اینت (اتباره) ابله (بحر
ازرق) آره سنده یعنی (بربر) دن خرطومه و بحرایی
تیلدن حبشه قدر ممتد اولان یرك و بونك مرکزی
اولان شهر قديك اسميدر . بو خطه اكثر جهتلر-
دن انهار بحر ایلله محاط اولدیفسندن ، (جزیره
سروه) دینلیردی . شهرك ایسوم نیلك كئنارنده

خرابه لری موجود اولوب ، ایچلرنده بر چوق
اهرام و معابد و سائر ابنیه مصنعه انفاضيله بر طاقم
ستونلر و یازیلی طاشلر بولمشدر . اهرامی ۸۰ قدر
ایسه ده ، مصرك كیلرکی بیوك اولیوب ، بكرمی
متره ارتفاعی تجاوز ایتمزل . و بر طاقی ابحق
درت بش متره ارتفاعنده در . مروه نك مصر دن

اول مدینته نائل اولوب ، اسکی مصریلرک مدینتی
اورادن آلدق لرینی التزام ایدنلر وار ایسه ده ، مصر
قدیم مدینتلك هندن مأخوذ اولدیغی معلوم اولوب ،
مصرک ایسه مروه کی چولك ایچنده بولنان بر بردن
زیاده هندستانله مناسبتی اولق طبیعیدر . بناه

علیه ، مروه نك مدینتی مصر دن منقول اوله جئنده
شبهه بوقدر . هر حاله اسکی مروه لیلر اولدیقه
قوتلی بر دولت تشکیل ایدوب ، بعضاً مصریلره غلبه
چالمش اولملری ده استمداد اولماز . مروه حكومتنده
رؤساء روحانیه نك قوتی زیاده اولوب ، حكمدارلر
دخی بونلرک النده زبون ایدی . بطالسه زمانته دك

سروه دولتی قوت و مدینتی محافظه ایدوب ، صكره
نوقت تدنی ایندیکی معلوم دكل ایسه ده ، هر
خاله ظهور اسلام دن اول مشتمل اولوب ، كتب
اسلامیه ده اسمنه تصادف اولمئیور .

مریح } (Maritza) روم ایلینك اك بیوك
آهارندن اولوب ، شرق روم ایلی

ابله بلغارستان حدودنده رودوب طاغلك شمالی
اتكئندن ۲۸۰۰ متره لك ارتفاعده و طونه به تاح
اولان (ایسکر) منابعی قیرینه نمانله ، ۲۵
کیلومتره لك محله شماله و بیده شرقه طوغری
جریان ایده رك ، فله اووه منی بر یاندن بر یانه

شق ، و بیده بر طاقم طاغلر آره سندن سرورله ،
صاغ و صولدن یعنی رودوب و قره بالقان ابله قوجه
بالقاندن بر چوق چاپلر آلیر ؛ و شرق جنوبی استقا.
متنی آلدق دن صكره ، جسر مصطفی پاشاده ادرنه
ولایتنه دخول ابله ، بو جسم کورپسك آلتندن

بالرور ، ادرنه شهرینه واصل اولنجه ، صولدن
قوجه بالقاندن اینت (طونجه) و صاغ دن رودوب
قره بالقاندن یعنی غریدن كلن (آرده) شهر لبله
برلشوب ، صوبی ایکی قات اولدیغی خالده ، بردن
جنوبه طوغری دوزر ؛ و قلله برغوسده جنوب

غربیه طوغری انمطافله ، دها آشاغیده شرقدن
یعنی استرانجه طاغلرندن كلن (ارکنه) نهرینی
دخی اخذ ابله ، (اینوز) قیرنده آطهلر دكیزینه
منصب اولور . بجراسنك طولی ۴۵۰ کیلومتره
اولوب ، تانار بازارچغنه یعنی فله اووه سنك مد-

خلنه دك اولان ۸۰ کیلومتره لك قسم اعلاسی پك
اینیشلی ، ادرنه به در قسم وسطیسی اورته اینیشلی
اولدیغی خالده ، ادرنه دن آشاغی اولان قسم اسغلی
اوقدر آز اینشایدیر ، كه بر چوق برلده طورغون
صو حانی كس ایدوب ، بطاقلقر تشكيل ایدر .

بو حاله سولته سیر سفائنه صالح حاله وضنه
مساعده ایسه ده ، شمیدیکی خالده بالکز برکنارندن
دیگرینه كچمك اوزره صالیسی برطاقم قباقر واردر ؛
زیرا کورپیلری آز و سیرك اولوب ، تانار بازارچغنی
فله ، مصطفی پاشا و ادرنه کورپیلرندن و قلله
برغوسده کی دمیر بول کورپسندن هبارتدر . مریچك
حوضه سی ۵۳۸۴۶ مربع کیلومتره وسعتنده او .
لوب ، سواحلدن بشقه همان بتون تراکیه خطه سی

ودنیایک اذ کوزل واک منبت برلینی حاویدر .
 یوقاریده ذکر اولنان وهر بری بر نهرعظیم اولان
 طونجه، آرده و اراکنه دن بشقه شرق روم ایلنده
 صافدن: بلی دره، قارلی دره، قریشمه، تیهلی
 دره بی؛ صولدن دخی: توپولغه، بوشتییه، کوبسه،
 سازی دره بی؛ ادرنه ولایتده دخی صافدن :
 (قزلدی دره) ابله برطاقم کوچک چایلر آلیر.

مریده } اسپانیایک استرمدوره
 (ایالتنده و (بادا)وز) ک ۵۰ کیلو.
 متره شرقنده بر قصبه اولوب، ۶۰۰۰ اهالیسی،
 ۶۶ کرلی قدیم برکوریسی و بیوک براسکی قله سی
 واردر . وقتیه جوق دها بیوک اولوب، ۴۰۰۰۰
 اهالیسی وار ابدی .

— مکسیقه ده و مکسیقونک ۹۵۰ کیلو
 متره شرق جنوبیسنده دخی بواسله (یوقانان)
 حکومتک مرکزی بر شهر اولوب، ۴۰۰۰۰ اها.
 ایسی واردر .

— آمریکای جنوبیک و نزوئلا جمهوریتنده
 و بوفونه تک ۳۶۰ کیلومتره شمال شرقیسنده و
 (شامه) نهری اوزرنده دخی بواسله ایالت مرکزی
 بر قصبه اولوب، ۶۰۰۰ اهالیسی و دار الفنونی
 واردر .

مریسه } نوبه دیارنده بیوک بر جزیره او .
 (لوب، اورادن کوله و خلاقی جلب
 اولندیغنی یا قوت حوی بیان ایدبورسه ده، بو
 جزیره تک بحر احمدی یوقسه نیلده می اولدیغنی
 تصریح ایتبور. ذکر می سبق ایدن (مرده) تک
 عینی اولقی احتمالی ده واردر. — (ر) تک تشدیده
 دخی صعبید مصدره بر قریه و بر ولایت واسمه
 اولوب، تک بوروک و ابی جنسلی مرکبلره مشهور
 اولدیغنی دخی « مجیم البلدان » ده مسطوردر .

مریم } حضرت عیسی (عم) ک والده سی او .
 (لوب، حضرت داود (عم) ک نسلدن
 عمران اسمنده بر ذاتله (حنه) تک قیزی ابدی .
 پدر و والده سنک اولادی اولدیغندن، بر اولاد .
 لری اولور ایسه، بیت مقدسک خدمتنه حصر
 ایده جگرینی نذر ایتسکله، حضرت مریم (م) دنیا به
 کلنجه، بیت مقدسک امامی بولنان حضرت زکریا
 (م) ه تسلیم ایتسکله. اون بش یاشنه کلنجه،

بینه حضرت داودک نسلدن یوسف النجار اسمنده
 برینه نشانلوب، آنجیق موی ایله وارمهدن، بکر
 اولدیغنی حالده، بحکمة الله تعالی حامل قالب،
 یهودیلر بالطبع حقنده سؤ ظنده بولمغنه، اذا و
 جفایه و بعض امتحانلره تشبث ایتسکله ده، نشانایسی
 پراشته مطمن اولوب، کندیسسه برلکده ناصره
 قصبه سنه چکلش ابدی. فلسطین حاکی بولنان
 هرود بعض منجیلرک سوزندن متوهم اولوب،
 او صروده دنیا به کن اطفالی اهدامه قانتیشدیغندن،
 یوسف النجار، من طرف الله واقع اولان اشارت
 اوزرنه، حضرت مریم ابله طفل بولنان حضرت
 عیسی (عم) ی آلهرق، مصره قاچش؛ وبعده فلسطینه
 عودت ایدوب، نبی مشارالیهک دعوتنده بر ابرنده
 بولمش، واولنک دفعندن صکره دخی بر مدت
 معمر اولمشدر. خرسیتانلر حاشا (ام الله) تسمیه
 ایدوب، بونک دخی رحم مادرده نطفه دن حاصل
 اولدیغنه و نهایت سما به رفع اولدیغنه اعتقاد ایدرلر .

مریماق } (میریماک) آمریکای شمالیه
 (نیو هامپشیر) ده (وایت مونت) طاغرلندن
 نمانله، ابتدا جنوبه وبعده شرق شمالیه طوغری
 جریان، و مساجوست جمهوریتی شق ایتدکن صکره
 (نیو یورک پورت) ده بحر محیط آطالسی به دو .
 کیلور . مجراسی ۲۸۰ کیلومتره اوزوندر .

مریم البصریه } مشاهیر وایاندن اولوب،
 حضرت رابعه العدویه
 امله صحبتی واردر .

مریم بنت ابی یعقوب } اندلسک اذ
 لرندن اولوب، اشبیلیه شعر وادیات تدریسه
 مشغول اولور . صلاح حال و عفتله دخی شهرت
 بولمشدر . جوق معمر اولوب، شو ابکی بیت یتش
 یاشلرنده سولدیکی اشعارندرنر:

وما یرتجی من بنت سبعین حجة
 وسیع کنسج العنکبوت المهاهل
 تدب دیب اطفال تسی الی العصا
 وغمی بها مشی الا سیر المکبل

مریم المجدلیه } « ماریه ماغدیله » ماده .
 (سنه مراجعت یوریه) .

بجمل و خستیه مشهور بزات اولوب، حقتده يك
چوق نوادر منقولدر.

مساجوست } شمالیده ممالک مجتمه بی تر.

کب ایدن جاهیرک بری اولوب، شمالک مذکورده
شمال شرقی جهتده و بحر محیط اطلسی ساحلنده
واقع اولدیفی حالده، شمالاً نیو هامپشیر ایله ورمونت،
غرباً نیویورک، جنوباً کونکتیکوت ایله رود ایسلاند
جهورنلریله، شرقاً دخی بحر محیط اطلسی ایله
محدوددر. مساحت سطحیه سی ۲۱۵۴۰ مربع
کیلومتره اولوب، ۲۲۳۸۹۴۳ کشتی ایله مسکوندر،

که بهر مربع کیلومتره باشنه ۱۰۴ کشتی دوشوب،
ممالک مجتمه تک اک مسکون برلرنددر. مرکزی
یاریم میسونه قریب اهالی ایله مسکون اولان
(پوستون) شهریدر. شرقدن غربه تمتد بر

مستطیل شکلنده اولوب، بونی ۲۰۰ واک ۹۸
کیلومتره در. حدود غربیه سی قرینده (ناغایق)
(هوساق) طاغری متوازیاً شمالدن جنوبه
متد اولدیفی کبی، وسطلرینده دخی (واچوست)
طاغی اطرافنه قول واتیکارنی اوزادبور. سائر
طرفلری دوز و اووه لقددر. مذکور طاغیرک

آرملنده شمالدن جنوبه (کونکتیکوت) و (سرمیاق)
ایرماقلریله دیگر بر طاقم اتهار جریان ایدر. هوا.
سی صاغلام ایسه ده، یازین حرارتی و قیشین برودنی
زیاده در. ساحله قریب برلری صوسز و غیر مثبت

اولوب، ایچ طرفلرینک دخی قوه انباتیه سی آزددر.
هر نه قدر زراعت تک ایلری اولوب، ممالکنک
یتونی عادتاً بر نمونه ناره سی حکمنده ایسه ده،
هوا و طویراغک عدم مساعده سندن طولانی محصور.

لائی احتیاجات مجله دن دونددر. اک برنجی محصول
مصر بغدادی و ایکنجی درجه ده پناه، توتون و سا.
تره در. باغچلری چوق اولوب، سبزه و میوه لری
بول اولدیفی کبی، چایرلری دخی چوقدر. اراضینک

نصفی مهور و مزروع اولوب، بر نائی اورمان
حالنده در. حیوانات اهلیه سی و علی الخصوص صیغیر.
لری چوق اولوب، قیون، آت و طوموزکچی حیوا.
نلری وسطی حالده در. بالیقلری تک چوق اولوب،

صید ماهیهی صنایع ایله برابر ممالکنک برنجی منبع
ثرویدر. معادن جزئی مقدار دیر و باقیردن

م ریوط } اسکندریه نواحیندن مهور بر
ناحیه اولدیفی جغرافیون عرب
آنارنده مذکوردر. املاک صحیح عربیه بویسه ده،
کریک ناحیه و کریک اکثر اراضینک ضبط ایتش
اولان کول (ماربوت) ماده سنده تعریف اولنش
اولدیفندن، اوریاه مراجعت بیوریه .

م ریّه } اسپانیائک جنوب شرقی ساحلنده بر
شهر اولوب، ایوم، اسپانیوللرجه
حرف تعریف عربی ایله برابر (آلمیه) اسمیله
معروفدر. [«آلمیه» ماده سته مراجعت .]

مزدقان } ری ایله ساوه بیننده برکوکچک
قصبه اولوب، مشاهیر علما
و ادبادن بعض ذواتک مسقط رأسی بولمقده، شهرت
بولمشدر. — قهستانده دخی بواشمه بر قصبه
وار ایدی .

مزدک } ساسانیانن قبادک زمانده ایرانده
ظاهر ایله اباحه و الحاد مذهبی
ایجاد ایتش بر شخص اولوب، مرقوم قباد دخی
بوتک مذهب باطانی قبول ایتکله، ایرانجه انتشارنه
سبب اولش ایسه ده، بعده نو شیروان حکمدار او-
لجه، مزدکی قتل، و مذهبی منع ایتمشدر.

مزدلفه } مکه مکرمه ده مناسک حج موا.
قعدن بری اولوب، حجاج صرفادن
سکره مزدلفه واره رق، اوراده اقسام و یاتسی
و صباح نمازنی قیلارلر.

مزدنی } (ابو ابراهیم اسماعیل بن یحیی)
ائمة فقهاه شافیه دن و امام شافعی
حضرتلرینک اصحابندن اولوب، فقهده و سائر علومده.
کی بد طولاسیله و ورع و تقواسیله مشهوردر .

مصرلی اولوب، ۲۶۴ تاریخنده اوراده وفات ایتش؛
و قرافه الصفرا ده امام شافعی حضرتلرینک تربیه سی
یانه دفن اولمشدر. اصل فقه شافعی فی ضبط و
تدوین ایدن بو ذات اولوب، بعده کلن فقهاه شافیه
بوتک تألیفاتی شرح و تفسیره ایله اوغرا ایتمشدردر.

باشلیجه تألیفاتی: «الجامع الکبیر»، «الجامع الصغیر»،
«المختصر»، «المنثور»، «المسائل المعتره»،
«الترغیب فی العلم»، «کتاب الوثاق» و سائرده در.

مزدید } (ابواسحق — المذنی) خواجه نصر.
الدین کبی ضرب احوال و فقراتسیله و

چو آن بدخونه تنها جان مادر آتش است
از پر پروانه تا بال هما در آتش است
کس چه داند ماه نو سرکشته ایروی کیست
شوق میداند که نعل او کجا در آتش است

— اوچخیسی (میر ابوالفیض) هندلی او.

لوب، میرزا عبدالقادر بیدل شاگردانندن ابدی.
شو بیت اونکدر :

رقم بخواب جانب شیراز در سخن
شاکرد شیخ سعدی شیرین زبان شدم

مستترشد بالله } فضل بن المستظهر بالله
(احمد) خلفاء عباسیه مک

یکرمی طقوزنجیسی اولوب، ۵۱۲ تاریخنده وفات
ابدن پدري برینه مقام خلافته جلوس ایش؛
وکندیسی عالم وجسور بر ذات اولوب، حسن
اداریه واحکام شریفه مک تمامی اجراسنه سمی و
غیرت ایش ایسنده، زماننده پک چوق فتنه و
فسادل ظهورابدوب، نهایت ۵۲۹ تاریخنده سلطان
مسعود سلجوقینک تشویقبقیه قیام ابدن ملاحظه
اسماعیلییه قارشی طانی اوزره بالذات سوق عسکر
ابتدیکنده، سراغه خارچنده بونلر طرفندن
چادبرنده باصلوب، قتل اولمشدر. مدت خلافتی
۱۸ سنه به قریب اولوب، وفاتنده ۴۵ یاشنده
ایدی. خلافتندن اول زهد وتقوی و عمله مشغول
اولوب، طبیعت شریفه سی وحسن خطی دخی وار
ایدی. شو قطعه جمله اشعارندندن:

ولا عجب للاسد ان ظفرت لها
کلاب الانادی من فصیح و اعجم
فخریه وحشی سقت حمزة الردی
وموت علی من حسام ابن ملجم

مستضی بالله } (حسن بن المستجد بالله
(یوسف) خلفاء عباسیه مک

اونوز اوچخیسی اولوب، ۵۶۶ تاریخنده، ۳۰
یاشنده اولدینی خالده، وفات ابدن پدربنه خلف
اولمش؛ واون سنه به قریب مدت حکومت سور.
دکدن صکره، ۵۷۵ ده وفات ایشدر. حایم و
سایم نهایت درجه ده سخنی وکریم برذات اولوب،
فقراتک احوالی تفقد ایدر، واونلرک احوال
لندن بحث ایشکی سور ابدی. بونک
زماننده مرصده صلاح الدین ابوبی بدله

عبارت ایسنده، سرسره بلور و ساثر احمجاری
چوقدر. کورممدنی ققداننه مقابل انهارونک صولری
ماکینه چوبرمکه مساعده اولوب، بو مملکتک
نهرلری ابیشلی جریانلرله وشلاله لرله سیر سفاننه
صالح دکل ایسنده، بو حاللری مصرفز ماکینهلر
چوبره رک، صنایعک ترقیسنه خدمت ایدبور. صنایع
بعجه بو مملکت بتون ممالک مجتمه مک الک ایلری
بولناتی اولوب، الک ریجی صنعتلری معمولات دباغیه
وقوندرمه جیلقله یاموق و یوک واپیک منسوحاتدر.
دمیر بوللری چوق وشوسه وساثر طاری پک مکمل
اولوب، بو ساپده تجاراتی پک ایشاکدر. والینک
معیندن بهر سنه انتخاب اولنور ۸ اعضادن سرکب
بر مجلس اداره بولنوب، ۴۰ کشیدن سرکب بر
هیئت اعیانی و ۲۵۰ کشیدن سرکب مجلس مبعوثانی
واردر. ممالک مجتمه مک مجلس عمومیسنه ۱۱
مبعوث کوندرمک حقنی ورئیس جهورک انتخابنده
۱۳ رأیی حائزدر.

مسافع } (بن عیاض القرشی البی) صحابه دن
(شعراء مریدن اولوب، حضرت
ابابکر صدیق (رضه) ک دایسنک اوغلی ابدی.
حسان بن ثابت حضرتلرله بعض مشاعرلری واردر.
مسالیینه } (لردن کلودیوسک زوجیه سی و
مشهور آوغستوسک همشیره سی اوقتارپه مک حقیده.
سی اولوب، ظلم وسفاهتیه واجرا ایشدیکی نفوذله
شهرت بولمشدر. نهایت ۴۸ تاریخ میلادیسنده
زوجی طرفندن قتل اولمشدر. — بوسامله (زون) ک
زوجیه سی اولان دیکر بر ایمپراطور بجه دخی اولوب،
اودخی سفاهتیه مشهوره در.

مست } فرس شعرا سنندن اوج کشیدک
(مخلصیدر:

برنجیسی تبریزی اولوب، شو بیت اونکدر:

داغ هیرانت کشیدم آه درد آلود هم
آتشی برجامم افتاد و برآمد دودهم

— ابکخیسی (علی کوچک) اصفهانلی اولوب،
شاه صفینک زماننده یاشامش؛ وهندستانه سیاحت
ایش ابدی. ای اولادینی خالده، حکیم شفائی
طرزنده اشعاری واردر. شو قطعه جمله اشما.
رندندر :

دولت فاطمیه به ختام و بر بلوب، مصر و شام و برقه و بینه خلفاء عباسیه نامنه خطبه او قوتنامه باشلامش ایدی .

مستظهر بالله } (احمد بن المعتدی بالله
 عبد الله) خلفاء عباسیه تک
 یکریمی سکزنجیسی اولوب، ۴۸۷ تاریخنده وفات
 ایدن پدری برینه خلیفه اسلام اولمش؛ و ۲۵
 سنه بی مجاوز مدت اجرای حکومت ایدوب،
 ۵۱۲ تاریخنده، ۴۴ باشنده ایکن، بغدادده
 وفات ایشدر. عادل، جسور و محب علما بر ذات
 اولوب، آجتی ریامت ایچون اقتضا ایدن اوصافدن
 محروم اولدنیچون، زماننده برکیارق سلجوقی بیوک
 بر حکم و نفوذ قزاقمش؛ و اهل صایب ممالک اسلا
 میه به دخول ابله، قدسی ضبط ایشلر ایدی.

مستعصم بالله } (ابو احمد عبدالله بن
 المستنصر بالله منصور)
 بغدادده حکومت سورن خلفاء عباسیه تک اونوز
 بدنجی و اخیری اولوب، ۶۴۰ تاریخنده وفات ایدن
 پدری برینه مقام خلافته چکش؛ و ۱۵ سنه
 ابله ۸ آی حکومت سوردکن صکره،
 ۶۵۶ تاریخنده هلاکو مغول عسکرله هجوم
 ایدوب، بغدادی ضبط و تخریب، و اهالیسنی قتل
 تام ایتدیکی صروده، مستعصم ایکی اوغلیله برابر
 هلاکونک چاد برینه التجا ایش ايسه ده، بونک
 طرفندن حبس، و بعده قتل اولمشدر. و فائنده
 ۴۷ باشنده ایدی. کوشک و سفاهته مبتلا اولوب،
 امور دولتی نا اهلار بدینه براقش؛ و بغدادده
 سنیزله شیعیلر پیننده ظهور ایدن منازعه ده
 سنبلرک طرفنی التزام ایدوب، شیعیلری قیرد برمش
 ایدی. مستعصمک بو حاله کرفتار اولسی اسلام
 ایچون بیوک بردرر نکیتدر.

مستعلی بالله } (ابوالقاسم احمد بن المستنصر
 بالله معد) ملوک فاطمیه تک
 طاقوزنجیسی اولوب، ۴۸۷ تاریخنده وفات ایدن
 پدری برینه مصرده تخت نشین اولمش؛ و کندیمی
 کوشک و نا اهل بر آدم اولغله، زماننده دمشق شامده
 ملوک فاطمیه تک خطبه سی قاقوب، خلفاء عباسیه
 نامنه خطبه او قوتدیفی کبی، اهل صایب فرنگاری
 دخی آنفالایه بی و بعده قدس و حیفا و قیساریه

و سائر بلادی ضبط ابله، میلیندن برچوق اسرا
 آلمش، و پک چوق اهالی اتلاف ایشلردی .
 صاحب ترجمه بیوک برادری تزارله دخی خسیلی
 وقت او فراشمشیدی. سکزسنه حکومت سوردکن
 صکره، ۴۹۵ ده قاهرده ۲۶ باشنده وفات
 ایشدر.

مستعین بالله } (احمد بن المعتصم بالله محمد
 بن هارون الرشید) خلفاء
 عباسیه تک اون ایکنجیسی اولوب، ۲۴۸
 تاریخنده برادرزاده سی مستنصرک قتلیندن
 صکره، تخت خلافته جلوس ایشل؛ و درت سنه به
 قریب مدت حکومت سوردکن صکره، ۲۵۲
 تاریخنده سامراده اختیار اقامت ایش؛ و چوق
 یکمه دن ۳۱ باشنده وفات ایشدر. سفیه و
 مسرف بر آدم اولوب، دیلی پلنک اولدینی حالد،
 شعر سوزیلکه و کندیمی اشعارینی مقبیلره بسته لند بر مکه
 قالدیشوب، کندیسيله اکثلمرخی دعوت ایدردی.

مستعین بالله } (سلیمان بن الحکم بن سلیمان
 بن الناصر عبدالرحمن)
 اندلسده حکومت سورن ملوک امویه تک اون پنجیسی
 اولوب، ۴۰۰ تاریخنده همزاده سی مؤید بالله
 هشام بن حکمک علیهنده ظهور ایدن فتنه صره سنده
 قرطبه تختنی ضبط ایش اولان محمد بن عبدالجبار
 قارش قیام ایدرک، بربر عسکرله بوکا غلبه چالمش؛
 و قرطبه تختنه جلوس ایش ايسه ده، ادامة حکومت
 مقتدر اوله مدیفندن، بنه او سنه مغلوب و مقتول
 اولمش؛ و هشام بن حکم ثانیاً حکومت باشنه کلش
 ایدی. کندیسنک طبیعت شریمه سی دخی اولوب،
 شو بر ایکی بیت جمله اشعاروندنر:

عجیباً یہا ب اللیث حد سنائی
 و اهاب سحر فواتر الاجفان
 و افارغ الاعوال لا منہیبا
 منها سوی الاعراض و التهجیران

مستعین بالله } (ابوالفضل عباس بن التوکل)
 خلفاء عباسیه نسلندن او-
 لوب، ۸۱۵ تاریخنده، امرای چراکسه طرفندن
 دمشق شامده حکومته کچیرلمش ايسه ده، بالکز
 بدی آی اسماً حکومت ایدریشدر.

مستغانم } (Mostaganem) جزایرک
 وهران ایالتند و وهرانک ۷۲
 کیلومتره شرق شمالیسنده اوله رق ساحل بچردن
 بر کیلومتره ک مسافده و بوکک بر موقده واقع
 قضا مرکزی بر قصبه اولوب، ۱۳۴۲۰ اهالیسی،
 بیوک بر فناری، دبائخانه لری، دکرنلری، چناق
 چوملک فرونلری، مشهوروزوم و انجیر ابله پیاغی،
 دری، ذخیره وسائره اخراجانی واردر. ایچندن
 جریان ایدن (العین الصغراء) باغچه لینی اروا ایدر،
 و دکرنلرینی چو برر. اطرافی بک منبتدر؛ لکن
 لیمانی بوقدر.

مستقید } فرس شعرا سندن اولوب، بخا.
 رالیدر. میرزا صائب تبریزی
 ابله معاصر اولوب، بینلرنده مراسله وار ایدی. شو
 بیت جله اشعارنددر:

تا رمی در مجلس رندان بکامی همچوی
 کر ز چشم شیشه افق دردل چپانه تی

مستقیم زاده } [وسلیان سعدالدین افندی
 ماده سنه مراجعت.]

مستکنی بالله } (عبدالله بن المکتبی بالله علی
 بن المعتضد) خلفا عباسیه.
 مک بکرمی ایکنجیبی اولوب، ۲۳۳ تاریخنده،
 عم زاده سی مقتنی بالله خلف اولمش؛ و بالکز
 بر سنه ابله درت بچق آی حکومت سور دکدن
 صکره، معزالدوله احمد بن بویه مک غدربله کوزلرینه
 میل چکمش؛ و درت سنه دخی بو حالد یاشادقدن
 صکره، ۳۳۸ تاریخنده ۴۶ یاشنده وفات ایجتدر.

— مصرده خلافت ایدن عباسیلردن دخی
 ایکی ذاتک لقی اولوب، برنجیبی (سلیمان بن حاکم
 بامرالله احمد) ۷۰۱ تاریخنده بدرینه خلف اولمش؛
 ۷۴۰ ده وفات ایجتدر. — ایکنجیبی متوکک
 اوغلی اولوب، ۸۱۵ ده برادری معتضد بالله داوده
 خلف اولمش؛ و ۸۵۴ ده ارحال ایجتدر.

مستمسک بالله } (یعقوب بن المتوکل علی
 الله عبدالعزیز) مصرده
 اسما خلافت ایدن عباسیلرک اون طقوزنجیبی او.
 لوب، بو مک اوغلی اماناتی سلطان ساهم خان اوله

تسلیم ایش؛ و مشارالیه حضرتلری طرفندن استانبوله
 نقل اولنهرق، بوراده وفات ایجتدر.

مستنجیح } (باخود مستنک) سنه ک سرار دینان
 ناحیه سنده و قناییلدن ۴ (بست)
 دن دخی ۷ کونلک مسافده اوله رق بونلرک شرق
 جهتده بر قصبه اولدیفنی یا قوت حموی بیان ایدبور.

مستنجید بالله } (یوسف بن المقتی بالله
 محمد) خلفا عباسیه مک او.
 نوز ایکنجیبی اولوب، ۵۱۸ تاریخنده دنیا به کلش؛
 و ۵۵۵ تاریخنده وفات ایدن بدری بر بنه مقام
 خلافته بکوب، بر مدت برادرله اوغراشمش؛ و تأمین
 حال ایشدکن صکره، ۱۱ سنه حکیمانجه اجرایی
 حکومت ایدوب، ۵۶۶ ده، ۴۸ یاشنده ایکن،
 وفات ایجتدر.

— مصرده خلافت ایدن آل عباسدن
 و متوکک اولادندن بر یوسف مستنجید اولوب،
 ۸۵۹ دن ۸۸۴ تاریخنده مک مقام خلافتده بو.
 لفتدر.

مستنصر بالله } (محمد بن المتوکل بن المعتصم
 ابن هارون الرشید) خلفا
 عباسیه مک اون برنجیبی اولوب، ۲۲۴ تاریخنده
 دنیا به کلش؛ و بدری زماننده ولی عهد ایکن، متوکل
 کندیسندن بو حق نزع ابله، دیگر اوغلی معتزه
 وبره رک، کندیسنی شتم و تختبر دخی ایش ایشده
 صاحب ترجه ۲۴۷ تاریخنده تخت خلافته جلوس ایش
 ایدی. طائل و خیره مائل اولوب، بدری خلافتنه
 اوله رق، علوبله محبتی و طبیعت شهریه سی دخی
 اولوب، شو قطعه جله اشعارنددر:

مقی ترفع الايام من قد وضعته
 وینقاد لی دهر علی جوح
 اعدل نفسی بالرجاء وانفی
 لاغدو علی من ساء لی واروح

مستنصر بالله } (منصور بن الظاهر بامر
 الله محمد) خلفا عباسیه مک
 اونوز آلتنجیبی اولوب، ۵۸۸ تاریخنده طوغمش؛
 و ۶۱۳ ده، بدرینک وفاتی اوزرینه، تخت خلافتنه
 جلوس ایش؛ و کندیبی عادل و کریم و محب علم

ومعرفت اولاده، اون بدی سنه به قریب مدت کمال عدالتله حکم سورورک، تبه سنی مثنون ایتمش؛ وبر بیوک مدرسه دخی بنا المشیدی. مغولرک بر هجومه دخی قارشی طورمشیدی. اوغلی و خانی اولان مستصم بالله طیباً بونک ضدی اولوب، خلفاء عباسیه تک اخیری اولمشدر.

مستوفی بالله { ابو نعیم محمد بن الظاهر فاطمیه تک سکزنجیمی اولوب، ۴۲۷ تاریخنده، بدرتک وفاتی اوزرینه، بدی باشنده اولدینی حالد، نخته جلوس ایتمش؛ و آلتمش سنه حکومت سوروب، ۴۸۷ ده وفات ایتمشدر. زماننده بک جوق وقومات ظهور ایدوب، ۴۵۰ تاریخنده ابو الحرت آسرلان البسایری بغدادی ضبطله، خلفاء عباسیه تک خطبه سنی قالدیروب، برسنه قدر صاحب ترجمه تک نامنه خطبه اوقوشمش؛ و علی بن محمد الصلحی یعنی ضبطله خطبه ده مستصک نامنی یاد ایتمکی امر ایتمش؛ ومغربده دولت فاطمیه تک ظهورندن بری ملوک فاطمیه نامنه خطبه اوقوشمده ایکن، بونک زماننده معز بن بادیس خطبه دن نامنی رفع ایتمش؛ و حرمین شریفینده دخی بونک خطبه سی قالدیربله رق، خلیفه عباسی مقتدی بالله تک نامنه خطبه اوقوشمش؛ و مصرده بک شدتلی قحط و غلا ظهور ایدوب، بر قاج سنه سورمکه، بر امک الی آلتونه صائمش، واناسنلر بر لرینی یش ابدی.

مستی { اوتنجی قرن هجری شعرا سندن ادرنه لی بر ذات اولوب، کنج باشنده وفات ایتمشدر. شوبیت اونکدر:

می الت صولدی انه روز ازل
ایچلدن اول میی مستم دخی خمار یوق

مسجد التموی { آیت کریمه ده «المسجد المسجود علی التموی»

قول شریفله اشارت بیوریلان معبد فخر کاشات (صلم) افندمزک هجرتلرنده مدینه منوره به دخولدن اول تزول و درت کون اقامت بیوردقلری بنی عمرو بن عوف قبیله سنده و (قبا) نام محله تأسیس بیوردقلری مسجد شریفدر، که اسلامده ایلک بنا اولنان معبد اولوب، قبله جهندن برنجی نمل طاشنی رسول الله (صلم) افندمز کندی مبارک الیه وضع بیورمشدر. مسجد قبا دینمکه دخی مشهوردر.

مسجد الحرام { مکه مکرمه ده کی جامع شریف اولوب، وقت

سعادنده آجیق بر نمازگاه اولدینی حالد، عمر بن الخطاب (رضه) زمان خلافتلرنده دیوارله احاطه، و کعبه شریفه تک اتصالنده بولنان خانلری اشترایله اطرافنی توسیع بیورمشیدی. حضرت عثمان (رضه) بر طاقم خانلردها اشترایله، مسجد الحرامی بر قات دها توسیع، و روایت کوره اطرافده کی رواقلری مشارالیه بنا ایتمشدر. ابن زبیر زمان خلافتنده مسجد الحرامک تزیننه اعتنا ایدوب، صمر ستونلر وضع ایتمشدر. عبدالملک بن مروان بر قات دها تزین ایتمش، و حجاج بن یوسف دیباچه اورتمش ابدی. ولید بن عبدالملک اندلسدن النان التونلرک بر مقدار بنی مسجد الحرامک تزیننده استعمال ایدوب،

مستصبر بالله { (حکم بن عبد الرحمن) «حکم المستصبر» ماده سنه

مراجعت بیوربله.]

مستصبر بالله { (احمد بن الظاهر باسر الله محمد) مصرده مقام خلافتنده

بولنان عباسیلرک برنجیمی اولوب، بغداد خلفاسنک اخیری اولان معتم بالله عمیدر. یکنک زماننده محبوس اولدینی حالد، هلاک وایله مغولرک بغداده دخوللرنده، هرج و مرج آرمسنده اورادن فرار ایدورک، اون کنی ایله مصره کش؛ و هویتی اثبات ایتمکه، غلامان اتراکدن مصر حاکمی بولنان ملک ظاهر بیبرس طرفندن مقام خلافتنه اقامد اولنورق، کندیسنه بیعت اولمش؛ و درت سنه تک خلافتدن صکره ۶۶۰ ده وفات ایتمشدر.

سقف و میزبانی اعمار ایتشدی. خلفاء عباسیه دن منصور و مهدی دخی - مجد الحرامک اعمار و تزیننه صرف همت ایتشدر.

مَسْرُقَان { ابراک خوزستان خطه سنده }
تستر دن بدأ ایدر بر نهر ودها
طوغریسی جدول اولوب، بر چوق قرا اراضی و بسایینی سقی ابتدیی، و آردشیر بن بهمن یا خود شاپور بن آردشیر طرفندن حفر ایدلمش اولدینی «معجم البلدان» ده مسطوردر. - بصره قربنده دخی بو اسمله ایکی جدول وار ایدی.

مَسْرُور { هارون الرشیدک جلادی اولوب،
خلیفه مشارالیه متعلق حکایات
و نوادرده اسمی چوق ذکر اولنیور.

مَسْرُور { ابران شعرا سنندن ایکی کشیک
اسمی اولوب، برنجیسی (آقاراضی)
قزوینلیدر. خوش طبع و قناعتکار برذات اولوب،
شو بیت اونکدر:

ای ساکنان کوی خرابات همتی
من میروم بکعبه شمارا دعا کنم

- دیکری (ولی محمد خان) شاه طهماسب صفوی امراسندن اولوب، ۱۱۶۸ ده نادر شاه وقعه سنده، (لار) والیسی اولدینی خالد، اوراده بعضی اشار طرفندن قتل اولمشدر. «آتشکده» صاحبی آذرک حمیدر. شو بیت اونکدر:

کریه بر بیگانگیهای کسی می آیدم
از زبان هرکه حرف آشنای سرند

مِسْطَاسِه { اندلسده فخص البلو ط اعمالندن
مستحکم بر قصبه اولوب، حیوه
معدنیله مشهور ایدی. - برر قبائلندن برینک
دخی اسمیدر.

{ (ابو عباد - بن اثابه بن عباد بن
مسطح) المطلب بن عابد مناف بن قسی
القرشی المطایبی صحابه دن اولوب، والده سی حضرت
ابا بکر صدیق (رضه) ک تیزه سنک قیزی ایدی.
صدیق اکبر صاحب ترجمه یه نفعه باغلامش اولدینی
خالده، مشهور افک مسئله سنده حضرت عایشه
(رضه) به قارشی اک زیاده جرأت ایدنلردن اولغله،
حضرت ابا بکر (رضه) نفعه سنی ک مشلسه ده،
«ولایاتی اولو الفضل منکم والسعه» آیت کریمی سی

{ صحابه دن بر قاج ذاتک اسمی اولوب،
مسعود } اک معروف لری بوجه آتیدر:

(مسعود بن الاسود القرشی العدوی) که بنی عدیدن هجرت ایدن یتیم کشیدن و تحت الشجره ده بیعت ایدنلر. دن اولوب، مؤنه وقعه سنده شهید اولمشدر. - (ابو محمد مسعود بن اوس الانصاری الخزرجی البخاری) که بدر غزاسنده و اوندن صکره کی غزواتده معیت جناب نبویه بولندیفی کی، فتح مصرده دخی حاضر بولمش، و عهد جناب فاروقیده وفات ایتمش؛ و بر روایتده دهامعمر اولوب، صفین محاربه سننده معیت جناب مرتضویه بولمشدر.

{ آل سبکتگیندن اوج حکمدارک
مسعود } اسمیدر:

برنجیسی مؤسس دولت اولان سلطان محمود غزنویونک اوغلی اولوب، ماوک غزنویونک اوچخیسیدر. پدرینک وفاتنده وصیتی اوزره خراسان و عراق و خوارزم جهتلرنه حاکم اولوب، غزنه تختنده پدیری مقامنه اوتوران برادری سلطان محمد تابع اوله رق، ۴ سنه حکم سوردکن صکره، ۴۲۵ تاریخنده برادری یرینه غزنه تختنه چلوس ابله، هندستانه طوغری توسیع فتوحات ایتمش؛ و ۴۲۹ ده خراسانده طغرل بک بن سلجوق ابله ایتدیکی محاربه ده مغلوب اولوب، لاهوره چکلمکده ایکن، کندی عسکری طرفندن ترک اولنهرق، برادری سلطان محمد ثانیاً غزنه تختنه اجلاس اولنمش؛ و چوق کچمکدن صاحب ترجمه بک اوغلی مودود انتقامی آلوب، غزنه تختنی ضبط ایتمشدی.

- ایکنجیسی ملوک مذکورده نک بشنجیسی

عد اولنوب، برنجینک تورونی و آتفاً مذکور مودودک اوغلیسدر. پدرینک و نسنده ۴۱۱ ده تخته اقامد اولنمش ایسه ده، طفل اولدیغندن، بر

آی صکره امرا و ارکان دولت، همی علی بن مسعودی اجلاس اجتماعت کردی.

— او پنجیمی ملوک مذکورہ مک او پنجیمی حد اولوب، برنجی مسعودک تورونی و ابراهیم بن مسعودک اوغایدر. ۴۹۳ دە وفات ابدن پدرینه خلف اولوب، غزنه تختنه جلوس، و سلطان سنجر سلجوقینک همشیره-نی تزوج ایلمش ایدی. ۱۶ سنه حکومت سوروب، ۵۰۸ دە وفات ایتمشد.

{ ارانده حکومت سورن ملوک مسعود } سلجوقیه تک طوقوزنجیمی اولوب، محمد بن ماکشاهک ارغلیدر. ۵۲۹ تاریخنده وفات ایدن برادری طغرلک برینه همدانده تخته جلوس ایدوب، ۱۸ سنه حکومت سوردکن صکره، ۵۴۷ دە وفات ایتمشد. شجاع و حلیم و عادل و رحیم بر حکمدار اولوب، تبعه-نی ممدون ایتمش ایسه-ده، و اواخر عمرنده فارسده انا بکادن سلفریان دولتی ظهور ایدوب، خطه مذکورہ سلجوقیلرک لندن جیمتمش ایدی. انا بک ایلدکز وزیر و مدبر اموری ایدی.

{ «عزالدین مسعود»، «غیاث مسعود» } الدین مسعود و «وجیه الدین مسعود» ماده لرینه مراجعت بیوریله .

{ (بدرالدین —) لر که چکده مسعود } حکومت سورن انا بکاک آلتنجیمی اولوب، رئیس سلاله اولان شجاع الدین خورشیدک تورونیدر. ۶۴۰ تاریخنده قتل اولنان برادری حسام الدین خلیفک برینه حاکم لرستان او. لوب، ۱۸ سنه حکم سوردکن صکره، ۶۵۸ دە وفات ایتمشد. عالم بر آدم اولوب، فقه حنفیده بد طوالمی وار ایدی.

— بو سلاله به منسوب دیگر بر بدرالدین مسعود دخی کلش ایسه-ده، مملکت الجایتو خلیفک آلتنه اولوب، بونده یالکز انا بک اسمی قالمشیدی.

{ (خواجه —) هندستان قدهاء شعرا. مسعود } سندن اولوب، عربی، فارسی و هندوستانی لسانلرنده آیری آیری اوج دیوانی واردور. هندوستانی لسانده شعر سولین شعراء اسلامک برنجیسیدر. ۵۲۵ تاریخنده وفات ایتمشد.

{ (خواجه —) مشاهیر شعرا دین مسعود } اولوب، بخارا ایدر. روایت کوره، ابتدای حانده ریاست و حکومته مالک ایکن، بدمه جمله-نی ترکله، هراته چکیلوب، درویشانه عمر سورمشدر. تصوف و وعظه متاع «ام النصائح» و «نورالین» عنوانلریله ایکی تألیفی و ۳۰۰۰ بیی حاوی دیوانیله ساثر آثاری واردور.

{ فرس شعرا سندن بروجه آتی مسعود } اون اوج کشینک اسم و مخلفیدر: برنجیمی خان آرزو و سنی-عروضی ایله معاصر ایدی. شویت اونکدر:

چه یرسی از دل بد روز حال ابرما
ز خاک پای تو دورج خاک بر سرما

— اینکجیمی (مسعود بن محمد بن علی الباقری) علا و فضلالدن اولوب، شویت اونکدر:

غم خود نصیب جان غریبان بود ولی
قسم من غریب حزین بیشتر رسید

— او پنجیمی اصفهانلی و ملا نیکی اصفهانی افریبا-سندن اولوب، ثروت و سامانه مالک ایدی. شویت اونکدر:

زهر مویش هزاران شعله سر بر میزند یارب
بجسرت مرده اورا کسی چون درگفن بیجد

— درونجیمی (امیر سلطان) سبزواریله اولوب، شو رباعی اونکدر:

درهجر تو ای سین بر سین تن
تا چند کسم ناله و تاکی شیون
در روز نه راحت نه شب خواب مرا
کر زندگی اینست نصیب دشمن

— بشجیمی (امیر نغردین) کرمانلی او-لوب، کندی بنده سنه علاقه-سیله حالی داستان اولمشیدی. شو رباعی بی حائنه مناسب سولمشدر:

کافر بیچمه که عشق او دین من است
هم جان من است وهم جهان بین من است
کس بنده نشد بنده خودرا هرگز
این بنده بنده کشتن آیین من است

— آلتنجیمی (مقبول الله مسعود بک شیر خان) سلطان فیروزک افریبا سندن اولوب، هندک (ماندو) قصبه سنده نشأت ایتمش؛ و بعدده دهلی به کیره-رک، استخصال چاه و ثروت ایتدکن صکره، جمله-نی ترکله، زی درویشانه کیره-رک، مجامده

وریاشته طالمش ابدی . توحید و تصوفه دائر
اشعاری و «نمایدات» و «مرآت‌العارفین»
عنوان‌الربله ایکی تألیفی وارددر . شو قطعه جمله
اشمارندندر :

چند رانی تیغ مژگان بر دلم
خون من خواهد کرفتن دامت
چون کتی بک بوسه ده خون بها
تا نماند خون من در کردت

— بدنجیبی (مسعود بیک) فزونی او.
لوب، شو بیت اونکدر:

بیچاره آن کسان که غمت آرزو کنند
خودرا بدست خویش بخون شست وشوکنند

— سکنزنجیبی (ری) لی اولوب، وطنده
قاضی ابدی. شو بیت اونکدر:

نه مرا شیره شهر این دل حیران کرده
فاش اسرار ما دیده کریان کرده

— طقوزنجیبی کابل ساداتندن اولوب،
شو بیت اونکدر:

مسعود خواست تیر تو بر دیگری رسید
ای دوست میکشد غم واندوه این مرا

— اوننجیبی (عبدالوهاب) سیستانی اولوب،
محمد خان افغانک خدمتنده ابدی. شو بیت اونکدر:

شهریست پر ز فتنه و پرفتنه یارمن
وه چون کتم بفتنه شهریست کارمن

— اون برنجیبی (ملا رکن‌الدین) فضالی
شعرادن اولوب، شو رباعی اونکدر:

ای چرخ مرا ز عشق بیزاری ده
یا یاد مرا سرکم آزاری ده
درفرت آن خوب بد اندیش بمن
ای صبر اگر نمره یاری ده

— اون ایکنجیبی (ملا —) اصفهانی او.
لوب، هندستانه رحلت، و حاجباً عودت ایتشیدی .
شو بیت اونکدر:

کوهر خویش هه‌ان بکه بنگاک اندام
توان این همه منت ز خریدار کشید

— اون اوننجیبی (ملائجم‌الدین) هراتلی
اولوب، نصیرالدین هراون شاهک منسویینندن
ابدی. شو رباعی اونکدر:

ای زلف تو از ایچید خوبی جیبی
و زخم عدم دهان تنگت میمی
اوراق کل دلاله بدور رخ تو
افتاده ز کار چون کهن تقویمی

(خواجه زاده —)
مسعود افسندی } سلطان محمد خان رابع

دورنده مشیخت اسلامیه مسندینه کچن علمادن او.
لوب، سلطان احمدخان اولک امامی و خواجه‌سی
بولنمش اولان آیدینی مصطفی افسندینک اولغیدر.
اکمال تحصیل دور مدراس ایتدکدن صکره ،
طریق قضایه ساوکله، حلب و بروسه قاضیسی و
۱۰۶۵ ده آناتولی قاضیصکری اولمشیدی .
حق کولتی بوزندن احوال وحرکات وزرایه تعرضده
جری اولدیفندن، بر وقت معزول قالدقدن صکره،
۱۰۶۶ ده بیکجیری طائفه سنک طلیله مقام فتوییه
یکمش ابدی . بو لکه‌بی تطهیر ایچون اوجاق
زوربارلرینک تأدیجی لزومی التزام ایتمکه، بو حرکتی
محظوظتی موجب اولوب، معاش و مخصوصانه ضم
اولمشیدی . بو مسندعالیده ایکن دخی تعرضی
براقیوب، هر تقدیر صورتا اصلاح امور دولته
جایدشیردیده، حقیقتنده کندی-وزنجی بورودوب،
نفوذ و اقتدارینی آرتیره قدن بشقه برشی دوشو-
نمدیکندن ، قول و فکرینه مخالفت ابدلری شتم
و ضرب ایتمک، وحتی اعداملرینه قدر ایلمری وارمق
عادتق اولغله، جهلی دلکیر ایتدیکندن، درت
بیچق آی مقام مشیختده بولندقدن صکره . عزل،
ودبار بکر قضاسنه نصب اولنهرق، بروسه به
وصولنده، بولارک عدم امنیتنی وسیله انحاذله ،
معینه آلتق اوزروه، آدملر ترتیب ایتمکه نشیخت خصما.
سنک تزویراته سبیت وبرمکه، قتلده فرمان قضا
جریان صادر اولمش؛ وروسه ده اونوردینی خانه
کیجه لین باصیلوب، قتل اولمشدر.

مسعود بن سعد سلمان } مشاهیر شعراء
(ایراندن او .

لوب، جرجانلیدر . منو چهر بن قابوس زماننده
یتیشوب، بدمه غزیننه رحلتله، سلطان مسعود بن
محمود غزنویینک التفات واحسانه نائل اولمش؛ و
صکره نوجهدن دوشوب، بر خیلی مدت محبوس
قالمش ابدی . حبسدن قورتلجه، اکبره تردددن
واز چکوب، بر زاریده اختیار عزلت، و تصوفه
انتساب ابدهرک، توحید و موهظه به متماق قضاؤد
سولنکله اکتفا ایتشیدی . فارسی و عربی اشعاری

وارد. ۴۵۲ تاریخچه وفات ایتشدر. شو برایکی بیت جمله اشعارندندر:

نامه کر جان حور شد شاید
زان که انکور دیده حور است
کاین باغ پیش ازین کسفتی
تاج کسری و تخت فغفور است

مسعود شاه { روم سلجوقی برنگ دردغی
{ حکممداری اولوب، قلیج
آرسلان بن سلیمان بن قطاشک اوغلیدر. ۵۳۹
تاریخچه، بدرنگ مرفوعاً وفاتی اوزوشه، تخت
سلطنته یکوب، آماسیه قربنده بنا ایلدیگی (سمره)
شهرنده اقامت ایتش؛ ۱۹۹ سنه حکومت سوردگدن
صکره، ۵۵۸ ده وفات ایتشدر.

مسعود شاه { (امیر -) فارس و عراقده
{ حکم سورن اینجویاندن
اولوب، امیر محمود شاه اینجوتک اوغلیدر. ۷۳۶
تاریخچه پدری مقتول اولدقده، روم طرفه فرار
ایدوب، بعده امیر جوبانک اوغلی امیر باغی باصدی
ایله برلکده عراق عرب حاکی شیخ حسن الیمکانی
چانبدن افراسه کوندردلکده، کوچک برادری
سلطان شیخ ابواسحاق شیرازی ضبط ایتش اولمغه،
صاحب ترجمین مرقوم باغی باصدی به تسلیم ایتش؛
واودخی کندیسینی قتل ایلش ایدی.

مسعود قی { مشاهیر شعراء ایراندن او.
{ لوب، عن اصل رؤساء
اتراکدن اولدینی حالده، قم شهرنده نشأت ایتش؛
وبعد هراته عزیمتله، سلطان حسین بایقرا طرفدن
حسن قبول کورمش؛ و مشار الیهک وقایعی سلیک
نظمه چکمش ایدی. هراته وفات ایدوب، پیر
صد ساله تربسی یاننده دفن اولمشدر. «یوسف
وزلیغا»، «بشمس وقر» و «تیغ و قلم» عنوانلرله
اوج منظوموسی و مرتب دیوان اشعاری دخی
وارد. صاحب تذکره دولتشاه ایله دخی صحبت
ایتشدر. شو بیت جمله اشعارندندر:

بی تو چون در کزبه خویم میبرد
خواب می بینم که آیم میبرد

مسعودی { (ابوالحسن علی بن الحسین بن
{ علی) اعظم، ورخین اسلامدن
اولوب، عبدالله بن مسعود حضرت لرینک نسلندندر.
بغدادده تولد ایدوب، بر مدت مصرده اقامت ایتش؛

وبعض آثارندن آکلاشلدیفته کوره، هند و
سرنیدب وسواحل چینه قدر سیاحت ایلش ایدی.
۳۴۶ تاریخچه وفات ایتشدر. «اخبار الزمان»
عنوانله ۲۰ جلددن مرکب بیوک بر تاریخ اولوب،
بونی «الواسط» عنوانله اختصار ایتش؛ ویا لکن
نوادر و فرائجی حاوی اولهوق «مروج الذهب
ومعادن الجوهر» عنوانله بره و جزینی یازمشدر.
بو اوج کتابدن بشقه «ذخایر العوام و ماکان فی سالف.
الدهور»، «کتاب الرسائل والاستدکار بامر فی
سالف الاعصار»، «کتاب التاریخ فی اخبار الامم
من العرب والعجم»، «کتاب التنبیه والاشراف»،
«کتاب خزائن الملوک و سراء الملین»، «کتاب
المقالات فی اصول الدیانات»، «کتاب البیان فی
اسماء الائمة»، «کتاب الخوارج» و سائر آثاری
وارد. اک مشهوری «مروج الذهب» ی اولوب،
آروروا لسانلرینه دخی ترجمه و متن عربسیله برابر
نصر اولدینینی کبی، مصرده دخی طبع اولمشدر.
اک قیمتدار اثری اولان «تاریخ الزمان» تک ایسه
نسخه سی نابود اولوب، یا لکن فاتح کتبخانه سنده بر
نسخه سی موجود اولدینی مرویدر.

مسعودی { (ابو عبدالله محمد بن عبدالله
{ بن مسعود) مشاهیر فقهاه
شافیه دن اولوب، (مرو) لیدر. ابو بکر القفال
المروزی و سائر مشاهیر دن اخذ ایدوب، مزینتک
«مختصر» فی شرح ایتشدر. وفاتی ۴۲۰ تاریخلرنده
واقع اولمشدر.

مسقط { جزیره العربک شرق جنوبی ساحلنده
{ و عمان کورفرزینک جنوب غربی
کنارنده ۲۶' ۲۶" ۳۷' ۲۳" عرض شمالی ایله ۱۵° ۵۶'
۲۶ طول شرقیده مسقط امامتی دخی دینان عمان
حکومتک مرکزی بر شهر واسکله اولوب، ۴۰۰۰۰
قدر اه ایسی، بر طاقم آملر و قبایق بر ونلرله محفوظ
لیمانی، پورتکیز لیلردن قانه بر طاقم خراب استحقا.
مانی، آورده یا طرره به بمس ابنیه سیله ایکی بیوک
و متعدد کوچک جوامع شرطه سی و پک ایشلک
تجارتی وارد. بو اسکله جزیره العرب ایله ایران
و هند و آفریقا تک سرحل شرقیه سی آره سنده پک
معتنا بر نقطه ده واقع اولمغه، حکومت و اهالیسنک
اهمال و عدم تقیدله برابر، تجارتجه خیلی اهمیت

قزاق، سنوی اخراجاتی ۲۸ و ادخالاتی ۸ ملیون
فراقی راده لرنده در. باشیجه اخراجاتی قوروبالقی،
خرما و سائر میوه لر، حلوی، پاموق منسوجات،
اشك، استر و سائر حیواناتندن، و ادخالاتی شکر،
منسوجات واقشه، آلات معدنیه و سائره دن عبا-
رندر. هواسی غایتله صبحاق اولوب، نسان آبنده
دخی میزان الحراره کولانده ۴۰ درجه بی پکر.
بناء علیه سواقلری طار و اوستنه بر ایکی پارمق
طوبراق سرلمش حصیرلله اورتیلیدر. مسقط
جغرافیون اسلام آثارنده کوجک و اهمیتیز براسکله
صورتنده مذکور اولوب، بونی بیوده رک شمذبکی
حاله کتیرن پورتکیزیلردر. آلبوکرک ۱۵۰۷
تاریخ میلادیسندن بو اسکله بی ضبطله، و وقتک
اهمیتی تقدیر ایدرک، نوسیم و تحکیم، و او وقت یک
قوتلی اولان عثمانلی دوغمانسه قارشی محافظه ایتشیدی.
۱۹۲۵ ده شاه عباس هرمنز آطه سی پورتکیز-
یلردن استرداد ایتدیکی وقت، اوراده کی پورتکیز-
یلر دخی مسقطه انتقال ایتشیدی. ۱۶۵۸ ده
عربلر مسقطدن دخی پورتکیزیلیری اخراج ایدوب،
بونلرک برینه هندستاندن، ایراندن، زنگباردن
و سائر جهتلردن اهل طریلاشمیدی. بناء علی
ذلك مسقطک اهاالیسی 'لیوم یک مختلف الجنسدر-
عمران اماملری هوسی معتدل اولان (رستاق) ده
مقیم ایکن، بونلردن سید سعید مسقطی مقرائخا
ایدرک، برقات دها ترقیسه یاردم ایتش، و هیچ
اولمازسه تدنیسته مانع اولمشدر.

[مسقط اداره سی ایچون «عمران» ماده سنه
صراحت بیورله.]

— یا قوت حموی بو اسمله بحر خزر ساحلنده
و باب الابواب (یعنی دریند) ایله لکز (یعنی داغستان)
آره سنده برقصه اولوب، نوشیروانک بنا کرده سی
اولدینقی، و اهاایسنک کاملاً مسلم قوت و شوکته
مالک اولدقلریخی بیان ایدوبور.

مسکویه { عراق جهتنده ظهور ایدن مشا-
هیر اطباء عربدن اولوب، علوم
حکمییه دخی بد طولاسی وار ایدی. «کتاب
الاشربة»، «کتاب الطبخ»، و «کتاب تهذیب
الاخلاق» عنوانلرله اوج تألیفی واردر.

مسکین { فرس شعرا سندن ایکی ذاتک
{ مخلعی اولوب، برنجیسی بخارا لیدر.
شو بیت اونکدر:
قطره اشکیم اما در درون دل نهان
کربوی دیده ده یایم دریا میشوم
— دیکری (شیخ عبدالواحد) هندستانک اکبر
آباد شهرندن اولوب، برمدت بهوبالده نواب محمد
خان صاحب بهادرک صحبتنده بولنش؛ و ۱۲۷۱ ده
وفات ایتمشدر. شو بیت اونکدر:

در خیال تشنگان کربلا تا زنده ای
جز سرشک خود نوشی گاه مسکین آب را

مسلم بن الحجاج (ابوالحسن — القشیری)
صحیح بخاری ایله برلکده کتب حدیثک اک صحیحلری عد

اولنان «صحیح مسلم» ک صاحبیدر. ۲۰۶ تاریخنده
نیشاپورده دنیا به کلوب، یحیی بن یحیی النیشاپوری
واحد بن حنبل و اسحق بن راهویه و عبدالله بن
مسلمه القشیری کئی اعظم علمانن تحصیل علوم ایتدکن
صکره، استماع احادیث شریفه ایتک اوزره، عراق
و شام و مصر جانینه سیاحتله، دفغانله بغداده کیره رک،
اهل بغداد کندیسندن روایت ایتمشدر. روایتده
تقاندن ایدی. یازدیسی «المسند الصحیح» کتابی، که
صحیح مسلم و صحیح بخاری ایله برابر «صحیحین» دینکله
معروفدر، اوچیسوز بیزیک حدیث شریفی حاویدر.
جامع صحیح صاحبی بخاری حضرتلری نیشاپورده
ایکن، صاحب ترجمه ایله صحبت و محبت ایدوب،
حناب مسلم بوندن طولانی استادی بولنان و خلق
اللفظ مسئله سندن طولانی بخاری ایله آره سی آجیب
بولنان محمد بن یحیی اندهلی ایله دخی بوزیشمش؛ و
مشار الهک مجلسندن چیقوب، کندیسندن عمرنده
استماع ایتش اولدیغی شیلری دخی برحاله بولکده رک
اطاده ایتش ایدی. ۲۶۱ تاریخنده ۵۵ یاشنده
نیشاپورده ارتحال ایتمشدر.

مسلم بن عقبه { دولت امویه امراسندن
{ اولوب، ۶۳ تاریخنده

زید بن معاویه طرفندن، حرمین اهاایسندن اخذ
نار اتمک اوزره، حجاز و ایلیکنه نصب اولنش؛
و عسکرله مکّه مکرّمه به داخل اولمش ایسه ده،
متعاقباً وفات ایتمشدر.

مسلم بن عمیل { (بن ابی طالب القرشی
{ الهاشمی) عم زاده مکرّی

حضرت امام حسین (رضه) ابله برانگه یزید بن معاویه به بیعتدن امتناع ایدنلردن اولوب، امام مشار الیه میننده کربلا وقته دلسوزنده بولمش؛ و حضرت امامدن برقاچ کون اول شهید اولوب، مبارک سرمقوعی عیبهالله بن زیاد طرفندن یزیده کوندرلشیدی. شیرانه مقاومت ایدوب، شانلی و فعیج برصورنده شهید اولمشدر.

مسلمه { بن مخلد بن الصامت الانصاری - الخزر جی الساعدی } صحابه دن اولوب، هجرت نبویه سنه سی و بر روایتده دوت سنه اول طوغمش؛ و مصر فتحنده حاضر بولنوب، اوراده ساکن اولمش؛ و بده مدینه منوره به هودت ایلیش ایدی. معاویه تک اصحابندن اولوب، صفین محاربه سنده حضوری مختلف فیه ایسهده، محمد بن ابی بکر (رضهما) تک مصرده قتانده حاضر بولنشدی. بده معاویه طرفندن مصر و مغرب و ایسی اولوب، بو ایکی ممالکت برنجی دفعه اولهرق، بونک ایچون اداره واحده به جمع اولنشدی. حفظ قرآنده امثالی آزا ایدی. بعض احادیث شریفه تک راویسیدر. مصرده عمرو بن العاصک باشلادینی جامع شریفی اتمام ایدوب، مناره سنی دخی بایدیرمش ایدی، که اسلامده ایلیک پایلان مناره بو اولدینی مرویدر. ۶۲ تاریخنده، مصر و ایسی ایکن، وفات ایتمشدر.

مسلمه { عبدالملک بن مروان اموینک اولاد. دندن اولوب، برادرلری ولید، سلیمان، یزید ثانی، هشام و عم زاده سی عمر بن عبد العزیز زمانلرنده سردار عسکر مسلمین اولغله، بر چوق غزال ابده رک، ۸۶ ده اضروم و طبریزون جهتلربی فتح، ۹۹ ده قسطنطنیه بی محاصره، بده خزرلری مغلوب ایدوب، شروانی ضبط ایتمش؛ و ۱۲۲ تاریخنده وفات ایتمشدر. قسطنطنیه محاصره سنی رفع ایتدیکی وقت روم امپراطور بوله استفاده لی بر معاهده عقد ایدوب، غلطه ده کی عرب جامه تک بناسی ده او معاهده تک جمله شرا. نطندن بولنمشدر.

مسلمی { قانونی سلطان سلیمان خان دوری شرع اسنادن و زمره قضاتدن اولوب، اسپارته ایدر؛ و اوراده قاضی ایکن،

۹۹۴ تاریخنده وفات ایتمشدر. ترکی و فارسی اشما. ری اولوب، شوپیت او جمله دندر:

غمزه که اوقته یادشم دل سپر اولسون
تک بن کوکله برکوز او جیله نظر اولسون

مسلمی { ایران شرع اسنادن اولوب، شیراز لیدر. شو قطعه او کدر:

اوستاد کاشات کین کارخانه ساخت
مقصود عشق بود جهانرا بهانه ساخت
روزی که مرغ عشق بهالم کشود بال
جایی ندید در دل ما آشیانه ساخت

مسمبرییه { (Mesemberia) تراکیبه خطه قدیمه سنده بو اسمله قدیماً ایکی قصبه اولوب، بری قره دکیز ساحلنده امینه برونی ابله آخوبلی آره سنده ایروم (میسوری) دینان قصبه دن عبارت، و دیکری آمله ل دکیزی ساحلنده دده آفاج قرینده واقع ایدی.

مسممر { (Mesmer) مانیاتیسیمه دینان مقناطیس حیوانینک موجودی اولان آلمانیه لی برطبیب اولوب، ۱۷۳۳ تاریخنده مر-بورغده طوغمش، و ۱۸۱۵ ده ینه اوراده وفات ایتمشدر. کشفنک سرینه مقابل فرانسه حکوم. متی سنوی بکرمی بیگ فراتلق اراد تکلیف ایتدیکی حالده، قبول ایتوب، بده بونک تدقیقنه مأمور اولان ارباب فندن بعضلری کندیسنه خادم انسانیت و بعضلری ده شهیده باز نظریله باقغله، بر استفاده ایدمه بیره ک، سفالنده جان و برمشدر. کشف ایتدیکی فنه متعاقب برقاچ تألیفی واردر.

مسنده الشام { (امه المزینت نجم الدین) مشاهیر محدثانندن اولوب، شامده زماننده اسناد حدیثده تفرد ایتکله، بو لقبه شهرت بولمشدر.

مسنه { (Misène) یونان قدیم جغرافیونو طرفندن عراق عربنک دجله ابله فرات آره سنده واقع قسمنه وریبان اسمدر.

مسنه { (Messène) یونان قدیمک (بلوونیس) یعنی مورده شبه جزیره سنده واقع مسنیه خطه تک مرکزی وشبه جزیره مذکورده. تک الک بیوک مهوره سی بولمش اولان بر شهر قدیم اولوب، میلاد عیساندن ۳۷۰ سنه اول

(ایمینونداس) طرفندن تأسیس ویا اعمار اولمش ایدی . خرابه لری ۱۶ کیلو متره اوزون بر محل ضبط ایدوب، یاننده (ماورومانی) اسمبله برکوچک قصبه بولنیور .

مسنیه } یونانک موره شبه جزیره سنده بر خطه و ایالت او .
 لوب، شبه جزیره مذکوره نیک فرب جنوبی گوشه .
 سندن عبارت اولدینی حالد، قسم جنوبی یونان دکیزبله مسنیه ونام دیگرله قالامانه کورفزی آره .
 سنده ممتد بر شبه جزیره تشکیل ایدیور . شمالاً آخائیا مع ایسده ، شرقاً آرقادیه ، شرق جنوبی طرفندن لافونیه ایالتلرله، جنوباً همنامی اولان کورفزه، غرباً دخی یونان دکیزبله محدوددر .
 مساحتی سطحیسی ۳۳۴۱ مربع کیلومتره واهالیسی ۱۸۲۲۳۲ کشیدر، که بهر مربع کیلومتره باشنه ۵۵ کئی دوشیور . مرکزی (قالامانه) شهری اولوب، ایالت ۵ قضایه منقسم و ۲۹ ناحیه بی حاویدر . قسم اعظمی طاغاق اووب، شمال جهتنده هر طرفه تشعب ایدن (لیتو) طاغنک ۱۴۲۰ ، جنوبنده کی شبه جزیره ده واقع (لیقودیمو) نیک ۹۵۰ یونک جنوبنده بوکسلن (آی دیمتری) نیک ۵۱۶ متره ارتفاعی واردر . بو طاغنک آره سنده وعلی الخصوص کورفز شمالنده کی سواحل جوارلنده بر طاقم منبت اوولر ممتد اولور . اکیبوک نهرلری حدود شمالیه سنی آبران (رونیه) ایله اورته سندن جنوبه طوغری ایشره ک کورفزک ایچینه دوکیان واک کنیش اوره سنی شق ایدن (پامیسوس) ونام دیگرله (ماوروزومنو) اولوب، ایکنجی درجه ده اوله رق یونک غرب جهتنده بنه مذکور اووده متوازیاً درت نهر وشرق طرفنده مرکزندن چکن (ندون) نهریله سواحل غریبه دن یونان دکیزبله دوکیان متعدد چایلر واردر . ساحل غریسنک قسم شمالیسنده دکیزدن اینجه بر دیل ایله آپرلش اوزون و یسوک برکول بولندیکی کئی، وسطلزنده دخی (فلوراس) کولی و دیگر بر قاق کولی واردر . سوا .
 حلی خلی کیر تیلی چیقنتیلی اولوب، برچوق لیمانلری واردر . جنوب غربی سواحلی قرینده (قارره) و (سایینجه) اسمبلرله ایکی ییوچک و (ونیقو) ، (اسفاکیه) و (رودانو) اسمبلرله اوج کوچک آله

بولنیور . هر نه قدر اراضیسی پک کوزل و طوغرای پک منبت ایسده، زراعت پک کری ومهل واهل . لیسو تیل اولوب، اکثر برلری ده اراضی امیریه دن عبارت اولدیفندن، شمذیکی حالد مملکت هر جهنجه پک کری اولوب، یاکنز زیتون وطوت آفاجلرندن بر آرز استفاده اولنهرق، بر مقدار زیتون یاغی واییک قوزه سی چیقار . باغلرله بورتقال ولیمون آفاجلری ده مه لدر . طارق و معابری پک فنا حالد در . سواحلنده واقع اولوب مقدا خیلی اهمیتی بو . لشم اولان قرون ، مدون، ناوارین قصبه لری حال تدیده اولوب، مرکزندن بشقه مهور شهر و قصبه سی بو قدر .

ازمنه قدیمه ده مسنیه آبرجه بردوک و بعضاً جمهوریت تشکیل ایدوب، اهالیسی اسپارته لیره قارشی اوج اوزون وقائی محاربه ایشلردی . او وقت مسنیه یونانک منبت واک کوزل بری ایدی . اهالیسندن بر طاقی سیلیبه هجرت ایدوب، ایوم باقی اولان (مسنیه) شهرینی تأسیس ایشلردی .

مسیوپوتامیه } (Mesopotamie) یعنی جغرافیوننک و ایوم آوروپا لیرک فرات ایله دجله آره سنده اولان (جزیره) خطه سنه و بر دکری اسمدر . [«جزیره» ماده سنه مراجعت بیوربله] .

مسور } (ابو عبدالرحمن - بن مخرمه بن نوفل بن اهیب بن عبد مناف بن زهره القرشی الزهری) صحابه دن اولوب، والده سی حاتکه بنت عوف عشره مبشره دن عبدالرحمن بن عوفک همشیره سی ایدی . هجرتک ایکنجی سنه سی مکه مکرمه ده دنیاه کلوب، شوری خصوصنده دایمی عبدالرحمن بن عوف (رضه) دن آبرماش ایدی؛ و حضرت علی (رضه) افندمه میل و محبتی وار ایدی . حضرت عثمان (رضه) ک شهادتندک مدینه ده قالب، بعده مکه به انتقال ایش؛ و بزید بن معاویه بیعت اعیوب، ابن الزبیره تابع اولمش؛ و ۶۴ تاریخنده حصین بن عمیر مشارالیه ابن الزبیره قارشی شامدن عسکر سوق ایتدیکنده، صاحب ترجمه ، ۶۲ یاشنده اولدینی حالد، نماز قیلنده ایکن، بر مضیق طاغنک اصابتله شهید اولمشدر .

— ابکنجیسی (حکیم مسیح الزمان) قم شهردن اولوب، شو بیت اونکدر:

داله پنه چو بیند بزمن خون کرید
«دوبین است ز بس دیده» داغ دل ما

— اوچجیسی شیرازی اولوب، شهر مذکورده خورده فروشقله تمیش ایدردی. شو بیت اونکدر:

از پریده‌های رنگ واز تپیده‌های دل
عاشق بیچاره هر جا هست رسوای شود

— دردنجیسی (محمد مقیم خان) شو بیتک فائیدر:

خوشا نشئه باده چشم ساق
که دور تسلل بساغر نباشد

مسیحاً } فرس شعرا سندن اولوب، شاهجهان
زمانده بشکاده شهرت بولشیدی.
شو بیت اونکدر:

من بزوق این که می بود لب جانانه وا
می چکم چندان که لب دارد لب پیمان‌ه‌وا

مسیح‌الدین } (قاضی — عیسی بن خواجه
شکراالله مستوفی) مشاهیر
شعراء ایرانندن اولوب، ساوه شهردن اولدینی
حالده، قزوینده نشأت ایشدر. اوزون حسنک
نظر الثقات واحسانه نائل اولوب، شهزاده یعقوب
بکک تعلیم و تربیه‌سنه مأمور اولمش؛ و مشارایه
یعقوب بکک سلطنتی زماننده ماصب‌ه‌الیه و حددن
افزون انعام واحسانه نائل اولمش ایدی؛ مع‌هذا
اسر بالمعروف ونهی عن المنکر خصوصنده تصور
اجتیبوب، سلطان مشارایه‌ده کوردیکی قصورلری
بوزنه اوره‌رق، اصلاحه چالیشیردی. سلطان
یعقوبک وقائدن صکره وزیر صوفی خلیل‌طر-
فندن قتل اولمشدر. شو بیت جمله اشعارندرد:

چو نتوانم از وجنت وفا از بیم خوی او
حکایت از وفاداری دلدار ذکر کسوم

مسیح پاشا } مسند صدارت عظامی
احراز ایش وزرادن او-
لوب، سلطان محمد خان ثانی دورنده روم ایلی بکار
بکی ایکن، ۸۸۴ ده رتبه وزارتله کدک احمد پاشا
یرینه قبودان دریا اولمش؛ و ۱۳ سنه بو مقامده
قالدندن صکره، ردوسک قهنه مأمور اولوب،
جزیره مذکورده تک ضابطی قوه قریبه بکاش ایکن،
مجرد تدبیرسزاکلی اثرله موفقیت حاصل اوله-
مدیفندن، ۸۹۷ ده عزل، ووزارنی رفع اولونه‌رق،
کلیبولی محافظلغنه نصب اولمشدی. دور سلطان
بایزید خان ثانیده ۹۰۵ تاریخنده وزارنی اعاده

مسنوه } (زان — J. Mesud) عهد عباسی
مشاهیر اطبا سندن بوحناین ما.
سویه آوروایلر طرفندن ویرین ایشدر. [ه بوحناین
بن ماسویه ماده‌سنه مراجعت بیورله.]

مسیب } بغداد ولایتک کربلا سنجاق و
فغانسنده و بغدادک ۶۰ کیلومتره
جنوب فریسنده کربلا تکده ۱۸ کیلومتره شمال
شرقیسنده اوله‌رق، فرات نهرینک صاع کنارنده
ناحیه مرکزی برقصه اولوب، ۴۵۰۰ اهالیسی،
فراتک اوزرنده دوبله اوزرینه طوردربلش بر
کوبرسی واهمیت موقعیسی واردرد.

مسیب خان } ابران شعرا سندن و تکلو
تک عشیرنی رؤسا سندن
اولوب، شاه طهماسب صفوی خدمتنده بولمشدر.
موسیقیده دخی مهارتی وار ایدی. شو قطعه
اونکدر:

آراسته آمد وجه آراستی
دل خواست بعشوه وجه دل‌خواستنی
بندشت بی خوردن و برخاست برقص
هی‌هی چه اشستی چه بر خاستنی

مسیح } (یاخورد مسیحا) حضرت عیسی
(مم) ک لقی اولوب، (مسخ)
ماده سندن مشتدر؛ و عبرانیجه دخی بو معنی ابله
ینه مان بولنظ قوللائیلوب، بوناچمه بونک ترجمه‌سی
اوله‌رق (خریستوس) دینلش؛ و آوروایلر بو
لفظ یونانی (قریست) صورتنه تحویل ایشلردرد.
مسیح } ابران شعرا سندن دوت کشینک
{ مخلصیدر:

برنجیسی (رکن‌الدین مسعود بن حکیم نظام
الدین علی) کاشانی اولوب، فن طبله و فلسفه
وسائر علوم حکمی‌ده بد طولی صاحب ایدی. شاه
عباس ماتینک صاحب ترجمه حقیقه توجه و حسن
ظنی اولوب، خانه‌سنه بیله دفاتله کیمتشدی بعده
شاه مشارالهدن رنجیده اولوب، هندستانه رحلتله،
اکبر شاهک و بعده جهانگیرک الثقات واحسانرینه
نائل اولمش؛ و شاهجهانک جلوسندن صکره اذن
آلوب، ۱۰۵ باشنده اولدینی حالده، مشهدرضوی
کیمش؛ و اوراده شاه عباسک وفاتی خبرنی آلفله،
وطننه عودت ایدوب، ۱۰۶۶ تاریخنده وفات
ایشدر. شو بیت جمله اشعارندرد:

ناله زارست کارم تا نفس باشد مرا
ناله هم فریاد وهم فریاد رس باشد مرا

ابله، ابراهیم یاشادن صکره مسند صدارت عظامایه تعیین اولنه رقی، ایکی سنه بو مقامده قالدقدن صکره، ۹۰۷ ده غلطده بارونخاننه مخزننه صاعقه اصابت ایتسیله ظهور ابدن حربی اطفایه چالیشیرکن، مرتفع برخلدن دوشوب، آغای قیرلمش؛ بوونک تأثیرله وفات ایتشد. صدارتی اثناسنده مأذوناً جانب حجازه کیده رگ، ایغای فریضه حج ایتسیدی. زهد و عبادتله مشغول بر آدم ابدی.

مسیح پاشا { (خادم) - دور سلطان مراد خان ثالثه مسند صدارته یکن وزرادن اولوب، عن اصل سرای هایون آفا. زندن اوائله، دور سلطان سام خان ثانیده کیلار خاص محترق اولدوقده، کیلارجی باشی ابدی. تکمیل لوازم کیلار ایتک اوزره، ۹۷۹ ده مصر ایالتنه نصب اولنه رقی، خطه مصره بی مأمولک مافوقنده حسن اداره، و اساسی تأمین ایتکله، عصر سلطان مراد خان ثالثه ۹۸۸ ده درسهاده جبله، وزیر ثانی نصب اولمش؛ و ۹۹۳ ده عثمان پاشا ابن اوزدموردن صکره، مسند صدارت عظامایه یکوب، بر سنه امور دولتی اداره ایتدکن صکره، رئیس الکتاب حمزه افندیکن عزلی بو. ریته مدیکندن، استعفا ایدوب، تقاعد ابله کوشه. کزین عزت اولمش؛ و ۹۹۷ ده وفات ایدوب، قره کمرکده بنا کرده سی اولان جامع شریف خطیره. سنه دفن اولمشدر.

مسیح میرزا { اوزون حسنک اولادندن بک فونته ۸۹۳ ده اوغلی بایسنفر میرزا اقماد اولمش ایسه ده، بعض امرا رفوی طایبوب، صاحب ترجمه بی ترجمه ایتشلر؛ و آنجی بوونک حکومتی چوق سورمیوب، مشارالیه بایسنفرک لالاسی ومدیر اموری صوفی خلیل طرفکیراتی قتل ایتکله، صاحب ترجمه دخی دهوای حکومتدن واز چکمه مجبور اولمشدی.

مسیحی { «ابو سهل مسیحی» ماده سنه { مراجعت بیوربله. } (الامیر المختار عز الملك محمد بن مسیحی { انی القاسم الکاتب) مشاهیر ادبا ومؤرخیندن اولوب، آباء و اجدادی عن اصل حرانلی اولدقلری حالده، کندیسلی مصرده طوغوب،

تریه اولمش؛ و ۳۹۸ ده ملوک فاطمیهدن حاکم بن العزیزک خدمت کنساتنه کیروب، بعده صعید مصرک قیس و بهنسا والیکلرینه نصب اولمش؛ و حکمدار مشارالیهک نزدنده اعتباری زیاده اولوب، محرم اسراوی اولمشدی. ۳۶۶ تاریخنده طوغوب، ۴۲۰ ده وفات ایتشد. خطه مصره تک ابتدای حالتدن کندی زمانه تک کافه وقایع واحوالی بوو خطه ده یتیشن ویا کلوب یکن مشاهیرک تراجم احوالی حاوی ۱۳۰۰۰ یارقندن مرکب مکمل و مفصل بر تاریخنی اولدیفنی کئی، «کتاب التلویح والتصریح»، «کتاب الزاح والاریاح»، «کتاب الفرق والشرق»، «کتاب الطعام والادام»، «کتاب درک البغیة فی وصف الادیان وعبادات»، «قصص الانبیاء»، «کتاب المفاتیح والمناکح فی اصناف الجماع»، «کتاب الامثلة للدول المقلبة»، «کتاب القضايا الصائبة»، «کتاب جونة المشطه»، «کتاب الشجن والکن»، «کتاب السؤوال و الجواب»، «کتاب مختار الاغانی ومعانیها» عنوانلی کتابلری وسائر آثار نافه سی واردر. طبیعت شرعی سی دخی اولوب، شو بر ایکی بیت ام الولد بر جابه سنک وفاته سویلیدیکی سرئی سندنر:

الا فی سبیل الله قلب نطقها
وفادحة لم تبق للعین مد معا
اصبراً وقد حل الثری من اوده
قلله هم ما اشد و اوجسا
قیالیتنی لوت قدمت قبلها
والا فلیت الموت اذهبنا معا

مسیحی { ابران شعراسندن ایکی کشینک برنجیسی (قوشیج) مملکتندن اولوب، متق بر ذات ابدی. شو بیت اونکدر:

مارا بیفکاشته پشیمان شده باشی
خون دل مارینخته حیران شده باشی

— ایکنجیسی تبریز اوزمیلرندن اولوب، مجا-رتله مشغول اولدیفنی حالده، شعرا ابله صحبت ایدر، و شعر سویلر ابدی. شو قطعه اونکدر:

ای دلبر عیسی نفس ترسای
خواهم که به پیش من تویی ترس آبی
که چشم ترم باستین خشک کنی
که بر لب خشک من لب ترسای

— مسیحی ویا مسیحایی مخلصیه هندستان شعراسندن بری دخی اولوب، جهانگیرک زمانده

باشامش؛ وهندولك مشهور (رامایانہ) منظومہ قدیمہ سنی نظاماً فارسی بہ ترجمہ ابمشدر.

{ اوتنجی قرن ہجری عثمانی مسیحی }
 { شمارا سندن اولوب، پرشتمہ لیدر۔
 وزیر علی باشامک کاتب دیوانی اولوب، بوئک وفاندن
 صکرہ جزئی بر نیچارلہ فناعت ائمش؛ و ۹۱۸ دە
 وفات اتمشدر۔ حسن خطی دە وار ایدی۔ شو۔
 بیت اونکدر:

عجب ددر دهره ورن صورت و زینت
 بشارلہ بولور نیتہ کہ دیرک ایچی صورت

مسيلمۃ الکذاب { وقت سعادتہ تمامہ دە
 ظهورلہ ادماى نبوت
 اتمش بر آدم اولوب، ابتدا اسلامہ کلش ایکن ،
 بدمہ ارتدادلہ، نبوت ادماسنہ قالدیشوب، بر طاقم
 سیکہ فزان کندیسنه تابع اولمنلہ، آزمدت ظرفندہ
 خیل طرفدارلر پیدا اتمش؛ و فخر کاشات (صام)
 افندمزہ برنامہ ارسال ایدر، بوندہ رسالتیناہ
 افندمزک نبوتی تصدیق ایتدیکی حالہ، کندین
 دخی تشربک ابلہ، ارضک نصفی سنک و نصفی بنم
 اولسون کبی کساتخانہ سوزلرہ جرأت ایدرک ،
 جواب سزاسنی آلمش ایدی۔ او صرودہ ارتحال
 جناب نبوی وقوع بوانلہ، حضرت ابو بکر صدیق
 (رضہ) افندمز خلافتک ایکنجی سائلندہ خالد بن
 واید (رضہ)ک قیادتیلہ ، مسئلہ الکذابک تریبہ سی
 ایچون، بامہ بہ برسیرہ ارسال بیورمش؛ و عساکر
 مسلمین ابلہ اهل رده پینندہ شدتلی برحارہ وقوع
 بولوب، طرفیندن یکری بیک تلفاتہ سبیت ویرمش؛
 و نتیجہ حریدہ اهل رده مغلوب و بریشان اولوب ،
 مسیلہ دخی قتل اولمشدر۔

مسيلمۃ { مغربہ برفصیہ اولوب ، محمدیہ
 مسيلمۃ } دخی دینلدیکی و ملوک فاطمیہ نیک
 ایکنجیسی اولان قائم بامرالله ابوالقاسم محمد بن
 المهدی طرفندن ولی عهد کی زمانندہ بنا اولدین
 « معجم البلدان » دە مسطور اولوب، ایوم تونسک
 ۱۰ کیلومترہ جنوبندہ واقع ویاکزر ۳۰۰ اہالی بی
 جامع اولان محمدیہ نیک عینی اولسہ کرکدر۔

مسيلمۃ { ایتالیاہ تابع سیچلیہ
 } جزیرہ سنک شرق شمالی گوشہ سنندہ
 و جزیرہ مذکورہ ابلہ ایتالیہ ساحلی آرہ سنندہ

اولان ہمنای بوغازک اوزرندہ اولورق بالرونک
 ۲۲۶ کیلومترہ شرقندہ ایات مرکزی بر شہر
 اولوب، ۹۸۰ ۹۸ اہالیسی ، صاغللام وکنیش
 لیانی، کوزل ریختی، اسخکامانی ، دارالفنونی ،
 ایکی امدادیہ سی، مکتب صنایعی ، دارالمعینی، دیگر
 مؤسسات علمیہ سی، دارالفنونہ مربوط کتبخانہ سیلہ
 تاریخ طبیعی نمونہ خانہ سی و رسم و آثار حقیقہ مو۔
 زمی، یک ایشکک تجارتی، پورتقال، ایون ، او۔
 زوم، شراب و زیتون یاغی اخراجاتی وایک قاش
 و زارلرلہ قوردلہ فابریقہ لری واردر۔ یک اسکی
 برشہر اولدیننی حالہ ، دفعاتلہ زلزله و حریدن
 خراب اولدینندن ، اہنیہ وسائر آثار حقیقہ سی
 بوق حکمندہ در۔ سیچلیہ جزیرہ سیلہ برابر ۲۳۰
 سنہ ممالک اسلامیہ دن بولمشدر ۔

— مدینہ ایالتی سیچلیہ نیک شمال شرق گوشہ۔
 سندہ ساحل شمالی بونجہ ممتد طار بر مستطیل
 شکندہ اولوب، جنوباً (قانیسہ) ، غرباً یالرو
 ایالتلرلہ، سائر طرفلردن دخی دکیزلہ محاطدر۔
 مساحتہ سطحیہ سی ۳۲۲۷ مربع کیلومترہ اولوب،
 اہالیسی ۶۰۰۰۰۰ کئی رادہ لرندہ در۔

مسيلمۃ بوغازی { ایتالیانک جنوب غربی
 (Détr. de Messine) }
 گوشہ سی یعنی قلابرہ ابلہ سیچلیہ جزیرہ سنک
 شرق شمالی گوشہ سی آرہ سنندہ و (تیریان)
 دکیزلہ بونان دکیزی پینندہ بر بوغاز اولوب ،
 شمالدن جنوبہ بونی ۴۲ و الک کنیش برندہ اکی
 ۱۸ کیلومترہ در۔ شمال جہتندہ کی الک طار بری
 یعنی سیچلیہ دمکی (فارو) ابلہ قلابرہ دمکی (قوانو)
 برولرینک آرہ سی ۳۱۴۷ مترہ کنیشلکندہ در۔
 مد و جذری غیرمنتظم و آفتنیسی و علی الخصوص
 شمالدن جنوبہ اولانی یک قوتلی اولوب ، دکیزی
 اکثریا طاغہ لیدر ۔

مسيلمۃ { عربلرک آنف البیان مسینہ شہرینہ
 } (ویردکاری اسم اولوب ، جغرا۔
 فیون عرب آثارندہ بلیسدہ یعنی کوچک بر قصبہ
 تعبیریلہ تعریف اولندیننہ نظرأ، حکومت اسلامیہ
 زمانندہ کوچک و متروک بولنش اولدیننی آکلہ۔
 شیلور ۔

مسیه } (Masie, Mæsia) روم الملک
 تفسیسات قدیمه سنده قطعه مذکو-
 رة مک شمال شرقی قسمندن عبارت بر بیوک خطه
 اولوب، شمالاً صاوه و طونه بجز ایلله، غرباً (درینه)
 نهریله، جنوباً شار و بالقان طاغریله، شرقاً دخی
 قره دکنزله محاط ایدی. بو وجهله مان شمیدیکی
 صربیه و بلغارستاندن مرکب اولوب، شمالاً داجیه
 و یانویه، غرباً ایلیریا، جنوباً دخی ماکدونیه و
 تراکیه خطه لیلله محدود ایدی. اهالی قدیمه سی
 پلاج جنسیته منسوب قبائل مختلفه دن مرکب
 اولوب، بونلرک اک مشورلری مس، داردان و
 اسقوردیسق قوملری ایدی. بنده اسلاو و تاتار
 اقوامندن برطاقم قبائل دخی کلوب، اهالی اصلیه به
 قاریشمشلردی. بو خطه مک احوالی یونان قدیم
 جغرافونیک مان مجهولی او اوب، رومالیلر ما-
 کدونیه لیلرله دوردنجی محاربه لرینی ادوب، شار و
 بالقان طاغریلرک اوتنه سنه یکدنکر بنده، قبل المیلاد
 ۱۴۷ تاریخنده مسیه یی اوکر نهرک، ۱۳۵ تاریخنده
 ضبطنه باشلامش، و آوغستوسک زماننده قهنی
 اکمال ایتمشلردی. رومالیلر بو خطه یی برنجی و
 ایکنجی ونام دیکرله فری و شرق مسیه به تقسیم
 ایدوب، برنجی صربیه و ایکنجی بلغارستاندن
 عبارت ایدی. بنده شرق امپراطورلغنه تابع ایکن
 بلغار و صرب قوملرینک اورالزه کثرتله هجرتلری
 اوزرینه، برنجی صربیه و ایکنجی بلغاریه ناملرینی
 آاشلردر.

مشارف } حوران قرینده بر قاج قره مک
 مجموعنه و برین اسم اولوب،
 ایوم اسکی شام دینلن بصری دخی بونلره
 داخل ایدی. (سیوف مشرفه) دیمکله مشهور
 مقبول قلیجلر یو کولریده یایلیردی.

مشاهی } اونجی قرن هجری عثمانلی شعرا.
 سندن اولوب، صدر اعظم رستم
 پاشانک کنخدا زندن مصطفی کنخدا نک اوغلی ایدی.
 قونیده نشأت ایتمشدر. شو بیت جله اشعار زندنر:

سینه خالی کل هجران هجران اوستنه
 تکیه در اسک کل مهمان مهمان اوستنه

مشان } بصره قرینده خرماسی وسائر میوه-
 لری چوق برقصه اولوب، صا.
 حب مقامات، مشهور حر برینک مسقط رأسی ایدی.

هوای پک آفر اولوب، خلفاء عباسیه زماننده
 منقا اخذ اولنوردی.

مشتاق } فرس شعرا سندن بوجه آتی
 طاقوز کشینک مخلصیدر:
 برنجیسی (ملاحسن) شیرازی اولوب، شهر
 مذکورده قصه خواناته مشغول ایدی. شورباجی
 اونکدر:

هر لحظه زمن روایتی میشوی
 و ز قصه من شکایتی میشوی
 سوز دل من فسانه می پنداری
 من مردم رفو حکایتی میشوی

ایکنجی اصفهان ساداتندن اولوب،
 برخیلی وقت سلیقه متأخرین اوزره شعروسیلدکن
 صکره، بونلری احما ایلله، مقدمه یلرک طرزنده
 شعر سویلکه و اونلرک طریقی احیایه چالیشمشدر.
 اکثر اشعاری غزلیات و رباعیاتدن عبارتدر.
 صاحب «آتشکده» آذر ایلله صحیفی وارددر.
 شو بیت اونکدر:

صبر است علاج هجر دایم
 اما چه کنم نمی توانم

اوچنجیسی (سید خیرت علی دهلوی)
 عن اصل فیض آبادی اولوب، شیخ علی حزین
 لاهیجانینک تلامذه سندن ایدی. بر مدت وزیر الممالک
 نواب آصف الدوله بهادریک خدمتنده بولنده قدن
 صکره، ناکپور مهراجه سنک امیرالاناشاسی اولمش؛
 و تمش یاشنی یکدنکن صکره، تقاعد مماشیلله
 (بونا) شهرنده اختیار عزت ایده رک، اوراده
 وفات ایتمشدر. شو بیت اونکدر:

آن کل تازه که دارد روش و آتی چند
 داد بر باد بیسک جلوه کاستانی چند

دردنجیسی کشمیری اولوب، محمد شاه
 زماننده دهلی به ورودله، مالک اولدینی حسن خط
 سایه سنده کدیمینیه یاشامشدر. اهل بیت نبوی
 حقنده نموت و قضایدی وارددر. شو بیت اونکدر:

چو آن مفلس که صدجا درکرو باشد متاع او
 نظر جایی و دل جایی و جان جایی ذکر دارم

بشنجیسی لاهورلی اولوب، شاه آفرین
 لاهوری شاگردانندن ایدی؛ و صوفیون طریقه
 میلی وار ایدی. شو بیت اونکدر:

دیدهئی حالت مشتاق مپرس
 که عیان راجه بیان می باشد

سکندر لوری «عنوانیله بر تألیفی واردر» ۸۸۹
تاریخنده ۱۰۲ یاشنده وفات ایشدر . شو ایکی
بیت اخلاق وموعظه به متماق مثنویاتیندندر :

فتح نخل اراز کلید است ای عزیز
جیش دست ز تو پیومانند نیز
قدر خودرا می تدانی ای دغفل
تشنه می میری و دریا در بغل

مشتری } ایران شعراسندن ایکی کشینک
مخلصیدر :

برنجیسی مشهدلی اولوب، شو بیت اونکدر :

کی مست مشوی تو بیک ساغر شراب
ای مشتری مگر بنیم می فرو شوی

— ایکنجیسی فراهان ساداتندن اولوب ،

شو بیت اونکدر :

حرف محبت است عیران داستان ما
جز در حدیث عشق نکرد زبان ما

مشغول } مصرک شرقیه جهننده بو اسمله
ایکی قصبه اولوب، برینه (مشغول

الطواحین) ودیکرینه (مشغول القاضی) دیرلردی .

مشرّب } فرس شعراسندن بش کشینک
مخلصیدر :

برنجیسی (حکیم عبدالرزاق) اصفهان سادا .

تندن اولوب، طب وعلوم حکمیهدده دخی بدطولی

صاحبی ابدی . طالکیر زماننده هندستانه کیده رک،

ممالک هندنده سیاحت ایش . و ۱۱۲۷ تاریخنده

وفات ایشدر . شو بیت اونکدر :

دل از شوق شهادت اضطراب ساسنی دارد
چو جوهر چشم من شد موجّه دریای شمشری

— ایکنجیسی شاه عباس ماضی ملازملردن

میر حسین شیشه کرک اوغلی اولوب ، قم شهری

ساتاندن ابدی . تبریزده وفات ایشدر . نستعلیق

خطنده مهارتی وار ابدی . شو بیت اونکدر :

ترک خونریزی که باشد قتل مردم کیش او
پیش پا افتاده مضبوطیست سر درپیش او

— اوچنجیسی (میرعنایه الله) دهلیلی اولوب،

شو بیت اونکدر :

میروی وچو کرد از بی تو
مشرّب خاکساری آید

— دردنجیسی (میرزا اشرف) عن اصل

صامری اعرابندن اولوب، نادرشاهک کتابت خند .

— آلتنجیسی (ملا باقر مجلسی) اصفهانلی

اولوب ، شیعه امامیه نیک اکابر هلاکندن وشاه

سلیمان صفوی نیک معلمی ابدی . « بحارالانوار » ،

« عین الحیاه » ، « حق البیقین » ، « حدیقه المنقین »

کبی شیمیلرجه معتبر تألیفاتی واردر . متصوفینک

علمنده اداره کلام ایشدر . شو بیت اونکدر :

بنفوب عدم راضی داشتم
ازین خواب ماداکه بیدارکشت

— بدنجیسی (میرزا محمدرضا) اصفهان نایب

احمد آباد ساداتندن اولوب، علوم عقلیه وحکمیهدده

بد طولاسی وساطان حسین صفوی عهدی ارکاتندن

میرزا عبدالباقی و عبدالواهبه قرآنی وار ابدی .

قزوینده وفات ایشدر . شو بیت اونکدر :

قد رعنائی تو ای شوخ سرایست بهشت
راست گفتند که بر عالم ماست بهشت

— سکرنجیسی عن اصل (نون) لی اولوب،

اصفهانده نشأت ایشدر . شو بیت اونکدر :

شاید آن سکنین دل از خاک تو روزی بگذرد
از تف دل شیشه کن سنک مزار خویش را

— طقوزنجیسی هند برهمیلردن اولوب ،

حسن صوتیله مشهور ابدی . شو بیت اونکدر :

میکشد هر دم فراق آن لب رعنا مرا
می برد هر خطّه یاد وصل او از جامرا

مشتاق } (شیخ مصطفی افندی) متأخرین
شعراء عثمانیه دن ومشاخ قادر به دن

اولوب، بتلیسلی اولدیغی حالده، درساده و رودله،

ابوبده سلای افندی خاقانهنده پوست نشین اولمش ؛

و ۱۲۴۷ ده مملکتی جانبته کیده رک ، اوراده

ارنحال ایشدر . مرتب دیوانی واردر . شو مقطع

اونکدر :

اوله مشتاقم که مشتاق خدا دیرلر بکا
بندم تاچیزم اما شه ریازم دلدرد

مشتاقی } (شیخ رزق الله دهلوی) هند .
ستان مشاهیر مراما و هلاکندن

اولوب، اورا محدثینندن عبدالحق دهلوی نیک حمیدر .

هند قدیم لسانه وهندولرک علومنه وفوقی اولوب،

سانسکری لساننده « جوت ترنجین » عنوانیله بر

کتابی، « واقعات مشتاق » عنوانیله کندی ترجمه

حالیله احوال معاصریندن باحث بر تألیفی و « تاریخ

متنه کیرمش؛ و بده بونک اسریله کوزلرینه میل
چکیلوب، مکحول اولدینی حالده، بر مدت دها
اونک خدمتنه ملازمت ایتمش؛ و نهایت ۱۱۲۵ ده
شیرازده وفات ایشدر. شو بیت اونکدر:

وصل تو کفتم رسد پیشترم از اجل
آه که از بخت بد این ترسید آن رسید

— بشنجیسی هندستان برهنیلردن و
راجپوت قومی افرادندن اولوب، اکبر آبادده
ساکن ایدی. محمد مقیم لشمیری تلامذه سندن
اولوب، تجارت طریقله بر مدت شکاله ده سیاحت
ابتدکدن صکره، اود نوایی وزیر الممالک شجاع الدوله
بهادر خدمتنه کیرمش؛ و اون ایکنجی قرن هجری
اواخرنده وفات ایتمشدر. شو بیت اونکدر.

من بر سیاه کاری خود تا نظر کنم
چون خامه سر فرو برم و کزیه سر کنم

مشربی } اونجی قرن هجری عثمانلی شمره.
سندن اولوب، استانبوللیدر.
سلطان سلیم خان ثانیکنک شهزاده لکنکنده مغنیساده
خدمتارنده بولنمشدر. شو قطعه اونکدر:

فراقکله ضعیف و ناتوان و دردناکم بن
غمکدن شرحه شرحه یاره یاره چاک چاکم بن
کیبی اولدرسه احیا ایله اول عیسی نفس اما
بو بن اوللوسن قتل ایلیز آکا هلاکم بن

مشربی } ایران شعرا سندن دخی بش
کشینک مخلصیدر:
برنجیسی (قم) لی اولوب، ابتدا صنعتله مشغول
ایکن، بده شعره حصر ایشغال ایتمشیدی. شو
بیت اونکدر:

کردند شهیدان تو چون روز جزا جمیع
معلوم شود وسعت صحرائ قیامت

— ایکنجیسی تکلو عشرینی رؤسا سندن اولوب،
ملوک صفویه دن سلطان محمد خدا بنده زماننده
سالف الترجه مسیب خانله همصحبت بولنمش؛ و اکبر
شاه زماننده هندستانه کیدوب، اوراده وفات
ایتمشدر. شو بیت اونکدر:

در خیال زلف و رویت شد ز اشک و آه من
آب دریا لاله کون و باد صحرا مشکبو

— اوچنجیسی (احمد حسین) هندستانک
(سهموان) قصبه سندن اولوب، اک زیاده قصیده

و مثنوی نظمکنده مهارتی وار ایدی. شو مطلع
اونکدر:

دم صحرکه کلکشت سبزه کازار
شدم بیدیه دل داخل اولوالابصار

— دردنجیمی خوانسارلی اولوب، شو بیت
اونکدر:

شب خواب ره بچشم برآیم نمی برد
چندان خیال هست که خوابم نمی برد

— بشنجیسی (ملا محمد) استرابادلی اولوب،
شو بیت اونکدر:

ساق اگر مم نهد در هوای کل
دست من است ودامن ساق و پای کل

مشرقی } ایران شعرا سندن ایکی کشینک
مخلصیدر:

برنجیسی هراتلی اولوب، علی شیر نوایی زما.
ننده یاشامشدر. شو بیت اونکدر:

کوهر عشق نثار ره یاری کردم
شادم از عاشقی خویش که کاری دارم

— ایکنجیسی (میرزا ملک) عن اصل مشهدلی
اولوب، اصفهاننده نشأت ایتمش؛ و شاه عباس صفوی بی
مدح ایدوب، تخصیصاته نائل اویش ایدی. شو
بیت جمله ایشارندنر:

میتوانستم شکایت کرد ازو
غبر او کرد دیگری میداشتم

مشعر الحرام } (المشعر الحرام) مکه مکرمه.
ده سروه ایله صفا آره سنده
مناسک حجندن بر محلدر.

مشفق } فرس شعرا سندن بش کشینک
مخلصیدر:

برنجیسی مولانا لسانینک شاگردی و ولد
معنویسی اولوب، بر مدت سمر قنده یاشامشدر.
کمال خجندینک ایشارتنه نظیره سوبلردی. بعض
هزیلیاتی ده واردر، شو مقطع اونکدر:

مشفق دل بکسی دادهئی امروز که او
بکشد زارم و از کس نبود پروایش

— ایکنجیسی کاشانی اولوب، اوراده بز
صاعقه تعیش ایدردی. شو بیت اونکدر:

قاسدم مژده بیاری اغیار آورد
چان فدایش که رساند خبری بهتر ازین

— اوچئیسى بخارالی اولوب، اوئنجی قرن هجریده یاشامشدر . شویت اونکدر :

بکوش رقم و خاری بیای من شکست آنجا
بعهدننه که تقریبی شد از چهر نشست آنجا

— دردنجیسی کشمیری اولوب، اکبرآباده نوطن اتمشیدی . شویت اونکدر :

ای آن که سری رشوق مست دادند
چانی ودلی مهر پرست دادند

— بشنجیسی (محمد رضا) قم شهرندن او- لوب، شویت اونکدر :

آیینه ساخت سحر جمات نقاب را
درشیشه کرد همچو پری آفتاب را

مشقی (شیخ مکهن) هندستان شمراسندن
{ اولوب، مراد آباد شهری مضافه-
تندن سذهل قصبه سندن اولدیفنی حالحده، اکبرآباد
زمانده دهلیده یاشامشدر . شوربایى اونکدر :

از سینه غبار غم نمی باید شست
از دل رقم الم نمی باید شست
بای که براه عشق شد خاک آنود
از آب حیات نمی باید شست

مشکویه { ری شهرینه مضاف و شهر مند-
کوردن ایکی قوناقق مسافده
اوله رق ساره طریق اوزرنده واقع برکوچک
قصبه اولدیفنی یا قوت حموی بیان ایدبور .

مشکی { ایران شمراسندن ایکی کشینک
مخاصیرد :

برنجیسی (درویش —) عن اصل غزنینلی او-
لوب، ۲ صفاهنده اصرار صر اتمشدر . شویت
اونکدر :

ای خوش آن دم که زخم برد تو تا صبح
ناپا همچو سکان و تو نباشی بیدار

— ایکنجیسی (میرمحمد) تبریزی اولوب،
شهر مذکورده مسک صائفله مشغول ابدی .
شویت اونکدر :

بفکر آن میان امشب دل صد ناتوان که شد
دل یک یک بدست آمد دل من زان میان کم شد

مشهد (مشهد رضوی و مشهد مقدس)
{ ابراهیم شرق شمالی کوشه سنده
هربروده تابع کشف رود مجراسنک ۱۰ کیلومتره
جنوبنده و طوس شهر شهری خرابه لرنک ۳۰ کیلو

متره جنوب شرقی سنده ۱۹' ۱۷' ۳۶° عرض شمالی
ایله ۱۳' ۵۷° طول شرقیده خراسان ایالتنک مر-
کزى بر شهر اولوب، ائمه اثنا عشرک سکننجیسی
اولان امام علی رضا بن موسی کاظم (رضهما) نیک
تربه شریفه سنی حاوی اولنله مشهور و شیه میلرجه
زیارتگاه عظیمدر . شمدهیکی حالحده بتون خراسانک
اک بیسوک شهری اولوب ، ۷۰۰۰۰ اهالیسی ،
سوری، محیطه دائره سی ۷ کیلومتره اولان خندق،
شرقدن غره آقار و باغچه لرینی اروا ایدر بر جدولی
و بونکله متوازیاً هرات قپوسندن غرب قپوسندهک
متده کنیش و اشجارله مظلل برجاده سی، بوجاده نیک
اوزرنده بولنان دکانلردن بشقه بیوک تجارتیه
مخصوص چارشى و بازارلرله خان و کروانرایلری،
(مصله) نامیله واسع بر میدانی و اورته سنده نیک
مصنع و مزین بر نمازگاهی، متعدد جوامع و مدارسى،
خالی، اسلحه، مسادن متنوعه دن صوتانی و ایشلهلی
اوانی مختلفه، جوارده چیقان برنوع سیاه ماشدن
معمول مواد متنوعه و زوار طرفندن یادکار مقلا.
منده آلتان آسیج، یازیلی یمنی و سازه کبی کوزل
معمولانی و نیک ایشلک تجارتی وارددر . امام مشار
ایلهک تربه شریفه سی جسم و نیک مصنع اولوب ،
قبه سی خارجاً آلتون ایله قابلامش ، و جدارلری
موزایقک طاشلر و یازیلی چینیلرله و داخله دخی نیک
ذی قیمت زینتله لر تزیین اولنمشدر . تربه شریفه
بوقاریده ذکر اولنان بیوک جاده نیک اورته سنده
واقع اولوب، جاده نیک ایکی به آبربور ، و واسع
میدانلر و حوالیلرله محاطدر . سورک داخلنده و
خارجنده برچوق باغچه لر و واسع مزارستانلر بو-
لنوب، شیه میلرک اغنیاسی اوزاق برلردن چنبا-
زه لرینی اورابه نقل و دفن ایدرلر . زیارت موسمنده
پوز بیگدن زیاده زوارطوبلانیبر . هارون الرشیدک
ونادر شاهک تزه لرلی دخی بو شهرده در .

مشهد اسکی بر شهر اولیبوب ، جغرافیسون
اسلام آتارنده اسمنه تصادف اولنمبور . اسمندن
دخی آکلاشلدیفنی اوزره، بو شهرک اساسی وسبب
تأسیسی امام هام مشار ایلهک تربه شریفه سیدر .
مأمون خلیفه زماننده امام علی رضا (رضه)
خلیفه مشار ایلهک معیتنده خراسانده بولنوب ،
ولی عهد اتخاذا اولندقدن صکرده، طوسده ارتحال

ایتمکه، او وقت خالی وایسز بولنان محل مذکور.
ده دفن اولمشیدی . بدمه تردد ایدن زواره
مخصوص اولوق اوزره ، تره تک اطرافنه بر طاقم
خانلر و سائر اینه یایلوب ، (سناباد) اسمیله بر
قریه تشکل ایشیدی . بر جوق زمان بویله قریه
حالنده قالمش ایسهده ، زوارک کیتدجکه تزایدی
تجاروق اورابه جلب ایتمکه ، طوس شهری اهمیتدن
دوشوب ، اهالیسی برر برر بوقریه به نقل خانه
ایده وک ، نهایت قصبه و شهرحالی آلوب ، مشهد
اسمیله یاد اولنقه باشلامش ؛ و بوندن بر ایکی
یوز سنه اول طوس بستیون اهالیدن خالی وخرابه
حالنده قالوب ، مشهد هر طرفدن تهاجم ایدن اهالی
ایله و شیعی المذهب اولان کبار و اغنیایک عطا یا -
سیله بیوک و مزین بر شهر حالی آلمشیدی . شهرک
معموریت و ثرونی تانار و ترکالمرک نظر حرص وطمه منی
جلب ایده وک ، بونلر طرفندن دفعاتله یغما ، و ۹۹۶
تاریخنده اوزبکر خانی عبدالمؤمن طرفندن تخریب
اولمش ایسهده ، بدمه خاندان صفوینک اینه
چکوب ، اولکندن زیاده اعمار و تزیین اولمش ؛
و نادر شاه طرفندن پایتخت انخاذا اولنوب ، بونک
حفیدی شاهرخ میرزا مشهد وخراسانده برمدت
طیانه بیلمش ایسهده ، طاقبت آقا محمد خانک ضبطنه
چکوب ، او وقتدن بری ایرانه تابع اولان خراسانک
مرکزی بولنقه در .

مشهد مرغاب } ایرانک فارس خطه سنده
{ و شیرازک ۱۱ ، اصطنخر
خرابه لرینسک ده ۶۰ کیلومتره شمال شرقیسنده
اوله رق (نیریز) کولنه منصب (بندامیر) نهریشه
دوکیان مرغاب چایی اوزرنده بر قریه اولوب ،
مائی زمین اوزرنیه بیاض چیچکلی پک مقبول خالیلریله
و اطرافنده متمد اووهده کی آثار عتیقه سیله مشهور .
در . بر شهر قدیمک خرابه سی اولان بو آثار میاننده
بین الاهالی (تخت سلیمان) نامیله بر سرای و برانه سی
(مزار مادر سلیمان) نامیله یاد اولنور مصنوع
بر مزار واردر ، که کبخسروک والده سنک مزاری
اولوب ، سرای مذکورک دخی کبخسرو طرفندن
یابلس اولدینی مظنوندر .

مشهدی } (میرمحمد آصف) هندستان
{ شعرا سندن اولوب ، اود خطه .
سنک خیرآباد شهری مضافاتندن سینا پورده نشأت
ایتمشدر . اجدادی خراسانک مشهد شهرندن
اورابه هجرت ایتمش ایدی . شو بیت اونکدر :

کر نمی یا بسر خاک من خون آلود
آیم از خاک برون با کفن خون آلود

مشهور } (میرزا محمد زمان) ایران شعرا -
{ سندن اولوب ، تبریزی اولدینی
حالده ، نحری ، معاش ایچون هندستانه رحلت ،
و محروم اوله رق اصفهانه عودت ایتمشیدی . مباحثه
و هجوه میلی وار ایدی . شو بیت اونکدر :

ز بس خشک است خون در پیکم کرکل زنی برمن
صدا همچون شکست شیشه ام از استخوان خیزد

مشهوری } متأخرین شعرا دن اولوب ،
{ سلاویکیدر . برمدت بعض
کتابتلرده طولاشده قدن صکره ، بر حقتلک تدارک ،
و مدرسلک رؤسفی اسخصال ایدوب ، شهر مذکورده
فارسی تدریسیله مشغول اولوردی . شو ایکی بیت
بر نعت شریفنددر :

اوله سلطان رسل کیم ذات پاک امجدی
کاشانک باعث موضوع چار ارکانیدر
آندن استعداد ایدن ظن ایجه آتیق مجرمان
اصقیا و اتقیبا بکسر مدد جویانیدر

مشید } هندستان شعرا سندن اولوب ، شو
{ بیت جمله اشعارنددر :

کر مشید عاشق هم دین وهم دنیا بیاز
ورته هر طفلی تواند کوی و چوکان باختن

مشهد حسین } و مشهد علی یاخود امام
{ حسین و امام علی [« کربلا »
و « نجف » ماده لرینه مراجعت بیوریه .]

مشهد سار } ایرانک بحر خزر ساحلنده
{ مازندران ایالتنده و (بر فروش)
شهرینک ۲۰ کیلومتره شمالنده بر قصبه و اسکله
اولوب ، ایمانک مدخلی کوچک اولدینی حالده ، ایرا -
نک او ساحلده کی اسکله لرینک اک ایشاکی اولوب ،
شهر مذکورک اسکله سیدر .

مصاحب } فرس شمارسندن اوج کشينک
 { مختاصيدر:
 پنجی اصفهانه تابع نائ قصبه سندن اولوب،
 رمله مهارتی وهزله میلی وار ایدی. شو براییکی
 بیت بر حکایه لطیفه سندندر:

بکوچه کزدم بود چون نسیم صبر
 فتاده دردم من عکس مامی از منظر
 ز اضطراب سراسیمه هر طرف دیدم
 چو آفتاب نمودار شدیکی دختر

— ایکنجیسی (ملا حسن) تبریزی اولوب،
 خط غبارده مهارتی وار ایدی. شو بیت اونکدر:

نامه بر نامه من برد ولی می ترسم
 که فراموش کند آنچه زبانی دارد

— او پنجیسی کشمیر بت پرستاندن اولوب،
 فرح آبادده یاشامشدر. شو بیت اونکدر:

تحصیل فیض صحبت در دم غنیمت دان
 چون کشته مصاحب پاینتکان ز خای

مصامده } مغربده بربر قبائلندن برقبیلنک
 { اسمی اولوب، بنی عبد المؤمن
 دولتک مؤسس اولان محمد بن نصرت بو قبیلده
 منسوب ایدی.

مصدوم } (ابوالحسن بن اسدون) اندلسک
 { مشاهیر اطباء اسلامندن و ابو
 سروان عبدالملک بن زهرک تلامذه سندن اولوب،
 اشپیلده نشأت ایشم؛ و منصورک خدمت طبابتده
 بولنهوق، ۵۸۸ ده وفات ایشدر.

مصر { (Égypte) آفریقا قطعه سنک شمال
 شرق کرشه سندن عبارت و شرق
 شمالی اوجندن آسیا قطعه سنه مربوط بیوک بر
 مملکت اولوب، اصل خطه مصریه یعنی نفس مصر
 ابله ایوم خدیویت مصریه تابع یرل آره سنده عموم
 خصوص قبیلندن بر فرق اولدیغندن، بو ماده ده ابتدا
 اصل مصدرن بحث اولنوب، ناپتنده ممالک ملخقیسی
 دخی ذکر اولنه جقدر. بو خطه نک اسکى بونانیلرجه
 اسمی (اکوتوس) اولوب، بو اسمک اهالی قدیمسی
 اولان (قبط) اسمیه مشاهبت و مناسبتی ظاهر در.
 بین الاسلام مستعمل اولان (مصر) اسمی ایسه
 عبرانیلرک (مصرایم) اسمندن مأخوذ اولوب، بنی

اسرائیلک بو خطه بنی بو اسمله وجه تسمیه لری آکلا.
 شیه ماه شدر. اسکى مصریلر غنبدنه ایسه مصرک
 اسمی (حی) یاخورد (حام) ایدی، که بنی اسرائیل
 کتب مقدسه لرنده بو اسمی اولاد نوح (عم) دن
 برینه و پره شلردر. بو اسم لسان قبطیه «سیاه»
 مناسبتی افاده ایدوب، حام بن نوحک جه ره سندن
 زیاده مصر طو پراغ ننگ بو ونکده اولسی سبب
 تسمیه سی اولسه کرکدر.

موتی، حدود و مساحه سی. — خطه مصریه
 اساساً وطیعت اراضیه قورو بر چول اولوب،
 سبب صحران وحیاتی مجرد اینجندن جریان ابدن نیل
 ابرماغیدر. معلومدرکه بو مبارک ابرماق قاهره
 شهریه یعنی ۳۰° عرض شمالیه قدر طار بر
 وادینک اینجده جریان ایدوب، یالکز بو وادی بی
 احیا ابتدکی حالده، اورادن آشام، بر چرق قولاره
 آریله رق، بو اقسام طبیعییه اسکیدن بری انسان
 ایله آچلش اولان حسابسز جدولار دخی منضم
 اولغله، قاهره دن آتی دکیز سواحلنه دک (ذلت)
 یاخود (دالیه) اسمیه معروف مثاک الشکل بر یر
 تشکل ایدر، که بو خطیه دنیاک انباری نام و صفتی
 زاندران اشته بو بردر. بناء علیه، بعض جغرا.
 فیرون خطه مصریه بی نیلک اشبو دالیه سیله قاهره دن
 اسوان شلاله سنه قدر اولان وادیسندن عبارت
 عد ایشلردر. لکن بویه بر خطدن عبارت مملکت
 اوله میه جفتدن، وادی نیلک صاغ وصول طرفنده
 بونان و آنجی بر قاج واحی حاوی اولان چوللرک
 دخی بالطبع مصدرن عد اولنسی اقتضا ایدر. بو
 حالده خطه مصریه، تقریباً ۲۴° ابله ۳۰' ۳۱°
 عرض شمالی و ۲۲° ابله ۳۳° طول غربی آره لرنده
 ممتد اولوب، اسوان شلاله سندن ساحل بجمه قدر
 بونی ۸۸۰ واکى ۵۰۰ کیلومتره در. شمالاً آق
 دکیزله، غرباً برقه و صحرای کبیر و تعبیر آخرله
 (لوییه) چولیه، جنوباً نوبه مملکتیه، شرقاً دخی
 بحر احمرله وسینا شبه جزیره سیله محدوددر. شرق
 شمالی جهتدن خط حدود آق دکیز ساحلندن بدأ
 ابله بحر احمرک منتهاسنده واقع سوبش قصبه سنه
 منتهی اولان برخط موهوم اولدیغی کبی، غرب جهتندن
 دخی ۳۰' ۲۵° طول شرقیه واقع (رأس کنیسه) دن
 باشلاپ رق، بر خلی مسافه ده جنوب غربی به طوغری

امتداده، (سیوه) واحنی دخی ابجری به آلدقن
 صکره، جنوب غربی به طوفری دونهرك، چولك
 ابجنده اسوان حداسنه واصل اولور. مذكور
 چوللر داخل حساب اولقزین مصرک اصل مسكون
 ومعمور اولان وادی نیله دالیه سی ۳۲۸۶۰۰۰
 یکی دونم اولوب، بونك ثلثانی مزروع و بر ثلثی
 كول ونهر لره شهر وقصبه وقرانك ضبط ابتدیی
 یرلردن ۵۰۰۰۰۰ دونم قدر اراضی غیر مزرو.
 عهدن عبارتدر.

شكل طبیعی، جبال وانهاری. — نیل نهری
 نوبدن مصره داخل اولدیغنده، ایکی صره طاغیر
 ویا تپه لرك آره سنده جریان ایدوب، بو ایکی سلسله
 آره سنده کی وادی آنجیق اوج درت کیلومتره
 وسعتنده در. (اسنا) قصبه سنه قدر ۱۶۰ کیلومتره
 مسافده بو طاران دوام ایدوب، اورادن قنابه
 قدر وسعی ۱۰ ابله ۱۲ کیلومتره آره سنده در.
 قنادن قاهره به قدر اولان اوچجی قسمی ایسه ۲۰
 ابله ۲۵ کیلومتره آره لرنده بر وسعتنده در. فیضا.
 ننده نیلك صوری بتون بو وادی بی طولدره نله،
 معموره لرك آره سنده اختلاطی تأمین ابچون،
 وادینك هر طرفنه اسکیدن بری سکز اون قدم
 ارتقاعنده بوسكك شوسه لری یالشدنر. ایشته مصر
 علیانك یعنی صمید مصرک معمور ومسكون برلی
 آنجیق بو وادیدن عبارتدر. نهرک صاغ یعنی شرق
 طرفنده کی طاغیر بو قاریلرده غرائت ودها آشاغیده
 کلسدن عبارت اولدقلری حالده، بسبتون جبلان
 و صرب اولوب، نهرک کنارینه قدر اینرلر. صول
 یعنی غرب جهتنده کی طاغیر ایسه دها باصیق و بحر ای
 نهردن دهه اوزاق اولوب، وادی نیلك منبت
 اووه لری بونلرك انکارنده تمتد اولور. شرق
 جهتنده کی سلسله قاهره نك اوستنه قسركلوب،
 اوراده (جبل مقطم) اسمیله دیک و صرب بر برون
 تشکیل ابتدیی حالده، غرب جهتنده کی سلسله
 تدریجاً انحطاط ایدوب، نهایت اراضی مزروعه به
 منتهی اولور. قنادن آشاغی نیلك صول کنارندن
 بر قول آریلوب، بیوك مجرا ابله متوازیاً بنه وادی
 نیلك ابجنده آقار، وسیوطه نیل ابله برلشدکن
 صکره دهه آشاغیده یکیدن آریلوب، بنی سوبنك
 آلت طرفنده صولده کی صرتک بر بو فزانندن مروره،

مدینه النیومدن کچهرک، (بحیره القارون) ه دو.
 کیلور؛ و بو کوله دوکلزدن اول بر چوق قولره
 آریبلر ق، او جزارلی دخی احیا ایدر.

قاهره شهرندن کچکدن صکره نیل ایکی
 بیوك و بر قاج کوچك قوله آریلوب، عادتاً بر یلپازه
 شکلنده اولان دالیه بی تشکیل ایدر. بیوك قوللرك
 بری دمایطه و دیکری رشیده آتی دیکزه دو.
 کیلوب، کوچکاری ایسه دیکزدن اینجه بر دیل ابله
 آبرلش بر قاج کنیش و آزد درین کوللر تشکیل
 ایدرلر. بو کوللرك ای بیوک واک شرقیی اولان
 (بحیره منزله) قوراقلی زماننده ۱۸۰۰۰۰ و
 فیضان میاهده ۲۵۰۰۰۰ یکی دونم؛ ابکنجیی
 اولان (بحیره برلس) قوراقلده ۷۰۰۰۰ و
 فیضانده ۱۱۰۰۰۰ دوم؛ اوچجیی اولان (بحیره
 مرهوط) ۵۵۰۰۰ و ۷۵۰۰۰ دونم؛ ادقو ابله
 ابو قیر کوللری دخی وسطی ارله رق ۳۴۰۰۰
 و ۱۴۰۰۰ دونم وسعتنده درلر. ایلك ایکنسك
 طوزی و بالینی چوق اولوب، صید ماهیسنندن
 ومخلزندن چوق استفاده اولتور. بو دالیه ذاتاً
 نیلك فیضانی زماننده بیکارجه سنهلردن بری
 ایند بر دیککی طور اقلردن متشکل اولوب، طور اعی
 پک منبت اولدیغی حالده، نیلك صولری پک منتظم
 بر طاقم سد و بندلر و صنعی جدولارله دالیه نك هر
 طرفنه نشر اولتور ق، اراضی بی اروا، و فیضاننده
 کوبره بر بنه کچن قیماق کبی بر اوزلی طور اقی ترك
 ایتمکله، مصر سفلی دینلن بو دالیه بر نك تارله
 حالنده اولوب، دنیانك منبت واک زنگین بریدر.
 بحر ای نیلك صاغ طرفنده یعنی وادی نیل
 ابله بحر احمر آره سنده کی برل قورو و طاشلق بر
 طاقم طاغ و تپهلردن عبارت ایصسز بر اولدیغی کبی،
 وادی مذکورک صول طرفنده کی برل دخی صحرای
 کبیرک بر قسمی حکمنده اولوب، قوماق و صوسز بر
 چول حالنده در. بونك یا لکز بر قاج برنده، صحرای
 کبیرک هر طرفنده اولدیغی کبی، براز صوبی حاری
 و جزئی نباتات و مزروعات و خرمانلی اولان بعض
 واحلر بولنوب، مسکوندرلر. بونلرك باشلیجهرلی
 (خارجه) و (داخله) ابله (بحیره) و (سیوه)
 واحلریدر. مصر سفلی ابله آسیا حدودی آره.
 سنده متمد اولان بر دخی قوملق بر چول اولوب،

بوتك خرب جهتنده مشهور سويش جدولی آجیله.
رق، آق دكبر ابله بحر احمر آره سننده بر سیر
سفاش طریق تحصیل ایشدر. بحر احمر سواحلنده
برقاج اسکله سی اولوب، سويش جدولك كشتادندن
اول، بونلردن بعضیلرنيك بر درجه به قدر اهمیت
تجاره سی وار ابدیه ده، شمعی بسبتون اهمیتدن
دوشمشلردر.

الحاصل مصر نیلدن عبارتدر. بتون مهوریتی،
بتون ثرونی نیلنددر. بتون مسكون ومهوریرلی
نیك اروا ابتدکی محللرده در. نیك بئیشه مدیکی
بر چول، قورو، محصولز وخالیدر. بتون معمور
ره لری نیك وادیسيله دالیه سننده در. نیك صولا
دینی یرلك خارجنده، جزیره العرب وصحرای کبیر
چوللرنده اولدینی کی، آنجق برطاقم بدوی عربان
قبائلی جولان ایدر. نیك فیضانی سائر بیوك انهارك
طائمسنه مائل اولیوب، هیچ بر وقت صو اطراق
باصماز، وهیج بروقت شدت وهیومله كلوب خسار
وزیانی موجب الماژه. بالعكس تدریجاً وكال سكوتنه
صولری یوكسلكه باشلابوب، يتاغندن مایشاری
چیقان صولری درحال طوبراق سونكر کی ایچر؛
وساعت کی ایشلدیل بنلرك قیولری آجیلوب،
بیوك جدوللر واونلردن دها كوچكلرینه بییلیر؛
و بووجهله دادتا بر بانچه صالیوبریان صوكی
بتون اراضی بی اروا ایدر ك، فضله سی دكیزه
آقوب كیدر. یالكز بعضی ققور و آچسق یرلر
بالا التزام صو ابله طولدیریلوب، بعهده صو بخیر
ایتمكله قالان اوزلی چاموره تخم سریلیر. قاهره
قرینده واقع روضه جزیره سننده نیك مقیاس
فیضانی بولنوب، صو ٦ متره ابله ٢٢ سانتیمتر دن
زیاده بوسكلیجه، مماكنتك فیضی بر كتنه کافی او.
لوب، بوندن آشاغی اولنجه غیر کافی اولمله، قحط
وقوعی طبعیمیدر. فضله سنندن ایسه زیان متصور
اولیوب. دها بركت اولور. فیضاننده صولری
بولاتیق وصاریمتر اقدر. نیك صوبندن باصیله میه.
جق قدر بوسك اولان برجوق یرلی دخی طولابله
صوبی بوسكله درك، اروا واحیا ایدرلر. مصر برك
ایچمه صوبی دخی نیلدن اولوب، بوسو پك خفیف
ولنیددر؛ یالكز حاوی اولدینی چامور طورلمق
ایچون، مخصوص كویلره طولدیرلر.

اقلام وهواسی. - مصرك هواسنده شمالدن
جنوبه بیوك بر فرق اولوب، اسکندریه ده وسائر
آق دكیز سواحلنده قیشین میزان الحاراه اكثر یا
١٠ و ١٢ درجه كوستربر، و بعضاً ٣ و ٢ درجه.
به قدر دخی اینر. قاهره ده یازبن ٣٥ و ٣٨
وصعید مصرده ٤٥ درجه به قدر جبقار. صعیدده
قیشین دخی نادراً ٢٠ درجه دن آشاغی به اینر.
یاغمورجه دخی بو فرق كوریلوب، صعید مصرده
نادراً یاغمور باغدیبی و بعضاً صره ابله سنه لجه
یاغمدیفی حاده، مصر سفلاده سنده اون اون ایکی
كون و آق دكیز سواحلنه قریب محللرده دها زیاده
یاغمور یاغار. اسکندریه ده قیشین صیاحدن اقامه.
قدر یاغمور یاغدیفی كونلر اولور. مصرك هواسی
اساساً یایس اولوب، بناء علیه كوللرك وطورغون
صولرك كترتی وعلی الخصوص نیك فیضاننده هر
طرفك صو آلتنده قالمی دیگر بر برده اوله جفی قدر
مضر دكلدر. مع هذا مصر هواسنك اك اغری
ینه نیك فیضانی موسمیدر. بو موسم سنه نك صبحاق
آلمری اولان حزران ونوز واغستوس آیلرینه
مصادف اولدینی حاده، بو آیلرده دائماً شمال
غربی روز کاری اسوب، حرارتی تمایل ایدر.
كانون اولدن شباط نهایتنه دكین بالعكس جنوب
شرقی روز کاری اسبور، كه او موسمه حرارتی
حس اوئماز. مارت ابتداسندن حزرانه قدر صبرلك
(خسین) تعبیر ایتدكیری وچولدن كلن بر صبحاق
روزكار اسر، كه قمریزی بلوط شكانده قوملری
سوروكیوب، بریلرك بیله تحمل ایدمه بجهكیری بر
حرارت وصفندی پی موجب اولور. هله صعید
مصرده بو روزكار تحمل اولنه میه جق بر حاده در.
آره صره سموم دینلن مهلك بر روزكار دخی اسر
ایسه ده، بو یاریم ساعتدن زیاده دوام ایچر.
صعیدك هواسی دها یایس ودها آجیق اولوب،
حرارت زیاده اولدینی حاده، صحت عمومیه بجه مصر
سفلاک هواسنه مرجعیدر.

احول زراعتی، محصولات و حیوانات و
معادنی. - مصرده نیل هم یاغمور هم كوبره هم
صیان خدمتی ایدوب، بوتله حاجت برافاز.
نیلدن ایکی درلو و ایکی دغه استفاده اولنور.
برنجیسی فیضاننده جدوللر واسطه سیله اراضینك

صوبه باصديرسى، كه بو الك بيوك واهميت يدير؛
 وايكنجى فيضان موسمك غبرنده يعنى ايلك بهارده
 طولاب وسائر آلاتله نيلك مجراسندن وجدولاردن
 صوبك اخراجيله اراضينك ارواسيدر. بناء عليه،
 بو ايكي واسطه يارديميله اراضيدن سنهده ايكي و
 بمضاً اوج دفعه محصول آلدير. طوبراق ضميميلار
 و قوه انباتيه سنى فائز ايدر قورقوسى بوقدر؛
 زيرا نيل مباركك اراضينك اوزرينه پراقديمي اوزلى
 قايماق هر كوبره دن اين اولوب، طوبراغه بهر سنه
 يكي و فوق العاده بر قوه انباتيه و برر. مصرده
 سنه باشى بمحق صوك بهار تساوى ليل و نهاريدر.
 اوكوندن اعتباراً صوك بهارك اوج آينده اهالى
 زراعته متعلق هيچ بر ايشله مشغول اوله ميوب،
 صوبك چكديكي بكارلر. بو اوج آي ظرفنده
 نارلهل صو آلتنده ويا سونكر كهي صو ايله مملو
 بولنور. تشرين ناينده صولر چكليمز، هتوز
 طوبراق چامور حالنده ايكن، تخم سربمكه باشلارلر.
 دانهلر كندى نقللريله چامورك ايجنه كوملوب،
 صيان و قازمه به اصلا احتياج مس ايتمز. بوموسمه
 اكيلن تخمك شباطهده محصولى آلتغه باشلايوب،
 نهايت نيسانده حصاد موسمى ختام بولور. بوموصو-
 لات: بقداي، آربه، كتن، بقله، نخود، بزليه،
 پونجه وسائردهن عبارتدر. اشبو قيش محصولنه
 (نيلي) ديزلر. بو محصول آلدير آلتماز، صيق
 ديتلن بر ايكنجى محصولك ذرعنه بدأ اولنور، كه
 بو بروجهمذكور نيلدن وجدولاردن بمض آلاتله
 صو چقارايوب، اراضينك اروا اولتمسى قوتيله
 ممكن اونيور. بو آلتلر ايكي درلودر: برى بيلد-
 بكمز بوستان طولابى اولوب، آتيجى مصرده نمته
 ويا تنكه قوطى برينه آغزى كنيش دستيلر باغلى
 اولور. (ساقيه) تمبر اولنان بو طولابلى او-
 كوزلره چو برتيرلر. ايكنجى نوعى صالحيتچى كهي
 ايله ايكي طرفدن آصيبلى كنيش بر ويا ايكي
 قووه در، كه بر آدم طرفندن نمريك اولنهرق،
 صوبه تماس اينجه قووه طولار، واك بوسك محله
 واصل اولنجه، بر تكه نيك ايجنه دوكيلوب، اورادن
 نارله به كيدر. بوكا (دلو) ديزلر. تا فرعونلر
 زمانندن قاله و درت بش بيلك سنهك ازلرده
 رسملى كوريلن بو ايكي آلتدن بشقه اخيراً فك

ايجاد كرده سى اولان ماكينه لر و طومر به لر دخى
 قوللانغه باشلايوب، بونلر واسطه سيله بيوك بر
 سهولته آرزمانده چوق اراضى سقى اولنور.
 بو واسطه لرله ايلك بهارده ذرع اولنان ايكنجى نوع
 محصولات باشليجه: پاموق، برنج، شكر قامشى، مصر،
 چيويت، دوره، سيسام وسبز لرك انواعندن عبا-
 رتدر. خيار وسائر سبزه لرله چيوانلرى بسلكه
 يارايان بعض نباتاندىن عبارت اولقى اوزره، بمضاً بر
 اوچنجى محصول دخى آلدير، كه اوده سقى اراضى
 قوتيله ممكن اولور.

خطه مصرينك الك بيوك ثروتى پاموق،
 شكر قامشى، برنج و ذخيره دندر. پاموغيك ذرعى
 محمد علي باشا مرحومك زمانندن اول مجبول اولوب،
 مشار اليه طرفندن ادخال اولنش؛ او وقتدن
 حاصلاتى سندان سنه به آرتقمده بولنمشدر. مجدد
 مشار اليه طرفندن برچوق طوت آجاجلرى دخى
 غرس اولنش ايسهده، ايلك بيشده، لمسى مصرده
 ترقى ايدمه مشدر. پورتقال وليمون ايله زيتون دخى
 كوزل بيشه بياركن، بونلر دخى جزئياندىن زيتونلر
 فيوم جهتنه مختصر اولوب، مصرك الك بول اشجار
 مثمرة سى خرما آجاجلريدر. بوندن اونوز آلتى
 سنه مقدم بتون خطه مصر بهده بش ملبوندىن زياده
 خرما آجاجى بولنوب، سنه دن سنه به مقدارلى
 تزويد اولنقده در. الك زياده صعيد مصرده بولنان
 بو مبارك آجاجك ميوه سى كوزلر بر غذا اولدينى
 كهي، آجاجى وباراغى دخى چوق ايشه يارار. موز،
 نار، قيصى وسائر اشجار مثمرة سى دخى واردر.
 اوزوم پك ابى بيشديكي حالده، باغلىرى چوق اوليوب،
 آتيجى به جك قدر اوزوم بيشديريلير.

ينه تكرار ايدرز كه: مصرده اراضينك قوه
 انباتيه سى وحياتى نيل صونى اولديغندن، بيكارجه
 سنه لردن برى قوه لى وچول حالنده اولان واسع
 اوهلر، دنيا نك الك مثبت نارله لرى حكمنه چكك
 ايجون، نيلدن بر چدولك نميدى كاييدر. بناء
 عليه، حكومت مصر به اعمار مملكته چاليشهرق،
 يكي دن يكي به جدولر كشادينه دوام ايتدجه، اوا-
 ضى منته و مزروعه سى سنه دن سنه به چووظا-
 لوب، ثروت و معوريت مملكت او نسبتده
 آرتقمده در.

مصرده اورماندن بخت اولنه ماز؛ چونکه نیلک اروا ایشدیکه برلری نازله و باغچه و نیلک بیتشه. مدیکه برلری ایسه جول حالنده در. معادنی دخی پک آز اولوب، یا لکز سیوط جوارنده باقیر و دمیر معدنی بولنیور. طوز سواحلنده و دکیزه بیتشیک کولارده کثرتی اولوب، فیوم جهنده طوری معدن صولری دخی وارد. وادی نظرونده کی کولارده کایتلی نظرون بولنور. کوزل فرایت طاشلرله سماقی سرسری دخی وارد.

حیوانات وحشیه سی هان چقال و صر تالاندن عبارت اولوب، صمید جهنده نیلده تساح و صو آتیری دخی بولنور. حشراتی و تمساحک بورطالری بیلمکله فائده سی معلوم اولان برجنس مسک کدیمی دخی بولنیور. زهرلی بیلان انواعله سائر حشراتی چوقدر. طیور دن قره قوش، شاهین مصره مخصوص برجنس قیرلانغیج صو قوشلرنیک نوعی و بجم دینلن بر قوش کثرته بولنور. حیوانات اهلیه سی: صیفیر، دوه، آت، استر، سرکب، قیون، کچی و سائره دن عبارت اولوب، صیفیرلی بوکسک و پک کوزل اولدیغی کبی، پیک آتلی دخی مشهوردر. هله سرکبری ابری و پک اییدر. قیونلرنیک برطاقی بوکسک بجاغلی و اوزون قوبروقلی و برطاقی قره مان جنسندندر.

صنایع و تجارت و معارفی - ممالک متمدنه تک صنایه نه قارشی مصرک صنایعی جزئیات قیلدن ایسه ده، بو ممالکته زراعت پک قبولای و آز زحمتله اجرا اولنوب، اهالی بی چوق مشغول ایتدیکندن، بولر صنعتله دخی اشتغال وقت بولمگله، اوقتی تفک معمولات صنایعه دخی مفقود دکلدور. برنجی صنعت محصولات زرعیه نت استخراجی او- لوب، قامشدن شکر اخراجچون ۲۰ دن زیاده بیوک فابریقه وارد. پامونگ تخمدن تصفیه سنه مخصوص فابریقه ل دخی کیتدیگه چو مالفقده در. بر قاج کهرچله، زاج، نشادر روحی و باروت فابریقه- سی ده وارد. صمید مصرده پاموقدن و مصر سفلاده کتندن وهر ایکی جهته بوکدن کویایلره مخصوص قبا بزل و عبارله کلام و سائره نسخ اولنور. شامدن جب اولنان قوزه لرله بعض اییک قاشلر دخی پاییلیر. برکته قارون و وادی نظرون کولاری

سازلندن کایتلی حصیرلر پایلوب، بولنرک برجنسی انجه و مقبولدر. نیلک چامورندن طوغله و کرمیت ابله دستی، کوپ و بوکا مائل شیلر مصرک هر طرفنده پایلوب، چوق قوللانیلیر. حتی کونشده قورومش کر بیچلری ده خبلی طابایه تدر قاهره و اسکندریه ده کل زنانه صوبیله یاغ اخراجنه مخصوص بر قاج فابریقه ابله بر قاج دو کیمخانه و دیرخانه، حکومه تاند برطوبخانه، بر ایکی جام فابریقه سی. اوزومدن شراب و خرما ابله دوره دن دخی راقی و اسپر نو اخراجی قبط خرستیانلرته مخصوصدر. فیوم و منزله کوللرندن احراج اولسان بالیقنرک قورودلمی و صالاموره ایدلمی دخی خبلی مقدار اهالی بی اشتغال ایدر بر صنعتدر. قیونجیق دخی اک رواجی صنایع محلیه دندر.

مصرک تجارتی پک ایشک اولوب، بر طرفدن سودانه و آفریقای وسطی ابله و بر طرفدن دخی آوروپا و هند و سائر اقطار طاله معاملات نجاربه سی وارد. سودانه محصولات زرعیه و معمولات صنایعی سیله آوروپا اتمه سی کوندریلوب، اورادن فیل دیشی، آلتون تویزی، تمر هندی، صو آتیری، دوه، قیلان و سائره دری و پوستلری، ضمغ، دوه قوشی نوبی، شاب، نظرون و سائره جلب ایدیلیر. سودان تجارتی کاروانلرله نیل واسطه سیله دخی اجرا اولنور. آروپا کیدن اخراجانک باشلیجه لری: پاموق، پاموق تخمی، شکر، بقله، ذخیره، صوفان و سائره ابله سوداندن جلب اولنان مواد مذکور. رددن عبارتدر. سودان موروداتی داخل حساب اولمیزن، مصرک یا لکز کندی محصولاندن بحرأ آروپا و ممالک عثمانیه به اولان اخراجاتی ۱۳ ملیون مصر لیراسنه قریب اولوب، بونک ۹ ملیونی پاموق، ۱۲۰۰۰۰۰ ی پاموق تخمی، تقریباً ۲ ملیونی شکر، ۲ ملیونی بقله، ۲۰۰۰۰۰ ی ذخیره و ۱۵۰۰۰۰ ی صوفان اخراجاتدندر. سوداندن مصره کایر اورادن آروپا و آوروپادن کایرک سودانه اخراج اولنان مواددن اولنان تجارت دخی پک مهمدر. ۱۳ ملیون لیرالی اخراجاه قارشی مصرک آوروپادن آلدینی ادخالات ۸ ملیون مصر لیراسنی تجارز ایتدیور؛ حالبرکه بونک برخیلی مقدا- ری ده مصر دن بته اخراج اولمورق، سودانه کیدر.

بو وجهه مصره بهر سنه کیرن آنچه چیقاندن اوج دوت و بلکه دوت بش ملیون لیرا زیاده اولغله، بو فرق ثروت بحایه بی و اهالی نیک رفاهنی کیتدیجه آرتیرمقدمه در تجارتک قسم اعظمی اسکندریه و ایکنجی درجه ده دمیاط ورشید و چورت سمید اسکله لندن اولوب، بو اسکله لردن قاهره به بر دمیر پول خطی بولندی بی کبی، مصر سفلا ده آغ شکنده هر طرفه شعبه لری وارد در. قاهره دن بیوک خط نیل چراسنی تعقیب ایده رک، صعید مصرک بو قایلرینه قدر تمید اولمشدر. اوج سنه اول بحرعی ۴۳ ۲۰ کیلومتره بالغ اولان بو دمیر پول خطریله نیلک سیر سفاته صالح اولان مجرا و جدوالری مصره تجارت دا - خلیه بی و محصولات ارضیه نیک اسکله ایته برلسنی تسهیل ایده بور سوبش جدولی ایسه آوروپا ایله آسیا و آستریاله آره سنده اجرا اولنان بر بیوک تجارتک مری اولوب، بوندن دخی البته مصره فائده ترتب ایدر.

معارف مصره هنوز لایقوله منتشر اولوب، اوزته حالی آدم لریک چونی آتیق اوقوبوب یازمق و بعضیسی یالکز اوقومق بیلیرلر. اکثر قرا و محله مکتبلری طرز قدیم اوزره اولوب، بونلرده شاگردان قرآن کریمی لوحه لره یازمق حفظ ایدرلر؛ بو واسطه ایله بر مقدار اوقوبوب یازمق اوکر تیرلر. مع هذا، ممالک اسلامیه نیک ساثر طرفلرند منقرض و یک متدی برحاله بولنان مدارس مصره ایوم بر درجه به قدر اسکی حالترنی محافظه ایتمکده در. مدارس مصره نیک اک بیوک و وجهه نیک مرکزی جامع ازهر اولوب، بوند ۳۰۰ ی مجاوز مدرس اون سیکه قرب طلبه به تلیم علوم ایدرلر. معارف جدیده به کلنجه، مصره تا محمد علی پاشا مرحوم زمانندن علوم و فنون اهمیت ویرلمکه باشلانوب، قاهره ده مکمل بحرریه مکتبیه، طوبجیله، سواری عسکرینه و ساثر صنوف عسکریه به مخصوص مکتبلر، فنون طبیه و جراحیه، فن بیطره، فن قباله، علوم ریاضیه، زراعت، حقوق، صنایع، آثار عشقه مصریه و ساثره مکتبلری، مکاتب رشیده و ایتمیه به معلم پتیشدر، که مخصوص دارالمعلمین، اسکندریه ده بحرریه مکتبی، کرک قاهره و اسکندریه ده و کرک مدبریت و قضا مرکز لرنده متعدد مکاتب اعدادیه

ورشیده ایله بیوک کولرده دخی مکاتب ابتدایه آتیشدر. بوندن ۲۵ سنه اول اولان راستاستیقه کوره، تاریخ مذکورده مصره حکومت طرفندن و معارف مدبریتی معرفتیه اداره اولنان مکاتب ۲۰۰۰ عیدنده اولوب، یالکز مکاتب طالبه نیک شاگردانی ۱۱۹۳ عیدینه بالغ اولوردی. اجنبیلرک تحت اداره سننده دخی ۷۰ مکتب وار ایدی. بتون مکاتبک شاگردانی ده ۹۰۰۰۰ کشی به بالغ اولوردی. او وقتدن بری بو عدلرک تضاعف ایتمش اوله جفتنده شهه بو قدر. اناث مکتبلرک علی الخصوص مسلمانلرجه یک کری اولسی جای تأسیف اولوب، تاریخ مذکورده مکاتبه دوام ایدن ۳۰۱۸ طالباتک جمله سی جماعت غیر مسله به منسوب ایدی. قاهره ده خدیوت جلیله به مخصوص بیوک و مکمل برکتبخانه بولندی بی کبی، اکثر جوامع شریفه به مربوط متعدد کتبخانه ل دخی وارد در. مطبوعه لری متعدد اولوب، برخیلی کتابلر و غزته لره موقوت رساله لر نشر اولنورسده، معارفک هنوز لایقوله تمام ایتمه مسندن، بو کبی آثار معارفک رواجزلفندن اولمیدر، که مصر مطبوعاتی حسن طبیعت اربابی ممنون ایده میجک بر صورتده در؛ و فن طبانجه برکونه ترقی کورله مکده در. حتی میری به طابو اولوب، مقدما یک چوق آثار مهمه و نافع نشر ایتمش اولان بولاق مطبوعه سی دخی تدیسده در. قاهره نیک خارجنده بر رصدخانه، بولاقده مصر آثار عتیقه سنه مخصوص مکمل بر موزه، بر جغرافیه جمعی و ساثر مؤسسات علیه دخی وارد در.

اهالیسی، جنسیت ولسان و مذهبلری. - حسن اداره سابه سنده مصرک مهورتی آرتدیجه، وعدالتک رعایت اولندیجه، اهالیسی بحریره قول اوله. جق بر صورتله آرتتمده اولوب، ۱۸۸۲ تاریخ میلادی سنده اجرا اولنان استانتیقده ۶۷۷۹۰۴۰ کشی کوشی کوشتمش ایکن، ۱۸۹۷ سنه میلادی سنده اجرا اولنان استانتیقده ۳۲۳ ۶۵۴ ۹ کشی بولتمش، که بو وجهه ۱۵ سنه ظرفنده ۳ ملیونه قرب اهالی آرتوب، مقدار ساثرک نصی درجه سنده بر تزايد وقوع بولمشدر. بو حالده ۳۰ سنه ده تضاعف ایده جکی آکلشیلور! ۱۸۷۲ ده اهالی مصر ۵۲۵۰۰۰ ۱۸۵۵ ده ۴۳۱۳۰۰۰

کشیدن عبارت ابدی. قرن سابق میلادی و اوخرنیده
 آنجق ۲۵۰۰۰۰۰ راده زنده تخمین اولورودی.
 شمیدی خالد مصر صرف عرب و اسلام
 مملکتی اولوب، مان بنون اهالیسی مسلم و لسان
 عربی ابله متکلمدرل. مع هذا اهالیسنگ جمله نسبا
 صرف عرب اولوب، عرب و فلاح اسمیله ایکی
 بیوک قسمه منقسمدر. فلاح اهالی عمومیته اقلی
 اوج ربی تشکیل ایدوب، کویلده و کوچک
 قصبه لده زراعتله اوغراشان اهالینگ قسم کلیدی
 فلاحدر. هر تقدیر فلاح اسمی لسان مریدده
 «چققی» دیمک ایسه ده، مصرده بو اسم پر
 جنسیت مخصوصه مناسیله قوللایلیر. حقیقه،
 فلاح لسان عربی ابله متکلم ایسه لده، سیماجه و
 اخلاقجه عربلردن چوق فرقلی اولوب، قبط قومته
 دها مشاهددرل. بناء علیه بونلر اسکمی مصریلرک
 احقادبله مملکتیک فتحنده و دین اسلامک دخولنده
 جزیره العربدن کن فاطمحر اولادینگ اختلاط و
 امتزاجیدن متولد اولوب، طمارلرنده قبط قانی
 زیاده ایسه ده، حاکمیت و مذهب نفوذبله لسان عربی
 غلبه چالوب، آز مدت ظرفنده کندمی لسانلرینی
 ترک و فراموشله عربلشمشدرل. صکره دن هجرت
 ایدورک جزیره العربدن کن قبائل فلاحلره نظر
 تحقیرله باقوب، بونلره قاریشمه تنزل ایدمکلرندن،
 بونلر رخبیلی زمان الفت قدیملری اوزره خیمه لیله
 طولاشمش؛ و نهایت برطافلری یرلشوب، زراعتله
 اشتغاله باشلامشله رده، بونلردخی اسکمی حاللردن
 بسبتون واز یکمیوب، تارله لری یاننده دوه و
 قیصر اقلرینی دخی محافظه ایشمش؛ و خانلری یاننده
 دخی چادیر قوروب، هله حرب قوقوسنی آنلجه
 مان مشغلرینی صرتلرنده، کتفیلرینی باشلرینه کچیر.
 مکه، قلیجیلرینی قوشاشمغه و میزراقلرینی لارینه آلوب،
 آتک صرتنه فیرلامنه حاضر بولنورل. بونلرک
 چوغی صمید مصرده وادی نیلک صاغ طرفنده
 ساکندرل. بسبتون بدوی حالنده باشایانلری ایسه
 چوللرک وایدیلرنده طولاشیر، ویا واحلرده بولنورل.
 وادی نیل ابله بحر احرر آره سننده چوللرک جنوب
 جهننده کی قبائل (عباده) اسمیله نوبه لیلرکی بشقه.
 جه برقوم و شمال طرفنده کیلر عرب قبائلندن عبا.
 و تدر. وادی نیلک غرب جهننده کی چوللرده جولان

ایدن بدولرک ایسه جمله سی مریدر. قاهره و
 اسکندریه کبی بیوک شهرلرک اهالیسیله صنعت و تجا.
 رتله مشغول اولانلرک دخی چوغی مریدر. فلاحلره
 کلنجه، بونلر ابری و تندرست و تناس اعضاء مالک
 آدملر اولوب، هله قادیلری اولدقجه کوزل اولدینی
 حالده، زولیلر بیکارجه سله ردن بری مصره حاکم
 اولان اقوام ساره طرفندن طوبراغی ایشلیه و رک
 بشقارینی بسلمکه مخصوص بر نوع حیوان نظریله
 باقیلر ق، دائما حقارت کورمه که آلیشدقلرندن، عزت
 نفس حسنی بسبتون غالب ایدوب، طمارلرنده آز
 چوق عرب قانی دخی اولدینی حالده، بک زیاده تذل
 ایشمش؛ و بغین وقته کلنجه به قورقیر باجبله آنار بیلده
 جالیشدربلر ق، هر نوع راحت و سادت بشری دن
 محروم اولور ق باشامغه آلیشمشدرل. حالبوکه
 کندیلرکی ذکی، جالیشقان و بک ناموسلی آدملر
 اولدقلرندن، بیچاره لر بوندن ابری بره ماهله به شحق
 ایدیلر. خطه مصریه بک خلافت جناب فاروق قدیمکی
 فتحنده اهالیسنگ قسم عظمی دین اسلامی قبول
 ایدوب، کرک بونلر و کرک بده اهتدا ایدنلر مریره
 قاریشور ق، بوجه مشروح للاحلری تشکیل ایشمش؛
 و اهالی قدیمه بک بر رسمی دخی خرسنیانلده
 ثبات ایشلمشله رده، بونلر اقلیتده قاب، سنانلرک
 اورته سننده یانادقلرندن، اسان قدیملرینی محافظه
 ایدمه مشملر؛ وینلرنده عربجه قونیشدنلری حالده،
 یا لکنر کایسا و مکتبلرنده قبط لسانی محافظه ایشمش.
 در. الیوم (قبط) اسمیله معروف اولان بو صنف
 اهالی، که خرسنیانلک (بعقوبیه) دینان بر مذهب
 مخصوصیله متدییدرل، سیما و اخلاقجه فلاحلردن
 فرقتز اولوب، اسکمی مصریلر آثارنده کوریلن
 اهالی قدیمه رسم و هیکلرینه دخی تامیله مشاهددرل.
 بونلرک تجمعی یاربم ملیونه بالغ اوله میوب، اکثری
 شهر و قصبه لده و صعیده و قیوم جهتلرنده بولنور؛
 و بعض صنایعله و یا زنجیان و صرافلک کبی یشلرله
 کچینلر. اصل مصرلی اولان بوقبیلردن بشقه
 مصرده روم، آرنآؤد، ارمنی، مارونی، لواتین و
 ساره اولور ق ۱۵۰۰۰۰ قدر خرسنیان اهالی
 و ۱۰۰۰۰۰۰ قدر اجنبی یعنی فرنگ بولنوب،
 یهودیلری ده آنجق ۳۰۰۰۰۰ قدردر. اهالی
 اسلامیله پیننده ترک، آرنآؤد و چرکس اولور ق بر

مدیریت	شهر و قصبه	قریه	قضا
منوفیه	۱۳	۳۳۱	اشمون
			سیک
			ملیح
سیوط	۴	} ۲۸۱ قریه } ۱۴ واح	شبین الکوم
			ملوی
			دبروت
			مقلوط
بنی سويف	۵	} ۶۹	بنی سويف
			زاویه
فیوم	۱	} ۸۶ قریه } ۵ واح	سنورس
			طیار
جیزه	۳	} ۱۶۰	اوسیم
			جزیره
			الفتح
منیا	۲	} ۲۵۹	فشن
			مغانا
جرجا	۴	} ۱۸۸	بنی مزار
			فلوسنا
			منیا
			طها
قنا	۵	} ۱۰۲	طهطا
			سوهاج
			منشیه
			جرجا
			بردیس
اسنا (حدود)	۲	} ۸۷	فرشوط
			دشنا
			قنا
			قوص
			اسنا
			ادفو
			اسوان
			کنوز
			حلفا

۳۳۴۴ ۱۱۵

خطه مصریه الك بیوك شهرلى قاهره و اسکندریه اولوب، یکریمی بیگدن زیاده نفوسى اولان مموهرلى و مقدار نفوسلى بروجه آتیدر :

قاهره	۵۷۶۴۰۰	سیوط	۳۷۰۰۰
اسکندریه	۳۱۹۱۶۷	حمله الکبیره	۳۱۰۰۰
طنطا	۴۵۰۰۰	منسوده	۳۰۳۰۰
دمیاط	۴۳۴۷۷	مدینه الفیوم	۲۹۰۰۰
زقازیق	۴۰۰۰۰	دمشهور	۲۱۱۰۰
پورت سعید	۳۷۰۰۰	اخیم	۲۱۱۰۰

محافظق صورتنده اداره اولنان بیوک شهر.

لرندن بشقه شهر و قصبه لری بروجه بالا ۱۱۵ و قریه و واحلری ده ۳۳۴۴ مددنده در.

اصول اداره سی، قوه مایله و عسکریه سی. — مصر دولک عثمانیه نیک اجزاء مقتمه سندن اولوب، خدیویت نامیله و صورت ممتازده اداره اولنور بر ایالتدر. خدیویت محمد علی پاشا مرحومک سلاله سنده پدردن اکبر اولاده انتقال ایدر. سلطنت سنیبه مقطوع بر یرکی و یرز؛ و دول اجنبیه ایله کمرک و تجارت معاهده لری عقیده، عقد استقرانه و نظا. مات و ضمنه دائر قانونلر وارددر. خدیو ۶ ناظر دن مرکب بر هیئت مدیرانله، اعضاسنی کندیبی نصب ایتدیکی بر مجلس مشورته و اهالیدن منتخب بر مجلس نوابله اداره ممالک ایدر. جانب باب طالبدن بر فوق العاده قوه یسر بولندیر ایورر. محاکم شرعیه دن بشقه آورو بالی دخی بونان محاکم مختلفه سی و تجارت محکمه لری وارددر.

واردات و مصارف سنوبه سی ۱۰ میلیون مصر لیراسی راده لرنده اولوب، سنه اخیره بود. جه سنده وارداتی مصارفندن ۵۰۰۰۰۰ لیرا قدر فضله ایدی. دیون خارجییه سی ۱۰۴ میلیون کسور اذ کلکز ایراسی اولوب، ۱۵۰۰۰۰ لیرا اتی استقراس داخلی سی وارددر. عسکری ۱۸۰۰۰ کتی بی یکمه مکه مشروط اولوب، طایبه و مدرسین و دیگر بعض استثنالردن بشقه هر مصرلی یکریمی یاشندن اعتباراً عسکر صابیلر؛ و ۶ سنه بره و یا بحر به ده نظامیه، ۵ سنه ردیف و ۵ سنه مستحفظ، که جماعاً ۱۶ سنه عسکرک ایتکه مجبورددر. صلح زماننده قوه عسکریه سی ۶۶۴ اسرا و ضابطان، ۱۳۶۸۵ افراد، ۷۱۲ مأمور و کاتب، ۱۳۰۰ بیکر، ۱۷۰۰ دوه، ۳۱۰ استر، ۱۵۰ طوب و سائر مدن عبارتدر. قوه بحریه سی بر یات، بر واپور، ۵ قروآزور، ر فرقتین و بر قوروتدن عبارتدر. پوسته خدیوی و اپورلری دخی حکومته تاند اولوب، حین حاجنده دوتایه الحاق اولنور. قوه ضابطه سی ۶۳۳۶ کتشدن عبارت اولوب، قاهره و اسکندریه و سوش جدولنده کیلر برلی و آورو بالیدن مختلف و سائر طرفلرده کیلر صرف برلیدر. سواحل محافظه سنه مأمور سفاننده دخی ۵۰ ضابط ایله ۱۰۰۰ بحریه نفری بولنور.

سویس جدولك سنه اخیرده واردانی ۸۰ میلیون کسور ومصارفی ۵۵ میلیون کسور فرانسه بالغ اولوب، ۲۵ میلیون فرانسی قدر استفاده اولمشدر.

احوال تاریخیه سی . - مصرک تاریخی بك اسکی زمانله قدر جیقوب، ماموم اولان الك اسکی حکمداری میلادعیسادن ۳۹۰۰ سنه اول یاشامش اولان (منس) در؛ حالبوکه بو ذات حکمدارلر بك برنجیسی دکایدی. دیمک اولیورکه بوندن تقریباً ۶۰۰۰ سنه اول مصر رحکومت منتظمه ایله اداره اولنه جق درجده حضرت ومعموربته مالک ایدی . حکمدار مومی الیه شمدیکی قاهره تک اوست طرفنده (منف) شهرینی تأسیس، و پایتخت انخاذا ایشدی . صرفومک زمانندن اعتباراً مصرک ایران حکمداری کبخسرو طرفندن ضبط اولندیقی زمانه یعنی قبل-المیلاد ۵۲۵ تاریخسنه دک ۳۴۰۰ سنه ظرفنده مصرده فراغته نامیله ۲۶ سلاله کلوب، بونلرک احوالی تمامیله معلوم دکل ایسه ده، الك معروفلری دردنجیسيله اون ایکنجیسی واون سکزنجیسیدر . دردنجی سلاله فرعونلرینک آتاری یلدفقری اهرامدن عبارتدر . اون ایکنجی سلاله ایسه قبلالمیلادنخمیناً ۲۸۰۰ دن ۲۶۰۰ تاریخلرینه دک ۲۰۰ سنه قدر حکم سورمش ۸ فرعوندن مرکبدر . بونلر نوبه بی دخی ضبط، منف قربنده نیلک فضلہ میاهنی جمع ایتکه مخصوص (وویس) اسمیله بك واسع صنعی برکول حفر، (لایرنت) تعبیر اولنان بوللری بك مشوش غریب بر سرای بنا ایتمش؛ ونیجه اینه وسائر آثار ترك ایشلردر . اون بدنجی سلاله دن صکره، جزیره العربک شمال جهننده کی صماققدن بدوی بر قوم کلوب، مصری ضبطله، ۲۵۰ سنه قدر حکم سورمشلردر . یونلر اسکی مصربرجه (هکسوس) یعنی «چوبان» اسمیله معروفدرلر . بنی اسرائیلک بونلرک زماننده مصره انتقال ایتمش اولدفقری مظنوندر . قبلالمیلاد ۲۰۴۰ تاریخلرندن مصریلر هکسوسلری طرد و اخراجله ، فراغته حکومتی احیا ابدهرک ، اون سکزنجی سلاله بی تشکیل ایشلردر . بوسلاله تک اوچنجی حکمداری اولان برنجی (نوطمس) آسیابه تجاوزهله، شامی، فنیکی بی، جزیره بی، بیتی و آفریقا ده نوبه

وحبشی ضبط ابدهرک، بك یارلاق بر دولت تشکیل ایتدیکی کبی، ۲۵۰ سنه صکره (رامسس میامون) نام فرعون، که مورخین یونانجه (سزوستریس) اسمیله مشهوردر، بردرجه دهافتوحاتی توسیع ایله، بابالنده قدر اولان آفریقا سواحلی مصره الحاق و (منف) و (طیبه) شهر قدیملرله مصرک سائر جهتلرندن دخی بك چوق اینه جسمیه و آثار مصنعه تأسیس ایشلدر . اشبو اون سکزنجی و اون طوقونجی سلاله زماننده مصرک قوت وشوکت ومعموربته درجه قصوابه واروب، زراعت وتجارت وصنایع ومعارف وعلی الخصوص هندسه، هیئت، فن معماری و سائر علوم خیالی ترقی ایتمش؛ و مصر اون زمانلرده کره ارضک الك تمدن نقطه سی حکمنه کچمش ایدی . یکرمنجی سلاله زماننده آسیا و آفریقا ده کی ممالک مضبوطه بکیدن الدن جیقوب، یالکز نفس مصر قالمش؛ ومصرک قوت ومعموربته تدفیه یوزطونمش ایدی . نهایت یکرمی ایتنجی سلاله زماننده جهانکیکر شهر کبخسروک اوغلی (قامیس) قبلالمیلاد ۵۲۵ تاریخنده صکر سوقیله مصری ضبط ایتمش؛ و بر والی تعیین ایدوب، اداره داخلیه و نظامات مخصوصه صهرینه مداخله ایتمه مش ایسه ده، ایران حکومتک سوردیکی مدت زماننده مصریلر اوچ دفعه قیام ایتکلرندن، میلاددن ۳۵۴ سنه اول ابرانیلر بکیدن مصری ضبطله، اداره قهریه آلتنه آلمشلردی . قبلالمیلاد ۳۳۲ تاریخنده بیوک اسکندر خرو . چنده، مصریلر کندی آرزولرله، کندی سنی دعوت ایتکله، بلحرب مصره داخل اولوب، اسکندریه شهرینی دخی تأسیس ایشدی . یاسکندر دن صکره مصر بونک سردارلردن بطلیوسک حصه سنه دوشوب، بونک نسلی مصرده ۳۰۰ سنه حکم سورمش؛ وهرنه قدر بونلرک زماننده مصر یونانلرک ومدنیت یونانیه تک نفوذی تحتنده بولنش ایسه ده، بطالسه اسکی مصریلرک مذهب وآیین و اخلاق ملیه لرینه دخی رعایت ایدوب، خطه مصریجه اسکی معموربته اماده ایشلردی . میلاددن ۵۰ سنه اول رومالیر مصری ضبط ایدوب، بونلرک زماننده بکیدن تدفیه یوزطونمش؛ و هله شرق امپراطور . لغته یعنی قسطنطنیه قیصرلری حصه سنه دوشدکن، وبکی ظهور ابدن خرسدایان دینی دخول ایتدکن

صکره، مصر منازعات مذهبه میدانی اولوب ،
مصريلك تابع اولدقلرى آربوس وبعقوبيه مذهبلرى
روملرجه سردود اولديفندن، بو مناسبتله مصريلرله
روم امپراطورلى آره-سندده منافرت وخصومت
آرتمش؛ و خطه مصریه بو منازعات آره-سندده
چوق تدفی اتمش ابدی.

مصر قديمك الك بيوك شهرلى شمديكى قاهره.
ئك جنوبندمكى (منف) ابله صعيد مصرده قسناك
جنوبنده اليوم كركمك دينن محله بولمئش اولان
(طيبه) شهرلى اولوب، فراغهئك بايختلرى
بولمئش اولان بو ايكي عظيم شهردن بشته اسكى
مصريلر زماننده بشته و بطالسه زماننده بشته
اسملرله ياد اولنان بئك چوق شهر وقصبلرى وار
ابدی . اسكندردن صكره الك بيوك شهري و بطلا.
لسهئك بايختى ايسه اسكندريه ابدی . بونوس ،
تيس، متلوس، ساپس، هليوپوليس، آرسينوث،
آنتينوث، ليقوبوايس، هيبله، بطولمايس، لانو.
پوليس، سيانه (اسوان) وسائر الك مشهور شهر.
لزدن ابدی . ابوالمرخين هرودوت كندى زماننده
يعنى ميلاد عيسادن درت قرن اول مصرده بكرى
بيك شهر وقصبه بولنديفنى بيان ابدیور.

اسكى مصريلك خالق ارض و سماوات بر اله
معنوى به اعتقادلى وار ابدیسه ده، بو معبود
معنويك انسان وحيوان صورتنده تجليسه دخى
معتقد اولغله، بوندن بر طاقم تئيلئر چيقاروب ،
انسان باشلى حيوان وحيوان باشلى انسان صورتنده
تصوير ايتكارى برچوق موهوم معبودله وشمس
وقر و سيارانه دخى عبادت ايدرلدى . هر شهر
وقصبهئك معبودلى ده آبرى اولغله، بئك قاريشق
بر مذهبلرى وار ابدی . شمس و قردن كتابه
اولان (ايزيس) و (اوزيريس) ابله (طوتس)
(آپس) تعبير ايتكارى بوزا معبودريك الك
مشورلى ابدی . تناخه و روحك بعدالموت
جسمه عودته ايناندقلر بچون، اغنايسى اولورينك
جنازه لرئى تحنيط ايدرك، بر آلتندهكى واسع
سردابلره، و حكمدارلريك بو وجهله تهبته ايتكارى
موميالرنى اهرام ديدكارى جسم اينهئك ايجه وضع
ايدرلدى . اسكى مصريلك اسكى آتارى اكثر يافرايت
وياپورفير طاشندن مومول جسم هيكلر و صمغلردن،

ينه جسم و آغر اينه دن، مسله دينن بكياره و
آلتى كنيشجه اوستى طار درت كوشه لى ديكيلي
طاشلردن وسائر بوكي آتاردن عبارت اولوب ،
بيوك مهارت و صنعتله وعلی الخصوص او وقتك
تعمانى آلائيله بوكسك برله رفعى محبر عقول
اولان يكياره جسم طاشلرله يابلشدر . لكن بو
آتارك جمله سندده جسامته آفراق و متانت اغلبه جا.
لوب، آثار قديمه روناييه دهكى ظرافت و لطافت
بوقدر . اسكى مصريلك ايكي نوع خطى وار ابدی .
تحرير و قرائتى رؤساء روحانيه به مخصوص اولان
(هيروفليف) خطى، كه اكثر آثار باقيه ده محكوك
اولوب، رمز و اشارت برئى طونار بر طاقم حيوانات
وسائر مواد مختلفه رسملردن عبارت ابدی؛ و عومه
مائد اولان (خط قبطى) كه فنيكه خطندن مأخوذ
اولوب، خط يونانى ايله چوق مشابهتى واردر.

خرستيانلق دورى مصرده آنجق بشوزسنه
قدر و بر تدفى و خراپتله برلكده دوام ابدوب ،
ظهور اسلامده مصريلر ، روم امپراطورلردن
ييزار اولدقلردن، جانب اسلامه ميل كوستر .
مشلر ؛ و بناء عليه، حضرت عمر بن الخطاب
(رضه) زماننده ۱۷ نجى سال هجرده عمرو بن
العاص عسكر مسيلنه مصره دخولنده مصريلر مقلا
ومتده چوق اصرار ايتيوب، بعميسى طوعاً عرض
اطاعت اتمش؛ و كمال سهولته بتون خطه مصریه فتح
اولنرق، اكثر اهالى دين اسلامى قبول اتمش ؛
و بونلر جزيره العربدن هجرت ايدن عربلرله قاريشه.
رق ، آز مدت ظرفنده عربلشمشلردر . مصر
خلفاء راشدين و ملوك اموييه وبعده خلفاء عباسيه به
تابع بر اياك صورتنده اداره اولدقدن صكره ،
۲۵۴ تاريخنده خلافت عباسيه جايئندن والى بولان
احمد بن طولون ولائى امارته تحويل اتمكه، بش
كشيدن مركب اولان سلاله سى ۲۹۱ تاريخنده ك
حكيم سورمش؛ وبعده ينه واليلر معرفتيله اداره
اولنوب، ۳۲۱ تاريخنده والى مصر اولان (اخشيد)
دخى بر ايكنجى امارت تشكيل ابدوب، بش كشيدن
مركب اولان سلاله سى ۳۷ سنه حكيم سوردكدن
صكره ، مغربده ظهور ايدن قاطم بوندن معزلدن .
اللهك سرعسكرى جوهر القائد خطه مصر به بنى ضبط،
وقاهره شهرينى تاسيس اتمشدى . ۳۶۲ ده مشاراليه

معزالدین الله مهدي بدن مصره انتقال ابله ، قاهره بی
 پایخت آنخاژ ایدمرك ، خطبه دن خلفاء عباسیه مك
 نامنی رفع ، و كندیسی شیعی مذهبی اوزره خلافت
 دهواسنده بولمغه، كندی نامنه خطبه اوقومشدر .
 فاطمیون ۵۶۷ تاریخنه دك مصرده ومغرب ، شام ،
 حجاز ویمنده حكومت سوروب ، بونلرك اقراضنده
 مصره مالك اولان مشهور صلاح الدین ابوبی مذهب
 اهل سنتی وخلفاء عباسیه خطبه سنی اعاده ایتمشدی .
 ابوبیلر دخی مصر وشام وین جهتلرنده ۸۲ سنه
 حكم سورودكدن صكره ، ۶۴۹ ده حكومت اتا .
 بكاری مقامنده بولنان و(ممالیک بحریه) دجنكله
 معروف غلامان ازاكه كچوب ، بونلر دخی تاریخ
 مذکوردن ۷۸۴ تاریخنه دك ۱۳۵ سنه حكم
 سورمش ؛ وایجلرندن سیف الدین قلاون واولادی
 نیز ایتمشدر . تاریخ مذکورده حكومت ممالیک
 چراكسه انتقال ایدوب ، بونلرك زماننده بغدادده کی
 خلافت عباسیه یه مغولار طرفندن ختام وبرلمكه ،
 نسل عباسیدن برخی مصرده مقام خلافته كچوروب ،
 بیعت ایتمش ؛ وبونك نسلی اسمأ خلافت ایدوب ،
 حكومت غلامان چراكسه انده بولنمشدر . ممالیک
 چراكسه ۹۲۳ تاریخنه دك ۱۳۹ سنه حكم سور .
 دكدن صكره ، جنتمكان یاوز سلطان سلیم خان
 حضرتلری چالدران مظفریت عظیمه سندن عودنده
 مصری فتح ابله ، ممالك عثمانیه به الحاق ایتمشدر .
 اوقندن اعتباراً مصر دولت عثمانیه مك بر ایاتی
 صورتنده اداره اونور . وقتله اوراده
 دخی (ممالیک) اسمیله بر صنف عسكریلر زیاده
 تفرد قزانوب ، زورباجه حركته باشلامش
 اولدلرلندن ، بر خیلی وقتدن بری اهل ابدلش
 اولان نیلك جدول وبندلری بسبتون بطال براغیلوب ،
 خطه مصریه بر ابکی ملیون راده لرینه ایتمش اولان
 اهالی بی اعاشه به ، ووارداتی اوراده کی عسكرك
 علوفه سنه تقابل ایتككه کافی دكیدی . سلطان سلیم
 خان ثالث دورنده ۱۲۱۳ تاریخنده بیوك نابولیون
 مصره عسکر سوق ایدمرك ، اوج سنه خطه مصریه
 فرانزلرك ضبطنده قالدقندن صكره ، ۱۲۱۶ ده
 عساکر عثمانیه مصری استرداد ایتمش ؛ مذکور
 ممالیک طائفه سی طغیانلرنی آتیرد قلدندن ،
 بونلرك ترییه سنه كوندربان عساکر سرکرده لری

میاندنه محمد علی دخی بولنوب ، مشارالیه اقتدار
 طبیعیسیله اداره مصریه بی اله آلمه ورتبه
 وزارتله مصر والیلکی احرازه موفق اولدقندن
 صكره ، اصلاحات جدیدیه ابتداریله ، صكره
 معموریت قدیمه سنی اعاده ایتمش ؛ وپونی بر ایالت
 ممتازه حالنه قویه رقی ، والیلکی كندی خاندانه
 تأمین ، سودان جهتنه طوغری برچوق برضبط
 ابله ، مصره الحاق ایلش ایدی . بعده مصر ایالتنه
 خدیویت نام رسمی و بریلوب ، وراثت دخی اكبر
 اولاده مشروط اولمشدر .

مصرده حكومت سورن سلاله لرك هر بری
 كندی اسمی صره سنده ذكر ابدلش اولدیفندن ،
 شوراقدقه یالكر محمد علی باشا سلاله سنك جدولی
 درجه اکتفا ایدرز :

۱۲۲۱	محمد علی باشا
۱۲۶۶	عباس باشا بن محمد علی
۱۲۷۱	سعید باشا بن ابراهیم بن محمد علی
۱۲۸۰	اسماعیل باشا بن ابراهیم
۱۲۹۷	توفیق باشا بن اسماعیل
	حالا خدیو مصر عباس حللی باشا
۱۳۱۰	بن توفیق

خدیویت مصریه . — خدیو مصر نفس مصر
 ایلك ممتازه سندن بشقه ، محمد علی باشا مرحومك
 واولاد واحفادینك فتح ایتش اولدقنری نوبه ،
 دارفور ، كردفان ونیلک متابعنه قدر اولان سودان
 شرقی جهتلرنه وبحر احرك سواحل فرییه سیله
 سنائی شبه جزیره سنه وجزیره العربك مدین
 جهتنه دخی حاكدر . بتون خدیویت مصریه مك
 مساحه سطحیه سیله اهالی بی بوجه آتیدر :

نفس	مربع کیلومتره	
۹ ۶۵۲ ۳۳۳	۵۰۰ ۶۳۰	نفس مصر وملحقاتی
۱ ۰۰۰ ۰۰۰	۸۶۲ ۶۵۰	نوبه
۱۰ ۸۰۰ ۰۰۰	۸۵۶ ۵۰۰	سودان مصری
۲۱ ۵۵۲ ۳۲۳	۲ ۲۷۱ ۶۳۰	جمعا خدیویت مصریه

هر نه قدر بوندن بر قاج سنه اول مهدی
 اسمیله ظهور ابدن بر آدم سودان ونوبه جهتلرنی
 اداره مصریه دن آیره رقی ، سودانده بر حكومت
 مستقله تشكيل ایتش ایسه ده ، مصر عساکری

او جهتلی یکیدن فتح واسترداد ایتکه باشلامشدر .
 بحر احمر سواحلمندن بعضی پرلی ایتلیا اشغال
 ایتش ؛ و جزیره العرب جهتمه کی ساحل دخی
 طوغریدن طوغری به اداره عثمانیه آلتنه آلهرق ،
 الوجه قضای نامیه حجاز ولایتنه الحاق اولمشدر .
 مصراطه { طرابلس غرب ولایتک حس
 سخاغمنده ، طرابلسک ۱۹۰
 کیلومتره شرق جنوبسندمه سرت کورفرزبک منتهای
 غربنده وساحل بخرده قضا صرکری کوچک بر
 قصبه اولوب ، زیتون وخرما آفاحلرله محاطدر .
 طرابلسک اک ایشک اسکله لندن اولوب ، فناری
 دخو اولغله ، بعضی کیلر بناشیر ، و فزانه ایشلر
 کاروانلری وارددر . کایم وحصیر ابله کچی دوه
 نوپندن جوال اخراجاتی وارددر . و قتله تجارتی دها
 ایشک ابدی .

مصرایم { (Misraim) کتب نبی اسرائیل
 روایتنه کوره حام بن نوح (صم)ک
 اوغلی اولوب ، اسکی مصرلرک جد اعلامی عد او .
 لئور . میلاد عیسی (صم) دن ۲۲۰۰ سنه اول
 مصرده حکومت سورمهش اولدیغنی تخمین ایدرلر ؛
 حالوکه احفادندن اولسی اقتضا ابدن (منس) ک
 میلاددن ۳۹۰۰ سنه اول مصرده حکومت سور .
 دیکی آثارله مثبتدر . اسکی عبرانیلر خطه مصر به
 دخی بو نامی و برلردی .

مصری { « نیازی » ماده سنه مراجعت
 بیوربله . }

مصطفی { سلطان الانبیا (صلم) افندمرک
 مجلس شریفیدر . }

مصطفی { (سلطان -) ابو الفتح سلطان
 محمد خان تاینک اکبر اولادی او .
 لوب ، پدربنک حیاستنده قره مان والیسی ایکن ،
 ۸۷۸ ده اجل موعودبله وفات ایتش ؛ و نمشی
 بروسه به نقل و دفن اولمشدر .

مصطفی { قانونی سلطان سلیمان خانک اکبر
 اولادی اولوب ، پدیری زماننده
 آماسه متصرف ابدی .

مصطفی { فرس شعراهندن درت کشینک
 مخلصیدر . }

رنجیبی (میرزا -) ماوک صفویه دن شاه
 طهماسب ماضینک اوغلی و شاه اسماعیل تاینک

برادری اولوب ، شجاعت و سخاوت و سائر فضائل
 ابله محبوب عالیان ابدی .

- اینجیبسی (مولوی سید غلام مصطفی)
 هندستانده دهلی مضافاتندن (پردوان) قصبه سندن
 اولوب ، علم و فضلنه بنسأ ، ۱۲۳۰ تاریخلمرنده
 انکابزل طرفندن بعضی ممالکترک مفتیکنه نصب
 اولمشدی . شو مطام اونکدر :

دی که لھال قامتش جاوہر از نظر سگذشت
 دل ز شکیب نماز ماند چنان ز قرار در سگذشت

- او جنجیبی کشمیری اولوب ، شو بیت اونکدر :
 بغیر از غم کہ هرگز کم مبادا
 نداد کس سر غمخواری من

- دردنجیبی (میر -) دهلیلی اولوب ، شو
 رباعی اونکدر :

ای آن کہ ز دوریت پیام شب وروز
 در هجر تو ما آه و فغانم شب وروز
 یک خطله ز خاطر م فروش نفی
 جز نام تو نیست بر زبانم شب وروز

مصطفی { (بکری -) سلطان مراد رابع
 دورنده مجزار لقلیه شهرت بولاش
 بر آدم اولوب ، فراتب احوالندن طولانی پادشاه
 مشارالیهک ندماسی صر سینه کچمشدی . حقنده بر
 چوق نوادر منقولدر .

مصطفی { جزایرده جزایر شهر بنک اتصالنده
 (بر قصبه اولوب ، ۱۳۵۰ اھا .
 لیس اولدیغنی حالده ، شهر مذکورک محلاتی صر سینه
 کچمشدر .

مصطفی افندی { (ابو المیامن -) سلطان
 محمد خان ثالث و سلطان

احمد خان دورلنده ایکی دفته شیخ الاسلام اولمش
 علمان اولوب ، طوسیه لیدر . بروسه ده صاری کز
 زاده دن تحصیل علم ابدوب ، مومی الیهک قابنی
 اولمشیدی . بعدہ در سعادتہ ورودله ابوالسعود
 افندبدن استفادہ ایتش ؛ و علی الاصول دورمدارسله ،
 طریق قضایه سلوک ایدرک ، ۱۰۱۰ تاریخنده
 استانبول قاضیسی ، ۱۰۱۱ ده آناطولی قاضیمسکری
 اولدقدن صکره ، بنه او سنه دفته مقام مشیخت
 اسلامیه نصب اولمش ؛ و اون آتی بحق آی امور
 فتوایی بعدالاداره ، ۱۰۱۳ ده متقاعد ، ۱۰۱۵
 تاریخنده ثانیاً مفتی اتام اولوب ، بو دفته دخی

دردت آی بو مقام عالیده بولدقدن صکره، سنه
سرقومه قولنج طلندن وفات اجمشدر. علم و عرفان
و وقار و سماحله متصف و طریفته منسوب اولوب،
بعض کتیب تدریسیه تملیقانی وارددر.

مصطفی افندی } «مک زاده» و «بالی
زاده» ماده لرینه سرا.

جمت بیوربله.

مصطفی افندی } (بولوی -) سلطان
محمد خان رابع دورنده

مقام مشیخت اسلامیه بکن همدان اولوب، بولیدن
درس مآده و رودله، شیخ الاسلام سابق بحی
افندیدن تحصیل علوم، و طریق قضاة سلوک ابدیه،
۱۰۵۶ ده استانبول قاضیسی، ۱۰۶۳ ده آنا.
طولی و ۱۰۶۷ ده روم ایلی قاضی مسکری اولدقدن
اون کون صکره کوپرلی محمد پاشانک سوئله
شیخ الاسلام اولمش؛ و آنجق صدر مشارالیهک
کرید سرداری دلی حسین پاشانک قلیچون ایستدیکی
فتوایی و یرمیوب، دیگر بعض خصوصانده دخی
رأینه مخالفت اجمکله، یگری ایکی بحق ایلق مشیختدن
صکره ۱۰۶۹ ده عزل، و معره نی اولنه رق،
۱۰۸۶ ده اوراده وفات اجمشدر. علم و فضلی
واحکام شرعیه تک تمامی اجرا سنه همت و تعصبی
وارایدی. «کنز» شرحی و «اشکال تأسیس»
حاشیه لری وارددر.

مصطفی افندی } «دیرزاصطی افندی»
«دری زاده» و «حمیدی

زاده» ماده لرینه مراجعت بیوربله.

مصطفی افندی } (فیض الله افندی زاده
السیدالشیخ -) سلطان

محمد خان اول دورنده مسند مشیخت اسلامیه
بکن همدان اولوب، سلطان مصطفی خان ثانی دورنده
شیخ الاسلام بولمش اولان السید فیض الله
افندی نکل اولدنددر. ۱۰۹۰ ده دنیا په کلوب،
بدرینک زمان مشیختنده دور مدارسه، ۱۱۱۳ ده
مکه مکرمه منلامی اولدقدن صکره، ۱۱۱۴ ده
بالغعل آناطولی و متعاقباً روم ایلی قاضی مسکری
اولمشیدی. ۱۱۱۵ تاریخنده بدری ادرته ده اشرار
النده شهید اولدقده، صاحب ترجمه دخی دیگر
برادر لرله برابر توقیف، و بر مدت بدی قله ده

حبس اولندقدن صکره، قبریس جزیره سنه نی،
وبعد بروسه ده اقامتنه مساعده اولمش ابدی.
یکری سکر سنه اوراده حال نکیشده. قالدقدن
صکره، ۱۱۴۳ ده سلطان محمود خان اولک
جلوسلرنده درس مآده جلب و تطیف بیوربله رق،
۱۱۴۵ ده روم ایلی قاضی مسکری و ۱۱۴۸ ده
شیخ الاسلام اولمش؛ و طقوز سنه ایله ایکی آی
امور فتوایی اداره ایستدکن صکره، ۱۱۵۸ ده،
علت فحیه مبتلا اولوب، وفات اجمشدر. عالم و ادیب
و اخلاق حسنه ایله متصف بر ذات ابدی.

مصطفی پاشا } «فوجه مصطفی پاشا»
«قره مصطفی پاشا»

«ایشیر پاشا»، «کوپرلی زاده مصطفی پاشا»
و «بیقلی مصطفی پاشا» ماده لرینه مراجعت.

مصطفی پاشا } (لفکلی -) سلطان
مصطفی خان اول دورنده

مسند صدارته یکمش وزاردن اولوب، سرای
هاپونده بیتشمش؛ و سحدار اولدقدن صکره،
۱۰۲۶ ده مصر والیسی اولوب، عدم اقتداردن
طلولایی، آز مدت صکره معزول اولمشیدی.
پادشاه مشارالیهک دایه سنک فوجه سی اولغله،
۱۰۳۱ ده وقوع بولان فتنه اثناسنده مره حسین
پاشا برینه مسند صدارته نصب اولنورق، بینه عدم
اقتدار و حرص و طمعیه بدنام اولمش؛ و آنجق
اوج آی بو مقام عالیده طوره بیلوب، مؤخرأ
عزل اولمش؛ و بر مدت ازیمید و قسطنطونی جه تزلنده
طاولاشدقدن صکره، وفات ابدوب، صدغیلرده
دفن اولمشدر.

مصطفی پاشا } (سورنازن -) سلطان
محمد خان رابع دورنده

بالکیز دردت ساعت صدر اعظم اولمش وزاردن
اولوب، فرمان والیسی، ۱۰۶۱ و ۱۰۶۲ ده
ایکی دفعه دفتر دار، ۱۰۶۳ ده رنبه وزارتله
طمشوار والیسی، ۱۰۶۵ ده قپودان دریا اولمش؛
و ۱۰۶۶ ده مهر صدارت کربده بولنان دلی
حسین پاشا په کوندرلدکده، صاحب ترجمه قائم مقام
اولمشیکن، اغتنام فرصته، بر طاقم حیل و دسیاسه
نثبت ابدیه، صدارتک دلی حسین پاشادن تزویه
کندیسنه نوجیهنی استحصال اجمک طریقی بولمش

ایسه ده، طوائف مسکریه علمند بولمغه، هنوز
ایسه باشلامدن، عزل، و اضروم ایالتی نوجیهله
تبعید اولمش؛ و برسنه صکره اوراده وفات ایشدر.
دوت ساعتق صدراننده قره کوز محمدی دفتردار
ایتمکدن بشقه برایش کورمیوب، بونکه فرومايه
برورلکنی کوسترمش؛ و طرفای عسکرک چالچق
سورناسنی چققدی جیندن قره کوز، لطیفه سیله
نقمه برداز اولسنه سبب اولمشدر.

مصطفی پاشا } (مقتول -) بودخی دور
سلطان محمد خان رابع }
صدر عظامندن اولوب، مرزبفونلیدر. بغداد
سفرنده شهید اولان اعیان سپاهدن اوروج بکک
اوغلی اولوب، ۱۰۴۴ ده دنیايه کلشیدی. کورپیلی
محمد پاشا، پدرله اولان موالات قدیمه سنه بناه،
کندیسنی تحت حایه سنه آلوب، اوغلی فاضل احمد
بک ابله برلکده تربیه ایش؛ و صدوقی زماننده
تخصیصی ایدوب، بنوه فحی مژده سیله رکاب هاپونه
کوندرمش؛ و بوکا مکافاة، ۱۰۶۸ ده میراخور
ثانی، ۱۰۷۰ ده ایکی طوغ ابله سلستره میرمیرانی،
و ۱۰۷۱ ده رتبه وزارتله دیاربکر والیسی اولمش
ایدی. ۱۰۷۲ ده درسماده جلبله، مسند قیودانی به
و ۱۰۷۴ ده رکاب هاپون قائم مقاملته نصب او.
لشمسیدی. اون دوت سنه بو مقامده اغای حسن
خدمت ایتمکدن صکره، ۱۰۸۷ ده کورپیلی زاده
فاضل احمد پاشا برنه مسند نشین صدارت عظمی
اولمش؛ و ۱۰۸۹ ده چهرین قلمه سنی ضبط وهدم
ایدوب، ۱۰۹۳ ده نجه سفر بنه عزیمتسنده
حسبالقدر مهزم اولمغه، مشتای بفراده عودت
ایشیدی. ۱۰۹۵ ده ججه قصیر وسؤ تدبیرله
اتهام اولنورق، اعدامنه فرمان عالی صادر اولمش
ایدی. عقل و تدبیر و وقار و کرمله متصف اولوب،
آننجق جمع ماله زیاده انماکی اولمغه. شهوردردر.
قتلنده الی باشلرنده ایدی.

مصطفی پاشا } (تکفور طاغلی - سلطان
سلیمان خان ثانی دورنده
مسند صدارته یکن وزرادن اولوب، بدایت حالنده
بکتاشیان زمره سنه داخل اولمغه، ۱۰۹۰ ده
یکبهری آقاسی اولورق، ۱۰۹۲ ده رتبه وزارت
نازل اولمش؛ و ۱۰۹۴ ده ویانه سفردن صکره

سردارلق انضامیه حلب ایالتنه نصب اولنورق،
مخاربه دن فرارله دشمنک غلبه سنه سبب اولدیغندن،
۱۰۹۶ ده قتیزه محافظتلیه تبعید اولمشیکن،
۱۰۹۸ ده ثانیاً یکبهری آقاسی اولمش؛ و آژ مدت
سد البصر محافظتلیه اخراج اولنمدن صکره،
۱۰۹۹ ده مهر صدارت عهد سنه محاله اولنمشدی.
اسفارک تماقبندن طولایی، خزینه دوت رختدار
اولمغه، تزید واردات مقصدله، بر طاقم نامناسب
و برکیرلر طرح ایدورک، عمومی ازجاج ایش؛
و کندیسی عقل و تدبیردن محروم و ذوق و صفا به
مجبور اولمغه، ایشلری برطاقم نا اهل الینه براتورق،
عرب رجب پاشاکی بری اذغانی سردار ایش؛
ودشمن دراغمان بوفاز بنه دک ایلمیش ایدی. بو
احوالک اوزرنه، بعض خیرخواهانک اخطارله
۱۱۰۱ ده عزل، و معلقره یه نی اولنورق، اوسنه
اوراده ایش باشلرنده وفات ایشدر.

مصطفی پاشا } (دال طبان -) سلطان
مصطفی خان ثانی دوری }
صدر عظامندن اولوب، مناسرتلیدر. قره ابراهیم
پاشابه ایچ مهتری اولوب، مشارالیهک صدارتنده
قیوجی باشی ۱۱۰۳ ده یکبهری آقاسی اولمش؛
و متعاقباً ایکی طوغ ابله بابا طاسی محافظلته نصب
اولنورق، چوق چکندن وزارت رتبه سیله تبخیل
اولمش ایدی. بعده آناطولی و ۱۱۰۸ ده سر-
دارلق انضامیه دیاربکر والیاکنته نصب اولنورق،
احوال و حرکات فریبسی اوزرنه، مظهر غضب
پادشاهی اولمشیکن، شیخ الاسلام فیض الله افندیکن
شفاعتیه، بوسنه سرحدنده بونجیل قلمه سنه قبی
و وزارتکن رفیقه اکتفا اولنمشدی. ۱۱۰۹ ده
عفو، و وزارتی احاده اولنورق، بوسنه برسنه
صکره رته و بعده بغداد ایالتنه نصب اولمش؛
و ۱۱۱۲ ده سردارلق عنوانیه بصرهک استخلاصی
اثناسننده دیاله نهری مجراسخه ایشدیکی تمیرات
تقدیر اولنمغه، ۱۱۱۳ ده آناطولی ایالتنه جلب
اولنورق، ۱۱۱۴ ده مهر صدارت عهد سنه
محاله اولنمشدی. کندیسی جاهل و معند و فریب
طورلی بر اعجوبه اولمغه، جزئی قباحته قارش بیله
دکنک اوردبرمق و قادینلرک قیافتلرنی دکیشدرمک
کهی حرکات فریبسه ابله خلقی یزار ایدورک، دوت

آی بوسورنله اجرای وکالت ابتدکن صکره ،
الهی یاشلرنده اعدام اولنهرق ، جزای سزاسنی
بولشدر .

مصطفی پاشا } « باهر کوسه مصطفی
پاشا » و « چلی مصطفی
پاشا » ماده رینه مراجعت بیوربهله .

مصطفی پاشا } (علدار یاخود بیراقدار —)
سلطان محمود خان تانی
حضرتلرنک ابتدای جلوسلرنده مسند صدارت
عظمايه یکن وزرادن اولوب ، روسیقلی ، وبرروابنده
عن اصل آوناؤ ایدی . سلطان مصطفی خان دورنده
روسیه سفری آچلدیفنده برمقدار عسکرطویلاهرق ،
بیراقلرنی حامل اولمغه ، بیراقدار ویا اعلدار اسمیله
شهرت بولوب ، بعده یاسابان اوغلی فتنه سنده
روسوق ایسانی ترسنکلی زاده به معاونت ایشش ؛
ویونک توسطیله هزارفراد اعیانلغنه نصب وقیوجی
باشلیق یابه سیله تلطیف اولغشدی . مؤخرآ ترسنکلی
زاده مقتول اولدقده ، اطراف ایسانی وموی الهک
اتباعی بیراقدارک اونک برینه روسوق ایسانلغنه
یکسنی تنسب ایشلمه ، ذاتا کنسیدی اوتهدن
بری جسارت وشجاعتیله مشهور اولدینی حالده ،
مواشی نجارتیله واراضی ایشلمکک ، بیوک برتوته
دخی مالک اولوب ، کرم وسخاوت صاحبی اولدیفندن ،
بتون روم ایلی قطعه سنده شهرت بولهرق ، قوت
ومکننی اهدای دولته دخی باعث اندیشه اولور
ابدی . طائفه بکتاشیانه میلی اولمغه ، یکچیریلرک
کندیسنه محبتی وکندیسنگ اوچاغه ارباطلی وار
ابدی . حتی سلطان سلیم خان ثالث عساکرموظفه
ترتینه تشبب ابتدکی وقت ، یکچیریلرک فسده
کروهی صاحب ترجمه ی اغفال امله ، بعض محاربانده
بولغشدردی . بعده روسیه محاربه سی آچلدقده
یکچیری اوچاغنگ آرتق برایشه یارامیه جق حاله
کلدیکنی رأی العین کوروب ، بونلرک لهنده وعساکر
موظفه ترتیبی تشبثاته قارشى سبق ابدن حرکاننه
نادم اولمشیدی . محاربه مذکوره ده طونه سواحلنده
بیوک برغبرنله دوشمنه قارشى طوروب ، خدمات

مبروره سی کورلمکک ، ۱۲۲۱ ده وزارت رتبه سیله
وطبل و علم وخلتله تلطیف بیورلشیدی . محاربه
مذکوره ده یکچیریلرک عدم انتظامی وفتنه وفسادلری
باعث انزعام اولوب ، اعلدار مصطفی پاشا ، دولته
استقبالی نهید ابدن حال نذبذبنده تخلیصی ایچون
یکچیری اوچاغنگ لغوبه ، سلطان سلیم خانک نیت
وترتیبلی اوزره ، عساکر موظفه تک برآن اول
ترتیبندن بشقه چاره اولدیفنی درک ، وبوباده
بعض اصدقای دولته دخی مشاوره ابدهرک ، روم
ایلی اردوسیله ادرنه به وصول ، واورادن سنجاق
شرقی یبقارمق بهانه سیله استانبوله بلدخول سلطان
محمود خان حضرتلری تحت عثمانی به جلوس ایشش ؛
وجلوسلرنی متعاقب مهرصدارنی صاحب ترجمه به
تودیع بیورمشلدر .

مصطفی پاشا } (جیلاق ویا سیلاق —)
دور سلطان سلیمان خانیده
۹۲۶ ده قیودان دریا اولوب ، ۱۴ سنه بومقامده
قالمش ؛ وآق دکیز وقره دکیزده برچوق سفرلر
ایشیدی . ۹۴۰ ده وفات ایدوب ، ابا اوب انصاری
(رضه) جوارنده دفن اولغشدر .

مصطفی پاشا } یاوز سلطان سلیم خان
وسلیمان خان زمانلرنده
وزیر تانی اولوب ، آوناؤ ایدی . سلطان سلیمان
خانک همشیره سی کندیسنه تنکیچ اولنوب ، مصاهرت
پادشاهی شرفنه نائل اولمشدی . جسور ومدبر
بر وزیر اولوب ، بحارستان محاربه لرنده وودوس
محاصره سنده حسن خدته کورلمش : وبومحاصره ده
ایکن (خیربای) ک وفاتی خبری آلمغه ، ۹۲۸ ده
مصر والیدی اولوب ، اورابه وصولنده ممالیک
چراکسه قیبه سی عصبیانه بولمغه ، کندیلرینه قارشى
حرب ابدهرک ، خطه مصریه یی مجددا فتح واسایشنی
تأمین ابتدکن ، یمنی سسکز یبقی ایللیق والیک
ایلدکن صکره ، درسماده جب اولغشش ؛ و ۹۳۵
تاریخننده ینه وزیر تانی ایکن ، وفات ایدوب ،
ککبوزه ده بنا کرده سی اولان جامع شریف خطیره .
سنه دفن اولغشدر .

مصطفی پاشا { سلطان محمد خان ثالث }
دورنده ۱۰۰۶ دن
۱۰۱۰ تاریخچه دك ۴ سنه قیودان دریا بولنوب،
مقدما دخی جفاله زاده سنان پاشابه قیودانلقده
وكانت اجتمدی. قباد پاشا زاده دینکاه، مروفدور.

مصطفی پاشا { (دفتدار) - سلطان عثمان }
خان ثانی دوری قیودان
پاشازندن اولوب، نیکده لیدر. خوتین سرفرنده
یکچیری آغای اولوب، ۱۰۳۰ تاریخچنده مسند
قیودانی په یکده کله برابر، کوربنک محافظه سنه دخی
مأمور اولمش ایسده، ایضای وظیفه ده اقدام
ایده مدیکندن، بنه اوسنه عزل، وبعده مصر
والیککنه و صکره دفتدارلق مقامنه نصب اولمش؛
و ۱۰۴۱ ده ظهور ابدن موسی چلی وقعه سنده
قتل اولمشدر.

مصطفی پاشا { «جانبولاط زاده» ،
«خالچی زاده»، «قیلان» }
مصطفی پاشا و «صاری مصطفی پاشا» ماده لرینه
مراجعت بیوربله [.

مصطفی پاشا { (سهدار) - سلطان مراد }
خان رابع دوری قیودان
پاشازندن اولوب، اندرون مایوندن بنیشهرک،
سهدارلق مقامنه نائل اولدقدن صکره، ۱۰۴۷ ده
کاککش قره مصطفی پاشا برینه قیودان دریا
اولمش؛ وبنیاد سرفرنده رکاب مایونده بولنوب،
۱۰۴۹ تاریخچنده سلطان ابراهیم ثالث جلوسنده
عزل ابله، روم ایلی ایالتنه نصب، وبعده طرمشواره
نقل اولنهرق، ۱۰۵۱ تاریخچنده اوراده قتل
اولمشدر.

مصطفی پاشا { (دلاک -) سلطان محمد }
خان ثالث دوری قیودان
پاشازندن اولوب، بوسنه لیدره قیوچی باشلیرندن
اولوب، قرمان وروم ایلی والیسی وبعده دفتدار
اولمش؛ و ۱۰۶۵ ده دبو مراد پاشادن صکره
مسند قیودانی په نصب اولنهرق، سنه سنده عزل،
و ۱۰۷۳ ده مدالیبه قتل اولمشدر.

مصطفی پاشا { (سهدار -) سلطان محمد }
خان رابع عصری قیودان
پاشازندن اولوب، بوز اوقلی و (کوچک سیاهی)

دینکاه مروفدور. اندرون مایونده تربیه اولنهرق،
سهدار اولدقدن صکره، ۱۰۹۱ ده قیلان مصطفی
پاشادن صکره مسند قیودانی په نصب اولمش؛
ودرت سنه په قریب بومقامده قالدقدن صکره،
۱۰۹۵ ده عزل اولمشدر.

مصطفی پاشا { (مصاحب -) بودخی }
سلطان محمد خان رابع
دوری قیودان پاشازندن اولوب، اولجه مصاحب
شهرباری ایکن، ۱۰۷۸ ده رتبه وزارت و ۱۰۸۶
تاریخچنده مصاهرت حضرت پادشاهی شرفته نائل
اولمش؛ ۱۰۹۳ ده حب والیسی وبعده وزیر
قیه نشین اولوب، ۱۰۹۵ ده سهدار مصطفی پاشادن
صکره مسند قیودانی په نصب، و ۱۰۹۷ ده مورده مک
استخلاصیون سر صکرلکه نقل اولنهرق، متعاقباً
بوزاف محافظتی اولمش؛ و ۱۰۹۸ ده اوراده وفات
اجتمدر.

مصطفی پاشا { (التنجی -) سلطان احمد }
خان ثالث دوری قیودان
پاشازندن اولوب، مرزفونلی مقتول مصطفی پاشانک
حفیدبدر. نشانچی ایکن، ۱۱۳۲ ده مسند قیودانی په
تعیین اولنهرق، اون سنه ابله درت آی بومقامده
قالدقدن صکره، ۱۰۴۳ ده قتل اولنهرق،
جدینک ارغاد یازارنده کی مدرسه سی خطیره سنه دفن
اولمشدر.

مصطفی پاشا { (شم-وارزاده -) سلطان }
محمود خان اول دوری
قیودان پاشازندن اولوب، ۱۱۵۵ ده مسند قیودانیده
صاری مصطفی پاشابه خلف اولمش؛ و سنه سنده
عزل اولمش؛ و ۱۱۷۵ ده وفات اجتمدر.

مصطفی پاشا { (میرآخور -) سلطان }
مصطفی خان ثالث دوری
قیودان پاشازندن اولوب میرآخور ایکن، ۱۱۷۴
تاریخچنده مسند قیودانی په نصب، و بش آی صکره
عزل اولنهرق، ۱۱۷۵ تاریخچنده بنفرا دده فوت
اولمشدر.

مصطفی پاشا { (سنگ و کوچک -) بودخی }
عصر سلطان مصطفی خان
ثالث قیودان پاشازندن اولوب، ۱۱۷۶ ده کفخدا
محمد پاشابه خلف اولمش؛ و بدی آی صکره

عزل اولنهورق ، ۱۱۷۷ هـ وفات ایشدر . « مات الذباب » جله سی تاریخ فوتیدر . شرف مصاهرته دخی نائل اولوب ، نشاخیلقدن اول برچوق ایلتلرده بولنشدر .

مصطفی پاشا کوپریسی { یاخود جسر

ادرنه ولایت وسنجاغنده وادرنه تک ۳۰ کیلومتره غرب شمالیسند و شرقی روم ایلی ولایتی خط امتیازی قریبنده ودمیبول خطنک بر ساعت شمالنده اولهوق سریح نهری اوزرنده واقع قضا مرکزی برفصبه اولوب ، ۸۰۰۰ قدر اهالیسی بر بیوجک و برفاج کوچک جامع شریفی ، حکومت وداڑنه عسکر به قوناقلربه قشله لری ورخته خانه عسکریسی ، بر رشده ببری ذکور بری اناهه مخصوص ایکی ابتدیه مکتبیه روملره مخصوص بر و بلغارلره مخصوص ذکور واناث اینس ویهودیلره مخصوص بر مکتبی ، بر صومی ویاغیه سی ، سنه نه بر قوریلور پتایی ، ایکی چنان چومک وایکده طوغله وکرمیت فابریقیسی وخیلی ایشلک تجارتی وارددر . هواسی آغیرجه در . قصبه تک اوکننده سریح نهری اوزرنده بیوک بر کوپری اولوب ، صدر اعظم مصطفی پاشا طرفندن تعمیر ایدلمش اولغله ، قصبه دخی بواسله تسمیه اولنشدر .

— مصطفی پاشا قضاسی جرمن ، لنگه و سلبوکن اسملرله ۳ ناحیه وجمعا ۵۲ قریه بی حاوی اولوب ، ۲۷۱۳۸ اهالی ابله مسکوندر ، که بونلرک ۹۷۱۵۹۱ سی مسلم ترک ، ۱۲۷۱۶ سی بلغار ، ۴۱۵۰ سی روم ، ۴۲۵ سی یهودی و ۱۳۲۷ سی ارمنی قتولیک وسارنه در . اراضیسی ۶۳۹۵۴۰ دونم دن عبارت اولوب ، قسما طاعاق و قسما سریح وادیسی اطرافنده کی اووه لردن عبارتدر . طوریغی منبت اولوب ، باشلیجه محصولاتی بغدادی ، آرپه ، یولاف ، چاودار ، داری ، مصر ، بورچاق ، فاصولیه ، نخود ، مرچک ، بقله ، بونون ، پاموق وسارنه دن عبارتدر . اکثر محصولاتی احتیاجات محلیه دن زیاده اولوب ، فضله سی اخراج اولنور . باغ ویاغیه لری ده جوق اولوب ، خیلی مقدار اوزوم وسار میوه ل حاصل اولور ؛ واوزومدن شراب اعمال اولنور . طوت آغاجلرینک ذره بله اییک قوزه سی بیتشدیرلمسندده اخیراً نشبت

اولنشدر . اورمانلری اورنه حلاله در . سرعی وچاقرلی ده ضررسزجه اولوب ، قضایک حیوانات اهلیه سی ۵۵۰۰۰ قیون ، ۲۵۰۰۰ چکی ، ۵۰۰۰ صیغیر ، ۱۳۰۰ جانوار ، ۸۰۰ بیگیر ، ۳۰۰ مرکب و ۸۰ استر راده لرنده در . صنایع محلیه اولرده قادینلرک یابدقلمی کوزل برنوع شیافه اییک وپاموقدن یلی بزل وخالوی وسارنه دن عبارتدر . کلبلتی حصیر دخی اعمال اولنوب ، ادرنه به وشرقی روم ایلی به اخراج اولنور . قضا داخنده ۳۲ جامع ، ۲ تکیه ، ۲۱ کلیسا ، ۲ مناسیر ، ۱ مدرسه ، ۴۰ مکتب ، ۲۰ دکان وغازه ، ۳ سودکرمنی و ۲ عیباطولانی موجوددر . سریح وآرده نهرلی قضایک اینجندن کچورسه ده ، یالکز دکر منلریخی چوروب ، سق اراضیه قوللانیه میور . قضایک واردات سنوبه سی ۲۷۰۰۰ لیرا راده لرنده در .

مصطفی چلبی { یلدریم سلطان بازید خانک اولادندن اولوب ، تیمورلنگه قارش اولان محاربه ده شهید وناهدید اولمشدر .

مصطفی چلبی { اونچی قرن هجری عثمانلی « اخلاق السلطنه » عنوانیه برکتانی ، « تلجیه » عنوانیه برمنظومه سی وبعض قصاید وسار اشعاری وارددر . شویت اونکدر :

سرکوتنده اولورسه نوله اشکم سائل
سوکج اول بوی سروآلغله اولدی مائل

مصطفی خان { (بن مسیب خان) ایران شیری رؤساسندن اولوب ، کافه علوم وفسونی بدرندن تحصیل ایش ؛ کسج یاشنده شاه عباس ماضینک امربله شهید اولمش ایدی . شویت اونکدر :

ذ دوریت شب وروزم باه و ناله کشت
دوروز هجر تو برمن هزار ساله کشت

مصطفی خان اول { (بن محمد خان ناک بن سلیم خان ثانی بن سلیمان خان قانونی) سلاطین عظام عثمانیه تک اون بشخیسی اولوب ، ۱۰۰۱ تاریخده دنیا به کلش ؛ ۱۰۲۶ ده ، برادر اکرمی سلطان احمد خان اولک انخالی اوزرینه ، نخت

عثماني به جلوس ايتمش ايسه ده ، رشد و درابندن
معموم ابدى .

مصطفى خان ثانی } (بن محمد خان رابع
} بن ابراهيم خان بن

احمد خان اول) سلاطين عظام عثمانيه مك بكمرى
ايكنجيسى اولوب ، ۱۰۷۴ ده دنيا به كلش ؛ ۱۱۰۶
تاريخنده عمى سلطان احمد خان ثانیك ارتحال
اوزربه ، تخت عثماني به جلوس ايتمشدر .

مصطفى خان ثالث } (بن احمد خان
} ثالث بن محمد خان

رابع بن ابراهيم خان) سلاطين عظام عثمانيه مك
بكمرى آلتنجيسى اولوب ، ۱۱۲۹ تاريخنده دنيا به
كلش ؛ ۱۱۷۱ ده ، عم زاده سى سلطان عثمان خان
ثالثك وفاتى اوزربه ، ۴۲ ياخشنده تخت عثماني به
جلوس ايتمشدر . اسراف و استعمالاتك اوكنى
آلمغه غيرت ابدوب ، مسند صدارتده بولدينى قوجه
راغب پاشاي دخی ابقا ابله ، بعض دول اجنبیه ابله
هقد مناسبات ابده رك ، روسيه مك نيات و تشبثانه
مقاومت ايتك نداركاننده ايكن ، ۱۱۷۶ ده مشاراليه
راغب پاشا وفات ايتمكه ، مناسبات مذكوره ناعم
قالش ؛ ۱۱۸۳ ده امپراطور پيچه قازينته مك قور .
مش اولدينى ترتيبك آتارى اهلستان طرفندن
ظهور ايتمكه ، صدر اعظم حزه پاشا روسيه سفيرى
بدى قله ده حبس ابده رك ، وقتسز اعلان حربه
سببیت و برلش ؛ وابتدا عساکر عثمانیه قزاقوب ،
خويتينده روسيه ليلر مغلوب اولمش ، و قريم خانى
روسيه به كيروب ، بعض بلادى يغمما ايتمش ايسه ده ،
يمده روسلر كرك طونه منصبى جهلر ننده و كرك
قافقاسيه ده و قريمده غالب كه رك روسيه دونماسى
جبل طارق بو فائزندن كيرمه رك ، چشمه اوكنده
دونمى ماپونى احراق ايتمش ؛ وروم ايلنده روسيه
هسكرى وارنه و سلاطيره قدر ايلرلش ابدى .
بواحوال مؤسسه اوزربه ، سلطان مصطفى خان
يالذات طونه اردوسنك زمام اداره سنى اله آلتى

اوزره ، سزره حاضر لائقده ايكن ، ۱۱۸۷ ده ۹۰
ياخشنده ارتحال ابدوب ، بنا كرده سى اولان لاله لى
جامع شريفى ياتنده ترته مخصوصه سنه دفن اولتمشدر .
رمضان شريفده حضور درسى ابتدا بونلرگ زماننده
عادت اولمشدر . محب علم و خيراخه مائل بر پادشاه
اولوب ، حرمين شريفينه بعض ذى قيمت هدايا تقديم
ايتشيدى . برادرلى سلطان عبدالحميد خان اول
خلفلى اولمشدر .

مصطفى خان رابع } (بن عبدالحميد خان
} اول بن احمد خان

ثالث) سلاطين عظام عثمانيه مك بكمرى طقوزنجيسى
اولوب ، ۱۱۹۳ ده دنيا به كلش ؛ ۱۲۲۲ ده ،
تخت عثماني به جلوس ۳۱ ياخشنده ارتحال ايتمشدر .
مدت سلطنتلى اون درت آبدن زياده چه در .
بدرلى سلطان عبدالحميد خان اول تر به سنده
مدفوندر .

مصطفى رشيد پاشا } [رشيد پاشا]
} [ماده سته مراجعت .]

مصطفى عاشر افندى } ومصطفى حاصم
} افندى [حاشر

افندى] و حاصم افندى [ماده سته مراجعت .]

مصطفى نائلى پاشا } (كريدلى -) دور
} سلطان عبدالحميد خان

دورى صدور عظامندن اولوب ، آرناؤدلقده مناستر
ولايتك كوريججه سنجاق و قضا سنده واقع (پويان)
قره سنده ۱۲۱۳ ده طوغمش ، واسكيدن نيمز
ايتش برخانده منسوب اولوب ، و مجرد طول مدت
كريد والياكننده بولنديمچون ، كريدلى ديتمكه
شهرت بولمشدر . پدى اسماعيل بك ابله برابر
داپسى بولنان بلاسلى طاهر پاشاك معينده
و فرانسز لرك مصدرن اخراجچيون سوق اولنان هسك
مياينده جانب مصره عزيمت ابدوب ، طاهر پاشا
مصر واليسى اولدقدن صكره اوراده وفات ابدوب ،
برادرى حسن پاشا محمد على پاشا مرحومك والياكى

زماننده میرمیرانلق رتبه سیله سرکرده اولمش؛
 وصاحب ترجمه دخی بوئک معینده قالمش ابدی .
 وهابیلره قارشی محمد علی پاشا طرفندن سوق اولنان
 عساکر مصره ابله برابر حجازه عزیمتله، بش سنه
 سورن محاربانده اظهار شجاعت ابتدیکندن، سرکر.
 ده لکه نائل اولمش ابدی . ۱۲۳۷ تاریخنده کربده
 ظهور اتمش اولان عصبانی باصدرروب اعاده اسایش
 اتمک اوزره، مشارالیه حسن پاشا عساکر مصره
 ابله کربده مامور اولدوقده، صاحب ترجمه دخی
 برابر کیدوب، چوق کچمکدن حسن پاشا اوراده
 وفات اتمکله، قوماندانلق رتبه میرمیرانی ابله صاحب
 ترجمه به حاله اولمش؛ و او صروده ابراهیم پاشامک
 عساکر مصره ابله مورده ابتدیکی خدمانه مکافاة
 کربد جزیره سنک اداره سی مشارالیه محمد علی پاشابه
 حاله اولدوقده، والیلمک دخی صاحب ترجمه به علاوه
 اولمشدی. اشتیاقی دفع و تشکیل ابله اسلام وخرستیان
 اهالی بیننده مساوات و حسن آمیزتی تقریره موفق
 اولوب، کرک اداره مصریه ده و کرک بعده طوغریدن
 طوغری به اداره دولته آلدقدن صکره کربد
 جزیره سنی اونوز سنه بیانی حسن اداره ابدوب،
 رتبه وزارت و نشان وسائر التفاضله نائل اولمشیدی.
 حتی ۱۲۶۵ تاریخنده، کربده یکیدن ظهور ابدن
 عصبانی سرعت کامله ابله باصدرروب، اعاده اسایشه
 موفق اولدوقته مبنی، فوق العاده اوله رق وکلاق
 صفی دخی نوحیه بیورلمشیدی. ۱۲۶۷ ده انفصال
 ابدوب، درسعادته ورودله، مجلس والای احکام
 عدلیه امضالنه و متعاقباً ریاسته نصب، وایکنجی
 وبعده تبدیلاً برنجی مجیدی نشانیه دخی تلطیف
 بیورلمشیدی. ۱۲۶۹ ده مسند جلیل صدارت
 عظامه تعیین اوله رق، برسنه ابله ۲۶ کون بو
 مقام هالیده بولندقدن صکره، ۱۲۷۰ ده انفصال
 ابله مجلس خاص وکلايه مأمور اولمش؛ و ۱۲۷۳ ده
 ثانیاً صدراعظم اولوب، اوج آبه قریب مدت مهر
 صدارتی حامل اولدقدن صکره، بالانفصال، گوشه

استراحته چکمش؛ و پنه او سنه مجالس هالیه به
 مأمور اولوب، ۱۲۷۸ تاریخنده دور سلطان
 عبدالعزیز خانیده برنجی عثمانی نشانیه دخی تلطیف
 بیورلمش؛ و ۱۲۸۹ ده ۷۶ باشنده ارنحال ابدوب،
 فاتح جامع شرقی خطیره سنده مدفوندر. کار
 آزموده و تزکیه، عربجه، رومجه و آرنآؤدجه اوله رق
 درت اسانه واقف اولوب، وفرت ثروت و سامانیه
 و کریم و سخاوتیه دخی مشهوردر.

مصعب { ابو عبدالله بن عمر بن هانم
 { بن عبد مناف بن عبدالدار بن
 قصى بن كلاب القرشى العبدرى } قدما وفضلاء
 صحابه دن اولوب، کنندیسی پک یاقبشیقلى وانواع ناز
 ونعمه آلیشمش اولدینی خالد، ولد سندن واقربا-
 سندن کبزیله اسلامه کشک؛ و تعلقاتی خبر آلجه،
 پک چوق اذا وجفا به دوچار اولوب، حبشه هجرت
 اتمشیدی . بعده مککه به عودت ابدوب، عقبه
 اولاده جانب رسالت پناهیدن بیعت ابدن اون ایکی
 کشتی ابله برآکده، تلقین دین و تلمیم قرآن کریم
 اتمک اوزره، مدینه منوره به اعزاز بیورلمش
 ابدی . اسلامندن طولابنی ابوبنی طرفندن ترک
 اوله رق، آلیشمش اولدینی ناز ونعمته مقابل فقر
 و ضرورتله قناعت اتمشیدی. بدر واحد فرزنده
 لوی سید المرسلینى حامل اولوب، بو فرزلك
 ایکنجیسنده شهید اولمشدر . « من المؤمنین رجال
 صدقوا ما هادوا لله علیه آیت کریمه سی بو ذات
 ابله اقرانی حقنده نازل اولمشدر.

مصعب بن زبیر { عشره مبشره دن
 { جناب زبیر (رضه) ک
 اولادندن اولوب، برادری عبدالله بن زبیر طرفندن
 بصره والیلمکته نصب اولمش؛ و کوفه ده ظهور ابدن
 مختار بن عبید الثقفی بی قتل ابله رک، کوفه بی
 دخی ضبط اتمش ابدی . بعده ۷۱ تاریخنده
 عبید الملك بن مروان زماننده حجاج بن يوسف
 طرفندن قتل اوله رق، سره قطوعی کوفه ده

بولنان عبدالماکه ارسال اولشمندی . امام حسین (رضه) ک کریمه سی جناب سکینه (رضه) ابله حضرت طله (رضه) ک کریمه سی عایشه بی تزوج اتمندی .

مصقله } صقلیه جزیره سنک جبل النار جهتنده
یعنی آتیه براتی قرینده بر قصبه
اولدینی «مبجم البلدان» ده مسطوردر .

مصلح الدین کاملی } اوننجی قرن هجری
سنندن اولوب ، مدارس نمایندن برنده مدرس
ابدی . ابو السمود افتدینک درسنه دخی ملازمت
اتمشیدی . فارسی تکلمه افتداری ونسخ و تعلیق
خطرلنده مهارتی وار ابدی . شو مطلع اونکدر :

مدام در فشان اولدوخی بو در چشم کویانک
غبار کبک کفشندن آری دوشدی جانانک

مصلح الدین لاری } مورخیندن او -
«لاری» «مرآت
الادوار» وسائر آثارک صاحبیدر . [«لاری»
ماده سنه مراجعت بیوربله] .

مصنفک } (مولی هلاه الدین علی بن مجدالدین
محمد الشاهرودی) مشاهیر علمادان
وفخر الدین رازی حضرتلرینک احفادنن اولوب ،
نسبی بر جهتن حضرت عمر بر خطاب وبر جهتن
حضرت ابا بکر صدیق (رضهما) به واصل اولور .
۸۰۳ تاریخنده خراسانده بسطام مضافاندن شا -
هرودده طوموش ؛ و برادربله برابر تحصیل ایچون
هراک کیدوب ، یک کنج ایکن تصنیفه باشلادینندن ،
تصغیر صیفه سیله (مصنفک) لقبیله شهرت بولمشدر .
۸۲۳ ده «ارشاد» ی ، بده «مصباح» ی ،
«آداب البحت» ی ، «باب» ی ، «مطول» ی ،
«شرح مفتاح» ی ، «قصیده» بده ، بی ، ابن
سینانک «قصیده» روحیه ، سن ، «وقایه» بی
و «هدایه» بی شرح اتمش ؛ و «حدائق الایمان
لاهل المرفان» عنوانیله بر کتاب یازمش ابدی .

۸۴۸ تاریخنده بلاد رومه هجرتله بوراده دخی
بعض مشاهیر متونی وزحمتلرینک «کشاف» عنوانی
تفسیر شریفی شرح اتمش ؛ ولسان فارسیده دخی
«انوار الاحداق» و «تحفة السلاطین» عنوانلرله
ایکی کتاب و ۸۶۱ ده وزیر محمود پاشا نامنه
«الحفنة المحمودیه» عنوانیله نصابجه متعاقب اثر
وابو الفتح سلطان محمد خاکن امریله فارسی بر تفسیر
یازمشدر . بو جهته ورودنده ابتدا قونیده مدرس
اولمش ؛ و بده وزیر محمود پاشانک دهوتیله درسعاده
کوب ، پادشاه مشارالیه تقدیم اولمش ؛ و التفاضلرینه
وخصصات وممینهاته نائل اولمش ابدی . ۸۷۵ ده
درسعادتمه وفات ایدوب ، ابا ایوب انصاری جوا -
رنده دفن اولمشدر . فقه شافعی وحنفیده وتفسیر
وحدیث وسائر علومده بد طولاسی وطریق تصوفه
انتسابی وار ابدی .

مصوّع } بحر احمرک ساحل فر پستنده و
(حبش قیسنده ۳۶° ۳۵' ۱۵°
مرض شمالی ابله ۳° ۴۳' ۱۵° ۳۷° طول شرقیده
بر قصبه واسکله اولوب ، ۵۰۰۰ اهالیسی ، اسکی
حبشیلره مخصوص بولمش قدیم کلیسادن مبدل بر
جامع شریفی وخیلی ایشلک تجارنی واردور . قصبه
کوچک بر آطله نیک اوزرنده مؤسس اولوب ، بو آطله
۹۰۰ متره اوزونلاندنه بر ریختمله دیکر بر آطله
و اوده ۱۵۰۰ متره اوزون بر ریختمله آفریقا
ساحلنه مهربوطدر ؛ بو ریختلرک اوزرنن قصبه
صو ورن بر صو پولی یکیرلمشدر . بو انشآت
اخیراً حکومت مصریه طرفندن اجرا اولمشدر .
مصوعک اوکنده اوله رق آچیلرده دخی (دحک)
اسمیله بر بیوک وبر چوق کوچک آطله بولنیور .
مصوع محدث بر قصبه اولوب ، ۱۵۲۰ تاریخ
میلادبسنده پورتکبزیلر طرفندن ضبط اولمش
ایسه ده ، متعاقباً عثمانلی دولتاسی طرفندن قلع ابله
حبش ایالتنه الحاق اولمش ؛ و اخیراً اداره سی
خدبوت مصریه برلمشیدی . سودانک خدبوتدن

آبرسی اوزربنه، ایتالیا دولتی بحراجرده بر مقدار ساحلی تحت تصرفه آلدینی سردهه، مصوعی دخی ضبط ایشدر. هواسی بک صیباق ورطیب اولوب، یازس میزان الحراره کولکه ده ۴۰ درجه دن یوقاری چیتمزله، مادنا حمام ایچی کییدر.

مصیره } بحر عمانده ومسقط امامتک
جنوب شرقی ساحلی قارشینده
اولهرق همنامی اولان قوبک شمال شرقینده
بر آطه اولوب، شمالدن جنوبه بونی ۷۰ کیلومتره در.
جزیره ابه ساحل آره سنده کی بوغاز صیغ اولوب،
یاکزر کوچک کیلرکجه بیلیور. یا قوت حوری بو جزیره تک
برجوقی کویلیری اولدینی بیان ابدور.

مَصِیصَه } آطنه ولایتک مرکز تضاسنده
و آطنه شهرینک ۳۰ کیلومتره
قدرشرفنده اولهرق جهمان نهرینک ساحل فریسنده
و حذای بچردن آنجق ۱۰ متره بوکسک اولان
بر اووهده واقع (مسیس) قصبه سنک عربلرجه
مستعمل اسمی اولوب، قرون وسطاده اهمیتلی و بیوک
بر شهر ایدی. شمعیکی حالدّه ناحیه مرکزی اولوب،
۲۰۰۰ اهالیسی واردر. قدیم بر شهر اولوب، اسم
قدیمی (مویسوسته Mposueste) ایدی. قرون
وسطاده (مالیستره Malmistra) و بعدمه مصیصه
تسمیه اولغشدی. خلافت عباسیه زماننده ۳۳۹
تاریخنده فتح، و ممالک اسلامیه به الحاق اولغش ایکن،
بعده اهل صلیب طرفندن ضبط ابه، بنی لیون
حکومتک مرکزی اولمشیدی. بعدمه سلجوقلرک
وذوالقدریه حکومتک الینه کچوب، دور سلطان
سلیم خان اولده ضمیمه ممالک عثمانیه اولمشدر. کرک
ازمنه قدیمه دن و کرک بنی لیون دورندن قاله اولهرق
اطرافنده برجوق خرابلر موجوددر. اوکننده
جهمان نهری اوزرنده رومالیلردن قاله و اخیراً
تعمیر اولغش بیوک برکوبری واردر.

مضطر } هندستانک اکهنو شهری مضافا.
تندن ایکی شاعرک مخلص اولوب،

برنجیسی (شیخ امام الدین) شو قطعه تک قائلیدر :

طیصها ای دل دیوانه داری
مکر خاصیت پروانه داری
ادای چشم مستت کرد مدهوش
چرا ساقی بکف پتانه داری

— ابکنجیسی برامه دن اولوب، شو بیت
اونکدر:

سر بصحرای جنون زن ای دل دیوانه ام
چاک چون کردی کریسان یا بدامای چرا

مطاع } (عبدالباقی خاز) ایران شعراسندن
(اولوب، شیراز مضافاندن (مینا)
قصبه سندن ایکن، هندستانه رحلتله (کانپور)
شهرنده قاضی محمد صادق خان اخترله الفت ایشدی.

مطربه } مشاهیر شاعران دن اولوب، کاشفرلی
(اولدینی حالدّه، طغان شاهک
زوجانندن ایدی. شوقطه شاه مشارالیه حقنده
سویلدیکی سرایشسندندر:

در ماتمت ای شاه سیه شد روزم
پیروی تو دیدگان خود بر دوزم
تیغ تو کجاست ای دریفا تامن
خون ریختن از دیده باو آسوزم

مطربی } ایران شعراسندن اولوب، قز.
(وینلیدر. ملا فروغبنک تلامذه.
سندن اولوب، مطرباکنده کی مهارتی سبیلله بو مخلصله
تخلص ایش؛ وینه بو هنرن دن طولابی شاه عباس
ماضیه انتساب ابدوب، مقریبینی سره سنه کچمش
ایدی. شو بیت اونکدر:

جان بکف راه تو یچودم و غافل بودم
که طلبکار تو وارسته زجان می بایست

مطربان } (ابو عمر محمد بن عبدالواحد البا.
(وردی) ائمه لغتدن اولوب، ابو
العباس طلیک تلامذه سندن اولغله، (غلام لقب)
دبمکله دخی معروفدر. ۲۶۱ تاریخنده خراسانک
(ایبورد) قصبه سنده دنیا به کاوب، استاد مشارالهدن
وسائر مشاهیر علمان تحصیل ایش؛ وهلی الخصوص

اولدینی بعض آثارده کورلش ایسه ده ، اشعار و احواله واقف اوله مدق .

مطرف } (ابو ایوب بن مازن الکنانی
العسماقی) مشاهیرفتها و محدثیندن

اولوب ، طول مدت بنده صنعا قاضیسی بولنش ؛
۱۹۱۱ تاریخنده (منج) ده وفات ایشدر . امام
شافعی حضرتلری کندیسندن روایت ایش ایسه ده ،
روایتک درجه وثوق حقهده اختلاف وارد .

مطریه } مصر سفلاده قلیوبیه مدرینک
شهری قضاسنده و قاهره تک ۹

کیلومتره شمال شرقیسنده ۱۲۱۰ اهالی بی جامع
برقریه اولوب ، (هلیورویس) یعنی (عین شمس)
شهرقدیمک خرابه لری یانده بولنله ، مشهوردر .
بوقریه ده صوبندن حضرت عیسی (عم) ک ایچمش
اولدینی سروری اولان برقیو ابه نبی مشاراله
والده سنک کواکه سنده اونورمش اولدقلری
منقول بولنان بر آجاج اوراده کی قبط راهبرلی
طرفندن زواره اراش اولنقده ایسه ده ، بو آجاج
نهایت اوچیوز سنلاک اولدینی ظاهردر . ینه
بوقریه جواننده اخیراً حریره مکتبی اتخاذ اولنان
صباحیه قصری بولنیور . قرینده بولنان برچفتاکده
دخی دوه قوشلری بیتشدبریلوب ، مصرک دیکر
هیچ برخلده بیتشدبرلز . مطریه وقتیه اطرافنده کی
بلسان یعنی بلسنک آجاجلری اورمانیله مشهور
اولوب ، بلسنک باغی منحصرأ و رادن چیقاردی .
— ینه مصر سفلاک ده قلیوبیه مدرینده و منصوره تک

۵۶ کیلومتره شرق شمالیسنده اوله رق منزله کولنک
کنارنده دخی واسمه برقریه اولوب ، اهالیسی
مذکور کولده بالیتجیلله مشغولدرلر .

مطلی } (بابا حسین) ایران شمارسندن
اولوب ، قزوینلیدر . هزارانه میلی

زیاده ایدی . شو بیت اونکدر :

زندگی یامن چه خواهد کرد وآب زندگی
خضر را می سازم از مردن کباب زندگی

لفت وحدیث وسائر علومده کی وسعت معلوماتیه
و حافظه سنک قویله شهرت بولشیدی . بغدادده
تدریسه مشغول اولوب ، طلبه سنه هرکون از بردن
برجزه املا ایدر ، ولقدن هر نه سورسه ،
درحال از بردن جواب بروردی . حق بوقدر
قولایقله و اصلا دوشون کسزین جواب برمسندن
سوزلرینه اعتماد اولنیوب ، کذب حمل اولنوردیسه ده ،
کندیسی دفنامه سوبلدکلربی کتابلره اثبات ایدوب ،
دفع شهه ایدردی . ۳۴۵ تاریخنده وفات ایدوب ،
معروف کرخی تره سنک قوشیسنده دفن اولنش
ایدی . باشلیجه تألیفاتی : « کتاب البیواقیت » ،
« شرح الفصح لعلب » ، « کتاب الجرجانی » ، « کتاب
الموضح » ، « کتاب الساعات » ، « کتاب بوم وليلة » ،
« کتاب المسخسن » ، « کتاب العشرات » ، « کتاب
الشوری » ، « کتاب البیوع » ، « کتاب تفسیر اسماء
الشمره » ، « کتاب القبائل » ، « کتاب المکنون
والمکتوم » ، « کتاب التفاحه » ، « کتاب المداخل » ،
« کتاب هل المداخل » ، « کتاب النوادر » ، « کتاب
فائت العین » ، « کتاب فائت الجمهره » ، « کتاب
ما انکرته الاحراب علی ابی عبید فیمای رواه و صنفه » ،
« کتاب فریب الحدیث » و سائر . طبیعت شعریه سی
دخی اولوب ، شو بقی طلبه سنندن محمد بن حسن
الخانمیک خسته اولدینی البشیمکاکه ، زیارتنه کیتدیکی
حالده ، اونده بوله مدیفندن ، تباشیرله قیوسنه
یازمشیدی :

واجب شو معنابه * علیل یعاد فلا یوجد

مطرز } (عبدالواحد) شمرادن اولوب ، ۳۵۴
تاریخنده بغدادده طولومش ؛
۱۴۳۹ ده ، وفات ایشدر . شو براییک بیت جمله
اشعارندردر :

ولما وقفنا بالمرآة عشية
حیاری لتودیع ورد سلام
وقفنا علی رنم الحسود وکلنا
یفن عن الاشواق کل ختام

مطرزی } مشاهیر شمرادن شیخ نظامینک
جدی اولوب ، کندیسی ده شاعر

ادی الناس فی وسط المجالس یشربوا
وذاك ینقر الشام یحفظ یشق

مظفر } (امیر -) فارسده حکومت سورن
آل مظفر دولتک مؤسس اولان

امیر مبارز الدینک بدری اولوب، ابتدا لرستان
انابکنک و بیده آرفون خاک خدمتده بولورق،
میزده هزاره حاکمی اولمشیدی.

مظفر } (شاه -) فارسده حکومت سورن
آل مظفر دولتک مؤسس اولان

امیر مبارز الدینک اکبر اولادی اولوب، پدرینک
حیاتده شیرازک خارچنده شیخ ابواسحاق
ابشدیکی محاربهده ۷۵۴ ده مقتول اولمشدر.
اوغلی شاه یحیی سلاله تک دردنجی حکمداری
اولمشدر.

مظفر } (آل -) سکزنجی قرن هجریده
دولت چنگیزبک اقراضیله میور.

لنکک خروچی آرمه سنده ظهور ایدن دولتک
بری اولوب، ۷۱۸ دن ۷۹۵ تاریخنه دک دوام
ایتمش؛ فارس ابله عراق وجوار لرینه حکم سور.
مشدر. بو دولتک مؤسس اولان امیر مبارز الدین
محمد ملوک ایلخانیه تک اخیری اولان سلطان ابو
سعید طرفندن ۷۱۸ ده یزد حکومتنه نصب
اولورق، سلطان ابو سعیدک بلاوارث وفاتده
اعلان استقلال و سلطنت ایتمش؛ و ۹۲۴ ده
کرمانی ضبط ابشدیکی کی، ۹۵۸ ده شیخ ابو
اسحق قتل ابله فارس و عراق و مؤخرآ آذربایجان
دخی اله کتیره دک، بیوجک بر دولت تشکیل
ایتمشیدی. اوغلی و خانی شاه شجاع برادر لرینک
هر برخی برملکته حاکم و والی نصب ابدوب، بونلر
کیدره دک روابط تابعیت و اطاعت کوشتمکله، پینلرنده
تفرقه دوشه دک، نهایت نیورلنک برر برر جله سنی
اله یکپروب، قتل ایتمکله، آل مظفر دولتی منقرض
اولوب، ممالکی ضمیمه دولت نیوربه اولمشدر.
پایتختلری شیراز اولوب، شهر مذکور بونلرک

مظوره } طرسوس جهتده بر قصبه او.
لوب، سیف الدوله بن حمدان

طرفندن قح ابدلش اولدیفی «معجم البلدان» ده
مسطوردر.

مطیع } فرس شمراسندن ابکی ذات او.
لوب، بری کاشغر حاکمی ابدی.

شویت اونکدر:

شورش سودانه تنهاد سر شوریده ماند
بر سراپای کمنده شوق او پیچیده ماند

- ایکنجی هندستان براهمه سندن اولوب،
من اصل قنوجلی اولدیفی خالده، لکه نوده یا شامشدر.
شویت اونکدر:

هر که مارا و ترا دید بهم گفت که نیست
سنی خوشتر از آن برهمنی بهتر ازین

مطیعا } ایران شمراسندن اولوب، اصفهان تک
عباس آباد محله سندن اولدیفی خالده،

اوغلیله برابر هندستانه رحلت ایتمش؛ و اوغلاک
اوراده و قانی اوزرینه، وطننه هودت ایلش ابدی.
شویت اونکدر:

آهی که مرا از دل پردرد برآید
چون شاه سوار است که از کرد برآید

مطیع لله } (فضل بن المقتدر بن المعتض
بن الموفق بن المتوکل بن المعتصم

بن هارون الرشید) خلفاء عباسیه تک بکرمی اوچنجیمی
اولوب، ۳۰۱ تاریخنده طوغمش؛ و ۳۳۴ ده،
همزاده سنی مستکفینک اسقاطی اوزرینه، نخت
خلافته جلوس ابله، ۲۹ سنه و بش آی حکومت
سوردکن صکره، ۵۳۶۳ ده فلج علتنه مبتلا اولمفل،
کندی اختیاربله خلافتی طابع بالله عبدالکریمه ترک
ایده دک، فراغت، و بر سنه صکره وفات ایتمشدر.
زماننده حجر اسود فرامطه دن آلتوب، کعبه
شریفه اعاده اولمشدی. طبیعت شرعی سنی دخی
اولوب، شو ابکی بیت سیف الدوله بن حمدان حقنده
سولدیکی مدحیه سنه ندر:

تختت سیفا من سیوف کثیره
فلم ار فیها مثل سیف الدوله

اول دیوان اشعارش صوبه آذربایجان، احوال ایشیددی.
شو قطعه اونکدر:

ای رسمین از عنبر سارا زده خالی
مسکین دل من کشت زخاں تو بجالی
مه بدر نماید چو ز خورشید شود دور
من کز تو شو-م دور نماید چو هلالی

مظفر الدین } (ملک اشرف — و ملک
معظم —) « اشرف »

و « معظم » ماده لرینه مراجعت بیوربله.

مظفر الدین افراسیاب } لرزرک انابکانتک
مقرزنجی و صوک

حکمداری اولوب، ۷۶۴ تاریخنده بدری وکن الدین
بوسف شاهه خلف اولمش؛ و زماننده نیورلک
خروج ابدوب، سائر ممالک ایران سره سننده
لرستانی دخی ضبط ایش ایدده، صاحب ترجمه
مقاومت ایتدیکندن، بینه مقامنه ترک ایش ایدی.
۷۹۵ ده وفات ابدوب، بونکله لر بزرکده انابکان
دولتی منقرض اولمشدره.

مظفر الدین شیرازی } مشاهیر علمادان
وطننده اولوب، و وطننده

صدرالدین شیرازی و جلال الدین دوانی کبی مشا.
هیردن فرانشله، کافه علوم شریعه و حساب
و هندسه و هیئت کبی فنونده بدطولی کسب
ایتدکن صکره، دیار رومه رحلتله، قاضیمسکر
بولنان مؤید زاده ابله فقد روابط الفت و انسیت
ایش؛ و مشارالیه طرفندن حضور سلطان بایزید
خانیه قدیم اولنهرق، بعض مدارس مدرسا کبرینه
نصب بیورلمش؛ و بیده کوزلرینه عمی طاری اولغله،
باوز سلطان سلیم خان طرفندن کندیسنه قاعده
تخصیص اولمش ایدی. «نجریده». و «شرح
المطالع». حاشیه لر یازدیغی کبی، هندسه ده
«کتاب اقلیدس» ک مشکلاتنی دخی حل ایدهرک
برحاشیه تألیف ایشدر.

مظفر حسین میرزا } احفاد نیورندن
مشهور سلطان

حسین باقرانک اوغلی و میرزا بدیع الزمانک برادری
اولوب، ۹۱۱ تاریخنده وفات ایدن بدری برینه
برادرله مشترکاً هراتده خراسان تختنه جلوس
ایش؛ و چوق یکمدهن شیبک خان اوزبک ماوواه
النهردن اوستلرینه عسکر سوق ایتکله، آرمه لرنده

زماننده اوج مهورینه واصل اولمش؛ و شاعر شهر
خواجه حافظ شیرازی دخی بونلرک زماننده
باشابوب، و شاه شجاعی مدح ایشدر. آل مظفر
ملوکنک اسامیسیله مبدأ حکومتلری بروجه آتیدر:

۱ امیر مبارز الدین بن مظفر ۷۱۸

۲ شاه شجاع بن مبارز الدین ۷۶۰

۳ سلطان زین العابدین بن شجاع ۷۸۶

۴ شاه بجی بن مظفر بن مبارز الدین ۷۹۰

۵ شاه منصور بن مظفر بن مبارز الدین ۷۹۰الی ۷۹۵

مظفر } (ملک —) « قنر »، « پیرس »
{ و « حاج » ماده لرینه مراجعت. }

مظفر } فرس شعر اسندن اوج ذاتک اسم
{ و مخاصیدر: }

برنجیسی (حاجی مظفر بیگ بن علی رضا
بیگ) ابراندن هندستانه رحلتله نواب تقرب خانک
نوجوهنی قرانمش؛ و بیوک بر رونه نائل اولوب،
ایضای حج شریف ایچون جانب حجازه عزیمت،
واوردان اصفهانه عودت ایشیددی. شو بیت
اونکدر:

سرایای وجودم از عبت شد کف خاک
هما بر ترمه تشست از بی استخوانیا

— ایکنجیسی (میر — حسین) کاشانی

اولوب، شاه عباس زماننده طبابتده کی حدائقله
و حسن خطبله دخی شهرت بولمشیددی. شو بیت
اونکدر:

ما نقد عمر صرف ره یار کرده ایم
حاصل بمر خویش همین کار کرده ایم

— اوچنجیسی (میرزا —) هراتلی اولوب،

علمادان ایدی. فیات الدین کرت و شاه شجاعک
زماننده باشامنه خواجه حافظ شیرازینک معاصر
ایدی. و قاریله برابر طوپراغک اوزرینه اونوره رق
درس و پرک حادنی ایدی. شعر مدکی مهارتیه
مینی کندیسنه خانانی ثانی دبرل ایدی. وفاتندن

واوچ سنه حکومت سوردکدن صکره، وزیر سید شریف عصیان اتمکله، پسنلنده وقوع بولان عیاره ده صاحب ترجمه ۹۰۴ ده مقتول اولوب، وزیر مشارالیه علاه الدین ثانی نامیه نخت نشین اولشدر.

مظفر حسین میرزا } (بن سلطان حسین
میرزا بن چهارم میرزا }
مخصیصه:

برنجیسی استراباد قراسندن اولوب، اشعاری لطیف و تکلفدن تاریدر. شویت اونکدر:

هرچه آمد بنظر عشق من و حسن تو بود
این دو کهر همه جا در صد یکتائیت

— ایکنجیسی هندستانک (کره) قصبه سندن اولوب، فیروز شاهک مقرینندن ایدی. مولانا محمد صوفی، مازندرانی جکرانده صاحب ترجمه تک اشعاری جمع ابله دیوانتی ترتیب ایتدیکنندن، بمضری کندیسنی جکراتلی ظن ایشلدر. شویت اونکدر:

صبح شد صبح سراز خواب کراذ بردارید
باده خواهید و زدل درد کراذ بردارید

— اوچنجیسی (هر علیخان) ملوک صفویه منسوبینندن اولوب، شویت اونکدر:

بسرعت میروم قاصد نمیدام چه بنویسم
حدیث آرزو مندی بصد دفتر نمیکند

— دردنجیسی (میرمحمد سمیع) اصفهانی اولوب، هندستانه رحلتله، آجیر شهری احتسابنه مأمور اولشیدی. شویت اونکدر:

بدر و کعبه و لیرنک جالت نوری بخشد
فروغ شمع رخسار تودر هر خانه می بینم

معاذ } آقی الترجه معاذ بن جبل حضرتلردن
} بشقه صحابه دن بر قاج ذاتک اسمی

اولوب، اک معروفتری بوجه آقی ذکر اولنور:
(ابوخلیه معاذ بن الحارث الانصاری الخزرجی) که (قاری) لقبیه دخی ملقب اولوب، خندق فرزانده حاضر بولنش؛ و خلافت جناب فاروقیه مشارالیه طرفندن مسلمینه تراویج قیلدبرمه مأمور اولانلردن اولوب، جرر وقه سنده ابوهیدالفتی معینده بولنورق، منزهماً عدوت ایشیدی. بده مدینه منوره ده ساکن اولوب، ۶۳ تاریخنده بوم الحیره وقه سنده شهید اولشدر. — (معاذ بن الحارث الانصاری الخزرجی) که والده سنه

واقع اولان عیاره ده صاحب ترجمه ملقب اولوب، استراباده قاچش؛ و اوسنه اوراده وفات ایشدر. بونکله برادر بونکله ملقبوبیتی خراسانده دولت تیموریه ختام و پروب، ملکاری اوزبکک ضبطنه یکمشدر.

بن شاه اسماعیل (ملوک صفویه نسلدن اولوب، والده سی طرفندن دخی نسی شاه نعمه الله ولی به منتهی اولدیغی حالده، قندهار امیری ایکن، عبدالله خان اوزبکک سلطوندن نوهمله، هندستانه قاچهرق، اکبر شاهه اتجا، و قندهاری کندیسنه ترک ابدوب، بعض مناصبه تعیین اولنش؛ و مؤخرأ شاهجان اسمیه دهلی حکمداری اولان میرزا حرم صاحب ترجمه تک قبزی قندهاری بکمی زوج ایش ایدی. طبیعت شریبیه سی دخی اولوب، شویت اونکدر:

بسرکری تو آمد شبته ام را پایسنک
سنگ دل رحیمی که آمد پای این مینا بسنک

مظفر شاه } جکرات حکمدارانندن اوچ
کشینک اسمیره:

برنجیسی ابتدا مظفر خان نامیه دهلی حکمداری سلطان محمد تغلق ثانی جاپنندن جکرات والیسی ایکن، ۷۹۹ ده اعلان استقلال ابله، ۱۵ سنه سلطنت سوردکدن صکره، ۸۱۴ ده وفات ابدوب، نورونی احمد شاه خانی اولشدر.

— ایکنجیسی ۹۱۷ ده بدری سلطان محمود شاه باقریه خلف اولوب، ۱۵ سنه حکومت سوردکدن صکره، ۹۳۲ ده وفات ایشدر.

— اوچنجیسی، محمود شاه ثالثک اوغلی اولتی اداسلیه، ۹۶۸ ده وفات ایدن شاه احمد ثانی بربنه وزیر اعتماد خان سمیه جکرات نختنه اقسام اولنش ایسه ده، ۹۸۰ ده بنه اعتماد خانک دهوتیه اکبر شاه دهلیدن عسکرسوق ابدوب، جکراتی ضبط ایشدر.

مظفر شاه پوربی } بشکاله حکمدارانندن
{ اولوب، عن اصل (سیدی بدر) اسمیه حبشی برکوله ایکن، ۹۰۰ تاریخنده محمود شاهک برخی ضبط ایش؛

ممان } شام خطه سیله حجاز حدودنده وشام
 حجازناك طریقی اوززنده مهم بر
 قطه ده اولورق دمشك ۳۵۰ كيلومتره جنبونده
 سوریه ولایتك شام سنجاغنه تابع قضا مرکزی
 برقصه اولوب، وقتيله خیلی بیوک ومعمور ایکن،
 شمعیکی حالد مرابندن آتیق ۱۰۰۰ قدر اهالیسی
 واردر. لکن اخیراً اوراسی آریجه برسنجاق اتخاذا
 اولغنه، کوندن کونه ترقیسی مأمولدر.

— ممان ونام دیکرله کرکک سنجاغی بقاء
 خطه سندن عبارت اولوب، عین الزرقاء مجراسندن
 عقبه کورفرزیه وحجاز حدودینه دک شریه نهر بله
 بحر لوطک ووادئ عربنه تک شرق جه تنده کی ارضی
 واسه دن عبارتندر. پورل حد ذاتنه قابل هران
 ایسه ده، شمعیکی حالد مرابان النده اولوب،
 اهالیسی یک آز واراضیسی ماملدر. سنجاق :
 سلط، ممان وطفیله اسلم بله اوج قضا به منقسم
 اولوب، برناجیه وه ۲۵ قریه بی حاویدر. مقدا
 شریه تک غرب جه تنده کی نابلس وجین جهنر بله
 برابر بقاء سنجاغی نامیله بیروت ولائنه ملحق ایکن،
 اخیراً شریه تک غربنده کی یرلینه نابلس سنجاغی
 نامیله بیروت ولائنه براغیله رق، اصل بقاء خطه سی
 ممان ویا کرکک سنجاغی نامیله سوریه ولائنه ملحق
 برلوا اتخاذا اولشمدر. « بقاء » ماده سنه دخی
 مراجعت بیور بله.]

معاویه } (بن ابی سفیان صخر بن حرب بن
 امیه بن عبد شمس بن عبد مناف
 القرشی الاموی) کبار صحابه دن وه وافته قلوبدن
 اولوب، پدری ابوسفیان و برادری یزید ووالده سی
 هند ایله برانکده فتح مکه ده اسلامه کلشمدر.
 کندیس ایسه ده اول اسلامه کلوب، پدر ووالده.
 سنک فورقوسندن اسلامتی کتم، وپوم مذکورده
 اظهار ابتدیکنی ادعا ابدردی. هائله سنک وعلی.
 الحصوص پدر ووالده سنک قبل الفتح اسلامه ولخر
 کائنات (صلم) افندمزه زیاده بقض وکینی اولوب،
 ابوسفیان دن اسلامک ترقیساتنه مانع اولغه چوق
 چالیشمش، ووالده سی (هند بنت عتب بن ربیع بن
 عبد شمس الامویه) بدر محاربه سنده هم جناب
 نبوی حضرت حمزه (رضه) ک جگر بلخی دیشله
 قویارمشیدی. مع هذا بعد لاسلام کرکک ابوسفیان

اضافه ابن هرقاء دینکله معروف اولوب، هجرندن
 اول مکه به عزیمته ایمانه کان مدینه لیردندر.
 برادر لری صفو وممـوذ ایله برابر بدر غزاسنده
 حاضر بولنه رق، موی الیها بو محاربه ده شهید
 اولش؛ وکندیس احد وخذق ایله سائر غزواتده
 دخی بولسوب، برروایتده خلافت حضرت عثمان
 زماننده برروایتده صفین محاربه سی اثناسنده وفات
 ایشمدر. ابو جهلی قتل ایدنرکده بریدر.

معاذ بن جبل } (ابو عبدالرحمن الانصاری
 الحزرجی الجمعی) کبار
 صحابه دن وهقبه ثانیده بیعت ایدن بتس انصار دن
 اولوب، بدر واحد وسائر غزواتده معیت جناب
 نبویه بولشمدر. قرآن کریمده وحلالی حرامدن
 تفریقده وسائر خصوصانده اعلم ناس اولدیفنه دائر
 احادیث صحیحه نبویه وارد اولشمدر. کندیسندن
 برچوق احایت شریفه منقولدر. شرف اسلامه
 مشرف اولدقده اون سکر باشنده اولوب، ۱۸ نجی
 سال هجریده وقوع بولان همواس طاعوننده
 ارنحال ایشمدر. کرم وسخاوتله مشهور اولوب،
 دیوبنی یک چوق اولغله، دابنرینک مراجعتی اوززیه،
 مالی تقسیم فرما ایدلش؛ وچاب نبویدن بینه مأمور
 اولوب، ارنحال رسالتناهیده اوراده بولنشمدی.
 ورع وتقواسی حقنده دخی برچوق نوادر منقولدر.
 مذکور طاعوندن کندیسندن اول اولادی مصاب
 اولوب، ذریخی قالمشدر.

معاذ الهرا } (ابو مسلم — بن مسلم)
 مشاهیر نجو بوندن اولوب،
 کسائیدن اخذ علم اتمش، ونخوده قراچ کتاب
 یازمش ایسه ده، نابود اولشمدر. طبیعت شریه سی
 دخی اولوب، اکثر اشماری هجومه دائردر. یک
 چوق معمر اولوب، اولاد واحفادی کندیسندن
 اول وفات ایشمدردی. حقتنه برچوق نوادر
 منقولدر. ۱۸۷ تاریخنده وفات ایشمدر.

معاقر } عنده برقبیله اولوب، ساکن اولدیفنی
 حمله یا بیلان انواب « ثبات معاقریه »
 دینکله مشهور ابدی. افزاندن یک چوق خلق
 مصره انتقال ونوطن ایشمدردی.

معاقی } (بن زکریا النهروانی) « ابوالفرج
 الجری » ماده سنه مراجعت.]

و كرك معاويه اسلامده ثبات ايدوب، زمان سعادت نشان جناب نبويده حسن حركتنده، وحنين غزاسنده دخی حاضر بولمشلردور. معاويه فخر الرسل (صلم) افندمزك كائبلكنده بولمق شرفنه دخی نائل اولمشدر. حضرت ابابكر (رضه) ك زمان خلافتنده شامه عساكر مسلمين سوق اولدندقه، معاويه و برادري بزید بن ابی سفیان دخی ابو عبیده بن الجراح و خالد بن ولید (رضهما) بك ميئننده بولنوب، بزید دمشق جهته حامل نصب اولمش؛ و خلافت جناب فاروقیده بزید وفات ابدنجه، برینه معاويه دمشق حالي اولمش ایدی. حضرت عثمان (رضه) مقام خلافته كنجبه، بتون شام خطه سنی معاويه بك بد اداره سنه و برمشیدی. نوبت خلافت جناب مرتضاه كلدكده، معاويه، جناب مشارالیه حقنده اسكیدن پری طاشیدینی بغض و حسده بناء، بیعتدن امتناع ابله اظهار بی و عصیان ایتدكدن صكره، حضرت عثمان (رضه) ك شهادتدن دخی حضرت علی (رضه) افندمزى مسئول ایتك ایتدوب، دمنی طلب ادعاسنه قالیتمش ایدی. حضرت علی (رضه) بر چوق مخابراله و فصیح خطبه لاله نصیحت ایده رك، كندیسنی طریق وفاق و اتحاد کتیرمکه، و بین الاسلام نفاق و تفرقه دوشورمه مکه جهد ایتش ایسه ده، معاويه ذاتاً، كندی اقرار ابله مثبت اولدینی اوزره، خلافتی قوروش اولدیندن، نصایح واقعه كندیسنه تأثیر ایتدیكندن، نهایت حضرت علی (رضه) دخی كرها محاربه کیریشوب، بیلرنده (صفین) محاربه مشهوره سی وقوع بولمش؛ و بو محاربه ده غمار بن یاسر (رضه) شهید اولنجه، حدیث شریف نبوی موجبجه معاويه طرفك «فته باغیه» اولدیقنده شهه قالمشیدی. آنجق بو محاربه ابله دخی اختلاف فصل اولنه میوب، طرفیندن نصب اولنان حكملر دخی تألیف ینه موفق اوله مدقارندن، و عمرو بن العاص معاويه بی اغرا و تشویقندن خالی قالدیقندن، حضرت علی (رضه) هراق و حجاز و ایران جهتلرنده و معاويه شام و مصر طرفلرنده حكم سورمكده ایدی. حضرت مرتضی (رضه) ك شهادتندن صكره مقامنه كچن امام حسن (رضه) و قارشی دخی معاويه عسکر سوقله، مرافده طرفین

حره کیریشه جگاری زمان، معدن حلم و مرحمت اولان سبط اکرم جناب نبوی، مجرد اراقه دم مسلینه سبب اولماق ایچون، برطاقم شرائط محقه ابله خلافتی معاويه به ترك ایده رك، ایشك ایچندن چكلمش؛ و مع هذا چوق كچه دن معاويه تك القائلیه مسموما شهید اولمشدر.

بووجه معاويه خلافت جناب فاروقیده دمشقده ۴ و خلافت ذی النوربنده بتون شام خطه سنده ۱۲ و خلافت جناب مرتضویده ۴ سنه و خلافت امام حسن زماننده ۶ آی که جماعاً یگرمی یچق سنه امارت سوردكدن صكره، بو سببيله «عام الجماعة» تسمیه اولنان ۱۴ نجی سال هجریده كوفه ده خلافتله كندیسنه بیعت اولنورق، یگرمی سنه دخی اجرای خلافت ایتدكدن صكره، ۶۰ ناربخنده ۷۸ یاشنده دمشق شامده وفات ایتمشدر.

معاويه فوق العاده عقل و ذکاوته، فصاحت و بلافته و قوه ناطقه به مالک، فایله صبور و حلیم و کرم و سخاوتله متصف برذات اولدینی حالده، مجرد حب جاه و حرص و طمعی ساقه سیله بین الاسلام تفرقه به سبب اولمشدر. فخر کائنات (صلم) افندمزك «ان ولیت فاحسن» حدیث شریفیله مأمور اولدینی كوندن اعتباراً خلافت طعمنه دوشمش اولدینی كندیسندن منقولدر. حیفاكه بواصر نبویك اك زیاده اهل بیت نبوی حقنده تمامیله عكسینی ایتلمشدر. اك اول خلافتی سلطنته تحویل ابله، اسلامده دارات و بدبده به ربابت ابدن دخی معاويه در. حق یالکز دمشق امیری ایکن، حضرت فاروق اعظم رومالیلری حیرتده براقان و مشهور اولان طور و قیافت متواضعانه سیله شام و فلسطینی تشریف ایتدكرنده، معاويه بك داراتنی كورنجه، «هذا كسرى العرب» بیورمش اولدینی مشهوردر. زمان امارت و خلافتنده دین اسلامك نشر و ترقیسنه چوق خدمت ایدوب، برخیلی فتوحانه موفق اولمشدر. كندیسندن بر چوق احادیث شریفه منقول اولوب، ابن عباس و ابوالدرداء و سائر صحابه و تابعین كندیسندن روایت ایتلمشدر. وفاتندن اول اوغلی بزیده بیعت ایتدبرمشدر. ابتدا بوبابده جماعت مسلمینی مخیر براقق ایتتمش ایسه ده، هبدرالرحمن بن خالد بن ولید

المطلب بن هاشم القرشي الهاشمي) در، که عهد رسول الله (صلم) ده طوقوب، حفظ و روایت ابده جک سنده دکلیدی؛ و خلافت جناب ذی النورینده ۳۵ تاریخنده افریقیه غزاسنده شهید اولشدر.

معتب } صحابه دن براق ذاتک اسمی اولوب،
معتب } اک معروفلری : عم زاده جناب نبوی (معتب بن ابی امه بن عبدالمطلب بن هاشم القرشي الهاشمي) درکه، برادری عتبه ابله بر ارقع مکه ده اخفا ایندکلیری خالد، جناب عباس (رضه) امر نبوی ابله کندیلرینی بولوب، نزد رسالتپناهیه کتیره مش؛ و اسلامه کلوب، حنین غزاسنده حاضر بولمشلر؛ و نبات ایدوب، معتبک بو محاربه ده بر کوزی مجروح اولمش ایدی. — (معتب بن الحراه) دخی قدماء صحابه دن اولوب، حبشه و بده مدینه منوره به هجرتله بدر غزاسنده بولمش؛ و ۵۷ تاریخنده وفات ایشدر.

معتدل } بحر عیبط — نام دیکرله بحر
معتدل } محیط کبیر (Grand Océan) کره ارضک صو ابله مستور اولان اوج ربینک منقسم بولندیفی بش قسمک اک بیوکدر. پایانسز دینله جک درجه ده واسع بر بحر اولوب، شرقاً آسیقا، غرباً آسیا و آسترالیه ابله محدود اولدیفی خالد، شمالاً بهرنگ بوزاندن بحر مضمید شمالی ابله، غرباً آسیا ابله فلنک جدید بیننده کی جزایر آرلنده بولنسان بوزالردن بحر محیط هندی ابله اختلاط ایدر، و جنوب جهتی ایسه آجیق اولوب، اواردن بحر مضمید جنوبی ابله اشتراک ایدر. بو سییه مبنی (بحر محیط جنوبی) دخی تسمیه اولنور. ۵۰° عرض جنوبیدن ۶۵° ۳۰' ۳۳' عرض شمالیه و ۱۵° ۴۸' ۹۶' طول شرقیدن ۲۴' ۳۶' ۶۹° طول غربیه بر قدر ممتد اولوب، عرضاً ۱۱۵ کسور و طولاً ۱۹۲ کسور درجه وسعتی واردر. بو حدود داخلنده مساحت سطحیه سی ۱۵۸۲۸۴۷۵۸ مربع کیلو. متره اولوب، کره ارضک بر ربی و دکبز قسمک همان نصف دیمکدر. شرق جهتندن آسرقا سواحلی دوز اولوب، بیوک جزیره وشبه جزیره لری اولما. مغله، او جهتدن بحر محیط معتدله مربوط دکبزل

(رضهما) بی ترجیح ایندکارتندن، ابرندی کون مشارالیه معموماً وفات ایشکله، هرکس بزیده بیعت ایشکدن بشقه چاره اولدیفی آکلامشیدی. فخر کائنات (صلم) افسدزنگ کندیسنه و برهش اولدیفی بر کوماکه صاروب، رسالتپناه افندزنگ صافلامش اولدیفی طیرناق کسیکارتیده کوزلرینه و آفرینه قوه رقی دفن ایشلرینی وصیت ایشدی.

معاویه } (بن یزید بن معاویه بن ابی سفیان الاموی) ملوک امویه تک اوچیبی و آل سفیانک اخیری اولوب، بدر وجدینک مکی اولورق، دیانت و قوی و قناعت و انصافله متصف بر ذات ایدی. ۴۲ تاریخنده طوقوب، ۶۴ تاریخنده، بدرینک وفاتی اوزرینه، دمشق شامده مقام خلافته یکمش ایسه ده، قرق کون صکره فراغت ایش؛ و برکوشه به چکلوب، عبادتله اشتغال باشلامش؛ و قرق کون صکره ده وفات ایشدر. بوندن صکره حکومتی مروان بن حکم ضبط ایدوب، ابو سلم خراسانی خروج، و دولت عباسیه تأسس ایدنجبه قدر حکومت بونک نسلنده قالشدر.

معاویه } آنف الترجه معاویه بن ابی سفیانک بشقه صحابه دن بو اسمله براق ذات اولوب، اک معروفلری آنف الترجه معاویه بن خدیجدر.

معاویه بن خدیج } (ابو عبدالرحمن بن صحابه دن و اسراء بنی امیه دن اولوب، مصرده ساکن اولمش؛ و عمرو بن الداصک امریله محمد بن ابی بکر (رضهما) بی شهید ایش ایدی. بده معاویه بن ابی سفیان زماننده و دها صکره افریقیه به اوج غزا ایدوب، بونلرک برنده بر کوزی مجروح اولشدی. ماهر بر قائد اولوب، هله صکره تک ابی باقرله، افریقیه جه خیلی فتوحاته نائل اولمش؛ و مصرده نام و اعتبار قزاقمشیدی. ابن عمر (رضه) دن آز اول ارتحال ایشدر.

معبد } صحابه دن براق ذاتک اسمی اولوب،
معبد } اک مشهورلری عم زاده جناب نبوی اولان (ابو عباس معبد بن العباس بن عبد.

بودر. شمال جهنمه آسریقامک آلاسه شبه جزیره سیله آسیانک قامچاقما شبه جزیره سی آره سنده (آلوتیان) اسمله نسبیج کبی اوزنان برصره آطهله بهرنک بوغازینک جنوبنده و بو ایکی بیوک قطعه آره سنده بحر محیط معتدله مربوط (بهرنک دکیزی) نامیله بر دکیز آپرورلر، که ۱۲۷ ۲۳۲۳ مربع کیلومتره وسعتنده در. سواحل غربیه سنده یعنی آسیا جهنمه دخی برچوق جزیره وشبه جزیره لر بولمغه، بو جهنمه درت دکیز تشکل ایدبور. بونلرک اک شمالیسی سیربه سواحلله قامچاقما شبه جزیره سی و قوروله جزایری آره سنده بولنان (اوخوچق) دکیزدر، که ۶۰۹ ۱۵۰۷ مربع کیلومتره وسعتنده در. اونک آت طرفنده (چاپون دکیزی) بولنیور، که چاپونیه جزایرله قوره ومانجوربه سواحل آره سنده اولوب، ۱۰۴۳۸۲۴ مربع کیلو متره کنیشدر. بونک جنوب غربی جهنمه قوره شبه جزیره سیله چین سواحل آره سنده قره به صوقلش اولان (صاری دکیز) بولنیور، که پیلی و قوره کورفرلرخی دخی حاویدر. بونک ده جنوب غربیسنده چین سواحلله بورتو ویلیپینه جزایری آره سنده ۵۴۰ ۱۲۲۸ مربع کیلو متره وسعتنده اولان (چین دکیزی) بولنیور.

بحر محیط معتدل خط استوا جهنمه پک واسع اولوب، قسم اعظمی منطقه حاره ده بولمغه، بخران قوق اولدیندن، بو بوزدن غائب ایدیک صویک یرینی طونق نیچون، ایکی قطبندن ایکی صونوق آفتی بحر محیط معتدله داخل اولوب، رودتلی سببیه صولری ده کشف و آغر اولدیندن، دکیزک آلندن جریار ایدرلر. بو ایکی آفتیندن شمالدن کلرک بهرنک بوغازندن کیرنی ایکی قوله آریلهرق، بری آسریقای شمالی سواحلنه طاوغری اینر؛ و دیگرکی اوخوچق و چاپون دکیزلرینه کیروب، هر ایکسی ده او سواحلک هواسنی زیاده تیرد ایدرلر. جنوبدن کافی ایسه شرق شمالی به طاوغری ایلریلوب، آسریقامک منهای جنوبنده کی ماجلان جزایرینه اصل اولجه، ایکی قوله بالانقسام بری بحر محیط آتلاسی به کچر، و دیگرکی شمالی و برونک سواحلنی بالایارق، خط استوا به طاوغری چقار. بو آفتیلرک صونوی کچدکاری برلده کی صودن اون اون ایکی درجه ده صونوقدر. بو صونوق آفتیلرک اوستنده اوج بیوک و صیچاق آفتی بحر محیط معتدلی شق ایدبور. بونلرک بری خط (استوا آفتیسی)، بری (هومبولد آفتیسی) و اوچکیسی (قوروسیو) دنان آفتیدر. خط استوا آفتیسی کره ارضک اک بیوک و اک قوتلی آفتیسی اولوب، ۲۶ عرض جنوبی دن ۲۴ عرض شمالی به قدر ۵۰۰ کیلومتره کی اولدینی حالده، تقریباً ۱۴۰ درجه یعنی ۱۵۵۸۰ کیلومتره مک عمده جریانه، کره ارض محیط دائره سنک

بحر محیط معتدل کره ارضک اک درین محللرخی حادی ایسه ده، بحر محیط آتلاسی کبی درینلکی بر دوزی به اولیوب، بعض طرفلری ده پک صیقدر. اک درین محلی قسم شمالیسنده (آلوتیان) جزایرینک جنوبنده و چاپونیه سواحلندن آسریقام سواحل قریبه مک متمد اولان (نوسقارورو) چوقویدر، که درینلکی ۸۰۰ متره به قدر واریر. غرب جهنمه چاپونیه ایله فیلیپینه و کینه جزایری آره لنده دخی درینلکی ۶۰۰ متره راده لنده در. مذکور (نوسقارورو) چقورندن جنوب شرقی به طاوغری آسریقام سواحلله متوازیاً خط استوانک اوستنه قدر پک واسع بر محله دخی قمر دریا ۵۰۰ متره راده لنده دریندر. اک جنوبی طرفلری دخی بودرینلکده در. غرب جنوبی جهنمه آسریقای ایله یکی زلنده

بحر محیط معتدل کره ارضک اک درین محللرخی حادی ایسه ده، بحر محیط آتلاسی کبی درینلکی بر دوزی به اولیوب، بعض طرفلری ده پک صیقدر. اک درین محلی قسم شمالیسنده (آلوتیان) جزایرینک جنوبنده و چاپونیه سواحلندن آسریقام سواحل قریبه مک متمد اولان (نوسقارورو) چوقویدر، که درینلکی ۸۰۰ متره به قدر واریر. غرب جهنمه چاپونیه ایله فیلیپینه و کینه جزایری آره لنده دخی درینلکی ۶۰۰ متره راده لنده در. مذکور (نوسقارورو) چقورندن جنوب شرقی به طاوغری آسریقام سواحلله متوازیاً خط استوانک اوستنه قدر پک واسع بر محله دخی قمر دریا ۵۰۰ متره راده لنده دریندر. اک جنوبی طرفلری دخی بودرینلکده در. غرب جنوبی جهنمه آسریقای ایله یکی زلنده

برشکنی قطع ابدو . بوسیله آفتی آسیای وسطی
سواحلند باغلاهورق ، فیلیپین جزایرینه و یکی کینه
و آسترایه ساحله قدر واصل اولور؛ و کونده حد
وسطی اوزره ۳۰ میل آلوب ، بمنز برلده
روزکارک دخی امدادبله سرعتی زیاده لشیر .
دریناکی دخی ۱۵۰۰ متره رانده لرنددر . منتهای
غربه واصل اولجه ، برقولی آسترایه تک سواحل
شرقیه سنی تعقیب ابله جنوبه طوغری دونه رک ،
آنی لیاژ (هومبولد) آفتیسینه قاریشیر؛ برقولی
شماله طوغری اوزانه رق ، (فوروسویو) آفتیسبله
برلشیر؛ برقوله ملایی جزایری بوغازلی آره .
سندن هند سواحلله طوغری چیره . غربدرکه
بو بیوک آفتینیک ایکی قولی آره سنده آمافور
صورتده عکسی بر آفتی ۶° عرض شمالی ابله
۱۰° عرض جنوبی آره سنده غربدن شرقه
آفور . هومبولد آفتیس جنوبدن کان صوغوق
آفتینیک آت طرفی حکمنده اولوب ، بر و واقو آدور
سواحلنی یالابرق ، ۵° عرض جنوبیده ساحلی
ترکه ، غرب شمالی به طوغری دونه رک ، خط استوا
آفتیسینه قاریشیر . بونت سرعتی کونده ۳۰ کیلو
متره رانده لرنددر . (فوروسویو) آفتیسینه
کانبجه ، بو آفتی فیلیپین جزایرله چین سواحل
آره سنده تشکل ، ودها طوغریسی اولرله طایان
خط استوا آفتیسندن تشب ابله ، شمال شرقی به
طوغری آه رق ، جاپونیه تک سواحل شرقیه سنی
یالادند صکره ، شرقه طوغری دونه رق و آمریقای
شمالی سواحلله تقرب ایدنججه ، شماله طوغری بر
کوچک قول اوزاتیر؛ و قسم کایسی جنوب غربی به
طوغری جریانه ، قالیفورنیه سواحلنی یالابرق ،
مکسیقه ساحلی قارشیدنده بنه غربه طوغری
دونوب ، خط استوا آفتیسینه قاریشیر . بونت
سرعتی کونده ۵۳ ابله ۷۵ کیلو متره آره سنده ،
اکی ۷۵ کیلو متره و دریناکی ۹۰۰ متره در .

بجر محیط معتدل جزایرک کثرتیه ممتاز
اولوب ، غرب جهنده جاپونیه جزایرله فیلیپینه ،
یکی کینه ، پورتنو ، سلب و منتهای غرب جنوبی سنده
یکی زلانده جزایر کبیره سی بولنیور . بولنردن
بشقه اولان آطالری تک کوچک و کومه کومه
اوله رق تک واسع مسافه لده طاغنیق بر حاله
اولوب ، جزایر بحر محیط دینکا ، معروف دولر .
بولر باشلیجه اوج طاقه منقسم اولوب ، شمال غربی
جهنده کیله میقرونسیا (یعنی جزایر صغیره) ،
غرب جنوبی طرفنده کیله ملانسیا (یعنی جزایر
سودانه) ، وسطرده کیله ده پولینسیا (یعنی جزایر
کثیره) نامی و برلیور . بو اوج طاقه کبهری بر
چوق طاقلری حاوی اولوب ، هر طاقه دخی متمدد
آطالردن مرکبدر ، که بولرده حدیث تشکل اراضی
مرجانیدن عبارتدر .

بجر محیط معتدله چوق انهار منصب اولیور؛
چونکه آسیقا سواحلنی بوینججه بریاندن بریانه بر
صه طاغله رتمد اولوب ، بوسلسله تک غربی مانطه سی
دیکنه بحر محیط معتدل ساحلله ایکنکه ، هر نه قدر
بومائه تک باغوری چوق ایسه ده ، اوزون انهار
تحصل ایده جک مسافه سی اولیوب ، آنجق سیل
صورتنده بمنز صول آقار؛ آسترایه تک دخی
او طرفه آقار ابرمانلری و دیگر جزایرک بیوک
انهارنی اولیوب ، یالکز چینک اکثر میاه جابه سی
بودکزه دوکیلور . چین انهارینک ده الک بیوکری :
آدور ، هوا آغ هو ، یانچچه و سواکن ابرمانلیدر .
مع هذا بوبجر محیطک صوبی سائر بوجردن آز

بجر محیط معتدل جزایرک کثرتیه ممتاز
اولوب ، غرب جهنده جاپونیه جزایرله فیلیپینه ،
یکی کینه ، پورتنو ، سلب و منتهای غرب جنوبی سنده
یکی زلانده جزایر کبیره سی بولنیور . بولنردن
بشقه اولان آطالری تک کوچک و کومه کومه
اوله رق تک واسع مسافه لده طاغنیق بر حاله
اولوب ، جزایر بحر محیط دینکا ، معروف دولر .
بولر باشلیجه اوج طاقه منقسم اولوب ، شمال غربی
جهنده کیله میقرونسیا (یعنی جزایر صغیره) ،
غرب جنوبی طرفنده کیله ملانسیا (یعنی جزایر
سودانه) ، وسطرده کیله ده پولینسیا (یعنی جزایر
کثیره) نامی و برلیور . بو اوج طاقه کبهری بر
چوق طاقلری حاوی اولوب ، هر طاقه دخی متمدد
آطالردن مرکبدر ، که بولرده حدیث تشکل اراضی
مرجانیدن عبارتدر .

بجر محیط معتدله چوق انهار منصب اولیور؛
چونکه آسیقا سواحلنی بوینججه بریاندن بریانه بر
صه طاغله رتمد اولوب ، بوسلسله تک غربی مانطه سی
دیکنه بحر محیط معتدل ساحلله ایکنکه ، هر نه قدر
بومائه تک باغوری چوق ایسه ده ، اوزون انهار
تحصل ایده جک مسافه سی اولیوب ، آنجق سیل
صورتنده بمنز صول آقار؛ آسترایه تک دخی
او طرفه آقار ابرمانلری و دیگر جزایرک بیوک
انهارنی اولیوب ، یالکز چینک اکثر میاه جابه سی
بودکزه دوکیلور . چین انهارینک ده الک بیوکری :
آدور ، هوا آغ هو ، یانچچه و سواکن ابرمانلیدر .
مع هذا بوبجر محیطک صوبی سائر بوجردن آز

طولزیدر. صوبنک رنکی کوزل بر صورتده
مائی کورینور.
بحر محیط معتدلک وجودینه دائر اسکی
یونانیلره رومایلرک هیچ بر فکر ومعلوماتری
اولیوب، (ایترا) یعنی بحر احمر تسمیه ایتکاری
بحر محیط هندینک کره ارضک بتون او طرفنی
احاطه ایتمش اولدیفنه ذاهب ایدیلر . بده مدینت
اسلامیه زماننده عرب بحر یون و تجاری چین وهند
چینینک سواحله دک ایلرکله ، بحر محیط کبیرک
وجودنی برنجی اوله رق عربلر آکلامشله ده ،
جغرافیون اسلام دخی بر صورت صریحه ده ذکر
ایتیوب ، بهضاده بحر صین نامیه یاد ایدره ،
حادثا بر دیکز ظن ایتشدر . آمر بقائک کشفنده
قریستوف قولومب کشف ایتدیکی برک آسیا قطعه .
سندن اولدیفنه مطمین اولجه ، بونک اونه سنده
یعنی ضربنده بر دیکر دیکز اوله جفته ذاهب اولمش ؛
اورابه کیمک ایچون بر بوزاز بولغه چالیشمش
ایدی . نهایت اون آلتنجی قرن میلادی اولاننده
اسپانیه سردارلندن (واسقونوز) یانامه بوزازینک
برطاغی اوستندن بحر محیط معتدل کوردیکی کئی ،
متعاقباً مکسیقه بی ضبط اله سواحل غربیه سنه این
اسپانیولار دخی بحر محیط مذکور کوروشلدر .
متعاقباً پورتیکز قبودانلندن مشهور (ماجلان)
آمر بقائک منتهای جنوبنده کندی اسمیه تسمیه
اولنان بوزازی کشف اله ، اشبو بحر محیطی
کوروب، سکونت و اعتدالی نظردقتی جلب ایتکله ،
بوکا (پاسیفیک) یعنی « معتدل » و یا « ساکن »
نامی ویرمشدی . چوق کیمه دن بر اسپانیول کیمی
فرطونه طرفندن اورادن مکسیقه سواحله قدر
آتلغله ، بلا اختیار بحر محیط معتدله ایلك سیاحتی
ایدوب، آمر بقائک سواحل غربیه سنی طولاشمشدی .
آز وقت صکره اسپانیول و بده انکیز کیلری
ماجلان بوزازندن مرورله ، شرفه طوغری بولارنده
دوام ایدره ، فیلیپینه وملوک جزایرینه و آسترالیه
وچین سواحله قدر کیمکله باشلامش ؛ و بحر محیط
کبیرک درجه وسعتی آکلامش ایدیلر . پورتیکز لیلر
دخی بری طرفدن آفریقا وهندستانی طولاشرق ،

غرباً بحر محیط معتدله داخل اولشلردی . بیه اون
آلتنجی قرن میلادی داخلنده دور طالم اجرا
اولوب، بحر محیط معتدل تمامیه معلوم اولمشدی .
اوقتندن بری کشفیات ونخریات بر برینی ولی
ایده رک ، بوکونکی کونده بوواسع یحرک مجهول
هیچ بر نقطه سی قالمشدر . بوکون بو بحر محیطده
دائمی صورتده ایشلین جاپون و آمریکا و آسترالیه
واپور بله چین و جزایر بحر محیط کبیرندن بشقه ،
آوروپایلرک دخی مقنن صورتده اورالزه آمدشد
ایدر اون اوج واپور قومپانیله لی واردر ، که
بونرک جمله سی سوبش جدولندن ایشلر . بحر محیط
مذکور شق ایدر متعدد تلفراف جبلری دخی
واردر .

معتصم بالله } (محمد بن التوکل بن المعتصم بن
هارون الرشید) خلفاء عباسیه تک
اون اوچنجیمی اولوب ، ۲۳۳ تاریخنده طوغمش ؛
و ۲۵۲ ده ، عمی مستعین بالله احمددن صکره
تخت خلافته جلوسله ، اوج بیق سنه اجرای
حکومت اله ، ۲۵۵ تاریخنده وفات ایدرک ،
سامرا ده دفن اولمشدر . ملیح الوجه ، ادیب وشاعر
بر ذات ایدی .

معتصم بالله } (ابو اسحق محمد بن هارون .
الرشید) خلفاء عباسیه تک
سکزنجیمی اولوب ، ۱۸۰ تاریخنده دنیا به کلش ؛
ورادری مأمون زماننده ولی عهد اولغله ، ۲۱۸
تاریخنده ، مشارالیه وفاتی اوزرینه ، تخت خلافته
جلوس ایتمش ؛ و ۸ سنه اله ۸ آی اجرای حکومت
ایتدکن صکره ، ۲۲۷ ده سامرا ده ارتحال
ایتشدر . فوق العاده بر قوته مالک مهیب و جسور
بر آدم ایدی . بودخی مأمون خلیفه کبی معتزله
اعتقادینه تابع اولوب ، خلق قرآنه قائل ایدی ؛
وبوکا قائل اولیان علمایی تهذیب ایدوب ، بو اعتقادی
زورله قبول ایتدیرمهک چایشیردی . بعض اشعاری
واردر . بر چوق فتوحات ایدوب ، روم یعنی آناتولی
دیارنده کی (صمویره) بی دخی ضبط ، و امپراطور
تئوفیلی مغلوب ایدره ، ۳۰۰۰۰ عسکرینی اتلاف
ایتشیدی . خلفاء عباسیه دن اک اول ترک عسکری

ترتیب این بو ذات اولوب، جمع ابتدیی عسکری
بفداد استیجاب ایتمه کله، سامرا دینان (سرمن
وای) شهر بی دخی تأسیس، و معسکر اتخاذ
ابدیه رک، کندیسی دخی اکثریا اوراده اقامت
ابدردی .

— مصدره اسماً خلافت ابدن عباسیلرک
سکزنجیسی (زکریا بن ابراهیم) دخی معتصم اقبیله
ملقب اولوب، ابتدا ۷۷۹ ده و ثانیاً ۷۹۱ ده
مقام خلافته کیمش؛ و برنجی دفته سنده برقاچ آی
ایکنجی دفته سنده ایسه ۱۶ سنه خلافت نامنه
بو انمشدر .

معتصم بن صمادح } (ابو یحیی محمد بن
احمد نجیبی) اندلس
طوائف ملوکندن اولوب، جدی محمد بن احمد بن
صمادح ملوک اموه دن مؤید هشام بن حکمک زماننده
وشقه والیسی ایکن، اورادن اخراج اولنمشیدی .

اوغلی یعنی صاحب ترجمه تک پدري (ممن) سر به
صاحبی عبدالعزیز بن ابی عامرک قابنی اولغله،
سفره عزیمتنده سر به ده وکیل براغبله رق، شهر
مذکور دی ضبط ایتمش؛ و صاحب ترجمه ملک
مذکورده پدربنه وارث اولوب، کندیسی عادل

و کریم و سر حمتلی بر ذات اولغله، مالکنی حسن
اداره ایتمش؛ و سرابی مجمع شعرا و علما اولمشیدی .

امیر المؤمنین یوسف بن تاشفین اندلسه یکدیکننده،
صاحب ترجمه معتصم بن عبادله برابر کندیسنه

مطاوحت و معاونت ایدنلردن بولنش ایسه ده، بده
مشارالاهک معتصم حقتنده فکر و نیتی دیکشمکله،

صاحب ترجمه دخی معتصمله برابر اطاعتندن خروج
ایتمش؛ و یوسف بن تاشفین سر به بی محاصره ابدوب،

ضبط ایتمک اوزره ایکن، خسته بولنان معتصم
۴۸۴ تاریخنده وفات ایتمشدر . حتی دشمنلرک

تقریبی کورنجه، اجلک تانیسنه جانی صقیله رق :
« نفس علینا کل شیء حتی الموت » دیدیکی مشهوردر .

کندیسی ادب و شاعر بر ذات اولوب، بعض
اشعاری سر ویدر . شهراء عصرینک کندیسی

حقتنده بر جوق مدحیه لری دخی وارددر .

معتصم بالله } (احمد بن الموفق بن المتوکل
بن المعتصم بن هارون الرشید)

خلفاء عباسیه تک اون آلتنجیسی اولوب، ۲۴۳ تاریخنده
طوغمش؛ و ۲۷۹ تاریخنده، همی معتصم علی الله

احمدک وفاتی اوزربنه، تخت خلافته جلوس ایتمش؛
و ۹ سنه ابله طقوز بیق آی حکومت سرور دکن

صکره، ۲۸۹ ده وفات ایتمشدر . قوی البیسه
وفوق العاده جسور و صاحب هیبت و وقار ومع هذا

صوگ درجه ده عادل و معارف پرور بر ذات اولوب،
اخلاقی زماننده کی سوء استعمالاتک نتایجنی اصلاح

و تعمیر، و ممالکنک هر طرفنده اساسینی تأمین،
و ویرکیلری تقیس ایلمش؛ و قرامطه تک حقتندن

کلوب، کعبه معظمه بی تعمیر ایتمش؛ و دولت
صغاری به دخی ختام و برهش ابدی . هلم و ادبانی

جایه و تطیف، و منتسبین اهل بیت نبوی بی توفیر
ابدردی . طبیعت شمر به سی دخی اولوب، بعض

اشعاری منقولدر .
— مصدره اسماً خلافت ابدن عباسیلردن

دخی ایکی کشینک لتی اولوب، برنجیسی (ابو بکر
بن مستکنی بالله سلیمان) ۷۴۹ دن ۷۶۲ به قدر

۱۳ سنه، و ایکنجیسی (داود بن المتوکل علی الله
محمد) ۸۰۸ دن ۸۱۵ تاریخنده تک ۷ سنه خلافت
ایتمشدر .

— [« عباد » ماده سنه دخی مراجعت .]

معتصم بالله } (محمد بن عباد) [« ابن
عباد » ماده سنه مراجعت .]

معتصم علی الله } (احمد بن المتوکل بن
المعتصم بن هارون الرشید)

خلفاء عباسیه تک اون بشنجیسی اولوب، ۲۲۹
تاریخنده طوغمش؛ و ۲۵۶ ده، هم زاده سی

مهتدی باللهک وفاتی اوزربنه، تخت خلافته جلوس
ایتمش؛ و ۲۳ سنه حکم سرور، امور اداره بی

مدبر الملکی اولان برادری موفق بالله طلحه تک
بدینه ترکله، خراسانده امراء صغاریه و مصدره بنی

طولون قفرد ایتمش اولدقلری کبی، بصره ده دخی
قرامطه ظهور ایتمشیدی . ولی عهدی بولنان مشار

ایله موفق بالله کندیسندن اول وفات ایتمکله،
بو تک اوغلی آنف الترحمه معتصم بالله خانی اولمشدر .

معدن { (ونام دیگرله جیدیه) قونیه
ولایتک نیکده سجاغنده وسجاغک

منتهای جنوب غریبسنده برقصا اولوب، ایچنده
بولنان مشهور بلغار (و طوغریسی بوزا) طاغی
معدندن طولانی بواسطه تمیبه اولمشدر. قضا
۴۳ قریه دن عبارت اولوب، ۲۰۰۰۰ قدر
اهالیسی واردر. اراضیسی اولدقیجه منبت اولوب،
حبوبات متنوعه ایله سبزه ومیوه لرك انواعی حاصل
اولور. معمولات صنایعسی کایم، سجاده، عبا،
چوراب وسازردن عبارتدر.

معدن { (یاخود آق طاغ معدنی) آقره
ولایتک بوزغاد سجاغنده و بوز.

غادک ۷۵ کیلومتره جنوب شرقیسنده قضا مرکزی
برقصبه اولوب، ۳۰۰۰ قدر اهالیسی واردر.

— معدن قضایسی سجاغان وولایتک منتهای
شرقنده اولوب، اراضیسی وعلی الخصوص شرق
جهتی طاغانق واورمانلق، وغرب طرفی مخاطدر.
قریل ایرماغه تابع دلیمجه ایرماغه دوکیان قوناق
صوبی ویشیل ایرماغه تابع برابکی جای بوقضادهکی
آق طاغدن نیمان ایدر. اراضیسی منبت اولوب،
حبوبات متنوعه ایله سبزه ومیوه لرك انواعی حاصل
اولور. قضایه نامنی قزاندبران سیمی قورشون
معدنی مقدا دولیمجه جیقا اولمقده ایکن، اخراجی
بولرینک فقدانندن طولانی مصارفنه تقابل اوله.
میوب، ترک اولمشدر. قضایک اهالیسی ۲۲۹۴۲
کشی اولوب، ۲۵۰۹۰ ی مسلم ترک، ۴۹۹۰ ی
ارمنی، ۲۰۳۰ ی روم و ۲۳۲ سی چنکانه در.
قضا داخلنده ۲ جامع، ۲ مدرسه، ۵ کلیسا، ۳
مسلم و ۶ غیر مسلم مکتبی موجود در.

معروف { فرس شهراشدن بش کشینک
مخلصیدر :

برنجیسی تبریزی اولوب، شویت اونکدر :

وقت اجلم ناله نه از رفتن جانست
ازیار جدا میشوم این ناله از آنست

— ایکنجیسی اصفهانی اولوب، شویت
اونکدر :

درجهان هیچ دلی نیست که افکار تونیست
هیچ آزاد ندیم که گرفتار تونیست

— اوچنجیسی بغدادلی اولوب، شویت جمله
اشعارنددر :

ز ترک چشم تو هر پیر غمزه کاند دست
درون سینه نشست آنچنان که دل میخو است

— دردنجیسی (محمد طاهر) کشمیری اولوب،
شویت اونکدر :

قتیل عشق نهئی آرزوچه میداری
دل دونیم نداری رفوچه میداری

— بشنجیسی (محمد عالم) بنه کشمیری اولوب،
شویت اونکدر :

در وطن شعله ادرک کسی سر نکشد
آتش سنک کی ازدامن کوه افروزد

معروف کرخی { (ابو مجنوظ — بن
فیروز) مشاهیر اولیاء.

اللهدن وکبار صوفیوندن اولوب، امام علی رضا
بن موسی الکاظم (رضه) ک آزادلیسی ابدی.
ابوبخی عن اصل نصرانی المذهب اولوب، صاحب
ترجمهی صباوندنه، مذهبنی تعالیم ایچون، برمله
تسلیم ایتمش اولدقلری حالد، معلم جناب حق
ایچون حاشا «اوچدر» دیدیکه، معروف «بردر»
دیه جواب و برر، ومعلم ضرب ایتمکجه، بنه بو
سوزخی تکرار ایله، اصرار ایدرمش. نهایت
ابوبخی خانه سنی ترکله، جناب امام همامک یانسه
کیدهرک، شرف اسلامله مشرف اولمش؛ وبعده
خانسه سنه عودتله، ابوبخی دخی اسلامه کتیرمش
ابدی. تحصیل علم ومعرفت ایله، باطنی دخی
تصفیه ایدوب، برکون کوفه ده ابن سماکک وعظمدن
ایشیتدیکی برکلام حقیقت ایشالیدن او یانه رق، آلایش
دنیا بی ترک، وزمره صوفیونه التحاق ایتمشدی.
اقوال واحوال عارفانه سی مشهور اولوب، حقتنده
یک چوق نوادر منقولدر. کبار مشایخدن سری
سقطی حضرتلری جمله مریدانندن بولنمشدر.
۲۰۰ تاربخنده ارتحال ایدوب، بغدادده قبری
زیارتگاه عمومی بولنمشدر. بغداد جوارنده کی
(کرخ) بلده سنه نسبتله (کرخی) دینلشدر.

معرفة النعمان { (یاخود مره) حلب ولایت
{ وسجاغنده وحلبک ۸۴

کیلومتره جنوب غریبسنده قضا مرکزی بر قصبه
اولوب، ۵۹۰۰ اهالیسی، اسکی بر قلعه سی، ۱۶

جامع شريفى ، ۱۵ مجدى ، ۲ مدرسه سى ،
 ۱ كتيخانه سى ، ۴ حامى ، ۱ خانى ، ۳۰۰ دكانى ، ۴
 فرونى و ۱۰ بوبه خانه سى وارد ر . اسكى بر شهر
 اولوب ، اسكى رومالير زماننده (خاليس) ايميله
 معروف ايكن ، صباه دن (نمان بن بشير)
 اوراده ساكن اولغله ، مشارالهم نديله ممره النمان
 تسميه اولمشدر . سورينك جانينده حضرت بوشع
 بن نون (عم) ك قبرى بولديغى متواتر اولوب ،
 آنجق نبي مشارالهمك نابلسده مدفون اولديغلك
 محقق بولديغنى ياقوت حوى بيان ايدور . بوقصبه
 اعظام شعمرادن (ابوالملاء المعرى) نك و معرى
 نسبتيله معروف ديكر بر چوق مشاهيرك مسقط
 رأسى بولمشدر . شاعر مشاراليه اوراده مدفوندر .
 — ممره قضاسى سنجاق و ولايتك منتهاي
 جنوبنده اولوب ، جنوباً سوربه و لايتيله ، غرباً
 جسر شعور ، شمالاً ادب ، شمال شرق طرفندن
 باب ، شرقاً دخى رقه قضايله محدوددر . اراضينك
 قسم جنوبيسى بر آرز عارضه لى و قسم شماليسى دوز
 و آجق اولوب ، بو جهته حايدن كان (قوتى)
 نهري كسب نوسمه بطافق بر كول تشكيل ايدور .
 بوكولك اطرافى يك منبت اولوب ، قضائك اكثر
 قراسى كولك اطرافنده در . طوراغى منبت اولوب ،
 باشليجه محصولانى : بغدادى ، آرمه ، دارى ، سيسام ،
 نخود ، مرجك ، بقله ، باموق ، زيتون ، اوزوم ،
 انجبر ، نار ، الما ، جوز ، قاؤن ، قارپوز و سائرده دن
 عبارتدر . حيوانات اهليه سى : كچى ، قيون ، صيغير ،
 بيكير ، مركب ، استر ، دوه و سائرده دن عبارت اولوب ،
 خيلى مقدار ياغ و پنبير ايله بياغى ، كچى قىلى و دوه
 توي اخراج اولنور . حيواناتك چوغنى موالى ،
 حديدى و ابو خالد عشيرتلىنك تحت تصرفنده در .
 آربرلىده چوق اولوب ، بال و بال موى چيقار .
 حاصل اولان ياموقدن داخل قضاده بعض منور .
 چات باييار . بوندن بشقه بوكدن دخى عبا و مشلج
 كچى بعض شيلر ننج اولنور . زيتون ياغى اخراجى
 و مذكور كوله باليق صيدى و باليق يورطه سى
 اعمالى دخى اهالينك باشليجه منابع نروتنددر .
 اهالى قضا ياكز ۱۲۰۳۲ كشيدين عبارت اولوب ،
 بونترك آنجق ۲۰۰۰ى خرستيان و قسورى اسلامدر .
 لسان محلى هر بجه در .

معرى } « ابوالملاء معرى » ماده سنه
 { مراجعت بيوريله .
 معز } فرس شعرا سنندن ايكي كشينك
 { تخلصيدور :
 برنجيسى (ميرمحمد معز الدين) كاشان ساداتدن
 اولوب ، اكبر شاه زماننده هندستانه رحلت ايتمش
 ايدى . شويت اونكدر :

يك نظر ز تو قانع شديم و نكذارند
 زهى قناعت ناشق زهى صرمت مردم

— ايكنجيسى (شيخ معز الدين) هندستانده
 لکهنو مضافتدن اولوب ، اون اوچجى قرن هجرى
 اواسطنده وفات ايتمشدر . شويت اونكدر :

رفت بجنون از جهان سواز غم ناساز ماند
 تاوك ييسد لى در كان ناز ماند

معز الدوله } (ابوالمحسن احمد بن بويه)
 } آل بويه ملوكنك اوچجيسى
 عد اولنوب ، مؤسس دولت اولان عماد الدوله
 هليك برادريدر . مؤسس مشارالهمك اميرله كرمان
 و سيستان جهتلىنى فتح ايدوب ، بو اتاده محاربه نك
 برنده صول الى و صاغ النك برقاج باره نى كمش
 اولغله ، (اقطع) لقبيله ملقب ايدى . بعده اهواز
 و بصره و واسط جهتلىنه حاكم اولوب ، ۳۳۴ ده
 بغداده داخل اولمش ؛ و خليفه مستكفى نى اسقاط
 ايدرك ، كوزلرته ميل چكدير دكدن صكره ، برته
 چكن مطيع لاصرائه زماننده اميرالاصراق ايتمشدر .
 ۲۱ سنه هرافده حكومت سروردكدن صكره ،
 ۳۵۶ تاريخنده ۵۳ ياشنده وفات ايتمشدر .

معز الدين } (ابوالمحسن محمد) ملوك كرتك
 } بدنجيسى واك بيوكارى اولوب ،
 ۷۳۲ تاريخنده ، برادرى ملك حافظدن صكره ،
 هراتده موقع امارته كچمش ؛ و ۷۳۶ ده سلطان
 ابو سعيدك و بنى اوزربنه ، اعلان استقلاله ، كندى
 نامه خطبه اوقوده رق ، خراسان و غورستان
 حكمدارى اولمش ؛ و ۷۴۳ ده سربردارندن وجيه
 الدين مسعود ايله جنك ايدوب ، قال كمش ايدى .
 كمال عدالت و شوكتله ۳۹ سنه حكم سروروب ،
 ۷۷۱ ده وفات ايتمشدر . سمد الدين قناتزائى
 « مطول » ى بو نك نامه يازمشدر .

معز الدین عمر شیخ } [« عمر شیخ »
 جعت بیوربله .] { ماده منه مرا .

معز الدین محمد } (میر -) مشاهیر خطا .
 طیندن اولوب ، بیك
 یتدن عبارت بر رساله سی اون بیك آلتونه صا .
 تلتیدی . ۹۹۳ تاریخنده بر حیات ابدی .

معز بن بادیس } (بن منصور بن بلکن
 بن زبری بن مناد الجبری
 الصناجی) افریقیه و مغرب جهتلرنده حکومت سورن
 نبی زبری ملوکندن اولوب ، ابتدا مصرده ملوک
 فاطمیہ تک تحت تائیمتده بولنش ؛ و بونلردن حاکم
 باسرا لله طرفندن کندیسنه شرف الدوله عنوانی
 ویرلش ایکن ، بعده بونلرک خطبه سنی رفع ابله ،
 خلفاء عباسیه نامنه خطبه او قومنش ؛ و او رفته قدر
 مغربده مذهب حنفی غالب ایکن ، صاحب ترجمه
 مذهب مالکی فی قبول ایشدره رک ، تممنه سبب
 اولمشدر . طلم و معارف پرور بر حکمدار اولوب ،
 دائره سی بجمع علما و ادبا ابدی . ۳۹۸ ده منصور به ده
 طوغوب ، ۴۰۶ ده محمد به ده کندیسنه بیعت اولنش ؛
 و ۴۵۴ ده قبروانده وفات ایشدر .

معز لدین الله } (ابو تیمم معد بن منصور
 بن قائم بن هدی) فاطمیو .
 تک دردنجیسی اولوب ، مصری فتحله قاهره فی پایخت
 اتخاذا ایدن کندیسیدر . ۳۱۸ تاریخنده مهد به ده
 طوغوب ، پدری زماننده ولی عهد بولنمله ، ۳۴۱
 تاریخنده ، پدر بک وفاتی اوزربنه ، تخت موروثنه
 جلوس ایدرک ، ابتدا بلاد موروثه سی اولان
 افریقیه تک هر طرفنی کزوب ، اسایش وامنیق تقرر
 ایشدردکن صکره ، عسکر بی تنسیق ابله جوهر
 قائدی مکمل بر اردو ابله مغربه کوندره رک ، بحر
 محیطه قدر اولان بتون آفریقا ممالکنی فتح ،
 وفاس و سجلماسه حاکم لرنی مهديه به نقل
 ایش ابدی . بعده ۳۵۸ ده دها بیوک بر
 اردو ترتیب ابله ، بنه مشارالیه جوهر قائد
 قیادتیه جانب مصره اعزام ایدرک ، اوصرده
 کافور احشیدی وفات ایش ؛ و مصر قحط و وبادن

خراب اولش اولدینی حالده ، جوهر کمال سهولته
 خطه مصره بی و اوکا تابع اولان شام و حجازی
 ضبط ایدوب ، قاهره شهر بی تأسیس ایش ؛
 و معزی قاهره به کلکه تشویقه باشلامش ابدی .
 نهایت ۳۶۲ ده معز مصره داخل اولوب ، ابا
 و اجداد بیک نشر لرنی دخی اورابه نقل ابله ، فی اید
 قاهره فی پایخت اتخاذا ایشدر . مغربده ۲۱ و مصرده
 ۳ که جمآ ۲۴ سنه حکم سوردکن صکره ،
 ۳۶۵ ده وفات ایشدر . قافل و مدبر و طلم و شاعر
 بر ذات ابدی .

معزی } (محمد بن عبد الملك امیر -)
 مشاهیر شعراء فرس دن اولوب ،
 سمرقند لیدر . سلطان ابراهیم بن مسعود غزنوی
 زماننده ظهور ایدوب ، بعده سلطان جلال الدین
 ملکشاه سلجوقی زماننده ترقی ایش ؛ و سلطان
 معز الدین سنجر زماننده امیر الامرا و ملک الشعرا
 اولوب ، بیوک شان و اعتبار قزاقمش ابدی . سلطان
 مشارالیه ک و اواخر ایلده ۵۴۲ تاریخنده مروده
 وفات ایشدر . مرتب دیوانی واردر . سلطان
 مشارالیه بر کون هلالی کورسی اوزربنه بداهه
 سوبلدیکی شو رباعی جمله اشعار نندر :

ای ماه چو ایرون یاری کوئی
 یا هیچو کمان شهر یاری کوئی
 نعلی زده از زر عیاری کوئی
 در کوش سپهر کوشوادی کوئی

معزی * لیک } بو دخی ایران شعرا سندن
 اولوب ، شو بیت کند -
 یسنکدر :

در مانده میروم ز سر کوی یار خویش
 آری بدل ترفت کسی از دیار خویش

معصوم } فرس شعرا سندن درت کشیک
 مخلصیدر :
 برجیسی (شاه معصوم لاری) طبابتله مشغول
 اولوب ، درویشانه بر عمر سورمشدر . شو بیت
 اونکدر :

بس که در عشق تو خورد از پنبه شفتی فشار
 استخوانم شد بر تک شاخ آهو تا بدار

— ایکنجیسی لاهورلی اولوب ، قاضی ابو -

المالیک اوغلیدر، و سرقندی اوراجه زیارتگاهدر .
شو بیت اونکدر :

مرده حسرت بردآن دم که بری دست بتیخ
کین عطا رورئ آست که جانی دارد

— اوچنجیسی تبریز میرزالندن اولوب ،
دفاغانه هندستانه سیاحت ایتشیدی . شو بیت
اونکدر :

پدر پیر ز عیب پسران می لرزد
بهر چون کشت خطا پشت کمان می لرزد

— دردنجیسی (میر معصوم) همدانلی
اولوب، میر رفیع الدین حیدر معماکنک اوغلیدر .
شو بیت اونکدر :

کوبند پیشش آید از هر چه کسی کرزد
از یاد میگزیم شاید که پیتم آید

(ملا محمد —) اونجی قرن
معصوم (هجری مشاهیر شمراسندن
اولوب ، خراسانلی اولدیغی حالده ، دیار رومه
هجرتله طریق قضا به سلوک ایدرک ، روم ایننده
بعض ملالتلرده بولتشدی . فارسی و ترکی کوزل
اشعاری واردر . شو بیت اشعار ترکیه سندنر :

قیه بر دولت وصلندن اولهسک محروم
اول مهک یوننه ویر حاصلکی ای معصوم

(میر —) هندستان
معصوم بهکری (شمراسندن واکبرشاه

وجالندن اولوب، سرتب دیوانی، «مخزن الاسرار»
نظیره اولهرق «مدن الافکار» عنوانیله برمنظور .
مهمی و بر «تاریخ سند» ی واردر . ۱۰۱۵
تاریخنده بهکرده وفات ایتشدر .

(ملک —) [«نورانشاه»
معظم (ماده لرته مراجعت اولنه .]

(ملک — شرف الدین بن الملك العادل
معظم) سیف الدین ابی بکر بن ابوب شادی
شامده حکومت سورن ملوک ابویه دن اولوب ،
صلاح الدین ابوینک برادر زاده سی و مصرده حکومت
سورن ملک کامل ناصر الدین محمدک برادر پدر .
۶۱۵ تاریخنده ، پدرینک وفاتی اوزربنه ، شامی
ضبط ایدرک ، اون سنه حکومت سورمش ؛ واهل
صلیب فرنگارینک دیماطدن اخراجچون برادرینه
امداد ایدوب ، فلسطینه دخی اهل صلیبه قارشی

کمال موفقیتله حرب ایدرک ، قیساربه بی استرداد
ایتمش ایدی . نصف اولغله ، اهل صلیبه فرصت
و برمشدی . ۶۲۵ ده ۴۹ یاشنده وفات ایدوب ،
اوغلی ملک ناصر شامده خلی الموش ایسده ،
مؤخرآ بادیه عربانه الحاق ایتشدر .

(ملک — مظفر الدین ابو سعید
معظم) کوکوری بن ابی الحسن زین الدین
علی بن بکتکین (پدری موصل اتابکانی امراسندن
اولوب، بونلرک نامنه جزیره و کردستان جه تیرنده
بر جوق برلر ضبط ایتدیکی حالده ، یالکز اربلی
کندی نفسچون محافظه ایتمش ؛ و وفاتنده صاحب
ترجه اربله خانی اولوب . آتجی اتا بکی بولسان
بجاهد الدین قایماز کندیسنی ، نااهلدر دیه ، اربلدن
اخراجله ، برادری (زین الدین ابوالمظفر یوسف) ی
یرینه اقامه ایتمش ؛ و صاحب ترجمه بنفادده و بعده
موصله کیدوب، صاحب موصل سیف لدین غازی
بن مودود طرفندن حراغه نصب اولنش ؛ و بعده
صلاح الدین ابویبه اتساب ایدوب، بونک طرفندن
۵۷۸ ده رهاورقه دخی صاحب ترجمه به اعطا ،
و همشیره سی (ربیعه خاتون بنت ابوب) تزویج
اولغله ، ایتشته سی اولوب، اهل صلیب محارباننده
صلاح الدینک میننده بولنش ؛ و ۵۸۶ ده برادری
وفات ایتمکه ، اربله نصب اولنهرق ، شهر زور دخی
کندیسنه الحاق اولنشدی . طول عمرله ممر اولوب،
چود و کرمله شهرت بولشدر .

(هند شمراسندن اوج ذاتک
معظم) مخلصیدر :

برنجیسی (خواجه —) جلال الدین اکبر
شاهک دایسی اولوب، حدت آرمهنده زوجه سی
قتل ایتمکه ، اکبر شاه طرفندن قصاصاً اعدام
اولنشدر . شو بیت اونکدر :

درد دلرا نتوان پیش تو ای جان کفتن
حقی دارم ارین درد که نتوان کفتن

— ایکنجیسی (محمد —) هندستانک اکبر
آباد شهرندن اولوب، متوکل بر آدم ایدی . اون
اوچنجی قرن هجری اواسطنده ۶۰ یاشنده وفات
ایتشدر . شو برابکی بیت برنت شریفندنر :

بهر ترویج نجی سرور ملک تقدیس
افسر فرقت رسول قبله دین داس رئیس
حضرت احمد مرسل که اساس افلاک
دارد از بارقه جلوه نورش تأسیس

— اوچیبسی (معظم هلیخان) چهار خطه سی
کبراستندن اولوب، شوییت اونکدر:

بروز یکسی دیوانکی آمد بکار من
که شد از سنک طفلان جمع اسباب فرار من

مَعْقِل { (ابوعبدالرحمن — بن سنان الاشجعی)
فضلا و اقیاء صحابه دن اولوب،

فتح مکهده حاضر بولنش؛ و بمده مدینه منورهده
ساکن اولوب، بزید بن معاویه به بیعتدن امتناع
ایتمکه، بوم الحزبهده مسلم بن عقبه المرئی طرفندن
شهید ابدلشد. صاحب ترجمه ابله برابر بوم مذکورده
مرفوم مسلم طرفندن فضل بن عباس بن ربیع
بن الحارث بن عبدالمطلب، ابو بکر بن عبدالله بن
جمفر الطیار، ابو بکر بن عبیدالله بن عمر الفاروق،
یعقوب بن طلحه بن عبیدالله، عبدالله بن زید بن
حاصم (رضهم) و سائر متهمینان شهیداً اعدام
اولنشد. — (معقل بن یسار المزنی) دخی
متهمینان صحابه دن اولوب، بصرهده ساکن اولمش؛
و معاویه نیک و اواخر سلطنتنده و یا بزیدک زماننده
وفات ایشدر. و بصره قربنده کی (نهر معقل)
بو نیک اسمیله تسمیه اولنشد. — بواسطه صحابه دن
دیگر برقاچ ذات دها وارد.

مَعْلَاة { مکه مکرمه ابله بدر آره سننده
بر در.

مَعْلَايَا { موصل مضافاتندن جزیره ابن صمر
قربنده کوچک برقصه ایدی.

مَعْلَقَرَه { (Malgara) ادرنه ولایتیک
تکفور طاغی سخاغانده و تکفور

طاغناک ۶۰ کیلومتره غرب جنوبیسنده قضا امرکری
برقصه اولوب، ۳۰۰۰ اهالیسی، ۷ جامی، بر
مسجدی، خرخاب مدرسه سی، ۲ تکیه سی، برقاچ
تربه و زیارتگاهی و اطرافنده وقتیله دها بیوک
بولنش اولدیفنه دلالت ایدر بعض خرابه لری
وارد.

— مَعْلَقَرَه قضای شرقاً نفس تکفور طاغی،
شمالاً خیره بولی قضا لریله، شمال غربی جهتندن
ادرنه، جنوباً دخی کایبولی سخاقلریله محدود اولوب،
ر قوز، همت، هرکه و زغار اسم لریله ۴ ناحیه ۸۳

قربده دن مرکبدر. اسلام، روم و سائرده دن
مرکب تخمیناً ۳۵۰۰۰ اهالی ابله مسکوندر.
اراضیسی آز عارضه سی و منبت اولوب، حبوبات
متنوعه ابله میوه و سبزه لریک انواعی حاصل اولور.
اورمان و صرطاری دخی ضرر سز اولوب، حیوانات
اهلیه سی قیون، چکی، صغیر و سائرده دن عبارتدر.
درون قضاده ۸ خان، ۳ حمام، ۱۸ فروز، ۱۸۹
یل دکرمی، ۶۱ مکتب، ۳۲ کلیسا و مناستر،
و ۸۸ چشمه موجوددر. قضا نیک واردات سنوبه سی
۲۳۰۰۰ لیرا واده لرنددر.

مَعْلُولَا { دمشق شام قربنده قراء متعد
ده بی شامل بر ناحیه ایدی.

مَعْلُول زاده { (السید محمد افندی) جنتکان
سلطان مرادخان ناک دورنده

مسند مشیخت اسلامییه یکن علمدان اولوب، جنتکان
سلطان سلیمانخان دوری صدورندن معلول محمد امیر
افندی نیک اوغایدر. ۹۴۰ ده دنیا به کلوب، ابو
السعود افندی نیک درسنه دوام ایش، و دامادی
اولمش ایدی. دور مدارس ایشدکن صکره،
۹۷۴ ده حلب و بمده شام، مصر، بوسه، ادرنه
قاضیسی و ۹۸۱ ده آناتولی قاضی مسکری، ۹۸۴
ناریخنده تقیب الاشراف، ۹۸۷ ده روم ایلی
قاضی مسکری اولمشیدی. ۹۸۸ ده مسند مشیخت
اسلامییه تمین اولنهرق، بر سنه ابله سکر بچق
آی امور فتوایی بعدالاداره، ۹۸۹ ده اختیار عزت
و تقاعد، ۹۹۳ ده ارحمال ایدوب، زنجیری قیوده
بدرینک احیا کرده سی اولان دارالفراه خطیره سنه
دفن اولنشد. عالم و کریم و اخلاق حسنه صاحبی
بر ذات ایدی.

مَعْلُوم { (محمد حسین بیک) ایران شهراسندن
اولوب تبریز ایدر. شوییت اونکدر:

جواب نامه ام از بس زجانان دیری آید
چوان کر میورد قاصد بکویش پیری آید

مَعْلِيَا { فلسطینده اردن جوارنده بر ناحیه
ایدی.

مَعْمَائِي { اوتنجی قرن هجری شهراسندن
اولوب، عن اصل تیره لی اولدیقی

حالده، سلانیکده نشأت ایشدر. ممما سویلکنده
مهارتی اولوب، جنتکان یاوز سلطان سلیم خان

حضرت ترنیه معمر بنی قدیم ایله، اوجیوز آلتون جائزه نائل اولمشیدی. شو قطعه ارنکدر:

سر دوکدن غیری نیتدم بلسم اول جانانه
که ایتر بر دم نظر بو دیده صکریانه
طاشلر رحم ایلدی رحم بلمز اول سنک دل
آه آتشیبارم بیچره شمله سوزانم

معمر بن منی { ابو عبیده نخوی }
[ماده سنه مراجعت ۰]

معموره { مصیبه شهرینک اسم دیگری
اواوب، نهر مذکور زلزله دن

و حردن خراب اولدیجی حالده، ۱۴۰ تاربخنده
ابو جعفر منصور طرفندن اعمار اولندیفته بناه،
بو اسمله تسمیه اولغوشدی.

معموره الحمید { حجاز ولایتک جده سنجاب
غنده و جده تک ۲۰۰،

مکه مکرمه تک ۱۵۰ کیلومتره جنوب شرقیسنده
و عسیر حدودی قریبنده قضا مرکزی بر قصبه
جدیده اولوب، هواسی آفر و موقعی اهمیتیز

اولان (لیت) بلده قدیمه سندن یارم ساعتان مسا
فده و اون کی آلیر محفوظ و درین بر لیلانک کنارنده
تأسیس اولغوشدر. پادشاه زمان فازی سلطان عبدالحمید

خان ثانی حضرت ترنیه عهد هابونلرنده تأسیس
اولغوله، اسم شاهانه لیه تسمیه اولغوشدر. برجامع
شرف ایله بر مکتب، بر فزون، بر خندق، ویدی

قله انشا اولنهرق، ۱۰ خان و ۱۰ دکان دخی
پاثلش، و کوندن کونه خانلر پاییلهرق، بیومکه
باشلامشدر. بر وادیه بولنغله، مثبت اراضیسی،

خرمالقلری و مرعاری اولوب، حوارلرنده چیقان
اینک یاغی مشهوردر. قضای اشبو مرکز جدید
ایل ۲۰۰۰ اهالی بی حاوی اولان مرکز متروکی

لیت قصبه سندن ۳ قریب دن مرکب اولوب، اکثر
اراضیسی قیاتی و قوماتی اولغوله، خالیدر.

معموره الحمید { موصل ولایتک سلیمانیه
سنجاغنده و سنجاغک

منتهای شمالنده بر قضا اولوب، جنوباً بازیان،
جنوب شرقی طرفندن شهر بازار قضالیه، شرقاً

حدود ایرانیه ایله، غرب شمالی جهتدن دخی شهر
زور سنجاغیله محدوددر. مرکزی (مرکه) قریب سی
اولوب، قضا دخی مقدا بو اسمله مسمی ایدی.

سورعاش و یشدر ناحیه لیه برابر ۶۰ قریب دن
مرکب اولوب، آتیق ۶۶۰ اهالی ایله مسکوندر.

اهالیسی باشلیجه کرد عشرت لرندن عبارت اولوب،
بونلر قراده ساکن و زراعتله مشغول ایسه لرده،

یازین یابله لرده چادر آلتنده یاشارلر. اراضینک
قسم اعظمی طاغلق ایسه ده، قضای شق ایدن
زاب اسفل ایله بوک تابع انهار وادیلرنده مثبت

برلی دخی وارددر. محسولاتی: بقدای، آریه،
پرنج و ساثره ایله سبزه و میوه انواعندن عبارتدر.
قیون و ساثر حیوانات اهلیه سی چوقدر.

معموره الحمید { وان ولایتک حکاری
سنجاغنده و سنجاغک قرب

شمالی جهتنده بر قضا اولوب، جنوباً مرکز لوا،
شرقاً الباق، شمالاً محمودی قضالیه، غرباً دخی
وان سنجاغیله محدوددر. مرکزی همنای اولان

چابک اوزرنده واقع (خوشاب) قریب سیدر. قضا
هربان و آغچه قلعه اسمرلیه ۲ ناحیه و ۳۴ قریب دن
مرکب اولوب، یالکز ۳۰۰۰ ی ارمی و قصوری

مسلم و همومیتله کرد اولق اوزره، ۱۶۸۴۰
اهالیسی وارددر. اراضیسی قسماً طاغلق و قسماً او.
و هلاق اولوب، (جوغ) طاغنک ۴۰۰۰ متره

ارتفاعی و (جوغ کدیکی) اسمیله مشهور بر بوغازی
وارددر. بوک قارشیدسنده (کوزل دره) اسمیله
مرعاریله مشهور بر دیگر بوغاز بولنیور. اووه لری

مذکور خوشاب نهریله اروا اونوب، پک مثبت
ایسه ده، اهالیسی یالکز احتیاجلرینه کوره ذخیره
اکوب، اراضینک قسم کلیدی صراطا حائنده برا.

قیرلر، پک بیوک قیون سوربرلی بسلیوب، کلیتی
یاغ، پنیر و یاغی اخراج ایدرلر. وان کولنه دوکلن
مذکور خوشابدن بشقه جوغ صوفی اسمیله بر جای

دخی همنای اولان طاغدن ابنه رک، دجله به تابع
زاب اعلایه دوکلور. مرکز قضا ده کوزل بر قلعه
وقضا داخلنده ایکی بیوک کوبری بولنوب، جمله سی

آثار عتیقه دندر.

معموره العزیز { نفس آناطولیونک منتهای
شرقنده بر ولایت او.

لوب، خاقان مرحوم سلطان عبدالعزیز خان زماننده
دیاربکر ولایتندن تفریق و تشکیل اولغوله، بو
اسمله تسمیه اولغوشدر. غرباً سیواس و حلب

(مرعش سنجاغی)، جنوباً ینه حلب، شرق جنوبی
جهتندن دیاربکر، شمال شرقی طرفندن و شرقاً

دخی ارضوم ولایتلیله محدود اولوب، $۳۷^{\circ}۲۰'$ ايله $۳۵^{\circ}۳۹'$ عرض شمالی و $۱۰۰^{\circ}۳۵'$ ايله $۳۷^{\circ}۵۰'$ طول شرقی آرلنده ممتدد. مساحتی سطحیه سی ۳۷۸۰۰ مربع کیلومتره یعنی تقریباً ۴۶۰۰۰۰۰۰ دوتتدر.

اراضیسی عارضه‌لی و مختلف اولوب، آناتولینک سواحل جنوبیه سی حداسنی تعقیب ایدره ککن و آظنه ولایتی حدودنده شمال شرقیه دون (طاروس) روس) یعنی «بوغا» سلسله جبالی، بر قاج قوله منقسم اولدینی حالد، معموره العزیز ولایتی جنوب غرییدن شمال شرقیه طوغری شقی ايله، درسم سخاغننده ده ا زیاده ارتفاع وحشونت کسب ایدره ک، قاققاس سلسله عظیمه سنه اولاشمقی اوزره، ارضوم و دیار بکر ولایتلیله کیر. بوسلسله نیک شعبه لرندن اوله رق داخل ولایتده بولنان طاغیرک اک بیوکاری: ملاطیه و خربوت جهتلرینه متوازیاً متمد اولان بالیان و عمود طاغیرله اکین جهتمده کی صاری چیچک و درسمک حدود شمالیه سنده کی مزور طاغیرلدر. بونلرک اک بوکک ذروه لری ۱۶۰۰ متره بی تجاوز ایتموب، اکثری ۱۰۰۰ ايله ۱۵۰۰ متره آره. لرنددر. ولایتک بتونی فرات حوضه سی داخلنده اولوب، بهره کورفرزی مائله سنه نایمدر. ارضوم ولایتندن یعنی شمال غرییدن ککن (قره صو) ايله بتلیس و دیار بکر ولایتلرندن یعنی شرقندن ککن (مراد) نهری داخل ولایتده برلشهرک، فرات ابرماغی تشکیل ایدبور، که ولایت درونسنده جنوبه و بعده شرقه طوغری پک طولامباجلی بر جریاندن صکره، ولایتک حدود شرقیه سنه واصل اولور؛ و اوردان جنوب غربیه بی دونه ک، بر بیوک مسافنده حدود ولایتی بمدالتفریق، حلب ولایتنه کیر. بوجمله معموره العزیز ولایتی او جهتنن جزیره خطه سیله همحدود اولوب، حتی مرکز ولایتک ده داخل اولدینی بر پارچه سی موقماً جزیره دن محدوددر. طوغریدن فراته منصب اولتی اوزره، ولایت داخلنده قوری چای، تخمه چایی، کاخته صونی، کوک صو، و سائر بعض چایلر غرب و غرب شمالیدن شرق و شرق جنوبیه طوغری آقدینی کبی، قره صوبه ده کمر چایی و دیگر بر قاج چای، و مراد نهریته ده درسم سخاغنندن موزور

صوبیله چشکیزک چایی و بر قوق دره ل دوکیلور . بوجمله ولایتک میاه جاریه سی پک چوقدر . ولایت داخلنده یالکز برکول بولنیور، که خربوتک ۲۵ کیلومتره جنوب شرقیسنده اولوب ، مساحتی سطحیه سی ۵۰ مربع کیلومتره در . صقی سواحلده بر متره ایکن، اورتا لرند ۷۰ متره به قدر واربر . بوکولده لذیذ بیلان بالفیله سائر باقی انواعی پک کوزل میدیه و صومغوری صیداولنور . مزراعته نیک جوارنده بر قاج بطاقات دخی وار ایسه ده ، هوایی اخلال ایده جک درجه ده دکلدر .

معموره العزیز ولایتک هوایی عمومیت اوزره معتدل پک صاغلام اولوب، ملاطیه و کبان معدنی کبی بعض برلنده صیقه اکسیک دکاسه ده ، بو بطاقت و دیگر اسباب محلیه دن اولیب، مجرد میوه لرک کثرتیه اهالینک پرهبزه رعایت اتمه مسندن ایلمی کلیر . قیشین چوق قار یاقار سه ده ، شباطدن چهار باشلابوب، قار قالقار . اراضیسی پک منبت و محصو . لدار اولوب، بو ولایت آناتولینک و هله قسم شرقیسنک اک منبت بریدر . آتجیق اسکله لر دن بعد مسافه سی کبی بعض عوارض زراعتک پک ایلمی وارمننه مانمدر . باشلیجه محصولاتی : بقدای، آریه ، مصر ، پرنج ، فاصولیه ، نخود و سائر حبو بانله آفیون ، پاموق ، توتون ، اوزوم ، طوت ، بادم ، جوز و سائر میوملر و سبزه لرک انواعندن عبارت اولوب، اوزومدن شراب و بکمز یابیلدینی کبی ، کرک بوئک و کرک سائر میوملرک قوروسی دخی اخراج اولنور . آفیون اییک مقدهما ولایتک اک بیوک وارداتی تشکیل ایدرکن ، بوسوک سنه لرده تنزل و تندی ایتمشدر . توتونی سنوی ۲۰۰۰۰۰ قیه قدر اولوب، پک سرت اولغله ، یالکز داخل ولایتده واک زیاده کر دکر طرفندن استعمال اولنور . اورمانلری وقتیه پک چوق ایکن، بولسز کسلیکدن وعلی الخصوص کبان ممدننده احراق اولنان اودوندن اتلاف اولنهرق ، شمعدیکی حالد ولایتک اکثر طرفنده محروقات برینه تزک و کراسهته برینه میوه دار آقاچلرک اخشایی قوللا نلقدمه اولوب ، اورمانلرک سیرک و پک آذرر . یالکز درسم سخاغننده ایوم اورمان بولنیور سه ده ، اوراده دخی کیتدیکه آزالقده در . معادنجه شمعدیک یالکز کبان

معدننده کی سیلی قورشون و چشک زکده کی کور معدنلر بدر . بولرک برنجیسی پک زنگین اولوب، اسکیدن بری دولجه اخراج اولمقده در . ملاطیته بر پیوک ملحه دخی اولوب، طوزلی برکولک یارلی صوبی تضر ایتمکه، ترسب ابدن طوزدن سنوی بر ملیون قیه قدر طولانوب، داخل ولایتده وجوار محارده صرف اولنور؛ و یالکز شمال جه تلیرته سرد و سیواسدن طوز ادخال اولنور. مرکز سنجاغلیه درسه سنجاغلیه غنده بر قاج صیباق معدن صوبی بولنوب، بعض امراضه نافع ایسه ده، هنوز جنسلیری تمین ایتمه مشدر. سرهالی آز اولوب، مع هذا اهالی خیلی مقدار حیوانات اهلیه پیشدیروب، اک زیاده مرکب و استرله اهمیت ویررلر. حیوانات اهلیه سنک سنوی تولدانی: ۱۸۰۰۰۰ قیون، ۹۰۰۰۰ چکی، ۱۱۴۰۰۰ صیفیر، ۱۸۰۰۰ مرکب، ۹۰۰۰۰ بیکیر و ۴۵۰۰۰ استردن عبارتدر . طاغردله آبی، قورت، نیلکی، طاشان، کییک، زردو و سائر پوستلری کورک اعماله یارار حیوانات بولنیور .

ولایتک صنایع عمده سی خیلی ایلری اولوب، بوکدن کلیم و پردهک و سائر ابله یاموقدن بز و ماموسه و اییکدن کزی و چناری و چیچکل قاشلر اعمل اولنور. باشلیجه اکین و عربکیرده سنوی ۱۶۰۰۰ طوب ماموسه، ۲۰۰۰۰ طوب بز، خربوت و مزرعه ده ۲۳۰۰ طوب اییکلی قاش، ۱۰۰۰ پارچه کلیم، ۵۰۰ پردهک و سائر اعمال اولنور. بو منسوجاتدن بشقه داخل ولایتده معمولات دباغیه و باقیر و دمیردن آلات و ادوات یایییر؛ و سائر صنایع قادیه اجرا اولنور. ولایت هر طرفدن قره لرله محاط و اسکله لردن اوزاق اولسیله، آراهه ایشایه جک بولرلرک نقصانی و تقالیماجه اولان صوبت و امنیتلرک تجارتک ترقیسه مانع اولوب، ولایتک اکثر محصولات زرمیه و صنایه سی هجوعوار اولان ولایتله اخراج اولنور؛ و اهالی احتیاجلرندن زیاده محصولات و معمولات پیشدیرمه اوزعه مکده درلر. یالکز خفیف و نقللری قولای اولان بعض شیئر آروویه نقل اولنور. اهالینک اتمه اجنبیه اشتراسته رغبتلری اولدیغی کی

دها اوجوز ودها طایانیقی اولان اتمه علیه تک رواحنی موجب اولمقده در . بناه علیه، اخراجاتک آزانلیه برابر، ادخالات اخراجاتک نصی مقدارینه دخی بالغ اوله میور. اک باشلی اخراجاتی: آقیون، پیاغی، باموق، چکی و قره جه درسی، اییک و باموق منسوجات، ذخیر؛ و ایکنجی درجه ده: کلیم، آتیق قانی، اییک قوزمی و نخعی، قورو پمش، بال و بال موی، شراب، کراسته و سائرده ن عبارتدر . ادخالینک ایسه اک برنجیسی باموق ایلیک و وندن صکره منسوجات مختلفه ابله کارساله، قهوه، شکر، طاش یاغی، دمیر، باقیر، قنای و سائر معادن، ساعت، مجوهرات، بیجاق و چلنکیراکه متماق مواد مختلفه، اجزا، بویا، کاغذ، چیغاره کاغدی، کبریت، فس و سائرده در. مجموع اخراجات سنوی سی ۲۱ و ادخالاتی ۱۰ ملیون فروش راده لرنده در. یالکز صامسون اسکله سندن بدأ ابدن بر شوشه سیواس ولایتسندن کلوب، مزرعه دن کچهرک، دیار بکر ولایتنه کیر؛ بوکا ولایت داخلنده بعض شعبه لر دخی یالقلده در. صودکر منلری چوقدر. ولایتک واردات سنوی سی ۲۰ و مصارف محلیه سی ۷ ملیون فروش راده لرنده اولوب، واردات مذکورده ولایتک وسعتیه و قوه انبایه فوق العاده سیله غیر متناسب اولدیغی ظاهر در .

معارف جهته کلنجه مرکز ولایتده بر اعدادیه مالکیه ابله بر رشده مالکیه و بر رشده عسکریه و ذکور و اناه مخصوص بر مکتب ابتدائی بولندیغی کی، سنجاق و قضا مرکز لرنک اکثرنده رشده مکتبیلری و اکثر محلات ابله بعض قراده صبیان مکتبیلری و قصبانده آز چوق مهور مدرسه لر بولنیور. بتون ولایتده ۱۳ رشده، ۲۱۵ ابتداییه و صبیان مکتبیلری، ۳۱ مدرسه، ۴۵ ارمنی، ۱۲ ارمنی پروتستانی و ۶ ارمنی قتولیکی مکتبی، بولنردن بشقه قتولیک میسیونرلرینه مخصوص ۸ پروتستان میسیونرلرینه مخصوص ۵ مکتب، که جمأ ولایتده ۳۳۶ مکتب و مدرسه موجوددر. مرکز ولایتده حکومته تاند بر مطبعه (یعنی مطبعه ولایت) بولنوب، هفتده بر کره زرجه رسمی بر غزته و هر سنه بر سالنامه ولایت

نشر اولنور . داخل ولايتده ۸۸ جامع شريف و ۱۹۹ کليسا بولنيور .
 اهالي ولايت ۳۱۴ ۵۷۵ کشي اولوب ،
 بونلرک ۹۴۶ ۵۰۴ سي مسلم ، ۶۱۹۸۳ ي
 ارمني ، ۶۰۶۰ ي ارمني پروستاني ، ۱۶۷۵ ي
 ارمني قوتليکي و ۶۵۰ سي رومدر . اهالي مسلمه .
 سندن ۵۴۹۵۰ سي کرد و قصوري ترک اولوب ،
 بونلرک ده ۱۸۲۵۸۰ ي قزبل باش و باقيسي
 سنيدر . کردلر درس سنجاغنده اکثريت اوزره
 بولنيورلر . اکين و عمر بکير کبي بعض برلر بئنگ
 ارککاري خدمتچيلک و اوطه جياق کبي ايشلرله
 استانبولده و ساثر طرفرده و عموميت اوزره بر
 قسمي عسکرلکده بولنيورلر .
 ولايت بروجه آقي ۳ سنجاق و ۱۶ قضايه
 منقسم اولوب ، ۷۰ ناحيه و ۱۸۹۰ قريه ي
 حاويدر :

مقدار قريه	ناحيه	قضا	سنجاق
۲۶	ايزولي	ملاطيه	ملاطيه
۱۳	کوزنه		
۱۹	اسپندره		
۹	يورغه		
۵۴	مصماد	حصن منصور	ملاطيه
۳۲	چالغان		
۳۵	قاريبيق		
۱۳	قوج علي		
۴۰	نيوجامه	سنجاق	ملاطيه
۱۵	هورى		
۱۵	سوزکي		
۹	پيلو بران		
۱۳	پروزي	سنجاق	ملاطيه
۱۴	طوت		
۱۹	قزبل اين		
۱۸	کيسون		
۱۲	شامبيادي	آقچه طاغ	ملاطيه
۲۵	حکيم خان		
۲۱	ابوالى		
۱۵	کورنه		
۱۰	حسن چلچي	کاخته	ملاطيه
۲۲	لوند اوغلي		
۱۱	يولاد		
۱۸	قاسم اوغلي		
۷۸	طوقاريس	درسم	درسم
۴۲	سنيک		
۳۶	علوظ		
۱۰۶	{ سگد بک سين }		
۲۰۱	{ باغ موخندي مارخو }	درسم	درسم
۱۱۰	{ برتک اسکرد تئنگ }		
۹۵	{ کرمچي اسقوار باشوارتنک }		
۳۳	{ ايرسک رمضان }		
۸۳	{ هوبک قالان چارپازان }	درسم	درسم

اجالا

خرپوت - سنجاقى	۵ قضا	۲۷ ناحيه	۵۸۹ قريه
ملاطيه	۵	۱۷	۶۷۵
درسم	۶	۱۶	۶۲۸

[مرکز سنجاغيسله مرکز ولايت ايجون]

« خرپوت » ماده سنه مراجعت بيوريله .

معن بن زاندة { بن عبدالله الشيداني }
 جود وكرميه و ترجمه

مقدار قريه	ناحيه	قضا	سنجاق	
۴۱	چاي قره علي	خرپوت	خرپوت	
۳۷	ارلکل			
۲۷	خوع عليا			
۲۱	ملاکندي			
۲۲	شيخ حاجي			
۶۹	ايشکان			
۲۰	سيبلي			
۴۲	ديشيدي			
۲۹	شونک			عمر بکير
۳۲	مطمور			
۷	هوبک	کبان معدني	خرپوت	
۱۵	قرهجه			
۴	درپين			
۲۲	طاهر			
۱۳	ايمر	اکين	خرپوت	
۱۹	ايغلي			
۲۴	ايغلي			
۷	امرانک			
۱۹	آغين	بتورکه		
۱۴	پاشکاي			
۹	تلهو			
۵	کفرديز			
۲۵	ستان	بتورکه		
۲۳	طرقسو			
۱۳	کرکر			
۱۴	بيلبول			
۱۶	مرديس			

حالك غرابيله شهرت بولمش برذات اولوب، ابتدای
حائنده دولت امويه اصراسندن اولمغه، بعض
واليكلرده واك نهايت عراقين واليسى (يزيد بن
عمر بن هبيرة لفزاري) نك معيننده بولنمش
ايدي. دولت امويهدن صكره، حكومت آل
عباسه كنجبه، صاحب ترجمه واسطده موي اليه يزيد
بن صمرله برابر ابو جعفر منصوره قارشي مصرانه
مقاومت ايتمش؛ ويزيد بن صمرك قتلدن صكره
اختفا ايتشيدى. كنديسى بولوب كتيبرنه جانب
خلافتدن آغر مكافاتر وعده ابدلش اولمغه، مدت
اختفاسنده باشنه بر جوق وقوط فرديه كلش
ايدي. نهايت ۱۳۴ تاريخنده خراسندن برجات
ابو جعفر منصوره قارشي عصيان ايدوب، هاشميه
وقهسى اولدوقده، معن بن زائده، پوزى وياشى
صاربلى اولدوبني حالده، منصوروك اوكنده بيوك
برغيرت وشجاعته حرب ايدوب، ارباب عصيانى
طاعتيش؛ ومنصور كيم اولدوبني صورنجبه، پوزنى
آچارق، آراديفك معن بن زائدهيم، ديهرك، مظهر
صفو واحسان اولمش؛ وبنه بر طاقم والياكلرده
استخدام اولتهرق، ماقبت ۱۵۱ تاريخنده سجستان
واليسى ايكن، خوارج طرفندن قتل اولمشدر.
مشاهير شمرادن مروان بن ابى حفصه صاحب تر.
جه به مختس اولوب، حقنده بر جوق مدحيه ووقاننده
كوزل سرتهبل سويلشدر. معن بن زائده نك جود
وكرمى وساثر احول غربيهسى حقنده بر جوق نوادر
منقولدر. طبيعت شعر بهسى دخى وار ايدي.

معنوى } اونجى قرن هجرى عثمانلى شمران
} سندن ومنتمين طرفت مولوبدن
اولوب، سلايكيدر. شو بيت اونكدر:

دور ايدر كميه كويكده سنك ليل ونهار
رقص ايدر شمس كلاهيله قمر مواويدر

معنوى } فرس شمراسندن دخى ايكي ذاتك
} مخلصيدر:

برنجيسى (خواجه عبداللطيف) بخارالى اولوب،
خواجه عبيدالله احراك اولادنددر. طريقت مو.
لوبه اسرار بنى متضمن اشعار معنويهسى وارددر. شو
بيت او جمله دندر:

نى بشيخ اندر نساپ نى در برهمن ميرسم
زاده چاك كويساتم بدانم ميرسم

— ايكنجيسى هراتلى اولوب، شو رباعى اونكدر:

كامل ز بلاخوف شكرنى دارد
ناقص دردى طلعه حرقى دارد
از حوصله است بيم عارف ز بلا
ترسد ز شست هر كه ظرقى دارد

معنى } فرس شمراسندن بش ذاتك
} مخلصيدر:

برنجيسى (سيد ابوالفيض) هندستانك شاهجهان
آباد شهرنده نشأت ايدوب، ميرزا عبدالقادر بيدلك
شاكرداندنن ايدى. شو بيت اونكدر:

با توكل كرددين بجر آشنابى ميشود
باوجود دست وپا بيدست وپاى ميشود

— ايكنجيسى (شيخ محمد مسمود بن حافظ
محمد معصوم) عن اصل پنجابدن اولوب، شاهجهان
آبادده نشأت ايتشدر. نستعليق وشكسته خطربنى
كوزل يازاردى. شو بيت اونكدر:

ببرخش سير چن لطف ندارد معنى
خنم هر شاخ كلى در نظرم شمشيرست

— اوچنجيسى لاهيجانلى اولوب، مشهور محمد
علي حزين لاهيجانينك عنجهسى ايدى. شو بيت
اونكدر:

نك ز شور جنون رفت وييد ما غم كرد
سياهى از سرداغم فساد و داغم كرد

— دردنجيسى (ميان منكللى) بنه شمرادن
محمد مكارمك اوغلى اولوب، هندستانده اكبر آباد
مضافاتندن (كوتل) قصبه سندندر. شاه طلم زماننده
باشامشدر. شو بيت اونكدر:

معنى در آرزوى كهر آبرو مريز
غواص بجر فكر شوو دم مزن در آب

— بشنجيسى (مير بيجى) شو بيتك قائليدر:

در بيستون سينه ز شوق تو لاختم
كار هزار تيشه فرهاد ميكند

معنونه } (بتر) —) ارض طامر ايله حرة بنى
} سليم ياننده برقيو اولوب، ياننده

وقوع بولان غزا ايله مشهوردر. بونك سببى شو
در، كه (ابو براه طامر بن مالك) مدينه منوره به
كلهرك، فخر كاشنات (صلم) ائندمزدن اصحابدن
بر قاچ ذاتك نجده اعزاميله، اهل نجدك اسلامه
دعوت بيورلسنى التماس ايتكله، معينته صحابه دن
فرق كشى ترفيق بيوريلهرق اهزام بيورلش؛ وبونلر

(بئر معونه) به واصل اونجه، (طاهر بن الصفیل) بنی سلم قبيله سنی وسائر قبائل عربی تحریکه، قار- شیلرینه چیتهرق، جمله سنی شهید ایتمشلردی. حسان بن ثابت حضرتلربنك بئر معونه شهیداسی حقیقه کوزل بر سر میه سی واردر.

معید احمد افندی } جنتکان سلطان ابراهیم
خان دوری مشایخ

اسلامندن اولوب، قاز آبادلیدر. علی الاصول دور مدارسه، طریق قضایه سلوک ایدر، ۱۰۳۵ ده شام وبعده مصر وادرنه و ۱۰۴۵ ده استانبول قاضیسی، ۱۰۴۷ ده آباطولی قاضیمسکری اولمش ایدی. التزام حقایقده مبالغه ایدوب، خاطر و التماس علیهنده شدتلی معامله اظهار، وظلیظ تمبیرات استعمال ایدر، دور سلطان مرادخان رایده ۱۰۴۹ ده ثانیاً صدر آناطولی و ۱۰۵۱ ده صدر روم ایلی اولمش؛ و ۱۰۵۴ ده مسند مشیخت اسلامیه به ارقا اولتهرق، ۱۶ آی قدر امور فتوایی کمال عدالتله اداره ایتدکن صکره، ۱۰۵۷ ده ارتحال ایتشدر. قاضی چشمه سنده بنا کرده سی اولان مدرسه سی جوارنده مدفوندر.

اونجهی قرن هجری عثمانلی شعرا -
سندن ایکی ذات مخلصیدر :

برنجیسی قالدانلی اولوب، پدیری سلطان بایزید خان دوری مدرسلرندن معید زاده ایدی. صاحب ترجمه نك اشعاری چوق اولوب، خصه سی دخی واردر. شو مطلع مغنیلر طرفندن بسته لنوب شهرت بولمش برغرلندندر :

طالع بحس اولدوغی چرخ سترکدن میدر
باشه بونجه بلا دلدن می دلبردن میدر

ایکنجیسی مرعشلی اولوب، اجدادی ذوالقدر به امراسی صدورندن ایدی. کندیسلی مدرسیندن اولوب، ۹۹۴ ده وفات ایتشدر. شو مطلع اونکدر :

نوش ایدن دلتنه جانانا جرعه لعل ترک
آدین آکز بردخی عالمده آب کوثرک

معیقیب } (بن ابی فاطمة الدوسی) صحاب -
به دن اولوب ، مکه مکر مه ده

اسکیدن اسلامه ککش ؛ و ایکنجی قافله ابله حبشه هجرت ایدوب ، بعده غزاه خیر زماننده مدینه

منوره به عودت ایتمش ؛ و مهرداد جناب نبوی اولقی شرفنه نائل اولمش ایدی . خلافت جناب فاروقیده بیت المال خزینه داری اولوب ، جذام طلته مبتلا اولدوقده ، جانب فاروقیدن اطبا جلیله تدواوی ایتدیرلرک ، هک مذکوره توقیف ایدمش ایدی . حضرت عثمانک خلافتنده مهر جناب نبوی بی (اربس) قیوسنه دوشوروب ، ضیاع ابدیسنه سبب اولان دخی صاحب ترجمه در . و اواخر خلافت ذی النور بنده و بروایتده عهد جناب مرتضویده ۴۰ تاریخده ارتحال ایتشدر .

معین } فرس شعرا - سندن طقوز ذاتک
مخلصیدر :

برنجیسی (خواجه معین الدین بن عبدالله) شیرازی اولوب ، شو رباعی اونکدر :

ایام بقا چو باد نوروز گذشت
روز و شب ما بخت و سوز گذشت
تا چشم نهادیم بهم صبح دمید
تا چشم کشادم ز هم روز گذشت

ایکنجیسی سبزوارلی اولوب ، هندستانه رحلتله ، دکنده وفات ایتشدر . شو بیت اونکدر :

در ظلت فراق چنان کم شدم که وصل
یا شمع روی دوست نیاید نشان من

اوننجیسی (معین الدین دقانی) « عرفات » عنوانلی تذکره صاحبی نقی اوحدینک اوغلیدر . اقتیادن اولغله ، شاه طهماسب صفوی کندیسنه اعتقاد کامل ابله معتقد اولوب ، مجلس وعظنه مداومتی وظیفه ایدمشیدیدی . فرویشدن شیرازه و بعده هندستانه کیده رک ، دکنده متوطن اولمش ؛ و ۹۷۹ ده اوراده وفات ایتشدر . شو مقطع اونکدر :

دام صیاد معین باز بخود می بالید
تازه صیدیش همانا بکنند افتادست

دردنجیسی (معین الدین) یزدلی و یا تبریزی اولوب ، شو رباعی اونکدر :

خون میچکم پیمای آب از دیده
کار من دل هست خراب از دیده
بر خیزو سیاکه تا تو رفتی رفتست
رنک از رخ و صبر از دل و خواب از دیده

بشنجیسی عن اصل استرابادلی اولوب ، مشهده متوطن ایدی . نکات و لطائف و ظرافته آشنا و مجلس آرا بر ذات اولوب ، بوباید « لذت »

عنوانیه بر رساله یازمش اولفله ، (معین لدت)
دیخکه شهرت بولشیدی ۹۷۶ تاریخنده شاه

طهماسب صفوی جابیدن عقد صلح بیجون استانبوله
اعزام اولان معصوم بیگ میننده بو طرفه کلوب ،
بدمه هیئت سفارتله برابر جانب حجازه عزیمتند ،
امیرالمجاهد ایله موسی الیه معصوم بیگ بیننده اختلاف
دوشورب ، نتیجه حربیه منجر اولفله ، معصوم بیگ
ورفقای قتل اولدندقه ، صاحب ترجمه دیگر برفاق
کشی ایله قورتیلهرق ، جده به و اورادن کمی ایله
هندستانه عزیمت ایش ایسه ده ، بولده کمی باقمقه ،
مفروق اولمشدر . شو رباعی اونکدر :

افسوس که بیک عمر راهی کردیم
مردانه نزیستیم و راهی کردیم
در نامه نماند جای یک نقطه - بقید
از بس که شب و روز سیاهی کردیم

— آلتقیسی (ملامک) خرم آبادلی اولوب ،

شو بیت اونکدر :

روید ز تربته کل و بادام تا بچشر
بر خاکم ار قستد تکه التفات تو

— بدنجیسی (مولانا معین الدین) هراتلی

اولوب ، علم و فضل و تقواده زمانتک فریدی ابدی .
« معارج النبوة » عنوانیه بر تالیفی ، « روضة الجنة »
عنوانیه بر هرات تاریخی و « تاریخ موسوی »
و « روضة لواعظین » عنوانیه ایکی اثری وارد .
اونجی قرن هجری اوخارینه دک بر حیات ابدی .
شو قطعه جمله اشعارندندر :

چو من ز باده شوق تو مست و بیخبرم
همه جمال تو بینم بهر چه مینکرم
تو هر حجاب که خواهی فروگذار که من
بشهره که زخم صد حجاب وا بدم

— سکنجیسی (مولوی معین الدین خان)

هندستان مشاهیر علماندن اولوب ، بدرندن صکره
دارالسلطنت شاهجهان آبادده مفتی اولمش ؛
و ۱۲۲۶ ده وفات ایشدر . دیوان اشعاری اوج
بیک بیت حاویدر . شو بیت اونکدر :

ناخن همی زنده بدل این بیت ابرویت
زن کردم از حقیقه حسنت یک اتفاق

— طوقوزنجیسی هندستانک بدایون قصیه .

سنددن و میرزا محمد حسن قتیباک تلامذه سنددن
اولوب ، شو بیت اونکدر :

تا تو رفیق ز بر من دل زارم رفته است
کارم از دست شد دوست ز کارم رفته است

معین الدین ابونصر { « طنطرافی »
[ماده سنه مراجعت .]

معین الدین پروانه { « پروانه » ماده .
[سنه مراجعت .]

معین الدین جاجرمی { (ابو حامد محمد بن
(ابراهیم) مشاهیر

فقهاه شافیه دن اولوب ، نیسا بورده اقامت ،
وتدریسه اشغال ، و ۶۱۳ تاریخنده اوراده اوتخمال
ایشدر . « کتاب الکفایة » ، « ایضاح الوجیز »
و « کتاب القواعد » عنوانیه اوج تالیف مشهور
و معتبری وارد .

معین الدین جوینی { « جوینی » و « معینی »
(جوینی) ماده لرینه
مراجعت بیورله .]

معین الدین چشتی { (خواجه -) کبار
(مشایخدن و هندستانه)

نجه مظنه دن اولوب ، عن اصل سیستانلی اولدیغی
حالده ، هندستانه رحلتله ، شهاب الدین غوری زماننده
باشامش ؛ و ۶۳۴ تاریخنده ۹۷ باشنده آجیرده
وفات ایشدر . تره سی زیارتگاه اولوب ، یک
مصنع و مری بندر . طبیعت شعره سی دخی اولوب ،
شو قطعه جمله اشعار طرافانه سندندر :

عاشق هر دم فکر رخ دوست کند
ممشوقه کمر شنه که نیکوست کند
ماجرم وکنه کنم و او اطف و عطا
هر کس چیزی که لایق اوست کند

معین الدین شاهرخ { « شاهرخ »
[ماده سنه مراجعت .]

معین الدین هروی { « معین الدین »
[ماده سنه مراجعت .]

ماده سنه مراجعت بیورله .]

معینی { اونجی قرن هجری عثمانلی شعرا .
(سنددن ایکی ذاتک مخلصیدر :

برنجیسی طریق تدریسه داخل اولدقدن صکره ،
دیوان سلطانی کتابی سالکینه سالک اولشیدی .
شو بیت اونکدر :

دوات آسا بنم لعلک غمیلله بغری خون اولمش
قلم مانند حیرت یازوسنده سر لکون اولمش

— ایکنجیسی استانبوللی اولوب ، زمره
قضاندن ابدی . شو بیت اونکدر :

صراط ایله بزی قورقومه واعظ لطف حق چوقدر
یکنلردن ایشدتک بزکه آنده قورقونق یوقدر

و باقی اولیوب، یالکز یلا مھلرک زمانس دن قاله جسم
طاشلردن یاباش بر بیوک دیوار قسماً باقیدر.
ریاضی شهر (اولئید) مغار ملی ایدی.

مغار هوبلیانه { سیچله جزیره سنک ساحل
(Mégare Hybléenne) }
غریبسنده و (هوبله) طاغنگ آلتنده بر شهر قدیم
اولوب، اسکی مغار لیلرک مھجرلردن ایدی. روما
لیلر زمانده نخراب اولمشدر.

مغاریده { (Mégaride, Mégaris) یونانده
} قورنسه برزخک شرق شمالی
جهتده و آتیقه ایله قورنیه آره سنده کوچک بر
خطه اولوب، قورنسه کورفرزله اکیته کورفرزی
آره سنده واقعدر. شدیکی حالده، آتیقه مع بیوتیه
ایالتنه ملحق بر قضا صورتده اداره اولوب،
۱۵۰۰۰ اهالی ایله مسکون اولدینی حالده، زمان
قدیمده آریجه برجهوریت صورتده اداره اولوب،
اهالیسی (دوریان) جنسنه منسوب بولمغله، اکثریا
اسپارته لیلرله و نادرا آتته لیلرله متفق ایدیلر. برزخک
اوزرنده کی اهمیت موقعی، سیجهتله و اها ایسنک جسارت
وشجاعتنه بناء، هرابیکی طرف اتفاقلرینه طالب ایدیلر.

مغاستن { (Mégasthène) یونان قدیم مور.
} خین و جغرافیوندن اولوب،
قبل المیلاد ۲۹۵ تاریخلرنده (سلفقوس نیقاتور)
طرفندن هندستانه اعزام اولمغله، هودتنده هندک
احوانه داتر برکتاب یازمشدی. بوکتاب نابود اولوب،
یالکز بعض فقره لری و ساخته برسخه سی موجوددر.
مغام { (یاخود مغامه) اندلسده برقصیه
} اولوب، بعض مشاهیر علماء اسلامک
مسطق رأسی بولمشدر. اسپانیولرجه شمعی اسمی
نه ایدرکی تحقیق اولنمدهی.

مغانی { (ملا علی دامغانی) شعرای ایراندن
} اولوب، شوییت اونکدر:
در نوبی جنون چاک کریبان نغرد کس
کاتجیا چکر یاره بنرودار فروشند

مغرب { جغرافیون اسلام بواسمی آفریقائی
} (مصر دن بشقه سواحل شمالیه سیله
اندلسه یعنی اسپانیه و پورتگیزه اطلاق ایدرلر.
ممالک مذکورده دن الیوم جزایر نامیه معروف اولان
خطه واسمه یه (مغرب اوسط)، و فاس یاخود
مراکش حکومتی تشکیل ایدن ممالکته (مغرب

معینی جوینی { مشاهیر شعرا و ادباندن
} اولوب، طریقت صوفیونه
انتسابی وار ایدی. اسفران قریبده (انداده)
قریه سنده دنیا به کش؛ و علوم ظاهریه بی ملا
فخرالدین اسفراینیدن به تحصیل، شیخ سعدالدین
محمد جوینک داتر ارشادینه دخول ایله، تصفیة
باطن ایش ایدی. شیخی ۶۵۰ تاریخنده وفات اتمگله،
صاحب ترجمه ک بدنجی قرن هجری اواسطنده یاشامش
اولدینی آکلاشلیور. شیخ سعدینک «کستان» نه
قلیداً «نکارستان» عنوانیه منشور و منظوم بر
اثر مقبولی وارددر. شو قطعه جمله اشعار طرفاته
سنددر:

از زلف پریشان تو آشفته ترم من
دزکوی تو آشفته چو باد معرم من
باشد که پیام زکستان تو بوی
عریست که چون باصیا در پدرم من

مغادر { و نام دیگرله سوریه (Mogador)
} مغرب اقصانک بحر محیط آتلاسی
ساحلنده و (نسفت) نهری منصبنک ۷۰ کیلومتره
جنوب غریبسنده اولرق ۳۰'۳۰" ۳۱° عرض
شمالی ایله ۴۴'۳" ۱۲° طول غربیده برقصیه واسکله
اولوب، ۱۲۰۰۰ اهالیسی، قاریشینده کی کوچک
آطه ده استحکامانی، صیغ و غیر محفوظ لیانی، صاغلام
و یک لطیف هوایی، تمیز سواقاری و خیلی ایشک
تجارتی وارددر.

مغار { (Mégare) یونانک آتیقه مع بیوتیه
} ایالتنده و آتته نک ۳۲ کیلومتره
فرینده اولرق اکیته کورفرزی قریبده و (ساللا-
مینه) جزیره سی قاریشینده قضا مرکزی برقصیه
اولوب، ۴۰۲۵ اهالیسی و قصبه نک اوزرنده کی
تیه ده و ندیکیلردن قاله برقله سی وارددر. ازمه
قدیمده مغاره بیوک و مهور بر شهر اولوب،
(مغاریده) دینان کوچک برخطه نک مرکزی ایدی؛
و آریجه برجهوریت تشکیل ایدوب، اهالیسی
(دوریان) جنسنه منسوب اولمغله، آتته لیلرله قاری
خصوصتتری وار ایدی؛ و یونرله چوق محاربه لر
ایتمشدری. آق دکبز و قره دکبز سواحلنده برخیلی
مھجرلر دخی تأسیس ایدوب، هراقلیا (قره دکبز
ارکلیسی)، سیمبریه (سیلیوری)، خالکدونی (سلانیک
جهتنده) و مغاره هوبلیانه (سیچله ده) بو جلدن
ایدی. شهرک ابنیه حقیقه سندن هیچ بر اثر موجود

اقصى) بافی و پرورل. ممالک مذکورہ «برقہ، طرابلس غرب، تونس و جزایر» مانہ لرنده تعریف ایدلمش اولمغله. یلکز (مغرب اقصی) نک زبرده ذکر و تعریفنه لزوم کورلشد.

(Maroc) آفریقا نک شمال

مغرب اقصی (غربی گوشه سنده بیوک

بر مملکت اولوب، اوتدن بری مستقلاً اداره او- لغله دول حاضرہ اسلامیه نک برینی تشکیل ایدبور. آوروپا لبرجه سرکزی اولان (مراکش) دن غلط اوله رق (ماروق) اسمیله معروف اولدینی کی، بزجه دخی سرکز دیکری اولان (فاس) اسمیله معروف ایسه ده، جغرافیای اسلام اصطلاحجه (مغرب اقصی) اسمیله معلوم اولدیندن، بو ماده ده ذکر میاسب کورلدی.

وقتی، حدود و مساحتی. — مغرب اقصی آفریقا نقطه-نک منتهای غرب شمالی سنده واقع اولوب، برکوشه سی آروویا به یک زباده تقریبه کندیسيله اسپانیه آره سنده سبته (ونام دیکرله جبل طارق) بوزاری تشکیل ایدر؛ و واردن شرقاً آق دکز و غرب جنوبی به طوغری بحر محیط آتلاسی سواحلی بو نیجه ممتد اولور. داخلآ درن (یعنی آتلاس) جبالنک اوت سنده چول ایچنده نزه به قدر ممتد اولدینی معین دکلدر. بو وجهه غرباً و غرب شمالی طرفندن بحر محیط آتلاسی ابله، شمالاً سبته بوزازی و بحر سفیده، شرقاً جزایرله، جنوباً و جنوب شرقی جهتدن دخی سحرای کبیر چوللریله محدود در. تقریباً 27° ابله 36° عرض شمالی و 2° ابله 12° طول غربی آره لرنده ممتد اولوب، مساحت سطحیه سی ۸۰۰۰۰۰ مربع کیلومتره دن زیاده تخمین اولنور. سواحلی ۱۷۵۰ کیلومتره اولوب، بونک ۴۲۵ کیلومتره لکی آق دکزده، ۶۰ کیلومتره لکی سبته بوزازنده و ۱۳۰۰ کیلومتره به قریب قسمی ده بحر محیط آتلاسیده در. جزایرله اولان حدودی ده ۳۵۰ کیلومتره اوزوند.

شکل طبیعی، جبال و اناری. — مغرب اقصی آوروپا نک یانی باشنده اولدینی حالد، اها- لیسنک بولندینی حال بدویت هنوز تحریات و تحقیقات فنیه اجراسنه مانه اولمغله، موجود خریطه لر دخی تخمین و خط ن غیر سالم اولدیندن، احوال ارضیه داخلیه سی حقدنه آنجیق سطحی بر معلومات بره بیله جکر.

بتون مغربی یعنی آفریقا نک شمال غربی قسمی شق ابدن درن (یعنی آتلاس) سلسله جبالی بحر محیط آتلاسی ساحلنده واقع (قیر) برونندن باشلابوب، مغرب اقصیای غرب جنوبی دن شرق شمالی به طوغری بوبنه شق ابله، مقعر طرفی شماله ناظر اولتی اوزره، آجیق برقوس تشکیل ایدره، جزایر حدودیه و اصل اولور. بو سلسله نک اگ مرتقع محلی مذکور بونک تقریباً ۶۰۰ کیلومتره شرق شمالی سنده واقع (جبل عیاشین) و نام دیکرله (جبل مهران) در، که ۴۵۰۰ متره ارتفاعی و قارله مستور ذروه لری اولوب، بردکوم تشکیل ایتکله، اورادن جهات اربنه به طوغری برطاقم قولار اوزانیور. اصل سلسله ایسه بر طرفدن جزایر حدودیه و بر طرفدن دخی مذکور (قیر) بروننه طوغری اوزانه رق، صومیت اوزره ۳۰۰۰ متره ارتفاعنده برصرت تشکیل ایدبور، که بونک ۳۵۰۰ متره ارتفاعلرینه قدر ذروه لری و نهایت ۱۲۰۰ متره به قدر بوزاز و یکیدلری دخی واردر. بو سلسله نک شمالی مائله سی اراضی مختلفه دن مرکب و سطحی مائل صورتده اولوب، بحر محیط روزکار و بلوطلرینه ده معروض اولمغله، اکثر یرلری و علی الخصوص وادیلری نباتات و اورمانلرله مستور اولدینی حالد، بو نعمتدن محروم اولان مائله جنوبیه سی غرانت طاشندن عبارت صرب، قورو و جبلقدر. مذکور جبل عیاشیندن آریبلان قولارک بری، که آوروپا لبرجه (آنتی آتلاس) ویا (کوچک آتلاس) اسمیله معروفدر، بیوک سلسله نک جنوبنده و اونکله متوازیاً قریب جنوبی به طوغری اوزانه رق، مملکتک غرب جنوبی گوشه سنه قدر اوزانیر؛ و ایکی سلسله آره سنده (وادی درعه) و (وادی سوس) جریان ایدر. بونک ارتفاعی ۱۵۰۰ ابله ۳۰۰۰ متره آره لرنده مختلف مقدارلده تخمین اولنمشدر. درن سلسله نک شمالی مائله سنندن برچوق قولار آریبله رق، غرب و غرب شمالی به طوغری ممتد اولور، که بونلرک ارتفاعی ۲۰۰۰ متره بی تجاوز ایتر. اکیویکلری (جبل الحدید) ابله (جبل صنهاجه) در. اووه لارک اورته لرنده (غور) قمبر اولنور ۱۰۰ متره ارتفاعلرنده برطاقم منفرد تپه لر بولنور. مملکتک منتهای شمالنده و بحر سفید ساحلیه بوزاز قریبده

دخی سلسله مذکوره به مربوط اولیان بر طاقم
طاغیر بولنوب ، بونلرک اڭ زیاده ذکره شایان
اولانی جبل طارقه قارشیسنه قدر اوزاتان (جبل
موسی) در .

مغرب اقصائک انهارى دخی تامایله معلوم
اولیوب ، آتیق اڭ بیوکاری و مجرالیک صورت
عمومیه سی یلیزیر . بو مملکتک میاه چاربه سی چوق
اولوب ، بو جهتجه بتون آفریقائک برنجی پری عد
اولتغه شایاندر . عمومیت اوزره مغرب اقصائک
انهارى وسطلرنده کی مرتفع طاغلردن و چوغی
جبل هایشین اتکلرندن ایهرک ، اطراف اربسه به
یابلیزیر . بونلرک اڭ بیوکاری مولوبه ، سبو ،
ام الریبعه ، درعه ، وادی زیز ، وادی قیر و ساثره در .
برنجیسی یعنی (وادی مولوبه) مذکور جبل
طایه دینک شمال شرقی اتکلرندن نبعانه ، شرقه و بده
شماله طوغری آقرق ، و مملکتک شرق شمالی
قمتک بتون میاه چاربه سنی جمع ابله ، کیتدیجه
صوبی آرتورق ، جزایرحدودی قربنده آق دیکزه
دوکیلور . (سبو) نهری درن سلسله سنک شمالنده
واقع صنجاه طاغلندن نبعانه ، غرب شمالی به طوغری
آقرق ، وفاس شهری یانندن بالمرور ، صاغ
و سولدن برچوق چایلر آله رق ، مملکتک غرب
شمالی قمتک میاه چاربه سنی طویلاقدن صکره ،
جنوب غربی به طوغری دونوب ، (رباط) اسکه .
سنک شمالنده بحر محیط اطلاسی به منصب اولور .
کثرت میاهجه مغرب اقصائک اڭ بیوک نهری
اولوب ، آشاغی طرفنده مجراسنک وسعتی ۱۰۰
ابله ۳۰۰ متره آره لرنده و عمق ۳ متره دن
زیاده در ، که بوحال سیر سفائنه صالح اوله جق حاله
قومئسنه مساعددر . (ام الریبعه) ابرماغی ینه جبل
هایشیندن نبعانه درن سلسله سنک شمالی اتکلری
آلتنده غرب جنوبی به و بده غرب شمالی به طوغری
آقرق ، بحر محیط اطلاسی به دوکیلور . وادی
درعه درن سلسله سنک جنوبی اتکلرندن نبعانه ،
سلسله مذکوره ابله کوچک اطلاس سلسله سی
آره سنده آقان برچوق انهارک صولربنی طویلا به رق ،
بو ایکنجی سلسله نیک بر بوفازندن مرورله ، مملکتک
جنوبنده کی صحراء کبیره چیققدن صکره ، غرب
جنوبی به و بده غرب به طوغری جریان ابدهرک ،

بحر محیطه واصل اولور . مجراسنک طولتجه مغرب
اقصائک اڭ بیوک ابرماغی اولان بونهر یالکز
قارلرک اریعی موسئنده بحره واصل اولوب ،
ساثر موسئلرده ، کچدیکی برلرک قوماتی ویک صیباق
اولسی سیبیه ، صوبی بولده قورویوب ، آشاغی
قسمی بر قورو وادی حالنده قالیر . اطلاس سلسله .
سنک جنوبی مائله سندن نبعانه جنوبه طوغری
آقرق ، صحرائ کبیره کیرن وادی زیز و وادی
قیر و ساثر اودبه ایسه موسمه کوره آرز چوق
مسافده جریان ابدوب ، بده صحرائ کبیره قوملری
ایچنده قورورلر . برنجی درجه ده اولان انهار
مذکوره دن بشقه ایکنجی درجه ده برچوق انهار
بولنوب ، بولردن (ابوررق) رباط ابله سلا
آره سنده بحر محیطه دوکیلور ؛ (تنسفت) نهری
مراکشک ایچندن کچدکن صکره ، ام الریبعه
منصبنک جنوبنده بحر مذکوره منصب اولور ؛
بیوک ابله کوچک اطلاس آره سنده (وادی سوس)
غرب جنوبی به طوغری آقرق ، اغادبرک جنوبنده
بحر محیطه واصل اولور ؛ بونکه وادی درعه
آره سنده دخی (وادی نون) اسمیله بر نهر آقار .
عمومیت اوزره مغرب اقصا انهارینک یاغور
موسئلنده قارلرک اریعی هنکامننده صولری
چوق اولوب ، یازین کچیکه جک درجه ده آزالیر ؛
وساثر برلر انهارینک عکسنه اوله رق ، منصبلرینه
تقرب ایتدیجه ، صولری آزالیر . بده برنجی
درجه ده صولرینک سقی اراضیده قولانلسندن
و ایکنجی درجه ده هوانک حرارتیله کچدکلی
برلرک قوماتی اولسندن ایلری کیلور . بعض
سیاحینک تخمیننه کوره ، بتون مغرب اقصا انهار
رینک نایسه ده دیکزه دوکدکلی صوبک مجموعی
۲۲۵ مکعب متره بی نیجاوز ایتز . هیچ اولمازسه
یاغور موسئلنده سیر سفائنه صالح اوله بیله جک
انهارینک ده منصبلری قوم سدلیله مسدود اولوب ،
یالکز بعضیلرینک ایچ طرفلرنده سازدن بر طاقم
دوبهلر بوزدریلیر .

سواحلی ، اسکه و لیمانلری . — مغرب اقصائک
سواحلی قابل استفاده اوله جق حاله اولیوب ،
بوحال مملکتک ترقیاته مانع اولان اسبابک بریدر .
آق دیکزده کی سواحلی اوجهتده کی طاغلرک لب
دوباه قدر این اتکلرندن عبارت ولوب ، پک آرز

پزلنده طار بر بارجه اووه و دوز محل واردر .
صاغلام و بيوك هج بر لياني اوليوب ، آنجق
كوكچك كپيل بارينه جق برطاقم اوفق قويلر و آجق
اسكاهل واردر ؛ و بوغازده سبته و طجه اسكاهلری
بولوب ، برنجیسی اسپانیه نك النده در ؛ و اینجیسی
مماكنك اك بيوك واك مهم و مجار تراكاه اسكاهل سی
ایسه ده ، بوئك دخی لیانی بوقدر . بحر محیط
آطلاسیده کی سواحلی ایسه دوز و آلتق اولوب ،
کیرتی و چیقنقیلری و فوی و لیمانلری بوق حکمنده در ؛
و دکیزده ۲۰۰ مترهك برعق بولمق ایچون ، ۵۰
کیلومتره آلتق انتضا ایدر . بناء علیه ۸ درجه
جنفانی اوزولنلنده بولان بوسه واحله هج بر
بيوك اسكاه بولمیب ، موجود اولان صریش ،
رباط ، مزغان ، صافی ، مقادر ، افادیر و افنی
اسكاهلری آجق و اهمیتسزدر .

اقلم و هوایی ، محصولات و حیوانات و منابع
ثروتی . — مغرب اقصا هواجه بتون آفر بقای
شمالینك اك كوزل بری اولوب ، عمومیت اوزره
هوایی معتدل و صاغلامدر . هواجه مملكت بش
قسمه تقسیم اولنه بیلیر : برنجیسی سواحلی قسمی ، که
قیشین صوفوق اولیوب ، یازین دخی حرارت
دکیزدن اسن ملتم روز کارلرله تصدیل اولور .
مثلا (مقادر) اسكاهل سنده میزان الحراره یازین
۲۱ و قیشین ۱۶ درجه کوستروب ، نهایت النهایه
یازین ۳۱ درجه قدر چیقار ؛ و قیشین آنجق
۱۰ درجه قدر ایتر . دیمك اولیور که بو مملكتك
سواحلی دنیامك اك كوزل واك معتدل هواسته مالمکدر .
یا لکن بحر محیطده کی سواحلتك قسم جزویسیله آق
دکیزده کی سواحلی شمالیه سنده هوا بو قدر مطرد
اولیوب ، تحولانی و کوندوز ابه کجه آره سنده کی فرق
زیاده جه در . درن سلسله جبال صحرای کبیرك قیزغین
روز کارلرینك سواحله وصولنه مانع اولیور . اینجیسی
قسمی درن سلسله سنك شمال و ضرب جهننده کی
آلتاچه طاغیر وانکیردن عبارت اولوب ، بوتسك
ارتفاعی حسیله ، یازین هوایی سرین و کوزل ایسه ده ،
قیشین قاری و بوردنی زیاده جه در . اینجیسی قسمی
طاغیر آره لرند اولان اووه لرله وادیلردر ، که روز
کار آله مدیفندن ، یازین هوایی بک صیحا اولوب ،

قیشین یاغورلری بک حوقدر ، و سیل کی آقار .
دردنجیسی بوکسك طاغیرك اوسقیدر ، که قیشین
قار و بوزله مستور اولوب ، یازین دخی بعض بر .
لرندن قار زائل اولماز ، یاخود بک کج ابرر . بشیسی
جنوب شرق جهننده صحرای کبیردن معدود اولان
واسع چولاردر ، که هر ججه صحرای کبیرك هواسته
تابع اولوب ، آنجق وادیلرله و احلری یعنی صوبی
و نباتاتی حاوی مسکون برلری صحرای کبیرك ساثر
جهتلرندن زیاده در .

کرك طساغلی و کرك آلتاق برلری قومله
قاریشق بالیقندن بر طبقه منبته ابه مستور اولوب ،
بو بالیق اکثر پرلده قرمزلی رنگنده اولنله ،
بعض محصولاتی و قیونلرینك بیاغیسی ده قیمری به
چالار . طوراغك قوم منبته سیله صوبك کترته
مبئی ، مغرب اقصی جزایر و نونسدن زیاده نباتاتله
مستور ودها منبتدر . طاغیرینك اکثری اورمانلرله
مستور اولدینی کبی ، اووه ده دخی واسع اورمانلری
واردر . اکثر نباتاتی آق دکیز سواحلتك و علی الخصوص
اسپانیه نك نباتاتنه مماثل اولوب ، صوم نباتاتك
آنجق برعشری مملكته مخصوص اجناسدندر . شمال
جهتک باشلیجه اشجاری : یشیل میسه ، منطاره یشیسی ،
صنوبر دینلن چام جنسی ، خروب ، قوجه بمشی
آفاجی ، ارزه ، آفاسیا ، بر نوع سروی ، انهارك
کنارلنده کترته بولان طفلان و ساثره دن عبارتدر .
جنوبه طوضری ایلرلدیکه ، ممالک حاره یه مخصوص
اشجار انواعله خرما آفاجلرینه تصادف اولوب ،
خرما آفاجی طجه ده دخی بیشیرسه ده ، میوه و برمنز .
کرك محروقات و کرك کراسته و سرافوزنله متعلق
ایشلر ایچون مغرب انصامك ، حواجی داخلیله کفایت
ایتدکن صکره ، کلیتله اخراج دخی اولنه بیله جک
قدر اشجاری واردر ؛ لکن اورمانلر دن حقیله
استفاده اولنه میور . طبده و صنایعده و درنیق
و مشمع اعمالنده مستعمل درت نوع قیتمی ضغ و بر
نوع مقبول کونك و بر اشجاری دخی واردر .
جنوب جهتلرند واك صوسز پرلده اصطلاح فنیده
(سیدرودندرون) یعنی « دمیر آفاج » نامیله معروف
زیتونه مشابه بر نوع آفاج بیشیور ، که میوه سندن
یاغ چیقاریلوب ، یا بر افنر بیخده حیوانلر بر ، و آفاجی
بک سرت و طبانیقیدر . زیتون آفاجلری بک چوق

ایسه‌ده، بر قسمی بیانی حالنده در. قینه آغاجی دخی
 بیتشیر. باغ پک کوزل بیتشوب، اعلا اوزوم اولیور.
 سده، بوئکده تکشیرینه همت اولنماشدر. پاموق
 خدایی نابت حالنده بیتشیر. شکر قاشی وقتیه
 هر بلر طرفندن بوریه واسپانیبه ادخال اولنش
 ایکن، بو دخی آز مقدارده بیتشیریلیور. طوت
 آغاجلرینه ده ممالکت پک مساعد اولوب، ایپک
 اخراجی منابع تروتک بر قسم مهمی اوله بیلیر. نوتون
 دخی پک ابی حاصل اوله بیلدیکی حالده، زرع
 اولنمیوب، اهالی نوتونه بدل خشیش استعمال
 ایدرلر. اشجار مئمزه سی ده چوق و میوه لری پک
 لذیذ اولوب، اوزوم، پورتقال، لیمون، خرما، موز،
 نار، انجیر، بادم، آرموده، الما، کراز، جوز، کستانه،
 شفتالی و بیانی حالنده عناب، فزیک انجیری، قوجه
 میخی، بوکورتلن طودی، خروب و سساره حاصل
 اولور. طاغلرده طیده و بو یاجیلده و سساره صنایعده
 مستعمل بر چوق نباتات بولندیخی دخی معلوم ایسه‌ده،
 بولردن الان یولیه و حقیقه بر استفاده اولنمیور.

زراعت پک اسکی و ناقص بر صورتده اجرا
 اولندیخی حالده، طوبراق و هوائک یاردیمیه و علی.
 الخصوص انهارک صوبیه و جدولر واسطه سیله اروا
 اولنان برلده آز سمی و عمل ایله چوق محصولات
 آلتیور. صو او برلده طوبراغک بکتسا سبب
 حیاتی اولغله، اهالی جدولارک حسن حالده بو.
 لندیرلمه و اراضینک سقینه اهتمامدن کرنی طور میور.
 اک باغلی محصولات زرعیه سی: بقدای، آریه، دوره،
 مصر، پرنج، بقله، نخود، بزلیه، سرچک، سیسام،
 داری، سه پورکه نخمی، آناسون، کتن، صفران
 و سساره دن عبارتدر.

مغرب اقصانک معادنجه پک زنکین اولدیخی
 تخمین اولوب، هر نه قدر بو بایده تخریبات فنیسه
 اجرا اولنماش ایسه‌ده، قوه لرده و نهرلرده کویولن
 ریزه لر دن آلتون معدنک مملکتک اکثر طرف لر نه
 وجودی آکلاشیلوب، اکثر برلده قو آرج و سساره
 طاشلرک ایچنده و یا باقیرله قاریشیق بولنور. آطلاس
 سلسله سنده و وادی نونده آلتون و کومش معدنلری
 کترتله بولنیور. باقیر پک کترتلی اولوب، سوس

جهتنده اخراج دخی اولنور. درن سلسله سنده
 و جبل حدیده دیمر معدنی پک چوق اولوب،
 بالچینک ایچنده بو برک شکلنده بو صر بلر حالنده دخی
 تصادف اولنور. آلتیجی یالکز بعض برلده اهالی
 طرفندن اصول عتیقه اوزره چیقارلمده در. آلتیون
 پک چوق اولوب، بر ترکیبی کل اسمیله صر بلر طرفندن
 اخراج اولنور. یالکز بو معدن، بحق چیقار بله حق
 اولسه، ممالکتی زنکین ایتمکه کافیدر. مراکش
 جوارنده و سساره طرفلرده کایتلی کوکورد معدنلری
 بولندیخی حالده، اهالی باروت اصحابیون کوکوردلی
 معدن صولرینک کنار لر نه تکشف ابدن کوکورد.
 لری طویلامغله اکتفا ایدورلر. سیمی قوروشون
 معدنلری ده چوقدر. قیا طوزی ده چوق اولوب،
 بعض طاغله صرف بو معدنن متشکلدر. کور
 معدنک دخی مختلف محللرده بولندیخی صروی
 ایسه‌ده، حکومت محلیه بو بایده هیچ بر تخریبات اجرا.
 سنه مساعده ایتور. سرصر، آلچی، لوله چی چاه وری
 وایشه یارار احجار و ازی پک انواعی دخی واردر.
 سینته سوا حالنده وقتیه مرجان صید اولنوردی.
 میاه معدنی سی ده چوق ایسه‌ده، هنوز حل و تحقیق
 اولنمیوب، یالکز طنجه قربنده چیلکی ایلمجه لر
 بولندیخی معلومدر.

حیواناتجه دخی مغرب اقصی اک زنکین بر.
 لردن اولوب، آرسلان و قپلان پک آز برلده و اک
 زیاده جزایر حدودی قربنده بولنیور. آبی هر
 طرفه وهله بیانی طوموز پک کترت اوزره تصادف
 اولنیور. میونک یالکز بر جنسی واردر. دوه
 قوشلرله غزاللر جنوب جهتده کترت اوزره در.
 بیلان انواعیله عقرب و سساره حشرات کترتیدر.
 چکرکه دخی چوق اولوب، هله قیرمنی رنگده
 اولان بر نومی صحرای کبیردن کلهرک، ممالکته
 تخم برافغله، ضرر و ممالک دشمنی کسلیور. صرغالی
 چوق و کوزل اولغله، حیوانات اهلیه سی پک چوق
 اولوب، یا بلر لنده پک بیوک قیون و پکی - وریلری
 کور. آت، استر و مرکبک جنس لری پک کوزل اولوب،
 استر لریک یورویشی پک خفیف و سرعتی و صرکبری
 ایری و قوتایدر. صیغیرلری او قدر چوق دکادر.
 جنوب جهتده دوه لر و همچین دوه لری کترتلی

اولوب، صحرای کبیری شق ابله سودان تجارتی اجرا ابدن بیوک کاروانلرده قوللائیلیر. بتون مغرب اقصاده ۴۰ میلیون قیون، ۱۲ میلیون کچی، ۶ میلیون صغیر، ۴ میلیون استر و مرکب، یاربیم میلیون یکبیر یاربیم میلیون دوه بولندی بی تختندر.

معارف و صنایع و تجارتی. - مغرب اقصاده معارف جدیده به شمعی به قدر اصلا میل اولنوب، معارف قدیمه اسلامیه دخی جوق تدنی ایشدر. هر نه قدر فاس و مراکشده و سائر بیوک شهرلرده متعدد مدارس وار ایسه ده، بولنرده دخی علوم ادیسه و دینیه اوقونور، فنونیه اهمیت و برلز؛ و تحصیل ابله توغل ابدنلرک چونگی کیمیا و نجوم کچی علوم موهومه هوسنه دوشوب، مملکتک رقیسنه خدمت ایدمک علمومه رغبت ایتیسورل. مکاتب ابتداییه ایسه یا لکتر قرآن کریمک حفظیه لوحلر اوزرینه تحریری معناد اولوب، بونکله صبیان بر آرز عباره اوقومخی و جزئی یازی و املا اوکرنیرل. بومکتبلرده شهر و قصبهله مخصوص اولوب، قراده بولندیفندن، اهالینک قسم اعظمی اوقوبوب یازمق نعمتندن دخی محروم بولنیور. طباعتک ایجادندن بری بیشوز سنه کچدیکی حالده، آوروپانک بانی باشنده بوبله کوزل بر مملکتده ایوم نه بر مطبعه وارد، نه بر غزته چیقیور، نه بر کتاب باصیایور.

خارجله عدم اختلاطلی اسکیدن بری مشغول اولدقلری بعض صنایمک دوامتی تأمین ایش ایسه ده، بوباده دخی بیک سنه لک آلات و ادوات و اصولدن سرمو انحراف ایتیبوب، برکونه ترقی و تمهيلات آرامق خاطر لرینه کله مشدر. اک باشلی معمولات صنایه لری: احرام، خالی، کلام و سائر کچی بوک منسوجانه اییک قاشلر، نقشلر، معمولات دباغیه، چناق چوملک کچی شیلر، انواب، اسلحه، مواد سراجیه، قیوجیلغه متعلق شیلر، حصیر، بافیر وکو. مشدن آوانی و سائر دن عبات اولوب، بومعمولات، بر نوع ظرافت و غرابشدن خالی اولامنه لیه برابر، اهالینک احوال و احتیاجات حاضر یله متناسبدر. بوسنایمک باشلیجه مراکزی: فاس، مراکش، رباط، مفادر، سلا، نتوان و سائر قصبه لدر.

ایکی طرفی دکیزله محاط و آوروپا به او قدر قریب اولمغه برابر نهایت درجه ده منبت و حیوانات و سائر منابع ثروتی بول اولان بوبله بر مملکتک تجارتی بک واسع اولمق لازم کلیرکن، مغرب اقصی حکومتنک علم ثروت قواعدندن بختیر اولمسلیله، ذخیره و سائر محصولاتک و حیواناتک اخراجی منع ایتسی، بولرک ققدانی و سائر احوال تجارتک ترقیسنه مانع اولمغه، شمیدیکی حالده بتون مملکتک خارجه اولان تجارتی ۵۸ میلیون فرانسی تجاوز ایتبور؛ واک فریبی شوکه ادخالاتی ۳۲ میلیونی تجاوز اولوب، اخراجاتی ۲۶ میلیونی کچه بیور. حالبوکه او قدر زنکین بررک اخراجاتی ادخالاتک بر قاج مثلی نسبتنده زیاده اولوب، دایما مملکتک آقیه کیرمک و کیتدیجه ثروت مملکت آرتمق اقتضا ایدردی. تجارت خارجه سی برنجی درجه ده فرانسه و ایکنجی درجه ده انکتره ابله و آرز مقداری دول سائر ابله اولور. اخراجاتی باشلیجه پیانگی، دری، مصر، بقله، بادم، ضمغ، دوه قوشی نوبی، بال، بال مومی، زیتون باغی، آباتی قانی، احرام و سائر دن؛ و ادخالاتی یاموق، باموق منسوجات، شکر، چای، اییک، ایکیکی قاشلر، کاغذ، دمبر، چلیک، موم، کومش مسکوکات و سائر دن عبارتدر. تجارت داخلیه سی بک فنا بر حالده اولان بولارده استرودوه ابله اجرا اولنوب، بک کثرتلی اولان (سوق) یعنی بازارلر و سنده برویا اوج درت دفعه قوربلان پنازلر بونجارتی بر درجه به قدر تسهیل ایدبور. بونجارت داخلیه باشلیجه بوک و حیوانات کتیره رک مقابلنده برلی و یا اوروپا امتعه و معمولاتی آلان عربان ابله شهر و قصبه تجاری میننده اجرا اولنور. سودانه ایشلر کاروانلری دخی اولوب، بونلر دوه قوشی نوبی، فیل دیتی و سائر شیلر کتیرلر.

اهالیسی، جنسیت و لسان و مذهب لری . - مغرب اقصاده تعداد نفوس اجرا اولنوب، هیچ بر استانستیکه رعایت اولندیفندن، مقدار اهالیسی حقتنده صاغلام و قطعی بر معلومات و برمک ممکن اولیبوب، مجموع اهالیسی ۸ میلیون تخمین اولنوبور. بواصالی باشلیجه بربر و عربدن مرکب اولوب،

تقسیماتی، شهر و قصبه‌ری - - مغرب اقصی و قتیله ایکی حکومتیه منقسم اولوب، شمال شرقی جهتده کینک مرکزی (فاس) و جنوب غربی طرفنده کینک مرکزی (مراکش) ایدی. ایکسی برلشدکدن سکره دخی بو ایکی شهر مرکزیتدن دو شیوب، مغرب اقصی حاکمی کاه فاسده و کاه مراکشده اقامت ایدبور. آتیق جسامت و معمور - رتجه اولان قفوقته بناه اصل پایتخت (فاس) شهریدر. مملکت (عملات) اسمیله ۴۴ ایالت منقسم اولوب، بونلرک ۳۵ ی درن سلسله‌سنگ شمالنده و ۹ ی سلسله مذکوره مک جنوبنده اوله رق چول جهتده در. بو ایالاتک حدودی پک ده معین اولوب، صتیجه تبدیل دخی اولدیفندن، واسلمری هنوز مجهور اولدیفندن، تصریحنه موفق اوله مدق - هر ایالت ایکی ایله اون بش آره سنده قبائله منقسم و هر قبیله متمدد (دوار) و یا (قصور) ی حاویدر -

باشلیجه شهر و قصبه‌ریله مقدار نفوسلمری بروجه آتیدر :

۸۰۰۰	صافی	۱۰۰۰۰۰	فاس
۸۰۰۰	عرایش	۵۰۰۰۰	مراکش
۷۰۰۰	سبته	۲۰۰۰۰	رباط
۷۰۰۰	قازابلانقه	۲۵۰۰۰	القصر الکبیر
۶۰۰۰	تمنتت	۲۲۰۰۰	تتوان
۶۰۰۰	مزغان	۲۰۰۰۰	طنجه
۵۰۰۰	زناغه	۱۲۰۰۰	مکناسه
۵۰۰۰	تزه	۱۵۰۰۰	وزان
۲۰۰۰	سرفات	۱۲۰۰۰	مغادر
۳۰۰۰	ملیه	۸۳۰۰	تروئت

اصول اداره‌سی، قوه مالیه و عسکریه‌سی - - مغرب اقصی ۲۵۰ سنه دن بری (فلالی) شرفا - سنک تحت حکومتنده اولوب، حاکمک بو خاندانک اعضاسی ایچنده ارثاً انتقال ایدر. احکام شرعیه کالیله جاریدر. احوال مهممه ده علما و مشایخ ایله اعیان مملکت و رؤسا جنوددن مرکب (آیه الاربعین) عنوانیه بر مجلسک استشاره و قرارینه مراجعت اولنور. ایالاته حاکم طرفندن تمین اولنان قاندرهم والی هم قوماندان صفتی حائز اولوب، اساسی عمومی و طرق و معابرک امنیتی محافظه ایله برابر برکیلمی طویلامی

اهالی قدیمه بقایاسی اولان بربرلرک بر طاقی یعنی درن و صنهاجه طاغلرند و ساثر جبالده یاشایانلری خالص حالنده و اختلاطدن مصون قالدقلمی والیوم بربر لسانیه متکام اولدقلمی حالده، برطاقلمی ده عربله قاریشه رق، لسان اصلیلرخی ترکله، عربلشملدرد؛ و یالکز سیمالزندن طمارلرنده بربر قانی بولدیغی آکلشیلور. عربلرک دخی برطاقی بروجه مذکور بربرله قاریشوب، برطاقلمی و علی الخصوص یایلارده سوربرله یاشایان و اکثری الیوم خیمه نشین بولسانلری اختلاطدن مصون اوله رق صرف عرب حالنده فالشملدرد. بربرلرک دو زکون چهره لی، بیاض رنگلی و چوغی مائی و یاصاری کوزلی و کستانه یا خود صاری صاچلیدر. عربلر ایسه اسمرجه و سیاه کوزلی سیاه صاچلیدر. طاغلرده یاشایانلری خشونت طبعه مالک و سرکش آدملر اولوب، نیم مستقل بر حالده بولنیورلر. همان مساوی مقدارده بولنان بربر و عرب جسنلرندن بشقه، مغرب اقصاده یارم ملیون قدر زنجی، ۲۰۰۰۰۰ قدر یهودی و ۱۵۰۰۰ قدر آوروپالی واردر. زنجیلر کوله و خلاقی و یا آزادلی اولوب، باشلیجه شهر و قصبه‌لرده بولنیورلر. یهودیلرک بر مقداری برلی و بر مقداری اسپانیه دن کله اولوب، مملکتک هر طرفنده صرافاق و تجارتقه مشغولدرلر. آوروپالیلر باشلیجه اسپانیولدن عبارت اولوب، یالکز طنجه شهرنده ساکندرلر.

یهودیلرله آوروپالیلردن بشقه عموم اهالی مسلم و مالکی المذهب اولوب، عصبیت دینیله زیاده در؛ و ایچلرنده سادات و شرفا چوقدر. لسان عمومی و ادبی عربی اولوب، تکلمده بربرجه کله لره مخلوط و غلط برنوعی قوللانیلر. طاغلرده نیم مستقل حالده یاشایان بربر قبائلی الیوم بینلرنده بربر لساننده قونیشورلرسده، همان جمله‌سی عربیه دخی آشنا درلر؛ و لسان ادبی و تخریریلری عربیدر. زنجیلرک مملکتده متولد اولمایانلری وطن اصلیلری اولان سودان لسانلریله دخی متکلمدرلر. یهودیلرک دخی برلی اولانلری عربجه و اسپانیه دن مطرود اولانلری اسپانیولجه قونیشورلر.

وحین حاجتده عسکر دپوشیرمک ابله موظفدرلر .
 وزان شربی شرفه ادریسبه نساندن اولوب ،
 (مولی طب) مار بقتنک دخی اذ بیوک شیخی
 اولغه ، مغرب افساده حکم ونفوذی بک زیاده
 اولوب ، مغرب اقصی تختته یکن شرفه فلایله قلیج
 قوشاقحقنیده حازدر ، وقبائلک عصبیانی حالده ،
 اجرای نصابیحون ، نوسطنه مراجعت اولنور .
 یوقاریده دیدبکمز کبی ، بربر و عربانی قبائلنک
 بعضیسی فاس حاکمی آنجق اسماً طانیوب ، وبرکی
 وعسکر ویرمکرندن ، حاکک حکمی مغرب اقصامک
 هر طرفنه تمامه جاری دکادر ؛ وحاکم جوق دفعه
 یوقبائلک حرکتدن مسؤل اولدیغنی اعلانه مجبور
 اولور . محاکم شرعیهدن بشقه محاکم وقضاندن بشقه
 حاکم اولیوب ، فاسده برقاضی القضاة دخی واردر .
 اعدام جزاسی بک صیق اجرا اولتمازسهده ، طباق
 جزاسی کثیرالاستمراردر .

حاکک املاک خاصهسی واردانیله عیناً وتقداً
 آلتان وبرکیلر ورسملر (دارالخزنه) دینلن خزینه
 دولت طرفندن طولانیلهرق ، تقریباً ۱۳ ملیون
 فرانکه بالغ اولدقلری حالده ، مصارف سنویه آنجق
 ۵ ملیون فرانکه بالغ اولور ؛ وهر سننه خزینهبه
 ۷ ملیون فراتیق فضله قالدیر . والیرک وسائر
 مأمورینک معاش ومخصصاتلری بوحسابه داخل
 اولیوب ، بونلر کندی اداره لر بیچون اهالیدن آبریمجه
 وبرکیلر وهدهلر آلیرلر . جوامع ومدارس وسائر
 خیراته دخی جانب حکومتدن برشی ویرلدکندک بشقه ،
 اوقاف وارداتکده فضلهسی خزینهبه آلنیر .

مغرب افساده ۶ صنف عسکر واردر :
 برنجیسی (بخاری) اسمیله معروف ۵۰۰۰ زنجی
 سواریسندن عبارت اولوب ، بونلر بابادن اولاده
 ارتناً عسکر وحکمدارک محافظه سنه مأمور اولغه ،
 دائماً معینده بولنورلر . ایکنجیسی (مخزنی) اسمیله
 ینه بدردن اولاده ارتناً عسکر اولان برنوع سپاهی
 صنفی اولوب ، ۲۵۰۰۰ سواری نفرندن عبارتدر .
 اوچنجیسی (عسکر) نامیله وقرعه ابله آلتمش ۶۳۰۰
 پیاده نظامه عسکریدر . دردیجیسی ۸۰۰ مقدارنده
 اولان طویجی عسکرندن ، بشنجیسی ۹۰۰ بحریه
 نفرندن ، آتجی صنفی حرب زمانده طولانیلان

ومقدارلری ۳۰۰۰۰۰۰۰ وبمن تخمینلره کوره
 ۵۰۰۰۰۰ سواری وپیاده افرادینه بالغ اولان
 نفر عام عسکریدر . بوجهله دولت مذکوره حرب
 زمانده ۳۵۰۰۰۰ قدر عسکر چیقارمیبیارسهده ،
 بونلر تمام عسکریدن محروم وچاققلی وقابوللی
 تفنگکارله مسلح عساکر غیر منتظمهدن معدود
 اولوب ، جسارت فطره لردن بشقه بر فضیلترلی
 یوقدر . بونزه دولت حرب زمانده بالکزمینات
 وروپ ، معاش وبرمنز . بحریه نفراتی دخی عساکر
 بریه میسانده قوللانیلوب ، وقتیله غزوات بحریه
 ابله آوروپایی دپترتمش اولان سواحل شمالیه اها .
 لیسیده شمعی قابقربله طبعیه اودون طاشیمغله قناعت
 ایتمکدهدرلر .

احوال تاریخیه سی . — مغرب اقصی دیکر
 ممالک غریبه ابله یعنی مصردن بشقه آفریقائیک
 سواحل شمالیه سیله برابر ازمه قدیمهده بربر قبائله
 مسکون اولوب ، قبائل مذکوره بر حال استقلال
 ورسکشیده یا شایهرق ، اتم قدیمه تمدنه ابله اختلاط
 ایتمکرندن ، احوال قدیمه لری معلوم دکادر . بده
 فیکه لیلر یعنی کنعانیون شمعیکی نونس جهتنده
 (قارتاج) شهرینی تاسیس ایشدکری وقت ،
 بومسجک حرب جهتنده اولان جزایر ومغرب
 اقصی جهتلری اها لیسنه کندی لسانلرنده
 « مغاربه » دیکه اولان (ماحوریم) یاخود (مغاریم)
 نامنی وبرمشلردی . رومایلر بواسمی قارتاجیلردن
 آلهرق ، (ماوری) صورتنه تحویل ، وممالکتلرنی
 (ماوریتانیه) تسیمه ایشلردی . قارتاجیلر مغرب
 اقصانک یالکر ساحلررنده بعضی قصبه لر ومسجکلر
 ابدنمکله اکتفا ایدوب ، ایچریسنه صوفیله مامش
 اولدقلری کبی ، رومایلر دخی قارتاجیلرک ممالکتی
 ضبط ایشدکری وقت ، مغرب اقصا اها لیسنک
 خشونت وجسارتنه چاروبوب ، آنجق میلاددن ۴۲
 سنه صکره اوراسنک ضبطه مقتدر اوله ییشلردی .
 رومایلر جزایر جهتنه (نومیدیه) نامنی وروپ ،
 (ماوریتانیه) اسمنی مغرب اقصابه تخصیص ایشلردی .
 بشنجی قرن میلادیده رومایلرک ممالکتی یغما ایدن
 اقوام وحشیة شمالیه دن (واندال) لر اسپانیه دن
 آفریقابه کچرک ، مغرب اقصاننی ضبط ایشم ؛

و بولردن صكره مملكت بوسنتياوس زماننده
 قسطنطينيه روم امپراطورلر بلك ضطننه كچمش ابدى .
 ظهور اسلامده مغرب اقصى بوحالده اولوب ،
 معاويه بن ابى سفیان زماننده عقبه بن نافع حضرتلى
 مصر واليسى عمرو بن العاص طرفندن مغرب فتحنه
 مأمور اولغله، بربر قبائلى مغلوب ايدمرك، فتوحاتى
 ببحر محيط اطالاسى ساحلنه دك توسيع ، و مغرب
 اقصايى دخى ممالك اسلاميه دائره سته ادخال ايتمشدر .
 يمدده بررلر دفغانله ارتداد و عصيان ايتمشلر سده ،
 ينه دائره اطاعته آلتمشدى . بنى اميه زماننده
 اندلسك فتحى . مغرب اقصاده حكومت اسلاميه نك بر
 قات ده تاسيسنى موجب اولمشدى . خلفاء عباسيه دن
 هارون الرشيد زماننده ادريس علوى ظهور ايله ،
 مغربيلرى كندبته تابع ايدمرك ، ۱۷۷ تاريخنده
 مغرب اقصى و اوسطده ادارسه دولتى تاسيس
 ايتمشدى . مركزى يكي تاسيس ايتكارى فاس
 شهرى اولان بودولت ۲۰۰ سنه دوام ايدوب ،
 اواخر دورنده ادريسلر ضمنه دوچار اولغله ، كاه
 اندلسده كي امورلك وكاه افريقيه ده كي فاطميرلك
 نامنه خطبه اوقومنه باشلامشلردى . نهايت ۳۷۴
 تاريخنده فاطميون سردارلر دن باني قاهره اولان
 مشهور جوهر قائد مغرب اقصايى كاملا فاطميونك
 اداره مى آلتنه آلتمشدى . فاطميون متعاقباً
 مركزلر بنى مصره نقل ايتكلىنده مغربى كندبيلرته
 تابع اولان زنانه بربرلر دن بنى زبرى اسرا سته ترك
 ايتمشلردى . چوق كچه دن بنى زبرى اسرا سى
 فاطميونك ضعف وكسالندن و مركزلر نك بدمندن
 بالاستفاده ، خطبه دن ناملر بنى رفع ايله ، اعلان
 استقلال ايتمشلردى . بونلر ك مغربده ۸۰ سنه قدر
 حكمرلى سوروب ، يشنجى قرن هجرى اواسطنده
 مغرب اقصانك جنوبنده لئون بربر قبيله سته منسوب
 مرابطين دولتى ظهور ، و اسرا كش شهر بنى تاسيس ،
 و پايخت اخناذ ايله ، شماله طوغرى توسيع فتوحات ايدم .
 و ك ، بتون مغرب اقصايى و يمدده اندلسك دم بر قسطنطينيه
 ايتمشلردى . چوق - ورمه دن مرابطين دولتى دخى
 سطوت و قوتى فائب ايدوب ، ۵۱۲ تاريخنده دولت
 موحد بن ظهور ايله ، آز مدت طرفنده بتون مغربى
 و اندلسك بر قسطنطينيه ضابط ايدمرك ، اسرا كش ، فاس ،
 بباط و دبكر مغرب اقصى شهرلر بنى اعمار ايتمشدى .

دولت موحد بن ۱۳۰ سنه دوام ايتدكدن صكره ،
 يدنجى قرن هجرى اواسطنده بنى سربن دولتى
 ظهور ايدوب ، ۱۶۴۸ ده مغرب اقصايى موحدنك
 الندى نزع ايله ، ۸۸۵ تاريخنده دك ۲۳۷ سنه
 محافظه و اداره ايتمشلردى . بونلر اسرا كش تركه ،
 فاسى مركز اخناذ ، و اسر نو اعمار ايتمشلردى . بنى
 سربندن صكره مغرب اقصى حكومتى (بنى وائس) ك
 البته كچوب ، بونلر دخى ۸۸۵ دن ۹۵۷ تاريخنده دك
 حكم سورمشلردى ؛ و بونلر ك زماننده اندلسدن اهل
 اسلام و هو ديلر طرد و اخراج اولغله ، گروه گروه
 مهاجرلر كلوب ، مغرب اقصانك اهايسنى چوانلشلردى .
 بونلر دن صكره نوبت حكومت (درعوبلر) كچوب ،
 بونلر ك زماننده مغرب اقصانك مهوريت و سطوتى
 درجه قضاوبه وارمشيدى . پورتا كچر حكمدارى
 (سياستيان) اندلسك ايدى مسليندن اخراجيله
 قناعت ابدمه يرك ، آذربايجان شامى بنى دخى عالم
 نصرايته قزاندمرقى طامع خاميله ، بسوك بر اردو
 ايله هجوم ايتدكلىنده ، ۹۸۹ (و ميلادى ۱۵۷۸)
 تاريخنده القصر الكبيرده مغلوبيت عظيابه دوچار
 اولمرك ، اسير دوشمكله ، بو مغلوبيت بردها مغرب
 اقصايه نظر طمعه باقاملر بنى موجب اولمش ؛ و مغرب
 اقصى حاكى بو مظفر بن عظيمه دن صكره نمبكتوبه
 قدر توسيع فتوحات ايتمش ايدى . اون پنجى قرن
 هجرى اواسطنده خاندان حكومت اعضاسى بيننده كي
 نفاق و تفرقه بو دولت ك دخى ضمننى موجب اولغله ،
 شرفاه حسنيه دن اولوب اوتوز سنه مقدم مغرب
 حجاجيله حجازدن كلهرك (تافيلات) ده برلشمش
 و عمومك حرمت و نوجهنى قزانش اولان (مولى على)
 اهالى طرفندن رأس حكومته كچيربلر ك شمديكى
 شرفاه فلايه دولتى تاسيس ايتمش ؛ و اوغلى (مولى
 رشيد) بر چوق محاربه لردن صكره ۱۰۵۸ ده
 اسرا كش ضابط ايتمش ؛ و بونك برادرى و خانى اولان
 (مولى اسماعيل) انكبازلر ك البته كچمش اولان طنجه
 و عرايشى دخى ضبطله ، مغرب اقصى دولتنه شمديكى
 حدودى قزاندمشدر . بونك زمانى عربلر ك
 اندلسدن اخراجلر دن برى او جهت ممالك اسلاميه .
 سنده كورله مش بر صورتله بارلاق اولوب ، هر
 جهته ترقياته باشلامش ؛ و آوروپا دوليله مناسباته
 كيريشوب ، حق مشهور اون دردنجى لويديك قزى

مادموآزل (دوبلوآ) بی زوجیتہ طلب ایچون فرانسه به بر هیئت سفارت کوندرمش ایدی. مولی اسماعیلدن صکره افراد خاندان بیتمده تفرقه و زاعلر اکسیک اولماغله، بربر و عرب قبائلی دخی بوکش مکشدن بالاستفاده عصیاه و حکومتی طانییه رقی مملکتک امنیتی سلب ایتمکله باشلامش؛ و بو حال مغرب اقصانک کوندن کونه تدیسی موجب اولمشدر. او وقتدن بری مملکت بر حال مجهولیتده قالب، احوال داخلیه سی تمامیه معلوم دخی دکادر. مولی اسماعیلک اخلافتندن اک معروف لری ۱۲۱۱ دن ۱۲۲۹ تاریخنه قدر حکومت سورن و مغرب اقصی قورصالنری منع و تنکیل ایدن ویسوک ناپویونه بر هیئت سفارت کوندرن (مولی سلیمان) ايله ۱۲۲۹ دن ۱۲۶۷ تاریخنه قدر حکومت سورن و عبدالقادر جزایری ايله عقد اتفاق ایدن (مولی عبدالرحمن) در. بوئک اوغلی و خانی (سیدی محمد) برادر ليله قبائلک عصیانی باصدر ایدندن صکره، آوروپا دولتک مدعیانته ختام و بر مکه تثبیت ایتمکله، ۱۲۷۷ ده اسپانیه اعلان حرب ایدوب، توانی ضبط، و یوز میلیون فرائق تضمینات مقابنده تخلیه ایتمسیدی. او وقتدن مغرب اقصی اهاالیسنک اسپانیولاره قارشى بغض و خصومت قدیمه لری آرنوب، آروپا یالیرله بالمجوریه و بریان تجارت مساعداتی دئما همچان و قیام لری موجب اولبور. مشارالیه سیدی محمد تبعه سنک بوبله بر قیامیله چوق اوغراشوب، بو اغورده چوق قان دولکش؛ و مدمش بر قحط و غلا قیامی تمقیب ایدوب، اهاالینک بر عشرینی کورومشدر. ۱۲۹۰ ده سیدی محمد وفات ایتمکله، اوغلی (مولی حسن) خانی اولمش؛ و ۱۳۱۲ ده بودخی وفات ایدوب، الیوم حکم فرما اولان کنج اوغلی (مولی عبدالرزق) مسند حکومتک بچمشدر. مشارالیه شرفاه فلالیه تک اون بشخیسیدر.

مغرب اوسط } « جزایر » ماده سنه
 (مراجعت بیوریله .)

مغربی } (وزیر - ابوالقاسم حسین بن علی)
 (مشاهیر ادبا و وزرادن اولوب،

نسلی آخر ملوک عجم اولان یزدجرده منتهی اولدیغی سرویدر. اجدادی اسکیدن مغربه هجرت ایتمش، و بر روایتده بونلرک بری بغدادک غرب جهته طامل

بولنمش اولدیغندن، بولقبه شهرت بولمشدر. ۳۷۰ تاریخنده دنیا به کلش؛ و اون درت یاشنه وارنجیه به قدر علوم ادیبیه بی حساب و جبر و هندسه و منطقی و سائر فنی کمال ايله، شمر سونلکله و کوزل نثر یازمه باشلامش؛ و اون بدی یاشنده ایکن پدربینک «اصلاح المنطق» عنوانی کتباخی کوزل بر صورتده اختصار ایتمش؛ و بعده «کتاب الانیاس»، «ادب الخواص»، «کتاب المآثور فی ملح الحدور» کتابلری بی و دیگر تألیفات یازمشدر. ۴۰۰ تاریخنده ملوک فاطمیهدن حاکم بامرالله بدرله هجیه سنی و برادر لری اهدام ایتمسیدکنده، مصر دن فرارله، رمله به کیدوب، اورانک صاحبی (حسان بن مفرج بن الجراح الطائی) بی حاکمک علمنه تشویق ایتمکله، مشارالیه مکه صاحبی بولنان (ابوالفتح حسن بن جعفر العلوی) بی جبله، خلافتله بیعت ایدرک، رشید تقیب ایتمسیدی. حاکم اموال کثیره صرف و دسایس عیدیه استعمال ايله، بی جراخی بو تشبتهن واز کچوروب، ابوالفتح دخی مکه به عودت ایدنجیه، صاحب ترجمه بغداده عزیمت ایدوب، وزیر فخر الملک ابو ظالبه النجا ایتمش؛ و خلیفه عباسی قادر بالله کندیسندن متوهم اولوب، طردینی طلب ایتمش؛ ایسه ده، وزیر مشارالیه حمایه و مدافعه ایتمش؛ و بعده ابو ظالبه واسطه کیتش؛ و بوئک قتلندن صکره خلیفه تک قلیبی استماله ایدرک، بغداده عودت ایتمش ایدی. متعاقباً موصله عزیمت ایتمش؛ و تصادفاً او صرده نجی عقیل امیری (معتقد الدوله ابو المنیع القرواش) ک کاتبی وفات ایتمش اولماغله، اونک برینه نصب اولنمشدی. بعده بر آره لقی بغداده آل بویه دن ملک شرف الدوله به وزارت ایتمش؛ صکره بنه موصله عودتله، ابو المنیعه انتساب ایتمش؛ و نهایت قادر بالله ک اشعاری اوزربنه، بوندن مفارقته مجبور اولوب، میافارقین صاحبی ابو نصر بن مروانک یانته کیتش؛ و آخر حمربنده ک بوئک یاننده مسافر قالب، ۴۱۸ تاریخنده اوراده وفات ایتمش؛ و وصیتی اوزره، مشهد علی (رضه) جوارینه نقل و دفن او- لشمشدر. مرتب دیوان اشعاری اولوب، شو ایکی بیت جمله اشعار راهه ستندندر:

اقول لها والعیس محمدج للسرى
 اعدى لفقدى ما استظقت من الصبر

الیس من الحسرن ان لیلیا
نور بلا نفع و محسب من عمری

{ « ابو الحکم مغربی » ماده سنه
مغربی { مراجعت بیوریه . }

{ (شخ - محمد شیرین) مشاهیر شعراء
مغربی { براندن و صوفیونند اولوب،

شاهرخ زمانده یاشامش، وکال خجندینک احباسندن
بولمشدر. ۸۱۹ ده تبریزده وفات ایدوب، مزاری
سرخابده زیارتگاه ایدی. بر چوق قصائدی وسائر
اشعاری اولوب، شو رباعی اونکدر:

نا برده بصبغ در طلب شای چند
ننهاده برون ز خویشتن کامی چند
در کسوت خاص آمده غمی چند
بد نام کنهنده نکو نامی چند

{ (عبدالوهاب شیانی) فرس شعرا.
مغل { سندن وهن اصل مغول طائفه سندن

اواغله، بو محاصله تخلص ایشدر. شو بیت اونکدر:
شهریست پر ز فتنه و سر فتنه یار من
وه چون کتم بفتنه شهریست کار من

{ آبدین ولایتنده وازمیرک ۱۷۷ کیلو.
مغله { متره جنوب شرقیسنده اوله رق مندرس

اېرماغنه تابع جینه نهری اوزرنده و طاغلق برحمله
واقع منتشا سنجاغنگ مرکزی بر قصبه اولوب،
یا لکزی ۱۱۱۵ ی روم وقصوری کاملاً مسلم و ترک
اولقی اوزره، ۱۵۰۰۰ اهالیسی، ۶ جامع شرقی،

بر کلیسیای، ذکور و انات رشدیه لیل ۶ اسلام
و بر روم مکتب ابتدایی، ۶ مدرسه سی، ۲
کتبخانه سی، ابکی تکیه سی، ۳ حمامی، ۶ خانق،

۱۰۰ دکانی حاوی چارشیبی، ۲ کره پیدخانه سی
و ۴۷ چشمه و سیبلی واردر. قصبه طاغلقه محاط
اوقق بر اوومنگ کنارنده و بر طاقم تپه لک ایتکرنده،

اولوب، بولاری ده هنوز یانلماش اولدیغندن،
اختلاطی کوجدر. آتیق مغلدهن خط مستقیم
اوزره ۱۶ و شوشه تک کچه جکی طریقله ۳۰ کیلو.

متره تک مسافده بولان کورک آباد اسکله سنه قدر
بر شوشه انشایی دردست اولوب، بوحالده مذکور
اسکله تک دخی ترقیبی ماملولدر. یا لکزی اووه سی

مزروع اولوب، محصولاتی قصبه اهالیسنک معیشتنه
کفایت ایتدیکنندن، طواسدن ذخیره ادخال اولور.
تجارتی تک طور غوندر. مغل تک (آلبنده) شهر
قدیمک موقمنده بولندیفی منظوندر.

— مغله قضای منتشا سنجاغنگ مرکز قضای

اولوب، شمالاً آبدین، شمال شرقی جهتندن دیکزلی
سنجاغلقریله، شرقاً کورنجاغنگ قضایله، جنوباً سرمریس
قضای و کورک آباد کور فزیله، غرباً دخی بودروم

و میلاس قضایله محدوددر. مساحت سطحی سی
۲۰۵۰۰ مربع کیلومتره اولوب، ۹۷۲ کیلومتره لکی
طاق و سائره دن عبارت اراضی خالیسه، ۵۰۰

کیلومتره لکی اراضی مزرعه، ۲۸ کیلومتره لکی
اورمان و ۱۵۰۰ کیلومتره لکی مرعادر. (بوز اوپوک)
و (اوله) ناحیه لیل برار ۵۵ قریه دن مرکب او-

لوب، سرکرده کی جزئی مقدار رومدن ماعداسی
کاملاً مسلم و ترک اولقی اوزره، ۴۲۸۰۰ اهالیسی
واردر. اراضی سی عمومیت اوزره طاغلق اولوب،

منبت اووه لری دخی واردر. محصولات حیوانات
متنوعه ابله سبزه و میومرک انواعندن عبارت اولوب،
آتیق احتیاجات جمله یه تقابل ایدمک مقدارده در-

توتون محصولاتی سنوی ۳۵۰۰ لیریه قدر بالغ
اولور. اورمانلری چوق اولوب، سنوی ۴۵۰۰
مکب متره تک کراسته قطع اولور؛ و دباغ ایلچون

۴۵۰۰ بکی قطار همیشه قیوغی جیقار. حیوانات
اهلیه سی باشلیجه قیون و چکی اولوب، بونلرک سنوی
تولداتی بوز بیک رأسه قریبدر. قضایک واردانی

۲۱۰۰۰ لیرا راده لرنده در. بو قضا داخلنده
تک چوق اسکی خرابه لر بولوب، اک مشهوری
بوز اوپوک ناحیه سننگ مرکزی قرینده و مغل ابله

میلاس آرهنده یاری بولده واقع (استرانونیکه)
شهر قدیمک خرابه سیدر، که ایوم (اسکی حصار)
اسمیله معروف بر قریه تک اطرافنده واسع بر بر

ضبط ایدوب، بر چوق سرمر ستونلری و یکباره
جسیم سرمر طاشلردن یانلش بعض معابد و سائر
ابنیه مصنعه اتقاضی کورلر ایدمکدر. بوشهر (آنطیوخس

سوتیر) طرفندن بنا اولوب، زوجه سی (استرانونیکه)
تک اسمیله تسیمه اولمشدی. بونک قرینده (لاکینه)
قریه سی جوارنده دخی اخیراً اووه لی سرمردن

معمول مصنع بر معبد قدیم کشف اولمشدر.
مدرسه تابع (جینه) نهری جنوبدن شماله قضای
شق ایدمک، قضایک اکثر میاه جاریه سی بونیه
و جنوب جهتنده بر قاج جای دخی کورک آباد کور-
فزیله دوکیلور. قضا داخلنده ۷۳ جامع، ۸۳

مسجد، ۱۰ مدرسه، ۴ تکیه، ۲ کلیسا، ۵۷ اسلام ۲ و روم مکتبی ۵۳۰، دکان، ۱۰۸ مغازه، ۶ خان، ۴ حمام و ۷۲ دکرمن موجود در.

مغسس } مکه مکرمه ابله طائف آرمه سنده
{ و بولاک اوزرنده بر بر اولوب، اصحاب فیله قولاغوزاق ایش اولان (ابورفال) ک قبری اوراده اولمغه، کلوب پخنلر طرفندن رجمی متاددر.

مغنیسا } (Magnésie, Manissa) آبدین
{ ولایتنده ازمیرک ۳۳ کیلومتره شمال شرقی سنده اولورق (کدز) مجراسنک ۳ کیلومتره جنوبنده (بمانلر) طاغنک اکننده وواسع بر اووه نیک کنارنده صاروخان سنجاغنک مرکزی بر شهر اولوب، ۲۵۲ ۳۶ اهالیسی، ایچلرندن بر قاجی جسیم ومصنع اولوق اوزره، ۲۵ جامع شرقی، ۳۷ مسجدی، ۲۵ مدرسه سی، بر صهارخانه سی، ۱۸ تکیه سی، مکمل بر اعدادیه ملکیه سیله ذکور وانا نه مخصوص رشده لری و ۱۰ مسلم، ۲ روم، ۲ ارمی و ۱ یهودی مکاتب ابتدایی سی، ۴ روم، ۲ ارمی، ۱ فتولیک و ۱ پروستان کلیسا سیله ۳ خاوره سی، بر قاج کتبخانه سی، بری بلدیه و بروری روم وارمنی جماعتلرینه مخصوص ۳ خسته خانه سی، اسکیدن موجود بر تیمارخانه سی، خراب حالنده سرای وقلمه سی، بیوک چارشیی، ۱۹ خانی، ۱۵۳ مغازه سی، ۲ اون و ۲ یاموق فابریقه سی، ۲۰ دباغخانه سی، ۱۴ یاغخانه سی، ۸ منسوجات فابریقه سی، ۹ کریمت خانه سی و سائر مؤسسانی وارددر. طاغدن این اوج دره شهری اوج قسمه تقسیم ایدر. اووه دن باقلدینده، شهرک منظره سی پک دلنشین ایه ده، سواقلر بنک اکثری طار ومعوج اولوب، نظافته ده پک رعایت اولمیدیندن، داخلا حالی اوقدر ابی دکلدر. مع هذا بر قاج یکی جاده آجیلوب، شهرک اعمار و تزیننه نشبث اولمیشدر. ازمیردن آلا شهر واقصیه کبدن دمیر پول خطی مغنیسادن کچوب، بوشهرک بر آز ایلرینسده مذکور ابکی شعبه به آرمغه، تجارنی برقات دها تمیل اولندیبنی کنی، اطرافنی دخی پک منبت ومحصولدار اولدینندن، کوندن کونه ترقی وکسب عمران اتمکده در. اهالی بنک ۲۱۰۰۰ ی مسلم و ترک. ۴۰۰ ی روم، ۲۰۰۰ ی ارمی، ۱۰۰۰ ی یهودی و ۶۰۰ ی اجنیدر.

مغنیسا شهری پک قدیم اولوب، ازمه قدیقه ده آبدین جهتنده دخی بواسله بر مموره بولندینندن، تقریبی ایچون بوکا کدز نهرینک و آرقه سنده کی طاغک اسم قدیمه اضافتله، هر موس و یا سییله مغنیسا سی، ودیکرینه، مدرس اسم قدیمه اضافتله ما ندر مغنیسا سی نامی و بریلیدی. اصل مغنیسانک تاریخجه اشتهاری میلاد عیسان ۱۹۰ سنه اول روما سردارلرندن (اسکیپون) ابله اوجیبی آنطیوخس بیننده قربنده وقوع بولان محاربه عظیمه اولمشدر. بو محاربه دن صکره شهر صلحا رومایلرله تسلیم اولنورق، بیوک و ممور بر نیجا. رنکاه اولمش؛ و بسده ییزاننلر زماننده تشکل ابدن ازنیق ایبراطولونک ایکنجی یا نختی حکمنه پکمش ایدی. ازنیق ایبراطورلری یکیدن قسطنطینییه کیردکن صکره، مغنیسا بر آر تنزله یوز طومش ایه ده، بنه ممور بیتی باقی اولوب، ۷۱۳ تاریخ هجر یسنده روم سلجوقیلری دولت منقرضه سی امراسندن (صاروخان) مغنیسانی روملردن ضابط، وتشکیل ایتدیکی حکومت مرکزی اثناذ ایشدی. بونک نسلی ۸۵ سنه قدر مغنیساده حکومت سرددکن صکره، ۷۹۲ تاریخنده غازی یلدریم سلطان بایزید خان شهری و ملحقاتی قح، و ممالک عثمانیه به الحاق ایلمشدر. او وقتدن و علی الخصوص سلطان مراد خان ثانی زمانندن اعتباراً مغنیسا اکثریا شهزادگان مقری اولمغه، پادشاه مشارالیه استراحتلری زمانی دخی اوراده کچیرمش؛ و ابوالفتح سلطان محمد خان ثانی و مراد خان ناک دخی طول مدت اوراده اقامت ایش؛ و شهری جسیم ابیه وخیراته اعمار ایلمشلردر. مقناطیس قدیماً بوشهرک جوړونده کشف اولمغه، بونک اسمنه نسبتله لسان یونانیده (مغنیس) تسمیه اولمشدر. که مقناطیس بونک محرفیدر.

— مغنیسا قضاسی صاروخان سنجاغنک مرکز قضاسی اولوب، سنجاغک منتهای ضربنده واقع اولمغه، جنوباً و غرباً و غرب شمالی جهتنندن ازمیر سنجاغله، شمالاً صومه و قرق آجاج، شرقاً آق حصار، شرق جنوبی طرفندن دخی قصبه قضالبله محدوددر. مساحت سطحیه سی ۱۸۴۷ مربع کیلومتره اولوب، یا لکن ۸۰۰ مربع کیلو متره لکی اراضی مزرعه و ۴۰۰ کیلومتره لکی مرعا،

۴۸ کیلومتره لکی اورمان و ۶۰۰ کیلومتره لکی ده اراضی خالیه دن عبارتدر . املاک ، بوند طاعی ، پلاموط و بک اسمبله ۴ ناحیه ابله ۲۲۳ قریه بی حاویدر . اهالی قضا ۹۱۰۹۱ کشی اولوب ، بو مقدارک ۱۸۶۶۸۱ سی مسلم و ترک ، ۳۹۸۱۵ ی روم ، ۲۲۲۷ سی ارمنی ، ۱۳۴۴ سی یهودی و ۹۳۵ ی اجنیدر . اراضیی مختلف اولوب ، طاغری و واسع اووه لری واردر . طویراخی پک منبت اولوب ، علی الخصوص شهرک شمالنده متمد اولان و کدیز ایرماغیله شمالدن کله رک بوکا دوکیان متمد چالمرله اروا اولناز مقنیا اووه سی دنیاتک اک منبت برلنددر . باشلیجه محصولاتی : کلیتی بقدای ، آرپه ، و سائر حبوبات انواعیله ، نوتون ، پاموق ، زیتون ، اوزوم و سبزه و میوملرک انواعندن عبارتدر . قاقونی مشهوردر . خیلی مقدار پلاموط دخی چیقار . قضا تک واردات سنوبه سی ۷۰۰۰۰ لیرا راده لرنددر . قضا داخلنده ۳۳ جامع ، ۵۰ مسجد ، ۲۵ مدرسه ، ۱۸ تکیه ، ۲۶ کایسا ، ۱۹ مکتب ، ۱۵۵ دکرمن ، ۵۵ دباغخانه ، ۲۲ یاغخانه ، ۲ اون و ۲ پاموق فابریقه سی ، ۱۲ کر میت خانه ، ۱۵ منسوجات کارخانه سی ، ۱۰ حمام ، ۲۸ خان ، ۲۱۹ مغازه و ۲۱۱۰ دکان موجوددر .

مغول } (Mongoles) امم تورانیه تک اک
 } بیوکلرندن بری اولوب ، ترکر و مانچورله قرابت جنسیه لری واردر . آسیاتک و سطرلنده الیوم چین دولته تابع بولنان و (مغولستان) دیمکله معروف اولان واسع بر چولده و سیریه و ترکستان تک بعض جهتلرند بولنورلر . جنکیز خانله خروجرلنده آسیاتک قسم اعظمیله آوروپاتک بر قسمی خراب اتمکله شهرت بولمشلردر . تفصیلاتی ماده آیه به مندرجدر .

مغولستان } (Mongolie) آسیای وسطیده
 } بیوکلر بری اولوب ، الیوم چین دولته تابعدر .

موقعی ، حدود و مساحه سی . — مغولستان چین ممالک واسعه سنک قسم شمالسندن عبارت اولوب ، شمالاً سیریه ، غرباً ترکستان شرقی ، جنوباً نفس چین ، شرقاً دخی مانچوریه ابله محدوددر .

مغولستانک حدودی و درجه و سعی تمامیه معین اولیوب ، عمومیت اوزره دیله بیلیر ، که آسیاتک صولری هیچ بر دکیزه آقیان و واسع بر حوضه داخله تشکیل ابدن قطعه واسعه سنک قسم اعظم شرقیسنه مغولستان و قسم اصغر غربیسنه ترکستان شرقی نامی برلشدر . هر طرفدن طاغرله محدود طبیعی ابله محدود اولوب ، غرب جهتمدن حدودینک بر قسمی بر سلسله جبال صورتنده دکلسده ، او طرفدن دخی بر تقسیم میاه خطیله آریمشدر . حدود شمالیه سنده آتون طاع ، سایان ، کنفی و سائر سلسله لر بر اوزون دیوار کبی اوزانه ورق ، مغولستانی سیریه دن آردینی کبی ، جنوب جهتمده دخی (ابن شان) (الاشان) و (نان شان) سلسله لری نفس چین دن ، شرق طرفنده (بیوک خینغان) سلسله سی مانچوریه دن ، غرب جهتمدن ده مغول آتون طاعی ودها آتاشایدنه بر تقسیم میاه خطی ترکستان شرقدن آریور . شوقدر وارکه چین دولتی بو حدود طبیعی به تمامیه رعایت ایتوب ، اسباب سیاسی و لزوم تحلیدن طولانی اولمیدر ، که حدود شرقیه تک قسم شمالیسنده مانچوریه و قسم جنوبیسنده مغولستان خینغان سلسله سی چوق تجاوز ایتمش ؛ و جهت جنوبیه تک ده هر طرفنده سلسله لر صرفی و تقسیم میاه خطی حدود انحاز اولنماشدر . آنتیجی بو جهتمده جینلیر ، مغولارک تجاوزاتندن امین اولتی ایچون ، اسکیدن عجایب مالک اک عجیبی اولان سد مشهوری انشا ابده رک ، صنعی حدود مستحکمه ایجاد ایتمشلردر . بو حدود داخلنده مغولستان ۳۷°۳۰' ابله ۵°۴۰' عرض شمالی و ۸۵°۲۰' ابله ۱۲۴° طول شرقی آرله رنده متمد اولوب ، مساحه سطحیه سی قریباً و تخمیناً ۳۰۰ ۳۷۷ ۳ مربع کیلومتره در .

شکل طبیعی ، جبال و اناری و کوللری . — مغولستان ظن اولندیغی کبی دوم دوز بر چولدن عبارت اولیوب ، حدود اربعه سی تشکیل ابدن طاغرلر دخی سور کبی یا کزکنارلرینه دوغیه رک ، ایچری به طوغری آز چوق متمد اولور قوللری اولدیغندن ، طبیعت اراضیجه بوقطعه واسعه بر بندن چوق فرقی اوچ قسمه تقسیم اولنه بیلیر . اولاً طاغرات اولان شمال غربی قسمی ، که برلشندن زیاددر ؛ ثانیاً شرق

و جنوب قسمی، که برنجیسی کمی و اسم دکل ایسه ده، چو لک اطرافنده صولی و اورمانی برکنار تشکیل ایدبور؛ نالنا بو ایکی قسمک پیننده اولوب، اصل ممولستانی تشکیل ایدن (غوبی) و نام دیگرله (شامو) صحراء و اسمعه سیدره، که غرب جنوب سیدن شرق شمالی به طوغری منند و مرتفع بر چولدر . اشبو غوبی صحراء ممولستانی حدودیله محدود اولوب، غرباً ترکستان شرقی ایچنده تا همایلا به و هندوکوه اتکلرینه قدر اوزانیر؛ و بناه علیه ، (ترکستان شرق غوبیسی) ایله (مغولستان غوبیسی) نامریله ایکی به منقسمدر. شورا به بالطبع ایکیجه بیسندن بحث ایده جکر .

مغولستانی برنجی قسمی یعنی شمال غربی جهت طبیعت اراضیه مغولستاندن زیاده سیربه نیک قسم جنوبیسنه مشاهددر. غرباً روسیه حدودی آیران (سابلوک) سلسله جبالدن مغولستان آل طغانی و یا آلتون طغانی اسمیله اوزون و بوکسک بر طاع تشب ایدوب، جنوب شرقی به طوغری اوزانیر . بو نیک شرق شمالی اتکلندن (اوردین اول) اسمیله دیگر بر طاع و بو نیک قارشیسنده یعنی شمالنده (خانفای) طغانی قسم مذکورک شرق جهتنده اوزانیرلر . بو نیک شمالنده (تانی اول) اسمیله بر بیوک طاع تاروسیه حدودندن کله ریک، مذکور طاعلرک قارشیسنه قدر اوزانیر؛ و ایکی طاعلرک آره سننده (بوغدو اول) و (تارباغه طغانی) بوکسلوب، بو طاعلر داخلی بر حوضه اطرافنده برداره تشکیل ایدرلر . صولری بر طاقم کولاره طویلانان بو حوضه داخلیله شرق جنوبی جهتندن ایکی بوغازدن غوبی صحرائیه اختلاط ایتمکله، صحراء مذکوره وقتیه دیکز ایکن، بو حوضه نیک دخی ایکی کنیش کورفرز حالده بولنش اولدیغی آکلاشایر. بو حوضه نیک شمال و جنوبنده سیربه و ترکستانه طوغری دوتمش ایکی خارجی حوضه بو . لغیور . شمالده کی مذکور (تانی اول) طاعیله سیربه حدودی آیران (سایان) سلسله سی آره سننده (اولوک) و بوکا نایع (بک کم) و (کسجک) نهرلری سیربه نیک (پینیسی) ایرماغنه دوکلک اوزره، غربی طوغری آقوب کیدرلر. مغولستان آلتون طاعلرک جنوبنده کی حوضه ده دخی (قره اریچ) وارکا

نایع (اولو اونفوز) نهرلری غرب شمالی به طوغری آقوب، ترکستانه کیدرلر . مغولستانی اشبو شمال غربی قسمک منتهای شرقنده (کن فی) یاخود (خان طغانی) اسمیله دیگر بر حبل کسب ارتفاع ایدوب، یوقاریده ذکر اولنان (خانفای) طاعلرک منتهای شرقیسنه طوغری (خان اول) اسمیله وسائر اسملرله بر طاقم قولار اوزانغله، بو نیکله یوقاریده ذکر اولنان طاعلر آره سننده دیگر بر حوضه تشکیل ایدوب، که سیربه داخلنده واقع (بايقال) کولندن بکله ریک پینیسی ایرماغنه دوکیکن (سلفه) نهریک حوضه سی اولوب، مذکور ایرماغنی تشکیل ایتمک اوزره، حوضه سی احاطه ایدن طاعلردن (اورخون) نهری و دیگر بر چوق انهار طویلایر. (کن فی) جبالک شرقی اتکلرندن (کرولان) و (فوتون) اسملرله ایکی نهر شرقی طوغری آقوب، برنجیسی مانچوریه داخلنده کی (دالای نور) کولنه و ایکیجه سی سیربه حدودنده کی همنامی اولان کوله دوکیلور. آمو ر ایرماغلرک باخلی قولارندن اولان (اونون) نهری دخی مذکور طاعلرک نیماننه سیربه به داخل اولور . بو قسمده کی جبالک ای بوکسکی آلتون طاع سلسله سننده کی (چاساغتوبوغدو) جیلی اولوب ۴۳۰۰ متره ارتفاعی واردر. دیگر لر بک ارتفاعی ۳۰۰۰ ایله ۴۰۰۰ متره آره لنده در . بو طاعلر اورمانلر و مرزالرله مستور و میاه جار به لری بک چوق اولوب، اتکلرله آره لنده کی دره و اووه لر قابل عمرانددر . یوقاریده ذکر اولنان حوضه داخلیله انهار صولر بک طویلایسنندن بر چوق کوللر تشکیل ایدوب، بو نیکلرک ای بیوک نهری شمال جهتنده کی (اوبسافور) . در، که شرقدن (چه) نهری و وسائر طرفلردن بر قاج نهر آلیر؛ بو نیک جنوبنده (قره اوسر) کولی بولنور، که شرقاً (جابهان کول) و غرباً (غوبیدو کول) نهرلری و (دورغه نور)، (قیرغین نور) و (آریق نور) کوللر . بک آباقلری آلیر؛ (آجیت نور) ایله (اورپون نور) دخی ایکیجه درجه ده کی کوللردندر . (سلفه) حوضه سننده و حدود شمالیه قربنده دخی (قوسو- کول) اسمیله بیوک بر کول بولنوب، آباغی مذکور ایرماغه دوکیلور .

شرق و جنوب جهتنده کی قسم تانی به کلنجه ، بو قسمک برجهتی یعنی خینگان سلسله جبالک شرق

طرفه کی قسمی هرته قدر سیاسة مغولستانه تابع
ایسه ده، اصل مانجوریه دن معدود اولوب، مانجو.
ریه نیک سائر طرفلرندن فرقی بوقدر؛ و بیا جاربه.
سیله اورمانلری و اراضی مزروعه سی واردر .
کریک مذکور خینغان سلسله سنک و کریک حدود
جنوبیه ده کی (این شان) ، (آلاشان) و (نان شان)
سلسله لریک مغولستانه طوغری اولان ایت و قوللر.
ینه کلنجه، مغولستانک ارتفاعنه بناء، بونلر چوق
اوزاقلره متمد اولیوب، طار برمنطقه تشکیل ایدرلر؛
و آقان صولر پیک قیصه مسافه لرده قوروبوب، چولده
برطاقم کوللر حاصل ایدر. مع هذا بومنطقه نیک
دخی اورمانلری و قابل زرع و اعمار اراضیدی
واردر. علی الخصوص چینک مشهور (هوآنغ هو)
ایرماغی مغولستانک بوقسمنه دخول ایله، بیوک بر
دیرسک تشکیل ایدرک، بر بیوک پارچه سی احیا
ایدر. خینغان سلسله سنک شرق اتکارلندن این
انهارکده اک بیوکری یچیلی کورفرزیه دوکیان
(لاؤهو) ایرماغنک اوست طرفندن عبارت اولان
(فره مورن) ایله (آمور) ایرماغنه تابع (سونفاری)
نهریه دوکلن (نونی) نهدر. مذکور سونفاری
مجراسی دخی رخیلی مسافه ده مغولستانک حدودینی
آبربور. بوقسمک اک بوکسک طاعی ۳۳۰۰ متره
ارتفاعنده در.

قسم ثالثی اولان غوبی صحراء و اسه سه کلنجه،
بونک حدای بچردن ارتفاع وسطیسی ۱۰۰۰ متره
راده لرده اولوب، اورته سی ۶۰۰ متره به قدر اینر،
و کنارلری کیتدیجه بوکسولوب، ۱۳۵۰ متره ارتفاع.
هنه قدر چیقار. ترکستان شرقیه کی (غوبی)
صحراسی متحرک قوملردن عبارت اولدینی حالد،
مغولستانده کی غوبینک قوملق برلری آز اولوب،
اکثر طرفلری صومون کی ایریلی اوققلی طاشرله
مستوردر. بیستون دوز برلری ده آز اولوب، اکثر
جهتلی آز چوق متموج حالنده و بعضی نه لراوق
طاغلری دخی حاویدر. بوچولده انهاردن بحث
اوله، مازسه ده، شمال و جنوب جهتمده کی طاغلردن
این برطاقم انهار تجز ایدوب قورونجه به قدر
غوبینک کنارلرنده آقار، و مجرالریک نهایتنده بر
طاقم کوللر ودها طوغریسی طوزلی و متمغن طور.
غون صولر پیدا ایدر. بونهر وکولرک اک بیوکری

شمالدن (خانغای) طاغندن انه ریک (اولون نور)
کولنه منتهی اولان (اونکیکن کول) نهریله جنوبدن
(نان شان) طاغندن ایوب (سوغرق نور) و (سو-
بونور) کوللرینه نهایت بولان (قولای) و (ادر-
بنا) نهرلریدر. بوا یکی نهرک شرق طرفنده (هاؤ-
تای هو) نهری (چای یینگ ها) کولنه و (سایغ
کانغ) نهری (بوهای) کولنه دوکیلور. (کیتای)
و (جارانای) اسمریله دیگر ایکی کول دها واردر.

اقلم وهواسی . — مغولستان هواسنک اک
برنجی علام فارقه سی بیوسنیله کثرت و سرعت
تحویلدر. مغولستان هر طرفدن بوکسک طاغلرله
محاط اولدینندن، روزکار هرخانغی طرفدن اسه،
رطوبتی بو طاغلر جلب و سلب ایتدکریدن، مغو-
لستانه پیک قورو اوله رق کیرر. قیشین اکثریا ببحر
منجمد شمالیدن کلن شمال غربی روزکاری اسوب،
حامل اولدینی بلوطلر مغولستانک یالکز شمال غربی
جهتمده بولسان و شمال غریبیدن جنوب شرقیه
طوغری اوزانان طاغلرک شمالی مائله لرینه طوقنور.
بناء علیه بو طاغلرک شمالی مائله لری صولی و بنانانله
مستور اولوب، دیگر مائله لری قورو و چیلادر.
مغولستانک دیگر طرفلری ایسه بونمتمدن دخی
محروم اولوب، قیشین اسن اشبو شمال غربی روز-
کاری اوقدر صوثوق و اوقدر یاسدر، که انسانلر
بوزلرنی کچه ایله ایجه صارمسالر، درحال دیرلرنی
صوبوب، اتلرنی یارار. یازین ایسه اکثریا جنوب
شرق روزکاری اسوب، بونک دخی رطوبتی چین
طاغلری جذب ایتدکریندن، مغولستانه وصولنده
پیک صیجاق و پیک قورو بونلور. نادراً بوروزکار
رطوبتی اوله رق مغولستانه وصول ایدوب، احوالده
صافقلی بریاغمو ریاغار، وسیلار بریکوب، بر ایکی
کونده قورویه جق برطاقم طوزلی کولچاکر حاصل
اولور. یازین میزان الحراره ۳۳ و بعض جهتلرده
۴۵ درجه به قدر چیقار؛ و قیشین تحت الصفر ۴۸
درکبه قدر اینر، و بعضاً جیوه سی طوکار. بر قراج کون
ظرفنده و حتی کوندوز ایله کجه آره سنده کوریلن
تفاوت دخی پیک بیوکدر. مثلاً کوندوزین میزان -
الحراره صفردن بوقاری ۲۰ درجه کوسترکرن،
کجه تحت الصفر ۱۰ درکبه قدر اینر. ایلك و صوک
بهار دخی اولیوب، قیشدن بردن بره یازه و یازدن

قیسه یکبار . ک معتدل آلمی آغستوس ابله
ایلودر . مع هذا عمومیت اوزره . مغولستانک هواپی
پک صاغلام اولوب ، امراض ساربه و مستولیه سی
یوق کیبدر .

نباتات و معادن و حیواناتی . — مغولستانک
یاغور کورن شمال غربی و جنوب شرقی جهتلرنده
اشجار مختلفه بولنوب ، شمال غربی جهتلرکی طاغلرک
شماله ناظر مائلارنده چامک انواعیله کورکن
وسائر آجاجلری حاوی اورمانلر بولنیور . جنوبی
مائللری ایسه باشلیجه مرهاتی اولوب ، تک توك
بعض کوچک آجاجلر و چالیلر دخی بولنیور . انارک
کنارلرنده قواق و سکود آجاجلری واردر .
جنوب شرقی جهتلرنده کی طاغلرک ایسه اصل بول
یاغور کورن مائللری چینده بولندیغندن ، مغول
لستانه داخل اولان طرفلرنده آتجی برطاقم کوچک
آجاجلر بولنیور ؛ یالکز خینغان جبالنک شرق
طرفنده بیوک اورمانلر واردر . غوی صحراء
واسعه سنده ایسه آجاجدن اثر اولیوب ، آتجی
طوزلی کول و بطاقتلرک اطرافنده برطاقم سازلر
و جزئی رطوبتی اولان یرلرنده برطاقم قبا اولتیر
واگری بوکری چالیلر بولنور ، که خیه لیلرله کزن
مغول قباستانک حیواناتی بولنره پکده تنزل ایتز
دکلردر .

زراعت کلمه ، مغولستانک یالکز شمال غربی
کوشه سیله حدوده قریب محللرنده بعض دره
و بایرلرده جزئی محصولات بیتشد بریلوب ، بولنره :
آرپه ، داری ، مصر ، بقدا و بعض سبزه لردن
هبارتدر .

مغولستانده کول و بطاقتلرک اطرافنده آجاقده
بولنان طوز ، کهرجه ، کهریتیت سوده ، منافس
وسائر معدن بشقه ، طاویراغک ایچینده دخی معادن
مختلفه بولنه جنی منظون ایسه ده ، چین حکومتی
معادن تحریاتی ممنوعیت شدیدده آلتنه آلمش
اولدیغندن ، بوجهت مجهول قالمشدر . یالکز سلنغه
وادیسنده غرافیت و شمال غربی قسمنک مختلف
محللرنده کور معدنی علامتلی کورلمشدر . اوجهتده
سیملی قورشون و آلتون معدنلری دخی بولندیغنی
مظنوندر .

حیواناتجه مغولستانک قسم اعظمی آسیای

اتی یک مذهبلی طرفندن ممنوعدر .
حیوانات اهلیه کلمه ، بولنره قداراهالی به نسبة
چوق اولوب ، مغولرک اک باشلی همیشه و ثروتلری
حیوانات اهلیه دندر . مرهالک و اراضینک وسعتیله
طوزک کترتی ده بو حیوانلرک تکثیر بنه مساعددر .
مغولرک باشلیجه حیواناتی ابری قوبروقلی (یعنی
قرمان جنسی) قوبرولرله ، صیفیر ، دوه و آتدن
عبارت اولوب ، مرکب ، استر ، طوموز و کدی یالکز
چینیلرله مسکون اولان جنوب جهتلرنده بولنور .
کچی و کویک دخی مغولرک حیوانات اهلیه سی جمله .
سندندر . دوه لری ایکی اورکوجیلیدر . دوه ،
جزیره العربده اولدیغنی کچی ، مغولستان چوللرنده
دخی کویجه لرک بولماز ، یقماز و چوراق یرلرک
بیانی قباوت و یا براقلرله قناعت ایدر بر رفیق
مددکاریدر . آتلی کوچک و قالین بیونلی و بجاقلی
اوله رق کوزل دکل ایسه ده ، پک طیانقیلیدر . غوی
صحراسنده نیم وحشی حالنده بیوک خرکه سوریلری
بولنور . مغولرک سوارلیکه چوق مراقلری اولوب ،
یاویشلره چوق اهمیت و یررلر .

اهالیسی ، جنسیت و لسان و مذهبلی . —
مغولستانک او قدر وسعتیله برابر اهالیسی آتجی

مغولستانک قسم اعظمی آسیای

۳۰۰ ۴۳ ۵ راده لرنده تخمین او اتمده در .
 بولردن یالکز غرب جنوبی و غرب شمالی جهتلرنده
 بر قاج ترك قبائلی و جنوب شرقی جهتمده بر مقدار
 چینلی اهالی بولوب، قصوری کاملاً مغولدر. آجیتی
 مغولر مغولستانه منحصر اولوب، سیبریده ،
 تركستانده، افغانستانده و حتی روسیهده دخی بوانان
 افرادیله برابر جمله سی بش میونه قریب بر مقداره
 بالغ اولورلر. مغولار باشلیجه اوج شه به به منتهمدرلر:
 شرقی مغولار، خازارلر، قاقوزلر . شرقی مغولار ،
 اوج میونه قریب مقدارده اولدتری حالده ،
 مغولستانک شمال غربی کره سندن بشقه هر طرفنده
 منتشر اولوب، شمال جهتمده کیله (خالقا) نامی
 دخی ویریلور. قاقوزلر بر میوندن زیاده اولوب،
 مغولستانک غرب و شمال جهتمده و روسیه مالکنده
 بولورلر. خازارلر دخی بولر بائیرله برابر یاریم
 ملیون راده لرنده اولوب، بولر مغولستانک غرب
 جهتلرنده و سیبریده طاغتیق بر حالده درلر .

مغولار اقوام تورانیه نك اك مهم واك خالصلر.
 ندن اولوب، شمعی به قدر اك زیاده اختلاطدن
 دور قالداری دخی اولمه، سیالری حال اصالیسی
 محافظه ایتمش اولدیندن، اقوام تورانیه دن بشقه
 چینلار، جاپونیه یار و هند چین اهل السیله برابر
 منسوب بولدقاری عرقه دخی (مغول عرق)
 نامی ویرلشدر. مغولار عمومیت اوزره اورته بوللی،
 طایقنازجه و کونت بدنی، مقوسجه بجاقلی، یاهی و باصیق
 برونی، سیرك صقالی، سیاه و سرت صاجلی، چقیق
 پناقلی، انجه طوداقلی و الحاصل تاتار جهرملی آدامر
 اولوب، رأبارنده متین، جسور، مهمان پرور، مشاق
 سفر به پك مخمل آدامردر. همان جمله سی خیمه نشین
 اولوب، زراعتدن زیاده زحمتی آز اولان چوبانغی
 سومرک، قیون، دوه و خرکاه سورباریله کزورلر .
 بونارک سوت واتیله و بر مقدار داری ابله بسانیرلر؛
 و اورمانسز طرفرده حیوانلرنك تزکئی یاقارلر .
 قومس تمیر اولنان اکشمیش قیصر اق سو دینی و چایی

چوق سورلر. یشتی و کینتی به مته ان ایشلری قادیلرنه
 تحمیل ابدوب، ارککلری چوباناق و آویچلقدن
 و بهضری کاروانله سفر ایتمکدن بشقه ایش کور .
 سزلر؛ و وقتلرنك چوغنی جای و قومس ایچرک
 بول بول حکماهل نقل ایتمکه کچیر برلر .

اسانلری السنه تورانیه جمله سندن اولوب ،
 ترك، مانجو و تونفوز لسانلریله چوق مشاهبت
 و مناسبتی واردر. قواعد صرفیه سی ساده و مطرد
 اولوب، شیوه و تنغظی ده لطفندن پك عاری دکدر .
 اوبوروجه دن واساساً سریانجه دن مأخوذ برخط
 مخصوصلری اولوب، بوقاربدن آشاغی به یازیلر .
 وسطرلر صاغدن صوله سره لایر . ادیبانلری
 نتیجه دن مترجم بر طاقم مذهب کتابلریله بر طاقم
 شرقیلر مجموعهلرندن و خارق عاده نقلیانه مملو بعض
 نوارینجندن عبارتدر. آوروپا و علی الخصوص روسیه
 و آلمانیسه مستشرقینی مغولجه نك صرف و لغت
 کتابلرنی ضبط، و بعض کتابلرنی کندی لسانلرنه
 ترجمه، و عینلرنی طبع و نشر ایتمشدرلر .

مذهبلری بودا دینك (لاماینیم) دینان
 شعبه سی اولوب، مرکز مذهبیلری نیتده کی (هامسه)
 شهری و رئیس اعظم روحانیلری اوراده کی بیوک
 (لاما) در. لاما اسمیله اولان رؤساء روحانیلری
 طبیبك و سحر بازاق دخی ایدرلر . بکار راهبلر
 و راهبهرله مملو جسم مناسترلری واردر. ایکنجی
 درجه ده و کندیلرنه مخصوص مرکز روحانیلری
 مغولستانک وسطی قسمك شمال جهتمده واقع (اورغه)
 شهریدر. چادرلرنده بر طاقم بتلر بولند بره رق،
 عبادت ایدرلر .

صنایع و تجارت واحوال مدنیه سی. — مغولار
 صنایعجه پك کری اولوب، قولاندقلمر مهمولات
 صنایعجه نك همان جمله سی کندیلرنه چیندن کلیر .
 یالکز کچه و دوه توپیه آت قیلندن ایلر یا معنی ،
 قبا بر نوع مشین سبیلکی برده دمیردن بیضاق
 و چاقق و کومشدن قادیلرنی چون کوبه و بیلزک

بر قاری ده جزئی بمش صنعتارله و تجارتله مشغول اولورلر. بو حالده یا شایشلری مغللر پیننده بیوک فرق اولماسی موجب اولوب، حیوانات اهلیه نیت کثرت و ملینه کوره زنگین و فقیر اولاری مان بر حائده بشارلر؛ و پت زنگین و یا پت فقیرلی اولمیوب، بر مساوات حکم سورر؛ و قبائل رؤسا - سندن بشقه صفت ممتازلری یوقدر. برمدتن بری شدتلی قیدارک تعاقبی و حیوانده ظهور ابدن صالحین خسته اقل صومیت وزره مغوللری فقره دوچار اتمشدر.

اصول ادره سی، تقسیمات ملکیه و عسکریه سی. - مغولستان چین ریشه تابع اولدیغی حالده، بستیون بشقه و کندینه مخصوص بر اصول ادره سی وارددر. مغوللر (خوچون) تعمیر استکلی قبیله له منقسم اولوب، بر چوق قبیله لر بر (اوباق) تشکیل ایدرلر. هر (خوچون) کندسی رئیسک تحت اداره سنده اولوب. بر رئیسک وفاتده وارثی بکینه کیده رک، اوراده بر رسم مخصوصه و یاست کندینه توجه اولدقدن صکره، خاقانک فرمانی حامل اوله رق قبیله سنه عودت ایدر. بر اوبغی تشکیل ابدن قبائلک رؤسامی سنده برکه اوبماغک مرکز معینه طویلانوب، ایچارندن برینی رئیس انتخابله (جوخان) تعمیر استکلی بر مجاس صومی تشکیل ایدرک، قبائلک و اوبماغک امور صومیه و مصالح مشترک سی مذاکره ایدرلر. قبائل رؤسامسنگ قرار و حرکاتلرند نظام مخصوصی حدودینی تجاوز ایتمه لربنه بکیندن تعیین اولمش و شمر و فسیله رده مقیم والیار و متصرفلر نظارت ایدرلر. جسامت لربنه کوره تر و یا بر قاج (خوچون) بر «بیرق» تشکیل ایدرلر؛ و حرب زماننده کندسی رؤسالربک قومانده سی آلتنده اوله رق او بیراغ آلتنه طویلانوب، سوفا اولورلر. یا کیز جنوب جهننده چین حدودنده اولان ابکی ایالت اوبماغره منقسم اولمیوب، بونلرک ذاتا اهالیسی چینی ایله تا یشیق و یا چینلیشمش متوطن مغوللردن عبارت اولدیغندن، نئس جوب بالائی کبی ادره اولورلر. بو وجهه بترن مغولستان بر چه آتی درت بیوک دائره ایله ابکی ایله منقسم اولوب، ۲۶ اوباق و ۱۵۱ بیرق و یا قبیله لری حایرلر.

دائرة و ایالت

خالجا (شمالی مغولستان)

جنوبی مغولستان

شرق و مشرق جنوبی مغولستان

غرب شمالی یعنی قوبدو دائره سی

اوردوس ایالتی آلاشان

ایالت	دائرة
۱۳	چون بیان
۱۰	تو-نوشان
۲۴	سایین نوین
۲۰	تاساغتوین
۲	سوندت
۸	چخار
۳	اوران
۳	تومد
۱	دورب
۱	آروخورچین
۲	خورنوس
۱	چالیت
۲	بارین
۲	چارغوت
۲	اوبوت
۲	نایین
۲	اوجوهوین
۲	خاؤپس
۴	آیاغه و آباشدر
۲	کندیکن
۳	خاراچین
۴	ماؤمیندهم، خانک و ساثره
۲	درت
۹	تورغوت
۱	الوت
۷	قبائل مختلفه
۷	
۴	

هر دائره و اوبماغک بیوک مأمورینی مغول و ماؤجودن مرکبدر. بر قاج صنف بکاری اولدر، که بولرده بکاک ارنأ انتقال ایدوب، خاقان چین دخی بر بکی بر صنفدن مافوقده کی صنفه ترفع ایدر بیلیر. اک بیوکاری (خان) دینلوب، خانلرک مادوننده جینوان، جوتوان، بیله، یز، غون صنفاری بولنیور. بو بکار اوقات میسده بکینه کیدوب، خاقان چینی تبریک، و آت وده و ساثر حیوانندن عبارت و برکلیرینی تقدیم ایتمکه مجبوردر. درلر؛ و تقابله جانب خاقانیدن خالصه قلیق قلیاق کبی هدیه له نائل اولورلر. اهالی ایسه یه حیه نایین عبارت اولان و برکلیرینی خانلرک بکینه ویرلر. بوندن بشقه بولاری حفاظه و کندسی حیوانلرله مأمورینی نقل. شای سفرده اناجه ایتمکه و ساثر بویه آنغاریله لرله موظفدرلر. برده اولدر.

ظهوری بر مطلق اساطیر و موهمه ابله احاطه ایشلردر .
 بوئک اخلاقی کیتدیکه ماکارینی توسیع ابدوب ،
 یدنجیلری اولان (یسئوقای) بیسوجک بر ملکه
 صاحب بولنش ؛ بوئک اوغلی و خانی (نوجین)
 جهانگیر اولوب « ملک مظفر » مناسبتله (چنگیز
 خان) عنوانله شهرت بولسددر . بونلرک مرکزی
 ایوم (ساین نوین) ابله (نوشوخان) اویمافلری
 حدودده خرابلری موجود بولنان (قره قوروم)
 شهری ایدی .

چنگیز خان ۶۰۳ تاریخ هجریسنده بتون
 مغوللری و مغولستانک غرب جهتنده کی اقوام ترکیه بی
 کندی حکمنه رام ابدوب ، خان خانان و یا خاقان
 عنوانی آلدقدن صکره ، مغول و اتراکدن جسم
 بر اردو تشکیل ایله ، بوئک اوکنه اقوام ترکیه دن
 (تانار) دینان قومک شعبان افرادی سوره دک ،
 اوینور ، قیرغیز و سائر اتراکی نحت حکمنه آمش ؛
 و بده ماوراء النهر ، خراسان ، عراق عجمی ، آذر -
 بجان ، دشت قیجاق و روسیه تک قسم اعظمی ضبط
 و بو ممالک واسعه بی کاملاً غارت و تخریب ایده دک ،
 اکثر اهالیسی قتل عام ایشدیدی . عسکرینک
 پشدارلری بولنان مذکور (تانار) قومی مناسبتله
 چنگیز خانک بتون اردوسنه و علی العموم مغوللره
 تانار نامی دخی و برلمشیدی . چنگیز خان بکرمی
 سنه قدر دوام ایدن جهانگیرلک دورنده عالی
 آتش ایله قان ایچنده براقورق ، وهله عالم اسلام
 ایچون بر آفت مبرم کسبله دک ، وفاتندن اول ممالک
 واسعه سی اوج اولادی ببنده تقسیم ایده دک ،
 مغولستانی نولی خانه ، اوینور و ماوراء النهر و خوارزم
 جهتلری یعنی ترکستانی چغتای خانه ، دشت قیجاغی
 یعنی روسیه ابله سیریه تک غرب جنوبی جهتی ده
 جوجی خانه ویرمش ؛ و قره قروم تختیله جمله سی
 اوزرینه ریاست و حکومتی ده اوکتا قانیه بر قش
 ایدی . اوکتا قان پدرینک طوتدینی طریقه ده دوام
 ایله ، چینک قسم اعظمی ضبط ایشدکن صکره ،
 سلطان جلال الدین خوارزم شاهی رفع ایله ، غربه
 طوغری توسیع فتوحات ایده دک ، ترکستانک قسم
 باقیسی ، عراق و فارس و کرهستان و قافه سی بی دخی
 اتحاق ایده دک ، قارصه قدر کیشیدی . جوجی خانک
 اوغلی بابدوخان و لغاده کی بلغار حکومتی امحا ایله ،

محافظة - بیرون اوباق مقدار معین نفرات و بروب ،
 بونلر اوج دوت سنه حدود خدمت عسکره سنده
 بولنورلر . اصل خدمت عسکره به کلنجبه ، یوقاریده
 دینلدیکی کبی مغولستان بیراقره منتسمددر . اکثریا
 هر قبیله بر بیراق تشکیل ایدر ، و رئیس قبیله
 بیراقدا ایدر . بو بیراقلر (سومون) اسمیله ۱۵۰
 کتسیدن مرکب بولکوره منتسمددرلر ؛ بر قاچ بیراق
 (چالان) اسمیله بر آلائی و بر قاچ آلائی بر قول و یا
 اردو تشکیل ایدر . اکثریت اوزره قوللره اویمافلرک
 تقسیمی توافق ابدوب ، هر اوباق بر قول چیقاریر ؛
 و اویمافک خانی قول قوماندانیدر . مغول عسکری
 کاملاً سوار ایدر . بتون مغولستانک والی همومیسی
 (چان جون) عنوانیله مانجولی بر آدم اولوب ، (اولیا
 سونای) ده اقامت ایدر . طائفه رهبانک و بونلره
 منسوب بعض صنوف اهالیکن امتیاز و استثنایری
 وارددر . نظامات و قوانین پکینده ترتیب اولوب ،
 آتیقی کوچک ایشلرده مغول رؤسای عادات
 قدیمه لبته کوره حرکت ایدرلر . جزالری جرمه ،
 ننی و اعدامدن عبارتدر .

احوال تاریخیه سی . - مغوللرک تاریخ قدیمی
 و بولندقلری بره نزه دن کلدگری بجهول اولوب ،
 آنجق چینک بدنجی و سکزنجی قرن میلادیده حکم
 سورمش اولان (نانغ) سلاله سی زماننده کی چین
 تورایچنده (شی اونی مونغ قو) و اوتنجی و اونونجی
 قرن میلادینک چین محرراتنده بنه (مونغ قو)
 (و مونغ اولی) اسمیله مذکوردرلر . شو قدر
 وارکه او وقتلرده مغوللر شمدیکی مغولستانک یالکز
 شرق جهتنده و مانجوریه قریبنده ساکن اولوب ،
 شمدیکی مغولستانک غرب طرفلری ایسه اوینورلر
 و سائر ترک افوامیله مسکون ایدی . اینکنجی قرن
 میلادی به طوغری اوج جهتنده کی اقوام تورانیه تک
 جمله سی ، بر لرینی ایتدک ، غربه طوغری یابلدقلری
 صروده ، مغوللر دخی شمدیکی مغولستانک وسط
 و جنوب طرفلرینه طوغری ایلریش اولمیدرلر .
 غرب جنوبی طرفنه انتشارلری ایسه یک مؤخردر .
 اصل مغوللرک طالده شهرت بوللری چنگیز خانک
 خروجندن بریدر . مغوللر روایات میله لرنده ، برنجی
 حکمدارلری اولاق اوزره ، (بودانچار) اسمنده
 یرینی یاد ابدوب ، بوئک اصل و نسب و صورت

روسیه نت هر طرفه یابیله رق، موسقوه بی او وقت
 روسلرک مرکزى اولان کینی و سائر کافه مهمو.
 ره لرینی بغما و احراق ایتدکن صکره، سردار لرندن
 برینی لهستانه کوندردیکی حالده، کندیسى بجا رستانه
 داخل اولوب، پشته بی ضبط ایتش؛ و سبزه ده
 (لیتیج) ی آلمش اولان سردار یله اوروپای وسطیده
 بولتمق اوزره ایکن، اوکتافا آت و فانی کندیسى
 مغولستانه جلب ایتش ایدی. اوکتافا آت اوغلی
 و خانى کیوک خان بدرنگ ماکنى محافظه و (قوره)
 ایله قافقاسیه تک بعض جهتلرینی ضم ایتشدی. بونک
 خانى اولان منکوقاآن بن تولى خان تیبی و هند
 چینى و نونکینی ضبط ایتدیکى کى، برادری هلاکو
 خانى دخی غرب جهتنده فتوحانه مأمور ایتمکه،
 مرقوم ابرانى کاملاً تحت اطاعتنه آلدقن صکره،
 بغدادده کى خلافت عباسیه بی دخی رفع ایله، عراق
 عربى و جزیره و شامک بر قسمی ضبط ایتشدی.
 منکوقا آت خانى و برادری نبالقاآن چینک قالان
 قسمی دخی ضبط ایله، (سونغ) ساله سنک
 حکومتنه ختام و بره رک، بکین نختنه اونورمش،
 و هند چینیک قالان جهتلرینی دخی کاملاً فتح
 ایتشیدی. بونک زماننده مغول دواتی فوت و مکنک
 اوج بالاسنه واصل اولوب، دنیاده نه اوندن اول
 ونده اوندن بری بیوک دولت اولامشدر. چابونیه
 دکیزندن (دنیر) بجراسنه و سیریه دن مالافه شبه
 جزیره نه قدر متمد اولوب، هان بتون آسیایى
 و آوروپایک بر بیوک قسمی حاوی ایدی. (بودا)
 دینک لامایسم مذهبی دخی بونک زماننده مغول
 لستانه داخل اولوب، تدریجاً انتشار و تعم ایتشدر.
 دها اول برطاقم نسطوری راهب لر و ه لردن تعقیب
 اوله رق، او جهتلره کیتش اولدقلى کى، اوصرده
 دخی مغولرک عالم اسلامه قارشى بر بلاى اعظم
 کلدکلرینی چشم ممنونیتله کورن پایا طرفندن مغول
 خانلری یانه برطاقم میسونرل کوندربلرک، خر.
 ستیانفک ندرینه چالیشاش ایسه ده، بر نتیجه استحصال
 اوله نامشدى .
 چنکیزک تأسیس ایتدیکى مغول دولت عظیمه سی،
 و سمع فوق العاده سنه پناه، چوق وقت منحد
 طوره میوب، بر بردن آبرى اوج دولته منقلب
 اولمشدى. هلاکونک قوردینی الخانیه دواتی ایکی

اوج بطن صکره بردوت اسلامیه به منقلب اولوب،
 قوتله اسلامه غالب کلن مغولر مدینت اسلامیه به
 مغلوب اولمش؛ و نهایت ۷۳۶ تاریخنده سلطان
 ابوسعیده منقرض اولمشدر. جوجی خانک اولادى
 النده اولان دشت قیچاق دولتی دخی بر اسلام
 و ترک دواتی اولدقن صکره درت خانلنه منقسم
 اولوب، قزان، اژدرخان و نوغای خانقلری بر برینی
 متعاقب روسلر طرفندن رفع اولندقلری کى،
 دولت عثمانیه تک تحت تابعیتنه کیرمک سابه سنده
 جمله سندن زیاده دوام ایدن قریب خانانگی دخی
 نهایت روسیه تک ایینه بکمشدر. لکن دیدیکمزکى،
 بو خانقلر چوقدن ترکاشوب، مغوللقدن هیچ بر اثر
 محافظه ایتمه مشلردى. چینده کى مغول دولتی ایسه
 ۱۲۷۹ دن ۱۳۸۸ تاریخ میلادیسنه دک آنجق
 ۱۰۹ سنه دوام ایدوب، تاریخ مذکورده چینلیر
 صوک مغول حکمدارینی یکیندن چیقاردقن بشقه،
 متعاقباً مغولستانى دخی ضبط ایتمکه قوبیلوب،
 مغول قبائلی بیننده کى تفرقه و نفاق دخی چینلیرک
 فتوحاته خدمت ایتشدر. مغولستانک غرب جهتنده
 بولنان قالمولر سائرلندن زیاده مقاومت ایتشلردر.
 چنکیزک فتوحانى اثناسنده طاله یایلان مغولر
 جنیتلرینی غائب ایدوب، اهم مغولبه به قارشمشدر.
 سه ده، بده سیریه و ترکستانه و تاروسیه به قدر
 هجرت ایدن بعض قالمق و سائر مغول قبائلی ایوم
 بولندقلری برلده جنسیت و لسانلرینی محافظه
 ایتمکده درل.

الحاصل مغولر چنکیز خانک خروجیله برابر
 بردن بره یارلاوب، ایلك ذمه اوله رق ناملرینی
 طوبورمغه برابر، کره ارضک نصفنی تحت قهر
 و تحزیر بیلرنه آلمشلر؛ و بوزسنه قدر هر طرفه لرزه انداز
 دهشت اولدقن صکره، بو فتوحاتدن هیچ بر
 استفاده ایتکمزین، کافی السابق جولرینه چکیلوب،
 بردها نام و نشانلری ایشیدله مشدر. مغولستانک
 ایچ طرفلری بقین وقتله کلنجه به قدر بجه ول اولوب،
 اخیراً بعض روس و انکابز و سائر سیاحلری ایچنی
 کزمکه، احوال عمومیه سندن عالم مدینتی خبردار
 ایتشلردر.

مغیره } صحابه دن بر قاج ذاتک اسمی اولوب،
 } اک معروفلری بروجه آتیدر :

(عبدالله بن مغیره بن الحارث بن عبدالطلب بن
هاتم اشجی اشجعی) که ترجمه حلی « بوسیان »
ملازمه است. یکم در کتب طبرستان شمره بی وادنی
ماده ۱۰ که در ذکر ایالت کمردن، شهر حومه
قدومه است. ارتحال جناب نبوی حقیقه سونش
الله در شهر سمن بر ایکی بیتک ابرادی مناس
که در کتب ...

... بیت علی لایرول
... خاندانیه قبه طون
... بیله و دك قیا
... کلمون بر قبل
... صلیه و حلیت
... قیاسی نمد قبض رسول

(عبدالله بن لاجین بن شریک اشجعی) که
بومدادده حضرت عثمان (رضه) می مدافعه ده بی
غیرت کوسه و ب. روفقه مؤتمنه شهید اولمشدر
بدیری دمج صحابه ذی ابدی. طبیعت شهریه بی دخی
اوب، شایکی بیت وقعه مذکور حقیقه سولیدری
اشماریندور:

لما تهدت لایوب و الحرق
بوت مین ما غیر محرق
حنا و امید الله امره
ن لم تقبل اذی عدان ذاطیق
هو ایدم فلت لیوم خاره
ن نغر علی لیوم کالبرق

(عبدالله مغیره بن شعبه بن ابی عامر
الاشجعی) که دهه عربین محمود اولوب، بامه
و ده سنده و بوسه شامده حاضر بولمش، و بروه
مخاربه سنده بکوری مصاب اولمشیدی. قذیه
مخاربه سنده و بایوب و همدان فخرده دخی بولمشدر.
جس بر وقیدن بصره و بده کوفه صلاککنه نصب
اولمش: عهد ذی انورینده عزل اولنه رقی،
مشار اتمک شهادتندن مکره ظهور ابدن اختلافه
مخاربه سنده بچساب بنش؛ و امام حسن (رضه)
جبرئیل ام خلافت معاویه به ترک بیوردلوقده عمرو
بن مصعب و غلی عبدالله کوفه به نصب اولمش
ایسه ده. صاحب ترجمه معاویه به « عمرو بن ام صی
مصر و مغیره و اوغلی کوفه به تعیین بدوب بر
آوردن اشجعی ایکی جگه بی آره سنه کیرمکه فصل حصار
ایدبورسک؟ دنجبه، مرقوم عبدالله عزله ابله،

کندیسی کوفه و لیلکبه نصب اشش؛ و آخر صریته دك
مراده قلوب، ۵۰ تاریخنده و طات اششدر.
کندیسندن بعضی احادیث شریعه مقتواریه اولامده
که اول دون قورانی بودت اولامده، بصره ده
بوی اولمشدر. (ابوحنی مغیره بن نبول بن
الحارث بن عبدالطلب بن هشام اشجعی) که
که فخر کائنات (صالح) اقدمک عم زاد اولمش
اولی اولوب، هجرتندن اول مکره در برون
بشده رحلت جناب نبوی بعدن آتی سنه ۱۰۰م
ذویه کرب، عهد جناب ذی انورینده و شایکی
اشش: و بده معیت جناب مرتضی و صفین
مخاربه سنده و ساقونزه ایدم حاضر بولمش: و حضرت
علی (رضه) اقدمک شهادتندن ابن ابی عم کلینی
حیقا و ب. کیمه بی یانه یاشدر بر مدعی خالده،
صاحب ترجمه اولمشدر بوا ان قطنه بی قالی سر قوه که
اوسته آتوق، کندیسی بیک نونا دمج اولمش،
مؤتمنه موفق اولمشیدی. حذب حیدر کرارک
تحت نکاحنده بولمان حقیقه جناب نبوی (امامه
بنت زینب) حضرت مشار اتمک و صیقله ارتحالندن
مکره صاحب ترجمه و ارمشیدی.

مفتون | فرس شعرا سندن درت ذابیم
مختصیر:

برنجیسی (شیخ احسان الله بن شیخ امان الله)
هندستانک اود خطه سنده کی شاه آبادن ابدی.
شویت اولمشدر:

صدی نهار خیر کوچه و مارا بی آید
یقین درم که آن ترک سپهسالار بی آید

— ایکنجیسی (میرزا) — شویتک اولمشدر:

چرا رکوی خود زندگی من آرده جانی را
غریبی خاکساری بی کسی بی خان و مانی را

— اوچنجیسی (میرزا عبدلرحم بیگ) (لاهورلی
و علی محمد میردک شاکردانندن اولوب، اون و جنجی
قرن هجری اواسطنده شهید اولمشدر. شویت
اولمشدر:

د فطرت کامل نکند حادثه نقصان
یاوتت جو ساییده شود فوت روح ست

— در دنجیسی (غلام مصطفی) غلام مرقضی
دبمکله شهیر راضی الدین سروریتک برادری اولوب

مفلس { ایران شمراسندن اولوب، اصفهان ایدر .
اشویت اونکدر :

پشت آسمان کاژاری ناسد
کسی را ماکسی کاری ناسد

مفلس { فرس شمراسندن ایکی کشینک
(محصیدر :

رنجیسی (امان الله) دهلیده صییان ممالیکله
مشغول ایدی . مهرنده « المفلس فی امان الله »
هاره سنی حاکم ایدر مشیدی . شویت اونکدر :

چه بلا چشمه تو ای رشک پری دارد مهر
که پری در طلب چشم تو دیوانه بود

— ایکنجیسی هندساتمت (کون آباد) قصبه .
سندن اولوب، شویت اونکدر :

جهد کن تا پیش محتاج آبرو پیدا کنی
فقره چون کوه شود ، فیضش بدفقان میرسد

مفلسی { ایران شمراسندن ومشهد سادا .
(سندن ایدی . شویت اونکدر :

خلق کوید مفلسی دیوانه شد
لاجرم دیوانگیش مفلسیت

مفید افندی { متأخرین شعراء عثمانیه دن
(ایکی ذات اولوب، ایکسی ده

طربت نقشندبه مشایخنددر . برنجیسی (شیخ عبد
الکریم —) بروسه لی اولوب، ۱۱۳۰ ده حج
طربنده وقت اتمشدر . شویت اونکدر :

پوس امک وردی جانا شیوه دیگر بکا
شیدی رنگ یخودیدر کردش سافر بکا

— ایکنجیسی (شیخ اسماعیل —) استانبولی
اولوب، ۱۲۱۷ ده وفات اتمشدر . شو قطع
اونکدر :

باقی ساعتیه بر دقیقه فوت ایلدوب
اویساننده وقاص درونی هرگاه
مفتاح انابتله فور ایشتل سن ده
دل ساعتی بصوت الله الله

مفیدی { ایران شمراسندن اولوب، وطنی
(اولان اصفهانده مسجد جامع

مدوسلرندن ایدی . مرتب دیونی واردر . شویت
اونکدر :

بیرده درد سر خویش میدهد ناصح
مفید نیست نصیحت دگر مفیدی را

مقابر الشهداء { بغدادده باب حرب
(قنطره سنک جنوب جه ننده

مشهور بر ایدی .

— مصرده دخی بواسله معروف بر ایدی ،
که سروان بن حکم دمشق شامده حکومتی ضبط
ایتدیکنده ، یعنی ۶۵ تاریخنده مصرایلر بیعت
ایغییب، عبدالله بن زبیره میل ایتدکارندن ، سروان
معره عسکر سوق ایتش ؛ وقوع یولان محاربه ده
قتل اولانان ۶۰۰ مصریلر بو محله دفن اولنغله ،
بو اسله شهرت بولمشدر .

مقابر قریش { بغدادده مشهور بر سزا -
(رستان و بیوک بر محله

اولوب، سور ابه محاط ایدی . اک اول خایفه ابو
جعفر منصورک اوغلی جعفر بو محله دفن اولمشدی .
امام موسی کاظم بن جعفر صادق (رضما) دخی
بو محله مدفوندرلر . امام همام مشارالیه مدفون
بولسندقلری کاظمیه شمعی بغداددن ایکی ساعت
قدر اوزاق بولندیفی حالده ، او وقتلرده شهره
متصل وباکه داخل بولنمی بغدادک اسکی بیوکاکنه
دلیلدر .

مقاتل بن سلیمان { (اوالحسن —) الازدی

علامدن وائمه مفسریندن اولوب، بیوک بر تفسیرک
صاحییدر . هن اصل بطلی اولوب، مروده تحصیل
ایتش ؛ وبرخیلی وقت خراسانده تدریس وروایتله
مشغول اولدقدن صکره ، بغدادده داخل اولوب ،
عراقده دخی شهرت و شان قزانش ؛ و ۱۵۰ تا -
ویچنده بصره ده وفات اتمشدر . تفسیرده کی توت
واقتماری امام شافعی حضرتلرینک شهادتله دخی
مثبت اولدیفنی حالده ، حدیثده وواجی غیر موثوق
ومتروکدر . تفسیرینه یهود و نصارادن اخذ ایلدیکی
کتب بنی اسرائیلک تفصیلاتی درج ایتش اولدیفنی
دخی مرویدر .

مقاتل بن عطیه { (اوالهجماء —) البکری

وشمرادن اولوب، (شبل الدوله) لقبیله مقبدر .
امراء عرب اولادندن اولوب ، برادرلرله بو -
زشدیفندن طولای ترک دیارله ، بغدادده بعده
غزنویه وخراسانه رحلتله ، وزیر شهر نظام الماکه
انتساب ایتش ؛ و بونک قتلندن صکره بغدادده
عودتله ، برمدت اقامتندن صکره مستظهر
بالاهک توصیه مسیله کرمانده وزیر بوانان مشاهیر

ساداتندن اولدینی حالد، سلطان حسین باقرا
زمانده هراته رحلت ایش؛ ونهات کاشانده کوشه
عبادته چکیلوب، اوراده وفات ایشدر. شویت
اونکدر:

نه کسی که بهر دردم دود و طیب جوید
نه کسی که کر بیزم کفن غریب جوید

— ایکنجیسی هندستانک لکهنو شهرندن
اولوب، قلندرانه سیاحت ایدودی. «نور نامه»
و «قاف نامه» عنوانرله ایکی منظومه سی واردو
لساننده «درد الفت» عنوانله برمشویسی واردو.
۱۲۷۰ ده وفات ایشدر. شویت اونکدر:

بنغمه نار تو انداز دلبری آموخت
ستگری بستگر ستگری آموخت

مقتدر بالله } (جعفر بن المفضل بن الموفق
بن المتوکل بن المتصم بن هارث)

رون الرشید) خلفاء عباسیه تک اون سکننجیسی اولوب،
۷۸۲ تاریخنده طوغمش؛ و ۲۹۰ تاریخنده، هنوز
۱۳ یاشنده اولدینی حالد، برادری مکتفی بالله
علینک وفاتی اوزربنه مقام خلافته کچمش؛ ویاکزر
زمان صباوتنده دکل، سن رشده وصولندن صکره
دخی برکونه اقتدار واهلیت کوستره مدیکندن،
حکم و نفوذ طاغنه نسا وطواشینک النده قالمش؛
و قرامطه حجازه مستولی اولوب، حجر اسودی
هجره نقل ایشکاری کبی، مفرده عبیدالله مهدی
ظهور ایله، دولت قاضیمونی تاسیس ایدو رک،
خلیفه عباسینک نامنی خطبه دن رفع ایشمش؛ و ابران
و حزریره جهتلری دخی نایمیتندن چیشمش ایدی.
ایکی دغه اسقاط و بنه اقماد اولندقدن صکره،
۳۲۰ تاریخنده بغدادی ترکه مجبور اولوب،
مونس نام خادمک عسکری الیه قتل اولمشدر.

مقتدی بالله } (عبدالله بن احمد بن القاسم
بن القادر بن سحن بن المقتدر)

خلفاء عباسیه تک یکری بدنجیسی اولوب، ۴۴۸
تاریخنده طوغمش؛ و ۴۶۷ ده، جدی قائم باسر-
اللهک وفاتی اوزربنه، ملکشاہ جلال الدین سلجوقینک
سمیله، مقام خلافته کچمش؛ و اون طفوز سنه
ایلہ بش آی اجرای خلافتدن صکره، ۴۸۷
تاریخنده فجأة وفات ایشدر. عادل و صلحورور
و محب علما بر ذات اولوب، زماننده مشارالیه
ملکشاهک و وزیری مشهور نظام المنکک انضمام

اجواددن ناصر الدین مکریم بن الملائک یانته کیدو رک،
مدحنده بولمش، و بر جوق احسانلرینه نائل اولمش
ایدی. اورادن بغداده عودتندن صکره ماوراء
النهره سیاحت، و خراسانه عودتله، هراته بر
قادیبک دام عشقنه دویار اولوب، حقتده بر جوق
غزلیات سولمش؛ ونهات سروه کیدوب، اوراده
اختیار نوطن ابتدییکی حالد، ۵۰۰ تاریخنده
خسته لنه رق، شهر مذکورک بیمارستاننده (یعنی
خسته خاناسنده) وفات ایشدر. قصائد و صرائف
و سائر اشعاری چوق اولوب، مرقوم ابن العلابه
تقدیم ابتدییکی قصیده سنک مطاهی شودر:

دع اعیش تدرع عرض افلا
الی ابن النعلاء و الافلا

مقالی } اوننجی قرن هجری شمراسندن
(ایکی ذمات مخلفی اولوب، برنجیسی
آلا شهر لیدر؛ و سلاک قضایه سالک اولوب، ۹۹۲
تاریخنده وفات ایشدر. شویت اونکدر:

بو چرخ پیره زن ای دل دکدر مایه دولت
کشینک باشی صاغ اولاق یتر سرماییه دولت

— ایکنجیسی غالباسنه الا شهرلی اولوب،
شویت اونکدر:

کیم که سن قطعه دهاته بوله بر ذره چه عیب
دیلرم بوغ ایده سلطان سرا پرده غیب

مقام } مسجد الحرامده کیمه مکره تک خا-
(رجنده بر طاشدر، که اوزربنه
حضرت ابراهیم (عم) ک قدسی اثری اولغله، مناسک
حجندن اولوب، دمیردن بر صندوقله و بونک اوستی
کسوه مخصوصه ایله مستور طوتیلور؛ و ایجابنده
آچیلیر. حقتده روایات مختلفه واردو.

مقبلی } (مولانا شرف الدین) مشاهیر شعراء
(ایراندن و علمادن اولوب، کرمان لیدر.
شویت اونکدر:

مقبلی سخت دخواست جنت
ولیکن رونق کویت نداد

مقبلی } خلافت عباسیه زماننده عراق
(جهتنده ظهور ایدن مشاهیر اطباء
اسلامدن اولوب، «مقاله فی الشراب» و «تخصیص
کتاب المسائل لحنین بن اسحق» عنوانرله ایکی
تالیفی واردو.

مقبول } فرس شمراسندن ایکی کشینک
(مخلفی اولوب، برنجیسی (قم)

موتله افسانه دارد و در حوق ترقی ایتان
 و علی احمدی در حوق ترقی ایتان
 یازدهمین کتاب است که در این کتاب
 تاریخ طریقی و حوق ترقی ایتان
 اولمندی

مقتفی زحرالله (عقوب بن السیاط)
 مقتدی (عقوب بن احمد بن علی)
 او تیز برپایس اوله ۸۰ تویخته تویخته
 و ۵۳۰ ده در درانه و ایتان
 اوزریه، تحت خلافت حاکم بن سلیمان
 الامارای اینه ختم و ایتان حکم
 اواسون استراده چایشه و ۲۵
 مدت احرار حوق ترقی ایتان
 ۶۶ پشده وقت ایتان

مقداد بن الاسود
 اوله اصل ایتان شمشیر
 ایتان بن عبد بخت ایتان
 قبول اولمندی، حاشه محمد
 مکره به عود ایتان
 ایده یوب اسلامنی کنه یاب
 عکره به بن ایتان
 اولان سر به ایتان
 بن خروانه بن ایتان
 واحد و سار خروانه
 بولمش و علی مخصوص
 وفد کارلی کوستر
 دخی بولمش
 پشده ایتان
 فضائی حقه زهج
 حیاله و ح سول
 بر و پشده و
 مشار ایتان
 ابن صالح ایتان
 اسود اولان
 بن عبد مطرب
 عمر بن خطیب
 حسین بن علی
 بن یسر
 و بلال حبشیدر

مقدس (قدس شریه و فلسطین)
 مقدس اولان اوله مقدسه
 استاتیه معروفه اوله
 اذرنه

مقدسی (عبد عبد الله بن ابی الوحش)
 مقدسی ایتان
 خه ایتان و سار
 ایتان عن اول مقدسی
 و نه و ایتان
 حوق ترقی ایتان
 لغز و ایتان
 علاوه

مقدسی (ابن عبد الله بن شهاب)
 مقدسی ایتان
 مقدسی ایتان
 اوله و سار
 ایتان ایتان
 بین ایتان
 و ایتان
 و ایتان

مقدونی (جعفر بن یونس عرب)
 مقدونی ایتان
 حفر فون و مورخین
 موقی ایتان
 ماکه علی
 و بعضی ایتان
 ایتان
 ایتان
 ایتان

مقدونی (مفیده بربر)
 مقدسی ایتان
 فرخنی ایتان
 مسطوردر
 مقدسی ایتان
 بمابک ایتان

کندیسی ۷۶۴ تاریخنامه قاهره ده طومغش؛ و تحصیلا
 همدن صکره مصرجه بعض مهم ماصیده بولمیش :
 و خطه مصریه حقیقده آتمات و تحقیقات تاریخیه
 و جغرافیه ایده رک، بوباید ایشلی نام بویو کتابلر
 یازمشدر . مقریزی مونیق و محقق رمورج اولوب،
 فرنگار تألیفاتنه پک زیاده اهمیت و برمش، و کندی
 لسانلرینه ترجمه ایتمشدر . وفاتی ۸۴۶ تاریخنامه
 واقع اولمشدر . تألیفاتک ک بیوک واک مشهور
 و مهمی « کتاب المواعظ والاعتبار بذكر الخصال »
 و الاثار « عنوانی کتابیدر که خطه مصریه حقیقده
 معلومات مکمله تاریخیه و جغرافیه ی حاری اولوب،
 ۱۲۷۰ تاریخنامه بولاق مطبوعه سنه ۲ بیوک جلد
 اوزره طبع اولمشدر . بوندن ایشقه « السواک
 فی معرفه الدول و الملوک » عنوانیه مصر و شاهمه
 حکومت سورن ممالیکک تاریخنی یازمشدر، که بوده
 بیوک بر اثر اولوب، مشاهیر مستشرقیندن (قاترم)
 طرفندن فرانسجه بیه ترجمه ایله ۱۸۳۲ ده ۲ جلد
 اوزره نشر اولمشدر . « اخبار قبض مصر » عنوانی
 اثر معتبری ده (ووستفلد) طرفندن آلمانجه بیه ترجمه
 اولنه رق، متن عربیله برابر ۱۸۴۵ ده (کروتینکن) ده
 نشر اولمشدر . حبشه حکومت سورن ملوک
 اسلامیه پک دخی تاریخنی یازوب، بو اثری لاتینجه
 ترجمه سیله برابر ۱۷۹۰ ده فلنکک ایده) شهرنده
 طبع اولمشدر . اوزان و مکابله و مسکوکات اساس
 میله متعاق ایکی رساله سده اولوب، برنجیسی
 مشهور (سیلویستر دوساسی) طرفندن فرانسجه بیه
 بالترجمه، ۱۷۹۹ ده یارسه، و ایکنجیسی ۱۳۰۰
 تاریخلرنده اتانبولده « لجوئب » مطبوعه سنده نشر
 اولمشدر . فرنک و رورلرک دمیاطک و زربینه اولان
 سفارلرنی مبین بر تاریخی دخی وارد، که لاتینجه
 ترجمه سیله برابر (هاماکر) طرفندن ۱۸۲۴
 تاریخنامه آستردامده نشر اولمشدر . اشبو آثار
 مسهدن ایشقه مقریزی مصرده یتیش و یا مصری
 زیارت ایدن مشاهیرک تراجم حوانی مبین حروف
 هجا ترتیبیه مرتب بیوک بر کتاب تألیفنه مباشرت
 ایدوب، اکانه عمری مساعده ایتدیکی بو اثری ،
 خط دستیه محرر اولدیمی حالد، یارس کتبخانه سنده
 محفوظدر .

قهرمک اوکنده و نیاک کنارنده
 مقس ا بریحل اولوب، اوراده (ام دین)
 اسمیه بر قصبه و قلعه وار ایدی، که ۲۰ تاریخ
 همریسنده عمرو بن العاص طرفندن، شدتلی بر
 مقاومتلر صکره، فتح اولمشدی .
 متصدی { ایران شعرا سنندن و اطابدن
 اولوب، ساوه لیدر . شو بیت
 اونکدر :

حومم که کسی حل مرا بیش تو گوید
 ما چه کم بکسم و هیچ کم نیست

مقصود { فرس شعرا سنندن بوجه آتی در
 کشیک مختصیدر :
 برنجیسی (درویش - تبرک) عن اصل هراتلی
 اولوب . مشهده انتقال ایله ، اوراده اوق اعمالی
 صنعتیه اشتغال ایتش؛ و فقیرانه بر عمر سورره ک،
 طغان یاشنده وفات ایتشدر . اکثر اشعار ی
 رباعیاندن عبارتدر . شورعی او جمله دندر :

بوی کل و مل نوی مرغان بیار
 حضر همه و تو نجی ای رسایار
 آنجا که تو غنای زینبم چه حظ
 و آنجا که تو حضری بآینه چه کار

-- ایکنجیسی باقر خرده فروشک برادری
 اولوب، کاشانیدر . صدرالدین محمد بن غیاث لدین
 منصور دشتکیلیک خدمتنده بولوب، اومت میقنده
 یغای حج شریف ایتش؛ و نهایت (نزد) ده بتاغنده
 مقتول بولمشدر . شو بیت اونکدر :

شب وصل است کایکیر تو ی مرغ مهر
 یاسی از شب نکذشتت چه فریادت این

-- او پنجیسی سبزوار مضافتندن (مریزان)
 قصبه سنندن اووب، (زنده دل) اقبیله ماقبدر .
 روز و شب عیش و عشرتله و قلندرانه بر عمر سورمه کله
 مشغول اولدیفندن، افراسی طرفندن داره دیارندن
 طرد وانه رق، سرخس شهرینه کیش؛ و اوراده
 رضاشهی ایله عقد مناسبت ایدوب، طاغرده پشامنه
 اشلامشیدی . جنوندن خالی دکایدی . شو براییکی
 یقی حانه موافقدر :

جنونم نشاید با صد شکه
 ز دمان ماد پدمان کوه
 مرا کوه خوشتر رهصراودشت
 ز یاران ناقل تماشا و کشت

-- دردنجیسی (مولوی مقصود دالم)

هندستانده لکهنو مضافاتندن (پانی) قصبه سندن اولوب، میرزا اسدالله خان غالبه اشعاری فصیح ایتدیرمک ایچون، دهلی به کیده رک، بونک طرفندن شمس الشهرا عنواننه مظهر اولمشدی. «شکرستان معنی»، «اسکندرنامه» و «مقصود الصنائع» عنوانرله اوچ تنویسی و سائر اشعاری وارد. شو مطلع اونکدر:

پیرش ز دل تیش و سر آن هم کذشت بن هم کذشت
در مقم پیش نظر آن هم کذشت این هم کذشت

مقصود کرای { قریب خانلردن اولوب، اوقلیدر. بدریک و فانتدن صکره فدقلی چفتلکنده اقامت ایدوب، قریب کرایک بریحی خانلنده قالغانق منصبنده بولمشدی. ۱۱۸۱ تاریخنده آرسلان کرای خانک برینه قریب خانی اولوب، ابرتی سنه سفرهایون آچلمله، حربه قندری اولماق وسیله سیله، عزل اولنورق، مذکور چفتلکه عودت ایتمش؛ ۱۱۸۵ ده نایب مسندخانی به تعیین اولدینی حالده، دولتکرای خانک قوبان جهتنه مأمورتی باعث انفعالی اولمله، بدی آی قدر روسخو چمتنده اصرار اوقات ایتدکن صکره، بلا استیذان چفتلکنه عودت ایتتی اوزرینه، عزل و صماقوبه نی، و بیده چفتلکنده اقامتنه ساعده اولمش ایدی. ۱۱۹۵ ده اوراده وفات ایتشد. مذکور چفتلک اوکنده طولنجه نهری اوزرنده برکوبریسی وارد.

مقصود میرزا { آق قیونلی دولتنک اولادندن اولوب، پدري زماننده بغداد حاکمی ایدی. برادری سلطان خلیک ولایت عهدینه مخالفتنه دیگر برادری اوغورلی محمدله متفق اولن تمهتيله، پدري طرفندن عزل، و سلطان خلیک چلوسنده قتل اولمشدر. اوغلی رستم پک ساله تک بشنجی حکمداری عد اولنوب، آذربایجانده حکم سورمشدر.

مقطع { ساحل شامده یافه قریبده دیکزه (دوکیلور برقبه نهر اولوب، جراسنک آشغی طرفی اون اون ایکی متره کنیش اولدینی حالده، یاغفور موسمنده جربانی شدتلی

وتلکه لیدر. کس نوسمه بطاقاق تشکیل ایتدی برلنده تمساح بولنور.

مقطم { (جبل -) مصرده قاهره شهرنک جنوبنده بر طایغ اولوب، ۱۳۶ متره ارتفاعی وارد. اوستنده بر قلمه اولوب، اورادن شهرک هر طرفی بر تصویرکی کوربتور. ایتکنده (قراغه) مزارستانی بولنیور، که صحابه و ثمه و سائر اعظام اسلامدن برچوق ذواتک مرقد. لرینی حاویدر. بو طایغک شرق جهتنده کی چولده تخمچر ایتمش استخراجدن عبارت ضرب بر طاش اورمانی کوریلور، مقطم طایغی تا حبش ونوبه دن نیلک صاغ کناری بونجه اوزانان وهر برده بشقه براسمه یاد اولسان اوزون بر سلسله تک متعاسی اولوب، اوراده سلسله مذکوره بردن کسلدیکندن، «کسیک» دیک اولان بو اسمله تمیه اولمشدر.

مقلد { (ابو حسان - بن المسیب العقبلی) موصله حکومت سورن بنی عقبیل اسرا سنک ایکنجیسی اولوب، ۳۸۷ تاریخده مؤسس امارت اولان برادری (ابو الذداد محمد بن المسیب) خلف اولمش؛ و کوفه ایله انباری وادی فراتی دخی ضابط ایله، ملکنی توسیع ایدرک، خلیفه عباسی قادر بالله طرفندن سنجاق و خلعتله و عنوان و کتبه ایله تلطیف اولمش ایدی. درت سنه حکومت سوردکن صکره، ۳۹۱ ده انبارده برغلام ترکی طرفندن قتل اولمشدر. محمدا اید و شاعر بر ذات اولوب، حقتنه شمره عصری بر چوق مدحیل ورفانده سر نیل سولشلردر. اوغلی (ممتدالدوله ابو المنیع قرورش) خانی اولمشدر.

مقله { جزیره العربک جنوبنده حضر موت ساحلنده و عدیک ۷۰ کیلومتره شرقنده بر قویک ایچنده واقع برقبه واسکه او. لوب، ۷۰۰۰ بر روایتده ۱۸۰۰۰ اهالیسی، صاغلام لیانی و قاریسنده کی آفرقا سواحیلده ایشک تجارتی وارد. عدندن صکره او ساحلک ایشک اسکاهسی اولوب، ضیف، دری، سناء مکی، سیسام، کونک، نونون و سائر اخراجانی وارد. پک منبت واهالیسی جوق بر وادینک بحرچی اولوب، باشلیجه بی عیسی قبیله سیله مسکوندر. قصبه ده هندلی، زنگبارلی، حبشی، سومالی، زنجی و سائر اهالی

دخی بولنور. قصبه و ملحقاتی نقیب عنوانیله بر شیخک تحت اداره سنده در.

مقوقس { وقت سعادتمده قسطنطنیه روم
ایمپراطورلنی طرفندن مصر
والیسی بولنوب، فخر کاشات (صلح) افندمه ماریه
القبطیه ابله همشیره سی سیرینی وبرکوله ابله بر
استر تقدیم و اهدا ایشیدی. بو مناسبته کندیسینی
صحابه دن عد ایدنلر وار ایسه ده، مرقوم اسلامه
کلیوب، رؤیته دخی نائل اولامش؛ وزمان جناب
فاروقیده خطه مصریه کندیسندن ضبط و فتح
ایدلش اولدیفندن، بو عداده ادخالی مناسبتردر.

مقونغ { (Mekong) آسیا قطعه سنک اک
بیوک ایرماق لرندن اولوب، تیبیت
شرق جهتمده (لانغ جانغ) طاغرلندن نبعانه، شرق
جنوبیه طوغری جریان ایدرک، ممالکت مذکور مک
خاجی و خام ایالتلرینی شق ایتدکن صکره، چینک
(یونان) ایالت واسمه سنه دخول ابله، جنوبه طوغری
دوز؛ و بو ایاتی بر یاندن بر یانه شق ابله، صاغ
وصولن بر جوق انهار آلدقن صکره، (نام هونغ)
اسمیله هند چینیه داخل اولوب، اسماً فرانسه یه تابع
(توئکین) اراضیسیله انکتریه تابع برمان اراضیسی
آرمه سنده ودها طوغریسی اراضی غیر مضبوطه
بجهوله ایچنده جریان ایدر؛ و سیام دولتک حدودی
داخنه کیرنج، کاه شرقه وکاه جنوبه طوغری
طولاشیقلی بر جریانن صکره، جنوب شرقی استقا.
متنی آلهرق، و بر جوق انهار اخذیله کیتدکجه بیو.
یهرک، (مقونغ) اسمیله فرانسه یه تابع (قامبوج)
مملکتته کیرر؛ و بوراده بر مدت جنوبه بعده غرب
جنوبیه و نهایت یه جنوبه طوغری آقهرق،
(نونله ساب) نام بیوک کولک آغایغده آلدقن
صکره، ایکی قوله آیریلهرق، یه فرانسه یه تابع
(قوشنشین) مملکتته کیرر؛ و بوراده متعدد قولره
اتهامله، واسع بر دالیه تشکیل ایدرک، بر جوق
آغزلردن چین دکیزنه دوکیلور. مجراسی افلی

۴۲۰۰ کیلومتره اوزون اولوب، حوضه سنک وستی
تقریباً ۱۰۰۰۰۰۰ مربع کیلومتره در. قورافلق
زمانتمه شمعی محلندن بو قاریده ثانیه ده ۱۲۰۰۰
ویضاننده نهایت ۷۰۰۰۰ مکب متره صودوکر.
مجراسنک بو قاری یعنی تیبیت و بونسانده کی قسمی
طاغرلر آرمه سنده و طارر بوغازلردن عبارت اولوب،
پک اینیشیلدر. سیامک (لاؤس) دینن ممالکت
واسمه سنه داخل اولنججه، مجراسی هم توسع ایتمکجه
هم او قدر اینیشلی اولامغه باشلارسه ده، بر جوق
یرلنده یه سرعتی اینیشلری و قیاق، شلاله لری
اولدیفندن، یا لکر قسماً کوچک کیلر و سالر بوزمسنه
مساعدر. بعض یرلنده وستی بر ایکی کیلومتره یه
ودرینسکی ۱۵ و ۱۶ متره یه قدر بالغ اولور.
فیضانی جزیرانده باشلابوب، ایلوله قدر کیتدکجه
آرتار؛ و صکره ایتمکجه باشلابوب، شباطه قدر تنزله
بولنور. مارتدن جزیرانه قدر صولری آز اولور.
فیضاننده صوبی ۱۲ متره یه قدر ارتفاع کسب ایدر؛
وسرعتی او قدر آرتار، که کیلر بو قاری یه طوغری
سیر ایدر مزل. فیضانی نیلک کی کبی پواش اولیوب،
شدتلی اولدیفنی کبی، مجراسی اوزرنده منتظم سدلر
و بندلر دخی بولمیدیفندن، نهر طاشدیغی وقت
اطرافنده کی اوومر دکیزنه دونوب، اهالی قاقله
ایشلرلر. بو حال هواپی پک و خیم بر حاله قوبدینی
کبی، زراعنجه ده او قدر استفاده اولنسنه مساعدر
دکلدر. نهرک صوبی صاریتمراق و مواد عضویه یی
حاوی اولوب، ایچمه ده آفردر؛ و بر آرز طورنجه
تعمین ایدر. مد و جذر نهرک ایچنده قامبوجک
منتهای شماتنده واقع مذکور (نونله ساب) کولنه
قدر حس اولنور.

مقیم { فرس شعرا سندن بروجه آتی بدی
کشینک مخلصیدر:

برنجیسی قزوینلی اولوب، بر «یوسف وزلیخان»
منظومه سی وارددر. شو بیت اوندندر:

براهش خانۀ ازنی بنا کرد
درون ی بسان ناله حا کرد

رون الرشید (خلفاء عباسیه) اونی بدنجیسی اولوب .
 ۲۶۴ تاریخده طوغمش : ۲۸۹۰ ده پدری برینه
 مستند خلافته کچوب ، عقل ، تدبیر و اقتداره ننگ
 اولغله ، مصر و شامی بخی طولونت بد تقررند
 قورتاومش ؛ و قراطعه ، ملاحده ، سماعلییه ، حقد
 کلشدر آتی بچن سنه احرای خلافتدن سکره
 ۲۹۵ ده ۳۱ یاشنده وفات ایتشدر حسن اوجه
 و ادیب بر ذل او اوب ، طبیعت شعریمسی دخی
 وار ایدی .

مکحول (ابو عبد -) اعظم علما و فقه دان
 اولوب ، حسن بصری بصرده ،
 شعری کوفده و سعید بن المسیب مدینه ده نغمه تریس
 حاز ایدیه ده ، صاحب ترجمه دخی شامه او
 مرتبه ده بولنیوردی . انب من مالک کن و سائر صحابه
 و تابعیندن روایت ایتش ؛ اذنا ایله مشغول او اوب
 ۱۱۸ تاریخنده وفات ایتشدر . عن اصل سنندی
 اولوب ، کابل اسیابی میاننده بولغش اولغله ،
 لساننده عجمت اولوب ، (ابن ا) تلفظ ایدر ،
 و سائر حروفی بو وجهه تبدیل ایدر عربی
 ابی سولیمه من ایدی .

مکران (جغرافیون عرب آثارنده میم
 اضمیله ، بمس اشمار عربی ده
 کاف مشدده دخی فحیه مستعمل ایهده زبا .
 نزدی میم قحی و کاهک سکونیه در) آسیانک بحر
 عمان ساحلنده بر خطه سی اولوب . ایوم قم عظم
 شرقیسی بلوچستانه و قم غربیسی ایرانه نامدر .
 شرقاً بلوچستانک (لاس) (جلاول) خطه لریه ،
 شمالاً دشت خرانله و سیستان خطه سیله غرباً
 کرمانه جنوباً دخی بحر عمانله محدود در . یونان
 قدیم جغرافیونی وانک اول نیوک اسکندرک مورخ لری
 بو خطه یه (کدروسیا) نامی ، یروب اهلایسی
 (ایختی و فاج) یعنی « آکل السمک » نامیله با داجت شردی .
 مکران اسمک ده بوتراکییک ترجمه فارسیه سی ولان
 (ماهی خوران) دن قاط اولدیغی ضل ابدنر
 وار ایهده ، بو نوجیه بعدجه کورنیورد . ساحه
 سطحیه سی تخمیناً ۱۲۵۰۰۰ مربع میاوه متره قدر
 تخمین اولوب ، تقریباً ۲۱۰۰۰۰ اهالی یله
 مسکوندر . اراضیسی عمومیت اوزره بومانت
 و سنکستان اولوب ، ساحل ایله متوازیاً بر طاقم

چیلایر تپهل ممتد اولور ، و بونلرک آره لرنده جزئی
 طوبی بائر بر طاقم بائر بولنور ، ساحلده کی
 بر قح مهوردن بقیقه مذکور و ایدنرده اوده ده
 بریده بعض احبار اولوب سائر طرف لری صومر
 پارلار و شی قور ، خانلاردن مهابتدر . منتهای
 شمالده ۱۰۰۰ متره ارتقا عارنده بر ایله بولنوب ،
 کثیر سیالی نوری سه بو طدر ساحلده دخی بعض
 تپه و طاسان خانلر دیکرک ایچنده برون و شبه
 جزیره شکله اولوب ، بر طاقم قایلر تشکیل
 ایدر سه ده بونلرک ده سی صغ اولدیغندن ، هیچ
 بر ایوانی یوقدر ؛ بیونک کیم قییدن اوچ دوت
 کیلومتره آییقلرده فلورمه میورد . باشلیجه
 اولتری شرقی باشلا بوقی رأس هورماره ،
 رأس س ، رأس کوردان ، رأس پشکان ، رأس
 جهنی رأس شرقی ، رأس ریز ، رأس ملام ، رأس
 موندانیدر . بونلرک تشکیل پشکاری قولرک
 ایچنده بعض کویک اسکال بولنیور ساحله قریب
 بصره چا و بر کاکلری و انب ، بونلرک ۱۰۰
 متره ارتقاعنی تجاور ایچین تپه لرندن ، وقت وقت
 یانورلر قشقر مکران سرحانده بالکز بر
 جزیره بولنوب هورماره ایله باینی بر نلری آره .
 سننه سنکدب یعنی « طاس آله » اسمیله
 معروف اوستنده مشهور بر زیارتگاه اورد .
 کرات شمی و ورنده آفاز انهاری اولوب ،
 بخور و بوغلرنده سیل کی آره ، سننه ک قسم
 اعظامه یستو قره حالده بر طاقم ایدلری
 اوردراک شلیج ، شرقدن اتمسلا بوقی بروج
 آیسر ؛ حدو شرقیه سی خطی تشکیل ایدن (خور
 سنکدب) هورماره برونک شرق طرفنده دیکر
 دیکلر (بوسول) سنکدب جزیره سنکدب قوشینه
 منصب اولان (ماکوله) سی اسکله نده منصبی
 بولن و آتماعنی سکر دن کبوه متره کی سیر سفاینه
 صالح اولن (شای حور) (کورد) قوبنه
 دوکیل و (یج) ایله (ماک) هرلرد . اجتماعندن
 سنکدب یلن و ۲۷۵ کیلومتره طولی اولوب . بتون
 مکران مهابتک بیوک اولان (دشت) ، ینه
 مکران قوبه دوکیل و ایه میسنده دشتدن کری
 مکران (سر باز) و نهایت (قید) و (بندرود)
 و تپه لیدر .

مكراتك هراسی پاك صهباق و آغر اولوب ،
ياز مارتدن تشرين اوله قدر دوام ايدر . بوموسمه
اسن شمال غربی روزکاری ، ايرائک جولارندن
کلکله ، پاك قیزغین اولوب ، نباتانی قاوورور . يالکز
حزيراندن آغستوسك ابتدایینه دك غرب جنوبی
روزکاری اسدیکنده دكيزك رطوبتی سوق ایدرهك ،
ياغمور ياغدرمهله ، حرارتی تعدیل ايدر . تشرین
نایدن اعتباراً قیش موسمی بائلابوب ، بوموسمه
دخی مرتفع اولان ایچ طرفلده هوا صوئوئجه
اولور ، وسواخلده ایسه آتجق حرارت تعدیل
ایدلمش اولور . قیش موسمی دخی یاس اولوب ،
يالکز شباطده اوج هفته قدر بر ایکیغی ياغمور
موسمی اولور . اک زیاده حکم سورن خسته اتق
صیغه و بوئک انتاج ابتدکی قره جگر شیشکینلکیدر .
مکران بربرله دائمی صورته مختصمانده
بولنور نیم وحشی قبائل ايله مسکون اولوب ، اسماً

مکری (Makri) آبدین ولایتک منتشا
جنوب شرقیسنده همنامی اولان کورفرک منتهای
شرق جنوبیسنده واقع قضا مرکزی بر قصبه او-
لوب ، ۶۸۶۱ اهالیسی ، ۲ جامی ، برکایسای ،
بر رشده و ۲ ابتدائی مکتبيله رومله مخصوص
رشدیه و ابتدائی مکتبیری ، ۵۰ دکانی ، ۲۰ مغا-
زه سی ، برخان ، برحای ، ۳ چشمه سی وخیلی ایشلک
لیانی وارددر . بو اسکله تک سنوی تجارتی ۲۱۰۰۰۰
عثمائی لیراسی راده لرنده اولوب ، ۱۱۸۰۰۰ ی
اخراجات و ۹۲۰۰۰ ی ادخالاندر . اسکی قصبه
زلزله و حریقندن خراب اولمسه ، یکیدن بر طرز
دلنشینده با اولمشدر . قصبه تک آرقه سنده ۲۰۰۰
متره ارتفاعی اولان بر طباغ و اطرافنده کوزل
و منبت بر اووه بولنوب ، باغ و باغچلری و آره لرنده
صیفیلری وارددر . آتجق بو اووه ده بعض طور-
غون صولر بولمغله ، قصبه تک هراسی افساد ابد-
کلرندن ، سگری حائر اولدنی اهمیت موقعیه نسبتنده
ترقی و توسعه ایدميور . قصبه تک بر بیق ساحت
جنوبنده و آتجق دکیز ساحلنده بولنان (لویسی)
قریبی نفس مکریدن دها معمور و مزین اولوب ،
ذاتاً آره لری باغچلر و صیفیلرله طولمش اولدیندن ،
کسب معموریت ابتدکجه ، ایکینسک برلشه جکی ما-
مولدر . مکرى ازمه قديمده (تلبوس) اسميله
بیوک بر شهر اولوب ، کاهنرله مشهور ابدی . بر

کلات امیرینک تحت تابعیتده ایسه ده ، امیرک بو
ممالکنده هیچ بر حکم و اقتداری اولدیغندن ، ایران
دولتی بوحالدن بالاستفاده ، قبائل مذکورده بر
بر الحاقه باشلامش اولدیغندن ، کلات امیرینک
حامیسی اولقی ادما سنده بولنان انکتره دولتی
۱۸۷۲ تاریخنده مداخله ایدوب ، مکرانک قسم
خریستی ابرانه ترک ، و قسم اعظم شرقیسی بلوچستانه
تأمین اتمک اوزره ، بر خط حدود تعیین ایشدر .
بلوچستانه تابع اولان مکران شرق سواخلنده :
هورماره ، یاسنی ، کولنج ، کوادار ، جونی ، و ایچ
طرفنده کولو ، دشت ، پنجکار ، کنج ، تومپ ، مند
و منکی قضالریته منقسم اولوب ، مساحت سطحی سی
۸۳۰۰۰ مربع کیلومتره و اهالیسی ۱۱۰۰۰۰
کشیدر . ابرانه تابع اولان مکران غربی ایسه
(بامپشت) ایالتنه ملحق اولوب ، کاه ، سرباز و سرحد
قضالری حای و ۱۰۰۰۰۰ قدر اهالی ايله
مسکوندر .

اصطخری مکرانک اک بیوک شهری (قیرون)
اولدینی ، و بید ، قصیرقید ، درک ، فلهفره ، راسک ،
چریان ، نیز ، قصدار دخی معمورلری جمله سندن
بولندیغنی بیان ایدميور . اک باشلی محصولاتی خرما
ایله شکر قامشی اولوب ، (نایفد) دینلن نبات
شکرینک دنیانک هر طرفنه اورادن نقل اولدیغنی

تیاروسنک خرابه سیله قیایه اولمش بعض حجره لری
وساثر آثاری الیوم موجوددر .
— مکرری قضای و ولایت و سنجاغک منهای
جنوب شرقیسنده واقع اولوب، شرقاً قونیه ولا-
یئنگ تکه سنجاغیله، شمالاً دکنلی سنجاغیله، شمال
غربی جهتندن کوبچکیز قضا سیله، غرب جنوبی
جهتندن و جنوبا دخی آق دکنله محدوددر. مساحت
سطحیه سی ۴۴۸۹ مربع کیلومتره اولوب، یا کیز
۷۰ کیلومتره لکی اراضی مزروعه، ۸۰ کیلومتره لکی
مرعی، ۱۰۸۰ کیلومتره لکی اورمان و ۳۲۵۹
کیلومتره لکی ده اراضی خالی بدن و طاغلق طاشاق
برلردن عبارتدر. بو رقلردن آکلاشلدیغی اوزره،
اراضیسی طاغلق اولوب، مرکز قضا نیک جنوبیسنده
مناره طاغی، شرق طرفنده آق طاغ و غرب جهتنده
قرنال طاغی، مکرری طاغی وساثر جبال کسب ارتفاع
ایدیور. (دالمان) چایی قضا نیک غرب شمالی حدودی
آردیغی کبی، قوجه چای دخی قضای شمالدن جنوبه
شق ایدر. بو ابکی نهره دو کیلور بر چوق چای
ودره لری ده ا واردر. باشلیجه محصولات ارضیه سی
بغدادی، آریه، داری، سیام وساثر حیوانله
توتون و میوه و سبزه لریک انواعندن عبارتدر. یک
واسع اولان اورمانلرنده چام انواعیله فسنتیق،
میسه وساثر اشجار بولوب، سنوی ۱۱۰۰۰
مکعب متره کراسته قطع اولنور. ۶۰۰۰ بکی
قنطار پلاموط دخی چیقار. قضا داخلنده بر قروم
و برده منفاز معدنی اخراج اولمقده اولوب،
ساثر معادن دخی واردر. حیوانات اهلیه سنک
تولادت سنویه سی ۱۱۰۰۰۰ راده لرنده اولوب،
بو مقدارک ۹۹۰۰۰ قدری قیوندن عبارتدر .
قضا (اشن) ناحیه سیله برابر ۶۶ قریه دن مرکب
اولوب، ۲۴۹۴۴ اهالی ابله مسکوندر، که بوندن
۳۸۳۷ سی روم، ۲۶ سی اسرائیلی، ۳۷ سی
اجنبی وقصوری کاملاً مسلم و ترکدر.

سند (تلوس)، مناره طاغلق اتکنده (بناره)،
مکرینک ۱۵ کیلومتره شمال شرقیسنده اوروملی
قریه سنده (قادبانده)، و حدود شرقیه سنده (قالا-
ماکی) کورفزنده (پاناره) شهر قدیم لریک خرابه لری
وساثر برچوق و برانه لری قیمتدار آثار عتیقه بولنیور.
} وان ولایت و سنجاغسنده و وانک
مکس } ۹۹ کیلومتره جنوب غربیسنده
طاغلق بر محله و بهتان صوبه تابع برچایک اوزرنده
قضا مرکزی بر قصبه اولوب، ۳۸۵۲ اهالیسی
واردر. یا قوت حوی بو قصبه نیک قالیقلا قریسنده
(یسفرجان) ناحیه سنده بولندیغی بیان ایدبور.
— مکس قضای سنجاغک جنوب غربی
کوشه سنده واقع اولوب، شمالاً قارجکان و کواش،
شرقاً شتاق قضا لریله، جنوباً حکاری سنجاغیله،
غرباً دخی بتلیس ولایتیله محدوددر. نانس، تیس
ودلان اسملیله اوج ناحیه سیله برابر ۵۳ قریه دن
مرکب اولوب، ۱۲۵۱۴ اهالیسی واردر، که بو
مقدارک ۳۶۶۰ سی باشلیجه اگراددن مسلم، ۳۵۰
سی یزیدی، ۷۲ سی اسرائیلی وقصوری مذاهب
تشیعه منقسم ارمیندر. اراضیسی طاغلق اولوب،
قابل زراعت بر لری آز ایسه ده، مرعاری چوق
ویک کوزل اولوب، علی الخصوص کردلرک کیشلی
قیونلری واردر. قضا نیک برنجی منبع ترونی قیون
محصولاتیدر. دمیر معدنلری قضا نیک هر طرفنده
موجود اولوب، بونلرک بری قدیم ایشلمش بری
بوندن بوز سنه اوله کلنجه قدر ایشلمکده بولنش
ایکن، شمعی ایکسی ده متروکدر، و دیگر لری هیچ
آجلامشدر. قضا داخلنده برقاج بیوک مناسر بعض
اسکی قلعه خرابه لری واردر .

مکسیکو } (Mexico) آرمقای شمالیله
} مکسیقه کورفزینک قوش
اوجشی حسابیله ۲۵۰ کیلومتره غریسنده و بحر
محیط معتدلک ۳۰۰ کیلومتره شرقنده اوله رق
۴۵° ۲۵' ۱۹° عرض شمالی ابله ۲۷° ۲۲' ۱۰°
طول غریبیده و ۲۲۹۰ متره ارتفاعنده واقع
مکسیقه ممالک مجتمه سنک مرکزی بر شهر اولوب،
۳۴۰۰۰ اهالیسی، دار الفنونی، کتبخانه سی،
آقادمیاسی، رصدخانه سی، ضربخانه سی، موزه سی،
نباتات باغچه سی، بیوک بر معادن مکتبی و بوکا مربوط
معادن نمونه خانه سی وساثر متعدد مکاتبی وساثر

مؤسسات عالیہ و خیر بہ سی وارد در . شہرک اورتہ .
 سہدہ (بلاچہ ماہور) یعنی بیوک میدان اسمیلہ
 پٹک وسیع بر میدان بولنوب ، ہونٹ اورتہ سہدہ
 آمرشہنک اٹک بیوک مہدی اولان وقبل الکشف
 کندیلرہنہ مخصوص بر مدینتہ قائل بولنش اولان
 (آرٹ) قونہ مخصوص مہد قہمک وراثتلی
 اوزرینہ مؤسس جسہر و مصالح بر کلیسا اہلہ کافہ
 دوژ حکومتی ورسدخانہ وکتبخانہ کنی نیچہ دوژ
 مخصوصہ بی حاری بوانان و محیط دارہ سی برکولہ
 مترہ ولان واسع بر بنا و سبزہ و میوہ و ساز
 پختیہ مخصوص کنیش بر بازار بولنیور . سواقاری
 سطح واری دوز وکنیش اولوب ، زلزله لک کثرت
 وقوہنن طولابی اکثر خانہ لرنک ایکین زیادہ
 قاتلری یوقدر . بلدیہ دارہ سی دخی پٹک بیوک
 ومصنہدر . اکثر جادہ لرنک ایکی طرفدہ آفاجلر
 غرس اولنشدر ؛ وشہرک ایچندہ متعدد عمومی
 بانچمل و اطرافندہ صیفیہ وکوشکار بولنوب ، دمیر
 پول و تراموای خطریلہ آمد شد ابدیلر . قوبوچیان ،
 جواہرچیلک ، سراجانی و سائرہ بہ متعان صنایعی
 خیلی ایلری و تجارتی ایشلکدر . شہرک شرق جہتندہ
 (تکسہ قو) وجنوب شرقی طرفندہ (شالقو)
 اسمیلہ ایکی بیوک کول بولنوب ، شہرک اورتہ سندن
 پکن بر صنعی جدول بو ایکی کول آردہ سہدہ بر
 طریق اختلاط تشکیل ابدیور . بوکولاردہ دیانت
 ہیچ برچندہ امثال اولیان سیار بانچمل بولنوب ،
 واسع دوبہ لک اوزرینہ طوبراق تولدیرمانہ ،
 اوستلرندہ ہر نوع سبزہ و میوہ پشدریلیر ؛ و بو
 سیار بانچمل شہرک ایچنہ سوق اولنہرق ، مشتریلہ
 تازہ سبزہ و میوہ قوبارلدقن صکرہ ، ایشام پشہ
 کوللرہ اعادہ اولنور . شہرک وسطلری ومدکور
 میدان کیچلری الکتریتی ضیائیہ تنور اولنور .
 مکسیقر آمریقانک کشفندن اول دخی موجود
 بولنش برشہر اولوب ، اووقت (نوشیتلان) نسیمہ
 اولنوردی ؛ و اووقت مذکور کوللر شہرک کنارینہ
 قدر اوزانیرلدی . بعد الکشف بسبتون تجدید
 اولنہرق ، اسکی حالتدن بر اثری قلامشدر . شہر
 ہر طرفدن طاغرلہ محاط ۴۳۶ مربع کیلومترہ
 رسمتندہ داخلی بر حوضہ نک ایچندہ بولنوب ، بو
 حوضہ نک میاہ جاریہ سی ۶ کول تشکیل ابدیور .

- شہر حوارلیلہ برابر ۱۲۰۰ مربع کیلورہ
 مترہ رسمتندہ و ۸۴۶۰۸ : اہالی اہلہ مسکون
 مستقل بر قضا و با سنجاق تشکیل ایدوب ، ہیئت
 متفقہ بی ترکیب ایدن حکومتلرک ہیچ برینہ ملحق
 دکادر ؛ و مکسیقر اہلہ مورلوس حکومتلری آرہ .
 سہدہ وقدر .

مکسیقتو } حکومتی (Etat de Mexico)
 مکسیقہ ممالک مجتمہہ سی ترکیب
 ایدن حکومتلرک بری اولوب ، دولت مذکورہ نک
 مرکزی اسمیلہ سی ایسہدہ ، ہمنامی اولان شہر
 مستقل بر قضا و با سنجاق صورتندہ ادارہ اولنوب ،
 بو حکومتہ داخل دکادر ، وجملہ سی پندہ مشترک
 مدارلنور . مکسیقو حکومتی ممالکک وسطلرنہ کی
 مرتفع بالہنک اوزرنہ و جنوبی اتکلرنہ واقع
 اولوب ، شمالاً و شمال شرقی جہتندن ہیدانہو ،
 غرباً میشوآقان ، جنوباً غورژرو و مورلوس ، شرقاً
 دخی پوٹیلہ و تلاقہ قالہ حکومتلرلہ محدوددر .
 ۱۸° ۲۱' ۳۰" اہلہ ۲۱° ۲۱' ۲۰" عرض شمالی و ۱۰۰°
 ۲۳' ۴۳" اہلہ ۲۲° ۲۲' ۱۰" طول غربی آرہ .
 لرنہ سمند اولوب ، مساحتہ سطحیہ سی ۱۹۸۱۲
 مربع کیلومترہ و اہالیسی ۷۳۷ ۸۳۸ کشیدر ، کہ
 ہر مربع کیلومترہ باشنہ ۴۲ کشی دوشیور .
 مرکزی مکسیقتونک ۵۰ کیلومترہ غرب جنوبی سہدہ
 واقع و ۶۴۸ و ۲۳ اہلی بی جامع (تولوقہ) شہریدر .
 اراضیسی طاغان و پٹک مرتفع اولوب ، (بوہوقا -
 پندل) برکانک ۵۴۲۰ ، (ایتسانسہ و آتل طاغانک
 ۵۲۰۰ ، (نوادودہ تولوقہ) نک دہ ۴۵۰۰ مترہ
 ارتفاعلری و سردی قازلہ مستور ذروہ لری
 واردر . مکسیقو شہرینک اطرافندہ اولان داخلی
 حوضہ دن بشقہ بری مکسیقہ کورفرینہ و دیگر
 ایکیس بحر محیط ممتدلہ دو کیلور اوج ابرماخی
 اولوب ، مکسیقہ کورفرینہ دوکیان (قوزالابہ)
 و دیگر ایکیس (روبراندہ دہ سانیاغو) اہلہ
 (ریوآتیاق) در . کوللری چوق اولوب ، داخلی
 حوضہ دہ کیلردن بشقہ تولوقہ قرینہ دخی (لمانا)
 کولی بولنیور . ہواسی ارتفاع کورہ مختلف اولوب ،
 پایلہ نک قیشلری پٹک سردتر ، و بو موسمہ میزان
 الحرارة نادراً ۶ درجہ دن ہوقای چیقوب ، زبتون
 آفاجلری میوہ ویرمز . یالکز (ویلادل والہ) اہلہ

(تاسقالتیک) فضا بانک هواسی صبحاق اولوب، اوراده موز وشکر قامشی بیتشیر. زراعته طور باغی پک الوری شلی اولیوب، مع هذا قهوه، پاموق، شکر قامشی، موز، مصر و بعض طرفرده بغدادی، آرپه و سائر حبوبات دخی حاصل اولور. ارمانلری چوق اولوب، کراسته به الوری شلی اشجار انواعی بولنور. معادنی چوق اولوب، آلتون، کومش، قورشون، دمبر، آنتیون، جیوم، کور، کورکورد ابله لبطوغرافیه طاشلری و صرصر انواعی چیقار. کولرلنده بالیق پک کثرتایدرد. صنایع حمیه باشبجه پوک منسوجانه جام معمولانندن عبارتدر. مکسیقو شهرندن کله رک تولوقه دن چکن بر دمیر بول خطی مملکتی شق ایدبور. حکومت ۱۵ قضا به منقسم اولوب، ۸۴ ناحیه بی حاویدر.

مکسیقیه } آمریقای شمالیه
 } جاهیر متفقہ صورتندہ اداره
 اولنور بیوک و مستقل بر مملکتدر. مرکزی مکسیقو و ممالک مکسیقیه دسلدیکندن، تقریبنه دقت اولنمیدر.

موقی، حدود و مساحه سی. — مکسیقیه آمریقای شمالیک منتهای جنوبنده واقع اولوب، موقاً آمریقای وسطینک دخی بر بیوک پارچه سی حاویدر؛ چونکه نهو آنتیک بر زخندن و، (پوقانان) شبه جزیره سنک اوجنه قدر بر چنکل تشکیل ایتک اوزره، شرقه طوغری دوندیکی محلدن اعتباراً منتهای شرق قسمی آمریقای وسطیدن عد اولتی اقتضا ایدر. مکسیقیه 15° ابله $31^{\circ} 42' 32''$ عرض شمالی و $83^{\circ} 18' 44''$ ابله $119^{\circ} 28' 44''$ طول غربی آرملزنده تمتد اولوب، شرقاً بجر محیط اطلاسی به مربوط مکسیقیه کورفرزی و آنتیل دکیزبله، غرباً و غرب جنوبی جهتندن بجر محیط معتدل ابله محدود اولورق، ایکی دکیز آرملزنده تمتد اولدینی حالده، شمالاً ممالک مجتمه ابله و جنوب شرقی طرفندن آمریقای وسطینک غوآماله جمهوریتسه وانکلتره تک هوندوراس و بحر یله محدوددر. حدود شمالیه سنک قسم اعظم شرقیسی (ربوغرانده دل نوره) ابرماغنک مجراسی تحدید ایدوب، ۱۰۹ طول غربی به قریب برنقطه دن اعتباراً قسم غربیسی ده خریطه اوزرنه چیزلش خطوط مفروضه مستقیمه

ابله آرشدر. حدود شمالیه سی ۳۱۰۰، حدود جنوبیه سی تقریباً ۷۰۰، سواحل شرقیه سی ۲۶۰۰، سواحل غربیه سی ۷۰۰، قالیفورنیه شبه جزیره طویل سنک انضمامیله ۶۲۰۰ که جمماً محیط دائره سی ۱۲۶۰۰ کیلومتره در. مساحه سطحیه سی ۱۹۴۶۵۲۳ واهالیسی ۱۹۵۷۰۱۹۵ کاشدر، که بهر صریح کیلومتره باشنه آنجیق ۶ کشی دوشیور. شکل طبیعیسی، جبال و اناری. — مکسیقیه تک حدود شمالیه سی قلم شکنده کسک اولوب، ساحل غربیه 23° عرض شمالی به تقرب ابتدکی حالده، ساحل شرقیه 26° عرض شمالی به قدر آنجیق چیقار. سواحل غربیه سی محدب و سواحل شرقیه سی مقعر اولوب، اوجی قوس صورتندہ دوش بر بونوز شکلی ابراز ایدبور. منتهای شمال غربیسنه بیتشیک قول شکنده اوزون بر شبه جزیره جنوبیه طوغری ساحل ابله متوازیاً 21° عرض شمالی به قدر اوزانورق، ساحل ابله کندیس آرملزنده قالیفورنیه کورفرزی نامیله اوزون بر کورفرز وجوده کتیربر، که قراج آطه بی ده حاویدر. قالیفورنیه شبه جزیره سی دینان بوشبه جزیره شمال جهتندہ و ممالک مجتمه داخلندہ بولسان قالیفورنیه تک آلت طرفی حکمنده در.

هر نه قدر اسکندن بری آمریقای شمالندن منتهای جنوبیسنه تک غیر منقطع برسلسله جبال تمتد اولدینی فکری نعم ایتش ایسه ده، مکسیقیه طاغری بویه غیر منقطع برسلسله تشکیل ایتوب، بالعکس حدود شمالیه و جنوبیه ده کسب انحطاط ایدر بر یوکسک یابله دن عبارتدر. بو مملکتک اک یوکسک محلی جنوب غربی جهتندہ کی مقعر قسمی اولوب، مرکزی اولان مکسیقو شهری و اکثر مهوره. لری ده ارتشاع وسطیسی ۲۰۰۰ متره اولان و ذروه لری ۵۰۰۰ و ۵۵۰۰ متره قدر چیقان بو یابله ده در. جنوب شرقی به طوغری بو یابله بردن بره انحطاط ایدوب، نهو آنتیک بر زخنده ۲۰۰ متره به قدر اینز. مذکور یابله دن شمال شرقی به طوغری اولان انحطاط ایسه پک بواش و تدریجی اولوب، حدودده کی (ربوغرانده ده نوره) ابله (جبال) وادیلرنه منتهی اولور، که بری بر سنک حکسنه آقان بو ایکی وادی مکسیقیه ابله قالیفورنیه

ارتفاع‌های آره‌سندده منحنی بر صره تشکیل ابدوب،
 اک بوکسک محلی ۸۰۰ متره ارتفاع‌نده در. مکسیقه تک
 مذکور یابله‌سندن قوروق شکنده بر سلسله جبال
 ساحل فرنی به متوازیاً و کیتدیجه ساحلدن اوزافلا-
 شهورق شماله طوغری متمد و مذکور وادی به منتهی
 اولور. بو داخلی طاغزلر و یابلر هر ایکی ساحله
 طوغری درجه درجه کس انحطاط ابدوب، مختلف
 ارتفاع‌لرده محار پیدا اولور. مذکور یابله‌تک ایکی
 طرفنده (سیرامادره) یعنی «آنا - سلسله جبال»
 معناسیله ایکی صره طاغزلر متمد اولوب، بونلرک اک
 بوکسکری بو پوقایتیل (۴۱۰ متره)، یقستان - هواتل
 (۵۲۰۷ متره)، سینتالینل (۵۲۹۰ متره)،
 ناومه‌قاپاتیل (۴۰۹۰ متره)، نوادوده تولوفه
 (۴۶۰۰ متره)، نواده ده قوایما (۴۳۰۴ متره)،
 مالینشه (۴۱۲۰ متره)، رمیوآلتیک (۴۰۰۰
 متره)، فولیه برکانی (۳۸۸۶ متره)، نانسیتارو
 (۳۸۶۰ متره)، میشوآقان (۳۷۵۰ متره)
 و سائره در. سونش برکانلری چوق اولوب، آره
 صره آتش بو سکورتلری ده بش قدر در، که بونلرک
 بری مذکور قوایما برکایدن. یابله‌تک اوستی طاغ
 و بابر وادی و اووه صورتلرنده او اوب، اووه لرنیک
 بعضییه ده تک کنیشدر. شماله طوغری کیددیجه،
 ارتفاع آزالدینی حالده، اووه ل کیتدیجه کسب و سعت
 ابدیه رک، صو دخی آزالغله، بو اووه ل مرتفع
 چوللر صورنی آیلور.

مکسیقه میاه جاریه جهتجه تک اینی اولوب،
 یابلر ابدیه کی مرتفع طاغزلرنیک سردی «درله مستور
 اولان ذروه لری دیانک سائر طرفلرنده ایتدیگری
 خدمتی اتمیورلر. مثلا آوور یاده بو قیلدن بوکسک
 طاغزلر قیشین قارلله اورتیلوب، یازین اوقارلرک
 ارمسیله، طوبراغک صوبه محتاج اولدینی اوومسده
 بو طاغزلردن متعدد اهار اینه رک، آلتی اراضی
 سنی واروا ایدر. حالیه که مکسیقه ده ذاتاً یازین
 یاغورلر کترتله یاغوب، قارلرک دخی ارمسی منضم
 اولغجه، طغیان میاهی و بناء علیه، فائدییه بدل
 مضرنی موجب اولور. قیشین ایسه یاغور یاغمدینی
 کی، قارلر دخی ارمیوب، قورافلق حکم سورر.
 بوسیه مینی، مکسیقه تک جبال مرتفعه فی بوکسک
 یابلرلی حاوی اولان جنوب فرنی قسمنده یازین

سیل کی برچوق انهار آتوب، قورافلق موسمی
 اولان قیش آبارنده بونلرک بشاقلری بسبتون
 قورور. بوصول شمال و یاجنوبه طوغری آتوب،
 یابله‌تک شرق و غربه طوغری اولان مائل لرندن
 سرعتی بر اینیشله ایندیگ لرندن، اوزون بحارلی
 یوقدر، و بناء علیه، بونلرک ارماقلر تشکیل ابدیه میور.
 یابله‌تک هر طرفدن قبالی اولان این طرفلرنه طوغری
 آقان صولر ایسه آلتی برلده بریکوب، بر طاقم
 کولار حصوله کتیریر، که بونلر دخی قورافلق موسمنده
 قورور، و یاخود تک زیاده طارلا شوب، کوچولور.
 ۴۵° عرض شمالدن یوقاری اولان برلی ایسه
 چول حالنده اولوب، طوبراغی سونلر کی صوبی
 امدیکسندن، یاغور موسمنده آقان انهار چاقی
 قورور، و برطاقی دفانله بره باتوب، ینه چیتار؛
 و چوغی بر طاقم کولر و بطاقلر تشکیل ابدیه رک
 منقطع اولور. اشجار و نباتاتک فائده یاغور صو-
 لرنیک بورجه‌له فائده سز تلف اواسنی موجب
 اولور.

مکسیقه انهارنیک اک بیوکی حدود شمالیه سنی
 تشکیل ایدن و منابنیک چوغی ممالک مجتمعه ده بونان
 (رپو فرانده دل نوره) اولوب، بونلرک دخی صوبی
 بحراسنه کوره دکلدر؛ بحراسی ۲۵۰۰ کیلومتره
 اوزون و حوضه‌سی ۵۴۴۰۰۰ مربع کیلومتره
 وسعتنده اولدینی حالده، نایبده مکسیقه کورفرزیه
 آلتی ۱۶۰۰ مکب متره صو دوکر. مع هذا
 منصبندن اعتباراً ۵۰۰ کیلومتره تک محلی سیرسفاغه
 صالحدر. بوندن صکره مکسیقه کورفرزیه دوکیلن
 باشلیجه انهاری شمالدن باشلا بهرق: ربوسان فراندو،
 ربوساناندر، ربوتامپتقو، ربوده نوقسیان، ربوده
 قازونس، سان یابلو، ربوده بالماس، ربودانو یان،
 ربودلا آتیغو آده جامابه، ربو بلا تقو، ربویالو آبان،
 ربوده سان جوان، قواچه قوآلقوس بدرقال،
 ربوده تاباسقو، فریجالوه، ربودوسوماپتته، ربو
 ده قاندلاریه، ربومامتل و سائره در. اک صوک
 ذکر اولنانلری ۳۰۰ ایله ۷۰۰ کیلومتره آره لرنده
 مختلف طوللرده اولوب، آسریقای وسطیده غو-
 آتاله تک اورمانلرله مستور طاغزلردن اینمکله
 صولری ده با بولدر، و اینج لرنده بعض اوقتی کیلر
 ایشلر. بحر محیط معتمده دوکیلن انهارنیک ده باشلیجه لری

ريسنده ده سائنه مارغرينه وسدروس آطه لری
بولينور.

اقليم وهواسی. — مكسيقه مك نصف جنوبيسی
اقليم حاره دن و نصف شماليسی دخی اوکا قریب
اولمنله، سواحله ده هواسی يك صبحاق و رطوبتلی
اولوب، هله مكسيقه كورفزی سواحله ده يك ده
صيتهلی و آغردر. اورادن سردی قارله مستور
طاغرك تپه سنه دك درجه درجه مختلف هوالره
تصادف اولنور. سواحله ده دوز اووه لردن
آریلوب، بر قاج بوز متره لك ارتفاعره چيقلنجه،
صيتهلی هوالردن قورتلوب، كيتدكجه میزان الحراره.
يك تدنی ايشديكي و اشجار و نباتاتك ده ارکا كوره
دكيشديكي كوريلور. آوروپاده ايكي بيك متره
ارتفاعی اولان طاغرك اوستنده اقامت و تنفس مشكل
اولوب، آيجق اكری بوركی برطاقم جوچه آغاجلر
بیتشديكي حاله، مكسيقه ده بو ارتفاعه اولان
وسطی يابه لرده بهار دائمی دنبلكه شایان برهواده
و اشجار و نباتات كوناكون يله مزین جنت آسا
باغچلر ايچنده بولنيلور. بو ارتفاعه بولنان
مكسيقه شهرنده شباطن تشرین اوله قدر میزان
الحراره ۲۰ يله ۲۴، و تشرین اولدن شباطه قدر
دخی ۱۶ يله ۱۷ درجه لری آره لنده بولنور.

كجه لری كوندوزدن چوق ده سرب اولوب، ۱۰
يله ۱۷ درجه لری آره لنده مختلف ايدر. ساحله
بولان (وراقروز) شهرنده قيشين میزان الحراره يك
درجه وسطيه سی ۱۶ و يازين ۲۵ و نهايت ۲۷ در.
يابه لك اورته لنده دخی هواسی صبحاق بعض محفوظ
وادلر و چقور اووه ل و اردر. مكسيقه هواسنك
برخاصيتی و اردر، كه اوده بازدن طوفريدن طوغری به
قيشه و قيشدن يازه كچيلوب، بهار و كوز موسملری
اولمسيدير. بر ياغور و برده قوراقق موسمی
اولوب، ياغور موسمی ياز موسمه تصادف ايدر.
شباطه بر ايكي ياغور ياغوب، نباتات نازه لنمكه
و اشجار باقراقمغه، و مانسندن اعتباراً هر كون
ياغور ياغمه ناملار. تشرین اولده ياغورلر آزالوب،
مكسيقه يك اك كوزل موسمی اولور؛ و كانون اولده
قوراققلدن نباتات قورويوب، آغاجلر يپراقرينی
دوكر. بو انتظام سواحله و سواحه قریب آيجق
محلرده اولوب، بو قاريله چيقلدجه، كرك ياغور

جنوبدن باشلاهورق: رپوده نهو آتيك، رپورده،
رپوده مكسقاله، رپوقه آهوانه، رپودلا آرسيه،
رپوبجوبو، رپوغرانده ده ساتياغو، رپوسان پدرو،
رپودلا فاناس، رپوشامانله، رپوده مازانلان، رپو
ده بياقستلا، رپوده قولياقان، رپوده سينالوآ،
رپودل بوژنه، رپومايو، رپوياقونی، رپوسونوره،
رپودلا آسونسيون و نهايت مچراسنك يالكر آلت
طرفی مكسيقه داخنده بولان و قاليفورنيه كورفزينك
متهاسنه دوكلان (قولورادو) نهر ليدر. قاليفورنيه
شبه جزيره سنك ايسه يالكر برطاقم سيلری اولوب،
هيچ بر نهری بو قدر.

مكسيقه يك كوللری چوق اولوب، چولرده
وياه لرك باصيق يرلنده ياغور موسملرنه تشكل
وسواحله اولوب آز چوق دكيزله اختلاط ايدن
كول و بطاققلردن بشقه، بو مملكتده بر چوق بيوك
ودرين كوللر و اردر، كه باشلاهوری بوجه آتيدر:
مكسيقه و يابه سنده بولان تكسكرفوق، جاليسقو
و ميشو آقان جهوريشلنده اولوب ۹۰ كيلومتره
بوئی اولان (شاپاله)، ميشو آقاده منظره لرينك
لطفانيه مشهور اولان (پاچقوارو) و (قويچنؤ)،
كه بونلك ايكنهيسی ۲۰۹۰ متره لك ارتفاعنده اولوب،
زمره آسا جزایری حاويدر.

مكسيقه كورفزينده كي سواحلی بر بيوك قوس
تشكيل ايدوب، بوجه تده كي سواحل آيجق، قوماق
ويا بطاقان صورتنده در، و دكيزله اختلاط ايدر
بر چوق كوللری حاويدر. قوی و ليمانلری يك آز
اولوب، اك ايشاك اسكله اری اولان (وراقروز)
يله (ناميقيق) يك دخی ليمانلری بوق كيدير. بحر
محيط آطلاسيده كي سواحلی ايسه ده بوكك ودها
صاغلام اولوب، برخيلي قوی و ليمانلری ده و اردر،
كه باشلاهوری شمالدن باشلاهورق: غ، ياماس،
مازانلان، سان بلاس و آقابولقودر. قاليفورنيه
شبه جزيره سنك داخلي و خارجي سواحله دخی
بر چوق قيرلر و ليمانلر وار ايسه ده، اليوم مهوريتدن
محر و مدللر. مذكور كورفزيك ايچنده: آيجل
دلاغو آرده، تيبورور، سان مار قوس، قارمن،
قانالينه، سائنه قروز، سان جوزف، اسپيريتوسانتو،
سرالبو؛ كورفزيك خارجنده و جنوبنده (تره مار.
ياس) يسنی «اوج كلين»، شبه جزيره يك طيشا.

و كرك قوراقق موسمی اوقدر انتظامله حكمنی اجرا
ایتز . علی الحسوس شماله طوغری كیدلججه ،
یاغورلر سیركشوب ، چوق دمسه آنحقنن نمودن
ایلوله قدر یاغور یاغار ؛ وعضاً بو موسمه دخی
پك آر یاغور یاغوب ، قوراقق او واسع یاغولری
چول حالده بواندربور مکیقه كورنزی سوا .
حنده وعلی الحسوس (وراقروز) اسكاسنده
صاری صیقه شدله حكمنی اجرا ایدر . مع هذا
یرلیر بوعلت مدهسه چوق طو تلپوب ، طول صر
دخی مكیقه هواسنك جمله نتایجندندر ؛ حالبوکه
هك مذكوره دخی اك زیاده عدم نظافتدن وانملرك
میدانده اولمستدن ایلری كلیبور . سواحل شرقیه ابله
سلكك شرق مانله سنده اكثرثیا شمال شرقیدن
سرت بر روزكار اسوب ، شدتلی فرطونلری موجب
اولورسده ، هوایی تصحیح مدار اولور . سواحل
غربیه و جنوبیه ابله اكثرثیا خونبدز بر
روزكار اسر ، كه دكیزجه بخارملی ذكل ابلهده .
پك صیقا و صهته مضردر .

نباتات و محصولات ، معادن و حیوانات . —
نباتات و محصولاتجه مكیقه دنیاكك زنگین
یربدر . ساحلدن اك بوكك طاغلبنه چیتجه
قدر هر هوا به تصادف اولغنه ، نباتاتی دخی بالطبع
هواسنك تخفیه یعنی ارتفاعله مختلف ایدرك ، مان
هر نوع محصولات بتیشیر . سواحلده اوصیقای
وصیقهلی هواده و برچوق سمی حشراتك میانده
اقایم حاره به مخصوص ایری ایری یاراقلی نباتلر
ویارلاق یارلاق رنگلی چچك او اقیملره مخصوص
اولوب لسانمزده اسلمیسی بوله به جهنم لذیذ میوهلر
حیرت بخش بر منظره حاصل ایدرك ، چچكرك
قوقوسی بشون هوای نسیمی تطیر ایدر . بونلر
میانده خرمالرك انواعی ، برآز دها یوقاربده موز ،
صكره پورتقال ، لیون ، دها یوقاربده زیتون ،
صكره ، یشه واك نهایت چام آجاجلری و قورانفك
حكیم سوردیكی محلرده مكیقه به مخصوص فایله
یوك یاراقسز و ابری دیکنلی بر طاقم غرب : شجار
بولبور . صیقا برلنده شكر قامشی و پك كرتلی
و پك بیوك اولان موز آجاجلرنك كراكه سنده
قهوه بتیشیر . حبوباته متعلق اولهرق مكیقه نك
اصل محصولی و مكیقه لیلرك برنجی مدار تیشلری

مصر اولوب ، قامشی اوج درت متره بوكك او .
لور ، پك ابری قاپلر و برر . صوده پشمش مصر
قالبلی بر مكیقه اینك سفره سندن اكسیك اوله .
ماز . پك مندلی و ابری دانلی ترنوع سیاه فاصولیه
دخی ایکنجی درجهده در . بغدادی و سائر حبوبات
دخی آوروپالیر طرفندن ادخال اولمشدر . مصر
۲۵۰۰ متره اك ارتفاعله قدر و بغدادی ابله دها
یوقاربده منطقه باردهده دخی حاصل اولور .
مایه و قك زیاده غرب جتسندمكی آلتق برلده
حاصل اولور . برنج دخی بتیشیرسده ، كلیله زرع
اولنیور . اوزومه هرا و مولوبراق پك مساعده ابلهده ،
اسپانیوللر وقتیه ناغ بتیشیرمكی منع اغش
اولدق لردن ، الآن مكیقهده باغلر لابقیله تكثیر
ایدلهده ، مشدر . زیتون بتیشیرمكیده اسپانیوللر
منع اغشدر ابلهده ، مكیقه نك استقلالندن بری
زیتون محصولاتی خیلی چو مالشدر . وایله ، قاقوه ،
چیریت ، نوتون ، قمرز و سائر محصولاتیده شكر
و قهوه ابله برابر مكیقه نك اك باشلی منابع
تروندندر . نوتون و جوفلانله ذاتاً مكیقه دن چیقوب ،
بوملكنك اهالی قديمه سی اولان (آرتك) لردن
بتون طاله یا بلشدر . یاموق دخی اسكیدن بری
بتیشیر بر ابر بر محصول اولوب ، ۱۶۰۰ متره ارتفاعلرینه
قدر اولان بركك جمله سنده حاصل اولور . قینه قینه
و سائر نباتات طبییه سیله هاراقده پك چوقدر .
میوهلری پك اندلی اولوب ، موزلری امثالسز
اولدنی كی ، پورتقاللریده ییلدیكمز نولردن
چوق دها قوقولی و دها لذیذدر . (شیربویه)
(و مانه) تغییر اولنور پك لذیذ ایکی جنس میوه سی
واورد . ایکنجی سلك آجاجی و یاراقلریده پك
كوزلدر . برنجیسی انسان بدكدن صكره زیاده
حدت ایدرسه آكسزین تلف اولدنی مریدر .
هندستان جروزی یعنی قوقه ، اكك آجاجی ، تره
یاغی آجاجی ، سوت آجاجی و سیاح آجاجی بولنیور ،
كه اسملردن آكلاشلدنی اوزره ، بری اكك برنجی
طونار بر بیوك میوه ، بری تره یاغی و دیکری
سوت كبی بر ماده و برر . سیاح آجاجی برنوع موز
در ، كه كوتوكنك هر تره سینه بر كرتك چیزله چك
اولسه ، اورادن تازه و صوفوق بر سو فیتتیروب ،
صوسز برلده بولیلرك حرارتی كیمكه مدار

اولور. (ماکی) تمبر اولنور و بکرمی قوللی شمعدان صورتنده اولان بر نوع نباتات ایسانی کتین کبی مندر و جاننده قولانیلیر، و ایچیلیر بر مایع و بریر، که حرارتی سوندریمکه برابر مندی و انذب و مع هذا پک اوجوز اولدینندن، بتون مکسیقه لیلر بونی ایچرلر، و کایتله پیتشد برلر. آنجی چوق ایچلکده حدتله قاریشیق بر سرخوشاق و بریر. بونک بر نوع راقیسنده جیبار برلر. ایلیفینون پیتشد بریلر دیگر بر چوق نباتلر دخی وارد در. فرنک ایچیرینکده انواعی پک ابریلری اولوب، جیت مقامنده ارا. ضینک حدودنسه دیگرلر و هیوه لرندن بر چوق ماکولات و مشروبات یاپارلر. مکسیقه دن ممالک مجتمه به اخراج اولسان میوه لر دن ممالکته کایتلی واردات کیرر. و سنه دن سنه به پواخراجاتک مقدار ی آرتقمده در. کراسته به و علی الخصوص سفاس کراسته. سنه و سراجوزاتی و بویاجینه الویریشلی اشجاری ده پک چوقدر. الحاصل، مکسیقه اشجار، محصولات، آثار و هر نوع محصولانجه کره ارضک برنجی بری اولوب، اقالیم مختلفه به مخصوص انواع محصولانله برابر ممالکته مخصوص بر چوق محصولاتی اولدینی حالده، پک کنیش برلری ده صور زانندن قوب قورو چوللر حالنده در. مع هذا مثبت و هر نوع محصولات پیتشد بریمکه او قدر مساعد اولان برلری ده لایقله ایشلنمیوب، ممالکته حاوی اولدینی ۱۹۶ میلیون یکی دوئم اراضیدن ۶۰ میلیون قدری قابل زراعت اولدینی حالده، بونک آنجی اوند بری ایشلنور. بونکده باشلیجه سبی اراضینک پک بیوک چفتاکار حائنده اغنیانک تحت تصرفنده بونمسیله زراعت اراضی به مالک اولماسیدر. بوحال آسراحتک کشفندن اول مکمل بونمش، و اسپانیه پک حاکمیتی زماننده دخی بردجه به قدر. حسن اداوه اولغش اولان جدوللرک اهایله خراب اولسنی، و اکثر برلرک صودن محروم قالوب، زراعت اولان قابلیت قائب اتسنی انتاج اتمشد. اهالی اراضی به مالک اوله بیجه مکسیقه پک نوکتنز بر ترونی اولان معانده میل و انهماک کوسترمش ایسه ده، بر ممالکته زراعت ترقی اتمدیکه، ایله جک حمله به جک بوله میه چنندن، بشقه هیچ بر ایشده ایلری کیده سن. براء علیه، ایشلنن اراضینک بجاناً اهالی به توزیمی حقنده بر

نظام انخازی مکسیقه پک بردن بره ترقیسنی موجب اوله جق بر تدبیردر.

معادنجه مکسیقه دنیا پک انک زنگین بری اولوب، هر نه قدر ممالک مجتمه ده کی قالیفورنیه ابله آوسترلیه کومش و آلتون معدنلرینک کشفندن صکره مکسیقه به بو ایکی قیمتلی معدن خصوصنده اوخچی درجه ده قالمش ایسه ده، مکسیقه پک همان هر طرفنده کومش و بونکله بوزده اون نسبتنده قاریشیق آلتون معدنلری بوانه یفندن، اگر اصول جدیده اوزره و مکمل آلات و وسائطله اخراج اولنه جق اولسه، مکسیقه پک کومش و آلتونی پنه برنجی کی قرانجه جی شهبه سزدر. شمذیک حالده سنوی ۱۳۰ میلیون فراتیق قیمتنده کومش و آلتون چیقورسه ده، سنه دن سنه به تزید اولمقده در. مع هذا موجود معادنک بیکده بری بیله اخراج اولغیوب، پک قیمتلی دینلر ملور اراق آلتنده قالمده در. کومش و آلتونن بشقه مکسیقه ده دمیر، باقر، قلاهی، جیوه، کورکورد، کور، شاب، طاش باغی، نفت، طرز و سائر معدنلر دخی بولنورسه ده، پک آری اخراج اولنور. سمرلری سیرک ایسه ده، پک ایدر. کرج طاشی ولوله جی چامور بله جینی و سائر اعمالنه یارار اتره سی، و قولای بوتیلیر ابنیه طاشلر بله آتی بویالینک انواعی دخی چوقدر. مکسیقه پک حیوانات اهلیه سی بصد الکشف اسپانیولر طرفندن ادخال اولان قیون، صغیر، آت، طوموز و سائر اجناسدن عبارت اولوب، سمرالینک کترنی حسابله پک زیاده چوخلالمردر. آتلی کوچک ایسه ده، پک طیانیتی و آتشی اولوب، واسع اوورده نیم وحشی حائنده بیوک خرکله سوریلری تشکیل ایدرلر. لکن نقلیاتده استر دها زیاده قوللانیلوب، موقعه کوره دها طیانیتیلیر. عموم حیوانات اهلیه سنک تولدات سنوه سی ۴۰۰ میلیون فراتیق قیمتنده در. موزه سنده کی مسخاتلری میاننده فیل و سائر چارپالر کیمکاری بولنورسه ده، شمذیک حالده بویله حیوا ناندن اثر اولیوب، آنجی طیسور و حشراتی پک چوق پک متنوعدر. کولرده و نهرلرده کرتیکله ابله بالیق آره سنده بر حیوان بولنور، که پرلیر اتی چسوق برلر. قرمزلی و برن بوجک ابله کوللرک

قامشلی اوزرینه بوردولرینی بر اقیق بر نوع سیک واردر، که بوردولر بالیق بوردولر سی کبی چورک شکنده اولوب، اهالی طرفندن جمع و فروخت و کل اوله رق، پیکه مقبولدر. سواحلده و علی الخصوص قالیفورنییه کورفری ایچنده خیلی مقیدار بیجی و صدف دخی صید اولنور.

صنایع و تجارت و معارفی. — صنایعیه مکسیقه پیک کروی اولوب، یقین و قنله کلنجیه قدر معادن اخلرا. جنبه و زراعتله لازم اولان آلات و ادوات دخی طرز قدیم اوزره بولمقده. و بونلرک فیه مطابق لرینی یا هجق فابریقه لر بستیون موقود ایکن، بو صوک سنه لده بخار و صوایه ایشلر بر قاج ایلیک، منسوجات، کاغذ، نونون و سائره فابریقه لری آچمشدر. اصل بر لیلر فابریقه لرده بر فراتیق یومیه ایله کونده اون بش ساعت جایشدیرلدیفندن، فابریقه لر دن چوق استفاده اونیه بیایرسده، مکسیقه لیلرک بو صوک سنه لده کی فیرتیه برابر موجود فابریقه لر نه لاشی حکمنده در. اصل بر لیلرک رسنه، بویاجیله، اوپما، جیله و فیوجیله، چوق استمداد لری اولوب، تحصیل و پت قیسا آلتلرله نخته اوزرینه کوزل رسملر اوبارلر؛ و بازار محللرنده جابجاق کویلرک رسملرینی و یا بال مومندن یا خود لوله جی چاه و رندن هیکلرینی یا بوب کندیلرینه ساتارلر. الحاصل اهالیکن صنایع چوق استمداد لری وار ایسه ده، اسپانیه دولتی، ممالکته حاکم بواندینی مدیحه، صنایع ترقیسنه خدمت ایده جک برده، مانع اوله جق بر خط حرکت انخاذا ایش؛ و استقلاندن بری مکسیقه حکومتی حدی صورتده ترقیانه اوغراشده جق آز وقت بولمدر.

معارف ترقیسنه بو صوک سنه لده پیک چوق غیرت ایدلسکده اولوب، شهر و قصبه لره محصر بولنش اولان مکانلرک کوچک و اکل اوزاق کویلره وارنجیه قدر تمیم اولمقده، و مطبوعات و علی الخصوص علوم و فنون مختلفه بخصوص رسائل مرفوعه تک عددی کوندن کونه آرتمقده در. سر کرده ذکور و اثاث ایچون آیری آیری بر مکمل مکتب ایله ائنه مخصوص بر صنایع مکتبی، حقوق، طب، هنر، صنایع نفیسه، زراعت، تجارت ادره، مکیه، صنایع، فن حرب مکتب لری

و صاغر و دیلسزلره کورلره مخصوص بر مکتب و مکمل بر کتبخانه، بر رصدخانه، بری ماکیه لره، بری صنایع نفیسه و بری ده آثار عتیقه بخصوص اوله رق اوج موزه، تشریح، معادن، علم الارض و سائره نمونه خا لری و سائره مؤسسات علیه بواندینی کبی، ایالات حکمنده اولان جاهیر متمه سرکزنده دخی مختلف مکتب طایفه و مؤسسات علمی و وجوددر، و کوندن کونه تزاید ایشکده در. ۱۸۸۰ سنه سی استاتسیتنه کوره، تاریخ مذکورده سرکزده کی مشترک قضا داخلده ۲۱۳ ذکور و ۲۲۸ اناث مکتب ابتداییه و رشده یله ۱۶ ذکور و ۴ اناث مکتب طایفه ایالاتده ۶۲۲۸ ذکور و ۱۸۶۷ اناث مکتب ابتداییه و رشده یله ۸۴ ذکور و ۱۲ اناث مکتب طایفه ای، و الحاصل بتون مکسیقه ده ۸۶۵۲ مکتب موجود اولوب، بونلره ۸۵۲ ۴۵۲ شاکرد دوام ایدردی. مکتب مذکورده تک اداره سیچونده ۱۵ میلیون فراتیق صرف اولنوردی. اووقندن بری مکتب تک عددی تضاعف ایش اوله جینی شهه یزددر. ۵۴ ارکان حرب ضابطدن مرکب بر هیئت فیه طرفندن ترتیب اوله رق طبع و نشر اولنان مکسیقه تک مفصل پیک مکمل بر پیک خریطه ای مکسیقه تک معارفیه اولان ترقیاته بر نمونه علنیه در. ۱۸۳۹ تاریخنده اشکل ایش اولان بر جغرافیه جیتی مکسیقه تک احوال جغرافیه سنه دائر پیک چوق خدمت ایشکده، و مقنن صورتده بر رساله موقرته فیه نشر ایشکده در. مکسیقه ده اکل زیاده فنونجه و علی الخصوص علم معادنه تعلق ایدن قنلرده ترقی اولنوب، ادبیات قلمی اوقدر ایلری کیتمه مشدر. تاریخ و فن آثار عتیقه به متمق ترقیاتی ده زیاده در.

محصولات و معادن تک کثرتی مکسیقه ده بیوک بر تجارت اجراسنه و اخراجات ادخالته چوق غایه چالمسنه سبب اولور. سنوی ادخالاتی ۹۰ میلیون فرانسه باغ اوله بدینی حالده، اخراجاتی ۲۳۵ میلیون فرانسی مخلواز اولوب، بو وجهله هر سنه ممالکته ۱۴۵ میلیون فرانسی کیرر. معادنت خراجیه زراعت لایقیه ترقی ایده جک، و دمیر بولار تکثیر و تمیم ایدله جک اولورسه، تجارت چوق ده ایلری کیده جکی و ممالکته رونق آرتدیقه آرته جینی

شبه سزدر. باشلیجه اخراجی: کومش و آلتون، قهوه، آغاج الیاقی، اخشاب، دری، باقر، قور. شون، حیوانات و تونوندر. سنه ده تقریباً اون بیک کمی مکسیقه اسکله لینه آمدشد ایدوب، جمله سی ۳ میلیون طونیلانه استیابنده بولمشد. مکسیقه نیک سفاتی تجاریه سی ۲۷۴ عددنده اولوب، ۵۲ سی واپورد. دمیبولاری ۱۱ ۴۷۰ کیلومتره طولنده اولوب، اک بیوک خطی مکسیقه کورفزنده (ورا. قروز) اسکله سندن بدأ ابله ایکی طرفدن مکسیقوبه جیقان و اورادن بوسک بلبلری تمقیب ایدره. تا حدود شمالیه به وصول ابله ممالک مجتمه خطوطیله برلشن خط کبیردر، که مکسیقه نیک اورنلنده غرب شمالیه به طوغری برازون قول صالهرق، بوده ممالک مجتمه خطوطنه اولاشور. دیگر برخط دخی حدود شمالیه نیک قسم شرقی سندن ممالک مجتمه دن مکسیقه به داخل اولوب، سالتیلوبه قدر واصل اولور. برخط دخی قالیفورنیه کورفزنده (غوآماس) اسکله سندن بدأ ابله، شماله طوغری اوزانهرق ممالک مجتمه خطوطیله کس التصاقی ایدبور. موجود اولان خریطه زده مکسیقه نیک ایکی ساحلی ربط ایدره. یعنی مکسیقه کورفزدن باشلابوب ده بحر محیط اطلاسی ساحلنه منتهی اوله جق هیچ برخط کورلیبور. بوکاده بحر محیط مذکور مائله سنک بک اینیشلی اولسی مانع اولسه کرکدر. اهاالیسی، جنسیت و لسان و مذهبلی. — مکسیقه اهاالیسی، بوقاریده دینلدیکی کمی، ۱۹۵۰ ۵۷۰ ۱۲ کشیدن عبارت اولوب، باشلیجه ۳ صنفه منقسمدر: بوزده ۱۹ سی آوروپالی یعنی اوروپا مهاجرلرله صرف آوروپالی اویندن متولد خالص اسپانیول، بوزده ۳۸ سی خالص برلی یعنی آمریقات کشفندن اول مملکتک صاحبلی بولمیش اولان اسکی اهاالینک اولادی، بوزده ۴۳ سی ده مختلف درجات و صورده ملزلدر. آوروپالیرک قسم کلیسی اسپانیول اولوب، اخیراً هجرت ایتش و هر سنه اتمکده اولان برچوق فرانسیز، ایتالیان، آلمان و سائر آوروپالیر دخی وار ایسه ده، بونلر دخی سرور زمانله اسپانیولاره تابع اولهرق، اونلرک لسانی قبوله مجبوردرلر. اصل مملکتک صاحبلی و برنوع زادکان صنفی تشکیل ایدوب مملکتک

اداره سی اله آلتلر مملکتک اسکی فاتحلی اولان اسپانیولردن متولد اولوب ده برلرله قاریشیه رق نسلرخی و جنسیتلری خالص اولهرق محافظه ایدنلدر. بونلر یکی هجرت ایدن اسپانیولره بیه نظر حقارتله بافرق، و هله ملزلله اصل برلیری اصلا سیمایه رق، فوق العاده برکبروغرور و عزت نفس ابله متصنفرلر. اسپانیولرک خاصه لری اولان جنسیت تفخیری بونلر ده تضاعف ایدره، کندیلرینه همان کوکدن ایتش نظریله بافرل؛ و بو کبر و غرورلری ترقیلرینه دخی مانع اولیور. اهاالینک قسم اعظمی تشکیل ایدن ملزلرک چوغنی بینه اسپانیول فاتحلرله برلی قاریلرک اختلاطندن متولد اولوب، بعضلری ده بو ملزلرک برلی قاریلرله و یا زنجی کوله و خلا بقرلرک برلیر و ملزلره امتزاجندن تولد ایتشدردر. بونلرک بکزلی مختلف دوچانده اسمر و سیمالی اسپانیول ابله آمرقالی سیاسی آرمنده اولدیغی حانده، اسپانیول لسانیه متکمددرل؛ و کندی کندیلرینه اسپانیول نظریله باقرلر. مملکتک اک چالیشقان و زراعت و صنایع و نجارتله اوغراشان اهاالیسی و تمبیر آخرله مکسیقه نیک اساسلی نفوس بونلردر. برلرله کلنجه: بونلر کشفدن اول اورانک بیکتا و مستقل اهاالیسی بولمیش اولان اقوام مختلفه نیک احفادندن عبارت اولوب، بینلرنده آز جوق مناسبی اولان برچوق اقوام و اجناسه و هر قوم بر جوق قبائله منقسم و ۲۰۰ قدر لسانه متکمددرل. بونلرک بر طاقی کویلر ده متمکن اولوب، زراعتله و رنجبرلکله مشغولدرل؛ و بر طاقلری ده ایوم خیه نشین اولوب، عشیرت حالنده قونوب کوچرلر. بونلر آمریقاتک سائر طرفلرده کی اهاالی قدیمه سی قدر وحشی اولوب، آمریقاتک کشفنده اجدادلری زراعت و صنعتله مشغول ایدیلر؛ و هرلرینه مکمل جدولر یابوب، اراضی بی شمردیکندن اینی ایشلرلر، و کومش و آلتون معدنلرینک اخراج و اصالته بیلیرلری. آتیجی اوقوت (آزمتک) دینلن کوچک بر قومک نخت نمکمنده اولوب، آتقاربه چالیشدیرلر قاری کمی، اسپانیولرک الینه کینجه، ده دهشتلی بر ظلم آتته کیرمش، و بوکون مستقل اولدقلری حالده، بینه مملکتک صاحب بولنان اسپانیولرک نظر حقارتندن و کندیلرخی برچوق حقوقدن محروم برقان برطاقم

حضر نظامیدن قورتيه مدفلرندن، بيجاره لره دمئى
 برحزن و مومويت طبيعت ثابته اولمش؛ و هيچ بر
 وقت بوزلى كوليوب، دائماً تنها طوره نى و پرکوشه
 و کتاره چکلمكى سورلر. نهر و قصبه ده ياشايانلريک
 کنارلرده کنديلرينه مخصوص محللرده قبله لى واردره
 و حاليله صورت تيشلرى آينه حق برصورنده در.
 زنگين اسپانيولارک بيوک چفتکارنده چغجغى و با عمله
 بولانلرى ده هر قرق ليسى برقلبه ده و حيوانلريله
 برلکده يتوت ايدوب، سفانلريله بيسکلارى
 درجه ناپه ده در. انوابلرى آسرىقان بزندن بر
 يانتالونه برکوماکدن و کنيش سبلى برحصر شايقه
 و برچفت طاوفينه دن و يثاق و اثاث يتيه به بدل دخى
 بررحصيردن، بنگارى ده مصر اککنندن عبارندر.
 بو درجه ده بسيط اولان احتياجلىرى استحصال
 ايدنجه، بشقه برشى دوشونموب، آرتق چاليشمى
 فضله عد ايدرلر. بيجاره لر بو حال ايله برابر پک
 مطيع وساکن آدملر اولوب، ذکاوت و استعداد.
 لرى ده بوق دکلدر، و بجزورت تحتنده اولنجه چا.
 ليتمقدن چکمنزلر. بورعه ده قوتلى خارق الماده
 اولوب، ايکى اوج کونلک بولى برکونده آليرل؛
 و جوق دفته آرقولنده بوز كيلوان بر يوک اولدينى
 حالده، اوزون مسافهلر قطع ايدرلر. بونلر ملزلره
 قاريشه رق، کيتدجه عدلى آزالمده، و ايجلرنده
 بعض اقوامک افرايدى توکنوب، بو وجهلر برخيلى

منقرض و اسانلرى منقطع اولشدر. بش اون بيک
 زنجى اهالى دخى بولنوب، بونلر دخى ملزلر و بيلرله
 تزوج ايدره ک، خالصلى کيتدجه آزالمده در.
 اسپانيولرله ملزلر اسپانيول لسانيله مشکام اولوب،
 متمکن اولان بيلرلر دخى، بيلرلنده کندی لسانلرى
 قوللاندىلرى حالده، اسپانيولجه به دخى آستاندرلر.
 بو وجهلر مملکتک لسان عمومى و رسمى اسپانيولجه
 اولوب، بتون مکاتبه دخى بو لسان تدريس او.
 لنيور؛ و کافه مطبوعات و نشریات بولسانده اوليور.
 اسپانيوللر تا آمريکائک کشفنده اهال به خرسيتانلى
 قبول ايند بره مکده بيوک برغيرت و نصب کوستره وک،
 طواها و يا جبراً مان جمله سنى خرسيتيان ايتشلدى.
 بنا برين متمکن اولان بيلرلر دخى خرسيتيان اولوب،
 خيه نشين اولان عشايرک ايسه خرسيتيانلى قبول
 ايدنلرى ده اسماً خرسيتيان اولوب، قلباً اعتماد
 قديملرلنده ثبات ايتشلدرد. مذهب عمومى قتوايک
 مذهبي اولوب، ممالک مجتمه دن کوندرلش بعض
 ميسونزلرده بيلرلرک برطاقنى پروستان ايتشلدرد.
 تقسيمات ملکيه سى، شهر و قصبه لرى. —
 مکسيقه ١٨٥٥ تاريخندن برى جاهير متفقه صو.
 رتنده اداره اونوب، ٢٧ حکومت، ٢ ايالت و ١
 مشترک قضاء مرکزيدن سرکيدر، که اساهيسيله
 مساحه سطحه لرى و مقدار نفوسلرى بوجه آتيدر:

حکومت	سريع كيلومتره	اهالى	مرکزی	نفوسى
(حدود شماليه جهننده)				
سونوره	١٩٧٩٧٣	١٩١٢٨١	هرموزيلو	٨٣٧٦
شيشو آهوا	٢٢٨٩٤٦	٢٦٦٨٣١	شيشو آهوا	١٨٥٢١
قوآهويلا	١٥٦٧٣١	٢٣٥٦٣٨	سانيلو	١٩٦٥٤
نوئورائون	٦٢٣٨١	٣٠٩٦٠٧	مونترى	٥٦٨٥٥
(مکسيقه کورنيزى سواحلنده)				
تاماولياس	٨٤٤٣٤	٢٠٤٢٠٦	چودادوبقتوربه	١٤٥٧٥
وراقروز	٧٠٩٣٢	٨٥٥٩٧٥	جالابه	١٨١٧٣
تاباسکو	٢٥٢٤١	١٣٤٧٩٤	سازجوان باؤنيستا	٢٧٠٣٦
قامپشه	٥٦٤٦٢	٩٦٤٥٨	قامپشه	١٦٦٣١
بوقاتان	٨٥٨٢٧	٢٩٧٥٠٧	مريدا	٣٦٧٢٠

حکومت	سربع کیلومتره	اهالی	سرکاری	نفوسی
(بحر محیط معتدل سواحاندہ)				
سینالوآ	۷۴ ۲۶۹	۲۵۶ ۴۱۴	قولیاقون	۱۴ ۲۰۵
جالیسقو	۹۲ ۹۱۹	۱۱۰۷ ۸۶۸	غورآدالاجارہ	۸۳ ۸۷۰
قولیما	۵ ۴۱۸	۵۵ ۶۷۷	قولیما	۱۹ ۳۰۵
میشوآقان	۶۳ ۶۴۶	۸۸۹ ۷۹۵	مورلیہ	۳۲ ۲۸۷
غورژورو	۶۶ ۴۷۷	۴۱۷ ۶۲۱	شیایاندیفو	۶ ۲۰۴
اویاقہ	۸۸ ۹۷۱	۸۸۲ ۵۲۹	اویاقہ	۳۲ ۶۴۱
شیایاس	۵۵ ۳۱۶	۳۱۳ ۶۷۸	قونستلاغوتیرز	۷ ۸۸۲
(وسطہ)				
دورانفو	۹۲ ۲۷۵	۲۹۴ ۳۶۶	دورانفو	۴۲ ۱۶۵
زاقانفاس	۶۵ ۱۶۷	۴۵۲ ۷۲۰	زاقانفاس	۴۰ ۰۲۶
آقوآس قالینتس	۶۰ ۹۵	۱۰۳ ۶۴۵	آقوآس قالینتس	۳۱ ۶۱۹
سان لوی پونوزی	۶۶ ۰۱۰	۵۷۰ ۸۱۴	سان لوی پونوزی	۶۹ ۶۷۶
غوآنا جوآنتو	۲۸ ۴۶۲	۱۰۴۷ ۲۳۸	غوآناجوآنتو	۳۹ ۳۳۷
قوژنارو	۹ ۴۱۶	۲۲۷ ۲۳۳	قوژنارو	۳۲ ۷۹۰
ہیدالغو	۲۳ ۱۷۰	۵۴۸ ۰۳۹	باشوقہ	۵۲ ۱۸۹
مکسیقو	۱۹ ۸۱۲	۷۳۸ ۷۳۷	نواوقہ	۲۳ ۶۴۸
مورلوس	۵ ۲۵۳	۱۵۹ ۸۰۰	قوژناواہ	۸۰ ۵۵۴
پوٹیلا	۳۲ ۳۷۱	۹۷۹ ۲۲۳	پوٹیلا	۹۱ ۹۱۷
تلائسقالہ	۳ ۸۹۸	۱۶۶ ۸۰۳	تلائسقالہ	۲ ۸۷۴
سرکز قضاء مشترکی	۱ ۲۰۰	۴۸۴ ۶۰۸	مکسیقو	۳۳۹ ۹۳۵
آشاغی قالیفورنیہ ایالتی	۱۴۳ ۶۹۲	۴۲ ۲۸۷	لاپاز	۴ ۷۳۷
تیپک ایالتی	۲۹ ۲۱۱	۱۴۴ ۳۰۸	تیپک	۱۶ ۲۲۶
جماً مکسیقہ	۱۹۶۵ ۵۲۳	۱۲ ۵۷۰ ۱۹۵		

۲۲۷ اعضاءدں سرکب برمجس مبعوثانی وارددر. انتخاب اتمک حق متاھل اولاندر ایچون ۱۸ و بکارلر ایچون ۲۱ یاشنی طولدیرمش اولاندر، و انتخاب اولنق حقیقہ ریاست ایچون، ۳۵، مجس اعیان ایچون ۳۰ و مجس مبعوثان ایچون ۲۱ یاشنی طولدیرمش اولاندر مخصوصدر. رئیس جمہور امور ادارہ بی آلتی ناظر دں سرکب برہمت وکلاہ حوالہ ایدوب، پوہیتی کندیشی انتخاب ایدر، و مسئول طوتار. امور عدلیہ آبری اولوب، حکام ۶ سنہ مدتلہ اہالی طرفندں انتخاب اولنور. ہر حکومت ادارہ داخلہ سندہ مستقل اولوب، کندینہ مخصوص مجس

سرکاری اولان مکسیقو دں صکرہ اک بیوک شہری غوآناجوآتو جمہوریتندہ واقع ۱۲۰۰۰۰ اہالی بی جامع اولان (لئون دلاس الداماس) وجدولہ مذکور حکومت سرکز لیدر.

اصول ادارہ سی، قوہ مالہ و عسکرہ سی۔ مکسیقہ ممالک متفقہ دں سرکب برحکومت اولوب، عموم اہالی طرفندں ۴ سنہ مدتلہ انتخاب اولنمش بر رئیس جمہوری، ایکنجی درجہ دہ وینہ ۴ سنہ مدتلہ، و ہر حکومت طرفندں ۲ اعضا اولنق اوزرہ، انتخاب اولنمش ۵۴ اعضاءدں سرکب برامیان وطوغریدن طوغری بہ و ۲ سنہ مدتلہ انتخاب اولنور

مبعوثانی، والی نامیلہ بر ریسی و بر حکمہ عالیہ .
 سیلہ بر تنظیمات مجلسی واردرد . واردات و مصارف
 سنویہ سی ۴۶ مایون کسور دلار راده لرنده
 اولوب، بر دلار ۲ فرائق ابله ۶۶ ساتتیدن
 عبارتدر . بو عمومی بودجه دن بشقه هر حکومتک
 کندبته مخصوص بودجه سی اولوب، بونلرکده مجموعی
 ۱۸ مایون دولاره بالغ اوور . باشلیجه وارداتی
 کمرک ابله پول رسمندن عبارت اولوب، سائر ویر-
 کیلری بک آزدر . سلاح طاشیمه مقدر هر مکسیقه ملی
 ۲۰ یاشندن ۵۰ یاشمه دک عساکر ملیه ساکنه
 داخل اولوب، حین حاجتده سلاح آلتنه آلتیق
 ایچون، معین و قتلرده تعلیم اولنور . صلح زماننده کی
 عساکر داغنه ایسه کولکلی افراددن مرکب اولوب،
 احتیاطیله برابر پیانده و سواری و طوبیجی و زاندرمه
 اوله رق ۶۰ جنرال، ۳۶۰۰ ضابطه، ۴۵۰۰۰
 نفر، ۷۰۰۰ آت و ۳۰۰۰ استردن عبارتدر .
 حرب زماننده جمأ ۱۶۵۰۰۰ عسکر جیه ربه یایر .
 دوغناسی ۲ آوزو، ۲ طوب چکر، بر مکتب
 سفینه سی و ۵ واپوردن عبارت اولوب، بر قاج
 تورپوز ابله بر زرهللی، بر قروآوزور، ۴ طوب
 چکر و ایکی نقلیه واپوری ده در دست انشادر . بحریه
 عسکری ۸۴ اسرا و ضابطانه ۴۲۵ فردن مرکبدر .
 احوال تاریخیه سی . — مکسیقه تک آمریقاتک
 کشفندن اول اولدجه بر مدینه نائل بولندیفنی
 سویلدی ایدک . او وقت قصبه لری و مبدلرله
 حکمدارانہ مخصوص سرائلری وار ایدی . او
 مدینتک بمض آثاری الیوم باقیدر . آمریقاتک کشفندن
 صکره ۱۵۱۷ و ۱۵۱۸ تاریخلرنده اسپانیه سردار-
 لرندن بر ایکی کفی مکسیقه و احوانه بناشمیشدی . ۱۵۱۹
 ده (قورنر) بر اسپانیول فرقه سیله و بر قاج کی ابله
 مکسیقه ساحانه بناشهرق، اهالی طرفندن چچک
 دمترلله و محبت نمایشرله قبول اولنمش ؛ و ورا-
 قروزده بمض تالیساندن صکره ، بوبله بر حسن
 قبول دوستانه ابله او وقت (نرسیتلان) دینان
 مکسیقوبه قدر کیمش ؛ و حکمدار بولان (موتزوما)
 طرفندن دخی حسن قبول کورمش ایکن ، بر
 طرفن یغما کولک طمعیله و بر طرفن دده خرستیانانی
 نفر ایتمک فکر تعصبکارانه سیله آرتکمرک حکومتندن
 خوشنود اولیانرک طرفنی طوهرق، عسکر بته بر

بیسوک فرقه معاونه پیدا ایش ؛ و مالک اولدیفنی
 طویلر واسلحه تاربه قوتیلرله بریلرله غلبه چالهرق
 مکسیقوبی ضبط ایش ایدی . بیچاره مکسیقه لیلر
 بر آرم مقاومتدن صکره عرض اطاعتله (موتزوما)
 اسپانیه قرالی شارل کینته تقدیم اولنقی اوزره،
 بر چوق هدایا و بردیکی حالده ، بیچاره لری
 قتل تام ، و بتون ماملکارینی نهب و غارتله ،
 مکسیقوبی و سائر معوره لری احراق ، و نهایت
 کندیلرینه ممانت ایدن بریلرلی دخی اسرافتیله
 سپاهلر بیتمده تقسیم ایدرک، اراضی بی کاملاً ضبط
 ایتدکن بشقه، اسکی صاحب لری ده طو بر اقلرله
 برابر مال و ملک کبی قوللانمه باشلامشدردی . او
 وقت مکسیقه دخی آمریقای جنوبی و وسطی کبی
 اسپانیه تک بر ایالتی و یا خدیوتی حکمنده بولنوب،
 یا لکر اسپانیه ابله تجارت ایتمک اوزره ،
 سائر کیلرله مکسیقه اسکله بته بناشمتی ، و مکسیقه
 لیلرله بشقه دولنلر تبه سیله تجارت ایتمک و فابریقه
 آچنی و حتی بر چوق محصولات زرمی بیله ممنوع
 ایدی . اصل یرلی آمریقالر حیوان متابه سننده
 طولدیفنی کبی، اسپانیولرله بریلردن متولد اولان
 ملزل دخی بیوک بر حقارت آلتنده بولنوب، حکومت
 نظر نده محقر و ذلیل ایدیلر .

نهایت قرن حاضر میلادی اوائلنده ممالک
 مجتمه تک انکتره تک بیوندروخی آلتندن جیقمسی
 و اسپانیه تک بیوک ناپولیونک ضبطنه چکسی آمریقای
 جنوبیه کی اسپانیه مستملکاتجه بادی تزلزل اولدیفنی
 کبی، مکسیقه لیلر دخی او صرده فرستدن استفا-
 ده به قالیشوب، ۱۸۱۰ ده هیدالغو اسمنده بر
 راهبک تحت ریاستنده قیام ظهور ایش ؛ و قرق
 بیگ برلی انتقام حسیله الخاق ایدوب، او تاریخندن
 ۱۸۲۱ تاریخنده دک، اسپانیه عسکرله برلی اهل
 قیام بیننده بر چوق قانلی محاربه ل وقوع بولدقدن
 صکره ، تاریخ مذکورده اسپانیه قوماندانلردن
 مکسیقه تک ملز جنسنه منسوب (ایوربید) اسمنده
 بری عسکرله برابر اهل قیسامه الخاق ایتمکله ،
 دروغ بونلر غالب کلوب، مملکتلر تک استقلاتی
 تأمین ایش ؛ و ۱۸۲۴ ده دول معظمه به قبول
 ایتدبرمشدردر . یا لکر اسپانیه ۱۸۳۶ تاریخنده دک

تصدیق اتمه مشدی. لکن مکسیقه استقلاله نائل اولغه برابر اسپاينه ده نائل اوله ميوب، ابتدا سر قوم (ايتوربيد) ی ديکتاتور طايد فلری حالده، چوق کچمه دن اسقاط و مملکتدن طرد اتمش؛ و ۱۸۴۴ ده مکسیقه به عودتنده طوئوب قورشونه دیزمشلردر. بوندن صکرده فتن داخلیه اکیک اولما مشدی. ۱۸۶۱ ده دیون خارجیه فائضریک تادیاتی تطیل اتمکله، فرانسه وانکتره واسپاينه متفقاً عسکر و دونما سوق ایتکاری حالده، متعاقباً اسپاينه وانکتره عسکرلری کری اولوب، فرانسر عسکری اوچنجی ناپولیونک غریب بر لبة سیاسیسه سیله کلیتی صرفات و تلفاتی کوزنه آلر ق، برر بر بترن مکسیقه ممالکنی ضبط، و ۱۸۶۴ ده اوستریا امپراطوری فرانسوا یوسفک برادری ماقسیمیلیانی امپراطورلق نختنه اقامد ایله، برقاچ سنه محافظه صورتیه اوراده اقامتدن صکره، ۱۸۶۶ و ۱۸۶۷ ده مملکتی تخلیه اندیجه، مکسیقه لیلر یکیدن قیامله، ماقسیمیلیانه کیمکی تکلیف ایتکاری حالده، مشارالیه قبول ایتوب، مقاومت ایتدیکندن، لدی الحاربه کندیسینی طوئوب، قور. شونه دیزمش؛ و ممالک مجتمه صورتنده اعلان ایتشلردر. مکسیقه و قتیله شماله طوغری چوق دهها واسع اولوب، بر خلی بر لری ممالک مجتمه طرفندن ضبط اولمشدر. اسپاينه به تابعیتی زماننده «یکی اسپاينه» دخی دینلیدی.

مکسیقه } یکی (Nouveau Mexique, New Mexico, Nuevo M.)

ممالک مجتمه تک غرب جنوبی جهتنده و مکسیقه حدودنده هنوز جاهیر صر سه سنه کچیوب ایالت صورتنده اداره اولنور بر مملکتدر، که غرباً آریزونه ایالتیه، شمالاً قولورادو، شرقاً تکزاس جمهوریتلرله، جنوباً دخی بنه مذکور تکزاس حکومتیه و مکسیقه حدودله محدود اولدیغی حالده $۳۷^{\circ}۲۰'$ ابله عرض شمالی و $۱۰۵^{\circ}۲۰'$ ابله طول غربی آرملنده تمتد و خطوط مستقیمه مفروضه ابله حدود بر صرع تشکیل ایدبور. مساحت سطحیه سی ۳۱۷ ۴۷۰ مربع کیلومتره اولوب، ۱۵۳ ۵۹۳ اهالی ابله مسکوندر، که هر ایکی مربع

کیلومتره باشنه آنجق برکشی دوشیور. ۱۸۵۰ تاریخندن بری ممالک مجتمه به ملحق بر ایالت صورتنده اداره اولنوب، موقتاً ۱۲ سنجاغه منتهدر، و مرکزی (ساتنه) قصبه سیدر. اواضیسی اوج قبه تقسیم اوانه یایر: قسم شرقیسی (لانس استاقادو) اسمبله دوز و واسع اوو ولدن، قسم وسطیسی قبالی طاغلر سلسله سنه منسوب برری آرقه سندن شمالدن جنوبه تمتد بر قاچ صره طاغلردن و قسم غربیسی یوکسک یابهلردن عبارتدر. مذکور طاغلرک اک شرقیسی اوتلر و سر طالره، اینکچیسی اورمانلره مستور، اوچنجیسی دائماً بلوطلر ایچنده و دردنچیسی سردمی قارلرله مستور و دیکیلی طالشلرکی دیم دیک کورینور. غربده کی یابهلری ایسه غرایت طاشندن عبارت اولوب، ایکی طرفی دیوار کی کسکیک پک درین وادیرلی و غریب مفارملری حاوی پک وحشی بر پردر انهار ی آز و قوری اولوب، برنجیسی اورالده (ویورادو) یعنی «وحشی چای» دنیان (ویوغرانده دل نوره) ایرماغنی قبالی طاغلر صر لری آرملنده قولو. رادو جهوریتندن کلهرک ۲۴۰۰ متر ملک ارتفاعده بو ایالته دخول، و جنوبه طوغری طار وادیرلر و بوغازلر ایچندن جریانه، صاغدن (شامه) و (سان جوزه) نهرلری دخی آلدندن صکره، ۱۰۰۰ متر ملک ارتفاعده و تکزاس جهوریتله مکسیقه حدود مشترک سنده ایالتدن خروج ایدهرک، مکسیقه حدودینی تعقیب ایدر. شرق جهتنده کی اوو ولدده جریان ایدن نهرل شرقه و غرب طرفنده کی یابهلرده بولنالر دخی غربه طوغری آقار. شرق جهتنده باشلیجه ایکی نهر آقور، که بری قبالی طاغلردن شرقه طوغری این اوج درت نهرک اجتماعندن بالمشکل جنوبه طوغری جریانه تکزاسه کیره رک مذکور ویوغرانده ایرماغه دوکیان (ویوبقوس)، و دیکری میسیسیپی به تابع (ریدریور) ه دوکک اوزره قسم شمالیده شرقه طوغری آقان (فنادیان) نهریدر. غرب جهتندن این انهار ایسه قالیفورنیه کورفرزیه منصب قولورادو ایرماغه تابع اولوب، باشلیجه لری: سان جوان، لیتله قولورادو و جیلا نهرلیدر. بتون بو انهارک صولری پک آذر. طاتی کولاری اولیوب، برقاچ طولزی کولی وادرد، که یازین صولری تجز اتمکله، خیلی طوز آلنیر.

مرکزی و باشلیجه مهوره لری ریرغراندمک و -
 دیننده اوکا تاج وادیلرده اوواب، (ریوبوس)ک
 وادیسی بستیون خالیدر. ارتخای مهور اولان
 یرلرنده اورمانلریک کترتی حدیله، هواسی متدل
 ویک صاعلام اوواب، یازین میزان الحراره نادراً
 ۳۱ درجه قدر چیقار، و اکثریا ۲۰ درجه
 کوستریر؛ قیشین دخی نادراً تحت الصفر ۲۰ درجه
 قدر اینوب، اکثریا صفردن یوقاری بولنور.
 نموز و اغستوسده همان هرکون صناناقلی یاغورلر
 یاغار. قیشین از قار یاغوب، برده جوق طورماز.
 قیشین دخی کونشک کورنمدیکی کون اولاز.
 اورمانلری اراضینک یوزده آیسینی ضبط ایدوب،
 باشلیجه ریوغرانده حوضه سندهدر. اشجاری قواق،
 سکود، میشه، جوز، دیش، بوداق و یوکسک ساغلرده
 جام و سائر دن عبارتدر. سره لری دها جوق او.
 اوب، حیواناتی اینی بسلر بر جنس اونی واردر.
 حیوانات وحشیه سی کییک، بیانی مانده، طوموز،
 قراجه، قیلان، سیاه، بوز و تکیر آتی، قورت،
 طاوشان، آله طاوشانی، طاغ صیغنی، کلنجک،
 سنجاب و سائر ایله طیور مختلفه دن و علی الخصوص
 اوکوزک یله حدندن کان جسیم قره قوشلرله بیانی
 حائنه هندی، قاز، اوردک و سائر دن عبارتدر.
 حشراتی آردر. اوولرنده سیوری سینکله سائر
 موزی حیوانچقر جوق قدر. چکرکله لری جوق
 و داندیدر. میاه ممدینه سی جوق اولوب، بعضلری
 یک صیغاقدر. زراعت یا آنکز انهار صولیک یتیشه.
 ییلدیگی برله، بمنش آرتین قیوریلله اروا اولان
 یرلرده ممکن وله ییلوب، سائر طرفلرده قورائق
 مانع اولور. باشلیجه محصولاتی: بغدادی، مصر، یولاف،
 آریه و سائر دن عبارت اولوب، بجومی سنوی آتجق
 ۶۰۰۰۰ هکتولیتره به بالغ اولور. هوا و طوبرانی
 هر نوع سبزه و میوه و باغ یتیشیرمه صالح ایسه ده،
 طوبرانک ارواسی شرطدر. شمعدیکی حالده بو قییلدن
 محصولات بجومی ۱۲۵۰۰۰ فرانکی قیمتی نیجاوز
 ایتیمور. سره لریک کترتی جهتله حیوانات یتیشیرمه
 استعدادی دها زیاده اولوب، صیغیر و آلمری
 و علی الخصوص قیولری کیتکجه چوقالقمدهدر.
 ۱۸۷۰د ۶۲۰۰۰۰ قیون وار ایکن، ۱۸۸۰د
 ۲۱۰۰۰۰ رأسه بالغ اولمشدی. آتجق قو.

رافاقدن و اکثریا حکم سورن لبوز هلندن طولانی
 بیایغیلری اوقدر جوق دکلدر. معادنجه مملکت یک
 زنکین اوواب، کومش و آلتون معدنلری کترتله
 بولندیغی کبی، کور، دمیر، قورشون، چنقر،
 جوه، باقر و سائر معدنلرله سرس و غرانیت طاشلری ده
 چوقدر. آتجق بونلرک جه سی طارق و سائر وسائط
 ققدانندن و وحشیلرک ممانتندن بقین وقته قدر معطل
 قالوب، یکی ایشلمکه باشلامشلردر. شرفدن کان
 و ساحل غربیه منتهی اولان بر دمیر بول خعی
 مملکت جنوب غربی قسمی شق ابتدیکی کبی،
 مکسیقه دن کان دیکر برخط دخی بونی قطع ایله،
 منتهای شماله قدر مملکتی شق، و اورتا سنده
 (آلبورک) قصبه سنندن غربیه طوغری بر قول
 تمدید ایدیور. بو خطلرک معمور یرلندن سرور
 ایدرک، مملکتی هر طرفه اختلاطده بولندیر یور.
 اهالیسنک قسم اعظمی آروپالی اولاندن و اک
 چوغی مکسیقه لی اولوب، قصوری آمریکا انگلیزی
 و سائر مهاجرلردن عبارتدر. اون بیک قدر برلی
 آمریکا لیر بیک قدر زنجی دخی واردر. مذکور
 مکسیقه لیر اسپانیول ایله برلیردن متولد ملز آدهلر
 اولوب، ترقی و تمدنه یک آز استمداد کوستر یورلر.
 بو بر اسکیدن مکسیقه به داخل اولوب، آرتکر
 زماننده شمدیکندن اینی بر مدینه نائل ایدی.
 اسپانیولر مملکتی قع ایشلمکه برلیرله برابر کندیلری
 دخی تدربجاً وحشیت درجه سنه ایشلردر. ممالک
 مجتمعه حکومتی مملکته صاحب اوله لیدن بری سی
 ایشلمکه برابر، هنوز اهالیسنی طریق مدینه ادخال
 ایدمه مش؛ و بونلر جاهیر متفقه صرسته کیرمه
 قابلیت کوستردمه مشدر.

مکسیقه کورفری (Golfo de Mexique)
 آتلاسی به مربوط بر بیوک کورفر و دها طوغریسی
 بر دکنز اولوب، آمریقای شمالینک جنوب شرقی سنده
 واقع اولدیغی حالده، غرباً و جنوباً مکسیقه
 و شمالاً مملک مجتمعه سواحلیله محاطدر. غرب
 جهتندن بر قسمی مکسیقه مک (بوقاتان) و ممالک
 مجتمعه مک (فلوریده) شبه جزیره لره قیالی اولدیغی
 کبی، بویکی شبه جزیره آرم سنده قالان آرانک
 دخی قسم وسطیسنی قوبه جزیره کبیره سنک قسم

غریبی قیامتله، بو جزیره نك ایکی طرفنده فالان وهر ایکیسی ده تقریباً ۲۰۰ کیلومتره وسعتنده اولان یوقاتان و فلوریده بوغازلردن آنتیله دکنزیه و بحر محیط آتلاسی ابله اختلاط ایدبور . بو وجهه مان هر طرفدن قیالی بر دکنز اولمغله ، ایچنده مد و جذر پک آز حس اولنیور . سواحلی آچلیق و بطاقتی اولوب اکثر طرفلنده بر طاقم طولی کوللری دکنزدن آیر بر قومدن اینجه دیلرله محاطدر . باشلیجه اسکله لری قوبه جزیره سندن کی هاوانه ابله مکسیقه سواحلنده : یوقاتانده کی (پروغرسو) ، اک جنوبی ساحلنده (قامپشه) ، همنای اولان دیلک ایچنده کی (قارمن) ، مکسیقه نك اک بیوک اسکله سی اولان (وراقروز) و (تامپیقو) : ممالک مجتمعه سواحلنده دخی : فالوستون ابله یکی اورلیان وکی وست اسکله لیدر . سواحل قرینده کی دیلر و اهمیتیز کوچک آطلاردن بشقه مکسیقه کورفزی داخلنده هیچ بر جزیره یوقدر . یوقاتان و فلوریده شبه جزیره سیله بتون ممالک سواحلی قرینده دکنز پک صیغ اولوب ، ۱۰۰ قولاچ عمقی بولق ایچون ، بو سواحلدن اقلی ۲۰۰ کیلومتره آچلیق اقتضا ایدر . بالکتر غرب جنوبی یعنی مکسیقه ده وراقروز و تامپیقو جهتی سواحلی خیزی درین اولوب ، او طرفدن ساحلدن ۱۰۰ کیلومتره آچیلنجه ۱۰۰۰ قولاچ درینا که تصادف اولنور . کورفزی اک درین محلی اورادن باشلا بهرق شرق شمالی به طوغری ممتد اولور . اک درین محلی یوقاتان شبه جزیره سیله مکسیقه نك ساحلده کی حدود شمالیه نقطه سی آره سنه نمیدد اولنه جق بر ترک و سطنده واقع اولوب ، اوراده ۳۷۳۵ متره عمقی وارددر . یکی اورلیان ابله قوبه جزیره سی آره سندن عمقی ۲۹۵۰ متره تنزل ایدر . بو درینلک مذکور جزیره نك ساحلنه قدر دوام ایدبورسه ده ، مذکور ایکی بوغازده بنه قعر دریا بوسکلیر . آوروپا سواحلنه طوغری کلن مشهور (غولف استریم) آتدیسنک بر قوی قوبه جزیره سنی طولاشه رق ، یوقاتان بوغازلندن مکسیقه کورفزیته داخل اولورسه ده ، وقتیه ظن اولندیفی کی ، بو کورفزی طولاشمیوب ، میسیسیپی نهر عظمتنک صلورلندن حاصل اولان آتدبدن آنتیله رنک ، بالکتر قوبه سواحلی طولاشدقن صکره ، فلوریده

بوغازلندن جیقار . مکسیقه کورفزیته بر جوق انهار دوکیلوب ، بولرک اک بیوکی مان بتون ممالک مجتمعه میاه چاربه سنی جمع ایدن میسیسیپی نهر عظیمله مکسیقه نك حدود شمالیه سنی آران (ربوغرانده دل نوره) در . ممالک مجتمعه ده نهر مذکورک صاغ و صلونسده دیکر بر جوق انهار ابله مکسیقه یا بله . لردن اینت انهارک جمله سی ده بو کورفزه منصب اولور . بو قدر طائلی صلورک دوکلیی بالطبع کورفزی صونیک بحر محیط صوبندن جوق دها طائلی اولسنی و داخلدن بوغازله طوغری بر آتندی بی موجب اولیور . مکسیقه کورفزی نك بالیقلری جوق اولوب ، اینخیلری دخی مقبول و ایدر . دانه سی ۷۵ قراطه قدر اینخیلر جیقار .

مکلمبورغ (Mecklenburg) و آلمانجه (Mecklenburg) مکنبورغ

آلمانیه ممالک شمالیه سندن بر مملکت اولوب ، شمال غربی جهتندن بالیطق دکنزیه و بالکتر غرب جهتندن آز بر مسافنده (لوبک) خطه ممتازمه سیله وسائر طرفلردن روسیه ممالکیله یعنی شمال شرق جهتندن بومرانیه ، جنوب شرقی جهتندن و جنوباً براندبورغ ، جنوب غربی طرفلردن هانوروه ، غرباً دخی هولشتاین ممالکیله محاط و محدوددر . ۲۵° ۶' ۵۳° ابله ۲۲° ۵۴' عرض شمالی و ۱۵° ۸' ابله ۳۲° ۱۱' طول شرقی آره لرده ممتد اولوب ، شرقدن غربه بونی ۲۱۹ و شمالدن جنوبه اکی وسطی صورتده ۱۰۰ کیلومتره قدردر . مساحتی سطحیه سی ۱۶۰۹۱ مربع کیلومتره و اهالیسی ۶۹۸۳۹۶ کشیدر ، که بهر مربع کیلومتره باشنه آنجق ۴۲ کئی دوشوب ، آلمانیا نك اک آز مسکون برلرنددر .

بو مملکت اداره و سیاست غیر مساوی ایکی بیوک دوقه لفه منقسم اولوب ، بیوک دوقه لری بر خاندانک ایکی شعبه سندن عبارتدر . بر مشترک مجلس منتخبلری و عمومی برحکمه تمیزلری وار ایسه ده ، هر بری اداره داخلیه ده تمامیه مستقل اولوب ، ایکیسده آلمانیه امپراطورلنی هیئت منخده سنه داخلدرلر .

— مکلمبورغ اشورین . بو ایکی بیوک دوقه نك اک بیوکی اولوب ، ممالک مذکور نك قس اعظم غریب سندن عبارت اولمغله ، ساحلک بتوتی

ضبط ایشدر. مساحت سطحه سی ۱۳۱۶۲ مربع
 کیلومتره و اهالیسی ۵۹۶۸۸۳ کئی اولوب، بهر
 مربع کیلومتره باشنه ۵ کئی دوشور. اهالیسی
 صومیت اوزره پروتستان اولوب، یالکز ۲۵۰۰
 قدر قنولیک و بر اوقدر موسوی وارد. اراضیسی
 دوز و قوماق بر اووه دن عبارت اولوب، یالکز
 ابکی صره تپه لر غرب شمالیدن شرق جنوبی به
 طوغری متمد اولور. آرمه لر ۲۰ کیلومتره تک
 مسافه ابه آرلش اولان بو ابکی صره تپه لرک
 برنجیسی نهایت ۱۸۰ و ایکنجیسی ۱۷۵ متره تک
 ارتفاعه قدر چیقار. بو واسع ارووده و علی الخصوص
 مذکور ابکی صره تپه لرک آره سنده ۳۰۰ قدر
 کول بولوب، اک بیوکاری جنوب شرق جهننده کی
 مورچ، کولین و یلابر ابه غرب جهننده کی (اشو-
 رین) کوللریدر. شرق جهننده کی (مالخین) کولی
 اوقدر بیوک دکل ایسه ده، جوارلرینک کوزلاکیله
 مشهوردر. البه ابرماخی جنوب غربی حدودینک
 برقمئی تشکیل ابدوب، مکلمبورغ تک بتون غرب
 جنوبی مباح جاریسی بو ابرماغه دوکیلور. بونلرک
 چوغنی کوللرک آباقلری حکمنده در، و یا کوللرک
 ایچندن یکر. باشلیجه لر: الله ابه و بلیچ و بوکا
 تابع سوده و شاله نهریدر. شمال شرق حدودینی
 تشکیل ایدن (رکینچ) ابه اورتون آقان (وار-
 نوو) نهرلری ده بالطبع دکیزنه منصب اولور.
 (پنه) نهری دخی شرق جهننده کی کوللرک فضلہ
 میاهنی طولابورق. بوسرانیه به کیر. بو وجهله
 میاه جاریسی بک جوق اولوب، بوسابه ده اوقوملق
 صحرائک برچوق لرلی منبت تارله لره تحول اولمغه
 مساعد ایسه ده، اراضینک حالی و نظامانی زراعتک
 ترقیسنه مانمدر. اراضینک جمله سی بیوک دوقه ابه
 سائر زادکانک ملکی اولوب، ایشلین زراع یقین
 وقته کلنجبه قدر طوبراقله برابر بکلرک مالکندن
 ممدود اوله رق، چفتاکله برابر آلتوب ساتیلیدی.
 هر نه قدر ۱۸۲۰ تاریخندن بری بو حاله ختام
 و برلوب، زراع اسارتدن قورتارلش؛ و ایشلدکیری
 اراضیه وارث اولوق حقی قزانمشر ایسه ده، بو
 وراثت یالکز اکبر اولاده منحصر اولوب، اراضینک
 ورته بیننده تقسیمه نظام مساعد اولدیغندن،
 میراتدن محروم اولانلر ترک وطنله، هجرته مجبور

اولورل؛ و هر حاله زراع بحق متصرف اولدینی
 اراضینک اعماونه سمی و غیرت ایتزلر. اراضینک
 بوزده ۵۷ سی تارله و باغچه، ۸ سی چار، ۵ سی
 صرعی، ۱۷ سی ده اورماندر. باشلیجه مخصوصلانی
 حیوانات متنوعه ابه سبزه و بعض میوه لر دن عبارتدر.
 کرچ، آلیچی، کور معدنی و طوزی چوقدر.
 حیوانات اهلیه سی قیون، صیغیر، طوموز، آت
 و سائر دن عبارت اولوب، قیونلری بر میلیون
 زیاده، صیغیرلری ۲۷۳۰۰۰، طوموزلری
 ۱۹۳۰۰۰، بیکیلرلی ۸۵۰۰۰، یکیلرلی ده
 ۲۰۰۰۰ رأس راده لرندمدر. بیکیلرلی بوسک،
 بوروک، و قوتایدر. ییاغی، یاغ، پنیر و سائر
 محصولات حیوانیه اخراجاتی چوقدر. صنایعی بک
 کری اولوب، مع هذا برخیلی فابریقه و دستکاهلری
 اولوب، ایچلرنده ۶۲۰۰۰ قدر عمله ایشلر.
 باشلیجه تجارت بحریه سی (ویسمار) اسکله سنندن
 اولور. (روستون) شهرنده کی دارالفنوندن
 شقه بو بیوک دوقه لقمه ۶ اعدایه، ۶ مکاتب
 خصوصیه، ۳ مکاتب عالیه، ۲۲ دارالمعلمین، ۳ بحریه،
 بر حریه مکتبی، بر صاغر و دیاسز مکتبی و بیک
 قدر مکاتب ابتدائی موجوددر. بودجه سی ابکی
 شمه دن مرکب اولوب، بری بیوک دوقه تک املاک
 خاصه سنن، و دیگر رسوم مختلفه دن عبارتدر.
 برنجیسی ۱۸۲۰ و ایکنجیسی ۴ میلیون فرانسه بالغ
 اولوب، مصارف اداره تک بر قسمی بیوک دوقه
 کندی املاکی وارداتندن تسویه ایدر. اصول
 حکومتی مشروطیت اولوب، یالکز زادکان ابه اصحاب
 اراضی و شهرلر اهالیسنک بمضلری مجلس مبعوثانه
 اعضا انتخاب ایتک و اولمق حقی حاضردر. کولیلر
 و چنچیلر بو کئی حقوق مدینه دن محرومدرلر.
 عسکری آلمانیا تک طقوزنجی و اون درونجی قول
 اردولرینک بر قاچ آلائی و طابورینی تشکیل ابدوب،
 صوم آلمانیه اردوسنه تابع اولدیغنی کئی، امور
 خارجه سی ده برلینجه اداره اولنوره مرکز اداره.
 سی ۳۶۳۸۷ اهالیسی اولان (اشورین) شهری
 ایسه ده، بیوک دوقه ۶۰۰۰ اهالیسی و مکمل
 کتبخانه سی، موزه سی، نسیانات باغچه سی و سائر
 تزییناتی اولان (لودویفسلوست) قصبه سنه اقامت
 ایدر. اک بیوک شهری ایسه ۵۰۰۰ اهالیسی

اولان (روستوق) در. اک بیوک اسکله سی بولنان (ویسمار) ک ۱۸۲۴۱ و (کوسترو) ک ۱۷۵۳۰ اهایسی واردر. بتون بیوک دوقلده ۴۰ شهر وقصبه، ۹ بیوک قریه و ۲۶،۰۰۰ کوی وچفتلک موجوددر. بر قاچ دمیر بول خطی مملکتی شق ایدر.

مکلمبورغ استرلیج. - بیوک دوقلغی ایسه مکلمبورغ اشورینک شرق جنوبی گوشه سنه پایشمش بر یامه شکنده اولوب، ساحلدن محرومدر. غرب شمالی جهنتدن مکلمبورغ اشورین ابله، شمالاً بوسرانیه ابله، شرقاً و جنوباً دخی براندبورغ ابله محاطدر. مساحت سطحیه سی ۲۹۲۹ مربع کیلومتره و اهایسی ۱۰۱۵۱۳ کشی اولوب، بهر مربع کیلومتره باشنه آنجق ۳۴ کشی دوشیور. اهایسی میاننده یالکز ۳۰۰ قتولیک و ۵۰۰ موسوی اولوب، قصوری کامللاً پروتستاندر. بونک دخی اراضیهی طبق مکلمبورغ اشورینک کی کبی اولوب، ینه بر جوق کوللری واردر، که جله سنک مساحت سطحیه لربنک مجموعی ۱۴۱ مربع کیلومتره به بالغ اولور؛ واک بیوکلری (نولسنه) در. بونک آیانغی اولان (توانسباخ) چایی (بنه) نهرینه دوکیلور؛ و دیگر چایلرینک اک بیوکلری (هاول) ابله (واکنیج) در. زراعت و حیوانات اهلیه جه بو صوک سنلرده خیلی ترقی کورلمشدر. اراضینک یوزده ۴۸ ی تارله و باغچه، ۶ سی چایر، ۲ ی مرغی، ۲۰ سی ده اورماندر. داخل مملکتده ۲۲۲۰۰۰ قیون، ۴۲۵۰۰ صیفیر، ۳۱۰۰۰ طوموز، ۱۶۰۰۰ بیکیر، ۸۰۰۰ کچی واردر. صنایع پک ایلری اولوب، مع هذا یوک منسوجات، کاغذ، جام، اسپرنو، نونون فابریقلرله دباغخانلری واردر؛ ایچلرنده ایشلین عمله ۱۱۰۰۰ کشی به بالغ اولور. مملکتک ۹ شهر وقصبه، ۲ بیوک قریه و ۴۵۰ کوی وچفتلکی واردر. اصول اداره سی مکلمبورغ اشورینک کی کبی اولوب، آنجق بو ایکی اداره دن مرکبدر: بری تعریف اولنان مکلمبورغ استرلیج بیوک دوقلغی و دیگرکی (راچبورغ) پرنساکیدر، که مکلمبورغ اشورینک منتهای فربنده واقع کوچک بر بردن عسارتدر. مملکت داخنده ۳ اعدادیه ابله ۲ دارالمطین و سائر مکاتب واردر.

بیوک دوقل سنک املاک خاصه سی مملکتک وسعتنه نسبتله اونه کنندن زیاده در. مرکزی ۱۰۳۴۵ اهایلی جامع اولان (نالیسترلیج) قصبه سیدر.

مکناسه (Méquinez) مغرب اقصاده پسنده (بوفکران) وادیننده و (زغون) طاغذک جنوبی اتکننده و ۵۰۰ مترک ارتفاعده واقع بر شهر اولوب، اهایسی ۲۵۰۰۰ ابله ۴۰۰۰۰ آرهلرنده تخمین اولنیور. شهر زیتون آتاجلریله مستور بر باریک ایچنده بولمغله، لطیف منظره سی، متعدد جوامع و مساجد و چارشی و بازارلی، کنیش سوقاقلری، واسع باغچه و میدانلری، متعدد سرای و کوشکاربله سائر ابنیه مصنعه سی، سوری وایج قلمه سی واردر. یاقوت حونیک تریفنه کوره شهر ایکی قسمدن مرکب اولوب، بری اسکی اولدینی حالده، دیگر برنی ملوک ملتیندن مشهور بوسف بن تاشقین بنا اتمشیدی؛ وایکیسی آرهنده قلعه وار ایدی. لکن شهرک اصل بیوسه سی اولدن صکره اولوب، سلاله حاضره ملوککندن مولی اسماعیل امارنه جوق همت اتمشدر؛ و تأسیس ایتدیکی جامع شریف، خراب اولدینی حالده، ایوم زیارتگاهدر. دفعاتله مغرب اقصانک یا تختی بولمشدر. پک بیوک خزینهلری حاوی اولدینی ده متواتردر.

مکه } جزیره العربک حجاز خطه مبارکه.
سنده جدمک یعنی بحر احمر ساحلنک
۱۰۰ کیلومتره شرقنده ۲۸'۳۰" ۲۱° عرض
شمالی ابله ۴۵° ۴' ۳۷° طول شرقیده بر شهر
شهر اولوب، کعبه شریفه سی حاوی اولمغله برابر،
مسقط رأس جناب خاتم الانبیا والمرسلین (صلم)
اولدیفندن، بتون طالم اسلامک قطب و مرکزی
واک مقدس شهریدر. یالکز خطه حجازیه تک دکل،
بتون جزیره العربک دخی مرکزی واک بیوک
شهریدر. نجد ابله تمامه آرهنده بر جدار حاجز
حکمنده اولان حجاز جبالنک ایکی بوزازی محل
اجتماعنده واقع اولمغله، هر نه قدر اطراف وجوانی
قورو و طاشلق اولوب، قوه انباتیه سی بوغیسه ده،
نجانرجه پک معتنا برنقطده واقع اولدیفندن، قبل
الاسلام دخی تجارتگاه و معمور بر شهر ایدی.
علی الخصوص زمان جاهلیته دخی بتون عربلرک

معبد عظیمی و محل حجی بولمنش اولان کعبه شریفه
 مناسبتله ، جزیره العربک هر طرفندن اهالی بو
 شهر مبارکه اجتماع ابله ، هم ابقای حج وهم تجارت
 ایدر؛ و شعر و فصاحت مساعله لبه دخی کیریشیر -
 زردی . مکّه مکرمه تک اهالی دائمه سی ۸۰۰۰۰
 کئی راده لنده اولوب ، موسم حجده عالم اسلامک
 هر طرفندن بر ایکی یوز بیگ حججاج طولاندقدن
 بشقه ، موسم سائرده دخی زوار و متمکنین
 اکسیک اولدیفسدن ، دائما بومقدار زیاده خلق
 بولنور . شرقاً جبل ابو قییس ابله ضرباً دیگر
 طاغیر آره سنده شمالدن جنوبه تمتد بر و ایدده
 و مذکور طاغاک اتکنده مؤسس اولوب ، شمالدن
 جنوبه بونی ۳ واک برکیلومتره قدردر . خانعلری
 کارککیر و مرتفع اولوب ، اوج و درت قائلیدر .
 سواقعلری ده کینیشدر . کعبه شریفه اطرافنی احاطه
 ایدن مسجد حرام شهرک اورته سنده اولوب ، ایکی
 جعتنده صفا ابله مروه تیلاری بولنیور؛ و آره لبه
 مسی طریق اوزانیور ، که مکّه مکرمه تک اک کینیش
 سواقعی اولوب ، ایکی طرفی دکانلره محاطدر . کعبه
 شریفه حقتده «کعبه» ماده سنده تفصیلات لازمه
 و برلمش اولدیفسندن ، شوراده تکرارینه حاجت
 کورمیوز . شهر داخلنده مسجد حرامدن بشقه
 ۶ مناره لی جامع شریف ابله ۶۷ مسجد ، ۶ مدرسه ،
 ۲ کتبخانه ، بر رشدییه و ۴۳ صبیان مکتبی ، ۲
 بدستان ، ۹ خان ، ۱۹ رباط ، ۲ حمام ، ۲۵ مغازه ،
 ۳۰۰۰ دکان ، ۱ فریا خسته خانه سی ، ۴۰ چشمه
 و سبیل و سائر مؤسسات و خیراتی وارددر . اخیراً
 شهرک خارجنده جمله مؤسسات خیریّه حضرت
 پادشاهیدن اولوق اوزره ، حججاجه مخصوص جسم
 و مکمل مسافر خانه ل ایشا اولمشدر . مکّه مکرمه تک
 اطراف و جوانبی طاشلق اولغله ، صوبی قیت اولوب ،
 اسکیدن قیو و صحرایج صولربنه منحصر ایکن ،
 هارون الرشیدک زوجهی زبیده اوج کوننک
 مسافه دن برصو اساله ایشملدر ، که الی بومنا هذا
 (عین زبیده) نامیله باقی اولوب ، آتیجی مشارالیه تک
 صهری وفا ائتمه مکله ، هرقاه قدر کلش اولدیفسدن ،
 قانون سلطان سلیمان خانک کریمه سی مهروماه سلطان
 اورادن مکّه مکرمه به ایصال ایدهرک ، شهری بول
 صو ابله احیا ایشدر . مکّه مکرمه تک اکثر جوانبی

سور برینی طونار قیاتی طاغیرله محاط اولدیفسدن ،
 یالکز آره لری سور ابله قیانش ، اواج قیو آجلش
 ایدی . شمیدیکی حالده سور و قیولردن اثر بویسه ده ،
 قیولرک اسملری باقییدر . مکّه مکرمه تک هر طرفی
 وقت سعادت جناب نبوی آکدور بر یادکار
 قیمندار ابله مهبل اولوب ، علی الخصوص شعب بنی
 هاشمده مولد جناب رسالتبنای ابله حضرت علی
 (رضه) افندمزک محل ولادتلری ، زقاق الحمرده
 فخر کاشات (صلم) افندمزک طول مدت اقامت
 بیورمش اولدغلی سادمتخانّه خدیجه الکبری ،
 بونک مقابانده حضرت ابابکر صدیق (رضه)
 افندمزک خانعلری و سائر بر چوق محال مبارکه
 زیارتگاه مسلیندر . باب المعلا خارجنده واقع
 مزار ستانده ام المؤمنین حضرت خدیجه (رضها)
 ابله والده رسالتبنای جناب آمنه تک و صحابه دن بر
 چوق ذوات سرفقد شرفعلری بولنور . مکّه مکرمه تک
 اماکن مقدسه و مناسک حجیدن اولان عرفات
 و منا و سائر محال مبارکه سی و زیارتگاهلری تمامیله
 تعریف و توصیفه شوراجتده محل مساعد اولدیفسدن ،
 برنبذه سنک ذکر یله اکتفایه مجبوروز . هواسی یازین
 یک صحیقا ایسه ده ، یابس اولدیفسدن ، صاغلام
 و قیشین ایسه یک لطیفدر . آغستوسده (رژمور)
 حسیله میزان الحراره ۳۹ درجه به قدر چیقار ،
 و کانون نایده ۱۸ درجه به قدر ایتر . مکّه مکرمه تک
 بر چوق دیگر اسما و القای اولوب ، مکّه اسمندن
 صکره ، اک معروفلری : بکه ، بطحا ، ام القری ، البلد
 الحرام ، البلد الامین و سائره در .

مکّه مکرمه یک قدیم شهر اولوب ، نه وقت
 وکیل طرفندن بنا اولندیفسنه دائر تاریخ برکونه
 معلومات صحیحه و بره میور . هر حالده ، کعبه شریفه
 بر زمانلر سجده کاه موحدین بولندقدن صکره ،
 نیجه زمانلرده بتخانیه تحویل ایدلمش اولغله ،
 جاهلیت زماننده بتون جزیره العرب اهالیسنجه بر
 معبد صومی اتخا اولدیفسندن ، اسکیدن بری
 هر بلر هر طرفدن ایشای حج ایچون مکّه مکرمه به
 طویلایر ؛ و شهرک اهمیت موقعیه سی و جزیره
 العربک همان وسطلرنده بولمنسی مناسبتیله ، زیارتله
 بر اثر تجارت دخی ایدرلردی . مکّه اهالیسی یالکز

حجاجك آلیش وریشله اکتفا ایتموب، بحر احمر و شام و عراق و یمتله دخی تجارت ابدر، و مقن صورتده بوجهاته کاروانلر ایشلدیرلردی. اسکیدن بری هیچ بر حکمدارده تابع اولیوب، دائمًا رؤساء و اغنیاء اهالی بالا اجتماع بر نوم حکومت اشرافله اداره اولنوردی. کاه جرهم قومی و کاه بنی اسماعیل اولان عرب مستعربه مکده تفوق ایدوب، نهایت ریاست بنی اسماعیلدن قریش قبیله سنه یکمیش؛ و فخر کائنات (صلم) افندمز بو قبیلده ظهور ایشلدر. نبی ذی شان بعدالبعث اون اوج سنه مکة مکرمه ده اقامت بیوروب، دعودتله مشغول اولدقلری حالده، نهایت حق رسالتینا هیلرنده و صحابه کرام حقنده قریشک اذا و جفاسی درجه تحمیلی تجاوز ایدنجیه، مکة مکرمه بی ترکله، مدینه منوره به هجرت بیور. دقلرنده، ام القرادن یزار و متفر اولیوب، بالعمکس بوشهر مبارکک فضائی حقنده بر جوق آیات کریمه واحادیث شریفه واردر. بعد الاسلام مرکز خلافت مدینه، کوفه، شام و بعده بغداد اولوب، مکة مکرمه یا الکز ابن عباس زماننده مرکز خلافت بولنشدر. مع هذا کافه خلفا و سلاطین و امرا ی اسلام مکة مکرمه تک اعمار و تزیننه همت ایتمشدر. ۳۸۵ تاریخنه دک مکة مکرمه و خطه حجازیه خلفاء عباسیه و بعده ملوک فاطمیه طرفندن نصب اولنش تاملر معرفتیه اداره اولنوب، تاریخ مذکورده شرفادن ارتا امرا نصبی معناد اولمش؛ و او وقتدن بری امارت مکة مکرمه سلاله طاهره شرفاده تسلسل ایدوب، بونلر اکثریا مصر و شام و نادراً بمن حکمدارلرینه تابع بولنش؛ و نهایت یاوز سلطان سلیم خان مصری فتح ابله، اماناتی تسلیم ایدرک، خلافت و سلطنتی جمع، و «خادم الحرمین» عنوانتی احراز ایتدیکنده، بالطبع امارت مکة دخی دولت عثمانیه به الحاق ایتمش؛ و او وقتدن بری سلاطین عظام عثمانیه حرمینک تمیرات و تزیناتنه صرف تقدینه همت ایتمشدر.

— مکة مکرمه حجاز ولایتک دخی مرکزی

اولوب، مرکز سنجاغی: طائف، تمار، قرن، بخران، مرالظهران، عکاظ، منجره، کته، جبرشن، سراه، نم، مک، حنکان، ویش، وادی نخله، ذات عراق، یلیل ناحیه لرینی حاویدر. [زیاده تفصیلات

ایچون «حجاز» ماده سنه مراجعت بیورله.]
مکی { «ابو طالب مکی» و «ابو محمد مکی»
 مکی { ماده لرینه مراجعت بیورله.]

مکی { (صائن الدین ابو الحزم — بن ریاض
 مکی { الماکسینی الموصلی الضریر) مشاهیر
 ادبا و قراءدن اولوب، جزیره ده خابور کنارنده واقع (ماکسین) قصبه جغنده طوغمش؛ پدری حمصیرجی اولوب، کندیسکی کوچک برافغله، والده سی اطاشه سنه مقتدر اوله مدبغندن، صاحب ترجمه موصله رحته، تحصیل علمه قولمش؛ و سکر طغوز یاشنده ایکن کوزلرینه عمی طاری اولدینی حالده، تحصیله دوامدن واز کچیوب، بعده بغداده رحته، اوراده دخی ابن الصفار و ابن الانباری کچی مشاهیردن اخذ و استفاده ایتمش ایدی. اورادن موصله عودتله، افاده و تدریسه اشتغال ایدرک، بیوک بر صیت و شهرت قزاعش؛ و نهایت زیارت ایچیون قدسه کیدیوب، موصله عودتی متعاقب ۶۰۳ تاریخنده وفات ایتمش؛ و بر روایتده، برخالفتمندن طولابی، صاحب موصل نورالدین آرسلان شاه طرفندن تمیم اولمشدر. عماده کی اشتراکندن طولابی، ابو العلامرینک اشعارینی چوق سور، و اونک کفتارینه تبعیت ایدرمش. شو قطعه جمله اشعارندندر:

على الباب عبد يسأل الاذن طالباً
 له ادبا لا ان نعمساك محجج
 فان كان اذن فهو كالخير داخل
 عليك والا فهو كالشر يذهب

مکی { (حاجی محمد) ایران شعراسندن او.
 مکی { لوب، اصفهانلیدر. جانب حجازه عزیزیمتله بر مدت مکة مکرمه ده اقامت ایتدکدن صکره، هندستانه رحلت، و بعده ینه مکة مکرمه به عودتله، بکرمی سنه اوراده اقامت ایتمشدر. مولانای رومک مثنویسنه بر نظیره سولیکه اوزنوب، شو ایچی بیت اولندندر.

پیش اهل معرفت معنی کل است
 طبع صاحب دل برآن کل بلیل است
 عارف معنی بزرگ دین بود
 نکته کر فهمی بزرگی این بود

مکی محمد افندی { سلطان عبدالحمید خان
 مکی { اول و سلم خان ثالث
 دورلنده ایکی دفعه مشیخت اسلامیه مسند جلیله

کچھ مشہور ملادن اولوب، بدری ذابل افندی مکہ ملاسی ایکن، ۱۱۲۶ تاریخندہ اول بلده مبارکده دنیابہ کش؛ و بدری نک و فاندن صکرہ در ساداتہ ورودله، تحصیل علم ایدرک، طریق قضابہ بالسولک، ۱۱۷۹ ده سلانیک و بده شام و مدینه منوره قاضی و نہایت ۱۱۹۸ ده استانبول قاضی و بنہ اوسنہ آناطولی و ۱۲۰۰ ده روم ایلی قاضی مکرری اولمشیدی. ۱۲۰۲ ده مسند جلیل مشیختہ الامیہ بہ کچوب، یالکز اوج بیچی آی بو مقامده قالدقدن صکرہ، عزل اولمش؛ و ۱۲۰۵ ده تائباً شیخ الاسلام اولوب، بودفہ برسنہ ایله دوت آینی مشیختن صکرہ، شیخوخت و ہرمنہ مبنی، ۱۲۰۶ تاریخندہ عزل اولہرق، روم ایلی حصارندہ کی یالیسنده اقامت اوزرہ ایکن، ۱۲۱۲ تاریخندہ ارتحال اتمشدر. عالم و ادیب، متواضع، خلوق و قناعتکار بر ذات اولوب، پک سادہ جہ یاشار، و فضلہ، مہاشفی تصدق و خیرانہ صرف ایدردی. اوائل بیضاوی بہ حاشیہ سی، قصیدہ برقبہ ترکیہ مفصل شرحی، دیگر بر قاج رسائل علمیہ سی و مرتب دیوانی واردرد. شویت جملہ اشعارندرد:

بر کون ایلر قصر عالی طاق اقبالہ نمود
سلم حینتک افزون ایدنلر پایہ سین

ملا (Pomponius Mela) — پومپونیوس
{ اسکی لائینلرک الگ مشہور جغرافیوندن اولوب، میلاد عیسی (م) دن ۴۳ سنہ اول جغرافیابہ متعلق مفصل بر کتاب یازمشدر، کہ ایوم موجود، و جغرافیای قدیم حقندہ معلومات نافعی بہ حاوی اولمقلہ، مقبول اولوب، طبع و نشر اولمشدر. ملا چلبی { اوتنجی قرن ہجری عثمانلی ملا چلبی { شعرا سندن اولوب، مصر و ایسی سنان پاشانک تذکرہ حبیبی و مسیح پاشانک کاتبی بولمشدی. شویت اونکدر:

کر اولورسک واردوغدن کویکہ رنجیدہ دل
یا شکست ایله آیاغم یا قدم رنجیدہ دل

ملاچو (Belazzo) سیچلیہ نک شمال شرق ساحلندہ و مسینہ نک ۳۵ کیلومترہ غربندہ بر قوبک ایچندہ واقع مستحکم بر قصبہ اولوب، ۹۰۰۰ اہالیسی، صیدماہیسی و شراب وزیتون باغی اخراجاتی واردرد.

ملازگرد { بتایس ولایتک موش سنجاغندہ شمال شرقیسنده بر قضا اولوب، شمالاً ارضروم، شرقاً وان ولایتلرلہ، جنوباً بتایس سنجاغیلہ، غرباً دخی بولاتیق قضا سیلہ محدوددر. قضا ماللی ناحیہ سیلہ برابر ۵۰ قریبی حاوی اولوب، ۲۱۰۰۰ اہالی ایله مسکوندرد، کہ بونلرک ۱۲۰۰۰ ای مسلم و کرد و قسوری ارمینیدر. اراضیسی عارضہ لی اولوب، قسم جنوبیسنده ۳۰۰۰ مترہ ارتفاعی اولان (سپیان) طاعنی بولنیور. شمال جہتندہ مراد نہری شرقدن غربہ آقورق، اکثر میاہ چارہ سی آیر. بر ایکی کولی دخی اولوب، ایچلرندن خیلی طوز چیتار. طوبراغی پک منبت اولوب، بقدای، آویہ، داری، مرجک، نخود و سائر حبوبات احتیاجات مجاہدہ دن زیادہ اولمقلہ، فضلہ سی و چریش و آتیسون کی محصولاتنی وان کوندہ یالکن کیلرلہ اخراج اولنور. اورمانلری چوقدر. حیوانات اہلیہ سی باشلیجہ قیون و آندن عبارت اولوب، کردلر بونلردن کلیتی مقدارلر دیار بکرہ و سائر طرفلرہ کوندربلر. حیوانات وحشیہ سی قورت، تیاکی و صاکسار کی جنسلردن عبارت اولوب، پوستلر یچون صید اولنور. صنایع عملیہ باشلیجہ سجادہ و کلمہ نجندن عبارت اولوب، پک ابی و طیبانیقیلرینی یاپارلر. مرکزی اولان قامہ قریہ سی اطرافندہ بونک و قتیبلہ بیوک بر شہر بولمش اولدیغنہ دلالت ایدر بر چوق خرابلر و قضا نک سائر طرفلرندہ قیابہ اولمش بر طاقم حجرہ لر و سائر بر چوق آثار عتیقہ بولنیور. (رشکان) قریہ سندن اوجاقدن چیقہ یفندہ ایستلدیکی کی کسلیلر یومشاق و کونشدہ قالینجہ مرمر کی قانی اولان بر طاش معدنی بولنیور.

ملاس { (Milas) یونانی قدیمہ «قرہ» دیمک اولان بواسم قدیمہ بر قاج نہرہ علم اولمشیدی: بری تراکیہ خطہ سندنہ بشیکہ کورفرزینہ دوکیان جری صو. — بری ملاطیہ قریبندہ فراتہ دوکیان قرہ صو. — بری دہ نکہ سنجاغندہ کی منوغات نہریدر.

ملاشاہ { مشاہیر شمرا و صوفیوندن او. (لوب، بدخشانی اولدیغنی حالہ، هندستانہ رحلتلہ، شہزادہ داراشکوکہ و اکثر کبرا

وهلاء هند کنديسنه انتساب ايتشدری . منظوم
ومنثور برچوق آتاری واردر . ۱۰۶۹ تاریخنده
ارتحال ايتشدر . شو بیت جله اشعارندتدر :

شود زيک دل زنده هزار دل زنده
زيک چرخ توان صد چرخ روشن کرد

مِلاص } صقلیه جزیره منده بر حصن حصین
{ اولدینی « معجم البلدان » ده
مسطور اولوب ، بوقاریده مذکور (ملاچو) مک
عینی اولدینی آکلاشیلور .

مِلاطیه } [املاء صحیحی (ملطیه) اولمغه ،
{ اورایه مراجعت بیورله .]

مِلاقه } (Malacca) هند چینیک ملاقه شبه
{ جزیره سنک غرب جنوبی ساحلنده

وسینغابورک ۲۱۰ کیلومتره غرب شمالیسندده او .
لر ق ۲۴° ۱۱' ۲۰° عرض شمالی ابله ۳۶° ۴' ۰۵ ۹۹

طول شرقیده واقع وجوارزله برابر انکاتره دولتنه
تابع بر شهر واسکا اولوب ، ۲۰۰۰۰ اهالیسی ،

کوزل اینه سی وخیلی ایشلک تجارتی واردر . بر
کوچک نهرله ایکی قسمة منقسم اولوب ، قسم جنوبیسی

پورتکبزی و سائر آروپالیرله ، قسم شمالیسی
ملایی ، چینی و عرب اهالی ابله مسکونددر . اکثر

خانلری کوزل باغچه لره محاطدر . شهرک آرقه سندده
واسع ساج آطاجی اورمانلری بولنیور . بو شهر

وقتیه شبه جزیره مک اک بیوک مهموره سی اولوب ،
مذکور شبه جزیره یه کندی اسمنی دخی و برمش

ایکن ، لیمانک صیغ و بیوک سفائنک دخولنه غیر
مساعد اولسندن طولایی ، کری قالب ، سینغابور

اسکله سی ترق ایتشدر .
— ملخفانی یعنی ملاقه مهمبری (لینکی) ابله

(کسانغ) نهرلری آره سندده وساحلدن اوفیر ، ربیان
وتام پیر طاغرلرته یعنی دکبزدن ۵۰ کیلومتره یجری به

قدر متمد اولوب ، هر طرفدن (نکری سمیلان)
حکومات مجتمه سی اراضیسیله محاطدر . مساحه

سطحیسی ۱۶۵۷ مربع کیلومتره اولوب ، ۵۷۹ ۹۵
اهالی ابله مسکونددر . ساحل طرفی دوز و ایچ

طرفلری طاغانی اولوب ، طاغرلنده بر مقدار آلتون
وکلیتی قلاهی ممدنلری واردر . هوامی پک صیجاق

ایسه ده ، صاغلاندر . طوبراغی پک منت اولوب ،
کوزلده ایشلکه ، پرنج ، بوبر ، هند جوزی وسائر

حبوبات و مهاراتله پک لذیذ میوه لر حاصل اولور .
نویلری پک کوزل طبورک انواعی بولنور . اها .
لیسنک اوج ربعی ملایی جنسنه منسوب اولوب ،
قصوری چینلی ، هندلی ، عرب و زنجیدر . چینلردن
ماعداسی مسلددر .

مِلاقه } شبه جزیره سی (Presqu'Ile de)
{ (Malacca, P. Malaise) هند

چینیک منتهای جنوبیه مربوط بیوک و اوزون بر
شبه جزیره در .

موقی ، حدود ۱۰۰ مساحه سی . — بو جسم شبه
جزیره ۳۱' ۱۳° عرض شمالیده هند چینی برندن

آریلوب ، جنوب شرقیه طوغری اوزانرق ،
۳۰° ۲۲' ۱° عرض شمالی به قدر متمد اولور .

شرق جهتنده سیام کورفزی و چین دکبزی ، غرب
جهتنده دخی بحر محیط هندیه و ملاقه بوفازی

بولنیور ، که بو بوفاز شبه جزیره ابله سوماتره
جزیره کبیره سنک شمال شرق ساحلی آره سندده

تکون ایدیور . قوش اوچی حسابیله بوی ۱۴
درجه دن زیاده یعنی ۱۵۷۷ کیلومتره واک ۱۰°

عرض شمالیده بولنان (قرا) برزخنده ۷۰ ودها
آشاغیده ۵° عرض شمالیده ۳۳۰ کیلومتره در .

طولاً ۹۶° ابله ۱۰۲° درجه لری آره لنده متمد
اولور . بعضی جغرافیون دخی شبه جزیره بی مذکور

(قرا) برزخندن اعتبار ، بدیورلر که احوالده مساحه
سطحیسی ۲۱۲۰۰۰ مربع کیلومتره دن عبارت

اولوب ، تقریباً بر ملیون اهالی ابله مسکونددر .
شکل طبیعیسی ، جبال وانهاری ، سواحلی . —

مِلاقه شبه جزیره سی اسکیدن بری آروپالیرجه
معلوم اولدینی حالده ، ایوم ایچ طرفلری لایقیله

تحقیق اولنه میوب ، احوال داخلیسی آتیق بر
صورت عمومیده بیلنیور . بو شبه جزیره مک

اراضیسی صومیت اوزره طاغاق و طارضلی و اوب ،
هند چینیک سواحل غریبه سی تعقیب ایده رک

کان سلسله جبال ملاقه شبه جزیره سنه داخل
اولور سه ده ، شبه جزیره مک او بر اوچه قدر غیر

منقطع بر صورتده دوام ایتموب ، بالهکس ، (قرا)
برزخنده درین بر بوفاز بده التشکیل ، جنوبه

طوغری دوامله ، (سالانغ) جزیره سی قارشیسنه
قدر کان برونده ختام بولور . بده دیگر بر طاقم

جبال جنوب غربی به طوغری اوزانوب، بونلر دخی بر جوق برلده منقطع اوور؛ بر جوق شمهله آبربلر ق، و صاغ وصوله قوللر صالحه رق، بتون شبه جزیره طاقات بحال و منظره قزاند بر بولر. بونلرک اسم همومسی (لوانغ) در. بو جبالک آره. لرنده بعض منفرد طاغله و تپهل دخی بوکسولوب، اووهلرک توسع و امتداد اتمسته محل قالیور. بو طاغلهلرک بوکسکلی شبه جزیره تک الگ کنیش برلنده اولوب، اورانک الگ بوکسک ذروه سی ۲۷۰۰ متره می قزاوزدر. دیگر لرلرک ده اکثری ۲۰۰۰ متره راده لرنده در. بو جبالدن چوغنک اثره سی غراپتندن عبارت اولوب، اکثر برلده قایلین برکاس طبقه سیله مستوردر، که قلاهی مد نلریده بونده بولنور. هر نه قدر سونمش برکانلر کورنیمور ایسه ده، اراضینک اکثر برلده آلت اوست اولسی، طاغله ده بر جوق مفا ره لک بولنسی و میاه معدنیه تک کثرتیه زلزله لک صیق صیق و قوی برکانلرک عدم ققدانه دلالت ایدبور.

انهاری جوق اولوب، شبه جزیره تک طار اولان قسم شمالینسنده بالطبع بحرالی پک اوزون اوله میه جفندن، چوغی سبل حالنده ایسه ده، جنوبه طوغری اینلوب، اراضیسی توسع ابتدجه، انهاری ده بوی قزانبوب، علی الخصوص بونلرک برطاقی جنوب ویا شماله طوغری آتقله، خیلی اوزون و بیوک انهار تحصیل ایدبور. الگ بیوکلی (پراق) ایرماغیدر، که (نکری سبیلان) حکومتات متفقه سی حدود شمالینسنده داخلی سلاسل جبالک آره لرنده نیعانه، جنوبه طوغری آتقرق، اوج بیوک و بر جوق کوچک انهارک صورینی جمع ابله، همنامی اولان حکومتک اراضیسی شق ایدمه لک، ساحل غریبه بر قویک ایچنه دوکیلور. حوضه سی ۱۴۰۰۰ مربع کیلور. متره در. بونک حوضه سنک بر آرز جنوبنده و سلسله جبالک او بر یعنی شرق مائله سنده (پهانغ) ایرماغی دخی، بوندن کوچک اولدیفی حالده، جنوبه و بده شرقه طوغری آتقرق، ساحل شرقیدن چین دکیزینه دوکیلور. ساحل غربی به مذکور پراق جنوبنده: برنام، سلانفور، فلانغ، لاروت و موآز نه رلی همومیت اوزره شرقدن غریه آقارلر. (جهور) نه ری جنوبه طوغری آقوب، شبه جزیره تک ساحل

جنوبینسنده همنامی اولان شهرک بواندیفی کورفره دوکیلور. مذکور (پهانغ) ایرماغنک شمالنده دخی: لیه، قلاستان، روین، اندوآ و سائر انهار ساحل شرقی به اینر. بو انهارک چوغی سیر سفاشنه صالح دکل ایسه ده، اکثرینک منصلرینه قریب محللی خلیج تشکیل ایدمه لک درجه ده کنیش و درین اولدیفندن، اورالره کیلر کیرر. (پراق) ایرماغنک آغزندن اعتباراً ۳۰۰ و (برنام) ک ۱۲۵ کیلور. متره لکی سیر سفاشنه صالحدر. بتون انهارک صولری سنی اراضیده قوللانیلوب، زراعتیه استفاده اونور. ذکره شایان یالکز برکولی وارددر، که شبه جزیره تک ایکنخی برزخی اولان (ایفور) ک شرق جهتنده ساحل ابله متوازیاً شمالدن جنوبه ممتد اولوب، بر جوق آطه لری حاوی اولان (تاله ساب) کولیدر. -سواحلی بیوک کورفرلر و شبه جزیره لر ابراز ایتبورسه، خلیج کیرتیلی چیقنیتی اولوب، بر جوق قویلری و اکثر انهارک آغز رنده خلیجلی وارددر. همومیت اوزره سواحلی دوز و آلیق اولوب، اکثر محللی سازقلرله مستوردر. -سواحل غریبه سنک علی الخصوص قسم شمالیسی قارشینسنده بر جوق جزایر مجتمعه و منفرد بولنوب، الگ شماله انکاتره به تابع (تاسریم) خطه سنه خلق (مرکی) جزایری وارددر، که اون اون بش بیوک و حسابسز کوچک آطه لردن مرکبدر. دها جنوبه شبه جزیره تک جنوبه طوغری ممتد بر برونک اوچنده (سالانغ) اسمیله بیوچک بر جزیره ابله بونک ایچ طرفنده یعنی تشکیل ایتدیگی کورفرز داخنده بر جوق جزایر صغیره و دها جنوبه (ایفور) خطه سنک غریبه: لانتار، بتون، ترونو، لانفاره، توبه، لاداس جزایری بر جوق کوچک آطه ل بولنور. دها جنوبه و ملاقه بوغازی مدخلک قارشینسنده کی قره قسیمله برابر انکاتره به تابع (جورجتون) اسکله سنی حاوی اولان (پنانغ) و دها جنوبه ینه انکیز اداره سنده بولنان (دیندینغ) و خیلی دها آشاغیده (تولونغ) جزایر منفرده سی موجوددر. شبه جزیره تک منتهای جنوبنده قره دن بر بریچی کیلومتره کنیش و ۵۵ کیلومتره اوزون بر بوغازله آبرلش اولان (سینغاپور) جزیره سی بولنور، که اوزرنده کی شهر جمیله مشهوردر. دها آشاغیده کی

اخراج ایدن چینلیر و کرک پرلیر مملکتک استقبالی
دوشوغیهرک، بوقیتدار آفاجلری مجرد محروقات
ایچون اصولی و نظامی بر بولده کسوب، نحو
اتلاف ایدبورلر. بو آفاجلرک آرمیرنه آسمه قیلندن
صارمیشیق نباتات دخی صارملغه، ایچلیرنه دخون
ممکن اولیوب، آتجی بوکسک تپلردن سیرلی
پک دلنشیندر. زراعت پک کری اولوب،
اهالینک باشلیجه مدار تمبشی اولان پرنج محصولی
دخی بعض طرفلرند احتیاجات محلیه تقابل ایدم.
میور. اووملری کنیش اولان بضی جهتلرند
پرنجندن بشقه شکر قامشی، یاموق، نونون، پتانه،
بوهر و سائره دخی بیتشدیریلیر. پراق و سلانفور
جهتلرینه جای و قهوه زرعی دخی ادخال اولمشدره
جهور جهتمنده دخی اخیراً قهوه بیتشدیرلمکه
باشلامشدر. قاقاژونک زرعی دخی اخیراً ادخال
اولوب، پک ابقی محصول و برمشدر. دارچین،
هند جوزی، جنجیفیل و سائر بهارانه اولتییه
مخصوص میوملرک انواعی دخی حاصل اولور.

معادنجه ملاقه شبهه جزیرهسی هر یردن
زکین اولوب، هله قلاهی معدنی مملکتک هر طرفنه
منتشدر. بو معدن همان سطح ارضده بولنوب،
جزئی بر همت و مصرفه جیقارله بیلدیکی حالده،
طریق و معبارک فقدانندن و آلات و ادواتک بیله
تقلی ممکن اولمدهیفندن، شمیلک اکثر یرلرده
یا اکثر نهرلرک ایندیردیکی جامورلرده بولناز ریزه لرله
و چینلیرک کندی اصولرنجه ایشلرکلی بر ایکی
معدنله اکتفا اولنیور. مع هذا چینلیر بومعدنلرک
برنده ۲۰۰۰۰ عمله ایشلدوب، سنوی ۲ میلیون
فرائق قیمتنده قلاهی اخراج ایدبورلر. بعض یرلرده
قلاهی آنتون و دمیرله مخلوط بولنیور. صرف آنتون
و کومش و بعضی جهتلرند دمیر معدنلری دخی
بولنوب، علی الخصوص (اوفر) تسمیه اولنان طاغک
آنتون معدنلری او قدر چوقدر، که طاغه قدیماً
آنتونک کترتیه افسانه حکمنه کچمش اولان بو
اسم ویرلمشدر. (قرا) برزخی جهتمنده کور
معدنلری دخی بولمشدر.

حیوانات و حشیهسی پک چوق اولوب، بو
جهتجه ملاقه شبهه جزیرهسی سوماتره و جاوه و سائر
او جهتده کی جزائره مشاهدر. کرکدان، فیل،

(رپو) جزایر مجتمهسی موقعا ملاقه شبهه جزیرهسه
ملحق عد اولتیق اقتضا ایدرسده، فلنک مستمکانندن
اولغله، سوماتره ملحقانندن عد اولنیور. ساحل
شرقیق قارشینده کی اطالرها آز اولوب، جنوبدن
باشلایرق جهور ساحلی قارشینده: تینکی، آوار،
پمانکیل، نیومان؛ دهها شماله: برخاله، قاپاس،
رناغ، پرهنتان، راکیل، نانالام و نهایت (سالانغ)
جزیرهسه ک حذاعنده کی جیقینتینک قارشینده
واقع (پنان) و (سامیه) نام بیوک و برچوق کوچک
اطالردن عبارتدر.

اقلم و هواسی. — ملاقه شبهه جزیرهسی خط
استوا به تماس ایدمک بر عرضده اولوب، اک
صبحاق یرلردن اولتی لازم کلیرکن، بخسارله مملو
دکیزلرک اورتمه سنده بولغله، کرک شمال شرقی
و کرک جنوب غربی روزکاری دائماً رطوبت و یاغور
کتیردیکندن، و طاغلی بوروز کارلر مانع اولیه جق
بر حال و وضعیتده بولندیقندن، هواسی عرضک
اقتضاسندن چوق دهها معتدلدر. سواحلنده دهها
صبحاق ایسهده، اورالرده دخی میزان الحراره
نادراً ۳۲ درجهی تجاوز ایدر. ۷۵۰ متره ارتفاعی
اولان یرلنده ایسه میزان الحراره ۲۱ درجهدن
یوقاری جیمتاز. آتجی رطوبتک کترتیه چوروبن
مواد عضویه تمفئاتندن هوا عمومیت اوزره آغر
اولوب، حتی بوکسک محللرینک هواسی بیله آلیشیق
اولیان بیاجیلرله یاراماز. حرارت و برودت و یاغور
و قوراقلیق موسملری اولیوب، دائماً صبحاق بردر،
و دائماً یاغور یاغار؛ مع هذا تشرین نایدن مایسه
قدر دهها چوق یاغوب، بوایلرده یاغور یاغمدیی
کون نادر اولور.

نباتات و معادن و حیواناتی. — ملاقه شبهه
جزیرهسه سنک قوم انباتیهسی پک زیاده اولوب، هر
طرفی نباتانه مستورددر. ساحلدن سازاقلر باشلابوب
بولنرک ایچ طرفنده واسع پرنج نارلهری و هندستان
جوزی و سائر شجار مثمه باغچلری، دهها ایلیده
دیگر برطاق مزروعات و دهها ایچ طرفلرده پایانسز
بالطه کورمه مش اورمانلر بولنیور، که بولنرک اکثر
اشجاری صندال، ساج، آبنوس کی اخشابلری
پک قیمتدار آفاجلردن و کافور، دارچین، کونارقه
کی اشجاردن مرکبدر. چه فائده که کرک معادنی

ایده جک درجه ده کثرتی و صنایع مختلفه ابله
وعلی الخصوص معدنچیاکه مشغولدر لر. هر بلر اسکیدن
بری ککش اولمغه، اشته اک مذهب مناسبیه، خوخی
ملایبلره قاربتمشلردر. آور، بالیلرک چوغی بور تکیزی
اولوب، بونلر دخی برلی کبی اولمشلردر؛ وحتی
سولبلدکاری لسان ملائی کاتبه مخلوطدر.

تجارت و صنایعی. — ممالکتک کثرت معادنی
مناسبیه، باشلیجه صنایعی معدنچیاکه متعلق اولوب،
خارجدن جلب اولنان ایسکدن ملایبلرک کیتکاری
بعض قاشلر و قما، قلیج کبی اسلحه وسائره دخی
اعمال اولنور. صنایع چینیلر ابله ملایبلرک اندهدر.
تجارت محلیه دخی باشلیجه ملائی و چین بلکن کپلرله
اجرا اولنوب، فلای، آلتون، کومش، میوه،
بهارات، حیویت، دری، بونوز، اییوقه، چای،
بور، قهوه، هندستان جوزی و یاغی، تره یاغی،
رچینه وسائره اخراج اولنور. اخراجات و ادخالات
اوله رق. تجارت سنویه سی بر ملیار فرانسه تقرب
ایدر. بوندن معاد مملکت آوروپا ابله اقصای شرق
وهند ابله چین و آوسترایا آره سنده واقع اولمغه،
ترانسیت تجارتی ده پک ایساکدر. انکاتره به تابع
اولان و یا تحت حجاب سنده بونان مملکتلرده بر قاج
بیوک جاده بونوب، فیل ابله تقلبات اجرا اولنور.
بعض دمیر بول خطلرینک تمدیدینده باشلاشمدر.
تقسیمت جغرافیه و مملکیه سی. — ملاقه شبه
جزیره سنک بالکر منتهای شمال شرقیه طوفریدن
طوضری به سیامک و بر قاج محلی انکاتره تک تحت
اداره سنده اولوب، سائر طرفلری بر طاقم حکومت
صغیره اسلامییه منقسمدر. بونلرک بر طاقی
یعنی شمال و شرق شمالی جهتلرند کیلر اسماً سیام
دولته تابع و دیکر لرندن بر قاجی انکاتره حکومتک
تحت حجاب سنده، و اکثری سوزده مستقل ایسهده،
حقیقته جمه سی انکاتره نفوذی آلتند بولنیورلر.
طوفریدن طوضری به انکاتره به تابع اولان برلر:
ولسی، ملاقه، دندبنغ مملکتلرله پنانغ و سینغاپور
جزیره لری اولوب، سرتزلری سینغاپور شهریدر؛
و اوراده اقامت ایدن والی اسماً مستقل اولان
حکومات اسلامییه تک باینده بر وکیل بولند برهوق،
کافه امور داخله لریشه مداخله ایدر. حکومت
مذکورته تک ای بیوکری جنوبه کی جمهور و بونک

پان مانده سی، آبی، قپلان، جیبون تمبر اولنان
نسانک اوج جنسی، بر قاج جنس میون، کیکه؛
طیوره متعلق دخی قره قوش، قرتال، شاهین،
سوان، ککایک، چولاق و نوبلرینک کوزلک و بار.
لانقله و یا سسلرینک کوزلاکیله مشهور طیورک
انواعی بولنور. سواحل و جزایرک قیاقی طرفلرند
بر نوع قیرلانغچ بووه سی کثرتله بونوب، چینیلر
طرفندن بندیکندن، کثرتله طویلانیلر. انمارک
صورلنده تمساح و قباومباغه ابله بالیک انواعی
بولنور. اورمانلرده بیلانلری چوق اولوب، اک
پوکاردن بر جنسی واردر، که فرطونه بی اولدن
حسن ایتمک خاصه سی حائر اولدیندن، تناسیم
کچیلیری طرفندن آیشدر بوب، کیمه بسلنیر.
دیکر بر جنسی ده واردر، که سائر بیلانلری بر.
چوچک و کبککک پک چوق کوزل نوعلری واردر.
اهالیسی، جنسیت و لسان و مذهب لری. —

ملاقه شبه جزیره سنک اهالیسی بر قاج جنسینه
منسوب ایسهده، قسم کایسی ملائی جنسیدر. بو
شبه جزیره تک اسمیه نسیمه اولنان و یا شبه جزیره به
اسمئی ورن بو قوم ممالکتک هر طرفنده منتشر او.
لوب، بونلرک لسانی ممالکتک لسان همومیسدر.
بوملایبلرک اکثری اولدجه تمدن و تجارت و صنعت
وزراعتله مشغول اولوب، دین اسلامه متبنددر.
یاکنز طاغلرده بونان بر طاقم قبائل هنوز وحشیت
حانده یاشایوب، چپلاق کرزلر؛ و جن و پریرمه
طاپنوب، ایچلرندن بعضلری ده اسماً مسلمان اولمشلر.
سهده، دین اسلامدن خبرلری اولیوب، اسکی
اعتقادات جاهلیه لرینده دین اسلامه قاریشد برمشلردر.
بونلردن بشقه طاغلرده (نفریتو) تمبر اولنان
و شبه جزیره تک اک اسکی اهالیسی بونلش اولدقلری
مطوط اولان بر قوم وحتی افرادی دخی بونوب،
مذکور وحتی ملایبلر دخی بعض یرلده بونلرله
ممزوج بولنیورلر. شبه جزیره تک شمال جهتنده بر
مقدار سیامی اهلی دخی بونوب، بونلر کندی
لسانلری محافظه ایتلرسهده، ملایبلرله چوق
قاریشمش اولدقلری سیالزندن آکلشیلور. بونلردن
معاداً شهر و قصبه لرده عرب، هندی، آوروپایی
وچینی اوله رق بر چوق و ساجرل دخی بونوب،
هله چینیلر بعض یرلده اهالینک ربع وثلثی تشکیل

ماکدونیسه لیلر و رومالیر زمانلرنده بعض نجرار و سیاحین بحر محیط هندیده ملاقه شبه جزیره سنه قدر کیدوب، بوشبه جزیره به «آلتون شبه جزیره سی» نامنی و بر مشلر ایسه دهه، حقیقده بر کونه معلومات ویرمه مشلردی. هر بلر نا ایکنجی قرن هجریدن ملاقه شهرینه آمد شد ایدرک، اجرای نجرارته باشلامش؛ و او وقتدن اوزالده هر بلر بر لشوب دین اسلامی نشر اتمشدر. لکن جغرافیون هر یک بو بایده و پردکاری معلومات پک مبهم و مشوشدر. ملایلر کندی و وایتلر بنه کوره، اون ایکنجی قرن میلادیده سوماتردن ملاقه شبه جزیره سنه پک مشلردر. پورت کبزلیلر ۱۵۱۱ ده ملاقه شهر بنی ضبط ایدوب، ۱۶۶۱ ده فلنگیلر پورت کبزلیلردن آتمشدری. ۱۸۲۴ ده انکاتره ملاقه بی سوماتره پک بمض بر لیلرله مبادلر اشدیک کی، سینغاپوری دخی جمهور حکومتدن مباحه اتمش؛ و بو وجهه ملاقه شبه جزیره سنه صوقیوب، تدریجاً حاکم مستقل اولوق طریقنی طو اتمشدر.

ملاقه بوغازی } (Détr. de Malacca) آسیاتک جنوبنده هند

چینی به مربوط اولان ملاقه شبه جزیره سیله سوماتره جزیره سی آره سننده بر بوغاز اولوب، بحر محیط هندی ابله بحر محیط کبیره ملحق چین دکیزی آره سننده بر طریق اختلاطدر. ° ۵ عرض شمالی خطک بر آز اوست طرفندن باشلاوب، سینغاپور جزیره سنک خارچنده تقریباً ° ۱ عرض شمالیده منتهی اولور. بوی ۷۷۸ کیلومتره اولوب، میدأ شمالیسنده عرض اعظمی ۲۹۷ و ملاقه شهری اوکنده کی اک طار بوی ۵۵ کیلومتره اکنده در. منتهای جنوب شرقیسنده بر طاقم آطلرله بر جوق قولرله آریلوب، بونلرک اک ایشاککی سینغاپور جزیره سیله (بو) جزایری آره سننده شرقه طوغری اوزانانیدر، که سینغاپور بوغازی دینکله معروفدر.

ملال } هندستان شعراسندن اولوب، عن اصل دهایی اولدینی حالده، لکهنوده نواب آصف الدوله بهادریک میننده فوجدارلوق خدمتنده بولمنش؛ و کنج یاشنده وفات اتمشدر. شوبیت اونکدر:

بی دیند جمال تودارد بسی ملال
بنا جمال وشاد بفرما ملال را

شمالنده اولورق ساحل شرقیده کی پانغ حاکمیتلرله ساحل غریبده جمهوریت صورتنده اداره اولان حکومت سبع هیئت متفقه سیدر.

ملاقه شبه جزیره سننده کی حکومت مختلفه پک اسامیسیله مساحت سطحی لری و مقدار نفوسلری بروجو آتیدر:

حکومت	مربع کیلومتره	مقدار نفوس
(۱ . سیام دولتته تابع حکومت)		
لیغور مع سفورده	۴۴۰۳۰	۵۰۰۰۰
کده	۹۳۲۴	۳۰۰۰۰
پانای	۱۲۹۵۰	۳۰۰۰۰
کلانتا	۱۸۱۲۰	۲۰۰۰۰
تیرنفانو مع کامان	۱۵۵۴۰	۵۰۰۰۰
جمعا سیامه تابع حکومات	۹۹۹۷۴	۱۸۰۰۰

(۲ . حکومت مستقله)

پانغ	۲۵۹۰۰	۵۰۰۰۰
جمهور	۲۰۷۲۰	۱۰۰۰۰۰
حکومت متفقه سبع	۵۱۸۰	۳۰۰۰۰
جمعا حکومت مستقله	۵۱۸۰۰	۱۸۰۰۰۰

(۳ . انکاتره تابع برل)

سینغاپور	۵۸۰	۱۳۹۲۰۸
پینانغ	۲۷۷	۹۰۹۵۱
ولسی	۶۷۸	۹۷۹۵۱
ملاقه	۱۶۵۷	۹۳۵۷۹
دینبنغ	۵۰۰	۲۰۰۰
جمعا انکاتره مستلکاتی	۳۷۱۲	۴۲۳۸۹

(۴ . انکاتره پک تحت حمایه سننده کی حکومت)

پراق	۲۰۷۲۰	۱۱۰۰۰۰
سالانفور	۱۲۹۵۰	۵۰۰۰۰۰
سونکی اوجونغ	۱۲۹۵۰	۱۲۰۰۰۰
جمعا انکاتره پک حمایه سننده	۳۴۹۶۵	۱۷۴۰۰۰
جمعا ملاقه شبه جزیره سی	۱۹۰۴۸۱	۹۵۷۶۸۹

حکومت مستقله ویا تابعه مذکورده دن هر برنک مرکزی شهر ویا قصبه عنوانتی حاضر ایسه ده، بونلرک اکثری قامشدن و صمائله مستور نابلردن مرکب اولوب، یالکز حاکمک قوناقلرله بر ایکی اوچر خانلری قصبه خانلر بنه بکزرر. آنجی انکبزلرک السنده بولنان شهرلده کارکیر خانلر ومنتظم سواقلر کوریلوب، بونلرکده اک مهموری سینغاپوردر.

احوال تاریخیه سی. — مصرده حکومت سورن

ملالی } ابران شمراندن ابکی کشینک
 { مخاضی اولوب، بری کاشانلیدر .

شو پیت اونکدر :

مده ای خضر فریم بحیات زندگانی
 من و خاک آستانش تو وآب زندگای

— دیکری (میرخورد شیرازی) عن اصل
 بخارا ساداندن اولوب، سبزوآورد طومش،
 و شیرازده نشأت ایشمدر . شو پیت اونکدر :

رنلاه تومالی درون من خون شد
 دگر برای خدا این ترانه ساز مکن

ملانسیا { (Mélancolie) یعنی «سیاهیلر
 جزایری» اوقیانیا دینان بحر
 محیط کبیر جزایرنیک منقسم اولدینی اوج قسمن
 بری اولوب، جزایر مذکورده نیک غرب جنوبی
 جهتنده بولانلردن عبارت اولغله، شمالاً میقرو-
 نسیا، شرقاً یولینسیا، جنوباً آسترالیا، غرباً دخی
 ملاتیہ جزایری صورلیله محدوددر . ملانسیا یکی
 کینه جزیره کبیره سیله بونک اطرافنده کی جزایر
 صفیره دن ویکی بریتانیہ، سالومون، سانه قروز،
 نوقویہ، یکی هبریده، یکی قالدونیہ و فیجی جزایر
 مجتمعسندن عبارتدر . یکی کینه اکثر اهایسنک
 جنسنه اعتباراً ملانسیادن معدود اولق اقتضا
 ایدرسده، بعض جغرافون بونی ملاتیہ جزایرندن
 حد ابدورلر . کذک فنجی جزایر مجتمعسینی
 پولینسیاہ الحاق ایدنلر واردر . یکی کینه سز
 ملانسیا جزایرنیک مساحت سطحیہ سی ۱۴۵۸۵۵
 ویکی کینه ابله برابر ۹۵۳۸۱۱ مربع کیلومتره
 اولوب، برنجی تقدیرده ۶۱۷۵۰۰ و ایکنجی
 تقدیرده ۱۱۱۷۴۰۰ اهالی ابله مسکوندر .

ملانسیایی، اوقیانیا نیک سار جهتلردن ابران
 شی اهایسنک جنسی ورنکی اولوب، میقرونسیا
 و یولینسیا اهایسی ذاتا بیاض اولدقلمی حالده،
 بونلر وقتیلہ آسترالیا زنجیلری دینلہ جک درجه ده
 اسمردرلر . مع هذا زنجیلر کی بسبتون سیاهده
 اولوب، یالکز اسمرانکری زیادهدر . وقتیلہ (پاؤ)
 و (نفریتو) دخی تسمیه اولمشلرسده، بوکون
 پاؤ اسمی یالکز کینه ده بولنان برجنس مخصوصه
 ونفریتو دخی فیلبیننه جزایرنده بولنان دیکر بر
 جنسه حصر اولنلر، بونلره ملانسیایلر دینکله

اکتفا اولنیور . ملانسیایلر حقیقہ نوع بشرک
 درکه سفلاسنده بونلور برجنس اولوب، رنگاری
 زینونی به مائل قیواسمر، بویلی اورتہ، ال و آیانلری
 پک بیوک و قول و بجاقلمی پک اینجه، کوزلری
 کوچک، جقور و بر برینه قریب، برونلری باصیق
 واکلی، آغزلری بیوک، طوداقلمی قالین، صاحبلمی
 زیادہ قیورجق و باتلرنده کومه کومه طورور،
 آنلری طار و آرتقه مائل و اکثرینک بدنی چوق
 قیلیدر . بولسندقلمی جزایره کوره، پینلرنده آز
 چوق فرقلمی اولوب، بعض برلده بولنسیایلر
 و ملایلرله دخی قاریشمشلسده، اساساً عمومیت
 اوزره، برجنسه منسوب بولسندقلمی آکلاشیایور .
 حتی آسترالیه و یکی زلانده اهالی اصله سیله ده
 برجنس اولدقلمی مظنوندر . برچوق لسانلره متکلم
 ایسهدر، کرک لسانجه و کرک اخلاق و عادات
 و اعتقادانجه پینلرنده ارتباط و مناسبت بولندیبی
 ظاهردر . هر نه قدر کندیلرینی اک اول کورن
 آوروپا سیاحلردن بعضیسی کندیلرینی پک وحشی
 کوستر مشلرسده، او آوروپایلر دخی بیچاره لک
 حقنه آز وحشیکلر اجرا ایشمکلردن، کندیلرینی
 وحشیانه معاملاته مجبور ایشمکلردر . بوقسه حقنرنده
 رفق و ملائمتله معامله اولندیبی حالده، او قدر
 وحشی اولدقلمی کوربولور . حتی پولینسیایلر قدر
 خرسز و سفیه اولدقلمی مجرب اولوب، چوقده
 چالیشقان و مشقته محمل آدملردر . بو حالرینه
 بناء، آوروپایلر کندیلرینی قوتتارنله یکی اصول بر
 نوع اسارت آلتنه آللر، مستحاکملرنده آجدقلمی
 چفتاکاره کروه کروه سوق ایدرک، چالیشدرلر .
 اراککلری همان جیلاق کزوب، یالکز بلارینه بعض
 اولنلردن و آماج قوبوغی یایفندن یایدقلمی بر قوشاق
 باغلار، و بوکا ستر عورت ایدمک قدر بریامه
 آسارلر . قاریلری بلدن دیزه قدر فیستامسی برشی
 کیرلر . آتیجق سوسه چوق اهمیت وبروب،
 صاحبلمی بر چالی اورمانی کچی بلوک بلوک دوز-
 لتیرلر، قولاق و برون و طوداقلمرینه حلقه، نوی،
 کیک و ساژده کی شیلر صوقارلر، بونجق و ساژهدن
 کردانقلر و بازوبندلر باغلارلر، بدنلرینی یاغلارلر
 و اشکال مختلفه کثیره ابله نوسیم ایدرلر . مسکنلری
 درت قازقدن عبارت اولوب، اوستی و یانلری چالی

و یارافله قایلانش اولور . یکی کینه ده بوقله لرك
بتون برقیسه یی احاطه ایده جک قدر بیوکلری
واردر . بر مقدار زراعتله اوغراشوب ، حتی بوکا
چوق استمداد طیبمیلری اولدیغی ده سرویدر .
بالتجیلدیقه باشلیجه مدار تمیشلری اولوب ، اولش
کونوکن عبارت کندیلرینه مخصوص قاقلری
واردر . کیمیلمکه پولینسیالیر قدر ماهر دکلدر .
طوبراقدن دستی وچناق چومک و آفاج و ذیک
وچاقاق طاشندن یای ، اوق ، غارغی وسائر اسله
ایلمه ده مهارتلی واردر . اعتقادلرینک تفصیلاتی
معلوم دکل ایسه ده ، هر حالده جن و بربرله وارواح
امواته ایناندقلری معلوم اولوب ، جنازه لرینی بر
چوق آینلرله دفن ایدرلر . آیین روحانیلرینی
اکثریا رؤسالی اجرا ایدوب ، آبریمه راهلری
بو قدر . قبائله منقسم اولوب ، هر قبیله تک کندی
رئیس و اوردر ؛ و اکثریا بئتلرله حرب وجدالده
بولوزلر . بمضربنک وقتیه انسان اتی بدکاری ده
سرویدر .

بو جزایرک جمله سی خط استوا ایله مدار
جزی آره سنده اولورق کره ارضک نصف جنو .
بیسنک اقالیم حاره سنده بولمقله ، عمومیت اوزره
هوالی صیقا قدر . احوال اراضی وسائر به متعاق
هر برطاقک اسم مخصوصنده تفصیلات برلشدر .
آورویا دولتری بو صوک زمانلرده ملانسیا به
داخل اولوب ، فرانسه یکی قالدونه یی ضبط ، و یکی
هر بیده جزایرینی ده استقبال ایچون تأمین ایش
وانکاتره فیجی جزایرینی و یکی کینه تک شرق جنوی
قسمی استلاک ایشلدر . فلنک اسکیدن یکی کینه تک
نصف غریسنه مالکدر . نهایت آلمانیا دولتی دخی
یکی کینه تک شمال شرقی قسمیه یکی برتانیه وسالومون
جزایرینه حاکم اولوب ، اوجهتن توسیع مستملکات
ایتمکده در . برولستان وقتولیک میسیوزلری
ملانسیا اهالیسنی خرسنیان ایتمک چالیشقده ایسه .
لرده ، شمعی به قدر یک آز نمره استحصال ایدوب ،
حتی ایچلرندن صورنا خرسنیاننی قبول ایدلر دخی
اسکی اعتقادلرندن واز یکه میورلر . هر خاننی شیئه
بری طرفندن (تاو) نامی ویرایرسه ، اوکا موقتاً
بو نام اوستندن رفع اولنجیه قدر عبادت و حرمت

اولمق عادتی آسترالیه لیلرله ملانسیا لیلرله جاری
بر طادتر .

ملائی } آسیانک منتهای جنوبیه
{ جزایرینه و بحر محیط کبیر و هندیه

جزایر بعیده سنده منشر بیوک برات اولوب ،
بعض علای بشر طرفندن نوع بشرک آبریمه بر
عرقی حد اولمشدر . حقیقه کندیلرینه مخصوص
رنگ و سیمالری اولوب ، آنجق بعض محققین عندنده
مغول عریقه هندولرک اختلاط و امتزاجندن محصل
ایتمشدر . ملایلرک وطن اصیللری هند چینیک
جنوب شرقی جهتی اولوب ، اورادن سوماتره ،
جاوه ، بورنیو وسائر او جوارده کی جزایره وبعده
ملاقه شبه جزیره سنه و فیلیپینه ، فورموزه آطلرینه
ونا بحر محیط معتدلاک منتهای شرق و جنوبیه
و مداغسقار جزیره سنه قدر یایلشدرود .

ملایلر قیصه جه بوبلی ، صاریمراق اسم بکزی ،
باصیق برونلی ، قانچمه طودافلی ، چیقیق یناقلی ،
سیرک و سیاه صقاللی ، چوق و دیک صاجلی آدملر
اولوب ، یک ذکی ، مونس ، صنایع ومدنیته وهلی .
الخصوص کبجیلکه زیاده سیله مستمد آدملر در .
بعض آوروپالیر کندیلرینی یک فورقونج قورصان
وغدار صورتنده کورتمک ایستملر سده ،
ایچارنده یاشامش آدملرک شهادتیه مثبتدر ، که
کندیاری نهایت درجه ده نازک ولین الطبع آدملر
اولوب ، آنجق حسن معاملرینه مقابله بالثل کور .
مدکاری وقت ، بالطبع حیثیت و عزت نفسلرینه
طوقنوب ، طبعاً یک جسور دخی اولدقارندن ،
کندیلرینی صابدریمه مقتدر اولدقلرینی اثبات
ایدلر .

قدیمآ کندیلرینه مخصوص بر دینه متدین
اولوب ، جن و بربرله وتاسخ ارواحه معتقد ایدیلر .
بعض طاغلرده وحشی حالده قالاتاری ایوم او
اعتقادده بولنیورلر . بعده هندستاندن (براهما)
ودها سکره سرندییدن (بودا) مذهبی ملایلرک
ایچنه نفوذ ایتمشدی . بودا مذهبی تحتنده ایکن ،
جاوه ده وسائر بعض جزایر ده برطاقم بیوک وشوکت
وشکوه مالک ملایی دولتری شکل ایتمشدی .
اسکیدن بری عرب بحر یونی ملایلرک ایچنه دین
اسلامی ادخال ایش اولدلاری حالده ، طقوزنجی

قرن هجری اواسطه دین اسلام ادیان سائرمه غایه چاهرق، سوماتره و جاوه وسائر جزایر بیهوک و فوئتی دول اسلامیہ ظہور ایش؛ و بودا دینندہ قلان بعض اوفق قومار برطرفہ چکیابوب، مسلمان اولان ملایار ایسه دی اسلامک کنڈیلرینہ و ردیکی شوق وغیرت جدیدہ ایلہ، بحر محیطک هر طرفہ یابیلہرق، جزایر کبیرہ مک بتون سواحلی وقابل ذرع وهران برلینی ضبط ایش؛ وطاغارہ چکیان وحشیاری دخی تدریجاً دائرہ اسلام وانسیته آمانہ باشلامشرددر. بو انتشارلرندہ ملایار جزایر مذکورہدہ بولدقاری اجناس مختلفہ ایلہ قاریشہرق، شمڈیکی حادہ، برچوق اقوامہ منقسم بولنیورلر ایسہدہ، جلمہسی برسائلہ متکام وبرنوع اخلاقہ مختلفدرلر. یالکز بودا مذہبنده قالمش اولان جزئی برطاشہلری ہنددن مأخوذ برخط مخصوص استعمال ایدوب، سائر ملائیرک جلمہسی لسائیرینی خط عربی ایلہ تحریر ایدبورار؛ ولسائرنندہ مکمل ادبیاتلری و برخیلی کتب تاریخیہ و ادیبہلری وکنڈیلرینہ مخصوص برطرزہدہ شمارلہ منظومہلری وارددر. آنجیق مطبوعاجہ ہنوز ہندستان مسلمانلری کچی ترقیاتہ نائل اولہ مامشرددر. بولندقلری مالاکاک اکثری بوگونکی کوندہ فلنڈکیلیرک مستمکانندین ایسہدہ، فلنڈکیلیر یالکز تجارتی نحت انحصارلرینہ آلفلہ فعات ایدوب، هر طرفہ ملایلیرک کنڈی حا کلری و حکومت اسلامیہلری وارددر. آنجیق بو حکومتلر کوچک و متفرق بولدقلرندن، حکم و اقتدارلری محدوددر. مع هذا اورارہ مدینیک نشری وطاغارہ کی وحشیاک کوندن کونہ دائرہ مدینہ ادخالی نجارتارندن بشقہ برشہ دوشونین مدنی آورو یالیرک دکل، بالکہ ملایی مسلمانلرینک ہمتی ومدنیت اسلامیہ مک نفوذی سایہسندہدر.

بتون ملایلیرکنڈیلرینک مدنیتہ تابع اولان دیگر بعض اقوام قلیلہ ایلہ برابر ۳۳ ملیون قدر تخمین اولنیور.

ملائی } شبہ جزیرہسی (Presqu'île Ma-laise)
 (laise) ملاقہ شبہ جزیرہ سنک نام
 دیگر بیدر. [ملاقہ، مادہ سنہ مراجعت بیورلہ].
 ملائیہ } یاخود مالسیا (Malaisie) آسیا
 قطعہ سنک جنوب شرق جہتندہ

بحر محیط ہندی ایلہ بحر محیط کبیر آرمہ لندہ واقع بر طاقم جزایر کبیرہ و صیرہ نک ہیٹ مجموعہ سنہ و بریلن اسم اولوب، بونلری جغرافیہ و نک بعضی اوقیانیا دن حد ابتدکاری حادہ، بمشلی دہ آسیا قطعہ سنہ ملحقی حد ایدوب، حتی آسیا جزایر مجتمہسی (Archipel Asiatique) نسیمہ ایشکندہ درلر. (ملائیہ) اسمی ایسہ باشلیجہ واک متدن اھالیسی اولان (ملائی) جنڈیتہ نسبتلہدر. بو جزایر آسیا ایلہ آسترالیہ قطعہ لری آرمہسندہ واقع اولوب، ہلہ برطاقی آسیاتک ملانہ شبہ جزیرہ سیلہ آسترالیہ نک منٹہای شمالیسی آرمہسندہ اولہ برصرہ تشکیل ایدبور، کہ آرمہ لندہ ایکی بحر محیطک اختلاطنہ یول و برن برقاچ بوغاز اولسہ ابدی، بو ایکی قطعہ آرمہسندہ آسرقای شمالی و جنوبی آرمہسندہ کی آسرقای وسطی برزخی کچی بر بزخ اولہ جقدی. بو صرہ بی تشکیل ایدن سوماترہ و جاوہ ایلہ جاوہ نک شرقندہ بر دیزی تشکیل ایدن آملہ لدر. دیگر ملائیہ جزایری ایسہ بو صرہ نک شرق طرفندہ آسیاتک آنتیلری حکمنندہدر. بونلرک دہ اک بیورکاری بورنو و سلب ایلہ فیلیپینہ جزایر بیدر. اک غربی نقطہ لری اولان سوماترہ نک منٹہای شمالی غربی گوشہسی ۵۵° ۹۲'، واک شرق نقطہ لری اولان (سرام) جزیرہ سنک منٹہای شرقیسی ۴۰° ۱۲۸' طول شرقیدہ واقعددر. عرضاً ۲۰° عرض شمالیدن ۱۱° عرض جنوبی بہ قدر تمتد اولور؛ و بو وجہلہ خط استوا اوسترلرندن پکوب، جلمہسی اقالیم حارہ ایچندہ بولنیورلر. شمالہ درجہ مذکورہ بہ قدر چینان یالکز فیلیپینہ جزایری اولوب، ہیٹ مجموعہ نک قسم اعظمی خط استوائک جنوبندہدر. ہیٹ مجموعہ لری بر منٹک تشکیل ایدر، کہ بر و بحری برآکندہ آورو یانک اوج ربعمہ مساویدر. یالکز قرہ جہتک یعنی آملہ لک مجموعاً مساحہ سطحیسی ۲۱۸۰۰۰ مربع کیلومتہ اولوب، تقریباً ۳۱ ملیون اھالی ایلہ مسکونددر. آنجیق ایچ طرفلرینک مقدار اھالیسی پک تخمینیدر. مفردانی بروجہ آتیدر:

جزایر	مربع کیلومتہ	نفوس
(خط استوائک شمالندہ)		
فیلیپینہ و سولو جزایری	۲۹۱ ۴۴۸	۷۴۵۰ ۰۰۰

جزایر	مربع کیلومتره	نفوس
(خط استوائک آلتندہ)		
سوماترہ و جزایر صغیرہ ملحقہ سی	٤٤٢ ٤٣٠	٢ ٠٠٠ ٠٠٠
بورٹو و ملحقاتی	٧٤٨ ٦٩٠	١ ٧٥٨ ٠٠٠
سلب و ملحقاتی	١٧٢ ٨٤٨	٤٧٣ ٩٦٣
ملوک جزایری	١١١ ٢٢١	٣٧١ ٠٠٠
جاوہ مع مادورہ و ساثرہ	١٣٤ ٦٠٧	١٦ ٨٩١ ٠٦٨
بانقہ	١٣ ٠٥٠	٦١ ٢٦٩
بیلیتون	٦ ٥٥٢	٢٥ ٠٠٠
جاوہ دن تیمورہ قدر اولان جزایر	٩٧ ٥٩٢	٢ ١١٠ ٣٣٠
جمعا	٢ ٠١٨ ٢٣٨	٣١ ١٤٠ ٦٣٠

بو جزایر باشلیجه اوج طاقتہ تقسیم اولن بیلیر: برنجیسی سوماترہ دن تیمورہ قدر، بو قاریده تعریف اولندیغی اوزرہ، آسیا ایله آسترالیه آره سننده برصره تشکیل ابدن سوماترہ، جاوہ، مادورہ، بالی، لومبوق، سمباوہ، فلورس، سونبما، تیمور جزایری و بونلرک اطرافندہ بولنان برچوق جزایر صغیرہ؛ ایکنجیسی اورتدہ بولنان بورٹو و سلب جزیرلریله ملوک جزایری یعنی جیلولو، میسوت، سرام، بوٹرو، سوٹله آطلری و بونلرک آره لرنده برچوق جزائر صغیرہ؛ اوچنجی طاقتدہ شمالدہ بولنان فیلیپینہ جزایریدر. بو جزایر کثیرہ آره لرنده برچوق کرفنتلی و طولاشیقلی بوغازلر بولنیور، که اکر او دکنیزار سکونترلیله و آفتیلرینک اطراد و انتظامیله مشهور اولیه ابدی، سیر سفات حقتدہ پک مخاطرہ لی اوله بیلردی. بو جزائرک آره لرینہ شرق شمالیدن بحر محیط معتدل و جنوب غریبدن بحر محیط هندی صولری کیروب، برنجیسنه ملحق اولان چین دکنزی فیلیپینہ ایله بورٹو و سوماترہ آره لرینہ کیردیکی کبی، صرف داخلی اوله رق درت دکنز دخی تحصیل ابدبور: برنجیسی جاوہ ایله بورٹو آره سنندہ کی جاوہ دکنزی، ایکنجیسی سونده جزا-ئیرینک اک شرقی لریله ملوک جزایری و سلب جزیرہ کبیرہ سی آره لرنده کی باندہ دکنزی، اوچنجیسی سلب ایله بورٹو و فیلیپینہ جزایری آره لرنده کی سلب دکنزی، دردنجیسی ده بورٹو ایله فیلیپینہ جزایری آره سنندہ کی سولو (یاخود جولو) دکنزیدر، که سلب دکنزیدن (جولو) جزائر صغیرہ سیله ایرلشدر. ملائیه جزایری خط استوائک آلتندہ و قربندہ بولنوب، اطرافلرنده بولنان دکنزلرک صبحاق صولری

تبخیر اتمکله، هر خاننی روزکار اسسه، یاغور یاغدیردیفندن، هواری صبحاق و رطیب اولوب، نباتات و محصولات کثرتجه کره ارضک برنجی یزیدر. کره ارضک دیگر هیچ بر برنده بو قدر چوق و بو قدر بوکسک اورمانلر، بو قدر ایری یا پراقلی و کمره اوتار، بو قدر پارلاق چیچک و بو قدر لذیذ میوه لر اولماز. بو جزایردن برینک کندی حالنده براغلیش و انسان الی کورمه مش هر خاننی پارچه برینک هیئتله آروویاه نقلی ممکن اولسه، خزینهلر صرفیله وجوده کله میه جک بر نباتات باغچه سی تشکیل ایدہ بیلر. بو جزایرک ایشلمه مش اولان خالی پرلری کابللا اورمانارله مستور او-لوب، یا لکز تیمور جزیرہ سیله جزیرہ مذکورہ ایله جاوہ آره سننده واقع سونده جزایرینک مائله جنوبی لریته سنه تک ثنائی مدنجه اسن جنوب شرقی روزکاری آسترالیه تک قبزغین چوللارندن کله رک، یا بس و محرق اولدیفندن، جزائر مذکورہ تک او مائله سی جیلا قدر. آنجق حرارت و رطوبتک کثرتی بر بره کلنجه، انسانک صحنته پکده نافع اوله میه جتی بر حال تولید ایدر.

بو جزائرہ مخصوص احوالک اک مهمارندن بری ده برکانلرینک کثرتیدر. سوماترہ تک براوجندن تیمور جزیرہ سنه دک بر دیزی تشکیل ابدن جزائرده برصره برکانلر بولنوب، مذکور تیمور جزیرہ سنندن برکانلر صره سی شماله طوغری دونه رک، فیلیپینہ جزائرینک منتهای شمالنه قدر چیقار؛ و بو وجهله ٨٠٠٠ کیلومتره دن اوزون بر نصف دائره تشکیل ایدر، که بو نصف دائره عظیمه ٦٠ قدر الیوم آتش افشان و بوزلرجه سونمش برکانلری حاوی اولوب، بو صره به قریب برلرک اراضیسی کامللا اراضی برکانیه دن عبارتدر، و زلزله لری پک صیق و پک شدتیدر. بتون ملائیه جزائرندن اک بوکسک طاغاری حاوی اولانی سوماترہ اولوب، اوراده ٤٠٠٠ متره می مجاوز ارتفاعارده طاغلر وارددر. جاوهده (سمیرو) طاغی دخی ٣٧٥٠ متره ارتفاعنده در.

بو جزائرده علم الارضه تعلق ایدر هر یب برحال مشاهده اولنور، که اوده تحت البحر بری آسیادن و دبکری آسترالیادن کله رک متمد اولان ابکی

یابه‌نك جزائرک نباتات و حیواناته اولان تأثیریدر .
آسیادن‌کن یابه جاوه‌نك منتهای شرقه و بورنئوئك
شرق طرفه قدرکلوب، فیلیپینه جزائرینه طوغری ده
ایکی قول اوزانیور . آسترالیه‌دن کن یابه ایسه
یکی کینه یه بو جزیره ابله نیورجزیره سی آره‌سنده کی
آله‌له قدر ممتد اولور . بو ایکی تحت‌البحر یابه‌نك
آره‌سنده دیکزیک درین اولوب، نیور و سونده
ایله سلب و ملوک جزائر ی اودرین قیودن جیتمش
اراضی برکایه‌دن عبارتده امدی آسیایه مربوط
اولان یابه اوزرنده کی جزائرک نباتات و حیواناتی
آسیا قطعه‌سنگ نباتات و حیواناته، و آسترالیه یه
مربوط اولان یابه اوزرنده بولنان جزائرک نباتات
و حیواناتی آسترالیانك کیلرینه تابع و مشابهدر .
آره‌ده کی خط فاصله بولنان جزائر ایسه نباتات
و حیوانانجه، قریترینه و روزکار و آفتنك استقامتیه
کوره، قطبیدن برینه ویا دیکرینه تابع بولنورل .
آسیایه تابع اولان جزائر مذکوره‌ده فیل، کرکدان،
بیانی منده، نسناس، میمون، صیغیر، قیون، آت
وسائر حیوانات معروفه بولندیفی حالده، آسترالیه یه
تابع بولنانلرده بولنك هیچ برندن اثر کورلوب،
چارپالردن معهود قانق-وروا انواعی و طیور ایله
ذوات الندی بیننده اولان بعض حیوانات غریبه
بولنیور . مثلا بورنئو ایله یکی کینه آره‌سنده اقلیم
وهواجه هیچ بفرق اولدیفی حالده، حیوانانجه بو
درجه‌ده فرق بولمنی مجرد تحت‌البحر برنك آسیایه
و دیکرینك آسترالیایه مربوط بولمنسیدر . شبهه
قالیور، که بر کون مذکور یابه‌له سطح ماه‌دن
خارج بولنوب، جزائر مذکوره‌دن بر طاقی آسیایه
و بر طاقی آسترالیایه مربوط بولمنش؛ و بو فرق
او وقلردن قائلشدر .

ملائیه جزائر ی ایکی جنس اهالی ایله مسکوندر:
بری جزائرک اهالی اصلیه قدیمه سی اولدیفی حالده،
الیوم بالکزیبوك جزائرک ایچ طرفلرینه منحصر
قالوب، کیسه‌نك پناشمیه جنی صرب و بوسك
طاغله اولرمانلرک ایچنده وحشیانه بحال استقلالده
پاشامقده‌درل . بولنر سومازده (بانان)، بورنئوده
(دایاق)، لوسونده (تاغال)، مینه‌ناژده (پسایا)،
و سائر جزائرده سائر اسمله معروف اولوب،
سویلدکاری لسانلر بیننده آز چوق فرق وار

ایسه‌ده، جمله‌سنگ برجسته منسوب بولندقلری
سیما و اخلاق و عادانجه اولان مشابه‌تلردن آکلا
شیلور . حتی بولنك بحر محیط کبیرک تا اورنهلرینه
قدر طاغنیق اولان بولینسیا جزائرک اهالیسه
دخی مشابهت و مناسبتلری واردر . بولنر، او
عرضلرده یاشادقلری حالده، تمامیه بیاض بکزیلی،
دوز و اینجه و بعضاًده بر آرز غاغا برونلی، اینجه
و دوز صاجلی، صیق صقالی و بیقلی، متناسب
الاهضا و تمامیه عرق قافقاسی بی آکدیر کوزل
آدملردر . جنس دیکر ایسه بو کونکی کونده
هر طرفه اکثریت مطلقه بی فراشم اولان
ملایلردر، که جزائر صغیره‌نك هر طرفی و جزائر
کبیره‌نك سواحله باصیله بیلن برلخی ضبط ایدوب،
کنندیلری مسلم اولدقجه مدنی آدملا اولغله تجارت
و صنایع وزراحتی ضبط ایش؛ و اهالی قسعه طاغله
و اورمانله چکیلوب، حیوان کبی پاشامق مجبور
اولشلردر . مع هذا دائماً بویه آری قالیوب،
ملایلر اهالی قدیمه بی دخی دائره مدینت و اسلامیه
ادخاله چالشمقن خالی قالدقلردن، اولنك دخی
چوغی دین اسلامی قبول ایله، ملایلره قاریشمش؛
و کوندن کونه بولندقلری حالت وحشیق تزکه،
ملایلرک جمعیتنه داخل اولغه باشلامشلردر .
ملایلر حقنده بوقاریده « ملای » ماده‌سنده
تفصیلات وریلدیکندن، بوراده تکرارینه لزوم
اولیوب، بالکز اقوام اصلیه مذکوره‌نك ذاتا اهمیتی
اولدیفی حالده، کوندن کونه دخی قبول اسلام ایله
ملایلره قاریشمقده اوللرینه بناء، شورا حقه
یازمقده اولدیغمز جزائرک صرف ملای مسلمانلریله
مسکون ممالک اسلامیه‌دن معدود بولندقلرینی،
و آنجق بولندقلری خواب غفلتدن اویانمقده محتاج
اولدقلرینی تذکارله اکتفا ایدرز .

ملبورن (Melbourne) آسترالیانك
ملبورن } جنوب شرقی قسمنده کاشن
و قشوریه مسجرینك مرکزی بر شهر اولوب،
مملکتک ساحل جنوبیسنده بولنان (پورت فیلیپ)
نام بیوک فویک منتهای شمالیسنده و (باره یاره)
نهرینك منصبنده اولرق ۳۷° ۵۳' ۴۹" عرض
جنوبی ایله ۲۸° ۳۸' ۱۴۲" طول شرقیه واقعدر .
جسیم و کوزل بر شهر اولوب، ۴۳۸۹۵۵ اهالیسی،

پك دلنشین موقع و منظره‌سی، سطرنج‌واری دوز
 و آئینش سواقاقرلی، متعدد باغچه‌لیله کوچک
 اورمانلری، جسم و مصنع بر پارلمتو دائره‌سیله
 ساثر اینیه رسمیه‌سی، دار الفنونی، تاریخ طبیعی
 نمونه‌خانه لرینی دخی حاوی بیوک موزه‌سی، ۱۱۲۰۰۰
 جلد کتابی و بر چوق رسم ولوچه وساثر آثاری
 حاوی واسع کنجخانه‌سی، رصدخانه‌سی، نباتات
 باغچه‌سی، ضربخانه‌سی، بیوک و مصنع دائره‌سی بده‌سی،
 درت بیوک تیاتروی، دائمی بر سرکیسی، متعدد
 بازار محلری، اوج خسته‌خانه‌سی، کورلره مخصوص
 بر دار العجزه‌سی، بری پرونتانلره و دیگر
 قوتلیکله مخصوص ایکی کلیسای، متعدد مکاتب
 اعداده و ورشده و ابتدایه‌سی وارد. ملبورنده
 صنایع و تجارت دخی پك ایلری اولوب، ۱۸۸۱
 سنه‌سی استاتستیقه کوره، شهر داخلنده او تاربخده
 ۲۴۶۹ قاریقه بولنهرق، ایچارنده ۳۸۱۴۱ عمله
 چالیشیر، و سنوی ۳۳۴۶ میلیون فرانق قیمتنده
 معمولات چیقار ایدی. او وقتدن بری بومقدار لک
 قضاغ درجه‌سند آرمش اوله جفی شهه سزدر.
 لیمانی پك ایشك اولدقدن بشقه، ایکنجی درجه
 جسامنده بولنان کیلر نهرک ایچنه دخی دخول
 ابدوب، شهرک ریختلرینه بناشیرلر. نهرک تمیق
 و توسیمیله بیوک کیلری دخی استیعاب ایده‌جک حاله
 وضعی دخی دردستدر. اخراجات سنوبه‌سی ۴۰۰
 و ادخالاتی ۳۶۵ میلیون فرانق راده‌لنده در.
 سفان اعماله مخصوص حوض و دستکاهلری ده
 چوق اولوب، آنجیق تعمیراتله اشتغال اولندیفندن،
 یکیدن انشاتی چوق دکدر. شهرک سواقاقرلی
 ۳۳ متره کینیشلکنده اولوب، عمومی باغچه‌لیله
 میدانلری ده چوق اولدیفندن، شهر پك واسمدر.
 اطرافنده برچوق یازاق کویلر و باغچه و کوشکر
 دخی اولوب، دمر بول و تراموای اوومیدوسله
 ایشلنیر. دنیاده ملبورن قدر اهالیسی خوش یاشار
 ممالک تصور اولنه میوب، اکثر عمله‌تک دخی
 کندیلرینه مخصوص خانهلری و باغچه‌لی و مفرح
 صیفیلری وارد. ملبورندن بر قاج دمر بول خطی
 آریلوب، ایچری به طوغری و بری (سیدنی) .
 کیدر.

ساز فرانسیسعودن صکره، کره ارضک اک

یکی شهری اولوب، ۱۸۰۲ ده پورت فیلیپ قوبی
 کشف اولمش، ۱۸۲۱ ده ایلك مهاجرین قافله‌سی
 اورابه بناشمش، و ۱۸۳۵ ده اوراده بر قصبه
 تأسیسنه قرار و بریلوب، ابتدا موقعنک اسمیله
 (دوتیغاله)، بده (ویلیامستون) و نهایت باش
 وکیلک اسمیله (ملبورن) تسمیه اولمشدی. بواسمی
 آلدیفنده بر قاج قلبدن عبارت ایدی. آلمش
 سنه ظرفنده نه حاله کلشدر!

مُلْتان } (یاخود مولتان) هندستانک پنجاب
 ۱۵۰ کیلومتره لاهورک ۳۱۰ کیلومتره

جنوب غریسنده و دهلینک ۵۸۲ کیلومتره غرب
 شمالیسنده و سند ابرماغنه تابع (چین آب) نهری
 ساحل یسارندن ۷ کیلومتره لک مسافنده اولهرق
 ۱۲° ۳۰' عرض شمالی ایله ۴۵° ۱۰' طول
 شرقیده و لاهور دن کراچی به کیدن دمر بول خطی
 اوزرنده ایلك مرکزی بر شهر اولوب، ۳۸۹۵۰-سی
 مسلم اولق اوزره، ۵۷۹۰۰ اهالیسی، بیوک بر
 چارشیمی، برقله‌سی، اخیراً هدم اولمش سورلری،
 طار و طولاشیقلی و چوغنی چیقماز سواقاقرلی
 وارد. وقتیه شمسک عبادتنه مخصوص جسم بر
 معبدی وار ایدی، که اوزرکزب طرفندن جامع
 شریفه تحویل اولنهرق، سخیلر طرفندن چخانه
 اتخاذا اولمنه، ۱۸۴۹ محاصره‌سند آتش آله‌رق،
 قربنده بولمش اولان (ویشنو) معبدینی دخی
 برهوا ایشمدر. یا قوت حموی بومعبدی و ایچنده کی
 صنمی تعریف ایدبور. ملتان پنجابک مرکز مجاری
 اولوب، چین آب اوزرنده کی (شیرشاه) اسکله‌سندن
 کراچی به و اورادن آروپا به خیلی مقدار شکر،
 باموق، چبوت، بوک و اییک ایلیک وساثره اخراج
 ایدر. بوشهر پك قدیم اولوب، بظلیوسک جغرافیه.
 سنده (قاسیره) اسمیله مذکوردر. تا دولت
 اموبه زماننده ممالک اسلامیه به الحاق اولنهرق،
 او وقتدن بری اکثریا مستقل بر حکومت اسلامیه تک
 مرکزی بولمشدر. اک صکره سخیلرک ضبطنه
 کچوب، بولر برخیلی وقتده اومتدن صکره، ۱۸۴۹
 تاربخنده انکبزلره تسلیم ایشلدر.

— ملتان ایالتی پنجابک منقسم بولنبدنی ۱۰
 ایالتک بری اولوب، شمالاً در اسماعیل خان،
 شاهپور، دراجات و روالپندی، شرقاً لاهور،

جنوباً پهاوایور، غرباً دخی در غازیخان ابانلربله محدود اولدینی حالدہ، مساحتہ سطحیہ سی ۵۲۵۶۰ مربع کیلومترہ و اہالیسی ۱۷۱۲۳۹۴ کشتی او۔ لوب، اوج ربعدن زیادہ سی مسلدرد۔ غرباً سند و جنوباً اوکا تابع ستیج بحر لبلہ محدود اولوب، ینہ سندہ دوکیان جیناب نہری دہ ایاتی شمالدن جنوبہ شق ابدرد؛ وصولدن جلام وراوی نہر لرخی دخی آلبر۔ بو وجہلہ میاہ جارہ سی جوق اولوب، انہارک بحر الینہ قریب اولان پرلی جدوالرلہ اروا وزرع اولہرق، کایتلی بغدادی، آریہ، داری و سائر حبوباتلہ تونون، شکر قامشی، چیویت، برنج و میوہ و سبزہ لک انواعی حاصل اولور۔ صوآلتندہ بولنیمیان پرلدہ دخی باغوردن صکرہ اوزون برطاقم اولر یتوب، کایتلی قیون سرریرلی رعی اولور؛ وک جوق یاغ و بیاغی جیقار۔

ملتزم { کتبہ شریفہ تک حنجر اسود ابلہ قیو آرمہ سندہ کی محلی اولوب، وسعی ۴ زراہدر۔ مدعی و متموذ دخی دینور۔

ملتس { مولوی محمد مہدی) هندستان
آباددہ نشأت ایش؛ و برمدت انکیلزک خدمتندہ بولنوب، اواخر عمرندہ اختیار عزت ایش ابدی۔ شویت جملہ اشعارندرد:

شب ملتس از روز غم بیکسی من
تھا غم جاتان چو شمی بسرہ سوخت

ملتسین { ونام دیگرلہ سراپٹین) مغربدہ
ظہور ابدن دول اسلامیہ تک اک
بیوکارندن اولوب، ۴۰؛ ناریخلردن ۵۰ ناریخنہ دک پوز سنہ بہ قریب مدت مغرب اقصی واندلسدہ حکومت سورمشدر۔ مؤسسلری مغرب اقصانک جنوب جہتندہ کی صحرائ کبیر قمتندہ ساکن قبائل پر بردن اولوب، کندیلری اوجہت بررلرنک عادی اوزرہ بوزرخی صاردلرندن ، (ملتسین) اسمیلہ شہرت بولمشلردرد۔ اوائل ظہورلرندہ رؤسسلری مغربدہ (سراپط) دینان کرورہ درویشاندن اولغلہ، (سراپٹین) اسمیلہ دخی معروفدرلر۔ اوقباتلہ تعلیم دین ایچون قیروانک اوزمان قطبی بولنان ابو عمران الفارسی جاپندن مأمور اولان عبادتہ بن یاسین اسمندہ علاندن بر ذات تعلیم و ارشادی کبیرہ دک

دہوتہ تحویل ابلہ ، اہل اسلامی اتفاق و اتحادہ دہوت ایشکہ باشلابوب، آتحتی قبیلہ مذکورہ طرفندن طرد اولغلہ، رؤسادن کندیسنک تلامذہ سی صرہ سنہ یکمش اولان یحیی بن عمر و برادری ابوبکری بالاسنتخاب برز اوہ بہ یکمش، و بوسیبلہ سراپٹین اسمیلہ شہرت بولمشلردرد۔ سریدلری جو۔ خالنجہ مرقوم یحیی بن عمرک قیادتیلہ قبائل مشرکین اوزرینہ عسکر سوق اولنہرق، صحرائ کبیردہ نصر اسلام اولغلندہ ایکن ، او وقتکی حکومتلرک حالت تشقت و تذبذبندن یزار اولان سلیمانہ ودرہ و سوس و سائر بلاد مغرب دخاک ایشکہ، برر بر ضبط اولنہرق، ۴۴۵ ناریخنندہ دادنا بر دوک تشکل ایش؛ واصل مؤسس اولوب آتحتی حکومتہ طالب اولیان عبداللہ بن یاسین بر عیارہدہ شہید اولدینی کبی، رأس حکومتہ یکمش اولان مرقوم یحیی دخی ۴۴۷ ناریخنندہ وفات ابدوب، برینہ برادری ابوبکر یکمش ابدی۔ بو ذات مغرب اقتصادہ عمزادہ سی یوسف بن تاشغینی توکیل ابدوب، کندیس سی صحرائ کبیری شق ابلہ سودانہ داخل اولہرق، اورالردہ نصر اسلاملہ اوغراشمغہ باشلامش؛ و بوبولدہ پک بیوک خدمتلرہ موفق اولدقدن صکرہ، ۴۷۸ دہ وفات ایشدر۔ یوسف بن تاشغینہ کلنجہ، بو ذات حقیقہ فوق العادہ جسور و طافل و مدبر اولوب، وکالتی زمانندہ مغرب اقصانک ہر طرفنی ضبط ابلہ بد ادارہ سنہ آیش؛ و وارث تخت اولدقدہ، مراکش شہرینی دخی تأسیس، و پایخت انحاز ابدہ رک، کایتلی و منتخب بر اردو ترتیب ایش؛ و امیر المسلمین عنوانی آیش ابدی۔ او صرہدہ اندلس دخی ملوک اموہدن صکرہ ظہور ایش اولان طوائف ملوک بینندہ منتقم و متفرق بر حالدہ بولغلہ، خرسیتیان دولتلیری فرصت بولہرق، نجاوزاتندہ بولندقلرندن، اشیبیلہ صاحبی محمد بن عباد المعتمدک واقع اولان استمدادی اوزرینہ، ۴۷۹ دہ یوسف بن تاشغین مکمل بر اردو ابلہ اسپانیہ بہ یکجوب، ذلاقہ مظفریت عظیمہ سنہ ناملینتہ، اسپانیوللری کلیا منہزم و پریشان ابتدکن صکرہ، محافظہ حدود ایچون بر خیلی عسکر برافہرق، مراکشہ عودت ایشیدی۔ ۴۸۱ دہ ثانیاً دہوت اولنہرق، اندلسہ مرورندہ، طوائف ملوک بینندہ کی

اختلافاتك منازلته منجر اولسيه ، بو حال ابله موفقت ممكن اوله ميه جفني لاقيله آكلاد بنگندن ، اندلسي ابتدا كندى بد اقتدارينه آلوب ده صكره دشمنله مقابله اتمك فكر و نيتيله ، فرصت بكمك اوزره ، آفريقا به عودت اتمش ؛ و چوق كچمه دن وسيله بولوب ، عسكروسوقيله ، برر بر طوائف ملوكك وجوديني قالد بمرق ، و بونلردن بمضنك اتفاق اتمش اولد قلى خرسيتان دولتريني مغلوب ابدرك ، بتون اندلسي تحت اداره سنه آلمش ؛ و اسپانيه ده حكومت اسلاميه به يكيدن قوت قزان بمرمشيدى . ٤٩٦ ده بالذات اندلسه عزيمتله ، قرطبه ده اوغلى على بن تاشفيني رسماً ولى عهد طابند بوردق دن صكره ، اندلسه و كيل براهق ، سرا كشه عودت و ٥٠٠ تاربخنده وفات اتمشدر . خلفي مشاراليه على بن تاشفين دخی جسور بر حكمدار ابدیسه ده ، على العموم ملتمین ملوك و امرا سنك استعمال ابتكاری شدت و اجرا ابتكاری مظالمدن كرك مغرب اقصی و كرك اندلس اهالیسی بیزار اولغله ، بونك زمانده هر ايكی جهتمه آثار ناخشنودی و عصیان ظهور ابدرك ، مغربده محمد بن تومرت المهدي اسمنده علان بری ظهور ابله ، خانی ملتمین علمنه تشویق اتمكه باشلا . مش ؛ و كندیسنه بر جوق خاق تابع اولوب ، براق محاربه قزانغله ، موحدین دولتلك اساسنی وضع اتمش ؛ و خلفی عبد المؤمن موفقتده دوام ابدوب ، على بن تاشفين براق مغلوبته دوچار اولمش ؛ و اندلس ممالکی دخی برر برر حكمندن چيتمش ؛ و نهایت ٥٣٩ تاربخنده تلسانده كلیاً مغلوب اولوب ، مهیا بولند برفینی سفاقتله اندلسك مره شهرینه كچكك اوزره ، وهران اسكاه سنه اتمكده ايكن ، راكب اولدینی استرله برابر بر اوچورومدن دوشوب تلف اولمش ؛ و بونك وفاتيله ملتمین دولتی ختام بولوب ، نوبت حكومت موحدینه كچمشدر .

ملتمین حکمدارانك اسامیسیله مبدأ حكومتلرنك نوارینخی بوجه آیدر:

یحیی بن عمر ٤٤٠
ابو بكر بن عمر ٤٤٧
یوسف بن تاشفين ٤٧٨
على بن یوسف ٥٠٠ الی ٥٤٩

ملده } یاخود ملته (Meleda, Melita)
آدراتیق دكیزنده آوستریانك دالمایچه ایالته ملخی آطه لردن اولوب ، راغوزه قضاسنه تابع راغوزه نك شمال غربیسنده اوله رق (سایونچولو) شبه جزیره سی قارشیسنده واقعدر . جنوب شرقیدن شمال غربی به سمتد طار و اوزون بر آطه اولوب ، شرق جنوبی گوشه سی ٢٠° ٤٢' ٤٢" عرض شمالی ابله ٢٢° ١٥' طول شرقیده واقعدر . بونی ٣٨ ووسطی اکی ٥ کیلومتره اولوب ، مساحت سطحیه سی ٩٣ مربع کیلومتره و اهالیسی ١٥٠٠ کشیدر . ٦ قره بی حاری اولوب ، بر ناحیه تشکیل ایدر . اراضیسی طاغلق اولوب ، بر جوق مغارملری ده واردر . محصولانی زیتون و اوزومه بر مقدار ذخیره دن عبارت اولوب ، ایلك قوزه سی و بال دخی جیقار .

ملطیه } (یاخود ملاطیه) مسموره المزیز
{ ولايتنده وخریوطك ٨٥ کیلومتره
غرب جنوبیسنده اوله رق فراته تابع طوقه صوبته دوکیان براق و كوزل بچایك اوزرنده سبخاق سرکزی بر شهر اولوب ، یاكز ٣١٣٠ یرمی و قسوری مسلم اولق اوزره ، ٣٠٠٠٠ اهالیسی ، ٥٠ قدر جامع و مسجدی ، ٦ مدرسه سی ، ١ رشديه و متعدد صیان ابله ارمینرله مخصوص براق مکتبی و قتلک میسیونرلرنه مخصوص جسم بر مکتبی ، براق کلیسای و متعدد تره زیارتگاهلری واردر . بوندن آلمش سنه اوله کلنجبه قدر اصل ملطیه شهری تمديکنك آت طرفنده ایوم (اسکی ملطیه) دینن موقعه اولوب ، شمديکی (یکی ملطیه) ایسه (آشپوزی) ناميله اونك صيفیه لرندن عبارت ابدی . اسکی ملطیه نك بونج نارله لری اورته سنده و باصیق بر برده بولنسیله ، اهالیسی ١٢٥٥ ده ، شهرک عسکرله عمو بولنسی سببیه ، بر قیش انجیوب ، صيفیه لرده قالغله ، بوکا آلیشوب ، اوتاربخدن اعتباراً ملطیه بی بسبتون ترکه ، چارشی و بازاری ده آشپوزی به نقل ابده رك ، بوکا ملطیه نامنی و برمشلردر ؛ و اسکی ملطیه خالی قالب ، خراب اولمشدر . بناء علیه یکی ملطیه نك خانلری ینه صيفیه حانده سیرک و باغ و باغچه لرله محاط اولوب ، شهرک محیط دائره سی نك و اسعدر . شهرک بر ساعت بو قاریسنده نبعان ایدن

مذکور نهر متمد و منتظم خرقره تقسیم اولته رق،
باغچه لرینی اروا ایتمکه، میوه لری وهی الحصوص
شفتالی، قایصی، الما، آرمود، قیزلینی وسائر اتاری
پک چوق و پک لذبدر. اوزوی ده پک ابری
دانی و لذبذ اولوب، خیلی مقداری قورودیلور، و پک
نغیس شراب پایلور. هراسی اطیف ایسه ده،
صولرینک آترتسندن برآر رطولتیلدر. قواق
آقاجلری ده چوق اولوب، خیلی کراسته قطع
اولور. اسکی ملطیه پک اسکی بر شهر اولوب،
۱۴۰ تاریخنده ابو جعفر منصور طرفندن روملردن
فتح، و عبدالوهاب بن ابراهیم امام معرفتیه اعمار
و توسیع اولمش؛ و بسمه تکرار روملرک ایینه
پکوب، نهایت سلجوقیلر طرفندن ثانیاً فتح ابدلش
ایدی.

— ملطیه قضاسی همنامی اولان سنجاغک
مرکز قضاسی اولوب، سنجاغک شمال شرقی قسمندن
عبارت اولمغه، شرقاً و شمالاً خربوت سنجاغیله،
غرباً آغچه طاغ، جنوباً دخی بی-نی و حصن منصور
و کاخته قنالرله محدوددر. ملطیه شهرله ۱۳۰
قربدن مرکب اولوب، ۴۴۹۰۶ اهالیسی واردر،
که بولردن ۴۸۹۰ ی جماعت ثلثیه منقسم ارمی
و قصوری مسلمدر. اهالی مسلمه سنک ۴۴۰۰ ی
کرد و قصوری ترکدر. [سائر احوالیجون ماده
آتییه مراجعت بیوریله.]

ملطیه { سنجاغی . معموره العزیز ولایتی
ترکب ایدن اوج سنجاغک بری
واک جنوب غربیسی اولوب، شمال شرقی جهتندن
خربوت سنجاغیله، شرقاً دیار بکر، جنوباً حلب، غرباً
بته حلب و سیواس ولایتلرله محدوددر. ۳۵°۳۰
ایله ۳۷°۳۷ عرض شمالی و ۲۸°۳۷ ایله ۵۵°۳۸
طول شرقی آرله لرندمه تمتد اولدینی حالده، مساحت
سطحیه سی ۱۴۶۰۰ مربع کیلومتره یعنی
۸۳۸۳۱۲۲ دونم اولوب، ۱۵۹۳۳۸۰۰
دوغی ارانی مزروعه دن، ۶۰۲۴۶۷۸ دونمی
طاغلق و خالی پرلردن، ۱۰۵۲۰۰۰ دونمی
اورماندن، ۷۴۰۰۰ دونمی ده چابر و سرعادن
عبارتدر. ملطیه، آغچه طاغ، بهستی، حصن منصور
و کاخته اعملرله ه قضایه منقسم و ۲۷ ناحیه ایله
۱۲۴۰ قریبینی حاویدر. اهالیسی ۲۱۶۲۸۰

کشی اولوب، ۱۶۲۰۰ ی جماعت ثلثیه منقسم
ارمنی و قصوری کاملاً مسلم اوله رق ۲۲۰۰۰ ی
کرد و باقیسی ترکدر. بونلر میاننده ۶۶۰۰۰ ی
قزباشدر. اراضیسی مارضه سی اولوب، علی الحصوص
غرب و جنوب جهتلرندمه بر طاقم بوکسک طاغلری
و آرله لرندمه کوزل و ادیلرله اووه لری واردر. میاه
جاریه سی چوق اولوب، فرات ابرماغی حدود شما.
ایسه سنک بر قسیمله شرق جنوبی حدودینی تشکیل
ایده رک، بتون سنجاغک صولرینی جمع ایدر. باشلیجه
اتاری شمال جهتنده کی قورو چای ایله طوقه صوبی
واوکا تابع سلطان صوبی و جنوب جهتنده بولانیق
واوکا تابع آق صو ایله کولک صو و سائر هدر.
طاوبراغنک قومه انباتیه سیله صولرینک اکثرینی ایله.
سندمه محصولاتی چوق اولوب، حبوبات و ذخایرک
و میوه و سبزلرک انواعیله نونون و سائر ه حاصل
اولورسه ده، طاقفه زراعت سرمایه سز لکنسندن
واسکاملرک بدمیله طرق و معبارک ققدانندن طولانی
احتیاجات داخله دن پک ده زیاده زرع اولتیوب،
اهالی بته فقیردر. اورمانلری کبان معدنی اغورندمه
بهورده اتلاف اولوب، پک آق قالمشدر. حیوانات
اهلیه سی و علی الحصوص قیونلری زیاده جه اولوب،
دری و بیاغیدن خیلی اخراجاتی واردر. [زیاده
معاومات ایچون «معموره العزیز» ماده سنه سرا-
جعت بیوریله.]

ملقون { مفریده بر قصبه اولدینی صراندین
تقللاً یا قوت حوی بیان ایدبور.
ملفی { (Melfi) ایثالیانک بوتیجه ایالتنده
کلی و بوتیجه نیک ۴۰ کیلومتره شمال غرب.
یسنده بر قصبه اولوب، ۱۲۶۶۰ اهالیسی و بعض
آثار عتیقه سی واردر.

ملقونیه { بلاد رومدن قونیه قریبندمه بر
قصبه اولدینی و یاننده کی طاغدن
دکرمن طاغلری چیتمغله، بو معنایی افاده ایدن
بو اسمله تسیمه اولدینی یا قوت حوی بیان ایدبور.
ملک { (Moloch) اسکی کنمانیلر یعنی فنیکه.
لیرله قارناجیلرک و صومیلرله موآیلرک
برمه بودی اولوب، بملک عینی اولدینی دخی سر بویدر.
هر حالده کنمانیون لساننده «حکمدار» دیمک
ایدی. انسان بدنی و اوکوز قنالی اوله رق نونجندن

شعر را كل می شمرد و انجمن را كلستان
ببل امشب تا سحر در آتش پروانه سوخت

ملك احمد پاشا { « احمد پاشا (ملك -) »
[ماده سنه مراجعت .]

ملك ارض { « الارض » اسكي كنهانويك
(Melkart) یعنی « ملك

یعنی فنیکه لیلرک معبود لرندن اولوب، ثروت و صنایع
و کبچیاكك سریدی عد اولنور، واك بیوك معبیدی
صورده بولنوردی. شمسن کنیاه اولوب، معبدنه
دائمی صورنده آتش بناردی. مالطده، قادسده
و قارتاجده دخی معبدلری وار ابدی.

ملك حاجی کرای { « حاجی کرای خان
(ملك -) » ماده -

سنه مراجعت بیورله .]

ملكشاه { « ابو الفتح جلال الدین -)
{ ابرنده حكومت سورن ملوك

سلجوقیه نك اوغنجیسی واك بیوك اولوب، ۶۶۵ هـ،
۱۸ یاشنده ایکن، بدری آلب آرسلانك شهادتی
اوزرینه، وزیر شمیر نظام الملک سعیده تخت
سلطنته جلوس ایله، بر آرز وقت کرمان حاکی
بولنان عمی قاورد بکه اوغراشدقن صکره، وزیر
مشار الهك تدبیر و معاوتیله غالب کلوب، ماوراء
النهر و خوارزمی، شام و مصری و روم یعنی آناتولی
قطعه سنك چوغنی و سائر ممالکی ضبطه، دولتک
حدودینی کاشفردن و سپجون مجراسندن آق دیکزه
و بحر احمر و عمانه قدر توسیع ایش؛ و بغدادده کی
خلفاء عباسیه بی بد اختیار و اداره سنه آلمش ابدی.

خليفة عباسی مقتدی بالله ملکشاهک قیزی تزوج
ابدوب، بو قیزدن ابو الفضل جعفر تولد ایشدر.
خليفة مشار الهك بوندن بیوك مستظهر لقبیه معروف
بر اوغلی اولمقله، کندیسنی ولی عهد انتخاب ایش
اولدینی خالده، صاحب ترجمه اونی عزل ایله کندی
نوروتنی ولی عهد انتخابنه اجبار و تضییق ایشکه
باشلامش ایسه ده، او صرده در انحال ابدوب، خلیفه
بو تضییقن قورتلش؛ و کندیسنک وفاتندن صکره
دیگر قیزی خانون العصمتی مشارالیه مستظهره
تزوج ایشیدی. ملکشاه ۲۰ سنه حکومت سور.
دکدن صکره، ۴۸۵ تاریخنده بغدادده ۳۸ یاشنده
وفات ابدوب، نعشی اصمهانه نقل، و بنا کرده سی
اولان مدرسه نك خطیره سنه دفن اولمشدر.

جسم هیکلربی یا پارلردی، که ایکی الی اوزرینه
بر نیسی طونوب، بونک اوزرنده بو دهشتلی معبود
باطله ذبح ایشکاری چوققلری یا قارلردی.

ملك { ملك اشرف، ملك صالح، ملك عادل،
ملك كامل وسائر } « اشرف، صالح »
وسائر ماده لرینه مراجعت بیورله .]

ملك { فرس شمرا سندن بروجه آتی بدی
کشینک مخلصیدر:

برنجیسی باخرزلی اولوب، شو بیت اونکدر:

صد قصه کر ز لیلی وچنون روایت است
پیش حدیث عشق تو اینها حکایت است

— ایکنجیسی خوافلی اولوب، ملك زوزن
اولادندن اولمقله، بو مخلصه تخلص ایشدی. شو
بیت اونکدر:

شب عیدم بقدر کرد اشارت مه تو
می و میخانه ذکر جان کرو و جامه کرو

— اوغنجیسی (قم) لی اولوب، ۹۸۷ ده
هندستانک دکن خطه سنه رحلته احمد نکدره
برهان نظامشاهک التفات واحسانه نائل اولمش؛
و بعده ابراهیم عادل شاه نانی به انتساب ایشیدی.
۱۰۲۵ ده اوراده وفات ایشدر. سرتب دیوانی
و برفاج مثنویسی واردر. شو بیت اونکدر:

رفتم که خار از پاکشم مجمل نمان شد از نظر
یک لحظه غافل گشتم و صد ساله راهم دور شد

— دردنجیسی (ملك طیفوری) دینکله معروف
اولوب، ابتدا (قبصر) تخلص ایدردی. بر مدت
قزوبنده یاشامشدر. شو بیت اونکدر:

خون چکان است ملك تیغ ستم میترسم
که بی آخر بدر خانه قاتل برود

— بشنجیسی (ملك دینار) دینکله معروف
اولوب، کچ و مکران حاکی ابدی. جمله ایشارندن
اولان شو بیت مهرنده محکوک ابدی:

خداوند جهانرا کزینودی ملك بسیاری
ندادی کچ و مکران را چنین ارزان بدیناری

— آلتنجیسی (ملا ملك سعید) شو بیتک
قائلیدر:

پیش عفو ت قلت تقصیر از تقصیر ماست
جرم بی اندازه میخواهد عطا بی حساب

— بدنجیسی (ملك بیك) ایران شمرا سندن
اولوب، شو بیت اونکدر:

حسور، عادل، عالم و قائل و مدرس بر بادشاه اولوب،
 السلطان امان الله اقبيله ملف ایدی. وزیري نظام
 الملک دخی دلالتیه یک جوق خیرات و حسنه موفق
 اولوب، بیجه آه راه جبولار و کوریلر، بیجه شهر
 و قصبه لره سورلر و قنقل و حسابسز مدرسه لر،
 و باطلر، صوبولاری و سایر بنیه خیره بنا ایشیدی.
 ۴۸۰ تاریخچه بصره در حجازه عزیمتله، بیضای حج
 و زیارت روضه مطهره بدوب، حره بین خفته پت
 جوق ۵۰۰ ایام و برمش، و طریق حجاجده بر جوق
 امارات وجوده کتیرمش ایدی. صیده زیاده مراقی
 اولوب، یک زیاده نشایح اولدیندن، جوق اولر
 اورمش، و هر اوردینی آو ایچون قمریه بر آلتون
 دیرمکی عادت ایدمش ایدی. اقوال و اعمال عادل.
 نه سی حقنه یک جوق نوانر منقولدر. دتره سی
 بیجم علما و ادبا اولوب، علوم و معارفی حابه و اهل
 هنری تشویق ایدردی. ۴۷۱ ده بز تاریخ شمی
 صحیح وضع ایشدر، که فصل ریمک ایداسندن
 پدا ایدوب، آیلری بروج سمایه و مواسم و قراهه
 هیئت موافق اولمقله، کافه تقویم لک اصح و اصلحی
 ایدی. (تاریخ جلالی) دیمکله هر و فدر. برکیارق،
 سنجر و محمد اسمبلره اوج اولاد بر اقوب، اوچی ده
 سلطنت سورمشلدر. طبیعت شهر به سی دخی اولوب،
 شو رباعی جمله اشعارنددر:

بومی فده یار دوش بر دیده من
 او رفت و از و بماند تردیده من
 زن داد برین دیده نکاریم یوس
 کو چهره خویش دید بر دیده من

ملکشاه ثانی } (ن محمود بن محمد بن
 جلال الدین ملکشاه)

ایران ملوک سلجوقیه سنک اون برنجیسی اولوب،
 ۵۴۷ ه تاریخنده وفات ایدن عمی سلطان مسعودک
 برینه تخت سلطنته جلوس ایش ایدی. سختی و خوش
 طبع بر آدم ایدیه نه، صیده و لهو و لعب و عیش
 و عشرته دوشکون اولدیندن، درت آتاق حکومتدن
 صکره اتفاق امرا ابله استقاط و حبس اولنه رق،
 بعده محبسدن فرارله خوزستانه کیده رک، سکر
 سنه اوراده یا شادقن صکره، برینه چکن سلطان
 محمدک وفاتی اوزرینه، ۵۵۴ ده عراق تختی یکیدن
 ضبط ایش ایده، اون پیش کون صکره ۵۵۵
 تاریخنده ۳۲ یا شنده وفات ایشدر.

ملک محمد پاشا } دور سلطان سلیم خان
 ثانیه مستد صدارت
 مظالمه چکن وزرادق اولوب، بوسنه لی سلیمان
 پاشانک اوغیدر. ۱۱۳۲ ده درسمادته طوغوب،
 بدری قپودان دریا ایکن، ۱۱۴۸ ده طمانده امراه
 بحر به ساکنه داخل اوله رق، برانکده هودت ایش؛
 و برمدت ترسایه قپو کنگنداسی بولنده قن صکره،
 ۱۱۶۵ ده رتبه میرمیرانی ابله قپودان دریا اولوب،
 آتی دیکزه سفردن هودتنده ۱۱۶۶ ده رتبه وزارته
 نائل اولمش؛ و ۱۱۶۸ ده عزل و وزارتق رفع ابله،
 استانکوبده اقامته مأمور اولدینی حاده، بر سنه
 صکره وزارتق احاده ابله سالینک سبغانه نصب
 اولمش؛ و ۱۱۷۱ ده سلطان مصطفی خان ثانیک
 جلوسنده نشانجیاقله درسمادته جلب اولنه رق،
 زینب سلطانک تزوجیله شرف مصاهرته نائل
 اولشیدی. بعده یانیه سبغانه تمین اولنه رق،
 ۱۱۷۲ ده نشانجیاقله یته درسمادته جلب، و ۱۱۷۷ ده
 و دین و برسنه صکره باغراد محافظتله، بعده آناطولی
 ایالتنه نصب اولمش؛ و او آره اتق صدارته نصب
 اولناسن محسن زاده روم ایندن کنگجه قدر بر آتی
 قائم مقامی مقامنده بولمش؛ و اوندن صکره آبدین
 و بعده روم ایلی ایالتنه تمین اولنه رق، ۱۱۸۰ ده
 ثانیاً قپودان دریا اولمش؛ و بر سنه صکره یته
 نشانجیاق ابله سلطان سراینده اقامت ایشکده ایکن،
 ۱۱۸۲ ده روسیه سفری آیلدیده، مورده و آبدین
 مناصبی دخی عهده سنده اولدینی حاده، قائم مقامق
 مقامنه تمین اولنه رق، آتی سنه بحالده قالدقن
 صکره، ۱۱۸۷ ده سلطان عبدالحمید خان اولک
 جلوسلرنده ثانیاً قپودان دریا اولمش؛ و ۱۱۸۸ ده
 عقد معاهده مکالماتنده بولتق اوزره، خوتین
 محافظتله و بعده بلغراد، صکره مورده و صکره
 آقریوز محافظه سنه مأمور اولمش؛ و ۱۱۹۵ ده
 مصر ایالتنه بعده یته بلغراد و صکره قننده محافظتله
 و موزره محصلانغه، صکره بندر و دین محافظتله نصب
 اولنه رق، ۱۲۰۰ ده اوراده خزینه سی محترق
 اولدینی حاده، صدر اعظم بوسف پاشانک غدربله
 و عملانده اولتی بهانه سیله وزارتق رفع، و املاکی
 غصب اولنه رق، ساقزده اقامته مأمور اولمش ایدی.
 سلطان سلیم خانک جلوسندن صکره وزارتق احاده

اوله‌رق، قدبه محافظانه نصب اولدوقدن صکره، ۱۲۰۶ده مقام صدارت عظمایه تعیین بیوربله‌رق، ایکی یجق سنه‌یه قریب مدت امور دولتی اداره ایتدکن صکره، ۱۲۰۹ده عزل اولنه‌رق، اورنه کوبده یالیسنده اقامت ایتدکه ایکن، ۱۲۱۶ده وفات ایتش؛ وصوفوق چشمه‌ده خلیله‌سنگ تربه‌سنه دفن اولمشدر. حلیم و سلیم و فرض و فضایتدن و ظلمدن متوق خیرخواه بر ذات ایدی.

ملکی { ایران شراسندن اولوب، همدان (اهمالندن (نون) قریبده واقع سرکان قصبه‌سندن اولدیفی حالده، اکبرشاه زماننده هندستانه رحلتله، بشکاله و کشمیرده بعض مناصب عالیده بولمیش؛ و ۱۰۰۴ و بر روایتده ۱۰۴۰ تاریخلرنده وفات ایتشدر.

ازروز فراق توجه کومک چه روز است روزیست که ازوی بشب تار کزیند

ملل { مدینه منوره ابله مکة مکرمه آره - سنده‌کی طریق اوزونده و مدینه‌دن ایکی قوناق مسافده مشهور بر محلدر.

ملوک جزایری { Archipel des Moluques) آسیا ابله آسترالیه ییننده ملائیه جزایرندن بر جزایر مجتمعه هیئی اولوب، جزایر مذکورنه‌ک ایشق قیلریدر. سلب ابله یکی کینه جزیره کبیره‌لی آره‌سنده واقع اولوب، ۲°۴۳' عرض شمالی ابله ۸°۲۳' عرض جنوبی و ۱۲۲°۲' ابله ۱۳۲°۴۰' طول شرقی آره‌لرنده ممتد اولدق‌لی حالده جه‌سنگ مساحه سطحیه‌سی ۸۰۰۰۰ مربع کیلومتره و اهالی‌سی تقریباً ۶۰۰۰۰ کشیدر. اک بیوک‌لی شمالده واقع و ساب جزیره‌سنه پک مشابه اوله‌رق بر قاج اوزون شبهه جزیره‌دن مرکب اولان (جیلولو) ابله سرام، بورو، زولا، اوپی، باتیان، میسقوت و سائرده در. اصل ملوک جزایرله شرق جنوبی و غرب جنوبی طاق‌لرینه منقسم اولوب، برنجی طاقنده (آروته) و ایکنجی‌سینده (تیور لاوت) جزیره‌لی اک بیوک‌لریدر. کوچک آطه‌لی پک چوق اولوب، تعداد‌لی دخی متمرکدر. باند و آبو آن آطه‌لی اک معروف‌لرنددر. اراضیلری طاغاق اولوب، اکثر جیبالی برکانی الاصلدر، و الآن آره صره آتش پوستور نور برکانلری وارددر. اک

مرفعلری ۳۰۰۰ متره قدر چیقار. اک اوزون نهرلی ۶۰ کیلومتره یی کچموب، جوغی یازین قورور. طوبراقلری ساژر ملائیه جزایری قدر مثبت دکل ایه‌ده، قراقلیل و هند جوزی کچی ایکی قیمتدار محصوللری وارددر. قهوه، چیویت، دارچین، پرنج و ساژر محصولاتی‌ده وارددر. اصل اهالی‌ک مدار تیشی (ساغوت) تعمیر اولنان برجنس خرما آغاج‌ک ایلکندن چیقان برنوع اون یله بالیقدر. نون، پاموق و هندستان جوزی دخی اولور. اورمانلری چوق و پک صیق اولوب، کراسته و مرانوزانغه یارار آبئوس، ساج، سندال آغاج‌لی و ساژر اشجاری چوقدر. حیواناتی آسیا ابله آسترالیه حیواناتی ییننده اولوب، آسیابه مخصوص اولانلر، پک منقول اولدق‌لی مظنوندر. طیور و حشراتنی و پایاغان و جنت قوشی کچی کوزل توپ‌لری چوقدر. معدنلری آز اولوب، آلتون، دمیر، کومور، شاب و سائرده عبارتدر. بعض میاه معدنیله‌ده وارددر. بوجزایرک سواحلده و سواحله قریب اهالی‌سی ملایی جنسده منسوب و دین اسلامه متدین اولوب، اسکیدن بری عربلر و چینلرله واصل بر ایلمله دخی قاریمشلردر. بیوک‌لرینک ایچ طرفلرنده ایه‌سوم نیم وحشی بر حالده یاشار (آفورو) و یا (آفورو) اسمله معروف بر قوم بولنیور، که سماجه ده‌ا دوژکون و ده‌ا بیاض اولوب، بونلر دخی کیتدیجه دین اسلامی قبول ابله دائره مدینه کیرمکده درلر. برچوق حکومات صغیره اسلامیه به منقسم اولوب، بونلر فلنک دولتنک آنتیج اسماً حاکمینی طایفده و بو حاکمیت آنتیج تجارت جهتنه منحصر بولمقده در. فلنک دولتی بشون جزایرده جاوه‌لی و سائرده دن مرکب بیک نفر قدر عسکر بولند بر بورو. اک ایشلک تجارت‌کاهی (باند) جزیره صغیره‌سینده کی سربست اسکله‌در.

ملول { شیخ شرف‌الدین) هندستان شعرا - سندن و آکنهوشمزدانکندن درویش نهاد بر آدم اولوب، اون ایکنجی قرن هجری اواخرنده یاشامشدر. مرتب دیوانی و «فت‌میخاه» عنوانی بر منظومه‌سی وارددر. شویت اونکدره.

سرسیر هند زلف بت سمرساز داری
بخند، سهدم ای دل سفر دراز داری

جزیره سی، وارد در - جنوباً ملویل کورفرزی و باقوس بوغازی، غرباً (کات) و (فیلچو بیام) بوغازی، شمالاً بحر محیط مقعده، شرقاً دخی (بیام مارتن) بوغازیله محاطدر. طاغاق و جیلاق بر بر اولوب، اون اون بش متره قالیقننده بوز. لاله محاط بولنور. اوزرنده بیاض آبی، قورت، نیلکی، مسک صیفیری، رن، بالینه، آبی بالینی، بر جنس قاره و پک چوق طیور مایه بولنور. اهالی دائمی بوغسهده، یازین قاره دن اسکیمور کیدوب، صید ایدرل.

ملویل (Melville) } بو اسمله بحر منجید
 شمالینک آسریقا جهتنده آتف.
 ایلیان (ماویل) جزیره سیله (برنس آلبرت) ارضی و (برنس دوخال) ایله (بانورست) جزیره لری آره سنده بر کورفر، - فروئیلاند اراضینسک ساحل فریسنده و ۷۵° عرض شمالیدن بو قاری بر قوی و بر برون، - ماداغسقار جزیره سنک دخی شمال شرق ساحلنده و ۱۲° عرض جنوبی فریسنده دخی بر قوی وارددر.

ملویل (Melville) } آسترالیه نیک ساحل
 شمالینی قارشیننده بر جزیره اولوب، ساحلدن (قلارنسه) بوغازیله و غرب جهتنده کی (بانورست) جزیره سنندن پک طار بر بوغازیله آیراشدر. اک جنوبی گوشه سی ۱۴° ۸' ۳۰" عرض جنوبی ایله ۱۲۸° ۳۴' ۵۰" طول شرقیده و افعددر. شرقدن غربه بونی ۱۳۰ و اکی ۵۰ کیلومتره در. ساحل شمالینی (وان دین) ایله (فلینینگ) برونلری آره سنده بر قوس شکلنده اولوب، بر چوق قویلری وارددر. اراضی بوکسک و سواحلی دیکدر. آسترالیه نیک شمال اراضینسه ملحقدر.
 - آسترالیه نیک شرق شمالی ساحلنده

(قوبینسلاند) مسجرتنده دخی بو اسمله بر برون اولوب، ۱۴° ۹' ۳۰" عرض جنوبی ایله ۱۴۲° ۴۰" طول شرقیده و افعددر.

ملهمی } فرس شهراستندن ایکی کشینک
 اسمی اولوب، بری اردبیلیدر.
 شو بیت اونکدر:

آتش عشق این سوزنوده ست اول
 هرکه پیداشده بروی زده دامانی چند

ملولی } (میر اسدالله) ایران مشاهیر شعرا -
 سنندن اولوب، اصفهانایدر. شاه طهماسب ماضی زماننده مشهد تولیقنده بولمش و ۶۹۶ده وفات ایتشدر. شو بیت جله اشعارندندر:

طرفه حالست که آن آتش سوزان درم
 دورتر میرود و پیشتر می سوزد

- بو مختصه دیکر بر شاعر دخی اولوب، اسمی مولانا محمدر. شو بیت اونکدر:

آتم بکنو کوبه کوه کرده نفس را
 تا درد دل خویش کویم هم کس را

ملون (Melun) } فرانسهده سینهم مارنه
 ایالتنک مرکزی بر فصبه اولوب، پارسک ۴ کیلومتره جنوب شرقیننده واقع و ۸۳۹۷ اهالی بی جامعدر. داخلی مکتبی، دارالمعلیمی، کتبخانه سی و بعضی فابریقه لریله ایشلک تجارتی وارددر.

ملویل (Melville) } آسریقای شمالیده
 دومینوز قطعه سنک منهای شمالنده شماله طوفری متمد بیوک بر شبه جزیره اولوب، مساحه سطحی سی ۶۱۹۰۰ مربع کیلومتره اولدینی حالده، جنوبدن قرمه ۱۰۰ کیلومتره وسعتنده اولان (رانه) بر زخیله مر بو طندر. کولاری چوق و سواحلی پک کبریتیلی چینه تیلی اولوب، شرقاً (فوس) بوغازیله، شمالاً (فوری) و (هکلا) بوغازیله، غرباً دخی بوتیا کورفرزی و قومیتی قویله محاطدر. ساحل شرقیننده (لیون) خلیجی اسمیله قرم نیک ایچینه پک زیاده کیرمش بر خاچ و بونک آغزنده (وبنتر) جزیره سی بولنور. بر طاقم بو صونلرله اکری بوکری چایلردن بشقه نباتاتی اولسوب، سنه نیک اکثر مواسننده قارله مستور و سواحلی بوزلرله محاط اولور. اوزرنده بالکنز جزق مقدار اسکیمور قزاقلری چکن کوپکاریله بوزلرک ایچنده یاشایوب، بالیقله بسانیرلر.

ملویل (Ile de Melville) } جزیره سی
 بحر منجید شمالیده آسریقانک شمالنده ۲۵° ۷۴' ۵۶" ایله ۷۶° ۵۶' ۷۶" عرض شمالی و ۱۰۸° ایله ۱۲۰° طول غربی آره لرنده متمد بیوک بر جزیره اولوب، (باری) جزایر مجتمعه سنندن معدوددر. مساحه سطحی سی ۴۲۵۰۰ مربع کیلومتره اولوب، بر قاق درین قوی و اوزون شبه

برونیدن مذکور (قومورین) برونه قدر ممتد اولوب، بوی ۴۰ کیلومتره در. شمالاً کساره خطه سیله و شرقاً غرنی کات سلسله جبالک صریله محدود اولوب، بوخطه ده وعلی الخصوص (لیتوت) شهرندن آشغیده مذکور صرت ابله ساحل آره سی خلی آبیله رقی، ۸۰ کیلومتره به قدر نوسع

ایدر؛ و (پالکات) ده سلسله مذکوره بر کنیش بوغاز صورتده آچیلوب، شمال شرقی روزکارینک ملیبار ساحلنه و جنوب غربی روزکارینک دکنک ایچ طرفلرینه هبونه کچید و بر بور. اراضیهی اوج

منطقه به منقسم اولوب، اک شرقی جهتنده کی (کات) سلسله سنک صرتلری صیق اورمانلرله مستوردرد؛

باپردن عبارت اولان منطقه ثانیه سی اراضی منبتیه و مزروعدهن عبارتدر؛ منطقه ناک سی ده

ساحل بوینجه تمتد اولان و برنج تارله لرله هندستان جوزی آخاجلرینی حاری اولان آلچنی برلردر، که

بعض طرفلری بطاقللری و دکنزله اختلاط ایدر طوزلی و صیغ کوللری حاویدر. بو کوللر یاغموور

موسملرنده و انهارک طایفاننده طاشوب، چوق دفعه

مزروعاتی اتلاف ایتکاردن، اهالی بونلرک خرقلر

واسطه سیله فضله میاهنی طایفه چوق سمی و غیرت ایدرلر. (آتیاله) طاغلرندن نبعانله مذکور (پالکات)

بوغازندن کچرک ساحله واصل اولان (بونانی) و (آلیکیری) طاغلرندن نبعانله (تراندنکور)

طاغلرینی طولاشه رقی بر بوغازندن کچن (پریار) نرلرندن ماعدا بتون ملیبارک انهاری غرنی کات

سلسله جبالندن اینوب، مجرالری پک قیصه اولغله

سیلار حکمنده اولوب، آنجی یاغموور موسملرنده

صولری پک زیاده در. ساحله جنوب غربی روزکا.

ری پک زیاده شدتله اسوب، فرطونه لری پک

زیاده اولدینی حالد، صاغلام قوی و ایمانلری ده

یوق حکمنده در. اراضی مزروعه سنک نصفی

برنج تارله لرندن عبارت اولوب، اهالیسنک باشلیجه

مدار نمیشی اولان بو محسولدن صکره، قهوه، قره بوبر، هند جوزی، دارچین، آرزوت، هندستان جوزی یعنی قوقه، صوغان، صارمساق

وسائر محصولاتنی وارددر. آلتون وسائر معدنلری ده چوقدر. حیوانات وحشیه سی: فیل، بیان اوکو، زی، کییک، بیان کچیسی، آبی، صرتلان، طوموز،

— دیکری من اصل هندستانک (کوکنی)

خطه سی براهمه سندن ایکن، رؤیاسنده فخرکاشات (صلم) افندمک اشارتیه دین اسلامی قبول ایتش؛ و آراتی دنیا به التفات ایقبوب، بقیه صریخی باشی آتیق و یالین آتیق کرمکه کچیرمشدر. شو رباعی اونکدر:

در هجر تو کاردل بسختی بگذشت

امید بسد کشاده رختی بگذشت

عمر همه چون مردم چشم ازغم تو

در دائرة سیاه بختی بگذشت

میلیانه } جزایرک نفس جزایر ایالتنده و جزایر شهرینک ۹۱ کیلومتره جنوب

فر پیسنده ۷۴۰ متره ک ارتفاعده و (وادی پوتان) تک منایبی قرینده قضا مرکزی بر قصبه

اولوب، ۳۷۰۰ می عرب اواقی اوزره، ۶۹۰۰

اهالیسی، سریه لر پیشدیرمه مخصوص دارالمیلیتی، صوابله دوتر بر چوق دکر منلری، بالیق پیشدیر.

مکه مخصوص حوضلری، کوزل باغچلری، کوزل منظره لر بر تفرجگاهی و مشهور شرابی وارددر.

هوای غایتله صاغلام و لطیفدر. زیارتگاه بر تره بی

حاوی مصنع بر جامع شریفیه ساعت قله سی اتخاذ اولنان بر مناره سی اولوب، اکثر اینیه سی یکی

و آرو پایا طرزنده در. تا رومالیلر زمانندن قاله

اسکی بر قصبه اولوب؛ زبری بن مناد طرفندن

مجدید و صمار، و بلکین طرفندن مقر اتخاذ اواتش ابدی.

میلیبار } (Malabar) هندستانک ساحل غربیسنک قسم جنوبیسندن عبارت

بر بیوک خطه اولوب، هندک منتهای جنوبنده کی (قومارین) برونندن باشلادینی حالد، شمالاً

نرمیه قدر ممتد اولدینی پک معین اولدیفندن،

بعض جغرافیون (کناره) خطه سی دخی ملیباردن

عد ایدبورلرسده، اکثری ملیباری شمالاً کناره

خطه سیله متحد ایدرلر. حابسکه یاقوت حوی

میلیبارک ملتان ابله همحدود اولدیفنی بیان ایدبور.

او تقدبرده اینه ایوم کنکان دینان بمای ایالتله کجرات و چک دخی ملیباردن معدود اولسی اقتضا ایده جکسی. شمذیکی عرف جغرافی به کوره ملیبار ۱۲° عرض شمالینک بر آرز شمالنده واقع (دلی)

لیسی واریسه ده، و قتیله خیلی بیوک و هم بولنشدر. شیرازدن کیتش بر طاقم ابرانیل طرفندن تأسیس اولندی می مروی اولوب، جوارلنده بولنان بعض ایران آلتون مسکوکاتی ده بوکا دلات ایدر. واسقودی غاما طرفندن ضبط اولنورق، بر آره لئی بورتکبزل الده بولنشدر. لیانی بو قدر، و ایچیله چک صوبی بر یچی ساعت اوزاقدن کلیر.

ممالک عثمانیه } (Turquie) آل عثمان
 حکمنده بولنان ممالک واسمه دن مرکب بر دولت
 منظمه اولوب، آوروپا و آسیا و آفریقا قطعه لرینک
 برر بیوک پارچه نی جامه در.

موقعی، حدودی و مساحه سی. — ممالک عثمانیه
 آق دکزک نصف شرقینک اطرافنی و بحر احمرک
 همان هر طرفنی احاطه ایدوب، قره دکزک غرب
 و جنوب سواحلیله بحر فارس یعنی بصره کورفرینک
 سواحل غریبه سی دخی شاملدر. قسم اعظمی آسیا
 قطعه سنده اولوب، و سمت اراضیجه ایکنجی درجه ده
 آفریقاده کی برلایسه ده، اهمتیجه آوروپا قطعه سنده کی
 ممالک عثمانیه در. اک شمالی نقطه سی آوروپاده بوسنه
 خطه سنده ۴۵° ۱۵' و اک جنوبی نقطه سی بمنده
 عدن کورفرنی ساحلنه ۱۳° عرض شمالیده، اک
 غربی نقطه سی طرابلس غربک غامس قضا سنده
 ۶° ۳۰' و اک شرقی نقطه سی بحر فارسده الحسانک
 قطر قضا سنده ۴۹° طول شرقیده واقمدر. شرقدن
 غربه ۴۲° و شمالدن جنوبه ۲۲° درجه جغرافیسه
 آره لرنده متمد اولور. اک اوزون مسافه سی شمال
 غریبدن جنوب شرقیه طوغری اولوب، تقریباً
 ۴۸۵۰ کیلومتره در. ایران حدودینک نقطه تلا.
 قیسنده اولان بازیدن طرابلس غربک منتهای
 غرب جنوبنده اولان غانه قدر شرق شمالیدن
 غرب جنوبیه طوغری اولان مسافه سی ۳۵۰۰
 کیلومتره دن زیاده، و غدامس دن بصره کورفرینه
 قدر اولان، مسافه سی ده ۴۴۰۰ کیلومتره در.

قیلان، پارس و ساثره دن عبارتدر. قسم اعظم
 شمالی طوغریدن طوغری به انکیز حکومتنه تابع
 اولوب، بته ملیسار اسمیله مدراس حکومتنه تابع
 بر ایالت تشکیل ایدور، که ۱۵۵۴۵ مربع کیلو
 متره و معتننه اولوب، ۲۲۶۱۲۵۰ اهالی ايله
 مسکوندر. قسم جنوبی قوشین و تراونکوره
 اسمیله ایکی حکومت ممتازه به منقسمدر. [« قوشین »
 و « تراونکوره » ماده لرینه مراجعت سیوریله.]

ملیح } (ملا بدیع) ایران شهراسندن اولوب،
 عمر قندلیدر. پدری ملا محمد شریف
 امیر نیورکورکانی مدرسه سنده مدرس بولنشیدی.
 صاحب ترجمه تک بخارا حاکمی عبدالرز خانله
 مولان، وار ایدی. شو بیت اونکدر:
 تادرکنار دختر رزدا کشیده است
 لب تشنه اند باده پرستان بخون خم

ملیحی } ابوالفتح سلطان محمد خان ثانی دوری
 شهراسندن اولوب، نو قادیدر.
 شو بیت اونکدر:

بچر کورون سوز درونم اوده یاندی
 شمع آغلا دوغم کوردی باشی قانه بویاندی
 ایران شهراسندن و آتی و اوحدی
 معاصریندن اولوب، شو بیت
 اونکدر:
 تماشا ی چن ما آن کل رخسار بایستی
 بهار آمد چه سود از سیرکاشن یار بایستی

ملیله } مغرب اقصایک ساحل شمالیسنده
 و سبته بوزاینک شرق جنوبیسنده
 اوله رق (رأس الدیر) ک ۱۵ کیلومتره جنوب شر.
 قیسنده و بر شبه جزیره اوزرنده اسپانیه دولتته
 تابع مستحکم بر قصبه اولوب، ۳۰۰۰ اهالیسی،
 برکوچک لیانی، مشهور بالی و آغر هوا سی وارددر.
 آفریقانک ساحل شرقیسنده ۳۰
 (۸° ۴۸' عرض جنوبی ايله ۳۷°
 ۵۱' ۷" طول شرقیده زنگبار حاکمنه تابع بر
 قصبه واسکاه اولوب، شمعی یالکیز ۱۲۰۰ اها -

مساحت سطحی سی ۱۰۰ ۹۶۰۴ ۴ مربع کیلومتره
 اولوب، ۴۰ ۵۳۵۰۰۰ اهالی ابله مسکوندر.
 شمالاً آستریا، ضریه، رومانیه، روسیه دولتربله
 و قره دیکزله، شرقاً ایرانله و بصره کورفرزله،
 جنوباً عمان امامتی دهنناچولی، عدن کورفرزی، سودان
 مصری و صحرای کبیر ابله، غرباً دخی بنه صحرای کبیر
 و تونس امارتیه و آق دیکز و یونان و آدریاتیق
 دیکزلیله محدوددر. قره طاغ و یونان ایسه برآ
 و بحرأ ممالک عثمانیه دائره سی داخنده بولنیور.

حال طبیعی سی، جبال و انهار و کوللری. —
 بو قدر واسع ممالکک هر طرفی بشقه بر اقلیمه
 بولغله، احوال طبیعی اراضیه بر لرینه بکزه.
 میه جکی طبیعی اولوب، ذاتاً ممالک عثمانیه تک هر بر
 طرفی روم ایلی، آناتولی، شام، عراق، کردستان،
 جزیره العرب، مصر و طرابلس غرب ماده لرنده
 آری آری تریف اولندیفنندن، شورا جقمده آنجق
 احوال عمومی سی حقتده معلومات بجمه اعطاسیله
 اکنتفا ایدمکچک. بو جهنجه ممالک عثمانیه درت قسمه
 تقسیم اولنه بیایر: برنجیسی آز چوق اورمانلره مستور
 طاغری و منبت اووه و بارلری و بول میاه جاری بی
 حاوی اولوب، هوایی دخی معتدل اولان روم ایلی
 و آناتولی قطعه لریدر، که کردستان دخی بولنره
 الحاق اولنه بیایر؛ ایکنجیسی خیلی صیجاق سواحلی
 و چیققدجه هواجه کسب اعتدال ایدر بوکسک
 طاغری و بونلرک آرقه سننده صوسز چوللری
 یونان شام و یمن ابله حجاز جهنلریدر؛ اوچنجیسی
 دوز و پک صیجاق اولوب، حد ذاتده چول حالنده
 ایکن، بیوک انهارک امدادبله و جدولر واسطه سیله
 دنیا تک اک مهمور برلری حکمنه یکن و یا کچه بیان
 مصر ابله عراقدر؛ درونجیسی ده صوسز چول
 حالنده اولان بالشام و نجد ابله طرابلس غربدر.
 ممالک عثمانیه تک پک چوق و ایچلرندن بعضی
 خیلی بوکسک اولان طاغری اساساً ایکی طاقه
 آریله بیایر؛ آوروپا قطعه سنده کی طاغری آب سلسله

عظیه سنه، و آسیاده کیلر قافقاس سلسله کبیره سنه
 مربوط اوله رق، بو ایکی جسم کومه تشعب و تسلسل
 ایدبور. آب سلسله عظیه سنک (آب دیناریق)
 تمبیر اولنان بر قولی جنوب شرقی به طوغری
 اوزانه رق، بوسنه و هر سکی شعبه لر بله تولددر.
 دقدن صکره، ایکی قوله آریله رق، بری بالقان
 (واسم قدیمیله هموس) نامی آلتنده شرقه طوغری
 اوزانوب، بلغارستان ابله شرقی روم ایلی آره سنده
 قره دیکز ساحلنده کی امینه برونه قدر واصل
 اولور؛ و ردوب یا خود دسه، ط طاغی نامیله جنوب
 شرقی به طوغری آهالر دیکزی ساحلندک بر قول
 اوزانیر؛ دیکری ایسه (شار) ردها آشاغیده
 (پندوس) نامیله جنوبی طوغری اوزانه رق، یونانه
 داخل اولوب، اورانک دخی طاعلرینی تشکیل ایدر.
 روم ایلی طاعلرینک اک بوکسکی (شار) طاغی
 اولوب، ۳۰۵۰ متره ارتشاهی واردر. بالقانک
 شمالنده طونه، جنوبنده فله، و ردوبک شرقنده
 ادرنه و غربنده سلانیک اووه لر ی متمد اولوب،
 هر بری روم ایلی تک بر ذخیره انباری حکمنده در.
 شار ابله بالقان آره سننده دخی قوسوه نامیله
 معروف مرتفع بر اووه و دهها جنوبده مناستر
 اووه سی بولنیور. بو میانده کی موزاکه اووه سی
 ده ذکره شایاندر. آناتولی حیانه کانجه: بونلر
 قافقاس سلسله سنندن اوج قول اوزره آریله رق
 حدود عثمانیه به کیر؛ بری حدود ایرانیه تک
 اوچنده (آغری) طاغی نامیله ۵۱۵۶ متره بوکسک
 بر جبلدن باشلایه رق، جنوبی طوغری حدود
 ایرانیه بی تقیبله، صاغ و صوله بر چوق شعبه لر
 پیدا ایدمک، کردستانک قورو و طاشانی طاغلرینی
 بعداً تشکیل، ایرانه داخل اولوب، فارسه طوغری
 اوزانیر. ایکنجی قول ایسه قارصدن ارضرومک
 اوستنه طوغری کلرک، بدمه نفس آناتولی ابله
 کردستان و جزیره آره سننده جنوب غربی به طوغری
 اوزانیر؛ و صکره ایکی قوله آریله رق، بری غربه

طوغری نوجهله (طاوروس) یعنی بوفا طاغی نامیله
آبدین ولایتنه قدر کایر، و بروسه و بیغایه قدر
قولارخی اوزادهرق، کیشیش طاغنی دخی تشکیل
ایدر. منفردکی کورینورسه ده، بنه بوکا سره بوط
اولان ارجیش طاغنی مذکور آفری طاغندن
صکره آناطولینک اک بوکسک جیلی اولوب،
۴۰۰ متره ارتفاعی واردر. بو وجهله آناطولینک
اوج جهتی طولاشان اشبو طاوروس سلسله سندن
اسکندرون کورفری اوستندنه بر بیوک قول
آیرلوب، جنوبه طوغری نوجهله، ابتدا جبل برکت
و بده جبل نصیره و جبل لبنان و جبل الشیخ
اسلمیله و ساثر اسلمله شام قطعه سنی و فلسطینی شق
ایله، جزیره العربیه کبیر و جبال (سراة) نامیله
حجاز و یعنی دخی شقی ایدهرک، و بئنده خیلی
ارتفاع کسب ایدهرک، عدن بروننه منتهی اولور.
قافقاسدن آریلان اوغنجی قول ایسه (پوتیق) اسم
قدیمیله طریزون ولایتک حدود جنوبیه سنی تعقیب
و سیواسه طوغری برقول نمید ایتدکن صکره،
قسطنونوی ولایتنه داخل اولور، و یوزفاد و غیر
شهری و آقره به طوغری قولار اوزاده رقی
(سقاریه) وادیسنه قدر کایر. بو وجهله بو ایکی
قول آناطولینک شمال و جنوب سواحلی قرینده
اوزاتمله، ایکسی آره سنده آناطولینک بوکسک
بر یابله دن عبارت اولان ایچ طرفلری بولنیور.
آتیق بو قولارک ایکسی ده غیر منقطع اولوب،
انهارک جریاننه کچید و برر بر چوق بوغازلی
و آلقی برلری واردر. آفریقاده مصرده نیلک
ایکی طرفنده کی صرتلر و طرابلس غریده کی قورو
حامدل دخی علاوه اولنورسه، ایشته ممالک عثم.
نیلک طاغلی بوندن عبارتدر.

ممالک عثمانیه تک انهاری چوق اولوب، ذکره
شایان اولانلری اوج صنفه تقسیم اولنه ییلیر: برنجی
صنف ایرماقلری درت اولوب، بونلردن طونه
آوروباده، فرات ایله دجله آسیاده، نیل دخی

آفریقاده آقار. برنجیسی قره دکیزه، ایکنجی
و اوغنجیسی، که شط العرب اسمیله برلشیرلر، بصره
کورفزدن بحر عمانه، دردمچیسی ده آتی دکیزه
دوکیلور. طونه مجراسنک یالکن قسم اسفلنک بر
پارچه سی صاغ کنارندن ممالک عثمانیه به یعنی
بنازستانه تماس ایدر. بونک تابهلردن صاوه
بوسنه تک حدود شمالیه سنی و دربنه حدود شرقیه سنی
تشکیل ایتدیکی کبی، بوسنه نهری دخی خطه
مذکوره سی شق ایدر. بنه طونه به تابع صریه تک
(موراوه) نهرله بوکا تابع (ایبار) ک دخی منابعی
و مجرالینک برر قسمی ممالک عثمانیه داخلنده در.
فرات ایله دجله تک یعنی شط العربک حوضه سی بتون
کردستان و جزیره و عراق و آناطولینک قسم شر.
قیسقی احاطه ایدر. فراتی ترکیب ایدن قره صو
ایله مراد چایلری ارضوم ولایتک شرق و شمال
حدودندن نبعان ایدهرک، ابتدا غریه طوغری
جریانله برلشدکن صکره، بیوک بر قوس تشکیل
ایله، شامک حدودیخی یالادقن صکره، شرق
جنوبیه طوغری دوتر. مذکور ایکی قولدن هر
برینک آلدینی متعدد چایلردن بشقه بده التلاقی
فراتک باشیجه تابهلری آناطولینک کلن طوقه صو
ایله جزیره دن اینن خابوردر. دجله تک حوضه سی
ایسه فرات مجراسنک تشکیل ایتدیکی بو جسم
قوسک ایچنده اولوب، بونک تابهلری کردستان
طاغلردن اینن هتان، سعرد، زاب اهلا، زاب
اسفل، دیله و ساثره در. ایکنجی درجه ده کی انهاره
کلجه: بونلر روم ایلنده: آهملر دکیزنه منصب
اولان سریح، قره صو (استرومه) و واردار
و آدریاتیق دکیزنه دوکیان درین؛ آناطولیده
دخی قره دکیزه دوکیان قزبل ایرماق و سقاریه ایله
آهملر دکیزنه منصب اولان کدیز و بیوک مندرس
و آتی دکیزه دوکیان سبحان و جیحان نهرلیدر.
بونلرک اک مهمی قزبل ایرماق اولوب، حوضه سی
آناطولینک قسم اعظمی ضبط ایدبور. تابهلرینک

اك بيوكلى : دلجه ايرماق ، دبوركى چايى
وقسطونيدن اين كوك چابدر . روم ايلنده كيلرك ده
اك مهمى صريج اولوب ، طونجه ، آرده واركنه كبي
اوج بيوك نابى واردر . طفيانلى نه قدر مختارهلى
ايسه ، سد وبتدرله اصلاحي حائنه اوقدر نافع
اوله جفى شبهه سزدر . بو انهارك حائز اولدقلى
اهميتك برجهتى ده يك منبت اووه لردن كجه ليدر .
اوجنجه درجه ده كى انهار دخى : روم ايلنده آطهل
دكيزنه دوكلان ديكر قره صو (مسته) وانجه
قره صو (يستريجه) ايله آدرياتيق دكيزنه دوكلان
نارنده (هر سكه) ، اشقومي ، دوول ،
ويوسه ، فالامه ؛ آناطوليه قره دكيزه
دوكلان يشيل ايرماق و فلياس چايى ، سرمه يه
منصب اولان صو صيفيرلى ، آطهل دكيزنه دوكلان
باقر چايى و كوچك مندرس و آن دكيزه دوكلان
طالمان چايى ، قوجه چايى ، قره صو و كوك صو ؛
شام خطه سنده دخى بنه آن دكيزه دوكلان حاصى
وليطنان ايله بحر لوطه منصب اولان شريعه و نام
ديكرله اردن ؛ يمن خطه سنندن دخى بحر احمره
اين وادى العشر ، وادى سهام و سائر در . يمن
طاغلرنيك داخلى مائله سنندن اينوب چولده قورور
برجوق انهار دخى واردر . طونه و نيل ايله قما
شط العربك سير سقائه قابدر .

ممالك عثمانيه ده طاتلى و طوزلى برجوق كوللر
بولوب ، طوزليلرنيك باشليجلى آناطوليه واك
زياده قونيه ولايتنده در . روم ايلنده كى كوللرك اك
بيوكلى : اشقودره ، اوخرى ، پرسپه ، كسريه ،
يانه ، اوسترووه ، طوبران ، بشيك ، نحيانوس ؛
آناطوليه كيلرك باشليجلى : صيانجه ، ازنيق ،
آبولونيه ، ميخاليج ، سماو ، بوردور ، اكردير ،
آقشهر ، بكشهر ، صوغله ، قوجحصار و جله لك اك
بيوكى اولان وان كوللر بيدر ؛ شام خطه سنده دخى
(آن دكيز) ديتلان كول ايله طبريه كولى و بحر
لوطدر . كرك بر الشامه و كرك بصره ولايتنده

بعض انهارك صولرنيك بريكمه سنندن منحصّل برجوق
بواققلر دخى واردر .

سواحل و جزايرى و قوى و ليمانلى . —
ممالك عثمانيه نيك هر طرفنه دكيزلر كيرمكه ، سواحل
يك چوقدر . آن دكيز و قره دكيزك سواحل
عموميه ليرنيك نصفي ممالك عثمانيه دن معدود اولدغى
كبي ، بحر احمر سواحلنك همان بتونى و بحر فارس
سواحلنك همان نصفي دخى ممالك عثمانيه ندر . بو
درت باشلى دكيزدن بشقه آن دكيزه تابع آدرياتيق
ويونان دكيزلى روم ايلنيك سواحل غريبه سنى ،
آطهل دكيزى روم ايلنيك سواحل جنوبيه سييله
آناطولنيك سواحل غريبه سنى ايصلاسيور . آن
دكيزله قره دكيز آره سنده اولان سرمه دكيزى
دخى روم ايلي ايله آناطولى آره سنده بولنيور .
قره دكيز روم ايلنيك سواحل شريفه سييله آناطولنيك
سواحل شماليه سنى ايصلاسيور . آن دكيز آناطولنيك
سواحل جنوبيه سييله شامك سواحل غريبه سنى
و مصرك سواحل شماليه سنى آره سنده بر بيوك
كورفرز صورتنده كيردكن بشقه ، بنغازى و طرابلس
غرب سواحل شماليه سنى بوينجه دخى غربه طوغرى
ممتد اولوب ، سرت كورفرزنى تشكيل ايدبور . بحر
احمر حجاز و يمن سواحل غريبه سييله مصرك سواحل
شريفه سنى آره سنده اوزانير برعتماني دكيزيدر . بحر
فارس دخى عراقك منتهاي جنوبيه الحسا خطه سنك
يعنى جزيره العربك اوجه ندى عثمانلى اداره سنده بونان
قسنك سواحل شريفه سنى و بحر عمانك عدن كورفرزى
دخى بئلك سواحل جنوبيه سنى تاس ايدبور . بو وجهله
ممالك عثمانيه نيك طقوز دكيزى اولوب ، اوچى بحر محيط
هندي يه و آلتيسى بحر محيط آطلاسي يه تابعدر ؛
وبنه عثمانلى طوراغنده بو ابكى بحر محيط آره سنده
برطريق اختلاط آچلشدر ، كه سويش جدوليدر .
عموم سواحل عثمانيه نيك طولى ۱۶۰۰۰ كيلومتره يه
قريب اولوب ، بونك بر نئى بحر احمره ، بر نئشه
قريب مقدارى آن دكيزه و قصورى سائر
دكيزلرده در .

عثمانی دیکزلندن اڭ زیاده قویله طبیعی
 لیمانی حاری اولانی آطهلر دیکزی اولوب، بوئک
 آناطولی ساحلنده و آناطولی به منسوب اولوب ،
 بو ساحلک قارشینده بولندان آطهلرله پک چوق
 طبیعی لیمانلی واردر ، و ساحل پک کیرنیلی
 چیقنیلیر . ادرمید ، چاندولی ، ازمیر ، اورله ،
 چشمه ، صیفاق ، فوش آطه ، کوکرچینک ، بودروم ،
 جروه ، سومبکی قویله مدالی و لیمنی آطهلرینک
 ایکیش قوی بو ساحلک باشلیجه قویلیردیر . برنجی
 درجهده تجارتکاه اسکلهسی ایسه ازمیردر . آطهلر
 دیکزینک روم ایلندهکی ساحلک قویلی سلائیک ،
 کسندره ، آینوروز ، اورفانو ، قواله ، بورلی کول
 و بشیکه قویلی اولوب ، برنجی درجهده تجارتکاه
 اسکلهسی سلائیک و ایکنجی درجهده قواله و دده
 آقاجدر . آدریاتیق دیکزینک یکتا قوی و طبیعی لیمانی
 آولونیه اسکلهسی قریشدهکی پاشا لیمانی اولوب ،
 اسکلهلی ده شنکین ، دراج و آولونیهدر ؛ لکن
 بونلرک تجارتی قورقه جزیرهسنک سربست لیمانی
 چکیور . یونان دیکزنده سراندوس ، پارغه و پروزه
 اسکلهلی و مورنوکی بعض طبیعی لیمانلر واردر .
 پروزه دن ایچری به کیرن ناردی کورفزی تجارت
 بحر به پک الوریلی بر پر ایسهده ، آغزی صیغ
 اولوب ، بیوک واپورل کیره سز . سرمره دیکزینک
 آناطولی ساحلنده ازمید ، ادرمید ، باندبرمه واردک
 قوی و لیمانلی و روم ایلی ساحلنده کلیبولی و تکفور
 طاغی اسکلهلی بولنیور . سرمره ابله آطهلر دیکزی
 آرمسندهکی قلعه سلطانیه بوزازی سیاست اهمیتی
 حازه اولوب ، سرمره ابله قره دیکز آرمسندهکی
 بوزازک مدخلنده پایتخت دولت علیه اولان استانبول
 شهر شهرلی بولنیور . قره دیکزک آناطولی ساحلی
 طبیعی و صنئی لیمانلر بوق ایسهده ، طریزون ،
 کیره سون ، صامسون ، سینوب ، بارطین ، ارکلی
 کبی برچوق اسکلهلی واردر . روم ایلی ساحلنده
 ایسه بزغوس قوی و وارنه اسکلهسی ابله دیکر

بر قاج اسکله بولنیور . شابلرله مملو اولوب ،
 سیر سفاهیته تهاکه سی بیوک اولان بحر احمرک
 بتون اهمیتی سوبش جدولی جلب ابدوب ، جزیره
 العرب ساحلنده بنیع البحر ، جبد ، قنده ، حدیده
 و آفریقا ساحلده اڭ باشلی سواکن اسکلهسی
 بولنیور . بو دیکزک بیوک قویلی اولیوب ، طبیعی
 لیمانلی ده آزدر . بحر فارسک یکتا اهمیتی
 اسکلهسی بصرهئک اسکلهسی اولان (فار) در .

ممالک عثمانیهئک آدریاتیق و یونان دیکزله قره
 دیکزده هیچ بر آطهسی اولدیغی کبی ، بحر احمردهکی
 آطهلر دخی پک کورچک و اهمیتیز اولوب ، یالکر
 فرسان آطهلی و بصره کورفزندهکی بحرین جزیرهسی
 ذکره شایان و اینجی و صدف صیدنن طولابلی
 بر آراهیتی حازدرلر . آق دیکزده ممالک عثمانیهئک
 ایکی بیوک جزیرهسی واردر ، که بری قبریس و دیکری
 آیرنجی بر ولایت صورتنده اداره اولان کیریدجزیره .
 لیدر . جزایر عثمانیهئک چوغی ایسه آطهلر دیکزنده
 و آناطولی ساحلک قارشینده بولنوب بولنردن
 سیسام صورت ممتازده اداره اولنور ، و قوالهئک
 قارشینده اولغله روم ایلی به ملحق عد اولسان
 طاشوس اداره مصر به محولدر ، و دیکرلی (جزایر
 بحر سفید) نامبله آیرنجی بر ولایت تشکیل ابدبورلر .
 بونلر : ردوس ، سافز ، مدالی ، لیمنی ، سمدرک ،
 ایروز ، نیقاربه ، پاطموز ، لوز ، قالمینوز ، استانبولی ،
 آستروبالیه ، سومبکی ، هرکه ، کرپه ، قاشوط و دیکر
 بر قاج کوچک آطهلر دن عبارتدر . سرمره دیکزنده
 دخی سرمره ، پاشا لیمانی ، امیر علی و پک آطهلی
 نامرله بر قاج کوچک آطه بولنیور .

اقالم و هواسی . — ممالک عثمانیه پک واسع او .
 لوب ، مختلف عرضلی حاری اولدیغندن ، و ارتفاع
 و سائرجهجه دخی اقطار مختلفهئک فرقی اولدیغندن ،
 هواجه یئلرنده چوق اختلاف و تفاوت واردر .
 ممالک عثمانیه اقالیم حاره و معتدله بی حاری اولوب ،
 هر نه قدر شمالاً اقالیم باردیبه قدر وارمه مازسهده

بوفی ده ارتفاعه قرانیر. اک صوثوق برلی منهای شمال شرقی ابله منتهای شمال غربی کوشه لری او. لوب، ارضروم و یازید جهتله کردستان طاغلرندمه و برده قوصوه و بوسنه و هر سکه ابله اشقودره و قو. صوه تک شمال طرفنده قیشین جوق قار یاغار و زیاده صوثوق اولور؛ و یازین هوا سیرین و کوزل اولور. بو جهت لک هواسی صومیت اوزره پک صاغلاندر. آناطو. اینک مرتفع اولان وسطی قسمی یعنی کوتا به و قره حصار صاحبدن بدأ ابله سیواس و قیصریه و قره حصار شرقی جهته تک اولان برلده دخی قیشین او قدر صوثوق اولوب، کترتله قار یاغار سه ده، یازین ده او نسبتده صیجاق اولور. روم اینک جنوب و غرب سواحیله اناطولینک سواحل غریبه سی و قره دکیز سواحلنک قسم شرقی سی و بو جهت لره قریب اولان دوز و آلتیق اووه و دره لک و جزایر بحر سفیدک هواسی جوق ده ا معتدل اولوب، یازین خبلی صیجاق اولور، و میزان الحراره ۳۵ درجه لره قدر جیقار؛ قیشین دخی هوا معتدل اولوب، نادراً قار یاغار؛ وزینون و پورتقال و لیمون آغا جلری یتیشیر. روم اینک قره دکیز سواحیله طونه وادیسی یازین بو قدر صیجاق اولور سه ده، قیشین ده او نسبتده صوثوق شدتلی اولور. آناطولینک سواحل جنوب. بیه سیله او سواحل قریب آلتیق برلده و شام سوا. حلننده یازین حرارت برقات ده ا زیاده اولوب، قیشین دخی اصلا برودت حس اولنماز. مصر و بنغازی ابله طرابلس سواحلی دخی حرارتجه بو برلردن پک فرقی دکدر؛ بالمکس آفریقا سواحلی شمال ملتزمینه معروض و آناطولی و شام سواحلی بوسکک طاغلرک حیلولتیه بو روز کاردن محفوظ اولدیفندن، عرضجه اولان فرق ابله برابر، آفریقا سواحلی ده ا سیرین عد اولنه بیلیر، و هواسی ده ا صاغلاندر. مع هذا آناطولی و شام سواحلنده اولمیان خرما آغاچی آفریقا سواحلنده پک اعلا مثمر اولور. عراق عرب و بصره کورنزی سواحیله برالشام و حجاز و یمنک

تنامه تعبیر اولناز و ساحل بونجه متمد اولان آلتیق برلی و مصرک ایچ طرفیه فزان جهتی ایسه ممالک عثمانیه تک اک صیجاق برلی اولوب، بو جهت لره یازین میزان الحراره ۵۰ درجه لره قدر جیقار، و انسانلر، حرارتدن محافظه ایچون، سردابلرده طسورمق مجبور اولورلر. بو طرف لک یازی حمامک داخلنه مشابه اولدیغی کبی، قیشی ده جوق فرقی دکدر. آلتیق شامک جبالی ارتفاعه کسب اعتدال ابدوب، بو خطه تک مرتفع برلی هواجه پک کوزل اولدیغی کبی، یمنک ده جبال سرات اوزرنده بولسان جهتی و از آن جله صنعا معتدل هوا لیدر؛ مع هذا هواسی پک یابس اولوب، ارتفاعه قزایلان سیرینک هیچ بر وقت عرض اقتضاسندن اولان سیرینک قدر لطیف و صاغلان اوله ماز. بو وجهله ممالک عثمانیه هواجه برقاچ قسم و منطقه به منقسمدر. یاغموره ککنجه: روم اینکده و آناطولینک شمال و شرق جهته ده قیشین قار و ایلک و صوک بهارده یاغمور کترتله یاغوب، یازین دخی آره صره یاغار. آناطولینک وسطی طاغلرله محاط اولوب، هر طرفدن کن بلوط لک رطوبتی او طاغلر جلب ایتد. یکندن، وسطی یا بله ده آز یاغمور یاغار، و بو یاغمور ندرتی اورالری تک مرانه قابلیت لرنکنی موجب اولور. شام و عراق و جزیره العرب ابله آفریقا ده ایسه قیشین آز یاغمور یاغوب، یازین هیچ یاغماز. منابع ثروتی، محصولات و معادن و حیواناتی. — ممالک و اسامه عثمانیه ده عرضک هوا ابله طبیعت اراضینک اختلافاتی نباتات و محصولات و حیواناتک ده اختلافتی موجب اولوب، اقالیم بارده و معتدله و حاره به مخصوص محصولات متنوعه یتیشور. اصل ممالک عثمانیه ذخیره بری اولوب، روم ایلی و آناطولیده و شام و عراقده کایتلی بغدادی، آره، مصر، چاودار، یولاق، سیسام، داری، مرجک، قاصویه، نخود و سائر حبوبات یتیشور. صو آلتنده بولسان برلده برنج ذرع اولنور سه ده، مصر رنجندن

بشقه سی پک شهرت قزانه میوب، داخله صرف اولنان پرنجک چوغی خارجدن کلیر. پاموق دخی ممالک عثمانیه تک اک باشلی محصولانندن اولوب، مصرده چیقان کایتلی مقدارندن بشقه آطنه، آیدین و سلانیک طرفلرنده دخی خیلی مقدار چیقار. آفیون دخی منابع ثروت جمله سندن اولوب، آناطولیده اوتدن بری پیشد برلدیکی کبی، بوسوک سنه لده سلانیک واسکوب و سائر روم ایلی جهلرنده دخی کلینله پیشد برلمکه باشلامشدر. مصرده شکر قامشی، پمنده قهوه و آز مقدارده جیوبت دخی چیقار. میوه و سبزه لر کایتله پیشوب، الما، آرمود، کراز، ویشنه، شفتالی، قایسی، نار، آبه، انجیر، بادم، جوز، فندق، کستانه، اوزوم، و سائر میوملر روم ایلی و آناطولینک هر طرفنده حاصل اوور. زیتون اصل ممالک عثمانیه به مخصوص اولوب، روم ایلی و آناطولینک سواحل غربیه و جنوبیه سیله آطه لده و شام و طرابلس غربیه کلینله بولنور. پورتقال، لیمون، طاتلی لیمون، مندلینه و آفاج قانونده ذکر اولنان برلده و طریزون جهتنده پک چوقدر. برالشام ایله عراق و جزیره العربک هر طرفیه مصر و طرابلس غربیه خرما تک انواعی کلینله پیشیر. مصرده موز و پمنده نمره ندی دخی اولور. استانبولک چیلکده مشهوردر. میوه لردن اک زیاده اخراج اولنانلری: اوزوم، انجیر، خرما و فندقدر. روسیه به تازه میوه و سبزه دخی اخراج اولنور. آناطولینک میوه لری پک چوق اولوب، بر خیلی مقداری قورود بلرق و پستیه له محویل اولنور، اخراج، یا قیش ایچون حفظ اولنور. پورتقال و لیمون ایله مندلینه اخراجی ده چوق اولوب، علی الخصوص یافه پورتقاللردن چوق چیقار. کایتلی زیتون یاغی دخی چیقار. شراب محصولاتی اوزومک کثرتی نسبتنده اولوب، یا کز اهلایسی خرسیتیان اولان برلده پایلیر. قبرس و سلانیک جهتلرینک شراب لری مشهوردر.

ممالک عثمانیه تک وقتیه مان بتون طاغلری اورمانلرله مستور اولوب، اورمانلرک کثرتی یاغوری دخی جلب ایتمکه، شمعی قورو و چول حالنده اولان بر چوق برلر او و قتلرده پک منبت و معمور بولنش ایکن، حیفا که مقدمه لری محافظه و حسن ادا. ره لرینه همت اولنمیوب، هله آناطولینک شرق و شرق شمالی جهتلرله کردستان و عراق بسبتون چیقاق قالوب، محروقانن بیه محرومدلر. شامده و ایچ ایلی و تکه جهتلرله آیدین و خداوندکار و علی. الحصوص قسطمونی و کنگری جهتلرنده و روم ایلی تک اکثر طرفلرنده ایوم خیلی اورمانلر موجود ایسه ده، یا کز تکه و بولی جهتلردن بر آزرکراسته چیقوب، اکثر طرفلرک وسائط قالیه فقدانندن طولانی اورمانلردن استفاده اولنه میور. اورمانلرک اکثر اشجاری جام انواعیه، میشه، کورکن، قره آفاج، اوخلامور، آقجه آفاج، فواق، سوکود و سائر در. پلاموط اخراجندن دها زیاده استفاده اولنوب، فطران و رچینه دخی چیقار. توتون ممالک عثمانیه تک اک باشلی محصولانندن اولوب، هر طرفنده بر نوعی چیقار سه ده، اک متبوسلی و اک کایتلیسی یکجه و قواله جهتلرینک تونولری اولوب، بونک بر خیلی مقداری ده ممالک اجنبیه به اخراج اولنور.

ممالک عثمانیه تک هر طرفنده معادن تک انواعی بولنوب، آتچق مسافه لرک اوزونلایه وسائط نقلیه تک نقصانی، محروقاتک فقدانندن فرسادن طولانی اخراج اولنانلری پک جزئی او. لوب، آناطولی و روم ایلی تک بر قاج برنده چیقاریلان باقیر، قروم، منگنز، سیمی قورشون و سائر معادنله دولت طرفندن ایشلتن ارکلی کور معدنندن عبارتدر. کوشخانه و کبان معدنلری ترک و تمطیل اولنمشدر. طاش یاغی و نفت دخی چوقدر. طوز کرک سواحلده کی مملهلده و کرک آناطولیده کی طوزلی کوللرده و بعض قبا طوزی معدنلرنده کلینله

چيقوب، احتياجات محليه بي دفع ابتدگدن بشقه خيلى
اخراجات دخى اولور. معدن صولرى وكوكوردلى،
چليكى وساىر معدنلى ايليجه، ل پك چوق اولوب،
بروسه، يالوه وساىر محال قابليجه لرى وچيتلينك
معدن صوبى مشهوردر.

مرحال چوق اولوب، هر نه قدر صنعي چايرلر
يتيشدير مك اصولى ده ا يلفيورسده، يازين
يايله رده كى طبيعى مرزالده وقيشين قيشلاقرده
وطييعى چايرلر دن طويلانيلوب قوروديلان اولرله
پك چوق حيوانات يتيشدير يلوب، حيوانات اهليه
ممالك عثمانيه نك اك باشلى منابع ثروتنددر. بولر.
دن اك چوق بولسانى قيون و ايكنجى درجه ده
پكى اولوب، صغيره او قدر اهميت و بيلدور.
روم ايلنده كى قيونلر قيورجق اولوب، بولر كى
لذبذ و بر جنسك بياغيسى بر آز دها يموشاق
ديكر ينك پك سرت و هر حالده اينجه منسوجاه
ياراميه جق بر حالده در. آناطولى و عربستان
جهتلى ينك قيونلرى قره مان جنسندن اولوب،
قيوروقلرى پك ابرى، اتلرى پك ياغلى و آغيره
ويي افيلرى ينه قبادر. آفرىقا و جزيره العرب
جهتلى رنده اوزون بجاقلى و اوزون قيوروقلى بر جنس
قيون دخى وارددر. پكيلرى مخنلف اجناسه منقسم
اولوب، اطه لده و شام جهتلى سودى چوق
بر جنسى وارددر. بشون شام خطه سنده پكيلر
قيونلر دن چوق ز ياده در. آناطولى ينك آقره
و قسطمونى ولايتلر يله او جوارلده نفتيك چيى
دخى چوق اولوب، نفتيكنندن اولكى قدر دكسه
ده، خيلى استفاده اولنور. اينكلىر عموميت اوزره
كوجك و كونده آنجق درت قيه سوت و برر
جنسندن اولوب، يالكز مصر اينكلىرى پك بوكسك
وكوزلدر. ميخاليج اينكلىرى كى بعض كوزل
جنسلى ده وارددر. آت جنسك اصل منشى ممالك
عثمانيه اولوب، جزيره العرب يله عراق و شام و مصر
كلى جنسى اتلرى و كيجلان قيصراتلى مشهوردر.

شام و مصر ك اشكلى ابرى و پك ابرى اولوب،
بولنلر دن كوزل استرلر دخى يتيشدير يليلر. قبريسك
ابرى استرلى مشهوردر. آناطولى و روم ايلنده
مادى وكوجك ومع هذا جفاكش بعض بيكيرلر دخى
يتيشدير يليلر. بوسنه نك كيلر ساازلر ينه مرجعدر.
كريدده دخى رهوان بورويشيله مشهور بر جنس
آت يتيشير. مدلايده محلك اسميله معروف پك
كوجك بر جنس بيكير و ردوسده ينه بويه كوجك
بر جنس مركب يتيشوب، بولر طاغرده بيانى
حالنده كزرلر. دوه عربلرله مسكون اولان ممالك
عثمانيه نك هر طرفنده پك چوق بولنوب، بجق
چولك كيمي دبلن بوب بارك حيوان عشيرت حالنده
ياشايلان عربلر كى رفيق غير مفارقيدر. آناطوليه
وروم ايلينك ادرنه جهتلى رنده دخى بولنور. عرب
عشايرى اك ز ياده آت و دوه و كرد و بوروك عشايرى
كيتلى قيون يتيشدير لره. طوموز باشليجه روم ايلنده
واك ز ياده باقارلده بولنور. ايك بوجكى و آرى
ممالك عثمانيه نك هر طرفنده يتيشدير يلوب، خيلى
قوزه و بال و بال موسى چيقار. حيوانات وحشيه :
قوت، آبي، طوموز، تيلكى، طاوشان، صاكسار،
چقال، صرتلان، بورسوق، سنجاب وساىر حيوانات
صغيره يله كيك، قره جه، طاغ چيى، بان قيونى
وساىر دن عبارتدر. جزيره العرب جهتلى آرسلان
و يمن و مصرده بر جنس ميمون دخى بولنور.

صنابع و تجارت و معارفى. — ممالك عثمانيه ده
صنابع جديده يعنى فنك ايجاد ابتدايى سهولتلى
ماكينه لره فابريقه لره اجرا اولنور صنعتلر هنوز
ترقى و تعمم اتمسكه باشلابوب، شمديكى حالده صنابع
محليه جزيات قبيلندن ايسه ده كوندن كونه ايلور.
لسكده اولدينى كورولمكده در. هر كه ده كى ايك اقمشه
فابريقه ها يونيله فسخانه حاسره دن و اخيرا قره مرسلده
آجيلان قازمير وساىر فابريقه سندن و حلبده تاسيس
اولنان ايك ماشلر و سيواس ولايتك كرون قصبه.
سنده قوريلان بوكلى و پاموقلى ووشمه لك وساىر

فابریقه-سندن و بونله مماثل بر قاج فابریقه جدا
 شایان تقدیر بر حاله در . صنایع مزک برنجیسی
 خالی و سجاد و کام نجیدر، که بونلر حقیقه
 رغبت مسحق ممولاندن اولمله ، نه قدر
 پتشدیرلده ، سوربه جکندده شبهه بوغیسه ده ،
 کلیده اعمالی آناطولینک عشاق و کردوس قصبه لرینه
 منحصر اولوب، آناطولینک و کردستانک و شامک
 هان هر طرفنده و روم ایلینکده بعض جهنلرنده
 بایلیورسه ده، اولرده و متفرق صورته بایلوب،
 یاپانلر صامق بوانی تیلورلر؛ و اکثریا پک اوجوز
 اللرندن چیقاروب، آرده واسطه اولانلر قزانیر.
 ایکنجی درجه ده مانوسه و آلاجه دینلر پک طیانقیلی
 بر جنس یاموق طوقه در، که آناطولینک اکثر
 طرفلرنده بایلیر، و اورانک ارکک و قادین اهالیسی
 پیننده قوللانلییر. عبا وشیاق اک زیاده روم ایلنده
 بایلیوب، کویلیک ملبوساتی باشلیجه بوندندر .
 سلانیک و لابنک مایه طاغی عیالری مشهور اولوب،
 کلیده چیقار . بونلر اکللی بایلیوب برآزده دهسا
 دو زکون چیقار بله جق اولسه، فوق العاده اوجوزلغنه
 و صافلا لفته بناء، اورته حاللی آدملر طرفندن دخی
 ملبوسانده قوللانله بیلیر. شامک دمشق و حما و حلب
 شهرلرله سائر طرفلرنده و دیاربکر و سائر جهنلرده
 اییکلی و بوکللی و یاموقلی و صیرمه ملی و فلاپدانلی برده لک
 و دوشمه لک منسوجانله انواباق اییک و یاموق قاشلر
 بایلیر. اینجه بز و برونجک کبی یاموقلی و اییکلی بز
 آناطولی و روم ایلنده کلیده بایلیوب، اک مشهور.
 لری بروسه ده و پروزه و تیران قصبه لرنده
 یابیلا نلر بدر . هله دوشمه به متعاق ممالک عثمانیه
 معمولانی کرک کوزلسکجه و کرک طیانمه جهنجه
 آوروپا معمولانسه قات قات مر جحدر . باقیر
 و تونجیدن اوانی مختلفه اعمالی صنعتی دخی نصلسه
 شمدی به قدر آوروپا تقلیدندن قورتلوب، الیوم
 باقیر جیلن و دوکجه جیلکله تمیش بدر بر خیل آدملر
 بونلور. دمیرجیلک، چانکیرلک، تنکه جیلک، یور.
 طانجیق کبی احتیاجات داد بده دن اولان اوفق تفک
 صنعتلر موضوع بختلر اولان صنایع میاننده ذکر

اوله ماز . قالان صنعتلر بر زربنک مئاص و قنتر اشلری ،
 اورانک و طربزونک کوش تل قاقه لی اسلحه
 و باستونلری و بونلره مماثل مهارتله ایشلیر اوفق
 تفک شیلردن عبارتدر، که بونلرک هر بردر لوسی بر
 مملکت مخصوصدر . طوبراقدن چنلق چوملک و دستق
 کبی شیلرمان هر برده و اک زیاده قائمه سلطانیده بایلیر.
 لوله جیلر چوق لوله لرینک آرتق چوق لزوی
 قالماسی اوزربنسه ، قهوه و چای طاقلری اعمالی
 دوشونمشرسه ده، بوکی ممولات دخی مسحق
 اولدقلری رواجی بوله مامشدر . محصولات ارضیه
 و حیوانیه تهیه و استخراجی و مثلا زیتون یاغی ،
 شراب، یاغ، پنیر و سائر اعمالی بر صنف اهالی بی
 اشغال ایدوب ، دباغت دخی هان هر برده اجرا
 اولنورسه ده ، ممولات دباغیه مشین و سختیانه
 منحصر قالب، کاساله، ویدلو، لوستربن و تلاتین
 بایله میور . الحاصل، صنایع محلیه جزئیاندن عبارت
 و پک کرمی اولوب، آتجق اکثر صنایعک کوچک
 و یا ناقص مقیاسده نمونه سی موجود و اهالی او
 صنایعله مألوف اولدیغندن ، احتیاجات زمانیه به
 کوره ترقی ایدوب، رواج بولملری جزئی بر همت
 و ارائه طریقه محتاجدر .

لیرای عثمانی	لیرای عثمانی	اوزوم
۴۰۳۰۰۰	زیتون یاغی	۲۰۴۴۰۰۰
۳۸۰۰۰۰	معادن کورچله سی	۲۰۲۰۰۰۰
۳۱۶۰۰۰	اجزا و بویا	۱۸۳۶۰۰۰
۳۱۷۰۰۰	سبزه	۸۲۵۰۰۰
۲۹۹۰۰۰	سیسام	۷۲۳۰۰۰
۲۶۴۰۰۰	خرما	۶۹۸۰۰۰
۲۶۳۰۰۰	حیوانات	۶۷۰۰۰۰ (بئندن)
۲۱۶۰۰۰	تخم	۵۷۵۰۰۰
۲۱۵۰۰۰	خاللی و سجاد و کلیم	۴۸۶۰۰۰
۱۸۹۰۰۰	قندق	۴۸۳۰۰۰
		دری و سختیان

ادخالتهك اڪ باشلي قلمرى بروجہ آئيدر:

ليبرای عثمانی	ليبرای عثمانی	بر انوائی
۶۰۵۰۰۰	پائيسقه	۲۰۶۵۰۰۰
۴۸۱۰۰۰	دهير	۱۶۴۵۰۰۰
۴۷۴۰۰۰	چوخه	۱۴۶۹۰۰۰
۴۲۰۰۰۰	دمير آلات وادوات	۱۳۴۰۰۰۰
۴۰۵۰۰۰	قازمير وقاستور	۱۱۲۶۰۰۰
۳۴۷۰۰۰	کراسته	۹۶۵۰۰۰
۳۰۱۰۰۰	کاغده	۹۵۴۰۰۰
۲۹۴۰۰۰	بقاليه	۸۵۰۰۰۰
۲۶۷۰۰۰	خاشر اثواب	۸۱۲۰۰۰۰
۲۵۳۰۰۰	معدن کجورى	۷۹۷۰۰۰۰
۲۵۰۰۰۰	ايک اقشه	۶۲۴۰۰۰۰
		حيوانات

وجود ولردن آکلاشيلور، که ممالک عثمانیه ده ذخیره اخراجی اوڭجی درجه ده قالیور، و اخراجات واقمه تک نصفي نسبتنده ده خارجدن ذخیره آلتیور. ممالک عثمانیه اڪ زياده انکتره، ايکڭجی درجه ده آوستريا و مجارستان، اوڭجی درجه ده فرانسه، دردنڭی درجه ده روسيه، بشنجی درجه ده بلغا. رستان امارتی و اوندن صکره سائر دولترلله تجارت ايدوب، ادخالتهك اخراجات بيننده اڪ زياده فرق بولنان آوستريا و مجارستان دولتيه اولان تجارت مز دره دولت مشارالها بزه سنوی ۵ مليون ايرا. لق اشيا و بردیکی حالده، بزدن آتجی بونک ربی نسبتنده محصولات آلیور. انکیز تجارتك ادخالات قسمی اخراجات قسمدن بوزده ۲۵ نسبتنده زياده دره فرانسه ايله اولان تجارت مز هيسندن زياده بزه نافع اولوب، دولت مشارالها بزه و بردیکی امته قيمتک بر ربی قدر فضله اوله رق بزدن محصولات آلیور.

ممالک عثمانیه اسکلره لينه (ينه مصر و بلغا. رستاندن بشقه) سنوی کيروب چيقان سفاتي ۱۹۰۰۰۰ راده لرنده اولوب، مجموعی ۳۴۰۰۰۰۰۰۰ طونيلاته استيعابنده دره بونلرک هر بيا ۳۹۰۰۰۰۰۰ ياپور و قصوری يلکن کيسيدر. عثمانلی سنجاغی حامل اولان سفاتي تجارت به دخی جمعاً ۳۷۸۰۰۰ طونيلاته استيعابنده ۷۸ واپور ايله

۱۵۲۰۰۰ طونيلاته استيعابنده ۷۸۶ يلکن کيسندن عبارتدر. موجود دمير بوللرک مجموعی ۴۲۴۱ كيلومتره طولنده اولوب، بونک ۱۹۹۲ كيلومتره لکی روم ايلنده، ۱۹۰۴ كيلومتره لکی آناتولىده، ۳۴۵ كيلومتره لکی ده شامده دره روم ايلنده بری استانبولدن بلغارستان و صربيه طريقه و ديکری سلايکدن صربيه طريقه آروپا خطوطنه کسب التصاق ايدن ايکی بيوک خطدن بشقه، برنجی خطدن آيرلهرق دده آفاج اسکلر سنه اورا دن سلايکه تمتد بر خط ايله سلايکدن مناستره قدر دخی بر خط وارددر. آناتولى دمير بوللرک بر خطی حيدر ياشادن بدأ ايله آقرمه به قدر واصل اولور، واسکيشهردن بر قول آريلوب، کوناهيه و قره حصار طريقه قونيه به قدر کيدر. ازميردن دخی ايکی خط بدأ ايدوب، بری آدين و دکيزلی طريقه قونيه و کوناهيه ده او بر خطه بر اشک اوزره، خداوندکار ولايته داخل اولمش؛ و ديکری مفنيسا. به قدر واردقدن صکره ايکی قوله آريلوب، بری آلاشهره و بری صومه به قدر وارمشددر. برنجيسنک ينه او بر خطه بر اشمی و ايکنجيسنک باندبرمه به قدر تمديدی متصوردر. مدانيه دن بروسه به و مرسيندن آطنه به قدر ايکی کوچک خط دخی وارددر. شام دمير بول خطلرينک بری بيروتندمشقه و ديکری يافدن قدسه قدر تمديد اولنمشدر. يا تختنده ايکی اوج اعداديه ايله متعدد رشديه و اصول جديده اوزره ابتدائيه مکتبيلری بولندينی کبی، دولته قائد حربه، بحربه، طبيه، مهندسخانه (يعنی طوبجی) مکتب عسکريه. سی و بونلرک اعداديه ليله متعدد رشديه عسکره ل موجوددر. مکتب عاليه دن معدود ملکیه، طبيه، هاکیه، حقوق، زراعت، تجارت، دارالمعین، دارالمطبات، اورمان و معادن مکتبيلرله تدریساتی فرانسجه و ترکیه اولان مکتب سلطانی و بر مکتب صنایع ايله بر مکتب صنایع اناث بولنیور. دارالشفقه

نامیده و بنام دیکس چون قلمک تعایم و تربیه سینه مخصوص مکمل بر مکتب ایله ابتدائیه و رشدیه و اعدادیه درس لرینه مخصوص متعمد خصوصی مکتب لر دخی وارددر. بو خصوصی مکتب لری طشره لرده از میر و سلا نیک کی بعض بیوک شهر لرده دخی امثالی آچلددر. جامات غیر مسلمه تک رؤساء روحانیه لر نیک تحت اداره سنده کرک پایخته و کرک ولایاتده ابتدائیه و رشدیه و اعدادیه اوله رق ذکور و انا نه مخصوص متعمد مکتب لری اولدنی کی، قویلیک و پروتستان میسیونر لر نیک و راهب و راهب لری تحت اداره سنده دخی متعمد ذکور و انا ت مکتب لری موجوددر. مصر مستثنی اولدنی حالده، پایختدن صکره معارفجه اک زیاده ترقی ایش بیروت شهری اولوب، اوراده اک زیاده میسیونر لری و مارونیلرک متعمد و مکمل مکتب لری و حتی بر مکتب طیبه لری ده وارددر.

پایخته و بر موزه کشاد اولوب، مدبری بولنان ذاتک همتیله خیلی نوسع و ترقی اتمکده در. جوامع شریفه به مربوط اولان کتبخانه لر قیمتدار آتاری حاوی ایسه ده، هیچ بر نیک کتابلری ۱۰۰۰۰ جلدی تجاوز ایده مدبری حالده، چوغی بر کتابدن بش اون نسخه بی حاو بدر.

اهالیسی، جنسیت و لسان و مذهبری . — عموم ممالک عثمانیه تک اهالیسی، بو قاریده ذکر اولدنی کی، ۴۰۵۳۵۰۰۰ کتبی اولوب، بونک بر ربمندن زیاده سی یعنی تقریباً ۱۰ ملیونی خریستیان، ۳۰۰۰۰۰ قدری موسوی و قصوری یعنی ۲۸۰ ملیون قدری مسلمدر. ممالک عثمانیه قدر اهالیسی مختلف الجنس هیچ بر دولت اولوب، کرک اسلام و کرک خریستیان لری متعمد اجناسه منقسم و مختلف السنه ایله متکلمدرلر. اک برنجی جنسیتی و قوم حاکم صفتی حائز اولان ترک قوی اولوب، آنا طولینک همان عموم اهالیسیله روم ایلنده کی مسلمان لری نصف و شام و کردستان و عراق

اهالیسنک بر قسمی ترکدر. لسانه حکم ابدیه لیک اولسه، نفس آنا طولینک خریستیان لری دخی، مذهبه روم و ارمنی جماعت لرینه ملحق ایسه لرده، ترک عد اولنقی لازم کایدر. لکن بونلر داخل حساب اولمیزین، اصل ترک اولان اهالی ۱۰ ملیونه بالغ اولور. روم ایلنده ترکار استانبول ایله ادرنه و سلا نیک و لایتنر نده و قوصوه و مناسیر و لایتنر نیک شرق و جنوب جهتلربله بلغارستان و شرقی روم ایلنده بولنیور. شامک شمال جهتلر نده یعنی هیتاب، کلیس، اورفه جهتلربله کردستانک اکثر طرفلر نده کردلرله و عراقده عربلرله قاریشقی بولوب، حتی بغدادکده اهالی حاضره سی ترکدر. آنا طولینک شرق شمالی جهتلربله کردستانده و بغدادده بولنان ترکار ترکان جنسنده در. آنا طولینک و سطرانده و علی الخصوص قونیه جهتلر نده (بوروک) و (آقشار) کبی خیمه نشین بعض ترک عشیرت لری دخی وارددر. ترکارک حاکمیتی یالکز لسان جهتنجه اولوب، ساثر هیچ بر جهتنجه دیگر اقوام مسلمدن فرقلری بوقدر. و اکثری زراعتله مشغول ساکن و مطیع آدم لرددر. ترکاردن صکره اک کثرتی جنسیت عربلر اولوب، مصرک همان جمله سی عرب اولان طقوز کسور ملیون اهالیسی محسوب اولدنی حالده، شام جزیره، عراق، حجاز، یمین و طرابلس غرب جهتلر نده تحت تابعیت عثمانیه ده ۱۰ ملیونه قریب عرب اهالی بولنیور. بو وجهله ممالک عثمانیه اهالیسنک ثنائی و مصر دخی داخل اولورسه همان اوج ربی عرب و ترک اولوب، قالان ربی متعمد جنسیت لره منقسمدر. قریبی اوله رق عموم ممالک عثمانیه اهالیسی جنسینجه بروجه آتی تقسیم اولنه بیلیر:

۱۹۶۵۰۰۰	عرب
۱۰۰۰۰۰۰	ترک
۳۰۰۰۰۰۰	بلغار و یونان
۱۸۰۰۰۰۰	آرناؤد
۱۶۰۰۰۰۰	پوشتا ق و صربی
۱۵۰۰۰۰۰	کرد

جهتلرنده) جنسيتلرینه منقسم اولوب، روملرک همان
جمله سی اورنودوقس و يالکز اـکی و نديک و جنوزـ.
ليلا اولادنن اولوب روملاشمش اولان بعض لواتينلر
قتولیکدر. بلغارلرک دخی قسم عظیمی اورنودوقس
اولوب، يالکز بوز بيک قدری قتولیک و يک آزی
پروستاندرد. بوشناقلرک نـشانی خرسـتـيان اولوب،
بونلرکده نـشانی اورنودوقس و بر نـشانی قتولیکدر.
آرناؤدلرک بر نـشانی خرسـتـيان اولوب، همان یاری
یاری به اورنودوقس و قتولیکاره منقسمدر. اولاخلرک
جمله سی اورنودوقسدر. ارمینلرک قسم کلیسی کندیلرینه
مخصوص بر مذهب منسوب اولوب، ایچلرنده بوز بيک
قدری قتولیک واللی بيک قدری ده پروستاندرد.

ارمینلرک يالکز کردستانده و ارضروم جهتلرنده
ساکن اولانلرله استانبولده کيلر ارمینجه قونیشوب،
آناطولیده ساکن بولنانلری، اورالده کی روملر
کچی، صرف ترکیه لسانيله متکلمدرلر. قبطیلرک دخی
کندیلرینه مخصوص مذهبلی واردرد. عربی لسانيله
متکلم اولان عربلر ایسه مارونی، روم، روم
قتولیکی، سریانی، قدیم، سریانی قتولیکی، کلدانی،
ملکی و سائر اوله رق برچوق مذهب منقسمدرلر.
یهودیلرک شام و عراق و یمن و مصر و طرابلس غرب
جهتلرنده ساکن اولانلری برلی اولوب، لسان
عربی ایله متکلم اولدقلری حالده، روم ایلی و آنا-
طولیده کيلر اسپانیادن طرد اولنه رق بو طرفه
هجرت اتمش اولغله، ایوم اسپانیول لسانيله
متکلمدرلر.

ممالک عثمانیه ده جنسیت و قومیتک اهمیت
ایکنجی درجه ده اولوب، مذهب زیاده اهمیت
برلاکه، هر بر مذهبک منسوبینی کندیلرینه مخصوص
جامعترلر تشکیل ایدر؛ و هر جماعتک کندی رؤساء
روحانیلرینک اداره سی تحتند مکتبلی و سائر
مؤسسات علیه و خیره لری واردرد.

تقسیمات جغرافیه و مملکيه سی. — ممالک عثمانیه تک

۱۱۳۵۰۰۰	روم
۹۵۰۰۰۰	ارمنی
۳۰۰۰۰۰	اولاخ
۳۰۰۰۰۰	یهودی
۱۵۰۰۰۰	چرکس
۱۵۰۰۰۰	چنکانه
۴۰۰۳۵۰۰۰	جمعا

مذهبه ممالک عثمانیه اهلینسک قسم اعظمی
مسلم اولوب، ایکنجی درجه ده قالان خرسـتـيانلری
روم، ارمنی، قتولیک، پروستان، سریانی، کلدانی،
مارونی و سائر مذاهب عیدیه منقسمدر. مذاهب
مختلفه تابع اهلینک قریباً مقدارلری بوجه آیدر:

۳۲۷۵۰۰۰۰	مسلم
۵۳۰۰۰۰۰	اورنودوقس (روم)
۸۲۵۰۰۰۰	قتولیک
۷۳۵۰۰۰۰	ارمنی
۵۷۵۰۰۰۰	مارونی، سریانی، کلدانی، قبطی و سائر
۵۰۰۰۰۰۰	پروستان
۷۴۸۵۰۰۰	خرستیان
۳۰۰۰۰۰۰	موسوی
۴۰۰۳۵۰۰۰۰	جمعا

مسلمانلر عرب، ترک، کرد، آرناؤد، بوشناق،
پوماق، چرکس و چنکانه جنسیتلرینه منسوب
وبولردن هر بری کندی لسانيله و پوماقلر بلغاوجه
تکلم ایدرلر. اهالی اسلامیه تک قسم اعظمی سنی
اولوب، بونلرکده جوچی حقی المذهبدر؛ يالکز
مصرده و کردستانک بعض طرفلرنده مذهب شافعی
و طرابلس غربده مذهب مالکی غالبدر. بغداد
و بصره جهتلری اهلینسک بر بیوک قسمی شیعی
المذهب اولدییی کچی، یمن اهلینسک قسم اعظمی ده
فرق شیعیه دن زیدی مذهبه تابعدر. آناطولینک
شرق جهتلنده ینه شیعیلردن قزلباش مذهب
خفیسه تابع آدملر واردرد. شام جهتلرنده اسمأ
مسلم اولان درزبلر و کردستان جهتلنده بزیدلر
دخی بولنیور، که بو ایکی طائفه دن هر برینک
اعتقادی دین اسلامه مفاہدر. اورنودوقس یعنی
روم مذهبه تابع اولان خرسـتـيانلر روم، بلغار،
بوشناق، آرناؤد، اولاخ و عرب (شام و بیروت

بری برینه غیرمطابق ایکی تقسیمی وارددر، که بری تقسیم جغرفی و دیگری تقسیم ملکیدر . تقسیم جغرافی ممالکک اسکیدن بری و اکثریا اهالیته جنسیتته کوره مختلف خطاره ، و تقسیم ملکیده اداره حاضرجه ولایات و سائرجه صورت تقسیمیدر .
اولا تقسیم جغرافیسی بیان ایدهلم :

(آوروپا قطعه سنده)

بوسنه (مع هرسک و یکیبازار)

قوصوه ، اشقودره

مناستر و یانیه

بلغارستان

تراسیه

(آسیاده)

آناطولی

شام (مع فلسطین)

جزیره

عراق

حجاز

یمن

(آفریقا ده)

مصر

طرابلس غرب (مع برقه)

تقسیم ملکیده کلنجه : ممالک عثمانیه تک قسم اعظمی طوغریدن طوغریجه دولتک تحت اداره . سنده اولوب ، برقسیمی ده صورت ممتازده اداره اولنور . امتیازله اداره اولنان برلرک بعضیسی بنه باب حالیدن منصوب والی ویا متصرفلر معرفتله و آنجق کندیلرینه مخصوص نظامانله اداره اولنور ، که کمرید ، سیسام ، وجبل لبناندن عبارتدر . بعضیسی ده سیاست دولت عثمانیه به تابع و اداره مستقل اولوب ، ارنی برنسلر معرفتله اداره اولنور . بو برلر خدیویت مصرجه ابله بلغارستاندن عبارتدر . شرقی روم ایلی برنجی جنسندن ایسه ده ، اداره سی

بلغارستان برنسنه ترک واحاله اولندیفنندن ، بلغارستانله توحید اولمشدر . بوسنه و هرسک موقفا آوستریا و مجارستان دولتک و قبریس انکاترته تک تحت اداره سنده بولنیور . طوغریدن طوغریجه اداره اولنان برلر ایسه ولایاته منقسم اولوب ، هرولایت بر قراج سنجاغه ، وهرسنجاق بر قراج فضا و ناحیه به تقسیم اولنور . بعض سنجاقلر دخی ، هج بر ولایته ملحق اولتمسزین ، مستقلا اداره اولنور . تقسیم ملکیه بروجه آتیدر :

ولایت مربع کیلومتره مقدار اهالیسی

(طوغریدن اداره اولنان ممالک)

شهر اماتی	۷۰۰۰	۱۳۶۰۰۰۰
ادرنه ولایتی	۳۸۹۰۰	۱۰۰۰۰۰۰
سلاطیک	۳۵۴۵۰	۱۲۰۰۰۰۰
مناستر	۲۷۳۰۰	۷۵۰۰۰۰
قوصوه	۲۴۰۰۰	۷۵۰۰۰۰
اشقودره	۱۱۷۰۰	۲۲۵۰۰۰
یانیه	۱۸۲۰۰	۶۵۰۰۰۰
جزایر بحر سفید	۱۲۸۰۰	۳۲۵۰۰۰
کمرید	۷۶۱۸	۲۹۴۱۹۲
خداوندکار	۷۳۸۰۰	۱۶۲۶۹۰۰
آیدین	۵۴۰۰۰	۱۳۹۶۵۰۰
قونیه	۱۰۲۸۰۰	۱۰۸۸۰۰۰
آطنه	۳۷۲۰۰	۴۰۳۴۰۰
آنقره	۶۵۵۰۰	۸۹۲۹۰۰
قسطنوبولی	۴۹۶۰۰	۱۰۱۸۹۰۰
سیواس	۶۲۸۰۰	۱۰۳۶۵۰۰
طرزبون	۳۰۷۰۰	۱۰۴۷۷۰۰
ادضروم	۵۱۰۰۰	۵۹۷۰۰۰
معموره العزیز	۳۴۳۰۰	۵۷۵۳۰۰
دیاربکر	۳۵۵۰۰	۴۷۱۵۰۰
بنلیس	۲۶۸۰۰	۳۹۸۸۰۰
وان	۴۰۲۰۰	۴۳۰۰۰۰
موصل	۷۵۷۰۰	۳۰۰۳۰۰
پنداد	۱۴۱۲۰۰	۸۵۰۰۰۰
بصره	۴۲۷۰۰	۲۰۰۰۰۰

مقدار اهالیسی	مربع کیلومتره	ولایت
۳۰۰۰۰	۶۱۷۰۰	سوریه ولایت
۳۰۰۰۰	۷۸۶۰۰	حلب
۲۹۸۹۰	۳۰۰۰۰	یبرود
۲۹۰۰۰	۲۵۰۰۰	حجاز
۷۲۸۲۵	۲۰۰۰۰	یمن
۲۷۰۰۳	۱۰۳۳۴۰۰	طرابلس غرب
۲۵۰۰۰	—	بنغازی منصرفاتی
۲۵۰۰۰	—	چتالجه
۲۵۰۰۰	۱۱۲۰۰	ازمید
۲۴۸۳۰	۶۸۰۰	سینا
۲۴۶۰۰	۲۱۳۰۰	قدس
۲۴۱۵۰	۸۵۱۰۰	زور
۲۳۵۰۰	۲۳۶۹۴۲۰۰	جمعا
۲۳۵۱۷	—	—
۲۳۲۱۰	—	—

(ممالک ممتازه)

۹۶۵۴۳۳	۹۹۴۳۰۰	خدویوت مصریه
۳۳۰۹۸۱۶	۹۶۶۶۰۰	بلغارستان و شرقی روم ایلی
۴۹۷۳۳	۴۶۸	سینام بکلی
۳۹۹۵۰۰	۶۵۰۰	جبل لبنان منصرفاتی
۱۲۱۴۰	۳۹۳	مصره ملحق طاشوز آطه سی
۱۳۴۲۵۵۱۲	۱۰۹۸۳۲۶	جمعا ممالک ممتازه
۱۷۲۱۰۹۲	۵۸۳۷۸	یوسنه و هرسک
۲۰۹۲۹۱	۹۶۰۱	قبریس
۴۰۵۳۵۰۰	۴۰۴۹۱۰۰	جمعا ممالک عثمانیه

ممالک عثمانیه تک ایسوک شهری پایتخت سلطنت سنیه اولان استانبول اولوب، ۲۰۰۰۰۰ دن زیاده اهالیسی اولان دیگر شهرلرله مقدار نفوسلری ده بروجه آتیدر:

۴۵۰۰۰	۸۷۴۵۶۵	استانبول
۴۴۰۰۰	۴۳۰۰۰۰	قاهره
۴۳۱۵۰	۲۵۰۰۰۰	اسکندریه
۴۳۱۲۲	۲۰۰۰۰۰	ازمیر
۴۱۲۳۵	۱۵۰۰۰۰	سالنیک
۳۸۹۰۰	۱۵۰۰۰۰	دمشق (شام)
۳۸۸۸۶	۱۴۵۰۰۰	بغداد
۳۶۲۵۰	۱۲۷۱۴۹	حلب
۳۶۰۳۳	۱۲۰۰۰۰	یبرود
۳۵۰۰۰	۷۶۳۰۳	بروسه
۳۵۰۰۰	۷۲۰۰۰	قیصریه
۳۵۰۰۰	۶۵۰۰۰	کر بلا
۳۴۰۰۰	۶۱۰۰۰	موصل
۳۰۳۰۰	۶۰۰۰۰	مکه مکرمه
۳۰۱۱۰	۵۲۰۰۰	حمرعش
۳۰۰۰۰	۴۷۰۰۰	صوفیه
۳۰۰۰۰	۴۶۳۰۰	دمیاط
۳۰۰۰۰	۴۵۰۰۰	طنطا

احوال تاریخیه سی - ممالک عثمانیه اسکندن

بری مدینه نائل اولمش و قدیماً بیوک اهمیت قزانش اراضی تاریخیه دن مرکب اولمغه، احوال تاریخیه سی یک مهم ایسه ده، قدیماً ممالک عثمانیه تک هر برخه سی آریجه و یک معتنا بردوت و مملکت متمدنه تشکیل استدیکندن، هر برینک احوال تاریخیه سی کندی اسمی صره سننده ذکر و بیان اولنوب، بوراده نکراونه حاجت یوقدر. ایران جه انکیزلندن کبخر و آسیاده کی ممالک عثمانیه تک جوغنی ضبط، و ایران دولته الحاق، و اوغلی مصری دخی علاوه ایشیدی. بومالک واسمه برخیلی وقت ایرانلرک النده قالدقدن صکره، بیوک اسکندریه تک ضبطه کچوب، بو تک وقتندن صکره، سردارلندن ظهور ایدن طوائف ملوک بیننده بالاقسام، بونلر آرمه لنده محاربه و مجادله اکیسک اولمامغه، بو مینده ممالک مذکوره اسکی مهوریت و مدیتلرخی قسماً ضابط ایتش ایدی. او صرمده رومالیر قوت پیدا اتمکله، اشبو حکومت صغیره تک تفرقه سندن بالاستفاده، برر برر جمله سی استیلا ایشلردی. بو وجهله جزیره العربدن و ایرا- نلرک النده قالدقدن عراق و جزیره و کردستان جهلرندن ماعدا ممالک عثمانیه کاهلاً روما دولتی ممالکندن مدود اولوب، بو دولت ایکیه اقسام ایتدیکی وقت ممالک مذکوره شرق امپراطورلرک حصه سنه دویشیدی. بو حکومت زمانده ممالک مذکوره چوق تدنی ایشیدی. ظهور اسلامدن صکره شام و عراق ابله مصر و جزیره العرب و مغرب خلافت اسلامیه دائره سنه کیروب، روم امپراطور-

لغتك حدودی فراتر بقاری وادبسنده قالمش؛
 وچوق دهنه صاكر مسلمان او حدودی تجاوزله،
 آناتولی به کبره شلمردی. سلجوقلر آناتولینک تا
 غرب جه تریزه قدر ایلیریلوب، قونیه دولتی تشکیل
 ایتمشلمردی. روم سلجوقلریلرک اقتراضی صره سنده
 ظاهر ابدن دولت عثمانیه آناتولی به روم ایانی دخی
 ضم، وهر ایکی جهنده توسیع ممالک ابدلرک، نهایت
 روم ایمرامورلرک نمار بنی بیقارمغله، بر بنی طوتمش؛
 و تدریجاً شمیدیکی ممالک عثمانیه بی اداره واحده به
 آلمشلمردر. او وقتدن بری کی احوال تاریخیه ایچون
 «عثمانیه (دولت -)» ماده سنه مراجعت بیوربله.
 ممالک مجتمعه { États-Unis } هر نه قدر
 { آمریکا ملک الیوم اکثر
 پرلی ممالک ویا جاهیر متفقه صورتنده اداره
 اولنیورسده، بو اسم آمریقای شمالینک قسم اعظمی
 ضبط ابدن واک اول بوله بر حکومت تشکیل ایدوب
 آمریقا ملک ال بیوک دولتی بولسان و دول معظمه
 صره سنه داخل اولان بر دولته علم اولمشدر، که
 بوکا ساده جه (آمریقا) دخی دبرل.

موقعی، حدود و مساحه سی. -- ممالک مجتمعه
 آمریقای شمالینک همان نصفدن عبارت اولوب،
 قطعه مذکور ملک جنوب غربی گوشه سنده کی
 مکسیقه دن بشقه بتون قسم جنوبیسی و نظمه مذ.
 کورده ملک منتهای شمال غربی گوشه سنده اولان
 (آلاسقه) اراضی واسعه سی حاویدر. مذکور
 آلاسقه ممالک مجتمعه دن بسبتون آبری اولوب،
 آرهلرند انکاتر به تابع (دومینیون) ممالک واسعه سی
 بولمغله، اصل ممالک واسه بحر محیط آطلاسیدن
 بحر محیط معتدلده ک آمریقا ملک بتون اکنجه یعنی
 ۱۰' ۱۷' ۶۹' ابله ۴' ۱۲۷' طول غربی و ۲۴°
 ۲۵' ابله ۹° عرض شمالی آرهلرند ممتد اوله رق،
 آمریقای شمالینک بتون اقالیم معتدله سی شاملدر.
 شرقاً بحر محیط آطلاسی، شمالاً دومینیون، غرباً
 بحر محیط معتدل، جنوباً دخی مکسیقه و مکسیقه
 کورفرزله محدوددر. بو وجهه برأ یا لکز مذکور
 دومینیون و مکسیقه ابله هم محدود اولوب، سائر
 طرفلردن دکیزله محاطدر. حدود شمالیه سی بحر
 محیط معتدل ساحلنده (واقوور) جزیره سی قار.
 شیسنده کی کورفرزند باشلا به رق، ۴۹° عرض شمالی

خط مستقیم مفروضی تعقیب ابله، ۲۶ درجه
 جغرافیه ده بو وجهه دوام ایتمکدن صکره، بر برینک
 آرقه سنده بولنان وینلرند اختلاط ابدن بیوک
 کولر و صکره بر خیلی مسافده بولرک آباغی اولان
 (سنت لوران) ایرماغلک مجراسی خط حدود بر بنی
 طوانار؛ و نهایت خط حدود بو نهرک جنوبه بکه رک،
 بر مدت ۴۵° عرض شمالی خطی تعقیب ایدر،
 و صکره شماله و نهایت جنوب غربی به دونه رک،
 و مذکور ایرماغلک جنوبنده بر خیلی برلی، حدود
 طایمه خلافتنده اوله رق، انکاز مستمکانه بر افرق،
 ینه ۴۵° عرض شمالیه بحر محیط آطلاسی به واصل
 اولور. حدود جنوبیه سی ایسه ۲۶° عرض شمالیه
 مکسیقه کورفرزنده (بوغرانده دل نورته) منصبدن
 بدأ ابله، بو ایرماغلک مجراسی تعقیب ابدلرک، غرب
 شمالی به طوغری خیلی طولاشیققی اوله رق، ۱۰۹°
 طول غربی خط مفروضی قریبه دک بعدال دوام، بر
 طاقم خطوط مستقیمه مفروضه دن عبارت اوله رق
 غربه و غرب شمالی به طوغری کیده رک، ۳۰' ۳۲°
 عرض شمالیه بحر محیط معتدل واصل اولور.
 آلاسقه اراضی واسعه سی ایسه بو حدودک خارجنده
 و بسبتون مفرز آبری بر پر اولوب، ۵۵° ابله
 ۷۲° عرض شمالی و ۱۴۳° ابله ۱۷۰° طول غربی
 آرهلرند ممتد و شرقاً دومینیون، شمالاً بحر منجمد
 شمالی، غرباً هررک بوغاز و دکیزی، جنوباً دخی
 بحر محیط معتدل ابله محدود اولدیغی حالده، بسبتون
 اقالیم بارده و اراضی منجمده دن عبارتدر. ممالک
 مجتمعه ملک مساحه سطحیه سی ۷۸۳۶۰۰۰ و آلاسقه
 ابله برابر ۹۲۱۲۳۰۰ مربع کیلومتره اولوب،
 ۷۰ مایونی متجاوز اهالی ابله مسکوندر.

شکل طبیعی سی، جبال و انهار به کولری. --
 ممالک مجتمعه ملک قسم اعظمی اووه لقی و دوز اولوب،
 یا لکز قسم غربیه سی مرتفع و طاغله در. او جهنده
 «قبالی طاغله» اسمیه بیوک بر سلسله جبال دومینیون
 ممالک واسه سنندن ونا آلاسقه دن کلوب، جنوب
 شرقی به و بده جنوبه طوغری اوزانه رق، مکسیقه
 حدودنده کسب انحطاطله، (بوغرانده) ملک جریانه
 کجید و بر بورسده، حدودک او نه سنده مکسیقه
 داخانده ینه اعتدلا ابله، آمریقای وسطی اورت سنندن
 بالورر، آمریقای جنوبیه (آند) سلسله سی نامیه

تا منتهای جنوبی که ماچلان بوزارنه قدر دوام
 ایدر. بو سلسله عظیمه ممالک مجتمعه داخلنده بر
 چوق شعبه له منقسم اولوب، صاغ و صوله بعض
 قوللر دخی اوزانیور. بو قوللرک اک بیوک جنوب
 شرقی به طوغری اوزانان (واهاج) سلسله جبالیدر،
 که ابداهویله بومینغ جمهوریتلری آره سنی بعدالتفریق،
 اوتاه جمهوریتی یچنده امتداد ایدور. قبالی طاغلر
 سلسله سنک اک بوکسک طاغری: بیق بلانقه (۴۰۹،
 متره)، هاروارد (۳۸۴ متره)، لونغ بیق
 (۴۵۰ متره)، بیوک نتون (۱۷۵ متره)
 جبالیدر. قبالی طاغلر سلسله سنک شرق طرفنده
 ساحل ایله متوازیاً دیگر برسلسله یه دومینوندن
 کلوب، ابتدا «شلالهلر سلسله سی» نامیله جنوب
 غربی به و بده (سیرانواده) اسمیله جنوب شرقی به
 طوغری ۳۵° عرض شمالی به قدر اوزانیر. بو
 سلسله نیک اک بوکسک نقطه لری: جفرسون (۷۲۵،
 متره)، رنیر (۴۰۴ متره)، و پتی (۵۱۱ متره)
 طاغلر ایدر. بو سلسله نیک دخی شرقنده ونا ساحلک
 اوستنده (قوست رانجه) یعنی «ساحل سلسله سی»
 نامیله برصره طاغلر و انقوور جزیره سی قارشیسندن
 باشلاهورق، ساحلی تعقیب ایله، مکسیقه حدودینی
 پالتجاز، کالیفورنیه شبه جزیره سی بونجه مذکور
 شبه جزیره نیک اوجنه قدر واصل اولور. بونلرک
 ارتفاعی ایکنجی درجه ده در. قبالی طاغلر سلسله سیله
 شلالهلر سلسله سی و سیرانواده آره لرنده ایکی اوجی
 طارجه و اورتمسی واسع بر بوکسک ایله شکل
 ایدور، که اکثر میاه جابه سی هیچ بر طرفدن
 دکنزه بول بوله میوب، ایچنده کی متمدد و واسع
 اولور دو کیلور. قبالی طاغلر سلسله سنک شرقی
 اتکلرندن باشلاهورق ممالک مجتمعه نیک قسم اعظمی
 نیک خفیف صورنده ممتوج و هوویت اوزره شمالدن
 جنوبه مائل پایانیز دینه جک درجه ده واسع براووه
 اولوب، یالکز منتهای شرقنده (الفانی)
 اسمیله جنوب غربیدن شمال شرقی به طوغری بر
 سلسله جبال اوزانیور، که بونکده اک بوکسک
 نقطه سی ۲۰۴۴ متره سی اولان (بلاق دوم) طاغیدر.
 آلاسه شبه جزیره سنک طاغلری چوق اولوب،
 قبالی طاغلر سلسله سنک مبدئی حکمده اولان
 اوزون برسلسله «آلاسه جبالی» نامیله قسم جنوب

یسنده غربدن شرقه ممتد اولدینی کبی، وسطلرنده
 دخی (قایوه) و (بوکون) اسمیله ایکی طاغ و سائر
 جبال بولنیور. اک بوکسکاری اولان (سنت الیاس)
 طاغک ۵۹۴۴ متره ارتفاعی واردور.

ممالک مجتمعه نیک میاه جابه سیله کوللری نیک
 چوق اولوب، میاه جابه جه اوج بیوک حوضه به
 منقسمدر: غرب جهتنده بحر محیط متمدد و شرق
 و شرق شمالی طرفنده بحر محیط اطلاسی حوضه لری
 بولنوب، بتون قسم وسطی و جنوبی سی ایسه مکسیقه
 کورفزی حوضه سنی تشکیل ایدور. بواج حوضه دن
 برنجیسی ۱۶۶۷۹۹۶ و ایکنجیسی ۱۲۶۶۶۱۴۰
 مربع کیلومتره و ستملرنده اولدق لری حالده، اوجنیک سنک
 و سنی ۴۳۵۹۶۳۴ مربع کیلومتره به بالغ اولور.
 کره ارضک اک بیوک ایرماغی اولان (میسسیپی)
 نهر عظیمی بو حوضه ده اولوب، یالکز بونک
 حوضه سی ۳۲۵۶۹۱۴ مربع کیلومتره و ستمنده.
 در. بو دهشتلی ایرماغک مجرای ۲۹۴۰، بوکا
 تابع (میسوری) نهر عظیمیک کی ۳۸۶۵، و بونک
 منبندن مکسیقه کورفزی نهرکی منصب مشترک قدر
 حساب اولنورسه، ۵۸۸۲ کیلومتره اوزونلغنده در.
 بناء میاه، بوا یکی نهرک ملتقاسندن بوقاری میسیپی
 اسمی میسوریتی به و بولمک اقتضا ایدرکن، مجرد
 مجرای سنک استقامتنه مبنی بو اسمی کوچک قولی
 محافظه ایدوب، اک بیوک اولان میسوری بوکا
 تابع عد اولنیور. (میسسیپی) نیک کنندیسی ممالک
 مجتمعه نیک حدود شمالی سی قربنده و بیوک کوللرک
 غرب جهتنده تقسیم میاه خطی تشکیل ایدن نیهلر
 آره سنده (ایناسه) کولندن نبعانله، کاه شرقه
 و کاه غربه تمایل ایده رک، جنوبه طوغری جریان،
 و صاغ و صولدن برچوق انهار اخذ ایله، مجرای سنک
 همان وسطنده اولان (سنت لویی) شهرینه واصل
 اولدقده، صولدن کان (میسوری) ایله برانشیر.
 میسوری ایسه قبالی طاغلرده «روضة ملیه» تمیز
 اولنان و مشترکاً بتون ممالک مجتمعه به حاد اولان
 محل مرتفعدن نبعانله، ابتدا شماله و بده شرقه
 و نهایت جنوب شرقی به طوغری جریان ایده رک،
 حدود شمالی دن کان بر چوق جایلر ودها آشاغیده
 یه قبالی طاغلر سلسله سنندن اینن متمدد بیوک

امتاز لیمانرینی حاوی اولان قوی پولنیور؛ دها جنوبده دلاوار خلجی سفائنک (فیلادلیا) شهرینه دک چیتمسینه مساعددر؛ دها آشاغیده (جزایق) قویب ایکیه چتاللاشرق، پلاتیوره وواشینفتون شهرلینه قدر اوزانیر. بو کورفرک آلتنده ایسه سواحل بتاقلق اولمغه باشلابوب، بو حال فلوریده شبه جزیره سنی طوللاشرق، مکسیقه کورفرزنده دخی (تکزاس) اسکاهسی اولان (غالوستون) قدر دوام ابدیور. مع هذا بوسواخلده دخی برچوق اسکاهل بولنوب، اگ بیوکری بحر محیطده (چارلستون) و مکسیقه کورفرزنده (یکی اورلیان) در. بحر محیط، معتدله کی ساحلی دها دیک و چوق دها صاغلام اولوب، او جهتن طاغیرک اتکری اب دریا به قدر ایندیکندن، بتاقلقدن اثر بوغیسه ده، ساحل دها دوزدر؛ مع هذا ایلریده اورلده مدنیت و عمران رقی ابدیجه. یک تجارتگاه اسکاهل حالی کسب ایدجک بر چوق کوچک قویلر وطیبی لیمانل وارددر. شمعیکی حالده او ساحلک اگ بیوک اسکاهسی (سان فرانسیسکو) شهریدر، که جنوب و شرقه طوغری ایچدن ایجه اوزانان برقاچ قویک آغزنده واقع اولوب، دنیاک سفائنی استیعب ایدم بیلر؛ وچا بونیه، چین، آسترالیه و سائر او جهنله کلیتی تجارت ایدر. جزایری سواحلک پت قریبنده بولنان برطاقم کوچک اطلردن عبارتدر. اگ بیوک شبه جزیره لری ده مکسیقه کورفرزینی بحر محیط اطالسیدن آران (فلوریده) و شماده کولارک آره سنه کیرن (میشیفان) شبه جزیره لیدر، که هر ایکسی ده بر حکومت تشکیل ایدرلر. آلاسقه تک سواحل پت کیرنتیلی چیقتیلی و جزایری چوق ایسه ده. سنه تک اکثر مواسنده بوز و قارلله مستور و خالی اولوب، برکونه اهمیت اولدیفتندن، حساب ادخال اولنماشدر.

اقلم و هوا سی. — ممالک مجتمعه اقالیم معتدله داخنده ایسه ده، عمومیت اوزره ممالک تری آو. روبانک او عرضده بولنان برلندن چوق دها صووقدر؛ بو دخی آروپا سواحلنی مکسیقه کورفرزندن چیقان (غولف استریم) نام صیحاقتی یا لادینی حالده، آسریسای شمالی سواحلنی قطب شمالینک صووق آفتیلرله و اورادن قویوب کلن بوز کانه لره محاط اولسندن ایلری کلپور. آسریسانک

ممالک مجتمعه تک کولاری پت چوق اولوب، اگ بیوکری حدود شمالیه سنده بربرینه صربوط اولان بش کولدر، که هر بری بر دکیز حکمنده اولوب، اگ بو قاریده کینک فضلده میاهو بر بو فزندن اینکیسنه و اینکیسنه کینک فضلده میاهمی بنه بویله بر بو فزندن اوچیسنه و کذلک اینکیسنه قدر دوکیلوب، اگ آشاغیده کندزده سنت لوران ایرماغی چیقار. بو کولار بو قاریدن یعنی فریدن باشلابرق: سورپور، میشیفان، هورون، اریه و اونتارپو کوللیدر. بونلردن یا لکز میشیفان کولی اوزون برکیسه صورتنده جنوب طوغری صارقوب، هر طرفی ممالک مجتمعه ابله محاطدر؛ دیکر لریک ایسه یا لکز جنوبی ساحلاری ممالک مجتمعه به و شمالی طرفلری قشاده ب هانددر. بو کولارک مساحت سطحی لریک مجموعی ۲۴۶۷۵۰ مربع کیلومتره بلوغ اولور. (اریه) ایله (اونتارپو) کوللری آره سنده کی بو فزنده مشهور (نیازاره) شلاله سی شکل ابدیور. بونلردن بشقه ممالک مجتمعه تک هر طرفنده کرک انهارک نوسعدن و کرک مجرا بوله میان چابلیک صولندن متشکل و یا مستقل اوله رق پت چوق کوللر بولنوب، بونلرک اگ بیوک قیالی طاغیرک شرق طرفنده کی مرتفع داخلی حوضده واقع «بیوک طوزلی کول» در. مذکور یا لده دها بر چوق کوللر بولندیکی، میسیسیپینک منابعی جوارلنده دخی حسابسز کوچک کوللر وارددر.

سواحل و جزایری. — ممالک مجتمعه تک، بو قاریده بدیلدیکی کی، اوج دکیزده یعنی بحر محیط اطلاسی ابله اوکا تابع اولان مکسیقه کورفرزنده و بحر محیط معتدله جمعاً ۲۲۰۰۰ کیلومتره تک سواحلنی اولوب، دکیزدن پت آز فرق اولان مذکور بیوک کوللردن کی ساحلی ده ۵۰۰۰ کیلومتره طولنده در. هر نه قهر ممالک مجتمعه تک سواحلنی آروپانک کی کبی بیوک کورفرز و شبه جزیره لری حاوی دکل ایسه ده، بنه خیلی کیرنتیلی چیقتیلی اولوب، بر چوق امین قویلری و اوزون خلجیلری وارددر. بحر محیط اطلاسیده کی ساحلنده (مساجوست) قویب بر صره اطلرله محفوظ اولدینی حالده، ایچنده متعدد لیمان و حوضلری و مکمل ریختلری اولان (بوستون) مرسای عظیمی؛ دها آشاغیده (نیوبورق) ک

كرك صوتوغى و كرك صیباغى دها زیاده و دها تأثیر ایدر. ممالک مجتمه نك و سمنى و عرضك اختلاقی و برطرفدن دخی ارتفاعك درجات مختلفه سی هوا نك تخلفنى موجب اولمغه، مختلف هوالری وارددر. اك صوتوق پرلری ضرب جهتنده قیالی طاغیر سلسله سی اوزرنده كی پرله افطار شمالیه سیدر. اك صیباغی پرلری ده مكسیقه كورفرزی سواحلیدر. آنجی ممالک مجتمه و علی العموم آسرقای شمالی هواسنك بر خاصه سی ده یاز ابله قیش و کجه ابله كوندوز آره سنده كی فرق اولوب، بو فرق دخی شماله طوغری کیدلجکه دها زیاده در. مثلا فلوریده سالامه (کی وست) ده کجه ابله كوندوز آره سنده كی فرق ۸ درجه دن زیاده اولدینی حالد، چارلستونده ۱۲، (پالتیوره) ده ۲۱ و (سنت لونی) ده ۲۴ درجه به قدر چیقار. اك شماله میسیپی منابعمه كوندوزین میزان الحراره ۴۸ درجه به قدر جیتدینی حالد، کجه این ۲۰ درجه به اینر. بونك ده سببی شودرکه آسرقای شمالیه بری شمال شرقیدن و دیگرى جنوب غربیدن اوله رق ایکی روزگار اسدیکی، و بونلك برنجیسی بالطبع صوتوق و اینکجیسی صیباغی اولدینی حالد، ممالک مجتمه نك طاغیرى دخی بو استقامتمده اولوب، بو روزگارلك شدنی کسه جك هیچ برطانی یوقدر. مکسیقه كورفرزی ساحلنده و میسیپی بجراسنك آشاغیرلرنده بنانقلرک کثرتیه حرارتدن ه، ايك آخر اولدینی کبی، شمال جهتلرنده ده بوسرعت تحول هوانك كرك برودت و كرك حرارتك تأثیرنی زیاده حس ایدربر. قیشدن یازه دخی بردن بره کچیلوب، آره ده بهار موسمی یوقدر، و یالکز برقیسه یاغور موسمی وارددر. یالکز صوک بهاری اولدجقه لطیفدر. غرب یعنی بحر محیط معتدل سواحلی جنوبدن کلن بر صیباغی آفتنی یالادیفندن، او سواحلده كی ممالک سواحل شرقیه دن حرارتجه بش درجه جغرافیه نسبتنده فرقیدر. ممالک مجتمه نك غرب جهتك هواسی دها یابس و دها صاغلام ایسه ده، قیشن قارلری چوق و پی ابله قاریشیک دهشتلی قاصیرغلری يك صیقدر. شدتلی حرارتك ممالک مجتمه نك تا منهای شماله قدر جیغمسی صحته نه قدر مضرایسه، محصولانجه او قدر نافع اولوب، ممالک حاره به مخصوص قیتلی

محصوللرک بو ممالک واسمه نك مان هر طرفده بیتمه سنه خدمت ایدر. یاغورلری همومیت اوزره چوق اولوب، مکسیقه كورفرزی سواحلک اوزره طرفلرنه دها چوق و شرق جهتلره سواحل فرسیده اینکجی درجه ده یاغور؛ و یالکز غرب جهتنده كی مرتفع محللك یاغورلری آزددر. نباتات و حیوانات و معادن، محصولات وزرا. عتی. — ممالک مجتمه نك اراضی قومه انبانیه و نوع محصولانجه يك مختلف اولوب، بو جهته اك اینی پرلری شرق و جنوب ابله وسط جهتلیدر. بو قاریده دیدیکمز کبی (آغانی) طاغیرلرنك روزگار و یاغوره تأثیرى اولدیفندن، ممالک مجتمه نك بتون بو اقطار واسمه سنده کثرتیه یاغور یاغوب، يك چوق و يك بیوک انهار آفتله، اراضی همومیت اوزره انهارک ایندیردکاری اوزلی چامورلردن و یوز بیکارجه سنه لردن بری اورمان یاراقطرله چابر اولترلرنك چوروكندن متشکل اتریه نباتیه دن عبارت اولدیفندن، بو جهتلر حال طبیه یسنده بالطه کورمه مش و افلاک سرچکش يك صیق اورمانلره و اوزون اولتری حاوی یابانز چابرله مستوردر؛ و انسان ابله آچیلجه، فایله منبت نارالاره تحول ایدرلر. بو صایدیمز پرلك اینجنده دخی میسیپی و تابهلرنك و ادلری بالخاصه منبت و محصولداردر. او یابانز اوهرلر بر کوره آچیلوب ناراله به تحویل اولنجه، بخار ماکینه سیله سوق اولنان اك یکی ایجاد آلات زرعیه ابله بردن اکیلوب بهجه لرك، کایته آنان محصول او یابانز نارالارک خندقلری مقامنده اولان او بیوک نهرلرک اینجنده ایشاین و اهور و کپلره و یا آغ کبی تقاطع ابدن دمی یول و اغونلرنه کمال سهولته دوکیلور؛ و بو جهله تخمدن اون اولوب، کینك انباریه و یا اغونه کیرنجه به قدر ماکینه دن ماکینه به کچرک، نه انسان الی، نه حیوان صرفی کورور. قیالی طاغیر سلسله مرتفعه سی برطرفدن بحر محیط معتدل بلوطلرنك شرقه و بر طرفندن مکسیقه كورفرزی بخارلرنك غربه طوغری ایلرلنسه مانع اولدیفندن، بوسله نك یالکز ۱۶۰۰ متردن بوسك اولان طاغیرلری لزوی قدر یاغور کورور، و اورمانلر و چابرله مستور اولوب، قابل عمران بولنور.

۱۰۰۰ ابله ۱۶۰۰ متره آرملرنده اولان یایله لرندہ
دخی آسریقانک اوجهتيله مکسیقیه به مخصوص اولان
وحداتنا قولی شمدان شکنده یکریمی اوتوز متره به
قدر ایکی اوج دیک داللی اوله رق بوکسلوب اصلا
یاراقلری اولیان سیرک برطاقم غرب آفاجلرله ابری
دیکنلری، یاپشیمان لزوجتلی بر مایمی ویا ناقابل
تحمل قوقوبی حاری برطاقم چالیرلر بیشیر. ۱۰۰۰
متره دن آشاغی اولان برلری ایسه بستیون چول
حالنده اولوب، یاخش کبی قورو قیالردن، قومدن
ویا چاقیل طاشلردن عبارتدر. بو برلرک قسماً
احیاسی اروایه محتاج اولدینی حالده، آقان سیرک
وصوبی آز انهاری دخی ایکی طرفی صندیق کبی
دیکنه کشلش قیالردن عبارت یک درین ومدهش
وادیلرک ایچنسه آقدیفندن، اروا دخی یک آز
یرلرده ممکن اوله ییلور. بو برلر مکسیقیه حدودندن
یعنی ۳۲° عرض شمالیدن ۴۶° عرض شمالی به قدر
ممتد اولوب، آنجیق مرتفع برلری مستنادر. قیالی
طاغلرک شرق جهتده میسیسی وادیسنه طوغری
ممتد اولان برلر دخی مذکور طاغلرک حیولاتیله
بجر محیط ممتدل بلوطلردن محروم وبجر محیط
آطلاسیدن اوزاق بواندقلردن، قوراقله مهصاب
ایسه لرده، بونلر بستیون قورو وجیلاق اولیوب،
اوزون وقبا اولترله مستوردر. آنجیق اراضیلرینک
ایشلمسی بنه سقی و اروایه متوقفدر. بو یرلرده
بیان اوکوزله نیکی و طواشان وکیک کبی حیوانانک
انواعی بولنیور. حالبوکه ذکر اولنان چوللرده
کرتشکلک حسابسز انواعندن بشقه حیوان دخی
یوق کییدر. آنجیق مذکور جابلرکده چکرک لری
یک چوقدر.

ممالک مجتمه نیک اک برنجی محصولی مصر او.
لوب، بغدادی، آریه، بولاف، چاودار و سائر
حیویات دخی سنه دن سنه به اوقدر تکثر و تزاید
ایتمکده در، که ایکی اوج سنه اولکی استاتسیتیق
بوکون یازبله حق اولسه، همان نصفی درجه سنده
آشاغیده قالمش اولور. ۱۸۹۵ سنه سی استاتسیتیقنه
کوره، او سنه ذخایر محصولانی مملکتی اداره
ابتدکدن صکره، ۱۱۵ میلیون دولار قیمتده
اخراجات اولمشدر. برقاچ سنه دن بری آسریقا
اونلرینک تا بورایه قدر کلوب، بزم محصولات

مخلیبی بطل ابدجک درجه ده اوجوز صاندیقنی
کوربورز. لکن مملکتک اک زیاده ثروت جلب ابدن
محصول باموق اولوب، کلیتله یتیشن بو محصولدن
داخل مملکتده صرف ویا اعمال اولناندن بشقه
سنه مذکورده ۲۰۵ میلیون دولار قیمتده
اخراجات وقوع بولمشدر. اوچنجی درجه ده کی
محصولی نونون اولوب، بونک دخی اخراجاتندن
سنوی ممالک مجتمه به ۳۰ میلیون دولار
قدر کیرر. شکر قامشی دخی جنوب
جهتده ومیسیسی وادیسنک آشاغیلرندہ بیشیر.
باغ اصولی یکی ادخال اولنوب، آنجیق بنه جک
قدر اوزوم یتیشدیرلمکده ایکن، بوسوک سنه لرده
قالیفورنیه ده باغلر اوقدر چوطلمشدر، که ۱۸۸۶
سنه سنده ممالک مجتمه داخلنده صرف اولنان ۹۰
میلیون لیتره شرابدن ۷۹ میلیون لیتره سی برلی اولوب،
یا اکثر ۲۱ میلیون لیتره ادخال اولمشدر. شمسی به
قدر برلی شرابلر ادخالانه احتیاج برقیه جق درجه ده
چوطلمش اولمیدر، که صوک استاتسیتیق جدولنده
شراب ادخالندن بحث اولنیور. پناهه خیلی کثرتلی
اوله رق حاصل اولور. الحاصل، ممالک مجتمه
اصل زراعت بری اولوب، الان اراضینک آنجیق
بر ربی ایشلمکده اولدینی حالده، دنیایی محصولا.
تیله طولدرمقدمه در. اهالیسی آرنوب، اراضی
سرروعه سی چوطلدقجه، محصولانی یک زیاده تکثر
ایده چکنه شبهه بوقدر. کرکک طاشلرندہ وکرک
اووه لرده اورمانلری یک چوق وکرک کراسته به
کرکک مرانفوزلق و بویاجیق و سائر به متعلق یک
چوق اشجار بولنیور. کراسته اخراجندن دخی
سنوی مملکتک ۲۰ میلیون مجاوز دولار کیرر.

سرها و چابریلرینک کثرتی جهتله حیوانات
اهلیه سی ده چوق اولوب، بوبایدہ یکی براتسیتیق
دسترس اوله مدیفه زدن، هر نه قدر شمسی به قدر
مقدارلری تضاعف ایش امله جینی ملحوظ ایسه ده،
برمقیاس اولتی اوزره، ۱۸۷۵ سنه سی استاتسیتیقندن
بحث ایده جکر. تاریخ مذکورده ممالک مجتمه ده
۹۶ میلیون مجاوز آت، ۱۶ میلیون قریب سرکب
واستر، ۲۷ میلیون قریب صیغیر، ۳۴ میلیون
قریب قیسون و یکچی، ۳۱ میلیون قریب طوموز
بولنیوردی. کرکک دیری حیوان وکرکک باصدمه،

سوجوق ، دری ، باغ ، پنیر و بیاضی کبی مواد حیوانیه اخراجی ممالکک اک بیوک منابع تر و تنندند. سواحلندسه بالینی چوق اولوب، پک چوق تازه و طوزلی بالیق ابله صادرایسه واستریدبه و سائره اخراج اولور.

معادن خصوصندسه دخی ممالکک مجتمه دنیا. نک اک زئکنین بری اولوب، معادن موجوده نک هنوز برجزه قلیلی اخراج ایدلکده اولدینی حالده، ۱۸۸۶ تاربخندسه ۴۳۰ میلیون فرانک قیمتندسه آلتون و کومش یعنی بو قیمتلی معدنرک بتون کرده ارضده چقان مقدارینک برلنددن زیاده جیتمشدر؛ کور معدنی سنوی ۱۲۰ میلیون طونیلایه باغ اولوب، بو باه یالکز انکتره دن کری قالمشدر؛ دمیر معدنی دخی سنوی ۶۱ میلیون طونیلایه بالغ اولوب، انکتره دن یالکز بر میلیون کری بولمشدر؛ چلیک پیک ۳ میلیون طونیلایه باغ اولوب، بو خصوصده کافه دوله تقدم ایشدر. قورشون، باقیر، چنقر، قلاهی معدنلری توکنش درجهده در قالیفرنیهنت آلتون، کومش، باقیر و قورشون معدنلری پک چوقدر. کنتوکیده جیوه و کور و بو حکومتله تسه و برجینهده نظرون پک بولدر. طوزی پک چوق اولدینی کبی، یانسیلوا نیهده طاش باغی دخی پک کایتلی اولوب، آتلاتیق نامیله مملکتیزه دخی کان جنسی اصلا یترول اورادندر.

صنایع و تجارت و معارف. — ممالکک مجتمه زراعتیه دنیایک برنجی ممالکتی اولدینی حالده، بو نکلہ قعات ایتوب، صنایعیه دخی کافه ممالک ارضه تقدم ایتک یوانی طومشدر؛ و شمیککی حالده یالکز انکتره دن بعض هنلرجه کری ایسهده، اوکا دخی تقدم ایتک استعدادی کوستربور. معدن کورینک بو ممالکک واسعه نک همان هر طرفندسه کترتله بولغسیله برابر، سرعتله آقان و یا آصیلان صولرینکده کترتی و دمیر و سائر معدنلرله یاموق، یوک، و سائر صنایعه آلت و سرمایه اوله حق موادک بولنی ممالکک مجتمه اهالیسی بالطبع صنعتیه سوق ایتدیکندن، و اهالینک قسم اعظمی ذاتاً صنعتیه منهک اولان انکیز جنسیتته منسوب بولندیئندن، ممالکک مجتمهده صنایعک ترقیسی طبیعیدر. اک

ایلری کیدن صنایع دمیر و چلیکدن ماکینه و آلات و ادوات انواعله یاموق منسوجاندر. یوک و اویک منسوجات ایکنجی درجهده در. بر سنهده ممالکک مجتمه فابریکلرندن چیقان زراعت ماکینهلری کرده ارضک سائر کافه جهانتده یابیلان ماکینلر بچرعدنن زیادهدر. جسیم دمیرخاه و دوکنخانلری پک چوق اولوب، کوندن کوفه دخی چوقالمقدهدر. آسریقان نامیله شهرت بولان بزلله سائر یاموق منسوجانجه ممالکک مجتمه انکترهیه احتیاجدن قور. تلدقن ماعدا، بو ممولاندن انکترهیه کایتلی مقدار اخراج ایتکده باشلامشدر. ممالککده حاصل اولان یاموغک بر بیوک قسمی برلی فابریکلرله نسج اولندقدن صکره، اخراج اولنیور. یوک و یاموق منسوجانجه دخی ممالکک مجتمه نک هنوز اخراجاتی بوغیسهده، احتیاجات داخله سنی دفع ایده چک درجهده ممولانی وارددر. دباغخانلرله کاغذ فابریکلری ده چوقدر. سفائن واپور ماکینه لری انشا و اعمالنه مخصوص فابریکلر دخی تزیادهدر. محصولات زریعه سیله معادنی بو درجهده بول و صنایعی بو قدر مترق اولان بر ممالکتک تجارنی پک ایشکک اولقی امور طیبیه دندر. طرق و معابر و لیمان کبی وساطک مکلیتی دخی تجارنتک ترقی و توسعهنی انتاج ایدبور. سواحلندسه بیوک اسکله و لیمانلری و دنیایک هر طرفه ایشلر مکمل واپور شرکتلرله سفائن کشره سی اولدینی کبی، بحر محیط آتلاسیدن بحر محیط کبیره قدر او واسع ممالکی بر یاندن بر یانه شقی ایدر اوج بیوک دمیر بول خطی و داخلآ آغ کبی بر برینی قطع ایدر واک وحشی برلرینه، نباتتزر جولرینه بیله کیرر خطوط کشره سی وارددر. عموم دمیر بوللرینک مجموع طولی ۲۸۸۵۱۶ کیلومتره بالغ اولور. بوندن ماعدا انهار کشره سنک چوغی ده سیر سقاغه صالح اولوب، ساحلدن بیکارجه کیلومتره اوزاق برلده واپورلر لوقوموتیلرله و یالکئلر بخارلرله مسابته چالیشیرجه. سنه برلرینه قاربشیرلر. ممالکک مجتمه اسکله لری سنوی ۳۰۰۰۰ مقدارینه قریب سفائن دخول ایدوب، مجموعی تقریباً ۲۰ میلیون طونیلایه استیعاب بندهدر. ممالکک مجتمه نک مالی اولان سفائن تجاریه: ۲۲۱۲۸۰۱ طونیلایه استیعابنده ۶۵۴ واپور

۱۶۶۸۶ ۲ ۴۲۳ ۱۵۹ طولیلاته استیعامنده
 یلکن کیسندن، که جمعا ۴۶۳۵۹۶۰ طولیلاته
 استیعامنده ۲۳۲۴۰ سفاٹندن عبارتدر . صوڪ
 استاتسقیه كوره، سنوی اخراجانی ۸۸۹۰۰۰۰۰۰
 وادخالانی ۷۸۸۶۰۰۰۰۰۰ دولاردن عبارت
 اولوب، بر دولار دخی ۵ فرائق ۲۰ ساتیدر.
 اخراجانتك قسم اعظمی یعنی همان اوج ربی آورو.
 پایه و بر ربك قسم کلیسی دیگر آسریقا ممالکنه
 وبقیسی آسیا و آسترالیه کیتدیکی حالد، ادخال.
 تنك آنجق نصی آردو یادن ونصف دیگر ینك
 ثلثانی ساثر آسریقا ممالکندن و بر ثلثی آسیا
 و آسترالیه دن کلیر. ترانسیت تجاروفه سنوی ۷۰
 ملیون دولار راده لرنده در. باشلیجه اخراجانی :
 پاموق، ات، ذخیره، پترول، حیوانات، تونون،
 کراسته، دمیر معمولات، باقیر، پاموق منسوجات،
 معمولات دباغیه، معدن کوری، اجزاء کیمویه
 وساثره؛ اك باشلی ادخالوفه : قهوه، شکر،
 اجزاء کیمویه، بوك منسوجات، پاموق منسوجات،
 ایلك اقسه، دری، بز و قناوچه، بیاغی، دمیر
 معمولات، خام ایلك، قارجوق، میوه، تونون،
 کراسته، کتن و کدویر، جای، چینی معمولاتی،
 مجوهرات وساثره در. او رو یا ایله اولان تجارتنك
 قسم اعظمی وهله اخراجانتك ثلثانی انکاتره ایله
 اجرا اولنوب، ممالك مجتمعهنك عموم اخراجانتك
 نصی انکاتره کیدر.

معارفك نشر و تعمیمی خصوصنه ممالك مجتمعه
 حكومتی يك چوق سسی ابدوب، مع هذا جنوب
 جهنندهكي ممالكده هنوز معارفجه بيوك نقصانلر
 وارددر. ۱۸۶۹ سنهسی استاتسقیه كوره، تاریخ
 مذ كورده ممالك شماليه دن مساجوستده اوقوبوب
 یازمق بیلینلر ۶۰۰ ده ۱ نسبتنده ایكن، ممالك
 جنوبیه دن (تنسه) ده اوقومق بیلینلر ۶ ده ۱
 نسبتنده ایدی. بتون ممالك جنوبیه یالکز پانیسلاوا.
 نیه حكومتك معارف بولنه صرف ابتدیی مبلهك
 نصفی صرف ابدیه میورلر. مع هذا او وقتدن بری
 خیلی ترقیات اجرا اولنوب، حكومت مركززه ممالك
 جنوبیه به معارفه صرف اتمك اوزره ۳۱۷۰۰۰
 صریع کیلومتره اراضی ویرمشدر. ۱۸۸۷ استنا.
 نسقیه كوره، سنه مذ كورده ممالك مجتمعهده

۳۶۱ دارالفنون و مكاتب عالیه بولنوب، بونلرده
 ۴۷۷۶ معلم و ۷۰۰۲۴ شاگرد بولسوردی؛
 حقوق مكاتبی ۵۰ عددنده اولوب، ۳۱۰ معلم
 و ۳۱۸۵ شاگردلری وار ایدی؛ ۱۷۸ عددنده
 اولان مكاتب طیبه ده ۲۹۳۶ معلم و ۱۶۳۶۶
 شاگرد بولسوردی؛ مكاتب ابتداییه ده دخی
 ۱۱۸۰۵۶۶۰ شاگرد دوام ایدردی. سنه
 مذ كورده ده عموم مكاتبك اداره سیچون
 ۱۱۵ ۱۲۶۹۹۸ دولار یعنی تقریباً ۳۴ ملیون
 عثمانلی لیراسی صرف اولنوب، بوندن ۷۹۵۴۶۲۷۳
 دولاری ملین معاشنه و بر یلیور. ۱۸۷۶ ده
 عموم ممالك مجتمعهده ۳۶۸۲ کتبخانه موجود
 اولوب، بونلردن ۳۰۰۰ ی قرن حاضر میلادی
 وسطندن صكره تأسیس اولمشدر. حاوی اولدقلری
 كتابلر دخی ۱۲۲۷۷۰۰۰ جلده بالغ اولوردی.
 تاریخ مذ كورده ۸۱۲۹ غزنه نشر اولنوب،
 ۳۵۸ ی آلمان، ۲۳ ی فرانسه و قسوری انكلیز
 لساننده ایدی. آنجق او وقتدن بری کی ترقیات
 يك چوقدر.

اهالیسی، جنسیت و لسان و مذهبلی . —
 ممالك مجتمعهنك ۱۸۹۰ تاریخنده اجرا اولنان
 استاتسقیهده اهالیسی ۴۴ ۶۲ ۹۸۲ كشی اولوب،
 هر صریع کیلومتره باشنه آنجق ۷ كشی دوشیوردی.
 ۱۸۹۵ ده اهالیسنك ۶۹ ۷۵۳۰۰۰ مقدارنه
 بالغ اولسی تخمین ایدی. بو حساب و قیاسه كوره
 اشبو ۱۸۹۸ تاریخنده ۷۳ میونی تجاوز ایشم
 اوله جغنده شبهه بوقدر. بوفوق العاده تزاید بر
 طرفدن تولدانه و بر طرفدن دخی هجرتله حاصل
 اولوب، اوپله منبت و صنایع و تجارت و اسباب
 ممبروشی او درجهده مكمل بر ممالكتك صریع
 کیلومتره باشنه بدی سكر كشی دوشه جك درجهده
 مسكون اولسی اراضیسنك خالی اولدیغنی كوسترمكله،
 اهالی حاضرهنك بر قاج مثنی بسلهك استعدادی
 اولدیغندن، اهالیسی يك صبق اولان آروویادن
 اورابه خلك فوجانوج هجرت ایشلری طیبیدر.
 بوسبیه منی بهر سنه آشاغی بوقاری یارم ملیون
 خلق آروویادن ممالك مجتمعه به هجرتله، اقطاعخانه، سنه
 برلشمكده در. اشبو مهاجرلرك قسم اعظمی بيوك
 پرتانیهلی یعنی انكلیز و ارلاندهلی ایله اسقوجیهلی

فریق و سازه در. و قتیله مکبیه به ملحق بوانش
اولان غرب جنوبی جهتنده و مکسیقه کورفزی
سواحلی قریبنده اسکی اسپانیول و فرانز مهاجرلیله
یری قادیلردن متولد برطاقم ملز اهالی وارایسه ده،
انکیزلر مفرویت جنسیله رینه بناء، یری قادیلرله
ازدواجه تنزل اتمکدن، انکیز مهاجرلیله
مسکون اولان سائر طرفلرده بوبله ملز اهالی
بولنوب، بونلر اسکیدن قادیلرنی دخی انکیزدن
کتیره شلردی.

زنجی اهالی و قتیله آفریقادن نقل اولنش
اسرائل اولادندن اولوب، بونلر ممالک شمالیه ده
استقلالدن و ممالک جنوبیه ده ۱۸۶۵ دن بری
اسارتدن قورتلش ایسه ده، ینه یانکیرلک نظرنده
محقر بر صنف عد اولنقدن قورته مامشلردر.

خالس زنجی اولانلری ۶۳۳۷۰۸۰ و ملز او-
لانلری ده ۱۱۳۲۰۶۰ مقدارنده در. بونلر دخی
انکیزلسانیله متکلم و پروتستان مذهبله متدبندلر.

ممالک مجتمعه ده و علی الخصوص غرب جهتنده ونجیر.
انکله مشغول ۱۷۵۰ ۱۰۷ جینلی دخی بولایورسه ده،
بونلر بکار اوله رق چالیشوب، قز نه جغلیرنی فراندقدن
سکره چینه عودت ایتدکلردن، پک ده اهالیدن
صاملازلر.

آنجق کیدنلرک برینه دیکرلری
کلوب، دائما اسکیک اولمازلر؛ و پک اوجوز جا-
لیشدکلردن، برلی عملک ممانتیله بعض قیود
و شروط وضع اولنسه، پک زیاده جوغاله جقلردر.

مذهبه یالکز ۱۷ ۶۲۳۱ سی قنولیک،
۱۳۰۰ ۱۳۰۰ سی یهودی و قصوری مذاهب مختلفه به
منقسم پروتستاندر.

(مورمون) اسمیله یکی بر
جماعت دخی واردر، که هندلرنده تصد ازواج
مساغدر، و کندیلرینه مخصوص مشترک بر اصول
معیشتلری واردر.

بونلر باشلیجه غرب جهتنده
طوزلی کول جوارنده بولنوبلر. ادبیاتلری بالطبع
انکیز ادبیاتی اولوب، آنجق ممالک مجتمعه ده
یتیشمش کندی ادا و شعرلری دخی واردر؛
و بونلرک بعضی انکیزده ییتیشلری یکمشدر.

تقسیمات ملکیه و جغرافیسی، شهر و قصبه لری.

— ممالک مجتمعه ۴۵ مستقل جمهوریت ابله «اراضی»
نامیله ۵ ایالتدن بر قضا مشرکدن مرکب اولوب،
بونلر موقعلرینه کوره جواهر شمالیه و جنوبیه

اولوب، آلمانلرله ایتالیا، روسلر، آسترالیلر
واسوج نوروجایلر هجرتیه ایکنجی، و فرانزلرله
سائر آوروپا اقوامی اوجنجی درجه ده در. اهالینک
قسم کایسی انکیز جنسیته منسوب وانکیزلسانیله
متکلم اولوب، بونلر (آنفله) یعنی انکیز اسمک
اصل برلی آسترالیلر طرفندن صورت تلفظیه
(یانکله) دینکله شهرت بولمشلردر؛ واقیم و هوانت
تأثیریه کیرک سیماجه و کیرک اخلاجه اصل انکیزلردن
آبریلر، جوق فرقیلدرلر. سائر جنسیتلره منسوب
اولان مهاجرلرکده جوجی بونلره قاربشوب،
انکیزلرکده شلردر؛ و برطاقلری و علی الخصوص آلمانلر
مجمع صورتیه هجرت و اسکان ایدو، لسانلرنی
محافظه ایتلرسه ده، مرور زمانه بونلرک دخی
یانکله لسه چکاری مظنوندر.

اصل برلیلر (پوروز) یعنی «قریل دری»
اسمیله معروف بر عرق مخصوصه منسوب اولوب،
بکلزلی قیرسی به مائل باقیر و نکنده، کوز
وقاشلرینک اوجلری بوقاری به مائل، صقال و بیقلری

پک سیرک و هادلری اوزره سوکلکله مقفود،
صاجلری سیاه و سرت، برونلری اوزونجه و اکتریا
فاغا شکنده، یناق کیکلری و چکلری جیقنجه،
متناسب الاعضا و تندرست آدملردر.

آسریاتک
کشفنده دخی پک سیرک اولدقلری سروی ایسه ده،
اووقدن بری آوروپا مهاجرلری طرفندن حسن
معامله کورمه مکله، ینلرنده حاصل اولان خصومت
و منافرت اوزرنه، بونلر طرفندن سبیلی سبیز

قتل و اتلاف ابدلکلری دخی ناقابل انکاردر. هر
حاله ایوم مقدارلری پک آز اولوب، اجدادلری
کچی آویجیق و بالیغیقله طاغرده و خالی برلده
هشابر حالده طولاشان و استانسقیه ادخال

اولنیا نلردن بشقه، اسکان ابدوب آز جوق قوانین
ممالکته تابع و مدینه داخل اولانلری آنجق
۵۸۸۰۰ مقدارنده در؛ و دیکرلیله برابر حالده
۲۰۰۰۰ مقدارینی تجاوز ایتلر. و قتیله کندیلرینه

مخصوص بر حضریلری وار ایکن، شمعی سبتون
وحشیت حالته دوشوب، حسابز اقوام و قبایله
منقسم و بربرلردن فرقی مختلف السنه ابله متکلم
بولنلری هر قبیله تک بر قوم منقرضک قبیله سیونی

اولدبنه دایلدلر. اک مشهورلری: ابرو قوآ، شیروکی،

و شرقیہ وغربیہ و وسطیہ کی اسمارلہ یاد اولنور۔
سہدہ، دیگر تقسیمات جغرافیہ سی یوقدر۔ مرکز
عمومی شرق جہتندہ واقع اولوب، قضاء مشترک
دخی بو شهر ایلہ جوارلرندن عبارتدر۔ و یومینغ
جہوربتنک غرب شمالی گوشہ سندہ «روضہ عمومیہ»
نامیلہ بشون ممالک مجتہمہ نیک تفرجکاهی مقامندہ
صرب الشکل بر بر و (آکراس) جہوربتنک منتهای

شمالندہ دخی «اراضی» مشترکہ نامیلہ مستطیل
الشکل بر بر وارددر۔ مذکور جہوربتنرلہ ایالتنک
مساحہ سطحیہ لرلہ ۱۸۹۲ استاتاسیقنہ کورہ
مقدار نفوسلری و مرکز لرلہ اک بیوک شہرلری
(چونکہ آسریقا اصولنجہ ایکنجی درجہدہ برشمر
مرکز انخاڈ اولنوب، اک بیوک مہمورلر نجاترہ
سربست بر اقلیر) بروجہ آتیدر:

جہوریت	صرب کیلومترہ	اہالی	مرکزی	اک بیوک شہری
منہ	۸۵۰۷۰	۶۶۱۰۸۶	آوغوستہ	پورتلاند
نیوہامپشیر	۲۴۱۰۰	۳۷۶۵۳۰	قوتقورد	مانچستر
ورمونت	۲۴۷۷۰	۳۳۲۴۲۲	مونٹپلہ	بورلینغتون
مساچوسٹ	۲۱۵۴۰	۲۲۳۸۹۴۳	بوسٹون	بوسٹون
رودہ ایسلاند	۳۲۴۰	۳۴۵۰۰۶	پروویڈانس	پروویڈانس
قونکتیقوت	۱۲۹۲۵	۷۴۶۲۵۸	ہارتفورد	نیوہاون
نیویورک	۱۲۷۳۵۰	۵۹۹۷۸۵۳	آلبانی	نیویورک
نیوجرسی	۲۰۲۴۰	۱۴۴۴۹۳۳	ترنتون	ٹوارق
دلوارہ	۵۳۱۰	۱۶۸۴۹۳	دور	ویلینگٹون
ماریلاند	۳۱۶۲۰	۱۰۴۲۳۹۰	آناپولیس	بالتیمورہ
پانسیلوانیہ	۱۱۷۱۰۰	۵۲۵۸۰۱۴	ہاریسبورغ	فیلادلفیہ
غربی ورجینیہ	۶۴۱۸۰	۷۶۲۷۹۴	ویلینگ	ویلینگ
شرقی ورجینیہ	۱۰۹۹۴۰	۱۶۵۵۹۸۰	ریچموند	ریچموند
شمالی کارولینہ	۱۳۵۳۲۰	۱۶۱۷۹۲۷	رالینگ	ویلینگٹون
جنوبی کارولینہ	۷۹۱۷۰	۱۱۵۱۱۴۹	قولومبیا	چارلستون
جورجیا	۱۵۴۰۳۰	۱۸۳۷۳۵۳	آٹلانٹہ	ساوانہ
فلوریدہ	۱۵۱۹۸۰	۳۹۱۴۲۲	ٹالاهاسی	کیوست
آلابامہ	۱۳۵۳۲۰	۱۵۱۳۰۱۷	مونٹگومری	موبیلہ
میسسیپی	۱۲۱۲۳۰	۱۲۸۹۶۰۰	جاقسون	ویکسبورغ
لویزیانہ	۱۲۶۱۸۰	۱۱۱۸۵۸۷	یکي اورلیان	یکي اورلیان
آرکانساس	۱۳۹۴۷۰	۱۱۲۸۱۷۹	لتیلہ روق	لتیلہ روق
تنسہ	۱۰۸۹۱۰	۱۷۶۵۵۱۸	ناشویل	ناشویل
کنٹوکی	۱۰۴۶۳۰	۱۸۵۸۶۳۵	فرانکفورت	لوپسویل
میسوری	۱۷۹۷۸۰	۲۶۷۹۱۸۴	جفرسون	سنت لوئی
ایلینوائ	۱۴۶۷۲۰	۳۸۲۶۳۵۱	اسپرینغفیلڈ	شیقاغو
ایندیانہ	۹۴۱۴۰	۲۱۹۲۴۰۴	ایندیاناپولیس	ایندیاناپولیس
اوهیو	۱۰۶۳۴۰	۳۶۷۲۳۱۶	قولومبوس	سینسیناتی
میشیگان	۱۵۲۵۸۵	۲۰۹۳۸۸۹	لانسینگ	دنوآ
ویسٹونسنی	۱۴۵۱۴۰	۱۶۸۲۸۸۰	مادیزون	میلوکی
یوہ	۱۴۵۱۰۰	۱۹۱۱۸۹۶	دسموآن	دوبوق

جمهوريت	مربع كيلومتره	اهالي	مركزى	اك بيوك شهري
ميتزونه	۲۱۵۹۱۰	۱۳۰۱۸۳۶	سنت بون	سنت بول
شمالى داقوته	۱۸۳۳۵۰	۱۸۲۷۱۹	يسمارق	يسمارق
جنوبى داقوته	۲۰۱۱۱۰	۳۲۸۸۰۸	سيوفالس	—
نبراسته	۲۰۰۷۴۰	۱۰۷۸۹۱۰	اوماها	اوماها
كانساس	۲۱۵۵۸۶	۱۴۲۷۰۹۶	تبقه	ليونورث
تكزاس	۶۸۸۳۴۰	۲۲۳۵۵۲۳	آوستن	خالوستون
قولورادو	۲۶۹۱۵۰	۴۱۲۱۹۸	دنور	دنور
اوتاه	۲۲۰۰۶۰	۲۰۷۹۰۵	غربت ساله لاکه-سیتی	—
ويومينغ	۲۵۳۵۳۰	۶۰۷۰۵	جيانه	—
مونتانه	۳۷۸۲۳۰	۱۳۲۱۵۹	هلنه	ويرجينيه سیتی
ايداهو	۲۱۹۶۲۰	۸۴۳۸۵	بويژه سیتی	—
واشيفتون	۱۷۹۱۷۰	۳۸۹۳۹۰	اوليپيا	اوليپيا
اورغون	۲۴۸۷۱۰	۳۱۳۷۶۷	سالم	پورتلانډ
نواده	۲۸۶۷۰۰	۴۵۷۶۱	قارسون	ويرجينيه
كاليفورنيه	۴۱۰۱۴۰	۱۲۰۸۱۳۰	سافرامنتو	سان فرانسيسكو

(اراضى)

آرېزونه	۲۹۲۷۱۰	۵۹۶۲۰	توسون	—
يکي مکسيقه	۳۱۷۴۷۰	۱۵۳۵۹۳	سانته فه	—
اوتلاهومه	۱۰۱۰۸۰	۶۱۸۳۴	—	—
اينديان تريتورى	۸۱۳۲۰	۱۸۶۴۹۰	اوقولجى	—
آلاسقه	۱۳۷۶۳۰۰	۳۱۷۹۵	سيتقه	سيتقه
قولومبيا قضااء مشترکي	۱۸۰	۲۳۰۳۹۲	واشيفتون	واشيفتون

۸۱ ۲۹۸	نيوهاون	۲۰۵ ۸۷۶	دترآ	ممالك مجتمعه تک بک جسم شهرلى اولوب،
۷۸ ۳۴۷	پاترسون	۲۰۴ ۴۸۶	ميلووکى	بولرک اهايلسى حيرت افزا بر صورتله سنه دن سنه يه
۷۷ ۶۹۶	لورل	۱۸۱ ۸۳۰	نوارق	آرتقمده ، ويکيدن تاسيس اولنان معموره لر بش
۷۶ ۱۶۸	ناشوييل	۱۶۴ ۷۳۸	مينيابوليس	اون سنه ظرفنده بيوک شهر حالي آلتقمده در .
۷۵ ۲۱۵	اسقرانتون	۱۶۳ ۰۰۳	جرصى	على العموم ممالك مجتمعه شهر وقصبه لرى مجدد
۷۴ ۳۹۸	فالريور	۱۶۱ ۱۳۹	لوييسويل	اولمنله ، سواقاقرلى سطرنج چيزکيلرى کي دوز
۷۰ ۰۲۸	قامبرج	۱۴۰ ۴۵۲	اوماها	وکينش و فوق الماده تميز وکوزدلر . ۱۸۹۰
۶۵ ۵۳۳	آتلانته	۱۳۲ ۱۹۶	روچستر	استانستيتنه کوره ۴۰۰۰۰ دن زياده اهايلسى
۶۴ ۴۹۵	مغفيس	۱۳۲ ۱۵۶	سنت بول	اولان شهر ليله مقدار نفوسلرى بروجه آتيدر :
۶۱ ۴۴۱	ويلمينغتون	۱۳۲ ۷۱۶	کانساس سیتی	
۶۱ ۲۲۰	دايتون	۱۳۲ ۱۴۶	پروريدالسه	
۶۰ ۹۵۶	تروى	۱۰۶ ۷۱۳	دنور	
۶۰ ۲۷۸	غران راپيد	۱۰۵ ۴۳۶	اينديانوپوليس	
۵۸ ۶۶۱	ريدينغ	۱۰۵ ۲۸۷	آلناني	۲۹۸ ۹۹۷ سان فرانسيسكو
۵۸ ۳۱۳	غامدن	۹۴ ۹۲۳	آلبانى	۲۹۶ ۹۰۸ سينسيناتي
۵۷ ۴۵۸	ترنتون	۸۸ ۱۵۰	قولومبوس	۱۶۱ ۳۵۳ قلولاڤند
۵۵ ۷۲۷	لين	۸۸ ۱۴۳	سيراقروزه	۲۵۵ ۶۶۴ يوقالو
۵۵ ۱۵۴	لينقون	۴۴ ۶۵۵	وورچستر	۲۴۲ ۰۳۹ يکي اورليان
۵۴ ۹۵۵	چارلستون	۸۱ ۴۳۴	تولدو	۲۳۸ ۶۱۷ پيتسبورغ
۵۳ ۲۳۰	هارتفورد	۸۱ ۳۸۸	ريچموند	۲۳۰ ۳۹۲ واشيفتون
				۱۰۱۵۳۰۱ نيويورک
				۱۰۹۹۸۵۰ شيقاغو
				۱۰۴۶۹۶۴ فيلادلفيا
				۸۳۴ ۴۷۲ بروکلين
				۴۵۱ ۷۷۵ سنت لوي
				۴۴۸ ۴۷۷ بوستون
				۴۳۴ ۴۳۹ بالتيموره

مجلس اعیان ايله مجلس مبعوثان سنه ده برکړه
 وژومی تقدیرنده فوق العاده اوله رق دخی برلکده
 اجتماع ایدرلر. رئیس جمهور ۳۵ باشنی چککین
 و ۱۰ سنه دن بری ممالک مجتمعه ده ساکن بولنقی
 شرطیله و ۴ سنه مدته ایکنجی درجه ده انتخابه
 انتخاب اولنور. شوبله که: هر جمهوریت مرکز
 کوندر دیکي مبعوثان و اعیانک مجموعی مقدارنده
 منخبیلر انتخاب ایدوب، اشبو هیئت منخبین رئیس
 انتخاب ایدر. رئیس حکومت اجرائیه تک وکیلی
 اولوب، قانینو تشکیلی بر باش وکیله حواله ایدر؛
 وکندیسی قوه بره و بحربه تک باش قوماندانی عد
 اولنور. هیئت وکلا ایشلرندن مسئول اولدقلری کبی،
 رئیس حکومت دخی اجرا آتندن مسئول اولوب،
 حین حاجنده محکمه کبرا رئیسک نحت ریاستنده
 انعقاد ایدن مجلس اعیانده محاکمه اولنور. علی الموم
 مأمورینک محاکمه سی ده مجلس اعیانده اولور.
 محاکم بستیون مستقل اولوب، رئیس جمهور کرک
 محاکم رؤسائی و کرک جاهیر متفقه الیالری و سائر
 بیوک مأمورلری مجلس اعیانک تصدیقه تعیین
 ایدر. مجلس مبعوثانک مقرراتی مجلس اعیاندن
 بهدالتصدیق رئیس جمهورک تصدیقه عرض اولنور؛
 و بونک طرفندن تصدیق اولتیا نلری اعاده اولنورق،
 بتکرار مجلس مبعوثان و اعیانده بالذکره، ثلثان
 اکثریتله تصویب اولنجه، نظام حکمنه چکوب،
 موقع اجراه وضع اولنور. جاهیر متفقته پهرنده
 خصوصی مجلس مبعوثان و اعیانک حقوق و وظائی
 عینیه بویه اولوب، اورالده رئیس جمهورک
 حقوق و وظائفی دخی والی حائزدر. ممالک مجتمعه ده
 رسماً هیچ بر مذهب ملنزم اولیبوب، کافه
 مذاهب سربستدر.

ممالک مجتمعه تک واردات و مصارف سنویه سی
 ۴۶۰ ملیون دلار راده لرنده اولوب، باشلیجه
 وارداتی کرک رسمیه توتون و مسکرات و سائر
 رسوماتندن عبارتدر؛ و زراعت و صنایعک ترقیسنه
 پاینده اوله جق و برکیلری یوقدر.

صلح زماننده بالفعل خدمت عسکریه مجبوری
 اولیبوب، ایستینلر کوکالی اوله رق ۳ سنه مدته

۴۴ ۱۷۹	اسپریتفیلد	۵۲ ۳۲۴	سنت جوزف
۴۴ ۱۲۶	مانچستر	۵۰ ۷۵۶	اوالسویل
۴۴ ۰۰۷	اوتیقه	۵۰ ۳۹۵	لوس آنجلس
۴۳ ۶۲۸	هوپوکن	۵۰ ۰۹۳	دسمونان
۴۳ ۱۸۹	ساوانه	۴۸ ۸۶۶	بریجپورت
۴۲ ۸۳۷	سائله	۶۸ ۶۸۲	آوآ فلاند
۴۱ ۰۲۴	پنوریا	۴۶ ۳۸۵	پورتلاند
۴۰ ۷۳۳	نیویورک	۴۶ ۳۲۲	ساجینا
۴۰ ۶۳۴	اریه	۴۴ ۸۴۳	سالت لاکه سیٹی
۴۰ ۱۵۲	سومرویل	۴۴ ۶۵۴	لورا نسه

اصول اداره سی، قوه مایله و عسکریه سی. —
 ممالک مجتمعه جمهوریت صورتنده اداره
 اولنوب، بونی ترکیب ایدن ۴۵ حکومتک بهری
 دخی اداره داخله جه تمامیه مستقل اولغه، هر
 بری ینه او اصولده اداره اولنور، و هر برینک
 کندینه مخصوص مجلس مبعوثانی و مجلس اعیانی
 و آیرجه نظامانی واردر. امور سیاسیه و احوال
 همومیه ایچون بر حکومت مشترک لری واردر، که
 مرکزی و اشینغتون شهرنده در. اشبو حکومت
 مرکزیه تک قونفره نامیله عمومی بر مجلس مبعوثان
 و مجلس اعیانی واردر. مجلس مبعوثانی ۳۵۷
 اعضادن مرکب اولوب، هر حکومت اهالیسنک
 مقدار یله متناسب عددده مبعوثان انتخاب و ارسال
 ایدر. هنوز جمهوریت شکله وضع اولنوب اراضی
 نامیله ایات صورتنده اداره اولنان برل مجلس
 مبعوثان بر وکیل کوندر برل، که بونلرک رأی
 و برمه ققلى اولیبوب، یا لکز اعضای مشاوره
 صفتیله بولنورلر. مبعوثان ۲۵ باشنی چککین اولق
 و اقلى ۷ سنه دن بری ممالک مجتمعه تک انتخاب
 اولنه ققلى جمهوریتسنده ساکن بولنقی شرطیله
 بلاستنا هموم اهالی طرفندن ۲ سنه مدته انتخاب
 اولنورلر. مجلس اعیان بهر جمهوریتدن ایکی کشی
 انتخاب اولنقی شرطیله ۹۰ اعضادن مرکب اولوب،
 اعیانلغه انتخاب اولنقی حقنى ۳۰ باشنی چککین ۹۰
 سنه دن بری انتخاب اولنه جنى حکومت طور اغنده
 ساکن بولنقی شرطیله مشروطدر. مجلس اعیان
 اعضاسنک بهر ثلثی ایکی سنه ده بر تبدیل اولنوب،
 دیکر لری انتخاب اولنور. مجلس اعیانک رئیس
 رئیس جمهورک دخی معاونی صفتنی حائزدر؛ و مجلس
 اعیانده یا لکز تساوی آرا حالنده رأی ویرر.

سکر یاز لیلر. آنجق صوم اهلانک سلاح
 طاشیمه مقتدر اولان افرادی ۱۸ باشلردن ۴۵
 باشلرینه دک عساکر ملیه دن معدود اولوب، قیشین
 بولندقلری برلده ضابطلری معرفتله تعلیم ابدیلر.
 بو وجهله صوم اهالی معلم بوانوب، حین حاجتده
 ۹۲ ملیون عسکر سلاح آنته آلهیلر. صوم
 عسکری ۸ قول اردو اوزرینه سرتب اولوب،
 ارکان حربیه هیئت مکمل اولان بو قوت صلح
 زماننده ۲۵ آلائی ییاده، ۱۰ آلائی سوارلی،
 ۵ آلائی طوبوچی ۱۰ طابور استحکام که جما
 ۲۱۳۱ ارکان و اسرا و ضابطله ۲۵۷۰۶ نفر
 کورکلی عسکردن عبارتدر. حرب زماننده بو قوه
 دائمیه قادورلی سرتب اولان ۹۲۷۸ ضابط
 و ۱۰۷۲۹۴ نفر عساکر ملیه الحاق اوله رق،
 قوه صومیه ۱۴۴۷۳۶ کشتیه ابلاغ اولدر.
 قوه بحریه سی صنوف مختلفه دن ۶۸ سفائن
 مرکب اولوب، بونلرک تجرعی ۱۹۹۶۶۶ طونیلانه
 استیعابنده و ۴۹۵۰۲۷۰ بیکر قوتنده و ۴۵۰۸ طوب
 ابله مع اسرا و ضابطان و امورین ۱۳۱۹۹ عساکر
 بحریه یی حابدرلر. بونلردن بشقه بر خلی نقلیه،
 فورپوز، طوب چکر، رمورکور و یلکن کیلری
 اولوب، دودست انشا دخی متعدد زرهیلری
 و سائر سفائی واردر، که شمده یه قدر بونلرکه ده
 برچوخی اکان اولمشدر. سفائن تجاره یی که ده بر
 طاقی حرب زماننده بحریه نظارتی طرفندن ستیجار
 اولنق اوزره قید اولمشدر.

احوال تاریخیه سی. — ممالک مجتمه تک آمریکانک
 کشفندن اولکی احوال تاریخیه سی سائر آمریقا
 جهاتنک کی کبی جمول اولوب، غرب جهتنک، مکسیقه تک
 (آزیت) دولتته تابع اولغله، برآز دها مدنی،
 و شرق و وسط جهتلرنک دنما آوجلیق و بالیقچیلقله
 یاشارنیم و حتی اقوامله مسکون ویا بونلر جولانگاه
 بواغش اولدینی آکلشیلدور. کشفندن سکره
 اسپانیوللر غرب و جنوب، فرانسرلشمال و جنوب،
 فلنکیلرله اسوجیلر دخی شرق جهتلرینه پناشه رق،
 بعض کوچک مسجرلر باعشلردی؛ لکن ائک سکره
 انکیزلر غلبه چالوب، سواحل شرقیه دن باشلاهرق،
 ایجریه ی طوغری ایلریش؛ و بریوک مسجر تا.
 سپس ایدب، علی الخصوص سواحل شرقیه و جنوبیه یی

اسکان و اعمار باعشلردی فرانسه تک آورویاده مشمول
 بولدینی فرصت انخاذا ایدهرک، انکاتره قناده یی
 دخی ضبط ابله، آمریکای شمالینک قسم اعظمه
 صاحب مستقل اولوب، اهالی محلیه حفته تک آغر
 و مجرد انکاتره تک تجارتی تأمینه الوریشل بر طاقم
 نظامات شدیدله و آغر و برکیلر و ممنوعیتلر وضع
 ایتمشیدی. اهالی بو اصوله چوق وقت تاب آور
 اوله میوب، ۱۷۶۸ ده بوستون شهرنده بر قیام
 ظهور ایتش؛ و هر نه قدر در عقب باصلش ایسه ده،
 ۱۷۷۰ ده قیام تکرر ایتش؛ و ۱۷۷۴ ده نیلا.
 دانسیاده بر اجتماع صومی وقوعیله، ۱۷۷۵ ده
 ممالک مجتمه تک شمده یی کبی جاهیر شرقیه سی تشکیل
 ایدن برلر اهالیسه انکیلز عسکری پیئنده جدی
 محاربه لره باشلانله رق، جورج واشینگتون و فرانکن
 کبی بیوک آدملرک سهیلله ۱۷۷۶ ده ۱۳ مملکتک
 استقلال اعلان اولمش؛ و انکاتره دواتی ۱۷۸۱ ده
 بو استقلاللی «اداره مختاره» نامیله طایفه مجبور
 اولمش ایدی. او تاریخده وضع اولنان اصول
 حکومت دوام ایده میوب، ۱۷۸۷ ده شمده یی
 اصوله تجرید اولمشدر. ابلک رئیس جمهور اولان
 ذات مشارالیه واشینگتوندر. ۱۸۱۲ ده انکاتره
 ممالک مجتمه یی بیکدن تحت اسارتیه آلتی مقصدیله
 بر قوه عسکریه کوندرمش ایسه ده، مغلوباً عرده
 مجبور اولمشدر. بو وجهله ممالک مجتمه ابتدای
 اسرده ۱۳ جمهوریتدن و همان یالکز سواحل شر-
 قیه دن عبارت ایکن، او تاریخدن اعتباراً همان
 یالکز برل و وحشیلرک جرانکاهی اولان یی طرفلری
 دخی جسته جسته اسکان و اعمار باشلابوب، هر
 بر قطه یی ابتدا «اراضی» ویا یالک صورتنده
 اداره ایتدن سکره، سکانتک کندی باشلرینه
 اداره اولنه ییله چک حاله کلدکارینی اداره مرکربه
 کورنجه، اداره داخیه جه استقلال برهرک، هیئت
 متفقه یه ادخال ایتکله، الی بونا هذا بو اصوله
 دوام ایدهرک، جاهیر متفقه یی ۴۵ مدینه ابلاغ
 ایتمشدر. مکسیقه ابله بر بیوک محاربه ایدوب،
 تکزاس، بکی مکسیقه، آرزونه، کالیفورنیه و اوتاه
 ممالکلرینی ضبط، و بونلرکه ده چوغنی جاهیر مذ-
 کوره حدادیه ادخال ایدوب، دیکلرینخوده ایتک
 اوزره دره جاهیر جنوبیه تک هراسی آغیر و صبیاق

اولدیندن، اورالك اهالیسی اسرای زنجیه استخدامنه لزوم کوردکارندن، ۱۸۶۱ ده اسارتک لغوی طرفداری اولان (لبنقران) ک ریاسته انتخابی اوزربنه، جاهیر جنوبیه هیئت اتقانیهدن آبرامله، پینلرنده محاربه داخلیه اولوب، ۴ سنه دوام ایتش؛ و ترقیاته خیلی مانع اولمش ایسه ده، طابنت جاهیر شمالیه غالب کلماکه، اسارتی کلیاً لغو ایتماکه برابر، هیئت اتقانیه بی محافظه وادامه ایتشد. اشبو ۱۸۹۸ سنه میلادیه سنده دخی مالک مجتمهه (قوبه) جزیره سنک قیامنه بولنان اهالیسی التزام ابدهرک، اسپانیه اعلان حرب ایتش؛ و پارلاق مظفریات بحریه و بریه به نائل اولوب، آنتیل جزایردن (پورتوریکوی) ضبط ایتش؛ و قوبه به استقلال فراندریغله برابر، اوزربنه حمایه حقی قزاقشدر.

ممالیک { Mamelouks } مصرده دولت ابویه تک انقراضندن خطه مصریه تک یاوز سلطان سلیم خان جانبدندن فتنه دکن حکومت سورن غلامان اتراک (ونام دیکرله ممالیک بحریه) ابله غلامان چراکسه به وبرین اسمد. [بحریه] و [چراکسه] ماده لرینه مراجعت بیوربله.

— مصرک اداره عثمانیه آنته دخولندن صکره دخی ممالیک اسمی خطه مذکورهدن رفع اولنیوب، ممالیک چراکسه بکری یکجیری کبی برصفت عسکر صورتنده قالمش؛ و بونلر نفوذ و اقتدار قزاقوب، چوق دفته والیرلی حاجز برا- قحقی فائهل چیقارمقده بولنشلردی. محمد علی پاشانک دخی اجرا آنته ممانت ایتکارندن، مشارالیه مصرجه اولان اصلاحات متصوره سنه فاتحه اولق اوزره، ممالیک اتلافیه بو اوجانک رفع و القاسنه موفق اولمشدر.

ممتاز { فرس شمراسندن درت ذاتک مخلصیدر: }
برنجیسی (حکیم عثمان بن محمد) غزنه لی اولوب، مشهور حکیم سنائیک استادیدر. ابتدا (عثمانی) تخلص ایدردی. آل سبکتکیندن سلطان ابراهیمک خدمتده بولنش؛ و بو تک وفاتندن صکره هندستانه کیدوب، بهرام شاه معیتده غزنه به عودت، وبعده

کرمانه رحلت ابله، آرسلان شاه سلجوقینک التفاتنه مظهر اولمش؛ و صکره غزنه به عودتله، ۴۳۴ ده اوراده وفات ایتشد. شو بیت جله اشعارندندر:
یک روز دامن تو بیکرم که چند شب
در دوری تو اشک بدامن گرفته ام
— ایکنجیسی (افضل علی بیگ) عن اصل
کرجی اولوب، شاه عباس ماضینک کوله لرندن
وشاه سلیمان صفوی رجاندن ایدی. شو بیت
اونکدر:

کریه را زین پس کل آلود غم دنیا مکن
آب این جو داخل دریای رحمت میشود
— اوچنجیسی (مولوی سیدامان علی بن سید
برکت علی) هندستان سادات و علماسندن اولوب،
فرید پور قصبه سنده ساکن ایدی. شو مقطع
اونکدر:

زخیر و شرم آزاد و ممتاز اندرین عالم
نه جور از دشمنان دیدم نه طرف از دوستان بستم
— دردنجیسی هندستان بت پرستاندن اولوب،
شو بیت اونکدر:

دل خون شد و تاکی دمد دلدار آزار انجین
یارب چه سازم چون کنم دل آچینان یار انجین
ممش پاشا { دور سلطان محمود خان نائیده
مسند صدارنه کچمش وزرادن

اولوب، آرنآؤددر. درسعادته ورودله، بعض
وزرائک خدمتده بولنهرق، بر مقدار کتابت دخی
تحصیل ایتش؛ و بوسف ضیا پاشایه انتساب ایدوب،
بو تک طرفندن خواجکان زمره سنه الحاق اولنش
ایدی. بعده جوش باشی اولوب، ۱۲۲۳ ده،
عالمدار مصطفی پاشا وقعه سنندن طولانی، متوسط
الافتدار بر آدمک مقام صدارتده بولنسنه لزوم
کورلماکه، مهر وکالت کندیسنه فودیع اولنش
ایسه ده، یالکز ۴۰ کون بوقمامده قالدقدن صکره،
عدم اقتدارینه بناء، عزل، ورتبه سی رفع اولنهرق،
۱۲۲۴ ده اوراده وفات ایتشد.

مطایر { طبرستانده آمدن ۶ فرسخاق
مسافه ده برقبه اولدیجی جغرافیون
اسلام آتارنده مسطوردر.

مفیس { Memphis } [منف] ماده سنه
مراجعت بیوربله.

مملک زاده { (مصطفی افندی) دور سلطان
محمد خان رایعه سنده مسند مشیخت

اسلامیه بکن عبادن اولوب، سالف الترجه شیخ -
الاسلام میید احد افتدینک دامادی ایدی .
علی الاصول دور مدراس ایتدکن صکره، ۱۰۵۲
تاریخنده قدس بدمه مصر و ۱۰۵۷ ده استانبول
قاضیسی وینه او سنه آماطولی و بدمه روم ایلی
قاضیمسکری اولمش؛ و ۱۰۶۳ ده نفی و بدمه قفو
اولنهرق، ۱۰۶۶ ده، جنار و قهسی اوزرینه،
مقام مشیخت اسلامیه بیه نصب اولمش ایسهده،
طاؤه باغیه تک اعتراضی اوزرینه، ۱۳ ساعت صکره
عزل، و بروسه ب اعزام اولنهرق، اورادن مجاورت
ایتک اوزره، مکّه مکرمه ب عزیمته مساعده او -
لنمش؛ و ایتسی سنه حلب قاضیلغنه نصب اولنهرق،
۱۰۶۷ ده اوراده وفات ایتددر.

ممکن } (کاظم علیخان) هندستان شعرا -
سندن اولوب، شاهجهان آبادلیدر.
وزیرالممالک نواب شجاع الدوله تک خدمتده بولنمش؛
و ۱۱۷۴ تاریخنده بنگاله حاکمی نواب قاسم علیخانک
خدمتده کیرمش ایدی. شو بیت جله اشاورندندر:

سر کافریم و اسر مسلمان
من زان ویم هر آنچه هستم

ممل } (Memel) پروسیهده شرق پروسیه
ایالتک (فونیسبرغ) سنجاغنده و قو -
نیسبرغک ۱۱۸ کیلومتره شمال شرقیسنده اولهرق
(دانکه) نهری منصبنده (کوریش هاف) خلیجی
بالطریق دکبزه اختلاط ایتدبرن بوزازده قضا سر -
کزی برقصه اولوب، ۱۹۰۰ اهالیسی، اخلامور
آخاچرله مستور اوزون و کنیش بر جادهسی،
بحره مکتبی، دمیردو کخانهسی و متعدد فابریقلرله
ایشک تجارتنی وارددر.

ممنون } (Memnon) یونان قدیم خرافاتنده
بو اسمله مصر ویا ایران ملوکندن
بری اولوب، تروایلرک امدادینه کلش اولدینی،
و آخیلاؤس طرفندن قتل اولدینی، و کویا شفق
الهه سنک اوغلی بولندینی مذکور اولوب، حقنده
بر طاقم خوارق منقولدر. - مصدره (ممونیوم)
اسمیه جسیم برهیکل وار ایدی، که میلاد میسادن
۱۸ قرن اول باشامش اولان فراغته دن اوچنجی
(آمنوفیس) ک هیکلی اولوب، میلاددن بقرن اول
زلزله دن یققلغه، قاعده سنندن شفقتده بر خریب

سس جیق دینی، و بدمه هیکل تمیر اولنغنه بو
سسک کسلدیکی سرویدر. بونکه بوناک ممنون
حقنده کی خرافاتی پیئنده بر مناسبت اولسه کرکدر.
ممنون } (Memnon) ردوسلی اولوب، ایران
شاهی دارانک سردارلندن ایدی.
بیوک اسکندرک ممالک ایرانه تجاوزهنده آسیای
صغیری استیلا ایتکی دارابه تکلیف ایدوب، تکلینی
قبول اولنغماش ایسهده، بته جهانگیر مشارالیه
قارشی کال مناسلته حرب ایتمش؛ و میلت شهرینی
مدافعه دن صکره، ساز و مدالی جزیره لرینی ضبط
ایدوب، بونانه تجاوزایتک تشبتهده ایکن، ۳۳۳ ده
مدلیده وفات ایتددر.

ممنون } (میر نظام الدین بن میر قراالدین
منت) هندستان شعرا و کبراسندن
اولوب، دهلیلیدر. اکبر شاه ثانی زمانه بیتیوب،
بدمه انکباز حکومتی طرفندن آجیر صدرالصدوری
نصب اولنمش؛ و ۱۲۶۰ ده وفات ایتددر. شو
بیت اونکدر:

باده بی جاشنی زهر حرام است اینجا
جز هلاهل همه رو کرده جام است اینجا

— بو مخلصه هندستان شعرا سنندن دیگر
بری دخی اولوب، (سامانه) ساداندن ایدی،
واکیم نوده باشامشدر. شو بیت اونکدر:

نمود آتی دلم را از کف من برد در آتی
نمی دایم قرار آتی که ازوی دیده ام آتی

مناذر } خوزستانده کبری و صغیری اولهرق
ایکی ناحیه اولوب، فتوحده و خوارج
و قوطاننده مذکوردر.

منار } (Manaar) هندستانک منهای جنوب
شرق ساحلیله سرنیدب جزیره سی
آره سنده کی کورفرزه و سرنیدب ساحلی قرینه بولنان
بر کوچک آله به ویرین اسمدر. آله تک بوی ۷
واکی ۲ کیلومتره در. کورفرزک ودها طوخریسی
بوزازک جنوب جهتنده یعنی ۸° عرض شمالیه
اکی ۲۲۴ و شمال جهتنده ۱۸۳، شمالدن جنوبه
مسافه سی ده ۱۴۰ کیلومتره و مساحه سطحیه سی
۲۰۱۲۲ مربع کیلومتره در.

منازکرد } (وهه ربی منازجرد) درس
سنجاغنده قضا مرکزی اولوب
ایوم (مازکرد) دینلن قصبه تک اسکی اسمیدر.

منازی } « ابو نصر منازی » ماده سنه
 } مراجعت بیوریه .
 مناستر } شرق وماکدونیہ خطہ قدیمہ سنک

غرب جهنمده و سلاتیک ۱۸۰ کیلومتره شمال
 غرب پیسنده اوله رق ۲۱° ۴۱° عرض شمالی ابله
 ۱۹° ۱۳۰ طول شرقیده و بریستی طاغذک
 شرق شمالی اتکننده واسع بر اووه تک کنسارنده
 و (دراخور) نهری اوزرنده واقع ولایت مرکزی
 بر شهر اولوب، ۳۱۳۴۷ اهالیسی، ۲۴ جامع
 شریفی، ۵ کلیسای، ۹ حاوره سی، ۹ مدرسه سی،
 ملکی و عسکری مکتب اعدادیلری، ذکور و اناثه
 مخصوص رشده لری، ۶ مکتب ابتدایی، بلغار،
 روم و اولاخله مخصوص رشديه مکتب لری،
 قنولیک و پروتستان میسیونرینه مخصوص ذکور
 و اناث رشده لری، ۲ بیوک قیشله سی، عسکری
 خسته خانه سی، ۲۴۸۲ دکان و مغازه سی، ۱۴ خانی،
 ۷ حمامی، ۶ دقیق فابریقه سی و بر ساعت قله سی
 وارددر. شهرک موقعی حدای بچردن ۵۰۰ متره قدر
 مرتفع اولمئه، یازن هوا سی سرین و لطیف و هله
 دراخور ریختلری اوزرنده کی بر لری پک مفرح
 ایسه ده، اطراف مرتفع جبال ابله محاط اولوب،
 بولندینی اووه تک ده بعض جهت لری بتا نلقچه اولدیغندن،
 قیشین سیس و رطوبت اکسیک دکدر. آرنآؤد.
 لئک کلیدی حکمنده اولان بر موقعه واقع
 اوانه، فن حرب نقطه نظر نیجه اهمیت فوق العاده سی
 اولوب، اسکیدن بری اردو مرکزی انحاذ
 اولتمشدر. اسکله سی حکمنده اولان سلاتیک ابله
 آرنآؤد لنگ هر طرفی آره سنده بولمسی و اطراف ده کی
 اووه تک سوک درجه ده منبت و محصولدار اولمی
 تجارت نقطه نظر نیجه ده اهمیتنی موجب اولمقده
 اولوب، اسکیدن بری مناستر ده خیلی ایشلک
 تجارت اجرا اولمقده در. اخیراً سلاتیک بر دمیر
 یول خطیله ربطی اهمیت تجاریه سی بر قات دها
 آرتیروب، بو خطک پروژه و دراجه قدر تمیدی
 حالنده بواهمیتک تضاعف ایده جکننده شبهه بوقدر.
 مناستر ده بوکدن کایم، و لنجه، فانه، جوراب کبی
 شیلر یا بلدینی کبی، قیو بوجیلغه متعاق تاکاری شیلرله
 دمیرجیلکه متعلق مواد دخی اصمال اولنور.

مناستر شهری دور عثمانی اعمار اتندن اولوب،
 فازی خداوندکار زماننده ۷۸۴ تاریخنده تیمور
 طاش پک طرفندن فتح اولنقدغه (یتولیه) شمیدیکی
 مناستردن بر چارک مسافه ده واقع کوچک بر
 قصبه ایدی؛ و شمیدیکی شهرک برنده، اسمندن
 آکلاشلدیغنه کوره، بالکز بر مناستر وار ایدی.
 شهر عثمانیلر زماننده تأسیس اولنوب، بر خیلی
 وقت خرسقیانلرله بو شهرده اقامته مساعده اولماز
 ایدی. شمیدیکی حالد اهالیسنک ثلثانندن زیاد سی
 مسلم و قصوری اولاخ، بلغار، روم، یهودی
 و سازه در. شهرک لسان همومسی ترکیه اولوب،
 آرنآؤدجه، بلغارجه، اولاخجه، رومجه و اسپانیولجه
 دخی سولمکده در.

— مناستر قضاسی همنای اولان ولایت
 و سنجاغک مرکز قضاسی اولوب، مناستر شهریه
 ۴ ناحیه به منقسم ۲۴۱ قریه دن مرکب اولدینی
 حالد، جنوباً فلورینه، شرقاً برلیه، شمالاً قرچوه
 و اوخری قضا لریله، غرباً و غرب جنوبی جهتندن
 دخی کورنیجه سنجاغله محدوددر. اهالیسی ۱۶۱۸۶۳
 کفی اولوب، نصفندن زیاد سی مسلم و قصوری
 بلغار، اولاخ، روم و آرنآؤد جنسیتلرنه منسوب
 خرسقیاندر. قضا به ملکی نواحی مذکوره قور.
 شوه، رسنه، برسیه و تیمور حصاردر. اراضیسی
 بتون ولایتک اک منبت و محصولدارى اولوب،
 کیتلی ذخیره ابله میوه و سبزه لک انواعی حاصل
 اولور. طاغلرینک اکثری اورمانلرله مستوردر.
 قضا داخلنده خیلی کنیش اولان برسیه و وانتروق
 کوللری بولنوب، حازی اولدیقاری بالیقر سنوی
 تقریباً سیک لیرا بدل ابله احاله اولنور. قضاتک
 واردات سنوبه سی ۹۰۰۰۰ لیرایی مجاوزدر.

مناستر } ولایتی. ممالک عثمانیه تک روم
 مناستر } ایلنده کی ولایاتدن اولوب، شرقاً
 سلاتیک، شمالاً قوصوه، شمال غربی جهتندن
 اشقودره، جنوب شرق طرفندن یانیه و لابنلرله،
 جنوباً دخی حدود یونانیه ابله محدوددر. جنوب
 شرقیدن شمال غربی به طوهری اولان اک بیوک
 مسافه سی قوش اوچی حصابیله تقریباً ۲۵۰ کیلو-
 متره در. اکی ایسه بونک نصفنده بالغ اوله ماز. بو
 ولایتک حدودی نه طبیعی و نه جغرافیهدر. یعنی

نه طالع ونهرکي حدود طبيعيه ابله آبراشدر، نه ده اهاليك جنسيته واراضيك موقع طبيعيه سنه مستند بر حدودله محدوددر . قسم اعظمي اولان شمال غربی جهتي آرناؤدلتك قسم وسطيندن عبارتدر؛ وجنوب شرق قسمي يعني سرفيجه سنجاغني ماکدونييه . نك جهت جنوبيه سيله تساليه نك بر پارچه سنندن متشکلدو . عموميت اوزره اراضيسي طاقت و پك حارضه لي اولوب، شار ويندوس طاغلري بونلرک آره سنده خيلي انحطاط کسب ابدو رک پکيد و برن بر صره تيار شمالدن جنوبه طوغري ولايتي بوييه شق ابله، بر خط تقسيم مياہ تشکيل ابدو رک، آدر ياتيک مائله سني اطالر دکيزي حوضه سنندن آبروور . کرک شار و کرک بندوسک اک مرتفع طرفلري مناسرت ولايتک خارجنده اولوب، مع هذا کرک بو ايکي طاغک آره سنده سلسله نك صره سنده و کرک بوسره نك خارجنده اولورق، ولايت داخلنده بر چوق طاغلر بولنوب، بونلرک بعضلري خيلي بيوکدر . تريفه طاغي مناسرت اووه سيله رسپه کولي آره سنده اوزاتوب، اک بوسکک محلي اولان و مناسرت شهرينک اوستنده بولنان (بر يسترى) طاغناک ۲۶۱۷ متره ارتقاعي واردو . (فراموس) طاغي بندوس سلسله سنه مربوط اولورق ولايتک غرب جنوبي جهتنده شمالدن جنوبه طوغري اوزاتير . ارتقاعي ۲۳۰۰ متره در . اوخري کولنک شمالنده کي ژايلانيقه طاغناک ۲۲۸۰ ، رسپه ابله اوخري کوللري آره سنده کي (غلجيجه) طاغناک ۲۰۴۳ ، مناسرت اووه سنک شرقنده کي (نجه) طاغناک اک بوسکک محلي اولان (قايماق چالان) تيه سنک ۲۵۱۷ ، ولايتک حدود شماليه سنده واقع (بابا سنقه) نك ۲۶۰۰ ، ولايتک حدود جنوبيه سنده کي (ويچي) طاغناک ۲۰۶۵ متره ارتقاعي واردو . ارتفاعلري ۲۰۰۰ متره دن آشاغي بر چوق طاغلري ده ا واردو ولايتک مياہ جاريه سي چوق اولوب، بو جهمجه ايکي مائله به منقسمدر : قسم شرقيسي اطالر دکيزي و قسم غربي سي آدر ياتيک مائله سنده بولنيوور . برنجي مائله (واردار) و فره صو (نام ديگرله يسترجه) حوضه لردن عبارتدر . مناسرت اووه سنک صولرني جمع ابدن (فره صو) جاييله بونک شمالنده بر قاج کوچک جاي سلايک

ولايتي داخلنده (واردار) ابرماغه دوکک اوزره ، شرق شمالي به طوغري آقار . ولايتک شرق جنوبي قسمنک مياہ جاريه سي بالا اجتماع فره صو ابرماغي تشکيل ابدو رک، که سرفيجه سنجاغني فره بدن شرقه شق ابله، بيه سلايک ولايتي داخلنده سلايک کورفزينه دوکيلور . ولايتک جنوب غربی قسمنک يعني کورويجه سنجاغناک مياہ جاريه سي (دوول) نهريني تشکيل ابدو رک، که فره به طوغري جريانه، برات نهريله برلشورک (همان) ابرماغي تشکيل ابله، آدر ياتيقه دوکک اوزره ياييه ولايته بکر . بونک شمالنده ايليسان سنجاغني داخلنده (اشقومي) نهری شرقدن فره به آفرق، بيه مذکور دکيزه دوکيلور . نهايت (فره درين) نهری اوخري کولندن خروجه ، شماله طوغري آفرق ديره سنجاغني شق ايتدکن صکره ، آق درونه برلشورک بيه آدر ياتيقه دوکک اوزره، قوصوه وبمه اشقودره ولايته کيرر . کوللري چوق اولوب، روم ايلينک اک بيوک واک کوزل کولي اولان اوخري کوليله رسپه، واندروق، مالک، کسره کوللري ولايت داخلنده و اوسترووه کولي ده حدود شرقيه سنده بولنيوور .

اراضينک قوه ايتايه سنجه مناسرت ولايتي اوج قسمه تقسيم اوانيله يير : برنجي درجه ده منبت اولان قسمي نفس مناسرت سنجاغنيه کورويجه سنجاغناک شرق جهتي يعني ولايتک قسم وسطيندر . ايکنجی قسمي سرفيجه سنجاغني يعني ولايتک جنوب شرق جهتي، اوچنجي قسمي ده ديره و ايليسان سنجاغنيله کورويجه سنجاغناک قسم غربي سي يعني ولايتک غرب و شمال طرفلر بدر . مناسرت سنجاغناک واردات سنديبه سي سرفيجه ابله کورويجه سنجاغنلرک مجموع حاصلاتيله آيجق مساوي اولور؛ و ديره ابله ايليسان سنجاغنلرک مجموع حاصلاتيله نصفته کورويجه سنجاغني حاصلاتنک نثانته مساوي اوله ميور . عموم ولايتک اراضي مزروعه سي ۲۶۷۳۳۱۲ دونم دن عبارت اولوب، سنوي تقريباً ۲۷۰۵۰۰۰ کيله مصر، ۲۵۹۴۰۰۰ کيله بغدادی، ۱۴۱۵۰۰۰ کيله چاودار، ۱۱۵۸۰۰۰ کيله آره، ۲۴۰۰۰۰ کيله بولاف ۱۳۳۰۰۰ کيله بورچاق، ۲۴۰۰۰ کيله کتخني

بر قروم معدنی دخی وارد. میاه معدنی سی
و کوکوردلی و چلبکی و سائر ایلجیه لری چوقدر.
مناسرت قریبده کی اکتی صر بو جمله دندر.

صنایع محلیه بوکن شیاق، عبا، ونجه، کلیم،
فانله، چوراب، پاموقدن بز، ایسکدن برویجک،
چارشفاق و سائر بعض قاشلر نجهلیه صرمه و قلابدان
ایشله لی خاوی و چوره کی شیلر، صابون، کومشدن
چغاره و قهوه طاقی و سطحه کی مراد و جوزدن
صدف قاقلی ماصه و قنایه طاقی و سائر اصالیدن
عبارتدر. بونلرک چوغی ال ایله و منسوجات واورمه
شیلر قادیلر طرفندن خانه لده یایلوب، آتش ویا
صر ایله چوریلیر ما کینه لری حازی قاپرقلری بک
آردر و لایتیک هیچ بر طرفدن اسکای اولوب،
ایچ طرفلردن عبارت اولمله، نجارنی جزئیات
قییلندن اولوب، اخراجات و خلالات ایچون برنجی
اسکله سی سلائییک و اینکجه سی آدریاتیق دیکزنده
دراجدر. لکن اخراجانی زیاده اولان مناسرت
سنبغایک سلائییک، قریبقی زیاده اولدنی کی، مناسرتدن
سلائییک ندرید اولنان دیر بول خطی ده بو نجارنی
تسهیل ایتمکده در.

اهالی و لایت هنوز تجریر لری اجرا اولمیا نلرله
برابر بر میلیون راده لرنده اولوب، بونک نصفندن
زیاده سی مسلم و قسم باقیسنگ بر نائی بلغار و ثلثانی
هان و مساویاً آرنآؤد، اولاخ و روم جنسیتلرینه منقسم
خرستیاندیر. اهالی مسله سنکده قسم اعظمی آر.
ناؤد اولوب، یا لکن نفس مناسرت شهریه مناسرت
و سرفچیه سنبغایک بوض قصبه و قراسنده ترکیه
لسانیله متکلمدر. بو حالده صوم اهالی بک نصفندن
زیاده سی آرنآؤد اولوب، کورچیه، دبره و ایلمسان
سنبغاقزری صرف آرنآؤد ق و مناسرت ایله سرفچیه
سنبغاقزری مخلوطدر. مناسرت و کسریه قصبه لرنده
۵۰۰۰ قدر یهودی و ولایتیک هر طرفنده طاغنیق
بر مقدار چنکانه اهالی دخی بولنیورلر. دبره ایله
ایلمسان اهالی سی هنوز بر حال استناده یاشادقلردن،
بو ایکی سنبغاده برکونه ترقیات وقوع بولماشدر.
خرستیان اهالی معارفجه خبیلی ترقی ایدر، باغارلرله
اولاخلر و روملر بر برلرینه رغماً مکتبیلرینی تزید
ایتمکده درلر. اهالی اسلامیه معارفجه هنوز کری
اولوب، مناسرت و کورچیه ده بر اعدادیه ملکیه

۱۵۰۰۰ کیله داری، ۳۰۰۰ کیله کنو برنجی،
۱۴۳۲ قیه فاسولیه، ۴۱۵۰۰۰ قیه نونون،
۱۵۷۰۰۰ قیه نخود، ۱۳۰۰۰۰ قیه بقله،
۸۱۰۰۰ قیه پاموق، ۳۵۰۰۰ قیه پشانه،
۱۸۰۰۰ قیه سرچک، ۲۷۵۰ قیه کونک بویا
و سائر حاصلاتی آلدیر. باغری دخی ۶۲۸ ۳۳۵
دوئمن عبارت اولوب، سنوی بر بچی میلیون
قیه قریب تازه اوزوم و ۲۳۵۶۰۰۰ قیه قمر
شراب آلدیر. بعض طرفلر بک شرابلری شهرودر.
بو صوک سنلرده بر مقدار آفیون دخی اکلکله
باشلاشدر. نونونک قسم اعظمی برلده حاصل
اولوب، داخل ولایتده و آرنآؤد بک سائر طرفلرنده
صرف اولنور. ذخایر احتیاجات محلیه بی دفع
ایتدکن صکره خبیلی اخراجات دخی اولور.
زراعت الیوم اصول عتیقه ده و ناقص آلات و ادواته
اجرا اولوب، اراضینک قوم، انبایه سی نسبتده
استفاده اولنه یور. استخراج مرمه سی چوق اولوب،
هر نوع میوه و علی الخصوص آبه، الما، آرمود،
ویشنه، کراز، جون کستانه، بادم، شفتالی،
قایی، طوت، اربک و ایلبسان و دیسنده بورتقال
ایله زیتون دخی حاصل اولور. اورمانلری چوق
اولوب، ولایتیک اکثر جبالی اورمانلرله مستور
ایسه ده، اسکله لریک بحد مسافه سی و وسائط قنایه بک
فقدانی جهتیه اکثرندن استفاده اولنیوب، آجین
محللرنده استعمال اولنان کراسته و اودون قطع
اولنور. یا لکن ولایتیک منتهای شرفنده کی (مورنجوره)
اورمانلردن کسبل کراسته اورادن جریاز ایدن
قره صو نهریه وارداره ایتدیریلور. اورمانلرک
اکثر شجاری جام و پیشه ایله کورکندر. یا بللرده
وطاغ تکار بله وادیلرده مرغال و چارلر چوقدر.
حیوانات اهلیه ۱۱۸۰۰۰۰ قیون، ۶۶۷۰۰۰
چکی، ۱۹۵۰۰۰ صغیر، ۴۰۰۰۰ مرکب،
۳۰۰۰۰ بیکیر، ۸۰۰۰ استر و ۷۲۰۰۰ طوموز
و سائر دن عبارتدر. معدانی چوق اولجینی اونه
بریسنده تصادف اولنان علاتلردن آکلاشیلور.
سده، اخراج اولنانلری بوق حکمنده اولدنی
کی، لایتیه کشفیات دخی اجرا اولنماشدر.
کورچیه قریبده بر آتراسیت معدنی بولوب،
اهالی اخراج و محر و قانده استعمال ایتکاری کی،

و دیگر لوا و قضا سرگزینده برفاج رشیدیه و ابتدائیہ
مکتبی وار ایسه ده، اکثر اهالی اسلامیه بک لسان
ترکیه واقف اولاملری نشر معارفه مانع اولمده در.
آرناؤدلسانده بالکمر کور بچده بری ذکوره و دیگری
اناه مخصوص ابکی مکتب بولنوب، ایکنجیبسی
پروتستان میسوزلرنیک تحت اداره سنده در.
ولابنک واردات سنویه سی ۵۳۰۰۰۰ و مصارف
بحله ۱۰۰۰۰۰ لیرا راده لرنده در.

مناستر ولایتی بوجه زبره سنجاغه منقسم
اولوب، ۲۲ قضا، ۲۴ ناحیه و ۱۹۰۸ قره بی
حاویدر:

سجاق	قضا	ناحیه	مقار اقا
مناستر	مناستر	رسته	۲۴۱
		پرپی	
		قرشوه	
		چور حصار	
مناستر	فوریسه	مورینوه	۱۳۱
		روبنیک نوسقه	۷۶
سرفیجه	آلاسویه	—	۱۱۳
		اوخری	۱۰۳
		استوغه درجه	
		سرفیجه	۲۹
سرفیجه	آلاسویه	قوزانه	۸۱
		جمه	۵۴
		سارینانلر قطرانیجه	
		نالیج کره نه	۹۳
سرفیجه	آلاسویه	—	۷۸
		کوریجه	۷۲
		لیوادلی دومک دشقات	
		کسریه	۱۳۰
خورپشته کلسوره بوروجقو			
دبره	ایلبسان	استاروه	۱۰۰
		قونویه	۵۴
		دبره	۱۱۱
		ماط	۳۲
ایلبسان	ایلبسان	دبره زبر	۳۷
		رفنلر	۴۴
		—	۱۵۵
		غرامس	۶۶
		پکین	۵۳

مناسه (Manassé) حضرت یوسف (عم) ک
اکبر اولادی اولوب، حضرت

یعقوب (عم) جانبدن اولادی صرهنه ادخال
اولمغه، اون ابکی سبطدن برینک رئیس اولوب،
قبیله سی اردن نهرینک صاغ و صولنده ساکن و ابکی
شعبه منقسم ایدی. اسباط اثنا عشر اراضیندن
اک واسمه مالک ایدی.

— بو اسمده بود حکمدارانندن بری دخی
اولوب، ۱۲ یاشنده ایکن، پدیری ازخیابه خاف
اولمش؛ و قبل المیلاد ۶۹۴ دن ۶۴۰ تاریخنه دک
۵۴ سنه حکم سورمشدر. ابتدا عبادت اصنامه
صایوب، اغظارات و نصایحه بولان (ایسایا) بی
دستره ایله ابکی به بولد بردکن، و سائر بوکی مظلومه
بولندقدن صکره، قبل المیلاد ۶۷۲ تاریخنده آتور
حکمدری (آسرها دون) قدسی ضبط، و کندیسنی
و تیمه سی بایله سه ق ایله، ۳ سنه تحت اسارتده
طوتت: حاقی (ساؤسدوش) قدسه وردته مساعده
ایتمش ایدی. بودفمه متنبه اولوب، اولان معابدینی
هدم و عبادة الاهی نتره همت ایتمشدر.

مَناف و:

مَناة { جاهلیته عربلرک عبادت ایتکلری
اصنامدن اولوب، هله مَناة کَرَک
قریش و کَرَک عموم عربلر عندنده بک معزز و عبادتی
عمومی ایدی.

مَنسج { حلب ولایت و سنجاغنده و حلیک
۱۱۰ کیلومتره شرق شمالینسنده
اوله رق فرات مجراسنک ۳۳ کیلومتره فرینده
و واسع بر اووه بک منتهای شرقنده قضا مرکزی
بر کوچک قصبه اولوب، جملسی جرکس اولوق
اوزره ۱۵۰۰ اهالیسی، برجامع شرینی، بر مسجدی،
بر مکتب ابتدئیی، ۱۵ دکانی، بر خانی، بر فرونی
و خراب بر قلمه سی وارددر. منج اسکی بر شهر
اولوب، ما کدونیله لیر زماننده (هیر بویس) تمیه
اولنوردی. ابو عبیده (رضه) حلب و انطاکیه
فهندن صکره بو شهری دخی صلحاً فتح ایتمشیدی.
هارون الرشید امراء عباسیهدن (عبدالمک بن صالح
بن علی بن عبدالله بن عباس) معرفتیه منجی بر
قات ده اجمار و توسیع و تزین ایتمکله، بر خیلی
وقت بیوک و معمور بر شهر حالنده دوام ایتمش؛
و نهایت تیمورلنک طرفندن تخریب اولنورق، او

برنجیسی (کریم خان) اصفهانی اولوب ،
 افسار عشرتک امراسندن اولمغه ، نادر شاه
 زماننده (ری) بکار بکیسی اولمش ؛ و بونک معینده
 یک چوق جسارت و شجاعت کوسترمش ابدی .
 بعده نادر شاهک غضبنه اوغرابوب ، کوزلربنه میل
 چکلمش ؛ واروسیهده وفات ایشمدر . شو بیت چله
 اشعارندندر :

چنان از دود آهمن پیتوای کل تارش کاش
 که روز از تبرکی کم کرد بلبلی آشیانشر

— ایکنجیسی (میر قردین) دهایی اولوب ،
 مرشد آباد نوایی نزدیکه ملک الشعرا عنواننه مظهر
 اولمش ؛ و دکنه سیاحتله حیدرآباد نظامنه تقدیم
 ایشدیکی بر قصیده ایچون ۵۰۰۰ روپیه جائزه
 آلمش ؛ و بعده دهلی به عودت ایدوب . ۱۲۰۸ده
 اوراده وفات ایشمدر . «چنستان» و «شکرستان»
 عنوانلریله ایکی منظومه سی و فارسی واردولسانلرندنه
 ۱۵۰۰۰۰ بیتی حاوی دیوانلری واردر .

مُنت اسیون } اندلسده اشبونه (یعنی
 اسیبونه) اعمالندن بر
 قصبه اولدینی «مجمیع البلدان» ده مسطوردر .

منتخب } (میرزا روح الله) کشمیر شعرا .
 سندن اولوب ، شو بیت اونکدر :

مبین ای بوالهوس برچهره زردم چشم کم
 که من خودرا باکسیر محبت کتیا کردم

منتخب الدین } (ابوالفتح اسمع بن ابی
 الفضائل محمود العجلی)

مشاهیر فقهاه شافیهدهن و محدثیندن اولوب ، ۵۱۵
 تاریخنده اصفهانده طوغمش ؛ و مملکتده تحصیل
 علوم ایتدکدن صکره ، استماع احادیث شریفه ایچون
 خبلی وقت سیاحت ایش ؛ و ۶۰۰ تاریخنده
 اصفهانده وفات ایشمدر . غزالی نیک «وسیط»
 و «جزیه» بنه کوزل شرحلری و «تتمه التمه»
 عنوانیله فقهده معتبر بر کتابی واردر .

منتشا } آیدین ولایتی ترکیب ایدن بش
 سخیاغک اک جنوبیسی اولوب ،

آناطولی شبه جزیره سنک منتهای غرب جنوبی
 گوشه سندن و قدیمأ (قاربه) دینلن خطه دن عبارتدر .
 شمالاً آیدین و دکیزی سخیاغلیله ، شرقاً قونیسه
 ولایتیله ، جنوباً آتی دکیزله ، غرباً دخی آطهل

و قدن بری بر خرابه زار حاننده قالمش ایکن ،
 ۱۲۹۵ تاریخنده چرکس مهاجرنیله اسکان اولنه .
 رق ، یکیدن اعمار اولمشمدر . چرکسلر تمیزلکه
 فوق العاده مرافقی اولمغه ، یکی منج تمیز و کوزل
 بر قصبه اولوب ، کوندن کونه کسب عمران ایشمکه در .
 منج شاعر شیر بختربک و ابو فراسک و فضا .
 حنبله آل عباس پیننده تمیز ایدن مشارالیه
 عبدالملک بن صالح ابله دیگر بر چوق مشاهیرک
 مسقط رأسی بولمشمدر . فراندن قصبه به صوکتیرمک
 اوزره تحت الارض بر قاج جدول یک اسکی ر
 زماندن قاله اولورق الیوم موجوددر .

— منج قضای حلب سخیاغک منتهای شرق
 شمایلینده واقع اولوب ، غرباً عینتاب و باب ،
 جنوباً رقه قضاایله ، شرقاً زور مستقل متصرفلیله ،
 شمالاً دخی اورفه سخیاغله محدوددر . اراضیسی
 یک واسع اولوب ، فرات شمالدن جنوبه قضایی شق
 ایله ، شمال جهتنده صاغدن (سجور) و جنوب
 شرق جهتنده صولدن (بئج) نهرلری آلیر .
 اراضیسنک همراهه فوق العاده استعدادی اولوب ،
 آتیجی جدوللر حفریله اوزلری اقتضا ایدر . قضایی
 ترکیب ایدن ۲۳۳ قریه دن ۱۷۳ املاک سینه دن
 و برخیایی املاک امیره دن اولوب ، چرکس مهاجر-
 لرینه دخی اراضی ویرلسکله ، بونلر بر چوق کوبلر
 تشکیل ایشمدر ، که تمیزلکریله و تارله لرینک کوزل
 ایشلمسیله فرق اولنور . محصولاتی حبوبات متنوعه
 ابله زیتون و میوملرک انواعندن عبارت اولوب ،
 کرک ذخایربنک و کرک میوه لرینک جنسی یک ایدر .
 قضا داخنده بولان خرابه لرک کثرتی اورایک
 معمریت قدیمه سنه بر دلیل اولوب ، مسکنه ، قلعه
 اللحم ، خناصر ، بالیس ، قره منج و ساثره بوجله .
 دندر . کرک مرکزینک و کرک بتون قضایک هرایی
 یک صاغلامدر . سرکزده و چرکس کوبلرندنه چرکس
 کاری شایق و عبا ننج اولنور . قضایک واردات
 سنوبه سی آتیجی ۴۵۰۰ لیرا راده لرندنه در .

منبسه } (یعنی زنگبار) سواحلنده
 بیوک بر شهر اولدینی یاقوت حموی
 بیان ایدور .

منت } فرس شعرا سندن ایکی کشینک
 مخلصیدر :

دکیزله محاطدر. مساحتہ سطحیہ سی ۱۳۲۳۹ مربع کیلومترہ دن عبارت اولوب، بوئک ۷۹۶۸ کیلومترہ لکی طاشغاق و طاشساق اوله رق اراضی خالیہ دن، ۲۹۱۱ کیلومترہ لکی اورماندن، آنجیق ۱۶۴۰ کیلومترہ لکی اراضی مزروعہ دن و ۷۲۰ کیلومترہ لکی ده سرحدن عبارتدر. بو رقلمردن دخی آکلاشلدیجی اوزره، اراضیسی طاشغاق اولوب، طاوروس سلسله مشهوره سنه سر بوط بر صره طاغیر شرقدن غربه امتداد ابدہ رک، قول و اتکریله بتون سنجاغی اولدی بربور. بو سلسله نیک باشلیجه طاغیری شرقدن باشلا بوق : حدودده بولسان و ۳۰۵۰ متره ارتفاعی اولان (آق طاغ) بوئک غرب جهتده بولان قره جه طاغ، قرتال طاغی (ارتفاعی ۲۶۰۰ متره)، انجک طاغی (۲۰۶۰ متره)، مندوس طاغی (۲۰۰۰ متره)، بوز طاغی (۱۹۰۰ متره) و سائر طاغیر بربرلینه سر بوط اوله رق آبدین سنجاغده کی (بش یارمق) طاغہ اولاشیرلر بو طاغیرک آره لنده یالکز (طالمان) و (توجه چای) وادیرلی بر آز کنیشجه اولوب، سائر طرفلری طار بوقازلدن و صرب اتکردن عبارت واکثر یرلده چام و پشه آقاجلرله مستوردر. ساحل جنوبیسنه ایتن مذکور ایکی نهردن پشقه کرک طوغریدن دکیزه و کرک آبدین سنجاغده آقن بیوک مندرسه دو کیلور بر چوق چای ودر لری دخی وارددر. طورغون، صورلی اولان بک آز یرلر مستثنی اولدیجی حالده، عمومیت اوزره سنجاغک هواسی بک لطیف و صاغلامدر. محصولاتیجه ولایتک دیگر درت سنجاغدن چوق کری اولوب، باشلیجه محصولاتی: بغدادی، آربه، داری، سیسام و سائر حبیرانه یاموق، تونون، اوزوم، انجیر، زیتون و سائرده دن عبارتدر. اراضینک زراعتہ عدم استمدادینه مبنی اهالی ک زیادہ باغره و انجیر آقاجلرینه اهمیت وروب، قورو اوزوم و انجیری بک مقبولدر. اورمانرندن خیلی مقدار یلاموط دخی چیقار. حیوانات اهلیہ سی ۵۰۰۰۰۰ رأس راده لنده اولوب، بوئک نصفندن زیادہ سی یعنی ۲۸۱۰۰۰ ی کچی، ۱۵۰۰۰۰ قدری قیون و ۴۰۰۰۰ ی صیفیردر. میاه معدنیہ سی دخی چوق اولوب، بعض امراضه نافع بر قاج ایلیجه سی

وارددر. اورمانلری بک چوق اولوب، چام، فسئیق، میشه و سائر اشجار بولایور: آنجیق بولارک سرستند و وساطت قلابه نیک تقداندن طولانی، بونلردن بقی استفادہ اولنه میوب، آنجیق ۳۲۵۰۰ مکب متره کراسته، ۲۸۷۰۰ یکی قنطار میشه قبوخی، ۵۶۰۰۰ کیلو یلاموط و ۱۰۰۰۰۰ کیلو قدر قنطارن چیقار. کله لری چوق اولوب، سنوی ایکی میلیون قبه قدر طوز چیقار سنجاغک سرحالی بک کیرتیلی چیقنتیلی اولوب، دکیزک ایینه اوزانمش بک اوزون و هر طرفی اویله شی، جزیره لریله برونلری و بونلرک آره لنده کورنوز و قوبلرله طیبی لیانلری وارددر. بو حال زمان قدیمده (قاربه) خطه نیک معموربتنی موجب اولوب، بو سواحلده بر چوق مشهور و نجابرتکاه معمورلر واریدی، که بمضربنک خرابلری ایوم باقیدر. شمدیکی حالده باشلیجه لیان واسکله لری هربدن باشلا بوق: کولک، بودروم، کولک آباد، سر صرپس، مکرری و سائرده در. صنایع محلیه کوبلده یاییلان بعض کایملرله زیتون یاغی اخراجی کبی شیردن عبارتدر. سنجاغک سنوی اخراجاتی ۱۶۵۰۰۰ و ادخالاتی یالکز ۴۳۰۰۰ عثمانلی لیراسی راده لنده در. سنجاغک واردات سنوی سی ۱۱۸۰۰۰ و مصارف محلیه سی ۱۸۰۰۰ لیرا راده لنده در. اهالی نوا ۱۵۴۴ کشی اولوب، ۷۵۷ ۱۳۴ سی مسلم و ترک، ۱۰۳۶ سی بنه ترکیه لسانیه متکلم روم (؟)، ۵۱۰ سی یہودی، ۱۱۴ ی ارمنی ۱۴۱ ی اجنیدر سنجاق داخلنده ۲۴۰ جامع، ۱۴۵ مسجد، ۲۵ کایسا، ۵ مدرسه، ۲ کتبخانه، ۱۴۵ اسلام و ۹ روم مکتی، ۹ حمام، ۱۶ خان، ۱۴۳۶ دکان، ۴۱۶ مقازه، ۲۵۸ دکرمن، ۱۱ یاغخانه، ۸ کره میتخانه، ۷ کراسته قاریقه سی موجه ددر. آبدین ولایتی ماده سننده مذکور اولدیجی اوزره، منتشا سنجاغی: مقله، میلاس، مکرری، سر صرپس، بودروم و کویچکز استملرله ۶ قضایه تقسیم اولوب، ۴ ناحیه ۳۵۲ قریه بی حاویدر. مرکزی مقله قصبه سیدر. بوسنجاغک قسم قریه سی ازمته قدیمده (قاربه) خطه سی تشکیل ایوب، قسم شرقی سی ایسه (لیکیه) خطه سندن معدود ایدی. کرک قاربه لیلر و کرک لیکه لیلر بلاصق اقوامندن معدود اولوب، ترو آ محاربه سنده ترو آلیرک امدادینه کیشلردی.

برخی وقت مستقلاً اداره اولندقدن صکره، لیدیه حکمدارلرنک ضبطنه و بعده لیدیه ابله برابر ابراینلرک تحت تابعتنه کیرمشردی. ابراینلرک تحت تابعتنه اولدقلری حالدیه، (هالیقارناسه) یعنی بودروم شهرنده برقراللق تشکل ایدوب، قراللردن (موسولوس) بدالموت کندیسینه یابیلان مصنع تره سیله مشهوردر. بونک زوجیه سی و همشیره سی (آرمیسه) لیکیه تک بتوتنی و فریجیه تک برقمینی دخی ضبط ایتمشدی. بیوک اسکندر اوراسنی ضبط ایتدکنن صکره، مرقومه تک همشیره سی (آدا) بی قرالیجه طایمشدی. جهانگیر مشارالیه ک وقتندن صکره اورالری سلفقیلرک حصه سنه دوشوب، بعده رومالیلرک ضبطنه یکمش؛ وروما دولتنک اتقسامنده شرق ایدراطوراغنه قالب، نهایت قونیه سلچوقیلری طرفندن ضمیمه ممالک اسلامیه اولمش؛ و دولت سلچوقیه تک اتقراضنده اوراده والی بولنان (منتشا) بک اعلان استقلال ایتکله، او وقتدن بری مملکت بو اسمله شهرت بولمشدر. سلطان مراد خان ثانی دورنده ضمیمه ممالک اسلامیه اولوب، او وقتدن بری برسنجاق صورتنده اداره اولتمده در. سواحلی قرون وسطاده قورصان یتاغی اولمغه، اسکی معموره لری خراب اولمشدر.

منتش زاده } [عبدالرحیم افندی] ماده -
 } سنه مراجعت بیوربله -]

مَتَنَفِک } بصره ولایتی ترکیب ایدن دوت
 } سنجاغک بری واک فریسی اولوب،

شمال شرقی جهتندن عماره، شرق جنوبی طرفندن بصره سنجاقلرله، جنوباً جول ابله، غرب شمالی جانبندن ده بغداد ولایتک حله سنجاغله محدوددر. 30° ابله $20' 32''$ عرض شمالی و 30° ابله $45'$ طول شرقی آورلنده تمتد اولوب، مساحت سطحیه سی تقریباً ۴۰۰۰۰ مربع کیلومتره در. اراضیهی دوز اولوب، فرات ابرماغی سنجاغی غریبندن شرقه اورته سندن شق ایدبور؛ وکرک بنه فراندن کرک دجله دن آبرلوب کن برقاج جدول سنجاغک مجرای فرات ثمانلنده کی اراضیهی قسماً اروا ابدمک، فرانیه دوکیلور. بو جدوللرک اک بیوک (شط الحی) در، که لوانک شمال جهتنده ایکی قوله آبرلدن صکره، بو قوللرک تکرار برلشمسیله، بیوک بر

جزیره تشکل ایدبور. جدوللرنک ایکنجیسی (شط ام الجبال) در، که بودخی دجله دن کلیر. اراضیهی صولانیدی حالدیه بک منبت و محصور ایدار اولوب، صومز قانچیه، چول حالته یکر؛ بناء علیه سنجاغک اعماریه ثروتک تزیادی جدوللرک تکثیربله حسن اداره سنه متوقفدر. اسکیدن قائله اولان جدوللر کافی اولدقدن بشقه، بونلرک ده چوغی بوزوق اولوب، صولرک بعض جقور برلده تراکیله هواپی اخلال ایدن یتاققلرک تکثیرینی موجب اولیور. بو یتاققلردن یالکز برنج زرعیله استفاده اولنیور. شمیدی حالدیه اک برنجی محصولی خرما اولوب، حار و سوق الشیوخ ابله ناصریه قضاارنده ۵۰۰۰ جریب خرماقی یعنی ۵۰۰۰۰۰ کوک خرما آقاجی بولنیور. و سنوی ۲۶۰۰۰ طونیلاته قدر خرما آتیور. دیگر محصولات: بغدادی، آربه، برنج، مصر، داری، ماش، سیسام و سائر حیواناته بونون، پورتقال، لیون، قایسی، الماء، آبه، نار، انجیر، اوزوم، طوت و سائر میوه لردن عبارتدر. خرماقلرله اشجار مثمره دن بشقه اورمانی اولدیفینی کبی، معادن و میاه معدنیه سی دخی بوق کیدر. حیوانات اهلیه سی چوق و جاسلری ابی اولوب، بعضلری سنه ده ایکی دفعه طوغرور. بتون لوا حیوانات اهلیه سنک تولدات سنویه سی ۶۵۰۰۰۰ راده لرنده اولوب، ۵۰۰۰۰۰ ی قیون، ۵۰۰۰۰ ی صغیر، ۴۰۰۰۰ ی دوه، ۳۰۰۰۰ ی مرکب، ۲۰۰۰۰ ی ده بیکر جسنسندره. آنجق عشارک بک کثرتملی اولان حیواناتی بوحسابه داخل دکدر. صنایع محلیه عبا و دیگر بعض منسوجاتله حصیر اعمااندن و قیوجیاق و سائر بعض صناعتلردن عبا رتدر. سنجاغک مرکزی ناصریه قصبه سی اولوب، ناصریه، سوق الشیوخ، شطره، حار و حی اسملرله ۵ قضا به منقسم و ۱۶ ناحیه یی حایدیر. قراسی آرز اولوب، اکثر اهالیسی خیمه نشیندر. اهالی لوا ۲۵۰۰۰۰ کشی راده لرنده اولوب، یالکز ۱۶۰۰ ی صائیندن و ۱۵۰۰ ی اسراییلی و قصوری کاملاً مسلدر. اهالی مسئله سنک یالکز ۹۱۵۰ سی سنی و باقیسی شیعی المذهبدر. کاه اهالیسی اسان عربی ابله متکلمدرلر. لوا داخلنده بر جوق مدن قدیمه خرابلری بولنوب، برخی

آمار عتیقه جیفار لشدر. منتفك اسمی ایچنده جولان ابدن واك زیاده فووذ و اقتداره مالك اولان بر عرب عشرتی اسمندن مأخوذدر.

منتور (Mentor) ساطیر یونانیه ده مشهور
 (اویسك محی اولوب، سراقوم تروا)
 محاصره سنه عزیمتده اوغلی (تلاق) ك تریه-نی و طائله سنك محافظه-سنی بوكا حاله ایشدی. حقیقتده انسان اولوب، کوبا عقل و حکمت الهی-سی آنته (نام دیگر میزوه) براحتصار یافتنه کیرمش، و منتور نامنی آلییدی. بو سمك « عقل » مناسنی افاده ایدر بر لفظدن اشته قده بوکا دلالت ایدبور.
 (میر عطا) ایران شراسندن
 منتهی (و طهران ساداندن اولوب، شاه سلیمان صفوی زمانده یاشامش؛ و اکبر شاه عهدده هندستانه عزیمتله، بده همانکیرك دخی التفاتنه مظهر اولوب، بندر لاهری حکومتته نصب اولمش؛ و ابراهه عودتی ائسانده بولده شهید اولمشدر شو بیت اولمکدر:

زفت زهر دو جواب خونبر عاشقانت
 چیزی نمی توان گفت روی تودرمیانت

منجم (ملا عبدالرحیم) هند-ستان شعرا
 (و منجمیندن اولوب، طالمکیر زمانده یاشامش؛ و اواخر عمرنده نور بصردن محروم فاقش ایدی. شوییتی بو حالته مناسب سولمشدر:

روز دا تیره تر زشب دیدم
 معنی روز سیه فهمیدم

منجم بن القول (ادلس مشاهیر حکما
 (واطباسندن اولوب، موسوی المذهب ایدی. سرفظه شهرنده نشأت ایشدر حکمت و منطقه متعلق سؤال جواب طرزنده « کتر المقل، عنوانیه برکتانی و سائر ثالیانی وارددر.

منجمد جنوبی (بحر — Océan Glacial)
 (Antretique) کره
 ارضك قطب جنوبیسی اطرافنه سمت بردکیز اولوب، بحر منجمد شمالی کی، قره لره محاط اوله جفته، بالعکس بحر محیطلره محاط اولدیفندن، بوئك زهره قدر سمت اولدیفنی تعیین اتمك مشکادر؛ و حدودی صرف فرضی و اعتباری ایدر. بحر منجمد شمالی، قره لره حایلوتیله، مدار قطبی شمالیه قدر سمت اوله میوب، ۷۰° عرض شمالیه قالدینی حالده،

بحر منجمد جنوبی مدار قطبی جنوبی کچوب، ۶۰° عرض جنوبیه قدر سمت اولور. بناء علیه اوته کندن چوق کینیش اولوب، مساحه سطحیه سی ۶۰۰۶۴۸۶۰۰ مربع کیلومتره و اگ درین عمقی ۳۳۰۰ متره تخمین اولنیور. هر بری ۲۵۰۰۰ سنه دوام ابدن دور برودت نوبتی شمعیکی حاله قطب جنوبیه اولدیفندن می، بوقسه قره لره محاط اولدیفندن می و یا دیگر بر سبب طبیعیدنی، هر نه دن ایسه، بحر منجمد شمالی چوق دها صوفوق و بوزلری دها منتشر اولوب، دائره تأثیری زیاده در. ۶۰° عرض جنوبیدن دها یوقار بلره قدر سردی قارلر و بوزلره مستور برله تصادف اولوب، بحر یون چوق ایلری به صوفیله مامش؛ و اورالده بر طاقم طاغیر و برکانلر دخی کورمکه قره اولدیفنه حکم، و بر طاقم اسملر دخی وضع ایشلر سه ده، طوریغنی هیچ بر وقت چیلاق کورمه مشلر در. احوال طبیعیه سی بوئك دخی بحر منجمد شمالینك کینه مشابه اولوب، آتخیق اسکیمولری و او قدرده حیوانات بحریه سی بوقدر. (منجمد) افغلی غلط اولوب، اسان عربیده (انجماد) و (منجمد) کله لری اولدیفندن، (حامد) دینلك اقتضا ایدر سه ده، شهرته بناء، اسممالی وجهه قیدینه مجبور اولدق.

منجمد شمالی (بحر — Ocean Glacial)
 (Aratique) کره ارضك

قطب شمالیسی اطرافه ابدن همان مدور لشکل بر دکیز اولوب، ۷۰° عرض شمالیه قدر سمت اولور. آسیا، آمریکا و آوروپا سواحل شمالیه سیله محاط اولوب، یا لکز اوج بردن دیگر بحر محیطلره اختلاط ایدر. بوئلك برنجیسی و اگ کینیشی فریولاندك ساحل شرقیسیله یکی زمبله جزیره سی آره سنده کی یکید اولوب، اورادن بحر محیط اطلامی ایله اختلاط ایدر؛ ایکنجیسی بافن دکیزی و داویس بوقازی یکیدی اولوب، اورادن دخی بحر محیط مذکورله اختلاط ایدر؛ اوچنجیسی آسیانک منهای شرق شمالیسیله آمریکانک غرب شمالی کوشه سی آره سنده کی هرئك بوقازی اولوب، بورادن بحر محیط کیرله اختلاط کسب ایدر. بو دکیزك مساحه سطحیه سی ۱۳۵۷۸۶۹۰ مربع کیلومتره، اگ درین صقی

١٥٤٥ متره و حجمی ٢٨٠٠٠٩٩٠٢٠ مکعب کیلو. متره حساب و تخمین اولمشدر. سنه تک اکثر موسملرنده صوبی طوکش حالنده، و نموزدن ایلوله قدر اولان یاز موسمنده متحرک جسم بوز کتمله بله مملو اولدیفندن، شمعی به قدر مذکور اوج چکیدن کیرمهک جسارت ابدن سفائن بوجری بر یاندن بر یانه شق ایتمکه موقی اوله میوب، یاری بولدن دوغمهک مجبور اولمش، و یا بانوب هلاک اولمشدر. بودک بک ایچنده حالی وقار و بوزلره مستور بر جوق واسع آطلر بولنوب، آسره قانک شمالنده بر جوق بوفازلره بر لرندن آبرلش اولان بر لردن و ضرر. شلاند اراضی سندن بشقه، آروپا جهتمده ایسلانده، اسپینبرغ، فرانسو آ یوسف ارضی، یکی زمبله، یکی سیربه و رانکل ارضی نام جزایر بولنیور. بحر منجمد شمالیده قیشین اوج آبی متمادی کچه اولوب، کونش هیچ کور بنز؛ و کرک قره کرک بوز حالنده اولان دیکر کثیف بر قار کمنه بوربنه رک، یا لکر فجر شمالی دهشتلی ضیاسیله اومدهش طبیعتی تنور ایدر. بده کونش آزر آزر کور بنهک باشلابوب، اوج آبی صکره بنه اوج آبی دوام ایتمک اوزره متمادی کوندوز اولور؛ و بو موسمه حرارت او کثیف بوز قارلری اریدهک درجه ده اولوب، قره جهتی موقت بر طاقم بارلاق چیمکرله و دیکر جسم بوز قیبالله و بالیق و حیوانات بحربه وصو قوشلرله طولار. بو دائمی کوندوز زائل اولوب، کونش کیتدیکه دهسا ریاده کور بنهک باشلابوب، یکیدن صولر طوکمنه وقار یغمه باشلابوب، بوز طاغلی بولندقلری یرلده طوکوب قالیرل؛ و طقوز آباتی قیش موسمی باشلار. بودهشتلی یرلده دخی اسکیمو دینان قومک افرادی دریلره صارلمش اولدقلری حالده، یرک دلیکرنه و قارلرک آلتنه صوقیله رق، اوردقلری آبی بالیغی ات و یاغیله بسلتیرلر، و قزاقلرخی کوبکره سوردبره رک، قار و بوزلرک اوستنده سیر و سیاحت ایدرلر. بحر منجمد شمالینک تا اورتسی مقناطیس و یا کره ارضک دیکر بر قوتیله بوزدن سالم اوله رق یاز قیش ارمش حالنده بولندی بی مروی ایسه ده، هنوز محقق دکادر.

منجمه } ایرانک الک مشهور شاعره و فاضله.
 { لردن اولوب، مولانا جامینک
 عصرنده باشمشدر. (ماه) ویا (مه) دخی تخلص
 ایدردی. زوجک وفاتنه سویلدیکی مرته سندن
 اولان بو بیت جمله اشعارندندر:

کوکب بختکه بود ازوی منور آسمان
 بنکرای مهکز فرافت در زمین است این زمان

منجیقوف } (Menzikoff) روسیه مشا.
 { هیر سیاه یونشندن اولوب،
 عن اصل موسقوه قربنده بر کوبلی چوجنی و بورجکی
 چراغی ایکن، ذکات و جرئزه سیله بیوک پتروک
 نظر دقتی جلب ایدرهک، بونک طرفندن اخذ و تربیه
 اولمش، و ۱۷۰۴ده جنرال اولوب، پرنسلک
 عنوانی دخی احراز اتمشدی اسوجه قارشی او.
 لان محاربانده و پواترزه محاربه سنده جوق خدمتی
 کورلشدی. بیوک پتروک وفاتنده زوجیه سی
 قاترنه بی نخته کچیرمهک غیرت ایدوب، موقنی
 محافظه ایش، و ایکنجی پتروک قومودنده بونک
 وصیسی اولوب، کندی قیزنی دخی بوکنج
 ایمراطوره نشانلامش ایدی. آتجی پک زیاده نفوذ
 قرانوب، خودسراه حرکته باشلادیفندن، ۱۷۲۷
 تاربخنده ایکنجی پترو طرفندن عزل، و سیربه تک
 (برزوف) قصبه سنه نفی اولمش؛ و او دهشتلی
 هواده نکبتی مرداه تحمل ایدوب، ۱۷۲۹ ده
 وفات اتمشدر. - اوغلی (آلکساندر منجیقوف)
 ایمراطور نپولانک جنرال و آمرالاردن اولوب،
 ۱۸۵۳ ده استانبولده سفیر بولمقله، بر طاقم
 تکالیف نام مقوله ده بولنه رق، قریم محاربه سنه
 سبیت ورمش؛ و فریتمدی روسیه عسکرینک باش
 قوماندانی اولوب، آلامده و اینکرمانده مغلوب
 اولمش، و سواستوپول مقاومتی ترتیب ایش
 ایدی. ۱۷۸۹ده طوغوب، ۱۸۶۹ده وفات
 اتمشدر.

منچیوس } ودها طوغریسی منع چئو
 (Mencius, Meng-Tseu)
 چین حکما سندن اولوب، میلاد عیسادن ۴۰۰
 سنه اول (چئو) شهرنده طوغمش، و ۸۴ باشنده
 وفات اتمشدر. مشهور قونفوجیوسک نورونی
 (جوسه) دن تلمذ ایدوب، برخیلی وقت قونفوجیوسک
 کتابلرخی شرح و تفصیل ایتمکه اوغراشمش؛ و بده

کندی دخی اخلاقه دائر بر کتاب یازمشور، که چینیلر طرفندن قونوقچوسک کتابلرینه الحاق اولورق، مقدس عد اولمقده در. آوروپا لسانلرینه ترجمه اولمشدر.

مندانه { (Mendana) اسپانیه مشاهیر
بجربونندن اولوب، ۱۵۶۸ ده
پرو ساحل غریبستندن بحر عیبط کبیره بر سیاحت
ایده رک، (سالومون) جزایرینی کشف ابتدیی کبی،
۱۵۹۴ ده دخی (کیروس) ایله بر اکنده بر اینجخی
سیاحت ایروب، کندی اسمیله دخی تسمیه اولنان
مارکیزه و واشینتوتون جزایرینی کشف ایتمشدر.
[«مارکیزه» ماده سنه مراجعت بیوریه.]

مندب { «باب المندب» ماده سنه مراجعت
بیوریه. }

مندرس { بیوک - (Méandre, Méandèreli)
آناطولینک غرب جهتهه بیوک
بر ابرماق اولوب، قونیه ولایتینده ۱۰۰۰ متره
ارتفاعنده واقع (خوربان) کولندن خروجه، ایکی
دفعه برک آلتنه کیروب چیقهدن صکره، خدا-
وندکار ولایتنه دخول ایروب، شمالدن کن سندقلی
چایی و بیده کوتاهیهدن کن و کندیندن بیوک
اولان (بناز) چایی اخذ ایله، سازلوق بر اووه تک
ایچنده بعد الجریان، بر طاق طار بوغازلردن سرورله،
آبدین ولایتینک دیکزلی سنجاغنه کیره رک، غرب
جنوبی طوغری آقار؛ وصولدن چوروک صوبی
اخذ ایله اووه به دوشوب، غرب طوغری تک
طولامباحلی بر جریانه آقارق، بیه وصولدن یکی
دوه و جینه چاپلرینی وصاغ وصولدن دها بر چوق
دره لر آلدن صکره، آبدین اووه سندن بالمرور،
سوکه قضا سنه کبرنجی، جنوب غربی به طوغری
دوز؛ اطراف بناتقلی بر حال آلوب، دیکزه منصب
اولور. مندرس چوق چامورلر ایندروب، منصبی
سنه ده ۱۲ متره دیکزک ایچنه کیروب. ایکی بیک
بشیوز سنه دن بری ۳۲۵ مربع کیلومتره وسعتنده
بر کورفر طول ایروب، بوندن یالکز بر کول قالمشدر،
که، ساحل دن ۱۵ کیلومتره اوزاقدر. بجراسی
تقریباً ۳۸۰ کیلومتره طولنده اولوب، حادی وقتده
دیکزه ۲۰۰ مکعب متره صو دوکر. حوضه سی
۲۳۹۰۰ مربع کیلومتره در.

مندرس { (کوچک -) آبدین ولایتینک
ازمیر سنجاغنده بر ابرماقدر، که
بوز طاغ ایله جمه طاغی اتکارندن اینی بر چوق
چایلردن بالمشکل، بو ایکی طاغک آره سنده نمحصل
ابدن واسع اووه ده شرقدن غربه و بیده غرب
جنوبی به طوغری جریانه، تک منبت اولان مذکور
اووه بی بعدالاروا، آبالوغ شهر قدیمک خرابه لری
اؤکنده قوش آله کورفر بیه دو کیلور. بجراسی
۱۲۵ کیلومتره طولنده و مساحت سطحی سی ۳۰۰
مربع کیلومتره وسعتنده در. بو دخی بیوک مندرس
کبی چوق چامورل دوکوب، ساحلی کیتدیکه ایلری به
سورمکده در. اسم قدیمی (فایستره) اولوب، مندرسه
تشبیه کوچک مندرس تسمیه اولمشدر.

مندرس { بیفا سنجاغنده دخی بو اسمله
بر نهر اولوب، اسکی تر و آ
خطه سی شق ایله، قلمه سلطانیه بوغازی خارجنده
آطه لر دیکزینه دو کیلور. باغورلر هوسنده سیل
حالدنه آقوب، قورقلق زمانده صوبی تک آزالیر.
مندل { هندستانده بر مملکت اولوب، (مندی)
دیمکله معروف اک مقبول هودک
اورادن چیمسلیه مشهور ابدی.

مندلی { بغداد ولایت و سنجاغنده و بغدادک
۱۱۵ کیلومتره شرق شمالیسنده
اوله رق حدود ایرانیه دن ۷ کیلومتره تک مسافه ده
قضا مرکزی بر قصبه اولوب، ۱۴۱۰ اهالیسی
ورشده مکتبی واردر. ایران زوایینک طریق
اوزرنده واقع اولغله، بر مقدار تجارتی و قریبنده
نفت قبولی و اژدر.

- مندی قضا سی بغداد سنجاغک منتهای
شرق شمالیسنده واقع اولوب، شمالاً ایران حدودیله،
شرقا کوت العماره، جنوباً عزیزیه، غرباً دخی
خراسان و خاقین قضایلله محدوددر. مساحت
سطحی سی ۵۰۰۰ مربع کیلومتره اولوب، ۱۵۰۰۰
اهالی ایله مسکوندر، که بونرک یالکز ۲۰۰۰ سی
شیعی و قصوری سنی اولوب، عرب و کرددن
مرکبدر. قضا تک ایچندن آقان و اراضیسی سنی
ابدن نفت نهری اراضی ایرانیه دن کلکله، اهالی
قضا، صویک بجراسی چورمک ایچون، ایران
حکومتنه بر رسم و برمک مجبوردرلر. سنی و ذرع

اولنان اراضیسی ۷۰۰ فدان یعنی ۲۱۰۰۰۰
 دوئم اولوب، باشلیجه محصولاتی بقدای وآربه
 وخرما ايله ساغر میو. لرك انواعدن عبارتدر.
 باشچیلری چوقدر. بو قصاده زفت زفت ايله پترول
 وسوماق دستان بر نوع قرمزلی آشی بویهسی وطوز
 وکوکورت کثرتله بولنوب، اخراج اولنور. حیوانات
 اهلیه-سنگ تولدات سنویهسی ۶۷۰۰۰ راده لرنده
 اولوب، بونک ۵۰۰۰ سی قیون، ۷۰۰۰ سی صیغیر
 وقصوری بیکیر، مرکب و دوهدن عبارتدر. بو
 قصاده کوزل کتقبه لر پاییلیر.

مندوزه } اسپانیه قاردينالی دینکله مشهور اولوب، فردیناند
 اسپانیه قاردينالی دینکله مشهور اولوب، فردیناند
 ايله ایزابلايه مسلمانله قارشی اولان عمار به لده
 یارديم اتمشدی. — ایکنجیسی قادیس اغنیاسندن
 اولوب، شارل کینت زماننده پاراغوانی کندی
 مصارفيله کشف وفتح ایتمکی تکلیف ابده رک، بر
 وقت آمرقاي جنوبیده طرلاشدقدن و (بوئوس
 آیرس) شهرینی تاسیس ایتدکن صکره، ۱۵۳۷
 تاریخنده اسپانیایه مواصات ایتکده ایکن، بورغو.
 نلقدن وآجلقدن وفات اتمشدر. — اوچینجیسی شاعر
 جغرافی، مورخ، عسکر و دیپلومات اولوب، بعض
 مناصب سیاسیه ده بولمش؛ و غرناطه ک اسپانیولر
 طرفندن ضابطی تاریخی و دیگر بعض کتابلر
 یازمشدر. ۱۵۰۳ ده غرناطه ده طوغوب، ۱۵۷۵
 ده وفات اتمشدر.

مندوزه } (Mendoza) آمرقاي جنوبیده
 آرجنتین جمهوریتک غرب جهتنده
 و بوئوس آیرسک ۹۹۰ کیلومتره غرب شمالینده
 اوله رق (آند) سلسله جبال اتمکده و (روده -
 مندوزه) نک برجدولی اوزرنده ۵۲° ۳۲' عرض
 جنوبی ايله ۹° ۵۱' طول غریبنده واقع ایالت
 مرکزی بر شهر اولوب، ۲۸۸۰۳ اهالیسی، کنیش
 وکوزل سرقاقلری، شیلی ايله حیوانات و بوئوس
 آیرس ايله ذخیره نجارنی، اوستنده کی طاغلرده
 کوکورتلی قابلیچیلری و طرفنده مثبت اراضیسی
 واردر. بوئوس آیرسدن کن دمیبول خطی
 بو شهردن کچرک، شیلینک (والپارزو) اسکله سنه

واصل اولغله، بو شهر ایکی بحر محیط آره سنده
 اجرا اولنان تجارتک مهم بر موقیدر.

— مندوزه ایالتی آرجنتین جمهوریتک ایالات
 غربیه سندن اولوب، غرباً شیلی حدودله، شمالاً
 (سان جوان)، شرقاً (سان لوبی) ایالتلرله، جنوباً
 دخی (پامپه) و (آند) اراضیسیله محدوددر.
 مساحت سطحیسی ۱۶۸۱۶۰ مربع کیلومتره او-
 لوب، ۱۱۶۶۹۸ اهالی ايله مسکوندر. شمال
 غربی قسیمی طاقات و خالی اولوب، ایالتک غرب
 جهتی آند سلسله سنگ اتکلردن و شرق طرفی
 واسع اووه لردن عبارتدر. طاغلردن این مندوزه،
 نونویان و دیامانسه نهرلی اراضیسی سقی ایدوب،
 اروا اولغیان جهتلری ایسه چول حالنده در. هواسی
 پک یابس و یاغموورلی سیرک اولدیفندن، اکثر
 میاه جاریه سی بر طاقم بناقلقلر تشکیل ابده رک
 قورور. محصولاتی: بقدای، مصر، تونون، سبزه،
 اوزوم و سائرده ن عبات اولوب، طوت آفاجلری
 دخی چوق اولغله، خیلی مقدار ایسک دخی
 چیقاریلیر. قوق و سوکوت آفاجلری چوقدر. کور
 معدنی، پترول و هر نوع معادن چوق ایسه ده،
 باشلیجه باقیر ايله کومشک اخراجیله قناعت ایدوبورلر.
 حیوانات اهلیه سی چوق ذکل ایسه ده، سان جوان
 ایالتندن کلوب شیلی به اخراج اولنان حیواناتی
 مندوزه ایالتنده سمیرتیرلر. اورانک یازی اولان
 کانولرده میزان الحراره ۳۰ درجه قدر چیقار،
 وغوز و آغستوسده ۲ درجه به قدر ایتیر. تیشین
 قار دخی یاغار. معارف خیلی ترقیده در. شیلیدن
 بو ایالته هجرت ایدنلر چوقدر. ایالت ۱۲ سنجاه
 منقسمدر.

مندر } صحابه دن بر چوق ذواتک اسمی او-
 لوب، اک معروفلری (مندرن بن
 صرو بن خنیس الانصاری الحزرجی الساعدی)
 درکه عقبه بیعتنده ریدر واحد غزالنده حاضر
 بولنوب، بئر معونه وقعه سنده شهید اولمشدر.

مندر } اندلسده حکومت سورن ملوک
 امویه تک آلتنجیسی اولوب، ۲۷۲
 تاریخنده، پدری محمد بن عبدالحمک وفاتی اوزرینه،
 تخته جلوس اتمش؛ و غالب بن ابی حفص نام شق
 سرقطه ده عصیان ایدوب، طلیطله بنی دخی ضابط

ایتمکه ، مندر حاجی بونان هاشمی سکرله
 مرقومک اوزرینه سوق ایشم ایسهده ، غالب
 برطاقم حیل و دسایسه هاشمی اغفال ایده رک ،
 طلیطله ی بمد الخلیه بنه ضبط ایتدیکندن ، مندر
 مشارایه هاشمی اعدامه ، بالذات سکر سوق
 ایده رک ، طلیطله ی محاصره ایشم ؛ و بر سنه سورن
 محاصره ائاسنده وقوع بولان محارباتک برنده
 ۲۷۰ ده قتل اولمشدر . میتنده بولان برادری
 عبدالله خانی اولمشدر .

منزله { مصر سفلائک دهلیه مدبرینده
 (دکرنس) مرکز قضاانک مرکزی
 بر قصبه اولوب ، منصوره نک ۴۷ کیلومتره شرق
 شمالیسنده نیلک دمیاط قولندن آیره روق منزله
 کولنه دوکیان طیبی بر جدولک اوزرنده واقع
 و ۸۴۵۰ اهالی بی جامعدر . بو قرنک اوائلنده بر
 بالیقی کوبندن عبارت ایکن ، او وقتدن بری
 بیویوب ، شمده برقاچ جامع شرقی ، کوزل اینیه سی ،
 صید ماهیسی و برنج تجارتی واردور .

منزله { کولی (بحیره منزله) ساحل مصرک
 (شرق جهننده دمیاط ابله بورت
 سعید آره سنده واسع و صیغ برکول اولوب ، شمالاً
 طار و قوملق بر دبل ابله دکیزدن آبرمشدر . بوی
 ۴۴ واک ۴۰ کیلومتره اولوب ، نیلک فیضاننده
 مساحت سطحی سی ۱۲۰۰ مربع کیلومتره در .
 دریناکی ایسه آتجق بر متره در . صوبی طوزلی
 اولوب ، کنارلرنده کی محله لده کایتلی طوز چیقار .
 بالینی پک چوق اولوب ، صید ماهی رسومندن
 حکومت خبلی واردات آلیر . نیلک فیضاننده صوبی
 چوق اولوب ، او موسمه اسن شمال روز کارلندن
 آتی دکیزده قالدان طالفه لرخی فضله میاهک دکیزه
 دوکلسته مانع اولدیفندن ، صول اطرافنی باصار .
 فیضان موسمنده کولک صوبی طالتیدر . ساژ مو .
 سملرده برچوق برلری صوبک خارجه چیقوب ، بر
 چوق اطراف لظه ور ایدر ؛ و کولک ایچنده قاقلر زور
 طولاشه بیلیر . زمان قدیمده بو کولک محلنده نیلک
 اوج قوی آقوب ، جدولرله اراضی بی سق ایدردی .
 بده بو قولرک منصلری طیقانوب ، صول اطرافه
 طاغملغه ، کول تحصیل ایشدر .

منستیر { تونسک ساحل شرقیسنده ونوس
 شهرینک ۱۳۰ کیلومتره جنوب

شرقیسنده اوله روق مهدیه ابله سوسه آره سنده و بر
 کوچک شبه جزیره نک اوجنده بر قصبه واسکله
 اولوب ، ۷۵۰۰ اهالیسی ، صاغلام سوروی ، ایچ
 قله سی ، ۱۳ جامی ، ۸ زاویه سی ، مناستردن مبدل
 اولسی ملحوظ اولان قله کبی بیوک بر رباطلی ،
 فرانزول طرفندن تأسیس اولمش بر دارالمعلینی
 و اطرافنده کوزل باغچه لرله زیتونلق و خرماقلری
 واردور . وقتیه طلا و زهدادنک کثرتیه مشهور ایدی .

منشیه { بلاد عربده بعض شهرلرک خارچنده
 (بوننان و صیفیه و باغچه لری حاوی
 اولان یازلق محله و برطاقم قرا) کوچک قصباه
 علم اولمشدر .

منصف { فرس شمراستدن اوج کشینک
 (خلاصیدر)

برنجیسی (بابا خواجه مخاطب) هندستانده دهلی
 دولت نیوریه سی و زراستدن ایکن ، جذبه و دوجار
 اولوب ، ممالکنی تصدق ایتدکن سکره ، ایفای
 حج ایچون جانب حجازه هزیمت ایشم ؛ و عودتنده
 لاهورده زاویه نشین اولوب ، ۱۱۲۸ ده وفات
 ایشدر . شویت اونکدر :

با کسی نیست مرا طاعت همبایها
 بعد ازین دست من و دامن تنهایها

— ایکنجیسی (شاه علیخان) شاهجهان آبادلی
 اولوب ، لسان فارسی تدویسه لیه و مطالعه کتب
 و دواوین فارسیه ابله مشغول ایدی . شویت
 اونکدر :

آن که می رسد بمشقص داستان من بمن
 میکند گویا ملامت از زبان من بمن

— اوچنجیسی عن اصل شیرازی اولوب ،
 طهرانده نشأت ، و بر آره لوق هندستانه سیاحت
 ایشدی . شویت اونکدر :

دلیل هر طرفی و رهنمای هر کزدم
 میان کعبه و بقعانه منزلیست مرا

منصور { (ابو جعفر - بن محمد بن علی بن
 عبدالله بن عباس) خلفاه عباسیه .
 نک ایکنجیسی اولوب ، ۹۵ تاریخ هجریسنده طوغمش ،
 و ۱۳۶ تاریخنده ، برادری ابوالعباس سفاحک
 وفاتی اوزرنه ، هاشمیه ده تحت خلافتنه جلاوس ایشم ؛
 و وراثت ادماسنده بولنورق شامده اهلال خلافت

ایدن می عبداللہی مؤسس دولت عباسیہ اولان
ابومسلم خراسانی واسطہ سیلہ مغلوب و قتل ابتدکن
صکرہ، مشارالہ ابومسلمک دخی نفوذخی چکہ میہرک،
۱۳۷ دە کندیسنی قتل ابتد برمشدر. روملرہ بر
چوق محارہ لر ابدوب، آناطولینک غرب جہتلرندہ
بر خیمی برل قح ایش؛ و بعض بنی میہر فدارلر بلہ
و عاولرلرہ دخی اوغراشمش ابدی . ۱۴۵ تاریخندہ
پفدادی تأسیس ابدوب، مفرخلاف اتخاذا ایشدر.
ماوراءالنہر جہتلندہ دخی بعض فتوحاتہ نائل اولمش
ایسدہ، اندلسدہ بنی امیہ دن بر شعبہ ظہور ابدوب،
اوراسی خلافت عباسیہ ادارہ سندن چیقمشدر. اک
اول اسلامدہ علوم و فنونک ترقیسنہ خدمت ابدن
صاحب ترجمہ اولوب، ارباب علم و هنری جایہ
وتشویق ایشدر. ۲۲ سنہ بہ قریب مدت خلافت
سوردکن صکرہ، ۱۵۸ تاریخندہ، ابضای حج
ایچون مکہ مکرمہ دہ بولندیفی خالدہ، ۶۳ یاشندہ
وفات ایشدر. دوانقی اقبیلہ دخی ملقبدر. حدیث
وتفسیر و فقہک تدوینتہ دخی منصور زمانندہ بدأ
اولنوب، او وقتہ دک علم حفظ و روایتدن عبارت
ابدی . وفاتندہ خزینتہ دہ ۶۰۰ ملیون درہم ابلہ
۲۴ ملیون دینار براقدیفی مرویدر. اوغلی مهدی
زلی اولاشدر.

منصور { خراسان و ماوراء النہر دہ حکومت
سورن آل ساماندن ایکی کشینک
اسمیدر :

برنجیسی (امیر منصور بن نوح بن نصر بن احمد
بن اسماعیل) سامانلرک آلتنجیسی اولوب، ۳۵۰ دە
برادری امیر عبدالملکک خاف اولمش؛ و دلیلرلہ
معاویہ ابدوب، رکن الدولہ بی کندیسنہ بوز الی
بیک آلتون ویرکی اعطاسنہ و فزینخی کندیسنہ تزویجہ
مجبور ایشیدسی . ۱۵ سنہ کمال عدالتلہ اجرای
حکومت ابتدکن صکرہ، ۳۶۵ دە وفات ابدوب،
برچوق خیرات براقشدر. تاریخ طبری بی فارسی بہ
ترجمہ ایدن ابو علی بن محمد بوئک وزیر ابدی .

— ایکنجیسی (امیر منصور بن نوح بن منصور)
آل سامانک سکزنجی حکمداری اولوب، ۳۸۷
تاریخندہ پدري امیر نوحہ خلف اولمش؛ و بالکز
بر سنہ ابلہ بدی آئی حکومت سوردکن صکرہ،
باباسی قوللرندن امیر الامرا (بکنور) عصیان

ابدوب، سرخسدہ کندیسنہ غلبہ چالغله، کوزلر تہ
میل چکمش؛ و کوچیک برادری امیر عبد الملک
ثانی بی اقامد ایشدر.

{ (شاه — بن شاه مظفر بن مبارز
منصور { الدین) فارسدہ حکومت سورن
آل مظفرک بشخی و صوک حکمداری اولوب،
عمی شاه شجاع زمانندہ شستر حاکمی اولشیدسی.
نیورلشکک فارسہ مستولی اولوب، برادری شاه
بجایی فارسہ حاکم نصب ابتدکنی خبر آلدقده،
۷۹۰ دە عسکر چکوب، فارسی ضبط ایش؛
و بش سنہ حکم سوردکن صکرہ، نیور تکرار
فارسہ کلکک، وقوع بولان محارہ دہ، صاحب ترجمہ
غالب کلک اوزرہ ایکن . کندیسنی و آتی مجروح
اولغله، عسکر نیورک الینہ اسیر دوشمش؛ و بونکلہ
آل مظفر دولتی منقرض اولشدر.

{ (میرزا — بن میرزا باقر بن
منصور { مزر الدین مہر شیخ بن نیور
کورکانی) خراساندہ حکومت سورن مشهور سلطان
حسین باقرانک پدري اولوب، ۸۴۹ دە وفات
ایشدر.

{ (الملك المنصور) مصر وشامدہ
منصور { حکومت سورن ممالیک بحر بہ دن

آتی کشینک اقبیدر:
برنجیسی (الملك المنصور علی) ملوک مذکورہ نک
ایکنجیسی اولوب، ملک مزر ایبکک اوغلیدر. ۶۵۵
تاریخندہ، پدريشک قتلی اوزرینہ، ۱۵ یاشندہ
اولان شجرۃ الدری قتل ایش؛ و ایکی سنہ ابلہ
سکز آئی اجرای حکومتدن صکرہ، چنکبز مسکری
شامہ مستولی اولغله، ابلہ بر زماندہ جسور و تجربہ
دیدہ بر حکمدارہ لزوم اولقی ملابسہ سیلہ، ۶۵۷
تاریخندہ کندیسنی اسقاط اولنورق، یرینہ امرادن
سیف الدین قطر قنود ایشدی.

— ایکنجیسی (الملك المنصور سيف الدين
فلاوون) [« فلاوون » مادہ سنہ مراجعت بیوربلہ .]
— اوچنجیسی (الملك المنصور حسام الدين لاجين)
[« حسام الدين » مادہ سنہ مراجعت بیوربلہ .]
— دردنجیسی (الملك المنصور ابو بکر بن الملك
الناصر محمد بن فلاوون) ملوک مذکورہ نک اون

اوچنجیسی اولوب ، ۷۴۱ تاریخده بدرینه خاف اولمش ایسه ده ، یالکز ایکی ییچ آئی حکومت سوروب ، ۷۴۲ ده اتفاق اسرا ايله اسقاط و برینه برادری ملك اشرف علاه الدین کوچك اقماد اولغئشیدی .

— بشنجیسی (الملك المنصور محمد بن الملك المظفر امیر حاج بن الملك الناصر محمد بن قلاوون) ملوك مذكوره ملك یكری برنجیسی اولوب ، ۷۶۲ ده صمی ناصر الدین سلطان حسنه خاف اولمش ؛ ویالکز ایکی سنه ايله اوج آئی حکومت سوردكدن صكره ، ۷۶۴ ده اسقاط و حبس اولهوق ، ممایلك چرا كه زمانده ۸۰۱ تاریخده مجسده وفات بختشد .

— آلتنجیسی (الملك المنصور علی بن الملك الابنرف شهبان بن حسین بن الملك الناصر محمد بن قلاوون) ملوك مذكوره ملك یكری اوچنجیسی اولوب ، ۷۷۸ ده ، ۸ یاشنده اولدینی حالد ، بدرینه خاف اولمش ؛ ایش سنه مصر وشم حكومتی بونك نامنه اولدقن صكره ، ۷۸۳ ده ۱۳ یاشنده وفات ایتشد .

منصور } (الملك المنصور) مصر وشامده
حکومت سورن ممایلك چرا .
كه دن دخی ایکی كشینك لقبیدر :

برنجیسی (الملك المنصور عبدالعزیز بن الملك الطاهر سیف الدین برقوق) ملوك مذكوره ملك اوچنجیسی اولوب ، ۸۰۸ تاریخده ، برادری ملك ناصر ابو السعادات فرحك اختفاسی اوزرینه ، نخته اقماد اولمش ایسه ده ، اوج آئی صكره مرقوم فرح ظهور ايله ، كندیسی اسقاط ، واسكندریده حبس ایدوب ، مجده وفات ایتشد .

— ایكنجیسی (الملك المنصور ابو السعادات عثمان بن الملك الطاهر سعید چقمق) ملوك مذكوره ملك اون برنجیسی اولوب ، ۸۵۷ ده ، بدرینك فراغی اوزرینه ، طقوز یاشنده اولدینی حالد ، مقام حكومتی كیمش ایسه ده ، یالکز ایکی آئی حكومت بونك نامنه اولوب ، پنه او سنه انا بکی اولان ابو النصر ایشال كندیسی اسقاطله ، برینه قعود ، و ملك اشرف تلقب ایتشدی .

منصور } فرس شهراسندن بش كشینك
مخصدیر :

برنجیسی (خواجه —) طو-لی اولوب ، شاهرخ میرزا امراسندن ابدی ؛ و ۸۵۴ تاریخده وفات ایتشد . شو پیت اونكدر :

رمقی پیش نمائده ست به چار عمت
قدمی رنجبه کن ای دوسه که دره یکنزد

— ایكنجیسی (درویش —) [« درویش منصور » ماده سنه مراجعت بیورله .]
— اوچنجیسی دامغانلی اولوب ، اوراكت شیخ الاسلامی ابدی . شو رباعی اونكدر :

دروست آرزو غنونن تاکی
تاکی مردون نفس بودن تاکی
یکبار بسوهم سری بالاکن
بردرکه خلق جبهه سوندن تاکی

— دردنجیسی هندساتمک اکبر شاه دوری شهراسندن اولوب ، شو پیت اونكدر :

کی زدل مهرخ آن بت بیباک رود
این نه حرقیت که ازسفته ادراک رود

— بشنجیسی (برخوردار بیک) ناشلی اولوب ، کنج یاشنده وفات ایتشد . شو پیت اونكدر :

غبر چشم توکه خون دل حیاپ خورد
کس ندیده ست که بیار می ناب خورد

منصور بالله } (اسماعیل بن محمد نزار بن
عبیدالله مهدی) ملوك
فاطمیه ملك اوچنجیسی اولوب ، ۳۳۴ تاریخده بدری بازید مخلد نام خارجی طرفندن مهیده نخت محبا . صرده ایکن وفات ایدنجه ، صاحب ترجمه بونك موتخی کتم واخفا ايله ، ایکی سنه دهامصورا جنك ایدرک ، مرقومی بجروحاً اله بکیره رك ، قتل ایتكدن صكره ، بدرینك وفاتی اعلان ايله ، نخت سلطنته قعود ، و بدی سنه حکومت سوردكدن صكره ، ۳۴۱ ده وفات ایتشد . جسور و طائل بر حکمدار ابدی .

منصور تمیمی } (ابو الحسین — بن اسماعیل
الفربر) مشاهیر فقها .
شافیه دن اولوب ، جزیره ملك (رأس عین) قصیه سنده طوغمش ؛ و مصرده نشأت ایتشد . فقهد « الواجب » ، « الستمل » ، « المسافر » ، « الهدایه » عنوانرله تألیفاتی و بعض اشعاری واردره ۳۰۶ تاریخده مصرده وفات ایتشد .

منصور حلاج } مشاهیر ارباب جذبه‌دن
 { اولوب، فارسك بیضا

شهرندن ایدی. خلیفه مقتدر بالله زماننده
 ظاهرأ شریعتہ معیار بعض تفروہاندہ بولغله، ۳۰۶
 تاریخندہ فتواہ فقہا ایلہ بغداددہ اعدام اولمشدر.

منصوره } مصر سفلاده قاهره مک ۱۱۸
 { کیلومتره شمالندہ دقہلیہ مدیر.

بنک مرکزی برشهر اولوب، ۲۶۹۵۰ اہالیسی،
 ایشک نجاری و یاکن بزبلہ سائر یاموق وکت

منسوجات فابریقلی وارددر. بو شهر ۶۱۶ دە
 ملک عادل طرفندن اهل صلیب مغلوب وفرانسہ
 قرالی طقوزنجی لوبی اسیر اولدیغی وقت بنا اولمشدر.

منصوره } وقتیلہ سند خطہ سنگ مرکزی
 { بر بیوک شهر اولوب، مهران

یعنی سند نہرینک تشکیل ایدیک بر آتہ اوزرنده
 وملتاندن ۱۲ مرحلہک مسافہدہ واقع ایدی.
 بیوک و تجارتکہ برشهر اولوب، اہالیسی ۱۰۰۰

مسلم ایدی؛ و بیوک بر جامی و سائر خیرانی وار
 ایدی. بر روایتدہ ابو جعفر منصور زمانندہ تأسیس
 ویا فتح و توسیع اولندیغندن، بر روایتدہ هارون

الرشید زمانندہ بنی امیہ نامنہ خروج ایدن (منصور
 بن هور الکلبی) طرفندن تأسیس اولندیغندن،
 بو اسملہ تسمیہ اولمشدی. شمعیکی خریطہ لردہ بو

اسمہ تصادف اولندیغندن، خراب اولسہ کرکدر.
 — خوارزمده جرجانیہ قارشینندہ و ججون

کنارندہ و بطیجہدہ یعنی بصرہ جهتندہ دخی بو اسملہ
 بر معموره و وار ایدی. برنجیسنک نہر طرفندن
 باصیلوب، خراب اولدیغی؛ و ایکنجیسنک آل بوهدن

بہاء الدولہ بن ہضد الدولہ زمانندہ تأسیس اولنوب،
 بعدہ خراب اولدیغی یا قوت حموی بیان ایدیور.

منصوره } (باخود منصوریه) افریقیہ
 { یعنی تونس) دە قبروان قبرندہ

اسکی برشهر اولوب، ملوک فاطمیہ نک اوچنجیسی
 اولان منصور بن قائم طرفندن ۳۳۷ تاریخندہ
 تأسیس، و مقر حکومت آنخاڈ اولمشدی. ملوک

فاطمیہ نک مصرہ انتہالندن صکرہ بنی بادیس طرفندن
 مرکز آنخاڈ اولمش؛ و ۴۴۲ تاریخندہ خروج ایدن
 حربلر طرفندن تخریب ایدمشدر.

منعم } فرس شعرا سنندن درت کشینک
 { مخلصیدر:

برنجیسی (قاضی فوزالحق) هندستاندہ بریلی
 مضافاتندن کواتہ قصبہ سنندن ایدی. شویت اونکدر.

رفته ایم ازخود چنان کز مامیرس احوال ما
 بیضودی می آید اکنون بہر استقبال ما

— ایکنجیسی (عبدالرحمن) بخارالی اولوب،
 شهر مذکورده محاسب ایدی. شویت اونکدر:

ذیس کہ ضبط نکہ میکنہ زرخسار
 کان برند کہ جایی ذکر گرفتارم

— اوچنجیسی هندستاندہ مراد آباد ساداتندن
 اولوب، آبا و اجدادی ارباب حکومتندن ایکن،

و کندیسی اکثر علوم و فنونہ طرف اولدیغی خالدہ،
 دوچار فقر اولوب، وطنی ترکہ، ۱۲۰۱ دە

لکهنوہ انتقال ایشدی. بر تفسیر شریفی و آتی
 بیک یتہ بالغ کبانی واردر شویت اونکدر:

خراب ناز و پامل اداسا میکند مارا
 خدا رسوا کند دل را کہ رسوا میکند مارا

— دردنجیسی (میرزا بیک) اکبر آبادلی اولوب،
 مالکیر زمانندہ بعض مناصب عالیہ بہ و ہار خطہ سی

صوبہ دارلغہ نائل، و ہادر شاہ زمانندہ خان خانان
 عنوانیلہ منصب وزارتہ واصل اولمش؛ و جنونوردہ
 کوزل برکوری بنا ایدہ برمشدر. شویت اونکدر:

بلبل ازناہ کل ازخون دل ایچاکتم
 عالم ناز و نیاز دگر آباد کتم

منف } (Memphis) مصر قدیم مرکزی
 { و فراعنہ نک یا یعنی اولوب، الیوم

خراب لری چیزہ مدبرینک بدرشین قضاسنندہ
 و قاهرہ نک ۲۰ کیلومترہ جنوب غربیسنندہ واقعدر.
 فراعنہ زمانندہ نک بیوک برشهر اولوب، ۶۰۰۰۰۰

قدر اہالیسی وار ایدی. فراعنہ نک اک اسکیرلندن
 (منس) طرفندن تأسیس اولمشدی. نک معمور
 و مزین برشهر اولوب، الیوم خراب حالندہ باقی اولان

سرای و معبدلرلہ ہیگل وستونلری و اہرام و سائر
 ابدیہ جسمیہ مصنوعہ سی حیرت افزای ناظریندر. مصر
 استقلالی غائب ایدوب، ابرائیلرک ضابطہ کجدیکندہ،

منف شهری بالطبع یارلافاغنی قسماً غائب ایدوب،
 بیوک اسکندر طرفندن اسکندریہ تأسیس اولنجہ،
 منف تدنیہ باشلامش؛ و ہلہ قاهرہ نک تأسیسنندن

صکرہ بسبتون خالی قابوب، خراب اولمشدر.
 خراب لری اوزرنده ۳۰۵۵ اہالیسی اولان (میت

وهينه) قصبه سيله بدرشين قريه سی و برچوق خرما-
اقلر بوليور

منقلوط } صعيد مصرک سيوط مديريتده
وسيوطک ۲۵ كيلومتره شمال
عريسنده ونيک ساحل خريسنده اوله رق قاهره دن
سيوطه کيد: ديمير بول خطي اوزرنده قضا امرکری
بر قصبه اولوب، ۱۳۲۳۵ اهاليسي، متعدد منا-
ره لي جوامي، چارشيسي، بهر بازارکوني قوريلور
باراري و قرينده کريچمن برهري واردر.

منفوحه } نچيده رياضک قرينده جهت
جنويه سنده بر قصبه اولوب،
۲۰۰۰۰ اهاليسي و اطرافنده باغ و باغچه ليله
خرما اقلري واردر. «معجم البلدان» ده يمامه ده
بر قريه مشهوره اولديني و (اعتق) نك اورادن
اولوب قيري بولنديني مذکوردر. بونک عيني
اولوب، بيمه بيوبه رک قصبه حالي آلمش اواسي
ملحوظدر.

منفي } سچيلنک جرجنتي يالنده
منفی } و ساحل بچرده بر قصبه اولوب،
۱۰۰۶۰ اهاليسي واردر.

منقيه } بحر زنج ساحلنده مشهور بر بلده
منقيه } اولديني «معجم البلدان» ده
مستوردر.

منقاري زاده } (بجي افندي) سلطان
محمد خان رايه دورنده
مسند مشيخت اسلاميه يکن ملادن اولوب،
مواليدن علايه لي منقاري زاده عمر افندي نك
اوغليدر. محصيل علم ايله، علي الاصول دور مدراس
ابدرک، ۱۰۵۸هـ مکه و بيمه مکرراً مصر منلاسي
و ۱۰۶۹هـ استانبول قاضي سي ۱۰۷۲هـ روم ابلي
قاضي مسکري ۱۰۷۳هـ شيخ الاسلام اولمش؛
واون، سنه قدر امور فتوايي اداره ايتدکن
صکره، فلج علتنه مبتلا اولوب، بر مدت تبديل
هوا ايجون ادرنده اقامت ايتمش؛ و ۱۰۸۴هـ
عزل و تقاعد اوله رق، ۱۰۸۸هـ و تات ايتمشدر.
اسکدارده تاسيس کرده سي اولان مدرسه خطيره-
سنده مدفوندر.

منقشلاغ } (Manghichlak) خوارزمک
} و اواخر حدودنده اوله رق
خوارزم ايله سقن پيننده و بحر خزر قرينده بر

قلمه حصينه اولوب، شدت برودتيله مشهور اولديني
جغرافيون اسلام آتارنده مستوردر. — شمديکي حاده
بو اسم روسيه نك ماوراء خزر ايالت واسمه نك
بحر مذکور ايله خيوه آره سنده واقع بر قضا سنه
و برييور، که بوزاجي شبه جزيره سي دخي حاوي
اولوب، قايداق خليجن دن قره بوزاز کور فزيتنه قدر
متد اولور. مساحه سطحيه سي ۱۵۰۰۰۰ مربع
كيلومتره اولوب، جيله سي قرغيز اولوق اوزره،
۱۵۰۰۰۰ اهالي ايله مسکوندر. اراضيسي دوز
و قوملق اولوب، بعض آلتق طاغلري ده واردر.
قيشين ميزان الحراره تحت الصفر ۲۴ درکه قدر
ايتوب، بوره لري ده چوقدر.

منك } (Mengs) آلمانيه نك اك مشهور
} رساملرن دن اولوب، ۱۷۲۸هـ
جهستاتك (آوسينغ) قصبه سنده طوغمش، و ۱۷۷۹هـ
وفات ايتمشدر. آلمانيه نك رافائلي ديتليور. برخيلي
آتار استادانه سي موجوددر.

منكب } اندلس ساحلنده بيره خطه سنه
} ملحق و فخرناطه دن ۴۰ ميل مسا.
فده واقع بر قصبه اولديني جغرافيون عرب آتارنده
مستوردر.

منكش } ماوراء النهرده اسبجاپ نواحي سنده
} بر قصبه و بخارا قرينده بر قريه
اولديني ياقوت حوي بيان ايدبور.

منكلور } (Mangalora) هندستاتك مدراس
} اداره سنده و مدراسک ۶۰۰
كيلومتره غرب جنوي سنده اوله رق ملبيار ساحلي
قرينده جنوبي کناره نك مرکزي بر شهر اولوب،
۲۹۷۱۰ اهاليسي، کوزل ايتيه سي، تيمز سواقلري،
هندستان جوزي وساثر اشجاري، مصنع برناره سي
اولان خراب برجامع شريني و بصره کور فزي
و جزيره العرب سواحليله يک ايشلک تجارتي واردر.
ابن بطوطه بو شمري زيارتنده ايتنده ۴۰۰۰
عرب تجاري بولديني بيان ايدبور.

منکلي کراي اول } قريم خانلرن دن او-
} لوب، اک اول
تحت تابعيت عثمانيه يه کيرن بو زاندر. حاجي کراي
خاتک اوغلي اولوب، بدرنک وفاتنده ۸۷۱ تاريخنده
اوج آي قدر مسند خانبه ده بولنده دن صکره،

عم زاده لرندن نور دولت خان وبعده پای کلدی خان
 ابله ابتدیی محاربه لده مغلوب اولغله ، منکوب
 قلمه سنده جنوزلره التجا ایتمش؛ وبعده طرفدارلرینک
 تکثر و دعوتی اوزرینه ، قریبه عودتله ، مرقوم
 پای کلدی خانی مغلوب ایدرهک ، بتکرار مسند
 خانی به کچمش ایسهده ، قران خانی سید احمد خان
 وسائر افراسینک نجاوزانندن امین اولق ایچون ،
 ابوالفتح سلطان محمد خان ثانی درگاهنه مراجعتله ،
 کافه وطمان و منکوب قلمه لرینک جنوزلردن اخذبنه
 تثبیت اولندیغی حالده ، معاونت ایدرهکینی وعده
 ایدرهک ، مطلوبی اسماعف ، وطوغ و علم و سائر
 تشریفاتله تاطیف اولمش؛ وقلاع مذکوره تک فتحنده
 خدماتی کورلمکله ، حقنده کی التفات و توجه اضماف
 ایدمش؛ و سلطان بابزید خان زمانسنده دخی کبلی
 و آفکرمانک فتحنده قرق الی بیگ عسکرله یاردم
 ایتکله ، یکیدن التفات نائل اولمش؛ و (طولره)
 یعنی (دنیر) سواحلنده فتح اولنان برخیلی اراضی
 کندیسنه احسان اولمش ایدی. ۴۷ سنه حکومت
 سوردکدن صکره ، ۹۱۹ ده ۷۱ یاشنده وفات
 ایتمشدر. قائل و عادل و شجیع بر ذات اولوب،
 قریبه بر چوق جوامع و مدارس وسائر خیراتی
 واردرد. طبیعت شهریه سی دخی اولوب، شو بیت
 جمله اشعارنندنرد:

فراقکدین منم حالم صورار بولساک اگر جانا
 کولکده ناول وکوزده آب و دلده آه ولور پیدا

منکلی کرای ثانی } حاجو سلیمکرایک
 } اولادندن اولوب ،

۱۰۹۳ ده پدرینک منی بولندیغی ردوس جزیره.
 سنده طوغمش؛ و پدرینک خانانی زماننده بهض
 سرعسکرلک کرده و برادرلرینک خانلنده قالدایان
 منصبنده بولندقدن صکره ، ۱۱۳۷ ده ، قریبه کی
 شورشی تسکین ایتک شرطیله خاناق مسندبنه
 نصب اولمش؛ و کوردیکی حسن خدمت اوزرینه،
 درسما دته جلیله . انواع نوازشلرله تاطیف
 ایدمش ایدی . سلطان محمود خان اولک جلوسنی
 معتاقب ۱۱۴۳ تاریخنده عزل ، وردوس جزیره سنه
 نفی اولنهرق ، ۱۱۵۰ ده ثانیاً قریم خانی اولمش؛
 وبعده روسیه لیلر قریمک بعض طرفلرینه مستولی
 اولغله ، لاجل المذاکره درسما دته دعوت اولنهرق ،

قریه بعدالعوده ، ۱۱۵۲ ده وفات ایتمشدر. قریبه
 و بوجاقنده جوامع و مدارس وسائر خیرات و استانبولده
 طوبخانه ده برکاشنی تکبیه سی بنا ایتدیرمشیدی .
 طبیعت شهریه سی دخی اولوب، شو مطاع اولنکدر:

افتاده دام سر زنجیر جفایز
 برزلف سیهکاه قول اولغه سزایز

منکوقا آن } سلاله چنکیزک دردنجی
 } حکمداری اولوب، چنکیزک

دردنجی اوغلی نولی خانک اکبر اولادی ایدی .
 ۶۴۸ تاریخنده ، عم زاده سی کبوک خانک وفاتی
 اوزرینه ، تخت سلطنته قعود ایدرهک ، برادرلردن
 هلاک کور خانی غرب یعنی ایران و عراق و شام
 و قبالا آتی چین و تبت جهتلرنده توسیع ممالکله
 مأمور ایتمش؛ و ۹ سنه حکومت سوردکدن صکره ،
 ۶۵۷ ده ، چنده برشهری محاصره ایتکده ایکن ،
 قتل اولنمشدر. اسلافه نسبة عادل و منصف اولوب
 سادات و علما و مشایخی تکالیف امیره دن عفو ایتمشیدی .
 فرانسه قرالرندن طوقوزنجی لوبی ، کندیسنی
 خریستانلغه دعوت ، و عالم اسلامه قارشى اتفاقی
 تکلیف ایتک اوزره ، نزدینه بر هیئت سفارت
 کوندرمش ایسهده ، صاحب ترجمه بو هیئته و تکلیف
 واقعه اصلا التفات ایتدیمشدی .

منکله } هند مشاهیر اطبا و حکماسندن
 } اولوب ، هارون الرشید زماننده

بغداده جلیله ، حدائقک آناری کورلدیکدن ،
 یک چوق انام و احسانه نائل اولمش؛ و امر خلیفه
 ابله هند اعظام اطباسندن (شاناق) ک تالیفاتی
 وسائر کتب هنده یی فارسی به ترجمه ایدوب، بشقه.
 لرینه فارسیدن عربی به نقل ایتدیرمش ایدی .

منالاس } بونا قدیمده اسپارته
 } حکمدارلردن اولوب، قاش پدیری

(تیندار) ه خان اولمشیدی . زوجیه سی (هلته)
 حسن و جمالیله مشهوره اولوب ، تروآ حکمداری
 پریامک اوفلی (پارس) طرفندن قاجیرلغه ، بووقمه
 ناموس شکن بتون یونانیلرک بالاتفاق تروآ به هجومیله
 پلاسیج جسنندن اولان آوروپا و آسیا اقوامنک
 تروآ لیلره معاوتتی وینلرنده اون سنه دوام ایدن
 بر محاربه عظیمه تک وقوعنی موجب اولمشدر. شاعر
 شهر (امیروس) بو محاربه یی مصور (ایلیاده)

هنوانلی منظومه مشهوره سی یازم شدرد. منلاس
سائر یونانیلرله برابر تر و آ محاربه سنده بولنوب، ابراز
شصاعتله، مرقوم پارس ابله مبارزه ابتدکه،
کندیسی منلوب و فراره مجبور ایشیدی. هائنه
تخلیس اولندقدمه، کندیسنه تسلیم اولمش؛ وروایته
کوره سکر سنه دکیزلده طولاشدقدن صکره،
وطننه هودت ابدیش ایدی. هله دن (هرمیونه)
اسمنده بر قیزی اولوب، مشهور (آخیلاس) ک
اوغلی پیروسه وارمشیدی. برادری (آفانئون)
دخی تر و آ محاربه سنک اک مشهور قهرمانلرندرد.
— بو اسمده اسکندر په یده بتیشن یونان
ریاضیونندن بری ده اولوب، بریحی قرن میلادی
اواخرنده یاشامش؛ و دواتر حقسنده بر کتاب
پرافشدر، که اصلی منقود ایسه ده، ترجمه عربیه سی
یونانوب، لاتیجه ترجمه ونشر اولمشدر.

منلاند } (Mainland) استوچیجه بلخ
} واستوچیجه تک شمالنده واقع
(شتلاند) جزائرنیک اک بیوک اولوب، قسم جنو-
بسی 60° عرض شمالی خطی آلتنده در. شمالدن
جنوبه یون 138 و عرض اعظمی 55 کیلومتره
اولوب، 16000 اهالی ابله مسکوندر. مرکزی
(الرویق) نصبه سیدر. دیر و باقیر معدنلری چوقدر.
— بو جزایرک جنوبنده واقع (اورقاده) جزایرنیک
اک بیوکنه دخی بعضا بو اسم و بریلورسه ده،
(پومونه) اسمیله دهها معروفدر. [شتلاند]
و اورقاده ماده لرینده مراجعت.]

منلیک } (Menlik) سلاسیک ولایتک سیروز
} سنجاغنده و سیروزک 55 کیلومتره
شمال فریسنده اوله رق قره صو (استرومه)
نهرینه تابع بر جایک اوزرنده و طاعلق بر حمله
قضا مرکزی بر قصبه اولوب، 2374 اهالیسی،
 2 جامی، 22 کلیسای، بر مسلم ایکی روم و بر
بلغار مکتبی، بر بیوک چالار ساعتی، 1905 دکانی
و بر اییک فابریقه سی واردرد.

— منلیک قضای جنوباً نفس سیروز،
شرقاً نوره توب، شمالاً جمه بالا، غرباً دخی
پتربخ قضایلله محدوددر. حدود فریبه سی قره صو
(استروم) نهری آروم، بتون اراضیسی طاغلقدر،
و بو طاغلقدن این بر چوق درهل نهر مذکور

{ آبدن ولایتک ازمیر یعنی مرکز
منمن } سنجاغنده و ازمیرک 26 کیلومتره
شمالنده اوله رق کدیز ایرماغنک صول کنارنده
قضا مرکزی بر قصبه اولوب، 9387 اهالیسی،
مکتب رشده سی، مسلم و غیر مسلم 11 مکتب
ابتدایه سی، اولدجه ایشک چارشیمی، هر بازار
ایرتسی قوریلور بازاری، کنیش و نیز سوقالری
واستندکی تیلرده 20 قدر بل دکرمنی واردرد.
جوارلرنیک قژنی مشهور اولوب، قیشین دخی
طیانیر. ازمیره دهربول ابله مر بوطدر.

— منمن قضای ازمیر سنجاغنک غرب شمالی
جهتده و ساحل بخرده اولوب، جنوباً ازمیر مرکز
قضاسیله و ازمیر کورفرزبله، غرباً بنه مذکور
کورفرزله و فوجتین قضاسیله، شمالاً چانداری کورفرزبله

و برغمه قضايله، شرقاً دخی ساروخان سخاغيه محدوددر. مساحت سطحيه سی ۹۹۵ مربع كيلومتره اولوب، ۴۵۰ كيلومتره لكي اراضی مزروعه، ۲۵۰ كيلومتره لكي مربعی ۲۶۷ كيلومتره لكي طاساغی ۲۸۰ كيلومتره لكي او. ماناقدور. اراضيسنك دم اعظمی كدبز نهرينك دوكدیكي جامورلدن متشكل اولمغه، يك منبت اولوب. ذخيره وسائر محمولاتی چوقدور. قضا ۴۵ قریه دن مرکب اولوب، ۱۹۶۶ ۳۰ اهالی ايله مسكوندر، كه بوتلك ۲۰۳۰۹ ی مسلم و ترك، ۷۷۷۹ ی روم، ۵۰۸ ی ارمني، ۱۰۰ ی يهودی و ۱۵۰۰ ی اجنبیدور. قضا داخلنده وساحل بحرده (لفكه) قریه سی بولنیور، كه قديمأ بیوك برشهر اولوب، برآطه اوزونده واقع ایكن، نهرك دوكدیكي قوملردن دكبز طولوب. ساحله ييشمئشدر.

منوات } ساحل شامده عكا قریشه بر
 } كوچك قصبه اولدینی «معجم البلدان» ده مسطوردر.

منوچهر } اربانت اساطيره قاریشیق اولان
 } تاریخ قدیمنه كوره، فریدونك نورونی واصغر اولادی اولان (ایرج) ك اوغلی اولوب، فریدون ملكنی اوج قسمه تقسیم ایتدیکنده، (نور) نوران یعنی تركستان، سلمه ام سامیه نك اوطانی اولان عراق وشام وجزیره لرب جهلری و یروب، ایرجی دولتك مرکزی اولان ایراند و كندی نختنده برافدیغیچون، تور ايله سلم قیصتا. نوب، ایرجی قتل ایشلردی. بونك اوزرینه فریدون ایرجك اوغلی منوچهری بونك یرینه ایران نختنه اقامد ایشكاه، منوچهر، پدرينك انتقامنی آلتی اوزره، سلم و تور ايله طول مدت حرب ایدوب، ابکیستی قتل ایش؛ وبعده نورك اوغلی پشك ايله بونك اوغلی افراسیاب ايله دخی دائمی محاربه لده بولنورق، ایران قهرمانلردن مشهور رستم زالك جدی سام بن زربان دخی بو محاربه لده منوچهرك مهیتنده بولنورق، محاربه لرك چوغی بونك یاردیمجه فرانكشیدی. سامك وفاتندن صكره منوچهرك طالعی دونوب، نورانیلر دفعاتله ایرانیلری مغلوب، و منوچهرك اوغلی (نوزر) ی اسپر ایشلردی. منوچهر چوق وقت معمر و نخت نشین اولوب، وفاتنده اوغلی یرینه كچه شدی.

منوچهر } طبرستان وری ايله جرجان
 } جهتنده حكومت سورن و شمكبر ملوكندن اولوب، سالف الترجه مشهور امیر قابوسك اوغلیدر. ۴۰۳ تاریخنده امرا قابوسك لهینه قالمیشد قلمزنده، صاحب ترجمه كندیسی فراغ واستعفا ایشكاه قانديروب، یرینه نخت نشین اوش؛ وچوق كچه دن سلطان محمود بن سبكتكین بونك ممالكنی ضبط ایش ايسده، صاحب ترجمه مقاومت ایتدیکندن، یرینه مسند امارتده ابقا ايله، كندی قیزی تزویج ایدورك، داماد ایشیدی. منوچهر مستقلاً و غزنو بولرك نخت تابعنده اولورق ۴۰ سنه حكومت ووردكندن صكره، ۴۴۳ ده وفات ایش؛ و اوغلی نوشرون خلق اولمشدر.

منوچهر } شروان ملوكندن اولوب،
 } خاقان لقبیه دخی مشهوردر. بهرام چوپینه نسلدن اولتی اداسانده ایدی؛ و ۵۶۷ تاریخنده نخت نشین ایدی. شاعر شهر خاقانی بونك مداحی اولوب، لقبیه نسبتله تخلص ایشیدی.

— بنه شروان ملوكندن ۷۲۰ تاریخنده وفات ایدن شیخ ابراهیمك بوسمده بر اوغلی اولوب، شاعر كانی بونك مداحی ایدی، و ۸۱۵ ده واقع وفاتنده مشهور بر مرثیه یازمشدر.

منوچهر } (حكیم نجم الدین احمد بن بقر
 } بن منوچهر) مشاهیر شمراه ایرندن اولوب، (شصت كله) لقبیه دخی معروفدر. عن اصل بلخی اولوب، ابوالفرج سبزی شاكردانندن اولدینی حالده، غزنویه رحله، سلطان محمود بن سبكتكینك باركاهی شمراهی زمره سنه داخل اولمش؛ و مدخنده بر جوق قصبه ل سویلیوب، بیوك جائزه ل مائل اولمغه، خیلی مال و ثروت بریکدر. مشیدی. سلطان مسعود و سلطان محمد زمانلرنده دخی برحیات اولوب، ۴۸۳ ده وفات ایشدر. بعض مدحیه لری و مرثیه دپوانی وارددر. شو بر ایکی بیت جمله اشمارندندر:

جهانا چه دمهر و بدخو جهانیا
 چو آسفته نازار و بازاركانی
 عینن ترسك آن كس غی تركی تو
 فروترسك آن كس تورتر نشانی

منوغات (قونیہ ولایتک تکہ سخاغہ)
 اناج ہلائیہ قضاستندہ بر نہر
 و ہونک صاغ کارندہ و منصبدن ۱۲ کیلومترہ
 پوقاربدہ ناحیہ مرکزی بر قرہدر۔ نہر قونیہ
 سخاغی حدودی آران طاغاردن نہمانلہ، جنوبہ
 طوغری آقار۔ مجراسی ۱۲۰ کیلومترہ اولوب،
 آشاغی طرفی کوچک کیلر سیرینہ مساعددر۔ اسم
 قدیمی (ملاس) یعنی (قرہ صو) در۔ منوغات
 ناحیہ سی ۴۶ قرہدن سرک اولوب، اراضیسی
 عارضہلی ایسہدہ، یک منبت واورمانلری چوقدر۔

منوف (مصر سفلائک منوفیہ مدبریتندہ
 و مرکز مدبریت اولان ششبین
 الکومک ۱۲ کیلومترہ جنوب غربستندہ و قاهرہ یک
 ۶۰ کیلومترہ شمال غربستندہ ویک ایک بیوک
 قوی آردستندہ کی فرعونیہ جدولی آوزرندہ و قع
 قضا مرکزی بر قصبہ اولوب، ۱۶۷۰۰ ہالیسی
 ا و کاغذ مہ صی ایلہ ایک و بوک قوشاقر والک و طلبور
 کبی مہمولاتی وارددر۔ اسکی بریلہ اولوب، تواریخ
 قدیمہدہ (ہرمفیس) اسمیلہ مذکوردر اطرافندہ
 بعض آثار عتیقہ بولتشدہر و قتبیلہ مدبریتک مرکزی
 اولغلہ، مدبریت ہونک اسمہ نسبتلہ تسمیہ اولور۔

منوفیہ (مصر سفلی مدبریتلرندن اولوب،
 منوباً جزیرہ، شرق جنوبی طرفندن
 قلیوبیہ، شرق شمالی طرفندن و شمالاً غربیہ
 مدبریتلرلہ و چول ایلہ محدوددر۔ مستطیل الشکل
 بر بر اولوب، غرباً نیک رشید قولیلہ شرق جنوبی
 طرفندن دخی دیباط قولیلہ محدوددر؛ و ایچندہ
 جریان و تقاطع ابدن بر چوق جدوللر اراضیسی
 سفی واروا ایدر۔ مساحتہ سطحیہ سی ۱۵۸۳ مربع
 کیلومترہ یعنی ۳۷۲۳۰۳ فدان اولوب، ۱۶۱ ۸۶۴
 اہالی ایلہ مسکونددر۔ مدبریت: شبین الکوم، اشمون،
 سیک، منوف، ملیج و تولا اسمیلرلہ ۶ قضاہ منقسم
 اولوب، ۱۳ قصبہ ۳۱۸ قرہ بی حاویدر مرکزی
 (شبین الکوم) تہریددر۔ جنس اراضیسی و محصور
 لاتی مصر سفلائک ساڑ طرفلرلہ مشترک اولدیفندن،
 «مصر» مادہستندہ بیان اولنان معلومات عمومیہ بہ
 علاوۃ سویلہ جک برشی پوقدر۔

منوقان (کرماندہ بر قصبہ اولدینی جغرافیون
 عرب آثاردنہ مسطوردر۔)

منہ ((Maino) آسریقاسی شمالیدہ ممالک
 مجتمعہ بی ترکیب ابدن جاہیرک اک شمال
 شرقیسی اولوب، غرباً (نیوہا، بشیر) چہوریلہ،
 غرب شمالی جہتندن و شمالاً و شمال شرق طرفندن
 انکترہ بہ تابع دومینیونک کبک و یکی برونسویق
 ایلنلرلہ، شرق جنوبی جہتندن و جنوباً دخی بحر
 محیط آطلاسی ایلہ محدوددر۔ اک اول فرانسیسک
 منہ خطہ سی اہالیسی طرفندن اسکان و احصار
 اولغلہ، بو اسملہ تسمیہ اولتشددر۔ ۴۳°۵' ایلہ
 ۴۷°۲۵' عرض شمال و ۱۶°۶۶' ایلہ ۷۳°۲۴'
 طول غربی آردلرندہ ممتد اولوب، مساحتہ سطحیہ سی
 ۸۵۵۷۰ مربع کیلومترہ و اہالیسی ۱۰۸۶۰۶۶
 کئیدر۔ سواحلی یک کیرنتیلی چقہ قبلی اولوب،
 قوی و خلجلی چوہدر۔ اراضیسی صومیت اوزرہ
 ۲۰۰ مترہ قدر بوکک بر یایلدن عبارت اولوب،
 اکثر یرلی دوزدر؛ و آنجق ۱۰۰۰ مترہ رادہ۔
 لرینہ قدر چیقار بعض طاغلی و اودر؛ یاکنز
 قسم وسطیستندہ بولناس بر طاعنی ۱۶۴۲ مترہ
 ارتقاہنددر۔ انہاری چوق اولوب، اکثر ہنک
 بجرالی قیالقدر۔ کوللریدہ چوق اولوب، بونلرک
 بعضلرندن نہرلر چیقار، و بعضلرینہ چایلر دوکیور۔
 انہارینک اک بیوکاری: شمالدہ کی (سنت جوان)
 ایلہ شرق جنوبی جہتندہ کی (کنک) و وسطدہ کی
 (بنوبسقوت) نہرلریدر۔ اکثر انہارینک بجرالی
 اینیشلی و جریانلری سرشتلی اولوب، بر چوق ماکنہلر
 نحرینک ایدرل۔ ممالک فرانسیسک جنوب جہتلی
 عرضندہ اولدینی حامدہ، ہواسی چوق دہا صوفوق
 اولوب، یازس وسطی درجہ سی ۲۶ و قیشین تحت
 الصفر ۲ در۔ وقما، یازلی یک صحیاق ایسہدہ،
 یاکنز اوج، ایلک بہاری بر، سوک بہاری ایک
 آبدن عبارت اولوب، آتی آبی سورن قیش مو۔
 سمندہ ایسہ برودن زیادہدر۔ اراضینک ثلثانی
 اورمان ایلہ کول و اراضی خالیہدن عبارت اولوب،
 قابل زراعت عد اولنان بر ثلثندہ آنجق نصف
 ایشتانکدہدر۔ باشلیجہ محصور لاتی پناہ و ایکنہی
 درجہدہ اوت اولوب، ذخایر حزیاننددر۔ معادن
 دخی بوق حکمندہ اولوب کوزل سرسریلہ یابی
 طاغلیدہ وار ایسہدہ، چیقارلمور۔ اصل اہالیسنک
 مدار میشتی اورمانلری اولوب، قیشین کلینلی

کراسته قطع ابله انهارك بجراسنه دك بوزلك او .
 زرينه بوورالاده رق، انهارك بوزلى ارنجه ،
 كراسته صالحلى ايندربيلوب، يك كترتلى اولان
 حرارزله نخته و سازه به تخويل ابله، اسكاه له
 ايندربيلوب. اورمانلريك اشجارى: چام، قره آفاج،
 كورك، اخلامور، ديش بوداق، جوز و سائر
 انواعدن عبارتدر. حيوانات اهليه سى باشلجه قيون
 ابله صيفيردن وبرر مقدار بيكبر و طوموزدن عبا .
 زندر، صنايعى خيلى ايلرى اولوب، ياموق،
 بوك و ايلك منسوجانله مواد دباغيه، معمولات
 معدنيه، كاغذ، شكر و سائر فابريكلى چوقدر .
 كراسته جيلك و سفاش اعمالى دخى مملكتك ايك باشلى
 منابع ثروتنددر. پورتلاند اسكاه سندن باشلابه رق
 برى جنوب فرنييه، برى شمال شرقيه و برى ده
 شمال فرنييه متداولور اوج دمير پول خطى مملكتى
 شق ابله، ممالك مجتمعه و فسادنه يك هر طرفيله
 اختلاطده بولندبرور؛ و بونزله سير سافانه صالح
 انهارى و كترتلى اولان ليمانلى بجاى تى تسهيل
 ايدوبور. اهاليسك اكثرى انكاز و برآزى فرانسه
 جنسيته منسوب اولوب، ۱۵۰۰ قدر زنجى
 و ۱۱۰۰ اصل برلى اهالى دخى واردر. بعض
 طرفلريك اهاليه سى يك صيق ايكن، بعض جهتلى
 ده بوش كيددر. جمهوريت ۱۶ سنجاغه متقسم
 اولوب، ۱۹ شهر و قصبه يى حاويدر. ايك بيوك شهرى
 اولان (پورتلاند) ك ۴۶۳۸۵ و مركزى اولان
 (آوگوسته) يك آتيجق ۸۶۶۵ اهاليه سى واردر .
 ۳۱ اعضادن مركب برهيت اعياله ۱۵۹ اعضادن
 مركب بر مجلس ميموثانى اولوب، كرك بونلك
 اعضاسى و كرك والى مملكت برسته مدته طورفيدن
 طوغرى به اهالى طرفندن انتخاب اولنور. والينك
 ميمينده مذكور ايكن مجلسك برلكه اجتماعيله
 انتخاب اولنان ۷ اعضادن مركب بر مجلس اداره
 بولنور. ممالك مجتمه يك مجلس صميمينه ۶ اعضا
 كوندرك و رئيس جمهورك انتخابنده ۸ رآى
 وبرمك حقن حازدر. رئيس و اعضاسى ۶ سنه
 مدته انتخاب اولنور بر محكمه نيميزى واردر .

منه } (Maibe) فرانسه يك مننه مع لوآره
 } اياتمنده بر بيوك نهردر، كه مابنه،
 سارته و لوآر نه رليك اجتماعندن بالتشكل (آنزور)

شهرى اينچندن سرورله، جنوب غربيه طوغرى
 آقرق، صافدن (لوآره) ابرماغنه دو كيلور .
 محل اجتماعدن يعنى بواسمى آلايى برون اعتباراً
 بجراسى ۱۰ كيلومتره اولوب، فيضاننده ثابته
 ۱۵۰۰ و قوروقلى موسمده ياكز ۲۵ مكعب متره
 صو دوكر. حوضه سى ۲۱۹۰۰ مربع كيلومتره
 وسختنده در . طار و دربن اولوب، سير سفاشه
 صالحدر .

منه } (Maine) فرانسه يك اسكى تقسيماتنده
 } غرب شمالى جهتنده بر خطه اولوب،
 شمالاً نورمانديه، غرباً برتانيه، جنوباً آنزور
 و تورنه، شرقاً دخى ليونه خطه له محدوددر .
 اينچندن جريان ايدن نهرك اسميله نيميه اولمشدر .
 شمىكى تقسيمه كوره (مانيه) ابله (سارته) ايالتلر .
 ينك ايك بيوك قسملرله (اورنه) و (اوره مع لوآر)
 ايالتلريك بر پارچه سندن عبارتدر .

منه مع لوآره } فرانسه يك شمال غربى
 } جهتى ايالانندن اولوب،
 شمالاً سارته و مانيه، غرباً آشاغى لوآره، جنوباً
 و انده، ايكن سوره و ويانه، شرقاً دخى ايندره
 مع لوآره ايالتلرله محدوددر. مساحه سطحيه سى
 ۷۱۲۱ مربع كيلومتره اولوب، ۵۸۹ ۵۱۸ اهالى
 ابله مسكوندر. اراضيسى آز حارصه لى اولوب،
 لوآره ابرماغى ايالى شرقدن غربه اورته سندن شق
 ابله، صاغ وصولدن براق نهر آلفله، مياه جاريه سى
 چوقدر . طوبراغى منبت و زراعتى يك ايلرى اولوب،
 محصولانى ذخيره، پنبانه، پنباجار، كتن، كنور،
 اوزوم و ميوه لرك انواعندن عبارتدر . حيوانات
 اهليه سى برنجى درجه صيفير، ايكنجى درجه طوموز
 و اوچجى درجه قيون و بيكبردن عبارتدر .
 اورمانلى كوزل اولوب، فدانلقلى دخى مشهوردر .
 يازى طاشى، كورر، دمير و سائر بعض معدنلرله
 بعض مياه معدنيه سى ده واردر. صنايع و تجارتى
 خيلى ايلرى اولوب، منسوجات، كاغذ و سائر
 فابريكلى واردر. متدد دمير پول خطلى ايالى
 شق ايدوب، انهارينك اكثرى ده سير سفاشه
 صالحدر. اياك ۵ قضيه متقسم اولوب، ۲۴ ناحيه
 و ۳۸۱ دائره يى حاويدر .

منیب { متأخرین شعراء عثمانیه دن ایکی کنی
 (ارلوب، برنجیسی) (ابراهیم - افندی)
 رئیس الکتاتب رحانی افندیکن اوغلیدر. مکتوبی
 صدرمالی اولمه سنه مدارمتله رتبه خواجهکائی پنازل
 اولدقدن صکره، هنوز ۳۰ باشنده یوفیکن،
 ۱۲۲۰ده وفات ایشدر. شویت جمله اشاردنددر:

آقار برقاللو دودر جریار ایله کوزم یاشی
 نزل اوماغدر کویا چکر داغنده دریسی

— ایکنجیسی (خواجه — افندی) عینتالی
 اولوب، ۱۱۸۲ ده درسادهت و وصول ایله، طریق
 تدبیرسه وسلك قضایه داخل اولمش؛ ۱۲۲۲
 تاریخنده آناطولی قاضی صکرکی اولدقدن صکره،
 ۱۲۳۸ ده منق بولدیغی آیدن کوزل حصارنده
 وفات ایشدر. «سیر کبیر» ی ترکیبه ترجمه،
 و «دوچه المشایخ» بر ذیل تحریر ایشدر. اکثر
 اشعاری تاریخ قبیلدن اولوب، قله شایانه دسترس
 اولهدیق.

منیف { مصطفی — افندی) متأخرین شعراء
 عثمانیه دن اولوب، آنطاکیه ایدر.
 ۱۱۳۰ تاریخنده درسادهت مواصلتله، صاحب
 تاریخ راشد افندیکن معینده جانب ابرانه اعزام
 اولهرق، هودننده دفتدار طاطف افندی په
 انتساب ایش؛ و بعضی مأمور بترلده استخدام
 اولدقدن صکره، ۱۱۵۶ تاریخنده وفات ایشدر.
 مرتب دیوانی و دیگر بعضی آناری واردر. شو
 مطلع اونکدر:

فروع مهر مرآت دله ژنکار در سنسز
 حریر برتومه دوش چانه باردرسنسر

منیمون { مصدره قرای کثیره بی حاری بر
 ناحیه اولدیغنی یا قوت حموی
 بیان ایدبور.

منین { (Menin) بلجیقه تک غربی بلاندره
 ایالتنده (قورتری) تک ۱۱ کیلومتره
 غرب جنو بیسنده بر قصبه اولوب، ۱۱۳۵۰
 اهالیسی و مشهور بیره سیله بعضی منسوجات وسائر
 فابریقلری واردر.

مینسکی { (Méninski) مشاهیر مستشرق.
 قیندن اولوب، ۱۶۲۳ ده
 (لورنه) ده طوغمش؛ و برخیلی وقت لهستانک استانبول

سفارتی ترجمانی بوانوب، بعده بنه بو مأمور بترله
 آوستریانک خدمتینه کچمش؛ ۱۶۹۸ ده ویا نه ده
 وفات ایشدر. ترکیه و عربی و فارسی لسانلری چون
 ۳ بیوک جلد اوزره برافتن کتابی یازمش؛ و کله لری
 لاتینجه و بعضی برلده آلمانیجه و لهجه و سانسز
 آوروپا لسانلریته دخی ترجمه ایشدر.

منیه ابی الحصیب { صید مصرک آشانی
 جهتنده و نیلک کنارانده

بیوک و مهور بر قصبه اولوب، جنوب جهتنده مقام
 ابراهیم بولدیغنی «معجم البلدان» ده مسطور درر.
 منیه الاصبغ { مصرک شرق جهتنده بر قصبه
 اولوب، عمر بن عبدالعزیزک
 برادری اصبغ بن عبدالعزیزه منسوب ایدی.

منیه الزجاج { اسکندریه ده بر اولوب،
 ماماریتک برادری عتیبه بن
 ابی سفیان اوراده مدفون ایدی.

منیه زقنا { مصرک شمال جهتنده نیلک دمیاط
 قوی اوزرنده (منیه عمر)
 قارشیننده بر قصبه اولدیغنی یا قوب حموی بیان
 ایدبور.

منیه شینسا { بو دخی مصرک شمال جهتنده
 بر قصبه ایدی.

منیه الشیرح { مصدره فخره دن اسکندریه په
 کیدن طریق اوزرنده
 وقاهره دن بر فرسخاق مسافده بیوک و چار شیلی
 بر قصبه اولدیغنی «معجم البلدان» ده مسطور درر.

منیه عمر { مصر - ملاده نیلک دمیاط قوی
 اوزرنده و منیه زقنا قارشیننده
 بر قصبه ایدی.

منیه القاند { صید مصدره وقاهره دن ایکی
 کونلک مسافده بر قصبه ایدی.

منیه قوص { صید مصدره قوص شهرینک
 بر قسمی اولوب، تجار و اغنیا.
 تک خانه لری اوراده ایدی.

اشبو (منیه) لفظی مصر اسماء بلادی ترکیبته داخل
 اولوب، شمدیکی خریطه لرده ایسه کورلدیکندن، بو کون
 مصریلرک (میت) دیدکلری اولسه کرکدر.

موآ { (Moā) ملاتیجه جزایرندن نیورجزیره.
 سنک شمال شرقی گوشه سی قارشیننده
 بر آطه اولوب، مساحتی سطحیجه سی ۳۴۰ مربع

کیلومتره و اهالیی ۳۴۰۰ کشیدر. اوسئنده
(قار بوئن) اسمیله سونمش بر برکان واردر.
موآب } حضرت لوط (عم)ك اوغلی اولوب،
 } بونك نسلی برالشامدن و جزیره
 العربدن فلسطینه هجرت و وطن ایدن عبرانیلك
 منقسم بولندقلری دوت قبیلهك بیری ایدی.
 [«موآبیلر» مادهسنه مراجعت.]

موآب } (جبل -) فلسطینك منهای شرق
 } جنوبیسننده و بجر لوطك شرق
 طرفنده مرتفع بریر اولوب، حدای بجردن
 ارتفاع وسطیسی ۱۰۰۰ متره اولدیغی حالده،
 ۱۱۷۰ متره قدر چیقار بعض تیهلری ده واردر.
 بجر لوط ساحنه بردن انحطاط ایدوب، ديك بر
 مانله تشكيل ایدر؛ و وادی كرك، وادی موجب
 و وادی زرقاء معین كبی بر قاج دره بو مانله دن
 بجر مذكوره دو كیاور. اراضیسی قومله قاریشیق
 پك منبت بر قزیل با لچقیدن عبارت اولوب، كوبره
 احتیاج كوسترمكسزین، هر سنه كینیلی بقدای
 محصولاتی ویرر. هواسی ارتفاعنه كوره مختلفدر.
 اسکی كنعانیلر و موآبیلرله عربلردن و اهل صلیب
 زمانلردن قاله بر جوق آثار عتیقه بی حاویدر. سوریه
 و لابئتك معان سنجاغی داخلنده در.

موآبیلر } (Moabites) عبرانیلك منقسم
 } بولندقلری دوت قومك بیری
 اولوب، موآب بن لوط نسلندن ایدیلر، و یا بونك
 ریاضتیه بجر لوط سواحنه هجرت و وطن ایشلر
 ایدی. مركزلری (رباط موآب) ایدی. حكمدار.
 لرندن (اجلون) میلاد عیسادن ۱۳۳۲ سنه اول
 بنی اسرائیلی مغلوب ایدوب، ۱۸ سنه تحت اسلا.
 رتده طومئشدر. مؤخرأ طالوت طرفندن مغلوب
 اولوب، بسده آتوریلرك ضبطنه یكمشلردی.
 عیده اونانندن او اوب، معبودلرینه (بیل بلفجور)
 نامنی ویرر، و انساندن قربان ذبح ایدرلردی.

موار } هندستانك شمال غربی
 } جهئنده واقع (واجیو ناه) مملكئتك
 منقسم بولندیغی خطه لك بیری اولوب، (اودیور)
 حكومتی دخی حاویدر. شمالاً طوغریدن انكیز
 حكومتنه تابع آجیرایلتیه، شرقاً بوندی و مالوم، جنوباً
 (ماهی كئنه) و (روا كئنه)، غرباً دخی سیروهی

و جودپور ویا سروار حكومات ممتازه سیله
 محدوددر. جنوب غربیدن شمال شرقیه بویی ۳۰۰
 واك كنیش یزنده اکی ۱۸۰ کیلومتره در. مساحه
 سطحیه سی ۴۳۰۶۹ مربع کیلومتره اولوب.
 ۲۱۴ ۱۸۷۹ اهالی ايله مسكونددر. اراضیسی
 بوكسك بر یا بله دن عبارت اولوب، غرب جهئنده
 (آراوالی) و جنوب طرفنده (ماهی) جبالی ممتد
 اولور. قسم وسطی و شمالیسنك میاه جاریه سی،
 كنگ ابرماغی تا املردن (جنه) نهرینه دوكلك
 اوزره، شمال شرقیه طوغری آقورق، (بناس)
 نهرینه جمع اولور. جنوب جهئتك صولری ایسه،
 بجر همانده كی (كبی) كورفریشه دوكلك اوزره،
 جنوب غربیه طوغری آقار. طوغری منبت او.
 اوب، پرنج، آرپه، بقدای، چیویت، شكر قامشی،
 نونون و سائر حاصل اولور. اخشانی قیمتی اشجاری
 چوقدر. دیرمندیله ذی قیمت اشجاری ده كتر ایدر.
 بر قاج حكومت سمنازه به منقسمدر.

موالی } فرس شهراسندن بش كشینك
 } تخلصیدر:

برنجیسی (خراسان خان) عن اصل (لار)
 اعیانندن اولوب، بر جوق وقت سیاحت ایشیددی.
 شویت اونكدر:

ذکر ای دل منه از کوی آن دایر قدم بیرون
 که باشد کشتی صیدی که آید از جرم بیرون

— ایکنجیسی (نون) قصیه سنندن اولوب،
 شویت اونكدر:

بویم يك نظر ناکرده دامن برکشید ازم
 نیدام چه بدکردم نمیگوید چه دید ازم

— اوچنجیسی (مراتقی قلیخان) لشیرلی او اوب،
 هندستان ملوك تیوریه سی مداحلردن و میر محمد
 طاهر علوی كشمیری شاگردانندن ایدی. شو
 مقطع اونكدر:

تا والی شد مرید علوی صاحب سخن
 نغمه اش رشك نوای عندلیب آمل است

— دردنجیسی (میرزا ابوالحسن) اصفهانلی
 اولوب، كنج یاشنده بگراه رحلتله، حیدر آبادده
 نواب نظام الملک اصفهانجه انتساب ایدر، بكاربکی
 منصبنه نائل اولمش ایکن، نواب مشارالیه برسیدن

منقل اولوب، طوبك آغزیه باغلامش؛ و طوبه
آتش و بردكارنده، طوب پاتلاپوب، صاحب ترجمه به
خل كله مكه، نواب بو حال كورجه، عذر خواه
اولوب، منصب سابقی تكلیف ایش ایسه ده،
قبول ایتوب، دهلیه و اورادن لکهنویه عزیمتله،
اوراده ایش یاشنده وفات ایشدر. شو بیت اونکدر:

لشئه ار میخانه طبع متین تارده ام
چون لسیری عشق مولی شد والی کارمن

— بشخبیسی (— بیک) زکال امراسندن او-
لوب، شو بیت اونکدر:

در آتش غم سوخته و یار ندالست
حاشا که محبت اثری داشته باشد

موبد { فارس شعراسندن اولوب هندستانه
سیاحت ایشیدی. شو بیت جمله
اشمارنددر:

اذیر و کعبه حاجت من کر رواشدی
چندیمن چرا مشفق هرکیش بر دی

— کشمیر شعراسندن و میرزا عبدالغنی بیک
قبولک شاگرداندن ۱۱۷۲ ده وفات ایدن صاحب
دیوان (زنده رام) ک دخی مخلصیدر.

موبد شاه { عن اصل زردشتی اولوب
اکبر شاه زمانه اهتدا،
و حکمدار مشارالیه نامنه «دبستان مذاهب»
هنواریله بر کتاب تألیف ایشدر.

موبیله { (Mobile) ممالک مجتمعه تک آلابامه
جمهوریتنده و مرکز جمهوریت اولان
(مونتهویری) نک ۲۵۱ کیلومتره جنوب غریبسنده
اوله رق مکسیقه کورنژنده همایی اولان خلیجک
منتهاسنده و بنه همایی اولان ابرماغک منصبنده
قونشاق سرکری بر شهر واسکله اولوب، ۲۹۱۳۵
اهالیسی، بک ایشک نجارتی، کلیتی باوق اخراجانی
و شرق و غرب و شماله طوغری وچ دمیر بول خطی
واردر.

— موبیله ابرماغی (آلابامه) ایله (تومیینی)
نهر لریبک اجتماعدن بالتشکل، شمالدن جنوبه
طوغری ۵۰ کیلومتره لک جریاندن صکره، همایی
اولان شهرک یاشنده همایی اولان خلیجه دوکیلور.
اک اوزونی اولان (تومیینی) ایله برابر مجراسی
۴۵۰ کیلومتره بالغ اولوب، حوضه سی ۱۱۳۰۰۰

سرب کیلومتره در. مذآور خلیجک ده بوی ۷۰
واکی ۴۰ کیلومتره در.

مؤتسکه { شامده کی (سلیه) فرینده اسکی
بر شهر اولوب، خراب اولدیفنده،
قالان اهابلسنک سلیه به انتقل ایش اولدقاری
سربدر.

مؤته { شامده بلقاء قراسنن بر قریه او-
لوب. رومله قارشی جانب نیوبدن
زید بن حارثه ک قبادیه اسرا بیوریلان سربنک
اوراده روملرک کلیتی عسکرینه قارشی ایشدیکی
محاربه ایله و مشارالیه زید بن حارثه ایله جفر بن
ابی طالبک شهادتیه مشهوردر.

موتیه { (Motya) سیچیه جزیره سنک
ساحل غریبسنده (دریاوم) برونک
جنوبنده و ساحله بر کوری ایله مربوط بر آطه جنک
اوزرنده اسکی بر قصبه اولوب، زمان قدیمه بک
تجارنگاه ایدی.

موجب { (وادی—) سوریه ولایتک
ممان سخیاغنده و جبل موآیده
بلقا ایله کرک آره سنده بر نهر اولوب، بحر اوطک
شرق ساحلنه دوکیلور. اسم قدیمی (آرتون) در.
موجد { فرس شعراسندن بش ذاتک
مخلصیدر:

برنجبسی (میرزا مجید) شیرازی اولوب، سلطان
ابراهیم میرانک ندیمی ایدی. شو بیت اونکدر:

دام ز دیده مارا خون لیست حاصل
حاصل که در عذابم از دست دیده ودل

— ایکنجیسی همدانلی اولوب، هندستانه
رحلتله رفاهله یاشامش؛ ۱۰۲۴ تاریخنده وفات
ایشدره. شو بیت اونکدر:

دارم که از تو اگر حوصله داری
اما تو کجا حوصله این کله داری

— اوخنجیسی (سراج الدین علیخان) عن اصل
لکهنو مضافاندن (موهان) قصبه سنندن اولوب،
کاکته ده قاضی التضاة ایدی. ۱۲۳۸ تاریخنده
وفات ایشدر. بعض کتب فقهیه بی عربیدن فارسی به
ترجمه ایشدر. شو بیت جمله اشمارنددر:

کل بیلبل و اشده وهم شیخ با پروانه سوخت
هر کسی را بهره از یارش بود الامرا

— دردنجویی لکه: و براهمه سندن اولوب، حسن خطله دخی مهارتی وار ابدی. شویت اونکدر:

رسایی نیست تا بر منزل او کفر و ایمان را
که دیر و کعبه سنگ ده بود کبر و مسلمان را

— بشنجیسی (شفیما) اصفهانی اولوب، نادر شاه زمانده وفات ایتشد. شورباغی اونکدر:

آن شوخ که عشق را هوس میداند
لب لب با زاغ همنفس میداند
کفتا که مگوی راز عشقم بکسی
من با که بگویم همه کس میداند

موجی } بدخشان شعرا سندن اولوب،
۶۰۰۰ بیتی حاوی بر یوسف
وزلیخا منظومه سی وارد. ۹۷۹ ده هندستانک
اکره شهرنده وفات ایتشد.

موحیدین } مغرب و اندلسده حکومت
سورمش بر دولت اسلامیه
اولوب، ۵۳۵ تاریخده ظهور، و ۶۶۸
تاریخده ۱۳۳ سنه دوام ایتشد. جمله سی ۱۳
کتیدر. اصل وؤسی مصامده بر لرلندن و امام
غزالی بک طلبه سندن محمد بن نورمت حسینیدر.
کندیسی شرقه سیاحتله، تحصیل علوم ایتدکن صکره،

حجه کیده رگ، مغربه عودت ایتش؛ و امر معروف
ونهی عن المنکر ايله مقاربه بیننده شهرت بولوب،
او زمانده مغربده حکم سورمکه اولان ملتینک
علیه اداره لسانله، خلقی بونلردن تبریده باشلا.
مشیدی. ملوک ملتیندن علی امام غزالی بک «احیاء
علوم الدین» عنوانلی کتاب مشهورینی یاقوب،
مغربده انتشارینی منع ایتدیکچوس، امام مشارالیه بک
دخی ابن نورمتک بو حرکتنه مدخلی اولدینی
سریدر. سریدرلی چوقالجه، ایلرلندن (عبدالؤمن
بن علی) بی فائد نصب ایدرک، علناً خلقی ملوک
ملتینه قارتی دعوته باشلامش؛ و سرقوم عبدالؤمن
قرق بیبک کشی ايله مراکشک اوزربنه هجوم
ایتدکده، ملتینک اخیری اولان اسحق طرفندن
مغلوب اولوب، بر طاغده تحصن ایتش؛ و محمد بن
نورمت بو مغلوبیت خبرینی آلجه، کدرلندن وفات
ایدوب، جان بررکن، سریدرلینه سرقوم عبدالؤمنه
تابع اوللرینی وصیت ایتکله، بو بک قوتی چوقالوب،

مراکشکی اون بر آبی محاصره دن صکره فتح، و اسحق
قتل ایدرک اعلان سلطنت ایتشدی. مراکشدن
صکره قالی و مغرب اوسط ايله اندلسک جنوب
جهتلی اهل کتیررک، خلفلرلندن دخی ایلك ایکی
اوجی توسیع ممالک ایتده دوام ایتشله سه ده،
بالا آخره بونلره دخی ضعف طاری اولوب،
اسپانیولار اندلسک برچوق پرلرینی ضبط ایتدکدرلی
کبی، آفریقاده دخی بی حفص و بی زیری و بی
سربین دولترلی ظهور ایدوب، نملک لترینی برربر
الرلندن ترع ایتکله، نهایت تاریخ منده کوردده موحدینک
اخیری اولان ابو دیوس بی سربین ايله ایتدیک
مقاربه ده مقتول اولمغه، دولت موحدین پایانه ابروب،
منقرض اولمشدر. ملوک و وحدینک اساسیسه تاریخ
جلوسلری بروجه آتیدر:

۶۲۱	یحیی المستقی بن محمد الناصر	۵۳۵	عبد المؤمن بن علی
۶۲۲	ادریس المؤمن بن یوسف	۵۵۸	یوسف بن عبد المؤمن
	عبد الواحد الرشید بن	۵۸۰	یعقوب بن یوسف
۶۳۷	ادریس	۵۹۵	محمد التأخر بن یعقوب
۶۳۸	علی المعتضد بن ادریس	۶۱۰	یوسف المنقر بن محمد
	ابو حفص عمر المرتضی		عبد الواحد المستقی بن
۶۴۶	بن یوسف	۶۲۰	یوسف بن عبد المؤمن
۶۶۵	ابو دیوس الواثق		عبدالله العادل بن یعقوب
۶۶۸	الی	۶۲۱	بن یوسف

مودنه } (Modèna) ایتالیانک ایلده خطه.
سندله بولونه بک ۳۷ وقلورانه بک
۱۰۰ کیلومتره شمال غریبسنده منبت بر اووه ده
واقع ایلك مرکزی بر شهر اولوب، ۵۵ - ۳۱
اهالیسی، بز و چوخه و اییک قاشلر قارقلری،
دمیر دوکخانلری، دوربین و کوزاکه متعاق
مهمولانی و جوارنده توکنز بتول منیملری واردر.
سوقاقلری واسع و اینده سی هوادار کوزل بر شهر
اولوب، دارالفنون، آقادیالری، جمعیات علمیسی،
حریسه مکتبی، مکتب صنایعی، بری حکومتیه
ودیکری بلدییه طائف ایکی داخلی مکتب اعدادیسی،
۹۰۰۰۰ جلدی حاوی کتبخانهسی، رسم موزه سی،
اسکی دوقلره مخصوص بولنمش سربانی و مصنع
کلیساری واردر. بک اسکی بر شهر اولوب، ازمینه
قدیمه ده چوق دها واسع و معمور بولنمش ایکن،
قرون وسطاده تدنی ایتشدی. بر چوق وقت
مستقلاً اداره اولمشدر.

— مودنه ایالتی شمالاً مانتره، شرقاً فراره و بولیویه، جنوباً فلورانسه ایله لوقه و ماسه مع فراره، غرباً دخی رجو ایالتلیله محدود اولوب، مساحت سطحی سی ۲۵۷۲ مربع کیلومتره و اهالیسی ۲۸۵۰۷۰ کشیدر. ۳ قضایه مقسم اولوب، ۴۵ ناحیه بی حاویدر.

مودود { (بن مسعود بن محمود بن سبکتگین) دولت غزنویه تک درونجی حکمدار.

ری اولوب، ۴۳۴ تاریخنده محمد بن محمود قارشی خروجله، بوئک قتل ایش اولدنی پدی مسعود قانتی طلب ایدرک، غایه چالمش؛ و سرفوم محمد ایله اساردن شربک اولانلری قتل ایدوب، پدی تختنه قعود ایش؛ و خراسان حاکی بولان جفری پک بن میکایل سلجوقینک قیزی تزوج ایدوب، سلجوقیلرک سطوتندن این اولمش؛ و غزنین ایله بعض بلاد هندده پدی سننه حکومت سوردکدن صکره، ۴۴۱ ده، خراسانه کیدرکن، بولده قولنجدن وفات ایشدر.

{ «قطب الدین مودود» ماده سنه مودود { مراجعت بیوریله.]

مودود بن سلفی { دولت سلجوقیه اسرا. { سندن اولوب، فارسده

حکومت سورن اتا پکان دولتک مؤسس اولان سنفر ایله خانی زنگینک پدیدر.

مودود چشتی { (خواجه — بن خواجه یوسف بن سمان) پیران

طریقتدن و اعظام صوفیوندن اولوب، ۵۲۷ تاریخنده وفات ایشدر. ترهسی (چشت) قصبه سنده زیارتگاهدر.

مودود چشتی { شعرا و مشایخدن و آئف { الترجیمک احفادنن او.

لوب، شویت جمله اشمارنددر:

ای لاله رخسار تو از لاله خوشترک آمده پیش لب تو نام کل بردن مرا ننگ آمده

مودیقّه { (Modica) سیچیلده سیراقوزه { ایالتنک (نوتو) قضا سنده و نوتونک

۲۸ کیلومتره ضرب جنوبی سنده بر شهر اولوب، ۳۷۹۲۰ اهالیسی و جووانده ضرب بر وادیسیله مغارلری واردر.

{ (سنت —) قندولیکرک اک بیوک مور { هنرزلردن اولوب، سنت بنو آتک مریدی ایدی. آلتنجی قرن میلادیده باشابوب، فرانسه ده بر جوق مناسقرل تأسیس ایشدر. کانون ناینک ۱۵ نده بورطیسی اجرا ایدرلر.

{ (Maurès) اسکی قارتاجبارک «مغرب» مور { (معنا یله آفریقا تک شمال غربی جهته

و بردکاری (موریه) ویا (مادربتاویه) اسمندن مشتق و غلط اولان بو اسم آوروپالیل طرفندن عرب و بربردن مرکب اولان «مغرب و اندلس اهل اسلامنه و بریلور.

{ (Murat) بیوک ناپولیونک اسکی مورات { (آرفداشلردن اولوب، ایتالیا

و مصر محاربه لرنده ابراز شجاعت ایشکله، بونا یارطک ایپراطورانی زماننده فریقلک رتبه سنه نائل اولوب، مشارالیه ک همشیره سی (قارواینه) بی تزوج ایش؛ و آلمانیه و اسپانیا محاربه لرنده دخی خدمت کوریلوب، اسپانیا قرالفنی قورمش ایسده، ۱۸۰۸ ده ناپولی قرالفنه نصب اولنوب، مشهور موسقوه سفرنده بیه ناپولیونک معینده سواری قوماندانی بولنش؛ و بعده بتون اردونک قومانده سی کندیسنه ترک اولمشدی. لیبسیغ محاربه سندن صکره ناپولیونک صوکی وخیم اوله جغنی آکلابر ق، ناپولی به عودته مسارعت ایش؛ و ۱۸۱۴ ده فرانسه به قارشی انمقاد ایدن اتفاق دولی به داخل اولوب، ناپولیونه قارشی ایتالیا تک شمالنه عسکر سوق ایشدی. ناپولیونک بعدالنی ایله آطه سندن فرانسه به عودتی خبر آلتجه، بیه کندیسنک طرفنی التزامله، آوستریا اردوسنه قارشی عسکر سوق ایش ایسه ده، مغلوب اولوب، عسکرینی و تختنی غایب ایش؛ و قورسیقه به چکیاوب، اوراده پیدا ایدیک ی طرفدار لره کی به پینرک، قالا بره به جیتدیفنده، فرطونه کندیس عسکرندن آبری دوشورمش اولغه، دردست اولور ق، ناپولی قرالی فردیناندک امریه ۱۸۱۵ ده قورشونه دیزلشدر. — ایکنجی اوغلی ناپولیون مورات اوغنجی ناپولیون زماننده هیئت اعیان اعضا سندن اولوب، ۱۸۶۱ ده ناپولی قرالفنه دعوا ی حق ایشکله، فرانسه خدمتندن اخراج اولنش؛ و ۱۸۷۸ ده وفات ایشدر.

موراوه } (Morava) صربیه ده طوټه نیک
صاغ جهت تابملرندن بیوک بر

نهر اولوب، صرب موراده سی و بلغار موراده سی
اسمیلرله ایکی نهر دن ترک ایدر. صرب موراده سی
یکببازار ایله صربیه حدردینی آزان جبالدن نیمانله،
صربیه داخلده شماله و بده شرقه و شرق جنوبی به
طوغری آفرق، و قورصوه دن کیدن (ایبار) ایله
دیگر بر قاچ جای یعنی صربیه نیک بتون جنوب
غربی میاه جاریه سی طو بلایه رق، صربیه نیک وسطلرنده
(واردین) قصبه سی اوکنده بلغار موراده سیله
برلشیر. بلغار موراده سی ایسه قومانووه قربنده
قره طاغ دینن جبالدن نیمانله، شماله و بده شرقه
طوغری جریان ایدر، صربیه بکیر؛ و (ابوراینه)
اوکندن بعد المورور شماله طوغری دونوب، صاغ
وصولدن بر چوق جای و درمل یعنی صربیه نیک
بتون جنوب شرق قسم نیک میاه جاریه سی جمع ایدر.
برلشدکن صکره موراده غربه آز نیلانله شماله
طوغری آفرق، و بته صاغ وصولدن بر چوق
چابله آله رق، نهایت ایکی قوله آریلوب، کوچکی
سمندر نیک اوکنده و بیوکی ده آشاغیده طوټه به
دوکیور. صربیه نیک قسم اعظمی موراده نیک حوضه.
سی داخلنده اولوب، یا لکز غرب و شرق حدودیله
شمال جهت نیک بر قسمی بو حوضه نیک خارچنده در.
صرب موراده سنک مجراسی ۲۰۰، بلغار موراده
سنک کی ۳۶۱ و ایکسینک ملتقا سنندن آشاغی اولان
مجرای مشترکی ده ۱۵۹ کیلومتره اوزوند. سیر
سفاشته صالح اولیوب، یا لکز بعض برلنده و بعض
موسملرده صالح و آلتی دوز اوقی قابقلر یوزدیر یایر.
صوبی اروای اراضی به چوق یارایوب، آنجیق
فیضانلری ده چوق دفعه اراضی بی باصار. یا لکز
بر دمیر بول کوربسیله دیگر ایکی کوربسی اولوب،
سائر طرفلرنده ایچندن صالح ایله کچیلیر.

موراوه } (Morave) آوستریا ده طوټه نیک
صول تابملرندن بر نهر در، که
دولت مشارالیه نیک حدود شمالیه سی قوبنده (اسنبرغ)
طاغلرندن نیمانله، جنوبه طوغری جریان ایدر، رک،
موراویه خطه سی شقی، و بو خطه نیک حدود جنوب.
بیه سی خارچنده طوغری بدن کن (تابه) نهر بی اخذ

ایدر؛ و بده آشاغی آوستریا بیجارستاندن آره رق،
برسبورغک اوست طرفنده طوټه به دوکیور. مجراسی
۳۱۹ کیلومتره اولوب، ۸۰ کیلومتره لکی سیرسفاشته
صالحدر. جریانی یواش و ساکن بر نهر ایسه ده،
فیضاننده چوق دفعه اطرافنی باصوب، کلی خساری
موجب اولور. حوضه سی ۲۷۳۲۷ مربع کیلومتره
وسمتمده در.

موراویف } (Mouravief) روسیه نیک
مشاهیر شعرا و مورخینندن

اولوب، ۱۷۵۷ ده اسمولنسکده طوغمش، و ۱۸۰۸
ده وفات اچتمدر. خاصه عسکری امراسندن
اولوب، امپراطور بیچه قاترینه طرفندن اوغلاری
آلکساندر و قسطنطینک صربیا کینه و بده برنجی
آلکساندر زماننده هیئت اعیان اعضالفته نصب
اولنه رق، مشاور خاص دخی اتحاد اولمش؛ و بده
معارف مستشاری و نهایت موسوقوه دارالفنونی
مدبری اولمش ایدی. آثاری ۳ بیوک جلد تشکیل
اچتمدر.

— پرنس موراویف دخی روسیه جنراللرندن
اولوب، ۱۷۹۴ ده طوغمش، و ۱۸۶۶ ده وفات
اچتمدر. لهستان و ایران واقفاسیه بحار به لرنده کسب
شهرت اچتمدر.

موراویه } (Moravie) آوستریا و مجارستان
دولتک آوستریا حکومتته تابع

برخطه و ایالت اولوب، ایچندن مرور ایدن (موراوه)
نهرینه نسبتله بویله تسمیه اولمشدر. شمال جهتده
(چیزلتباینه) دینان برلدن اولوب، شمالاً آوستریا
و روسیه به تابع سبلیزه، غرب شمالی جهتندن چمستان،
جنوباً آشاغی آوستریا، شرق جنوبی طرفندن دخی
مجارستان ایله محدوددر. ۴۱° ۴۸' ایله ۱۴° ۵۰'
مرض شمالی و ۵۲° ۱۲' ایله ۱۲° ۱۶' طول
شرقی آره لرنده ممتد اولوب، مساحت سطحیه سی
۲۲۲۲۲ مربع کیلومتره و اهالیسی ۲۲۷۶۸۷۰
کشدین عبارتدر، که بهر مربع کیلومتره باشنه
۱۰۲ کشتی دوشیور. مرکزی ۴۶۲ ۹۴ اهالیسی
اولان (رون) شهر بدر. اراضیسی عمومیت اوزره
طاغلق و مرتفع اولوب، ممالکت شمالدن جنوبه
مائل و اکثر طرفلرندن طاغلر و تپه لره محاط بر
ایله تشکیل ایدیور. شمال غربی حدودنده ممتد

اولان نهر صومالی (البه) ابه (طونه) حوضه .
 لری یعنی بالطبق دکبزه قره دکبزه مائه لری آره سنده
 بر تقسیم میاه خطی تشکیل ایتمکه ، مورابوہ کاملاً
 طونه حوضه سته داخلدر همان کافه میاه جاربه سی
 مملکتی اورته سندن شق ایدن آف البیان مورابوہ
 نهرینه طویلانه رق ، نابله ربک اک بیوکری مملکتک
 جنسوب جهتمده آفان (تابه) نهریله بوکا دوکین
 (ازوبتاوه) ، (اوسلاوه) و (ایلاوه) نهرلر بدر .
 هواسی یالکز مرتفع برلنده سرتمجه اولوب ، ساثر
 طرفلنده پک اطیف وصاغلادمر . طوبراغی پک
 منبت وزراعتی پک ایلری اولوب ، صوم اراضیسنک
 آنجق بوزده اوچی اراضی خالیهدندر . ۱۲۰۰۰
 مربع کیلومتره لکی یعنی نصفندن زیاده سی مزروع ،
 ۴۱۵۰ مربع کیلومتره لکی چابر و صرعی ، ۵۷۰۰
 مربع کیلومتره لکی ده اورماندر . باشلیجه محصولاتی :
 بغدادی ، چاودار ، آریه ، یولاف ، مصر وساثر
 ذخارله بنانه ، سبزه ، پنجا ، کتن ، کنور ، شرنجی
 اونی وساثره دن عبارتدر . بغدادی نفاستیه مشهوردر .
 فدانقلری و اشجار مثمره باغچه لری دخی چوق
 ومیوه لری پک نفیهدر . باغلر یالکز جنوب جهتمده
 بولنور . اونی وساثر حیوانات بسلکه مخصوص
 نباتاتی چوقدر . حیوانات اهلیه سنک اک کلیتایی
 صمیر و ایکنجی درجه ده طوموز و بیکی اولوب ،
 قیون و یکیلری آزددر . طیوری و علی الخصوص
 قازلری و آریلری ده چوقدر . بالیق و آوحیوانانندزه
 خیلی استفاده اولنور . اورمانلر کوزل بر اصولده
 محافظه و قطع اولنهرق ، کلیتی کراسته چیقاره
 دمیر و کور معدنلری پک چوق اولوب ، شاب ، یازی
 طاشی وساثره دخی بولنور . نافع میاه معدنیه سی ده
 چوقدر .

صنایعی پک ایلری اولوب ، دمیر دوکخانه .
 لری پک چوق اولدینجی کچی ، چوخه وساثر بوک
 منسوجاتله یاموق و کتن طوقه لرک نسجی اهالینک
 بر قسم اعظمک مدار اشتغال و تمیشیدر . چوخه
 وساثر منسوجاتی مملکتی اداره ابتدکدن صکره
 ممالک عثمانیه به دخی کلیته اخراج اولنور . تجارتی
 پک ایشک اولوب ، هر نه قدر مورابوہ پک اکثر
 طرفلری سیر سفاشنه صالح دکل ایسده ، دمیر

بوللری پک چوق و شوشه لری پک مکمل اولوب ،
 تجارتی تسهیل ایدرلر .
 اهالیسنک بوزده تمشدن زیاده سی اسلاو
 اولوب ، چهللره پک یقین اولان مورابوہ جنیسته
 منسوبدرلر . مجارستان حدودی جهتمده کیلرده
 اسلاواقی اسلمه معروفدرلر . بوزده اونوزدن آشخی
 اولان آلمانلر باشلیجه شهر و قصبه لره تجارت و صنعتله
 و مأموریتله مشغولدرلر . آلمانلر اک زیاده سلیزه
 ونفس آوستریا حدودنده در . اسلاولر صومیتله
 قنولیک و آلمانلر اکثریتله پروتستاندر . مورابوہ پک
 بر دارالفنون ، بر آقادمیاسی ، بر طب و فن جراحی
 مکتبی ، بر اورمان مکتبی و دیگر متمدد مکاتب
 عالیه سیله ۱۲ قنولیک و بر پروتستان مکاتب
 اهداده سی واردر . ۱۸۸۰ استاتستیته کوره ،
 تاریخ مذکورده ۱۹۹۸ مکاتب ابتدایی موجود
 اولوب ، اهالینک بوزده ۶۷ دن زیاده سی اوقوبوب
 یازمق ییلیدی .

۱۸۶۱ تاریخندن بری مورابوہ ، آوستریا پک
 ساثر برلری کچی ، بر نوع مختاریت اداره به نائل
 اولوب ، ۱۰۰ اعضادن مرکب بر مجلس مبعوثانی
 واردر ، که بوجماس و پانه ده کی مجلس عمومی ایچونده
 ۳۱ اعضا انتخاب ایدر . مملکت ۳۱ قضایه منقسم
 اولوب ، کندی باشلیجه اداره اولنور ۶ شهری
 واردر . صلح محاکمندن بشقه ۶ محکمه ابتداییه سی
 و بر محکمه استینافی واردر .

موریهیان } (Morbihan) فرانسه پک
 ساحل غربی سنده بحر محیط
 آطلایی به مربوط بر قوی اوواب ، مدخلی ۵° ۱۵
 طول غربی ابه ۳۳° ۴۷ عرض شمالیه واقدر .
 بونی ۱۸ و اکی ۸ کیلومتره در . اسمی کلتلسانده
 و کوچک دکبزه دیکمدر .

موریهیان } اباتی (Dép. du Morbihan)
 فرانسه پک ایالات غربیه سندن
 اولوب ، اسمی بر تابه خطه سندن معدوددر . غرباً
 فینیستره ، شمالاً قوت دونور ، شرقاً ابه مع ولنه ،
 جنوب شرق طرفندن آشخی لوآره ایالتلرله ،
 غرب جنوبی طرفندن دخی بحر محیط آطلایی ابه
 محدوددر . مساحه سطحیه سی ۶۷۹۸ مربع
 کیلومتره اولوب ، ۴۷۰ ۵۴۴ اهالی ابه مسکوندر .

مرکزی (وانه) شهر پدر. سواحلی یک کیرتیلی
چینتیلی اولوب، همنای اولان قوی دخی سا.
حلته در. کیرون شبه جزیره سیله (قروآ) (بل
ایل) آله لری ده بو ایالته ملحقدر. اراضیسنگ بر
قسمی ناقابل ذراعت چورنق برلردن عبارت اولوب،
مع هذا فنک امدادیه واهالینک سمیله خیلی مقدار
ذخایره داری، کتن، کنور و سائر حاصل اولور.
باغلی آز اولوب، سیدزه تعمیر اولنان طاع الماسی
شرابی چوقدر. حیوانات اهلیه سی چوقچه اولوب،
ساده باغی مشهوردر. آرلیری ده چوق اولوب،
خیلی بال چیقار. دمیر و قورشون معدنلره بلور،
یازی طاشی، یایی طاشی و چینی و سائر اعماله
یارار اتره سی وارددر. صنایعی یک ایلری اولیوب
تجارت بحریه سی ضرر سزدر. ایالت ۴ قضا به منقسم
اولوب، ۳۷ ناحیه و ۲۴۹ دائره بی حاویدر.

مورته } جهتنده بر نهردر، که ووسزه

طاغلردن نبعانه، شمال غربی به طوغری جریان
ایده رک، سنت دبه، باقاره، لونویل و نانی اینچندن
بعد المورور، رین ایرماغنه تابع موزله نهرینه قاریشیر.
مجراسی ۱۶۰ کیلومتره اولوب، ۱۱۸ کیلومتره لکی
سال بوزدیرمه و ۱۲ کیلومتره لکی سیر سفاشنه
صالحدر.

مورته مع موزله } فرانسه تک ایالات شرقیه.

سندن اولوب، جنوباً ووسزه، غرباً موزله ایالتلره
شمالاً بلجیقه و لوکسمبورغ حدودیه، شرقاً و شمال
شرق جهتندن دخی لورنه خطه سیله یعنی آلمانیه
حدودیه محدوددر. مساحت سطحیه سی ۲۳۲۰
صرب کیومتره واهالیسی ۴۴۴۱۵۰ کشیدر.
مرکزی (نانسی) شهر پدر. اراضیسی عارضه لی
و مرتفعیه اولوب، ووسزه سلسله سنگ بعض قول
وا تکرلی متمد اولور. ایالته اسمی ورن (موزله)
ایله اوکا تابع (مورته)، مادون، سانون و سیه
جنوبدن شماله و ماده ایله اورنه غربدن شرقه
آقهرق، جمله سی (رین) ایرماغنه تابع اولان (موزله)
نهرینه دوکیاور. یالکز منتهای شمالنده (قلاوار)
نهری شمال شرقیدن جنوب غربی به طوغری
آقهرق موزله ایرماغنه کیدر. بو وجهه ایالتک

مورج } (اوفید — بن عمرو السدوسی)

مشاهیر محویون و افویوندن
اولوب، بصره لیدر. احمد بن خلیفدن اخذ ایدوب،
سیبوهک شریکارنددر. هله علم لفته فرید عصر
اولوب، لغات عربیه تک ثلثانی از برنده ایدی. بر
چوق تصنیفاتنی اولوب، اک مشهورلی: «کتاب
الانواء»، «کتاب المعانی»، «حذق نسب
قریش» و سائر در. مأمون خلیفه تک معیتنده
خراسانه کیدوب، بر مدت سروده و بعده نیسا.
بوده اقامت اتمش؛ و اورانک طلماسی کندیسندن
استفاده اتمش ایدی. ۱۹۵ تاریخنده وفات
ایتمشدر. کوزل اشمازی دخی او اوب، شو ایکی
یت او جله دندر:

روعت بالین حق ما اراع له
و بالمصاب من اعلی و جیرانی
لم یتک الدهرنی علقا اضنبه
الا اسطفاه بنشأ او بهجران

مورس } (Morse) آمریکانک مشاهیر

تلفراک چیزکی و نقطه به بدل باصمه حروفله کشیده سی
اصولنک موجد پدر. ۱۷۹۱ ده (مساچوست)

جهوریتک (شاراستون) شهرنده طوغمش
و ۱۸۷۲ ده وفات اتمشدر .

مورسیه } (Mureie) [درسیه
مورسیه } (ماده سنه سراجت بیوریه .]

مورفه | باخود مورفئوس (Morpheus)
اورژا بییه سی وکیه نیک اوغلی رعم اولورق ، انسانلری
اغفال ایله اوبونم ایچون هر شکله کیردیکنه اینا .
نیرلر دی . اسمی دخی بوکا دلاک ایدبور . السنه
برخشخاش چیچکی طوتار وکلیک قادریله مجمتصور
ایدردلی

مورلوس } (Morelus) مکسیقه ممالک
متردن اولوب ، شمالاً و شمال غربی جهتندن مرکز
قضاویه و مکسیقو ممالکتیله ، غرب جنوبی جهتندن
غوررور ، جنوب شرقی طرفندن و شرقاً دخی پوتیه
حکومتلرله محدوددر . مساحتی سطحیه سی ۵۲۵۳
مربع کیلومتره اولوب ، ۱۵۹۸۰۰ اهالی ایله
مسکوندر . مرکزی ۸۵۵۴ اهالی بی جامع اولان
(قورثاوانه) قصبه سیدر . مکسیقه نیک بوکسک
یا ایله سی اوزرنده بولوب ، حدود شمالیه سنده
۵۴۲۰ متره ارتفاعی اولان (پوپوقانت) برکانی
بولنیور . هوایی معتدل و مطرد اولوب ، میزان
الحراره قیشت نهایت ۱۹ درجه به اینر ، و یازین
۲۳ دن بو قاری جیقماز ؛ یعنی یاز ایله قیشتی آره .
سنده نیک آز فرق وارددر . محصولاتی : شکر
قاشی ، قوه ، مصر ، فاسولیه به مشابه بر محصول
موز ، پورقال ، لیمون و ادرابه مخصوص محصولات
متنوعه دن عبارتدر . برنج ، سیسم ، پاموق ، کنور ،
طوت و سائره بیتشدیرمکده استعدادی وارددر .
بعضی طرفلرنده باغلر دخی بیتشدیرلمشدر . حیوانات
اهلیه سی ده چوقجه در . بر دمیر پول خطی ممالکتی
شق ایدبور . حکومت ۵ قضایه منقسم اولوب ،
۲۷ ناحیه بی حاویدر .

مورله } (Morella) اسپانیه نیک والنسه
} خطه سنده (قاستلون) ایالتنده
قاستلون ۷۰ کیلومتره شمالنده قضا مرکزی بر
قصبه اولوب ، ۷۱۹۰ اهالیسی و جوخه و بز قایرته .
لری وارددر .

مورله } (Morlaix) فرانسه نیک فینیستره
} ایالتنده و کپیرک ۶۶ کیلومتره شمال
شرقی سنده قضا مرکزی بر قصبه و سکه اولوب ،
۱۲۴۷۰ اهالیسی ، بپوک بر تونون قایرته سی ،
تجارت بجریه سی و صاغلام لیانی وارددر .

مورلیا } (Morelia) مکسیقه نیک حکومات
} (وسطیه سندن (میشوآقان) حکو .
متک مرکزی بر شهر اولوب ، مکسیقونک ۱۹۰
کیلومتره غرب شمالینده واقع و ۲۴۰۰۰ اهالی بی
جامعدر . کوزن و نمیز سوقاقلری ، متعدد میدان
و باغچهلری و بر مصنع کلیسیا سیله بعضی سربلری
وارددر .

مورمون } (Mormons) آمریکا ممالک
} مجتمه سنده بکی ظهور اتمش
بر مذهب تاج بر جماعت اولوب ، بولر کویا میلاد
عیسایان ۶۰۰ سنه اول حکام نی اسرائیلدن
صدیقانک زماننده بازش و بو قدر زماندن صکره
آمریقاده بولنش برکاتک احکامنه تابعدرلر .
وایتزی سن رنده وصولارنده بر ماء جاریده اجرا
ایدردلر . آمریکا اهالی اصلیه سنک نی اسرائیل
ذریتندن اولدقلرینه معتقددرلر . بیلر ننده تعداد
ازواجی تجویز اتمشدردر . بو مذهبک موجودی
۱۸۰۵ ده ممالک مجتمه نیک (ورمون) حکومتنده
طوغمش اولان (حوزف اسمیت) اسمنده بریدر ؛
و ۱۸۳۰ ده پیدا ایشدیکی تا ایلرله (میسوری) ممالکتنه
کیدرک ، اوراده آبرنج بر مبعرج تاسیس اتمک ایشتمش
ایسه ده ، سائر مذاهب اصحابیله واقع اولان منازعه .
لری اوزرنده ، ۱۸۳۸ ده اورادن اخراج اولورق ،
(ایلیونوآ) جهوریتنه انتقال ، و اوراده (ناوور)
اسمیه بکی بر قصبه تاسیس اتمشدردی . لکن اوراده
دخی منازعه لر ظهور ایدوب ، ۱۸۴۴ ده مرقوم
اسمیت ایله برادری هیرام هیجانه کلن اهالی طرفندن
قتل اولنقله ، مورمونلر قبالی طاغزلر ایله سیراواده
آره سننده طوزلی کولک جنوبینده و (واتاه)
کوانک شمالینده کی خالی برلر کیدوب ، (دزوت)
اسمیه بر مبعرج تاسیس اتمشدردر . کالیفورنیه آلتون
معدنلرینک کشفندن صکره بو بر ، اورانک پولی
اوزرنده بولنقله . نیک جابق کسب همراهه باشلابوب ،

چابلی (سینه) ایرماغنه تابع (بونه) نهر بنی تشکیل ایدرلر. جنوبی اتکارندن این ميه چاره سی ایسه (لوآره) ایرماغنه دوکیلور. اک بوکک مملکت آنجق ۹۰۲ متره ارتفاعی واردر. اورمانلی چوق اولوب، یارسد. صرف اولنان اودون وکور کاملاً بوطاغدن کسلیلر، بونه وسینه واسطه سیله ایندی بریلر.

موره } (Morée, Peloponèse) یونانک
 { قسم جنوبی بنی تشکیل ایدر برشبه
 جزیره اولوب، شمال شرقی گوشه سندن (قورنته)

برخیله یونانک رومیلی دیدکلی قره جهتنه سر بو طدر. شمال جهتدن (قورنته) کورفرزی دینان اوزون برکورفرله نفس یوناندن آریلوب، بوک مدخلنده یعنی موره تک شمال غربی گوشه سنده (پاتراس) وشمال شرقی گوشه سنده ده (اکینه) کورفرلی بولنیور. موره شبه جزیره سی بر پنجه شکنده او-لوب، جنوب شرقی طوغری ممتد دوت شبه جزیره سی بوئرک آره لنده ناویابه، مارانونیس و مسینیا کورفرلی اسمبلرله اوچ کورفرزی واردر. ساحل غربیسی دخی مقررجه اولوب، آرقادیه کورفرنی حایدر. ۳۶°۲۰' ایله ۳۸°۲۰' عرض شمالی و ۱۸°۴۵' ایله ۲۱°۱۰' طول شرقی آره. لنده ممتد اولوب، مساحت سطحیسی ۲۲۲۰۱ مربع کیلومتره و اهالیسی ۷۴۳۱۸۹ کشیدر. اراضیسی عسومیت اوزره طاغانی اولوب، دوز برلی آنجق بعضی وادیلردن عبارتدر. ایلده مع آخائیا، قورنتیا مع آرغولیده، آرقادیا، مسینیا و لانیونیه اسمبلرله ۵ ایالته منقسمدر. اداره عثمانیه زماننده برایات اولوب، مرکزی وسطنده بولنان (طریپولیمه) قصبه سی ایدی. دولت عثمانیه تک ظهورنده موره وندیک و جنوبه جمهوریتلرله اهل صلیبدن قاله برطاقم فرنگ بکاکاری بیننده منقسم اولوب، سلطان مراد خان ثانی زماننده قنجه بدأ اولمش؛ و ابو الفتح سلطان محمد خان ثانی دورنده فحقی اکل اولنوب، بده وندیک جمهور بنی مکرراً بعضی جهتلر بنی ضبط ایش ایسه ده، یکیدن استخلاص اولمشیدی. [زیاده تفصیلات ایچون «یونان»

ماده سنه مراجعت بیوریله.]

موری } (Murray, Moray) استوچیته تک
 { شمال جهتده بر خطه اولوب،

۱۸۵۰ ده (اوتاه) اسمبله آریجه برارزه یعنی ایالت انخاذا اولمشدر. ۱۸۵۸ ده مورمونلر ممالک مجتمعه حکومت مرکز به سنی طایفامغه قاتقیشوب، استقلال دهواسنده بولمشلر سه ده، عسکر سوق اوزرینه، بلا محاربه عرض مطاوعت ایشملر در. ۱۸۸۲ ده ممالک مجتمعه حکومتک برقرار رسمیه سیله، کندیلرینه تعدد ازواج منع اولمشدر. انکتره و دایماریقه ده دخی مورمون مذهبته تابع بعضی افراد بولنیور.

مورنه } سیرا — (Sierra - Morena)
 { اسپانیایک جنوب جهتده اوزون بر سلسله جبال اولوب، آق دکیز سواحلی قریندن پورتگیزک قسم جنوبیسنه دک آندالوسیا ایله قستیله واستر مادور آره لنده شرق شمالیدن غرب جنوبی به طوغری ممتد اولور. بر تک صره اولیوب، بر بنی تمقپ ایدن بر چوق جبالدن مرکبدر. اک بوکک اولان (سروده المناوه) تک ۱۸۰۲ متره ارتفاعی واردر. (سیرا القراض)، (سیرا مادرونه) و (سیرا المندن) دخی اک مرتفع یارلرنددر. تک و قوللری شمال و جنوبه طوغری خیلی اوزاقلره قدر ممتد اولور. بر چوق بوغازلی و باصیق برلی اولوب، بر قاق دمیبول خطی طرفندن قطع اولنور. شمالی اتکارندن این صولر غوادیانه (یعنی وادی آنه) و جنوبی مائله سندن اینلری ده غواد الکور (یعنی الوادی الکیبر) ایرماغنه دوکیلوب، سلسله جبال بو ایکی وادینک آره سنده ممتد اولور. اورمانلی چوق دکل ایسه ده، اکثر طاغلیری چالقلر و کوزل مرعزله مستوردر. هوایی ده اسپانیه تک شمال و وسط جهتلرینه نسبه ملایم اولدیفندن، قشین هر طرفدن کلینتی قیون سوریلری بو ضاغره طولانیلر. اورمانلی باشلیجه میشه، چام، کورکن، دیش بوداق و ساثر اشجاری حاوی اولوب، سلسله تک اکثر برلی ده اوزاقدن سیاه کورینن و سلسله به «قره طاغ» دیمک اولان بو اسمی قزاندیران بر متره بوکسکاکنده برچالیدر، که رایجیسی اوزاقدن طریلیر.

موروان } (Morvan) فرانسه تک وسطلرنده
 { (سینه) ایله (لوآره) حوضه لری
 آره سنده بر طاغ اولوب، شمالی اتکارندن این

شمدیکی حاده، درت بش ایالت پیننده منقسمدر .
موری خلیجی بوخطه نك ساحل شرقیسنده قره لرك
ایچنه کیرمش بیوك برخلیج اولوب، بونی ۴۰
کیلومتره واک مدخلنده ۲۶ کیلومتره اولوب،
کیتدبکه طارلاشمغله، (نس) ایرماغنك منصبه
منتهی اولور. مذکور ایرماق سیر سفاته صالح
اولدینی کی، ساحل غریبه کی (فرومارنی) خلیجه
دوکیان قوناق نهریله دخی صنعی بر جدول ایله
اختلاط ابتدکیدن، بو ایکی خلیج آره سنده بتون
اسقوجیه بی شق ایدر بر طریق بحری آچلشدور.

موری } (Murray) آوسترالیه نك اك
} بیوك ایرماغی اولوب، قطعه
مذکوره نك منتهای جنوب شرقیسنده وقع (مور-
بونغ رانجه) طاغندن نهانله، ابتدا شماله وبعده
غرب شمالی به طوغری آتورق، ووقتوربه ایله
یکی جنوبی والس مسجرلنك حدودینی آبرورق،
صاغ وصولدن بر چوق جایله نهایت صاغدن تا
قونسلاددن کلن وکندیسندن چوق دها بیوك
اولان (دارلینگ) نهرینی آلدقن صکره، جنوبی
آوسترالیه مسجرینه دخول ایله، غرب جنوبی به
وبده جنوبه طوغری دنورک، (رانقوتز) قوینه
دوکیلور. مجراسی ۱۷۹۰ کیلومتره اولوب، قو-
راقلق موسمنده کنیشاکی ۶۰ نهایت ۸۰ متره بی
تجاوز ایتمزده، فیضانده شدتله طاشوب، اطرافنی
باصار. دارلینگ نهریله برابر حوضه سی ۷۰۰۰۰۰
صرب کیلومتره وسمنده در. فیضانی زماننده ایچنده
واپورل ایشلر سه ده، طولامباچلری چون اولدیفتندن،
پر آرز زحمت چکیلیر. کندیسه له ناعلمری حوضه سنده
بولنان کایتلی قیون سوریلرینه صو و برمه ک یاران.

موریس } یاخود ماورپچوس (Maurice,
} (Mauritius) روماشرق ایمیرا.
طورلرندن اولوب، ۵۳۹ ده قیادوقیانك (آرایسوس)
قصبه سنده طوغمش، وایمراطورایکنجی تیرك دامادی
اولمش ایدی. ۵۸۲ تاریخنده ایمراطور اولوب، ایران
شاهی ایکنجی خسروی صندالی حکومته اوتورمش،
ولومباردرله قارشی ایتالیا نره یاردیم، و آوارلرله
دخی محاربه ایتمشیدی. ۶۰۲ تاریخنده کندیسنه
حصیان ایدن (فوقاس) طرفندن مغلوب و اسیر

اولوب، آلتی اوغلیله برابر قتل اولمشدر. فرحرب
حقننده بر تالیق واردر.

موریس } آطه سی (Ile Maurice) ونام
} دیکرله «فرانسه آطه سی» .
بحر محیط هندبده مدافسقار ساحل شرقیسی
آجیقلرنده وسنت بول جزیره سنك شرق شمالیسنده
انگاتر به تابع بیوجك بر آطه اولوب، ۱۹° ۵۹'
ایله ۳۰° ۳۱' ۲۰° عرض جنوبی و ۵۵° ۳۰' ایله
طول شرقی آره لرنده تمتد اولور. مساحه سطحیه سی
۱۹۱۴ صرب کیلومتره اولوب، ۳۵۸ اهالی
ایله مسکوندر. مرکزى ساحل غریسنده واقع
(پورت لونی) اسکله پیدر. اراضیسی طاغلق او-
لوب، اورته لری ۵۰۰ متره ارتفاعنده بر پایله
تشکیل ایدر، وطاغلری ده ۸۲۵ متره بی کچمز.
میاه چاره سی چوق اولوب، یاغور موسملرنده
سیل کی آقان انهارنك چورغی قورافاق موسمنده
قورو دره ل حاله کچر. سواحلی نك کیرتیبلی
جیقیتلی ایسه ده، اوکلرنده صیقلر وقبال چوق
اولوب، سیر سفاش حقننده مخاطره لیدر. طوبراغی
منبت وهواسی ممتدل اولوب، هله قورافاق موسمنده
نك لطیفدر. بزم قیشمز مصادف اولان یازموسمی
ایسه یاغور موسمی دخی اولمله، اوموسمنده حرارت
ورطوبت هوا بی ساحلده بر آزارلاشدبروسه ده، ایچ
طرفلرده بنه هوا لطیفدر. ساحلده بیله میزان
الحراره ۳۳ درجه بی کچمز. اك برنجی محصولی
وجزیره نك مدار ثروقی شکر قامشی اولوب، برر
مقدار بقدای، مصر، برنج، پاموق، جیویت، بوبر،
دارچین وسائر دخی حاصل اولور. منطقه حاره به
وآوروپا به مخصوص میوه لركده اکثری بیتشور-
حیوانات اهلیه ووحشیه سی آز اولوب، بونلر دخی
آوروپالیر طرفندن ادخال اولمشدر. اورمانلری
نك چوق ایکن، شکر قامشی زرعیون بر خلیسی
اتلاف اولنوب، آطه ده یاغورلرك آزالسنی موجب
اولمشدر. اهالیسی آوروپالی مهاجرلرله بونلرك
مملکتده طوغمش اولاد واقفاندن وهله صفتیله
هند وچیندن وآفریقا سواحلتدن طوبلانان مختلف
الجنس آدملردن مرکبدر. جزیره نك ملحقاتی اولان
دیکر بمض جزائرله برابر واردات سنویه سی ۲۰
میلون فرانسه قریب اولوب، باشلیجه کرك رسندن

عبارتند. جزیره مقدما فرانسه یک اولوب، ۱۸۱۴
تاریخچه انکاتره به یکم شد.

مورلیسون (Morisson) انکاتره مشا.
میسوزلرندن اولوب، ۱۷۸۲ده طوغمش،
و ۱۸۳۴ده وفات ایشمدر. مامور آچینه کوندریلوب،
چیجه بی مکمل اوکرتمش؛ وانجیل ونورانی لسان
مذکورده ترجمه ایتدیکی کبی، چیجه یک صرفی ۶۰
جلد اوزره بر مکمل لغتی وچیجه دن انکابزجه به
وانکابزجه دن چیجه به برلفت کتابخی ترتیب ایشمدر.
موزاکه (Muzakia) آرنائو دلفنک اک
بیوک اووه سی اولوب، اولونیه یک

شمالنده منصب اولان (ووسه) ابله ایلصانک ایچیدن
جریان ایدن (اشقومی) ایرماقاری بحرالی آره سنده
آدریاتیق دکنزی ساحلندن خیلی ایچری به قدر
ممتد اولور. ساحلده شمالدن جنوبه بوی ۵۰ کیلو.
متره قدر اولوب، وسطلرنده ساحلندن ایچری به
طوغری اکی دخی اوکا قریب ایسه ده، شمال و جنوب
جهتلرنده کیتدیکه طارلا شوق، طاغ انکلری ساحله
تقرب ایدر. مذکور ایکی نهر دن بشقه (دوول)
ایله (اوسون) ک برلشمسندن تحصیل ایدن (سمان)
ایرماغی دخی اووه یک اورته سنندن یک طولاباجلی
برجریاله آقار. موزاکه یک بادی صمران وسعاندی
اوله یله جک حالده بولتان بواج ایرماق وعلی الخصوص
مذکور (سمان) شمدیکی حالده سبب خراپیت وعطا.
لتیدر؛ چونکه قیشین طاشدیفنده، صولری اووه بی
باصوب، اکثر طرفلری کول حالده قویار، ویا زین
او صول تمفن ایدوب، صیتقه منبعی اولان برطاقم
سازاقلر حاله کچر. بو وجهه صوالتنده قالان
یرلر ایشلنه مدکن بشقه، هوانک آقرلغندن زراع
طیانه میوب، او بر طرفلری دخی ایشلیه میورلر؛
بو سبیدن اهالیسی یک تپیل و سقبل بر حالده
بولنیور؛ او کوزلم اراضینک قسم اعظمی بطل
طوریور. بوندن ماهدانهرک بتاغی دخی ثابت
اولیبوب، دوکدیکی قوملرک تشکیلی ایتکلری
سدرله کوره، هر سنه دکیشیور. منصی دخی
بو حالده یعنی قولرله مسدود بتافان حالنده در.
شمدیکی حالده باشلیجه مصر وایکنجی درجه ده بدای
وسائر حبوبات اکیلیورسه ده، برنج، پاموق وسائر

محصولات بیشدبرمکه استعدادی واردر. اکر
نهر مذکورک بتاغی سدرله تجبد اولنه رق، اراضی
طیفان میاهدن تاهین ابله برار، سقی اراضی ایچون
جدوللر دخی آجیله جق اولسه، موزاکه یک بر
کوچک مصر اوله جفنده شهه یوقدر. سمانک آغزی
تظیر اولنسه، بر درجه به قدر سیر سفاشنه دخی
صلاحیت کسب ایتدی مامولدر. شرق جهتنده
وساحلندن اوزاق یرلنده بعض اوق تپیلر بولنوبه
کوک بونلر وکوک اووه یک کنارلرندکی طالع انکلری
باغلر وزیتون آغاجلری وسائر اشجار متمره و سز.
روماتله مستورددر. کوک بوتیلرک اکثرنده وکوک
اوره یک بعض جهتلرند اورمانلر دخی واردر.
بتون اووه ده طاشندن اثر اولمیفندن، وطوغله
وکرمیت اعماله کیمسه همت ایتدیکندن، اهالی
سازدن وقامشندن پایدقلمی قبله درده اسکان ایدرلر.
شمال جهتی (قره طوبراق) اسمیله دخی معروف
اولوب، اورانک اورمانلری ده زباده در. بو اووه
انهارک دوکملری طوبراقلردن متشکل آچینی اراضی
جدیده دن اولغله، سواحلی دکیزله اختلاط ایدر
و دکیزدن انجه قوم دبلرله آیرلمش طوزلی صیغ
کوللردن عبارتدر. بوکولرک ای بیوک (قراواسه)
در. بونلردن بشقه داخلده دخی (تربوف)
و (موروس) اسمیله ایکی کول واردر. موزاکه ده
کوچک لکن کوتلی بر جنس بیکیر دخی بیتشوب،
خیلی خرکله سورلری واردر. اهالیسی (لاله)
تعمیر اولنوب، تپیلک وخیلازلغله مشهوردرلر. بر
طاقی اسلام برطاقی خرسنایندر.

موزامبیق (بوورنکبزجه موسامبیق
Mozambique, Moçau.)
بیکه (آزریقای جنوبینک ساحل شرقیسنده
ومداغسقار جزیره سنک قارشینده بوورنکبز دولته
تابع بیوک برر اولوب، ۵° ۳۹' ۱۰" عرض
جنوبیسه واقع (دلغادو) برونسندن ۵۰° ۲۶'
عرض جنوبیسه کاش (دلغوا) قوبینه دک ممتد
اولور. حدود شمالیه سی (روومه) بحرانی تمعب
ایدوب، (تانا فیه) کولنده ک اخیراً آلمانیه یک تحت
حایه سنه آدینی زنگبار حاکیتی اراضیسه محدوددر.
جنوب جهتنده ایسه ساحله قریب محله (زولو)
مسالکندن (آماونغه) ممالکیتسه محدود اولوب،

بده حدود شماله طرفی دونه، بر خلی مسافده فریاً «جنوبی آفریقا جمهوریتی» دینان حکومت مسنقه ابله محدوددر. اورادن پوقاری فریاً انکیزلرک و یا پورتکیزایلرک تحت اداسنده اولوب حقیقته کیمهک نفوذیه تابع اولیمان اراضی غیر مضبوطه ابله محدوددر، ودها طرفیسی او جهتن حدیدی معین دکادر. مساحه سطحیسی ۱۸۹۶۴۰۰ مربع کیلومتره اعتبار اولنوب، اهایسنگ مقداری معلوم دکل یسده، اوج درت پوز بیک راده لرده تخمین اولنوب. اراضیسنگ احوالی هنوز مجهول اولوب، یالکز سواحلیله (زامبز) ایدغاک پجرامی بدرجه قدر معلومدر. مع هذا نهر مذکورک وادیسی حقتد. دخی موجود خریطه لر یقینه بیوک اختلافلر وارددر. آفریقانک اک بیوک ابرمانلرندن اولوب آفریقای جنوبینک اکثر میاه جابه سنی جمع ایدن مذکور (زامبز) موزامبیک ورته سندن شق ابله، بیوک بر دالیه تشکیل ایدرک، ۱۸° عرض جنوبی اطرافنده دکیزه دوکیلور. حدود جنوبیسی فرینده (لیپیو) وحدود شمالیسی سنده دخی (رووما) ابرمانلری آقور. بونلرک آره لرده ایکنجی درجه ده رجوق انهار بولنوب، اکثرینک یالکز منصلری معلومدر. قسم شمالیسنده (نافانیقه) اسمیله مسمی واسع بر کول و برتک جنوبنده (شیروا) کولی بولنیور. ارا ضیسی طارضلی اولوب، طاغلری و اوولری وار ایهده، لابقبله تعیین اولنه ماشدر. منطقه حاره داخلنده بوانغله، هوامی بالطبع صحاق اولوب، بزم قیشمه ته تصادف اولان یازی قوراققله کچوب، نیساندن تشرین اوله قدر باغمرر موسمی سوردر. هوامی یانجیلر حقتده وخمیدر. اراضیسی پک مثبت ایهده، بشیور سنه متقادیماً ماکتدن کیلر طولوسیه آوب کوتوریلن اسرا اهایسنگ مقداری آزاتقله رابر، آورو یادن مهاجر کیمسنده هرا مانع اولمش، واهاره مقتدر بر حکومت الینه دخی دوشمه مش اولدیغدن، پک جزئی برلندن استفاده اولنوب. باشلیجه محصولاتی: پرنج، شکر، داری، پاموق، نون، قهوه، چیویت و یاغ اخراجنه یارار بعض حیوانله نباتات طیبیه وسائردن عبارتدر. پورتکیز لیلر زراعتنه همیت برمیوب، یالکز آلتون

تخریسیله مشغولدرلر؛ حالبوکه بو ذی قیمت معدن دخی زامبز بجرانسک جنوبنده واقع و بین العرب (سفالته الذهب) دیکنگله مشهور اولان سفاله خطه سنده پک کترتلی ایکن، یالکز سیلرک ایلدیر. دکاری قوملرده بولسانیه قناعت ایتمکده درلر. باتیر، دمبر و کور معدلری دخی وار ایهده، هج بری اخراج اولمیور. اخراجاتی ذکر اولنان محصولات ارضیه یله آلتون توزی، فیل دیشی، کرکدان بریززی، قیلان پوستی، کراسته، ضمغ، قاقچوق، کهرچله، بال، بالومی، طوز و سائردن عبارتدر. اهایسی مختلف اقوام زنجیه ابله سواحله و شهر و قصبه لرده بولنان حرب، هندلی، پورتکیزلی و اثر مهاجرله بونلرک برلیرله ازدواجندن متولد ملزلدن مرکبدر. پورتکیزیلردن اول عربلر اورالده مسجرلر تأسیس ایدوب، دین اسلامی دخی نشر ایتمش اولدقلرندن، اک متمدن اهایسی مسلمان و ایچ طرفلرده کیلر مشرکدر. پورتکیز قرالی طرفسندن منصوب بر والینک تحت اداره سنده اولوب، بونک مبعیتنده مالکیه و مالیه مأمورینیه اصراء مسکریه دن مرکب بر مجلس اداره واردر. اهایسنگ اعیانندن مرکب اولان مجلس بلده ابله دخی والی ایستدکننده استشاره ایدر. ممالک ۹ ایالته منقسم اولوب، مرکزی موزامبیک شهریدر. موزامبیک { (Mozambique) آفریقای جنوبینک ساحل شرقیسنده $۲۴^{\circ} ۳' ۱۵^{\circ}$ عرض جنوبی ابله $۲۸' ۳۸^{\circ}$ طول شرقیده بر کوچک آله نک اوزرنده مؤسس آنفالیبیان ممالکنک مرکزی بر قصبه واسکله اولوب، ۸۰۰۰ اهایسی، صاعلام ایسانی، کوزل منظره سور، استحکامانی، بیوک ابنیه میره سی، ایشک تجارنی، بازار و چارشسیسی و ایچ طرفلره آمدشده ایدر کاروانلری وارددر. بو قصبه ده بر جمعیت جغرافییه وارددر؛ «شرق آفریقا» عنوانیه بر خزنه نشر اولنوب. تحت البحر تلغراف خطلریله بر طرفدن عده و بر طرفدن امید برونه بر بولدر. فرانسه نیت (مساژری ماریم) شرکتیه انکتره مک برشرکتی واسکله به مقنن صورتده و ابرایشلتیورلر. اون آلتنجی قرن میلادی ابتدالرنده (واسقودی زاما) موزامبیکه اوکنه اوغرا دیغنده، بو قصبه یی

و ملخاتی سلطان ابراهیم اسمند برام عریک منتظم حکومتی آئنده بولوب، بدمه پورتکیزایلر برطاقم دسایسه بر حکومتی دوشوروب فضولاً مملکتی ضبط ایشلردر .

موزله (Moselle) ربن ابرماغنه تابع ایلوک برنهر اولوب، فرانسه نیک (ووز) انا تنده و ووزه طاعنردن نیمانله، ابتدا شماله، بدمه شمال غربیه و نهایت شمال شرقیه طوغری آفریق، (مودنه مع موزله) ایالتی دخی شق ایله، صاغدن (مورنه) و صولدن (مادون) (ماده) نهرلخی آلدقن صکره، فرانسه حدودخی کچرک، آلمانیه نیک لورنه ایالتنه کیرر، (میچ) شهری ایچندن بالورر، اوراده صاغدن (سیه) ودها آشاغیده صولدن (اورنه) نهرلخی آلیر . نهایت لورنه دن جیقوب، بر خیلی مسافنده لوکسمبورگ حکومتیله آلمانیه حدودخی آبردقن صکره، بته حدودی تعقیب ائدمه ک شمالدن کن (سوره) ایله برلشجه، شرقه طوغری دونه رک، پروسیه نیک ربن ایالتنه کیرر؛ وخیلی واسیع اولدینی حالده، یک جاولاماحلی بر مجراده جریانله، صاغدن (ساه) و صولدن کیل، سالم، ایزر، اوس واک چایلرخی بعدالاحذ (فوبلیج) شهری اوکنده (ربن) ابرماغنه دوکیلور . مجراسی ۵۱۴ کیلومتره طولنده و حوضه سی ۲۸۳۶۰ مربع کیلومتره وسعتنده دره نایسه ده ۲۴ ۶ یا اکنز یک قوراناتق زمانلرنده ۱۶ ۶ مکعب متره صو دوکر .

موزور { ایدلسده قرطیه نیک جنبه بر غریسنده و قرمونه ناحیه سنه متصل بر ناحیه اولدینی معجم البلدانه مسطوردر .
موزون { فرس شعراستدن دوت کشینک مخلصیدر :
برنجیسی (خواجه بابا میر شریف) سمرقندلی اولوب، علوم ریاضیه ده دخی عصرینک فریدی ایدی . شو بیت اونکدر :

الفت غنچه صبارا کند آوازه بلند
میکنده شهره عالم دل آگاه مرا

— ایکنجیسی (راجه رام زاش) هندستان برستلرندن اولوب، عظیم آباد مضافاتندن اولدینی حالده، پدری نواب مهابت جنکاک رئیس دیوانی

اولمله، کندیسو دخی قطع سرات ابد، رک، عظیم آباد محافظی ایشیددی . عظیم آبادک شاه طاهرندن محاصره سنده مقومنده ثبات ایتکله، ۱۱۷۰ ده قلعه فتح اولنجیه، نواب قاسم علیخان هالیجاه طرفندن حبس اولنش؛ و ۱۱۸۵ ده مشارالیه هالیجاه انکیزله مغلوب اولنجیه، صاحب ترجمه محبسدن اخراجله، صیه آتمش؛ و موزون حیاندن امیدخی کسینجه، بر بارداق صو ایشمش ایسه ده، البته وبردکرنده، ایچمزدن بارداغی بره آتورق بداهه شو بیتی سولشدر :

حروم رفت از توب تشنه حسین
ای آب خاک شوکه ترا آبرو نماند

شیخ محمد علی حزیل لاهیجانیک شاکرداندن اولوب، مرت دیوانی واردر .
— اوچجیسی بته هندستان بت برستلرندن و دکن ولیسی نواب آصفجاهک امراسندن اولوب، ۱۱۷۹ ده حیدرآباد مضافاتندن مصطفی نکر قلعه سنک محافظی ایکن، انکیزله ایتیک محاربه ده قتل اولمشدر . شو بیت اونکدر :

شیکه یاد ماهروی دردل من راه داشت
چشم کریان از خیاش بوسی درجاه دشت

— دردنجیسی هندستانک (ناکور) نصبه سنندن اولوب، -لسله- نسبی شیخ حمید الدین ناکوری به منتهی اولور . حسن خطلی دخی وار ایدی . شو بیت اونکدر :

مراچه - بود زکلیهای رنگ رنگ چهار
چونست بیتو دلمرا بیچ کونه قرار

موزه (La Meuse) ربن ابرماغنه تابع کربیرک نهر ودها طوغریسی منصبی قرینده وینله قاربشور بر ابرماق اولوب، فرانسه نیک (بوقاری مارنه) ایالتنده نیمانله، شماله طوغری جریان ابد، رک، ووزه ایالتنک غربی گوشه - سی وهمنای اولان ایالتی بوینه شق ایله، شمال غربیه میل ابد، رک، (آردنه) ایالتنه کیرر؛ و اوراده صاغدن (شیدس) نهرخی اخذ ایله، (سدان) شهری ایچندن بعد المورر، غربیه و بدمه شماله داوغری دوتره وینه صاغدن بلجیه، دزکان (سموا) نهرخی اخذ ایله تکرار غربیه و بدمه بته شماله دونه رک،

نهایت بلقیه طوبراغه کیرر. بلقیه ده شماله طوغری اولان استقامتی محافظه ایله صاغدن (سه) نهرینی بهدا لاند، (ناور) شهرینه واصل اولجه، صولدن کان (سامره) نهرینی اخذ ایله، بو تک استقامته تابع اوله رق، شرقه طوغری دور؛ و (لیزه) شهرینه واصل اولجه، صاغدن ایکی قولدن مرک اولان (اوره) یله (ودره) بی آلوب، شماله طوغری دور؛ و برآز برده فلنک (لیبرغ) ایانته کیروب، (مانستر یخت) شهرندن یکدن صکره، فلنک ایله بلقیه امیرغری آره سنده خط حدودی تشکیل، و بده یه فلنک دخیول ایله، حدود شرقیه سی فریسه جریان ایدر؛ نهایت غربه طوغری دووب، بر خیلی مسافه ده رینک اک جوینی قولیله متوازباً آثار؛ و بده بونکله رلشوب، (دور درخت) کرانی تشکیل ایدر؛ و اورادون بونک قسمی (هولاندش دیب) اسمیله کنیش و بت اوزون بر خلیج صورنده دکزه قدر اوزنیر؛ و بر قسمی ده رین ابرسانک دیگر قولار یله و بلقیه دن کان استقر خلیجیله اختلاط ایدر بر جوق جدولره و دولره آبر یایر؛ و الحاصل فلنک دکزه نهر آره سنده ویک قول و شبهه به منقسم صورینه قاریشیر. مجراسی ۹۲۵ کیلومتره اوز و نلفنده اولوب، ۴۹۲ کیلومتره ایکی فرانسه ده، ۱۹۴ کیلومتره ایکی بلقیه ده، ۲۳۹ کیلومتره لکنی ده فلنک سده در. حوضه سی ۳۳۰۰۰ مربع کیلومتره وسعتنده در. اصل منصبی مسدود اولوب، یا لکنز کوچک کیلرک کیر مسنه مساعد ایسه ده، دها بیوکارینک دخی کیر مسنه مساعد جدولر حفر اولنوب، سیرسفاتن تهیل اولنشدر.

موزه (ایالتی (Dep. de la Meuse) فرانسه تک شرق شمالی قسمی ایالتندن اولوب، ایچیندن جریان ایدن ارمافک اسمیله مسادر. جنوبدن شماله سمت اولوب، شرقاً مورنه مع مورله، جنوباً ووسزه و بوقاری مارنه، غرباً مارنه و آردنه ایالتلریله، شمالاً دخی یه آردنه ایالتیله و بلقیه حدودیله محدوددر. مساحت سطحیه سی ۶۲۲۸ مربع کیلومتره اولوب، ۲۹۲۲۵۳ اهالی ایله مسکودر. مرکزی (بارلوق) قصبه. سیدر. مذکور موزه ارماغندن بشقه (سینه)

حوضه سنه تابع (مارنه) و (اسنه) نهرلی دخی بو ایلانده آثار، و ایکی حوضه آره سنده بر صنعی جدول آچلشدر. اراضیسی مارضه لی اولوب، ووسزه و آردنه طماغلرینک آلتینی تیکاری ایالتک ایچنده سمت اولیور سده، بونک طماغری بو قدر. طوبراغی خبلی منبت و زراعتی بولنده اولوب، ذخایر متنوعه ایله شالیم، کتن، کنور، باغ اخراجنه یارار حیوانات، اوروم و سائر محصولات و وارددر. چایر و اورمانلری ده بو قدر. دمیر معدنلریله صنایعه مستعمل بمس اتره سی وارددر. کچی، و سائر حیوانات اهلیه سی اولوب، بیکیرلری کوچکدر. دمیرخالری چوق اولوب، بونک و پاموق منسوجات قاریخلریله ییغانه لی وارددر. ایالت ۴ قضاچه منقسم اولوب، ۲۸ ناحیه و ۵۸۶ دژرینی حاویدر.

موزه (یاخود موسه (Muses) اساطیر قیمة بونایه ده علوم و فنون و صنایع فیلسفک حابیلری زهم اولور طوقوز موهوم بری به و بریان اسم اولوب، بونلر مشتری ایله قوه حافظه دن کنایه اولان (منوسینی) نیک قیزلی زهم و لنوردی. بونلرک اسملریه هر برینک کویا حابه ابتدکی علم بر وجه آیدر؛ قلیو، فن تاریخ سریه سی؛ نایله، متشکله سریه سی؛ ملهومی، هائله سریه سی؛ اراو، شرفیلر و سربیلر سریه سی؛ قالیوبه، منظوملر و قهرمانانه اشعار سریه سی؛ اورایه، هیت و مجوم سریه سی؛ بولیمینه، فصاحت و غزلیات سریه سی؛ تربسخوره، رفس سریه سی؛ اتره، موسیق سریه سی، علوم و معارف پیه سی زهم اولنان و شمسدن کنایه اولان (آپولون) و نام دیگر (بوسیدون) دخی کویا بونلرک جمعینه ریاست ایدردی؛ و اونک ایله برابر اکثریا بونانده کی (یارناسوس) و بعضا بندوس، هلیقون و پیرپوس طماغلرینده اامت ابتدکارینه معتقد ایدیلر. بعض چشمهل بو بریلره مخصوص عد اولدر؛ و (بفاسه) اسمنده موهوم ر آنلری اولدیغه ایستایلیردی. کندیلری بکر و کنج قیزلر صورتنده، کوزل و ادبیانه طور و حاللی و باشلری تاجلی، و هر برینک الینه حبابه ابتدکی علم ایله متناسب بر شی بونندینی حالده، تصویر اولنورلردی.

موزه } موزوم یا خود موسیون (Musée, Musée, Μουσείον) بطالسه
 زماننده اسکندریه جیم بر بنا ابدی، که دواتک
 مصرفله دنیاک هر طرفندن ارباب علم وهنر جمع
 واداره اولنرق، مباحث علیه ابله اشتغال، وترقی
 علوم وفتیونه خدمت ایدرلردی. بو نوع آقادمیه
 پرنجی بظلیوس طرفندن تأیس اولنوب، اخلاق
 طرفندن دخی اداره ومحافظه ابدلش نهایت
 مصر رومایلرک ایینه کچرکدن صکره، آؤرلیان
 زماننده یانوب، نجدبد اولغامشد. بو موزه
 دوام ابدن مشاهر ایچنده ارباب فندن: مشهور
 اولقید، اواسیترات، دیوقانت؛ شمردن؛ تئوقریت
 آراتوس، آبولونیوس، لیه-فزون، قالمیاق؛
 متقدیدن: آرتستارک؛ فلاسفه دن: آمونیوس ساقاس
 وسائرلی معروفدر. بیده بو اسم دیگر بعض
 جمیات علیه نهایت آثار عتیقه وعلیه بی حاوی
 دائره لره ویرلشد، که بو صوک معنی ابله لسانزه
 دخی داخل اولمشد.

موستار } (Mo-star) بوسنده ده هر سک
 سنجاغنک مرکزی بر قصبه
 اولوب، بوسنه سرائنک ۷۳ کیلومتره جنوب
 غریبسنده اوله رق (نارننه) نهری اوزرنده واقعدر.
 قسم اعظمی مسلم اولق اوزره، ۱۲۶۶۵ اهالیسی،
 ۳۰ جامع ومسجدی، ۲ اورنودوقس ورتولیک
 کلباسیله بونلرک معینده مکتبلری، برکرا اوزرنه
 مؤسس بر طالش کوربسی ودالمایچه ابله ایشلک
 تجارتی وارددر. اوزوی چوق وشرابی مشهوردر.
 اطرافی چیللق ریازین حرارتی زیانده در.

— سنجاغنک مساحه سطحیه سی ۸۲۲۷
 مربع کیلومتره واهالیسی ۱۸۹۵۴۸ کفی اولوب،
 ۶۵۲۶۸ ی مسلم، ۶۴۳۷۷ ی قسولیک
 ۵۹۸۵۸ ی اورنودوقسدر. ۱۱ قضایه منقسمدر.

موسقرون } (Mousseron) بلقیفه ده غربی
 فلاندره ایالنک (قورزه)
 قضاسنده قورزمنک ۱۰ کیلومتره جنوب غریبسنده
 بر قصبه اولوب، ۱۲۴۶۰ اهالیسی، داخلی مکتبی
 و بر خبلی فابریقه لری وارددر.

موسقوف } مرکز قلمبری اولان موسقوفه
 شهر بته نسبتله روسلره

ویرلن اسمدر. [روسیه] ماده سنه مراجعت.]
 موسقوف } (Moscou, Moskva) روسیه.
 نک و سطرلنده پترسبورگ
 ۵۸۸ کیلومتره جنوب شرقیسنده و (اوقا) واسطه.
 سیله (وولغا) ایرماغنه نایع (موسقوفه) جانی
 اوزرنده اوله رق بر چوق دمیر پول خطلرنک محل
 تقاطعه نده ۱۹° ۴۵' ۵۵° عرض شمالی ابله
 ۴' ۱۴' ۳۵° طول شرقیه ایلک مرکزی بر
 بیوک شهر اولوب، ۴۴۴ ۸۲۶ اهالیسی، وسطنده
 متعدد سرائلری و بیوک کلباسلره سار ائییه
 مصصافی حاوی بر ایچ قصبه سی، سوری، اسنچکمان،
 بیوک چارشیی، بوسه سی، متعدد باقرلری، اوج
 درت بیوک طلبه بی حاوی جیم دار افنونو، بوکا
 مربوط اوله رق ۱۲۵۰۰۰ جلدی حاوی کتبخا.
 نه سی، مکمل موزه سی، حکمت، کیمیا تاریخ طبیعی،
 معادن، مسکوکات وسار نمونه خانه و علمیاخانه لری،
 رصدخانه سی، بیوک بر مطبعه سی، متعدد بیوک
 تیاترلری، جسم بر بیتبخانه سی، زراعت واورمان
 آقادمیه سی، السنه شرقیه مکتبی، مکتبه صنایعی،
 تجارت آقادمیه سی، رسم مکتبی، ۸ اعداده و ۵
 داخلی رشده مکتبی، انات ایچون ایکی درسخانه سی،
 ۵ داخلی ابله ۱۰ قدر خارجی مکتب انانی،
 ۸ حریه مکتبی، بر عقاید آقادمیه سی، بر رهبان
 مدرسه سی، متعدد مکاتب ابتدایی سی، والحاصل
 ۵۰۰۰۰ دن زیاده شاگردانی حاوی جما ۴۵۰
 مکتبی، ۲۰ دن زیاده جمعیت علیه وفتیه سی، ۶
 موزه سی، ۳ رسخنانه سی وسار مؤسسات علیه.
 سیله، متعدد جمیات خیره سی و ۲۰ قدر خسته.
 خانه سی وارددر. موسقوفه ده ۵۵ غزته ورسائل
 موقوته نشر اولنوب، مع هذا اهالیسنک نصیبی
 اونیوب یازمق تیلزلر. صنایع تجارتی دخی پک
 ایلری اولوب، ۱۸۸۵ استانسیتنه کوره، تاریخ
 مذکورده موسقوفه ده ۵۷۸ فابریقه بولنه رق،
 بونلرده ۵۲۵۸۷ عمله ایشلر، وسنوی ۲۲۰
 ملیون کسور فراغتی معمولات چیقار ابدی.
 اک چوغی پوک و یا موق منسوجانه معادن مختلفه
 فابریقه لری و دبانخانه وساردر تجارتی بر طرفندن
 پترسبورغ و آوروپا ابله و بر طرفندن سیبری
 و آسیای وسطی و چین ابله اولوب، سنوی ۲۵۰

ملیون فرائق تجاوزه ایدر . موسقوه روسیه نك اسكى پانختى ریتربووغدن صكره ایكنجی شهری اولوب، امپراطورلك رسم تنویجی وساز سراسم ایوم اوراده احرا اولنمسه، ایكنجی پاخت عد اولنه بیایر. مع هذا سوقاقرلنك اكثرى غیر منتظم و خانه لری ترتیبسز اولوب، شهر بر جوق خالی هر سه لری و پوش میدانلره بناقاقرلری دخی حاویدر. كرك شهرك ایچنده و كرك اطرافنده متمد باغچلر و آغاچلر دخی واردر.

— موسقوه ایاتی روسیه نك ایالات وسطیه. سندن اولوب، شمال غربی جهتدن و شمالاً تور، شمال شرقی طرفندن ولادیمیر، شرقاً و یازان، جنوباً نوله و قالوغه، غرباً دخی اسولنسك یانلرله محدوددر. مساحت سطحیه ۳۳۳۰۴ مربع کیلومتره اولوب، ۲۳۷۲۰۳۹ اهالیسی واردر. اراضیسو دوز اولوب، موسقوه نهری ایاتنك غرب جهتنده نیسانله، شرق جنوبی یه طوغری آقورق، ایاتی شق ایدر. اراضیسنك بر نائی مزروع اولوب، بر نئسندن زیاده سی اورماناق و چالیاق و قصه وری سرعی و اراضی خالیه در. هوایی قیشین يك صوفوق و یازین يك صحباقدر. طویراخی منبت اولوب، ذخایری احتیاجات حمایه یه كفایت ایتمز. حیوانات اهلیه سی ده آزددر. صنایعی ایلریدر. بر قاچ دمیر بول خطی ایاتی شق ایدر.

موسقوه { نهری (Mo-kva) روسیه نك
 { وسطلرنده وولنایه تابع (اوقه)
 نهربنه دوکیلور بر جای اولوب، همناسی اولان ایاتنك حدود فریه سنده نیسانله، شرقه و اوغری جریان ایدر، موسقوه شهری ایچسندن یکر؛ و (قولومنه) دن ۵ کیلومتره آشاغیده نهر مذكوره دوکیلور. مجراسی ۴۹۱ کیلومتره اوژونلاندسه و حوضه سی ۱۵۳۰۶ مربع کیلومتره وسه متنده اولوب، موسقوه شهرندن آشاغی اولان ۱۸۱ کیلومتره نك محلی سیر سفانته صالح ایسه ده، سنه ده آلتی آب قریب مدت طومش حالنده بولنور. وادیسی بونجه بر دمیر بول خطی متمد اولور.

(موسکیتیا) دینان اوولرده ساکنندرلر. بونلر وقتیه خبلی جمیعی ایکن، مسكرنه اولان انهماكلرندن وساز سفاهلترندن مح اولوب، قالان بر قاچ بيك افرادی ده انواع اسراضه وعلی المنحوس فرنگی و مسكین عائلربه مبتلادرلر اوله و باقیقیله یاشابوب، قایق بائق و قوللائیق صنه تارنده مه. رتلری واردر. نكابلر، بونلرک بواندتلری برلری ضبط ایتمكه وسیله بولمقی ایچون، رئیسربنه حكمدار نامی و بروب، كندیسی نحت حایربنه آملشر. دیسه ده، نیقاراغوا حكومتی اوندره قابئوسویه بر خبلی وقت اوغراشده قدن صكره، بو یره مالك اولمشدر. موسکیتیاك اوكنده بولنان واسع بر صیفه (موسکیتو صیفی) نامی و یه لدیكی كبی، بوسال ابله پانامه بر زخی آوه سنده و قوسته ریفه نك دخی ساحل شرقینده تشكیل ایدز واسع بر قوی دخی (موسکیتو كورفرزی) نامیه مروفدر.

موسکیتیا (Mo-quitia) آمریقای وسطیه ایقاراغوا حكومتك ساحل شرقیسی بونجه شمالدن جنوبه متمد بر اولوب، باشلیجه اهالیسی اولان آنف الیاز (موسکیتو) لك اسمنه نسبتله بوله تسمیه اولمشدر. شمالدن جنوبه بونی ۳۰۰ کیلومتره در. اوژون اوئرله مستور اوولردن عبارت اولوب، غربدن شرقه بر جوق نهرلر آقار، و بونلرک وادیلری اورمانلره مستوردر. اهالیسی ۸۰۰۰ بله ۲۵۰۰۰ آره لرنده مختلف مقدرلده تخمین اولنوب، مذکور موسکیتولرله ساز نیم وحشی اقوام اصیلدن سرکیدر. نیقاراغوا حكومتی بو بری بكن تفریف ایدوب، هنوز لابقیه مالك اولامشدر. امریك كترته بناه قابل عمران اولوب، هواسنك آغرافیه برابر، ایلمیده معموربه نائل اولسی ماملولدر.

موسلبورغ (Mus-elburgh) اسقویه نك ادیبورغ قونلاندسه وادی بورغك ۱۰ کیلومتره شرق جنوبیسنده و (فیرت) خلیچنده (اسك) نهربنك منصبنده بر قصبه اولوب، ۷۸۶۵ اهالیسی، اوچ كوبریسی و یلكن بزله شابقه فابریقه. لری و دباغخانلری واردر.

موسوروس (Mu-urus) روم مشاهیر
 { هلساندن اولوب، ۱۴۷۰

موسکیتو (Mosquitos) آمریقای وسطیه اقوام اصیلدن بر قوم وحشی اولوب، نیقاراغوا حكومتك ساحل شرقیسنده

تاریخنده کریدک رسو قصبه سنده طوغمش؛ وکنج
ایکن ابائیابه کیدوب، بادووده لسان یونانینک
تدریسنه قونئله، ایتالیا و فرانسه و آلمانیدهن
حلقه تدریسنه چوق آدمه لر طویلشمش ایدی. بعده
پایا طرفندن رومیاه جلب اولنهرق، یسقهوساقله
موریه کوندرلمشدی. ۱۵۱۷ ده وفات ایشدر.
یونان قدیم آثارینک آوروپاچه انتشارینه اک زیاده
خدمت ایدنلردن اولوب، افلاطون و آرسطوفان
و سائر قدیماتک آثارینی ترجمه، و کندیسیدی،
بعض اشعار و سائره تحریر ایشدر.

موسوملی } (Mussomeli) سیچلیه نیک
} قانئانیزته ایالتنده و ۳۰ کیلو.
متره غرب شمایسندمه بر قصبه اولوب، ۹۷۷۰
اهالیسی، کوکورت و قیا طوزی ممدنلری و خراب
بر سربانی واردر.

موسوی } [«محمد الدین» ما: سنده سرا.
} جمت بیوریله.]

موسه } (Alf. de Masset) فرانسه مشاهیر شمراسندن اولوب،
۱۸۱۰ تاریخنده یارسده طوغمش؛ و ۱۸۵۷ ده
وفات ایشدر. دردنجی هنری مکئبنده اورلیان
دوقه سیله درس تیریکی اولوب، او وقتدن مشارالیهک
عجبتی قرائمش اولغله، بوسایهده داخلیه وبعده
معارف نظارتی حافظ کتبی اولمش ایدی. ابتدا
(رومانتیق) دینان مسلاک ادویه سالک اولمش؛ و بو
مسلاکده برخیلی اشعار و حکایه کتابلری یازدندن
صکره، بومسلکی ترک ایشیددی. فرانسه آقادیماسی
اعضالغنه دخی قبول اولمشیددی. کنجلیکئنده
دهربوندن اولوب، بعده روحانیه ایشاندیقی آثار
اخیره سندن آکلاشیابور. کرک اشعاروی و کرک
حکایه و تیاترو کتابلری یک مقبول اولوب، بادی
شهرتی اولمشدر. اسرافنی سودیکندن، ضرورته
یاشابوب، وقتسز ضعف ییری به دوچار اولمشیدی.

موسی } (Moïse) بنی اسرائیلک نبی مرسلی
} وشارعلری اولوب، (مهران بن
قاهت بن لاوی بن یعقوب بن اسحق بن ابراهیم
م) ک اوغلیدر. والدهسی ده (بوحابت بنت لاوی
بن یعقوب) ایدی. حضرت یوسف (م) دن صکره
بنی اسرائیل مصدره قالبوب، انواع مظالم وحقارانه

دوچار اولدقلری صره لده و میلاد هسی (م) دن
۱۷۰۵ سنه اول مصرک پانخت قدیمی اولان
(منف) شهرنده طوغوب، او زمانک فرعون بنی
اسرائیلدن طوغان ارکک چوجقئرک اتلافی اسرا
ایتمش اولغله، والدهسی کندیسینی، بوبله بر اولومدن
قورنارمق ایچون، طوغان طوغماز بشیکله نیله
القا ایتمش؛ و بشیک فرعونک سربانی اوکندن کچر
ایکن، فرعونک زوجهسی و بر روایتده قیزی صغیه،
اولادی اولدغینندن، کندیسینی آلوب، بیوغمش
ایدی. حضرت موسی (م) ابری جشلی و قوی
الشکیه بر ذات ایدی. قرق یاشنه بالغ اولنجیه، اصل
و نسیبندن خبردار اولغله، فرعونک سراجی ترک
ایدهرک، قومنه واقرباسنه الحاق ایتمش؛ و کندیسندن
اوج یاش بیوک اولان برادری هارون (م) ایله
بولشمش ایدی. برکون بر مصرینک بنی اسرائیلدن
برینه جور و اذا ابتدیکینی کورمکله غیرته کلوب،
کندیسینی قتل ایتدکن صکره، (مدین) صحراسنه
قاجمش؛ و وراده شعیب (م) ایله کوریشرب،
قیزی (صغورا) نی طلب ایدنجیه، بر خبیلی وقت
کندیسنه چوبانلق ایتمی شرط قونئله، بو شرطی
بالاجرا، صغورانی تزوج ایتدکن صکره، قومی
فراعتنک ظلندن قورنارمق ایچون، مصره هودت
ایتمش؛ و مدین صحراسنده آیین مذهبینی اجرا
ایله الهه قربانلر ذبح ایتمک اوزره، بنی اسرائیله
اذن و برلسنی استمداء ایتمش ایهده، مطلوبون اسعاف
اولغندیفندن، صغوری قاته تحویل ایتمک، قورباغه
یاغدیقمق، بر طاقم بیوک سینکدر و چکرکالر، و بابی
بقری، بدن انسانده یاره لر و اورلر، طواورلر،
کوک کورلملری. اوج کونلک مقمادی ظلمت،
طوغان چوجقئرک یاشاماسی کچی مصائب و برمرک،
اطهار معجزات ایدنجیه، فرعون اذن و برمکه مجبور
اولمش ایدی. حضرت موسی قومیه برابر، ارض
کنمانه کیتک اوزره، مصدرن چیقوب، اوکلردن
بوروبن نوردن برستون کندیلرینه رهبرک
ایتمدیی حالده، بحر احمره طوغری بوله کیرمشلر
ایکن، فرعون ایتدیکنه نادم اولوب، عسکرله
آرفه لرینه دوشمش ایهده، حضرت موسی ایله بنی
اسرائیل ساحل بحر احمره واصل اولنجیه، دکیز
آجیلوب، اورته سندن کچمشلر؛ و فرعون ایله

عسکری دخی کچک ایستیجه، دگیز قانوب، فرعون
 عسکرله برابر فریق اولش ایدی . حضرت موسی
 قوميله طور سینایه کچوب، اوراده جناب خلاقله
 مکالمه ایتک شرفه نائل اولش؛ واحلاق و شریعتک
 اساسی اولان مشهور اون صحوق آلوب، بده
 ایلک بش سفردن عبارت اولان نورات دخی
 نازل اولش ایدی . صکره قوميله صحرای تیهه
 کیروب، اوراده بولارینی غائب ایتکله، آج و صوسز
 قالب، نبی مشارالیهک «مجزه سبيله کوکدن من
 وسلوی یغمش؛ وعصایله برقیابه اوروب، صو
 چیه رمش بدی . حضرت موسی برآرلق جناب
 حقه لطفندن امیدنی کد بکیچون . موعود اولان
 ارض کنده واصل اولو کند بلیسه میسر اولیوب،
 فرق سنه صحرای تیهه طولاشدندن، و بیسک
 درلو مشکلات چیقاران قوميله وفراشدندن صکره،
 ارض کنعانت کوز کدیکی بر تیهه اوزرنده ۱۲۰
 باشنده وفات ایشدر . حضرت هارون (عم)
 کند بندن اوج سنه اول ارتحال ایتکله، پوتع
 بنی (عم) حایفه سی اولش؛ و بنی اسرائیلی ارض
 مقدسه به ایصال ایشدر . حضرت موسی (عم) ک
 دیلنده برات یکی بولنمغه، ایتک سولدی کندن،
 و حضرت هارون فصیح لسان اولدیندن، دهوت
 و وعظ و نصیحتنه کند بسنه وزارت و معاونت
 ایدردی . حضرت موسی (عم) ک فرعون قارشی
 عصاسنی اژدرهابه تحویلی صکی معجزه لری دخی
 مشهوردر .

{ فرس شعرا سندن ایکی ذات اسم
 موسی } و مخلصیدر:
 مرجیسی (عم - -) کتیمی لری اولوب، میرزا محمد
 مجرمک شاکردی ایدی . شو قطعه اونکدر:

این چشم دل آزار بیاید و بینید
 این غمزه خونخوور بیاید و بینید
 موسی کر ادعوش و آید عجیبی نیست
 بن مظهر نور بیاید و بینید

- ایکنجیمی (نقاش میرزا - رضا) همدانی
 اولوب، شو ربیعی اونکدر:

نغمه روم که چشمت مائل بنوب نازمت
 بکشود رنگ و گفت پنشین که شب در زس

{ مشاهیر اطباء اسلام
 موسی بن اسرائیل } میهدن اولوب،

ابراهیم بن مهدیک کاتب خصوصیی ایدی . هلم
 نجوم و تاریخ و ادبیاتدن دخی هر سی اولوب،
 مجلس آرائی دخی وار ایدی . ۱۲۶ تاریخنده
 بصره طوغرب، ۲۲۲ ده وفات ایشدر .

موسی بن سیار { (او مامر - بن
 یوسف) بودخی مشا .
 هیر اطباء اسلامدن اولوب، «مقاله فی لفسد»
 عنوانیه برکتانی و اسحق بن حنینک «کناش» نه
 ذیلی وارددر . عراق و جزیره جهنرنده یاشامشدر .

موسی بن العازار { (الاسرائیلی) مشا .
 هیر طباء عربدن
 اولوب، یهودی المذهب ایدی . مصدره کند بیسی
 واوغلری سحن و اسماعیل و سحفاک اوغلی یعقوب
 دخی ملوک فاطمیهدن مزلدن الهک خدمت طبابتنده
 بولنوق، قدر و شاعری یک عالی ایدی . طباخته
 دائر مشارالیه معز ایچون یازدیبنی «الکتاب المعزی»
 اینه «مقاله فی الملل»، «جواب مسئلة فی حقائق
 العلوم» و «کتاب الافریاض» جمله تالیفاتنددر .
 عون لله اسمنده بر اوغلیده اهتدا ایشیدی .

موسی بن عقبه { «کتاب المغازی»
 (عنوانی اثر مشهورک
 مؤثلی اولوب، ۱۴۱ تاریخنده وفات ایشدر .

موسی بن میمون { (الرئیس ابو عمران
 القرطابی) مشا .
 هیر اطباء و حکمادان اولوب، طبده حدقت کامله سی
 اولدندن بشقه، حکمت و فلسفهده و سائر علومده
 و شریعت یه رده بد طولاسی وار ایدی . قرطبهده
 تحصیل ایدوب، روایت کوره، اوراده اهتدا اینه،
 قرآن کریمی حفظ، و علم فقهی دخی تحصیل ایتدکن
 صکره، مصره کلهرک، ارتداله، یهود منهبه رجوع
 ایشیدی . صلاح الدین ایوبینک و بده اوغلی ملک
 افضل علینک خدمت طبابتنده بولنوب، عندلرنده
 بیسوک قدر و اعتباری وار ایدی . «کتاب
 شرح العقار» عنوانیه ایکی تالیف معتبری و مذهب
 یهوده متعلق بیوک برکتانی وارددر . ولادنی ۵۳۰
 تاریخلرنده اولوب، ۶۰۱ ده وفات ایشدر . فلسفه
 وطبی طفیلدن و ابن رشددن تحصیل ایشیدی .
 ابن انی اصیبمهت «طبقات الاطباء» سنده یوقایده
 ذکر اولنان تالیفاتی کوربولوب، آسحق کند بیسک

کرك عربی و كرك عبرانی لساننده طب و فلسفه و مذهب متعاقباً در دو بر جوق تألیفاتی وارد. ثوراك بعض جهلترین فلسفه به تطبیقاً تفسیر ابتدیکند، بین اليهود خیلی قیل و قالی موجب اوشیدی. بعض تألیفاتی آوروپا لسانترینه ترجمه اولمشدر. آوروپاچه میونی (Mimonide) اقبیله مشهوردر.

موسی بن نصیر { (ابو عبدالرحمن - مشاهیر اللخمی) }
 خزاندن و کبار نامیندن اولوب، آزادایسی اولان طاروق بن زیاد ابنه برابر اندلسک یعنی اسپانیه و پورتگیزی شبه جزیره سنک فتحیدر. پدری نصیر معاویه بن ابی سفیانک مختصرلندن اولدیغی حالده، صفین محاربه-نده جناب مرتضی (رضه) قارشی حرب اعیوب، معاویه کندیسنه «سن بندن بو قدر نعمتلر کوردیکک حالده، کفران نعمت ایدورسک» دبه تکدر ایتدیکنده، «یا سندن زیاده نعمترینی کوردیکم بر ذاته قارشی نانکورلک می ایدیم؟ بو خصوصده سکا یاردم ایدورسک، جناب حقه عصیان ایش اولورم» دمییدی. صاحب ترجمه دخی پدری کبی منصف و متقی و شجاع بر ذات ابدی. عبدالاه بن مروان زماننده مصر والیسی بولنان برادری عبدالله بن مروانک معیننده بولنوب، ولید بن عبدالملک نخته کچدکده، صاحب ترجمه افریقیه و مغربه مأمور ایشسنی همی موسی الیه عبدالله امر ایشکله، موسی بن نصیر ۸۹ تاریخ هجریسنده افریقیه و اروپ، ممالکی قحط و فلا و فساد و تفرقه دن خراب بولماغه، امن و اسایش و رفاهی اعاده به صرف همت ایش؛ و بلاد سوسه قدر کیدوب، کافه قبائل بربری تحت اطاعتنه ارجاع ایشدکن صکره، عودتنده آزادایسی مشارالیه طاروق بن زیاد البربری بی ۱۹۰۰ بربر سوارى الیه و بر مقدار عربله طنجه ده بر قش ایدی. افریقیه به عودتندن صکره، طاروق بن زیاد اندلسه مروینى امر ایشکله، مشارالیه ۹۲ تاریخ هجریسنده ۱۲۰۰۰ سوارى الیه جزیره الخضراء و او وقتدن جبل طاروق دینان محله کچوب، اسپانیه و پورتگیزی صاحبلى بولنان غولتله محاربه به باشلامش؛ و کندیسى بسور و غیرتلى و نظوق بر ذات اولمغه، عسکرینى تشویق و تحریص ایدرک،

غولتلك حکمداری لودرینى کندى الیه قتل، و بتون اندلس ممالک واسعه-نى بر بر فتح ایشکله باشلامشیدی. بو خبر موسی بن نصیره واصل اولجا، بو شرقی بالذات کندیسى آیوب، طاروقه ترك ایتدیکنه نادم اولمغه، همان مقدار کافی صکر آلهرق، اندلسه طاروق بن زیاده اتحاق ایش؛ و کندیسى هدایا الیه شامه اعاده ایشکله استمش ایشه، طاروق، بحر محیط ساحلنه بیتشوب، آتخی دکیزک ایشنه سورمکجه، عودت ایشنه چکنه بین ایشکله، موسی بن نصیرک معیننده قالمش؛ و ایکیسی برلکده حلیقه بی دخی فتح ایدرک، بتون اسپانیه و پورتگیزی ضابطى استکمال، و پیره طاعلرینى بجاوزله، فرانسه تک (مارقاسونه) شهرینه قدر توسیع فتوحات ایشلردی. موسی بن نصیر جسدى ضبط ایده-میوب، بوندن طولاینى طاروق بن زیاده خصومت باغلامغه، کویا کندیسک اذنی اولقترن سوق عسکر ایتدیکنى همان ایدرک، کندیسى حبس ایدوب، قتلنه قصد ایش ایشه، ولید بن عبد-الملکدن آلدیغى امر اوزرینه، اطلاقنه و برلکده شامه عودته مجبور اولمشیدی. دمشقه وصولنده ولیدک غضبنه اوغرابوب، یازن صبحاق برکوندنه پایلجه به قدر کونشده براغش، و بعده حبس ایدلمش ایدی. او صروده ولید وفات ایدوب، برادری سلیمان نخته کچجه، عفو و اطلاق اولمش؛ و ۹۷ تاریخنده مشارالیه سلیمانک معیننده حجه کیدوب، عودتنده (واى القرى) و بر وایتده (مرالظهران) ده وفات ایشدر.

موسى پاشا { دور سلطان ابراهیم خاننده ۱۰۵۵ تاریخندن اعتباراً }
 ایکی سنه قیودان پاشانى ایش؛ و دوخا الیه کریده کیدوب، بعده روم ایلی و آناتولی عسکرینى کریده کچیرمکه مقدر اوله مدیفتندن، ۱۰۵۷ ده عزل و عصر سلطان محمد خان رابنده ۱۰۸۵ ده یدی قله ده حبس و قتل اولمشدر.

موسى چلبی { بلدیرم سلطان یازید خانک اولادندن اولوب، میورلتکده قارشی اولان آنقره محاربه-سنده پدرى معیننده بولمغه، برلکده قید اسارته دوشوب، پدر بزر-کواری مرحوم اولاقده، جانب میوردن نعمشنى

بروسه به نقل و دفنه مآذون اولش؛ و بروسه و حوالیسی کندیسنه و لمش ایسه ده، برادری عیسی چلی او جهته مستولی اولدیفندن، صاحب ترجمه بدرنك جنازه سی دفن ایتمككن صكره، بروسه به مالك اوله یوب، برادرزبنك اك كوچكی اولان و توقاد و آماسیه جه تارنده بولان جایی سلطان محمد خان حضرتلرینه الحیا ایش؛ و وقایع تاریخیه معاومه اوزرنه عثمانلی تخت و تاجی چلی سلطان محمد خان حضرتلرنده تقرر ایشدر.

موسی کاظم } (ابوالحسن امام — بن جعفر الصادق بن محمد الباقر)
بن علی زین العابدین بن الحسین بن علی بن ابی طالب
ائمه اثنا عشرک بدجیبسی اولوب، ۱۲۹ تاریخنده مدینه منوره ده دنیا به کیش، ۱۸۳ و بر روایتده ۱۸۶ ده بغدادده وفات ایدوب، بغداد خارچنده ایوم کاظمیه دینلن محله دفن اولمشدر. زهد و قواسیله و کرم و سخاوتیه مشهوردر. مدینه منوره ده مقیم اولوب، امور سیاسییه اصلا قاریشمه یفی حالده، خلفاء عباسیه دن محمد مهدی کندیسنی بغدادده جلیله، حبس ایش؛ و بر مدت صکره حضرت علی بن ابی طالب (رضه) افندسری رؤیاستنده کوروب، «یا محمد فهل عیتم ان تولیم ان نفسدوا فی لارض و تقاطعوا ارحامکم» خطابنه مظهر اولغه، موسی کاظم حضرتلرینی حبسدن چیقارورق، کندیسنه و اولادیسنه خروج ائمه چکنه قسم ایتمنی تکلیف ایش؛ و مشارالیک «بونی بن ابدی باعالم و یو بنم ایتم دکدر» دبه تأمین ایتمی اوزرنه، مدینه به عردتسه مساعده ایتمیسنی. بده هارون الرشید ۱۷۹ تاریخنده حمزه دن عودتنده مدینه منوره دن بچرکن، کندیسنی برابر آلوب، بغدادده کتیره رک، حبس ایش؛ و مورخ بغداد مشهور خطیک روایتنه کوره، وفاتنه دک محبوس طوتمش؛ و مسعودیک روایتنه نظراً هارون الرشید دخی کوردیکی هولناک بر رؤیا اوزرنه سیبانی تجلیله ایدمک، مدینه به احاده ایتمشیدی. آنجق بغدادده وفاتی خطیک روایتی مؤکددر. سی مسموماً ارنحالی دخی سر ویدر. خطیک قوله کوره، رشیدک صاحب ترجمه حقنده بغض و کینی شوندن حاصل اولش، که روضه

مطهره به دخوانده مقام نقخرده «السلام علیک یا رسول الله یا ابن عمی» دنجبه، موسی کاظم حضرتلری «السلام علیک یا رسول الله یا اب» دیشیدی. ترجمه زیارتگاه انام اولوب، پت مزیدر. «کاظمیه» ماده سنه مراجعت بیوریله.]

موسئوس } (اورفیوس) ک شاکردی ویا اوغلیدر. میلاد عیسادن اون اوج اون درت عصر اول یا شامشدر. اساطیر یونانیه حقنده برچوق اشعاری وار ایدیسده ده، جمله سی نابود اولوب، «هرو ولاتندر» عنوانیه کندیسنه استاد اولان منظره ایسه میلادک دردنجی ویا بشجی فرتنده یازمشدر.

موسیه } (Mossie) «مسیه» ماده سنه موسیه { مراجعت بیوریله.]

موش } شپس ولایتنده و بنلیسک ۶۵ کیلومتره غرب شمالیستنده و واسع

بر اووه تک کنسارنده اوله رق کوزل بر نپه تک اتکسنده واقع سنجاق مرکزی بر شهر اولوب، ۲۷۰۰۰ اهالیسی، ۳ بیوک جامع شریفله ۱۰ مسجدی، ۱ کلیسای، ۶ مدرسه سی، رشده مکتبیه اسلام و خرسنایلره مخصوص هتمده مکتب ابتدائیه سی، ۵ خانق، ۴ حمامی، ۱۵۰ دکان و مغازه سی، بر قرائتخانه سی و ۳۰ چشمه سی واردر. اولری اخشاب ایسه ده، موقعی کوزل و اکثریسی باغچه لرله محاط اولدیفندن، منظره سی پت دلنشیندر. شهرک اوسسندن خراب بر قلعه واردر. شهرک آلتسده کوز کوره بیلدیک قدر زمرد آسایر اووه متمد اولور. صوبی پت کوزل وهواسی او درجه ده صالحلادر، که اهالیکن طهارت و نظافته اصلا رعایت ایتمه لمریله برابر ساری ویا مستولی خسته لقردن اثر کورلر. قیشین چوق قار یا غروب، میزان الحراره وسطی اوله رق تحت الصفر ۱۶ درکده بولنور؛ و یازین ۲۶ درجه بی تجاواز ایتمز. بهار اکثریا سیسرله بچر. اهالیسک ۱۵۰۰۰ قدری باشلیجه کرد اوله رق مسلم و قصوری مذاهب نکه به منقسم ارنیدر.

— موش قضای همنامی اولان سنجاغک مرکز قضای اولوب، موش شهرله اطرافنده کی

واسع اوره دن عبارت اولديغي حالده، جنرباً صاسون، قضايسيله، شرقاً بتليس سنجاغيله، شمال شرق جهتدن بولاق، شمالاً وارطو قضايليله، غرباً دخي كنج سنجاغيله محدوددر. كصور، خاندريس وحيوط اسمليله ۳ ناحيه و ۱۹۱ قريه دن مركب اولوب، ۴۲۰۰۰ اهالي ايله مسكوندر. مراد چاي فضات شمال غرب قسمن شق ايتديكي كچي، بوكا نايغ فزه صودي قضايتك شرق و جنسوب جهتلرني شق ايدهرك، بونلره دوكلهك اوزره، بر چوق كوچك چايلر دخي اراضيسيني ستي ايدر. اراضينيك ميلاني شرقدن غربهدر. كرك اوره وكرك اطرافنده كي تپه لر وطاق اتكلىرى پك مثبت اولوب، اودهده بقداي، آره، چاودار، بولاف، داري، مرچك، نخود و سائر حبوبات ايله قصبه و قرا جورلرندكي باغچلرده جنسي اعلا ميوه وسبزه لك انواعي و تپه وطاق اتكلرند دخي كاييتلي اوزوم و نوتون حاصل اولور. قضا داخلنده بعض ميه معدنيه و بر طاقم آثار قتيقه بولنيور. حيوانات اهليه سي و آري قروانلري چوقدر.

سنجاغى - بتليس ولايتني تركيه ابدن موش } درت سنجاغك برى واك شمال شرقيسي اولوب، شرقاً وان، شمالاً ارضردم ولايتلريله، غرباً كنج، جنوباً دخي بتليس سنجاقريله محدوددر. موش، بولاق، ملازگرد، وارطو و صاسون اسمليله ۵ قضايه منقسم اولوب، ۱۰ ناحيه ۶۷۷ قريه يي حاويدر. اهالي سي ۴۵۹ ۱۲۳ كشيدين عبارت اولوب، بمقداردن ۶۶۷۵۲ سي ترك و كرودن مركب مسلم، ۵۵۳۶۵ سي مذاهب ثلثيه منقسم ارمي، ۹۷۰ سي يزدي و ۳۷۲ سي چنگانه در. سنجاغك جنوب جهتده شرقدن غربه اوزانان صاسون طاغنك ۲۶۰۰ لوانك منتهاي شرقنده وان ولايتي حدودنده شمالدن جنوبه تمتد اولان (سييان) طاغنك ۳۸۰۰ متره ارتقاعاي واردر. شمال جهتده خورطاغي وارضردم ولايتندن كان بيك كول طاغنك اتكلى ووسطلرند بلجار طاغي و سائر بعض منفرد و آلچني طاغلر بولنيور. بو طاغلرلك آره لرنده تمتد اولان اوره لك ده حذاي بچردن ارتقاعي ۱۳۰۰ متره دن زياده در. بوجهله سنجاغك هر طرفي مرتفع

اولوب، قيشين بردت زياده اولور، وچوق قار ياغوب، ايكي اوج آي انهارك صولري دخي طوكار. يازلري ايسه پك لطيف و هموميت اوزره هوا سي صاغلامدر. فرايك شرق قولى اولان مراد چايي سنجاغك قسم شمالييني شرقدن غربه شق ايدوب، وارطو قضايسنده شمالدن ايتن بر چوق چايلىك برلشمسندن آنكل ابدن (چاپشور) نهريني احذله، جنوبه طوغرى دونهرك، موش قضايسنه كيبر؛ و بده يته غربه طوغرى دونوب، سنجاغك جنوب شرق قسمن اروا ابدهرك كان قره صوبي وديكر برقاچ چايي آلدقندن مسكره، كنج سنجاغنه كيبر. بوجهله ميه جاربه سي بولدر. بولاييق قضايسنده (بولاييق) اسميله واسمجه بر كول بولوب، قيشين زياده نوح اتمكله، اطرافنده كي اوره لرده نيل نهرى كچي بر اوزلي چاور بر اغير، كه او برلك پك محصولدار اولسني موجب اولور. موش اوره سنك بعض جهتلرند دخي بر طاقم بطاقتلر بوانسوب، اسكيدن برى ايجلرند اوردك وكنارلرنده طوموز اولاندر؛ و سازلرندن حصير بايلير. طوبرغي پك مثبت اولوب، بقداي، آره، چاودار، بولاف، داري، مرچك، نخود و سائر ايله سبزه و ميوه لك انواعي و اوزوم و نوتون حاصل اولور. نوتون محصولاني سنوي ۲۰۰۰۰۰ كيلو راده لرنده در. بقداني پك ابي اولوب، ذخايري بتون ولايتي اداره ابدهرك درجه ده اوله بايليرسه ده، هر طرفدن اسكله لك اوزاقلفندن و وسائط نقليه نك فقدانندن طولاني، اهالي كندى احتياجلرند زياده اكلرل. مازي، ضمغ وچرپش اخراجاني واردر. بولاييق و وارطو ايله صاسون قضايلرنده و مركز قضا سنك بعض تپه لرنده براز اورمانلر بولنوب، آتچق احتياج محلي به كوره كراسته و اودون فطمنه كفيات ايدبور. باشليجه آتاجلري ميشه و قواقدر. اسكيدن اخراج اولتمقده ايكن اخيراً ترك ايدلش بر دمير معدنيه سيملي قورشون و كور معدنلري وار ايسه ده، اخراج اولنيور. طاغلرده آبي، قورت، تيلكي، بيان كچي سي و دريلري كوركه يارار بعض حيوانات صغيره بولنور. حيوانات اهليه سي بر مليوني مجاوز اولوب، ۸۰۰۰۰۰ قيون و كچي، ۲۰۰۰۰۰ صبغير،

عمومی محلی عربی اولوب، ترکیه و کردجه دخی
— سوئیتیر. هواسی یازین ۳۶ و ۴۰ درجه قدر
چیقدیغی حالده تحت العنصر ۱۲ درجه قدر اینر .
مع هذا هواسی یک صاعلامدر .

مرصاک تا قارشیسینه (نینوی) شهری
بولنش اولدیغندن، زمان قدیمده موجود بولتماش
و یا بولتمش ایسه، شهر مذکورک برحله سی حکمنده
بولتمش اوله چقننده شهه یوقدر . ناریخ قدیمده
بوکا بکزر بعض اسمله تصادف اولنورسه ده ،
موصل اسمی عربی اولدیغندن، صربلرک و صولندن
ول موجود ایدیسده ، کوچک بر قصبه حالنده
اولمی ابدی . ملوک امویه تک اخیرى اولان مروان
حمار موصلک توسیع و اعمارینه صرف همت ایتکه ،
او وقتدن بیوک بر شهر حالنه کچمش؛ و او وقتلده

(نینوی) موجود اولدیغندن، موصل تدریجاً شهر
قدیم مذکورک اهمیتى آلمه باشلامش ابدی .
شام و مصر ابله خراسان و بغداد و بصره کاروانلر .

ینک محل وصول واجتماعنده بولندیغندن، بو اسم
عربی ابله تسمیه اولتمش؛ و بو اهمیت موقعبه سندن
طرابلسی کسب عمران ایشلدر . بده بنی عقیل
و بنی مروان دولتلرینک مرکزی و نهایت عراقین
سلجوقیلرینک پایتختی اولوب، بونلرک و علی الحصوص
جلال الدین مالکشاہ سلجوقینک زماننده فوق العاده

امرار و توسیع اولنورق، اک بیوک مراکز مدنیت
اسلامیه صرسته کچمشیدی . سلجوقیلردن صکره
اتابکان دولندن اک بیوکنک پایتختی اولوب، بونلر
دخی اعمارینه همت ایشلدری . بده هلاکو

و صکره تیمورنک طرفندن تخریب اولنورق، بر
دها اسکی معموریتی بوله مامشدر . موصل شهری

صنایعیه و علی الحصوص منسوجاتی و اییک قاشلر ابله
مشهور اولوب، بو قاشلردن بر نونه الیوم

آوروپاده (موصلین) نامی ویرلمی و قتیه آوروپاه
موصلدن نقل اولندیغنه دلیلدر . بو صنایعک بو

کون آلتیجی برکولکه سی قالش ایسه ده ، یکیدن
اجباسنه همت اولنورسه ، استعداد و قابلیت

موجوددر . دجله تک سیرساقنه صالح اوله جق حاله
وضعی ، و شام ساحلندن و کرک استانبولدن بصره

کورفرزینه تدید اولنه جق دیمیر پول خطلرینک

۳۰۰۰۰ بیکیر ، ۱۲۰۰۰ مرکب و ۲۰۰۰

استردن عبارتدر . بیکیرلری پینک ایچون قوللا .

نیلوب، ضرر سزدر . بوک ایچون باشلیجه اوکوزلری

قوللانیرلر . سنجاق داخلتده ۱۰۰۰۰ قدر آری

قرفاتی بولنوب، سنوی ۴۰۰۰۰ قبه قدر بال

و همان او قدر بال موی ارضروم طریقله اخراج

اولنور . ۲۰۰۰۰ قدر چکی دریمی ده چیتار .

صنایع عاییه بیاض و قیرمنی بز ابله بر نوم تول

و باشلیجه کردلرک بایدقلمری کوزل کاپیلر نسجیه

مرکزده پایلان بر طاقم کومش اوانی و سائره

اهمالندن عبارتدر . سنجاقک سنوی وارداتی

۵۰۰۰۰ لیرا راده لندهدر . سنجاقک بعض

طرفلنده بر طاقم قلعه خرابلری و سائر آثار

عتیه ابله بر طاقم مغاره ل و سائره بولنور .

موصل { اصلی همک فعی و صادک کسر ابله

{ اولدیغی حالده ، الیوم زبانتدی

میم و صادک ضمیمه در .) جزیره تک شرق شمالی

کنارنده و دجله تک صاغ یعنی غربی ساحلنده

(نینوی) شهر شهر قدیمی خرابلرینک قارشیسینه

اوله رق بغدادک ۳۴۲ کیلومتره شمال غریبسینه

و ۳۶°۳۵' عرض شمالی ابله ۳'، ۴۰° طول

شرقیده ولایت مرکزی بر شهر اولوب، ۶۱۰۰۰

اهالیسی ، جامع کبیر و جامع احمر ابله برابر ۲۹

جامع و مسجدی ، ۲۳ خانقانی ۲۶۷۷ دکان و مغازه سی،

۳۶ حمامی ، ۱۸ مکتبی ، ۱۲ مدرسه سی، ۱۷

کلیسای ، ۲۰ دباغخانه سی و ۳۰ بوپاخانه سیله متعدد

منسوجات دستکاهلری وارددر . شهرک ایچینده

قتولیک میسیونرلرینه مخصوص بر مناسرت و مکتبله

خطوط مختلفه حروفاتی حاری بر مطبعه وارددر .

ولایتک رسمی مطبعه سی دخی اولوب ، بر رسمی

قرنه و سالنامه طبع اولنور . سورک خارجنده اوج

بیوک فیشله موجوددر . بعض جهتلی خراب بر

سورله و خندتله محاط اولوب ، ۱۲ قیوسی و ۱۸

قلعه سی وارددر . خاهلری کارکبیر اولوب ، آلتیجی

سوقاغه بجهرلری اولدیغندن ، و سواقلرینک اکثری

طار و غیر منتظم اولدیغندن ، منظره سی لطیف

دکدر . اهلایسندن ۴۸۰۰۰ ی مسلم ، ۱۰۰۰۰ ی

همان متساویاً کلدانی ، سربانی و یعتوقی جماعتلرینه

منتقم خرستیان و ۳۰۰۰ یهودیدر . لسان

اکالی موصلک اسکي مهوريتي اعاده و تجديد
ابده بيلير.

— موصل قضايي ولايت و سنجاغك مركز
قضايي اولوب، شهر ايله دجله نك ايكي طرفنده
اراضي واسعه دن عبارت اولديني حالده، شرقاً
زبار، شمالاً هقره و دهوك، غرباً سنچار قضاييله،
جنوباً چول ايله، جنوب شرق طرفندن دخي
شهرزور سنجاغيله محدوددر. شيخان و عشار سيع
ناحيه ليله برابر ۵۰۶ قريه دن مركب اولوب،
۹۷۵۰۰ اهالي ايله مسكوندر. برچوق بيوك
قريه لري و بعض مدن عتيقه خرابه لري حاويدر.
[احوال ساژه سچون ولايت و سنجاغك تعريفنه
مراجعت بيوريله.]

موصل } ولايتي. جزيره نك شمال شرق
} قسيمه كردستانك جنوب شرق
قسمندن مركب و دجله نك ايكي جهتنده واقع بر
ولايت اولوب، مركزينك اسميله مسمار. شمالاً
وان و دياربكر و لايتلريله، غرباً زور مستقل
متصرفليه، جنوباً بغداد و لايتيله، شرقاً دخي
ايران حدوديله محدود اولديني حالده، ۳۴°۱۵'
ايله ۳۷°۱۵' عرض شمالي و ۳۹°۳' ايله ۴۰°
طول شرق آره لرنده ممتد اولور. مساحه سطحيه سي
۷۵۷۰۰ مربع كيلومتره و اهالي سي آنجق
۳۰۰۲۸۰ كشيدير. اراضي مختلف اولوب،
دجله نك شرق جهتنده اولان كردستان قسيمي يك
مارضه لي و غرب جهتنده كي قسيمي، جزيره نك ساژ
طرفلري كي، دوز اولوب، يالكز (سنچار)
طاغي و موصل قريبنده (تل هفرين) دبلان نيه
بولنيور. كرك شماليه وان ولايتي حدودي و كرك
شرق طرفنده حدود ايرانيه بونجه برطاقم بوكسك
طاغله ممتد اولوب، بونلك قوللري و اتمكاري اكثر
برلده دجله كنارينه قدر ممتد اولور، يالكز
شهرزور سنجاغنده دجله نك صاغ طرفنده واسع
اوهر بولنوب، نفس موصل سنجاغك اوجهته
اوهرلي كوچك پارچه لر دن عبارتدر. بوجهته كي
باشليجه طاغله لي شمال فريبند باتلابه رقي: زاخو،
بوتما، زلوار، مزور، برمان، سربور، قنديل،
قره قوچ، جبل حربن، قره طاغ، جبل علي،
كوشك طاغي و ساژره در. بو طاغلك جمله سي چيلاق

و اكثرتي طاشلق اولوب، اتمكاريده و يابله لرنده
مرطال وار ايسه ده، هيچ بري اورمانله مستور
دكادر. دجله ايرماغي دياربكر ولايتندن كلهره،
موصل ولايتني شمال فريبند جنوب شرقيه
طوغري بونه شق ايدر. صولدن مذكور جبالدن
اينهره، دجله به منصب اولان اناهار چوق اولوب،
اك بيوكلري (زاب اعلا) ايله (زاب اسفل) در.
زاب اعلا قطور جوارنده حدود ايرانيه ده نيمانله،
وان ولايتك حكاري سنجاغي شق، و بتون ميا
جابه سني جمع ابده رك، جنوب غربيه و بسده
جنوب شرقيه طوغري آقار؛ و موصل سنجاغك
شرق گوشه سني شق ايله، شهرزور سنجاغي حدودينه
واصل و ليجه، جنوب غربيه دونوب، ايكي سنجاغك
حدودني آره ورق آقار، و ماغدن (غازر) نهري
دخي آلدقدن صكره، دجله به منصب اولور. زاب
اسفل ايسه ايرانك ايچندن كلوب، حدودي ايران
سلسله نك بر فوازندن سليمانيه سنجاغنه دخول ايله،
اورانك اكثر ميا جابه سني جمع ابده رك، شمال غربيه
طوغري آقار؛ و شهر زور سنجاغنه داخل اولجه،
غرب جنوبيه طوغري دونوب، مذكور سنجاغي
شق ايله، دجله به دو كيلور. دجله نك اك بيوك
تاغلرندن اولان دياله نهري دخي ولايتك شرق
جنوبي حدودنك بره مديارني آبرر. (شط ادهم)
شهر زور سنجاغنده شمالدن جنوبه آقار. هزيل
ايله خويبر (بسن كوچك خاور) نهري دخي
حكاري دن كلهره، موصل سنجاغنه برلشكدن
صكره دجله به دو كيلور. (خوصر) نهري ده
موصل شهرينك قارشيسنده مذكور ايرماغه قا.
ريشور. جزيره جهتنده سنچار طاغندن بنه بو
اسله برنهر غرب جنوبيه طوغري جريانه فراهه
تابع (خاور) نهريته دوكلديكي كي، وادي طرمار،
وادي احمر و وادي قصب دخي سنچار و تل هفريندن
نيمانله، جنوب شرقيه طوغري آقاره، يالكز
ياغمور موصلرنده برنجيسي فراهه و ديكر ايكي سي
دجله به واصل اولور.

هواسي يازس يك صبحاق اولوب، ميزان الحراره
۴۲ درجه به قدر چيقدني حالده، قيشلري دخي
شدتلي و سوركليدر. مع هذا دجله به قرب اولان

برزده روزگار اکتیک اولدیغندن، وکجه‌لی سرین اولدیغندن، حرارت تحمل اولنور؛ وهوا پک صاغلامدر. یالکز طاغ اتکارنده روزگار آلاز بعض وادیلرک ایچنده، کرک طبیعی وکرک استاء اوض ایچون بریکدیرلن طوغورون صولردن طولابن، هوا آغیر وصیغه‌لیدر. طاغلرده قیشلر ده‌ا سرت اولوب، قارل بزون قیش اورته‌لنی ستر ایدر. سام روزکاری نادراً اسوب، تلافی موجب اولور. طوغراغی پک منبت اولوب، آنجق زراعت اصول قدیمه اوزره وپک ناقص آلاتله اجرا او- لندیغندن، بجق استفاد اولنه‌میور. باشلیجه محصولاتی: بغدادی، آربه، پرنج، سرچک، نخود، فاصولیه، مصر، پتاه، بقله، سیسام، نونون، یاسوق، کنور، میسان کوکی، اوزوم، زیتون، فستیق، پورتقال، لیمون، خرما، قایضی، شنتالی، زردالی، نار، انجیر، اریک، کراز، جوز، بادم، فندق، کستانه، عناب، الما، آمود، آبه، خروب، آق وقره طوت و ساژ میوه‌لله سبزه‌لرک انواعندن عبارتدر. قینه و برنوع ضمغ دخی جیقار. بغدادی محصولاتی سنوی ۳۰ و آربه ۳۵ مایون کیلویه بالغ اولوب، مملکتی اداره ایتدکن صکره، جوارلره دخی اخراج اولنور. اوزوم و پورتقال محصولی دخی کلیتیدر. اورمانلری پک سیرک و آژ اولوب، آنجق بعض بتاقللرده بولنور. معدنجه موصل ولایتی ممالک عثمانیه پک انک زنگین برلندن عد اوله‌یلوب، کور معدنی متعدد عیارلنده موجود اولدیغی کبی، زفت، طاش یاغی (یعنی غاز دیدیکمز بتول)، کوکورت، باقیر، سمیلی قورشون وحتی آلتون معدنی دخی بولنیور. بولنردن زفت و بتول اهالی طرفندن صورت خصوصیه‌ده جیقارلادیغی کبی، دیگر معادنک بعضی دخی بقین و قه کلنجه‌یه قدر جیقارلمقه اولوب، بده مصارنه تقابل ایتدیکندن ترک اولمشدر. ولایتک اکثر طرفلنده میاه معدنیه و ایله‌لر بولنوب، هله موصل شهرینک جوارلنده واقع عین الکبریت، عین‌الدر، عین‌اللیل و عین‌الصفا قابله‌لی امراض جلده و روماتیزمه و ساژ عله پک نافعدر. ولایتک جزیره‌ده کی قسمنده

برچوق مملعل بولنوب، علی‌المصوس منتهای غریبنده واقع (بواره) کولندن کلیتی ونفیس طوز جیقار؛ و موجود مملعلک جله‌لی ایشلمدیکی حالده، ولایتی و جوارلری اداره ایدرلر. حیوانات اهلیه‌سی چوق و جنسلی پک ابی اولوب، علی‌المصوس کرد و عرب عشیرتلی کلیتی قیون، بکی و خرکه سورلری بسلرلر. قیونلری قره‌مان و عرب جنسه منسوب ولدتلری کبی، پچیلرینک برطاقی مانلی، بر طاقی شام و برطاقی ده تختیک کچکسیدر. آتلری عرب جنسه منسوب اولوب، پک ایدر. دوه‌لری ایکی اورکوچلی بلخ دوه‌سیله بر اورکوچلی عرب جنسی مزجندن متولددر. استر و سرکبلرینک بیغکه مخصوص ایری و پک ابی برر جنسلی بولنور. قیون و پچیلرینک مقداری ۱۶۰۰۰۰۰، صیفیر لری ۵۰۰۰۰۰۰، بیکیرلری ۲۶۰۰۰۰، دوه‌لری ۹۰۰۰۰، استرلری ۱۶۰۰۰ و سرکبلری ۶۰۰۰ و آس راده‌لنده در. طیور اهلیه‌سی‌ده چوقدر. موصل جوارلنده آری قوغانلری چوق اولوب، خیلی مقدار بال جیقار. حیوانات وحشی‌دن طاغ و اورمانلرده قورت، سیاه و بوز آبی، طوموز، وشق، صرتلان، کبک، قراجه و چول جهتنده سوربلرله جیلان، تیلکی، طاوشان، چقال و ساژ بولنوب، صاکسار، تیون، قوندوز، سمور و ساژ پوستلری کورک اعمالنه یارار. حیواناتی دخی چوقدر. اسکی زمانلرده کلته بولنسان آرسلان، قیلان و بارس کبی حیوانلندن اثر قالمشدر. طیورک انواعی پک چوق اولوب، یالکز ازمنه قدیمه‌ده موجود بئی مروی اولان توه قوشی شمعی بولنیور. بیلان و عقرب کبی حشرات مملکه چوق اولدیغی کبی، چکرکه دخی آره صره ظهور ایدوب، ضرر و صاهه مسلط اولور. دجله‌ده وزابلرده بالینگ انواعی بولنیور.

صنایع محلیه و قتیله پک ایلری بولنوب، موصلک اییک اقمشه‌سیله ساژ منسوجات و معمولاتی مشهور بولنمش ایکن، سهولت و مکملیت واهوینجه آوروپا فابریقه‌لرینه قارشی رقابت ممکن اوله‌مدیغندن، صنایع محلیه پک تدیسی طبیعی اولوب، داخل ولایتده بوک و پاموقدن بز، چارشف، کتفه،

اوسط دوشمه‌سی، حمام طاقی، خاری، قوشاق، کلیم، سجاده، عبا، چول و تفتیک و دوه نوپندن بعضی منسوجات اعمال اولندیکی، باغیر و تونجیدن اوانی مختلفه ابله قیوجیایه متعاق شیلر و مواد دباغیه وسائره دخی اعمال اولنور. بونلرک احتیاجات زمانیه به توفیقله محانده اولسون رواج و اعتباره مظهری جزئی برهمنه متوقفدر. تجارتی برطرفدن بغداد و بصره و اوطاقله بمبای ابله، بر طرفدن همدان و کرمان و سائر ممالک ایرانیه ابله، بر طرفدن حلب و اسکندرونه، بر طرفدن دخی ارضروم و طبریزونه اجرا اولنوب، آنجق بو طرفلرک دودی ده یک اوزون اولدیغی حالده، اوچنده دوه و استرله و بغداد طرفنجه دجله اوزونده کلک دیتان ناقص و مشتلی بیک سته‌لاک بر واسطه ابله ایشانوب، مکمل و سائط نقلیه بولندیغندن، بالطبع تجارتی لایقوله ترقی ایده میور. باشلیجه اخراجاتی: هندستانه سوق اولنان عرب آنلرله آوروپا کیدن طائلی پلاموط، مازی، دری، بیاضی، نفتیک. پاموق و بویالرک انواعندن، بغداده ادخال اوانسان ذخایر و قورو بمشدن و حیوانات مختلفه ابله بال موسی، آفیون، زیتون یاغی، صابون، چریش، مشین، سخنتان، سرس، آلچی، کراسته و بعضی منسوجاتدن عبارتدر. اخراجاتک چوغی دجله ده کلکله و بغداد طرفیله اجرا اولنوب، ولایت محصولاتندن بشقه بتلیس و دیاربکر ولایتلردن دخی برخیلی محصولات و سائر مواد موصله کلوب، اوانک تجارتی طرفندن بغداده کوندریلور. سنوی اخراج اولنان بیاضی ایکی میلیون کیلوبه قریب و مازی بر بیق مایون کیلوبی متجاوز اولوب، بو ایکی ماده دن صکره کان پاموق ۸۰۰۰۰۰ و تفتیک یاریم میلیون کیلوبه بالغ اولور. بغدادی و آره اخراجاتی آلتیش مایون کیلوبه بالغ اولور. سنوی یاریم میلیون زیاده قیون، ۶۰۰۰۰ صغیر، ۲۸۰۰۰ دوه، ۹۰۰۰ استر، ۲۰۰۰ مرکب و ۱۰۰۰ قدر عرب آنی اخراج اولنور. دری و پوست ابله مشین اخراجاتی دخی خبی اهمیتلدر. عرم اخراجات سنوبه سی ۴۰۰۰۰۰ عثمانلی ایراسنه بالغ اولور. ادخالانی ایسه اخراجاتک همان بر ویمی نسبتنده اولوب، ۱۱۰۰۰۰ ایرا راده لرنده در. باشلیجه ادخالانی:

پاموق ایلیک ابله شکر، قهوه، پترول، ایشلمش و خام معادن، آوروپا اتمه‌سی، عجم شال و خالیلری، هندستان اتمه‌سی و سائر مدن عبارتدر. ولایتک واردات سنوبه سی ۲۳۵۰۰۰ و مصارف محلیه ۸۰۰۰۰ ایرا راده لرنده در. اهالی و ولایتک مقداری یوقاریده ذکر او. لنوب، ولایتک و ستمته کوره بو مقدار یک دون اولدیغندن، لایقوله مسکون اولدیغی آکلاشیلور. بو اهالی سخناق اعتباریله بروجه آنی منقسمدر:

نفوس موصل سخناق	۱۵۹۶۸۰
شهرزور	۸۹۰۰۰
سایاتیه	۵۹۶۰۰
جمعا موصل ولایتی	۳۰۰۲۸۰
جنسیت و مذهب اعتباریله دخی بروجه آنی منقسمدر:	
تکین عرب	۸۰۰۰۰
خیه نشین عرب عشایری	۹۳۰۰۰
کرد	۵۹۳۸۰
ترکان	۱۶۰۰۰
جمعا اهالی مسلمیه	۲۴۸۳۸۰
کلدانی	۱۸۰۰۰
سریانی قنویکی	۷۰۰۰
یعقوبی	۵۰۰۰
جمعا خرسیتیان اهالی	۳۰۰۰۰
اسرائیلی	۶۰۰۰
یزیدی	۱۴۹۰۰
مذاهب مختلفه	۱۰۰۰
جمعا یکون	۳۰۰۲۸۰

یزیدیلر و دیگر مذاهب اصحابی اسماً مسلم و جنسیجه کورددر. بونلرله برابر کردلک مقداری ۷۵۲۸۰ نفوسه بالغ اولور، که بونلر کردجه و جدولده مذکور ترکانلر ترکیه سویلوب، قالان ۱۷۳۰۰۰ اهالی اسلامیه ابله علی الموم خرستیان و یهودیلر یعنی جمعا ۲۰۹۰۰۰ نفوس لسان عربی ابله متکلمدرلر. بو حالده ولایتک اک عمومی لسانی عربی، ایکنجی درجه ده کردجه و اوچنچی درجه ده ترکیه در. خرسیتیانلر اسکی آتوریلر و کلدانیلر احفا. دندن اولدقلری کی، مسلمانلرک دخی متمکن اولانلری اهالی قدیمه ابله هر بلرک احفادندن مرکب اولوب، یالکز خییه نشین اولان عربلر خالص عربدر. عرب عشا برینک اک بیوکاری شمروطنی عشیرتلری اولوب،

بولنگر کابتنی سور بیلرله دجله تک صاع طرفنده
جزیره ده جولان ایدرلر. کردلرک ایسه اکثری
متمکن و بعضری نیمتمکن اولوب، عشرت حالنده
باشابانزری دخی قیشین کویلرده خانه لرنده و بازین
یا یلارده چادرلر آلتنده اقامت ایدرلر کردلرک بر
طاقی ابرائیلرله قاریشیق اولوب، بولنگر میانشده
(شبیاق) و (ساروبلی) کبی ضرب اعتقادلرده
بولنگرلری ده واردر. خرستیانلرک جمله سی نسب
وجنسیجه بر و تدمیکي حالده جمله سی عرب اولدقلری
حالده، تجرد مذهبه اولان فرقلرندن طولانی بر
طاقی کلدانی و بر طاقی سریانی ناملرینی آملشلردر.
یهودیلر اسکینی اسرائیل احفادنن اولوب، ساکن
بولنگرلری بره کوره عربجه و کردجه سوبلرلر.

داخل ولایتده رشده مکتبلری ولایت و سنجاغی
مرکز لرته مختصر اولورق اوج بایدن عبارتدر. بتون
ولایتده ۱۰۷ صبیان مکتبی بولنوب، بولنگرده دخی
اصول قدیمه اوزره تدریس اولنور. مدرسه لری ۶۵
عددنده اولوب، بولنگر تدریسی آیده بک تندیده در.
کلدانی و سریانیلرک و قسولیکارک دخی جمعا ۳۵
و موسویلرک یا لکر موصلده بر مکتبلری اولوب،
بولنگرده جمله سی مکاتب ابتدایه دن عبارتدر.
جمعا مکاتب و مدارسده ۶۶۸۵ شاگرد بولنوب،
۸۴۵ ی انا ندر.

موصل ولایتی هان (آنوربه) خطه قدیمه.
سندن عبارت اولوب، احوال قدیمه سی «آنوربه»
ماده سنده ذکر اولمشدر. آنور دولتک انقرا.
ضنده ممالک ابرائیلره بده اسکندره و سلفکیلره
وسکره ساسانیلره یکمشیدی. حضرت عمر (رضه) ک
زماننده فتح، و ممالک اسلامیه به الحاق اولورق،
خلافت عباسیه زماننده بنی مروان و بنی حمدان
و بده سلجوقیلر و سکره اتابکیلرک بد اداره سنده
بولنمش؛ و بر آرتق ابوییلرک و سائر طاوائف ملوکک
تحت اداره سنده بولنمش؛ و جنکبیلر دن سکره
تیمورک و بده آق قیونلی و قره قیونلیر و نهایت
ملوک صفویه تک الینه یکمش؛ و چالدران محاربه سندن
سکره جنکبکان باوز سلطان ساهم خان حضرتلری طرفندن

ممالک عثمانیه به الحاق اولمشدر. اها ایسندن قسم اعظمک
عرب اولسیله برابر، ممالک کردستان دن معدود در.
موصلک قارشیسنده واقع اولوب، اخیراً اجرا
اولنان بحریات اوزرینه، بک چوق آتاری میدانه
چشمش اولان ینوی شهر شمیری خرابه لر دن بشقه،
ولایتک هر طرفنده و علی الخصوص موصل سنجاغنده
بک چوق مدن قدیمه و برانلری بولنیور.
موصل ولایتی بر وجه آتی ۳ سنجاغه منقسم
اولوب، ۱۸ قضا، ۲۲ ناحیه و ۳۰۳۱ قریه یی
حاویدر:

سنجاغ	قضا	ناحیه	مقدار قرا
موصل	موصل	{ شیخان عشایر سبع }	۵۰۶
	عمادیه	—	۰۰
	زاخو	سلیقانی	۱۰۹
	عقره	سورجی	۱۳۲
	زیبار	{ شروان مزوری بالا }	۱۸۵
شهر زور	دهوک	مهروری	۲۱۵
	سنجار	تلعفر	۰۰
	کرکوک	{ ملجه طوز خورمانو آلتون کورپی کیل شوان }	۳۵۲
سلیمانیه	رواندز	{ دیره مالک برادوست }	۲۸۳
	کوی سنجاغ	شقلاوله	۱۲۱
	ارییل	{ سلطانیه دیزوی }	۲۳۰
	صلاحیه	قره تپه	۹۱
سلیمانیه	رانیه	.	۹۰
	کلتعبیر	{ پروجک تیزجه قره طاغ }	۴۷۳
	بازیان	قلعه سیوکه	۱۵۹
	معموره الحمید	{ سور طاش پشدر }	۱۷۶
	شهر بازار	.	۱۲۵

موصل { سنجاغی. همنامی اولان ولایتک
شمال غربی قسمن دن و همان قسمن دن عبارت اولدیغی
حالده، شرقاً شهر زور سنجاغیله و سائر جهتلر دن

ولایتک حدودبله محدوددر. شهر زور سنجاغندن شمال شرق جهتند زاب اعلا بجراسیله و بو نهرک ملتقاسندن آشاغیده دجله ایرماغبله آیرلمشدر. سنجاغک قسم اعظمی دجلهک غربنده و جزیره خطهسنده اولوب، نهر مذکورک شرقنده اولان قسمی آرایسده، ولایتک الک معمور واک مسکون یریدر. اسکی آتوریلردن قاله آثار عتیقهک چوغیده بوجهتدهدر. سائر احوالی ماده آتفهدن آکلاشلدیغی ایچون، تکرارینه حاجت کورلمدی.

موط } اطنه ولایتک ایچ ایل سنجاغنده
 } و سلفکته نک ۸۵ کیلومتره شمال
 غربیسنده اولهرق، صولدن کول صوبه دوکین بر درهک قرینده قضا مرکزی بر کوچک قصبه اولوب، ۸۶۵ اهالیسی، ۱ جامی، ۱ مدرسهسی، ۲ خانق، اوسئنده اسکی بر قلعهسی اطرافنده کینش باغ و باغچهری و بر جوق خرابهری واردر. اک اول (اولبه) و بیده (غلاودیوبولیس) قصبه اولنان بر شهر قدیمک محاسبه مؤسس اولوب، سلجوقلر زماننده دخی خبلی معمور ایدی؛ و او وقتدن قاله بر قاج خراب جامع و حمام و خانق واردر. قره مان اوغلاردن برینک دخی مزارینی حاویدر. — موط قضاسی شمالاً قونیه ولایتیه، غرباً ارمناک، جنوباً کنسار، شرقاً دخی سلفکته قضا ایله محدوددر. قسم شمالیسی بوفا سلسله سنک انکارندن عبارت اولهرق طاغاق و قسم جنوبیسی (کوک صو) وادیسندن عبارت اووهاق اولوب، نهر مذکور قضایی غربدن شرقه شق ایله، صاغ و صولدن بر قاج چای آیر. اکثر اراضیسی طاغاق طاشلق و اورمانق اولوب، اراضی مزروعهسی آزدر؛ و محصولاتی احتیاجات محلیه کورهدر. باغلی و اشجار مفرهسی دها چوقدر. اورمانلی ده زیادهجهدر. قضا ۷۴ قریه دن مرکب اولوب، اهالیسی، کاملاً مسلم اولق اوزره، ۱۵۳۶۸ کشیدر.

موطیکی } بتلیس ولایت و سنجاغک منتهای
 } غربنده بر قضا اولوب، شرقاً
 بتلیس مرکز قضاسیله، شمالاً موش سنجاغیله،
 غرباً و جنوباً دخی سرد سنجاغیله محدوددر.
 مرکزی (میس) قریهسی اولوب، قضا ۱۲۹ قریه دن

مرکبدر؛ و یالکز ۶۰۰۰ یرمنی و قصوری کرد و مسلم اولق اوزره، ۲۲۶۱۲ اهالی ایله مسکوندر. اراضیسی طرضهلی اولوب، قسم شمالیسنده ۲۰۵۰ متره ارتفاعی اولان (خندق) طاعی بولنیور. باشلیجه محمولاتی: بندای، داری، چاودار، نونون، آز مقدارده پاموق و کنوبر، اوزوم و میوه. لک انواعندن عبارتدر. مازی و چریشی ده چوقدر. اورمانلی چوقدر. میاه جاریهسی بک لذیذ و صوفوقدر. هواسی قیشین بک صوفوق و یازین لطیفدر. حیوانات اهلیهسی باشلیجه قیون و یکیدن عبارتدر. آری قوزانلی ده جوق اولوب، خبلی بال بیقار. اهالی بوکدن عبا و کنوبردن بز یارلر.

موغان } (عربیسی موقان) آذربایجانک
 } منهای شمال شرقیسنده و قره
 باغ ایله شروان و کیلان آره سننده اولهرق (آرس) نهرینک (کور) ایرماغیله برلشدیکی محک جنوب شرقیسنده و آرس ایله کور و بالارود بجزالری آره سننده بر خطه اولوب، قومانی و بتاشلق بر اووه دن عبارتدر. قسم غربیسی ایران و قسم شرقیسی روسیه به تابع اولوب، باکو ایالتنه ملحقدر. مساحتی سطحیسی ۴۴۰؛ مربع کیلومتره در. یازین هواسی بک صمیماتی و قیشین صو آلتنده اولوب، یالکز ایلک هارده کرد چوبانلی سوز بلبنی اورابه سوق ایدرلر. وقتیه جدوللره معمور اولوب؛ جوق اهالیسی و شهر و قصبه لری و ارایدی. مقوللرک همچومنده جدوللری خراب اولوب، اهالیسی طاغلمشدر.

موفق الدین } [«ابن الصائغ» و «ابن
 } ابی الحدید» ماده لرینه
 مراجعت بیوربله.]

موفق الدین بن المطران } ((ابو نصر
 } اسمد بن ابی
 الفتح الیاس بن جرجس المطران) مشاهیر اطبادن اولوب، علوم حکمیه و ادیبه ده دخی بدطولی صاحبی ایدی. دمشقده دنیا به کلش؛ و علوم دینیّه نصرانیتهک تحصیل ایچون روم دیارینه سیاحت ایشدکن صکره، بغداده کیده رک، ابن تلیددن و سائر مشاهیردن طی و سائر علوم حکمیه ایله ادبیات عربیسی تحصیل ایشم؛ و بیده دمشقده عودتله،

اجرای طبایه باشلاب، نورالدین بن زنگیك
 یابدردیخی بیمارستانك سر طبیبی بولمش؛ و نهایت
 صلاح الدین ابوبیبه انتساب ابدوب، مشاعر ایهك
 عندمه قدر و اعتباری ینك زیاده اولمغه، چوق
 احسانلرینه نائل اولورق، بیوك بر تروت قرانش؛
 و اواخر عمرنده اهتدا ایشیددی. كتابلره چوق
 صراق اولوب، وفاتنده كوجك رسالندن ماعدا
 یكرمی بیك جلد كتابی ظهور ایشیددی. معاشله
 اوج مستسخ طونوب، دئما كتاب استسخ ایتدیر
 ایدی. كندیك دخی حـن خطلی اولوب، كندی
 خطیله برجوق كتابلر یازمشیدی. ٨٧٧ هـ تاریخده
 دمشقده وفات ایشدر. باشلیجه تألیفاتی: «بستان
 الاطباء وروضة لالباء»، «تأمام»، «المقالة الناصریة
 فی حفظ الامور الخبیة»، «المقالة الخبیة فی
 التدایر الخبیة»، «اختصار كتاب الادوار
 للكدانین»، «لفز فی الحكمة»، «كتاب علی
 مذهب دهره الاطباء»، «كتاب الادویة المرددة»
 «تأمام»، «كتاب آداب طب الملوك» و سائر در.

موفق الدین عبد السلام { مشاهیر اطباء
 اسلامدن او.

لوب، حماده دنیابه كیش؛ ودمشقده نشأت ایدوب،
 اوراده طبی وعلوم حكیمیه و سائرینی تحصیل ابله،
 حلبه انتقال ایدرك، اورانك صاحبی ملك ناصر
 یوسف بن محمدك خدمت طبایتمده بولمش؛ و بده
 بونك دمشق ضابطنده برابرنده شهر مذكوره
 عودت ایش؛ و تانارلك دمشقده قصدلرندمه مصره
 كیدوب، نهایت حیاه عودتله اورا صاحبی ملك
 منصورك خدمت طبایتمده كیرهك، احسان واثقاتنه
 مظهر اولمشیدی.

موفق الدین عبد العزیز { (بن عبدالجبار
 السلمی) بو

دخی مشاهیر اطباء اسلامدن اولوب، ابتدای امرده
 دمشقده مدرسه امینهده علم فقه ابله اشتغال
 ایش؛ و بعده علم طبی تحصیل ابدوب، اجرای
 طبایتمده اكتساب ایتدیكى مهارتله وقرای
 خستكانه كندی كیسسه سندن ادویه واغدییه كوند.
 روب ایتدیكى خیرات و تصدقاتله شهرت بولمشدر.
 ملك عادل ابو بكر بن ابونك خدمت طبایتمده،
 و نورالدین محمود بن زنگیك بیمارستانی سر طبیبك كنده

باشمش؛ و ٦٠٤ تاریخنده ٦٠٠ یاشلرندمه وفات
 ایشدر.

موفق الدین عبد اللطیف { (ابن اللباد،
 امامده سننه
 مراجعت بیوربله.)

موفق بالله { (طلحه بن المنوكل بن المتمع
 عباسیه نك اون بشجیبی اولان معتقد علی الهك
 برادری و ولی مهدی اولوب، زمان خلافتنده مدبر
 اموری ایدی. كندیسی مدبر و قائل بر ذات اولوب،
 برادرندن بر آرز اول ارنجال اتمكله، خلافت اتمه.
 مش ایسهده، برادرینك زماننده اداره امور
 ایدن كندیسی ایدی.

موفق بن الخلال { (یوسف بن محمد
 مشاهیر ادبا و شعرا.)

دن اولوب، مصرده ملوك فاطمیه دن حافظ لدین الله
 عبد المجیدك كاتب دیوانی ایدی؛ و تزدنده قدر
 و اعتباری ینك عالی ایدی. چوق زمان ممبر اولوب،
 اواخر عمرنده اصمى وكونوروم اولمش؛ و صلاح
 الدین ابونینك مصره دغولندن صكره ٥٦٦ هـ ده
 وفات ایشدر. موم حقتنده اولان شو بر ایكى بیت
 جمله اشعارندندر:

وصحیة بیضاء تطلق فی الدجی
 صبأ وشمق الناظرین بدائها
 شابت ذوائها اوان شایها
 واسود مفرقتها اوان فثائها
 كالمین فی طبقاتها ودموعها
 و سوادها و بیاضها و ضیائها

موفق بن شوعه { مشاهیر اطبا و شعرا.
 دن اولوب، یهودی

المذهب ایدی. مصرده صلاح الدین ابونینك جمله
 اطبا سندن اولوب، ٥٧٩ هـ قاهرده وفات ایشدر.
 نجم خورشانی اسمنده متعصب و قوی الروح بر شیخك
 حیوانه یشمش بر ذمیبه راست كلفجه، تمرض اتمك
 دات جاهلانسه اولمغه، صاحب ترجمه بنی بركون
 سواركورنجه، خیر بنی آتوب، كوزینه اصابت
 اتمكله، بر كوزینی چقارمشیدی. بو باده سولدیكى
 شو قطعه جمله اشعارندندر:

لا تمیجوا من شعاع الشمس اذ حسرت
 منه العیون و هذا الشأن مشهور
 بل اعجبوا كيف اعنى مقلتی نظری
 نجم وهو شئیل الشخص مستور

موقدن } چينك شرق شمالی (Moukden) }
 جتینده پکینک ۶۵۰ کیلومتره
 شرق شمالیسند و (لاؤونگ) ک ۱۷۵ کیلومتره ک
 مسافده (لاؤور) ایرماغنه تابع (هون هو) نهری
 اوزرنده و ۳۰° ۵۰' ۴۱° عرض شمالی ابله ۱۲۱°
 ۲۰' ۱۷° طول شرقیده (لاؤونگ) ایالتنک
 مرکزی بریوک شهر اولوب، ۱۸۰۰۰۰ اهالیسی،
 سوری، ایچ قلعه سی، کنیش - و قاقلری، کوزل
 اینیه سی وخیلی ایشک تجارتی واردر. اطرافیک
 منبت و محصولداردر.

مول } (Mull) امقوجیه تک ساحل غربی سی
 قارشیسند و بولتان هبریده جزایرندن
 بر جزیره اولوب، ساحلدن ۳ کیلومتره کنیش
 اولان مول بوزاقلیه آیرلمشدر. شمالدن جنوبه
 بوی ۴۳ و قسمنه جنوبیسنده اکی ۴۵ کیلومتره
 و مساحت سطحی سی ۸۵۶ مربع کیلومتره اولوب،
 ۵۲۴۰ اهالی ابله مسکوندر. اراضیسی برکانی
 اولوب، شلالهل تشکیل ایدر چایلری، اورمانلری،
 مرطالی و برآز اراضی منروعه سی واردر. چالباق
 و بتاقانی یرلری ده چوقدر. اهالیسی کلت لسانی
 محافظه ایشلردر.

مولانا زاده } ایران شهراسندن اولوب،
 سلطان حسین باقر ازمانده
 هراتده یاشامشدر. شوبیت اونکدر:

درحالت تکلم از نازکی زبانیش
 برک کل است گویا درغنیة دهانش

مولانای روم } [«جلال الدین رومی»
 ماده سنه مراجعت]
 مولتان } [«ملتان» ماده سنه مراجعت
 بیوربله]

مولداو } (Moldau) جهستانده برنهردر،
 که (بوهمروالد) طاغندن نیمانله،
 براغه شهری ایچندن بلرور، ۳۱۰ کیلومتره ک
 جریاندن صکره، (ابه) ایرماغنه دوکیلور. مجرا.
 سنک آشغی قسمی سیر سفانته صالحدر.

مولداوه } (Moldava) رومانیده بقدان
 خطه سنه (مولداویه) نامی
 قزاندیران بر نههر اولوب، آوستریانک فالجییا
 خطه سنده نیمانله، جنوبه طوغری جریان ایدر،

بو قورینه خطه سی شق ایتمکدن صکره، بقدانه
 داخل اولور؛ و جمعا ۱۵۰ کیلومتره ک جریاندن
 صکره، طونه به تابع (سرت) نهرینه دوکیلور.

مولداویه } (Moldavie) رومانییه ترآیب
 ایدن ممالکتیندن بری اولان
 (بقدان) ک آوروپاچه معروف اسمیدر. [«بقدان»
 ماده سنه مراجعت بیوربله]

مولدوانی } [«علی پاشا (مولدوانی -)»
 ماده سنه مراجعت بیوربله]

مولر } (A. Muller) آلمانیه مشاهیر
 مستشرقیندن اولوب، کتبه مقده سنک
 السنه مختلفه شرقیه ترجمه سی هیئتنه داخل بولمغله،
 بو ایش ایچون اون سنه لوندرده اقامت ایش؛
 و ۶۰ جنس خطرط شرقیه حروفنک قالب برنجی حک
 ایتدیرمشیدی. ۱۶۳۰ ده طوغرب، ۱۶۹۴ ده
 وفات ایشلدر.

مولفتا } (Molfeta) ایتالیا ده ایفانابلی
 قرالفتنک باری ایانتنده و باراتنک
 ۲۶ کیلومتره جنوب بنده اوله رق آدریاتیق دیکزی
 ساحلنده بر قصبه اولوب، ۲۶۰۰۰ اهالیسی وار
 ایدی. وقتیه بر دوقه لنگ مرکزی ایدی.

مولوسیه } (Molossie) ایرانیم قدیمه
 معروف اولان آرناتودانک
 طوسقه اق جهتنک جنوب شرقی قسمنه و بریان اسم
 اولوب، همان یانیه سنجاغندن عبارت و (آمبراکیه)
 یعنی نازده جهتی دخی حاوی ایدی. اهالیسی
 یلاسیج جهسندن اولوب، روایت کوره، مشهور
 آخیلاوسک (آشیلک) تروآ بحار به سندن عودتندن
 صکره، اوغلی (پیروس) و یایمده نورونی (مولوسوس)
 قوم و قبیله سیله تسالیه دن، هجرت ایدرک، بو
 خطه بی اسکان و اعمار ایشمیدی. مولوسیه تک
 کویکاری جسامت لرله مشهور ایدی.

مولوغه } (Mologa) روسیه ده (وولغا)
 ایرماغنه تابع برنهر اولوب، نور،
 نوووغورود و یاروسلاو ایالت لرخی شق ایدر مجراسی
 ۴۰۰ کیلومتره بو بنده در.

مولوه } (Molivo) جزایر بحر سفیدک
 مدالی جزیره و سنجاغنده ومدالی

مولی { آقا عبدالمولی } ایران شمراسندن
 سجان ساداتیه قرابتی اولدیغندن، اکثریا اوراده
 اقامت ایدردی. اکثر خطوطی کوزل بازاری.
 ۱۱۶۰ تاریخنده وفات ایشدر. شویت اونکدر:

شهبه درآب وآشیم از اشک وه خویش
 در مانده ام تو صبح بروز سیاه خویش

مولیر { (Molière) فرانسه اطازم شمراسندن
 سندن اولوب، مخککه نویسلرک امام
 و پیری حکمرده در - ۱۶۷۲ تاریخنده پارسده

طوغوب، بدی قرالک بورغایجیسی اولغه، کندییسی
 دمی ابتدا ونک یاننده چراقی ایشکده ایکن،
 بیده تحصیله ولان آرزوسی اوزرینده، مکتبه
 کیده رک، کمال تحصیلدن صکره آوقاتانه سلوک
 ایش ایشده، تیاژویه ولان میلیه مقارمت ایده.

میوب ابتدا خصوصی صورتده بین الاحبا ویریلن
 اویوندرده وبهه عمومی تیاژوده آتورلنی ایشکده
 باشلامش؛ وهایت کندی ریاستی محتده ر تیاژو
 طائفهسی تشکیل ادوب، فرانسه نیک هر طرفنه

کیره رک کندیی فله آلدینی اویونری اجرا ایدردی.
 صکره پارسده بر تیاژو تأسیس ایدوب، یازدینی
 ۳۰ قدر مخککه بی اویانعمده، واک مهم روللرینی
 کندییسی اجرا ایشکده ایدی. ۱۶۷۳ تاریخنده بر

اویون اجرا ایشکده ایکن، وفات ایشدر. آثارینک
 جملهسی ناقابل تقلید اوله جق درجهده ماهراندر.
 کندییسی زمانک ومنسوب بولندینی قوم و ممالکتک
 اخلاقی بحق بیلوب، آثارنده بر مهارت مخصوصه
 ابله تنقید، وعادات و اخلاق ذمیمه بی تزییف ایشدیکندن،
 اخلاق عمومی نیک اصلاحنه جوق خدمت ایشدر.

آجق بر جوق آدملری جرح ایدوب، بعضلرینکده
 کین وحسدنی جلب ایشدیکندن، عمرینی مشاق
 واکدارله کچیرمش؛ ۵۱ یاشنده ایکن، ضعف
 پیری به دوچار اولوب، تلف اولمشدر. آنازی
 مشهور اولوب، اکثر السنه به ده ترجمه اولمشدر.

مومپوقس { (Mompox) آمریقای جنو.
 و نارتاجانه نیک ۲۰۰ کیلومتره جنوب شرقیسنده
 اوله رق (ماغداله) اریمانگک سول کنارانده ایالت

قصبه نیک ۵ کیلومتره شمال فریسنده بر تیه نیک
 آلتنده و نیک کوزل بر موقده قضا مرکزی بر
 قصبه جق و سکه اولوب، ۴۰۰۰ قدر اهالیسی
 وورشدیه مکتبی واردر.

مولوه قضاسی جزیره نیک شمال غربی
 قسندن عبارت اولوب، ۱۶۲۲ سی مسلم اولقی
 اوژره، ۳۷۱۳۷ اهالیسی، ۲۷ جامع و مسجدی،
 ۲ مدرسه سی، ۱ تکیه سی، ۴۷ کلیسای سی، ۲۲
 اسلام و ۵۳ روم مکتبی، ۱۲۷ دکر منی ۷۳
 یاغناهی سی، ۲ صابونخانه سی و ۵۵ دباغخانه سی واردر.
 [احوال ساره سیچون مدلی، ماده سنه مراجعت]

مولویه { مغرب اقصاده بر ایرماقدن، که
 سنک اگ بوکسک طاعنی اولان جبل عیاشیندن
 نمانله، ابتدا شرقه و بیده شمال شرقیه طومری
 جریان ایدره رک، جزایر حدودی قرینده میلیه کور فزنده
 آق داکزه دیکلور، مجراسی تقریباً ۴۵ کیلومتره
 بوینده رلوب، وسطی اکی ۴۰ متره در. فیضاننده
 نانیه ده ۸۰۰ مکب متره صودوکر، واک ۲۰۰
 متره نیجاوز ایدر. قوروقاق موسمنده ایسه
 نانیه ده آجق ۲۰ مکب متره صودوکر. جریان
 ایشدیک برل باشلیجه یا قبل ابله مستور وادی
 و اووه رذن عبارتدر.

موله { (Mola) ایتالیا نیک باری ایالتنده
 (و بارینک ۲۲ کیلومتره جنوب شر.
 قیسنده اوله رق آدریاتیق دکنزی ساحلنده بر قصبه
 اولوب، ۱۹۰۰۰ اهالیسی و صابونخانه لرله دباغنا.
 نهری واردر

مولهوزه { (Mulhouse) آلمانییه تابع
 آلساس لورن ایالتک بوقاری
 آلساس سنجاننده (و قولار) ک ۳۷ کیلومتره
 جنوبنده اوله رق (رین) تابع (ایل) نهری و رین
 ابله رونه ایرماقدننی ربط ایدن جیدول اوزرنده
 قضا مرکزی بر شهر اولوب، ۸۲۹۸۶ اهالیسی،
 کوزل موق و منظره سی، دمیر بوللری، داخلی
 و خارجی مکتب اعدادی لری، صنایع جمعی، تجارت
 اوله سی، متعدد باصمه و بولک منسوجات فابریقه لری
 و جوارنده ایتروغرافیا طاشی اوجاغی واردر.

مرکزی بر قصبه اولوب، ۱۰۰۰۰ اهالیسی ونونون، چوقلاسه، شکر وآتون اخراجانی واردر.

مؤمن } فرس شمارسندن بروجه آتی بدی
} کشیدک مخاصیدر :

برنجیسی (محمد -) میرزا بدیع الزمان بن سلطان حسین باقرانک اوغلی اولوب، ۱۸ یاشنده ایکن، تکمیل علمه، برشاعر شیرین زبان اولدینی حالده، ۹۳۰ تاریخنده سرخوش پدرنک امریله برادری ابوالحسن میرزا طرفندن قتل اولنشدنر. انهای قتلنده سولبدیکی شویت جله اشمارندندر:

نا جودنوردی که بیجریم دین سن میکشد
کافری سکنین دلی کشته است مؤمن میکشد

- ابکیجیسی (میر محمد -) استرآباد سادات و عاظم علماسندن اولوب، بر مدت میرزا حیدر صفوی به مملک ایشمش، و بدهه هندستانه کیتشیدی. شویت اوئکدر:

ای که کفق عشق را درمان بجزیران کرده اند
کاش میکشف که بجزیران را چه درمان کرده اند

- اوچنجیسی (مولانا حسین -) بزدی او. لوب، ملا میرزا جان شیرازنک شاگردانندندر. اکثر علوم و فنون و آف ایدی. اکثریا رباعی سولردی. شو رباعی اوئکدر:

مؤمن بدی نیست کسی مانندت
وین طرفه که خلق نیک میخواندند
یک چند چنان بدی که خود میدانی
یک چند چنان باش که میداندندت

- دردنجیسی اصفهانی اولوب، هندستانه هجرتله، جهانگیرک بارکامنه مداومت ایششیدی. شویت اوئکدر:

مانند شعله برزده دامن گذشت رفت
کرم از برم چنانکه بدل اضطراب سوخت

- بشنجیسی سبزوارلی اولوب، قتی اوحدبنک معاصری ایدی. شو رباعی اوئکدر:

اول همه جام آشنای دادی
آخر ز پیش زهر جدایی دادی
چون کشته شدم نکشف این کشته کیست
داد از تو که داد بیسوفالی دادی

- آلتنجیسی دامغانلی اولوب، شویت اوئکدر:

فرنگ زاده نکاهی بکن مؤمن بیدل
نوم فدای صنمخانه که کافرش است این

- بدنجیسی مشهدلی اولوب، ترکان بکلرندن ایدی. شویت اوئکدر:

آدم برسرکوی تو واز خود رفت
تا نکوبند خریفان که چرا آمد و رفت

موموس } (Momus) اساطیر یونانیده
} استهزا و جناس و کنایه بیسی
زهم اولوب، کرنش ابله کیجه نک اوغلی اولدیفته اعتقاد اولنوردی.

موناقو } (Monaco) فرانسه نک «بحری آلی»
} یاتی دایلمده و آق دکبز سالمنده
و (نیه) نک ۱۳ کیلومتره شرق شمالیسده همنای اولان مستقل برکوچک حکومتک سرآزی بر قصبه اولوب، نفس موناقو ایله قوند مینه و مونت قارلو اسمبله آبری آبری اوج محله دن مرک اولدینی حالده، ۱۰۰۰۰ اهالیسی، اسکیدن قالمه برطاقم اسخکامانی، برنسه مخصوص کوزل سرای و باغچه سی، صومی بر باغچه سی، یک واسع سالونلری حاوی و سربست اولرق قوره مخصوص بیوک و مصنع بر غازیوسی و اولدجه ایشک لیانی واردر.

- موناقو برنسلکی قصبه ایله جوارلرندن عبارت اولوب، مساحت سطحیسی آتیق ۲۱ مربع کیلومتره و اهالیسی ۱۳۳۰۴ کشیدن عبارتدر. اخراجانی: زیتون یاغی، پورتقال، ایون، عطریات، مسکرات و بر طاقم کوزل صافی و ساژه دن عبارتدر. ارفی بر پرسک تحت حکمنده اولوب، قصبه نک متصرف معینده مجلس امیان نامیله بر مجلس اداره سی و برحکمه سی واردر. ه ضابطله ۷۰ نفر دن مرک بر معیت بلوکی و ۴۴ ژاندارمه سی واردر. باشلیجه وارداتی قار رسمندن عبارت اولوب، قیشین هوای یک کوزل و یازن دکیز حاملری اولق مناسبتیله، کلنک و سربست قار اوینامق ایچون، آروبانک هر طرفندن میراث بدیلر بو بره طولانیبر.

مون بلان } (Mout Blanc) یعنی «آق
} طاق» آب سلسله جبالنک
اک بوکسک طاقی اولوب، فرانسه ایله ایتالیا واسویچره حدودنک نقطه تلافیسنده و اتمدر. حدای مجردن ۴۸۱۰ متره بوکسک اولوب،

آوروبا قطه سبك ك مرثع نقطه سيدر، و سرمدى
قارلره مستورددر.

مونپلیه (Montpellier) فرانسه نك جنوب
جهتده پارسك ۶۰۰ كيلومتره
جنوب شرقیسنده و آق دكيزدن ۸ كيلومتره لك
مسافهده اولهرق بر جدولك قریسنده (هرولت)
ایالتك مركزى بر شهر اولوب، ۴۸۲۷۰ اهالیسی،
آقادمیه سی، علوم، فنون، طب، فن صیدلانی،
رسم، صنایع نسیه، تجارت، هندسه، فن مخانیکی
مکاتب عالیسی، داخلی مکتب اعدادیسی، دارالمعلمینی،
کتبخانه سی، موزه سی، نباتات باغچه سی، تاریخ طبیعی
نمونه خانه سی، حکمت طبیعیه عملیخانه سی، زراعت
و آثار عتیقه جمعیترلی، کوزل ابنیه سی، مفرح
میدان و تفرجگاهلری، لطیف هوا سی، کوزل
منظره سی، بیوک تیاتروسى، واسع خسته خانه سی،
مسکرات و اجزاء کیمیویه ابله ایلك افشه و بیوک
ویاموق منسوجاتله مواد ساثره فابریقه لری، دباغخا.
نعلری و بک ایشلك تجارتی وارددر.

— آمریقای شمالیه واشینگتنونك ۸۳۸
کیلومتره شمال شرقیسنده دخی بواسله (ورمون)
جمهوریبتنك مركزى بر قصبه اولوب، ۴۰۰
اهالیسی وارددر.

مونترآل (Montréal) آمریقای شمالیه
(دومینیون قطه سنك) (كبك)
ایالتنده و بلك ۲۲۵ كيلومتره جنوب شرقیسنده
اولهرق (سنت لوران) نهریله بر جدولك آره سنده
واقع همنامی بر جزیره نك جنوب غربی كوشه سنده
بر شهر اولوب، ۲۱۶۶۵۰ اهالیسی، كورل
منظره سی، اهمیت موقیعه تجارتیه سی، متین ریجئخلری،
دهیر پولارینه مخصوص كوپریلری، دنیاده امثالی
اولیان بر صومى باغچه سی، كنیس سواقلری و كوزل
ابنیه سیله متعدد مؤسسات علیه و خیرییه سی و فابریقه
لری وارددر. الیوز طونیلاته لئه قدر سفان شهره
قدر جیقار. دومینیونك اك بیوك شهری اولوب،
كوندن كونه دخی بیومكده در.

مونتروزه (Montrose) اسکوتلندیه نك
(فورفار قونتلندنه و آبردینك)
۶۰ كيلومتره جنوبنده و (اسك) نهری اوزرنده
اولهرق بونك شمال دكيزنده كی منصبندن آر بوقاربده

برقصبه واسكله اولوب، ۱۸۰۰۰ اهالیسی. كوزل
ایمانی. ایکی فناری، داخلی مکتبی، یلكن بزى
فابریقه لری، دباغخانلری و سید ماهیسی وارددر.

مونتروزه (Montrouge) فرانسه نك سینه
(ایالتنده و پارسك ۵ كيلومتره
جنوبنده بر بیوك كوی اولوب، ۱۶۰۰۰ اهالیسی
استحکاماتی، ابنیه طاشی اوجاغی فدانانلری، صابون
موم، طوققال، بويا، ورنیک، اجزاء کیمیوی
وساثره فابریقه لری و بر بیوك مطبعه سی وارددر.

مونتری (Monterey) مکزیکه ده مکزیکو
(نك ۷۱۲ كيلومتره شمال
غربیسنده (نوئواوون) جهه ورتنك مركزى بر
قصبه اولوب، ۱۶۰۰۰ اهالیسی و برر قاندىن
عبارت خانلریله بر میدان و چشمه سی وارددر.

مونتروما (Montezuma) آمریقای
(كشفتنده مکزیکه حكمداری
اولوب، ۱۵۰۲ تاریخندن بری، حكم سورمكده
ایدی، و فتوحاتیه ممالكنی خیلی توسیع ایشیدی.
۱۵۱۹ ده اسپانیولار (قورتز) ك قومانده سیله
ممالكتنه كیردكارلی وقت، زواللی آدم كندیلری
حسن قبول ایشیدیكی حالده، بونلر كویا خیانتی
كشف ایش اولوق بهانه سیله كندیسی اسیر طونوب،
رهن مقامنده محافظه ابله، ممالكنی ضبط ایشلردی.
بعده تبعه سی عصیان ایدوب، كندیسی طلب
ایشكارنده، كندیلرینه نصیحت و برمهك چیقوب،
مجرور اولمش؛ و علاج و بلك بلك ایستیموب،
۱۵۲۰ ده آجاقندن اولمشدر. بر اوغنی و اپیز
ایدیلوب، نسلی بقین وقته قچوبه قدر مونتروما
قونلری نامیله باقی ایدی.

مونتسکیو (Montesquieu) فرانسه نك
(اك مشهور ۱۷۱۵ و مدققیندن
اولوب، ۱۶۸۹ ده بوردو قرینده خاندانه مخصوص
اولان (برده) كوشكنده طوغمش، و ۱۷۵۵ ده
پارسده وفات ایشدر. روما دولتلك اسباب ترقی
و زوالی حقنده مدققانه بر كتابله «محررات ابرانیه»
عنوانیله بر اثر مخیل نشر ایدوب، اكتساب
شهرت ایشكدن صكره، «روح قوانین» عنوانیله
دیكر بر كتساب یازوب، بونكله شهرتی اوج

بالایه واصل اوامشیدی. «محررات ابرانی» عنوانی از نژاد امور دینیه حقیقه اوقدر رطابتکار کورنمبور. نهاده، سائر آثار نژاد خبلی دبندارانه اداره اسان ایتمش؛ وسائر حکمای عصر بله مناسبانده بولندی حاله، بو سبیدن وواتردن تباعد ایتمشیدی. صورت افاده سی منقح و متیندر.

مونتگوامیه } (Montgolfier) فرانسه‌لی
ایجاد ایتمکه کسب اشتهار ایتمشلدرد. (وبداون لیزانوی) قصبه سنده بیوک ۱۷۴۰ و کرچکی ۱۷۴۵ ده طوغوب، کشف ایتمکاری اعجبو بنک ۱۷۸۳ ده مملکت نژاد ایلمک نجر به سنی اجرا ایتمش؛ و بده یار سده دخی تکرار ایتمشلدردی. بوخدمتلی تقدیر اولنرق، کندیلری آقادیما بخارلکنه نصب وکاغد فابریقه جیسی بولان بدرلینه زادکاناق عنوانی توجیه اوامشیدی. اصل موجد اولان کوچکی ۱۷۹۹ ده مملکت نده وفات ایلوب، بیوک پارسه انتقال ایله، آقادیما اعضا غنه و دیگر بعضی مامورینلره نصب اوامش؛ و ۱۸۱۰ ده اوراده وفات ایتمشدر. بالوندن بشقه بعضی صوماکنه لری وسائر آلات کشف، و بعضی کتب نافه تألیف ایتمشلدرد.

مونتلسون } (Montluçon) فرانسه‌لی
(آلیه) ایالتده (موانک) ۷۰ کیلومتره جنوب غربی سنده یار سسک ۳۲۶ کیلومتره جنوبینده و (شر) نهری اوزرنده قضا مرکزی بر قصبه اولوب، ۲۲۷۴۳ اهالیسی، نهر مذکور اوزرنده کوزل بر کوربسی، اورادن بدأ ایدر جدولی و بر قاج فابریقه سی واردرد.

مونتورنسی } (Montmorency) فرانسه‌لی
(سینه مع آوره ایالت نده) و پارسک ۱۵ کیلومتره شمالینده و همناهی اولان واسع بر اورمانک کنارنده ناحیه مرکزی بر قصبه جی اولوب، حکیم شهر ژان ژاق روسونک اقامتگاهی بولاش اولان زاویه سیله مشهوردر.

مونتنگرو } (Montenegro) آوروپا
(سانلر نده قره طاغ برنساکنه) و بریان اسم اولوب، لاتین لساننده «قره طاغ» دیکدر. «قره طاغ» ماده سنه مراجعت بیوربله. مونتوبان } (Montauban) فرانسه‌ده
(پارسک ۶۳۹ کیلومتره جنوبینده)

و (نارن) نهری اوزرنده (نارن مع فارونه) ایالتنک مرکزی بر شهر اووب، ۲۳۹۶۱ اهالیسی، داخلی مکتب اعدادیسی، دارالمعلینی، کتبخانه سی، علوم و فنون جمعیتی، موزمسی، صومی باغچه سی، کوزل بر کوربسی، تفرجگاه لری و برخیلی فابریقه لیله نیجارتی واردرد.

مونتویدئو } (Montevideo) آمریکای
(جنوبینده (لابلاته) خلیجی) مدخلنک ساحل شمالی سنده و بوئوس آیرسک ۲۱۵ کیلومتره شرقینده اوله رق ۳۴°۵۴'۳۳" عرض جنوبی ایله ۲۹°۵۸'۳۲" طول غربینده (اورو. غواقی) جمهوریتنک مرکزی بر شهر واسکله اولوب، ۱۷۵۰۰۰ اهالیسی، دارالفنونی، ۱۰۰۰۰۰ شاگردی حاری ۶۴ مکتبی، دوز، کنیش و تمبز سوکانلری، کوزل ابنیه سی، بیوک تیازوسی وسائر ابنیه صومیسی، بک صاغلام و لطیف هوایی، فرانسز، ایتالیان، اسپانیول و سائر جنسیتلردن مرکب شن و مهمان سوازه اهالیسی، کوزل باغچه و تفرجگاه لری و ایتمک نیجارتی واردرد.

مونتو کریستو } (Monte-Cristo) ایتالیا
(طوقانه خطه سنه ملحق) و خطه مذکورنک ساحلی قارشی سنده اوله رق (تیریان) دکیزنده و (الیه) جزیره سنک جنوبینده کاش بر کوچک آله اولوب، مساحتی سطحی سی ۱۰ صریح کیلومتره در. قورصانلر طرفندن نهب و غارت اوله رق، خبلی وقتدن بری خالی قالمشکن، اخیراً ایتالیا دولتی بحرینی ارابه نقل ایله نوطین ایتمکه باشلامشدر. آلکساندر دومانک مشهور بر حکابه کتابنک عنوانی اولغله کسب اشتهار ایتمشدر.

موندووی } (Mondovi) ایتالیا
(خطه سنک قونی ایالت نده) و (قونی) نک ۲۵ کیلومتره شرق جنوبینده قضا مرکزی بر قصبه اولوب، ۹۷۰۰ اهالیسی و ایلمک قاشلرله جینی وسائر فابریقه لری واردرد.

موندینو } (Mondino) تشریح مشاهیر
(علمانندن اولوب، فن مذکور) یکی بر اصوله دوکش، و ترقیاتنه چوق خدمت ایتمشدر. ۱۲۶۰ نارینخلر نده میلانده ویا فلورانسده طلوعش، و ۱۳۲۶ ده بولونیه ده وفات ایتمشدر.

مونز آل (Monreale) سیلیه نك یازمو
ایالتند و یازمونت ۶ کیلومتره
غرب جنوبیسنده کوزل برقبه اولوب، ۱۴۰۰۰
اهالیسی، مصنع و بیوک بر کلیسایی و مشهور پورتقال
وبادم و زیتونی واردر.

مونروویه (Monrovia) آفریقنك ساحل
فریسنده (لیبری) جمهوریت
زنجیه سنك مرکزی برقبه اولوب، ۱۳۰۰۰
اهالیسی، دوز سوقا نری و دیزه ناظر لطیف
موقع و منظره سی واردر.

موتزه (Motta) ایالتیاده اولوب
خطه سنك میلان ایالتند و میلانك
۱۷ کیلومتره شمال شرقیسنده اولهوق (پو) ابر-
ماغنه تابع (لامبرو) نهری اوزرنده قضا مرکزی
برقبه اولوب، ۱۷۰۸۰ اهالیسی و مصنع
کلیسالی واردر، که بونلرک اک بیسوکنده اسکی
اومبارد حکمدارلرنك دمیر ناجی محفوظلر.

مونستر (Munster) ایرلاندنك منقسم
(اولدینی دوت قسمنك بری اولوب،
جزیره نك جنوب غربی جهندن عبارتدر. شمالاً
قونوخت، شرقاً لینستر خطله، جنوباً مانسه
دکیزله غرباً دخی بحر محیط آطلاسی ابله محاطدر.
مساحه سطحیسی ۲۴۵۵۶ مربع کیلومتره اولوب،
۱۰۵۳۳۱ اهالی ابله مسکوندر. نورمانلرک
ورودندن اول بو خطه شمالی و جنوبی موستر
اسملرله ایکی دژبه منقسم ایدی. شمیدیکی حالد:
قلاره، لیمریق، تیریری، کری، قورق وواتر فورد
اسملرله ۶ قوننانه منقسمدر.

مونستر (Munster) روسیه نك غرب
جهتند و برلینك ۳۹۰ کیلومتره
غرب جنوبیسنده اولهوق (امس) تابع (آآ)
نهری اوزرنده و سفته ایالتنك مرکزی بر شهر
اولوب، ۵۷۰۱۸ اهالیسی، منسوجات مخزنانه ابله
ماکینه، پیانو، کاغذ و ساژره فابریهلری، دباغخانہ
لری، بیسوک مطبعلری و صحاف دکانلری، یالکز
فلسفه و عقید قسملرنی حاوی درالمنونی، نباتات
و حیوانات باغچسی، کتبخانه سی، قنولیکاره و پایاسلره
مخصوص مکتب و مدرسه سی، سریبل بیتشدبرکه
مخصوص مکتبی، فنون و صنایعه و تاریخه مخصوص

جمعیلری، خسته خانه سی، تیمارخانه سی و مصنع
کلیسالی واردر. اینه سنك طرز معماریسی و شهرک
منظره صومیه سی ایوم قرون وسطای آکدیبرور.
مونستر (Munster) آلمایه مشاهیر
(مسترفیندن اولوب، لسان
عبرانی و اقف اولغله، صرف ولنت کتابی ترتیب،
و عبرانیجه دن برچوق کتابلر ترجمه ایشدر. ۱۴۸۹
تاریخنده (اشکاهیم) ده طوغش، و ۱۵۵۲ ده
وفات ایشدر.

مونغو پارک (Mungo-Park) اسقوجیه
مشاهیر سیاحیندن اولوب،
۱۷۹۵ ده اوندره جمیت جغرافییه سی طرفندن
آفریقی وسطییه بر سیاحت اجراسنه مأور
اولغله، نجر بجراسنك قسم اعظمی کشف ایش؛
و ۱۷۹۷ ده آوروپا جه عودت ایدوب، ۱۸۰۳ ده
بر ایکنجی سیاحت کیشم ایشده، ۱۸۰۵ دن
سکره کنه یسندن خبر آلمانغه باشلابوب، حوصده
قتل اولدینی آکلاشلندر. سیاحتنامه لری نشر،
والسنه سارویه دخی ترجمه اولمشدر.

مونک (Munk) آلمایا مشاهیر مستشر.
مونتق (قینندن اولوب، عربی و عبرانی
لسانلری حقنده برچوق تدقیقاند بولمش؛ و بوبابده
بعض آثار معتبره براقشدر. ۱۸۰۲ ده طوغوب،
۱۸۶۷ ده وفات ایشدر.

مونگیر (Monghir) هندستانده بهار
خطه سنك (بهاکپور) ایالتند
۵۳ کیلومتره غرب شمالیسنده وکنک ابرماغنك
ساحل یمینده قضا مرکزی بر شهر اولوب،
۱۲۵۰۰ ی مسلم اولق اوزره، ۵۵۳۷۰ اها-
لیسی، بر قلمه سی، بر قاج سرانی، اسلحه معمولاتی
و جوارلرنده میاه مدنییه سیله اورمانلری واردر.

مونموث (Monmouth) انگلترده
لوندرنك ۱۸۰ کیلومتره غرب
شمالیسنده قوننق مرکزی برقبه اولوب، ۵۵۸۵
اهالیسی، دمیرخانلری، ذخیره و کراسته نجرانی
واطرافنده کوزل منظره لی موافقی واردر.

مونوپولی (Monopoli) ایتالیا نك باری
ایالتند و باری نك ۴۳ کیلومتره
جنوب شرقیسنده اولهوق آدریایق ساحلنده بر

برقصبه اولوب، ۱۳۱۵۵ اهاایسی وپاموق وکتن بز فابریقه لرله دباغخانه وپویاخانه لری واردر .

مونیخ } (Munich و آلمانجه München) آلمانیای جنوبیده باوربه فرانک

پانختی بر شهر اولوب، بر اینک ۵۱۰ کلومتره جنوب غربیسنده وویانک ۳۶۰ کیلومتره غربیده اولورق طونبه تابع (ایزار) نهری اوزرنده و ۸° ۴۵' ۴۸° عرض شمالی ابله ۱۸° ۱۶' ۹° طول شرقیده و برچوق دمیربول خطریک نقطه تقاطعنده واقعدر. بیوک وکوزل بر شهر اولوب، ۱۷۴ ۴۰۷ اهاایسی، دارالفونی، مکتب صنایعی، طب، فن پیطری، اورمان، طوبوغرافیا، صاغر و دیلسز، صنایع نفیسه، فن معماری، تجارت مکتبلیری، دوت مکتب اعدادیسی، قبزله مخصوص بیوک بر مکتبی، علوم و فنون و صنایعه مخصوص آقادمیالی، جغرافیا جمیتی، ۳۰۰۰۰۰ جلدی حاری واسع کتبخانه سی، مکمل موزه سی، مصنع و سزین سرائی، ۴۳ کلیسای، آقاده یابه مربوط فنون مختلفه نمونه خانه لرله قیمتدار آثار نفیسه سی و کتبخانه سی واردر. مذکور ایکی کتبخانه دن بشقه قرالک بر ملیون جلد کتب مطبوعه ابله ۳۰۰۰۰ ال یازسی کتابلری حاری کتبخانه سی ده عمومه آچیقدر. هر نه قدر شهر چپلاق بر اوورده اولوب، هواسی سرنجه و رطوبتی ایسه ده، صنعی تربیاتی و باغچه و نغز جاکهارلی چوقدر. صنایع سراجزندن دخی اولدیفنی حالده، جام، پورسان، مجوهرات، ساعت، ریاضیه، حکمت طبیعیه، فن جراحی، موسیقی آلات و ادواتیله دوربین و کوزلک کبی شیلر، کاغذ، بیره، آبتوسدن مواد مختلفه، صنعی چیچکلر، غانت، فورجه، موم، عطریات و ساثره فابریقه لرله طونج و چندق دو کتبخانه لری، دباغخانه لری، و محل کشف و ایجاددی بولندیفنی لیطوغرافیا مطبعه لری چوقدر. متعدد خسته خانه، بیتخانه و ساثره مؤسسات خیره سی ده واردر.

موهوا } (Mohave) ممالک مجتمه تک حکومات غربیه سندن کالیفورنیه حکومتک قسم جنوبیسنده بر چولک و اورالده جولان ایدر اقوام وحشیة اصله دن بر قومک اسمیدر. بوچولی سان فرانسیسکو به منتهی اولان بر دمیربول خطی شقی ایدبور.

موهاوق } (Mohawk) ممالک مجتمه تک نیویورق حکومتیده بر

نهردر، که (ترتوز) ک ۸ کیلومتره غربیده نیهانه، ابتدا جنوبه و بیده شرق جونی به طوغری آقورق، ۲۵۰ کیلومتره ک جریاندن صکره (هودسون) نهرینه در کیلور. ملتقاسندن یوقاری ۲۵ متره بوکسکدن دوشوب، کوزل بر شلاله ودها بعض کوچک شلاله تشکیل بدهور. یباغی پک ایشیلی و شلاله لی اولدیفندن، کندیبی سیر سفالنه صالح دکل ایسه ده، مذکور هودسون مجرایله اوتاربو کولی آره سنده آچلش بر جدوله صو و بر بور. مجراسی بونجه بر دمیر بول خطی دخی تمدید اولگئشدر. مجراسی اوزرنده بر قاچ معموره بولوب، اک پیوکلری روما و اونیقه در.

موهل } (Mohl) مشاهیر مستشرقیندن

طوغمش؛ و (آبل رموزات) و (سیلوستر دوساسی) کبی اعظم مستشرقیندن السنه شرقیه بی اوکرنوب، اک زیاده فارسی به تخصص ایشیدی. فرانسه ده نوطن ایدوب، آقادمیا امضالنه و فرانسه مکتبیده فارسی مملکته نصب اولگئشدی. ۱۸۷۵ ده وفات ایشدر. کتب فارسیه دن زردشته متعلق فقره لری جمع و نشر ایدیک کبی، فردو-یک «شاهنامه»-نی ده فرانسه زجه ترجمه و طبع ایشدر.

موهلی } (Mohéli) مداغسقارک منهای

واقع (قوموره) جزایرندن بری اولوب، مساحتی ۲۳۱ مربع کیلومتره و اهاایسی ۶۰۰۰ کبی راده لرنده در. بونلر هر بلرله آفریقالی ویا مداغسقارلی قاریلردن متولد اولوب، دین اسلام له متدیندولر. دیگر قوموره جزایرله برابر اسمآ فرانسه تک چاپه سی آلتنده بولنیور. بریلر (معالی) نسیمه ایدرلر.

موهوب } (ابوالنصل - بن ظافر بن جابر السکری) مشاهیر اطباء

اسلامدن اولوب، بشنخی قرن هجری اوخرنده حبلده یاشامشدر. «اختصار کتاب المسائل الحین بن اسحق» عنوانیله بر کتابی واردر. پدروی ظافر، جدی جابر و اوقلی جابر دخی حذاق اطباء دن

اولوب، عن اصل موصالی اولدقلری حالده، پدري
ظفر حابه هجرت ايتشيدى.

موهيقان { اقوام اصليہ دن بے روك بر قوم
اولوب، ممالک مجتمه مت شمال شرق کوشه سنده
هودسون بحرايله بحر محیط آلابى سواحلى
آره سنده بولورلردى. همان کلاماً منقرض و محو
اولتلردر. مشهور حکايه نويس (قور) «وهيه انرك
اخيرى» سنوانلى حکايه کمايله اعلربنه شهرت
قزاند بر مشدر.

موهيف { (Mohilew) روسيه ده بترس بور.
غك ۶۶۷ كيلومتره جنوبنده
(دنيير) نهرى اوزرنده ايالت مرکزی بر شهر
اولوب، تقريباً ۱۷۰۰۰۰ یهودى اولقى اوزره،
۴۰۵۳۵ اهايى، استعمکمانى، کوزل بر ميدانى،
۲۹ روس، ۳ قتوليك، ۱ پروتستان کلیسا سيله
۲ خارره سى، ذکور و اناث ايجون آبرى آبرى
اعداديه مکتبلى، دارالمعنى، ايه مکتبي وساژ
مؤسسات هليه و خيريه سيله تلاتين وساژ معمولات
دباغيه سى و ايج باغى، بال موسى، بال، پوناس، کتى
و کتوبر اخراجانى واردر.

— موهيف ايالتى روسيه تک ايالات وسطيه.
سندن اولوب، شمالاً وينسک، شرقاً اسمولنسک
شرق جنوب جهنسدن و جنوباً چرنيخون، غرباً
دخى مينسک ايالتلرله محدوددر. ۵۷° ۵۱' ايله
۱۳° ۵۵' عرض شمالى و ۳۱° ۲۶' ايله ۳۰°
۲۵' طول شرقى آره لنده ممتد اولوب، مساحه
سطحيه سى ۴۸۰۴۷ مربع كيلومتره و اهالى سى
۱۴۴۵۷۴۱ کتسيدر، که بهر مربع كيلومتره
باشنه ۳۰ کتى دوشيور. اراضيدى دوز اولوب،
شمال جهتي بر آرز دها يوکسک اولغله، باطريق
دکيزله قره دکيز مائله سى آره سنده تقسيم مياہ خطنى
تشکيل ابدن تپلر صرتنه داخلدر. جنوب جهتي
دها آلقدر. مياہ جاريه سى چوق اولوب، (دنيير)
ايرماغى ايالتى شق ايله، صاغ و صولدن يك چوق
چابلر و دره لر آلير. کوللرى دخى چوق لکن کور.
چکدر. هوا سى صوفوق اولوب، يازين ميزان الحاراه
نهایت ۳۱ درجه قدر چقمار، و قيشين تحت الصفر
۳۵ درکه قدر اينر. قيشين درت آى صولر

مجمد حالنده بولنور. اراضينک بر شندن زياده سى
اورمان، بر نشه قريب مقدارى اراضى مزروعه،
بر عثرى چار و قصورى اراضى خاليه در. باشايجه
محصولاتى: چاودار، بولاف، آره، دارى، کتن،
کتوبر و پشانه در. حيرانات اهاليه سى آز و جنسلى
ماديدر. نر لنده بايق چوقدر. اورمانلر ده قورت،
آبى، تياکى وساژ حيوانات وحشيه و پوس تلى
کورکه يزار انواع حيوانات بوليوز. صابى هنوز
کريدر.

موهيف { (Mobilew) روسيه تک (بودويه)
ايالتنده و (قونج بودواکى) تک
۹۲ کيامتره شرق جنوب سنده اوله رق (دنيستر) تک
صول کنارنده قضا مرکزى بر نصيه اولوب،
۱۸۱۵۰ اهالى سى و موم، ايتباغى، بيره و مسکرات
قازيق، ليله دباغخانلرى و اوزوم و قوروم بمش اخرا.
جاني واردر.

مؤيد { «هشام المؤيد» ماده سنه سرا.
(جعت بيوريله).
مؤيد { (ملك -) «ابو الفدا» ماده سنه
(سراجمت بيوريله).
مؤيد { (هزير الدين داود بن يوسف بن
(رسول التركانى) بنده ۲۰ سنه حکم
سوروب، ۷۲۱ تاريخنده وفات ايتش؛ و اوغلى
محمد خلقى اولش ابدى. عالم بر ذات اولوب،
کتبخانه سى ۱۰۰۰۰۰ جلد کتابى حاوى ابدى.

مؤيد { (ملك -) «محمودى» ماده سنه
(سراجمت بيوريله).
مؤيد { (ملك - احمد) مصر و شامده حکومت
(سورن ممالک چراکسه تک اون
اوچنجيسى اولوب، ۸۶۸ تاريخنده، پدري ملک
اشرف ابونصر بانک و فانى اوزربنه، وصيتى اوزره،
نخته قنود ايتش ايسده، بالکيز درت آى حکومت
سوردکن صکره، بنه او سنه اتابکى بولنان امير
خوشقدم طرفندن اسقاط، و برى ضبط اولمشدى.

مؤيد الالوسى { (ابو سعيد محمد بن على)
{ مشاهير شعراء دن اولوب،
۴۹۴ تاريخنده هرافک حديثه نصبه سى قريبنده
واقع (الوس) قريه سنده طوغمش؛ و دجبلده
نشأت ابدوب، بدمه بغداده دخول ايله، خلفه
مترشد بائنه زماننده چاوش اوله رق سالك عسکرى به

داخل اولش؛ و بعدہ سلطان مسعود بن ملکشاہ سلجوقینک خدمتہ کیرمش؛ و برچوق غزلار و مدحیہ و ہجو بہر سولیبوب، او میاندہ خلیفہ مقتنی باللہ حقندہ دخی بر ہجو بہ سولیکلکہ، حبس ایدیلرک، اون سنہ محبوس قالمش؛ و خلیفہ مستجد باللہک جلوسندہ ۵۵۵ تاریخندہ اطلاق اولدقدہ، محبسک قراکغندن کوزلی ابی کورمز اولمش ایدی۔ محبسدن چیقخبہ، موصلہ کیدوب، ۵۵۷ تاریخندہ اورادہ وفات ایشدر۔ شو بر ایکی بیت جملہ اشعارنددر:

رسوا قاتبت الدموع لبعدهم
من بعدهم وعجبت اذا انا باقی
وعلمت ان العود یقطر مائہ
عند الوفود لفرقة الاوراق الخ

مؤید الدولہ } (ابو نصر بوہ بن رکن الدولہ بن بوہ) آل بوہ
ملوکندن اولوب، بدرینک وفاتندن صکرہ ۳۶۶ تاریخندہ برادری عضدالدولہ فرمانیلہ عراق حاکی اولمش؛ ویدی سنہ اجرای حکومتدن صکرہ، ۳۷۳ تاریخندہ، ۴۳ یاشندہ ایکن، خنافدن وفات ایشدر۔

مؤید الدولہ } (ابوالمظفر بن منقذ) مادہ۔
{ سنہ سراجت بیوریلہ }
مہاج } (Mohaaz) مجارستانک (بارانیہ)
{ سنجاغندہ و سجدینک ۹۵ کیلومترہ
غربندہ وطونک غربی قولنک صاغ کنارندہ بر
قصبہ اولوب، ۱۲۳۸۵ اھالیسی و واپور اسکھسی
وارددر۔ جنتمکان قانونی سلطان سلیمان خان حضرتلری
۹۳۲ دە مہاجدہ مجارلہ قارشی بیوک بر مظفریت
قزاقوب، واقع اولان محاربہدہ مجار قرالی ایکنجی
لوی تلف و عسکری پریشان اولمش ایدی۔ ابن کمال
یاشا بو مظفرینک تاریخنی یازوب، بو کتاب ویانہدہ
طبع اولمشدر۔

مہاجر } صحابہدن برقاچ ذاتک اسمی اولوب،
{ اک معروفلری بروجہ آئیدر :
(مہاجر بن ابی امیہ بن المغیرہ القرشی الخزومی)
کہ ام المسلمین ام سلمہ (رضہا) نک برادری و خالد
بن ولید (رضہ) نک بکنی اولوب، اصل اسمی ولید
ایکن، جانب نبودن مہاجر تسمیہ بیورلمش؛ و تبوک
خراسندہ نخلف ایتکلکہ، ہمشیرہ سنک شفاعتیلہ

عفو جناب نبوی بہ مظهر اولمش؛ و جانب نبودن
حارث بن عبدالکلال الحمیری یانہ سنہ ارسال
بیوریلرک، بعدہ کندہ صدقاتہ مأمور اولمش؛
و خلافت جناب صدیقیدہ اهل ردمہ قارشی بمنہ
اعزام بیوریلرک، حضر موتندہ حصن الخیری فتح
ایتمش، واشعت بن قیس اسیر طوتوب، جانب
خلافتہ کوندرمش ایدی۔ (مہاجر بن خالد
بن الولید القرشی الخزومی) کہ عہد جناب نبویدہ
چوچق اولوب، بعدہ برادری عبدالرحمن معاویہ نک
طرفنی التزام ابتدکی خالدہ، کندیبی جناب مرآضیہ
انتساب ایدوب، جل محاربہ سندہ برکوزی یارہ۔
لامش، وصفبن محاربہ سندہ شہید اولمشدر۔ اوغلی
خالد معاویہ نک طبیبی ابن ائالی قتل ایدوب، سرقومک
معاویہ نک امریلہ زھر لیدی عی عبدالرحمنک انتقامنی
آمشدر۔

مہدی باللہ } (محمد بن الوائلی بن المعتصم
{ بن ہارون الرشید) خلفاء
عباسیہ نک اون دردنجیبی اولوب، جدینک زمان حکو۔
متندہ ۲۲۰ تاریخندن صکرہ طوغمش؛ و ہم زادہ سی
مہتر باللہ بن المتوکلک غلامان خاصہ طرفندن اسقاط
و قتل اولنسی اوزربنہ، ۲۵۵ تاریخندہ تخت
حکومتہ نمود ایشدر۔ متدین و طال بر ذات
اولوب، غلامان خاصہ نک آرزوسنہ کورہ حرکت
ایدہ مدیکندن، بر سنہ بہ قریب مدت اجرای
حکومتدن صکرہ، بو نک دخی علمنہ قیام ایتیلرہ،
کندیلربنہ قارشی حرب ایدوب، محاربہدہ مجروح
واسیر اولدقدن صکرہ، ۲۵۶ دە قتل اولمشدر۔
۱۷ ارکک ۶ قیز اولاد براقوب، بغداددہ تدریس
و خطابتہ مشغول اولمشدر۔

مہدی } (ابوالقاسم محمد بن الحسن العسکری
{ بن علی الہادی بن محمد الجواد)
ائمہ اثنا عشرک اون ایکنجیبی اولوب، ۲۵۹
تاریخندہ دنیا بہ کلش؛ و بدرینک وفاتندن صکرہ
درت بش و بر روایتدہ اون بدی یاشندہ ایکن،
سرداہ کیروب، بردہا کورنمدیکی متواتر اولمشدر۔
شعیبلر آخر زماندہ ظہور ایدہ جکئہ معتقد اولوب،
حقندہ برچوق روایات نقل ایدرلر۔

مہدی } (محمد — بن المنصور بن محمد بن
{ علی بن عبداللہ بن عباس) خلفاء

عباسیه تک او پنجیمی اولوب، ۱۲۷ تاریخنده دنیا به کلتش؛ ۱۵۸ تاریخنده، بدینسه خلف اوله رق، تخت حکومته نمود ایلمشدر عادل و سخی بر ذات اولوب، اون سنه ایله بر آری کمال شان و عدالته اجرای حکومت ابتدکن سکره، ۱۶۹ تاریخنده ۴۳ یا شنده جبلده (ما سبدان) نام جمله وفات ایتمش؛ واوراده دفن اولمشدر. ۱۶۰ تاریخنده ایفای حج و زیارت روضه مطهره ایدوب، اهالی حرمینه کلی احسانلر ایتمش؛ و حرم شریفی سرسرا ستونلر و آلتونلر قنديللره تعمیر و تزین، و دیبالرله تفریش الممش ایدی.

مهدی { «عبد الله مهدی» ماده سنه
سراجمت بیوربله. }

مهدی { فرس شعرا سندن بر وجه آتی
طغوز کشیک مخاصیدر: }

برنجیسی (محمد - پهلوان) علوم و کالاته تزین ذات ایتمش اولدینی حالده قوت بدینسه و کور شده دخی امثالسز اولمله (پهلوان) اقبیله شهرت بولمشیدی. موسیقیدن دخی بهره سی وار ایدی. علیشیر نوابی تذکره - نده مدحتی ایدبور. شویت اونکدر:

نیست ره پیش سکان او من بیاره را
تا بدیشان کوم احوال دل صد باده را

— ابکنجیسی (آقا محمد -)، پدري کیلانی اولدینی حالده، کندیسسی اصفهانده تولد و نشأت ایتمش؛ و شاه طهماسب صفوی به انتمسابله مخم باشیسی اولمش ایدی. دولت صفویه تک اقراضنده نادر شاهک قورقوسندن کیلانه چکیلوب، خلقدن انقطاع، و زراعتله اشتغال و آمیش ایدردی. ۷۶ یا شنده وفات ایتمشدر. «آتشکده» صاحبی نادر شاه دورندن سکره کندیسسیله کوریشوب، اخلاق حسنه سنه حیران اولدینی بیان ایدبور. شو رباعی جمله اشمارندندر:

با حکم قضا سیزه نتوان کردن
ما دست علاج نیزه نتوان کردن
تدبیر کجا علاج تقدیر کند
آهن باوم ریزه نتوان کردن

— او پنجیمی استر ابدلی اولوب، ملا نظام

مهمانیک برادری ایدی. ۹۲۴ تاریخنده وفات ایتمشدر. شو بیت اونکدر:

ساق شود فی ادبها عجب از ما
ما مردم مستقیم نیاید ادب از ما

— دردنجیسی (میرزا - خان) نادر شاهک کاتبی و متمدی اولوب، (منتی الممالک) عنوانی احراز ایتمشدی. مشارالمک و قووات و فتوحاتی اوج صورتله ضبط و تخریر ایدوب، «تاریخ نادری»، «تاریخ جهانکشا» و «دره نادره» عنوانلریله اوج اثر براقشدر، که فصاحت و سلاسه تریله مشهوردر. شو رباعی جمله اشمارندندر:

چون حاصل عمرتو فریبی و دمیت
بیداد مکن کورت بپیردم سخیست
مغرور مشو بخودکه صل من تو
کردی و شراری و نسبی و دمیت

— بشنجیسی (میرزا - بن میرزا حبیب الله) من اصل شهرستانی اولوب، پدردن سکره هندستانده دولت تیموریه صدرت و وزارت منصبنه نائل اولمش؛ و ابو سعید میرزادن بهادر شاهه دک اولان هند ملوک کورکانه سنک تاریخنی یازمشدر. ۱۰۴۳ تاریخنده وفات ایتمشدر. شو بیت جمله اشمارندندر:

بی دوروز کسانزا زخاک برکیرد
ندیده ایم چو دولت عزیز دریدری

— آنتنجیسی (- بیگ) قزوینی اولوب، فتح علی شاه قاجار زماننده یاشامش، و اکثر عمرینی سیاحتله کچیرمشدر. لطیفه به مائل، بدیهه کو و قلندر مشرب بر آدم اولوب، شاه مشارالمک و برمش اولدینی خلعتی میخانه به رهن بر قیدبندن، شاهک عتابنه مظهر اولدنده، بدها شویبتی سوبلمشدر:

خلعت تو شده در باده دیرینه کرد
که بود باده دیرینه به از خلعت تو

— بدنجیسی (میر محمد -) همدان ساداتندن اولوب، شو بیت اونکدر:

مرغیان دل کرم درویش را
بدری آتش من خوبش را

— سکننجیسی (سید -- بابا) ری شهرندن
اولوب، شویت اونکدر:

نیست کرداب که از شورش ما
آف در دیدن دریا کرد

— طه ووزنجیسی (میرزا) قم شهرندن او-
لوب، کوزل اشهاری وارددر. شویت اوچله ندر:

جایی که بود شیخ دخت نجمن فرزند
خورشید چراغست که بزونه ندارد

مهدی } (ابو عبدالله محمد بن عبدالله بن
نوسرت الهریغی) مغربه موحدین
دولتک اصل مؤسس اولوب، کندیسی حکومت
سوره مشدر. مغرب اقتصاده جبل سوس
مملکتده دنیاه کلوب، امام حسن بن علی (رضه ما)
نسله منسوب اولق اداسنده ایدی. کج یاشنده
تحصیل علم ایچون شرقه رحلت ابدوب، بغدادده
امام غزالی وکیا الهراسی وطرطوشی کبی اعظم
علمدن فقه و حدیث و تفسیر و سائر علوم دینییه بی
تحصیل ابله، فوق العاده بر زهد و تقوی کوسترمکه
باشلامشیدی. بده مکه مکرمه به عزمتله، بر مدت
اقامتدن صکره، کوردیکی بر امر منکر اوزرینه،
چیقوب مصره کلش؛ واوراده دخی نهی عن المنکر
خصوصنده مبالغه ابتدیکیچون، حکومت طرفندن
طرد و اخراج اولنه رق، ۵۰۵ تاریخنده کمی ابله
افریقیه تک مهديه اسکله سنه جیمش؛ ور خراب
جامع شریفک رواقنده اتورروب، بته حرکتنده
دوام ایتمش ایسه ده، اوراده حکم سورن بی
بادیسدن یحیی بن نعم کندیسنه حرمت و رعایت
ایتمش؛ واورادن بجایه پکوب، اورادن دخی طرد
اولمغله، (ملاله) قریه سنه کیده رگ، تدریس وارشاده
باشلامش؛ و اوراده مار الترجه (عبد المؤمن بن
علی القیس) دخی مریدانی زمره سنه داخل اولمش
ایدی. مریدلری چوقالجه، اونلر ابله مراکشه
کیده رگ، اوراده دخی خراب بر جامع شریفی مکان
اتخاذله، امر بالمرروف ونهی عن المنکر خصوصنده
مبالغه ابتدیکیچون، ملوک ملتیمندن کرسی حکومتده
بولنان ابوالحسن علی بن یوسف بن تاشفین علمدن
بر مجلس عقیده، کندیسنی امتحان ایتدکه، مالک بن
وهیب الاندلسی بونک بر شخص مضر اولدیفنی بیانله،
حبسی راینده بولنش ایسه ده، ملک مشارایه بو

بر فقیر آدمدر، نچون کناهه کیرهیم، دبه رگ،
ودطاسنی طالب ایدرک، صالیورمه شیدی. مهدی
مراکشده اقامتک حافظت محاطره لی اوله جفنی آکلا.
به رق، مریدانیله (تیمل) طاغلبته چکلمش؛
وطاغایلر طرفندن حسن قبول کوروب، مریدانی
کیتدیگه تکثر ایتمکله، ایچلرندن شمه ابتدیکی
بعضلرندن قورتلق ایچون، برکون جمله سی بر قیا
باشنه کتورروب، اوراده ایچکزندن صادق و مناقق
کیملر اولدیفنی بکا بر ملک طرفندن خبر و برلدی
دبه رگ، شبه لندیکی آدملری قیادن آشانی آندبر.
مش؛ و قالانلری تسلیج ایدوب، مرقوم عبدال مؤمنی
اون بیک کشتی ابله مراکشک اوزرینه سوق
ایتمشیدی. بونلر بر مدت شهری محاصره ایتدکن
صکره، مغلوب اولوب، چکلمش؛ و بو مغلوبیت
خبری مهدی به واصل اولجه، ذاتاً خسته اولدیفندن،
۵۲۴ تاریخنده کدرندن تلف اولوب، مریدانه
مرقوم عبدال مؤمنه بیعت ایتمکی وصیت بر ایش؛ و بو
وجهله عبدال مؤمن بالاخره دولت ملتینی قالدبروب،
موحدین دولتی تأسیس ایلمشدر.

مهديه } تونسده تونسک ۱۷۶ کیلومتره
جنوب شرقیسنده و دکترک ایچنه
کیرمش بر شبه جزیره اوزرنده بر قصبه اولوب،
۳۵۰۰ اهالیسی، خراب قلعه سیله متعدد جوامع
شریفه سی، طوموش بر کوچک لیمانی، صید ماهیسی
و ذخیره و سائره اخراجاتی وارددر. فاطمیونک برنجیسی
اولان عیبدالله اهدی طرفندن ۳۰۳ تاریخنده
تأسیس، و پایتخت اتخاذا اولنه رق، بر خیلی وقت
بیوک بر شهر حالنده بولممشدر. مؤسس بولندیینی
شبه جزیره و قتیله بر زخنده صنی بر جدول ابله
قره دن آبرلشدیسه ده، بده جدول طوملشدر.
عیبدالله مهدی مهديه تک قوشیسنده و ایچ طرفنده
(زوبله) اسمیه بر قصبه دخی بنا ایدوب، آره لرنده
کوبری ابله اختلاط اولنوردی. لیمانسک آغزی
دخی ایکی طرفدن برر قلعه ابله محفوظ اولوب،
بو ایکی قلعه آرمسنده زنجیر تمدیدله لیمان کجه
قیانیردی. خراب حالنده اولان ابدیه قده سی
اسکی بیوکاکنه دلیلدر. بده شارل کیت طرفندن
طوبه طوتیله رق، مخرب اولمغله، بر دهها اعمار
اولنه ماممشدر. اطرافنده قارتاجیلر زمانندن قاله

« المختار » عنوانیه بر تألیف متهری و « کتاب الطب الجالی » عنوانیه بر اثری واردی. کوزل اشعاری دخی اولوب، شو بر ایکی بیت او جمله دندر:

ایا دوحه هم الفواد بذكرها
علیک سلام الله یا دوحه الایس
رمتی الذری بالیعد منک و قربها
وقد کنت جارا لاسفانک بالایس

مهدب الدین الدخوار { (ابو محمد عبد الرحیم — بن

علی) مشاهیر اطباء اسلامدن اولوب، دمشقده تولد و نشأت ایتشد. بدری کمال اولوب، کندیسلی دخی ابتدا بو فنله مشغول اولمش؛ و بعدمه طبابتله نوغل ایدوب، علوم حکمییه و ریاضیه و سائره بی دخی بحق او کرمش ایدی. نورالدین بن زنگینک بجا رستان کبیرینک سرطابسی اولوب، ملک عادلک دخی خدمت طبابتنده بولمش؛ و رئیس الاطباء عنوانسه نائل اولوب، کلینتی ثروت و سامانه مالک اولمشیدی. بعدمه ملک اشرف بن ملک عادل طرفندن جلب اولنسه رق، اکرام و التفات و تخصیصانه نائل اولمشیدی. عمرینی اجرائی طبابت و تدریسه کچیروب، حسن خطی اولفله، برجوق کتب طبییه و سائره دخی استنساخ ایتمشیدی. ۶۲۸ تاریخنده وفات ایدوب، اولادی اولماقله، خانه سنی، فن طبیک تدریسنه مخصوص مدرسه اولوق اوزره، وقف و ماملکنی و کتابلرینی دخی بومدرسه به ترک و تخصیص ایتمشیدی. ابوبکر رازینک « الحاوی » عنوانلی کتاب کبیرینی و ابو الفرج اصفهانینک « الاغانی الکبیر » عنوانلی کتابینی اختصار ایتدیکی کبی، « مقاله فی الاستفراغ »، « کتاب الجنینه »، « تملیق و مسائن فی الطب و شکوک طبییه ورد اجوبتها »، « کتاب الرد علی شرح ابن صادق لمسائل حنین »، « مقاله الرد علی رساله ابی الحجاج یوسف الاسرائیلی فی ترتیب الاغذیه اللطیفه و الکشفیه فی تناولها » عنوانلی تألیفانی دخی واردی.

{ اسکی ابرانلرک معبودلردن اولوب،
مهر { شمسدن کنایه ایدی؛ و نور و ضیا و حیات و قوت علاقی عد اولوردری. اسکی بونایلر ورومالیلر دخی بو معبودی ابرانیلردن آلوب، و Mithra تسمیه، و عبادتی بر طاقم سرائله اجرا ایدرلری.

بر طاقم مزارل و سائر آثار متبیه، بولندیزند، محلده قارناجلیلر زماننده بر مرموره بولغوش اولدینی آکلاشیبور.

— مغرب اقتصاده و بحر محیط اطلسی ساحلنده اولورق (سلا) نیک قربنده دخی بو اسمله بر قصبه اولوب، موحدینک برنجیسی اولان عبد المؤمن طرفندن تاسیس، و شجعی اولان صاحب دهوت محمد بن نومرتک نامنه نسبتله، هده تسمیه ایتمش ایدی.

مهدب { (قاضی — حسن بن علی) شعرادن ایدی، و صالح بن رزیکه منسوب ایدی، و صالح بن رزیکه دیوانده کی اشمارک جوغنی صاحب ترجمه نیک اولدینی مریدر. شونطعه جمله اشعارندندر:

لقد طال هذا الليل بعد فراقه
وعهدی به قبل الفراق قصیر
و کیف ارجی الصبح بدمدم وقد
تولت شموس بعددم و بدور

مهدب الدین { (ابو سعید محمد بن ابی حلیقه) مشاهیر حکما

و اطباءن اولوب، مصرده ملک ظاهر رکن الدین بیبرسک زماننده اهتدا ایتمش؛ و مشارالیهک خدمت طبابتنده بولنوب، بک چوق احسانلرینه نائل اولمش ایدی. « کتاب فی الطب » عنوانیه بر تألیفی واردی. (موفق الدین ابو الحیر) اسمیله بر برادری وار ایدی، که کمالقده کی مهارتیه مشهور اولوب، هنوز بکرمی یاشنده بوغیکن، لک صالح نجم الدین نامنه کمالته متماق بر کتاب یازمشیدی.

مهدب الدین بن هبل { (ابو الحسن علی بن احمد)

مشاهیر اطبا و حکمدان اولوب، شعر و ادبیاتدن و علم حدیثدن دخی بهره سی وار ایدی. ۵۱۵ تاریخنده بغدادده دنیا به کلوب، تحصیل علوم ایتدکن صکره، موصله نقل وطن ایدهرک، بر حیلی وقت (خلاط) ده اقامتله، اورا صاحبندن اموال کثیریه نائل اولدقن صکره، ماردنسه کیده رک، بدرالدین لؤلؤه انتصاب ایتمش؛ و نهایت کوزلرینه عمی طاری اولغله، موصله عودت ایدوب، ۶۱۰ تاریخنده اوراده وفات ایتشد. طبه دائر

مهرات } نچوده و حضرموت قربنده بر
 } بلده اولوب، مهردن معدود
 اولدینی «معجم البلدان» ده مسطوردر.

مهران } (باخود مهران رود) جغرافیون
 } اسلام آتارنده سندن ابرماغنه
 وبریلن اسمدر. [«سند» ماده سنه مراجعت بیوربله].

مهران } صحابه دن اولوب، فخر کائنات
 } (صام) افندمیزک آزادلیسی ایدی.
 بعض احادیث شریفه تک راویسیدر. — بو اسمده
 صحابه دن دیگر برذات دخی اولوب، اهل جزیره تک
 امامی اولان (میون بن مهران) ک پدردر، بو
 اوغلی کندیسندن روایت ایشدر.

مهرداد } بواسله آسیای
 } صغیر اسکی حکمدارلرندن برقاچ

کنی کلوب، اک مشهورلی (پونت) یعنی طر بزون
 جهتنده حکم سورنلر پدر. بونلر پدی کنی اولوب،
 برنجیسی ایران دولته تابع اولدینی حاده، قبل المیلاد
 ۴۰۲ تاریخندن ۳۶۳ تاریخنه دک حکم سورمشدر.

— ایکنجیمی ۳۳۷ دن ۳۰۲ تاریخنه دک حکم
 سوروب، بیوک اسکندره عرض اطاعت ایش؛
 بو جهانگیرک وفاتنده اعلان استقلال ابله، پافلا-
 غونیه و قبادوکیای دخی ضبط ایشیدی. —

اوجنجیمی ۳۰۲ دن ۲۶۶ تاریخنه دک و دردننجیمی
 ۲۶۶ دن ۲۲۲ سنه سنه قدر حکومت ایشلدر.
 — بشنجیمی ۲۲۲ دن ۱۸۶ تاریخنه دک حکم

سوروب، قزینی سوریه حکمداری یوک آنطیوخسه
 تزویج ایشیدی. — آلتنجیمی ۱۵۷ دن ۱۲۳
 تاریخنه دک حکم سوروب، رومالیرله اتفاق،
 و آرسستونیه قارشی کندیلرینه امداد ایشکله،
 مکافاة فریجیه تک بر قسمی دخی کندیسنه و برلشیدی.

— بدنجیمی و اک مشهورلی (اوبالور)
 و «بیوک» لقبه ملقب اولوب، آلتنجینسک اوغلدر.
 قبل المیلاد ۱۳۱ تاریخنده طوغوب، ۱۱ یاشنده

ایکن، پدری وفات ایشکله، نچنه ادالاری اولانلر-
 دن تأمین نفس ایچون، پدرینک اولکاسی خارجه
 چیقوب، پدی سنه آو و سیاحتله و تحصیل ابله
 مشغول اولمش؛ و بعده مملکتنه عودتله، ملک مو-
 روتی اله کچوروب، کرج جهتندن عبارت اولان
 بوسفوره مسلط اولان اسکیتلی اورادن اخراج،

و یتینه، حکمداری (نیقومد) ابله باغلاغونیه بی مقاسمه،
 و بعده یتینه و قبادوکیه بی و آسیای صغیرک دیگر
 بعض جهتلرنی ضبط ایش ایسه ده، قبادوکیه لیلر
 رومالیردن استمداد ایشکله، بونلر میلاد عیسان
 ۹۹ سنه اول کندیسنی، اشبو ممالک مضبوطه دن
 ال چککه مجبور ایشلدردی. بوندن طولایی
 رومالیرله قارشی فوق العاده بر کین و خصومت
 باغلابوب، کردستان جهتی حکمداری (تیرقان)
 ابله بالانفاق، آسیای صغیره کی اقوامی رومالیرله
 قارشی قیامه تشویق، و بر سرعت فوق العاده ابله
 ۸۸ تاریخنده همان بتون آسیای صغیری ضبط،
 و اورالده بولدینی بوز بیسک قدر رومالی بی قتل
 ایش؛ و سردارلرندن (آرخلاؤس) ی یونانه
 کوندروب، یونانلیری رومالیرله قارشی آیاقلاندیر-
 مش؛ و اوراده دخی روما سردارلرندن بر قاچنی
 مغلوب ایشدی. بو تک اوزربنه، رومادن (سیلا)
 کلیتی عسکر سوقله آتته بی استرداد، و مهردادک
 سردارلرنی دفاتله مغلوب ابله رک، اورادن آسیایه
 نجاوزله، قزاندینی متمدن محاربه لده بو تک ایکوز
 بیسک قدر عسکرینی اتلاف ایش؛ و مهردادک دو-
 ننامی دخی مغلوبیتدن و فرطونه دن کلی خساره
 اوغرامش، و تبه سندن امنیتی دخی قالمش اولغله،
 ۸۵ تاریخنده صلحه بامش؛ و بتون ضبط ایتدیکی
 برلره قالان دونناسنی تسلیم ایشکله کبی آفر شرطلره
 مصالحه بی قبوله مجبور اولمش؛ و قافقاس و قریم
 جهتنده ظهور ایش ایش اولان عصبانلری باصدمرغه
 کیش ایدی. آتیج قبادوکیه جهتی نچایه ده تانی
 و تعال ایتدیکندن، ابرسی سنه رومالیرله بر ایکی
 محاربه ده ایشدی. پدی سنه صکره، رومالیر
 یتینه بی ضبط ایشلدرکنده، بو خطه اوزربنه ادمای
 حقوقله، یکیدن رومالیرله قارشی عسکر سوق
 ایش ایسه ده، (لوقولوس) طرفندن مغلوب اولوب،
 دوننامی دخی لمی و بوزجه آله اوکلرنده باتیرلش
 اولغله، ملک موروشنه چکمه که مجبور اولمش؛
 و لوقولوس کندیسنی اورابه دخی تعقیب ابله رک، ۶۹
 تاریخنده کباب مغلوب ایشکله، دامادی بولنان تیررانک
 یانه قاچش؛ و چوق کچمه دن کلیتی بر عسکرله
 دونوب، بنه محاربه یه طویتشمش ایسه ده، ایکی
 محاربه ده مغلوب اولوب، درمانی قالمش اولدینی

خالده (لوقار) در ایله خاله لنگه. بودن
بالا-ستفاده. هم ابتدییکی ممالکی استرداد اتمش؛
و آنجیق نته قبا (بمپوس) رومادن عسکر سوبقه،
فرات وادیسنده کجه این واقع محاربه ده، مهرداد
کلیاً مغلوب اولوب، بر سفوره قاچش؛ و اورا
اهالیسی بکین حربه سوق ایتمک جالیشمش ایسه ده،
بونلر حربدن بیزار اولدقلرندن، کندیسینی اسقاطله،
اوغانی اقتاد ایشلردی. مهرداد بونک اوزربنه
مأبوس اولوب، روایت کوره زهره قارشی برطاقم
تریاقلر ایچمش اولمقله، هیچ بر زهر تاثیر ایتمدیکندن،
غالیلی بر زهره کندیسینی تلف ایتمد برک، قبل المیلاد
۶۳ تاریخنده وفات ایشلدر. فوق العاده جسور
و فعال بر آدم اولوب ۲۲ لسانده تکلم ایدردی.

مهراه سلطان } جنتمکان قانونی سلطان
سلیمان خان حضرتلریک }
یکتتا کریمه سی اولوب، وزرادن رستم باشابه
وارمشیدی. ماقله و خیراته مائله بر سلطان اولوب،
اسکدارده اسکله باشنده و ادرنه قیوسنده جامع
شریفلری و سائر یک جوق خیرات و مهربانی واردرد.
مکه مکرمه ده عین زیبده بی شهرک ایچنه قدر

ایرامک اشکانیان طایفه سندن دخی
{ مهرداد } بر اسلمه اوج حکمدار کشلدر:
پرنجیسی میلاددن ۱۶۴ سنه اول برادری فرهاده
خلف اولوب، آذربایجان، فارس، بابلستان و جزیره بی
دخی ضبطله، ماکنی فرات وادیسندن سند وادیسنه
توسیع، و سوربه حکمداری ایکنجی دمترپوسی
اسیر اتمش ایسه ده، کندیسنه حسن معامله ایدوب،
کندی قیزی ده تزویج ایشلدری. قبل المیلاد ۱۳۹
تاریخنده وفات ایدوب، ایکنجی فرهاد خان اولشدر.
بعض قوانین حکیمانه وضع ابتدییکی سرویدر. —
ایکنجیسی اردوان ناینک اوغلی و خان اولوب،
قبل المیلاد ۱۲۴ تاریخندن ۹۰ تاریخنده دگ حکم
سورمش؛ و نورانیلری مغلوب اتمش؛ و سلفکیلردن
دمترپوسه قارشی برادری فیایی التزام و مدافعه
ایلش ایدی. پایتختی بلخ شهری ایدی. — اوچنجیسی
اوچنجی فرهادک اوغلی اولوب، قبل المیلاد ۶۱
تاریخنده پدرینی قتل ایدرک، تختی ضبط اتمش؛
و ۸ سنه حکومت سورددکن صکره، برادری
طرفندن قتل اولمشدی.

مهراه سلطان } جنتمکان قانونی سلطان
سلیمان خان حضرتلریک }
یکتتا کریمه سی اولوب، وزرادن رستم باشابه
وارمشیدی. ماقله و خیراته مائله بر سلطان اولوب،
اسکدارده اسکله باشنده و ادرنه قیوسنده جامع
شریفلری و سائر یک جوق خیرات و مهربانی واردرد.
مکه مکرمه ده عین زیبده بی شهرک ایچنه قدر

ایصال ایدن دخی صاحبه ترجمه در . ۹۶۴ ده
ارنحال ایشلدر. — جنتمکان سلطان محمود خان ثانی
حضرتلریک دخی بو اسمده بر کریمه سی اولوب،
بروسه سی سمید پاشانک زوجیه سی اولمشیدی .

مهراه } جزیره العربک ساحل جنوبیسنده
{ حضرت موت ابله عمان آره سنده
(شبه القمر) قوتیک اطرافنده واسع بر بر اولوب،
شهر ممالکی دخی بونک داخلنده در. شرق جهتنده
و سرباط اسکله سنک اوسننده (جبل القمر) و (جبل
السبحان) اسمیلله ایکی قیالیق طاغ بولنوب، سائر
طرفلری آچق و قوملقدرد. سواحلنده برطاقم اوفق
کویلر و ایچ طرفلرنده طوبراقدن بعض قبله بولنوب،
مدینتدن بستون محروم ز بر در. اهالیسی ۴۰۰۰۰
قدر تخمین اوانوب، یک اسمر چهرملی و السنه
حایبه دن اولدینی مظنون اولان حمیرلرک لساندن
قاله بر لسان مخصوصه متکلمدرلر، که بو لسانی
سائر عربلر زور آکلایور؛ و جغرافیون اسلامدن
بعضیسی لسان حبشی عد ایشلدر. مهراه اهالیسی
اسکیدن بری بر حال وحشینه باشایوب، بر کونه
حکومت منتظمه طایمامشلردر؛ و هر قبیله کندی
شیخنی طانیوب، بونلردن بری بستون مملکته
حاکمیت دهواسنده ایسه ده، کندی قبیله سی خارجه
حکمی جاری دکادر. یاقوت حموی مهراه اسمک
ممالکنک اولیوب اصل قبیله نیک اسمی اولدینی
و (ه) نیک سکونیه زبازد ایسه ده، صحیحی (م)
و (ه) نیک فخیله اولدینی بیان ایدور. مهراه
اهالیسنک ذخیره اکوب بیچمک و اکمک پایتمدن
خبرلری اولیوب، آنجیق بالیقله و کوننده قوروتدقلری
بالیقلره بسلدکلری دوه و یکیلرینک سودیله و خرما
ایله تمیش ابتدکلری بعض جغرافیون عرب آتارنده
مسطوردر. مهراه نیک همچین دوهلری مشهور اولوب،
بو دوهلرک جنسنه ویریان (مهاری) یاخود
(مهری) اسمی دخی مهراه دن مشتقدرد.

مهراه سلطان } جنتمکان قانونی سلطان
سلیمان خان حضرتلریک }
یکتتا کریمه سی اولوب، وزرادن رستم باشابه
وارمشیدی. ماقله و خیراته مائله بر سلطان اولوب،
اسکدارده اسکله باشنده و ادرنه قیوسنده جامع
شریفلری و سائر یک جوق خیرات و مهربانی واردرد.
مکه مکرمه ده عین زیبده بی شهرک ایچنه قدر

عثمانی شاعر لرینک اک اسکیمی
مهراهی } واک مشهوره سی اولوب، ابو الفتح
جنتمکان سلطان محمد خان ثانی حضرتلری زمانده یاشا.
مشدر. حسن و جمالی دخی اقتدار ایدیسنه معادل او.
لوب، زمانی ادا بو ظرف قاسیله الفت و انسیت ایدر دیسه ده،
عفت و عصمتی متفق علیه اولوب، اسکندر اسمنده بر

نوجوان حفته سهولديكي بعض اشعار سو ظني موجب اولمش ايسهده، بوكا دخي نظماً جواب وپروب، عفتني مدافه ايتمشدر. مرقوم حفتهكي برغزلنك مقطعي شودر:

ايردي چون آب حياته مهري اولمز حشرهك
كوردی چون شب ظلمتده اول عيان اسكندري

مهری } ابران مشاهير شاعرانندن اولوب،
شاهرخ ميرزا زماننده باشامش،
وخواجه عبدالعزيز اسمنده بر طيبيك زوجه سي
بولمشدر. كنديسندن بعض حكايات ظريفه ونوادر
منقولدر.

— ابران شعرا سندن بر مهري دخي اولوب،
مشهدليدر. شويت اونكدر:

هچو آينه كه كردد ز چن عكس پذير
نقش انديشه مهريست در انديشه ما

مهستی } ابرانك اك مشهور شاعرلرندن
اولوب، كنجيه وبر روايتده
نيشابور كبارزاده لرندن ابدی. «بيوك خانم» ديك
اولان بو لقبه شهرت بولمشدر. سلطان سنجر
سلجوقينك مصاحبه لرندن اولوب، بده عبدالله خان
اوزبك هراتي تخيزري اتناسنده وفات ايتمشدر.
بر آقشام سلطان سنجرله اونور مقدمه ايكن، بر آرهلق
طيشاري به چيقوب، ايرتسي صباح بولجيان ابدك
اولان سلطان سنجر هوايي صورتله، مهستی قار
ياغمش اولديغني بداهه سويلديكي شو رباعي ايله
افاده ايتمشدی:

شاهها فلكت اسب سعادت زين كرد
وز جمله خسروان ترا تعيين كرد
تا در حرکت سمند زين نعلت
نهند يا بزمين زمين سين كرد

مهلب } (ابوسعيد — بن ابی صفره الازدی
العتيكي) مشاهير تابعينندن اولوب،
بهرده ساكن ایدی؛ وعقل ودرایت وشجاعتيه
مشهور اولوب، خوارجه قارشي بك چوق محاربه لر
ايتمش؛ وبصره يي بونلك نجاوزندن محافظه ايتمش
ابدی. عبدالله بن زبير زماننده مكه مكرمه به
كیدهرك، مشاراليه ايله بعض استشارانده بولمش؛

وبده عبدالملك بن مروان زماننده حجاج بن يوسف
طرفندن خراسان والياكنه. نب اولمهده، ۷۹
تاريخنده خراسانه داخل اولمشدی. ده اول
معاويه زماننده دخي سمرقندك وبر روايتده
طالقانك قهنده سعيد بن عثمان بن عفان (رضه)
معيننده بولوب، حربده بر كوزي مجروح اولمشدی.
آخر عمرينه دك خراسانده قالبوب، ۸۳ تاريخنده
اوراده وفات ايتمشدر. واقدي صاحب ترجمهك
اهل رده وقوطاننده، چوق اولديغني حالد، اسير
طوتيلوب، حضور جناب صديق اكبره كونورلكله،
عفو واطلاق اولديغني بيان ايتديكي حالد، ابن
قتيبه «معارف» نده مهلك حضرت ابابكر (رضه) ي
كورمك شرفه نائل اولمديغني، واق صقاللي
اولديغني حالد، حضور جناب فاروق به كلديگني
بيان ايدور. لکن بو ايكنجي تقديرده حجاجك
زماننده واليك ابديلهك سنده بولمسي ۸۳
تاريخنده دك باشامسي استبعاد اولتور. بر چوق
اولادي اولوب، اك مشهورلري (يزيد بن مهلب) در.
نسلي خراسانده قالبوب، (مهاله) اسميله مشهور
ايدبلر. مهلبك بر چوق اقوال حكيمانه ونصاحتي
مرويدر. (كذاب) صفتيله دخي شهرتي ورايسهده،
آيتق خوارجي قانديرمق ايچون كذب وحق
احاديث موضوعه روايتنده دخي مجبور اولوب،
بشقه برله اونكاب كذب ايتديكي مرويدر.

مهلب } (ابومحمد حسن بن محمد الوزير المهلبی)
مهلبی } مشاهير وزرادن اولوب، شعر وادب
وفصاحتيله وجود وكرميله مشهوردر. آنف الترجه
مهلب بن ابی صفرهك احفادنن اولوب، ابتدای
حالنده خيلي ضرورت چكهرك، دور بلاد ايتمش؛
وبنده آل بوهدن مفر الدوله به كاتب اولوب،
صميرنك وفاتنده ۳۳۹ تاريخنده اونك برينه ملك
مشارالملك وزيري ومشارر معتمدی اولمشیدی.
خليفه عباسي مطيع لامرالملك دخي امور وزارتتي
صاحب ترجمه اداره ايدوب، بده جانب خليفه دن
دخي رسماً وزارتت نصب اولتورق، جامع الوزارتين
اولمشیدی. دائره سي شعرا وادباء عصرنك جمع
وميلتي اولوب، جمله سنه احسانلر ايدر، وكنديلر به
مشاعره ابلرنی. «افاني كبير» صاحبي ابو الفرج

اصفهانى دخی بو جمله دن ابدى . کرم و سخاوتى
 وادب و ظرافت حفته يك چوق نوادر منقولدر .
 ۳۵۲ تاريخنده ۶۱ ياشنده واسط طريقنده وفات
 ابدوب ، بغداده نقل و دفن اولمشدر . شو قطعه
 جمله اشعار رفته مندندر :

تطوى باوارحا الهوم کا
 تطوى دخی الليل بالاسابع
 ثم نغت فغلتها سمح
 بر وحها خلعة على روى

میهيار { (ابوالحسن - بن مرزوبه الفارسی
 { الديلى) مشاهير شعراءن اولوب ،
 عن اصل مجوسى المذهب ايکن (شريف رضى ابوالحسن
 محمد الموسوى) نك تلقينه اسلامه كاش ؛ وشريف
 مشارالهدن تحصيل علم و ادب اتمش ابدى . اشعارى
 يك كوزل و مشهور اولوب ، ديوانى درت بيروك
 جلددن مركيدر . بقده ده ياشابوب ، ۴۲۸ تاريخنده
 وفات اتمشدر . شو قطعه جمله اشعارندندر :

ان التى علقت قلبك حبا
 راحت بقلب منك غير علوق
 عقدت ضمان وفاتها من خصرها
 فوى كلا العقدين غير وثيق

ميافارقين { دياربكر ولايت و سنجاننده
 { و دياربكر (بني آمد) شهرينك
 ۷۰ كيلومتره شمال شريفسنده اوله رق دجله به
 تابع بظمان صوبنه دو كيان برچايك اوزرنده سلوان
 قضا سنك مركزى بر قصبه اولوب ، شمديكى
 حالده ، ۴۰۰۰ مى سلم و ۳۰۰۰ ارمنى و سربانى
 اولوق اوزره ، ۷۰۰۰ اهالىسى وار ايسه ده ، قرون
 و سواده بيوك بر شهر اولوب ، خلفاء عباسيه زماننده
 بعض طوائف ملوك مقرى بولنشىدى . اووقندن
 قاله خراب حالنده بر قلعه سى و بر قاج جامع شريف
 و ساژ آتارى واردر . قصبه دن بر چاريك اوزاق
 بولنان خراب برنارمه نك و قتيله شهرك اورته سنده
 بولنش اولدينى مرويدر . قصبه داخننده بنه او
 زماندن قاله مصنع بر بنا بولنوب ، ۱۲ بخره سى
 اولغه ، اعتدال ليل و نهاره و سمنده كوش بو بخره لرك
 هر برينه بر ساعت اوربور . اسكى روماليرك و يا
 ايرانييرك بنا كرده سى اولدينى سروى اولوب ، آيجق
 قبل الاسلام اسمى نه اولدينى تحقيق اولنمه دى .

شمدي ايسه (سلوان) اسميله دخی معروفدر . وقتله
 موقع وقلمه سنك متاتيله مشهور ابدى .

مياقو { ونام ديكرله كيوتو (Miaco, Kyoto)
 { جاپونيه ده (نيو) جزيره كبيره سنك
 جنوب جهتنده (نوكيو) نك ۳۸۰ كيلومتره غرب
 جنوبيسنده و (بيوا) كولنك ساحل جنوبيسى
 قرينده اوله رق بر نهرك اوزرنده بر بيوك شهر
 اولوب ، ۴۲۵ ۲۳۹ اهالىسى ، دوز و كنيش سو .
 قانلرى ، متمدد سربلرى ، اييك قاشلرله چيني
 و ساژره فابريقه لرى و مكاتب و ساژره مؤسسات عليه سى
 واردر . ميقادونك اسكى مقرى اولوب ، او وقت
 ۴۰۰۰۰۰ دن زياده اهالىسى و ارايكن ، بو شرفى
 فوت ايدملى تدفيه بوز طوتمشدر .

میان رودان { (به سنى بين النهرين) شط
 { العربك بعنه كورفرزبه
 دوكلزدن اول ايكي قوله آيرلسيله منسبنده تشكيل
 اينديكى واسع جزيره به و برين اسمدر . - ماوراء
 النهرده اوزكند قرينده دخی بو اسمله بر محل
 وار ابدى .

ميانه { آذربيجانده تيريز ايله مراغه آره سنده
 { بر قصبه اولوب ، نسبتنده (ميانجي)
 دبنلبردى .

مياؤوليس { (Miaoulis) بونانك استقلالنه
 { خدمت ايدنلردن اولوب ،
 كمي قبودانى ابدى . ۱۷۷۲ ده آخريپوزده طوغوب ،
 ۱۸۳۵ ده وفات اتمشدر . قابودبستريانك ريايتى
 تحتنده تشكيل ايدن حكومتى طائيبوب ، بو حكومه
 قارنى هيدر اهالىنى آياقلانديرمه له ، اعدامنه حكم
 اولنهرق ، اوصرده قابودبستريه نك وقوع و قاتيله
 بو جازدن قورنلشىدى .

ميتاو { (Mitau) روسيه ده پترسبورغك
 { ۶۰۰ كيلومتره غرب جنوبيسنده
 (قورلاده) خطه سنك مركزى بر قصبه اولوب ،
 ۱۵۰۰۰ اهالىسى ، مكتب اعداديسى ، فرانسزجه به
 مخصوص مكاتبى ، كتبخانه سى ، رصدخانه سى و بز
 و صابون فابريقه لرى واردر .

ميخال { (كوسه - ياخود - بك) كشيش
 { طاعنى اتمكرنده و امار اوسك شرق
 جهتنده واقع خرمن قيا دره بكي اولوب ، ارطغرل
 غازى زماننده سلطان عثمان برادرى كوندز آلب

ابله برابر این اوکی دره بکنک باندنه مسافر ایکن، صاحب ترجمه اسکیشهر بکیله برلکنده واروب، این اوکی مسافرلرخی تسلیه دعوت ایتمکری حالده، مرقوم بو خیانتی قبول ایتمیوب، بالعکس مسافرین کرامتی بوندن خبردار ایتمکه، سلطان عثمان حضرتلری برادر و ممینله برابر بونلرک اوزریشه هجوم ایتمکده، اسکیشهر بکی قاچمش، وکوسه میخال اسیر طولش ایدی. بو اسارتی مدننده کوسه میخال عثمان بکدن کوردیکی معامله انسانیت کارانه مفتون اولوب، آخر عمرینه دک محافظه ایندیکی بر محبت و مربوطیت صمیمه قایبه حاصل ایش؛ وکافه غزوات و فتوحانده برلکنده بولنوب، کندیمی جبل حرپیه ده ماهر وجسور اولغله، دولت عثمانیه تک تاسیسنه چوق خدمتی کورلشدر. ۷۰۶ تاریخنده، سلطان عثمان فازیکن دعوتی اوزرینه، دین اسلامی دخی قبول ایدوب، آتلیق شهرته بناء اسمی دیکشدرمه مشیدی. بروسه تک فتحنده دخی خدمت و معاونتی کوریلوب، سلطان اورخان فازیکن اوائل سلطنتنده برحیات بولشدر. اولاد واحفادی دخی خدمات مبروره دولت علیه ده بولنوب، بیوک ثروت و سامان و نفوذ و اقتدار قزاقمش؛ و برچوق خیرات و مبرات و اوقاف بر اقلشدر.

میخال } (Michel) قسطنطنیه روم ایپرا. طورلرندن سکر کشینک اسمیدر:

برنجیمی نیکه نوروک دامادی اولوب، برار. لقلریه خلقک نوجهی قزاقمش اولدیغندن، ۸۱۱ تاریخ میلادیسندنه، قش پدیری وفات ایدنجیه، صومک تنسیبیه نخته کچوب، بلزارله ایندیکی محاربه ده مغلوب اولمش؛ و او صروده سرکرده بعض قا- ریشی قافلر ظهور ایتمکه، ع- وده مجبور اولدینی حالده، اردوده وکیل بر اقدینی ارمنی لیون ۸۱۳ تاریخنده کندی ایپراطوراغنی اعلان ابله، صاحب ترجمه قنلی آطه ده حبس ایش؛ و میخال اوراده راهب قیافتنه کیریوب، ۸۴۶ تاریخنده دک پاشا مشدر. بر اسمی ده (رانفابه) اولوب، (کورویلات) لقبیه ملقبدر.

— ایکنجیمی فریجیا تک صوره شهرندن او- لوب، ایپراطور ارمنی لیونک منظوری اولغله،

بونک طرفندن بطریق ربه سنه ترفیع اولندنه دن صکره، نخته کوزی اولقی تمثیله حبس اولمش؛ و ۸۲۰ تاریخ میلادیسندنه، لیون قتل اولنجیه، مجسندن چیقاریلوب، نخته اقامد اولمشدی. زماننده مجاهدین اسلام ممالکندن کرید و سچلیه ابله قالاره و پولیه بی ضبط ایتملردی. (بن) لقبیه ملقبدر.

— اوچنجیمی «سرخوش» دیمکه معروف اولوب، ۸۴۲ تاریخ میلادیسندنه، ۶ یاشنده ایکن، پدیری تئوفیله خلف و والده سی (تئودوره) وصیه سی اولمشیدی. بده عمی (بارداس) ک تشویقیله والده سی تبعید ایدوب، چوق کچمه دن صرقومی قتل ایتمبرمش؛ و ۸۶۶ ده قسطنطنیه بی محاصره ایدو روسلره قارشی حرب ایتمشیدی. ۸۶۷ ده حکومته تشریک ایش اولدینی ماکدونیه لی باسیل طرفندن قتل اولمشدر.

— دردنجیمی پافلاغونیه لی اولوب، عادی بر آدم اولدینی حالده، ایپراطور بچه (زوش) تک محبتی قرانوب، بونک امرله ایپراطور رومانی قتل ایتمکه، معشوقه سی طرفندن نخته اقامد اولمش ایسه ده، اجرای حکومته مقتدر اوله مبوب، امور اداره بی برادری خادم (یانی) تک الینه بر قش؛ و ۱۰۴۱ تاریخنده راهب اولوب، بته او سنه وفات ایتمشدر.

— بشیمی (قنات) لقبیه ملقب اولوب، بر قانقاجینک اوغلی ایدی دردنجی میخالک یکنی اولغله، ۱۰۴۱ ده اولک برینه ایپراطور اولوب، ایپرا- طور بچه زوش تک دسایسندن امین اولقی ایچون، صراومه بی نفی ایش؛ و بونک اوزرینه تبعیه سی قیام ایدوب، کوزلرینه میل چکدکن صکره، بر مناستره حبس ایتملردی. یالکز بر سنه حکم سورمشدر.

— آلتنجیمی (اترانوتیوقوس) یعنی «عسکری» لقبیه ملقب اولوب، عسکر امراسندن ایکن، ایپراطور بچه تئودوره طرفندن ۱۰۵۶ ده نخته اقامد اولمش؛ و ستانوبی ممنون ایتمک ایچون، قو- ماندانلری مجاس مذکور اعضاسندن انتخاب ایتمکه، عسکریلری دلگیر ایندیگندن، بر سنه صکره قراغنه مجبور اولمش؛ و بقیه احوالی مجهول قالمشدر.

۱۶۷۱ در امپراتور امان الله اول
والده و اودوقه بنت زار دینی (رومان دوجن)
تختی ضبط ایتش؛ و آنجق مرقوم ۱۰۷۱ ده
سلجوقیلرک ایله ایدر دوشتمکله، میخل یکیدن تخته
اوتورمش؛ و ۱۰۷۸ ده سردارلندن ک ایسی
اولان (لیکفور بوتونیات) ی تحقیر یتمکیندن،
اونک طرفندن اسقاط و بر مناستره حبس اولورق،
بعده (افس) م یسقهوس تمین اولغشدی.

— سکزنجیسی (یاکواوغ) ایقبیله لقب
اولوب، بوسله موروف خاندنک رنجیسیدر.
ابتدا ازبکده حکومت سوزن (یانلاسه قاریس) ک
وصیسی اولوب، ۱۲۶۰ د. تختی ضبط ایله مرقوم
یانیک کوزلرینه میل چکمش؛ و بر سنه صکره
قسطنطنیه یی فرنگاردن استخلاص ایدوب، کافی السابله
تختنی اورایه نقل ایتش؛ و سلجوقیلرله مصالحه
ایدوب، بونا و جزایر بحر سفیده بر قاج سفر
ایلمشدی. ۱۲۸۲ ده تراکیبه وقع سفرینده وفات
ایدوب، اوغلی یکنجی آندرونیک خانق اولمشدر.

میخال اوغلی { بوسلم کوسه میخلک پتون
اقادینده اطلاق اولور
سده، ک مشهورلری غازی مشارالیه ک تورویدر،
که یلدریم سلطان بازید خانک اسراستندن اولوب،
فترت زماننده اورنوس پک و اراعیان دولتله
برابر اکبر اولاد بازید اولان سلیمان شاهک
معیتمده قاهره، بونک وفاتنده موسی چلبینک معیتمده
بولمش؛ وبعده سائر اسرا ایله برابر چلی سلطان
محمد خانق دعوت ایدوب، بیعت ایتش، و خدمتمنده
بولمشدر. — اوغلی میخال اوغلی محمد پک ایسه،
موسی چایی به صادق قالدی بیجون، چایی سلطان محمد
خان طرفندن توقادده حبس اولغشدی.

میخالیح { خداوندکار ولایتک روسه
سجاغنده و روسه پک ۶۰
کیلومتره غربنده اولورق همنامی اولان کولک
ساحل غریبیه صو صیفیرلی ایرماغک صاغ
کناری آرمسندده و نهر مذکورک مرمره دهکی
منصبندن ۳۰ کیلومتره یوقارنده واقع قضا مرکزی
پر قصب اولوب، اسلام ورومدن مرکب ۷۷۸۰
اهالیسی، ایلك ملاطین عثمانیه پک خیراتندن متعدد

جوان شرفی ۲ مدرسه سی، رشیده مکتبی،
براق خانق، برقع اکتخه سی و امارتینده کوزل
باغاریله واسع مارتقاری واردر. کولک ونهرک
طاشمه دن حاصل اولان ساقاقل سببیه هواسی
بازین آغزجه ایسه نه، موقی پک لطیف اولدیفندن،
نهرک مجراسی آجیلوب، فضله میاهه بول و برملکله
برابر، سیر سفاتنه دخی طریق آجیله جق اولسه، که
بونک جزقی بره متله حصه واپنیر اولسی مأمولدر،
قصبه پک هم هواسی تسخیح هم ثروت و مهورینی
پک زیاده تزید اولانه جقدر. میخالیح (میانر پولیس)
شهر قدیمک خرابلری اوزرنده مؤسس اولوب،
فرینده (لویادیوم) شهری دخی بولغشدر، که
الرم اولو (آباد) اسمیله برقریه حائنده در. بعض آثار
عتیقه سی موجوددر.

— میخالیح قضای روسه مرکز سجاغنک
منتهای غرب شمالیسنده اولوب، شرقاً مدانیسه
وفس روسه، جنوباً کرمانتی قضالیه، غرباً
قره سی سجاغیله، شمالاً دخی مرمره دیکیزبه
محاطدر. مساحت سطحیه سی ۳۷۵۰ مربع کیلومتره
اولوب، غرب شمالی جهتمده قره طاغ و قورشونلی
طاغ اسمیله ایکی جبلی وبعض تپه لری وار ایسه ده،
اکثر طرفلری اووه اقدردر. میخالیح ونام دیکرله
(آبولون) کولی قضاک شرق جنوبی جهتمده بیوک
برر ضبط ایدوب، قیشین ده زیاده توسع ایدر.
بو کوله قضاک خارچنده (قوجه صو) ونام
دیکرله سجان نهری دوکیلوب، آغی میخالیح
قصبه سنک شمالنده صو صیفیرلی ایرماغه قاریشیر.
مذکور ایرماق قره سی سجاغندن کلرک، قضا به
دخول ایله، شمال شرقیه طوغری آفرق، مذکور
آیاق واسطه سیله کول ایله اختلاط ایتدکن صکره،
صاغدن نیولفر نهرینی دخی بعد الاخذ مرمره به
دوکیلور. بوجهله قضاک آقار و طورغون صولری
چوق اولوب، کرک اراضیسنک طغان میاهدن
قورنارلسیله نظامنده ارواسیجون و کرک دیکیز ایله
کول ونهر آرمسندده سیر سفاتن ممکن اولیتلک
ایچون، عملیانه اشد احتیاج وارددر. طوغرای پک
منبت اولوب، اراضی مزروعیه سی ۶۰۰۰۰۰
دوئمه قریب اولدیفی حالده، ۲۳۰۰ دوئم قدری

باغ ، ۲۱۰۰ دومی باغچه و بوستان و قصوری
 حیوانات و سازه تارله زندن عبارتند . سرکاری
 ۱۳۲۸۵۰ و اورمانلری ۹۵۵۰۰۰ دوم اولوب ،
 اشجاری : میشه ، کورکن ، اخلامور ، کستانه وارپک ،
 آرمود ، اخلاط کبی خدایی نابت اشجار مثمره دن
 عبارتند . محصولاتی : بقدای ، آرپه ، بولاف و ساثر
 حیوانله پاموق ، آقون ، زیتون و سبزه و میوه لرك
 انواعندن عبارتند . طوت آقاجلری پک چوق
 اولوب ، اهالینک اک برنجی مشغولیتی ایک قوزه سی
 پندشدرلمی در . کوله و نه رلده کلیتی بالیق چیقور .
 حیوانات اهلیه سی : قیون ، صغیر و سازه دن عبارت
 اولوب ، اینکاری پک کوزلدن . قضا ۸۱ قره دن
 مرکب اولوب ، ۶۳۸۴۲ اهالی ابله مسکوندر ، که
 پونلرک ۱۶۰۰۰ ی روم ، ۳۰۰۰۰ ی ارمنی ، ۶۰۰
 قدری یهودی و سازه و قصوری مسلم و ترکدر .
 قضا داخلنده ۹۲ جامع و مسجد ، ۲۰ کلیسا ، ۸۶
 مکتب ، ۲ مدرسه ، ۲ حمام ، ۱۰ خان و ۴۲۲
 دکان موجوددر . مرکز قضا تک ۳ کیلومتره شرقده
 و کولک کنارنده (اولوآباد) قره سی بونئور ، که
 روم ایپراطورلرلندن (آکسیس قومنوس) ک
 عثمانلرله قارشی تانیس و تحکم ایش اولدینی
 (لوپادیوم) قصبه سنک خرابلری اوززند اولوب ،
 سور و نله سی حالا موجوددر . بودخی اوجوارده
 بولغش اولان مینتوبولیس شهر قدیمک احاضیه
 یابلس ؛ و سلطان اورخان جابندن فتح اولمشدی .
 میخالیچیق { آخره ولایت و سنجاغنده
 } بر قضا اولوب ، ولایت ک
 منتهای غربنده واقع اولغله ، غرباً خدواندکار
 ولایتله ، جنوباً قریبحصار ، شرقاً آباش و بکبازاری ،
 شمالاً دخی نملواخان قضا رله محدوددر . سقاره
 ابرماخی حدود شرقیه و شمالیه سی و بوکا نایع پور .
 سوق چایی حدود جنوبیه سی محمد ایدوب ، قضا
 بر شبه جزیره صورتی آلیر . اراضیسی آز حاضه لی
 اولوب ، مذکور ایکی نهر ابله اروا اولنور . عموم
 اراضیسی ۱۶۸۵۲۰ دوم اولوب ، بولک آتجیق
 بر ثلثی مزروعدر . محیط دائره سی ۲۴ ساعت
 اولان واسع بر اورمانی غرباً اسکیشهر اورمانلرینه
 ملاصقدر . چابری ۲۶۸۵ ، باغلی ۲۱۲۵
 و باغچلری ۱۶۲۵ دوم و ستمنده در . باشلیجه

محصولاتی : بقدای ، آرپه ، بولاف ، بورچاق ،
 داری ، مهر داریسی ، پنچ ، نخود ، مرکب ،
 سیسام ، پاموق ، توتون و میوه و سبزه لرك انواعندن
 عبارتند . حیوانات اهلیه سی باشلیجه حادی کبی ابله
 نفتیک کچسی و قیوندن عبارت اولوب ، مانده لری ده
 چوقچدر . قضا داخلنده برکیل معدنی بونوب ،
 آناطولینک هر طرفنه کلته نقل اولان بوکلدن
 یالکز میری سنوی ۱۵۰۰۰ لیرا آلیور . دکیز
 کوبوک دینان ماده دن دخی جیقوب ، اسکیشهره
 نقل اولنور . مرکز قضا قرینده برکوش معدنی
 دخی وار ابله ده ، هنوز بوندن استفاده اولنمقدمه در .
 قضا داخلنده بعض کورکرتلی المجرل و معدن
 صولری دخی وارددر . مرکزی قیوجق قره سی
 اولوب ، قضا ۵۸ قره دن مرکب و جلہ سی مسلم
 اولتی اوزره ، ۱۸۵۳۸ اهالی ابله مسکوندر .
 درون قضا ده ۴۹ جامع ، ۴۰ مسجد ، ۴ مدرسه ،
 ۶۰ مکتب ، ۶۸ دکان ، ۲ خان ، ۶ اخشاب
 کوبری ۳۵ صه ، دکرمنی موجوددر . بعض قره
 لرنده اییک چیقار . صنایع محلیه کلیم ، سجاده ،
 چوال کبی شیلر نجندن عبارتند .

میخائلیس { Michaelis) آتلیه مشاهیر
 { مستشرقیندن اولوب ، ۱۶۶۸
 تاریخنده طوغش ، و ۱۷۳۸ ده وفات ایشدر .
 لیبسیفده و بده (هاله) ده السنه شرقیه تدریسیله
 مشغول ایدی . عبرانی و عربی لسانلرینه و بنی اسرا -
 نیل کتب مقدسه سنه دتر بر قاج معتبر تالینی وارددر .
 — نورونی دخی بو اسمله معروف اولوب ، یشه
 مستشرقیندن اولغله ، عبرانی و سریانی و کلدانی
 لسانلرینه متملق بر قاج کتاب یازمش و نورات
 و انجیلی شرح و ترجمه ایدوب ، « یکی کتبخانه شرق »
 عنوانله بر کتاب و فلسفه متعلق بعض اثرل دخی
 تألیف ایشدر . (کونینکه) دارالفنونده فلسفه
 معلمی ایدی . ۱۷۱۷ ده طوغوب ، ۱۷۹۱ ده
 وفات ایشدر .

میخائیل بن ماسویه { خلفه عباسیه زما -
 ننده پیشین سریانی
 الاصل اطباء عربدن اولوب ، یوحنا بن ماسویه ک
 برادریددر . مأمون خلیفه تک خدمت طبایعده بو .
 لنوب ، قدماک و ایشدن آریلمدینی و متأخرین اطباءک

کشف و ایجاد اولان هلاجره رحایت اجمدیکی
و مع هذا عموم اطباک کندیسنه حرمت و رحایتی
و خلیفه تک فوق العاده اعتماد و حسن ظنی اولدینی
سرورد.

میداس } (Midas) اساطیریه یونانیه کوره،
فریجیه تک (باقول) هری آق دینی
جهتک حاکمی اولوب، کویا شراب الهی (باکوس)ی
مملکتنه قبول اتمکله، بو اله موه-ومک دیله نه
دیلسک دیمی اوزربنه، ایله هر طوئدینی شیتک
آلتونه تحویل اولغنی طلب ابدوب، مطلوبی
اسعاف اولغله، ایینه آلدینی اتمک و تمک لقمه لری
دخی آلتونه تحویل اولدینغندن، آج قالنجی، بو
نمتمدن مساف اولغنی التماس اتمش، و بونک
استحصالیچون نهر مذکورده بیقانیسی امر اولوب،
او وقتدن بو نهرک صولزنده آلتون ریزه لری
بولغنه باشلامش. بونک حقنده دیگر بر مصال دها
منقولدر. شوبله که: کویا کدیسی چوبانلر و اورمانلر
الهی اولان (بان) ک دودوکنی شمعدن کنایه اولان
(آبولون) ک عودینه ترجیح ایتدیکیچون، آبولون
کندیسنک فولالغری اشک فولاغنه تحویل اتمش؛
و میداس باشنی صاروب، فولالغری کیسه یه کوستر.
مزدیسده، یالکز بربره کوسترمک مجبور بئنده
اولوب، کیسه یه سوبله مسنی تنبیه اتمش؛ حالبوکه
کوزه بربرکنم سره مقتدر اوله میوب، برده بر
چقور قازه رق: «میداسک اشک قولالغری
واردر» دیمش؛ و او بردن بر طاقم سازلر بیتوب،
روزکار اسدیجه بو سازلردن بربرک بو سوزی
ایشیدلمکله باشلامش.

میدان } نساپورده، اصفهانده، بغدادده،
خوارزمده بر محله و ماوراء
النهرده بر قصبه اولوب، اک مشهور لری نساپور-
ده کی ابدی، و «امثال» صاحبی و دیگر میدانیلرک
جوغی اورابه منسوبدر.

میدانی } (ابوالفضل احمد بن محمد النیسا-
بوری) مشاهیر ادبا و لغویوندن
اولوب، نساپورک میدان محله-سنده دنیاچه کلش؛
و ابوالحسن الواحدیدن و سائر مشاهیر مصرندن
اخذ علوم ابدوب، اک زیاده «امثال العرب»
هنوانی تألیف معتبرله شهرت بولاشدر. سائر

تألیفاتی ائتمده «السامی فی الاسامی»، «کتاب
الهادی للشادی»، «تزهه الطرف فی علم الصرف»،
و سائرده. امثالی و «السامی فی الاسامی» هنوانی
کتابی مصدره طبع و نشر اولدینی کبی، صرفه
دائر اولنان تألیف مذکورله «مقامات» و
«منشآت» ی دخی استانبولده «الجواب»
مطبعه-سنده تمثیل اولغشدر. ۱۸۰۵ تاریخنده نیسا-
پورده وفات ایتشدر. زغخشری ایله صحبتی و بعض
ملاقاتله لری سرورد.

میدلبورغ } (Middelbourg) فلنکده
لاهایک ۸۱ کیلومتره جنوب
فریسنده (والجزن) جزیره سی و بر جدولک اوزرنده
واقع (زلانده) ایالتک مرکزی بر قصبه اولوب،
۱۶۰۴۵ اهالیسی، دمیرخانه لری، دبائغخانه لری
و سائر فابریقه لری واردر. وقتیله دها بیوک اولوب،
تدنی ایتشدر.

میدلتون } (Middleton) انکتره تک لاقاستر
قونتاغنده و مانچسترک ۸ کیلومتره
شمال شرقیسنده بر قصبه اولوب، ۱۰۳۴۵ اها-
لیسی، دمیرخانه لری، اقمشه و منسوجات مختلفه ایله
صابون و سائر فابریقه لری، مکتبی و کتبخانه سی
واردر.

میدلتوون } (Middletown) ممالک مجتمعه-
تک قونکتیقوت حکومتمنده
(هارتفرد) ک ۲۴ کیلومتره جنوبنده اوله رق
قونکتیقوت نهری اوزرنده کوزل بر قصبه اولوب،
۱۱۷۳۰ اهالیسی، دمیرخانه لری، اسلحه و انواع
ماکینلر ایله منسوجات فابریقه لری واردر.

میدلسبورغ } (Middlesborough)
انکتره تک بورق قونتاغنده
و یورنک ۷۰ کیلومتره شمال غربیسنده اوله رق
(نیس) نهرینک منصبنده کی خلیجک منتهیسنده
بر شهر اولوب، ۷۲۱۴۵ اهالیسی، جوارنده
واسع کور مدله لری، متعدد جسیم دمیرخانه لری،
سفاخن اعماله مخصوص حوض و دستکاه لری،
دیگر فابریقه لری و ایشلک تجارتی واردر. یکی بر
شهر اولغله، سواقلری تک منظمدر.

میدلسکس } (Middlesex) انکتره تک
جنوب شرق جهتمده کی

قونقلرندن یعنی ایلاتندن اولوب، لوندره شهرینکده قسم اعظمی بویاقت داخلنده در. شمالاً هر تفرود، غرباً بوکینهام، جنوباً سوری، جنوب شرقی طرفندن کنت، شرقاً دخی اسکس ایالتلریله محدوددر. حدود جنوبیه سنی (تامیسه) و حدود شرقیه و غربیه سنی بوکا تابع (قولنه) و (لئا) نهرلری تحدید ایدیور. مساحت سطحیه سی ۷۳۴ مربع کیلومتره و اهالیسی ۴۸۵ ۲۹۲۰ کشتی اولوب، بهر مربع کیلومتره باشنه ۳۹۷۹ کشتی دوشیور. اراضیسی دوز و هوایی لطیف ایسهده، طوبراغی غیر منبت اولوب، آنجیق فنک نوسطیله بعض مزرو. طات بتشدیرلمکده در. اکثر طرفلری مرادری یا کنز نامیسه تک کنارلرنده اولان پرلی سبزه بتشدیرمکه مستعد اولوب، او جهتده کی باغچهلر دخی کوندن کونه مرصه اتخاذ اولنورق، لوندره محللرینک نوسمنه یارامقده در.

میرا { فرس شعراسندن ایکی کشینک مخلصی }
 { اولوب، بری سیستانی و مولانا جامینک معاصر ایدی. شو مقطع اونکدر:

سر خون میر غزده از غزه ریختی
 باری چو زلف سرکش از روی برمتاب

— دیکری (میرزاد علیخان) دهلیلی و بابر شاهک امراسندن اولوب، ۹۹۶ تاریخنده کشمیرده مغولره قارشی ایتدیکی محاربهده شهید اولمشدر.

میرا { (Myra) لیکه خطه قدیمه سنک یعنی تنکه سنجافنک ساحلنده و دمیردره تک منصبنده اسکی بر بلده اولوب، کوزل بریتاروسنک خرابه لرله ساتر آثار حقیقه سی موجوددر.

میرا { (Mirra) اساطیر یونانیه به کوره، قبریس حکمداری (کینیراس) ک قیزی اولوب، پدرینه تمشق ایتمکه، کجه قراکفده قوینسه کیره رک، حامل قالمش؛ و پدری خبر آلتجه، کندیسنی قتل ایتک ایستمکه، جزیره العربه قاجوب، اوراده حسن و جمالیله شهرت بولان (آدونیس) یعنی تموزی طوغوردقن صکره، مرسین آفاجنه تحویل ایتمش. کونش دیمک اولان (مهر) اسم

فارسیسیله بر مناسبتی اولوب، اوندن کتابه اوله جفی آکلاشیایور.

میرابو { (Mirabeau) فرانسهده بابا اوغل ایکی مشهور آدم اولوب، اجدادلری فلورانسهلی اولدقلری حالده، کندیلری پرووانسهده دنیاه کشلردر. بدزی فن ترونده اشهار ایدوب، یارسهده (کسنی) ایله عقد مناسبت ایتمش؛ و بوخصوصده اتخاذ ایتدیکی مسلك نشرینه جوق غیرت ایدوب، فوق العاده بر انسانیت پرورلک ابراز ایتدیکی حالده، کندی عائله سی حقیقهده مساکنی اجرا ایده میوب، قاریسنه جوق اذیت و برمش؛ و اوغلی عابنه دعوی اقامه ایدوب، حبس ایتدیر. مشیدی. مارکی عنوانی حائز ایدی. ۱۷۱۵ده طوغوب، ۱۷۸۹ده وفات ایتمشدر. برخیلی تألیفاتی وارددر.

— اوغلی نطق و خطابت و امور سیاسی ایله مشغول اولوب، پک مؤثر نطقلریله شهرت بولمشدر. فرانسه وقوات مشهوره سنه قاریشوب، شدتلی نطقلر ابراد ایتدکدن صکره، اطمشان وجدانیسیله می بوقسه، ظن اولندیفی کبی، آلدیفنی کلپتلی آنچه مقابلنده می، تبدیل مسلك و لسان ایتمشدی. قونت عنوانی حائز ایدی. ۱۷۴۹ده طوغوب، ۱۷۹۱ده وفات ایتمشدر. نطقلری جمع ونشر اولندیفی کبی، دیگر بعض تألیفاتی ده وارددر.

میرات { هندستانک شمال جهنده و دهلینک ۶۱ کیلومتره شمال شرقیسننده

اولورق کتک ابرماقنه دوکیان (کالی نادی) نهری اوزرنده سنجاق مرکزی بر شهر اولوب، ۱۴۵۳۹۹ مسلم اولتی اوزره، ۹۹۵۶۵ اهالیسی، سلطان محمود غزنوینک وزبری حسن میندی طرفندن بنا وهاپون شاه طرفندن امیر ایدلمش جسیم و مصنع بر جامع شرقی، متمدن تربلری، بش بازاری و ساتر آتاری وارددر. پک اسکی بر شهر اولوب، غزنویلر و غورویلر زماننده اسکی بنخانلری جوامع شریفه به تحویل اولمش؛ و اوصره لده شهر چوق بیومشیدی.

— میرات سنجافنک مساحت سطحیه سی ۶۱۶۲ مربع کیلومتره و اهالیسی ۱۳۷۱۳۱۳ کشتی اولوب، ۲۹۰۰۰۰ میسلددر. ۱۴ شهر و نصیبه سی ۱۵۵۸

قره‌به واددر. اراضیس پک مثبت و محصولدار،
و تمام اینها را اول، بر قاج دیر پول خطی
مملکتی شقی ایدبور.

ایالتی سکنیز حکومتیه تابع شمال
غرب ایالات سیمدن بری اولوب، شمالدن جنوبه
بوی ۳۳۶ واکي ۸۰ ابه ۱۰ کیلومتره آره.
سنده در. مساحت سطحیه سی ۲۹۳۱۷ مربع کیلومتره
واها ایسی ۵۱۴۱۲۰۴ کشتیر، که هر مربع
کیلومتره باشنه ۱۷۵ کشتیدن زیاده دوشیور ۶۰
سختغه منتسم اولوب، اکثر ایسی هیالابه طاغایرینک
انکاریدن عبارت و دیگرلری چنه ابه کتک نهرلری
آره سنده (دوآب) اسمیه معروف دوز و اووه اقی
بر جزیره در عبارتدر. اراضیسینک مذکور نهرلرک
صوبیله اروا اونمیان بوکک به تهرلی قوملق وغیر
مثبت اولوب، صو آلتنده اولان برلری پک مثبت
و محصولداردر.

میران حسین نظامشاه { دکنک نظام

مملکتینده حکومت سورن نظامشاهان ملوکندن
اولوب، ۹۹۶ تاریخنده، پدری مرتضی نظامشاهک
قتلی اوزربنه، احمد نکرده تخنه قومدا ایشم ایسه ده،
ظالم و بدکردار بر آدم اولدیفندن، بر قاج آی صکره
۹۹۷ ده قتل اولنهرق، اکبر شاهه انجیا ایش
اولان همزاده سی اسماعیل نظامشاه قومدا ایشدی.

میرانشاه { (میرزا جلال الدین -) نیورلینک

(اوشجی اوغلی اولوب، ۷۶۹
تاریخنده طوغمش؛ و بدربنک حیانتنده عراقین
و آذربایجان و دیار بکر و شام جهتلربنه والی تمین
اولنهرق، نیورک و فانتدن صکره بنه بوجهتلرده
۳ سنه ابه ۳ آی سلطنت سوردکدن صکره،
قره قیونلی قره یوسف ترکلی ابه آذربایجان حدودنده
ایندیکی محاربه ده ۸۱۰ تاریخنده مقتول اولوب،
تبریزده دفن اولمش؛ و مؤخرآ کیمکاری ماوراء
النهرک کش فصبه سنه نقل ابه، قبه حضارده دفن
ایدلشیدی. برجوق اولادی اولوب، یونلردن
سلطان خلیل بدربنک حیانتنده جدیدنه خاف اولهرق،
ماوراء النهر تخنه اونورمشیدی؛ و میرزا هر
پدری صاحب ترجمه به خلف اولمشدر. دهلیده

حکومت سورن سلاطین کرکایه میرانشاهک احقادی
ابدی.

میران عادل خان فاروقی { دکنک

(خاندش) خطه سنده حکومت سورن ملوکدن او.
لوب، ۸۴۰ تاریخنده بدری ملک ناصر خانه خلف
اولمش؛ و درت سنه حکومت سوردکدن صکره،
۸۴۴ ده برهانپورده قتل اولنهرق، اوغلی میران
مبارک خان اول خانی اولمش ابدی.

میران غنی { آف ترجمه میران عادل

(خان فاروقینک نورونی او.
لوب، عادل خان فاروقی شانی دبتککه دخی
مروفدر. ۸۶۱ ده خاندش حکومتینده بدری میران
مبارک شاه خلف اولوب، مملکتی اعمار، و برهانپوری
توسیع و تحکیم ایش؛ ۴۸ سنه حکومت سوردکدن
صکره، ۹۰۹ ده وفات ایدوب، برادری داود خان
فاروق خانی اولمشدر.

میران مبارک خان فاروقی { دکنک

(خاندش)
خطه سی ملوکندن ابکی کشینک اسمی اولوب، برنجیسی
۸۴۶ تاریخنده بدری عادل خان فاروقی به خلف
اولمش؛ ۱۷ سنه حکومت سوردکدن صکره،
۸۶۱ ده وفات ایدوب، اوغلی میران غنی میران
عادل خان فاروقی ثانی نامیله خانی اولمشدر. —
ایکینجیسی ۹۴۳ تاریخنده برادری میران محمد خانه
خلف اولوب، ۳۲ سنه حکومت سوردکدن صکره،
۹۷۴ ده وفات ایشککه، میران محمد خان فاروقی ثانی
خانی اولمشدر.

میران محمد خان فاروقی { دکنک خاندش

(خطه سنده)
حکومت سورن ملوکدن ابکی کشینک اسمی اولوب،
برنجیسی ۹۲۶ تاریخنده بدری عادل خان ثانی به
خلف اولمش؛ و ۹۴۳ ده دایسی بولنان بکرات
و مالوه حکمداری بهادر شاه پورتکیز لیلرله ایشدیکی
محاربه ده مقتول اولمله، والده سنک سمیله بکرات
و مالوه حکومتینده کچرک، آنجیق بر قاج آی صکره
وفات ایشککه، نعشی برهانپورده نقل و دفن اولمش؛
و برادری میران مبارک خان ثانی خاندش حکومتینده
و بهادر شاهک یکنی محمود شاه بکرات و مالوه
حکومتینده خلفلری اولمشدر.

— ایکنجیسی ۹۷۳ تاریخده میران مبارک خان نافی به خلف اولوب، ۱۱ سنه حکومت سور-دکن صکره، ۹۸۴ده وفات ایتش؛ و برادری راجه علی خان خانی اولمشدر.

میرجان { فرس شعرا سندن اولوب، ماوراء النهر لیدر. قیوجیققله تعیش ایدردی. شورباغی اونکدر.

یارب که ز دوستان جد اباد فراق پیوسنه بدشمن آشنا باد فراق هرخلطه اسیر صدملا باد فراق یعنی بفرق مبتلا باد فراق

میرخواند { (مولانا — بن سید خواند شاه) مشاهیر مورخین و ادباند اولوب، بلكه متمیناندن ایدی. علم تاریخله اشتغالی و احوال طالع و قوفی زیاده اولوب، خلقتدن زمانه دك مكممل و كافه علومدن باحث «روضه الصفا» عنوانله بر تاریخ کتابی یازمش؛ و آنجق صوگ فضائی اتمامه عمری وفا اتمدیکندن، کندیسکی کبی مشاهیر مؤرخیندن اولان اوغلی خواند میر بونی اتمام و آبرججه اختصار ایتشدر. سلطان حسین باقرا زماننده باشاوب، علیشیر نوایی و مولانا جامی و صاحب تذکره دولتشاه ابله معاصر ایدی. ۹۰۴ تاریخنده ۶۷ یاشنده وفات ایتشدر. تاریخ کبیر مذکوروی ترکیبه، و اکثر اقسامی آوروپا لسانلرنه ترجمه اولمشدر.

میردیته { (Mirdite) آرانؤدلقده اشقودره ولایت و سنجاغنده مستثنی بر قضا صورتنده اداره اولنور طاغلق و طاشلق بر اولوب، شمالاً بوقه و نفس اشقودره، غرباً لش، جنوباً آچقه حصار قضالبله، شرق جنوبی جهتندن و شرقاً دخی مناستر ولایتك دبره سنجاغیله محدوددر. اراضیسی طاشلق و غیر منبت اولمشله، اهالیسی پك فقیر اولوب، همان یا اکر طاغلرنده کی چام اورمانلرندن چیقاردقلى قطران و چیرا صا-تیشیله تمیش ایدرلر. کندیلری خرسیتیان و قوتولیک اولدقلى حالده، پك جسور و صادق آدملر اولوب، اسکیدن بری عساکر عثمانیه صغرنده محاربه ایتكله موظف و وبرکیدن معافدرلر. کندى بکرنندن بری جانب دولتدن قائم مقام نصب اولنوب، (اوروش) نام قریبه ده اقامت ایدر. قضا بیراقله

منقسم اولوب، هر بر بیراگك افرادی كدی بیراقدار لرخی طائیرلر. میردستهك نفوسى نحر بر اولغامش ایسه ده، اهالیسی ۱۵۰۰۰ قدر تخمین اولنیور.

میرزا بزرگ { (امیر الدوله زین العابدین خان بن میرزا جمفر) هندستان شعرا سندن اولوب، عن اصل قره بوسف ترکانك احفازندن اولدیغی حالده، ۷ یاشنده ایکن، بدربله برابر هندستانه کیده رگ، فیض آبادده موطن ایتش؛ و بئمه وزیر الممالک نواب شجاع الدوله هادره داماد اولوب، مناسب عالییه ترقی ایتش ایسه ده، نهایت لکه نوده بر ناغ ایدنبوب، اوراده انزوا ایتشیدی. تصوفه دائر «در المرفه» عنوانیله بر کتابی و خیالی اشعاری واردر. شویت اونکدر.

از عکس کل روی تو آینه چن شد و ز کجک زلف تو صبا مشک ختن شد

میرزاپور { هندستانك بنارس ایالتنده و بنارسك ۴۷ کیلومتره غرب جنوبیسنده اوله رق کنگک ابرماغنك ساحل بیمنده سنجاق مرکزی بر شهر اولوب، ۱۰۰۰۰ ی مسلم اولق اوزره، ۵۶۳۸۰ اهالیسی، متعدد مصنع جوامع شریفیسی، جیم بیخانلری، سرای کبی مفازه لری، مکمل ریختملری، بر چوق کوزل چشمه لری و ایشلك ذخیره و پاموق تجارتی واردره سنجاغنك مساحتة سطحیسی ۱۳۵۲۷ مربع کیلومتره اولوب، ۱۱۳۶۷۹۶ اهالی ابله مسکوندر.

میرزاجان { ایران شعرا و علماسندن اولوب، کبی کتب علیه به حاشیه لری و بر خیالی اشعاری واردر. شویت اونکدر.

دیشب از هجر تو باغم دوش بردوش آمدن نامییدی در بر وحسرت در آغوش آمدن

میرزا زاده { (شیخ محمد افندی) سلطان مشیخت اسلامیه مسند جلیله کچن علمادن اولوب، ۱۱۲۶ ده شیخ الاسلام اولان میرزا مصطفی افندیك اوغلیدر. تحصیل علوم ابله رؤسه نائل اولدقن صکره، فیض الله افندی به داماد اولوب، اونك سوقیله از میر، ادرنه و چوق کچه دن استانبول

قاضی و ۱۱۲۵ ده آناتولی قاضی مسکری اولمش
 ابدی. ۱۱۲۸ ده تقض عهد ابدن آو سترپاه قارشی
 سفر هاپون اقتضاسنه داتر اتمه داد ابدن مجلسده
 صدراعظم شهید علی باشاپه قارشی معارضه ایتد.
 یکندن طولانی، آرپه لئی اولان بر اوادی به تمیید
 اولنه رق، بر مدت صکره میراخور آقانه شناخته
 هفو، ودر ساداته جلب اولنه رق، روم ایلی پایه سیله
 تطیف بیوریلوب، بعده ایکی دفعه بالفعل روم ایلی
 قاضی مسکری و ۱۱۴۲ ده مفتی نام اولمش ایسه ده،
 ضعف وهرمه دوچار اولدیفندن، آنجیق بدی بیجق
 آی کمال استغنا ایله بومقام تالیده قالدقن صکره،
 ۱۱۴۳ ده استعفا سی قبول اولنه رق، قوناغنه چکیلوب،
 ۱۱۴۶ ده ارتحال ایتشدر. عالم و عقیف ومتق
 بر ذات ابدی.

میرزا زاده { (عمر سعید افندی) سلطان
 مصطفی خان ثالث دوری
 مشایخ اسلامندن اولوب، آنف الترجه میرزا زاده
 شیخ محمد افندیك اوغلیدر. ۱۱۲۲ ده طوغوب،
 ۱۱۳۳ ده طریق تدریسه داخل اوله رق، ۱۱۴۵
 ناربخنده از میر و بعده بروسه، مکه و ۱۱۶۱ ده
 استانبول قاضی، ۷۱ ده آناتولی و ۷۳ ده
 روم ایلی قاضی مسکری، ۱۱۷۵ ده تقیب الاشراف
 و مکرراً صدر روم ایلی اولوب، ۱۱۸۳ ده مقام
 مشخته نصیله، اوچ بیجق سنه امور فتوایی بعده.
 الاداره، ضعف و تخافتنه وهرمه بناء استعفا
 مجبور اولوب، ۱۱۸۷ ده استعفا سی قبول اولنه رق،
 بر سنه صکره وفات ایتشدر. بودخی بدری کبی
 عقیف و محق بر ذات ابدی.

میرزا مخدوم { علامه سید شریف جرجانیك
 احقاندن اولوب، مذهب
 سنیه انتسابندن طولانی دیار عجمده کوردیکی
 تضییق و اذا اوزرینه، ترك وطنه مجبور اوله رق،
 دیار رومه کیش؛ و ۹۸۴ ده در ساداته کلوب،
 حسن قبول کورمکه، آمد بعده بغداد، طرابلس
 شام و نهایت مکه مکرمه قاضیاکنه نصب اولمش؛
 و بعده تقیب الاشراف اولمش ابدی. بعده کندیسندن
 صادر اولان بعض افعال هربیه اوزرینه، استانبولی
 ترکه، سیاحته مجبور اولمشیدی. فارسی دیوان
 اشعاری اولوب، شویت او جمله دندر:

صبر کستاخانه پادر عرصه دل می نهد
 شفته ناز تو میخوام سزای او دهد

میرزا مصطفی افندی { سلطان احمد
 خان ثالث دور
 سلطنتنده مسند مشیخت اسلامیه به یکن عمادن اولوب،
 صدور دن عبدالرؤف افندیك اوغلی ابدی. ۱۰۴۰
 ناربخلرنده دنیابه کلوب، سلطان ابراهیم خان دورنده
 سرای هاپونه دخول ایتش؛ و خروجنده منقاری
 زاده تک درسنه دوامله، ۱۰۸۶ ده یکشهر،
 ۱۰۹۲ ده مصر و ۱۰۹۷ ده مکه و متعاقباً
 استانبول قاضی اولوب، ۱۱۰۱ ده قبریسه نی
 اولمش؛ و ۱۱۰۶ ده روم ایلی قاضی مسکری او-
 لوب، ۱۱۰۹ ده سینوبده اقامته مأمور اوله رق،
 بعد المفور ۱۱۲۰ ده ثالثاً روم ایلی قاضی مسکری
 اولدقن صکره، ۱۱۲۶ ده مسند مشیخت اسلامیه به
 ارقا اولمش؛ و آلتی بیجق آی امور فتوایی بعد الاداره،
 عزل و طرز زونه نی اولنه رق، بعد المفور میرونده
 واقع بالیسنده اقامت ایتکده ایکن، ۱۱۳۵ ده
 طقسان یاشلرنده ارتحال ایتشدر. بعض حواشی
 و رسائی واردر.

میرزائی { فرس شمراسندن ایکی کشیک
 مخلص اولوب، بری ساوله
 ابدی، سلطان حسین باقرا زماننده باشابوب،
 مماراقله مشغول ابدی. شویت اونکدر:

مرا چو مست بیبی مکه که بنیبر ست این
 که هست عالم عشقیم و عالم ذکرست این

— دیکری (میرزا ابو سعید) شاعره شهیره
 نور جهان بیگمک برادری اولوب، مالکیر شاه
 زماننده هندستانده یاشامشدر. شویت اونکدر:

یکبار اگر خندد چایرا بشنار آدم
 باری چه نثار آدم کربار دگر خندد

میر علی { هرات ساداتندن و مشاهیر شعرا
 و خطاطیندن اولوب، ۹۲۴ ده
 وفات ایتشدر. شو بر ایکی بیت جمله اشعار دندر:

طالب من همه شاعان جیناند و مرا
 در بخارا بگر از بهر معیشت خون شد
 این بلا بر سرم از حسن خط آمد امروز
 وه که خط سلسله پای من بجنون شد

میرا { فرس شمراسندن بروجه آنی آلتی
 کشیک مخلصیدر.
 برنجیسی (میرزا —) هراتلی اولوب، بدری
 میرزا بدیع الزماتک وزیری ابدی. انشاده و خط

و دیگری هزایات و لطافتدن سرگ ایکی دیوان
اشعاری وارد. نهایت ماوراء النهره کیدوب،
اوراده وفات ایشدر. شو بر ایکی بیت جمله
اشعار طارقه سندن:

ای روح قدس را بیناب تو التیا
بادا هزار جان مقدس ترا فدا
غیر از تو کیست شاه سرارده وجود
یالن پدا جسالک من کل ما پدا

— غور مملکتندن دیگر بر (میرم) دخی
اولوب، اشعاری هزایاندن عبارتدر.

میرم چلبی } (محمود بن محمد) مشاهیر
 } علما و ارباب فندن اولوب،
علوم ریاضیه و هیئنده و ادبیات عربیه و فن تاریخده
ید طولی صاحبی ابدی. مشهور قاضی زاده مک اوغلی
و خواهه زاده مک شاگردیدر. علوم ریاضیه ده سلطان
بازید خانک معلی اولتیدی. پنده سلطان سلیم
خان اول جائیدن آنا طولی قاضی مسکر لکنه نصب
اولنرق، ابغای حج ابه، عودندن صکره ۹۳۱ ده
وفات ایشدر. سلطان بازید خانک اسربله اولغ
بکک زبجفی شرح ایش، و علی قوتچینک هیئنده کی
« فقیه » سنه بر شرح یازمش؛ و دیگر بعض
تالیفات دخی ایشدر. تالیفاتی مقبول و معتبردر.

میرمیدون } (Myrmidons) اسکمی یونا.
 } نیردن بر قوم اولوب، عن اصل
(اکین) جزیره سی اهایسندن ایکن، رئیسری
(پلئوس) طرفندن بر طاقری تسایه مک (فتیوتیده)
خطه سنه نقل واسکان اولتشدی. بونک ایچون
سرقوم (پلئوس) ک اوغلی (آخیلاؤس) ک معینده
تروا محاصره سنه سوق اولنان تسایه لیلر او میروسک
(ایلیاده) منظومه سنده میرمیدونر نامیله یاد اولنیور.
بو اسم یونان لسانده «قاریجه» دیمک اولان بر
لفظندن مشتق اولوب، کتر تلبنه، چالیشقانقلربنه
ویا طوراغی حراثتله اشتغالربنه بشاء بو اسمله
تسمیه اولندقلری مظنوندر. کندیلربنک اصل
یونانی می بوقسه پلاسجی اولدقلری حقتده اختلاف
واردر.

میرم } (Myron) یونان قدیم مشاهیر
 } (هیکتراشانندن اولوب، قبل المیلاد
۴۳۲) تاریخلرنده یاشامشدر. تونجیدن حیوانات

نسخ نخر برنده بی مانند ابدی. ۹۳۲ تاریخنده وفات
ایشدر.

— ایکنجیبی اصفهانلی اولوب، رسم و نقشه
دخی مهارتی اولغله، شاه طهماسب صفوینک مصور
باشیبی اولمشیدی. شو بیت جمله اشعارندن اولغ
اوزره «صبح کاشن» ده ایراد اولنیور سه ده،
مولانا جامینک دیوانده مسطوردر:

دو هفته شد که ندیدم مه دو هفته خود را
کجا روم بکه کویم غم تهنفتسه خود را

— اوچنجیبی (میرزا — بیک) سبزواری او.
اوب، خیلی وقت سیاحت ایش؛ و هندستانه دخی
لیتمش ابدی. شو بیت اونکدر:

خضر کاهی خود نمائیهما ب مردم میکند
یافت هر کس دوستی خود را چرا کم میکند

— دردنجیبی هندستانک تهمه خطه سندن
اولوب، شو بیت اونکدر:

با طالع ناساز چه سازیم که یکبار
دستی بفشا ندیم و سبوی بشکستم

— بشنجیبی شیرازی اولوب، شو بیت اونکدر:
چنان مباح در پی آزار و کین همه
کاین عالم خراب بیروزد باین همه

— آلتنجیبی شو بیتک قائلیدر:

بلبل بچمن نالد و من بر سر کویش
او عاشق کل کشت و من عاشق رویش

میرکی } ایران شعراسندن اولوب، عن اصل
 } (بغلی اولدیغی حالده، اصفهانه
کلهرک، شاه عباس ماضینک منظوری اولمشیدی.
بعده بر نوع و سوسه به دوشوب، کونده بر قاج دفعه
غسل ایشکله، نهایت بر کون غسل ایچون صوبی
پک صوفوق بر حوضه کیروب، برودتک تأثیریه
۱۰۱۶ ده وفات ایشدر. شو بیت اونکدر:

زبدیه قطره خون از جگر بر آورده
بدین تو دل از دیده سر بر آورده

میرم } ایران شعراسندن اولوب، هراتلی
 } (ویا فزونیلی اولدیغی حالده، پک
اسمر چهره لی اولدیغندن، (میرم سیاه) دیمکله
معروفدر. تصوفه اتسابی وار ابدی. بری جدیاندن

یایوب عادا جانی بی کوسترمکده کی مہارنی بحیر
عقول ابدی

میری (اونچہ قرن ہجری شہر اسٹندن
ایکی ذمت محاسیدر:

برنجیسی اسپارٹلی اولوب، ۱۹۶۷ دہہ پچیندہ
قاضی ایکن وفات ایشدر۔ قتالی زادہ حسن چلیئنگ
جدی اولوب، نسلان برخیلی علما وادبا پیشمشدر۔
مرتب دیوانی واردر۔

— ایکنجیسی دیار مجھدن ممالکت رومہ کلش
ساداندن برذانت اوغلی اولوب، بروسدہ دنیابہ
کلشدر۔ نامی بچی اولوب، (پچی میر) اقبیلہ وبوندن
غلط اولہرق بین الوام (کشمیری زادہ) دیمکک
مشہور ابدی۔ صحن مدرسہ ایکن، ۱۹۹۵ دہہ
تقیب الاشراف اولمشیدی۔ علم وفضیلہ برابر
پنچیلکدہ وآویلقدہ دخی مہارنی وار ابدی۔
محمد عصارک «مہر ومشرتی» عنوانی منظومہ سنی
نظماً ترکیبہ ترجمہ ایشدر۔ شو بر ایکی بیت
اورترجہ دندر:

دوشمشدی یولہ سولر مرمر
یکہ مزیدی طیباندن سرمر
دیتر ابدی جبال وهرمصرق
چرخ سنجایی کشیدی وشق

میس (Castelloryzo) آناطولینک ساحل
میس (جنوبیسی قریندہ وتکگ ایلہ منتشا
سنجاقلری حدودینک ساحلہ منہی اولدینی نقطہ نک
قارشیسندہ برکوچک آملہ وبونک شرق شمالی ساحلندہ
قضا مرکزی برقصہ اولوب، ردوسک ۱۳۰
کیلومترہ شرقندہ واقمدر۔ آملہ نک محیط دائرہ سی
۱۵ میل بحیری اولوب، اراضیسی طاقلق وطاشلق
اولغلہ، چیللق ویالکز بر مقدار زیتون وانجیر ایلہ
بدم وخروب آجاجلرنی حاویدر۔ یاغور سولرلندن
متراکم برکوچک کولی اولوب، میسہ جارہ سی
پوقدر؛ واهالی صہرنجلردن صواپچرلر۔ اطرافندہ
برچوق کوچک وخال آملہر بولنوب، بونلرک اک
بیوکلری اولان (آی پورکی) آملہ سندہ یالکز بر
مناستر واردر؛ وجوبانلر سوربلرنی سوق ورعی
ایدرلر۔ قصبہ کوچک لکن صاعلام برلیانک اوزرندہ

سطح مائلدہ مؤسس اولغلہ خارجدن کوزل کور۔
رینور۔ اہالیسی ۶۸۹۶ کشی اولوب، یالکز
۲۶۰ ی اسلام وفتوری رومدن۔ قصبہ دہہ برجامع
شریف وبرمکتب ابتدائی ایلہ ۱۵ کلیسا، ۵ روم
مکتبی، ۳ اون قاریقہ سی، ۲۵۰ دکان، بر اجزا۔
خانہ وتمدن فلزینول موجوددر۔ اہالی کاملاً
ککچیلک، بانتیجیاتی وونکر جیکلہ پکینرل۔ جزا بر
بحر سفیدک ردوس یعنی مرکز سنجاغنه تابع بر قضا
صورتندہ اداره اولنوب مخلقاتی پوقدر۔

میسان (بر ناحبہ ابدی) برصہ ایلہ واسط آرہ سندہ بیوک
میسترہ (Mistra) پوناندہ مورہ شبہ
(جزیرہ سنک (لاقونیہ) ایالتندہ
واسپارٹہ شہر قدیمک وبراخلری قریندہ بر قصبہ
اولوب، اداره عثمانیہ زمانندہ سنجاق مرکزی
ابدی۔ شمعی اسپارٹہ اسمیلہ ایالت مذکورہ نک
مرکزیدر۔ مقدا ۱۲۰۰۰ اہالیسی وار ایکن،
شمعی ۳۰۰۰ قوسلہ مسکوندر۔

میسرینوس (Mycerinus) مصر قدیم
(فراعنہ سندن اولوب، او۔
چغبی ہرمک بانسیدر۔ بوندن آلتمش سنہ اول
ہرم مذکور داخلندہ مومیایی بولنوب، چبقا۔
ولشدر۔ تروآ محاصرہ مشہورہ سندن اون بطن
اول پاشامش اولدینی مظنوندر۔

میسینیہ (وآلمانجہ میسن (Misnie, Meissen)
(صاقہ نک اسکی برخطہ سی اولوب،
الیوم صاقسہ قرالانی داخلندہ درسندہ ایالتی
تشکیل ابدپور۔

میسور (Meissour, Mysore) ہندستانک
(جنوب جہتندہ ودکن خطہ سندہ
انکازہ حکومتنہ تابع اولہرق صورت ممتازہ دہ
ادارہ اولنور بر پر اولوب، ۴۰' ۱۱' ایلہ ۱۵°
عرض شمالی و ۲۰' ۲۲' ایلہ ۷۶' ۱۰' طول
شرق آرہ لزندہ ممتد اولور۔ شرقدن غربہ بوبی
۴۰۸ و شمالدن جنوبہ اکی ۳۸۷ کیلومترہ اولوب،
مساحۃ سطحیہ سی ۷۰۱۲۶ مربع کیلومترہ
واہالیسی ۴۱۰ ۵۰۵۵ کشیدر، کہ ہر مربع
کیلومترہ باشنہ ۷۲ کشی دوشپور۔ اراضیسی غرب
جہتندہ حارضلی وطاشلق اولوب، کات سلسلہ

جبالک و جنوبه کی (نیلگیری) طاغریک اتکاری
 تشعب ایدورد. شرق جهتی ایسه (میدان) نامیله
 واسع اوومردن عبارتدر. آنجی جبالی ۲۰۰۰
 متره بی تجاوز اتدیکی خالده، اروه لری دخی مرتعبجه
 اولوب، مملکتک ارتماع وسطیسی ۶۰۰ ابله ۸۰۰
 متره آرله رنده در. میاه چاریه سی چوق اولوب،
 شمال جهتندن (قوتله ابداره) و (هرتوی) نهر لری
 بر چوق چایلیری جمع ابله (۲ یشا) ایرماغنه،
 و جنوب جهتنده کی انهار (کوارلی) ایرماغنه وکیله.
 رگ، جمله سی بنکاله کورفرینه دوکیلور. اراضیسی
 پک منبت اولوب، اک برنجی محصولی موهه محتاج
 اولیان بر جنس سیاه داربدر. ایکنجی درجه ده
 دخی بدئی، پرنج، پاموتی، شکر قاشی، قهره،
 نونون، جیویت، قاقاقو، نونون، باغ اخراجنه یارار
 حبوبات متنوعه و سبزه و میوه لک اوجا اعدن عبارتدر.
 اورمانلری زیاده جه اولوب، صندال و ساج کی
 قیمتی اشجاری دخی وارددر. سرعاری چوق او.
 لوب، ایکی بیجی ملیونه قریب صیفیر، بر بیجی
 ملیوندن زیاده قیون و یکی و سائر حیوانات اهلیه سی
 وارددر. حیوانات وحشیه سی ده قیلان، پارس، آبی،
 بیان اوکوزی و سائرده دن عبارتدر. باغیر معدنلری
 چوقدر. صنایع حمیه دمیردن زراعت آلانیه سائر
 مواد و باغیردن بعضی مصنع اوانی امانندن برطاقم
 اپیک اقله و سائرله نجیندن عبارتدر. نجانری خلی
 ایشاکدر. مملکت حکمدارلق صورتنده اداره
 اولتوب، ۳ ایالت ۸ و سنجاهه منقسمدر. اهالیستک
 قسم اعظمی بت پرست اولوب، مان نصیفت اوزره
 سیوا و ویشنه عبده سنه منقسمدر. ۲۰۹۰۰۰
 اسلام، ۲۵۰۰۰ خرسیان و ۱۳۲۶۳ ده بودا
 مذهبه تابع آدملر وارددر. اک بیوک شهری (بنکالور)
 اولوب، ۱۵۵۸۶۰ اهالیسی وارددر. مملکته
 اسمنی ورن (میسور) شهری ایسه شمعی ایکنجی
 درجه ده اولوب، ۶۰۸۰۰ اهالی ابله مسکونددر.
 ۵۰۰۰ دن زیاده اهالیسی اولان شهر و قصبه لری
 ۲۲ و کوچک قصبه لریله قریه لری ده ۱۹۶۰۸
 مقدارنده در. بنکالور شهری مرکز اتخاذا اولتوب،
 انکابز حکومتک وکیلی و سائر دواتر حکومت
 اوراده در؛ و بالکن (مهرجه) بنکالورده باللقده
 اولان سراینک ایگانه انتظاراً بوندن بر قاج سنه

میسور { (Mysore, Mysore) هندستانک
 آف البیان حکومت ممتازه سنک
 اسکی پایتختی و شمعی ایالت مرکزی بر شهر اولوب،
 بنکالورک ۱۲۲ کیلومتره جنوب فریسنده واقع
 و ۶۰۲۹۰ اهالی ابله ایکی اوج قاتلی کوزل
 خانلری و بر قاج سراپ حاریدر.
 — میسور ایالتی ۱۰۶۸۹ مربع کیلومتره
 و مستنده اولوب، ۳۹۸۰۰ ی مسلم اولتی اوزره،
 ۹۴۳۱۸۷ اهالیسی وارددر

میسوری { (Missouri) آمریقای شمالیک
 ممالک مجتمعه دولتده میسسیپی
 ایرماغنه تابع بیوک بر نهر اولوب، ممالک مذکورده تک
 شمال فرنی جهتنده کی (مونتان) حکومتک منهای
 غرب جنوبیسنده و «روضة مسترکه» قرینده
 نبعانله، ابتدا شماله بده شمال شرقی به و نهایت
 شرقه طوفری جریان ایدره، صاغ و صولدن
 مذکور قیالی طاغردن دوومینین حدودندن
 این بر چوق جابلر و خصوصیه صولدن (ملک)
 و صاغدن (موسقلشل) نهرلری و حکومت مذکور
 و تک حدود شرقیه سنده کندیی قدر بیوک اولان
 (بلووستون) نهرینی اخذ ابله، داغوته حکومتنه
 بالذخول، شرق جنوبی به و بده جنوب درنوب،
 صاغدن کوچک میسوری، بیغ چیانه، وینه ریور
 و دیگر بر چوق انهار اخذ ابله، (نبراسقه) حکو.
 متی حدودینه اصل اولدقه، پنه صاغدن (نیراره)
 نهرینی آلیر؛ و ابتدا داغوته نبراسقه ودها آشافیده
 نبراسقه ابله (بووه) حکومتلری پینده خط حدودی
 تشکیل ایدره، صولدن داغوته، بیغ سیو و لیتله سیو
 نهرلری و صاغدن (پلاته ریور) اسمیله بیوک برنهارخذ
 ابله، همنامی اولان حکومتک حدودینه اصل اوله رق،

بونکه براهه و بده فاناس حکومتلی حدودنی
 تقریباً ایله صاغدن (فاناس) نهرینی آلتی، بونک
 استقامته تابع اولورق، بردن شرقه طوغری
 دوز؛ و میسوری حکومتی اورته سندن شق ایله،
 صاغ و سولدن بر جوق چایلر آلدقن صکره،
 حکومت مذکورنک حدود فریه سنه و اصل اولنج،
 (سنت لوبی) شهرینک دست طرفنده (میسسیپی)
 ابرماغنه قاریشیر. میسورینک منبعندن اشبوله قبا به ک
 اولان مجراسی ۴۸۵۷ کیلومتره اولوب، میسسیپی نیک
 ایسه منبعندن اوراپه قدر اولان مجراسی ۲۳۶۳
 کیلومتره اولدنی ایچون، اصل میسوری ابرماق
 صایق و منصبه نیک بو اسمی محافظه اتمک و میسسیپی
 بونک تابعلندن صایق اقتضا ایدرکن، مجرد
 میسسیپی کندی استه متنی محافظه ایدوب، میسوری
 بوکا تابع اولدنی ایچون، میسسیپی اصل و میسوری
 فرع عد اولمشدر میسوری مکسیکه کورفزنده کی
 منصبه نیک اعتبار اولمشه، مجراسی ۷۲۰۰ کیلو-
 متره بالغ اولور. حوضه سی ۱۳۰ ۱۳۴۴ صریح
 کیلومتره در. حوضه نیک بو درجه ده و سمعی
 و تا بلرینک کثرتله برابر، بتون حوضه سنده آز
 یاغور یاغدیغندن، و مجراسنک اراضی بک فوری
 اولمشه، صوبی سوئکر کبی امیدیک کبی، حرارتدن
 دخی نغزات چوق اولدیغندن، میسورینک صوبی
 نسبتاً آزر؛ و میسسیپی به قاریشده ننده بک
 چاهورلی و بولانیق اولوب، مذکور ابرماغنک
 صوبی ده بولاندیر. منابی حذای مجردن ۴۰۰
 متره بوکسک اولوب، مائقاسنک ارتقاعی آتیق
 ۱۱۴ متره در. مجراسنک اطرافنی و حوضه سنک
 اکثر جهتری هنوز خالی و مهور بتدن بریدر.
 مع هذا بر جوق دهر بول خطری تمید اولورق،
 اسباب عمران نهیه اولمشدر. بناغنک اکثر
 طرفلری ۱۲۰۰ و ۱۸۰۰ متره کینشلاکنده در.
 مائقاسنده دوکدیک صو نایده ۳۵۰۰ مکب
 متره دن عبارتدر، یعنی میسسیپینک دیکزه دوکدیک
 صوبک آتیق ۱۵ ده بریدر. فیضانی ایلک بهارده
 اولوب، اوج آبی قدر دوام ایدر. قیشین ایکی اوج
 آبی یوقاری طرفلری طومش بولنور. اوفق
 واپورل (بلووستون) و بعضاً (میان) نهرلرینک

مانقا نهدک چیتور ۱۹۰۰، بکای آتیق (زاره)
 مائقاسنک سربست ایشیه ییایور.
 (حکومتی (Missouri) (État de Missouri)
 میسوری (آمریکای شمالیه ممالک مجتمعه نی)
 ترکیب ابدن حکومتلرک بری اولوب، ممالک مذکور.
 ره نیک تا وسطنده واقسر، و اورته سندن جریان
 ابدن نهرک اسمیله اسمیه اولمشدر. همان مستطیل
 الشکل بر بر اولوب، ۳۷° ۴۰ ایله ۳۶° عرض
 شمالی و ۵° ۴۵' ۹۱° ایله ۸° ۵' طول غربی
 آورلنده متمد اولور. حدود شرقیه سی میسسیپی
 و حدود فریه سیک قسم شمالیه سی میسوری مجرالندن
 عبارت اولوب، سائر طرفلرندن حدودی خطوط
 مستقیمه فروضه دن عبارتدر. شمالاً یوو، شرقاً
 ایبنوا و بر پارچه برده کنتوکی و تنسه، جنوباً
 آرفاناس، غرباً دخی تراسه و فاناس حکومتلری
 و ایندناه اراضی ایله محدوددر مساحت سطحیه سی
 ۱۷۹۷۷۸ صریح کیلومتره اولوب، ۲۱۶۸۳۸۰
 اهالی ایله مسکوندر. میسوری مجراسی ممالکتی
 ایکی یه بولوب، قسم شمالیه سی شمالدن جنوبه مائل
 بر یالهدن عبارت، و قسم جنوبیه سی ۱۰۰۰ و ۱۲۰۰
 متره قدر بوکسک طاغری حازی اولوب، هر
 ایکی طرفدن، میسوری و میسسیپی به دولک اوزره
 بر جوق نهرلر آقار. شماله کیلرک ائک بیوکلری؛
 فراندربور ایله چاربتون، و جنوبه کیلرک باشلیجه.
 لری: اوساچه و غاسقوناده نهرلریدر. بونلر
 میسوری به دوکیلور. (بلاق ریور) ایسه جنوبه
 طوغری جریانله بر قاج جای دخی آلهرق، ممالکتک
 خارجنده میسسیپی به تابع (وینر ریور) دوکیلور.
 طاغری نیک اکثری اورمانلرله مستور اولوب،
 «قره طاغ» اسمیله یاد اولنورلر. یالکز تپلری
 چیلاندر. میسورینک مجراسی جامورلی و فنا منظرلی
 ایسه ده، ممالکتک سائر طرفلری بک کوزلدر.
 اکثر چارلری و اورمانلرله قیرلی آچیلوب، تارله به
 تحویل اولمش؛ و بو حکومت ممالک مجتمعه نیک ائک
 منبت و محصولدار برلری صره سنه یکمشدر. هواسی
 صوم ممالک مجتمعه نیک هواسنه تابع اولوب، کرک
 حرارت و کرک برودی زیاده جه در. یازین میزان
 الحراره نیک درجه وسطیه سی ۲۵ و قیشین تحت الصفر
 ۱ ایسه ده یازین ۳۷ درجه قدر جیق دینی و قیشین

میسون { بنت بجدل الکلبیه) معاوبه تک
 { ازواجندن و شاعرات مرهبدن
 اولوب، یزیدک والده سیدر. همزاده سنه محبتی
 اولوب، بونی مشهر سویلدیکی براقچ پیتک معاوبه تک
 مسومعی اولسی اوزرینه، کندیسنی بالتطلیق
 قیله سنه کوندرمش؛ و کوچک بولان یزید دخی
 برابرنده کیمتکه، شعر و فصاحتی والده سیک قیله.
 سنده اوکرمش ایدی.

میسسیسیپی { (Mississippi) آسریقای

بیوک بر ارماقدر، که ممالک مجتمه تک حدود شمالیه سی
 قربنده و (سوپرپور) ککرلنک غرب جهتنده
 (مینزوته) حکومتی داخلنده ۵۰۰ متره ارتفاعلری
 اولان برطاقم ته لردن نمانله، بعض کوچک کولرک
 ایچندن بکدرک، ابتدا شرقه، بعده جنوبه، صکره
 جنوب غربی و نهایت جنوب شرقیه طوغری جریان،
 وصاغ وصولدن براقچ جای اخذ ابدهرک، (سنت
 پول) شهری ایچندن بعد المورور، حکومت مذکور.
 رهنک حدود شرقیه سنه واصل اولور؛ و اورادن
 منصبی قربنه دک ممالک مجتمه تک مختلف حکومتلری
 آره سنده خط حدود برینی طوته رق، کاه شرقه
 وکاه غربیه میلانله، صومیت اوزره جنوبه طوغری
 آقهرق، شرق جهتنده کی ویسکونس، ایلینوآ،
 تنسه و میسیسیپی حکومتلرینی غرب طرفنده کی
 مینزوتسه، پوره، میسوری، آرقانساس و لویزیانه
 حکومتلردن تقریبی ابدر؛ و نهایت لویزیانه حکومتی
 داخلنه کیروب، یکی اورلیان شهری، قربنده و اسع
 بر دالیه و بر جوق بتاققلر تشکیل ایدهرک، مکسیقه
 کورفزیسه دوکیلور. صاغدن آلدینی انهارک اک
 بیوکی کندیسندن جوق دها اوزون اولان میسوری
 اولوب، اوندن یوقاری دسموآن و ریدسدار و اوندن
 آشای و هیته، آرقانساس و ریدرپور نهرلرینی دخی
 آلیز. وصولدن آلدینی انهارک اک بیوکی (اوهیو)
 در، که میسوری قدر اوزون دکلی ایهده، صوبی

نحت الصفر ۲۲ درکه به قدر ایندیکی دخی اولور.
 باشیجه محصولاتی: مصر، بغدادی، بولاف، پتانه،
 نون، پاموق ابله سبزه و میوه تک انواعندن
 عبارتدر. اراضیسنک بوزده ۴۵۰ ی اورمانلره
 مستور اولوب، بونلرک ایشجاری چام انواعیله،
 میشه، جوز، سروی و ساژهدن عبارتدر. مرها
 و چارلری چوق اولوب، حیوانات اهلیه سی ۲
 ملیونی منجاوز صغیر، ۱۶ ملیونه قریب قیون،
 ۴ ملیونی متجاوز طوموز و برملیونه قریب بیکیر و
 استر و مرکبدن عبارتدر. معادنی زنجی درجهده کور
 و دمی و ایکنجی درجهده باقیر، قورشون و چقر
 ابله ساژهدن عبارتدر. سرسارلری ده چوقدر.
 صنایجه ایکنجی درجهده اولوب، مع هذا مختلف
 فابریکلری کیتدیجه چوفاقدده در. میسوری ابله
 میسیسیپی سیر سفانه صالح اولوب، ممالکتک
 بر جوق کمی و اوپورلری اولدندن بشقه، دمیربولاری
 دخی تک چوقدر؛ و بوسائط تجارتی تسهیل ایدیور.
 اهالیسندن یا لکز ۱۵۰۰۰۰ قدری زنجی و جزئی
 مقداری اصل برلی و چینلی اولوب، قصوری آوروپا
 مهاجریندن و باشلیجه انکبزدن عبارتدر. اک بیوک
 معمورلری سنت لوی، قانساس سیتی، سنت
 جوزف و هانیبال اولوب، سنت لوی تک ۵۱۸ ۳۵۰
 اهالیسی وارددر. ممالکت ۱۱۴ قونتاقت یعنی سنجاغه
 منقسم اولوب، مرکز اداره سی (جفرسون سیتی) در.

میسولونگی { (Missolonghi) یونانده

مرکزی بر قصبه و اسکله اولوب، اینه بختینک ۴۰
 کیلومتره غرب جنوبیسنده و پاتراس کورفرینک
 شمالنده واقع بر قویک مدخلنده واقع اولدینی حالده،
 ۶۳۲۵ اهالیسی، تک حادی خانلری، چامورلی
 سوقاقلری و رطوبتلی و صیبتلهلی هوایی وارددر.
 یونان استقلاللی و قوطاننده اهمیت قزاعشیددی.
 مشهور انکبز شاعری لورد بایرون اوراده و فات
 ایغش، و برهیکلی رکز اولمشدر.

اوندن چوق زیادہ و فوق العادہ برافدر. اوهیونک
 کندی نابہری دہ پک چوق اولوب، آلمانی جبالندن
 این صولری یقی ہان بتون ممالک مجتمہہ تک قسم
 شرقیسی میہ جاریہ سنی جم ایدر. اوهیون بوقاری
 میسیسیپی صولدن ایلیوا، روقس روبر، ویسونسن،
 فلیقوو و سنت قروا نهرلری و دیگر برچوق چایلر
 دخی آیر. میسیسیپینک و صولدن آلدینی انہارک
 صولری بران اولدینی حالده، یالکز میسورینک
 چامورلی صوبی بتون ایرماغک صولرینی بولاندبر.
 مجراسنک آشاغی طرفلرنده فیضانی موستندہ صولر
 بتاغنه صیفہ میوب، اطرافہ طاغئلہ، برچوق
 بناقلقر و کولار تشکیل ایدوب، پک کنیش اراضی
 بطال براقیر، وهوانی بوزار. نیلک بر قاق مٹی
 یوکلکندہ اولان بو دہشتلی ایرماغی سدلر و بندلرہ
 ضبط ایتک ممکن اولہ میوب، بو بولده صرف
 اولنان میلیونرک آتیق قماآ فائدہ سی کوریلہ یلشدہ.
 نهر پک چوق چامورلر ایدبروب، بونلرک تراکندن
 دالیہ سی کیتدجکے توسع ایدہرک، دکبزک ایچنہ
 اوزانقندہ در. مجراسی تقریباً ۵۰۰۰ کیلومترہ
 اوزونانقندہ و حوضہ سی ۵۸۲ ۲۱۳ مربع کیلومترہ
 اولوب، ممالک مجتمہہ تک ہان نصف وسعتندہ در.
 کنیشلکی و درینلکی عملہ کورہ مختلف اولوب، حد
 وسطی اوزرہ ثانیہ ۱۷۴۴۰ مکعب مترہ صو
 دوکر. کرک کندیسنک قسم اعظمی و کرک نابہرینک
 اکثری سیر سفانہ صالح اولوب، خندقلر واسطہ.
 سیلہ اکل دخی ابدلش اولغلہ، ۴۰۰۰ کیلومترہ تک
 سیر سفانن طریق و اردر. آتیق کندیسلہ اکثر
 نابہرینک مجرالی بونجہ دمیر بول خطلری اوزا.
 نوب، انہارک اوستندن کوریلرہ دخی یکمکا،
 سفانہ چوق احتیاج براقیورلر. مع ہذا بو انہارده
 ایشلین واپورلر ۱۲۱۶ عددندہ اولوب، یالکن
 کیلرہ صالر دخی پک چوقدر. کنارلر محلہ کورہ
 واسع چایلر و مرطال، بر نارلہ صورتندہ و بخارلی
 لوقوہ و تیغلرہ ایشلتیر یایانسز تارلر، بالطہ کور.
 مہمش صیق اورمانلر ویا سازقلردن عبارتدر.

حکومتی. (Etat de Missis-
 سیسیسیپی (sippi) آسرقای شمالیدہ
 ممالک مجتمہہ تک حکومت جنوبیہ سندن اولوب، صول

کنسارندہ بولندینی آف البیان ایرماغک اسمیلہ
 تسمیہ اولغشدر. شمالدن جنوبہ تمتد غیر منتظم بر
 مستطیل صورتندہ اولوب، حدود فریبہ سی بیوک
 بر مسافدہ ہمنامی اولان ایرماغک مجراسندن
 عبارت ایکن، منتهای جنوبندہ بر خط مستقیمہ
 حدود شرقہ طوہری دونوب، (پٹار) نهرینہ قدر
 کابر، واورادن دکبزہ قدر بو نهرک مجراسنی تعقیب
 ایدر. قسم شرقیسنک حدود جنوبیہ سی مکسیقہ
 کورفری ساحلندن و حدود ساڑہ سی خطوط
 مستقیمہ مفروضہ دن عبارتدر. شرقاً آلابامہ،
 شمالاً تنسہ، غرباً آرقانساس ولویزیباہ، جنوباً
 دخی بنہ لویزیباہ حکومتلرہ و مکسیقہ کورفریلہ
 محدوددر. ۱۲° ۳۰' ابلہ ۳۵° عرض شمالی و ۹۰°
 ۲۲' ۲۳' ابلہ ۱۸° ۵۵' ۹۳° طول غربی آردہ.
 لرنده تمتد اولوب، مساحتہ سطحیہ سی ۱۲۰۰۲۰
 مربع کیلومترہ و اہالیسی ۱۳۱۵۹۷ کشیدر.
 مرکزی (جاقسون) واک بیوک مہمورہ سی
 (بوقسبورغ) در. اراضیسی دوز و آلق اولوب،
 آتیق اوج درت بوز مترہ ارتفاعندہ بعض تہلری
 واردر. اکثر طرفلرینی ہمنامی اولان ایرماغک
 طاشان صولری باصغللہ، بتاتاق ویا اوزلی نهر
 چاموریلہ مستور منبت یرلردن بوکسک اشجاری
 حاوی اورمانلردن عبارتدر. میسیسیپی تک بر قاق
 قولی آریلرہرق، ممالکتک ایچ طرفلرینہ قدر صو.
 قلدقندن صکرہ، بنہ دونوب، ایرماغہ دوکیلور. بو
 ایرماقدن بشقہ طوہرفیدن دکبزہ دوکیلور بر قاق نهری
 دخی اولوب، باشلیجہ لری: پیررور، لیفریور، بوکا
 تابع چیچاساوی و (نوبیغی) تک بوقاری قسمیدر.
 ہواسی معتدل اولوب، یازن میزان الحرارہ ۲۶
 درجہ بی تجاوز ایتدیکی و قیشین ۸ درجہ دن آشاغی
 ایتدیکی حالده، مجرد حرارتک بلافاصلہ دوای
 و رطوبت ہوابی آغیرلشدبربور. زراعتجہ ممالک
 مجتمہہ تک ایلری بولنان یرلردن اولیوب، اک برنجی
 محصولی پاموق اولدینی حالده، بو محصولجہ دخی
 برنجی دکادر. ساڑ محصولاتی: طاتلی پتائہ، شکر
 قامشی، فونون، برنج، مصر و آڑ مقدارده بقدا،
 آرہ، بولاق و ساڑ جوبانلہ اقاہم حارہ بہ مخصوص
 میوہ و سبزلرک انواعندن عبارتدر. حیوانات

اهلیسی آذر. صنایعی ممالک مجتمه تک دیگر جهتلرینه
نسبهٔ بک کری و جزئیاندن عبارتدر. اهایسنک
مان ثنائی زنجی و قصوری انکلز و ساژره اولهرق
آوروپا مهاجریدر. ۳۷ اعضادن مرکب بر هیئت
اعیانه ۱۱۵ اعضادن مرکب بر مجلس مبهوانی
اولوب، رئیس حکومت و ساژر مأمورین اداره ۴
سنه مدته انتخاب اولنورل. عمومی قونفره به ۷
اعضا کوندرمک و رئیسک انتخابنده ۹ رأی و برمک
حقنی حازدر. حکومت ۱۵ سنجاه منقمدرد.

میسیه (Mysie) آسیای صغیرک تقسیمات
قدیمه سنده بر خطه اولوب، قطعه
مذکورنه شمال غربی گوشه ستدن یعنی شمیدیکی
قره سی و بیضا سنجاقلردن عبارت ایدی. جنوباً
(ایدیه)، شرقاً (بیتیه) خطه لریله، شمالاً سرمره
دکزیله، غرباً دخی آطهلر دکزیله محدود ایدی.
ایکی به منقسم اولوب، بوغازه قریب اولان شمال
غربی جهته کوچک و دیگر قسمته بیوک میسیه نامی
و بریلردی. تروآ مملکت مشهوره سی ده بو خطه
داخنده ایدی. الیوم قاز طاغی دینان (ایدا)
جیلی مشهور ایدی. اک بیوک مهوره لری: اردک
قرینه کبزیق، اسکیلای، بیتیه، لاهساقوس
(لایسکی)، آیدوس، آبولونیه، میلنوپولیس،
داردانوس، سبجیه، لاریسا، آسوس، آتاندروس،
آدرامیت (آدرمید)، اسکپیس، پرقامه (برغمه)
و ساژره ایدی. اهایسی بلاسج اقوامندن اولوب،
ظن اولدیفته کوره، تراکیه ویا شمیدیکی بلقا.
رستانک عجلنده بولنش اولان (مسیه) دن ادرابه
چکشلردی. ابتدا تروآ وبعده لیده یعنی ساردس
حکمدارلرینه تابع اولوب، بده کبخسرو طرفندن
ضبطله، ایران دولته الحاق اولنش؛ و اسکندر
طرفندن بعد الضبط، طوائف ملوک پیننده منازعینه
اولوب، نهایت پرقامه حکومتته تابع اولنش؛ و صکره
پرقامه وواتیله برابر رومایلر طرفندن ضبط اولنش
ایدی. عثمانلر طرفندن فتح اولندقدن صکره،
شرق جنوبی قسمی طول مدت والیسی بولنان (قره
عیسی) دن نجرنفاً (قره سی) و شمال غربی جهتی
مرکزی اسمیله (بیضا) تسمیه اولمشدر.

میشار { دنباوند جوارنده خیرانی و اشجاری
(چوق بر قصبه اولدیغنی یا قوت
حوی بیان ابدور.

میشکولج { (Miskolcz) مجارستانک شمال
جهتند و پشته تک ۱۵۰
کیلومتره شرق شمالیسنده (بورسود) ایالتنک
مرکزی بر شهر اولوب، ۲۴۳۲۰ اهایسی و تک
مقبول بنفدایله شرابی واردرد.

میشل { «مخال» و «میکل» ماده لرینه
{ «مراجعت بیوریله».

میشله { (Michelet) فرانسه تک اک مشهور
{ مورخین و ادباسندن اولوب،

۱۷۹۸ ده یارنده طوغمش، و ۱۸۷۴ ده وفات
ایتمشدر. خیلی وقت تاریخ معلی بولنوب، آقادیما
اعضالغنه انتخاب، و بعض مأموریتلره دخی نصب
اولنمشدی. کبزو وادفاریکنه ایله الفت ورفاقتی
وار ایدی. تاریخه دائر مهم و بیوک براق تألیفدن
بشقه، امور سیاسییه و مباحث معاشرنه متعلق
مسائله دخی قاریشوب، دفاتله مأموریتسندن
و مملاکدن عزل اولنمشدی. نهایت کنندی محصول
قلیله یاشامق اوزره، اختیار عزلت ابدوب، «انجیل
انسانیت»، «قادین»، «طائله»، «قوش»،
«دکیز»، «مشق» عنوانلی آثاری کبی برطاقم
کتب ادیبه و نایمه نصرینه باشلامش؛ و برنجی
زوجه سنک وفاتندن صکره تزوج ابتدیکی قادین
دخی، ادبیاتده کی اقتداری حسیله، نحریر آثارده
کنندیسنه یاردیم ایتمش؛ و کندیسوده بعض کتابلر
یازمشدر.

میشو { (Michaud) فرانسه مشاهیر
{ مورخین و ادباسندن اولوب،

۱۷۶۷ ده (ساوآ) تک (آاین) قصبه سنده
طوغمش، و ۱۸۳۹ ده وفات ایتمشدر. ابتدا
قرالقی و قتللیکک طرفداری اولوب، بعض غزیه.
لرده محررلک ایتمش؛ و فرانسه قاریشیقنی زماننده
اعدامنه حکم اولنش ایسه ده، اختفا ابدوب، بعده
ایمبراطورلق و قرالقی زماننده آقادیما اعضالغنه
انتخاب، و بعض مأموریتلره نصب اولنش ایدی.
اک مشهور اثری اهل صلیب محارباتی حقتده ه
جلد اوزره یازدیغنی کتابدر. «کتبخانه اهل صلیب»
عنوانیله دیگر بر اثری دخی اولوب، برنجیک متممی
حکمنده در. بو تک برادری (کنج میشو) دینکله
معروف اولوب، مطبعه جیلقله مشغول بولنش؛
و ۱۸۱۱ دن ۱۸۲۸ تاریخنده تک ۵۲ جلد اوزره

نشر اولنسان • تراجم احوال عمومی • اثر عظیمتک
و • بحیات بولنان ذواتک تراجم احوالی • تک
هیئت نجر بره سنه ویاست ایتمشدر . ۱۷۷۲ ده
طوغوب ، ۱۸۵۸ ده وفات ایتمشدر .

میشوآقان } (Michoacan) مکسیقه ممالک
} مجتمه سی ترکیب ایدن حکو
ماتک وسطنده و بحر محیط معتدل مائله سنده بو .
لسانلرندن بری اولوب ، جنوباً غورزو ، شرقاً
مکسیقو ، شمالاً غوآناجوآو و جالیقه حکومتلرله
غرب جنوبی جهتندده بحر محیط معتدل ابله
محدوددر . $۱۷^{\circ} ۵۴'$ ابله $۲۳^{\circ} ۲۰'$ عرض شمالی
و $۱۷^{\circ} ۱۰۲'$ ابله $۱۰۶^{\circ} ۳'$ طول غربی آرملنده
متد اولدنی حالده ، مساحت سطحی سی ۶۱۴۰۰
مربع کیلومتره و اهالی سی ۵۳۴۶۶۱ کشیدر .
شرق جهتی بوکک ابله لردن و بر طاقی آتش افشان
اولان مرتفع طساعلردن عبارت اولوب ، غربیه
طوغری ساحله دک کیتدیکه کس انحطاط ایدرک ،
ارتفاعه کوره مختلف هوالی بر طاقم باصقلر تشکیل
ایدیور . بالکز ساحل جتی صبحاق و آفر هوالی
اولوب ، ای طرفلری همیشه بهار دینله جک معتدل
هوالی و انواع اشجار و نباتاتله مستور اوله رق
جنت آحادر . (ریودلاس بالزاس) اسمیله بیوک برنهر
یوقاریکی ابله لردن اینه رک ، حدود جنوبیه سی
تفریق ابله ، صاغدن (ریوغرانده) و سائر بر قاج نهر
یعنی همان بتون مکتک میاه جاربه سی آلدقن
صکره ، بحر محیط معتدله دو کیلور . حدود شمالیه
سنده (شایله) اسمیله بیوک برکولر بولندینی کبی
یوقاری ابله ده دیگر درت بش بیوک و متعدد کوچک
کوللر دخی واردر . طویراغی یک منیت اولوب ،
هواندک درجات مختلفه سی ده هر نوع محصول بیشه سنه
مساعد اولغله ، زراعت و ثروت طبیعیه جه یک
زنگین بر بر اولوب ، باشلیجه محصولاتی : شکر
قامش ، باموق ، جیویت ، قیوه ، ققاز ، مصر ، بغدادی ،
آرپه ، ماتیوق و سائر مدن عبارتندر . میوملرک کرک
اقالیم حاره و کرک اقالیم معتدله به مخصوص انواعی
یک کوزل و لذیذ اولور . اورمانلری ده چوق او
لوب ، اقالیم بارده به مخصوص اولان چالمره وارنجیه به
قدر هر نوع اشجار بیشیر . قیون ، صیفیر ، بیکیر
و سائر حیوانات اهلیه سیله او حیواناتی و نهر و کوللارده

وساحلنده بالینی چوقدر . کومش ، آلتون ، باقیر ،
دمیر و سائر معدنلری ده بولدر . کور معدن ده
بعض طرفه رنده بولور . حکومت • سخاغه منقسم
اولوب . ۲۰ قضایی حاویدر . اهالی سنک قسم اعظمی
اصل بر لیلرک (ناراسق) قومنه و سائر اقوامه منسوب
اولوب ، چوغی اسپایو لارله بالا اختلاط ملز حالنده
بولنیور . خالص اسپانیول اولانلری یک آزدر .
صنایع هنوز یک کریدر .

میشیگان } (Michigan) آسریقای شمالیه
} ممالک مجتمه تک قسم شرقی سنک
منهای شمانده بولنان و بر برله اختلاط ابدن بش
بیوک کولک بری اولوب ، دیکر لری ممالک مجتمه
ابله دو میونیون قطعه سی آرملنده ممتد اولدق لری
حالده ، بوکول صرف ممالک مجتمه اراضیه سیله
محاط اوله رق ، بر یاره ق اوجی شکنده شمالدن
جنوبه طوغری اوزانیور . منهای شمال شرقی سنده
(ماکیناو) بو فوازدن (هورون) کولیه و اونک
واسطه سیله دیکر لره دخی اختلاط ایدر . شمالاً
اوزون بر شبه جزیره ابله (سورپور) و شرقاً میشیگان
شبه جزیره سی دینلن واسع بر زله (هورون)
(ارپه) کوللرندن آریلشدر . شرقاً و شمالاً
همنانی اولان حکومتله ، غرباً ویسکانسن و ایلنو
نوا ، جنوباً دخی اشدیانه حکومتلرله محاطدر .
محیط دائره سی ۱۷۰۰ بوی ۵۳۰ و اکی ۱۰۰
ابله ۱۴۰ کیلومتره آرملنده اولوب ، مساحت
سطحیه سی ۵۲۰۰۰ مربع کیلومتره در . $۴۸^{\circ} ۱۲'$
ابله $۶۶^{\circ} ۴۶'$ عرض شمالی و $۳^{\circ} ۵۸'$
ابله $۲۰^{\circ} ۹۰'$ طول غربی آرملنده ممتد اولور .
شمال جهته شرق و غرب ساحلنده بر قاج قونی ابله
بر طاقم آطه لری واردر . دریناکی اکثر برلنده
۲۰۰ متره راده لرنده اولوب ، بعض محللرنده ۲۹۷
متره قدر واریر . اطرافی آلتی و جیلاق و اکثریا
قوملر برلردن عبارتندر . بوکوله هر طرفدن بر
خیلی انهار دو کیلوب ، حوضه سی ۱۱۸۸۱۲ مربع
کیلومتره وسعتنده در . فضله میاهی مذکور بو فوازدن
هورون کولنه و اورادن کولدن کوله آفرق
نهایت (سنت لوران) ابرماغی واسطه سیله بحر محیط
اطلاسی به دو کیلور . اینجنده کیلر و اپورلر ایشلوب
متعدد ایمانلری واردر ؛ و مذکور بو فوازدن سقائی

کولاردن و سنت لوراندن بحر محیط آطلایی به قدر ایوب چیقار.

میشیگان { حکومتی (État de Michigan) ممالک مجتهده مک جاہیر شمالیہ سندن

بری اولوب، ہمنامی اولان کول ایلہ ہورون وادیہ کولاری آرسندہ شمالہ طوغری متمد اولان واسع برشہ جزیرہ ایلہ بونک قارشیسندہ و شمال غریبسندہ اولہرق میشیگان ایلہ سوپرور کولاری آرسندہ بولنان دہا کوچک برشہ جزیرہ و (سوپرور) کولی ساحل جنوبسنگ برمقدارندن والحاصل بربرندن آبری ایکی پارچہ اراضیدن مرکبدر. بوجہلہ شرقاً اریہ و ہورون کولاریلہ و بونلرک آرسندہ کی بوزالہ، شمالاً بنہ ہورون و سوپرور کولاریلہ، غرباً ویسٹونسن جہوریتیلہ و میشیگان کولیلہ، جنوباً دخی ایندیانہ واویو جہوریتیلہ محدوددر. بیوک پارچہ سی شمالدن جنوبہ ۴۲۰ کیلومترہ اوزونلغندہ وحد وسطی اوزرہ ۲۷۰ کیلومترہ کنیشکلکندہ و کوچکی ۲۸۰ کیلومترہ بوندہ اولوب، اکی ۴۰ ایلہ ۱۳۰ کیلومترہ آرسندہ در. بونلرک مساحہ سطحیہ سی ۱۴۹۳۱۸ و کول ایلہ برابر ۳۴۲۷۶۰ مربع کیلومترہ در. ۳۰° ۴۷' ۴۶" ایلہ ۱° ۴۵' ۳۰" عرض شمالی و ۴۳° ۴۳' ۸۴" ایلہ ۹۲° طول غربی آرسندہ متمد اولور اہالیسی ۱۶۳۶۹۳۷ کشیدر. اراضیسی دوز و آلتق اولوب، بیوک شبہ جزیرہ مک اورتہ سندہ تقسیم مایہ خطنی تشکیل بدن تیلرک ارتفاعی ۱۲۰ مترہ رادہ لندہ در. کوچک شبہ جزیرہ مک سواحلندہ رنگارنگ قیلاردن عبارت بعض اوچورولر بولنور. اکثر طرفلری چیقاق اولوب، بعض سیرک اورمانلری دخی وارددر. انہاری چوق ایسہ دہ، اکثری کوچک اولوب، بیوک شبہ جزیرہ دہ میشیگان کولہ دوکیلنلر بک الگ بیوکاری شمالدن باشلاہرق: مانسی، موسکٹون، فران رپور، مارشال، سنت جوزف؛ ہورون کولہ دوکیلنلر بک دہ باشلیجہ لری: رپور و اسابل ایلہ قاس نہر لیدر. کوچک شبہ جزیرہ دن دخی میشیگان کولہ متومینہ ایلہ اسقاناہ و مونیسترنہ لری دوکیلیور. کوچک شبہ جزیرہ مک ہواسی سرت و صونوق ومع ہذا یازین بعضاً خلی صیچاق و طوبراخی غیرمنت اولوب، یالکز معادن قیو قدر. بیوک مک ایسہ قسم

شمالیسی بوندن آزرقلی، اورتہ سی دہا اہون و قسم جزیریسی ایسہ معتدل و یک منبتدر. یالکز بوقسنگ قوہ انبانیسی بوحکومتی الگ محصولات ممالک صرہ سنہ یکیر مکہ کافیدر. باشلیجہ محصولات: بندای، مصر، بولاف، آریہ، مسرداریسی، چاودار، پتاتہ ایلہ میوہ و سبزرک انواعندن عبارتدر. حیوانات اہالیسی ایکی ملیوندن زیادہ قیون ایلہ برملیونہ قریب طوموز، اوندن آزاکسیک صغیر و سارندن عبارت اولوب، سنوی ۱۴۰۰۰۰۰ طونیلانہ قدر پندیر و ۵۴۰۰۰۰ یکی قنطار پیاغی چیقار. پوستلری کورکہ یارار حیوانات وحشیہ سی خلی آزمائش ایسہ دہ، بنہ انواع کثیرہ سی بولنور. کولاردن چوق بالیق چیقار. معادن و علی الخصوص باقیر و دمیر ایلہ کومش معدنلری چوق اولوب، کور و سائر بعض معادنلہ برابر سنوی ۷۵ ملیون فرانق قیمتندہ معدن اخراج اولنور. طوزی دخی چوقدر. اورمانلرندہ جامک انواعیلہ میشہ، جوز، کورکن، قرہ آفاج و سائر اشجار دن سنوی ۲۶۵ ملیون فرانق قیمتندہ کراستہ قطع و اخراج اولہرق، علی الخصوص سفائت اہمالنہ یارار. صنایجہ پک ایلری اولیوب، یالکز دوکخانہ و دمیرخانہ لری وارددر؛ و محصولات ارضیہ و حیوانیہ مک استحضار بنہ و کراستہ جیلاکہ متعلق صنعتلرلہ توغل اولنور. کولاردہ و نہر لک اکثرندہ سفائت ایشلدیکی کبی، دمیر بولاری دہ چوق اولوب، تجارتی تمہیل ایدبور. حکومت ۷۹ قوناق یعنی سبخاہ منقسم اولوب، مرکزی (لانسینگ) قصبہ سی و الیوک شہری ۱۱۶۳۴۰ اہالی بی جامع اولان (دتروآ) درہ شہر و قصبہ لری ۲۶ عددندہ در. ۳۲ اعضادن مرکب برہیت اعیانی و ۱۰۰ اعضادن مرکب بر مجلس مبعوثانی وارددر. صومی قونفرہ بہ ۱۱ اعضا کوندر مک حقنی و ریسلک انتخابندہ ۱۳ رأی حاضردر.

میغدونیہ { (Mygdonie) ماکدونہ خطہ قدیمہ مک قسم شرقیسنگ اسمی

اولوب، استروہ ایلہ واردار بجزاری آرسندہ واقع ابدی، و مرکزی سلاتیک موقندہ بولمش اولان (ترمہ) قصبہ سی ابدی.

میکرونسیہ { (Micronésie) اوقیانہ مک منقسم اولدنی اوج قسمک

بری اولوب، اقسام نائزہ مذکورہ مک الگ شمال فریسی

اولدینی حاده، اولاً، ماریانه جزایر بجمتیه سنک شمال و شمال غربی سنده واقع و ۱۱۰ سربع کیلومتره دن عبارت اولان ماجلان؛ ثانیاً، ۱۱۴۰ سربع کیلو متره وسمنده بولان ماریانه؛ ثالثاً، ۱۴۵۰ سربع کیلومتره مساحه سطحی لری اولان قارولینه ویالاواس؛ رابعاً، ۴۰۰ سربع کیلومتره وسمنده اولان مارشال؛ خامساً، ۴۳۰ سربع کیلومتره مساحه سطحی سی اولان جیلبرت جزایر بجمتیه سندن سربک و بوجهله مجموعتک مساحه سطحی سی ۳۵۳۰ سربع کیلومتره دن عبارتدر. اهالیسی ۹۱۶۰۰ کشی قدر اولوب، پهر سربع کیلومتره باشنه ۲۶ کشی دوشیور. اک مسکون بری جیلبرت آله لری اولوب، اوراده پهر سربع کیلومتره باشنه ۸۶ کشی دوشیور. ماجلان آله لری تک ایسه یالکز بری مسکوندر. میقرونسیه لیلرک بولینسیه لیلرله مشابته و قرابت جنسیه لری اولوب، یالکز طارات و اعتقادجه فرقلری واردور. جزایر مذکورده بیاض رنگلی و دوزکون سیالی اولان بوچسندن بشته، نغزیتو تمیر ایشدکلی سیاه بکزی بر جنس اهالی قدیمه تک بقیه سی دخی بوآئنده در؛ و ملایی جنسی دخی بدمه کلوب، جزایر مذکورده داخل اولش؛ و میقرونسیه لیلرله قاریشمشدر.

میقونیه (Mycene) یونانک کیتلاده جزا- میقونیه (بندن برآله اولوب، شیرمه تک ۳۲ کیلومتره شرقنده واقعدر. مساحه سطحی سی ۸۶ سربع کیلومتره و اهالیسی ۳۱۴۵ کشیدر. طاشلق و قورور برآله اولوب، دولوس، دراغونیس و استاپودیه آله لیلرله برابر شیرمه فضا سته تابع برناجه تشکیل ایدر. ناحیه تک ۴۵۰۰ اهالیسی واردور.

میگالی (ابو الفضل عبدالرحمن بن احمد) مشاهیر ادبادن اولوب، خراسانده عصرینک وحیدی ابدی. نسبی ملوک ساسانیه تک اخیرری اولان بزدجرده واصل اولوردی. ۴۳۶ ناریخنده وفات ایشددر. « کتاب المنخل »، « کتاب مخزن البلاغه »، « دیوان الرسائل »، « دیوان الاشعار » و سایر تألیفاتی واردور. شوقظه جمله اشعارنددر:

ان لی فی تجوی لساناً کتوما
وجساناً یخفی حریق جواه
غیر فی اخاف دمی علیه
ستره یفشی الذی ستره

میگائل } ملائکه مقرینسندن برشک
اسمیدر.

میگائل } ملوک سلجوقیه تک برنجیسی و سلجوقیان
دولتتک مؤسس اولان ارطغرل

بکک بدری و سلجوقتک اوغلی اولوب، برادری اسرائیل ایله برابر قبیله سنک رئیس لری ایدیلر. سلطان محمود غزنوی تک طرفنی التزام ایشکله، اونک اذنیله جیحونی تحاویز ایدمدرک، خراسانده ساکن اولمشلردی.

میگل آنجلو } و فرانسزلرجه میشل آنژ
(Michel-Angelo, Mich-1)

انجلیانک اک مشهور واک بزرگ رسام و هیکت تراش و معمارلردن اولوب، طوس سفانایک آرچو شهری قریبده اسکلی برخانده مخصوص (قاپرده) کوشکنده ۱۴۷۵ ده طوغمش، و ۱۵۶۴ ده وفات ایشددر.

چو جق ایکن، عصری رساملردن دومینیق و داوید کیرلاند؛ یونک یانته شاگرد کیروب، ۱۵ باشنده ایکن، بو استنادلرینه تفوق ایشکله، کندی یلردن آبربلر ق، مدیجیس خانده سته منسوب (لوران مانیفیک) کندی سنی سرایشه قبول، و خدمتمنده قوللانغله برابر، اولاد معامله سی ایشم ابدی.

چوق کچمه دن یونک و قاتیله حامیسز قالمش ایسه ده، او وقتده ک یامش اولدینی بش اون هیکل و رسم انظار محسن و تعجبی موجب اولغله، خیلی شهرت قزانش ابدی. بابا ایکنجی پولورس کندی سنی روماجه جبله، کندی مدفن یابد برمشیدی. سکر سنه اشتغال ایشدیکی بومد فن اک استادانه آتارنددر.

بمده پایلردن اونجی کتون ایله اوچنجی پاولو و اوچنجی پولوروسکده توجهنی قزانشیدی. فن معماری به ۴۰ یاشنده باشلادینی حاده، بوقنده دخی رقیبلرینه غلبه چالمشیدی. ۷۲ یاشنده ایکن ۱۵۶۴ ده روماده (سنت پیر) کلیسا سنک بعض تعمیرات و تزیناتنه مأمور اولوب، فن معمارینک دنیاده اک کوزل اثری عد اولنان معبد مذکورک قبه سنده بیوک بر مهارت کوسترشمش، و وفاتنه دک بو ایشله مشغول بولغشدر. کرک رسمده و کرک فن نقر و معماریده اک برنجی استنادلردن اولدینی

متفق علیه اولوب، رسمده مشهور رقائلدن دخی کری قالییور. آناری حیرت افزادر. آتیشمدن معلوماتی اولوب، کندی ایله دخی انسان و حیوان

معلوماتی اولوب، کندی ایله دخی انسان و حیوان

معلوماتی اولوب، کندی ایله دخی انسان و حیوان

معلوماتی اولوب، کندی ایله دخی انسان و حیوان

بدلرخی آجهرق، اجرای تدقیقات و مطالعات ابتدکیندن، آرانده حقیقه بیوک برمشاهت کوریلور. طبیعت شمربی دخی اولوب، بعض اشعاری احفادنن بری طرفندن جمع ونشر اولمشدر. جاه و تروته و دنیاده هیچ برشیه النفات ایتیموب، بر عصره قریب مدت سورن عمربری صرف صنعتیه اشتغال ابله یکیرمشدر. اخلاق حسنه صاحبی، خیرخواه و ساکن بر آدم ابدی. هائلسی اسمی (بوئوارونی) در.

میکنه } یونان قدیمک (میلانس) (پلوپونس)
(یعنی موره شبه جزیره سنده و آر-
غولیده خطه سنده اسکی بر شهر اولوب، خیلی وقت آریجه بر کوچک دولت صورتنده اداره اولنش؛ وکندینه مخصوص حکمدارلی بولنوب، بسده خراب اولشیدی. برانه لری و بعض آثار عتیقه سی (آرغوس) ک شمالنده موجوددر.

میلانس } آبدین ولایتک منتشا سخاغنده
(مغله ک ۵۵ کیلومتره غرب
شمالینده اوله رق صاری چابک اوزرنده و منبت بر اووه ک کنارنده واقع قضا مرکزی بر قصبه اولوب، ۱۲۰۰۰ اهالیسی، ۳ جامع شربی، ۵ مسجدی، بر کلیسای، بر اسلام و بر روم مکتب ابتدایی، ۲ حمامی، بر بدستانی، ۱۲۰ دکافی، ۱ خانق ۶ چشمه سی وارددر. اسکی بر قصبه او-
لوب، قدیمآ میلانسا (Mylasa) اسمیه معروف و بیوک بر مقبیله مشهور ابدی. اووه ده بر خیلی آثار عتیقه موجوددر.

— میلانس قضای منتشا سخاغنک منتهای غرب شمالینده واقع اولوب، شرقاً مغله مرکز قضایسه، جنوباً بودروم قضایسه، غرباً آطهل دکیزله، شمالاً دخی آبدین سخاغله محدوددر. مساحت سطحیه سی ۱۸۶۳ مربع کیلومتره اولوب، بونک نصق طاغلق اراضی خالیه دن، ۴۰۰ کیلومتره لکی اراضی مزروعه دن، ۳۶۷ کیلومتره لکی اورماندن و ۲۰۰ کیلومتره لکی ده مرعادن عبارتدر. قضا ۹۵ قریب بری حاوی اولوب، ۲۸۵۸۶ اهالی ابله مسکوندر. بولردن یالکز مرکزده بولسان ۱۹۳۰ ی روم و ۳۱۱۶ ی یهودی اولوب، قصوری کاملاً مسلم و زکدر. محصولاتی ذخیره ابله سبزه

و بیومرک انواعندن عبارت اولوب، مقدار لری چوق دکل اسیده جنس لری پک کوزلدر. نوتون دخی محصو-
لانی جمله سندنر. اورمانلردن خیلی مقدار کراسته قطع و اخراج اولنور. واسع بر کور معدنی وارددر. سرس او جاق لری پک چوق اولوب، بوسیله مینی اسکی شهر و قصبه لریک ابنیه مصنعه سی و هیکل و سائر آناری چوق ابدی. حیوانات اهلیه سنک تولدات سنوبه سی ۱۰۰۰۰۰ راده لرنده اولوب، قسم اعظمی قیون و یکیدن عبارتدر. سواحلنده چوق قوی لری اولوب، کولک سنده بر اسکاسی ده وارددر. مملهلری چوق اولوب، سنوی ۲ میلیون کیلو قدر طوز چیتار.

میلان } ایتالیا ک شمال جهتنده
(لومبارده خطه سنک و همنای اولان
ایلتک مرکزی بیوک بر شهر اولوب، رومانک ۴۷۸ کیلومتره شمال غربینده و (بو) ابرماغنه تابع (اولونه) نهری اوزرنده اوله رق ۳۵°۲۷' ۴۵ عرض شمالی ابله ۵۱°۰۶' طول شرقیه واقعدر. ایتالیا ک اک کوزل شهر لرندن اولوب، ۲۹۵۵۴۵ اهالیسی، اییک قاشارله قوردله، قطیقه، دانشله و سائر فایزهلری، بو یاخانلری، تره باغی و پنبیر ابله ذخیره و سائر اخراجانی و ایشاک تجارنی وارددر. بر قاق دمیر بول خطنک محل تقاطعنده واقعدر. اطرافنده کی واسع اووه ک بعض بتاققلری و برنج تارهلری اولدیغندن، هوای رطوبتیلدر. ایچندن کچن چابک صوبی پک آز اولدیغندن، دیگر انهاردن اوج جدول آجیلوب، شهره صو آفیدلشددر. حالا سورله محاط اولوب، ۱۲ قیوسی وارددر. اکثر سواققلری طار و غیر منتظم اسیده ده، مرکزندن قیورله قدر بعض کنیش جاده ل آچلشددر. بر قاق میدانی و طاق ظفر لره کلیسا و سائر ابنیه مصنعه سی وارددر. معارجده دخی ایتالیا ک مراکزندن اولوب، آفادیمیسی، فن بیطره، فن قباله، صنایع نفیسه و سائر مکتبلری، متعدد مکاتب اعدادیه و رشده و ابتدایشه سی، رصدخانه سی، موزه سی، بری ۲۰۰۰۰۰ و دیگر کی ۱۶۵۰۰۰ جلدی حاوی ایکی کتبخانه و سائر مؤسسات علیه سی وارددر. مؤسسات خیره سنک اک بیوک ۲۵۵۰ بتاققلی خسته خانه سیدر. پک واسع بر تیاتروسی دخی او-

لوب، ایتالیا کی نیاترولک اک بیوکدر. صومی
باغچه لری چوقدر. پک اسکی بر شهر اولوب، میلاد
هیسادن ۶۰۳ سنه اول کاتلر طرفندن بنا اولندینی
مرویدر. اسکی لومبارد حکمدارلرینک یاغتی
بولمشدر. قرون وسطاده برخیلی وقت بردوقه افک
مرکزی بولمشدر.

— میلان ایالتی شمالاً قومه، غرباً نوواره،
جنوباً یاپوه و پلزانسه، شرقاً دخی قومه و برغامه
ایالتلرله محدود اولوب، واسع بر اووه دن عبارتدر.
(بو) ایرماغنه تابع تسین، لامبرو، اولونه، ووجا
واده نهرلری شمالدن جنوبه جریانله، اراضیسی
سقی ایدرلر. مساحتی سطحیه سی ۲۹۹۳ مربع
کیلومتره اولوب، ۹۹۰ ۱۱۱۴ اهالی ايله مسکوندر،
که بهر مربع کیلومتره باشنه ۳۷۳ کشتی دوشیور.
ایالت ه قضایه منقسم اولوب، ۲۹۷ ناحیه یی
حاویدر.

میلت { (Milet, Miletus) آسیای صغیرک
ساحل فریسنده (بونیه) مسجر.

لرندن بیوک و مشهور بر شهر قدیم اولوب، بونیه
ایله دوریده وقاریه خطه لرینک حدودنده و ماندر
(یعنی بیوک مندرس) ایرماغنک منصبنده واقع ایدی.
برسورله ایکی به منقسم اولوب، درت ایمانی و شمسدن
کنایه اولان (آبولون) ک عبادتته مخصوص مشهور
وجسیم بر معبدله برکهاختانه سی وار ایدی. اک اول
برطاقم کرید مهاجرلری طرفندن تأسیس اولنوب،
بعده یونانک بونیله مهاجرلری طرفندن تجدید
و توسیع ایدلمکله، قبل میلاد ۷۵۰ تاریخلرنده بونیته
اک معمور شهری و صور و قارناجدن صکره دنیانک
اک بیوک نجار تکاهی ایدی. پک معمور و مزین بر
شهر اولمغه، اهالیسی فوق العاده ثروت و سامان
وقوته ۱۰۰۰ دن زیاده حرب کمیسنه مالک اولوب،
آق دیکز و قره دیکز سواحلتده ۳۰۰ قدر مسجر
تأسیس ایتمشدری، که سینوب و اودسا (هوجبه پک)
بوجله دندر. بیایینی و غیرمزی چوخه لری مشهور
ایدی. آتجیق سفاهت دخی اوانسبتده ترقی ایدوب،
اهالیسنک اخلاق پک بوزوق ایدی. حکما سیمه دن
مشهور (نالیس) میلاددن ۵۸۷ سنه اول بو
شهره کیدوب، ندریساته باشلامشیدی. میلته
بر چوق حکما و هنروران پیشوب، بولردن

(آرسئید) اسمنده بری قدیماً «میت حکما لری»
دینکله شهرت بولان اخلاقه مغایر آتجیق حکما لریک
موجدیدر. اوتوه دن بری مستقل بر حکومت مخصوصه
ایله اداره اولمقده ایکن، میلاددن ۵۰۴ سنه
اول کهنسرو طرفندن ضبط و نهب و غارت اولنورق،
ایران ممالکنه الحاق اولمش؛ واسفندیار زماننده
میلنلیر دیگر بونیهلری دخی ایرانه قارشی
آیانلاندیرورق، مشهور میدیه محاربه لریته سببیت
وبرمشدری. اسکندر طرفندن نهب و غارت او-
لنورق، بونک خلفلرندن رومالیلره کچمش؛ و آتجیق
اسکی معمورینی غائب ایتمش ایدی. نهایت دولت
سلجوقیه تک صوک دوره حکومتلرنده و یاخود ده
صکره نیورنک زماننده بستیون تخریب اولنوب،
وبراقه لری دخی مندرسک بناقلق لری آلتنده، ویا لکز
معبد مشهورینک خرابه لری میدانه قالمشدر.
مندرسک دوکدیکی چامورلر ساحلی ایلری به
سورومکله، بو شهر قدیم ساحلده بولمش ایکن،
شعدی موقعی لب دریا دن چوق ایچریده بولمقده در،
وایمانلرندن بری کول خانه کیرمشدر.

میلتون { (Milton) انکاتره تک اک بیوک
شاعر لرندن اولوب، ۱۶۰۸ ده

لوندرده طوغمش، ۱۶۷۴ ده وفات ایتمشدر.
۱۶۴۰ تاریخده تک برطاقم لاتیجه و بعض انکلیزجه
اشعار نشر ایتمش ایسه ده، کیمسه تک دقتی جلب
ایتمه مشیدی. تاریخ مذکورده ظهور ایدن وقایع سیا-
سیه به قاریشوب، (فره وول) قارشی بعض نشر یانده
بولمش ایسه ده، قره وول طرفندن کتابت خصوصیه-
سنه آتمش؛ و او سرده بونک اهنده بر کتاب یازمش
ایدی. استوارت خانداننک سرکاره عودتنده
توقیف اولمش ایسه ده، ایکی آی صکره، (دادانان)
نام شاعر طرفندن تخلیص اولنورق، فیما بعد حال
بجولیتده یاشامش؛ وبعده ایکی کوزندن کور
اولدینی حالده، «غائب اولمش سعادت» عنوانیه بیوک
بر منظومه نظم ایدره ک، زوجه سبله ایکی قیزیته املا
ایتمشیدی. مؤخرأ بادی شهرتی اولوب، دنیانک
اک مشهور محصولات شره سی سره سنه کچن بومنظو-
مهبی برکتناجیحی به ۳۰ انکلیز لیراسنه صاممش؛
وکندی حیسانده بو اثری پک ارقدر مقبول عامه

اولامشیدی. تاریخ، ائت، منطق و سائر به متعلق
برخی تألیفاتی و «بولنش سعادت» عنوانه اوبریک
مابدهی-قامنده و آنجق اوندن چوق آشاغی بردیکر
منظومه سی دخی واردر.

میلیتاد { (Miltiade) یونان قدیمه آنته تک
الکریوک سردارلر دندن اولوب، قیل-
المیلاد ۵۱۲ تاریخلر نده لمنی جزیره سیله کیقلاده
جزایرینی ضبط ایتش؛ و ۴۹۰ تاریخلر نده یونانی
استیلا ایتش اولان ایران صکرینه قارشی (مارانون)
محاربه سی قزانوب، فوق الاماده حرمت و اعتباره نائل
اولمش ایدی. بده ایرانیلر طرفندن ضبط ایدلمش
اولان جزایر بحر سفیدک استردادینه کیدوب، (باروس)
جزیره سی اوکنده مغلوب اولغله، آنته لیلر بومفلو-
پیتقی خیانتنه حل ایدم رک، ۵۰ تالانت (یعنی تقریباً
۱۳۰۰۰۰۰۰ غروش) جزای تقدی به محکوم
ایتمکله، بومینلی وبره مدیکندن، زندانه آتیلر ق،
متعاقباً باروس محاصره سنده آلمش اولدیغی جریحه تک
تأثیرله زندانه وفات ایتشدی. اوغلی کیون دخی
مشهور سردارلردن بولنشدور.

میلفورد { (Milford) انکارته تک والس
خطه سنده واقع (ببروق)
قونتلغنده و ببروق ۱۰ کیلومتره غرب شمالیسنده
اوله رق (میلفورد هاون) دینان اوزون برخلیک
ساحل شمالیسنده برقصه واسکله اولوب، ۶۰۰۰
اهالیسی و صاغلام و واسع لیمانی واردر.
— ممالک مجتمه دهه مساجوست حکومتک
(وورجستر) قونتلغنده و بوستونک ۴۵ کیلومتره
غرب جنوبیسنده دخی بواسله برقصه اولوب،
۹۳۱۰ اهالیسی واردر.

میلفورد هاون { (Milford Haven)
انکارته تک ساحل
غریبسنده (الس) خطه سنک غرب جنوبی گوشه-
سنده کی شبه جزیره سنده اوزون و طارر برخلیق
اولوب، ابتدا غریدن شرقه و بدهه شماله طوغری
اوزانه رق، منتهاسنده (فادی) نهرینک منصبی بولنور.
یون ۱۶ کیلومتره و اکی ۱۲ ایله ۳ کیلومتره
آره سنده اولوب، دریناکی ۲۷ ایله ۳۵ متره
آره لر نده در. هر طرفی صاغلام لیمان حالنده اولوب،
بتون بر دوتایی استیماب ایدر. اطراف تیله لره
مخاطدر.

میلو { (Milo) یونانک کیقلاده جزایرینک
اک فرب جنوبیده یونانی اولوب،
مساحه سطحیه سی ۱۶۲ صریح کیلومتره و اهالیسی
اطرافنده کی جزایر صغیر. ملحه ایله برابر ۵۵۴
کشیدر. ساحل شمالیسندن برکورفز جزیره تک
وسطلرینه قدر کیره رک، آله بی هکبه شکله قویبور.
یونک ساحل شرقیسنده (پاٹوقاسترو) دینان قصبه سی
بولنور. اراضی برکانی اولوب، و ساحلنده و دکیزک
ایچنده بعض بخارلر و کورکوردلی صولر چیقور.
طویراغی تک منبت اولوب، آنجق تک صیق وقوع
بولان حرکت ارضدن اکثر اهالیسی طاعنغله، آله
خراب حالنده قالمشدر. آثار عتیقه سی چوق اولوب،
«میلونوسی» نامیله فرانسه تک (لووره) موزه سنده
بولنان مصنع هیکل دخی بو آطه ده بولنشدور.

میلوپوتامو { (Milotamo) کربد جزیره-
سنک رسو سنجاغنده و رسو تک
شرق جهننده بر قضا اولوب، ۱۰۰ قره دن مر-
کدیر. انهاری چوق اولدیغندن، بواسله تسمیه اولنشدور.

میلوش { (Miloeh) اورنویچ قالمیاسنه
منسوب صریه برنسلرینک
برنجیسی اولوب، ابتدای حالنده چویان ایکن،
۱۸۰۱ ده رئیس اشقیا قره بورکیه الخاق ایتمکله،
۱۸۱۷ ده قره بورکینک وفاتده صریلر طرفندن
برنسالکله انتخاب اوله رق، ۱۸۳۹ ده مظالمه
و حرکات خود سرانه سنه بناء، برنسلکدن اسقاط
اولنش ایسه ده، ۱۸۵۸ ده بنه سرکاره کلش؛
و ایکی سنه صکره وفات ایتیکنده، اوفلی مجال
خانی اولمشدر. میخاک اوغلی میلان قراللق عنوانی
آلمشدر.

— میلوش اسکی صریه زادکانندن برینک دخی
اسمی اولوب، قوصوه ملحه کیره سی عقیده جنتیکان
خداوندکار غازی حضرت لرینی خابنه شهید ایتمکله
شهرت بولمشدر.

میلووک { (Milwaukee) آمریکای شمالیده
ممالک مجتمه تک (ویسکونسن)
حکومتده و شیکاغو تک ۱۳۲ کیلومتره شمالنده
اوله رق (میشیقان) کولنک ساحل غریبسنده
و همناهی اولان نهرک منصبده بیوک بر شهر اولوب،
۱۱۵۵۸۰ اهالیسی، متعدد مکاتبی، یتمخانه،

— او نجیبی (اطاقی بك زاده مصطفی افندی)
 زمزمه فغاندن ابدی.

— دردنجیبی عمارت کابلرندن ابدی.
 — بشنجیبی مخالیلی اولوب، عشرته انما کله
 — وه شهرت بولمشدی.

— آتنجیبی بروسلی اولوب، بزازلوق صنتیه
 مشغول ابدی. شو بیت اونکدر:

آغلدوغم بوکه هر دم بن اول سرو سی
 ره عشقنده کوزم یاشی ارماغ استر

میل { ایران شعراسندن دخی ایکی کشینک
 می { مخلعی اولوب، بری تبریزی و تاجاردن
 ابدی. شو بیت اونکدر:

بقلم درمی آید ندانم چیست مقصودش
 ندارد التفاتی با اسیران کاش می بودش

— دیگر قزوینی اولوب، شو بیت اونکدر:
 غمی که در دل من از جفای دلدارست
 بکس نکفته ام و عالی خبردارست

— هراتی و محمدقلی خان اسمند بر میلکده
 ۹۷۹ تاریخنده هندستانه ورودی بعض تذکرده
 محرر اولوب، دیوان صاحبی ارادینی مذکور
 ایسه ده، اشعارینه دسترس اوله مدی.

میلی ترک { (میرزاتلی) ایران شعراسندن
 { و رؤساء اتراکدن اولوب،
 مشهورده نشأت ایشدر. شو بیت جله اشعارندندر:

منم ودل خرنی بتوی سیلارم اورا
 بچه کار خواهد آمدکه آنکاه دارم اورا

میمند { آذربایجانده بر قصبه اولدینی کتب
 { فتوحندن آکلاشیلور.

میمنت { کشمیر شمرا و کبراسندن اولوب،
 { ۱۱۴۰ تاریخنده وفات ایشدر.

میمند { بلخ ملکانندن و یاقوتک روایتنه کوره
 { غزیه مضافاتندن بر ناحیه اولوب،

سلطان محمود سبکتکینک وزیر اولان ابوالحسن
 علی بن احمد میمندک وطنیدر. — فارسده دخی
 بو اسمله بر بر اولدینی «میجم بلدان» ده مسطوردر.

حسسته خاه و سائر مؤسسات خیره سی، جیم بر
 دائمی سرکی دانه سی، کنیش سوفاقری، بک
 ایشلک نجارتی و بر چوق فابریقری واردر. بو
 شهرده صمان رنگیده بک طایبقلی بر نوع طوغله
 پایلوب، شاهلی بوندن یانیش اولغله، شهر بو
 رنگده کوریلور. آسرافتک سائر طرفلینه ده
 بو طوغله دن کلیته اخراج اولور. لیماتی واسع
 و صاغلامدر. اهالیسک نصفندن زیاده سی آلماندر.

میله { جزایرک قسطنطینه ایالتیده و قسطنطینه بک
 { ۱۴ کیلومتره شمال فریسنده اولورق

وادی لامل وزرنده بر قصبه اولوب، ۶۶۶۵
 اهالیسی، کوزل مناره لی بر جامع شریفی رومایلردن
 قالمه و یاقوت جونک بیاننه کوره (عین ابی السباع)
 اسمیله معروف بر چشمه سی، اوزوم و پورتقال تجارتی
 و بک لطیف و صاغلام هوا سی واردر. اسکی بر
 قصبه اولوب، رومایلر زمانده (میلوه) و یا (یلاوم)
 اسمیله معروف ابدی. ۱۸۷۱ ده اهالیسی قیام
 ایشکله، فرانسز حکومتی اکثر اراضیلرینی ضبط
 ایدوب، فرانسزله و بر مکده اولدیفندن، فرانسز
 مهاجرلری کیتدیجه چوزالقمده اولوب، آبریجه بر
 جمله تشکیل ایشلردر.

میلی { اونجی قرن هجری عثمانلی شعراسندن
 { آتی ذاتک مخلصیدر:

برنجیبی حلب قاضیسی ایکن اوراده وفات
 ایش؛ و حسن خطه و لسان فارسی به چوق سراق
 اولغله، مشاهیر خطاطینک بر چوق رقمه لرینی جمع،
 و بعض اشعار فارسیه ترک ایشدر. شو بیت او
 جمله دندر:

ترا ای نوش لب کام دل و جان میتوان کفتن
 بجان بنشی نیت را آب حیوان میتوان کفتن

— ایکنجیبی (زکریا افندی) استانبول قاضیسی
 و قاضی مسکر اونوب، بعض کتب ملییه به شرح و حا-
 شیهرلی و السنة ثلثه ده اشعاری واردر.

متمد اولور. شمالاً باہیا، شرقاً بنہ باہیا ورپو درہ
یانیرو، جنوباً ساؤ پاؤلو، غرباً دخی ماتوفروسو
وغویاز حکومتریلہ محدوددر. ۲۵°۱۲'۱۴ ابلہ
۲۳°۰۲' عرض جنوبی و ۲۸°۴۲' ابلہ ۷'۳۰
طول غربی آره لرنده متمد اولوب، مساحتہ سطحیہ سی
۸۵۵ ۵۷۴ مربع کیرمترہ و اہالیسی ۱۰۰۱۰۰۰ ۲۴۴۹
کشیدر. مرکزی (اورو پتو) قصبہ سیدر. ارا-
ضیسی بوکسک و طاغانی اولوب، عمریت اوزرہ
ارتفاعی ۱۰۰۰ ابلہ ۱۵۰۰ مترہ آره سئندہ در.

اک بوکسک طاسخی اولان (ایتانیا) تک ۲۷۱۳
مترہ ارتفاعی واردر. جہت شرقیہ سئندہ نرمان ایدن
بعض انہاری مذکور سلسلہ جیالک بعض بوغازلرندن
سرورلہ بحر محیط اطالیہ بہ دوکیلور. قسم جنوبی
پسئندہ دخی (بارانا) ایرماغنہ تابع (ریو فرانہ)
و حدود شرقیہ سئندہ ینہ مذکور ایرماغنہ تابع
(باراناہییا) نہرلی آقور. مملکتک قسم اعظم
داخلیسی ایسہ (سان فرانسیسکو) ایرماغنی حوضہ -
سئک بوکاری قسمندن عبارت اولوب، بو ایرماقی
جنوبدن شمالہ جریانلہ ریو داس و لاس، ریو دہ
غراندہ، ریو پرنو، ریو اوروقوآہ، ریو یاردو
ریو غارونہاہ اسمیلہ صاغ و سولدن بر قاج نہر
آلیور. بو وجہلہ میاہ جاریہ سی چوق اولوب،
مملکتک قسم اعظمی جنوبدن شمالہ مائلدر. اراضیسی
مختلف اولوب، بعض جہتلی بالظہ کورمہ مش
و بربرینہ کچمش اشجاری حاری یایانز اورمانلرلہ
مستور و بعض طرفلری قامپوس تعبیر اولنور
یایانز جیلاق و یا قبا اولنرلہ مستور اووہ لردن
عبارتدر. بزم یازمژہ مصادف اولان قیش موسمی
قوراققلہ کچوب، ہرنہ قدر، عرض جہتہ، قیش
دینلہ جک درجہ دہ صوتوق دکل ایسہ دہ، بعضاً
بردن برہ صوتوق باصوب، قار دخی یاغار. بزم
قیشمژہ مبادل اولان یاز موسمندہ ایسہ ہان
مرکون پک کثرتی و صفاناقلی یاغورلر یاغوب،
یاغور دیننمہ، پک شدتلی برصیاق باصوب،
اورتہ انی بربخار قاپلار. یازدن قیشہ و قیشدن یازہ
بردن برہ کچوب، ابلک و صوک بہاری یوق
ککیدر. یاغورلرک کثرتی و انہارک فیضانی ابلہ برابر
بشاقاق و کوللری پک آذر؛ و بناً علیہ ہواسی
صاغلامدر، و اہالیسی چوق یاشار. باشلیجہ خستہ.

{ صحابہ دن بر قاج ذاتک اسمی اولوب،
میمون } اک معروفلری (میمون بن یامین)
در، کہ مدینہ یہودیلرنک رئیس اولوب، بعدالائتدا
اہل اسلام ابلہ یہودیلر یئنندہ حکم اولسنی آرزو
ایتمکہ، یہودیلر بوتکلیفی قبول ایتملرسہ دہ، صاحب
ترجمہ تک شہادت کتیردیکنی ایشیدنیجہ نکول
ایتملردی؛ و یونک اوزدینسہ «قل ارائم ان کان
من عند اللہ و کفرتم بہ و شہد شاهد من بنی اسرائیل
علی مثلہ» آیت کریمہ سی نازل اولمش ابدی.

میمون بن جعفر { (ابو نوبہ) مشاہیر
بحریون و افروپوندن
اولوب، کسائیک شاکرداندن ابدی.

{ بنت الحارث بن الحزن الہلالیہ)
میمونہ } ازواج مطہرہ جناب نبویدن
اولوب، فخر کاشات علیہ اکمل الحیاة افدصر
حضرتلری کندیلرنی بدنجی سال ہجریدہ ہمرہ
القضاء خلانندہ، احرامدہ ایکن، تزوج بیورمشلر
ابدی ۵۱ تاریخندہ ارتحال ایتملدر. کندیلرندن
۷۶ حدیث شریف مرویدر.

— صحابیاندن دیگر بر قاج خانوک دخی اسمی
اولوب، اک معروفلری (میمونہ بنت عبداللہ) در، کہ
بدردہ قتل اولندان مشرکینہ مرثیہ نظم ایدن
کعب بن الاشرفہ جواباً شہدای مسلمین حقنندہ بر
مرثیہ سولیشیدی. شویت او مرثیہ دندر:

بکت عین من یکی لیدر و اہلہ
و علت بائلیہ لوی بن غالب

{ «موسی بن میمون» مادہ سئنہ
میمونی } مراجعت بیوربلہ.

{ ایراک کرمان خطہ سئندہ و بندر
میناب } عباسک ۸۵ کیلومترہ شرق شما.
لیسندہ و ہمنامی اولان نہرک اوزرنندہ بر قصبہ
اولوب، ۱۰۰۰۰ اہالیسی و اطرافندہ کوزل
باغچہ لیلہ کلیتی خرما، بورقال، نار و ساثر میوہ -
لری و پاموق و قینہ محصولاتی واردر.

{ میناس جرائس } (Minas Geraes)
برازیلیہ ممالک مجتمہہ سی ترکیب ایدن حکوماتک
بری اولوب، سواحل شرقیہ ابلہ متوازیاً اوژانان
سلسلہ جیالک صرئندن تا (باراناہیا) جمراسنہ دک

لقری انهاب قصبات الرثه ابله وحع مفاصل وبرص
 عئلزیدر. هله برص علتی پک چوق اولوب، همان
 هر مملکتک مسکنخانه سی واردر. زراعت کوندن
 کونه زیاده اهمیت وبرلمکده اولوب، بوکسک
 یابلرده مصر، فاصولیه، مانیوق، بتساعه و آرز
 مقدارده بغدادی، آریه وبولاف ایله آمریکا اوزوی،
 آلق وادیلرند شکر قامشیه قهوه وبعض جهتلرند
 یاموق، توتون وریج بیتشد بریلر. اورمانلری
 ارتفاعه کوره مختلف آفاحلری حاویدر. آلتون
 معدنیله الماس وقتیله بومملکتک بادی شهرتی او-
 لوب، «معدن صومیه» دیمک اولان بواهمه
 تسمیه سنی موجب اولمش، والیوم آلتون معدنلری
 بولندی محقق بولنش ایسه ده، هر طرفنده کلینله
 بولسان دمبر معدنلریک اخراجی ده فائده لی
 کوریلوب، آمریقای شمالی و آسترالیه آلتونلریله
 آمریقای جنوبی الماسلریک کنتی دخی بومملکتک
 آلتون والماسنی کریده پراشدر. حیواناتدن اک
 زیاده صیغیرله اهمیت وبریلوب، کرک زراعتده
 قولانتی وکرک سوت وائلندن استفاده ایچون
 چوق اینک بیتشدیر، وخیلی مقدار پنیر وباصدیرمه
 اخراج ایدرلر. صنایع محلیه معادنک اخراجیله بوک
 وپاموقدن بعض قبا منسوجات نسجندن وسائر
 اوفق تفک صنعتلردن عبارت اولوب، مملکتک
 داخانده برقاج دمیخانه ودوکخانه دخی واردر.
 دمیر بولاری هنوز جزئیاتدن عبارت اولوب،
 انهارینکده پک آزی قسماً سیر سفانه صالح اوله جق
 صورتده آچلشدر. معلوم اولدیی اوزره، برازیلیه تک
 ممالک مجتمعه صورتنه وضعی یکی اولدیفندن، تسمیات
 ماکیه سی و صورت اداره سی حقنده برقیده دسترس
 اولنه مدی.

مینام { یاخود منام (Meinam, Ménam)
 هند چینیک درت بیوک ایرماغندن

بری اولوب، سیام ابله برمان حدودنده کی جبالدن
 نیغانله، جنوبه طوغری جریان، وصاغ وصولدن
 بر جوق جابلر اخس ایدرک، وبعض برلده ایکی
 وزیاده قوله آبریلر، آونیا بانفوق شهرلی
 ایچندن بعد المور، ۱۳°۳۵' عرض شمالیده سیام
 کورفزیه دوکیلور. میراسی تقریباً ۱۲۰۰ کیلومتره
 اوزونلغنده اولوب، بتاغی کیش وصولری چوقدر.

فیضاننده اطرافنده کی اوولری باصار. هنوز
 میراسنک هر طرفی معلوم دکلدر.

میندانائو { (Mindanao) فیلیپینه جزایرینک
 لوسوندن صکره اک بیوک اولوب،

جزایر مذکور تک جنوب شرقی نده ۳۰°۵' ابله
 ۹°۵۰' عرض شمالی و ۱۱۹°۳۰' ابله ۲۰°۱۲'
 طول شرق آرله نده ممتداولور. مساحت سطحی سی
 تقریباً ۹۰۰۰۰ مربع کیلومتره واهالیسی ۴۰۰۰۰۰
 کشیدر. غربه طوغری اوزون وواجی جنوبه دونمش
 برشبه جزیره سی و جنوب شرق ساحلنده بیوک بر
 کورفزی واردر. غرباً سولو، جنوباً سلب دکبرلیله
 و شرقاً بحر محیط معتدل ابله محاط اولوب، ساحل
 شمالیسی قارشینده بنه فیلیپینه جزایرند (وزایا)
 آطه لری بولیور. اراضیسی طاغلق و طاغلریک
 چوغی صرب و دیمک اولوب، اتکاری لب دریاده
 بر جوق برولر وقویلر تشکیل ایدور. بولرک اک
 بوکسکاری ۲۰۰۰ متره ارتفاعنی کچر. وقتیله
 برکانلری چوق اولوب، شمعی بنانی بوغیسه ده،
 زلزله لری پک صیددر. میاه جاری سی وکوللری چوق
 اولوب، آنجی بجزالری پک اوزون دکلدر. اک
 اوزون نهری شماله طوغری آقان (آغوسان) واک
 بیوک کولی غرب جهتنده کی (لاناؤ) در. آطه تک بر
 یاغور وبرقورائق موسمی اولوب، آتی آی شمال
 شرق و آتی آی جنوب غربی روز کاری اسر؛ و برنجی
 موسمه آطه تک شرق شمالی و ایکنجینده غرب
 جنوبی مناسله سنده یاغور یاغور. یاغورلری پک شدنی
 وفرطونه لری چوقدر. میزان الحراره تک حد وسطی سی
 ۲۳ ابله ۳۰ درجه لری آرله نده در. طوبراغی پک مثبت
 ایسه ده، اهالیسی زراعتله چوق اشتغال ایتمکیندن،
 پک آزی لری ضرورهدر. اهالینک برنجی مدار تیشی
 بتاه ابله موز اولوب، بره مقدار برنج، قافاؤ، قهوه
 و توتون دخی حاصل اولور. آطه تک اکثر طرفلری
 اورمانلرله مستور اولوب، کراسته به وسر انغوزلنه
 یارار پک قیبتلی آفاجلری واردر. ضغ وریچینه لک
 انواعی دخی چیقار. کورددی دخی چوق اولوب،
 باقیر و آلتون معدنلری دخی واریسه ده، پک آزی
 چیقاریلیور. حیوانات وحشیه سی بیان مانده سیله
 کییک، طوموز، میمون وسائر دن عبارت اولوب،
 حشرانی، نهرلده نمساحلری وسواحلده بالینی

میندوس } (Myndos) قاره خطه قدیمه سندھ
 شمالندہ (بالوس) کورفزی ایچندہ برشمہ قدیم اولوب،
 یوک اسکندره قارشی خیلی وقت مقاومت ایشدی.
 مینروه } (Minerve) اساطیر قدیمه عقل
 و حکمت و صنایع و حرب الهه
 موهومہ سی زعم اولوب، یونانیلرجه (آتنه) و (بالاس)
 اسمیله معروف ایدی. ابو الاکه زعم اولان مشتریک
 قفساندن پر سلاح اولرق چیدقینه اعتقاد ایدر.
 لردی. حقدنه پک چوق غرب مصالرم منقول ایدی.
 عبادتی یونانیلر و رومالیلر بیننده پک منتشر اولوب،
 هر برده مبدلری وار ایدی. بونلرک اکیروکی آتنه
 دهکی (پارتون) اولوب، ایچیده بومعبوده، موهومہ پک
 مشهور (فیدیاس) طرفندن فیل دیشیله آلتوندن
 پایش جسم برهیکلی وار ایدی. کوزل وجدی
 طورلی برقادین صورتنده تصویر ایدرلردی.

مینزوتہ } (Minnesota) آمریکای شمالیله
 ممالک مجتمه پک همناهی اولان
 جمهوریتندہ بر نهردر، که جمهوریت مذکورہ پک
 حدود غربیه سندہ نمانله، جنوب شرقیه و بعدہ
 شمال شرقیه طوغری آفرق، حکومت مذکورہ پک
 حدود شرقیه سندہ (سنت پول) شهری قارشیندہ
 میسیسیپی ابرماغنه دوکیلور. مجراسی ۶۵۰ کیلومتره
 اوزوندر.

مینزوتہ } (Minnesota) آمریکای شمالیله
 ممالک مجتمه پک حکومت شمالیه سندن
 بری اولوب، سوپرپورکولنک غربندہ واقع و ایچیندن
 جریان ایدن نهرک اسمیله مسادر. شمالاً دو مینزون
 قطعه سیله، غرباً داغوتہ، جنوباً پوه، شرقاً دخی
 ویسکونسن جمهوریتلرله و مذکورکول ایله محدوددر.
 ۴۳°۳۰' ابله ۴۹° عرض شمالی و ۸۱°۵۸' ابله
 ۲۹°۳۰' طول غربی آرہ لرنده تمتد اولوب،
 مساحتہ سطحیہ سی ۲۰۵۱۴۱ مربع کیلو متره
 و اھالیسی ۷۸۰۷۷۳ کشیدر. اراضیسی دوز
 اولدینی حالده، بری بحر منجمد شمالی به و دیگرکی
 مکسیقه کورفزیبندک تمتد اولان ایکی واسع مائلہ پک
 تقسیم میاه خطنی حاری اولوب، یوایکی واسع مائلہ پک
 ذروه سی دبمک اولان پرلرک آنجی ۴۵۰ واک
 بوکک تیلرک ۶۰۰ متره ارتفاعی واردر.

چوقدر. - سواحله قریب دکیزلرنده سرجان دخی
 چبقار. اھالیسی برقاچ جنسیتہ منسوب اولوب، اک
 مهمی و اسپانیولاردن اول ممالکتہ حاکم بولنوب،
 ایوم بعض جبتلرنده مستقل بولنانلری ملایی جنسیتنه
 منسوب و دن اسلام ابله متدیندر. بونلر ۳۰۰۰۰۰
 مقدارلرنده در. نصوری اسمای مختلفه ابله معمی
 اولوب، بونلرک دایاقلری کبی بیاض و دوزکون
 چهره لی آدملردر. بونلرک بر طاقی ایوم
 بت برست و وحشی بر حالده بولنوب، معبودلرینه
 انسان دخی ذبح ایدرلر. و برطاقلری یعنی سواحله.
 کیلر اسماً قنولیکاککی قبول ایتملردر. طاغارده
 جزیره مک الکاسکی اھالیسک بقیه سی اولقی اوزره،
 نفریتو تمبیر اولنور بعض سیاه آدملردخی بولنیور.
 بو جزیره فیلیپینہ جزایر پک منقسم اولدینی اوج
 ایالتک برینی تشکیل ایدوب، بش سخاغه منقسمدر، که
 بو سخاقلر اداره عسکره تحتندہ و جزویت پایاسلر.
 پک نفوذ و اقتداری تحتندہ بولنیور. آنجی محاربه
 اخیرہ ده آمریقا دوختاسی فیلیپینہ، جزایرندہ کی
 اسپانیول حکومتنی ابطال ایتمش اولدیفندن، استقبالده
 ناوله جنی هنوز مجھولدر.

میندن } (Minden) پروسیه پک وستفالیه
 ایالتندہ و مونسترک ۶۹ کیلومتره
 شرق شمالیندہ و (وسر) نهری کنارندہ سخاچ
 مرکزی برقصه اولوب، ۱۷۸۷۰ اھالیسی، بر
 خیلی فابریقلری و ایشلک تجارتی واردر.

میندورو } (Mindoro) فیلیپینہ جزایرندن
 بیوجک بر آطه اولوب، لوسون
 جزیره سنک جنوبندہ و اقدردر. ۱۳° عرض شمالی
 ابله ۱۱۸° طول شرقی خطلری جزیره پک اورته.
 لرنده قاطع ایدر. اطرافندہ کی جزایر صغیرہ ابله
 برابر مساحتہ سطحیہ سی ۱۰۱۹۲ مربع کیلو متره
 و اھالیسی ۱۵۸۱۲۸ کشیدر. اراضیسی طاغاق
 و اورمانلرله مستور اولوب، آنجی ایچ طرفلری
 کاملاً مجھولدر. سواحلندہ بولنش اولان ملایی
 اھالی مسله سی اسپانیوللرک و رودندہ جزیرینی
 ترک ایتمش اولدقلری کبی، ساثر اھالی دخی ایچ
 طرفلرہ چکمش؛ و بوسیدن جزیره چوق تدنی
 ایدوب، خراب حالندہ قالمشدر.

میسسیبی سرعظیمی بومالکت داحامه بمان ابدوب، جنوب طوغری آفرق، (سنت پول) شهرندن آشاخی جه ربریک حدود شرقیه سنی تشکیل پدیور. شمالی قزبل ابرمانی، دینن برنر دخی حدود غربیه سنی محدود ابدوب، شمال طوغری حرایانه، دومیندونه کبیر. میزونه نهری دخی حکومتی اوومه سندن شق ایدر. دیگر برحیبل انهاری وشمال جهتهنده برچوق کولاری واردور. هوایی قیشین پک صوتوق ویاژین پک صبحاق اولوب، یاژین میزان. الحراره ۳۳ درجه، قدر چبقار، وقیشین تحت. الصفر ۳۲ درجه قدر ایتر. مع هذا یايس اولدیغندن، هوایی پک صاغلام وعلل وامراضی سیرکدر. اراضیسی خیلی منبت ایسهده، آتجن سکرده بری مزروع اولوب، باشلیجه محصولاتی: بندای، آری، بولاف، مصر، پته وآومهدارده توتون، سبزه ومیوه ابله خیلی مقداراوتدن عبارتدر. اورمانلری آزدور. معاده متعلق یالکز دمیرکترته بولوب، اخراج اولنقهده در. حیوانات اهلیهسی برنجی درجهده صیغیر وایکنجی درجهده بیکیر، قیوز وطوهوزدن عبارت اولوب، حیوانات وحشیهسی وعلی الخصوص یوسنتلری کورک امانه یارار حیوانلرله طیوری وکول ونهرارده بالنجی چرقدر. صنایعی هنوز پک کریدر. کرک سنتلوران نهرندن وکوللردن وکرک میسیسیبی ابرماغندن کیلر بو مملکتده قدر چقهدهنی کبی، دمیربول خطلری دخی متعدد اولدیغندن، ایلریده زراعت وصنایع ونجایه. وئک ترقیسی ماملدر. مرکزی (سنت پول) شهری اولوب، حکومت ۷۸ سنجافه منتهدر، و ۷ شهر وقصبهسی واردور.

میسسک } روسیه نك غرب جهتهنده
 (مینسک) بترسبورغك ۶۲۴ کیلومتره
 جنوب فریسنده (دنیبر) ایرماغنه تابع (برزینه)
 نهرینه دوکیلن (اسویسلوچ) چایی اوزرنده ۳۵°
 ۱۳' ۴۴ عرض شمالی ابله ۱۷' ۱۳' ۲۵ طول
 شرقیده وایکی دمیربول خطنك نقطه تقاطعنده واقع
 ایالت مرکزی برشهر اولوب، ثلاثی یهودی اولتی
 اوزره، ۴۳۰۵ اهالیسی، ۹۰۰ تانار ابله مسكون

برخلافه اسلامیسی، برجامع شریفی، ۱۱ روس، ۴ قنولک وبرپروستان کلیسای، بریبوک و ۴۰ کرچک خاورهسی، ذکوروانانه مخصوص آبری آبری داخلی مکتبلری وسائر متمدن مکانی، کشتخانای، نباتات باغچهسی، تیاتروسی، صابون، موم، توتون، کبریت، چینی، مسکرات، بیره، طوغله وکرمیت وسائره فابریقه لری، دباغخانلری ودمیر دوکو مخانه لری واردور. اسکی برشهر اولوب، لیتوانیه خطه سنده بولنقه، وقتیله لهستان قرالغته تابع ایدی.

مینسک } روسیه نك ایالات
 (غربیه سندن اولوب، لیتوانیه
 خطه سندن ممدود لهستانه بیتشیکدر. واسع بر ایالت اولوب، غرباً غرودنو، جنوباً وولینیه وکیف، شرقاً چرنیغوف وموهیاف، شمال شرق طرفندن ویتسک، شمال غربی جهته سندن ده وینو ایالتلرله محدوددر. ۵۱° ۱۳' ۴۵ ابله ۵۵° ۷' ۳۰ عرض شمالی و ۲۲° ۵۲' ۲۱ ابله ۲۸° ۲۹' ۲۱ طول شرقی آره لرنده ممتد اولوب، مساحه سطحیهسی ۹۱۴۰۶ مربع کیلومتره واهالیسی ۱۰۶۹۳۴۲ کشیدن عبارتدر، که بهر مربع کیلومتره باشنه ۱۷ کشتی دوشور. شمال غربی قسمی قره دکیز ابله بالطبق دکیزی آره سننده کی تقسیم میاه خطی اوزرنده بوانغله، ۳۷۰ متره ارتفاع لرنده بعض تپه لری حاوی اولوب، سائر طرفلری پک صیق اورمانلرله مستور بتانقلردن عبارتدر؛ بونلرک آره لرنده بولنسان بعض آچن تپه لرک اوزرنده کوبلر بولنیور. (دنیبر) ایرماغنی (برزینه) نهریله برلشدکدن صکره ایالته تماس ابدوب، حدود شرقیه سنك قسم جنوبیسی تئجد ایتدیکی کبی، مذکور برزینه نهری ده ایالتك منتهای شمالنده نیعالمه، جنوبیه طوغری آفرق، مرکز ایالتدن یکن (اسویسلوچ) چایی ده آلیر. لکن ایالتك اگ بیسوک نهری بنه دنیبره تابع (بریت) در، که مملکتی فریدن شرقه شق ابله، صاغدن: استوخود، سیا، غورین، استویفه، اوپورت؛ وصولدن: قان اوچینسکی، چنا، لان، اسلوچ، یچ وسائر برچوق چایلر یعنی ایالتك اکثر میاه چایه سنی اخذ ایدر. بو وجهه ایالتك قسم اعظمی قره دکیز مائله سننده اولوب، یالکز

غرب شمالی گوشه سنده بالطبق دکیزنه دوکیان (نمین) ایرماغی نرمان و غریه طوغری جریان ابله، بر خیلی مسافنده حدود شمالیه یعنی تحدید ابدیور. میاه جاریه سی جوق اولدینی کبی، میاه راکده سی یعنی کول وبتاقنقری ده پک جوقدر. هواسی روسیه و سطنیک سائر طرفرله مشترک اولوب، یالکز شماله بالطبق دکیزی مائله سنده بولنان لرلی دهاصوئوقدر. یازین میزان الحاراه ۳۴ درجه به قدر چیقدهنی حالده. قیشین تحت الصفر ۳۵ درکبه قدر اینز. قیش پک سورکله وهار همان معدوم اولوب، جوق دغه مایسک و اواخرینه دک قار یاغار. مملکتک برنجی منبع زونی زراعت اولدینی حالده، طوبراق وهواسی بوکا پک مساعد اولدینی کبی، آلات و ادوات و اصولی دخی پک قهصاندر. اراضینسک آنجق یوزده ۳۲ سی مزروعدر. باشلیجه محصولاتی: چاودار، یولاف، آریه، پتانه، کتن و سائرهمدن عبارتدر. ذخیره سی احتیاجات محلیه به کفایت اتمز. ایالتک ثلثانسدن زیاده سی اورمانلره مستور اولوب، باشلیجه اشجاری چام و جزئی میشهدن عبارتدر. چاپرلری جوق ایسده، اونی ای دکلدور. حیوانات اهلیه سی ۲۲۵۰۰۰ بیکیر، ۶۶۰۰۰۰ صیغیر، ۵۵۴۰۰۰ قیون، ۵۰۰۰۰۰ طوموز و سائرهمدن عبارتدر. آری قوفاتی دخی وارددر. نهر وکوللرده بالیق، اورمانلرده آو حیواناتی و طیوروی پک جوقدر. صنایع محلیه هنوز کیری اولوب، مع هذا مسکرات، اسپیرنو، یاغ، موم، جوخه و سائره فابریقلره دوکخنانه اوله رق ۶۰۰ سی مجاوز فابریقه سی وارددر؛ وایچلرند ۳۵۰۰ عمله ایشلیوب، سنوی ۲۰ ملیون فرانق قیمتندده محصولات صنایعه چیقار. انهاری سیر سفائنه صالح اولدینی کبی، ایکی دمیر بول خطی دخی ایالتی شق ابدیورسده، تجارتی آلات پک کیری اولوب، یالکز مسکرات، کتن، قطران، کراسته، حیوانات و سائره اخراجندن عبارتدر.

مینگرلی } (Mingrelie) بلاد قافقاسک
 جبالک جنوبسده اوله رق قره دکیز ساحلندده بر

خطه اولوب، سلسله مذکورده تک انکرله (ربون) ایرماغنک مجراسی وقره دکیز آره سنده مثک الشکل بر بردن عبارتدر. مساحه سطحیه سی ۹۰۰ مربع کیلومتره در. شمدیکی حالده قوطای ایالتک ایکی قضاسیله صغوم قلعه محافظانک برقمندن عبارتدر. اهالیسی ۱۶۹۵۶۵ کتنی اولوب، کرچیلرک بر شمه سندن عبارت ایسدره، آبازرله و سائر بنسپترلره دخی مخلوطدرلر. بو خطه یونان قدیم جغرافیونک (قولیده) قسمیه ابتدکاری بردر.

مینو } یاخود مینو (Mino, Minho)
 اسپانیه و پورتگیز شبه جزیره سنک شمال غربی گوشه سنده بر ایرماقدور، که قالیجه (یعنی حلیقه) خطه سنده (لوغو) تک ۳۰ کیلومتره شمال شرقیسنده (سیرا ده میرا) طاغندن نیمانه، ابتدا شمال غربی به، بعد جنوب غربی به و نهایت جنوبه طوغری جریان ابدیورک، واسع و نبت بر وادی بی اسقا ابله، طرفیندن برطاق دره لر آلدقدن صکره، (اورنسه) ایالتی حدودینه اصل اولنجه، صولدن شرقدن کلن و کندیسندن ده بیوک اولان (سیل) نهریه برلشورک، غرب جنوبی به طوغری دوز؛ و (قارو) نصبه سی ایچسندن بعد المرور، پورتگیز حدودینه اصل اولوب، اورادن آشاغی اسپانیه ابله پورتگیز حدودینی تحدید ابله، ۴۱° ۴۶' ۵۱' عرض شمالیسه بحر محیط آطالیسی به دوکیاور. مجراسی ۲۷۵ و (سیل) ک منبعندن اعتبار آره ۳۳ کیلومتره اوزوناقنده اولوب، حوضه سی ۱۷۰۱۱ مربع کیلومتره وسعتندده در. مجراسنک یالکز آشاغیکی ۳۱ کیلومتره لکی سیرسفاغه صالحدر. صوبی اراضی سقبه و بر خیلی ماکیئل تحریکنه یارابور.

مینو } یاخود مینو (Minho) ونام دیگرله
 مینو } اتر دورو اه مینو (Entre Douro e Minho) یعنی «مابین دورو و مینو» پورتگیزک منتهای شمال فریسنده مذکور ایکی ایرماغک مجرالری آره سنده بر خطه اولوب، شمالاً اسپانیا حدودیله، شرقاً (تراس اوس مونتس)، جنوباً (بیره) خطه لرله، غرباً دخی بحر محیط آطالیسی ابله محدوددر. مساحه سطحیه سی ۷۲۷۱ مربع

کیلومتره اولوب، ۷۹۱۰۰۰ اهالی ايله مسكوندر. اراضی منبت اولوب، ذخیره، اوزوم و میوه محصولاتی و کوزل صرغالی وارد. مرکزی (پورتو) شهری ایدی. شمردکی تقسیماتده پورتو، براغه و ویانه دو قاسترو اسمبله وچ ایالت منقسمدر.

مینورقه } باخود منورق، (Minorque)
 } و اسپانیولجه (Menorca) اسپا.
 نیهک بالثار جزایر یک ینگیجیسی اولوب، مابورقه نیک شرق شمالینده و فعدر. ۴۰° عرض شمالی خطی آطه نیک اورته سندن ۲° طول شرقی خطی دخی ساحل شرقیسی اوستدن چکر. ساحل غربیسی مابورقه ساحلدن ۳۷ کیلومتره مک مسافده در. مساحت سطحیسی ۷۸۰ مربع کیلومتره اولوب، بوی ۵۶ واک کنیش برده اکی ۲۸ کیلومتره در. اراضیسی دوز و بیلاق اولوب، آنجق ۳۵۰ متره قدر بوکسیر بعض نپه لری وارد. بووجه شدله اسن شمال روزکارلینده حائل اوله جق طاغلی اولدیغندن، بو روزکارک شدنی هواپی زیاده صورتده رق، برچوق عسولات یتیشمه سنه و آتاجارک بیومسنه مانع اولور. میاه جاریسی آز ایسه ده، یاغورلری و صوابه طولار غرب مغاره لری چوقدر. طوبراغی منبت اولوب، اراضینک ثنائی مزروعدر. باشلیجه محصولاتی: بنسای، آریه، پناه، اوزوم و میوه و سبزه لک اواعندن عبارت اولوب، روزکاردن محفوظ درلنده پورتقال، لیمون، موز، خرما آتاجلری دخی یتیشیورسه ده، خرما میوه و برمنز. ساحل شرقینده (ماهون)، ساحل غربینده (چودادله)، ساحل شمالینده (قورنل) قصبه لری بولنوب، لیانلری دخی وارد. دیگر بر ایکی قصبه بنی و بررقه ویا کوشکی حاوی چفتاکاری اولوب، کویلری یوقدر. چفتک و تارله لری طاش دیوارلره محاط اولوب، بو دیوارلرک کثرتی منظره مهمومیه سنی چرکینشدیرور. اهل اسلام ۴۹۰ سنه بو جزیره مالک بولندقلرندن، حالا بکون همان بشون چفتککاری عربی اسمبله (مسعدر) اون سکنجی قرن میلادی ابداسندن اعتباراً بوز سنه دخی انکیزلرک لنده بولنغله، ماهرن قصبه سی انکیز ممالکنی آکدبرور، و آطه بی

اولاً شق ابدن بر طریق انکیزلر دن قاشدر. اهالیسی، ۳۴۱۷۳ کشی اولوب، (قاتالان) لانیله متکلم، یک چایقان، ناموسلی و سامنوار آدملردر. اسپانیاه ترک اولنه لی تجارت و صنایع ندیده او. لوب، اهالیسی جزایره و اسپانیاه کیده رک ایش آرامق مجبورینده درلر.

مینوس } کربدک قدیم بر حکمدار
 } (Miros) وضع قانونی اولوب، اساطیر یونانیه به کوره. مشتری ایله اورویانک اوغلی ایدی. آسپان کربده کلشیدی. (آندرو جیوس) اسمنده بر اوغلی آتیه لیلر طرفندن قتل اولنغله، آتیقه خطه سنی نهب وفات ایدوب، حکمدار لری بولنان (اجیوس) ی هر سنه یدی دلیقانی ویدی قیز وریکنه اجبار ایش؛ و بونلری (مینو طاوروس) دیدکلری غریب بر جانوره آتاراعش (ددال) نام مماره بوللری مشوش دخول و خروجی یک مشکل تحت الارض بر کرداب یابدیره رق مذکور (مینو طاوروس) ی اورایه قیامش؛ و سری میدانه جیتماق ایچون، سرفوم ددال ایله اوغلی (ایقار) ی اتلاف ایشیدی. بعض مورخین بو اسمده کربدک ایکی حکمداری اولدیغنی، و برنجینسک قبل المیلاد ۱۵۰۰ وایکنجینسک ۱۳۳۰ تاریخلرند حکم سوردیکنی، و بو ایشلری یایان ایکنجیدی اولدیغنی اتزام ایشلردر. کویا کمال عدالتندن آخرتده دخی حاکم نصب اولمش ایش. بعض محققین بونک اصلی وجودی اولیوب، هندک (مانو) و (مانی) سی و مصرک (منس) ی کبی قوانین و عدالتک تجمندن عبارت بر شخص موهوم، و بو حکابه لک هنددن مأخوذ بر مصال اولدیغنی اتزام ایشلردر.

مینو طاوروس } (Mino'aur) اساطیر
 } یونانیه به کوره، کربد
 وضع قانونی و حکمداری مینو سک زوجه سی (باسیفاه) نیک بر بوزا ایله اختلاطندن متولد یاری انسان و یاری بوزا غریب بر جانور اولوب، مینوس طرفندن مخصوص یابدردیغنی (لابیرت) اسمنده بر کردابه وضع ایله، انسان اتیه بلسنیرمش؛ آتیه لیلر هر سنه بو جانور ایچون یدی دلیقانی ویدی قیز وریمه مجبور اولدقلرندن؛ (تسیوس) اسمنده

بیوک مندرس نهری اوزرنده و منصبی قربنده بر
شهر قدیم اولوب، تا استرابون زمانندن خراب
اولشیدی. و برانه لری موجوددر.

میپنی } [«اسعد میپنی» ماده سنه مراجعت
بیوربله.]

مشی } هندستان شهراسندن اولوب، کوالیار
شهرندن و دهلی حکمدارلری رجالندن
ایدی. شویت اونکدر:

من میروم و برق زنان شعله آهم
ای همفسان دور شوید از سر داهم

برفرمان کردا به کیررکن بر ایلدیک بوماغی بره قوبوب،
اوجنی سوروکلیکله، جانوری اتلاف ایشدکن صکره،
ایچی تعقیب ایدرک جیقمغه، و وطنی بودهشتلی
وبرکیدن فورنارمغه موفق اولمش.

میورقه } [«مایورقه» ماده سنه مراجعت
بیوربله.]

میوس هورموس } (Myos Hormos)
مصرک بحر احمر
ساحلنده کی قصیر قصبه سنک اسم قدیمدر.

میونته } (Myonte) آسیای صغیرک یونیه
خطه ساحلیه سنده (میاندر) یعنی

(حرف المیک صوکی)

(باب النون — فصل الالف الح)

نابغة بن شيبان { (عبدالله بن المخارق) مشاهير شعراء عربدن

اولوب، بدوی ونصرانی المذهب ایدی. ملوک اموی به منسوب اولوب، عبدالملک بن مروان و اخلافی مدح ایتشد. علی الخصوص ولید حقنده چوق مدایحی وارد. شو ایکی بیت بر قصیده مشهوره سنندن اولوب، ابو کامل طرفندن بسته لئیکله، مغنیلر یئیننده شهرت بولشد:

امدح الکأس ومن اعلمها
واحبو قوماً قتلونا بالعطش
انما الکأس ربيع باکر
فاذا ما غاب عنالم نعث

نابغة الجعدی { (ابو لیلی حسان بن قیس بن عبدالله) مشاهیر شعاردن

وصحابه دن اولوب، ایام جاهلیته واسلامه بیتشمش؛ وهر ایکی دورده اشعار سولشد. قبل الاسلام وحدایتیه اپنایر، وبعض محرماندن اجتناب ایدردی. حق اوقت سولش اولدینی بعض اشعارینی اثنای اهتداسنده حضور جناب نبویه اوقومقله، تقدیر ونحسین رسالتینهای به مظهر اولوب، «اجدت لا یفضض الله فاک» بیورلمشیدی. حضرت عثمان (رضه) زماننده احوال جاریه دن ممنون اولماقله، حضرت مشارایه وسبطین اکرمینه وداع ابدیه رک، قبیله سنه چکمش؛ وبعده صفین محاربه سنده معیت جناب مرتضویه بولمش ایدی. نابغة ذبیانیدن ده مسن اولدینی حالده، کندیسندن صکره وفات ایدوب، روایت کوره ۱۸۰ یاشلرینه واصل اولمش؛ وعبدالله بن زبیر (رضما) تک زمان خلافتنه بیتشوب، مشارایله طرفندن مکه مکرمه به جب اولمش ایدی.

بعده الاسلام اونوز سنه قدر شعر سوللکدن واز کجوب، بعده بنه سوللکله باشلادیفندن، (نابغة) لقبیله تلقيب اولمشدی. (لیلی الاخلیه) ابله مهاجانی وارد. اشعاری تک استادانه اولوب، شو بر ایکی بیت جاهلیتده سولش اولدینی اشعارندن اولوب، تقدیر جناب نبوی به مظهر اولمشدر:

بلغنا العماة مجدنا وجدودنا وانا لنبی فوق ذلک مظهرا
ولاخیر فی حلم اذا لم یکن له یوادر تحمی صفوه ان یکدرا
ولاخیر فی جهل اذا لم یکن له حلیم اذا ما اورد الامر اسدرا
شو بیت دخی زمان جاهلیتده سولدیکی اشعا.

رندن اولوب، مشهوردر:

الحمد لله لا شریک له
من لم یقلها فنفسه ظلم

نابغة ذبیانی { (ابو امامه زیاد بن معاویه) اشاعلم شعراء جاهلیتدن

اولوب، ملوک حیره دن نعمانه منسوب ایدی، وحقنده بر چوق مدحیهل سولشد. بعده بونکله بوزیشوب، شامده کی بنی غسانه انتساب ایتشدی. سوق عکاظده کندیسنه مخصوص سختیاندن بر قبه قوریلوب، ایچنده اونورور، وکان شعرا کندیسنه شعرلری تقدیم ایدرلردی. حق حسان بن ثابت حضرتلری دخی اشعارینی صاحب ترجمه تک تقدیرینه عرض ایتشدی. حضرت عمر بن الخطاب وعبدالله بن العباس (رضما) نابغه تک بعض یئترلینه استناداً کندیسنه «اشعر العرب» دیمشدر. دیوان اشعاری صرتب اولوب، ۱۸۶۹ تاریخ میلادیسنده درنیورغ طرفندن فرانسزجه ترجمه سیله برابر یارسده طبع اولمشدر. اک مشهور بیتي شودر:

خلفت فلم اترك لنفسك رية
ولیس وراه الله للره مذهب

شو ایکی بیٹی نا قابل تنظیر و تقلید در:

فانك كالليل الذي هو مدركي
وان خلت ان المتأني عنك واسع
خطاطيف حين في جبال متينة
تعد بها ايد اليك نوازع

نابل { افرقيقه ده نونس ايله سوسه آره سنده
نابل { براقلم اولديغي « معجم البلدان » ده
مذکوردر .

نابل { بيروت ولايتنده وبيروت ۱۹۰
نابل { كيلومتره جنوبنده قدسك ده ۵۵
كيلومتره شمالنده اوله رق ۶۷۵ مترهك ارتفاعده
وجبل عيال ايله جبل غرزيمك آره سنده كي وادبده
واقع لوا مركزي برقصه اولوب، يالكز ۱۰۰۰
قدری خرسثيان ويهودی و قسوری كاملاً مسلم
اولق اوزره، ۱۶۰۰۰ اهالي سي، خارجدن كوزل
منظره سي، متعدد جوامع شريفه سيله اسكي ركنا ساسي
و برسامري خاوره سي، بول ميا جاريه سي، اطرافنده
كوزل باغ و باغچه لري و فدانقليله اشجار مثره سي،
۳۰ صابونخانه سي، ۲ سيسام مەصره سي و ۱۳
دكرمني وادرد . پك اسكي برشهر اولوب، زمان
قديمه (سجم) اسيله فلسطيندن معدود اولديني
حاله، سامريه تك تخريبندن صكره ، سامربلك
مركزي اولمشيدى . ماكدونيه طوائف ملوكي
زماننده (نابوليس) يعني «يكشهر» اسيله بكيدين
اصار ونوسيع اولنوب، اسم حاضري بوندن
محر فدر .

— نابلس قضاسي همنا مي اولان سنجاغك
مركز قضاسي اولوب، جنوباً جاهين، غرباً بني
صعب، شمالاً جنين قضايله، شرقاً دخي سوريه
ولايتيله محدوددر . قضا ۳۵ قريه و مزرعه بني
حاوي اولوب ۳۴۱۱۶ اهالي ايله مسكوندر، كه
بونلردن يالكز ۱۴۰۹ ي خرسثيان ويهودي
وقسوري كاملاً مسلمدر . خرسثيانلر روم، لاتين
و پروتستان مذهبلرپنه متمسدر . عموم اهالي لسان
عربي ايله متكلمدر . اراضيسي عارضه لي و طورباغي
منبت اولوب، باشليجه محصولاتي : بقداي، آره،
پوجاق، سيسام، نخود، مرچك، بقله، زيتون،
اوزوم و سائر ميوه لردن عبارتدر . حيوانات اهليه سي :
چكي، قيون، صيفير، دوه و سائرهدن مركبدر .

آري فوغانلري چوقجه اولوب، خبلي بال چيقار .
داخل قضاده ۳۷ جامع و مسجد و ۴۵ مكتب
ومدرسه موجوددر .

نابلس { سنجاغى . بيروت ولايتني تركيب
نابلس { ابدن بش سنجاغك بري واك
جنوبي سي اولوب، شمالاً عكا سنجاغيله، شرقاً سوريه
ولايتيله، جنوباً قدس مستقل متصرفليه، غرباً
دخي آقي دكيزله عطا و محدوددر . حدود شرقيه سني
شريمه نهرى آروب، ميا جاريه سنك برطاقني نهر
مذكوره و برطاقني دخي دكيزه منصب اولور .
اراضيسي عارضه لي اولوب، جلبوع، عيال، غرزيم
كي عيالي و كوزل اووه لريله وادبلري وادرد .
باشليجه انهاري : القاهه، جالوق، حاصي، المدوع،
المنشيه، الساخته، العريضه و ام بجره در . طانلرينك
اكثري زيتون آفاجلريله و سائر اشجار مثره و غير
مثره ايله و اووه لري مزرعواتله مستورددر . اراضى
مزرعه سندن ۵۲۰ ۱۶۸ ۲۷۶۶۵ دونمي بقداي، ۲۷
دونمي آره، ۱۰ ۴۱۵ ۶۰۰ دونمي دارى، ۶۰۰
دونمي پورچاق، ۵۴ ۳۱۰ ۵۹۵ دونمي سيسام، ۵۹۵
دونمي نخود، ۵۶۰ دونمي بقله، ۱۰۰۰۰ دونمي
توتون، ۵۰۰ دونمي پاموق ناره سي، ۱۲۱ ۶۹۷
دونمي زيتونلق، ۱۸ ۷۲۹ ۵۵۰ دونمي انجربلك، ۵۵۰
دونمي باغ، ۵۶۲۵ دونمي ميوه و سبزه باغچه سي،
۲۵۷۵ دونمي ليمون و پورتقال باغچه سي، ۹۴۰۰
دونمي اورمان و ۶۴ ۰۹۴ دونمي ده مرهادر .
اك مهمي اولان زيتون محصولي سنوي ۱۳۰۰۰۰۰
قيه راده لرنده اولوب، بوندن نابلس شهرنده خبلي
مقدار صابون اعمال، و او جوارلره اخراج اولنور .
۴۵۰۰ قيه قدر بال دخي چيقار . حيوانات
اهليه سنك اك كثرتلي جنسي چكي اولوب، سنجاغ
داخلنده ۵۵۷۰۸ رأس چكي، ۱۰ ۱۲۶ قيون،
۲۲۰۰۰ صيفير، ۲۳۰۰ مركب، ۵۵۰ دوه
و ۲۵۵ بيكبر بولنيور . سنجاغ : نابلس، جنين،
جاهين، بني صعب اسملريله ۴ قضا و ۱ ناحيه به
منتقم اولوب، ۲۱۱ قريه و مزرعه بني حاويدر .
اهالي سي ۱۲۰ ۳۳۰ كشي اولوب، يالكز مركز
قضا سنده بولان ۲۰۰۰ كشي به قريه مقداري
خرسثيان ويهودي و قصه وري كاملاً مسلمدر .
علي العموم اهالي سي لسان عربي ايله متكلمدر .

داخل لواده ۷۹ جامع و مسجد ، ۱۲۵ مکتب
و مدرسه و ۱۰ کایسا و مناستر موجوددر .

نابوپولاصر } (Nabopolassar) بابل
ملوکندن مشهور بختصرک
پدرینه بونان فدیهم مورخرندن قلا آوروایلیرجه
وبرین اسم محرندر . قبل المیلاد ۶۲۲ دن ۶۰۵
تاریخنه دک ۱۷ سنه حکم سورمشدر . مدبه یعنی
آذربیحان و عراق حکمداری (کی آشار) ابله
بالاتفاق نینو بی ضبط و تحریب ، و آنوریه بی ممالکنه
الحاق ابله ، اینکچی بابل دولتی تأسیس ایتشدی .
مصر فراغنه سندن (نجار) فرات اوزرنده کی
(فرقیسه) بی کندیسندن ضبط ایتشدی .

نابونصر } (Nabonassar) بابل حکمدارلندن
اولوب ، قبل المیلاد ۷۴۷ تاریخندن
۷۳۴ تاریخنه دک حکم سورمش ؛ ویا لکز صندالی
حکومه قومودندن بدأ ایدن تاریخله شهرت بولمشدر .
پوتاریخ بظلیوس طرفندن دخی قوللانیلوب ، سہوا
تاریخ بختصر دینکله شهرت بولمشدر .

نابی } (يوسف —) افاظم شعراء عنانیہ دن
اولوب ، اورفه ایدر . سلطان محمد خان
رابع دورنده استانبوله کلوب ، مصاحب شہریاری
مصطفی باشاک دیوان کاتبی اولمشیدی . مشارالیه
طرفندن جانب حجازہ اعزام اولنہرق ، سرفہا ایغای
سجدن صکرہ ، عودتندہ کتخداسی اولمش ؛ و برمدت
صکرہ حلبه چکمش ابدی . بالظہجی محمد یاشا حلب
والیسی ایکن ، کندیسنه زیادہ سیلہ متوجہ اولوب ،
ثانیاً مقام صدارتہ نصبلہ ، استانبوله کلدیکنده ،
برابرنده کتیروب ، باش محاسبہ جی نصب ایتمش ابدی .
۱۱۲۴ ده وفات ایتشدر . حالت نزہدہ ایکن ،
« نابی بحضور آمد » جملہ تاریخہ سنی سویلدیکی
سروریدر . اشعاری متین و سلیس اولوب ، ضروب
امثال حکمتہ یکمش برجوق مصراعلری واردر .
مرتب دیوان اشعاری ، « تحفہ دلکش نابی » ،
« خیرہ » ، « خیر آباد » ، « غزنامہ » عنوانر بلہ
منظوملری و « تحفہ الحرمین » عنوانیلہ برکتسابی
و « سیرویسی » یه ذیلی واردر . شویت جملہ
اشاعرندندر :

منشآت دہرہ ہر لفظ پر معنایہ در
بزدہ بو اشای کوتاک تازہ بر مضونویوز

نابی چلبی } شعرا دن اولوب ، تکفور .
طاغلیدر . اورادہ قومہ چیلکله

مشغول ایکن ، ۱۱۴۵ ده وفات ایتشدر . شویت
اونکدر :

ندیم وصل ایکن بیگانہ بی رغبت اولدم بن
بعید اولدم نظردن مبتلای فرقت اولدم بن

نابلی } ابران شعرا سندن اولوب ، اصفہان
{ مضافاتندن (نابین) قصبہ سندن
ابدی . شیخ سمدینک اشعار بی تتبع ایدردی .
شو مطلع اونکدر :

ای کہ بی چشم تو چشم غیر چشم تر ندید
هیچ چشمی چشمی از چشم تو نیکو تر ندید

ناپو } (Napoli) آرمقای جنوبیہ بر
{ نهردر ، کہ اقوآدور حکومتندہ
(آند) سلسلہ جیاکندن نمہانلہ ، شرق جنوبیہ
طوغری جریان ایدرک ، (پرو) حکومتہ کیر ؛
(آمازون) ابرماغنه دوکبلور . مجراسی ۱۳۰۰
کیلومترہ اوزولغندہ اولوب ، آشاغی قسمی آلی
دوز اوق و اپورلرک سیربنہ صالحدر . اقوآدور
حکومتک اک بیوک نهریدر .

ناپولی } (Naples) ایتالیا نجہ (Napoli)
{ ایتالیا تک اک بیوک شہری اولوب ،
ملخی نابولی ویا سیچلیتین دولتسک یانغتی ابدی .
شمدیکی حالہ ایالت مرکزی اولوب ، رومانک ۱۸۸
کیلومترہ جنوب شرقیسنده و (وزوو) برکانتک
انکی قربندہ اولہرق ۴۰° ۵۱' ۴۰" عرض شمالی
ابلہ ۳۰° ۵۴' ۱۱" طول شرقیہ و آیینجہ بر
کورفک ایچندہ واقعدر . بیوک وکوزل برشہر
اولوب ، ۶۳۱۷۰ اہالیسی ، بر قاچ سرانی
و باشچیلری ، متعدد جسم و صنایع کلیساری ، بیوک
وکوزل آفاری حاوی موزہ سی ، واسع برتیاڑوسی ،
۲۰۰۰ دن زیادہ شاگردانی حاوی مکمل
دارالغنونی ، حربیہ ، ہندسہ ، فن بیطرہ ، موسیقی ،
صنایع ، فن آثار عتیقہ ، صنایع نفیسہ وسائرہ
مکاتب عالیہ سیلہ متعدد اعدادہ ورشدہ و ابتدائیہ
مکتبلری ، نباتات باغچہ سی ، ایکی رصدخانہ سی ،
بر قاچ اقدامیسی ، متعدد جمیات علمیہ سی ، و بحرہ
مخصوص اولانیلہ برابر ۶ کتبخانہ سی ، شہرک
خارجندہ کوپک مفارہ سی دینان و بر یاندن بر یانہ
آراہ ابلہ باریم ساعتہ یکیلہ بیان طلیسی قول
صورتندہ مشہور بر مفارہ سی ، (وزوو) برکانتک

اتکندہ اسکی (پومی) شہرینک و دیگر بعض مدن قدیمہ تک خرابہ لری، مذکور برکاتک نہ سنے قدر چبقار دمیربولی، پک لطیف و صاغلام هواسی، فرح فزا منظرہ سی، صاغلام لیائی، کوزل ریختلری، متعدد دمیربوللری، اپیک اقبشہ ابلہ قطفیہ، قوردلہ، یاموق منسوجات، چینی، آثارعتیقہ تقلیدی اولہ ورق طوبراقدن معمول شیلر، مقرنہ وشہریہ وسائرہ فابریقلری و پک ایشکک تجارتی وارد۔ ازمنہ قدیمہ دہ بتون ایتالای جنوبی پونان مهاجرلہ مسکون اولدیغی کچی، بوشہر دخی آغریپوز مهاجرلری طرفندن تأسیس اولنہرق، « بکی شہر » معنا سیلہ (ناپولیس) تسمیہ اولنش؛ وبعده میلادعیسادن ۳۲۷ سنہ اول رومایلرک ضبطنہ کچمش ایدی . — ناپولی ایائی قامیانہ خطہ سنک برقمعدن عبارت اولوب، شمالاً و شمال غربی جهتدن (ترادی لابور)، شرقاً (برنجییا نواولتربورہ)، جنوب شرقی طرفندن (برنجییا توجیتربورہ) ایاتلرلہ، سائر طرفلردن دخی دکبڑہ محاطدر . مساحتہ سطحیہ سی ۸۷۱ مربع کیلومترہ اولوب، ۱۲۴۵۱۰۰ اہالی ابلہ مسکوندر . ایات درت قضایہ منقسم اولوب، ۶۸ ناحیہ بی حاویدر . کورفزدہ واقع اولوب لطافت هوالرلہ مشہور اولان و نوتونہ، ایسکبہ، بروچیدہ ونیسیدہ اطاری دخی ہواکٹہ ملحقدر .

ناپولیون }
 خاندانہ منسوب فرانسیسہ }
 حکمدارلردن ۳ کشتی کلشدر .

برنجیسی (بیہک —) دینککلمہ معروف اولوب، بوخاندانک مؤسسیدر . ۱۷۶۹ نارنجندہ قورسیقہ جزیرہ سنک آیاچو شہرندہ طوفوب، اصیل لکن فقیر و کثیرالعیال بر آدمک ایکنجی اوغلی اولدیغی حالہ، موقع قوماندانک حجابہ ودلائیلہ ۱۷۷۹ دہ (بریانہ) مکتبہ کیرمش، اوواردن یارس حریہ مکتبہ کچمش ایدی . ۱۷۸۵ دہ مکتبیدن طوبجی ملازم تانیسی رتبہ سیلہ جیقوب، قورسیقبہ مأمور اولمشیدی . ۱۷۹۲ دہ قورسیقبہ مالک اولان وانکیزلرک متفق بولنان (پاؤلی) طرفندن طرد اولنہرق، بروقت نیسہ دہ ومارسیلہ دہ و ہمشیرہ لرلہ برابر فوق العادہ بر ضرورتدہ یاشامش؛ ۱۷۹۳ دہ یوزباشیاق رتبہ سیلہ خدمت عسکرہ بہ آلہرق،

جنرال قارنو طرفندن حکومات متفقہ طرفداری بولنان مارسیلہ ایلری تربیہ بہ مأمور اولغلہ، بو خدمتدہ موفق اولدیغندن، آزوتندہ قطع مراتب ابدہرک، بہ اوسنہ انکیزلرک الندہ بولنان (تولون) ک محاصرہ سندہ میرلوا معاونی بولنش؛ و برقلہ تک ضبطنہ موفق اولغلہ، میرلواتی رتبہ سی قزاعمش ایدی . ۱۷۹۴ دہ ایتالیا بہ سوق ارنان اردویک طوبجی قوماندانقلنہ نصب اولمش ایکن، متعاقباً روسیہ پر ابلہ مناسبتی اولنی ظنیلہ، عزل وپارسہ جلب اولنہرق، آچیغہ چبقارلش؛ و ضرورتدہ بولندیغندن، کچینہ بیلک ابجوز، سلطان سلیم خان ثالثک ترتیب ایتکدہ اولدقاری عساکر نظامہ تک تعلیم ونسبیتی ضمنندہ، دولت علیہ عثمانیہ تک خدمت عسکرہ بہ سنہ کیرمک اوزرہ ایکن، حریہ نظرارتندہ برخدمتہ نصب اولغلہ، بوتشبتدن واز کچمش ایدی . اوصردہ پارسدہ ۱۷۹۵ وقواتی ظهور ایتک، ارباب اغتشاشک تنکیلنہ مأمور اولوب، اعادہ اسایشہ موفق اولغلہ، فریق رتبہ سیلہ مرکز قوماندانقلنہ نصب اولنہرق، برسنہ صکرہ ایتالیا دہ مغلوبیتہ دوچار اولغلہ حال انظامدن چیتمش اولان فرانسز اردوسی قوماندانقلنہ نصب اولنہرق، برسنہ ظرفندہ بری پیاموتہ تک ودردی آوستریانک اولتی اوزرہ، کندی اردوسندن بیوک بش اردوبی مغلوب ابدہرک، ساردنیہ قرائی، بابانی، پارمہ، مودنہ، طوسقانہ دوقلربی و ہات آلمانیا ایمپراطورینی صلح طلبنہ مجبور ایتمش؛ و فلنکک آوستریانک الندہ بولنان برلرلہ رین بچراسنک فریبندہ کی برلری فرانسیسہ قزاند برمش؛ و میلان جہتلربی آوستریادن آبرہرق، بر حکومت صورتنہ افراغ ایتمشیدی . بوموقیات عظیمہ سی حقدنہ عمومک توجہ و ہججاتی موجب اولغلہ، « ہیئت ادارہ » نامیلہ ایش باشندہ بولنان ہیئتک و ہمنی موجب اولدیغندن، کندیسی پارسدن تبعید ابجوز، انکیزلرہ فارشی تعرضی حرکتدہ بولنہجی برد و تاملک قوماندانقلنہ نصب ایتک ایستمشلرسدہ، کندیسی، انکیزلرہ فارشی ہندستانجہ حرکادہ بولنقلنہ بر استنادکادہ اولتی اوزرہ، مصرک الہ ایدلسنی تکلیف ایتکک، مان بوتکیاغنی قبول ایتمشلردی . ۱۷۹۸ دہ مصرہ عزیمت ایدوب، اتائی راہدہ مالطہ بی ضبیط ایتمش؛ و مصرہ دخول ایدوب، برقاچ

عمار به دز سکره بتون خطه مصریه بی استیلا ،
 وقاهره ده برطاق جمیات علیه تأسیس اتمشیدی .
 ۱۷۹۹ ده شام جهتک دخی ضبطنه طمع ابدوب ،
 قامه العریش وغزه ویافه بی اله یکیرمش ایسه ده ،
 حکاکت ضبطنه مقتدر اوله میوب ، عسکری آچافه
 ووبایه دخی مبتلا اولغه ، مصره عودت اتمش ؛
 و او سرده ایتالیا ده کی فرانسه عسکرینک مغلوب
 وسو حانی خبر آملغه ، هان فرانسه به عودت ،
 وقرائنه بکام کسزین ، یارسه دخول اتمشیدی . هیث
 اداره نفاق و تفرقه به نوشوب ، خاق نظرندمه نفوذ
 واعتباری قالمش ، وناپولیون حقنده همومک نوجه
 وحسن ظن واعتمادی کیتدجکه تراید اتمش اولدیفندن ،
 بشیوزلر مجلی رئیس بولنان برادری لوسپانک
 وسار احباسنک یاردیمله ، ۱۷۹۹ تشرین آیدینده
 برنجی قونسولوس عنوانله واون سنه مدتله ریاست
 امور بد اقتدارینه تسلیم اولمشدی
 بو وجهله ایش باشنه کالج ، هان ایتالیا ر .

دوسنه عزیمتله (مارنغو) محاربه مشهوره سی ودها
 برقاچ محاربه قراندینی کی ، قوماند ناری دخی رین
 جهتنده و هر طرفده غالبته نائل اولغه ، ۱۸۰۱
 و ۱۸۰۲ ده انکاتره ابله مصالحه ایدمک ، صرف
 امور داخله ابله اوغراشمه باشلامش ؛ و برطرفدن
 فرانسه نیت بعض جهتلرنده حکم سورن فسادری
 باصدمغله برابر ، برطرفدن دخی مکتبلر تأسیسی ،
 قوانین وضعی وسارزه کی اصلاحات اساسیه
 تثبیت اتمش ایدی . سنائو ۱۸۰۲ ده کندیسنک
 قیدحیات شرطله قونسولوسافتی تصدیق ایتدکن
 سکره ، ۱۸۰۴ ده امپراطور لغنی اعلان ابدوب ،
 پایا بدیحی بی یارسه کیده مک ، کندیسنی تشویج
 اتمشیدی . میلان جهتنده تشکیل اتمش اولدینی
 جمهورخی دخی قرالغه محویل ابله ، میلانده ایتالیا
 قرالی عنوانله دخی توج اتمشیدی . آنتیق ۱۸۰۳
 تاریخنده انکاتره مجدد مخاصمات ایتدی کی ،
 اوستریا ، روسیه وسبیلین دولتری دخی فرانسه مک
 علمنده بولنمه باشلامشردی . ناپولیون انکاتره به
 تجاوز نشبندمه ایکن ، فرانسه ابله اسپانیه مک متفق
 دونخالرینک (زافانار) ده انکیز آمیرالی (نلسون)
 طرفندن مغلوب ولدیفنی خبر آملغه ، بحر آ تجاوزدن
 صرف نظر اتمک مجبور اولمش ایسه ده ، برأ

موقیاتی دوام ابدوب ، ۱۸۰۵ ده (اوستریج)
 محاربه مشهوره سنده اوستریا ابله روسیه مک عساکر
 متفقه سی کلیاً مغلوب اتمش ؛ و بونک اوزرنه عقد
 ایتدیکی (پرسبورغ) معاهده سیله ایتالیا قرالغنه
 وندیکی الحاق ایتدیکی کی ، ورنبرغ ابله باورینی
 مستقل قرالقی صورته قویوب ، کندینه منسوب
 قرالر نصب اتمش ؛ و آلمانیه ده ۱۴ پرنسلاکدن
 سرک برده رین حکومات متفقه سی ، تشکیل ایدمک ،
 بونلری تحت حماه ریاست دائمه سنه آتمشیدی .
 انکاتره ابله روسیه پروسیه بی ناپولیونه قارشو دیگر
 بر آلمانیه حکومات متحده سی تشکیلنه و فرانسه به
 قارشو حربه تشویق وافناع اتمشده ، ناپولیون
 ۱۸۰۶ و ۱۸۰۷ ده آلمایه واهستانه عسکر سوق
 اتمکله ، قراندینی مظفر شله بو یکی اضاقت دخی
 نمره سز براقه رق ، (نیلیت) معاهده سیله پروسیه دن
 برجوق برلر نزاع ابله ، وستفالیه قرالغنی بالتشکیل ،
 ژروم ناپولیون قرال تعیین اولمش ، ووارسوویه
 بیوک دوقه لنگنک تشکیلله ، لهستان دخی پروسیه دن
 آتمشیدی . روسیه امپراطوری آلكساندر ابله
 عقد ایتدیکی کبزی بر معاهده دخی فرانسه به
 اسپانیه بی وروسیه به فینلانده بی ضبط اتمک حقی
 و پروب ، ممالک عثمانیه ابله انکاتره دن بشقه بتون
 آوروپانک بو ابکی دولت آرمسنده مقاسمه سی
 اساسی وضع ایدوردی . انکاتره به قارشو بتون
 اوروپا اسکله لر بی قیابوب ، تجارتدن محروم براقق
 تشبث دخی بو معاهده خفیه انجاماندن ایدی .
 متعاقباً ناپولیون طوسقانه بی ضبط ، پورتگیزی استیلا
 و فلسینک بی فرانسه به الحاق اتمشیدی . مقدما ناپولی بی
 سیچیله دن بالفتریق ، قرالغنه کندی برادری (ژروم
 ناپولیون) ی نصب اتمش اولدینی حالده ، بودفه
 انکاتره مک متفق اولان پورتگیزی لری تریه اتمک
 اوزره ، اسپانیه ایچندن یکمک حقی قرالغله ،
 (مورات) ک قوماند سیله سکسان یک عسکر سوق
 ایدوب ، اسپانیه قرلی دردنجی شارل ابله او .
 غلاریخی (باوونه) به جلب ، و فراغه اجبار ایدمک ،
 سرقوم ژرومی اسپانیا تحت افقاد اتمش ایسه ده ،
 اسپانیولار شدیداً و مصرانه مقاومت اتمکله ، هر نه
 قدر ناپولیون بالذات دخی کیدوب ، دفعانه مغلوب
 اتمش ایسه ده ، بش سنه دوام ابدن مقاومت

وقیاملره ناپولیونک ۴۰۰۰۰۰ عسکری اتلاف
 ایشلردی. انکاتره بو خونخوارقلری بهانه انخاذا
 ایدرک، ناپولیونه قارشى بر بشجى اتفاق وجوده
 کتیرمشیدی. که بونک ریاستنى آوستریا آلمشیدی.
 بو وجهله روسیه دن ماعدا بشون آوروپا علیهنده
 اولدینى حالد، ناپولیون ینه غالب کلوب، ۱۸۰۹ ده
 ویانه یی ضبط ایتش؛ و آغرام مظفریتله آوستریایى
 طلب صلحه مجبور ایلشیدی. آنجق بوصولدن چوق
 استفاده ایتوب، یالکز ایلیریا ایلالتى ضبط
 ایتکه قناعت ایتش؛ و آوستریا امپراطورینک قیزی
 (ماریه لویزه) بی تزوج ایدوب، فرانسزلرک چوق
 سودکاری برنجی زوجه سندن آولمغله، محبت سامه یه
 خلل کتیرمش ایدی. پایتک دخى ممالکنى ضبط
 ایتکه، بونک طرفندن آوروز اولمشیدی. ضبط
 ممالک خصوصنده کی میل واتسماک شدیدنه مقاومت
 ایده میوب، طرفدار و متفق بولان دولترى دخى
 دلکیر ایتکن چکنزدی. فلنک قراللقنه نصب
 ایتش اولدینى برادری لوی بی عزل ایتدکن صکره،
 یکتا متفق اولان روسیه یه قارشى عسکر سوقنه
 قالدیشوب، اولجه دولت عثمانیه واسوجک اتفاقى
 استحصال ایتکسزین، ۴۵۰۰۰۰ عسکر دن مرکب
 امثالز بر اردو ايله ۱۸۱۲ ده روسیه یه داخل
 اولرق، موسقوبه قدر ایلریش؛ و روسلر بو
 شهری ترک ایدرکن احراق ایتلرله، ناپولیون
 جسم اردوسيله قیش اورته سنده قارلرک آلتنده
 و هر طرفدن هجوم ایدن روس عسکرینک اورته.
 سنده قلوب، عسکرینک قسم کلیمی صوئوقدن
 و آچلقدن تلف اولمشیدی. اوصرده (مالت)
 یارنده کندیسنه قارشى بعض القاتنده بولمغله،
 داخلا غوائل بیومکده اولدیندن، ناپولیون مان
 فرانسه یه عودتله، خارق العاده برسرعتله بتون غوائل
 داخیه یی بر طرف ایتدکن صکره، کندیسى علیهنه
 عقد اولنان بر آننجى اتفاقه قارشى ینه مکمل براردو
 تهیته ايله، ۱۸۱۳ ده آلمانیه سفرى آچوب بر قاچ
 محاربه قزائش ایشه ده، بودنه روسیه، آوستریا
 و پروسیه علیهنده کی اتفاقه داخل اولدندن بشقه،
 اسوج، باوبره، وورتمبرغ و سائر آلمانیه حکومات
 صغیره سی دخى کندیسندن روگردان اولمغله،
 (درسه) مظفریتندن صکره (ایسیغ) محاربه سی

غاب ایدوب، فرانسه یه عودته مجبور اولمش،
 و فرانسه تک هر طرفنه دشمنلر هجوم و تجاوز
 ایشلردی. بونکه برابر ناپولیون قوه خارق العاده.
 سیله جمله سته مقاومت ایدوب، بر قاچ محاربه قزائش؛
 دشمن اردوسنى کندیسيله یارس آره سنده
 صیقیشدروب، اسیر ایتک تشببند، ایکن، یارس
 ایکی کون مقاومتدن صکره دشمن اردوسنه قبولى
 آچمغله، ناپولیون خارجه قالدینى حالد، سناتو
 کندیسینک اسقاطى اعلان ایتش؛ و دول متفقه
 بوربون خاندانک فرانسه تختنه اطامه سنه قرار
 و برمشلردی. ناپولیون بونک ارزربته کندینى تسمیم
 ایتک ایستش ایشه ده، موفق اوله میوب، ۱۸۱۴
 سنه سی نیسانک ۱۱ نده (فونتنبلو) ده فراغت
 ایتش؛ و خاصه عسکرینه تک مؤثر برنق ابراديله
 وداع ایتدکن صکره، کندیسنه صادق قالان
 برمقدار عسکرله کندیسنه تخصیص ایدمش و مالکانه
 و برمش اولان (ابه) جزیره سنه عزیمت ایتش
 ایدی. آنجق بوربونلرک حرکاتى فرانسزلره
 ناپولیونک عودتى آرزو ایتدبرمکه، ۱۸۱۵ سنه سی
 ماردینک برنجى کونى ناپولیون فرانسه یه دخول
 ایده رک، بررده مقاومت کورمکسزین، یکرى
 کونده یارسه واصل اولمشیدی. اسقاطنه
 سبب اولان دولتر یکیدن عقد اتقاله، و ارزربته
 عسکر سوق ایتدکاری کچى، فرانسزلرک سربستى
 طرفدارلرنى دخى، قانون اساسی یه علاوه ایتدیکی
 مساعده لی شرائطله برابر نمون ایده مدیکندن، مشکل
 برحالد بولوب، مع هذا مقاومته مسارعتله، بر قاچ
 محاربه قزائش ایشه ده، نهایت سنه مذ کوره جز برانک
 ۱۸ نده بلجیکه تک (واترلو) نام موقعنده، بکادیکی امدادک
 وقتنده بی ششمه می و بر یا کلاشانى و خیانت وقوعیله،
 مغلوب اولوب، صوک درجه ده مقاومته چالیشقدن
 صکره، یارسه عودتله، (البزه بوربون) سرابنه
 قپانه رق، حکومتى (ایکنجى ناپولیون) نامى ویر.
 دیکی اوغلانه ترکه، فراغت، و کندى ایستکیله
 (روشفور) لیانته اینوب، انکاتره تک (بروفون)
 نام حرب سفینه سنه النجا ایتش؛ و انکاتره دولتى
 طرفندن حسن معامله یه مظهر اولق امیدنده
 بولمش ایکن، دولت مشارالها متفکرینک اجباریله
 کندیسنى بحر محیط اطلاسینک تا اورته لرنده منفرد

برحاله بولان (سنت هلنه) جزیره صغیره سنه نفی
 ایتشدی. بو قدر وقت بتون آروویابی دیتردوب،
 آلت اوست ایتش اولان و خارق الصاد آدم
 اوراده آلهتک محفظی بولان برقا انکلیک درشت
 معاملاتنی چکیرک، بش سنه دخی بو حالده یاشا.
 دقدن صکره، ۱۸۲۱ تاریخنده ۵۲ یاشنده وفات
 ایدوب، اوراده دفن اولمش؛ و ۱۸۴۰ ده
 کیکلری فرانسه یه نقل اولمشدر.

ناپولیون بیوک اسکندر و قبصر کبی اعظم
 جهانکیراندن معدود ایسه ده، یاشادینی دورک
 احوالیله موفق اولدینی ایشلر تأمل اولتجه، جمله دن
 دها بیوک بردها اولدینی تسلیم اولنور. فن حریده کی
 مهارت واققدار فوق العاده سنندن بقچه، اداره
 مملکت وترقی معارف و صنایع خصوصاً لرنده دخی
 هر تصورک مافوقسنده ایدی. فرانسه یی اسایش
 مختل و قارمه قاریشیق بر حالده بولوب،
 آرز زمان ظرفنده اسایش وانتظامی احاده ایتش؛
 ومعارف و صنایع وسائر اسباب معمرینک ترقیسنه
 پک چوق خدمتله ایتشدر. برقاچ سنه ظرفنده
 فرانسه یی بتون آروویابه حاکم اوله جق برحاله
 کتیرمش، واک قوتلی دولتلی مفلوب ورام
 ایتشدی. آتیق محاربه به اولان شدت میلی ساقه سیله
 مظفربات واقعه سی احوال وزمانک تحملی فوقنده بر
 درجه به قدر سورمسی هم فرانسزلرک نانه یره تاف
 اولوب، حریدن بیزار اولسنی هم بتون آروویا
 دولتلیرک کنیدی علیهنه اتفاقه مجبور اولسیله
 قابت محوینی موجب اولمشدر. (سنت هلنه)
 آله سنده بولدینی مدنجه احوال ماضیه سی وابتدیی
 محارباتک تاریخی یازوب، «خواطر» نامیله
 جلددن عبارت براتر برافش اولدینی کبی، مخبراتی
 وسائر آثار قلیه سی دخی جمع ونشر اولمشدر.
 پواترل کندیسنک صاحب السیف والقلم اولدیفته
 بردلیدر.

— ایکنجی ناپولیون (فرانسو آژوزف)
 برنجی ناپولیونه آوستریالی (ماربه لویزه) نک اوغلی
 اولوب، ۱۸۱۱ ده پارسده طوغمش؛ و طوغدینی

کون روما قرالفنه نصب اولمش ایدی. ۱۸۱۴
 ده بدری حکومه کندیسنه ترک ایتدیکنده، سنانو
 طرفندن ایمبراطورانی اعلان اولمش ایسه ده، دول
 متفقه تصدیق ایتیب، کندیسی بیوک بدری بولان
 آوستریا ایمبراطورینه تسلیم ایتلردی. ۱۸۱۸ ده
 (رایشاد) دوقه سی عنوانیه بر آلاپک میرالایفنه
 نصب اولمش؛ و ۱۸۳۲ ده سرلرته هلتندن وفات
 ایتشدر.

— اوچنجی ناپولیون (شارل لوی ناپولیون
 بوناپارت) فلانک قرالی و بیوک ناپولیونک برادری
 اولان لوی بوناپارت ابله هورتسنه نک اوچنجی واک
 کویک اوغلی اولوب ۱۸۰۸ ده طوغمشدی.
 بیوک برادری اولجه وفات ایتش اولفله، بیوک
 ناپولیونک سقوطندن صکره والده سی و دیگر برادرله
 برابر فرانسه نک خارچنده واک زیاده اسویچره ده
 یاشامشیدی. ۱۸۳۰ دن صکره ایتالیا نک قوتونه
 قاریشوب، ایکنجی برادری ده اوراده وفات ایتش؛
 ومتعاقباً رایشاد دوقه سی دخی وفات ایتکلک،
 بوناپارت خاندانک ریاستی و ایمبراطورانی وراثتی
 حق کندیسنه انتقال ایتش ایدی. فرانسه نک
 تحتنده بولان قرال خاندانی بوندن متوهم اولوب،
 بوناپارت خاندانی اعضانک فرانسه دخی ممنوعیتی
 تجدید ایتشدی. ناپولیون ینه اسویچره نک
 (آرتسبرغ) قصبه سنده مقیم اولدینی حالده،
 ۱۸۳۲ دن ۱۸۳۶ تاریخنده دک برخیلی آثار
 سیاسی و عسکریه نشر ایتشدی. برنه حکومتنک
 اوچنجی طوچی آلابنده بوزباشی بولنیوردی.
 ۱۸۳۶ ده استراسبورغده لوی فیلیه قارشی بعض
 تشبثانده بولنله، توقیف اولنورق، برقاچ کون
 حبسندن صکره، آسرقامالک مجتعه سنه نفی اولمشدی.
 چوق یکمه دن اورادن عودتله، لوندرده اقامت
 ایدوب، ۱۸۳۸ ده «ناپولیون افکاری» عنوانیه
 برکتاب نشر ایتشدی. ۱۸۴۰ تاریخنده ناپولیون
 خاندانک فرانسه ده رأس کاره احاده سی بولنده
 بولونیه ده بعض تشبثانده بولنله، توقیف اولنورق،
 مؤبداً حبس ابله محکوم اولش؛ و (هام) نلمه سنه
 حبس اولمش ایدی. اورادن دخی بعض رساله
 وغزته لره بشدرل یازمشدی. ۱۸۴۶ ده فراره
 بول بولوب، بلجیقه به اورادن انکتره به قاچشیدی.

۱۸۴۸ وقواتنده پارسه عودت ایدوب، حکومت موقته طرفندن امور سیاسیبه قاریشماسی کندیسنه تکلیف اولمش ایسه ده، پارس و اوچ ایالت طرفندن انتخاب اولمغله، مجلس مبدوانه داخل اولمش؛ واجرات قومیسونی بونایارت خاندانی اعضاسنک فرانسه به دخولنک ممنوعیتی تجدید ایتمکه چالیشمغله برابر، مجلس مذکوره دوام ایش ایسه ده، بعده تخته کوزی اولمغله اتهام اولنجبه، استفاسنی ووروب، انکاترهبه عودت ایتشدی . برفاق آی صکره بش ایالت طرفندن انتخاب اولمغله، فرانسه به عودت ایدوب، وضع قوانین خصوصاتنده کی مذاکراتده رأی ویرمش؛ وسنه مذکوره کانون اولنده اکثریت آرا ایله رئیس حکومت انتخاب اولمش ایدی . ریاستی زماننده بعض نظامات اساسیه تک تبدیله موفق اولوب، افکار عمومیبه واحوال حاضره بی کندی اهنه جوپردکن صکره، یکیدن رئیس انقباضنک زمانی اولان ۱۸۵۲ سنه سی تقرب ابتدکجه، بوربون و اورلیان خاندانلری طرفدارلرنده بعض نیات حس اولمغله برابر، کندیسنک نیتندن شبهه لئن سربستی طرفدارلرنک دخی برکونه حرکتده بولمسنه میدان ویرلمه مک ایچون، اوچنجی ناپولیون فوق العاده بعض تشبثاته مراجعتله، مجلس مبعوثان ریسنی واضعادرن رجوعنی توقیف، وبارسده اداره عرفیه بی اعلان ایله، اهالی بی یکیدن قوانین اساسیه وضعیچون انتخاباته دعوت ایده رک، کندیسنک ده اونسنه مدتله ریاسته انتخابته موفق اولدقده نصکره، فرانسه ده ابتدکی بردوروسیاحتی متعاقب، ریاستنی امپراطورلغه تبدیل ایتدیرمش؛ و ۱۸۵۲ سنه سی کانون اولنک ۲ سنده اوچنجی ناپولیون عنوانیله امپراطورلغنی اعلان ایتشدی . تاریخ مذکوردن ۱۸۷۰ سنه سنه دک ۱۸ سنه سورن بوایکنجی امپراطورلوق زماننده اوچنجی ناپولیون صنایع و تجارت و معارفک ترقیسنه، قوه بریه و بحیره تک تربیدینه و فرانسه تک آروپا دولی میاننده کی حال و موفقتک تمالیسنه چوق خدمت ایش؛ و عمومی سرکبلر آچوب، همان بتون آروپا و اکثر آسیا حکمداراتنی فرانسه بی زیارته جلب ایلشیدی .

خارجاً اکثر امورده انکاترهبه ایله متفقاً حرکت ایدوب، بعض ایشلرده دخی تک فربب برخط حرکت طومشیدی . روسیه به قارشی انکاترهبه و پسامونته ایله برابر دولت عثمانیه تک امدادینه بیتشوب، قریم محاربه سنک نتیجه سنده پارسده قونفره تشکیلیله پارس معاهده سنک عقدی باشلیجه ناپولیونک ایشیدر . چینده انکاترهبه ایله برلکده حرکت ایدوب، چین دولتی آروپا تجارتیه برفاق اسکله آچمه مجبور ایتشدور . آتام دولتنه قارشی حرب ایدوب، قوششینی فرانسه به قزاندیرمشدر . آوستریا به قارشی پیامونته قراننه معاونت ایدوب، ایتالیا اتحادینک حصولنه کلی سبب اولمش؛ و مع هذا پایانک حکومت جسمانیسنی محافظه و فرانسز عسکریه مدافعه ایدوب، کندیسی امپراطور بولندیقجه، رومانک ایتالیا به الحاقنه مساعدته ایتدیمشدی . مکسیقه امور داخلیه سنه انکاترهبه و اسپانیله برلکده و بیده یا انکز قاریشوب، آوستریا امپراطورینک برادری ماقسیمیلانی امپراطور نصب ایتمش ایسه ده، بیچاره بی صوکنه قدر مدافعه ایدمه مشدی . اک نهایت روسیه تک اسپانیه تختنه (هوهنزولرن) خاندانندن برخی تکلیف ایتتی اوزربنه، بلاسبب و هیچ بر حاضرلق ایتدیمش اولدیفنی حالده، ۱۸۷۰ ده روسیه به اعلان حرب ایتمک کبی بر حرکت جراً انکارانه ده بولمش؛ و حالبوکه روسیه اولجه بتون آلمانیه تک اتحاد و اتقاقنی حاضرلامش اولدیفنی کبی، کیزی طوندیفنی مکمل اسلحه دخی ایدتمش اولمغله، ناپولیون بتون آلمانیه تک مکمل و فرقی اسلحه ایله مسلح بر اردسنه قارشی بولمش؛ و مع هذا اصلاً مقاومت ایتیرب، شرح و تأویلی مشکل بر صورتله بوزبیک عسکریه (سدان) ده تسلیم اولمش؛ و فرانسه ده درحال بر حکومت جدیده اعلان اولمغله، بعدالمصلحه سربست بر اعیلوب، انکاترهبه یکمش؛ و ۱۸۷۳ ده اوراده وفات ایتشدور . اسپانیه زادکانندن برینک قیزی اولان قونتنسه (اوژنیسه دوکوسمان) ایله عقد ازدواج ایدوب، بوندن برینک اوغلی اواشیدی، که انکته تک خدمت عسکریه سنده اولدیفنی حالده، ۱۸۷۷ ده آفریقایی جنوبیده زولولره قارشی اولان محاربه ده مقتول اولمشدر . اوچنجی ناپولیونک برخلی آثار قلبیه سی واردر .

ناتال (Natal) آفریقا کے منہای جنوب
 { شرق پسندہ واقع انکرتہ مستمراتند
 بر مسجر اولوب، ۲۰° ۲۷' ابلہ ۳۱° ۵' عرض
 جنوبی و ۲۰° ۲۶' ابلہ ۲۹° ۱۵' طول شرقی
 آره لرندہ ممتد اولدینی حالہ، شمال شرقی جہتند
 زولو ملکتیلہ وجنوبی آفریقا جہرہ پتیلہ، شمال غربی
 جہتند (اورائز) حکومت مستقلہ سبلہ، غرب
 جنوبی طرفندن بازو نو و کافرستان مسجر بلہ،
 شرق جنوبی جہتند دخی بحر محیط ہندی ابلہ
 محاط و محدوددر بر معین شکنندہ اولوب، مساحت
 سطحیہ سی ۴۸۵۶۰ مربع کیلومترہ و اہالیسی
 ۵۱۵۴۵۴ کشیدر۔ اراضیسی طاغلق اولوب،
 حدود غربیہ سی آبران (درانسبرک) سلسلہ جبلند
 پاماق صورتندہ درجہ درجہ ساحلہ قدر کسب
 انحطاط ایدر؛ وجیبال مذکورہ دن اینوب، شمال
 غربیدن جوب شرقیہ طوغری آقان متمد انہار
 بو انکرتہ درین وادیلر آچملہ اراضی پک مارضلی
 بر صورت آلمشدر۔ جبال مذکورہ تک ذروہ لری
 ۳۰۰۰ مترہ ارتفاعی پکر۔ ساحلی ۲۹۰ کیلو۔
 مترہ اوزون اولوب، کیرتی و حقیقتیلری آزا اولغلہ،
 (پورت نامال) دن بشقہ قوی ولجانی پوق کبیدر۔
 ہواسی سواحلہ خبلی صیبات ایسہدہ، ایجری بہ
 طوغری ارتفاعلہ کسب اعتدال ایدوب، بوکسک
 پرلندہ صوٹوقدر۔ اورائک یازی اولان تشرین
 نانی و کانونلرہ بورل صیق اولوب، حرارتی
 تبدیل ایدرلر۔ طوغری پک منبت اولوب، محصولاتی
 ہوابہ و ارتفاعلہ کورہ مختلف اتمکلہ؛ اقالیم حارہ
 و معتدلہ و حتی باردہ تک دخی اکثر محصولاتی
 پتیشیور۔ سواحلندہ شکر قامشی، قوہ، چیویت،
 پاموق، موز، ہندستان جوزی، مصر، آراروت
 و ساثرہ و بیج طرفلرہ آوروپالیرک با ترجیع بر۔
 لشکرلی بوکسک برلرہ بغدادی، آریہ، یولاف،
 نونون و آوروپاتک بتون سبزہ و میوہ لری حاصل
 اولور۔ اہالینک باشلیجہ مدار تعیشی و اک بول
 محصولی مصر اولوب، بودن بر نوع بیرہ دخی
 پایارلر۔ میاہ جارہ سنک کثرتی زراعتک ترقیسی
 تسہیل ایدور۔ معادن قوق اولوب، اخیراً پک
 زنکین بر آنتون معدنی کشف اولدینی کی، دمیر،
 کور، بائیر و ساثر معادن دخی وار ایسہدہ،

اسباب تقلیلہ تک فقدانندن طولابی اخراج اولنہ میور۔
 وقتیلہ فیل، آرسلان، صو آئیبری و نمساح کی
 حیواناتی چوق ابدیسہدہ، ہندی فیل و آرسلان
 مفقود اولوب، صو آئیبریہ نمساح دخی نادر بولنیور۔
 آتجق میونرک انواصلہ طوموز، قیلان و ساثر
 حیوانات وحشیہ سی و قوشلرک انواعی چوقدر۔
 حیوانات اہلیہ سی ہدہ مقدما زیادہ ایکن، بر خستہ۔
 لعدن آزالمشدر۔ صینیرلی چوقدر۔ نفتیک پکیلری
 انکبزل طرفندن ادخال اولوب، کیتدیکہ جو۔
 ظالمندہ در۔ اہالیسی زولو ویا (کافر) دینن جنسہ
 منسوب برلی زنجیلرہ رنجبراکلہ ہنددن کلش
 (قوی) لردن و بر مقدار بوہر (یعنی فلکلی) و انکبزل
 و آلمان ہاجرلرندن سرکبدر۔ آوروپالیرلہ ہندیلر
 برلی اہالینک آتجق بر سبمی نسبتندہ در۔ برلیر
 الا آن بت پرست و مدنیتندن محروم اولوب، تبتلکہ
 و سرخوشلغہ میلاری زیادہ در۔ مسجر ۹ قونناق
 یعنی سخاغہ منقسم اولوب، مرکزی داخلہ بولنان
 (پتہ مار پیجورغ) ایسہدہ، اک بیوک واک نجارتکاہ
 مہمورہ سی (پورت ناتال) اسکہ سندن ۵ کیلومترہ
 ایچریدہ بولنان (دوربان) در۔ بو قصبہ اسکہ بہ
 و مرکز حکومتہ بر دمیر بول خطیلہ سرہو طدر۔
 بو مسجر ادارہ مختارہ بہ نائل اولہ میوب، لوندردن
 نصب اولنان بر والینک تحت ادارہ سندن بولنیور؛
 و آتجق والینک تحت ریاستندہ اولہ رقی بیوک ما۔
 موریندن مرکب اولان مجلس ادارہ بہ اہالی دخی
 بر قاج اعضا انتخاب اتمک حقی حائر درلر۔ وارداتی
 باشلیجہ مرکب رسندن عبارت اولوب، یالکز متعدد
 قاریلری اولان برلیرلر ہر قاری ایچون بر قلبہ
 پایتق مجبوریتندہ بواندقلرندن، بونرک ہر قلبہ سندن
 سنوی ۱۴ شایین ویرکی آئیبر۔ واردات سنو بہ سی
 یاریم ملیون انکبزل لیراہ، قدر اولوب، مصارف
 محلہ دخی او قدر در۔ باشلیجہ اخراجاتی: بیاغی،
 شکر، دری، دودہ قوشی ٹوبی و ساثرہ دن عبارتدر۔
 وقتیلہ خبلی اہمیتلی اولان فیل دیشی و سادہ بیاغ
 اخراجاتی تنزل اتمشدر۔

ناتال (Natal) برازیلہدہ (روہراندہ)
 { دونورثہ) حکومتک مرکزی بر قصبہ
 اولوب، (رہودہ و اینروٹ) ۲۱۸۵ کیلومترہ شمال
 شرق پسندہ و (روہراندہ دونورثہ) منصبنندہ واقع
 و ۱۰۰۰۰ اہالی بی جامعدر۔

ناتله } طبرستانده آمدن ه فرسخلی مسا -
 فدهه بر قصبه اولدیغی یاقوت حوی
 بیان ابدبور .

ناجره } اندلسک شرق جهتنده تطبله اعمالندن
 بر قصبه اولدیغی جغرافیون عرب
 آثارنده مسطوردر .

ناجم } (ابو عثمان سمد بن الحسن السمی)
 مشاهیر شعراء عربدن اولوب، ابن
 الرومی ايله صحبت ایدر، و اشعارینی نقل ایلر ایش .
 ۳۱۴ تاریخنده وفات ایشدر . شو بر ایکی بیت
 جمله اشعارندندر :

لئن کان عن عینی احمد غایبا
 فما هو عن عین الضمیر بفائب
 له صورة فی القلب لم یقضها النوی
 ولم تحفظها اکف النوائب

ناجی } ایران شعرا سندن ایکی کشینک
 مخلصی اولوب، برنجیسی کاشانلی وینه
 شعرا دن ملا حسن واعظ کاشینک اوغلی ایدی .
 حسن اخلاقه مشهور ایدی . شو بیت اونکدر :

سر از خاک لحد از شرم عسینا بر نمیدارم
 که ترسم از وجود تشک آید اهل محشر را

— دیکری (شاه قاسم) مشهدلی اولوب،
 دکنه مزیمتله، اونوز سنه قدر هندستانده سیر
 و سیاحت ایتدکن صکره، جهان آبادده برلشوب،
 نواب برهان الملک سید سعادت خان، هادر جابندن
 معاش و معیناته نائل اولمش، و نهایت اکبر آباده
 کیدوب، اوراده وفات ایشدر .

ناجی } (معلم — افندی) متأخرین شعراء
 عثمانیه دن اولوب، روم الیلی اولدیغی
 حالده، ابتدا طلبة علومدن بولنش؛ و وارنده برخیلی
 وقت مدرسه نشین اولدقدن صکره، محاربه اخیره بی
 متعاقب درسعاده مواصلتله، بر اسم مستعارله عالم
 مطبوعاتده اثبات وجود ابدهرک، بعض اشعار
 و آثار ادبیه نشر ابدهرک، حسن افاده و سلاست
 عباره سیله انظار دتی جاب ایشیدی . بده مکتب
 سلطانی و دیگر بعض مکاتبده ادبیات مملکتی
 ایدوب، بو مناسبتله « معلم ناجی » دیمکله شهرت
 بولشدی . « زرجان حقیقت » غزته سنه دخی برخیلی

وقت محرک ایدوب، بو غزته ده بر ادبیات قسمی
 آچهرق، نثر ایچون هوسکاران شعر طرفندن
 کوندربان اشعاری تنقید ایدردی . او سرده
 عصر مزک اعظم محرریندن احمد مدحت افندی
 حضرتلرینه داماد اولمش؛ و آنجق کندیسی ادبیاتده
 طاریق قدامه پیرو اولوب، اصول جدیدیه تابع
 اولمامشدی . نهایت سرای هاپونه آلتهرق، تاریخ
 نویس آل عثمان نام مخترع اتسایله تطیف و بکام
 بیورلشدی . چوی معمر اوله میوب، ۱۳۱۰
 سنه سی رمضان مغفرت نشانک بکرمی بشنجی چهارشنبه
 کونی اللی یاشلرند ه فجأة وفات ایشدر . برخیلی
 اشعاری، « خرده فروش » و « سائحات العرب »
 عنوانلرله ایکی مجموعه سی، « آتشیاره » و ساثره
 عنوانلرله منظومه لری و دیگر بعض رسائلی ايله
 برلغیه سی و « اسامی » عنوانیه بر مختصر تراجم
 احوال کتابی واردر .

ناداب } (یاخود ندب) اسرائیل ملوکندن
 اولوب، (برجم) ک اوغلی
 و خلفیدر . قبل المیلاد ۹۴۳ دن ۹۴۱ تاریخنده دک
 ایکی سنه حکم سوردکدن صکره، (بعا) ایشده
 بر سرداری طرفندن قتل، و تختی ضبط اولمشدی .

نادرشاه } ایران شاهلردن جهانگیر بر
 آدم اولوب، عن اصل خراسان
 دیارنده بر جوانک اوغلی ایدی . ۱۰۹۹ تاریخنده
 دنیابه کلوب، پدرینک صنعتنه سلوک ایش ایشه ده،
 جسارت و شجاعتنه بناء، برخیلی رقفا پیدا ابدهرک،
 کاروانلری اورمه باشلامشیدی . افغانیلرک ایرانی
 ضبطلریده، بر جوق آدملر بولردن فرارله، صاحب
 ترجمه تک چته سنه الخاق ایتدکدرندن، معیق ۶۰۰
 کتبه باغ اولمش؛ و خراسانی هان حکمی آلتنه
 آلمش ایدی . افغانیلرک ائده زبون قالمش اولان
 ایکنجی شاه طهماسب صفوی کندیسندن استمداد
 ایشکله، نادر ۱۱۴۳ تاریخنده اصفهانه کیدوب،
 افغانیلری دفع ایشمش؛ و (طهماسب قلیخان) نامی
 آلهرق، شاه طهماسبک وزیر و مدبر اموری
 اولمش ایدی . افغانیلری افغانستانه قدر تعقب
 ایدوب، قندهاری دخی ضبط ایتدکن صکره،
 اصفهانه عودتله، شاه طهماسبک کندیسنک غیبوبنده

دولت علیه عثمانیه ابله عقد اتمش اولدینی صلح معاهده.
سنی نقض ایدم، مکاربه کبریتشمش؛ وه ۱۱۴۵ ده

شاه طهماسبی اسقاطله، ۸ آتیق اوقانی شاه عباس
ناک نامیله تخته اقامه ایدم، بوئک نامنه دادنا
کندیسی اجرای حکومته باشلامش ایدی. ۱۱۴۸

تاریخنده دولت عثمانیه ابله عقد مصالحه ایتدکن
صکره، وفات ایدن شاه عباسک بر بنه
کندیسی کچوب، (نادر شاه) نامنی آلمش؛
ویوک بر اردو بالتشکیل، شرقه طوفری بوربره،
افغانستان و بلوچستان جه تیرنی کاملاً ایرانه الحاق
ایتدکن صکره، ۱۱۵۲ ده هندستانه دخول ابله،
ملوک کورکایه تک عسکرینی مغلوب ایدم، دهلی بی
ضبط، و حسابز اموال و خزینهل اخذ ابله ایرانه
عودت ایتدیدی. بو مظهر بانیله ایرانی احیا ایدوب،
اسکی قدر و قوتنی ااده به مقتدر اولدینی حاله،
مظفر بنه رفتنی شرط اولان عدالت و حسن اداره
قاده سنه رحایت ایتدیمش اولدیفندن، ۱۱۶۰ ده

— ایکنجیسی هندستانده لاهور مضافاتندن
سیاکوت قصبه سندن اولوب، شورباهی اونکدر:

من بدم دوش و یار سین تن من
جی ز نشاط و عیش پیرامن من
اوشان همه صیدم پراکنده شدند
جز خون جگرکه ماند بر دامن من

— اوچنجیسی شوستری اولوب، شو بیت
اونکدر:

ساق بیباک بی می نعلت چو لالهها
بر سنک میزند خریشان پیالهها

— دردنجیسی مشهدلی اولوب، شو بیت
اونکدر:

بشایخ میکشایم عقدهای موی ژولیده
سیه بختم چه سازم درخور موشانه تی سازم

— بشنجیسی هراتلی اولوب، معماره مهران
وار ایدی. شو بیت اونکدر:

چو آب زندگی هرسوکه آن آرام جان کردد
سر راهی چو کیرم از ره دیگر روان کردد

نار بونه } فرانسه تک جنوب
(Narbonne) }
جنوبنده و قارقا بونه تک ۵۸ کیلومتره شرقنده اوله رق
آق دیکزله اختلاط ایدن جدولک اوزرنده (اوده)
ایالتک مرکزی بر قصبه اولوب، ۱۸۶۵ اهالیسی،
هندسه مایه مکتبی، زراعت جمعیتی، موزه سی،
مشهور بالی و ذخیره ابله زیتون یاقی رساژره
تجارتی وارد. وقتیه بوئک اسمنه نسبتله (نار-
بوزه) دینلن بر خطه تک مرکزی ایدی.

نارده } آریا (Aria) آریاؤدولک منتهایی
} جنوبنده اولوب، برلین قونفرانسک
قراریله مقدا بونه ترک اولنش و، آنجیق بر قضا
تشکیل ایدم، جک قدر ملحقاتی اولدینی حاله، بونان
حکومتی طرفندن آریجه بر ایالتک مرکزی انتخاب
ایدلمش بر قصبه اولوب، بانیه تک ۶۰ کیلومتره

صیان اتمش اولان بعض قبائل اکرادک اوزرنه
سفر ایتدکه ابکن، قضاء وفات ایتددر. مدت
حکومتی ۲۰ سنه در. مرقوم علی (مادلشاه) نامیله
بر بنه یکمش ایسه ده، نورونی شاهرخ بوکا قارشی
خروج ایدوب، کندیسی اله یکیره، کوزلرنه
میل چکمش؛ و مادلشاهدن صکره برادری ابراهیم
دخی بر قاج آی حکومت سورمش ایسه ده، نهایت
۱۱۶۲ ده مرقوم شاهرخ تختی ضبط ایدوب، بودخی
یا لکز بر سنه حکم سورمش؛ و صکره اسماعیل
بن سید مصطفی حکومتی ضبط ایدوب، بوندن
صکره ایران زند خاندانه منسوب کریم خان
و اوندن ایوم حکومت سورن قاچار خاندانه
یکمشدر.

نادر } (محمد — چلی بن عبید الغنی)
} اتوجبی قرن هجری عثمانلی شعرا-
سندن اولوب، شو مقطع اونکدر:

جهانک نعمتندن کندو آب و دانه من یکدر
ایلک کاشانه سندن کوشه ویرانه من یکدر

جنوبه و همنامی اولان نهرک رسول کنارنده اوله رق بو نهرک ناردہ کورفرزبه اولان منصبندن ۲۰ کیلومتره یوقاریده دولت علیه عثمانیه بالان منبت براوده تک کنارنده واقع و ۸۰۰۰ قدر اهالی بی جامعدر . ناردہ مملکتیله ابر تقسیمات جغرافیجه آرانؤدله دن مسدود اولوب، پورتقال ولیمون باغچیلری واراضه سرروه سی نهرک صاغ طرفنده و بنا علیه دولت علیه عثمانیه یوقارنده بولتیور . خط حدود برینی طونان نهر مذکور اوزرینه کارکیر برکوبریسی واردر . یونانه ترکندن اول اهالیسنک برتلئی مسلم اولوب، ترکندن صکره ممالک عثمانیه به هجرت ایشلدر . ناردہ اسکی بر مموره اولوب ، قیداً (آمبرایک) اسمیله یونانیلردن کورننه لیلرک مسجری نجارتکاه بر شهر ایدی . اهالیسی اطرافنده کی پلاسجبلره بزکی ورلردی .

— ناردہ نهری بری زاغور ناحیه سنده و دیگرکی میچوه قریبده نبعان ایدن ایکی چابدن ترک ایدوب، بونلر (بالدمه) نامیله برلشدکن صکره، جوبه طوغری جریان، و برخیلی مسافنده یونان حدودینی تحدید ابله، همنامی اولان قصبه تک یانندن بالور، ناردہ کورفرزبه دو کیلور . مجراسنک طولی ۱۴۰ کیلومتره قریبدر .

— ناردہ ونام دیگرله آمبرا کیه کورفرزی (Golfe d'Arta, Ambracique) حدود یونانیه تک منتهای غریبده آرانؤدله یونان آره سنده برکورفرز اولوب، غرب جهتنده کی پروزه یوقازندن آق دیکزه ملحق یونان دیکزبله اختلاط ایدر . ساحل شمالیسنده پروزه قصبه سی بولنان بو آغزندن منتهای شرقیسنه قدر بوی ۳۶ کیلومتره در . سواحلنده کوزل قویلری واردر . مذکور یوقاز صیغجه اولوب، یالکز ۴ متره صو چکن کیلر کیره بیلیر . سواحل شمالیسی دولت عثمانیه و سواحل شرقیه و جنوبیه سی یونانه تا ایدر .

{ نارسیس (Narsès, Narcisse) }
نارسیس { « نرکس » ماده سنه مراجعت . }
نارسته { (Narenta) هر سکا اک بیوک }
جنوب شرقی جهتنده و قره طالع حدودی قریبده (دوموش بلاینه) طاغندن نبعانله ، شمال غربیه به

طوغری بر طاقم صرب یوقاز و دره لک ایچنده جریان ایدر لک، قونیجه ، نوکنده کارکیر برکوبرینک آلتندن مرور، و بر قاج جای اخذ ایتدکن صکره، هر سکا ایله بوسنه حدودینه اصل اولجه، غربه و بعده جنوبه طوغری دونه لک، موستارک ایچندن ورومالیلردن قاله تک کمرلی جیم برکوبرینک آلتندن مرورله، صاغندن (پاسینجه) و سولدن (بونه) چایلرینی اخذ ایدر؛ و دلاچیبه حدودینه اصل اولجه، غربه طوغری دونه لک، قلبی لیمانسک شمالنده (ساییونچلو) نام اوزون و طار آله تک قارشیسنده آذربایق دیکزبشه دو کیلور . مجراسی ۲۶۰ کیلومتره اوزونلغنده و حوضه سی ۹۱۰۶ مربع کیلومتره وسعتنده در . اسلاوچه (ترهوه) نسیمه اولنور .

{ ناروه (Narva) روسیه تک پترسبورغ ایالتنده و پترسبورغ تک ۱۴۰ کیلور . }
متره جنوب فریسنده اوله رق همنامی اولان نهرک اوزرنده و منصبندن ۱۳ کیلومتره یوقاریده مستحکم بر قصبه اولوب، ۸۶۱۰ اهالیسی واردر . اسوج قرالی اون ایکنجی شارل بوداده ۹۰۰۰ عسکرله روسیه تک ۶۰۰۰۰ عسکرینی مقابله ایشلیدی . ناروه نهری (پیوس) کولندن چیه رق، ۱۰۰۰ کیلومتره تک جریانندن و بر قاج شلاله دن صکره فینلانده کورفرزبه دو کیلور .

{ نازکی } ایران شعرا سنندن ایکی کشینک { مخلص اولوب، برنجیسی استرابادیلدر . }
شو بیت اونکدر:

باغبان از کل حدیثی کفت و از کلزار خویش
عارش دید و پشیمان کشت از کفتار خویش

— ایکنجیسی تبریزی اولوب، شو بیت اونکدر:
داغ بر دست خود آن سیم بدن می سوزد
داغ او می نهد اما دل من می سوزد

{ نازلی } آیدین ولایت و سنجافنده و آیدینک مندرسه تابع بر چایک و دمیر یول خطنک اوزرنده واقع قضا مرکزی بر قصبه اولوب، ۲۱ ۶۷۹ اهالیسی، بول میاه جابه سی، کوزل باغ و باغچیلری، فرح نما منظره سی، بر رشده و بر قاج ابتدایه و جامات غیر مسلمه مکتبلری، ۴ جامع شرعی، ۱۰

مسجدی، برمدرسه سی، بر روم و بر ارمی کلیسایه
بر خاوره سی، ۳ جامی، ۶ خانی، ۲۵۰ دکان
حاوی چارشبسی، هفتده بر پنجشنبه کونلری قو-
رباور بازاری، ۶ یاغخانه سی، ۲ پاموق فابریقه سی
و ۱۲ چشمه سی وارددر. بری یکی ودیکری اسکی
اولرق ایکی قسقه منقسم اولوب، بیکسی پک
منتظمدر. دمیر بول موقفی ایکسی آره-سندهدر.
مرکز لودن صکره سنجاغک اک بیوک مهموره سیدر.

— نازلی قضای آبدین سنجاغنک شمال
شرق قسندن عبارت اولوب، غرباً نفس آبدین،
جنوباً بوزطرفان قضالیله، شرقاً دکزل، شمالاً
دخی صاروخان وازمیر سنجاقریله محدوددر.
مساحه سطحیه سی ۲۰۴۰ مربع کیلومتره اولوب،
۸۳۵ کیلومتره ایکی طاغاق اراضی خاله دن، ۸۰۰
کیلومتره ایکی اراضی مزروعه دن، ۲۰۵ کیلومتره ایکی
اورمان و ۲۰۰ کیلومتره ایکی مرادق عبارتدر.
قیوجق، سلطان حصاری، آچقه و قره صواسملریله ۴
ناحیه ۹۳ قریه بی حاوی اولوب، ۶۶۱۶ اهالی
ایله مسکوندر، که بونلرک مرکزده بولنان ۱۸۶۲
روم و ۲۷۴ ارمی ایله ۱۲۰ یهودیدن ماعداسی
کاهلاً مسلم و ترکدر. بیوک مندرس قضای شق
ابدوب، میاه جابه سنی جم ایدر. طوبراغی پک
منتب اولوب، اووه لریله طالع اتککری مزروعهدر.
باشلیجه محصولاتی: بندای، آریه، بولاق، مصر،
سیسم و سائر حیوانله پاموق، انجیر، زیتون
و سائرهدر. انجیری پک چوق و جنسی پک ابی
اولدینی کبی، زیتونده چوق اولوب، سنوی
زیتونک بدل عشری ۳۰۰۰۰۰ فروشدن زیاده
طونار. قضا داخلده برچوق مدن قدیمه خرابعلری
موجوددر.

نازیازه } (Nazianze) آناطوایده
جهتده اسکی برقصه ابدی.

ناسلیج } یاخود لایچیشه (Lapeichta)
مناسقرولاتنک سر فیجه سنجاغنده
وسر فیجه نک ۶۰ کیلومتره غرب شمالیسنده اولرق
انجه قره صوبه دوکیان برکوچک چایک اوزرنده
قضا مرکزی برقصه اولوب، ۲۵۰۰ اهالیسی، ۳
جامی، ۱ کلیسای، بر رشده و بر ابتدایه ایله
بر روم مکتبی، ۲ جامی ۶ خانی وارددر.

— ناسلیج قضای شرقاً قوزانه، جنوباً کره بنه
قضالیله، غرباً و شمالاً دخی کور بجه سنجاغیله
محدود اولوب، سچشته و ژویان اسملریله ۲ ناحیه
و ۹۳ قریه بی حاویدر. اراضیسی طارضتی اولوب،
بندوس سلسله حیانه مربوط برچوق طاغلق قضا
داخلنده تشب ایدبور. انجه قره صو قضای شمال
غرییدن جنوب شرقیه طوغری شق ایله، صاغ
وصولدن بر چوق چایلر آیر. انهار مذکور و-
دلرنده دوز و منتب اراضیسیده وارددر. باشلیجه
محصولاتی بندای، آریه، چاودار، مصر، فاصولیه
و سائرهدر اورمانلری چوقدر. حیوانات اهلیه سی
باشلیجه قیون و یکیدن عبارتدر. اهالی بوکدن
شیاق، وانجه، کلیم، چوراب کبی شیلر نسج و اعمال
ایدرلر. اهالی قضا ۲۶۳۱۳ کئی اولوب، ۴۳۴۸ ی
اسلام و قصوری روم و اولاخدن مرکبدر. قضانتک
واردات سنوی سی ۲۵۰۰۰ و مصارف علییه سی
۲۵۰۰ لیرا راده لرندهدر.

ناسو } (Nassau) [هسه ناسو] ماده سنه
سراجت بیوریه.

ناشویل } (Nashville) ممالک مجتمه ده
واشینتوتنک ۹۳۰ کیلومتره
غرب جنوبیسنده و (کومبرلاند) نهری اوزرنده
اولرق بونهرک (اوهیو) به قاریشده بی محلدن
۳۲۰ کیلومتره بوقاریده (تنه) جمهوریتنک مرکزی
واک بیوک شهری اولوب، ۱۸۰ ۴۹ اهالیسی،
مکاتب عالییه و اعدادیه و ابتداییه سی، جمعیات
علیه سیله مؤسسات خیره سی، دائمی سرکی به مخصوص
جسیم بردارته سی، کوزل کارکیر اینیه سی و نهرک
اوزرنده ایکی کورپسی وارددر.

ناشی الصغیر } (ابوالحسن علی بن عبدالله -
الحلاه) مشاهیر شعراء عربدن
اولوب، ۲۷۱ تاریخنده طوغمش، ۳۶۶ ده بغدادده
وقات ایشمدر. شیمی المذهب اولوب، اهل بیت
نبوی حقنده برچوق قصایدی و بعض تصانیف دخی
وارددر. سیف الدوله بن حمدک یانه حلبه کیدوب،
چوق احسانلرینه نائل اولمشیدی. ۳۲۵ تاریخنده
کوفه به کیدوب، شهرک جامع کبیرنده اشعارخی املا
ایتمکله، اووقت کنج بولنان مننپی دخی صاحب
ترجه تک اشعارخی یازوب، از برلمشیدی.

ناصرالدین } قاضی ابوبکر احمد بن محمد -
 { الارجانی } مشاهیر شمران
 اولوب، ۴۶۰ تاریخنده طوغمش، ۵۴۴ هـ وفات
 ایشدر . اصفهانده کی مدرسه نظامیه به دوام
 ایدوب، مشهور نظام الملکه اتسابی وارایدی .
 فقهده دخی بد طولی صاحب اولوب، طول مدت
 تسترده وعسکر سک مده نیات ایشدر . مولدی
 فارسک (ارجان) نصبه سی اولوب، تسترده ویا
 عسکر مکر مده مدفوندر . ایشاری پک کوزل اولوب،
 مرتب دیوانی واردر . شوقطه جله ایشارندن
 اولوب، ایکنجی ییتی ترسنه دخی اوقونور :

احب المرء ظاهره جبل
 لصاحبه وناظنه سلم
 مودته تدوم لكل هول
 وهل كل مودته تدوم

ناصر } جمال خان بدایونی (شمره
 { فرسدن اولوب، اکبر شاه رجانندن
 میر محمد خان غزنوینک مفر بانندن ایدی . شوبیت
 اونکدر :

بشنو این نکته سنجیده ز پرورده عشق
 که به از زنده بی عشق بود مرده عشق

ناصر } (ملک - ناصرالدین محمد بن قلاون)
 مصر وشامده حکومت سورون
 مالیک بحریه پک طقوزنجیبی ونی قلاونک اوجنجیبی
 اولوب، ۶۹۳ تاریخنده، برادری ملک اشرف
 صلاح الدین خلیفک قضاء وفاتی اوزرینه، چوقج
 ایکن تخته قعود ایش؛ ودفنات ثلثه ده جماعاً ۴۳
 سنه حکم سوروب، ۷۲۱ هـ وفات ایشدر . مدت
 حکومتده اوج دغه حجه کیدوب، حرمین اهالیسنه
 پک چوق احسانلر ایشیدی . برنجی دغه بدری
 قوللرندن ملک عادل زین الدین کنبغا واوندن صکره
 ملک منصور حسام الدین لاجین بش سنه قدر حکم
 سورمش؛ ۶۹۸ هـ صاحب ترجمه نایباً قعود ایش
 ایدی . ایکنجی اسقاطی ۷۰۸ هـ وقوع بولوب، برنه
 ملک مظفر رکن الدین بیبرس نصب اولنش؛ ۱۱۶
 آی صکره ۷۰۹ هـ صاحب ترجمه خروج ایدوب،
 مرقومک قضاء وفاتنه مبنی، تختتی ضبط ایشدی .
 مقتدر و عادل و عالم بر حکمدر اولوب، ممالکنی
 ملطیه وعنه به قدر توسیع ایش؛ ونیک جدرلرینی
 تکثیر ایدمک، زراعت وصنایع وثروت عمومیه پک

تزییدینه خدمت ایش؛ وجنس فرسک اصلاحی
 مقصدله یاریشلر ایجاد ایشیدی . فن فروسیت
 وبیطره حقننده نافع بر تألیفی دخی واردر . که
 دو قنور رون طرفندن فرانسزجه به ترجمه اولنورق،
 ۱۸۵۳ هـ متن عربیسیله برابر نسر اولنشدر . اولادی
 چوق اولوب، طغوری تخته کچمک شلر سه ده، چوغی
 آتجق بر قاچر آی بقا بوله ییش؛ ویا کز ناصر الدین
 حسن دفتینده اون سنه قدر حکم سورمشدر .

ناصر } (ملک - شهاب الدین احمد)
 مصر وشامده حکومت سورون ملوک
 بحریه پک اور بشنجیبی اولوب، آنف لترجه ملک
 ناصر ناصر الدین محمد بن قلاونک اوغلیدر . ۷۴۳
 تاریخنده برادری ملک اشرف علاء الدین کوچکک
 اسقاطی اوزرینه، تخته اقماد اولنش ایسه ده، آتجق
 اوج آی حکم سوروب، ۷۴۳ اوائلده اسقاط
 وجنس اولنورق، دیکر برادری ملک صالح عماد الدین
 اسماعیل اقماد اولنشدی .

ناصر } (ملک -) مصر وشامده حکومت
 سورون ممالیک چراکسه دن دخی
 اوج کشینک لقیدر :

برنجیبی (ابوالسعادات فرح) ملوک مذکورمه پک
 ایکنجیبی اولوب، برنجیبی اولان ملک ظاهر
 سیف الدین برقو پک اوغلیدر . ۸۰۱ تاریخنده،
 پدربنک وفاتی اوزرینه، ۱۰ باشنده ایکن، تخته
 اقماد اولنورق، ۸۰۳ هـ نیورونک دمشق وحلب
 شهرلرینی ضبط ونخریب ایش؛ وبعده اسراء
 چراکسه پیننه نفاق وفساد دوشمکه، اوکنی آلفه
 مقتدر اوله مبوب، ۸۰۸ هـ اختفایه مجبور اولمش؛
 واسرا برادری ملک منصور عبدالعزیزی اقماد
 ایشلر سه ده، اوج آی صکره ظهورله، حکومتی
 استرداد ایش؛ وبودغه دخی آتی یجق که جماعاً
 اون سنه ایل اوج یجق آی حکومت سوردکدن صکره،
 ۸۱۵ تاریخنده بعض اسراسیله دمشق فرینده
 ابتدکی محاربه ده تلف اولمش؛ وخلفاء عباسیه
 نسلندن مستعین بالله ابوالفضل عباس تخت حکومته
 اقماد اولنشدی . جور ونمدی ایله متصف بر شخص
 ایدی .

— ایکنجیبی (خوشقدم الناصری) ملوک

مذکورہ تک اوز در دنجیبی اولوب، دردنجیلری اولان ملک مؤید شیخ محمودینک آزادیلرندن اولدنی حالده، ارن اوزنجیلری اولان ملک مؤید شهاب الدین احمدک انا بی بولغله، ۸۶۸ دە مومی الہک اسقاطی اوزرینہ، تختہ اقاد اولورق، آتی یق سنہ حکم سورمش؛ ۸۷۳ دە وفات ایشدر . حیراتہ مائل جادل بردات ایدی .

— اوجنجیبی (ابو السہادات محمد) ملوک مذکورہ تک اوز سکرنجیبی اولوب، ۹۰۶ اواخرندہ وفات ایدن پدری ملک اشرف قايتباک برینہ تختہ قومو ابلہ، اوج سنہ بہ قریب مدت حکومت سوردکن صکرہ، ۹۰۴ دە قاہرہ خارجندہ قضاء . وفات ایشدی . غدار وسفیہ بر آدم ایدی .

ناصر } (ملک — ابو الفاسخ صلاح الدین
داود بن الملك المظہم عیسی بن الملك
العاذل سیف الدین ابی بکر بن ابوب) بنی ابوب ملوک
متفرقہ سندن اولوب، ۶۰۳ تاریخندہ دمشقندہ
طوغمش، ۶۵۶ دە وفات ایشدر . شاعر وادیب
وکتب نفیسہ جمعہ حریرص اولوب، آتیق عشرتہ
مبتلا اولغله برابر، سرخوشلغندہ دیوانہ بہ بعض
حرکاتدہ بولنورمش . شو قطہ جملہ اشعارندندرن:

لوعایت عینک حسن معذی
مالتی ولکت اول من عذر
عین الرشا قد القنا رد القنا
شعرالذمی شمس الضعی وجہ القمر

ناصر } فرس شعراسندن بروجہ آتی آتی
کشینک اسم و مخلیصیدر :
برنجیبی بخارالی اولوب، بخارا امیری عبدالعزیز
خانک قاضی مسکری ایدی . آتی ترجمہ مشہور
(ناصر بخاری) بشقہ در . شویت اونکدر :

قدی چوسرورنخی چچو ارغوان داری
مرویسایگ کہ در خانہ کاستان داری

— ایکنجیبی مہنہ مشابختندن و شیخ ابوسعید
ابوالخیر احفادنندن اولوب، شویت اونکدر :

زلفت کہ پیر حلقہ مشکین قری داشت
ماند شب وروز مبارک سمیری داشت

— اوجنجیبی (سید عطاء اللہ) دہلیلی و پیر
ابوالفیض مفتی شاکردانندن ایدی شویت اونکدر:

ازخود آن سروسی کلکون قبا پوش برد
مصرع موزون ورکین از سر ہوشم برد

— دردنجیبی (سید محمد — خان بن محمد
سعید خان طباطبائی) ہندستانک بنارس شہرندن
ایدی . شویت اونکدر :

قری شوق لکر کزدم تیغ فرہاد
دردل سنک ہم آخر شری پیدا شد

— بشنجیبی (ملا ابراہم شیرازی) اثمہ
اثنا عشر مدحنہ برجوق قصیدہ لر سولیشدر .
شویت اونکدر :

بزر تیغ پیداش مکن تغییر رنگ ای دل
مہسادا برسر رحم آوری آن بیروتا

— آلتنجیبی (محمد — خان بن محمد قاسم خان)
بنکالہ نوابی قاسم علیخانک دامادی اولوب، بعدہ
فرح آباددہ اختیار اقامت و عزت ایشیدی .
بریلی و مجنون منظومہ سی واردر . شویت
اونکدر :

ہر سرکہ ز عشق باخبر نیست
ہان بر سر سنک زن کہ سر نیست

ناصر الدولہ } (ابو محمد حسن بن ابی الہیجاہ
عبد اللہ بن حمدان) موصل
وجوارلرندہ حکم سورن بنی تغلب ملوکندن
مشہور سیف الدولہ بن حمدانک بیوک برادریدر .
برخیلی وقت پدرینہ نیابۃً موصلدہ حکومت سور .
دکن صکرہ، ۳۲۴ دە پدرینہ خلف اولمش ؛
۳۳۰ دە خلیفہ بغدادی متقی باللہ طرفندن
کندیسنہ (ناصر الدولہ) و برادرینہ (سیف الدولہ)
ہنوانلری و برلمش ایدی . مشارالہ سیف الدولہ
اہلہ تک زیادہ سویشوب، ایکبسی دخی ادیب و شاعر
اولغله، پینلرندہ منشور و منظوم بعض مکاتبات
دخی جریان ایشدر . حتی سیف الدولہ تک وفاتندہ
حزن و کدرک تاثیربلہ صاحب ترجمہ تک احوالہ تغیر
طاری اولوب، ۳۵۶ تاریخندہ اوغلی غضنفر
طرفندن (حض السلامہ) نام قلعہ بہ اقامت
ایشدریلوب، ابکی سنہ صکرہ اورادہ وفات
ایشدر .

ناصر الدین } (ملک سعید — ، ملک کامل
— ، و ملک ناصر —) سعید،
کامل و ناصر مادہ لرینہ مراجعت بیوربلہ .

ناصرالدین بن النقیب } (حسن بن شاور
 الکنانی النقیس) مشاهیر شعراءن اولوب، مصرده
 یاشامش؛ ۶۸۷هـ وفات ایشدر. «منازل الاحباب
 و منازة الالباب» عنوانیه بر تألیفی و سرتب دیوانی
 واردرد. شو قطعه جله اشعارندرز:

یا من ادبر بریقه مشوالة
 و حیایها الفخر النقی الاشب
 تقاح خذک بانفدار مسک
 لکنه بدم القلوب مخضب

ناصرالدین خلجی } هندستانک مالوه
 سورن خلجیان ملوکندن اولوب، ۹۰۶ تاریخنده
 پدروی غیاث الدین خلجی به خلف اولمش؛ ۱۱۰ سنه
 حکومت سوردکن صکره، ۹۱۷هـ وفات ایشدر.

ناصرالدین شاه } ایوم ایرانده حکمفرما
 اولان قاجارسلاله سنک
 دردنجی حکمداری و حالاً مسندنشین شاهی اولان
 مظفرالدین شاهک پدروی و سلفیدر. محمد شاه بن
 عباس میرزا بن فتح علیشاهک اوغلی اولوب،
 ۱۲۴۷ تاریخنده دنیا به کیش؛ و ۱۲۶۶هـ پدربنه
 خلف اولمشدر. تام الی سنه حکومت سوروب،
 ممالک ایرانیه جه خیلی اصلاحات و ترقیات اجراسنه
 موفق اولمش؛ و ۱۲۹۰هـ آوروپا به سیاحت ایدوب،
 درسعادتیه دخی کله رک، جنتکان سلطان عبدالعزیز

خان حضرترلی ايله ملاقات ایشیدی . ۱۳۱۴هـ
 تخت شاهی به قعودنک اللنجی سنه دوربه سی رسمی
 اجرا ایتک اوزره ایکن، قضاء و فانی وقوع بولمشدر.
 ادبیات فارسیه دن بهره سی و نظم و نثره انتداری
 اولوب، آوروپا به اولان سیاحتنی بالذات و بر طرز
 دلنشینده قله آلمشدر . بو اثری هندستانک بمبای
 شهرنده طبع و نشر اولمشدر . (ناصر) تخلصیه
 بر خیلی اشعاری واردرد.

ناصرالدین عسقلانی } (شافع بن علی
 الکنانی) مشا-
 هیرادبا و شعراءن اولوب، ۶۴۹ تاریخنده طوغمش،
 و ۷۳۳هـ وفات ایشدر. مصرده خدمت انشا

ایله مشغول اولوب، ۶۸۰ تاریخنده حصده بر
 محاربه ده اوق اصابت ایتکله، ایکی کوزندن کور
 اولدقدن صکره، اختیار عزت ایشدی . جمع
 کتبه پک چوق صراق اولوب، کتب نفیسه ایله
 مملو ۱۸ خزانه سی وار ایدی . کثرت مطالعه سی
 و فوق العاده قوه حافظه سیله هر کتابک خزانه
 کتبنده کی محلی ذهننده مصور اولوب، همان الی
 اوزاده رق آلیر؛ و کوزی کورمدیک حالده، کتا بلرندن
 هر خانقسی الینه آوب بوقلاسه، بوفلان کتابدر،
 دبر ایش . وفاتنده زوجه سی کتابلری صائمغه باشلا.
 بوب، آلتی سنده آتجق صاته ییش ایدی . برچوق
 رسائل و منشآت و اشعاری واردرد. شو قطعه جله
 اشعارندرز:

قال لی من دای صباح مشیی
 عن شمالی من لخی و یعی
 ای شی هذا فقلت مجیباً
 لیل شک معاه صبح یقی

ناصرالدین قباچه } هندستانده سنه
 اولوب، من اصل شهاب الدین غوری امراسندن
 اولدینی حالده، ۶۰۰ تاریخنده اوراپه والی تعیین
 اولمش؛ و بعده کسب استقلال ایدوب، ۲۲ سنه
 حکومت سورومش؛ و بعده دهلی حکمداری
 شمس الدین التمش اوزرینه عسکر سوق ایدنجی،
 حائله سی و خزینه سی آوب، ساحل قریشده بر
 جزیره به قاجش؛ و اوراده وفات ایشدر.

ناصرالدین محتشم } امرادن و نصیرالدین
 اولوب، حکم مشارالیه «اخلاق ناصری» عنوانی
 کتابخی بو تک نامنه یازمشدر.

ناصرالدین محمود } دهلی حکمدارلرندن
 التمشک اوغلیدر . ۶۴۴ تاریخنده یکنی سلطان
 علاء الدین مسعود شاهه خلف اولوب، ۲۱ سنه
 دهلیده حکومت سورومش؛ و ۶۶۵هـ حبس او .
 لهرق، محبسده وفات ایش؛ و غیاث الدین بلیان
 خلقی اولمش ایدی.

ناصرالدین محمود بفرخان } هندستانده
 بیکاله ملو.

کندن اولوب، دهلی حکمداری بولنان پدری
غیاث الدین بلیان طرفندن بشکاله والیکنه نصب
اولنش؛ و پدرینک وفاتسنده یاننده بولنان نورونی
یعنی صاحب ترجمه تک اوفلی معزالدین کبشاد تختی
ضبط ایتمکله، ناصرالدین والیکده قالمش ایسهده،
متعاقباً ۷۲۵ تاریخنده سلطان غیاث الدین تغلق
دهلی بی ضبط ابتدکن صکره، بشکاله اوزربنه
یوریدیکنده، صاحب ترجمه هدیه لاله اوکمه جیمتمله،
مشارایه کندیسینی بشکاله حکومتمنده اغا ابتدکن
بشقه، استقلال و حکمداریق عنواتی دخی و برمش
ایدی. سلطان محمد تغلق شاه زماننده وفات
ایتمشدر.

ناصر بخاری } مشاهیر شعرا دن درویش
 } مشرب و لاابالی بر آدم او.
لوب، (درویش ناصر) دینکله معروفدر. بر کچه
کلاه و بر اسکی خرقة و جیبینده برکهنه کتابله دائماً
سیاحت ایوردی. علائق دنیو بددن بری ایدی.
خواجه سلمان ساوجبی ابله بغدادده دجله کنارنده
ملاقات ایدوب، پینلرنده مهارفه حاصل اولمازدن
اول، خواجه سلمانک:

دجله را امسال رفتاری عجیب مستانه بود

بینته جواباً بر بدیده:

پای در زنجیر و کف بر لب مکر دیوانه بود

یتیمی سولبدیکی مشهوردر. ۷۷۹ تاریخنده وفات
ایتمشدر.

ناصر خسرو } اعظم شعرای ایران دن
 } اولوب، اصفهانی و امام
علی رضا (رضه) نسلنددر. علوم حکمیه و فلسفه به
دخی وقوفی و اقوال حکیمانه سی اوفلی مناسبیله
(حکیم) عنوانی حائزدر. رئیس الحکماء ابو هلی
سینا ابله معاصر اولوب، کندیسلیله صحبتی دخی
اولدینی مرویدر. وطنندن کیلان و رستمدره کیدوب،
بر مدت اقامتدن صکره، اورانک هلاسلیله واقع
اولان مباحته لری اوزربنه، بونلر تکثیرنه قالدیشوب،
حیاتنده نهاکده کوردیکندن، اورادن خراسان
جانبه عزیمتله، اشای راهده شیخ همدانی ابوالحسن
خرقانیکنک درگاهنه اوزراهرق، شیخ مشارالهدن
اخذ اثابت، و بر مدت درگاهنده اقامتله، تصنیفیه
باطن ابتدکن صکره، خراسانه اصل اولش

ایسهده، اورانک دخی جهلای علمایی کندیسنه
نجاوزاننده بولندفلرندن، قاضی القضاة ابوسهل صلور.
کینک اغطاری اوزربنه، بلخ جانبنه عزیمتله، قبیه
همربنی بدخشان کوهستاننده بکیرمش؛ و اورا
خانی عننده بک چوق حرمت و اعتباره مظهر
اولش ایدی. دولتشاه تذکره سننده تاریخ وقاتی
۴۳۱ کوسترمش ایسهده، «تقوم التواریخ» ده
۴۸۱ ده وفات ابتدکی بیان اولنیور. ترجمه حالنده
شام و مصر و حجاز جهلربنه سیاحتندن بحث او.
لنیورسهده، ۴۳۴ دن ۴۴۱ تاریخنده دک ایران
و شام و فلسطین و مصر و جزیره العرب جهلربنه
ابتدیکی سیاحتده کی، مشهورداتی ضبط و نجر برابدوب،
بو سیاحتنامه سی اخیراً مستشرقیندن موسیو شفر
طرفندن فرانسزجه به ترجمه، و متن فارسیسیله برابر
پارسهده طبع و نشر اولنشدر. بوندن بشقه «کنز
الحقایق» عنوانیله منثور و «روشنایی نامه»
و «سادتنامه» عنوانیله منظوم اثرلری و بیوک
دیوان اشاری وارددر. اعتقادینه دخل وقوع بولوب،
بعضری موحد و بعضری دهری عد ایتمشدر.
«آتشکده» ده برساله فریبه سندن قفلاً بیان
اولندیفته کوره، کندیبی مصرده و بعدده بغدادده
وزارته نائل اولوب، بعدده جانب خلیفه دن ملاحظه
اسماعیلیه نزدیکنه مأموراً اعزام اولندقدنه، رئیس
ملاحظه جانبندن کندیلربنک فکر و مذهبنه کوره
برتفسیر یازمغه اجبار ابدلش؛ و کویا کرها یازدینی
بو تفسیرک انتشارندن الحادینه حکم اولنهرق،
اوندن صکره هرزه به کیش ایسه، تعقیب اولنش؛
و نهایت کندیسنه دائماً رفاقت ابدن برادری ابوسمید
ابله برابر بدخشانده بر مفااربه چکمش؛ و اوراده
برخیلی مدت از اودن صکره وفات ایدوب، داخل
مفااردهده دفن اولنشدر. مذکور رسالهده
«اکسیراعظم»، «قانون اعظم»، «دستور اعظم»،
«زاد المسافرن» و فقهیه «المستولی» عنوانلی
تالیفاتندن دخی بحث اولنیور. مرحاله احوالری
مما قیلندن اشخاص فریبه دن اولدینی، و طلم
و نیرنجات کی محالات ادعایله دخی اوغراشدینی
آکلاشیلور.

شویاکی بیت عقل و روحک مدحنه داژ
سولبدیکی بر فصدیه مشهوره سندن در:

ناصر مطرزی { (ابو الفتح - بن ابی المکارم عبد السید)

مشاهیر فقهاء حنفیه دن اولوب، خوارزمی ایدی. ادبیاتده ونحو ومنتده دخی بدطولی صاحبی ایدی. ۵۳۸ تاریخنده دنیابه کلوب، مملکتنده تحصیل علم ایندکن صکره، ابغای حج شریف ایچون، جانب حجازه کیدوب، عودتنده ۶۰۱ ده بغداده اوغرا. یوب، برخیلی وقت اوراده افاده و تدریسه مشغول اولمش؛ و ۶۱۰ تاریخنده خوارزمده وفات ایتمشدر. «مقامات حریری» بی مختصر ولکن فایده مفید اوله رق شرح ایتمش؛ و فقهده «المغرب» عنوانیه پک نافع برکتاب یازمشدر. مذهب شافیهده ازهری فصل ایسه، مذهب حنفیهده دخی (ناصر مطرزی) اوله در. مع هذا اعتقادده سنی المذهب اولیوب، ائمه معتزله دن ایدی. اکثر اشعارنده جناس استعمال ایدردی. شو قطعه جله اشعارندرد:

تمامی زمان عن حقوق وانه
قیح علی الزرقاء تبدی تمامیا
فان تکروا فضلی فان رضاء
کفی لذوی الاصباح منکم منادیا

ناصر نجفی { (شج -) ابران شعراسندن

حالده، اصفهانده نشأت ایتمش؛ و کنج یاشنده صاحب «آتشکده» ابله صحبت ایتمش ایدی. شو بیت اونکدر:

همی کریم به یزم او چو شمع و اوهمی خندد
چه سازم چون کسم تامن لکریم اونمی خندد

ناصره { (Nazareth) بیروت ولایتک
عکا سنجاغنده و عکاک ۴۰

کیلومتره شرق جنویسنده قضا مرکزی برقصیه اولوب، ۲۰۰۰ می مسله و قصوری جامات مختلفه نصرانیه دن عبارت اولقی اوزره، ۷۰۰۰ اهالیسی، متعدد کلیسا و مناسرتله طوائف رهانه مخصوص مکابچی، کوزل دوشمنش سوقاقلری و اطرافنده بول میاه جاریه سیله باغچلری وارددر. حضرت عیسی (عم) طول مدت بوقصیهده اقامت ایتمکله، بین النصارا اما کین مقدسه دن معدود اولوب، پک چوق زوار طوبلانیر .

— ناصره قضای لوانک شرق جهتنده واقع اولوب، شرقاً طبریه، شمالاً صفد و قس عکا،

بالای هفت طاق مقرس دوکوهر ند
کز کاشات هرچه دروهست برترند
پروردگان دایه قدسند در قدم
کوهر نید اگرچه باوصافی کوهرند الخ

ناصر شاه پوربی { هندستانده ینکاله
حکمدارانندن او .

لوب، ۸۳۱ دن ۸۶۳ تاریخنده ۳۲ سنه حکم سورمش؛ و اوغلی باربک خانی اولمشدر .

ناصر عبدالباق افندی { شعرادن
ومشایخ

مولویه دن اولوب، یکی قیو مولوبخانه سی شیخی ایدی. شیخ سابق عثمان افندی مرحومک پدری و شیخ ابوبکر افندی نیک اوغلی اولوب، برادری شیخ علی نطق افندی نیک مشیختی زماننده خاتمه مذکورک نیزن باشیسی ایدی . ۱۲۱۹ ده خاتمه مذکور پوستنه کچوب، ۱۲۳۶ ده انرحال ایتمشدر. بعض ترجمه و شرحلری و دیوان اشعاری اولدیغی کبی، فن و موسیقیده دخی مهارت فوق العاده سی اولمشله، برخیلی بسته لری وارددر. شو مطلع جله اشعارندرد:

کوکل باقوب رخ حانانه مست اولوب قالش
مثال آینه بی دست دبا اولوب قالش

ناصر لدین الله { (احمد بن المستفی بنورالله
(حسن) خلفاء عباسیه نیک

اونوز دردنجیسی اولوب، ۵۵۳ تاریخنده طوغمش؛ و ۵۷۵ ده وفات ایدن پدری برینه کچوب، خلفاء عباسیه نیک جله سندن زیاده اوله رق، ۴۷ سنه مقام حکومته قالدقندن صکره، ۶۲۲ تاریخنده وفات ایتمشدر. مقتدر و عادل بر ذات اولوب، مدت حکومتنده توسیع حدود ایتمکله برابر، برجوق مساجد و مدارس و سائر خیرات بنا ایتمشدر. مش ایدی. سلطان محمد خوارزمشاه خاتمه مشارالیه قارشی عسکر سوقی نیتنده بولنش ایسهده، او صروده چنکیز ظهور ایدوب، ماوراء النهر و خوارزم جهتلرینه مسلط اولمشله، سلطان مشارالیه کندی باشنک چاره سی قائله سنه دوشمشیدی. ادبیاتندن بهره سی و طبیعت شعریه سی دخی اولوب، شو بیت جله اشعارندرد:

بلیت حتی بادنی الناس من جلدی
یرید موتی و بالارواح اقدیه

فریاً بنه سکا و حیفا قضا بله، جنوباً نابلس پنجابله
شرقاً دخی سوریه ولایتله محدوددر . اراضی
عارضه اولوب، اورملی آزرده باشلیجه اناری
حلاذیه ابله مقطوعدر . باشلیجه محمولاتی: بقدای،
آوبه، داری، نخرد، سرچک، بقله، سیسام، نونون،
زیتون، انجیر، اوزوم و سائردهن عبارتدر. حیوانات
اهلیسی برنجی درجهده قیون وایکنجی درجهده
پکی و سائردهدر . قضا ۲۷ قره دن سرک اولوب،
۱۲۴ ۱۲ اهالی ابله مسکوندر، که بولرک نصفندن
زیاده سی مسلم و قصوری جانات مختلفه به منسوب
خرستیاندر. قضا داخنده ۱۰ جامع و مسجدو ۲۰
کلیسا موجوددر .

ناصری } (میرزا محمد ناصر) ایران شمرا.
سندن و سلطان بایسنغر میرزاتک
احفادن اولوب، ۹۰۶ تاریخنده وفات ایشدر.
شو بیت اونکدر:

آمد بهار و دل شده را که یار نیست
پروای لاله زار و هوای بهار نیست

ناطق } فرس شمرا سندن اوج کشینک
مخلصیدر:
برنجیسی اصفهانی اولوب، شو بیت اونکدر:

فرصت غنیمت است حریفان درین پن
فرداست همچو کل همه بر باد رفته ایم

— ایکنجیسی (خواجه رحمة الله) لاهورلی
اولوب، دهائیده نشو و نما بولدندن صکره، نوران
سباحت ایش؛ و بر مدت فرح آبادده اقامتدن
صکره، لکه نوده توطن ایدوب، اوراده وفات
ایشدر. شو بیت اونکدر:

بو الهوس را بلبان تو هوس آمد و رفت
بر سرقتند مکرر چو مکس آمد و رفت

— اوچنجیسی دهلیلی و اکبر شاه دوری
شمرا سندن اولوب، شو بیت اونکدر:

جنونم ناله زنجیر را افسانه میداند
دل سرکشکی را کردش چنانه میداند

ناطق } فرس شمرا سندن ایکی کشینک
ناطق } مخلص اولوب، بری استرآبادلی
اولدینی حالد، هندستانه رحلتله، اکثر ممالک

هندی کزدکدن صکره، بنارسده وفات ایشدر.
شو بیت اونکدر:

آتش ای باغبان روی کاستا نم میر
تا نظر در بوستان میکنم خاکسترست

— دیگرى قزوبنلی اولوب، شو بیت اونکدر:

ای کل شدهی همدم هر خار چه حاصل
با هر خس و خاری شده ئی یار چه حاصل

ناظر } فرس شمرا سندن ایکی کشینک
مخلصیدر:

برنجیسی (سید ناصر دهلوی) جدی شیرازی
اولدینی حالد، بکرانه هجرت ایش؛ و پدری
مدینه منورهده معتکف ایکن، کندیسى اوراده
طوغوب، بکرانه هودندن صکره، دهلی به عزیمتله،
شاهجهانه انتساب ایش ایدی . شاه مشارالیه
طرفندن کندیسنه ماش و مینات تخصیص اولمش
ایکن، جمله سنی فقره به تصدق ایدورک، کندیسى
صمرادن اودون طاشیهرق، سانار، و انانیه کفای
نفس ایدر ایش . معیت شاهیده کابله کیدرکن،
بولده وفات ایدوب، نهتی دهلی به نقل و دفن
اولمشدی. شو رباعی جمله اشعارندندر:

کرمیل پکاکى و طاق ست ترا
می نوش ز دست آن که ساق ست ترا
ای عاشق صبح خیز عرفان ذکر است
از ظلت شب هنوز باقی است ترا

— ایکنجیسی مشهدلی اولوب، شو بیت اونکدر:

سحر ز هائف غیبه بکوش هوش رسید
که هر که بد کند هیچ بد نخواهد دید

ناظم } هند شمرا سندن ایکی ذائق مخلصی
اولوب، برنجیسی (نواب نصیر الدوله
ناظم الملک جین قلیج بهادر ظفر چنک) دکن صوبه داری
ایدی، و میرزا محمد حسن قتیل ابله مشاعرلری
وارددر. شو بیت اونکدر:

بجرف مدعی کتم مرز ای سنگدیل خونم
که بعد از کشتم سودی ندارد لب کزیدنها

— ایکنجیسی (میرزا محمد شفیع) عن اصل
کرمانی اولوب، لکه نوده ساکن اولمشیدی. میرزا
کوچک دینکله معروف ایدی . اون اوچنجی قرن
هجری واسطنه دک برجیات ایدی . شو بیت
اونکدر:

ساق بگردش آو ایاغ شراب را
در ساغر هلال بریز آفتاب را

ناظم هروی } ابران شعرا سندن وهرانده
 { حکم سورن شاملو امرا -
 سنک مداحلندن اولوب ، بر دبوئی وبر «یوسف
 وزلیخا» منظومه سی واردر . ۱۰۵۸ تاریخنده وفات
 ایشدر . شو ایکی بیت منظومه مذکورہ سندندر :

سحر کاشان که فرزندان انجم
 شدند از چشم یعقوب فلک کم
 فلک ترکانه قصد این حشم کرد
 دی کسری نمود وکله دم کرد

ناغاره } (Nagara) بحر سفید بوزابنک
 { آناطولی ساحلنده وقلعه سلطانیه تک
 شمالنده اوله رق مابدوسک قارشیسندنه بر برون
 اولوب ، زمان قدیمده اوزرنده (آیدوس) قصبه سی
 بولنیوردی . ایوم بعض اسخکامانله تحکیم اولمشدر .
 نافع } اصحابدن براق ذاتک اسمی اولوب ،
 { اک معروفلری بروه آئیدر : (نافع
 بن بدیل بن ورقاء) که بدری و برادرلیله برابر
 متعینان صحابه دن اولوب ، بئر معونه وقعه سندنه
 شهید اولمشدر . — (نافع بن عبدالمحارث الخزاعی)
 که فتح مکده اسلامه کلوب ، هجرت ایشکسرن ،
 مکه مکرمه ده قالمش ؛ و خلافت جناب فاروقیده
 مکه مکرمه وایلیکنه تعیین بیورلمش ایدی .

نافع } (ابو عبدالله) مشاهیر تابعیندن او-
 نافع } لوب ، دبللی الاصل اولدینی حالده ،
 حضرت عبدالله بن عمر (رضهما) تک آزادلیسی
 ایدی . مشارالهدن مروی اولان احادیث شریفه تک
 چوغی صاحب ترجمه دن مروی اولوب ، روایتده
 موقوفدر . ۱۱۷ وبر روایتده ۱۲۰ تاریخنده
 ارتحال ایشدر .

نافع } (ابو روبم — بن عبدالرحمن الشجعی)
 نافع } مشاهیر قراءدن وایکجهی درجه ده
 تابعیندن اولوب ، مدینه منوره ده تعلیم قرآن کریم
 ایله مشغول اولدینی حالده ، ۱۶۹ تاریخنده ارتحال
 ایشدر .

نافع } ابران شعرا سندن اولوب ، (قم) لیدر .
 { ابتدا آشیلقله مشغول ایدی . شو
 بیت اونکدر :

باهر که حرفی دوستی اظهار می کنم
 خوابیده دشمنی ست که بیداری کنم

ناقسوس } (Naxos) یونانه تابع کیتلده
 { جزایر سنک اک بیوک اولوب ،

شیره تک ۴۹ کیلومتره جنوب شرقیسنده واقدر .
 ۳۷° عرض شمالی خط مفروضی قسم جنوبیسنی
 شق ، و ۲۳° طول شرقی خطی دخی ساحل غربیسی
 قریبندن مرور ایدر . شمالدن جنوبه بونی ۳۴
 واک کنیش برنده اکی ۲۲ کیلومتره اولوب ،
 مساحت سطحیه سی ۴۴۸ مربع کیلومتره واهالیسی
 ۱۲۰۰۰ کیشدر . اراضیسی حارصه لی اولوب ،
 ۱۰۰۰ متره ارتفاعلرینه قدر طاغعلری ویک کوزل بایر
 ووادیرلیله میاه چاربه سی واردر کیتلده جزایر سنک
 اک کوزلی واک منبعی اولوب ، یک چوق زبشون
 آفاجلرله پورتقال ، لیمون ، جوز ، بادم و سائر
 اشجار مثمره سی واردر . هواسی دخی معتدل ویک
 لطیفدر . شمال غربی ساحلنده واقع اولوب مرکزی
 بولنان (ناقسوس) قصبه سنک تقریباً ۲۰۰۰
 اهالیسی وکوزل لیمانی واردر . غرب جهتده بولنان
 (باروس) و آنتیپاروس آله لریله واطرافنده کائن
 بر طاقم جزایر صغیره ایله برابر بر قضا تشکیل
 ایدوب ، ۲۰۵۸۲ اهالی ایله مسکوندر .

ناکپور } (Nagpour) هندستانک کلکته
 { اداره سنه تابع (سنترال پروونس)
 یعنی «ایالات مرکزیه» حکومتک وهمنامی اولان
 ایالتک مرکزی بر شهر اولوب ، (کوداوری)
 ابرماغنه تابع (ناک) نهری اوزرنده وکلکته تک
 ۹۷۰ کیلومتره غرب جنوبیسنده اوله رق ۲۱°۹'
 ۳۰° عرض شمالی ایله ۷۶°۴۷' طول شرقیده
 واقدر . بیوک و تجارتکاه بر شهر اولوب ، ۱۶۴۰۰۰
 مسلم اولوق اوزره ، ۹۸۳۰۰ اهالیسی ، بیوک
 باراری ، براق جامع شریفی ، متعدد بختاه لری ،
 انکبزل طرفندن تأسیس اولمش بیوک بر خسته .
 خانه سیله ، مسکخنه سی ، تیمارخانه سی وحبخانه
 همومیسسی ، پاموق باصه لریله سائر منسوجات و معمو-
 لاتی وخیلی صیجاق اولمغه برابر صاغلام هواسی واردر .
 — ناکپور ایالتی «ایالات مرکزیه» نامیله

برلکده اداره اولنان دوت ایالتک بری اولوب ،
 شمالاً نراده وچایور ، غرباً برار ایالتلریله ، جنوباً
 نظام حکومت ممتازه اسلامیسه سیله ، شرقاً دخی
 (بستار) حکومت ممتازه سیله و (چاتسکر) ایالتیله
 محدوددر . شمالدن جنوبه بونی ۴۸۰ واک کنیش
 برنده اکی ۲۸۵ کیلومتره اولوب ، مساحت سطحیه سی

نالہ } (ملا محمد افسدی) متأخرین شعرا دین
 (اولوب ، عن اصل بنفدادلی اولدیغی
 حالده ، درسعادتمده نشأت ابله ، بعض مناصبهده
 بولندقدن صکره ، بعض اسبابه مبنی هندستانه رحلت
 ابدیه درک ، ۱۲۳۷ ده لکه توبه واصل اولمش ؛ و بر
 مدت اقامتدن صکره ، بنفداده عودت ایشدر ، دپه
 « صبح کلشن » ده محرر ، وشویقی مسطوردر :

خواهم که چو بامن بسد انداز نشینی
 برخیزی رکوبم بشین باز نشینی

نامدین } (هانوی) ک ۷۷ کیلو متره
 جنوب شرقیسنده (سونخ کوی) ابرماغنه دوکیلن
 همنامی اولان جدولک اوزرنده و ملتقاسندن ۴
 کیلومتره بوقاریده ۲۹° ۲۵' ۲۰" عرض شمالی ابله
 ۲۷° ۴۸' ۱۰" طول شرقیده ایالت مرکزی
 برشهر اولوب ، ۵۰۰۰۰ اهالیسی ، کنیش وکوزله
 دوشنمش سوقاقلری ، پک ایشلک نجارتی وپاموق ،
 اییک قوزه سی ، پرنج ، چیویت وسائر محصولاتله
 صدف قاقلمی معمولات اخراجاتی واردر . ایالتی
 نونکینک اک منبت و محصولدار بریدر .

نامق } ادیب شهیر کمال پک مرحومک
 (مخلص اولوب ، اشعارنده بونکله
 مخلص ایدردی .

ناصروان } ارضروم ولایت وسنجاغنده
 (ارضرومک شمال چمتنده
 برقضا اولوب ، مقدا تورنوم قضاسنه ملحق برناجه
 ایکن ، اخیراً بالتفریق ، آبربجه برقضا تشکیل
 اولمشدر .

نامق پاشا } (محمد -) متأخرین مشیران
 (دولت علیّه عثمانیه دن اولوب ،
 عساکر منتظمه تک اوائل تشکیلده اکیال تحصیل
 ایچون ، آروویابه اعزاز ابله ، فرانسز لسانی و فنون
 عسکریه بی اوکرشمش ؛ و عودتنده مهم مأموریتلرده
 اسخدام اولنهرق ، آرز و قنده قطع مراتب ابدیه درک ،
 جنتمکان سلطان عبد المجید خان حضرتلری زماننده
 مشیریت رتبه سنه نائل اولمشیدی . جنتمکان سلطان
 عبد العزیز خان حضرتلرنک جوسلری سنه سی و بیده
 ۱۲۸۴ و ۱۲۹۲ ده اوج دفته سرعسکر و ۱۲۸۹
 و ۱۲۹۲ ده ایکی دفته بحریه ناظری اولمش ؛ واردو

۹۶۰۸۸ مربع کیلومتره و اهالیسی ۲۹۵۴۳۰۴
 کشیدر ، که بوتلردن ۸۴۵۹۵ ی مسلمدر . ایالت
 ه بیوک قضا ویا سنجاغه منتسدر . کوداوری
 ابرماغنه تابع (بنامیته) نهری حدود جنوبیه سن
 آردیغی کی ، بنه مذکور ابرماق نابلرندن (وانیه)
 نهری دخی ایالتی شمالدن جنوبه شق ابله ، ایکی
 طرفدن بر چوق چایلر آلیر . حدود غربیه سن
 دخی (وارده) و حدود شرقیه سن شرقدن کلهرک
 جنوبه دوتن (ایدراوانی) نهرلی محمد ایدبور .
 بونلرک جله سی (کوداوری) ابرماغنه دوکلکله ،
 ایالت کاملاً بتکاله کورفری مائله سنده بولنیور ؛
 و اراضیه عمومیت اوزره شمالدن جنوبه مائلدر .
 طاغلیری (بالاکات) تسمیه اولنان و (کات) سلسله
 عظیمه سنه مربوط اولان بر سلسله تک شهبانندن
 عبارت اولوب ، اک بوکسکری ۱۰۰۰ متره تک
 ارتفاعی آتقی مجاوز ایدبور . انهارک مجرالنده
 سدل و بندلر یایلهرق ، صنعی کوللر وجودده
 کتیلشدر ، که بونلر واسطه سیله اراضیه سن
 واروا اولنیور . باشلیجه محصولاتی : پاموق ، پرنج ،
 شکر قاشی ، نونون وسائر اولوب ، هله پاموق
 اخراجاتی چوقدر . هواسی صیجاق اولوب ، میزان
 الحراره درجه سی یازین ۲۴ ابله ۴۶ و قیشین ۸
 ابله ۲۹ آره لندهدر .

ناکور } (Nagor) هندستانده راجیوتانه
 (خطه سنک خودپور حکومت
 ممتازه سنده وجودپورک ۱۲۵ کیلو متره شمال
 شرقیسنده تجارتکاه برشهر اولوب ، ۴۰۰۰۰
 اهالیسی وجوارلنده کترتله بتیشدر بیلن حیوانات
 اهلیه تجارتی واردر .

نالان } (میرزا محمد رضا) هندستان
 (شعرا سندن و میرزا قتیله شاکر -
 دانندن اولوب ، لکه توبه تابع جایی قصبه سنندن
 اولدیغی حالده ، کلکته و هوکلکی و عظیم آبادده برر
 مدت اقامت ، وکنج یاشنده وفات ایشدر . شوییت
 اونکدر :

ترکی بشب فراق سازم
 ای بخت دی ز خواب برخیز

نالوت } طرابلس غرب ولایتک جیل فری
 (سنجاغنده برقضادر .

مشیر لکارنده، والیا کرده و مجالس عالیہ و قومیسونلر ریاستلرنده بولنورق، استقامتله شهرت بولشدور. قوای بدنیه سی برنده اوله رق چوقوق وقت معمر اولوب، ۱۳۱۰ سنه سی صفرا الحیرینک بکرمی ایکنجی چهارشنبه کیجه سی طمان یاشنی منجاوز اوله رق وفات اتمشدور.

نامور } بلجیقه ده بروکسک
 ۵۶ کیلومتره جنوب شرقیسنده
 وموزه ایله سامبره نهرینک ملتقا سنده ایات مرکزی بر شهر اولوب، ۲۷۵۴۰ اهالیسی، متعدد دمیبوللری، بش کورپسی، دمیبر و کور معدنلری، کوزل مرمر اوچاقلری، متعدد و مختلف فابریقه لری و مذکور ایکی نهرده ایشر سفا نیله ایشلک تجارنی واردور.

— نامور ایالتی بلجیقه تک ایالات جنوبیه سندن اولوب، شرقاً لومبورد، شمالاً لیزه و برابانت، غرباً هاینو ایالتلریله، جنوباً دخی فرانسه حدودله محدوددر. ۴۷° ۴۹' ایله ۵۰° ۳۹' عرض شمالی و ۱۰° ۵۴' ایله ۱۲° ۳' طول شرقی آره لرنده ممتد اولوب، مساحت سطحیه سی ۳۶۶۰ مربع کیلومتره و اهالیسی ۲۳۳۷۶۱ کشیدور. جمله سی فرانسز لسانیه متکاملدر. اراضیه عارضه نی اولوب، موزه ابرماغیله بوکا تابع اولان ساثر انهارینک وادیلری آوروپانت الک کوزل برلندندر. طویراغی پت منبت اولوب، بولاف و ساثر ذخیره ميسوه و سبز لک انواعی حاصل اولور. کور و دمیبر معدنلری پک چوق اولوب، بویکی ماده تک کثرتی صنایه تک تزئینی موجب اولمشدر. باقیر، قورشون و ساثر معدنلریله مرمرلری بولور و چینی اعماله یارار قوملری دخی واردور. شرق جنوبی جه تیلرنده اورمانلری چوقدر. مرما و چایلری ده چوق اولوب، خیلی حیوانات اهلیه بیتشدیریلر، وهله قیونلریله بیکیرلری مشهوردر. ایالت ۳ قضا به منقسم اولوب، ۳۳ ناحیه بی حاویدر.

نامی } [«ابوالعباس نامی» ماده سنه
 { (مراجعت [۰

نامی } اونجی قرن هجری عثمانی شعراسندن
 { بش ذائقه مخلصیدر:

برنجیسی سلطان مراد خان ثالث زماننده رتبه وزارتله نائل اولمش اولان نشانجی محمد پاشادور، که پیر احمد چلبینک اوغلی اولوب، ابتدا طریق علمی به سالک بولغشدی. شوقطه جمله اشعارندنر :

کنج غم اولدی مقر چون بودل ناشاده
 کادی ارباب عنن باکه مبارک باده
 دوستاق کیدن اومارسک سکا دشمنک ایدر
 اختلاط ایتمه صاقین کیسه ایله دنیاده

— ایکنجیسی اسکوبلی اولوب، بکلی می
 دیمکله مشهور ایدی. شو بیت اونکدر :

خاتم لعل خطیله آلدی دل اقلینی
 لشکر موربله بوقتی سلیمان ایلز

— اوچنجیسی (جعفر افندی) دیار حیدندن
 وزمره قضا ندن ایدی. شو بیت اونکدر :

کشی به هر طرفدن روز کار الورمک اولزمش
 نصیب اولما ییق شاه مقصوده ابرمک اولزمش

— دردنجیسی استانبول ساداتندن وزمره
 مدرسیندن اولوب، مولانا امیرک اوغلی ایدی.
 شو بیت اونکدر :

چکدم بلا سی دیو اوما و قاسمی
 دکه بلا ایله اوسکا ایلمز وفا

— بشنجیسی بنه استانبوللی اولوب، شو بیت
 اونکدر :

آینه وش چالکه قلم نوله نظر
 کلز افندی عاشق دیداردن ضرر

نامی } فرس شعراسندن دخی بش کشتینک
 { مخلصیدر :

برنجیسی (مرتضی قلیخان) اصفهانلی اولوب،
 شاه عباس ماضی زماننده نشأت ایله، اکبر شاه
 زماننده هندستانه سیاحت اتمشیدی. شو بیت اونکدر :

کرغبار کلشن کویت بچشم مازد
 پنجه مژگان زند کل برسردستار ما

— ایکنجیسی (مولانا صدر محمد) اهر
 خطه سندن و شاه عباس صفوی زمانی شعراسندن
 اولوب، شو بیت اونکدر :

چمیکم بدیاری که نیست یار آنجا
 کجاست خاک رهش تاشوم غبار آنجا

— اوچنجیسی (میرزا محمدصادق) اجدادی
 فارسدن اولدقلری حالدہ ، بیوک بدری ملوک
 صفویہ تک بری طرفدن اصفهانہ جبلہ، طبابتہ کی
 مهارتنہ بناہ، حکیم باشلیق خدمتہ تمین اولمش،
 واولاد واحنادی بوخدمتہ نوارث ایلشلردی .
 بووجه صاحب ترجمہ اصفهانہ تولد ونشأت، ونادر
 شاه زمانہ وفات اتمشدر . « لیلی و مجنون » ،
 « خسرو و شیرین » و « وامق و صذرا » عنوانرله
 منظومہ لری واردر . شو بیت « خسرو و شیرین »
 منظومہ سندندر :

چه خوش بودی که بعد از آشنایی
 نبود در میان رسم جدایی

— دردنجیسی بنہ اصفهانلی اولوب ، شهر
 مہذ کورده اکنکیلیکگہ کچینسیردی . شو رباعی
 اونکدر :

در عشق توام کشته دل و جان دشمن
 ای در طلبت پای بدمان دشمن
 در دست مرا دشمن و در جان دشمن
 وز دست تو دستم بگریان دشمن

— بشنجیسی (عبدالغنی بدایونی) هندستان
 شعراسندن اولوب، جیلپور ایالتده انکلیز حکومتک
 خدمتده بولغشدر . شویت اونکدر :

در تاب اگر شود سر زلفت ز آه ما
 نبود عجب ز طالع بخت سیاه ما

نانته } فرانسه تک فرب شمالی
 } جهتده بارسک ۳۳۵ کیلومتره فرب
 جنوبیسنده و (لوآره) ایرمانگک صاغ کنارله
 براق آلهسی اوزرنده « آشای لوآره » ایالتک
 مرکزی برشهر اولوب، ۱۱۵۸۳۴ اهالیسی،
 ایکنجی درجهده طب مکتیبله تجارت، رسم، هندسه
 مایه مکتیلری، متعدد مکاتب اعدادیه ورشدیهسی،
 مکمل موزمسی، کتبخانهسی، تاریخ طبیعی نمونہ خانہسی،
 نباتات باغچہسی، رصدخانہسی، فرس اشجار جمعی،
 باغہسی، بورسہسی، بیوک تیاتروسسی، کینش سوقاقلی
 ومنتظام براق یکی محلهسی، واسع میدانلری، مصنع
 پرکیلیساسی، کوزل ریختملری، نهرک اوزرنده سیر
 ایدر سفاشی، (برست) قدر برج دولی، یوک
 وپاموق منسوجانله زراعت آلترلی وسائر مواد
 معدنیہ وشکر، اسپرنو، صابون، جام، جینی وسائرہ

فابریقلری، دوکفانہ ودمبرخانہ لری، دباغخانہ لری،
 سفاش اعمالنه مخصوص دستکاهلری و بیوک تجارت
 بحرہسی واردر .

نانده دوی } (Nanda - Devi) هیمالاہ
 سلسله جبالک اک بوکسک
 ذروہ لرندن اولوب، ۳۳° ۲۳' ۳۰ عرض شمالی
 ابلہ ۳۵° ۴۰' ۷۷ طول شرقیہ واقع و ۷۷۹۸
 متره مرتعددر .

نانسی } (Nancy) فرانسه تک شمال شرقی
 } جهتده وپارسک ۲۸۰ کیلومتره
 شرقنده و (موربنہ نہری اوزرنده وقتیبله لورنہ
 خطہ سنک وشمیدی (مورته مع موزله) ایالتک
 مرکزی برشهر اولوب، ۶۹۴۶۵ اهالیسی،
 پایاسلرہ مخصوص بیوک مکتیبله اوکا مربوط و اثری،
 آقادمیاسی، فنون و ادبیات وطب وحقوق شمہ لرخی
 حاوی مکتب عالیسی، فن صیدلانہ مکتبی، صربی
 و صریہ لریشد بر مکہ مخصوص دارالمعلمین و دارالمطانی،
 داخلی مکتب اعدادیسی، ذکور وانات ایچون
 آبری آبری مکتب صنایعلری، اورمان مکتبی،
 زراعت مکتبی، نباتات باغچہسی، موزمسی، تاریخ
 طبیعی نمونہ خانہسی، ۷۰۰۰۰ جلدی حاوی
 کتبخانہسی، زراعت، فرس اشجار، فن صیدلانہ،
 طب، جغرافیا، فنون، آثار عتیقه وسائرہ جمعیات
 علیہسی، جوارلرنده واسع دمیر معدنلری، زراعت
 ما کینہ لرله سائر دمیرہ متعاق آلات و ادوات
 و مواد مختلفه فابریقلری و ایشک تجارتی واردر .
 اسکی و یکی شهر اسمرله ایکی قسمة منقسم اولوب،
 یکیسی دها بیوک و کوزل اذنیہ و آثار سائرہ ابلہ
 مزینددر .

نان شان } (Nan - Chan) آسیاده آلتون
 } طاغ سلسله عظیمہ سنہ مربوط
 بریوک طاغ اولوب، چیک فرب جهتده غوبی
 صحرای کبیرله تیت آره سنده (قان سو)
 ایالتندہ کی (لانچونفو) شهرندن (ساچو) شهرینہ .
 دک شرق جنوبیسندن فرب شمالیہ طوغری
 اوزانیور . شرق جهتده آچاقچہ اوچ تولدن
 مرکب اولوب، براشد کدن صکرہ، کیتدیگہ
 بوکسلرک، سردمی قارل درجه سنہ واربر . پده
 بنہ براق قولہ آبرله رق، بونلرک آره لرنده (هو آخ هو)

نهر عظیمك منابی بولنیور. اورالده خیلی آجالدقن صكره، ایکی قوله برلشوب، آره لرنده ۴۰ كيلومتره وسعتنده بر یايله تشكیل ايله، ۴۶۷ متره ارتفاعی بولور. دهها غرب جهتنده آوروپالیر طرفندن (هومولد) اسمیله تمییه اولنان شمال غربیبه طوغری ۱۰۰ كيلومتره اوزونلقدنه برقول آیولوب، بونك ذروه لری ۵۷۰۰ متره به قدر چیقار. نان شان سلسله سی صومیت اوزره بك سرب وبانی اولوب، اورمانلری بوق کبیدر. کچید وبرر بعض بوغازلری واردر. قسم اعظمی مفرلستان ايله چین وتیت آره سنده خط حدود برینی طوتار.

نانگاساکی } یاخود ناگاساکی (Nangasak) - جا - بونیده کوسو جزیره کبیره سنك (هبنز) ایالنده وتوکویك ۱۰۰۰ كيلومتره غرب جنویسندنه بر شهر واسکه اولوب، ۴۰۹۵۰ اهالیسی، صاغلام وکنیش لیانی، ایشك تجارتی وفناری واردر.

نانك } (یاخود نانك) هندستانده (سج) اسمیله متعارف جماعتك مذهبی ایجاد وهینلری تشكیل وتأمیس ایش بر آدم اولوب، ۸۷۴ تاربخنده طوغمش؛ وذخیره تجارتدن بر هندوك اغلی اولدینی حالده، سید حسین نام ذاندن تحصیل علوم ابدوب، دین اسلام ايله براهمه مذهبك مزجیدن متصل بر اعتقاد پیدا ایش؛ وهم قرآن کریمه هم (بید) کتابه تابع اولش ابدی. بروقت کندی فکر ومسلکجه زهد وتقوی ايله اوغراشدقن صكره، مذهبی نشر ایچون، هندستانده سیاحته چیقوب، انشای سیاحتنده بابر شاهك حضورینه چیقارلغله، مذهبی بر طلاقت فوق العاده ايله مدافعه ایتیمیدی. ۹۴۶ تاربخنده ۷۲ یاشنده وفات ایشدر. کندیسندن صكره بربری آرقسندنه کان خلفلری سبخلر جماعت ومذهبی تنظیم ونوسیع ايله اوغراشوب، بونلردن (کورو ارجون) ۱۰۱۵ تاربخنده اکبر شاهك فرمایله قتل اولمغله، بو وقمه اوزرینه سبخلر اووقته قدر التزام ایشکلی سکون واطاعتی ترک ايله، وادی مخالفته صابرق، برجوق وقومات تاربخیه میدان وبرمشلدر. سرکزلی لاهور قربنده (امارتسیر) بلده سیدر. صاحب ترجمه طرفندن یازلش برکتابلری

اولوب، اخلاقی دخی بعض رسائن وحواشی ضمیمه اعتقادلری تفصیل ایشلدر.

نانکین } یاخود نانکینگ (Nankin) چینك شرق جهتنده بکینك ۱۰۷۵ كيلومتره جنوب شرقیسندنه وفاتشونك ۱۲۲۰ كيلومتره شمال شرقیسندنه (کانگ سو) ایالتك مرکزی بر شهر اولوب، ۱۳۰۰۰۰ اهالیسی، سوری، خیلی ایشك صنایع وتجارتی ومکتب ومدرسالری واردر. وقتيله چینك پایتختی اولوب، ایکی بچق قرن مقدم مرکز بکینه نقل اولدقدن صكره دخی بر ملیونه قریب اهالیسی وار ایکن، قرن حاضر میلادی اواسطنده ظهور ایدن عصیان صر سنده بسبتون خراب اولوب، بعده بکین اعمار اولمشدر. اهالیسی پننده ۵۰۰۰۰ قدرده چینلی مسلمان بولوب، بونلرک شهرده خیلی نفوذ واهمیتی واردر.

ناواره } (Navarre) اسپانیه نك شمال جهتنده بر خطه ایالت اولوب، شمالاً فرانسه حدوديله یعنی پیرنه سلسله جباليله، غرباً باسق خطه سنك کبیزوقوآ وآلاوه ایالتلريله، جنوباً (ابره) بجراسنك آردینی لغورینو، جنوب شرقی جهتندن وشرقاً سراغوسه، شرق شمالی طرفندن دخی هوسقه ایالتلريله محدوددر. همان سریع الشکل بر بر اولوب، مساحه سطحیه سی ۳۰۴۷۸ مربع كيلومتره واهالیسی ۱۸۴۷۸۴ کشیدر. اراضی شمال جهتنده طاغلق اولوب، پیرنه سلسله سی ایشکندن وجنوبده اوده لوق اوله رق (ابره) وادیسندن عبارتدر. اک بوسك طاغلی جاپه سی جوق اولوب، غرب شمالیدن شرق جنوبیبه طوغری جریانه قسم جنویسینی شق ایدن ابره ایرماغنه شمالدن جنوبه این بر جوق انهار منصب اولور، که اک بیوکلی (اغا) ايله (آقره) نهر لیدر. هوایی ارتفاعه کوره مختلف اولوب، طاغلق جهتنده زیاده جه صوثوق ایسه ده، ینه تحت الصفره درکد دن آشاغی نادر ایتر. آلچق جهتلرنده ایسه جوق صبیاق اولوب، میزان الحراره نك ۴۱ درجه به قدر چیدینی اولور. طاغلق جهتنده اورمانلرله سرکاری ومعدانی جوق اولوب، کور ودمیر معدنلرینك کثرتی صنایعك استقبالی نامین ابدبورسده، شمعدکی

واحد کورفرك اينجده آرفوليدہ مع قورنٲبہ اياٲنٲک مرکزى بر قصبہ واسکھ اولوب، ۱۲۰۰۰ اھا۔ لیبى، مکتب اعدادیبى، صاغلام لیانى، متین اسٲحکمانى و ذخیرہ، شراب، زیتون یاغى وسائرہ تجارٲى واردر۔ یونانک استقلالانى متاٲب آٲنٲدن اول برقاچ سنہ یونانک یاغٲنى اولمشیدی۔ ادارہ عثمانیہ زمانندہ (آناپولی) تسمیہ اولنوردی۔

ناؤمبورغ (Naubourg) بروسبیہده سنجاغنده و ۲۷ کیلومتره جنوب فریبسنده و (ساله) نہرى ساحل یمنندن ۲ کیلومتره مک مسافدهه واقع قضا مرکزى بر قصبہ اولوب، ۱۷۸۷۰ اھالیسی، بر سراقى، بر بیٲیخٲنہ سی، بر قاچ خستہ خانہ سی، اعدادیہ ورشدیہ مکتبلى، ذیل دیشى طرافلہ فورچہ و سائرہ فابریقلى و جوارلرنده حاصل اولان ذخیرہ، شراب وسائرہ تجارٲى واردر۔

ناویغاتور (Ils des Navigateurs) یعنی (بحریون جزایرى) بحر محیط کبیردهکى (ساموآ) جزایرىنک نام دیکریدر۔ [«ساموآ» مادہ سنہ مراجعت بیوریلہ۔]

ناھہ (Nahе) آلمانیهنک غرب حوتندہ رین ابرماغنہ تابع بر نہردر، که (بیرکنفلد) برنساکنندہ (سلباخ) قربندہ نبعانلہ، شمال شرقیہ طورفرى منبت و باغلى جوق بروادى اینجندہ جریان ایدہرک، بر آرہلق روسیہ ابلہ ہسہ حدودبى قریبق ابلہ، ۱۴۰ کیلومتره مک جریانندن۔ صکرہ صولدن (رین) ابرماغنہ دوکیلور۔ مجراسى اوزرنده برقاچ ممرورہل واردر۔ قسم اعظمى ہیرسفاٲنہ صالحدر۔

نایادہ (Naiades) یونان قدیم اساطیرندہ (انہارہ موکل برضاقم پرلر اولدقلرى زعم اولنوب، سازدن تاجلرلہ مکمل و آغزینندن صو دوکر بردستینک اوزرنہ اکلش صورتندہ تصویر ابدیلردی۔

نائب (Iran) شمراسندن ابکی ذاتک مخلصى شویٲ انکدر:

نالہ ینداشتک کہ درسینٲہ ماچا تنک است رقت وبرکتش سراسیمہ کہ دنیا تنک است

حالدہ ٲک آزى جیٲقاریلوب، اھالیسی باشلیجہ چو۔ بانقلہ کچیرلر۔ اورہ جوتى ایسہ ٲک منبت اولدیبى خالدہ، بحق استفادہ اولنقى ایچون، یا لکز جدوللر حفریلہ سقى وارواسنہ احتیاج واردر۔ حالبوکہ ایوم اکثر طرفلرى بطل و اھالیسی ٲک فقیردر۔ باشلیجہ محسولانى: ذخاير متنوعہ بلہ زیشون، اوزوم و میوہ و سبزہرک انواعندن عبارتدر۔ طاعلق جوتنک اھالیسی باقى جنسیتنہ منسوب اولوب، ایوم کندى لسانلرنى سولدکاری خالدہ، آلق طرفلرنسک اھالیسی قاستیلاندر۔ ایالک ہ قضایہ مقسم اولوب، ۲۶۹ ناحیہبى حاویدر۔

اندلس اهل اسلامى ناورہبى چوق وقت تحت حکمرندہ طوٲہ میوب، تا ۸۵۷ تاریخ میلادیسندہ اورادہ برخرستیان حکومتى تشکل ایتمش؛ وبعده بر آرہلق آراغون قراللیقلہ برلشوب، صکرہ ینہ آیرلش؛ ۱۲۸۵دہ فرانسیہ الحاق اولنوب، ۱۳۲۸دہ بتکرار کم استقلال ایتمش؛ ونہایت ۱۵۸۹دہ اسپانیہبى الحاق اولمشدر۔ ناورہ خطہ سی ٲیرنہ ٲک شمالندہ یعنی فرانسیہ طور براغندہ دخى متمد اولوب، ایوم فرانسیہ تابع اولان قسمى «آشاغى ٲیرنہ» ایالتنہ ملحق و باشلیجہ باسق اھالی ابلہ مسکوندر۔

ناوارین (Navarin) یاخود آوارین (Navarin) یونانک مورہ شبہ جزیرہسندہ واقع مسینیہ ایالتندہ و قالامانک ۴۳ کیلومتره جنوب فریبسنده قضا مرکزى بر قصبہ واسکھ اور۔ لوب، ۲۰۰۰ اھالیسی و برقمہ سی واردر۔ یونان عسیانی صرہسندہ ۱۸۲۷ تاریخ میلادیسندہ روسیہ ابلہ فرانسیہ وانککترہ دول متفقہسک بو موقعدہ عثمانى دونماسنى غرق و احراق ایتلرى وقعہ سیبلہ شہرت بولمشدر۔ قربندہ (بیلوس) بلدہ قدیمہسک خرابلرى بولنوب، اوکا (یاکو قاسترون) یعنی «اسکى قلہ» و شمعدیکنہ (تو قاسترون) یعنی «بکی قلہ» دینایور۔

ناوپاقتوس (Naupacte, Naupactus) (ہاپاتى) مادہ سنہ مراجعت۔
ناوپلیہ (Nauplie) یونانده مورہ شبہ (جزیرہسک ساحل شرقیسندہ و قورنشہ ٲک ۴۴ کیلومتره جنوب فریبسنده و بر

— دیگرى همدان ساد شدن اولوب، شویت اونکدر :

آبی از جوی مروت هیچ کس مارا نداد
حضر این سرچشمه پنداری ز دنیا رفته است

نایساج (Neusatz) مجارستانک (باقس)
ایالتند و ترزنشتادک ۹ کیلومتره
جنوبند و (پترواردین) ک فارسیسند اوله رق
طونیک اوزرنده برقصه اولوب، ۲۰۰۰۰ اهالیسی،
ایکی مکتب اعدادیسی، ممالک عثمانیه ایله ایشلک
تجارنی، شراب، بال، بال موی، پیاغی و کراسته
اخراجاتی واردر .

نایسوهل (Neusohl) مجارستانده
(شمنج) ک ۳۵ کیلومتره
شمال شرقیسند (سوهل) ایالتک مرکزی برقصه
اولوب، ۱۲۰۰۰ اهالیسی، مکتب اعدادی
ورشیدیسی، خسته خانه سی، دمیر و باقر دو کخانی لری
وساژ بعضی فابری لری واردر .

نایشتاد (Nenstadt) «یکیشهر» دیمک
{ اولار بوسلمه آلمانیده برچوق
قصبه ل بولنوب، اک بیوکلیری : باورنه ک (ون)
ایالتند و (اسپیره) ک ۲۶ کیلومتره شمال غربیسند
اوله رق ۱۱۰۰۰ اهالی بی جامع اولاینه اوستریانک
آشاغی اوستریا ایالتند و و یانه ک ۵۳ کیلومتره
جنوبسند اوله رق ۷۰۰۰ اهالی ایله مسکون
اولایندر .

نائله { جاهلیت زماننده مکّه مکرّمه مدیه
تیه سی اوزرنده مرکز برصم ابدی .
کویا صفا تیه سی اوزرنده مرکز اولان (اساف)
هیکله برابر بری قادین و دیگرى ارکک ایکی شخص
اولوب، جوار کبّه ده ارتکاب زنا ایشلرک بچون،
طاشه تحویل اولمش دبه اعتقاد، و بوحال ایله برابر
کندیلرینه عبادت ایدرلدی .

نائله بنت الفرافصه { حضرت ذی النورین
(رضه) ک ازواجندن
اولوب، بی کلی قبیله سنه منسوب ابدی . حضرت
مشاراله خلیفه ایکن، کوفه والیسی بولنان سعید
بن العاص صاحبه ترجمه ک همشیره سی تزوج ابدوب،
حضرت عثمان (رضه) ایله واقع اولان مخبره سی
وزوجه سندن اظهار ممنونیت ایتسیله مشاراله ک

تکلیفی اوزرنده، بالذری اولان صاحبه ترجمه بی دخی
خلیفه به نکاح ایشد برمش ایدی . عقل و فطانت
و فصاحتی جهتله، جناب ذی النورینک محبتنی فزانوب،
کندیسی دخی اودرجه ده وفادار قالمشیدی، که
یوم لدار وقفه مؤله سنده کندی بدنی مشاراله به
سپر ایشم؛ و اوصره ده ایکی پارمنی کسلمش ایدی .
شهادت جناب ذی النوریندن صکره حضرت مشار-
الهک قانلی کوملکیله برابر معاویه به مفصل برمکتوب
دخی یازوب، بونده حضرت علی المرتضی (رضه)
افندمری تسامحه اتمام، و معاویه بی اخذناره نحریم
ایده رک، اعظام فتنه به سبب اولمشدر . مکتوب
مذکور «افانی» ده و «مشاهیرالنساء» ده عیناً
منقولدر . طبیعت شمیره سی دخی اولوب، کلین
اوله رق مدینه به کیدرکن قوم و قبیله سندن مفارقتی
حقنده شکایت آمیز برقصیده سی اولدیفنی کبی، زوج
مکرمنک شهادتند دخی مرثیه لری اولوب، شو
ایکی بیت اونکدر :

الا ان خیر الناس بعد ثلثه

قتیل التیجی الذی جاء من مصر

ومالی لابی دیک قراخی

وقدغیبوا عنافضول ابی عمرو الخ

نائل { «عبدالله باشا (نائلی -)» و
«مصطفی نائلی باشا» ماده لرینه
سراجعت بیوربله .

نایی { (شیخ عثمان - افندی) شعرادن
{ و مشایخ مولویه دن اولوب، غلطه
مولوبخانه سنده خیلی زمان نین باشی اولدقن صکره،
۱۱۰۹ ده خاتومه مذکور مشیخته کیمش؛ ۱۱۴۲ ده
ارتحال ایشمدر . فن و وسیقیده و نیزنلکده کی مهارتی
جهتله (نایی) مخلصنی اختیار ایشمدی . شو مقطع
اونکدر :

آکلانمرک نغمه ذوق میی سن زاهدی

مست ایکن نایی آتی اکلار بیلور بیلمزلنور

نباره { طرابلس غرب قصبه سنک و یا بر
{ قصبه ک اسم اصلیلی اولدیفنی بعض
کتب فتوحندن آکلشیلور .

نبراسکه (Nebraska) نام دیگره پلاته
(Platte) آمریقایی شماید
ممالک مجتمعه ک و نظرندده میسوری نهر عظیمه
تابع بریسوک نهر اولوب، قیالی طاغلردن این

۴۱° عرض شمالی ایله ۱۰۳ طول فرسیده (پلانہ سیتی) قصبہ سندنہ برلشن (شمالی پلانہ) ایله (جنوبی پلانہ) نہرلندن بالنشکل، ابتدا شرق جنوبی بہ، بدمہ شرق شمالی بہ و نہایت شرقہ طوغری جریانہ، صولدن (میدلہ لوپ)، (نورت لوپ) و (الورن) چاہرینی اخذ، و ہمنامی اولان حکومتی غربدن شرقہ شق ابتدکن صکرہ، حدود شرقیہ سندنہ صاغدن مذکور میسوری بہ دو کیلور. مذکور ایکی نہرک محل اجتماعدن آشای جراسی ۵۵۰ واوندن یوقاری (شمالی پلانہ) نک کی ۹۰۰ و جنو پینک کی ۶۰۰ کیلومترہ اولوب، اک اوزونک منبعندن میسوری بہ قاریشدنی محلہ دک بتونسک جراسی ۱۴۵۰ کیلومترہ در. ملقاسی قریبہ ۱۶۰۰ مترہ وسعی واردر. حوضہ سی ۲۳۲۰۰۰ مربع کیلومترہ وسعتندہ اولوب، ۲۶۵۰۰۰ اہالی ایله مسکوندنر. صوبی آز اولوب، سندنہ طقوز اون آی سورن قورائق موسمندہ اکثر برلندہ یکجہ و بر. نبراسقہ } ممالک مجتمہ تک جاہر وسطیہ - سنندن اولوب، ایچندہ جریان بدن آنف البیان نہرک اسمیلہ تسمیہ اولمشدر. شرقدن غربہ تمتد بر مستطیل شکلندہ اولوب، بالکنز غرب جنوبی گوشہ سی زاویہ مستقیمہ صورتندہ کیسک اولہرق قولورادوبہ مائددر. شرق و شرق شمالی حدودی میسوری جراسیلہ آریلوب، حدود سائرہ سی خطوط مفروضہ مستقیمہ دن عبارتدر. شمالاً داقوتہ، غرباً و بومینغ و قولورادو، جنوباً بہ قولورادو و قانساس، شرقاً دخی میسوری و بووہ حکومتلرہ محدوددر. ۴۰° ایله ۵۰° ۴۲° عرض شمالی و ۹۸° ایله ۱۰۱° ۲۰ طول غربی آرہ لرندہ تمتد اولوب، مساحہ سطحیہ سی ۱۹۷۳۱۹ مربع کیلومترہ و اہالیسی ۴۵۲۴۰۲ کشیدر. اراضیسی عمومیت اوزرہ اووہ لقی اولوب، غربدن شرقہ مائلدر. قسم شرقیسنک صولری دہا چوق اولغله، صمرانہ قابلیت زیادہ اولوب، قسم غربیسی بیانی و قبا اوزون اولرلہ مستور پایانسز چاہرلردن و قوملق چوللردن عبارت و آقاجدن خالیدر. آتیجی زراعت و فرس اشجار غربہ طوغری ایلرلدکجہ، اورالینک دخی یاغورلری چوقاوب، زراعتہ کسب استعداد ایتمکدہ در.

نبط } جزیرہ العرب ایله
(Nabathéens) عراق و شام آرہ لرندہ و ہلی الخصرص

قاهره دمه وفات ایشدر . دیوانچه سی وارد . شیخ غالب دمه وفاتی تاریخچه دائر اولان شو مقطع جمله اشعارندند:

دید تاریخنی بو دمه نی کلک نیل
کوجدی غالب دمه یاهو دیوب اهل حاله

نبی موسی } فلسطینه قدسک ۲۰ کیلو.
متره شرقنده بر موقع اولوب،
حضرت موسی (عم) ک مدنی اولدینی مظنون اولغه،
زیارتگاه بر جامع شریفی وارد . بو موقع نبی
اسرائیلک روایتنه کوره نبی مشارالیهک محل ارحمال
ودنی اولان آنف البیان (نبو) طاعتدن جوق
اوزا قدر .

نیپال } هندستانک شمالده هیمالایه
سلسله جبالی قسم وسطینسک جنوبی
ماتله سنده و انکلتربه تابع اود و هارخطه لرله چینه
تابع تیب آره سنده دولک مستقله صورتنده اداره
اولنور بر بدر . ۲۶° ۲۶' ابله ۱۷° ۳۰' عرض
شمالی و ۷۷° ۴۶' ابله ۵۴° ۵۰' طول شرق
آره لرنده غرب شمالیدن شرق جنوبی به طوغری
متمد بر پر اولوب ، بو استقامتده بوی ۸۵۰
وسطی اکی ۱۴۰ کیلومتره در . شمالاً تیتله
یعنی چین حدودبله و سائر طرفلردن انکلتربه
تابع هند ممالکیله محدوددر . مساحه سطحیه سی
تقریباً ۱۵۷۰۰۰ مربع کیلومتره اولوب ، اهالیسی
انکابلز ۲۰۰۰۰۰۰ قدر تخمین ایشلرسده ،
نیپال حکومتی ۶۰۰۰۰۰ ه مقداربه بالغ اولدینی
ادما ایدبور . نیپالک اراضیسی حدود شمالیه سنده کی
هیمالایه صرتدن باشلا ، رق حدود جنوبیه سنده (ترانی)
بناقلقرینه دک اوج منطقه به منقسمدر : پنجی منطقه سی
۳۰۰۰ متره به دک بوکسک اولان و ذروه لری ۸۰۰۰
متره به قدر بوکسلن اراضی مرفعه شمالیه در ، که
بستون نباتاندن خالی و اکثر برلری سردی قارلره
مستوردر ؛ ایکنجیسی ۱۲۰۰ ابله ۳۰۰۰ متره
آره لرنده بر ارتفاعده بولنان اراضی وسطیه در ، که
هواجه معتدل اولوب ، نباتات و محصولاتجه دخی
اقالم معتدله به تابعدر ؛ اوخنجیسی ۳۰۰ ابله ۱۲۰۰
متره آره لرنده بر ارتفاعده بولنان پرلردر ، که هوا
و محصولاتجه اقالم حاره دن معدود اولوب ، اکثر
برلری بناتانی و سوزاتی یاخود اورمانقدر . بو

فرات و ادینسک آشاغی طرفلرنده ساکن بولمش
پر قوم اولوب ، نبی اسرائیل کندیلرینه عرب نظرله
باقدنلری ، و نبی اسماعیلدن عدابتکاری حالده ، عربلر
بونلره سربانی و یا کادانسیلرک بر شمه سی نظرله
باقدنلردی ، و جوق دفعه کلدانی و سربانیلره بو اسمی
ویرلردی . بنام علیه بو اسمک مدلولی مهم بر حالده
اولوب ، عرب کلدانی ابله سربانی جنسلرندن مرکب
و ملز بر قوم بولمش اولسی دخی ملحوظدر .
« الفلاحه النبطیه » عنوانله عربی به ترجمه اولمش
پر کتاب مشهور وارد ، که کرک فن زراعت و کرک
نسبت قومی حقه ده معلومات ناهمه بی جامع اولدیندن ،
اولجه بعض آروپا مستشرقینی طرفندن نئری
نیت اولمش ایسه ده ، اجرا اولنوب اولغدینی
مجهولدر . شهرسزک بعض کتبخانه لرنده موجوددر .

نیک } سوریه و لایتنک شام سنجاغنده
{ و دمشقک ۷۰ کیلومتره شمال شر .
قیسنده اوله رق جبل الشیخک انکندمه قضا مرکزی
بر کوچک قصبه اولوب ، ۲۰۰۰ اهالیسی ، اطرافنده
کوزل باغچه لرله میاه جاری سی ، یازین یک صوفوق
بر کوزل صوبی ، روم قوتولیکرینه مخصوص بر
مناسرتی ، خراب حالنده بر اسکی خانی و آسربقا
میسوزلرینه مخصوص مکتبی وارد .

— نیک قضای سنجاغک منتهای شمال شرقیسنده
واقع اولوب ، شمالاً حما سنجاغیله ، غرباً بعلبک ،
جنوباً نفس دمشق و دوما قضا لرله ، شرقاً دخی
بر الشام ابله محدوددر . قضا ۳۰ قریه ابله ۳ مـ .
ره دن مرکب اولوب ، ۱۸۰۰۰ قدر اهالیسی
واردر ، که جمله سی لسان عربی ابله متکلمدرلر .
اراضیسی خیلی مثبت اولوب ، ذخیره و سواره به
متعلق محصولاتی واردر .

نبو } (Nebo) بحر لوطک شرق جهتده
نبو } و مؤایلر مملکتنده بر طاع اولوب ،
نبی اسرائیلک روایتنه کوره ، حضرت موسی (عم)
اورادن ارض مقدسی کورمش ایسه ده ، داخل
اولسی مقدر اولدیندن ، اوراده ارحمال ایشدر .

نیل } (نهد - نیک) متأخرین شعرا و قضاندن
نیل } اولوب ، شیخ الاسلام حاشر افندیکنک
حفیدی و وقعه نویس نوری افندیکنک اوغلی ایدی .
۱۲۳۴ ه مصر مولوبنه نصب اولمش ، و ۱۲۳۵ ه

اوجھی طبقہ تک ہوائی پک آفیردر . پوجہلہ
 پال ۱۴۰ کیلومترہ تک بروستمدہ قطعہ شمالیدن
 خط استواپہ قدر اولان پرک بتون ہوارہی
 جمع ابدوب، پوجھولات دخی عرضہ دکل، صرف
 ارتفاع درجانشہ تابہر . میاہ جارہہ سی چوق
 اولوب، جہلہ سی شمالدن جنوبہ جریاہلہ، مملکتک
 خارجندہ یعنی ہندستاندہ کزک ایرماغنہ دریکولور .
 اک بیوکاری: حدود فریہہ بی آران (سارده)،
 بوٹک شرقندہ آقان (کرمت)، بتون مملکتک
 قسم وسطیسی میاہی جمع ابدن (کندک)، قسم
 شرقیدہ غربدن شرقہ آقان وبعده تیتک ایچندن
 کلن بریوک نہری دخی اخذ ایلہ جنوبہ دونن (کوسی)
 نہر لیدر .

طوبراغی پک منبت اولوب، درجہ ارتفاعلہ
 وضعیتی مساعد اولان پرک مختلف محصولاتی
 واردر . ہرنہ قدرزراعت پک اسکی اصولدہ وناقص
 آلتلرلہ اجرا اولتیورسہدہ، اہالینک برنجی
 مشغولیتی زراعت اولوب، اراضی سقی واروا
 خصوصہ دخی زیادہ اہمیت وپردکلرندن، محصولات
 ارضیہ سی احتیاجات عملیہ دن زیادہ اولور . اک باشلی
 محصولاتی: برنج، بقدای، آریہ، بولاف، داری،
 آفیون، صفران، نوون، شکر قاشی، پتاتہ، چای،
 جنجیل، پورقال، لیون، قابی، نار، الما، آمود،
 جوز، طوت وسائر میوہلرک انواعیلہ سبزہ برہنہ
 مستعمل نباتات مختلفہ و نباتات طبیہ تک انواعندن
 عبارتندر . اورمانلری چوق اولوب، چامک انواعیلہ،
 میشہ، آچہ آچاج، قرہ آچاج، کورکن وسائر
 اشجار یتیشیورسہدہ، وسائط ثقلیہ تک فقدانندن
 طولابی استفادہ اولتیور . دمیر، باقیہ، کورکورت
 معدنلرلہ مرمر، یشم، بلور وسائر احمجاری
 چوق ایسہدہ، بونلردن دخی تمتع اولنہ میور .
 حیوانات وحشیہ سی چوق اولوب، قیلان، پارس،
 قیل، کرکدان، میون و طیورک پک کوزل نوعلری
 ویلان وسائر حشرات انواعی بونلور . حیوانات
 اہلیہ دن اک چوق بولناتی قیون اولوب، جتہلری
 ابری ویباغیلری ہوشادہر . اہالیسی برچوق قبائلہ
 منقسم اولوب، باشلیجہ (خاص) یاخود (کورخا)
 و (نوار) اسملرلہ ایکی بیوک صنفہ آپریلیور .
 اساساً ام آریاہند دن معدود اولوب، سوبلدکاری

لسان دخی اسکی سانسگری اسانندن منسب ایسہدہ،
 مغول جنسیتیلہ قاریشمش اولدقلری دخی سیمالزندن
 آکلاشیلیور، کہ ازمنہ سالفہدہ نیتندن اقوام
 نورانیہ تک ہمالیہ بی نیجاوزلہ، مملکتی دفاتلہ ضبط
 ایش اولہ جقلرہ دلیدر . مذہبہ ہمان نصفیت
 اوزرہ براہا بودا دینلرہ منقسم اولوب، بالکز
 بعض اقوام سفلیہ بودا دینک تیت و مغولستاندہ
 سرعی اولان لاما شہبہ سنہ تابعدرلر . بعض مرتفع
 جہتلرندہ دخی ہندک اک اسکی اہالیسی اولان پرک
 اسر چہرہ لی بولنان دروبدیان عرفہ منسوب نیم
 وحشی قبائل صفیرہ بولتیور . نیال اہالیسنک
 کندیلرہ مخصوص برنج مدینتلی اولوب، قراث
 وکتابت یلنرندہ خیلی منتشردر، اولدقیجہ کوزل
 خانہ لیلہ پک مصنع و جسم بختانلری واردر .
 ہندستاندہ اسکیدن بری سرعی اولان صنوف اہالی
 قاعدہ سی نیالہ چوق سرعی اولوب، اہالینک
 صنوف مختلفہ سی پیندہ کی فرق وفتاوتہ چوق رطابت
 اولور، وینلرندہ احتلاط وقوع بولماز . اسارت
 دخی ہندلرندہ سرعی اولوب، اغنیانک برچوق
 کولہ و خلابلری واردر . رسم وقرہ چوق رطابتلری
 اولوب، بیوکلرینک سربلرلہ معبدلری پارلاق
 بویالرہ ترسم اولمش رسملرہ تختہ و طاش و معدن
 اوزرہ حک اولمش تصویرلہ مزیندر . ہند
 وچین اصولندہ ہیکلری دخی واردر . باموقدن
 وپوکن بعض منسوجانلہ باقیہ، نوچ ودمیردن
 اوانی مختلفہ یاپارلر . کرک بومعمولاندن وکرک
 محصولات ارضیہ دن برطرفدن ہمالیہ بوزالزندن
 تیتہ وبرطرفدن دخی ہندہ اخراج ایدرلر . ہند
 جہتندہ کی حدود قرندہ انکاز حکومتی برچوق
 بازارلر وپنارلر تأسیس ایشدر، کہ نیالیلر اوراہ
 کندی محصوللری کتیور، مقابلندہ کرک داخلدہ
 قولانغی وکرک تیتہ کوروروب صائق ایچون
 ہند و آوروپا امتعہ سندن آپریلر . پوجہلہ نیال
 ہند ایلہ تیت آرمندہ برواسطہ تجارتندر . آتیجی
 وسائط ثقلیہ تک ناقص اولوب، علی الخصوص ہمالیہ
 بوزالزندہ اشیایی انسانلرہ ویاچی وقیونلرہ
 پوکدیلرلر . نیالک ہندستان ایلہ ایشدیکی تجارت سنوی
 ۵۵ ملیون فراتی رادلرندہ اولوب، بوٹک ۳۵
 ملیونی اخراجات و ۲۰ ملیون قدری ادخالاندہر .

بوجهه اخراجانی ادخالاندن فضله اولمله، مملکت اولدقبه زنگیندر.

نیال برمهراجہ تک نحت حکمنده ایسده، اصل مملکتی اداره ابدن برنوع امیرالامراق صفتی حائز برآمد، که مملکتک کمارندن مرکب برجلسه ریاست ابدن - بومسنده کبرادن بتون اویاب نفوذ واقتدارک کوزی اولدیفندن، اکثریا سرکارده بولنان ذاتک جبراً برخی ضبط ابدنر. یا لکنز (بهادر جنگ) اسمنده بری ۳۰ سنه بومقامی محافظه ابدن ییلشدر. قوه عسکریه یی صلح زماننده ۱۷۰۰۰ عساکر منظمه و ۱۳۰۰۰ عساکر غیر منظمه دن عبارت اولوب، حرب زماننده الی سلاح طونان بتون نیالیلر سلاح آلتنه آنلیر. معاش و تعیینات بر بنه اسکی - پاهیلر کی اراضی اوزرینه بر حصه و پرورل. مملکتک واردات سنویه یی ۲۵ ملیون فرانق راده لرنده اولوب مهراجہ تک کلیتلی اراضی و سائر واردات مخصوصه یی دخی واردلر. مملکت غیره سوا یی ۹ ایالت منقسمدر. پایتختی وسط لرنده بولنان (خاتمادو) شهریدر.

نپتون } و نونایجه پوسیدن (Neptune, Poseidon) - سائیر قدیمه یونانیه ده دیکز الهی زعم اولنوب، زمان الهی زعم اولنسان سائون (ونام دیکرله خرونوس) ابله بلوطدن کنایه اولان (ریا) تک اوغلی و مشتری تک برادری اولدیفنه اعتقاد ابدنرلدی. دیکز اهور بنه حاکم اولوب، بحر بون بالخاصه بوکعبادت، و کندیسندن استمداد ابدنرلدی. کویا مشتری به پدری سائورنی اسقاط ایتده و (یتان) تمیر اولنان جنرله قارشی اولان محاربه سنده یاردم ایتش؛ و بئده کونشدن کنایه اولان (آبولون) ابله برلشوب، مشتری یی اسقاط ایتک ایستدیکندن، ایکسی ده مشتری طرفندن سعادن طرد اولنورق، ترو آ حکمداری (لاؤمدون) تک یابد بر مقدمه اولدینی استحقاقمانده عملک ایتش؛ و حکمدار موی الیه اجرتی برمدیکچون، سواحلنه بحری بر جانور مسلط ایدوب، ممالکتی خراب ایتش؛ ترو آ محاصره سنده کویا بونانلرک طرفنی التزم ایتش. بو تک کی حقدنه بر جوق اساطیر منقولدر. پرلردن بر جوق اولادی اولدیفنه دخی ایسانیرلدی. کندیسنی کمی تکنه سی شکنده و دیکز آیفیرلی

قوشلمش بر آریه اونورمش و الندء ریابه طونار و اطرافنی دیکز بر برلی آلمش اولدینی خالدء تصویر ابدنرلدی.

نپوس } (Nepos) روما غرب امپراطور - میلادیسنده (غلیکربوس) ی مغلوب ابدنرک، امپراطورلنی ضبط ایتش؛ و (اورنیه) نی و بره رک، ویسیفوتلرله مصالحه ایتدکن صکره، بطریق (اورست) ده ۴۷۵ عده کندیسنی مغلوب ابدنرک، کندی اوغلی (آغوست) ی اقمار ایتکله، صاحب ترجمه مملکتی اولان دالمایچه چکیلوب، بش سنه صکره اوراده قضاء وقات ایتشدر.

نشاری } ابران شعراسندن ابکی کشینک مخلصی } اولوب، بری تبریزی و جهان دبدن بر آدم ابدی. شو بیت اونکدر:

فغان از آن که برم نانشسته طعنه غیر
بیادش آید وی اختیار بر خیزد

— دیکری اصفهانلی اولوب، اکبر شاه زماننده هندستانه سیاحتله، یک چوق انعامه نائل اولمش ابدی. شو بیت اونکدر:

دست و شمشیر و مژه غرقه خون می آید
عالی کشته به پیشند که چون می آید

— « چهار کازار » عنوانیه بر منظومه یازمش برناری دخی وار ایسده، بو ابکی ذاتک بری می پوفسه بشقه میدر، آ کلاشیه مدی.

نجابت } هندستان شعراسندن ابکی ذاتک } مخلصیدر:

بری (میر —) لاهورلی اولوب، میر سیادتک کوچک برادری ابدی. شو بیت اونکدر:

مادرین ماغ نیال چن تصویریم
هست درخامه نقاش دک وریشه ما

— دیکری (میر نجیب علی) بهونکام قصبه - سندن اولوب، شو بیت اونکدر:

شام غریبی دل من تیره کرد
پرتو صبح و طم آرزوست

نجابت } (عبدالمالی) مشاهیر شعراء ابرانندن } اولوب، اصفهان سادانسندندر. سلطان حسین صفوی زماننده باشابوب، کتبخانه سنه مأمور ابدی. لطفانه متعلق بر جوق اشعاری

اولوب، اك زاده بومسلكده شهرت قرائشيدى. شويت اونكدر :

من كسره وكنه من چيست تا در خور رحمت تو باشد

نجاشى (نوح) مشاهير شعراء عثمانيه دن اولوب، عن اصل ادرنهلى اولدينى حالده، قسطنطينيه نشأت ايتمشدر. ابوالفتح سلطان محمد خان زماننده درسامانه كارب، يادشاه مشارالیهك مدخنده برخيلی اشعار سويلمشدر. بعده جنتمكان سلطان بازبد خان ثانی حضرتلرینه انتساب ايدوب، شهزادكان مملاكته نصب اولمش؛ و بونلردن سلطان عبدالاهكم ميتلرنده سنجافه كيدوب، شهزاده مشارالیهك وقوع ارتحالنده بعض مؤثر مرثيه لر سويلمش؛ و درسامانه عودت ايدوب، مؤخرأ نشانجياماله بنه سنجافه كيتمش؛ و شهزاده مشارالیهك دخی وقوع وفاتيله، آرتق بر تقاعد معاشيله گوشه قناعته چكلمش؛ و ۹۱۴ده وفات ايتمشدر. مرتب ديوان واردر. اشعارى وهلى الخصوص مرثيه لريله بهاربه كى قصائدى ضررسز اولوب، شومطالع مشارالیه سلطان محمودك ارتحالده سويلديكى مرثيه سندندر:

دينا رى مشقت ورج وعنا ايش
صحن صفا ديدكارى مام سرا ايش

— بنه اونجى قرن هجرى عثمانلى شعرا سندن
سلانيكلى برنجاشى دخی اولوب، شويت اونكدر:

كنج عشق ايله دل ويراكى مسرور طوت
ظامرك ويرانه اولسون باطنك معمور طوت

نجاشك (ماوراء النهرك شاش خطه سنده) و بنا كندن ۲ فرسخق مسافنده بر قصبه اولوب، مشاهير فقهادن (قصبه العراق) دبنكله معروف (ابوالمظفر محمد بن الحسن النجاشكى) نك و طئيدير.

نجد (جزيرة العربك قسم داخلسنك بتون) شمال وغرب جهتندن عبارت واسع بر بر اولوب، غرباً و غرب جنوبى طرفندن حجاز و يمن طاغلبه، شمالاً و شمال شرق طرفندن نفود چوليله، جنوباً و جنوب شرقى جانبندن دخی دنهنا صحراى واسيله محدوددر. بووجهله اوج طرفدن چول ايله محاط اولوب، بالكنز بر طرفدن حجاز و يمنه مربوطدر؛

بناه عليه، قسم اعظم شمالينه (نجد حجاز)، و قسم اصغر جنوبينه (نجد يمن) دخی ديرلر. شمالاً و شمال شرق طرفندن شام و عراق و الحسادن نجدى ايران خود جولى بك واسع اولمقدن بشقه، بسبتون ناقابل سكنى دخی اولمديفنندن، نجدك اوجهتله اختلاطى فولای ايسده، بحر محيط هندى سواحلنده كى عمان و سحر و حضرموتدن دنهنا دبتان قوم درياسيله آبرلمش اولمديفنندن، اقطار مذكوره ايله آيجق الحسا و يمن طرفيله اختلاط ابده بيلير. اصل نجد اسميله شهرت بولان نجد حجاز ۲۴° ايله ۲۸° عرض شمالى و ۳۸° ايله ۴۶° طول شرقى آره لرنده ممتد اولوب، نجد يمن دخی ۲۴° خط مفروضندن اعتبارأ كيتديكجه طارلاششرق، برثلث صورتنده ۱۷° عرض شمالى راده لرينه قدر اوزا. نير. اسمى دخی دلالت ايتديكى اوزره، نجد مرتفع بر يابله دن عبارت اولوب، حذى بمرحدن ارتفاعى ۱۰۰۰ ايله ۱۲۰۰ متره آره لرنده در. بناه عليه شمال جهتنده واقع جبل اجانك حذامى بمرحدن ۱۸۰۰ متره ارتفاعى وار ايكن، اطرافندن بك آز فرقى كوربنور. جبل شمرايله جبل سلمى دخی جهت شماليه ده و جبل تويق ايله جبل حطام دخی جنوب جهتنده كسب ارتفاع ايدوب، آره لرنده (وادى رمه) اسميله بيسوك بر وادى بولنور، كه حجاز حدودنده خيبر ناحيه سندن باشلايئرق، شرق وبعده شرق شماليه به طوغرى اوزانير. نجدك بر چوق كوچك واديلرى دخی بو وادى عظيمه منتهى اوليور. عسير جهتندن باشلايان (وادى مجاسه) ايله (وادى دواسير) دخی شرق شماليه به طوغرى اوزانير، برلشدكدن صكره، بمرثينه طوغرى ممتد اولور. بووجهله نجدك عموميت اوزره ميلانى شرق شماليه به طوغرى ديرد. طاغلبريك چوغى غرابت ويا كل سندن عبارت اولوب، ذروه لرى صرب ايسده، انكلىرى بهارده اوله ستر اولنئرق، كوزل مرطال تشكيل ايدر. واديلر ايسه بالكنز ياغور باغديفنده سبل كى آقوب، فقط بوسيلار هيچ بر وقت دكيزه قدر واصل اولماز.

اطرافنده كى چولره باقيه لرق جزيرة العربك بتون ايچ طرفى چول ظن اولمش ايسده، نجد كوزل و قابل عمران بر بردر. ارتفاعنه مبنى هواى چولدن

وسواحدن چوق دها سرین اولوب، فصول اربعه
 تمامیه حکمربنی اجرا ایدور؛ وهواسی پک یابس
 اولوق سابه سنده چوق صاعلامدر . انهاری پک آز
 ایسه ده، فیناقلری وقبولری پک چوقدر، وقبولری پک
 صولری چوق درین دکادر . وادیلری و آلمچیمه
 اولان یرلی رطوبتی محافظه ایدوب، پک کوزل
 سرمالری واردرد؛ وقصبه وقربهلری چوق وصیق
 اولوب، جله سی خرماقلرله و باغ و باغیچلر وتارله لرله
 محاطدر . بعض جهتلرنده آلمچیمه برجنس میشه
 آفاقلری دخی بتیشبور . وادیلرده بغدادی، آره،
 یرنج، مصر، داری، دوره وسائر ذخایر حاصل
 اولور . یوکسک یرلی ایسه مرعانی اولوب، اهلینک
 خیلی مقدار حیوانات اهلیه لرلی واردرد . دوه اصل
 نجدک حیوانی اولوب، وقتیله بیان حالنده دخی
 بولنیوردی . شمعی بیانیلری بوغیسه ده، مونسلربنک
 انواعی چوقدر . آتلیک کوزل جنسی بوملکته
 مخصوص اولوب، اصل عرب آتلی نجددن چیقار .
 آتلی بوهوک زمانلرده نجدک بتیشبردیکی آتلی
 مقدارجه چوق تدقی ایشدر . قیسولری ابری
 قویروقلی اولوب، پیانیلری مریوسدن دهاییدر .
 حیوانات وحشیه سی بقرالوحش تعبیر ایشکاری
 برجنس غزال ابله آو حیواناتک وقوشلرک انواعندن
 هبارتدر . آرسلان وسائر بیرجیمی حیوانلری دخی
 واردرد .
 نجدک مقدار اهلایی تمامیه معلوم اوله میوب،
 اوجهی کزمش اولان سیاح شهر (یاغراو) یالکز شهر
 عسیرتک ساکن اولدینی قسم شمایی داخل اولقمزین،
 اهالیسنی برملیوندن زیاده تخمین ایش اولدینی
 حاده، دیکر بعضلری بوقطمه واسمه به آتلی یاریم
 ملیون قدر اهالی وبرمک ایستورلر . اهالیسنک
 قسم اعظمی ممکن اولوب، یالکز چولارک قربنده
 وآز منبت اولان یرلنده خیمه نشین قبائل بوانیور .
 کویلرده ساکن اولانلری زراعتله و باغیچوانقله
 وقصبه لرده ساکن اولانلری ده بعض صنایعه
 ونجارته مشغول اولورلر . خیمه نشین اولانلربنک
 مشغولتی ایسه رعی حیوانات اولوب، جنس
 قیسراقلری، دوه لری وقوبولری واردرد . ذاتاً
 بولری کوجیه حالنده یا شامفه سوق ایدن سبب

حیوانلرینه موسمه کوره مرعایاتی قائله سیدر .
 علی العموم نجد اهالیسی وبالخاصه ساکن اولانلری
 فصیح عربجه سولیبوب، نجده بانجیلر پک نادر
 کیردیکندن، لسانلری اسکیدن بری خالص حالنده
 قالمش، واصلاتکلت اجنبیه ابله قاریشماشدر . مذهبه
 اهالینک قسم اعظمی وهاییدر . صنایع محلیه یاموق
 بز و بوکدن عربلرک کیسکاری اینجه برنوع عبا
 ومسلخ کبی شیلر نخیله باقیرجیاق، دمیرجیسک،
 قیوچیلکی کبی احتیاجاتک دادیه بائده صنعتلردن
 هبارتدر . بصره وبغدادله، شاهه، مکه ابله ومسقطله
 آلیش و بریش ایدوب، بعض محصوللربنک فضلہ سنی
 وحیوانات ودوه قوشی نوبی وسائرہ اخراج، ومحتاج
 اولدقلری بعض امته وسائرہ ادخال ایدرلر . مقدا
 نجد اداره واحده تختنده ایکن، وارداتی
 ۳۶۰۰۰۰ یاله بالغ اولوری . اووقندن بری
 الحسا هیتی ممالک عثمانیه الحاق اولدینی کبی، شهر
 (یعنی شمال جهتی) دخی آبریمه برعسیرت تشکیل
 ایش؛ وقصیم نجد عسیرتی طانیورسه ده، اداره جه
 آرمشدر . اصل نجدک یعنی وهابی عسیرتک
 مرکزی نجدک شرق جهتنده واقع (ریاض) وشمر
 عسیرتک مرکزی ده شمال جهتنده واقع (حیل)
 قصبه لیدر . (عزبه) و (بریده) قصبه لری ده اک معمر
 یرلندن اولوب، وادی رمه داخلنده در . خیمه نشین
 اهالیسی قبایله منقسم اولوب، بولرک بعضلری اون
 اون بش بیک مسلح آدم جیقاره بیایر حالده در ،
 وبعضلری تاریخجه معلوم قبائل مشهوره دندر .
 نجد، بوقاریده دینلدیکی کبی، چولارله محاط
 بریر اولوب، اهالیسی دخی پک جسور و جنکاور
 اولمفله برابر، زینکین بریر دخی اولدیفندن،
 اسکیدن بری مجهول برحالده قالمشیدی . حتی جغرا .
 فیون اسلام آتارنده دخی نجد حقنده تفصیلات
 بولنیور؛ و خلفه عباسیه زماننده دخی نجدک دائره
 انضباطه آلمسنه اهمیت وبرله مشیدی . او وقتلردن
 بری نجدک هر بر طرفی بر شیخ وامامک تحت ادا .
 ره سنده قالب، بولر اکثر یا کندی پینلرنده
 محاربه لرله امرار وقت ایدرلیدی . نهایت بوندن پوز
 الی سنه اول مذهب وهابینک ظهوری نجدک
 اداره واحده به آلمسنی موجب اولمشدر . [وها .
 یلر ماده سنه مراجعت بیوربله].

نجد { سنخاخی . بصره ولایتی ترکیب ابدن
 } درت سنخاگ بری و ک جنو بیسی
 اولوب، جزیره العربک شمال شرق قسمی تشکیل
 ابدن (الحسا) و نام دیگرله (بحرن) خطه سندن
 عبارتدر. بحر فارسک یعنی بصره کورفرزیک غرب
 جنوبی ساحلی بونجه تقریباً ۲۹° دن ۳۰' ۲۴°
 عرض شمالی یعنی مدار سرطانه قدر ممتد اولوب،
 غرباً دهننا صحراسنه مربوط نفوده جولیه نجددن
 آیرلمش اولغله، اصطلاح جغرافیجه نجددن معدود
 اولدیغی حالده، مقدا ممالک ۵۵ مائیه الحاقنده،
 رسماً نجد سنخاخی نامی ویرلمشدر. شمالاً
 بصره مرکز سنخاغیله و برالشام ایله، غرباً
 مذکور جول ایله، جنوباً عمان یعنی مسقط
 امامتیه، شرقاً دخی بصره کورفرزیه محدود
 اولدیغی حالده، مساحت سطحی سی تقریباً ۵۰۰۰۰
 کیلومتره واهالیسی ۲۵۰۰۰۰ کشیدر. اراضیسی
 عمومیت اوزره قوملق ایسهده، بعض وادیلری
 و برطاقی صبیاق میاه معدنیه دن اولق اوزره
 بر خلی قایتانلری اولدیغی کبی، هر تره سی قازلسه،
 نهایت ۳ متره درینلکنده صو جیقوب، قیولری
 بول اولدیغندن، طویراغی صولاتجه، سنهده ایک
 دفعه محصول و بره جک درجهده منتبدر. بو قوه
 انسانیه سنه واهمیت تجاربه سی معلوم اولان بصره
 کورفرزی ساحلنده بولغسنه بناء، ازمه سالفهده
 معمور بر بر ابدی؛ و هر طرفنده مشهود اولان
 شهر و قصبه ویرانه لری بوکا شاهددر. اهالی
 حاضره سنک بر قسمی ممتکن و زراعت و صنعت
 و تجارتله مشغول، و برطاقی ده خیمه نشین و حیوانات
 رعیه له متوغلدر. بو ایکنجی طاقده ایضاه دخی
 میل طبیعی و قنلری اولوب، بو حال اهالی ممتکنه تک
 امنیتنی سلب اتمکله، مملکتک اسکی معموریتک
 استردادنه مانع اولمقدهدر. اهالینک قسم اعظمی
 سنی و بر قسمی شیعی المذهب اولق ادماسنده بو.
 لنیورسهده، اساساً هان جمله سی وهابی المذهب
 اولوب، بو مذهبلرنی یا لکنز منهای جنوبده واقع
 قطر قضاسنک اهالیسی اظهار اتمکدهدر. مملکتک
 اک برنجی محصول خرما اولوب، سنوی بر بچق
 ملون طویلاته بی منجاوز خرما آلنیر؛ و اهالینک

برنجی معیشتی بو محصولدن اولدقدن بشته، بحرین
 طریقله هندستان و آوره یاه دخی کلینتی اخراج
 اولدورق، بو اخراجا تک بوزده سکرذن کرک رسمی
 سنوی ۱۲۰۰۰ لیرابه بالغ اولیور. ایکنجی
 درجهده محصولی برنج اولوب، قطیف قضاسنک
 بمنش محارنده سنوی ۹۰۰۰ طویلاته قدر برنج
 حاصل اولیورسهده، اهالی بو محصولدن چوق استهلاک
 ایتسکارندن، بصره و هنددن دخی خیلی مقدار ادخال
 اولنور. بقدای و آره ایله دوره وسائر ذخایر آرز
 مقدارده بیتشوب، احتیاجات محلیه کمنایت ایتز.
 قصبه و کویبرک اطرافنده باغچهل چوق اولوب،
 بونلرده انجیر، نار، جنسی پک کوزل شفتالی وسائر
 مروه لر بیتشدیر یایر. حیوانات اهالی لری: قیون،
 دوه، آت، مرکب و صیفیردن عبارت اولوب،
 بونلرک سنوی تولداتی تقریباً ۲۵۰۰۰۰ قیون،
 ۵۰۰۰۰ دوه، ۴۰۰۰۰ مرکب، ۳۸۰۰۰ آت
 و ۲۵۰۰۰ صیفیره بالغ اولور. حیوانات وحشیه سی:
 آرسلان، صرتان، قورت، بیان مرکبی، دوه
 قوشی وسائرهدن عبارتدر. صنایع محلیه بر جنسی
 انجیه و پک مقبول اولان عبا انواعیله چادیرلنی کچه
 واهالینک کیکدکری برجنس ظریف نلین و کتفی
 کبی شیلرله بائیر ودمیردن اوانی وکومشدن بعض
 قاذین تزیناتی امانلندن عبارت اولوب، عبا و نلیندن
 اخراجات دخی اولور. سواحل اهالیسی بالتیقیق
 و انجی اخراجی ایله دخی اشتغال ایدوب، کرک
 تازه و کرک قورو بالیق دخی اهالینک باشلیجه مدار
 تییشی اولان مراددن معدوددر. محصولات
 و معمولاتلری فضل سنک اخراجیله محتاج اولدقنلری
 ذخایر وسائرته تک ادخال و انجی صیدی اولدقجه
 بر تجارتنی منبع اولوب، بو تجارتک مرکزی ایسه
 قطر ایله قطیف و هغوف قضالی آره سنده واقع
 کورفرزک داخلنده بولنان (بحرن) جزیره سیدر.
 برلی نجار ماللرنی مذکور آطه به کونوروب، اوراده
 امته و مواد سائره ایله مبادله ایدرله بو وجهله
 بحرین آطه سی نجد سنخاغیله بصره، سندر بوشیر،
 مسقط و بمبای آراسنده اجرا اولنان تجارتک مرکزی
 اولوب، کرک بوجهنجه و کرک انجی صیدندن طولایی
 اهمیتی زیاده اولدیغی، و موقفاً بو سنخاغه ملق
 بولندیغی حالده، شجنی بولنان آدهک مجرد منفعت

شخصیه سیچون اکثره مک جاهه سی آلتنه کیره سی شایان
تأسفدر. قسم شمالیسنک سواحلی نسبتاً دوز وار-
ضیسی دها قورو اولوب، اک معمور بری مذکور
کورفک اطرافنده اولان قسم جنوبیسیدر. مرکز
لوا ایله شمال جهتنده بولنان قطیف قضای تمامیله
مضبوط اولوب، اهالیسی دخی حکومت سنیه
ایصینش ایسهده، جنوب جهتنده واقع و باشلیجه
مذکور کورفرزی تشکیل ایدن اوزون برشبه جزیره دن
عبارت اولان قطر قضای الیوم بر قائمه المقد-
(هغوف) شهرینک ۲۰۰۰ اهالیسی اولدینی کی، قضا
سرکزلی اولان قطیفک دخی ۱۸۳۰۰ و قطرک
۹۳۰۰ اهالیسی واردر. بو معموره لک خانعلری
کارگیر اولدیجه کوزل اولوب، بو اوج سرکزده
برر رشده مکتی واردر. اهالینک کندیلرینه
مخصوص مساجده مربوط مکتبلی ده بو-
لنوب، بونلده یالکز قرآن کریم حفظ وبرآز
قرائت و کتابت تعلیم ایدیلر. داخل نواده
۳۰ قدر مدرسه دخی بولنوب، نحو و فقه اوقونور.
یالکز سرکزده سنیلره مخصوص بر قاج منارهلی
جامع بولنوب، وهایلره مخصوص و تقریباً ۴۰۰
عددینه بالغ اولان معابد ایسه، منزهلی اقتضا.
سنجه، مناره سز مساجد دن عبارتدر. سنجاغک
هواسی صبحانی ایسهده، عمومیت اوزره یابس
وصاغلام اولوب، یالکز قطیف قصبه سی قرینده بر
بتاقلق و بریح تارله لری بولندیبندن، اورانک هواسی
رطوبتلی و صیقه لیدر. بصره دن هجین پوسته سی
ایشایور. لوا بر وجه مذکور ۳ قضایه منقسم
اولوب، اک و اسع و اک معموری اولان سرکز یعنی
هغوف قضای: مبرز، جفر، عیجر، زیاره، عدیده
اسملره ۵ ناحیه بی دخی حاویدر.

نجران } بینک شمال شرقی گوشه سنده ودهنا
صخرای کبیرینک کنارنده بر بر
اولوب، بونک اهالیسی اسکیدن بری دین عیسوی بی
قبول ایتشلردی. حق موسوی المذهب بولنان

ملوک یمن دن ابونواس بونلری کندی دیننه دعوت
ایدوب، قبول ایتدکلرندن، ایچلرندن یکریمی سیک
کشی قتل ایتکله، آبت کریمه ده اشبو و مقتولین
« اصحاب الاخدود » اسمیله مذکوردر. وقت سعادتده
نجرانلیلر مبعوثلر کوندروب، صلحاً تابع اولمشلردر.
بعده خلافت جناب فاروقیده عموم جزیره المریدن
غیر مسلم اولانلر اخراج اولندیغی سردهده بونلر
دخی چیقاربله رق، و اراضی و املاکلرینک بدلی
وبریلرک، کوفه قرینده بینه نجران تسمیه ایتدکاری
برحله انتقال ایتشلردی. شمذیکی اهالیسی قرامطه
مذهبنه تابع شیمیلردر.

— حورانده دخی بو اسمله بر قصبه وار
ایدی، که الیوم بیوک برقریه حالنده اولوب، درزی
وخرستیان اهالی ایله مسکوندر.

نجف } بغداد ولایتینک کر بلا سنجاغده
۷۰ کیلومتره جنوب
شرقیسنده بغدادکده ۱۵۰ کیلومتره جنوبنده
وکوفه خرابلرینک بر ساعت قدر شمالنده اوله رق
فرادن آریلان (هنده) جدول طیبه سینک بالتوسع
تشکیل ایتدیکی کولک کنارنده قضا مرکزی بر قصبه
اولوب، علی المرتضی (رضه) افسدزک تربه شریفه سی
حاوی اولغله مشهور و بومناسبتله (مشهد علی)
دینکله دخی معروفدر. کوفه مک معمور یق زماننده
نجف شهر مذکورک قبرستانی اولوب، یاقوت حوی
زماننده دخی صهراندن حوی و خالی برر ایکن،
بعده زوارک تردداتی منابیتله اعمار اولمشلردر.
برسورله محاط اولوب، ۳ قیوسی، ۵۰۰۰ اهالیسی،
۴ بیوک مدرسه سی، ۱۷ مکاتب ابتداییه سی و زوارک،
یادکار اولتی اوزره، آلدقلری سجاده، کفن،
صباکی معمولاتی واردر. حضرت مشارالیهک
تربه سی پک مزین و مکمل اولوب، اطرافنده سرداب
حالنده قات قات سزارلنی واردر، که ابراندن کل بوم
کلن جنازملر دفن اولنور. اهالیسی همان کاملاً
شیعی المذهب اولوب، باشلیجه تربه شریفه مک زوارک

و کلوب دفن اولنان جنازه لک خدمت لره یکینیرل .
 یاننده کی کولک صوبی ملوز لیه اولدیفندن ، اهالی
 هندیه جدولدن کتیر مک مجبورینده ایکن ، مقدا
 هند اغنیاسندن برقادین بکرمی بیسک انکابز لیرای
 صرفیله مذکور جدولدن قصبه یه تحت الارض صو
 اساله ایشدر .

— نجف قضای کر بلا سجاغنک منت ای
 جنوبنده واقع اولوب ، شمالاً هندیه قضاسیله ،
 شرقاً حله سجاغیله ، جنوباً و غرباً دخی برالشام ایله
 محدوددر . مساحت سطحیه سی تقریباً ۸۴۰۰۰ مربع
 کیلومتره اولدینی حالده ، آنجق ۱۰۰۰۰ اهالی
 ایله مسکوندر . مع هذا کوفه ، رحبه و ناحیه اسملریله
 ۳ ناحیه سی دخی واردر . هوای صاعلام ولوب ،
 آنجق زورک ازدحامی و علی الخصوص دفن اولنق
 اوزره کتیر یان جنازه لر جیسات هوای اخلال
 ایتکمه اولدیفندن حکومت سببه لار مک کان تدایر
 صحیه انخاذا بیوریلر ق رفع محذور ابدلکده در .
 قضا اراضیسینک آنجق ۲۰۰ ده بری یقی ۳۸
 سربع کیلومتره مک بری مزروع اولوب ، باشلیجه
 محصولاتی : خرما ، پرنج ، بقدا ، آریه و ساژده در .
 حیوانات اهلیه سی یعنی قیون و صغیر ایله خرکله
 سوربرلی چوبقه ایسه ده ، سرالرینک وسعت
 و استعدادیه نسبتله جزئیاتدن عبارتدر . قضا
 داخلنده مشهور کوفه شم . نیک خرابلری بولنوب ،
 بوور اخلرک اوره سنده ناحیه مرکزی برکوچک
 قریه ایله اون قدر طابه سی بولنان بر مدرسه بولنیور .
 رحبه ناحیه سنده واسع مملعل واردر .

نجف { فرس شمارسندن اوج کشینک
 } مختصیر :
 برنجیسی اصفهانلی اولوب ، شوییت اونکدر :

آنچه شد تقدیر نتواند کسی تدبیر کرد
 دردم خون گشت هر خون که مادر شیر کرد

— ایکنجیسی (شیخ عبدالکریم) هندستانک
 لکهنو شهرندن اولوب ، شوییت اونکدر :

ناله خیزد ز دم گاهی و آهی گاهی
 چون بنامر کسزد یاد گاهی گاهی

— اوچنجیسی (مولوی — سلیمان) هندستانک
 شاهجهان آباد مضافاتندن اولوب ، اکثر علومه واقف

اولغله ، بعض مناصبه نائل اولمش ؛ و برخیلی کتابلر
 یازمشدر . مکملجه بر تاریخی اولدینی کبی ،
 « دساتیر » ی فارسیه ترجمه ، و نورانی دخی نظماً
 لسان مذکوره نقل ایشدر . « هفت بیکر »
 و « قصه هیرور انچه » عنوانلره ایکی منظومه سی
 دخی واردر . قرن سابق هجری او اواخرینده دک
 برحیات ابدی . شوراییک بیت نوران ترجمه سندندر :

اگر ژرف نکریم لختی هوش
 بگفتار دانا کذاریم کوش
 بیسک ده همه پاکذاریم ما
 ذکر کولکیما نذاریم ما
 که یزدان دانا توانا یکی ست
 همه ناشناسیم و دانا یکی ست

نجفی { فرس شمارسندن ایکی ذائق مخلصی
 } اولوب ، برنجیسی هندستانک اله آباد
 شهرندن ابدی ؛ ۱۲۰ یاشنده ایکن تکمیل علوم
 ابدیه رک ، شعره شروع ایش ؛ ۱۶۰ یاشنده ایکن ،
 ۱۱۷ ده وفات ایشدر . شوییت او طفل کاملک
 جمله اشعار استادانه سندندر :

غنچه باغ امیدم نکفت
 عمر چون باد خزان رفت و گذشت

— ایکنجیسی (سید محمد —) نجف ساداتندن
 اولوب ، هندستانه ویده ابراهه سیاحت ایشیدی .
 شوربای اوکدر :

ای یاد توام سلسله جنیان جنون
 دور از تو و بزم تو چونم و چون
 چون شمع ستاده تا بزانو در اشک
 چون جام نشسته تا بگردن در خون

نجم الدین { ملک افضل — ابوب بن
 } شادی و ملک صالح — ابوب
 [« ابوب » ماده لرته مراجعت بیورله .]

نجم الدین { (ابو یوسف یعقوب بن صابر .
) المنجینی) مشاهیر شعرا دن
 اولوب ، ۵۵۰ هـ تاریخنده حرانده دنیا به کلش ؛ و تحصیل
 علمدن مسکوره ، بغدادده سلک مسکری به دخول
 ایله ، منجینی آتقی خدمتنده استخدا م اولنه رقی ،
 بوفنده اکتساب ایتدیکی مهارت فوق العاده اوزرینه ،
 منجینی لقبیله شهرت بولمش ابدی . ساژ خدمات
 مسکریه و ملکیه ده دخی قوللایله رقی ، کرک اشعار
 و تألیفاتیه و کرک مسکرا لکده و اداره مملکتده کی

اقتدار به کسب اشتهار اتمشدی . فن حرب، تعبیه الجیش، فتح غفور، استحکامات، احوال فروسیت، احوال محاصره، ریاضت میدانیه (؟)، حیل حربیه، انواع اسلحه و ادوات حرب و آتک صنوف و اوصافی حقنده «ممدۃ السالک فی سیاسة الممالک» عنوانیه فصول عدیده به منقسم مفصل و مکمل بر کتاب تالیف اتمشدر، که اچالنه موفق اوله مدینی حاله، ینه بک قیمتدار بر اثر اوله جفی آکلاشیلپور. اواخر عمر نده، پیر فانی اولدیفی حاله، بک ظریف و مجلس آرا بر ذات اولوب، خلیفه عباسی صردلین الله و سائر اسرا و کبرا عندنده قدر و اعتباری زیاده ایدی. بک چوق اشعار لطیفه و مصنعه سی وارد. ۶۲۶ تاریخنده وفات اتمشدر. آخر عمر نده سونلش اولدیفی شوقطه جمله اشعار نندرد:

اذا ما بات من ترب فراشی
وصرت مجاور الرب الرحیم
فهنونی اصحابی وقولوا
لک البشری قدمت علی الکریم

نجم الدین } (ابوالحسن علی بن داود.
} القهقری) مشاهیر فقهاه
حنفیه دن اولوب، ۵۶۸ تاریخنده بصره جووانده
دنیا به کلش؛ و دمشق شامده فقه ابله اشتغال،
وزهد و تقوی ابله شهرت بولمش ایدی. ۶۴۵
تاریخنده دمشقده وفات اتمشدر. زبیر بن عوام
(رضه) ک نسلندن اولدیفی مرویدر .

نجم الدین بن اللبودی } (ابن اللبودی
} ماده سنه مراجعت [

نجم الدین بن المنقاخ } (ابوالعباس احمد
} بن ابی الفضل
اسعد بن حلوان) مشاهیر اطبا و حکماء اسلامدن
اولوب، ۵۹۳ تاریخنده دمشقده دنیا به کلش؛
و والده سی شهر مذکورده (بنت دهین الوز) اسمیله
شهرت بولمش حاله بر قادین اولدیفندن، (ابن الماله)
دیمکله دخی متعارف اولمش ایدی. ادبیاتده دخی
بد طولاسی اولوب، شعر و انشاده و قننک فریدی
ایدی. عود چالده و حسن خطده دخی مهارتی
وار ایدی. آمد صاحبی ملک مسعودک خدمت
طبا بننده و وزارتنده بولنوب، بر چوق احسانلرینه
قائل اولدقدن صکره، غضبنه اوغرا بوق، احوالی

مصادره اولنگله، دمشقده عودت، و برمدت دخی
حمص صاحبی ملک اشرف بن ملک منصوره خدمت
ایلتشیدی. کندیسندن بک چوق آدم لر تلم و استفاده
ایتمشدری. اسمر بک زلی و نجیف لیدن بر آدم اولوب،
حدت مزاجنه بناء کیمسه به مدارا ایتمزدی. ۶۲۳
تاریخنده وفات اتمشدر. باشلیجه تالیفاتی: «کتاب
التدقیق فی الجمع و التفریق»، «کتاب هنک الاستار
فی نموه الدخوار»، «شرح احادیث نسویه تتعلق
بالطب»، «کتاب المهملات فی کتاب الکلیات»،
«کتاب المدخل الی الطب»، «کتاب العان و الاعراض»،
«کتاب الاشارات المرشده فی الادویه المفردة»
و سائرده. بوکتابلرک اهمیتی عنوانلرندن دخی
آکلاشیلوب، برنجیسنده بر برینه بک زین اسراضک
علائم فارقه سندن و تفریق و تشخیصلری اصولندن
بحث ایدبور .

نجم الدین رازی } اعظم شعرای ایراندن
} و کبار متصوفیندن
اولوب، شیخ نجم الدین کبری مریدانندندره چنک بک
خروجنده جانب رومه سیاحت ایدوب، قونییه
کلش؛ و مولانا جلال الدین رومی و صدر الدین قونوی
ابله کوریشمش ایدی. «کشف الحقایق
و شرح الدقائق» عنوانیه بر تالیفی و «بحر الحقائق»
عنوانلی بر اثری دهها وارد. ۶۵۴ تاریخنده
بغدادده انتقال ایدوب، جنید بغدادی قریبده
مدفوندر. شو ایکی بیت جمله اشعار مرشدانه سندنرد.

دشمن مارا سعادت یار باد
در جهان از عمر بر خوردار باد
هر که خاری مینهد در راه ما
خار ما در راه او کلزار باد

نجم الدین زرکوب } (ایران مشاهیر شعرا
} سندن اولوب،
شوروتله یاشامش، و شو قطعه بی کندی حاله
مناسب سولشدر:

من ز رکوب و محصول ذ صنعت
بجز فریادی و یانکی نباشد
همیشه در میان زر نشینم
ولیکن هرگز م دانی نباشد

نجم الدین سمنانی } شعرای ایراندن
} اولوب، شور و باعی
جمله اشعار نندرد:

بمن فلکا چرا چندین در کسین
هر لحظه برای من غمی بکنی
بر خاسته‌ئی بر ای من میداتم
تا نکنیم ریا دی تشیی

نجم الدین کاشی { (علی بن عمر) مشاهیر
معاذن اولوب، حکمت

و منطق و سایر علومده تصنیفات عده‌سی وارد.
۶۷۰ تاریخده وفات ایشدر. منطقه داتر «العین»
و «الشمسیه» عنوانرله ایکی کتابی و «جامع الدقایق»
و «حکمة العین» عنوانرله دیگر ایکی تألیفی و علوم
ریاضیه و طبیعییه داتر دیگر بر اثری دخی وارد.

نجم الدین کبری { (ابو الجناح احمد بن
عمر الحیوق) مشاهیر

صوفیوندن. واطام شعرادن اولوب، خوارزم‌لیدر.
انهای تحصیلده مناظره و مباحثه‌یی چوق سووب،
دائما غلبه چالدیفندن، (التامة الکبری) دیگمه
شهرت بولمش، وکثرت استعمال ایله (طامه) لفظی
حذف اولورق، (کبری) کندیسنه لقب اولمش
ایدی. بابا فرح تبریزی، شیخ اسماعیل قصری،
عمار یاسر و شیخ روزبهان مصری کی کبار مشایخدن
اخذ طریقت و تصوف ابدوب، درجات عالییه نائل
اولمش؛ و نجم الدین رازی، مجدالدین بغدادی،
سعدالدین حموی، سیف الدین باخرزی، کمال خنجندی
و شیخ رضی الدین علی لالا کی مشاهیر جهه مریدان.
تندن بولمشدر.

نجم الدین کرمانی { ایران شعراسندن

{ اولوب، برخیلی تصنیفاتی و اشعاری وارد. شو رباعی اونکدر :

خبر حادثه هرگز طلب کس نکند
یک پرسش کورم جز بهم کس نکند
وردجان بلب آدمم بیخ مردم چشم
یک قطره آب برلم کس نکند

نجم ثانی { (میرزا یار احمد) شاه اسماعیل
صفوی بزرگ و زبیری اولوب، ۹۱۸

تاریخده عبدالله خان اوزبکک الینه اسپر دوشه‌رک،
تلف اولمشدر.

نجمی { اونضی قرن هجری عثمانلی شعرا.
سندن ایکی ذکک مخلصی اولوب،

ایکیسی دخی علم هیئت و نجوم ایله اشتغاللرندن
طولانی بوخلصی اختیار ایشلدری. بری جائیکلی
اولوب، سلطان بایزید خان ثانی دورنده وفات ایشدر.
شو بیت اونکدر :

در ایلم کشی به طالع بد
اختر سعد ایلزسه مدد

— دیگر بری بروسه‌لی اولوب، پدری ابراندن
اورابه کلشیدی. سلطان سلیمان خانک شهزاده ایکن
دفترداری بولنان سننان چلی به انتساب ابدوب،
معیتمده ازورونیق و یکپیازاره کیده‌رک، مشارالیهک
یکپیازارده بنا ایتدیکی مدرسه مدرسلسکنه نصب
اولمش؛ وبعده ابوالسعودافندی توسطیله درسعاده
جلب اولورق، ابا ایوب انصاریده بر مدرسه‌یه
تعیین اولمش؛ و ۹۷۸ده وفات ایشدر. شو
بیت اونکدر :

اولسه فرش منقش دامن صحرا یتر
بولسه‌م سقف مقرنس کنبه مینایت

نجمی { ایران شعراسندن اولوب، اصفهانی
و علم نجوم ایله مشغول ایدی. شو

بیت اونکدر :

در پیش دوست تحفه جان بس محقرست
در خاک پای یار مرا از خاک بکترست

نجیب { ایران شعراسندن ایکی کشینک مخلصی
اولوب، بری اصفهانی ایدی. شو

بیت اونکدر :

مایم نخل این مارا نمر نباشد
جز لعه تجلی چیزی دگر نباشد

— دیگر بری (نجیب الدین بن ابی بکر) ترمذی
اولوب، خطاطلقده دخی مهارتی وار ایدی. اکثر
اشعاری ربا هیاتدن عبارتدر .

نجیبی { ایران شعراسندن اولوب، استرابادلی
اولدینی خالد، شاه سلیمان صفوی

زماننده اصفهانده نشأت ایتشدر. شویت اونکدر:

غبارده کشم سرمه کشم توتیا کشم
پچندین رنگ کشم تاچشمه آشنا کشم

نجیب افندی } متأخرین شعراء عثمانیه دن
ایکی ذائق اسمیدر :

برنجیسی (صوبولجی زاده محمد -) خطاطقله
دخی مشهور اولوب، « دوحة الکتاب » عنوانله
برنذکره خطاطینی واردر. طریق علمه سالک
اولوب، ۱۱۷۱ ده وفات ایتشدر. شو مطلع
اونکدر :

یارک کورچیه آقوی چشم رمیده سن
ترکس چمنده حیرت ایله آچدی دیده سن

— ایکنجیسی مورده مک مرکزی بولنش اولان
طرابلسجه خاندندن و مشایخ خلوتیه دن اولوب،
وزرادن عبدالرحمن سالی پاشا مرحومک بدریدر.
۱۲۳۶ تاریخنده یونان عسایانده شهیداً ارنحال
ایتشدر. شو مطلع جمله اشعارندندر :

ید بیضای تجلیدن آلور فرمهتاب
مه توله ایدر افکشتی انور مهتاب

نجیب الدین سمرقندی } (اوجامد محمد
بن علی) مشاهیر
اطبادن اولوب، فخرالدین رازی بن الخطیب ایله
معاصر ایدی. چنکیز عسکرینک هجومنده هرانده
تلف اولمشدر. « کتاب افذیه المرضی »، « کتاب
الاسباب والعلامات »، « کتاب الاقربادین الکبیر »
و « کتاب اقربادین الصغیر » عنوانلی آثارک
صاحبیدر.

نجیر } بنده حفرموت حدودنده متین بر
قلعه اولوب، ۱۲ نجی سال هجریده
اشعت بن قیسک ریاستیله ارتداد ایدن اهل رده،
جانب صدیقی اکبر (رضه) دن مأمور بیوریلان
زیاد بن لیبدا بیاضی طرفندن صیقیشدر بلدقمه،
بو قلمه به تخمین ایتشدردی. بده تسلیم اولنوب،
قلعه فتح اولمشدی.

نجیرم } بصره قرینده وساحل بجرده واقع
بر تیه تک اوزرنده بر قصبه وبصره
داخلنده بر محله ایدی.

نجیرمی } (ابو یعقوب یوسف بن یعقوب بن
خرزاد) مشاهیر لغوی بوندن اولوب،

۳۴۵ تاریخنده بصره ده طوغمش؛ ومصرده نشأت
ایدوب، ۴۲۳ ده اوراده وفات ایتشدر. علم
لغته و اشعار و اخبار عربیده طولی صاحبی ایدی.
قدمای شعرائک دیوانلرنی استنساخ ایدر؛ وحسن
خطی اولماقله برابر، یازدینی نخعل، مصحترلندن
طولایی، آخر بها ایله صانیلر ایش.

انحاس } « ابو جعفر نحاس » ماده سنه
{ مراجعت بیورله. }

نجینی } (سلیمان - افندی) مشاهیر شعراء
عثمانیه دن اولوب، استانبولایدر.

بعض خدمات دولته بولندقدن صکره، ۱۱۰۰
تاریخلرنده محمد پاشا معیننده جانب ابراهه و ۱۱۳۰ ده
دخی ابراهیم آقا معیننده مجارستانه سفر ایش؛
وبعد شق ثانی دفتر داری اولمش ایدی. ۱۱۵۰ ده
وفات ایدوب، طرب قیو خارچنده مدفوندر.
اشعاری متین و سلیس اولوب، مثنوی شریفی
نظماً ترکیبه ترجمه، و بر چوق نعمت شریفه ایله
سائر اشعار و « حلیه الانوار » عنوانلی بر مجموعه
ایله مولد جناب رسالتیناهی بی متفین بر منظومه
ترک ایتشدر. ترجمه مثنویسی متن فارسیسیله برابر
مصرده یک دلنشین تعلیق حر و قائله طبع ونشر
اولمشدر. شو ایکی بیت جمله اشعارندندر :

حساد عصرک ایتمه نظر کفت رکوسنه
شیر التفات ایدری کلابک غلوسنه
لازم دکل عنایتی اهل تکبرک
بخش ایلدم عطاسنی وجه عبوسنه

— اونجی قرن هجری عثمانلی شعرا سنندن
برنجیق دخی بولمشدر، که اسمی محمد اولوب،
حمید دیارندن وزمره قضادن ایدی. شو بیت
اونکدر :

عرض قامت ایتنیجه دل آلتیز کوردی یار
مکردهن قامت کتوردی اول نکار شیوه کار

نخاو } (Néchao) مصر قدیم فراغنه سنندن
{ ایکی کشینک اسمیدر : برنجیسی قبل.

المیلاد سکرنجی قرنک اوخرنده حکم سورمش؛
وحبش حکمداری (سباقون) ایله ایتدیکی محاربه ده
مقتول اولوب، (پسامتیک) اسمیله بشیکده بر
چوجغی قالمش ایدی. — ایکنجیسی برنجینک

نورونی و معروفه بسامتیك اوغلی اولوب، قبل المیلاد ۶۱۷ دن ۶۰۱ تاریخه دك حکم سورمش؛ وآق دکن ایله بحر احمر آره سنده بر طریق اختلاط آجق اوزره، نیلدن بحر احمره بر جدول کشادینه کتبت اتمش ایدی . بود حاکی بوشع هلهنده حرب ایدوب، آنور حکمداری نابو پولاصری دخی مغلوب اتمش ایسه ده ، متعاقباً ایکنجی بختصر طرفندن فرسیه ده مغلوب اولوب، آلدینی برلی ترکه مجبور اولمشیدی . آفریقا قطعه سنی دور اتمک اوزره، بر هیئت بحر به سیر و سیاحت ابتدی بر دیک دخی سر و بدر .

نورونی و معروفه بسامتیك اوغلی اولوب، قبل المیلاد ۶۱۷ دن ۶۰۱ تاریخه دك حکم سورمش؛ وآق دکن ایله بحر احمر آره سنده بر طریق اختلاط آجق اوزره، نیلدن بحر احمره بر جدول کشادینه کتبت اتمش ایدی . بود حاکی بوشع هلهنده حرب ایدوب، آنور حکمداری نابو پولاصری دخی مغلوب اتمش ایسه ده ، متعاقباً ایکنجی بختصر طرفندن فرسیه ده مغلوب اولوب، آلدینی برلی ترکه مجبور اولمشیدی . آفریقا قطعه سنی دور اتمک اوزره، بر هیئت بحر به سیر و سیاحت ابتدی بر دیک دخی سر و بدر .

لاله یك داغ بدل دارد و علم داند
من کا صد داغ بدل دارم و کس عمر نیست

نخچی { « ابراهیم نخچی » و « شریك النخی »
نخچی { ماده لرینه مراجعت بیوریله .
نخلی { ایران شمرا سندن اولوب، بخارا ایدر .
شوییت اونکدر :

هنوز لب بدعا ناکشوده ازمسجا
رسیده مژده که درهای آسمان بستند

نخوم { مصدرده بر قصبه اولدینی کتبه صریحه
نخوم { مذکوردر .

نخیله { کوفه نیک خارچنده بر بر ایدی، که
حضرت علی (رضه) افتدمنه انبارده
حاملنک تانی ایشیدنجه، اورایه چیقهرق، کوفه لیلر
هلهنده بر خطبه یلیغه ابرادیله : « اللهم انی لقد
ملاتهم وملونی فارحنی منهم » بیورمش، و چوق
کجه دن شهید اولمشردی .

ندائی { ایران شمرا سندن دوت کشینک
نخچوان { مختصیصر :

برنجیسی (حافظ —) سلطان حسین باغرا
دوری شمرا سندن اولوب، هراتلیدر . شو مطلع
اونکدر :

کاش دوزد همدی چاک کریسان مرا
کاتش دل می نماید سوز پنهان مرا

— ایکنجیسی نیشابوری اولوب، بزده یا شا .
مشدر . شویت اونکدر :

نزدیک اینچنینم دور آنچنان که کفتم
نی تاب وصل دارم نی طاقت جدایی

— اوچجیسی (شیخ محمد صالح) سمرقندلی
اولوب، شو مطلع اونکدر :

چور وجفا مکن بکن مهر وفا نکار من
خنده خود مبین بین کربیه زار زار من

نخچوان { « ناکحیتیه » (Nakhitchévan) روسیه نیک
ایالتنده و اریوانک ۱۲۷ کیلو متره جنوب شر .
قیسنده قضا مرکزلی بر قصبه اولوب، قسم کلیسی
تاتار و بر مقداری ارمنی اولوق اوزره، ۵۳۹۰
اهالیسی ، دباغخاه لری ، طوغله و جناق چومک
کارخانه لری ، قربنده سنوی دوت بیق میلیون کیلو
محصوله و بر قیا طوزی ، دکرمن طاشلری
و ایرانه ایشلک تجارنی وارددر . بک اسکی بر شهر
اولوب ، ارمنیلر حضرت نوح (م) ک تاسیس
کرده سی اولدیفته ونی مشارالیهک سرفدی بونده
بولدیفته معتقددرلر . — قضا سنک مساحه
سطحیه سی ۴۳۶۵ مربع کیلومتره و اهالیسی ۶۶۷۷۵
کشی اولوب ، قسم اعظمی تاتاردر .

نخچوان { یاخود ناچوار (Nakhitchévan)
Natchévan) روسیه ده قاترینو .

سلاو ایالتنک روستوف قضا سنده و روستوفک ۲
کیلو متره شمال شریفینسنده اوله رق (دون)
ایرماغنک صاغ کنارنده و بونهرک آزاق دکرینه
دوکلدیکی محلدن ۴۰ کیلو متره بوقاریده بر قصبه
اولوب ، ۱۹۴۵۵ اهالیسی ، ایچ یاغی ، موم ،
طوغله و ساژه فابریکلری و صید ماهیسی وارددر .
یکی بر قصبه اولوب ، ۱۷۸۰ ده بعض ارمنی
مهاجرلری طرفندن تاسیس اولمش ؛ و اکثر
اهالیسی بوجنیسته منسوب بولمشدر .

نخسب { ماوراء النهرده واقع (نسف)
نخسب { بلده سنک اسم دیکر بدر . « نسف »
ماده سنه مراجعت بیوریله .

— دردنجیسی کیلانی و ملا خیالینک افراندن
ابدی. شو بیت اونکدر:

چو بیم که از دور مایی بر آید
مرا بی تو از سینه آبی بر آید

{ «ابو عبدالله ندروی» ماده سنه
مراجعت بیورله. }

{ نذیم } طوران ابله مکران وسند آره سنده
و مهران (یعنی سند) نهرینک ضرب
جهتده برخطه اولوب ، ایکی اورکوجلی دوه لرله
و بربج ، موز ، نار و سائر محصولاتنک کثرتله
مشهور اولدینی جغرافیون عرب آثارنده مسطوردر .
{ نذیم } (احمد — افندی) عثمانی شعرا سنک
سرآمداندن اولوب ، استانبولیدر .

سلطان ابراهیمک اواخر سلطنتلرنده قاضی عسکر
بولنمش اولان مصطفی افندی نک تورونی اولوب ، طریق
قضا به سالك اولغله ، محمود پاشا محکمه سنده حاکم
بولنمشیدی . سلطان احمد خان ناک دورنده
صدراعظم داماد ابراهیم پاشانک کتانبجیسی و ندیمی
ابدی . مرتب دیوانی واردر . « صحائف الاخبار » ی
ترکیبه ترجمه ابدوب ، « منجم باشی نارنجی » عنوان .
نیله شهرت بولمشدر . ۱۱۴۳ تاریخنده وفات
ایتمشدر .

— محمود ندیم بک اسمنده متأخرین شمرادن
بری دخی اولوب ، سرای هاپوندن چیقمش ، ودخان
کمرکی امانتنده و قیو کتخلدالیق مأموریتنده بولنمش ؛
و ۱۲۵۳ ده وفات ایتمشدر . شو مقطع اونکدر :

خار کیف وصلت چکرمز دوردی ندیم آما
شراب شیوه عشقکله محمود اولدی کیتدیکه

— [« محمود ندیم پاشا » ماده سنده مراجعت
بیورله .]

{ نذیم } فرس شمراسندن دخی بش ذاتک
{ نذیم } مختصیدر .
برنجیسی (مولانا —) تذکره دولتشاهده
مذکور شمرادن اولوب ، هجو و هزله مائل ابدی .
قلز نلر حقنده اولان شو بیت جمله اشعارندندر :

بیک دست شمشیر و دستی دکر
قلزمز نکهدار و شمشیر زن

— ایکنجیسی (میرزا زکی) عن اصل مشهدلی

اولوب ، اصفهانده نشأت ، وشاه حسین صفوی به
انتساب ایتمش ابدی . بده نادر شاهه انتساب
ابدوب ، بونک شدت و غضبندن لرزان اولدینی حالده ،
مشارالیهک بغدادی محاصره سنده ، زیارت نجف
ایچون مساعده استیصال ابدورک ، ۱۱۵۲ ده او بقعه
مبارکده وفات ایتمشدر . شو بیت اونکدر :

کسی بحال کس از بیکی نمی سوزد
بمدعای دل روزگار می سوزم

— اوچنجیسی (ملا محمد — روضه خوان)
اصفهانلی اولوب ، هندستانه رحلتله ، لکهنوده
نواب وزیر علی خان انتساب ایتمشیدی . آصف .
الدوله بهادر حقنده اولان شو تاریخ جمله اشعا .
زندندر :

نقشبند کاف و نون برترت آسف نوشت
هاهنا روح و ریحان و جنات نعم

— دردنجیسی (میرزا علی بیک) دهلی ملوک
ندماسندن اولوب ، شو بیت اونکدر :

از تو دل مهر و وفا میخواهد
سادی بین که چها میخواهد

— بشنجیسی (شیو غلام) لکهنو بت پرستا .
نندن اولوب ، اود حکمداری محمد علی شاهک
دامادی نواب محسن الدوله به منسوب ابدی . شو
بیت اونکدر :

ما و مجنون همنشین بودیم در ایوان عشق
او بخیر رفت و مادر کو چها رسوا شدیم

{ نذیم موصلی } (ابو اسحق ابراهیم بن مامان)
{ « ابراهیم موصلی » ماده سنه
مراجعت بیورله . }

{ نذیم } ایران شمراسندن ایکی ذاتک مخلصی
ندیمی } اولوب ، بری اصفهانلیدر ، و ابکنه .
جیلکله تعیش ابدرمش . شو بیت اونکدر :

ندیم بزم بلاجان ناتوان من است
فروغ شمع غم از مغز استخوان من است

— دیگرکی بلخی اولوب ، شو بیت اونکدر :

دل بجز روی دیدار تم به که زدور
هیچو حسرت زدگان آیم و نظاره کنم

{ نذری } ایران شمراسندن ایکی کشینک مخلصی
{ اولوب ، بری شاملو طائفه سی امرا . }

(نرسی) نسبتیله متعارف برچوق علما وسائر مشاهیر پتیشوب ، اك مشهورلری (ابی) لقبیله معروف (ابوالفناهم محمد بن میمون النرسی) در ، که ۲۴ده دنیایه کلوب ، ۵۱۰ ده وفات ایتمش؛ وحدیث وتفسیر وسائر علومده کی وسعت معلوماتیله وقوه حافظه سنك شدتیله شهرت بولمشدر .

نرسیس } سنت — (Nersès) ارمنیلرك
 } عزیزلندن اولوب، اشکانیان سلاله .
 سنندن وارمنی مذهبینك مؤسس اولان سنت فرغورك احفادندن ایدی . ۳۶۴ تاریخ میلادیسنده بطریق انتخاب اولوب ، بعض قوانین مذهبییه وضع ، و برچوق خسته خانه و بیتخانلر تأسیس ایتمش ایدی . سوه احوالی تقید ایتمدیکی حاکم مملکت طرفندن مسموم ۳۸۳ده وفات ایتمشدر . — ار . منیلرك برمنظوم تاریخلیه دیگر بعض آثار صاحبی اولان دیگر برست نرسیس دخی اولوب ، اون ایکنجی قرن میلادیده بطریق بولمشدر .

نرسیس } (Narsès) ایران ملوکندن ساسانیان
 } سلاله سنك بدیجی حکمداری اولوب ،
 ایکنجی بهرامك وغایدر . ۲۹۶ تاریخ میلادیسنده برادری بهرام ناكه خلف اولوب ، اوسنه روما- لیلرله ایتمدیکی محاربهده بعده امپراطور اولان (فالزیوس ماسیمیانوس) ی مغلوب ایدرک ، جزیره یی ضبط ایتمش ایسهده ، مؤخرأ مرقوم فالزیوسك غلبه جالسلیه ، نرسی جزیره یی رد ایتمد . کدن بشقه ، دجله نك اوت سنندن دخی بش ایالت وبرمکه مجبور اولمش ایدی . ۳۰۳ تاریخنده فرا . غت ایدرک ، تختی اوغلی هرمنه ترك ، وآز مدت صکره وفات ایتمشدر .

نرسیس } (Narcisse) اساطیر یونانییهده بر
 } شخص موهومدر ، که گویا (کنیس)
 نهریله (لیریوپه) نام برینك اوغلی اولوب ، حسن وآینه مشهور ایدی . گویا کندیسنه نقشق ایدن (اقو) یاخود (بئخو) یعنی «عکس صدا» یی رد ایدرک ، صویه انعکاس ایدن کندی صورته عاشق اولمش ؛ بو دابر موهومنه نائل اوله مدیعی ایچون ، اونق کوردیکی صویك ایچنده بوغلمش ایدی . بو شخص موهومك نرسیس چیکنندن کنایه اولدی بی آکلشیلپور .

سندن اولدی بی حالد ، مراقده بعض کبرایك خد-
 متنده بولمشدر . شو بیت اونکدر :

ندری که بزم وصل ساغر میزد
 لاف همه باری بتو ستنکر میزد

— دیکری کاشانی اولوب ، شو بیت اونکدر :

تجیدام چه بی دردبست یارب ناسخ مارا
 که چاک سینه را از چاک پیراهن تجیداند

نذیر } فرس شعرا سندن ایکی کشتی اولوب ،
 } بری (محمد) لکه نولی ایدی . شو
 بیت اونکدر :

حیف بر طالع و ازون که شیب آمد و رفت
 دواق بود که در غلبل خواب آمد و رفت

— دیکری (محمد طیب) اود خطه سنك خبر
 آباد قصبه سنندن ایدی . شو بیت اونکدر :

اقبم دلم تمام بکرفت
 ذلف تو زخمی دراز دست

نرباده } یاخود نرماده . (Nerbada, Narmada)
 } هندستانك نهار عظیمه سنندن اولوب ،
 ایالات وسطیه دینان واسع مملکتك قدم شمالیسنده
 ۲۲° ۴۱' عرض شمالی ابله ۷۹° ۲۹' طول شرقیه
 نبعانله ، غربیه طوفرمی جریان ایدرک ، (جیلپور)
 شهری ایچندن مرور ، و بیده مذکور ایالات
 وسطیه ایله راجپوتانه ممالک ممتازه سی آره سننده
 خط حدودی تشکیل ، و صکره ممالک مذکور .
 ده نك ایچنه دخول ایدر ؛ ونهایت بمبای اداره سنه
 کیروب ، (کئی) کورفرزینك ساحل شرقیسنه
 و (سورات) اسکله سنك شمالنده اوزون برخلیج
 تشکیل ایدرک ، بحرهمانه منصب اولور . جراسی
 خط مستقیم اوزره ، و طولامابجلری حساب
 اولمقنقرین ، ۹۶۰ کیلو متره اولوب ، حوضه سی
 ۲۷۶ ۹۴ مربع کیلومتره در . یاز موسمنده واقع
 فیضآسنده ۷۰۰۰۰ مکعب متره صو دو کدیکی
 حالد ، قوراقان موسمی اولان قیش آشناسنده
 صوی نسبتاً پک آزددر . جراسنك بالکزر آشاغی
 قسمی سیر سفانه صالحدر .

نرسیس } کوفه جوارنده فراتدن آیرلمش بر
 } جدول اولوب ، ساسانیانندن نرسی
 بن بهرام طرفندن حفر ایدمش اولغله . بو اسمله
 تسمیه اولمشدی . اطرافنده برچوق قرا بولنوب ،
 ناجیه سنه دخی (نرسی) نامی وبریلیدی . یوناجیه دن

نرگسی { ایران مشاهیر شمراندن اولوب،
(اهر) شیخ زادکانندن اولدنی
خالده ، هرانده یاشامش ؛ و بناه علیه عایشیر نوا.
پنک نذکره سنده هر اتلی یازلمشدر . ابتدا آهی
تخلص ایدرمش . دو اتشاه نذکره سنده بو ذاتک
بکندیکی اشماری بنده مک عاذنی اولدنی بیان
ایدور . هرانده بر آرلق محنتس بولنش ؛
و ۹۳۸ تاریخنده ۷۰ یاشلرنده قندهارده وفات
ایتمشدر . « مخزن الاسرار » م نظیره اولورق ، بر
منظومه سی و مرتب دیوانی وارددر . شویت
اونکدر :

بیاد صفیه رخسار اوگر نه فزون آمد
کشادم فال مصحف سوره یوسف برون آمد

نرگسی { (محمد — افندی) عثمانلی منشیا.
ننگ الیمه ورلندن اولوب ، آناری
طرز قدیم انشائک بر مثال مبانغه کارانه سیدر . معنا.
دن زیاده لفظه اهمیت و بر مک اسکی منشیائک
عادتیدر ؛ لکن بسبتون معنایی لفظه فنا ایدوب
عاداتا مناسب طمطراقلی الفاظدن عبارت مہملات
یازمق صاحب ترجمه مخصوص بر طرزدر .
« خمسہ » سی بوکا شاهددر . حسن خطی دخی
اولوب ، بعض آناری کتبخانه لده موجوددر .
عن اصل بوسنلی اولوب ، ۱۰۴۴ تاریخنده
در ساداتده وفات ایتمکله ، ابوب جوارنده مدفوندر .

نروا { (Nerva) روما ایمپراطورلندن
{ اولوب ، ۲۵ تاریخ میلادیسنده (نارینه)
ده طوغمش ؛ و ۹۶ تاریخنده دومینیانندن صکره
ایمپراطور انتخاب اولنوب ، ایکی سنه کمال سکونت
واسایشه حکومت سورمش ؛ و هر خصوصده مجلس
اعیانله استشاره ایدوب ، اوغلانغه قبول ایتمدیکی
(ترایان) ی دخی مشاور اتخاذ ایتمشدی . ۹۸ ده
وفات ایدوب ، مرقوم ترایان خانق اولمشدر .

نرون { (Néron) روما ایمپراطورلندن
{ یعنی قیصره ننگ بشقیسی اولوب ،
۳۷ تاریخ میلادیسنده (آنتیوم) ده طوغمش ؛
وسرداراندن (جرماتیقوس) ک قبزی بولنان والده سی
(آفریپینته) نک حیل و دسایسی سابه سنده اوکی
پدری ایمپراطور (فلاودیوس) طرفندن بیوک اوغلی
(بریناتیقوس) بدل وارث حکومت اتخاذ اولورق ،

قبزی اوقتاوبی دخی تزوجه دامادی اولمش ایدی .
۴ تاریخنده ، فلاودیوسک وفاتی اوزوبنه ، تخت
یکه ب ، ابتدا والده سنک وصابت و معاویته حسن
حرکتده بولنورق ، تبه سنی ممنون ایتمش ایسه ده ،
بعده والده سنی تبیدله ، بو تک تخته یکیر مک ایتمدیکی
اوکی برادری بر تانیقوسی تلف ایتمش ؛ و جور و سفاک
هتک انواعی ارتکابه باشلابوب ، ترتیب ایتمدیکی
بر طاقم اشعار و رساله لرلی بالذات سسله اوقومق
واجرا ایتمک اوزره ، علی ملا الناس تیا تروصنه سنه
چیقار ، وجانبا ز خانه لده کور شور ، ودها بو تک کبی
حال و موقعنه یاقیشمه جق بر طاقم حرکاتده بولنور
ایدی . حق ۶۴ تاریخنده (زوآ) شمهر ننگ احراقنی
مصور اولورق ترتیب ایتمش اولدنی بر منظومه بی
بر قله تک اوستندن اوقومق ایچون ، رومابه آتش
ویزه رک ، شهرک بر بیوک قسمتی یاقش ؛ و بونی ده
خرستیانلره عزو ابد رک ، بو بوجواره لرلی دهشتلی
اشکنجه لرله اتلاف ایتمش ایدی . والده سی یانسه
جلب ایدوب ، بر کوله سنه تلف ایتمد بر دکن صکره ،
سفاقتنی بر قات ده ا آرتیره رق ، ذکر
وانانندن ناموس سز اشخاصله احاطه اولتمشدی .
زوجه سی اوقتاوبی بده التطایق تلف ایتمد برمش ،
وانندن صکره تزوج ایتمدیکی (بو به) ی بر تکمه
ایله اولد بر مشیدی . (بیزون) اسمنده اسانلندن
بری طرفندن اسقاطی ایچون اولنان تشبندن وقتله
خبر آله رق ، بو وسیله ایله مرقومی ودها بر جوق
اشراف ایله حساب سز خانی دهشتلی اشکنجه لرله اتلاف
ایتمشدی . موزقه جیلق و آفتور اقدمه کی مارتنی
کوستر مک ایچون ، ۶۶ تاریخنده یونانه بر سیاحت
ایدوب ، علی او یونلرده ۱۸۰۰ چیمک اکلیلی
طوبیلاهرق عودت ایتمشدی . نهایت ظالما واسیانه ده
کندیسنه قارشی قیاملر ظهور ایله ، هیئت اعیان
دخی کندیسنه دشمن وطن نظر بله باقلسنه قرار
بر مکله ، فراره مجبور اولوب ، بر مقاربه اختفا
ایتمش ؛ واله دوشه جکنی آکلانجه ، بر قا ایله اتلاف
نفس ایتمک ایتمش ایسه ده ، جسارت ایدمه مدیکندن ،
یاننده بولنان کابجی (ایافرو دیت) قولنی ایشه رک
۶۸ تاریخنده اتلاف ایتمشدر . جان بررکن « دنیا
بر بیوک هنرور قائب ایدبور » دبه باغردنی متوا -
تدر . اسمی جور و سفاقتده مثل حکمنه یکشدر .

نزار { (عبد -) « قائم با مرالله » ماده سنه
(مراجعت بیوربله . }

نزاری قهستانی { (حکیم -) ابران
{ مشاهیر شعراسندن

اولوب ، ذوق واکتبه وعشرته مائل بولنش
اولدینی مرویدر . جوق سیاحت ایدوب ، شیخ
سعدی* شیرازی ایله دخی کورشمش ؛ و ۷۲۰
ناربخنده وفات ایشدر . بیوک دیوانی وایکی
مثنوی و وارد . شویت جله اشعارنددر :

آوازه در افتادکه تائب شدم ازی
بیتان صریحست من وتوبه کجاک

نزهت { هند شعراسندن ایکی کشینک
{ مخلصیدر :

بری (خواجه نورالله) کشمیری اولوب ،
میرزا عبدالغنیکشا کرداندن ابدی . ۱۱۴۰ هـ
کنج یاشنده وفات ایشدر . شویت اونکدر :

دیدم تاتبعصیل کمال از دور بینها
چو پروین صاحبخرمن شدم ازخوشه چینها

— دیکری (مولوی برهانالدین بن مولوی
سرفراز علی) لکنهو مضافاندن (وپوه) قصبه -
سندن اولوب ، آبا واجدادی کبی مخیزان هلدان
ابدی . اشعاری کره شتر قبیلنددر . شویت
اونکدر :

بمقصدکی دسی زاهد بزهد خشک حیرانم
نمی یابد کهر غواص تا باشد بساحلها

— دامغانلی (محمدعظیم) اسمنده برشاعرک
دخی مخلصی اولوب ، مرتب دیوانی اولدینی
و ۱۱۳۷ هـ وفات ایتدیکی (ویلیام بیل)ک تراجم
احوالنده مسطوردر .

نزهت افندی { متأخرین شعره عثمانیه دن
{ ورجال دولندن اولوب ،

ایوم شهر امینی بولان رضوان پاشا حضرتلرینک
پدریدر . « مفی الکتاب » عنوانله معانی ویاندن
باحث برکتابی و برخیلی اشعاری وارددر . ۱۲۴۴
ناربخنده درسمانده دنیابه کلوب ، ۱۳۰۴ ناربخنده
سیواسده وفات ایشدر . مطبوعات مدیری ایکن محرر
فقیر قلم مذکورده معتلرند بولندیم مناسیله ، بر
خیلی اشعار لطیفه سنی ایشتمش ایدم .

— بواسمه آنف الترجه دن اول روماده ایکی
کشی دهاکلوب ، ری سردارلردن ابدی . میلاددن
۲۱۲ سنه اول (سنگ) لردن صکره اسپانیه به
کوندربله رک ، (اسدروبل) ک رجسته میدان وبر -
مش ؛ و ۲۰۷ ناربخنده خصم جانی اولان (لیویوس
سالیناتور) ایله مشترکاً قونسلوس اولوب ، ایکیسی ده
بربرینه قارشی اولان حسیاتلرینی فراموشله ، دشمن
وطن اولان قارناجلرله قارشی مخدأ چالیشهرق ،
آنیالی مغلوب ، و برادری اسدروبل قتل ایشدی .

— دیکری امپراطور (تیرپوس) ک پدری
اولوب ، بولیوس قیصرک رجالندن ابدی ؛ و بونک
وفاتندن صکره برنوس و قاسیوسک طرفنی التزام
ابده رک ، سیجلیه قاچش ؛ و بده حکومت طرفنی
ترکه ، رومابه عودت ایشدی . اوقتاو بونک زوجه سی
(لیوی) به تمشق ایشله ، اونی بااتطبق ، شاشقنه
ترک ایش ؛ و اوقتاو امپراطور اولجه ، بونک اوغلی
(تیرپوس) ی اوغلقه قبول ابده رک ، وارث
حکومت انخاذا ایش ابدی .

نریده { آدر بیمانده اردبیل مضافاندن برقبه
نریر { اولوب ، بعض مشاهیرک مسقطراسی
بولنمشدر .

نریمان (اساطیرله مزوج اولان تاریخ قدیم
ابرانده اباعنجدی قهرمانقله مشهور
اولان و سیستانده حکومت سوزن سردارلردن
اولوب ، رستم زالک جدی اولان (سام) ک
پدری ابدی .

نرئوس { (Nérée, Néreus) اساطیر بونا .
(نیده دیکز آله سندن زعم اولنه .
رق ، (اوقیانوس) ایله (تیتس) ویا « ارض » ک
اوغلی اولدیفنه وهر وقت تبدیل شکل و صورت
ایتدیکنه اینانیر ، واکثریا ماوی صقاللی براختیار
صورتنده تصویر ایدرلردی .

نرئیده { (Néréides) اساطیر بونانیده کویا
{ آنف البیان نرئوس ایله (دورس) دن
متولد بر طاقم موهوم بربلر اولوب ، بونلر ۵۰
عددنده اولدقلری حالده ، تهاکده بولان بحر بونه
معاونت ایتدیگرینه اینانیر ؛ و دیکز اولتربله و دیکز
بونجقلرله طوناعش کوزل قیزل صورتنده تصویر
ایدرلردی .

تزهون } اندلسك الك مشهور ادبيہ لرنڈن
 { اولوب، كنيہ سي (بنت الفلاحي)
 در . بشهي قرن هجرده فرناطده نشأت اتمشدر .
 عصرى وزرا وادباسندن ابوبكر بن سميد ايله
 برجوق مطابياتى منقولدر . مشارالملك بر بئتنه
 جواباً بازمش اولدينى شوقطه جمله اشعارندردر :

حلت انا بكر عملا منعته
 سواك وهل غير الخبيط ايله صدر
 وان كان لى كم من حبيب فانا
 يقدم اهل الحق حب ابى بكر

تريب } حلب ولايتك اورفه سنجاغنده
 { واورفك ۹۸ كيلومتره فرپ
 جنوبيسنده اولورق فراتك ساحل يمينندن ۶
 كيلومترهك مسافده واقع بر كوچك قصبه اولوب،
 ابراهيم پاشانك قومانده سي آلتنده مصر عسكريله
 عساكر عثمانيه آرمه سنده وقوع بولان بيوك بر محاربه تك
 ميدان وقوعى اولغله مشهوردر .

نژاد } (محمد علخان) ايران شعرا سندن
 { اولوب، كرجى الاصل اولدينى حالده،
 محمد شاه زماننده ايران جانبندن سفارته دهلى به
 عزيمت اتمشدى . شوقطه اونكدر :

كرد فيق مى اى درد وبلا بسم الله
 سفر وادى عشق است بيا بسم الله
 اى اجل چند چنين درد سرم كردانى
 فارغم ميكنى از درد بيا بسم الله

نسا } خراسانده سرخسندن ۲، سرودن ۵،
 { ابيوردن ۱، نيشاپوردن دخى ۶
 ويا ۷ كونلك مسافده بر قصبه اولوب، برجوق
 علما و مشاهيرك مسقط رأسى بولنش اولغله مشهوردر .
 هواسى آغير وصيتملى اولدينى ياقوت حموى بيان
 ايدبور . شمدي خراب اولسه كر كدر .

نسانى } [« ابو عبدالرحمن نسانى » ماده سنه
 { مراجعت بيوريله .]

نسانى } ابرامك الك مشهور شاعر لرنڈن
 { اولوب، خرامانك نسا قصبه سندن
 ايدى . شويت اونكدر :

مه جال تو و آفتاب هر دو يكبست
 خط عذار تو و مشكناپ هر دو يكبست

نسبتى } ابران شعرا سندن اولوب، مشهدلى
 { اولدينى حالده، آذر بجانده پاشامش،
 وارد بيله وقت اتمشدر . شويت اونكدر :

غائب ز دیده ناشده جان داد نسبتى
 بچاده تاب هجر ازين بيشتر نداشت

نسترو } مصدره ديماط ايله اسكندريه آرمه .
 { سنده بر جزيره اولوب، اهاليه
 اطرافه كى كوله صرف ايتكارى باليله پاشاديني
 جغرافيون حرب آتارنده محرردر .

نستوس } (Nestus) ماكدونيه ايله تراكيه
 { خطه قديمه لى آرمه سنده آقان
 قره صوبك اسم قديمى اولوب، بوندن غلط اولورق،
 شمدي ده (مسته) اسميله دخى نسيمه اولتيورد .

نسطور } (Nestorius) خرسيتانلغك اليوم
 { نسطوربه دينلن مذهبنك موجودى
 اولوب، ۴۲۸ ده كنج تئودوسيوس طرفندن
 قسطنطينيه بطريرقاكنه نصب اولنش؛ و آروسك
 مذهبيه سائر مذاهبي رد اتمش ايسه ده، متعاقبا
 كنديسى دخى بركى مذهب ايجاد ايتديكندن ،
 ۴۳۱ ده اجتماع ابدن آياتلوغ مجلس روحانىسى طرفندن
 عزل ونفيه قرار بولنش؛ ومصر جولارينه چكيلوب،
 ۴۳۹ ده اوراده وفات اتمشدر . تاليفاتى احراق
 اولنورق، يالكز بعض نظيريله مكاتباتى موجوددر .
 مذهبي جزيره وعراق ايله هنده انتشار ايدوب،
 اليوم نسطوريلر بولتيورد .

نسف } (ياخود نخشب) ماوراء النهر ك
 { بيوك معموره لرنڈن اولوب، اليوم
 (قارشى) اسميله معروفدر . مشاهير علماء اسلامدن
 برجوق ذواتك مسقط رأسى بولتمشدر . « قارشى »
 ماده سنه مراجعت بيوريله .]

نسفى } (نجم الدين ابو حفص عمر بن محمد)
 { مشاهير علمادن اولوب، الك مشهور
 تاليفى « عقائد نسفى » دنكلك معروف اولان
 كتابيدر، كه علم عقائده ياز بلان كتابلر ك
 معتبرى اولوب، علامه تفتازانى وسائر مشاهير
 طرفندن شرح اولتمشدر . وفاتى ۳۵۷ تاريخنده
 واقع اولمشدر .

نسفى } (ابو البركات حافظ الدين عبدالله بن
 { احمد) مشاهير فقهادن اولوب، نسف

شهرنده نشئت، ۷۱۰۰ تاریخنامه وفات ایتمشدر.
 اك مشهور تآلیفی « الوانی » عنوانی کتاب معتبری
 اولوب، بوكا « الكافی » عنوانیله بر شرح دخی
 یازمشدر. « كبر الدقائق » عنوانیله دخی مشهور
 بر تآلیفی واردر، كه اجله « عمادن بر چوق ذوات
 طرفندن شرح ونحشیه اولمشدر .

نسبیا { عثمانلی شاعر اولوب، جده
 الوایی بولمش اولان شریف پاشا
 زاده سمید بلك قیزی ایدی. شو مطلع اونكدر:

پیر نكهك ایلدی اوز چاقمه تآثیر
 جانا بوكاكلكلك ایله پیر اولهك پیر

نسبیه بنت كعب { (ام شماره) صحابیاتدن
 و مازن بن نجار اولاندنددر. صحابه دن وانصار دن
 زید بن حاصم (رضه) ك زوجة سی ایدی. هجرتدن
 مقدم عقبه ده سیدالانام (صلم) افسندزه بیعت
 ایتمش؛ واحد فرزانده زوجی و اوغلاری حبیب
 و عبدالله ابله برار حاضر بولتوب، محاربه ده مردانه
 اظهار غیرت و شجاعت ایتشدی.

نسیمی { (عمادالدین) مشاهیر شعرا و اهل
 تصوف دن اولوب، بغدادك نسیم
 فاحیه سندن ایدی. دور بلاد ابدوب، سلطان مراد
 خان اول زمانده دیار رومه دخی كلشیدی. حلبه
 ورودنده، قضاء وفات ایتشیدی. فارسی و ترکی
 دیوانی واردر. شو بیت جله اشعارندندر:

كافر كورنجه زلف و رخك دیدی ای نكار
 آمنت بالذی خلق اللیل والنهار

شو بیت دخی اشعار فارسیه سندندر:

سبلش كفت ملك حسن مرامت
 كچ نشسته است وارست می كويد

نسیمی { ایران شعرا سندنن ابکی ذاتك
 مخلصیدر:

برنجیسی عن اصل نیشاپورلی اولوب، مشهده
 مکتب خواجه لکیله یکینمش؛ و خطوط متنوعه
 تخریبه صنعت تذهیب وسائره ده مهارت صاحبی
 بولمشدر. شو بیت اونكدر:

برلب بام آمد آن مه كفت باید مردنت
 كافتاب عمرت اینك برلب بام آمده است

— ایکنجیسی هراتلی اولوب، مرتب دیوانی
 واردر. شو بیت اونكدر:

مدام خانه چشم ز آب دیده خراب است
 خراب چون نشود خانه كه بر سر آب است

شاه { ایران شعرا سندنن ابکی کشینك
 مخلصیدر:

برنجیسی (میرزا زین العابدین عبدالرزاق)
 عن اصل مشهدلی و جهان شاه ترکی اولاندندن اولوب،
 اصفهانده نشأت، و علوم ریاضیه ده کی معلوماتیله
 کسب شهرت ایتمش؛ نهایت تبریزده نوطن ابدوب،
 ۱۱۸۰ ده اوراده وفات ایتمشدر. ابکی بیک یینی
 حاوی دیوانی واردر. شو بیت اونكدر:

نی همین روز بود حال من آشفته چوزلف
 شب هم از بخت سیه خواب پریشانی هست

— ایکنجیسی (میرزا محمد صالح) سمرقندی
 اولوب، شو بیت اونكدر:

قدت بالا سندن قدر قیای شهریاری را
 لبت شیرین کند بر تلخ کامان زهر خواری را

نشانی { « مجدالدین نشانی » ماده سه
 سراجت بیوریله .

نشأت { (خواجه سلیمان — افسندی)
 متأخرین شعراء عثمانیه دن اولوب،

۱۱۴۸ ده ادرنده طونمش؛ و درسعادته ورودله
 لسان فارسی بی لایقوله تحصیل ایدر، ملا کورا.
 نیده لسان مذکور ادبیاتندن و مثنوی شریفندن
 درس و بر مکه ده ایکن، ۱۲۲۲ ده وفات ایتمشدر.
 زعمادن ایدی. شو مطلع اونكدر:

ای آه مرد بر اثرک یوقیدر سنك
 ای اشك گرم برهترک یوقیدر سنك

نشاط { (میرزا معتمدالدوله عبدالوهاب)
 ایران شعرا سندنن اولوب، اصفها.

نلیدر. ملوک صفویه زمانده بعض مراتب عالییه
 نائل اولمش ایکن، بده جله سی ترکه، دنیادن
 چکیله ركه فقر و درویشاك صحبته مائل اولمش؛
 و نادر شاه زمانده اون ایکنجی قرن هجری اوخرنده
 وفات ایتمشدر. خوش طبع و اهل دل بر ذات
 اولوب، کوزل اشعاری واردر. شو بیت او جله دندر:

غم نمی خواهی بگو شادی نشاط
 هر که او شادی نخواهد بیغم است

— ۱۱۷۲ تاریخچه شیرازده وفات ایش
 (میرزا زین العابدین نشاط) - ۱۳۳۵م دیده دیگر برشاعر
 دخی «آتشکده» ده مذکوردر.

نشاطی } فرس شمراسندن اوج کشینک
 } مختصیبر:
 برنجیسی (حاجی محمد) دماوندلی اولوب، شو
 بیت اونکدر:

چند مشغول نواستی بابل باشی
 آیتخان باش که برخاک توکل سجده کند

— ایکنجیسی دهایی اولوب، اکبر شاه دوری
 شمراسندندر. شو بیت اونکدر:

مرا چه کار بوصل تو بود واین همه غوغا
 چرا نمرود واین آرزو بشاک نبرد

— اوغنجیسی شوسترلی اولوب، شو بیت
 اونکدر:

درپیش دست فیض رسان تو کاه جود
 بحر محیط را نبود قطره وجود

نشانی } قدهاء شمره عثمانیهدن ایکی ذاتک
 } مختصیبر:

برنجیسی قره مان دیارندن ومولانا جلال الدین
 دوری حضرتلری احفادنندن اولوب، ابتدا طریق
 تدریسه سالک ایکن، بده ابوالفتح سلطان محمد خان
 حضرتلربنه طفراکش اولوب، بومناسبتله نشانی
 مخلصلیه مختص ایش؛ وکیده رک رتبه وزارت نائل
 اوامش ایدی. انشاده شهرتی اولوب، بعض اشعاری
 دخی وارددر.

— ایکنجیسی (جلال زاده مصطفی چلی)
 طوسیله اولوب، توجه نشانچی دبتکاه معروفدر.
 ابتدا ابراهیم باشانک کاتب دیوانی اولوب، بونک
 مصر والیاکنده مستشار خاص ایدی. ۹۴۱
 تاریخنده قانونی سلطان سلیمان خانک بغداد سفری
 اثناسنده نشانچی اولوب، ۹۶۴ ده قادهله ابوده
 یلدیرمش اولدیغی باغده اقامت ایکنده ایکن،
 ۹۷۴ ده مجارستان سفری اثناسنده ثانیاً نشانچی
 اوامش؛ ۹۷۴ ده وفات ایشدر. محله مذکورده.
 ده جامع وحامی وارددر. شو بیت جمله اشعارندندر:

ای جیبی عو این ماه منیرک پرتون
 روشن ایله مهر رخسارکله کل کوکلم اوین

نشانی } (علی احمد) هندستان شمراسندن
 } اولوب، دهاییبدر. طاقه
 درویشاندن اولوب، جلادت طبعیله مشهوردر.
 شو بیت اونکدر:

مرا هر شب چو دزدان خواب کرد چشم ترکردد
 دلرا باغث بیدار بیند باز برکردد

نشانی } عثمانلی مورخلربنک اک مشهورلرندن
 } اولوب، سلطان بایزیدخان ثانی دوری

مدرس لرندن ایدی. وپادشاه مشارایله طرفندن
 تاریخ عثمانی ضبط ونخر برینه مأمور اولوب، دولتک
 ابتدای تاسسندن پادشاه مشارایله زمانه دک
 جریان ایدن وقوفاتی حاری برتاریخ یازمشدر، که
 عبارته سی ساده وسلیس ومندرجانی بک طوفریدر.
 «جهاننا» عنوانیله برتاریخ هومیسی دخی اولوب،
 بونده ترک وتاتار اقوامنک احوال ماضیه سندن
 دخی تفصیلاتلیجه بحث ایدبور. آثارلی موجود
 اولان عثمانلی مورخلربنک اک اسکیلرندندر. بعض
 اشعاری دخی وار ایسه ده، دسترس اوله مدی.

نشانی } نخبوانک جغرافیبون عرب آثارنده
 } مستعمل نام دیکریدر.

نصر } (بن احمد بن اسماعیل سامانی)
 } دولت سامانیانک اوچچی حکمداری
 اولوب، ۳۰۱ تاریخنده پدیری احمدک شهادتلی
 اوزربنه، ۸ یاشنده اولدیغی حالده، تخته جلوس
 ایدرهک، ۳۰ سنه کمال عدالت ورویتله اجرای
 سلطنتله، علوم ومعارف حبابه، وبرجوق مدارس
 وابنه خیره تاسیس ایتدکدن صکره، ۳۳۰ تاریخنده
 سلارمه هلندن وفات ایش؛ واوغلی نوح خلفی
 اولشدر. شاعر شهر رودکی بونک زماننده کسب
 اشتهار ایشدر.

نصر آباد } نیشابورده برحله اولوب،
 } برجوق طاقه منقوش بولنمشدر.

نصرالدین } (خواجه —) ظرفادن
 } ومظنه دن برزات اولوب،

حاجی بکتاش ولی ایله معاصر بولنش اولدیغی
 مروی ایسه ده، ده اسکی اولوب، سلجوقیلر
 زماننده یاشامش اولسی محتملدر. هر حالده تفصیل
 احوالی مجهول اولوب، لطائف اولان میل طبیعیستندن
 طولانی، برجوق لطائف ونوادر کندیدنه اسناد
 اوله رقی، اسمی بوخصوصده مثل حکمنه یکمشدر.

آفتاب فریفته درت طرفی آجیق و بیوک برکایدله
کایدانش بر بر اولوب، خواجة مشارالیهک تره سی
اولدینی سرویدر. بمضاری ده نیورلنک زمانده
برحیات اولدینی التزام ابدیهک، جهانکیر مشارالیه
ایله بمض ماجر لرینی نقل ایدرلر.

نصر الله (ابو الفتح - بن عبدالله الفاضل
الاعز) [ابن فلاس] ماده سنه
سراجت نیوربله.]

نصر الله (حمید الدین - بن عبید الحمید)
مشاهیر شعراء ایراندن اولوب،
شیرازلیدر. ماکتشاف سلجوقی زمانده یاشابوب،
هر نه سبیه مینی ایسه، پادشاه مشارالیهک غضبته
اوغزایوق حبس اولمش؛ و محبسه یازوب قدیم
اشدیکی بر قطعه عکسنه تأثیر ایتمکه، قتل
اولمشدی. بهرام شاه غزنوی به دخی ملاق اولوب،
بونک نامنه وکیل و دمنه « بن فارسی به نقل ایتمشدی.
کتاب مذکور دفماتله و اخیراً تبریزده بر طرز
دلشینده طبع اولمشدر. نصیر دخی تخلص ایدر
ابدی.

— هندستان متأخرین شعرا سندن بر نصرالله
دخی واردر، که بر مدت انکاب حکومتی خدمتده
وبده دکنده حیدرآباد نظامنک خدمت وزارتده
بولوب، دائم ارباب فضل و هنرک صحنه مائل
بولمش؛ و نهایت ترک جاه و منصب ابدیهک، مملکتی
اولان شکارپورده کوشه ازوایه چکمش ابدی.
شوبیت اونکدر:

ناحوا وعظ تو توبر نکرد
ما حدیث تو شنیدیم عبث

نصر الله خان { بخارا خانلرندن اولوب،
۱۲۷۷ تاریخنده وفات
ایتمشدر.

نصر بن عاصم { (اللبی) اعظم ادبا
و قهادهان اولوب، نحوک
مؤسس اولان و اک اول قرآن کریمی حرکاتله
یازوب اعرابی ضبط ایدن مشهور ابو الاسود.
الدولنیک تلینیدر. مشارالیه ابو الاسود دخی
بوعلی جناب مرتضی (رضه) دن اخذ ایتمش اولمقه،

صاحب ترجمه بالواسطه حضرت مشارالیهک تلینیدر.
۸۷ تاریخنده بصرهده وفات ایتمشدر. ابتدا خوارجه
تابع بولوب، بده اونلرک مذهبی ترک ایتمش
اولدینی دخی سرویدر.

نصر بن منصور { (ابو المرفه - الثمیری
الضری) مشاهیر شعراء
عربدن اولوب، ۵۰۱ تاریخنده رفته طوغمش؛
و جوجق ایکن بغداده کیدوب، فقه و حدیث و تفسیر
وسائر علومی تحصیل ایتمکه ایکن، ۱۴ یاشنده
چچیک هلته اوغزایوق، ایکی کوزندن اصمی اولمش
ابدی. او سندن شعر سولمکه یاشابوب، خلفا
وسائر اکبری مدح، وک زیاده وزیر ابن هبیره به
انتساب ایتمشیدی. ۵۸۸ تاریخنده بغدادده وفات
ایتمشدر. مرتب دیوان اشاری اولوب، شورایکی
بیت جمله اشعارندندر:

تری یثائف الشبل الصدید
و آمن من زمان ما یروع
وتأس بعد وحشتنا یبید
منازلنا القدیمة والر یوع الخ

نصرت { (نصرالله خان زدهلوی) شعرا دن
{ اولوب، عن اصل ایراندن و میرزا
عبد اللطیف تنها تلامذه سندن اولدینی حالده، هند.
ستانه رحلتله، هانکیرک احفاندندن شاهزاده رفیع
الشاهه انتساب ایتمشیدی. شوبیت اونکدر:

یارب که در چراغ هزار کسی مباد
آن قطره روغنی که زمنت چکیده است

نصرت افندی { (خواجه -) شعرا ی
{ عثمانیه دن اولوب، نور
عثمانی کتبخانه سنده حافظ کتب ابدی. ادبیات فار.
سیه دن بهره سی وار ابدی. ۱۲۰۸ ده وفات
ایتمشدر.

نصره الدین { (احمد بن یوسف شاه) لر
{ بزرگده حکومت سورن اتا.
بکاتک بدنجیمی اولوب، ۶۹۶ تاریخنده، برادری
اواسیایک قتلی اوزربنه، غازان خانک فرمانله
حاکم لرستان اولمش؛ و کندیمی عادل و نیکسیرت
بر ذات اولمقه، برادری زماننده خراب اولان
مملکتی اعمارده موفق اولوب، ۲۸ سنه کال عدالتله
حکومت مورد کدن صکره، ۷۳۳ ده وفات ایتمشدر.

نصرت شاه } (بن فتح خان بن فیروز شاه
تاریخ ننگ بمبایلی)
هندستانی نرگه ماوراء النهره عودتی صره سنده
۸۰۲ تاریخ نده دهلی بی ضبط ابدہ رک ، ۱۱ آی
حکومت سوردکن صکره ، عم زاده سی اقبال خان
بن ظفر خان کنده سی مغلوب ابدہ رک ، ملکی لندن
آلمشیدی .

نصر الحجازی } (ابو القاسم — بن
احمد) مشاهیر شعراء
عربدن اولوب ، بصره لیدر . امی بر آدم اولدی
حاله ، برنج اککی اعمال و طبخیه اشتغال ایدردی ؛
فرونده اشعارخی قرائت و املا ابتدیکچون ، هر
گون باشنه بر جوق خلق طویلانوب ، اشعارخی
استماع و ضبط و نخربره ثمالک کوستر لر دی .
شمرادن ابن لنکک دیمکله معروف ابوالحسین محمد
بن محمد صاحب ترجمه اشعارخی جمله ، دیوانی
ترتیب اتمشیدی . بده بغداده رحلت ابدہ رک ، خیلی
وقت اوراده اقامت ، و مشاهیر عصر بله صحبت
اتمشیدی . حقدہ یک جوق نوادر منقولدر . ۳۱۷ده ،
و خطیب بغدادینک روایتنه باقیلیرسه ، ۳۲۵ دن
صکره وفات اتمشدر . شوظمه جمله اشعارنددر :

وكان الصديق يزور الصديق
لشرب الدمام وعزف القيان
فصار الصديق يزور الصديق
ليت العموم وشكوى الزمان

نصوح } اونجهی قرن هجری عثمانلی شعراء .
سندن اولوب ، ادرنه لیدر . ابتدا
عطارلق ابدوب ، بده طبابت اداسنه قالمشمشیدی .

نصوح پاشا } دور سلطان احمد خان اولده
مسند صدارت عظمایه یکن
وزرادن اولوب ، کوملجه لیدر . سرای هایونده
بالطه جیلر زمره سنه داخل اولوب ، چاوشقله طشره
چیتشمس ؛ و برخیلی وقت زبله و یووده سی بولنددن
صکره ، قیوجیلر کتخداسی و ۱۰۰۸ ده رتبه
وزارتله حلب والیسی اولمش ؛ و بغداده مسلط
اولان طویل اوغانه قارشلی سوق اولنان صکرک
سردار لئی دخی عهد سنه حاله ، و بده دیار بکر
والیلکنه نقل اولمش ؛ و اورالده بولندینی مدبجه

یک چوق اموال و ثروت فراتمش ابدی . ۱۰۲۰
تاریخ نده مهر صدارت دسترس اولغله برابر ، پاشه
سلطانک زوجیله مصاهرت شهر یاری شرفه دخی
نائل اولمش ؛ و ابرانه مصالحه و آناطولی و کردستا .
نجه اساسی اعاده اتمک اوزره ، بر سنه قدر دیار
بکرده قالدن صکره ، درسعاده عودت اتمشیدی .
عاقل و مدبر بر وزیر ابدیه ده ، یک طمکار وحدید .
الزجاج اولوب ، و قیسیلر بنی اورنه دن قالدیرمه دن
چکندیکی کئی ، اتساحی دخی انواع مظالم اوتکاب
ابتدیکرندن ، اوج سنه ابله اوج آی اجرای و کالتدن
صکره ، ۱۰۲۳ده غضبه و غرابوب ، اعدام اولمشدر .
اوق میداننده ابراهیم پاشا یاننده مدفوندر .

نصیب } ایران شعرا سندن درت ذاتک
مخلصیدر :
برنجیسی (— خان فروخی) تذکره صاحبی
دولت شاهک احفادنن اولوب ، اکبر شاه زماننده
هندستانه سیاحتله ، شاه مشار البهک مقر بینندن
اولمشیدی . شو رباعی اونکدر :

دارم صنی چهره بر افروخته
راه وروش عاشقی آسوخته
او عاشق دیکری ومن عاشق او
من سوخته سوخته سوخته

— ایکنجیسی (شاه نصیب) دیمکله معروف
اولوب شویت اونکدر :
هر فزه زخاکستر من مشهد برق است
با خاک من سوخته بازی نتوان کرد

— اوچنجیسی سبزواری ساداتندن اولوب ، شو
یت اونکدر :
در شبستان دلم قندیل عرش آویخته
آن دکوشی که ، زیر زلف پنهان کرده
— دردنجیسی اصفهانلی اولوب ، ۱۱۸۲ ده
وفات اتمشدر . شویت اونکدر :

پیرانه سر دل از بی آن نوجوانم میروم
دل رفت از دنبال او دانه که چاتم میروم

نصیبی } فرس شعرا سندن درت کشینک
مخلصیدر :
برنجیسی (بابا —) عن اصل کیلانلی اولوب ،
تبریزده حلوا حیلقله چکنکده ایکن ، بابا فغانی شیرازی
طرفندن سلطان یعقوب ترکاه قدیم اولسه رق ،

ندماهی صرمنه یکمیش؛ وتبرزده وفات ایشدر . شویت اونکدر:
 وقت کشتن دامن قابل بدست آمد مرا
 آخر از عمر آرزوی دل بدست آمد مرا

— ایکنجیسی (اسدالحق) یزد ویاری سادا. تندن اولوب، شیرازی ملاجلال الدین دوانیدن تحصیل علوم ایش؛ وعلامه مشارالیهک وفاتندن صکره وطنه عودتله، دیوان اشعارنی جمع وترتیبله مشغول اولش؛ ۹۱۴ ناربخنده وفات ایشدر. شویت اونکدر:

گفته که بوسه بنصیبی نمیدی
 خندید زیر لب که چه گویم یا نصیب

— اوچنجیسی (میرزا محمد خان بن موسی بیگ) کرمانشاه اگراندن اولوب، قبح علیشاه طرفندن فخرالشعرا عنوانه مظهر اولش؛ وفازی الدین حیدر زماننده لکهنویه کیدوب، نائل التفات اولس؛ ۱۲۶۰ تاریخلرینه دک برحیات بولنشدر.

— دردنجیسی شیرازی اولوب، کاتب شیرازی دیمکله دخی معروفدر. شویت اونکدر:

بی روی دلفروخت مارا مر طرب نیست
 باماشی بسرکن یک شب هزار شب نیست

{ (ظاهر دده) شعراذن وطریق
 نصیبی } بکتاشیه ددکاندن اولوب، آرنه.
 وذلقده محرم فقیرک مسقط رأسی اولان (فراسر)
 قریه لیدر. برخیلی وقت سیاحت و زیارت مقامات
 عالیه ایتدکدن صکره، قریه مذکوره به عودتله،
 بر زاویه تأسیس ایشدی، که او وقتدن کیتدیجه
 کسب عمران ایده رک، الیوم بیوک بردرکاهدر .
 ۱۲۵۰ تاریخلرینه ارتحال ایدوب، خاکتاهمی یاننده
 تربسی زیارت کاهدر . آرنه اؤد لساننده بر چوق
 اشعاری اولدقدن بشقه، ترکیه و فارسی دخی بر
 خیلی غزلیاتی واردر. وطنه عودنی ائناسنده
 لسقویک قصبه سنه اوغرا دیغنده، اورا مشایخی
 کندیسنی امتحانه چکک ایستدکلرنده، برقصیده
 سولیشدی.

نصیبین } (Nisibin, Nisibis) دیار بکر
 } ولايتك ماردین سنجاغنده

— نصیبین قضای ماردین سنجاغنک قسم جنوبیسندن عبارت اولوب، غرباً نفس ماردین، شمالاً مدیات، شرقاً جزره فضالیله، جنوباً دخی

شاهک بازگاهنه ملازمندن صکره، دکنه رحلتله،
قطب شاهه انتساب ایتشدی. اون برنجی قرن
هجری اوائلنده برحیات بولمشدر. شو بیت
اونکدر :

نصیر اذ بیکی شد همد غم
به از غم بیکنانرا همدی تیست

— دردنجیسی (میرزا اسدالدین) کشمیری
اولوب، شو بیت اونکدر :

فرنگی جلوه آذر سوز تر سزاده بیرجمی
که کردد تشنه خون مسیحا چشم بیارش

— بشنجیسی (نصیرالدین بن ضریب شاه)
دهلیلی اولوب، اکثر اشعاری اردو لساننده در .
اواخر عمرینده دکنده کی حیدر آباده کیدوب،
اوراده ۹۰ یاشلرنده وفات ایتشدر. شو مقطع
اونکدر :

از ازل ما عیظ مواجیم
دورتر ای نصیر ساحل ماست

— آلنجیسی (میرزا — بن میر عبدالله طیب)
علوم عقیده و طبیعیات و ریاضیات و حکمتنه ید
طولی و فن طبساتنه حذاقت کامله صاحبی اولمغه
برابر، ادبیات عربیه و فارسیه دن دخی بهره سی وار
ابدی. بعضی تذکره لرده مخلصی (نصیری) صورتنده
مقیددر. ۱۱۹۲ ده وفات ایتشدر. «بی نظیر»
عنوانیه بر متنویسی و رباعیات و غزلیات و سائر
اشعاری واردر. شو بر ایکی بیت مذکور مثنو-
یسنه ندر:

مشو غافل که ایام چهار است
سراسر کوه و صحرا لاله زار است
جهان رشک نکارستان چین است
صبا مشک خنق در آستین است

— حکیم شهر خواجه نصیرالدین طوسینک دخی
اشعارنده مخلصی (نصیر) در.

نصیرالدوله } (ابوالمظفر معین الدین محمد
{ علی شاه) هندستانک اود
خطه سی حکمدارانندن اولوب، ۱۲۵۳ تاریخنده
یکنی نصیرالدین حیدره خلف اولمشدی.

— دکنده حیدرآباد نظاملرندن برنصیرالدوله
دخی اولوب، ۱۲۴۵ تاریخنده پدیری سکندر
جاهه خلف اولمش؛ و ۱۲۷۴ ده وفات ایدوب،
اوقلی نواب فضل الدوله برینه کچمشدر.

موصول ولایتی وزور مستقل متصرفلیله محدوددر.
ایکی ناحیه و ۲۴۳ قریه بی حاوی اولوب، ۳۰۰۰۰
اهالی ابله مسکوندر. اها ایسنک ثلثانی عرب کرد،
ترکان و چرکس اوله رق مسلم و برنئی خرسیتاندر، که
بونلر ده نصفی مذاهب ثلثه به منقسم ارمی و نصف
دیگری کلدانی، سریانی و یقوتوبیدن مرکبدر. اراضی
قضا ۶۱۶۰ مربع کیلومتره و سعتنده اولوب، یالکیز
۸۸۰ کیلومتره لکی طاغاق و عااشاق و باقیسی کاملاً
قابل زرع و عمراندر. میاه جاری سی چوق ایسه ده،
زراعتنه نافع اولقی ایچون اسکی جدول و خندقلرینک
کشاد و اعمارینه احتیاج واردر. محصولاتی حیویات
متنوعه ابله جنسی اصلا پرنج، پاموق و توتونندن
هبارتدر. کوزل چاپرلی و سرطاری دخی اولوب،
کلیتلی قیون و سائر حیوانات اهلیه بیتشد بریلیر. باغ
و باغچه لری و میوه و سبزه سی دخی چوقدر. یا قوت
حموی نصیبین ابله جوارنده کی قرانک ۴۰۰۰۰
بوستانی اولدیغی روایت ایدیور.

نصیبین } (یا خود نصیبین الروم) آنف -
} البیان معموره دن بشقه فرات
اوزرنده و آمددن درت و یا اوج کونلک مسافده
و حراندن دخی او قدر اوزاق اوله رق حراندن
بلاد رومه کیدن طریق اوزرنده بیوک بربلده
اولدینی «معجم البلدان» ده مسطوردر .

نصیر } فرس شعرا سندن بوجه آتی پدی
} ذات مختصیدر :
برنجیسی (حمیدالدین نصیرالله بن عبدالحمید
شیرازی) «نصیرالله» ماده سنه مراجعت پیوربله .
— ایکنجیسی (خواجه نصیرالدین بن خواجه
قطب الدین) سرحسلی اولوب، محمد عوفی ابله معاصر
ایدی. شو رباعی اونکدر :

از مهرچه شد اگر افزون آید ماه
پیش رخ تو زار و زیون آید ماه
کز ذان که رخ تو در چن عکس دهد
از شاخ بیای کل برون آید ماه

— اوچنجیسی (خواجه نصیرالدین بن خواجه
مسعود بیگ بزد جردی) اجدادی ایرانک بعض
جهتلرنده حکمفرما اولدقندن صکره، همدانده ساکن
اولشردی؛ و کندیسی طامنک ناسازلندن ترک
وطنله، هندستانه عزیمت ایده رک، برمدت اکبر

نصیرالدین حیدر { (سلیمان شاه -)
هندستانده اود

خطه سی حکمدارانندن اولوب، ۱۲۴۳ تاریخسنده
پدری فازی الدین حیدره خلف اولمش؛ واون
سنه حکومت سوردکدن صکره، ۱۲۵۳ده وفات
اچمئدر.

نصیرالدین طوسی { (محمد بن فخر الدین
(محمد رازی) اطالعلم

حکماءاسلامدن اولوب، کافه علوم وفنونده ولاسیما
علم هیئتمه تفرد اچمئدر. آبا واجدادی عن اصل
(قم) شهری مضافانندن (جهرود) لی اولوب،
صاحب ترجمه ۵۹۷ تاریخسنده طوسده دنیاپاکلش؛
وکیل الدین بن یونس موصلی ابله مین الدین سالم
بن بدوان مصریدن واین سینانک تلامذه سنندن
بهمن یاردن وسائر مشاهیردن تحصیل علوم وفنون
ایتدکن صکره، صریخی مطاله و تدقیقات فیه
وتالیفه یکیرمئدر. اعتقادده معتزله دن وشیحی
المذهب ایدی. ملاحظه اسماعیلیه دن علاه الدین
محمدک اسارتمه دوشوب، خیلی وقت محبوس قالمش؛
۶۵۴ تاریخسنده هلاکو خان قهستانلی ضبط ایتد.
یکندمه، کندیسینی قید حبس و سارندن تخلص
ایده رک، ذاتاً صیت و شهرتی ایشیتیش اولمغله،
مشاور خاص اتخاذاچمش؛ ورائنه اعتماد وامنیته
ایدوب، کیده رک سوزندن جیتمامه باشلامشیدی.

نصیرالدین بونفوذ و اعتبارندن بالاستفاده، هلاکوئی
ترقی علوم و معارف ایچون کایتلی اوقاف و خزان
صرف و تخصیصنه اقلع اچمش؛ و سرائه ده اووقته
قدر مثلی نامسوق بر رسد خانه بایدربوب،
۴۰۰۰۰ مجلدی متجاز کتب نفیسه فیه دخی
جمع ابله، بر مکمل کتبخانه تاسیس، وارباب علم
وهنری هر طرفدن جلیله، کندیلرتمه تخصصات تعیین
ایتدبره رک، بیوک بر آقاده تشکیل ابله، علم
هینک وسائر علوم وفنونک ترقیسنه چوق خدمت
اچمئدر. بورسدخانه تک وصاحب ترجمه تک مساعی
وجهدینک نمره سی اولان «ازیاچ الجانیه» علم
هینجه یک اهمیتلی بر خدمت اولوب، ۱۶۵۲ تاریخ
میلادیسنده لوندرده نشر اولنان «طول و عرض
جدولاری» دخی نصیر الدین طوسینک «ازیاچ
ایطانیه» سندن مأخوذدر. هلاکوئی بغدادک ضبطله

خلافت عباسیه به ختام ویرمکه سوق و تشویق ایدن
صاحب ترجمه اولدینی مذنون اولوب، بو حال صحیح
ایسه، مکارم اخلاقیه نا قابل توفیقدر. ۶۷۲
تاریخنده وایفا خان زماننده بغدادده ارنحال ایدوب،
وصیبقی اوزره، امام موسی کاظم (رضی الله عنه) ک
تربه سی یاننده دفن اولمئدر. تألیفاتی چوق و متنوع
اولوب، بطلیوسک «بجمله» سی شرح و تفسیح ایتدیکی
کبی، منطقه «التجرید»، تصوفده «اوصاف
الاشراف»، کلامده «الخلیص» و «قواعد التائده»،
اخلاقده قهستان حاکی ناصر الدین نامنه یازدینی
«اخلاق ناصری»، علم ریاضیه وهیننده «ده کتاب
المتوسطات بین الهندسه و الهیته»، «مقدمه فی الهیته»،
«جامع الحساب فی الخت و التراب و الکره و الاسطر
لاب»، «المقطبات و المناظرات»، «تعديل المیار
فی بعض تنزیل الافکار»، «بقاء النفس بعد بواری
البدن»، «الجبر و المقابله»، «نبات العقل الفعالم»،
«شرح مشقه العلم»، «رسالة الامامة»، «رسالة
الی نجم الدین الکاظمی فی اثبات واجب الوجود»،
«رسالة فی معرفة التقویم» و سائر. ابن سینانک
حاشیهل نحریر، وروضده و فرائضده دخی بر
کتاب تألیف اچمئدر. اکثر تألیفاتی عربی و بعضی
فارسیدر. (نصیر) تخلصیه بر چوق اشعار فار.
سیه سی دخی اولوب، شوربایجی جمله اشعارندندر:

وجود بحق و اوله اول باشد
باقی همه موموم و بتیل باشد
هر چیز جزا و که آید در نظرت
تقش در این چشم احوال باشد

نصیرالدین محمود { هندستانجه مشاهیر
مظنه کرامدن اولوب،

(جراغ دهلی) دینکله معروفدر. شیخ نظام الدین
اولیاسک مریدی و خانی اولوب، ۷۵۷ تاریخسنده
ارنحال اچمئدر. تربه سی دهلیده مهور وزیرتکا.
هدر. «خیر الخیال» عنوانیه بر تألیفی واردر.

نصیرالحامی { شمردان اولوب، مصدره
حاجیقله یکیشیدر. ۷۱۲ده

وفات اچمئدر. شوقطه اشعارندندر:

لا تقبل ما حیبت لا ینیر
لیکن الجواب خیراً اذیکما
قد سمعت الصدی و ذاک جماد
کل شیء تقول رد علیکا

کوند رمش؛ ورسالت پناه افندم ز حضرت تریبک بوشمری
تقدیراً: اگر قتلدن اول کوره ابدم، قتل ابتدر.
مزدم، بیورمشیدی. شمر مذکورک باشلانچی
شودر:

یا راکباً ان الایمل مظنة
من صبح خمسة وانت موفق
البلغ به میتاً بان تحية
ما ن تزال بها التجائب تمنق

نضر بن شَمیل } (ابوالحسن - التیمی
نضار } (المازنی) متاهیر ابدان

اولوب، ادبیات عربیده وفقه وحدیثه بد طولی
صاحبی ابدی. بصره ده نشأت ابدوب، نابیندن بر
چوق ذواتدن استماع اتمش؛ وضیق معیشته بناء،
بصره فی تزکله، خراسانه انتقال ابدورک، سروده
نوطن، ونیسا بوره دخی دفمانله سیاحت ابدورک،
علوم ادبیه وفقه وحدیثه افاده وتدریسه کلیتی
ثروته نائل اولمش؛ ومأمون خلیفه خراسانده
بولندیفی مدتیجه صحبت ومسارتنده بولنه رق،
احسانلری کورمش ایدی. ۲۰۴ تاریخنده وفات
ایتمشدر. تألیفاتی چوق اولوب، باشلیجه لری: «کتاب
الصفات»، «کتاب السلاح»، «کتاب خلق
الفرس»، «کتاب الانواء»، «کتاب المانی»، «کتاب
غریب الحدیث»، «کتاب المصادر»، «کتاب المدخل
الی کتاب الین للخلیل بن احمد» و سائرده در.

نضیر } (بن الحرث بن کلدۀ الثقفی) صحابه دن
نضیر } (ومؤلفه قنبردن اولوب، آنف الترجه
نضر بن الحرثک برادر بدر. فتح مکه کونی اسلامه
کیش؛ واسلامده نبات وحسن حرکت ابدوب،
۵۱۶ هجری سال هجریده فتوح شامده شهید اولمشدر.

نضیر } (لنان یهود قبیلۀ لردن برینک اسمیدر،
که وادی بطحانده وبوره ده ساکن ایدیلر. فخر کائنات
صلی الله تعالی علیه وسلم افندم ز دردنجی سال هجریده
بنی نضیره قارشی غزا ابدوب، ضبط ایتدیکی برلری
کندی ذلترینه مال ابدورک، ابراندنن ازواج
مطهره به وحضرت ابا بکر وعبد الرحمن بن عوف
(رضما) ايله سار مهاجرنه اعطا بیورورلردی.

نطقی } (بزاز زاده حسین افندی) اوتچی
نطقی } (قرن هجری عثمانلی شمر اسندن
وزمره قضاندن اولوب، استانبوللیدر.

نصیر خان } هندستانک سند خطه سی حا.
ککریبک اخیری اولوب،
۱۲۶۰ ده برادری مینور محمد خانه خلف اولمش؛
و ۱۲۶۱ ده انکلبز عسکرله ایتدیکی محاربه ده
مفلوب واسیر اولوب، ایکی سنه صکره کلکته ده
وفات ایتمشدر.

نصیری } قدماء شمراء ابراندن اولوب،
شیرازلیدر. شو بیت جمله
اشعارندندر:

ای اهل عبادت همه در عشق بکوشید
کز سبجه و تسبیح خدارا شناسید

نصیریلر } شامک جهت شمالیه سنده وعلی.
الخصوص لاذقیه جوارلرنده
(جیل نصیره) دینلن طائفک انکارنده ساکن بر
قوم اولوب، لسان عربی ايله متکلم و ظاهرأ مسلم
اولدقلری حالده، بونلر دخی درزبلر ویزیدیلر کبی
بر ملائم اعتقادات باطله فریه به تابعدرلر. قرق
بیک نفوس قدر اولدقلری تخمندر.

نضار } اندلسک اک مشهور ادبه لردن او.
لوب، لسان ترکنک صرف ونحو بی
ضبط و تحریر اتمش اولان ابو حیانک قیزی ابدی.
۷۰۲ تاریخنده طوغوب، ۷۳۰ ده وفات ایتمشدر.
بدرینک صاحبه ترجمه تک وفاتی حقنده بر چوق
مرثیه لری ومخصوص برساله سی واردر.

نضر } (بن الحرث بن کلدۀ الثقفی) عهد
جناب نبویه بنی عبد الداردن او.
لوب، بدری کبی چوق سیاحت اتمش؛ وروم
وهود علما وحکما سیه کوریشوب، خبلی معلومات
استحصال ایتمشدی. غلظه اغترارأ نبوت جناب سید.
المسلمینی تصدیق ایتموب، ابوسفیانله برلکده اول
حضرتک علمنده چوق بغض وکین وحسد ابراز
ایدر، وتکذیب واستخفافه جرأت ایلردی. بدر
غزاسنده ایادی مسلمینه اسیر دوشنلردن اولوب،
بدردن اثنای هودنده صفراء نام محلده اسر جناب
نبوی ايله حضرت علی بن ابی طالب (رضه) طرفندن
قتل اولمشدر. فخر کائنات علیه اکل النجاة افندم ز
حضرتلربنک تیزه لرینک اوغلی ابدی. همشیره سی
(قتیله بنت الحرث) سر قومک قناتی ایشیدنجیه، پاک
فصیح ومؤثر بعض ابیات - ویلیوب، حضور نبوی به

ممدود اولفله ، شوراجقه یا اکثر فـلاً ماده نظامك تحت اداره منده بوانان برلردن بحث اولنه .
 جقدر . نظام دواتی ۱۵°۱۰' ایله ۲۰°۴۰' عرض شمالی و ۷۲°۲۰' ایله ۷۹°۱۰' طول شرقی آره .
 لرنده ممتد اولوب ، مساحه سطحی سی ۲۱۴۱۷۹ مربع کیلومتره واهالیسی ۰۴۰ ۵۳۷ ۱۱ کشیدر ،
 که هر مربع کیلومتره باشنه ۴۶ کشیدن زیاده جه دوشیور . سرکز وپانختی حیدرآباد شهری اولوب ،
 ۲۰۳۹۷ شهر و تقصیه وقریه لری واردر .

نظام دولتی دکنك ایچ طرف لرنده کی یابله داخلمده اولوب ، ارتفاع وسطیسی ۳۸۰ متره در . کات سلسله

جبالك (بالاکات) تعمیر اولنان بر قوی ضرب جهتدن ممالکته داخل اولوب ، شرق جنوبی جه طوغری اوزانه رق ، بر قاج قوله انقسام ایدر ، که بونلرک اک باشیلری دولت آباد وورنک آباد قوللری اولوب ، بونلرک ده اک بوسکک ذروه لری ۷۲۵ متره ار .
 قناعی تجاوز ایتبور . بو طاهر نظامك اک بیوک حوضه .

سنی بر بوندن آبروب ، شماله (کوداوری) و جنوبده (کریشنا) ابرماق لرینك حوضه لری قالیور . کوداوری

ایرماغی غرب شمالی جهتدن نظامه داخل اولوب ، شرقه طوغری جریانه صاغ و صولدن بر چوق انهار آلدقدن صکره ، حدود شرقیه واصل اولنجه ، ممالکته حدود شمالیه سنی آبره رق کن (پان کنگ)

و نام دیگرله (پرا نهینا) تسمیه اولنان بیوک برنهرله برلشهرک ، اونک استقامتنه تابع اولور ، یعنی جنوب

شرقیه طوغری دوزر ؛ و برخیلی مسافه ده نظامك شرق شمالی حدودی بالتفریق ، بشکله کورفرزبه

منصب اولتی اوزره ، مدراس اداره سنه داخل اوله رق ، اوره جه دوشر . (کریشنا) ایرماغی ایسه

غرب جنوبی گوشه سنده نظامه داخل اولوب ، شرق شمالی به طوغری جریانه صولدن کندیسندن چوق

دها اوزون اولان (بیجا) نهرینی آلدقدن صکره ، شرق جنوبی به طوغری دونه رک ، ممالکته حدود

جنوبیه سنه واصل اولدقده ، بو حدودی آبره رق کن وینه کندیسندن بیوک اولان (نونکاپادره) نهریله

برلشهر ؛ و اونک استقامتنه تابع اوله رق ، شرق شمالی به طوغری جریانه ، حدود جنوبیه سنی آبرمقده دوام

— اون ایکنجی قرن هجری شمرا سندن وطریقت مولوبه ددکانسندن بوسنه ملی علی نظامی اسمنده دیگر بر شاعر دخی اولوب ، ۱۱۴۰ هـ ارتحال ایتشدر . شویت اونکدر :

خیال و آدری خال ورخسارکاه صبراده
 درون لاله مردم همچو انکر داغ اولمشدر

— یکی قبو مولوی خانجی مشایخندن نظامی علی دده دخی شمرا دن اولوب ، شیخ ابو بکر افسندینک اوقلی و خاقیدر . ۱۲۱۹ هـ ارتحال ایتشدر . شرمقطع اونکدر :

نطق کوره بیلسک نه ویرسک بکا یاری
 زیرا کورینورسه بکا یار سکا لساندر

نطقی { ایران شمرا سندن دخی ایکی کشیدک
 نطقی { مخصوص اولوب ، بری (خواجه غازی)
 تبریز لیدر . شویت اونکدر :

زخود روم چو بیاد آرم خیال ترا
 بکساست تاب که بینه مه جمال ترا

— دیگرى شروانی اولوب ، سلطان مراد خان ثالث دورنده درسعادته ورودله ، قصه خوانقله شهرت بوله رق ، مقبول اکابر زمان ، و نائل مصدا .
 حبت جناب پادشاهی اولمشیدی . شویت اونکدر :

بچون که دل زمانه اوجوش میگرد
 کرم شنید ناله من کوش میگرد

نظام { (Nizam, État du Nizam)
 هندستانك وسط لرنده و دکن قطعه .

سنك قسم شمالیه سنده انکتره دولتنه تابع بیوجک بر دولت اولوب ، حکمدارینك عنوانسندن مأخوذ

اولان و اسمله یاد اولندیغی کبی ، پانختک اسمیله (حیدر آباد دواتی) دخی دیلیر . بو دولت ایکی

قسمدن عبارت اولوب ، برقمی (برار) ویا (حیدر آباد) قضالری نامیله بر انکابز مفتشك تحت اداره

سنده در ، و وارداتك یا لکتر فضلہ سی نظامه ویرایر ؛ و دیگر قسمی طوغری دن طوغری به نظامك تحت

اداره سنده در . برنجی قسمی ۴۵۸۸۸ مربع کیلو متره و سمننده ۲۸۹۷۴۹۱۶ اهالی ایله مسکوندر .

بو قسم حقیقته هندك انکابز حکومتته تابع برلردن

ایدر؛ وصولدن برخیلی چایلر بعدالآخذ، بنه مذکور کورفرزه دوکک اوزره، مدراس اداره سنه کیر. کودورینک نظام دولتی داخلنده مجراسی ۱۱۳۰ کیلومتره اوزرون اولوب، ۳۰۰ کیلومتره لکی جزیراندن شباطه قدر سیر سفاته صالحدر. کریشناک نظامده مجراسی ایسه ۵۵۵ کیلومتره اوزوناننده در. کولری پک چوق اولوب، جمله سی ۱۸۲۰۰ عددیننه بالغ اولیورسه ده، هبسی کوچکدر.

هواسی عمومیت اوزره صاغلام اولوب، میزان الحرارة اکثریاً ۲۴ ایله ۳۴ درجه لری آره لرنده بولنورسه ده، جزیرانده ۴۱ درجه قدر جیقیدنی وقیشین ۱۱ درجه قدر ایندیگی دخی اولور. یاغمورلری ومیاه جازیه سی چوق اولوب، راجیوتانه ونیجاب کبی شدت حرارتلرنه طیانلیه جق چولری یوقدر. طوبراغی خبیلی مندی اولوب، برنج، پاموق، شکر قامشی، چیوبت، بنفای، مصر، آره، دارینک انواعی، بر مقدار نونون وسائر حاصل اولور. میوه لری چوق اولوب، خرمانک انواعیه، هندستان جوزی، آناناس، پورتقال، اوزوم و اقالمه حاره به مخصوص میوه لک انواعی بتیشیر. حیدر آبادک قاؤن و آناناسیه ناکورک پورتقالی و دولت آبادک پک ابری و لعل رنگ برنوع اوزوی مشهوردر. اورمانلری چوق اولوب، اخشانی قیمتلی اشجار متنوعه سی واردر. بولرک بمضبسندن ضمع ورجینه ایله ورنیکرک انواعی چیقار. اورمانلرده بیان حالنده بولنان ایک بوچکالریک چیقاردقلری برجنس ایکله بنه بوالده بولنان آربردن آنان بال وبال. مومی دخی چوقدر. صنایع محلیه باقیر و قورشون و فلایدن مرکب بر معدن خلیطه سندن معمول و کومش و آلتونله مزین انواع تزینات نسایه ایله صیرم ملی دوز ایک قشقر، سخنیان، اهلا جنسندن کافد انواعی وسائر دن عبارت اولوب، کرک بو معمولا ندن و کرک پاموق وسائر محصولات ارضیه دن خبیلی اخراجاتی وایشلک تجارتی واردر. اخراجات وادخالات برابر اولورق تجارت سنوبه سی ۲۵۰ ملیون فراننه بالغ اولور. بمبایدن مدراسه کیدن بیوک دمیبول خطی نظام دولتنک جنوب غربی گوشه سی شق ایده رک، حیدرآباده رشعبه دخی

اوزادلش؛ وبتون دمیبولری ۷۱۰ کیلومتره به بالغ اولمشدر. بوجهه تجارتی بمبای و مدراس اسکالردن اجرا اولور.

نظام دولتی ۶ ایالته و ۱۹ سنجاقه منقسم اولوب، ۳۹۸ ۲۰ شهر و قصبه و قریه بی حاویدر، که بولردن ۴ ی ۲۰۰۰۰ دن زیاده، ۱۱ ی ۱۰۰۰۰ ایله ۲۰۰۰۰ آره سنده، ۴۵ ی دخی ۵۰۰۰ ایله ۱۰۰۰۰ بیننده نفوسی جامعدرل. اک بیوکلری اولان مذکور ۴ معموره سی: حیدرآباد، سکندر آباد، اورنگ آباد و کلبه کره. حیدرآباد ایله قرینده بولنان سکندرآبادک برآکده ۹۶۲ ۳۵۴ اهالیسی واردر. نظامک اهالیسی هان نصفیت اوزره آریانی و دراویدیانی جنسیتلرنه منقسم اولوب، بویکی زمره به منسوب مختلف السنه ایله متکلمدرل. مذهبه قسم کبسی برامانی اولوب، یالکز برملیون قدری مسلم، ۱۴۰۰۰ قدری خرسیان، ۳۶۰۰ ی سیخ، ۶۵۰ سی زردشتی و ۵۰ سی یهودیدر. مسلمانلر اقلیتلرله برابر ملت حاکمه اولوب، لسان رسمی دخی بولرک سویلکتری هندوستانی و نام دیکرله اردو لسانیدر. داخل مملکتده ۷۰۰۰ قدر عرب، ۵۰۰ ایرانی و جزئی مقدارلرده سائر اجانبیدن آدملر بولنوب، علی الخصوص حیدرآباد السنه کثیره سویلتر برابلدر. واردات سنوبه سی ۷۵ ملیون فرانکی راده لرنده اولوب، اعمار و کرک رسمندن عبارتدر. عسا کر منتظمه سی ۱۲۷۷۵ پیاده، ۱۴۰۰ سواری، ۵۵۱ طوبجی و ۶۵۴ صنوف سائر دن مرکب وانکباز ضابطان وامراسی قومانده سی آلتنده بولنور بفرقه عساکر منتظمه ایله حرب زماننده طوبالان برچوق عساکر غیر منتظمه دن عبارت اولوب، انکباز حکومتی بفرقه تک اداره سی بهانه سیله اساساً نظامک اراضی سندن اولان (برار) خطه سنک وارداتی ضبط ایشدر. نظام حکمدار عنوانی حائر اولوب، کندی نامنه سکه دخی ضرب ایدر. (کادوال) راجه سی نظامه تابع اولوب، سنوی ۱۱۵۰۰۰ رویه دن عبارت مقطوع برورکی و برر.

نظام ممالکتی داخل بولندی بی دکن قطعه سیله برابر سکرنجی قرن هجری اولانده دهلی حکمدار راندنن خلیفانک و به ده بی تفلک ضبطنه چکرک،

— او خنجیسی (حکیم نظام الدین علی) کاشانی
اولوب، طبابتده کی مهارتله دخی مشهوردره اوغلی
(حکیم رکن الدین مسیح) شاه طهماسب صفویسک
اطباستندن ایدی . شو رباعی جمله اشعارندندرن :

چانی که بود قابل انوار کجاست
دان دل که بود محرم اسرار کجاست
کیرم که ز رخ پرده کشایدمشوق
چشمی که توان دید رخ یار کجاست

— دردنجیسی (قاضی نظام الدین عثمان)
الجابوتخان و یارغون خان زماننده قزوین شهرنده
قاضی ایدی . شو مقطع اونکدر :

هست نظام از آن تو بنده تو بجان تو
قاضی عاشقان تو کرد سچل قباله را

— بشنجیسی (نظام الدین هروی) عایشیرنوابی
معاصرینندن اولوب، سلطان حسین باغرا زماننده
هرات قاضیسی ایدی . شو بیت اونکدر :

بدور روی توام بت پرست میکویند
چه کوریم ای بت من هرچه هست میکویند

— آلتنجیسی شیراز ساداتندن اولوب، (نظام
دست غیب) دبنکله معروفدر . اجدادندن برندن
منکرک بری شجره نسبتی طلب ایتمکله ، کندیسنه
بر دست غیبندن بوبله بر شجره کوسترملکله ، ابا هن
جد بر لقبه تلقب ایتملردی . شو بیت اونکدر :

کر فلک بامن هم آغوشش نماید دور نیست
باغبان بر چوب بشدد کابن توخیز را

— بدنجیسی استرآبادلی اولوب ، مدح اهل
بیت نبوی حقنده بر چوق قصائدی و سلیمان
و بلقیس ، هنوائیله بر منظومهسی واردر . ۹۲۱ ده
وفات ایتملدر . شو بیت جمله اشعارندندرن :

بهم بود غم و شادی اسیر دنیا را
مکس دودست بسرهای در شکر دارد

— سکزنجیسی (نظام طباطبائی) عن اصل
ایرانی اولوب، بکراتنده ساکن اولمشیدی . شو
بیت اونکدر :

از بس که داد عکس رخت روشنی بدل
حاجت نمی شود پیرایه دگر مرا

— طقوزنجیسی ساداتندن اولوب ، اشعارنه
مفرور اولدینی ایچون (فره) لقبیله شهرت
بولشیدی .

اداره اسلامیه نمتنه کیرمش ؛ و قرن سزکور
اواسطنده والی بولنان ذات فرصت بولوب، کسب
استقلال ایتمکله ، همینان دولتی تأسیس ایتملردی .
بده دکنک بش حکومت اسلامیه تشکیل ایدوب،
بمضری برآکده و مختلف محاررده و بمضری بربری
متعاقب حکومت سوردکدن صکره ، اون برنجی قرن
هجری اواسطنده دهلی حکمداری آل نیوردن
شاهجهان دکنی ضبط ایتمش ایسهده ، متعاقبانه
دهلی دولتک لندن چقبوب ، بده ۱۱۲۵ ده
اورنک زیب زماننده مملکتک بکیدن ضبطنه غیرت
ایدن چین قلیج خان اسمنده برترکان (نظام الملک
آصف جاه) عنوانیله دکن والیسی تعیین اولتمش ؛
و متعاقباً دهلیده ظهور ایدن وقایعدن بالاستفاده ،
اعلان استقلال ایتمش ایسهده ، بعض راجه لرد دخی
باش قالدیرمی اوزرینه ، تون دکنی محافظه بده مبروب ،
همان شمعیکی نظام مملکتیله ساحل شرقیدن عبارت
بردولته قناعت ایتمش ؛ و استقلالندن صکره دخی
کندیسيله اخلاقی (نظام الملک) و اختصاراً (نظام)
هنوانی محافظه ایتملردر . بده ورته بیننده ظهور
ایدن اختلافات انگلزلرک مداخله سنی و نهایت برار
خطه سنک انگلزنهک ایینه یکمسیله برابر ، نظام دولتک
دخی انگلزلره تابعیتی ، و محافظه آسایش جهانسیله ،
مملکتک قوه عسکریه سنک انگلزلرک ننده قانسنی
منتج اولملدر . نظام هنوائیله بومآکتنده حکم سورن
سلاله افرادی بروجه آتیدر :

۱۱۳۰	نظام الملک آصف جاه
۱۱۶۱	ناصر جنک میراجد بن آصف جاه
۱۱۶۴	مظفر جنک حفید آصف جاه
۱۱۷۴	صلابت جنک بن آصف جاه
۱۱۷۶	نظام علی بن آصف جاه
۱۲۱۸	میرزا سکندر جاه بن نظام علی
۱۲۴۵	میر فرخنده علی خان بن سکندر جاه

نظام { فرس شهراسندن بروجه آفی برجاج
ذاتک مخلصیدر :

برنجیسی وزیر شهر نظام المکدر [نظام الملک]
ماده سنه مراجعت بیوروله .

— ایکنجیسی شیخ نظام الدین اولیاء در .
[نظام الدین اولیاء ، ماده سنه مراجعت بیوروله .]

— اونجیبی (خواجه نظام الدین احمد دهلوی) اکبر شاهک مقرینندن اولوب، بمض صوبه دارلقرده بولمش؛ و مشارالیهک نامنه «طبقات اکبری» عنوانیه هندک مکمل بر تاریخ عمومیین یازمشدر. بدری خواجه محمد مقیم عن اصل هراتلی اولوب، هاپون شاهک میتنده بولمش، و بمده جکرانده اقامت ایتشدی. صاحب ترجمه ۱۰۰۳ تاریخنده ۴۰ یاشنده وفات ایدوب، لاهورده مدفوندر. شو بیت جله اشعارنددر:

نظام کار من افتاده با شوخی پری روی
که یاد کاکاش فرزانه را دیوانه میسازد

— اون برنجیبی (فاضی نظام الدین) کاشانی اولوب، شو بیت اونکدر:

کر شود از بی تو دشمن من خلق جهان
ترک جان کبریم و از مهر تو دل بر نکندم

— اون ایکنجیبی (نصیر الدین ابونوبه) همدان اولوب، شو رباعی اونکدر:

در آب نشسته تشنه حلق دارم
افکنده بریز خویش دانی دارم
کرینده کسی نیست مرا در غربت
کرینده بشهر خویش خلق دارم

— اون اوچنجیبی (نظام الدین اصفهانی) ابقا خان زماننده یاشایوب، لطائف و نصابجه داتر برخیلی اشعاری وارددر. شو بر ایکی بیت بر حکایه منظومه سندندر:

بیابشو که خوش خوش ماجرایست
میان آب و سرو جویباری
بدو میگفت سرو ای بیوفا یار
چه لرزم بر سرت از دوستداری الخ

— اون دردنجیبی (نظام الدین امرج) شو بیتک قائمدر:

دلم فدای غمگ کرد جان دگر چه کند
که در جهان دل میکنی من همین دارد

— اون بشنجیبی (نظام الدین قرمی) اصفهانی و کمال الدین اسماعیلک معاصرینندن اولوب، اون بیک بیته بالغ کلیاتی وارددر. شو قطعه جله اشعار رندندر:

بخدایی که دست قدرت او
آرد از شاخ خشک میوه تر
که مرا بی رخت شراب و طعام
نیست جز آب چشم و خون جگر

نظام (شیخ —) هندستان مشاهیر
(فقها سندن اولوب، بتون هندستانجه دستورالعمل اولان «فتاویٰ مالکبری» تک مؤلفیدر. ۱۰۶۷ تاریخنده مالکبر شاهک امریله بوکتابک تألیفته باشلامشیدی. شاه مشارالیهک قیزی زینب النساء) کتاب مذکورری عربیدن فارسی به ترجمه ایتدیرمشیدی.

نظام الدین اولیاء (خواجه — بن نظام)

نجه شهرتیکریمشایخ کرام و مظهره دن اولوب، اجدادی بخاری اولدیغی حالده، هندستانه رحلتله، بدایون قصبه سنده ساکن اولمش؛ و صاحب ترجمه ۶۳۳ تاریخنده اوراده دنیا به کلوب، تحصیل علومه قویلش؛ و مباحثه اله کثرت نشتاناندن طولانی، (مباحث) و (مخف شکن) لقبیله تلیق اولمش ابدی. یکبری باشنده ایکن، اطافم مشایخیند شیخ فریدالدین کنجشکره انتساب اله، سریدانی زمره سنه داخل اولمش؛ و اونلرک اشارتیله دهلی شهرینک غیاث پور محله سنه کیدوب، ارشاده باشلامش؛ و ۷۲۵ تاریخنده ارنحال ایدوب، امیر خسرو دهلوی قربنده دفن اولمشدر. ترجمه سی الی بومنا هذا زیارتکاهدر. (نظام) و (ترکی) مختصریله برخیلی اشعار مارفانه سی وارددر. شویت او جه دندر:

مرغ باغ قدیم باقدسیان بودم بسی
چندکاهی شد که هست این فرش خاک می مسکنم

نظام الدین بغدادی (ابن الهیاریه «
[ماده سنه مراجعت.]

نظام الملک (خواجه — قوام الدین ابو علی حسن بن علی) ایران

سلجوقیلرندن آلب آرسلان و اوغلی ملکشاهک وزیر اولوب، ماوس جوارنده (رادکان) ناحیه. سنده برروایتده طوسک نوقان محله سنده ۴۰۸ تاریخنده دنیا به کلش؛ و فقه و حدیث و سایر علومی بعدالتحصیل، بلخ حاکمی علی بن شادانک خدمت کتابتنه کیرمش؛ و آتیجی مرقوم پهرسنه اموالنی مصادره ایتدیکنندن، خدمتنی ترکله، داود بن میکائیل سلجوقینک پاننه کیمش؛ و مومی اله عقل و تدبیر و خدمتندن پک ممنون اولغله، و صبتنده اوغلی

آلب آرسلان توصیه ایشمدی . آلب آرسلان
 زمانده وزارت و صدارت منصبه نائل اولوب
 مدت سلطنتنده بکری سنه اموردولتی کالدرایت
 و عدالتله اداره ایشمش؛ و آلب آرسلانک وفاتنده
 وراثت خصوصنده اولادی پیننده اختلاف دوشمکهله ،
 نظام الملک مالکشاهی تخته اقسام ابدهرک ، نظام
 و اسابشک محافظه سنه موفق اولمش؛ و ملکشاه کافه
 امور دولتی صاحب ترجمه تک بدینه براقوب ، رأی
 و تدبیرندن سرمو انحراف ایشمکهله ، نظام الملکک قتل
 و تدبیر و عدالتی ساه سنده مالکشاهک زمان سلطنتی
 دولت لاجورقیهک ائک پارلاق واک شانلی دوری
 اولمشیدی . کندیبی عالم و ادب و قدرشناس بزدات
 اولمله ، دژمسی مجمع عماد و دبا و هنروران اولوب ،
 ارباب علم و هنره و شعرا و صوفیونه پک چوق اکرام
 و التفات و احسان ابدر ایدی . برچوق جوامع
 و مساجد و مدارس و سائر اینه خیره تأسیس ،
 و کلیتی اوقاف مخصوص ایشمدی . خیراننک ائک
 مشهوری بغدادده یابدردینی (مدرسه نظامیه)
 در ، که جسیم برینا اولوب ، ایچنده کافه علوم و فنون
 تدریس اولوردی ؛ و ابو سحاق شیرازی کئی عصرک
 ائک بیوک علمای بو مدرسهده تدریسهل موظف
 ایدی . اصفهانده دخی بنه نظامیه اسمیله بیوک
 بر مدرسه بنا ایتدیرمشیدی . حلیفه عباسی
 دخی کندیبسنه فوق العاده حرمت ایدوب ، مجلسنده
 اونوروردی . ۴۸۵ تاریخنده مالکشاهک معینده
 اصفهان کیدرکن ، نهاند قرینده حسن صباحک
 آدمزلندن درویش قیافته کیرمش بری طرفندن
 بیخافله اوربلرک ، متأسراً وفات ایشمدر . حلی
 اولان ناج الملک ابرائیمشک ساهقبیله ملکشاه طرفندن
 قتل ایتدیرلدیکی دخی مظلومدر . ملکشاه کندیبندن
 صکره آنجق ۳۵ کون یاشامشدر . نظام الملکک
 فارس و عربی اشعاری اولوب ، زبردکی ایاتی مجروح
 اولدقه ملکشاهه خطاباً و غنائی مقامنه قارمق
 التماسیله سولشدر :

یکچند ما قبال تو ای شاه جوان بخت
 کرد ستم از چهره ایام ستردم
 تمد رقتسا مدت عمرم نود و شش
 در حد نیساوند بیک کارد بمردم
 بگذاشتم آن خدمت دیرینه بفرزند
 اورا بنسدا و بگذردند ستردم

بوشمرده ۹۶ یاخنده اولدیغی دکر ایتدیکنه
 باقیلیرسه ، ولادتق ۳۸۹ ده اولتی اقتضا ابدر .
 شو قطعه دخی اشعار صریحه سی جمله سننددر :

بعدالنابین لیس نوره مدذمیت شره الصبوة
 کاشی والعصا بقنی موسی ولكن بلانوره

نظام الملک { محمد بن علی سید جنیدی (

دهلی حکمدارانندن شمس .
 الدین التمشک وزیر اولوب ، ۶۲۲ تاریخلرنده
 برجیات ایدی . « جامع الحکایات » کتبابی بونک
 نامته یازمشدر .

نظام الملک { (آصف جاه — جن قلیج خان
 (بن قازی فیروز جنک) هند .

ستائک دکن قطعه سنده الوم نظام ویا حیدر آباد
 دولتی نامیله موجود حکومتک مؤسس اولوب ،
 عن اصل ترکان جنسندن ودهلی ملوک کورکایه .
 سندن مالکیک اسراستندن ایدی . فرح سیرملا
 ننده مراد آباد و بده مالوه حکومتنه نصب اولنهرق ،
 حسدرلخی جاب ایتدیکی بعض ارباب نفوذک ساهقبیله
 بدهدکن حدودینه تبعید اولمشدی . لکن کندیبی
 بونکیتندن مایوس اولیوب ، ۱۱۳۰ تاریخلندن
 اعتباراً دکنک بعض راجه قلیربی ضبط ایله ایالتنه
 الحاق ایشمکه باشلامشیدی . محمد شاه زماننده
 دهلیبه دعوت اولنهرق ، وزراته نصب اولمش
 ایسهده ، دام غدره دوشمک فورقوسیهله ، وزارتی
 ترکله ، دکنه فرار ابدهرک ، اعلان استقلال ایله ،
 ۳۰ سنه قدر حکم سورمش؛ ۱۱۶۱ ده وفات
 ایشمدر . نادر شاهی دخی هندستانه دعوت ،
 ودهلی دولتنه فارشی کندیبسنه معاونت ایشمدی .
 کندیبسندن صکره اولاد و احفادی حکم سوروب ،
 الوم بری حکم فرمادر . [« نظام » ماده سنه
 مراجعت بیوربه .]

نظام الملک بحری (حکم سورمش اولان

نظامشاهان دولتک مؤسس بولنان نظامشاهک
 بدری اولوب ، عن اصل برهمنی المذهب اولدیغی
 حالده ، کنج ایکن اهتدا . و تحصیل علوم ایدوب ،
 دکن ملوک بهمنیه سندن سلطان محمد شاه ثانی و محمود
 شاه ثانی زمانلرنده وزیر بولمش؛ ۸۹۱ ده
 اعدام اولمش ایدی .

نامه « منظومه لرندن مر کبدر . بونلردن بشقه
یکرمی بیک پیته بالغ قصابد وغزلیات وسائر اشعاری
اولدینی مروی ایسه ده ، اکثری نابوددر .
خسه سی برانده وهنده طبع اولوب ، موسیو
شارموی طرفندن فرانسجه بده ترجمه ، و ۱۸۴۵ده
پترسبورغه نشر اولمشدر . شو بر ایکی بیت جله
اشعارندندر :

کر همه جلاب باشد آب جوی کس بخور
ور همه تسبیح باشد نقش نان کس بخوان
چونکه آب دیده داری از ضعیف پاک نیست
زان که مرور ایدرا باریک بهتر ریسمان

— دبکری سمرقندی اولوب ، (نظامی عروضی)
دبیکله معروفدر . امیر معزی شاکرداندن
اولوب ، ملکشاه سلجوقی زمانده باشامش ؛
« و یسه ورامین » عنوانیه بر منظومه ابله « چهار
مقاله » عنوانیه اخلاقیه دائر بر کتاب یازمشدر .
شو بر ایکی بیت جله اشعارندندر :

دل دارم که در فرمان من نیست
تو بنداری که آن دل زان من نیست
مرا مادر دعا کرده است کوفی
که از تو دور بادا هر چه جویی

{ عثمانلی شعراسندن دخی ایکی
نظامی } کشینک مخلصیدر :
برنجیسی قره مانلی اولوب ، ابوالفتح سلطان محمد
خان زمانده باشامش ؛ یادشاه مشارالیه طرفندن
دعوت اوله رق ، درسعادنه کلیمده ایکن ، کنج
باشنده وفات ایتمشدر . شو بیت اونکدر :

داغ غمگ که مهر محبت نشاید
سینه مده صاقلارم که سعادت نشاید

— ایکنجیسی آرنآؤدلفک آبدونات قصبه سندن
وزمره قضاندن اولوب ، ۱۱۰۸ ده وفات ایتمشدر .
شو بیت اونکدر :

فلکده مهر ومیله جستچولر هپ سنجچولدر
زمینده زار وکریان آبرولر هپ سنجچولدر

{ عثمانلی شعراسندن ایکی کشینک
نظامی } مخلصیدر :
برنجیسی ادرنه لی اولوب ، قانونی سلطان سلیمان
خان زمانده زمره سپاهیاندن ایدی . شعراء
عصرینک اشعارینه نظیره سولوردی . اشعاری
مصنعه ایسه ده ، پاک لطیف دیکدر . شو مقطع
اونکدر :

{ هندستانده دکن فطه سنک
نظامشاهان } واحمد نکر جهننده حکومت
سورمش بدولت اولوب ، مؤسس اولان احمد نظام
شاه اورارده ولی ایکن ، ۸۹۱ تاریخنده وزیر
بولنان پدربیک اهدام اولمش اوزرینه ، بهمنیلر
دولتنه قارشی عصیان ایدوب ، براق مجاریه قرا-
نمغه ، ۸۹۶ ده اعلان استقلال ، و ۹۰۰ تاریخنده
احمد نکر شهرینی تأسیس ابله ، پایتخت انتخاب
ایتشدی . کندیسيله برابر سلاله سندن ۱۱ کئی
حکم سوروب ، نظامشاهان دولتی ۸۹۱ دن ۱۰۱۶
تاریخنه دک ۱۲۵ سنه دوام ایتمشدر . نظامشاهانک
اسامیسيله تاریخ قومولری بوجه آتیدر :

۹۹۹	رحان نظامشاه ثانی	۸۹۶	احمد نظامشاه اول
۱۰۰۳	ابراهیم نظامشاه	۹۱۴	برهان نظامشاه
۱۰۰۳	احمد نظامشاه ثانی	۹۶۱	حسین نظامشاه اول
۱۰۰۴	بهادر نظامشاه	۹۷۳	مرتضی نظامشاه
۱۰۰۷	مرتضی نظامشاه ثانی	۹۹۶	میران حسین نظامشاه
۱۰۱۶	الی	۹۹۸	اسماعیل نظامشاه

{ هندستانک دکن جهننده
نظامشاه بهمنی } حکومت سورن بهمنیان
ملوکندن اولوب ، ۸۶۵ تاریخنده ۸۰ باشنده
اولدینی حالده ، والده سنک وصایتله پدري هاپون
شاهه خلف اولمش ؛ ویانکر ایکی سنه ابله برآی
حکومتدن صکره ، ۸۶۷ تاریخنده زفاف کیجه سی
جفاة وفات ایتمشدر .

{ ایران شعراسندن ایکی ذاتک
نظامی } مخلصیدر :

برنجیسی (شیخ ابو محمد الیاس بن یوسف بن مؤبد)
عن اصل قم مضافاتندن اولوب ، آذربجیانک
(کنجه) قصبه سنده نشأت ایتکله ، (نظامی
کنجوی) دبیکله معروفدر . ایرانک اطافم شعراء
سندن اولوب ، مشهور ومتداول اولان « پنج کنج »
دخی دینلن خسه سی ادبیات فارسیه تک ارکانسندندر .
دنیا دن چکمش اهل قناعت حکیم وصالح برذات
ابدی . حتی زمانسک ملوک واکبری کندیسنه
زیاده حرمت وروایت ایتدکاری حالده ، سائر شعراء
کئی کیسه بی مدح ایتمشدر . ۵۹۱ و برروایتده
۶۰۶ تاریخنده ۸۴ باشنده وفات ایتمشدر .
خسه سی : « مخزن الاسرار » ، « لیلی و مجنون » ،
« خسرو و شیرین » ، « هفت بیکر » و « اسکندر »

ماشدم نظیاً براوزکہ درده
دواسین بولدم عالده دردا

— ایکنجیسی (شیخ محمد بن رمضان) مشایخ خلو.
تیه دن اولوب، ۱۰۳۲ دە دنیا به کلش؛ و ۱۰۶۵ دە
استانبولده بوامبه محمد آقا زاویه سنده پوست
نشین اولوب، والده سلطان جامع شرینی وهظیه سی
دخی عهدده سنه احاله اولمشدی . ۱۱۱۲ دە
ارنحال ایشدر . مشایخ خلوتیه تراجمی جامع
« معیارالطریق » عنوانیه برتالیفی وسرتب دبوانی
واردر . شو مقطع جله اشعارندندر :

غم دکل کشت کاستان ایلسم بیلک کی
اکسک اولماسون همان دستمه ساغرکل کی

{ فرس شعراسندن دخی ایکی ذاتک
نظمی } مختصیرد:
برنجیسی خراسانی اولوب ، سلطان حسین
باقرآ زماننده یاشامشدر . شو بیت اونکدر :

شد خاک در وقا سر ارباب دین همه
خونان هنوز بر سر آزاد و کین همه

— ایکنجیسی بلخی اولوب، اورا حاکی محمد
خانک دائره سی ملازم لندی ایدی . جهانگیر زماننده
هندستانه سیاحت ، و وطنه عودت ایشیدی .
شو بیت اونکدر :

بامیدی که بالعل لبث خواهد مشرف شد
می از کام مراحی رفته در بیانه میر قصد

{ (محمد حسین) ایران مشاهیر
نظیری } شعراسندن اولوب، نیشاپور لیدر .
نیجارنله آذربایجان کیدوب، بده هندستانه رحلتله ،
خان خانان عبدالرحیم خانه انتساب ، و ۱۰۱۲ دە
ایفای حج شریفله ، هودندده خان مشارالهی بده .
الزیاره ، بگردنده کی احمد آبادده وطن، و ۱۰۲۲ دە
اوراده وفات ایشدر . شو بیت اونکدر :

وادی پثر بکجاست آه ز حرمان او
دامن دل میکشد خار مغیلاں او

{ اون اوننجی قرن هجری عثمانلی
نظیف } شعراسندن درت کشینک اسم
ومختصیرد :

برنجیسی (مصطفی — افندی) استانبولی
اولوب، اندرون همابوندن خروجله ، بعضی امانتدرده
استخدام اولندقدن مسکرمه ، ۱۲۴۰ تاریخنده

ازمیدده کراسته ناظری، ایکن وفات ایشدر .
شو مقطع اونکدر :

ای کان ابرو نظیف بیچاره به جور الله
بینوادر تیر آمی الحذر چالاک اولور

— ایکنجیسی (احمد — بک) بنه استانبولی
اولوب، ۱۲۴۰ دن مسکرمه جه جانب مصره عزیمتله ،
سلاک عسکری به بالدخول ، میرالایق رنجه سنی
بمدالاحراز ، ۱۲۵۸ دە وفات ایشدر . بعض
شمراتک اشعار منتخبه سنی جامع « منتخبات نظیف »
عنوانیه برمجوعه سی واردر .

— اوچنجیسی (شیخ الحاج حسن — افندی)
بکیشهرلی اولوب، ۱۲۰۹ دە طوغمش؛ و بمدالانحصیل
ایفای حج، و کراراً قونییه عزیمتله ، طریقت مولویه به
انتساب ابدیه رک، وطننده کوستم نهری ساحلنده
مجدداً بردرگاه مولوی ونهرک اوزنده برکوپری
تأسیس ایش؛ و بده بشکطاش مولویخانسی
مشبختنه نقل اولمشدی . شو مطلع اشعارندندر :

تجلی ایلیوب اولدمده کیم دیدار کوسترمش
خطک لکشیف ایدوب برهان ایچون انوار کوسترمش

— دردنچیسی (احمد — افندی) استانبولی
اولوب، طریق قضایه سلاک اولغله ، ۱۲۶۸ دە
مکه مکرمه مولویته نصب اولمشدی . منشور اوله ورق
« ریاض النقا » قیودانان دریا تراجمی حاری « سفینه .
الوزراء » ، « ترجمه نصاب الاحساب » ، « ترجمه
نخبه الفکر » ، « ترجمه تلخیص المانی » ، « ترجمه
رساله کواکبی » ، « ترجمه تألیف المتعلم » ، « ترجمه
طبقات شرفی » ، « ترجمه شرح قصیده لامیه » ،
« لغات فاقیه » ، منظوم اوله ورق دخی « سر آقا زحجاز » ،
« سور نامه مسرت علامه » عنوانلی اثر لک صاحبیدر .
شو مطلع برنمتندندر :

یارسول الله روشک خلد جنتدر سنک
لطق جان بشک سراسر خیر وحکمتمد رصنک

{ شمرای عثمانیه دن ایکی ذاتک
نعتی } مختصیرد :
برنجیسی استانبولی اولوب ، اوننجی قرن
هجریده سلیمان پاشاتک کتابتی خدمتیه مصره
کیده رک ، اوراده وفات ایشدر . « فرخ زکفرخ »

هنوانیه بر منظومه سی وارد در . شو ایکی بیت جمله
اشعارنددر :

قانی اولدم کیم بزم ذوق وصفه من واد ایدی
بزمزده ایکی یار اولسه بری دلدار ایدی
آه کیم وردی فنا بیلنه آخر روزگار
بر زمامدی کرچه نعتی خاک پای یار ایدی

— ایکنجیسی (مصطفی) — جننگکان سلطان سلیمان
خان ثانی حضرتلری رماننده دفتردار اولان حسن
پاشانک اوغلی اولوب، اندرون هاپونده تربیه اولنش؛
وسلطان احمد خان ثالث زماننده طشره به چقبوب،
بعض مأموریتلرده قولالانش؛ ۱۱۳۰هـ وفات
ایتمشدر . قصیده آمالی به تخمبسی وارد، و جوری
افندیگ ناغام براقدیغی «حلیه عشره» مبشره بی
اکمال ایتمشدر . برچوق نعت شریفلری دخی اولوب،
بومناسبتله (نعتی) تخلص ایتمشدی . شورباغی جمله
اشعارنددر :

ای وحدتک شاهد عدلی عالم
وی قدرتک مشق ترتیب حکم
افکاری اذکاری توحیدک ایدوب
مهیجور رشاک ایته خدایا بر دم

نعللو خان } آنقره ولایت و سنجاغنده
} و آنقره تک ۱۲۰ کیلومتره
غرب شمالیسنده و ایکی طالع آره سنده قضا مرکزی
کوچک بر قصبه اولوب، هان نصیفت اوزره اسلام
وارمیدن مرکب ۱۵۰۰ اهالیسی وارد در . هواسی
آغردر . قصبه تک غرب جنوبی جهتنده بر شهر
قدیمک خرابلری موجوددر ، که ازمنه قدیمده
(غوردبوم) اسمیله معمور و نیجارتگاه بر شهر
اولوب، اسکندردن صکره ظهور ایدن طوائف ملوک
مخارباتنده خراب اولقله ، بعده رومایلر زماننده
(بولوپولیس) اسمیله یکیدن اعمار اولتمشدی .

— نعللو خان قضای آنقره سنجاق وولایتک
منتهای غرب شمالی گوشه سنندن عبارت اولوب ،
شرقاً بیکازاری ، جنوباً سیوربحصار قضا لرله ،
غرباً خداوندکار ، شمالاً دخی قسطنطونی و لابترله
محدوددر . ۵۹ قره بدن مرکب اولوب ، ۱۸۳۱۳
اهالی ابله مسکوندر ، که مرکزده اولان ارمنیلر
دن ماعداسی کانلاً مسلم و ترکدر . اراضیسی
۲۲۳۸۵۹ دونمدن عبارت اولوب ، ۱۰۳۰۵۹
دونمی اراضی مزروعه ، ۱۵۱۵ دونمی باغ ،

۱۲۶۷ دونمی باغچه ، ۲۱۵ دونمی طوتوق
و ۱۲۰۸۰۰ دونمی ده اراضی خالیه در . اکثرتلی
محصولاتی برنج ابله آفیون اولوب ، ذخایر متنوعه
ابله میوه و سبزه لک انواعی و بر مقدار پاموق و بنانه
دخی حاصل اولور . اییک بوجکی دخی پتشدیر بلوب ،
خیلی مقدار اییک فوزه سی چیتار . صقار به ابرماغنه
تابع نعللو خان نهری قضایک حدود شمالیسنده کی
الما طاغندن نمانله ، قضای شق ، و بر خیلی ارا .
ضیسنی اروا ایدر . داخل قضا ده ۴۰ جامع ، ۲۷
مسجد ، ۱ کلیسا ، ۲ مدرسه ، بر رشده به ۶۵
صیبان مکتبی ، ۱۰۹ دکان ، ۱۰ خان ، ۲ حمام ،
۲۵ صو دکرمی و ۱۰۰ برنج دینکی موجوددر .
قضایک واردات سنوبه سی ۲۰ بیگ ایرا راده لر .
نده در .

صحایاتدن و مشاهیر شاعرات هر بدن
نعم } اولوب ، مداح جناب نبوی حسان بن
ثابت (رضه) ک کریمه سی و صحابه دن (شماس بن
عثمان الخزومی) تک زوجه سی ایدی . شعر و فصلا .
حتمه کی اقتداری بر درجه ده ایدی ، که بدری بر
کون بر مصراع سوبیلوب ، او قافیه ده ایکنجیسی
کثیره مه مکده اولدنی حالده ، صاحبه ترجمه بده
مصراع نایسنی ایراد ایتمکله ، جناب حسان صاحبه
ترجمه بی شعرده کندینه ترجیح و تقدیم ایتمشدی .
شور بر ایکی بیت زوجه تک احد غزاسنده واقع شهلا .
دندنه سوبلدیکی مرثیه بیده سننددر :

یا عین جودی بدیع غیر اباس
علی کریم من الفتیان لباس
اقول لما خلت منا مجالسه
لا یعبده الله منا قرب شماس

— بو اسمده شاعر شهر (ناایقه الذبیانی) تک
بر مجبوسه سی و مأمون خلیفه تک مغنیه بر جاریه سی
دخی بولتمشدر .

نعمان } صحابه دن بر قاج ذاتک اسمی اولوب ،
{ اک معروفلری بوجه آتیدر : (ابو
عبدالله نعمان بن بشیر بن ثعابه الانصاری الخزرجی)
که هجرت نبویه دن سکر سنه ابله بدی آئی صکره
تولد ایدوب ، و بدری و والدسی (عمره بنت رواحه)
دخی صحبته نائل اولمشدردی . بنی سفیانک طرفنی
طونوب ، معاویه و یزید زمانلرنده حص و کوفه والیسی
بولتمشیدی . معاویه بن یزیدک وفاتنده ، مروان بن

حکمت مقام خلافت یکسانی تدریب ائمه برك، والیسی بولندیغی حمص شهرنده خلق عبدالله بن الزبیرک بیعتنه دعوت ابدیکندن، بنی امیه طرفدارلقنده یکن متصب اولان حصابلر اوزربنه هجوم ابدوب، فراره مجبور، و آرقه سندن پتیشوب قتل ایتشلردر. جسور، فصیح و سخی بر آدم ابدی. — (نعمان بن الحبحان الانصاری الزرق) که فصحا و شمراه صحابه دن اولوب، جناب حمزه بن عبد المطلب (رضه) ک شهادتندن صکره زوجہ سی (خوله بنت قیس) ی تزوج ایتشدی. خلافت جناب مرتضوبده بحرین والیاکننه نصب بیوربله رق، بنی زریقندن کندیسنه مراجعت ابدنلره چوق احسانلر ابدردی. قریشه فارشی انصار نامه مباحاتی حاوی برقصیده. سی واردر، که شویتنلره باشلار:

فقل لقریش یمن اصحاب مکة
ویوم حنین و الفوارس فی بدر
واصحاب احد و النضیر و خبیر
و یمن رجمننا من قریظة بالذکر الخ

(نعمان بن عدی بن فضالة القرشی العدوی) که پدرله برابر حبشه هجرت ابدوب، پدری اوراده وفات ایتمش، و صاحب ترجمه اسلامده برنجی اوله رق وارث اولمشدی. خلافت جناب فاروقیده میسان والیاکننه نصب اولمش؛ و اوراده سوبلدیکی بر شمرک:

لعل امیر المؤمنین یسوه
تادمننا فی الجوسق المنهدم

بقی مجموع جناب فاروق اولدوقده، همان عزل ایتمش؛ و مدینه به عودتنده، ابدی عشرت ایتدیکنی، و آنجیق شمرک سیاقی اوله کلدیکی ابراد ایتکله، حضرت عمر (رضی الله عنه اقدمسز حضرتلری): اینانبورم، لکن مادام که بو سوزی سوبلدک، هیچ بروقت بنم عالم اوله مازسک، بیورمش ابدی. خلیفه مشارالیه کندی قبیله سندن صاحب ترجمه دن بشقه کیمسه بی ماموریتنه نصب ایتمه مشلردی. نعمان بعده بصره ده ساکن اولوب، وفاتنه دک غزلده بولنوردی. — (ابوعمر و نعمان بن مقرن المزنی) که بدی برادرله و مزینه قبیله سندن درنیوز سواری ابله نزد جناب نبوی به کلهرک، شرف اسلامه مشرف اولمش؛ و فتح مکده مزینه لواسنی حامل بولنمشدی. بعده بصره نازل

اولوب، نهایت کوفه ده ساکن اولمش؛ و قادسیه تک قحی صره سنده مدینه منوره به کیدوب، جانب فاروقیدن قیادتله فرس محارباننه مأمور بیورمش؛ و ۲۱ تاریخنده نیاوند محاربه سنده شهید اولمشدر. خیر شهادتی واصل اولدوقده، حضرت عمر (رضه) منبره چیقوب، آغلاهی رق بوخبری اعلان بیورمش ابدی.

نعمان { سلطان احمد خان ثالث اولادندن
اولوب، برادرلری سلطان مصطی
خان ثالث عهد سلطنتلرنده ۹۱۷۷ ده قرق باشلر.
نده ارتحال ایتشدر.

نعمان بن ثابت { و نعمان بن ابی عبد الله.
[« ابوحنیفه » و ابوحنیفه
المغربی « ماده لرینه مراجعت بیوربله.]

نعمان پاشا { « کوبرلی راده » ماده لرینه
[اوچجیمسنه مراجعت بیوربله.]

نعمانیه { بغداد ابله واسط آره سنده بر
نصب اولوب، هالیسی شیکیلکده کی
مبالغه لرله مشهور اولدیغی، و کرك بو قصبه ده کرك
بواسمه مصرده موجودا برقره ده چوق کیل چیقده.
یعنی یاقوت حوی بیان ابدبور.

نعمت { فرس شعرا سندن اوج کشینک
[مخلصیدر:

برنجیسی (سید نعمه الله خان بن نواب روح
الله خان) ابرائک مالوک صفویه سلاله سندن اولدیغی
حالدله، هندستانده بعض مناصبه بولنوردی. شو
پت اونکدر:

روز حشر آزادیم از آتش دوزخ بیماست
بر خط پیشانی من مهر خاک کمر بلاست

— ایکنجیسی (سید نعمه الله نارنولی) شا.
همچان و مالکیر زماننده یاشابوب، ۱۰۷۷ ده وفات
ایتشدر: درویش مشرب بر آدم ابدی. شورباغی
اونکدر:

مایم که از مخزن راز آمده ایم
در خلعت فخر سرفراز آمدهیم
دانای حقیقتیم و پیشای مجاز
مقصود حقیقت و مجاز آمدهیم

— اوچجیمسی تبریزی اولوب، آخوند عبد
الحسنک شاگردانندن ابدی. شویت اونکدر:

سرموی طبع تا درمناغ این و آن داری
مرام خوبشرا دائم بدست این و آن بیغی

نعمت افندی } شعراء عثمانیه دن اولوب،
۱۱۱۲ تاریخنده در-ما.

دنده طوغمش؛ وطریق تدریس و قضایه سلوک ابله
استانبول قاضیانه قدر چیده قدن مکره، ۱۱۸۶ ده
اردوی همایون قاضی ایکن، شنیده وفات
ایتمدر بر جوق تاریخلری وارد. آت بازاری
چشمهسته تاریخ اوله رق سولدیکی شو مصراع جمله
اش اولنددر :

آب حیوان طولی دیزکین کردی آت بازارینه

نعمت الله } (شاه — ولی) مشاهیر مشایخ
قادریه دن و عاظم صوفی و فوئدن
اولوب، نسل یاک جناب موسی کاظم (رضی الله عنه)
افندمن حضرتلرنددر. آبا واجدادی عن اصل
بخارالی اولدقلری حالده، کندیبی کرمانک
(ماهان) قصبه سنده دنیاه کاتدر. ابتدا امام
ابو عبدالله یافنیک مریدانی ساکنه داخل او.
لوب، بده طریقت قاریبه سالک اولشدی.
صیت کالات و فضائی جهانگیر اولوب، اعظام
وامرا هر طرفدن درگاهنه مراجعت، وارث اد
ودعاسنه عرض افتتار ایدرلردی. ۸۳۴ وبر
روایتده ۸۲۷ تاریخده ۷۵ یاشنده اورتحال ایدوب،
ترهسی قضیه مذکورده زیارتگاه انامدر.
شاهرخ میرزاک دخی صاحب ترجمه به اعتقاد باغی
اولوب، دفعته زیارته کیتشدی. برخیلی اشعار
و آثار عارفانهسی اولوب، شو بیت اوجه دندر :

دل کشی خداسد پد پای معرفت

اطاف خدا سزدهک بود ناخدای دل

نعمه الله } (خواجه —) «تاریخ افغانی»
هنوائله مکمل و معتبر بر تاریخک

صاحبدر .

نعمت خان علی } هندستان مشاهیر
شعرا سندن اولوب،

(دانشمند خان) اسمیله دخی معروفدر. طااکیر
و شاهجهان زمانلرنده یاشایوب، ۱۱۲۰ ده وفات
ایتمش؛ و «حسن و عشق» هنوائله بر منظره ابله
عصرینک وقایعی حاوی «وقایع نعمتخان» هنوائله
مشهور بر کتاب و طبایخته متعاق «خوان نعمت»
هنوائله مقبول بر اثر بر اقصدر. اشعار به دسترس
اوله مدق .

نعمت علی خان } هندستان شعرا سندن
اولوب، هند اولوکنک

احوالی مبین بر «شاهنامه» سی وارددر.

نعمتی } ایران شعرا سندن اولوب، کاشا.
نایددر. شو بیت اونکدر:

دل عبد را میلی است با بروی زیبایش
که برام فلک خم کشته از بهر تماشایش

نعم } صحابه دن بر قاج ذاتک اسمی اولوب،
نعیم اک معروفلری بوجه آتیددر : (نعیم

بن عبدالله الخاتم القرشی المدونی) که قدماء صحاب
به دن اولوب، اسلامه کانلرک برروایتده اون برنجیبی
وبروایتده اونوز طقوزنجیدسیدر. ابتدا اسلامی
کنم و اخفا ایدردی. کندیبی صاحب ثروت و کریم
بر ذات اولوب، قیله سندن بر یوق فقرا و ایتام
وارال کین بدردیکچون، مدینه منوره به هجرت
ایتک ایستدیک وقت، قبیلهسی مانع اولوب: «ایستد
یکک دینده اول، لکن کیمته، بز جمله من هلاک
اولدجه، سکا کیمسه ضرر ایراث ایدمنه» دیمشدر.
دی بده هجرت نبویهک آلتجی سنهسی مدینه
منوره به هجرت ایدوب، جانب نبویدن کال مسرتله
قبول بیورلمش؛ وبروایتده خلافت جناب صدیقیده
۱۳ نجی سال هجریده اجنادین وقعه سننده بر
روایتده ده خلافت فاروقیده ۱۵ نجی سال هجریده
برموک وقعه سننده شهید اولمشدر. — (نعیم بن
مقرن المزنی) که سالف الترجه نعمان بن مقرنک
برادری اولوب، نهانده محاربه سننده معیتنده وسائر
ایران فتوحنده بولمشدر .

نعیم } اون ایکنجی قرن هجری هنوائلی
شعرا سندن و زمزمه مدرسیندن

اولوب، (صاری نایب) دیمکله معروف ایدی .
۱۱۰۶ ده وفات ایتمشدر . شو بیت اونکدر :

کاشان جهانده بر دوئم باغ بختدر

مقیم کوی عشقه زادورددر حلقه توحید

نعیمیا } (مصطفی —) مورخین عثمانیه ک
نعلبندی اولوب، حلبیدر . بده .

النخصیل، سرای عتیق تبردارانی زسره سنه داخل
اولوب، بده کروه کتابه التحاقله، قلابلی احمد
باشابه اتساب ایدهرک، مشاوارا ایلک صدارتنده
آناطولی محاسبه جیلکنه نصب اولمشدی. مؤخرآ

گاه منصف واقبال وکام ادبارده اولوب، برآردلق موربه مأمور اولاش، و ۱۸۲۸ده وفات ایتشد. تاریخ عثمانیسی، مشهور و متداول اولوب، عبارتمسی ساده و صورتنا قبا کورینورساده، وقایعی تصویر. دهکی مهارت و اصابتی حقیقه حیرت افزادر. اشته ازنده دخی کندینه مخصوص بطور و اداسی وارد. دیگر بعضی آثاری دخی اولدیمی سرویدر. وزرادن بر ذمت قونانغنده کوروب بگمندیکی بر احرامی طلب معرفتندده سولبدیکی شو قطعه جمله اشعارنددر :

صفای قلبه - میر یوی دستور صائب نام
 مرطب آستانک ایلمه تقبیل و استیلام
 حریم کعبه کویک طوافه ایلمد نعت
 مثال حاجی عربانم عنایت ایله بر احرام

نعیمان { (او صرو - بن صرو و الجاری) صحابه دن اولوب ، مزاحه اولان میل و الفتنه مشهوردر . حتی حضور جناب نبویه سولبدیکی لطائفه و حرکات مزاحکارانه سیله هر وقت سیدالانام صلی الله علیه، سلم افندسزی کولدی بر مش . سوبیط بن حرمله تک محب و رفیق اولوب، اکثر مزاحلری ده بو تک حقنده ایدر مش . شرب خردن وار یکجه میوب ، سرخوش بولندیچه ، حضور نبوی به کتیر یله رک ، جان نبوی و اصحابدن نغابن ایله ضرب اوانوردی . اوصرده صحابه دن بری کند . یسنه انک الله دفعه ، فخر کائنات علیه اکل التحیات افندسز حضرتلری « اوله دینه ، زبرا کندیمی الهنی ورسوانی سولردندر » یورمشیدی .

نعیمی { اونتهی قرن هجری عثمانلی شعر . نغیمی } سندن ایکی ذائقه مخفی اولوب ، ایکبسی ده استنبولیدر . بری سلطان سلیمان خان قانونی زماننده رئیس الکتاب بولغشدر .

— دیکری (چشمی زاده نعمه الله) تاج زاده سعیدی افندیکنک قسام و نانی اولوب، بر جوق کتب و رسائل نفیسه جمع ایله، نهایت برمدرسا کله قناعت ایدرک ، مطالعه کتبه حصر اوقات ایتمشیدی . ۹۷۴ ده وفات ایتشدده شو بیت اونکدر :

آستانکدر شما درگاه اعلا م بزم
 حق ییلور بوق غیر ی قاپودن تمنای بزم

{ ان شعر اسندن دخی ایکی ذائقه نغیمی } مخفی اولوب ، برنجیسی هراتلی و سلطان حسین باقرا زمانی شعر اسندن ابدی . شو بیت اونکدر :

من که باشم که تمنای وصال تو کنم
 مگر از دور تمنای جمال تو کنم

— ایکنجیسی (سید فضل الله) تبریز ساداتندن و صفای مشایخندن ابدی . شو بیت اونکدر :

در آرزوی تو کشتم بهر نشیب و فراز
 ندیدم از تو نشانی و رفت عمر دراز

{ سنده و کابلدن ۶ کونک مسافه ده نغیر } بر قصبه اولدیفنی یا قوت جری بیان ایدرور .

نغیر پونت { (Nègrepont) آورو بالیلرک آفریبوز جزیره و قصبه سنه و بردکاری ایدر [آفریبوز] ماده سنه مراجعت .

نغرو { ریو - (Rio Negro) یعنی « قره صو » آمریکای جنوبیده (آمازون)

ایرماغنه تابع بیوک بر نهر اولوب، قولومبیه حکو- متنده ۳۰ مریض شمال ایله ۷۱° ۴ طول فرییده آند سلسله جیانک شرقی تکراندن نبعاطه، لانوس تعبیر اولبان وسع و مجهول صحرال و باطنه کورمه مش اورمانلر ایچندن شرق و شرق جنوبی به طوفری جریان ایدرک، بر آرز مسافه ده قولومبیه ایله اقوآدور حکومتلرینک حد وخی بمدالتفریق ، مان خط استوائت آلتنده برازیله ممالک مجتمه سنک آمازون حکومتنه بالدخول، سولدن و تزوللا حدودندن کن ایزانه ، غوآنیا، ماراژو، ماراری و نهایت جله دن بیوک اولان (ربوراقو) بی و صاغدن دخی برطاقم کوچک چایلر و آمازون ایرماغیله اختلاطی موجب بعض طیبی جدولر بمدالغذ ، (مانائوس) قصبه سنک اوست طرفنده ۳° ۵ مریض جنوبی ایله ۱۴° ۲۰' ۶۲ طول فرییده (آمازون) ایرماغنه قاریشیر . مچراسنک طولی ۲۵۰۰ کیلومتره دن زیاده اولوب، قولومبیه ده کی قسم اعلاسی (اوآپه) اسمیله دخی معروفدر . بعض محللرنده وسمتی ۱۰ وحتی ۱۵ کیلومتره به بالغ اولوب ، منتقاسندن بو قاری، طارلاشمش اولدیفنی حالده ، قورافات موسمنده اکی ۳۵۰۰ متره ودرینلکی ۳۰ متره در . منابع و مچراسنک اطرافنده یک

کلیتی یاغور یاغمله، صوبی چوقدر؛ آنجق شره غیر صالح اولوب، بالینی دخی آزدرد؛ ویا لکن بر نوع تمساحله جسم بیلانری و صوموری و سایر حیوانات مایه سی چوقدر. یوقاریلرده بعض شلاله لری واریسه ده، مجراسنک نصف اسفلی بیوک واپورل ایچون سیره صالح اولوب، شلاله لردن یوقاری بنه دربئک ۱۵ متره دن آشاغی اولدیغندن، سفاش سیر ایده بیله جکدر. آنجق هنوز اوورالی همان خالی واسباب مدیتدن محرومدر.

{ رپو — (Rio Negro) آمریکای
نغرو } جنوبینک آرجنتین حکومتنده
پاتاگونیه نیک قسم شمالیسنده بر ابرامقدر، که آند
سلسله جبالنک شرق اتکلردن وشبلی حدودی
قریندن نیعانه، بری شرق جنوبی و دیگری شرق
شمالی به طوفری آقان (رپونون) ابله (رپولیمای) ک
همناهی اولان ایلانک حدودنده و ۱۰۰° ۳۹ عرض
جنوبیده واقع اجتماعندن بالتشکل، «بیوک یا نه»
دینلن واسع برلده شمال جهتنده آقان (رپولورادو)
ابله متوازیاً شرق جنوبی به طوفری جریانله،
(سان ماتیاس) کورفیزنک شمالنده بحر محیط
اطلاسی به دوکیلور. محل اجتماع وتشکادن آشاغی
اولان مجراسی خط مستقیم اعتبارله ۷۵ کیلومتره
اولوب، بناغنک اکی ایکی اوجیوز و بعض یرلنده
۴۰۰ متره راده لرنده در.

{ رپو — (Rio Negro) آمریکای
نغرو } جنوبیده (اوروغو آیی) حکومتنک
اک بیوک نهری اولوب، ممالکت مذکور نیک شمال
شرق حدودی قرینده نعان ایدن ایکی جایدن
بالتشکل، ضرب جنوبی به طوفری جریان، وصاغ
وصولدن بر قاج جای اخذ ابله، ۷۰۰ کیلومتره نیک
یک طولاً مابجلی بر جریاندن سکره (اوروغو آیی)
ایرماننک منصبنده تشکیل ابتدکی خلیجه دوکیلور.
یاغورلر موسمنده صوبی چوق و جریانی سرعتلی
اولوب، قوراناتی موسمنده ایسه هر یرده یکجید
پوره جک درجه ده آزالیر.

— بواسطه آمریکای جنوبیده بر چوق انهار
صغیره دخی بولنور.

{ (Negritos) آسیانک جنوبنده کی
نغریتو } ملائیه جزایرنک بهضیله فیلیپینه

جزایرنده ویک کینه جزیره سنده وهندک قسم
جنوبینسنگ بعض طرفلرنده وحشی حالنده بولان
و کیتدیجک اقراض ایتمکده اولان بر عرق مخصوصه
وبرین اسمر. علم البشر علامتکده اولان بر عرق کوره بتون
هندستان ابله ملاقه شبه جزیره سی و آسیا جزایرله
یک کینه منحصر آشبونفریتو عرقیله مسکون ایکن،
بعده آسیانک وسطلردن اقوام آریانیه و تورانیه
ایته رنک، کندیلرینه غلبه چالغله، بو بیچاره ل زانا
یک آشاغی و کری بر حالده بولندقلردن، بر طاقلری
محو و بریشان اولش، ویا اقوام قالدیه نیک تحت اسارتنه
کیره رنک، اونلره قاریشمش؛ بر طاقلری ده تعقیب
اولنه میه جق صرب طاقلره و بیانی اورمانلره چکبله رنک،
اورالده طیانیه یلشلردر. نغریتولر عمومیت اوزره
سیاه رنگلی، قیور بروجق صاجلی، قیصه بولی، جایز،
بالدرلی، قورو، آیاقلری ابری و باش یارقلری
آچیق، بناق الما جقلری چیتتیلی، آت چکلری
ایجری به چکمش، قفا کیکلری طار والماصل نوع
بشک اک آشاغی درکه سنده بولنوب، آنجق
طوداق و برون وصاج و سازه جه وهیث عمومیه جه
آفریقا زنجیلردن فرقلیدرلر. مع هذا بولنرک یک
آزی خالص حالنده قلوب، اکثری درجات مختلفه ده
اقوام واجناس و سازه ابله مخلوط و سیماری ده اوکا
کوره مختلفدر.

{ نفتالی (Nephtali) حضرت یعقوب
نفتالی } (هم) ک اولادینک ۶ مجیسی اولوب،
اسباط اثنا عشردن برینک جد اعلا سیدر. قومی
اردن مجراسنک فرینده اسباط سازه نیک ایشمالنده
ساکن اولوب، باشلیجه قصبه لری: نفتالی، اسور،
یفیا، قدشی و کفر نغوم ایدی.

{ نفته (Nefié) اسکمی مصریلرک معبوده.
نفته } لرندن اولوب، (تیفون) ک همشیره سی
و زوجیه سی زعم اولنوردی. ارواح مضره دن
اوله رق سمایه قارشی ارضدن ویا وادی تیلک اراضی
منته سنه قارشی بادیه نیک غیر منبت اراضیسندن کنایه
عد اولنوردی.

{ نغز اووه } افریقیه ده قبرواتک ۶ کوز فرینده
{ (ودهاطوغریسی جنوب فریسنده)
وقابسدن ۳ کونلک مسافنده بر بلده اولوب، طال.
شدن سوری، ۶ قپوسی، جامی، حامی، کوزل

ناهل اولمشدر. قصائدی يك كوزل اولوب اشعاری
- سجیده و متیندر. غزلیانی ایکیجی درجه‌ده در.
«سماقضا» عنوانیه برچوئه هجویاتی دخی واردر.
شوقطه فخریه سی جمله اشعارنددر:

نکته عالم حریف اولماز بکا سویا بنم
هرنه سویلرسم جواب لن ترایدر سوزم
هرنه سویلرسم قضا مضمونی اثبات ایدر
آی بیلز کیم خطاب امتحایدر سوزم

{ جزیره العربك قسم شمالیسنك و سطلر.
نفوذ } نده بر چول اولوب، نجدك شمالنده

شمر ايله جوف آره سنده $30^{\circ} 27'$ ايله 30° عرض
شمالی و 37° ايله 42° طول شرقی آره لنده ممتد
اولدقدن بشقه، شرق جنتنده بوندن طار بر قول
آبرلارق، الحسا حدودینه یعنی همان ه ۴ طول
شرقیه قدر واربر؛ وبعده الحسا ايله نجد آره سنده
جنوب شرقیه طوغری اوزانه رق، دنهنا صحرای
کبیرینه منتهی اولور. بوقوله (کوچك نفوذ) نامی
وبریلیور. بوچول اینجه بر قومدن عبارت اولوب،
شرقدن فخریه ممتد بنه قومدن طالنه کبی بر قاج
صره نپلری و آت نملی رسمنده فخریه بر طاقم
چقورلری واردر. نفوذ بستیون صوسز اولوب،
يك سيرك اولان قیولری ده چوق درین ایسه ده،
یاغموور یاغدینی وقت درحال اولترله ستراولنه رق،
حیوانات بو اونی اولتارکن صوبه محتاج اولمازلر؛
وبرطاقم کوچك آغاج ویاچیلری ده واردر، که
دوملر بایراقلری چوق سورلر.

{ (جبل —) طرابلس غربك غرب
نفوسه } جهننده وجیل غربی سخاغننده بر

طاغدر، که شرق شمالیدن غرب جنوبیه طوغری
ممتد اولوب، شرقاً غریبان طاغیله و غرباً تونسك
(جبل دوبرات) نام طاغیله کسب التصاق ایدر.
ارتفاعی چوق دکل ایسه ده، چوق کنیش اولوب،
و ادبلرنده يك چوق قرا واردر. اهالیسی بربر
اولوب، یاقوت حموی خوارج اباضیه وهویه دن
حاصی و متمرده آدملر اولدقلری بیان ایدبور. مؤلف
مشار الیهک زماننده بری (سروس) و دیگرکی

دوشنخ سواقلری، اطرافنده کترتلی میاه جاربه.
سیله باغ ویاغچلری و اشجار مفره سی وجوارنده
قدیم بر شهرک خرابلری موجود اولدیغی، و بو
قصبه يك اونی سی غنمه قدر چول بولندیغی
والحاصل بلد جریده زاب کبیر ناچه سندن معدود
اولدیغی بکر بدن روایة یاقوت حموی بیان
ایدبور. — شمیدیکی خریطه لره مراجعت اولندقه
(شط الجرید) دینلن کولک جنوب شرقیسنده بو
اسمه بربر کوریلورسه ده، شهر و قصبه اولوب،
برطاقم واحلدن ه بارت اولدیغی آکلاشیلور.

{ اندلسه بر قصبه اولوب، بعض مشا.
نقره } هیر علامت مسقط رأسی بولمشدر.

{ (ابو عبد الله ابراهيم بن محمد الاز.
نَقْطَوِيَه) (دی) مشاهیر حیاة و ادبادن اولوب،
۲۴۴ تاریخنده واسطه طوغمش؛ وبقاده رحلتله،
طول مدت سیویهك کتابی و سائر نحو و ادبیات
کتابلری تدریسه و کتب عدیله ادبیه تألیفله
مشغول اولش؛ ۳۲۳ ده وفات ایشدر. شوقطه
جمله اشعارنددر:

قلبي عليك ارق من خديك
وقوى اوهي من قوى جفتيك
لم لا ترق لمن يعذب نفسه
ظلمًا ويعطفه هواك عليك

{ افریقیه ده زاب کبیر اعمالندن معدود
نقطه } و توزردن بر و نغز اوهدن ایکی مر.
حلهك مسافنده واقع بر قصبه اولوب، اهالیسی
خوارج اباضیه دن شریر آدملر اولدیغی جغرافیون
اسلام آتارنده مسطوردر. قصبه مذکوره ایوم
تونسك جنوبنده جرید کولنك ساحل فریسنده
وتوزرک ۲۶ کیلومتره غرب جنوبیسنده موجود
و ۸۰۰۰ اهال ايله ۴۰ جامع و ۱۰ زاویه بی و خرما
ایله بورقال، ایون، نار و سائر میوه دار آغاجلری
شامل کوزل باغچه و باغلی حاوبدر.

{ (عمر —) اعظم شعراء عثمانیه دن
نقعی } اولوب، ارضروم مضافتندن حسن
قلنده دنیا به کش؛ و جنت مکان سلطان احمد
خان اول دورنده درسماده کلوب، بعده
سلطان مراد خان رابه انتسابله، شرف مصاحبتنه

جادو) اسمیله ایکی قصبه سی اولوب، رنجیبی آره اککنک لذتیه مشهور ابدی. اینگیسی الیوم موجوددر.

نفیسه } (ست - بنت الحسن بن زید بن الحسن بن علی برانی طالب) زهد و قواسیله و کرم و سخاوتیه مشهوره اولوب، ۱۴۵ تاریخده مکه مکرمه ده دنیا به کلس؛ و امام جعفر الصادق (رضی الله عنه) ک اوغلی اسحاق المؤمن حضرتلرینه واروب، قاسم و ام کلثوم اسملرله ایکی سبط مکرم دنیا به کتیرمشدر. بئمه زوجی و اولادیه برابر مصره انتقال ایدرک، مصرجه صیت و فضائل و مکاری آفاق کیر اولمش ابدی. ۲۰۸ تاریخنده احتمال ابدوب، زوج مکرملی نمشدر، بقمیده دفن اتمک اوزره، جانب مدینه به نقل اتمک ایتمش ایسه ده، حوم اهالینک رجا و ابرای اوزرینه، مصرده دفنه راضی اولمشدی. ترمسی الی بومنا هذا زیارتگاه نامدر. بیویکانک و علی الخوص و خسته لک امدادینه یتیمک پک ملتزملی ابدی. (طاهره) و (کریمه الدارین) لقبیلرله ملقبدر. امام شافعی حضرتلری صاحبه ترجمه ک مجلسنه دوام، و کندیلرندن احادیث شریفه استماع ابدردی. وفاتنده دخی امام مشارالیه ک جنازه سی سبیده نفیسه ک خا سه نه کونوریلوب، نمازی مشارالیه طرفندن قلندقدن صکره، مدفته کونورلشیدی.

نفیسه سلطان } خداوندکار فازی حضره - ترینک کریمه سی اولوب، ۷۸۷ تاریخنده قره مان اوغلی علی بکه تزویج ابدلش؛ و برسنه صکره زوجی نقض عهد و اظهار عصیان اتمکله، مغلوب اولدوقده، صاحبه ترجمه ک شفاعتیه مظهر حق اولمش ابدی.

نقابلی } عثمانلی شمراسندن اولوب، ازنیقلیدر. ۹۴۰ تاریخنده کشان قاضیسی ایکن، قطاع طریق طرفندن قتل اولمشدر. شو پت اولکدر:

خاک پای بار ایچون طومرن ییلر باد سمر کندوبی کوسترن اما سرمه یی کوزدن سلر

نقابلی } ابران شمراسندن اولوب، عن اصل بدخشانی اولدیفی حالده، تبریزده

باشامشدر. تبریزک بیوک بر زلزله سی حقیقه ده بر متویسی وارددر، که شورایکی پت اولنددر:

سواد دلنشین پاک تبریز شد از فرط تزلزل وحشت اکبیز ز دهشت لرزه بر مردم درآویخت که رنگ سرمه چشم بتان ریخت

نقاد } هندستان شمراسندن اولوب، عن اصل کشمیر بت پرستانندن اولدیفی حالده، لکه نوده طوغمش؛ و کاکته ده باشامشدر. میرزا قتیلک تلامنه سندن و محمد صادق اختراک آشنالردن ابدی. شویت اولکدر:

حریف شعله عشق توکی تواند شد کسی که از خس و خوار هوس جدا نشود

نقار } (Neckar) آلمانده (رین) ابرما. غنه تابع نهردر، که (وورنبرغ) ک منهای جنوب غربیسنده نیمانله، شماله طوغری جریان ایدرک، طوغربدن روسیه به تابع (هو. هنزلون) ممالکتنک منهای غربی گوشه سی شق ایتدکن صکره، بته وورنبرغه دخول ابله، شرق شمالیه به طوغری دوز؛ بئمه صاغدن (فلس) چایی آلبه، بردن غرب شمالیه به طوغری دونوب، همنای اولان ایالته کیر: واستوتفارد شهری قرینه واصل اولنجه، شماله طوغری دونوب، صاغ و سولدن (امس) و (انز) کبی برقاچ جای آلهرق، یک طولامباحلی بر جریاندن صکره، (باده) بیوک دوقه لغنه داخل اولور؛ و بوممالکتی ده شق ایله (هسه) حدودینه واصل اولنجه، غرب جنوبیه، و سولدن (الستر) چایی آلدندن صکره، بته غرب شمالیه به طوغری دوز؛ و (مانهم) شهری یاننده صاغدن (رین) ابرماغنه دوکیلور. مجراسی ۳۹۷ کیلومتره طولنده و حوضه سی ۱۲۴۱۶ مربع کیلومتره وسعتنده اولوب، مجراسنک ۲۱۹ کیلومتره لکی سیر سفاهه صالحدر. وادیه سی اورویانک اک مثبت واک کوزل برلندن اولوب، ذخیره محصه و لاتیله اوزوی و میوه لرینک انواعی مشهوردر.

— وورنبرغ قرالانک منقسم بولندیفی درت ایانک بری دهی ایچندن جریان ایدن بو نهرک اسمیله نسیمه اولمشدر. وورنبرغک شمال غربی قسمندن عبارت اولوب، شرقاً یاقت، شرق جنوبی

جهتدن ماونه، جنوباً ائوار جوالد ایلکریله، غرباً و شمالاً دخی باده بیوک دووقه اغیله محدوددر . مساحتی سطحیه سی ۳۳۲۷ مربع کیلومتره واهالیسی ۶۳۹۴۰۰ کشتیدر . اراضیسی آرز حارصهلی اولوب، ۵۰۰ متره ارتفاعی پکیز تپه لری وارددر . طوبرانی پک میت وزارتتی پک ایبری اولوب ، ذخیره، باغ چقارمه، یارار حبوبات، اوزوم و میوه . لرك انواعی حاصل اولور . حیوانات اهلیه سی چوقدر . شهرلنده صنایع و تجارت پک ایلریدر .

نقاش } « ابو بکر نقاش » ماده سنه سرا .
جمت بیوریه .

تقجوان } « تقجوان » ماده سنه مراجعت
بیوریه .

نقش } (میر علی) هندستان شمراسندن
اولوب، عن اصل دهلیلی اولدینی حالد، لکه زده یاشامش ؛ و اون اوغنجی قرن هجری اوستونده وفات اتمشدر . « باغ معانی » عنوانه برکتانی و فردوسینک شاهنامه سنه تقلیداً بر « شاهنامه سی » وارددر . شو ایکی بیت اوندندر:

دگر آسمان رفت بر کار خویش
اجل باز شد کرم در کار خویش
فلک باز هنکامه آرای شد
ز دست یلان فتنه بر پای شد

نقشبند } « شاه الدین نقشبند » ماده سنه
مراجعت بیوریه .

نقشی } عثمانلی شمراسندن اوج ذاتک
مخلصیدر .

برنجیسی (احمد افندی) ونجی قرن هجریده استانبولده یاشایوب، ابتدا قاشقله مشغول اولمش ؛ و بعدله علم هیئته میل ایدمک ، سلیمانیه جامع شریفنده موقت اولمشیدی . شو بیت اونکدر :

چاک ایچمه سینه ای دل اول کاعذاره قرشو
آچتیق اولمز ایکن اول بیهاره قرشو

— ایکنجیسی (شیخ ابراهیم افندی) ۱۰۵۱ ده استانبولده دنیایه کلوب، بعدالتحصیل طریفته انتسابله، بعض جوامع شریفه و عظیمه سی عهده سنه احواله ، و بعدله اسکدارده هتیق والده سلطان مشیخته نصب اولمشیدی . ۱۱۱۴ ده وفات اتمشدر . بر چوق الهیاتی وسائر اشعاری وارددر . شو بیت اوجله دندر :

دوغ یاقش شرحه چکمش سینهن چاک ایلمش
بولددر عالمده نقشی حال مشتاقان عشق

— اوغنجیسی طریقت مولویه مشایخندن او - لوب، ادرنهلی اولدینی حالد، مصره عزیمتله ۱۲۵۴ تاریخنده اورا مولویخانه سنده پوست نشین اولمشیدی .
نقشی } (مولانا حسین دهلوی) هندستان
مشایر شمراسندن اولوب، ۹۸۸ تاریخنده وفات اتمشدر . اوغلی (محمد علی احمد « هرکن ») دخی شمرادن ایدی . شو بیت صاحب ترجمه نکدر :

شکر خدا که عمر عزیزم تلف نشد
در یاد زلف و روی تو شد صبح و شام ما

نقی } « علی نقی » ماده سنه مراجعت
بیوریه .

نقی } فرس شمراسندن بروجه آتی اوج کشینک
مخلصیدر :

برنجیسی (میرزا علی - خان) هندستان کبرا . سندن اولوب، لاهورده دنیایه کلش ؛ و عظیم آبادده نشأت اتمشدر . محمد عوض جونپوری و شیخ علی حزین لاهیبانیدن تحصیل شمر و ادب اتمشدی . بعض اشعارنده ده (لسانی) تخلص اتمشدر . کلیاتی اون بیک بیته باغ اولور . شو بیت اونکدر :

تیسم ریزی لعل تو ظالم میکشد مارا
نمیدانم که کشتن کرد تعلیم این مسیچارا

— ایکنجیسی (محمد - بن شاه کل) شیخ احمد سهرندینک حفیدی اولوب، شو بیت اونکدر :

ملوت کی کند اسباب دنیا اهل عرفانرا
کجا آورده سازد آب زر دامن قرآنرا

— اوغنجیسی (- نیازی) اصفهانلی اولوب، عطاریق صنعتیه مشغول ایدی . اکبر شاه زماننده هندستانه رحلت اتمش ایسه ده، محروم اولورق هودت اتمشیدی . شو بیت اونکدر :

دست و شمشیر و مژه غرقه بختون می آید
عالمی کشته ببینید که چسون می آید

نقیب } ایران شمراسندن ایکی کشینک
مخلصی اولوب، بری (میرزا سلیم) اصفهانلیدر . شو بیت اونکدر :

اجر محنتهای عاشق دم نصیب مدعیست
مژرا خسرو گرفت و کارها فرهاد کرد

— دیگرکی (- خان) قزوینلی اولوب، اکبر شاه زماننده هندستانه رحلتله، امراء دواتی صرهنه یکمشیدی . شو رباعی اونکدر :

دارم صحنی چهره بر افروخته
راه وروش عاشق آموخته
او عاشق دیگری ومن عاشق او
من سوخته سوخته سوخته

تقیع } حجازده مکه ابله مدینه آره سنده
بروایدور، که سیلی مدینه مندوره
جهته آقار. حرمین شریفین پیننده کی طریق
بووادیگ ایچندن یگر. بووادیگ (حی النقیع)
تمیر اولنور برحلی وار ابدی، که اورمانلق وچا برلق
اولوب، مدینه مندوره دن ۲۰ فرسخلق مسافه ده
واقع اولدیغی حالده، جانب نبودن کندی آتربنه
تخصیص بیورلمش؛ و (متمل) اسمیله معروف
بر مسجد شریف نبوی بولمیش ابدی. بعده خلافت
جناب فاروقیده حی النقیع مجاهدین اسلامک آتربنه
تخصیص بیورلمشیدی. بوچارک بونی بر میل واک
بربرد اولوب، ایچنه کیرن سواری حیوانیله برابر
نظردن نابدید اوله جق صورتده براورمانی اولدیغی
بعض کتبه مسطوردر.

نکاتی } عثمانلی شمراسندن ایکی کشینک
مخلصیدر:

برنجیسی (احمد -) ادرنلی اولوب، شهر
مذکورک نوهار جامعنده امام بولمیش؛ و ۱۰۰۰
تاریخنده وفات ایشدر. شویت اونکدر:

چاک چاک اولدی دلم شانه کبی صد یاده
خط برآورده بتم تزه جوتم دیرک

— ایکنجیسی (علی -) استانبولی اولوب،
طریق قضاہ سالک بولمیش؛ و ۱۱۲۷ ده وفات
ایشدر. شویت اونکدر:

کورسه روی لیلی بند ایدردی روزن چشین
کوزندن صاقوردی سودیکن قیس بلادیه

نکاری } عثمانلی شمراسندن اولوب،
غاطه لیدر. ابتدا نقاشلق
ومصوراکله مشغول اولوب، بعده کعبیچاکه سلوک
ایتمش؛ ونهایت جنتکان سلطان سلیم خان ثانی به
ندیم ومصاحب اولمشیدی. ۹۸۰ تاریخزنده وفات
ایشدر.

نکاهی } عثمانلی شمراسندن ایکی کشینک
مخلصیدر:

برنجیسی آیدینی اولوب، ابتدا طریق علی به
سالک ایکن، بعده کتابته سلوک ایشیدی. اوتجی
قرن هجریده یاشامشدر.

— ایکنجیسی تسالیه یکی شهرندن اولوب،
قره مصطفی پاشا صدازتنده بیوک مذکره جی
اولمشیدی. ۱۰۹۵ تاریخنده واقع بچ سفرندنصکره
اختیار قاعده، وطننده عزت کزین ایکن، ۱۱۰۳
ده الحاج علی پاشاک صدازتنده ثانیاً بیوک مذکره جی
باش روزنامه جی اولوب، ۱۱۰۴ ده وفات ایشدر.
شویت اونکدر:

کتز خیال عارضی چشم پر آیدن
خالی دکل بوشیسه برتم کلابدن

نکاهی } ایران شمراسندن دخی ایکی
کشینک مخلصی اولوب، بری
ایرقوهلی ویا هراتلیدر. شویت اونکدر:

چون نمایی زبرده آن رخسار
جانب عاشقان خود بگذار

— دیگری پشاپوری اولوب، او باش ووردان
طاقته سندن ابدی. شویت اونکدر:

شهی که پیش نظر شع روی یار ندارم
بسان شعله آتش دمی قرار ندارم

— (ویلیام بیلک «تراجم احوال شرفیون»
عنوانلی کتابنده کاشان مضافاتندن اران قصبه سندن
بر (نکاهی) دخی مذکور اولوب، فردوسینک
شاهنامه سی وزننده اونوز بیک بی بی حاوی «مختار نامه»
عنوانیله بر منظومه سی و «مهر و مشتری» عنوانیله ده
بر مثنویسی اولدیغی بیان اولنیور. آذک «آتشکده»
سنده ایسه جرفادقانی (شیخ علی نقی) اسمنده
بر شاعر ذکر اولنیور. ایکیسینک بر اولسی ملحوظدر.
شویت اونکدر:

منال بردش از کثرت رقیب بقی
بیلی تنوان داد یک کاستارا

نکتانبو } (Nectanébo) مصر قدیم
حکمدارانندن ایکی کشینک
اسمیدر: برنجیسی قبل المیلاد ۳۷۵ دن ۳۶۳
تاریخنده حکم سوروب، اوزربنه سوق اولنان
۲۰۰۰۰ یونانی ابله ۲۰۰۰۰۰ ایرانی به غالب
نلش ابدی. — ایکنجیسی برنجینک تورنی وخلق

اولوب، قبل المیلاد ٣٦٣ د ٣٥٠ تاریخندک حکم سورمش؛ و ملکتندده ظهور ایدن صیاتی آج-اسک امدادبله باصددبرمش ایسه ده، وؤخرأ ایران طرفندن سوق اولنان صسکره، ذاب اولوب، حبش جهتنه فرار ایتش ابدی.

نکویی { ایران شمراسندن اولوب، هراتیلدر. حلوا حیاته مشغول ابدی. شویت اونکدر:

مکرکه پر شدی ذوق عاشقیت نماند
شرب کهنه ما مستی دگر دارد

نکجهت { فرس شمراسندن اوج کشینک مختاصیدر:
برنجیسی شیرازی اولوب، هندستانه سیاحت ایتشیدی. شویت اونکدر:

هزار حیف که آن سرو ناز پرور ما
گذشت عمر وینداخت سایه بر سرما

— ایکنجیسی (محمد بیک) کرمانلی اولوب، نادرشاه طرفندن ناحق بره قتل اولمشدر. شویت اونکدر:

بغض رشک میر کاپ زندگی دارد
باو حلال که او تاب زندگی دارد

— اوچخبیسی (ملا بلجا) سمرقندی اولوب، ۱۰۸۲ ده وفات ایتشدر. شویت اونکدر:
ترسم که بشوه سنبلی خون سازد
مرغان چمن را عمل کبویش

نکیدا { قیاباردن اوج کونک مسافده کوچک لکن قدیم بر قصبه اولدینی یاقوت حوی بیان ابدوب، (نیکده) اوله جنی آکلاشیلور.

نکینی { (محمد —) عثمانلی شمراسندن او- مهررداری بولمش؛ و ۱۱۳۴ ده وفات ایتشدر. شویت اونکدر:

نکی دل سر یا زخم خوار تیغ هجراند
سبب بوانسراج قلبه نقش نام جاناندر

نلسون { (Nelson) انکاتره آمرالاردن فرانسه دوختاسنه قارشی اولان محارباتیله شهرت قزانش؛ و ۱۸۰۵ ده فرانسه ابله اسیانیه دونتارخی مغلوب ایتش ایسه ده، او محاربه ده قتل اولمشدر.

تدارک ما قبل الشرب وبعده
حوادث ایام نمر و اغفل
بود الفریق طول الامه جامدا
فکیف یری طول السلامة یفعل

نمرود { (بن کوش یابن کنعان بن حام بن نوح) بابلک مؤسس و حکمداری اولوب، اک اول تسلطن و تجبر ایدن بو اولدینی سرویدر. عیده اصنامدن اولمغه، حضرت ابراهیم (هم) ک دعوته اجابت ایتوب، کندیسنی آتسه آتمش ایسه ده، حضرت ابراهیم بحکمته تعالی یا تمامش؛ ومع هذا نمرود ایمانه کلیوب، بده من طرف الله مسلط اولان بر طاقم سیوری سینکر طرفندن اتلاف اولنش ابدی. نمرودک بواندینی زمان مجهول و مشوش اولوب، میلاد عیسادن ۲۶۴۰ سنه اول بولدینی مظنوندر. بو اسمک بر شخصه مخصوص اولیوب، فرعون کبی ستون بابل حکمدار. لربنه یا خود بر سلاله به عنوان اولمی دخی ملحوظدر. نوراتده حضرت ابراهیم (هم) ک نمرودله اولان محاراسندن ونبی مشارالیهک آتسه آتلسندن بحث اولمیور.

نمری { (ابو عبده الله —) قدماء ابدان اولوب، «کتاب فی اسماء الذهب والفضة» و «کتاب فی مشکلات الخماسه» عنوانلرله ایکی تألیفی واردر.

نمنکان { ترکستانک فرزانه ایاالتنده (یعنی مافی خوقند خالفتنده) و خوقندک ۸۰ کیلومتره شمال شرقیسنده اوله رق سجون وادیسنگ بوقاری جهتنده قضا مرکزی مستحکم بر قصبه اولوب، ۱۶۰۰۰ اهالیسی، ۱۰۰۰ دکانی حاوی ایشلک چارشیسی، پاموق ایبلک فابریقلری، سنوی اوچوز بیکی مخاوز قیون صانیلان ایشلک حیوانات بازاری و جوارلرند، اشجار مثمره متنو. عینی حاوی باغچه لرله نفت و کور معدنلری واردر. بتون اوجهت قبائلک مرکز تجارنی اولوب، محصور. لات ارضیه و صنایعه سی نهرده صاللرله دخی

ایندپرور. روسل طرفزدن ضبطی ائساننده طوب
 ابله تخریب اولنان براسلام محله سی برینه شمعی بر
 روس محله سی تشکیل اولقمده در. نمکان اسکی بر
 قصبه اولوب، فردوسی رسم زالك شاه نمکانه
 مسافر اولدینی، وقیزنه ملاق اولوب، بوندن
 (سهراب) ک طوغدینی بیان ایدبور.

نوا } (ظهور الله خان) هندستان شعراستدن
 } اولوب، بدایونی اولدینی حالد، فتح
 علی شاه زمانده ابراهه سیاحتله، شاه مشار الهک
 ملازمانی زمره سنه داخل اوله رق، (سمدی هند)
 دینکله شهرت بولمیشدی. بده هندستانه عودتله
 (فرح آباد) ده اقامت ایشدی. شویت اونکدر:

یار در خواب وشب آخر شد ودل کام طلب
 مصلحت چیت که بیدار کنم یا نکنم

نوا } (Neva) روسیه نیک شمال غربی جهتده
 } کنیش بر ایرماقدر، که (لادوفا) نام
 واسع کولک آیغی اولوب، بوکولک جنوب غربی
 گوشه سندن چیه رق، ابتدا غرب جنوبی به بده
 غرب شمالی به طوغری جریانه، بر قوس تشکیل
 ایدکدن صکره، پترسبورخ شهرینی اورته سندن
 شق ابله بالطیق دکیزیه مربوط (فنلانده) کور.
 فزینه دوکیور. مجراسی آتجق ۶۰ کیلومتره ایدسه ده،
 صوبی جوق اولوب، براق ولندبدر. برقاچ جدول
 واسطه سیله وولغا ابله اختلاط ایدوب، بالطیق
 دکیزبله بحر خزر آره سنده بر طریق مائی تشکیل
 ایدر. آتجق تهرین اولدن نيسانه قدر صولری
 طوکش حالده بولنور. قیصه مجراسنده صولدن
 (نوسنه) جابله دیکر بر جای آیر.

نوا } حورانده بر قصبه ویا حورانک مرکزی
 } بولندینی «معجم البلدان» ده
 مسطوردر .

نواب } (میر- بن حکیم سید علیخان)
 } هندستان شعراستدن اولوب،
 مرشد آبادی اولدینی حالد، بنارسده یا شامشدر .
 شویت اونکدر :

ماقبله جز آن ابروی خندار ندارم
 بامسجد وبقامه سروکار ندارم

نواده } سیرا - (Sierra Nevada) اسیا .
 } نیه نیک جنوب جهتده برسلسله جبال

اولوب، اک بوکک ذروه سی برینه سلسله سنک اک
 مرتفع ذروه سندن ۱۵۲ متره بوکک اولغله،
 اسپانیه وپورتیکز شبه جزیره سنک اک مرتفع
 طاغیدر. آندالوسیا خطه سنک غرناده و المریا
 ایلترنده غربدن شرقه ۱۵۰ کیلومتره مک مسافده
 ممتد اولوب، اکی ۳۰ ابله ۱۵ کیلومتره آره سنده.
 در. ذروه لری سرمدی قارلرله مستور اولوب،
 اسمی دخی «قارلی» مناسقی افاده ایدر. تپه لری
 آفریقا سواحلندن کوزیکور. اک بوکک ذروه لری
 غرناطه شهر شهرینک جنوب سنده اولوب، لطافتله
 مشهور اولان (شذیل) نهری دخی اورادن ایتر.
 اک بوکک ذروه سی اولان (مولی حسن)
 تپه سنک ۳۵۵۴ متره ارتفاعی واردر. وقتیه
 اورمانلرله مستور ایکن، چوبانلرله زراع اوودنجی
 وکوریجیلر اوومانلرینک چرغنی بیهوده بره تلف
 اتمکله، میاه جاری سی دخی آزالمشدر. نباتات
 و اشجاری ارتفاعه کوره مختلف اولوب، علی الخصوص
 جنوبی انکاری شمال روزکارلندن محفوظ اولغله،
 بونلرک آشاغیلرند شکر قامتی وخرما دخی بیشیر.

نواده } سیرا - (Sierra Nevada)
 } آمریقای شمالیه ممالک مجتمه نیک
 غرب جهتده بیوک برسلسله جبالدر، که (تاسقادر).
 نیجه) یعنی «شلالر سلسله سی» نیک آلت طاری
 حکمنده اولوب، مذکور سلسله دن (قلامات)
 نه برینه کچید و برن بر بوزاله آیرلش اولدینی حالد،
 ۴۲° دن ۳۵° عرض شمالی به قدر شمالدن جنوبه
 ممتد اولور. بحر محیط معتدل ساحلندن ایکی اوچیوز
 کیلومتره مک مسافده اولوب، دکیزدن «ساحل
 سلسله سی» تعبیر اولنان آلتجق بر صره طاغلرله
 آیرلشدر. بوسلسله کاملاً قالیفورنیه حکومتی
 داخلنده بولنیور. بونی ۹۵۰ کیلومتره اولوب،
 اک بوکک ذروه سی اولان (وینی) طاغنک
 ۴۵۷۵ متره ارتفاعی واردر. کچید و برن بوزالری
 ۲۰۰۰ ابله ۳۶۰۰ متره آره لرنده در. شرق
 انکاری همنامی اولان حکومتک ایچنه ممتد قورو
 ویک وحشی بزلدن عبارت اولوب، غربی انکاری نیک
 ایسه میاه و نباتاتی چوقدر؛ بونلرک آلتنده واسع
 براووه ممتد اولور، قسم شمال سنده (ساقرامنتو)،
 قسم جنوب سنده (سان جو آکیم) نه لری بر برینه

قارشی آقوب و سطنده بالا اجتماع سان فرانسیفو
 قوینہ دوکیلور . « قارلی سلسلہ » دیک اولا نامی
 اسپانیولر طرفدن کندی مملکتلرندکی نوادہ
 تشبہاً وریلوب ، بوقسہ قارلہ مستور اولدینی
 وقلر پک آژ و نادر در . اورمانلری چوقدر .
 — آسریقای جنوبیدہ دخی بواسلہ براق
 طاع واردر .

نوادہ } (Nevada) آسریقای شمالیدہ
 } ممالک بجمتہ پک غریبی حکومتلرندن
 بری اولوب ، حدود غریبسنده بولنان آنفالیان
 سلسلہ جیک اسمیلہ مسماردر . شمالاً ایداهو
 واورغون ، غرباً و غرب جنوبی طرفندن کالیفورنیہ ،
 شرقاً دخی آریزونه و اوتاه حکومتلرلہ محدوددر .
 یالکز حدود شرقیہ سنک قسم جنوبیسی (قولورادو)
 بجراسیلہ آریلوب ، ساثر طرفلردن حدودی خطوط
 مفروضہ مستقیمہ دن عبارتدر . مملکت برصابی
 تختہ سی شکلنی آکدبروب ، سیوری طرفی جنوبیہ
 معروضدر . مساحتہ سطحیہ سی ۲۷۶۷۰۰ مربع
 کیلومترہ اولوب ، آنجق ۷۶۶۱ ۵ اہالی ابلہ
 مسکوندر . مرکزی (فورسون) قصبہ سیدر .
 اراضیسی نوادہ سلسلہ سیلہ قبالی طاغلر شعباندن
 (واهساج) سلسلہ سی آرسندہ متمدنرفع بریبلہ دن
 عبارت اولوب ، ارتفاع وسطیسی ۱۲۰۰ ابلہ ۱۳۰۰
 مترہ آردلرندہ در . ایچندہ شمالدن جنوبہ متمد
 برجوق طاغلری بولنوب ، اک بیوکلری ہومبولد
 وشوشونہ طاغلرلدر . اک بوکسکلری اولان
 (چارلستون) طاغنک ایسہ ۳۲۶۲ مترہ ارتفاعی
 واردر . منہای شمالیسی (فولومبیا) و منہای
 جنوبیسی (قولورادو) ابرماغنہ تابع اولوب ، بونلرک
 برنجیسی بحر محیط معتدلہ ، وایکچیسی مکسیقہ
 کورفزیہ دوکیلور . برنجیسنہ (غروس وپور) ،
 سالمون و اووپی نہرلری وایکچیسینہ (ورجین)
 نہری دوکیلور . بوانارک جلسہ سی وعلی الخصوص
 قولورادو ابلہ ورجین ایک طرفی دیوارکی پک
 ودرین دہشتلی وادیلرک ایچندہ آقارلہ کہ بوفیلدن
 وادیلرہ اسپانیولر (قانون) نامنی و برمشلردر .
 مملکتک نم اعظم وسطیسی ایسہ مخرجسز داخلی
 برحوضہ تشکیل ایدوب ، شرقدن غربہ میلانی
 اولغولہ ، نوادہ سلسلہ سنک اتکارندہ اولان قسم

اسفلنہ صولر بریکوب ، درینکی آژ برطاقم واسع
 کوللر وبتاققلر تحصیل ایدر . بوحوضہ جریان
 ایدن انہارک اک بیوکی (ہومبولد) نہرلدر ، کہ
 بجراسنک طولنہ نسبتہ صوبی پک آژ ایسہ ،
 ہیچ بر موسعدہ بسبتون قورومیوب ، بعض برلرک
 سق و احیاسنہ پاراپور . نہایت ینہ (ہومبولد)
 اسمیلہ تشکیل ابتدکی کولہ منتهی اولور . بوکولک
 جنوبیدہ (فاسون) و (وال) اسمیلرلہ ایک کول
 بولندینی کی ، شمال غریبی جہتندہ (بلاق روق)
 یاخود (مودلاق والی) اسمیلہ پک واسع و براق شنبہ
 منقسم برکول بولنیور ، کہ ہربری بروبا براق چاپک
 صولردن تحصیل ایدور . اراضیسی صومیت اوزرہ
 قیاتی واکثر طرفلری باقلاوہ دیلمیلری کی درین
 خندقلرلہ آبرملش دہشتناک برحالہ بولنوب ، اشجار
 ونباتاندن عاری ویک قورودر ؛ ویا لکز آلتون
 معدنی تجریسی طمنندہ بولناسلر بوحشی برلہ
 صوفلغہ جسارت ایدہ بیلرلر . صولری پک آژ
 اولغولہ برابر ، چاپلری دخی بویلہ درین قیالیق
 خندقلرک ایچندہ جریان ابتدکیکشدن ، قابل اصمار
 واسکان ونباتات و اشجاری حاوی برلری پک آژدر .
 اک اہی بری مذکور ہومبولد وادیسیلہ کوللرک
 بولندقلری شمال و غرب شمالی قسمی اولوب ، ایک
 بجر محیط آرسنہ متمد اولان دمیریول خطوط
 کبیرہ سنک اک بیوکی بوقسہ بریاندن بریانہ شق
 ایدور . ہواسی پک یابس وکرک قیش ابلہ یازکرک
 کیچہ ابلہ کوندوز آرسندہ کی فرق بیوک اولوب ،
 شمالدن جنوبہ دخی بیوک فرق واردر . شمال
 جہتندہ میزان الحرارہ پک درجہ وسطیہ سی ۸ ایکن ،
 جنوب جہتندہ ۲۲ درجہ قدر چیقار . ہواسی
 وطور ایغی محصولاتہ غیر مساعد اولوب ، آنجق ارواہ
 اراضی قوتیلہ بر مقدار آریہ ، بولاف واوت
 بیتشد برلہ بیلر . قیون ، آت و صیفیردن عبارت اولان
 حیوانات اہلیہ سی دخی آژ اولوب ، مملکتک زونی
 کومش و آلتون ابلہ بر مقدار باقیر ودمیر معدنلردن
 عبارتدر . آنجق بونلرک دخی جنسی ندنی ایچشدر .
 چیقان کومش و آلتون معدنلری سنوی بوزملیون
 فرانق قیمتنہ بالغ اولیور . اورمانلری پک آژ
 وسیرکدر . حیوانات وحشیہ سی : کییک ، جیلان ،
 آبی ، تیاکی و ساثرمدن عبارتدر . ۴۰ اعضادن

مرکب بر مجلس مبعوثانیه ۲۰ اعضاء عبارت بر هیئت اعیانی اولوب، و ایشینتون فونفرمسنه بر مبعوث کوندرمک و رئیسک انتخابنده ۳ رأی و برمک حقی حائزدر .

نوارق } یعنی انکاربجه «یکی» دمک اولان (Newark) و دیگر بو قبیلدن
(New) کلهسندن مرکب اسملر ایچون «نیوآرق» و سائر «نیو» ترکیبانه مراجعت بیوربله .

نوائی } «عایشیر نوایی» مادهسنه مراجعت بیوربله .

نوائی } ایران شهراستندن اوچ کشینک } مخلصی اولوب، برنجیسی (باباسلطان) قلی و شاهعباس ماضی ملازملردن ایدی . شویت اونکدر :

نوائی نیست شاد از وصل امروز
چو هجران خواهش آزدرد فردا

— ایکنجیسی (ملاشمسالدین محمد) کاشانی اولوب، شویت اونکدر :

ای دل مکوکه آنکل بوی وفا ندارد
دارد وفا وایکن نسبت بما ندارد

— اوچنجیسی (میر محمد شریف) کربلایی اولوب، قدسی، کربلائینک برادری اولدیفی حالده، هندستانه رحلتله، اکبر شاهک ملازمتنه نائل اولهرق، اکبر آبادده وطن واوراده وفات ایتمشدر . شویت اونکدر :

منم نشسته بکنجی ز بیوفایی تو
قرار داده بخود محنت جدیی تو

نوبه } خطه مصریهک جهت جنوب-بیسنده و وادی نیلک ایکی طرفنده ممتد بر ممالکت واسعه اولوب، شمالاً اسوان شلا لسی حداسندن خطه مصریه دن آبرلدیفی حالده، حدود جنوبیه سی پکده معین اولیوب، او جهتن زهره قدر اوزاندیفی مهم ایسهده، حبشدن کن (اتباره) نهرینک نیله قاربشدیفی محله قدر اعتبار اولتهرق، محل مذکورک جنوبنده (سروه) خطه سی و سائر ممالک سودان بولنیور . نیلک بوایکی نقطه سی آره-سنده و بحر احمر ساحلیله لوبیه چولی پیننده نوبیه ۲۴° ابله ۱۷°۳۰' عرض شمالی و ۲۷° ابله ۳۵° طول شرقی آره لرنده ممتد اولوب، مساحه سطحیه.

سی تقریباً ۲۵۰۰۰۰۰ مربع کیلومتره واهالیسی ۱۰۰۰۰۰۰ کشتی راده لرندهدر . اراضیسی مصره مادهسنده مفصلاً تهریف اولنان صعید مصره مشابه اولوب، شوقدروار، که طاغلیری دها چوق ودها بوکسکدر . قوماتی تپه لره قاریشیق اولان و ۲۴۰۰ متره قدر مرتفعلیری بولنان طاغلق و قیاتی طاغلیری مختلف و غنیه تیلرده امتداد ابده وک، نیل نوبهک و سطلرنده غربه طوغری ایتکله، بو نهر عظیمک وادیسی بو ممالکت داخنده پک طولاً . مباحلی بولنور ؛ بر قاج برده قیالردن آشاغیبه صارقوب، مشهور شلاله لری تشکیل ابدیور . مصر-دن برفرق دخی وادی نیلک پک طار اولسیدر؛ حتی بعض برلرده ایکی طرفدن قیاتی طاغ انکاری صوبک کناربنه قدر ممتد اولوب، بوفاز تشکیل ایدرلر . طار اولتیه برابر وادی نیلک بنه نوبهک بیکتا مهور و محسولدار بریدر . زبرا هوایی پک یابیس و یاغورورلی پک سیرک اولدیغندن، سائر طر-فلرنده آقار صوری هج بو قدر، و قیولری پک دریندر . حتی نیله منتهی اولان بر چوق و ادیبری عادتا صحرائی کبیر ودهنا و ادیبری کچی قوب فورو اولوب، یا کز پک سیرک اولان یاغورورلده ایچلر-نده سیل آقار . بحر احمرده سواحلی (برنیکه) شهر قدیمک خرابه لرخی حاری اولان (امالکنکف) قوبندن سواکنک آلت طرفنه قدر ممتد اولوب، بو ساحل دخی طاغلق و قوملقدر، و سواکندن بشقه اسکله سی بو قدر . ساحل بونجه (اتیای) طاغلیری ممتد اولوب، (جبل شکر) دینلن بیوک بر طاغ دخی شرفدن غربه طوغری اوزانیر . نو-پهک حدود جنوبیه سی بکلینجه میاه جاریه چوغالنه باشلا یوب، نیله حبش طاغلرندن بر چوق جایلر کلکله باشلار . محصولانجه دخی صعید مصردن فرقی اولیوب، وادی نیلده حبسوبات متنوعه ابله کثرت اوزره خرما فرنک انجیری و یاغنه لرده آق دکیز سواخانه مخصوص میوه لک انوعی حاصل اولیورسهده، میوه لک چوغی میخوشجه اولور . باغلیری دخی واردر . وادی نیلک خاوجنده کی سیرک اشجار آقاسیا و میوزه انوعاندن عبارتدر . حیوانات وحشیه سی : آرسلان، قیلان، صرتلان، کبیک،

لری، بیوک خسته خانه سی، ایکی مکمل موزم سی، تاریخ طبیعی وفنون ساژه نمونه خانه لری، رصد خانه سی، ۴۰۰۰۰ جلدی حاری کتبخانه سی، متعدد معنی کلیساری، متنوع فابریقه لری، هر طرفه تشب ایدر دمیر بوللری وایشکک تجارتی وارد در. — نویتنغهام قونتلنی یعنی ایالتی شمال و شمال غربی جهتندن یورق، غرباً دربی، جنوباً لیجستر، شرقاً و شرق شمالی جهتندن دخی لینگولن ایالتلرله محدود اولوب، مساحت سطحیه سی ۲۱۳۵ مربع کیلومتره واهالیسی ۳۹۱۸۱۵ کشیدر. اراضیه سی قوروجه وقوملن اولوب، پک منبت دکل ایسه ده، بیه اکثر طرفلری ایشلغش، ویا چایر واورمانه تحویل اولغمشدر. کور معدنی چوقدر.

نوح (Noë) انبیاء مرسلیندن اولوب، روایت کوره، رحلت حضرت آدمدن ۱۷۴۲ سنه صکره دنیا به ککش؛ واللی باشنده ایکن بهت ووجه نائل اولوب، کفر وشرکه طالمش اولان قومی ایمانه دعوت ایتمش ایسه ده، اجابت ایتدکرتندن، هرینک بشیوزنجی سنه سی اهل وعبانی وحيواناتندن برر چفتی آلتق اوزره، برسینه امثالنه من طرف الله مأمور اولمش؛ وذاتاً طوغرامه حیاتی صنعته مشغول اولدینندن، بوکی فی انشا، وزر جه سله سام، یافث وحم نام اوج اوغلنی وبونلرک زوجلرینی برر چفت حیوان آلهرق، ایچنه کیرنججه فرق کون وقرق کجه ممتادباً شدتلی یاغورلر یاغوب، بر بوزنی صولر اورتمش؛ و بوز الی کون بر بوزی صو آلتنده قالب، بتون مخلوقات غرق وهلاک اولدندن صکره، طاغلرک تپلری کوربتکجه باشلامش؛ وسفینه نوح جودی، ونورانه کوره آغری (ونام دیکرله آزارات) طاغنی تپه سنه طورمشیددی. نوح بشر یکیدن وحضرت نوحک اوج اوغلندن توره مکجه باشلاوب، سامدن عرب، سریان، نبط وعبرانی وسائر امم سامیه دینلن امتلر؛ حامدن زنجیرله برر، قبط، حبش و، کنعانیلر ونمرود وسائر؛ یافندن دخی عجم وروم وترک وسائر امم تولد ایتمشدر. حام حضرت نوحک بددطاسنه مظهر اولدینچون، نسلی سیاه ویا پک اسمر چهره ویدنلی اولدینی چله روایاتدندر. حضرت نوح ۹۵۰ سنه باشامش.

جیلان، زرافه، دوه قوشی وبعض میمونلردن عبارت اولوب، فیل وکرکدان و صوابیری بولنیور. نوبه تک اسکیدن بری سرکری واک بیوک مموم. ره سی نیلک ساحل غریسنده واقع دمقله (دونفوله) قصبه سیدر. اهالیسی اصل نوبه لیلرله عرب وزنجی وسائر مدن سرکیدر. اصل نوبه لیلر برابره دینلن وشرق بربرلری اسمیله مغرب بربرلردن فرق اولنان جنسندن اولوب، بونلر زیاده اسمر وقیورجق صا. چلی ایسه لده، قافقاسی الجنس اولوب، طوداق وبرونلری دوزکوندر. بونلر مهرک فلاحلری کچی پک چالبشقتان وناموسلی آدملر اولوب، ساقیلر وطولابلر یاردیمیه طورایغی ایشلکدن بشقه، اراضیلرینک عدم کفایتندن طولابنی، بر خیلیسی ده مصره اینه رک، خدمتیه لک وسائر ایشلرده بونلورل؛ وهان جمله سی عربی اوقیوروب بازمق بیلدکارتندن، مصرجه سائرلرینه ترجیح اولنورلر. نیلک ساحل شرقیه ساحل بحر آره سنده (بجاً) یاخود بشا. ری وهسایده ووادیه نیلک غریبنده (کبابش) قبائلی اغنام وخرکله ودوه لیلرله بدویت حالنده یاشارلر. بو بدولرک مجموعی ایکی اوچیوز بیک قدر تخمین اولنیور.

نوبه اسکیدن بری کاه کاملاً وکاه قسماً مصره تابع اولوب، نوبه لیلرک مصره غلبه چالدقلمی دخی اولشدر. اسکی یونانیلرک جغرافیونی عندنه حبشله برابر (اتیویا) اسمیله معروف ایدی. ظهور اصلا. مده نوبه لیلر خرسبتیانلغک یعقوبیه مذهبنده اولوب، خلافت جناب ذی النورینده صلحاً عرض اطاعت ایتشدردی.

نوتو (Noto) سیمپلیه ده سیراقوسه تک ۲۴ کیلومتره جنوب غریسنده وهمنانی اولان نهرک منصبنده برقصه اولوب، ۱۲۰۰۰ اهالیسی وشراب، ذخیره، پاموق وکور معدنی اخراجاتی وارد در.

نوتینگهام (Nottingham) انکلتیره ده لوندرنه تک ۱۷۵ کیلومتره شمال غریسنده (ترنت) نهرینک ساحل یسارنده ایالت مرکزی بیوک بر شهر اولوب، ۲۱۳۸۷۷ اها. لیبی، دار الفنونی، متعدد مکانی، اختیارله، یتیلرله وکورله مخصوص آبری آری دارالعجزه.

فریدرکه کره ارضک اسکی بر زمانده بر طرفان عمومی به دوچار اولسبيله، يالکز بر مرد صالح مائله سنك غرقدن قورتاش اولسی اكثر اقوام وام اعتقادانده و حتی اقوام وحشیه اسـا ـ طبرنده دخی موجوددر . عصر سز ارباب فضیلتدن رشدی افندی حضرتلی «مسته طوقار» عنوانلی رساله ده طوقانك، آیات قرآنیه به کوره، بتون کره ارض و نوع بشره تاند اولیوب، يالکز قوم نوحه یعنی فرات ودجله وادلبینه منحصر اولدیغنی بیان ایشدر . نوع بشرک حضرت نوح (عم) ك اوج اوغلی نسلدن متسلسل اولسی حقنده نورانك نفسی علم البشر علامتنك فکر و رأینه توافق ایشور . چونکه زنجیرله قبیلر وکنهائیلر و غرود حام او ـ لادندن و تکرارله بحمر ورو ـ لری یافت اولادندن عد اولنیور؛ حالوکه زنجیلر بسبتون بشقه برعرقدن اولدقلمی حالده، کنهائیلر و غرود قومی ام سامیه دندر؛ و عجزله تکرار بر نسلدن اوله مار . بو خصوصده

زردشتك نوع بشری فریدونك ابرج، تور و سلم نام اوج اولادندن متولد عد اجمعی علم البشره دها موافق اولوب، بو اعتقاد کوره، ابرج ام آدیانه نك، نور ام نورانیه نك، سلم دخی ام سامیه نك جدی اولور .

نوح { ملوک سامانیه دن بروجه آتی ایکی کشتنك اسمیدر:

برنجیسی (امیر) بن نصر بن احمد بن اسماعیل سامانی (سلاله مذکورده نك دودجی حکمداری اولوب، ۳۳۱ تاریخده بدرینه خلف اولورق، خراسان و ماوراء النهر حکمداری اولمش؛ و عمی ابراهیم ابله طول مدت منازعه ایدوب، ۱۲ سنه حکومت سوردکن صکره، ۳۴۳ ده وفات ایش؛ و اوغلی عبدالملک خانی اولمش؛ و اوندن صکره دیگر اوغلی منصور دخی حکم سورمشدر .

— ایکنجیسی (امیر ابوالقاسم — بن منصور بن نوح سامانی) برنجینك تورونی و ملوک مذکورده نك بدنجیسی اولوب، ۳۶۵ تاریخده بدرینه خلف اولمش؛ و زمانده خراسانده عصیان ظهور ایدوب، سبکته کین و اوغلی محمود خطه مذکورده بی استیلا ایشکله، ممالکی و قوت و دولتی آزالمش؛ و ۲۲ سنه حکومت سوردکن صکره، ۳۸۷ ده وفات ایدوب، اوغلی

صاف دل کیمی کاوب مجلس رندانه صفا اغزی صون آقیدر کوراب جانانه صفا

نوخ { سرندیبه حضرت آدم (علیه السلام) ك مهبیطی اولان طاقك اسمی اولدیغنی جغرافیون اسلام آثارنده مسطوردر .

نوخز { ایران قدیمك اساطیرله قاریشیق اولان اسکی زمانلری حکمدارلارندن اولوب، پیشدادیانك سسکزنجیسی عد اولنور . (منوجهر بن ابرج بن فریدون) ك اوغلی اولوب، بدرینه خلف اولمش؛ ویدی سنه حکومت سوردکن صکره، توران حکمداری افراسیاب طرفندن قتل، و بتون ملکی ضبط اولنورق، برخیلی وقت ایران تورانه خلق قالمش؛ و نهایت قارن و کشواد نام قهرمانلرک غیرتیه ابرائیلر بوسارتدن قورتلوب، زاب و کرشاسی مشترکاً نخته اجلاس ایشلر؛ و بونلردن صکره نوبت حکومت کبانیان سلاله سنه یکمشدر .

نور { (Nord) یعنی «شمال» . فرانسه نك نور { اك شمالی ایاتی اولوب، شمال شرقی جهتندن بلجیقه حدودبله، جنوباً اسنه و سوسومه، غرباً یادوقاله ایاتلربله، شمالاً دخی شمال دکیزبله محدوددر . مساحت سطحیه سی ۵۶۸۱ مربع کیلومتره راه ایسی ۱۷۳۶۳۴۱ کشیدر . اراضیسی دوز و میاه چاربه سی چوق اولوب، سبر سفاتی ایچون ۲۰ جدولی وارددر . زراعتی و صنایع و تجارتی پک ایلریدر . کور و دمیر معدنلر بله مرمر و سائر احجار و اتره سی چوقدر . حیوانات اهلیه سی ده کترتیدر . مرکزی (ایله) شهری اولوب، ایالت ۷ قضایه منقسم و ۶۱۰ ناحیه ایله ۶۶۲ دائره بی حاوبدر .

مکین کسی که وصل ترا آرزو کند
ما خاطر شکسته بیور تو خوکند

— بشنجیبی (میر نورالله) ری قصبه سندن
اولوب، شاه طه صاحب ماضی زماننده باشامشدر.
شویت اونکدر:

دست رقیب داشت بدست آن نکار مست
خنددن بمن گذشت مها کربیه داد دست

— آتنجیبی (نور عیاشاه) اصفهانی او.
لوب، شاه معصوم دکنی مریدانندن اولدینی حالده،
کریم خان زند زماننده شیرازه کیده رک، ارشاده
باشلامش؛ و مریدانی بک زیاده تکثر ایتدیکندن،
اورانک حاکمی کندیسنی ترک مملکته اجبار ایتمکه،
مریدانیه برابر عراق عرب کلش ابدی. شویت
اونکدر:

برخاست ز صحرای عدم کنج ممانی
چون بجز وجود ازلی موج فشان شد

نورالحق { هندستان ادبا سندن ابکی ذمک
{ اسمی اونوب، بری (شیخ) —
بن شیخ عبدالحق مشرق) عن اصل اجدادی بخارالی
اولدینی حالده، ده لیده باشامش، ۱۰۷۳ده وفات
ایتشد. «زبدة التواریخ» عنوانیه برتالینی و صحیح
بخاری مسئله شرحلری وارد.

— دیکری (— منم) برلی قاضیبی اونوب،
بک چوق قصابه عربیه و فارسیه سی و منظوم برتسیر
شربقی وارد. ۱۲۰۰ تاریخلرنده برحیات ابدی.

نورالدین آرسلان { موصل و جزیره
{ جوارلرنده حکومت
سورن اتابکان دولتک آتنجیبی حکمداری اولوب،
(عزالدين مسعود بن قطب الدين مودود بن حماد)
الدين زنگی) تک اوغلیدر. ۵۸۹ده پدری عزالدین
مسعوده خلف اولوب، تزلزه بوز طومش اولان
اجدادی فر و دولتی تجدد و تقویه به صرف مساعی
ایله، اقربا سندن هر بری بر طرفه حاکم بولنانلری
کندیسنی مائیمه مجبور ایتش؛ ۱۸ سنه کال
عدالت و رویتله حکومت سوردکن صکره، ۶۰۷
تاریخنده وفات ایتشد. — اوغلی و خانی اولان
عزالدين مسعود ناینگ دخی بواسمه سمی براوغلی
اولوب، پدرینک و قائنده، صبی اولدینی حالده، اصماً
سلطنتی اعلان اولمش ایسه ده، و صیبی و مدبراموری
اولان بدرالدین او او حکومتی ضبط ایتشدی.

{ (Nevers) فرانسه ده پارسک ۲۱۲
نور { کیلومتره جنوب شرقی سنده ولو آره
ایله نیوره نهرلرینک ملقاسنده نیوره ایالتک مر.
کزی بر قصبه اولوب، ۲۰۹۳۵ اهالیسی، امدادیه
مکتبی، دارالمعلمینی، مکتب صنایعی، موزسه سی، تاریخ
طبیعی نمونه خانه سی، جمعیت علمییه سی، دوکخانه سی، زراعت
کتنخانه سی، صافی وسائره فابریقه لری و خبلی ابنیه
وسائر آثار عتیقه سی وارد. آتنجیق سو قافلری
غیره منظم و منظره سی ناخوشدر.

{ (Nor) اسفاندناو تاریخ قدیمه کوره
نور { نوروچ دولتک مؤسس اولوب،
مملکت مذکوره بونک اسمنه نسبتله (نوروچ)
تسمیه اولمشدر.

نور { فرس شهر اسندن آتی حکشینک
{ مخلصیدر:

برنجیبی (قطب عالم بن علاه الحق) هندستان
مشایخندن اولوب، بکاله لیدر. ۸۴۸ تاریخنده
وفات ایدوب، زبیه سی مرشد آباد فرینده زیارتک.
هدر. شویت اونکدر:

کردیم بسی سید سیمی
اما نشد این سیه کلبی

— ایکنجیبی (قاضی نورالله) ساوولی او.
لوب، قاضی هیسانک برادر زاده سی ابدی. شویت
اونکدر:

بیار توام سوی من آخر دمی نه
زان پیش که آبی و نیای اثر ارم

— اوچنجیبی (محمد نورالدین) کیلانی و حکیم
ابو الفتح برادری اولوب، ایکسیمی نه ده لی به
رحلت ایتشد. شویت اونکدر:

مدت بیکانکیا یافت چندان امتداد
کز شهریم رفت یاد آشناییهای تو

— دردنجیبی (مولانا محمد نورالله) بکاله.
ده مراد آباد مضافاتندن (بجهروان) قصبه سنده
نشأت ایدوب، مولوی عبدالرحمانک حلقة مریدانه
داخل اولمش؛ ولکه نوده مرشدینک زبیه سنه مد.
ومت ایدوب، «کلمة الحق» عنوانی تألیفنه «نور
مطلق» عنوانیه بر شرح یازمش؛ و ۱۲۵۰ تا.
برخلرنده وفات ایتشد. شویت اونکدر:

نورالدين زنكي } و نور الدين شهيد
 [« نورالدين محمود »]
 ماده سنه مراجعت بيوربله .

نورالدين علي } (الملك الافضل -) صلاح
 (الدين ابوينك اولادندن)
 اولوب، ۵۶۵ ده طوغمش؛ پدري زماننده دمشق
 و فلسطين حاكمي اولوب، صلاح الدينك وقاتنده
 برادري ملك عزيز حماد الدين عثمان مصرده تخت
 نشين اولديني كي، عمجه سي ملك عادل سيف
 الدين ابوبكر دخي شام و فلسطيني ضبط ايمكله،
 صاحب ترجمه آچيقده قالمش ابدى.

— مصرده حكومت سورن مماليك بجه به نك
 دخي ايكنچيسنك اسميدر. [منصور (ملك -)]
 ماده سنه مراجعت بيوربله .

نورالدين عوفي } « جامع الحكايات » عنوان
 (نلي كتاب مشهورك)
 مؤلفي اولوب، بوني دهلي حكمدارلرندن شمس الدين
 آلتمشك امراسندن نظام الملك محمودك نامنه ۶۲۸
 تاريخنده يازمشدر.

نورالدين محمد د } (الملك العادل ابو القاسم
 — بن عمادالدين زنكي)

بن اقسنقر (موصل و جزيره جه تارنده حكم سورن
 اتاكان دولتك مؤسس اولان عمادالدين زنكينك
 ايكنچي اوغلي اولوب، ۵۱۱ تاريخنده دنيا بگمش؛
 ۵۴۱ ده، بدرينك وقوع وقاتيله، بيوك برادري
 سيف الدين قازينك موصل تختنه جلوسى اوزرينه،
 كنديسى حلبي بنى ارتقندن ضبط ابدرك، اوراده
 مسند نشين حكومت اولمش؛ و كيدرك جا، حص،
 مبابك و دمشق ضبط ابله، حادنا بر دولت تشكيل
 ابدرك، بر طرفدن روملردن و بر طرفدن دمشامك
 جنوب جه تارينه و فلسطينه مسلط اولان اهل
 صليبدن برجوق برلر و ازان جله سرعش، هسا،
 رقه، بانياس و سائر بلادى دخي فتح و التحاق
 ايشيدى . نهايت درجهده جسور و موق و عادل
 و محب علا وادبا و صاحب خيرات و حسنات بر يادشاه
 اولقله، صيت و شهرتي هالكبير اولوب، حتى دشمنلرى
 اولان اهل صليب فرنگلرى دخي عدالت و اقتدا.
 رينه حيران اولمشلردى. جلبده، دمشقده، حاده،
 حصده، بعلبكده، مبيجده و سائر محللرده جسم
 مدرسه لر، دارالحديثلر، جوامع شريفه و سائر مبرات

تأسيس، و اوقاف عظيمه مخصوص ابلديكي كي،
 دمشقده « بیمارستان كبير » ناميله مكمل بر خسته.
 خانه يابديرمشيدى، كه مصرينك اك مشهور اطباسى
 بو بیمارستانده خدمت ايتمشلردر. صلاح الدين ابوينى و همى
 شيركوه صاحب ترجمه نك امراسندن ايكن، مصرده كي
 ملوك فاطميه نك استمدادى اوزرينه، مشارالهما
 صاحب ترجمه طرفندن عساكر امداد به ابله ايكي دفعه
 مصره اعزام اولمش؛ و نهايت اوراده قلوب، دولت
 ابوينى تشكيل ايتمشلردى. الحاصل صلاح الدين
 ابوينى به دخي نورالدين محمودك مكتب عدل و مدنيتك
 شاكردى نظريله باقيه ييلر. بكرى سنه ۵۶۹
 عدالت و موقبته اجراى حكومتدن صكره، ۵۶۹
 تاريخنده خناقندن وفات ابدوب، ۱۱ ياشنده بولنان
 اوغلي ملك صالح عمادالدين اسماعيلى خلف براقش
 ايسه ده، ياكتر حلب بو نك التده قلوب، سائر
 ممالك شام صلاح الدين ابوينك ايته كچمش؛ و مومى.
 ابلهك وقاتنده حلب دخي ابوييلرك ايته كچوب،
 صاحب ترجمه نك قوردني دولت دوام ابدمه مشدر.

نوربانو } جنتمكان سلطان سليم خان ثابتنك
 (قادينلردن اولوب، سلطان مراد
 خان ثابتنك والده سيدر، كه يادشاه مشاراليه زماننده
 اك اول (مهد عليا) لقله كسب اشتهار و نفوذ و اعتبار
 ايتمشدر. اسكدرده (عتيق والده سلطان) ديمكله
 معروف جامع شريفك بانيه سيدر.

نورتامپتون } (Northampton) اكنكتره.
 (نك و سطلرنده و لوندره نك)
 ۱۰۰ كيلومتره شمال فرپسنده ايات مركزى بر
 شهر اولوب، ۱۶۰۱۱ اهالىسى، متعدد مكتب
 و خسته خانلرى، حيوانات و ذخاير تجارتي و بيوك
 دباغخانلرله قوندره و سائره فابريكلرى واردر.
 — نورتامپتون ايالتى ۲۵۴۹ مربع كيلومتره
 وسعتنده اولوب، ۲۷۲۵۵۵ اهالىسى واردر.
 اراضيسى كوزل تيارله اووه لردن عبارت و طوپراغى
 يك منبت اولوب، اورمان و چارلرله اشجار مئمره سي
 دخي چوقدر. هواسى معتدلدر. دهير معدنلرى
 چوقدر. ايالت ۲۰ قضايه منقسم اولوب، ۳۵۶
 ناحيه يي حاويدر.

— آسرقاى شماليه ممالك مجتمعه نك مساجوست
 جمهوريتنده و بوستونك ۱۲۵ كيلومتره جنوبنده دخي

بواسطه برقصه اولوب، ۱۲۱۷۰ اهالیسی، قبزله مخصوص بیوک مکتبلی، ۱۸۰۰۰ جلدی حاوی کتبخانه سی و بریوق فابریقه لوله خیرانی وارددر.

نور تو ممر لاند } نفس نکاترمک الک شمالی (Northumberland)
ایالتی اولوب، شمالاً اسقوجیه ابله، شرقاً بحر شمالی ابله، جنوباً دورهام، غرباً دخی کومبرلاند ایالتلی ابله محدوددر. مساحت سطحیه سی ۵۲۲۱ مربع کیلومتره اولوب، ۴۳۰۸۵ اهالی ابله مسکونددر. اراضیهی حاصله و هواسی صوئوق ایسهده، طوریاضی مهت و مکمل صورتده مزروعدر. حیوانات اهلیه سی جو قدر. کور، قورشون ودهیر معدنلی کترتیدر. مرکزی (نیوقاستله) شهری اولوب، ایالتک اکثر فابریقه لری بوشهردهدر.

نور جهان یکم } مشاهیر شاعران دن او. لوب. هندستان ملوک کورکایه سندن جهانیکیرک زوجیه سی وزیر اعتماد الدوله تک قیزی ایدی. زوجی زمانده حائز اولدینی نفوذ و اقتداری خیره صرف ایدوب، بر جوق خیرات و مبرات براقشدر. جهانیکیرک وفاتندن صکره دخی نفوذ و اعتبارینی محافظه ایدوب، کلایتلی تخصیصا نه لاهورده اقامت ایش؛ و ۱۰۵۵ ده ۷۲ یاشنده وفات ایدوب، پک عمل و مطمئن بر تربیه مخصوصه به دفن اولمشدر. ا شمار قاریه سی متین و کوزل اولوب، شویت اوچله دنددر:

نام تو بردم وز دم آتش پیمان خویش
در آتشم چو شمع ز دست زبان خویش

نورد کویپنغ } (Nordkøeping) اسوجک هولک ۱۵۰ کیلومتره جنوب غریبسنده اولهرق بالیطیق دیکزی ساحلنده بر شهر اولوب، ۲۷۲۰۰ اهالیسی، دمیر خانلری، سفاش اعمالنه مخصوص دستگاه و حوضلری، دباغخانلری، بوک منسوجات و سائره فابریقه لری و معدن صولری وارددر.

نورد لاند } (Nordland) نوردرک شمال ابله ۶۹° عرض شمالی آره سنده و ساحل ابله اسوج حدودینی آبران طاغیر صرنی پیننده متمد اولور. مساحت سطحیه سی ۳۷۹۶۵ مربع کیلومتره واه.

ایسی ۱۱۳۵۰۰ کشیدور. ساحلی پک کیرتیلی جیقنتیلی اولوب، حسابسز برون و قیاری قارتیلرندمه بر جوق آطله لری وارددر، که جله تک مساحت سطحیه. لری تک بجمری ۶۱۳۷ مربع کیلومتره به بالغ اولور. اراضیهی طاغاق اولوب، شمالدن جنوبه متمد اولور براق صره طاغلی وارددر. ارتفاع وسطیه سی ۸۰۰ ابله ۱۰۰۰ متره آره سنده اولوب، قله کبی بوکسلیر طاغ و تپه لری ده وارددر. سواحلنده هواسی مرضنه نسبتاً متمدل اولوب، وسطی درجه حرارتی ۴ در. اچ طرفلری ایسه قیشتن پک صوئوقدر. یازین وادیلرندمه میزان الحراره ۲۵ درجه قدر جیقوب، اورته انی کوزل چارلرله اورتیلر. بره قدر آره، چاودار و بولاف دخی اولور. باقر و کومش ممد نلری وارددر. لکن اصل اهالیسنک مدار تمبشی بالقیق اقدر. اداره (تروسو) ایاتنه ملحق بر قضا تشکیل ایدوب، ۴ ناحیه به منقسمدر.

نوردن } (Norden) دایمارقه مشاهیر سی. قستاده طوموش؛ ۱۷۴۲ ده وفات ایشدر. مصر و نوبیه سی سیاحت ایدوب، مفصل بر سیاحتنامه ابله مصرک طلیه شهر قدیمک آثار عتیقه سی حقدمه بر کتاب براقشدر.

نوردهاوزن } (Nordhausen) بروسیه ده صاقه ایالتک (ارفورت) سنجافنده ارفورتمک ۶۲ کیلومتره شمال غریبسنده قضا مرکزی بر شهر اولوب، ۲۶۲۰۰ اهالیسی و اسپرنو، مسکرات، بیره، آتونون و سائره فابریقه لری وارددر.

نورس } عثمانلی شعراسندن ایکی ذاتک برنجیسی (مهدالزائق - افندی) کرکوکلی او. لوب، (نورس قدیم) دینکله معروفدر. درسماده و رودله، موالی دوره صنفنه داخل اولدقدن صکره، زباندرا لاق تمبیله ۱۱۷۵ ده بروسه به نفی اولنهرق، اوراده وفات ایشدر. مرتب دیوانی و کندینه مخصوص اداسی وارددر.

— ایکنجیسی بقداد وایسی علی رضا پاشانک عتقاسندن اولوب، افندیسنک وفاتندن صکره در. سماده و رودله، برمدت خارجیه بحریرات اوطله سنه

بمد الدرام، بغداده عودت ایشیدی. اکثر اشاری فارسیدر.

نور فولک (Norfolk) انکتره تک ایالات شرقیه-سندز اولوب، شرقاً و شمالاً بحر شمالی ابله، غرباً واج کور فزی ولینقو- لن ایالتله، جنوباً دخی - وفوق ایالتله محدوددر. مساحت سطحیه سی ۴۸۷ ۵ مربع کیلومتره اولوب، ۴۴۷۵۰ اهالیسی واردر. هواسی پک صوثوق واراضیسی آز مثبت اولوب، صولاتق پرلری چوق اولغله برابر، زراعتی پک ایلریدر. سرعاری و حیوا- نات اهلیه سی چوقدر. صنایعی و تجارت بحریه سی پک ایلریدر. مرکزی (نورویچ) شهریدر.

نور فولک (Norfolk) ممالک مجتمه تک اورجینییه جهوریتنده و (ریچمو- ند) ک ۱۳۴ کیلومتره شرق جنوبیسنده اوله زق (جامس) خلیجنده و البرزات نهر تک ساحل بیمنده بر شهر واسکه اولوب، ۲۱۹۶۵ اهالیسی، صا. غلام و کنیش لیمانی، آقادیسی، متعدد مکتبلیله مؤسسات خیره سی، ماسونلره مخصوص بیوک بر معبدی و ایشاک تجارت بحریه سی واردر.

نور فولک (Norfolk) بحر محیط کبیرده یکی زلنده ابله پک قالدونییه آره سنده ۲۹°۱' عرض جنوبی ابله ۵۰°۱۶ طول شرقیده واقع بر جزیره اولوب، مساحت سطحیه سی ۴۳ مربع کیلومتره در. مشهور قبودان قوق طرفندن کشف اوله رق، ابتدا غیر مسکون ایکن، بعده انکبزلر بعض جایلره منفی اتخاذ ایتمش؛ و صکره بر طاقم مهاجرلر دخی بر اشره رک، زراعت و حیواناتله پکنمکه باشلامشردر.

نورمان (Normands, Northmans) «شمال آدملری» دیمک اولان بواسم قرون وسطاده اورویای غربیه واک زیاده، انکتره ابله فرانسیه مسلط اولان اسقاندینا و (یعنی اسوج، نوروج، دانیمارقه) قورصانلرله وریلیدی. بونلر بدنجی و سکزنجی قرن میلادیده بیوک بر تانیه جزا. برنی و شارلمانک وفاتندن صکره فرانسه تک شمال جهتی یضما ایتدکن صکره، طوقونجی قرن میلا. دیده بالاجتماع بیوک قوتله هجوم ابله، بر طاقم حکومتلر تشکیل ایده رک، برلشمش؛ ورئیسلی

قوت و دوقه عنوانلرینی آملشردی. فرانسه ده تشکیل ایتدکلی حکومتلرک اک بیوک ایوم نور. مانده نامی محافظه ابدن و مانسه ساحلنده بولنان بر ابدی. اوراده اونجی قرن میلادیده دین عیسوی دخی قبول ایتمش؛ ولسانلرینی دخی دکیشد پروب، فرانسزلرله بالاختلاط، فرانسزلا- شملردی. لکن سفاشله اوتبه بری به صارقند بلی ایتدکن واز یکمسوب، اون برنجی قرن میلادیده انکتره بی و سچلین ابله آدریاتیق ساحلنده بعض پرلری ضبط ایده رک، آری آری حکومتلر تاسیس ایتشردی. انکبزلر لسانسه فرانسزهدن بر چوق کلرک دخولی نورمانلرک انکتره به حاکم بولندقلری زمانده واقع اولمشدر. آمریقایه و سائر طرفره دخی سیاحت ایده رک، بر چوق پرلر کشف، و مهاجرلر تاسیس ایتشردی. نورمانلر اوزون بویلی، تندرست، توانا، جسور، اسفار بحریه ده جری و ماهر و آنجیق یغما کر و مرحمتلر آدملر ابدی.

نورماندییه (Normandie) فرانسه تک تقسیمات قدیمه سنده شمال غربی جهتنده و مانسه ساحلنده بیوک بر خطه اولوب، شمالاً مانسه دکبزیله، شرقاً بیقاردیه و «فرانسه آله سی» دینلن خطه، جنوباً اورلیانه و منه، غرباً دخی بر تانیه خطه لرله محدود ایدی. مساحت سطحیه سی ۴۰۰ ۳۰ مربع کیلومتره اولوب، شمدیکی تقسیمانده: آشاغی سینه، اوره، فالوادو، اورنه و مانسه اسمرلیله ۵ ایله منقسمدر. مرکزی (روش) شهری ایدی. اراضیسی اولدقجه مثبت اولوب، سرعاری وقیون و صیفیر و سائر حیوانات اهلیه سی چوق و کندیته مخصوص برجنس آتلی مشهوردر. پنبیر و یاغی کرک پارسده و کرک انکتره ده پک مقبولدر. طاق مالاری پک چوق اولوب، بوندن (سبیره) تعبیر ایتدکلی بر نوع شرابدن کیتسه یابارلر. نورماندی لیلر چالیشقان و ذکی آدملر او- لوب، یا کبزلر زراعت و حیواناتله و کچیا کله قناعت ایتکسزین، اک زیاده روشنده بر چوق فابریقلر دخی تاسیس ایتمش؛ و صنایعی ایلر یلتمشردر. مع- هذا بو مملکتده فقر و ضرورت فرانسه تک سائر طرفلرندن زیاده اولوب، نفوسی دخی ندیسه در.

نورمبرگ (Nuremberg) باوریه نیک
وسطی فرانکونی ایالتند
و (آنسباخ ۴۰ کیلومتره شمال شرقینده قضا
مرکزی یوک برنهر اولوب، ۸۹۰ ۱۱۴۵ ایلیسی،
متعدد مکاتی، جمعیات علمیسی، کتبخانه لری، مو.
زه ی، نیازوسی، برجلری، اسکی بر سرائی، طار
ولاولاشیقلی سوناقلری، متعدد متنوع فابریقلری
و ایشک تجارتنی وارددر. کاغذ، ساعت، اویون
کاغذلری و تنگ فابریقلری اگ اول بو شهرده
یاباشدر

نوروج (Norvège) آوروپانک منتهای
جزیره سنک قسم غربی و غرب شمالیندن عبارت
بر مملکت اولوب، شبه جزیره مذکورده نیک قسم
باقینندن عبارت اولان اسوج ایله برلکده بر دولت
متحدہ تشکیل ایدور

مربعی، حدود و مساحتی - نوروجک
یوقاریسی یمنی شمال طرفی طار اولوب، آساشی طرفی
کیتدیجه کیشیلایه رک بیضی لشکل بر صورت آملغه،
بر یاره کیسه سی شکان ابراز ایدور، و منتهای جنوب
ینده بر یوک کورفزه اسوجدن آریله رق، آریجه
بر شبه جزیره صرستی آیدور. ۷۱°۱۰' ایله
۵۹°۵۷' عرض شمالی و ۲۰°۳۰' ایله ۲۸°
طول شرقی آرملنده متمد اولور. شرق و شماله
طوغری موقدر امتدادی طار وهان بوش اولان
قسمندن اولوب. یوقسه اصل معمور
و مسکون اولان و بیضی لشکل بونان قسمی ۵۴°
عرض شمالی ایله ۱۱° طول شرقی قدر آسجی
متمد اویور. شمالاً بجر منجمد شمالی ایله، غرباً
بجر محیط اطلامی و بوکا ملحق بجر شمالی ایله، جنوباً
(اسفا کر راق) دکیز ویا بونازوله، شرقاً و شرق
جنوبی جهتمدن دخی اسوجله و فینلانده و روسیه
ایله محدوددر. قره ده کی حدودی ۲۵۴۰ کیلومتره
اوزونلغندده اولوب، بوئت ۱۶۷۰ کیلومتره لکی
۱. وچ ۸۷۰ کیلومتره لکی فینلانده و روسیه حدو.
ندن عبارتدر. مساحت سطحیسی ۳۲۲۳۰۴
مربع کیلومتره اولوب، ۱۹۸۸۶۷۴ اهالی ایله
مسکوندر، که هر مربع کیلومتره باشنه ۶ کشتی
دوشیور.

حال طیبه سی، جبال و اساری ۰ - بر یوق
وقت نوروج ساحل بگردن اسوج حدودینه
طوغری کیتدیجه بوکسیر برماندن عبارت واسو.
جدن اوزون برطاغ صریله آریلمش ظن اولور
ایدی. حالبوکه بوبله ولیوب، ساحل بگردن بردن
بره بوکسیر قیاتی برونلردن باشلا بوق شرقه
طوغری ارتفاع وسطیسی ۶۰۰ ایله ۹۰۰ متره
آرملنده بونان بک ساحل بر یابله دن عبارتدر
کواته سنده برینده غیر منتظم بر صورتده ۲۰۰۰
و ۲۳۰۰ متره ارتفاعلرینه قدر بوکسیر طاغلی
وار ایسه ده، بو جبالی حلسه تشکیل ایدم چک
صورتده بر صروده دکادر. اگ بوکسک طاغلی
مملکتیک اگ کیشیحی محلی اولان جنوب جهتمده
واقع (دورره فیلد) ایله (لانکه فیلد) جبالیر -
بو ایکی طاغک برنجیسی قسم مذکورک شمال طرفنده
بر دائره تشکیل ایدوب، اگ بوکسکری اولان
(کولنی) طاغک ۲۵۶۰ متره ارتفاعی وارددر.
بوئت اطرافنده سنانه، روندانه، ایمس، بونوند،
سونه طاغلی بونلیور، که جله سنک ارتفاعلری
۲۰۰۰ متره میجا اوزدر. (لانکه فیلد) ایسه
بوکومه دن آریله رق بر سلسله بر تقسیم میاه خطی
تشکیل ایدم چک صورتده جنوبه طوغری متمد
اولور. بوئت اگ بوکسک محلی اولان (بوقوان)ک
۱۹۶۸ متره ارتفاعی وارددر.

جبال مذکورده نیک شرقنده اسوج حدودینه
طوغری مائل (اویلاند) سیمله بر یابله متمد اولور،
که نوروجک اگ یوک انهاری بویده آقوب، بونلرک
اگ بیوکری: (غومن) یله (درمس) نهر لیر، که
ایکیسده بر حوضه داخنده آقوب، برنجیسی ۵۶۷
و یکنجیسی ۲۰۰ کیلومتره لک جریاندن، و بر چوق
چایلرک صولرینی جمع ایله، بر طاقم کولار تشکیل
ایتدکن صکره، (اسفا کر راق) دکیزینه دو -
کیلورلر بونلرک شمال شرقینده (تزلر) نهری
(فوموند) کولندن خروچله، ووروجه ۱۳۰
کیلومتره لک جریاندن صکره. اسوجه داخل اولور.
ذکر اولنان ایکی ارماتی حوضه سنک جنوب فرینده
ینه (اسفا کر راق) منصب اولن اوزره، (لانکه
فیلد) طاغلرندن ایتر بر قاچ نهر بولوب، اگ بیو -
کاری (لاکن) ایله (نیرس) نهر لیر، طیش

دکبزه دوکین انهاره کلنجه، او جهندن طاغله ساحله قریب اولوب، مسافه آزا اولدیفندن، وسالهدن تامملکتک ایچنسه قدر نفوذ ایدر (فیورد) تعبیر اولنور برطاقم طار، اوزون بیک طولاشیقلی ودالی خلیجلیر بولندیفندن، او جهتک انهاری بو خلیجله دوکیور برطاقم قیصه چایلر وسیلاردن عبارتدر. بناء علیه، او جهندن انهار برینه بو خلیجلیری صابقی اقتضا ایدر. بونلرک باشلیجلیری جنوبدن باشلا بئرق: بوقه فیورد، هاردا نکر فیورد، هینسندن اوزونی اولان سونیه فیورد، ایزه فیورد، ایجریسی ایچ ایجه برقاج کول تشکیل ایدن روندیس فیورد، فولدن فیورد، سالتن فیورد، اوفوتی فیورد واک شمادله کی پورسانکر فیورد، لاقسه فیورد و تانافا فیورددر. کولاری دخی چوق ایسه ده، اوج وینلاننده به نسبة آزا واکثری انهارک نوسمندن متشکل ووسمتلرینه نسبة بیک دریندر. جمله سنک مساحه سطحیله رینک بجموعی ٧٦٠٠ مربع کیلو متره دره اک بیوکلیری: میوسن، فوموند، راند سفیورد، نیریفیورد و اویرن کوللر ایدر.

سواحل و جزایری . — نوروچک سواحلی کیرتی و چیقنتیلر حساب اولغا زسه، ٢٨٠٠ کیلو متره دن عبارت اولدیغی حالده، کیرتی و چیقنتیلری اوقدر چوقدر، که بونلر دخی داخل حساب اولجه، سواحلنک بوی ٢٠٠٠٠ کیلومتره به بالغ اولور. بسوا ل بیک اویملی بردانله شکلی ابراز ایتدکن بشقه، حسابسز برون و خلیجلیری قارشیلنده بیوک کورچک برچوق جزایر دخی بوانیور. کرک بو آله لرک آرملرنده و کرک هر طرفه تشب ابدن خلیج لرک ایچنده دکبز برچوق طار بوزازلر تشکیل ایدور. علی الخصوص مذکور خلیج لرک برطاقی ایکی طرفدن ٨٠٠ متره بقدر بوکسلر دیوار کبی قیالیق طاغله محاط اوله رق، بوسدلرک اوقدر مرتفع تپه لرندن بردن بره ویا قیالره چاربه رق برچوق شلاله لریاض برکوبوک حالنده دکبزه دوشیور؛ و بهضییی هواده بخاره قلب اولنورق، اشمه شمسه انکاخندن کوزل قوس قزح لر ارامه ایدرلر. برطاقلیری ده ایکی جهندن یاز موسمنده زمرد آسا چابرلر و جام اور مانلرله مزیندر. هرابکی صورنده نوروچک سواحلی

نوروچک آله لرینک بجموع مساحه سطحیسی ٢١٩٠٠ مربع کیلومتره اولوب، ٢٢٠٠٠٠ هالی ابله مسکوندلر. بو آله لرک تعدادی بیک اوزون اولوب، جنوبدن باشلا بئرق یالکنز اک بیوکلیری ذکر ایدمجه کز: قارمو، دولو، استوردو، اسمولن، هتیرن، فیورن، و یفتنو، آکو، و کنو، درنو، موسکته، لوفوندن طاقی، دستران طاقی، سنین، قوالو، ریغوادسو، واندو، آرنو، سورو و سائره .

اقلم وهواسی . — نوروچک مساحه سطحی . سنک برثنای قطب شمالی دائره سی داخلنده اولوب، برثنای دخی ٣١٠ متره دن بوکسک اولدیفندن، عرض ابله ارتفاع هوانک برودت و سرتاکنی موجب اولقی اقتضا ایدرکن، مکسیقه کورفزدن کلن (غواف استریم) نام مشهور صیحاق آفتدینک تاثیرله، نوروچک هواسی بو اقتضای طبیعیدن چوق دها ملایم اولوب، هله سواحلنده قیشین میزان الحراره اک شمالی نقطه لرنده دخی تحت الصفر ١٠ درکدن آشاغی ایمز؛ و یازین دخی، دکبز ملتلملرینک تاثیرله صفر دن یوقاری ٩ ابله ١٤ درجه لری آرملرنده اولوب، نادراً ٢٥ درجه به چیقار. نوروچ ابله بحر محیط آتلا سینک اور ساحلنده یته او عرضده بولنان برل آرملنده بیک بیوک برفرق واردر؛ فروئلاند و ایسلانده ده سردی قارلر بوززلله مستور برلده هچ بر آجاج یتمدیکی حالده، نوروچک سواحلنده جسم اورمانلر بولنوب، الما، آرمود، اربک، کراز آفاجلری بیک کوزل میوه و بریور. نوروچک رطوبتی، باغمورلی

و پسرلی چوق اولوب، قیشین اکثریا جنوب
فری روزکاری اسمی ده هواسنک مرضنه نسبة
ملاعتی موجب اولیور. آنجق ساحلدن آریلوب،
ایجری به طوفری کیدلجکه، بوتائیرک قوی آرالوب،
دکیزدن اوزاق اولان ایج طرفلرند مرضک حکمی
جاری اولمسه، اورالده قیشین میزان الحراوه
تحت الصفره ۴ درکه به قدر ایتر؛ و یازین دخی، کونشک
یک آرز غیبوت ایتمسندر طولانی، سفردن بوقاری
۳۵ درجه به قدر جیقار .

نباتات و ممداتی، محصولات و حیوانات و منابع
ثروتی. — نوروچ اورمانلرله معروف بر اولوب،
وقتیه سواحل و جزایرینک دخی اورمانلرله مستور
بولنش اولدیی آثار ارضیه ایله مثبت اولدیی
حالده، شمسی اورالری جیلاق ایسه ده، سواحلدن
بر آرز آریلجه، واسع اورمانلرله تصادف اولوب،
مساحة سطحیه سنک ۶۴۰۰۰ مربع کیلومتره لکی
یعنی مساحة همومه سنک برخی اورمانلرله مستورد.
اکثر اشجاری جام و چیرا اولوب، جنوب جهتلرند
کورکن و شماله طوفری مختلف مرضلرله قدر قابن
آفاجی، آچجه آفاج و سکود دخی بولنور .
اورمانلر ۱۰۰۰ متره لک ارتفاعلرله قدر جیقار .
سائر نباتاتی عرض و ارتفاع و وضعیت اراضیه
کوره نباتات قطبیه و اطالاسیه صنوفنه منقسمدر .

محصولاته کلنجه : بدای ۳۰° ۶۴، چاودار
و بولاف ۶۹° و آره ۷۰° عرض شمالیه به قدر
و نباته ایسه نوروچک هر طرفنده حاصل اولور .
ذخیره و نباته اکیلن اراضی مزروعیه سی ۲۵۰۰
مربع کیلومتره بالغ اولیور . الما ۶۵°، کراز
۶۶° عرض شمالیه به قدر بیتشوب، آره، شفتالی،
زردالی، بادم، جوزوسائر بعض میره دخی یا ککر
جنوبده و یاساحله قریب برلرله کاله ابره بیلیور .
شماله آره سنی و برمش دیوارلرله سرلش آسه لک
اوزوی صحباق سنه لده بیتشوب، یک لذیذ و طابلی
اولور . دیگر بعض اشجار منمره دخی بوصورتله
بیتشدر بیلیر . کتن، کنور، نونون و شربجی اونی
دخی زرع اولنور . شمال جهتلرند درجه عرضه
کوره کونشک هیچ فروب اتمدیکی برایی آی ظرفنده
۱ کیلوب بیجایر بعض محصولاتده وارددر . هوا
و طوبراغک عدم مساعده سیله برابر، اراضینک دخی

باشلیجه بیوک چفتاکار حالنده اولوب، عموم اهالی
پنینه منقسم اولمسه کی احوال نوروچده زراعتک
ترقیسنه مانع اولوب، ایج طرفلرینک اهالیسی
اورمانلردن کراسته ایندیرمکی و سواحل اهالیسی ده
بالتیمیانی دها قائمده بولورق، ترجیح ایندیرکندن،
زراعته چوق اهمیت ویرلیسور؛ و اکثر برلرند
سیان بیه قوللانلیوب، قازمه و بل ایله اینشورلر .
هله شمال جهتلرند زراعت نباته به منحصردر .
مع هذا برملیونه قریب نوروچلی زراعت و حیواناتله
مشغولدرلر . ذخایر محصولاتک مجموعی سنوی حد
وسطی اوزره ۱۳ و نباته ۷ ملیون یکی قططار
راده لرند اولوب، احتیاج بحلی به کفایت اجمه مکله،
خارجدن ۲ ملیون قططار قدر ذخیره جلب وادخاله
احتیاج وارددر .

حیوانات اهلی بیتشدر برک و باغ و پینر جیقار متی
ایشلری نوروچده زراعتدن دهالری اولوب،
حزیراندن ایلول نهایتنه دک طاعلرله و بوکسک
یایلرله مرهالر برچوق صیفیر و قیسون و خرکه
سوریلری بسرلر . قیشین حیوانات سواحلده واقع
اولوب نادراً قارله ستر اولان آن آلتی تپلردن
عبارت قیشلاقلرله ایندیریلوب، اکثریا بنه آجقده
طوتیلیر . و آنجق آخوره ادخالرینه مجبوریت
الور دیکنده، اوت قیت اولدیفنسدن، بالقی باشی،
بالینه اتی، آفاج قیونگی کپی شیلرله بلکه مجبور
اولوب، خیلی زحمت چکدرلر . صیفیرلری برملیوندن،
قیونلری برچقی ملیوندن زیاده، چکیلری ۳۲۳۰۰۰
آنلری ۱۵۲۰۰۰، طوموزلی ۱۰۰۰۰۰
(رن) تمبیر اولنور مونس صیفیلری ۹۷۰۰۰
رأس راده لرنددر . کرک صیفیر و کرک قیونلری
کوچک جهلی اولوب، ات و بیسانججه چوق
استفاده لی دکلسده، سوتلری چوق اولوب،
کلینتی باغ و پینر جیقار . میذکور و نلر شمال
جهتند لاپونلرک دوه لری حکنده اولوب، جنوب
جهتند ایسه بیانی حالنده بولنیرور . حیوانات
وحشیه سی چوق ایسه ده، جسلری آرز اولوب،
آبی، قورت، تیایکی، صا کسار، فوندوز، وشاق
وسائر پوستلری کورک اعمالده بارار حیوانات
صغیره ایله کییک وسائر دن عبارتدر . نبلکینسک
برنوع مائی نوبلیسی وارددر، که کورکی یک مقبولدر .

اهالیسی، جنسیت و لسان و مذهب لری۔
 نوروجده اوج جنسیتہ منسوب اهالی بولتوب،
 اهالی مرمیہ تک بوزده ۷۷ یسی اسقاندینا و جنسیتک
 نوروج شہبہ سنہ منسوبدر۔ اسقاندینا و جنسیتی
 جرمان جنسک بر فرعی اولوب، دایمارقہ، اسوج
 و نوروج شہبہ لرتہ منقسمدر۔ بولنردن دایمارقہ۔
 لیلرله اسوجیلر اوتدن بری کندی لسانلری
 لسان ادبی حالته فوبوق، اوقوبوب یازمقدمہ
 اولدقلری خالدہ، نوروجیلر۔ بولنقلری لسانی قبا
 عد ابدوب، اوتدن بری تحت حکمہ بولنقلری
 دایمارقہ لیلرک اساتی لسان ادبی و نجربری انخا
 ایشلدر۔ آنجق بوسوک زمانلرده کندی لسانلری
 لسان ادبی حالته فوبوق، دایمارقہ لسانی ترک
 اتمکک چالشیبولر۔ مملکتک منہای شمالندہ
 ۱۸۵۰۰ قدر لاجون ابلہ ۶۵۰۰ فینوآ و ۵۰۰
 فینوآ ابلہ لاپوندن ملز اهالی بولنیور۔ فینوآ
 فینلانددن کلہ اولوب، لاپونلر ایسہ، اونلر دخی
 اقوام نورانیہ دن اولدقلری خالدہ، وقتیلہ اسقاندینا
 شہبہ جزیرہ سنک یکتا اہالیسی بولنقلری خالدہ،
 بدمہ قرہ دکیز و طونہ سواحلدن کلن اسقاندینا ولر
 طرفندن کیتدکچہ شمالہ طرفری ایتمککہ درلر۔
 ۱۶۵۰ نفوسلری ایوم منہای شمالہ واقع
 (فیمارق) دہ خیمہ ابلہ کوچیہ حالندہ یاشایبولر۔
 مذہبیجہ نوروجیلرک قسم کایسی پروستانلنک (لوتر)
 مذہبندہ اولوب، ۲۴۰۰۰ قدری دیگر شہبہ لره
 منسوب پروستان، ۱۰۰۴ ی قتولیک، ۲۱۴ ی
 اسرائیلی و ۵۰۰۰ کسوری دینسزدر۔

تقسیمانی، شہر و قصبہ و قریہ لری۔ نوروج
 مقدمہ ۶ ایالتہ و بولنر دخی ۲۰ سنجاغہ منقسم
 اولوب، بدمہ ایالتلر لغر ابلہ، سنجاقلر مستقل قائلش
 ایسده، ایالتلر ادارہ روحانیہ تقسیماتی دخی تشکیل
 ایتدکلرندن، واسکیدن آیشلدیفیندن، جغرافیہ جہ
 بنہ اوصورتلہ ۶ خطبہ منقسم عد اولنور۔

خطہ	سنباق	مربع کیلومترہ	مقدار اهالی
ساما لنتہ	۴۱۴۳	۱۲۰۸۶۱	
آکرشوس	۵۳۲۱	۱۰۰۴۲۷	
قریستیانیا شہری	۱۷	۱۴۸۲۱۳	
پوسکورد	۱۴۹۹۷	۱۰۵۲۰۸	
یارلسبرغ و اورویغ	۲۳۲۱	۹۷۷۴۵	

خطہ	سنباق	مربع کیلومترہ	مقدار اهالی
هدمارغ	۱۲۰۳۸۶	۵۷۰۵۸	
قریستیانس	۱۰۸۵۷۹	۲۵۳۶۲	
براسبرغ	۹۱۴۱۰	۱۰۱۸۹	
ندلس	۷۷۳۵۲	۹۳۴۸	
لیترماندل	۲۶۲۱۳	۷۲۶۴	
استارا لکر	۱۱۴۲۲۳	۹۱۴۷	
سوندرہ برکنھوس	۱۲۷۶۷۸	۱۵۶۰۷	
برکن شہری	۵۲۸۰۳	۱۴	
توددہ برکنھوس	۸۷۸۳۹	۱۸۴۷۲	
رومسدال	۱۲۷۶۶۳	۱۴۹۹۰	
سوندرہ ترونھیم	۱۲۳۷۵۰	۱۸۶۰۶	
نوردہ ترونھیم	۸۱۵۲۹	۲۲۷۶۱	
نورلانہ	۱۳۴۴۴۷	۳۷۵۹۹	
ترومسو	۶۵۰۰۹	۲۶۲۴۶	
فیمارق	۲۹۲۴۱	۲۷۳۸۵	
جمعا نوروج	۱۹۸۸۶۷۴	۳۲۲۳۰۴	

مرکز ادارہ سی قریستیانیا شہری اولوب،
 ۱۰۰۰۰ دن زیادہ نفوسی اولان شہر و قصبہ لری
 و مقدار نفوسلری دخی بروجہ آتیدر:

قریستیانیا	۱۴۸۲۱۳	قریستیاناند	۱۶۵۴۳
برکن	۵۲۸۰۳	فرددرقستان	۱۲۲۹۲
ترونھیم	۲۸۷۹۲	فرددرقسھالد	۱۱۱۵۹
استاوالکر	۲۲۴۸۳	لارویق	۱۰۹۲۳
دوان	۲۰۴۳۷	قریستیانسوند	۱۰۱۳۵

اہالیسنک همان بر رہی شہر و قصبہ و اوج
 رہی قرا اہالیسنندن اولوب، کویلرک چوغی
 کوچک و خانہ لری بک سیرکدر۔ ہر کویلرک
 اوی بر یارمقلق و یا چیتلرلہ محاط بر قاج قلبہ دن
 مرکب برچفتک ادارہ سی حالندہ در۔ نوروجیلر بو
 وجہلہ تنہا یاشامنی سورلر۔

اصول ادارہ سی، قوہ مالیہ و عسکرہ سی۔
 نوروج ۱۸۱۴ دن بری اسوجلہ بر دولت ثنائیہ
 تشکیل ایدوب، بر شہبہ جزیرہ تک ایکی قسمدن عبارت
 اولان بو برلر بر قرائک تحت حکمنندہ وامور
 عسکرہ و سیاسیہ لری مشترک اولرلر، خارجا
 برمت دولت تشکیل ایدوبورلر سده، داخلہ
 بری تمامیلہ مستقل اولوب، قانون اساسیلری،
 بودجہ لری، مجلس مبعوثانلری، ہیئت وکلاری
 و ادارہ ملکیہ لری بسبتون آبردر۔ قرال
 اکثریا اسوجدہ استوقولم شہرندہ و بعضا نور
 وجہ قریستیانیاہ اقامت ایدر۔ ایکی مملکتدن
 منتخب اعضادن مرکب بر شورای دولت امور

مشترک خصوصند. قرالک هیئت مشاوره سی مقا.
منده در. قوه بره و بحریه تک قومادنانی و حرب
وصله قرار و بر مک خصوصی قراله تانددر. قراللق
(برنادوت) خاندانده ارثاً انتقال ایدور. ۲۱۱
اعضاد مرکب بر مجلس منخفی اولوب، بونلر کندی
ینلرندن بر نئی یعنی ۷۴ اعضا انتخابه مجلس
ایمانی تشکیل ایدرلر. بمعاون طوغریدن طوغری به
اهالی طرفندن انتخاب اولغیوب، بونلرک انتخاب
ایتنکری منخبیلر واسطه سیله یعنی ایکنجی درجه ده
انتخاب اولنور. بعض خصوصات مهمه ده بو ایکی
مجلس برلته رک، برلکده انتقاد ایدرلر. واردات
ومصارفی ۵۷ میلیون قورون راده لرند اولوب،
بهر قورون ۱ فرانک ابله ۳۹ ساتیم قیمتند در.
خدمت عسکریه ۲۳ یاشندن ۳۶ یاشندک مجبوری
اولوب، بو مدتک ۵ سنه لکی نظامیه، ۴ سنه لکی
ردیف و ۴ سنه لکی مستغفظ خدمتیدر. آتجی ضلع
زماننده عساکر نظامیه یالکز تعلیمی برنی اجرا
ایچون، صنقرینه کوره سنه ده برقاچرای سلاح
آلتنده طوتیلیر. بوندن ماسدا ۱۸ یاشندن ۵۰
یاشندک اولوب بانقل خدمت عسکریه ده بولغیانلر
دخی عساکر ملیه دن معدود در. شمال اهلایسی
بعض معافیتله مظهر در. وقت حضریده قوه
بره سی ۱۷۰۰ ارکان وامرا وضابطان ابله ۱۸۰۰۰
نفر دن عبارت اولوب، حرب زماننده بو مقدار
ایکی قاه ابلاغ اولنه یلیر. قوه بحریه سی ۵۵ قطه
سینه دن عبارت اولوب، مجموعی ۲۴۵۰۲ طو.
نیلاته استیمابنده و ۳۳۴۵۰۰ بیکیر قوتنده و ۲۰۳
طوبی حاویدر. عساکر بحریه سی ۹۷ ارکان وامرا
وضابطانه ۳۰ ضابط نامزدی، ۳۴ مأمور و ۴۲۰
افراد دن عبارت اولوب، خدمت بحریه به آیرلش
اولان افراد ۲۶۰۰۰ کشی به بالغ اولور.

احوال تاریخیه سی. — نوروچ اسوجله برابر
اک اسکی زماننده نیم وحشی ورن سوریلرله
وبایتحقیقله یاشار لایونزلر مسکون اولوب، بده
آسیای وسطیدن کلرک آوروپایی استیلا ایدن ام
آریانه دن جرمانلرک برشبه سی اولان اسقادیانلر
قره دگیز سواحلندن شماله طوغری چیقه رق، دا.
نیارقه دن اسوج ونوروچ شبه جزیره سنه یکیش؛
ولابونلری شماله طوغری بوسکوردده رک، شبه

جزیره تک قسم جنویسنی وسواحلی ضابطا عشلردی.
بونلر اشبو وطن جدیدلر تک حال وموقعی اقتضا.
سنجه، کیمیکله سلوک ایدوب، ذاتاً طبیعتلرند
ینما کرک حسی اولدیغندن، قورصانقله دکنزلر ده
طولاشمغه وآروپایک شمال وغرب سواحله وعلی.
المخصوص ییوک برتانیه جزایرله فرانسه و فلنک
سواحله صارقندیای تکمه باشلاش؛ وآروپاچه
«شمال آدملی» دیملک اولان (نورمان) اسمیله
شهرت بولملر در. [«نورماز» ماده سنه مراجعت].
اسقادیانلرک نوروچه روردرلی دمبر دوربنه
نصادف ایدوب، اوندن اهل تونج و حجر بجلا دور.
لرند لایونزلرله مسکون بولمش اولدیغی آثار باقیه دن
آکلاشیلیور. نورمانلر معاشله عسکرلرک دخی
کیدوب، بیژانتیون ایدرطور لر تک وروسیه دوقه.
لر تک خدمتند بولملر دی. نوروچ ایسه برچوق
رؤسا بیننده منقسم اولوب، ینلرند وقوع بولان
لاینتقطع منازعات برطاقلرینی اختیار سفر وغریبه
مجبور ایدردی. نهایت ۸۷۲ تاریخنده (هارالد
هارفاکر) نام رئیس دیکر لرینه غلبه چالوب، برنجی
دوقه اوله رق، نوروچی اداره واحده به جمع ابله
بر دولت تشکیل ایش ایسه ده، مرقومک وفاتیه،
بودولت بنه کوچک پارچله اقسام ایش؛ و ۹۹۵
تاریخنده (اولاغ تریفواسون) ثانیاً دولتی تشکیل
ایش؛ و بر ایکنجی اقسامدن صکره نوروچ دولتی
نوروچیلرجه اعزهدن معدود اولان (اولاف)
طرفندن قطعاً تأسیس اولمشدر. اوندن اول
انکابزلر معرفتیه ادخال ایدلش اولان خرسقیانلق
بونک زماننده نوروچه تمم ایدوب، رسماً قبول
اولمشدر. ۱۰۲۸ تاریخنده دائیما رقه قرالی شهرت
(قانونت) نوروچی سنت اولافدن منضطله، ایکی
سنه صکره استرداد مملکتیه قیام ایدن مرقوم
اولافی قتل، ونوروچی دائیما رقه به الحاق ایش
ایسه ده، ۱۰۳۵ ده نوروچیلر قیام ابله، مرقوم
اولافک اوغلی (ماتیوس) ی باشلرینه جاب ابده رک،
دایما رقه لیلری اخراج ایشلردی. او وقتلر ده بر
قاج یسقیوسلفه منقسم اولوب، شمده کی قبرستیانیایک
موقفنده (اولو) وترونده موقفنده (نیداروس)
قصبه لرله برکن، نونسبرغ وسائر مهورلر و بر
چوق مناسترز تأسیس اولغش؛ ورؤسای روحانیه

بيوك بر فوذ فزانوب، قرالريك اقتداريني چوق محمديد ايتشلردى. كيدمه رك مملكت دوت بيسوك قسمة سئتم اولوب، قرالارى بر ايديسهده، هر برنك حكومتى آبرى ابدى . ١٣١٩ تاريخنده قرال (هاقون مايوسون)ك وفاتنده بوئك قيزينك اوغلى بولنان اسوج قرالى (اريق) وارثي اولغله، نوروج اسوجه الحاق اولمش؛ بوئك وفاتنده ايكي اوغلندن برى اسوج ديبكرى نوروج قرالى اولوب، يكي دن آبرمش ايسهده، بولردن (هاقون) ١٣٦٢ تاريخنده بئكرار برلشديرمش؛ و متمابقاً اسوجليلر مكمبورغ برنى (آلبرت)ى فرالغه قبول ائتمكله. نوروج يكي دن آبرمش ابدى . چوق كچمده دن دا. نيمارقه قرالريك قيزى وسرقوم (هاقون)ك زوجه سى (ماركرينه) اوغلى (ولاف)ى هم دائيمارقه هم نوروج قرالغنه تعيينله، نوروجى دائيمارقه ايله برلشديرمش؛ و اوغلك وفاتنده كئيدىيى حكوم سو. ووب، سرقوم آلبرنى اخراجله، اسوجى دى دولتنه الحاق ائتميدى . «قالمار اتحادى» ماميله معروف اولان بو اتحاد ١٣٩٧ده وقوع بولمشدر. سرقوم مملكه وفاتندن صكره بو اتحاد چوق دوام ابده ميوب، ١٤٦٨ ده دائيمارقه ليلرله نوروجليلر اولدنبورغ برنى (فريستيان)ى قرالغه قبول ايتكارنده، اسوجليلر موافقت ائميوب، آبرلشردى. اوصرده نوروجليلر تحت ضبطلرند بولنان (اورقاده) و (ستلاند) جزا بر مجتمه سنى استوجيه به ترك ائتمكله مجبور بولمشردى . او وقتدن اعتباراً نوروج دا. نيمارقه و آلمانيه لى قرالريك تحت اداره سنده قالموب، بر دور محكوميتده نوروج دره بكارى و ايلرى كانلرى آلمانريك معاملات جيره سندن يك متضرر اولشدر. سده، كرايلر و اهالينك آشاغى صنغلرى زادكاه ظلندن قورتلوب، وامت ياشامغه، بو سايله تجمارت و صنايع و ثروت مملكت وصى الحصوص كمييلك و سفاقت تجاربه لرى چوق ترقى، و نفوسى تكثر ايتمش ابدى. آئيجق نوروجليلر حسب الجئسيه آلمانلردن ممنون اوليوب، اسوجه نمايل كوستر. مكده ايدلر. نهايت ١٨٨٤ده عهد اولنان (كيل) مامهده سى بروجك اسوجه الحاقنه فرار برروب، اسوج قرالغه دسترس اولمش اولان فرانز (شارل ژن برناردوت)ى اسوج نوروج قرالى

طائيش ايسهده، نوروجليلر ك برطاقى مخالفت ومقا. ومت ابدوب، اليوم حكوم فرما اولان قانون اساسى نى وضع، و دائيمارقه قرالى بدئجى فردريك ذاتاً نوروج و ايلسى بولنان اوغلى (فردريك فريستيان)ى قرالغه انتخاب ائتملر سدهده، دول مظمه مشارايه (شارل ژان) نوروجى ضبط ائتمكله مساعده ايتكلرندن، اسوج عسكري نوروجه داخل اولمش ايسهده، قابليه دسترس اوله مديفندن، نوروجليلر ك قرارلشديرمش اولدقلىرى قانون اساسى نى نوروج. وچك اداره داخله جبهه تماميله استقلالنى تصديق ايله، ياكز قراللك وامور حريه و سياسيه مملكتين بيننده مشترك اولسنى كئيدلرينه قبول ايتديرمش؛ و بووجه لى بومنا هذا مشارايهك ذريتك قراللى تحتند دوام ائتمكله اولان اسوج نوروج دولت منجده سى وجوده كئلشدر. نوروجده حكوم سورن حكومدارلئت اساميه ليه تاريخ قومدرلى بروجه آيدر:

١١٦٣	آلتئجى مايوس	١. ايتايغ خانداى
١١٨٥	اسور	برئجى هارالد ٨٦٣
١٠٠٢	دردئجى هاسكين	برئجى اريق ٩٣٢
١٢٠٤	كوتورم	برئجى هاسكين ٩٣٦
١٢٠٥	ايكئجى هينفو	ايكئجى هارالد ٩٦٠
١٢١٧	بشئجى هاسكين	« هاسكين ٩٦٢
١٢١٨	بن	اولان ٩٩٤
١٢٢٠	دردئجى سيفورد	دائيمارقه قرالى سوشون ١٠٠٠
١٢٤٧	آلتئجى هاسكين	ايكئجى اريق ١٠٠٠
١٢٦٣	يدئجى مايوس	« اولان (سنت) ١٠١٥
١٢٨٠	ايكئجى اريق	دائيمارقه قرالى ١٠٣٠
١٢٩٩	يدئجى هاسكين	ايكئجى سوشون ١٠٣٠
	٢. قولكوتغ خانداى	مايوس ١٠٣٦
		اوچئجى هارالد ١٠٤٧
١٣١٩	سكزئجى مايوس (اسوجده ايكئجى)	ايكئجى مايوس ١٠٦٦
١٣٥٠	سكزئجى هاسكين	اوچئجى اولان (ياكز) ١٠٦٩
١٣٨٠	بشئجى اولان	اوچئجى مايوس ١٠٨٧
١٣٨٧	ايكى سنه لك فرت	دردئجى اولان (ايساين) ١١٠٢
	٢. مختلف خاندايره منسوب	برئجى سيفورد (ياكز) ١١٢٢
		دردئجى مايوس ١١٣٠
		دردئجى هارالد ١١٣٥
		هينفو ١١٣٦
١٤١٢	اوچئجى اريق (ياكز)	ايكئجى سيفورد ١١٣٦
١٤٣٩	دائيمارقه به الحاق	« ايساين ١١٤٢
١٨١٤	اسوجله اتحاد	بشئجى مايوس ١١٤٢
	[آلت طرفيون « اسوج »	اوچئجى هاسكين ١١٦١
	ماده سنه مراجعت بيوروله]	اوچئجى سيفورد ١١٦٢

نورویج { (Norwich) انکارتیک شرق
 کیلومتره شمال شرقیسنده (نورفولک) ایالتیک
 مرکزی بر شهر اولوب، ۱۰۰۹۷۰ اهالیسی،
 بیوک نشاسته، خردال، بیره، سرکه، آیاق قابی،
 چوخه وسارّه فابریقه، لبله دمیرخانه و دوکیمخانه لری،
 متعدد بیوک کایساری، مکمل برکتخانه ابله تاریخ
 طبیعی نمونه خانه سی و متعدد جمعیات علیه دائره لرین
 حاوی بیوک برموزه سی، ۲۲۰ بناقن خسته خانه سی،
 بیمارخانه سی و متعدد مؤسسات خیرییه سی وارد .
 پک اسکی بر شهر در .

— بواسمه ممالک مجتمعه تک فونکتیکوت
 جمهوریتنه (هارتفورد) ک ۵۸ کیلومتره شرق
 جنوبیسنده دخی برقبه اولوب، ۱۴۵۱۲۱ اهالیسی،
 کاغذ، حرافات، اسلحه، طباعت وسارّه ماکنه لری،
 بوک و یاموق منسوجات وسارّه فابریق لری و ایشاک
 تجارتی وارد .

نوره { (Nora) فونیه ولایتیک نیکده
 سنجاغنده واقع (بور) قصبه سنک
 اسم قدیمی اولوب، قیادوقیه خطه سنندن معدود
 ابدی . قبل المیلاد ۳۲۱ تاریخنده (اومن) بو
 قصبه ده آنتیفونه قارش طول مدت تحصن و مقاومت
 ابدوب . نهایت دشمن عسکری ایچندن جیقوب
 کیمک طریقنی بولشیدی .

نوره قوب { (Nevrekop) سلانیک
 و سیروزک ۵۰ کیلومتره شمال شرقیسنده و بریم
 طاغنک شرق انکننده اولرق کوزل بروادیده
 و مسته دخی دبنان قره صوبک شق ابتدیکی بر اووه تک
 کنارنده واقع قضا مرکزی برقبه اولوب، ۷۵۹۰
 اهالیسی، ۵۹۸ دکانی، ۲۱ خانق، ۱۲ جامی، ۵
 مسجدی، ۷ تکیه سی، ۲ کلیسای، ۷ مسلم ۲
 غیر مسلم مکتبی، قیشله سی، عسکری خسته خانه سی،
 دبونی، ۱۲ دبانتخانه سی و ۳ کریمخانه سی وارد .
 — نوره قوب قضای لوائک منتهای شمال

شرق قسمندن عبارت اولوب، شمال شرقی طرفندن
 شرقی روم ایلی وادرنه ولایتی، جنوباً درامه سنجاغی،
 جنوب غربی طرفندن نفس سیروز، غرباً تیمور حصار
 و منک، غرب شمالی جانبندن دخی رازلق قضالبله

محدود در . اراضیسی طاغلق و عارضه لی اولوب،
 شمال شرقی حدودنده دوسپات، غرب جهتمنده
 پریم، جنوب طرفنده قره طاغ و بوزطاغ کچی جبال
 مرتفعه بولنوب، بونلرک اتکازی و قوللری قضائیک
 هر طرفنه یانبله، یالکز مرکز قضائیک اوکنده کی
 نوره قوب و جنوب جهتمده استاجسته اووه لری
 نامیله ایکی اووه بولنور، اراضی ساژه سی طاغ
 و بار ودره لردن عبارتدر . میاه چاریه سی چوق
 اولوب، بتون طاغ لرک وادیلرندن بر جای اینه رک،
 جمله سی مذکور قره صو و نام دیکرله مسته بر ماغنه
 طویلانیر، که او دخی آه لره دکنیزنه دوکلیک اوزره،

جنوب شرقی طوغری آقار . انهار مذکوره تک
 باشلیجه لری : قانه، بولاق، طولچه وسارّه در .
 اراضیسی منبت اولوب، طاغلرینک اکثری
 کراسته به یارار کوزل اشجاری حاوی اورمانلره
 مستور اولدینی کچی، قابل زراعت بر لری ده چوق
 اولوب، بفسدای، آریه، چاودار، مصر، بولاف
 وسارّه حبوباتله کتن، کنزیر، تونون، پتاه و میوه
 وسنزه لرک انواعی حاصل اولور . باغ لری دخی چوق
 اولوب، سنوی ۲۵۰۰۰ قیه قدر شراب اعمال
 اولنور . برخیسی مقدار طوت آفاچ لری دخی
 بولنوب، اییک جیقار بیلور . حیوانات اهلیه سی
 وعلی الخصوص قیون و یکیلری چوق اولوب، خیلی
 مقدار بوک، قیل، یاغ، پنبیر وسارّه جیقار . قضا
 داخلده اولرده قادیلم معرفتله یاموقدن بزوبوکن
 عبا، شیاق و کپه کلیمله اعمال اولنوب، محلنده صرف
 اولناندن بشقه، اطرافه و صریبه و بلغارسنانه دخی
 اخراج اولنور . نوره قوب قصبه سنده و قضائیک دیکر
 محلرینده سنده بر قاق پناز قوریلوب، خیلی آلیش
 و بریش ایدیلور . قضا ۱۲۸ قریه و چفتساکن
 صرک اولوب، ۴۷۷۳ اهالی ابله مسکوند، که
 بونلرک ۳۰۰۰۰ قدری اسلام ۲۱۰۰۰ قدری
 بلغار و قصوری روم، یهودی و قبطیدن عبارتدر .
 قضائیک واردات سنوییه سی ۴۵۰۰۰ لیرا راده .
 لرنده در .

نوری { عثمانلی شعراسندن بر قاج کشینک
 مخلصی اولوب، شایان ذکرا اولنلری
 بروجه آیدر :
 برنجیسی ابوالفتح سلطان محمد خان ثانی زمانده

نکست زلفک دلارا شم ایدن شیدالنور
غمی بچنون اولسه عالم کاکلک لیلانور

— پدنجیسی (وقمہ نویس خلیل — بک)
عبدالله نائی باشامک حفیدی اولوب، سلاک کتابه
سلاک اولمغه، تذکره جیلک، روزنامه جیلک
و آمدجیلک کبی مناصبه بولنورق، وقمہ نویسک
خدمته تعیین اولمش؛ و ۱۲۱۳ ده وفات ایتشد.
دیوانی و تاریخی وارد.

— سکزنجیسی (— پاشا) عینتابی اولوب،
۱۱۷۳ ده طوغش؛ و یگیری یاشنده ایکن اجمال
علوم ابدوب، رشد و ذکاسیله اکتساب تهرت
ایتمکله، رتبه میرمیرانی ابله عینتاب متصرفلغه تعیین
اولمش؛ و ۲۸ یاشنده بعض ولایت افترا و سماپتله
اعدام اولمشدر. مرتب دیوانی و برجوق ترقیلری
وارد.

— طقوزنجیسی (عثمان — پاشا) دیار بکرلی
اولوب، بودخی رتبه میرمیرانی ابله بعض تصرفلرده
بولمشدر. شومطام اونکدر:

بک نارم افشای ملال ایلدیگم
اول غنچه می دلتنک مقال ایلدیگم

نوری } فرس شعر اسندن دخی بروجه آتی
{ براق کشینک مخلصیدر:

برنجیسی (فاضی نورالله) شوستر ساداتندن و علماء
امامیه دن اولوب، اکبر شاه زمانده هندستانه
رحلتله، لاهور قاضیسی اولمش؛ و مذهب اهل سنتده
« مجالس المؤمنین » و « احقاق الحق » عنوانلرله ایکی
کتاب یازمش ابدی. جهانگیر برکون کندیسنه
مذهبی صورمهله، « سقیم » جوابی آلتجه، « بلان
سولین قاضینک جزاسی ندر؟ » دیمش؛ و « عزل
و تمزیری اقتضا ایدر » جوابی آلدقده، دیکنلی
بر قیر باجله ضربنی امر ایتمش؛ و بیچاره اوچنجی
ضربه ده بایلوب، ۱۰۱۹ ده متأثراً وفات ایتشد.
شومقطع اونکدر:

خوش بریشان شده باتو نکفتم نوری
آفتق این سر و سامان تو دارد دردی

— ابکنجیسی (میرزا —) اصفهانی اولوب

قضاندن اولوب، قسطنطنیله و بوبده مدفون عرب
چلبینک بدریدر.

— ابکنجیسی آنا اولدیمکی آق سرا بدن وزمره
قضاندن اولوب، شهرت و اقتدارجه برنجی عد
اولمغه شایاندر. مشهور یچی بک « کهنینه راز »
پنه ذیل مقامده « سبعة سیاره » عنوانله ۲۰۰۰
بیتی شامل بر منظومه سی وارد، که مبدئی شودر:

حمد ایله اولسه اگر نظم کلام
بسمله ایله بولور اول طرز نظام

— اوچنجیسی شاعر شهر باقینک قوللردن
اولوب، مشاورایه طرفندن رستم پاشابه پیشکش
ورلدیکی حالد، بونک تقدیرنه مظهر اوله مامغله،
مصرده ایکن قهرندن وفات ایتشد. خیرالدین
پاشانک با بدرینی جیبیلی جامه برجوق تاریخلر
سولمشدر، که جام مذکورک دیوارلرنده محکوکدر.

— دردنجیسی (السید الشیخ حسن — افندی)
۱۰۲۹ ده دنیا به کلوب، ۱۰۷۴ ده بلاطده واقع
کنخدا زاویه سنده پوست نشین اولمش؛ و ۱۱۰۰ ده
ارتحال ایتشد. آتی الترجه (وحی) نک بدریدر.
متصرفانه اشعاری و بعض المپاتی وارد. شویت
جمله اشعارندنر:

سنگ اسرار کی کشف ایده بردل
اولدی ذوالفقار ایله ایکی دل (یعنی دین)

— بشنجیسی (نومن زاده — افندی)
موره ده کی آنا بولیدن اولوب، ۱۱۷۲ ده اوراده
ارباب عصیان النده شهید اولمشدر. شو قطعه
اونکدر:

کلکوته دان عارض یار اولدی غنچه لیک
قرزدی قزاردی غنچه که یوزلر قزاردعدی
یوزلر آغردیم دیر ایکن سایه بخش اولوب
سنبل آچلدی زلفنه یوزلر آغاردعدی

آلتهمیسی (— بابا) آقرملی و حاجی بیرام
ولی سلاله سندن اولوب، عزیز مشارالیمک طرفته
سالک ملا میوندن بر ذات اولدینی حالد، ۱۲۰۲ ده
وفات ایتشد. شویت اونکدر:

هرات شیخ الاسلامی ابدی . شویت اونکدر :

ز شرم وعده خلاق مکن کنار از من
نیامدن ز تو و ذوق انتظار از من

— اونجیسی بنه اصفهانی اولوب ، مختصر
لکن کوزل اشماری حاوی دیوانی واردر . شو
یت اونکدر :

باز ای دل باکه میباشی که بمانیسی
در یکجایی چند روزی شد که پیدا نیسی

— بوخصله مولد جناب نبوی حقننده بر
منظومه صاحبی اولوب ۸۸۷ تاریخنده وفات ایش
بر ۱۰۰۰ تاریخنده وفات ایش اصفهانی دیگر
برشاعر به اندیغی بمض تراجم کتابلرند کوریلوب ،
شعرلرینه دسترس اولنمه مدی . — کذالك بری
تبریزی ، بری نساپورلی و برده لاهورلی بوخصله
اوج شاعر بولمشدر .

نوریق { (Norique) رومادولتی زماننده
باوربه ابله نفس آوسترانک بر
قمیله استیره دن سرکب بیوک برخطه اولوب ، غربا
رتیه ، جنوباً ایتالیا ، شرقاً پاتونیه مملکتلرله شمالاً
دخی طونه مجراسیله محدود ایدی . باشلیجه معموره .
لری : بو بودوروم ، لاوریا قوم ، اوویلابیس ونوریا
ابدی . طاقاق بربر اولوب ، کومش و آلتون
معدنلرله مشهور ایدی . رومالیر آوغستوسک
زماننده بوخطه یی ضبط ایشلردی . — آب
سلسله جیانک بوخطه داخلنده امتداد وتشعب
ابدن قمنه (آب نوریق Alpes Noriques)
نامی وبریلور . [«آب» ماده سنه مراجعت .]
نوس { یاخود نویس — (Neuss)
پروسیه تک رین ایالتنده ودولسدو .
رفک ۶ کیلومتره جنوب غریسنده قضا مرکزی
برقصبه اولوب ، ۱۶۰۰۰ اهالیسی وبرقاج فابریقه سیله
ایشک تجارتنی واردر . اسکی برنصبه اولوب ، وقتیه
دها بیوک ابدی .

نوستریه { (Neustrie) فرانکلرک وقتیه
تأسیس ایشکلری اوج دولتک
بری اولوب ، غالباً یعنی اسکی فرانسه تک شمال غربی
قمنده واقع و غرباً برنانه ، جنوباً لوآره ، شرقاً
شامپانیه خطه لرله ، شمالاً دخی موزه مجراسیله
محدود ایدی . مرکزی پارس ابدی . دول ثلثه
مذکوره تک دیگر ایکیسی : مرکزی میج شهری

اولان (آوستراسیا) ابله مرکزی اورلئان شهری
بولئان (بورغونیه) ابدی . بواوج دولت بیلنرند . کی
محاربات غیرمنقطه ابله کاه بری وکاه دیگرکی غالب
کله رک ، نهایت کارلوینجیان سلاله سنک اوائل حکو .
متنده جمله سی بر حکومته جمع ونوحید اولمش
ایسه ده ، دهها برخیلی وقت ممالک مذکوره بواسملم
وبرلمکده دوام ایشم ؛ نهایت نوستریه تک شمال
غربی قسمی (نورماندیه) تمییه اولمشدر .

نوسی به { (Nossi-Bé) مداغسقارک شمال
غربی ساحلی قارشیسنده ۱۲
کیلومتره آقیقه فرانسه به تابع بر آطه اولوب ،
مساحه سطحی سی ۲۹۲ مربع کیلومتره و اهالیسی
۹۵۴۰ کیشدر . اراضیسی عارضاتی وبرکافی الاصل
اولوب ، میاه جاریه سی دخی اولغله ، پک منبتدر .
باشلیجه محصولاتی : برنج ، اصر ، پشانه ، موز ،
مانیوق ، شکر قامشی ، وانیله ، جیویت ، قهوه وساد .
ژمدن عبارتدر . هوایی مداغسقارک کینه مشابه
اولوب ، آتجق دها صاغلامدر . اهالیسی باشلیجه
مداغسقارک (سقالو) لرندن اولوب ، تجارتنی ایسه
عرب وهند مسلمانلرینک ائنده در . صاغلام ایمانی
وبرمقدار دمیبولی واردر .

نوشاتل { وآلمیجه ناینبورغ (Nenchau-
tel, Neuenburg) اسویچر تک
غرب جهتنده برنه تک ۴۱ کیلومتره غربنده اولورق
جوره طاشانک ائکننده وهمنای اولان واسع بر
برکولک غرب شمالی ساحلنده همنای اولان ناحیه
یعنی جهوربتک مرکزی برشهر اولوب ، ۱۸۵۱۰
اهالیسی ، کوزل موقعی ، فرحفا نفرجگاهلری ،
ذکور واثان ایچون متعدد مکاتب عالییه سی ،
۱۰۰۰۰۰ جلدی حاوی کتبخانه سی ، مکمل مو .
زه سی ، آقادهایی ، شهرک خارجنده رصدخانه سی ،
متعدد جمعیات علمییه سی ، برچوق مؤسسات خیرییه سی ،
ساعت ، کاغد ، چوقلانه ، حصیر شباقه وسائر
فابریکلری .

نوشاتل { ناحیه سی (Canton de Neu-
chatel) اسویچرجه جاهیر متفق .
سنی ترکیب ابدن نواحینک غرب طرفنده بولنلرنندن
اولوب ، غرب شمالی جهتندن فرانسه حدودیه ،
شمالاً وشمال شرقی طرفندن برنه ، جنوباً (وود)

ناحیه لرله ، شرق جنوبی طرفندن دخی همناهی اولان کول ابله محدوددر . شمال شرقیدن جنوب غربی به بونی ۵۰ و وسطی اکی ۲۰ کیلومتره اولوب ، مساحت سطحیه سی ۸۰۸ مربع کیلومتره و اهالیسی ۱۰۸۱۵۳ کشیدر ، که بهر مربع کیلومتره باشنه ۱۳۵ کنی دوشر . اراضیسی فرنسه حدودندن کولک کنسارینه دک اوزانه ورق بر سطح مائل تشکیل ایدن جوړه سلسله جبالک اتکارله قولارندن عبارت اولوب ، بوقولار ۱۲۰۰ متره ارتفاعلرینه قدر بوکسایر . میاه جاریه سی کوله دوکیلوب ، کولک فضلّه میاهمی دخی (بنه) کولنه ووردان (رن) ایرماغنه دوکک اوزره ، شمال نرقه به طوفری آقار . طبیعت اراضی و هواچه اوچه تقسیم اوله . بیلیر : برنجیسی کولک سواحلی فربنده کی آلتق پرلریدر ، که بولنرده بر مقدار ذخیره ابله کابیتلی اوزوم و میومرک انوعی حاصل اولور ؛ ایکنجیسی وسطی ارتفاعده اولان بایر ودره لردر ، که بولنرده دخی جزئی مقدار ذخیره حاصل اولورسه ده ، اصل جابرلی چو قدر ؛ اوخنجیسی طاغلق و مرتفع برلر . بدر که ، آنجی سرحالی حاری اولوب ، اورانک اهالیسی باشلیجه صنایع محصوله کچینیرلر . حیوانات اهلیه سنک اک کترتابی سیفیدر . زفت ، آلیی و سائر بهض اتره و احجار نافه چقار . اهالیسنک اوج ربی فرانسز و قصوری آلمان و جزئی مقداری ایتالیان و سائرده . مذهبه قسم کلیسی پروتستان و ۱۱۶۰۰۰ ی قنولیک ، ۶۰۰ قدری ده یهودیدر . حکومتی جمهوریت مفرطه اولوب ، اهالیسنک بهر ۱۰۰۰ نفوسی بر مبعوث انتخاب ایتکله تشکیل ایدن مجلس صومی طاغلدینی وقت ، ۳ سنه مدته ایچلرندن انتخاب ایتدکلی ۵ اعضادن مرکب بر مجلس دائمی اداره مملکت ایدر .

نوشاتل { کولی (Lac de Neuchatel) اولوب ، فرجهتنده شمال شرقیدن جنوب غربی به طوفری سمت طار و اوزون بر شکل ابراز ایدبور . قسم اعظم شمالیسی غرباً همناهی اولان ناحیه ابله ، شمال شرق طرفندن برنه ، شرقاً فریبورغ ناحیه لرله ، قسم جنوبیسی هر اوج طرفندن (وود) ناحیه سیله محاطدر . بونی ۳۹ کیلومتره اولوب ،

اکی ۳ ابله ۸ کیلومتره آرمنده در . محیط دائره سی ۵۳ کیلومتره و مساحت سطحیه سی ۲۴۰ مربع کیلومتره در . وسطی عمقی ۷۵ واک درین عمقده ۱۵۳ متره در . ایچنه بر جوق جایلر دوکیلور . فضلّه میاهمی (تله) تسیمه اولنان آباغی واسطه سیله (بنه) کولنه منصب اولوب ، اوراده دخی (آر) نهری واسطه سیله رین ایرماغنه دوکیلور . مذکور آباغی ثانیه ده حد وسطی اوزره ۵۲ مکب متره صو دوکوب ، ایکی کول آرمنده بر سیر سفاتی طریق تشکیل ایدبور . سواحل فریبیسی باغزلله و کوزل کویلرله مستور اولوب ، سائر طرفلری او قدر ممرور دکدر . بالیی چوقدر .

نوشتکین { خوارزمشاهان ملوکنک جدی اولوب ، مالکناه سلجوق امرا . سندن بیلا تکیکنک آزادایی ایدی . ایتدیسنک وفاتنده منکشاهاک فرمانیه اونک برینه خوارزم والیسی اولمش ؛ و بر مدت اجرای حکومتندن صکره ، ۹۹ تاریخنده وفات ایدوب ، اوغلی قطب الدین محمدخان اولمش ؛ وابتدا خوارزمشاه عنواتی بوذات آلتدر .

نوشجان { فارسه بربلده و ترکستانک ایلر . یسنده چین حدودی قربنده علیا و سفلی صفتلرله ایکی قصبه اولدینی جغرافیون اسلام آتارنده مسطوردر .

نوشهر { قونیه و لاینک نیکه سنجاغنده قیصره نیکه ده ۶۵ کیلومتره غربنده و قزبل ایرماغه تابع بر جایک اوزرنده واقع قنضا سرکری بر شهر اولوب ، ۱۷۰۰۰ اهالیسی ، ۱۸ جامع شرقی ، ۱ مسجدی ، ۶ مدرسه سی ، رشده مکتی ، ۲ حمامی ، ۱۴ خانی ، ۱۰۷۶ دکانی ، بول میاه جاریه سی ، باغ و باغچلری و کوزل منظره سی وارددر . قیصره و بغداد حاده سی اوزرنده واقع اولوب ، اهمیت موقعیه و تجارتیه سی وارددر . بعضی آوروبالی سیاحلر اهالیسنک باشلیجه روملردن عبارت اولدینی ، وهله تجارتک بونرک بداحصارنده بولندینی بیان ایتمشلر . سه ده ، نوشهرده یالکز ۳۰۳۹ روم ۲۳۴۰ ارمنی بولنوب ، قصور اهالی کاملاً اسلام بولندینی وخر . سنیا نلرنک دخی لسان ترکی ابله متکلم بولندقلری معلومدر .

— نویسنده قضایای شرقاً اورکوب، جنوباً نفس نیکه، غرباً آفرای قنارلیه، شمالاً دخی آقره ولایتیه محدود اولوب، ۳۴ قره دن مرکب و ۳۸۱۹۱۹ اهالی ابله مسکوتند، که بونلرکده ۸۵۲۸ ی روم، ۴۶۹ ی ارمنی و قصوری مسلم اولوب جمله سی لسان کی ابله متکاملدر. محصولاتی ذخایر متنوعه ابله جملگی نفیس میوه و سبزه لک انواعند عبارت اولوب، اراضی خبیلی محصولات ویرمکه مستعد ایسده، هر طرفدن اسکله لک بهدی و طرق و معاریک فدائی حسینیه احتیاج مجلیدن زیاده اکلپور. قضا داخلنده بز و آلاجه ابله عبا وسائر نسج اولنور. حدود شمالیه سی قزلب ابرماغک مجرای تشکیل ابدوب، بتون میاه جاری سی اورابه دوکیور؛ یعنی قره دکیز مائه سنده واقمدر. قضا داخلنده ۷۵ جامع شریف، ۷ مسجد، ۹ دکرمن، ۹ فرون، ۹ خان و ۱۰۹۱۶ دکان موجوددر.

{ نیشابورک نام دیگرکی اولدیفنی نوشهر } یاقوت حوی بیان ابدبور.

{ نوشیروان } (یاخود نوشیروان) ایران قدیم ملوکندن ساسانیان سلا.

له سنک بکرمنجیسی اولوب، عربلرجه (کسری) وروملرجه (Chosroës) اسبله معروفدر. بو اسم قیصر اسمی کی اخلافنه دخی تمیم اولمشدر. ساد سانیاتک آب رومی اولوب، عدل و دادبله شهرت بولش؛ و دولتک حدودینی بک زیاده توسیع ابدوب، بحق «بیوک» لقبه مظهر اولمشدر. قبادک اوغلی اولوب، میلادک ۵۳۱ تاربخنده بدرینه خلف اولمش؛ وروملره، نورانیلرله هندلیلرله وسائر قومولرله ابتدکی محاربات عهدهده غالب کلوب، جزیره وشام و انبار جهتلرنی و قافقاسیهینی ضبطله، ایران دولتک حدودینی آق دکیز و قره دکیز سوا. خلفنه دک توسیع، و ماوراء النهر جهتندن دخی برخیلی برلر استیلا اتمشیدی. روم امپراطوری یوستنبا. نوی ۵۶۲ تاریخ میلادیسنده کایا منزه ابدوب، الی سنه مدته بهر سنه اتوز بیک آلتون جزیه اعطاسنه مجبور اتمشیدی. ۴۸ سنه کال عدالت و سطوتله حکم سوروب، ۵۷۹ تاریخ میلادیسنده وفات اتمش؛ و اوغلی دردنجی هرمن خانکی اولمشدر. بزجهر اتمنده حکم بر دزبری وسائر عقلی مشا.

وزری اولوب، ارباب حکمت و هنری هر طرفدن جمع و تطایف ابدردی. قلمه و کوپری و سائر کبی بر چوق ابنه و سائر آثاری باقیدر. فخر کاشات (صلی الله علیه وسلم) افندمن نوشیروانک زماننده دنیابه کلوب: «ولدت فی زمن السلطان العادل» حدیث شریفله صاحب ترجمه تک عدالتیه فخر بیورمشلردر، که بوشرف نوشیروانک عدالتی و علی الاطلاق عدالتنی تجیل یچون کایدر. بدری زماننده ظهور اتمش اولان مزدک زنادقه سی تشکیل اتمش؛ وخر-قیانلر حقنده دخی بر آرز شدت کوسترمشدر.

{ ادبادن اولوب، نوشیروان کرمانی } «اردی و پراف

نامه» کتاب قدیمی زند لسانندن فارسی به نقل اتمشدر. بو کتابک بری منظوم و بری منشور دیگر ایکی ترجمه سی ده واردر. انکله ترجمه به دخی ترجمه، ۱۸۱۶ و ۱۸۱۷ لوندوده نشر اولمشدر.

{ اونجی قرن هجری عثمانلی شمره. نوعی } سنندن و مدرسیندن اولوب، مرتب دیوانی واردر.

— ایران شمراسندن دخی بو محاصله مخلص بری اولوب، خوبشانلیدر. شویت اونکدر:

ز دوست غیر خیالی ندیده ام ترسم
که دوست بینم و گویم بدوست مانند است

{ «عطای» ماده سنه مرا. نوعی زاده } (جهت بیوربله.)

{ نوغای } تانار اسم سقیمله تمیه ایتدیگمن { شرق ترکلرندن بر قسوم اولوب،

بجر خزرله بجرسیاه آرمسنده و قوبان ابله ترک وادیلرنده ساکندرلر. عن اصل اوجه ملره مستولی اولمش اولان خزر و چینک قوملرینک احفادنندن اولوب، چنگیزدن صکره دشت قبیچاق دواتی زما. ننده شرقدن کان قالموق مفصوللرینک تحت حکمنه کچمش؛ و بونلر دخی دین اسلامی قبول ایدنجه، کندیلرله قاریشوب، نوزای قومی وجوده کتیر. مشلردر. قبیچاق دولتک درت خانانله انقساننده بونلرک الک جنوب شرقیه حکم سورونی نوزای خانی نامنی آلمش ابدی. نوزایلر اونندن صکره جنوب و غربه طوغری یایله رق، (دنیستر) بجراسنک

حکمداری اولوب، ساینلردن اولدیفی حالده، فرق باشنده ایکن، میلاد هیسادن ۷۱۴ سنه اول روماه جلیله نخته اقاد اولنش؛ و بر چوق قوانین ماکیه و مذهبییه وضع ابدوب، بونلری قبول ابد. یرمک ایچون، کندیسنه الهام اولندیفنی ادما ابدر ایتمش. جسمی او اییوب، قانوندن کنسایه بر شخص موهوم اولدیفنی دخی مظنوندر.

نومریانوس (Numérius, Numerius) }
نومریانوس (anus) روما امپراطور.

لرندن اولوب، میلادک ۲۸۴ تاریخنده برادری (قاربن) ابله برابر بدری (قاروس) ه خلف اولمش؛ وینه اوسنه ایران سفردن عردتده قاتل بدری (آبر) طرفدن قتل اولنشدی.

نومیدییه (Numidie) مغربک عربلرجه }
مغرب اوسط والیوم جزایر

دبتلن مملکتته رومایلر طرفندن ویریلن اسم اولوب، شرقاً قارتاج و غرباً ماوریتانیه ابله محدود ابدی. [« مغرب » و « جزیر » ماده لرینه سراجمت .]

نوواریه (Novare) ایتالیاک پیامونته }
(خطه سنده و تورسونت ۸۷

کیلومتره شرق شمالیسنده ایلک مرکزی برقصیه اولوب، ۱۵۲۳۰ اهالیسی، بوک وایک منسوجات فابریقه لری و ذخیره وسائر تجارتی واردر .

— نوواریه ایالتی پیامونته ک منتهای شمال

شرق قسندن عبارت اولوب، شمالاً اسویجره حدودبله، شرقاً میلان، جنوباً آلکساندریه، غرباً تورینو ایالتلریله محدوددر . مساحت سطحیه سی

۶۶۱۴ مربع کیلومتره اولوب، ۹۲۵ ۶۷۵ اهالی ابله مسکوندر . قسم جزیریسی (بو) ایرماقنه آندیفنی اووده اولوب، قسم شمالیسی طاغلقدر . اراضیسی

بک منبت اولوب، ذخیره، پرنج، کتن، اوزوم وسائر محصولاتی واردر . طاغلق برلنده حیوانات اهلیه سی چوق اولوب، باغ، پنیر وسائر چقار .

برخیلی مقدار اییک دخی چیقوب، بوک وایکدن منسوجات اعمال اولنور .

نووگورود (Novgorod) روسیه ک }
شمال غربی جهتنده

ویتر-بورنگ ۱۶۱ کیلومتره جنوب شرقیسنده اولارق (لادوغه) کولنه دوکیلن (وولخوف)

یری طرفنه قدر انتشار ایتمش؛ و بر طاقلری دولت عثمانیه ک نحت تا بهیتمه کوروب، بمضلری ده قریبده برکشمش ابدی. شمالاً دخی وولغا بحر اسنده ک توسع ایتمشلردی . روسلر مذکور درت خانقک برر برر وجود لرینی قالدیرمه باشلادنلرند، نوزا. یلرله دخی برچوق وقت بحاربه ایدوب، نوزایلر مردهانه مقاومت ایتمشلر سنده، ۱۷۷۰ ده ناب و توال نلری قالیوب، ممالکتلری روسلرک ضبطه کچمش؛ و او وقت اکثریسی ممالک عثمانیه به وسائر اقطار اسلامیه به هجرت ابده رک، نحو و پریشان اولمش؛ و چرکستانک ضبطنده چرکسلره برابر نوزایلرک ممالک عثمانیه به بر ایکنجی هجرتلری وقوع بولمشدر. اییوم روسیه ده بولان نوزایلر آنجی ۲۵۰۰۰ نفوس واده لرنده در. شرق ترکیه سیله منکام، چالیشقان و ناموسلی آدملردر.

نوفل (انوارث — بن الحارث بن عبد. المطاب القرشی الهاشمی) صحابه دن

و رسول الله (صلی الله علیه وسلم) اقدمزک هم زاده. لرندن اولوب، بدر غزاسنده مشرکین میاندنده ابادی؛ مسلمینه اسیر دوشمش؛ وفدیه ابله کندینجی فورناردقن صکره، اسلامه کلرب هجرت ایتمش؛ و اوندن صکره کی غزوتده معیت جناب نبویه بولوب، ۱۵ هجری سال هجریده مدینه ده وفات ایتمشدر.

نوقاهیهوه (Nouka-Hiva) بحر محیط }
کبیرده فرانسه به تابع (مارکیزه)

جزایر نیک اگ بیوک اولوب، ۸° ۴۵' ابله ۹° عرض جنوبی آره سنده و ۱۴۲° ۲۲' طول شرقی آلتنده و اقددر. مساحت سطحیه سی ۴۸۲ مربع کیلومتره و اهالیسی ۱۲۱۵ کشتیدر.

نول } مغربک جنوب جهتنده قبائل بر بردن }
اطاه قبیله سنک مرکزی برقصیه اولدیفنی یا قوت حوی بیان ایدبور .

نوله (Nola) ایتالیاک (تره دی لاپور) }
ایالتنده قازرتک ۲۳ کیلومتره شرق

جنوبیسنده و نابولینک اوقدر شرق شمالیسنده بک اسکی برقصیه اولوب، ۷۴۶۰ اهالیسی واردر.

نوما پومپیلیوس (Numa Pompilius) }
اسکی رومایلرک ایکنجی

نهرينك ايكي كنارنده واقع ايالت مركزي برشهر اولوب، ٢٣ ٩٨٠ اهالي، آياصوفيه اسميله بيوك بركليسي، ١٢ كر اوزرنده متين بركار كبر كوبرسي وبعض استحكاماني واردر. پك اسكي برشهر اولوب، وقتيله آريجه اداره اولنوردى؛ واهاليسى ٤٠٠٠٠٠ كشي، بلخ ابدى. بواسله اولان ديكرايكي بلده دن تفريق ايجون بوكا « بيوك نوو غورود» دبرل؛ حالبوكه ديكرلندن برى شمدي بوندن بيوكدر.

— نوو غورود اياقي غرب باؤغرب شمال جهنتدن پترسبورغ، شمالاً اولونچ، شرقاً وولوغده وياروسلاف، جنوب شرق طرفندن و جنوباً تور، جنوب غربى طرفندن دخى پستقوف اياكتريله محدوددر. ٥٧° ايله ٦١° ١٥' عرض شمالى و ٢٨° ايله ٣٥° ٣٧' طول شرقى آرلرنده سمند اولوب، مساحت سطحيه سي ١٢٢٣٣٩ مربع كيلومتره واهاليسى ١٣٠٢٦١٤ كشدبر. اراضيه دوز و آلتچى اولوب، روسلك « آلاؤن طاغلىرى » ويا « والداى يابله سي » نيمه ايشه كاري بر صره آلتچى تپه لرى ده واردر. قسم اعظمى بشاقلق اولوب، كوللرينك ده مجموعى ٣٣٣٦ مربع كيلومتره وسعتنده در. بونلك ايك بيوكلى غرب جهنتده كي (المن) ايله شرق طرفنده كي (بلواوزرو) در. (لادوغه) نام واسع كول دخى حدود شماليه منده بولنيور. مياھ چاريه نيك چوغى بوكوله منصب اولوب، بوئك آياغى اولان (نوا) واسطه سيله بالطبق دكيزنيك فيلانده كورفزينه دو كيلور. انهارينك ايك بيوكلى مذكور (المن) كولك آياغى اولان (وزاهوور) ايله (سياس) در. (بلواوزرو) نك آياغى (ويتكرا) كولنه دو كيلوب او طرفله بجر منجمد شمالينك آق دكيزينه كيدر. مذكور (سياس) نايح (مولوغه) نهرى بر جدول واسطه سيله وولفا ايله اختلاط ايدر. اراضينك تقريباً نصفى اورمان ونصف ديكرينك ايكي خسي اراضى مزروهه، برخى چار و صرما، ايكي خسي ده اراضى خاليه دن عبارتدر. هوايى صونوق سرت ورطوبتليدر. محصولاني كتن ايله بر مقدار چاودار، بولاف، آره دن وبتاه دن عبارتدر. طوبراغنك قوم انبسيه سي پك آز

وهوايى محصولاتك بيشه سنه غير مساعدر. حيوانات اهليه سي ده آزدر. اهالينك باشليجه مدار تعيبي اورمانلردن كراسته قطيله آو، باليقچيق، كميبيك ودمير معدنك اخراجي كبي شيلردن عبارتدر. دبيرخانه لرى وديكر بعض فابريقه لرى ده واردر. ايالت ١١ قضايه منقسمدر.

نوو غورود { نونى — [« نيزنى نووغو. رود » ماده سنه مراجعت.]

نوو غورود سيورسيك (Novgorod-Sieverk)

روسه نك جرنيقوف ايلتنده وجرنيقوفك ١٤٨ كيلومتره شرق شمالينسنده اوله رق (دينبر) نايح (دسنا) نهرى اوزرنده قضا مركزى برتصيه اولوب، ٨٨٩٠ اهالي، كوزل بركنجانني حاوي مكته، خسته خانه سي، دباغخانه لرى، صابون فابريقه لرى و ايشلك تجارنى واردر.

نووى { (ابو ذكريا يحيى بن شرف) مشاهير علما ومؤلفيندن اولوب، ٦٧٦

تاريخنده وفات ايتشدر. برچوق تأليفاتى اولوب، ايك مشهورلى: رجال حديثك اساسى ميبين و حروف هجا ترتيبيله مرتب « تهذيب الاسماء » عنوانى بيوك كتابيله « عيون المسائل المهمة » عنوانى اثرى وفتاويسيدر.

نووى { (Novi) ايتاليك جنوه ايلتنده و جنوه نك ٤٠ كيلومتره شمالنده

مسخكم بر قصبه اولوب، ١٠٥٠٠ اهالي، واردر.

نووى بازار { (Novi-Bazar) [يكيازار] [ماده سنه مراجعت.]

نوه برده { اسكوب ايله پرشته آره لرنده برقره اولوب، انشاي فتحده متين استحكاماتيله مشهور ابدى. بعده استحكاماني هدم اولمغه، اهميتي قالماشدر.

نويد { فرس شعرا سندن ايكي ذاك مخلصى نويد { اولوب، برى (ميرزا محمد حسين)

اصفهانلى و ميرمشتاقك همشيره زاده سي اولدينى خالده، كشميره نقل وطنله، ١١٨٢ ده اوراده وفات ايتشدر.

— دیکری (نورالدین) دهللی اولوب، هندستانده بعض صوبه داراقلرده بولنش؛ و اون ایکنجی قرن هجری اولطده وفات ایتشد.

نویری } (شهاب الدین احمد) مشاهیر علما }
 و مورخیندن اولوب، مصرک (نوبه) ناحیه سنده نشتات، ۷۳۲۲ تاریخده وفات ایتشد. اشهر تألیفاتی «نهایه الارب فی فنون الادب» هنوائی کتاب معتبردر.

نویی } (Nauilly) فرانسه مک سینه ایلتمده }
 و پارسک قرینده اوله رق سینمه مک صاغ کنارنده و بولونیه اورمانی اتصالده ناحیه مرکزی برقصه اولوب، ۱۹۴۰ اھالیسی، کوزل برطاش کوربسی و بعض فابریقلری وارددر.

نھاری } اونجی قرن هجری عثمانلی }
 شعراسندن اولوب؛ برزربیلیدر. شوبیت اونکدر:

سورمه ندر دهان ویاکنکه حالز
 چوق یوق نتیجه هیچه یقرتیل وقلز

نھالی } اونجی قرن هجری عثمانلی شعراسندن }
 ایکی کشینک مخلصی اولوب، برنجیسی بروسه لی ایدی. طریق قضابه سالک اولوب، هجوه مبل والنقی اولدیفندن، دلکیر ایتدیکی ذواتک سمایتله، دفغانله ادباره اوفرامش؛ و عیش و عشرتله دخی شهرت بولمش ایدی.

— ایکنجیسی مدرسیندن اولوب، ترکیه و فارسی اشعاری وارددر. شومطلع اونکدر:

خدک سبی بر برک کل تر اله کیرمن
 قدک سبی بر شاخ سنوبر نله کیرمن

— فرس شاعرلرندن دخی سمرقندلی بر قادیبک مخلصی اولوب، مشفق ایله بعض ملاطعلری یکمشدر. شوبیت اونکدر:

هلال نیست که بر اوج چرخ چاکرده
 فلک بکشتن من تیغ برهوا کرده

نھانی } اونجی قرن هجری عثمانلی }
 شعراسندن ایکی کشینک مخلصیدر: برنجیسی مدرسیندن اولوب، جانب حجازه

مریمتله، ایفای حیدر صکره ۹۲۵ ده وفات ایتشد. شوبیت اونکدر:

لاهلر چیقدی قزل تاجیله شاهیلرکی
 چکدی و سن خنجیرین سی - پاهیلرکی

— ایکنجیسی جنتمکان قانونی سلطان سلیمان خان دورری علما و اعیانندن اولوب، (طوراق چلی) دیمکله مشهور ایدی. ابرانه قاجان شهزاده بایزبددن طولانی، سفارته شاهک نزدینه مأمور اولوب، بمداموده، ۹۷۰ تاریخسنده خصماسنک عزویاتی اوزربنه، اعدام اولمشتدی.

نھانی } فرس شاعرلرندن بروجه آق }
 دوت قادیبک مخلصیدر:
 برنجیسی سلطان حدین باقرا خانولرندن اولوب، عن اصل اصفهانلی ایدی. شوبیت اونکدر:

از هر دو طرفی مطلب ما زلف نکارت
 در مذهب ما - چه وز ناز نباشد

— ایکنجیسی بنه مشارایله سلطان حسین باقراک خواجه دیوانی افضل کرمانینک همشیره سی ایدی. شوقظه اونکدر:

آه زین شاعران نادیده که ندارند نور در دیده
 قدخویان بسرو میخوانند رخ ایشان بماه تابیده
 ماه قرمبست ناتمام عیار سرو چوبیست ناتراشیده

— اوچینجی شیرازی اولوب، مولانا عبدالرحمن جامیدن آز صکره یا شاش؛ و مشار. الهیک اشعاربنه نظیره لر سولوشدره. شوبیت اونکدر:

شدم دیوانه تا در خواب دیدم آن پری دورا
 چه باشد حال کرینند بیبیداری کسی اورا

— دردنجیسی اکبر شاه رجالندن محمدجعفر اکبر آبادینک والده سی اولوب، شوبیت اونکدر:

روز غم شب درد بی آرام پیدا کرده ام
 درد مندیها درین ایام پیدا کرده ام

— برسی (قاش) لی و دیکری شاه سلیمان صفونیک والده سنک مصاحبه سی اولقی اوزره، بو مخلصه دیکر ایکی شاعره دخی وار ایسه ده، اشعارلرینه دسترس اولنمده.

نھاند } ابرانک عراق العجم خطه سنده }
 و همدانک ۶۰ کیلومتره جنوبنده

وگرخه ابرماغنه تابع برنرک اوزرنده اولورق
 ۱۷۸۰ مترهک ارتفاعه برقصه اولوب ،
 ۵۰۰۰ اهالیسی، اطرافنده کوزل چار وصرماری
 وازمنه قدیمه دن قاله بعض آثاری واردر. سرمدن
 برالبیق وراوکوز هیکی اولدینی وهرندن سیم سیاه
 ولوله جی چاموری مقامنده مستعمل کوزل برچامور
 واطرافنده بعض نباتات طویه چقدینی جغرافیون
 اسلام آتارنده مسطوردر . وقتیه بیوک برشهر
 اولوب، بمده تدنی ایشمدر . حضرت عمر بن الخطاب
 (رضی الله عنه) زماننده ۱۹ نجی سال هجریده
 مجاهدین اسلام ابله عسکر بزد جرد آرمه سنده ایران
 قدیم دولته ختام ویرن محاربه عظیمه و قطعیه
 بو شهرده وقوع بولوب، ابرائیلرک ۱۵۰۰۰۰
 سواری عسکرندن عبارت و فیروزانک قومانده سی
 آتنده اولان اردوی عظیمه قارشی نعمان بن المرقمک
 تحت قیادتنده بر سره مسلین سوق بیورلمش ؛
 و مشارالیه ابلک حله ده شهید اولغه، قبادی حذیفه
 بن الیمان آلوب، مظفر بنه نائل اولمش ؛ و بو محاربه
 قطیه ابله ابرائیلر بقدر بیک سنهک دولت عظیمه سنه
 ختام و برلمشدر .

نهر ابراهیم } شامده برنردر، که جیل
 } لبنانک بر مغاره سندن
 نمانله، فریه طوغری جریان ایدرک، جیلدن ۶
 کیلومترهک مسافه ده آق دیکزه دوکیلور . اسکی
 فنیکه لیلر هندنده (آدونیس) یعنی (نموز) معبود
 کاذبناک اسمیه مسمی اولوب، فیضانده سور وکلدیکی
 قرمزی چامورلردن برخیلی مسافه ده دیکز قرمزی
 اولغه، بو حال نموزک قاننه حمل اولنوردی . او
 اعتقادلرک بیه سو اولورق، ایوم اهل اسلام و یهودیلر
 هندنده دخی مقدس عد اولنورق، بو قدسیت
 حضرت ابراهیم (علیه السلام) . اولان منسویتنه
 اسناد اولنیور .

نهر الکبیر } (انهر الکبیر) ساحن شمه
 } دوکیلن ابرماقرک بری
 اولوب، جیل لبنانک منهای شمالنده کی جیل عکارک
 شرق اتکلرندن نمانله، جیل مذکورک شمالی
 اتکلرینی طولا شرع، و بر قاج چای دخی اخذ ابله،
 طراباس سخچاغنک وسطارنده فریه طوغری
 جریان ایدرک، دیکزه دوکیلور . اوساحلده کی
 انهارک اک بیوکی اولوب، صوبی بولدر .

نهر الکلب } ساحل شامده برنردر، که
 } جیل لبنانک بر مغاره سندن
 خروجه، قیاق برادینک ایچنده جریان، و برطاقم
 شلاله لر و تحت الارض مجرال تشکیل ایدرک، بیرونت
 شاننده دیکزه دوکیلور . صوبیک بر مقدار ی بر
 جدول واسطه سیله بیروت شهرینه آقیدلمشدر .

نهر وان } بغداد ابله واسط پیننده بیوک
 } بر ناحیه اولوب، حضرت علی .
 المرتضی (رضی الله عنه) ک خوارجه قارشی واقع
 بر مظفریت عظیمه سنهک محل وقوعی اولغه مشهوردر .
 دجله دن آبرمش بر بیوک جدولک صوبیه احیا
 اولمش اراضی و قراه کثیره بی حاوی اولوب ، اک
 معروف معمور لری جر جرایا، اسکاف و صافیه
 ایدی . یاقوت حموی بو ناحیه ک وقتیه یک معمور
 بولمش، و بمده سلجوقیلرک مناظرات و محارباتی
 صره لرنده جدول بوزلمشله، خراب اولوب،
 معمور لری تبه لر و دبورلر صورتنده خراب بر حالده
 قالدیغنی، و جدولک اعمارینه تشبث ایدن یاشاماز کچی
 بر اعتقاد جاهلان شیوعیله، کیسه تک اعماره جسارت
 ایدمه مدیکنی بیان ایدبور . اعلی ، اوسط و اسفل
 دینکاکه معرف اوج قسمه منقسم ایدی .

نهم } زمان جاهلیتده مزینه قومنک عبادت
 } ابتد کلمری بر صنم اولوب، قوم
 مذکوردن (خزاعی بن عبیدنهم) بونی کمرله ،
 نزد جناب نبوی به کیده رک، شرف اسلامه مشرف
 اولمش؛ و انشای کمرنده شوشمری سولمش ایدی:

ذهبت الی نهم لاذبح عنده
 عتیرت نشت کنتی سنت افعل
 فقلت لنفسی حین راجعت عقلها
 انما الیه الیکم نیس یتفنن
 ابیت قدیمی ایوم دن محمد
 الہ السماء الماجد المتفضل

نهرود } مغریده زاب ناحیه سنده بر قصبه
 } اولدینی « معجم السلدان » ده
 مسطوردر .

نهیما } مصرک چیزه ناحیه سنده بر قصبه
 } اولدینی یاقوت حموی بیان ایدبور .

نی } (Ney) بیوک ناپولیونک اک مشهور
 } جنرال لردن اولوب ، ۱۷۶۹ ده
 (سارلوی) ده طوغمش؛ و ۱۸۰۱ یاشنده ایکن عسکره
 کوروب، جمهوریت زماننده کی محارباتده ابراز شجاعت

رنجیبی سروزلی اولوب، جنمکان یلدیرم سلطان بایزید خان زمانسه یاشامش؛ و یادشاه مشارالیهک مدحنده برچوق قصاد سولمشدر. مرتب دیوانی واردر. احمد پاشا اکثریا یونک اشعارنه نظیره سولمشدر. شویت اونکدر:

آقوی فلك كوردی سمر شیر اوای
خون بکرتدن دم سخ اولدی دم آلا

— ایکجهیی اسکوبلی اولوب، جنمکان قانون سلطان سلیمان دورنده خیالی به رغماً ایاس یاشا طرفندن زمره سپاه آلتشیدی. فن موسیقیده دخی مهارتی اولوب، کندی بسته لیدیکی بعض شرفیلر برچوق وقت، متداول بولمشدر. شو مطع اونکدر:

کوشه غده خیال یاردر اکلنیه من
بلیل عشقز دلا کازاردر اکلنیه من

— اوچنجیبی (عبدالرحیم) مؤید زاده لردن شیخی افندیکن اوغلی اولوب، شو مطع اونکدر:

زلف ورخی خیالدن لیل ونهارده
سیرم همیشه سنبل وکلدر بهارده

— دردنجیبی (شیخ محمد — افندی) کبار صوفیوندن و مشایخ حلوتیه دن اولوب، کندینه منسوب برطرفت قوی دخی واردر. هن اصل آناطولیده صوغانلی قریه سنندن اولوب، مصرده تحصیل واخذ اناث ابتدیکچور، (مصری) لقبیه دخی معروفدر، وبض اشعارنده بوله تخلص ایتشدر. اون ایکنجی قرن هجری اولنده و سلطان احمد خان ثانی دورده شریف سمد میتنده درسعادته کلوب، بدمه برسه ده اقامت ایتکده ایکن، بعض اقوال تصوف کارانه سی اوزرینه، وانی افندیکن سعایتله مدالی به نئی اولمش؛ و بدمه اطلاق اوانه رقی، درسعادته ورودله، ادرنه به عزیمت ایندیکی حالد، متعاقباً بنه توفیق، و برسه به تبرید اولوب، ۱۱۰۵ ده ارحمال ایتشدر. اشعاری بالکمز حقایق تصوفیه بی مضمین اولتی نقطه نظرندن مقبولدر. شویت اوچله دندر:

مشکلی چوقدر نیازیک برده کم لیجون
زاهدک آرتقجه علمی زهدینه کلور کساد

— فطین تذکره سنده بری قونیلی، بری

اینگله، ۱۷۹۶ ده میرلوا، ۱۷۹۹ ده فریق، ۱۸۰۴ ده مشیر اولمش؛ و ۱۸۰۷ ده الشینکن دوتوسی، ۱۸۱۲ ده دخی موسقوه برنی عنوانی اراز ایتشیدی. روسیه و روسیه به قارشی اولان محاربانده و سپانیه و پورتیکبزه بیوک برجسارت و سمرت کوبتروب، فرانسز عسکرینی دفغانله ورطه هلاکدن قورتارمش ایدی. ۱۸۱۴ ده ناپولیونی فراغت تشویق ایدنلردن 'ولوب' اون سکرنجیبی لوبی طرفندن حسن قبول کورمش؛ و اعیار هئسته و خاصه اردوسی قوماندانلغنه نصب اولمش؛ و ۱۸۱۵ ده ناپولیون ایه آله سنندن فرانسه به هودت ایتدیکنده، مقابله مأمور اولان اردونک قوماندانی اولدی بی حالد، اسکی افندیسنه الخاق ایتشیدی.

نئاپولیس (Néapolis) یعنی «یکی شهر»
نابلس ایه دیگر بعض مدن قدیمه تک اسم اصلی
یونانیسیدر.

نئارق (Nearque) بیوک اسکندرک
بجربه رئیس اولوب. بحر عمانده
ایتمش اولدی بی سیاحتله شهرت بولمشدر. یازدی بی
سیاحتنامه ناپود اولوب، بالکمز بعض فقره لری
آریا یوسک تاریخنده منقول اولغله، بوندن اترک
اهمیتی آ کلاسیایور.

نیاز { هنستان شهراسندن ایکی کشینک
{ مخصی اولوب، بری (جمال لدین —)
دهالی ایدی. شویت اونکدر:

سوختم از عشق وخواهد هجر دیگر - سوختن
هجو اکلشت است دوجتم مکر - سوختن

— دیگر (موهن لال) لکهنو براهمه سنندن اولوب، اود حکمدارلرینک اخیری اولان واجد علی شاهک منشی بی ایدی. مرتب دیوانی وه «میزان التاریخ» وه «بجرحرفان» عنوانرله ایکی اثری واردر. شویت واجد علی شاه مدحنده سولممش اولدی بی برقصیده سنیدر:

نظیر فکر والایت بخاقانی چسان کویم
توخدان ابن خاقانی کدایی بود خاقانی

نیازی { عثمانی شهراسندن برقاچ ذاتک
{ مخلصیدر:

قره حصار شرقی، بری ده قره حصار ساحلی اوله رق
اوج نیازی مسطور ایسه ده، شهرلری شایان
قل کورلدی .

نیازی } فرس شعراسندن دخی درت
} ذاتک مخلصیدر :

برنجیسی (نواب احمد میرزا بن میرزا سید
مرغزی) شاه طهماسب ثانی صفوینگ دامادی
اولوب، پدری دخی شاه حسین صفوینگ دامادی
ووژبری ابدی . ۱۱۸۷ ده اصفهانده وفات
ایتمشدر . شویت اونکدر :

بیگ کرشمه زیغاشوی دل مارا
چنان ربوده یوسف دل زیغارا

— ایکنجیسی (ملا شمس الدین) استرابادلی
اولوب، شوربای اونکدر :

یک نان بدو روزکر شود حاصل مرد
وز کوزه بشکسته دی آبی سرد
سأورد کم از خودی چرا باید بود
یا خدمت چون خودی چرا باید کرد

— اوچنجیسی عن اصل بخارالی اولوب،
پدری هندستانه رحلتله، کندیس دی دهلیده دنیابه
قلش؛ وشخ علی حزین هندستانه واردیفنده،
صاحب ترجمه کندیسنه انساب، وکالاندن استفاده
ایتمش ابدی . شویت اونکدر :

مردم و تنشست ازبا آه غمناکم هنوز
دود می خیزد چوشع کشته ازخاکم هنوز

— دردنجیسی هرات امیرزادکانندن اولوب،
شوربای اونکدر :

ای دل حشم و حشمت سلطان کزدد
روز و شب درویش پریشان کزدد
می نوش و غمین مشوکه هرکاکه هست
آسان چو بخویش گیری آسان کزدد

نیاس } (Nias) سوماتره جزیره کبیره .
} سنک ساحل فریسی قارشیسنده

۸۰ کیلومتره ک مسافده واقع بیوجک برآطه
اولوب، ۱° ۳۴' ایله ۰° ۳۴' عرض شمالی
و ۱° ۴۱' ایله ۰° ۳۱' طول شرقی آره لنده
متمد اولدیفی حالده، مساحه سطحیه سی ۶۷۵۰
مربع کیلومتره واهایی ۲۵۰۰۰۰ کشی راده .
لرنده در. اراضیسی آرزارضه اولوب، سواحلی
آلیقی و بتاقلدر. برخی قوی و لیمانلری وارددر.
یاغورلری و میاه جاری سی یک چوقدر. هواسی

صیحاق وروپوتیلدر. طورای یک منبت ایسه ده،
اهالیسی تیل اولدیفندن، یک آرز بری ایشتنیور .
باشلیجه محمولاتی: پنخ، پاموق، نون، هندستان
جوزی و سائر در. اصل اهالیسی سوماتره کده
اهالی قدیمه سی اولان (بانا) جنسیتنه منسوب او .
لوب، بونلرک ضرب آیین و مذهبلری وارددر .
تجارت آجینی، ملاپی و عرب اوله رق جزیره
یرلشمش اولان مسلمانرک لنده در. اورمانلری
چوق اولوب، کور و دیگر بعض معدنلر دخی
بولندیفی مظلوندر. تمساحلری و بایغی چوقدر .

نیاسه } یاخود نیازه (Niassa, Nianza)
} آفرقای جنوبیک قسم شرقیسنده

بیسوک برکول اولوب، منتهای شمالیسی و آلمانیه
آفرقایسی نامنی آلان زنگبار مملکتی حدودنده
ویا داخلنده اولدیفی حالده، قسم دیگر ایسمآ
پورتگیزک مستمراتندن عد اولتان موزامبیک
ممالکندن معدوددر . شمالدن جنوبه تمتد طار
واوزون برکول اولوب، ۹° ۳۰' ایله ۱۴° ۲۵'
عرض جنوبی آره سنده و ۳۲° طول شرق خطی
آلنده اوزانیور. بوی ۵۷۰ واک کنیش مخلنده
اکی ۱۰۰ کیلومتره در. منتهای جنوبندن آباغی
اولان (شیره) نهری جیقوب، جنوبه وبعده جنوب
شرقیه طوغری آفرق، دالیه سندن آرز بوقاری
(زامبز) نهر عظیمه قارشیر . کولک مساحه
سطحیه سی ۳۰۰۰۰ مربع کیلومتره و سطحیک
حدزای بگردن ارتفاعی ۴۸۰ متره قدردر .
اطرافنده ۳۰۰۰ و ۳۵۰۰ متره قدر ارتفاعی
اولان برطاقم طاغر و بعض نیل بولنوب، اکثرینک
اتکلری کولک ساحلنه دک اوزانیور .

نیاغارا } (Niagara) آسرقای شمالیده
} (اریه) ایله (اونتاریو) کوللری

آره سنده برنهر اولوب، عظمت و ضرابنده مثلی
اولیان شلاله سیله مشهوردر . (بوفالو) شهری
یائنده (اریه) کولندن خروجه، شرق طرفنده
ممالک مجتمه ک (نیویورک) جه ورتی و غرب
جهتنده فناده ک اونتاریو ایالتی اولدیفی حالده، شماله
طوغری جریان ایدرک، ۲ و ۳ کیلومتره قدر
نوسع ابدن بریناگ ایچنده ۳۰ کیلومتره ک مسافه
قطع ابدکن صکره، ۵۰ متره ارتفاعی اولان

قیانق بر سدن بردن بره و تصویر و تعریق بحال برصدای مهیب و طرز ضرب ابله آشاغی به دوکیلوب، درین و یوقاری یکی مجرایه نسبتاً طار و قیالره ملو بر دره نیک ایجنه دوشدکده، اورادن بر بخار قافه رق، اشمة شمک انمکاس و انکسارندن بر طاقم علامت شمال خرابت افزای ناظرین اولور. سدک اوزرندہ بولنان بر جزیره نهری ایکی به آرمغله، شلاله ایکی بلوکه منقسم بولنیور. سد دیک اولوب، صو ایسه خبز ابله ایلی قیرلاپورق آقدیفندن، دوشن صو ابله سدک قاعدہ سی آرمه سنده بوش بر محل بولنیور، که کوردلی و منظره نیک دهشتنه طبانہ یلنر اورادن کچه ییلرل ممالک مجتمعه جهننده کی ساحلدن مذکور جزیره بر کوری تمبید اولندیگی کبی، جزیره ده قیو کبی درین بر دلیک آجیلوب، اورادن سرد بونله اینله رک، دوشن صو ابله سدک آرمه سنده کی آرمه انه جیقلر. صو کرک سدک و کرک جزیره نیک قیالربنی متدایاً دوشورمکده اولغله، شلاله سنده بر متره نسبتنده نهرک کلدیکی طرفه طوغری ایلریلکده در. نهرک بتون مجرایه ۵۴ کیلومتره اوزونلقنده در. شلاله ده نایه ده ۱۱۰۰۰ مکب متره صو دوکر. کرک شلاله دن بوقاری و کرک اوندن آشاغی اولان قسمی سیر سفاشنه صالح اولوب، بر دمیر بول خطی دخی ساحل شرقیسی بویجه امتدادله، شلاله دن ۲۰۰ متره آشاغیده صویک حداسندن ۵۷ متره پوکسک بر آصمه کوریدن اور ساحله یکر. نیافاره دن پوکسک شلاله وار ایسه ده، بوقدر چوق صو دوکی بوقدر.

نیام نیام (Niam-Niam) و تعبر هامیا. (نیجه (باہ باہ) آقیقای وسطیده و سودان شرقیده زارفورک جنوب غریبسنه و نیل ابله فونفو نهر عظیم لرله چاد کولی حوضه لرلیک آرمه سنده کی اراضی مرتقمه ده بر قوم اولوب، اصل اسملری (زانده) در. بونلرک غربه طوغری زره. لره قدر منتشر بولندقلری پک معلوم اولیبوب، فونفو حکومت مستقله سی و فرانسز فونفوسی ایچلرندہ دخی بولدقلری مظنوندر. بعض سیاحینک تخمیننه کوره ساکن اولدقلری بر ۱۰۰۰۰۰ مربع کیلومتره و ستمنده واهالیسی ۲ ملیون راده لرندہ در. نیام نیامز اورته بویلی، سیاه و آزیجق باقر رنگنه

چالار رنگلی، قیورجق و اوزون صاجلی، بادم کوزلی، پک کوچک آغزلی، آز باصیق برونی، قالبن طودانی، کینیش آلنلی آدملر اولوب، صرق زنجینک اک کوزل جنسی حکمنده درلر. کندیلری جسور و محارب آدملر اولوب، آجق مردخوارلقله اوقدر شهرتلی واردر، که اسملری سودانجه و بشون ملجه مردخوار مناسیله قولانیلیور. کندیلری اک زیاده اوله مشغول اولوب، زراعت ایشرنی قارلربنه ترک ایدرلر. درین آجق ستر عورت ابدہ جک قدر بر پارچه باغلابوب، یالکز ریشلری انواب کبیر. مردخوارقلری حقننده کی شهرت لرله برابر، ممالک لرخی کزن آوریالی سیاحلرک هیچ بری کندیلرندہ بوبله بر حال کورمه مش؛ و یالکز بری محاربه ده طویتلان بر دشمنی پاره لایوب بدکارخی کورمش ایسه ده، بو دخی صرف حرص انتقام ابله اولمشدر. بعضلری بو عادت مکروهه نیک یالکز بعض قبیله لرینه مخصوص اولدیغی التزام ایتمشدر. دبش لرخی اک ابله سیوریلک ماد لریدر.

نیازه { «آلبرت نیازه» و «وکتوره نیازه» ماده لرینه مراجعت بیورله. }
نیبوهر { (Niebuhr) دانیارقه مشاهیر لودینفسور و رتده طوغمش، و ۱۸۱۵ ده وفات ایتمشدر. دیگر درت کشتی ابله برلکده جزیره العربه ایتمدیکی ۶ سنه سورن سیاحتله مشهور اولوب، بو سیاحته و جزیره العربک احوالنه دائر ایکی کتاب یازمشدر، که پک معتبر اولوب، فرانسزجه به و سائر اسیایه دخی ترجمه اولمشدر.

نیپس { (Niépce) فطوخرانیاتک موجد. نیپس { (نپسن اولوب. ۱۷۶۶ - ۱۸۴۰) شورساؤنه ده طوغمش، و ۱۸۳۳ ده وفات ایتمشدر. محکوک لوحه لری مدن و جام لوحه لری اوزرینه نقل اتمک طرفقی کشفه چالیشوب، فطوخرانیاتک اساسی بولمش؛ (و هلیوگرافیا) تسمیه اتمدیکی بو فنی ایلریلتمک اوزره، ۱۸۲۹ ده (داکر) ابله حقه شرکت ایتمش ابدی.

نیپون { (Nippon) جاپونیه نی ترکیب ابدن نیپون (درت بیسوک جزیره نیک اک بیوکی اولوب، (بسو) ابله (کیوسو) جزیره لری بیننده ۳۳

ابه ۲۰° عرض شمالی و ۱۲۸° ابله ۱۴۰° طول شرق آره لرندة شمال شرقیدن جنوب فری بی طوغری بر بیوک هلال صورتندة اوزانیور. بوی ۱۴۰۰ کیلومتره و اکی ۱۰۰ ابله ۴۰ کیلومتره آره لرندة در. مساحت سطحیه سی ۷۳۱ ۲۲۴ مربع کیلومتره او. لوب، ۱۷۴ ۰۲۹ ۳۲ اهالی ابله مسکوندن. بو جزیره جاپونیه تک قسم اعظمی دینک اولمغه، حقدنه ویرله جک معلومات «جاپونیه» ماده سنده سبق ایش اولدیغندن، تکرارینه حاجت بو قدر.

نیتوقریس { Nitocris } یونانیلر طرفندن
 بختتصرک زوجه سنه ویریلن اسم اولوب، بو قادین، قوجه سی عته کتیردکن صکره، بابلده حکم سورمش؛ و فراتک اوزرنده بیوک برکوبری باید برمشیدی. تره سنک جسامت و زبنتیله دخی مشهوره در.

نیجر { نام دیکرله دیولیه یا خود قواره }
 (Niger, Dhioliba, Kouara) آفریقا قطعه سنک دوت بیوک ایرماغندن بری او. لوب، قطعه مذکوره تک غرب جهتنده جریانله، بحر محیط اطلاسی به تابع کینه کورفرزیه دوکلیور. آقدینی برلر دک انوامک هر بری طرفندن بشقه بر اسمله تسمیه اولنهرق، جغرافیون عرب (نیل الفربی) و (نیل الیید) و آوروپا جغرافیونی «قره نهری» معناسیله (نیجر) تسمیه ایشملردن. بو نهر عظیم سودان فرینک غرب جنوبی سواحلنه متوازیاً تمتد اولان جبالدن (دارو) طاغناک (قورائقو) دینان برشمه سندن نبعانله، شماله وبعده شمال شرقیه طوغری جریان ابده دک، سودان فرینک مرکزی حکمنده اولان (سفو) شهری یانندن بعد المرور، بنه غرب جنوبیدن کان (باخوی) نهری اخذ ابله، صحرای کبیرک کنارنده بولنان (نیکتو) قریبه دک او استقامتده دوام ایدر؛ و اورادن شرقه بده جنوب شرقیه طوغری دونه دک تقریباً ۱۰۰° ۳۰' عرض شالیده حوصه حدودینه واصل اولور؛ و جنوب بده شرقه طوغری دونه دک خطه مذکوره ابله سوقونونک حدودینی بالتفریق، شرقدن کان بیوجک ایکی نهر آید؛ صکره بنه جنوب طوغری دونه دک، بنه صولدن (بتوه) اسمیله بیوک بر نهر اخذ ابله، برقات دهها توسع

ایده دک، انکتره تک مستمراتندن معدود (بین) مملکتته کیرر؛ و نهایت بر چوق قولره انقساله، دکبک ایچنه اوزاتمش بر بیوک دالیه تشکیل ایده دک، (بین) ابله (بیافره) قوبلری آره سنده دکبزه منصب اولور. نیجرک مجراسی تقریباً ۴۰۰۰ کیلومتره اوزون اولوب، منبعیله منصبی آره سنده کی مسافه ایسه آنجیق ۱۸۱۰ کیلومتره دن عبارتدر. نهر شماله طوغری بیوک بر قوس قطع ایشکله، اوقدر اوزانیور. جریان ابتدیی برلر منطقه حاره داخندنه اولوب، یاغورلری چوق اولمغه، (بتوه) نهریله برلشدیکی برده ثابته ده تقریباً ۳۰۰۰۰ مکعب متره صو دوکر.

هندستان شهراسندن اوج کشینک }
 نیلر { مخلصیدر }
 برنجیسی (مدی هلجان) هندستانک حیدرآباد شهرندن اولوب، شویت اونکدر:
 طیش دل مرا خبر کرده است
 نیر امروز یار می آید
 — ایکنجیسی (میر زین العابدین) دهلیلی اولوب، پدروی نواب سادات ذوالفقار جنک محمد شاه زماننده مازندرانندن هندستانه رحلت ایشیدی. شویت اونکدر:

در پرسش من بروز هجران
 غیر از شب تار ما نیامد

— اوچنجیسی (نواب ضیاء الدین خان بهادر بن فخر الدوله نواب احمد بخش خان بهادر رستم جنک) بنه دهلیلی و کبراندنر. شو مطلع اونکدر:
 هر نفس تازه سیاسی بزبان می آید
 که غمی تازه نوازنده جان می آید

نیرنک { شیخ محمد محسن } هندستان شهراسندن اولوب، دهلیلیدر. آفیون ونک حقدنه بر منظومه سی اولوب، شویت اوندندر:

آفیون ونک باهم دارند طرفه جوشی
 حضری سیاه مستی هندونی سبز بوشی

نیرنک { ابرانک فارس خطه سنده و شیرازک } ۱۶۰ کیلومتره شرق جنوبیسنده اوله رق همنای اولان کولک منتهای جنوب شرق ساحلنده و صکرمان حدودنده بر قصبه اولوب، ۳۵۰۰ اهالیسی، مفرح موقع و منظره سی و اطرافنده

کوزل باغ و باغچه‌لری، خشخاش نارهلری و بوکک کستانه آغاچلرندن عبارت اورمانلری واردر. وقتيله چوق دها بيوك اولوب، باي مذهبك محل ماهوري اولمله، بايلرك تمعبي صرمنده تخريب اولنمشدر. — نيريز كولى (ونام ديكرله بخنكان) ايرائك فارس خطه‌سنده بيوك بركولدر، كه ۱۵۵۵ مترهك ارتفاعده غرب شمالیدن شرق جنوبيه طوغرى ۱۳۰ كيلومترهك مسافده اوزانيور؛ اك كنيش برنده اكد ۲۰ كيلومتره در شمال غربى كوشه‌سندن بو كوله (بند امير) نهري دوكلور، كه (كور) ابله (پلوار) چايلربنك برلشمسندن حاصل اولور. كولك درينلكي پك آز اولوب، يازين صو آتجق ديزه قدر كلير. صوبى طوزلى اولوب، حتى اك قورقلى موسمنده طوز كتله‌لری اوستنده بوزر. كارلرند ېرچوق اسكى مموورل خرابه‌لری و برطاق سكود و ساثره آچالری بولنيور. اوردكلرله ساثر طيور مايبه‌سده چوقدر.

نيريزى نوو غورود { (Nijnii-Novgorod) روسيه پك وسطلرند یترسبورغك ۸۴۰ كيلومتره شرق جنوبيسنده و موسقووه پك ۳۹۷ كيلومتره شرق شماليسننده و وولنا ابله اوقهك ملتقاسنده ايلك مركزى بر شهر اولوب ۷۰ ۴۷۸ اهاليى، اسخكمانى، حريه مكته، مكته اعداديى، زادكان قيزلرله مخصوص مكته، متعدد مصنع كلپسا و مناسترلى و بونرك ايچنده بر كنجانه ابله برچوق آثار مشهوره‌س، ۲ جامع شرقي، بر حاوره‌س، بر بيوك تياتروسى، ۳ خسته خانه‌س، نموزك ۲۵ نندن اعتبار آ هر سنه بر بيجق آى دوام ايدن ۲۰۰۰۰۰ كنى قدر طولانان بيوك بر بنابرى، صابون، موم، مسكرات، آرايه، ماكينه و ساثره فابريكه‌لری و اينلك نجارانى واردر.

— نيريزى نوو غورود اياقنى شمالاً قوسترومه، وياقته، قزان و سيميرق، جنوباً بنزا و تامبود، غرباً دخى و لاديجير اياتلرله محدوددر. مساحه سطحيه‌س ۵۱ ۲۷۴ مربع كيلومتره اولوب، ۱۵۸۰ ۶۳۵ اهالى ابله مسكوندر. اراضيسى شمال جهتنده آتجق و بتانقلر و صيق اورمانلرله مستور اولوب، جنوب جهتنده دها مرتفعه‌در.

طاغلى اولوب، آتجق برطاق قوملق نه‌لری واردر. وولنا ايرمانى شمالدن ايلته كيروب، شرقه طوغرى بر قوس تشكيل ابله، مملكى ابكي به بول؛ مركز ايلته صاغدن (اوقه)، ايلتك حدود شرقه سنده بنه صاغدن (سوره) ودها آشاغیده سولدن (وتلوفه) نه‌لر بنى آلير. بوجله بتون ايلك (وولنا) حوضه‌سنده و بحر خزر مائله‌سنده و افندر. كوللری ۳۵۰ قدر ايسده، هپسې كوچك و آز درين اولوب، بتانلق حالنده در. هواى پك صدفوق و رطوبتلى اولوب، بعض طرفلری صيته ليدر. اراضيسندن ۳ مليون يكي دونى مهاوز قسمى ارضى مزروعه، ۱ ۸۰۰۰۰۰۰ دونى اورمان، ۵۰۰۰۰۰۰ دونى سرما و ۴۰۰۰۰۰۰ دونه قريب مقدارى ارضى خاليه دن هبارتدر. طوبراغى پك آز مثبت اولوب، آتجق ابكى سنده براكيله بيلير. ذخايرينك يوزده يمشيشي چاودار و بولاف و قصورى بقدای، آربه و مصردن هبارتدر. بسانه، كفور، كتن، پك حادى برجنس نونون و بعض ميوه و سبزلر دخى حاصل اولور. اورما نرينك اكثرا شجاري چام انواعندن عبارت اولوب، ميشه، اوخلامور، كوركن و ساثره دخى بولنور. معادنى بوت كيدير. حيوانات اهليه‌سده آزدرد. بعض طرفلرند ې آرى قوغلرلى چوقدر. صنايعى خيلى ايلرى اولوب، باقىر و نونج دو كنجانه لره ساثر فابريكه‌لری ۵۰۰ عددنه و سنوى معمولاتلری ۵۰ مليون فرانك قيمته قريبدر. دباغخانه لره معمولات سراجه‌لری و كچه و ساثره معمولاتى ده چوقدر. كويلر كراسته جيلكه و آچاچدن مواد مختلفه اهماليه دخى اشتغال ابدرلر. ايلك ۱۱ قضايه منقسم اولوب، ۱۳ شهر و قصبه‌سې و ۵۷۰۰ قريبه‌سې واردر. اهاليى بيننده ۳۳۰۰۰ مسلم تانار بولنيور.

نيسابور { « نيشاپور » ماده‌سنه [مراجعت بيوريله]
 نيسابورى { (ابوعلی حسين بن علی صایغ) اطاطم علما و ائمه حديثدن اولوب، ۲۷۷ تاريخنده نيشاپورده طومغش؛ و مملكتهنده محصيل علم ايتدكدن صكره، استماع احاديث شريفه مقصيده هرات، رى، اصفهان،

بفداد، واسط، کوفه، دمشق، قاهره و مکه مکرمه به سیاحت اتمش؛ ۳۳۷۰ تاریخندہ نیشاپورده برجاس املا آجوب، ائمه حدیثدن برچوق ذوات کندیسندن استفادہ ایلش ایدی . ۳۴۹۰ تاریخندہ وطنندہ وفات اتمشدر . حدیثہ وسائر علومده برخیلی تألیفاتی اولوب، فخر کائنات صلی الله تعالی علیه وسلم افسندمرله چهاربارکزین رضوان الله تعالی علیهم اجمعین حضراتنک و بعض ملوک ایرانک امثال و حکمیات قبیلندن اقوالنی برکوچک مجلدہ جمع اتمشدر .

نیسه { (Neisse) بروسیه به تابع سیزبه نیک (اوپلان) سجاغانده و اوپلک ۴۶ کیلومتره غرب جنویسندہ اولهرق همزمانی اولان نہرک اوزرندہ قضاہ مرکزی مستحکم برقبہ اولوب، ۲۰۰۰۰ اھالیسی، حربیہ مکتبی، پک منتظم مکاتب ابتدائیہ سی، خستہ خانہ لیلہ سائر، مؤسسات خیرہ سی، ہفتہ لاق بازاری و بعض فابریہ لری واردر .

نیسن { (Nysten) بلجیقہ مشاہیر (اطبا سندن اولوب، فن طب، فن جراحی و علم نباتانہ متعلق یاردینی قاموسلہ شہرت بولمشدر . ۱۷۷۱ دە (لیژہ) دە طوغوب، ۱۸۱۸ دە وفات اتمشدر . کتاب مذکور کندیسنک وفاتندن صکرہ دخی بشقہ لری واز آن جملہ لیترہ طرفندن توسیع و تصحیح اولنہرق، دفعائلہ نشر اولوشدر .

نیسہ { (Nice) فرانسه نیک جنوب شرقی جہتدہ پارسک ۶۹۰ کیلومتره جنوب شرقیسندہ و بحیرہ سفید ساحلندہ ۵ دکنز آلبری «ایالتنک مرکزی برشہر اولوب، ۲۷۳۰۸۸ اھالیسی، ذکور و اناثہ مخصوص داخلی اعدادیہ مکتب لری، دارالمعلمینی، رہبانہ مخصوص ایکی مدرسہ سی، موزہ سی، تاریخ طبیعی نمونہ خانہ سی، نباتات باغچیہ سی، ۶۰۰۰۰ جلدی حاوی کتب خانہ سی، ادبیات و علوم و فنون جمعیتی، صاغلام لیانی، چیچک، پورقال، لیون، رچل، شکرملہ لر، زیتون و قنیس زیتون یاغی اخراجاتی و سرائفوزانہ متعلق اناث پتیبہ ابلہ مرصہ معمولا نی واردر . پوراز جہتندن آب طاغیرلہ محفوظ ولدوسہ معروض برقوبک ایچندہ واقع اولغله، هوایی قیشین پک ملاپم و صاغلام اولوب، تبدیل هوا ایلہ فیثی کچیرمک ایچون آوروپانک ہر طرفندن آدم لمر کیدر . پک اسکی برشہر اولوب، فیکہ لیلہ طرفندن تاسیس اولنمش ایسہ دە، آثار عتیقہ سی ہوقدر . مقدا ساردنیہ قرالغنه ملحق بر قونٹلغ مرکزی ایدی .

نیش { (Nisch, Nissa) صربستانک جنوب جہتدہ بلغرادک ۲۱۵ کیلومتره جنوب شرقیسندہ و مورادہ بہ تابع نیشاویہ جانی اوزرندہ و درسعات خطیلہ سلانیک خطک نقطہ التماسقندہ اولهرق طاغیرلہ عساط براوودہ لوا مرکزی برقبہ اولوب، ۲۱۰۴۹ اھالیسی، استحکاماتی، متعدد جوامع شریفہ سی، قرالہ مخصوص سراپی، اسقوبیچینہ یعنی مجلس، ہموٹان دائرہ سی و تل کاری کومش معمولا نی واردر . ۱۸۷۸ دە صربیه ترک اولنہرق، بلغراددن صکرہ نیک بیوک معمورہ سی اولغله، ایکنجی پایتخت اثناذ اولوشدر . ادارہ عثمانیہ زمانندہ اکثریت اوزرہ بولنان اھالیہ - الامیہ سی ممالک عثمانیہ بہ ہجرت اتمشدر، اسکی برشہر اولوب، اسم قدیمی (نیوس) در - روم امپراطورلردن قسطنطنینک وطنیدر .

نیشاپور { (ومرینی نیشاپور) ایرانک خراسان ایالتندہ و مشہدک ۹۰ کیلومتره غرب جنویسندہ ۱۲۷۸ متره ارتفاعی اولان کوزل بروقدہ واقع قضا مرکزی برقبہ اولوب ۱۱۰۰۰ اھالیسی، زمان معمور بتندزقالہ جسم و مصنیع برجامع شرقی، ۸ جامی، متعدد

بفداد، واسط، کوفه، دمشق، قاهره و مکه مکرمه به سیاحت اتمش؛ ۳۳۷۰ تاریخندہ نیشاپورده برجاس املا آجوب، ائمه حدیثدن برچوق ذوات کندیسندن استفادہ ایلش ایدی . ۳۴۹۰ تاریخندہ وطنندہ وفات اتمشدر . حدیثہ وسائر علومده برخیلی تألیفاتی اولوب، فخر کائنات صلی الله تعالی علیه وسلم افسندمرله چهاربارکزین رضوان الله تعالی علیهم اجمعین حضراتنک و بعض ملوک ایرانک امثال و حکمیات قبیلندن اقوالنی برکوچک مجلدہ جمع اتمشدر .

نیسن { (Nysten) بلجیقہ مشاہیر (اطبا سندن اولوب، فن طب، فن جراحی و علم نباتانہ متعلق یاردینی قاموسلہ شہرت بولمشدر . ۱۷۷۱ دە (لیژہ) دە طوغوب، ۱۸۱۸ دە وفات اتمشدر . کتاب مذکور کندیسنک وفاتندن صکرہ دخی بشقہ لری واز آن جملہ لیترہ طرفندن توسیع و تصحیح اولنہرق، دفعائلہ نشر اولوشدر .

نیسہ { (Nice) فرانسه نیک جنوب شرقی جہتدہ پارسک ۶۹۰ کیلومتره جنوب شرقیسندہ و بحیرہ سفید ساحلندہ ۵ دکنز آلبری «ایالتنک مرکزی برشہر اولوب، ۲۷۳۰۸۸ اھالیسی، ذکور و اناثہ مخصوص داخلی اعدادیہ مکتب لری، دارالمعلمینی، رہبانہ مخصوص ایکی مدرسہ سی، موزہ سی، تاریخ طبیعی نمونہ خانہ سی، نباتات باغچیہ سی، ۶۰۰۰۰ جلدی حاوی کتب خانہ سی، ادبیات و علوم و فنون جمعیتی، صاغلام لیانی، چیچک، پورقال، لیون، رچل، شکرملہ لر، زیتون و قنیس زیتون یاغی اخراجاتی و سرائفوزانہ متعلق اناث پتیبہ ابلہ مرصہ معمولا نی واردر . پوراز جہتندن آب طاغیرلہ محفوظ ولدوسہ معروض برقوبک ایچندہ واقع اولغله، هوایی قیشین پک ملاپم و صاغلام اولوب، تبدیل هوا ایلہ فیثی کچیرمک ایچون آوروپانک ہر طرفندن آدم لمر کیدر . پک اسکی برشہر اولوب، فیکہ لیلہ طرفندن تاسیس اولنمش ایسہ دە، آثار عتیقہ سی ہوقدر . مقدا ساردنیہ قرالغنه ملحق بر قونٹلغ مرکزی ایدی .

نیسہ { (Neisse) بروسیہ دە (اودر) (ایرماننک صول تابہلردن ایکی نہر اولوب، بری سیزبہ دە آورتیا حدودی داخانندہ

بایندر قضالبله، شرقاً و شمالاً دخی صارو خان سنجافیه
محدود اولوب، ۳۶ قریه دن مرکب و ۱۶۶۹۷
اهالی ابله مسکوندر. اراضیی عارضه لی اولوب،
اورمانلری و باغلیله زینونلق و انجیر لکری و ذخیره
وسائر محصولاتنی وارددر.

نیقاراغوا } (Nicaragua) آمریکای
وسطینک بش جمهورتسندن
بری اولوب، جله تک اک واسی اولدییی حالده،
اک آز مسکونیدر. آمریکانک کشفنده حکمداری
بولنش اولان آدمک اسمیله مسمارد.

موقی، حدود و مساحه سی. — آمریکای
وسطی دبتان سیک برزخک اک کمیش محلتک قسم
جنوبسندن عبارت اولوب، اساسی شمالده و رأسی
جنوبده اولقی اوزره غیر منتظم بر مثلث شکلی
ابراز ایشدیکی حالده، شمالاً هوندوراس، جنوباً
فوسته ربه حکومتلرله، شرقاً آنتیل دکیزبله، غرباً
دخی بحر محیط معتدل ابله محدوددر. ۱۰° ۴۵'
ابله ۱۵° عرض شمالی و ۳۰° ۸۵° ابله ۹۰°
طول غربی آرله رننده تمتد اولوب، مساحه سطحی سی
۱۲۳۹۵۰ مربع کیلومتره واهالیسی ۳۵۰۰۰۰
کشیدر.

حال طبیعی سی، جبال وانهاری، سواحلی. —
نیقاراغوا همدودی اولان دیگر ایکی حکومتدن
دها دوز و آلیق اولوب، قسم شرقیسی اووه لقی
ایسه ده، قسم غربیسی بنه طلاغلق و طارضا لیدر.
حدود شمالیه سنده (شیله) طاغری اسمیله غربدن
شرقه بر سلسله جبال اوزاتیور، که وسطی ارتفاعی
۱۰۰۰ متره راده رننده در. بوسلسله به مربوط
دیگر بر سلسله (لاسی تابلاس) ودها جنوبده (سیرا
ده یولانیه) اسمیله جنوب شرقیه طوغری اوزا.
نورق، حدود جنوبیه سنهدک مملکتی بونه شق،
وشرقه طوغری بر چوق قول و اتکار تمبد ابله،
آنتیل دکیزبله قدر اوزون بر سطح مائل تشکیل
ایدبور. بوسلسله دخی ۱۶۰۰ متره ارتفاعی تجاوز
ایتبور. بحر محیط معتدل ساحلی بونجه سلسله

کاروانسرایلری، خراب بر قلمه سی، چارشی و بازاری،
اطرافنده کوزل میوه لر و برر باغچه لرله ذخیره
ویاموق نارلاری و بول میاه جابه سی واردر.
نیشاپور یت اسکی بر شهر اولوب، سیک اسکندر
طرفندن بعد التخریب شاپور ذوالا کتاف طرفندن
امرار و تجدید اولنقله، کندی اسمنه اضافتله (نوشاپور)
ویا (نی شاپور) سمیه اولدییی ادما اولتیورسه ده،
شهرک اسکیدن اسمی (نیشاور) یاخود (نشاوور)
اولدییی، واسکی یونانیلر هندنده (نیسا) ویا (نیسوس)
اسمیله معروف اولوب، حق بونلرک شراب و عشرت
الهی زعم ایشکاری (باقفوس) معبود موهومنه
«نیشاپور الهی» مناسیله (دیونیسوس) نامی
وپردکاری ممولودر. خلافت جناب فاروقیده
احنف بن قیس بدبله فتح اولنورق، بعد اهاالیسی
عصیان ایشکله، حضرت عثمان (رضی الله عنه) ک
زمان خلافتنده عبدالله بن ماسر بن کربز طرفندن
استرداد، وجامع کبیری بنا اولنش ایدی. بخلیت
زماننده ودها صکره لری دفسانله پایخت وکری سی
حکومت اولوب، یتک زیاده توسع وکسب عمران
ایش؛ وطاق اسلامک اک پارلاق مراکز مدینتندن
اولوب، یتک چوق علما وادبا بیتشدر برمش؛ وعلوم
ومعارف فوق العاده ترقی ایدوب، مدرسه لرله
طولش ایدی. ۵۴۸ ه تاریخنده بعض تغییرته
اوغرابورق وبعض اهالی طویلانهورق، شمدیکی حال
بولشدر. اطرافنده کی اووه ابرائیک اک منبت یری
اولوب، هواسی ده، قیشین بر آرز زیاده صفوق اولنقله
برابر، یتک صاغلام اولدیفندن، یکیدن کسب عمران
ونوسع اجتماعی ممولودر.

نیف } (Nymphis) آبدین ولایتک ازمیر
سجاق و قضا سنده و ازمیرک ۲۸
کیلومتره شرقنده ناحیه مرکزی بر کوچک قصبه
اولوب، ۲۶۰۰ اهالیسی، کوزل باغ و باغچه لرله
سیرکاهلری، مشهور کرازی وبعض آثار عتیقه سی
وارددر. — نیف ناحیه سی شرقاً ازمیر، جنوباً

مذکورہ بلکہ متوازیاً جنوبیاً شمالہ (سیرادہ مارا۔ بیوس) اسمیلہ دیگر برسلسلہ ممتد اولوب، بونک ذروملری برکانلردن عبارتدر۔ ۱۴ عددندہ اولان بو برکانلرک دردی الآن آتش افشاندر۔ بونلردن (تلیقہ) نک ۲۱۸۳، (مومونوبو) نک ۱۸۳۰ و (اومتہ) نک ۱۵۳۰ متره ارتفاعی واردر۔ (قوسفویئہ) برکانی ۱۸۳۵ تاریخندہ دہشتلی بر صورتہ پاتلابوب، بوسکوردیکی نوزلردن ۴۳ ساعت متمادی کجیہ اولمش، و سسی ۱۳۰۰ کیلو۔ مترهک مسافہ بہ قدر ابشیدلمشدر۔ بو ایکی سلسلہ آره سندنہ حاصل اولان چقورہ صولر بریکوب، (نیقاراغوا) و (مانفوا) اسملرہ ایکی واسع کول شکل ایدبور۔

نیقاراغوا آنک شرق جہتندہ یعنی آنتیل دکبزینہ تابع اولان ماٹلسی دہا واسع اولقلہ برابر، یاغور۔ لری دخی زیادہ اولدیفندن، انہارینک چونغی بو طرفہ آقار۔ بونلرک اک بیوک ہوندوراس حدودینی آبران (سفوویا) نام دیگرلہ (قوقو) نہر بدر، کہ مجراسی ۶۵۰ کیلومترہ طولندہ اولوب، ۲۳۰ کیلومترہ لکی سیر سفاشنہ صالحدر۔ بونک جنوبندہ مان متوازیاً جریانلہ موسکیتولر اووہ لرخی شق ایدر بر چوق انہار بولنوب، باشلیجہ لری : سسین نام دیگرلہ ہوژو، واپ، وونتہ، والپاسیقہ، روغراندہ دہ ماناخالہ، بلوفیلدس، میقو، رامہ، روپاندبو ونہایت حدود جنوبیہی آبران سان جوان نہرل بدر۔ بو صوک نہر ذکر اولنسان نیقاراغوا کولنک آیاغی اولوب، مذکور کولہ دخی (مانفوا) کولنک آیاغی دوکیلیور۔ بحر محیط معتدلہ بالکزر برطاقم سیلار بووقاربدہ ذکر اولنان ایکی سلسلہ جبالک آره سندنہ کی وادینک قسم شمالیسندنہ جریانلہ (فونسقہ) قوبنہ دوکیلان ایکی نہر منصب اولور۔ مذکور نیقاراغوا کولی سرسره دیکزی وسمتندہ اولوب، ایچندہ برقاچ آطہ دخی بولنیور۔

آنتیل دکبزندہ کی سواحلی ۵۵۰ کیلومترہ بوبندہ اولوب، انہار کثیرہ سنک منصبلردن اکثری قوی ولیمان حالندہ ایسہ دہ، نہرلرک دوککلری قوملردن مان جہلسنک آخزلری مسدوددر۔ بوجہتندہ اک بیوک اسکلسی (بلوفیلدس) اولوب؛ بونک شمالندہ کی بیوجک قوبک ایچندہ دخی برابکی

اسکلہ وار ایسہ دہ، اورالی (موسکیتو) دبتن قوم وحشی بلکہ مسکون و ہمراندن محرومدر۔ ساحل مذکورک منہای جنوبندہ دخی ہمنامی اولان نہرک منصبندہ (سان جوان) اسکلسی بولنیور۔ بحر محیط معتدلہ کی سواحلی ۳۵۰ کیلومترہ بوبندہ اولوب، بو جہتدن طاغلرک اتکاری پک دیک اولہرق دیکزہ ایتناک، ساحل بوسک اولوب، برطاقم کوزل قوی ولیمانری حاویدر۔ بو جہتدن اک بیوک لیمانی (قوربتو) در، کہ لٹون قصبہ سنہ پردمیر یول خطیلہ مرہبوطر۔ منہای شمالندہ دہ آمریقای وسطینک اوج جہورجی آره سندنہ مشترک اولان (فونسقہ) بیوک قوبی بولنوب، بونک برشعبہ سی جنوبہ طوغری نیقاراغوا اراضیسی ایچنہ کیر۔ اقلیم وھواسی، طبیعت اراضیسی۔ نیقاراغوا منطقہ خارندہ اولدینی خالدہ، وھواسی ہر طرفندہ عرضنہ کورہ صیباق اولیبوب، ارتفاع و وضعیت اراضی بہ نامدر۔ شرق جہتندہ ساحلدن خیلی ایلری بہ قدر ممتد اولان واسع و آلچنی اووہ لردہ ہوا۔ صیباق ورطوبتلی اولوب، شکر قامشی، قہوہ وخرما انواعی بیشدیدیکی خالدہ، شمال جہتندہ ۱۰۰۰ متره ارتفاعلرندہ اولان یاہل لردہ دادنا صغوق اولوب، مواسمی یوق کبیدر، و چام آغاچنک انواعی بولنیور۔ بو ایکی مختلف برل آره سندنہ اورتہ ارتفاعندہ بولنان بابر واتکاردہ ایسہ ہوا معتدل اولوب، بقدای و مصر حاصل اولور۔ اک کوزل و معتدل وھواسی ذکر اولنان ایکی سلسلہ جبال آره سندنہ کی بیوک کولارک اطرافندہ اولوب، میزان الحرارہ نک وسطی درجہ سی دائمی صورتندہ ۱۹ رادہ لرنندہ در۔ بو برل بحق بر یوزندہ جنت عد اولنوب، مملکتک اک معمور و مسکون برلری دخی اورادہ در۔

نباتات و محصولات و حیواناتی۔ نیقاراغوا آنک پناہ طاغلرلہ مملو اولان جہت فریبہ سندنہ طوہراغی پک منبت اولوب، شکر قامشی، قہوہ، برنج، مصر، قاقاٹو، پاموق، وانیلہ، تونون و سائرہ حاصل اولور۔ مقدما اوراہہ مخصوص برنوع جیوت دخی کایتلہ حاصل اولوردیسہ دہ، بعدہ اہمال اولنمشدر۔ مصردہ برہ بشیوز قدر وروپ، بر سندنہ اوج ودرت دفعہ زرع اولننور۔ اہالینک اک برنجی

مدار تیشی مصدرر . اشجار مفره سی باشلیجه پورتقال ، لیمون ، ووز ، آناناس و سائر مدز عبارتدر . اورمانلرنده آقاژو ، دمیر آخاجی ، کل آخاجی کی مراندوزلنه الوریشتلی قیتمدار اشجار و یابراقری بش آلتی متره و آلتون رنگنده چپکاری بر متره اوزونلنقده اولان (قوبول) نمبیر اولنور بر نوع کوزل آخاج بولنور . قاژجوق ، ورنیک ، ضغ و بوبه و برر اشجاری ده چوقدر . قاقاقو چوقلانده سندن دها لذیذ چوقلانده برر بر نوع آخاجی دخی وارددر . حیوانات وحشیه سی چوق اولوب ، آمریکا قیلانی ، آمریکا تمساحی ، بیلانرک انواعی و بک زهریلیری و عقرب و سائر حشراتی بولدر . حیوانات هله سنک اڭ چوق بولتانی سیغیردر . کومش و آلتون معدنلری چوق اولوب ، بر قاقاج جمله اخراج اولنقده در .

صنایع و تجارتی . - نیقاراغوا مدنیجه هنوز بک کری اولوب ، علی الخصوص زحمتسوز خدانی نابت صورتده بیشیر برنیجه قیتمدار محصولاتی واریکی ، اهاییسک معیشلرینی زحمتلی صنعتلرده آرایه ، جقزلی ظاهر در . بناء هلیه ، صنایع محلیه آتجیق ضروری اولان اوفق نذک شیلره متعلقدر . تجارتی سنوی ۶ میلیون دولار راده لرنده اولوب ، ۳۶ میلیون اخراجات و ۲۶ میلیون ادخالاندن عبارتدر . باشلیجه اخراجات : قهوه ، قاژجوق ، آلتون نوزی ، کراسته ، کومش مسکوکات ، صیغیر ، حیوانات وحشیه دری و پوستی ، شکر ، جیویت و دها آز مقدارده پنیر ، یاغ ، مصر ، قاحولیه ، باقم ، روم ، قرمز ، قاقاقو ، پاموق ، صدف و سائر در . اڭ بیوک تجارتی انکاتره ، آلمانیه ، ممالک مجتمعه و فرانسه ابله اولور . دمیر بوللری هنوز ۱۴۳ کیلومتره دن عبارت ایسه ده ، بونک بر قاقاج مثلنک انشاسی ده تحت فراره آلمشدر . آنتیل دکنزنده کی منصبندن سان جوان نهرندن و ابور نیقاراغوا کولنه جیقوب ، بوواسع کولک کنار لرنده کی معموره . لری بر برینه و جله سی بجر محیط معتدل ساحلنده کی (قورننه) اسکله سنه ربط ایدر بر دمیر بول خطی دخی بولنقله ، ابکی بجر محیط آره سنده بر طریق اختلاط وارددر .

اهالیسی ، جنسیت و لسان مذهبلری . - نیقاراغوا آت اهالیسی اصل برلی اقوام ابله کشفدن

اول مملکتی ضبط ایش اولان (آرتک) قومی اصفاندن و (موسکیتو) دینن بر قوم ابله آنتیل جزیرینک اهالی اصلیه سی اولاز (قراپ) افرادندن و اسپانیول فاتحلرینک امدادله بونلرک تحت اسارتده کتیرمش اولدق لری زنجیردن عبارتدر . اقوام اصلیه دخی باشلیجه : بالنقه ، نونله ، قارقه ، رامه قوملرندن مرکبدر . بو اقوام مختلفه دن بر طاقزلی خالص حالنده قالمش ایسه ده ، اکثری بر برلیله و علی الخصوص اسپانیولرله قاریشورق ، ملز بر خلق وجوده کلشدر . خالص قالمش اولان بر لیلرک بر طاقی آژجوق دائره مدنیته دال اولمشلر سه ده ، بر طاقزلی ده الآن وحشی حالنده یاشاشمده ، و نیقاراغوا حکومتی طانیورلر سه ده ، بر کونه و برکی و برمیوب ، کنندی ایشلرینه حکومتی قاریشدر . ماقده درلر . شرق جهتمده منتشر بولنان و اڭ اکثرتی اولان موسکیتولر بوقیلدندر . حال وحشیته یاشایانلر دخی ساکن آدملر اولوب ، کیمسه به ضرر لری طوقمئورلر سه ده ، بک تنبل آدملر او . لوب ، آوجباتی و بالیقچیلره یاشابور ، و زراعت ایشلرینه و مدنیته بناشمئورلر . اسپانیولر فالجه (یعنی جلیقه) مهاجرلرندن اولوب ، (لادینوس) اسمبله تسمیه اولنیورلر سه ده ، خالص حالنده قالاتری بوق حکمنده اولوب ، جله سی بر لیلر و زنجیرلره قاریشمشدر . لسان رسمی و صومی اسپانیولجه دره اصول اداره سی ، قوه مالیه و عسکریه سی ، تقسیماتی . - نیقاراغوا جمهوریت صورتده اداره اولنوب ، رئیس و معاونی ۴ سنه مدتله طوغزیدن طوغزلی به اهالی طرفندن انتخاب اولنور . ۱۲ ایلته منقسم اولوب ، بهر ایالتدن ۲ کشتی انتخاب اولنق اوزره ، ۲۴ اعضادن مرک بر مجلس بمبعوثاتی و بر هیئت اصیاتی وارددر . واردات و مصارفی بدی سکبز میلیون فراتی راده لرنده اولوب ، وارداتی باشلیجه کرک و تونوز و مسکرات رسملرندن عبارتدر . قوه عسکریه سی نظامیه و ردیف و عساکر ملیه دن مرکب اولوب ، ۱۸ دن ۳۵ یاشنه قدر اولان اهالی ذ کور نظامیه ، ۳۶ دن ۴۵ یاشنه دک اولانلر ردیف ، ۴۶ دن ۶۵ یاشنه دک اولانلر دخی عساکر ملیه افرادنددر . صلح زمانته عسکرلی ۳۵۰۰ مقصدارینی تجاوز ایتر . بجر به سی کولده بولنان بر قاقاج و ابوردن عبارتدر .

نیقاراغوا { آنف الیان حکومتک (ریواس) }
 قصبه سنک نام دیگر بدر .

[« ریواس » ماده سنه مراجعت]

نیقاریه { (Nikaria, Icaria) ونام دیگرله }
 (فاربوط) جزایر بحر سقیدولایته

سافز سجاغنه تابع برقضا صورتنده اداره اولنور
 برجزیره اولوب، ساقزک جنوبنده و سیماسک ۱۹

کیلومتره فربنده واقدر . شرق شمالیدن فرب
 جنوبیه طوغری ممتد اولوب، بو استقامتده بونی

۴۲ وسطی اکی ۱۲ کیلومتره ومساحه سطحیه سی
 ۲۶۷ مربع کیلومتره در . اراضی طاغلق اولوب،

جنوب جهتنده کی (ملیسا) طاغسک ۱۰۲۳ متره
 ارتفاعی واردر . سواحل جنوبیه سی دیک و صرب

اولوب، شماله طوغری طاغ انکاری بر سطح مائل
 و برطاقم دره لر تشکیل ایدبور . اورمانلری چوق

وقابل زراعت اراضی آذرر . یانکز ۴ فربه سی
 اولوب، ۸۰۰۰ مقدارنده اولان اهالیسی کچییکله

مشغولدر .

نیقوپولیس { (Nicolopolis) « مدینه . }
 { الظفر » دیمک اولان بو

اسمه زمان قدیمده ۵ مهوره وارایدی : برنجیسی
 مسیه خطه سنده وطونه ساحلنده اولوب ، ایوم

(نیکپولی) دینان قصبه در . — ایکنجیسی (پونت)
 خطه سنده اولوب ، ایوم (دیوریک) اسمبله

معروفدر . — اوچنجیسی (ایپر) خطه سنده یعنی
 جنوبی آناؤدلقده اولوب، خرابلری پروژه تک

شالنده موجوددر . روما سردارلندن مشهور
 آذغستوس قیصر، (آقتیوم) مظفریت مشهوره سنک

نامنی تأیید ایچون، بو شهری تأسیس و یانوسیع
 وزیرین ایشیددی . — دردنجیسی فلسطینده اولوب،

(وسپاسیان) طرفندن (امارس) بلده قدیمه سی
 برینه تأسیس اولمشدی . — بشنجیسی کیلیکیه ده

اولوب، (ایسوس) دخی تسمیه اولنوردی . ایوم
 (آیاس) نامبله بک کوچک و خراب بریدر .

نیقوسییه { (Nicosie) قبریس جزیره سنک }
 { مرکزى اولان لفقوشه تک

اسم اصلیسیدر . [« لفقوشه » ماده سنه مراجعت]

نیقورئون { (Nicoceon) میلاد }
 عیسادن ۴۰۰ سنه اول

قبریسده حکم سورمش بر حکمدار اولوب، مظالمه
 مشهوردر .

نیقولا { (St Nicolas) خرسقیانلرک }
 { اک بیوک عزیزلندن اولوب، آسیای

صفیرک لیکیه خطه سنده (میر) یسقیوسی ایدی .
 چوقاغندن بیوک برزه دوقوی کوستروب، دیو

قلنیان ولجیندوس زمانلنده تمقیبولمش؛ ۳۴۲
 تاریخنده وفات ایشدر . چوققلرک حامیسی عد

اولنوب، روسلر دخی بویت حابه سنی ادما ایدبورلر .
 کانون اولک ۶ سنده یورطیسی اجرا اولنور .

نیقولا { (Nicolas) بابالردن بش کشینک }
 { اسمیدر :

برنجیسی « بیوک » عنواننی حائر اولوب ،
 ۸۵۴ دن ۸۶۷ تاریخنده دک بابانی ایشدر .

آسریتنی طانیق ایستمن فرانسه یسقبوسیه
 اوغراشمشیدی . بونک زماننده بلغارلرک قرالی

(یوغوریس) خرسقیانلی و باباه منسوبیت مذهبییه
 قبول ایشیددی .

— ایکنجیسی ۱۰۵۸ دن ۱۰۶۱ تاریخنده دک
 بابالق ایدوب، بابالق مقامنی آلمانیه امپراطورلرینک

مداخلاتدن تخلصله ، بابانک انتخابی خصوصنی
 بر نظامه ربط ایچون مخصوص بر مجلس روحانی عقد

ایش؛ و نورمان برنسلرندن بریشاری قابووه
 و روبرت کیسقاری یوله و قالابره نصب ایدرک،

کندیلرینه تابعیتنی قبول ایدر مشیددی .
 — اوچنجیسی ۱۲۷۷ دن ۱۲۸۰ تاریخنده دک

بابالق ایدوب، هابسبورغلی رودولفی کندیسنه
 رومانیه دن بر قاج قصبه ترک اتمکله و آنزولی شارلی

روما بطریقانی و طوسقانه ده امپراطور و کاتی

هنوانرندن واز یکمه مجبور ایشیدی . شرق و ضرب کلیسارینی نوحیده چالشمش ایشهده، موفق اوله مامشدی .

— دودنجیسی ۱۲۸۸ دن ۱۲۹۲ تاریخنه دک یاپالق ابدوب، اهل صلیب عارباتی یکیدن او یاندیر. مغه چالشمش ایشهده، مقتدر اوله مامشدر. چینه قدر میسوزلر کوندرمشدی . فرانسه ده مونیله دارالفنونک مؤسیدر .

— بشجیسی ۱۴۴۷ دن ۱۴۵۵ تاریخنه دک یاپالق ابدوب ، آبرجه یاپالق اداسانده بولسان بشجی فلیکی فراغه اجار ایش؛ واستانبولک فتحندن صکره عثمانلیله قارشی بر اهل صلیب عاربه سی او یاندیرمه چالشمش ایشهده مقتدر اوله مامشدر. رومانی برجوق ابنه مصنه ابله ترین ، ووائقان کتبخانه سی، مؤسس سی عد او افغه کسب اسحقاق ابدجک درجه ده، توسیع ایشدر.

نیقولا } (Nicolas) دنایاره قرالردن }
 (اولوب ، ۱۱۰۶ دن ۱۱۳۴ تا .
 و بجنه دک ۲۸ سنه حکم سورمشدر . ایکنجی (سوشون) ک اوغلی و برادری برنجی (اریق) ک خلفیدر . کوشک بر حکمدار اولوب ، یکنی (قانوت) . اسلاولر قرالی عنوانیله اسلسویغ دوقه لفی تره مجبور اولشیدی . اوغلی (مانیوس) قیصقانوب ، سرفوی قتل ایشکله ، بو حال بر قیامی منج اولوب ، نیقولای فراغه مجبور ایشیدی .

نیقولا } برنجی (Nicolas 1er) روسیه }
 (امپراطور لردن اولوب ، برنجی یاولونک او جنجی اوغلی ابدی ۱۷۹۶ ده طوغوب ، ۱۸۲۵ ده ، بیوک برادری آلکساندرک وفاتی وایکنجی برادری قسطنطینک استکانای اوزرینه ، روسیه تختنه قومد ایشیدی .

نیقولا } دمشقلی — (N. Damascène) یونان }
 (قدیم مسلمان اولوب ، میلاد ۷۴ سنه اول دمشق شامده

دنیا به کلس ؛ و بر قاج هائله و منحه نظم ایشکله برابر ، بر تاریخ عمومی و منطقی ، فلسفه و علوم ریاضیه به داتر بر قاج کتاب یازمشدر . یهود حکمداری هرودک توجه و اعتبارینه نائل ابدی . آتارندن یالکر بعض پارچهل موجوددر .

نیقولا یف } (Nikolaiev) روسیه نک }
 (خرسون ایالتنده و خرسونک ۵۹ کیلومتره شمال فریسنده هوجه بکک ده ۱۱۰ کیلومتره شرق شمالیسنده اوله رق ، (اینفقول) ابله (بوغ) نهر لرنک ملتقاسنده بر شهر واسکله اولوب ، ۸۲۸۰۵ اهالی سی ، دوز و کیش سوقاقرلی ، واسع میدانلری ، ایکیسی قره دکیز دونخاسنه وبری سفان تجار به به مخصوص اوج لپانی ، متین استحکاماتی ، ترسانه داتر سی ، رصدخانه سی ، بحریه به مخصوص ۳۰۰۰۰ جلدی حاری کتبخانه سیله دیگر اوج کتبخانه سی ، بحریه مکتبی ، داخلی مکتب امدادی سی ، بری بحریه عسکرینه و دیگر بری بلده به مخصوص ایکی خسته خانه سی ، سفان امانه مخصوص حوض و دستکاه لریله قاریقه و دو کخانه لری ، موم ، تونون و سازه قاریقه لری و ذخیره ، حیوانات ، کراسته ، دری و سازه به متعلق بک ایشکک تجارقی وارددر . قرینده (اولیه) شهر قدیمک خرابه لری موجوددر . نیقولا یف یکی بر شهر اولوب ، ۱۷۹۱ ده ایکنجی قازینه طرفندن تأسیس ، و برنجی نیقولا طرفندن قره دکیز دونخاسنه مرکز و ترسانه انخا ذ اولنمشدر .

نیقوماخوس } (Nicomaque, Nico-)
 (machus) حکیم شهیر آرسطونک پدری اولوب ، ماکدونیه نک (استاجیره) بلده سنندن ابدی . فن طب منتسینندن اولوب ، ماکدونیه حکمدار لردن آمینتاسک و بیده فلیک خدمت طبابتنده بولنیوردی . بوفنده بعض کتابلر یازمش ایشهده ، نسخه لری بولنه مامشدر . آرسطونک بو اسمده بر اوغلی دخی اولمی ابدی ، که بوکا خطا با اخلاقه داتر بر کتابت یازمشدر ؛ زبر ! پندرنه اخلاق درسی و بره سرتدی .

— بو اسمده یونان قدیمک اک مشهور رساملرندن بری دخی اولوب، (آیل)ک معاصری ایدی. بک استادانه بعض رسملری اولدینی سروی ایدسه، زمانک تخریبندن فورتمه مامشدر.

نیقومد { (Nicomède) پنتیه خطه قدیمه . سنک یمنی خداوندکار و قوجه ابلی جھتک اسکی حکمدارلرندن اوچ کشینک اسمیدر : برنجیسی قبل المیلاد ۲۸۱دن ۲۵۰ تاربخنه دک حکم سوروب، برادرلری قتل ایتمش؛ و سوریه حکمداری برنجی آطیوخسک ترضانته قارشى فاللری امداده دعوت ایدوب، بونلره مملکتک شرق طرفنی ترک ایتکجه مجبور اولمشیدی، که محل مذکور بو مناسبتله (فالانیه) اسمنی آلمشیدی. صنایع و تجارتی ایلری بکونوروب، ایوم ازمید دبدبکمز (نیقومدیه) شهرینی دخی تاسیس ایشیدی. — ایکنجیسی پروسیاسک اوغلی اولوب، پدری اوکی والدله سنک تشویقله کندیسنه قصد ایتدیکیچون، کندیسى میلاددن ۱۴۸ سنه اول پدرینه هسیان، ولدی القابه کندیسینی قتل ایدهرک، ۵۹ سنه حکم سورمش؛ و رومالیره قارشى مهردادله اتفاق ایتمش ایدی . — اونجیسی ایکنجینک اوغلی اولوب، قبل المیلاد ۹۰دن ۷۵ تاربخنه دک حکم سورمش؛ و پدرنک هکسنه اوله رق، رومالیرله اتفاق ایدوب، مهرداد طرفندن ایکی دغه ممالکندن اخراج اولندیفی حالده، رومالیر طرفندن احاده اولنش؛ و وفاتنده ملکنی رومابه ترک ایتمش ایدی .

نیقومدیه { (Nicomédie) ازمیدک اسم قدیمیدر . [«ازمید» ماده سنه مراجعت بیوربده.]

نیکبولی { (Nikopoli) بلغارستانک زشتوه سبجاغنده و زشتوه نک ۴۰ کیلومتره غرب شمالیسنده اوله رق طونه ساحلنده فضا مرکزی بر قصبه اولوب، ۱۶۵۰ اهالیسی وارددر. اسکی بر بلده اولوب، روما سردارلرندن

(نریان)، داجیانی ضبط ایتدیکنده، بو مظفر بتنی نایید ایچون تاسیس ایتشیدی. جنتمکان بلدیرم سلطان بایزید خان طرفندن قنح اوله رق، بحارستان قرالی سچیسوندک عسکری وانک یاردیمنه کلش اولان فرانسزلر کلیاً منزه و پریشان اولشیدی .

نیکده { قونیه ولایتنده و قونیه نک ۱۹۶ کیلومتره شرقنده اوله رق الا طانگ انکلری و آتی کوله دوکیان قزلجه صوبک اوزونده و جنوب غربییه طوغری اوکلاییه قدر اوزانان واسع بر اووه اوستنده ۱۵۰۰ متره کک ارتفاعده واقع لوا مرکزی بر قصبه اولوب، بر برندن باغچلرله آیرلش اوچ قسمدن مرکب اولدینی حالده، ۱۰۰۰۰ قدر اهالیسی، اوستنده خراب بر قلعه سی و سوری، بول میاه جاری سی، اشجار مثمره بی حاوی کوزل باغچلری، بک مفرح و دلشین منظره سی، متعدد حوامع شریفه سیله ایکی روم و بر اوهنی کلکسای، مدرسه لری، کتبخانای، ۶ حمامی، ۴ خانی، سلچوقیلر زمانندن قاله بر طاقم تر به لرله سائر آثار اسلامی سی و اطرافنده کوزل سماق سر مرلرله میاه معدنی سی وارددر .

— نیکده قضاسی همنای اولان سنجافک شرق جهتنده اولوب، شرقاً آطنه ولایتله، شمالاً آتقره ولایتی و نوشهر و آتی سرای، غرباً بور، جنوباً ده حمید فضالرله محدوددر . مثلی، فرنتک و بیالی ناحیه لرله برابر ۹۱ قره بی حاری اولوب، ۱۵۹۵۸ اهالیسی وارددر. که بونرک ۱۵۹۵۸ ی لسان ترکی ابله متکلم روم و ۷۹۰ ی پنه ترجه سویلر اوهنی اولزب، قصوری مسنم و ترکدر .

نیکده { سنجاغی. قونیه ولایتک اک شرقی قسمدن عبارت اولوب، غرباً نفس قونیه سنجاغیله، جنوباً و شرق جنوبی طرفندن آطنه، شرق شمالی طرفندن و شمالاً دخی آتقره و لایتلرله محدوددر. آطنه ولایتندن (طاووروس) اسم قدیمیله معروف اولان بوغا (وغلطی باغار)

طاغی والا طاغ سلسلہ سیلہ، آقرہ ولایتند دخی شمال جہتند قریل ایرماق بحر ایله آبرلشدن . اراضی صارضلی و مرتفع اولوب، مذکور سلسلہ جیبالک ائت و قولاری سنجاغک ایچنده اوزانیر ؛ و هندیس طاغی، حسن طاغی، قوجه طاغ، آق جق طاغی، صاری بولانی، بازرکان طاغی اسمبله بر طاغ جبال سنجاغک هر طرفه پایلوب، آره لنده بر جوق وادیلر وارودلر تشکل ایدبور . قسم جنو . پسنک صولری ارکلی قرینده بولان مذکور آق کوله دوکیاوب، بونلرک باشلیجه سی مرکز لودن یکن قزبلجه صودر، که بر جوق تابملری اولوب، اووه دوشدیکنده، پایله رق بر بتافق تشکیل ایدر . شمال شرق قسمک مباح چاربه سی قریل ابر . ماغه دوکیاوب، باشلیجه لری (تار صو) ابله (آق جق صو) در . غرب شمالی جهتک پک آز صولری ده طوز چولی دینن قوجحصار کوله دو . کیلور . بونلرک اکیوکی آقنهر دن چکن (بیاض صو) در . هواسی معتدل و صاغلام اولوب، یازین میزان الحراره ۳۰ درجه دن یوقاری جیقماز، و قیشین اکیوکیسک برلنده دخی نحت الصفر ه در که دن آشاغی ایخز . یالکز بعضی جهتلرنده بتافقلردن طولانی صیتمه و برص خسته لقاری وقوع بولور . طویراغی پک مثبت ایسه ده، اسباب متعمده دن طولانی زراعت پک کریدر . باشلیجه حصه - ولانی ذخایر متنوعه ابله پاموق و آفیوندن و میوه و بزه لک انواعندن عبارتندر . حیوانات اهلیه سی : قیون، چکی، نفتیک چکیسی، صیغیر، دوه و سائر مدن عبارتندر . سنجاغک حدود جنوبیه سنده مشهور بلغار طاغی معدنی بولنیور، که آلتون و کومشی حاوی برقرشون و فلای معدنی اولوب، حسن اداره اولنه جق اولسه، سنوی یاربم ملیون لیرا قدر تمتع براقه بیلیر . بونک قرینده برکتلی معدن اسمبله برقرشون معدنی دخی واردر، که سنوی ۲۰۰۰۰۰ قیه قدر قرشون جیقار بیلیر . نیکده پک

قرینده ریکارنک کوزل سر سر اوجاقلری وار ایسه ده، وسائط نقلیه تک فقدانندن طولانی، آتیق احتیاجات محلیه کوره جیقار بیلور . آناطولینک سائر طرفلری عکسنه اوله رق، بوسنجاغک اورمانلری جوق و آغاقلری پک کوزل ایسه ده، بته وسائط نقلیه تک فقدانندن طولانی، استفاده اولنه میور . صنایع محلیه کایم و آلاجه نهنجندن عبارتندر . اخراجانی : پاموق، آفیون، نفتیک، ذخیره، دری، کایم و آلاجه دن عبارتندر . سنجاغک واردات سنویه سی ۸۰۰۰۰ و مصارف محلیه ۲۶۰۰۰ لیرا راده لرنده در . سنجان : نیکده، نوشهر، ارکوب، آق سرای، بور، حید (یاخود معدن) و عربسون اسمبله ۷ قضا به منقسم اولوب، مرکز قضا سنه ملحق ۳ ناحیه و جمماً ۳۸۳ قریه بی حاوی و ۱۹۳۰۰۰ اهالی ابله سکوندر، که بونلرک یالکز ۱۸۰۰۰ یی ترکیه لسانله متکلم روم (؟) ۷۹۱ سی ارمنی، ۴۱ سی یهودی و قسوری کاملاً مسلم و ترکدر .

نیکسار { سیواس ولایتک نو قاده سنجاغنده و نو قاده ۵۰ کیلومتره شمال

شرقیسنده اسکله سی اولان اونیسه تک ده ۶۰ کیلومتره جنوب فریسنده اوله رق کلکیت نهری اوزرنده قضا مرکزی بر قصبه اولوب، ۱۲۵۰ سی ارمنی و ۲۵۰ سی روم و قسوری مسلم و ترک اولق اوزره، ۴۰۰۰ اهالیسی، ۱۰ جامع شرقی، برارمنی و برروم کایساسی، بر رشده ۳ صبیان ابله برارمنی و برروم ایته اتی مکتبی و کوزل هواسی واردر . رومایلر زمانده تأسیس ایدلمش بر قصبه اولوب، اسم قدیمی (نوکسار) یعنی « یکی قیصره » در . نیکسار بواسمک غلطیدر .

— نیکسار قضای نو قاده سنجاغک شمال شرق گوشه سندن عبارت اولوب، جنوباً نفس نو قاده، غرباً اربمه قضالبله، شرقاً قره حصار شرقی سنجاغله، شمالاً دخی طربزون ولایتله محدوددر .

۹ نایه و ۸۰ قریبی جاری اولوب، ۳۸۹۱ ی ارمنی، ۱۳۳۴ روم و قسوری مسلم اولق اوزره، ۲۰۹۰۰ اهالی ایله مسکوندر، و بونلرک جمله سی لسان ترکی ایله متکلمدر. حدود شمالیه سی طاغلق اولوب، سائر طرفری کلایت نهرینک شق واروا ابتدیکی کنیش ویک منبت براووه دن عبارتدر، که من تقدیم ذخیره، اوزوم و زیتون عصبولانتک کثرتیه مشهوردر. طاغلری دخی کستانه وجوز آخاجی اورمانلرله مستورددر.

نیکشیک { (Nikchitz) قره طاءک شمال جهته ده و چتینه تک ۳۸ کیلومتره شمالده قضا مرکزی مسخکم بر قصبه اولوب، ۲۰۰۰ اهالیسی وارددر.

نیکفور { (Nicéphore) بواسطه قسطنطینه روم امپراطور لرلر دن اوج کنی کلشدر :

برنجیسی (لوغوت) ایکن، ۸۰۲ ناربخنده امپراطوران مقامنه یکمش و هارون الرشیده ابتدیکی محاربه ده مغلوب و جزیه اعطاسنه مجبور اولمش ایدی.

— ایکنجیسی (فوقاس) لقبه اولوب، بطریق بارداسک اوغلی ایدی. صکرانکده پیروبو، کوستردیکی جسارت اوزرینه، ایکنجی رومانک صباوتی زماننده سردار اولمش؛ ۹۶۳ ده تختی ضبط ایدوب، عربلرله ایشدیکی محاربانده کیلیکیه یی وشامک بعض جهتلرله قریبی استرداد ایتش ایسه ده، طرح ابتدیکی یکی وبرکیلرله اهالی یی یزار ایدوب، نهایت ۹۶۹ ده زوجیه سی (توفانو) تک عاشقی (زیمیسکس) طرفسندن قتل اولمشدر.

— اوچنجیسی (بونونیات) لقبه اولوب، آسیاده کی اردونک قوماندانی ایکن، ۱۰۷۹ ده مجخال دو قاسک مجبوری فراغتی اوزرینه، تخته یکمش؛ و ایلبره ده اعلان حکومت ایتش اولان

(برمان) قارنی (آلکسیس قومینوس) ی کوندروب، کندبسی طوتدبرمش ایدی.

نیکفور یوس { (Nicéphorius) اسکی بونانیلر عندنده خابور نهرینک اسم قدیمدر.

نیکفور یوم { (Nicéphorium) رقه تک اسکی بونانیلر و رومالیرجه اسم قدیمدر.

نیکوبار { (Nicobar) بحر محیط هندینک منتهای شرفنده ویشکاله کور.

فزینک آجیقلرنده سوماره جزیره سنک شمالی اوجنک شمال فریسنده و (آندامان) جزایرینک جنوبنده بر جزایر مجتمع هیتتی اولوب، ۶°۴۵' ایله ۹°۱۶' عرض شمالی و ۷۰°۳۶' ایله ۹۰°۲۱' طول شرقی آرلرنده ممتد اولور. اک بیوکاری اولان بیوک نیکوبار اک جنوبده اولوب، بوی ۵۰ واک ۱۸ کیلومتره در. بونک شمالنده و قرینده کوچک نیکوبار، دها شمالده وخیلی آجیقه قامورته ایله ترسا و قاجال واک شمالده کار نیکوبار جزیره لری وبر طاقم جزایر صغیره بولتیور. مجموعنک مساحتی سطحیه سی ۱۹۰۵ مربع کیلومتره اولوب، تقریباً ۶۰۰۰ اهالی ایله مسکوندرلر. اکثرینک اراضیسی طاغلق اولوب، جمله سی صیق اورمانلرله و کراه نباتاتله مستورددر. هوالری صبحاق و آغردر. اهالیسی ملایی جنسنه منسوب اولوب، الا آن برطاقم اعتقادات باطله یه نایمدرلر.

نیک { (زین الدین مسعود) ایران شعرا سندن اولوب، اصفهانلی اولدیغی حالده، تجارت و سیاحتله مشغول ایدی. شیخ نظامینک «مخزن الاسرار» بنه تقلیداً بر متنویسی وارددر. شو بیت جمله اشعارنددر:

جان فشانیه بنساک پای یارم آرزوست
وه که یک جان دارم و دردل هزارم آرزوست

نیکیا { یاخود نیکیه (Nicée, Nicsea) ازینق قصبه سنک اسم قدیمی اولوب،

ازنیق بونک غلطیدر . [« ازنیق » ماده سنه مراجعت بیوربله .]

نیل } آفریقا قطه سنک درت یوک ابرماغندن
 } بری اولوب ، بالکر آفریقا تک دکل ،
 بلکه بنون کره ارضک ، میسیدی مع میسوری دن
 صکره ، اک اوزون نهری ایسه ده ، کثرت میاهیجه
 آفریقا تک دیگر اوج ابرماغندن یعنی نیجر ، قونفو
 وزامبوزن کریدر . قطعه مذکور تک بر دینی یعنی
 شرق شمالی قمنی شق واروا ایدوب ، خط استوائ تک
 آلتند آرووپا ایلرک (بقتوریه نیازه) تمیه
 اشدکاری و سرسره دکیزینک اوج درت مثلی
 وسمنده اولان (وکروه Oukereoue) کولنک
 شمالدن بوکولک آباغی صورتند خروجه . شمال
 غربیه و بیده غربیه طوغری آفرق ، آبرت
 نیازه ودها طوغریسی (مونتان تزیکه Mvoutan
 Nzighé) دینن برمیسنه نسبت کوچک برکولک
 منهای شمالیسنه دوکیور ، وکیردیکی برک فارشیسندن
 چیقورق ، (بحر الجبل) اسمیله کاه شرقه وکاه غربیه
 نمایل ایله شماله طوغری آقوب ، $90^{\circ}30'$ عرض
 شمالیه واصل اولدوقده ، غربدن کن (بحر الفزال)
 ایله برلشیر . اشبو بحر الفزال دارفور دن یعنی
 غرب شمالیدن کن (بحر العرب) ایله آبرت
 نیازه کولندن دارفور طوغری اوزانان و نیل
 حوضه سنی (قونفو) ابرماخی و (چاد) ککولی
 حوضه لردن آبران و صبرلرک (جبل القمر) تمیه
 ابدکلی سلسله دن عبارت اولمی ملحوظ اولان
 برصره طاغ و یلردن اینز بحر الحمر و بیکا تابع اول ،
 دمبو ، دیور و یسر نونج ، بحر جاو ، نام زول زسار
 انهار عدیده دن ترکی و تحصیل ایدبور . جیبال
 مذکورده دن اینز انهار اوقدر چوقدر . که بنون
 او جهته (بلاد الانهار) نامی ویریلور . مذکور
 کولرک آباغلی کشف اولنمازدن اول نیلک منابهی
 بو انهار دن عبارت ظن اولنیوردی . مع هذا
 جغرافیون عرب بو نهر عظیمک خط استوائ تک
 اوته سنده یعنی جنوبنده نبعان ابتدکیکی بیان
 ایدبورلر . مذکور تلافیدن صکره نهر شرقه
 طوغری دونه رک ، (بحر ابیض) اسمی آیر ؛ و حبش

جهتدن کن (سوبات) و اوکا تابع (آدوره) تک
 صوغیده آلدقدن صکره ، شمال شرقیه و بیده
 شماله طوغری دونه رک ، کردفانک شرق جهتده
 آقار ؛ و $15^{\circ}30'$ عرض شمالیده خرطوم شهرینه
 واصل اولنجه ، صاغدن حبش دن کن (بحر ازرق)
 ایله برلشیر ، (نیل) اسمی آیر . اورادن شمال
 شرقیه طوغری صاغدن (مروه) خطه قدیمه سیله
 صولدن جزیره ویا (بیوده) چولی آره سنده
 جریانه ، $17^{\circ}30'$ عرض شمالیده صاغدن بنه
 حبش دن کن و برچوق تابعلری بولسان (انباره)
 نهرینی دخی آلجه ، شمال غربیه طوغری نمایل
 ایله ، (بربر) دن آشاغی اک بوقاری یعنی بشنجی
 شلاله بی بالتشکیل (نوبه) مملکتی داخنده $19^{\circ}30'$
 عرض شمالیده (بو حامد) قصبه سنه واصل اولنجه ،
 جنوب غربیه طوغری دوزر ، و 18° عرض
 شمالیه بقدر انبوب ، بو جریاننده دردنچی شلاله .
 سنیده بعدالتشکیل ، شمال غربیه و 20° عرض
 شمالیدن صکره شمال شرقیه طوغری دونه رک ،
 بریوک قوس ابرازایدر ؛ او جنبی وایکجی شلاله لربنی
 دخی بالتشکیل ، تام مدار سرطانه وصولنده ، شماله
 طوغری دوزر ، واسوائک اوستنده برنجی شلاله بی
 دخی تشکیل ایله ، صمید مصره داخل اولور ؛
 اورادن آشاغی کاه شرقه وکاه غربیه نمایل ایله ،
 عرویت اوزره شماله طوغری اولان استقامتی
 محافظه ابده رک ، 30° عرض شمالیدن آشاغی
 قاهره شهرینی کینجه ، اوج درت بیرک و حسابز
 کوچک طبیعی و صنعی قول وجدولرله بالاقسام ،
 دنیاده امثالی اولمیان و مصری (ام دنیا) وصفنه
 مستحق نیسن مشهور دایمی بالتشکیل ، برچوق
 آغزلردن و دکیزله اختلاطی اولان بعض کوللردن
 آق دکیزه دوکیور .

نیلک مجراسی ٦٤٧٠ کیلومتره اوزون اولوب ،
 منعی ایله منعی آره سنده کی مسافه خط مستقیم
 اوزره ٤١٣٣ کیلومتره در . حوضه سنی ٤٥٦٢٥١٢
 مربع کیلومتره در . قوراقاق موسمنده ثانیه ده
 ٣٥٠ و فیضاننده ١٣٤٠٠ مکعب متره صدوکر .

و قنوره نیازه اولندن چیدینی محکم یعنی مجرسانک
 اڤ بوکسک برینک حذای بگردن ارتفاعی ۱۲۰۰ ،
 خرطومده ۴۰۰ و قاهرده ۱۳ متره در .
 و قنوره نیازه ابله آلبرت نیازه کوللری آرمسند
 نهر آوروپالی سیاحلر طرفندن (نیل سومرست)
 نسیمه اولمشدر . مجرسانک بوقسمی ۱۵۰ کیلومتره
 اولدینی حالده ، بومسافهده ۶۹۵ متره یعنی بهر
 کیلومترده ۴ متره دن زیاده آشای و دوشدیکندن ،
 مجراسی بک اینیشلی و جریانی سرعتلی اولوب ، ۳۵ متره
 بوکسکلکنده برشلاله دخی تشکیل ایتمکله ،
 سیرسفاتنه صالح دکدر . بعض محملری طار و طاغیر
 آرمسند اولوب ، بعض برلده دخی زیاده نوع
 ایدرهک ، برطاقم بتاقلقر و سازقلقر حاصل ایدبور .
 ایکنجی کولدن بحرالزله دک بحرالجیل نسیمه
 اولندیفی بخط مستقیم اوزره ۸۰۰ کیلومتره لک
 مسافهده یثاغثک وسعتی ۵۰۰ ابله ۲۰۰۰ متره
 آرمسند و درینلک ابله ۱۲ متره بیننده اولوب ،
 کنارلری اورمانلر و چارلرله مستورد ؛ و کولدن
 اعتباراً ۲۰۰ کیلومتره لک عملی هر نوع سفاتنک
 سیرینه صالح ایسهده ، اورادن آشای بعض
 شلاله لری و سرعتلی جریانلری اولدینی کبی ، فیضانده
 کنارندن بعض اراضی پارچهلرین اوت و آغلرله
 پدابر قویاروب ، سیار آطلر حالنده سوروکلمکله ،
 سیرسفاتنه مانع برطاقم سدل پیدا ایدبور . خدیو
 اسبق اسماعیل پاشا زمانده سودان مصرینک
 قسم جنوبینسک مرکزی بولنان اسماعیلیه ونام دیکرله
 (غوندوغورو) و (لادو) قسه لری اوکنده نهر
 دادنا بیوک برابرماق اولوب ، اورادن بوقاری کیلر
 هر موسمه ایشلر . بحرالززال ابله برلشمزدن ۳۰۰
 کیلومتره بوقاریده صاغ طرفندن (بحرالزرافه)
 اسمیه برقول آیریلوب ، متوازیاً آقار ، و صاغدن
 بعض چایلردخی اخذ ابله ، ملتقای مذکوردن آشای
 بشکرار برلشیر . بحرالززال حسابسز تابسلرله
 کوللری بک چوق وقارمه قاریشیق برنانه بکزه بوب ،
 کندینسک مجراسی کنسارلنده بر چوق کوللر
 و بتاقلقر دخی واردر . بحرالززال ابله برلشدکدن
 صکره صوبی ایکی قات اولوب ، بده صاغدن
 آلدینی (سوبات) نهری دخی کلیتی و بیاض برصو
 کتیرمکله ، بلکه بوسبیدن مجرایض نسیمه اولندیفی

حالده ، فاشوده دن خرطومه قدر تقریباً ۸۰۰
 کیلومتره لک مسافهده هیچ برچای آلاز . خرطومده
 براقفندن ماوی کورینن بحر ازرقله برلشدیکنده
 مجرایضک عادی وقتده نایهده دوکدیکی صو
 ۷۵۰ و بحر ازرقک ۲۲۵ مکب متره ایسهده ،
 فیضانده اڤ زیاده طاشمه سنی موجب اولان بحر
 ازرق اولوب ، سیل حالنده حبش طاغیرندن اینن
 اوج نهردن ترکیب ایدر . خرطومدن قاهره به
 قدر نیل (اتباره) دن بشقه هیچ برصو آلیوب ،
 ۲۷۰۰ کیلومتره لک مسافهده ایکی صره طاع
 ونه لک آرمسند و هرابکی طرفدن چوللر و قوری
 برلرله محاط طار بروادینک ایچنده آقار ؛ و بوقارلرده
 بک طار اولوب کیتدجک کنیشلان یالکز بوادینک
 اراضی سنی سق و اروا ایدوب ، نهایت مصرک
 دالیه سنی احیا ایدر . خرطومدن اسوانه قدر
 نوبده بش شلاله سنی یعنی قیاتی اینیشلری اولوب ،
 بونلر نیلده سیرسفاتنک دوامنه مانع اولبور .
 فیضانی و سائر احوالی « مصر » ماده - نده تفصیل
 اولندیغیصون ، تکرارینه حاجت کورمیسورز .
 حکومت مصریه برقاچ سنه دنبری وادی حلفایه
 قدر تحدید اولمش ایکن ، یکیدن بتون نیل
 حوضه سنه مالک اولوب ، منابنه قدر چیقمقده در .
 نیلاند { (Nyland) روسیهده فینلانده
 بیوک دوقه لفتک ایالات جنوبیه سندن
 اولوب ، غرباً آبو ، شمالاً ناواستوس ، شمال شرقی
 طرفندن سنت میشل ، شرقاً ویبورغ ایالتلرله ،
 جنوباً دخی فینلانده کورنزیله محدوددر . مساحه
 سطحیه سنی ۱۱۸۷۲ مربع کیلومتره و اهالیسی
 ۲۱۸۵۲۴ کشدیر . مرکزی (هلسینغفورس)
 اولوب ، ایالت ؛ قضایه منتقمدر . کوللری چوقدره
 نیلگیری { (Nilghiri) یعنی « کوک
 طاغیر » هندستانک دکن
 جهتنده و میسور راجه لفتک جنوبینده اوله رقی
 مدراس اداره سنده برصه طاغیر و بر بوکسک پایله
 اولوب ، شمالاً (کات) سلسله سنه سهبوط اولدینی
 حالده ، غرباً ملیسار و جنوباً کومبجانور اوولرینه
 حاکدر . اڤ بوکسک ذروه سنی مرکزنده بولنان
 (دودایتا) طاعنی اولوب ، ۱۶۷۰ متره ارتفاعی
 واردر . (مویار) و (بهاوانی) اسملرنده ایکی طاع

اتکارندن نیمان ابدوب ، (کادری) ابرماغنه دوکاک اوزره ، شرقه طوغری جریان ، واجتماع ابدرل .

— نیاکیری یابله سی مدراس اداره سنه تابع برسحاق صورتده اولوب مساحتی سطحی ۲۴۷۸ مربع کیلومتره و هالیقی ۹۱۰۳۴ کشتیدر .

نیلوفر { جنتکان سلطان اورخان فازی
حضرتلرینک زوجہ سی و فازی سلیمان

پاشا ابله خداوندکار سلطان مرادخانک والده سیدر . یار حصار تکفورینک قبزی اولوب ، ۶۸۹ دده بیله جک تکفورینه ویرلک اوزره ترتیب اولنان دوکونه ، سو قصد نیت خاشانه سیله ، فازی سلطان عثمان دھی دعوت اوله رق ، محی بولنان کوسه بیخال طرفندن آکاه ایدلمکله ، حبله قارشی حبله استعمال ابدرک ، بیله جکی منبسط ، وکابی اسیر ابدرک ، اوغلی سلطان اورخان فازی بتزوج بیورمشیدی . نیلوفرخانون شرف اسلاسه مشرف اولوب ، خیراته ماشه اولغله ، بروسه اووه سنده آقان چاپک اوزرنده برکوبری یابدیرمغله ، نهر مذکور کنندی اسمیله تسمیه اولغئشدر .

نیلوفر { خداوندکار ولایتک بروسه
سنجاغنه برنهدر ، که کشتیش

طاغندن بروسه شهرینک اطرافندن این صولردن باتشکل ، بروسه اووه سنده شرقدن غربه جریانله ، آبولونیه کولک شمالندن چکمرک ، مجالیچ نهرینه دوکیلور . مجراسی ۸۰ کیلومتره قدر اوزوندر .

نیلی { (ابوسهل سیدبن عبدالعزیز) مشاهیر
اطبیا وادبا دن اولوب ، اختصار

کتاب المسائل الحین ، ، تلیس شرح جالینوس لکتاب افصول ، ، نکت من شرح لاری ، و سائر تألیفاتی وخبلی اشعاری واردر .

نیلی { (سعد بن احمدالمکی) مشاهیر ادبا
(وشمرادن اولوب ، تشبعله مشهور

ابدی ، واکثر اشعاری مدح اهل بیت نبوی حقنهدر . ۵۹۲ تاریخنلرنده بغدادده طفسان یاشنی مجاوز واهی بربر فانی ابدی . شو بر ابکی پیت جله اشعارندنر .

قر اقام فیماقی بقوامه لم لایمورد لمجیحی بشمامه ملکته کیدی فالتف مهبین بحمال بیجته وحن کلامه

نیلی { عثمانی شمراسندن بکی کشیک
نیلی (مخلصیدر :

برنجیسی (اطاق بک زاده — افندی) طریق قضا به سالک اولوب ، اونجی قرن هجرده ازمیر قاضیسی ابدی . شوبت اونکدر :

داغلامک ورزش مهرکه یقدم سینبه دلد عشقک کتبی وارمیر اوردم اول کتبه

— ایکجیسی (احمد — افندی) روم ابلی قاضیمسکرلکی پایه سنی احراز ایتکدن مسکره ، ۱۱۵۱ تاریخنده وفات تمشدر . شومطلع اونکدر :

حنکام رسال عاقبت اغیارده قلمز انجامه ایرر موسر کل خارده قلمر

نیروز { مجستانه وایرانجیه سنه ویربان
اسمدر .

نیمیک { وولمنکجه نیمکن (Nimègue ,
Nimegen) فلمنکک (کلدره)

ایالتنده و (آرنهم) ۲۱ کیلومتره جنوب غربیسنده اوله رق (وال) نهرینک صول کنارنده قضا مرکزی برشهر اولوب ، ۲۴۹۸۵ اهالیسی ، براق قایرغسی وایشک نجارتی واردر . اسکی برشهر اولوب ، شارلمان زمانندن قاله بعض آثاری واوردر . استخکاماتی اخیراً هدم اوله رق ، قرجکاهلره تحویل اولغئشدر .

نیمن { (Niemen) روسیه تک شمال غربی
تسمیه بروسیده جریانله بالطبق

دکبزینه دوکیلور برارماتی اولوب ، روسیه تک (مینسک) ایالتنده بتعلق اورمانلرده نیمانله ، شمال

غربیه طوغری جریانله ، اوسا ، سولا ، بیستراپ ، ایسلوج چایلرینی اخذ ، و مذکور ایالتی (ویلسو)

ایالتندن تفریق ایتکدن مسکره ، مذکور ویلنو ایالتنه دخول ابله ، جنوب غربیه طوغری دونه رک ،

بویالتک غرب جنوبی گوشه سنی شق ابله ، صاغ وصولدن براق جای بعد الاخذ ، فرودنو ایالتنه

دخول ابدر ؛ واوراده غرب شمالیه طوغری دونه رک ، وصولدن براق جای اخذ ابله ، فرودنو شهری

ایچندن بعد المورور ، شماله طوغری دونوب ، ویلنو ابله سووالکی ایالتلرینک حدودینی بعد التفریق ،

غربیه طوغری دونه رک ، مذکور سووالکی ابله قونو ایالتلرینک حدودینی آبرر ، و صاغدن ویلا ،

نویا ، دوپسه نهرلرینی بعد الاخذ ، بروسیه به کیرر ؛

(ممل) اسمیله (نیلسیت) شهرندن بعد المورور ، صولدن اوج قول تفریق ابدر ، یعنی درت آغزندن

کیلومتره شرق شمالسندھ اولهرق (سوتفاری) نهر بنه تابع (خورقه) چابی اوزرنده برشهر اولوب، ۶۰۰۰۰ اهالیسی و روسیه و جاپونیه ایله تجارتی واردر.

نیینگ هیا } (Ning-Hia) چینگ (قارسو) ایالتنده و بیوک سدک منتهای فریسنده برشهر اولوب، نفس چین ایله مغولستان آره سننده ایشلک تجارتی واردر. چنگیز خان طرفندن تخریب اولمش ایسهده، یکیدن اعمار اولمشدر.

نینوس } (Ninus) آتور حکمدارلندن دن ۱۹۶۸ سنه اول پدری بلوس (باخود بله) خلف اولمش؛ و پدری بابلستان ضبط ایتمش اولدینی کبی، کندیبی دخی هر بلرله بالانفاق، مدیه یینی ایراتک قسم شمالیبسی و بلتی ضبط ایتمش؛ و بلک فتحنده یاردیمی اولان سردارلندن برینک زوجہ سی سمیرامیس (بلکه شاه مریم) اسمنده حاقله و شجیهه برقادینی تزوج ایتمشیدی. یاخفتی اولان (نینوی) شهرینی توسیع و تزین ابدہ رک، کندی اسمنه نسبتله بواسطه تمیمه ایلمشیدی. ۵۲ سنه حکومت سوروب، قبل المیلاد ۱۹۱۶ تاریخنده، ظن اولندیفته کوره، زوجہ سی طرفندن مسموماً وفات ایتمش؛ و سرفومه سمیرامیس برینه تختہ یکمشدر. — بونک اوغلی اولان بر ایکنجی نینوس سمیرامیسی قتل ایله، آتور تختنی ضبط ایتمش؛ و ۳۸ سنه حکومت سورمشدر. کندیبی و اخلاقی کوشک آدملر ایدی.

نینووه } (Ninove) بلجیقہ تک شرقی فلاندره ایالتنده و آلوتسک ۱۱ کیلومتره جنوبینده برقبصه اولوب، ۶۷۴۰ اهالیسی و دانته ایله فانت و سائرہ فابریقاری واردر.

نینوی } (Ninève) اسکی آتور خطہ سنک مرکزی و آتور دولتنک یاخفتی برشهر قبیم اولوب، دجله تک صول کنارنده و بابک ۴۰۰ کیلومتره شمالنده واقع ایدی. خرابه لری شمذیکی موصلاک قارشیسندنه قیونجق و نجی بونس علیه السلام حضرت تلبینک سرقد شریفی جوارنده کشف اولمشدر. یک قدیم برشهر اولوب، میلادعیسی (م) دن ۲۶۴۰ سنه اول (آتور) طرفندن تأسیس، و قبل المیلاد ۱۹۶۸ تاریخلرندنه (نینوس) طرفندن توسیع و تزین

بالطیق دکیزدن بر دبل ایله آیرلش اولان (قاریس هالف) کونک دوکیلور. مجراسی ۷۰۴ کیلومتره اوزون اولوب، ۸۵ کیلومتره لکی پروسیه داخلنده در. حوضہ سی ۹۰۵۴۸ مربع کیلومتره وسعتنده در. سیرسفانته صالح اولوب، آجق قیشین برقاج آی طومش حالنده بولنیور.

نییمه } (Nimes) فرانسه تک جنوب شرقی جهتنده و یارسک ۵۸۴ کیلومتره جنوب شرقیسنده (فارد) ایالتنک مرکزی برشهر اولوب، ۷۱۶۲۳ اهالیسی. داخلی مکتب اهدادیسی، صری و صریه لر بیتشدریمکه مخصوص دارالمعلمین و دارالمطانی، پروتستانره مخصوص بیوک کلبسا و مکتب لری، آفادیه سی، آثار عتیقه و تاریخ طبیعی موزہ سی، ۵۵۰۰۰ جلدی حاوی کتبخانه سی، شال، خالی، مفروشانه مخصوص منسوجات، بریشیم و سائرہ فابریقاری، ده برخانه و دوکخانه لری و ایشلک تجارتی واردر. اسکی برشهر اولوب، رومالیلردن قاله برچوق آثار عتیقه سی واردر.

نیینگ پو } (Ning-Po) چینگ شرق جهتنده (جه کانغ) ایالتنده و (هونغ جوافو) تک ۱۶۰ کیلومتره شرق جنوبیسنده سنجاق مرکزی برشهر و اسکله اولوب، ۳۰۰۰۰۰ قدر اهالیسی، کوزل لیانلری، سیرسفانته صالح ایکی نهر بله متعدد جداولری، اسخکامانی، یک کوزل و صاغلام هوایی و اطرافنده یک منبت اراضیسی واردر. تجارت و فن حرب نقطه نظرندن یک مهم برردر.

نیینگ تیاولانغ } (Ning-Tiao-Leang) مغولستانک (اوردوس) ایالتنده و مشهور سدک ۲۵ کیلومتره طبشاریسنده ۳۷°۴۰' عرض شمالی ایله ۱۰۵°۳۰' طول شرقیده برشهر اولوب، مقدا یک بیوک و مهمور ایکن، نونان مسلمانلرینک قیامی صرهنده خراب اولمشدر.

نیینگ چئو } (Ning-Teheou) چینده شرق جهتنده (کانغ سی)، بری شمال غربی جهتنده (قان سو)، بری ده غرب جنوبی جهتنده (بون نان) ایالتنده در.

نیینگوتہ } (Ningouta) چینده مانچوریه تک (کیرین) ایالتنده و کیرینک ۲۶۰

اولش ایدی . مهوری زمانه ۴۵ کیلومتره محیط دائره سی ، ۳۰ متره ارتفاعه سورلی و ۷۰ متره بوککنده قله لری اولوب ، ۶۰۰۰۰۰ دن زیاده اهالی ابله مسکون ایدی . بک بیوک و صنع سرایلر ، قنادلی آرسلان و ساثر حیوانات موهوره هیکللی ، سرر اوزربنه قبارغه رسملر و « میخ یازیسی » دبلن (کونیفورم) خطیله محرر طاشلر ینوبنک اک باشلی آتارندن اولوب ، جله سنده بر آفریق مشاهده اولنور . ینوی میلاد عیسادن ۶۲۵ سنه اول ایرانیلر طرفندن تخریب اولنوب ، مع هذا فتوحات اسلامیه دوربندک کوچک بر قصبه حالنده باقی ایدی . بده موصل شهرنک تأسس و کسب مهوریت اتمی ینوبنک وجودبنه حاجت بر اقامه ، بستیون مفقود اولوب ، آثار عتیقه سی طوبراغک آلتنده قالش ؛ و بوندن بر قاج نه حاصل اولشدره سور ایچنده اولان شهردن بشقه اطرا . فنده بر طاقم مهور محللری و خبلی اوزانلرده سرایلر و ساثر آثار همرانی وار ایدی . اک اول فرانسز قونسولوسی موسیو (بونا) ۱۸۴۳ ده و بده موسیو (پروت) و دیگرلری واک زیاده انکتره نک موصل قونسولوسی موسیو (لایارد) قیونجی دبلن نه ده وخرسایادده حفریات اجرا ابدرک ، ینوبنک بر خبلی آثارنی میدانه چیقارمشلردر .

نیوآرق (Newark) انکتره نک نوبنهام ایالتنده و نوبننهامک ۲۷ کیلومتره شرق شمالینسنده بر قصبه اولوب ، ۱۴۰۸۵ اهالیسی و بز ، بیره ، زراعت ماکینه لری و ساثره فابریقه لره دمیر و باقیرو دکمخانه لری و ایشک ذخیره و کور تجارتی واردر .

نیو بدفورڈ (New Bedford) ممالک متنده و بوستونک ۸۰ کیلومتره جنوبنده (بریستول) قونتلنک مرکزی بر شهر اولوب ، ۲۶۸۷۵ اها . ایسی ، ۲۵ مکتبی ، ۳۰۰۰۰ جلدی حاوی کتبخا . نه سی ، متعدد فابریقه لری و بالینه صیدبنه مخصوص سفاتی واردر .

نیو برونسویک (New Brunswick) ممالک مجتمه نک (نیو . جرسی) حکومتده و ترنتونک ۴۰ کیلومتره شمال شرقینسنده میدلسکس قونتلنک مرکزی بر قصبه اولوب ، ۱۷۱۶۵ اهالیسی ، فلنک برونستانلربنه مخصوص مکتبیله بوکا ملحق ۳۰۰۰۰ جلدی حاوی کتبخانه سی ، ۱۲۰۰۰ جلدی حاوی دیگر بر کتبخانه سی و مختلف فابریقه لری واردر . — [« برونسویک (یکی) » ماده سنه دخی مراجعت بیوربله .]

نیو بورغ (Newburg) ممالک مجتمه نک نیو یورق حکومتده و (آلبانی) نک ۱۳۰ کیلومتره جنوب فریسنده (اورانز) قونتلنک مرکزی بر قصبه اولوب ، ۱۸۰۵۰ اهالیسی و بر چوق فابریقه لره ایشک تجارتی واردر .

نیو بوری (Newbury) انکتره نک (برسک) قونتلنکده و (ریڈینگ) نک ۲۵ کیلومتره غرب جنوبینسنده بر قصبه اولوب ، ۷۰۱۵ اهالیسی واردر .

نیو بوری پورت (Newburyport) ممالک مجتمه نک مس . چوست حکومتده و بوستونک ۵۳ کیلومتره شمال شرقینسنده اولرق و (سرباق) نه ری اوزرنده (اسکس) قونتلنک مراکزندن بر قصبه اولوب ، ۵۳۵ اهالیسی ، نهر مذکورده لیانی ، متعدد فابریقه لری و موربنه آوبنه مخصوص سفاتی واردر .

نئوپتولم (Néoptolème) اپیر خطه قدیمه . سنک حکمدارلرندن ابکی کشینک اسمی اولوب ، برنجیبی قبل المیلاد ۸۶۱ تاربخنده

نیوآرق (Newark) ممالک مجتمه نک (نیوجرسی) حکومتده و (نون) نک ۷۷ کیلومتره شرقنده (اسکس) قونتلنک مرکزی بر شهر اولوب ، نیو یورق خلیجک شعبانندن برنک کنارنده واقدر . بیوک و تجارتگاه بر شهر اولوب ، ۱۸۱۸۳۰ اهالیسی ، بیوک آباق قانی و ساثره فابریقه لری ، متعدد دمیر یول خطیله جدوللری و بک ایشک تجارتی واردر . نیو یورقندن بر نهرله آبراش اولوب ، ابکیسی بر شهر کییدر .

— بو اسمله بنه ممالک مجتمه نک او هجو حکو . متنده و او هجو نهرینه تابع (لیکینگ) نهری ابکی قولنک محل تلائینسنده قونتلنک مرکزی بر قصبه اولوب ۱۰۶۱۵ اهالیسی و کور ، ذخیره و حیوانات تجارتی واردر .

سرکاره کلس؛ و مشهوره اولیمپاسک بدری بولنشدر.
 — ایکهیمی مشهور پروسک غنیوینتسده نحی
 قصب ابدوب، قبل المیلاد ۲۹۵ تاریخنده مرقوم
 طرفندن قتل اولنشدر.

نیوپورت (Newport) یعنی «یکی لیان»
 ممالک مجتمه تک کنتوکی حکو.
 متنده و فراتفونیک ۱۰۶ کیلومتره شمال شرقینسده
 اوله رق اوہیو نہری کنارنده و (لیکنج) نہری تک
 ملتقاسنده قونلاق مرکزی بر قصبه اولوب،
 ۲۰۴۳۵ اہالیسی، قارشیلرنده کی (سینسٹانی)
 و (قویونفتون) شہر بلہ اختلاطی موجب مذکور
 ایکی نہرک اوزرنده ۴ کوبریسی و بیوک مسادن
 دو کتخانہ لری واردر. مذکور ایکی شہر ابلہ برابر
 حقیقتده بر شہر حکمنده اولوب، بر لکده ۳۲۵۰۰۰
 اہالیسی واردر.

— بنہ ممالک مجتمه تک (رودا بسلاند) حکو.
 متنده و (پرودباندسہ) تک ۴۰ کیلومتره جنوب
 شرقینسده دخی بو اسمہ قونلاق مرکزی بر قصبہ
 اولوب، ۱۵۶۹۵ اہالیسی، کوزل لیانی، صاغلام
 ہواسی ۲۰۰۰۰ و ۱۵۰۰۰ جلدی حاوی ایکی
 کتبخانہ سی واستحکاماتی واردر.

نیوپورت (Newport) انکلترونہ تک
 (مونموت) قونتلغندہ و مونموت
 ۳۲ کیلومتره جنوب فریسنده اوله رق (اوسق)
 نہری اوزرنده و بوتک (سورن) . دو کلابیکی محلدن
 ۷ کیلومتره بوقاربدہ بر قصبہ اولوب، ۱۰۴۲۵
 اہالیسی، دمیرخانہ لری و دمیر، قلائی و کوراخاجانی
 واردر.

— بو اسمہ انکلترونہ و ممالک مجتمہ دہ براق
 کوچک قصبہ دخی واردر.

نیوتون (Newton) انکلترونہ تک و ہنسون
 نیوتون } مالک الک بیوک ۱۵۰۰ ریاضیونندن
 اولوب، ۱۶۴۲ دہ غراتہام قریندہ (وولستروپہ)
 قصبہ سندہ طوغمش، ۱۷۲۷ دہ وفات ایتشدر.
 ۱۶۶۰ دہ قامبریج دار الفنونشہ کیروب، دو قنور
 (بارو) دن علوم ریاضیہ فی تحصیل ایتش؛ و چوق
 یکمہ دن بو فنوندہ معلنی لکوب، ۲۳ یاشنہ وارمہ.
 دن، بیوک کشفیاتہ موفق اولمش ابدی . ۱۶۶۶ دہ
 و با سبیلہ قامبریجی ترکہ، مسقط رأسی اولان
 چفتاکنہ چکیلوب، اورادہ بر الما آقاخانک آلتندہ
 اونورورکن، بر المانک دوشدیکنی کورمکہ، ہیٹ

جدیدہ تک اساسی حکمنده اولان (جاذبہ ہومیہ)
 قاعدہ سنی کشف ایتشدی . ۱۶۶۷ دہ قامبریج
 دار الفنونی مجلسی اعضالغنہ و ۲ سنہ صکرہ وفات
 ابدن معلی برینہ دار الفنوندہ علم البصر ممالکنہ
 نصب اولنورق، اتناہی ندریسدہ کندی کشفیاتنی
 دخی نسر ابدردی . ۱۶۷۲ دہ لوندروہ جمعیت
 علیہ سی اعضالغنہ قبول اولنورق، کشفیاتنی پیدرپی
 بوجیتہ یازمہ، باشلامش ایسده، رقیب و حسود.
 لری ذرفیقی بولنش اولان (ہوق) اعتراضدن
 خالی قالدقلرندن، نہایت اختیار سکوتہ مجبور اولمش
 ابدی . قامبریج دار الفنونی طرفندن ایکی دفعہ
 پارلمنتو اعضالغنہ انتخاب اولمش ایسده، امور
 سیاسیہ دہ بر کونہ فوق العادہ تک کوسترمہ مشدر.
 ۱۶۹۲ دہ حرقرزدہ اولوب، بر چوق اوراقی یانغلہ،
 یونندمی بوقسہ کثرت مشاغل ذہنیہ دمی شہورینہ
 بر آرزو خاوت کلس؛ و فیابعد یالکز اولکی کشفیاتنی
 نسر ابلہ مشغول اولمشدر . ۱۶۹۶ دہ ضربخانہ
 مدبریتنہ نصب اولنوب، ۱۷۰۳ دہ لوندروہ جمعیت
 علیہ سی طرفندن رئیس انتخاب اولمش؛ و وفاتنہ تک
 بوریاستی محافظہ ایتش ابدی . پارس آقادیاسی
 طرفندن دخی اعضالغہ قبول اولنشدی . ضیانک
 حلی ورژیک قواعد اساسیہ سی دخی نیونوتک جملہ
 کشفیاتندندر . کندی اسمیلہ یاد اولنور بر دورینک
 دخی موجودبدر . بوکشفیاتہ نصل موفق اولہ بیلدیکنی
 صورانلرہ: «دائماندوشونمکگہ» جواہنی برمشیدی .
 علوم ریاضیہ، ہیٹنہ، فن بصرہ و سائر فنونہ دائر
 لاتین و انکلیز لسانلرنده متعدد تالیفات عظیمہ
 و معتبرہ سی واردر . بعض کشفیات حقدہ آلمانیہ
 حکماسندن (لیننج) ابلہ خیلی معارضہ لری اولشدی .

نیوجرسی (New Jersey) ممالک مجتمہ تک
 شمالاً و شمال شرقی طرفندن نیویورق، غرباً
 پانسیلوانیہ، غرب جنوبی طرفندن دلانوارہ حکو.
 مندربلہ، شرقاً دخی بحر محیط اطلاسی ابلہ محدوددر.
 ۳۸° ۵۶' ابلہ ۴۱° ۲۴' عرض شمالی و ۷۶° ۱۴'
 ابلہ ۷۷° ۵۳' طول غربی آرزرنده ممتد اولوب،
 مساحتہ سطحیہ سی ۲۰۲۴۰ مربع کیلومترہ و اہا.
 لیبی ۱۴۴۴۹۳۳ کشیدر، کہ ہر مربع کیلومترہ
 باشنہ ۷۱ کشی دوشر . مرکزی (ترنون) ایسده،
 الک بیوک شہر لری (نیوآرق) ابلہ (جرسی سیتی) در.

اراضی دوز و آلیق اولوب، یالکز منهای شمالنده ۳۰۰ و نهایت ۴۵۰ مترهك ارتفاعه قدر بوکسن بعض تپه‌لری و ساحله قیاق سدر تشکیل ایدر آلیق طاغری واردر. (دلاوار) ابرمانی مملکتك حدود شرقیه-نی قریق ایدوب، منصبنده آجیلان واسع و اوژون خلیج دخی جنوبدن (نیو جرسی) بی تحدید ابتدیکندن، ایچ طرفلردن دیگر انهار بو مملکتسه کله میوب، یالکز داخل مملکتده نیماله شرقه طاغری آفرق بحر محیط آطلاسه بو دوکیلور بعض کوچك انهار واردر. هواسی معتدل اولوب، مسافه-سك آزانيله برابر، شمال-جهتيله جنوب جهتك هواسی آرمسندمه ایکی درجه فرق بولنیور. جنوب جهتده بشاققلر زیادهجه اولغله، شمال طرفسك هواسی دها صاغلامدر. طاغراغی قوماق و آز منب ایشهده، زراعتك فته تطبیقا اجراسی سابه سنده خبلی محصولات آلوب، باشلیجی لری برنجی درجه مصر، ایکنجی درجهده بولاف ابله پشانه، اوچجی درجهده دخی بندای، چاودار و آز مقدارده آریه ابله توون، اوت و سازه دن عبارتدر. حیوانات اهلیه سی برنجی درجهده صغیر، ایکنجی درجهده طوموز و اوچجی درجهده قیون و سازه دن عبارتدر. اورمانلری چوق اولوب، اک کثرتلی آجالیری چام و ایکنجی درجهده میشه، جوز و سازه در. الما و شفتالی ابله سائر میوملری چوق اولوب، میوه و سبزه باغچلری اهالیسك اك زیاده مشغول اولدقلری شیلردندر. معادن دیمیر، چنقر و سازه دن عبارتدر. صنایعه مملک مجتمعه تک اک ایلری بولنان برلندن اولوب، اک زیاده معادن متعاقب دوکخانه و دیمیر خانه لره ماکینه فابریکلری و ایکنجی درجهده شکر و منسوجات مختلفه فابریکلره باصدرمه و سازه اهلخانه لری بولنیور. بالتیقاق و کجیچیک دخی اهالی مملکتك اك زیاده اشتغال ایشکاری شیلردن اولوب، مملکتك جمعا ۱۶۲۱۰۴ تاونیلانه استیعا. بنده ۱۷۰۲ سفینه سی واردر. تجارتی بالطبع محصولات زرعیه و صنایعه سنده تابع اولوب، پت ایشلکدر. ساحلی چوق اولدیفی کی، دلاوار نهری دخی مملکتك آرقه سندن تا بوقاری به قدر سیر سفته صالح اولغله برابر، دیمیر بوللری دخی چوق وهر طرفه متشبه اولوب، وسائط قلیه سی مکملدر. اهالیسك قسم کلیسی بیوک برتانیه مها. جربلنك اخذندن عبارت (بانکه) جنسنه منسوب

اولوب، ۴۰۰۰۰ قدر زنجی دخی واردر. حکومت ۲۱ قوناق یعنی سبخاغه منقسم اولوب، ۴۰۰۰ دن زیاده اهالی بی جامع ۲۸ شهر و قصبه سی واردر. اوج سنه مدته انتخاب اولنور ۲۱ اعضادن مرکب برهیت اعیانيله هر سنه انتخاب اولنور ۶۰ اعضادن مرکب مجلس مبعوفانی واردر. ممالک مجتمعه تک مجلس عمومیسنه ۷ اعضا کوندرمک و رئیسك انتخابنه ۹ رأی و برمک حقی حازدر.

نیورت (Niort) فرانسهده پارسك ۳۶۰ کیلومتره جنوب فریسنده «ایکی سوره» پالنتك مرکزی برقصیه اولوب، ۱۹۷۵۰ اهالیسی، داخلی مکتبی، دارالمطالعی، موزه سی، ۳۰۰۰۰ جلدی حاری کتبخانه سی، علوم و فنون جمعی، کوزل صومى باغچیه سی، مشهور فدانقلربله سبزه باغچیلری و دباغخانه لره فانت فابریکلری واردر. **نیورنه** (Nivernais) فرانسهك وسطلرنده نیورنه {برخطة قدیمه اولوب، شمالا شامپاینه، غربا بری، جنوبا بوربون، شرقا دخی بورغونیه ابله محدود ایدی. شمعیکی (نیوره) ایاتندن عبارت ایدی. «نیوره» ماده سنه مراجعت بیوربله [

نیو کاستله (Newcastle) یعنی «یکی قلعه» انکاترده لوندوره تک ۴۰۰ کیلومتره شمال غریسینده (تینه) نهری اوزرنده و شمال دکیزی ساحلندن ۱۲ کیلومترهك مسافهده (نورنو، برلاند) قوناقك مرکزی برشهر اولوب، ۱۸۶۳۰۰ اهالیسی، اسکی برقله سیله برچوق کایسارلی و سائر جسم اینه سی، طب، علوم طبیعی، فنون، معادن مکتبلری، صاغر و دیلسلرله مخصوص مکتبلری، متعدد خسته خانه و دارالعبزه لری، نهرک اوزرنده آلترلندن کیلر دبرکاريله برابر کجه بیله چك درجهده بوکسك اوج آخمه کوربسی، اطرافنده کلینتی کور معدنی، اک بیوک کیلرک دخی سیرینه مساعد اولان نهرک کنارلرنده کوزل ریختلری، دوکخانه لری، دمیرخانه لری، چام، پورسلن و سازه فابریکلری و پت ایشك تجارتی واردر.

— بواسه آسترالیه تک یکی جنوبی والس همسجرنده و (سیدنی) ک ۱۲۲ کیلومتره شمال شرقیسنده دخی بواسه برقصیه اولوب، ۱۶۰۰۰ اهالیسی و کلینتی معدن کوربله ذخیره اخراجانی واردر.

دیگر انگیز مستمکننده دخی بواسله
بعض کوچک قصبه بولنیور.

{ نیوس (Nieves, Nevis) وانکیزه نیوس }
نیوس { آنتیل جزایر صغیره سندن
انگتره تا یبع اولان (لیوارد ایسلاند) نام دیگرله
« روز کار آتی » آله لیک بری اولوب، ۱۷°
۵۲' ۷° عرض شمالی ایل ۴۳' ۵۷' ۶۴° طول
غربیده وانسدر. مان داروی الشکل اولوب،
قطری ۱۰ کیلومتره وساحه سطحیه سی ۱۱۸
مربع کیلومتره در. ۱۰۵۲ متره بوسک برکاتی.
الاحل برطانی واردر. ساحل فریسنده (چار-
لستون) نامیله برکوچک اسکله سی وایانی واردر.
طوبراغی یک منبت و میاه چاربه سی چوق اولوب،
کلیتی شکر قامشی وسائر حاصل اولور. حیوانات
اخرا جانی دخی واردر. اهالیسی ۱۲۰۲۶ کشیدر.
نیوله { (Nivelle) بلقیه یک جنوبی برابنت
ایالتنده و بروکسلک ۳۴ کیلومتره

جنوبنده قضا مرکزی بر قصبه اولوب، ۱۰۰۰۰
اهالیسی و یاموق منسوجات ایله دانته وسائره قاربته
لری واردر.

{ نیو هامپشیر (New Hampshire) ممالک
مجمعه تک شرق شمالی جهنده کی
جماهیرندن اولوب، شرقاً منه جهوریتیله، شرق
جنوبی جهتندن بحر محیط آطلاسی ایله، جنوباً
مساچوست، غرباً ورمونت جهوریتیله، شمالاً
دخی قناده ایله محدوددر. ۴۲° ۴۰' ایله ۵۰° ۲۵'
عرض شمالی و ۷۳° ایله ۵۰° ۷۴' طول غربی
آره لنده تمتد اولوب، مساحه سطحیه سی ۲۴۱۰۰
مربع کیلومتره و اهالیسی ۳۷۶۵۳۰ کشیدر، که
بهر مربع کیلومتره باشه ۱۶ کشی دوشر. اراضیسی
عمومیت اوزره طاساغی و قیالیق اولوب، بالکیز
دیکزه قریب اولان جنوب شرقی قسمی دوزدر.
سواحلی قوملق و قیالیق اولوب، قویله یله برون
وشبه جزیره لری چوقدر. جبالندن شمال جهنده کی
واشینگتون طاسنک ۱۹۱۷، و جنوب جهنده کی
(مونادونق) طاسنک ۱۱۳۳ متره ارتفاعی واردر.
کولاری ده چوق اولوب، بونلک یله دیبلری قیادن
عبارتدر. بیوجکاری ۴۰۰ و یک کوچکاری ۶۰۰
زاده لنده اولوب، اک یوکاری (وینیبیسوجی)
کولیدر. میاه چاربه سی چوق اولوب، (قونکتیقوت)

ایرماغی حدود غریبه سی آبرور، و (پسقاتاقوا)
نهری حدود شرقیه سنده آقور، (مریماق)
ایرماغی ده ممالکتک اورنه سندن آقوب، مذکور
بیسوک کولک ده بر آغانی آبور. ه-واسی سرت
وسریع التحول اولوب، حرارت ۳۷ درجه به قدر
جیقار، وبرودت حیوه طونه جق درکبه قدر اینر.
طوبراغی بالکیز بعض وادیلرده حزقی صورنده منبت
اولوب، باشلیجه پشاته و اینکجی درجده بولافی،
مصر و یک آز مقدار بندای، آربه وسائر جبو-
بات حاصل اولور. اونی وسبزه سی زیاده چه در.
طاساغرله حال طبیعیده اوله رق اورمانلر چوق
اولوب، باشلیجه اشجاری چام انواعندن و بالکیز
آلچق پرلده میشه، کورکن، جوز، فندق
وسائر دن عبارتدر. آلتون، کومش، باقیر، دمیر،
قورشون کی معادن واریسده، جیقار بلانلری
اوقدر اهمیتلی دکدر. حیوانات اهلیه سی مان
مساوی مقدارده صغیر ایله قیوندن و آزه مقدارده
ساز حیواناندن عبارتدر. صنایعی یک ایلی اولوب،
اک زیاده یاموق و بونک قاریشیک منسوجات اعملندن
عبارتدر. مرکزی مریماق نهری اوزرنده کی
(قونفورد) بلده سی ایسده، اک بیوک و نجاترکبه
شهری بنه نهر مذکور اوزرنده واقع (مانچستر)
شهریله (بورجوت) اسکله سیدر. ۱۲۰ اعضادن
مرک هیت اعیانیه بر مجلس مبعوثانی اولوب، کرک
بونلک اعضاسی و کرک رئیس حکومت معاوی
و مجلس اداره بی ترکیب ابدن ۵ اعضا ایله محاکم
اعضاسی هر سنه طوفوریدن طوفوری به اهالی طرفندن
انتخاب اولنور. عمومی مجلسه ۲ اعضا انتخاب اتمک
ورئیسک انتخابنه رأی و یرمک حقنی حازدر.
نیوهاون { (New Haven) ممالک مجموعه
{ تک قونکتیقوت حکومتنده
و هارتفوردک ۵۶ کیلومتره جنوب فریسنده اوله رق
اوج کوچک نهرک دوکلدیکی برخلیک ایچنده سنجاق
مرکزی بر شهر و اسکله اولوب، ۲۹۸ ۸۱ اهالیسی،
کنیش وقره آقاجلر و چانرله مزین سسواقلری،
واسع میدانلری، شهری شق ابدن اوج نهرک
اوزرنده کوزل کویرلری، ریختملری ۱۰۶ معلی
و ۱۰۳۰ شاگردی اولان اسکلی بردارالفونوی،
علم الارض، علم معادن و تاریخ طبیعی نمونه لرخی
دخی حای مکه مل موزه سی، بیوک کتبخانه سی و یک
ایشاک نجارتی واردر.

نیویورک (New York) ممالک مجتمعه.
 نیویورک (نیو یورک) نیویورک ایستد ریور
 شهری اولوب، لوندوره و بارسدن صکره کره ارضک
 اوجخی شهریدر . همنای اولان حکومتک ساحلنده
 واقع (مانهاتان) شبه جزیره سی اوزرند . مؤسس
 اولوب، غرباً (هودسون) ایرماغیله (هوبوکن)
 و (جرسی - سیتی) و بونلرک آرفه سنده (نیوآرق)
 قوی ایچنده بولنان (نیوآرق) و (الیزابت)
 شهرلندن، شرقاً و جنوباً دخی (ایست ریور)
 بوزازله (لوند ایسلاند) جزیره سی اوزرند بولنان
 (برونابن) شهرندن آیرلشدر . بو آتی شهرک هان
 هربری آیری برحکومه تابع ایسه لده ، آنجق
 نهر مجرایله و طار بر بوزازله بربرلندن آیرلش
 اولوب، امور و معاملات تجارتی مشترک
 اولدیفندن ، وینلرندکی مسافه و آیرلیق نفس
 استانبول ایله غلطه و اسکدار و قاضی کوی آره سنده .
 کندن دخی آز اولدیفندن، جمله سنک وهله دردنک
 یعنی نیویورک ، برونابن، حرسی سیتی و هوبوکنک
 بر شهر عد اولغی اقتضا ایدر . نفس نیویورک
 ۱۸۵۱۰۳۰۱ ، مذکور اوج شهرله برآکده
 ۲۴۴۵۵۶۲ و آنلیسی برابر ۲۷۶۳۲۵۴ هالیسی
 واردر . مرکز ی ۴۴° ۴۲' ۴۰" عرض شمالی
 ۷۶° ۲۰' ۳۸" طول غربیده اولوب، هان مادرد
 و ناپولینک عرضنده واقعدر . شهرک جنوبنده
 هودسون نهرله ایست ریور بوزازی برلشوب ،
 کسب توسع ایدرک ، کنیش بر قوی تشکیل
 ایتدکن صکره ، یته طارلاشورق، قره ایله لوغ
 ایسلاند آله سی آره سنده قوبک مدخلی اولان
 ۱۲ و کیلومتره وسعتی بولنان بوزازی تشکیل
 ایدبور . بوفوبک غرب جنوبی جهتنده بر طار بوزازله
 ایچدن ایجه واقع (نیوآرق) قوبنه کچیلیر، که بوکاده
 سیرسفاشه صالح برچوق جدولر منتهی اولبور .
 بووجهله نیویورک ایچدن ایجه بر قاج بیوک و صافلام
 لیانی اولوب، هودسون نهری دخی تا بو قاریله
 قدر بیوک سفائکده سیریه صالح اولدیفندن،
 بو شهر تجارت بحرجه دنیا ده امثالسزدر، و بوسابه ده
 برعصر طرفنده جسامتجه دنایک اوجخی و تجارتجه
 لوندوره دن صکره اوله رق ایکنی شهری حکمه
 یکمشدر . لیانک اطرافنده کی ریختلمری ۴۰ کیلومتره
 طولنده در . شرق جهتی یعنی لیان طرفی تجارت
 بری اولوب ، مغازبلرله باغنه و بورسه کی دوازی

حاوی اولدینی حالده ، تجارتک وسعت و جسامته
 نسبتاً موقعی طار کلکله ، بتون اینیه سی آتی بدی
 قاتلیدر . غرب طرفی اقامت مخصوص محلاری حاوی
 اولغله ، اوجبتک سوقا قتری دها کنیش اولوب،
 واسع میدانلری و صحرای باغچه لری واردر . نیویورک
 ایله (برونابن) آره سنده ایکی کیلومتره قرب
 بونی اولان برآسمه کوبری مواردی تسهیل
 ایدبور . هودسون نهری ایسه کوبری نمده
 اولنه میجق درجه ده کنیش اولدیفندن ، نهرک
 آلتندن ایکی نول حفر اولمشدر . ۶۴ کیلومتره لک
 مسافه ده بولنان (قرونون) کولندن دیر کونکرله
 شهره صواراقه ایدیلوب، هر طرفنه بیتشدر لشدر .
 نیویورک مؤسسات تجارتی سی یک مکمل اولدینی
 کبی ، مؤسسات علمیه و خیریه سی دخی یک ایلمری
 اولوب، بری رسمی بری خصصر سی ایکی بیوک
 دارالفنونی، آیربجه طب، حقوق و هندسه مکتبیلرله
 ساثر مکاتب عالییه سی، دارالمعلمین و دارالمعلمانی، یک
 منظم مکاتب اعدادیه و ابتداییه سی ، بدم و فقیر
 جوچلرک تعلم و تربیه سنه مخصوص متعدد مؤسسات
 خیریه سی، آقادیاری ، مختلف جمعیات علمیه سی،
 عملیه و ارنجه به قدر اصناف اهالی به مخصوص
 قرائتخانه لریله عمومی درسخانه لری، متعدد کتبخانه لری،
 تاریخ طبیعی و علم الارض و ساثر فنونه آثار حقیقه
 مخصوص موزه لری، نباتات باغچه سی، رصدخانه سی،
 (سیتی هال) اسمبله تکمیل مرشدن یابلش جسم
 بر بلدی داترزه سی ، لیمانده برآطه اوزرند کرک
 و قرائنه داترزه لری، دیگر بر کوچک آطه اوزرند
 حریت نامه برجسم هیکلله انده طوندینی بریوک
 فناری، بری نیویورک حکومتنه و دیگر ی عموم
 ممالک مجتمعه به هاند ایکی ترسانه سی، استخکامانی،
 ایچلرندن بری ۳۰۰۰ سیرجی استیجاب ایدر ۳۰
 قدر نیازتوسی و ساثر اکلنجه برلی واردر .
 مطبوعاتی یک ایلمری اولوب، یک چوق مطبعه لری
 و بوزلجه غزه و علمی و فنی رسائل موقونه
 و مجموعه لری واردر . صنایع و تجارتی یک ایلمری
 اولوب، قاربه لری ۱۵۰۰۰۰ ایچلرند . ایشلین عمله
 ۲۵۰۰۰۰ و سنوی محصولات صنایعیه سی ۲
 ملیار فرانک راده لرنده در . بتون ممالک مجتمعه
 تجارتک نصی بو شهرده اجرا اولوب، ادخالات

واخرجاتك مجموعی ۴۶ میار فرانسو راده لرنده در .
آنچق باشیش پك بهالی اولوب ، فقراسی تمیشه
خیلی زحت چكر ؛ وهواسی صاغلام ایسه ده ،
ازدحامك كثرندن وفرانك سفالتندن طولایی
خسته لقری چوقجه در . نیوبورق شهری ۱۶۲۱ ده
فلنكیلر طرفندن تاسیسه (یكی آمستردام) نسیمه
اولنغیشكن ، ۱۶۶۴ ده انكابلرك الینه كچوب ،
شمدیكی اسمیله نسیمه اولنمش ؛ ۱۷۸۳ ده ممالك
مجتمعه ارباب قیامتك ضبطنه كچرك ، همنامی اولان
چهوررنك وبتون ممالك مجتمه نك كرسی . حكومتی
انخاذا اولنمش ایكن ، ۱۷۹۰ ده مركزیت همومیه
واشینغونوه ونیوبورق حكومتك مركزیتی آلبانی
شهرینه نقل اولنورق ، نیوبورق صنایع ونجارته
سربست براغلمش ؛ و اووقندن بری سنه دن سنه به
باعث حیرت برصورتله بیومكه دوام اتمشدر .

نیوبورق { حكومتی (État de New York)
ممالك مجتمه سی تركیب ابدن
جاهیرك شرق شمالی جهتنده بولنانلردن اولوب ، اك
بیوك معموره سی اولان ومقدما مركزی بولنان
شهر عظیمك اسمیله نسیمه اولنمشدر . شرقا ورمونت ،
مساچوست وقونكتیکوت حكومتلرله یعنی وقتیله
یكی انكازنه دیتان خطه ابله ، شرق جنوبی طرفندن
بحر محیط آطالاسی ابله ، جنوباً نیوجرسی وپانسیلوا .
نیه حكومتلرله ، غرب شمالی جهتندن مملكتی قناده دن
آیران اربه واونتاریو كوللرله ، بونلرك آره سنده كی
نیافاره نهریله وایقزلی اولان سنت لوران ابرماغیله ،
شمالاً دخی قناده نك كبك حكومتی اراضیسيله
محدوددر . ۴۰°۳۰' ابله ۴۵° عرض شمالی و ۷۴°
۱۱' ابله ۸۲°۶' طول غربی آره لرنده متمد
اولوب ، مساحتی سطحیه سی ۱۲۷۳۵۰ مربع
کیلومتره واهالیسی ۵۹۹۷۸۵۳ كشیدر ، كه هر
مربع کیلومتره باشنه ۴۷ كشی دوشر . اراضیسی
همومیت اوزره دوز و آزارضه لی اولوب ، مع هذا
(آلفانی) سلسله جباله مربوط برصره كوچك
طاغیر جنوب فرییدن شمال شرقی به طوغری
اوزانه رق ، برتقسیم میاه خطی تشكيل ابدن ؛ ومملكتك
شرق شمالی طرفنده دها زیاده یوكسلرك ، (ماریسی)
طاسی نامنی آلبرك ، كه ارتفاعی ۱۶۳۹ متره در .
بوسلسله نك برشعبه سی اولق اوزره ، نیافاره به

طوغری دخی برصره تپلر اوزانیور . میاه
چاره سی وکوللری چوق اولوب . شرق شمالی
حدودنده بولنان وهربری بر دكیز وسعتنده اولان اربه
واونتاریو كوللرله بونلرك آره سنده اولوب ، دنیاك
اك مشهور شلاله سی تشكيل ابدن نیافاره نهرندن
وبتون اویوك كوللرك فضله میاهنی دكیزه كتورن
سنت لوران ابرماغندن بشقه ، نیوبورق حكومتك
مذ كورتسبم میاه خطیله آبرمش ایكی طاقم اناری
اولوب ، برطاسی واك بیوكلری شرق جنوبی به
طوغری جریانه بحر محیط آطالاسی به ، وكترتی
اولدقلری حالده جمله سی كوچك اولان ایكنجی طاقم
غرب شمالی به طوغری جریانه مذ كور بیوك كوللره
وسنت لوران ابرماغنه ، كه هر ایكی جهتن
بحر محیط آطالاسی به دوکیلور . یالکز بركوشه سنك
میاه چاره سی مكسیقه كورنزیبه دوکیلن
میسسیسیپی به تابع اوهریو نهرینه دو نك اوزره ،
جنوبه طوغری آفاز . اك بیوك اناری برنجی یعنی
طوغریدن بحر محیط آطالاسی ماله سنده اولوب ،
برنجیسی (هودسون) نهریدر ، كه صوبی چوق
وسیر سفاته صالح اولوب ، مركز حكومت اولان
(آلبانی) شهرندن ودیكر برچوق معموره لك
اوكنندن بعدالمورور ، نیوبورق شهرینه واصل اولورق ،
خلیجی دنیاك اك كوزل لیماقی تشكيل ابدور .
نابلرندن اكهمی (موهاوق) نهریدر . (دلوار)
ابله (سوکمانه) ابرماقلری دخی اك بیوكلردن
ایسه ده ، مجرالریك یالکز بر قسملری بوجهورینه
اولوب ، بده پانسیلوانیه به كیرلر . كوللرك مامله
سنده كی نهرلردن یالکز (بو فالو) اربه كولنده كی
متصبنده همنامی اولان شهرك مؤسس اولدیبنی
محلده تشكيل ابدیكی بیوك لیماندن طولایی ذكره
شایاندر . حدودده كی مذ كور بیوك كوللردن ماغدا
داخل ممالكتده برچوق كوللر بولنوب ، اك بیوكلری
(اونیده) و (قاپوغه) در .

هواسی پك سرت وسریع التحول اولوب ، یالکز
ساحلده كی كوشه سی دها معتدلدر . سائر طرفلرنده
یازین میزان الحراره نك ۳۹ درجه به قدر قیقدیبنی
وقیشین تحت الصفر ۲۲ دركبه قدر اشدیكی
اولور . قیشلری اوزون وسرت اولوب ، بو فالو
لیمانی آیلرجه بوزلرله محاط بولنور . شمال وغرب

جهت تربیتك هوای دها سرتدر . اراضی پك
 اوقدر زراعته الوبریشلی دكل ایسه ده ، زراعتك
 فته تطبیقاً اجراسی ساپسندنه ممالك مجتمعه مك اك
 محصولدار برلی صره سنه بكمشدر . بقین وقتله
 كنجبه قدر مملكتهك نصق باطه كورمه مش بیانی
 اورمانلره مستور ایكن ، ابنه وسفانئ انشاسبله
 دباغت ایچون كسیان آفاجلردن شمعی مساحه
 سطحیه سنك آنجق بر ربهی اورمانلره مستور
 قالمشدر . آغا جلربك چوغنی چام انواهندن اولوب ،
 میشه ، كوركن ، قره آغاچ ، جوز ، قواق وسائر
 اشجار دخی بولنور . اراضی سنك اوج ربهی ،
 تمامیه شروع دكل ایسه ده ، اراضی زرعیه عدا بنه
 داخل اولمشدر . اك برنجی محصولاتی : بولاف
 ابله پشانه اولوب ، ایكنجی درجه مصر ، شربجی
 اونی ، اوت ، سبزه واوچجی درجه ده بغدادی ، آریه ،
 داری ، چاودار وتوتوندن عبارتندر . حیوانات
 اهلیه سندن اك چوق بولنانی صیغیر اولوب ، مجموعی
 ۲۶ ملیونه قریبدر . ۲ ملیونه قریب قیونی ، یارم
 ملیوندن زیاده بیکیر و مرمکی و براوقدر طوهوزی
 دخی وارددر . حیوانات اهلیه سنك مجموعی ۶ ملیونه قریب
 ایدر . حیوانات وحشیه سی آبی وقوردك انواعله بیان
 كیسی ، بیان كدیسی ، ودریلری كورك اعمانه یارار
 حیوانات ، انواع كثیره سیله طیور وصو قوشلربك
 اجناسندن عبارتندر . كوش و آلتون معدنلری
 مفقود اولوب ، كور دخی بوغیسه ده ، دمیر
 معدنلری پك چوق اولوب ، سائر بعض معادن
 دخی وارددر . بونلك سنوی ۸ ملیون فرانق
 قیمتی مجاوز محصوله مرم و سائر اشجار و آریه
 ابله بمللربك محصولی منضم اولنجه ، مجموعی سنوی
 ۴۰ ملیون فرانقه قریب ایدر . صنایع و تجارتی
 پك ایلری اولوب ، هازهنوع مصنوعات و معمولات
 فابریقلری وارددر . ۱۸۸۰ سنه سی استاتستیکنه
 كوره ، تاریخ مذكوره بو جهوریت داخلنده
 ۴۴ بیکه قریب فابریقه بولنوب ، ایچلرندنه
 ۵۲۳۰۰۰ عمله یشلر ، و سنوی ۶۵ ملیار فرانق

قیمتده معمولات چیقاردی . جمله سنك قوه محرکسی
 ۴۵۵۰۰۰ بیکیر قوتنده اولوب ، نصفندن آز
 زیاده سی بخارله نصفنه قریب مقداری صوابله
 دوزدی . آمریقادنه صنایعك تربیات فوق العاده سنه
 نظراً ، بو مقدارل شمعی به قدر تضاعف ایش
 اولسه كرکدر . طارق و معابر و وسائط قلیه سی
 باعث حیرت اوله جق درجه ده چوق اولوب ،
 اكثر اناری سیر سفانیه صالح اولدقدن و برچوق
 جدولار بولندقدن بشقه ، دمیر بوللری دخی مملکتی
 بر آغ صورتنه قوه جق درجه ده چوق و تراموا بیلری
 بوندنه زیاده در . بری نیو بوردن بروقلینه
 و دیگری نیاغاره نهری اوزرنده و شلاله مشهوره مك
 آلت طرفنده اولتی اوزره ، عجائب طالمدن صابنغه
 شایان ایکی بیوك آصه كوربسی واردر كه ایکیسی
 دخی ایکی قاتلی اولوب ، اوست قاتلرنده دمیر بول
 ترنلری و آلت قاتلرنده آرابلر و پایا و سوار بیلر
 بکر . تجارتی ده بو نسبتده ایلری و پك ایشلك
 اولوب ، علی الخصوص نیو بورق شهرنده ممالك
 مجتمعه تجارت هومیه سنك نصق مقدارنه قریب
 بر تجارت اجرا اولنور . كمبیلك و بالتجیاق دخی
 پك ایلری اولوب ، اهالیك برقم عظیمی دخی
 بو بولده كینیر . اهالیسنك قسم کلیسی بانكه دینلن
 انكلیز مهاجر بی احفادندن اولوب ، آلمان مهاجر .
 لریده یارم ملیونه قریب مقدارده درلر . سائر
 آوروپالی مهاجرلر آزددر . زنجیلردن ۱۰۰۰۰۰
 دن دون مقدارده اصل ریلربایسه برقاچ بوزدن
 عبارتندر . مرکزی ۹۵۰۰۰ اهالی بی حاوی
 اولان آلبانی شهری اولوب ، نیو بورق ، بروقلین
 و بو فالو شهرلری بوندن چوق دها بیوكدر .
 ۱۰۰۰۰ دن زیاده اهالیسی اولان شهر و قصبه لری
 ۴۱ عددنده در . جهوریت ۶۰ قونلقه منقسمدر .
 ۳۲ اعضادن مرک بر هیئت اعیانیله ۱۲۸ اعضادن
 مرک مجلس بمونانی و دردر . مجلس عمومی به ۳۲
 مبعوث كوندرك و رئیسك انتخابه ۳۶ رای
 و برمك حقنی حازدر .

(باب الواو - فصل الالف الح)

واباش { (Wabash) ممالک مجتمه ده بر
نهر در، که او هیو جمهوریتک غرب
جهتده نبعانله، ایندیانه جمهوریتنه دخول، و بونکله
(ایلینوآ) جمهوریتی حدودینی تفریقله، و بنسبه به
چکرک، ۷۰۰ کیلومترک جر یادن صکره، صاغ
کنارندن (اوهیو) نهرینه دو کیلور.

واتر { (Vater) آلمانیا شاهیر مستقرینندن
اؤلوب، ۱۷۷۱ ده صاقسه تک
آلتبورغ بلده سنده طوغش، ۱۸۲۶ ده وفات
ایتمشدر. هاله ده السنه شرقیه معلی بولغش؛
عربی، عبرانی، سریانی وکلدانی لسانلریک صرف
کتابلرینی وبتون عالمک خطلرینی جامع برکتاب
بازمشدر.

واترفورد { (Waterford) ایرلانده تک
هونستر خطه سنده (سویر)
نهرینک صاغ کنارنده اوله رق منصبندن ۸ کیلو
متره بوقاریده و دو بلینک ۱۲۵ کیلومتره جنوب
غریبسنده قوناق مرکزی برشهر واسکله اولوب،
۴۴۰۰۰ اهالیسی، کوزل ایمان وریختلمری،
تیا تروس، منسوجات، جام و سااره فابریقلر بله
دیمیرخانه لری و تجارت بجر به سی واردر.

— واترفورد قوناقی غرباً غورق، شمالاً کیلکینی
ونیراری، شرقاً و کسرفورد قونقلر بله، جنوباً
دخی بحر محیط آطلایی ابله محاط اولوب، مساحه
سطحیه سی ۱۹۰۰ مربع کیلومتره و اهالیسی
۱۲۵۰۰۰ کشیدر.

واترلو { (Waterloo) بلجیکه تک جنوبی
برابانت اباتنده و بروکسلک ۱۸

کیلومتره جنوبنده برقر به اولوب، یوک ناپولیونک
۱۸۱۵ ده دول متفقه عسکرینه قارشى ابتدییکی
صوک محاربه ده کی مغلوبیت قطعیه سنک موقعی اولغله،
کسب اشهار ایتمشدر.

واتیقان { (Vatican) رومانلر نده یاباره
مخصوس اولان جسم سربک
مبنی اولدیغی تپه تک اسمی اولغله، مذکور سرباه
و پایاتی داتره سنه دخی بواسم و بریلور.

واتق { شمراه عثمانیه دن اوچ کشینک
مخلصیدر:

برنجیسی (احمد -) استانبوللی اولوب، حسن
خطی دخی اولغله، برجوق کتابلرورقه لر یازمش؛
ونهایت جنونه مبتلا اولوب، ۱۱۰۳ تاریخنده
بیمارستانده وفات ایتمشدر. شویت اونکدر:

اوله ترانه سنخ کل ای عنسدایب زار
عشق اهل درده مانع کفت و شنود اولور
— ایکنجیسی (محمد -) بنه او عصر
مدرسینندن اولوب، شویت اونکدر:

بیلور کیفیتک ادیاب عشقک بنه سالکلر
ته ییلسون تابش مهری اوکیم محقق اعمارد
— اوچنجیسی (ابراهیم -) بنه خطاطیندن
اولوب، ۱۱۶۸ ده وفات ایتمشدر. شویت
برنعت شریفنددر:

دجای مغفرته یوز سوروب کدم بودرکاهه
سیه رو وائق آشفته حالم یارسول الله

واتق بالله { (هارون بن المعتصم بالله محمد بن
(هارون الرشید) خلفاء فیا.
سیه تک طوقوزنجیسی اولوب، ۱۹۶ ده طوغش؛
و ۲۲۷ تاریخنده، پدرینک وفاتی اووزرینه، تحت
خلافته قعود ایدوب، بش سنه ابله بدی آی حکومت

سوردکن صکره، ۲۳۲ هـ ۳۶ باشنده استسقا
 مرشدن (سرمن رأی) ده وفات ابدہ رک، اورادہ
 دفن اولمشدر. زمان خلافتندہ افرقیہ دک بنی
 اغلب امراسی بدبلہ صقلیہ بنی سیملیہ جزیرہ سی قح
 اولنہ رق، خلافت اسلامیہ بہ الحاق ابدلشیدی .
 برادری متوکل خلق اولمشدر . محمداسمنہ بر او فلی
 بمدہ مہندی باللہ لقبیہ تخت خلافتہ یکوب، خلفا
 عباسیہ تک اون درونجیسی اولمش؛ وذر پندن بشقہ
 نیمہ حکومت سورمہ مشدر.

— مصدرہ اسماً حکومت سورن خلفا
 عباسیہ دن دخی ایکی کشینک اتقی اولوب، برنجیسی
 (ابراہیم بن الحاکم بامر اللہ احمد) ۷۴۲ هـ برادری
 مستکنی باللہ سلیمانہ خلف اولمش؛ و بش سنہ مقام
 خلافتندہ قالدقن صکره، ۷۴۹ هـ اسقاط
 اولنمشدر. — ایکنجیسی (عمر بن ابراہیم) ۷۸۷ هـ
 متوکل علی اللہ محمدہ خلف اولوب، ۷۹۱ تاریخندہ دک
 درت سنہ مقام خلافتندہ قالمشدر .

وا حنی } فرس شمرا سندن ایکی کشینک مخلصی
 } اولوب، بری نیشاپوری اولدینی
 حالده، ۴۰ سنہ نجف اشرفہ مجاورت ابتدکن
 صکره، تبریزہ عودت ایدوب، ۹۴۰ هـ اورادہ
 وفات ایشدر. شویت اونکدر :

خو بان غم عشق ودل بیداد چه دانند
 بیداد کران قاعده داد چه دانند

— دیکری (شیخ حیدر علی کبیر) هندستانک
 لکهنو شهرندن و نواب شہباز خان کبیر احفادنن
 اولوب، شویت اونکدر:

آنان کہ مید دل بشکاه وفا کنند
 ای کاش یک نگاه کھی سوی ما کنند

واج دود } همدان ابلہ قزوین آرہ سندہ
 } بر موقع اولوب، ۲۹ تاریخ
 ہجری سندنہ بورادہ نعیم بن مقرنک تخت قیادتندہ
 بولنان حاکم مسلمین ابلہ پندنہ نہاوند محاربه سنہ
 مماثل بیوک وقطعی بر محاربه اولمش؛ و غزوات مسلمین
 مظفر اولمشدری .

وا حات } جولاک اورنہ سندہ صوبی و نباتانی
 } حاری بر بردہک اولان (واج)ک
 جمی اولوب، فرانسزلرک (oasis) دبدکلری شینک
 مقابلی اولدینی حالده، بوصورتلہ جمع صیفہ سندنہ
 خطہ مصریہ تک ضرب جہتندہ واقع داخلہ، خارجه

و بحریہ واحلر بنہ علم اولمشدر . [بواسلمہ
 مراجعت بیوریلہ .]

واحد } ابران شمرا سندن اوج کشینک
 } مخلصیدر :
 برنجیسی اصفهان فضلاہ سادندن اولوب،
 طول مدت کیلان و ہشمدہ قاضی بولمش؛ و عدالت
 واستقامتہ شہرت بولمش ابدی. شویت اونکدر:

ای نور دیدہ رفتی بی نور دیدہ ماند
 مژگان چہو آتشیانہ مرغ پریدہ ماند

— ایکنجیسی کرمانلی اولوب، بر ہجو پرودہ
 ہر بیتندہ (اقتلوا) کلمہ مرہیبہ سی تکرار ایشکہ،
 (واحد اقتلوا) دیشکہ شہرت بولشیدی . شو
 بیت اونکدر :

پر کریمہ من خندہ آن بستہ دهن بین
 درخندہ آن لب شکر و کریمہ من بین

— اوجنجیسی (محمد علی اکبر) قم شهرندن اولدینی
 حالده، اصفہانہ نشأت ایشدر. شویت اونکدر.

تایشان از نقش پا کل بر مزارم ریختند
 شاخ کل بر سر ملائک از غیبام ریختند

واحدی } (ابوالحسن علی بن احمد المتوہب)
 } مشاہیراد باومقرسندن اولوب،

«البسط»، «الوسیط» و «الوجیز» عنوانر بلہ
 یک مقبول و معتبر اوج تفسیر شرف یازمش؛
 و ابوالطیب متبیینک دیوانی شرح ایشدر . بوشرح
 دیوان مذکورک شروح ہدبندہ سنک جملہ سنہ
 مرجعدر . ۴۶۸ تاریخندہ نیسابورده وفات
 ایشدر .

— ابران شمرا سندن دخی برینک مخلصی
 اولوب، اکبر شاہ زمانندہ ہندستانہ رحلت ایش
 ایسہدہ، حاجباً عودت ایشیدی . شویت اونکدر:

در ضمیر من نمی کنجد بغیر از دوست کس
 هر دو عالم را بدشنده کہ مارا دوست بس

واحدی } عثمانلی شمرا سندن ایکی کشینک
 } مخلصی اولوب، برنجیسی (عبد .
 الواحد افندی) قرہ داود زادہ سلیمان چلیپینک
 اوغلیدر . ابتدا طریق علییہ منسوب ایکن،
 بمدہ طریقتہ سلوکاہ، گوشہ زہد و قناعتہ
 چکلمشیدی . اوتنجی قرن ہجری شمرا سندنر .
 شو مطلع اونکدر :

ایتدیروز خندہ لک لؤلؤ لالا سیرین
 کوستر لر لعل لیلک ساغر صہبا سیرین

خندفك اينجه كيروب، بومحله ۲۰ و ۲۵ و ۱۵۰ متره بوكسكدن دوشن اوج شلاله تشكيل ايدر. اوزرنده ۱۰۵ متره بوكسك بردمير كوپرى و بر جسر طيبي يعنى قيادن كرلر بولنيور. قسطنطينك آلت طرفنده بر طاقم ميهه حاره معدنيه دخي آلدقن صكره، شمال فرني به طوفرى دونوب، منصبنه دك طار بوغازلردن بجر. مجراسى ۲۵۰ كيلومتره اوزون اولوب، حوضه سنك مساحه سطحيهسى ۹۰۴۰ مربع كيلومتره در. قسطنطينك اوست طرفنده بر جوق اراضى يى سق واحيا ايتك اوزره، بونهره بر بند بايق فرانسز حكومتجه منصوردر.

— اسپانيه دكى (غو آدارامه) نك دخي اسم صحيح مريسيدير. [بواسمه مراجعت.]

وادى السباع } بصردن مكه مكرم به كيدن طريق اوزرنده
و بصردن ۵ ميللك مسافده بر وادى اولوب،
وقعه جلد زبير بن الوام (رضه) بوواديه شهيد اولشدى.

وادى شرقى } و وادى غربى و وادى
غيبه (الوادى الشرقى
والوادى الغربى) فزانده اوج ناحيه در.

وادى المعجم } سوربه ولايتنك شام
سبخاغنده و دمشق شامك

غرب جهنده اوله رق جبل الشبك شرق اتمك رنده
و بردى نهري اطرافنده واقع بر قضا اولوب،
۸۲ قريه و ۲۳ مزرعه دن مركيدر. مركزي
دمشق شامك ۴ ساعت غرب جنوب سينده واقع
(قطنا) قصبه سيدير. اهاليلى ۳۳ ۶۶۰ كشى
اولوب، ۲۵۰۰ قدرى روم مذهبنده خرسنيان،
۲۱۲ ۲ سى درزى و اقصورى مسلدر. جلهسى
لسان عربى ايله متكلمدرلر. اراضى مزرعه سى
۴۰ ۳۳۱ قطعه به منقسم اوله رق ۱۶۰ ۱۷
دو معدن عيارت اولوب، طو پراغى منبت و ميهه
چاربه سى چوق اولمغه، محصولانى بنفداى، آربه
مرجك، نخود، بقله، سپاسم، زيتون، اوزوم،
بادم، قابعى، نار، الما و سائر نقيس ميوه لردن
عيارتردر. صنايع محليه: بوق چارشف، بز،
عبا، سجاده، حصير و سائر اعمالندن عيارتردر.

— ايكنجيسى (ابراهيم) — روم المنده كى حاجى
اوغلى بازارندن اولوب، درساعده و رودله، دور
مدارس ايتكدن صكره، حلب قاضيسى اولمش؛
و بوماموربتدن عودتنده ۱۱۲۶ ده وفات اتمشدر.
ابن خلكانك وفياتى اختصار، و مطرلك ايساتى
شرح ايتديكى كپي، شعراء عربك حروف هجا
تريبيه بر نذكره سنى ترتيب، و بوكا بر جوق حواشى
علاوه اتمشدر. (وجدى) مخلصيله دخي بعض
اشعارى واردر. شويت اونكدر:

باشلدى بلبل فغانه غالباً نوروزدر
ايلدى عشاقدن عرض نوا نوروزدر

وادى الحجارة } اسپانيه ده (غو آدالاجاره)
شهر نك اسم صحيح مريسى
اولوب، اليوم اسپانيولرجه مستعمل اولان اسم
مذكور بو نك غايطيدر. [غو آدالاجاره] ماده سنه
مراجعت ييوربله.

وادى حلقا } صعيد مصر كى منتهاي جنوبنده
و توبه حدودنده اوله رق
استانك ۳۸۴ كيلومتره جنوب فرپسنده و نيلك
صاغ كنارنده اوله رق ايكنجى شلاله دن ۲ كيلومتره
آشاغنده بر قصبه اولوب، ۳۴۴۵ اهاليلى و جوار.
لرنده كليشلى حلقا اوتى واردر، كه بوندن وقتيله
كوزل بر جنس حصير بايليردى؛ شمعى ايسه
اليانى منسوجانده قوللانلق اوزره، آوروپا
فاير بقله بنه كيدر.

وادى الرمل } (Roumel) جزايرك
قسطنطينه ايلتنده بر اير.
ماق اولوب، مجراسنك بعض قملرى بشقه اسمرله
و حتى منصبنه قريب اولان قسم اسفلى (الوادى
الكبير) اسميله دخي مسمار. ستيك ۳۵ كيلومتره
شرق شمال سينده ۱۳۰۰ متره قدر ارتفاعى اولان
و قسطنطينه به قدر امتداد ايدن فرجوه طاغندن
نيغانه، ابتدا شرق جنوبى به و بده شرق شمالى به
جر يان ايدن، رك، عبدالنور اووه سى ايجندن و صكره
بر طاقم طار و صرب بوغازلردن مرور، و بر جوق
چايلرك صورلى نى اخذ ايتكدن صكره، قسطنطينه
شهر بنه واصل اولور؛ و اورنده (ابومرزوق)
نهر بله دخي بر لشه رك، صوبى خيلى چو Walsh
اولدبنى حاليه، ۲۰۰ متره قدر درين غريب بر

ایده رک، ۱۰۰ کیلومتره ک مسافه قطع ابتدکن صکره، نیسه ابه آنتیه آره سنده آق دکبزه دوکیلور. کنیش لکن آز درین برنر اولوب، سیل کبی آثار. نیسه ک فرانسه به الحاقندن اول بودک ابه ساردنیه قرالنی آره سنده خط حدودی تشکیل ایدردی .

وار { ایالتی (Dép. du Var) فرانسه ک جنوب شرقی جهتند کی ایالاتندن اولوب،

شرقاً بحری آب، شمالاً آناخی آب، غرباً رونه آغزی ایالتلرله جنوباً دخی آق دکبزه محاطدر. مساحه سطحیه سی ۶۰۳۶ مربع کیلومتره و اهالیسی ۲۸۸۳۳۶ کشیدر. مرکزسی « راکینیان » قصبه سی اولوب، ایالت ۳ نصابه منقسم و ۲۸ ناحیه ابه ۱۴۵ داترهبی حاویدر (هیسه) ابه (لرین) آطه لریده بوایالتله ملحقدر. اراضیسی و هلی مخصوص قسم شرفیسی بک طایفلق اولوب سواحلی ده صرب و برقوق قوبرلی حاویدر. ایالت نامنی ورن (وار) دن بشقه (آوزان) اسمیله بر نهری و برطاقم کوچک جایبری دخی واردر. طوبراغی

قورو و قوملق اولوب، ذخیره محصولاتی آرایسه ده، باغریله زیتون، پورنقال، طوت، عناب، کل، یاسمین و سازه آناجلیری، نباتات طبیه سی، منظار. لری، صفراتی و سائر محصولاتنی واردر. اورمانلری دخی چوق اولوب، خیلی کراسته چیقار. معدن کوربله، مرمر، آلمی، غرانیت طاشی و سائر احجار و اتره سی ده چوقدر. صیفیرلری آز اولوب، قیونلری دهه زیاده در. آریلرله اییک و قرمز بوچکاری چوقدر. صابون، باغ، قونیاق و سائر مسکرات، چیچک صوبی و انواع هطریات، قبا چوخه، قورو بمش و رچل و شکرله، فابریقه لرله دباغخانلری واردر. واردلیه و سائر بالیق صلاموره سی دخی چیقار.

وارادین { (Varadin) آوستریه و مجارستان دولتنک خروااتستان خطه سنده

و آفرامک ۷۲ کیلومتره شمال شرقیسنده اولوق (دراوه) نهرینک صاغ کنارنده قومیتانه یعنی ایالت مرکزی بر قصبه اولوب، ۱۲۰۰۰ اهالیسی، قلعه سی، قابلیجهرلی و مقبول شرابی واردر.

— وارادین ایالتی شمال شرقی جهتندن مجا رستانله، شمال غربی طرفندن استیریله، جنوباً

صیدان دمشقه قدر تمید اولنان شوسه بو قضا ایچندن مرور ایتمکله، واردات و تجارتنی تسهیل ایدبور. قضا داخاند ۶۰ جامشریف، ۱۹ مسجد، ۵ مدرسه، ۱۲ کلیسا، ۱ اصول جدیده اوزره ابتداییه ۱۲ صیبان مکتبی، ۳۳۷ دکان، ۱۰ خان، ۵۲ دکرمن، ۳۶ یاغخانه، ۲ فروق و ۱۲ حمام موجوددر. بعض آثار هتیه و خرابه. لری دخی واردر.

وادی القری { مدینه منوره ابه شام بیننده واقم و مدینه اهلاندن معدود قراسی چوق مهور بر وادی اولوب، وقت سعادتده هرده اهالی ابه مسکون اولدنی حالده، بدیجی سال هجریده خبرتخندن عودت نیویده صلوات فتح بیورلمش؛ حضرت هر بن الخطاب زماننده، حجاز اهالی غیر مسله دن نخلیه ابتد برلدیکی صوره، وادی القری دخی نخلیه اولنش؛ و برروایتده حجازدن معدود اولمامقله، نخلیه ابدلماش ایدی.

وادی کبیر { (الوادی الکبیر) اسپانیه. ده کی (غواد لکیو بر) ابرماغنک اسم صحیح هر سیدر. [« غواد لکیو بر » و « وادی الرمل » ماده لرینه مراجعت بیوریله.]

وادی موسی { بیت مقدسک جنوب جهتنده و فلسطین ابه حجاز بیننده زیتون آناجلیری چوق برده اولدنی جغرافیون اسلام آثارنده مذکور اولوب، وادی العقبه ک عینی اولسه کرکدر. — بووادی ک شرق طرفنده کی طاغک اتکننده واق (حجر) نهر قدیمک خرابه. لرینه دخی بواسم و بریلور. [« حجر » ماده سنه مراجعت بیوریله.]

وادیین { (باخود وادیان) حجازک شمال لنده کی حجر خطه سنده و مدش

قرینده جبل سراه اوزرنده بر بلده و بنده زبید اهلاندن وارداتی چوق بر ناحیه اولدنی باقوت حموی بیان ایدبور.

وار { (Var) فرانسه ک جنوب شرقی جهتنده برنهردر، ک بحری آب سلسله سنک (فارت) طاغندن نیمانله، جنوبه طومری جریان

اله آبادی و قطب الدین مصیبک مریدانندن اولدینی
 حالده، ۱۱۰۶ ده اغای حج ایچون، جانب حمازه
 عزیمت ایش؛ و عودتنده و وطننده اختیار عزت
 ایش ایدی. شویت اونکدر:

چون عدلیب کرچه بود ناله کار ما
 آکه تشد کلی زغم روزکار ما

— دیکری لاهورلی اولوب، شرقه جمله

اشعار معنیارندندر:

الهی از کرم عتقا صفت کردان نشام را
 همای قدس اگر جوید نیاید استقام را
 زبام را بوحث آیشان حد آشنا کردن
 که هفتاد و دولت آید و بوسد دهام را

واردار { Vardar } روم ایلیک اک بیوک
 ابرماقلردن اولوب، آرانؤدلقده

قوصوه ولایتک قالقاندن قضا سنده (شار) طاغناک
 شرق اتکارندن نمانله، سلسله مذکورده تک قار.
 شیسنده کی (سوهاغوره) طاغرتندن این برطاقم چایلری
 دخی آلهرق، کوزل بر اووه ایچنده شماله طوغری
 جریان ایدر؛ و قالقاندنک شرق طرفنه واصل اولنجه،
 برجوق قوللره آبرلهرق، صولدن قصبه مذکورده تک
 ایچندن یکن قالقاندن چایی دخی اخذله، شرقه
 طوغری دوز و طاغرا آره سنده برطاقم طار
 بوغازلردن سرور، و صاغ و صولدن برقاچ جای اخذ
 ایدرک، اسکوب اووه سنه دوشبجه، صولدن چاقیق
 یوزاندن کلن (لیسانج) نهرینی و برطاقم کوچک
 چایلر دخی آلوب، خبلی بیومش اولدینی حالده،
 اسکوب شهرینک یاندن یجر، و جنوب شرقی استقامتی
 آلهرق، اسکوب اووه سنه چیتجه، بنه طاغرا
 آره سنده طار بروادیده جریانه باشلاوب، سلانیک
 ولابنه کیرر؛ کوپریلیک آلت طرفنده صاغدن
 (توپوقه) و بابونه، و بده صولدن (برخالجه) و بنه
 صاغدن مناسرت اووه سنه کلن و هیسندن بیوک
 اولان (قره صو) بی آیر؛ و واردن آشاغی همیتی
 برچای آلمیهرق، برطاقم طار اووه لردن یجر،
 و نهایت سلانیک اووه سنه دوشوب، صاغدن بکجه
 کولنسک آیاغی اولان (قره صوق) نهرینی آیر؛
 و برقاچ قول دخی صالوب، جنوب غربی جهنده کی
 اینجه قره صو ابلا ده بعد الاختلاط، سلانیک کورفر بنه
 دوکیلور. مجراسی تقریباً ۳۰۰ کیلومتره اولوب،
 فیضانده جریانی تک شدتلی اولغله، سلانیک اووه سنه

آگرام، جنوب شرق طرفندن دخی قروج ایالتلرله
 محدوددر. بونی ۷۲ واکي ۲۸ کیلومتره اولوب،
 ۱۷۶۰۰۰ اهالی ابله مسکوندر.

— مجارستانده و طمش نهری اوزرنده اولهرق
 (پانسوده) تک ۳۲ کیلومتره شمال غربیسنده دخی
 بو اسله بر کوچک قصبه اولوب، ۳۰۰۰ اهالیسی
 واردر.

واردین { بیوک - Grand Varadin }
 { Gros Wardein } مجارستانده
 بوده تک ۳۱۰ کیلومتره شرقنده و کوروس نهری
 اوزرنده (هار) ایالتک مرکزی بر شهر اولوب،
 ۲۰۰۰۰ اهالیسی، مکتب اعدادیسی، آقادمیسی،
 اییک منسوجات و پورسلان فابریقه لری، کوزل
 سرسری و کورودلی و چیلکی قابلیجیلری واردر.
 واران { Varane } یونان قدیم مورخلرینک
 { ایران ملوکندن هرام اسمنده او -
 لانله بوندن غلط اولهرق و پردکاری احمدر.

وارته { (Wartbe, Warta) آرووی شری -
 قیده بریوک نهردر، که آوستریه تک
 قراقوویه خطه سنک حدود جنوبیه سنده قاریات
 سلسله جبالندن نمانله، شماله طوغری آفرق،
 مذکور خطه بی شق ایتدکن، و صولدن روسیه تک
 حدودی آبرهرق کلن (ویستوله) چایی اخذله،
 برخیلی مسافده دها تقریبی حدود ایتدکن صکره،
 لهستانه دخول ابله، کاه شرقه و کاه غربه میل ایدرک،
 شماله طوغری آفرق، لهستانه غرب شمالی جهتنده
 (قوله) قصبه سنه واصل اولنجه، غربه طوغری دوز،
 و روسیه به بالدخول، برخیلی مسافده غربه و بده
 شماله طوغری جریانه، (پوزن) شهرندن بعدالمرور،
 شمال غربی به و نهایت بنه غربه طوغری دونه رک،
 (پوزن) ایالتک قسم شمالیسی شق ابله، (براندبورغ)
 ایالتنه کیرر؛ و صاغدن برصنهی جدول واسطه سیله
 (ویستوله) ایرماغیله اختلاط ایدن (نیجه) نهرینی
 اخذ ابله، (لاندیرغ) دن بعدالمرور، غرب جنوبی به
 طوغری دونه رک، فرانقفورتک آلت طرفنده
 (اودر) ایرماغنه قاریشیر. مجراسی ۷۵۰ کیلومتره
 طولنده اولوب، قسم اعظمی سیر سفانته صالحدر،
 و تابعلری چوقدر.

وارث { هندستان شمراسندن ایکی کشینک
 { محلی اولوب، بری (شجیح محمد -)

شمدیکی حالدہ فائدہ دن زیادہ ضرری طوقنیور؛
وتشکل ابتدیکی بناقلقرله ودوکیدیکی صفوق
وهفونتی روزکارله سلانیکک هواسنی اخلال
ابدبور . مع هذا فیضانه قارنی سدرل بایلهرق ،
اراضی بی باصمه سنه وبتاقلقرل تشکیک میدان وبریله جک ،
سقی اراضی ایچون جدوللر آجیله جق و آفرزی
نیمزلنوب، قسمآ اولسون سیرسغانه صالح برحاله
قوتیله جق اوله، هروجهله باعث استفاده اوله جفتده
شبهه بو قدر . اسکوبده، کوریلیده، سلانیک اووه سنده
وسائر موغلرنده کورپرلری واردر . سلانیکدن
اسکوبه کیدن و اورادن صریبه طرفیله آوروپا
خطوطنه قاوشان دمیربول خطی واردار وادبسنی
تقیب ابدبور .

وارزه } (Varèse) ایتالیاک لومباردیہ
} خطه سنده همنامی اولان کولک
فربنده واولونه نهری اوزرنده اوله رق میلانک ۵۳
کیلومتره شمال غریسنده برقصه اولوب، ۸۵۰۰
اهالیسی وبرمشهور زیارتگاهی واردر .

وارسته } فرس شعراسندن بروجه آتی
} درت کشینک مختصیر :
برنجیسی (ملا امام قلی بیک) چکنی طاعنه سی
رؤساسندن اولوب، شوییت اونکدر :

آنکه برچستم کم دیدم درکار است ونیست
هرحقیقت نیست جز انسان که بسیار است ونیست

— ابکنجیسی لاهورلی اولوب، اصطلاحات
فارسیه تک تحقیقی ایچون ابراهه عزیمتله، ۳۰
سنه اوراده سیاحت، و «مصطلحات الشعراء» و
«صفات کائنات» عنوانلرله ایکی کتاب تألیف
المش ابدی . شیخ ملی حزبن لاهیانی ابله محبتی
اولوب، خان آرزونک شیخ مشارالیهک آناری
هلپنده یازدینی «تنیه الغافلین» عنوانلی کتابه ،
«رجم الشیاطین» عنوانیه برردیه یازمشیدی .
۱۱۸۰ تاریخلرنده برحیات ابدی . «جنک رنگارنگ»
هنوانیه برتری دخی واردر . میرزا محمد حسن
قتیل بونک یکنیدر .

— اوچنجیسی (نواب حفیظ الله خان) دهلیلی
اولوب، نواب عبدالصمد خانک محبتی ابدی . شوییت
اونکدر :

دل فربان زخم ناولک او
که سیاد من آن ابروکان است

— دردنجیسی (شیخ قاسم) هندستانک فرح
آباد شهرنده نشأت ایشدر . شوییت اونکدر :

کی احتراز رجیمت دل خراب کند
چه گونه مست زمینانه اجتناب کند

وارشووه } وارسووه (Varsovie, War-)
} لهستانک مرکزی برشهر

اولوب، ویستوله ابرماغک صول کنارنده وپترسبور .
فک ۱۲۶۰ کیلومتره جنوب فریسنده واقعدر .
بیوک برشهر اولوب، ۴۱۶ ۴۹۰ اهالیسی، (پراغه)
اسمیه نهرک اوریاقه سنده بربیوک محله سی، متین
قلعه سی، بربیوک سرایی، متعدد مصنع کلیساری،
متعدد میدانلری، قزال اوچنجی سیجیسوموند ابله
فورینیک هیکلری، بری لسیجه وبری فرانزجه
اوپونلره مخصوص ایکی بیوک نیازوسی، سویسکینک
هیکنی حامل برکوزل طاش کوربسی، داخلی مکتب
اعدادسی، پاپاسلره مخصوص بیوک مدرسه سی،
عسکری آقادمیاسی، زادکان اولادینه مخصوص
مکتبیه صنایع، اورمان، موسیقی مکتبلری،
رصدخانه سی، بیوک برکتخانه سیله تاریخ طبیعی
نمونه خانه سی و موزسه سی اولان برجمیت علییه سی،
زراعت، طب وفنون طبیعیه جمیلری، بوک وپاموق
منسوجات، کایم، فانت، بویا، مسکرات، آلات
موسیقیه، آرابه، شاپنه وسائر فاقه لری وایشلک
تجارتی واردر . دارالفنونی دخی واریکن، ۱۸۳۲
ده لغو اولمشدر . اهالیسنک بربیوک قسمی
یهودیدر .

— وارسووه بیوک دوقه لعی ۱۸۰۷ تاریخنده
بیوک ناپولیون طرفندن تشکیل اولنورق، روسیه
وبروسیه لهستانک قسم اعظمی حاوی ابدی .
وامستانک حکمداری ایکنجی آوغوستک حفیدی
اولان صاقسه قرالی فردریق آوغوست بیوک
دوقه لفته نصب اولمشدی . ۱۸۱۵ ده ناپولیونک
سقوطیله برابر لغو اولنورق، مملکتی روسیه ابله
بروسیه آره سنده مقاسمه اولمشدر .

وارطو } بنایس ولاینک موش سفیغنده
} وسنجاغک منتهای شمال شرقیسنده
برقضا اولوب، شرقاً بولانق، جنوباً نفس موش
فضالیه، غرباً کنج سفیغایله، شمالاً دخی ارضوم

ولایتله محدوددر . مرکزی وسطلرنده واقع کومکوم قره سیدر . ۲ ناحیه ابله ۸۹ قره دن سرک اولوب، ۹۰۰۰ یی مسلم و ۷۹۹۴ یی ارمنی اولقی اوزره، ۱۶۹۹۴ اهالی ابله مسکونددر . اراضیی مارضه لی اولوب، بیک کول طاغنگ اتکاری شمال غربیدن جنوب شرقیه طوغری بایلیور . فرانک ایکی قونلندن بری اولان مراد چایی قضایک جنوب شرق کوشه سی شق ایدوب، صاغدن بتون قضایک میاه چاربه سی جمع ایدن کومکوم نهرینی آلیر . طاوراغنگ قوه انباتیه سی متوسط حالده اولوب، باشلیجه محصولاتی : بقدای، آربه، داری، سرچک، نخود و سائرهددر . بیک کول طاغنگ اتکارنده برجس چای دخی چیقار . اهالیسی زراعتدن زیاده حیواناته و علی الخصوص قیوله مشغول اولوب، بیک کول یابله لنده یازین کلیتلی قیون سوریلری ریج اولنورق، قیشین حلب وشام و دیار بکر طرفلرینه سوق اولنور . اورمانلری اولیبوب، یاکنر سوکنارلرنده بعض سکودوقواق آچاچلرله بیک سیرک قره آچاچلری وارددر . صنایع محلیه باشلیجه کردلرک بیدقلمی کلیم، سجاده، هکبه کپی شیلرله آت رختلری اماندن عبارتدر . وارطو قره سی قرینده مختلف خطلری جاری برچوق آثار عتیقه مشهوددر . اهالی مسلمه نیک قسم اعظمی کرد اولوب، جیرانلی، لولان، حوزومک و قره باش عشرتلرینه منقسمدر . چین، لژی و قره بولاق مهاجرلری دخی وارددر . قضایک صوئوق و خوشکوار صولری میاه معدنیه سی چوق اولوب، برقاج کوچک کولی ده وارددر .

واریک { (Warwick) انکلتیره ده }
 ۱۵۰ کیلومتره شمال غربیسنده و (آوون) نهری کنارنده واقع برتیه نیک اوزرنده قونناق مرکزی برقصه اولوب، ۱۱۰۰۰ اهالیسی، مستحکم براسکی دره بکک سرایی، موزه سی، صوابله اداره اولنور ایلیک وسائره فابریقه لری و دوکخانه لری وارددر .

— وارویق قوننلی شمال شرق طرفندن لیجستر، شمال غربی جهندن استافورد، غرباً وورچستر، جنوباً اوقسفورد و غلوچستر، جنوب شرق طرفندن دخی سوتامپتون قونتاقریله محدود اولوب، شمالدن جوچه بوی ۷۷ و وسطی اکی ۵۴ کیلومتره و اهالیسی ۶۳۵۰۰۰ کشیددر . کمور ودمیر معدنلریله تابشیری چوقدر . صنایعی بک ایلری اولوب، فابریقه لرنیک کثرتیه مشهور اولان بیرمنیه هام شهری ده بویالت داخلنده در .

واریناس { (Warinas) آسرقای جنوبیده }
 (ورتولا جمهوریتک (اوروق))
 ایالتنده وقارافاسک ۳۶۰ کیلومتره جنوب شرقیسنده سنجاق مرکزی برقصه اولوب، ۱۰۰۰۰ اهالیسی و نونون محصولاتی وارددر .

وارک { (Varègues) جرمان اقوامندن }
 { اسکی برقوم اولوب، بالطیق سواحلنده ساکن اولدقلمی حالده، روسیه نیک نووغورود اهالیسی طرفندن مملکتلرینی فینو آله قارشلی مدافعه ایچون یاردیمه دعوت اولنورق، رئیسلی بولنان (روریک) بوندن بالاستفاده، نووغورودی ضابطه، ۸۶۲ ده بیوک برنس عنوانی آلوب، روسیه دولتک اساسنی وضع اتمشدی . اوصرده بوقومیک دیگر افرادی (کیف) ده و ایسلانده ده بر اشمشردی .

وارنه { (Varna) بلغارستانک شرق }
 جهتنده قره دکیزک ساحل

واسطو (Vasto) ایتالیا (آروچہ)
 جیت پورہ (ایالتندہ) (کتی) نک
 ۷۰ کیلومترہ جنوب شرقی سندھ اولہرق آدر باقیق
 ساحلی قریبندہ بر قبضہ اولوب ، ۱۳۰۰۰
 اہالیسی ، واسع بر میدانی ، کوزل برجشہ و سراپ ،
 ایشاک تجارتی ، قریبندہ میاہ معدنیہ سی و کوزل
 ہواسی واردر .

واسط (عراق و سطندہ بصرہ ابلہ کوفہ)
 (جدول طبیعیسنک ، بعمہ برلشوب)
 بر بیوک جزیرہ تشکیل ایتک اوزرہ ، ایکی قولہ
 آبرلدینی محلہ و بغدادک تقریباً ۱۰۰ کیلومترہ
 جنوب شرقی سندھ ، بصرہ نک ۱۲۰ کیلومترہ شمال
 غریب سندھ بیوک بر شہر اولوب ، ۸۳ نخعی سال
 ہجر بدمہ حجاج بن یوسف ثقفی طرفندن تأسیس
 اولنشدی . عراقک نامرکزندہ و بصرہ ابلہ کوفہ
 کی ایکی بیوک شہرک نام وسطندہ و فرات ابلہ
 دجلہ بی برلشدر برنہرک اوزرندہ بولنسی حبیبہ
 آز مدت ظرفرندہ یک زیادہ بیوبوب ، مدینت
 و معارف اسلامیہ نک اک مشہور مراکزی صرہ سنہ
 یکش ابدی . بغدادک تأسیسندن صکرہ اوج
 بیوک شہرک اورتہ سندہ قالبوب ، اہمیتی برقات دہا
 آرتمشیدی . مشاہیر علمادن بر جوق ذواتک مسقط
 رأسی بولنشدر . خلافت عباسیہ نک سقرطی صرہ .
 سندہ ہلاکو طرفندن مخرب اولنہرق ، شمعی
 و برانہری آرمہ سندہ بر جوق ستونلر ، کرلر ،
 و ساثر اینیہ مصنہہ انقاضی و بونلر میانندہ جامع
 شریف اولسی ملحوظ اولان یک ظریف بر بنا
 مشہود اولمقدہ در . و برانہرک آرمہ سندہ یالکر
 یرقاج بالیقی قلبہ سی بولنیور . — بونک ۳۵ کیلو
 مترہ جنوبندہ و مذکور جزیرہ نک اورتہ سندہ
 واسط الحی اسمیلہ بر قریبہ دخی واردر .

— بواسلہ بری جزیرہ دہ و بری ہمامہ دہ اولوق
 اوزرہ دیگر ایکی قصبہ و بر جوق قرا دخی بولندیقی
 یاقوت بیان ایدپور . — اندلسدہ دخی قبرہ اصماندن
 بر قبضہ اولوب ، (واسط قبرہ) دیناریدی .

واسقوددغامہ (Vasco de Gama)
 پورتگیزیک اک بیوک
 بحر بونندن اولوب ، ۱۴۶۰ تاریخلرندہ (سینیس)

اسکالہ سندہ طوغش ؛ و کیمیایکہ سلوکہ ، ۱۴۹۷
 دہ قرال مانوئل طرفندن (بارتلمی دیاز) کشف
 ایتش اولدینی امید برونی طولاشہرق ہندہ
 طوغری بر طریق بحری کشفنہ مأمور اولمش ؛
 و بوسیاحتندہ بر جوق مخاطرہ لہ دوچار اولدقن
 صکرہ ، ۱۳۹۸ دہ ہندستانک ساحلندہ کی
 (قالپوت) لیماندہ دہیر آتمش ابدی . اترتی
 سنہ پورتگیزہ عودتندہ بارلاق بر استقبالہ نائل
 اولوب ، کندیسنہ قونشاکی رتبہ سیلہ برابر ہند
 آمرالی عنوانی و برلمشیدی . ۱۵۰۲ دہ ۱۹ پارہ
 کی ابلہ بنہ اوطارفہ اعزام اولنہرق ، آفریقاک
 سواحل شرقیہ سندہ موزامبیق و سفالہ کی بر طاقم
 بر لہ ہندستاندہ ہمیش اسکالہری پورتگیز دولتی
 نامنہ ضبط ، و بعض راجلرلہ عقد اتقاق ایتمشیدی .
 پورتگیزہ عودتندہ ، حسودلرک ستمہ اوغراپوب ،
 ۲۱ سنہ کوشہ بطالتندہ براغش ؛ و ۱۵۲۴ دہ
 قرال اوچنجی جوان طرفندن ہندستان خدیوی
 عنوانیلہ او جہتہ کوندلرش ایسہ دہ ، وصولی
 متعاقب (قوشین) اسکالہ سندہ وفات ایتشدر .
 سیاحتلرنی (باروس) یازمش ؛ و شاعر (قاموش)
 سلاک نظامہ چکشدر .

واسقون (Vascones) باسق قومنہ
 اسکی رومایلر طرفندن و بریلن
 اسدر . [« باسق » مادہ سنہ سراجعت بیوریلہ .]

واسیل (Basile) قسطنطنیہ روم امپرا .
 طاورلرندن ایکی کشیک اسیدر :
 بریحیمی ماکدونیہلی اولوب ، فقیر بر حالتہ
 منسوب اولدینی حالہ ، امپراطور اوچنجی مبخاک
 سایبی ابدی . آتلی آیشد بر مقہدہ کی مہارتندن
 طولانی ، مرقوم مبخاک نوجنی قرانمش ؛ و کندیسنی
 خصم جانی اولان یطریق (بارداس) دن مخلیص
 ایتدیکنہ مکافاۃ ، ۸۶۶ تاریخندہ حکومتہ تشریک
 ایدلش ابدی . واسیل بونمتہ نائل اولدینی حالہ ،
 مبخاک کندیسنی اعما ایتک فکر و نیتندہ بولندیقی
 حس ایتک ، بنہ اوسنہ مرقومی اتلاف ایشدرک ،
 نخعی بستیون ضبط ایتش ؛ و اظہار اقتدار و لیافت
 ایدوب ، سواہ استعمال ایتک اوکئی آلمفلہ برابر ،
 امور عدلیہ بی بولنہ قومیش ؛ سچیلہ بی اغلبدن
 استرداد ابلہ ، عباسیلرک ہاجمانہ قارشی طورہ .

برادری اوچخی یاروسلاوه خلف اولمش؛ و تانارلک لیتوانیه به تجاوزلرند معیتلرند بولمغه مجبور اولمشیدی. ۶ سنه حکم سورمشدر.

— ایکنجیسی (دمتروویچ) دردنجی دمترینک اوغلی و خانق اولوب، ۱۳۸۹ ده رأس حکومته چکش؛ ولیتوانیه بیوک دوقهسی (وبتولد) ایله اوغراشمش ایدی. تیمورلنکک سردارلرندن بری طرفندن موسقوهده محاصره اولنهرق، ۱۴۰۸ ده ۳۰۰۰ روبله اعطاسیله محاصره بی فک ایتدیره ییلمشیدی. ۱۴۲۵ ده وفات ایتشدر.

— اوچنجیسی (واسیلویچ) ایکنجینک اوغلی و خانق اولوب، اون یاشنده ایکن نخته چکش؛ و قالیپیه برنی (یوری دمتریویچ) طرفندن اسقاط اولنهرق، بونک وفاتنده بیه رأس حکومته اعاده اولمش؛ و متعاقباً قران خاننک انده مغلوب واسیر اولوب، ۱۴۴۶ ده فدیه نجات ایله قورتارلمش ایسهده، موسقوهه ورودنده، حکومتی ضبط ایتش اولان مرقوم (یوری) نک اوغلی طرفندن طوتیلوب، مرقومی طرد ایله، واسیلی مرکز حکومته اعاده ایتشدردی. بیوک اوغلی اوچنجی (ایران) ی حکومته تشریک ایدوب، ۱۴۶۲ تاریخنده حکم سورمشدر.

— دردنجیسی مرقوم اوچنجی ابوانک اوغلی و خانق اولوب، ۱۵۰۵ ده موقع اقتداره چکش؛ ورنجی اولهرق (اونوقرات) یعنی «حاکم مستقل» عنوانی آلوب، نووگورود ایله بسقوف شهرلرینک جهوریاتی لغز، واهالیسنک برر قسمی موسقوهه نقل ایله، اسمولنسکی دخی ضبط ایتش ایسهده، متعاقباً یانجی اولان موسقوهه قریم و قران تانار. لرینک ضبطنه چکمه، طول مدت بونلره جزیه و برمهک مجبور اولدقدن صکره، غلبه چالوب، بوجز به دن قورتلمش، و بعض برلر دهضا ضبط ایتش ایدی.

— ییشنجیسی (شویسکی) بیوک ولادمیرک نسلندن اولوب، ۱۶۰۵ ده ایکنجی (فدور)ک صباوتنده وصی بولندهدن صکره، بونک دوزمه دمتری اسمنده بری طرفندن اسقاطی اوزرینه، صاحب ترجمه عسکر ندرکیله، مرقوم فاضی طرد

یلشیدی. بکرمی سنه حکومت سورددکن صکره، ۸۸۶ ده وفات ایتشدر. اوغلی لئونه خطاباً «اصول حکومت» عنوانیه برتالیفی و نامام براقوب اوغلنک اکمال ایتدیکی برکلیات قوانینی واردر. بواترلی موجود و مطبوعدر.

— ایکنجیسی «کنج» لقبیه ملقب اولوب، ایکنجی رومانک اوغلیدر. ۹۵۵ ده طوغوب، ۹۶۳ ده، پدرینک وفاتی اوزرینه، نخته چیهه جق ایکن، آنجق ۹۶۹ ده، (زیمیکس)ک وفاتندن صکره، حکومته نائل اوله ییلوب، برادری قسطنطین ایله مشترکاً حکم سورمش؛ و بعض عسینلری تسکین ایله، ۱۰۱۳ ده بلغارلی و ۱۰۱۶ ده خزرلی دفع، و بلغارستانی دولتته الحاق ایتشیدی. اون بش بیک بلغار اسیر طونوب، ممالکتلرینه اعاده ایتشیدی. ۱۰۲۵ ده، عربلره قارشى محاربهه حاضرلامقده ایکن، وفات ایتشدر.

واسیل (St Basile) خرسیتیانلرک
 وکالک بیوک عززلرندن و مؤلفیندن
 اولوب، ۳۲۹ تاریخنده قیصر به ده طوغمش؛
 و ۳۷۹ ده وفات ایتشدر. قسطنطینیه ده و آتنده
 تحصیل ایدوب، بیده وطننده منطق مملکی و دعوی
 وکالی ایتش؛ ۳۵۷ ده ترک دنیا ایدهرک بشیل
 ایرماق وادیسنده برمناستر تاسیسه، زهد و عبادته
 قویلمش؛ ۳۷۰ ده قیصره باش بقیه یوسی اولوب،
 دائره روحانیه سی داخلنده نشر معارفه چالیتمشدر.
 قنولیکار حز براتک ۱۴ نده و روملر کانون ثانی
 رومینک برنده یورطیسینی اجرا ایدرلر. خرسیتیانلقده
 یونان قدیم لسانی اک ابی یازان صاحب ترجمه ایله
 (ذهبی الفم) لقبیه ملقب (یانی) اولوب، سنت
 واسیلک امور مذهبییه، اخلاقه و فلاسفه یونانیه
 آثارینک خرسیتیانلغه منافی اولدیفته دائر برخیلی
 آثارى واردر.

واسیلی (Vasili) روسیه ده بروجه آتی
 (بواسمهله ه کنی حکم سوروب،
 دردی بیوک برنس و بشنجیسی چار عنوانی حائز
 بولمشدر؛

برنجیسی (باروسلاویچ) ایکنجی یاروسلاوک
 اوغلی اولوب، ۱۲۷۰ ده تانار خاننک امدادیه،

ایتمش؛ واهالی طرفندن روسیه جاری طابیش ابدی . ظهور ایدن دیگر ایکی دوزمه دمتری به اوج قرالی طقوزنجی شارک امدادیه مقابله ایتدکن صکره ۱۶۰۹ده استنان قرالی سپهسومند طرفندن مغلوب اولغه ، موسقوله لیلر طرفندن تسلیم اولورق، وارشووده تحت اسارنده وفات ایتمشدر .

واشجرد { مارواه النهرده و ترمذ فرینده
اولورق جیچون وادیسنده
(وخش) نهرینک اوتسنده برقصه اولدیغی
اصغیری بیان ابدور .

واشینقتون { ممالک مجتمه حکومتک
(Washington) آمرشاده
مؤسسلرندن اولوب ، ۱۷۳۲ده ورجینیئک
(بریج خریق) قصبهسنده طوغمش، و ۱۷۹۹ده
وفات ایتمشدر . ابتدا مهندس اولوب، بعده انکیزلرک
قنادهدهکی فرانزله قارشلی اولان محاربه لرنده
صکره دخول ابله، اظهار شجاعت ولیاقت ایدرک،
میرالایق رتبهسنه نائل اولدقن صکره ، خدمت
صکره بی ترک ایتمشیدی . آمرشادهکی انکیز
مهمبرلینک قیامنده ۱۷۷۴ده ورجینیئ اهایسی
طرفندن پوستونه کوندربلن بدی مبعوثک میاننده
بولنش ؛ و ابرتسی سنه اهل قیام صکرینک
قومانده سی درعهده ایدرک، ارزاق وه همایتک
تقصایله برابر ، انکیز جنرالرندن برقاچه قارشلی
طوروب، برقاچ محاربه قزائمش؛ ونهایت ۱۷۸۱ده
بونلردن (فوربولیس) ی (بورق نوون) ده
محاصره و تسلیمه مجبور ایتمکله، وطنک استقلالانی
تأمین ابدوب، ۱۷۸۳ده ورسایل مصالحه سی
و آمریقا استقلالنک انکلتزه طرفندن تصدیق
موجب اولمشدر . بوموقبتی متعاقب ، صکرینگی
کوردلیئزجه طاغیده رق، سردارلق عنوانی ترکله،
مملکتنده کی جفتاکنه چکبلرک ، راحت یاشامقده
ایکن، ۱۷۸۹ده آمرشاده برحکومت منتظمه
تشکل ابدنجه، اتفاق آرا ابله و ۴ سنه مدتله ریاسته
انتخاب اولنش؛ و ۱۷۹۳ده ثانیاً رئیس انتخاب
اولورق، آوروپانک ، فرانسه وقواتسندن طولای،
قارمه قاریشیق اولدیغی برزمانده، کاهه دول ابله
حسن مناسباتی وفرانسه ابله انکلتزه محاربهسنده

بیطرفانی محافظه ایتمش ؛ و آنجیق بعض اهکار
مفرطه به قارشلی طورمهله، بدرجه به قدر وموقتا
نوجه عمومیدن دوتمش ابدی . ۱۷۹۷ده استنفا
ابدوب، ایکی سنه صکره وفات ایتمشدر . حکیم ،
مستقیم ، قناعتکار و بک خیرخواه و حیبتلی بر آدم
ابدی . وفاتنه بریوک ضایعات نظریله بانیه رق ،
بتون ممالک مجتمه اهایسی برآی ماتم طوغشلردی .
مرکز همومیده هیکلنک رکوزینه وبومرکزک
کندیسنک اسمیله تسمیه سنه رسماً قرار و برلشیدی .
ترجمه حالی و بعض محرراتی ضبط ونشر اولمشدر .

واشینقتون { مجتمه نیک مرکز همومسی
(Washington) ممالک
اولان بیوک برشهر اولوب، شرق ورجینیئ ابله
ماریلاند حکومتلی آرهسنده واقع مشترک قضائک
داخلنده وبونوماق نهرینک صاغ کنارنده اولورق
۳۸°۵۰' عرض شمالی ابله ۷۹°۲۲' طول فرییده
واقدر . جسامنجه ممالک مجتمه نیک ۱۴ نجی شهری
اولوب، ۲۳۰۳۹۲ اهایسی، فوق العاده دوز ،
کنیش ومنظم سوقاقلری، عمومی مجلس مبعوثانک
اجتماعنه مخصوص تکمیل سرمدن بیوک وه صنع
بردارشمی، ریسه مخصوص سرابی، بیوک دواتر
حکومتی، مکمل ترسانه وطوبخانه سی، متعدد
قیشله لری، کوزل داتره بلده سی، بیوک تیازولری،
نهره حاکم متین برقله سی، نهرک اوزرنده ۱۴۰۰
متره اوزولنقنده اخشاب کوبریسی، بش داتره به
مقسم عمومی دارالفنونی، (قولومبیان قولج)
اسمیله بیوک برمکتبی، بیوک کتبخانه سی، رصدخانه سی،
آقادمی سی، طب، نباتات، زراعت وسائر جمعیات
علمیه سی، دوربین وکوزلک ابله کاغذ وسائر
قارمه لری وارددر . ۱۷۹۲ده تأسیس اولورق،
آنف الترجه ذاتک اسمیله تسمیه اولنش؛ و ۱۸۰۰
ده نیویورقه بدل ممالک مجتمه نیک مرکز همومسی
انخاذا اولمشدر . ۱۸۱۴ده انکیزلر طرفندن
ضبط اولورق، (قایپتول) تبیر اولنان مذکور
مجلس مبعوثان داتره سی احراق اولنش ايسهده،
ابرتسی سنه دهامکمل صورنده بنا اولمشدر .

واشینقتون { مجتمه نیک مرکز همومسی
(Washington) ممالک
کوشهسنده بولنان حکومتی اولوب، غرباً ببحر محیط

معتدل ایله، شمالاً دومینون حدودیله، شرقاً ابداهو، جنوباً دخی نواده و قالیفورنیه حکومتلیله محدوددر. مساحت سطحیه سی ۱۷۹۱۷۰ مربع کیلومتره اولوب، ۳۴۹۳۹۰ اهالی ایله مسکوندر. اراضییه مرتفع اولوب، قسم غریبسنده ۴۴۰۰ متره قدر ارتفاعی اولان (قاسقادرانجه) یعنی «شلاله سلسله سی» و شمال جهنده قیالی طاغالر سلسله سنه مربوط «آلتون طاغی» متمد اولدیغی کبی، ساحل بونیجه ده (قوسترانجه) یعنی «ساحل سلسله سی» اوزانوب، منتهای شمال غریبسنده کی شبه جزیره ده (اولمبیک) طاغنه قاوشور. بوایکی سلسله تک آره سنده برودی شکل ایدوب، شمانده (فوقه) اسمیله قره لک ایچنه پک ایلری به قدر دخول و برجوق قولره تشب ابدن کورفرزه منتهی اولور. شرق جنوبی قسمی دوز و مرتفع بریایله دن هبارت اولوب، جنوبه طوغری مائل برحوضه تشکیل ایدوبور. دومینونک بعض کوللرینک آیاقلردن تشکیل ابدن (قولومیه) ایرماغی بعض بوزلردن بویایله دخول ایله، ابتدا جنوبه طوغری آفرق، شرقدن کان برهری بعدالاحد، غربه طوغری دوز، وینه دومینوندن کن (اوکیناقان) نهریله راشدکن صکره، وینه جنوبه طوغری دونوب، صاغدن (قاسقادرانجه) تک شرق اتکلردن این متعدد انهاری آلیر؛ ویمده صاغدن قیالی طاغلردن کان و تابملرینک اک بیوکی اولان (اسناکه) نهری ویمده دیگر برجای اخذ ایله، غربه طوغری دونه رک، و ممالکنک حدود جنوبیه سنی آره ورق،

صولدن (جون داپس) و قروکد و صاغدن دخی برهر آلدقن صکره، (قاسقادرانجه) سلسله سنک برهوازندن مروره، جنوبدن کان بیوجک برهر دخی آلهه، شماله و صکره وینه غربه طوغری دوز، و ساحل سلسله سنک کدیش برهوازندن بالرور، پک اوزون برخلج تشکیل ایدم رک، بحر محیط مستله دوکیلور. بوجوله حکومتک همان بتون میاه جاریه سی بوایرماغه طوبلانیر. مذکور (فوقه) کورفرزیه دوکیلور برجاج نهری دخی واریسه ده، بونلر پک اوققدر. هواسی عرضنه نسبتاً معتدل اولوب، بحر محیط معتدل ساحلنک صیباق آفتیلری تأثیرله قیشلری ملایم، و ارتقاهک

واصف } سالم تذکره سنده بوخلصله درت
 و اشعر ذکر اولنوب، برنجیسی

(عبدالله - افندی) بهض وزرائک دیوان
 کتابنده بولمش، و ۱۱۲۹ ده وفات ایشمدر. —
 ایکنجیسی (احمد - افندی) بروسه لی اولوب،
 نچاردن برینک اوغلی ابدی. — اوچنجیسی
 (حسین - افندی) استانبولی اولوب، ۱۱۰۴ ده
 وفات ایشمدر. — دردنچجیسی مدرسیندن اولوب،
 ارتا طبایته دخی سالک ابدی.

— فطینک تذکره سنده دخی بوخلصله اوج
 شاعر بیان اولنوب، برنجیسی رئیس الکتاب بولمش
 اولان بغدادلی (احمد - افندی) در، که عثمانلی
 تاریخنک برقسمنی یازمش، و ۱۲۲۱ ده وفات
 ایشمدر. — ایکنجیسی (اندرونی عثمان - پک)
 بوستانچی باشی آرانؤد خلیل پاشامک اوغلی اولوب،
 اندرون هابوندن ققاعدا چراغ اولدقن صکره،
 ۱۲۴۰ ده وفات ایشمدر. — اوچنجیسی بروسه لیدر.
 شعرلرینک عدم قلنده باس کورلمدی.

واصل بن عطا } (ابوحذیفه - الفزال
 و اشعر } (المتزلی) امامظم علما

و ائمه متکلمیندن اولوب، اعتزالک موجودی
 و معتزله تک امامیدر. ۸۰ تاریخنده مدینه منوره ده

واعظ واسطی { شمس الدین محمد بن
{ القاسم } مشاهیر شعرا دین

اولوب، ۷۴۴ تاریخ بنده وفات ایتمشدر. شو برایکی
یت جمله اشعار بنده:

بدا البرق من حزوی فهاج حینته
وهیت صبا نجد فزاد اثینته
وغنی له الحسادی نایام حاجر
ففاضت بامطار الدموع جفونه

واغ { (Waag) مجارستانده بر نهر در، که
لیتاوا ایالتنده قاربات طاشغرلندن

این قره واغ ایله آق واغک برلسمندن بانشکل،
قره و بیده جنوبه طوضری جریان ابده رک،
تقریباً ۴۰۰ کیلومتره ک جریانده صکره، (کو-
مورن) قرینه صول تارندن طونه ده دو کیلور.
صولدن (نیره) و صاغدن (آروه) ایله (نوروقس)
چایرینی دخی آلبه.

واغرام { (Wagram) آوستریاده ویا نه ک
۱۰ کیلومتره شمال شرقی سنده

بر قره اولوب، ۱۸۰۹ تاریخ بنده بیوک نابویونک
آوستریا به قارتی اوراده فرانسیسی بیوک و قطنی
فالیتله مشهوردر.

واقد { صحابه دن بر قاج ذاتک اسمی اولوب،
اک معروفتری بوجه آتیدر: (واقد

بن عبدالله التیمی الحظلی الیربوعی) که رسول الله
(صلی الله علیه وسلم) افندمزک دارالارقه دخوللندن
اول اسلامه کلوب، بیده جانب نبوی دن عبدالله بن حسن
ایله برابر، احوال قریشدن خبر آتی اوزره نخله به
اعزام بیور بله رق، شهر حرامده بولدینی جهته،
قتاله مأمور اولدینی حالده، اموال تجار به ایله یکن
قریشدن بر قاج کشی اوزرینه تعرضله، عمرو بن
الحضری بی قتل ایتمش؛ و بونک اوزرینه «یشلونک
عن الشهر الحرام قتال فیه قل قتال فیه کبیر» آیت
کریمه سی نازل اولمشیدی. اسلامده اک اول قتل
ایدن مسلم اشیر واقد و اهل اسلام طرفندن اک اول
قتل اولسان مشرک مرقوم عمرو بن الحضری
اولمشدر. واقد بدر واحد غزاینده و سائر غزوانده
حاضر بولمیش؛ و خلافت جناب فاروق ایامنده
ارنحال ایتمشدر.

طوفوب، بهر ده حسن بصری (رضی الله عنه) دن
تحصیل علوم ایتمش ایدی. حسن بصری حضرت لری
«قد اعتزل واصل عنا بیورمش؛ واصل اوندن
صکره ده سائر مسائله اهل سنتدن آربلوب، کندبته
مخصوص بر طریق و مذهب طومتش، که مشار الیه ک
کلامندن اخذاً بو مذهبه اعتزال، و کیتدیجه تکثر
ایدن سائلرینه معتزله نامی برلمشدر. (ر) حرفی
تلفظ ابده میوب، (غ) کبی سوبلدیکندن، بو
تقصانی بلای ابدیره مک ایچون، (ر) لی کله ل
استعمالندن اجتنابله، اولرک رینه بشقه، کله ل
بوله رق، (ر) سز مفصل نظر ابراد ابدرمش.
بو حال بین الادبا مشهوردر. شاعر شهیر بشار بن برد
ایله منافرتی اولوب، پندرلده بر چوق معارضه ل
یکمشدر. ۳۱: تاریخ بنده وفات ایتمشدر. باشایچه
تالیفاتی بوجه آتیدر: «کتاب اصناف المرجئة»،
«کتاب فی التوبه»، «کتاب المزله بین الملتانین»،
واسز اولان «کتاب الخطبه»، «کتاب معانی
القرآن»، «کتاب الخطب فی التوحید و العدل»،
کندیسیله عمرو بن عبیده آرمسنده جریان ایدن
مباحثاتی حامی کتاب، «کتاب السبیل الی معرفه
الحق»، «کتاب فی الدعوه»، «کتاب طبقات
اهل العلم و الجهل».

واصه { (Vasa یا خود Wasa) بر حکمدار
{ خاندانی اولوب، افرادندن بدی

کشیه اوجده و ارج کشی استانده حکم سور-
مشدر. باشلری اسوجی دایمارقه لیلردن قورتاران
کوستار و اصددر. استوفه و ملک قرینه واقف برده
یکی سر اینک اسمندن مأخوذدر. «کوستاو،
اریق، سیهیموند و فریستینه» ماده لرینه
مراجعت بیوربله.]

واعظ { (میرزا رفیع الدین) مشاهیر شعراء
{ ایراندن اولوب، قزوینلیدر. «ابواب

الجنان» عنوانه مشهور بر کتشی و ۷۰۰۰ بیت
بالغ دیوان اشعاری وارددر. شو یت اونکدر:

بزمین برد فرو نخلت محتاجانم
بی ذری کرد بی آنچه شادون ز کرد

— «حسین واعظ» ماده سنده مرجمت

بیوربله.]

— اینجیسی (شاه قاسم دولاری) عراق
ساداتندن اولوب، شوییت اونکدر:

باغبان عشق را پیش از بهار آرد
میوه درد والم برشاخ خرمان میرسد

واقوصه } اولوب، خلافت جناب صدیقیده
بو وادیده عسکر مسلمین کلینتی روم عسکر بنه
قارشی ثبات کارانه مقاومتله، بر چوق ضایعات
و بر مشرسه ده، مظفر اولمشدر .

واکفیلد } (Wakefield) انکلهتره
بورق ایالتنده و (لیدس) ک
۱۶ متره جنوبنده بر شهر اولوب، ۲۹۰۰۰ اهالیسی،
تیمارخانه سی، حبسخانه سی، یوک مندوجات، فانه
وساژه فابریقه لری، بویاخانه لری و کور معدنی
واردر .

والا } (محمد علی میرزا) ایران شهراستندن
{ وقاجار خاندانی افرادندن اولوب،
فتح علی شاهک اوغلیدر . شجاعت و سخاوت
وفصاحتیه وادیانه اولان انتسایله مشهورایدی .

من ازدل ددل از من دیوانه کریزان
دیوانه نه دیدم که زدیوانه کریزد

والادولید } (Valladolid) اسپانیه مک
اسکی قسقیله خطه سنده
و مادر بده ۱۵۴ کیلو متره شمالنده اولهرق
(بو بیرهغه) ابه (اسفونوه) نهر لری بده ملتفا سنده
واقع ایالت مرکزی بر شهر اولوب، ۱۲۰۶۲
اهالیسی، دارالفنون، مشهور حقوق مکتبی،
صنایع نفیسه مکتبیه سائر مکاتبی، صنوم و فنون
آقادمیه سی، موزه سی، قراله مخصوص سرابی،
مصنع کایساری، کاغد، قوردله، شایقه و ساژره
فابریقه لری واردر . فردیناند ابه ایزابلانک رسم
تزوجی بوشهرده اجرا اولمش؛ وقر یستوف قولومب
بونده وفات ایتمشدر .

— والادولید ایاتی شمالاً لئون و پالنسیه،
شرقاً بورغوس، شرق جنوبی طرفندن سفوبه،
جنوباً آویلا و سالامانقه، غرباً دخی زاموره
ایالتلریله محدود اولوب . مساحت سطحیه سی ۷۵۶۹
مربع کیلومتره و اهالیسی ۲۶۷۱۴۸ کشیدر .
اراضیه ی بوکسک بر ایبلادن عبارت اولوب، دورو
ایرمانی شرقدن غربه جریانه، صاغ و صاردن

{ (ابو عبدالله محمد بن عمر بن واقد
واقدی { (المنی) مشاهیر مورخیندن اولوب،
۱۳۰ تاریخ هجریسنده مدینه منوره ده طوغمش،
و ۲۰۷ ده بغدادده وفات ایتمشدر . مالک بن انس
ونوری کی مشاهیردن تحصیل واستماع ابدوب،
خلیفه مأمون طرفندن بغدادک (عسکر مهدی)
ونام دیکرله رصافه دینان قسم شرقیه قاضیاکنه
نصب اولمشدی . فتوحه دائر بر قاچ کتاب یازوب،
علی الخصوص فتوح الشامی مفصل یازمشدر .
«کتاب الرده» عنوانیه بر تألیقی واردر، که ارنحال
جناب نبوبدن صکره ظهور ابدن طلحه بن خوبله
الازدی ابه مسیله الکذاب و ساژره مک خروجیه
عربلرک ارتداد واقمندن باحثدره حدیثده او قدر
موتوق دکلدر . مأمون عنندنه قدر و اعتباری
زیاده اولوب، یوک احسانلریته نائل اولمشیدی .

واقف } شعراء عثمانیه دن ابکی کشینک
{ (مخلص اولوب، بری) محمد —
افندی) بروسهلی وزمره مدرسیندن ابدی .
۱۱۳۱ ده وفات ایتمشدر . شوییت اونکدر :

سکا شفقت ایدری عجب او مهباره
دل ستم دیده بی قرار آکلدقیه

— دیکری (سیدیحیی افندی) استانبول
ساداتندن اولوب، ینه شعرا دن سید عبدالرحیم
افندبنک اوغلی ابدی . طریق قضایه سالک اولوب،
استانبول قاضیه دخی اولمشیدی . ۱۱۵۰ ده
وفات ایتمشدر . شوییت ارنکدر :

ایتمیور هیچ اثر آه سحرگاه سکا
مکر انصاف ویره حضرت الله سکا

{ (ایران شعراستندن ابکی کشینک
واقفی { (مخلص اولوب، برنجیسی) (خواجه
علی) مشهدنی وخواجه محمد جان قسینک برادری
ابدی . علم تقصیره انتسانی وار ابدی . امامتله
مشغول اولوب، شورباغیسی بوصفتمنه آفاق ابدیور :

این پیش نمازیم نه از روی ریاست
حق میداند که از ریا مستثناست
اینک خوشم افتاده که در وقت نماز
پشتم بخسایق است و رویم بخسدا

برقاج نهر آلبر - هوایی سرت و یابس اولوب ،
اراضیی یالکز انهارک وادیلرنده منتبتدر . حیوانات
اهلیه سی و علی الخصوص قیون و یکی سوری بلری
زیاده جهرر .
- مکسیقه نیک مشوآقان جهوریننده
و مکسیقه نیک ۱۹۰ کیلومتره فریننده و حدای
بجردن ۲۰۰۰ متره ارتفاعی اولان کوزل بر
وادی ایچینده دخی بواسله برشهر اولوب ، ۲۵۰۰۰
اهالیسی ، بیوک بر صوبولی و مصنع بر کلیسایی
واردر .

والپارایزو } (Valparaiso) آسرقشای
} جنوییده شیلی دولتنسک
سانتیآغو ایالتنده و سانتیاغونیک ۱۳۵ کیلومتره
شمال فریسنده اولورق بر فونیک ایچینده برشهر
واسکه اولوب ، ۱۰۴۹۵۲ اهالیسی ، لیسانی ،
اسخکامانی ، دمیربولی ، ترسانه سی وایشسک تجارنی
واردر .

والتر } (Walter) آلمانیه نیک اده شهر
} تشریح طاسندن اولوب ، ۱۷۳۴ده
کونیسبرغه طوغمش ، ۱۸۱۸ده وفات ایشدر .
برلینده تشریح معلم اولوب ، ۸۰۰ دن زیاده
تشریح آچمش ؛ و موخرأ روسیه قرالنک ۴۰۰۰۰۰
فرانسه صاتین آلدینی بر تشریح موزه سی وجوده
کتیرمش ابدی .

والتر } (Walter) آلمانیه نیک اده شهر
} تشریح طاسندن اولوب ، ۱۷۳۴ده
کونیسبرغه طوغمش ، ۱۸۱۸ده وفات ایشدر .
برلینده تشریح معلم اولوب ، ۸۰۰ دن زیاده
تشریح آچمش ؛ و موخرأ روسیه قرالنک ۴۰۰۰۰۰
فرانسه صاتین آلدینی بر تشریح موزه سی وجوده
کتیرمش ابدی .

والتراسقوت } « اسقوت » ماده سنه
} (سراجمت بیوریله) .

والته } (Vrlette) آق دکیزده واقع
} و انکترمه نایع اولان مالطه
جزیره سنک ساحل شرقیننده جزیره مذ کوره نیک
مرکزی برشهر اولوب ، ۲۰۰۰۰ اهالیسی ، ایچدن
ایچه برقاج قسمه منقسم بیک صاغلام وواسع لیجانی ،
متین اسخکامانی ، ترسانه سی ، قرانته خانه سی ، اسکی
برسرانی ، مصنع بر کلیسایی ، تحت الارض بر بیوک
صوبولی ، آقادیه سی ، ایکی کتبخانه سی ، موزه سی ،
نبانات باغچه سی ویک ایشسک تجارنی واردر . بر سطح
مائلده مؤسس اولمله ، اسکه دن بوقاری به چیقان
سوقانتری سردبولنی اولوب ، طولاشیقلی بعض
آرابه بولری ده واردر . شهرنفس والته ایله
فلوریانه ، ویتوربوزه ، سانغلیا وبارموله اسملرله ه
قسمدن مرکب اولوب ، خیلی واسع کورینور .

والدمار } (Valdemar) بواسله دانمارقه ده
} درت حکمدار کیشدر :

والدبورغ } بارونلی (Baronnie de)
} (Waldebourg) آلمانیه نیک
اسکی حکومات صغیره سنندن اولوب ، ایوم
(وورنبرغ) قرالغنه ملحقدر .

والدک } (Waldeck) آلمانیای شمالیه
} برنسک صورتنده اداره اولنور
بربر اولوب ، ایوم بروسیه ملحق اولان (هسه)
خطه سی داخنده واقعدر . شکلی غیرمنتظم اولوب ،
مساحه سطحیه سی ۱۱۲۱ مربع کیلومتره و اهالیسی
۵۷۷۶۶ کتیدر . که بهر مربع کیلومتره باشه ۵۱
کشی دوشر . ارنی برنسک تحت حکمده اولوب ،
دها شمالده (ولیه) برنسلکنک شرقنده واقع
پیرمونت قونلتنی ، نامبله بر کوچک بر دخی بوکا
ملحقدر . ۳ مذ کور پیرمونت برنسلکندن منتخب
اولق اوزره ، ۱۵ اعضادن مرکب بر مجلس بمعونانی
واردر ، که بونلر ۳۰ یاشنی بیککین اولق شرطیله ،
۲۵ یاشنی مهابوز اهالی طرفندن ۳ سنه مدته
وایکچی درجه ده انتخابه انتخاب اولنورلر . مرکز
اداره سی (فورباخ) و برنسک مقری ۲۷۶۸ اهالیسی
اولان (آرولش) قصبه سی اولوب ، برنساکه نامی
قراندریان (والدک) ایسه ۹۰۰ نفوسلی برقریه در .
اراضیی طاق و آزمینت اولوب ، دمیر ، قورشون ،
بایقر معدنلریله سرمر و آلیجیسی و میاه معدنیه سی
چوقدر . (وسر) ایرماغنیک حوضه سی داخنده
اولوب ، ممالکتک قسم جنوبیسی شق ابدن (ودر)
نهری بو ایرماغه دوکیلور . واردات و مصارف
سنویه سی بریق میون مارقه قریبدر .

والدمار } (Valdemar) بواسله دانمارقه ده
} درت حکمدار کیشدر :

بعض برلینی ضبط ایتش؛ و بعضی اسوج و نوروج قرالی ایکنجی مایوسه ترکه مجبور اولوب، استونی بی دخی (اوردرونونیک) دینان هیته فروخت ابدیه، آلدینی مبالغه برچوق املاک مایه ایتشیدی. زادکان طافی بونک اقتداردن متوهم اولوب، مکلمبورغ اله صافسه لایبورغ دوقه لربنک امدادله قیام ایتماک، قراچ سنه صکره ۱۳۶۰ ده بوقیاملری باصدره بیلمش؛ واسوجه ترک ایتش اولدینی برلی استرداد ابدوب، بعضی آطلر دخی ضبط ایتشیدی. اسوج و نوروج بعضی آلمانیه برنسلرله اتفاق ایتکارندن، نوروج قرالنه قیزی مارکرتینی و بره، بونک، بونک، بونک؛ و بعد ۱۳۶۸ ده تشکیل ابدن اتفاقه قارشی آلمانیه ایمپراطورینک اتفاقی طلب ایتش ایسه ده، موفق اوله میوب، مملکتی قورتاره بیلدک ایچون، بیوک فداکارلقره مجبور اولمشدی. ۱۳۷۵ ده وفات ابدوب، ارکاک اولادی اولماقله، قیزندن تورونی اولان نوروج قرالی ایکنجی اولوف وارنی اولمشدر.

والدمار { (Valdemar) اسوج قرالردن
اولوب، فولقونجیان سلاله سنک

برنجیسیدر. ۱۲۵۰ تاریخنده، دایمی اون برنجی ارشک و قانی اوزرینه، قرالغه انتخاب اولنورق، ابتدا پدری مشهور قونت (بیرل) ابله مشترکاً حکم سورمش ایسه ده، مؤخرأ ۱۲۷۲ تاریخنده، برادری (مایوس) ی بالتوکیل، قدس زیارتنه عزیمت ایتش؛ و ۱۲۷۶ ده عودتنده برادرینک تشویقیده علیهنده برقیام ظهورینی کوره، درک، داخلی محاربه کبیشمش؛ و مغلوب اولقله، یالکز (غونیه) دوقه لقلیه قاعت ابدیه، فراغت ایتدکن صکره یکیدن سلاحه صالوقله، بتکرار مغلوب اولوب، ۱۲۷۸ ده دایمارقه به قاجش؛ و اوراده اخذ و توقیف اولنورق، ش سنه صکره محبسده وفات ایتشدر.

والدنبرغ { (Waldenburg) آلمانیه تک
وورنبرغ قرالغنده و
(الوانکن) ک ۴۵ کیلومتره شمال فریسنده
(هوهنلوه و الدنبرغ) برنساکنک مرکزی
بر قصبه جق اولوب، ۱۰۵۰ اهالیسی واردر.

برنجیسی «بیوک» عنوانی حائر اولوب، و نزلر حکمداری (قانونت لاردار) ک اوغلی و اوچنجی (اریق) ک تورونی ایدی. ۱۱۴۷ ده بشنجی اریقک و فائنده وراثت ادا ساندن بولنان اوج شخصک بری بولنقله، برچوق منازماندن صکره ۱۱۵۷ ده رقیلرینه غلبه چالهرق، دایمارقه قرالی اولمش؛ و مکلمبورغ برنسلرخی دایمارقه قرالغنه اولان ادماق حقوقدن واز چکمه اجبار ایتش؛ و بالطبق قورصانلربنک حقتدن کلوب، (روکن) جزیره سنی دخی ضبط، واسکیدن قالمش بعضی مذهبی رفع، و برچوق نظامات و قوانین وضع ایلمش ایدی. نوروج قرالی دخی مغلوب، و ایتدیکی کبی برماهده بی امضایه مجبور ایتشدی. ۱۱۸۱ ده وفات ایتشدر.

— ایکنجیسی برنجینک اوغلی اولوب «مظفر» عنوانی حائردر. ۱۲۰۲ ده بیوک برادری آلتنجی (قانونت) خلف اولوب، هولشتاینی ضبط ایتش؛ و (بدر) ابله (البه) بجرالربنک شرق و جنوبنده وانغ اولان اسلاو ممالکنه اولان حاکمیت حقنی آلمانیه ایمپراطورینه تصدیق ایتدیروب، اسوج و نوروجده ایتدیکی محاربه لده مظفر اولمش؛ و ۱۲۱۹ ده پروسیه بی و بعد استونی بونک برقسمنی ضبط ایتش؛ و او وقتلرده امثال مسبوق اولیان ۱۴۰۰ سفینه دن مرکب بولنان بیوک بردونجاه مالک اولمش ایدی. آلتنجی ۱۲۲۳ ده اشورین قونتی هنربنک الینه اسیر دوشوب، ایکی سنه صکره و آفر شرطلله قورتله بیلمشدی. ۱۲۴۰ ده بعضی قوانینی تمذیل و اصلاح و یکی نظامات وضع ایتش؛ و برنجی اولورق، دایمارقه ده تمسدد نفوس اجرا ایتدیرمشدر.

— اوچنجیسی ایکنجینک اوغلی اولوب، پدری طرفندن حکومته نومماً شریک اولنمش؛ و اونک حیاتنده ۱۲۳۱ ده وفات ایتشدر.

— دردنجیسی ایکنجی قریستوفک اوغلی اولوب، ۱۳۳۴ ده پدری وفات ایتدیکنده، باورده ده بولنقله، دایمارقه ده ظهور ابدن حادانندن طولانی قراچ سنه مملکتده عودت ابدیه ممش؛ و آلتنجی ۱۳۴۰ ده باورلی و سوآبدن مرکب برصکرله کلوب، ملک موروثنک اشلسویغ ابله سیلانده کبی

زنده بر اوزون شبه جزیره سی، شمال غربی کوشه سی قارشینده فرجه بر دمبر بول کوربسیله مربوط (آنلس) اسمیله بر یوک جزیره سی و یک چوق کورفر و قوی و لیمانلری وارددر. اراضیسی نفس انکتره به نسبتاً بوکسک و طاساق اولوب، (قامبریان) اسمیله بر یوک سلسله جبال ساحل ابله متوازیاً جنوبدن شماله تمتد اولدینی کبی، (کری) اسمیله بر قوی و دیگر بر قاج شمه سی دخی شرقه طوغری اوزانیور. اک بوکسک ذروه لری ۱۰۸۸ و ۱۰۵۵ و ۱۰۰۰ متره ارتفاعلرند و اوندن آشاغیدر. بو جبالک انکترندن بر چوق انهار آقوب، اک بیوکری (سوز) نهریدر، که سلسله مذکور. رملک شرق مائلسندن نمانله، شماله طوغری بر یوک قوس چیزدکن صکره، جنوبه دونوب، بریستول کورفرینک منهایسند اوزون بر خلیج تشکیل ایدبور. (تمه) نهری بو ابرماغه دوکلدیکی کبی، (لوغ) و (اوسق) نهرلری ده سلسله مذکور. رمدن اینه رک، مذکور ابرماغه خلیجه منصب اولورلر. (نووی) نهری ایسه بنه سلسله مذکور. رملک شرق اتکنندن ایندیکی حالده، جنوب غربی به طوغری آقوب، بریستول کورفرینک مدخلنه دوکیلور. سلسله مذکورملک شمال طرفندن دخی (دی) اسمیله بر نهر اینوب، همناهی اولان خلیجندن ایرلنده دکیزینه دوکیلور. جبال مذکورملک غربی اتکارندن این انهار ایسه چوق ده قیصه اولوب، اک بیوکری جنوب جهتنه کی (تیفی) نهریدر. اراضیسی آژ مثبت اولوب، زراعتده آنجق بو صدوک زمانلرده اهمیت و رملکه باشلادینندن، محصولانجه نفس انکتره دن کریدر آنجق معادنی چوق اولوب، برنجی درجه ده نوت عمومی سی کور معدنندن عبارتدر. بریستول کورفری حوضه سنک کوری نوکنمز درجه در. دهمر معدنیه مرمری وسائر احماری ده چوقدر. کورک بودر. جهده کثرتی صنایهک ترقیسی موجب اولوب، علی الخصوص دهمرخانلری و معادن سائر دوکمتنا. نهری یک چوقدر. بوک منسوجات و قانله وسائر قابریقارلری ده وارددر. سواحل اهالیسی کیمچیلکه مشغولدر. قابل زراعت اولیان بوکسک برلنده خلی صیغیر و قیون بسلیز ممالکت شمالی و جنوبی

— سیزبه خطه سنک بر سلاؤ ایالتنده و بر سلاؤک ۷۰ کیلومتره جنوب فریسنده دخی بواسیله بر قصبه اولوب، ۱۲۰۰۰ اهالیسی و کور معدنی وارددر.

والریانوس (Valerian, Valerianus) }
روما ایمپراطورلندن اولوب، میلادک ۱۹۰ تاریخلرند طوغش؛ و عسکرلکده قطع سراتب ابدوب، ۲۴۳ ده امیلیاه قارشى امدادینه کیتمکه اولدینی ایمپراطور فالوسک وقوع وفاتی اوزرینه، آلتمشاق اولدینی حالده، فالیا و جرمانیه ردولری طرفندن ایمپراطور انتخاب اولمش؛ و اوغلی (فالیانوس) ی حکومته بالشریک، (غوت) لک مجاوزاتنه مقابله ایش، بر طاقم عصیانلری باصدمرمش؛ و بعده ایران شاهی شاپوره قارشى عسکر سوق ابدورک، ابتدا بعضی محاربه قرعامش ایسه ده، ۲۶۰ ده اورنه قریبند مغلوب و تلیه مجبور اولوب، انهای اسارتند چوق محقراته دوچار اولمش؛ و اسارت تحتنده جان ویرمشدر. و والیانوس خرستیانلره قارشى تعقیباند بولمشدی.

والریوس پوبلیقول (Valerius Pu) }
روما (blicola) }
حکومتک وؤسلرندن اولوب، میلاد عیسادن ۵۰۹ سنه اول قونسلوقده بر ونوسک رفیق ابدی. عوام اهالیک فوق الماده محبی و حقوقلرینک حامیسی اولمله شهرت بولمشدر.

والس (Galles, Wales) }
نفس انکتره مک قسم فریسنندن عبارت بیوک بر خطه اولوب، انکتره مک سواحل فریبه سنک قسم وسطیسنده و ایرلندمک قارشینده ایرلنده دکیزله بریستول کورفری آرهنده کنیش بر شبه جزیره صورتند اوزانیور. شرقاً نفس انکتره ابله، شمالاً ایرلنده دکیزله، غرباً سنت جورج بوغازله، جنوباً دخی بریستول کورفریله محدود اولوب، ۲۳° ۵۱' ابله ۲۵° ۵۳' عرض شمالی و ۳° ۵۱' ابله ۲۱° ۷' طول غربی آرهنده تمتد اولور. مساحت سطحی سی ۱۹۱۰۷ مربع کیلومتره و اهالیسی ۱۲۱۷۱۳۵ کشیدر. سواحل یک کیرتیلی چیقنتیلی اولوب، شمال غربی و جنوب غربی کوشه.

اوله رق ایکی قسمه، و هر بری ٦ که جمعا والس خطه سی ١٢ قوتلفه منقسمدر، که برآز اسکی اولان بر استانستیه کوره، اسمبله مساحه سطحیه و مقدار نفوسلری بوجه آئیدر:

قوتناق	مربع کیلومتره	اهالی	مرکزی
(شمالی والس)			
فلینت	٧٤٨	٧٦٣١٢	مولد
دنیغ	١٥٦٢	١٥١٠٢	روتن
کرناروون	١٤٢٨	١٠٦١٢١	کرناروون
آنگلسی	٧٨٣	٥١٠٤٠	بوماریس
مرولت	١٥٥٩	٤٦٥٩٨	دولجلی
مونتوومری	١٩٥٦	٦٧٦٢٣	مونتوومری
(جنوبی والس)			
رادنور	١١٠١	٢٥٤٣٠	برنیغ
برکنوق	١٨٦٢	٥٥٩٩٠	برکنوق
قاردیفان	١٧٩٤	٧٣٤٤١	قاردیفان
پچروق	٣٦٢٥	١٩٩٩٨	هاورفوردوست
کرمارتن	٢٤٥٤	١١٥٧١٠	کرمارتن
غلامورغان	٢٢١٥	٣٩٧٨٥٩	قاردیف

جبال ممتد اولور، که اک مرتفع بخلاری (فوسو-متر) طاسی ٢١٨٧ متره ارتفاعنده اولوب، بتون آوسترالیه قطه، سنک اک بوسک نقطه سیدر؛ و سردی قارل درجه سنه وارمیورسه ده، سنه تک اکثر آیلرنده تپه سی قارله مستورددر. فوروق رانجه، ماری طاغلز، لیور پول رانجه، نیوا فلاند رانجه طاغلری بوسلسه تک اقسامندندر. بونلرک برچوق قول وشعبه لری اولوب، فربه طوغری انکارلی ندر بجا کسب انحطاط ابدیه رک واسع اووه لره منقلب اولور، که اونلرک ده آرهلرنده بعض منفرد طاغلز بولنیور. بوجیالک شرق انکارندن اینن انهار بالطبع فیصه اولوب، غربی انکارندن اینلر ایسه چوق اوزون لکن سولری آز اولغله، اکثری بولده قورور، و بعضی برلکوب، آوسترالیه تک اک بیروک نهری اولان (موری) ابرماغنه تابع (دارلیخ) نهری تشکیل ایدیورلر. ویتوربه مچرندن سکره آوسترالیه تک اک کوزل واک قابل عمران بری اولوب، علی الخصوص قسم شرق سنک یاغورلری چوقدر. سواحلنده هواسی معتدل تک لطیف اولوب، طاغلرک اوزرنده بزم یازمزه مصادف اولان قیش موسمنده قار یاغار، و میزان الحراره تحت الصفر ٨ درکده قدارینر ایچ طرفلر تک ایسه هواسی تک یابس و صیحاتی اولوب، انجه نوزی حامل اولان چول روزکاری اسدیکی وقت میزان الحراره ٥٠ درجه یه قدر چیقار. اوجهته یاغورلری سیرک ایسه ده، یاغدیفی وقت سیل کبی کثرتله یاغوب، برچوق بشاتلقلر وجوده کتیرر. ممالک تک برنجی منبع زونی قیونلری اولوب، بوندن ٢٠ سنه اول بومسجده ٢٦ ملیونه قیون وارایدی. شمعی به قدر بومقارک تضاعف ایش اوله چغنده شبهه بوقدر. بیاغیلری تک مقبول اولوب، دری، باصدرمه، ایچ یاغی و سار محصولاری دخی اخراج اولنور. صیغیر، آت و طوموزلری ده کیتدجه چوظالمقده در. ایکنجی درجه ده منبع زونی آلتون معدنی اولوب، خیلی مقدار اخراج اولغنده در. اداره جه مستقل کبی اولوب، انکلتره قرالجه سی طرفندن نصب اولنان بروالی ٦ کشیدن مرکب برهیث مدیرانله و ٣٦ اعضاء منصوبه دن مرکب برهیث ایوان ٧٣ اعضاء منخبه دز مرکب بر مجلس

والسک اهالی سی کات جنسیت قدیمه سنه منسوب اولوب، هر نه قدر شهر و قصبه لره کوندن کونه لسان قدیملری فراموشله انکلز لشمکده ایسه لره، کویلرده و طاغلرده ایوم لسان اصلیلری محافظه ایتمکده درلر. بوخطه و اساساً بوندن ممدود ایکن سیاست نفس انکلتره به مطلق اولان (مونموآشیر) ایالتنده ٥٠٨٠٣٦ کشی یانکلز کلنجه و ٤٠٢٢٥٣ کشی دخی کلنجه و انکلزجه تکام ایتمکده درلر. بو وجهه کت اسانی ییلنر بر ملیونه قریبدر.

والس { یکی جنوبی — Nouvelle Galles (du Sud, New South Wales) } آوسترالیه تک منقسم بولندیفی بش مسجک بری اولوب، قطعه مذکور تک جنوب شرق جهتهنده واقعدر. شرقاً ببحر محیط کبیرله، جنوباً و قنوربه، غرباً جنوبی آوسترالیه، شمالاً دخی قویینه سلاند مسجزلرله محدوددر. مساحه سطحیه سی ٢٢٩١٠٢ مربع کیلومتره و اهالی سی ٣٥٠٠٠٠ کشیدر، که هر مربع کیلومتره باشنه آنجی بر بقیق کشی دو شیور. ٢٨° ابله ٣٨° عرض جنوبی و ١٣٩° ابله ١٥٢° طول شرقی آرهلرنده ممتد اولور. قسم شرقی طاغاتی و مرتفع اولوب، ساحل ابله متوازیاً آوسترالیه آلپلری نام عمومیسبله معروف برسلسله

مبعوثانك قرارى وجهله اداره مملكت ابدى .
سركرى (سدى) شهر پدر . براق دميربول غلى
جنوب وشماله وداخله طوغرى تمتد اولوب، كيتديجه
تكثير وتمدید ابدلكده در . معارف وصابى دخی
عبر عقول برصورتله ترقى اتمكده در .

والکیری { (Valkiries) اسكى اسقا .
نڊناو اساطيرنده برطاقم
پرلدر، كه محاربه لده جنكاورلك رشته حياتى
قطع ايله، روحربنى (واهاله) ديدكارى جنته
كوتوروب، اوراده كنديلربنه سرنكبين ويده
صوندقربنه ممتقد ابدلر .

والمی { (Valmiki) هندك اك اسكى واك
مشهور شاعرى اولوب، سانسكرى
لسانده ۱۲۰۰۰ قدر پتدن سرك اولان مشهور
(رامايانه) منظومه سرك ناظميدر . بو منظومه ده قهر-
مانقلربنى نقل ايتديكى (راما) نك معاصرى اولوب،
ميلاد عيسادن ۱۵۰۰ سنه قدر اول ياشادىنى
مظنوندر .

والثین { (Valentin) خرسىانلقده مذهب
موجدلرندن اولوب، ايكنجى قرن
ميلاديه نشات، و ۱۶۱ ده وفات اتمشدر . برى
جسمانى وبرى ممنوى ايكى عالم بولندينه قائل او-
لوب، افلاطونك فلسفه-نى خرسىانلقه قارىشديره رق،
ضريب برطاقم اعتقادات ايجاد اتمشيدى .

— بو اسمله كيمياى كاذب ويا سيمیاده شهرت
بولش آلمانیه لى بر آدم دخی واردر، كه اكسير
اعظمى بولمه چيالاركن فن كيمياومعادن وصيدلانیه
خدمت ايدوب، بى شيلر كشف اتمشدر . براق
تأليفاتى واردر . ترجمه حالى مجهول اولوب، اون
بشخى ترن ميلاديه ياشادىنى ويا براسم مستاردن
عبارت بولندينى ملحوظدر .

والثينيانوس { (Valentinien, Valen-
tinianus) روما امپيرا .
طورلرندن اوچ كيشيك اسميدر :

برنجيسى آفريقه قونق فراتيانوسك اوغلى
اولوب، ۳۲۱ تاريخ ميلاديسنده (پانونيه) ده
طوغمش؛ و بوليانوس ايله بوويانوس زمانلرند
عسكراكده خدمت ايدوب، بونك وفاتى اوزربنه،
۳۶۴ ده (نيكبه) يعنى ازنيقده عسكرفلرندن

امپراطورلقه انتخاب اولمشدى . برادرى (والنس) ي
بالشريك، اوكا شرق تركله، كنديسى غربى انتخاب
ابدهرك، درحال (آلمانى) نام قوم وحشبنك
تجاوزاتنى دفع ايجون، عسكربنى خاليابه كوندرمش؛
ودر عقب كنديسى دخی او طرفه كیدهرك، سائر
اقوامك دخی حقتدن كادكدن صكره، ايتاليابه
هودت، واورادن ايلريابه بك،رك، (قاد) قومى
مغلوب اتمش؛ و بونلك واكلاريله مصالحه شرائطى
مذاكره ابدركن، ۳۷۵ ده كمال حدت وشدتندن
كندى كوكسنه بر بوسروق اوره رق، بر شريانى
پانلاغمله، درحال وفات اتمشدر .

— ايكنجيسى برنجيك اوغلى اولوب، پدربنك
وفاتنده بك كوچك اولدينى حالده، ايلربه دهكى
اردو طرفندن آوغستوس تلمى اعلان اولمش؛ و پدرى
حياتنده حكومه تشرىك ابدلش اولان بيوك برادرى
فراتيانوس طرفندن بو صفقى تصديق اولنه رق،
ايتاليا حكومتى كنديسنه تخصیص ابدلش ابدى .
بو وجهله ابتدا والدهسى (پوستينه) نك وصايتله
ميلانده حكم سورمهكه باشلامشيدى . مؤخرأ
فراتيانوسى قتل ابدن (ماقسيم) بوكا دخی قصد
اتمش ايسده، سردارلردن (تئودوسيوس) مانع
اولمشدى . بده ۳۹۲ تاريخنده خاليابه فراتقله
قارشى حرب اتمكده ايكن، (آربوفاست) اسمنده
برى طرفندن ۲۰ ياشنده قتل اولمشدر . حسن
اخلاق صاحبي و سرحتلى بر آدم ابدى .

— اوچنجيسى بده اوچنجى فونستانس اسميله
امپراطور اولان سردار قونستانسك اوغلى اولوب،
۴۱۹ تاريخنده راونده طوغمش؛ و شرق امپيرا-
طورلنى عسكرى طرفندن ۴۴؛ ايتاليا يعنى غرب
امپراطورلنى تحتله اقماد اولغمله، ابتدا بوكا وصايت
والدهسى پلاجيديه حكم سورمش؛ و او ائشاده
آفريقادهكى ممالك قونت بونيفاس طرفندن واندالره
تسليم اولنه رق، فوت ابدلش ابدى . سن رنده
واصل اولدقدن صكره آيتلايه قارشى مقاومتله
ممالكنى محافظه اتمش اولان (آئنيوس) ك نفوذى
تختنده بولنوب، بده بونى چكهميهرك قتل اسميله،
آيتلا اوزربنه هجوم ايدوب، ايتاليانك بتون قس
شماليسنى ضبط اتمشدر .

والثیه { (Valentia) ابرلانده نك غرب جنوبى
ساحلى قارشيسنده (كرى)

فونلفنه ملحق برکوجک آطهک شرق شمالی گوشه. سنده برکوجک قصبه اولوب، آروپا ایله آمربقا آره سنده اک اول نمبد اولساا تفراف حبلی اورادن بدأ اتمشدر.

والنس { Valens } روما امپراطورلندن اوغلی اولدینی حالد ، ۳۲۸ تاریخ میلادیسنده ایلیریک (سیالیس) قصبه سنده طوغمش ؛ و ۳۲۴ تاریخنده بیوک برادری والتینیانوس طرفندن حکومته تشرک اولنرق، حصه سنه شرق دوشمش ؛ و قسطنطنیه نی مقرنخاذا اتمش ابدی . (پروقوب) ک واقع اولان عصبانی باصدربوب، ابرانیرله قارشى دخی غالبانه حرب اتمشدی . هولردن قاچان غولتری ممالکنه قبول ایدوب، آشاغی مسیه یینی بلغارستانده اقامتلیرنه مساعده اتمشیکن ، وؤخرأ آریانوسک مذهبنه تابع اولوب، سائر خرسنیانلره قارشى تمقیبانه بولمشدر .

والنسه { Valence } اسپانیه تک شرق جهتنده (و مادردیک ۲۵۰ کیلومتره شرق جنوبسنده اوله رق (غوآدالویار) ابرمانک صاغ کنارنده و آق دکیز ساحلندن ۲ کیلومتره ک مسـا . فده واقع همنامی اولان ایالت و خطه تک مرکزی بر بیوک شهر اولوب، ۱۷۰۷۶۳ اهالیسی، دار-الفنونى، علوم و فنون آقادمیلری، چاوش بتیشدریمکه مخصوص مکتب عسکریسی، بیوک کتبخانه سی، رسم موزه سی، یک بیوک و مصنع برکلیساسی، بورسسی، برقاچ سرابی، کورل ریختملری، مفرح نقرجکاھلری، اییک اقمشه، قطیفه، یوک و یاموق منسوجات و ساژره فابریقلری، قیوجیلغه و سرائفوزلغه متعلق ممولاتی و میری به قائد بیوک توتون فابریقه سی وارددر . یک اسکی برشهر اولوب، روما- لیلرک الینه یکدکدن صکره خیلی بیومشیدی . اندلس اهل اسلامى زماننده (بلنسیه) نامیله معموریتی درجه نهایه واروب، عربلر بو شهرده دخی صنایعی و جوارلرنده زراعتی یک ایلری به کونورمشلردی . اندلس دولت اموپه سی منقرض اولدقدن صکره، ظهور ابدن اسلام طوائف ملو . کندن بو شهرده دخی بر حکومت مستقله تشکل اتمشدی . ۱۲۳۸ تاریخ میلادیسنده آراغون قرالی

طرفندن ضبط اولدقدن صکره دخی اهالی مسله سی قلوب، بدمه فرناطه اسپانیوللرک بدضبطنه یکدیکنده، اورادن دخی برچوق مسلمانر بلنسیه به هجرت اتمش؛ و شهرک صنایعی و اساس معموریتی بونلرک النده اولغله، ایکنجی ویلیب زماننده اسپانیه دن مسلمانلرک اخراج اولغامسنى خرسنیان اهالیسی طرفندن استمداء ابدلش ابدی .

— والنسه ایالتی همنامی اولان خطه تک اورته . سندن عبارت اولوب شمالاً (فاستلون)، جنوباً (آلیقانه) ایالتلریله، شمال غربی جهتندن آراغون، غرباً یکی قسطله، غرب جنوبی جهتندن مورسیه خطه اریله شرقاً دخی آق دکیزه محدوددر . مساحتی سطحی سی ۱۰۷۵۱ مربع کیلومتره و اهالیسی ۷۴۳۹۷۸ کشیددر . اراضیسی داخلده عارضه لی و سواحل قریبنده اووه لی اولوب، یک منبت وادیلری دخی وارددر . آق دکیز مائله سنده واقع اولوب، یاغمووراری چوق و هواسی ممتدلدر . (غوآدالویار) و جوقار (یاخود شقر) ابرماقلری غربدن شرقه آقوب، هر بزرک زماننده بونهرار حسابسز جدوللریله اطرافنده کی اووه لری سقی و اروا ابدر؛ و اراضی یک کوزل ایشلونب، کلیتلی محصولات آلنیر؛ و یک چوق اییک دخی بتیشدریلیردی . بدمه اسپانیوللرک تسبیله ندنی اتمش ایسه ده، شمعی یکیدن رقی به باشلامشدر .

— والنسه خطه سی استقلالنی غائب ایتدکدن صکره دخی اسپانیه تک سائر خطه لری کی، قرالاق عنواننی محافظه ابدوب، الی ایوم اوپله تسمیه اولغتمقده در . اسپانیه سواحل شرقیه سنک قسم وسطیسندن عبارت اولوب، شمالاً قتالونیه، شمال غربی طرفندن آراغون، غرباً قسطله، غرب جنوبی جهتندن مورسیه خطه لریله، شرقاً دخی آق دکیزه محدود ابدی . شمالدن جنوبه برطاقم طاغلاوزانوب، شرقه طوغری قول و اتکلرخی اوزادیرلر : و بونلرک آره لرنده آرزوق کنیش وادیلر اووه لر آجیلیرکه بونلرک اک واسمی والنسه شهرینک اطرافنده کی اووه در . جنوب جهتنده طاغلردها بیوک اولوب، دکیزه طوغری دهازیاذه اوزانغله، بر بیوک برون تشکیل ایدبور . غوآدالویار و جوقار ابرماقلری قسطله دن کله رک، خطه لی شق ایتدکلی کی خطه

داخله دخى برجوق انهار طافلردن نيمانه شرقه طوغرى آفرق ، دكزه دو كيلور . والنسه اسپانيه .
 مك كوزل واك منيت پرلندن اولوب ، ذخيره ، پرنج ، زيتون ، بورقال : ايون ، طوت وساژ اشجار مئمه سيله يك كوزل ميوه لرى و باغلى واردر . زيتون ياغى و شراب محصـولـايله ايكي اسكيدن برى مشهوردر . صنايعى و على الخصوص اييك منسوجانى اصمالى دخى خيلى البريدر .
 روماليلردن صكره غوتلك و اونلردن هر بلك ضبطنه كجوب ، بشيوز سنهدن زياده حكومت اسلاميه اداره سنهدن بولمش ؛ اووقت زراعت و صنايعى مك ايلرى به وارمش ايدى . اسپانيوللك اليه يكدن صكره ، تدنيه بوز طوتوب ، آنجق بوسوك زمانلرده يكدن برآز ترقى به باشلامشدر .
 تقسيمات جديده : والنه ، قاستلون و آليقات اسملر به ٣ ايالته تقسيم اولمشدر .

والنسه { ياخود ولانسى (Valence)
 } فرانسه مك جنوب شرق جهته ده و پارسك ٥٦١ كيلومتره جنوب شرق سنهدن اوله رق (رونه) ايرماغلك صاغ كنارنده (درومه) ايالتك مركزى برقصه اولوب ، ١٩٧٧٦ اهالىسى ، داخلى مكتب اعداديسى ، دارالمعلمين ، طوبجى مكاتبى ، كنجخانهسى ، نباتات باغچهسى ، موزهسى ، آصمه كوبريسى ، كوزل تفرجگاهلى ، مصنع بركياسى ، قلمهسى ، قانت ايله بز و ايريشم قابرقلرى ، شراب ، قونياق ، زيتون ياغى ، ميوه ، ياغى ، ودرى اخراجانى و ايشلك تجارتنى واردر . اسكى برقصه در .

والنسيا { (Valencia) آرمقاي جنو بيده
 } و تزوتولا جمهوريئنده (پوتونو قابالو) مك ٣٠ كيلومتره جنوب شرق سنهدن (قارابرو) ايالتك مركزى برقصه اولوب ، ١٦٠٠٠ اهالىسى اطرافنده ياموق و جيويت نارله لرى و ايشلك تجارتنى واردر . ياننده واسع بركول بولنيور .

والالنسيانه { (Valenciennes)
 } فرانسه مك و ليله مك ٥٢ كيلومتره جنوب شرق سنهدن اوله رق (اسقو) ايله (رونله) ملتاسنده قضا مركزى بر قصبه اولوب ، ٢٣٨٢٦ اهالىسى ، استخكامانى ، داخلى مكتب اعداديسى ، موزهسى ، كنجخانهسى ،

رسم آقادميهسى ، تصدقات جمعيت ، منسوجات مختلفه ايله مواد ساژمه قابرقلرله ايشلك تجارتنى واردر .

والون { (Valons) بلجيقه مك برنوع فرانسز .
 } جه ايله مكلم بولنان اهاليسنه و برلين اسم اولوب ، فرانسه مك اسكى اهالىسى اولان (قال) اسمك ديكر كونه تافظندن حاصل اولمش بر اسمدر .

واله { فرس شعرا سنهدن دوت كشينك
 } مختصيدر :
 برنجيسى (خواجه نورالله) كشميرلى اولوب ، شويت اونكدر :

بيوى زلف يار اى دل بدبال صبارفتى
 برك لكهت كل درهوايش تا كجا رفتى

— ايكنجيسى (جالا) شيرازلى اولوب ، (شمسا) مك برادرى ايدى . خطاطلقده دخى مهارتنى اولوب ، مير عماده پيرولك ايدردى . شاهجهان زماننده هندستانه كيدوب ، بقية عمرينى اوراده كچيرمشدر .

فصل كل داد فراغت زى تاب دهيد
 نخل عشرت بنشائيد زى آب دهيد

— اوچنجيسى (سيد محمد) «دستورالنظم» عنوانلى كتابك صاحبيدر .

— دردنجيسى (على قليخان) داغستانلى اولوب ، «رياض الشعرا» عنوانيله ٢٥٠٠ شاعرك تراجنى حاوى برتذكرة الشعراسى واردر . خاندان صفوى مذهبيندن ايكن ، ١١٤٧ ده هندستانه كيدوب ، ١١٦١ ده اوراده كتاب مذكورى يازمش ؛ و ١١٧٠ ده وفات ايمشدر . اشعارى يك هادى اولوب ، شويت اوچله دندر :

حسن زهرچا كشد دامن ناز برزمين
 عشق بيوى اونهد روى نياز برزمين

واله { (Valais) اسويچره جاهير متفقهسى
 } تركيب ابدن بواحينك غرب جنوبى جهته بولنانلردن اولوب ، شمالاً (وود) و برنه ، شرقاً (اورى) و تسين ناحيه لرله ، جنوباً ايتاليا ، غرباً دخى فرانسه حدوديله محدوددر . مساحه سطحيهسى ٥٢٤٨ مربع كيلومتره و اهالىسى ١٠١٩٨٥ كشيدر ، كه هر مربع كيلومتره باشنه آنجق ١٩ كنى دوشر . منتهى غرب شماليسندن

ماعداهر طرفدن حدودی بوسك طاغله صرتلرله
 قسبم مياہ خطوطدن عبارت اولوب ، بيوك بر
 وادی و حوضه تشكيل ابدبور، كه (رونه) ايرماغي
 حوضه سنك بوتاری قسيدر. جبالی (آلب) سلسله.
 سندن اولوب، اك بوكسكری جنوب جغتنده يعنی ايتاليا
 حدودنده كيلردر . بولردن (مونت روزه) يعنی
 « ينه طاغ » ك ۴۶۳۵ ، (سرون) ك ۴۵۰۵
 وفرانسه ايله ايتاليا واسويچره حدودنك محلی
 اجتماعنده واقع اولان و بتون آلب سلسله جبالك
 اك بوكسك ذروه سی بولنان (مونت بلان) يعنی
 « آقی طاغ » ك ۴۷۱۰ متره ارتفاعی واردر .
 حدود شمالیه سنده كي طاغلك اك بوكسكي اولان
 (فینسترا آرهون) ك ۴۲۷۵ متره دن و ديكر لر ينك
 ۳۳۰۰ و برطاقنك ده ۲۴۵۰ متره دن آشاغي
 ارتفاعلری واردر. غرب شمالی به طوغری اراضی سی
 كسب انحطاط ابدوب ، (جنو) كوانه منتهی اولور.
 مذكور رونه ايرماغي ناحیه نك منتهای شرق
 شمالی سنده نبعاله ، غرب جنوبی به طوغری جریان ،
 وصاغ و صولدن و علی الخصوص صولدن برچوق
 چاپلر اخذ ايدر ؛ و نهایت شمال غربی به طوغری
 دونوب ، واله ايله (وود) ناحیه لر ينك حدودینی
 آرهوق، بدمه خروج، وفرانسه به دخول ايتك اوزره ،
 (جنو) كوله دو كيلور. حدودده كي طاغلی اكثر
 موااسمه مستورا اولوب، مياہ چاربه سی چوق و وادیلری
 يك كوزلدر. رونه وادیی هان هر طرفدن بوسك
 طاغله روزكارلك شدندن محفوظ اولمغه ، هواسی
 نسبتاً معتدل و طوغراغي يك منبت اولوب ،
 ذخیره، سبزه، يك لذیذ میوه، جنسی مقبول اوزوم،
 صفران و سائر محصولاتنی، مشهور شرابلری ،
 كوزل مرعاری، كثر تنی او حیواناتنی، كاپیتلی صیغیر،
 قیون و سائر حیوانات اهلیه سی، آلتون ، كوش ،
 دمیر، باقیر، قورشون و سائر معدنلرله كور
 و صرمری واردر. اهالی سی فرانسز ايله آلمان دن
 و مذهبه قنوليك و پروتستان دن مركبدر . ۲۰ سنه
 مدته منتخب اعضادن مركب مجلس مبعوثايله بو
 مبعوثان طرفندن بنه ۲ سنه مدته ايجلردن منتخب
 بش اعضادن مركب دائمی بر مجلس اداره سی
 واردر . مرکزی ۳۶۰۰ اهالی سی اولان (سیون)
 قصبه سيدر .

والهاله } اسكي اسقاند بناروك
 { جنسی اولوب، ابجي صوبه لرله
 تهذیب اولمش كوزل برسرای صورتنده تخمیل
 اولنور؛ و يالكز حربه اوریلان جنكاورله
 مخصوص اولوب، بونلك والهاله ده دخی هر كون
 حرب و ضربه مشغول بولندقلرینه، و (والكیری)
 دبدكلی موهوم برطاقم حوریلر طرفندن كندیلرینه
 سرنگین و بیره اكرام اولدنیغه اینسانلردی .
 جهملری ایسه بالعكس سردی بوزلر و قارلردن
 عبارت ایدی .

والهی } اونجی قرن هجری عثمانی
 { شعرا سندن اوج كشینك مخلصیدر:
 برجیسی جسر اركنه لی اولوب، مدر سیندن
 ایكن، طریقه سلوك ایتمشدی . شویت اونكدر:

نادر ایلك دیلردی پایت اول سر و بالانك
 كوزم یاشی ایله چامدن آرتق والهی تم وار

— ایكنجیسی (احمد — افندی) اسكوبلی
 اولوب، ادرنده برمدت مدرسلك ایتدكن صكره،
 طریق قضایه سالك اولمشیدی . شویت اونكدر:

علاقه ایلك عشق خدان غیره زائد
 جمال لایزاله عاشقم الله شاهددر

— اوخنجیسی (قورت زاده) ادرنه لی اولوب،
 ابتدا طریق قضایه سالك و عشرته مائل ایكن،
 بعده طریق تصوفه سلوكله، جوامع شریفه ده
 اجرای وعظ و نصیحتله مشغول اولمش ؛ و فصاحت
 و طلاقیته و سوزینك تأثیرله شهرت بولمش ایدی .
 شویت اونكدر :

نای اجوف اثر علت افغاندر
 سرو ناقص روش كبك خراماندر

والهی } فرس شعرا سندن دخی بوجه آتی
 { اوج كشینك مخلصیدر :

برنجیسی (خواجه عطا) بخارالی اولوب، علم
 و فضلیله ممتاز ایدی . شویت اونكدر :

زچاك سینت بناخن دل حزن كندم
 جدا چو كشم از آرمه دل اینچنین كندم

— ایكنجیسی (قصاب) لقیله ملقب ایدی .
 — اوخنجیسی شویتك صاحبیدر :

سوخت مارغم عشق تو چنان كز حیرت
 دوزخ انكشت كرد برسر خاکستر ما

والی } عثمانی شعرا سندن ایکی ذاتك
 { مخلصیدر :

رنجیبی (عبدالرحمن -) بکیبازاری اولوب، اونجهی قرن هجریده پاشامشدر. بعض منظومه لریله برچوق ممالری وسائر اشعاری واردر. شویت اونکدر :

ایریمکدر او قادی مالایه تپم
افتادیم ولیک بلند اولدی همتم

- ایکنجیبی (سید عبدالرحمن -) آقره ساداتدن اولوب، مملکتنده تحصیل علوم ایشد. کدن سکره. درسه اده کله رک، دور مدارسه، ۱۰۹۹ ده تقیب الاشراف و بده استانبول قاضیبی و آناطولی و بده روم الی قاضیسکرگی اولمش؛ و ۱۱۰۷ ده وفات ایشدر. شویت اونکدر :

نهم فرط شمیدن اولسه کر سوز درون پیدا
خروش اشک چشمیدن اولور سیلاب خون پیدا

والی } (نجف قلچان) ایران شمراسندن
} اولوب، شویت اونکدر :

بربوسه اوشتنه بوس دکرم کرد
فریاده که این آب نمک تشنه ترم کرد

والیا } (Vallia) ویسپوتلر حکمدارلرندن
} اولوب، میلادک ۴۱۵ تاریخندن

۴۱۹ سنه سنه دک ۴ بیل حکومت سورمش؛ وهونور بوس ابله بالاتفاق، ویسپوتلرک فالیاده قائب ایش اولدقلری برلی استرداده، بوکامقابل سواولر، آلانلر و واندالره قارشلی فالبانه محاربه ایش ایدی .

والیس } (Wallis) انکتره مشاهیر
} بجز بونندن اولوب، ۱۷۶۶

تاریخندن اعتباراً ایکی سنه بحر محیط کبیرده سیاحت ایدهرک، قومودور (بایرون) ک کشفیاتنه دوام ایش؛ و کندی اسمیله سمیه اولنان جزایر مجتمعه ابله دها برخیلی برلر بولمش ایدی. سیاحتنامه سی ضبط ونشر اولمشدر .

} آطه لری (Iles Wallis) بحر محیط
والیس } کبیرک (بولینسیه) قسمنده و فیجی جزایرینک شمال شرق جهتنده ۱۸° ۱۳ عرض جنوبی ابله ۱۷۹° طول غربیده واقع ۱۲ کوچک آطه اولوب، اک بیوکلری (اووه آ) ابله (نونوآتا) در. جله سنک مساحت سطحی سی ۹۶ مربع کیلومتره و بونلرک هان ایکی منلی وسعتنده اولان (قونونه) و (آلونی) آطه لریله برابر

اهالیسی ۵۰۰۰ کشی راده لرندمه در. ۱۸۴۳ ده فرانسه ابله عقد ایندکاری تجارت مهادمه سندن سر رشته آلهرق، دولت مشارالها بوآطه لری تحت حمایتنده بولنان پرلر دن حد ایتمکده در .

وامبا } (Vamba) ویسپوتلرک حکمدار.
} (لرندن اولوب، ۶۷۲ ده موقع اقتصادره کچمش؛ وادهای حکومت ابدن (یاولو) اسمنده بررومه بونی التزام ابدن سیتیمانه زادگانیه اوغراشهرق، ۸ سنه حکم سورد کدن سکر، بک چوق اییاکرنی کورمش اولان قونت (ارویچ) طرفندن اسقاط اولنهر، برمناستره حبس اولمش؛ و ۳ سنه سکره اوراده وفات ایشدر. مجاهدین اسلام طرفندن اسپانیه ایلک تجاوز بونک زماننده وقوع بولمش ایسده، برحسن نتیجه مقارن اوله ماشدی .

وامق } «وامق و عذرا» عنوانی حکایه
} مشهوره سنک قهرمانی اولان بر

شخص موهوم اولوب، عذرانک عاشقی ایدی . بو حکایه برچوق شمر طرفندن سلاک نظمه چکیلوب، اک مشهوری فرخارینک کیدر .

وامق } (محمد اخلص خان) هند مشاهیر
} شمراسندن اولوب، عن اصل

عبدمه اوناندن ایکن، بده شرف اسلامه مشرف اولمش؛ و اورنک زیب طالمکیرک اسرایی صره سنه کچمش؛ و ۱۱۴۳ ده وفات ایشدر. کجاککنده شمر ابله نوغل ایدوب، بده علوم و فنونه حصر مساعی ایشدی. شویت اونکدر :

از پیش آردن دل شاهد مرک دل است
تیرض از جنبش چو آساید رک خواب فناست

وان } کردستانک شمال شرق جهتنده
} وهمنای اولان واسع برکولک ساحل

شرقیسنده ۲۷° ۳۸ عرض شمالی ابله ۴۱° طول شرقیده کرولک حداسندن ۸۰ و حدای بچردن ۱۷۳۰ متره ک ارتفاعی اولان برقیساق تپه تک اوزرنده و اطرافنده واقع ولایت مرکزی بر شهر اولوب، تقریباً ۱۶۰۰۰ ی مسلم، ۱۳۰۰۰ ی سذاهب تشبه منقسم ارمنی و ۵۰۰ ی یهودی اولتی اوزره، ۳۰۰۰۰ اهالیسی واردر. مذکور تپه تک اوزرنده کی قسمی قامه ایچنده اولوب، بونی ۶۰۰ واک ۳۰۰ متره در. قلعه تک خارچنده

متنوعه ابله، بنانه، میوه لک انواعی، اوزوم
وساژم در. قضا ۱۷ ناحیه منقسم اولوب، ۱۶۴
قره بی حاویدر. اهالیسی ۳۵۰۰۰ کشتی
اولوب، ۲۱۵۰۰ مسلم، ۱۳۵۰۰ ی ارمنی
و ۵۰۰ ی یهودیدر .

وان } ولایتی . ممالک عثمانیه تک آسیا
} ولایتندن اولوب، شرق شمالی

جهتند واقع اولغه، شمالاً ارضروم، غرباً
بتلیس، غرب جنوبی طرفندن دیار بکر، جنوباً
موصل ولایتلرله، شرقاً دخی ایران حدودله
محدوددر. تقریباً ۳۷° ابله ۲۰° ۳۹° عرض
شمالی و ۴۰° ۳۹° ابله ۲۰° ۲۰° طول شرقی آره.
لرند ممتد اولوب، مساحت سطحیه سی ۴۷۷۰۰
مربع کیلومتره و اهالیسی ۴۳۰۰۰۰ کشتیدر .
اهالیسندن ۲۴۱۰۰۰ ی مسلم، ۱۷۸۰۰۰ ی
خرستیان، ۵۰۰۰ ی اسرائیلی، ۵۴۰۰ ی بزیدی
و ۶۰۰ ی چنگاگردر. اهاله مسلمانک قسم کلیسی
یعنی ۲۱۰۰۰۰ ی کرد، ۳۰۵۰۰ ی ترک
و ۵۰۰ ی چرکسدر. خرسینا لرنیک ده ۷۹۹۹۸ ی
ارمنی، ۹۲۰۰۰ ی نسطوری و ۶۰۰۰ ی کلدانی
قتولیکدر. ارمنیلردن پالکز ۷۰۸ ی قتلویک
و ۲۹۰ ی پروتستاندر. ولایت نفس وان و حکاری
اسملرله ایکی سنجاغه منقسم اولوب، ۱۵ قضا و ۱۰۳
ناحیه ابله ۱۵۸۰ قره بی حاویدر .

اراضیهی همومیت اوزره مرتفع اولوب،
اک آلچیق بری اولسی لازم کلن وان کولنک
سطحی حدای بچردن ۱۶۵۰ متره ارتفاعی واردر.
جنوب شرقی قسمی کاهلاً طاغلق اولوب، اک بوکسک
ذروه لری ۴۰۰۰ متره ارتفاعی بکن (جلو) طاغلرینک
شعبه لری هر طرفنه اوزانیور. جنوب غربی حدودی
قرینده واقع اولوب، سفینه توحک محل توفقی
اولغله مشهور اولان (جودی) طاغنک دخی
ارتفاعی ۴۰۰۰ متره دن زیادهدر. ولایتک شمال
غربی حدودنده بولنان (سییان) طاغنک ۳۹۵۰،
حدود شمالیه سنده کی (الاطاغ) و خوری طاغنک
۳۵۰۰، ولایتک وسطرنده کی (ورق) طاغنک
۲۹۰۰ و (چوخ) طاغنک ده ۳۵۵۰ متره
ارتفاعی واردر. الحاصل اراضیهی طاغلق و مرتفع
اولوب، ایکی سنجاغی آره سنده ممتد اولان طاغلق

بولنان وواسع باغچلرله محاط اولان محله لرله برابر
شهرک بوی ۳ واکی تقریباً ۱ کیلومتره دره قلعه تک
ایچنده برجوق ابنیه قدیمه و میح یازیبی دبتلن
(قونیفورم) خطوط عتیقه سی، قیامک ایچنه اولمش
غربی برقیوسی، قلعه تک داخل و خارجنده ۱۱ جامع
شریقی، ۱۲ کلیسای، واسع برشله سی، بیوک بر
دبوی، ۴ چارشیهی، برقاچ خانق، حماملری،
رشدیه مکتبی، ارمنیلره و آسربقا پروتستان میسیون.
نزلینه مخصوص متعدد مکتبلری، بول میاه جاربه سی،
میوه لرینک نفاسیه مشهور باغچلری، اوزوملری
بک مقبول شراب اعملانه یارار کوزل باغلری،
معتدل و صاغلام هوایی و کوز کوره بیله بکی قدر
اوزانان کول ابله اطرافنده کی اووه لره طوغری
کوزل منظره سی واردر. وان بک اسکئی برشهر
اولوب، میلاد عیسی (علیه السلام) دن ۱۹۰۰
سنه اوله آنور ملکه سی مشهوره شاه مریم
(سمیرامیس) طرفندن بنا و کندی اسمنه اضافه،
(شاهمریم کرد) تمیه اولغشده ی. بده کیانیاتک
واخر دورنده (وان) اسمنده بری طرفندن توسیع
و تزین اولنهرق، بونک اسمی آلمش؛ و چورق
یکسه دن بیوک اسکندرک ضبطنه بکشیددی .
خلافت عباسیه زماننده وانک بک پارلاق برشهر
بولنامش، و مدنیت اسلامیه دن چوق بهره سی
اولماش اولدینی اوزمانلر نوارایچنده اسمنه بک آز
تصادف اولغسله استدلال اولنور .

— وان قضای همنای اولان ولایت و سنجاغک
مرکز قضای اولوب، کولک ساحل شرقیسنده
واقع اولغه، غرباً مذکور کول ابله، شمال شرقی
طرفندن بارکیری، جنوب غربی جهتندن گواش
فضالرله، شرق جنوبی جانبندن ده حکاری سنجاغله
محدوددر. اراضیهی طارضه لی، و ذانا اووه لری
دخی حدای بچردن ۱۵۰۰ متره دن زیاده بوکسک
اولغه، همومیت اوزره مرتفعدر. شرق جنوبی
حدودنده صوسز طاغ اوزانوب، بونک انکلری
و شهرک قرینده کی (ورله طاغی) کبی بعض جبال
دخی قضا تک ایچنده تشعب ایدر. شمال جهتند
(مرمید) و جنوب طرفنده (انکل) نهرلری
و دیگر برطاقم جایلر قضا تک اراضیهی سق ابله،
وان کولنه دو کیلور. باشلیجه محصولاتی: حبوبات

ولایتی یکی حوضه به تقسیم ایدپور . نفس وان
 سنجاغنگ قسم اعظمیه حکاری سنجاغنگ عمودی
 قضاسی وان کولک ، و حکاری سنجاغنگ قسم
 اعظمیه وان سنجاغنگ مکس واستان قضاری
 دجله ابرماغنگ حوضه سنه داخلدر . برنجی
 حوضه تک اک بیوک نهر لری جنوبدن باشلابه رق ؛
 انکل ، خوشاب ، مرید ، بندماهی ، حیدر بک ،
 اورانه و ابرشان نهر لری بدر که بونلرک ایلک دردی
 شرقدزغربه و صوک اوچی شمالدن جنوبه طوغری
 آفرق ، وان کولنه دوکیولورل . بو حوضه موامتی
 داخانده (محلجک) اسمیه خیللی بیوک دیگر برنهدها
 وارددر که شرقدزغربه طوغری آفرق (آزجاج)
 نامیه وان شهر بنگ شرق شمالینده واقع بیوجک
 پرکوله دوکیولور . ایکجهی حوضه ده کی انهار ده
 بیوک اولوب ، برنجیسی (زاباعلا) و (زاباکبر)
 دینلن نهر مشهوردر ، که دجله تک اک بیوک تابی
 اولوب ، بران حدودینک برآر ایجر یسندن کله رک ،
 حکاری سنجاغنی ابتدا شمال شرقیدن جنوب غربی به
 وبده شمال غربیدن جنوب شرقی به طوغری شق
 ایله ، صاغ وصولدن برچوق چایله آلهرق ، خیلی
 پیوردکن صکره ، دجله به منصب اولق اوزره ،
 موصل ولایتیه کیرر ایکجهیسی (بهتان) صوبیدر که
 حکاری سنجاغنده جولرک قصبه سی قر بنده نبعانله ،
 وان سنجاغنگ ایک جنوبی قضاسی شق ، وبده
 ایکی سنجاغنگ حدودینی تفریق ابده رک ، و صاغ
 و صرلدن بهمن دره ل آلهرق ، غربه طوغری جریان ،
 و بنه دجله به دوکلک اوزره بتلیس ولایتیه دخول ایدر .
 ممالک عثمانیه ده کی کولرک اک بیوک اولان وان کولنگ
 قسم اعظمی بوولایت داخلنده اولوب ، یالکز منتهای
 غربیسی بتلیس ولایتی داخلنده در . زبرده ماده
 مخصوصه سنه نریف اولنه چی اولان بیویوک کولدن
 بشقه وان ولایتیه بش کول بولنوب ، بشی ده
 نفس وان سنجاغنده در . بونلرک اک بیوک بوقاریده
 ذکر اولنان آرزجاج کولیدر ، که خیللی بیوک اولوب ،
 صوبی طوزلیدر . دیگر دردی کشیش کولی ،
 آق کول ، دبل کول و آفری کول اولوب ،
 بونلرک صوبی طائیدر .

بوولایتی ترکیب بدن ایکی سنجاق بیننده هیچ
 برجهنجه اشترک و مشابهت بوقدر . اقلام و هواجه

دخی بو محالفت مشامده اولنرق ، وان
 سنجاغنگ هواسی همومیت اوزره صغوق و قیشلری
 شدتلی و اوزوندیر ، و چوق قار یاضار . اکثریا هوا
 آچق اوایوب ، کوندوزین کوناشک حرارتی برودنی
 تمذیل ایدرسده ، کبجه لری آیاز زیاده اولور ،
 و صباحین میزان الحراره تحت الصفر ۱۶ و ۲۰ درکه به
 قدر اینر . یازلی سیرن اولوب ، اک صیحاقل محلی
 اولان وان شهرنده نمرز و اغستوسده میزان الحراره
 آنجق ۳۳ درجه به قدر چبقار . حکاری سنجاغنگ
 یوکسک برلنده کابیتلی قار یافار سده ، آنجق
 طرظلر بنگ قیشلری دهامتدل و آنجق یازلی
 دخی صیحاقلدر . وان سنجاغنگ هواسی ، برنج
 اکبلن بعض محلاری مسفتنا اولدیننی حالده ، صاغلام ،
 حکاری سنجاغنگ ایسه هواسی آفرجه دره

مساحه سطحیه سی تشکیل ابدن ۷۷۰۰
 مربع کیلومتره دن یالکز ۲۱۵۰۰ کیلومتره سی
 قابل زراعت ، ۱۴۳۰۰ سی طاشقان و طاشقان
 اولهرق اراضی خالیه ، ۶۳۵۰ سی اورمانان ،
 ۵۴۵۰ سی کول و ۲۰ مربع کیلومتره لکی ده
 بناقندر . طوبراغی اولدقجه منبت اولوب ، وان
 سنجاغنده اک زیاده بفسدای و آریه و حکاری
 سنجاغنده باشلیجه داری ، مصر و برنج حاصل
 اولور . فاعولیه ، نخود ، بقله و سائر سبزه رک
 انواعیه الما ، آرمود ، زردالی ، شفتالی ، اریک ،
 گراز ، ویشنه و جنوب جهتلرنده نخبیر ، نار ، بادم و سائر
 میوه ل حاصل اولور . باغ لردخی هر ایکی سنجاغنده چوق
 اولوب ، خیلی شراب یاییلر ، و قورو اوزوم چبقار .
 آلتیوز بیگ کیلو قدر نونون دخی حاصل اولوب ،
 ثلثانی حکاریده بیتشیر . بر مقدار کتن دخی اولور .
 اورمانلری وقتله بک چوق ایکن ، شمعدی وان
 سنجاغنده آنجق صیان و سائر آلات زراعه ایهماله
 کفایت ابده جک قدر فره آفاج و دیش بوداق
 بولنوب ، هان بتون طاغلری چیلاندر ، و اودونیه
 کراسته سی ایراندن جب اولنور . حکاری سنجاغنده
 الآن اورمانلر بولنوب ، باشلیجه میشه آفاجلر بنگ
 انواعی بیتشیر . صومجرا بله وان کوانک کنارلرنده
 قواق آفاجلر لری ده چوق اولوب ، بونلر دخی
 کراسته به قوللانیلر . وقتله بک کابیتلی بولنان جوز
 آفاجلرندن دخی یالکز حکاری سنجاغنده بر مقدار

آوانی اعمالدن وکتن باغی و شراب اعمالیه کولدن
 بالیق اخراجندن عبارتدر. صنایعک برنجی مرکزی
 وان شهری اولوب، منسوجات مذکوره باشلیجه
 قادیلر طرفندن خانهلرده پایلیر. ولایتک بتون
 معمولات صنایعیه سنوی تقریباً ۶۰۰۰۰ عثمانلی
 لیراسی قیمتیه بالغ اولوب، بوئک هان ثلثی اخراج،
 وثائقی محلنده صرف اولنور. بونلردن بشقه حیوا-
 نات، باغ، ییغی، نفتیک، دری، بز باغی، کتن
 نخمی، تونون، مازی، جوز ایچی، قورو اوزوم
 و سائره بته متعلق خیلی اخراجانی اولوب، علی العموم
 اخراجانی ۱۶۵۰۰۰ لیرا راده لرنده در. آتچی
 قره ده آراهه بوللری و کولده و اپور بولنماسندن
 نجارنی بک طاروغون اولوب، ذخیره بته متعلق اخرا-
 جانی بو قدر. محصولاتنک اکثریله برابر ادخالانی
 اخراجاتدن ۶۰۰۰ لیرا قدر زیاده در. واردات
 ولایت ۱۲۸۰۰۰ و مصارف محلیه ۶۸۰۰۰ لیرا
 راده لرنده در.

وان ولایتک تسمیاتی بروجه آتیدر:

مقدار قرا	مقدار نواحی	قضا	شیاق
۱۵۴	۱۷	وان	وان
۷۹	۵	قارچکان	
۱۶۷	۶	شناق	
۵۹	۵	کوش	
۴۴	۵	عادلجواز	
۱۲۲	۶	ارجیش	
۱۲۱	۴	بارکیزی	حکاری
۸۳	۳	مکس	
۱۶۵	۱	حکاری	
۱۴۴	۸	الباق	
۱۸۴	۶	کوار	
۱۲۹	۴	شمیدیان	
۸۳	۵	مجمودی	جمآ
۳۴	۲	معموره الحمید	
۳۱	۵	بیت الشباب	
۱۵۸۰	۱۰۳		

قالمشدر. مرطاری بک چوق و بک کوزل اولوب،
 بهارده قاولردن قورتلجه، بترن طاغلری کوزل
 اولترله اورتیلیر. حیوانات اهلیه سی چوق اولوب،
 قیونلرینک کرک آتی و کرک باغ و پنیر و یغوردی
 مشهوردر. صیغیرله بیکیرلری کوچک ایسه ده،
 قوتلی و طیبانیقلیدر. ولایتک شمال غربی و غرب
 جنوبی جهتلرنده نفتیک پکیلری دخی وارددر.
 حیوانات اهلیه تولدات سنویه سی ۱۸۰۰۰۰ قیون،
 ۲۷۵۰۰ کچی، ۱۰۰۰۰۰ صیغیر، ۴۹۰۰۰
 بیکیر، ۳۰۰۰۰ مرکب و ۱۸۰۰۰۰ استر، که
 جمآ ۴۰۴۵۰۰ راس راده لرنده در. طاغلرده
 حیوانات وحشیه سی چوق اولوب، باشلیجه: آبی،
 قورت، طوموز، تیلکی، طاوشان، شق، بیان
 چکیسی و جنوب جهتلرنده صرتلان ابله برجنس کوچک
 قیلان و یا بیان کدیسی و سائره بولنور. بیرنجی
 قوشربله ککلیک و سائر طيور انواعی و کوللرده صو
 قوشلرینک اجناس مختلفه سی وارددر. هر طرفه
 و علی الخصوص جنوب جهتنده بیلانرله عقربلر و سائر
 حشرات و سیوری سینکار چوقدر. آرلیری چوق
 اولوب، کرک بیان حالنده طاغلرده و کرک قوزانلرده
 خیلی بال چیقار، که اهالی قیشین صفوقده طوکدیر.
 دقدن صکره، اویله طوکش حالنده صانارلر.
 ولایتک معادن چوق اولوب، وان شهرینک قرینده
 و سائر طرفلرده بک زنگین کور معدنلری بولندی
 کبی، سمیلی وادی قورشون ایل، باقیر، قلا،
 بوراقس معدنلری و بتول، تیشیر، آلچی و بعض
 طاشلر موجود ایسه ده، بک آزی اخراج اولنمقده در.
 بالکتر ارجیش سنجاغنده برملجه بولنوب، سنوی
 ۱۲۰۰۰۰ کیلو قدر طوز چیقار. بته مذکور
 قضاده و جولرک قرینده کوروردلی و باش قله
 قرینده چیلکی ایلیجهلر بولندی کبی، زاب وادایسنده
 دخی برچوق بیقار بونانلی صفوق معدن صولری
 وارددر.
 ولایتک صنایع محلیه سی وان بزلی دبتلن بر
 نوع یاموق بزله مانوسه، شیاق، عبا، کلم، خالی،
 سجاده، نفتیکدن شال، اییکدن چاقس و قطیفه
 نسجیه چوراب اورمسندن و کومشدن تلکاری
 شیلرله سائر قیوجیغلفه متعلق معمولات، مواد
 سراجیه، دستی و جناق چوملک کبی طوبراقدن

وان } سنجاغی. آنف البیان وان ولایتی
 ترکیب ابدن ایکی سنجاغک بری یعنی

مرکز سنجاغی اولوب، ولایتک شمال غربی قسمندن
 عبارت اولدینی حالده، جنوباً حکاری سنجاغیه،
 شرقاً بته بوسنجاغله و ابران حدودیله، شمالاً ارضروم،
 غرباً دخی بتلیس ولایتیله محدوددر. مساحه
 سطحیه سی ۲۲۷۰۰ مربع کیلومتره دن عبارت
 اولوب، بوئک نصق قابل زراعت، بر ربی کول
 و دیگر ربعتک بر نخسی اورمان و قصوری اراضی

خاله دن هبارندر . اهالیسی ۱۳۰۰۰۰ کشیدن
هبارت اولوب، بونلرک ۶۱۰۰۰ ی کرد و تزک
و جزئی چرکسدن مرکب مسلم، ۶۶۰۰۰ ی ارمنی
ویک قدری کلدانیدن مرکب خرسیتیان، ۱۰۰۰ ی
چودی، ۱۴۰۰ ی بزیدی و ۶۰۰ ی چنگاکنه در.
تقسیماتی واحوال سائره سی ماده آفنده و هر
قضاات اسمنده دخی مذکور اولدیفندن، تکرارینه
حاجت بو قدر.

وان } کولی. ممالک عثمانیه تک اک بیوک کولی
} اولوب، آسیاده کی ممالک عثمانیه تک
شرق شمالی جهتنده و وان ابله بتلیس و لابتری آره.
سندنه واقع، و ساحل شرقیسنده بولنان شهرک
اسمیه مصادر. مساحت سطحیه سی ۶۳۰۰ مربع
کیلومتره اولوب، محیط دژره سی ۶۰ و یا ۸۰ سا.
هتده دور اولنه بیلیر. سطحیک حذای بجردن
ارتفاعی ۱۶۵۰ متره اولوب، درینلکی سواحل
قربنده دخی ۱۰۰ متره دن زیاده در. ۲۷° ۳۸'
ابله ۳۹° عرض شمالی و ۴۰° ابله ۱۰° شرق
آره لرده ممتد اولور. هر طرفدن یک بوکسک
طاغله محاط اولوب، ایچنه برچوق انهار دولکله،
تخرافی آلدینی صولردن آز اولدیفندن، کتدیجه
بوکسولوب، نوسع ایتمکده، و سواحله قریب صوآلتنده
بعض آثار عمران کورلمکده در. بوکولک ایچنده
دوت کوچک جزیره بولنوب، اک بیوکلری اولان
و ۴ کیلومتره محیط دژره سی بولنان (آختار)
جزیره سندنه ارمنلرک بر بیوک قزوغیوسلرینک
مقری بولنان اسکی وجسیم بر مناستر واردور.
صوبی آجی اولوب، (بورات دو سود) دینلن ملخی
حاری اولمغه، بولمیک اخراجندن سنوی ۲۰۰۰
وصیده ماهیسنندن دخی ۸۰۰۰۰ فروش رسم آلتیر.
کولک ایچنده ایشلر ۸۷ قدر یاکن کیسی بولنوب،
هنوز واپور ایشلدلکه موفق اولنه مامشدر.

واند } (Wendes) اسکی اسلاو اقوامندن
} بر بیوک قوم اولوب، بالطبق سوا.
حلندن آلب جباله دک جرمانیه تک مختلف محللرند
وعلی الخصوص پروسیه و بومرانیده ساکن ایدیلر؛
و دفسانله خارجه ایلغار ایده رک، تخریب ممالک
ایتمشدری .

واندال } (Vandales) جرمان اقوام قدیمه.
} سندن وحشی وینماکر بر قوم او.

لوب، اسلاو اقوامندن (واند) لره دخی مناسبتلری
بولنمش اولدینی اسملرندن آکلاشیلور. واندالر ابتدا
بالطبق دکیزی ساحلنده (ویستوله) ابله (اودر)
بجرالی آره سندنه ساکن ایکن، بدمه (اودر)
ابله (البه) ایرماقلری آره لرینه وایکنجی قرن
میلادیده دها جنوبه نهایت دردنجی قرند (داجیه)
تک غرب جهتنده یعنی شمیدیک طمشوار طرفلرینه
انتقال ایتمشدری. اوراده (آلان) ل و (سوا)
لره برلشدرک، ۴۰۶ تاربخنده رین بجراسنی تجاوزله،
فرانسبه دخول، و برچوق وقت اوراده اجرای
تخریبات ایتدکن صکره، ۴۰۹ ده اسپانیه تجاوزله،
برمدت یینما کرلکه مشغول اولدقدن صکره
اسپانیه تک (بقیه) دینلن قسم جنوبی سی ضبطله،
اوراده بر حکومت تشکیل ایتمشدری، که اسملرینه
نسبتله (واندالوسیه) تسمیه اولنوب، (آندالوسیه)
بوونک معری اولان (اندلس) دخی بوندن مأخوذور.
۴۸۸ تاربخنده ویسیفوتلرله سوا اولر طرفندن
صیقیشدیرلر، اسپانیه بی تزک مجبور اولمغه،
آفریقا بکوب، اوراده ضبط ممالکه وینما و تخریب
قویله رق، ۴۳۹ ده قارتاج شهرخی دخی ضبط،
واینخت انخاذا ایتمشدری. اورادن سیچله، ساردنیه،
قورسیقه و بالکار جزایرینی دخی ضبط ایتمشدری.
۴۵۵ ده اوچنجی و النقیانوسک طول قاریسی
(اودونسیه) طرفندن (پترون ماتسیم) قارش
امداده دعوت اولمغه، رومابه کیروب، ۱۴ کون یفا
ایتدکن صکره، ایستره، دالماسیه، ایبر، و یونانی
دخی قارت و تخریب ایتمش؛ و بو تخریب اتله ناملری
وحشیلک وینما کرلکه مثل حکمنه یکمشدر.
نهایت ۵۳۴ تاربخنده شرق امپراطورینک سرداری
(بلزاربوس) طرفندن مغلوب و کلیا عو و پریشان
اولوب، بردها ناملری ایشیدله مشدر. آربوسک
مذهبی قبول ایدوب، سائر خرسیتیلرله قارش
تمقیبانده بولنورلدی. کرک اسپانیه و کرک آفریقا
حکمدارلری بروجه آتیدر :

غونداهوند	۴۰۶	غوندجیسیل
تراسیوند	۴۰۶	غوندریق
هیدریق	۴۲۷	جنسریق
جیلیر	۴۷۷	هونریق

واندومه } (Vendoms) فرانسه تک (لوآر
} معشر) ابالتنده و (بلوآ) تک

۳۲ کیلومتره شمال فریسنده اوله رق (لوار) نهری اوزرنده و بونک تشکیل ابتدیی آطه لر اوزرنده قضا مرکزی برقبسه اولوب، ۸۳۵۲ اهالیسی، داخلی مکتب اعدادیسی، کتبخانه سی و یاموق منسوجات فابریقه لری واردر .

وانده { Vendée } فرانسه نیک ایالات فریبه .
 سندن اولوب، ایچنده جریان ایدن کوچک برنرک اسمیله مسمادر . فاسقونیه کورفری ساحلنده اولوب، شمالاً آشاغی لوآره ابله منه مع لوآره، شرقاً ایکی سوره، جنوباً آشاغی شارننه ایالتلریله، غرباً دخی فاسقونیه کورفریله محدوددر . مساحت سطحیه سی ۶۷۰۳ مربع کیلومتره و اهالیسی ۴۴۳۳۵۵ کشیدر . شرق جهتنده اراضیسی عارضه لی و دیکیز قریبده آلچق و بنساقق اولوب، هواسی دخی مرتفع برلنده صخوق و آلچق طرفنده رطوبتلی و صیبتله یدر . محصولات متنوعه ابله کت، کنور و میوه و سبزله ک انواعندن عبا رندر . باغلری وار ایسه ده، شرابی حادیدر . اورمانلری و صنعی چابریلی چوقدر . بیکبرلرله استر، مرکب، صیفیر، قیون کچی حیوانات اهلیه سی چوق و جنسلری ضرر سزدر . صنایعی پک ایلیری دکدر . صید ماهیسی و علی الخصوص ساردلیه سی زیاده در . تجارنی پک ایشلکدر . ایالت ۳ قضا به منقسم اولوب، ۳۰ ناحیه و ۲۹۹۹ دایره نی حادیدر . مرکزی (لاروش سوربون) قصبه سیدر .

وان دیمن { Van Diemen } ونام دیکرله (Tasmanie) تاسمانیه

اوقیانیه ده آوسترالیه نیک جنوبنده بیوک جزیره اولوب، و بقتوریه مسجندن تقریباً ۲۰۰ کیلومتره اکلی اولان (باس) بوزابله آبرلمشدر . رأسی جنوبه متوجه برمثک شکلنده اولوب، ۴۳°۳۳' ابله ۳۹°۴۳' عرض جنوبی و ۱۹°۱۴۲' ابله ۶۲°۱۴' طول شرقی آره لرنده ممتد اولور . مساحت سطحیه سی ۶۷۸۹۴ مربع کیلومتره و اهالیسی ۱۵۷۴۵۶ کشیدر . اراضیسی عارضه لی و طاغاق ایسه ده، پک بوکسک جبال اولوب، اک مرتفعلری اولان (فرادله مونت) ک ۱۵۴۶ (بن لوموند) ک ۱۵۲۸ متره ارتفاعی واردر . میاه چاره سی چوق اولوب، اک اوزون نهری اولان (دروت) ک

مجراسی ۲۰۸ کیلومتره اوزونلغنده در . بوندنصرکه اک بیوکاری (نامار) و (آرتور) اولوب، بونلرک برنجیسی بریوک مسافه ده سیرسافانه صالحدر . کوللری دخی چوق اولوب، اک بیوکاری اولان (فریت لاقه) ۱۱۶۵ متره ارتفاعنده بولنور . سونحلی خیلی کیرتیلی حیقتیلی اولوب، کوزل لیان و قوبلری واردر . باشلیجه لری: ساحل فریبه کی (پورت دوای)، شامده کی (پورت سورل) و جنوبده کی « فرطونه لر » و « امید » لیمانلریدر . هواسی معتدل و پک صاغلام اولوب، یازن وسطی درجه حرارنی ۱۶ و قیشین ۸ در . یانچورلری چوقدر . بوندن ۱۳ سنه اولکی استاتستیکه کوره تاریخ منذ کورده هر کیلومتره باشنه آنجق ۲۱ یکی دوئم یعنی اراضی همومه سنک یوزده ایکی یغنی مزروع اولوب، باشلیجه محصولانی ذخایر ابله میوه لرک انواعندن عبارتدر . مرتاری پک چوق و پک کوزل اولوب، تاریخ منذ کورده ۱۶۵۰۰۰۰ قیونی وار ابدی . اک کترتلی معدنلری قلا ی ابله آلتوندر . اورمانجه دنیامک اک زنبکین و اک کوزل بری اولوب، طاعلری اشجار و نباتات کونا کون ابله امثالز باغچه لر شکلنی ابراز ایدبور . صنایعی کیتدیجه ترقیده اولوب، تاریخ منذ کورده ۳۳۰۰۰۰ فابریقه سی وار ابدی . مع هذا ادخالاتی ۴۴ و اخراجاتی ۳۳ ملیون فرانق راده . لرنده ابدی . آنجق اوقوتندن بری اهالیسی خیلی تزاید، وزراعت و صنایعی ترقی ایدوب، مملکت انکلتره فابریقه لرینه جزیه کنار اولسنی موجب قوانین پایندن دخی قورتلش اولغله، شمعی به قدر اخراجاتی خیلی تزاید و ادخالاتی تناقص ایتمش اولسه کرکدر . تاریخ منذ کورده ۴۸۸ کیلومتره لک دمیربول خطرطی ایشلمکده و ۲۲۲ کیلومتره لکی ده دردست انشا ابدی . ملبورنه وار واسطه ابله هر طرفه تحت البحر بر تلغراف جلیله مر بوطدر . اک بیوک معموره لری ۳۰۰۰۰ اهالیسی اولان (هواریت) ابله ۲۰۰۰۰ نفوسی بولسان (لونجستون) در . شمعی اهالیسی باشلیجه انکیز مهاجرینی اولاندندن اولوب، اهالی اصلیه سنک صوک فردی اولان برفوجه قاری برقاچ سنه اول لوندرده صوک نفسنی و برمشدر . بوجزیره ۱۶۴۲ ده فلندک بحر بوندن تاسمان طرفندن کشف

اولنهرق، فلنك مسته اكانى واليسى بولنان (وان دېمن) ك وېده كاشنك اسمله تسميه اولمشدر. ۱۸۰۴ ده انكابلزه كچوب، اسكان وامماربته بدأ اولمش؛ و ۱۸۵۴ ده اداره مختاره به مالك سربست برمسجر صورته كيروب، ۱۸ قوتلفه ينى ايالته تقسيم اولمشدر.

وارنثيش } تلسان ايله مليانه آره سنده
حدودنده برطالع اولدېنى جغرافيون هرب آتارنده مسطوردر.

وانقوور } (Vancouver) انكاتره
مشاهير بچر بوندن اولوب، ۱۷۵۰ تاريخنده طومغش؛ و ۱۷۹۸ ده قيودان قوك مېتنه كيروب، ايكنجى واوئنجى دورالم سياحتلرنده رفاقتنده بولمش؛ و ۱۷۹۰ ده آسپانك شمالنده بجر محيط اطلاسى ايله بجر محيط كبر آره سنده برطريق بچرى نخرېسنه مأمور اولوب، ۱۷۹۲ ده اسپانيه لى (قادره) ايله برابر و ۱۷۹۳ ده ياكيز اوله رق اوجهته سياحت ايتش؛ و آرادېنى بولى بوله ماش ايسده، آسپانك شمالينك سواحل ضربه سنى ايجه كشف و تخقيق اېدوب، كندى اسميله تسميه اولنان جزيره ي دى بولمشدر. ۱۷۹۵ ده انكاتره به عودت اېدوب، ۱۷۹۸ ده وفات ايتشدر. سياحتنامه سى نشر، و فرانسزجه به دى ترجمه اولمشدر.

وانقوور } (Vancouver) آسپانك
شمالينك ساحل فرېسى قارشيسنده انكاتره به تابع (دومينيون) قطعه سنك «انكابلز قولومبېه سى» حكومتنه تابع و بونك منتهى غرب جنوبيسى قارشيسنده واقع بيوك واوزون بجزيره اولوب، قره در طار، طولاشيقل و كوچك آطلرله مملو اولان (قرالجه شارلوت) و نام ديكرله (جورجيه) بوزابله آيرلشدر. تقريباً ۲۵° ۸' ايله ۳۰° ۵۰' عرض شمالى و ۱۲۵° ۳۰' ايله ۱۳۰° ۴۰' طول غربى آره لنده متمد اولوب، جنوب شرق جهتندكى اوجى دومينيون ايله ممالك مجتمعه آره سنده كى بيوك كورفرك ايچنه كيملكه، بو كورفري هر طرفه طار بوزازلر براقه جق صورته طولدو بوروب. بونى ۴۵۰ واك كنيش برنده اكي ۱۳۵ كيلومتره در. اراضيسى طالعلى اولوب،

وسطلرنده واقع اولان (ويكتوريه) طاغتك ۲۲۵۰ متره ارتفاعى واردر. سواحل بيك كيرتيلي چيقتيلى اولوب، قويلرى طولاشيقل و خجلرى چوقدر. هوا سى بيك صوئوق اولوب، مع هذا تابع اولدېنى انكابلز قولومبېه سنك اك مهور برېدر. مركزى جهت جنوبيه سنده واقع (ويكتوريه) نصبه سى اولوب، ايكي سبخاغه منقهدر. اورمانلىرى و معادننى چوقدر. اهالي سى هنوز ۵۰۰۰۰ راده لنده در.

وانقولى } «وانى» ماده سنه مراجعت
بيوريله .

وانه } (Vannes) فرانسه نك غرب جهتنده
واپارسك ۴۵۰ كيلومتره غرېنده اوله رق همنامى اولان نهرك اوزرنده و بونك منصيله موريهان كورفى قرينده (موريهان) ايلتنك مركزى برقصه اولوب، ۱۴۵۶ اهالي سى، ليئانى، داخلى مكتب اهداديسى، هندسه ماشه مكنتى، ترقي معارف و زراعت چيملرلى، كوزل ريختى، تفرجكاهلىرى، سفاش اهلانه مخصوص حوش و دستكاهلىرى، دانته فابريكلى و ايشلك تجارنى واردر.

وانى } (محمد بن مصطفي) سلطان مراد
حان ناك دورى مشاهير علما سندن اولوب، فقهده بدطولى صاحبي اولدېنى كچي، ائت وادياندىن دى سهره سى وار ايدى. دورمدارس ايتكدن و بعض فاضله و مولوتلرده بولندقدن صكره، ۱۰۰۰ تاريخنده، مدينه منوره منلاسى ايكن، او بقمه مباركه ده ارنحال ايتشدر. (وانقولى) دنخكه متعارف ايدى. لغته صحاح جوهرى نى ترجمه به ترجمه اېدوب، كندى اسميله شهرت بولمشدر. غزالينك «كيايه سعادت» نى دى ترجمه، «غرر» و «درر» حاشيه ل نخر بر و فقهده بعض رسائل دى تأليف ايتشدر. صحاح ترجمه سى طباهتك قبولنده اك اول طبع اولنان كتابلردن اولوب، بده تكرر تمثيل اولمشدر. طبيعت شربه سى دى اولوب، شو قطعه جمله اشعار نديدر:

بودر آيين عرب بر قومك اولسه سيدى
آر اولور كيم قبرى اوزره بنده آزاد اوليه
سنكه شاه مرسلين و سيد كوئين سك
حاش نه قبركه بوز سوردن آزاد اوله

— سلطان محمدخان رابع دورنده ياشابوب، وعظيئه شهرت بولش وامام سطلاني وخواجه شهزادگان دخی بولنش اولان ديگر بر (واني محمدافندي) دخی وارددر که ملل سائر به و ارباب تصوفه قارشي اولان نصيبه مشهور اولوب، ۱۰۹۶ ده وفات ايتمشدر .

واوا { (ابو الفرج محمد بن احمد الفسافي) مشاهير شعرا دن اولوب، دمشقده نشأت ايتمشدر . ۳۹۰ تاريخلرنده وفات ايتمشدر . حريري طرفندن مقاماتك برينه ميني عليه اتخاذ اولنان شويبت جمله اشعار واقعه سندندر :

وامطرت لؤاؤا من تجرس وسقت
وردآ وعضت على العناب بالبرد

واهال { ياخودوال (Wahal, Waal) ون ايرماغك منقسم اولديني قوللرك اكنجنوي سي اولوب، فلنك حدودينه كيرنجه، مذكور ايرماق دن آبرله رق ، غربه طوغري جريانه ، (نيغ) وبهده (تيل) قصبلي اوكندن بعدالورور، موزه ايله برقيصه جدول واسطه سيله اختلاط ايدر؛ وايكيسي آره سنده بيوجك برجزيره بعدالتشكل ، مذكور (موزه) ايرماغيه برلشهرك، رينك اوپر قوللرله برجزق جدوللرله بعدالاحتلاط ، فلنكك خليج ايله نهر آره سنده اولان و بربرينه كرفت بولنان كينش جدوللرله دو كيلور . موزه ايله برلشجه قدر مجراسي ۸۰ كيلومتره اولوب، سير سفاشه صالحدر .

واهو { (Yahou) بحر محيط كبيره كي ، ساندويج ونام ديكرله هاواي جزا . برندن بري اولوب ، (مولوقاي) ايله (قاواي) جزيره لري آره سنده واقدر . كوچك ايسه ده ، جزاير مذكوره نك اكنهميتلي سي اولوب، مركزي اولان (هونولولو) قصبه سي بو جزيره ده ۲۱° ۵۵' ۱۷ عرض شمالی ايله ۱۳۰° ۲۷ طول غربيه واقدر . جزيره نك مساحت سطحيه سي ۱۶۸۰ مربع كيلومتره اولوب، ۲۸ . ۶۸ اهالي ايله مسكوندر .

وايچن { (Waizen) مجارستانك بشته ايلتنده اوله رق طونه نك ساحل يسارنده برقبه اولوب،

۱۳۱۰۰ اهالي سي، مكتب اعداديسي وصافر وديلسزلره مخصوص مكتي واردر .

وايسنفسلس { صاقسه ايلتنده و مرسبورغك ۱۷ كيلومتره جنوبنده اوله رق (ساله) نهری اوزرنده قضا مركزي برقبه اولوب، ۱۷۰۰۰ اهالي سي، دارالمعلميني، صافر وديلسزلره مخصوص مكتي وايك واقشه ايله قطيغه واباصمه فابريقلري واردر .

وايغاج { (Vaigatch) روسيه نك بحر محيط شماييده و آرخانگل ايلتنده نيكي زمين ايله قره آره سنده وسايل دن همتاي اولان بر بوزاله آيرلش برآطه اولوب، بوي ۱۵۰ واکي ۱۰۰ كيلومتره ايسه ده، برودت قارلرينك كثرندن ياكز برقاج (سامويد) فامليه سيله مسكوندر .

وائل { (بن حجر بن ربيعه لخصري) صحابه . ملوكدن اولديني حالده، زدنجناب نبوي به كلهرك، شرف اسلامه مشرف اولمش؛ وجانب نبويدن فوق العاده اكرام والتفات مظهر اولوب، كنديسنه مقاطعة بربر و برلشيدى . بعده كوفه ده ساكن اولوب، صقين محاربه سنده معيت جناب مرتضوبده بولمشيدى . جناب امام حسن (رضي الله عنه) نك ارتحالندن صكره معاويه نك يانه كيدوب، سيريك اوزرنده يانه اونوردلش، وحقنده چوق اكرام اولمشيدى .

وائل الحزاعي { مشاهير شعرا دن اولوب، زماننده ياشامشدر . باشليجه مشرقه سي سلمى سقنده كي غزلردن مركب ديوان اشعاري واردر .

وايمار { (Weimar) آلمان ياده (صاقسه و ايمار) بيوك دوقه فلنك مركزي برقبه اولوب ، (ايمن) نهری كنارنده برليندن فراقتقورته كيدن دمير پول خطي اوزرنده واقدر . ۱۸۰۰۰ اهالي سي، كوزل وواسع باغچه سي اولان دوقه مخصوص سراي، مصنع كليسا سي، تياترو سي، مكتب اعداديسي، دارالمعلميني، رسم مكتي، موزه سي، بيوك كتبخانه سي، جغرافيا جمعي، خيرات جمعي ، متهمده مطبعه ليله صحافتخا نلري، آز فابريقلري و ذخيره

بله بیاضی نجارتی وارد در . [بیوک دوتنه ای بیجون
 « صاقه راجمار » ماده سنه مراجعت بیوربله .]

وای هو { ونام دیکرله داویس ویا یاسقالبه
 (Vai-Hou, Davis,) آمله سی }

(Ile de Pâques) بحر محیط کبیرک پولینسیه قسمنده
 ۲۷° عرض جنوبی ایله ۱۱۲° طول فریبده
 منفرد برآله اولوب، محیط داتره سی ۲۵ کیلومتره
 واهالیسی ۲۰۰۰ کشیدر. بونلر متناسب الاعضا
 و ذکی آدملردر.

و بار { بئک شرق جهتنده و نجران ایله حضر
 { موت و شحر و مهیره آره لرندنه واسع
 پرپر اولوب، نسا سله و جسم قیلانلرله مسکون
 اولدینی، ووقبله قوم حاد اولماتندن مهور بررایکن
 قهرالهی به دوچار اولدینی کتب مریه ده مسطوردر.
 دهناک جنوب غربی قسمندن عبارت اولدینی
 آکلاشیبور. حقدنه بک چوق خرافات منقولدر.

و تر { (Vetter) اسوجده (غربیه) خطه -
 { سنک قسم شمالینسنده و (وز) کولنک
 ۳۵ کیلومتره جنوب شرقینسنده اوله رق لینکوینخ،
 اسقوا برغ، بونکوینخ، واوربرو ایالتلی آره سنده
 برکول اولوب، بونی ۱۱۰ واک، ۳۰ کیلومتره دره
 فضلده میاهی آباخی اولان (موتاله) نهری واسطه.
 سیله بالطیق دکبزینه دوکیلور. (وز) کویلله
 دخی (کونا) جدولی واسطه سیله اختلاط ایدر.

وشیمه { (ابوزید - بن موسی بن الفرات الوشاء)
 { مشاهیر مورخیندن اولوب، بودخی
 و اقدی کی خلافت جناب صدقیده عار اوندادی
 ارتکاب ایدن اهل رده نیک احوالی مفصلاً یازمش؛
 و بو کتابی بک مقبول و معتمد فیه اولوب، بیوک بر
 شهرت فرتمشدر. فارسک (فسا) شهرندن اولوب،
 (وشی) دینن ابریشمدن ممول انواب نجارتیه
 مشغول اولدیندن، و شاء لقبیه شهرت بولمشدر.
 تجارت طرفیه وطنندن بصره و اورادن مصره،
 بعد اندلسه کیده وک، یته مصره هودت، و ۲۳۷
 تاریخنده اوراده وفات اتمشدر.

وجودی { عثمانلی شمراسندن ایکی کشینک
 { مخلطی اولوب، برنجیسی (محمد -)
 دیار قره مانده کی دارنده لیدر. اوننجی قرن هجریده
 ظهور ایروب، ابتدا طریق تدریسه سالک ایکن،

بعده زمامتله شامه عزیمت اتمشدی. « خیال یار »
 عنوانیه بر منظومه سی وارددر، که شو بیت اوندندر.

یشه اول خاللق زمین زمان
 قلدی باغ جهانی حشر نشان

- ایکنجیسی (مصطفی -) استانبولده استنبولی
 اولوب، بیکیری قلمنه مداوم ابدی. آقیون تریا.
 کیلکنه مبتلا اولوب، ۱۱۳۰ ده ۱۸ یاشنده ایکن،
 طاعوندن وفات اتمشدر. شو بیت اونکدر :

قی کی دستنده تالان ایلر السای اجل
 تکیه دنیاده عربان ایلر السای اجل

وجیه الدین مسعود { سرداران ملوکنک
 { ایکنجیسی اولوب،
 خواجه فضل الهک اوغلی و مؤسس دولت اولان
 خواجه عبدالرزاقک برادر بردر. ۷۳۸ تاریخنده
 برادرینی قتل ایله، ملکنی ضبط ایروب، طغانچور
 خانله ایشدیکی جنکده غالب لکنله، توسیع ممالک
 اتمش ایسه ده، بعد کرت ملوکندن معزالدین حسین
 طرفندن مغلوب اولمش ایدی. ۷۴۵ ده رستمدر
 و فیروز کوهی ضبط اتمش ایسه ده، بوچاره بددن
 انهای معاودتده رستمداو عسکرینک بوصیسنه
 دوشوب، عسکرینک قسم اعظمیه برابر اتلاف
 اولتمشدی. مدت حکومتی ۶ سنه ایله ۴ آی
 اولمشدر.

وحدت { (جمال الدین) شیخ محمد حزینک
 { جد اعلایی علما و ابدان برذات
 اولوب، برچوق تألیفاتی وارددر، باشلیجه لری بروجه
 آتیدر : « معراج نامه »، ابن سینانک کلیات قانونه
 فارسی شرح، فارابینک فصوصنه شرح، دیوان
 منشآت، ۲۰۰۰ بیت حاری دیوان اشعار.

وحشی { (مولانا -) ایران شمراسندن
 { اولوب، بز دلیدر. ۹۹۲ ده وفات
 اتمشدر. « ناظر و منظور » و « خسرو و شیرین »
 عنوانلرله ایکی منظومه سی و دیگر بعض آتاری
 وارددر.

وخاب { بلاد آراکدن (ختل) ک اوته.
 { سنده و (بست) قربنده برملکت
 اولوب، مسک ایله کومش و آلتون معدنلرینک
 کثرتیه مشهور اولدینی جغرافیون حرب آنازنده
 مسطوردر. یامیرده و بدخشناک شرق جهتنده واقع

اولوب، شمديکي خريطه لوده (وخان) اسميله مقيد اولان خطه تک عيني اولسه کرکدر .

وخش } آسيای وسطيه پاميرک شمال فري
جهتده ججوړتک صاغ تا بلرندن
برنردر، که ۴۰۰۰ متره قدر ارتفاعي اولان موز
طافندن ترکستان شرقيه طوهری آفان (تاريم)
منابندن ايکي اوج كيلومتره تک مسافه ده نبعانه،
فربه طوهری آفهرق، بده (فزیل صو) ونهات
(سرخ آب) اسملری آلیر. مجراسی تقریباً ۷۰۰
كيلومتره اوزونلغنده اولوب، هيچ برطری سیرسفاشته
صالح دکدر. واديسی پک منبت اولوب، نهرک صوی
حاوی اولدینی آلتون نوزيله مشهوردر. — يافوت
جوی بواسله بلخ نواحيسنده واقم ختلان ناحیه سنده
بر بلده اولدینی بیان ایدبور. نهرمد کورک کنارنده
بولنشن اولسه کرکدر .

وداعی } «کاتب بن وداعه» ماده سنه
} مراجعت بیوريله .

ودان } آفریقای فريده صحراي کبيرک
} فرب جنوبی جهتده ۲۱°۵۰' عرض
شمالی ايله ۱۳°۳۰' طول فريده و (اضرار)
جيانک شرقنده منبت بروادی داخلنده واقع بر
قصبه اولوب، ۵۰۰۰ قدر اهالیسی و مشهور خرماسی
واردر. ۲۳ تاریخ هجر بسنده صروبن الماص طرفندن
یسر بر اطاة مأمور اولوب، ودانی فتح اتمش ابکن،
بعده اهالیسی تقض عهد اتمکه، ۴۶ ده نافع بن
هغه کیده رک، یکیدن فتح اتمشیدی. بکری بو
بلده تک (دباک) و (بوسی) اسملرله ايکي قصبه دن
سربک و سهیون و حضرميون اسملرله عربدن ايکي
قبيله ايله مسکون اولدینی، بو ايکي قبيله آره سنده
مخاصات اکسک اولدینی بیان ایدبور .

ودای } سودان وسطيه چاد کولتک شر.
} قنده سيوک بر خطه و بر امارت
اسلاميه اولوب، شرقاً دارفورله، جنوباً نیام نیام
مماکتيله، غرباً چاد کوليله و غنم ممالکتيله شمالاً
دخی بورکور و یا بیستی دیار ليله محدوددر. ۸°
۲۰' ايله ۱۸° ۲۰' عرض شمالی و ۱۳° ۲۰' ايله
۱۹° ۳۰' طول شرقی آره لنده ممتد اولور.
حدودی تماميله معین اولدیندن، مساحت سطحیه
سنگ تماميله تعیین ممکن دکل ايسه ده، ۴۵۰۰۰
صرب کيلومتره قدر تخمین اولنوب، ۲۶۰۰۰۰۰

اهالی ايله مسکون اولدینی منظوندر. شمال طرفری
قورو اولوب، یاغورلری سیرک و میاه جاریسی
هان مفعود اولدینی کبی، قسم جنوبیسی دخی ظنم
و بورنو کبی منبت و معمور اولوب، باشلیجه اوج
نهری واردر. بونلردن (بحرالغزال) حدود غربیه -
سفی بالتفریق چاد کولنه، (باطله) نهری (فتری)
کولنه، بحرالسلامه دخی نفس ودای ايله بوکا نایع
(داروروفه) آره سنده آفهرق (ابرو) کولنه
دو کيلور. شرق شمالیدن غرب جنوبیه طوغری
آقان بو انهارک اوجی ده یا کز یاغور موسنده
آقورلر سده، سائر موسلر ده دخی وادیلرنده
طوبراق یارم ونهات بریچن متره قازلیجه، صو
چیقار. بو قوراقلر دن طولانی طوبراغي بالطبع
پک منبت اولوب، باشلیجه داری حاصل اولور.

قیون، کچی و صغیر کبی حیوانلرله دوه لری چوقدر.
بیکیرلر تک جنسی پک حادیدر. فیلاری، ايکي بونوزلی
کرکدالری و دوه قوشلری چوق اولوب، بونلرک
دیش و بونوز و نوبلرندن خیلی اخراجاتی واردر.
اهالیسنگ برقم عظیمی خالص و یا ماز حالنده
عرب و قصوری قبائل مختلفیه منسوب زنجیلر در.
تجارت عربلرک السده اولوب، نیل اسکله لره
واطرافنده کی ممالکه خیلی آلیش و بریش ایدرلر.
طرابلس فرب و بنشازی کاروانلری دخی و دایه
آمدش ایدرلر. حکومت باشنده نوبه لی بر سلاله
منسوب بر آدم اولوب، بر مجلس مشورتی واحکام
شرعیه بی اجرایه مأمور هلاسی و ۷۰۰۰ عسکری
دخی واردر. کافه اهالیسی مسلم اولوب، صلابت
دینیه ايله منصف اولدقرلندن، سودانده
نشر اسلام خصوصنده چوق غیرتلی وقوع
بولمقده در. مرکز (آبشر) قصبه سی اولوب، واره،
میدوغو، قانفه، قودوغوس، دناس اسملرله
بر قاج معموره سی دخی واردر .

ودین } (Vidin) بلغارستانک شمال فري
} جهتده و صوفیه تک ۱۶۰ کيلومتره
شمالنده اولهرق طونه تک ساحل یسارنده و قلفانک
قارشيسنده سنجاق مرکزی بر قصبه اولوب و
۱۳۷۴۰ اهالیسی، بلغارستان امارتک تشکنده
هدم ابدلش اسکی اسخکامانی و ذخیره و شراب
وسائر به متعلق ایشلک تجارنی واردر. مقدما دها

بيوك اولوب، اهالي مسله سندن چوغلنك همبرني اوزرينه، نفوسى آراشدرد. — ودين سجاغى بلغا. رستاك اك شمال غربى سجاغى اولوب، شمال غربى جهتدن، غرباً و غرب جنوبى طرفندن صريه حدوديله، شرقاً لوم بلاغه سجاغيله، بنه شرقاً و شرق شمالى طرفندن دخى بلغارستانى رومانيدن آبران طونه بجراسيله محدوددر .

ورائيسلاس } (Vratslas) بواسله جهستا.
 نده ايكي كشي حكيم سوروب،
 برنجيسى ٩١٥ دن ٩٣٠ تاريخنه دك جهستان دو.
 قهسى و خرستيان دوقه لريك برنجيسى بولمشدر .
 — ايكنجيسى ١٠٦١ ده بنه دوقه عنوانيله، جهستان
 نختنه چيغمش ايسده، ايمراطور دردنجي هنرى به
 ايتديكى امداده مكافاة ١٠٧٦ ده قرال عنوانى
 آلمش، و ايمراطوره داماد اولمشدى . ١٠٩٢ ده
 وفات ايتمشدر .

ورآده } مصر ايله شام بيننده قوملره
 بتاقلقر آره سنده وقتيله معور
 و بيوك بر قصبه اولوب، مصره مكتوب كونورمكه
 مخصوص اولان معلم كوكرجينر بيله مشهور ايكن،
 بعده خراب اولديغى يا قوت حوى بيان ابديور .

ورآق } (ابوالمالى سمد بن على الانصارى
 الخزرجى الخطيرى) مشاهير اديبان
 اولوب، (دلال الكتب) قصبيله ملقبدر . بغداد
 قريبنده كى (خطيره) ده دنيا به كلش، و ٥٦٨ ده
 وفات ايتمشدر . باخرزينك «دمية القصر» عنوانيله
 نعالينيك «بنمة الدهر» بنه يازديغى ذيله «زينة
 الدهر و عصرة اهل المصر» عنوانيله برذيل يازوب،
 برچوق شعرانك احوال و اشعارنى درج ايتمشدر .
 «لمح الملح» عنوانيله بر كتاب معتبرى و كند بيسنك
 دخى برچوق اشعارى وارددر .

ورآق } (ابو الحسن محمد بن عبدالله) مشاهير
 نخبوربون اولوب، جرمينيك
 «مختصر» بنه «كتاب الفصول فى نكت الاصول»
 عنوانيله بريوك و «كتاب الهداية» عنوانيله برده
 كوچك شرح يازمشدر . (ابن الوراق) ديتكمكه
 معروف اولان مشاهير نخبوربون و قراء و مفسريندن
 (ابو الحسن محمد بن هبة الله) دخى صاحب ترجمه نيك
 نورويندر .

وراقروز } (Vera - Crus) مكسيقه نيك
 ساحل شرقينده و مكسيقونك
 ٣٧٠ كيلومتره شرقينده اولورق همنماى اولان
 جمهورينده بر قصبه واسكله اولوب، ١٠٠٠٠
 اهالىسى، قارشينده بر اطه نيك اوزرنده متين
 اسخكامانى، يك صباق و آقر هواسى و يك ايشلك
 نجارنى وارددر .

— وراقروز جمهورينى مكسيقه كورفوزى
 ساحلنده متمد طار و اوزون بر بر اولوب، شمالاً
 آما اوليباس، غرباً سان لويي بونوزى، هيدالغو
 و بوئبلا، جنوباً و آباق، غرباً دخى شيا به و تاباسقه
 جمهورينر بيله و مكسيقه كورفوزيله محدوددر . مساحه
 سطحيه سى ٧٠ ٩٣٢ مربع كيلومتره و اهالىسى
 ٨٥٥ ٩٧٥ كشيدر . اراضيسى عارضه لى اولوب،
 ساحل بونجه اوزانان طار براووه دن اعتباراً درجه
 درجه كسب ارتفاع ايدر . اك بوكسك طاغلىرى
 وراقروز قصبه نيك اوستنده يعنى شمال قريبنده
 بولنيور . اتهارى يك چوق اولوب، آتيجق منبعلرى
 قريب و جرزلى قيصه در . هواسى ارتفاعه تابع
 اولوب، تهاه سى حكمنده اولان ساحلدن جبالك
 صرتنه دك بتون هواره تصادف اولنور . طوراغى
 يك منبت اولوب، ارتفاع و هواسته كوره مختلف
 محصولات و اشجار و انمار و بربرور . هواسنك
 آغرافيله برابر مكسيقه نيك اك كوزل واك زنگين
 برى اولوب، سواحلنده بر قاج قوى و ليمانى و بر قاج
 دميربول خطلى دخى وارددر . مركزى (جالابه)
 قصبه سيدر .

وراليز } بلخ ايله خلم بيننده و بلخدن اوج،
 خلدزده ايكي كونلك مسافه ده
 بر قصبه اولديغى «معجم البلدان» ده مسطوردر .

ورامين } رى ايله اصفهان آره سنده و ريدن
 ٣٠ ميل مسافه ده بر قصبه ايدى .
 وراوى } آذر بيجان طاغلرنده اوبيل ايله
 تبريز آره سنده صولرى
 و خيراتى چوق بر قصبه جق اولديغى يا قوت حوى
 بيان ابور .

ورتيس } بلاد برردن و افريقه ناحيه سندن
 ببحر جنوبه بر قصبه اولوب،
 صهاجه قباثلندن (مداهه) قبيله نيك ممالكنى اولديغى

دخی « معجم البلدان » ده مسطوردر. بوترفه
کوره بحر محیط آطلاسی ساحلنده بولنش اولسه
کرکرد.

ورتومنه } اسکی رومالیر
} واتروسقلرعدنده نباتات و باغچه

الهی زعم اولنوب، میوهل الههسی زعم اولنسان
(پومونه) نک زویجی عد اولنوردی. اولترله
مکل والنده میوهل طوتار برکنج صورتنده تصویر
ایدرلردی.

ورنان } آذر بجهانک بتونه و یا بر قسمنه
} ویرلان اسمدر.

ورجلان } افریقیه ایله بلاد جرید بیننده
} خرماسی و عمارتی چوق برماکت

اولدینی جغرافیون اسلام آتارنده مسطوردر.

ورچلی } (Verceil, Vercelli) ایتالیاک
} نوواره ایالتنده و نورینوتک ۷۶

کیلومتره شمال شرقیسنده برقصه اولوب، ۱۹۰۰۰
اهالیسی، نباتات باغیهسی، خسته خانهسی و ایپک
منسوجانی وارددر. اسکی بربلدهدر.

وردون } (Verdun) فرانسه نک موزه
} ایالتنده و پارسک ۲۴۴ کیلومتره

شرقنده اولهرق موزمنهری اوزرنده قضا مرکز
برقصه اولوب اولوب، ۱۱۶۸ اهالیسی، استسکا.
مانی، داخلی مکتبی، موزهسی و مسکرات، رچل
وساژه فابریقلری وارددر.

وردان } (Vardane) ایرانک اشکانیان
} ملوکمندن اولوب، ۴۴ تاریخ

میلادیسنده بذری اوچنجی اردوانه خلف اولمش؛
ویکنی کودرز ایله محاربه ایدوب، غالب اولدقدن
صکره ۴۷ تاریخنده کندی ضابطلرندن بری
طرفندن قتل اولمشدر. هراقده سافکیه شهرینی
ضبط، و (طیسفون) شهرینی تاسیس ایتشیدی.

— ساسانیان زمانده دخی بواسمله اشکانیان
بقایاسندن برامیر قافقاسیه جهتنده ۴۱۵ تاریخ
میلادیسندن ۴۴۲ تاریخنده حکم سورمش؛
و تاریخ مذکورده ملکی ابرائیلرک ضبطنه کچمکه،
کندیسی خرسقیانلی ترکیه، دین زردشته رجوع
ایتشدر.

ورسای } یاخود ورسالیه (Versailles)
} فرانسه ده پارسک ۲۳ کیلومتره

جنوب غریسنده (سینه مع آوآزه) ایالتنک سرکری
برشهر اولوب، ۵۱۶۷۹ اهالیسی، داخلی مکتب
اعدادیسی، دارالمعلمینی، طویحی مکتبی، موزمانخاذا
اولنش جسم و مصنع برسرانی و بوتک اوکنده واسع
تعلیمخانهسی، باغچلری مکمل دیگر ایکی سرانی،
پک واسع وصنی کولرله اورمانلری متعدد استادانه
هیکلاری حاوی روضهسی، پک حزرین بر صوموی
لیدرتلی، کنیش سوقاقلری، کوزل ابنهسی، اسله،
ساعت، شال، وساژه فابریقلریله دوکخانهلری
وفداتقلری وارددر. وقتیه آوجیسیرلک محل ملاقاتی
اولوب، اون دردیجی لوبی طرفندن شهر حالنه
قونیهرق، توسیع و تزین اولمشدر. برجوق وقایع
سیاسیه نک محلی اووب، ۱۸۷۱ دن ۱۸۷۸
ناریخنه دک فرانسه مجلس میوانتی اوراده انقصاد
ایتمش؛ و فرانسه پروسیه محاربه سنی متعاقب آلمانیه
ایراطولرلی و رسایده رسماً اعلان اولمشدر.

ورقه } (بن نوفل بن اسمد بن عبدالعزی
} بن قصی القرشی) ام المؤمنین خدیجه

الکبری (رضاً) نک همزادهسی اولوب، اسلامنده
اختلاف وارددر. کندیسی دین عیسی (هم) نابع
اووب، انجیل شریقی عربی به ترجمه ایتش اولدینی
دخی سرویدر. فخرکائنات (علیه اکمل النبیات) افسدر
حضرتلرنک جبریل امین کورنمکه باشلاقله، حضرت
خدیجه بیبان حال بیوردقلرنده، حضرت مشارالها، کتب
مقدسه حقنده کی معلوماتیه مشهور اولان بوزانه مراد
جمتله، استیضاح مسئله ایتش؛ و ورقه جبریل امین
اوله جفتی تبشیر ایتش ایدی بو وجهه نبوتلری تصدیق
ایتش ایسه ده، اظهار دعوت بیوردقلده، برحیات
دکیدی. مع هذا اجماعی حقنده بعض احادیث شریفه
صروی اولقله، صحابه دن عد اوله کلشدر.

ورموت } (Vearmouth) انکتره نک
} دورهام ایالتنده (ور) نهرینک

منصبی قریبنده وایکی کشارنده برشهر اولوب،
۲۲۰۰۰ اهالیسی وارددر.

ورمونت } (Vermont) ممالک مجتمعه نک
} شمال شرقی جهتنده کی جاهیرندن

اولوب، شرقاً نیوها، پشیر، جنوباً مساجوست،
غرباً نیویورق حکومتلرله، شمالاً دخی قناده
حدودبله محدود اولدینی حالده، شمالدن جنوبه متمد

۱۷۵۸ ده بردوده طوغوب، ۱۸۳۶ ده متونی اولشدر. اوچنچسی ۱۷۸۹ ده پارسده طوغوب، ۱۸۶۵ ده فوت اولشدر. بر جوق آثار استادان ناری باقیدر.

Verus (رومایمیراطورلندن)
 وروس (اولوب ، مارق آورل ابله برارز آنطونینک اوغقلرندن اولغه، اشبر آخرت قرداشنک قومونده حکومته تشرک ایدلمش، ودامادی اولمش ایدی. ابراهه قارشی مسکر سوق ایدوب، طیسفونی ضبط ایتمش، وبعده ۱۶۹ تاریخ میلادیسنده ۳۹ یاشنده فجأة وفات ایتشدر.

Verone (ایتالیاک وندیک خطه.)
 ورونه } سنده ووندینک ۱۰۸ کیلومتره غربنده اوله رق (آدیج) نهری اوزرنده ایالت مرکزی بر شهر اولوب، ۷۰۰۰۰ اهالیسی، استخکا. مانی، کوزل بر میدان و باغچیس، خیلی آثار عتیقهسی، بر قاچ سرابی، بر طاق ظفیری، رومالیردن قاله بر تیازوسی، علوم و فنون جمعی، رسم و زراعت آقادمیهری، داخلی مکتب اعدادیسی، لسان بونا. فی بیه مخصوص مکتبی، اییک اقسه، جوخه، بز، فانت فابریقه لری و دبائخانه لری واردر. موقعی بک کوزل ایسه ده، شهرک ایچی قسوت انکیزدر. بک اسکی بر شهر اولوب، بر جوق مشاهیرک مسقط رأسی بولنشدر.

— ورونه ایاتی وندیک خطه سنک منتهای غربنده واقع اولوب، شرقاً و بجنجه و پادووه، جنوباً فراره، جنوب غربی طرفندن مانتووه، غرباً برشیه ایالتلرله شمالاً دخی اسویجره حدودله محدوددر. شمالدن جنوبه بوی ۹۳ واک ۴۰ کیلومتره اولوب، ۳۷۰۰۰۰ اهالی ابله مسکوندر. اراضیسی حارضلی اولوب، شمال جهتنده آب طافلرینک اتکلیری متمد اولور. (آدیج) نهری ایالتی بونه شق ایدوب، اکثر میاه جابه سنی جمع ایدر. (مینچور) نهری ده حدود غربیه سنده کی (فارده) بیوک کولندن چیقوب، بر آژ مسافده حدودی آبرر. طوبراغی منبت اولوب، ذخیره وسائر محصولاتی واردر. حیوانات اهلیهسی و آوی جوق اولوب، کولده و نهرلرده بالینی چوقدر. باقیدر و کور

طار و اوزون بر بردر، و جنوبه طوغری کیتدبکه طارلا شیر. مساحت سطحیهسی ۲۴۷۷۰ مربع کیلومتره و اهالیسی ۴۲۲۳۳۲ کشی اولوب، چهر مربع کیلومتره به ۱۳ کشی دوشر. (فرین مونت) یعنی « شیل طاغ » اسمیله بر جبل شمالدن جنوبه متمد اولوب، مملکتک اسمی دخی بو طاغک فرانسزجه اسمندن مأخوذدر. بونک اک بوکسک محلی ۱۳۵۰ متره ارتفاعنده در. (قونکتیقوت) ایرماغی حدود شرقیه سی آبره رق جنوبه طوغری آقغله، جبل مذکورک شرق اتکلیرندن اینن چاپلر بوکا، وغریب اتکلیرندن اینلر نیویورق حکومتنده کی نهر و کولرله دوکیلور. هواسی صغوق ایسه ده، صاغلامدر، طوبراغنک قوه انباتیهسی اورته حالده اولوب، سرطالی و اورمانلی دهها زیاده در. محصولاتی بقدای، آریه، مصر، پناه و سسازنده دن هسارتندر. حیوانات اهلیهسی چوقدر. اک کثرتلی معدنلی دیمیر ابله قورشون اولوب، سرس، یشم و سائر احجار اوچاقلری ده چوقدر. نجارانلی بک ایشک اولوب، مخرجی نیویورق شهریدر. سیرسفانه صالح انهار و جدولاری و جنوبدن شماله بونه متمد ایکی بیوک دیمیر بول خطبله بر خیلی شمبلی واردر. مرکزی (مونپلیه) در.

ورمیو } ریو — (Rio Vermejo) آمریقای
 } جنوبیده بر نهردر، که بولیوپه بک قسم جنوبیسنده (فور دبلره اینترپور) سلسله جیا. لندن نیسانله، جنوب شرقیه طوغری جریان، و آرچنتین جه ورسته دخول ابله، بیوک شاقو تعمیر اولنان صحرای کبیری شق، و متمد فولرله بالانقسام، بر طاقم واسع بناقلر تشکیل، و جنوبدن کن (مادر. پون) نهرینی اخذ ابله، ۱۶۰۰ کیلومتره ک مسافه قطع ایتدکن صکره، (یارانا) ملتقاسنک اوست طرفنده ۲۶° ۳' عرض جنوبیده (پاراغوی) ایرماغنه قاریشیر. قوراقلق موسمنده صوبی آز اولوب، فیضاننده مجراسی اطرافنده کی اووه لری باصار.

ورنه } (Vernet) بو اسمله بابا، اوغل مشهور رسام کلشدر. برنجیسی ۱۷۱۴ ده اوررنیه ده طوغوب، ۱۷۸۹ ده وفات ایتشدر. ایکنجیسی

معدنرله سرمرلی، آلیسی و اورایه مخصوص
بشیل بر لوله جی چاموری واردر.

ورویه { (Verviers) بلقیه نیک (لیزه)
ایالتند و لیزه نیک ۳۲ کیلومتره

شرفنده بر شهر اولوب، ۲۴۰۰۰ اهالیسی، داخلی
مکتبی، مشهور چوخه و بنایق فانه سیله صابون
وساژه فابریقاری واردر.

وزول { (Vesoul) فرانسه ده پارسک

۳۶۳ کیلومتره جنوب شرقیسنده
بورقاری ساؤنه ایالتنک مرکزی بر قصبه اولوب،
۷۸۱۰ اهالیسی، مکتب اعدادیسی، دارالمطیعی،
کتبخانه سی، زراعت جمعیق، نمونه فداتلی، کوزل
تفرجگاهلری، بعض فابریقاری و جوارلرنده میاه
معدنیه سیله بر طاقم غریب مواقعی واردر.

وزوو { (Vesuve) ایتالیا ده نابولینک ۸

کیلومتره جنوب شرقیسنده مشهور
بر برکان یعنی بنار طاع اولوب، ارتفاعی ۱۱۹۰
متره و محیط دتره سی ۴۰ کیلومتره در. آغازی
۱۱۵ متره در بندر. بری (سومه) و دیگر
(اوتویانو) اسلریله ایکی تپه سی واردر. یک صرب
ایسه ده، ۱۸۸۰ تاریخندن بری دیشلی بر دمیر
بول ایله چیقیلیر. انگلرنک آسافیلری مزروع
اولوب، فوق الماده منتبدر. (لاقریما قریسی)
اسمیه مشهور اولان نفیس شرابک یابلدنی اوزوم
دخی اوراده بشیشیر. تاریخک ضبط ابتدیی زمانلر.

دن بری اگ اول ۷۹ نجی سال میلادیده دهشتلی
بر صورتله آتش پوسکورنمکه باشلابوب، هرکولانوم،
پومی و سایه شهرلی لاولرنک آلتند قاهره ق،
محو و نابدید اولمش؛ او وقتدن بری ۵۰ دفعه
پانلامشدر. دائمی صورتده دخی آغزندن طومان
چیقار. (وزوو) ک نابولی کورفری و شهریه برابر
ابراز ابتدیی منظره یک لطیف اولوب، و سامره
سرمایه اوله کلکشدر.

وزیر { (شیخ علی بن قاضی معین الدین)

هندستان شعراسنندن اولوب،

بلکراملی و صدیق النسبدر. شو بیت اونکدر:

من سجده و تسبیح و عبادت نشناسم
از یاد تو غافل تشوم طاعتم اینست

وزیر النساء { هندستان شاعر لرندن ادبیه

و طالع بر قادین اولوب،

شاهجهان آبادیدر؛ و قادینلره تدریس علمه
مشغول بولمشدر. وزیر نخلص ایدردی. شو بیت
جمله اشعارندندر:

دلیم از کوچه آن زلف دوتا باز آمد
رفته بود آنچه زما باز بیما باز آمد

وزیر کوپرسی { «کوپری» ماده سنه
سراجمت بیوریه .

وزیره { «مینه» قزقز بنده بر بلده اولوب،
مشاهیر فقها و مؤلفیندن عبدالله

بن اسمد الوزیرینک وطنی بولمشدر.

وسپاسیان { (Vespasien) روما امپرا.

طورلرندن اولوب، ترون
زماننده آفریقا و ایسی ایکن، فلسطینک ضبطه
مأمور اولمش؛ و قدس شهرندن ماعداسنی فتح اتمش
اولدنی حالد. مفضل قالان امپراطورانی،
کندیسی برکونه تشبته بولمقزین، ۶۹ تاریخ
میلادیسندن عسکری طرفندن اعلان اولمش؛
واوغلی فلسطینک ضبطه دوام اتمک بالتوکیل،
بلامناعت رومایه داخل اولمش؛ و قالیا و برتانیه
جهتلرنده اعادة اسایشله برابر، آسیای صغیره
بعض بر لزبط اتمش ایدی. فعال بر آدم اولوب،
«روما امپراطوری» آیاقه جاز و برملیدر» دپردی؛
و ۷۹ تاریخنده خسته لئوب، جان و بره جگنی حس
ایدنجه، آیاغه قالمش ایدی.

وسپریم { (Vesprim) مجارستانده بوده نیک

۹۸ کیلومتره جنوب غربیسنده
(سد) نهری اوزرنده ایالت مرکزی بر قصبه
اولوب، ۱۲۰۰۰ اهالیسی، مکتب اعدادیسی
ورهبانه مخصوص مدرسه سی واردر. دفاتله عثمانلیرک
ضبطه یکمشیدی.

— و سپریم ایالتی طونه نیک اوتسنده و راب،

کومورن، استول و ایسمبورغ، شومک و آرنیورغ
ایالتلریله محاط اولوب، پویی ۱۱۰ واکلی ۸۰ کیلو
متره و اهالیسی ۲۳۸۰۰۰ کشیدر. بالانوز کولی
حدودنده بولنیور.

وستا { (Vesta) اساطیر یونانیه ده زمان الهی

زهم اولنان زحل ایله (ریا) نیک قیزی

بر معبوده موهورمه اولوب، خانه لک اوچاغنه وارضک
داخلی آتشنه و علی الاطلاق ارضه مؤکله زهم
اولنوردی. ایران اساطیرندن مأخوذ اولدنی

مظنون اولان بو برينك عبادتی بلاسجرل ورومالیلرله یونانیلرجه مرعی اولوب، خانه لده و خانه لر داخنده عبادتی اجرا اولنوردی . ابتدای امرده هیکلی اولوب، بوئک نامه آتسه طاپارلی . بده کوزل آکن جدی برقادین صورتنده تصویر اولنورق، النده برصا و یاننده آتش ترسیم اولنوردی . رومانه وستایک هلاچی اولان آتس آتشدن لرك کی کبی اصلا سوندریلردی .

وستفالیه { Westphalie) آلمانیه بده روسیه قراللیک ایالت خریبه سندن اولوب، شمالاً هانورره، شرقاً رینه هانورره ایالتیه و برونسویق دوقلنی وهسه ایله جنوباً والدک پرنسکیله و ناسرا ایله، غرباً رین ایالتیه، غرب شمالی طرفندن دخی فنیک حدودیله محدوددر . مساحه سطحیه سی ۲۰۲۰۶ مربع کیلومتره اولوب، ۲۷۰۰۲۵۰ اهالی ایله مسکونددر، که بهر مربع کیلومتره باشنه ۱۳۲ کشی دوشر . جنوب جهتی طاغلق اولوب، شمال طرفی دوزدر . طاغلی آرز مرتفع اولوب، اک بیوکاری جنوب غربی گوشه سنده واقع (روتار) طاغیدر . جنوب قسمی (رین) و شمال جهتی (امس) و (ورس) ایرماق لرنیک حوضه لری داخلده اولوب، رین ایرماغنه دوکیلن انهارینک باشلیجی لری : (رور) و اوکاتایب (موهنه) و (لته) ایله (لیه) نهر لردر . (امس) ایرماغی ایالتک شمال شرقی قسمی جنب شرقیدن شمال غربیه طوغری شق ایله برقاچ جای آلدقدن صکره ، هانورره به کیرر . (ورس) ایرماغی ایسه بروقت حدود شرقیه . سنی قریق ایندکدن صکره ، ایالتک ایچنه کیروب، بعض چایلرخی آلیر . غرب جهتنده برقاچ کوچک جای دخی (ایسل) ایرماغنه دوکک اوزره، فلنکه کیرر . بوجله میاه جابه سی چوق ایسه ده ، طوبراغی، بتون آلمانای شمالینک کی کبی، قومان و آرمنتدر . یرمقدار ذخیره ایله پشانه، تونون، بونجه و سائره حاصل اولور . کرور و باقیر معدنلری چوقدر صنایعی پک ایبری اولوب، بزوساژ یاموق منسوجانیه جام، کاغد، مواد دباغیه و سائر مهمولانی و طوموز یا صیدرهمی چوقدر . ایالت : مونستر، میندن و آرنسبرغ اسمبلرله اوج بیوک سنجاقه منقسم اولوب، مرکز ایالت (مونستر) شهریدر . مقدما دوقلنی

و قونتاغ عنوانلرله برقاچ حکومته منقسم اولوب، روسیه دخی برارچه سنه مالک ایکن ، ناپولیونک فالیقی صره سنده اونی دخی فایب ابدنک، وستفالیه قراللیکی تشکیل اولغش ایسه ده ، ناپولیونک سقو . ننده بتونی روسیه به ترک اولمشدر .

وستمورلاند { Westmoreland) انکاتره ایالتندن اولوب، شمالاً دورهام و فوره برلاند، شرقاً یورق، جنوباً و غرباً لاقاستره ایالتلرله، غرب جنوبیدن دخی ایرلاند دیکزبله محاطدر . بونی ۶۵ واک ۴۰ کیلومتره اولوب، ۶۰۰۰۰ اهالی ایله مسکونددر . مرکزی (آینس) در . مشهور کوللری واردر . هواسی رطوبتیلدر . معدن کوربله، تباشیر، آلچی و بولومیا . ژین معدنلری چوق اولوب، کلیتی قوروشون قللر اعمال اولنور .

وستمینستر { Westminster) لوندره مک محلاتندن اولوب، (تامپسه) مک صاغ کنارنده و نهدر . وقتیه آبری شهره ایدی . اهالیسی ۳۰۰۰۰۰ کشیدن زیاده در . اسکی بر مناسرتله مشهور اولوب، پارلنتو دائره سی بومناستک قریبنده در . مشهور برمکتی دخی واردر . اداره سی آبری اولوب، پارلنتو به ایکی اعضا کوندومک حق حازدر .

وسر { Weser) یاخود وزر آلمانیه مک غرب شمالی جهتنده برارماقدر، که باوربه حدودنده نیمان ایدوب (موندن) قریبنده برلشن (ورا) ایله (فولده) دن بالترک، بونلرک ایکنجیسنه (ادر) نهری دخی قاریشمش اولدیغی حالده، بده الا جماع (ورس) ایرماغی (هسه) داخلنده و بده وستفالیه ایله برونسویق آره سنده و نهایت (هانورره) داخلنده شماله طوغری پک طارلا مباحلی بر مجرا ده جریان ابدنک، (اولدنیورغ) ک حدود شرقیه سنه واصل اولور؛ و بو حدودی تعقب ایله، (الیه) و (امس) منصبلری آره سنده بحر شمالینک برخلیجه دوکیلور . مجراسی ۵۲۰ کیلومتره اولوب، باشلیجه نایملری صاغدن (آلر) ایله (وومه) وصولدن (دله) ایله (هونت) نهر لردر . منصبنه چوق قوم دوکر .

وسل { Wesel) یاخود وزل روسیه مک رین ایالتنده (قاوله) مک ۴۰ کیلو

علمدن و فن موسیقیدن دخی بهره سی وار ابدی - شیراز لیدر. بعض فرنگار شهر مذکوردن بچرکن، علم و فضلنی بکنه رک، کندیسنی برارلنده آلوب، بندر بو شهره قدر کونور مشرسه ده، شهزاده ل خبر آلتجه، کندیسنی اعاده و مکمل معاش تخصیص ایتش لردی. ۱۲۶۲ ده وفات ایتش لدر. شویت اونکدر :

شم بخت و روزم بصد جفا کزدر
بین که بیتو چسان روزگار ماکزدر

وصالی { قاضی محمد } ابران شعراسندن
{ اولوب، وطنی اولان (ری) ده

قاضی ابدی. ۹۲۲ ده وفات ایتش لدر.

— بسطاملی دیگر برشاعرک دخی مخلصیدر.

وصالی { اونجی قرن هجری عثمانلی شعرا -
{ سندن ابکی کشینک مخنی اولوب،

برنجیسی آبدینی اولدینی حالد، سلطان باز بدخان ثانی و سلیم خان دورلر لنده ادرنده سرای همیون غلماتک معلی ابدی. مرتب دیوانی واردر. شو ابکی بیت اونکدر :

کوزلرین کوزلر ایکن اولدی کوزی کوزمه دوش
کوز اوجیله کوزدرکن کوزه کوز اولدی فتن
کوزلرک امدی وصالی کوز بی کوزدن دور
دیدمکی کوزه ایوب کوزکی کوزله سن

— ایکنجیسی نیکدملی اولوب، طریق علمی به سالک ابدی. برچوق مهماری واردر.

وصنی { اونجی قرن هجری عثمانلی شعرا -
{ سندن ابکی کشینک مخلص اولوب،

بری سیروز لیدر. شویت اونکدر :

عکسی رخسارک سنک بودیده خوانیده
کویا برک کل تردد شراب نایده

— دیگر (مصطفی —) تذکره صاحبی

قتالی حسن چلبینک هم زاده سی اولوب، طریق قضایه سالک ایدی. شویت اونکدر :

کشتی خنجر خونریزک ایدرسک سوتی
ای کل باغ لطافت سون ؛ لوسون می سوتی

— اون اونجی قرن هجری شعرا سندن صوفی (رستم و صنی) اسمنده بری واردر.

وصنی { (سید عبدالله) هندستان شعرا سندن
{ اولوب، دهلی ویا اکبر آبادده

ظهور ایتش ؛ واحدا دی ترمذ ساداتندن وشاه نعمة الله ولی احفادندن بولنش ابدی. اکثر خطوطی

متره جنوب شرقی سنده و (لیه) ابله (رین) ک ملتفا سنده مستحکم برقصه اولوب، ۲۰۰۰۰ اهالی سی، ربنک اوزرنده کو بریسی و خالی و بوک منسوجات فابریقه لیه دبانتخانه لری واردر.

وسلی { (Wesley) انکتره مشاهیرندن
{ اولوب، (متودیسیم) تعبیر اولنان مذهب مخصوصک موجودیدر. ۱۷۰۳ ده (لیقولن) قونتلنک (ایوروت) قصبه سنده طوغمش؛ وقتولیک مذهبنده طریق ره بانه داخل اولوب، کتب مذهبیه مطالع سیله مشغول اولشیدی. اوقسور دده برادر بله برآکده اون بش کجکک تعلیم و تربیه سی درعه ده ابدوب، بونلری هر ساعت لری بروظیفه به حصر ابده جک صورتنده منتظم برهر سورمکه آیشد بر دیندن، کند بلرینه اسم مذکور تخصیص اولمشدی. ۱۷۲۹ ده آمریقا به کیدوب، مذهبی نشره چالیشش؛ وطوق سنه صکره انکتره به عودت ابدوب، مذهبک اصول و قواعدینی تعیین، و «جمع» اسمیله برطاقم عبادتخانه ل تأسیس ایش؛ ۱۷۹۱ ده وفات ایتش لدر. مذهب مذکوره وطب و تاریخ طبیی به دائر برخیلی تألیفاتی اولوب، کلیات آناری ۳۲ جلد تشکیل ایدبور. مذهبی انکتره و آمریقا ده خیلی منتشردر.

وسیم { (شافعی زاده سید احمد افندی)
{ اون ایکنجی قرن هجری شعرا سندن اولوب، اسکوب لیدر. شویت اونکدر :

باقر اولدی دل مجروحه چشم سیهک
رشته افق کسدی کج تیغ کجهک

وشقه { اسپانیه ده کی (هوشقه) شهر بنگ
{ اسم هر پیسیدر.

وصاف { (ملار شیدالدین فضل الله شیرازی)
{ مشاهیر ادبا و مورخیندن اولوب،

سکرنجی قرن هجریده یاشامش؛ و ملوک ایلطانه دن سلطان محمد خدا بنده تک منظوری بولمشدر. سلاله جنکیزیه تک تاریخی یازمشدر، که «تاریخ و صاف» دجنگله مشهور اولوب، فصاحت و بلاغتندن طولانی تک مقبولدر.

وصاف { [عبدالله افندی (وصاف) —
{ ماده سنه مراجعت بیور بله.]

وصال { (میرزا کوچک) ابران متأخرین
{ شعرا و ادبا سندن اولوب، اکثر

کوزل یازمغله ، اکبر شاه و جهانگیر زماننرندہ
(مشکین قلم) عنوان رسمینہ نائل اولشدی . بش
متنویسی و سرتب دیوانی واردرد . ۱۰۳۵ ده وفات
ایتمشدر . شویت اونکدر :

فی حرف ماکسی و نه کوشی بحرفی کس
برهم زدی شمار سؤل و جواب وا

وصولی } اوتقیی قرن هجری عثمانلی شعرا .
سندن اوج کشینک مخلصیدر :

برنجیسی منلا چایی دینکجه معروف محمدافندیبر ،
که بدری جنمکن سلطان سلیم خان ناینک شهزاده .
لکرنده قویجی باشیلری بولمغه ، صاحب ترجمه پادشاه
مشارالہک جلوسلرنده بروسه و بدمه اوج دفعه
استانبول قاضیسی اولمشیدی . ۹۹۸ ده وفات
ایتمشدر . امام طرسوسینک «السراج الوہاج»
عنوانلی کتابنی ترجمه ، و بعض رسائل تألیف ایتمشدر .
شویت جدہ اشمارندردر :

ده فرقتده وصولی هر دم
رعد آسمنله فلککرا اکیر

— یکنجیسی (محمد بک) بیحالی اوجاغنه منسوب
جسور و جنگاور و کریم بذات ابدی . سرتب دیوانی
واردرد . شویت اونکدر :

طرز باقیہ وصولی پوری اویدر شعرك
ایده کور قاعده آب حیاتی اجرا

— اوچنجیسی (حزہ بک) طریق تدریسه سالک
اولوب ، شویت اونکدر :

یوز سوروب آیفکجه آغله بو دیدہ تر
تر دوشر کوزلرہ خاک رھک ای کل تر

وضاح الین } (عبدالرحمن بن اسماعیل بن
عبدکلال الحمیری) مشاہیر

شمرادن اولوب ، دولت بنی امیہ زماننده بمنده
شمریله وحسن و جالیله مشهور ابدی . صمر بن
عبدالعزیز حضرتلرینک قیزی و ولیدک زوجہ سی
(ام البتین) حجه عزیمت ایتدیکنده ، مقام خلافتده
بولنان زوجی شعراہ مشارالہا حقندہ شمرسولیک
شدبدا منع ایتمش ایکن ، مکہ مکرمه ده بولنان
وام البتینک نظر تحسین و محبتنه مظهر اولان
صاحب ترجمه کندبنی طوته میوب ، مشارالہا حقندہ
خزلالرسولیکه باشلامش ؛ وینلرنده حسیات عشقیہ
مقابلہ پیدا اولمغه ، وضاح الین شامه کیدوب ، اوراده
محبت و جبرائی ظاهر اولوب ، مقدا بمنده (روضه)

اسمندہ برنجیویہ ہ علافہ سی اولوب ، حقندہ برچوق
اشماری و ازآل جله مکالمه صورتندہ برقصیدہ
مشهورہ سی واردرد ، که باشلانجی شورد :

قالک الا لا تلین دارنا
ان اما را رجل غائر
قلت فانی طالب غرة
وان - یقی سادم باثر الخ .

وطواط } [«رشیدالدین وطواط» ماده سنہ
{ مراجعت بیوریلہ .]

وغلیا } (Veglia) داملاجیہ ساحلی قارشیسنده
{ بولنان جزایردن اولوب ، قارزرو
کورفرزی داخلندہ واقمدر . بونی ۳۵ واکی ۲۲
کیلومتره اولوب ، ۲۰۰۰۰ اهالی ابله مسکوندردہ
جنوب غربی ساحلندہ بنه بواسطه براسکھ سی اولوب ،
۳۰۰۰ اهالیسی واردرد .

وفا } (شیخ مصطلح لدین مصطفی بن احمد
{ الصدری) «ناظم مشایخدن و مظنہ

کرامدن اولوب ، عن اصل قونیلی اولدیغی حالده ،
ابوالفتح سلطان محمدخان ثانی و بایزید خان ثانی زماننرندہ
درسماندندہ زهد و تقوا سیله و وعظ و ارشاد بله شهرت
بولمش ؛ و ۸۹۶ ده ارتحال ایدوب ، سلیمانیه جامع
شریقی جوارندہ الیوم اسمعلیله یاد اولنان میدانه متصل
زاویہ سی یانسه دفن اولمغه ، تربہ سی الی بومنا هذا
زیارتکاهدرد . بحر احمجه عزیمتلرنده ردوس شوالیه .
لرینک الینه اسیردوشوب ، قره مان اوغلی طرفندن
فدیه ابله قورتلدیغی سرویدرد .

وفائی } فرس شعرا سندن قراج ذائق مخلمی
{ اولوب ، اک مشهور لری : (شیخ

زین الدین خانی اکبر آبادی) در ، که هندستانده مایون
شاه دوری اسرا سندن اولوب ، علم تاریخه و قوف
و اتسابی اولمغه ، هندستانک فتوحنی مبین مفصل
و معتبر بر تاریخ کتابنی یازمش ؛ و اکبر آبادده جنه
نهرینک او بر یاقه سنده بر مسجد و مدرسه بنا ایتمش ؛
و ۹۴۰ ده وفات ایدوب ، مدرسه مذکورہ خطیرہ سنہ
دفن اولمشدر . شویت جله اشمارندردر :

ای کریایتم ز شوقت تا بدامن چاک چاک
بی تو یاد دامن و سردر کریان چون کشم

وفیق پاشا } (احمد —) متأخر بن وزراء
{ عثمانیه دن اولوب ، دور جلیل

پادشاه زمانده ایکی دفعه باش وکالت مسندینہ یکمش ؛
و سفارت ، مفتشک و والیک کی منصبلرده بولمشدر .

و (سنت جورج) جدولی اوزرنده فونطق سرکری برقصه واسکله اولوب، ۱۲۰۰۰ اهالیسی و دیکیز حاملری واردر . — و کسford فونطنی شمالاً و یقارو، غرباً کیلکنی و قارولو فونتنلقربله، جنوباً و شرقاً دخی - مدت جورج جدولیه محدود اولوب، بوی ۹۰ وسطی اکی ۳۲ کیلومتره و اهالیسی ۱۳۳۰۰۰ کشیدر . کوزل مرعازی و صید ماهیسی واردر .

و ل ا د ه { اندلس ملوکندن (مستکنی باله محمد بن المستظهر) ک قبزی اولوب، اندلس ادیبه لرینک اک مشهوره لرینددر . پدری فوت و ماکی زئر اولدقدن صیکره ادبا و ظرفای عصرله همبزم اولمه باشلابوب، علم و ادبی وحسن و جمال حسبله، کندیسنه تمشق ایتشدردی . مشاهیر ابدان ابوالواید ابن زیدون ابله ابوحامر بن عبدون زمره عشافندن اولوب، یینلرنده بوندن طولانی رقابت حاصل اولمش؛ و مشهور « رساله ابن زیدون » بورقابتک محصولی اولمشدر . ولاده جوق یاشادینی حالد ه قوجه و اورمامش؛ و ۴۸۰ و یا ۴۸۴ ده وفات ایتمشدر . تاچنده صرمه لی نقش ابله یازیل اولدینی مروی اولان شوقطه جله اشعارینددر .

انا والله اصلح للمعالي وامشي مشيتي واتيه بما
وامکن عاشق من صحن خدی واعطی قیاتی من یشتهیا

ولادیسلاس { Vladislav } لهستان و مجارستان قرال

و برنسلردن برقاچ کشینک اسمیدر : لهستانده حکم سورنلرک برنجیسی برنجی قازیمیرک ایکنجی اوغلی اولوب، ۱۰۸۱ ده برادری ایکنجی بولسلاسه خلف اولمش، و ۱۱۰۲ تاریخده دک دو قه عنوانیه حکومت ایتمشدر . — ایکنجیسی اوغنجی بولسلاک اوغلی اولوب، ۱۱۳۸ ده لهستان قرالی عنوانیه بدرینه خلف اولمش؛ و ۱۴۴۶ ده اسقاط اولنورق، ۱۱۵۹ ده دیار اجنیه ده وفات ایتمشدر . — اوغنجیسی اوغنجی میچیسلاک اوغلی اولوب، ۱۲۰۲ ده بالکیز بیوک لهستان ایالتنه وارث اولمش ایکن، (بیاض له) ک فرافقی اوزرینه، شون لهستانه قرال انتخاب اولمش ایسه ده، مظالمندن طولانی تبعه سی بنه (بیاض له) ی نخته اعاده ایتمکه ،

فرانسز لسانه و بعض فنونه واقف اولوب، مولیرک مضحک لرنی فوق له ماده تقدیر و تحسین ایدنلردن اولمه، بولنرک برقاچنی ترکیبه ترجمه ایتمشدر . مشهور « تلقا » حکایه سی دخی کامل باشا مرحومک طمطراقی ترجمه سنه فارشی ساده بر صورتده لسانه زه نقل ایتمشدر . اکیبوک و نافع اثری « لسیجه عثمانی » عنوانی لسان ترکی لغت کتابی اولدینی حالد ه ، کرک بونک و کرک اوزبکر شیخی مرحوم سایمان افندی نامه نسر اولسان چفتای لغتینک کندی تألیفاتندن اولدینی « لغات عثمانیه » مؤلفی مشهور (رت هاؤس) اما ایتمکه در . صاحب ترجمه نیک کندیته مخصوص غرب حالری وارایدی . ۲۲ شعبان ۱۳۰۸ تاریخده وفات ایتمشدر .

وقش { اندلسده طلیطله اهلانندن برقصه اولوب، مشاهیر علماء اسلامدن بعض ذواتک مسقط رأسی بولمشدر . اسپانیوللرک ایوم (واقیه) دیدکاری قصبه اولسه کواکدر .

وقعی { (فسیری زاده عطاء الله افندی) شمراء عثمانیه دن اولوب، طریق فضا ده استانبول قاضی افنده قدر چقیمش؛ و ۱۱۲۹ ده، یک یاشلی اولدینی حالد ه وفات ایتمشدر . شورباچی اونکدر :

برکون امر نسیم بهار صباح فیض
عزت نشین کنج غه فتح باب ایدر
البته روزگار الله وقعی غیاض
برآستان عدله واریر انتساب ایدر

وقف کبیر { طرزون ولایت و سنجاغنده و طرزونک غربنده اوله رق سنجاغک و سطلرنده بر قضا اونوب، شرقاً آقچه آباد، غرباً کوره له قضا الریله، جنوباً کوشخانه سنجاغیله، شمالاً دخی قره دکیزله محدوددر . مرکزی طرزونک ۳۵ کیلومتره غربنده و ساحله واقع (قول) قریسی اولوب، قضا ۵۵ قریه دن مرکب و ۳۲۰۰۰ اهالی ابله مسکونددر . اراضیسی آز منیت اولوب، ذخیره و بزه و میوه دن عیارت اولان محصولانی آتجی احتیاجات محلده به کفایت ایدمک مقداره در .

وکسفورد { (Wexford) ایرلانده نیک لیستر خطه سنده و دو بلینک ۹۷ کیلو متره جنوبنده اوله رق (اسلانی) نهرینک منصبده

ولادیسلاس ین بیوک استان جا کاکنده قالمش؛
 ومتمابقاً اورادن دخی طرد اولنورق، ۱۲۳۳ء
 منقادہ وفات ایتشدرد۔ درونجیسی اونجینک بکنی
 وفرمہک برادری اولوب، بوتک وفاندہ وراثت
 دعوائنہ قلیشان بش کشینک بری اولغہ، ۱۳۰۴
 تاریخندہ حکومتہ نائش اولمش؛ وپوسرائیہ ابلہ
 سیزبہ بی غائب ابدوب، ایتوآنیہ، براندبورغ
 وچہستانلہ وعلی الخوص نوونیا شوالیلرلہ طول
 مدت حرب ایتمش؛ و ۱۳۳۳ء فوت اولمشدر۔
 — بشنجیسی یاکلون طائلسنہ منسوب اولوب،
 ابتدا ایتوآنیہ دروغسی ایکن، اہستان قرالغی
 وارغسی (ھدویمجہ) بی تزوج ایتکاکہ، ۱۳۸۶ء
 اہستان قرالی اولمش؛ ولتیوآنیہ اہستانلہ برلشدر۔
 مش ابدی۔ نوونیہ شوالیلرلہ غالب کلش؛
 وکندیسنہ تکلیف اولان چہستان قرالغی رد
 ایتشدی۔ ۱۳۴۴ء تاریخندہ حکم سورمشدر۔
 — آلتنجیسی بشنجینک اوغلی اولوب، ۱۴۳۴ء دن
 ۱۴۴۴ء تاریخندہ حکم سوردکن صکرہ، مجا۔
 رستان قرالغہ انتخاب اولنورق، لادیسلاس نامی
 آلمشدر۔ — بندنجیسی اونجیسی سبجیسوندک اوغلی
 اولوب، شجاعت و جسارتلہ قرندینی شہرتہ بناء،
 ۱۶۱۰ء دە روسلرک بر طاقی طرفندن چارغہ
 انتخاب اولمش ایسہدہ، فرقہ مخالفہ روسیہ صندلی
 حکومتہ قودینہ ممانت ایتمش؛ و ۱۶۳۲ء دە اہستان
 قرالی اولوب، چار رومانوفلہ وقریم تاتارلری
 وسمائلرلہ محاربه ایتمش؛ و فزافلرک قیامی وسیلہ
 انخاذا بدہ رک، اہستان قرالریک مربوط بولندقلری
 قیودی شکست ابلہ، توسیع دائرہ اقتدارہ چالیشمش
 ایسہدہ، بوکا نائل اوله جنی وقت ۱۶۴۸ء دە وفات
 ایتشدرد۔

— چہستاندہ حکم سورنلرندن برنجیسی
 ۱۱۰۹ء دن ۱۱۲۵ء تاریخندہ دیک مملکت مذکورہ
 دوغوسہ اولوب، اولکابی برادری (بورزبورغ)
 ابلہ مقاسمہ ایتشدی۔ — ایکنجیسی برنجینک اوغلی
 اولوب، حمی رنجی (سویسلاس) ک وفاتندن صکرہ
 ۱۱۴۷ء دە نمنجہ نائل اولہ یلش؛ وایکنجی اهل
 صلیب محاربه سنہ طرف آلوب، بر چوق قیاملرہ
 دخی مقابلہ ایتدکن صکرہ، ۱۱۷۳ء دە ہم زادہ سی
 ایکنجی سویسلاس طرفندن اسقاط اولنورق،

اوسنہ وفات ایتشدرد۔ — اونجیسی اونجی
 برزیلاسک اوغلی اولوب، ۱۱۹۸ء دە بدینہ
 خان اولمش ایسہدہ، بش آی صکرہ حکومتی
 بیوک برادری (برزمیسلاس انوقار) ہ ترکلہ،
 (موراویہ) ابلہ قناعت ایتشدی۔

— مجارستاندہ حکومت سورنلر بو اسمک
 مجارچہ صورت تلفظی اولان (لادیسلاس) اسملہ
 معروف اولدقلرندن، (لادیسلاس) مادہ سنہ ذکر
 اولمشلردر۔

ولادیقاقاز { (Wladikawkaz) روسیہ دو۔
 سیہدہ قافقازیہ تک (ترک)

ایالتندہ و ترک نہری اوزرنده برقصہ اولوب،
 ۶۰۰۰ اھالیسی روسیہ تک ایچ طرفلرہ مربوط
 دمیر پولی واردرد۔

ولادیمیر { (Vladimir) روسیہ دوہ
 موسقوودہ تک ۲۱۰ کیلومترہ

شرق شمالیسندہ و (قلبازمہ) نہری اوزرنده ایالت
 مرکزی بر شہر اولوب، ۲۰۰۰۰ اھالیسی
 و مکتب اھدابیسی واردرد۔

— ولادیمیر ایاتی شمالاً تور، یاروسلاو
 وقوسترومہ، شرقاً نیژنی نووگورود، جنوباً
 نامیوف، جنوب غربی جہتندن دخی ریازان ومو۔
 سقوودہ ایالتلرلہ محدوددر۔ مساحتہ سطحیسی
 ۷۱۸۵۳ مربع کیلومترہ و اھالیسی ۷۳۴۵۴۴
 کشیدرد۔ اراضیسی دوز اولوب، (اوتہ) نہری
 جنوب شرق قسمنی و (قلبازمہ) ابانک اورتہ سنی
 شق ابلہ، حدود شرقیسی خارجندہ براشوب،
 (ولغا) بہ دوکیولرلر۔ ہواسی صوفوق ایسہدہ
 صاغلام اولوب، طوبرغی اولدچہ منبتدر۔ اورمانلری
 وبتاقللری چوقدر۔ صنایعی خیلی ایلری اولوب،
 بوک وکتن منسوجانلہ صابون کاغذ و مواد دیاغیہ
 اھمال اولنور۔

— بو اسملہ روسیہ تک (وواہینیہ) ایالتندہ
 وژبتومیرک ۳۵۷ کیلومترہ غرب شمالیسندہ دخی
 نضا مرکزی برقصہ اولوب، ۱۶۰۰۰ اھالیسی
 ویز، باصمہ، اییک اقلشہ، جام وسائرہ فابریلری
 واردرد۔ اھالیسنک قسم کلیسی ہودیدرد۔

ولادیمیر { (Vladimir) روسیہ دوہ بواسملہ
 ایکی کشی حکم سوروب،

(ویدوله) قلمه‌سنی هجومه آلمش؛ و ولاسته سلاح بدست اوله رق میدان حریده اورلشدر.

ولا شجر د } همدان ابله کرمانشاهان پیننده
بر قصبه اولوب، بعض مشاهیرک
مسقط رأسی بولمشدر.

ولایت } (میرشاه ولایة الله) هندستان
مشاهیر شمراسندن و کبار مشا-
یخندن اولوب، اله آباد لیدر. مدح اهل بیت حقنده
بر چوق و باعیانی و بعض لطائف واردر. بداهة
شعر سوینلکده مقتدر ایش. شویت مستزاد
جله اشعارنددر:

من سنم و بچهار یارم سوادست باهر یک یک
اماچه کنم علی است یک قیله راست بی شبهه و شک

ولتری } (Velletri) ایتالیا سی وسطیده
رومانک ۳۴ کیلومتره جنوب شر-
قیسنده بر قصبه اولوب، ۱۳۵۰۰ اهالیسی و ابکی
سرابی واردر. اسکی بر بلده در.

ولچترین } (Valcitrin) قوصوه ولایتک
برشته سنجافنده و پرشکنه
۲۷ کیلومتره شمال فریسنده اوله رق قوصوه
اوره سنده قضا مرکزی بر قصبه اولوب، ۴۰۰۰

قدر اهالیسی، ۱۴ جامع و مسجدی، ۲ مدرسه سی،
رشدیه و ابتداییه مکتبلری، خراب بر قلمه سی،
اوکندن یکن سینتیجه نهری اوزرنده بوکسک بر
کارگیر کوربسی و یاریم ساعتاق مسافنده دمیر پول
موقفی واردر.

— ولچترین قضاسی شرقا و شرق جنربی جهندن
نفس برشته قضاسیله، فریا ابیک سنجاقیله، شمال
غربی جهندن متروویچه قضاسیله، شمال شرقی طرفندن
دخی صریبه حدودیله محدود اولوب، ۳۲۵ فزیه دن
سرب و ۲۵۰۰۰ اهالی ابله مسکوندر، که بونلرک
۵۰۰۰ قدری خرستیان و قسوری کاملاً مسلدر.

جله سی آرناؤد لسانیه متکلمدرلر. اراضیسی یک
منبت اولوب، ذخایر متنوعه ابله نفس الما، آرمود،
اریک، شفتالی و سایر میوه لرله قارپوز حاصل اولور.
اورمانلری چوق اولوب، کراسته به الوریشلی
اشجاری واردر. هوای قیشین زیاده صفوق
ایسه ده، یازین یک ابیدر.

ولد } (سلطان —) [«بهاء الدین ولد»
ماده سنه مراجعت بیوریه .]

برنجیسی بیوک برنس عنوانی حائز اولدیغی حالده،
«بیوک» و «عزیز» دینلکه معروفدر. برنجی
اسویانوسلاوک اوغلی و (اوانغ) ک برادری اولوب،
۹۷۳ تاریخنده واقع پدرینک وفاتنده یا انکز نوو-
غوروده ارنام مالک اولمش ایسه ده، چوق کچه دن
سرکز دولت اولان (کیف) ی ضبطله، ۹۸۰ ده
پدرینک بتون مالکینه متصرف اولمش؛ و لهستاندن
غالیچی بی آلدقندن صکره، باطریق دکرینه و فینلانده
کورفزیه قدر نوسبع ممالک ابدمه رک، شرق بلغارلری
وولفا وادیسنده مغلوب ایش؛ و خرسون جمهوریتی
دخی ممالکته الحاق ایلشیدی. قسطنطنیه روم
امپراطورلردن ایکنجی واسیل ابله بدیجی قسطنطنی
همشیره لرینی کندیسنه و برمه اجبار ابدمه رک، بو
مناسبتله خرسقیانلی دخی قبول ایش، و تبعه سنده
قبول ابدبرمه کچالیشمیدی. برطاقم نظامات وضع،
وعلوم و صنایعک ترقیسنه جهد ایشدر. اون ابکی
اولاد بر اقوب، ملکی پینلرنده تقسیم ایش ایسه ده،
جله سنی کیفده حکم سورمه ک بیوک برنسک تحت
تابیته قومشیدی. روسلر کندیسینی اعزه دن عد
ابدوب، تموزک ۱۵ نده بورطیسی اجرا ایدرلر.
۱۰۱۵ ده وفات ایشدر.

— ایکنجیسی برنجینک حفید زاده سی اولوب،
۱۱۱۳ ده بیوک دوقه عنوانیله رأس حکومت
یکمش؛ و اوغللری شرق بلغارلرینه فارشی حرب
ایتمک کوندروب، کندیس، دامادی بولنان لثونک
انتقامنی آتی اوزره، آلكسیس قومینوسه فارشی
سوق عسکرله، ادره بی محاصره ایش ایسه ده،
امپراطورک هدیه لرینه فارشی طایانه میوب، عودت،
و ۱۱۲۵ ده وفات ایشدر.

ولاسته } (Vlasta) چیلی قهرمان برقادین
اولوب، ۷۳۵ تاریخ میلادیسنده
قادینلرک ارککاره حکم و تقوق ابده جکاری بردول
تشکیلنه قالدیشمش؛ و (ویدوله) طغانی مرکز
انخاز ابدوب، اورادنی قادینلردن سرب اولان
اردوسی اطرافنده کی اوولر و کولبرک اوزرینه
هجومه، نهب و غارت ایتمک باشلامشیدی. بووجه
سکز سنه جهستانه دهشت انداز اولدقندن، وار-
ککلرک قادینلره تابعیت و محکومیتنی موجب برطاقم
قوانین وضع ایشدکن صکره، جهستان قرالی

ولی الله { هندستان هلاسندن ایکی ذاتک اسمی اولوب، برنجیسی (شاه - دهلوی) فتح الرحمن، و ایکنجیسی (مولوی - حسین) نظم الجواهر، سنوانلریله برر تفسیر شریف یازمشردر. ایکنجیسنک تاریخ اکمالی ۱۲۳۶ سنه سیدر.

ولید { صحابه دن رفاق ذاتک اسمی اولوب، اکمه و فرلی بروجه آتیدر: (ولید بن عبد شمس بن المیزه القرشی المخزومی) که اشرف فریشدن اولوب، ابوجهلک ابن عمی و دامادی ایدی. فتح مکه و قعه سننده ایمانه کلش؛ و بامامه و قعه سننده دیگران عمی خالد بن الولید حضرتلرنک اواسی تختنده شهید اولمشردر. - (ابووهب بن عقبه القرشی الا. موی) که والده سی طرفندن حضرت عثمان بن عفان (رضی الله عنه) ک برادری اولوب، بودخی فتح مکه کونی برادری خالد براب اسلامه کلش؛ و خلافت جناب ذی النورینده سمدن ابوقاص (رضی الله عنه) ک اوزرنه کوفه و ایلمکنه نصب، و صکره شرب خردن طولایب عزل اولمش ایدی. ظرافت و حلم و شجاعتله متصف اولوب، طبیعت شعریه سی دخی وار ایدی. حضرت عثمان ذی النوریه (رضی الله عنه) افندمرک شهادتی وقوعاته طرف آلماش ایسده، بعده ساوبه معتنده صفینده بولندینی، و کندیسی مکتوبلریله و اشعارله حضرت علی (رضی الله عنه) افندمره قارشی تحریس ایلمدی سرویدر. صکره رفته ساکن اولوب، اوراده وفات اتمشردر. - (ولید بن الولید القرشی المخزومی) که خالد بن ولید حضرتلرنک برادری اولوب، بدر محاربه سننده مشرک اولدینی خالد، عبدالله بن جحشک ابنه اسیر دوشمش؛ و برادری طرفندن فدیه ایله تخلیص اولنهرق، مکه مکرمه به عودتندن صکره اسلامه کلش؛ و بوندن طولایب کفار قریش طرفندن حبس اولنوب، اذواجفابه دوچار اولدقن صکره، خلاص بولوب، مدینه منوره به هجرت ایش ایدی. فتح مکه دن صکره برادری خالد بن ولید (رضی الله عنه) ک نزد جناب نبوی به کلوب شرف اسلامه تشریفه بوذات سبب و واسطه اولمشردر.

ولید { بخامبه دن ایکی کشینک اسمی اولوب، برنجیسی (ولید بن عبدالملک بن مروان بن حکم) ملوک اموینک آلتجیسی و آل مروانک

ولز مالاغه { (Velez - Malaga) اسپانیه تک مالاغه ایالتنده و مالاغه تک ۳۰ کیلومتره شرقنده اولهرق آق دکبز ساحلندن ۳ کیلومتره تک مسافنده واقع بر قصبه اولوب، ۱۵۰۰۰ اهالیسی، قلمه سی، قورور اوزوم و ساژر میوه لره شکر قامشی، قریز، اییک، شراب و ساژره اخراجاتی واردر.

ولستین { (Velestina) تسالیاده غارصک تقریباً ۲۰ کیلومتره فرینده اولهرق غلوصدن ترحاله کیدن دمیربول خطندن یکیشره شعبه سنک آرلدینی محل قرینده بیوک بر قریه اولوب، سوک یونان محاربه سننده بو قریه ده بیوک بر جنک و بوع بولمشردر.

ولی الدین { (ابو عبدالله محمد بن عبدالله حدیده بغویک «مصایح» بنه «مشکوة لمصابیح» عنوانه یازدینی شرح معتبرله شهرت بولمشردر. بونی ۷۳۷ تاریخنده اکیال اتمشردر.

ولی الدین افندی { (الحاج -) جنتمکان سلطان مصطفی خان ثالث حضرتلرنک دورنده ایکی دغه مقام مشیخت اسلامیه به یکمش علمان اولوب، استانبولیدر. علی الاصول دور مدارسله حل، غلطه، مصر و مدینه منوره مولوبلترندن صکره ۱۱۶۹ ده آناطولی ۱۱۷۱ ده روم ابلی قاضی مسکری اولمش؛ و بر مدت مغنیساده منقبا اقامتدن صکره، صفو اولنهرق، در سعادتیه عودتله، ۱۱۷۳ ده مفتی انام اولوب، بریحی سنه بی منجاور زمان امور فتوای اداره اتمش؛ و ۱۱۷۵ ده عزل اولهرق، ابغای حج ایجون جانب حجازه عزیمتته مساعده اولمش؛ بعدالورده ۱۱۸۰ ده تانیاً شیخ الاسلام اولمش؛ و بودغه دخی بریحی سنه بی منجاور زمان مسند فتواده بولندقدن صکره، ینک یاشلی اولدینی حالده، ۱۱۸۲ ده ارتحال اتمشردر. خط تملیقه بیوک مهارتی اولوب، برچوق رقمه لری واردر. جنتمکان سلطان بایزید خان حضرتلرنک چاه مشربی داخلده کتب نادره بی حاوی برکتبخانه تشکیل و وقفی تخصیص ایدوب، بعده اوفلی رئیس الممالک محمد امین افندی دخی بر خیلی کتب معتبره علاوه اتمشردر. چریبجی چاری قرینده کی تزه کاهنده ایسوم آمیله محما بر چشمه دخی باید برمشیدی.

اوجنيسيدور . ٤٨ تاریخ هجر بسنده دنيا به كلوب ،
 ٨٦ تاريخ بنده پدرينه خلف اوله رق ، دمشق شامده
 مسند حكومه تمود اتمش ؛ وزمانده اندلس يني
 اسپانيه و پورتگيز ايله تركستان جهنندن بر جوق برلر
 فتح اوله رق ، ممالك اسلاميه خيلدن خيلي به توسيع
 اولمش ابدى . مدينه منوره ده حرم شريفى و قدسده
 مسجد اقصاى تميمير و توسيع ابتدايى كجى ، دمشق
 شامده مبالغ كلييه صرفيله جامع اموى بنى تأسيس
 اتمشدر . ٩ سنه ايله ٨ آي حكومت سوردكدن
 صكره ، ٩٦ تاريخ بنده وفات ابدوب ، برادرى سليمان
 خلقى اولمشدى .

— ايكنجيسى (وليد بن يزيد بن عبدالملك بن
 سروان بن الحكم) ملوك مذكوره نك اون برنجيسى
 اولوب ، ٨٤ تاريخ بنده طوغمش ؛ و ١٢٥ تاريخ بنده
 عمى هشام بن عبدالملكه خلف اولوب ، غدار و بد كردار
 بر شخص اولغه ، ١٤ ايتقى حكومتدن صكره ، كندى
 عسكري النده مقتول اولوب ، هم زاده سى يزيد
 بن وليد خانى اولمشدر .

وليد بن طريف { (الشيباني الساري)
 رؤساء خوارجند
 اولوب ، هارون الرشيد زماننده نصيبين و خابور
 جهلترنده خروج اتمش ؛ ١٧٩ تاريخ بنده ابو خالد
 يزيد بن يزيد الشيباني يديله قتل اولمشدر .

وليل { مغرب اقتصاده طنجه قرينه برقصه
 اولوب ، ادريسلرك جدى اولان
 (ادريس بن عبدالله بن الحسن بن علي بن ابي طالب)
 هارون الرشيد زماننده بوقصبه به چكيله رك ، وفاتنه رك
 اوراده باشامش ابدى .

ولينغتون { (Wellington) انكلتره قوما .
 ندا نلرندن اولوب ، بيوك
 نابوليونه قارشى اسپانيه و پورتگيزده واك نهايت
 (واترلو) محاربه قظميه سنده كى مهارت عسكريه سيله
 شهرت بولمش ؛ و محاربه مذكوره ده بتون آروپا
 عساكر متفقه سنك باش قوماندانى بولمشدر .
 ١٧٦٨ ده ابرلانده نك (دو تان قاستله) قصبه سنده
 طوغمش ؛ و ١٨٥٢ ده وفات اتمشدر . ده اول
 هندستانده دخى بولمش ، و دو قه عنوانى احراز
 اتمش ابدى .

ونت { (Venètes) اسلاوا قوم قديمه سندن
 اولوب ، ايتاليا نك شمال شرقى قسمى

ضبط اتمكده ، خطه مذكوره الى بومنا هذا بونلرك
 اسمنه نسبتله و نيا يا خود و نچيا (يعنى و نديك) تسميه
 اولمقده در . بالطبق ساحلنده ساكن بولمش اولان
 (و نديك) فرانسه نك ليون جهننده و آسياي صغيرك
 يافلاغونيه (يعنى قسطنطيني) جهننده بولمش اولان
 (و نديك) لك دخى بونلرله همچنن اولمري ملحوظدر .

ونچسلاص { (Venceslas) جهستانده بو
 اسمله آلتى كشى حكومت سو .

روب ، برنجي و ايكنجى لرى دو قه و ديكر لرى قرال
 عنوانى حائز بولمشلردر : برنجى لرى ٩٠٧ دن
 ٩٣٥ تاريخ ميلاد بسنده نك حكم سورمش ؛ و لك اول
 خريستيان اولوب ، بودني جهستانده نشر اتمكده ،
 اعزه صره سنه يچيرلشدر . — ايكنجيسى ١١٩١ ده
 يالكز اوج آي حكومت سورمش ، و ١١٩٤ ده
 محبوباً وفات اتمشدر . — اوچنجيسى ١٢٢٦ ده
 پدرى طرفندن حكومه تشر بك اوله رق ، ١٢٣٠ ده
 پدرينه خلف اولمش ؛ و برخيلى وقت آوستريا دو قه .
 صكره ، ١٢٥٣ ده وفات اتمشدر . — دردنچيسى

١٢٨٣ ده جهستان و ١٣٠٠ ده لهستان قرالى
 انتخاب اولنوب ، ١٣٠١ ده مجارستان قرالى دخى
 تكليف اولمش ايسه ده ، بوكا اوغلى بشنجي و نچسلاص
 تميمير اتمش ؛ و كنديسى ١٣٠٥ ده وفات اتمشدر .
 — بشنجيسى دردنچينك اوغلى اولوب ، ١٣٠١ ده
 مجارستان قرالغه انتخاب اولمش ؛ و ١٣٠٥ ده
 جهستانده پدرينه خلف اولغه ، مجارستانى باوره
 پر نسي دردنچي او تونه بر قش ؛ و لهستان تختده ادعاى
 وراثت اتمكده ايكن ، ١٣٠٦ ده قضاء وفات اتمشدر .

— آلتنجيسى آلمانيا امپراطورى دردنچي شارلك
 اوغلى اولوب ، پدرينك وفاتى اوزرينه ، ١٣٧٨ ده
 لهستان قرالغله برابر آلمانيه امپراطورلغه انتخاب
 اولمش ؛ و انواع سفاهانه طالعغه ، نهايت
 برادرى (سچيموند) و هم زاده سى مور او به پر نسي
 (بوسه) طرفلرندن حبس ، و بيمه آلمانيه مجلس
 منخني طرفندن تخلص اولمش ايسه ده ، ١٤٥٠ ده
 امپراطورلقدن استعفا ايله يالكز جهستان قرالغنده
 اجراي حكومتده دوام ، و ١٤١٩ ده وفات
 اتمشدر .

وند } (Vénède) «ونت» ماده سنه
 { مراجعت بیورله. }

وندیک } ایتالیانک شمال شرق جهننده
 (Venise, Venezia, Venetia)

آدریاتیک دکنیزیک ساحلنده همنامی اولان ایالت
 وخطه نیک مرکزی بیوک برشهر اولوب، ۱۵۵۴۲۸
 اهالیسی، سربست لیانی، سنت مارق اسمیله بریوک
 ودیگر بر قاج میدانی، طار لکن کوزل دوشمش
 سواقلری، متعدد مصنع کلیساری و ایچلرند بر
 چوق آثار نفیسه سی، اسکی و مصنع بر سرایی،
 اسکی زماندن قاله بر طاق دهشتلی زندانلری،
 صومی باغچله لیه تفرجگاهلری، بدی نیازوسی،
 کوزل ریختلری، طوبخانه و ترسانه سی، مکتب
 اهدادیسی، فزله مخصوص بر بیوک مکتبی، بحریه
 و صنایع نفیسه مکتبلری، رهبانه مخصوص مدرسه سی،
 (آنته) اسمیله بردرالمارنی، آفادمیاسی، ال
 یازیسیمه یازلمش پک چوق کتابلری حاوی بیوک
 بر کتبخانه سی، دوشوک تجارت و صنایعی ومع هذا
 پوک زاییک منسوجانه جام، صابون، پیانو وسائر
 قایق لریله کراسته، پیاغی، ساردلیه، استریدی
 وسائر اخراجاتی واددر. وندیک پک فریب برشهر
 اولوب، دکنز جدولریله آبرلمش ۷۰ اطله نیک اوزرنده
 مؤسس اولغله، بونلک آره لرنده ۳۲۹ کوبری
 ابله اختلاط اولنور. اک بیوک کوبریسی ۲۸ متره
 اوزونلغنده و بر تم کمر اوزرنده در. جدولارده
 ۹۰۰۰ قدر صندال ایشیلور. اینه سی کارکیر
 ومتین ایسه ده، اکثری آمر وکار قدیمدر. هوایی
 خیلی برطوبتیدر. ۵۲؛ تاریخ میلادینده آتیلادن
 قاچان بعض (ونت) لر طرفندن تأسیس اولنمش؛
 و ۶۹۷ ده جمهوریت صورتنده بر حکومت مخصوصه
 ایله اداره اولغله باشلامشیدی.

وندیک } خطه سی (Vénétie) ایتالیانک
 { منهای شمال شرقینده و آدریا.

تیق دکنیزیک شمال مرئی ساحلنده بیوک بر خطه
 اولوب، غرباً لومباردی، جنوباً میلانزه خطه لریله،
 جنوب شرق طرفندن آدریاتیک دکنیزه، شرقاً
 آوستریا، شمالاً و شمال غربی طرفندن دخی آوستر.
 پانک فارنیوله، فارینیه و تیروول خطه لریله محدوددر.
 مساحت سطحی سی ۲۴۵۴۸ مربع کیلومتره واهای.

ایسی ۳۰۸۰۱۵۳ کشیدر، که هر مربع کیلومتره
 باشنه ۱۲۵ کشتی دوشیور. اراضیسی شمال جهننده
 طاسغاق اولوب، آلپ سلاسلک انکاری منته
 اولور. جنوب و شرق جهتی ایسه دوز و سواحلی
 آچقددر. مذکور آلپ جبالندن بر چوق انهار
 اینوب باشیجاری: نالیامنتو، پیانو، برنتو، آدیج
 و بو ابرمافلریدر. طوبرانی پک منبت و محصولدار
 اولوب، ذخیره، پنچ و سائر محصولاتی واددر.
 طاغلرنده اورمانلری چوق اولوب، خیلی کراسته
 چیقار. شمردیکی تقسیمات مالکیه ده: وندیک،
 رووینو، اودینه، بلونه، ترپوزو، پادووه، وینچیه
 ورونه اسملریله ۸ ایالتنه منقسمدر.

وندیک } جمهوریتی (Rép. de Wénise)

{ آوروپاده خیلی وقت سورمش
 بردولندرکه، مرکزی همنامی اولان شهر اولقی
 اوزره، ۶۹۷ تاریخ میلادینده (دوج) هوانخی
 حائز بر رئیسک تحت ریاستنده آبرجه بر حکومت
 صورتنده تشکیل اتمش؛ ابتدا شرق امپراطورلغنه
 صورتاً تحت نایبیتنده پولنمش ایسه ده، اونجی قرن
 میلادیده بستیون اعلان استقلال اتمش؛ و ۹۹۷ ده
 ایستریه و دالماسیه اسکله لری ضبط، و اون برنجی
 و اون ایکنجی قرن ده بر قات دهها توسیع ممالک
 ابددرکه، سفاتی جنوه و یزه مک کیره اجرای رقابت
 اتمکه باشلامشردی. اهل صلیب زمانلرنده بونلری
 نقل ایدن باشیجه وندیک سفاتی اولوب، اجرت
 مقابله ده اکثریا قصبه لر و ممالکتلر آلبرلدی.
 قسطنطنیه نیک اهل صلیب فرنگلری طرفندن
 ضبطنده، وندیکلر دخی سفانله بو سفره مشترک
 بولندقلرندن، شهر مذکورک بر قسیمله آمر بیوز،
 کیرد و دیگر بر چوق جزایره مورده نیک بر خیلی
 اسکله لری وندیک جمهوریتی الینه یکمشیدی. اون
 دردنجی قرن میلادی اوائلنده جنوه جمهوریتی
 دخی شرقده اجرای نفوذ و وندیک جمهوریتنه
 رقابت باشلادیندن، همجنس اولان بو ایکی دولت
 بحریه بیننده بر چوق شدتلی محاربه لر وقوع بولمش؛
 و بونلرک بری اوزرینه وندیک جمهوریتی ایتالیاده
 قرده اولان ممالکندن واز یکمکه مجبور اولمش
 ایسه ده، بده بونلرک بر طاقنی یکیدن ضبط
 اتمشیدی. استانبولک عثمانیلر طرفندن فتحی و ممالک

مترهك مسافده ممتد اولوب، بيوك برتقسيم مياھ خطي تشكيل ايمكله، شمالي اتكارندن اينن صولر (كنك) ايرماغي واسطه سييله بنكاله كورفزيه، وجنوبي اتكارندن ايننلر مذكور ورباده نهري واسطه سييله بحر همائت كمي كورفزيه دو كيلور.

وزن { ياخود وزن (Vener, Venern) }
 { اسوجك اك بيوك كولي اولوب، ۵۸° ۲۵' ايله ۲۰' ۵۹° عرض شمالي و ۱۰° ايله ۱۱° طول شرق آره لرنده ممتد اولور. شمال شرقين جنوب غربيه بويي ۱۴۵ و وسطى اكي ۷۵ كيلو. متره در. (كوتا الف) ديتنلن آياغي واسطه سييله فضله مياهي (قاغات) بوغازينه دو كيلور؛ و (وز) كويله ۱۸۴۴ ده آجيلان (ترولان) جدويله اختلاط ايدر. كنار لرنده برچوق معمور لر بولنوب، هر طرفه ديمر يول خطاري تمديد اولمشدر.

وتزوئلا { (Vénézuéla) آمره اي جنو. }
 { ينك شانلنده جاهيز متفقه صو. رنده اداره اولنور بر دوك مستقله در.

حدود و مساحه سي. — وتزوئلا شمالاً آننيل دكيزيله، شمال شرق جهتندن بحر محيط آطلاسي ايله، شرقاً غويانه نك اكثره بيه تابع قسيمييله، جنوباً برازيليا ممالك مجتمه سنك (آمازوناس) ممالك تيله، غرباً دخي قولومبيا ايله محدود در. غير منتظم بر شكاده اولوب، ۲۰' ۱۰° ايله ۱۸° عرض شمالي و ۶۸° ايله ۵۰' ۷۵° طول غرب آره لرنده ممتد اولديني حالده، مساحه سطحيه سي ۹۰۰ ۲۳ ۰۴۳ مربع كيلومتره و اهالي سي ۵۲۷ ۲۳۳ كشير.

حال طبيعي سي، جبال و انهارى، سواحل و جزايرى. — برازيليه و غويانه جهتنده يعنى جنوب و شرق حدودنده خط تقسيم مياھ تشكيل ايدر طاغلر بولنوب، بونلر اك بيوك اولان (سيرا ياقاربما) فرېدن شرقه امتدادله، غويانه حدودنده (پوراچما) اسميله شماله طوغرى دوز، كه دونديكي رده ارتقاعي ۲۴۰۰ متره در. اوراوجنده يعنى غرب جهتنده ده جنوبه طوغرى دوز (سيرا پارما) نامى آلبير. حدود تشكيل ابدن بوسلسله لر دن آربلر ق شماله طوغرى ممتد اولور برچوق قولر وشببل بولنوب، اك بيوكارى شرق جهتنده كي (سيرا دي رنجته) ايله غرب طرفنده كي (سيرا مايفاليد) در بر لرينه

عقابه نك نوسيمي صره لرنده و نديكيلر قارشى طور مده چاليشش لر سه ده، مقتدر اوله ميوب، موره اسكله لر به آغربوزى و ديكر جزايرك چوغنى فوت ايتش لر دي. اسكندر بك و فائده آوناؤدلك بعض اسكله و قلمه لر يني و (قازينه قورنارو) نك وصيتيله قبري ضبط ايتش ايسه ده، سلطان سلم تاني زماننده قبري ايله سار جزاير بحر سفيد و سلطان محمد خان رابع زماننده قبري دوك عقابه نك ضبطنه كچمش؛ و نديكيلر ك پك ايلري كورور مش اولد قلمرى تجارت دخي آمره نك و اميد برونى طرف نك كشي اوزرينه، چوق تدني ابدوب، بر آره لق و نديك بسبتون اسپانيه نك ايتنه كچه جك اولمشيدي. بيوك بونايارت محارباتنده و نديك جمهوري بي طرف قالمش ايسه ده، ۱۷۹۷ ده ناپوليون بو مملكتي، ضبط ايتديكي ميلانه بيه ورين حدودينه مقابل، آوستريايه تسليم ايتشيدي. بو وجهه تاريخ مذكوره و نديك استقلالنى قائل ابدوب، و نديك جمهوري ختام بولش؛ و ۱۸۰۵ ده ناپوليون تشكيل ايتديكي ايتاليا قرالنه آوستريادن استرداد ايتديكي و نديكي دخي الحاق ايتش ايسه ده، ۱۸۱۴ ده ناپوليونك سقوطى او. زرينه، و نديك آوستريايه اعاده اولنش؛ و ۱۸۴۸ ده و نديكيلر قيامه، اعلان جمهوريت ايتش لر سه ده، بر سنك مقاومتدن صكره تسليمه مجبور اولمشلر؛ و نهايت ۱۸۶۶ ده و نديك دخي ايتاليا قرالنه الحاق اولمشدر.

ونديك كورفزي { (Golfe de Venise) }
 { آدرياتيق دكيزينك منتهاي شمال غريب سنده ايتاليا نك (بو) منصيله آوستريانك (ايتريه) شبه جزيره سنك اوجي آره سنده بر كورفز اولوب، مساحه سطحيه سي تقريباً ۶۰۰ مربع كيلومتره در. سواحل بتاقتق و آغر هوا ايدر. — لسانمزده بتون آدرياتيق دكيزينه دخي بعضاً و نديك كورفزي و ياد دكيزى نامى و ريلر. [آدرياتيق] ماده سنه مراجعت بيوريله.]

ونديه { (Vindhya) هندستان وسطينك }
 { غرب جهتنده برسلسله جبالدر، كه هند وسطى مملكتنك جنوب جهتنده و (ورباده) و اديسنك شانلنده (ماهي) سلسله سندن «ايلات وسطيه» حدودينه دك غرب دن شرقه ۱۳۵۰ كيلو.

مربوط اولان بوجالان بشقه (قوردیلرمدی، بریده) اسمبله بر بیوک طاغ (آند) ساحله جبال عظیمه، سنک شرقی قولندن آبر بلرک، (ماراقایو) کورفرزینک آلتندن شمال شرقی طوغری امتداده، ساحله تقرب ایستدکننده، شرقی طوغری دونه رک، ساحل ابله متوازیاً (تربینداد) جزیره سی قارشیندندی (پنده یاریا) برونه قدر واصل اولور. بوسله نیک اگ بوکسک طاغی اولان (سیرانواده) نیک ۴۵۸۰ متره ارتفاعی واردی. بده کسب الحطاط ابدوب، برنرک جریانه یکید و بردکن صکره، منتهاسی قربنده ساحلک اوستنده (بیونیا) طاغنده ۲۰۴۸ متره قدر بوکسلیر. بویکی جبال طاغی آرمسندده و تزوئلا نیک قسم عظیمی بر نیک و واسع حوضه تشکیل ایدبور که اوده (اورنوق) دبنان عظیم ایرماغک حوضه سیدر. بو ایرماق و تزوئلا نیک اگ جنوبی طاغلرندن نیسان ایدن بر جوق اهاردن بالنشکل، شمال غربی به طوغری حربانه، سولدن (قاروق آره) و صاغدن (ونو آری) نهرلری بعدالانخذ، سولدن قولومبیادن کن (ربوغو آیارو) بی آلنجیه، جنوبه و صکره جنوب شرقی به طوغری آفرق، ده آشاقیده و بساده آراؤقه و نهایت بورنوغورثی آلیر؛ و اورادن شرقی طوغری دونوب، صاغدن قاؤره، قارانی و پورو آری نهرلری و ایکی طرفدن ده بر جوق اناوار صغیره اخذ ابله، واسع برخلیجین و بر جوق آغزلردن بحر محیط آتلاسی به دوکیلور. بحرانی ۲۳۷۰ کیلومتره اوزور و دایره سی ۲۵۳۰۰ مربع کیلومتره کینیشدر. آمازون ایرماغنه تابع (روبنفرو) نهریله (قاریکاره) نام تابعدن اختلاط ایدبور. بو وجهه (اورنوق) یا کوزو و تزوئلا نیک دکل، قولومبیه نیک دخی قسم شرقی شمالیه سنک میاه چاربه سی طویلا بور. بو حوضه خارجنده قالان و تزوئلا ارضیسی مذکور (قورد لیره مریده) ابله قولومبیا حدودی آرمسندده قالان یرله ساحل بویجه سلسله مذکور نیک صریله دکیز آرمسندده کی طار پردر. بو نیک میاه چاربه سی مذکور (ماراقاییه) کورفرزینه و یا طوغریدن طوغری به آنتیل دکیزینه دوکیلور. اورنوق و ادیسی و علی. الحصوص قسم اعلاسی اطرافنده آسرقای جنوبیده (لاموس) تمیر اولنان جلسدن واسع صحرا لزمتمد اولور. سواحلی خبیلی کینیتیلی جیقنتیلی اولوب،

منتهای فرسندده (ماراقایو) اسمبله ایچ ایچمه جفته بر کورفرز و بو نیک آفری قارشیندده (پاراقو آره) اسمبله اوزون و قره به طار بر یرزخله مربوط بر شبه جزیره بولنیور. شرق جهتنده واقع (پاریا) شبه جزیره سنک فرسندده (قاریا تو) و شرق طرفنده یسه (پاریا) کورفرزی بولوب، ایکنجینیک اوی انکتره به تابع (تربینداد) جزیره سیله قیالیدر. بولردن اورنوق منصبندن بشقه سواحلده بر جوق کوچک قویله و ایمانره وجوددر. سواحلک آجیق لرندده بر جوق آطلر بولوب، اگ بیوکاری: مارکریته، بوش آروس، کورساؤ، اوروس و ساژمدر.

انلیم و هواسی، محصولات و نباتاتی، حیوانات و معادن. — سواحلده هواسی یک صیحا ق و آفر اولوب، ۷۰۰ ابله ۲۲۰۰ متره آرمسندده کی ارتفاعلرده بولنان برلرک هواسی معتدل و اوندن بوکسک اولان یرلرده سربجه در. سواحلده کی آلتی یرله بعض وادی و با برلرک اراضیسی مزروع، اورنوق حوضه. سنک بوقاریلی و غرب جهتنده کنارسز لانوسلر مرعای و بوکسک یرلی اورمانلقدر. معتدل هوالی یرلی هر نوع محصولات نافه پشدریمکه مساعدا اولوب، اگ چوق قهره، قاقاؤ، شکر قامی، نوتون، یاموق، بیوبت، وانیله قاؤ چوق، ریچنه، قینه قینه، نباتات تولوبنه و صنایعه، ضمغ و ساژم حاصل اولور. ذخایر ۲۹۰۰ متره ک ارتفاعلره قدر یک کوزل حاصل اولوب، کیتدیجه، زرعلری تکثیر اولنقدمدر. اورمانلری کراسته تیلکله و مرانفوزانه یارار یک کوزل آخاچلری و نباتات طیبیه و ساژم بی حاویدر. معدنلری چوق اولوب شمده لک آلتون و باقر معدنلری مختلف محللرندده اخراج اولنقدمدر. صیغیر، قیون و ساژم حیوانات اهلیه سی ده چوق و کیتدیجه چوالمقدمدر.

صنایع و تجارتی. — و تزوئلا لیرک بوسوک و قنلرده کی جهده غیر تریله برابر، مملکت مذکورده صنایع هنوز یک کری و آلتی محصولات ارضیه نیک استخراجندن و احتیاجات صاده به متعلق شیلردن عبارتدر. تجارتی محصولات زرعیه و طبیعیه فضلله لر نیک اخراجیله امتعه و قاریقه معمورانی کپی شیلرک ادخالندن و بویکی نوع اشیا بیئنده کی مبادله دن عبارت اولوب، اخراجاتی: ۸۵ و ادخالاتی ۶۵

اولنش ٢٧ كشيدين مركب برهيت اعيانله اهايلدن
 بهر ٣٥٠٠٠ كنى باشنه بر كشي وينه درت سنه
 مدتله منتخب ٦٢ كشيدين مركب بر مجلس بمبوتاني
 واردر . اعيانه انخاب اولنه جقرك ٣٠ ومبعوت
 اوله جقركله انخابه راى وبره جقرك ٢١ ياشنى
 طولد برمش اولمى شرطدر . رئيس جمهور ايله ٨
 كشيدين مركب اولان مجلس اداره بيه ٤ سنه مدتله
 انخاب اولنور . هيئت وكلايى ، هر برى ايشندن
 مسئول اولمى شرطيله ، رئيس جمهورك تكليفى اوزر بيه
 باش وكيل اوله جن آدم تشكيل ايدر . واردات ومصارف
 سنويه سى ٤٠ مليون قرائق راده زننده اولوب ،
 باشليجه وارداتى كرك وانحصار وسومندن عبارتدر .
 نظاميه عسكرى بهر طاورى ٦ بلوكدن و بهر بلوك
 ٦٠ كشيدين مركب اولمى اوزره ، ١١ طاوبوردن
 يمني ٣٩٦٠ نفر دن عبارت اولوب ، حرب زماننده
 بونلره ٩٠٠٠٠ عساكر مليه دخى الحاق اولنور .
 قوه بحريه سى ٥ قطعه سفينه دن عبارتدر .

احوال نارنجيه سى . — ونزوئلا اسپانيوللرك
 كشف ايتكارى يرلردن اولوب ، اثناسى كشفنده
 (مارا قابيو) كولنده كوريلن بريلرك بىض قصبه لى
 ونديكه بكنزه دلكه ، « كوچك ونديك » ديك
 اولان بواسله تسميه اولنشدى . اسپانيول حكومتى
 زماننده (فاراقاس) ايلتنك قسم فريسى تشكيل
 ايدوب ، ١٨١١ ده اكتساب استقلال ايتمش ؛
 و ١٨١٩ دن ١٨٣١ تاريخه دك قولومبيا ايله برلكده
 بولوب ، تاريخ مذكوره ابرلشدور .

ونسان } سنت — (St Vincent) قوتوليكارك
 } بواسله بر قاچ عن بزلرى اولوب ، ايك
 مشهور لى ١٦٦٠ ده وفات ابدن ورچرق خيرات
 تاسيسنه سبب وواسطه اولان (سنت و نسان دو
 بول) در .

ونسنه } (Vencennes) فرانسىك سينه
 } ايلتنده و پارسك ٦ كيلومتره
 شرقنده بر قصبه اولوب ، ١٣٩٢٠ اها ليسى ،
 قلمه سى ، قورود بله ررق روضه و نزهتگاه انخاذا اولمش
 كوللى و ميايه جاريه بي حاوى كوزل بر اورمانى
 و طولجى مكاتبى واردر .

ونوس } (Venus) اسكى بلا سچ اساطيرنده
 } زهره سياره سندن كناه بر مرموده

مليون فراتق راده زننده در . ونزوئلا اسكله لى
 آره سنده اجرا اولنان داخلى تجارت دخى ٦٠
 مليون فراتقه بالغ اولور . سفاتى تجاربه حليه ٨
 و اير ايله ١٤ يلكن كميندن عبارتدر . ايك بيوك
 اسكله لى اولان (كو آره) ايله (پوزنو قابلو) به
 انگلز ، فرانسز ، آلمان و ممالك مجتمه بوسته و ايرورلى
 منتظم صورته اوغرا يورلر . ايشلمكده اولان
 دمير بوللرى آنجى ٦٥٠ كيلو متره طولنده
 اولوب ، مملكته وسمنته نسبة لاشى حكمنده در .
 مركزى اولان قراقاسده و مرهدا شهرند برردار
 الفنون تاسيس اولنشدور .

اهالىسى ، جنسيت ولسان و مذهبلى . —
 اها ليشندن يارب مليون قدرى بياض يمني خالص
 اسپانيول جنسندن اولوب ، قصورى اصل يرلى ايله
 زنجيرلردن و بونلره اسپانيوللردن مركب مختلف
 درجانه ملزلردن عبارتدر . يرلردن ٥٠٠٠٠
 قدرى اليوم وحشى و مستقل حالنده باشا يورلر .
 مذهب عمومى قوتوليكك ولسان رسمى اسپانيولجه
 اولوب ، بريلرك بهضلى اليوم لسان مخصوص
 قديملىنى قوللا تمقده دولر .

تقسيماتى ، شهر و قصبه لى . — ونزوئلا ٩
 جمهوريت ، ١ ايالت ، و ٢ ميمجر ايله ١ قضاء
 مشتركدن مركب اولوب ، بونلرك مقدار نفوسلرله
 مركزلى و مركزلرينك مقادير اها ليسى بوجه
 آيندر :

قضى مشترك	مركزى	نفوسى
برموندز جمهورتى	قاراقاس	٨٩١٣٣
بوليوار	بارسلونه	٣٠٠٥٩٧
قارا بوبو	جوداد بوليوار	٧٨٦٨١
قالقون	والنسيه	١٩٨٠٢١
لاره	قورو	١٣٩١١٠
لوس آندس	باركيز پوتو	٢٤٦٧٦٠
ميرانده	مرهدا	٣٢٦١٤٦
زاموره	قوره	٤٨٤٥٠٩
زوليه	غوا ناره	٢٤٦١٧٦
آمازوناس ايايى	مارا قابيو	٨٥٤٥٦
داليه ميجرى	سان فرناندو	٤٥٩٧
غوايا بير	توتوپيتنه	٧٢٢٢
	باراغوايويه	٦٥٩٩٠

اصول اداره سى ، قوه ماليه و عسكرى سى . —
 ونزوئلا جاهير متفقه صورته اداره اولنوب ،
 بهر جمهوريت ايجون ٣ كشى و ٤ سنه مدتله انتخاب

موهومی اولوب، حسن و جلالک پریمی زهم اولوردی .
 یونانیلرجه (آمرودخی) اسمیله معروفه ایدی .
 برروایتده کویا مشتری ابله (بونه) نام بریدن
 و برروایتده دکیز کویا بونکدن متولد اولمش؛ و کویا
 مشتری طرفندن سمایه نقل اولمشدی . ینه بونک
 طرفندن معبوده کاذبه تک اچر کیتی اولان (وولقان) .
 تزویج ایدیلوب، زوجی کندینه دیک کورمه مکله،
 برچوق و فاسز اولدرده بولنه رق، مشتری ابله، صریح
 ابله، عطاردله و سائر لیلله اولاد پیدا ایتمشیدی .
 حتی کویا برکزه وولقان کندیسی صریحله برآکده
 بولوب، اولدقلری حالد بر آغک ایچنه احاطه ایتمکله،
 مجلس آهه کاذبه به کونوره رک، خنده صومی به
 عرض ایتش . بو اجتماعلر شهه سز زهره تک
 سائر سیاره لرله اولان قراندن کنایه در .
 کویا تزوآ محاربه سنده یونانیلره قارشى تزوآ لیلرک
 طرفی التزام ایتمشیدی ، که بوده تزوآ لیلرک
 یونانیلردن ده ا یا قیشقلی بولنش اولدقلرینه
 دلالت ایدبور .

و نون { (Venone) اشکانیان ملوکندن

دردمچی فرهادک اوغلی اولوب،
 ۱۵ نجی سال میلادیده پدری طرفندن رهن
 طرفیله رومابه کوندلمش؛ و بعده آوگستوس
 طرفندن ایران تختنه اقامد اولنش ایسه ده، کندیسک
 رومالیرمیاننده طول مدت اقامتندن طبیعتنده تراکت
 وملاحت حاصل اولدیفندن، تبعه سی خوشایتموب،
 یربنه اوچنجی اردوانی اقمادله، کندیسینی تبعید
 ایشکلرند، بنه روما طو براغه دونوب، فالانیه تک
 (پومیوپوایس) قصبه سنه اقامته مأمور اولمش؛
 و برمدت صکره اورادن قاچق ایستمکله، اثنای
 فرارنده قضاء وفات ایتمشدی .

و نون { (ابو عبدالله حسین بن محمد) مشاهیر
 علما و محدثین اولوب، حساب

و فرائضده کی قوت و وفرت معلوماتیله مشهوردر .
 ۵۱۱ تاریخنده واقع بسا سیری فتنه سنده بغدادده
 شهیداً وفات ایتمشدر . فرائضده برچوق تألیفات
 معتبره سی وارددر .

و و آرون { (Voiron) فرانسه تک (ایزره)
 ایالتنده و غرنوبله تک ۲۵ کیلومتره

شمال فریسنده اوله رق (مورزه) نهری اوزرنده

ناحیه مرکزی برنصبه اولوب، ۱۳۰ ۱۰۹ اهالیسی
 و کتوبر بزیله غانت ، حصیر شاپقه ، کاغد و ساثره
 فابریکلری وارددر .

و ویتاق { (Votiahs) اقوام نورانیه دن فینوآ
 قومنه منسوب بر قوم اولوب،

۱۰۰۰۰۰ قدر افزاددن عبارت اولدقلری
 حالد ، روسیه تک و باتقه و اورنبورغ ایالتلرنده
 ساکندرلر .

و وچانغ { (Wou . Tchang) چینده (هوپه)
 ایالتنک مرکزی بر شهر اولوب،

(یانغ چه کانغ) نهری اوزرنده ، ایکی کولک آره سنده
 و ۳۰۳۴ ۳۰۰۰۰۰ عرض شمالی ابله ۲۰ ۱۱۱ طول
 شرقیده واقع و ۶۰۰۰۰۰ قدر اهالی بی جامعدر .
 نهر مذکورک اوزرنده انکیزلرک تجارتنه آجیق
 اولان اسکله لرل اولوب ، نفیس چایی، کافدی
 و ایشک تجارتی وارددر .

و وود { (Vaud) اسویچره جاهیر متفقه سی
 ترکیب ایدن نواحینک قریب جنوبی

جهتنده کینرندن اولوب، شمالاً نوشاتل و فریبورغ
 شرقاً واله ناحیه لرله ، جنوباً بنه واله ناحیه سیله ،
 فرانسه حدودیله و جنوباً ناحیه سیله ، غرباً دخی
 فرانسه حدودیله محدوددر . حدود جنوبیه سنی
 رونه ابرماغی و جنوب کولی، حدود قریبه سنی ده
 جورده سلسله جبالی آبرور . جنو کولنک اسویچره به
 طاند سواحینک قسم اعظمی یعنی بتون سواحل
 شمالیه سی بو ناحیه داخنده بولنیور . مساحت
 سطحیه سی ۳۲۲۳ مربع کیلومتره و اهالیسی
 ۲۴۷۶۵۵ کشیدر ، که یهر مرابه کیلومتره باشنه
 ۷۸ کشی دوش-یور . جنوب شرقی جهتی آب
 سلسله سنه مربوط بوسکک طاغردن عبارت اولوب،
 حدودده طاغلرک ارتفاعی ۳۰۰۰ متره بی منجاوزدر .
 قریب شمالی طرفی ایسه (جورا) سلسله سنک
 اتکلرندن اولوب ، ارتفاعلری ۱۰۰۰ متره دن
 آشاغی و یا انکز حدودده ۱۶۰۰ متره راده لرنددر .
 بوجهتده کوزل وادی و اووه لرله شایان تصویر
 موافقی وارددر . ناحیه تک بویجه ممتد اولان مذکور
 جنوب کولندن بشقه شمال جهتده دخی نوشاتل
 کولنک قسم جنوبیه سی بو ناحیه داخنده در ؛ و بو
 وجهله ناحیه تک اراضی ایکی کولک آره سنده

اولدیندن، و یکی به متعاقب بعضی اساطیر اعتقاد لریدن
طولانی، بو اسمله تسمیه ایتشلردی. ماکدونیه لیلر
اوره بی ضبط ایتدکارنده، میاه جاریه سنک کثرتندن
وطنلرنک پایتختنه بکرتدکاریچون، اوکا دخی (ادسه)
اسمنی اطلاق ایتشلردی.

— وودبنه قضای قره جه آباد واستروه ناحیه.
زیله برابر ۸۰ قریه دن سرب اولوب، قسم فریبسی
کوزل اورمان و سره لاری حاوی اوله رق طاسانق
وقم شرقیسی اووه لاق ویک منبتدر. اراضی قضا
۶۵۰ ۶۲ ۵۰۶ دونم اولوب، ۲۳۱ ۱۴۴ ۶۰۰ دونمی سره،
۸۸ ۴۵۰ دونمی اورمان، ۶۱۰ دونمی چایر،
۲۰ ۷۷۲ دونمی باغ و باغچه، ۴۴ ۶۰۰ دونمی ده
نارله در. برنجی درجه ده محسولی مصر، ایکنجی
درجه ده بغدادی ابله آرپه و چاودار، اوچنجی درجه ده
دخی بولاف و داری و سائره در. برنج، یاموق،
نون، کتن، کنور، سیسام و سائره دخی حاصل
اولور. سنوی ۷۰۰۰۰۰ قبه شراب اعمال اولنور.
ایک بو جگاریله آربری ده چوچقه اولوب، خیلی
مقدار فوزه و بال ابله بال موی آلتیر. قضا داخنده
۵۰ قدر دستکاه اولوب، شایاق نسج اولنور.
برقاج اون، صابون، یاموق و سائره فابریقه سی دخی
واردر. اهالیسی ۲۹ ۳۵۷ کتی اولوب، بو تک
نصفی مسلم و نصف دیگر ی روم، بلغار و اولاخندن
سرب خرستیاندور.

وورتمبرغ } (Wurtemberg) آلمانیه
ایمپراطور لقی ترکیب ایدن
قرالقرک بری اولوب، آلمانیه تک جنوبنده واقمدر.
حدود و مساحه سی. — وورتمبرغ قوالای شرقاً
و شرق شمالی و جنوبی جه تیرندن باوره قرالقبیله،
غرباً و غرب شمالی و جنوبی جه تیرندن دخی باده
بیوک دوقه لقیله محاط و محدود اولوب، یالکز جنوب
جهتندن برآز برده (قونستانسه) کولی وورتمبرغ
ابله اسویچره آره سنده خط حدود برینی طونبور؛
وبرده طوفریدن طوغری به روسیه به تابع اولان
هونتزلون مملکتی جنوبندن شماله وورتمبرغ ایینه
برشبه جزیره کبی کیریور. ۳۵° ۴۷' ابله ۳۴° ۴۹'
عرض شمالی و ۵۲° ۰۰' ابله ۸° ۰۰' طول شرقی
آره لرند ممتد اولوب، مساحه سطحی سی ۱۷ ۹۵۱۷
مربع کیلومتره و اهالیسی ۸۹۸ ۰۸۰ ۲۰ کشدور.

اولوب، رقمک میاه جاریه سی برنجی و دیگرینک
کیلر ایکنجی کوله دوکیلور. (سانه) و (رویه)
نهر لری ایسه یالکز منهای شرقنده برآز برلری
صولادقدن صکره، رن ابرماغنه دوکک اوزره،
شماله طوغری آقارل. هواسی کولک کنارلنده
و آلیقی برلنده معتدل و طوغری ییک منبت
اولوب، ذخایری آز ایسه، کتن، کنور، باغ
اخراجنه یارار حیوانات، کوزل شراب اعمالنه یارار
اوزوم و میوه لک انواعی حاصل اولور. حیوانات
اهلیه سی و علی الخصوص سیغیر لری چوقدر. معادنی:
دمیر، کور، کورکوت، آسفانتو، قیسا طوزی
و سائره دن عبارت اولوب، میاه معدنیه سی و غریب
الشکل مفارهلری ده واردر. معمولات صنایعه سی:
چوخه، سختیان، ساعت و سائره دن عبارت اولوب،
ترانسیت نجارتی ییک ایشاکدر. مارتی ییک ایلری
اولوب، مکمل مکتبلری واردر. اهالیسنک قسم
اعظمی پروستان اولوب، یالکز ۱۰۰۰۰۰ قدر
قتولیک واردر. (ولش) تعبیر اولنور فرانسه جه به
مشابه ولایتیجهدن مشفق برلسانه متکلمدرل.
مرکزی جنو کولک ساحل شمالیسنده واقع (لاؤزانه)
بلده سی اولوب، اورادن بری شرقه و بری غربه
اوله رق کول کنارنجه ایکی و شماله طوغری دخی
دیگر ایکی دیمربول خطی ممتد اولور.

وودینه } (Vodina) سلانیک ولایت
و سنجاغنده و سلانیک ۸۰ کیلومتره
شمال فریبسنده اوله رق سلانیک اووه سی کنارنده
کوزل برسدک اوزرند و واقع قضا مرکزی برقبه
اولوب، ۷۴۵۰ اهالیسی، ۱۲ جامع شرقی، ۲
مدرسه سی، ۷ تکیه سی، ۳ کایسه سی، برشدیه
و ۴ اسلام ابله ۳ خرستیان مکتب ایتداییسی، ۱۴
خانی، ۶۴۴ دکانی، ۷ دکرمی، بر صابون و بر
یاموق فابریقه سی، کثرتلی میاه جاریه سی و بر ایلیجه
سی واردر. سلانیکدن مناستره کیدن دیمربول
خطنک گذرکاهی اوزرند در. ییک اسکی برمهوره
اولوب، (ادسه) اسمیله اسکی ماکدونیه تک ایکی
سرکندن بری ایدی. دیگر ی (پلا) شهری ایدی.
(ادسه) ودها طوغریسی (ادیه) اسمی اسکی
ماکدون و شمیدیکی آرنآؤد لساننده «کینک کی»
دیمک اولوب، بو محله سرمدن برکی هیکلی مرکز

حال طبیعی، جبال و اناری. — وورتمبرغ آلمانای جنوبیسه یعنی بوکاری آلمانیاده آب وجوده سلاسل جبالک شماله طوهری اوزندقلری اتکارده واقع اولغه، هر نه قدر ۱۰۰۰ متره لک ارتفاعی بکر برلی بوغیسه ده، آلمانای شمالی به نسبة اراضی بوسک اولوب، علی الخصوص قسم جنویسی حذی بمردن ۵۰۰ متره دن زیاده مرتقدور. ارتفاعک آرنهله وطاق دینه جک ارتفاعلری اولیوب، بونلرک برطاقم تیه لردن عبارت اولسیله برابر، وورتمبرغ ابکی سیوک حوضه آره سننده واقع اولوب، جنوب شرق جهتنده قره دکیزه منصب اولان طونه آقدینی حاده، سائر طرفلرند رین ایرماغه یعنی بحر شمالی به تابع اولان (قار) نهری طولاماجلی جریایله مملکتک بتون قسم فریسی طولاشیور، و قسم شمالیسی شق ابدن (یاغت) نهری دخی آلیور. بو انهاره دوکیلور پک چوق چایلی اولوب، میاه جابه سی چوقدر. اراضیسک میلانی اولدینسندن، بیوک کوللری بوغیسه ده، کوچکاری چوقدر.

موجوددر. نوینکده مکمل بر دارالفنون دخی بولنیور. زراعت و صنایعک ترقیاتی بالطبع تجارتک دخی ترقیسی موجب اولغه، کرک داخلی و کرک خارجی تجارتی پک ایشاکدر.

اهالیسی، جنسیت ولسان و مذهبلری. — وورتمبرغک اهالیسی آلمان اولوب، بمحوه ک بریمندن زیاده جه سی یعنی ۶۶۱ ۶۶۰ ۶۶۱ قنولیک، ۱۶۲۶۲۹ اسرائیلی وفسوری پروتستاندر.

تقسیماتی، شهر و قصبه لری. — وورتمبرغ: قنار، یاغت، اشوارجوالد (یعنی قره اورمان) و دوناؤ (یعنی طونه) اسملرله ۴ بیوک ایالت منقسم اولوب، بونلر سحاق وفضاله تقسیم اولنیور. بو دوت ایالتک مساحت سطحیله بمقدار نفوسلری بروجه آتیدر:

ایالت	مربع کیلومتره	اهالی
قنار	۲۳۳۰	۶۹۷ ۲۹۱
یاغت	۵۱۴۱	۶۹۸ ۵۱۶
قره اورمان	۴۷۷۹	۱۸۸ ۱۸۶
طونه	۶۲۶۷	۱۹۶ ۶۰۵
جمعا وورتمبرغ	۱۹۵۱۷	۲۰۸۰۸۹۸

قنار ایالتی ده مسکون اولوب، اوراده هر مربع کیلومتره باشنه ۲۰۹، قره اورمان ایالتنده ۱۰۲، طونه ده ۷۹ و یاغستنده دخی ۷۷ کتی دوشیور. پایتختی (استوتنارد) شمیری اولوب، باشلیجه معموره لرله بمقدار نفوسلری دخی بروجه آتیدر:

استوتنارد	۱۵۸ ۳۷۸	لودویفسبورغ	۱۹ ۳۱۶
اولم	۳۹ ۳۰۳	غونده	۱۷ ۲۸۲
هایلبرون	۳۳ ۴۶۳	کوبینکن	۱۶ ۱۸۶
اسلینکن	۲۳ ۹۱۸	توبینکن	۱۳ ۹۸۹
فانستان	۲۲ ۵۹۱	رادلسبورغ	۱۲ ۷۰۵
رولینکن	۱۹ ۸۳۰	تولینکن	۱۱ ۶۷۳

اصول اداره سی، قوه میاه و عسکره سی. — وورتمبرغ مشروطیته اداره اولنور برقرالت اولوب، قرالتق ارنأ وورتمبرغ خانداننده انتقال ایدر. ۱۸۷۰ ده بو قرالتق هیئتله آلمانا امپراطورلغه التحاق ایدوب، شمعی امور داخلیه ده ببتون مستقل اولدینی حاده، امور سیاسیة خارجیه سیله عسکری برلندن اداره اولنور. ۲۹ اعضادن برهیت اعیانله ۹۳ اعضادن مرکب مجلس میموتانی وارددر. انتخاب ۶ سنه مدتله اولوب، انتخاب اتک

اقلیم و هوایی، محصولات و حیوانات و معادن. — هوایی بازن سیرین و پک لطیف اولوب، قیشین برودتی زیاده جه در. طوهراتی خیلی مثبت و زراعتی پک ایلری اولوب، حبوبات متنوعه ابله سیزه و میوه. لرک انواعی حاصل اولور. سرعاری چوق و کوزل اولوب، کایتلی صیفیر و سائر حیوانات اهلیه بسلیور. آوروپانک اک بیوک واک کوزل اورمانی اولان قره اورمانک نصف شمالیسی بو مملکت داخلنده اولدینی کبی، دیگر طاقلرینک دخی اورمانلری چوقدر. دیمیر و کور معدنلری کثرتلی اولدینی کبی، سرصر، آلچی، شاپ، کبرج طاشی، تباشیر، صاقسی اعمالنه مخصوص طوهراتلر و سائره دخی بولنور. میاه معدنیسه قایلجه لری و طوهره لری ده چوقدر.

صنایع و تجارتی. — صنایعی پک ایلری اولوب، چوخه، بز، مواد دباغیه، فانت، باصمه، کاغذ، ساعت، مجوهرات، قاشیق بیچاق طاقلری، اوپونچلر، صاقسونیه، آینه، جام و سائره فابریکلری و دیمیر. خانلری چوقدر. اهالیسک برقم عظیمی صنعتله بکینیرلر. معارفی پک ایلری اولوب، هر طرفنده مکمل صورتده مکتبلر و سائر مؤسسات علیه

حق ٢٥ وانضاب اولتمق حق دخی ٣٠ یاشنی
مجاز اولقله مشروطدر . برلین مجلس عمومیسنه
٤ اعضا کوندرمک حقی حائزدر . واردات ومصا .
رفی ٧٠ ملیون مارق یعنی ٣٦ ملیون آلمان لیرایی
زاده لرنده در . عسکری آلمانیه اردوسنک ١٣ نجی
قول اردوسی تشکیل ابدوب، صوم آلمانیه عسکری
نظامجه اداره وتعلیم اولنور .

اورال نارنجیه سی . — وورتمبرغ اصل ممالکتک
اسمی اولیوب، اوراده حکومت سورن خاندانک
اسمیدر، که قاستاد قربنده واقع ومقر قدیملری
بولنمش اولان برقامه نیک اسمندن مأخوذدر .
بوخاندان تا فراقلز زمانندن قاله اولوب، برنجیلری
قلوویسک مدبر اموری بولنمش اولدیفی مرویدر .
بونلر ابتدا (قوت) عنوانیه کوچک دره بکلری
اولوب، سرور زمانله توسیع املاک ایدمک، ١٤٩٥ ده
هان شمیککی ممالکته مالک اولمش؛ و (دوقه)
عنوانی آلمش ایدیلر . ١٨٠٦ ده بیوک ناپریون
وورتمبرغ دوقه سی (فردریق) قراللق عنوانی
وبرمکه برابر، ممالکنی توسیع ایشیدمی . اووقندن
قراللق عنوانی قالوب، ١٨١٦ ده مشار الیه
فردریق ١٨١٦ ده وپلم، اوکا دخی ١٨٦٤ ده
شارل وبوکاده ١٨٩١ ده ایکنجی ویللم خلف
اولمشدر .

اورال نارنجیه سی . — وورونز ایالتی شمالاً تامبوف، غرباً
قورسقی واوقربنه، جنوباً یاترینوسلاو، ایالتلریله
شرقاً دخی دوز قزاقلری اراضیسيله محدود اولوب،
مساحتی سطحیه سی ٦٥٨٩٥ مربع کیلومتره
واهایلی، ٥٧٧ ٢٧١٦ کشتیدر . اراضیسی دوز
وکنیش اووملردن عبارت اولوب، هوایی معتدل
وطوریای منبدر؛ یالکز قسم جنوبیسنک قوه
انسانی سی آزددر . دون ابرماغی بوکا تابع بعض
چایلر اراضیسی سقی ایدر . مرطالی کوزل
وحیوانات اهلیه سی چوق اولوب، صید ماهیسی
دخی بولدر .

وورچستر } (Worcester) انکلترده
ووسژه } برسلسله جبالدر، که فرانسه نیک شرق
شمالی قسیمه بلجیه نیک شرق جنوبی جهتی وروسیه نیک
ربنک اوتسندمه واقع برلری اتکاربله طولدر بور .
اصل ووسژه سلسله سی جورده سلسله سندن (والدبو)
دبتان بلغور بوزاقبله آبرمش اولدیفی حالده، ربن
وادیسيله موزله وادیسی آرمسندمه شمال
شرقیه طوغری متمد اولوب، موزله مجراسنک
اوتسندمه هارت، هونسروق و آردله جبالله دخی
کسب ارتباط ایدر . شرق جهتدن دیک اولوب،
غرب طرفندن قوللر و اتکار اوزانقله بر سطح
مائل تشکیل ایدر . تپه لری قبه شکلنده اولقله،
چوغی بالون قسیمه اولنور . بونلر اک بوکسکلری
١٤٦٦ متره ارتقاعی اولان (کیوبلر) ابله،
١٤٢٨ متره بوکسک اولان آلساس بالونی
١٤٠٠ متره مرتفع بولان (سروانه) طاغلیدر .

وورچستر } لوندره نیک ١٧٥ کیلومتره
شمال غربیسندمه بریستول طریق اوزرنده اوله رق
(ساورنه) نیک صول کنارنده ایالت مرکزی برشهر
اولوب . ٣٣٥٠٠ اهالیسی ومشهور صاقسونیه
قاریقلری وارددر .
— وورچستر ایالتی استافورد، وارویق،
غلوچستر، هر فورد واشروب ایالتلریله محاط اولوب،
بونی ٥٥ واک ٣٠ کیلومتره اولدیفی حالده،
٣٤٠٠٠٠ اهالی ابله مسکونددر . هوایی معتدل
وصاغلام وطوریای منبت اولوب، زراعتی وصنایع
ونجاری نیک ایلیدر . صنعی بر جدول ایالتی
شق ایدبور .

وورمس } (Worms) آلمانیه نیک هسه
دارمستاد بیوک دوقه لندمه
دارمستادک ٣٤ کیلومتره جنوب غربیسندمه اوله رق

موزله، ساره، مورته، موزه، ساژنه وسائر انهار بوجیلدن نیمان ایدر. کوزل اورمانلره مستور اولوب، جام وادریس آجالری چوقدر. باقیر، دمیر، قورشون، کور، قبا طوزی وسائر معدنلری ده بولدر.

ووسژه { ابائی (Dép. des Vosges) فر. }
 { نسه تک ایالات شرقیه سندن اولوب،

شمالاً مورته مع موزله و موزه، غرباً بوقاری مارنه، جنوباً بوقاری ساژنه ایالتلرله، شرقاً دخی آلاس ایله محدوددر. مساحت سطحیه سی ۵۸۶۴ مربع کیلومتره و اهالیسی ۱۹۶۶ ۴۱۰ کشیدر. همناسی اولان جبال ایله مستور اولغله، اراضیسی طاغاق اولوب، بعض کوزل وادی و بارلری ده واردر. بوکک مجلرنده هوا صاف و قیشلار زون اولوب، آلتیجی برلنده معتدلدر. اراضیسی مختلف اولوب، همان نصی اورمانلره مستوردر. طاغلرده سرما لری ده چوقدر. اراضی مزروعیه سی آزا اولوب، باشلیجه محصولاتی: ذخیره، پتاه، میوه، کتن، کنور، شالغم، شربتی اونی وسائر دن عبارتدر. معدنی: دمیر، کسور، آنتیمون ایله سرس و جینی و جام وسائر اعمالنه یارار تریه و استخراج مختلف دن عبارتدر. میاه معدنیه سی و ایلیجی لری ده چوقدر. حیوانات اهلیه سی باشلیجه قیون، چکی، طوموز و بیکیردن عبارتدر. صنایعی خیلی ایلری اولوب، غروب اصولنده پنیر ایله کراز راقیسی کبی مهم. لاتندن بشقه، بز، دانتله، کاغد، آلات موسیقیه، مشهور کاغد، صاقسونیه، جینی، جام، ترنندینه وسائر قایقه لرله جسم دمیخانلری دخی واردر. ایالت قضایه منقسم اولوب، ۲۹ ناحیه ۵۳۱ داتره بی حاویدر. مرکزی (اینبال) قصبه سیدر.

ووقلوزه { (Vaucluse) فرانسه تک جنوب شرق جهتمده کی ایالتندن

اولوب، شمالاً درومه، غرباً قارد، جنوباً رونه آخزی، شرقاً دخی آشاغی آلپ ایالتلرله محدوددر. مساحت سطحیه سی ۳۵۴۸ مربع کیلومتره و اهالیسی ۴۱۱ ۲۳۰ کشیدر. اراضیسی طاغاق اولوب، شرقدن غربه میلانی واردر. حدود غربیه سی (رونه) ابرماغی، و حدود جنوبیه سی دخی بوکانایع (دورانسه) نهری آروب، دیگر برچوق انهار

دخی ایالتی شرقدن غربه شق ایله مذکور ابرماغه دوکیولدر. یاغورلری آزا اولدینی حالده، بورملری صیق ویک شدتلیدر. اورمانلرله سرعاری و مزرو. عالی آزا اولوب، میولری چوق ویک لذتلیدر. صفران و زیتونی چوقدر. کور معدنیله لوله جی جاموری و میاه معدنیه سی بولدر. حیوانات اهلیه سی آزدرد. اییک بوجکارله آری قوغانلری چوق اولوب، خیلی اییک و بال چیقار. صنایعی خیلی ایلری اولوب، قاهله بورخان، جینی، قونیاق، رچل و شکرله وسائر ماکولات یاییلر، و اییک ایشلیر. دمیخانلری ده واردر. مرکزی (آرینون) اولوب، ۴ قضایه منقسم ۲۲ ناحیه ایله ۱۵۰ داتره بی حاویدر. برمقاره تک ایچندن چیقار کوزل برصوی اولان برقریه تک اسمیله تسمیه اولمشدر، که بواسطه شاعر شهر برترانک اشعارله تأیید اولمشدر.

ووکرا { (Voghera) ایتالیاده لومبارده خطه سنک یاپوه ایالتنده و یاپوه تک

۲۵ کیلومتره جنوب فریسنده بر قصبه اولوب، ۱۲۰۰ اهالیسی و اییک مذوجانی واردر.

وولتا { (Volta) آفریقای فرییده بریوک ابرماقدر، که متابی و مجراسنک بوقا.

ریلری مجهول اولدینی حالده، آساتی مملکت تک حدود شرقیه سی آره رق، کینه کورفز تک (بنین) قوبنه دوکیولر.

وولتا { (Volta) حکمت طبیعه مشاهیر و علماسندن اولوب، الکتریک

بختیله اوغراشمش؛ و برچوق کشفیاته موفق اولوب، اسمیله تسمیه اولنور برطاقم آلات دخی ایجاد اتمشدر. ۱۷۵ ده ایتالیانک (قومه) قصبه سنده طوغوب، ابتدا مملکتنده مملک و بعد ۳۰ سنه یاپوه دارالغنون. ننده حکمت طبیعه مملک ایتمشدر. یونایارت ایتالیایی ضبطنده کندیسینی قونتاغ هنوانیله ایتالیایه هیئت اعیانته و ایتالیا آقادمیه سی اعضالغنه نصب ایتشدی. فرانسه آقادمیه سنک ذاتا اعضا مختاره سندن ابدی. منسوب اولدینی فن حفته برچوق تألیقاتی واردر. ۱۱۲۷ ده وفات اتمشدر.

وولتر { (Voltaire) متأخرین حکما تک و اهاظندن اولوب، آوروپا افکار

جدیده سنک موجدی عد اولغنه شایاندر. ۱۶۹۴ ده

پارس فرسده (شانی) ده طوغمشدر . پدري
 (فرانسوا آرومه) اسمنده برنوتز ووالده سی (مار-
 کریشه دومار) اصیل زاده لردن ابدی . اووقت
 جزوبترک تحت اداره سنده بولسان (بیوک لوبی)
 مکتبندہ یک پارلاق برصورتده تحصیل علوم ابدوب،
 مکتبندن چیقدیغندہ امور عدلیه به سلوک اتمش
 ایسه ده . میل طبیعی شیروادیات طرفنه چکمش؛
 ونا چوجقه دن شمره اولان استمدادی (ینون)
 نام ادبه تک جالب نظر دقتی اولمغه، بوقادین کندیسنه،
 کتاب آتق اوزره، ۲۰۰۰ فراتی برمشیدی .
 صاغدیجی بولنان (آبدوشاتونوف) طرفندن کبرا
 وادبا وعلی الخصوص کندیس کی اقتصادسزقله
 منصف ذوات مجالسنه سوق اولنورق، اووقتدن
 سربست دوشونوب بیان مطالعاته کیریشمکه اکتساب
 شهرته باشلامشیدی . ۲۱ یاشنده ایکن، قرال اون
 دردنجی لوبی حقتده نشر اولنان برهجو به کندیسنه
 اسناد اولنورق، مشهور باستیله زندانه آتلوب،
 برسنه محبوس قالمش؛ و محبوسیتدن چیقدیغندہ
 کندی حائله اسمنی ترکله، والده سنک برکوچک ملکی
 اسمندن مأخوذ اولان (وولتر) اسمنی قبول ابدوب،
 بونکله اشتہار اتمشدر . بو محبوسیتندہ (هنزاده)
 منظومه سنه بدأ، (اودیپ) هائله سنی نظم اتمش؛
 ومدکور هائله ۱۷۱۸ ده اجرا اولنورق، فوق-
 العاده رغبت عامه به مظهر اولمش ابدی . بعدہ
 برقاچ هائله ومضحکہ دخی یارمش ایسه ده، اصل
 شهرتی موجب اولان او صوره ده اکال ونشرایتدیکی
 مذکور (هنزاده) منظومه سیدر . بو اشتہاری
 آره سنده تحقیرنه دیچار اولدینی بر شوالیہ دن
 ترضیه ایستینجه، جواب مقامندہ کندیسنی یکیدن
 باستیله زندانه آندیرمغه، ۱۷۲۶ ده ۶ آی دها
 محبوس قالمش؛ ونہایت فرانسه تی ترک اتمک شرطیله،
 محبسدن چیقارلمش ابدی . انکتره به کیدوب،
 اوج سنه اقامتیلہ، انگلیز لسان و ادبیاتی
 لابقیلہ تحصیل، واورا افکار منوره اصحابیلہ
 کوریشوب، افکار حکیمانہ سنی برقات دها
 تعمیق ونوسیع ایشیدی . بعدہ خفیا فرانسه به
 عودت ابدوب، بعض امور صرافیه به نشبلہ، خیلی
 ثروت قزاتمش؛ و برجوی منظوملہ، تاریخلر و افکار
 حکیمانہ بی حاوی مکاتبات نشر ابدہ رک، شهرتی مالکیر

اولمغه باشلامشیدی . ۱۷۳۵ ده نشرایتدیکی واولجه
 کندیسنی طرفندن لوندردہ انکلیزجه نشر ابدلمش
 اولان مذکور مکاتباتندہ مذهبہ و اووقتی اصول
 حکومتہ طوقنور بعض افکار بولندیفندن، بو اثری
 طویلا نوب، احراق اولمش، وکندیسنی فرارہ مجبور
 اولمش ابدی . اووقت شامپانیایک (سیری) کوشکنہ
 چیکلہ رک، فنونلہ اولان کثرت توغیلہ شهرت قزاتمش
 اولان بو کوشکک صاحبہ سی مارکیزہ (دوشاتلہ) تک
 یانندہ بش سنہ قالمش؛ و بومدت ائشانندہ موسی الہا
 ایلہ برانکدہ فنونلہ اشتغال، و برقاچ منظومہ و تألیفات
 حکمیہ وازان جملہ: «نیونون فلسفہ سنک اساسی»،
 «انسان حقتدہ نطق»، «امک اخلاق و افکاری
 حقتدہ مطالعات»، «اون دردنجی لوبنک عصری»
 عنوانلی کتابلری یازمشیدی . ۱۷۴۰ ده آتارینی
 اک زیادہ بکتلردن اولان بروسیہ قرالی ایکنجی
 فردریقک دعوتی اوزرینہ، برلینہ کیدوب، عودتندن
 صکرہ، اووقتہ دک دائما علملرندہ بولمش اولان
 فرانسز حکومتی کندیسنی برأموریت مخصوصہ ایلہ
 برلینہ کوندرمکه محتاج اولوب، ۱۷۴۳ ده بومأمورینی
 کال موفقیتلہ اجرا اتمکله، عودتندہ حکومتک خوشنہ
 کیدہ جک بعض آثار ادیبہ نشر ابدہ رک، حامیہ سی
 کسین مادام (دوبومیادور) ک التماسیلہ دولتک وقفہ
 نویسی اولمش؛ و بعدہ سنہ رتبہ لر توجیہ اولنورق،
 ۱۷۴۶ ده آقادمیہ اعضاالفندہ قبول اولمشیدی .
 آتیق بوقایلی چوق دوام ایچوب، کندیسنک
 قدرینی تنزیل ایچون، کمبندہ اولسان بعض شعرا
 ترجیح وقدم اولمغه، وواتر اولنلہ تفوقنی فعلا
 اثبات اتمش ایسه ده، بنہ حتی تسلیم اولنماش؛
 و بروسیہ قرالی ایسه دعوتدن کری قالدیفندن،
 نہایت محبہ سی اولان مارکیزہ (دوشاتلہ) تک وفاتی
 اوزرینہ، ۱۷۵۰ ده برلینہ کیدوب، فردریقک
 سرایندہ کندیسنہ دائره ویکری بیک فراتیق
 تخصیصات تعیین اولمش؛ وقدر و اعتباری زیادہ
 اولمش ایسه ده، خاتی اولان طورہ ستهزبانہ سبیلہ
 و بعض هجو به لر بلہ برطاقم ارباب نفوذی دلکیر
 ایتدیکندن، نہایت بونلر قرال ایلہ کندیسنی آره .
 سندہ کی مناسبانی تغییر اتمکله، ۱۷۵۳ ده برلین
 ترک ابدہ رک، برمدت صاقسہ وایمار دوشسہ سنک
 یانندہ و بعدہ استراسبورغ، قولار، لیون و فرانسه تک

دیگر بعض شهرزنده و جنو جوارزنده اقامت انمش؛
 وپارسه کیرمه یوب، طابث ۱۷۵۸ده (فرنی) ده
 یرلشوب، اوراده برخانه ورمید بنا ابتد برهش؛
 و عمرینک سوک بکرمی سنه-نی بو عجلده یکیروب،
 زماننی تألیفاته، او جوارل اها ایسنه ایسک انمکله
 وهر طرفدن کنن مشاهیر زواری قبول انمکله
 یکیردی. محاکمک عدالتنر لکنه و یاخلاقک غضب
 تعصبنه او فرایان بیجکارکانی مد فمه انمکی دخی وظیفه
 ایدینوب، ایشنی کوچنی تزکه بونرله کال جدبته
 او فراشیردی. دنیاک بتون کبرا و حکما سیله مخا برده
 بولنوب، یازسده (آسیقلو بدیه) یعنی «دائرة المعارف»
 عنواننی مجموعه مشهوره یی یازان حکما به مقاله ل
 کوندر بر، و کندیلرینی تشبیح ایدردی. خرسیتان
 مذهبی علمینده امضاسز و پاساخته امضا اله بر جوق
 کتابلر و راهلر و مکتوبلر یازوب، بریحی سلاحی ده
 استهزا ایدی. ۱۷۷۸ده، ۸۴ یاشنده بر بیرقانی
 اولدینی حالده، کندیسنی اداره ایدن یکنی (مادام
 دنیس) ک ابرامیله، سوک اثرلندن اولان (ا برنه)
 او بونک اجرائی-تاشا انمک اوزره، یارسه بر سیاحت
 ایدوب، مثلی نام-بوق بر حرمت و شمشعه ابل قبول
 اولنمش؛ و بو شرفک و بر دیک هیجانک تأثیرله اوج
 آیی صکره مارکیزه (ده و پاته) نک قوناغنده وفات
 ایتمشدر. هیث روحیه جنازه سنی قالد بر مق
 ایستدیکندن، یکنی آبه (مینبوت) ک تحت اداره.
 سنده بولنان (سلیر) مناسرتیه نقل و دفن اولنمش؛
 ۱۷۹۱ده کیکلری چیقاریلوب، پارسک (پانتئون)
 معبد مشهورینه نقل اولنمشدر. نرو نظمدکی طرز
 افاده سی و اقتدار شاعرانه و منشیانه سی افکار حکمایه.
 سیله و ذکاوت خارقه العاده سیله متناسب بردها
 ایدی. کلیات آثاری ۷۰ و زیاده جلد اوزره دفعا تله
 نشر اولنمش، و اولمقده در. آورو پانک قرون وسطی
 ظنت جهالت و تعصبندن قور تلوب طریق تمدن
 و ترقیه سلوکی بولنی آجان باشلیجه و ولتدر. محقق
 بری پک ائی سولنمشدر، که بو کون آورو پانک متدین
 اولدینی دین خرسیتانلق دکدر، و ولترک دینیدر.
 وولتر (Volterra) ایتالیاک شمال جهتنده
 (پیزه) نک ۴۵ کیلومتره جنوب
 شرفینسده مستحکم بر قصبه اولوب، ازوسقردن قاله
 آناز مخصوص موزم سیله و بونلرک تقلیدلرینک اعماله

مشهوردر. بعض مشاهیر هنورامک مسقط رأسی
 بولنمشدر.

وولنا } روسیه نیک و بتون آورو.
 } پانک الیک-ووک ابرمانخی اولوب،

بالطریق دیکری قریبنده اولان (نور) ایالتنک شمال
 فرنی حدودده واقع ایکی کولدن نیغانه، جنوب
 شرق و بوسده شرق شمالی به طوغری آقورق،
 (نور) ایالتنک شمال فرنی حدودده واقع ایکی
 کولدن نیغانه، جنوب شرق و بوسده شرق شمالی به
 طوغری آقورق، (نور) شهرنده سولدن (نورجا)
 نهرینی ودها بر جوق چاپلر اخذ اله، (پاروسلاول)
 ایالتنه کیر؛ و (مولوغه) قصبه سنده کندیسنی
 بر جدول واسطه سیله بالطریق دیکزینه ربط ایدن
 (مولوغه) نهرینی آلدندن صکره، جنوب شرقی به
 طوغری دونوب، قوس-ترومه و نیزی نووغورود
 ایالتلرینی شق ایدر؛ و بوسوک ایالتنه صاغدن
 فلازمه، موسقوه و مو قشه چاپلرینی جمع ایدن
 (اوقه) نهرینی آلوب، برقات دها بیوبه رک، شرق
 طوغری دوز؛ و نزان ایالتنه کیررکن صاغدن
 (سوره) و سولدن (وتلوغه) نهرلرینی اخذ اله،
 قزان شهرینه واصل اولنج، جنوب طوغری دوز،
 ودها آتاشقیده سولدن تاملرینک اک بیوکی اولان
 و (اورل) سلسله جبالندن این بر جوق انهاری
 جمع ایدن (قامه) بی آلیر. دها آتاشقیده شرقه
 طوغری (ساماره) به قدر کاف بورسی شکننده
 بر طولایاج تشکیل ایتدکن صکره، جنوب فرنی به
 طوغری آقار؛ و آزاق دیکزینه دو کیله جک کبی،
 (دون) وادیسنه خیلی قنرب ایتدکن صکره،
 بردن بره شرق جنوبی به طوغری دونه رک، آلجیق
 براوونک ایچنده بر قاج قوله آریلیر؛ و نهایت
 (ازدرهان) واصل اولنج، حسابسز قولره
 بالاقسام دیکزک ایچنه اوزانمش آلجیق و بتاقلتی
 برداله تشکیل اله، بر جوق آغزلردن بحر خزره
 دو کیلور. مجراسی ۳۴۰۰ کیلومتره اوزونلغنده
 اولوب، هر طرفی سیر سفاته صالحدر. بالطریق
 دیکزینه و شمالی آق دیکزه دو کیلن بر قاج نهر ابله
 وولفانک تاملری آره سنده صننی جدوللر بولنوب،
 بوایکی دیکزله بحر خزر آره سنده سیر سفاتی طرفی
 آتیش ایسده، قره دیکزله هنوز اختلاط ایتوب،

اداره عثمانیه زماننده (وولنا) ابله (دون) مجرازی آره سنده کشادی متصور بولنش اولان جدول الیوم آجیله مامشدر . بونهرک اسم قدیمی (را) اولوب، جغرافیون اسلام آتارنده و، آکلا. شلدیفنه کوره، مجراسنک آشاغیلرنده ساکن اولان اترک عنندنه اسمی (اتل) در .

وولف { (Wolf) آلمانیه مشاهیر حکما سندن اولوب، ۱۶۷۹ ده برسلاؤده طوغمش، و ۱۷۵۴ ده وفات ایتمشدر . دقارت ولینبج کبی اعلاظم حکمادن استفاده ابدوب، خیلی زمان (هاله) ده معلم بولنش؛ و فنون حکمییه بی توحید و تنظیم اتمکی درعهده ابدوب، اکثر فنونی جامع اوله رق ۲۴ جلدن سرک بریوک فلسفه کتابی وسائر بعض آثار یازمشدر . صهرینک بر قسمی نئی وادبازده کچیرمشدر .

وولقان { (Vulcan, Volcanus) اسکی بلاسج اساطیرنده آتش وینار طاغیر برسی زعم اولنوب، مشتری ابله (بونون) ک اوغلی اولدیغنه اعتقاد ابدلردی . یونانلر (هفتوس) دبرلردی . کویا بک چرکین اولدیغندن، پدري ویا والدیه سی طرفندن کورکن آشاغی آیلهرق، لئی جزیره سنه دوشمش؛ و آیاغی قیربلوب، طوبال قامش ابدی . کویا لیبیاری آمله لنده و (اتنا) طاغنک آلتنده دمیرخانلر قوروب، کيقلوب تعمیر ایتدکری موهوم جنلرک باردیمبله مشتری بک آتدینی یلد برملری یایاردی . چرکینلکبله برابر حسن برسی زعم اولنان زهره بی تزوج ایتشدی . [«نوس» ماده سنه مراجعت بیوربله .]

وولقانو { (Volcano) سیمبله بک شمائلنده واقع لیبیاری جزائر بک الک جنو . پسی اولوب، محیط دائره سی ۱۶ کیلومتره در . ایصز اولوب، دائما کورکوت پوسکور نور ۸۰۰ متره ارتفاعنده برینار طاغی واردر .

وولنی { (Volney) فرانسه مشاهیر علماسندن اولوب، ۱۷۵۷ ده قراؤنده طوغمش و ۱۸۲۰ ده وفات ایتشدر . طبابتی تحصیل ایچون پارسه کیدوب، بعده سائر علومه انتساب اتمش؛ و ۱۷۸۲ ده شرقه برسیاحت ابدوب، اوج سنه جبل لبنانده برمناسترده اقامتله، لسان عربی بی اوکرتمش؛

وبنده شام و مصری کزهرک، عودنده ۱۷۸۷ ده بادی شهرتی اولان سیاحتنامه سنی نثر ایتشدی . فرانسه انقلاباننده ایشه قاریشوب، محکوم دخی اولمش ایسه ده، قورتلوب، آمریقا به برسیاحت اتمش؛ و عودنده تاریخ مملکتنه نصب اولمشدی . مذکور سیاحتنامه سندن بشفه مذاهبه تعلق ابدر افکار حکیمانیه و تاریخه دائر بعض آتاری دخی واردر . السنه شرقیه خطرطنک اصلاهی حقنده چوق افعال فکرا ابدوب، بونک ایچون برمکافه دخی براقشیدی . ندمر خرابه لری اوزرنده اولان بر نطق بلیغی مشهوردر .

وولو { (Volo) «غلووس» ماده سنه { مراجعت بیوربله . }

وولوجس { (Vologès) اسکی روم مور . خلری بواسطه اشکانیاندن بش حکمدار صایورلرسده، بو شکلده فارسی براسمه بکزه مدیکچون، خاننی اسمدن بحرف اولدیغی آکلا . شیه مدی .

وولورهامپتون { (Wolverhampton) انکلتزه بک استافورد ایالتنده و استافوردک ۲۵ کیلومتره جنوبنده برشهر اولوب، ۱۸۲۶۶۲ اهالیسی، جسم دمیر خانلری، چلنکیرلکه متعلق مصنوعاتی و جوارنده دمیرکومر معدنلری واردر .

وولوغده { (Vologda) روسیه بک شمال جهتنده و پترسبورغک ۷۳۰ کیلومتره جنوب شرقیسنده ایالت مرکزی برشهر اولوب، ۲۰۰۰۰ اهالیسی، متعدد معابد و مکانی، یاکن بزى وقیا چوخه فابریقه لری، دباغخانلری و پترسبورغ و آرخانکل و سیریه ابله ایشک تجاری واردر .

— وولوغده ایالتی غرباً نووغورود، شمال غربی جهتندن اولونج، شمالاً آرخانکل ایالتربله، شرقاً سیریه ابله، جنوباً دخی برم، و یاغنه، قوسترومه و یاروسلاول ایالتربله محدوددر . مساحت سطحیه سی ۱۳۱۴۰۰۰ مربع کیلومتره و اهالیسی ۱۳۱۴۰۰۰ کشیدر، که هر کیلومتره باشه ۳ کشی دوشبور . اراضیسی دوز و واسع اوولردن عبارت اولوب، یالکز حدود شرقیه سنده اورال سلسله جبالی بولنیور .

اوله‌وق (لوزانه) نك ۲۰ كيلومتره شرق جنوب‌سنده
كوزل برقصه اولوب، ۸۰۰۰ اهالیسی، لیمانی،
كوزل برمیدانی، سرمر ستونلی بر ذخیره بازاری،
داخلی مكتی، كتبخانه‌سی، شراب، پنیر و كراسته
تجارتی و جوارلرنده كوزل موقدرله شایان تماشای
برایکی سرایی واردر .

{ (عبدالوهاب‌اندی) اونجی قرن
وهابی } هجری عثمانی شمراشدن اولوب،
صاحب تذکره قتالی زاده حسن جلینگ همیدر .
كول حصارده قاضی ایکن سولیش اولدیغی شویت
جمله شمارنددر .

شها تا مكنه سنسر دیار كول حصار اولدی
كول اولدی كوزلرم یاشی بئتا اول كول حصار اولدی

{ جزیره العربك ایچ طرفلرنده
وهایلر } وهلی‌المخصوص نجدده منتشر بر
مذهب جدیده تابع آدملردر . بو مذهب قرن سابق
هجری ابتدالرنده محمد بن عبد الوهاب طرفندن
ایجاب اولمشدر . بو مذهب ابتدای ظهورنده چوق
انتشار ایدوب، وهایلر حرمین شریفینه و مصر،
شام و عراق جهتلرنه دخی تجاوزه باشلادقلرندن،
جنتمکان سلطان محمودخان ثانی حضرتلری طرفندن
مصر والیسی محمد علی پاشا مرحوم تنکیلرینه مأمور
اولغه، ابتدا بالذات و بدمه اوفلی ابراهیم پاشا
مرحوم‌مسکر سوقله، کندیلرینی تنکیل و رئیس‌لری
بولنان عبدالله بن سعودی گرفت ایدرک، درسعا.
ده اعزام ائلمش ابدی. او وقتدن وهایلک ترقی
و توسع ایدمیب، نجد و جزیره العرب چوللرینه
منحصرقالمشدر. مع هذا بئتون نجد و بحرین و عسیر
و بمك ایچ طرفلری اهالیسی وهابی اولوب، مقدار.
لری ایکی اوج میلوئه بالغ اولسه كركدر.

{ (بن عبد منافع بن زهره بن
وهب } كلاب بن مره بن كعب بن لؤی
القرشی الزهری) ام سید المرسلین (صلی‌الله‌تعالی
علیه وسلم) آمنه حضرتلرنك پدری اولوب،
فخر كاشات (صلی‌الله‌تعالی‌علیه وسلم) افندمر
حضرتلرنك جد مادرلربدر. ولادت سنیه نبویه‌دن
اول ارمحال ایتشیدی. — صحابه‌دن دخی بو اسمده

شرق جهتنده (بجوره) نه‌ری شماله، و قسم وسیلی
و فریسنده (دوبنه) ابرماخی غربه و غرب شمالی‌به
طوغری آفریق بئتون ایالتك بك كترتلی اولان
میهام جاری‌سی جمع ابله، ایکی‌سی ده بحر مجهد
شمالی‌به دو کیلور. حدود جنوبیه‌سنه قریب
عجلار نك صولری‌ده جنوبه طوغری اینر. هواسی
بك سفوق و سرت ایه‌ده، صاغلامدر. طوبراخی بك
آر منبت و هواسی اكثر محمولانه غیر مساعدر .
اورمانلری چوقدر. قنورت و آبی ابله درلری
كورك بارار حیوانات و حشیه‌سی چوقدر. معادنه
متعلق باقر، دمیر و سایر بولنور .

{ (Woolwich) نك كتره نك (كنت)
وولویچ } ایالتده ولندر نك ۱۴ كيلومتره
شرقده اوله‌وق (نامیسه) نه‌رنك صاغ كنارنده
بر شهر اولوب، ۳۵۰۰۰ اهالیسی، ترسانه‌سی،
طوبجی مكتی، بحریه خسته خانه‌سی و طوب دو-
كتخانه‌سی واردر .

{ (Volhynie) روسیه نك جنوب
وللهینیة } غربی جهتی ایالتندن اولوب،
غربا آوستریاك فایمیه خطه سیله واهستانه، شمالاً
غرو دونومینك، شرقاً کیف، جنوباً دخی بودوله
ایالتله محدوددر . مساحت سطحیه‌سی ۴۸۸۰۷
مربع كيلومتره و اهالیسی ۲۴۹۲۸۰۵ كشدیر .
مرکزی (ژیتمیر) شهر بدر. هواسی متدل و طوبراخی
شمال جهتنده بناقانی ایه‌ده، سائر طرفلرده بك
منبت اولوب، ذخیره، سبزه، میوه، كتن، و سائر
محمولاتی و واسع اورمانلری واردر . اورمانلردن
كایتلی زفت و قطران چیقار . حیوانات اهلیه‌سی
و آو حیواناتی چوقدر . معادنی: دمیر، كهرچله،
تباشیر و سائر دن عبارتدر . صنایعی خیلی ایلریدر .
وقتیه ااهستانه ملحق اولوب، ۱۷۹۳ دن بری
روسیه‌به ملحقدر.

{ (Vonitza) یونانك آقارنایه خطه .
وونیتچه } سنده و نارد و كورفزی ساحل
جنوب‌سنده اوله‌وق سالاخوره نك قارشیسنده برقصه
واسكه اولوب، آتیق ۲۰۰۰ اهالیسی واردر .

{ (Vevey) اسوجك (وود) ناحیه‌سنده
ووی } و جنو كوزك شمال شرق ساحلنده

۶۰' طول غربی شده واقعدر. غرب جهتی طاع
 و شرق طرفی اووه اولقی اوزره، کوزل برشهر
 اولوب، ۶۷ ۶۸۱ اهالیسی، غرب جهتنده
 اوزاقده (المرسی الکبیر) اسمیله بر طبیعی ایلیانی،
 استحکامانی و بعض کوزل ایلنیه سی واردر. ۲۹۰
 تاریخ هجری سنده اندلس اهل اسلامندن محمد
 بن ابی عون و محمد بن عبدون و بونله منسوب بر
 جماعت طرفندن تأسیس، بعده دفماتله تخریب،
 و یکیدن اصمار اولمشدی. جغرافیون اسلام
 آثارنده کوچک براسکه صورتنده تعریف اولنیور.
 بعده ۱۵۰۵ تاریخ میلادیسنده اسپانیولرک ضبطنه
 یکوب، بونل طرفندن توسیع و تزیین اولمش؛
 ۱۷۰۸ده اهل اسلام طرفندن استرداد اولمش،
 آنجق زلزله دن خراب اولمشدر.

— وهران ایالتی جزایر مملکتک قسم فریبسندن
 عبارت اولغله، شرقاً نفس جزایر ایالتیه، جنوباً
 صحرای کبیر اراضی غیر مضبوطه سیله، غرباً مغرب
 اقصی حدودیه، شمالاً دخی آقی دکیزله محدوددر.
 مساحت سطحیه سی ۱۱۵۵۸۵ مربع کیلومتره
 و اهالیسی ۹۴۴۰۶۶ کشیدر. ایالت مسکره،
 مستقام، سیدی بن العباس و تلسان اسملیله ۴
 سنجاغه منقسم اولوب، بر قسمی اداره ملکیه بر
 قسمی اداره عسکره تحتنده در. احوال طبیعیجه
 جزایرک سائر طرفلرندن فرقی اولماغله، «جزایر»
 ماده سنده سولیدیکمزک تکرارینه حاجت کورمیوب،
 اورایه مراجعتی اخطارله اکتفا ایدرز.

ویاتقه } روسیه تک شرق جهتنده
 } پترسبورفک ۱۴۶۰ کیلومتره
 جنوب شرقیسنده و (ویاتقه) ایله (فلینوفه) نهرلرینک
 ملقا سنده ایالت مرکزی برشهر اولوب، ۲۰۰۰۰
 اهالیسی، مکتب اعدادیسی، رهبانه مخصوص
 مدرسه سی، سوریه قله لری، بیوک کلیسای و ایشک
 تجارتی واردر.

— ویاتقه ایالتی شمالاً و ولوغده، شرقاً برم،
 جنوباً اوفه و قران، غرباً دخی نیزنی نووغورود
 و قوسترومه ایالتلرله محدود اولوب، مساحت سطحیه سی
 ۱۵۳۶۵۸ مربع کیلومتره و اهالیسی ۳۰۵۰۶۰۰

برقاج ذات اولوب، اک معروف لری وهب الحیردر.
 [«ابو جحیفه» ماده سنه مراجعت بیوروله.]
 وهبی } عثمانی شمراسندن برقاج کشینک
 } مخلصی اولوب، شایان تذکار اولان لری
 بروجه آتی ایکی ذاتدر:

برنجیسی (السید حسین — افندی) استانبولی
 اولوب، طریق تدریس و قضایه سالک اولغله،
 دور مدارس ایشدکن صکره، حلب مولوبتنده
 بولمش؛ و جانب حجازه عزیمتله، ابقای حج شریف
 ایش ابدی. ۱۱۴۹ ده وفات ایشدر. بر «سور-
 نامه» سی و مرتب دیوانی واردر. قاضینک ناظم
 برقاش اولدینی لیلی مجنون مثنویسی دخی اتمام
 ایشدر. شو مقطع اونکدر:

وهبی زاری لضعکله ایله ای اله
 جور عدو و منت احبابدن خلاص

— ایکنجیسی (سنبل زاده — افندی) مرعشلی
 اولوب، درسه ادنه مواصلته، طریق تدریسه سلوک
 ایده رک، روم ایلی و آناتولیده بعض قضالرده
 بولندقدن صکره، تبدیل طریقله، خواجان سلکانه
 کیره رک، سفارتله ابراه عزیمت ایش؛ و بعده بنه
 طریق قضایه رجوع، ۱۲۱۴ ده وفات ایشدر.
 «تحفه» و «نجه» عنوانلرله بری فارسی و دیگری
 عربی ایکی لفت منظومه سی، اوغلی لطف الهامه
 «لطفیه» عنوانیه منظوم بر نصیحتنامه سی «شوق
 انکیز» عنوانیه بر منظومه لطفیه سیله مرتب دیوانی
 واردر. شو مطلع اونکدر:

کاله وصلی بزکز لوجه آلدق ساتدق
 بو بازارقده رقیبانی پک آلداندق

— هندستان شمراسندن (امر خان شاهجهان
 پوری) اسمنده برینک دخی مخلصی اولوب، ۱۲۲۰
 تاریخنده وفات ایشدر. شو بیت اونکدر:

لشنیدی که یکی قطره بمنصور چه کرد
 وهبی این باده عشق است بتدریج بنوش

وهران } (Oran) جزایرک ایوم منقسم
 } اولدینی ۳ ایالتدن اک فریبسندن
 مرکزی بر شهر و اسکله اولوب، نفس جزایرک
 ۳۶۰ کیلومتره غرب جنوبیسنده و تلسانک ۱۲۰
 کیلومتره شمال شرقیسنده اوله رق آقی دکیزک بر
 قوبی ایچنده و ۴۴° ۳۵ عرض شمالی ایله ۲°

کشید. شرق شمالی جهتند. برایکی طایغ بولنوب،
 سائر طرفلری دوزدر. (قاهه) نهری مذکور
 طاغردن نبعانه، شماله طوغری آفرق، برم ایاتی
 داخلند. برجوق طولاشندن صکره، دونوب،
 امانک شرق جنوبی حدودی آبرور، وویاقه ابله
 قلازونه وسائر جایلرک اجتماعندن حاصل اولان
 هری آلیز. بووهله ایالت کاملاً بحر خزر حوضه سی
 داخلند. در. هراسی شمال جهتند یک صفوق
 جنوب طرفلرند معتدلند. در. طوبراغی اولدغجه
 میت اولوب، ذخیره، کنور، سبزه وسائر محصو.
 لایله واسع اورمانلری وارد. حیوانات اهلیه سی
 و هارده بالینی چوقدر. دیمیر و کورومعدنلری
 متعدد برلنده چیقارلمقدند. در. صنایعی خیلی ایلمدند.
 (Viareggio) ایالیاده طوسقانه
ویارجو { خطه نیک مانا (لوقه) دوقلغنده
 ولوقه نیک ۲۳ کیلومتره شرقند برقصه واسکله اولوب،
 ۱۲۲۵۰ اهالیسی وارد.

ویازمه { روسیه نیک اسمولسک
 ایالتند و دنیبر پرمغانه تابع ویازمه
 هری اوزرند اولهوق اسمولسک ۱۶۰ کیلومتره
 شرق شمالیند برقصه اولوب، ۱۵۰۰۰ اهالیسی
 و ذخیره تجارتی وارد.

ویانه (Vienne, Wien) آوروپانک اک
 کوزل شهرلندن اولوب، آوستریا
 و مجارستان دولتک پایتختی و آشاغی آوستریا خطه.
 سنک مرکزیدر. طونه نیک صاغ یعنی غربی کناری
 قریبند و بوایرمانه دوکیلن ویانه نهریله طونه نیک
 برصنمی جدولی اوزرند اولهوق ۱۲' ۴۸ عرض
 شمالی ابله ۲' ۱۴ طول شرقیده واقمدر. غرب
 و غرب شمالی ابله جنوب جهتلری طاغیر و تپه لرله
 محاط و شرق شمالی به طوغری اوکی دوز و آجیق
 اوب، ۱۳۶۴ ۵۴۸ اهالیسی، طب فسمی یک
 جمهور دارالفنون، السنه شرقیه مکتبی، (ترزیانوم)
 سمیله جسم بر مکتب عالیسی، مکتب عسکریه
 و بیطاریه سی، موسیقی مکتبی، بش مکتب اعدادیسی،
 متعدد مکتب صنایعی، فنون و صنایع نفیسه آقاده.
 ساری، برقاچ مزین سرابی، متعدد مصنع و بیوک
 کلیساری، کوزل ابنه امیزه و عومیه سی، بریوک
 دیگر متعدد تیاترولری، یک واسع برخسته خانه سی،

میری به قائد برجینی فابریقه سی، برقاچ کوزل کوپریسی؛
 واسع میدانلری، کوزل باغچه و قزجکاهلری، مصنع
 برقاپوسی، رصدخانه سی، متعدد بیوک کتبخانه سی،
 واسع موزه سی، طوبیخانه سی واسطه موزه سی،
 اسطه بورسلن، آینه، بلور، افشۀ مختلفه، قلیفنه،
 باصمه، دانته، قورده، صنمی چیمک، آراه، آلات
 موسیقیه، مجوهرات وسائر فابریقلری، جسم
 مطبخلری و یک ابشک تجارتی وارد. خیلی اسکی
 برشهر اولوب، (وند) قومی طرفندن تأسیس اولمش
 ایسده، داخل اولدینی یانویه خطه سیله برابر
 آوغستوس طرفندن ضبط اولدینغده، آنجق برقریه
 حالنده ایدی. اهمیت موقعیه سنه بناه رومالیر
 طرفندن اردوکاه اثخان اولمشدی. آوستریا مارکیسی
 برنجی هنری ۱۱۵۱ تاریخ میلادیند و یانه یی
 قصبه حاله قویوب، اوخیمی کوربولد ۱۱۹۸ ده
 تحکیم ایشدی. ۱۲۷۷ ده هابسبورغلی برنجی
 رودواف و یانه یی مقر اثخان ایدوب، اووقندن بری
 هابسبورغ خاندانک پایتختی بولمقدند. در. جنتکان قانونی
 سلطان سلیمان خان حضرتلری دورنده ۹۳۶ ده عساکر
 عثمانیه طرفندن محاصره اولنوب، ۲۰ هجوم وقوع بولمش،
 و فتحه رمق قالمش ایکن، شارل کینت طرفندن
 قورتارالمشیدی. جنتکان سلطان محمد خان رابع
 حضرتلری دورنده ۱۰۹۴ ده ثانیاً محاصره اولنورق،
 بودفه استان قرالی سویسکی قخته مانع اولمشدر.
 تواریخ عثمانیه ده مجارجه اسمیله (بیج) تسمیه اولنیور.
ویانه (Vienne) فرانسه نیک (ایزره) ایالتند
 (و غرنوبله نیک ۹۱ کیلومتره شمال
 فریستند اولهوق (زره) ابله (رونه) نیک ملتقاسنده
 قضا مرکزی برشهر اولوب، ۲۴ ۶۵۶ اهالیسی،
 داخلی مکتبی، اسکی برطاق ظفری، اسکی نیازور،
 معبد و صوبولی خرابلری، کتبخانه سی، تشریح نمونه
 خانه سی، جوخه، کافه، اپ وسائر فابریقلره
 دیمیر و قورشون دوکتخانه لری وارد. اسکی بربلده
 اولوب، رومالیر زمانده اورالک مرکزی ایدی.
ویانه (Vienne) فرانسه ده برنهدر، که
ویانه (نورزه) ایالتند (میل واش) طاغندن
 نبعانه، شمال غربی به طوغری جریان ابده دیک،
 بوکاری و یانه وویانه ایندند مع لوآره ایالتلری شق
 ایشدکن، و فروزه نهری ده اشدقن صکره، لوآره

ایرماغنه دوکیور . مجراسی ۴۱۰ کیلومتره اوزون اولوب، (شاتلرو) دن آشاغسی سیرسفاشه صالحدر .
 ویانه } ایالتی (Dép. de la Vienne) فرانسه .
 نیک ایالات غربیه سندن اولوب، شرقاً
 ایندره ، جنوباً بوقاری ویانه وشارتنه ، غرباً
 ایکی سوره، شمالاً دخی ایندره مع لوآره ایالتلربله
 محدوددر . مساحت سطحیه سی ۶۹۷۰ مربع کیلومتره
 واهالیسی ۴۴۲۳۵۵ کشیدر . اراضیسی اوفق
 طاغلو و تپه لری حاوی و آزارضه لی اولوب، اووه .
 لرله قیراج وچالایملری زیاده دره محصولاتی: ذخیره،
 سبزه، میوه، پناه، کستانه، پک مقبول کتن، کنوبر
 وساتره دن عبارت اولوب، دمر وکور معدنلربله
 سرمر ، لبطوغرافیا و دکرمن طاشنی اوجاقلری
 ومیاه معدنیه سی دخی واردر . سرکاری کوزلدر .
 آری قوغانلری چوق اولوب، خیلی مقدار بال
 چیقار . باغلی و شرابده چوقدر . قیونلرینک
 جنسی کوزل اولوب، آت واستردخی پشدر بیرلر .
 صنایعی خیلی ایلمی اولوب، بوکدن قانله بورغان
 وساتره ابله کاغذ ، بیجاق طاقلری، حادی دانتله
 وساتره اعمال اولنور . مرکزی (پوآتیه) اولوب،
 ایالت ه قضایه منقسم ۳۱ ناحیه ابله ۳۰۰ داتره بی
 حاویدر .

ایرماغنه دوکیور . مجراسی ۴۱۰ کیلومتره اوزون اولوب، (شاتلرو) دن آشاغسی سیرسفاشه صالحدر .
 ویانه } ایالتی (Dép. de la Vienne) فرانسه .
 نیک ایالات غربیه سندن اولوب، شرقاً
 ایندره ، جنوباً بوقاری ویانه وشارتنه ، غرباً
 ایکی سوره، شمالاً دخی ایندره مع لوآره ایالتلربله
 محدوددر . مساحت سطحیه سی ۶۹۷۰ مربع کیلومتره
 واهالیسی ۴۴۲۳۵۵ کشیدر . اراضیسی اوفق
 طاغلو و تپه لری حاوی و آزارضه لی اولوب، اووه .
 لرله قیراج وچالایملری زیاده دره محصولاتی: ذخیره،
 سبزه، میوه، پناه، کستانه، پک مقبول کتن، کنوبر
 وساتره دن عبارت اولوب، دمر وکور معدنلربله
 سرمر ، لبطوغرافیا و دکرمن طاشنی اوجاقلری
 ومیاه معدنیه سی دخی واردر . سرکاری کوزلدر .
 آری قوغانلری چوق اولوب، خیلی مقدار بال
 چیقار . باغلی و شرابده چوقدر . قیونلرینک
 جنسی کوزل اولوب، آت واستردخی پشدر بیرلر .
 صنایعی خیلی ایلمی اولوب، بوکدن قانله بورغان
 وساتره ابله کاغذ ، بیجاق طاقلری، حادی دانتله
 وساتره اعمال اولنور . مرکزی (پوآتیه) اولوب،
 ایالت ه قضایه منقسم ۳۱ ناحیه ابله ۳۰۰ داتره بی
 حاویدر .

ویانه } بوقاری — (Haute Vienne) فرا .
 نسه نیک ایالات غربیه سندن اولوب،
 شرقاً قروزه ، جنوباً قروزه و دوردونیه ، غرباً
 شارتنه، شمالاً دخی ویانه و ایندره ایالتلربله محدوددر .
 مساحت سطحیه سی ۵۵۱۷ مربع کیلومتره واهالیسی
 ۳۷۲۸۷۸ کشیدر . جنوب ووسط جهتلری طاغلق
 اولوب، انهاری وکوللری چوق وهواسی رطیبدر .
 طوبراخی آزمونت اولوب، ذخیره سی کافی اولمیدیندن،
 کویبلر پک کثرتنی اولان کستانه لرله بلسنرلر . سبزه،
 شالغ، کتن، کنوبر وساتره محصولاتیده واردر .
 اونی چوقدر . دمر، قورشون، قالای، آتیمون
 معدنلربله سرمر وسماقی وساتره چیقار . آتربنک
 جنسی کوزل اولوب، قیون، طوموز وساتره حیوانات
 اهلیه سیده چوقدر . آری قوغانلری ده کثرتلیدر .
 اهالیسنک بریوک قسمی دیوارچی، دولکر واوراقچی
 اوله رق غربنده کزدرلر . مرکزی (لیوژه) شهری
 اولوب، ایالت ۴ قضایه منقسم و ۲۷ ناحیه ابله
 ۲۰۳ داتره بی حاویدر .

— ویبورغ ایالتی فنلاندنک منهای جنوبینده
 اولوب، شمالاً سنت میخال، غرباً نیلاند ایالتلربله،
 جنوباً فنلاند کورفزیله ، جنوب شرقی طرفندن
 روسیه نیک پتربورغ ایالتیه ، شرقاً دخی لادوغه
 کویله محدوددر . مساحت سطحیه سی ۴۳۰۵۵
 مربع کیلومتره واهالیسی ۳۷۲۰۱۵ کشیدر .
 اراضیسی دوز اولوب، کوللری وبتاقللری چوقدر .
 اک بیسوک نهری مملکتی غربدن شرقه شق ابله
 لادوغه کولنه دوکیلن (ووقسن) در .

— ویبتسک } روسیه نیک شمال
 غربی جهتنده و پتربورغ
 ۶۳۰ کیلومتره جنوبینده اوله رق (دونه) نهری
 اوزرنده ایالت مرکزی بر شهر اولوب، ۲۵۰۰۰
 اهالیسی، مکتب اعدادیسی، اورنودوقس وقتولیک
 کلیسایله خارره سی وایشلک تجارتی واردر .

— ویبتسک ایالتی شمالاً یعقوف ولیوونیه،
 غرباً قورلاند وقوونو، جنوباً ویلنو، مینسک
 وموهیاف، شرقاً دخی اسمولنک ایالتلربله محدوددر
 اولوب، مساحت سطحیه سی ۵۰۱۶۷ مربع کیلومتره
 واهالیسی ۱۳۹۶۱۶۸ کشیدر . اراضیسی دوز
 اولوب، (دونه) ونام دیگرله (جنوبی دونه) ایرماغی
 شرق و جنوب جهتلرینی طولاشه رق، ایالتی شق
 ایدبور . هواسی معتدل وصاغلام وطوبراخی منبت
 اولوب، ذخیره، سبزه وپک مقبول کتن محصولاتی
 وواسع اورمانلری واردر .

— ویتربه } ایتالای وسطیده
 (رومانک) ۸۵ کیلومتره شمال غرب .
 پیسنده (چیمینو) طاغلق اتمکنده برقصه اولوب،
 ۲۰۶۷۶ اهالیسی، کنیش سوقاق و میدانلری
 وبعض کوزل ابله سیله فابریکلری واردر .

— ویتریق } اسپانیده حکم سورن
 ویسفوئرلر حکمدارلرندن اولوب،

۶۰۳ تاریخ میلاد یسند آرو بسک مذهب بنی التزامه،
قتول بکاری تمیق اتمش؛ و بدی سه لک حکومتدن
سکره، ۶۱۰ ده قضاة وفات اتمشدی.

ویتبرغ } (Wittemberg) پروسیه نیک
صاقمه ایالتنده و سر-بورغ
۹۰ کیلومتره شمال شرقی سنده اوله رق (اله)
ایرماغی اوزرنده قضاا مرکزی بر قصبه اولوب،
۱۳۰۰۰ اهالیسی، اسکی دارالفنونی و لوزک بر
پیوک هیکی واردر.

ویتهاون } (Whitehaven) انکاره نیک
کرمبرلاند ایالتنده و قارلیسه نیک
۵۵ کیلومتره جنوب غربی سنده اوله رق ایرلاند
دکیزی ساحلنده بر قصبه واسکه اولوب، ۱۵۰۰۰
اهالیسی، صاغلام ایمانی، کوزل ریختلری، کوزل
تیازوسی، سفائن اعمالنه مخصوص دستگاهلری،
یلکن بزی و خلاط فابریکلری و جوارنده کور
معنی واردر.

ویتجیس } (Vitiges) ایتالیاده حکم-سورن
اوستروغوتلر حکمداران سندن
اولوب، برنجی تودورویک اک ذکرلی سردارلردن
اولدینی حالده، ۵۳۶ تاریخ میلاد یسند نا اهل
اولان (تودات) ک برینه فرال انتخاب اولمقله،
ایتالیاده اسباب مدافه بنی استکماله چالیشمش
ایسهده، رومانی شرق ایمراتوری بوستنیانوسک
سردای (بلیزار) قابدیرمش؛ و ایتالیا نیک سائر
طرفلرنده ظهور ایدن قیاملری باصدمه مامشیدی.
میلانی استرداد ابدوب، بتون اهالی ذکور بنی
قتل نام اتمش؛ و نهایت بایزارک الینه اسیردوشوب،
قسطنطینییه سوق اولمش؛ ومع هذا ایمراتور
طرفندن حسن معامله کوروب، بطریق عنوانیه
تلطیف ابدلش؛ و ۵۴۳ ده شهر مذکورده وفات
ایتمشدر.

ویتیزا } (Vitiza) اسپانیه ویسیفوتلری
حکمداران سندن اولوب، ۶۹۶ تاریخ
میلاد یسند پدیری (اجیزا) طرفندن حکومته
تشریک ابدلش؛ و ۷۰۱ دن اعتباراً بالکتر حکم
سورمهک باسلامشیدی. بونک زمانده موسی بن
نصیر بالیار آطالربی فتح ایتمشدی. ۷۱۰ ده

رودریقی طرفندن اسقاط اوله رق، کوزلرینه میل
چکامش؛ و آزد مدت سکره وفات ایتمشدر.

ویجوانو } (Vigevano) ایتالیا نیک نواره
ایالتنده و تورینونک ۱۱۰ کیلو
متره شرقنده اوله رق (موره) نهری اوزرنده بر
قصبه اولوب، ۱۹۰۰۰ اهالیسی، اسکی برقله سی
و مقارنه وسائر فابریکلره ایکنخانلری واردر.

ویجیل } (Vigile) پایلاردن اولوب، ۵۴۷
تاریخ میلاد یسند، سانی سیلوستر
صاغ اولدینی حالده، ایمراتور ریجه تئردوره نیک
التزامیه انتخاب اولمش؛ و برسته سکره سیلوسترک
وفاتنده عروما تصدیق اولمشدی. ابتدا ایمراتور
ریجه به ماشاة ابدوره (آکفال) ک مذهبته مساعد
بولمش ایسهده، بده بونلری محکوم ایتدیکندن،
۵۴۷ ده بونک امریه بوفازینه براب کچیر بله رک،
قسطنطینییه سواقلرنده سورورکلندکن سکره،
زندانه القاولمش؛ و ده تاریخنده، رومابه
کیدرکن، سیراقوسهده وفات ایتمشدر.

ویچنجه } (Vicence, Vicenza) ایتالیا نیک
وندیك خطه سنده و وندیك ۷۵
کیلومتره غربنده ایالت مرکزی بر شهر اولوب،
۳۸۰۰۰ اهالیسی، داخلی مکتب اعدادیسی،
پاپاسلره مخصوص مدرسه سی، برقاچ سرابی، کوزل
نیازوسی، کوزل بر میدانه طاق ظفری، زراعت
آقادمه سی، کتبخانه سی، نباتات باغچه سی، ایک
اقشه ابله چوخه، شابقه، چینی، بورسان، طلومبه
وسائر فابریکلری واردر. اسکی بربلده دره.

— ویچنجه ایالتی شرقاً بلونه، ترویزه و یادووه،
جنوباً بینه بادووه، غرباً ورونه ایالتلرله، شمالاً دخی
آوستریا حدودیله محدود اولوب، بونی ۱۴۰ واک
۵۲ کیلومتره اولدینی حالده، ۳۶۵۰۰۰ اهالی ابله
مسکوندر. قسم شمالیسی طاغق و مرتفع وسائر
طرفلری اووه اولوب، هوا سی بک کوزل و صا-
غلامدر. طوراغی منبت اولوب، ذخیره، برنج،
کنور و سائر محصولاتنی و بک چوق باغریله طوقتلری
واردر. بحق ایتالیا نیک باغچه سی دینلمشدر. کومش
و دمیر معدنلرله سرمر اوچاقلری و میاه معدنیه سی ده
چوقدر.

ویران شهر } آناطولییده بواسمه برچوق
کوچک قصبه لر و قره لر بولنوب،

حادی اولدقلری آثارمیتیه دن طولایی بواسمه تمیه اولمشلدر.

ویرجیل (Virgile) لاتین شمراسنک اڤ بئوکارندن اولوب، میلاد عیسادن ۷۰ و ۶۹ یا ۶۸ سنه اول ماتروه جوارنده (آنده) قریه - سنده طوغمش؛ و (قرمونه) ده تحصیل ادوب، اكمال تحصیل ایچون میلان و نابولی به دخی کیتمش؛ ولسان یونانی بی مکمل صورتده اوکرنوب، شمراه یونانیه تک آثارخی تتبع ایتمشیدی. چوانانی و جفنجیک حقتده ایکی کوزل منظومه سی و امپروسک ایلیاده سی طارزنده «آئیده» عنوانیه مشهور برمنظومه سی وارد. آناری کندی حیائنده دخی تقدیر و تحسین هموی به مظهر اولوب، قدر و اعتبارخی اعلا، و کبرایک احسانلرینه نائلتخی ایجاب ایتمشیدی. کندیسى فوق الاماده حسن اخلاق و فضائل صاحبی ابدی. یونانه سیاحت ابدوب، مفارده خسته لایغله، وطنه عودت ایدرکن، میلاد عیسادن ۱۹ سنه اول بریندیسیده وفات ایتشدر. مذکور اوج منظومه سی موجود اولوب، دفاتله طبع و نشر، واکثر السنیه ترجمه اولمشدر.

ویرجینیوس (Virginus) [ماده]

ویرجینه (Virgine) اسکی روماشهرنده

اولوب، ویرجینیوس اسمنده بر عسکرینک قیزی ابدی. اوصرده رومانی اداره ایدن اون کشیدن سرک هیئت افرادندن بولنان (آپوس فلاودیوس) ویرجینه بی کورمکه، فسنده اویانان حرص شهوت انگیزه مقاصوت ایده میوب، کندیسنى قاعمش؛ و آزادلیردن برینه چاربه سی اولدیغنی دهوی ایتد. بره رڤ، کندیسنه تسلیم ایتک اوزره ایکن، بدری قوشوب، قیزی قولندن طوغه رقی بر طرفه چکمش؛ وانه یکن بر قصاب بیخاغنی یورکنده سایلایوب، اتلاف ایتکله حارودلندن قورنارمش ابدی. میلاد دن ۴۴۹ سنه اول جریان ایدن بووقمه خلقک هجان و قیامنی و اون کشیک هیئت حکومت اصولک لغوی اتناج ایتشدی. آوروپا مشاهیر شمراسی بو فاجعه بی دفاتله سلک نظمه چکمشلدر.

ویرجینه (Virgine) آسرقای شمالیه ممالک مجتمه تک شرق جهتنده

بیوک برخطه اولوب، ویرجینه وغربی ویرجینه اسملرله ایکی جمهوریت صورتده اداره اولنوبور. برنجیمی شرقاً بحر محیط آطلاسی ابله، شمالاً ماربلاند، غرب شمالی طرف. فندز غربی ویرجینه و کنتوکی، جنوباً دخی تنسه و شمالی قارولینه ابله محدوددر. مساحت - سطحیه سی ۱۰۹۹۴۰ مربع کیلومتره اولوب، ۱۶۵۵۹۸۰ اهالی ابله مسکوندر. قسم فریسنده آلفانی سلسله جبالی ایکی اوج صره اوله رق ممتداولغله، اوجهی طاغلق و بوسک و قسم شرقیسی اووه انی و آلچقدر. جبال مذکورده دن بر جوق انوار ایتوب، آتلاتیق دکیزینه دوکیلور، که بونلرک باشلیجهرلی شمالدن باشلا به رقی: حدودی آبران یونوماق، جنوبدن شماله آفرق بوکا دوکیلن شاندا و آ، اونک جنوبنده اوزون بر خلیج تشکیل ابدن و ایا هانوق، کذلک بر خلیج تشکیل ایدن بورق، آپوموناقس، ناتارای، ههرین و استاو. نوندر. سوک اوچنک منصلبری و چهرورینک خار. جنده در. جنوب جهتنده حدودی آلفانی سلسله سی کچه رڤ، او بر مائه به دخی ایتکله، او طرفدن (هولستون) نهری مکسیقه کورفرزینه دوکیلن انهاره قاریشمق اوزره، جنوب غربی به طوغری آقار. هواسی مرتفع برلده سرین و آلچق جهلرنده صبحاق اولوب، همومیت اوزره اعتدالز و سریع. التیولدر. طوغراغی منبت اولوب، ذخیره، پاموق، نونوز و سائر محصولاتیه واسع اورمانلری و آلتون، دمبر، قورشون، باقیر و سائر معدنلری وارد. حیوانات اهلیه سی چوقدر. صنایعی پک ایلری اولوب، منسوجات مختلفه ابله اسله، ماکینه اتوامی، شکر، کهرچله، طوز، باروت و سائره فابریقه و تصفیه خانلری و دوکخانه لری چوقدر. تجارتی پک ایشاکدر. مرکزی (ریچموند) شهریدر.

ویرجینه (Virginie Occidentale) آسرقای شمالیه ممالک

مجتمه بی ترکیب ابدن جا هیرک بری اولوب، ویرجینه خطه سنک غرب شمالی قسمندن عبارت و آلفانی سلسله جبالنک غربنده واقدر شمالاً ماربلاند و پانسیلوانیه، غرباً او هیو، جنوب غربی طرفدن کنتوکی، جنوب شرقی جهتندن و شرقاً دخی ویرجینه جمهوریتلرله محدوددر. مساحت - سطحیه سی ۶۴۱۸۰ مربع کیلو متره اولوب، ۷۶۲۷۹۴ اهالی ابله مسکوندر.

اولوب، نصفندن زیاده سی مزروده در. محمولاتی
 حربیات متنوعه ابله سبز و میوه انواعندن عبارتند.
 داخل قضاده ۴۸ جامع، ۱۶ ذکور و ۶ اناث
 مکتبی، ۱۸۴ دکان و مغازه، ۲۸ خان، ۲ حمام،
 ۳۱ فرون، ۴۲ دکرمن، ۵ شیاق دولابی، ۶
 نخته یچیسی و ۱۰ یاغخانه موجوددر.

ویزیغوت } (Visigoths) یعنی « غربی
 غوتلر » غوت قومک رشعیه.

سی اولوب، قوم مذکور سارمانیه ده ساکن ایکن،
 بونلردنیرک غرب جهته ده اقامت ایدرلردی. هونلرک
 تجارزدنن قورقورق، ۳۷۶ تاریخ میلادیسنده روم
 امپراطورنیک مساعده سیله طوئیک صاغ طرفنه
 کچوب برلشمشله ده، بعده امپراطورک سوزنده
 طورمدیفنی ادها ابله، فرینیکرن و آلابوسک

قومانده سیله تراکیه به تجاوز ایدرک، ادرنده روم
 عسکرینه غلبه چالغله، قسطنطنیه نیک طیش محلاتی
 استیلا و یما ایشلردی. بعده تئودوسیوس طرفندن
 طوئیه طوغری بوسکورولش ایسه ده، اوندن
 صکره یکیدن تراکیه و ما کدونیه و ایلیریه به تجاوزله
 یغما کراکه قولش؛ و ۴۱۰ تاریخنده آلابوسک

قومانده سیله ایتالیا به کچوب، رومانی ضبط و یغما
 ایشلردی. امپراطور (هونوریوس) ابله عقد ایستد.
 کلری معاهده اقتضاسنجیه، آلابوسک خان (آتالوف) ک
 قومانده سیله ۴۱۲ ده قالیانک جنوب جهته انتقال
 ایدرک، لوآره بجراسیه بیرنه جیالی آرلرنده
 برلشمشلی. اووقت (تولوزه) مرکزی ایدی.

۴۱۵ ده اوراده حکمدارلری اولان (والیا) نیک
 قومانده سیله اسپانیه به کچوب، ممالکت مذکوره نیک
 قسم شمالی و وسطی ضبط ابله، (تولده) بی
 مرکز اتخاذا ایش؛ و کیتدیجه توسیع ممالکه باشلا.
 مشلردی. فرانسده کی ماکلری متعاقباً فایز
 ایشلرسده، اسپانیه ده فتوحات اسلامیه به قدر

حکم وورشلر؛ و ۷۱۱ ده اخیرلری اولان رودریق
 مغلوب و مقتول اولغله، اسپانیه اهل اسلام اینه
 کچوب، ویزیغوتلردن یالکر (آستوریه) طاغلرنده
 برکوچک ویزیغوت حکومتی قالمش ایدی. وقتبله
 خرسیتانلی قبول ایدوب، آربوسک مذهبه تابع
 اولمشلردی. بعض قوانین و نظامات حکیمانلری

قسم شرقیسی مذکور سلسله جیالک انکارندن واقسام
 سارمسی واسع اوره لردن عبارتند. (اوهیو) نهر
 عظیمی حدود غربیه سی تقریب ایدوب، جیبال
 مذکوره دن این بتون میاه جاریه سی جمع ایدر.
 یا انکرک شمالده آقان (بوغروکن) نهری (اربه)
 کولنه دوکلک اوزره، شماله طوغری آقار دیکر.
 لریک باشلیجه لری: ایته قاناوقه، الک، قاناوقه،
 کویاندوئدر. هواسی همومیت اوزره سریع الخول
 و حرارت و رودنی زیاده اولوب، مع هذا صاعلامدر.
 طوبراغی یک منبت اولوب، ذخیره، یاموق و سائر
 محمولاتی چوقدر، و اهالیسی چوقالغجه، ثروت
 و مهمومیتی نرق ایشکده در. اورمانلریله معادنی
 و حیوانات اهلیه سی ده چوقدر. مرکزی (ویلینج)
 شهر ایدر.

ویزو } (Visen) پورنیکرک بیراخه سنده
 و قویمیره نیک ۸۰ کیلومتره شمال
 شرقیسنده ایات مرکزی برقصه اولوب، ۹۰۰۰
 اهالیسی و ابلولده قوریلور بیوک پنایری واردر.
 — و بزو ایالتنک مساحت سطحیه سی ۴۹۷۳ مربع
 کیلومتره و اهالیسی ۵۷۳ ۳۷۱ کشیدر.

ویزو } (Viso) آل سلسله جیالک فرانسه
 ابله ایتالیا آرهنده واقع بر طای
 اولوب، ۳۸۵۰ متره ارتفاعی واردر. (پو) ایرمانی
 اورادن نیعان ایدر.

ویزه } ادرنه ولایتنک قرق کلیسا سنجاغنده
 و قرق کلیسایک ۵۲ کیلومتره شرق
 جنوبیسنده اوله رق استراجه طاغک غرب جنوبی
 ایشکنده قضا مرکزی برقصه اولوب، ۴۰۰۰ قدر
 اهالیسی، ۳ جامی، ۲ تکیه سی و برقاچ دکان و خان
 و سارمسی واردر.

— ویزه قضاسی سنجاغک منتهای شرق
 جنوبیسنده اولوب، شرق شمالی طرفدن مدیه،
 شمالاً طرفه، غرباً نفس قرق کلیسا و لوله رغوس
 قضالریله، جنوباً تکفور طاغی، شرقاً دخی چتالجه
 سنجاقلریله محدوددر. حاصبوغه، اورنجک، سرای
 و تکیه، اسمرلیله ۴ ناحیه و ۴۶ قریه بی حاوی اولوب،
 ۹۸۶ ۲۳ اهالی ابله مسکوندر، که بونلرک
 ۹۲۳ ۱۰ اسلام، ۱۱ ۹۷۲ سی روم، ۱۰۳۷
 سی بلغار و ۱۵۴ سی چنکانه در. اراضیسی منبت

وارابدی. قالان افرادی اسپانیولرله قاریشوب، جنسیتلی محاولمشدر.

ویسبادن (Wiesbaden) پروسیه نیک (هسه ناسو) ایالتنده و مابنسه نیک ۹ کیلومتره شمال فریسنده سنجاق مرکزی برشر اولوب، ۱۲۲ ۷۴ اهالیسی، ایکی قلعه سی، اسکی دوقه لره مخصوص سرابی، کتبخانه سی، ریاضیه و صنایع قیسه به مخصوص مکتبی، متعدد مطبعه لری، چوقلا نه، مهر مومی، اثاث پتیه وساره فابریقه لره دباغخانه لری، قاپلیجه لری، اطرافنده کوزل مواتی و آثار عتیقه سی، واردر.

ویستوله (Vistule) آوروپای وسیلی ابر- سلیزه خطه سنده (اسقلجه) طاغدن نمانله، شماله بده غرب شمالی به صکره بته شماله طوغری آفرق، غالیجه و امانستان پروسیه بی شق ابله، بالطق دکنز نیک دایچیغ کورفرزیه دوکیلور. نابملری چوق اولوب، غالیجه ده صاغدن (سان)، لهستانده صولدن (بیلیقه) و صاغدن (ویپرز) و (بوغ) ابله اوکا تابع (ناروه) و (وکره)، پروسیه ده دخی صولدن (براهه) نهر. لرینی آلبر؛ و برقاچ جدول واسطه سیله دنیپر، نین (اودر) ابرماقلرله اختلاط ایدر. مجراسی ۱۱۰۰ کیلومتره اوزوندر. منصبنده اوج قوله آبر اولوب، بری دایچیغ شهری ایچندن یکر.

ویسدلو (Visdelou) فرانسه مشاهیر اولوب، ۱۷۰۶ تاریخندن اعتباراً چینده ابتدکی سیاحتله و ۴ جلد اوزره نشر ابتدکی فانارستان تاریخچه شهرت بولمشدر.

ویسکونسین (Wisconsin) آمریقای ویسکونسین (شمالیه ممالک مجتمعه نیک جا. هیرشمالیه سندن اولوب، شمالاً میشیگان جمهوریتله و سوپرور کولیه، غرباً مینزوته و یووه، جنوباً ایلینوا جمهوریتلرله، شرقاً دخی میشیگان کولیه محدوددر. مساحتی سطحیه سی ۱۴۰ ۱۴۵ مربع کیلومتره و اها- لیمی ۱۶۸۶۸۸۰ کشدیر. اراضیسی دوز اولوب، میسیسیپی ابرماغی حدود فریبه سی آبر بور، (ویسکونسین) ابله (قاپیوه) و (روق) نهر لری شمال شرقیدن جنوب غربیه طوغری آفرق مذکور

ایرماغه دوکیلور. (وولفر بور) نهری ایسه شمال شرقی جهتدن آقوب، اوجهنده میشیگان کولیک (غربی) یعنی «بشیل خلیج» قوبنه دوکیلور. حدود شمالیه و شرقیه سنده کی واسع کولاردن بشقه داخلنده دخی کرک انهار نیک مجرالنده و کرک آبر بجه برچوق کوچک کوللری واردر. هواسی افراط و تفریطی اولوب، کرک حرارت و کرک برودنی زیاده در. بویسه محصولانیک کثرت و تنوعنه سبب اولوب، طوغرای دخی منبت اولغله، بقدای، آربه، پرنج، شکر قامشی وساره حاصل اولور. قورشون و باقیر معدنلری چوقدر. ۱۸۳۶ ده ایالت صورتنده اداره اولغنه باشلابوب، ۱۸۴۷ ده جاهایصره سنه ادخال اولمشدر. هیئت اعیان و مبعوثانی ۲ سنه مدته انتخاب اولنور ریسی یعنی والیسی واردر.

ویسمار (Wismar) آلمانیه نیک مکلنبورغ (شورین بیوک دوقه لغنده و اشو- رینک ۴۰ کیلومتره شمالنده اوله رق بالطق دکنزی ساحلنده برقصه اولوب، ۱۴۵۰۰ اهالیسی، ایشک تجارت بحریه سی و سفای اعماله مخصوص دستکاهلری واردر.

ویسو (شماله بلغار مملکتیک اوج آی اوت سنده برماکت اولوب، اوراده یازین برخیلی وقت کیجه و قیشین کوندوز اولدینی یافوت حوی بیان ایدبور. بونمر بته کوره قطب شمالی دائره سنده کی ممالکدن اوله جنی آکلاسیلور. سده، زه سی اولدینی معلوم اوله مدی.

ویسی (اویس افندی بن محمد) مشاهیر (شعرا و ادابه عثمانیه دن اولوب، الاشهرلی برقاضینیک اوغلی و شاعر (مقالی) نیک همشیره زاده سی ابدی. طریق قضایه سالت اولوب، بدی دفعه اسکوب قاضیلغنه نصب اولنورق، ۱۰۳۷ ده اوراده حاکم ایکن، ۶۸ یاشنده اولدینی حالده، اوراده وفات ایدوب، اسکوبده مدفون اولغله، اکثر ارباب تذکره طرفندن اسکوبلی دبه قید اولمشدر. انشاسی شمرندزدها مقبول و مشهور اولوب، آنجیق اصطلاحات هر یبه و فارسیه ابله طمطراق الفاظه چوق رعایت ابتدکیکندن، آثار منشیانه سی کوچاکه آکلاسیلیر. «دره- التاج فی سیره صاحب المعراج» عنوانیه برکشاب

سیری وارد، که « سیروسی » دیکله معروفدر .
 « واقعه نامه » عنوانه ضمناً احوال زمانه منقد
 برتری، مسوده حالنده قلمش بر « فتوح مصر » ی
 و مرتب دیوان اشعاره مجموعه منشائی وارد .
 « سیر » ی مطبوعه در . هجریاتی دخی چوقدر .
 علم لغتده و قوفی اولوب، صاحب « قاموس » ک
 جوهری به اولان تمریضاتنه جواب طرزنده بر
 رساله سی و نوادر لغات عربیه حقنده دیگر برتری
 دخی وارد . شریعت جله اشمارندند :

زلال نظم راحت بنشمه آلدانسون دشمن
 مذاق چانه تلخاب شروشور اولور برکون

— فرس شمارسندن دخی ایکی کشینک
 مخلص اولوب، بری سلطان حسین باقرا زماننده
 خراسانده، و دیکری هاپون شاه زماننده
 هندستانده یاخامشدر .

ویسیفوت } « بزینفوت » ماده سنه سرا .
 { جمت یورپله .

ویشنو } (Vichnou) هندولرک، بری خلق
 { و ایجاد، بری محافظه، بری ده افنا
 و اتلاف اتمک قوتلرندن عبارت اولوق اوزر، اعتماد
 ابتدکری اقایم ثلثه تک بری اولوب، محافظه قوتندن
 کتابه زهم اولوردی . طقوز دغه انسان و حیوان
 صورتنه تمثیل اتمش اولدیفنه، و آخر زمانده بر اونچی
 دغه تمثیل ابده چکنه انسانیرلر . مشهور (رامایانه)
 منظومه سی بو تمثیلرک بر حکایه سن و (هاروانسه)
 منظومه سی جمله سن مصوردر . اقایم ثلثه تک دیگر
 ایکسی (براهما) و (سیوا) در .

ویشی } (Vichy) فرانسه تک آیه ایالتنده
 { و پالیسه تک ۲۱ کیلومتره جنوب
 فریسنده اوله رق آیه نهر تک صاغ کنارنده
 برقبسه اولوب، ۶۲۵۶ اهالیسی، مشهور میاه
 معدنی سی، تک مکمل بانیه لری و کوزل روضه سیله
 تفرجگاهلری وارد . بانه موسمنده صنوف منخبه .
 دن تک چوق خلق طولیلانیر .

ویغان } (Wigan) انکاتره تک لاقاستره
 { ایالتنده و مانچسترک ۲۶ کیلومتره
 شمال غربیسنده . بر شهر اولوب، ۵۰۱۳ اهالیسی،
 فنون مکتبی، کور معدنی و بعض فابریه لری وارد .
 ویفت } (Wight) مانسه دیکزنده انکلیز
 { ساحلندن ۳ کیلومتره تک بر بوزاله

آرلمش بر آله اولوب، سوتامیتون ایالتنه ملحقدر .
 بوی ۳۵ واک ۲۰ کیلومتره اولوب، ۳۵۰۰۰
 اهالی ابله مسکونددر . هواسی معتدل و طولورغی
 منبت اولوب، ذخیره محسولاتی، کوزل چاپرلی
 و کلبتلی حیوانات اهلیسی وارد .

ویق } (Wick) اسقویجه تک ساحل شر-
 قیسنده و ادببورغک ۳۵۰ کیلومتره
 شمالنده اوله رق همسای اولان نهرک منصبنده
 (کتنس) ایالتک مرکزی برقبسه اولوب، ۱۱۰۰۰
 اهالیسی، ایکی ایاتی و کلبتلی طرخون بالینی صیدی
 وارد .

ویقتور } (Victor) بواسله درت پایا کلشدر:
 { برنجیسی ۱۹۹۳ دن ۲۰۲ تاریخنه .
 دک پایالق ابدوب، حضرت عیسی (علیه السلام) ک
 شاشا الوهیت صفتی انکار ابدن یزاندلی ثودوری
 کلیسادن طرد اتمش؛ و باسقالیه تک کوتی تمین
 اتمشدر . (سپتم سور) زماننده قتل اولوب،
 اعزه صره سنه کچیرلمکه، نوموزک ۲۸ نده بورمایی
 اجرا اولنور . — ایکنجیسی ۱۰۵۵ دن ۱۰۵۷
 تاریخنه دک پایالق اتمشدر . — اوچنجیسی ۱۰۸۶
 دن ۱۰۸۷ به قدر پایالق ابدوب، آفریقا اهل
 اسلامنه قارشی بر اهل صلیب سفری اصلاان،
 و اعیان اولوردر دینچی هنری بی کلیسادن طرد اتمشیدی .
 — در دنجیسی ۱۱۵۹ ده بر فرقه طرفندن انتخاب
 اوله رق، فرقه مخالفین طرفندن انتخاب اولنان
 آکساندر ایله اوغراشمش، و نهایت ۱۱۶۲ ده قالب
 کلش ایسه ده، اوصره ده وفات اتمشدر .

ویقتور آمده } (Victor. Amédée) بو
 { اسمله ساوا و ساردینیه ده
 اوج کشی حکومت سورمشدر :
 برنجیسی برنجی شارل اماتولک اوغلی اولوب،
 ۱۶۳۰ ده ۱۳ یاشنده ساوا و آدوقسی اولمش؛
 وقابنی بولنان فرانسه قرالی اون اوچنجی شارل ایله
 بر قاج دغه حرب ابدوب، غالب کلش؛ و بیده آوستریا
 قارشی ایتالیا به سوق اولنان فرانسز عسکر تک
 سرداری اولوب، ۱۶۳۷ ده بر فالیته عقیننده
 وفات اتمشدر .

— ایکنجیسی ۱۶۷۵ ده بدری ایکنجی
 شارل اماتومله خلف اوله رق، والد سنک وصایتله

— ایکنجیسی پیامونته قرالی شارل آلبرتک
 اوغلی اولوب، ۱۸۲۰ ده طوموش؛ ۱۸۴۹ ده
 آوستریا به قارشی اولان محاربه ده بدریک مبعیتده
 بولمغله، نوواره جنکنده فوق العاده جسارت
 کوستردیکندن، محاربه تک عقبینده بدری فراغت ایدوب،
 صندالی حکومتی کندیسنه ترک ایشیدی. رئیس وکلاسی
 بولناق قوت (قاوورک) مامونته ره رؤساء روحانیه به
 قارشی دولته حقوقی مدافسه، و مکاتبی بونلرک
 بد انحصارندن تحلیص ایشیدی. ۱۸۵۵ ده
 روسیه به قارشی اولان اتفاق دولی به داخل اولوب،
 قریم محاربه سنه عسکر کوندرمش؛ وقبزی قوتیلده بی
 برنس ناپویونه تزویج ایدهرک، فرانسه ابله اولان
 مناسباتی تقویه ایتمکه، آوستریا به قارشی اولان
 محاربانده فرانسه تک مظاهرته مظهر اولوب،
 ۱۸۵۹ ده لومباردی بی ویمده طومساقه، یارمه،
 مودنه وروماتیه بی اخذ و الخاق ایدهرک، بونلر مقابل
 فرانسه به نسه ابله ساووا بی ترک ایش ایدی.
 غاریبالدینک سیجلیه به و ایتالیای جنوبی به اولان
 -فرلر بی ابتدا خفیا و بعد آچیقدن تقویه ایدهرک،
 ممالک مذکورده تک وروماشهر یله جوارلرندن بشقه
 پایالت ممالکنک اهایسینی جلب ایتمکه، بونلر آراء
 صومیه سنه مراجعت اولندوقده، جمله سی لهنده بولند.
 فلرندن، ۱۸۶۰ ده ایتالیانک اتحادی و کندیسنک
 ایتالیای قرالی اعلان اولنهرق، فلورانس بی پایخت
 انخاذا ایشیدی. ۱۸۶۶ ده روسیه ابله بالانفاق
 آوستریا به اعلان حرب ایدوب، برأ و بجرأ مغلوب
 اولمغه برابر، وندیک خطه سنی دخی ممالکنه الحاق
 ایشیدر. ۱۸۷۰ ده، اووقته دک غاریبالدی طامغه.
 سنه قارشی پایالی مدافسه ایدن اوغنجی ناپویونک
 مغلوبیتی فرصتی قاچیرمه برق، رومیه دخول ابله،
 شهر مذکور بی پایخت انخاذا ایش؛ و پایا واتیانده
 قیامشدر. بووجهله بتون ایتالیانلرک منوی
 ضمیرنجی ایتالیانک اتحادی وجوده کتیروب، کمال
 عدالت و سربستی ایله و پیامونته دهکی سربست قانون
 اساسی ابله اداره مملکت ایتمکه، کافه تبعه سنک
 محبتی قزانشیدی. ۱۸۷۸ ده وفات ایدوب،

ساووادوقه سی اولمش؛ و فرانسه قرالی اون دردنجی
 لویینک بکنی اورلیانلی آنه بی تزوج ایش ایدمه،
 اوصره ده وقوع بولان محاربات و مناقشاند اکثریا
 آوستریانک طرفی التزام ایش ایدی. ۱۷۰۳
 و ۱۷۰۶ ده کی محاربه لده اکثر ممالکنی غائب
 ایدوب، جنوه به چکمش ایدمه، ۱۷۹۳ ده
 (اوترخت) معاهده سی غائب ایتدیکی ممالکی کندیسنه
 اعاده ایتمکه برابر، سیجلیه بی و میلانه تک رقمی
 دخی و برمشیدی. اووقت قرال هنوانتی آلمش؛
 و ۱۷۲۰ ده سیجلیه بی آوستریا به بره رک، مقابلده
 ساردنیه بی آلمغه، ساردنیه قرالی دینامکه بانلا.
 مشیدی. ۱۷۳۰ ده فراغت ایدوب، ایکی سنه
 صکره (مونتا لیری) قلمه سنده وفات ایشدر.
 قیزی (آدلایده) بورغونیه دوقه سنه وارمش
 اولمغه، فرانسه قرالی اون بشجی لویینک والده سی
 اولمشدر.

— اوغنجیسی ۱۷۷۳ ده بدری اوغنجی
 شارل امانوئه خلف اولهرق ساردنیه قرالی اولمش؛
 و برجوق اصلاحات ملکیه و عسکر به اجرا ایدوب،
 نورینو دارالفنونتی دخی تاسیس ایشیدی. فرانسه
 اختلال کیرینده فرانسز مهاجرلر بی قبول، و جهو.
 ربتک سفیر بی رد ایدوب، بعد ایتالیای محاربه سی
 آچلقدمه، ۱۷۹۶ ده بوناپارت طرفندن مغلوب
 اولوب، قره ده کی ممالکنندن فراغتنی مصدق اولان
 نورینو معاهده سی امضایه مجبور اولمش؛ و بش
 آی صکره وفات ایشدر.

و یقتور امانوئل }
 (Victor Emanuel) }
 بوسمله ساردنیه و ایتالیای
 قرالرندن ایکی کشتی کلشدر:

برنجیسی ایکنجی و یقتور آمده تک ایکنجی اوغلی
 اولوب، ۱۸۰۲ ده فراغت ایدن بیسوک برادری
 دردنجی شارل امانوئلک برینه ساردنیه قرالی
 اولمش؛ و ساووا ابله پیامونته اووقت فرانسزلرک
 ضبطده اولمغه، یا لکز ساردنیه جزیره سنده حکم
 سورمهک باشلامش ایدمه، ۱۸۱۴ ده ممالک
 مذکورده کندیسنه اعاده اولمغه برابر، ۱۸۱۵ ده
 جنوه و دیگر بعض برلر دخی و برمش ایدی.

الیوم حکم سورمکده اولان بیوک اوغلی برنجی اومبرت خان اولمدر .

ویقتور هوغو } [« هوغو » ماده سنه
سراجمت بیوربله .]

ویقتوریه (Victoria) انکاتره مستمکاندن
آوسترالیه نیک منهای جنوب شر-

قیسندن عبارت برمسجر اولوب، فطمة مذکورہ نیک اک مهور واگ مسکون بریدر. شمال شرقی جهتندن یکی جنوبی والس، غرباً جنوبی آوسترالیه مسجر بله، جنوباً و جنوب شرقی طرفندن دخی بحر محیط کبرله و نامحایبی آران (باس) بوغاز بله محدوددر. مساحه سطحیسی ۲۲۹۰۷۸ مربع کیلو متره و اهالیسی ۱۱۷۹۹۰۴ کشیدر، که بهر مربع کیلو متره باشنه ۵ کاشی دوشیور. ۳۴°۳۹' ابله عرض جنوبی و ۱۴۱°۱۵' ابله طول شرقی آره لنده متمد اولوب، حدود شمالیسنک قسم اعظمی (موری) ایرماغنک بحر اسندن و حدود غربیسی برخط مستقیم موهمدن عبارتندر. حدود شرقیسنده (مونیون رانجه) اسمیله برسلله جبال جنوبی شماله طوغری متمد اولوب، ذروه لری ۲۲۴۰ متره قدر بوکسلیر. اورادن (دوبوینغ رانجه) اسمیله دیگر برسلله آریلوب، غربه طوغری اوزانه رق، مملکتی اورته سنندن یارار،

و ذروه لری ۲۰۵۷ و ۱۸۶۰ و ۱۷۴۳ متره قدر چیقار. غرب جهتنده دخی (ویلیام) طاغی بولنوب، ۱۶۷۷ متره ارتفاعی واردر. بو طاغلرک جنوبی اتکلری - احله و شمالی اتکلری ده مذکور (موری) و دیسنه طوغری متمد اولوب، بووجهله ایکن مائله سی واردر. و هر ایکن طرفندن برچوق انهار آقار مذکور

(مونیون رانجه) نیک شرق طرفنده یکی جنوبی والسدن کن (استوی) ایرماغی جریان ایدر. بو نیک غرب جهتنده (دوبوینغ) سلسله جبالندن دکزه ایکن انهارک اک بیوک لری یا نه دوکین (مچل) ابله (ساله) اولوب، منهای غربیسنده (غلنغ) نهری آیدور. بو نیک مجرا -

سندن باشلا بله برق صنعی برجدول بر طرفندن ملبورن کورفر بنه و بر طرفندن آدلایده به قدر نمید اولمش، و سفاسنک اوسوا حاک مخاطراتنه معروض اولمق سزین سیرخی تسهیل اتمدر. هوامی معتدل و یک لطیف اولوب، اورانک یازی اولان کانولرده وسطی درجه سی ۲۰ و حزران و نموزده ۱۰ در. یاغور لری

چوق اولوب، هوا و کثرت میاهجه بتون آوسترالیه نیک اک کوزل بریدر. آوروپا معصولاننک اک کثر بله ممالک حاره و جنوبی به مخصوص نباتاتنک برطاقی بنشدن کی، سرمالی دخی فوق العاده اولوب، کلینتی قیون بیشیر، و پیانغی لری یک بموشاق و اینجه در. آلتون معدنلرنیک کثر بله دخی مشهور اولوب، بتون آوسترالیه ده چیقان آلتوننک ثلثانندن زیاده سی بومسجرده چیقار. مسجرک مرکزی ساحل جنوبی ده بریوک قوبک اینجده واقع (ملبورن) شهریدر. اورادن باشلا بله رق، شمال و غرب و شرقه طوغری برقاج دمیر بول خطی امتداد و تشب ایدور. بومسجر آوسترالیه نیک اک اول اعمار اولنسان بری اولوب، بندا یکی جنوبی والسه تابع ایکن، ۱۸۵۱ ده بالنفریق، آریمنجه بر حکومت تشکیل اتمش؛ و انکاتره قرائجه سنک اسمیله نسیمه اولنوب، او وقتندن یک زیاده ترقی اتمکله ماشلامشدر .

[« آوسترالیه » ماده سنده سراجمت بیوربله .]

ویقتوریه (Victoria) چینک انکاتره به
تایع (هونغ قونغ) جزیره سنک

ساحل شمالیسنده بو اطله نیک و چینده کی بتون انکلز مستمکاننک مرکزی بر شهر اولوب، ۱۰۰۰۰ ی آروپالی اولق اوزره، ۱۲۰۰۰۰ اهالیسی و ایشک تجارنی واردر.

ویقتوریه ارضی (Terre Victoria) } قطب جنوبی ده ۷۰° ابله

۷۹° عرض جنوبی و ۱۶۳° ابله ۱۷۰° طول شرقی آره لنده متمد بربر اولوب، قار و بوزرله مستور، و بر چوق بنار طاغلری حاویدر، که اک بوکسلری ۳۷۸۱ متره ارتفاعی اولان (ارپوس) برکانیدر.

ویقتوریه نیاترا (Victoria Nyanza) } آفریقانک بیوک کولی

اولوب، ۲۰° عرض شمالی ابله ۳° عرض جنوبی و ۲۹°۲۰' ابله ۳۵°۳۵' طول شرقی آره لنده متمد اولور. نصف جنوبیسنک سواحلی بوندن مقدم ز تکبار حاکیتی اراضیسندن اولوب، الیوم قسم جنوبیسی « شرقی آلمان آفریقاسی » و قسم شمالیسی دخی « شرقی انکلز آفریقاسی » نامی حازدر. آنجق بوسلملر یا انکز خریطه لرده کوربولوب، حقیقتده کولک اطراف کیسه به تابع اولمان اقوام زنجیه ابله مسکوندر. نیل ایرمافی بوکولک ساحل شمالیسندن چیقمله، بو جهنجه خدوبت

مصره نك سودان ممالكي بوكوله تقرب ايتكمده دره .
 مساحت سطحيه سي ۸۳۳۱۰ مربع كيلومتره اولوب ،
 سطحی حذای مجردن ۱۲۰۰ متره بوكسدر . شمال
 غربی جهتمده (آره) و جنوب شرقی طرفنده (اكروه)
 اسمبله ايكي بيوك وساحلی قرينه برخيلي كوچك
 آطله لی واردر . جوارلی اهالیسی عندنده اسمی
 (كروه) اولوب ، ۱۸۶۲ ده اسپيکه و غرانت ۱۸۷۷ ده
 استانی طرفندن كشف و دور اولمغه ، بونل طرفندن
 انككتره قرالیجه نك اسميله تسيه اولمشدر .

ويق دوزونه } (Vic d'Ozona) اسپا -
 نيك بارسلونه ايلتنده
 وبارسلونه نك ۶۲ كيلومتره شمالنده برقصه اولوب ،
 ۱۳۰۰۰ اهالیسی و جوارنده باقر و كور معدنلرله
 كوزل بلور و ساژدی قيمت طاشلری واردر .

ويقسبورغ } (Vicksburg) ممالك مجتمعه نك
 (ميسيسيبي جمهوريتنده و جا -
 فسو نك ۷۰ كيلومتره غربنده اوله رق ميسيسيبي نهری
 اوزرنده برقصه اولوب ، ۱۰۰۰۰ اهالیسی و نك
 ايشك پاموق و ساژه تجارتي واردر .

ويقو } (Vico) ایتالیا مشاهير علماسندن
 اولوب ، تاريخ حقنده كندبه مخصوص
 بر فلسفه سی و نوع بشرك نحوال تاريخيه سی حقنده
 بعض كشيانی واردر . ۱۶۶۸ ده ناپولیده طوغوب ،
 ۱۷۴۴ ده وفات ايتمشدر . ناپولی دارالفنوننده ۴۰
 سنه تاريخ مملكي ايدوب ، مجبول و فقير برحاله
 باشامش ؛ و وفاندن چوق صكره قدری اكلا -
 شيلوب ، آتاری جمع و نشر اولمشدر .

ويلفرانشه } (Villefranche) فرانسه ده
 بوا سمله براق قصبه اولوب ،
 اك بيوكلری (رونه) ايلتنده و ليونك ۲۹ كيلومتره
 شمالنده اولانيه (آورون) ايلتنده (روده) نك ۲۷
 كيلومتره غربنده بولنانيدر . ايكي سي ده قضا مرکزی
 اولوب ، برجي سنك ۱۱۸۸۹ و ايكنخي سنك ۹۶۴۳
 اهالیسی واردر .

ويلمينغتون } (Wilmington) ممالك
 مجتمعه نك (دلاوار) جمهوريتنده
 و فيلادلفيا نك ۵۰ كيلومتره جنوبنده اوله رق دلاوار
 نهرينك منصبنده و صاخ كنسارنده برشر اولوب ،
 ۶۱۴۳۱ اهالیسی و حموم ممالك مجتمعه پانده
 ترسانه سی واردر .

ويلنا } (Vilna) روسيه نك ليتوانيه خطه .
 سنده و پتربورغك ۹۲۷ كيلومتره
 جنوب غريسنده (وليا) نهری اوزرنده ايلت
 مرکزی برشر اولوب ، ۱۰۹۳۶۳ اهالیسی ، دار -
 الفوننی ، طب و فن جراحی ، فنون بحريه ، عقائد ،
 فنون طبيعه ، تشرح مکتبلی ، دارالمعلمی ،
 تشخانه سی ، نباتات باغچه سی ، رصدخانه سی ، موزه سی ،
 متعدد كليسالرله ساژ ايشه مصنه سی و نك ايشك
 تجارتي واردر .

ويتهلم } (Wilhelm, Guillaume) بروسيه
 قرالغنه آلمانيه امپراطور لغنی ضم
 والحاق ابدن اسبق امپراطور اولوب ، اونجی فردريق
 و يلهلمك ايكنجی اوفليدر . ۱۷۹۷ ده طوغوب ،
 پك كنچ ايكن خدمت عسكريه كيرمش ؛ و پوسرانیه
 ورن ايلتلی و ايلكي كچي بعض ملكيه ماموريتلر -
 نده ده بولمشدی . بيوك برادری درنجی فردريق
 و يلهلمك زماننده ظهور ابدن ۱۸۴۸ و قوتانده ،
 حكومت مطلقه طرفدار لغنده كي شهرتندن طولانی ،

بروسييه تركله ، بر مدت انككتره ده اقامته مجبور
 اولمش ؛ و وطننه عودتنده مبعوث انتخاب اولمش
 ايسه ده ، مجلس مبعوثانه اصلا كيرمه مش ابدی - برادری
 خسته لندينده ، ۱۸۵۷ ده وكيل نصب اوله رق ،
 ۱۸۶۱ ده ، برادرينك بلا ولد وفاتی اوزرينه ،
 روسيه قرالغنی نخته كچمش ؛ و قوه بره و بحريه نك
 تزويد و نسبی مقصده بله تخصیصات عسكريه نك تكثيری
 مسئله سی درميان ابدوب ، مجلس مبعوثانه و هيئت
 و كلانك سربستی طرفدارلرله برخيلي اوغراشدن
 صكره ، ۱۸۶۲ ده پارس سفیري بولنان موسيو

دویمساروق باش وکالتہ نصبہ ، بونک مہارت
 واقفداریلہ کافہ موانہ غلبہ چالوب ، ارکان حربیہ
 ریاستہ نصب ایڈیکی موسیو مولتکے مک دخی امدادیلہ
 عسکریخی آرزوسی وجہلہ تسبیق ایش ؛ و آوستریاہ
 امداد ایدوب ، آلمانیا حکوماتہ اولان حاکمیت و جاہ
 حقنی دولت مشارالہا ایلہ مقاصہ ابتدکن صکرہ ،
 آلمانیک برچوق مستقل شہر لہرینی و کوچک حکو-
 متلرینی الحاق ، و نہایت شمالی آلمانیک ہیٹ متفقہ سنی
 تشکیل ایلہ ، بر آلمان عسکری اتفاق وجودہ کثیر-
 مشیدی . اوچنچی ناپولیون ایلہ بر قاج دفعہ ملاقات
 ایدوب ، اوچنچہ امین اولدقدن صکرہ ، ایتالیا ایلہ
 بالاتفاق ، ۱۸۶۶ دە آوستریاہ اعلان حرب ایش ؛
 و سادووه مظفر پتہ نائل اولغہ ، آوستریا دولتی
 آلمانیک حکوماتہ مداخلہ و حق جہادین آرہرق ،
 آلمانیک کندی ایچون حاضرلدقدن صکرہ ، کیزلچہ
 تدارکت حربیہ دە و آلمانیک حکوماتیلہ مذاکراندہ
 بولہرق ، آلمانیک اتحادینی حاضرلامش ؛ ۱۸۷۰ دە
 اوچنچی ناپولیونی اعلان حربہ مجبور ایدوب ، برون
 آلمانیک عسکرلہ و نوظهور اسلحہ قائمہ ایلہ فرانسه
 اوزرتہ هجوم ایدہرک غالب کلکاکہ ، آلساس ولورنی
 ضبط ایشکلہ برابر ، آلمانیک امپراطور لغنی دخی اعلان
 ایششدر . بوجسیم ایشلردہ ویلہلم پرنس بیسماروق
 و مارشال مولتکہ ایلہ مشترکا حرکت ایدوب ،
 کندیسنگ اقتدارتہ اصابت ایدن حصہ مک درجہ
 اہمیتی معلوم دکل ایسہدہ ، ہر حالہ طوئیدی
 مسالکہ کی ثبات و متانتی شایان تقدیردرہ . اوتارنجندن
 اعتباراً ویلہلمک مساعیسی تسبیقات عسکرہ واستحکا-
 مات و سازمہ و آوستریا و روسیہ ایلہ و آربچہ ایتالیا
 ایلہ حسن مناسباتہ بولغہ منمطف اولوب ، روسیہ
 و آوستریا امپراطورلہ بلہ دفمانلہ ملاقات ایش ؛
 و عثمانلی و روس محارہ سندن بیطرف قالغہ برابر ،
 روسیہ بہ تامل کوسترمش ایکن ، محارہ دن صکرہ
 دولت عثمانیہ بہ میلان کوسترمشدر . ۱۸۸۸ دە
 ۹۱ یاشندہ وفات ایدوب ، اوغلی اوچنچی فردریق خانلی
 اولمش ؛ و اودخی خستہ بولغہ آئیچق رچاق آی حکومت
 سوروب ، نورونی شمیک ایچرطور ایکنچی ویلہلم
 حضرتلری صندالی امپراطوریہ یکمشدر .

ویلیام } (William, Guillaume) انکترہ .
 } دە بواسلہ ؛ حکمدار کلشدر ؛
 برنجیسی « بیج » و « جہانگیر » لقبیلہ ملقب

اولوب ، نورماندیہ دو قہ سی ، « شیطان » روبرتک
 ولد غیر مشروعیدر . ۱۰۲۷ دە طوغوب ، پدروی
 طرفندن ولد مشروع کی تربیہ اولمشسیدی .
 ۸ یاشندہ ایکن پدروی وفات ایدوب ، نورماندیہ
 دو قہ لغنہ وراثتی ادناسندہ بولسانلرلہ بر
 خیلی وقت اوغراشدندن صکرہ ، اوراسنی تأمین
 ایش ؛ ۱۰۶۶ دە بلا وارث وفات ایدن واقربا-
 سندن بولسان انکترہ قرالی (اداورد) مک تختنی
 و صیدلہ کندیسنہ ترک ایتدیکی ادا ایدہرک ، انکترہ
 عسکر سوق ، وغالب کلکاکہ ، اورائک تختنی دە ضبط
 ایشسیدی . مو قہ تأمین ایچون صاقسوتیہ لی درہ
 بکریک املاکی ضبطلہ ، نورمان زادکانہ توزیع ،
 و بتون مامور بترلہ نوماندلری نصب ایدہرک ، اہالیکنک
 سلاحلرینی جمع ، و برکیلرینی تربید ، و کندیلرینی
 فرانسزجہ تکامہ ایجرائش ایدی . لوندراہالیسنہ
 قارشی شہر مذکورک قلعہ سنی یابدیرمشیدی . اسقو-
 چیہ قرالی مالقولم ایلہ حرب ایدوب ، کندیسنی عرض
 اطاعتہ مجبور ایشسیدی . بعدہ نورماندیہ کی کندیسندن
 فلک ایشک ایستین و فرانسه قرالی برنجی قلیب طرفندن
 قویہ اولنان کندی اوغلی روبرت ایلہ محارہ بہ
 طوئیشوب ، اون بش سنہ اوغراشمش ؛ و نہایت فرانسه
 قرانہ اعلان حرب ایدوب ، ۱۰۸۷ دە (ماتہ)
 محاصرہ سندن وفات ایششدر .

— ایکنجیسی « قولہ » لقبیلہ ملقب اولوب ،
 برنجینک اوغلیدر . پدروی طرفندن بیوک برادری
 روبرت نورماندیہ و کندیس انکترہ جہ وارث حکومت
 انخاذا اولمش ؛ و پدربنک وفاتندہ ۱۰۸۷ دە انکترہ
 قرالی اولوب ، برادری بعض کبرائک یاردیمیلہ
 انکترہ کی دخی ضبطہ چالیشمش ایسہدہ ، مقتدر
 اولہ میوب ، نہایت اہل صلیب محارہ سنہ کیشک
 ایچون ، صاحب ترجمہ دن استقرض ایتدیکی
 ۱۰۰۰۰ آلتون مارقہ مقابلہ نورماندیہ کی دخی
 ترمین ایشکلہ ، ویلیام اوراسنی دە تحت اداره سنہ
 آاش ؛ و فرانسه قرالی برنجی فیلیک تشویقلہ
 ظہور ایدن عصیانلری باصدمرغلہ اوغراشمشیدی .
 مقابلہ تبعہ سنک نفرتنی قرانوب ، نہایت ۱۱۰۰
 تاربخندہ آرتاسندہ وفات ایششدر .

— اوچنجیسی (اورانز) پرنسی ایکنچی (ویلہلم
 ناسو) ایلہ انکترہ قرالی برنجی شارلک قبزی (ہنریہ)
 مارہ استوارت (اوغلی اولوب ، ۱۶۵۰ دە) (لہای) دە

ویناروز (Vinaroz) اسپانیه مک والنسه ایالتنده وینسقرله مک ۱۴ کیلومتره شمالنده اولهرق آتی دکیز ساحلنده برقصه اولوب، ۱۰۰۰۰ اهالیسی واردر.

وینترتور (Winterthur) اسویچرله مک زورخ ناحیه سننده وزور بخک ۱۹ کیلومتره شمال شرقیسنده برقصه اولوب، ۱۰۰۰۰ اهالیسی، داخلی مکتبی، کتبخانه سی، موزه سی، منسوجات، ساعت، اجزاء کیوبه وسائره فابریقه لری واردر.

وینچستر (Winchester) انکتره مک سو- نامیتون ایالتنده وسوتامپتونک ۲۰ کیلومتره شمال شرقیسنده برقصه اولوب، ۱۶۵۰۰ اهالیسی و متعدد مبدلرله فتولیک ره بان مکتبی واردر.

ویندسور (Windsor) انکتره مک (رسق) ایالتنده ولونده مک ۳۲ کیلومتره غربنده اولهرق تامیسه مک صاع کنسار. برقصه اولوب، ۱۲۰۰۰ اهالیسی، انکتره قرالریینه مخصوص استحکامات و خندقله محاط بیوک برسانی، یک بوکسک برقله سی و کنیش بر اورمانی واردر.

ویندوبونه (Vindobona) ویانه شهرینک (اسم قدیمدر).

وینیپک (Winipeg) آمریکای شمالینک (دومیتون قطعه سننده و) سو- پرور) کولنک شمال غربیسنده ۳۰° ۵۰' ابله ۵۴° عرض شمالی و ۹۸° ابله ۱۰۱° ۳' طول غربی آره لرنده برکول اولوب، بوی ۵۰۰ واک ۱۰۰ کیلومتره در. فضله میاهی (سورن) نهرندن هودسون کورفرزبه دوکیلور، وکوزل برشلاله تشکیل ایدر.

ویوسه (Voïoussa) آوناؤدلقده برارما- قدر، که پندوس طاغندن نیمانله، شمال غربی به طوغری جریان ایده رک، قونجه، برمدی و تپه دلندن بعدالمورر، آولونیه مک شمالنده آدریاتیق دکیزبه دوکیلور. مجراسی دربن اولدیغندن، هیچ برده سی اراضی ایده میوب، منعی قرینده بعضی بتاقللر تشکیل ایدبور. مجراسی تقریباً ۲۰۰ کیلومتره اوزوندر.

طوغمش؛ و ۱۶۷۲ده فلنک حکومتی ریاستنه انتخاب اولنورق، اون دردنجی لوبی ابله محاربه ده بولان فلنک اردوسنه قوماند ایشیدی. بو محار. بهره ابراز شجاعت و درایت ایدوب، شهرت قزاقغله، قاش بدری بولان انکتره قرالی ایکنجی جاق فتولیک مذهبه اولان ارتباط و تمسندن طولابی انکابزلی کندندن تبرید ایش اولدیغندن، ویلیام ۱۶۸۸ده برمقدار عسکرله انکتره ساحلنه چیققی، مخالفین گروهی اطرافنی آغله، قرال جاق فرانسه به چکمکه مجبور ایش؛ و فلنک ریاستنده محافظه ابله برابر، انکتره تختنه اونورمش ایدی. قاش بدری فرانسه قرالی اون دردنجی لوبینک امدادله تختنی استرداد جالیش ایه ده، مغلوب اولمش؛ و صاحب ترجمه فرانسزلرله بر قاج محاربه دن صکره، اون دردنجی لوبی دخی کنیدی تصدقه مجبور ایش؛ و داخل اسپانی تأمین ایتدکن صکره، ۱۷۰۲ده آتندن دوشوب تلف اولمش؛ و بالذری (آنه) خانی اولمشدی.

— دردنجیسی اونجی جورجک اونجی اوغلی اولوب، ۱۷۶۵ده طوغمش؛ و بجره ده خدمت ایدوب، آسرال رتبه سی احراز ایشیدی. ۱۸۳۰ده، برادری دردنجی جورجک وفاتی اوزرینه، انکتره تختنه کچوب، ابتدا وبق وبعده نوری طرفنی ممتون ایشک جالیش ایه ده، زماننده ۱۸۳۲ده پارلمنتو اصولی قبول اولمشدی. ۱۸۳۷ده وفات ایدوب، اولادی اولماغله، یکنی بولنان والحاله هده حکم سورمکه بولنان و بقره به خانی اولمشدر.

ویموت (Weymouth) انکتره مک (دورست) ایالتنده ومانشه دکیزی ساحلنده اولهرق (وی) مک منصبنده و (دورچستر) مک ۱۶ کیلومتره جنوبنده برقصه اولوب، ۱۳۰۰۰ اهالیسی، نهر مذکورک اوزرنده کوبرسی و دکیز حامی واردر.

ویمه (ری ابله طبرستان بیننده جبال اوزرنده برکوچک قصبه اولوب، کوردیکنده خرابه بوزطوغمش اولدیغنی، و منسه دخی زبید قرینده بواسله برقله بولدیغنی یا قوت حوی بیان ایدبور.

(باب الهاء فصل الانف الح)

هابسبورغ } (Habsbourg) اليوم أوستريا
 وجمارستان دولتنده حکمفرما
 اولان خاندان حکمداریدر، که آلمان جنسیتنه
 منسوب اولوب، اسویجره نیک بو اسمله مسی برکوچک
 قریه سندن بدنجی قرن میلادیده ظهور ایتمشدر.
 مؤسس ۶۲۶ تاریخلرنده طرغوب ۶۹۰ ده وفات
 ایدن آلساس دوقه سی (اتیفو) اولدینی سروی
 ایسه ده، اصل شهرت واهمیت قرانان ۹۱۷ دن
 ۹۵۴ تاریخنده آلساس قوتی بولان «زنکین»
 (غوتران) در. بونک نورونی (رادبو) ۱۰۲۰ ده
 هابسبورغ سرای مستحکم تاسیس ایتمشدی.
 بونک احفادنن اوغنجی آدالبرت برنجی اوله رق
 آلساس لاندراوی عنوانی آلمشیدی. بونک اوغلی
 ایکنجی رودولف ۱۲۳۲ ده واقع و فائنده هابسبورغ
 خاندانی ایکی قوله آبرلوب، (اوستریه هابسبورغی)
 قسیمی اولناتنک ریسی دردنجی آلبرت، و (لاؤفنبورغ
 هابسبورغی) نامی آلان قولنک ریسی ده برادری
 اوغنجی رودولف اولمشدر. برنجیسنک حصه سنه
 هابسبورغ سربله آرفوویه قوتلانی و آلساس
 نیارلری دوشوب، جهاز طریقله (کیبورغ) قوتلانی
 دخی قزانشیدی. اوغلی دردنجی رودولف اسویجره
 طرفندن حدودینی خیلی توسیع، آلمانیه ده دخی
 اوستریه دوقه لنی ضبط، و منسوب اولدینی خاندانک
 شانی املا ایدرک، ۱۲۷۳ ده آلمانیه ایمپراطورلغه
 انتخاب اولمش؛ و ایمپراطور اوله رق برنجی رودولف
 اسیله ۱۲۹۱ تاریخنده دک حکم سوروب، اوغلی آلبرت
 دخی ۱۲۹۷ ده ایمپراطورلنی صندالی حکومتنه یکمش

ایدی. بونک زماننده اسویجره لیلرفیام ادوب، هابسبورغ
 خاندانی طول مدت بوقیاسی باصدرمنه چالشمغله
 ضمنه دوچار اولش؛ و قابت اسویجره یی ورجوق
 املاکی الدن چیارمشدی. ۱۴۳۸ ده دخی اوستریه
 هابسبورغی خاندانندن ایکنجی آلبرت ایمپراطورلغه
 انتخاب اولنوب، او تاریخدن ۱۷۴۰ سنه سنه دک
 آلمانیه ایمپراطورلنی ارتا و بلا فاصله بوخاندانه
 قالمشدر. بعده بوخاندانک یکتا وارثی (ماریه
 ترزه) لورنه خاندانه منسوب برآمده وارمغله،
 حکمدارلق بونک نسلنه یکجوب، الیوم حکم سورن
 (لونه هابسبورغی) شمه سی ظهوره کلمشدر.
 [«آلمانی» و «اوستریا» ماده لر بنه مراجعت.]
 — ایکنجی شمه سنک حصه سنه ده لاؤفنبورغ،
 والدهشوت، نای هابسبورغ و (فاککفاؤ) املاکی
 دوشمشیدی. بوشمه نیک ریسی اولان اوغنجی
 رودولف و فائنده بوشمه یکیدن ایکی قوله آبرلوب،
 بری اسمنی محافظه، و دیکری کیبورغ قوتلانی نامی
 اخذ ایتمشدی. برنجیسی ۱۵ نجی قرن میلادیده منقرض
 اولمشدر. ایکنجیسی ایسه ده اول منقرض اولوب،
 املاکی دیکر بنه یکمشیدی.

هاتف } (سید احمد) ایران مشاهیر شعرا سندن
 (واصفان ساداتندن اووب، اون
 ایکنجی قرن هجری و اخرنده وفات ایتمشدر. شو
 بیت اونکدر:

تدیدم زان کل بیزار جز مهرو فالما
 زیاران وقادل کسندم واز اسفهان رفتم
 هاتفی } اونجی و اون ایکنجی قرن هجری
 عثمانلی شعرا سندن درت کشتی اولوب،
 بری اردنلی، بری آقره لی، بری نیکده لی، و بری ده
 بروسه لیدر.

قرب مدت اجرای حکومت ابتدای صکر، موصل
امامان عیسی آبادده ظنه کوره قضاء وفات ابدوب،
اوراده دفن اولمشدر . برادری هارون الرشید
خان اولمشدر .

هادی } ارن شعراسندن براق کشینک
} مخلص اولوب، اک مشهوری میر
محمد هادی بزدریدر، که کاشانده نشات ابدوب،
طبابتله مشغول بولمش، و ۹۵۰ ده وفات ایشدر .
شویت اونکدر :

بیان رسید دل ازعنت جهان مارا
اجل کجاستکه منت نهد پیمان مارا

هارالد } (Harald) بواسله اونچی واون
} برنجی قرن میلادده دائمیاره
ونوروجه براق قرال کلوب، احوالری تمامیه
معلوم دکدر .

هاربورغ } (Harbourg) روسیه ده ها
} نوره ایالتک لونبورغ سجا
غنده وهامبورگ ۱۱ کیلومتره جنوب غریسنده
قضا مرکزی برقصه اولوب، ۱۹۰۷۵ اهالیسی
وبرخیلی قاریله ایشک تجارتی واردر .

هارتفورد } (Hartford) ممالک مجتمعه ده
} نیوپورگ ۱۶۵ کیلومتره
شمال شرقیسنده وقونکتیقوت نهری اوزرنده
قونکتیقوت جهوریتک مرکزی بر شهر اولوب،
۲۳۰ ۵۳ اهالیسی، قاریسنده کی (است هارتفورد) له
اختلاط ایدرر کورسی، دارالفنون، صافر
ودیلزله مخصوص مکتبی، چینلیله مخصوص بر
مکتبی، کتخانه لری، موزه سی، تاریخ جمعیتی، دوز
روکنیش سواقلری، دمیر بولارله نهرده ایشلسفاتی
وبک چوق قاریله ایشک تجارتی واردر .

هارتلپول } (Hartlepool) انکتره تک دور
} هام ایالتده ودورهامک ۲۷ کیلو
متره جنوب شرقیسنده برقصه واسکله اولوب، ۱۳۱۶۵
و (وست هارتپول) ابله برابر ۳۸۳۰۳ اهالیسی،
سفاتر امانله مخصوص جسم قاریله لری، کایتی معدن
کوری اخراجاتی وایشک تجارتی واردر .

هارج } (Harz) آلمانیا تک شمال جهنده
} برطاغدر، که برنوسویق دوقه لقیله
هانورره و صاقسه ایالتلری آره سنده جنوب شرقیدن
شمال غربی به تمتد اولوب، بوی ۹۶، اکی ۱۵ الی

هاتی } (مولانا عبدالله -) مشاهیر شعراء
} ابراندن اولوب، جاملی ومولانا
عبدالرحمن جامی حضرتلرینک همشیره زاده سیدر .
هرنوع شمرده وهلی الخصوص مثنوی نظمنده مهارتی
مسلمدر . لیلی ومجنون و خسرو وشیرین کبی بوزلجه
دفعه لری یازمش حکایاتی حاوی برخمه سی، « هفت
منظر» عنوانیه بر منظومه سی و « اسکندرنامه » به
تقلید بر « تیمورنامه » سی واردر، که تیمورلنک
مخارباتی مصور اولوب، بونک بزچوق برلرینی مکرراً
محو واثانله تصحیح ایدرک، فرق سنده اکالانه موفق
اوله ییشدر . منظومه لری مقبول ایدرده، عجب
وغروری اولوب، فردوسی ونظامی کبی اطظم
شعرائک آثارینی تزئیه جرات ایدیک سریدر .
وطنی اولان جامده بریاغ یایدروب، اواخر عمرینی
اوراده حالت ازواده کچیرمش؛ و ۹۱۸ ده وفات
ایشدر . شو بر اکی بیت « ظفرنامه » عنوانلی
مثنویسنده ر:

بس آنکه بسی کامیشان تر
بزنجیر بستند بر یکدیگر
کدر پیش خندق فصیلی بود
دزو هر یکی منع فیلی بود

هاجر } (Agar) حضرت ابراهیم (علیه
} السلام) ک ازواجندنر . من اصل
حلیله جناب ابراهیم اولان ساره تک جاریه سی
اولوب، مشارالیه بیه دخی فرعون طرفندن هبه
ایدمش اولدینی سریدر . هر حالده حضرت
ساره تک اولادی اولدیفندن، هاجر کندیلری
طرفندن حضرت ابراهیم (علیه السلام) ه اوله لقی
اولرق ویرمش؛ و کندیسندن حضرت اسماعیل
(علیه السلام) دنیا به کلددر . بعده حضرت ساره
قیصا قافله، هاجری اوغلیله برابراندن طرد ایدوب،
حضرت ابراهیم کندیلرینی اخذله، ارض حجازه نقل،
والیوم مکه مکرمه تک بولندینی موقعده جرهم
قبیله سی ایچنده اسکان ایشدر . هاجر ساره دن
اول وفات ایدوب، حضرت اسماعیل حجازده قالمش؛
و عرب مستعربه تک بدری اولمشدر .

هادی } (موسی الهادی بن محمد مهدی بن
} ابی جعفر المنصور) خلفاء عباسیه تک
دردنجیمی اولوب، ۱۴۵ تاریخنده دنیا به کلمش،
و ۱۶۹ ده بدرینه خلف اولمش؛ و آنجق ۱۴ آبه

۳۳ کیلومتره ، ارتفاع وسطی ۶۳۰ واک
پوسک بری ۱۱۴۰ متره دره کومش ، قورشون
و دمیر معدنلری چوقدر . بعض اورمانلری ده
واردر .

هارلم } فلنک شمالی هولانده
ایالتنده و آستردامک ۱۸ کیلومتره
فرینده قضا مرکزی بر شهر اولوب ، ۵۹۶۵۴
اهالیسی ، اسخکامانی ، آقاده سی ، نباتات باغچه سی ،
وصد خانه سی ، یک مکمل موزه سی ، متعدد جمعیات
علیه و مؤسسات خیریه سی واردر . آستردامه دمیر
پول ابله و بر سر سفاش جدولیه مر بوتلدر .

هارلینکن } فلنک (فریزه)
ایالتنده و (لواردن) ک ۲۵
کیلومتره فرینده اوله ورق بحر شمالی ساحلنده بر قصبه
اولوب ، ۱۱۰۴۵ اهالیسی وخیلی فابریقه لایله انکتره
ایله ایشلک تجارتی واردر .

هارمونی } (Harmonie) «آهنک» دیک
اولان بواسله اساطیر یونانیه ده
ایکی موهوم قادین اولوب ، بری کویا سریح ابله زهره تک
قیزی و قادموسک زوجیه سی ایدی ؛ و یونانه فن
موسیقی اذخال ایشیدی . — دیکری کویا هر
مسک زوجیه سی اولوب ، (کبیر) اسمیله معروف آلهه
کاذبه سامیه زمره سندن اولدینی حالده ، موازنه
تلدن کنایه ایدی .

هارولد } (Harold) بواسله انکتره ده
ایکی قرال کلمشدر : برنجیسی
دایمارقلی بیوک قانونک اوغلی اولوب ، ۱۰۳۶ ده
پدریه خلف اولمش ؛ برادری (هاردی قانون) له
برمدت اوغراشرب ، بده انکتره تک قسم جنوبی سی
اوکا ترک ایده رک ، اوپوشمشلر سه ده ، متعاقبا حیل
ایله و قونت غردونک یاردیمیه اوراسنی ده ضبط
ایده رک ، اوچ سنه حکومت سوردکن صکره ،
۱۰۳۹ ده وفات ایشدر .

— ایکنجیسی ارباب نفوذ و اقتداردن قونت
غردوبینسک اوغلی و قرال ادوآردک قانی اولوب ،
۱۰۶۶ ده ، ایشته سنک و فائنده صندالی حکومتی
ضبط ایش ؛ و برمدت برادر ابله اوغراشدن صکره ،
نورمانده دوقه سی بیچ ویلیام طرفندن مغلوب
اولوب ، حربده تلف اولمشدر .

هارون } (Aaron) انبیای بنی اسرائیلدن
اولوب ، لاری سبطنه منسوب
وحضرت موسی (هم) ک بیوک برادر بدر . میلاد
عیسی (هم) دن ۱۵۷۴ و برروابنده ۱۷۲۸ سنه
اول مصرده دنیا به کیش ؛ و حضرت موسی (هم) ک
بنی اسرائیلی فراتنه تک ظلندن تخلص ایچون واقع
اولان تشبثات و حرکاتنه یاردیم ایدوب ، امامت
وریاست و روحانیه نائل اولمشیدی . حضرت موسی
پلنک اولدینی حالده ، حضرت هارون فصیح اللسان
اولغه ، اکثر یا نبی مشارالیه ک برنه نطق و موعظه
ایراد ایدردی . حضرت موسائک طوره بولندینی
انشاده یهودیلر کندیسنی تضییق ایتمکله ، مصر بلرک
(آیس) اوکوزینه تقلیداً آلتوندن بر عجل دوکدروب ،
اوکا عبادت ایشرینه مساعده ایتمکله مجبور اولمش
ایسه ده ، بو خطابی هغو بیورلشیدی . حضرت
موسادن اوچ سنه اول وارض مقدسه قبل الوصول ،
۱۲۳ یاشنده ارتحال ایشدر .

هارون } خلفاء عباسیه دن ایکی ذاتک
اسمیدر . [ه هارون الرشید]
و «وائق بالله» ماده لرینه مراجعت .

هارون } (ابوموسی — بن ابی لعیش حاروبه
بن احمد بن طه لون) مصرده اجرایی
امارت ابدن بنی طولونک دردنجیسی اولوب ، ۲۸۳ ده
برادری ابوالعساکره خلف اولمش ؛ و ۲۹۰ ده شامه
مستولی اولان قرامطه به قارشی عسکرسوق ایده رک
مغلوب اولدینی کی ، ۲۹۱ ده دخی سواحل مصره
مسلط اولان محمد بن سلیم الکنابه قارشی جیقاردینی
دونتما دخی مغلوب اولمش ؛ و اوسنه همی شیبان
طرفندن تلف اولنه رق ، ووقتی ضبط اولمشیدی .

هارون } (خواجه —) صاحب دیوان
دبتمکله شهر و زرادن خواجه
شمس الدینک اوغلی اولوب ، مشاهیر شعرا دندر .
شو رباعی جمله اشعار دندر :

قیمت مردم از هنر باشد
نه ز دینار و از کهر باشد
مرد باید که دانش آموزد
تا ز هر کس شریف تر باشد

هارون بن موسی } (ابوعبدالله الفاری)
مشاهیر نحو بوندن
اولوب ، حدیث و تفسیرده دخی بد طولی صاحبی

ابدی . عن اصل یهودی المذهب اولوب ، شرف اسلامه مشرف اولمش ؛ وبصره ده یاشامشدر . اصمى مونوقیتنه شهادت ایتمشدر .

هارون بن موسی { اندلس مشاهیر اطباستندن اولوب ، اشبونه (یعنی لیزبونه) لی ابدی . ناصر و مستنصرک خدمت طبابتندده بولتمشدر .

هارون الرشید { (بن محمد المهدی بن ابی جعفر المنصور) خلفاه عباسیه تک بشخیسی وجهه تک آب روی اولوب ، ۱۴۸

تاریخچنده طوغمش ؛ و ۱۷۰ ده بیوک برادری موسی هادینک یرینه بغدادده مقام حکومته قعود ایتمشدر . قبل القعود بدیری زماننده رومله قارشی آناطولیده ابتدیکی محاربه ده ابرازشجاعت ودرایتله کسب شهرت ایتمش ؛ واسکداره قدرککش اولدینی

کیمی ، زمان حکومتنده دخی اوج دفعه روم ایمپراطوری نیکموره قارشی حرب وغزا ایدوب ، بیوک مظفریتله نائل اولمنله ، ارکلی به قدر نیجه ممالکی ضبط ، وروم ایمپراطورینی سنوی مقنن جزیه تأدیه سنه مجبور ایتمش ابدی . دیکر بيش غزا دخی ایدوب ، ممالکینی خیلی توسیع ایتمش ؛ و طوقوز دفعه اغانی حج ایدوب ،

حرمین اهالیسنه پک چوق احسانلر ایتلش ابدی . علوم و معارف و صنایعک ترقیسنه چالیشوب ، ارباب علم وهنری حجاب ایدردی . عدل وحقانییتی دخی التزام ایدوب ، دائماً تبدیل کزه رک ، احوال تیمه بی تفتیش ایدردی . آتیق قضی دخی پک زیاده اولوب ، علی الخصوص زماننده او قدر نفوذ و اعتبار

قرآنمش و مناوبه ابله وزارتی وظیفه سنی ایا ایدره رک ، او قدر نم و احساناننه نائل اولمش اولان بر میکیلر حقنده کی معامله قدریه سیله زلفی لکه دار ایتمشدر . دارات و دبدبه سی و ابتدیکی احسانلر حقنده بر چوق نوادر و حکایات مر ویدر . بکری اوج سنه ابله اوج آبه قریب مدت کمال سطوت و شوکتله اجرائی حکومت ایندکدن صکره ، ۱۹۳ تاریخچنده طوس شهرنده وفات ایدوب ، شهر مذکورک قربنده دفن اولتمشدر . تربیه سی مشهده الیوم موجوددر .

فراقتلر ایمپراطوری مشهور شارلمان ابله مناسبات دوستانه ده بولنوب ، کندیسنه بر چوق هدیه لر کوندرمشیدی ، که بولنرک میاننده صو ابله ایشلر

بر ساعت دخی بولنوب ، آرووپالیلرک نظر حیرت و تعجبینی جلب ایتمشدی . اوغلی محمد امین خان اولمشدر .

هارونیه { مرعش قربنده بر قصبه اولوب ، ۱۸۳ تاریخچنده هارون الرشید طرفندن بنا ، وسور وقلعه لرله ودمیر قبولرله تحکیم اولنمش ، وبعده روملرک ایینه کجوب ، سیف الدوله جانبندن استخلاص اولتمشدی .

هاستینگ { (Hastings) انکتره تک سوسکس ایالتنده ولوندره تک ۸۶ کیلومتره

جنوب شرقیسنده بر شهر اولوب ، ۲۶ ۵۵۵ اها . لیدی ، صفاتی اعمالنه مخصوص قابریقلری و صید ماهیسی وارددر .

هاسلت { (Hasselt) بلجیکه تک شمال شرقی جهتنده و بروکسلک ۷۲ کیلومتره

شرق شمالیسنده لیمبورغ ایالتک مرکزی بر قصبه اولوب ، ۱۱ ۴۶۰ اهایلیسی ، بر چوق تقطیرخانه لری و بولنرک بوسه لرله بسلن حیوانات نجارنی وارددر .

هاشم { (بن عبد مناف بن قصی بن کلاب بن مره بن کعب بن لوی) فخر کاشنات

(صلی الله علیه وسلم) افندمزک جدی عبدالمطلب پدری ونبی امیه تک جدی اولان عبدشمسک برادری اولوب ، بو ذاته نسبتله رسالتپناه افندمزله هم پاکارینک اولادواحقادر بنه (بنی هاشم) و (هاشمی) اطلاق اولنور .

هاشم { (ابومر - بن عتبّه بن ابی وقاص القرشی الزهری) صحابه دن اولوب ،

عشره مبشره دن سمد بن ابی وقاص (رضی الله عنه) تک برادر زاده سی ابدی . شجمان و فضلادن اولوب ، فتح مکه کونی اسلامه کلش ؛ بر موک غزاسنده بر کوزی سقظلمش ؛ و بلاد فرس دن جولولانی فتح ایتمشیدی . صفین محاربه سنده ، معیت جناب مرتضویه اولدینی حالده ، شهید اولمشدر .

هاشمی { عثمانلی و ایران شعراستندن بر قاج ذاتک مخلفی اولوب ، اکثری سا .

داندندر . اک معروفلری هاشمی کرمانیدر ، که شیخ نظامینک «مخزن الاسرار» بنه تقلیداً «مظهر الانوار» عنوانیه بر منظومه سی وارددر . ۹۴۸ ده مدینه منوره ده وفات ایتمشدر .

هاشمیه { هراقده کوفه جوارینده و انبار شهر قدیمی خرابه لری یاننده بر

— آلمانیه وورتمبرغ قرالئنگ (باغست) ایالتنده و (الوانکن) ک ۳۴ کیلومتره شمال غریبسنده دخی بواسطه بر قصبه اولوب، ۸۴۳۰ اهالیسی واردر .

هالبرستاد { Halberstad } بروسیه تک صاقه ایالتنده ماغدبورغ

سبخاغنه تابع وماغدبورغک ۴۳ کیلومتره جنوب غریبسنده واقع قضا سرکزی بر قصبه اولوب، ۱۷۷۶۰ اهالیسی و بز ، بوک منسوجات، فانت ، ماکنه ، کاغذ، شکر، یاغ و سائره فابریقلری و دباغخانلری واردر .

هالمستاد { Halmstad } اسوجک (کو-تیلاند) خطه سنده واستوقه مولک

۳۹۰ کیلومتره جنوب غریبسنده (هالاند) ایالتک سرکزی بر قصبه اولوب، ۸۰۰۰ اهالیسی واردر .

هاله { Halle } بروسیه تک صاقه ایالتنده (مرسبورغ) سبخاغنه تابع و مرسبور-

غک ۱۵ کیلومتره شمالنده (ساله) نهری اوزرنده واقع بر شهر اولوب، ۶۰۵۰۰ اهالیسی، واسع ملحعلری، لکیت مدنی، مختلف اقله، موم، کاغذ و سائره فابریقلره مطبوعه و صحافخانلری واردر .

هالیاقون { Haliacmon } ماکدونیه دهکی اینجه قره صو نهربنک

اسم قدیمدر .

هالیس { Halys } آناطولیده کی قزبل ابرماغک اسم قدیمدر .

هالیفاکس { Halifax } انکلتیره تک بورق ایالتنده و بورقک ۵۷ کیلومتره

جنوب غریبسنده بر شهر اولوب، ۸۹۸۳۲ اهالیسی، دیمیر و کور معدنلری، پاموق و ایلک منسوجات و علی الخصوص جوخه فابریقلری واردر .

— آمریقای شمالیده دومینیون قطعه سنک یکی اسقوچییه ایالتنده دخی بواسطه ایالت مذکوره تک

مرکزی بر شهر اولوب، ۴۴۰۳۹'۳۸ عرض شمالی ابله ۶۵°۵۵'۲۶ طول غریبده واقمدر .

واسع و صاغلام برلیان تشکیل ابدن بر قوئک ایچنده مؤسس کوزل و منتظم بر شهر اولوب، ۳۸۶۵۵ اهالیسی، بک ایشلک تجارتی و برخیلی فابریقلری

واردر .

قصبه اولوب، خلفاء عباسیه تک برنجیسی اولان ابوالعباس سفاخ طرفندن بنا، و مقر حکومت انخاژ اولنش؛ و ابو جعفر منصور دخی اوراده قمود ایتمش ایسه ده، بیده بغدادک تأسیسه هاتیمه ترک اوله رق، چورق وقت دوام ایتمکسزین، خراب اولمشدر .

هاقنی { Hackney } انکلتیره تک میدلسکس ایالتنده و لوندیره تک ۵ کیلومتره شمال

شرقیسنده بر بویوک قریه اولوب، لوندیره تک محلاتندن معدوددر . ۱۱۰۱۱۰ اهالیسی و فدانقلری واردر .

هاکناؤ { Haguenau } بروسیه تک تابع آلساس لورن ایالتک آشاغی

آلساس سبخاغنده واستراسورغک ۲۸ کیلومتره شمالنده بر قصبه اولوب، ۱۱۷۸۵ اهالیسی، نیشخانسی، جوارینده واسع بر اورمانی و اطرافنده کلینتی شرنجی اونی محصولاتی واردر .

هاکین { Haquin } نوروج قرالرندن بر قاچ کشینک اسمی اولوب، اک

معروفلری ۹۳۶ دن ۹۵۸ تاریخنده دک حکم سورن برنجیسیله ۱۲۴۷ دن ۱۲۶۳ تاریخنده دک قراللق

ابدن آلتنجیسی و ۱۳۵۰ دن ۱۳۶۳ تاریخنده دک حکومت ابدن بدنجیسیدر . برنجیسی خرسیتیانلی

مملکتنه ادخال ایتمک چایشوب، بوسیدن تلف ایدلشدی . آلتنجیسی ایسلانده و غروثلانلی

و شتلاند ابله اورقاده جزایرنی ضبط، و برطاقم قوانین وضع ایتمشدی . بدنجیسی اسوجی دخی

ممالکنه الحاق ایتمش ایسه ده، اسوجیلری ممنون ایده مدیکندن، اسقاط اوله رق، برینه مکلمبورغلی

آلبرت نصب اولنشدی . دایماریقه قرالک تیزی بولنان زوجه سی مارگریته بیده اسوج و نوروج ابله

دایماریقه بی توحید ایتمشدر .

هال { Hal } بلجیه تک بر ایالت ایالتنده و بروکسلک ۱۴ کیلومتره جنوب

غریبسنده بر قصبه اولوب، ۸۸۳۰ اهالیسی و بعض فابریقلری واردر .

هال { Hall } آستریاتک تیرول خطه سنده و اینسبروکک ۱۰ کیلومتره شرقنده

و (ابن) نهری اوزرنده بر قصبه اولوب، ۵۰۱۰ اهالیسی واردر .

— ممالک مجتمعده دخی بوسمله برقاچ
-قبه واردور .

هالیقارناسه } (Halicarnasse) آناتوپ .
لینک ساحل فریسنده واقع
(بودروم) قصبه سنک اسم قدیمدر . [بودروم]
ماده سنه مراجعت بیوربله .]

هام } (Ham) بروسیهده وستفالیه ایالتک
{ (آرنسبرغ) ستفاغنده و آرنسبرغ
۳۷ کیلومتره شمال فریسنده اولهرق (لیه) نهری
اوزرنده برقبه اولوب، ۸۸۸۰ اهالیسی، دمبر
دوکنخانلری و زراعت ماکینه لبله اجزاء کیویبه
قاربققلری واردور .

هاماکر } (Hamaker) فلنک مشاهیر
{ مستشرقیندن اولوب، ۱۷۸۹
ده آمستردامده طوغمش؛ و ۱۸۳۴ده وفات
اچمشدر . عربی، عبرانی، سریانی، فارسی، سانسکری
لسانلریه وسائر السنیه واقف اولوب، طولمدت
لیدهده السنه شرقیه ممالکی اچمش؛ وشهر مذکور
کتبخانه سنده کی کتب شرقیه تک دفترینی تنظیم
ونشرا ایشدر .

هامبورغ } (Hambourg) آلمانای شما.
{ لیده برلینک ۲۸۶ کیلومتره
غرب شمالیسنده والبه ابرماغنک صاغ کنارنده اولهرق
بو تک منصبندن ۱۱۰ کیلومتره بوقاریده سربست بر
بیوک شهر اولوب، ۶۲۵۰۵۲ اهالیسی، نهرده
بیوک سفاتنک دخی کیرمنه مساعد اسکله سی، متعدد
جدولاری، دمبر بوللری، اسکی قسمنده طاروطلو-
لاشیقلی لکن یکبسنده کینش ومنتظم سوقاقلری،
متعدد مصنع کلیسا و خاوره لری، دارالعیزه لری،
بیوک باغه و بورسه سی، جیم برصد خانه سی،
کتبخانه سی، موزه سی، ایکی بیوک نیاتروسی،
ترسانه سی، بجر به مکتبی، صاغر و دیلسلزله مخصوص
مکتبی، متعدد مکاتب اعدادیه وسائر سیله مؤسسات
خیره سی، یک ایشلک تجارت بجر به سی، بتون آوروپا
و آمریکا اسکله لریه ایشلر واپور شرکتلریه بالینه
ومورینه وسائره بالیققلری صیدینه مخصوص سفاتی
ویره، شکر وسائره قاربققلری واردور. آلمانیه تک
یرلندن صکره اک بیوک شهریدر .

— هامبورغ شهری جوارلریله برابر آلمانیه

ایمپراطورلغنه داخل برجهوربت تشکیل ابدبور، که
مساحه سطحیه سی ۴۱۵ مربع کیلومتره واهالیسی
۶۲۲ ۶۸۱ کشیدر. ۱۸ کشیدن مرکب برهینت
ایعانی واردور، که حکومت بوهینتک النده اولوب،
انتخاب ایشدیکی ایکی شهر امینی معرفتبله اجرای
حکومت ایدرلر . ۱۶۰ کشیدن مرکب برجلس
مبعوثانی دخی واردور. آلمانیه هیئت اتفاقیه سی
بجلسنه بر و آلمانیه عمومی مجلس مبعوثانه اوج
اعضا کوندرمک حقنی حائزدر . واردات و مصارفی
۷۲ ملیون مارق راده لرندهدر .

هامپشیر { ونام دیگرله سوتامپتون
(Hampshire, Southampton)

انکتره تک ایالات جنوبیه سندن اولوب، جنوبای
مانشه دیکزبله، غرباً دورست وبلتس، شمالاً
برکس، شرقاً دخی سوری و سوسکس ایالتلریله
محدوددر. مساحه سطحیه سی ۴۳۳۱ مربع کیلومتره
اولوب، ۶۸۵ ۵۴۴ اهالی ابله مسکوندر. مرکزی
ونچستر شهریدر. اراضیسی آز حاضلی اولوب،
ایچین، آوون و آنتون نهرلری ایالتی شمالدن
جنوبه شق ایدرلر . طوبراغی منبت و زراعتی یک
ایریدر. میاه معدنیه سی و دیکز حاملری مشهوردره
صنایعی یک ایبرلی دکلدور. اک بویک شهری بورچوندور.

هامسر { (Hammer) آوستریا مشاهیر مستشر-
{ قینندن اولوب، ۱۷۷۴ده فراچده

طوغمش، و ۱۸۵۶ده وفات اچمشدر. طول مدت
استانبولده سفارت معینده و برمدت «صرده بولنوب»
برجوق آثار شرقیه جمع، والسنه شرقیه بی تحصیل
اچمش؛ و ۱۸ جلد اوزره بر عثمانلی تاریخبله بر اشعار
عثمانیه تاریخچی، «دولک عثمانیه تک اصول اداره
واحوال سیاسییه سی» عنوانبله بر آری، ملاحظه
اسماعیلیه تاریخچی، ملوک اسلامیه فهرستی، دشت
قیچاق دواتی تاریخچی، تاریخ ایطالیان، تاریخ ادبیات
عریبه وسائر آثارای واردور. تاریخ عثمانیسنده ترکیه
وعربی اسماء و تمبیراته و بردیکی معانی یک پاکلش
اولدیفندن، السنه شرقیه ده کی معلوماتی یک ناقص
اولدیفنی آکلایشلیور؛ مع هذا خیلی تحقیقات اجرا
اچمشدر. اکثر آثارای فرانسجه به دخی ترجمه
اولنمشدر. بارون رتیه سی حائز ابدی .

هاملت { (Hamlet) دانیمارنه تک اساطیرله
{ قاریشیق اولان تاریخ قدیمنده

یوتلاند حکممداری (هوروندیل) ک اوغلی اولوب ، میلاد هیسادن تقریباً ایک قرن اول پدرینی کندنی برادری (فغو) تانف، و ملکینی ضبطله، زوجہ سنی تزوج ایتدیکنده، صاحب ترجه یلاندن نجنن ابدہ رک قورتلہ بیلشیدی. انکابز شاعر شهری (شکسپیر) بو حکما بی بر هائله صورتده سلک نظمہ چکمشد.

هاملن { (Hameln) بروسیه نیک هانوره ایاک و سنجافنده و هانوره نیک ۴۰ کیلومتره جنوب فریسنده برقصه اولوب، ۹۵۲۰ اهالیسی و مختلف منسوجانه کاغذ فابریقلری وارد.

هامیلتون { (Hamilton) استوقیبه نیک لانارک ایالتنده و لانارک ۲۰ کیلومتره شمال فریسنده اوله رق قلیده خلجیک صول کنارنده برقصه اولوب، ۱۱۵۰۰ اهالیسی و کورمه تدبیله خیلی فابریقلری وارد. هامیلتون خاندانه مخصوص سربانی ایوم موجوددر.

— آمریقای شمالیده دومبئیون مہجر بنیک اونتار بو حکومتنده و اونتار بوکولنک ساحلنده دخی بواسله برشهر اولوب، ۲۷۰۰۰ اهالیسی و ایشلک تجارنی وارد.

— ممالک مجتمعه ده دخی بواسله برچوق مہموره لر بولوب، اک یوکبری (اوهیو) جهور پتنده واقع و ۱۱۰۸۰ اهالی بی جامع اولاتیدر.

هامیلتون { (Hamilton) استوقیبله مشهور چوق مشاہیر کلشدر. که بولنک بری ده تألیفات و اشعار بله شهرت بولهرق، ۱۷۱۷ء وفات ایتشدر.

هانائو { (Hanau) بروسیه ده هسه ناسو ایالتنک (فال) سنجافنده و قاسلک ۱۴۰ کیلومتره جنوب فریسنده اوله رق (ماین) نہری اوزر ونده قضا مرکز برشهر اولوب، ۲۲۴۱۰ اهالیسی، کنیش و تمیز سوقاقلری، کوزل باغچه و قنر. چکاھلری و اییک قاشلرله قانت، چوراب و ساژہ فابریقلری وارد.

هانغ چئو { (Hang-Tchéou) چینک شرق صول کنارنده و بونک تشکیل ایتدیکی خلجیک منہاسنده اوله رق ۱۲° ۳۰' عرض شمالیده واقع (چکانغ)

ایالتنک مرکزی برشهر واسکله اولوب، ۸۰۰۰۰۰ اهالیسی، ۱۸ کیلومتره محیط دائره سی اولان سوری، قله سی، کوزل ریختملری، طار لکن کوزل دوشمنش سوقاقلری، مصنع بختانلری، طاق ظفرلری، طقوز قانلی قله سی، پک جوق اییک اقله دستکاھلری، نہرده و متمدد جدولارنده ایشلر سفاشی، پک ایشلک تجارنی و اطرافنده پک منبت و کوزل اواضیسی وارد.

هان کاؤ { (Han-Kao) چینک وسط لرنده (هوپه) ایالتنک (هان یانغ) سنجافنده و هان کاؤ نهر بنیک صول کنارنده و بوهر ایلہ (یانغ چه کانغ) ک ملتقاسنده اوله رق ۱۱۱° ۵۹' ۴۵" شمالی ابلہ ۱۱۱° ۵۹' ۴۵" طول شرقیده واقع بیوک برشهر اولوب، مذکور ایکی نهر ک برنجیسه (هان یانغ فو)، و ایکنجیسیله مرکز ایالت اولان (اوجانغ فو) شهرندن آرمش اولمفلہ، بو اوج شهر ۳ ملیونه قریب اهالی ابلہ مسکون برتک شهر عظیم عد اولنہ بیلیر. نہرده سفاش شهره قدر جیتمفلہ، پک ایشلک تجارنی وارد، و آووپا بیلرہ دخی آچقدرد. نونان قیامنده جوق تخریب اولنمشدر.

هان کانغ { (Han-Kiang) چینک وسط لرنده بیوک برشهر اولوب، (یانغ چه کانغ) ک یعنی «کوک ابرماغ» ک اک باشلی تابملرنندرد. (شن سی) ایالتنک حدود غربیہ سنده کی طاغلردن نمانلہ، شرقه طوغری جریان ابدہ رک، ایالت مذکورہ بی بوینہ شق، و صولدن برچوق جایلر اخذ ایتدکن صکرہ، (هوپه) ایالتنه دخول ابلہ، بروقت شرقه طوغری دوامدن صکرہ جنوبہ صکرہ بنہ شرقه طوغری آقهرق، و برطاق فولارہ بالاقسام، بعض کوللردخی بعدالتشکیل، هان کاؤ شهرنده (یانغ چه کانغ) ابرماغه دو کیلور مجراسنک طولی ۵۰۰ کیلومتره قدر اولوب، بو قاریلری سرعتی و اینیشلی ایسه ده، آشاغیلری سیر سفاشہ صالحدر. حوضہ سی ۵۸۰۰۰ مربع کیلومتره اولوب، وادیس یاموق، برنج و ساژہ نارلہ لر بی حاویدر.

هانون { (Hanon) قارتاجده برخاندان رو مالیزه قارش اولان محاربانده و ساژہ وقایعه نیز ایتشدر. — قارتاج مشاہیر بریونندن دخی بواسمه

بری اولوب، سینه بوزای خارجنده آفریقا تک سواحلی بونجه برسیاحت بحریه ایش، وسیاحتنا . مهستی فنیکه لسانده یازمشیدی . بوسیاحتنامه تک لسان بونانی به مترجم بر خلاصه سی موجود اولوب، طبع ونشر، و آوروپا لسانلرینه ترجمه اولمشدر . هانویک میلاد عیسادن نه قدر اول بولنش اولدیغی معلوم اولیوب، ۱۰۰۰ و ۵۰۰ سنه اول بوسیاحتی اجرا و آفریقا قطعه سی دور ایش اولدیغی مظنون ایسه ده، یک شبه لیدر .

هانوووره (Hanover) آلمانیا تک شمال
 (غربی جهتمده و برلینک ۲۵۵
 کیلومتره غربنده مانا هانوووره قرالفتک و شمعی
 پروسیه به تابع همنامی اولان ایالت واسه تک مرکزی
 بریوک شهر اولوب، ۲۰۹ ۵۶۰ اهالیسی، یکی
 قهمنده منتظم سواقلرله کوزل اینه سی، اسکی
 قرالره مخصوص متعدد سرایلری و بونلره مربوط
 باغچه و موزه کی آثاری، ۱۵۰۰۰۰ جلدی حاوی
 کتبخانه سی، مکمل مکتب صنایعی، حریره مکتبی،
 مکتب فونی، مصنع کلساری، متعدد میدانلرله
 بونلرده هیکل وستونلری، منسوجات، ماکنسه،
 اسله، یانو و ساژم فابریکلری، یک ایشک تجارنی
 و برچوق مطبعه لره صحیفه خانی و اردر .

— هانوووره ایالتی آلمانیا تک منهای شمال غربی سنده
 واسع بر اولوب، شمالاً بجز شمالی ابله، غرباً فنیک
 حدودیله، جنوباً وستفالیه، سه ناسو و صاقسه ایالتلرله،
 شرقاً ینه صاقسه و براندبورغ ایالتلرله، شرق شمالی
 طرفندن دخی مکامبورغ و هامبورغله و اتلسونب
 هولشتاین ایالتیله محدوددر . بوحدود داخلمده
 ۱۷° ۵۱' ابله ۲° ۵۳' عرض شمالی و ۱۹° ۴۰' ابله
 ۱۶° ۹' طول شرقی آرله لرنده ممتد اولوب، شرقدن
 غربه بونی ۳۱۰ واکی ۲۹۰ کیلومتره اولدیغی خالده،
 داخلمه (اولدنبورغ) دوقه لفتک قسم اعظمی،
 (لیه) برنسلکی، برونسویق دوقه لانی، (برمه) مستقل
 شهری و هامبورغ مستقل شهرینک بر قسمی و سه ناسو
 ایالتک (رینتان) قضایی دخی بولمغله، هانوووره تک
 مساحت سطحی سی آسجق ۲۸ ۴۷۴ مربع کیلومتره
 و اهالیسی ۲ ۴۲۱۷۴ کشیدر . اراضیسی دوز
 و اووه لوق اولوب، بعض منفرد تپه لری دخی ۱۷۰
 متره تک ارتفاعی تجاوز ایتیور . یالکز جنوب شرق

جهتمده (هارج) سلسله جبالی بولیور، که اک مرتفع
 محلاری هانوووره تک خارجنده اولوب، بو ایالت
 داخلمده اولان برلی ۶۳۰ متره به قدر چیقار .
 (ابله) ایرماغی شمال شرق جهتمدن حدودیگی تشکیل
 ایتدیگی کی، سر و امس ایرماقلری دخی هانوووره تک
 اراضیسی شق ایدره ک، ایالت داخلمده برچوق انهار
 آلیرلر . اکثر طرفلری و علی الخصوص قسم غربی سی
 آلتقی و بتافان اولوب، درینکی آزا اولان حسابسز
 و کینش کوللرینک دینده (نورب) تبیر اولسان
 و محروقات بر بنه قوللائیلان نباتات چور و کندن
 متشکل بر جنس سیاه طوبراق بولنور . بو ساققلر
 کوندن کونه قورودیلوب، نارله به نحو یل اولمغده
 ایسه ده، ایوم برچوق بر لر نیضبط ایدوب، همراه
 مانع اولمغده در لر . سائر طرفلردن اکثرینک طوبراغی
 قوملق اولوب، بعض جهتلرده قوم بشقه اتره ابله
 قاریشقی و اماغله، اولدنجه منبت ایسه ده، بعض
 جهتلرده دخی منحرک حالنده و غیر منبتدر . سواحلی
 کیده که آچلمغده اولوب، دکیز قره دن فرانیور سه ده،
 بر طرفدن دخی فنیکده اولدیغی کی، سدر واسطه سیله
 دکیزدن برلر فرانیورق، قرمه نحو یل اولمغده،
 و بونلردن انهارک منصلری قرینده بولسانلرینک
 طوبراغی یک منبت بولمغده در . هواسی مختلف
 اولوب، هارج طاعننده یک سرت، غرب شمالی
 طرفلرنده خیلی معتدل و ملام و سواحل ابله انهار
 و ایدلرنده زیاده و طوبوتیدر . شمال غربی روز کارلری
 یک شدتیدر بتاققلری اراضی صومیه سنک بوزده
 ایکسی نسبتنده اولوب، قوملق و جالیق برلری ده
 چوق اولمغله برابر، زراعت و بریان اهمیت ساپ سنده
 و خند قرحفری قوتیه خیلی محصولات بیتشد بر یلوب،
 باشلیج لری: چاودار، بولاف، آربه، بقدای، کتن،
 نونون، سر و ایدسنده مصر، جنوب جهتمده بتانه
 و ساژم دن عبارتدر . مرها و چارلرله اورمانلری ده
 چوقدر . بیکیر، صغیر، قیون، کچی، و سائر حیوانات
 اهلیه سی چوقدر . هارج طاغلرنده قورشون، دیر،
 آلتون، کومش، باقیر، و منغاز و سائر طرفلرده کور
 معدنلری بولنیور . محله لره پترولی و چلیکی معدن
 صولزی ده وارددر . سواحلنده کهر با و برنوع انجی
 بولنور .

اهالیسی شمالی آلمان لسانیه متکام اولوب،

لسانریک فلنکیه به مشابهی وارد در. غرب شمالی
جهتند (فریزون) و صرف فلنک جنسیتند منسوب
بر مقدار اهالی ابله شرق طرفند (واند) دینان
بر اسلاو قوم صغیری بولنیور. صوم اهالینک بوزده
۸۲-سی (لوتر) منذهبه تابع اولوب، قصوری سائر
پروستان مذهبند و یهودی و سائر در. معارف
یک ایلری اولوب، (کوئیکه) شهرند یک مکمل
بردارالفنون و مرکز ابله سائر شهرلده مختلف مکان
طالبه و هر طرفند مکاتب اعداده و رشده و ابتدایی
وارد. کتبخا، موزه، رصدخانه، نباتات باغچه سی کی
مؤسسات علیه و جمعیات فیه سی دخی متعدد در.
اک ایلری بولنان صنایعی دمیچیک ابله کتن و کتوبوک
ایشلنسی اولوب، صنایع سائر سی احتیاجات علیه به
کوره در. تجارت بره و بجزیه سی یک ایشک اولوب،
اکثر انهار سی سرفساقه صالح اولدینی کی، دمی
پولری و سائر طرق و معاری دخی مکملدر بازار
و بناری ده چوق اولوب، اک زیاده ذخیره و حیوانات
اخذ و اعطای اجرا اولنور. هانوره اوتدن بری
مستقل اولوب، دوقه لقی و مارضراولق عنوانیه
اداره اولنمش؛ و ۱۸۱۴ده قرالاهه نحویل اولنشدی.
۱۸۶۶ده بروسیه به قارشی آوستریا یک طرفی التزام
ایتمکه، سادوره غالبیتی اوزرنه، بروسیه به الحاق
اولنورق، نفس هانوره، هیلدسهایم، لونبورق،
استاده، اوسناروق و آوارنخ اسمرله ۶ سنجاهه
وجما ۳۷ قضا به تقسیم اولنمشدر.

هانوره { یکی - (Nouveau Hanovre)

{ اوقیانیه تک یکی برتانیه جزایر
مجمعه سندن بری اولوب، منتهای شمالیسی ۲۲'۷۰
عرض شمالیه و فمدر. مساحتی سطحیسی ۱۴۷۶
مربع کیلومتره اولوب، داخلی طغایق و سواحلی
منبت و اورمانلره مستوردر. اهالیسی باو جنسیتند
منسوب اولوب، ماهر کجیلردر.

هانوی { (Hanoi) هند چینیک (آنام)

{ ممالکتند (سوانق قوی) نهری
اوزرنده و بوک منصبند ۱۷۵ کیلومتره بورقاده
ایک مرکزی بر شهر اولوب، ۴۰۰۰۰ دن زیاده
اهالیسی، نرده ایشلر سفاتی و استمداد تجاریسی
وارد.

هاوانه { (La Havane) آسربقاده آنبیل

{ جزایر بنک اک بیوک اولان قوبه
جزیره سنک مرکزی بر شهر اولوب، جزیره تک قسم
فریسنک ساحل شمالیسنده واقع و ۴۸ و ۲۰۰
اهالی بی جامدر. مهم و تجارتگاه براسکه اولوب،
کوزل لیانی، مشهور نونون ابله شکر و قهوه اخراجاتی
دارالفنون، صنایع مکتبی، پایاسلره مخصوص مکاتب
مختلفی، رصدخانه سی، متعدد بیتخانه لبله سائر
مؤسسات خیریه سی و کوزل قهرجکاهلری وارد.

هاوای { (Havai) بحر محیط کبیرک بولنیسی

{ قسمند و بحرمد کور جزایر بنک
منتهای شرق شه لیسنده واقع (ساندویج) جزایر جمعه.
سنک اک بیوک اولوب، ۱۸°۵۳' ابله ۲۰°۱۹'
عرض شمالی و ۱۵۷°۹' ابله ۱۵۸°۳۰' طول فرنی
آره لنده متمد اولدینی حالده، مساحتی سطحیسی
۱۱۳۵۶ مربع کیلومتره و اهالیسی آنجق ۲۶۷۵۴
کشیدر. حالبوکه بوک اوندی بری و ستمند بولنان
(اوآهو) جزیره سنک بوندن زیاده نفوسی وارد.
اراضیسی طغایق اولوب ۴۰۰۰ متره بی مجاوز
ارتفاعلده برکانلری وارد. مشهور قیودان قوق
بوجزیره ده قتل اولنمشدر.

— بتون (ساندویج) جزایر جمعه سنده بعضاً
{ (هاوای) نامی و بریلیر. [ساندویج] ماده سنه
مراجعت بیوربله.

هاوره { (Le Havre) فرانسه تک آشای

{ سینه ایاتننده (روش) ک ۸۹
کیلومتره فرزند اوله رقی سینه ایرماغنک منصبند
تشکیل ایتمکی خلیجک ساحل شمالیسنده و مانسه
دکیزنده بریوک شهر و اسکاه اولوب، ۱۱۶۳۷۰
اهالیسی، صاغلام و واسع لیانی، دنیا تک هر طرفند
و علی الخصوص آسربقابه آمدشد ایدر و اوبورلی،
داخلی مکتب اعدادیسی، هندسه مائیه مکتبی،
مختلف مکاتب صنایعی، هندسه خانه سی، تجارت مکتبی،
۳۰۰۰۰ جلدی حاری کتبخانه سی، موزمسی، علوم
و فنون، زراعت و غرس اشجار جمینلری، دکیز
حاملری، کوزل کوشکاری، سفاتی اهلانه مخصوص
حوض و دستکاهلری، معادن دو کیمخانه لری، مختلف
قاپرقلری و یک ایشک تجارتی وارد. پارسله هم
سینه نهرند سفاتله هم دمیبول ابله اختلاط ایدر.

هایتی } (Haïti) نام دیگر له سنت دومینغ
 } یاخود سانتو دومینغو (Saint-Do-
 mirgue, Santo-Domingo) آرمقاده کی آنتیل
 جزایر بنک جسامت و کثرت نفوسه، ایکنجیسی یعنی
 قوه بدن صکره اک بیوک اولوب، $17^{\circ} 39'$ ابله
 $3^{\circ} 57'$ عرض شمالی و $70^{\circ} 40'$ ابله
 $76^{\circ} 39'$ طول فرمی آره لرنده ممتد اولدینی حالده،
 مساحه سطحیه سی ۷۷۲۵۰ مربع کیلومتره و اهالیسی
 ۱۶۲۷۶۲۵ کشیدر. سواحلی پک کیرنتیلی چیقینتیلی
 اولوب، قورورغی کسک بقرقرب شکلی ابرازاید بور.
 باش طرفنی تشکیل ایدن فریب جهتنده ایکی اوزون
 شبه جزیره آره سنده (غونایووس) اسمیله بیوک
 برکورف و بونک داخلنده (غوناره) اسمیله بر آله
 بولنیور. ساحل شمالی و جنوبیسنده دخی برچوق
 کوچک قوی و برورنلر و ساحلک قارشینده برطاقم
 کوچک آله واردر. اراضیسی طاغلق اولوب،
 بتون آنتیل جزایر بنک اک بوکسک طاغلیری بو
 جزیره ده در. جزیره نک بونجه فریدن شرقه دوت
 صره طاغلمتد اولوب، اک بوکسک محالری ۲۷۱۵
 متره و دیگرلری ۲۰۰۰ متره ارتفاع لرنده در.
 ساحل شمالی ابله متواز یا ممتد اولان سلسله او طرفه
 طوغری این انهارک شماله طوغری آقسنه مانع
 اولوب، بونلرک باشلیجهرلی اولان (رپویاقو) ابله
 (رپوده سامانو) غرب و شرقه طوغری آفرق،
 ایکی کورفره دو کیلور. ساحل غربیده کی کورفره
 (آزئیونیتیه) اسمیله بریوک و برقاج کوچک و ساحل
 جنوبی یه ده متعدد کوچک انهار منصب اولور.
 جبال مذکورنه اک آره لرنده و علی الخصوص انهارک
 وادیلرنده طار و اوزون برطاقم اووملر و بعض کوللر
 دخی بولنور.
 هواسی مرتفع محالرنده معتدل اولوب، حرارت
 ۲۴ درجه بی نیجاوز ایتمز، و بعضاً تحت الصفر بر درجه
 قدر ایتمز. آلجق برلرنده ایسه حرارت ۳۷ درجه یه
 قدر جیقار. بری کانون تانیدن مارده و دیگرکی
 حزراندن ابلوله قدر دوام ایدر ایکی قورائق
 و بونلرک خارچنده ایکی یاغفور موسمی اولوب، بناه
 علیه سنده ایکی دفعه محصول برور. یاغفورلی
 مقن اولوب، موسملرنده هرکون بر ایکشر ساعت
 یاظار. فرطوغلیری پک شدتاید. صاری صیتمه

بعضاً مستولی اولوب، علی الخصوص یاغلیجهره کلیتی
 تلفاتی موجب اولور. نباتاتی پک چوق اولوب، اکثر
 برلی اورمانلره مستور و کراسته و سرافوزلنه
 الوریثلی میشه، یام و سائر اشجاری حاویدر.
 موز، خرما، آناناس و سائر اشجار مثمره سی ده
 چوقدر. اک چوق محصولی قهوه اولوب، جنسی پک
 مقبولدر. دیگر محصولاتی: قافاؤ، شکر، پاموق،
 نونون، مصروساؤدر. معادن مختلفه سی و چلیکلی
 و کورودی میاه معدنیله سرمر و یشم کی
 اشجاری پک چوق و زلزله لری پک صیق اولوب،
 دفغانله تخریبی موجب اولمشدر.

جزیره اهالیسنک اونده طقوزی زنجی و اونده
 بری زنجی ابله آورو بالیدن متولد ملز اولوب،
 بو آورو یالبلر آله نک غرب جهتنده فرانسز و شرق
 طرفنده اسپانیول جنسیتنه منسوب بولمغه، برنجی
 قسمده فرانسز و ایکنجیسنده اسپانیول لسانی مستعمل
 اولوب، آنجق ایکسی دخی غلط برصورتده تکلم
 اولنیور. قسم غربیسی (هایتی) و قسم شرقیسی
 (سنت دومینغ) اسمیله ایکی مستقل جمهوریه
 منقسم اولوب، برنجیسنک مساحه سطحیه سی ۲۸۶۷۶
 مربع کیلومتره و اهالیسی ۱۲۱۰۶۲۵ کشی،
 و ایکنجیسنک مساحه سطحیه سی ۴۸۵۷۷ و اهالیسی
 ۴۱۷۰۰۰ کشیدر. یعنی برنجیسی چوق ده
 کوچک اولدینی حالده، دهامممر و مسکوندر.
 هایتینک مرکزی کورفرک ایچنده کی (پورت اوپرنس)
 وست دومینغ کی ساحل جنوبیده واقع (سنت
 دومینغ) در. هایتینک ۱۹۵ اعضادن مرک برجلس
 مبعوثایله ۲۹ اعضادن مرک برجلس ایسانی وست
 دومینغک یا لکز ۲۴ اعضادن مرک برجلس مبعو.
 ثانی واردر. برنجیسنک واردات و مصارفی ۳۵
 اخرجاتی ۶۵ و ادخالاتی ۳۰ میلیون فراتیق؛
 ایکنجیسنک ایسه واردات و مصارفی ۸ و ادخالات
 و اخرجاتی دخی ۸ میلیون فراتیق راده لرنده در.
 باشلیجه وارداتلری کرک رسندن عبارتدر. هایتینک
 صلح زماننده ۷۰۰۰ نفره قریب عسکری و ۵
 قطه دن مرک دختاسی، وست دومینغک ایکی اوچ
 طابور عسکری و ایکی کیمی واردر.

بوجز بره آرمقانهک تا ابتدای کشفنده قریستوف
 قولوب طرفندن کشف اولسنرق، (اسپانیوله)

تسمه اولنشدی . اووقت (قراپ) جنسندن بر
 ملیونه قریب اها ایسی وارابدی . فایتله ساکن وحلبم
 اولان بو آدمرا آز مدت ظرفنده اسپانیولارک ظلیله
 ایا اولنورق ، ۱۷۵۰ ده کندیلرندن هیچ بر فرد
 قالماشیدی . اووقت اسپانیولر آفریقادن زنجی
 اسپرل جلبنه مجبور اولغله ، اسرای زنجیه سی چو -
 فالغه باشلامشیدی . اون پدنجی قرن میلادیده
 ساثر حزاردن برطاقم فرانسزل جزیره تک غرب
 جهته برلشوب ، بته زنجی اسرایدبله اراضی بی ایشلمکجه
 باشلامشدری ؛ وو مناسبتله فرانسه دواتی جزیره بی
 ضبط اتمشدی . قرن حاضر میلادی اولاننده جزیره
 اها ایسی فرانسه ده اعلان اولنان مساواتدن بهره مند
 اولق ظلیله قیام ابدوب ، (نوسن لوورنور) اسمنده
 برزنجی بر حکومت مستغله تشکیل اتمشدی . بعده
 فرانسه ده فائله جزیره بی استرداد ، اسپانیه وانکتره
 دخی مداخله ابدوب ، نهایت جزیره اها ایسی بونلرک
 جله سی اخراجله ، جزیره تک استقلانی تأمین ایشلملر .
 سه ده ، داخلی برطاقم تفرقلر ظهور ابدوب ، فایت
 ۱۸۴۴ ده جزیره تک اها ایسی اسپانیولجه سولین
 قسم شرقیسی آریله رق ، کندی باشنه برجه ورت
 تشکیل ایشدر .

هایدلبرغ { Heidelberg) آلمانیه ده
 { باده بیوک دوقه لنگک مانهایم
 ایاننده ومانهایم ۱۹ کیلومتره جنوب شرقیسنده
 اوله رق (قنار) نهری اوزرنده . بر شهر اولوب ،
 ۱۴۰ ۳۵ اها ایسی ، واسع برکتخانه ابله نمونه خانه لری
 و عملیانه لری حاوی مکمل دارالفنونی ، دیگر متعدد
 مکانیله هؤسمات علمیسی ، خراب لکن شایان تماشا
 برقله سی ، ایکی کوزل کورپسی ، یک دلنشین
 منظره سیله فرح فرا جوارلری و ایشلک نجارنی
 واردر . کتبخانه سی ۳۰۰۰۰۰ جلدکتب مطبوعه بی
 و کلبتلی ال یازیسیله یازلمش آتاری حابدیر .
 آلمانیه تک اک کوزل شهری اولغله مشهوردر .
 یک جسم بر فوجیسی دخی سیاحتیک تماشا سانه
 معروضدر .

هایغ { Haig) ارمیلرک اساطیرله مزوج
 تاریخ قیدلرنده ارمی قومنک جسد
 اعلاسی اولق اوزره مذکور بر شخص موهم اولوب ،
 یافت بن نوحک نسلدن اولدی بی ، و بابل قلہ سنک
 انشاسنده حاضر بولوب ، بعده بلوس (باخودبیل) .

تابع اولق ایستمدیکندن ، ۳۰۰ نوابیله وارکولی
 سواحلنه کیتدیکی ، واوراده مذکور بلوس ابله
 محاربه ابدوب ، کندیسی قتل ایتدیکی مروردیر .
 ۴۰۰ سنه یاشادیفنه و میلاد عیسادن ۲۲۶۵ سنه
 اول وفات ایتدیکنه قائلدرلر .

هایلبرون { Heilbronn) آلمانیه ده وور .
 { نبرغ قراالنگک قنار ایالتنده
 ولودو یسبورغک ۲۹ کیلومتره شمالنده اوله رق
 قنار نهری اوزرنده برقبسه اولوب ، ۳۳ ۴۶۳
 اها ایسی ، شکر و کاغذ فابریقلری ، مجوهراته متعلق
 معمولاتی ، مسادن دو کتخانه لری ، شامپانیه سی ،
 کلبتلی فدای و چپیک چیقار بر باغچه لری و ایشلک
 نجارنی واردر .

های نان { Hai-Nan) چینک ساحل
 { جنوبیسی قارشیسنده و نوکنین
 کورفوزینک مدخلنده بر بیوک جزیره اولوب ، (فو آنغ
 نونغ) ایاتنک جنوب طوغری تمتد بر شبه جزیره .
 سندن ۲۸ کیلومتره کتیشلککنده بر بوزالده آبرلمش
 اولدی بی حالده ، ایات مذکورده ملحقدر . شمال
 شرقیدن جنوب غربی به بوی ۲۰۰ کیلومتره و مساحت
 سطحیسی ۳۶۱۹۵ مربع کیلومتره اولوب ،
 ۲۵۰۰۰۰۰ اهالی ابله مسکوندر . مرکزی
 شمال شرقی جهته ده واقع (کیونغ چئو) شهریدر .
 کرک بوشهر و کرک اسکاسی اولان (هوی هو)
 انکبزرک تجارتنه آچقدیر . اراضیسی طافلق اولوب ،
 قسم وسطی و جنوبیسی دها بوکسکدر . طاغزلرک
 آره لرنده قسم شمالیسنده بر چوق اووه لر دخی تمتد
 اولور . وسطلرنده بولنان (اوجی شان) یعنی « بش
 یارمق » طاغزلرنک ۲۰۰۰ متره دن زیاده ارتفاعی
 واردر . طاغزلی بالغه کورمه مش یک صیق اور .
 مانترله مستور اولوب ، بو طاغزلردن بر چوق انهار
 ابنه رک ، اووه لرخی سق ابله سواحلندن دکبزه دو کیلور .
 اووه لرنده برنج ، شکر قاشی ، توتون ، سیسم و سازه
 حاصل اولور . طاغزلرده فیل ، کرکدان ، بیوک کییکر
 میونک انواعی و اورانغ اوتاننه بکزر برجنس نسناس ،
 بیلانک انواعی و یک چوق حشرات بولنور . آریلری
 چوق اولوب ، کلبتلی بال و بال موی چیقار ، و یک
 چوق موم پاییلوب ، اخراج اولنور . سواحلنده انجی
 و صدف ابله باغه چیقار . انهارنک صولری آلتون

وزم لری - سوروکامکه ، چامورلنده طوبلارلر .
 هواسی معتدلدر . سواحل اهاالیسی چینلی اولوب ،
 طاغلرده نیم وحشی حالنده برلی برقوم بولنیور .
 چینیلر برملیون قدردر .

هاینکن } (Heinecken) آلمانیه نیک (لوک)
 } شهرنده ۱۷۲۱ ده طوغوغرشخا .

رق العاده برچوق اولوب ، برقاچ آیلن ابکن لقردی
 سویلر ، بریاشنده ابکن ناریج انیسیایی و ابکی یاشنی
 بیترمدن مکمل صورنده جغرافیا و ناریجی بیایدی .
 اوج یاشنده ابکن فرانسجه و لاتیجه آکلر و سویلر
 ابدی . یا کز سوت نینه سنک سودبله بسلنوب ،
 بش یاشنده ابکن ، ممدن کسمکه چالیه شلرسده ،
 بشقه شی بکه آیتیه میرب ، وفات ایشدر .

هاینو } (Hainaut) بلجیقه نیک ایالانندن
 } اولوب ، شمالا غربی و شرقی فلاندره ،

شمال شرق جهتندن برابنت ، شرقاً نامور ایالتلرله ،
 جنوباً و جنوب غربی جهتندن دخی فرانسه حدودبله
 محدوددر . مساحه سطحیه سی ۳۷۲۲ مربع کیلومتره
 واهالیسی ۲۵۰ ۱۰۹۰ کشیدر . مرکزی (مونس)
 شهریدر . اراضیسی آز عارضه لی اولوب ، اسقو
 وموزه حوضه لرینه منقسم اولدیفی حالده ، ابکی حوضه
 آره سنده کی خط تقسیم میاه ۳۵۰ متره دن آلتین
 تیلردن عبارتدر . مذکور ابکی ابرماغه دوکیلور
 انهاری چوقدر . ذخیره وسائر محصولات بیشیر .
 سده ، اک زیاده بئجار ، تونون وسائر صنایعه
 مستعمل نباتات بیشیدر بولر . اورمانلری و چا پرلی
 چوق اولوب ، کلیتی بیکیر و صیفیر بسلنیر . کور
 معدنلری پک چوق اولوب ، سرس و سائر احجار
 انواعی دخی چیقار . صنایعی پک ایلری اولوب ،
 دمبر خانلری ، دوکخانه لری ، مختلف منسوجات
 و نقییس دانتله ، جام وسائر قابیقه لری پک چوقدر .
 اکثر انهاری سیر سفاشه صالح اولدیفی کبی ، دمبر
 بوللری ده پک زیاده در . ایالت ۶ قضادن سرک
 اولوب ، ۳۳ ناحیه و ۴۳۵ دائره بی حاویدر .

هبار } (بن الاسود بن المطب القرشی)
 } صحابه دن اولوب ، قبل الاسلام حضرت

زینب بنت رسول الله (رضی الله عنها) زوجی ابو العاص
 طرفدن مکهدن مدینه ب کوندرلد بکنده ، سفهاه
 قریشدن برقاچ کشی ایله بولده مشارالها حضرت بنیک
 اوکنه چیقهرق . نهیدد ابکمکه ، وضع حل ایلرلی

موجب اولمش ؛ و رسالتیناه افندس جانلرندن قانی
 هدر بیورلمش ابکن ، فتح مکهدن صکره نزد
 نبوی بکله رک ، طب عفو ایله قبول اسلام ایش ؛
 و عفو جناب نبوی ب مظهر اولوب ، فیما بعد اسلامده
 ثبات و حسن حرکت ایشدر . - (هبار بن سفیان
 بن عبد الاسد القرشی المخزومی) دخی قدما
 صحابه دن و حبش مهاجر بنندن اولوب ، مؤنه ویا
 اجنادین محاربه سنده نهید اولدیفی سرویدر .

هبروس } یاخود هبره (Hébre, Hébrus)
 } صریح ابرماغنک اسم قدیمیدر .

هبریده } (Hebrides) اسقوییه نیک ساحل
 } غریبی قارشیسنده بحر محیط

آطالاسیده واقع برطاقم آطال اولوب ، ابرلانده ایله
 اسقوییه آره سنده کی (قانتیر) بوزاندن اسقوییه نیک
 شمال غربی اوجنده واقع (ورات) برونی حداسنده نیک
 ممتد اولورلر . ابکی ب منقسم اولوب ، آجیقه و غرب
 شمالی جهتنده بولانلره اصل هبریده یاخود (وستر
 ایسلاند) یعنی « جزایر غریبه » و ساحله دها
 قریب اوله رق شرق جنوبی جهتنده کیلره (ایتر هبریده)
 یعنی « داخلی هبریده » نامی و بریلیور . برنجی
 طاقم ۴۴° ۵۶' ایله ۳۰° ۵۸' عرض شمالی
 آره سنده ممتد اولورلر ؛ و ساحلندن بعدلی ۲۴
 الی ۴۸ کیلومتره در . ابکنجی طاقم ۳۵° ۵۵' ایله
 ۲° ۵۷' عرض شمالی آره سنده ممتد اولوب ،
 اکثری ساحله پک قریبدرلر . اک بیوکلر نیک اسمبله
 مساحه سطحیه لری بوجه آیدر :

لویس	۱۹۳۸	صریح کیلومتره
اسکیه	۱۳۹۶	«
مول	۸۵۶	«
ایلی	۱۲۲	«
چورا	۲۰۷	«
سوت اوئیست	۲۲۹	«
نورد اوئیست	۳۰۶	«

اراضیسی قیالغ و طاغاق اولوب ، مع هذا
 هیچ بر برلی ۱۰۰۰ متره ارتفاعنی نجاوز ایتیمور .
 ساحلاری پک کیرتبللی چیقنبللی و نوروج ساحلی کبی
 فره لک ایچنه پک در بن کیرمش خلجیلرله دیکزک
 ایچنه اوزاغش اوزون برونلردن عبارتدر . اکثر
 طرفلری جیلاق و حزن انکیزدر . هوالری صفوق
 و سرتدر . محصولانلری بوق کبی اولوب ، منابع

تروتلی دکیز قوشلرینک نوبیلره سوده، دمیر، قورشون، کومش، بالیق وسائر مدن عبارتدر. قبل التاریخ ازمندن قالمه برچوق مفاره وسائر اثرلی وارددر. بیوک کوچک جلهسی ۳۰۰ قدر اولوب، ۸۶ سی مسکونددر. اهالیسی ۱۱۰۰۰۰ قدر اولوب، جلهسی کات لسان قدیمندن قالمه (فائلیق) لسانیه متکلمدرلر.

هبریده } یکی (Nouvelles Hébrides) }
 بجزایر مجتمعه طاقی اولوب، سالومون جزایرینک جنوب شرقیسنده و یکی قاندونیه تک شمال شرقیسنده اولهرق، ۴° ۱۳' ابله ۱۵° ۲۰' عرض جنوبی و ۱۰° ۱۶' ابله ۳۰° ۱۶۷' طول شرقی آره. لرنده متمد اولورلر. جلهسی ۲۱ آطه اولوب، مساحتی سطحی ۱۳۲۲۷ مربع کیلومتره ونفوسلری ۷۰۰۰۰ کشیدر. اک بیوکاری: مالقولو، تانه، سنت بارتلی، اوروره، پتاقوت، ارومانه، ابرصلر آطهسی ومونماندر. اهالیسی وحشی ایسهده، برآز زراعت وصنعتله اشتغال ایدرلر، ومهمان نوازقلری وارددر. سیماجه بک چرکین آدملردر. آطه لک طویراخی بک منبت اولوب، شکر قامشی، موز، هندستان جوزی، اکک آفاجی، پورتقال، انجیر وسائر حاصل اولور. حیواناتی بکی، طوموز وصیپاندن عبارتدر. اک اول فیودان کیروس طر. فندن ۱۵۰۶ ده کشف اولنوب، بده بوکنویل و فیودان قوق طرفندن زیارت، بوونک طرفندن بو اسمله تسمیه اولنشلردر.

هبل } جاهلیتده بنی کنانه قبیله سنک عبادت ایتدیکی برصم اولوب، قریش هندنده دخی عبادتی صرعی ایدی. کعبه داخلنده قرمزلی عقیقندن معمول بر تمثالی اولوب، برقولی قیریق اولغله، آلتوندن یایمشلردی. قنچ مکده سائر اصنامه برابر کسر بیورلمشیدی.

هبه } (Héba) اساطیر یونانیده کجکلک معبوده یونونک قبری اولدیغه ایثانیرلردی. کویا الهه کاذبه به ساقیلق ایدوب، برکون بو وظیفه بی انا اتمکده ایکن، دوشدیکندن، حجابندن بردها مجله کبرمک ایسته مش، و وظیفه سی مشری طرفندن (فانجید)

اسمفده کوزل بر دلیقانی به احاله اولنش ایدی. کویا هرکول سماه چیقهدیفنده (هبه) بی زوج ایتمشیدی. فورتنده بوونک عبادتنه مخصوص بیوک بر عبادتخانه وار ایدی.

هجر } جزیره العربک الحسا و بحرین دینلن شمال شرقی قسمنده یعنی بحر فارس ساحلنده مشهور بر بلده اولوب، وقتیه خطه مذ. کوره تک مرکزی اولغله، خطه به دخی بعضا بواسم وبریلردی. شمعی خراب حالنده در. — حضرمونده دخی بواسله ایکی قصبه وینک ایچ طرفنده بر مرموره وار ایدی. حیروهر بر باره لسانده بواسم «قریه» دیک ایدی.

هجری } اوننوی قرن هجری عثمانلی شعرا. سندن اولوب، استانبول قاضیسی ایکن وفات ایتمشدر. شویت اونکدر:

چه هجران غمین ای دل اجلدن اوکدن اولمش یوق
 یترچک غصه خطین یازلمشده یولمش یوق

— فرس شعرا سندن دخی بر قاج کشینک مخلصی اولوب، اک معرونی (ری) لی محمد شریف هجریدر، که مولانا امیدبنک افر باسندن اولوب، اصفهانده وزارت خدمتنده بولنمشدر. سلامی وکلای مخلصیه معروف ایکی برادر هرکون صاحب ترجمه حقنده برر شمرسویله رک، جائزه امیدبله سلامنه طور دقلرندن، بوحاله مناسب شویتی سولنمشدر:

دو چیز است بدتر ز تیغ خورای
 کلام سلامی سلام کلامی

هجسیاس } (Hégésias) یونان قدیم مور. ۳۰۰ سنه اول بر فده کندینه مخصوص بر فلسفه تدریس، و دنیاده آجیرلک لدایده غلبه سنی وسیله اتخاذ ابله، اتلاف نفسی توصیه ایدردی. طلبه سندن بر قاج کشینک بونصیحی اجرا ایتلری اوزر بنه، بطلیوس طرفندن مدرسه سی تعطیل، و کندیسنی نی اولنمشدی.

هجل } (Hetzl) آلمانیا مشاهیر مستشرقیندن ۱۷۵۴ ده کونیکس بر فده طوغمش؛ و ۱۸۲۶ ده وفات ایتمشدر. طول مدت آلمانیه مکاتبنده السنه شرقیه معلک ایتمش؛ و عبرانی، سریانی، کلدانی و عربی اساتیرینک تحصیل

تسهیل ابدہ جک بر خبیلی کتابلر ترتیب ابله ، نورانی ترجمه المشر.

هدایا { عثمانلی شمراسندن ایکی ذائق
مخلصیدر : برنجیسی (مصطفی -
افندی) اوننجی قرن هجری علماسندندر.

— ایکهیبسی شیخ الاسلام (اخى زاده حسین افندی) در، که ترجمه حالى «حسین افندی» ماده سنده سبق ابدوب، شوراده شو بیتتی ذکر ابله اکتفا ایدبورز:

شاید وفایده دیو اول یار پرچغا
صبر ایزایدیم ایله عمر اکر وفا

هدایا { «عزیز محمد افندی» ماده سنده
مراجعت بیوربله]

هدویچه { Hedwige } مجارستان قرالردن
{ لونی } نیک قبزی و وارثه سی اولوب،
۱۳۸۶ده لیتوانیه دوقه سی (یاکلون) وارمش؛
و بونک بشنجی (ولادیسلاس) اسمیله اهنسان قرالی
اولسی اوزربنه، لهستان ابله لیتوانیه برلشمش
ایدی . لیتوانیهدده خرستیانلنک نفر و تمعیینه
خدمت ایش؛ و ۱۳۹۹ده وفات المشر.

هرا { «معاذالها» ماده سنده مراجعت
بیوربله . }

هرات { افغانستاک شمال غربی جهتده
۳۴°۲۲' عرض شمالی ابله ۶۹°۰۹' }
طول شرقیده و (هری رود) ک ساحل شرقیسنده

قدیم و مشهور بر شهر اولوب، وقتیه خراسان
خطه واسمه سنک کرسیسی والیوم بر درجه قدر
ممتاز بر خانلک مرکزیدر . اهالی حاضره سنک
مقداری ۵۰۰۰۰ ابله ۱۰۰۰۰۰ آره لنده

مخنین اولنیور . صنعی بر صرتله وسور و خندقله
محاط اولوب، برقله سی دخی وارددر . ایکی اورتیلی
چارشی شهرک طول و عرضیجه ممتد اولوب، وسط
شهرده تقاطع ایندکتری برده بوسکک و کنیش
بر قبه بولنیور . اکثر سواقنلری طار و اورتیلی
اولوب، چنکبیز زماننده بده انخریب یکیدن اعمار
اولنمش والحاله هذه بنه مشرف خراب اولان جامع
کیرندن بشقه اسکی آثار صمرانندن برشی قالمشدر،
و ذکره شایان ایتیه سی بوق کیددر . یاکنز دیوان
نامیله خانلرک اقامتکاهی اولان بیوک بر قوناقی،

و امام رضا (رضی الله عنه) ک مقامی نامیله بر زیا-
رتکاهی وارددر . اطراقی بر قاج ساهتیق مسافه یه
قدر غایتله منبت و معصودلار و کوزل اولوب، هر
طرفدن صولر نیمان و جریان ایدر؛ و هر بروددن
صنعی جدولارله صولر اووورده طاغیله رق، اراضی بی
سقی و احیا اتمکله، فرح فزا باغیچهلر وجوده کلشدر؛
ولنده امثالسر میوه لک انواعی حاصل اولور .
هواسی صاغلام اولدیغی کبی، هر برودک صوبی و دیگر
میاه جاریه سی ده پک براق و خفیدر . ایران ابله
ترکستان و هندوچین بوللرینک برلشدیکی برقله ده
وزع اولقله، اهمیت نجراره سی دخی پک بیوکدر؛
و اورالره مدنیت کیردکه، پک بیوک و نجرانرکاه
برشهر اولوب، اسکی معمورنجی هودت ابده چکنده
شبهه بوقدر . پک اسکی برشهر اولوب، اسم قدیمی
(آریا) یاخود (هری) دره بیوک اسکندر طرفندن
نوسیم و تزین اولنورق (آلکساندر یا آریانه) نسیمه
اولنمشدی . دور اسلامده چوق ترقی ابدوب،
جغرافیون اسلام مدح و تعریفنده اطرا ایدبورل .
مدنیت اسلامیته ک پارلاق سراگزندن اولوب،
مدارس و سائر مؤسسات علیه ابله مملو ایدی، و پک
چوق علما و ادیانک مفتی بولنمشدر . نسبتنده (هروی)
دینلیر . شمذیکی اهالیسی ایرانی، افغانی، ترک، هندی
و سائر اقوام اسلامیله ابله بر مقدار یهودیدن سرکیدر .
شهرده پک نفیس خالیلر ابله قوزی دریسندن
قلیاقی و سائره اعمال اولنور . هراتک جوارلری
(ام آریه) نک وطن اصلیسی و مبدأ و منشئی
اولدیغی مظنوندر .

هراقلیت { (Héraclite) یونان قدیم
حکما سندن اولوب، میلاد

عیسادن ۵۰۰ سنه اول (افس) یعنی آیانلوقده
یا شامشدر . حزن و کدره میل طبیعیسی اولوب،
نهایت دنیادن نفرت ابده رک، بر طماغه چکلمش؛
و اوراده قصداً آج قاله رق تلف اولمشدر . کاشانک
اساسنی آتشدن عبارت عد ابدوب، آهنک عمومی
و تضاددن عبارت ایکی قومه مخالفه تک حکم سور .
دیکنه معتقد ایدی . آثارندن یاکنز بر قاج فقره
بولنمشدر .

هراقلید { (Héraclide) یونان قدیم
حکما سندن اولوب، قبل المبلاد

دردنچی فرزند قره دگیز ارکلیسنده ظهور اتمش؛
و آتسه به کیدوب، افلاطوندن و بده آرسطودن
درس آلمش ابدی. آتارندن یالکز بهض قره لر
باقدرد.

هر اقلید { Héraclides } یونان قدیمک
هر کول ویا هراقلیس دبدکاری
قهرمان موهملری نسلندن زعم ابدتکاری برطاقم
حکمداران سلاله لری اولوب، موره ده و سائر
طرفلرده حکم سورمشلردرد.

هر اقلیس { Héraclès } [« هر کول »
ماده سنه مراجعت بیوربله] .

هر اقلیوس { Héraclius } قسطنطینیه
روم ایمپراطورلردن ایکی
کشینک اسمی اولوب، برنجیسی آفریقا افسارخلردن
برینک اوغلی اولدینی حالده ۶۱۰ تاریخنده ظالم فوقاسی
اسقاطله، برنجی ضبط اتمش؛ و ابتدا آوریاده
آوارلر و آسیاده ابرائیلر ممالکنی ضبط ابدوب،
کندیسنک حکمی قسطنطینیه منحصر قالمش ایسه ده،
بمده ابرائیلره غلبه چالهرق، فراته قدر اولان
پرلری استرداد، و آوارلری دفع اتمش؛ و صکره
غزاة اسلام شام و فلسطین و جزیره و مصری فتح
ایتمکله، بنه ماکی تدنی ابدوب، مسائل مذهبی
ایله اشتغاله باشلامش ابدی. وفاتنده هراقلیوس
قسطنطین و هراقلیوناس اسملرله ایکی اولاد برافوب
بولر مشترکاً حکم سورمشلردرد.

— ایکنجیسی (هراقلیوس قسطنطین) برنجینک
اوغلی اولوب، بدرینک وفاتنده ۶۴۱ ده برادری
هراقلیوناس ایله مشترکاً تخته قومد اتمش ایسه ده،
بر قاج آی صکره اوکی والدهسی طرفندن معمولاً
وفات اتمشدر.

هر اقلیوناس { Héracléonas } قسطنطینیه
روم ایمپراطورلردن اولوب،
۶۴۱ تاریخنده برادری هراقلیوس قسطنطین ایله
مشترکاً صندالی حکومته چیتمش؛ و بده برادرینک
معمولاً وفاتی اوزرینه، یالکز قلوب، مظالمه بنه،
بر قاج آی صکره اسقاط، و برونی قطع اولنهرق،
نفی اولنمش؛ و منفاده وفات اتمشدی.

هر اقلیه { Héraclée } ازمنه قدیمه ده
هراقلیس ویا هرکول نام قهرمان

موهمه منسوب عد اولنور بر قاج شهر و قصبه
اولوب، ایوم موجود اولانلری (ارکلی) نامیله
معروفدرلر .

هر بلو { D'Herbelot } فرانسه مشاهیر
مستشرقیندن اولوب، ۱۶۲۵ ده
پارسمه طوغمش، و ۱۶۹۵ ده وفات اتمشدر .
عربی، عبرانی، سریانی و فارسی لسانلرینه آشنای اولوب،
« لبتخانه شرق » عنوانیله حروف هجا ترتیبیله اتم
وممالک شرقیه تک جغرافیه و تاریخه متعلق احوالندن
باحث بیوک برکتانی واردرد، که بمده بشقه لری طرفندن
ذیلاً ایجا اولنمشدر .

هرسک { Herzegovine } بوسنه تک
جنوب غربی گوشه سندن
عبارت اولوب، اکثریا بوسنه ولایتیه ملحق بر سنجاق
و بر آدره لاق آبرجه بر ولایت اتخا اولنمشدی . شرقاً
و شمالاً بوسنه، غرباً دالماسیه، جنوباً دخی قره طاغ
ایله محدود اولوب، مساحتیه سطحیه سی ۹۱۱۹ مربع
کیلومتره واهالیسی ۵۱۱ ۲۱۹ کسیدر . مرکزی
(مستار) قصبه سیدر. اراضیه طاغاق و طاغاق
اولوب، هر طرفی کلی قیلاردن عبارت و تک صریدر .
اک مرتفع جهتی جنوب شرق طرفی اولوب، ۲۶۰۰
متره ارتفاعی اولان (دورمیتور) طاغی شمعی
قره طاغ حدودی داخلنده ایسه ده، اوجهته فاجقو
قربنده وقع (وولوباق) طاغنک ده ۲۲۶۰ و حدود
شرقیه سنده واقع (ترسقاویجه) تک ۲۱۲۸ و فوجه
قربنده واقع (لیا) طاغنک ۲۰۷۰ متره ارتفاعی
واردرد. سائر طاغلری ۱۰۰۰ ایله ۲۰۰۰ متره
آره لرنده در. یالکز شرق جهتنده آزر بر برینک میاه
چاره سی (دوبنه) نهر بنه دو کیلوب، طونه یعنی
قره دگیز حوضه سننده و سائر طرفلری (نارننه)
نام دیکرله (نرئوه) نهری حوضه سی داخلنده یعنی
آدریاتیق مائله سنده در . نهر مذکور قره طاغ
حدودنده نیمان ابدوب، ابتدا شمال غربیه طوغری
جریایله، حدود شمالیه سنه واصل اولجه بوسنه دن
کنن بر جای اخذ ایدرک، جنوبه و بده جنوب
غربیه طوغری دونرک، دالماسیه کیریمجه، قره
طوغری دونوب، نارننه کور فرزند آدریاتیقه
دو کیلور . سائر چایلری کاملاً بوسهره دو کیلور .
بو چایلرک چوغی سیل کی شدته و چاغلبانلر تشکیل

۱۷۸۱ده (اورانوس) سیاره سنی، ۱۷۸۷ده بوک
 بیکنی، ۱۷۸۹ده زحلک بیکدن ایکی یکنی کشف
 اتمشدی. منظومه شسک ثابت اولوب، هرکول
 سیاره سنه طوهری حرکتده بولندیفی، و محبیه لک
 حسابیز نجومدن مرکب اولمسیله بولردن اطرافنده
 بولانلرک مرکزده کیلرک اطرافنده دورا بئدیکنی کشف
 ایدهدرک، علم هیئته بریکی دورترقی آتمشدی. قرال
 اوخنجی جورج بومساعی و خدمات فنیه سنی تقدیر ابله،
 کندیسنی تحت حمایت سنه آلهرق، (ویندسور) سرایی
 یاننده برخان اعطا، و تخصیصات کافیه تعین ایتمکه،
 هرشل اک بیوک کشفیات فنیه سنی اوراده اجرا
 اتمشدر. دوربین وسائر آلاتک اعملانده برادری
 آلکساندر همشیره سی قارولینه دخی کندیسنه
 معاونت ایتشلردر. لوندره جمعیت علیه سیله پارس
 آقادیه سی طرفلرندن اعضالغه قبول اولنمشدی.
 هیئت نجوم و فن بصر و آلات رصدیه حقتده برجوق
 تالیفات و خاطرانی اولوب، جمله سی جمع و نشر اولمشدر.
 — اوغلی جون هرشل (که ۱۷۹۲ده طوغمشدی)
 پدرنک علم و فتنه و آلات رصدیه و بصریه حقتده کی
 سرارینه وارث اولوب، فن هیئت و بصره خیلی خدمتله
 اتمشدر.

هر فورده (Hereford) انکاترهمک فرب
 جهتمنده فلوجسترک ۳۵ ولو.

ندره تک ۲۰۰ کیلومتره فرب شمالیسندن قونلق
 مرکزی برقصیه اولوب، ۱۸۳۵۰ اهالیسی، مصنع
 پرکلیسی، کتبخانه سی، تیاروسی، ذخیره وسائر
 تجارنی اطرافنده باغچه و فدانلق و چارلرله مستور
 کوزل اراضیه و اورد.

— هر فورده قونلقی فربا برقنوق و رادمور،
 شمالا اشروپ، شرقا وورچستر، شرق جنوبی
 طرفندن فلوجستر، جنوبا مونموت قونلقرله محدود
 اولوب، مساحت سطحیه سی ۲۱۶۴ مربع کیلومتره
 و اهالیسی ۱۲۵۳۷۰ کشیدر. (سورن) خلیجه
 دوکیان (وین) نهری ایاتی شق ایدوب، بتون میاه
 چاربه سنی جمع ایدر. اراضیه حارصه لی اولوب، اک
 بوکسک محلی ۸۱۰ متره ارتفاعنده در. طوبراغی تک
 منبت وزراعتی تک ایلرلدر.

هر فورده (Herford) روسیه یه تابع
 وستفالیه ایالتک (میندن)

ایدهرک، و برجوق برلده برک آلتنه طالب صکره
 بنه ظهور ایدهدرک آثار. اک بیوک واک فریبلری
 (ترینیچه) در. اراضینک ثلثانی طاشلق و طاغلق
 اولهرق اراضی خالیه دن و قالان ثلثک ۲۲۰۰
 مربع کیلومتره اکی اراضی مزروعه، ۲۲۰۰ کیلو
 متره لکی اورمان و ۱۶۰۰ کیلومتره اکی مرعادر.
 محصولاتی بغدادی، مصر، آریه و سائر حیوانات ابله
 سبزه و میوه دن عبارت اولوب، ذخیره سی احتیاجات
 محلیه یه کفایت ایتز. قیون، صیفیر و سائر اولهرق
 بر مقدار حیوانات اهلیه سی اولوب، اخراجاتی بیاضی
 و دریدن عبارتدر. صنایع و تجارنی لالان تک کریدر.
 اهالیسی بوشناقلر و قره طاغلیله همجنس اولوب،
 مذهبجه مان مساری مقدارلده مسلم، اورنودوقس
 و قنولیکدن مرکبدر. آتجی صرب جنسیتنه منسوب
 اسلاوردن سیمیا و اخلاق و اطوارجه بر آرز فرقی
 اولوب، اوزون بویلی و جسور آدملردر، و سو.
 یلدکری لسان دخی دها درشت و سرتدر، که بوده
 اورالک اهلی قده سی بولمش اولان آرنانؤدرله
 دها زیاده قاریشمش اولدقنرینه دلیلدر. هر سک
 بوسنه و هر سک ولایتی ترکیب ابدن ۶ سنجاغک بری
 اولوب، ۱۰ قضا به منقسمدر.

هر سک زاده { ه احمد پاشا (هر سک
 زاده —) ماده سنه

سراجمت بیوربله . [

هرشل { (Herschell) اعظم هیئت شنا.
 ساندن اولوب، ۱۷۳۱ده آلمانیه .

تک هاووره شهرنده طوغمش، و ۱۸۲۲ده وفات
 ایتمشدر. برماهر موزیکه جینک اوغلی اولوب،
 کندیسنی دخی ابتدا بوصنتمه سلوک، ۱۷۵۹ده
 انکلتربه انتقال ایدهدرک، و بر دیکی چالنی درس لرندن
 آلدیغی اجرته تک فقیرانه یاشامقده، و بوش و قنلرخنی
 علوم ریاضیه و هیئت کتابلرنک مطالعه سنه صرف
 ایتمکده ایدی. کیده هرک هیئتله جیدی صورتده
 اشتغاله باشلابوب، دوربین وسائر آلات لازمه تک
 میابه سنه کیسه سی مساعد اولدیغندن، محتاج اولدیغی
 آلترلی کنده ایله یانمجه مجبور اولمش؛ و ۴ سنه تک
 سنی و امکله وجوده کتیردیکی ۱۲ متره اوزون بردوربین
 اووقت موجود دوربینلرک اک مکملی بولنش ایدی.
 بوالآله استادانه تدقیقات و تحریات فلکبه: بولنهرق،

ساخته‌اند و میندک ۲۸ کیلومتره جنوب فریسنده برقصه اولوب، ۱۱۹۷۰ اهالیسی و پاهوق و کتن بز وایلیک فابریقلری واردر.

هرکند { اقصای بلاد هندده و هند ابله چین آرمه‌سنده بردکیز اولوب،

سرندیب جزیره‌سنکده بونده اولدیفنی یا قوت سوی بیان ایدیور. تریفک قسم اوله کوره چین دکیزی و قسم اخیرنه کوره‌ده بنکاله کور فزی اولوق اقتضا ایدر.

هرکول { (Hercule) اساطیر یونانی‌ده موهوم برقهرمان اولوب، گویا

پونان قرالردن برینک زوجسی (آلفمنه) نک ابوالله زعم ایندکلی مشتری ابله اولان اختلاط غیرمشروعندن (نه) شهرنده طوغمش؛ و مشتریک زوجسی (پونون) قیصقانبوب، کندیسنی نک ایچون

ایکی بیلان کوندرمش ایسه‌ده، هرکول، چوق اولدیفنی حالده، بویلانلری ایله بوغمش؛ و یودجه فوق‌العاده برقوت و جسارت پیدا ایدوب، طبق

رسم زالك « شاهنامه » ده مذکور « خوان » لری کبی برطاقم خارق حاده قهرمانقلرده بولنورق، آرسلان

وازدراکبی برطاقم جانورلری اتلاف ایتمش، و بر چوق جباره نک حقندن کلش. مشروع و غیرمشروع

صورتنده برچوق قادینلره مناسباتندن برچوق اولادی اولدیفنه ایپانیز؛ و برطاقم حکمدارلر هرکولک نسلندن

اولوق اداسنده بولنورلردی. نهایت (بوله) اسمنده قایدینی برتیزله ازدواجی صره‌سنده زوجسی (دیانیره)

قیصقانبوب، کندیسنی کندینه جلب ایتمک اعتقادبله، بوقهرمانک اولدبرمش اولدیفنی (نسوس) اسمنده

برضرب جانورک قانیله ملع برکومک کوندرمش؛ و هرکول بوکوله کی کینجه، بدنی پارلنوب، آچیسنه

تحمل ایده مدبکندن، کندیسنی آتسه آتورق، اتلاف نفس ایتمش. گویا مشتری کندیسنی سماه نقل ابله، (ابه) نام بری ابله تزویج ایتمش؛ و تمبیر آخرله برجله کوبیه به

علم اولمشدر. هرکولک سینه بوغازینی و برچوق قوی و لیجانلر وسائر آجدیفنه اینانقدلریچون، سینه بوغازینک ایکی ساحلنده کی طاغله « هرکولک ستونلری » دبرلردی، و دیگر برچوق برلری ده بونک اسمنه اضافله قسیمه ایدرلردی.

هرکولانوم { (Herculanum) اینالیاتک قامپانه خطه‌سنده و نابولی

قریشده اولورق (وزوو) برکانک اتکننده برشهر قدیم اولوب، میلادک ۷۹ تاریخنده برکان مذکوردن

آقان لاولرک آلتنده قالورق، بومی ابله برابر خراب اولمشدر. ۱۷۱۱ ده برقیسی کشف اولنوب، برچوق آثار عتیقه چیقمشدر. ایوم محلده (پونیی) و (رژینه) اسملریله ایکی قریبه واردر.

هرکه { (Haraka) شهراماننه ملحق ککبوزه قضا‌سنده و ککبوزه نک ه کیلومتره شرقنده آناطولی دمیرویول خطنک شمالنده برقریه اولوب، جسم براقشه و خالی وسائر مندوجات ابله چینی

فابریقه مابونیه مشهوردر. **هرکه** { یاخود هرکیت (Chaiki) جزایر بحر سفیده ردوسک فریبده ۱۰۰

میل قدر آچقنلرند برکوچک آمله اولوب، ساحل جنوبیسنده برقریه سی واردر. مرکز ولایت مطق برناحیه صورتنده اداره اولنور. اطرافنده برطاقم ایصزکوچک آمله لر دخی واردر.

هرما فرودیت { (Hermaphrodite) اساطیر یونانی‌ده گویا

هرمس (یعنی عطارد) ابله آفرودیتی (یعنی زهره) نک اوغلی اولوب، برکون بردرده بیقانیکن درله موکل اولان (نایاده) تمبیر اولنور بریلدن بری

کندیسنی کوره‌رک، تمشق ایتمکله، کندیسبله بروجود اوله جنی صورتنده ملاقات ووصالی آمله کاذبه دن

رجا ایندیکندن، بوآرزوسی قبول اولنوب، ایکیسی برلشهرک، هم ارکک هم دیشی برشخص موهوم تحصیل ایتمش.

هرمانستاد { (Hermanstadt) مجارستانک وطمشوارک ۲۳۰ کیلومتره شرقنده سنجاق مرکزی برقصه اولوب، ۱۹۰۰۰ اهالیسی، ایکی مکتب

اعدادسی، دارالمطیعی، همومه آجیق برکتخانه ابله برچوق رسم وسائر آناری حاوی موزه سی بولنان برسرایی و بعض فابریقلری واردر.

هرمز { یاخود هرمزد (Hormisdas) ابرامک ساسانیان سلاله سنه منسوب ملوکندن دوت کشینک اسمیدر. برنجیسی سلاله مذکورده نک

اوچنی حکمداری اولوب، ۲۷۱ تاریخ میلادیسنده پدری شاپور بن آردشیره خلف اولمش؛ و آنجیق

برسنه حكومت سوروب، مشهور (مانی) نك مذهبی التزام و حجاب اتمش ابدی . — اینگیسی ملوك مذكوره نك سكرنجیسی اولوب، ۳۰۲ تاریخ میلادیسنده پدري نسی به خلف اولمش؛ ۳۱۱ ده وفات اتمشدر. — اوچیسی ساسانیانك اون آنجیسی اولوب، ۴۵۷ تاریخنده پدري بزكردك برنه ایران شاهی اولمش؛ اوچسنه حكومت سوردكدن صكره، بیوك برادری (فیروز) ۴۶۰ ده آنك برنه چكمشدر. — دردنجیسی ساسانیلك یكری ننجیسی اولوب، مشهور نوشیروان عادلک اولادندندر. ۵۷۹ تاریخ میلادیسنده پدرينه خلف اولوب، پدري نك مسلكی هكسنه اولهرق سلوك ایندیكندن، ۱۱ سنه حكومت سوردكدن صكره، ۵۹۰ تاریخ میلادیسنده تبدیل اولمشدر.

هُرْمُزُ { بحر فارس یعنی بصره كورفرزی
 ابله همان كورفرزی آره سنده واقع
 همنامی اولان بوزاك شمال جهتنده وكرمان ساحلی
 قرینده اولهرق طوبله ونام دبكركله كیش جزیره سنك
 شرق شمالیسنده و بندر عباسك شرق جنوبیسنده
 بركوك آله اولوب، ۲۰ كيلومتره محیط دائره سی
 اولدینی حالد قیاسق اراضیسی و شمال طرفنده
 قوملق بر اووه سی واردر. دین اسلامك انتشارنده
 ابرانك یارس و كبر دینان زردشتیلری بو آله به
 و اورادن بگراه چكمله، كسب اهمیت اتمكه باشلا.
 یوب، مذكور اووده نجانرنگاه بر مهوره پیدا
 اولمشیدی. اونجی قرن هجریده بو جزیره ده ابرانك
 و جزیره العربك اورایه قریب جهتلرنه حاكم بر
 كوك دولت تشكل اتمشیدی. بعده پورتكیزلیلك
 الینه كچوب، نهایت ابرانیلر انكتره نك معانویه
 جزیره بی ضبط ایتكارنده قصبه و قامه بی هدم
 ایتشلردر. مذكور بوقازه بو جزیره مناسبتیه بو
 اسم ویرلمشدر.

هُرْمَسُ { (Hermès) عطاردك اسم بونا.
 نسی اولوب، اساطیر یونانیده
 نطق و فصاحتك مرپسی عد اولنوردی .
 — بواسمه بر شخص موهوم دخی سروی
 اولوب، مصریلرجه (طوت) اسمیه معروف ابدی.
 حساب وهندسه و فن معماری و موسیقی و طب و سایر
 كافه علوم و فنونك موجودی زهم اولنوردی .

شرقیون بونی انسان عدایده رگ، قبل الطوفان صمید
 مصدره یاشادیغنه، و حضرت ادریس (علیه السلام)
 ابله بر اولدیغنه ایشانیلر . برهرمس نانیك دخی
 بمدالطوفان بابله یاشابوب، علوم و فنونی ایجاد
 ایتدیكنی، و برهرمس نانیك ده بنه بمدالطوفان مصدره
 یاشابوب، طب و حیوانات و نباتات هقنده بعض منظوم
 كتابلری یازدیغنی دخی روایت ایدبورلر . كيك طرفندن
 یازدیقلری مجهول بوبله برطاقم كتابلر حقیقه موجود
 اولوب، آوروپالیلر طرفندن كشف و طبع و ترجمه
 اولمشدر . بو هرمدلر جمع صیفه سیله (هرامسه)
 نامیه معروفدرلر . ننجیسی (تریسمیست) یعنی
 « اعظم » لقب یونانیسیله دخی ملقبدر .

هُرْمَنْدُ { اصفهان مضافاتندن واصفهاندن
 اوج كونك مسافه ده واقع برقصه
 اولدینی « معجم البلدان » ده مسطوردر .
 هِرْمُوپُولِیسُ { (Hermopolis) مصر
 قدیمده ماكدونیة لیلر
 ورومالیلر طرفندن ایكی شهره ویریلن اسم اولوب،
 بری صمید مصدره (احجم) و دیكری مصر سفلا ده
 (دمهور) شهرندن عبارت ابدی .
 — بوناك شیره جزیره سنك مرکزی اولان
 قصبه نك دخی اسمیدر . [« شیره » ماده سنه
 مراجعت بیوربله .]

هُرْمُوسُ { (Hermus) صاروخان سنجاب.
 غنده کی که بزهرینك اسم قدیمدر .
 هِرْمُودُ { (Hérode) رومالیلر ك نحت نابیتنده
 اولهرق فلسطینده حكم سورن یهود
 حكامندن براق كشینك اسمی اولوب، اك معروفلری
 « بیوك » و (عسقلانی) لقبیه مشهور اولانیدر، كه
 حكامدن (حرفان) ك وزبری بولمش اولان آنتیا
 ترك اوغلی اولوب، میلاد عیسی (علیه السلام) دن
 ۷۲ سنه اول عسقلانده طوغه رق، ابتدا رومالیلر
 خدمتنده بولمش؛ و محاربات داخله ده آنطو آنك
 طرفنی التزام ابدوب، بونك انهاسیله سناتو طرفندن
 یهود حاكمككنه نصب اولمش ایسه ده، مملكتی حرباً
 و ندریجا ضبط اتمكه مجبور اولمش؛ و قبل میلاد ۳۷
 تاریخنده قدسه داخل اوله بیلمش؛ و اوقتاو طرفندن
 دخی ابقا اولمشیدی . حضرت عیسی (علیه السلام) ك
 ولادتندن بر سنه صكره وفات اتمشدر . — بونك

اوغلی هروود آنتیاس ابله هروود فیلیپ فلسطینک
بعض جهتلرنده والیک، و تورونی برنجی هروود
آفریقا ابله اونت اوغلی ایکنجی هروود آفریقا قدسده
حاکمک اتمش؛ و بونلردن برنجیسی حضرت بچی
(علیه السلام) ی و اوغلیجی هروود بونلردن یه مقوب
و شمعونی (یعنی بطروس) ی شهید اتمشدر.

هسودوت { (Herodote) یونانک اتمشدر
مورخلردن اولوب، کند.
یسندن اولکی مورخیندن اکثریک آتاری نابود
اولدیفندن، «بومورخین» تلقیب اولمشدر. میلاد
عیسی (علیه السلام) دن ٤٨٤ سنه اول هالیقار.
ناسه (یعنی بودروم) شهرنده طوغمش؛ و کج
ایکن، یونانه، مصره و آسیایه سیاحت ابدردک ام
مختلفه تک احوال تاریخیه سی اوکر عش ابدی.
و عردتنده تاریخی یازوب، اولیب او بونلرنده قرائت
ایتدیکنده، تحسین هومی به مظهر اوله رق، آتله لیلر
طرفندن تقریباً ٢٥٠٠ لیریه معادل اولان اون
تالانت مکافاتنه نائل اولمشدی. بعد ایتالیانک
(توربوم) بلده سنه ٦٠٦ قبل میلاد ٤٠٦
تاریخنده اوراده وفات اتمشدر. تاریخنک افاده سی
یک سالیس و لطیف اولوب، آنجق مسموحاتی عینله
یازمق حادق اولغله برابر، ضرب احوال قلته دخی
میل اتمشدر. مع هذا اتم مختلفه تک احوال قدسی
حقتنده تک قیمتدار معلوماتی حاویدر. بواری موجود
اولوب، دفعتله طبع ونشر، و اکثر آوروپا السنه سنه
ترجه اولمشدر.

هسول { (Herules) جرمان اقوامندن
وحشیلک و یتما کر لیکله مشهور
بر قوم اولوب، اونجی قرن میلادیده قره دیکزک
ساحل شمالینده ظهور اتمش؛ بعد غوثلرک تحت
تحکمه کبروب، بونلردن فورتلنج، طونلک ساحل
جنوبینده یعنی شمیک بلغارستانده برلتمش؛
و اورادن ایتالیایه کچرک، ٤٧٦ ده قرب ایپرا.
طورلغنی بانوروب، رومانی ضبط اتمشدرسه ده،
متقاباً اوستروغوتلر طرفندن اورادن اخراج
اولنرق، شرق بمراطورونک مساعده سیله المیریانک
بعض طرفلرنه برلتمشدرسه ده، یغما کر لکلردن
طولابی اورادن دخی طرد اولنرق، بدنجی قرن
میلادیده جرمانیه به عودت اتمشدر؛ و بردها ناملری
ایشیده مشدر.

هرولت { (Hérault) فرانسه تک جنوب
جهتده برنردر، که فاردا ایا.
لتنده (سونه) طانلردن نیمانله ١٣٠ کیلومتره تک
جریاندن صکره، (آغه) لیمانده آق دیکزه
دو کبلور.

هرولت { اباتی (Dép. de l'Hérault)
فرانسه تک ایالات جنوبینده
اولوب، شرقاً فاردا، شمالاً بنه فاردا و آورون،
غرباً تارن و اوده، جنوباً دخی بنه اوده ایتلر بله
و آق دیکزه محدوددر. مساحت سطحیه سی ٦١٩٨
مربع کیلومتره اولوب، ٤٦٦٥١ اهالی ابله
مسکوندر. مرکزی (مونپلیه) شهریدر. ایلنه
اسمی و برن نهر دن بشقه (لر) و (اوربه) نهر لری
و برقاج صنمی جدولی دخی وارددر. اراضیسی آز
عارضه سی و طوبرانی منبت اولوب، ذخایری آز
ایشده، باغلی، میوه لری، زیتونلری، پورتقال،
لیمون و نار باغچیلری، طییمی و صنمی جابلری
و اورمانلری چوقدر. چیچکریله نباتات طبییه سی
بوهر لری ده کثرتیدر. معدن کوربله سر، آلجی
و سائر احجار و تزییه سی و ایلیجری بله میاه معدنییه سی
و مصلح لری ده بولدر. قیونلری چوق و جنس لری تک
مقبول اولدیغی کبی، آرپلری و بایلقر لری ده چوقدر.
صنایی خیلی ایلری و تجارتی ایشلکدر. مرکزی
مؤسسات علمییه چوق اولوب، مکمل طبییه مکتبی
دخی وارددر. ایات؛ قضایه منقسم اولوب، ٣٦
ناحیه ٣٣٦ داتره بی حاویدر.

هرون { (Héron) یونان قدیمک اتمشدر
ریاضیونشندن اولوب، قبل میلاد
١٢٠ تاریخلرنده اسکندریه ده یاشامش؛ و صوبیل
ابله دوزر بر چوق دولابلر و ماکنهل ایجاد
اتمشدر. یازدیغی آثار کثیره دن آنجق بعض فقره لر
بوله ییلشدر.

هرون { [هارون] ماده لرینه مراجعت
بیوربله . [

هرون المنجم { (ابو عبدالله) بن علی
البغدادی) مشاهیر ابادن
اولوب، ٢٨٨ تاریخنده کتچ یاشنده وفات اتمشدر.
شراء مولدینک احوالی و منتخبات اشعارنی جامع
«البارع» عنوانله تک معتبر برتالیقی و قادیزلرک
احوال و اشعارنی حازی «کتاب النساء» عنوانله

برتری وارد. جدی ابومنصور مجوسیدن دوغمه اولوب، خلیفه ابوجعفر منصورک منجم باشیسی بولنش؛ و بومناسبتله منجم لقبی حائله سنده قالمش ابدی.

هریستال { باخود هرستال (Héristal) ایاک وقضا وناحیه سنده ولیره تک ۶ کیلومتره شمال شرقیسنده اوله رق موزه نهری اوزرنده برقصه اولوب، ۱۱۱۲۲ اهالیسی، اسکی برقله سی، کور معدنی ودمیرخانلرله اسلحه فابریقلری وارد.

هسپری { (Hesper) غرب دیمک اولان بوکله و آتلاسیک برادری اولان بر شخص موهومک اسمی اولوب، کوبا بو آدم آفریقان برادری طرفندن طرد اولنهرق، ایتالیا به کشش؛ و بومناسبتله ایتالیا (هسپریه) تسمیه اولغنشدی. زهره سیاره سنه دخی مغربده ظهورونه بتاه بو اسم و بریلیدی.

هریستال { [ابو عبیده روی]، [ابوصاصم عیادی] و [علی اهروی] ماده لرینه مراجعت بیوربله.

هسپریده { (Hesperides) اساطیر بونا. پورتقال آغاج لرینی حاوی بر مشهور باغچه مالک اوج پری به و بریلن اسم اولوب، بونلرک آتلاسیک قیزلی اولدق لرینه معتقد ابدیلر.

هزار اسپ { خوارزنده و خوارزمدن اوج کونلک، مسافده واسع بر اووه ده هر طرفدن صوابله محاط ویا لکز بر طرفدن یکیدی اولان مستحکم وکوزل برقصه اولوب، ایشلک چارشیلدی و بزازلرله اهل ژوندن اهالیسی اولدیغی یاقوت حوی بیان ابدبور.

هسپریه { (Hespérie) مغرب دیمک اولان فندن ایتالیا به ویدمه اسپانیا به و برلشیدی.

هزار اسف { لرزرکده حکومت سورن اتابکانک اینجیسی اولوب، دولت مذکورده تک مؤسس اولان ابوطاهرک اوغلیدر. ۵۵۰ تاریخنده پدینه خلف اولوب، اصفهان قربنده تک نوسبع ممالک، و فارس اتابکانله مکرراً حرب ایده رک، غالب کلکله، تکله سلفری کندیسنه قیزی تزییج ایده رک، طلب صلحه مجبور اولمشدی. عادل و نیکوسیرت بر حکمدار اولوب، مملکتی اعمار اتمشیدی. اسمنک (هزار اسپ) دن معرب اولسی ملحوظدر.

هسه { (Hesse) آلمانیه تک غرب جهتنده ورین ابرماغی حوضه سی داخنده بر بویوک خطه اولوب، شمدیکی حالد بر قسیمی (هسه بیوک دوقه لنی) ویا (هسه دارمستاد) اسمیله بر حکومت عمتازه و قسم دیکری (هسه ناسو) اسمیله بروسیه تک بر ایاتی صورتسنده اداره اولنور. ربن ابله دسر ومان نهرلی آرده سننده واقع اولوب، شمالاً هانوروه، شمال غربی جهتنن وستفالیه، غرباً ربن بروسیه سی، جنوباً پالاتینات، وورنبرغ و باویره، شرقاً دخی صاقسه ابله محدوددر. مساحه سطحیه سی ۲۲۳۷۵ مربع کیلومتره و اهالیسی ۲۷۹۵۹۴۲ کشیدر.

هزار پاره { [احمد پاشا (هزار پاره)] (ماده سنه مراجعت بیوربله.)

هسه { (de Hesse) و نام دیکرله هسه دار. مستاد (Hesse Darmstadt) آلمانیسی وسطینک غرب جهتنده آلمانیه ایمپراطورلنی ترکیب ابدن حکومتات متفقه تک بری اولوب، بروسیه به تابع هسه ناسو ایالتنک اراضیسیله بر بوندن آبرلش ایکی پارچه دن مرکبدر. جنوبی پارچه سی (ربن) بحر اسیله بنه ایکی به آبرلوب، قسم شرقیسی (استارکنبورغ) و قسم غربیسی (ربن هسه سی) نامیله بر ایالت تشکیل ایتدیکی کبی، آبری اولان شمالی پارچه سی ده (پوقاری

هزار غراد { (Razgrad) بلغارستانک شمال روسیجه کیدن دمیربول خطی قربنده اوله رق روسیجه تک ۶۰ کیلومتره جنوب شرقیسنده و آق لوم اوزرنده سنجاق مرکزی برقصه اولوب، قسم اعظمی مسلم اولتی اوزره، ۱۱۰۳۵ اهالیسی، جوارلرنده بعض خرابه لری، اطرافنده محصودار اراضیسی و ایشلک تجارتی وارد. اسمی (رازغراد) دن غلط اولوب، بلغارجه «براه» دیمکدر. — هزارغراد سنجاغی شمال غربی جهتنن روسیجت، شمال شرقی طرفندن

هسه (نامیه بر اوجنخی ایالت تشکیل ایدور .
 بووجه قسم شمالیسی هر طرفدن بروسیه ممالکیله ،
 وقسم جنوبیسی شمالاً و غرباً بنه بروسیه . جنوباً
 پالاتینات و وورتمبرغ ، شرقادخی باوریه ابله محدوددر .
 مساحتہ سطحیسی ۷۶۸۲ مربع کیلومتره و اهاالیسی
 ۱۰۳۹۳۸۸ کاشیدر . اراضیسی آزارضلی
 اولوب ، شمالی قسمندہ ۷۷۲ متره قدر بوکلن
 (وولکسبرغ) اسمیله برکافی ومنفرد برطاق وقسم
 جنوبیسنده (اورنوالد) اسمیله اوندن آلجیق
 اورمانلرله مستور بر جیل واردر . وولکسبرغک
 اتکیرندن هر طرفه برطاقم چاپلر اینوب ، برشمی
 جنوبه طوغری آقورق (رین) و برطاقی ده شماله
 طوغری جریان ایدوب (ورس) ایرماغنه دوکیلور .
 اکبیروکری ربنه تابع (ناره) نهریدر . قسم جنوبیده
 ایسه (رین) ایرماغی جنوبدن شماله طوغری آقورق ،
 ایکی ایالتی آیرقدن صکره ، حدود شمالیسنه واصل
 اولنجہ ، صاغدن حدود شمالیسی آیرهوق کلن (ماین)
 نهریسی اخذ ایله ، فریه دونرک ، حدود شمالیسی
 تقریبی ایدر ؛ و ممالکتک شمال غربی اوجنه واصل
 اولنجہ حدود هر یسه سی آیرهوق اینن (ناهه) نهریسی ده
 آلیر . مذکور طاغلرده هواسی خیلی صفوق و سرت
 اولوب ، ربن و ماین وادیلرنده و آلجیق جهتلرنده
 معتدل اولمغه ، اوزوم و سائر محصولات بیتشد برمه
 الوریشلیدر . مذکور وادیلر هسه تک باغچہسی
 حکمنده اولوب ، باغلی و سبزه و میوه باغچہلری
 چوقدر . بقدا و آریه ابله سائر ذخایری آرایسه ده ،
 پتانه ، کتن ، پنچار ، نونون و سائر محصولاتنی دها
 زیاده در . شمالی قسمندہ حیوانات اهلیہسی چوق
 اولوب ، اهاالیسی باشلیجه چوباناقه یاشارلر . طاغلرده
 دمیر ، باقیر ، قورشون ، مانفاز و طوز معدنلری
 چوقدر . صنایعی باشلیجه معدن مذکورہ تک ایشلمسنه
 متعلق اولوب ، دوکخانہ و دمیر خانہلری چوقدر .
 منسوجات ، کافه ، اسپیرتو و سائرہ فابریقلرله دباغخانہ
 نازی ایکنجی درجه ددر . رین ابله ماین و سائر
 انہارنیک سیرسفانہ صلاحیتی و دمیر بولارک کثرتی
 تجارتی تسهیل ایدور . ممالکتارنی بریوک دوقه تک
 تحت حکومتندہ اولوب ، مشروطیتله اداره اولنور .
 برجلس اعیانیه برجلس مبعوثانی واردر . واردات
 و مصارفی ۲۷ میلیون مارق راده لرنده اولوب ،

عسکری آلمانیه اوزنرجمی قول اردوسنک بکری
 بشنخی فرقه سی تشکیل ایدور . مرکزی ۷۷۰۰۰
 اهاالیسی اولان (ماینسه) شهری ، اولوب ، دارمستاد ،
 اوفنباخ اوورمس و کیسن دخی اک بیوک معموره .
 لریدر . اوج ایالتہ منقسم اولوب ، مساحتہ سطحیہ
 لرله نفوسلری بروجه آتیدر :

استارکنبورغ	۳۰۱۹	مربع کیلومتره	۴۴۴۵۶۳	اهالی
رین هسی	۱۲۷۵		۳۳۳۱۳۵	
یوقاری هسه	۲۳۸۸		۲۷۱۶۹۰	

اهالیسنک تقریباً ثلثانی پروتستان و برثلئی قوتلیک
 اولوب ، ۲۵۵۰۰۰ ی ده اسرائیلیدر .

هسه ناسو { Hesse-Nassau } بروسیه تک
 اایالت فرییه سندن اولوب ،

هسه خطه سنک ۱۸۶۶ تاربخندن صکره بودوک
 طرفندن ضبط اولنان برلندن یعنی (هسه قاسل)
 و هسه و موبورغ برنداکیلرله ناسودوقه لغندن تشکیل
 اولمشدر . شمالاً هانوروه و وستفالیه ایالتلرله
 و (والدک) برنسلکیله ، غرباً رین ایالتیله ، جنوب
 هسه بیوک دوقه لغنک بیوک پارچه سیله ، جنوب
 شرقی طرفندن باوریه ابله ، شرقاً دخی صافسه و ابار
 دوقه لغنله محدود اولوب ، هسه دوقه لغنک (بوقاری
 هسه) دینلن کوچک پارچه سی دخی هر طرفندن احاطه
 ایدور . مساحتہ سطحیسی ۱۵۶۹۳ مربع کیلومتره
 اولوب ، ۱۷۵۶۵۵۴ اهالی ابله مسکوندر . اراضیسی
 عمومیت اوزره طاغلق ایسه ده ، باوریه حدودنده کی
 (واسر قوبه) طافنک ۹۵۰ ، ممالکتک جنوبنده کی
 (تاؤنوس) سلسله سنک ۸۸۰ و شمال غربی جهننده کی
 (ورسوالد) ک ۶۶۷ متره ارتفاعی اولوب ، هیچ
 بربرنده ارتفاعی ۱۰۰۰ متره و ارماز . شمال شرقی
 قسمی ورس و جنوب غربی طرفی رین ایرماقلری
 حوضلر بنه تابع اولوب ، بوایکی ایرماقک برنجیسنه
 دوکلین انہارک اک بیوی (فولدا) و (رین) ایرماغنه
 تابع اولانلرنیک باشلیجه سی ده (لاهن) نهریدر . میاه
 جاریہ سی چوق ایسه ده ، طو براغی چوق منبت
 اولوب ، سر حالرله چاپرلری و بنسآ علیه حیوانات
 اهلیہسی چوقدر . اورمانلری و معدانی دخی چوقدر .
 ایالت قاسل و ویسبادن اسمیلرله ایکی سنجاغہ منقسم
 اولوب ، مرکزی (قاسل) شهریدر . بوایکی سنجاغ
 ۳۵ قضاہ منقسمدر .

کندی بنی حبس اجمشدری. خندق وقه سندن صکره هجرت ابدہ بیلش؛ واجناد بن محاربه سنده شهید اولمشدر. — (هشام بن العاص بن هشام بن المغیرة القرشی المخزومی) که ابوجهلک برادر زاده سی و خالد بن ولید حضر تزلینک همشیره زاده سی اولوب، قح مکہ کوفی الی فخر کاشات (صام) افسد مزک خاتم نبوتنه وضع اجمسلیه مشهوردر.

هشام { بن عبدالمک بن مروان بن حکم لاموی }
 { بنی امیه ملوکک اوتنجیمی آل }
 مروانک بدنجیمی اولوب، ۷۲ تاریخنده دنیا به کلش؛ و ۱۰۵ تاریخنده برادری بزید بن عبدالمککن صکره تخت سلطنته بچوب، ۲۰ سنه به قریب مدت حکومت سوردکن صکره، ۱۲۵ تاریخنده وفات اجمشدر. زمانده آناطولی جهتنده روملردن برخیلی برل آلمش، و سارحدود ممالک اسلامده بعض فتوحات میسر اولش ابدی.

— اندلسده حکومت سورن بنی امیه دزدخی بواسله اوج حکمدار کلشدر: برنجیمی (ابوالولید هشام بن عبدالرحمن بن معاویه بن هشام بن عبدالمک بن مروان) ملوک مذکورہ تک ایکنجیمی اولوب، ۱۷۲ تاریخنده قرطبه تختنده پدرینه خلف اولمش؛ ویدی سنه کال عدل وحقاینله حکم سوردکن صکره، ۱۸۰ تاریخنده وفات ابدوب، اوغلی حکم خلفی اولمشدر. اواین سلطنتنده بیوک برادرلی سلیمان و عبدالله ایلہ برزمان اوغراشمش؛ واسباش داخلی بنی تأمین ابتدکن صکره، آستوربه ویرنه جهتنده توسیع حدوده باشلابه رق، فرانسه طوبراغنده نار بونه وژرونه قح اجمشدی. قرطبهده پدرینک باشلامش اولدینی جامع کبیری انعام، و شهر مذکورلی توسیع و تزین ابله معارف و صنایع و تجارتک ترفینسه چوق خدمت اجمشدر. (الراضی) لقبیله لقب ابدی.

— ایکنجیمی (مؤید بالله هشام بن حکم بن عبدالرحمن) ملوک مذکورہ تک اوتنجیمی اولوب، ۳۶۶ تاریخنده وفات ابدن پدرینه خلف اوله رق، ۱۱ یاشنده اولدینی حالد، والده سی صبحه تک وصایتیله قرطبه تختنه جلوس اجمش؛ ووزیری (محمد بن عبدالله بن ابی حاصر المنصور) ک درابت و اقتدار ایلہ ۲۲ سنه کال شان وشوکت وموفقیتله حکم سورمش ايسه ده، ۳۹۲ تاریخنده مشارالیه منصورک ومتعاقباً

هسيود { هسيود (Hésiodé) يونان قديمك ا ك اسكي واك بيوك شعراسندن اولوب، هرودوتك روايته كوره، اوميروس ايله معاصر ابدی، که او قنقد برده ميلاد عيسى (عم) دن قنقوزسنه اول ياشامشدر. ديكر بر تخمينه كوره اوميروس دن برقرن صكره ظهور اجمشدر. آناطوليك (اٲوليا) خطه قديمه سنده وچاندارلى كورفزی داخنده بولمش اولان (قومه) شهر قديمه نشأت اجمش؛ وعن اصل يونانده (بوتيا) خطه سنك (آقره) قر به سندن اولوب، ياخود اوراده بر مدت اقامت ايتديكندن، «آقره شاعری» دېمكله شهرت بولمشدر. اشعارندن اوج منظومه باقى اولوب، بولردن بری (تئوغونیا) ناميله اساطيری يعنى يونان قديم آلهه كاذبه سنك احوالی، بری «كونلروايشلر» عنوانيله زراعتك حالى وكويالرك ياشايشنى، بری ده «هركوك سپرى» عنوانيله برحكايه بنى حاويدر. بومنظومه ل ساده لكله واوصاف و تريفاتك كوزلايكيله مشهوردر. بعض منقول بومنظومه لك يالكر ايكنجیمی هسيودك اولوب، ديكر ايكي سنك دها صكره بشقلى طرفندن يازلمش اواسى اداسنده بولمشدر. مذكور منظومه ل دفتانله طابع ونشر وشرح و ترجمه اولمشدر.

هشام { صحابه دن برقاچ ذاتك اسمى اولوب، اك مهر وغلری بروجه آتيدر: (هشام بن ابى حذيفة المخزومی) که قديمه صحابه دن اولوب، حبشه هجرت، واهل سفينه ايله مدينه منوره به عودت اجمش ابدی. — (هشام بن حكيم بن خرام بن حويلد القرشى الاسدى) که ام المؤمنین حضرت خديجه (رضها) تک برادر زاده سنك اوغلی اولوب، قح مکہ کوفی پدريله برابر اسلامه کلش؛ وشام وجزيره فتوحنده عياض بن غنم حضرتلری ميمتنده بولنه رق، پدرندن اول وفات اجمش، وياشيهيد اولمشدر. امر بالمعروف ونهى عن المنكر كرده زياده مبالاة ابدوب، حتى حضرت عمر (رضه) مكروه برشى ايشيدوب كورديكنده «بن وهشام بن حكيم صاغ اولدجه، بوايش اولماز» بيوردور اجمش. — (هشام بن العاص بن وائل القرشى السهمى) که مشهور عمرو بن العاصك برادری اولوب، قديمآ اسلامه کلش؛ وحبشه هجرت ابدوب، هجرت نبويه دن صكره مكه مكرمه به عودتنده قريش مدينه به هجرتنه مانع اوله رق،

والده منى صبه بك وفاتی و اسپانیہ خرسٹیانلریك
دخی قوت بولسی اوزربنه، هشام بواحواله مقاومت
ایده میوب، دولت امویہ تزلزلہ باشلا، ۳۹۹ء
متقلبه دن محمد بن عبدالجبار کندیسی اسقاطه، حکومت
اندلسی ضبط ایتش؛ و بوندن دخی حکومت سلیمان
بر برینک بدغصینه یکمشدی. بعده اهالی قیامله،
کندیسی ثانیاً موقع اقتداره کتیر مشرسهده، بنه
ضبط وربط و ادارہ به مقتدر اوله میوب، ۴۰۴ء
سلیمان بر برینک خروچیه، واقع اولان محاربه
آره سنده تلف و نابید اولمشدر.

— اوغنجیسی (هشام بن محمد بن عبدالجبار)
۴۱۷ء تاریخنده متقلبه دن یحیی بن علی بن حمودک
محاربه ده قتل اولنسی اوزربنه، بولندیغی کوشه
عزلندن قرطبه به جبله، آرزوسی خلافته اوله رق،
صندالی حکومتہ اقامد اولنش؛ و دشمنلرک تمرضات
و نجاوزاتنه ختام و بروب، حدودی تأمین ایتدکن
صکره، بعض اصلاحات و ترفیانه دخی موفق اولمش
ایسهده، بعض احوالک الجالیله اولاد و عیالی آله رق،
حکومتی ترکله، ۴۲۲ء تاریخنده کوشه فراغتہ چکلمش؛
و ۴۲۸ء ده وفات ایتمشدر. بونکله اندلس دولت
امویہ سی ختام بولوب، حکومت طوائف ملوکک
الینہ یکمشدر.

هشام بن عسروه { (ابوالمنذر — بن الزبیر
بن العوام القرشی الا.
سدی) عشره بمشردن جناب زبیر (رضی الله عنه) ک
حفیدی و علماء تابعیندن اولوب، ۶۱ء تاریخنده مدینه
منوره ده دنیا به کلش؛ و عمی عبدالله بن الزبیر و عبدالله
بن عمر (رضی الله عنہم) ابله سائر صحابه و تابعیندن
اتماع و روایت احادیث شریفه ایتمشدر. خلیفه
منصورک زماننده بغداده کلوب، حرمت و تعظیم
کورمش؛ و ۱۴۶ء تاریخنده اوراده وفات
ایتمشدر.

هشام الضریر { (ابوعبدالله — بن معاویه)
مشاهیر نحو بوندن اولوب،
کوفه لیدر. مشهور کسایتیک طلبه سندنر. نحو ده
«کتاب الحدوده»، «المختصر» و «لقیاس» عنوانلریله
اوج تألیفی و سائر آناری واردر. ۲۰۹ء ده
وفات ایتمشدر.

هشام الکاجی { [«ابن الکاجی» ماده سنه
مراجعت سیوریله .]
هفتلرک { مکرانک الک بیوک مهوره لرندن.
{ اولدیغی یاقوت حوی بیان ایدوبور.
هفستیوس { (Hephestios) اساطیر بونا.
{ نیسهده (وولغان) ک اسم
بونایسیدر. [«وواتان» ماده سنه مراجعت .]
هفستیون { (Hephestion) بیوک اسکندرک
الک عزیز دوستی اولوب، بزمندن
آبرلامش؛ و جهاتکبر مشارالیه کندیسنه دارانک
قبزلندن برین ترویج ایتمشیدی. همدانده وفات
ایتدیکنده، جنازه سی بیوک بر آلابله قالد برمش
ایدی.

هفه { سواد عراقده شاپور ذوالاکتشاف
طرفندن بنا و منفا انخا ذ اولنش
براسکی قصبه اولوب، خرابه لری باقی اولدیغی یاقوت
حوی بیان ایدوبور.

هکاریه { کردستانده ایوم (حکاری) نامیله
{ وان و لابنته مطبق برسحاق تشکیل
ایدن یرک ودها طوغریسی اورالده ساکن برکرد
هشیرتک اسم اصایسیدر. بوکا نسبتله (هکاری)
لقیبه لاقب بعض علما و سائر مشاهیر بولمشدر، که الک
معروفتری سالف الترجمه (عدی بن المسافر) ابله عتبه
بن ابی قیسانک نسلندن اولان زاهدشیر (شج الاسلام
ابوالحسن علی بن احمد) و صلاح الدین ابوی عندنده
صاحب نفوذ و اعتبار عظیم بولنش اولان و امام حسن
بن علی (رضما) نسلندن بولنان فقیه (ابومحمد عیسی
بن محمد) در.

هکتور { (Hector) تروآ محاربه مشهوره.
{ سنده الک زیاده جسارت و شجاعت
کوسترمش برقرمان اولوب، تروآ حکمداری بریام
ابله هکوبه بت اوغلی ایدی. نهایت آخیلاوس طرفندن
قتل اولنهرق، تروآ لیلرله قلوب اولمشدی.

هگل { (Hegel) آلمانیانک الک مشهور
{ حکما سنندن اولوب، ۱۷۷۰ء ده
استونقاردهده طومش، و ۱۸۳۰ء ده وفات ایتمشدر.
نویسنکه ویمده بنا دارالفنونلرند تحصیل ایدوب،
ابتدا بواکیغی دارالفنونده خواجه سی بولنش اولان
(فیخت) ک وبعده برنجیسنده آرقداشی بولنش اولان
(شایغ) ک فلسفه سی التزام ایتش ایسهده، مؤخرأ

کندینه مخصوص بر مذہب فلسفی اتخاذ ایدوب، طول مدت بنا، نور مرغ، هایدایرغ و برلینده فلسفه تدریسه مشغول برلنشد. حکمت و فلسفه به متعلق بر جوق تألیفاتی وارد.

هکلا (Hécla) ایسلاندهک غرب جنوبی کوشه سنده برینار طاع اولوب، اک بوکسی ۱۵۰۷ متره ارتفاعنده اولق اوزره، اوج ذروه سی وارد. ۱۰۰۴ تاریخ میلادسندن بری ۲۲ دفعه آتش افشان اولوب، صوک یا تلامه سی ۱۸۴۵ ده واقع اولمشدر.

هکوبه (Hécube) تروآ حکمداری بریامک زوجہ سی ۱۹ اولادک والدہ سی اولوب، بونرک اک کوچکی اولان (بولیدور) تروآ محاربه سی اتناسنده پدری طرفندن تراکیه حکمداری (بولینستور) کوندولمش، و بونک طرفندن خائانه قتل اولنشدی. تروآ یونانیلرک ضبطنه کچدیکنده، بتون اولادی قتل اولندن قدر صکره، (اولیس) طرفندن اسیر ایدبلرک، مرقوم (بولینستور) صاحبش؛ و بونک کوزلرخی جیقاروب ایکی اوغانی ده اتلاف ایتکه اوغلنک انتقامنی آمش؛ و کویادیشی کوپکه نحویل اولنشدی. بونان مشاہیر شعرا سندن (اوربید) بو حکایه بی بر فاجه سته مبنی علیہ اتخاذ ایتمشدر.

هلاده (Hellade, Hellas) یاخود هلاس (Hellade, Hellas) یونانیلر طرفندن بونانه و بریان اسم اولوب، عن اصل (فتیوتیده) نک بر کوچک خطه سنک اسمی ایدی. — مذکور فتیوتیده خطه سنده غربدن شرقه جریانه (ترمویله) قربنده زیتون کورفرزیه دوکیان نهره ایوم دخی بوسم و برلمکده در.

هلاکو { چنگیز خاگ تورونی و تولخانک اوغلی اولوب، ایرانده حکومت سورن دولت ایطانیه نک برنجی حکمداریدر. (ایطان) دیتکه دخی معروفدر. ۶۵۱ تاریخنده تخت چنگیز خانیده بولسان برادری منکوقاآنک فرمانیله ایران جهتلرینک ضبطنه مأمور اولوب، جیحونی تجاوزله، ملاحده اسماعیلیه دولتی استیصال ایتش؛ و بونرک زندانده محبوس بولنان حکیم شهر نصیر الدین طوسی بی قورناره رق، خدمتنه آمش ایدی. بتون ایران و آذربجانی ضبط ایتدکن

صکره، قسطنطیبه اوزرینه بوریمک نیتنه ابکن، وزبری و مستشار خاصی اولمش اولان مشارالیه نصیر الدینک اخطاریله، ابتدا بغدادی الده ایتکه فرار ووروب، اوزون بر محاصره دن صکره، ۶۵۶ تاریخنده خلیفه عباسی مستصمی اولاد وعیالیله و ۸۰۰۰۰۰ کس بی بالغ اولان بغداد اهالی سی قتل عام ایدرک، دنیاده امثالی کوروله مش مظالم و تمدیاتی ارتکاب ایتشدی. او صرده منکوقاآنک وقوع وقاتیله، برینه کچمک ایچون تانارستانه حودنه منتهی عزیمت ابکن، سردارلرندن برینک شامده جمالیک مصر صکرگی طرفندن مغلوب اولمی او. زربنه، ایرانده قالمغه مجبور اولوب، اعلان استقلال ایتکه قناعت ایدرک، مراغه بی پایتخت اتخاذ ایتش؛ و ۶۶۳ ده اوراده وفات ایتمشدر. — سلاسی ایطانیان نامیله ایرانده حکومت سوروب، احفادی دین اسلامی قبول ایتمشدر. [«ایطانیان» ماده سنه مراجعت.] **هلالی** { اونجی قرن هجری عثمانی شعرا. سندن اولوب، قره مانلی و امامتله مشغول ایدی. شویت اونکدر:

لب میگون وار ابکن آکمه خط ژنکاری
کل کبی باده طور درکن نیده لم اسرادی

— ایرانک دخی قرن مذکور شعرا سندن بو مخلصه بری اولوب، همدانلیدر. بهرام میرزای صفوینک خدمتنده بولنش؛ و بر منظومه یازمشدر. شویت اونکدر:

لکه بیجاب من هرگز از حیا نکنی
حیاسنی ز من و شرم از خدا نکنی

هلال { (ابو الحسن — بن المحسن الصابی الحزانی) مشاہیر ادباندن اولوب، ابو اسحق صابینک حقیقدردر. آبا واجدادی صابین دیننده اولدقلری حالده، کندیشی بسده شرف اسلامله مشرف اولمشیدی. «کتاب الامثال والاحیان ومنتدی المواقف والاحسان» عنوانیله حکایات فربیه و لطائفی حایری اثری وارد. ۳۵۹ ده طوغوب، ۴۴۸ ده وفات ایتمشدر. اوغلی ابو الحسن محمد بن هلال دخی مشاہیر مؤلفیندن اولوب، بر تاریخ کبیری و دیگر آثاری وارد.

هلالی { اونجی قرن هجری عثمانی شعرا. سندن ایکی کسیدر: برنجیسی

استانبولی اولوب، ۹۵۰ دە وفات ایتشدور. کایله ودمنه بی منشور و منظوم اوله رق تزکیه به ترجمه ایتشدور. مرتب دیوانی دخی واردور.
— ایکنجیسی بروسالی اولوب، اشعاری متروک و منسیدور.

هلالی { ابران مشاهیر شعراسندن اولوب،
{ عن اصل اولاد اترا ککن اولدینی حالده، آسترا باده طوغمش، وهراتده یاشامش؛ وعلیشیر نوایی ابله دخی کوریشمش ایدی. «شاه و درویش»، «صفات العاشقین» و «لیلی و مجنون» عنوانلر بله اوج منظومه سی و مرتب دیوانی واردور. شیهیلر میاننده سنیلکه مشهور اولدینی حالده، عبدالله خان اوزبک هرانی ضبط ایتدیکنده یعنی ۹۳۶ تاریخده کندیسینی شیعیلک بهانه سیله قتل ایتشدور. شو بیت جمله اشعارندور:

ای که میبرسی ز من کان ماه را منزل کجاست
منزل او در دست اما ندانم دل کجاست

— شیرازی دیگر به هلالی دخی اولوب، اوده عن اصل اولاد اترا ککن ایدی. شو بیت اونکدر:

تیغ چفا کشیده بخونریز عاققان
آمد از آن میانه مرا آزمود و رفت

هلدر { هلندر (Helder) فلنک شمالی هولانده
{ ایلاننده و آقمارک ۳۶ کیلومتره شمالنده برقصه واسکه اولوب، ۱۸۷۵۰ اهالیسی، دباغخانه و بارونخانه لری، ایشلک تجاری و اهمیت صکره سی واردور.

هلس { جزیره ک روم یعنی آناطولی حدور.
{ دده ارمنیلرله مسکون برقصه اولدینی «مجم البلدان» ده مسطوردر.

هلسینبورغ { هلسینبورغ (Helsingborg) اسوجک
{ (مالو) ایلاننده و مالونک ۷۵ کیلومتره شمال فریسنده و سوئد بوزانیک مدخلنده برقصه واسکه اولوب، ۱۰۹۸۵ اها. لیس، براسکی قامه سی، ایلجه سی و ایشلک تجاری واردور.

هلسینفورس { هلسینفورس (Helsingfors) و فیلانده
{ (هلسینکی Helsinki)

روسیه به تابع فیلانده بیوک دوقه اتنک و نیلانده ایلانک مرکزی بر شهر اولوب، پترسبورگ ۴۱۳ کیلومتره غربنده و فیلانده کورفرینک ساحل شما. لیسنده بر دیک اوزرنده اوله رق ۴۲° ۹' ۶۰° عرض شمالی ابله ۲۲° ۳۷' ۳۴° طول شرقیه واقع اولدینی حالده، ۱۸۴۰ ۷۰ اهالیسی، دارالفنون، ۱۲۰۰۰۰ مجلدانی حاری کتبخانه سی، رصدخانه سی، متعدد مکاتبه جمیات طلبه سی، فینوآ و اسوج لسانلرنده نشر اولنور بکری ارنوز غزنه سی، نباتات باغچه سی، تفرجگاه اتخاذا اولمش بر اورمانی، کوزل انیه سی، منتظم سواقلری، استخامانی و ایشلک تجاری واردور.

هلمند { (ودهاطوغریسی هندمند) افه نستانک
{ ک بیوک ابرمانی اولوب، کابلک غرب جهتنده کوه بابا ابله هند و کوه سلسله لرینک فاوشدق لری محله ۳۵۰۰ متره ک ارتفاعده نیمانه، کوه بابا ابله کاکوه سلسله لری آره سنده صرب بر وادی ایچنده و طار بوزالز آره لرنده غرب جنوبی به طوغری جریان ایدورک، صاغدن کورومه، خود و تیرن چاپلری آلدقدن صکره، دهسا دوز اولان (زمینداور) وادیسنه دوشوب، به صاغدن (سیاه کوه) دن اینن (موسی بکران) نهری ایل ابله، (کیرنج) قصبه سنک آتنده یکیدن طار و صرب بر بوزاددن بهدالمور، اووه به دوشور؛ وصولدن قندهار و غزنه جهتلرینک تون میاه چاره سی جمع ایدن وک بیوک تا بی اولان (ارکندآب) ی آله رق، بر خیلی مسافده جنوبه طوغری آلدقدن صکره، کره سیر صحرای واسی ایچنده غربه و نهایت شمال قریبه طوغری دونه رک سیستانه کیر؛ (هامون) یا خود (نزار) دبلنن واسع کول ویا بتاقفه دو. کیلور. منصبنده حدای بگردن ارضاعی ۵۰۰ متره در. بحرایی قریباً ۱۱۰ کیلومتره اوزونلننده و حوضه سنک مساحه سطحیه سی ۵۱۸۰۰۰ مربع کیلومتره وسعتنده در. صولری صنعی جدولرله بر چوق اراضی سقی واجبا ایدوب، بر خیلی دکرمئر دخی دوندربور. آنجیق اسک زمانلرده سیستان صحراسی بر باغچه حاله وضع ابله بو خطه تک معمور. زبانی موجب اولان جیدولار چنکیز و تجورلنک

سکری و صکره کان مخربل طرفندن مخرب اولنورق، او صحرای واسه چوله دوغمشدر.

{ هلن (Hellen) اساطیر یونانیده صاحب }
{ طوفان زهم اولنان (دوقالیون) ابله }

(پیرا) نک اوغلی اولوب، میلاد عیسادن ۱۵۰۰ سنه اول (فتیوتیده) خطه سنده حکم سورمشدی.

اؤلوس، دوروس و اکسونوس اسمبله اوج اوغلی اولوب، اوچینیسنک بون و آخوس اسمبله

ایکی اوغلی وار ایدی. بونلردن هر برینه بونان اقوامندن برینک و کندینسه بتون بونانیرک جدی

نظرله باقیله ورق، اقوام مذکورده بونلرک اسمبله سمیه اولنمشدر. [« بونان » ماده سنه مراجعت.]

{ هلنه (Hélène) بونان قدیمده حسن و آئینه }
{ مشهور برقادین اولوب، کویا قاز }

صورتنه کیرمش اولان مشترینک اسپارنه حکمداری (تیندار) ک زوجیه سی (لدا) ایل اولان اختلاطندن

طوغمش، و (منلاس) تزویج اولنمش ایدی. منلاس قاش پدردندن صکره اسپارنه حکمداری

ایکن، تزوآ حکمداری بریامک اوغلی حسن و جالیله مشهور (پارس) برایش ایچون اسپارنه کیتدیکنده،

هلنه ابله پینلرنده معاشره حاصل اولغله، کندینسی قاپوب کونورمش؛ و بو حال بتون بونانیرک ناموس

میلربنه طوقغله جله سی بالانفاق تزوآ اوزربنه کلینتی عسکر سوق ایدورک، شاعر امپروسک

(ایلباده) منظومه سیله تأیید ایتمش اولدینجه مشهور (تزوآ) محاربه سی وقوع بولمشدر. پارسک تزوآ

محاربه سنده مقتول اولسی اوزربنه، هلنه بونک برادری (دیفوب) وارمش؛ و تزوآنک بونانیر

طرفندن ضبطنده بونی خائانه دشمنلربنه تسلیم ابله، اسکی قوجه سنک کونکلی ایدورک، اسپارنه عودت

ایتمش؛ و منلاسک و فاندنه ردوسه چکیله رک، اوراده حکم سورن (بولیتسو) تزوآ محاربه سنده اورمش

اولان قوجه سنک انتقامی او محاربه سیبیت و برمش اولان بو قادیبندن آلتی ایچون، کندینسی صلب

ایتد برمش ایدی.

{ هلنه (Hélène) قسطنطنیه روم امپراطوری }
{ بو شهرک بانیسی اولان بیوک قسطنطنینک }

والده سی اولوب، زوجی قونستانس فلور طرفندن تطبیق اولنمش ایکن، اوغلنک امپراطورلنی زماننده

ایمپراطور بیجه عنواننه و بیوک نفوذ و اقتداره نائل اولوب، اوغلیله برابر خرستیانیلی قبول، و قدسی

زیارتله، مدفن عیسی (مم) زهم اولنان عجلده کی بیوک کلیسای بنا؛ و بونک نملربنی حفر ایدرکن

صلیب آقاجنی کشف ایتمش ایدی. ۳۲۸ تاریخ میلادینسنده وفات ایدوب، خرستیانلرجه اعزه دن

ممدود اولغله، آغستوسک ۱۸ نده بورطیسی اجرا اولنور.

{ هلویوس (Helvétius) مشاهیر حکمدان }
{ اولوب، ۱۷۱۵ ده پارسده }

طوغمش؛ ۱۷۷۱ ده وفات ایتمشدر. پدري عن اصل آلمانیه نیک پالاینات خطه سنندن اولوب، فرانسه ده

طیابنده شهرت بولمش، و اون دردنجی لویینک چوق احسانلربنه نائل اولمش ایدی. صاحب ترجمه

ابتدا امور مالیله ابله مشغول اولوب، برخیلی ثروت فراندقدن صکره، فلسفه به انتسابله، ۱۷۵۸ ده

« فکر » عنوانله برکتاب نشر ایتمشدی، که بونده انسانک قوه مفکره سی حقنده عقائده مخالف بعض

افادانده بولغله. کتابی احراق، و کندینسی فرانسه دن طرد اولورق، بر مدت آلمانیه و انکلازده سیاحت

ایتمش؛ و بنده فرانسه به عودت ایدوب، زوجیه سی طرفندن اداره اولنان سالونی بیجم طلا و حکما

اولمشیدی. وفاتنده نشر اولنماش برخیلی آثاری بولوب، ۱۴ جلد اوزره نشر اولنمشدر.

{ هلویه (Helvétie) سوویجره نیک لایتجه }
{ اسپمدر. }

{ هلویزه (Héloïze) حسن و جمال و علم }
{ و تریه صاحبه سی برقیز اولوب، }

معلی بولنان (آبلار) له اولان معاشقه سیله شهرت بولمشدر. کندینسیله خفیا تزوج ایتدکن صکره،

پدربنک (آبلار) ایتدیک معامله و حشیانه اوزربنه، برمناسره چکیلوب، بقیه هر برنی عاشقانه محاربه کلمکله

کیرمش؛ و ۱۱۶۶ ده وفات ایتمشدر. [« آبلار » ماده سنه مراجعت بیوربله.]

{ هلیسپونت (Hellespont) بحر سفید }
{ بو قازینک اسم قدیم بونان اسپمدر. }

[« داردانله » ماده سنه مراجعت بیوربله.]

{ هلیقون (Hélicon) بونانده فوکیده ابله }
{ بتوتیه خطه لر آره سننده الیوم }

(زاغوره) دبلن برطاق اولوب، قديما (موزه) ناميله علوم و صنايع قيسه سريله زيم اولنان يريله مخصوص عد اولمغه، بونلك و مشاهير شورا و هنر و انك هيكليله مزين ابدى.

هليوپوليس (Héliopolis) يعنى «مدینه - الشمس» مصر سفلاده و قاهره نك ۱۱ كيلومتره شمال شرقينده بولمش بر شهر عظيمه بونايير و ماكدونيه ليلر طرفندن و برين اسم اولوب، اصل قبطيلرجه اسمى (اون) ابدى - شمسن كننايه اولان براوكوز صورتده تصوير اولنان (منويس) ك عبادته مخصوص معبد جسيميله مشهور ابدى. عربلرجه (عين شمس) اسميله معروف اولوب، اليوم خرابلرى (مطربه) قريه سى ياننده مشهوردر.

— بمل معبود و هووى دخى شمسن كننايه اولمغه، اسكى بونايير بملك شهر شهرينده بواسى و برلردى.

هليو غابال (Héliogabale) روما امپرا - طورلندن اولوب، (قاراقاله) ايله هم زاده سى و سنانور (واريوس مارسوس) ك زوجه سى بولنان (بوليه سونيس) ك ولد نام شروعى ابدى. دها چوجق ايكن سوريه نك حص شهرنده (بمل) ك عبادته مخصوص بريوك معبدك باش راهى اولمش؛ ۲۱۷ تاريخ ميلاديسنده واقع پدري نك و فائنده حص فرقه عسكر به سى طرفندن امپراطور انتخاب اولمش؛ و سفاقت و مظالمك انواعى ارتكاب ايدوب، بلك عبادتى روماليله قبول ايتديرمكه قائلشمش؛ و بونك طاشدن جسم بريكلى - سوربه دن رومايه نقل ايتديرمش ابدى. قاديشلردن مرك بر مجلس اعيان تشكيل ايدوب، والده سنى رئيسه نصب ايتمشدى. بش سنه بوكي حركات مجنونه ده بولنه رفق حكيم سوردكن صكره، ۲۲۲ تاربخنده مقتولا و فات ايتمشدر.

ها } (باخود هاى) ملوك ايراندن كيانيانك } بديجيسى اولان برقادين اولوب، همين بن اسفنديار ك قيزى و زوجه سى ابدى. بوندن حامل اولمغه، همين وفات ايدمچكى وقت تاجى بونك قارنى اووربته وضع ايدمرك، طوقه جق چوجقى ولى عهد و كنديسى وسيه برقادينى ايمما ايتمش؛ و بوجوهله

ها ايران نختنه جلوس ابدوب، برقاچ آى صكره طوخان چوجقى، حرص جاهله، برصدينه قيايه رفق نهره آغش؛ و صديق بر دكره نهي نك اينه يكمله، چوجق اونك طرفندن بيودلمش، و داراب نسبه اولمغشى. او تونز باشى يككدن صكره، ها برمناسبتله كنديسنك بر حيات بولنديقى خبر آلوب، ايتديكنه بشيان اولمغه، كنديسى جلب ايدمرك، تاجى كندى باشندن رفغ ايله، اونك باشته قوبه رفق، ترك حكومت ايتمشدى. ايران تواربخنده مسطور اولان بو حكايه مصاله بكدريكيچون، درجه صحفى متشكوكدر.

— ايران قديم تاربخنده كشتابك قبزي اولق او زره، ديكر برهادخى مذكوردر، كه همشيره سى (به آفرين) ايله برابر نوران حكمدارى ارجاسبك اينه اسير دوشوب، برادرلى اسفنديار طرفندن تخليس اولنمشدى.

همام } (كامل الدين محمد بن عبدالوهاب السيواسى) } مشاهير هلا و ساداتدن اولوب، هدايه به برشرح يازمش؛ و ۸۶۱ هـ وفات ايتمشدر.

همام تبريزى } (خواجه همام الدين) مشاهير نصيرالدين طوسينك شاكردانندن و قطب الدين شيرازينك درس آرقداش لرندندر. شيخ سمدى شيرازى ايله دخى معاصر اولوب، بئتلرنده ملاقات و بعض ملاقات و قوعى دخى سرويدر. اصحاب ثروت و سامانندن اولوب، كبرا ايله صحبت و مناسبتى وار ابدى. ۷۱۳ هـ تبريزده وفات ايتمشدر. برچوق رباعياتى و سائر اشعارى وارددر. شومطلع اونكدر:

خانه امروز بهشت است که رضوان الهی است
وقت پروردن خان است که جانان الهی است

هامى } طوقوزمچى قرن هميرى عثمانلى شعرا. سندن اولوب، ازنيقليدر. «هنرنامه» عنوانيله بر منظومه سى وارددر. شومطلع اونكدر:

الای سرود و لاله پیکر
مبارک طالع و فرخنده اختر

هماميه } واسط نواچينده و واسط ايله خو - زستان آرمهنده بر قصبه اولوب، دجله دن مفرز بر جدولى اولديقى يا قوت حموى بيان ايدوبور.

هائیه } بغداد ابله نعمانیه آرہ سنده ودجلہ
 } کتارنده برقصہ اولدینی «معجم -
 البلدان» ده مسطوردر .

ہمایون } (میرزا نصیرالدین محمد) ہندستاندہ
 } حکومت سورن سالہ کورکانیہ پت
 ایکنجی حکمداری اولوب ، دولت مذکورہ پت
 پائیسی اولان و جلال الدین امیرانشاہک احفادنن
 بولنان میرزا ببارک اوغلیدرہ ۹۱۳ تاریخندہ کابلہ
 دنیاہ کلوب ، ۹۲۷ دە ہندستانک (اکرہ) شہرندہ
 بدرینہ خلف اولمش ؛ و رادری میرزا کامرانی کابل ،
 قندھار ، غزنہ و پنجاب جہت لربنہ حاکم نصب ایشیدی .
 ۹۴۶ و ۹۴۷ دە افغانستاندہ ظہور ایدن شیرخان ابلہ
 ابتدکی محارہ لردہ مغلوب اولمغہ ، ہندستانی ترکہ ،
 ابرانہ النجا اتمکہ مجبور اولمشدی . بونک غیابندہ
 ۱۵ سنہ ظرفندہ دھلیدہ شیرخان ابلہ برابر بش
 حکمدار حکم سورمشدی . ہمایون شاہ طہماسپ
 صفوی طرفندن حسن قبول کوروب ، اورادن
 آلدینی عسکرلہ ۹۶۲ دە ہندستانہ عودتہ ، مذکور
 افغانیلرک اخیرا اولان سکندر شاہی کلباً مغلوب
 ابدوب ، دھلی بہ داخل اولمش ؛ و سلطنتی تأمین
 ایتدکن صکرہ ، ۹۶۳ دە وفات ابدوب ، اوغلی
 مشہور جلال الدین اکبر شاہ خانی اولمشدر . ہمایون
 شاہک دھلیدہ تربہسی پت بیوک و مصنع و مزیندر .
 طبیعت شہریہ سی دخی اولوب ، شو برابکی پت ابرانہ
 النجاسندہ شاہ طہماسپہ خطاباً سو یلدیکی بر
 قصیدہ سننددر :

دشمن شہرست عمری پشت برمن کردہ بود
 ایندم ازہا عداوت روی برمن کردہ است
 دارم اکنون التماس از شاہ تاہامن کند
 آنچه باسلان علی دردشت ارژن کردہ است

ہمایون } ابران مشاہیر شہر اسندن اولوب ،
 } اسفراینلی اولدینی خالدہ تبریزدہ
 و بعدہ کاشاندہ یاشامش ؛ و سلطان یعقوبک التفتانہ
 مظہر اولوب ، ۹۰۲ دە وفات ایتمشدر . برآرہ لقی
 درد عشقہ مجنون اولوب ، تیمارخانہ بہ دو شمش اولمغہ ،
 شو بیق اوحالہ مناسب سو یلشمدر :

برنجیبرم چو کرد از یقراوی دلستان من
 دلنجیبر شد سوزاخ سوزاخ از افغان من

ہمایون شاہ بہمنی } دکندہ حکومت سورن
 } بہمنیان سالہ سنک اون
 برنجی حکمداری اولوب ، ۸۶۲ تاریخندہ پدری

سلطان علاء الدین تانی بہ خلف اولمش ؛ و غائبہ ظالم
 و بد کردار بر آدم اولمغہ ، اوج بیق سنہ حکومت
 سور دکن صکرہ ، ۸۶۵ دە صبی بولنان اوغلی
 سلطان نظام شاہ خانی اولمشدر .

ہمدان } ابرانک جبال یعنی عراق عجم
 } خطہ سندہ و کردستان ابا تاتک شرق
 جہتندہ اولہرق کرمانشاہک ۱۲۵ کیلومترہ شرق
 شہال سندنہ ولونڈکوک ۱۸۷۷ مترہ ارتغالی اولان
 شمالی اتکنندہ مشہور و قدیمی بر شہر اولوب ، ۳۵۰۰۰
 اہالیسی ، خراب قلہ و سوری ، بازار ، جامع ، حمام ،
 کاروانسرای کبی خرابہ بوز طونمش بر خیل آٹاری ،
 اطرافندہ مفرح و دلنشین مواتی ، بر جوق مشاہیر
 تربہ لہ زیارتگاہلری و بوک و یاموق منسوجاتلہ
 خالی دستگاہلری و دبائخانہلری واردر . قپوسندہ
 سر مردن برجسم آوسلان ہیکی بولندینی جغرافیون
 اسلام آتارندہ مسطور اولوب ، بوکا طلسم نظر بہ
 باقر لردی . واسی یازین و ہلہ ایلک بہار دہ پت
 لطیف اولدینی خالدہ ، قیشین پت سرت اولوب ،
 شعرای عرب و ابران بوحالی بر جوق ہجوبہ لہ
 تعریف ایتمشدر . ہمدان پت اسکی بر شہر اولوب ،
 قدیمآ ابرانک پایختلرندن بولمشدر . جغرافیون
 یونان آتارندہ (اکباتانہ Ecbatane) اسمیلہ
 مذکوردر . دور اسلامدہ دخی مہمورتی درجہ
 قصوادہ اولوب ، بر جوق مشاہیر علما و ادبا تک مسقط
 رأسی و دول اسلامیدن بر قانک پایختی بولمشدر .
 تیمورلنک طرفندن بعداً تخریب ، صفویلر زمانندہ
 اسکی مہمورتی قسماً آادہ اولمش ؛ و صکرہ
 دولت عثمانیہ ابلہ ابران آرہ سندنہ کی محاربات و افغا.
 نیلرک نیجاوزاتی صرہ لرنده بکیدن خراب اولمش
 ابدی . عربیدہ ذال معجبہ ابلہ (ہمدان) یازیلوب ،
 ہمدان قبیلہ سندنن قریقی اولنور .

ہمدان } بمن جہتندہ قبائل عربدن بیوک
 } بر قبیلہ اولوب ، بو قبیلہ دہ صحابہ
 و تابعین علما و شعرادن بر جوق مشاہیر ایتشمدر .

ہمدانی } « بدیع الزمان ہمدانی » و « ابو
 } ذر ہمدانی » و « ابن تیمان »
 مادہ لرینہ مراجعت سیوریلہ .

ہمدانی } (ابو محفل عبدالوہاب بن جریش)
 } مشاہیر نحو یونندن و امام کسا ئینک
 شاکردانندن اولوب ، عن اصل امر ایدن اولدینی

حاله، بد داده و رودله، تحصیل علم، و علی الخصوص معانی و اعراب قرآند نفرد اتمشیدی .

هموس } اسم قدیمدر .
 بالقان سلسله جبالک

هند } صحابه دن بوجه آتی برفاج ذات
 اسمیدر : (هند بن حارثه الاسلمی) که

یدی برادریله برابر بیعت و ضوانده حاضر بولشمدر؛
 و بولردن اسماء بن حارث ابله برابر هروقت خدمت
 جناب نبوی به دوام ابدردی . — (هند بن ابی
 هاله التیمی) که ام المؤمنین حضرت خدیجه الکبری
 (رضی الله عنها) مک برنجی زوجندن متولد اوغلی
 و حضرت رسول الله (صلی الله علیه و سلم) افندسزک
 اوکی اوغلاری اولوب، جل وقمه - منده معیت جناب
 سر ترضیده شهید اولمشدر . پدرینکده اسمی هند
 اولدینی مروی اولدینی کی، یته بواسمده براوغلی
 دخی وار ایدی، که صحبتی سروی اولوب، مصعب
 بن زبیرک معیتنده شهید اولمش؛ و رروایده بصرده
 طاعوندن وفات ایدوب، عقی قالماشدر .

هند } صحابیاندن دخی برفاج خانوتک اسمی
 اولوب، که معروفه لری بوجه آیدر:

(هند بنت ائانه القرشیه المطایبه) که شاعراندن اولوب،
 احد وقمه سنده و سائر احوالده شاعرات فریشدن
 (هند بنت ربیعہ) و (هند بنت عتبہ) و سائرلرینه
 جواباً برخیلی اشعاری واردر . — (هند بنت ابی
 امیه القرشیه الحزومیه) که ازواج مطهره جناب
 نبویدن و امهات مؤمنیندن اولوب، ام سلمه کنیه .
 سیله دهها معروفه اولدینندن، اوراده ذکر
 اولشمدر . — (هند بنت عتبہ بن ربیعہ بن عبد
 سمس بن عبد مناف القرشیه العیشیه) که ابوسفیان
 بن حربک زوجهی و مساریه مک والده سی اولوب،
 ابوسفیانندن اول فاکه بن المیره الحزومی به وار-
 مشیدی . قبل الفتح اسلامه قارشی بغض و کینتی زیاده
 اولوب، احد فزاسنده کفار فریشتی بر طاقم
 اشعار ابله تهییج و تشجیع ابدردی؛ فتح مکده
 زوجندن برکون صکره، فخر کائنات (صلی الله
 علیه و سلم) افندسزه بیعت ایدوب، اسلامه کلش؛
 و فیما بعد اسلامده ثبات و حسن حرکت اتمش
 ایدی . عقل و رای و تدبیر صاحبی برقادن ایدی .

برموک فزاسنده زوجیله برابر حاضر بولنوب، اهل
 اسلامی رومله قارشی تهییج ابدردی . خلافت
 جناب فاروق زماننده حضرت ابابکر صدیق پدری
 بوتخافه ابله برکونده وفات اتمشدر .

هند } یاخود هندوستان (Inde, Hin-
 doustan) آسیا فطمه سنک جنو .

بنده جسم برشبه جزیره تشکیل ایدر بیوک بر بردر .
 بواسم اساساً بوشبه جزیره مک شمال غربی قسمنده
 جریان ایدن (سند) نهرینک و یونک حوضه سنندن
 عبارت اولان جهت مذکورمه مک اسمی اولوب،
 ابرائیلر عادتلری اوزره (ه) بی (س) تبدیل ابله
 نهره (سند) دینکاری حالده، مملکتیه بواسمک
 هندولردن ایشیتدکاری شکل اصلینی تخصیص
 اتمشلردی . سرور زمانله شبه جزیره مک شرق
 و جنوب جهتلری ده معلوملری اولنجیه، بواسمک
 مدلولاتی اورالره قدر توسیع اتمش؛ و هر بلر دخی
 بواسمی ابرائیلردن آلمشلردر . کشفیات اخیره
 جغرافیه ده بوشبه جزیره مک شرق طرفنده و چینک
 جنوبنده دیگر بر بیوک شبه جزیره بولندینی دخی
 معلوم اولنجیه، آوروپالیر طرفندن (هند) اسمک
 مدلولاتی اورالره قدر توسیع اولنوق، تفریق ایچون،
 بوکا (هند جینی) و یا (هند شرقی) دینلمشدر .
 حتی بوایکینچی شبه جزیره مک جنوب شرقیسنده
 کشف اولنسان جزایر کثیره و کبیره به ده بواسم
 تمعیم اولنوق، آوروپا لسانلرنده (هند) جمع
 صیغه سنده اولهوق (Les Indes) صورتنده قوللا .
 نلفه باشلامشدر . بو قدر تمعیم کافی دکلمش کی،
 قریستوف قولومب، غرب جهتندن هنده کیتمک
 طریقتی بولتی مقصدیله بوله چیقروق، آسریاقه
 وصولنده، هنده واصل اولمش ظننده بولندینندن،
 بوقطعه به یونانی و پرمش؛ و یونک هنددن چوق اوزاق
 و آبرنجیه برقطه اولدینی آکلاشلدقدن صکره دخی،
 آسریاقه (هند) نامی برلمکه دوام ایدوب، تفریق
 ایچون، بوقطعه به (هند غربی) دینلمشدر . هندوستان
 هندک اهالیسی اولان (هندو) لره نسبتله حاصل
 اولمش بر اسم ایسه ده، « هندستان » لفظی
 « حبشستان » کی فاحش بر تمبیردر .
 حدود و مساحتی . — منک الشکل اولوب،

اساسی آسیاتک و بتون کره ارضک اک بوکسک طاغری اولان هیمالایه سلسله جبالنه طیانمش اولدینی حالده ، ضدلرخی تشکیل ایدن ایکی ساحلندن بهری تقریباً ۳۰۰۰ کیلومتره اوزوندور. $۸^{\circ} ۴'$ $۲۰'$ ابله ۳۶° عرض شمالی و $۱۸'$ ۶۴° ابله ۹۵° طول شرقی آره لرنده متمد اولور . شمال شرقی طرفندن چینه تابع تیت مملکت واسه سیله ، شرقاً هند جیبی ابله ، شرق جنوبی جهتندن بتکاله کورفزیله ، منتهای جنوبده کی برونده بحر محیط هندی ابله ، غرب جنوبی طرفندن بحر عمانه ، غرب شمالی جانبندن دخی بلوچستان و افغانستانه محدوددره . شمالدن جنوبه بونی ۳۵۲۰ و ۲۵° عرض شمالیده واقع اک کنیش برنده اکی ۲۸۱۲ کیلومتره اولوب ، سرندیب و سارجزار محلقه سیله برابر مساحت سطحیه سی ۱۸۸۱۶۸۷۹ مربع کیلومتره و اهالیسی ، ۱۸۸۱۶۸۷۹ سنه سی استانتسقه کوره ، ۱۰۰ ۴۵۴ ۲۵۷ کشیدر . یعنی وسعجه بیوک برتانیه تک ۱۲ مثلی اولوب ، بتون نوع بشرک برسد سیله مسکوندر! شکل طیبیه سی ، جبال و انهار ی . — هندک اراضی وسعتنه کوره مختلف اولوب ، اک بوکسک طاغردن اک آلچق اووره و اک منبت وادیلردن اک قورو چولره و ارنجه قدره نواع اراضیسی واردر . شمال جهتندن کره ارضک اک بوکسک طاغریله طیبوب ، (هیمالایه) سلسله جبال آسیاتک ایچ طرفریله هند شبه جزیره سی آره سنده برسد و طبیعی براسخکام حالده در . بوسلسله عظیمه تک اک بوکسک محلی هندک الیوم مستقل اولان (نیال) مملکتنده واقع (غوربسنکار) طاغیدر ، که ۸۸۴۰ متره ارتفاعی واردر . مملکت مذکورده بوسلسله تک ۸۰۰۰ متره ک ارتفاعی میخاوز ده ۶ طاغی واردر . سلسله مذکورده تک ایکنجهی درجهه بولنان و ۸۶۱۵ متره ارتفاعی اولان (دپسک) طاغی دخی کمیرده بولنوب ، اوراده قره قروم و دیارمیر طاغری دخی ۸۰۰۰ متره دن زیاده مرتقمدرل . هیمالایه شرق جهتندن (براهپوتره) نهر عظیمه کجید و بره جک صورتده اکلدکن صکره ، چین و هند جیبی طاغریله اول . شدینی کی . غرب طرفندن دخی آسیای وسطی جباله قاوشور . هندک غرب شمالی یعنی افغانستان ابله بلوچستان حدودی دخی سلیمان کوه کی ایکنجهی

درجهه مرتفع برطاقم طاغریله آرلشدر . کرک هیمالایه سلسله سنک و کرک حدود تشکیل ایدن دیگر طاغریک هندک ایچریسنه متمد اهمیتی فولری اولوب ، اتکاری ندر بجا آلچالره قی ، و یک واسع براوهرل منطقه سنه منتهی اولور ، که قسم غریبی (سند) و قسم وسطی و شرقیسی (کنک) ابرماقربنک وادیلرخی حاوی اولوب ، ایکیسنک حوضه سی آره سنده ده (طار) ویا (نهار) چولی بولنور . کنک حوضه سنک جنوب غربی جهتنده اراضی یکیدن کسب ارتفاعه باشلابوب ، برطاقم طاغریله حصوله کلور ، که بجه شکنده برقطه دن آریلوب ، شرق شمالی به طوغری اوزانانی (وینده) ، شمال غربی به طوغری متمد اولانی آراوالی و ماهی ، شرق جنوبی به طوغری امتداد ابدنی ده سادپوره (یاخود صدپوره) اسمریله معروفدر . بولنرک اک بوکسک محلری ۱۷۲۳ متره ارتفاعی میخاوازتیمور . بو طاغری و شرقه طوغری کیتدکجه آلچالره قی اوزانان فولری کنک حوضه سنن و نفس هندوستانی اصل شبه جزیره اولان و (دکن) دبلن هندک قسم جنوبیسندن آبرور . جبال مذکورده دن دیگر اهمیتی برقول دخی (کات) اسمیله شبه جزیره تک ساحل غریبی بونیجه ناقوه و رین برونه قدر اوزاندینی کی ، ایشبو (غربی کات) ک قارشیننده شبه جزیره تک ساحل شرقیسه متوازیاً و آتیجی ساحلدن برآزدها اوزانجه (شرقی کات) نامیله ده ۱۲ برصره طاغری اوزانور . بواکی صره طاغریک ساحله طوغری اولان بوزری دیک و یک اینیشلی اولدینی حالده ، ایچ طرفه باقان بوزری تک آز میلانی بر سطح مائل ابراز ایمکله ، ایکیسی آره سنده ۴۰۰ ابله ۱۰۰۰ متره آره لرنده ارتفاعی اولان برابله تشکیل ایدبور . بوجهله دکن قطعه سی منک الشکل و مرتفعه برابله دن عبارتدر ، که صوم هندک ۳۰۰ متره انحطاطی فرض اولنسه ، کنک و سند حوضه لردن عبارت اولان نفس هندوستانک صوبک آلتنده قالمسیله ، ایشبودکن قطعه سنک منک . الشکل بیوک بر جزیره حالده قالمی اقتضا ایدر . مذکورکات سلسله لرینک و بتون دکن قطعه سنک اک بوکسک محلی جنوبنده کی (نیاکیری) و (آناماله) طاغری اولوب ، برنجیسی ۲۶۷۰ و ایکنجیسی ۲۶۹۷ متره به قدر چیقار . سرندیب جزیره سنک اک بوکسک طاغری ده ۲۵۲۴ متره سی اولان (پدرونا کاله)

طاسی اولوب ، بوندن دها مشهور اولان ه آدم تپه سی ، ٢٢٦٢ متره ارتفاعی واردر . هندک مپاه جاری سی . چوق اولوب ، اک بیوک نهری (کنک) ابرماغیدر ، که هندک نیلی حکمنده اولمغله ، اورا تک اها ایسی اسکیدن بری بوکا بر قدسیت نظریله باقرق ، عادتاً عبادت ایتک ، وجنا . زم لرینی صو و چامورنده چورومکی باعث سعادت اخرویه عدا ایتکدن کندیلرینی منع ایدمه مشلردر . بو نهر عظیم کتیمر ابله نیال آره سنده هیمالا پدن نبعانله ، جنوب شرقیه و بده شرقه طومرفی آقورق ، صاغدن بنه هیمالا پدن اینن و آتجق جنوبدن وینده طاغلرندن کان (چپال) و (بنوه) نهرلرینی دخی آلان (جنه) نهر عظیمی و (سونه) پی وصولدن دخی (ککره) و (کنده) کپی هیمالا پدن اینن برچوق انهاری آلدقندن صکره ، پک واسع و درین اولدینی حالده ، هندک ک واسع ، اک مثبت و اک معمور بری اولان پایانسز بر اووه بی سقی و احیا ابله ، بنکاله خطه سنده جنوب شرقیه طومرفی دونورک ، حسابسز قولاره بالاقسام ، واسع دالیه سنی تشکیل ایتدیکی برده اک باشلی و اک شمالی قوی هیمالا پتک او بر طرفندن و تیت ممالکتنی شق ابله بو سلسله پی طولاشه رق کان و کتکدن آز اهمیتی اولمیوب بلکه بوندن بیوک اولان (براه پوتزه) نهر عظیمیله دخی برایشیر . سند ابرماخی ایسه هیمالا پتک او بر پوزنده نبعانله بر خیلی وقت تیت داخلنده جریاندن صکره ، هنده دخول ابله ، افغانستان حدودینه تقرب ایدرک ، اورا تک ده قسم شرقیسی مپاه جاری سی و ازان جله کابل نهرینی آلیر ؛ و بده پنجابه کوروب . بو خطه تک سبب نسیمه سی اولان دیگر درت نهرینی یعنی جلم ، چیناب ، راوی و سدج صولرینی طولابلا برق ، (سند) خطه سنه دخول ابله ، خیلی واسع بر دالیه بالتشکیل بحر عمانه دوکیلور . دکن قطعه سنک حدود شمالیه سنده ، نفس هندوستانک بو ایکی بیوک ابرماخی صورتنده وله رق ، بری شرقه و دیگر بری شرقه طومرفی آقار ایکنجی درجه ده بیوک ایکی ابرماق واردر ، که ایکبسی ده (وینده) طاغلرندن و بر برینه قریب محله نبعان ایدوب ، بونلردن (مهانازی) بنکاله کورفرزبنه و (نزابده) بحر عمانه منصب اولور . بونلرک جنوبده و دکن داخلنده

فریه طومرفی جریانله همان دکیزنه دوکیلن انهار برطاقم قیصه وسیل حالنده صولردن عبارت اولوب ، سواحل غربیه قریبده نبعان ایتدیگری حالده ، شرقه طومرفی جریانله دکن پایله سنی شق ایتکدن صکره ، شرق کات بوزازلردن چیه رق بنکاله کورفرزبنه دوکیلن انهار ایسه خیلی بیوک اولوب ، شمالدن باشلا برق اسملری : کوداوری ، کریشنا ، پنا ، کاورپدر . اوچجی درجه ده ذکره شایان انهاری ده آراوانی و وینده طاغلرندن نبعانله همان دکیزنک (کچ) و (کپی) کورفرزبنه دوکیلن (لونی) و (ماهی) در . هندده ذکره شایان کول اولمیوب ، راجیوانه خطه سنده کی (سمهار) کولنک چیقان کلیتی طولوزدن و کتیمر ده کی حسابسز کوچ کولرک آتجق اطرافلرینک و مظمر لرینک کوزلککندن طولای اهیتمیزی واردر . سواحل شرقیه سنده دخی کولار ، چاکه و پایلیکات اسملریله اوچ کول بولنیور . آتجق اکثر شهر و قصبه و قریبه رک صنئی کوللری و واسع حوضلری اولوب ، انهار و یاغور صولرینی قورالقق موسملر . یچون بونلر ده جمع و حفظ ایدرلر .

سواحل و جزایری ، ایمانلری . — هندک بحر محیط هندیده تقریباً ٥٠٠ کیلومتره تک سواحلی اولوب ، بونک همان نصف بحر عمانده و نصف دیگر بری بنکاله کورفرزبنده در . بو سواحلک هرا یکی اوجنده ایکی بیوک نهرک یعنی کنک ابله سنندک دالیه لری بولنوب ، بو ایکی دالیه آره سنده کی سواحل آفرقا و آسترالیا سواحلی کپی دوزدر . یالکز ضرب شمالی جهننده کجرات خطه سنه مربوط (کتیوار) شبه جزیره سی بولنوب ، بونک شمالنده (کچ) قوی و جزیره سی و جنوبنده (کپی) کورفرزی بولنیور . آتجق بو ایکی قویدن دخی برنجیسی بوضاً آتجق بر ایکی قاریش صو ابله اورتیلور ، و بعضاً بستون فورور . اورادن منهای جنوبده کی (قومورون) برونه دک ساحل کات جیانک اتکلیله محدود طار برنهامدن عبارت اولوب ، انهارک آفرزلردن بشقه قوی و لیمانلری و ساحلک قارشینده جزایری بوق کییدر . یالکز (ببای) شهرینک مؤسس اولدینی بر جزیره و بو جزیره تک داخل اولدینی بر قوی و دها جنوبده پورتکبزرک انده بولنان (غوبه) قوی بولنیور . سواحل شرقیه سی بوقدر دوز دکل

ایسه ده، او جهنن دخی سیر سفانجه استفاده اوله جق قوی ولیمانری آز اولوب، یالکز انهارک منصلری ودالیله ری دها اهمیتلیدر. هندک شرق جنوبی ساحلی قارشینسده (سرنډب) جزیره کبیره سی بولنیور، که ٦٤٠٠٠ مربع کیلومتره مساحتی سطحیه سی و ٢٦٠٠٠٠٠ اهالیسی واردر. بو جزیره ابه ساحل آره سنده برطاقم کوچک آطلر و صیفلر (آدم کوپریسی) نامیه معروف اولوب، بونکه ساحل و جزیره آره سنده (منار) کورفری تشکل ایدبور. هر ایکی ساحله دکزدن طار و صیغ دینلره آرمش کول ابه کورفر آره سنده برطاقم صیغ برلر دخی واردر. غرب جنوبی ساحلی قارشینسده آچیلرده (لاکدب) و (مالدب) اسملرله حسابسز کوچک آطلر دخی هنده مربوط عد اولنور. اک بیوک اسکله لری ساحل فرییده بمبای، کراچی، سورات، قالیقوت و سائر، ساحل شرقیه دخی (کنک ابرماخی اوزرنده) کلکوته، مدراس ناکپانام و سائر در.

تقسیمات جغرافیه و طبیعیه سی: — هند وسیع جهتیه بر جوق ممالکه منقسم اولوب، اکثرینک احوال طبیعیه و تاریخیه سی آبردر. ابتدا نفس هندوستان ابه دکن اسملرله ایکی بیوک قسمه آردلینی سویلدی ایدک. نفس هندوستان سند وکنک حو. ضهلندن عبارت اولوب، سند حوضه سی اک شماله کشمیر، اونک آلتنده پنجاب و اک جنوبه سند اسملرله اوج بیوک خطه بی حاویدر. کنک حوضه سنک اک شمالنده همیلایه اتکارنده ایوم مستقل اولان (نیال) ابه (پهوتان) و دها جنوبه دوآب، اود، بهار، آسام، بنکاله، چوتانکپور، راجپوتانه خطه لری بولنیور. سند ابه کنک حوضه لرنک خارجنده اولوبده نفس هندوستانه تابع بولنان دیگر ایکی بیوک خطه دها واردر، که بری ساحل فرییده واقع (بجرات) و دیگرری ساحل شرقیه بولنان (اوریسا) خطه لیدر. دکنک ساحل فریسی ملیبار و برقمی کناره و ساحل شرقیسی قوروماندل اسملرله معروف اولدینی کبی، ایچ طرفنکده جهت شمالیه سنده (برار) و جهت جنوبیه سنده (میسور) خطه لری بولنیور.

اقلیم و هوایی. — هندک دکن دبنان قسم

جنوبیسی منطقه حاره و نفس هندوستان دبنان قسم شمالیسی منطقه معتدله داخلنده ایسه ده، عرضیه اولان فرقنک هوانک حرارت و پرودتندن زیاده صیجاق ابه صغوق آره سنده کی تفاوتی تأثیری واردر. بو تفاوت جنوبدن شماله و ساحلندن ایجری طرفه کیدلجه آرنوب، مثلاً اک جنوبه و خط استوا به قریب اولان سرنډب جزیره سنده یاز ابه قیشک وسطی درجه لری آره سنده آتجق ٢، مدراس و بمباید ٦، کلکوته ده ١٠، بنارس ده ١٧، لاهور ده ٢٢ و دریا اسماء. میل خاندنه ٢٥ درجه فرق واردر. مدراسه میزان الحراره نهایت ٤٢ درجه بیجقار، و ١٧ درجه دن آشای ایتمز. پنجایده ایسه یازن صیجاق ٥٢ درجه قدر چیتدینی حاله، قیشین صفره قدر اینزب، صولر طوکار، و قاریا قار. عرضک اقتضاسندن اولان فرقندن بشقه ارتفاعه و موضعی صیجاق و یا صغوق روزکاره معروض بولمنسه کوره دخی هوا مختلف ایدر. حز براندن ابلوله قدر جنوب غربی و جنوب شرقی و بضعاً جنوب روزکاری اسوب، جنوب غربی جهنندن اسنی بحر محیطک بخارلرینی حامل اولمله، بوروزکاره معروض سواحل غربیه جوارلرینک یاغورلری بک چوقدر. جنوب شرق جهنندن اسن روزکارک رطوبتی ایکنجی درجه ده اولوب، بودخی مدراس جوارلرینه و بنکاله ابه هندک سائر شمال شرقی جهنلرینه و همیلا به سلسله سنک جنوبی مانله سنه خبلی یاغور یاغدر. دکن یا بله سیله هندک شمال غربی قسمنک ایسه یاغورلری آزا اولوب، چوق دفعه قورالقی قحط و غلابی منج اولور. کنک ابه سائر بیوک انهارک فیضانلرنده صولری اوولری باصوب، تطمیرلری ناقابل برجوق بشانقلر حاصل ایتدکلرندن، و هندورک طهارت و نظافتیه عدم میلانلریله برابر، جنازه لرنی کنک ابرماغنه آتمه لری انکبزن حکومتی طرفندن شدیداً منع اولمش ایسه ده، فرصت بولدجه، خفياً آتمندن کیری طور مدقلرندن، و اکثر شهر و قصبه لرنک لثم و چرکفری سواقفک اورته سنده آقوب، بوکمی عادات قبیجه دن بردلر و ازچکه مدکلرندن، هندک اکثر طرفلرنده و علی الخصوص اساساً هوالری آخر اولان کلکته و بمبای کبی شهرلرنده قولزه و و باکبی علل ساریه و مستولیه

اكيك اوليوب، بونلر اوراينك امراض بلديه سندن
 عد اولنه بيلير.
 محصولاتي، نباتات وحيوانات ومعادني. — هندك
 عموميت اوزره طو پراغي مثبت اولوب، نباتات
 ومحصولاتي باشليجه ياغورلرك كثرينه وارضايي
 اروا ايدمه جك انهار وجداولك كثرينه تابمدر. آنجق
 بوملكتك رخاصه سي واردرك، اوده نباتاتنك
 فوق الماده كثريله برابر، كندينه مخصوص نباتاتي
 بك آزاليسيدر. شمال شرقي جهق نباتانجه چينه، شمال
 غربى طرفى ايران و عربستانه، جنوب وشرق
 جهتلرى ده ملايى جزايرينه تابع اولوب، مع هذا
 هر طرفنده بو مختلف ممالكه مخصوص نباتاتك انواعى
 پيششير، كه بوده نباتات و محصولاتي انواعك كثرنى
 موجديدر. ياغورلى آزالان جهتلرده انهارك
 صولربنى صنئى جدوللرله تقسيم و توزيع، هندليلرجه
 مجهول بولمىش اولان بر جوق نباتات و محصولاتك
 تخملىربنى جلب و قميم، بكي آلات و ادوات زراعيه
 استعمالي اماليه تعلم، ياغورلى آزالان جهتلرده
 انهارك صولربنى صنئى جدوللرله تقسيم، وهر حالده
 زراعتي فنه تطبيق ايدمرك، كرك حكومت و كرك
 ييوك شهرلك اكثرندمه مشكل اولان زراعت
 و فرس اشجار جمعيتلى هندك محصولاتنى كيتدجه
 تكثير، و زراعتنى اصلاح اتمكده درلر. جدوللرله
 اروا اولنان اراضيسى ١٨٨٠ تاريخنده ١٢٠٠٠٠
 صراع كيلومتره قريب ايدى. اك برنجى محصولى
 برنج اولوب، انواع كثره سي پيشد بربن بو محصول
 هندليلرك برنجى مدار نميشي اولغه، داخلده كلينله
 صرف اولندقدن بشفه ١٥٠ مليون روبيه قيمتنده
 اخراجات دخى اولور. ايكنجيسى پاموق اولوب، بوندن
 دخى كلينلى اخراجات اولغه برابر، برخيلى مقدارى
 دخى عئلده ايشلنمرك، بز و باصمه بايلير. اورا به
 مخصوص برنوع كنوبر دخى اك كثرنلى محصولانندن
 اولوب، بونك صابى قناواچه نجهنه يارادبى كى،
 عصاره سي، يا پراغى، تخمى وسائر قسملرى دخى
 مختلف صورتلرده استعمال اولنورق، جوق استفاده
 اولنور؛ و اخراجاتي جوقدر. بشداى، دارى، آره
 وسائر حبوبات دخى كثرنله حاصل اولور. سائر
 محصولاتي: آفيون، جيويت، چاي، نونون، قهوه،
 خرما، هندستان جردى وسائر ميوه و سبزه لره

بهارات و نباتات طايه نك انواعندن عبارتدر. اورما.
 نلرى و قتيله بك جوق اولوب، سوه استمالانندن
 خيلى آزالمش ايسهده، بته اراضى عموميه سنك
 برناتى اورمانلرله مستورا اولوب، سندان، آبنوس،
 ساج، نمره ندى كى، اخشابى قيميلى اشجاري جوقدر.
 هيمالايهده جامك انواع كثره سي. بئك ييوك وكوزللى
 پيششير. حيوانات اهليه سي صيفر، آت، قيون، بكي،
 طوموز، فيل وسائر دن عبارت اولوب، مانده لرى
 جوق و او كوزلرنيك بهض جنسلرى بك كوزلدر.
 آتلرى ايكي جاس اولوب، بر جنسى اورا به مخصوص
 اوله رق بك كوچك و ديكرى مادي ايسهده، حكومت
 اصلاحنه چاليشوب، عربستان و ايراندن آفئير جليله
 حاره لر تايس اتمكده در. اييك بوچكارى ده جوقه
 اولوب، خيلى مقدار قوزه چيقار بله رق، عئلده
 ايشلنمكده در. حيوانات وحشيه سي جوق و متنوع
 اولوب، فيل، كركان، كيك انواعى، بيان مانده
 و او كوز و بكي سي، قورت، ابى، بيان اشكى، ميونك
 انواعى وسائر بولنور. قوشلرى ملايى جزايرنده
 اولدقلى قدر كثرنلى و كوزل دكل ايسهده، بته
 جوق اولوب، يياغانك بر قاج نوعى، طوغان وشاهينك
 انواعى وسائر طيور هوايه و مايه واردر. حشراتي
 و عقرب و بيلان كى سمللرى ده جوقدر. انهارده
 تمساحك بر قاج نوعيه بالينك انواع كثره سي بو.
 لنيور. معادنك اك بول بولنانلرى كور، دمير
 و طوز اولوب، كور معدنى اك زياده كنك ايله
 نبراده و ادبلى آره سنده و ديكر منفرد دوت بش
 محله بولنور. دمير هر طرفنده منشر ايسهده،
 الا ن چيقار بلانلرى آزدر. قورشون و باقيره مدنلرله
 قورشونله قاريشق كوشى دخى بولنور. بعض
 انهارنيك نوزلنده آلتون و زهر لرى موجوددر.
 هند اسكيدن برى ذى قيمت طاشلرك كثرنله مشهور
 ايسهده، بونلردن ياكز الماس هندده چيقوب،
 او دخى مرور زمانله بك آزالمشدر.
 صنايع و تجارتى، معارف و مدنيتى. — هند
 اسكيدن برى صنايع محلى اولوب، اليوم او صنايعك
 چوغى دوام اتمكده، وال دستكارلرندم خانه لره
 بايلان ممولات آوروپا قاره لرله بك محصولانته
 قارشى رقابت ايدمرك، كرك عئلده و كرك آسيانك
 سائر طرفلرندم الا ن و واجلربنى محافظه اتمكده در.

اك برنجی درجه ده باموق ایلیکیله باموقدن معمور بز و باصمه و ساژه اعمال اولوب، هندك مهر طرفده بومنسوجاته مخصوص حسابز دستكاهلر بولندقدن بشقه، آوروپا كاری برخیلی فابریقه لر دخی آچلمشدر. ایکنجه درجه ده ایلك قاشلری اولوب، كرك ساده و كرك صر مه فلابدانه قاریشیق كوزل قاشلر پاییلیر. كشمیرده اورا قتیكتندن مشهور شالار و پنجابده و سنده دوه نوبدن كوزل قاشلر اعمال اولنور. آلتون و كومشدن زیناتنه متعلق قیوجیقای معمور. لاتبه كومش ویا تلای قاقهلی باقییر و تونجندن اوانی مختلفه، قامشدن شكر و بعض نباتندن مختلف عصاره اخراجیه ساثر محصولات زرهیه نك استحضاری و بالقرك فورودلسی كپی صنایع دخی هندیلرك مشغولیتلی جله سندنر. نجارنی بك ایشلك اولوب، اخراجانی سنوی ۱۶۵۰۰۰ و ادخالانی ۹۰۰۰۰۰ روبیه راده لرنده در. اك باشلی اخرا- جانی: پرنج، كنور، آفیون، باموق، جای، باموق ایلیك، باصمه و ساثر باموق منسوجات، دری، جیویت، ذخیره، قهوه، سیسام، بیاغی و ساثره دن عبارتندر. نجارتك قسم اعظمی بحراً و انكتره ابله اولوب، آسیای وسطی، تیبب و ساثر او طرفلره برا دخی بعض معاملات و قوم بولیور. اسكله رینه آمد شد ابدن سفاتك دخی چوغنی انكاز و یرلی اولوب، اجنبی بیراغنی حامل اولانلری ایکنجه در. جه ده در. كرك داخلدن اسكله ره محصولاتك ایندیرلسنی و كرك داخله كی ممالك آره سنده كی مناسبات نجاربه بی تمهیل ایتك اوزره، متعدد دمیر پول خطلری تمهید اولنورق، كلكته، مدراس و بمبایدن بدأ ابله بربرینه قاشان دمیر پول خطلری داخله نشب ایدر، بر چوق قوللر صالدفقرلی كپی، شمال غربی جهتدن تا حدود قرینده بولنان پشاوره، و بلوچستان ایچندن مروره افغانستان داخلنده قندهاره قدر چیقار و كراچی اسكله سنه ابر قوللری واردر. بو خطوطك اك زیاده نشب ایتدكاری یرلر كك وادیسیله دكن خطه سی اولوب، بو نك شرق و غرب ساحلارنده كی اسكله رینك باشلیجه لری

بربرینه ربط اولمشدر. ۱۸۹۵ ده ایشلكده اولان دمیر پول خطوطك مجموعی ۳۰۳۴۱ کیلومتره طولنده ابدی. بوندن ماعدا شوسه لری دخی مكمل اولوب، بر طرفندنه كرك دمیر پوللر و كرك شوسه لر اكثیر اولمقده در. انهارینك اكثری ده سیر سفاشنه صالح اوله جق حاله وضع اولنوب، بوكا مانع طبیعی لری اولانلر كده بومانغلی صنعی جدوللر واسطه سیله بر طرف ابدلكده در. هند بربری اوزرینه قوغش اوج مدینتك آثارینی حاوی اولوب، بونلرك اك اسکیسی براما. نیلرك یعنی اسکی هندلرك تابع اولدقلری براما مدینتیدر. ازمته قدیمه ده هندیلرك حكمت و فلسفه ده وطب و هندسه كپی فنونده كی مهارتلی مشهور ابدی. حتی مصریلر و كلدانیلر كی اتم قدیمه معرو. فه نك مدینت و علموی هندیلردن اخذ ایتمش اولدقلری ملحوظدر. عربلرهارون الرشید و مأمون زمانلرنده بونانیلرك كتب فیه سنی عربیه ترجمه ایشدكلری صرده، هندیلری دخی اونونیوب، بر قاج هنلی عالم و حكیم بغداده جلب ایتمش؛ واسکی هند آثارندن بر قاج كسانی ایرانیلر واسطه سیله عربیه ترجمه ایتدیرمشلردی. او مدینتك آثارندن شمعی موجود اولانلری سانسكری لسان قدیمده محرر (مهارانه)، (رامایانه) و (بید) كپی بر طاقم بیوك و ناقابل تقلید منظومه لدر. براما دیننه تابع بولنان هندیلرك قسم اعظمی الیوم او مدینتن آبرلق ایستیورلر اینه ده، اسکی زمانلرك جهالتنه نسبه مكمل عد اولنان هند قدیم مدینتی بوكون ترقیات مدینیه به نسبه حادتا بر بدویت درجه سنده قالیور؛ و او مدینت منقرضه نك ذاتاً مؤخر اولان برطاقم جسم بنفاهلره بك قبا و جوجیمجه بعض رسم و هیكلردن و سانسكری ادبیاتندن بشقه آثاری كورنمیور. ایندجیمی مدینت اسلامیه در، كه سلطان محمود غزنوی و اوندن صكره هندده حكم سورن دول اسلامیه و علی الخصوص ملوك كوركانيه طرفندن ادخال اولنان علوم و ادبیات عربیه و فارسیه ابله محم و روم و عرب طرز لرنده ظریف اصول مسماری

وساژ آثار اسلامیه در، که مؤخر اولیٰ حبیبه، هند مدینت قدیمه سنه غالب کلوب، حکومت اسلامیه زماننده یا کز مسلمانز دکل، برامانیسلر دخی قسماً بو مدینته تابع اولمشلردی؛ و حالاً بوکون دخی مدینت وادیات اسلامیه به تابع اولوب، حتی نعمت شریف و فاجمه کربلا مرثیه سی سوبلکه اوزنیر برامانی اذهب هند شاعرلی وارددر. هندک بتون بیوک شهرلی آثار اسلامیه دن اولان ظریف جوامع شریفه و جسم تربل و سراپلر و چارش و کاروانسراپلرله مشربدر. بر طرفدن هندولر رامایانه بی ازلرلکه مشغول اولدقلری کبی، بر طرفدن دخی اسلام طلبة علومی حسابسز مدرسه لده تفسیر و حدیث وادیات عربیه و فارسیه اوکرنمکده درلر. بو ایکی مدینت عتیقه هندده یان یانه کورنمکده در. او پنجیمی انکبزلرک ادخال ایشدکلی مدینتدر. هندولرک و مسلمانلرک کندیلرینه مخصوص طرز قدیم اوزره بعض مکتب و مدرسه لری و طرز جدید اوزره هنوز یک آز مکتبلی وار ایسه ده، انکبزلر هندک بیوک شهرلر دن اکثرنده دارالفنونلر، علوم و فنون مختلفه به مخصوص مکتبلر، اعداد اولر و السنه شرقیه مکتبلر به جمیتلری، جغرفیه جمیتلری، رصدخانلر، موزهلر، علوم طبیعیه نمونه خانلری و ساژر و مؤسسات علیه یامشدردر. حروفات و اک زیاده طاش مطبعلری چوق اولوب، کرک انکبزه و کرک فارسی و عربی وارد و سانلرنده و سانکلی و ساژر هند سانلرنده یک چوق کتب و رسائل و یکی منجاوز غزاملر طبع و نشر اولمقده در. اهاالیسی، جنسیت ولسان و مذهبلی. — هندک اهاالیسی بو تاریده دینلرکی کبی ٢٥٧ ملیون کبی اولوب، مختلف جنسیت و مذهبله تابعدرلر. بو قطعته اک اسکی اهاالیسی جزا بر بحر محیطده دخی وحشی حالنده بولنان و (نفرشو) نامیه معروف اولان بر جنس زنجیلردن عبارت ابدی، که بونلرک بعض افرادی خالص و یا ملز حالنده الاکن دکنسک بعض جهتلرنده بولمقده در. بده نیت جهتلدن عرق اصفره منسوب بر قوم

هیا الیه ک شرقی اتکلرخی طولاشه رق، آسام جهتلدن هنده دخول ایله، اهاالی اصلیه بی جنوبه طوفری بوسکوروده رک، و طاقلق محله چکنکه مجبور ابده رک، هندک همان هر طرفی ضبط، و بعض جهتلرده نفر بتولرله اختلاط و امتزاج ابده رک، (دراویدیان) اسمیه معروف بر صنف اهاالی تشکیل ایشلدردر. بر مدت صکره هندک شمال غربی جهتلدن (آریا) دیلن و اساساً بلخ و هرات طرفلرنده نشأت ابدن دیگر بر قوم مهاجرلی فوجا فوج هندوستانه کیروب، هر طرفه یانغنه، و اورلده بولدقلری دراویدیانلرک بر طاقنی جنوبه طوفری بوسکوروده رک، و بر طاقیه امتزاج و اختلاط ابده رک، هند اهاالیسنک قسم اعظمی وهله صنوف عالییه بونلر تشکیل ایشلدردر. بو وجهله هندک اسکی اهاالیسی بری عرق زنجییه، بری عرق اصفره و بری ده عرق ایضه منسوب اولقی اوزره، اوج مختلف قومدن مرکب اولوب، بونلر قسماً بر بیله قاریشه رق، ملز بر صنف اهاالی تشکیل ایش؛ و قسماً خالص قالب، آری آری یا شامشدردر. بونلرک اک مستمد و ذکیرک شهبه سز آریلر اولوب، براما مذهبی و سانکلی دینان لسان قدیملرینک ادبیاتی ایجاد و تنظیم، و اهاالی بی صنوفه تقسیم ایدنلر بونلدر. هند دنیامک ساژر بزلدن آری و مغرز بر حالده بولندیفندن، اهاالیسی اسکیدن بری ذراعت و صنایعه طالب، جنکاورلکه رفیت اجمه مش اولدقلرندن، کثرت نفوسلرله برابر، بو حاللی معلوم اولغنه، بیوک اسکندردن باشلاپوق، جهانگیرل هنده سفر ایشکدن کری قالمشدردر. سلطان محمود سبکتکین و غیورلنک فتوحاتنده هنده بر چوق ایرانلر، ترکلر، مغوللر، عربلر و ساژر اقوام اسلامیه افرادی هجرت ایش؛ و فارسی و عربی لسانلری دین اسلامه برابر هندک هر طرفه انتشار ایشدر. اساساً هندک اهاالیسی الیوم مذکور اوج جنسیتدن یعنی نفرشو، دراویدیان و آریا جنسلردن عبارت بولمقده، و ساژر بر چوق اقوام دخی بولنیورسه ده، بونلر منفرد و کوچک بر طاق کوملر تشکیل ایشکده درلر.

اك زياده منتشر اولانلر آريا جنسى اولوب ،
 بونلر ١٨٠ مليوني مجاوزددرل . اسكى لسانلرى
 اولان سانسكرى سرور زمانه تبديل ايدرك ،
 بوندن ١٤ لسان وجوده كلشدر . بونلر اك مشهور
 و مستعملى (هندوستانى) و (اردو) اسميله معروف
 اولان لساندر ، كه هندك لسان صومبيسى حكمنده
 اولوب ، هيمالا به دن قومون برونه قدر كافه اقوام
 و اجناس طرفندن آكلاشقمده ؛ و اخيراً خط
 عربى ايله يازلمه باشلابوب ، اولقمجه مكل بر ادبيات
 مالك اولقمده در . ديكرلى : بنكالى ، كشيمى ،
 پنجابى ، سدى ، كجراتى ، آسامى ، اوريا ، تپالى ، مهرانى ،
 سنغالى و سائر در . دراويديان جنسيتنه منسوب
 اولان اقوام دكن خطه سنده ٤٦ مليون قدر او-
 لوب ، بنه ١٤ قومه منقسم و ٣٠ قدر شعبه به
 آريزلان ١٤ لسانه متكمددرل . بر لسان واحد دن
 متشكل اولان بو السنه نك اك منتشرى واك دوز-
 كوفى (نامل) لساندر ، كه بر طاقم ادبيات و اشعار
 قديمه به دخى مالك اولوب ، سائر دراويديان اقوام ده
 بونده اوقوبوب يازبورل . بو لسانلر اساساً السنه
 الصاقبه دن ايسلرده السنه تورانيه ايله ويا چنجه
 و تبينجه ايله بركونه مناسبتلى اولدينى هنوز تحقق
 ايدمه مشدر . دراويديان و آريان اقوامك هجرتدن
 اول هندده ساكن بولنش اولان اقوام قديمه
 اصليه دن قاله بر طاقم كوچك اقوام دخى كنديلرينه
 مخصوص مختلف لسانلره متكلم اوله رق ، دكنك
 بعض طرفلرنده آز مقدارده بولنورل . بو السنه
 محليه دن بشقه هندوستانده ادبيات دائره سى داخلنده
 بعض لسانلر بولنور . هندولر يعنى براهائيلر اك
 زياده اسكى سانسكرى و اوندن مؤخر اولان (پالى)
 و (پاركرت) لسانلر نى ، دكنده كى دراويديانلر
 و على الخصوص بودا مذهبه تابع اولانلر اسكى (نامل)
 لسانى ، مسلمانلر دخى (اردو) لسانيله برابر فارسى
 و عربى نى تحصيل ايدرك ، اوقوبوب يازمقدمه درل .
 اسكى ايران آتش پرستلرندن دخى (پارسى) اسميله
 بر مقدار اهالى بولنوب ، بونلر لسان ادبى و مذهبى
 اوله رق (پهلوى) نى استمه مال ايدبورل .

مذهبه هند ليك قسم اعظمى براهائى اولوب ،
 سنى و شيعيله منقسم اولان مسلمانلر اقليتده ايسلرده ،
 يقين وقته كلنجه به قدر بونلر هر طرفده ملت حاكه
 بولند . قلدن ، قوذ و اهميتلى زياده در . مذهبجه
 اهالى هند وجه آنى اوزره منقسمدرل :

براهماني	٢٠٧ ٧٣١ ٧٣٧	طاغلرده نيم و حشيلر ٤٦٧ ٢٨٠
مسلم	٥٧ ٣٢١ ١٦٤	خرستيان ٣٨٠ ٢٢٨٤
بودا مذهبه تابع	٨٥٤٨٠٠٠	سيخ ١٩٠٧٨٣٣

تقسيمات ملكيه سى ، اصول اداره سى ، شهرلى ،
 احوال ماليه سى . — هندك هنوز مستقل اولان
 شمالده كى نپال و بوتان مملكتلرنده ماعداسى طوغربدن
 طوغرى به ويا حايه و جزبه كذارلق صورتيله انكتره
 دولتنه تابع اولوب ، هند چينك قسم فر بيسيله
 و آندامان اطله ليله و عدن ، سقطره ، برم ، مسقط
 امامتى ، بلوچستان و سائر ايله برابر انكلزلك
 هندوستان امپراطورلغى تشكيل ايدبور . و آنجق
 سرنديب جزيره سى بو امپراطورلغه ملحق اوليوب ،
 طوغربدن انكتره به تابسدر . سرنديب اخراج
 و مذكور برلر ضم اولندينى حالده ، هندستان
 امپراطورلغىك مساحه سطحيه سى ١٤٧٣٤٠ هـ
 واهالى سى ٢٩١٣٨١٠٠٠ كسى به بالغ اولور .
 هندك طوغربدن طوغرى به انكلزلك طرفندن
 اداره اولنان برلر نك اداره سى ايكي درلو اولوب ،
 بر طاقمك والى ويا متصرفلى تحت رياستنده بر قاچى
 حكومت طرفندن منصوب و بر قاچى اهالى دن
 منتخب اعضادن مركب مجلس اداره لر واردر ؛
 و قناده و آستراليه نك اداره سنه بزر بر اداره
 آلتنده بولنورل . بر طاقم ده مستثنى صورنده
 اداره عسكرى آلتنده درل . حكومات ممتازه صو-
 رنده اداره اولنان برلر دخى كذلك ايكي طاقم
 اولوب ، بر طاقمك امتيازاتى و مختاريت اداره لرى
 يك سطحى و اعتبارى اولدينى حالده ، بر طاقملى
 مادان نيم مستقل دولتلر صورنده اداره اولنورل .
 عموم هند امپراطورلغىك مركزى دهلى شهرى
 اولوب ، لوندردن تعيين اولنان امپراطور بجه و كيبلى
 و ياخدوب هندك رسمى اقامتگاهى اورا سيدر . طوغربدن

کيلومتره واهالیسی ۲۷۶ ۶۴۹ کښيدو. پورتگېز دولتک دخی هندک ساحل غرپښنده غوآدامان وديو اسمرله اوج کوچک مسجری اولوب، مساحه سطحی لری ۳۳۵۵ مربع كيلومتره واهالیسی ۹۸۷ ۴۴۴ کښيدو.

هندک جسم ومصنع جوامع شریفه وبنفانلر وسائر اذیة عظیمة ابله مزین شهرلی چوق اولوب، ۵۰۰۰۰ دن زیاده نفوسلری اولانلری بروجه آئیدو:

انگېز حکومتک ادارسی آلتنده بولنان اوج بیوک اداره ابله آبرېجه براج ایالنه منقسم اولوب، مذکور اداره دخی ایالانه وایلتلر سبھانلره، سبھانلر دخی فضالره آبریلور. کرک ایالات وکرک سبھانلرک وسعتلری بک مختلف اولوب، بعضلری بک بیوکدر، تقسیمات مذکوره بروجه آئیدو:

(هاوخریدن انگېزلرک اداره سنده بولنان)

ایالت	مربع کیلومتره	اهالی
بنکاله	۳۹۲ ۴۸۰	۷۱ ۳۴۶ ۹۸۷
بھار		
چوته ناکپور		
اوريسا	۳۲۲ ۹۰۳	۱۸ ۸۵۷ ۰۴۴
نفس دکن		
کولکنان		
کجرات	۳۶۵ ۶۶۵	۴۵ ۶۳۰ ۴۴۰
سند		
مدراس ادارسی		
شمال غربی ایالاتی واوډ	۲۷۸ ۴۷۱	۴ ۶۹۰ ۵۰۸۵
پنجاب	۲۸۶ ۱۶۶	۲۰ ۸۶۶ ۸۴۷
آسام	۱۲۱ ۹۱۵	۵ ۲۷۶ ۸۳۳
آچیر و سوره	۷۰۲۱	۵ ۴۲ ۳۵۸
ایالات وسطیہ	۲۲۴ ۰۲۷	۱۰ ۷۸۴ ۲۹۴
برار	۴۵ ۸۸۸	۲ ۸۹۷ ۴۹۱
کوردک	۴ ۱۰۰	۱۷۳ ۰۵۵

(حکومت ممتازه)

بنکاله اداره سنده ملحق	۹۲ ۸۰۶	۳ ۲۹۶ ۳۷۹
شمال غربی ایالات	۱۳ ۲۳۲	۷۹۲ ۴۹۱
پنجاب ایالته	۹۹ ۱۹۰	۴ ۲۳۳ ۲۸۰
مدراس اداره سنده	۲۲ ۸۱۶	۲ ۷۰۰ ۶۲۲
بھاری	۱۷۸ ۸۱۹	۸ ۰۵۹ ۲۹۸
ایالات وسطیہ یه	۷۶ ۲۳۴	۲ ۱۶۰ ۵۱۱
راجپوتانه حکومتی	۳۳۷ ۳۸۰	۱۱ ۹۷۲ ۳۸۶
هند وسطی	۲۰۱ ۵۱۴	۱۰ ۳۱۸ ۸۱۲
باروده	۲۱ ۳۰۴	۲ ۴۱۵ ۳۹۶
حیدرآباد نظامنی	۲۱۴ ۱۷۹	۱۱ ۵۲۷ ۰۲۰
میسور راجه لنی	۷۲ ۳۵۱	۴ ۹۲۳ ۶۰۴
کشیر	۲۰۹ ۵۰۰	۲ ۵۴۳ ۹۵۲
سیتیم	۸۰۰۰	۳۰ ۲۸۵
مانیپور	۱۲ ۵۰۰	۲۲۱ ۰۰۰
آسام قبائل شرقیسی	۲۹ ۱۰۰	۱۲۰ ۰۰۰

هندک ساحل شریف سنده فرانسه بک شاندر نانکور، نیاون، پونڈیشری، قارقال اسمرله دوت وساحل غرپښنده (ماهه) اسمیله برکه جمایش کوچک مسجری اولوب، جله سنک مساحه سطحی سی ۵۰۸ مربع

هندک واردات سنوی سی ۹۵۰ ومصارف محلی سی ۹۴۴ ملیون روپیه راده لرنده اولوب، مصارف میانده تخصیصات عسکرسی سی ۲۵، امور

نافه تخصیصاتی ۳۲، معارف تخصصاتی ده ۲۰ میلیون روبیه در. عسکری ۴ قول اردو اوزره مرتبدر. احوال تاریخی سی. — هندک کرک اک اسکی اهالیسی اولان نفریتولرک و کرک اوندن صکره مملکتی ضبط ایدن عرق اصغرک زمانده کی احوالی مجهول اولوب، دها صکره هنده کیرن (آریا) لک زمانی بولنرک (بید) تمبیر ایتکری برطاقم الهیاتی جامع قدیمی منظومه لردن بر درجه به قدر معلوم اولیور. آریار هنده دخوللرنده خیمه نشین اولدقلری حالده، کنگ وادیسنه دوشوب، اوکوزل اراضی به مالک اولنجیه، بدویانه یا شایشلری ترکله، نوطن ایتشلردی. بونلر رهساین، جنکاوران و زراع اوله رق اوج صنفه بالاقسام، مغولبری اولان اهالی قدیمه بیده محقرطوندقلری دها آشاخی برطاقم صنفلر اعتبار ایتشلردی. اسکی هند آریالرنک احوال سیاسی لردن زیاده احوال مذهبی لری معلوم اولوب، بونلردخی محبتلری اولان پلا سحرکی احوال طبیعت الوهیت صورتی و پروردک، ۳۳ آله کاذبه به عبادت ایدرلردی. که بونلرله اسکی یونان و روما اساطیری بیننده چوق مشابته وار ایدی. برچوق وقت صکره، (دوا) یاخود (دبو) تمبیر ایتکری بو آله کاذبه تک عبادتی محافظه ایله برابر، بری خلق، بری محافظه، بری ده اتلاف و احما قوللردن عبارت براها، ویشنو و سبوا اسملرله اوج اله کاذب اعتقادنی ایجاد ایدوب، بونلرک اک بیوکی اولان براها به نسبتله برهانی نامی ایشلردر. آتیجی کندیلری بوشرک صوری ایله برابر وحدایتنده معتقد اولوب، تصوفه قریب بر فلسفهلری وار ایدی؛ وهند حکما سنک افکاروی بتون فلسفه لک اساسی بولمشدر. میلاد هسادن ۷ قرن اول (ساکامونی) اسمنده بر حکمدار زاده ترک دنیا ایدرک، بر مدت مفاره لده یا شادقن صکره، بر مذهب جدید ایجاد ایله، براها مذهبی رؤساء روحانیه سنک جبروتی و انسانلرک صنوفه تقسیمی رد ایتدیکندن، خلق بو مذهب جدیدی قبوله رقت کوسترمش؛ و (بودا) نامی آلان موجدینک تلامذه سی هندک هر طرفه و بده هند چینی و چین و جزایر بر محیط جهتلرنه یا بیلهرق، بو مذهب جدیدی نشر ایتشلردر.

مع هذا اهم غریبه نظرندنه بنه مجهول قلوب،

آتیجی بیوک اسکندرک فتوحاتندن صکره معلوم اولمه باشلامشدره بوجهانکیرک وفاتیله برابر هنده کی حکمی دخی زائل اولوب، اوجهتده وارنی اولان سلفقوس کندینی هنده طایفند بره مامشدی. آتیجی اوندن صکره آسیانک تانار و مغوللری مکرراً هنده تجاوزله، برطاقم حکومتلر تشکیل ایتش؛ و بونلرله بریلر بیننده محاربات اکسیک اولماغه باشلامش ایدی. حضرت عثمان ذی النورین رضی الله تعالی عنه اوندن حضرتلرنک زمان خلافتنده فزانه اسلام غرب شمالی جهتندن هنده دخول ایله، سند و قنوج جهتلرنده بو کوچک حکومتلردن بر ایکی سنک ممالکنی ضبط، و عبدالملک بن مروان اموی زمانده حجاج بن یوسف هندک اوجهتنده بعض فتوحات ایتشله رده، چوق وقت محافظه ایدمه مشلردی. در دنجی قرن هجری اوخزنده سلطان محمود سیکتکین هندده بیوک فتوحات ایدرک، کجراته قدر ایلرلش، و مشهور سونات معبدینی بقمش ایدی. مشارایه هندده دین اسلامی نشر ایله، بر چوق تضاهلری جوامع شریفه به تحویل، و قادینلرک دبری دبری قوجهلرنک جنازه لرله احراق کی برطاقم عادات غدارانه و جاهلانیه منع ایتش ایدی. اخلاقی بر مدت هندک شمال غربی قسمی اداره ایتسکن صکره، آتیجی قرن هجریده اورانک حکومتی غورلرله کجوب، بونلر شرفاً بنکاله به وکنک مناصبنده ک توسیع حدودله، اورالرنی دخی ممالک اسلامیه دائره سنه ادخال ایتشلردی. بونلردن صکره افغانی و ترک امراسندن قطب شاهیلر، خلیجیلر و بنی اقلق دهلیده حکومت سوروب، بده تیمورلرنک خروجه، هندک ایچندن بر کیمسیله اورته لنی قان و آتش ایچنده بر اقلش؛ و برخیلی مدت صکره احفادنن بابر اونجی قرن هجری ابتدا سنده دهلی بی ضبطله، اورویا لیرجه (مغول امپراطورلنی) نامیله معروف دولت کورکانیه بی تشکیل ایتش؛ و بونک اخلاقی و علی الخصوص اوچخیلری اولان جلال الدین اکبر شاه توسیع حدودله دکن قطعه سی دخی ضبط ایدرک، هندک همان هر طرفه مالک اولمشلردی. آتیجی بو جمعیت چوق وقت سورمیوب، کیده رک، دکنده، کجراته و سائر جهتلردکی ولایه اعلان استقلال ایتش؛ و مهرانه و سائر برهمنی اقوامی عصیان ایدرک، آبریمجه

حکومترا تشکیل المشردی. برطرفدن دخی آورو. پالیرهند سواحلنه بنامنه باشلابوب، پورتکبزلیر چوقدن بعض اسکالری ضبط ایتمش اولدقاری کبی، فرانسرل دخی بهن برل آلمش؛ وانکبز و فلنکللی بجر بون و بجاوردن مرکب ایکی شرکت دخی هند سواحلنده بر جوق برل و تجارتکارلر ایدمشرلابدی. انکبز شرکتی کیده رک، دیکر لر بنه غلبه چالمش؛ ودهلی حکمدارلندن بر جوق امتیازاته نائل اولمشردی. بو شرکت انکبزدولتنک حجابی سونمئنده اولدینی حالده، بر خبلی وقت فرانسرله اوغراشدقندن صکره، بونله غالب کله رک، قرن حاضر میلادی ابتداسنده سواحلدن ایجری به توسیع ممالکه، ابتدا مهرانلرک برر برر برلینی ضبط ایتمک و کوچک دولتلر و اسرا پینده کی نفاق و فرقرله قاریشه رق، مراحالدن استفاده ایلمک باشلامشردی. ۱۸۴۹ده سیخزلی مغلوب ایدوب، پنجابی ۱۸۵۶ده اود خطه سی آلدقندن صکره، ۱۸۵۸ده پایهلرک قیام قطعیه مدخلی اولان سلاله کورکایه تک اخیرینی طونوب، بودولته ختام ویرمشردر. بوجهله انکبزلر همان بتون هند قطعیه واسمه سنه حاکم اولنج، شرکتی لغو ایدوب، بو برلی دولت تحت اداره سنه آلمش؛ ۱۸۷۷ده انکتره قرالفتنه علاوه هند ایمراطوراهی اعلان اولمشردر.

هندال (میرزا) هندستانده حکم - ورن سلاله مجوربه دولتنک مؤسس اولان باریک اوفلی و هابونک برادری اولوب، برادرینک زمان حکومتنده ۹۵۸ تاریخنده افغانیلیره قارشلی ابتدکی محاربه ده اتلاف، وکابلده پدیری تره سنه دفن اولمشردر. قیزی راضیه سلطان هاجون طرفندن اوغلی جلال الدین اکبر شاهه تزویج اولمشردی. طبیعت شره سی اولوب، شورباغی اونکدر:

زان قطره شبنم که نسیم صبری
از ابر جدا کرد بصد حیلہ کری
تا بر رخ گل چکاند ای رشک بری
حقا که هزار بار پاکیزه تری

هند چینی (In-to-Chine) آسیا قاطمه سنک بیوک شبه جزیره سنک اک شرقیسی اولوب، اسکبدن مجهول بولتمش، و یارطرفدن هنددن برطرفدن دخی چیندن فزریق ایدیله ممش اولدینندن، اسمی دخی

بو فیکن، آوروپا جغرافیونی طرفندن متصل بولندینی بویکی مملکتک اسملری ترکیبندن منشکل اولان بواسله تسمیه اولمشردر. «ماوراء انک» معناسیله Inde Transgangetique دخی دبرل.

حدود و مساحه سی. - هند چینی ذاتاً شبه جزیره اولدینی حالده، ساحل جنوبیسنندن بعده بر آذکینیشلین طار برشبه جزیره قازیبونی و قناسی شکلنده جنوبه و صکره جنوب شرقی به طوفری اوزانه رق، اوجی خط استوا به تقرب ایدر. بوجهله شمالدن جنوبه بونی ۲۱۷۵ واک کینیش برنده اکی ۱۶۲۰ کیلومتره اولوب، مساحه سطحی سی تقریباً ۲۱۱۴۰۰۰ مراب. کیلومتره و اهالیسی ۳۳۶۲۵۰۰۰ کشیدر. شمالاً چین، شمال غربی جهتندن هند، غرباً بنکاله کورفرزی و بحر محیط هندی و ملاقه بوغازی، جنوباً سینفاپور بوغازی و سیام کورفرزی و چین دکیزی، شرقاً دخی بنه چین دکیزی و نوکنین کورفرزیه عطا و محدوددر.

شکل طبیعیسی، جبال و اناری. - هند چینی شمال فریدن جنوب شرقی به طوفری همان متوازیاً ممتد قراچ صره طاغلردن عبارت اولوب، بو طاغلرک آره لرنده بر جوق نهرلر آقورور. طاغلرک پک آز برلی ۲۰۰۰ متره ک ارتفاعی مجاوز اولوب، اکثری پک صیق اورمانلرله مستور و وادیلری درین و طار اولدینندن، اوندن بری سائر طرفلردن آدملرکوب اسکان ایتمک رفقت ایتمهش، و بو تک ایچون هندوستانه نسبتله اهالیسی پک آز قالمشر. طاغلرینک باشلیجیلری فریدن باشلابه رق: آرافان بوما (۲۱۶۴ متره)، پفو بوما (۶۰۰ متره)، شان بوما (۳۱۹۴ متره) و سائر در. بو صکره کی سلسله ملاقه شبه جزیره سننده دوام ایدوب، بر قراچ برده پک زیاده آلچال دینی حالده، بنه ۲۰۰۰ متره به قدر بوکسیر، و شبه جزیره تک اوجنه قدر واصل اولور. بو تک شرق طرفنده و (منام) ابرماغنک و اسع وادیسسی اورته سننده ۱۱۶۰ متره ارتفاعی اولان (یاساق) سلسله سی جبال همومیه تک استقامتی خلافتنه اوله رق فریدن شرقه اوزاوب، مقونق وادیسنه قدر واصل اولور. منتهای شرقنده دخی شمالدن جنوبه ساحل ایله مترازیاً برسلسله جبال اوزاوب، ارتفاعی بعض برلرله ۲۰۰۰ متره بی کچر. چین

حدودی فرینده مان مجهول اولان برلری بوکسک و بر برلرینه گرفت و اورمانلره مستور طاغلرندن عبارتندو.

اک بیوک نهرلری غربدن باشلاپوق: ابروادی، سیلونگ، سالو، منام، مقونغ و سونغ قوی (یعنی قزبل ابرماق) در. ابلک اوچی برمانده، دردنجیسی سیامده، بشنجیسی سیام ابله آتم آره سننده و بده قامبوج و قوشفشینده، بشنجیسی ده نونکینده جریان ایدر. اکثری چین داخلندن کلوب، یالکز سیلونگ ابله منام داخل ممالکته نمان ایدرلر. بونلرک جلهسی بک کنیش، دربن، صولری چوق و فیضانلری شدتلی ابرماقلر اولوب، عددلری آز ایسه، هر طرفدن کبیرتا بلری بک چوق اولغله، ممالکنک میاه جاریه سی بولدر. غربی شمالی ساحلنه (آراقان بوما) طاغلرندن برچوق انوار ایتوب، بونلرک مجرالری قصه اولدینی حالده، بر برلرینه قاریشوق، گرفت برطاقم جدولار و دایله ل تشکیل ایدرلر. مالاقه شبه جزیره سننده دخی برقاچ نهر و اودر. اک بیوک کولی سیام ابله قامبوج آره سننده واقع (نونله ساپ) در.

سواحل و جزایری. — سواحلی عمومیت اوزره قیاق و بوکسک اولوب، خبلی کیرتیلی چیتیلیدو. یالکز بیوک انهارک منصلبری جوارلرنده بونلرک دوکسکری چامورلردن متشکل دوز و آلچق ساحلار و زدر. سه احل غربیه سی کیتدیجه بوکسکده در. بوسواحل چیتیلرله قوی و برولری قارشیلرنده کی جزایرک کثرتله ور سواحلی آکدیروور. جزایر مذکوره تک اک بیوکری ساحل غربینک شمال طرفنده کی (راسری) و (چدو) آطلری، تناسریم ساحلنده کی (مارکی) جزایر مجتمه سی، مالاقه شبه جزیره سنک غربنده کی ترونو، لانفاره، پولوپنانم و سیام کورفزی ایچنده کی (شانغ) و (ترون) جزیره. لریدر. مارتاه، سیام و تونکین کورنلری هندجینی سواحلنده بولنور.

اقلم و هواسی. — هند چینک هواسی ممالک حاره به مخصوص بولده اولوب، بر یاغمور و برده قورالاق موسمی و اودر. مایسدن ابلره قدر جنوب غربی ملتلری اسوب، کثرتله یاغمور یاغدیور؛ و ایلودن مارده قدر شمال شرقی روزکاری اسوب، قورالاق حکم و ورر. یواییک موسک آره سی اولان مارت و نسان ابله مایس اولاننده هوا بک زیاده صیحا

اولور. جنوب جهنلرنده حرارت زیاده ایسه، صیحا ابله صغوق آره سننده کی فرق آتیق براییک درجه دن عبارت اولدینی حالده، شمال جهتنده و ایچ طرفنده میزان الحراره ۷ درجه به قدر ایشدیکی حالده، ۳۵ درجه به قدرده چیقار. یاغمورلی چوق ایسه، مساوی صورنده اولوب، یاغمور کترین روزکاره معروض اولان برلرله بک زیاده و اوروزکاردن محفوظ اولان جهنلرله بک آزاباغر. محصولاتی، نباتات و حیوانات و معادن. — نباتات و حیوانانجه هند چینک غرب جهتی هند، شرق طرفی چین، جنوبده کی مالاقه شبه جزیره سی ده ملاتی جزایرینه ده ماشابه اولوب، اورمانلرنده ساچ، صندال، عود آقاچلری و ورنیک و برر اشجار بله آقاسیاک انواعی بولنور. محصولاتک اک باشلیسی واهالیسنک مدارتمیشی برنج اولوب، علی الخصوص بیوک انهارک دایله لرنده حاصل اونور. ایکنجی درجه ده دخی یاموق، نون، مصر، جای وسائر بیتشدبریلر. حیوانات وحشیه سی فیل، کرکداز، بیان مانده سی، قیلان، میومک انواعی، نسان و سائر دن عبارت اولوب، حیوانات اهلیه سی صیفیر، فیل، آت، قیون و سائره در. طاغلرنده معادن چوق اولوب، دمیر، قورشون، باقیر، قلا، کومش و آلتون معدنلری بولنورسده، چیقاریلانی بک آز اولوب، یالکز مالاقه شبه جزیره سننده کلیتی قلا و نونکینده بوسوک سنلرده کور اخراج اولنور. آراقان بوما طاغلرنده بتول غازی دخی بولنشدو.

صنایع و تجارتی، وسائط نقلیه سی. — ال ابله وال دستکارلرنده خبلی شیلر بایلوب، واهالیسنک صنعته استمدادلری واردو. کومش و آلتوندن و فیل دیشندن بعض کوزل و اوپه لی و قاقملی شیلرله اییکدن آغر قاشلر اعمال اولنور. تجارتی خبلی ایشک اولوب، باشلیجه اخراجاتی برنج ابله اییک قاشلر و صرافتوزلقه و اوپه حیلغه پاراقیملی کراسته دن عبارتندو. ادخالات و اخراجات سنوبه سی ایکی میلیار فراق قدر تخمین اولنه بیلیر. بیوک نهرلریک مان جله سی سیر سفاشنه صالح حاله وضع اوله بیلیرسده، شمده کی حالده بعضلریک آغزلرنده و بعضلریک بوقا ریلرنده مانلری اولوب، بو وانلی بر طرف ایسه ک عمیلات اجرا اولنماشدر. غرب جهتنده انکابلر

خیلی اوزون ابکی و تونکینده فرانسرلر قیسه بر دمی
بول خطی انشا ایشلر سده ، ممالکتک وسمنته
نسبه بولرلاشی حکمنده اولوب ، بوللری و وسائط
قلیه سی پک کری بر حالده بولنور .

تقسیمات جغرافیه و سیاسی سی ، شهر و قصبه لری .
— هند جینی بوندن مقدم بر مان ، سیام و آنام
اسم لریله ۳ دولت مستقله به منقسم ایکن ، اخیراً
بولرک برنجیسی اکثره ضبط ، و هند امپراطور لغنه
الحاق ابتدیی کبی ، فرانسه دخی آنام دولندن ابتدا
قوششینی ، بده قاموجی و نهایت تونکینی ضبط
ایتمکله برابر ، نفس آنامی دخی تحت جاهه سنه آلمش ؛
و بوجهه یالکز وسطده کی سیام بله بوکا ملحق
اولان مافه شبه جزیره سنک بر قسمی مستقل
قالشدر . بوشه جزیره تک جنوبی جهتنک قسم اعظمی
اکتاره آلوب ، بعض کوچک حکومتلر دخی ایوم
استقلال لرینی محافظه ایتمکده درلر . شمعیکی حالده
منقسم بولندی بی بولرک مساحتی سطحی لریله مقدار
نفس لری بوجه آتیدر :

ملکت	مربع کیلومتره	اهالی
اکتاره به تابع بر مان مع تاسریم	۷۶۷۰۰۰	۸۰۲۵۰۰۰
سیام دولتی	۷۲۶۸۰۰	۵۷۰۰۰۰۰
فرانسه به تابع آنام ، تونکین { و قوششین	۴۳۰۰۰۰	۱۸۳۰۰۰۰۰
فرانسه به تابع قاموج	۱۰۰۰۰۰	۹۰۰۰۰۰
ملاقات حکومت صغیره مستقله سی	۸۱۰۰۰	۳۰۰۰۰۰
اکتاره تک سینغور متجری	۳۷۰۰۰	۴۰۰۰۰۰

جمعا هند جینی ۲۱۱۴۰۰۰ ۳۳۶۲۵۰۰۰

سیام دولتی شمال شرق جهتنده واقع اولوب ،
نیم مستقل بولان (لاؤس) مملکتی ده حابدر .
اک مسکون بولری بیوک انهارک وادیر لریله بعض
سواحلی اولوب ، ایچ طرفلریک و ملاقه شبه جزیره .
سنک اها لیبی پک سیرکدر . شهر لردن ۲۰۰۰۰۰ دن
زیاده نفوس اولانلر بوجه آتیدر :

(برمانده)	(قوششینده)
مانداله ۶۵۰۰۰	سایغون ۶۵۰۰۰
دالفون ۱۳۴۰۰۰	(آنام و تونکینده)
ماولین ۱۵۰۰۰	هاتوی ۱۰۰۰۰۰
(سیامده)	هونه ۵۰۰۰۰
مانفوق ۶۰۰۰۰۰	نام دینه ۵۰۰۰۰
آپوتیه ۵۰۰۰۰	های جونونگ ۵۰۰۰۰
(لاؤسده)	(ملاقه شبه جزیره سنده)
لاخون ۲۵۰۰۰	سینغاپور ۱۰۰۰۰۰
قسینغامی ۵۰۰۰۰	جورج تونون ۶۰۰۰۰
(قامبوجده)	ملاقه ۲۰۰۰۰
پشوم پنه ۳۰۰۰۰	

اهالیسی ، جنسیت ولسان و مذهب لری . — هند
جینی اها لیبیک قسم اعظمی مرق اصغره منسوب
اولوب ، جینیلره مشابه و آنجق اولردن دها
اسم درلر . هند و ملائی جنس لریله دخی قاریشمش
اولدقلری سیرلردن ولسانلردن آکلا شیلور .

برمانلیک هندورله و تینیلرله اختلاط لری زیاده
اولشدر . بر مان ، سیام ، آنام ، لاؤس و تونکین
اهالی مدنی سی بوجنسیت منسوب اولوب ، لسانلری
آره سنده خیلی فرق وار ایسه ده ، سوبلدکاری
لسانلرک جمله سی بر نوع قواعد و اصوله نابدر .
قامبوج اها لیبی (خر) اسمیله معروف آری بر
جنسیت تشکیل بدوب ، بولرک هند لریله مناسبت لری
زیاده در . ملائی جنسی ملاقه شبه جزیره سنک
باشلیجه اها لیبی اولمله برابر ، هند جینیک دیگر
طرفلردن دخی کثرت اوزره بولنوب ، تجارت
و کسبچیاکک برقم همی بولرک اتده در . مذکور
شبه جزیره تک طاغرندن ایوم وحتی حالنده یاشار
بر طاقم نغربتولر دخی وار ایسه ده ، بولرک بوندن
کونه ملاییره قاریشده درلر . سیام و سائر طرفلرک
طاغرندن نیم وحتی بر حالده یا شایان بر جوق قبائلک
ایسه جنسیت لری ویدلرند جنسیت و اسامجه نه در .
جهیه قدر متحد و یا مشابته بولندی بی هنوز معلوم
اوله ما مشدر . جینیلر دخی بو ممالکده کیتدیجه
چو ظالمده در . برمانلیرله سیام لیلر لسانلری بودا

مذهبیله برابر هندن آلمش اولدقلری (پالی)
خطنک بر نوعیله یازدقلری حالده ، آناملیلر چین
خطنی استعمال ایدورلر . برمانلیرله سیام لیلر بودا
مذهبنه تابع ایسه لده ، اوندن اول متدین بولندقلری
براما دیندن دخی بعض اعتقادات واک اسکی
نساطیرلردن بر طاقم عادات محافظه ایتمشدر .
آناملیلر دخی صورتا بودا دیننه تابع ایسه لده ،
حقیقته عوام کندی اجداد لریک ارواحنه و جن
و بریلره عبادت ایدرلر ؛ و کبار صنغ لری قونفر .
چیوسک مذهبنه رعایت ایدرلر . ملایلرک جمله سیله
(تیان) ویا (شان) دینلن بعض قبائل ایسه مسلم
وسنی المذهبدرلر .

احوال تاریخی سی — هند جینیک احوال
قدیمه سی بجهول اولوب ، یالکز میلادعیسان ۲۱۴
سنه اول جینیلرک آنام مملکتته کیرمش اولدقلری ؛

و په اوصرحلده برمانه براهما مذهبنك دخولى ؛
 ۴۳۲ تاريخ ميلاديسته بودا مذهبنك سرنيدين
 (بغو) په كتيربولوب ، اورادن تدر يجا هند چيني به
 نشر اولنديني ؛ وسكزيجي قرن ميلاديه (خر)
 قومنك قوتلي بر دولت تاسيس ايتش اولديني
 معلومدر . اسكي يونانيه روماليرك هند چينيك
 وجودندن اصلاخبرلري بوغيدى . چينيليرك بوملك
 حقنمكي معلومانلري ده فرب مانجه مجهوله ابدي .
 اك اول عربلر هندك قسم شماليسي ضبط ايتكدن
 صكره هند چينيك دخى وجوديني خبر آلمش ؛
 وعدن ومسقطدن حركت ابدن اسلام تجار وبحر يوني
 بوملكنك سواحنه دك ايلر نلشردى . اك اول بو
 مملك حقنمده مفصل معلومات و برن سياح شهر ابن
 بطوطه در . اون آلتنجي قرن ميلاديه بورتكيز
 واولردن صكره ديكر آورويا بحر يوني هندچينيك
 سواحلي زيارت ، وكيده رك هر طرفني كشف
 ايتشدر . ۱۸۲۴ تاريخ ميلاديستدن اعتباراً
 انكليز غرب وفرانسز شرق طرفندن بوشبه
 جزيره صوفيلوب ، برعصر اوله دن مملكتنك بر
 لثني ضبط ايتش ؛ وسيامي اورته به آلوب ، اونك
 دخى استقلال وموجوديني بيوك تهانكه قومشدر .

هند مند } « هلند » ماده سنه مراجعت
 { بيوربله . }
 هندوان } خوزستان ايله ارجان آره سنده
 { برنهر اولوب ، حوضه سنه دخى
 بواسم و برلكه ، اورادن نشأت ايتش بر جوق علما
 (هندوانى) نسبتيله معروفدرلر .

هندوستان } « هند » ماده سنه مراجعت
 { بيوربله . }
 هند وسطى } (Inde Centrale) هندك
 ممتاز اولوب ، شمالاً و شمال غربى جهتدن داچيو .
 تافه حكومات ممتاز سهيله ، غرباً بحيرات خطه سهيله ،
 جنوباً بمبايه تابع نفس دكن ايائيله ، جنوب شرقى
 طرفندن و شرقاً ايالات وسطيه ايله محدوددر .
 مساحه سطحيه ي . ۲۰۱۵۱۴ مربع كيلومتره
 اولوب ، ۱۰۳۱۸۸۱۳ اهالى ايله مسكوندر .
 مركزى (پهوال) شهر بدر . (و بنده) سلسله
 جبالى مملكتنك قسم جنوبيسنده غربدن شرقه تمتد

اولوب ، يونك شمالى انكارندن اينن بر جوق انهار
 اراضيسي سقى واروا ايتكدن صكره ، كنك
 حوضه سنده جنبه به تابع (چيسال) نهر به منصب
 اولديني حالده ، حدود جنوبيه سنى آبران نار بوده ايرماضى
 گهي كورفز به دوكلك اوزره شرقدن غربه آثار .
 بوجله مملكه ايكي مايله آره سنده واقع اولوب ،
 مياه چار په سى جوق و اراضيسى يك منبت اولغله ،
 پنج ، پاموق و سائر محصولاتني چوقدر . اهاليسنك
 بريوك قسمي مسلم اولوب ، حكومتى دخى حكومت
 اسلاميه در .

هندوكوه } آسيائى وسطيه بريوك طا .
 { غدر ، كه تيت حدودنده (قره
 قروم) سلسله سندن آير بله رق ، يامير مملكتنك جنوب
 جهتنده ابتدا (واخان) ايله دارستان و بده بدخشان
 ايله كافرستان آره سنده غرب جنوبى به طوغرى
 اوزانير ؛ و همچون حوضه سنى سند ايرماغنه تابع
 كابل نهري حوضه سندن تفريقله ، كابل شهر بنك
 شمال غربى جهتنده ايكي قوله آير ياب ، كه برى
 (كوه بابا) و بده (كوه سياه) اسملر بله هرايه ،
 و ديكرى (كل كوه) اسميله قندهاره طوغرى
 اوزانير . يوني ۶۵۰ كيلومتره اولوب ، سمردى
 قارلرله مستور اولان ذروه لر بنك اك بوكسكى
 ۷۶۰۰ متره ارتفاعنده در . ۶۰۰۰ متره ارتفاعلرلنده
 بر جوق تيه لرى ده اولوب ، سائر طرفلرى ۴۰۰۰
 و ۳۶۰۰ متره به قدر ايتن . انكلرى جيبلاق
 و اراضيسى بر كاني و غرايتن عبارت اولوب ، زمرد ،
 ياقوت ، و سائر ذى قيمت طاشلر بنك كثره و نقاشيله
 مشهوردر .

هندي } بحر محيط — (Océan Indien) كره
 { ارضك بيوك دكيزلندن اولوب ،
 آسيانك جنوبنده ، آفريقانك شرقنده و آوستراليا
 ايله ملائى جزاير بنك غريشه اوله رق ، ° ۲۵ عرض
 شماليدن ° ۳۵ عرض جنوبي به قدر ۶۰ درجه
 جغرافيه ده يعنى ۶۶۶۰ كيلومتره تمتد اولور .
 بوحساب عمان كورفزينك منها سندن آفريقا ايله
 آوستراليا نك اوچلرلى آره سنه چكيله چك بر خط
 موهوم قدر اعتبار اولنديقته كوره اولوب ، بحر
 عمانك شهبه لرى اولان بحر احمر و بصره كورفزي
 منتهالندن بحر منجمد جنوبي حدودينه يعنى قطب

جنوبی مدار بنده دك اعتبار اولورسه ، بوی ۸۰ درجه جغرافیه یعنی ۸۸۸۰ کیلومتره به بالغ اولور . شرقدن غربه اکی ایسه اگ طار محنده یعنی هندك قومورون بونی حذاسنده ۵۲۰۰ واك كنیش برنده یعنی آفریقا ابله آوسترالیه لك اولوری آره سنده ۱۱۱۰۰ کیلو متره در . مساعه سطحیه سی ۸۷۲ ۳۲۵ ۷۳ مربع کیلومتره یعنی بتون کره . ارض دکیزلر نیک برخسندن زیاده جه در . بریوک کورفز شکلنده اولوب ، جنوب جه تنده شرقاً بحر محیط کبیره و غرباً بحر محیط آطالسی ابله برلندی کی ، ملایی جزایری آره لرند . برقاج بوغازدن دخی بحر محیط کبیره و سویش جسدولندن بنه بحر محیط آطالسی به تابع بحر سفیده اختلاط ایدور . شمال جه تنده بحر عمان و بنکاله کورفزی اسمر بله هند شبه جزیره سیله بر بردن آپرلش ایکی کورفزی اولدیی کی ، بحر عمانك ده ایکی اوجنده جزیره الر بله بر بردن آپرلش عمان و عدن کورفزلی و بونلرک ایچنده بحر فارس (یعنی بصره کورفزی) و بحر احمر (یعنی شاب دکیزی) اسمر بله دیگر ایکی کورفزی واردور . هر بلر صومنه بحر عمان دبرلر . اکیبویک جزیره لری مداعسه زابله سرندیب اولوب ، مداعسقارک اطرافنده و هند ابله جزیره العربک سواحلی قارشینسده برقاج طاقم کوچک آطالری دخی واردور . بودکیزه آفریقادن زامبز ، آسیادن شط العرب ، سند ، زباده ، کریشنا ، کوداوری ، کنک ، براهاپوتره ، ابروادی ، سالوش و سائر انهاردو کیلور . یالکز بنکاله کورفزیله هندك سواحلی صیغیه اولوب ، سائر طرفلری پک دویندر . شمعی به قدر اسقان دبل اولنان جهلرنده ۵۵۲۳ متره به قدر در بنک بولنشدور . وسطی صق ۳۳۴۴ متره اولدیی تخمندر . بحر محیط هند بنک ایکی آفتنیسی واردور ، که ایکیسیده صفوق اولورق قطب جنوبیدن کابوب ، بری آوسترالیه نیک سواحل شرقیه سن بالادقدن صکره ، شرقه طوغری دونه رنک ، و خط استوا به تقرب ایتمکندن ، ایصنورق ، صبحاق اولدیی حالده ، موزامبیق سواحلی اوکندن سرورله ، امید برونسندن بحر محیط آطالسی به پکر . بو آفتنی اگ طار محنده ساعتده ۷ کیلومتره قطع ایدر . دیگر کی مدار جده قدر چیمه دن غربه طوغری دونوب ، امید بروننک آلتندن پکر ، بو

وجهله بحر محیط هند بنک یالکز کنار بنه طوقور ، سواحلده مانم روزکارلندن حاصل اولمش برطاقم کوچک آفتنیلر دخی واردور . ال زیاده اسن موسم روزکارلری جنوب غربی و شمال شرقی و بهضاً جنوب شرقی روزکارلر بدر . بهارک اواخر بله یازک ابتدا لرند فرطونلری پک شدتلی اولوب ، قیشین دها ساکندر .

هندیه } بقداد ولایتک کر بلا سخا فنده
 و کر بلا تک ۱۸ کیلومتره جنوب شرقیسنده اولورق فراتدن آریلان هند به جدولی اوزرنده قضا سرکزی برقر به اولوب ، ثلثانی شیعی و برتلقی سنی اولوق اوزره ، ۱۷۰۰ اهالیسی ، بر قسری ، بیکی و کوزل ۲۰۰ خانسی ، برخانی ۲۵ مکتبی واردور .

— هندیه قضایی شمالاً نفس کر بلا ، جنوباً نجف قضالبله ، شرقاً حله سخا فیله ، غرباً دخی برالشام ابله محدود اولدیی حالده ، ۸۶۰۰ مربع کیلومتره وسعتنده و ۸۹۰۰۰۰ شیعی ، ۵۵۰۰۰ سنی و ۵۰۰۰ اسرائیلی اولوق اوزره ، ۹۵۰۰۰ اهالی ابله مسکون اولوب ، (کفل) نامبله بر ناحیه بی دخی حاویدور . اهالیسی برنج زرعیله و مانده بتشد بر مکه مشغولدرلر . اخیراً خرما آغجارلی دیکمه دخی باشلامشدرلر . بر مقدار بقدا ی و آریه دخی بتشد برلر سهده ، کندیلری برنج اککی و پلاوله بسلسیلرلر . قضائک اراضیسی سنی واروا اولنلق شرطیله پک منبت ایسهده ، یالکز اون بشده برقمی مزروعدر .

هنری } هنری (Henri) بوسله آوروپاده برچوق
 حکمدارلر کلشدر :
 ۱ — آلمانیا حکمدارلری .

برنجیسی صافسه دوقه سی اوپوک اوغلی اولوب ، ۹۱۹ده جرمانیه فرالی اتخا ب اولمش ؛ و باو بره ابله سو آبه بی تحت اطاعتنه آلوب ، فرانسه دن لورنه بی دخی ضبط ، و دانمارقه لیلری ، اسلاولری ، مجاولری و هولنری مغلوب ایتشدی . برقاج قصبه تأسیس ، و برطاقم نظامات وضع ایتشدور . صافسه خاندننک مؤسس اولوب ، نسلندن ؛ ایتراور کلشدر .

۱۹۳۶ ده وفات ایدوب، اوغلی اونون خلق اولمشدر.
«قوشچی» لقبیه ملقبدر.

— ایکنجی «طوبال» لقبیه ملقب اولوب، برنجینک نوروندیر. برمدت صاقسهده حکومت سوردکن صکره، ۱۰۰۲ ده جرمانیه قرالی ۱۰۱۴ ده آلمانیا ایپراطوری اولوب، خرسقیانلی نصر ایچون چوق اوغراشمش؛ و بودنی قبول ایدن مجارستان و لهستانی قرالاق ایدوب، چهستانی آلمانیه الحاق ایلشدی. ۱۰۲۴ ده وفات ایدوب، اعزه صرهنه کچرلمشدر.

— اوچنجی «قره» لقبیه ملقب اولوب، فراقونیه خاندانه منسوب ایکنجی قوزداک اوفلیدر. ۱۰۳۹ ده تخته چیمتر؛ و چایلرله مجارلی مغلوب ایدوب، بربرنی متعاقب اوج آلمان پایا انتخاب، نورمانلر قالا بره و پولیه تک تصرفی تصدیق، و باربره دوقه لغنی غصبله، کندی و غلنه اعطا اتمش؛ ۱۰۵۶ ده اسلاولره مقاومت اتمکده ایکن وفات اتمشدر.

— دردنجی اوچنجینک اوغلی اولوب، ۱۰۵۶ ده، ۶ یاشنده ایکن کندیسنه خلف اولمش؛ و اقرباسندن اولان صاقسه و باوبره دوقه لری و والده سنی و صابتدن چقاروب، ممالکنی یغنايه باشلامش رسده، سن رسده واصل اولنج، بونلره اعلان حربله غلبه چالهرق، حقوقی استرداد اتمش ایسهده، حرکات غیر لایقه سیله، صاقسونلر عصیان ایدوب، مغلوب اولدقلرنده، پایا بدنجی غرغوآره مراجعت اتمش؛ و بودنی ایپراطوری رومابه دعوت ایلشدی. هنری اجابت اتمدکن بشقه، غرغوآری اسقاطله، دیگر برپایا انتخاب ایتدیرمش ایسهده، پایا کندیسنی کلیسادی طرد و لغتله ایتدیکندن، نهایت کمال تذل ایله پایا تک آیاغنه کیدوب، غرغونی اسخصال اتمشده. آنجق متعاقباً بوندن رجوع ایله، اوچنجی قلان نایبله بردیکر پایا انتخاب ایتدیرمش؛ و کندیسنی برنه سوآولی رودوانی ایپراطور انتخابنه قالدیشان آلمانیه برنسلرله و کندی اوغلا رله اوغراشمش؛ و نهایت ۱۱۰۵ ده بیوک اوغلی قوزاد کندیسنی مابنسه مجملی معرفتله اسقاط و حبس اتمکده، حبسدن فرار ایدوب، برهنه صکره (ایزه) ده سفالت ایچنده وفات اتمش؛ و کلیسادی مطرودنی سببیه، بش سنه جنازه سی دفن اولنمامشدی.

— بشنجی «کنج» لقبیه ملقب اولوب، دردنجینک ایکنجی اوفلیدر. ۱۱۰۶ ده بدرنه قارشی عصیان ایدوب، پایا ایکنجی باسقالک تقویه سیله ایپراطور اولمش؛ و متعاقباً پایاسلرک نصی مسئله سندن طولانی پایا ایله بوزیشوب، رومابه حرباً دخول ایله، پایا اسیر ایدورک، کندیسنی ترویج اتمکده و پایاسلرک نصی حقنی کندیسنه ترکه اجبار ایلش ایسهده، پایا اسارتدن قورتلنج، کرهه قبول ایتدیکی بو تکلیفک هاپنه اقامه حجت ایله، کندیسنی آفرس اتمشده. بونک اوزرنه آلمانلر کندیسنی هاپنه قالدیشله، هنری بتکرار رومابه هجوم ایدوب، او صرهده پایا ایکنجی باسقال وفات اتمکده، خلفیه اوغراشهرق، دیگرینی انتخابه قالدیشمش؛ و نهایت ۱۱۲۲ ده فقد اولنان (وورمس) معاهده سیله بو اختلاف برطرف اولمش؛ و هنری بو اختلافانده پایا التزام اتمش اولان فرانسه به اعلان حرب ایدورک، محاربه به کیریشه جکی وقت ۱۱۲۵ ده وفات اتمشدر.

— آلتنجی «تیران» لقبیه ملقب اولوب، باربروس برنجی فردریشک اوفلیدر. ۱۱۹۰ ده ایپراطور اقلده بدرنه خلف اولوب، آلمانیه داخنده بعض محارباندن صکره، فارسی قونستانسه تک وارثی اولدیغی سیجالتین حقنده کی مدعیاتنی حرب ایله اسخصال اتمشده. «آرسلان یورک» لقبیه معروف ریشارد حقنده کی معامله سیله و سیجلیه لیلره ایتدیکی غدارلره مبنی، ۱۱۹۷ ده، اهل صلیب سفرینه حاضر لیرکن، ظن اولندیقنه کوره، قضاء وفات اتمشدر.

— بدنجی لوکسمبورغ دوقه سی ایکن، ۱۳۰۸ تاریخنده ایپراطور انتخاب اولنهرق، ایتالیا او زورنه دخی ایپراطورلرک حقوقی استرداد اتمکده قالدیشمش؛ و ناپولی قرالیه فانی بر محاربه دن صکره، حرباً رومابه کیروب، جبراً کندیسنی ترویج ایتدیرمش؛ و بو محاربات آره سنه ۱۳۱۳ ده وفات اتمشدر.

۲ — فرانسه قرالری .

برنجی روبرتک اوغلی و هوغ فابنک نورونی اولوب، کوچک برادرینی اقماد اتمک ایستین والده.

سیله زادگاه غلبه چالهرق، ۱۰۳۱ هـ بدری برینه مسند حکومته یکمیش؛ و برادرینی بورغونیه دوقه. لغنه نصب ایش؛ و روسیه بیوک دوقه سی یاروسلاوک قیزی (آنه) بی زوج ایشدی. ۱۰۶۰ هـ وفات ایشدر.

— ایکنجیسی برنجی فرانسو آتک اوغلی اولوب، ۱۵۰۷ هـ پدرینه خلف اولمش؛ و مشهور شارل کینت ایله برچوق وقت اوغراشوب، شارلدن صکره دخی اسپانیولارله برقاچ محاربه ایش؛ و پروستانلره قارشی بیوک برکین و خصومت کوستروب، آینلرنی احرا ایدرکن طویلان پروستانلرک اهدامنی نظام انخاذا ایش ایدی. ۱۵۰۹ هـ وفات ایشدر. مدیجیس خاندانه منسوب قازینه بی زوج ایدوب، ۱۰ اولادی اولمش، و بونلردن اوچی قراللق ایشدر.

— اوچنجیسی ایکنجینک اوغلی اولوب، ابتدا آتزو دوقه سی اولغله، بعض محاربانده ابراز شجاعت و درایت ایتدیکندن، ۱۵۷۳ هـ اهلستان قرالغنه انخاب اولمش؛ و برسنه صکره لهستانی تزکه، فرانسه به هودت ایدرک، طقرنچی شارله خلف اولمش ایدی. کیزه دوقه سنه قارشی پروستانلری حمایه ایدوب، کندیلرینه بعض مساعدتده بولندیغیوز، قتولیکار مرقوم دوقه تک تشویقله برهیت اخذاقیه تشکیل ایتکه، ۱۵۸۸ هـ پارسده بیوک برفته ظهور ایشی اوررینه، کیزه دوقه سنه دعوت ایدوب، تلف ایتدیرمش؛ و ناواره قرالی هنری ایله برابر ۱۵۸۹ هـ پاریس محاصره ایدوب، ضبط ایتک اوزره ایکن، تلف اولمشدر. (والوآ) خاندانک صوک حکمداری اولوب، کوشک و سفیه و فریده امثالی نادر اولان محبوب دوستاق رذائتی مرتکب ایدی.

— دردنجیسی «بیوک» دیمکله معروف اولوب، سنت لوپینک آلتنجی اوغلی قلمونت دوقه سی روبرتک نسلدن ناواره فرالیجه سی (زانه والبرت) ک اوغلی اولغله، والوآ خاندانی منقرض اولغجه، فرانسه صندالی حکومتنه حق وراثتی و ارایدی. ۱۵۷۲ هـ وفات ابدن والده سی برینه ناواره قرالی اولوب، کندیس پروستان اولغله، فرانسه قرالک قانی اولدینی حالد، مشهور بارتلی قتل حامنده آتنجی قتولیک اولهرق کندینی قورتاره ییش؛ و ۱۵۷۵ تاریخنده دك نحت نظارتده

بولندریلوب، تاریخ مذکورده فراوله، پروستان مذهبنی اظهار ایش؛ و پروستانلرک باشنه یکوب، پایا طرفندن آفروس اولدینی حالد، شجاعت و سخاوت و سائر اوصاف حسنه سیله جله تک حرمت و محبتنی قزانش ایدی. پاریس فتنه سندن صکره قرال اوچجی هنری طرفندن امداده دعوت اولهرق، پاریس محاصره سنده قرالک تلف اولنسی اوزرینه، صاحب ترجمه عسکرک برقمی طرفندن فرانسه قرالی طانیش؛ و آتنجی قتولیک هیئت اخذاقیه سی کندیسنی طانییوب، بوربون قاردينانی اونجی شارل نامیله انخاب ایشدی. پاریس محاصره سی و قتولیکلرک مقاومتی خیلی وقت سوروب، نهایت هنری ۱۵۹۳ هـ پروستانلی تزکه، قتولیک اولهرق، یارسه کیروب، قراللی صوم طرفندن قبول اولمش؛ و مع هذا ابرتنی سنه اعلان ایتدیکی «نانت فرارنامه سی» ایله پروستانلرک حریت مذهبه لرخی تأمین، و کندیلرینه برچوق مساعدات و امتیازات اعطا ایش؛ و آوستریه و اسپانیبه قارشی فرانسه تک نفوذ و حیبتنی محافظه و اعلا ایدرک، امورمالیه، معارف، صنایع، تجارت و سائر شعبات اداره جه یک چوق اصلاحاته موفق اولوب، تبعه سنه اولان محبت و خیرخواهاننی اثبات ایش ایدی. ۱۶۱۰ هـ برتمهصب قتولیک طرفندن تلف اولنوب، اوغلی اوچجی لوی خانی اولمشدر. برقاچ محبوبه سی اولوب، احوال و وقایع عشق آمیزله دخی مشهوردر. حکیم شهر وولتر درنجی هنرنک ترجمه حالی (هنزیده) هوانیله سلک نظمه یکمشدر.

۳ — انکتره قرالری.

برنجیسی «جهانگیر» ویلیامک اوچجی اوغلی اولوب، ابتدا نورماندی دوقه سی ایکن، ۱۱۰۰ تاریخنده، برادری «قوله» ویلیامک برینه صندالی حکومته یکمیش و ۲۵ سنه ماهرانه حکومت سورنکدن صکره، ۱۱۳۵ هـ وفات ایدوب، قیزی (ماتیلده) بی وارثه حکومت نصب ایش ایکن، یکنی (ایبان) بونک حقی غصب ایشدر.

— ایکنجیسی (آتزو) قوتی چوفروری ایله آنفالیسیان برنجی هنرنک قیزی ماتیلده تک اوغلی اولوب، ۱۱۵۴ هـ، ایشانک وافته، انکتره

قرالی اولمش؛ و ابرلانده نك برقمی ضبطله، اسقو-
چیبی دخی تحت اطاعتنه آلمش ایدی. فرانسه
داخلده بدرندن و زوجه سندن کنده بسنه انتقال
ابدن برچوق برلامالك اولدقدن بشقه برتانیه بی ده
ضبط بتمشدی. رؤساء روحایه ابله بوزیشوب،
بوندن طولانی باشنه برچوق بلالركلش؛ و ۱۸۸۹ ده
بوغوائلك تأثیرله وفات ابدوب، « آرسلان پورکی »
لقبیه مشهور ریشار خانق اولمشدر .

— اوچنچیسى « اراضیسز » لقبیه معروف
ژانك اوغلی اولوب، ۱۲۱۶ ده، ۹ یاشنده اولدیغی
حاله، بمروق دوقه سنك وصایتله پدرینه خلف
اولمش؛ و ۱۲۱۹ ده بالذات حكومت سورمكه
باشلابوب، فرانسه ده كى ممالك موروثدن پدرینك
فوت ایتمش اولدیغی برلری استرداد قاقیشش
ایسه ده، قرانسه قرالی سنت لوبی طرفندن مغلوب
اولمش؛ و پایانك كندیسنه و بردیكى سچیلیه به وضع
پد ایتمكه چالیشدیغی حالده، موفق اوله ماش ایدی.
ویركیلری آغرا لاشدیرمغه، بعض امتیازات و مسا-
عدات طلبنه قاقیشاش بارونلرله خیلی وقت اوغراشوب،
نهایت اوغلی ادوآردك بونلر غلبه سیله بوغوائلدن
قورنلر ق، ۱۲۷۲ ده وفات ایتمشدر .

— دردنچیسى اوچنچى ادوآردك اولادندن
لاقاستره دوقه سنك اوغلی اولوب، ایکنجی ریشار
طرفندن طرد ونی ابدلمش ایسه ده مؤخرأ صندالی
حكومه چكمش؛ و فرانسه واسقوچیه به قارشى حرب
ابتدكدن صكره، ۱۴۹۳ ده وفات ایتمشدر .

— بشچیسى دردنچینك اوغلی اولوب، ۱۴۱۳
ده پدرینه خلف اولمش؛ و فرانسه ده كى فتن داخله دن
بالاستفاده، اعلان حربله، آرنیقورت فالیتنه نائل
اولمش؛ و ۱۴۲۰ ده عقد ایتدیكى (ترویه) معا-
هده سیله آلنجی شارلك قیزی قاتربنه بی تروج
ابدوب، فرانسه صندالی حكومتنه حق وراثت
قزاقورق، همان بشون فرانسه به مالك اولمش؛
و ۱۴۲۲ ده وفات ایتمشدر .

— آلنجیسى بشچینك اوغلی اولوب، پدرینك
وفاتنده ۹۴۲۲ ده، ۸ ایلق اولدیغی حالده، هم
انكتره هم فرانسه قرالی اولمغه، اقر باسندن بدلورد

دوقه سی و فرانسه ده غلوجستر دوقه سی انكتره ده
وصیسى اولمش ایدی . بدفورد دوقه سی فرانسه
قرالی بدنجی شارلی مغلوب ایده رك، ۱۴۳۱ ده
آلنجی هنری به فرانسه قرالنی تاجی کبیدرمش
ایسه ده، ۱۴۳۵ ده شارل غلبه چالوب، انكیزلری
فرانسه دن اخراج ایتمش؛ و صاحب ترجمه احمق اولمغه،
بیودكدن صكره دخی وصایتدن قورنله مدیفتدن،
انكتره ده دخی ارباب نفوذ و اقتداردن بورق
دوقه سی علپنه قاقیشوب، پینلرنده وقوع بولان
محارباتك برنده بورق دوقه سی تلف اولمش ایسه ده،
اوغلی ادوآرد مخالفتنه دوام ابدوب، نهایت
۱۴۶۴ ده غالب كلرك، هنری بی اسقاط ولوندره
قله سته حبس ایده رك، صندالی حكومتی ضبط ایتمش؛
و ۱۴۷۰ ده برآره لق (واردیق) ك دسیسه سیله
تخته اطاده اولمش ایسه ده، درعقب ینه اسقاط
و حبس اولنر ق، محبسده، ظن اولندیغنه كوره،
قضاء وفات ایتمشدر .

— بدنجیسى (نودور) خاندانك رئیسى اولوب،
(بورق) خاندانك رئیسى اولان آنف البیان دردنچى
ادوآرد طرفندن انكتره دن نى اولمش ایكن،
۱۴۶۵ ده عودت ابدوب، انكتره صندالی حكومتنه
اولان حق وراثتی ادا به باشلامش؛ و (بورق) خاندانك
تنك وارثه سی (الیزابته) بی تروج ابدوب، وانغ اولان
محاربه ده غالب كلمكه، انكتره صندالی حكومتی ضبط
ایتمش؛ و ظهور ابدن اوج مدعینك حقندن كلوب،
اوندن صكره كال سكوتله حكم سورمكه باشلامش؛
و ۱۵۰۹ ده وفات ایتمشدر. پك خسیس اولوب كلیتلی
ثروت طوبلامش؛ و امور بحر به بی وكشقیات سیاحتربنی
التزام و حجاب ابدوب، بونك زماننده قناده كشف
اولمشدی . بیوك قیزی ماركریته اسقوچیه قرالی
دردنچى ژاقه وارمغه، بو صهریت مؤخرأ استوآرد
خاندانك انكتره صندالی حكومتنه چكمنه سبب
اولمشدر .

— سكرنجیسى بدنجینك اوغلی اولوب، ۱۵۰۹
تاریخنده پدرینه خلف اولمش؛ و ابتدا ایشلری
كاملاً باش وکیلی (وولسی) ك الینه براقوب، ذوق
واكلنجه سنه دو شمش ایكن، بونك طرفندن فرانسه

— دردنجیسی قاسنیه قرالی ایکنجی ژانک اوغلی اولوب، ۱۴۵۴ ده بدربنه خلف اولمش؛ و آراغون ايله برحماره ابتدکنن صکره، قیزی ژانک حکومت وارث اولمش قبول ایتمن نیه سیه اوغراشمش؛ و صکره هر بلره حرب ایدوب، جیل طاروق ضبط ایش ایدی. کندیس سیه اولدیی کبی، زوجه سنک سفاهته مساعده ایتمیکچون، نفرت و تحقیر عمومی به مظهر اولدییی حاله، ۱۴۷۴ ده وفات ایشدر.

۵ — پورتکیز پرنس و قرالری.

پورتکیزده دخی بواسمه اوج کشی حکم سوروب، برنجیسی بورغونیه دوقه سی برنجی و برتک اوغلی اولدییی حاله، پورتکیز خاندان حکمداری سنک جد اعلا سیدر. قاسنیه قرالری سنک خدمت عسکره سنه کبروب، هر بلره قارشی ایتمیک محابانده قزامله، ۱۰۹۵ ده ضبط ایتمیک پورتکیزک قوتلغنه نصب اولمش؛ و ۱۱۱۲ ده هر بلره ایتمیک محاربه ده تلف ایدلشدی. اوغلی برنجی آلفونس قرال عنواتی آیشدر.

— ایکنجیسی (ویزو) دوقه سی اولوب، پورتکیز قرالی برنجی جوانک دردنجی اوغلی ایدی. کیمیلکده ماهر اولوب، بر بحر یون جمیتی تشکیل، وبالذات بر جوق سیاحتلره جیقه رق، آفر قاسواحل فریه سنده بر جوق برلکشف ایشیدی. هر بلردن اوکرتوب اک اول اسطراب قوللان کندیسیدر. ۱۴۶۳ تاریخلرنده وفات ایشدر.

— اوچنجیسی قرال امانولک اوچنجی اوغلی اولوب، باش یسقیوس ایکن، یکنی سباسیامک بلا ولدوقانی اوزوبنه، ۱۵۷۸ ده پورتکیز نختنه دعوت اولمش؛ و کوشک و موسوس بر آدم اولغله، رایشه موفق اولمش بن ایکن سنه حکم سوردکنن صکره، بلا وارث وفات ایتمیکنده، اسپانیه قرالی پورتکیزی ضبط ایشدی.

هو آلاغه } (Huallaga) پروده آمازون
{ نهر عظیمنک بوقاری قیمی
اولان (مارانیون) نهر بنه دوکلیر بر جای اولوب،
مجراسی ۱۰۰۰ ايله ۱۲۰۰ کیلو متره آره سنده
بر قیمی سیرسفاغه صالحدر.

ایله حربه سوق اولنورق، برخیلی وقت اوغراشدکنن صکره، اون ایکنجی لوبی ايله صلح ایدوب، همشیره سی ماربه برده اوکا تزویج ایش؛ و برنجی فرانسو آ ايله ملاقات ایش ایسه ده، بنه باش وکیلی طرفندن شارل کیت طرفنه سوق اولمش؛ و آتیق یاوه محاربه سنندن صکره، هر قوم امیر اطورک قوتندن متوهم اولوب، فرانسه کت انفاقنه طالب اولمش ایدی. آراغون قرالیه سنک میتمنده بولنان (آنه بولین) و علاقه ایدوب، اونی تزوج ایچون، قاریسی بر افترا ايله تطلیق ایش ایستدیکندن، پایا ايله بوزیشوب، او وقته قدر متصب قوتلیک اولدییی، و کندیس دخی لوترک هله بنده بر کتاب یازدییی حاله، پرو- نستانلرک حامیسی کیش؛ و بر قاق قاری آلوب، بر طاقنی تطلیق، و بر طاقنی قتل ایش ایدی. پایا ايله بوزیشدکنن صکره فرانسه قرالی برنجی فرانسو آ ايله حسن مناسباتی محافظه ایش ایسه ده، شارل کیتک سوقیه ۱۵۴۴ ده کندیس سنه اعلان حرب ایدوب، بولونیه بی ضبط، بعده بنه صلح ایشیدی. ۱۵۴۷ ده وفات ایدوب، برارکک و ایکی قیز اولاد بر ایشدر، که اوچی ده حکومت سور مشلردر.

۴ — قاسنیه حکمدارلی.

برنجیسی ۱۲۱۴ ده، ۹ یاشنده ایکن، پدری طقوزنجی آلفونس قاسنیه فرالغنده خلف اولمش، و ۱۲۱۷ ده وفات ایشدر. حکم واقنداری همشیره سی برنجره ايله لاره قوتنک الربنه و برمشیدی.

— ایکنجیسی اون برنجی آفرنسک ولدغیر مشروعی اولوب، (ترانستاماره) قوتی ایکن، برادری «تیران» پدرو ايله برخیلی اوغراشورق، کندیس قی ۱۳۶۹ ده مغلوب، و یینلرنده واقع بر ملاقاتده خاشناشه قتل ايله، قاسنیه قرالغنی ضبط ایش؛ و پورتکیز، ناواره و آراغون قرالریله ایتمیک محاربه لرده فالپکیش ایدی. ۱۳۷۹ ده وفات ایشدر.

— اوچنجیسی قاسنیه قرالی برنجی جوانک اوغلی اولوب، ۱۳۹۰ ده، ۱۱ یاشنده اولدییی حاله، کندیس سنه خلف اولمش؛ و عسکره لرنک وصا. یقندن قررتلوب، کندیلرنی مغلوب ایدورک، صفو ايله مسامله ایش؛ و پورتکیز لیلری دخی مغارب ایشدکنن صکره، ۱۴۰۶ ده وفات ایشدر.

هوآنگ های (Hoang-Hai) [هساری
 { دکر « ماده سنه مراجعت .
 هوآنگ هو (Hoang-Ho) یعنی « هساری
 { ابرماق « چینگ اگ بیوک ابر-

ماقرندن اولوب، تیبب یا بله لربنگ الك شرق انكردن
 نمانله، شرقه طوغری آقرق، (فان سو) ایالته
 کیر، و بده شمال شرقی به طوغری دونوب، بوایاتی
 شق ابتدکن صکره، مغولستانه دخول ابله، شماله،
 بعده شرقه صکره جنوبه طوغری عودتله، نفس
 چینه کیروب، (شن سی) ابله (شاز سی) ایالتربنگ
 حدودخی بعدالتفریق، شرقه طوغری دونوب،
 هونان ایالتی اورتیه سندن شق ایدر؛ و بوایاتک
 شرق جتنده، بییلی کورفزیسه دو تک اوزره،
 شرق شمالی به طوغری اولان اسکی مجراسنی ترکه،
 جنوب شرقی به طوغری آقرق، نغان هوئی ایالته
 کیر، و اوراده شرقه طوغری دونوب، کانغ سو
 ایالته کیر، و بوایاتله بربری آرتیه سنده برقاچ بیوک
 کولک ایچندن سرورله، بر طاقم قولره آبرله رق،
 چین دیکزبنه دو کیلور. نابعلری چوق ایسه ده،
 جمله سی نسبة کوچک انهاردن صبارندر. مجراسی
 تقریباً ۴۷۰۰ کیلومتره اوزونلغنده و حوضه سی
 ۱۰۰۰۰۰ مربع کیلومتره وسعتنده در. صوبی
 نیکل دو کدیک صوبه ممالدر .

هوایی { اونجی قرن هجری شعرا سندن
 { و ادبیات فارسیه منتسب سندن اولوب،
 بروسه لیدر. سعدبنک گلستان و بوستانای شرح
 ایدوب، شمی و سروروی جرح و تزئیف اتمشدر.
 صدرالشریعه به دخی بر حاشیه سی وارد . شو
 بیت او تکدر :

حسرت آب غنب یکدی هوایی چانه
 چاده نه باده ایچون بزده یکندن کچلم

— ابران شعرا سندن ده برقاچ کشینک
 مخلصیدر .

هوبارت تون (Hobart-Town) آوسترا.
 هواریت تون { لیه تک جنوبنده کی تاخانیه
 جزیره کبیره سنک جنوب شرق ساحلنده و اکثریا
 قاره مستورا اولان ولایتون طانغک انکنده اوله رق
 ۱۲° ۵۳' ۴۲" عرض جنوبی ابله ۲۲° ۵۰' ۱۴"
 طول شرقیه واقع جزیره مذکوره تک مرکزی

کوزل و منتظم برشر اولوب، ۶۴۸ ۲۸ اهالی سی،
 دو زو کدیش - سوقاقری، مصنع ابنه و دوا اثر سمیه سی
 متعدد مکاتیبه ساز، مؤسسات عالیه سی، مکمل
 کتبخانه سی، منب و مفرح جوار لربله کوزل باغچه
 و قزجگاهلری، صافلام لیانی، ایشلک نجارقی
 و جزیره تک ساحل شمالی سنده واقع (لونیجتون)
 اسکله سنه دک متمد بر دمیر بول خطی واردر .
 ۱۸۰۴ ده تاسیس اولمشدر .

هووتوت { (Hottentots) و کند بلرنجه
 { (قوی Kōi) یا خود (قوی Knōi)
 آفریقانک منهای جنوب فریسنده امید برونیله
 جنوب فری آلمانیه آفریقاسی ۳۳ مجر لربنگ ایچ طرفلرنده
 و قالا هاری چولی جهلرنده ساکن رقوم اولوب،
 آبربجه برعرق تشکیل ایدور. دها شمال و شرقه
 طوغری زامبو و قونومنا بنه و خط استوا قینلرنه دک
 منتشر اولان بازونو، بانو و بویمان دینان اقوامله
 قرابت جنسیه لری واریسه ده، احوال و اشکال
 طبعیه لرنه ایجه دقت اولنورسه، کندی باشلرنه
 برعرق تشکیل ایشکری آکلشایر . آوروپالیلرک
 ورودنده سواحل قدر منتشر اولوب، بده آوروپا
 مهاجر لری طرفندن ایجری به بوسکورد ماش، و دها
 ایلری بده بوسکورد مکده درلر. امید برونی سواحلنه
 قریب محلارده بولنان (نامانه) قومی ده هووتوت
 جنسیتی شعباتنددر. ایوم هووتوت لربنگ بولندقلری
 لربنگ ۸۰۰ کیلومتره بوی و ۲۰۰ کیلومتره اکی
 واردر. شمعیکی حالده ۲۰۰۰۰ قدر تخمین اولنوب،
 آوروپالیلرک ورودندن اول بوندن چوق زیاده
 بولنش اولدقلری ملحوظدر. هووتوتلر صاری به
 مائل سیاه بکزلی وقصه بویلی آدملر اولوب، الماچی
 کیکلری زیاده چینتیلی، چکلری سیوری و ایجری به
 چکلش، آغزلری بیوک، طودقلری فالین و صارقق،
 دیشلری کوزل، برولری یاهی و باصیق و کوزلربنگ
 قیورقلری بوقاری به مائل، آنلری طار و بوسری،
 ققلری کوچک و بووارلی، قولانلری بیوک و قولاق
 نوزلری بللیس، ال و آیاقلری کوچک، بدنلری
 ملحمجه و بچاقلری قورودر. نوع بشرک اشخاصی
 درکلنده اولوب، استمدادلری پک آزددر. قار-
 یلربنگ ایکی غریب خاصه لری واردر: صافریلری
 چوقلربخی باغلا، قسزین اوستنده طوردیره چوق قدر

برشاهنشین صورتندہ جیفٹیلی اولوب، قاسمقرندن
 آشافی دہ ستر صورت ایدہ جک صورتندہ اولوبقرنیک
 اورتلرینہ قدر سارقار طیبی یعنی دری و شمدن
 عبارت براوکاکاری واردر! بویکی خاصہ هوتتولری
 برعرق مخصوص حالہ قومغہ کافیدر۔ هوتتولرلہ
 فلنکلی مهاجرلردن مرکب بعض ملزجنسلری دہ
 واردر۔

هوتینگر (Hottinger) مشاہیر مستر.
 قیندن اولوب، عربی، عبرانی،
 سریانی و کلدانی لسانلرینہ و دین اسلامہ ائم سامیہ تک
 احوال تاریخینستہ دائرہ قراچ کتاب یازمشدر۔
 ۱۶۲۰ دہ زور بخندہ طوغوب، بر قراچ دارالفنونندہ
 السنہ شرقیہ معلکی اتمش؛ ۱۶۶۷ دہ اوج
 اولادیلہ برابر قضاہ برکولده بوغلمشدر۔

هود (بن عبدالله بن رباح بن جاب بن
 عاد بن عوض بن ارم بن سام بن
 نوح) قدماء انبیان اولوب، بن و حضرموت جہتلرندہ
 ساکن بولمیش اولان عرب عربہ دن قوم عاد
 اولادندن اولدینی حالہ، شرک و کفرہ صاحبش
 اولان قومہ بمت پیوریلارق، دین حقہ دعوت
 اتمش ایسده، قوم عاد ایمانہ کلیوب، کفر و عصیانده
 اصرار ابتدکارندن، جناب حق بولنری هلاک،
 و معمور لری خراب ایدہ جکنندہ، حضرت هود
 (علیه السلام) آلدینی امر الہی اوزرینہ، ایمانہ کلن
 صحابہ سیلہ برابر مکہ مکرمہ بہ هجرت ایدہ رک،
 اورادہ ارمحال اتمشدر۔ یاشادینی زمان تاریخک
 ضبط ایدہ مدیکی ظلام مجہولیت ایچندہ در۔

هودرسفیلد (Hudersfeld) انکلتراہ تک
 بورتق ایالتندہ و (لیدس) تک
 ۲۲ کیلومترہ جنوب غربیسنندہ بر شہر اولوب،
 ۹۵۴۲۰ اهالیسی و جوخہ، شال و سائر بوک
 منسوجات فابریقلری و مہمجرلرلہ ایشلک تجارتی
 اولدینی حالہ، یک چرکین بر شہردر۔

هودسون (Hudson) انکلیز مشاہیر
 بحر بونندن اولوب، ۱۶۰۹ و
 ۱۶۱۰ و ۱۶۱۱ دہ بر انکلیز تجارتی شرکتی نامنہ
 آمریکانک شمالندن آسیابہ بر طریق بحری کشف
 اتمک اوزرہ، بر قراچ سفر اتمش؛ و صوک سفرندہ
 کینک ارزاق نوکتمکله، طائفہسی عصیان ایدوب،

کندیسی و اوافنی و بر ایکی صادق کچیسی بر صندالہ
 پندبرہ رک، مجہول دکیزلردہ ترک ایشلردی۔ بر دہا
 نام و نشانی طوبلما مشدر۔ اسمی کشف ابتدیکی بر
 بیوک کورنز و سائرہ بہ علم اولمشدر۔

هودسون } قوی و یا دکیزی (Bale, Mer)
 } (d' Hudson) آمریکانک شمال
 غربی جہتندہ بحر محیط آملاسی بہ تابع بیوک بر
 کورنز و یا دکیز اولوب، °۵۱ ایلہ °۶۴ عرض
 شمالی و °۸۰ ایلہ °۹۸ طول غربی آرم لرنده ممتد
 اولور۔ شمال غربیدن جنوب شرقی بہ بوی تقریباً
 ۱۵۰۰ واک کنیش یرندہ اکی تقریباً ۸۰۰
 کیلومترہ در۔ هر طرفدن دو مینون قطنہ سنک اراضی
 بارده سیلہ محاط اولوب، شمال شرقی جہتندہ کی
 آجیقاق دخی شمالی سوانہ یتون جزیرہ سیلہ و دہا
 کوچک بر قراچ آطلہ ایلہ بر طاقم طار بوغازہ آپریلور؛
 و اورادن شرقہ دوتین و ۹۰۰ کیلومترہ بوی اولان
 هودسون بوغازندن بحر محیط آملاسی ایلہ اختلاط
 ایدبور۔ شمالہ طوغری اوزانان (فوقس) جدولندن
 و اونک اونہ سنندہ بولنان بر جوق طوکمش بوغازلردن
 دخی بحر محیط شمالی ایلہ اختلاط ایدبور۔ مساحہ
 سطحیسی ۵۷۸ ۰۶۹ ۱۰ مربع کیلومترہ در۔ سواحلی
 بر طاقم کورنز و قویلردن عبارت اولوب، بونلرک
 اک بیوک منتهای جنوب شریفندہ واقع و بوی ۵۰؛
 اکی دہ ۲۶۰ کیلومترہ اولان (جامس) قویدر۔
 وسطی حتق ۱۳۰ مترہ اولوب، مدخلنہ طوغری
 کیندیکہ آرتار۔ سواحلی فیساق و بوکک اولوب،
 انہارک منصلرندن بشقہ لیمانلری بوق کبیدر،
 و بونلردن دخی یالکز (چورجیل) نہری بیوجک
 کیلرک سیرینہ مساعدر۔ شمال غربی جہتندہ (جستر
 فیلد) اسمیلہ یک اوزون بر خلیج واردر۔ بودکیزہ
 دوکیلن انہار یک جوق اولوب، اکثری ساحلندن
 آز جوق اوزاق بولنان کولرک آیفقریدر، و یا بر
 برنی متعاقب بر قراچ کولنک ایچندن چکرلر۔ سنہ تک
 اکثر موسامندہ دکیزک صولری طوک حالندہ بولند۔
 یفندن، بلکن کیلری یازین آنجق ۶ ہفتہ و اوپورلر
 نہایت اوج آی ایشیلہ ییلیر۔ سواحلنک جوادلری
 اراضی خالیبہ و وحشیہ دن عبارت اولمنہ، یالکز
 کورک تجارتیچون مؤسس اولان برانکلیز شرکتنک
 آچمش اولدینی بر ایکی اسکہ بونیور، کہ اک مہمی

کیلومتره لکی بیوک سفانن ایچون دخی سیره صالح
 و بیوک بر طریق تجارتندو. بر قاج برنده نوسع ابدوب،
 بش آلتی کیلومتره و سمنده کولار تشکیل ابدو.
 نیو بورق اوکنده اکی بر کیلومتره در.

ه و دسون { Hudson } بوا سله ممالک
 مجتمعه ده بر قاج معموره او.
 لوب، اک بیوکری نیو بورق جهوریتنده و آلبانیکن
 ۵۰ کیلومتره جنوبنده نیو بورق ده ۱۹۰ کیلومتره
 شمالنده و همنای اولان نهرک صول کنارنده واقع
 اولاندر، که ۹۹۴۰ و قارشینده کی (آتنه) ایله
 برابر ۱۲۸۸۰ اهالیسی واردو.

هوراس { Horace } یاخود هوراتیوس (Horace)
 Horatius) اک مشهور لاتین
 شعرا سندن اولوب، میلاد عیسی (علیه السلام) دن
 ۶۴ سنه اول (آبولیه) تک (ونوسیه) تصبه سنده
 طوغش؛ و روما و آتنده ادبیات تحصیل ابدوب،
 قیصرک و فاندن صکره ظهور ابدن فتن داخله به
 قاریشمغه، ماملکی مصادره اولنهرق، باشامق
 ایچون، برکوجک مأموریت استحصانه مجبور اولمش
 ابدی. بعده شاعر شهیر (ورجیل) ایله کسب مناسبات
 ابدوب، بونک طرفندن آوغستوسه تقدیم اولمغه،
 بر مأموریت و برملکه برابر، مصادره اولنمش املکی
 احاده اولنمش؛ و جاه و رتبه نوجیبی دخی مراد
 ابدلش ایسه ده، کندیس فیلسوف مشربلی و قنا.
 هتکار بر آدم اولدیفندن، قبول اتموب، آز ایله
 اکتفا، ممالک اولدیفنی برکوجک چفتلکه چکیلرک،
 اوراده شعر سوبلاکله اشتغال اتمشیددی. میلاد
 عیسانن ۷ سنه اول ۵۷ یاشنده وفات اتمشدر.
 ساکن، حلیم، خیرخواه و حسن اخلاق صاحبی بر آدم
 ابدی. بر خیلی تزییلات، هیویات، لطائف و سائر
 اشعاریله «صنعت شعر» عنوانیه بر تألیفی واردو.

هورن { Hoorn } فلنکنک شمالی هولانده
 ایالتنده و آستردامک ۳۸ کیلومتره
 شمال شرقیسنده اولهرق (زوبدرزه) کورفزی
 ساحلنده قضا مرکزی بر قصبه اولوب، ۸۹۰۵
 اهالیسی و یک ایشلک حیوانات و پنبه تجارتی واردو
 و قتیله ده ایلوکی اولوب، کیتدیجه ندنی اتمکده
 اوکنده دیکز طولمقده در.

هورن { Hoorn } بحر محیط معتدله فیعی
 جزایر مجتمعه سنک شمال شرقیسنده

(وینیک) کولنک آباغی اولان (نلسون) نهرینک
 منصبنده بولنان (بورق فاقنوری) در.

ه و دسون { Detroit d'Hud-son } بوغازی
 (son) آمریقای شمالیه آفنا
 بیان اولنان هودسون دکنزله بحر محیط آطلایی
 آره سنده اختلاطی موجب کنیش و بیوک بر بوغاز
 اولوب، جنوباً دو مینین ممالک واسعه سنک لابرادور
 خطه سیله شمالاً (بافن) اراضی خالیسه ی بننده
 شرقدن غربه اوزانیور. ۳۰° ۶۰' ایله ۶۴° عرض
 شمالی و ۲۰° ۶۷' ایله ۸۲° طول غربی آره لرنده
 ممتد اولوب، بوی ۹۰۰ کیلومتره و اکی ۱۹۰ ایله
 ۷۰ کیلومتره آره لرنده در. کرک بحر محیط آطلاییده
 و کرک هودسون دکنزده کی مدخلنده ایکیشر آطه
 بولنوب، مدخلی اوچر بوغازه آبرورلر. ایچنده
 آنجیق نموزک اولنلندن ایلولک واسطه دنک سیرسفاش
 ممکن اوله ییلوب، سائر موسمزده بوزله مسدود
 اولور.

ه و دسون { Territoire } قوری اراضیسی
 (de la baie d'Hudson) اسمیله معروف
 اولان مملکت واسعه دن قناده تک شمال غربیسنده
 ممتد اراضی واسعه خالیبه مقدا و بریلن اسم اولوب،
 بوکون قسم اعظمی «شمال غربی اراضیسی»،
 «شمال شرقی اراضیسی» و «کیواتین» اسمیله
 قصبه اولتیور. [«دومینیون» ماده سنه مراجعت.]
 ه و دسون { ابرماغی (Hudson) } ممالک
 مجتمعه تک نیو بورق جهوریتنده

بر ابرماقدر، که حکومت مذکورده تک شمال جهننده
 ۱۳۰۰ متره ارتفاعی اولان (آدیرونداق) طاغندن
 نیمان ابدن ایکی چایدن بالترک، ۸۰۰ و ۱۰۰۰
 متره ارتفاع لرنده اولان بر طاقم کوللرک وینه او
 طاغدن این بر طاقم چایلرک براق و صغوق صولریخی
 جم ایله، بعض شلاله لر و سرعتی اینیشلر تشکیل
 ایندکن صکره، خیلی بیوک اولدیفنی حالده، اووه به
 اینه نرک، جنوبه طوغری آقار؛ و جهوریتک مرکزی
 اولان (آلبانی) شهرله دیکر بر قاج معموره تک
 ایچندن بعد المرور، (نیو بورق) شهر عظیمیله
 (جرسی سیتی) آره سندن بکهرک، نیو بورق قویته
 و اورادن بحر محیط آطلایی به دوکیلور. مجراسی
 قریباً ۵۰۰ کیلومتره اوزونلغنده اولوب، ۱۹۰

ایک آله‌دن مرکب برطاقم اولوب، مساحت سطحیه سی ۱۱۵ مربع کیلومتره واهاییسی ۲۵۰۰ کشیدر .
 هورن } برونی (Cap Horn) آمرضای
 } جنوبیک منتهای جنوبده بررون اولوب، ۴۰° ۵۸' ۵۵" عرض جنوبی ابله ۶۹° ۳۰' ۳۴" طول فرییده واقعدر . آتشی ارضی ترکیب بدن آله‌لرک اگ جنوبیسی اولان قیاتی و آژ مرتفع بر آله‌نک اوچندن عارندر .

هورون } (Huron) آمرضای شمالیده
 } ممالک مجتمعه ابله دومینون آره .
 سنده بر صره تشکیل بدن بش بیوک کولک بری واورده . بولانی اولوب، شمالا، شرقاً و شرق جنوبی طرفدن دومینونیک اوتشاربو حکومتیله، جنوب غربی جهتندن و غرباً دخی ممالک مجتمعه‌نک میشفان جهوریله محاطدر . ۳۰° ۸۳' ابله ۸۷° عرض شمالی و ۴۳° ابله ۶° طول غربی آره‌لنده ممتد اولوب، بونی ۴۷۰ و اکی ۲۳۰ کیلومتره و مساحت سطحیه سی تقریباً ۴۰۰۰۰۰ مربع کیلو متره در . سطحی حدی بوردن ۱۷۲ متره بوکسک اولوب، عمق جنوب جهتنده ۹۵ و شمال طرفنده ۲۲۵ متره در . صوبنک اگ زیاده چوخلدینی آی نموز و اگ زیاده آرالدینی وقت شیطا آیدر . منتهای غرب شمالیسنده بولان ایکی بوزازک شمال طرفنده . کندن یعنی (سنت ماربه) بوزازندن (سوربور)، و جنوبده کندن یعنی (ماکیناو) بوزازندن (میشفان) کولک فضلّه میاهنی آلوب، کندیسنک فضلّه میاهنی ده منتهای جنوبده واقع (سنت قلر) بوزازندن (اربه) کولنه دو کیلور . شدتلی جریانلری حسابله نهر دینلن بو بوزازلرک ایلک ایکیسی برطاقم آله‌لری حاوی اولوب، اوچجیسنک ایسه اورته سنده یته (سنت قلر) اسمیله برکول واردر . شمال طرفنده سنت جوزف، دروهوند، فربورن و مایتولینه اسمیله برقاق آله بولنوب، دردنجیلری خیلی بیوکدر . ایکیسی جنوب وبری شرق طرفنده اوله‌رق اوج بیوک قوبلری واردر . سواحلدن کوله برچوق انهار دو کیلور .
 — هورون اسمی او جورلرده ساکن بولنش اقوام اصلیه وحشیه‌دن برینک اسمندن مأخوذدر .

هوشنک } ابراکت اساطیر ابله مزوج
 } اولان تاریخ قدیمه سکوره
 پیشدادیان طبقه قدیمه سنک ایکنجی حکمداری

اولوب، سیامکک اوغلی و کیوسرنک تورونی ایدی . بدری کیوسرنک حیساننده وفات ایتکله، صاحب ترجمه جدیدنه خلف اولوب، ۴۰ سنه حکومت سورمش؛ و وقتنده اوغلی طهمورث دیوبنده خلی اولمشدر . « جاویدان خرد » عنوانله برکتشایی بوکا اسناد ایدرلر . بوکتشایی حسن بن سهل عربی به ترجمه ایتمشدی . زردشتیلردن قاله و پهلو بجه‌دن مترجم نصایحی حاوی برکتاب اولسه کرکردر .

هوشنک شاه } هندستانده کی مالوه خطه .
 } سنک ایلک مسلم حکمداری
 اولوب، اصل اسمی (آب خان بن دلاورغوری) در . بدری دهلی حکمدارانندن محمد شاه بن فیروز شاه تعلق طرفندن خطه مذکورده والی ایکن، صاحب ترجمه ۸۰۸ تاریخ هجریسنده بدربنه خلف اولغله برابر، اعلان استقلال ایتش؛ و ۳۰ سنه حکومت سوردکن صکره، ۸۳۷ ده وفات ایدوب، اوغلی محمد شاه خانی اولمش؛ و بوسلاله‌دن جمماً ۶ حکمدار کابوب، بده ممالکت کجراته الحاق اولمشدر .

هوغ } (Hugues) اسکی فرانسی رؤسا
 } و حکمدارانندن بابا اوغل ایکی کشی
 اولوب، « بیوک » و یا « آق » لقبه ملقب اولان برنجیسی یارس قوتی روبرتک اوغلی اولدینی حالده، یارس قوتی و فرانسه دوقهسی عنوانی حائز ایدی . قرالدن ده قوتلی اولوب، اونکله دائماً محاربه‌ده بولنوردی . ۹۵۶ ده وفات ایتمشدر . — اوغلی (هوغ قایت) دیمکله معروف اولوب، قرال عنوانی آلتش؛ و فرانسه قرالارینک اوچجیمی طبقهسی اولان (قایتیان) سلاله‌سنک برنجیسی مؤسسیدر . بدری کی یارس قوتی و فرانسه دوقهسی ایکن، ۹۸۷ ده، بشخی لوینک و قانی اوزربنه، کندی قرالغی اعلان، ورسنه صکره، اوغلی قایتی دخی حکومته تشریک ایتش؛ ۹۹۶ ده وفات ایدوب، اوغلی روبرت خلی اولمشدر .

هوغو } (V. Hugo) فرانسه‌نک
 } اگ بیوک شعر او سیاسی بوندن اولوب،
 ۱۸۰۲ تاریخنده (بزاسون) ده طوغمشدر .
 بدری جنرال هوغو بوناپارت زمانی اسره صکره . سندن اولوب، اسپانیه و ایتالیا ده فرانسی صکرته قوماندان ایتش، و چوق جسارت و درایت کوسترمشیدی . و قوتور چو جق ایکن بدربله اسپانیه و ایتالیا ده

سیاحت ادب و ، بدرینک تکبیتی زمانرنده دخی
والده سنک یاننده متروک برحالده و ضرورته یاشامش؛
و علوم ریاضیه و سائرہ تحصیلنه سوق اولمش ایسه ده ،
شعر و ادبیاتہ اولان میل طبیعیسنه مقاومت ابدہ -
میوب ، ۱۵ یاشنده ایکن برطاقم منظوملر و سائر
بعض اشعار سونلش؛ و آقادمیه تک بعض تکلیفات
همومیه سنہ جواب یازوب ، مکافاتہ نائل اولمشیدی .
۱۷ یاشنده ایکن « ایسلانده خانی » عنوانلی مشهور
حکایہ - فی و برخیلی اشعار نشر ایشیدی . شانو بریانه
کسب معارفہ و الفت ادب و ، بو تک طرفندن « عالی
جووق » صفتیله توصیف اولمشیدی . مشارالیه ابله
ولامارتینله برابر شعر و ادبیانده (رومانسیم) تعبیر
اولنان بر اصول جدیدہ اتخاذ ادب و ، (فلاسفی)
تعبیر اولنان طرز قدیمہ مخالفت ایتدکرلندن ، و طارز
قدیمک طرفدارلرندن بر چوق حقیر نریضات
و تحقیراتہ دوچار اولمشیدی . لکن بر برینی ولی ابدن
آثار منظومہ و منثورہ سی شهرتک کیتدیجه عالمگیر
اولسنی موجب اولوب ، هله نیاززوده اجرا اولنان
هامله و فاجعه لری همومک اوقدر رغبت و تحسیننه
مظهر اولمشیدی ، که حسودلری کمال کین و غضبه
کوشه سکوتہ چکلکجه مجبور اولشلردی . دیندار
و زادگاه منسوب اولان والده سنک تربیه سی ساقه .
سیله و بقتور هوغو کنجکلکنده امور سیاسیہ ده اسکی
افکاری التزام ادب و ، اونجی شارل ولوبی فیلیپ
طرفندن چوق حرمت و التفات کورمش؛ و اکثرینی
رد ایتدیگی برخیلی تخصیصاتہ نائل اولمش ایسه ده ،
۱۸۳۰ و قوطانندن صکره افکار جدیدہ به میل
ادب و ، بوندریجی تبدیل مساکی حقنده همومک
برقات دهامیل و محبتی جلب ایشیدی . فرانسه
آقادمیه سی و بقتور هوغو تک مسلکنک تک علیهنده
بولنمش ایکن ، هموم نظرینده کی بیوکاکنه قارشی
الی التهاپ طیانہ میوب ، ۱۸۴۱ده کندیسنی اعضالفه
قبوله مجبور اولمشیدی . ۱۸۴۵ده لوبی فیلیپ
طرفندن اعیان مجلسنه نصب اولنهرق ، و بریدیکی
رأ بیلرده دائما اعدالی و مخالفین بیننده اوپوشوق
طریقنی التزام ایدردی . ۱۸۴۸ و قوطانندن صکره
بستون تبدیل مساکه ، صول طرفه الخاق ایش؛
و کرک اعضالفته انتخاب اولندیفی مجلس منخبده کرک
تأسیس ایش اولدیفی « وقایع » غزیه سنده تک
سربست افکاری حاوی نطقلر و مقالہ ابران و نشرینه

باشلامشیدی . ۱۸۵۲ده اونجی ناپولیون بفتہ
ایمپراطورلنی اعلان ایتدکنکنده ، و بقتور هوغو
علیهنده تک شدتلی بر مقاله یازوب ، حیاً و میتأدردستی
اسر اولنقله ، بر قاق کون احیاسندن برقادینک یاننده
بمدالاتختا ، ایکی اولغیله و بعض طرفدارلریله برابر
بلجیقه و اورادن انکتره به تایم بولنان (جرمنی)
آطه سنه و بر آره لوق لوندردہ کیدوب ، ناپولیونک
سدانده بر وسیله لیرہ تسلیم اولندیفی کونه قدر فرانسه
خارجنده قالمش؛ و ناپولیونک علیهنده برطاقم شدت آمیز
کتابلر و بو آره لقمده دیکر بر چوق آثاردها یازمشیدی .
ناپولیونک سقوطندن صکره وطننه عودت ادب و ،
حکومت جدیدہ تک تنظیم و تأسیسنه قاریشمش ایسه ده ،
التزام ایتدیگی مسلک صلح جویانه و معتدلانه فی قبول
ایتد بره میوب ، مجلس منخبده بعض متعصبینک تحقیر آمیز
اعتراضاتنه دخی اوهرادیفندن ، استعفاستی و رروب ،
امور سیاسیہ دن کف بدله ، ادبیات کوشه سنه چکلکش؛
و نوع بشره التدن کلدیکی قدر خدمت ایتکجه چالیشوب ،
قربابه ، چوققلره ، قادینلره و مجرملره اولان شفقت
و سرحتیله شهرت بولمشدره . پیرانه سر بله یازدیفی
آثار خلق طرفندن قاپشه قاپشه آلوب او قونور ،
واو بولنرینک او بناندیفی تیارزورلده اونوره جق بر
بولنمازدی . ۸۰ یاشنه باصدیفی کون پارسده و بنون
فرانسه ده اجرا اولنان شنلک کرک امثالی سبق ایته -
مشیدی . حیاتنده بو قدر شان و شرف و حرمتہ نائل
اولتی کیمسه به میسر اولما مشدر . نهایت ۱۸۸۴ده وفات
ادب و ، هرته قدر فقرا مزار همومیسنه دفنی وصیت
ایتمش ایسه ده ، ایچنه آدم دفنی قانون اساسی ابله
ممنوع اولان پانتئونہ استثناء صورتیله دفن اولمشدره .
بنه وصیتی و جهله جنازه سی هیچ بر آیین مذهبی اجرا
اولنقمسزین و یاپاس بولنقمسزین قالدیرلشدر . وفاتنده
عموم فرانسه ده کونلرجه ماتم طولتیش ، و آوروپانک
هر طرفندن جنازه سنه و کیلار کوندرلشدی . هامله جه
بچاره بدبخت اولوب ، کندی حیاتنده بیششمش ایکی
اولنک بر برینی متعاقب و فتای کورمش؛ و بر قیزی
تأهلنک هفتہ سنده قوجه سیله برابر (سینه) نهرنده
بوغیلوب ، دیکر بر قیزی ده ، کندینسک رضا و موافقتی
استحصال ایتکسزین ، بر انکلیز ضابطنه واروب ،
بر ابرهنده ستانه کیش اولدیفی حالده ، اوراده شعورینه
خلل کلوب ، بر زنجیه رفاتندن آوروپاہ اعاده ابله ،
بر تیارخانه به قومیشیدی . هب بومصائبه بدل اختیار-

لغندہ براوغلندن قالمش اولان بری اولک و بری قز ایکی نورونیلہ متسی اولوردی . وقتور هوغو خرسیتاناق اعتقادات و عاداته تابع اولدیغی حالده ، موحد اولوب ، خالق کاشات بر الالهک وجودینه معتقددر . « سفیلر » عنوانی بر اثر عظیمی محرر قنبر طرفندن قسماً ترجمه کرجه اولمشدر . — ایکی اوغلندن فرانسوا وقتور هوغو انکلیزجه دن شکسپیرک منظومه لرینی و دیگر بعض آثار ترجمه ایشدر .

هوف { Hof } باورنهک بو قاری فراتقونیه ایالتنده و (باروت) نک ۴۰ کیلومتره شمال شرقیسنده و (ساله) نهری اوزرنده اوله رق ساقسه وجهستان حدودی قریبنده قضا مرکزی بر قصبه اولوب ، ۲۰۹۹۵ اهالیسی و چوخه ، بز ، باصمه ، اپلیک و سائرہ فابریقلری واردر .

هوگلی { Hougli } هندستانک بنکاله ایالتنه تابع (بورودوان) سنجاغنده و کلکوتہ نک ۴۰ کیلومتره شمالنده اوله رق همنامی اولان نهرک صاغ کنارنده قضا مرکزی بر شهر اولوب ، ۳۴۷۶۰ اهالیسی واردر . بوشهر ۱۵۳۷ اده پورتکبزیلر طرفندن تأسیس اولمش و ؛ ۱۶۲۰ اده شاهجهان طرفندن ضبط اولسوب ، ۱۶۴۰ اده انکلیزلر برلشمشدر .

— هوگلی نهری کنک ابرماغنک اک ضربی قوی اولوب ، کنکدن آبرله رق ، جنوبه طوضری جریانله ، مرشد آباد ، برهانپور ، هوگلی و سائر برچوق معموره لک و نهایت کلکته نک اوکندن بالمورر ، اوراده اکی ۹۰۰ متره اولدیغی حالده ، کوزل برلیمان واسکله تشکیل ایدره ک ، نهایت واسع و اوزون برخلیجیدن بنکاله کورفرینسه دوکیور . صاغدن نکپور طاغلرندن کنن بر قاق جای آله رق صوبی ایکی قات اولور .

هول { Hull } انکتره نک بورق ایالتنده و بورق نک ۵۰ کیلومتره جنوب شرق قیسنده بر شهر واسکله اولوب ، ۱۵۴۲۵۰ اهالیسی ، قلمه سی ، قیشله لری ، نباتات و حیوانات باغچه سی ، متعدد جمیعات علمیه سی ، سفات احصانه مخصوص حوض و دستکاهلری ، باغ ، پاموق ، صابون ، تونون ، خلات ، شکر ، بیره و سائرہ فابریقلری و ایشلک بحارقی واردر . سوقا قریبنک اکثری طار و پیسدر .

هولانده { و یکی هولانده . } [« فلنک » مراجعت بیوربله .]

هولانده { (Hollande) } فلنک بتوننه دخی اطلاق اولنان بو اسم اصل ممالک مذکورنهک غرب جهتنده زویدرزه کورفرینله موزه خلجی آره سنده ساحل بوینجه تمتد اولان قسمنه مخصوص اولوب ، بو خطه اداره جه شمالی و جنوبی هولانده اسمبله ایکی ایالته منتقمدر . بتوننک مساحتہ سطحیه سی ۵۷۹۲ مربع کیلومتره و اهالیسی ۱۹۸۱۳۳۹ کیشدر . شمالی هولانده نک مساحتہ سطحیه سی ۲۷۷۰ و اهالیسی ۹۱۹۵۱۱ ، و جنوبی هولانده نک ده مساحتہ سطحیه سی ۳۰۲۲ و اهالیسی ۱۰۶۱۸۲۸ کیشدن عبارتدر . برنجیسنک مرکزی هارلم و ایکنجیسنک کی لاهابدر . اراضیسی دوز ویک آلجی اولوب ، اکثر برلی حدای بحردن آشاغی اولغله ، سدله دکبز صولر نک هجومندن حفظ اولنیور ؛ و حاسبازجدولرله کول و بناقلقلمی قورودیلور . مع هذا جنوب جهتنده خیلی طورغون صولر واردر . مذکور جدولر اراضی قوروغغله برابر ، سیر سفائنه وسی و اروا په دخی یاراپورلر . بعض برلرنده و هله شمالی هولانده ده بو جدولر بک واسع شطرنج شکلرینی ابراز ایدپورلر . شمال لیسنده کی جدولرک مجموعی ۳۵۸ و جنوبیسنده کیلرک بتونی ۲۷۷ کیلومتره بالغ اولور . جنوب جهتنده موزه ابله رین ابرماغی منصلرندن بو قاری دفعتله برلشوب آبرله رق ، و جدولرله اختلاط ایدره ک ، بر جوق آطلر تشکیل ایدپورلر ، که اک بیوکلمری : ایسلونده ، بیرلاند ، هوغته وارد ، وورنه و اوور . فلاکدر . جنوبی هولانده نک سیر سفائنه صالح ۳۷۵ کیلومتره نک انهاری واردر . شمالی هولانده نک ایسه آجیق دکیزده کی سواحلی آلجی و قوملق اولوب ، سواحل غریبه سنده هیچ برلیمان واسکله سی بو قدر . شرق جهتنده زویدرزه کورفرینده کی سواحلی ایسه خیلی کیرتیلی و جیغنتیلی اولوب ، او جهتنده بر قاج اسکله سی و از جمله آمستردام اسکله سی واردر ، که اک بیوک سفائنه دخی سیرنه صالح بیوک برجدول ابله آجیق دکیزه دخی مر بو طدر . طابراخی بک آز

منبت وهواسی بك صفوق و طوطی اولوب، مع هذا اهايسنك فوق الماده چايشقناني و زراعتك فنه تطبيق سابه سنده خيلى محصولات آندير. باشليجا، لرى: بىفداى، كتن، نوون، كوك بويا و سازه در. اورمانلى بوق كيدر. ميوه لرى ده آذرب. چيچكلرى بك چوقدر. معادنى اوليوب، يالكر نوب دىنن و محروقات كهي فولانيلان كول چامورلى كترله چيقاريلير. سرهالى بك چوق و بك كوزل اولوب، صيفير، قيون، آت و سار حيوانات اهليه سي كترلير، و كليلى باغ و پنبير چيقار. آرى قوفاغلى ده چوقدر. سواحلنده و نه ريله كولارنده باليقلى و قيشين كولرده بيان فاز و اوردكارى بك بولدر. صنايعى خيلى ايلرى اولوب، طولغه، كرميت، خلات، يلكن بزي، انجو، بز، كاغد و سازه فابريقه ليله شكر و طوز تصفيه خانه لى و سفاش اعمالنه مخصوص حوض و دستكاه لرى واردر. تجارتنى بك ايشك اولوب، بحر محيط كيدرده كى فلك مستعمرانه آمد و شد ايدر بيوك سفاشنى واردر.

هولباخ (بارون) — (B. de Holbach) اك مشهور ماد بوندن اولوب، ۱۷۲۳ء ده پلايناك هيلدسهايم شهرنده طوغمش، ۱۷۸۹ء ده وفات ايمشدر. كنج ايكن پارسه كيدوب، كافه فوننى تحصيل و تهميق اتمش؛ وخرستيانله قارشى و اخلاق صوميه ايله سازمواد حقنده برچوق كتابلر يازمشدر. اك مشهورى ماد بونك دستورالطى حكمنده اولان « اصول طبيعت » عنوانلى كتابيدر.

هولستين (Holstein) آلمانيه بك شمال جهتنده يقين و قته كلنجيه قدر دايمارقه دولته تابع ايكن، بوكون شمالنده كى اشلسويغ خطه سيله برابر روسيه بك اشلسويغ هولستين ايالتى تشكيل ايدر برخطه اولوب، ايالت مذكورده بك نصف جنوبيسندن عبارتدر. شمالاً مذكور اشلسويغ خطه سيله، شرقاً بالطبق دكيزيله، جنوب شرق جهتنن اولدنبورغ و بلك نرساكاريله و مكلمبورغ بيوك دوقه لفيه، جنوباً هاننورده ايالتيله، غرباً دخى بحر شمالى ايله محدوددر. ۲۲' ۵۳" ايله ۳۳' ۵۴" عرض شمالى و ۳۰' ۶۰" ايله ۹۰' طول شرقى آره لرنده ممتد اولوب، مساحه سطحيه سي ۸۴۷۰ مربع كيلومتره و اهاليه سي ۴۲۰ ۴۴ كشيدر. اك بيوك مموه لرى (كيل) ايله (آلتونه) در.

هومبر (Humber) انكلتريده برارما. اجتماعندن بالتشكل، بورق ايله لنتونن ايالتلى آره سنده آفوق، (هول) شهرندن بده لرو، شمال دكيزيله دوكيلور. مجراسى ۶۰ كيلومتره اوزون اولوب، مذكور ايكن چايك محل اجتماعنده اكي ۱۶۰۰ متره و منصبنده كى خليجك وسعتى ۱۰ كيلومتره در.

هومبولد (ولهلم) — (Guil. de Hum.) و علاسندن اولوب، دفماتله باش و كيل و قرالك باش مائيجيسى و مشاور خاصى بولمشدر. ۱۷۶۷ء ده بوچدامده مارغمش؛ و ۱۸۳۵ء ده وفات ايمشدر. السنه بيننده كى مناسبه بك تدقيقيله اوغراشوب، علم اللسان حقنده اهميتلى كشفيات اجرا اتمش؛ و بو بابه برقاچ كتاب يازمشدر.

— بونك برادرى (آلكساندر هومبولد) دخى اعظم طبيه بوندن اولوب، ۱۶۷۹ء ده برلينده طوغمش؛ و ۱۸۵۹ء ده وفات ايمشدر. فنى رسايات ايتكى تا كجلكا كندن قوروب، اسبابنى تهيه مقصديه پارسه كيمش؛ و ۱۷۹۹ء ده (بونلان) ايله برابر آمريكاي جنوبي به كيده رك، اورانك هر طرفنى كزمش، قابله نهرلنده بوزمش، بنار طاغرينك

آغزلبنه قدرچشمش؛ والحاصل هر طرفی سیر
ابدوب، بدمه قوبه ومکسیه بی دخی طولاشمش؛
و ۱۸۰۴ء پارسه عودت ابدوب، بوسیاحتده کی
مشهودات ونحقیقاتی ۶ جلد اوزره نشر ابدومک،
۲۰ سنهده اجمال اتمشدر. ۱۸۲۸ء روسیه امپرا.
طورینگک نشوبق وحایه سله (روز) و (اھر نبرغ)
ابه برلکده روسیهده و آسیای وسطیده برساحت
ابدوب، بونک دخی نشایجی ۱۸۴۷ دن ۱۸۴۳
تاریخنه دک ۶ سنهده پارسه نشر اتمشدر. بدمه
برلینه دونوب، آلمان لساننده (فوسوس) یعنی
« جهان » عنوانه کره ارضک احوال طبیعی سنه
دائر مفصل ومکمل بر اثر یازمشدر، که در عقب
فرانسجه به دخی ترجمه ابله ۴ بیوک جلد اوزره
نشر اولمشدر. دیگر برخیلی آتاری دخی واردر.
روسیه قرالی وساز کبراه عصری طرفندن چوق
حرمت وتعظیم کورمش؛ وچوق ممبر اولوب، آخر
عمرینه دک قوای بدخی محافظه اتمشدر.

— آمریقادہ ودنیامک سائر طرفلرنده برچوق
طاغلا، نهرل، قوبلر وسائرہ بوعلامه تک اسمیله تمیبه
اولنوب، تک مشهوری عمالک مجتمه تک نواده
جمهورینده آقان و ۵۰۰ کیلومتره دن زیادہ مجراسی
اولوب، بنه بواسمه برکوله دوکلن هومبولد ابرماغیدر.
— قطب جنوبیدن کلوب، آمریقای جنوبینک
سواحل غربیه سنی بالاپرق، بروبی چکدکن صکره
یکی زلاده به طوفری دوس بریوک آفتی بدمه
بونام وریلیور.

{ « اومروس » ماده سنه مراجعت
هوسر { بیوریله. }

{ هون (Huns) اقوام تورانیه دن اسکی
برقومدره که دودنجی قرن میلادی

اولننده مفرولستاندن خروجه، غربه طوفری
بایله رقی، برطاقی ماوراءالنهر و خوارزم جوارلرنده
برلشمش و برطاقلری ده اورال ووقاقفاس طاغلینه
طوفری ایلریلیوب، اورالده قالدقندن صکره،
۳۷۶ تاریخندن اعتباراً آوروایه طوفری هجوم
وینما کر اکر بیله شهرت بولمه باشلامشدر. ابتدا
(بالامید) نام حکمدارلریک قیادتیه آزاق دکترینک
بوزلی اوزرندن چکه ریک، و آلالزلله غورلرک
جمیترلی بریشان ابدومک، روم امپراطورانک
حدودینه بنشامش؛ و قسطنطینیبه تهید اتمکه

باشلامله، امپراطورلر دفع بلا ایچون جزیه اعطال.
— سنه مجبور اولمشدردی. ایکنجی تئودوسیوس
کندی بی بوزلندن قورنارمه تثبت ابدنجه، هونلر
۴۴۶ تاریخنده حدودی تجاوزله، تراکیه وایلیریایی
ضبط ابدوب، امپراطوری کندیلرینه طارنک
— سواحل جنوبیه سنی ترکه مجبور اتمشدردی.
حکمدارلرندن (آتیلا) تک زماننده حکمرلی بحر
خزردن رین مجراسنده دک جاری اولوب، نیجه اقوام
وامی کندیلرینه رام، وضبط ایتکری برلی
یعقوب یاقه رقی نخزرب اتمشدردی. نهایت قالیبا
(یعنی مانسه) به تجاوزلرنده، بطریق (آتیوس)
فرانقلری وویسبفر تزلله بورغونیه ایلرلی دخی یاردیمته
دهوتله، کندیلرینه شدتلی بر مقاومت ترتیب ابدوب،
۴۵۱ء ده رجمته مجبور اتمشدی. اورادن ایتالیا به
هجومله آکیلیه ووندیکی یغما ونخزرب ایتکدن
صکره، رومابه تسلطه حاضر لقمته ایکن، بابایونک
رجالرنه و امپراطور والتینیانوسک هدیه لرنه
طیسانه میرق، ایتالیا بی ترکه راضی اولمشدردی.
— ۴۵۳ء آتیلامک وقوع وقایتله اوغلاری آره سننده
تفرقه وشقاق ظهور ایتدیکندن، بیوندورقلری
آلننده بولسان اقوام فرصت بولوب، تابعیتلرنی
ترک، و برطاقلری آربیجه دولتر تأسیس ایتدیکنندن،
آتیلامک اوغلرندن (دیکجک) کندی طاقفاسیله
بجارساتله قنسات ابدومک، اوراده طیاشمش؛
وبرادری (ایرماق) قومنک قسم اعظمی جمع ابله،
آسیابه عودت ابدوب، برطاق قبائلی ده طونه وقره
دکیز سواحندنه وقاقفاس جهتلرنده برلشه ریک،
قالمشدردی. اورالده جوینی (هونیفار) و (هونو
غور) کبی (هون) لفظنک داخل بولدیغی اسملرله
یاد اولمشدردر. (خزر) قومنکده بونلرک قبیلرندن
بولندیغی مظنوندر. (هونفار) ویا (هونفور) تمیبه
اولنان بجارلرک ایسه بونلرک اسمیله سمی اولدقلری
ظاهر ایسهده، بواسم هونلرک اوراده حاکم
بولندقلری زماندن قالب، بجارلرک ایسه صکره
اورال جهتلرندن کلش اوللری احتمالی دها قوبدره
زیرا هونلر مغول و تاتار جنسندن اولدقلری حالده،
بجارلر و بلغارلر عرق تورانیکنک (فینوآ) شمه سننددرل.
لکن هر حالده کرک بجارلرک و کرک بلغارلرک طمارلرنده
هون قانی دخی جولان ایتکده اولدوبنده شجه

بوقدر. هونار چاد برده اقامت ابد، آت اوزرنده
 عمر لر بی چگیر، جنکاور، یغما کر، مرحتسز
 و چهره جه فوق العاده چرکین بر قوم ابدی. ماوراء.
 النهر و خبوه طرف لر بنه کیدن هونلره ایسه روم
 مورخلری (افطالیت Ephthalites) نامی و بر مشلردر.
 نوارنج اسلامیه ده (هیاطله) اسمیله ذکر اولسانلر
 اولسه کر کدر. کرک بونلر و کرک بده قافقاس
 جهتنه عودت ابدنلر ابرائک ساسانیان ملوکیله خبلی
 اوهر اشمشلردی؛ ووشروان بونلره قارشی باب.
 الابواب دبدکری در سنده برطاقم متین استحکامات
 تأسیس اتمشدی. دها اول چینه هجومه چینیلری
 مشهور سدی یا بغه بچبور ابدنلر دخی هونلر
 اولدییی ومع هدا جینی ضبطله ۹۰ سنه قدر حکم
 سورمش اولدقلری دخی مظنوندر.

هونان { (Hon-Nan) چینک قسم جنوبیسی
 ایالاتندن اولوب، شمالاً هوبه،
 شرقاً کانغ سی، جنوباً قوآنغ نونغ و قوآنغ سی،
 غرباً قونی چئو و سه چونن ایالتلرله محدوددر.
 مساحت سطحیسی ۲۱۶۰۰۰ مربع کیلومتره
 واهالیسی ۲۱۰۰۰۰۰۰در. ۹ سنجاغه منقسم
 اولوب، مرکزی (چانغ شا) شهر بدر. اراضیسی
 طاغلق اولوب، حدودینک اکثری تقسیم میاه
 خطوطیله آبرلشدر؛ وانهارینک جوغی کنسدی
 حدودی داخنده نبعانه، شمال شرق جهتنه واقع
 اولان واک آلیق برنی تشکیل ابدن (نونغ تیئغ)
 نام واسع کوله طولایلیر. او جهتن حدودی اووه ده
 اولنله، کولک آباغی نایاندنر چکن و خط حدودی تشکیل
 ابدن (یانغ جه کانغ) نهر عظیمه دو کیلر. مذکور کوله
 دو کیلن انهارک الکیوکری سیانغ، بوآن و چونر لر بدر.
 اراضیسی بک منبت اولوب، کلیتی برنج، پاموق،
 ذغیره، چای، فابله لندید میوه لر و کوزل بورقال
 ولیمون و سازه حاصل اولور. طاغلقی اورمانلرله
 مستور اولوب، ورنیک و ضمهک انواهی و کوزل
 کراسته و برر اشجاری و کلیتی نباتات طبیه سی
 وارددر. کافور دخی حاصل اولور. آتجیق بعض
 طرفلرنده اورمانلر مقفود اولوب، محروقات ایچون
 زحمت چکیلیر. قوراقلیق دخی چوق وقت قحط
 و غلابی موجب اولور. آلتون، کومش، دمی، بانیر
 و سازه معدنلرله بلور و سازه سی چوق اولوب،
 آتجیق آلتون و کومشک اخراجنه حکومت مساعده

ایتمدیکندن، بالکر دمیردن کوزل چلیک چیقار برلر؛
 وانهارک طوبه راقلرنده کی آلتون ریزمرلی طوبیلامغه
 اکتفا ابدلر. حیوانات اهلیسی، آریلری، بالیقلمی
 و آو حیوانانی چوقدر. ایالت داخنده بز، کاغذ،
 هزارندن معمور شیلر و چلیکدن آلات مختلفه
 یاپیلیر. تجارنی برنج و سازه جوبانله چای اخراجندن
 عبارتدر. ۵۶۰۰۰ مربع کیلومتره وسعتنده بر
 کور معدنی اولوب، نهرک بجراسنده قریقی جهتمه،
 بک سهولتله اخراج اولن یاپیلیر. شمیدیکی حالد
 ۶۰۰۰۰۰ طولیلا قدر چیقار یاپور.

هونان { (Ho-Nan) چینک ایالات وسطیه.
 سندن اولوب، شمالاً شان سی
 و یچیلی، شرقاً شان نونغ، کانغ سو و نغان هونی،
 جنوباً هوبه، غرباً دخی شن سی ایالتلرله محدوددر.
 مساحت سطحیسی ۱۷۶۰۰۰ مربع کیلومتره
 واهالیسی ۲۲۱۰۰۰۰۰ کشیدر. مرکزی (خای)
 فونغ فو) شمیری اولوب، ایالت ۹ سنجاغه و ۹۷
 قضایه منقسمدر. غرب جنوبی جهتنن (فونیوشان)
 اسمیله بر بیوک طاغ ایالته کبروب، هر طرفنه قول
 و اتاکلری اوزاتیور. شمال غربی حدودنده دخی
 دیگر برطاقم طاغلق ممتد اولور. بو ایکی طاقم
 طاغلق آره سنده (هوآنغ هو) وادیسی بولنیور، که
 شرقه طوغری اوزاندیجه، نوسع ابدوب، ایالتک
 قسم شرقیسی اووه لقدر. مذکور طاغلق بر چوق
 انهار اینوب، اکثری مذکور هوآنغ هو، و جنوب
 طرفنده کیلر (یانغ چه کانغ) ابرماغه دو کیلور. اور.
 مانلری بوغوسه ده، هواسی بک لطیف و طوبراخی
 بک منبت اولوب، میاه جاریه سی و صنمی جدوللری
 بک چوق اولنله، بحق چینک یانغ سی تسمیه اولمشدر.
 محصولاتی شمال جهتنده باشلجه بغدادی، آرپه، داری
 و سازه حبوبات و جنوب طرفنده اک زیاده برنجدن
 عبارت اولوب، میوه و سبزه لره چوقدر. زراعتندن
 سکره اهالینک مدار تعیشی ایچکیلیک اولوب،
 سوینده ییقانان اییکه کوزل بر جلا و برر برکولی
 اولنله، بو کولک اطرافنده بک چوق ایچکخانلر
 قورلمشدر. (کبن) اسمیله معدنلری چوق برطاقی
 اولوب، باقیه اخراج اولنور.

هوندوراس { (Honduras) آمریقای
 وسطیه بو اسمله ایکی
 مملکت اولوب، بری واک ایچکی آمریقای وسطینک

مستقل اولان جاھیر خەسەندەن برینی تشکیل
ابدبور؛ و دیکری انکترە بە تابع اولوب، «انکبژ
هوندوراسی» دیککە تفریق اولنور.
بر جھوریت مستقلە صورتندە اداره اولنان
اصل هوندوراس جاھیر خەسە مذکورەنک اکثری
شمالیسی اولوب، شرق شمالی جھتندن وشمالاً آنتیل
دکیزبە، غرب شمالی طرفندن فراتمالە، غرب
جنوبی جھتندن سالدور جھوریتی ونوسقە کور.
فزی، جنوب شرقی جانبندن دخی نیقاراغوا جھو.
رقتبە محدوددر بو وجھە آنتیل جزایرندە ۶۵۰
وبحر محیط، مەتلاھە مذکور کور فزودە آنجی ۱۰۰
کیلومترە لک ساحلی وبرقاج جزیرەسی واردور.
مساحە سطحیەسی ۱۱۹۸۲۰ مربع کیلومترە او.
لوب، ۳۹۶۰۴۸ هلی ابلە مسکوندور. مرکزی
۱۲۰۰۰ اهالیسی اولان (نئوسیپانین) قصبە سیدور.
اراضیسی عمومیت اوزرە طاغلق و مرتفع اولوب،
ارتفاع و سطحیسی ۱۰۰۰ مترە رادە لندە اولان
واسع برابیلەدن عبارتدر. بوتک بعضی طرفلرندە
وعلی الخسوس غرب جھتندە ۳۰۰۰ مترە ارتفاعلرە
قدر بوکسلیر طاغلیری دخی اولوب، باشلیجە لری:
میسوفور، سیردە جوان، مونسیلوس، اویالاقە،
اوموآ، فونزھوی و سائرەدر. آنتیل دکیزی
مائەسی چوق دە، واسع اولغە برابر، بو طرفک
یا شمورلری زیادە اولدیفندن، اکثر انھاری بوجھتە
اولوب، باشلیجە لری: حدود جنوبیەنی تشکیل ابدن
ومنابیی نیقاراغوا و آه اولان سفویا، ممالکتکە تون
نصف شرقیسی شرقی ابلە پایلەنک اکثر میام جاریە سنی
جم ابدن (بانوہ) و قسم غریبنک اکثر میامنی
طویلابەرق ساحل شمالی بە اتن (اولوآ) ایرماقلریدر.
ساحل شمالی بە برضاق قیصە برمانلر دخی دوکیلور.
محر محیط متدل مائەسندە بانکزی ایکی ایرماغنی
واردور، کە بونلرک اک بیوکی مرکزی اولان تھو.
سیفالەدن و اشاغیدە همنانی اولان قصبەدن کچەرک
فوسقە کور فزیبە دوکیلن (شولوتقە) ایرماغیدر.
هوندوراس ۱۳° ابلە ۱۶° عرض شمالی آرە لندە
اولوب، قائم خارەدن اولنق اقتضا ابدرسەدە، ارا.
ضیبسک رفعا مچە ولان تخالی هواسنک دخی تخالی
موجب اولوب، سواحدە و آنجی وادیلرندە هواسی
پت صیغای و بو قاری چیلەدنجە دەا سربن اولغە،
پابلەت اوستی دنیاتک اک ابلە هواسیلە ممتازدر.

آنجی برلندە وانیلە، بیویت و سائر ممالک خارە
مخصوص محصولات متنوعە و بوکسک طاغلرندە
ممالک باردە بە مخصوص چاملرک انواعیلە سائر اشجار
بیشیر. هوندوراس آمرقایی وسطینک اک کوزل
و اک مستند عمران بری اولوب، شمعی بە قدر
اهالیسینک چوقالی اقتضا ابدرکن، مجرد خلقک
قیمتلی مادانە انھماکیلە اصل ثروت ممالکت اولان
زراعتە اهمیت برمە مسندن و طرق و مابور و وسائط
تقلیەک فەداندن طولابی، هنوز یک کری و خالی
بولنیور. آلتون و کومش مەدنلرندن وقتیلە سنوی
۱۵ ملیون فراتی قدر جیقارلقدە ایکن، شمعی
بودخی ۳ ملیونە قدر تنزل ایشیدر. آلتون
انمارک سورلندە دخی ریزە حالندە بولنیور. کومش
دخی قورشون، باقیر، دمیر و آنتیون و سائرە ابلە
قارباشیق بولنور. محصولاتک اک اکثر تیلی اهالیسینک
باشلیجە مدار تیشی اولان مصر ابلە بیویت، وانیلە،
قھوہ، موز، پورتقال، لیون، هندستان جوزی
تون و سائرەدر. منابع ثروتنک اک مہملرندن
بری دە اورمانلر اولوب، کرک کراستە و کرک
مارانفوزلنە و بو پایجیلە یاراپت چوق آغاچلر
واز آن جلە آقاژو، کل آقایی و سائرە و قاژوچوق،
ضیغ و سائر مواد کترتله اخراج اولنور. مرطالی دە
چوق اولوب، کایتلی حیوانات اھیلە سوریلری
بسانبور. وسائط نقلیەک فەدانیلە برابر محصولات
ارضیە مذکورە ابلە کراستە، حیوانات، دری،
آلتون، کومش و سائرەدن سنوی ۲۵۰۰۰۰
انکبژ لیراسی قدر اخراجانی و وندن زیادە جە
«دخالق» واردور. اهالیسی تون آمرقایی وسطینک
کیلرکی مملکتی ضبط ابدراسپانیولرک احقادیلە برلی
اقرام اصلیلە اولاندندن مرکب اولوب، بورادە
پرلیلر غالبدر، و بونلرک چوغنی حالیس حالندە قالوب،
لسان و مذہب و ماد تلری محافظە ایشیدر. بناء علیہ
مدنیجە دیکر لرندن کربدرل. مەھنا لسان رسمیلری
اسپانیولجەدر. حکومتی جھوریت مفرطە اولوب،
مطبوعات و جمیترلر تامیلە سربستدر. واردات
و مصارف ۳۵۰۰۰۰ انکبژ لیراسی رادە لندەدر.
وقت حضرده عساکر موظفەسی ۵۰۰ عساکر
ملیەسی ۲۰۰۰۰ کتیدن عبارتدر. یشلکدە اولان
دمیر بوللری ۹۰ کیلومترەدن عبارتدر.

— انکابز هوندوراسی (Honduras Brita-nique) مستقل هوندوراسدن بستیون آبری اولهوق غوآتماله ابله مکسیکه نیک بوقاتان خطه سته متصلدر. غرباً بوایکی مملکته بیتشیک اولدنی حالده، شرقاً آنتیل دکیزنه مرروضدر؛ و حدود شمالیه و جنوبیه سی قسماً بوقاتان و غوآتماله اراضیسیله و قسماً مذکور دکیزک بومهمچرک ایکی اوجنه کیرمش اولان (شتومال) و (آماتیک) کورفرزلیله معیندر. غیر منظم بر مستطیل صورتنده اولوب، تقریباً ۵° ۱۵' ابله ۱۸° ۳۵' عرض شمالی آره لرنده ممتد اولور. و ۹۱° طول غربی خطی سواحل جهتی قطع ابدبور. مساحت سطحیه سی ۲۱ ۴۷۵ مربع کیلومتره و اهالیسی ۳۲۸۹۹ کشیدر. مرکزی (بلزه) اسکله سیدر. سواحل جهتی آلتی و بتاناق اولوب، قیم وسطیسنک ایچ طرفلرنده ۱۲۰۰ متره قدر بوکلیبر برطاق طاغری واردر. میاه جابه سی چرق اولوب، اکی بیوک ایرماغی غرب شمالی حدودینی آبران هوند نهریدر. مرکزی یاننده دکیزه منصب اولان (بازه) نهرینک ۲۵۰ کیلومتره لکی کوچک سفائیک سیرنه صالحدر. هواسی بک رطیب ایه ده، صاعلامدر. طوبراغی منبت اولوب، چوبوت، مصر، پاموق، برنج، قهوه و سار ممالک حازه به مخصوص محصولات متنوعه ابله اورمانلرنده اشجارک انواعی بولنور. مع هذا اهالیسی بک آز اولوب، اکثر طرفلری هنوز خالی و عمراندن بریدر. واردات و مصارفی بر میلیون فراتدن زیاده جهدر. ادخالانی اخراجانه فالیدر. اداره جه ۴ قسمة منقسم اولوب، متصرفی جاماقه والیکته تابیدر؛ و اعضاسنک نصفی حکومتدن منصوب و نصفی منتخب اولان بر مجلس اداره استشا. ره سبله اداره مملکت ایدر. اهالیسی اسپانیول ابله برلیدن مرکب اولوب، انکابزل بر طاقم کراسته نجاژندن عبارتدر.

هونغ كونغ (Hong-Kong) چینک سا. فوینک مدخلنده رساعلیدن ۲ کیلومتره آییقه انکاترته تابع بر جزیره اولوب، مساحت سطحیه سی ۷۹ مربع کیلومتره و اهالیسی ۲۵۶۰۰۶ کشیدر. مرکزی ساحل شمالیسنده واقع وقتوربه اسکله سیدر. اراضیسی طاغلق و طاشلقدر. ۱۸۴۱ ده چین

دولتی طرفندن انکاترته ترک اولنده قده آلتی ۲۰۰۰ اهالیسی وار ایکن، وقتوربه اسکله سی سربست لیمان اولمغه، آز مدت طرفنده بیوک و نجاژنکاه بر شهر حانی آلمغه برابر، دیگر بر چوق قصبه لر و کویله دخی وجوده کلوب، چین ابله آوروپا آره سنده بیوک بر نجاژنک مرکز ای اولمشدر.

هونوریوس (Honorius) روما غرب تئودوسیوسک ابکنجی اوغلیدر. ۳۹۵ تاریخ میلادیسنده، پدربنک وقوع وفاتنده، ۹ یاشنده اولدنی حالده، برادری آرقادبوس ابله ملک موروثنی مقاسمه ابدوب، حصه سنه غرب امپراطورانی دوششیدی. و صیبی وقاش پدیری اولان (ستیلیقون) ک درایتله بر مدت اقوام وحشیه نیک و اچانه مقاومت اولمش ایکن، ۴۰۸ ده بوندن متوهم اولوب، کندیسنی تلف ایتد بر مکه، غوتلر حکمداری آلاریق رومایی ضبط و یغما ایتش؛ و دیگر اقوام وحشیه بیوک بر تانه و قالیه و اسپانیایی استیلا ایتشدی. هونوریوس کوشک و حاجز بر آدم اولوب، آلتی آلاریقک و قاتی سابه سنه قورنلرق، رومیاه عودت ابده ایتش؛ و ۴۲۳ ده ۳۸ یاشنده وفات ایتمشدر.

— بو اسمله دوت پایا دخی کلوب، برنجیسی ۶۲۵ دن ۶۳۸ تاریخنده ک پایا ایتمشدر. خرسناتلر کندیسنی توحیده قائل اولمغه ایتام (۱) ایتک ایستورلر. — ابکنجیسی ۱۱۲۴ دن ۱۱۳۰ تاریخنده قدر حکم سوروب، لوزیک امپراطورانی تصدیق ایتشیدی. — اوچنجیسی ۱۲۱۶ دن ۱۲۲۷ تاریخنده قدر پایا ایتش؛ بشنجی اهل صلیب سفرینی حاضرلامش؛ و یارسده حقوق ملکیه تعلیمی منع ایتش ایدی. — دوردنجیسی ۱۲۸۵ دن ۱۲۸۷ تاریخنده ک پایا اولوب، حکومت روحانیه به تابع بر لری خیدودلردن نظهر ایتشیدی.

هونیا (Hunyade) ترانسیلوانیه یعنی اوردل و بو بوده سی اولوب، عثمانلیله

قارشی اولان محاربه لده بولمش اولمغه، ۱۴۴۰ تاریخنده مجارستان و لهستان قرالی ولادیسلاس طرفندن مذکور و بو بوده لئه نصب اولمش؛ و ۱۴۴۴ ده مرقوم قرالک و قانیله برینه کچن صبی بشنجی ولادیسلاسه و صیلک ایتک اوزره، مجارستانه دعوت اولمش؛ و ۱۴۴۸ ده قوصوه اووه سنده

عثمانی صکرتنه مقاومت ایده بیلدیکی کبی، ۱۴۵۶
تاریخنده دخی بلغارده مقاومت ایشمش؛ و اوراده
آلدیجی جریحه دن متأثراً او سنه وفات ایشدر.

هوهنزولرن } آلمانیه (Hohenzollern)
حکمدار خاندانلرنیک اک

اسکیلرندن اولوب، اونسی قرن میلادیدن بری
معروف وسوآبده (سیتمارینکن) قرینده (زولرن)
نهری اوزرنده واقع بر دره بک سرانک اسمیله
مسامدر. بو قصر قرن عاشرده (زولرن) قونلرندن
بری طرفندن تاسیس اولنوب، بونک نسلندن اولان
ایکینجی رودوانک اون ایکینجی قرن میلادیده
فردریق و قوزاد اسمیله ایکی اوغلی وارادی، که
مذکور خاندانک منقسم اولدیجی ایکی شهبه تک
ریسلی بولمشدر. برنجی شهبه (هوهنزولرن)
اسمیله سوآبده وایکینجیسی فراهونییه دره بکلیکی
ابدوب، بوندن نورمبرغ بورغراولیه براندبورغ
الکتورلری چیتمشدر، که بونلر سرور زمانه پروسیه
قرالی و اخیراً آلمانیه امپراطوری عنوانی ایشلدر.
سوآبده قالان اصل هوهنزولرن شهبه سی دخی
۱۵۷۶ ده ایکی قوله آپریلوب، برنه (هوهنزولرن
هشینکن) و دیگر بنه (هوهنزولرن سینمارینکن)
نامی برلشدر. بونلرک حکم سور دکری برل اخیراً
صاحبلی طرفندن پروسیه قرالغنه ترک اوله رقی،
وورنبرغ قرالغی داخلنده پروسیه تک (هوهنزولرن)
سجافی تشکیل ایدیورل، که مساعده سطحی سی
۱۱۴۲ مربع کیلومتره واهالیسی ۶۷۵۲۵ کشیدر.
[هوهنزولرن خاندانی حکمدار لریچون « پروسیه »
و آلمانیه « ماده لرینه مراجعت بیوریلد.]

هوهنستاؤفن } آلمان (Hohenstaufen)
نیه تک سوآبده خطه سنده

دوقاق ایشمش بیوک بر خاندان اولوب، افرادندن
۶ کشی آلمانیه امپراطورلغنه انتخاب اولمشدر، که
بونلردخی: اوچینجی قوزاد، باربروس دینلن برنجی
فردریق، آلتینجی هنزی، فیلیپ، ایکینجی فردریق
و دردیجی قوزاددر. [بواصلرینه مراجعت .]

هوهنلووه } آلمانیه تک (Hohentlohe)
اسکی خاندانلرندن اولوب،

وقتیه فراهونییه تک جنوب فریسنده برحکومت
ممتازده مالک ایکن، ۱۸۰۶ ده، اکلرنیک قسم
اعظمی وورنبرغ و برقمی باوره قرالغنه الحاق

اولنمش؛ و شبات عدیده به منقسم اولان بو خاندانک
افرادی پروسیه جه خدمات و مراتب عالییه ده
بولنمشدر.

هوی } بلجیه تک لیزه (Huy)
۲۷ کیلومتره جنوب

فریسنده اوله رقی موزه تک ایکی ساحلنده قضا
سرگری برقبه اولوب، ۱۱۷۷۵ اهالیسی، کوزل
برکوبریسی، بک مفرح جوارلری، باغ و باغچلری،
کاغد و سائره نابرقه لری و ایشلک تجارتی واردر.

هوسسقه } اسپانیه تک آراغون (Huesca)
خطه سنده و سرافوسه تک ۷۳

کیلومتره شمال شرقیسنده ایالت سرگری برقبه
اولوب، ۱۱۴۱۵ اهالیسی، دارالفنون، اسکی
رومالیردن و عربلردن قالمه بعض آثاری و اوکنده
بک کوزل و منبت بروسع اووه سی واردر. عربلرجه
(وشقه) اسمیله معروفدر.

— هوسسقه ایالتی آراغون خطه سنی ترکیب

ابدن اوج ایالتک بری واک شمالیسی اولوب، شمالاً
پیرنه صریله یعنی فرانسه حدودیه، غرباً ناواره،
جنوب غربی طرفندن سراغوسه، شرقاً دخی
قتالونییه تک تراغونه ولیده ایالتلرله محدوددر.
مساحه سطحی سی ۱۵۱۴۹ مربع کیلومتره و اهالیسی
۲۵۵۱۳۷ کشیدر. قسم شمالیسی پیرنه سلسله
عظیمه سنک انکارندن عبارت اولغله، طاغلق اولوب،
جنوب جهتنده مذکور طاغلرندن این متعده
انهارله اروا اولنورکنیش و منبت اووه لری واردر.
جله سی ابره ابرماغنه دوکیان انهار مذکورمه تک اک
بیوکری: آربه، فالفر، سینقه و اوکا تابع آلتقناده
(یعنی القطره) نهرلیدر. جنوب جهتنده کی اووه لری
اروا اولندقلری و یا یاغورمور یاغدیجی وقت بک منبت
اولوب، ذخیره، اوزوم، زیتون، میوه لریک انواعی
و سائره حاصل اولور. شمال جهتک مرها و اورمانلری
چوق اولوب، کلینلی حیوانات سور بلیری بسلر.
معارف و صنایعی و طاریق و معاری هنوز بک کری
اولوب، آتجق قسم جنوبیسنده برده میربول خطی
واردر. ایالت ۸ قضا ۲۶۳ ناحیه به منقسمدر.

هوالووه } اسپانیه تک آندالوسی (Huelva)
خطه سنده و سوبله تک ۱۱۰ کیلومتره

غرب جنوبیسنده و (اودیل) نهری خلیجنده ایالت

هید (Hyde) انکتره مشاهیر مستشرقیندن
 هید (اولوب، ۱۶۳۶ء ده (بیلینگسلی) ده
 طومش، و ۱۷۰۳ء ده وفات ایشدر. اوقسورد
 دارالفنونده لسان عربی و عبرانی معلمی بودلیانه
 تشخانه مشهورینک حافظ کتبی بولمشدر. اولغ
 بکک نوبتک طول و عرضی جدولری ترجمه،
 ومدکور کتبخانه دفتر بی نشر ایش، و ایراک دین
 مجوسنک تاریخنی وسائر بعض آثار یازمشدر.

هیداسب (Hydaspe) اسکی بوزان
 { جغرافیونی طرفندن سند
 تا بلرندن (حلم) نهرینه و برین اسم اولوب، بیوک
 اسکندر بونهرک کنسارنده فورهندی بی مغلوب
 ایش، و ۲۰۰ کی ابله بحر عمان ساحلن دک ایش
 ایدی.

هیدره (Hydra) بوزانده موره شبه
 { جزیره سنک ساحل شرقی
 قرینده و آرغولیده شبه جزیره سنک منتهای
 جنوب شرقیسنده قورنتیه مع آرغولیده ابلتنه مطق
 بر آله اولوب، ساحل دن ۶ کیلومتره ک بر فاصله
 آبرلشدر. بونی ۲۰ واک؛ و نهایت ۵ کیلومتره
 اولوب، مساحت سطحی سی ۵۲ مربع کیلومتره و اهالیسی
 ۱۷۳۰۰ کیشدر. ساحل شمالیسنده بنه بواسمه
 ۷۳۸۰ اهالی بی جامع بر قصبه سی واردر. اراضیسی
 طاغاق و طاغاق اولوب، زرهه مستعد اراضیسی
 و اورمانلی بو قدر. اهالیسی آرنان اولدق دن اورابه
 هجرت ایدوب، ایوم آرنان وجه سولنکده دولر.
 بونلر بک ماهر کیمی و تجار اولوب، وقتیه بر آز
 قورصاناق دخی ایدرلدی. بوزان استقلالندن اول
 جزیره منت اهالیسی ۴۰۰۰۰ کوشی بی تجار اولوب،
 عصیان زماننده چوق غائب ایشلر؛ و اوندن صکره
 جزیره لری اهمیت تجار به سی فوت ایشدر. ایوم
 صاکر بحر به سنک اک منخب قسمی هیدره لیلردن
 عبارتدر. وقتیه چام اورمانلی اولی ایدی، که
 اداره عثمانیه زماننده (چالچی) اسمیه معروف
 ایدی.

هیرشبرغ (Hirschberg) روسه ده
 { سیز به نک لینیچ ایالتنده و لینیچک
 ۵۰ کیلومتره جنوب فریسنده قضا مرکز بر قصبه
 اولوب، ۱۲۹۵۵ اهالیسی و بر خیلی قایمقلری
 واردر.

هیرقانیه (Hyrcanie) بوزان قدیم جغرا-
 { فیونی طرفندن ایراک طبرستان
 و جرجان جهتلرینه و برین اسمدر. بسطام قرینده
 بولتمش اولان (خرقان) ابله مناسبتی اولسه کرکدر.
 هیروماقس (Hiromax) برومکک اسم
 { بونایسیدر.

هیرون (Hiéron) سیله ده کی سیراقوسه
 { شهر قدیمده حکومت سورمش ابکی
 حکمدارک اسمی اولوب، برنجیسی قبل المیلاد ۴۷۸
 تاریخلرنده برادری جلونه حلف اولمش؛ و ۱۱۰ سنه
 حکومت سوروب، توسیع مملک ایش؛ و ابتداء بعض
 مظلومه بولتمش ایسه ده، بده عدل و مرحمتله و عطا
 و شعرائی حایه ابله شهرت بوله رقی، پندار واسکیل
 و سائر شعرائی سراینه جمع ایش؛ و (اولمپ)
 مسابقاترنده مرقانه نائل اولمش ایدی. — ابکیجیسی
 جلونک نسلندن اولوب، میلاد دن ۲۶۹ سنه اوله
 (ماسرتین) لری مغلوب ایدره نک نحتی ضبط ایش؛
 و بونلرک رومالیلری امداده دهوتلری اوزرینه، قار.
 تاجیلرله اتفاقه مجبور اولوب، رومالیلرله قارتاجیلر
 پیننده وقوع بولان ایلک تجار به سیبت ویرمشدر.
 جسارتیه برابر ۲۶۴ ده مغلوب اولوب، سیرا.
 قوسه ده نمحنن ایشکله، تسلیمه مجبور اولمش؛ و اوندن
 صکره حکمران اولدنی ۵۰ سنه مدتجه رومالیلرک
 اتفاقندن آبرلوب، ۲۱۵ ده وفات ایشدر. مشهور
 (آرشید) ک حامیسی ایدی.

هیرونیم (Hieronym) اسکی سیراقو.
 { سه حکمدارلردن آف الترجه
 ابکیجی هیرونک نورون و خنفیدر. ۲۱۵ ده موقع
 اقتداره کچوب، پدیریک رومالیلرله اولان معاهده
 صلیبه سی قرض ایش؛ و ۱۵ آباق حکومتدن صکره
 طالسلیه برابر تلف اولمشدی.

هیستاسپ (Hystaspe) کیانیان ملو
 { کندن (کتاسب) بوزان
 قدیم مورخلرینک و برنکاری اسمدر.

هیغلاند (Highland) استوچیبه نک طاغلق
 { و مرتفع اولان شمال جهتنه و برین
 اسمدر.

هیقتسوس (Hycsos) یاخوده کس (Hycsos) اسکی
 { مصر یلرک قبل المیلاد ۲۳۱۰
 تاریخلرنده مملکتلرینی ضبطله ۱۷ نجی سلاله بی

بالتشکیل، ۲۶۰ سنه حکم سوورد گدن صکره، فراعنه دن
(میسفرامونوزیس) و (طوموزیس) طرفندن
طرد و اخراج اولنان حرب و محالقه قبائل روسا -
سنه و بردکاری اسعدر . بونلرک مصره دخولری
تاریخچه بک اهمیتلی بر مسئله در [« مصر » ماده سنه
سراجت بیور بله]

هیلد براند } حکومت سورن لومبارد
(Hildebrand) ایتالیا ده
حکمد راندن اولوب، ۷۳۶ ده نخته چیمه رق،
ابتدایمی (لوپتیراند) ایله مشترکاً حکم سوورمش؛
و ۷۴۴ دن اعتباراً بالکر حکومت ایتیمکه باشلابوب،
مظالمیله تبعه سی داکبر ایتیمکه، اوسنه اسقاط
اولنوب، بر بنه (فریول) دوقه سی (راشیس)
انتخاب اولنمشدی.

هیلدسهام } پروسیه تک
(Hildesheim) هانورره ایلتنده و هانورره -
تک ۳۰ کیلومتره جنوب شرقینده برقبه اولوب،
۲۲۵۸۰ اهالیسی، مختلف منسوجات فابریقلری،
دو کتخانه لری و ایشک تجارتی واردر .

هیلمار } اسوجک جنوب
(Hielmar) جهتنده (سوورمانلاند) ایله
(اوربرو) ایلتلی آره سنده طار و اوزون برکول
اولوب، شرقدن غربه بونی ۷۵ کیلومتره و مساحت
سطحی سی ۴۸۰ مربع کیلومتره در . فضله میاهی
(ملر) کولنه دو کیلور؛ و برجدول واسطه سیله سیر
سفاتنه صالح اولان (آربوغه) نهر بله اختلاط
ابدبور . ساحل غربینده (اوربرو) شهری
بولتیور .

هیمالایه } آسیا فطمه سنک
(Himalaya) جنوب جهتنده بیوک برسلسله جبال
اولوب، کره ارضک اک بوکسک طاغنی حاویدر .
آسیای وسطیده تیت، ترکستان، افغانستان و هند
آره سنده بر نقطه یه جمع اولان آلتون طاغ، قره

قروم، آلاطاع و هندو کوه جبالندن آربله رق،
تیت ایله هند آره سنده شرق جنوبی به طوغری
بریوک قوس تشکیل ایدبور؛ و منهای شرقنده
چین و هندجینی طاغربنه اولاشیر . ۷۰° ایله ۹۵°
طول شرق آره لرندہ ممتد اولوب، بونی ۲۲۵۰
کیلومتره در . اک بوکسک بری شرق جنوبی جهتنده
واقع (غوریسنکار) طاغنی اولوب، ۸۸۴۰ متره
ارتفاعی واردر . اوندن صکره اک بوکسک لری :
غرب جهتنده کی دیسنک (۸۶۱۵ متره) ،
کنجینجینکه (۸۴۸۰ متره) ، داوالکیری (۸۱۷۰
متره) ، ناندووی (۷۷۳۳ متره) و سائر در .
بوسلسله عظیمه تک یکجیدورن بوزا لر بکنده جوغی
۵۰۰۰ متره دن بوکسک اولوب، آنجیق اورابه
مخصوص برطاقم یکجیلره بیلرک یکجیله بیلور . سردی
قارلی ۴۰۰۰ متره تک ارتفاعلره قدر اینوب، بوز
دره لری ده جو قدر . قارلرک آلتنده جنس لری ارتفاعه
کوره مخلف ایدر اشجار کثیره بولنوب، اورمانلری
و کندبنه مخصوص بر جوق چام و فسقیق و کستانه
وسائر آفاجلری واردر . جنوبی مائه سنک یاغور .
لری و بناً علیه اشجار و نباتاتی و حرارتی زیاده
اولوب، شمالی مائه سی دهاقورو، دها چپلاق و دها
صفوقدر . بقدا، آره و داری زرمی ۳۵۰۰
و بعضی محلرده ۴۰۰۰ متره تک ارتفاعلره قدر ممکن
اوله ییلوب، صوآلتنده بولنان دها آلچق برلرنده
سنه دها یکی دقمه محصولی آلنیر . دها آلچق ایتکلرنده
میوه دار آفاجلرک و سائر اشجارک انواع کثیره سیله
مختلف محصولات بتیشوب، ایتکلر طرفندن چای
اورو بایک بر جوق محصولاتی دخی ادخال اولنمشدر .
حیوانات وحشی سی و علی الخصوص کبیک انواعیله
بیان اوکوز و یکیلری و مسکون اولان برلرنده حیوانات
اهلیه سی جو قدر . شمعی به قدر کشف اولنان معادنی :
دمیر، باقیر، قورشون، آتیمون و کور اولوب،
بعض انهارنک صولرنده آلتون برزه لری دخی
بولنقده در .

(حرف الهانک صوکی)

(باب الیاء فصل الالف الح.)

یا بُره } اندلسک ضرب جهنمه بر قصبه اولوب،
 بعض علماء اسلامک مسقط رأسی
 بولمشدر.

یا لسه } اسپانیه به تابع باثاره جزایر بنسک
 } جسمانجه اوچجهیی اولان (ایویسه)
 آطه سنه عربلر طرفندن ویریلن اسم اولوب،
 صونک ندرتدن بوله تسمیه ابدلش اولسی خاطره
 وارد اولورسه ده، میاه جاری سی چوق اولنسه
 برابر، اسکی رومالیرلر عنده اسمی (ابوسوس)
 اولدیغه باقیلیرسه، بو اسمک عربی اولمیوب، بوندن
 مأخوذ اولدیغی آکلاشیلیر. [«ایویسه» ماده سنه
 مراجعت بیوربله.]

یا پت } اساطیر یونانیه ده اورانوس
 { یعنی «سما» ابله خرونوس یعنی
 زحل ویا زمانک اوغلی و یونانیلرک جدا هلاسی زهم
 اولنوب، تسالیه ده حکم سورد بکنه، و آطلاس ابله
 پرومتیوس و پیتیتوسک جمله اولادندن بولندیغه
 اینانیرلدی. یافث بن نوح (علیه السلام) اسمندن
 مأخوذ اولدیغی آکلاشیلور.

یا پود } اسکی ایلیریا اقوامندن
 { اولوب، دالماسیه ده ساکن ابدیلر؛
 و میلاددن ۱۲۹ سنه اول رومالیرله رام اولمشدری.

یا پوره } (Yapura) آسرقای جنوبیه بر
 } بیوک نهردر، که قولومبیه نیک جنوب
 جهنمه آند سلسله جبالندن نیمانه، شرق جنوبیه
 طوغری آتورق، اقوآدور جهوربتنی شق اینسکدن
 صکره، برازیلیه به دخول ابله، شرقه طوغری

آتورق، ۱۴۰۰ کیلومتره ک جریاندن صکره
 صولدن آمازون ایرماغه دو کیلور.

یادگار } (میرزا — محمد بن میرزا سلطان
 } محمد بن میرزا بایسنر بن معین.
 الدین شاهرخ بن نیور) ۸۷۳ تاریخنده سلطان
 ابوسمیدک قتلده، اوزون حسنک یاردیمه خراسان
 حاکمی اولوب، ایکی سنه حکم سورد کدن صکره،
 ۸۷۵ ده سلطان حسین باقرا ابله ابتدکی محاربه ده
 هرائده مقتول اولمشدر. — هند ملوک کورکا.
 نیه سنک برنجیسی اولان بار شاهک دخی بواسمه
 بر برادری وار ابدی.

یارپوز } حلب ولایتک مرعش سنجاغه
 } تابع البستان قضا سنده و البستانک
 غرب جهنمه بر کوچک قصبه اولوب، وقتیله (آرایسوس)
 اسمیله مشهور بر مسموره ابدی.

یارکند } (باخود یارقند) چینه تابع ترکستان
 } شرقیده و کاشغرک تقریباً ۱۰۰
 کیلومتره جنوب شرقی سنده اوله رق هم نامی اولان
 نهرک صول کتارنده واسع بر اوو ده وقتیله خانلق
 مرکزی بولنش بر شهر اولوب، ۶۰۰۰۰ قدر
 نفوسی، واسع چارشیی، مدرسه لری واسکی خانه
 و چین والیسنه مخصوص سرایلری واردر.

— یارکند نهری قره قروم سلسله سنه سهبوط
 کوه بلوردن نیمانه، صاغدن قره قروم اتکارندن
 اینن بر چوق انهار آله رق، شرق شمالیه طوغری
 جریان، و مجراسی اوزرنده کی اووه لری سق ابله رک،
 ۴۰۰ کیلومتره قرب جریاندن صکره، کاشغر
 نهرینه دو کیلور.

یارمونت { (Yarmouth) انکتره نیک (نور) }
 فونلی (ایلتند و (نورویج) ک
 ۲۸ کیلومتره شرقنده اوله رق شمال دیکیزی ساحلنده
 و (یار) نهرینک منصبک ایکی کنسارنده برشهر
 و اسکله اولوب ، ۴۲۰۰۰ اهالیسی ، کوزل
 و بختملری ، ترسانسی ، استحکامانی و ایشکله تجارت
 بحریمین وارددر . اسکی برشهر اولوب ، رومایلردن
 قالمه بعض آتاری وارددر .

یاروسلاو { (Iaroslav) روسیه بیوک
 دوقه لردن اولوب ، برنجی
 ولادیمیرک اوغلیدر . ۱۰۱۹ تاریخنده مغلوب
 ابتدکی برادرردن ملکی نزع ابله ، ۱۰۵۴ تاریخنده
 حکم سوروب ، لهستان فرانته و روم امپراطورلرینه
 قارشو ابتدکی محاربانده غالب کلهش ؛ برقاج عصبانی
 باصدروب ، اسایشی تأمین ابله ، برعاقب نظامات
 و قوانین وضع و مکاتب و فن معماری و سائر صنایعک
 ترقیسنه خدمت ایتشدر .

یاروسلاو { (Yaroslav) روسیه نیک و سطرلر
 نده موسقوه نیک ۲۵۷ کیلومتره
 شمال شرقیسنده و پترسبورگک ۷۰۰ کیلومتره شرق
 جنوبیسنده اوله رق (وولغا) نهری اوزرنده ایالت
 مرکزی برشهر اولوب ، ۲۶۴۳۰ اهالیسی ، منسو
 جات واقعه مختلفه ، کافد و سائره فایزقلری ، بیوک
 بیغیخانلری ، دوکخانلری ، دکرمنلری و قیووجیقله
 متعلق ممولاتی وارددر . آنف الترجه بیوک دوقه نیک
 تأسیس کرده سیدر .

— یاروسلاو ایالتی شمالاً نووگورود
 و وولوگده ، شرقاً قوسترومه ، جنوباً ولادیمیر ،
 غرباً دخی نور ایالتلریله محدود اولوب ، مساحت
 سطحیسی ۳۵۶۱۳ مربع کیلومتره و اهالیسی
 ۱۲۱۰۰۲۸ کیشیدر . اراضیسی آلتی و قوملق
 یابتاقلق اولوب ، وولغا ایالت داخلنده ابتدا شمال
 شرقیه و بعده جنوب شرقیه طوغری آقهرق
 بردبرسک تشکیل ، و صاغ و صولدن برقاج جای
 اخذ ایدر . طوغراضی آزمونیت اولوب ، مع هذا
 اهالیسی زراعتله چوق اشتغال ایدرک ، ۳۱۲۵
 مربع کیلومتره لک اراضیسنده چاودار ، آربه و بقدا
 و سائر طرفلرنده پناه ، کنور و کتن بیتشدر برلر .

ذخیره سی احتیاجات محلیه کافی دکلدر . اورمانلری
 چوق ایسهده ، اشجاری عادیدر . حیواناندن یالکز
 آت جنسنه اهمیت بررلر . انارنده بالفی چوقدر .
 صنایع و تجارتی خیلی ایلری اولوب ، کیشدیکه
 ایلریلمکدهدر . ایالت ۱۰ قضایه منقسمدر .

یاروق { (ابن آرسلان الترقانی) اسراء
 اتراکدن اولوب ، قوم وقیله سیله
 حلبک خارجنده قوبق نهری اوزرنده کوزل خانلر
 و کوشکار بنا ایدرک ، بوعلی (یاروقه) نامیله
 خیلی زمان باقی قالمش ، و حلبک مسیره سی حکمنه
 یکمشیدی . ۶۵۴ هجری وفات ایتشدر .

یازیبجی اوغلی { (شیخ محمد بیجان) جنتکان سلطان
 ابراهیمخان ثانی دوری علامارش .
 بختندن وحاجی بیرام ولی (قدس سره) نیک خلفاسندن
 اولوب ، طبیعت شعریمه سی دخی وارابدی . کلیبولی
 خارجنده زاویه مخصوصه سنده عبادتله مشغول
 اولوب ، ۸۵۵ هجری انرحال ایتشدر . تریمه سی اوراده
 الی الیوم زیارتگاهدر . ۸۵۳ تاریخنده اكمال ایتش
 اولدیغی « محمدیه » عنوانلی منظومه سی اسکی ترکیه
 برلسانده یازلمشدر . محی الدین عربینک « فصوص » فی
 دخی شرح ایتشدر . برادری احمد بیجان دخی مشاهیر
 مشایخ و ادا بدن اولوب ، « انوارالاشعین » عنوانلی
 کتابک مؤلفیدر .

یاسر { (ابوعمار — بن طاهر العباسی) قدمای
 صحابه دن اولوب ، مشهور عمار بن یاسر
 (رضه) ک بدریدر . عن اصل بندن اولوب ، مکه
 مکرمهده (ابوحنیفه بن المغیره الخزومی) نیک نحت
 حابه سنه کبرمشیدی . بعده اوغلی مشارالیه عمارله
 و زوجه سی (سمیه) ایله برابر اسلامه کلوب ، بوسیدن
 بنی مغیره طرفندن یک چوق غناب و اذیت کوردکلری
 حالده ، صبرودن حقهده ثبات ایتش و حتی زوجه سی
 سمیه حضرتلری اشکنجه آتندده جان وبروب ، رتبه
 شهادته نائل اولمشدی .

یاش { (Yassy) رومانیهده ملغی بفسدان
 و وپوروده لنگک مفری و شمعی ایالت
 مرکزی برشهر اولوب ، بکرشک ۳۲۵ کیلومتره
 شمال شرقیسنده و (پروت) نهرینه تابع (باهاوبی)
 چایی اوزرنده واقعدر . رومانیه نیک ایکنجی شهری

و (نزیل الحرمین) دیمتکه دخی معروفدر. باشلجه
تألیفاتی: «الدر النظم فی فضائل لقرآن العظیم»
«روضه الرباضین فی حقایق الصالحین» «خلاصة
المفاخر فی مناقب الشیخ عبدالقادر»، «مرآت الجنان
فی حوادث الزمان» و سائر مدور.

یا قسارت { یونان قدیم آثارند ماوراء النهر.
ده کی سجون نهرینه و بریان اسمدر.

یا قست { یاخود یاغست (Yaxt, Yagst)
آلمانیه تک وورتمبرغ قرالفندده
رین ابرماغنه تابع (نقار) نهرینک صاغ کنارینه
دوکیلور برجای اولوب، همنامی اولان ایالتده باوریه
حدودندده برکولدن خروجه، بادن حدودینه قدر شمال
غربیه طوغری آقار، واورادن بردن بره جنوب
غربیه طوغری دونه رک، ۱۹۵ کیلومتره تک
جریاندن صکره، نهر مذکورده دوکیلور.

— یاقت ایالتی وورتمبرغ قرالفنک منقسم
اولدینی درت ایالتک الشرقی شمالیه اولوب، غرباً
نقار، جنوباً دوناؤ ایالتله، شرقاً وشرق شمالی
طرفندن باوریه قرالفیه، شمال غربی جهتندده باده
بیوک دوقه اقلیه محدوددر. مساحت سطحیه سی
۵۱۴۱ مربع کیلومتره واهالیسی ۳۹۸۵۱۶
کشیدر. مرکزی (الوانکن) اولوب، ۱۴ قضایه
منقسمدر. [احوال سائره سجون « وورتمبرغ »
ماده سنه مراجعت بیوریله.]

یا قوت { (Yakuts) سبیره تک شرق شمالی
جهتندده (خاتانفا) ابله (لنا) ایر-
ماقری آرهلندده ودها شرق جهتلرده (یانه) ابله
(ایندبکیرقه) وادیلرنده ساکن اقوام ترکیه دن بر
قوم اولوب، نفوس ۲۱۰۰۰۰ راده لرندده در.
برطاقی متمکن و برطاقی خیمه نشین اولوب، جمله سی
تجارت و صنعتله مشغولدرلر؛ بک ذکی و حیلکار
آدملر اولدقلرندن، برلکده ویا جوارلرنده یاشایان
(نونفوز) و (چوتجی) و سائر اقوامی وحق روسلری
دخی معاملات تجاربه ابله صوبمقدمه ماهر اولوب،
اکثری رفاهله یکینیرل، قومشورلی اولان سائر اقوام
مغولیه کی چرکین و قبایلی اولدوب، هر نه قدر الماجق
کیبکری برآز چیقیق، صقاللری سیرک وکوزلرینک
اوجلری بوقاری به مانبله ایسه ده، جهه لرلی اولدقجه
دوزگون، رنگاری علی الخصوص قادین وچو جقلرنده

اولوب. ۷۲۹۰۰ اهالیسی، دارالفنون، ایکی مکتب
اهداییسی، ایکی داخلی رشديه سی، موزه سی، ایکی
کتبخانه سی، صنایع نفیسه مکتبی، ۵۱ کلیسای، ۵۸
خاوره سی، ۶ خسته خانه ودارالمجزه سی، برنیازو.
سی، نباتات باغچه سی، روسیه و آوستریا ویماک
همانیه ابله ایشلک تجارنی اطرافندده بک منبع
اواضیسی وارددر.

— یاش ایالتک بو بی ۶۰ واک ۸۰ کیلومتره
اولوب، ۱۸۱۷۸۵ اهالی ابله مسکندر. ارا-
ضیسی اووه و تپلردن عبارت اولوب، بروت حدود
شرقیه سی آبر بور، و بوکا دوکین بر قاج جای ارا-
ضیسی سق ایلبور. طوغراغی منبع اولوب، ذخیره
محصولات واوزوم وشرابی چوقدر.

یا فا { (وزبازدی یافه) ساحل شامک جنوب
جهتده قدس مستقل متصرفندده وقد-
سک ۵۵ کیلومتره غرب شمالیسندده اوله رق حکا ابله
غزه آرهنده قضا مرکزی بر قصبه واسکله اولوب،
۱۰۰۰۰ اهالیسی، اطرافندده کوزل پورتقال،
لیمون، نار، انجیر، بادم، قایسی، شفتلی و سائره
باغچه لری، جنسی امثالس اولان پورتقاللردن خیلی
اخراجاتی، برآز نجارنی و قدسک اسکله سی اولقی
مناسبتله برآز اهمیتی وار ایسه ده، لیمانی اولیوب،
سوقاقلری دخی طار و قراکق اولدیفندن، داخل
هیج بر لطافتی بقدر. یافه بک اسکی اولوب، اسکی
جغرافیون یونان آثارندده (بو په) و نوراندده (یافو)
اسمیله مذکوردر. نسبتندده (یافونی) دیرلر.
— یافاقضای بر ناحیه ابله ۱۲۶ قریه نی حاویدر.

یا فت { حضرت نوح (علیه السلام) ک اوج
اولادندن بری اولوب، ام سامیه
وحامیه تک غیرلی اولان کاهن ام مالک علی الخصوص
امم آرهدن اولان ایران، روم، صقلاب کی امله
امم نورانیه دن اولان ترک، مغول و سائره تک جد
اعلاء مشترکی عد اولنور. بوا یکی طاقم امم آرهنده
نسلاً کلی فرق بولوب، آری آری عرفله منسوب
بولدقلرندن، یافته ذرحی حقندده مورخلر طرفندن
برآز تشویشات وقوسی ملحوظدر.

{ (عبدالله بن اسد) مشاهیر علمادن
یا فی { اولوب، ۷۵۵ ده وفات ایشددر.
طول مدت مکّه مکرمه ده اقامتی جهتیله (قطب مکّه)

بیاض و بویبری اورته اولوب، مغزندن زیاده قیر-
غیزله بکریورلر. سوبلدکاری لسان حادانا ترکیه
اولوب، حتی ترکیه تک الک خالص و ساقی و ضعیفی
بونرک سوبلدکاری لسان اولدینی علمای لسانونجه
متفق علیهدر. بوکایله رق صوم ترک امتک اوجمتدن
یعنی قطب شمالی دائره سی بوزلردن جیتمش اولدیغنه
ذاهب اولقی ایستینلر بولتمش ایسه ده، یاقوتلرک او
اقطار قطبیه تک اصل یرلیسی اولوب، باقال کولی
جوارلردن اورابه هجرت ایش اولقلری بعده تحق
ایتمشدر. یاقوتلر بو هجرتلری ابا من جد روایت
ایده رک، الیوم درخاطر ایدورلر. یاقوتلر اسماً
خرسینان ایشلر سده، اسماً اسکی اعتقادلردن
واز کیمبوب، اوتهدن بری اینسانقلری جن و پریله
روسلردن آدقلری آی نیقوله بی و دیگر برطاقم
عن یزلی دخی علاوه، واسمیلری غریب برصورنده
تلفظ ایشکری روس و لهلی اسملریه تحویل ایشلردر.
(ابو عبدالله شهاب الدین —

یاقوت حموی

(رومی) مشاهیر مؤلفیندن
اولوب، قیمتدار تألیفات نافه سییه مشهوردر. عن
اصل روم اولادندن اولوب، چوقق ایکن اسیر
طوتیه رق، بغدادده حالی برتاجر صالتش؛ بو تک
یازیسی اولدیغندن، دقتلری طوتیق، و سائر تجارت
ایشلری یازمق وزره، کندیسینی یازی اوکر تکه سوق
ایتمشیدی. بومناسیته تحصیل علوم ایدوب، حسن
خطه مالک اولش؛ و افندیسنک ایشلرچون همان
و کیش و سائر او طرفله دفانله سفر ایتمشیدی. نهایت
۵۹۶: ریخنده بر سیدن طولانی افندیسی کندیسینی
آزاد ایدوب، اذن و بر مکله، کینیک ایچون اجرته
کتاب استساخنه مجبور اولوب، بومناسیته یک چوق
کتابلر مطالعاه ایتمشیدی. بعده افندیسی کندیسینی
مماشله خدمته آلوب، تجارتدن بر حصه دخی و بر مکله،
آز مدت ظرفنده اولدقجه سرمایه حاصل ایش؛
و افندیسنک و فاتنه بوسرمابه ابله کتاب و سائر
تجارتنه قولشیدی. خوارجه مخصوص بعض کتابلر
مطالعاه سندن حضرت علی (رضی الله عنه) افند من حقنده
برسوه فکر حاصل ایدوب، ۶۱۳: تاریخنده تجارتله
دمشق شامده بولدیغی صرده، بغدادلی برهلوی
ابله واقع مباحثه سنده بوقکری اظهار ایشکله، خلق
باشنه اوششوب، اتلافنه رمق قالدیغی حالده، اورادن

حلبه و بعده موصله، اوله و نهایت خراسانه کیده رک،
تجارتله بالاشتغال، برخیلی مدت (مرور) ده اقامت،
و صکره نسا و خوارزمه انتقال ایتمشیدی، چکن بخانه
خروجنده ۵۶۱۶: اوراده بولغله، فرار ایدوب،
کوچ حال ابله جانی قورناره تیش؛ و آج و جیلاق
موصله جان آتوب، بعده سنجاره و نهایت حلبه انتقال
ابله، بو شهرک خارجنده برخانده اقامت ایتمکده ایکن،
۶۲۶: تاریخنده ۵۲: یا شنده وفات ایتمشدر. سروده
اقامتی اثناسنده اوراده یک واسع و مکمل اولان
کتبخانه لردن چوق استفاده ایدوب، یک چوق کتابلر
مطالعاه، و اکثر تألیقاتی اوراده تحریر ایتمشدر.
باشلیجه مؤلفانی بوجه آیدر: «معجم البلدان» که
حروف هجا ترتیبیه مرتب مفصل و مکمل بر جغرافیه
لغتیدر، «معجم الادبیه» و «ارشاد الالباء الی معرفة
الادبیه» که ایکسینک بر اولسی ملحوظ اولوب، بینه
حروف هجا ترتیبیه مرتب؛ بیوک جلددن مرکب
مکمل بر اثردر، «معجم الشعراء» که بینه اورتیب
اوزره اسکی و یکی شعراء عربک اسمایسیله بعض
اشعارینی حاویدر، «کتاب المشرق و مضافه و المختلف
صقعا» که بوده جغرافیا لغاتنه حائدر، تاریخه دائر
«کتاب المبدأ و المال» بینه تاریخه دائر «کتاب الدول»،
انساب عرب حقنده «المقتضب فی النسب»، «کتاب
اخبار المتنبی»، «عنوان کتاب الاغانی»، «مجموع
کلام ابی علی الفارسی» و سائر. معجم البلدان ۱۸۶۹
تاریخ میلادیسنده مشاهیر مستشرقیندن (ووستنفلد) ک
همتیله لیسبقده؛ بیوک جلد اوزره و بر جلد حواشی
و جداول ابله نشر اولغشدر. «ارشاد الالباء فی معرفة
الادبیه» سنک کو بریلی کتبخانه سنده بر بیوک جلدی
موجوددر، که یالکز عین حرفندن اولوب، کتابک
جسامت و اهمیتنه شاهددر. کافه آناری نشره شایان
کتب نافه دندر.

یاقوت رومی } (ابوالدر مذهب الدین —
بن عبدالله) مشاهیر شعرا.

دن اولوب، عن اصل روم اسرا سندن اولدیغی حالده،
بغدادده تجارتدن ابومصور جبلی طرفندن اشترای
و تحصیله سوق اولته رق، ادیبانده و حسن خطده
کسب مهارت ایتمشیدی. کوزل شعر سوبلوب، اکثر
اشعاری شرقی مقامنده افواه ناسنده تداول ایدردی.
مدرسه نظامیه ده مقیم اولدیغی کتب تراجمه مذکور

ایسه ده، معلمی متعلمی بولندی آکلاشپور. ۶۲۲
تاریخده بغدادده مزلنده میت بولمشدر. شوه مطلع
جله اشمارندندر :

الابلغ وجدی بها وعرای
ومهدالی دارالسلام سلاهی

یاقوتسق { شمالی جهتده برابک اولوب،
(Yakoutsk) سیره تک شرق

ایچنده ساکن بولنان یاقوت قوم تک اسمنه نسبتله
روسل طرفندن بوبله تسمیه اولمشدر. شمالاً
بحر منجمد شمالی ابله، شرقاً وشرق جنوبی طرفندن
«ساحل»، جنوباً آمور، مادراه باغال ابرقوتسق،
غرباً دخی یکیسسک ایلترلیله محدوددر. مساحت
سطحیه سی ۳۹۷۱۴۱۴ مربع کیلومتره واهالیسی
۲۶۳۷۴۳ کتیدر. کرک بو وکرک فرسنده کی
یکسسیک ایالتی تصرفله اداره اولنوب، ولی بونزک
جنوبده کی ابرقوتسق ایالتده اقامت ایدر، و بنا
علیه اوجی برابانک سحیاقلری هه اولنه بیلیرلر.
سرکاری هماسی اولان قصبه اولوب، بش فضاپه
منقسمدر. قسم جنوبیسنده برصره طاغلر بولنوب،
سائر طرفلری نوندره تمبیر اولنان دوز، آلیق
و بناقلری حاوی واسع اوولردن عبارتدر. انها
رینک اک بیوی (النسا) ابرماغیدر، که ابرقوتسق
ایالتده باغال کولی اطرافنده کی طاغلردن نیمانه،
شرق شمالیله طوغری آقرق، صاغدن برقاچ چای
و نهایت اک بیوکری اولان (آلدان) نهری اخذ
ابله، شماله طوغری دوز، وصولدن بتون ایالتک
قسم غریبی صولرخی طوپلایان (ویلیتوی) نهری
دخی آلیر، و نهایت بیوک بردالیه تشکیل ایدر،
بحر منجمد شمالیله دوکیلور. بونک هرب جهتنده
(اولک) و شرق طرفنده بربری آرقه سنده (لانه)
ایندیکیرنه، قولیا ودها کوچک برطاقم ابرماقلر
متوازیا جریانه بحر مذکوره منصب اولورلر.
جه سنک نابعلری یعنی ماکتک میاه جارپه سی جوقدر.
جنوبده کی طاغلر نده بعض اورمانلر و معدنلر بولنوب،
شمالده کی اوولرک طوبراغی قوملق وزراعتنه غیر
مساعده اولدینی کی، درت بش هفته دوام ابدن
یازینک حرارتی ده آتجق برقاچ سانیمتره عمقنده
طوبراغک بوزلرخی اریدوب، آلت طرفی بنه منجمد
قالدیندن، برکونه محمولات بیشدبرملک ممکن دکلدردر.

دریلری کورک امانه بارار حیواناتک آوبله بالقیلیق
اهالینک مدارتیشیدر. — مرکزی اولان یاقوت.
نسق قصبه سی (لنا) تک صول کنارنده ۶۱°۱'۱۵"
عرض شمالی ابله ۲۰° ۲۴' ۱۲۷° طول شرقیده
واقع اولوب، ۴۸۳۰ اهالیسی وارددر.

یاقوت مستعصمی { اطالم خطاطیندن
(اولوب، خلفای عبا.

سپه دن مستعصمک کوله سی ایدی. بیک قدر معصف
شریف یازدینی سروی اونوب، شهر من جوامع
و کتبخانه لرنده برقاچ نسخه سی موجوددر. ۶۶۷ ده
بغدادده وفات ایشدر. حضرت عبدالقادر کیلایینک
صاحب ترجمه حقنده «ان فی یوم سرأ من اسرار الله»
بیوردینی مشهوردر.

یاقوت ملکی { (ابوالدراهمین الدین — بن
(عبدالله الموصلی) مشاهیر

ادبا وخطاطیندن اولوب، هاکشاه سلجوقیه نسبتله
ملکی لقبی اختیار ایشیدی. برچوق کتب استنساخ
ایدوب، علی الخصوص صحاح جوهریدن یک چوق
نضله یازهرق، پهرینی یوز آلتونه صاناردی.
۶۱۸ ده موصله وفات ایشدر.

یاقوه { (Diakova) قوسوه ولایتک
ایک سنجاغنده واییکک ۳۵ کیلومتره

جنوب شرقیسنده برزورنک ده ۳۰ کیلومتره
شمال غربیسنده طاغلرله محاط بر اووه کنارنده
و آق درینه دوکیلن رقه نهری اوزرنده قضا سرکاری
برقصبه اولوب، ۱۷۰۰۰ اهالیسی ۱۶ جامع شرقی،
۲ مدرسه سی، بر رشده و برقاچ صبیان مکتبی، بر
کتبخانه سی، اورنودوقس ولایتین ملترینه مخصوص کلیسا
و مکتبی، ۱۰۰۰ قدر دکانی و خان و حمام کی اینه سی
وارددر. اهالیسی خشونت طبعله مشهور اولوب،
عادات قدیمه لری محافظه ده تصبیری ومع هذا
تجارت و صنایعه میل واستعدادلری وارددر. آتجق
یابدقلری انواب، غیطان، ابریشم، سختیان، آتیاق قابی
و سائره تک روایج کیتدی که آزالقده در.

— یاقوه قضاسی ۱۴۹ قره دن سرک
اولوب، اکثری مالیسیا تصبیر اولنان طاع جهتلرنده
واقع اولغله، اهالیسی جسور و سلاحشوردر.
نفسلری دخی هنوز تمامیه معلوم دکل ایسه ده

۲۰۰۰ کئی قدر تخمین اولمشلردر. مالیسیاده
برخانہ دروننده بالکزیالی سلاح طونار قرق
الی کئی بولمق نادراتدن اولدیفته باقییرسه ،
قضائک اھالیسی بونخمینک چوق مافوقندہ اولسه
کرکدر. آنجق برخس ویا سدسری لاتین واور.
نودوقس اولهرق خرسنیاں و قسوری کاملا مسلدر.
شہر اھالیسی ایچندن ہر وقت مشہور علما بتیشیر؛
ومدرسری ضررسز اولدینی کبی، اکیال تحصیل
ایچون درسعادتہ کلتری دمہ چوقدر. اووہ ووادیلری
منبت اولوب، ہمدای، آرپہ، بولاف، چادار،
مصر، فاصولہ و میوہ و سبزملک انواعی حاصل
اولور. طاغرنندہ مرحالری چوق اولوب، خیلی
قیون، چکی و سائر حیوانات اھلیہ بسلر.

یا کلون } (Jagellons) وقتیلہ لتیوآنیہ،
{ اہستان، مجارستان و چہستاندہ
حکم سورمش برخانداں اولوب، برنجیلری لتیوآنیہ
بیوک دوقہ سی (یاکل) در، کہ ۱۳۸۶ء مجارستان
ولہستان قرالی بولنان (لوی) نک قیزی (ھدویج) ی
تزوج اجمکھ، بو قیزک ارنأ مالک اولدینی اہستانک
قرالی اولش؛ واولاد واحفادنن بعضیسی لہستاندہ
و دیگرلری لتیوآنیہدہ حکم سوروب، بولردن
آککساندر یاکلون ۱۵۰۱ء دہ بو ایکی ممالکی
کندی ادارہ سنہ آلہرق، نوحید اجمندی ۱۵۷۲
تاریخندہ ایکنجی سیجیسمنونک بلا ولد وفاتی لہستاندہ
یاکلون حکومتنہ ختام وبرمشدر. بعدہ چہستاندہ
ومجارستاندہ بو خاندانن برقاچ قرل انضاب او.
لغش ابدی.

یا لوہ } ازمید مستقل سجاغٹک قرہ مرسل
{ قضاسندہ و بوز برون طاغٹک شمالی
اتکنندہ ناحیہ مرکزی برکوچک قصبہ اولوب،
طاغ حامی دینن کوکورودی قابلیجہ سیلہ مشہوردر،
بو حام قصبہ ابلہ ساحل آرمسندہ وانع اولوب،
اخیراً خزینہ خاصہ طرفندن اعمار واصلاح اولمقلہ،
موسمندہ، خیلی خستہل طولیلاقمقدہ در.

یانبولی } (Yanboli) شرقی روم ایلینک
{ اسلیہ سجاغاندہ و ۲۵ کیلومتہ
جنوب شرقیسندہ اولهرق طونجیہ نہری و طرنوبدن
برغوسہ کیدن دمیر بول خطی اوزرنندہ بر قصبہ
اولوب، ۳۰۰۰ اھالیسی واردر.

یانغ چہ کانغ } (Yang-Tché-Kiang)
{ چینک الک بیوک ابرماغی
اولوب، تینتک حدود شمالیہ سندہ کی طاغلرک شمالی
انکارندن مغولستانک (کوک نور) ایالتندہ ابتدا
شرق شمالی بہ و بعدہ شرق جنوبی بہ طوغری جریان
ابدہرک، نفس چینک (سہ چوش) ایالتنہ کیرنجہ،
جنوب آقنہ باشلاہرق، (بونان) ایالتنہ دخی
دخول، وبرخیلی مسافہ قطع ابتدکن صکرہ، شرقہ
طوغری دونہرک، بروقت ایالت مذکورہ تک حدود
شمالیہ سنی تقریب ایدر، وشمال شرقی بہ طوغری
انحرافہ، بنہ (سہ چوش) ایالتنہ دونہرک، وبوایالتدہ
صولدن برچوق انہار آلدقن صکرہ، شرقہ وشرق
جنوبی بہ طوغری دونہرک، (ہوبہ) ایالتنہ کیر؛
وبورادہ بنہ صولدن برچوق انہار میانندہ خیلی
بیوک اولان (هان ہونغ) نہرنی و صافدن (نونغ
تینغ) کورنک آیاغنی اخذ ابلہ، (نغان ہونق) ایالتنہ
چکر، وشمال شرقی بہ طوغری جریانہ، بو ایالتدہ
شق ابتدکن صکرہ، نہایت (کانغ سو) ایالتنہ
داخل اولور، وبنہ شرقہ طوغری دوندکن صکرہ،
(چونغ مینغ) آطلہری قارشیسندہ چینک ساحل
شرقیسندہ اوزون برخلج تشکیل ابدہرک، چین
دکیزبنہ دوکیلور. مجراسی ۵۰۸۲ کیلومتہ اوزون
اولوب، بتون آسیاتک الک اوزون نہریدر. بتاغی
اکثر طرفرنندہ ۲ کیلومتہ دن کینیش اولوب،
مد وجذر دخی منصبندن ۶۵۰ کیلومتہ بوقاری بہ
قدر حس اولنور؛ ومجراسنک آشاغی ۱۰۰۰ کیلو.
مترہ لکی سیر سفائتہ صالحدر. آوروپا سفائتہ بو
نہرہ دخولہ مساعدہ اولندیفندن، مختلف محلا رندہ
انکبزلرک بمجارنجانہ لری واردر. کندیسنک وتاہلربنک
وادیلرندہ تک واسع برنج نارلہ لری بولنوب، کلیتی
برنج حاصل اولور.

یانکھ } (Yankees) (آفلہ) یعنی انکبزلر
{ کلمہ سنک آمریکا وحشیلری طرفندن
صورت تلفظندن مأخوذ اولان بو اسم استہزا
طریقیلہ ممالک مجتمہ اھالیسی اولان انکبزلرہ
و بریلور.

یانوس } (Janus) اساطیردہ ایتالیا تک
{ الک اسکی حکمداری اولوب، کویا
شمعدن کتاہ اولان آبولون ابلہ آتتہ حکمداربنک

فیزندن متولد اولدینی حالدہ، ایتالیاک وحشی اہالیسی دائرہ مدیتہ ادخال اہلہ، کمال اسایشلہ حکم سورمشیدی. رومادہ بونک عبادتہ مخصوص بر معبد تاپیس اولنہ ورق، صلح زمانندہ قیالی و حرب اناسندہ آجیق طونیلیردی.

یانی { Jean } اصلی ہیرانجہ (یوحنا) اولان وپردکاری کی، بواسلہ براج ہرزلی دخی اولوب، بونلہ زان، بوخنا وخریسوتوم مادہ لزندہ مذکوردر.

یانی { Jean } قسطنطینیہ روم امپراطور لزند بونلہ سکن کشی کلمشدر:

برنجیسی (زیمیکسی) لقبیلہ ملقب اولوب، عسکر لردن اولدینی حالدہ، ۹۶۳ دە ایکنجی رومان طرفندن نیکفور فوقانی قتلہ مأمور اولدینی حالدہ، مرقومی تلف ایتدکن بشقہ، صندالی حکومتہ اقامد، و ۶ سنہ صکرہ امپراطوریجہ ثنوفانہ اہلہ بالاتفاق، مرقومی تلف اہلہ، صندالی حکومتی ضبط ایتمش؛ و روسلری مغلوب ایدوب، بلغارستانی استرداد، و بعدہ قدسدن ماعدافلسطینی استیلا ایتمش؛ و عودت ایدرکن، ۹۷۵ دە کیلیکیہ دە وفات ایتمشدر.

— ایکنجیسی قومینوس خاندانہ منسوب اولوب، ۱۱۱۸ دن ۱۱۴۳ تاریخندہ امپراطورلق ایدوب، سلجوقیلر و صربیلرلہ محاربه ایتمش، و فرا نزلردن آنطکیہ بی ضبط ایتکہ چالیتمش ابدی.

— اوچجیسی ۱۲۲۲ دن ۱۲۵۵ تاریخندہ دک قسطنطینیہ فرنگلرک ائندہ ایکن، ازینقده حکومت سورمش؛ و فرانسزلی آسیادن اخراجلہ، تراکیہ و ماکدونہ بی استرداد ایدوب، روم امپراطورلغناک یکیدن اہیاسنی تہیتہ ایتمشیدی.

— دردنجیسی (لاسقاریس) لقبیلہ ملقب اولوب، چوجق ایکن، ۱۲۵۹ دە ازینقده صندالی حکومتہ اقامد اولدینی حالدہ، و صیسی اولان مجال بالٹولوغ کندیسناک کوزلر بنہ میل چکدرک، صندالی حکومتی ضبط ایتمش؛ و صاحب ترجمہ ۱۲۸۴ دە وفات ایتمشدر.

— بشنجیسی بالٹولوغ خاندانہ منسوب اولوب، ۱۳۴۱ دن ۱۳۹۱ تاریخندہ دک حکم سورمش؛ و قوموندنہ چوجق اولملہ، یانی قانتافوزن ادارہ

اموری الینہ آلمش اولدیندن، ابتدا یالکز اسماء امپراطورلق ایدوب، ۱۳۵۵ دە بونک فراغتیلہ، حکومت سورمکہ باشلامش؛ و اوانادہ عثمانیلر یتون تراکیہ خطہ سنی ضبط ایدوب، کندیسسی آوروپادن استمداد ایتمش ایسده، قائدہ کورہ مدیکسندن، جنتکان حضرت خداوندکار فازی حضرتلری اہلہ عقد معاہدہ بہ مجبور اولمشیدی.

— آلتنجیسی آفانیان اولنان یانی قانتاقو۔ زندر، کہ بشنجی یانی پالٹولوغک صباوتندہ و صیسی اولدینی حالدہ، ۱۳۴۷ دە بو حکمداری کندیسسی حکومتہ تشریک ایتکہ قاندرمش؛ و بعدہ بواستراکک تولید ایتدیکی قنتدن اوصاناملہ، ۱۳۵۵ دە فراغت ایدرک، برمناسترہ جکلمشیدی. قسطنطینیہ بی محاصرہ ایدن عثمانیلرلہ، بلغارلہ و جنوزلرہ قارشی مقاومت ایتمشیدی. شرق امپراطورلغناک ۱۳۲۰ دن اعتباراً ۳۷ سنہ تاریخنی یازمشدر.

— بدنجیسی پالٹولوغ خاندانہ منسوب اولوب، (مانوئل) کیکی اولملہ، جنتکان یلدریم سلطان بازید خان حضرتلری قسطنطینیہ بی محاصرہ آلتنہ آلمش اولدینی حالدہ، ۱۳۹۹ دە کندیسسی حکومتہ تشریک ایتکہ عجب سنی قاندرمش ایسده، آقرہ وقمنسندن صکرہ، ۱۴۰۲ دە مانوئل کندیسسی مدلی بہ نفی ایتمشیدی.

— سکزنجیسی بنہ پالٹولوغلردن مانوئل اوغلی اولوب، ۱۴۱۹ دە پدیری طرفندن حکومتہ تشریک اولنمش؛ و ۱۴۲۵ دە یالکزقالوب، ۱۴۴۸ تاریخندہ دک حکومت سورمش؛ و عثمانیلرک مہاجانہ قارشی فرنگلردن استمداد ایتدیکندہ، مقابلندہ کلیسالرک فوجیدی تکلیفی آلوب، بودخی فلورانسہ دە عقد اولنان مجلس مخصوص روحانیدہ قراولاشمش ایسده، تبہ سنی رضا و برمدکرتدن، آتجق جزئی برامدادہ نائل اولمشیدی.

یانیہ { Yanina } اشقودرہ ولایتک جنوب جہتندہ استانبولک ۷۰۰ و سلاونیک ۲۱۰ کیلومترہ غرب جنوب پسندہ ہمنامی اولان کولک ساحل فر پسندہ و ۴۷° ۳۹' عرض شمالی اہلہ ۱۸° ۴۱' طول شرقیدہ ہمنامی اولان ولایتک مرکزی بر شہراولوب، ۳۵۰۰۰ اہالیسی، ۳۰ جامع شرقی، ۶ کلیساسی، ۲ حاورہ سی، ۳ تکیہ سی، متعدد

مداری، برکنجخانه سی، برآمداده و برابندایه ابله
 پرقاج صیدان مکتبی، رومله مخصوص (زوسمیای)
 اسمبله مکمل بر مکتب اعدادیسیله متعدد صیدان
 و برانات مکتبی، اولاخلره مخصوص مکتب رشدیسی،
 و روملرک فقرا و یشلمره مخصوص دارالبحرله
 خسته خانه سی، اخیراً انشا اولتسان بلدیبه هائدر
 خسته خانه سی، کوزل چارشسی، متعددخان و حماملری،
 کولک ایچنه اوزامش و برخنده قلک کشمش برشبه
 جزیره مک اوزرنده تپه دلتلی علی باشادن قاله مکمل
 برقله سی، اطرافنده بعض طویراق تعبیه لری،
 شهرک جوارلرنده باغیرله منبت اراضیسی، دباغخانه.
 لری، سرمه کشلکه و سرایچه به متعلق ممولاتی
 و مهمجه تجارتی وارد. یانیه روم ایپراطور افنک
 تدنیسی زمانلرنده اورالرده ظاهر ایدن پرنس لردن
 (یانی) اسمنده بری طرفندن تاسیس اولنوب،
 جنتمکان بلدریم سلطان بازید خان حضرتلری
 زماننده صلحاً تسلیم اولنهرق، بده الدن چیقمله،
 ۸۳۵ تاریخنده جنتمکان سلطان مراد خان ثانی
 حضرتلری زماننده قطعاً قطع اولتمش؛ بده اوراده
 تغرد اتمش اولان تپه دلتلی علی باشا طرفندن
 چوق اعمار و تزین اولنهرق، اووقت اهالیسی چوق
 دها زیاده بولتمشدر.

— یانیه قضای منامی اولان ولایت و سنجافک
 وسطنده واقع اولوب، زاغور و قوردوس اسمبله
 ایکی ناحیه سیله برابر ۲۲۳ قریبی حاوی ۸۷۲۵۶
 اهالی ابله مسکوندر. اراضیسی مختلف اولوب، منبت
 اووملرله مرعالی و بعض اورمانلری وارد.
 قراسنک اکثر اهالیسی خرسنجان اولوب، روم
 واولاخدن مرکبدر.

یانیه { ولایتی. روم ایلی ولایتندن اولوب،
 طوسقه لک نصف جنوبیسنک
 قسم اعظمندن عبارت و جغرافیای قدیمه
 (ایبر) دینلن خطه بی حاویدر. $۳۸^{\circ} ۵۶'$ ابله ۴۱°
 عرض شمالی و ۱۷° ابله تقریباً ۱۹° طول شرق
 آرله لرنده ممتد اولوب، مساحت سطحیسی ۱۸۲۰۰
 مربع کیلومتره و اهالیسی ۶۵۰۰۰۰ کشیدر.
 شمالاً اشقودره، شرق شمالی جهنندن مناستر ولا.
 یئلرله، شرق جنوبی طرفندن بونان حدودبله، جنوباً
 نازده کوروز بله، غرب جنوبی جانبندن بونان دکنزبله،

غرباً دخی آدریاتیق دکنزبله محدوددر. اراضیسی
 عارضه لی و مختلف اولوب، شرق جهننده روم ایلینک
 اک بوکسک جیباندن اولان (پند) سلسله سی
 شمالدن جنوبه متمد اولدیغی کبی، اونک غریبنده دخی
 (غراموس) طاغی اوزانیور. برات غریبنده (نومور)
 اسمبله برجبل منفرد بولنوب، ولایتک ایچ طرفلرنده
 تریشینه، نمرجه، لوفنازه، اولیچقه، سولی و سائر
 اسملرله برخیلی طاغیر واردر. بونلرک آرله لرنده
 آرزوق کنیش برطاقم اووملر و وادیلر و قسم جنوب.
 یینک سواحله قریب محارده برطاقم کوزل نیلر
 و شمال غربی جهننده موزا که نامیه واسع براوه
 بولنیور. ولایتک بتونی آدریاتیق و بونان دکنزلی
 مائله سنده اولوب، اک بیوک نهرلری (و بوسه)
 و (سمان) در. برنجیسی ولایتک شرق جنوبی
 جهننده پند طاغندن نبعانله، شمال غربی به طوغری
 آقورق، آلونیه مک شمالنده آدریاتیق دوکیور.
 سمان ایسه (دوول) ابله برات نهرندن ونام دیکرله
 (اوسون) ک برلمسندن حاصل اولوب، بونلرک
 ایکیسی ده غراموسدن نیمانله، غرب شمالی به طوغری
 آقورق، موزا که اووه سنه دوشنبه، برلشهرک، غرب
 جنوبی به طوغری دوز، و بوسه مک شمالنده بحر
 مذکوره دوکیور. ایکنجی درجه ده دخی بونان
 حدودی آبره رق نازده کوروزینه دوکیلن (نازده)
 ابله به بکوروزه منصب اولان (لوروس)، بونان
 دکنزبنه دوکیلن (ووو Vouvo) ونام دیکرله
 (ماور و بوتامو) و قوروه بوقازبنه منصب اولان
 (قالاماس) ابله (یستر یچه) و (پالوه) نهرلر بدر.
 و بوسه مک نابلرندن بعضلری ده خیلی بیوک اولوب،
 اک بیوک لری صاغدن (لغار یچه) وصولدن (درینو)
 نهرلر بدر. کوللر بنگ اک بیوک یانیه کولی اولوب،
 موزا که اووه سنده دخی (تر بوف) و (لوروس)
 کوللری بولنیور. سواحله دکنزله اختلاط ایدر
 پرقاج کول و آبناقان بولنوب، موزا که ده (قراوستا)
 سولی و آلونیه، قوروه قارشیسنده بوتر بتو ونام
 دیکرله (و بوری) و نازده کوروزی ساحلنده
 (سالاخوره) کوللری بوقیلدندر. طاغیرلی فیشین
 قارله مستور اولوب، مرتفع محارنده هواسی صغوق
 ایسه ده، آلتی وادیلرله سواحله هواسی معتدل
 و لطیف اولوب، قیشین نادرآ قار یاغار. طوبرای

منبتدر. برنجی درجه ده مصر و ابکنهی درجه ده
بفدای، آربه، بولاف، چاودار و سائر حبوباته
برنج، نون، آزمقمارده پاموق، کتن و سائر
محصولاتی احتیاجات محلیه کفایت ابتدکن صکره
خیلی مقداریه اخراج اولور. سواحه قریب
میلارنده زیتون کلیتله حاصل اولوب، بعض جهتلی ده
بیانی زیتون آفاجلیله مستورددر. روزه جهنده
پورتقال، لیمون، مندلینه و پارغده پک مقبول آفاج
قاوونی حاصل اولور. باغلی ده چوق اولوب، خیلی
محصول اخراج اولور. اشجار مقرر سی ده چوق
اولوب، میوه لک انواعی بتیشیر. طوت آفاجلی ده
چوق اولوب، بعض طرفلرنده ایک چیقارلیله .
اورمانلری پک چوق دکل ایسه ده، کرک کراسته
و کرک محروقاتجه احتیاجات محلیه کفایت ابدجک
مقارندن زیاده اولوب، اک زیاده جام و میشه ابله
سائر اشجبارک انواعی ده بولور. کرک یا بلارده
و کرک قیشاق میلارنده مرمالی چوق اولوب، قیون
و یکی سوربلری چوقدر. اینکلی آرز و جنسلی
کوچک و عادی اولدینی کبی، بیکیرلی ده موزاکه
اووه سنده بتشدیرلن کوچک جشلی برجنسدن
عبارتدر. موزاکه جهتک پک ایری اولان هندبلری
واوغه سی کوزل خروسلی مشهوردر. یانیه کونلک
برقاج جنس بالینی و علی الخصوص بیلان بالینی مشهور
اولدینی کبی، بروزه و بوتزنتوده دخی بالیک انواعی
و نفیس البلیق بمروطه سی چیقار. معادن متعلق هنوز
هیچ برکونه بحریات و کشفیات اولوب، برچوق لرلنده
کوکوردلی، چلیکلی و سائر ترکیباتی و بعض امراضه
نافع ایلیله، بولنورسده، بونلر دخی حال طبعی میلرنده
بولنورور. اهالیسنک ثلثانی مسلم و برتائی خرسیتان
اولوب، مسلمانلرک جمله سی آرنآؤد اولدینی کبی،
خرسیتانلرکده قسم اعظمی بوجنسیته منسوب اولوب،
یالکز نفس یانیه سجاغنده کیلرک برر مقداری
اولاخ و رومدر. خرسیتان آرنآؤد لرکنسده
اسانلرنده اوقوبوب یازمق هوسنه دوشوب،
رومق ده واسندن واز یکمکده درلر. صنایع محلیه
بوکدن شیاق و عبا ابله و لجه و چیراب و پاموق
و یکدن نفیس بزور و بولجک ابله یانیه شهریده بیلان

صیرمه و ایک ایشلی آرنآؤد انوانی و چاریق و سازه
دن عبارت اولوب، پارغه طرفلرنده اسمر برجنس
صابون، پک نفیس انقیه، قونجه جهتنده آرنآؤد
پنیرلی دبنمکه مشهور برجنس مقبول پنیر، سائر
پنیرله ساده یاغ یا بایر. کرک ذخیله و کرک حیوانات،
دری، یاغی، پلاموط، سوماق و سائر دن ترسته
و ایتالیا و یونانه خیلی اخراجانی اولوب، ادخالته
غالبدر. ولایتک رسومات و دیون عمومیه ورزیدن
ماعداء، واردات سنو په سی ۳۰۰۰۰۰ و مصارف
محلیه سی ۸۰۰۰۰ لیرا راده لرنده در. ولایت
بروجه آتی ۴ سجاغه منقسم اولوب، ۱۹ قضا، ۱۰
ناحیه و ۱۵۹۷ قریه بی حاویدر:

مقدار قرا	ناحیه	قضا	شیاق
۲۲۳	{ زاغور قورندوس }	یانیه	}
۴۹	.	لسقویک	
۲۴	.	قولیجه	
۳	.	سجوه	
۶۲	.	آدونات	
۶۸	.	فیلات	}
۳۶	.	بروزه	
۶۸	جرنیک	لوروس	
۷۱	{ پارغه فتار }	مارغلیج	
۶۴	.	ارگری	
۹۲	سراندوز	دلوشنه	
۳۸	فرشر	پوشون	
۹۹	فرشر	پرمدی	
۶۳	خیاره	تیه دن	
۲۲	.	قورولش	}
۲۱۸	ملقاصره	برات	
۷۱	.	آلوشنه	
۲۱۵	فیر	لوشنه	
۱۰۱	(اسقاریار)	غوستیجه	

یانیه { سجاغی. همناهی اولان ولایتک مرکز
سجاغی اولوب، شرق جنوبی طرفندن
یونان حدودیله، شرق شمالی جهتندن مناسترولایتله،
غرب شمالی طرفندن ارگری سجاغیله، غرباً یونان
دکیزله، جنوباً دخی بروزه سجاغیله محدوددر.
یوقاریکی جدولدن آکلاشلدینی اوزره، ۶ قضا و ۲۰
ناحیه دن مرکب اولوب، ۴۳۹ قریه بی حاوی
و ۱۶۶۶۹۱ اهالی ابله مسکوندر. یالکز نفس
یانیه قضا سیله سجوه و قونجه قراسنک اهالیسی
اسلام و اولاخ و روم و دیگر ارج قضا لک
اهالیسی کاملاً آرنآؤد و اکثریت اوزره اسلامدر.

[سائر احوال چون ماده آغزه به مهر قضایک اسمنه مراجعت بیوریه .]

یانیه کولی } روم ایلیده همناهی اولان
} ولایتده ویانیه شهربنک اوکنده

برکول اولوب، شهرک شرق جنوبی جهتنده جنوب شرقیدن شمال غربی به بوی ۸ واک کنیش برنده اکی ۴ کیلومتره دره. قیشین صوری آرندهجه شماله طوغری اوزانوب، طار بر قوروق پیدا ایدر، که بوده اوچنده کنیشلیه رک، اورادن تحت الارض بر بولی اولوب، وچیشتهده ویادلوینه قربنده بردن بره بردلیکنن چیقانهرک بوسودن اولدیفی مظلوندر. کذلک جنوب طرفندن بویه تحت الارض بر بولی اولوب، تسالیبا چیدیفی ده ظن اولمشدر. وسطی عمق ۱۰ متره اولوب، سطحنک حدای بحردن ارتفاعی ۵۲۰ متره در. شرق طرفنده میحک طاغنک صرب وچپلاق اتکری بولنوب، سائر طرفلردن سواحلی اووه اولمغه، خندقرله اروا اولنهرق، سبزه باغچه لرینه تحویل اولمشدر. کولک ایچنه کیرمش اولان یانیه قلعه سنک قارشینده محیطه دائره سی ۳ کیلومتره اولان طاشلق بر آله اولوب، ساحل شر- قینده اهالیسی کاملاً قایقچی و بالیقچی اولان بر قریه و تپه دنلی علی پاشانک اورلدیفی محلی سیر ایتدبرلن بر مناستر واردر. بونک قارشینده ساحله سازلرک آره سنده کولک صوری آلتنده یک صفوق و خورنکووار برصو نبعان ایتمکه، یازین اوراسی و آله زهنکاه انخاذا اولنور. بعض شدتلی قیشلرده کولک صوری طونوب، اوستدن بول اولور .

یاوز } جنتمکان سلطان سلیم خان اول حضرتلرینه
} وصدوردن علی پاشابه لقب اولمشدر.

[« سلیم خان اول » و « علی پاشا » (یاوز -) «
ماده لرینه مراجعت بیوریه .]

یایلاق آباد } یالوه تک و یالوه حماملربنک
} اسکی اسمیدر .

بیان آباد } آقره ولایت و سنجاننده و
} ولایتک منتهای شمالده بر قضا

اولوب، شرقاً و شمالاً قسطنونی ولایتله، غرباً بکبازاری و ایاس، جنوباً زبر، جنوب شرقی طرفندن دخی جیوق آباد قضالریله محدوددر. مرکزی ۶۶۰ اهالیسی اولان شوربا قریه سی اولوب، قضا ۱۷۵

قریه دن مرکب و، جمله سی مسلم اولوق اوزره، ۴۸۲۵۰ اهالی ایله مسکوندر. اراضینک برتانی مزروع اولوب، باشلیجه محصولاتی: بغدای، آریه، چاودار، یولاق، برنج، مهر، مرچک، نخود، آفیون و سائر ایله میوه و سبزه لرک انواعندن عبا رتندر. حیوانات اهلیه دن اک چوق بولنانی قفتیک یکیسیدر. اورمانلری چوق اولوب، کراسته به الوریشلی آقاجلری واردر. سقاریه به منصب اولوق اوزره بر قاج چایی، ۳ کولی و بر قاج ایلیجه سی واردر. قضایک بر قاج برنده بازار و بنابر قوریلور. درون قضاده ۱۳۰ جامع، ۱۵ مسجد، ۸ مدرسه، ۱ رشده به، ۱ ابتدائی، ۱۵۰ صیان مکتبی، ۷۲ دکان، ۳ کوبری و ۱۹۰ دکرمن موجوددر.

یبرود } شامده حمص ایله بهابک آره سنده
} بر قصبه اولوب، برک ایچنه بانان

یک صفوق برصوبیله و بعض مشاهیر علمک مسقط رأسی بولمغه مشهور ایدی. جمله منسوبیندن بری ابوالفرج جورجس بن بوخنا ایدی . [« جورجس بن بوخنا » ماده سنه مراجعت .]

} اونجی قرن هجری عثمانلی شعراسندن
} یلیم } اولوب، اسمی هایدر، و استانبول ایدر.

پدری طورنه جی باشی اولوب، کندیبی دخی بکچیری اوچاغنه منسوب ایکن، بعض مشابه انابت ایده رک، ایشدن چکلش؛ و اهل و عیال صاحبی اولوب، ضرورنده قالمغه، بر وظیفه طلبچون بر رساله منظومه یازهرق، جنتمکان قانونی سلطان سلیمان خان حضرتلرینه تقدیم ایتمش ایسه ده، سفر هنکاهی اولمغه، مطلوبی اسماق اولنهمیه رق، محروم قالمش ایدی. بر آره لوق دونمای هاپونه النحاق، و قبودان دریا سید علی چلی طرفندن مشارالیه ک فتوحات بحریه سی سلاک نظمه چکمه که مشارالیه طرفندن مأمور اولمش ایسه ده، اونک وقوع و قتالیه بومنظور. مه سی نایام قالمشدر. مثنویلری ساده و سلیسدر . شو قطعه مشهوره جمله اشمارندندر:

صوبی برداقده دیشلر کیمی کاغنده
بزدن اول بوجهان سیرین ایدن اهل وقوف
عالم بری قویوب بحر هوا سنده یلن
بو علی ایسه دخی عقلنه ادراکته یوق

— فرس شعراسندن دخی ایکی کشینک مخلی

اولوب، بری همدانی و دیکری لاهر ایدر .

یَرِب { مدینه منوره تک اسم اصلی او .
 یَرِب { لوب ، بعد السجره سید الانبیا
 افندمن حضرت لری جانب نیوتماً بلردن (طیبه) تسمیه
 بیورلش ؛ و آتیق (مدینه النبی) دینکله شهرت
 پولوب ، بده اختصار طریقله (مدینه) دینلرک ،
 بواسطه نام بولده مبارکه به علم اولمشدر . [« مدینه »
 ماده سنه مراجعت بیورله .]

یحوم { مهرده قاهره تک شرق طرفنده
 یحوم { بوانان طافرک بهرینه وبرین اسم
 اولوب ، جله سنه جمع صیفه سیله (یحایم) اطلاق
 اولنور .

یحی { (بن زکریا بن ازن) متأخرین
 یحی { انبیاد اولوب ، والده سی (الیساع)
 که بین انصاری (الیسابت) دینکله معروفه در ،
 حضرت سریم (علیها السلام) که هم زاده لری ایدی .
 پدوری حضرت زکریا (علیه السلام) حضرت داود
 (علیه السلام) که نسلندن ایدی . حضرت زکریا
 وزوجه سی خبی یا شلی اولدقلری حالد ، اولاد لری
 اولماغله ، نبی مشارالیه اولادی اولدینقی آرزو ایدینجه ،
 بحکمته تعالی او یاشده زوجہ سی حامل قلوب ،
 حضرت یحی دنیا به کلش ؛ و نا طفولیتندن زهد
 وتقوی ابله زسه صالحینه داخل اولوب ، اکثریا
 عبادت و وحدت و مراقبه ایچون صحراله
 چکیلرک ، بیوک بر ریاضتله یاشامغه باشلامشیدی .
 شهره دغولنده وعظ و نصیحتله خلقی طریق حقه
 دعوتدن کری طورماز ؛ و نورانده خبر وبرین مسجک
 ورودینی خبر ورروب ، حضرت عیسی (علیه السلام) ی
 تصدیق ایدردی . فلسطین حکمداری بولنان
 وجوبله مشهور اولان هرود شریعت موسی (علیه
 السلام) ده نکاح دو شین بقین اقریاسندن برقاری بی
 تزوجه قالیشدینفنده ، حضرت یحی (علیه السلام) شریقی
 التزام ابله ، بو تک نجریندن بحث ایده رک ، شدتلی لسان
 قوللاندینفندن ، هرود مرقومه تک ابرامیله نبی مشار
 الهی ۳۰ یاشلرنده ایکن و حضرت عیسی (علیه السلام) که
 رفقندن صکره حه شهید ایشدر . حضرت عیسانی
 اردن نهرنده تمیید ابتدکی مناسبتله خرسقیانلرجه
 « معد » دینکله مشهوردر . قدسنده سبطیده
 مدفون اولوب ، رأس مبارک لری دمشقده جامع
 امیه داخانده وبرالی ده بیرونده مدفون اولدینی
 سروی اولغله . زیارتگاه مقام لری واردور .

یحی { (شاه — بن مظفر شاه بن امیر مبارز
 یحی { الدین بن مظفر) فارسده حکومت
 سورن آل مظفرک دودنجیسی اولوب ، همی شاه
 شجاعک زماننده یزد والیسی اولدینی حالد ، ۷۸۶
 تاربخنده وفات ایدن همی مشارالیهک وصیقوله اوفلی
 سلطان زین العابدین فارسده ، وصاحب ترجمه یزده
 مستقلاً حاکم اولمشیدی . ۷۹۰ ده بچورلنک کندینسنه
 فارسی دخی و برمش ایسه ده ، متعاقباً شستراکمی
 بولنان کوچک برادری شاه منصور اوزربنه صکر
 سوق اشدکده ، مقابله ایچیرک ، بنه یزده چکمش ؛
 ۷۹۵ ده بچور ثانیاً کلوب فارسی قطعاً ضبط
 ایتدینکده ، هموم آل مظفر صره سنده صاحب
 ترجمه بی دخی تلف ایشدی .

یحی { (امیر خواجه —) سردارانک بدنجیسی
 یحی { اولوب ، ۷۵۳ ده خواجه علی شمس .
 الدینک تلی اوزربنه ، موقع اقتداره کله وک درت
 سنه حکومت سوردرکدن صکره ، قانی علاه الدوله
 طرفندن تلف اولمشدر . غدار و اناسیتیز بر آدم
 اولوب ، طغان بیورخانله صلح ایتش ایکن ، کندینسی
 حبله ابله دوزاغه چکوب ، تلف ایشیدی .

یحی { (ابو زکریا) موحدین دولتی اسرا سندن
 یحی { اولوب ، بونلر طرفندن افریقیده
 والی اولدینی حالد ، ملوک موحدینک قوفی زائل
 اولوب ، کندی حالله مشغول اولدقلری صره ده
 صاحب ترجمه دخی اعلان استقلال ابله ، کافه تبعه .
 سنک امور و مصالحنی رؤیت ، محکمه لک حکم
 و قرار لینی بالذات تفتیش ، جله شکایات و معروضاتی
 استماع ، کجملری تبدیل کره رک ، احوال اهالی به کسب
 و قوف ، مستحق اولان فقرا و محتاجینه توزیع
 ارزاق ، علما و حکما و اطبا و ارباب هنری حمایه ،
 و بونلرله عقد مجلس مذاکره ایدردی ؛ ومع هذا
 عبادت و کتبخانه مخصوص و معین ساعت لری دخی
 وار ایدی . حقتنده یک چوق نوادر منقولدر .
 (مضموده) نام بربرقائلندن ایدی . خبیلی وقت حکم
 سوروب ، تبعه سنک ادعیه و شکرانه مظهر اولش ؛
 ۶۴۷ تاربخنده وفات ایشدر .

یحی { (فرس شهرا سندن بر قاج کشینک اسمی
 یحی { اولوب که معروف لری (یحیای نیشاپوری)

در، که شاهرخ میرزا زمانده باشاپوب، «شبتان خیال»، «دهنامه»، «اسرار» و «خمار» عنوانرله منظومه‌ری واردر. ۸۰۲ ده وفات ایتشدر. — ۹۰۱ ده وفات ابدن (بجای قزوینی) دخی سلاطین وعلما وسائر مشاهیرک ولادت ووفاتی تواربختی جامع «لب‌التواریخ» عنوانلی کتابک صاحبیدر. ۱۰۶۴ ده وفات ابدن (بجای کاشی) هندستانه عزیمتله، شاهجهانک تقدیرنه مظهر اولوب، حافظ کتبی اولمشدی. — دیکر لربنک بری کیلانی، بری لاری، بری لاهوری وسائردهر.

یحیی افندی { زکریا زاده — جنتکان سلطان عثمان خان نانی و مصطفی خان اول و مراد خان رابع حضرتلری دورلنده اوج دغه مسند مشیخت اسلامیه بکشم علمدان وقرن حادی عشر شرعاسندن اولوب، ۱۰۰۰ تاربخنده شیخ‌الاسلام ابکن ارتحال ابدن آقرملی زکریا افندی‌نک اوفلیدر. درسعادتده دنیابه کلوب تحصیل علوم ابتدکن صکره، طریق قضا به سلوک ابله، حلب، شام وادرنه ملاسی و ۱۰۱۲ ده استانبول قاضیسی وچوق کجه دن آتاپولی وروم ایکی قاضیمسکری اولش؛ وجنتکان سلطان عثمان خان حضرتلری وقه‌سند ۱۰۳۱ ده مقام فتوایه نصب ایدلش ابدی. برسنه ابله بش آی امور فتوایی کمال درایت وحقانیتله اداره ایتدکن صکره، صدر اعظم کاتکش علی پاشانک خلاف واقع مرضی اوزرینه، ۱۰۳۲ ده جنتکان سلطان مراد خان رابع دورنده عزل اولنهرق، ۱۰۳۴ ده ثانیا مقام فتوایه عودت ایتش؛ وبودغه دخی بدی سنه به قریب مدت بمقام طالبه قالدقن صکره، ۱۰۴۰ ده متقاعد اولوب، ۱۰۴۳ ده خانی اخی زاده حسین افندی‌نک شهادتی اوزرینه، ثالثا مفتی انام اولوب، بودغه دخی اون سنه ابله بش آی اداره امور شرعیه ایتدکن، ومعبت حضرت پادشاهیده روان وبنفادسفرلنده بولندقن صکره، ۱۰۵۳ ده ارتحال ایدوب، بدری تره سنه دفن اولمشدر. خانگی اوکنده برمدوسه بنا ایتشیدی. محسن قیصرینک فرائض منظومه‌سنه شرحی وبرخی اشعار واقعسی واردر. شرمطلع جمله اشعارندندر:

کوکلی امر ایینه دمدرکه یار غمخوارین
اولورسه لطف‌الهی کوردور بوکون یارین

— [«منقاری زاده» ماده‌سندده مراجعت.]
یحیی البرمکی { «برمکیلر» ماده‌سنه سرا.
جعت بیوربله .]

یحیی بک { اونجهی قرن هجری عثمانلی
شمراسنک اک کزیده لرندن اولوب، آرتاؤددر. دوشرمه طاقه‌سندن اولوب، یکجیری اوجاغنه دخول ابله، بعده تولیت سمتنه کچهرک، زمانله قناعت ایتشیدی. صاحب سیف وقلم وقناعت وحسن اخلاق صاحبی ابدی. ۹۹۰ تاربخنده وطننده وفات ایتشدر. «کنجینه راز» «شاه‌وکدا»، «کلشن انوار»، «یوسف وزلیجا»، «اصولنامه» عنوانرله بش منظومه‌دن مرکب خمسسی وقصائد وغزلیاتی حاوی زبوانی واردر. اشعاری مبانده بعض کوزل‌سوزله تصادف اولنوره شویت جمله اشعارندندر:

سید ایتمک ایچون اول ملکی ایدوب ایشتام
آمم فلکدر اوزره قورار حلقه حلقه دام

یحیی بن احمد الحلی { امامیه مشاهیر فقها.
سندن اولوب، ۶۷۹ ده وفات ایتش؛ «جامع الشرایع» و «مدخل در اصول فقه» عنوانرله ایکی متبر تألیف براقشدر.

یحیی بن اکثم { (ابوحمد — التیمی‌الا.
سدهی المروزی) اعظم فقها وادب‌دان واصحاب جناب شافعی‌دن اولوب، فقهده وسائر علومده کی وسعت معلومانی حسیده مامون خلیفه‌نک عندنده قدر واعتباری بک حالی ابدی. خلیفه مشارالیه کندیسنی قاضی‌القضاة تعیین ایتش اولغله، کافه اسرا ورجال دولتی کندیسنه طایفه‌رق، رأی استحصاله مجبور ایدیلر. بعده متوکل زماننده عزل، واموالی مصادرده اولنهرق، ایشای حج ایچون، مکه مکرمه به عزیمتله، عودتنده ۴۴۲ تاربخنده مدینه منوره قریبنده (ربذه) قریه‌سندده وفات ایتشدر. حقنده بک چوق نوادر وبعض ذمائم اخلاق منقول اولوب، وبرطاقم اشعاری روایت ابدلن بوحصک ذمیه‌سنه دلاک ابدبور.

یحیی بن عدی { (ابوزکریا — مشاهیر
حکما واطب‌دان اولوب، منطقهده وسائر علومده دخی بدطولی صاحبی ابدی. بمقویه

مذهبه تابع نصارادن اولوب، حکیم شهر فارایدن و (ابویشرفی) دن اخذ و تحصیل علوم اجمتیدی. باشلیجه تألیفاتی: «تفسیر کتاب طویبقا لارسطو. طالیس»، «مقاله فی الجوت الاربمه»، «مقاله فی سیاسة النفس»، «مقاله فی ابدیه صناعة المنطق و ماهیتها»، «مقاله فی المطالب الخسة للروس الثمانية»، «کتاب فی منافع الیاه و مضاره وجهه استعماله بحسب اقتداح الشریف ابی طالب ناصر بن اسماعیل صاحب السلطان المقم فی القسطنطنیة. حسن خطی ده اولوب، یک چوق کتب نادره و تفسیر طبریدن ایکی نسخه و کتب متکلمیندن یک چوق آثار استنساخ ایتمش؛ و برکوند بوزیاراق یازار ایش! سر بانیجه دن مره بیله برچوق کتابلر دخی ترجمه ایتمیدی.

یحیی بن عمر { ملئین یعنی مرابطین دولتک برنجی حکمداری اولوب، قبائل بربردن برینه منسوب اولدینی حالده، صاحب خروج و دعوت اولان عبدالله بن یاسینک مریدا. نندن اولملفه، موی الیه طرفندن بونک قیادتیه مسکر ترتیب اولنورق، ۴۴۰ تا تاریخندن ۴۷۰ تا تاریخنده کت قیادت و امارت ایتدکن صکره، تاریخ مذکورده وفات ابدوب، برادری ابوبکر برینه کچمش؛ و بود نشر اسلام ایچون صغری کبیر و سودانه صوقیلوب، بردها ظهور ایتدکندن، مفریده وکیل برافش اولدینی هم زاده سی بوسف بن ناشفین اصل دولت تشکیلیه اجرای حکومته نائل اولمشدر. مع هذا برنجیلری یحیی بن عمر صابلیور.

یحیی بن معاذ { (ابوزکریا) کبار مشایخ و واعظیندن اولوب، (ری) لی ابدی؛ و نیشابورده وعظ و نصیحت و ارشاده مشغول اولدینی حالده، ۲۵۸ ده وفات ایتمشدر. تقوی و نصیحته دائر بر چوق اقوال حکیمانیه مشهوردر.

یحیی بن معین { (ابوزکریا — المرالفدا. دی) ائمه محدثیندن اولوب، امام شافعی حضرتلرندن و سائر مشاهیردن روایت ایتدیکی کبی، کندیسندن دخی صحیحین صاحبیلری بخاری و مسلم حضرتانی روایت ایتمشلردر. امام حنبلی ابله دخی صحیبتی و برانکده حدیثه اشتغاللری وار ابدی. روایتده یک موثوق اولوب، نقل ایتدیکی

بیکرجه احادیث شریفه دن هیچ برینک صحته شبهه اولنمور. ۲۳۳ تاریخنده محمدن عودتده مدینه منوره ده ارتحال ایتمشدر. انبار قربنده (تقیای) قربسندن ابدی.

یحیی بن یحیی { (ابوعبد — بن وسلاس) دن واندلسک کبار علماسندن اولوب، من اصل (مصعوده) نام بربر قبیله سندن ابدی. قرطبه ده طوغوب، اوراده تحصیل عارم ایتدکن صکره، شرقه رحلتله، امام مالک حضرتلرندن «موطا» بی استماع ایتدکن صکره، مکه و مدینه و هصرده اصحاب مالکدن و سفیان بن عیینه و سائر ائمه فقهدن استفاده ابله، وطننه عودت ایدوب، اورا علماسنک رئیس اولمش؛ و سلاطین و امرا زنده قدر و اعتباری یک حالی اولوب، مروطای الک اول مفریده تدریس ابدن و مذهب مالکینک اتشارینه سبب اولان بوذاتدر. مالوک امروپدن عبدالرحمن بن حکمک زمانی عدل و حقانیتیه تسویر ایدوب، ۲۳۴ تاریخنده وفات ایتمش؛ و قرطبه خارجنده دفن اولمش ابدی.

یحیی بن یعمر { (ابو سلیمان — المدوانی الوشقی) قسما ی ابادن ونا. بئیندن اولوب، عبدالله بن عمر و عبدالله بن عباس (رضی الله عنهما) ابله کوروشمیدی. نحوی موجدی اولان ابوالاسوددن اخذ ایدوب، هریده زمانک افصحی ابدی. حجاج بن بوسف ابله نحو وقرائت حقنده بعض منازعه لری وقوع بولمشدر. شعیملرک معتدلرندن اولوب، بوندن طولابی دخی حجاجک عتایه دوچار اولورق، خراسانه تی، واورا والیسی یزید بن المهلب طرفندن قاضیلقده ایتددام، وبعده نئیسذ شریخی اعترافندن طولابی عزل اولمش؛ و ۱۲۹ ده وفات ایتمشدر. مسقط رأسی و منقبره بصره در.

یحیی المستعفی { (بن محمد الناصر) مفریده سکزنجی حکمداری اولوب، ۶۲۱ تاریخنده عبدالله العادله خلف اولورق، یالکیز بر سنه حکومت سورمشدر.

یحیی النحوی { (الاسکندرانی) یونان قديمك اسكندريه ده پیشن حکما سنک اک مؤخر لندن اولوب، دور اسلامه پیشمش، وفاق مصر عمرو بن العاصک حرمت والتفاته مظهر اولمشیدی. یونانلرجه و آروپاچه یوانیس فیلوبونوس (ژان فیلوبون Jean Philopon) اسمیله معروفدر. اووقتک بتون علمای کبی لسان یونانیک نحر و فصاحتیله مشغول اولوب، مع هذا طب، منطق، فلسفه، حکمت، علوم ریاضیه و سائر ابله دخی اوضرا شه رق، آرسطونک و سائر حکماء سالفه تک برچوق تالیفاتی شرح و تحشیه ایشیدی. مان کاهه تالیفاتی عربیه مترجم اولوب، ابن ابی اصیبه تک طبقات الاطیبا سنده تسدادرلی برقاچ صحیفه ضبط ایدبور. کندیسیر رؤساء روحانی دن اولدیغی حالده، تبلیغه قائل اولوب، کندینه مخصوص براعتقادیدا ایشیدی. بوندن طویلای محکوم اولمش ایسه ده، مجرد علم و فضلنه اولان احتیاج عمومی به بناء، او حکم اجرا اولغیوب، مجازات کورمه مشیدی. ۶۶۰ تاریخ میلاد یسنده وفات ایشدر. بعض آثار ی آروپاده طبعا اولمشدر.

یحیی النذیم { [ابن المنجم] ماده سنه مراجعت بیروبله.]

یربعام { (Yerhoam) حضرت سلیمان (علیه السلام) ک رجالتدن اولوب، نبی مشار الیه قادسی اسباطدن بعضلرخی قالدیرمه جالیشدقدن صکره، مصره قاجشیدی. رحیم بن سلیمان زماننده یهودا و بنیامین سبطلرندن ماهداسنی کندی طرفنه چکدرک، میلاددن ۹۶۲ سنه اول نابلسده رأس حکومته کچمش؛ و آلتوندن ایکی بوزاغی یلدر بروب، خلقی بونلرک عبادتیه اجبار ایش ایدی. برکون بونلره عبادت و قربانلر ذبح ایشکده ایکن. علماء بنی اسرائیلدن بزات کندیسنه نصع و بند ابله بوکفردن و از کیمسنی اخطار ایشد. یکنندن، توفیقی اسرائیلک اوزره، الی قالدیردیغنده، الی قوروبوب، اوبله جه قالمش.

یرموک { شامده تهراردنه و اورادن بحر لوطه منتهی بروادی اولوب، حضرت ابابکر صدیق (رضی الله عنه) افندمز زماننده اوراده وقوع بولان بیوک برغزا ابله مشهوردر. ابو عبیده

بن الجراح، یزید بن ابی سفیان، شرحبیل بن حسنه و عمرو بن العاص بر سر بیه قومانده ایشکوری حالده، روملرک عسکر مسلمینک برقاچ مثلن مقدارنده اولان بیوک براردوسنه مقاومت ایشکده ایدلر. خالد بن ولید حضرت لری دخی صومنه قوماندان اولوب، غیرت ایشکدر. لرابکن، حضرت ابابکر الفاروق (رضی الله عنه) افندمزک ارتحالیه حضرت عمر (رضی الله عنه) افندمزک وقوع خلافتی و خالد بن ولیدک عز. لیله ابو عبیده تک صوم قوماندانغه نصی خبرینی کتیرن برید مخصوص واصل اولمش ایسه ده، حضرت خالد (رضی الله عنه) بو خبری کتم و اخفا ابله، حربه دوام ایدوب، روملری کلیا منهنزم و بریشان ایشکدن صکره، ابو عبیده حضرت لریک یانه کیده رک، باش قوماندانانی تبریک ایشیدی. بروک خزاسنی فتوح. الشامک فاتحه سیدر.

یره پتره { کریدک لاشید سخاغنده و ساحل جنوب یسنده قضا مرکزی برقبه اولوب، قضای ۱۶ قریه دن مرکبدر.

یریم { بمنک صنعا سخاغنده و صنعا تک ۲۵ ساعت جنوب غرب یسنده قضا مرکزی برقبه اولوب، ۶۰۰۰ قدر اهالیسی، سوری، ۴ جامی، ۱۲۰ دکانی، ۳ خانق، بر باغچه سی، بر حامی و جنوبنده (عین الیریم) اسمیله وادیس مسیره اتخاذا اولنان برصوبی وارددر.

— یریم قضاسی شمال شرق طرفندن زمار، جنوب شرق جهتندن رداع، جنوب غربی جانبندن اب، غرب شمالی جهتندن دخی عدین قضا بله محدود اولوب، صواری عدن کورفرزیه دوکیان داخلی مائله ده واقعدر. اراضیسی مرتفع و مراضه لی اولوب، هواسی معتدل و میاه جاری سی چوق اولغله، طویراضی منبت اولوب، بغدادی، آربه، دوره و سائر حیواناتله قهوه و سائر حاصل اولور. حیوانات اهلیه و وحشیه. سیده چوق اولوب، جنس آنلری و اهالیده یصراق بسلوب، طای ایشد برمک سراق وارددر. وقتیله بمنک مرکزی بولمش اولان (ظفار) شهر یسک خرابلری بوقضا داخلنده و بریم قصبه سنک ۲ ساعت جنوبنده بولنیور. قضا ۱۹ قریه دن مرکب اولوب، ۳۹ ۵۰۰ اهالی ابله مسکوندر.

یزد { ابراهیم فارس ابله عراق عجم و کرمان خطلری آره سننده اصفه تک ۴۳۰

کیلومتره شرق جنوبیسنده، شیرازک ۲۹۰ کیلومتره شمال شرقیسنده و کرمانک ۳۲۵ کیلومتره غرب شمالیسنده و شیرکوه انکسند و واقع بر شهر اولوب، ۴۰۰۰ اهالیسی، اصفهان و مشهد و کرمانله ایشک مجاری، صیرمهل ایک و پاموق و بوک منسوجانی، دوه نوپدن شالاری، قلیچ و ساز اسطه جارحسی و ساز ممرلانی وارددر. و قتیله چوق دها ممرور و دها بیوک اولوب، شمعی رسمی خرابدر. اهالینک بر مقدراری کبری یعنی زردشتیدر. نفت دینلن تپه لرنده باغلی چوق و او زومیله سار میومولی یک لندددر. هواسی صیغافه مائل اولوب، اوستنده کی طماغدن این صولر جد اول واسطه سیله اداره اولنرق، سقی اراضیده قولانیلیره.

یزدجرد { یا خود یزد کرد } ایرانک - ساسانیان
 { ملوک کندن اوج کشینک اسمیدر }
 پنجیمی ملوک مذکورنه اون او پنجیمی اولوب، دردنجی بهرامک اوغلیدر. میلادک ۳۹۹ تاریخندن ۴۲۰ تاریخندک ۲۱ سنه حکومت سوروب، غدار و بدکردار بر آدم ایدی خرسنیانلی تصاحب ایدرک، زردشتیله دلیکبر ایشیدی. نهایت بر آتک تکمه. سندن وفات ایشدر. — ایکنجیمی ملوک مذکورنه اون یشجیمی اولوب، ۴۴۰ دن ۴۵۷ تاریخ میلادیسندک حکم سورمش؛ و خرسنیانلک رفیسه دین زردشتک نثری مقصدیله قافقاسیه اقوامیله مجاربه ایدوب، اوسرده ارمنیله عسبانه جرات ایش ایسهده، بنه رام ایشیدی. بیوک اوغلی فیروزی سیبانه والی ایدوب، کوچکی اولان هرمزی ولی عهد ایشیدی. بوکا (یزدجرد انیم) دیرلر. — او پنجیمی ساسانیانک بکری طقوزنجی و صوک حکمداری اولوب، خسرو پرویزک نورونیدر. ۶۳۲ تاریخ میلادیسند فرخ زاده خلف اولوب، داخل مملکتده اسایشی اعاده ایش؛ و حرب اهل اسلامی طرفندن واقع اولان تجاوزه ایتد (رستم) استنده بر سردارینک جساتیله مقاومت ایدر (رستم) ایسهده، بنده حضرت عمر (رضی الله عنه) ایتد مرکز سمد ابن ابی وقاص (رضی الله عنه) ک قیادتیه غزایه مأمور بیوردینی عساکر مسلمینک شدتلی مهاجمانه تاب آور مقاومت اوله میوب، قادیسه ابله نهانوند محاربه قطعیله برنی غائب ایتدکن صکره، جاتی

فورتارمق اوزره، فرار و اختفا ایش ایسهده، بر دکرمنده بولنوب، قتل اولنشدی. بکری سنه حکومت سوروب، بوک سقوطیله ایران استقلال و حکومتی لابد فوت ایدوب، خلافت اسلامیله الحاق اولنیش؛ و بنده کاه بیوک دولترک بر جزقی و کاه دول منجده صغیره منقسم بولنرق اکثریا ترکرک و ساز اقوامک تحت حکمنده بولنشددر. یزدجرد نازک قهرودی بوقت ایرانیلرجه مبدأ تاریخ انجاز اولنشدی.

یزد { جاپونیهی ترکیب ایدن درت }
 { بیوک جزیره تک بری واک شمالیسی }
 اولوب، بولنرک اک بیوک اولان و جنوبنده بولان (نیون) جزیره سندن (چوزار) بوزابله آیرلشددر. غرب جنوبی گوشه سنده مذکور جزیره به طوفری ممتد (اوشیا) اسمیله اوزون و معوج ریشه جزیره سی اولدینی کی، شمال غربی گوشه سی ده روسیه تک (ساخالین) جزیره طویله سنه، و شمال شرقی گوشه سی ده جاپونیه تک (فوریه) نامیله براونک تشکیل ایدن جزایر مجتمه سنه طوفری اوزانبور. بونی ۵۶۰ واک ۴۵۰ کیلومتره اولوب، مطقی اولان مذکور فوریه جزایر صغیره سیله برابر مساحه سطحی سی ۶۰۹۵ مربع کیلومتره و اهالیسی ۴۲۳۰۰ کیشیدر، که بهر مربع کیلومتره باشه ۵ کشتی دوشوب، جاپونیه تک سائر طرفلرینه نسبت یک آز مسکوندر. ۱۹۲۰ ابله ۴۵°۳۰ عرض شمالی آره لرنده ممتد اولوب، عرضاً اقالیم بارده دن اولدینی کی، اراضی سی ده بوکک اولوب، قارله مستور طاغلی اولدینندن، هواسی صغوق و ارضیسی زراعته غیر مساعد اولنرق، اکثر طاغلی خالیدر. اک مسکون و ممرور بری مذکور اوشیا شبه جزیره سی اولوب، اک بیوک شهری اولان (هافودانه) در، که ۶۶۳۳۳ اهالیسی وارددر. بر قاچ برکافی ده وارددر. سواحلی بوکک و قیالقدر. انهاراری یک چوق ایسهده، اکثری قیصه اولوب، اک اوزونلری ساحل شرقی و غربیسنه دوکیلن (توقاجی) و (ایسهاری) ابله شمال غربی گوشه سنده منصب اولان (تسپو) نهر لیدر. مذکور فوریه جزایر به برابر جاپونیه تک منقسم بولندینی ۶ ایالتک برنی تشکیل ایدور.

یزید { بنی امیه ملوکندن اوج کشینک }
 { اسمیدر }

سکره باش قائد اولان معاذ بن جبلك وقتنده بزید بن ابی سفیان باش قیاده نصب اولنش؛ ۱۹۰ نجی سال هجریده قیساره قنندن سکره طاعوندن وفات ابدوب، برادری معاویه بنی وکیل براقش؛ و بونک مأموریتی جانب حضرت فاروقیدن تصدیق بیورلش؛ و کیده رگ اوراده نقره ایتمشیدی . بزید بن ابی سفیانک ذریجی قالمشدر .

بزید بن الجراح { صحابه دن اولوب، عشره مبشره دن ابو عبیده جنابلرینک برادر بدر .

بزید بن الطریه { ابوالکشح (بن سلمه) مشاهیر شماردن اولوب، اشماری « حاسه » و « افانی » ده مذکوردر؛ و دیوانی ابوالفرج اصفهانی طرفندن جمع و ترتیب اولمشدر . منسوب اولدیغی قشیرقبیله سی پیننده حیثیت و اعتبار صاحبی سخی و شجاع و حسن و جماله مالک بر آدم ایدی . ۱۲۶ تاریخنده مندیك بن ادريس الخنقی معینده تلف اولمشدر . شوو برابکی بیت جمله اشمارندندر:

الابا من قدیری الجسم حبه
ومن هو موقوف الی حبيب
ومن هو لايزاد الا تسوقا
ولیس یری الا علیه رقیب الخ .

بزید بن القمقاع { (ابو جعفر —) مشاهیر قراهدن و کبار تابعیندن

اولوب، عبدالله بن عیاش بن ابی ربهه نیک و برورابنده ام المؤمنین ام سلمه نیک آزادلیسی ایدی . قرائتی عبدالله بن عباس (رضی الله عنهما) دن و فندیسندن و ابوهریره (رضی الله عنه) دن اخذ، و حمید بن صمر بن الخطاب (رضی الله عنهما) دن دخی احادیث شریفه روایت ایتمشیدی . حره و قفه مؤله سنندن اول مدینه منوره ده تعلیم قرائت ايله مشغول ایدی . ۱۳۲ تاریخنده ارتحال ایتمشدر .

بزید بن صرید { (ابو خالد و ابو الزبیر — بن زائده الشیبانی) جود و کرم و شجاعتیله مشهور اولوب، هارون الرشید زماننده یاشامشدر . زمانیک شعراسی حقتنده یک چوق مدحیه ل سوبلیوب، کلبیتی جائزه لرینی ایشلدردی . بته کر میله مشهور معن بن زائده نیک برادر زاده سیدر . هارون الرشید طرفندن خوارچدن ولید بن طرفلک تنکیله

برنجیسی سلاله مذکورده نیک ایتکیسی و بانیه حکومت اولان معاویه بن ابی سفیانک اوغلی اولوب، ۲۶ نجی سال هجریده طوغمش؛ و ۶۰ تاریخنده معاویه نیک وفاتی اوزورینه، دمشق شامده مقام حکومته قعود ایتمشدر . زمان حکومتنده جریان ایدن وقوعات مؤثره نوارج و سپرده مسطور اولدیغندن بوراده تفصیله حاجت کوريله مامشدر .

— ایتکیسی سلاله مذکورده نیک طقوزنجیسی و آل مروانک ایتکیسی اولوب، عبد الملك بن مروان بن حکمک اوغلیدر؛ ۷۶ تاریخنده دنیایه کلوب، ۱۰۱ تاریخنده عمر بن عبدالعزیز حضرتلری برینه تختنه قعود ایتمش؛ و ذوق و آکجه سله مشغول اولوب، بوندن بشقه برایش کورمه مش ایسه ده، زماننده اندلسدن غزاة مسلمین فرانسه یه کلوب، ناربونه و تولوز به دیک قلع ممالک ایتمشلدردی . آناتولی جهنتدن دخی کلاخ و قونیه طرفلرینده روملردن بعضی رلر آلتمشدی . ۴ سنه ايله بر آری حکومت سور . دکن سکره، ۱۰۵ تاریخنده وفات ایتمشدر .

— اوچینسی ملوک مذکورده نیک اون ایتکیسی اولوب، ولید بن عبد الملك بن مروانک اوغلی ایدی . ۸۶ تاریخنده طوغوب، ۱۲۶ تاریخنده عم زاده سی ولید بن بزیده خلف اولمش؛ و یالکزه آی حکو . مت سور دکن سکره ۱۲۷ ده طاعوندن وفات ایتمشدر .

بزید بن ابی سفیان { (ابو خالد — القرشی) اولوب، سفیانلرک اصلحی اولغله، (بزید الحیر) دینمکه دخی معروف ایدی . معاویه ايله برورالده دن متولد اولیبوب، بونک والده سی بنی کنانه دن (ام الحکم زینب بنت نوفل) ایدی . قلع مکه کونی اسلامه کلش؛ و حنین غزاسینده حاضر بولوب، غنایمندن حصه آلتمشیدی . خلافت جناب صدیقیده شامه اعزام اولنان عسکر قائدلری میاننده بولوب، عمرو بن العاص، ابو عبیده بن الجراح و شرحبیل بن حسنه ايله برابر خالد بن ولید حضرتلرینک معینده بولنش؛ و فلسطینده اجنادینده روملره قارشی حرب ابدوب، غالب کلشلدردی . بعده خلافت جناب فاروقیده ابو عبیده بن الجراح عموم شام عسکری قائدی اولقدنه، صاحب ترجمه فی فلسطین فتوحنه مامور ایتمش؛ و ابو عبیده دن

مامور اولوب، کندیسنی تلف ایتشدی. ۱۸۵۰
تاریخنده وفات ایتشدر. مکاری حقنده یک چوق
نوادرمقودلدر.

یزید بن المهلب } (ابو خالد — بنی صفره
الازدی) حجاج بن یوسفه
نیابة طول مدت خراسان والیسی بولنش اولان
مهلبک اوغلی و حجاجک قابنی اولوب، ۸۳ تاریخنده
وفات ایدن پدری برینه خراسان والیسی اولمش؛
وبنده حجاج طرفندن عزل و مالی مصادره ابله، حبس
ایدلیکی حالد، فرارله فلسطینده بولنان سلیمان بن
عبدالمکک یانه النجا ایتش؛ و بونک التماسیله برادری
ولید بن عبدالمکک طرفندن عفو اولنورق، مشارالیه
سلیمانک یاننده کمال عزت و احترامله یاشامش؛ و مشار
الیهک مقام حکومتده قوموزدن صکره ۹۶ تاریخنده
وفات ایتش اولان حجاجک برینه عراقین والیکنه
نصب اولنش؛ و ۹۸ده عراقده بروکیل ترک ابله،
خراسان والیکنه نصب اولنورق، جرجان، طبرستان
و دهستان کبی برچوق ممالک ضبط ایتش؛ و ۲ میلیون
درهمی حامل اولورق عزیمتی مبین سلیمان بن عبدالمککه
برمکتوب یازدیغی حالد، خراساندن شامه حرکت
ایتش ایسهده، اوئاناده سلیمان وفات ایدوب، عمر بن
عبدالمزبزم مقام حکومتده کچمکله، مذکور مکتوب
مشارالیهک بدینه کچدیکندن، تبعهدهدن بفرح
آتمش اولان بو آنچه تک تسلیمی ایچون، کندیسنی
حبس و تضییق ایتش؛ و ایکی سنه محبوس قالدقن
صکره ۱۰۱ده عمر بن عبدالمزبزم خسته لندیغی خبر
آلجه، برینه کچمک یزید بن عبدالمکک کندیسنه
بغض و خصومتی اولدیغی ییلدیگیچون، محبوسدن
فرارله، بصره کیده رک، کندیسنک بادی عزل
و تکبنتی اولان والی عراقین (عدی بن اراطه) ی
عزل و حبس، و یزید بن عبدالمکک اسقاطی اعلان
ابله، خلق کندی بیعتده دعوت ایتکه باشلامشیدی.
یزید بن عبدالمکک برادری مسئله تک قیادتیه اوزرنه
صکره کوندرمکله، صاحب ترجمه برادری مفضل
واوغلی معاویه و سائر افراد خاندانیه مقابله چیقوب،
برخیلی قائلی محاربه لر قوهندن صکره، یزید بن المهلب
مسئله تک ایینه کچوب، ۱۰۲ تاریخنده ۴۹ یاشنده
اتلاف، و رأس مقطری شامه ارسال اولنش؛
و اقرباسیله قبیله سی برمدت دها مقاومتدن صکره،

کرمانه چکیلوب، مؤخرأ اورابه دخی صکره سوقیله،
اتلاف اولمشلردی. عباسیلر زماننده برامکه نصل
تروت و سامانه نائل اولمش، وجود و کرمله شهرت
بولمشلرسه، بنی امیه زماننده دخی آل مهلب اومه قامی
احراز ایتشلردی. جود و کرملری حقنده یک چوق
نوادرمقودلدر. آتیق عمر بن عبدالعزیز حضرتلری
بونلرک اوضاعنی تقدیر ایتدیکی کبی، حسن بصری
دخی جیبارده دن عداود، حال و حرکتلرینه
تدریضدن خالی طور مازدی. حقنده شمرا ی
معاصرینک سولبدلکاری قصاد و مرانیکنک حد و حسابی
یوقدر.

— بونک حفیدی (ابو خالد یزید بن حاتم بن قیصه
بن المهلب الازدی) خلفه عباسیه دن ابو جعفر منصور
زماننده ۱۲۴ تاریخنده مصر والیکنه نصب
اولنورق، اورادن افریقیهده ظهور ایدن خوارجی
تنکیله مأمور اولغله، ۱۵۵ده قیروانه داخل اولمش؛
و آخر عمر برینه دک مغرب والیکنده قالوب، ۱۷۰ده
قیروانده وفات ایتشدر. بودخی جود و کرم و شجاء
عتیله مشهوردر.

یزید بن هییره } (ابو خالد — بن المنذر
الفرزای) آخر ملوک
امویه اولان مروان حمارک رجالدن اولوب، ابامسلم
خراسانیبه قادشی بیروک برفریتله حرب ایتش؛ و دولت
امویه منقرض اولنجه، خلیفه عباسی سفاحک برادری
ابو جعفر منصوره انجا ایدوب، حجابیسی آلتنه کیرمش؛
و عتندده یک زیاده حیثیت و اعتبار قرانمش ایکن،
عبدالله بن الحسن بن الحسن بن علی بن ابی طالب
(رضی الله عنهم) ابله خفیا مخابرهده بولنورق،
سفاحی اسقاطله، مشار الهی تحت خلافتنه افساد
فکرند بولندیغی ابامسلم طرفندن درمیانله، قتلی
سفاحه مصرانه اخطار، و اونک طرفندن دخی ابو
جعفر منصوره تکلیف اولغله، منصور بر چوق
وقت ممانعتله، کندیسنی التزامده اصرار ایتش
ایسهده، نهایت ۱۳۲ده اوغلی داودله و کاتبیله برابر
قتله مجبور اولمشدی.

یزیدی } کردستانده اسماء مسلم و حقیقنده
عتقاد اسلامیه بستیون مفاہر
اعتقاداته تابع برطائفه اولوب، بونلر قدرند و خلقت
مالده جناب حق حاشا شیطانی تصرف ایدرهک،

الہوی امر عجیب شانہ
تارۃ یأس و احسانا رجا
لیس فیین مات منہ عجیب
انما یعجب من قد نجسا

— اوچخیسی (ابواسحاق ابراہیم بن ابی محمد)
بودخی برنجینک اوغلی اولوب، ادیب و شاعر برذات
ابدی. ابو زید انصار بدن واصمیدن اخذ واستماع
اجمشیدی. «کتاب ما اتفق لفظہ واختلاف معناه»،
عنوانیله ۱۷ یاخنده باشلابوب ۶۰ یاخنده پتیردیکی
برکتانی و «کتاب مصادراقرآن»، «کتاب فی بناء
الکعبۃ و اخبارها» و سائر آثاری و برخی اشعاری
دخی وارد.

— دردنجیبی (ابو عبدالله محمد بن العباس بن
ابی محمد) برنجینک حفسیدی اولوب، نحو وادبده
و نوادر و اخبار عربده بد طولی صاحبی ابدی. سن
شجوخنده، استندطاسی اوزربنه، خلیفه مقتدر
باللهک اولادی سریلکنه نصب اولمشدی. ۳۱۰
تاریخنده ۸۲ یاخنده وفات ایشدر. باشلیجه تألیفاتی
بروجه آیدر: «کتاب الخیل»، «مناقب بنی-
العباس»، «اخبار الیزیدین»، نحوده مختصر بر
متن و سائر.

یزیدیه } شرواک سرکزی اولان شماخینک
نام دیگریدر.

یسره } قدماء شعراء عربدن و مخضرمیندن
لیبدک قزبی اولوب، شاعر و فصحیه
برقز ابدی. شو برایکی بیت بدرینک امریله سوبلش
اولدیفی بر قصیده جوابیه سندندر:

اذا هبت رباح ابی عقیل
دعونا عند هبتها الولیدا
اشم الالف امسید عیشیا
اعان علی مرواته نییدا

یشیل ایرماق } آناتولیده برابرماقدر، که
شرفدن قره حصار شرق ایله نیکساردن کن
کلیکیت ایله فریدن یعنی آماسیه جهنندن کن طوزانی
صولربنک اجتماعندن بالتشکل، شماله طوضری جریانه،
طر بزون و لابنک جایک سبماغنه دخول ادر؛
و صامسون قونک شرق جهننده صامسونک قار-
شیسنده قره دکزه دوکیلور. منصبندن بو قاربده
نهر دن بر قاج قول آیرلوب، منصبک صاغ طرفنده
دوکیلورلر. محل اجتماعندن یعنی یشیل ایرماق نامی

بوملک مطرودک کیتدیگجه قوت و قدرتی تزایدده
بولندیغه ابانایرلر؛ و ملک طاوس اسمیه ابتدکاری
ابلیسه عبادت ابدرلر. بو ضرب اعتقاد باطلارینک
موجدی اولان شیخ یزیدک نامنه نسبتله بوله اسمیه
اولنورلر. کردستان و جزیره تک بعض طرفلرنده
طاغنیق بر حالده بولسوب، مجموع نفوسلری
۲۰۰۰۰۰ ی تجاوز ایتجور. بونلرک مذهب
و اعتقادلری جمالت اساسی اوزربنه مؤسس
اولدیفندن، سایه دیانتوایه حضرت خلافتینا هیده
معارفک انتشار و ترقیسی اهدالربنی منج
اوله جفی درکاردر.

یزیدی } مشاهیر ادبادن دوت کشینک
لقبیدر:

رنجیبی (ابو محمد یحیی بن المبارک بن المغیره
المعدوی) قرائنده و نحو و لغتده بد طولی صاحبی
اولوب، قرائنده ابو عمره بن الامانک تلیندی و خانی
ابدی؛ و بصرده مشار الیهدن صکره قرائنده امامت
کندیسنه انتقال ایشیدی. بعهده بغداده کیده رک،
خلیفه مهبینک طایسی (یزید بن منصور الحمیری) تک
اولادینه سریلک ایشکل، بوکاستبله لقب ایشیدی.
مؤخرأ هارون الرشیده انتساب ابدوب، مأمونک
سریلکنه تعیین اولمشیدی. لغتده اصمینک
«نوادر» بنه تقلیدأ «کتاب النوادر»، نحوده
«کتاب المقصور و الممدود»، کتاب النقط و الشكل
و سائر بعض کتابلر تألیف ایشدر. طبیعت شعر به سی
دخی اولوب، مرتب دیوان اشعاری وارد.
مشاهیر نحدانن کسانکی و خلیل و سائر لبله بعض
ماجرازی منقولدر. مأمون خلیفه تک معینده
خراسانه سیاحت ابدوب، ۲۰۲ تاریخنده (مرو) ده
وفات ایشدر. کسانکی و امام محمدک وفاتلری حقدنه
سربلری اولوب، شو بیت اوندندر:

تصرمت الدنيا فليس خاود
وما قد ترى من جهة سييد

— ایشخیمی (ابو عبدالله محمد بن ابی محمد)
آنف الترجه تک اوغلی اولوب، لغت و قرائنده بد
طولی صاحبی و شمرده مهارتی وار ابدی. معتم
خلیفه تک معینده مصره کیدوب، اوراده وفات ایشدر.
شو قطعه جله اشارنددر:

آدیبی بردن اعتباراً بحراسی ۹۰ کیلومتره قدر در .
اسم قدیمی (ابریس) در .

یشیل برون } (Cap Vert) آفریقا تک اک
{ غربی برونی اولوب ، ۲۰°
طول فرییده و متقدمین عنده مبدأ طول اولان
جزایر خاللات حذاسنده و ۴۴° ۱۴' عرض شمالیده
واقدر . فرانسه مستمرانندن سفایه داخلنده در .
— یشیل برون جزایر مجتمعی (Iles du

Cap Vert) بحریط اطلاسیده آفرقا ساحلی
آجیقزلنده و یشیل بروندن ۵۰۰ کیلومتره تک
مسافده بورنکیز دوانی مستمرانندن برطاقم
آطل اولوب ، ۱۵° الیه ۱۷° عرض شمالی و ۲۴°
الیه ۲۷° طول غربی آرهنده واقدرلر . بوآدیته ،
ساؤتاناؤ ، سال (یعنی طوز آطه سی) ، ساؤتیقولاؤ ،
ساؤتیافو ، ماپو ، فوغو ، براوه ، سانتلوسیه ،
ساؤویسان اسمبله مختلف درچانده ۱۰ آطلدن
مرکب اولوب ، مجموع تک مساحت سطحی سی ۳۸۵۱
مربع کیلومتره و اهالی سی ۱۱۰۹۲۶ کشیدر .
اراضیلری برکانی و عارضالی اولوب ، اولدجه
منبتدر . هوالی صبیاق و آفردر . مرکز لری
ساؤتیافو جزیره سنده واقع و ۴۰۰۰ اهالی بی جامع
اولان (لایه) اسکسیدر . ساؤویسان جزیره .
سنده ۴۲۰۰ اهالی ایله مسکون اولان (میندلو)
اسکسیده خلی تجار تکاهدر . بوآطلر ۱۴۵۶ اده
پورتکیز بحر بوندن (قاؤموسو) طرفندن کشف
اولمشدر .

یطرو } (Jéthro) نورانده حضرت شعیب
{ (علیه السلام) و بریلن اسمدر .

یعقوب } بن اسحق بن ابراهیم (Jacob)
{ انبیاء عظامدن اولوب ، ابوالانیاه
حضرت ابراهیم (علیه السلام) ک حنفیدر . برادری
عیسو (یاخود عیص) ایله ایکیز طوغوب ، آنجق
عیسو دها اول طوغمله ، دها یوک حد اولنور
ایدی . بناه علیه حضرت اسحق (علیه السلام)
دهاسنی و نبوت حقی عیسویه و برمک ایستدیکی
حاله ، کوزی کورمیدیکندن ، والده لری حیله
ابدوب ، اونک برنه دها چوق سودیکی حضرت
یعقوبی اوکنه کتیرمکه ، نبوتی حضرت مشارالیه
و برمشیدی . بوسیدن حضرت یعقوب (علیه السلام)

خصومتدن امین اوله مدیفندن ، و ذاتاً
بدری کمنابوندن قیز آلیرب حرانده طایسی
(لابان) ک قیزلندن برخی آلمنی وصیت ایش
اولدیفندن ، حضرت یعقوب حرانده کیده رک ، طایسنگ
کوچک قیزی (راحیل) ی ایشتمش ؛ و لابان بوکا
مقابل بدی سنه خدمت ایشی شرط قوبوب ،
بو خدمتی اکلنده ایسه ، یوک قیزی (لایا) بی
و برمش ؛ و یعقوب کوچکی بگمش اولدیفندن ، او
وقتک شریعتجه اون دخی و برمک ایچون بدی سنه
دها چوبانلق ایشی شرط قومفله ، بو ایکنسی
شرطی برنه کتیرنجه ، راحیل دخی کندیسنه تنکیج
اولمش ؛ و بونلرک ایکسی ده کندیسنه بر اوطلق
و برمشلردی . لایادن رویل ، هودا ، شمون و لادی
و راحیلدن حضرت یوسف ایله بیامین و چاره رک
هر برندن ده اوج که جمعا ۱۲ اولادی دنیاه
کلشدر . حضرت یعقوب بده اهل و عیالی و قاش
بدرندن آدیبی سوری و اموالی طویلاچرق ، ارض
کنفانه هودتله ، و بردیکی هدایا وایتدیکی حسن معامله
ایله بیصونک کوکلنی آلمشیدی . بده اوغللری
کندیسنگ حضرت یوسف (علیه السلام) ی جله دن
زیاده سودیکنی چکه میوب ، آره کونورمک بهانه سیله
بر قیویه آتملرله ، مشارالیه برکاروان طرفندن قوغه
ایله جیقاریلوب ، مصرده صائش ؛ و اوراده ، تفصیلاتی
«یوسف» ماده سنده بیان اولندیفی وجهه ، فرعونک
وزیری اولمشیدی . حضرت یعقوب ایسه حضرت
یوسف ایچون آغلايه آغلايه ایکی کوزندن طیل
اولمشیدی . نهایت بر قحط و غلا و قوعنده اوغللری
ذخیره آلتق ایچون مصره کیتدکلرنده ، حضرت
یوسف کندیلرخی طانیوب ، بیامینی آلیقوبه رق ،
حضرت یعقوبی دخی اورابه کونورمکه مجبور ایش ؛
بو وجهه حضرت یعقوب اون ایکی اولاد ایله مصرده
بولنوب ، فرعون طرفندن کندیلرینه اراضی تخصیص
اولمشیدی . اولاد و احفادی مصرده قالوب ، بالاخره
حقارته دوچار اولمله ، نهایت حضرت موسی (علیه
السلام) طرفندن تخلص ، اراض مقدسه اطده
ابدلشدر . حضرت یعقوبه «عبدالله» مناسیله
(اسرائیل) دخی دینلدیکندن ، احفاد و ذریتنه (بنی
اسرائیل) نامی و بزیلوب ، بونلر آبرجه بر امت تشکیل
ایتمشدر . اون اولاد ایله حضرت یوسف افرام

ومنشا نام ایکی اوغلندن اسباط اثناعشر تسلسل ابدوب، بونلرک هر بری ارض مقدسه بروخطه په مالک اولمش؛ و (لاوی) تک ذریته ایسه ریاست روحانیه بچمک حتی وبریلوب، اراضی وبرلیه ریک، دیکر لرینک ذکائی بونلره طائ ابدی . حضرت یعقوبک میلاد عیسان ۲۲۰۶ سنه اول دنیا په کلوب، ۱۴۷ سنه یاشادینی منظوندر.

یعقوب بک } (یاخود سلطان یعقوب زکائی بن حسن طویل) آق قیونلی دولتک اوچخی حکمداری وبتون ملوک زکائیک آب روی اولوب، دولت مذکور رهئک بانیسی اولان اوزون حسنک اوغلر نندرد. پدربنک زماننده دیار بکر والیسی اولوب، برادری وفاتنده سلطان خلیله بیعت ایتمه ریک، اوزربنه عسکر سوق ایتمکه، سلاس جوارنده وقوع بولان محاربه ده سلطان خلیل آتندن دوشه ریک تلف اولدقمه، ۸۸۴ ده پدربنک ملک موروثی ضبطله، تبریزده رأس حکومته بکوب، ۱۷ سنه حکومت سوردکن صکره، ۸۹۶ ده وفات ایتمش؛ وصی بولنان اوغلی بابسنفر میرزا خلقی اولمشدر. بونک زماننده شیخ حیدر بن شیخ جنید اردبیلی شروان جهتنده خروج ایتمکه، اوزربنه عسکر کوندروب، تلف ایتمد برمشیدی. محب علما وحای علم بر ذات اولوب، کندیسنک ادیبانند بهره سی و طبیعت شعر به سی وار ابدی . شوربایمی جمله اشعار نندرد :

دنیاسه در آن ثبات کم می بینم
در هر فرحش هزار غم می بینم
چون کهنه رباطی است که از هر طرفش
راهی به یسبان عدم می بینم

یعقوب بن اسحق } (ابو محمد - الحضرة) قراءدن اولوب، قراء عشره تک سکنزنجیسی عد اولتور. ادبیات مریه ده و اخبار مریه ده دخی بد طولامی وار ابدی . حرمین و عراق وشام خلقی بونک قرائته تابع اولمشردی .

— [«کندی» ماده سنه ده مراجعت بیوریله.]
یعقوب بن الربیع } شعرا وادیان اولوب، ری و ابو جعفر منصورک حاجی ابدی .

یعقوب بن سقلاب } (موفق الدین -) اولوب، نورالدین شهیدک خدمت طبابتنده بولنمشدر. نصرانی المذهب اولوب، قدسه نشأت ایتمش؛ ولسان یونانی به دخی واقف اولمله، جالینوسک تألیفاتیه چوق اشتغال ایلمش ابدی . ۶۲۵ ده وفات ایتمشدر .

یعقوب بن السکیت } [«ابن سکیت» ماده سنه مراجعت.]
یعقوب بن لیث الصفار } (خراسان جهتنده) بنی لیث دولتک مؤسس و برنجی حکمداری اولوب، بدری عن اصل بافرجی ایکن، بده قطع طریقله ساوک ابله، جرأمله کسب شهرت و قوت ایتمکدن صکره، والی خراسان درهم بن نصرک سرعسکری اولمشیدی . لیثک وفاتنده صاحب ترجمه یعقوب سرعسکر اکده خلقی اولمش؛ ودرهم بن نصر وفات ایتمکدن صکره، اوغلاری نصر و صالحک اوزربنه خروج ایدره ریک، سیستانه چکامش؛ و ۲۵۳ تاریخنده سیستانی تکمیل ضبط ابدوب، اعلان استقلال ایتمش؛ و بده خراسانه عسکر چکه ریک، مرقوم نصر و صالحی قتل ابله، اوراسنی دخی ضبط ایتمکدن صکره، فارسه سوق عسکرله، اوراسنی ده حاکی بولنان علی بن مستهین النذنی نزع ایتمش؛ و بونک اوزربنه خلیفه معتز جانبندن خلعت و منشور کوندر بلرک، حکومتی تصدیق اولنمشیدی . اورادن مازندرانه کیده ریک، اوراسنی ده بعد التضریر، ۲۶۲ ده مرافک اوزربنه سوق عسکر ابدوب، واسط قرینه خلیفه معتمد علی الله طرفندن کوندر بلن برادری موفق بالله ابله حرب ایتمکندنه، مغلوب و مجروح اولوب، عودت ایتمش؛ و ۲۶۵ ده بیکدن عسکر سوق ایدره ریک، خوزستانه وصولنده قولنج طلندن وفات ایتمشدر . مدت حکومتی ۱۲ سنه در . برادری عمرو بن لیث خلقی اولمشدر .

یعقوب بن متمسک } (مصرده اسماء خلافت ابدن عباسیلرک اخیرى)
اولوب، جنتکان سلطان سلیم خان حضرتلری مصری فتح ایتمکندنه، کندیسنی استانبوله کتیرمشیدی . بوراده وفات ابدوب، ابا ایوب انصاری جوارنده مدفوندر .

یعقوب بن یوسف { (ابو یوسف - بن عبدالمؤمن) مفربده حکومت سورن . اوک موحدینک اوجنجیمی مؤسس دولت اولان عبدالمؤمنک نورونی اولوب، ۵۸۰ تاریخنده وفات ابدن بدری برینه کنندیسنه منصور لقبیه بیعت اولغوش؛ وکندیسی بدری زماننده وزارت خدمتنده بولغوشله، امور کلیه و جزئییه معلومات کافیه استحصالی ایش اولدیغندن، کرک مغرب اقتصاده وکرک اندلسده حسن اداره و اجرای عدالت امله برخیلی ممالک ضبط ایش؛ ودفاتله اندلسه عسکر سوقیه فرنگارله محاربه ایش ایدی . موحدینک اک پارلاق وقتی بونک زمانی اولوب، مزارف و صنایع وسائر اسباب مدینتک ترقیسنه دخی چوق خدمت ایش؛ وادبا و شعرانی حابه و تشویق ایشیدی . صلاح الدین ابونیک معاصری اولوب، مشارالیه کنندیسی اهل صلییه قارشی امداده دعوت ایش ایهده، کوندردیکی نامهده مستعمل بمش القاب وهنوونی صاحب ترجمه امید ابتدکی درجه اعظم و احترامده بولنهامش اولدیغندن، کوجنوب، جواب و برمه مشیدی . ۵۹۵ ده وفات ایدوب، اوغلی محمد الناصر خلفی اولمشدر .

یعقوب بن یوسف { مفربده حکومت ملوکندن اولوب، بودخی (المصور) لقبیه لقبدر . ۶۵۶ تاریخنده برادری ابوبکره حلف اوله رق فاسده تخت حکومتده قومد، وسراکش دخی ضبط امله، غرناطه حاکمی محمدک دعوتی اوزرنیه، اوج دفعه اسپانییه بکهرک، قسبله قرالی اونجی آلفونسه قارشی حرب ایش ایهده، بمده قرطبه و غرناطه حکومت اسلامیله برینه قارشی بونکله اتفاق ایش؛ و ۶۸۵ ده جزیره الحفراده وفات ایشدر .

یعقوب چلبی { جنتکال خداوندکار فازی حضرت ترینک اولادندن او . لوب، بدر شوکت کسترلی زماننده برخیلی محاربانده بولنه رق، اظهار شجاعت وغیرت ایشیدی . پادشاه مشارالیه حضرت ترینک شهادتنده یاننده بولمش ومؤخرأ ارنحال دارقا ایشیدی .

یعقوب السامری { (ابو یوسف - بن غنم) مشاهیر اطبا

وحکماء اسلامدن اولوب، پایاننده واسر مد اوندکی مهارتیه وعلوم حکمیه دهکی وسعت معلوماتیه مشهور ایدی . دمشق شامده تولد و نشأت، و ۶۸۱ ده وفات ایشدر . باشلیجه تألیفاتی بروجه آتیدر: «شرح کلیات القانون لابن سینا»، «حل شکوک نجم الدین ابن المنافع علی الکلیات»، «کتاب المدخل الی علم الطب والطبی والامی» .

یعقوب ساوجی { (شیخ نجم الدین بن - قاضی مسیح الدین صبی) ایران مشاهیر شمراسندن اولوب، اوزون حسنک و اوغلی سلطان یعقوبک منظوری بولمش؛ ووزرا . لری صرهنه بکمشیدی . سلطان یعقوبک وفاتندن صکره، ازواپه چکایوب، امور دنیاپه قاریشامش ایدی . شویت اونکدر :

برو باهرکه میخواهد دلت کشت چمن میکن
اکر خاری بگیرد دامت را یاد من میکن

یعقوب الماجشون { (ابو یوسف - بن التیمی) فقهاه تابعیندن اولوب، عبدالله بن عمر (رضهما) دن وسائر لردن روایت ایش؛ و عمر بن عبدالعزیز مدینه والیسی ایکن، کنندیسیله چوق صحبت والفت پیدا ایش ایدی . ۱۶۴ تاریخنده بغدادده وفات ایدوب، جنازه نمازینی خلیفه مهدی قیلشیدی .

یقاترینبورغ { (Jékaterinenbourg) روسیه نیک (برم) ایالتنده و برمک ۲۶۰ کیلومتره جنوب شرقیسنده بر شهر اولوب، ۲۴۵۰۰ اهالیسی، استخکاماتی، طوبخانهسی، طوب و تفنک قاربه لری، معادن مکتبی و ضربخا . نسی وارددر .

یقاترینوسلاو { (Jékaterinoslaw) روسیه نیک جنوب جهتنده و پترسبورغک ۹۵۰ کیلومتره جنوبنده اوله رق (دنیر) نهری اوزرنده ایالت مرکزی بر شهر اولوب، ۲۰۰۰۰ اهالیسی، پاپاسلره مخصوص مدرسهسی، نباتات باغچیهسی و بیاغی و چوخه تجارتی وارددر .

— یقاترینوسلاو ایالتی غرباً خرسون، شمالاً بولناوه و خارقوف ایالتلرله، شرقاً دون فزاقلری اراضیسیله، جنوباً ده آزاق دکیزله و ناوردیه

ایالتیه محدود اولوب، مساحتہ سطحیہ سی ۶۳ ۳۹۵ مربع کیلومتره و اھالیسی ۱۸۵۲۳۶۳ کشیدر . اراضیسنک قسم عظیمی اوزون و قبا اولترله مستور خیرسز اووه لردن و بناقلردن عبارت اولوب، قسم شمالیسی دھا منبتدر . باشلیجه محصولاتی ذخیره و کنور ابله میوه دن و جزئی اوزومدن عبارتدر . اورمانلری بک آزددر . حیوانات اھلیسی و خرکله لری چوقدر . آری قوفا نلری ده چوق اولوب، خیلی بال چیقار . کمور معدنیله طوزلی صولری ده چوقدر .

یکن محمد پاشا } « محمد پاشا » ماده لر بنه
 { مراجعت بیوربله .

یکبازار (Novibazar) بوسنه ابله قوصوه ولایتی آره سننده بر خطه اولوب، شرقاً صریه و غرباً قره طاغ ابله محدوددره شمدیکی حالده قوصوه ولایتته ملحق یکبازار و طاشلیجه اسملرله ایکی سنجاق تشکیل ایدبور . مقدا بوسنه ولایتته ملحق بر سنجاق ابدی . مساحتہ سطحیہ سی ۷۳۵۰ و اھالیسی ۱۵۳۰۰۰ کشیدر . بونلرمان نصفیت اوزره اسلام و خرستیاندن مرکب اولوب، اسلامی بوشناق و آرانوددر، و ایکی لسانله تکلم ایدرلر . اراضیسی عارضی و اکثریت اوزره طاشناق اولوب، غرب جهتنده (موقره) و (سوخا) و شرق طرفنده (یاور) و (روغو زنه) طاغلی بولنیور . اک بیوک نهری (ایبار) در، که غرب جنوبی جهتنده نبعان ابدوب، مترویجه قصبه . سنهدک شرقه طوغری آقدقدن صکره، اوراده جنوبدن کلن (ستنیجه) چایی اخذله، بونک استقامتنه بالتیعیه شماله طوغری دونه رک ، طونبه تابع (موراه) نهرینه دوکله اوزره، صریه به کیرر . ایلیخیسی (لبم) نهریدر، که غوسینه و بلاوه جهتندن کلوب، خطه نیک قسم فریسی جنوبدن شماله شق ایدرک، بنه طونبه تابع (دربنو) نهرینه دوکله اوزره، بوسنه به کیرر . طوپراخی منبت ایسه ده، قابل زراعت برلی آز اولدیبندن، ذخیره محصولاتی احتیاجات محلیه هر وقت تقابل ایدمز . باشلیجه محصولاتی: آریه ، بولاف ، مصر ، بقدا ، بناته و سائر ددر . اشجار منغمه سی چوق اولوب، علی الخصوص اشلیوه دبنن و برنوع مسکر اھمانله یارایان اریکی مشهوردر . اورمانلری چوق اولوب ، جام ، میسه ، کورگن

وسائر اشجاری وارددر . سرھاری دخی چوق اولوب، حیوانات اھلیه بیتشد برلی اھالینک اک باشلی مدار تمیشلرنددر . حیوانات وحشیہ سی و علی الخصوص دریلری کورک اھمانله یارار او حیوانلری ده چوقدر . معادنک انواعندن بعض آثار کوریلوسه ده، چیقار یلانی یوقدر . اھالیسی اوزون بویلی ، تندرست ، شعیج و حیتمیلی آدملر در . خطه نیک اسم قدیمی (راشیه) در .

یکبازار { همنامی اولان سنجاقدہ و مرکز
 { لوا اولان سنجیہ قصبه سنک ۲۳
 کیلومتره شرق جنوبیسنده مترویجه نیک ده اوقدر شمال فریسنده قضا مرکزی بر قصبه اولوب، ۱۳۰۰۰ اھالیسی، متعدد جوامع شریفیسی، رشدیه و ابتدائیہ مکتبلری ، استخکاماتی و قربنده چلیکلی و کورکوردلی بر قاپلیجه سی وارددر .

— یکبازار قضای همنامی اولان سنجاغک شرق جنوبی قسمندن عبارت و ۳۶۴ قره دن مرکب اولوب، ۳۴۰۰۶ اھالی ابله مسکوندر . [احوال سائرہ سیچون ماده آغنه به مراجعت بیوربله .]

یکبازار { سنجاغی . همنامی اولان خطه نیک
 { قسم اعظم مندن یعنی شرق و جنوب
 جهتلرندن عبارت اولوب، مرکز قدیمک اسمیله میسی ایسه ده، شمدیکی مرکزی سنجیہ قصبه سیدر . سنجاق : سنجیہ، یکبازار، قولاشین زبر، یکی واروش، آقوه اسملرله ۵ قضان مرکب اولوب، ۷ ناحیه و ۶۸۶ قره بی حیابدر . [احوال سائرہ سیچون ابلک
 « یکبازار » ماده سنه مراجعت بیوربله .]

یکبجہ { سلانیک ولایت و سنجاغنده و سلانیک واردار بجر اسنک صاغ یعنی غرب جهتنده قضا مرکزی بر قصبه اولوب، ۸۲۸۱ اھالیسی، ۱۰ جامی، ۲ مدرسه سی، بر رشدیه ۶ ابتدائیہ و روم و بلغارلره مخصوص بر مکتبی ، ۵۲۰ دکانی ، ۳۵ خانی ، ۳ حامی، ۲ همارتی و بریوک قیشله سی وارددر . هواسی کوزلدر . مشهور غازی اورنوس بک ابله بعض اولاد و احفادینک تره لری بوقصبه ده اولوب، بعض اوقاف و خیراتلری دخی وارددر . ادرنه ولایتندکی یکبجہ دن تفریق ایچون بوکا (واردار یکبجہ سی) و تعمیر سقیمیله (یکبجہ واردار) درلر . وقتله دھا مهور اولوب، بر چوق علما و شعراء همنانیک منشئی بولمشدر .

— بکجه، قضای شرفاً نفس-لانیك وعورتحصار، شمالا کوکلی، غرباً وودینه، جنوباً دخی قره فریه قضالیه محدود اولوب، قره جه آباد ناحیه سیله برابر ۸۹ قره بی حاوی و ۳۹۶ ۴۰ اهالی ابله مسکوندر. اهایسک اسم اعظمی مسلم و ترک اولوب، قصوری روم و بلغاردرد. اراضیی همان کاملاً اووه اولوب، تقریباً بوز بیک دونمی مزروعدر. باشلیجه محصولاتی: بقدای، چاودار، بولاف، آریه، داری، مصر، یرنج، پاموق، نونون و ساژمدر. باغلری چوق اولوب، سنوی حبیلی محصول آنور. اییک بوجکاری چوچقه اولوب، ۱۰۰۰۰۰ قیه قدر قوزه جیقاریلیر. آری قوظانلری ده واردرد. اورمانلری آزدرد. حیوانات اهلیسی وعلی الخصوص قیونلری چوقدر. قضاک اوردات سنوبه سی ۴۰۰۰۰ لیرادن زیادهدر.

یکجه { ادرنه ولایتک کومجنه -نجباغنده اسکجه قضا-سنه نایع ناحیه مرکزی برقصه اولوب، کومجنه تک ۲۶ کیلومتره فرسنده واقعدرد. آنجیق ۲۶۰۰ اهالیسی و مشهور نونونی واردرد. -لانیك ولایتده کی یکجه دن تقریق ایچون، قره صو بجراسندن خبیلی اوزاق اولسیله برابر، (قره صو یکجه سی) و بمضاده (نونون یکجه سی) دبیلیر. — یکجه ناحیه سی ۳۳ قره دن مرکب اولوب، اراضیسی اووه در. اک اهمیتلی محصولی نونون اولوب، ممالک عثمانیه تک اک نفیس نونونی بوناچیده جیقار.

یکچیری { دولت عثمانیه تک مشهور برصنف عسکریدر، که جنتکان سلطان اورخان فازی حضرتلریک زمانده ترتیب و تشکیل اوله رق، کبار اولیاء الاهدن حاجی بکتاش ولی حضرتلریک دماسنه مظاهر اولمشیدی. ابتدا ۶۰۰۰ کشدین مرکب ایکن، بده مقداری بوز بیکدن زیاده به ابلاغ اولمشیدی. بونلر پیاده عسکرندن عبارت اولوب، محاربه ده طوتیلان و دین اسلامده تربیه اولتان کهلردن آلتیردی. برچوق زمان حسن انتظام و اطاعتلرله دولت پک بیوک خدمتلیر ایروب، جسارت و شجاعتلرله عالی حیرنده برافش ایکن، بده نظام و اطاعتلرینه خلل کلوب، خارج ازوظیفه ایشلره قاریشمه، و بعضی حرکات ناسزایه جرائله برابر، دولجه ضروری القبول اولان نظامات جدیده و اصلاحات نافه به مانع اولمه

جرات ایتدکلرندن، جنتکان سلطان سلیم خان ناک حضرتلری نظام جدید عساکر منظمه سی ترتیبه بلیجیرلرک رفعتنه تشبث ایشلرسه ده، موفق اوله مامش؛ و آنجیق جنتکان سلطان محمود خان ثانی حضرتلری همت مشکلات براندازانه لرله بکیجیری اوجانک لغوبله دولتک بریوک بلادن تخلیصنه موفق اولمشلردرد. (وقعه خیریه) نامیله مشهور اولان بوموقفیت عظیمه ۱۲۴۱ تاریخنده وقوع بولوب، بکیجیری عسکری ۵۰۰ سنه دن زیاده دوام ایشلدر.

یکی زاغره { شرقی روم ایلیتک اسکی زاغره سنجباغنده و ۳۱ کیلومتره شرق شمالیسنده قضا مرکزی برقصه اولوب، ۲۰۰۰ اهالیسی واردرد.

یکلیسی { یاخود یکی جای (Jénissei) سبیره تک مفلولستاک غرب شمالیسنده واقع (قوبدو) ایالتده کی طاغاردن نیمان ابدن (اولوکم) و (پک کم) ابله (کجیک) دن بانئشکل، ابتدا قره طوغری جریانه، (سایلون کن) و (سایان) سلسله لری آره سننده کی بوغاردن کچه رک، سبیره به داخل اولور؛ و اواردن صاغدن (آناغاره) نام دیکرله (بوغاری نونونوسفه) نهرینی و هر ایکی طرفدن دها برچوق چایلر ونهایت صاغدن هپسندن بیوک اولان (آشاشی نونونوسفه) نهرینی اخذ ابله، شماله طوغری آغورق، ۷۰ مرض شمالی ابله ۸۰۰ طول شرق خطلریک قاطع ایتدیکی محلك اوست طرفنده قره رک ایچنه پک زیاده اوزانمش و برچوق آطه لری حاوی اولان اوزون برخلیچدن بحر منجهد شمالی به منصب اولور. مجراسی تقریباً ۴۲۰۰ کیلومتره اوزون اولوب، حوضه سی ۲۹۵۰۰۰۰ مربع کیلومتره وسمننده در. هر طرفنده وعلی الخصوص منصبی قربنده بالینی پک چوق ایسه ده، بوجهجه (اوبی) دن کریدر. کندیسیمله نابلرندن ۸۰۰۰ کیلومتره تک قدر بری سیرسفاشته صالحدر.

یکلیسیسک { (Jénisseisk) سبیره تک اولوب، ارفوقسق و یا قوقسق ایالتلرله برابر براداره صومبه تشکیل ایدبور. چین حدوددن یعنی آلتون طاغ سلسله سندن بحر منجهد شمالی ساحلده تک ممتد

اولوب، شمالاً بحر مد کورله، غرباً توبولسک ونومسک، شرقاً مذکور یاقوتسک و ارفوتسک ایالتلرله، جنوباً چین حدودله محدوددر. مساحت سطحیه سی ۶۷۵۶۷۰۰۰ مربع کیلومتره و اهالیسی ۴۷۸۷۸۶ کشیدر. اینچندن جریان ابدن نهرک اسمیله مسمی اولوب، اکثر میاه جاریه سی بو ابرماغه دوکیلور؛ و یالکز شمال شرقی جهتدن (خاناتغه) نهری آقوب، آریچجه بھر منجمد شمالیه دوکیلور. یالکز منتهای جنوبنده آتون طباغ سلسله سنک اتکری بولنوب، سائر طرفلری سیریه تک (نودره) تعمیر اولسان واسع صولی چولرندن عبارتدر. [احوال ارضیه و طبیعی سیچون «سیریه» ماده سنه مراجعت بیورله.]

— بو اسمله ایالت مذکورده و یکیسی ابرماغنک صول کنارنده و آنهاره ملتقاسنک آت طرفنده قضا مرکزی برقصه دخی اولوب، ۷۱۸۰ اهالیسی واردر.

یکیشهر } خداوندکار ولایتنک اطفرل سنجاغنده ویله جگک ۳۵ کیلومتره

غرب شمالینده بروسه تکده ۴۵ کیلومتره شرقده واسع ومنبت پرکوزل اووهده واقع قضا مرکزی برقصه اولوب، ۴۸۵۴ اهالیسی، ۶ جامی، ۵ مسجدی، ۴ مدرسه سی، ۲ کتبخانه سی، بررشدیه وبرقاج صیان مکتبی، ۳ تکیه سی، ۳ کلیسای، ۶ حمامی، ۱۲ خان، ۲۵۵ دکان و ۸۵ داغخاها سی واردر. بو قصه جنتکان سلطان عثمان خان غازی حضرتلری دورنده و بروسه تک قمتندن اول برآز وقت یابخت دولت عثمانیه اولوب، پادشاه مشارالیه حضرت تبرنگ سرانک بمض خرابلری ایوم موجوددر.

— یکیشهر قضای اطفرل سنجاغنک شمال غربی قمتندن عبارت اولوب، شرقاً بیله جگ یعنی مرکز لوا، جنوباً اینه کول قضالرله، غرباً بروسه سنجاغیله، شمالاً دخی ازمید مستقل متصرفلیله محدوددر. ازنیق ناحیه سیله برابر ۸۵ قره دن مرکب اولوب، ۵۸۲۰۲ اهالی ابله مسکوندر. اراضینسک قسم اعظمی یکیشهر اووه سندن عبارت اولوب، غرب شمالی جهتده ازنیق کولی بولنیور. سقاربه ابرماغی حدود شرقیه سنک قسم شمالیه سی آبروب، طومانیچ طاغلرندن نیسانله، مرکز قضان

یکن برچای دخی مذکور اووه بی شق ابله بو ابرماغه دوکیلور. طوبراغی تک منبت اولوب، محصولاتی ذخایر متنوعه و سبزه و میوه لک انواعیله نفیس تونوندن عبارتدر. جنوب جهتده بعض اورمانلری واردر. مرغالی چوق اولوب، خیلی حیوانات اهلیه سی واردر.

— بو اسمله آناطولینک سائر بعض طرفلرنده دخی برطاقم کوچک قصبه لر و قریه لر بولنوب، اک مروفی بیفا سنجاغنده زوآ خرابلری قرینده و قلعه سلطانیه تک ۳۴ کیلومتره جنوب شرقیسنده واقعدر. { ونام دیکرله لاریسا (Larisse) یکیشهر } بونا تک تسالیه خطه سنده و آتته تک ۲۱۵ کیلومتره شمال غربیسنده اوله رق کوستم (یعنی سالامریه) نهرینک صاغ کنارنده و قتیله بتون تسالیه خطه سنک و شمعی بوخطه تک منقسم اولدیغی ایکی ایالتدن برینک مرکزی برقصه اولوب، ۱۳۱۷۰ اهالیسی، متعدد جوامع شرقیه سیله، مدارس و تکلیسای، نهر مذکور اوزرنده کوزل برکوبریسی، اطرافنده تک چوق باغ و باغچه لرله منبت اووه لری، بیوک چارشیی و برخیلی استحکاماتی واردر. اداره عثمانیه زماننده اهالیسی ۲۵۰۰۰ مقدارخی منجاوز اولوب، اکثریت اوزره بولنش اولان اهالی اسلامیه دن برقسم کلینک هجرتندن طولانی یاری یاری به تنزل، و شهر معموریت و تجارتجه تدنی اعتمدر. تک اسکی بر شهر اولوب، پلاسجهرک بنا کرده سیدر؛ و برچوق وقایع تاریخیجه به میدان اوله کلشدر. آناطولیده کی یکیشهر د قریق ایچون، قرینده بونسان (فناز) قصبه سی اسمنه اضافتله، بوکا (یکیشهر فناز) د برلردی.

— یکیشهر ایاتی تسالیه تک بونا نه الحاقندن صکره تقسیم اولندیغی ایکی ایالتک بری اولوب، خطه مذکورده تک نصف شرقیسندن عبارت اولدیغی حاده، مساحت سطحیه سی ۶۵۴۰ مربع کیلومتره و اهالیسی ۱۶۸۰۳۴ کشیدر. ایالت : یکیشهر (لاریسا)، طرنوه، ایبا، غلوص (وولو)، ارمیه (آرمیرو) و دومکه مع چالجه (فارساله) اسملرله ۶ قضان مرکزیدر. دولت عتیله بونان محاربه اخیره سنده عساکر نصرت مائر حضرت پادشاهیده کرک یکیشهرده و کرک سنجاغ و نواحی سائر سنده احراز

اتمس اولدفتری مظفریات عظیمه وحرکات اعتدال -
انکارانه وهدالت کسترانه صحائف تاریخ عثمانی بی محق
تزیین ابدمهک موفقیات جلیله عصر به دندر . ۱۳۱۴
سال هجری . [احوال طبیعی و سائره سیچون
«تالیه» ماده سنه مراجعت بیوریه .]

یکی قلعه { قریک منتهای شرقنده و آزاق
دکزیله قره دکیز آرمسنده کی بوغاز
ساحلنده اولهرق کرچک ۱۱ کیلومتره شرقنده کویک
ومسحکم برقصه در . بومناسبتله مذکور بوغازه
دخی (یکی نله بوغازی) نامی وریلور .

یکی کوی { درسعادنده بوغاز ایچنک روم
ایلی ساحلنده واستنبه ابه
طرایبه آرمسنده برکوی اولوب ، صاغلام و یازرن
سرن هواسی وکوزل یالیرلی واردر .

یکی واروش { (Novo-Varosch) قوصوه
ولایتک یکیبیازار سنجاغنده
وسنجاغک منتهای شمالنده اولهرق صریبه حدودی
قرینده قضا مرکزی برقصه اولوب ، ۶۵۰۰
اهالیسی واردر .

— یکی واروش قضاسی یکیبیازار سنجاغک
منتهای شمالی کوشه سندن عبارت اولوب ، شرق
شمالی طرفندن صریبه حدودله ، شمالاً بوسنه ابه ،
غرباً طاشلیجه سنجاغله ، جنوباً دخی مرکزول اولان
سنجه قضاسیله محدوددر . ۱۹ قره دن مرکب
اولوب ، آنجق ۱۵۰۰۰ قدر اهالی ابه مسکوندر .
اراضیسی طاشلق و طاشلق اولوب ، قابل ذرع برلری
آزدر . اورمانلری چوق اولوب ، میشه ، چام ، قابن
وسائر اغاجلری واردر . حیوانات اهلیه ووحشیه سی
چوچه در .

یلتونسقوه { (Jeltonskoe) روسیه تک
{ (ساراتوف) ایالتنده و(ووانا)
نهری ساحل یسارندن ۱۰۰ کیلومتره تک مسافنده
واقع برطوزلی کول اولوب ، اون بیک عمه طوزنک
اخراجیله مشغول اولورلر .

یلواج { قونیه ولایتک حید سنجاغنده
واسیایه تک ۸۰ کیلومتره شمال
شرقینده قضا مرکزی برقصه اولوب ، ۵۰۰۰
قدر اهالیسی ، ۸ جامعی ، ۱۰ مسجدی ، ۹ مدرسه سی ،
بررشدبه ۸۵ صبیان مکتبی ، ۳۰۷ دکانی ، ۲ خانق ،
۲ حمامی ، ۲ دباغخانه سی ، ۱۰ دکرمنی ، برقاچ بز
دستکاهی ، لطیف هواسی و اطرافنده کوزل باغ
وباغچله منبت اراضیسی واردر .

— یلواج قضاسی حید سنجاغک شمال شرق
کوشه سندن عبارت اولوب ، اکر در کولنک شرق
جهتنده واقع اولدینی حالده ، غرباً اولوبورلو
قضاسیله و مذکور کول ابه ، جنوباً قره آغاج
قضاسیله ، شرقاً قونیه مرکز سنجاغله ، شمالاً دخی
خداوندکار ولایتله محدوددر . خویران ناحیه سیله
برابر ۳۶۶ قره دن مرکب اولوب ، قریباً ۲۰۰۰۰
اهالی ابه مسکوندر . اراضی ضرورهه سی ۲۵۷۰۰۹
واراضی خالیه سی ۲۸۵۵۰ دوغدن عبارت
اولوب ، باشلیجه محصولاتی : ذخایر متنوعه ابه سبزه
ومیوه لک انواعندن عبارتدر . اراضیسی مختلف
اولوب ، اوله لری منبت و جبالک اکثری اورمانلره
مستورددر .

یلوو استونه { (Yellow-Stone) ممالک
بجتمعه ده برنهردر ، که قبلی
طاشغر سلسله سنک شرق اتکارندن نیماهه ، شمال
شرقی به طوغری آفرق ، ۱۵۰۰ کیلومتره تک
جرباندن صکره ، ۴۸° عرض شمالی ابه ۱۰۶°
طول فرییده (میسور) نهر عظیمه دو کیلور .

یلینساوتوپول { یاخود یلیزاونپول (Yéli-
savetopol, Yélizavet.)

(pol) روسیه تک آسیاده واقع ماواه قافقاس مملکتنده
وتقلیسک ۱۷۰ کیلومتره جنوب شرقینده اولهرق
کور ابرمانغه تابع کنجه جایی اوزرنده همنای اولان
ایاتک مرکزی برقصه اولوب ، بین الاسلام اوتدن
بری (کنجه) اسیله مروفدر . خانلری طوبراقدن
ونجره سز ومع هذا باغچله حطاط برقصه اولوب ،
۱۶۱۶۵ اهالیسی ، شاه عباس صفونک یابد برمش
اولدینی والیوم خراب اولان مصنع برجامع شرقی ،
مشهور میوه لری ، براییک منسوجات فارغیه سی
وحوارلرنده یاموق و نونون ضرورتیله طوت
آغاجلری واردر .

— یلیساونپول ایاتی قافقاس سلسله جبالک
صرتیله ابران حدودی آرمسنده متمد اولوب ،
کور وادیسنده غربه طوغری خبلی توسع ایدبور .
جنوباً حدود ابرانیه ابه ، شرقاً باکو ، شمالاً
داغستان ، غرباً دخی تقایس وارپوان ایاتلر بله
محدود اولوب ، مساحت سطحیه سی ۴۴۱۳۶ مربع
کیلومتره واهالیسی ۷۱۰۹۹۸ کشددر . منتهای
شمالنده قافقاس سلسله سی ۴۵۰۰ متره قدر

پوکسلدیکی، جنوب غربی جهتده دخی ۳۵۰۰ متره ارتفاعلرینه قدر چیقان برصه طاغلر متمد اولور. بویاکی سلسله تک اوزاندقاری اتکلر آره. سندمه کی اووه تک ایچنده (کور) ابرماغی ضرب شمالیدن شرق جنوبی به طوغری متمد اولوب، هر ایکی طرفدن وعلی الحصوص جنوبدن برچوق انهار آدور. آراس نهری ایسه ایالتک حدود جنوبیه سنی تفریق ایدرک، شرق شمالی به طوغری جریانه، کور ابرماغنه قارشمقی اوزره یا کو ایالتنه کبیر. طوبراغی مثبت اولوب، ذخیره، یاموق، نونون و سائر ابله سبزه ومیوه لک انواعی حاصل اولور. باغلی ده جوق اولوب، کلیتی شراب چیقار. کور مجراسنک شمالنده کی جهته اورمانلر جوق اولوب، جنوب جهتده ایسه یهوده بره ائلاف اولمغه، آژالمشدر. فندق آچاغلر یله سائر اشجار مثره سی ده چوقدر. سرعاری بک کوزل اولوب، قیون وخرکا، لرله سائر حیوانات اهلیه سی کثرتلدر. معادنی قاقاس جبانده چیقان بر مقدار دیمه و باقی ابله، بعض انهارک قولمردن بوتانان آلتون ریزه لرندن عبارتدر. اها ایسنک قسم اعظمی نانار و قصوری ارمی، کرد، لژی و سائر قاقاس اقوامیله بر مقدار روس، آلمان و یهودی مهاجرلرندن عبارتدر. زراعتله اوغراشانلر باشلیجه ارمینلر اولوب، نانارل حیوانات بنیشد برمه کله مشغول اولورلر. ایالت ۸ قضا به منقسمدر. بویا تک روسلرک ابراندن ضبط ایشکلری برلرنددر.

یمامه } جزیره العربک نجد ابله بحر بن آره .
 } سندمه واقع بریوک خطه سی اولوب،
 مسیله الکذاب اوراده ظهور ایش؛ و خالد بن ولید حضرت تریک بوکا قارشی اولان غزوه سی یمامه وقعه سی دیمکله شهرت بولمشدر . یمامه به (جو) دخی دیرلردی . ایوم بواسم متروک اولدیغندن، حدودینک تمامیه تعیین مشکادر.

یمن } جزیره العربک جنوب غربی قسمندن
 } عبارت بیوک بولایت اولوب، جنوباً
 عدن کورفریله و غرباً بحر احمرله محاط اولدینی
 حالد، داخلاً دهنا جولنده ک متمد اولور. آجیق
 سواحل قریبده یعنی معمور اولان برلرله شمالاً
 و شرقاً زمرله قدر اوزاندینی و بویاکی حدودی
 تمامیه معین دکادر؛ زبیرا شمال طرفندن عسیر

و شرق جهتندن حضرموت خطه لرخی یمندن ده ایدنلر اولدینی کی، بونلری آبری اعتبار ایدنلر دخی واردر. الحاصل، یمنک بری عام و بری خاص اوله رق ایکی مدلولی اولوب، مدلول خاصی اعتباریله یا کتر شبه جزیره تک گوشه سندن عبارت اوله رق، شمالاً عسیر و شرقاً حضرموت خطه لرله، و مدلول عامی اعتباریله ده شمالاً حجاز و شرقاً عمان و یا اوکا نایع شعر ممالک لرله محدوددر. لکن بزبویاکی مدلولک آره سنی آلوب، شمعیکی اداره سیاسی بی دخی نظر اعتباره آله رق، حضرموتی یمندن خارج بر اقدیغمن حالد، عسیری یمندن عدایده جکز. اسکی جغرافیون و مورخین اسلامک تهریفاته دخی باقیلرسه، عسیر دائماً یمندن عدا اولدینی حالد، حضرموت اکثریا آبری اعتبار اولمشدر. بوعتبارله ۲۱°۳۰' ابله ۲۰° عرض شمالی و ۳۳° ابله ۴۳° طول شرقی آره لرند متمد اولوب، شمالدن جنوبه بونی ۷۵۵ و شرقدن غربه اک کنیش محسده کی اکی ۳۵۰ کیلومتره در. مساحتی سطحی سی ۲۰۰۰۰۰ راده . لرند اولوب، مقدار اها ایسی حقتده ایسه تخمینلر اوقدر مضالفرکه ایچلرندن صحته قریب اولاتی بولق خیلی مشکادر. احوال داخلیه سنه واقف اولانلرجه خطه یمانیه تک جزیره العربک هر برندن زیاده مسکون اولدینی مسلم ایسه ده، کثرت نفوسنک نه درجه لر قدر واردینی کسدریمک اوقدر قولای دکادر. بعضلری یمن اها لی عمومیه سنک ۵ میلیون راده لرند اولدینی ادعا ایشکلری حالد، مشهور غوته سالنامه سندمه آجیق ۷۵۰۰۰۰ کوستریبور، که بوقدرده هر مربع کیلومتره باشنه آجیق ۴ کشی دوشدیکندن، یمنک زیاده مسکون دکل، دادا خالی عدا اولمشی اقتضا ایده چکدی . هر حالد حقیقتک بویاکی مخالف تخمین آره سندمه اولسی قریب الاحتمال اولوب، یمن اها ایسی ۳ میلیون راده لرند تخمین اولنه بیلیر . بونلرک جمله سی عرب و مسلم اولوب، یمنه لسان عربی ابله متکلم جزئی مقدار اسراییلر دخی واردر. مذهبه قسم اعظمی زیدی اولوب، شهرلده و سواحلده شافعی و یاحقنی المذهب بر مقدار سنی و عسیر جهتده و هایلر دخی بولنیور.

یمن جزیره العربده مستثنی برر تشکیل ایدوب،

اسکیدن بری «مسوده» مناسبتاً جغرافیون یونان طرفندن (اوزمون) و آوریالیرجه Heureuse وصفیه تقریب اولنه کلمشدر. بودخی بوکسک طاغلیری حاوی اولغله، بونلرک مواسم مخصوصه سنده بلوطلیری جلب ایتمی، و بوسایه ده میاه جاربسی زیاده اولغله برابر، ارتفاعدن هواسنک دخی کسب اعتدال ایلمی، و صو و هوانک یاردیمیه مختلف نباتات و محصولات یتشمه سی سایه سنده در. جزیره العرک شمالندن کلهرک ساحل ایله متوازی جنوب شرقیه طوغری اوزانان (سرا) سلسله جبالی عسیر و یمنه کلنجه، دها زیاده ارتشاع کسب ایده رک، ۳۰۰۰ متره قدر بوکسکمه. برابر، برجوق قوللره دخی پالتشم، غرباً دها دیک اوله رق ساحل بونجه اوزانان تمامیه اینز؛ و شرقاً برسطح مائل صورتنده نجد و نجران یابلرینه قاربشیر. یمن کاملاً منطقه حاره داخلده اولغله، طاغلیری بومنتقه ده بولان ممالکک جمله سنده حاصل یشکری حالی یرات ایدوب، هواسنی ارتفاعه تابع برحاله قویور. یمک طاغلیری بحرهمان و احراک تخراتنه معروض اولغله، یاغموورلی بولدر؛ و بو طاغلیرک هر ایکی مائله سندن برجوق انهار نیهان ایده رک، برطاقی بر احره دوکلک اوزره، نهاسه به اینز؛ و برطاقلیری عدن کورفزیته و دهنا جوانه طوغری آقار. آجینی بونلرک اکثری یا لکز یاغموور موسلمرنده دکنزه قدر واصل اولوب، سائر موسلمرده صولری سی اراضیده صرف اوله رق، و یا حرارت شمدن تخر ایده رک، یاری یرده قورور. بحر احره منصب اولانلرینک اک بیوکلی شمالدن باشلابرق شولردر: قفده قرینده دوکیلن وادی کانون ایله وادی مشرف، حلی اسکله. سنه این وادی طاشور، حدیده قرینده انصباب ایدن وادی سهام، تمزدن یکن وادی همدان، محافیه قرینده دوکیان الوادی الکبیر و سائر در. عدن کورفزیته دوکیلنلرینک اک برنجیسی عدن اسکله سی قرینده منصب اولان (وادی میدان) در. چوله طوغری آقانلرینک ده باشلیجی لری جنوبدن باشلابرق؛ صنعا قریندن سرورله بری ماربدن و دیگر میمن خرابلریندن آقان وادی دام وادی شارد، دها شالده وادی نجران، عسیرده کی وادی یشه و سائر در.

یمک سواحلی، حجازک کیلرله برابر، تمامه اسمیه معروف اولوب، جبال سرائک اتکلرندن لب دریاه قدر نهایت ۱۵۰ کیلومتره و سمننده قوملق بر اووه متمد اولور، که یاغموور موسلمرنده جابجا وادبلرله قطع اولنرق، بونلرک چوغی ده نهاسه به اینجه طوبراغک آلتندن آقغله، اکثر برلرنده بر ایکی متره قازیلنجه صوجیه دینندن، بکده جول دیمکجه مستحق دکل ایسه ده، هواسنی فرق العاده صیباق و آخر و بعض برلرینک ده قوراقاق موسمنده صوبی قیت اولوب، اشجار و نباتاتی سبتون مفعود اولد. یفتندن، ینه جول حکمنده در. تمامه دن طاف اتکلرکده بو قاری جیقغله باشلانجه، هر نه قدر بو اتکلرکده چوغی طاشناق و قورو اولوب، جیلاق قیالردن عبارت مخرف بو قازلیری واریسه ده، هوا کیتدیکجه سربنکه رک، صولردخی چو غانله، ندرجاً معمولیت آرتوب، اشجار و نباتات مختلفه به تصادف اولغله باشلار؛ هله جبالک اوسته جیقنجه، مادنا معتدل هوای و مواسم اربه یمک حکملرینی اجرا ایشکری برلرده بولنیلور.

هر نه قدر یمک بوکسک برلرنده موسمنده یاغموور یاغارسه ده، صرف یاغموورله زراعت اجرا اولنه میوب، کرک انهارک و کرک یاغموور وسیل صولرینک جمع و حفظیه قوراقاق موسمنده استعمال اوتهدن بری یمن اهالیسنک اک زیاده اعتنا ایتد. کاری برایش اولوب، قوم عاد اسمیه معروف اولان اسکلی یمنلرک و حیدرک پامش اولدقلیری سدر و بندلرک آثار باقیه سی ایسوم چشم حیرتله کورلکده در. بناه علیه، یمک مموورینی اهالیسنک و اداره ممالک ایدنلرک سی و غیرتی درجه سیله متناسبدر. طاغلرده اشجار مختلفه یی حاوی اورمانلر بولنوب، دها آشاغی جهلرده دخی خرما، نمره ندی، طلق، بورقال، لیمون، طانی لیمون، آجاج قاژنی، تورنج، ماندلینه، زیتون، موز، بادم، جوز، نار، انجیر، فرنگ انجیری، طوت، شفتالی، قایسی، الما، آرمود، اریک، زردلی و سائر اشجار مشرف یتشیر. محصولات زرعیه به کلنجه: بوکسک محللرنده محصور لایک اک مبذولی دوره تمبیر ایشکری برنوع داری اولوب، اهالیسنک برنجی مدار تمیشی بو محصولده ایکنجی درجه ده بقدا، آره، مرجک، فاصولیه، سیسام، مصر بقدا، بقله و سائر حیواناته، پاموق

جیوت، تونون، خشخاش، قات، سبز لک انوای، قاؤن، قارپوز و سائر حاصل اولور. باغلی دره چوق اولوب، کوزل اوزومرا اولور. یمتک محصولات مخصوصه سنک اک مهمی قهوه در، که یمتک اکثر طرفلرند حاصل اولوب، دنیا تک اک کوزل قهوه سی بو خطه ده حاصل اولور؛ و ذاتاً قهوه اک اول اوراده ظهور ایتشد. کک قهوه تک و کک چیبوت و سائر بعض قیمتدار محصولات تک اکثر بله ایلی به کونورلسی جزئی بره متعناج اولوب، آنجق اهالی هنوز فن زراعتن بحق استفاده بولنی تیلپور کذلک زیتون آغا جلی بیانی حالنده کثرت اوزره بولسوب بولنک آسپلنسی تقدیرنده، کلپتی زیتون یاغی چیقہ یایلر. الحاصل، یمتک منابع طبعیة ثرونی تک چوق اولوب، بحق باقیله حق اولسه، برابکنجی هندوستان اوله جفتنده شهه بو قدر. یمتک اسکیدن بری مهور پتی مشهور اولوب، قرون وسطاده کی احوال فوق لسانه دن تدنی ایدمک، خرابه بوزطومتش اولدیفندن، بکیدن اعمار ی خیلی همته محتاجدر. یمتک هند و چین و آسترالیه ابنه مصر و آوروپا آره سننده مهم بر موقدمه اولفله، اسکیدن بری اهمیت تجار پسی زیاده بولنشد. کندی محصولات تک اخراجیله یمتک و واردان اچیری اولان جزیره العرب اهالی سنک محتاج اولدقاری شینلرک ادخالی بیوک بر تجارت تشکیل ایتدکن بشقه، یمتک اسکالری هند و اقصای شرق ابله مصر و آوروپا آره سننده بیوک بر ترانسیت تجارتنه دخی واسطه اوله ییلیر. آنجق تجارتنک بو استعداد طبیعی سی نسبتنده ترقیسی لیمانلرک و طرق و معبارک مکلیفته وابسته در. اک بیوک اسکالسی (حدیده) اولوب، ابکنجی درجه ده قنقه، بیت الفقیه، لجه و سائر بعض اسکالسی دخی واردر. جمله سنک اک مهمی اولان (یخ) ایسه ده یمتک اهمیت تجا. ره سی اک زیاده (معدن) اسکالسی جذب ایتشد. حیوانات اهلیه سی: قیون، کچی، صیغیر، آت، مرکب، دوه و سائر دن عبارتدر. وقتیله بعض معدنلر اخراج اواندی قی کچی، معدن صولر تک وجودی دخی یمتک معادن مختلفه بولندیفته دلالت ایدبوره سه ده، هنوز بو ابده برکونه تجاریات و کشفیات فنیه اجرا اولنماد. بر

یمتک اسکیدن بری عرب خار به ابله مسکون

اولوب، قدیمه یمتک و حضرموت جهتلرند ساکن اولان عربلر قوم داد نامیسه معروفدر. قوم داد، بولندی قی مملکت تک استعدادی حسبله، سائر اقوام عربدن چوق ایلی اولوب، فن معماری و سائر شعیات مدنیته خیلی ترقی ایتش؛ و خیه نشینک و سائر احوال بدو بدن چوقدن قورقشیدی. قوم داد مدینت تک برنجی علامتی متین و جسم ابنه تاسیسی اولوب، ایوم « شدادانه » تسمیرله مشهور ابنه وجوده کتیر مشلردی. بولنرک اک اسکال حکمدارلی (شداد) و (شدید) در. اوندن صکره (حمیرلر) و (نیابه) اسمیله معروف بردوت تشکل ایدوب، (مارب) و (سبا) ده حکومت سور مشلردر. اک اول لسان عربی به خط ایدبوروب، ابنه و سائر آثارده برطاقم کتابهلر بر اقا نلر بولنر اولوب، استعمال ایتدکاری یازی به (خط مسند) دیرلر، که صافدن صوله یازیلیر حروف مقطعه دن مرکب ایدی. آنجق حمیرلرک و بلکه قوم داد دخی قولاندقاری لسان بیلدی کیمز فصیح عربی اولیوب، هر حالده عبرانیه، کلدانیه، سریانیه، کچی السنه سامی دن عربی فصیحه چوق دها بقیندر. بولسان تک بقیه سی اوله رق شعر و حضرموت جهتنده بعض فراده قبا بر لسان سولینپور ایسه ده، ایوم بو ابده تدقیقات فنیه اجرا اولنما. مشدر. حمیرلر خیلی مکتت وسطوت پیدا ایدوب، آکلشله یفته کوره، تاریخ تک ضبط ایدمدی بر زمانلرده بحر احمری تجاوزه حبشی ضبط ایتش؛ و واردان بلکه وادی نیلی تعقیله، مصره دخی ایتشلردر. لکن بولردن (افریقس) اسمنده بر جهان کیرک بتون افریقای شمالی، و ذوالقرنین اسمنده دیگر برله دها بر ایکسینک شرقه طوغری اجرای فتوحاته، ایران و هندسی ضبط ایدمک، چینه قدر واردقاری حقنمه کی روایات مبالغه دن عبارتدر؛ زرا ام سائر توار یخنده یمتک ملوکندن بوبله بر جهان کیرک ظهورندن اصلا بحث اولنپور؛ و (ذوالقرنین) لقب تک شکل عربی و ایمانیسه برابر ماکدونیه لی مشهور اسکندرک لقی اولدی قی معلوم و محققدر. نیابه یمتک بر (ذوالقرنین) بولنسی ممکندر، لکن هر ذوالقرنینک جهان کیرک اولسی لازم کلزه اسم مخصوصلرند ذکر و تعدادلری سبق ایدن نیابه زماننده خیلی یمتک و تمدن ایدوب،

بن ولایتی بروجہ آتی ۴ سنجاق اہلہ ۳۱ فضا
و ۷۳ ناحیہ متقدم:

سنجاق	فضا	مقدار توسی	مقدار قرا
صنعا	صنعا	۹	۱۵۰
	جبل حراز	۴	۴۹
	کوکبان	۲	۳۶
	آس	۳	۵۷۹
	جہ	۲	۳۹
	زمار	۱	۳۱
نمز	مریم	۰	۱۶۰
	رداع	۲	۱۱
	عمران	۱	۱۲
	نمز	۲	۱۶۱
	اب	۱	۵۱
	عدین	۱	۷۱
حدیدہ	قمطبہ	۳	۵۲
	حجرہ	۲	۱۰۸
	مخا	۰	۳
	حدیدہ	۲	۰۰
	زید	۳	۰۰
	خیہ	۱	۰۰
عسیر	زیدہ	۱	۰۰
	جبل ربیعہ	۳	۰۰
	حجور	۶	۰۰
	بیت الفقیہ	۰	۰۰
	باجل	۲	۰۰
	ابو عریش	۱	۰۰
صنعا	ابھا	۲	۱۰۹
	مخالی	۰	۰۰
	رجال المع	۰	۰۰
	قنفذہ	۲	۵۰
	بخی شہر	۷	۶۱
	شمذ	۳	۴۹
صبا	۲	۲۲	

بونلردن (بانیس) نام ملکہ حضرت سلیمان (علیہ السلام) اہلہ مخارہ و مناسبتہ بونلرق، او وقتدن بنی اسرائیلک و سائر اقوام مہجورہ تک بمنلہ مناسبات تجاریہ لری جو ظائفہ باشلامشیدی . سرور زمانہ حمیرلرک قوت وسطوتہ خال طاری اولوب، حبشیلر بحر احمری نجاوزلہ یعنی ضبط ایش: و قانع بمن اولان ارباطلک خلقی ارہہ الاشرس ولادت سنہ جناب نبویدن اولجہ حجازک ضبطنہ و کتبہ شریفہ تک ہدمنہ تصدی ابدوب، مشهور و قعہ فیل و ابابیل وقوعہ کلش: و حبشیلر مغلوباً بمنہ چکامہ شلردی .

بمنیلر حبشیلرک جور لرینہ طول مدت طاقت کثیرہ میوب، بونلرک بیوندر و غندن قورتلق ایچون، ایران دولتہ النجا اہلہ، کسری طرفندن عسکر کوندر بلرک، حبشیلر بمندن اخراج، و خطہ بمانیہ ابرانک تحت تابعیتنہ ادخال اولنرق، ابرانندن بر والی تعیین اولنمشیدی. وقت سعادتہ بمن بو حالہ بولنوب، اوصردہ اودعنی دخی ظہور اہلہ، ادعای نبوت ایش ایسہدہ، نہایت بونک قتیلہ، بمنیلر دین اسلامی قبول ابدوب، ارتحال جناب نبویدہ کی ارتداد لرینہدہ ہمت صدیقانہ اہلہ سہولتہ ختام و بر بلرک، بمن تمامیلہ دائرہ اسلامہ و خلافت اسلامیہ تک تحت تابعیتنہ آنوب، خلفاء راشدین و دولت امویہ زمانلرنہ بمنسہ برکونہ و قوعات مهمہ اولامش: و خلافت عباسیہ زمانندہ ہم مستقل بعض حکومتلر ظہور ابدوب، نہایت آلتجی قرن ہجریہدہ بنی ابونک ضبطنہ چکملکہ، بونلردن بر شعبہ تشکیل ایش: و بو و دہا صکرہ لری بمن بر طاقم قبائل رؤساییلہ و شبخلر اللرنہدہ متفرق قالررق، اونجی قرن ہجری اوآخرندہ ابتدا سنان پاشا یعنی قح، و ممالک عثمانیہ بہ علاوہ ایش: و بر خیلی وقت بمن درسعادتدن منسوب والیر معرفتیلہ ادارہ اولنوب، ہمدہ فصلہ بر طاقم مشایخ کسب نفرد ایش: و بالکتر سواحل واسکھلرک ادارہ سی محافظہ اولنمشدی. نہایت جنتکان سلطان عبدالعزیز خان حضرت لرینک عہد ہماونلرنہدہ ۱۲۸۷ دە عسکر سوبیلہ خطہ بمانیہ و صیریکیدن قح اولننرق، ۴ سنجاقہ منقسم بر ولایت اتحاد اولنمشدر.

بعض فضا و نواحینک اہالیسی غیر مسکون قبائل و عشایردن اولملہ، بونلرک قرا سنک مقداری کوستریلہ مشدر.

بمن سواحلنک فارسیلرنہدہ بر خیلی آطلر دخی وار ایسہدہ، جملہ سی کوچک و طاشلق اولوب، بالکتر صدف و اینجی آوندن طولانی بر آرز اہمیتلری واردر. بونلرک اب بویکلری فرسان آطلر بلہ قران جزیرہ سیدر.

یموت بن المزرع } (محمد المبدی) مشاہیر
جاخطک ہمشیرہ زادہ سیدرہ ۳۰۴ نارنجندہ وفات
اٹمشدر.

برص علتش مبتلا اولدیفته، وكالة وبمه قبل المیلاد ۷۰۶ دن ۷۳۷ تاریخته دك اصالة حكومت ایدوب، احكام كتب موسو به بی تقویه، و قدس شریفی تمیز و تحکیم ایشیدی.

یواچیم } (Joachim) یهود ملوکندن او. قبل المیلاد ۶۰۸ دن ۵۹۸ تاریخته دك حکم سوروش، و وعظ و نصیحت ایدن ارمیا نبی بی تعذیب ایش؛ و نهایت بحت نصر طرفندن اسقاط اولتهرق، تبعه سیله برابر تحت اسارتده بابه کونورلشیدی. ابتدا یهو حاز طرفندن تخت مورونی غصب اولمغله، فراعنه ۱۰ صردن (مخاڑ) طرفندن اقامد اولمشدی.

— حضرت سربك پدربك دخی اسمیدر. **یوپیتر** } [«ژویپتر» ماده سنه مراجعت یوربله.]

یوتلاند } (Jutland) دانیمارقه نك قره قسمندن عبارت اولوب، آلمانیه نك اشلویج هولستان ایالتنه بیتشیک بیوك بر شبه جزیره دن عبارتدر، که ایلك مذکورہ ابله برابر قدیمآ (سیمیبه) ویا (کیمیبه) شبه جزیره سی دبنان واسوج ابله نوروچ ساحلری آره سنده کی قاتقات دکیزته دك اوزانان شبه جزیره بی تشکیل ایدبور. اشلوسویفدن دها کنیش اولوب، منتهای شمالی سیوری ضرب بر شکل ابراز ایدبور. غرباً بحر شمالی، قرب شمالی طرفندن اسقا کرراق، شرق شمالی جهتدن قاتقات، شرقاً دانیمارقه آله.

لریخی آبران (بک) بوزالزبله، جنوباً دخی اشلویج خطه سیله محدوددر. ۱۷° ۵۰' ابله ۴۵° ۵۷' عرض شمالی و ۴° ۵۰' ابله ۳۵° ۸' طول شرقی آره لرندمه تمتد اولوب، جنوبدن شماله بونی تقریباً ۳۰۰ و شرقدن غربه الك کنیش اکی ۱۸۰ واک جنوبی بری یالکنز ۶۰ کیلومتره در. مساحه سطحی سی ۲۵۲۴۲ مربع کیلومتره واهالیسی ۹۴۲۱۲۰ کشیدر، که هر مربع کیلومتره باشنه ۳۷ کشی دوشیور. اراضیسی دوز و آلق اولوب، ایکی دکیز آره سنده کی تقسیم میاه خطی ساحل شرقیه دها قریب اولدیغی حالد، ۱۰۰ متره ارتفاعلرندمه بر صره تپلردن عبارتدر. بوسردن برقاچ نهر نبعان ایدوب، مانله غربیه ده آقانلرنک باشلیغهری: وارده، اون واکا تابع اسکرن و وورفود، آآه

ینا } (Jena) آلمانیای وسطیده صاقسه و ایمار بیوک دوقه لغنک (ایمار) ایالتنده و ایمارك ۲۰ کیلومتره شرقنده اولهرق (ساله) نهرینک صول کنارنده بر قصبه اولوب، ۹۰۲۰ اهالیسی، بیوک دارالفنونی، کوزل کتبخانه لری، تاریخ طبیعی موزه سی، نباتات باغچه سی، رصد خانه سی، تشریحخانه سی، سربیات دارلمری، بیطر مکتبی، تاریخ طبیعی ومعادن وسائر جمعیات فیه سی وسائر مؤسسات علییه سی واردر. آلمانیه نك ای بیوک حکما و علمای بنا دارالفنوننده مملک ایشلردر.

ینبع } (یاخود نبع البحر) حجاز ساحلنده مدینه منوره منبعاغنده و مدینه منور. رهدن ۵۳ ساعتق مسافه ده واقع بقعه مبارکه مذکورہ نك اسکله سی و قضا مرکزی بر قصبه اولوب، ۵۰۰۰ اهالیسی، ایمانی، سوری، ۳ جامع شریفی، ۳۰۰ دکانی و خیلی صبیحا هوایی واردر. منابعنک کثرتندن بواسله تمیبه اولنوب، ۱۷۰ قاشاغی اولدیغی بعض کتب عربیه ده مسطور اولدیغی حالد، شمعی آقار صولری و حتی قوپولری دخی اولیوب، اهانلنک ایجدکاری صوصهر نجلردن ایش. قضایی قصبه ابله جوارلردن عبارتدر.

ینسی } ویندیسیق [«یکسی» و «یکسیسق» ماده لرینه مراجعت.] **یواش** } (Joas) یهود حا کلرندن اولوب، حالد، عثیانک قتل مامندن قورناربلهرق، رئیس کهنه بویازع طرفندن معبدده بیودلمش؛ ویدی باشنه کلنجه، قبل المیلاد ۸۷۷ ده کندیسنه بیعت ابتد برله رنک، عثیا اسقاط اولمش؛ و ویدی اولان کاهن مرقوم صاغ اولدجه حسن حرکتده بولنوب، بونک و قاننده عبادت اوتانه و ظلم و سفاخته دوشه رنک، بونک اوغلی زکریایی اشکنجه آتنده تلف ایشدی. حزائل طرفندن مغلوب اولوب، متعاقباً ۸۲۷ ده مقتولاً وفات ایشدر.

— دیکر بر بواش دخی اسرائیل دولتی حکمدار. لرندن اولوب، یهو حازک اوغلی و خان ایدی. سوریه حکمداری بن عسادی و یهود حا کی امامسیایی مغلوب ایشدی.

یواظان } (Joathan) یهود ملوکندن اولوب، عوزیانک اوغلیدر. پدیری

اسکیوه ولان استورپ در. ماده شرفیده کپلرکده
 اک بیوکاری: غوردن، هرسون، گر، وارس
 و سارده در. بوتلاند انهارنک جله سی برطاقم اوزون
 خلیجلمه منتهی اولور. ساحل فریسنده دکیزدن
 طار دیلرله آیرلش و بعضی آغزلردن دکیزله
 اختلاط ایدر برطاقم طوری کولر بولنوب، بونله
 دایمارقه لیلر (فیورد) نامی و برپورلر. بونلردن
 (ایم فیورد) دینن بری ایجدن ایجه برطاقم کنیش
 کولر و اطال آره لرند بوزازلله اختلاط ایدره
 ایکی ساحل آره سده و زون بر طریق بحری تشکیل
 ایدر؛ و ممالکتک شمال غربی قسمی قسم آخردن
 مفرز برآمده حاله قویار. هواسی مرضنه نسبتله
 معتدل ایسه ده، دایمارقه آله لرینک هواسندن دها
 سرت و حرارت و برودنی آره سنده کی فرق دها
 بیوکدر. اک زیاده غرب روزکاری اسوب، فرطور.
 نعلری چوقدر. طوری غنی قوملق ایسه ده، زراعتی
 خیلی ایلری اولوب، هله حیوانات بتیشد بر مک
 صنعتی اهالیکنک برنجی مدارنمیشیدر. اسکلری ابری
 اولوب، چوق سوت و برمکه مشهوردر. حیواناتک
 سمیردلسی صنعتی ده یک منتشر اولوب، چوق بسلی
 حیوانلر اخراج اولنور. باشلیجه معموره لری ساحل
 شرقیسنده کی خلیجلمه واقعدر. اداره؛ ایالت
 اعتبار اولنوب، ۹ سنجاهه منتعمر. [دایمارقه]
 ماده - ته مراجعت بیورله.]

یوحنا {بحی اسمک اصل عبرانیسیدر. [بحی،
 ژان، جوان ویانی. ماده لرینه مراجعت.]
 یوحنا بن بختیشوع {دوک عباسیه
 و طبک لسان مرینی به نقله خدمت بدن اطباء
 سراینه دن اولوب، خلیفه متوکل علی اللهک اوغلی
 و برادری معتدک مدبرالکی موفق باللهک طیب
 خصوصیبی و معتمدی ایدی. لسان سریانی و یونانی به
 واقف اولوب، چوق کتابلر ترجمه سته همت ایتمشدر.
 اک معروف تألیف «کتاب فیما یحتاج الیه الطیب من
 علم النجوم» عنوانی ایزیدر.

یورق { (York) انکلتزده لوندزه تک ۳۲۰
 کیلومتره شمال فریسنده و (وزه)
 ایله (فوس) نهرلرینک ملتقاسنده ایالت مرکزی
 برشهر اولوب، ۶۷۰۰۴ اهالیسی، بیوک و مصنع

برکلیسیاسی، اسکی برقرال سرائی، بیوک حبسخانه سی،
 کتبخانه سی، رصدخانه سی، تاریخ طبیعی موزه خانه سی،
 عقائد مکتبی، فلسفه جمعیق وارددر. نفوسجه دیگر
 چوق شهرلردن کبری ایسه ده، رسماً انکلتزه تک
 لوندزه دن صکره ایکیسی شهری عد اولنور.
 — بورق ایاتی شمالاً دورهام، غرباً
 وستورلاند، جنوباً لینقون ایالتلرله شرقاً دخی
 بحر شمالی ایله محدود اولوب، مساحت سطحیبی
 ۱۵۰۰۰ صرح کیلومتره و اهالیسی ۲۵۰۰۰۰۰
 کثیدر. اراضیبی مختلف اولوب، طاعلری، تپلری،
 اووملری و بتانقلری وارددر. هواسیله طوری غنی
 دخی مختلف اولوب، آتیق زراعتی یک ایلریدر.
 حیوانات اهلییبی چوق اولوب، جنسلی اصلاح
 اولنمشدر. طوموز باسد برمزلری مشهوردر. شرق
 جهتی اک زیاده زراعت مخصوص اولوب، غرب
 جهتنده ایسه صنایع ایله اشتغال اولورق، یک
 چوق و مختلف فابریکلری وارددر. چوخه و سائر
 بوکلی منسوجاتله ایلیک و بیجاق و سائر اک باشلی
 معمولات صنایع سننددر.

— [یکی بورق ایچون «نیوپورق» ماده سته
 مراجعت بیورله.]

یوزغاد { آقره و لابندده و آقره تک
 ۱۶۵ کیلومتره شرق جنوبیسنده
 اولورق بوکسک بریابله تک اوزرنده واقع سنجاق
 مرکزی برقصه اولوب، ۱۵۰۰۰ اهالیسی، ۱۸
 جامع و مسجدی، ۵ مدرسه سی، ۲ کوچک کتبخانه سی،
 ۱ رشده و ۳ ابتدایی مکتبی، ۱۹۲ دکانی، ۴
 خانی و ۸ حمامی وارددر. هر سنه حزرانده (کهنه
 بنابر) نامیه بیوک برینابر فوریلوب، کلینتی حیوانات
 تجارتی اجرا اولنور. یوزغاد تک یکی برقصه اولوب،
 قرن سابق اوآئنده چیان اوغلی دره بکلرندن احمد
 پاشا طرفندن تأسیس، و بونک اوغلی سلیمان تک
 طرفندن اکیال و توسیع اولنمشدر. اولدیجه منتظم
 و کوزل باشچی لری حاوی بر معموره در.

— یوزغاد قضای شرق شمالی طرفندن سیواس
 ولایتیه، شرق جنوبی جهتندن معدن و بوزالیان
 قضاایله، جنوب غربی جانبندن قبر شهری، شمالاً
 دخی چوروم سنجاقلرله محدود اولوب، قزل قوجه
 و صورفون ناحیه لرله برابر ۲۲۷ قره دن مرکب

و ۹۵۰۸۲ اهالی ابله مسکوندر. قزیل ابرماغه تابع دلجه ابرماق قضایک فرب جنوبی حدودینی آبروب، میاه چاره‌سی آلیر. اراضیسی طاغ ویا بلرله اووه‌لردن مرکب اولوب، طوبراغی بک منبت اولوب، اراضیسنک برئائی مزروه‌در. محسولانی ذخایر متنوعه ابله میوه و سبزه‌لرک انواعندن عبارت اولوب، هله قایصیلری مشهوردر. سره‌لاری چوق اولوب، یازبن افشار عشرینی سوریلرینی یوزفاد یا بلرلنده اولادیر. حیوانات ابله سنک اک کثرتلیسی بچی اولوب، حادی کچیلری ۴۰۰۰۰ و وقتیک کچیلری ۶۲۰۰۰ رأس راده‌لرنده‌در. قضایک واردات سنوبه‌سی ۳۸۰۰۰ لیرا راده‌لرنده‌در.

یوزغاد { سخاچی. آنقره ولایتی ترکیب ایدن بش سخاغک بری واک شرقیسی اولوب، شرقاً سیواس ولایتله، شمالاً جوروم، غرباً قیر شهری، جنوباً دخی قیصریه سخاقلرله محدوددر. یوزغاد، آق طاغ معدنی و یوزغالیان اسمرله ۳ قصادن مرکب اولوب، ۳ ناحیه و ۵۰۰۰ قریه‌بی حاوی و ۱۷۲۲۵۰ اهالی ابله مسکوندر، که بولردن ۲۰۰۰۰ قدری ارمنی و ۲۵۰۰۰ قدری روم اولوب، قصوری کاملاً مسلم و ترکدر. اراضیسی عارضه‌لی و بوسک اولوب، آق طاغ اتمکری لوانک اورته‌لرینه قدر ممتد اولور، و اکثر میاه چاره‌سی قزیل ابرماغه تابع دلجه ابرماغه دوکیلن قوناق صوبخی تشکیل ایدوبور؛ ویا لکز فسم شرقیسنک صولری بشیل ابرماغه تابع جیقرق صوبته دوکیلور. طوبراغی منبت ایسه‌ده، اسکهلردن بده مسافه‌سی حسیله اراضیسنک آنجق برئائی زرم اولنوب، بغداد، آریه، مصر، چاودار، نخجود، مرجک، بورچاق، داری، برنج و سائر حیواناته آفیون، جریش و میوه و سبزه‌لرک انواعی حاصل اولور. باغلری دخی چوق اولوب، سنوی برملیون قیهدن زیاده اوزوم چیقار. آق طاغ قضاسنده اورمانلری چوق اولوب، دیگر ایکی قضایک اورمانلری بک آزدرد. اشجاری جام، میشه، آردیج، آلیج، اخلاط و سائرده‌در. حیوانات اهلیه‌سی برنجی درجه‌ده بچی و وقتیک بکیسی وایکبخی درجه‌ده قیون و صیفیر ابله سائر حیواناتدن عبارتدر. مخرجی صامسون اسکله‌سی وده‌یر بول خطنک کشاندن

بری آنقره اولوب، بوایکی شهره برشوسه ابله سر بوطدر. باشلیجه اخراجاتی قفتیک و بیاغی ابله آفیون، قورو اوزوم و سائرده‌در.

یوستین { Justin } بوسمله روم ابراطور. لقبه ملقب اولان برنجیسی ابتدا چوبان و بده‌ده عسکر نقری اولدییی حالده، اثونک ابراطورلری زماننده ضابط رتبه‌سی احراز ایش؛ و آناتاسک و فاندنه، والی ایکن، ۵۱۸ تاریخنده بردسیسه ابله تخته اقسا اولنمش؛ ۹۰ سنه اعتدال اوزره حکومت سوروب، محافظه‌اسایشه غیرت ایتدکدن صکره، ۵۲۷ده وفات ایشدر. «کنج» لقبه ملقب اولان ایکنیسی یوستینیانوسک بکنی اولوب، ۵۶۵ده اوکا خلف اولمش؛ و ابتدا حسن اداره‌به موفق اولوب، ایرانلره مقاومت ایش ایسه‌ده، بده سفاهته طالب، امور حکومتی زوج‌به‌سی صوفیه‌ک الینه براقغه، بونک طرفندن چوق سوء استعمالات ارتکاب اولنمشدی. عمر بنگ اوخرنده شعورینه خلل کلوب، ۵۷۸ده وفات ایشدر. وفاتندن ۴سنه اول دامادی تیرقسطنطین حکومته تشرک ایشدی.

یوستینیانوس { Justinien } روم ابرما. اسمی اولوب، برنجیسی مسیه یعنی صریه ویا باغار. ستانده برنجی اوفلی و برنجی و یوستینک بکنی اولدییی حالده، عجمه‌سی طرفندن اوغلقه قبول اولنمش؛ ۵۲۷ تاریخنده کندیسنه خلف اولوب، برطاقم قوانین و نظامات وضع، آیا صوفیه‌بی ثانیاً و یکیدن بنا، و آتیه‌ده‌کی فلسفه مکتبئی لفاوا ایشدر. بونک سردارلردن (بلیزار بوس) آفریاده و انداللری مغلوب ایدرک، اورالزنی استرداد ایتدیکی کبی، ایران عسکرینی دخی مغلوب ایدرک، بیوک خدمت‌لر ایش ایکن، یوستینیانوس تقدیر ایشمشدی. ثنودوره اسمنده کوزلاکی نسبتنده سفیه برقادینه چوق بوز و برمکه دخی نامنی لکه‌دار ایشدر. — ایکنیسی «کسیک برونی» معناسیله (رینونیت) لقبیله ملقب اولوب، ۶۸۵ تاریخنده بدری (قسطنطین بوفونات) خلف اولمش؛ ۹۰سنه صکره تبعه‌سی عصیان ایدوب، برونی کسدکدن صکره کلیدولی شبه جزیره‌سنه نئی ایشلردی. ۷۰۵ده

یوسف } مفریده حکومت سورن ملوک
} موحدبندن ایکی کشینک اسمیدر:

برنجیسی (ابویقوب) ملوک مذکورده تک
ایکنجیسی اولوب، مؤسس دولت اولان عبدالؤمنک
اوغلی و خلیفدر. ۵۵۸ تاریخنده پدربنک وفاتنده فضل
و عرفان و جسارتله شهرنی اولدیفندن، رأس حکومت
یکمشدر. بووجه حکمدار اولوب، مفریده کی امور
دولتی بولنه قودقدن صکره، ۵۶۶ ده بوزیک
سواری ابله اندلسه چکوب، اشیلیده اقامت اتمکده
ایکن، مرسیه خطه سنک اندلسک بزون قم شر-
قینسک صاحبی اولان ابن سردینش وفات اتمکله،
اقاربی صاحب ترجمه التجا و ماکربنی تسلیم
ایتمشدری. قتیله قرالیله محاربه ایدوب، طلیطله
قیوسنده ک ایرلیلدکن صکره، مراکشه عودت
ایتمش؛ ۵۷۵ ده افریقیه جهتنه عسکر سوقیله بعض
بلاد ضبط، ۵۸۰ ده نایباً اندلسه مرورله،
ضرب یعنی پورتیکیز جهتنده برخیلی برلقیح ایدورک،
(شترین) فصبه سفی محاصره اتمکده ایکن، خسته.
لئوب وفات اتمش؛ و اوغلی یعقوب خاننی اولمشدر.
— ایکنجیسی برنجینسک تورونی اولان محمد
الناصر بن یعقوبک اوغلی اولوب، ۶۱۰ تاریخنده
پدربنه خلف اولمش؛ ۶۲۰ سنه سنه دک اون سنه
حکومت سوروب، وفاتنده اوغلی عبدالواحد خاننی
اولمشدر.

یوسف } (شیخ -) هندوستانک ملتان
} جهتنده ابلک حکومت مستقله
اسلامیه تک بانیسی اولوب، ۸۴۷ تاریخنده حکومت
نائیل اولمش؛ و بر ایکی سنه حکومت سوردکن
صکره وفات ایدوب، (لنکا) لقییله ملقب اولان
اخلاقی ۹۰۸ تاریخنده دک حکومت ایتمشدر.

یوسف } (Joseph) آلمانیه امپراطورلردن
} ایکی کشینک اسمی اولوب،
برنجیسی برنجی لئوبولدک اوغلیدر. ۱۶۸۹ ده
مجارستان قرالی اولوب، ۱۶۹۰ ده رومانیه قرالی
دخی علاوه، و ۱۷۰۵ ده آلمانیه امپراطورلغنه
انتخاب اولمش؛ و اسپانیه تختک وراثتی مسئله سنده
اون دردنجی لویینک تورونه قارشی برادری شارلک
حقوقنی محافظه اتمکله، فرانسه ابله محاربه طو-
تیشوب، پرنس (اوزن) ک قوماندان اشدیکی عسکری

بلغار قرالی (تربیلوس) طرفندن یکیدن تخته
اقماد اولورق، ۷۱۱ ده تلف اولمشدر.

یوستینیانه } (Justiniana) روم امپرا-
} طورلردن یوستینیانوسک بنا
و یانوسیع ابتدکی ایکی شهر قدیلمک اسمی اولوب،
بری اسکوب و دیگر کی کوستندیلدر.

یوسف } بن یعقوب بن اسحق بن ابراهیم
} (Joseph) انبیاه عظامدن اولوب،
میلاد عیسادن ۱۷۴۵ سنه اول حرانده راحیلدن
طوغمش؛ و پدربله برابر کمنانه انتقال ایتمشدی.
قرآن عظیم الشان و تعابیر شریفده بجنی تفصیلاً
مندرج بوغمشدر.

یوسف } (ع - مستنجد، صلاح الدین ابوی،
} ناصر (ملک -) و عزیز (ملک -))
ماده لرینه مراجعت بیوربله [

یوسف } فرمانده حکم سورن شی احمد
} ملوکندن اوج کشی اولوب،
برنجیسی (ابوالحجاج) ۷۳۳ ده تخته چکش؛ و قستیله
قرالیله سلفنک عقد ایتمش اولدیننی صلح معاهده سفی
ادامه ابله، اصلاحات داخله به و علی الخصوص امور
عدلیه تک حسن انتظامنه حصرهت، و ناتمام اولان
(الحجرا) سرای مشهورنی اکیال ایتمشدر. ۲۲ سنه
حکومت سوردکن صکره ۷۵۵ ده فرمانده جامع
کیرنده نماز قیلمده ایکن، و برچدولک خنجر غدریله
شهید اولمشدر. — ایکنجیسی (ابوعبدالله) ۷۹۴ ده
محمد خامسه خلف اولوب، بودخی قستیله قرالیله
صلح و مسالمتی محافظه ابله ترفیات داخله ابله اوغرا-
شدیننی حالده، ایکنجی اوغلی پدربنک بوخالی
خرستیانلره طرفدارلغنه وضعف و کوشاکله حمل
و اسنادله، متعصبین اهلینک سبلمنز اتنی قاندره رق،
برهصیان چیشارمش؛ و بولک اوزرینه، کندیدی
حره مجبور اولمش ایسه ده، بوندن برحسن نتیجه
استحصال اولانه میوب، ۷۹۹ ده وفات اتمشدر. —
اوغنجیسی ایکنجی یوسنک بیوک اوغلی اولوب،
پدربنک وفاتنده کوچک برادری محمد رأس حکومت
یکورک، صاحب ترجمه بر قلعه به حبس اتمش؛
و ۸۱۱ ده، تخته قومود، ۱۵ سنه کال اعتدال
ابله اداره امور اشدکن صکره، ۸۲۶ ده وفات
ایتمشدر.

یوسف بن تاشفین } (ابو یعقوب) مغربده
حکومت سورن

ملتمین و نام دیگر له سرباطین دولتک اوچینی واک
قوتلی حکمهداری اولوب، ۴۷۸ تاریخنده
نخت حکومته یکمش؛ و سراکش شهرینی
تأسیسه، پایتخت انخاز ایدرهک، مغربده دولتی
تأمین، و بیوک بر اردو تشکیل اشدکن صکره،
اندلس طوائف ملوکندن اشبلیه صاحی محمدالمتمد
بن عبادک دهونی اوزربنه، ۴۷۹ ده سبته بوغازینی
نجاوزله، قسبله قرالی آلتنجی آفغونسه قارشی (ذلافه)
مظفریت عظیمه سنه نائل اولوب، اسپانیهک برچوق
برلرینی حکومت اسلامیه به بکیدن قواندردقندن
صکره، سراکشه عودت ایش؛ و ۴۸۱ ده بنه
اندلس ملوکی طرفندن امداده دعوت اولنهرق،
ثانیاً اسپانیه به یکمش ایسه ده، بو دفعه اندلس
طوائف ملوکی بینندهکی اختلاف و تشتله بر ایش
کوربله میه کجینی، و بو حالک اورا حکومت اسلامیه سنک
مخوبینی منخ اوله جغنی درک ابله، ابتدا بو نرلک وجودینی
قالدیروب، بتون اندلسک بر تک حکومت قوبه تک
بد اداره سینده بولنسنه لزوم مبرم کوردیکندن،
سراکشه عودتنده سیدبن ابی بکرک قیادتیه مکمل
بر اردو ترتیب و سوق ایدرهک، اندلس طوائف
ملوکی بر بر اسقاط ایدوب، بتون اندلسی بمالکنه
ضم ایش؛ و ۴۹۶ ده بالذات اندلسه سرورله،
قرطبه ده اوغلی علی به رسماً بیعت ایدبرمش؛ و ۵۰۰
تاریخنده وفات ایدوب، اوغلی مشارایه علی بن
یوسف بن تاشفین خانی اولمشدر. کندیبی امی
ولسان عربی بی دخی آکلاماز بر بربری ایدیه ده،
جسور، مدبر و عادل بر حکمدار ایدی.

یوسف بن زیری } [بلکین ماده سنه
{ مراجعت بیوربله.]

یوسف بن السیرانی } (ابو محمد - بن
{ ابی سعید) مشاهیر

ادبادن اولوب، مشهور ابو سعید حسن سیرافینک
اوغلیدر. نحو و لغت و سائر علوم ادبیه ده عصرینک
فریدی اولوب، پدرینک وفاتنده برینه کرسی
تدریسه یکمش؛ و اونک ناتمام بر اقدینی «کتاب
الافتاع» ی انعام ابله، مشهور بعض متلرده سنه

برقاج غالبته نائل اولمش ایسه ده، او صرده یعنی
۱۷۱۱ ده یوسف وفات ایشکله، نتیجه منی کوره.
مه مشدر.

— ایکنجیبی لورنلی برنجی فرانسو آ ابله
آوستریه لی ماریه ترزه تک اوغلی اولوب، ۱۷۶۴ ده
رومانیه قرالی، و بر سنه صکره وفات ایدن بدری
برنه آلمانیه ایمبراطوری اولمش ایسه ده، والده سی
صاغ اولدقجه، برایشه قاربشه میوب، ۱۷۸۰ ده
ماریه ترزه تک وفاتی اوزربنه، اداره امور ی الینه
آلهرق، افکار ترقی پرورانه سی اجراه چالیشمش
ایسه ده، مقتضیات زمانه به و تبمه سنک مادانه رحابت
اغدی بکندن، موفق اوله مامش؛ و عثمانیلره قارشی
ایکنجی قازرنه ابله بالانفاق، محاربه به کیریشدیکنده،
بلفز ایدده ولوغوشده مغلوب اولمش؛ و عثمانلی عسکرینک
ممالکنک کوبکنه قدر ایلر بلدیکنی کورمشیدیدی.
فرانسه قاریشیقلفنده هم مشیره سی (ماریه آنطو آنته) تک
حیاتی مخاطر ده اولمله، بو وقواندن بر حزن و کدره
دوشوب، ۱۷۹۰ ده وفات ایشدر.

— [سائر آوروپا مشاهیر بیچون «ژوزف»
و «جوزپ» ماده لرینه مراجعت بیوربله.]

یوسف } یهود مشاهیر مورخیندن اولوب،
{ میلادک ۳۷ تاریخنده قدسده
طوغمش؛ و فلسطینک رومالیره قارشی اولان
عصیانلرینی اداره اشدکن صکره، و سیاسیان
و تیتوسه تسلیم اولنهرق، رومابه سوق اولنمش؛
و ۹۵ تاریخنده اوراده وفات ایشدر. لسان یونانی به
واقف اولوب، زمانک احوال و وقوقواتی حاری بر
قاج تاریخ یازمشدر، که قرون قدیمه تک اک اهمیتلی
آثار تاریخیه سننددر.

یوسف امری } مشاهیر شعراء ایراندن
{ اولوب، شاهرخ میرزا
و اوغلی بابسنقرک زمانلرنده باشامش، و بو نرلک
مدحنده برخیلی قصیده لر سولمشدر.

یوسف برهان } شعراء ایراندن اولوب،
{ شیخ احمد جامینک اقربا.
سندن ایدی. فن موسیقیده مهارتی اولوب، اکثر
اشعارینی کندیبی بسته لردی. صاحب تذکره دولتشاه
فن موسیقی بی بو ذاتدن اوکرندیکنی بیان ایدبور.

مقامه ابراد اولنان ایاتک شرحی متضمن بر قاج
کتاب یازمش؛ و ۳۸۵ هـ یاشنده وفات ایشدر.

یوسف بن حسدای } (ابوجعفر) اندلس
مشاهیر ابلاندن

اولوب، شرقه رحانله، ملوک فاطمیهدن آسر باحکام
اللهک زماننده بونک وزیری اولان ابو عبدالله عمده
الماء بونک طیب خصر صیبی اولمش؛ و حذافات ومهاله
رتیله، مصرجه شهرت بولمیشدی. بقطراط و جالینوسک
کتابلر بله چوق اوغراشوب، بونلرک بهضیسنی شرح
ایشدر. باشلیجه تالیفاتی: «الشرح انامونی لکتاب
الایمان لابقرراط»، «شرح مقاله الاولی من کتاب
الفصول لابقرراط»، «کتاب الاجال فی المنطق»،
«شرح کتاب الاجال» و برچوق حواشی و تعلیقات
وسازره در.

یوسف بن عمر الشقفی } (ابو بقرب)
دولت اموی

امراستندن اولوب، مشهور حجاج بن یوسفک بکننک
اوغلیدر. بودخی طول مدت عراق والیبی اولوب،
حجاج قدر شدت کوسترمش، و تعدیات اجرا ایش
ایدی. آننجق حجاج کبی حائل و نصیح اولیوب،
غیاوتله و مع هذا جود و کرمله مشهور در. ۱۲۵
تاریخنده حبس، و ۱۲۶ هـ دمشقده اتلاف اولمشدر.

یوسف پاشا } جنتکان سلطان احمد خان ثالث
عصرنده مسند صدارت

عظمایه و اصل اولان وزرادن اولوب، کرجی.
الاصلدر. بیکجیری اوچاقنده نشأت ایدوب، ۱۱۲۲
تاریخنده بیکجیری آغاسی اولمش؛ و متعاقباً رتبه
وزارتی احرازله، روسیه سفرنده آثار شجاعتی
کوردلر بکنندن، ۱۱۲۳ هـ مسند صدارته نصب
اولمش؛ و آننجق کندیبی جسور و غیور بر ذات
اولمنله برابر، بیکجیری اوچاقندن بشقه خدمته
قولانلیوب، امور ملکیه و سیاسیهدن بخیر و حق
ترکجه دوزگون تکلمه دخی غیر مقتدر اولمنله، بر
سنه ابله اون کون مقام عالی مذکورده قالدقدن
سکره، ۱۱۲۴ هـ عزل، و ردوسه نی اولنهرق،
اوراده قضاء وفات ایش. استانبولده بر مکتب
و چشمه سی وارددر.

یوسف پاشا } جنتکان سلطان عبد الحمید
خان اول و سلیم خان ثالث

حضرتلری زمانلرنده مسند صدارته بکنن وزرادن
اولوب، بودخی کرجی الاصلدر. کوله ایلکدن بیشمه
اولوب، اندیبسنک ترسانه به منسوبیتنه بناء، کندیبی
دخی ترسانه زورنده قولانلیوب، ۱۱۹۹ هـ
رتبه وزارتله مورده محاصفانته نصب، و ۱۲۰۰ هـ
اورادن جبله، مهر صدارت هده سنه احاله اولمش
ایدی. اوج بیق سنه به قریب مدت مسند حاله
مذکورده قالب، روسیه و آوستریه به قارتی
اولان محاربهدن بر حسن نتیجه انحصال ایدمه مش
اولمنله، مشارالیه جنتکان سلطان سلیم خان حضرتلرنک
جلوسلرندن ایکی آی سکره عزل، و سیواس
ولایتله و دین سرعسکر لکنه، و ۱۱۲۴ هـ قیودان
دریا منصبنه نصب اولمش ایسهده، در سعادته
طوردر برلیوب، بینه و دین سرعسکر لکنه، و بیده
قره مان، کوستندیل و نهایت بوسنه والیککنه نقل،
و ۱۱۲۵ هـ اورادن جبله، ثانیاً مهر وکالت هده.
سنه احاله اولمش؛ و بینه روسیه سفری آیش
اولمنله، شمی اردو کافنده مهرها بونی اخذ، و هر نصله
بوسفرده ختام و بره درک، ۱۱۲۶ هـ لواء شریف
ابله در سعادته داخل اولمش؛ و بودفمه دخی برسنه
ابله اوج آبه قریب مدت بمقامده قالدقدن سکره، عزل،
و آنا به محافظانته نصب، و برسنه سکره جده ایالتیه مدینه
منوره محافظانته نقل اولنهرق، اوراده وفات ایشدر.
— بری جنتکان سلطان ابراهیم خان حضر.

یوسف الحواری } حضرت عیسی (علیه)
السلامک تلامذه استندن

و افرائیم سبطفه منسوب ایددی. خرسیتانلرک اعتقاد.
دنیجه نبی مشارالیهک صلبدن سکره مبارک بدنلری
آلوب، کنددی باشجه سنه دفن ایشدی.

یوسف شاه } لر بزرگ انابینک بشخبی
(اولوب، بدری شمس الدین

آلب آرخونه خلف اولمش ایسهده، کندیبی ابقا
خانی برتهاکدهدن قورناروش اولدیفندن، اولک
باندنن آبرلیوب، بممکنی وکیل ابله اداره ایتد برردی.

اوراده اقامتہ مأمور ایکن ، ۱۲۳۴ دە وفات
 ایتشدر . کاتب وشاعر و مائل بروزر ابدیسده ،
 امور حربیه ده نجره سی و طینتندہ شجاعت وجسارتی
 اولدیغندن ، کرک مصدره و کرک آناتولی وروم
 ایلنده موفق اوله مامشدی .

یوسف عادلشاه } هندوستانک بیجاپور
 شهرنده حکومت سورن

عادلشاهان دولتنک مؤسس اولوب ، عن اصل
 یوسف عادلخان اسمیله دکن حکمداری محمد شاه
 بهمینک رجاندن ایکن ، بونک خلقی سلطان
 محمود ثانی زماننده نکتبه دوشمکه ، کندینی
 بیجاپور والیککنه نصب ایشدیره رک ، اوراده
 ۸۹۵ده اعلان استقلال ابله ، کندی نامه خطبه
 اوقوش ؛ ۲۱ سنه حکومت سوردکن صکره ،
 ۹۱۶ تاریخنده ۷۵ یاشنده وفات ایتشدر . اترک
 طاهنه سندن اولوب ، سلاله سی کندیسیله برابر ۹
 کشیدن عبارت اولوب ، اسملیله ابتدای حکومتلی
 بروجه آتیدر :

- ۸۹۵ یوسف عادلشاه
- ۹۱۶ اسماعیل عادلشاه بن یوسف
- ۹۴۱ ملو عادلشاه بن اسماعیل
- ۹۴۲ ابراهیم عادلشاه بن اسماعیل
- ۹۶۵ علی عادلشاه بن ابراهیم
- ۹۶۷ ابراهیم عادلشاه ثانی بن طهماسب بن علی
- ۱۰۳۶ محمد عادلشاه بن ابراهیم ثانی
- ۱۰۷۱ علی عادلشاه ثانی بن محمد
- ۱۰۸۳ اسکندر عادلشاه

یوسف المستنصر } مغربده حکومت سورن
 موحدینک بشیسی

اولوب ، محمد الناصرک اوغلی و خلفیدر . ۶۱۰
 تاریخنده ، ۱۶ یاشنده اولدینی حالده ، متوفی پدری
 برنه تخت نشین اولوب ، هواهوسنه تابع اولغه ،
 امور دولتی حاجی بولسان ابن جامع ابله موحدین
 مشایخندن برقاچ کشینک النده برافش ؛ وزماننده
 کرک آفریقا و کرک اندلسده کی ممالک هرورج
 اولوب ، والیر داتره اطاعتدن خروجه ، تفرد
 واستقلال داعیه سنه دوشمشلردی . اون سنه
 بووجه حکومت ایتدکن صکره ، ۶۲۰ تاریخنده
 وفات ایتشدر .

بده آرفون خان ابله احمد خان آره سنده جنک
 وقوعنده احمد خانک طرفنی التزام ایتش ؛ واحد
 خانک مغلوبیتنده هدرخواه اولوب ، آرفون خانک
 هغوبنی استیصال ابله ، لرستانه کیدزب ، ۵۶۸۰ده
 اوراده وفات ایتشدر .

یوسف شاه پوربی } بنکاله ملوکندین
 اولوب ، ۸۸۷ده

پدری باریک شاهه خلف اولش ، ۸ سنه حکم
 سورمشدر .

یوسف ضیا پاشا } (یاخود ضیاء لدین
 یوسف پاشا) جنتکان

سلطان سلیم خان ثاک و جنتکان سلطان محمود خان
 ثانی حضرتلی دورلنده ایکی دفعه مسند صدارت
 عظمایه یکمش وزرادن اولوب ، کرجی الاصلدر .
 میر آخور مصطفی پاشانک کوله سی اولوب ، بونک
 اوغلی ابراهیم بکک اداره سنده تربیه ، وبده اعتاق
 اولنهرق ، بعض وزرائک خدمتنده بولش ، ونهایت
 معدن امامتته ۱۲۱۳ده بوامانتته علاوة رتبه
 وزارتله اضروم والیککنه نصب اولنش ؛ وبنه
 اوسنه فرانزک مصره دخوللری اوزر بنه ،
 درسماده جبله ، مهر صدارت عهد سنه بالتودیع ،
 سردارلقله جانب مصره اعزام ؛ و بومستله ابله
 اوغراشهرق ، بدی سنه قریب مدت مسند وکالت
 مطلقده قالدقن صکره ، ۱۲۲۰ده کندی رضا
 واختیار بله معدن مالکانه سنه اهاده ؛ و متماقباً
 روسیه محاربه سی آچقلغه ، اضروم والیککی و شرق
 سر صکره کی دخی عهد سنه احاله اولمشیدی .
 جنتکان سلطان مصطفی خان حضرتلینک جلاوسندن
 صکره بنفداد والیککنه نصب اولنهرق ، عزیمت
 ایتزدن اول ، جنتکان سلطان محمود خان ثانی
 حضرتلی زبور افزای تخت عثمانی اولغه ، ۱۲۲۴ده
 ثانیاً مسند صدارت عظمایه نصب ، و درسماده
 جلب ابله ، یکیدن روسیه سفری آچیلدنده سردارلقله
 روم ایلی جانبته عزیمت ایتش ؛ و بودفمه دخی ایکی
 سنه قریب مدت اداره امور دولت ایتدکن
 صکره ، ۱۲۲۶ده عزل ابله دیمتوفیه وبده ردوسه
 اقامتہ مأمور اولش ؛ و صکره آفریبوز محافظلغه
 نصب و برسنه مرورنده ساقزه نقل اولنهرق ،

یوسف التجار { حضرت مریم (علیها السلام) ک نشانیسی
 و یازوجی اولوب ، حضرت داود (علیه السلام) ک
 نسلدن ایدی . خیلی باشلی اولدینی حالد ، حضرت
 مشار الهابی نکاح ایدوب ، هنوز تقرب وقوع
 بولمدهن حنفی کورنجه ، تطلیقه قالمیشم ایسهده ،
 بوحلک من طرف الله و مجرد رفیع ربانی ابله و قومی
 کندیسنه جبریل امین جانبدن الهام اولمغله ،
 حضرت مریمی تجاوزات مفترایندن عافظه و حجاب ،
 و حضرت عیسی (علیه السلام) دنیا به کلدکلرنده ،
 کندیلر بنی اوغلاقه قبول ابله ، من طرف الله واقع
 اولان اشارت اوزرنیه ، حضرت مریم و عیسانی
 آل هرق مصره کونورمشیدی . کد بدیله تمیش ایدردی .
 خرسکیانلر مارو دک ۱۹ نده بورطیسینی اجرا ایدرلر .

یوسف همدانی { (ابو یعقوب بن ابوب)
 { اعظم مشایخ و فقهان
 اولوب ، همدان قربنده (بوزنجرد) قریه سنده
 ۴۴۰ تاریخلرنده دنیا به کلش ؛ و بغداده انتقال ابله ،
 ابواسحق شیرازی و امثالی اعظم فقهان تحصیل
 فقه و استماع احادیث شریفه ایدرک ، اصفهان
 و سمرقنده دخی رحلته ، تحصیل اکالدن صکره ،
 زهد و تقوی و مجاهدت ؛ فضل اشتغال ایدرک ،
 بغداده عودتنده بر خیلی زمان مدرسه نظامیه ده
 وعظ و تدریسه مشغول اولمش ؛ و بسده مرو
 و هراتده اسرار اوقات ایدوب ، نهایت ۵۳۵ ده
 هراتدن مروه کیدرکن ، بولده وفات ایدوب ،
 جنازه سی مروه نقل و دفن اولمشدر . کرامات
 و مقاماتی متواتردر .

یوشع { (Josué) انبیاء بنی اسرائیلدن
 { اولوب ، مصرده دنیا به کلش ؛
 و حضرت موسی (علیه السلام) ک معیننده بحر احمری
 تجاوزله تبه صحرا سنده کی اقامت معلومدهن صکره ،
 میلاد عیسی (علیه السلام) دن ۱۶۰۵ سنه اول
 ارمحال ایدن حضرت موسی (علیه السلام) ک برینه
 بنی اسرائیلک ریاستنه کچوب ، بونلری ارض مقدسه
 ادخال ایشم ؛ و قارشی طوران بعض ملوک سریان
 و کستانی معجزات ابله مغلوب ایدوب ، ارض مقدسی

ضبطله ، اون ایکی سبطه قسـم ایشیدی . ارمحاده
 محاربه ایدرکن کونشی طور دیردینه ایشانیلیور .
 میلاددن ۱۵۸۰ سنه اول ۱۱۰ باشنده ارمحال
 ایدوب ، ناباس قربنده مدفون اولدینی مظنوندر .
 استانبولده بکقوزک اوستنده مقامی زیارتگاهدر .
 یوشفاط { (Josaphat) یهود ملوکندن
 { اولوب ، قبل میلاد ۹۰۴ دن
 ۸۸۰ تاریخنه دک ۲۴ سنه حکم سورمش ؛ و شریعت
 موسی (علیه السلام) ی وقایه و تقویه ایشکله ، موآیلره
 و آمویلره قارشی طورمه موفق اولمشیدی . —
 قدسک شرق طرفنده واقع بر وادی به بوئک اسمی
 ویرلوب ، اشبو (وادی یوشفاط) یهودیلرجه عشرده
 عرصات میدانی اوله جقدر .

یوغورطه { (Jugurtha) آفرقای شمالیده
 { قدیمای (نومیدیه) نمبر اولان
 مغرب اوسط یعنی جزایر جهتنک اسکی بربر حکمدار .
 لزدن اولوب ، قبل میلاد ۱۱۹ تاریخنده وفات
 ایدن همی (میسیاس) ملکنی ایکی اوغاله بوئک پیننده
 تقسیم ایشدیکی حالد ، بوغورطه بالکر حکومت
 سورمک اداسیه ، همزاده لزدن برینی تلف ایدر .
 مش ؛ و دیکری اولان (آذربیل) ی (سرت) ده
 محاصره ایشکله ، بوئک رومالیردن استمداد ایشی
 اوزرنیه ، رومادن بوغورطه تک اوزرنیه بر برینی
 متعاقب بر قاج سربه کوندولمش ایسهده ، صاحب
 ترجمه قوماندانلرینی رشوتله کندی طرفنه چورمش ؛
 و (آذربیل) ک وفاتندن صکره رومابه جلب او .
 لهنرق ، اوراده دخی رقبی (ماسیوا) بی تلف
 ایدر مکه برابر ، محاکمه سنه مأمور محکمه اعضاسنه
 رشوت اعطاسیه ، قورتلوب ، مملکتنه عودت
 ایشیدی . مع هذا روما جهور بنی کندیسنه اعلان
 حربله ، اوزرنیه متلوس و ماربوسی کوندروب ،
 بونلر ایکی دفعه کندیسینی مغلوب ایشلردی . نهایت
 میلاددن ۱۰۶ سنه اول قاتن پدیری بولنان
 ماوریتانیه (یعنی مغرب اقصی) حکمداری (بونفوس)
 طرفندن تسلیم اولهنرق ، زندانه آتغله ، اوراده
 آجله دن وفات ایشدر .

یوقاتان { (Yucatan) آسرقای وسطیده
 { مکسیقه تک منهای شرقنده

آنتیل دکیزله مکسیقه کورفری پیننده اختلاطی موجب وهمای اولان شبه جزیره ابله قوبه جزیره . سنک منهای شرقنده کی (سان آفونیو) برونی آره سنده بر بوزاز اولوب ، ۱۶۰ کیلومتره وسعتنده . در . صبحاق بر آفتی بو بوزازدن کیروب ، قوبه جزیره سنک منهای شرقی طولاشه رق ، فلوریده بوزازندن چیقار .

یولقوس (Jolcos) نسالیده کی غلوس
شهرینک اسم قدیمی اولوب ، اسکیدن نجاتگاه براسکه ایدی .

یولیائوس (Julien, Julianus) روما
امپراطورلردن اولوب ، قو .

نستانک اوغلی وقسطنطینک هم زاده سی ایدی . ۳۳۱ تاریخ میلادیسنده قسطنطینه ده طوغوب ، پاپاس اولقی اوزره ، آناطولیده اقامته مأمور ایکن ، ۳۵۰ ده ایکنجی قونستان طرفندن قیصر عنوانیه فالیا (یعنی فرانسه) والکنه نصب اولمش ؛ و شمعیکی یارسک موقمنده بولمش اولان (لونیج) قصبه سی مقر اتخاذا ایده رک ، جرمانله قارشی قزاندینی فالیتلرله شهرت آلمشیدی . ۳۶۰ ده عسکرینک برمقدارینی شرقه کوندیرمک اوزره ، قونستان طرفندن امر آلدقده ، عسکری بوکارضا برمیهرک ، کندینسک امپراطورلغنی اعلان ایتشلر ؛ و قونستان همان اوزربنه عسکر سوق ایتش ایسه ده ، بولده وفات ایتمکه ، یولیائوس ۳۶۱ ده بتون روما دولتسک امپراطوری اولمش ؛ وهان خرسقیانلغی ترک ابله ، اجدادینک دینی اعاده واحیابه نشبت ایده رک ، قسطنطینه به عودتنده ، بعض نظامات نافعه وضع ایتش ؛ و ایران دولتسک اعلان حرب ایده رک ، جزیره یی ضبطله ، دجله یی کچهرک ، مدینه مظفرانه داخل اولمش ؛ و آنجق انشای عودتنده ۳۶۳ ده مجروح اولوب ، متأثراً وفات ایتشدر . قائل وحکم بر آدم اولوب ، برخیلی کشابله یازمغه ، برطاقی ایوم موجوددر .

— [« دبدبوس یولیائوس » ماده سنده مراجعت بیوربله .]

جنوبدن شماله ممتد بیوک وکنیش بر شبه جزیره اولوب ، قوبه جزیره سی قارشیسنه قدر اوزانمغه ، مکسیقه کورفرینی شرق جنوبی جهتدن قیابور . جنوباً آسریقای وسطی حکوماندن غوآتماله وانکلایز هوندوراسی ، شرقاً آنتیل جزایری ، شمالاً و غرباً مکسیقه کورفری ، غرب جنوبی جهتدن دخی مکسیقه نک (تاباسقوا) جمهوریتله محدوددر . مساحت سطحیه سی ۱۴۲۲۸۹ مربع کیلومتره و اهالیسی ۳۹۳۹۶۵ کئی اولوب ، سیاسته ایکیه منقسمدر : غرب جنوبی قسمی (قامیش) ، شرق شمالی جیتی دخی (یوقاتان) اسمیله مکسیقه ممالک مجتمه سی ترکیب ایدن جاهیرک ایکیسی تشکیل ایدیور . — یوقاتان جمهوریتک مساحت سطحیه سی ۸۵۸۲۷ مربع کیلومتره و اهالیسی ۲۹۷۵۰۷ کئی اولوب ، شبه جزیره تک دیگر قسمندن چوق دها مسکون و ممور اولدینی آکلاشیلور . اراضیسی دوز و آلقی اولوب ، یالکز قسم فریسنده آز بوکسک بعض طاغلیری وارددر . یاغفورلی آز وهواسی صبحاق و یابس ایسه ده ، صاغلامدر . میاه جاری سی پک آز اولوب ، بعض کوللری وارددر . طوبراغی منبت اولوب ، مصر بغدادی ، مایوق ، حیویت وسائر حاصل اولور . اورمانلری چوق اولوب ، مرانفوزلغه و یویایلیغه یارار اشجاریک انواعی بولنور . اسکی (تولک) لردن قاله بر چوق اقوام اصلیه و آثار عتیقه سی وارددر . مرکزی (مریده) قصبه سی او . لوب ، اورادن (پروغرسو) اسکله سنه و ابجری به طوغری بر قاچ قیسه دمیر بول خطی وارددر . یوقاتان شبه جزیره سی ۱۸۲۱ ده اسپانیه تک تابعیتدن چیقوب ، ۱۸۲۴ ده مکسیقه حکومات منقعه سی هیئتسک داخل اولمش ؛ و ۱۸۲۹ ابله ۱۸۴۶ ده موقتاً آریلوب ، بعده بر چوق محاربات داخلیه میدان اولدقن صکره ، ۱۸۶۱ ده بروجه مشروح مکسیقه جاهیرندن معدود ایکی جمهوریه منقسم اولمشدر .

یوقاتان بوغازی (Canal de Yucatan)
(آسریقای وسطیه)

یولیوس (Jules) مشهور قیصرک اصل
اسمیدر. [« قیصر » ماده سنه
مراجعت بیوربه]

— بواسطه اوج پایا دخی کلوب، برنجیبی
۳۳۷ دن ۳۵۲ تاریخ میلادیسنه دک پایاتی ایشدر.
اهزهدن معدود اولوب، نیسایک ۱۲ سنده بور.
طیسی اجرا اولنور. — ایکنجیبی ۱۵۰۳ دن
۱۵۱۳ تاریخنه دک پایاتی ابدوب، ابتدا ونديک
جمهوریته قارشی فرانسه واسپاینه قرالریله و آلمانیه
ایمپراطوریه بالاتفاق، ونديکدن برخیلی برل آکس؛
وبسده فرانسه قرالی اول ایکنجی لوییه قارشی
ونديک واسپاینه وانکاتره ايله اتفاق ابدورک،
بوندرده استفاده ایش؛ و حرب اثناسنده وفات
ایشدر. میکل آنجلو ورافائی و سائر ارباب علم
وهنریده حماه و تشویق ایدردی. — اوچنجیبی
۱۴۸۷ دن ۱۵۵۷ تاریخنه دک پایاتی ایشدر.

یونان (Grèce) آورو پانک منهای شرق
جنوبیسنده بر ممالکت و کوچک بر
دولت اولوب، آوروپا قطعه سنک جنوبی طوغری
اوزاتان اوج بیوک شبه جزیره سندن اک شرقیبی
اولان بالقان شبه جزیره سنک اوجندن عبارتدر.
اصل یونان مملکتی یعنی من القدم بواسطه معروف
اولان بر ايله بوکونکی یونان دولتی، یعنی بواسطه
مدلول جغرافیسیله مدلول سیاسی بینهده عموم
و خصوص جهتدن فرق اولوب، جرافیه اصطلاحجه
یونان ۳۹° عرض شمالیه نادرده کورفرزیه زیتون
کورفرزی آره سنده اولان کنیش بر برزخله بالقان
شبه جزیره سنندن آبرله ق، اورادن بوقاری
چیتمدیبی حالده، مقدا تسایه خطسیله ایبر خطه.
سنک بر قسمی دخی یونان دولته الحاق اولنمده،
سیاسته یونان شماله طوغری توسع ایشدر. اصل
لسان علبده اسمی (هلاس) ویا (هلاده) اولوب،
اسکی لاتینلرجه (هراچیه) اسمیه یاد اولنوردی، که
الیوم آوروپاچه مستعمل اولان (فرس) اسمی
بوندن مأخوذدر. السنه شرقیهده مستعمل اولان
(یونان) اسمی ایسه یونان قدیمک مسمیرلندن

اوله ق آسیای صغیره و اولنک بر مقدارندن و باشلیجه
از میرجهتندن عبارت اولان (یونیه) اسمندن
مأخوذ اولسه کرکدر. بنسأه علیه، یافث بن نوحک
اولاد و احفادنندن یونان اسمنده بر شخص تخیل
ایتمکده حاجت بوقدر.

حدود و مساحه سی. — شمذبکی حدود سیاسیة
سیله یونان شمالاً و شمال غربی جهتدن ممالک عثمانیه
ایله (یعنی معلوم اولان روم ایلی ولایات شاهانه سیله)
و سائر جهتلردن دیکزله یعنی غرباً یونان دیکزیه، جنوباً
آق دیکزیه، شرقاً دخی آطلر دیکزیه محدوددر.
۰° ۳۵' ایله ۰° ۴۰' عرض شمالی و ۰° ۱۶' ایله
۰° ۴۴' طول شرقی آره لرنده تمت اولوب، مساحه
سطحیه سی ۶۵۱۱۹ مربع کیلومتره و اهالیسی
۲۱۸۷۲۰۸ کثیردر، که بهر مربع کیلومتره باشنه
۳۴ کشی دوشیوره.

شکل طبیعی سی، جبال و اناری، سواحل
و جزایری. — خریطه به بر نظر آتیلرسه، یونانک
دیکزک ایچنه اوزاعش و سربیش دلیک دشیک بر شکل
ابراز ابدجک صورنده برچوق شبه جزیره لر
و جزیره لر دن عبارت اوله ق هر طرفنه دیکز لر
کیرمش اولدیبی کوریلور. یونان قره جهتیله مورده
شبه جزیره سنندن برچوق جزایردن مرکب اولوب،
قره جهتیله فوس یونان (ونام دیکرله روم ایلی)
و یونک شمالنده کی تسایه و ایبر پارچه سنندن عبارتدر.
مورده شبه جزیره سنی قره یه ربط ابدن (فورته)
برزخی اخیراً آجیلوب، جدوله تحویل اولن دینندن،
شمذبکی حالده مورده دخی بیوک بر جزیره عد اولنه بیلیر.
عمومیت اوزره اراضیبی طافلق اولوب، یونان
جبالی (پندوس) و (شار) سلسله لر واسطه سیله
آب طاغری زمره سنه سه بوطدر. مذکور
پندوس سلسله سی یونانه داخل اولنجه، حدود
جدیده بونجه (خاصیا) اسمیه شرقه طوغری بر قول
اوزاتور، که دیکز قر بنده حدود عثمانیه داخلنده
بولنان (اولیبوس) جبل مشهوره کسب اتصاق
ایدر. تسایه تک جنوبنده اسکی حدود بونجه
(اوتریس) اسمیه بر ایکنجی قول آبرلوب، آفر-
بیوزک قارشیسنه منتهی اولور. اسکی حدوددن

پندوس سلسله سنک آرقه طرف اولتی اوزره ولوخی ، اوتہ (یاخود قاناوترہ) ، پارانوس ، هلیقون اسلمبلہ وسائر اسلملرہ قورنتہ برزخہ قدر قدر برصرہ طاغیر اوزانوب ، مذکور برزخدن مورہ شبہ جزیرہ سی جبالته کسب التصاق ایدرلر . پوشبہ جزیرہ برنبجہ شکلندہ اولغہ ، طاغیری دخی یارمقنرک کیک و طمارلری صورتندہ اولجربنہ طو . غری اوزانور ، وبربرلبنہ اوقدر کرتک پیدا ایدبور ، که تقریقلری خبلی مشکلدر . باشلیجہ لری شمال غرییدن باشلابہرق : وودبہ ، سانتامری ، اولونوس ، آوآن ، غاورایس ، آراخنبون ، مالوو ، دیافورنی ، نایجت ولیقودبجو طاغیرلدر . بونلرک اکثری ۱۵۰۰ ابلہ ۲۵۰۰ متره آره لرنده اولوب ، بوایکنجی ارتقاعی مجاوز ایدن طاغی بقودر . بوخالده یونان یک مرتفع بربر اولیوب ، آتجق طاغیرنک اکثری جیلاق ، قیاتی ووحشت انکبز برشکل و صورتندہ اولدیفندن ، هیئت عمومیہ سی یک طاغلقدر . بو طاغیرک آره لرنده وهلی الحصوص حسابسز کورفرلرنہ منتهی اولان انهارک وادیلرنده آز چوق کینیش ومنبت اووه لری وبعض کوزل دره و با برلری دخی وار ايسه ده ، اصل اووه دنیلجک بری تسالیہ قطعہ سنندہ اولوب ، کوستم وادیسندہ کی ترخاله ویکیشهر اووه لری یک واسع ومنبتدر .

یونانک وسعی بیوک انهار جریانہ مساعد اولیوب ، انهار موجوده سنک اک بیوکاری (آپرو یونامو) ابلہ کوستم (ونام دیکرله سالامبریا ویا بنیوس) ابرماقلریدرہ که ایکسی ده حدود عثمانیہ قربندہ پندوس طاغندن نبعانہ ، برنجیسی جنوبہ طوفری طاغلق و صرب برلر ایچندن جریان ایدرک ، مسولونکینک بتاقلتی اووه سنی شق ابلہ پاتراس کورفرنک خارجنہ دوکیلور ؛ ایکنجیسی ایسه شرقہ طوفری جریانہ ، تسالیہ تک ابتدا ترخاله وبعده یکیشهر اووه لری شق ابلہ ، سلانیک کورفرنک خارجنہ منصب اولور . هرایکسنک برچوق تاہلری واردر . ایکنجی درجده اولان انهارنک برنجیسی (آرنہ) ویا ناردہ نهرلدر ، که ایبر خطہ سنندہ حدود عثمانیہ بی آره رق ، ناردہ قصبہ سی ایچندن بعدالمرور ناردہ کورفرنہ دوکیلور . زیتون کورفرنہ منصب

اولان (هلاده) ، ابلہ قورنتہ کورفرنہ دوکیلن (فیداریس) و (مورنوس) دخی قرہ قسمنک باشلیجہ انهارندندر . مورہ شبہ جزیرہ سنک ایسه باشلیجہ انهاری : ساحل غربیہ این (فاستونی) ابلہ (روفیا) وجنوبدہ کی کورفرلرہ دوکیلن (بیرناچہ) و (اپری) ونام دیکرله (اوروناس) نهرلدر . طوفریدن طوفریہ دیکزه دوکیلور انهار صغیرہ سی دخی یک چوقدر .

یونانک اک بیوک کولی بئوتیہ خطہ سنندہ واقع قویایس (ونام دیکرله نوبولیس) کولی اولوب ، آقارنایہ ده دخی (رینخونیس) و (بوس) ، تسالیہ ده غلوسک شمالندہ (قاریاس) ، دومکہ جوارندہ (تزرو) ، مورہ تک قورنتیہ خطہ سنندہ ده (قوبنہ) کوللری ذکرہ شایاندر .

یونانک سواحلی اوقدر کیربتیلی چیقتیلیدر ، که مساحتہ سطحیہ سنہ نسبتہ سواحل چوقلنی خصوصندہ بومملکت کرہ ارضک هر طرفندن ایلری اولوب ، سواحلی ۴۰۰۰ کیلومترہ بی مجاوزدر . ساحل غربنک اک شمالندہ ممالک عثمانیہ ابلہ مشترک اولان ناردہ کورفری بولنیور ، که نصفندن زیادہ سی یونانہ حائذ اولوب ، ایچندہ (وونچہ) و (کروانسرای) اسکالری واردر . بونک جنوبندہ (پاتراس) کورفری بولنوب ، بونک ساحل جنوبیسندہ همنامی اولان اسکالہ ، و بوکورفزدن ایچررک قورنتہ کورفری واردر ، که نفس یونان ابلہ مورہ شبہ جزیرہ سی آره سنندہ اوزون و بیوک برکورفر اولوب ، منهای شرقیسندہ اخیراً جدولہ تحویل اولنان قورنتہ اسکالہ سی و شمالی وجنوبی سواحلندہ برچوق کوچک اسکالر بولنیور . بوایکی کورفرک مدخلی جنوبندہ ومورہ شبہ جزیرہ سنک ساحل غربیسندہ آرقادہ کورفری نامیلہ واسع و آجیق برقوی و بونک ده جنوبندہ آوارین قوبی واسکالہ سی واردر . مورہ تک ساحل جنوبیسی اوج اوزون شبہ جزیرہ آره سنندہ واقع (قورون) و (لاقونیہ) کورفری نامیلہ ایکی بیوک کورفزدن عبارت اولدینی کبی ، ساحل شرقیسندہ دخی (ناویلہ) کورفری بولنیور . بوجهتدن دخی نفس یونان ابلہ مورہ آره سنندہ اکبئہ کورفری نامیلہ بیوک برکورفر بولنوب ، مذکور قورنتہ جدولندن قورنتہ کورفرنہ اختلاط ایدبور ؛ و ایچندہ

آفریبوزك شمال شرقیسنده و غلوس کورفری مدخلك خارجنده واقع اولوب ، اك بیسولاری (اسکیروس) اولق اوزره ، اسکیانوس ، اسقویلوس ، خلیدرومیا ، ساراکینو ، بلاغونیی ، کوره و بیبری اسمله ۸ آمله ایله برطاقم آمله جقلردن عبارتدر . اکیته کورفری داخلنده کی اکیته ، سالامینه (نام دیگرله قولوری) ، پوروس و آروولیده شبه جزیره . سنك اوچنده هیدره ، اسپچه و دوقوس آمله لری دخی شایان تذکاردر .

اقلم و هواسی ، نباتات و معدولانی ، حیوانات و معادنی . — یونانک مرض ایله هواسی دیکشه جک قدر و سقی اولوب ، مع هذا یک مختلف هواری واردر . بو اختلاف ارتفاعه و مواقمه و وضعیت و معروضیتنه تابمدر . بوکک و شمال شرقی به معروض اولان برلنده هوا یازین خیلی سرین اولوب ، قیشین دخی آیلرجه قار یاغار ؛ حالبوکه آلتی اوره لده ، سواحلده و جنوبه معروض و یا شمال روز . کارندن محفوظ اولان برلنده یازین میزان الحارمه ۳۰ درجه لنده بولنوب ، بهضا ۴۰ درجه به قدر دخی جیقار ؛ و قیشین نادراً صفره اینوب ، قار یاغدی بی وقت دخی درعقب اریوب ، برده قالمز . یونانک سردی قارلره مستور هیچ برطاقی بوقدر ، و تشرینلردن اول و نیساندن صکره هیچ بر برنده قار کورلمز . مع هذا طائفی و بوکسک برلی چام آخاچلرله آوروای و سغلی آکد بر دینی حالده ، سواحلله آلتی وادیلری زیتون آخاچلرله پورتقال و لیمون و باغچه لره و بعض برلی میوه و برمن خرما آخاچلرله آقربقای شمالی به بکز بور . یونانک اک شمالی برلندن اولان قورنه جزیره سنك شباطده چمکله سزین هموی بر باغچه حالنده بولنسی بوملکتمده مرضك هوا به مدخلی اولمديفته بر دلیل کافیدر . یازین اکثر یا شمال شرقی ملتری اسوب ، هواک حرارتی خیلی تبدیل ایدر . آنجق بوموسمه یاغور یک نادر یاغار . غرب جنوبی سواحلله بوجهته معروض اولان برله آق دکبزدن و بجز محیط آتلاسیدن کن رطوبتی روزکارلر اسمکله ، اوچنتک یاغور لری و بنشاه علیه اشجار و نباتاتی و سرنکی دهها زیاده ، و آنجق فرطونه لری دخی دهها صیقدر .

بیره اسکاسی و فالو لیانی دخی بولنیور . نفس یونانک قسم شرقیسی ذاتاً شرق جنوبی به طوغری اوزامش اوزون برشبه جزیره صورتنده اولوب ، شمالی شرقی ساحلی قارشینده متوازیاً آغریوز جزیره سی اوزانیور ؛ و آره لنده آغریوز بوغازله (آتالانتی) و (زیتون) کورفر لری و جزیره مذکوره تک ساحل شمالیسیله تسالیه آره سنده (ترپکری) بوغازی و یونانک ایچنده شماله طوغری توسع ابدن غلوس کورفری و یونانک ایچنده ده بته بواسله مسمی اولان مشهور اسکله بولنیور . بو کورفرلردن هر برینک ایچنده متمدد کوچک قویلهر و لیمانلر واردر . یونان جزایردن اکثری دخی قوی و لیمانلری حاویدر . یونانک اسکیدن بری و آوروپانک هر برندن اول تمدن و ترقیسی اک زیاده تجارت بحر به اولان بو استمداد طبیعیه سنه مینی بولنمشدر .

یونانک جزایری یک چوق اولوب ، هاز هر طرفدن آمله لره محاطدر . بونلرک اک بیوی نفس یونانک شمال شرقی ساحلیله متوازیاً شمال فرییدن جنوب شرقی به طوغری ممتد اولان آغریوز (نام دیگرله اوییه) جزیره سیدر . بو یوک جزیره ایله سواحل فرینده و کورفرلرک ایچنده بولان کوچک آمله لردن بشقه یونان جزایری اوج طاقه منقسم اولوب ، یونان جزایری نام دیگرله جزایر سبعه ، کیتلاده (یعنی جزایر دژوبه) و اسپوراده (یعنی جزایر متفرقه) اسمله معروضدر . برنجی طاقم یونان دکبزنده یعنی یونانک غرب جهتنده واقع اولوب ، قورنه ، آیا ماوره (نام دیگرله لوقاده) ، کفالونیه ، زانطه و سرفو اسمله ه بیوک و (ایناکی) اسمنده اینکجه درجه ده بر آمله ایله بر چوق کوچک جزایردن مرکبدر ، که بونلردن (یاقسوس) ک دخی داخل حساب اولسیله جزایر سبعه اولمشدر . کیتلاده جزایری یونانک شرق جنوبی جهتنده آمله دکبزی داخلنده و عثمانلی جزایر بحر سفیدی فرینده واقع اولوب ، بیوکلری : آندروس ، نینوس ، میقونوس ، اولوس ، یاروس ، ناقسوس ، آمورغوس ، نیوس ، آتانی ، سانتورین ، میلوس ، سیقونوس ، سرفوس ، ترمایا ، شیره ، زیا اسمله ۱۶ قدر اولوب ، بونلرک آره لنده بر چوق کوچک آمله لری دخی واردر . اسپوراده آمله لری دخی

هوانت اعتدال دن نباعه اتمین بو تخلفاتی بالطبع نباتات و محصولاتک تنوعی موجب اولغه برابر، یونانک اراضیسی طاغلق اولدیغی حالدہ، خیلی مثبت اولدیغندن، بوملکتک اولدقچہ زنکین اولسی اقتضا ایدرکن، ایشلیه جک قولرک آزانی و سرباه ابله و سائط قلبه تک فقدانی عکسکی ایجاب اتمکده در . واقعا مایه جابه سنک ندرتیه موجود اولان نربنکده سقی اراضی به یک یاراماسی و تورو طاغله شورہ زار محللرینک کثرتی دخی غیر منکر ایسهده، بنه اراضی صومہ سنک نصفندن استفاده اولنه بیلیدی . حالبوک شدیکی حالدہ آنجق برسدندن استفاده اولنه بیلوب، قصوری اراضی خالی دن عبارتدر . یغدا، آریه، مصر، بولاف، نخود، بقله و سائر حبوبات اک باشلی محصولاتندندر . پرنج و پاموق دخی بعض محللرندہ حاصل اولور . توتونی چوق ایسهده، جنسی طایددر . آنجق یونانک اک برنجی منبع تروی اوزوم و زیتوندر . باغلیری یک چوق اولوب، هر طرفندہ و علی الخصوص بعض اطه لرندہ کلبتلی شراب پایلور، که باغی صنعتی برآز دها اینی اوکرنسل، و رچینه قاریشد . پروبدہ طولمره قومسہ لردی، چوق اخراجاتی اوله یله جکدی . فورتنہ کورفزی جوارلرندہ چکر دکسز بر اوزوم بیتیشور، که قورودیلوب، سنوی الی آلتش ملیون کیلو اخراج اولنور، و بوندن مملکتہ اونوز قرق ملیون فراتق کیر . زیتون باغی کرک یک و کرک تنور ایچون داخلده چوق قولانیلوب، بو قیمتدار محصولدن چوق اخراجات دخی اوله ییلدیکی حالدہ، بنه فنا پایلوب آخر بر فوقوسی اولدیغندن، خارجده رغبت اولغیور . آنجق یونانده بیانی زیتون آچاچلری واسع اورمانلر تشکیل ایتدیکندن، بونلرک آشیسنه و باغ چیقارمق اصولنه دقت اولنجه اولسه، بو محصول یونانک تروت طبعیه سنی تضعیفه کانیدر . میوه آچاچلری ده چوق و میوه لری لذیذ اولوب، باشلیبلری : انجیر، پورتقال، لیمون، نار، بادم، قابضی، اریک و سائرده در . طوت آچاچلری ده چوق اولوب، خیلی اییک جیباریلر سدهده، بو محصول دخی استعداد طبعیه سنک یک مادوننده در . اورمانلری نافله برده اتلاف اولغنه برابر، بنه بعض طرفلرندہ جام، میشه و سائر اشیبارک انواعی خیلی اورمانلری

وار ایسهده، و سائط قلبه تک فقدانی اولابی بونلر دخی استفاده اولنه میوب، کراسته خارجدن کلیر، و بالکز پلاموط اخراجندن نافله کوریلور . بتون اورمانلری ۵۰۰۰۰۰۰ بکی دوئم و ستمنده در . سرعازی ایکی ملیون بکی دوغه قریب اولوب، بو حسابہ داخل اولیان تسالیه سرعازی یک ابی ایسهده، نفس یونان و مورنه تک کلیر آنجق بکی سوریلر بله بر مقدار قیون بسلمکه الوبریشلیدر . بناء علیه یونانک حیوانات اهلیه سی آز اولوب، اک کثرتلیسی بکی جنسیدر . هله صیفیرلری یک آز اولوب، تسالیه تک بیله حیوانات اهلیه سی آز اولدیغندن، سرعازی قیشین آرنادولقدن ایندیریلن کلبتلی قیون سوریلری اصحابنه کرالتور . حیوانات وحشیه سی ده چوق اولیوب، آبی و طول ووزکی بیوک حیوانلری کتدیجک ندرت بوتمده، و بالکز طاوشان و تیاکی کبی کوچکر بله طیوری وارددر، بالیغی ده چوق ایسهده، یونانلرک بالتجیلنه چون میلری بو قدر .

یونانده معادنک کشف و تخریبی بولنده هنوز برکونه اجرات جده اولیوب، موجود معادن یلغدی بکی کمی، اخراج اولانلری ده یک آز اولوب، اک همی اولان (لاوربون) دنبان سیمی قورشون معدنیدر، که بوندن سنوی ۱۰۰۰۰۰ طونیلانه قورشون و رخیلی مقدار کومش چیقاریلور . بعض محللرده کورمعدنی بولندی بی آکلاشلشددر . کیفلاده جزایریک بعضنده کوزل سرسرل و سائر طاشلرله آتی بو به سی و صنایعده مستعمل اتره تک انواعی چیقار . معارف و صنایع و تجارتی . - معارفه یونان آوروپانک خیلجه مترقی بولغان برلندن اولوب، کرک حکومت و کرک اهالی نشر و ترقی معارف بولنده یک چوق فداکارلری ایدبولر . مکتب ابتدایی اولیان هیچ برکوی بو قدر، و بومکتبلر جو جملرک دوامی مجبوری و مجانا در . مکاتب رشده و اعدادیه دخی چوق اولوب، کوندن کونه دخی تکثیر اولنقده در . اناث مکانه آبریمجه و دها زیادہ دقت اولنقده در . اونوز یاشندن آشاغی اولان اهالی میاننده او قوبوب یازمق ییلین افراد بوق حکمنده در . آتندہ عقاید، فنون و ادبیات، طب و حقوق اوله رق ۴ شعبیه منقسم بردارالغنون ابله حریره، بحر به، زراعت، صنایع نفیسه، فنون ریاضیه و سائر مکتبلری،

برکتهانه هموی ابله دارالفنونه مخصوص دیگر برکتخانه،
 برصدخانه، برنانات و حیوانات باغیسی، برموزه،
 بر نارنج طبیبی نمونه خانه سی، بر آقادمیه و متعدد
 جمیات علییه موجود در . بر مطبعه سیله بر فرزند سی
 اولیان قصبه بوق کیدر. آنجی یونانیرک ماری
 الك زیاده آووقات، معلم، طبیب و مأمور پیشد بره جک
 یولده اولوب، مکتبدن چیقانرک چوغی مأموریت
 آرقه سنه دوشدبکنندن، وزارت و صنایع جهته
 اوقدر اهمیت و برلیدیکندن، معارف بولنده اولان
 فداکارلقدردن تزید تروت ممالکت خصوصیه بحق
 استفاده اولنه میور. صنایع هنوز کرمی اولوب،
 مع هذا کرک اصولک سربستکی سابه سنده پیره،
 آتیه، شیر، باطراس، غلوس و سائر محارده بر خبلی
 قاربقرل یابولوب، ایلیک، بز، ایلیک قاشلر، جام
 و طبق و سائر اعمال اولنور. بخار دکر منظرله باغ
 و یا موق قاربقرل ده کیتدیجه چو فالقده در .
 لاوربون معدنلرک اذابه و اعمالنه مخصوص (ارفا
 ستیریا) اسمیله واسع بر قاربقره دخی واردر. پیره
 ابله شیر، باطراس و فالقسیدی لیمانلرند بر خبلی
 سفاتی اعمال اولنور. یونانک تجارتی تجارت بجره دن
 عبارت اولوب، ۱۸۷۶ تاریخنده سفاتی تجارتی سی
 ۴۴۰ و مجموعک استیمایی ۲۹۷ ۴۲۲ طولنیلاته
 و طاقه لری ۲۶۷۶۰ کشیدن عبارت ابدی. یونانک
 لیمانلرله آقی دیکزک بتون شرق جهتنده و فرمه دیکزده
 ایشان بولمکن کیلرینک عددی شمعی به قدر آرتمش
 اوله جنی کی، (بانالیون) نامیله بر او بر شرکتی دخی شکل
 ایدوب، یونانک شرق اسکالرینه ایشلر جماعاً ۱۱۲
 و ابوری واردر. کرک نفس یونان و مورده و کرک
 آطلرده بر جوق لیمانلر نظم پروتیمیق، و صنعی لیمانلر و
 ریختلر انشا اولنورق، تجارت بجره زیاده سیله تسهیل
 اولتمشدر. آنجی داخلدن اسکالره این بوللر هنوز
 مکمل اولمیوب، موجود اولان دمیر بوللر هنوز محدود
 و مجموعی آنجی ۱۴۰۰ کیلومتره قدردر. باشلیجه
 خطوطی پیره و آتیه دن بدأ ابله فورتنه بر زخی
 یکدکن صکره، بر قوی باطراسه اواردن ساحلی
 تمقیله اولیپیابه و دیگر ی ناویله به منتهی اولان خط
 ابله، تسالیه ده فلوسدن بدأ ایدرک بر قوی بکیشره
 و دیگر ی قلابانه به منتهی اولان خطدر. سنوی
 ادخالاتی ۱۰۰ ملیون دراهمی سی مجاوز اولدی

حاله، اخراجاتی ۷۵ ملیونی مجاوز ایتیب، بودخی
 باشلیجه: قورو اوزوم، لاوربون معدنی، شراب،
 زیتون یاغی، قورو ابغیر، نوئون، اییک، سونکر،
 زیتون، قونیاق، پمش و سائر دن عبارتدر.
 اهالیسی، جنسیت ولسان و مذهبلری . —

مقداری بوقاریده ذکر اولنان یونان اهالیسی
 باشلیجه ایکی جنسیته منقسمدر: اکثریت بالطبع
 روم دبدیکمز و یونان قدیم اهالیسنک احفادله بو
 ممالکتی اسکیدن بری چیکنیوب یکمش اولان
 ماکدونیهلی، رومالی، آوار، اسلاو، آرنآؤد
 و سائر اقوام افرادینک اختلاطندن متولد اولان
 روم جنسیتیه منسوب اولوب، آرنآؤد جنسیتیه
 منسوب والیوم آرنآؤد لسانیه متکلم اولان اهالی
 دخی اهالی عمومیته هیچ اولمازه بر برهنی و بلکه
 بر نلی تشکیل ایدبورلر. (آبقه) خطه سنک همان
 بتون اهالیسی آرنآؤد اولوب، یونانک استقلالی
 زماننده آتیه تک ایچنده آرنآؤد جدن بشقه لسان
 سولیمزیدی. مورده تک بر جوق برلرله آطلرک
 بر طاقی دخی صرف آرنآؤد لرله مسکوندر. آنجی
 بو آرنآؤد لر شمعی به قدر لسان و جنسیتلرخی محافظه
 ایدر یلشلسده، بوندن صکره دها جوق وقت
 ایدر جگری مأمول اولوب، یونان حکومتی مکتب
 واسطه سیله بوللری روملاشدیرمه ولسان مخصوص.
 صلرخی اونوندرمه جوق سی و غیرت ایتمکده در.
 اوچنچی درجه ده دخی اولاخ جنسیتی کوب، بو
 جنسیتیه منسوب بر مقدار اهالی دخی بولنقمده در.
 هله تسالیه تک ترخاله و آسیرو پونامو جهتی و طاقلی
 برلری کاملاً اولاخلرله مسکوندر. بوللر ایسه
 شمعی به قدر روملاشقی هوسنده بولنشلرسه ده،
 اخیراً کندی جنسیتلرخی محافظه فیرته دوشمشلردر.
 تسالیه ده و علی الخصوص بکیشره له چتالجه و دومکه
 طر فلرند بر مقدار ترک اهالی دخی بولنوب، هر نه
 قدر چوغی ممالک عثمانیه به هجرت ایتمشلسده،
 بر مقداری ده برلنده قالب، بوللر ترکیه لسانله
 متکلمدرلر. یونانک لسان هموی و رسمیی روحیه
 اولوب، ایکنجی درجه ده آرنآؤدجه اوچنچی
 درجه ده بروجه مذکور اولاخجه و ترکیه دخی
 سولینور. مذهبه اهالینک قسم کلیسی خرسقیان
 و اورنودوس اولوب، آطلرده و بعض اسکالرده

صلاحیتی ۳۰ یاشنی تولد برمش اولغه مشروطدر .
واردات ومصارف یعنی بودجه سی ۹۵ ملیون
فراق یعنی ۴ ملیون عثمانی لیرای راده زنده در .
عزردن سالم اولان اهالی ذکور ۲۱ یاشندن
۵۰ یاشنده ک سن عسکریده بولنوب، نظامیه
خدمتی ۲، ردیفک ۸، عساکر ملیه وظیفه سی
۸، بونکده ردیفکی ۱۰ سنه در . صلح زماننده
قوه بره سی ۱۸۸۰ ارکان وامرا وضابطان ابله
۴۵۳۲۳ نفر و ۲۹۴۳ آتدن عبارتدر . حرب
زماننده ایسه ۸۲۱۲۵ نفر ابله ۴۴۱۱۴ حیوان
و ۱۸۰ طوب علاوه اولنور . قوه بحر به سی ده،
مجموعی ۴۹۳۲۷ طونیلاته استیمابنده و ۸۳۴۳۵
یکیکر قوتنده اولقی اوزره، ۶۹ سفینه دن عبارت
اولوب، عساکر بحر به سی ارکان وامرا وضابطانله
برابر ۳۱۶۵ کشیدن مرکبدر .

احوال تاریخیه سی . — یونانک تاریخ قدیمی
یک پارلاق اولوب، آتیق بوبارلاق قوت وسطوت
جهتجه دکل، بلکه مجرد مدینت و معارف
جهتجه اولمشدر. هرنه قدر مصریلر، کلدانیسلر،
هندیلر وسائر اتم شرقیه یونانیلردن اول تمدن
ایشلرسده، اومدینتیرک هریری منجه اولوب،
هیچ بری یونان مدینتی قدر مکمل بولنمیشدر.
مدینت هر نصلسه یونانده مساعد زمین بولورق،
فوق العاده پارلامش ابدی . ازمنه ماضیهده
یونان هیچ بروقت بوندن مقدم (یعنی تسالیه تک
الحاقندن اول) کی حدوتی نچارز ابده جک قدر
بیوک بولنمیش؛ وبوملاکت صغیره دخی هیچ بروقت
بر تک حکومت تشکیل ابده میوب، دائماً برچوق
حکومتلره منقم بولنمیشدر . یونانک اک اسکی
اهالیسی (پلاسی) قوم قدیمی ابدی . بصد
(هلن) اسمبله بنه اقوام آربه دن دیگر بر قوم
قافقاس و تراکیه طرفیله آسیای وسطیدن یونانه

کوب، سواحلی طومش؛ و بلاجملرک برطاقی
طاغلره چکیلوب، برطاقی ایشایابه کچمش؛ بر
مقدارلری ده هلنله قاریشهرق، یونانیلری فولید
ایتمشدر ابدی . هلنلر یونان، اتولیان، دوریان
و آخشان اسملرله ۴ شعبه منقسم اولوب، هر برشعبه
یونانک بر طرفنه برلشمش ابدی . میلاد عیسادن

اسکی ونجان و جنوزلردن قاله بعض روم قتولیکر
واغریوزده و تسالیهده بر مقدار مسلمانر و هموم
یونانده بر قاج بیک یهودی دخی بولنیور .

تقسیمات ملکیه سی، شهر و قصبه لری . —
یونانک تقسیمات جغرافیه و طبیعیه سندن بوقاریده
بخت ابتدک . اداره جه ایسه یونان دولتی ۱۶
سبخاق و یا ایالت، هر ایالت درت بش قضایه و هر
قضا نواحی به منقسمدر . ایالاتک اسامیسه و سمت
و نفوسلری بروه آتیدر :

ایالت	مربع کیلومتره	اهالی
آتیقه مع بثویه	۶۳۰۶	۲۵۷۷۶۴
فینوتیده مع فوکیده	۶۰۸۴	۱۳۶۴۸۰
آقارنایه مع اتولیه	۷۴۸۹	۱۲۲۰۲۰
لاریسا (یکیشهر)	۶۴۵۰	۱۶۸۰۳۴
تریقاله (ترخاله)	۵۸۷۰	۱۲۳۱۲۳
آرت (نارده)	۱۳۹۰	۴۲۷۹۰
قورنتیه مع آرغولیده	۵۲۴۴	۱۴۴۸۳۶
آخانیایه مع ایله	۵۰۷۶	۲۱۰۷۱۳
مسیه	۳۳۴۱	۱۸۳۲۳۲
آرقادیه	۴۳۰۱	۱۴۸۲۸۵
لاقونیه	۴۱۴۰	۱۳۶۰۸۸
آغریوز مع اسوراده	۴۹۹۹	۱۰۳۴۴۲
کیقلاده جزایری	۲۶۹۵	۱۳۱۵۰۸
قورقه	۱۰۹۲	۱۱۴۵۳۵
کفالونیه	۸۱۵	۸۰۱۷۸
زاطه	۴۳۸	۴۴۰۷۰
جمعا یونان	۶۵۱۱۹	۲۱۸۷۲۰۸

یانیختی آنسه شهری اولوب، ۱۰۰۰۰۰ ادا
زیاده نفوسی اولان شهر و قصبه لری ده بروه آتیدر:

آتنه	۱۰۷ ۸۴۶	ترخاله	۲۴ ۸۲۰
پیره	۳۴ ۵۹۹	یکیشهر	۱۳ ۹۱۰
پاتراس	۳۳ ۵۳۹	پدرغوس	۱۲ ۶۴۷
قورقه	۲۸ ۳۲۸	غلوص	۱۱ ۰۲۹
هرموبولیس	۲۲ ۱۰۴	تریولییه	۱۰ ۶۹۷
زاطه	۱۶ ۶۰۳	قالاماته	۱۰ ۶۹۶

اصول اداره سی، قوه مالیه و عسکر به سی . —
یونان حکومتی مشروطیتله اداره اولنور قرالقی
اولوب، قرالی هولستانن مانله سنه یعنی دائمیاره
خاندان حکمداریسنه منسوبدر . هراون ایکی بیک
اهالی باشنه بر مبعوث اعتبارله و ۴ سنه مدتله
طوخر بدن طوغری به انتضاب اولنمش ۲۰۷
اعضادن مرکب بر مجلس مبعوثانی اولوب،
مبعوث انتضاب ایتمک حق ۲۱، و انتضاب اولنقی

تقریباً ۲۰۰۰ سنه اول فنیکه یعنی بلاد کماندن
 ومصدقن بر طاقم مهاجر لر کلوب، یونانک بعض
 طرفلرینه برلشمش، وآرغوس شهرینی تأسیس ابله،
 یونانیلر قاریشوب، بونلره خلی و کیهیک و معماری
 کبی بعض صنایعی اوکرتمشلدی. بو اختلاط سایه
 سنده یونانیلر پلا-سهرلدن چوق ایلری کیدوب،
 طریق ترق و تمدنه کیرمش؛ ولسانلرینی اوقوبوب
 یازمه باشلابوب، اوقوتدن یونانجه به السنه-امیدن
 مأخوذ بر چوق کلهل قاریشمشدر. یونانیلر اوقت
 بر چوق دول صغیره تشکیل ایدوب، بونلرک
 اک مشهورلری آنته، طیبه، اسپارته، آرغوس
 وسائر حکومتلری بولتمشدر. بونلر ابتدا بعض
 حکمدارلرک تحت امرنده ایکن، بعمده بر بر
 جمهورینه قلب اولتمشلدی. تجارت و مدنیت رفاه
 و ثرونی، رفاه دخی ترابذ نفوسی منخ اولغله،
 یونانیلر ایلرلدکجه ممالکتلرینه صیغه مامنه باشلابوب،
 تجارت ایچون کیلرله کیندکلی آق دکنز و قره دکنز
 سواحلندن بکندکلی برلده مسمجر لر تأسیس
 اتمکله باشلامشلدی، که بونلرک بر طاقی یونانده کی
 حکومتلرک مالکی بولتمش ایسه ده، بر چوغی ده آریجه
 حکومتلر تأسیس اتمشلدی. بومسمجرلرک اک بیوک
 و مسمورلری آسیای صغیرک یعنی آناتولینک سواحل
 ضریبه سنده و ایتالیا تک جنوبنده کیلر ایدی. اک اول بلا
 سهرلده و ظن اولند بفته کوره تراکیه ده ظهور ایدن
 شعر، اساطیرله برابر یونانیلر کچجه، نظام و قاعده آنته
 آلنرق و تزین و اصلاح اولنهرق، هسید و او.
 میروس کبی تزلری الیوم حیرت افزا شاعرلر
 و کیده رک هر صنفده علما و حکما دخی ظهور اتمکله
 باشلامشیدی. بونلردن چوغنک منشی ذکر اولنان
 مسمجرلر بولتمشدر. یونان قدیم حکومتی اکثریا
 پینلرنده محاربه و منازعه ابله وقت کچیروب، اک
 مشهور و قووات قدیمه لری اساطیرله قاریشیق اولان
 تروآ محاربه سیله ابرانه قارشی اولان محاربه لری
 و برده بلوبونس (یعنی موره) محاربه سی نامه معروف
 اولان جنک داخلیدر. ایران جهانگیر شهری کخسرو
 آسیانک اکثر طرفلرینی ضبط اشدیکی صرمده

آناتولی - واجلنده کی یونان مسمجرلرینی دخی استیلا
 اتمکله، و مؤخرآ یونان حکومتانی مذکور مسمجرلرک
 صیغانه ممانت ایتدکیرندن، ایران شاهلرندن بر قاجی
 یونانه کلینتی اردولر و دونخار سوق ایتدکلی حالده،
 مارا قونه و سالامینه و تره و بیله محاربه لرنده بر آوج
 یونانیلر طرفندن مغلوب اولدق لرنی هرودوت
 وسائر یونان قدیم مورخلری کال تفخیرله یازبورلر.
 سده، مورخین یونانک اک محقق اولان (بوکیدب)
 بو محارباتک تصنیح و مبالغه دن عبارت اوله
 یعنی ایما ابدبور. یونان مدینتی (برقلس)
 دورنده یعنی میلاددن درتوز کسورسته اول اوج
 بالای کاله ابروب، اک بیوک حکما و ارباب فن و هنر
 دخی اوقت ظهور اتمشدر. سقراط و اونک شا.
 کردی افلاطون ابله بوئک تلیدی آرسطو علوم
 و فنون یونانیه به قیاق قوبمشلردر. بعمده ماکدونیه.
 لیلر قوت بولغنه باشلابوب، فیلیپ یونانی چوق
 ضعیفلاشمش، و اوغلی اسکندر بستیون ضبط اتمشدر.
 اوقت یعنی میلاددن اوچوز کسورسته اول یونان
 استقلالنی فوت اتمش ایسه ده، ماکدونیه لیلر کندی
 لسانلرینی یازمیوب، مخر برده به یونانجه بی قوللا.
 ندقلرندن، مدنیت یونانیه بوندن برشی قائب ایتمیوب،
 بالعکس اسکندر برده بطالسه نک و آسیانک بعض
 طرفلرنده سائر ماکدونیه امراسنک حایه سی تحتده
 دها زیاده پارلامفه و هر طرفه یانلغه باشلامشیدی.
 رومایلر یونانی برقات دها چیکینوب ازمشلسه ده،
 بونلردخی یونان مدنیت ولسان و ادبیاتنه خلل کتیر.
 میوب، محافظه اتمشلدی. یونان روما دولتتک بر
 ایاتی حکمنده قلوب، اصلا اهمیت قالدینی حالده،
 حکما و ادباسنک آثارنی به معتبر ایدی. بونلری
 بطال ایدوب، یونانی مدینتیه برابر مفاک نسیانه
 آتان خرسیتیانقدر. بونلرک ظهور یله روما ممالک
 واسعه سنک هر طرفنده انتشاری و شرق ایمبرا.
 طور لغتک برخرستیان دوانی حاله کچمسیله، تعصب
 و جهالت حکم سورمکه باشلانجه، مدنیت
 یونانیه به و حکما و ادبا یونانیه تک آثارینه علامات
 کفر و شرک نظر یله باقلغه باشلانهرق، بدستون ترک

و اہمال اولئش؛ و آنجق ظهور اسلامدن صکرہ علماء اسلام طرفندن یکیدن احیا و ضیاعدن محافظہ اولئر، آروپا بے بیئشدر بله بیئشدر .

یونان روما دولتی و شرقی اہمراطورلری زمانندہ اہمیتسز برویا برقاچ ایالت تشکیل ابدوب ، اوصره لردہ شمالدن هجوم ابدن اقوام وحشیہ و بونلردن قاجان آرنائودلر و مؤخرآ بلغارلر و سائر اقوام دخی فوجا فوج یونانہ داخل اولوب ، یونانیلر اجناس مختلفہ دن متشکل بر خلق صورتنہ کیرمش ؛ و مکملینیلہ دنیادہ مشهور اولان لسان یونانی السنہ مختلفہ اجنبیہ ایلہ قاریشمقدن ، بسبتون فصاحتی غائب ایدہ رک ، ایوم روجہ دبدیکمز قبا و قاعدہ سز برلسان ناقص حالتی کسب ایتشدی . شرقی اہمراطور لئنک ضعیفی صرہ لرندہ یونانک بعض سواحل و جزایری و ندیکیلرلہ جنوزلرک و اہمراطورلنک بعض شعبہ لر یئک ایلنہ یکیشیددی . دولت علیہ عثمانیہ تک ظهورندن صکرہ استانبولک قئندن اول یونانہ کیریلوب ، نا جئتمکان بلدیرم سلطان بازیدخان حضرتلری زمانندن آتنہ و سائر بعض بلاد یونان قح ایلہ ، ممالک عثمانیہ بہ الحاق اولئش ؛ و جئتمکان سلطان مراد خان ثانی حضرتلری زمانندہ مورہ بے کیریلوب ، جئتمکان ابو الفتح سلطان محمد خان ثانی و سلطان بازید خان ثانی حضراتی زمانلرندہ یونانک هر طرفی ضبط ایدلش ایدی . او وقتلردن ممالک عثمانیہ دن ممدود اولوب ، ایکی اوج ایالتہ منقسم بولئش ؛ و اہالی اسلامیہ سی دخی خبلی چو فالوب ، ممالک اسلامیہ حدادینہ یکمش ایکن ؛ قرن سابق ہجر یئک ربع اولندہ یونانیلر دماغاتہ و مختلف محللردہ عصیان ابدوب ، عصیانلری باصذرلش ، و صلح و اسایش اہادہ ایدلش اولدیننی حالہ ، آروپا دولنک مداخلہ سیلہ استقلال ویریلوب ، برطاقم حکومت موقتہ تشکیل اولئش ؛ و داخلی قتنہ و فسادلر اکسیک اولامنہ باشلامشیدی . ۱۸۳۲ دە بابورہ قرانک اوغلی (اونون) یونان قرالی اتخاب اولئش ؛ و ۱۸۶۲ دە استعفا بہ مجبور اولغلہ ، حکمدارلق شمعدیکی قرالہ یعنی دایمارقہ قرانک ایکنجی اوغلی بورکی حضرتلرینہ و برلشدر .

او وقتدن بری یونانندہ اولدقچہ اسایش حکم سوروب ، آنجق توسیع ممالک ہوسئندن واز بکلنہ مکلا ، ہر نہ وقت دولت عثمانیہ تک بر فائلہ سی بولئش ایسہ ، حربہ حاضرلانہرق ، بریوک قوتی بطال طومغہ مجبور ایتش ؛ و مع ہذا صوک روسیہ عیارہ سئندہ بیطرف قائلش اولوق ادما سیلہ بر این قونفرانسی طرفندن تسالیہ ایلہ ایرک بر قسمی یونانہ ترک اولمشدر . دہا اول آفریبوز دخی ترک اولمشدی . اخیرآ کربد مسئلہ سندن طولایق نجوازاتہ و دولت علیہ عثمانیہ ایلہ حربہ کیریشمکہ جرأت ابدوب ، ہان اصلا مقاومت ایتکمیزین مغلوب اولش ؛ و تسالیہ کاملاً قمع و استرداد اولنہ رقی ، آنجق و آروپا دولک مداخلہ سیلہ و درت ملیون ایلرا تضمینات و شرائط سائرہ مقابلندہ تخبیہ ایدلشدر .

یونان دیکیزی { Mer Jonienne) آق

{ دیکیز بر قسمی اولوب ، جنوباً بحر مذکورلہ و شمالاً اوزرانتہ بوزانندن آدریاتیق دیکیزلہ اختلاط ایتدیکی حالہ ، شرقی شمالی جہتندن یونان و آرنائودلق ، غرب شمالی طرفندن دخی ایتالیا وسیچیہ ایلہ محدوددر . جنوب حیثی آجیق و کینیش اولوب ، شمالہ طوغری کبتدیکہ طارالاشیر . منہای جنوبیسی ۷۰۰ و منہای شمالیسی ۷۲ کیلومترہ وسعتندہ در . شمال غربی جہتندہ ایتالیا ساحلندہ (نارنتہ) ، ساحل شرقی سئندہ دە (زردہ) و (پاتراس) و اوندن ایجری (قورنتہ) کورفزلری بولنیور . غرباً مسینہ بوزانندن (تیریان) و شرقاً قورنتہ جدول صنعی سندن آطلر دیکیزلہ اختلاط ابدوبور .

یونانستان { یونان برینہ قولانیلیر بر تعبیر سقم و فاشدر .

یونس { بن مئی (Jonas) انبیاء بنی اسرائیلدن موصول قریندہ کی نینوی شہر قدیمی اہالیسی دین حقہ دعوت ایچون بہت پیورلش ؛ و تفضیلات سائرہ سی قرآن کریمدہ و تفاسیر شریفندہ مفصلاً مسطور بولئشدر .

یونس { اسکی نینوی اہالیسنک باطل مہودلرندن اولوب ، مر مردن

مسومل جسم بر بالیق ہیکندن عبارت ایدی .

مزمزمه قضاء وفات اجمتشد. حائل ومدبر بروزیر ابدی .

یونس الصدقی { (ابوموسی - بن عبید- شافعیه دن و امام شافعی حضرت تریک اصحابدن اولوب، مصر لیدر . امام مشارالهدن فقه وحدیث وسائر علومی اخذ ایدوب، مونوقیته روایت اجمتشد. علم قرآینه دخی بدطولی صاحبی ابدی . ۱۷۰۰ ده طوغوب، ۲۶۴ ده وفات اجمتشد. «صدقی» ماده- سنه ذکر ی سبق ایدن (ابو سعید عبدالرحمن بن احمد الصدقی) مصرک مشاهیر مورخیندندر .

یونج فراؤ { (Jung-Frau) یعنی «کنج قادین» سویمجره ده (رنه) ابله (واله) ناحیه لری آره سنده آب سلسله جبالک سرتقع برطاغی اولوب، ۱۸۰ متره ارتقاعی واردر .

یونج لینگ { (Youn-Ling) نیت ابله چین بوئک برقولی اولان (به لینگ) چینک (هو آنگ هو) ابله (یانغ چه کانغ) حوضه لری و دیگر قولی اولان (نان لینگ) مذکور (یانغ چه کانغ) حوضه سیله نفس چین آره سنده متمد اولور .

یون نان { (Yun-Nan) یاخود یوننان و یا یونان (چینک اک جنوب غربی ایالتی

اولوب، غرباً نیت ابله و اکثره به تابع برمان ابله جنوباً فرانسه به تابع نوکین ابله، شرقاً (فو آنگ سی) و (قونی چئو)، شمالاً دخی (سه چوش) ایالتلرله محدوددر . ۲۹°۴۰' ابله ۲۸° عرض شمالی و ۹۶° ابله ۱۰۳° طول شرقی آره لرنده متمد اولوب، مساحت سطحیه سی ۳۸۰۰۰۰ مربع کیلومتره واهالیسی ۱۱۷۲۲۰۰۰ کشیدر . اراضیسی طاغلق و سرتقع اولوب، نیتدن کلن برچوق طاغلمتوازیاً جنوبه طوغری اوزانیرلر، و آره لرنده برطاقم بیسوک انهار آقوب، هند چینیه کیردرلر . هوامی معتدل و طوغریغی منبت و محصولدار اولوب، کتن، ضمغ، نباتات طویه، وسائر محصولاتیه آلتون، باقیر، قلاهی، کبی معدنلری و زمره، پروزه،

یونس امره { مظنه کرامدن اولوب، بولیبلی اولدینی حالد، پورسق نهریک سقریه به قاریشدینی مجله بر زاویه وچله خانه ایدینوب، عبادت و ریاضتله مشغول اولمش؛ و مقامی شهرت بولوب، ۸۴۳ ده وفات اجمتشد. زاویه سی قربنده واقع تر به سی زیارتگاهدر . امی اولدینی حالد، صوفیانه و اهل دلانه الهلری واردر .

یونس بن حیلپ { (ابوعبدالرحمن) اعظم تاریخنده طوغمش؛ و نحو و لغت و امثال و اخبار هریده وسائر علوم ادبیه ده تفرد ایدوب، سیبویه و کسائی و فراه کبی اعظم ادبا کندیسندن استماع و روایت اجمتشدردر . ۱۸۲ تاریخنده وفات اجمتشد. باشلیجه تألیفاتی: «کتاب معانی القرآن الکریم»، «کتاب اللغات»، «کتاب الامثال»، «کتاب النوادر الصغیر» و سائردهدر . کندیسی اصلا شر سولیدیکی حالد، شعراء مصرک آثارخی تنقید و جمع و روایت اجمده فوق العاده، هارنی و ارایدی .

یونس بن عبدالرحمن { مذهب شیعیه اک مشهور محدثیندن اولوب، دفاتله حج و عمره ایضانه موفق اولمش، و ۲۰۸ تاریخنده مدینه منوره ده وفات اجمتشد . کندی ایله ۱۰۰۰ کتاب یازدینی سروی اولوب، اک باشلی تألیفاتی ده: «طل الحديث»، «اختلاف الحديث» و «الجامع الكبير» در .

یونس پاشا { جنتمکان یاوز سلطان ساهم خان عظامندن اولوب، سلطان یازبدخان ثانی زمانده بیکجیری آقاسی ایکن، آناطولی بکار بکیمی اولمش؛ و جنتمکان صاطان سلیم خان حضرتلری دورنده رتبه وزارتله نائل اولوب، ۹۲۲ ده پادشاه مشارلهمک مصره عزمتلرنده، آلدینی امر اوزرینه اون یش بیک دوه ابله اونوز بیک قره ندارک و سربما سوق ابد بکنندن، نظر پادشاهی به کوروب، ۹۲۳ ده سنان پاشا شهید اولدنده، برنه صدر اعظم اولمش؛ و ۸ آی بومقامده قالدقندن صکره، شامه انشای

هقیق، مرمر و سائر اجباریله غیر و سائرہ اخرا .
جائی واردر . اہالیسنک قسم اعظمی مسلم اولوب
یونلر ۱۲۹۰ تاریخندہ چین حکومتہ قارشی قیامہ
مفتیلری بولنان ذاتہ (شاه سلیمان) نامیلہ بیعت
اتمش؛ و تصدیق ایتدیرمک ایچون، آوروپاہ و مرکز
خلافت اسلامیہ بر ہیئت سفارت کوندر مشرلسدہ،
هیئت مذکورہ تک عودتندہ چینلیر مملکتی باصوب
قتل حام ایشلردی . احوال داخلہ سنہ هنوز
تمامیلہ و قوف کسب ایدلمہ مشدر .

یونون } (Yunon) اسکی یونانیلرله روما .
ایلرجه دخی مرعی اولان بلاسج
اساطیر قدیمہ سنہ ابوالاکہ زعم اولنان مشترک
همشیره سی و زوجہ سی و زمان الہی زعم اولنان زحل
ایله (ریا) تک قیزی زعم اولنوردی . حقسنہ
برجوق غریب مصالیر منقول ایدی .

یونہ } (Yonne) فرانسدہ بر نورد، کہ
(نیورہ) ایالتندہ (بلر شہ) گولندن
خروجله شمال غربی یه طوغری آفرق، ایالت
مذکورہ بی و همنای اولان ایالتله سینہ مع مارنہ
ایالتنک برقمی شقی ایدرک، ۳۸۰ کیلومتره تک
جریاندن صکرہ، سینہ ابرماغنه دوکیلور .

یونہ } ایالتی (Dép. de Yonne) فرانسه تک
{ ایالات وسطیہ سندن اولوب، شمال
شرقی طرفندن اوبہ، شمال غربی جهتندن سینہ مع
مارنہ، غرباً لوآرہ، جنوباً نیورہ، جنوب شرقی جانبندن
قوت دور ایالتلرله محدوددر . مساحہ سطحیہ سی
۷۴۲۸ مربع کیلومتره و اہالیسی ۶۸۸ ۳۴۴ کشیدر .
مرکزی (اوقزہ) در . اراضیسی طاغلق اولوب،
کوللری چوقدر . محصولاتی حبوبات و سبزه
و میوہ لک انواعیلہ کنور، اوزوم و سائرہ دن عبا .
رتدر . حیوانات اہلیہ سی و آو حیوانلرله کوللردہ
وانہارده بالی چوقدر . صنایعی خیلی ایلری
اولوب، برجوق فابریکلری واردر . ایالت ۵
قضایہ منقسم اولوب، ۳۷ ناحیہ و ۴۸۵ دائرہ بی
حابدرد .

یونیان } (Joniens) اسکی یونانیلرک منقسم
{ اولدقلری ۴ شعبہ تک بری اولوب،
اسکیدن نفس یونانک آتیقہ خطہ شرقیہ سیلہ مورہ تک

یونیه } (Jonie) بواسم آف الیان یونیان
{ قومیلہ مسکون بزرک جملہ سنہ اطلاق
اولنیش ایسده، اک زیادہ آسیای صغیرک ساحل
غریبسک قسم وسطیسنہ یعنی از میر شہری موقعتندن
منتشا ساحلندک اولان بزرک تخصیص اولمشدی .
بوخطہ مدنیت و معموربتندہ تک ایلری واروب،
فوکیه (فوجہ)، زمیرنی (از میر)، قلازومنه،
اریترہ، تئوس، لبدوس، قولوفون، انس، میک
و سائر معمورہ لری وار ایدی؛ و یونلرک هر بزندہ
برجوق علما و حکما و سائر مشاہیر بیتشمشدر . یونیه
میلاد عیسادن ۱۱۴۰ سنہ اول یونانیلر طرفندن
اسکان اولنوب، هر بر شہر آربجہ بر حکومت
صورتندہ اداره اولنورکن، بئدہ کیشروک ضبطنہ
یکوب، ابرایلردن اسکنندہ و خقللری اولان
طوائف ملوکہ و بئدہ رومالیرہ یکمشیدی .

یونال } (Juvénal) اسکی لاتین شہرا .
{ سندن اولوب، هجومیات و ہزلایانیلہ
مشهوردر . میلادک ۴۲ تاریخندہ طوغوب، ۸۰
یاشنی مجاوز اوله رق وفات ایشدر .

یووه } (Yowa) آسرقای شمالیہ ممالک
{ مجتمہ تک جاہیر وسطیہ سندن او .
لوب، شمالاً میتزوتہ، غرباً جنوبی داقوتہ و نزا .
سقہ، جنوباً میسوری، شرقاً دخی ایلینوآ
و ویسکونسن جمہوربتلرله محاطدر . مساحہ سطحیہ سی
۱۴۵۱۰۰ مربع کیلومترہ و اہالیسی ۱۹۱۱۸۹۶
کشیدر . حدود شرقیہ سی میسیسیپی و حدود
غربیہ سی میسوری و اوکا تابع (سیو) بحر الریلہ

آبراش اولوب، شمال و جنوب حدودی ایسه
خطوط مستقیمه مفروضه دن عبارتدر. میسیپی به
تابع اوله رق ایچندن آقان برنهرک اسمیه مسمی
اولوب، مذکور ایکی بیوک نهره دوکیلور دها بر
چوق انهاری وارددر. اراضیسی دوز و پانسیز
چا برلردن عبارت اولوب، میسیپی مانله سنده کی
قسمی دها منبتدر. هواسی دخی معتدل اولفله،
ذخیره و میوه لرك انواعی حاصل اولور. کور معدنی
پک چوق اولوب، باقر و چتوق دخی بولنور.

{ بنی اسرائیل قومنه ونام دیکرله
یهود } عبرانیله و بریلن اسم اولوب، حضرت
یعقوبک اکبر اولادی اولان یهودا اسمندن
مأخوذدر. عربیده اسم جنس اولفله، مفردی

یاه نسبتله یهودی اولور. — عبرانیلرك ایکی دولت
تشکیلارنده برینه اسرائیل و دیکرینه یهود نامی
وبرلشیدی. [«عبرانیلر» ماده سنه مراجعت بیوربله.]
یهودا { (Juda) حضرت یعقوب (علیه -
السلام) ک اکبر اولادی اولوب،
لایادن متولد ایدی. حضرت داود و ملوک بنی
اسرائیل ابله حضرت عیسی بونک نسلندن کلشدر. —
اسباط اتی عشردن یهودانک نسلندن اولان سبطه
ویوکا مخصوص مملکتته دخی بواسم و بریلوردی، که
بومملکت فلسطینده قدسک جنوبنده و بحر لوطک
فربنده اولوب، شمالاً بنیامین، غرباً شمعون
سبطلریله، جنوباً جزیره العربله، شرقاً دخی بحر
لوطله محدود ایدی.

والحمد لله على التمام

ش. سامی

فی ۳ شوال ۱۳۱۶

وفی ۲ شباط رومی ۱۸۹۹

اخطار

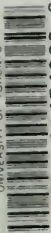
اون برسنهك غير منقطع دواملى واقداملى برسى وامكك نمره سى اولان «قاموس الاعلام»
بوكون بتوفيقه تعالى ختامه ايردى . يك چوق مأخذله مراجعتله و بعضاً مأخذ ومرجع
فقدانندن خيلى مشكلاته جمع وتأليف اولنان بوقدر واسع مندرجاتى ايچنده حسب البشرى به
سهولسيان آثارينه تصادف اولنماق دائره امكانك خارجنده اولمغله ، بويابده ارباب مطالعه به
عرض اعتذارله برابر ، بنمايه تعالى تكميلى بر كوزدن كچيريلوب ، ايجاب ايدن كتب تاريخيه
وسايره دخى يكيدين و فراغت ذهنله بالمراجعه ، واقع اولان قصور و نقصانلك اكمال و تصحيحى
و تحريرندن صكره وقوعه كلن وفيات مهمه نك دخى ضمى مقصديه ذيل اوله رق بر جلدك
علاوسى مصمدر . قارئين كرامدن دخى «قاموس الاعلام» ، درج اولمغه شايان تراجم
احوال اخطار و تبليغه همت بيوره جق ذوانك اخطارلرى مع التشكر نظر اعتباره آله جق ؛
و آنجق بونلك مسلك متخذه موافق صورته بيطرفانه ومدح و زمدن عارى اولسنه دقت
اولنه رق كرك مندرجات و كرك عباره و صورت افاده لرى كتابك طرز عموميسنه توفيق
اولنه جفتدن ، واقع اوله جق تبليغانك ايجابى حالنده تبديلندن ويا درج وعدم درجندن طولايى
اصحابنك اسباب استفسارينه حق و صلاحيتارى اوليه جقدر .

UNIVERSITY OF TORONTO

3 1761 01454932 3

